LEGES ET STATUTA DUCATUS MEDIOLANENSIS, EX IPSO IURE...

Milano, Orazio Carpani

Digitized by Google

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
RACCOLTA
VILLAROSA
G
129
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

597985
Racc. Vill. 9. 129 (2

HORATII CARPANI
IVRISCONSVLTI
COMMENTARIA
ABSOLVTISSIMMA
IN ALTERAM IVRIS MVNICIPALIS PARTEM,

QVÆ NOVISSIMA DICITVR, NON MINORI, quam priora ſtudio elaborata.

CVM PRIVILEGIO.

ILLVSTRISSIMO DON IOANNI RODRIGVEZ de Salamanca, Senatori Regio, & Ticini Prætori æquiſſimo.

BIBLIOTECA NAZIONALE V.E. III NAPOLI

MEDIOLANI.

APVD IOANNEM BAPTISTAM BIDELLIVM. M. DC XVI.
SVPERIORVM PERMISSV.

Biblioth. de Rosa
Caf. 59
Digitized by Google

Digitized by Google

PRO FACILIORI
CONTENTORVM
IN HOC VOLVMINE STATVTORVM
INVENTIONE TABVLA PRÆPOSITA EST,

IN QVA OMNES TAM GENERALES, QVAM SPECIALES generalibus ſuppoſitæ Rubricæ continentur, & imprimis ponuntur.

RVBRICAE GENERALES.
In Iuriſdictionibus.

DE Sapientibus,& conſilio,& alijs accidentibus. fol. 3
De Poteſtate,& eius curia,& officio. 7
De ſyndicatu poteſtatis,& officialium. 14
De exactoribus, & receptoribus pecuniæ communis Mediolani. 21
De Conſulibus Iuſtitiæ Mediolani. 22
De celebratione,& veneratione ſanctorum. 24
De prohibitis captionibus & moleſtationibus. 25
De eleemoſynis & ratione hoſpitalium. 32
De ſeruitoribus ſalariatis & eorum officijs. 34
De tubatoribus & eorum ordinibus, & ſolutionibus, & pulſatoribus campanarum. 34
De Aduocatis Procuratoribus, & Medicis pauperum perſonarum. 36
De Officialibus,& de iure reddendo in Broleto. 36
De iuriſdictione & officio communium Ducatus, & Rectorum ſuorum. 38
De fabris & aurificibus,& eorum ſchola,& arte. 40
De Iofficio & poteſtate Dominorum Protectorum, ſeu defenſorum carceratorum Mediolani,& de carcerum cuſtodibus,& de ſatiſdatione ſuperſtitũ carcerum. 47
De legibus. 52
De extraordinarijs iuriſdictionum. 60
Ordines rerum ciuilium, & taxationes ſolutionum Notariorum Iuſdicentium,& officialium. 83
Declarationes,& correctiones taxæ inſtrumentorum, & ſcripturarum, & de ætate Notariorum, & de ſacramento Pronotariorum,& de pœna Notariorum. 86

Extraordinariorum Rubricæ generales.

De oneribus. 87
De aqua,& iure molendinorum,& de ſtratis. 97
De ſeruitutibus. 121
De priuilegijs Doctorum Collegij Mediolani, & Medicorum,& Aromatariorum. 146
De damno dato, & camparijs conſtituendis, & eorum officio. 151
De locatione,& conductione,& fictis. 170
De paraticis,& maroſſerijs. 254
De broleto ſpaciando,& aptando. 258
De repreſſalijs. 259
De auibus & certis beſtijs prohibitis capi. 261
De diuerſis ornamentis,& veſtibus mulierum. 263
De obſequijs defunctorum,& expenſis funeratijs. 267
De meretricibus,& bordello. 268
De certis datijs non imponendis,nec exigendis. 271
De decimis. 272
De ſocijs & ſocedis. 282
De redhibitione animalium. 287
De extraordinarijs libris extraordinariorum. 291

Rubricæ ſpeciales generalibus ſuppoſitæ cum earum Rubricæ generali.

De Sapientibus & conſilio.

De electione Dominorum duodecim Prouiſionum & eorum officio. 3
De ſacramento Dominorum duodecim. 6
De conſilio nongentorum virorum communis Mediolani. 6
De ſacramento Conſiliariorũ communis Mediolani. 7
Quod Iureſperiti, & milites, & certi alij ſint de conſilio ipſo iure. 7

De poteſtate, & eius curia, & officio.

De electione Domini Poteſtatis, & eius ſalario. 7
De electione Vicarij, & aliorum iudicum, & eorum ſalario. 9
De electione iudicium ad ſignum equi, & ad ſignum galli. 9
De electione,& ſalario iudicis Ducalis. eod.
De ſalario militum, & coneſtabilium. eod.
De barruerijs Domini Poteſtatis Mediolani. 10
De iuriſdictione Domini Poteſtatis Mediolani. 10
De forma ſacramenti præſtandi per Dominum Poteſtatem Mediolani. 11
De ſacramento Domini Vicarij, & aliorum Iudicum Domini Poteſtatis Mediolani. 12
De iuramento militum, & coneſtabilium Domini Poteſtatis Mediolani. eod.
De iuramento aliorum officialium. 13
De ſacramento Notariorum, & officialium ciuilium, & criminalium. eod.
Quod coadiutores officij maleficiorum non procurent coram Iudice maleficiorum. eod.
De officio coadiutoris. eod.
Quod omnes Mediolanenſes poſſint realiter, & perſonaliter, ciuiliter, & criminaliter conueniri per Poteſtatem, & alios exercentes iuriſdictionem. eod.
Quod officium inuentionum armorum euntium de nocte, bordellorum, & Ludorum expediatur, & fiat per

Digitized by Google

Vicatium Poteſtatis. 14
De illis, qui debent ire ad oblationes. eod.

De ſyndicatu Poteſtatis & Officialium .

De Syndicatoribus eligendis . 14
De officio Syndicatorum Poteſtatis, vel aliorum Official. 15
Quod Poteſtas, eiuſque iudices, & officialis ſtent extra domum communis tempore ſui Syndicatus. 17
De ſatiſdatione præſtanda per Poteſtatem Mediolani. eodem.
Quod nullus Mediolanenſis ſit Aduocatus, nec Procurator Poteſtatis, vel alterius Officialis tempore ſyndicatus eorum. 18
Quod Poteſtas eiuſque iudices, & alij Officiales non reddant ius fideiuſſoribus ſuis . 18
De pœna Officialis committentis barataríam. eod.
Quid intelligatur barataria. 19
Quod Poteſtas, & illi de ſua familia aliquid nõ recipiant, carte 20
Quod condemnati ad ſyndicatum non poſſint habere officium. 20
Quod qui fuerit, vel erit Poteſtas, Rector, vel Officialis communis Mediolani non poſſit eſſe niſi elapſis tribus annis. 21
De his, qui non poſſunt habere partem condemnationum. eod.
De familiaritate comedendi, & bibendi omittenda per Poteſtatem, & eius familiam. eod.
De porta, & hoſtijs Poteſtatis Mediolani, & eius familiæ apertis tenendis. eod.
De exactoribus, & receptoribus pecuniæ communis Mediolani. eod.
De Officialibus communis Mediolani creandis. eod.
De pecunijs communis Mediolani . 22
De officio collateralium deputatorum officio ſtipendiariorum. 22

De Conſulibus Iuſtitiæ Mediolani.

De iuriſdictione, & officio Conſulum iuſtitiæ Mediolani. 22
De ſacramento Conſulum Iuſtitiæ. 23
De Conſulibus negotiatorum communis Mediolani. 24
De pontibus certarum aquarum manutenendis. eod.
De iuribus Mediolanenſium ſitis in aliena iuriſdictione per Poteſtatem defendendis. eod.

De celebratione, & veneratione ſanctorum.

De feſto S. Ambroſij celebrando honorifice. eod.
De oblationibus pro feſtiuitatibus faciendis. eod.

De prohibitis captionibus & moleſtationibus.

Quod nullus capiatur, nec derobetur reuerentia feſtiuitatum. 25
Quod nullus extrahatur de domo, nec de Eccleſia. 25
De opera danda, quod negotiatores, & negotiationes tute poſſint venire, & duci ad ciuitatem Mediolani. 28
Quod ferrum, victualia, & aliæ negotiationes ſecure ducantur verſus ciuitatem Mediolani. eod.
Quod ſcholares, non impediantur. eod.
Quod fugitiui capi poſſint quolibet die. 29
De perſonis, & pignoribus indebitè captis relaxandis, ſine vlla expenſa. 32

De eleemoſynis, & ratione hoſpitalium.

De teſtamentis regiſtrandis pro eleemoſynis, vel relictis ad pias cauſas. 32
De ſupplicatione facienda domino Archiepiſcopo pro eleemoſynis perpetuis, & etiam temporalibus. 33
De prędicationibus, & de eleemoſynis quæ fieri debent ſingulis annis pro feſto S. Benedicti. eod.
De illis qui debent ire per ciuitatem ad inquirendũ pauperes, & infirmos. eod.

De ſeruitoribus ſalariatis.

De ſeruitoribus domini Vicarij, & duodecim Prouiſionum. 34
Quod liceat cuilibet mittere quemlibet ſeruitorem communis Mediolani etiam pro maleficijs. eod.
De ſeruitoribus qui exercentur circa actus criminales. eodem.

De Tubatoribus, & eorum ordinibus, & ſolutionibus, &c.

De tubis argenti manutenendis per commune Mediolani. 34
De cridis dandis in ſcriptis tubatoribus. eod.
De ordinibus ſeruandis per tubatores. 35
De pulſatoribus campanarum. 36

De Aduocatis, Procuratoribus, & Medicis pauperum, & miſerabilium perſonarum.

De Aduocatis pauperum, & miſerabilium perſonarum. eodem.
De electione & officio Medici Phyſici pauperum. eod.

De Officialibus.

De iure reddendo in broleto. eod.
De probationibus faciendis de idoneitate fideiuſſorum. eodem.
Quod nullus compellatur dare campſorem pro fideiuſſore, nec pignus. 37
De exactore communis Mediolani. eod.
De licentia danda tribus de burgo, & duobus de loco ſtãdi, & morandi in ciuitate. eod.
Quod nullus compellatur ad ſolutionẽ pecuniæ vel oneris pro altero, niſi in ſtatutis caueatur. eod.
De regreſſu exigendi, & conſequendi quem habeat captus, vel robatus, vel coactus pro alio. 38
Quod exactio alicuius condemnationis non fiat per pronuntiantem. eod.

De iuriſdictione & officio Communium Ducatus, & Rectorum ſuorum .

Quod quilibet burgus, loc. & caſſina poſſit facere, & habere ſuos Conſules, Syndicos, & Officiales. eod.
De ſacramento præſtando per Rectores Ducatus Mediolani, antequam vadant ad regimina. eod.
De iuriſdictione Iuſdicentium Ducatus Mediolani. 39
De inquiſitione facienda contra Rectores ſeu Iuſdicentes. eod.
De pœna petentis coram aliquo Iuſdicente Ducatus Mediolani vltra iuriſdictionem ei cõceſſam, vel diuidentis creditum ſuum. eod.
Quod petita commiſſione nõ currant tempora in certis caſibus. 40

De fabris, & aurificibus, & de eorum ſchola, & arte.

De electione Syndicorum. 40
De Abbate, & Conſulibus eligendis, & eorum bailia. 41
De iuriſdictione Abbatis & Conſulum. eod.
De electione canepari, & eius officio. eod.
Quod nullus poſſit eſſe Abbas, & Cõſul, niſi de quatuor annis ſemel. eod.
De illis qui ſe robari permittere vetarent, & de eorum pœna. eod.
Quod Abbas, & conſules poſſint robari facere quẽlibet de dicta ſocietate, ſchola & arte. 42
De laboratoribus, debitoribus ſeu Magiſtri laborantibus ad mercedem diei. eod.
De familiaribus, & domicellis, & alijs laboratoribus ad ſalarium menſuale, & annuale vel vltra, & de alijs ſtãtibus cum Magiſtris ad aliquod tempus ad addiſcendum, & laborandum. eod.
Quod Abbas, & conſules, & alij Officiales teneantur officium ſibi cõmiſſum aſſumere, & illud exercere. eod.
De inquiſitionibus faciendis contra furantes aurum, & argentum &c. eod.
Quod quilibet ad cuius manus peruenerit aurum, & argentum &c. furata, teneatur illa notificare. 42
Quod quilibet teneatur ire ad conſilium, & ad corpus, ſiue exequias. 43
Quod quilibet de dicta ſchola, arte, ſeu ſocietate teneatur obſeruare præcepta Abbatis, & conſulum. eod.
De fide adhibenda Abbati, & conſulibus. eod.
Quod Abbas, & conſules exigant condemnationes ante exitum eorum officij. eod.
Quod ſi aliquis receperit iniuriã pro negotijs dictæ artis debeat per ſcholam reſtaurari. eod.
Quod aliquis non poſſit pro eo aliquem alium mittere

Digitized by Google

ad conſilium. eod.
De verbis iniurioſis. eod.
De penſis, balancijs, & marchis inquirendis. eod.
De præceptis & proceſſibus. 44
Quod Abbas, & Conſules habeant bailiã puniendi. eod.
De probatione. 44
Quod nullus audeat conqueri. eod.
Quod Abbas Conſules, & officiales poſſint intrare domos, & cætera. eod.
Quod ſi quis aliquid commiſerit contra ſtatuta illa quæſtio cognoſcatur per Abbatẽ, & Cõſules d. ſcholæ. eo.
Quod nullus Abbas, Conſul, nec Canepariusaudeat facere aliquam expenſam. 45
Quod nullus poſſit habere in libro niſi vnũ ſignum eod.
Quod vniuerſitas ſcholæ poſſit remittere pœnas. eod.
De pœnis applicandis ſcholæ prædictæ tantum. 45
Quod vnus faber, cum vno Conſule, & vno Syndico, poſſint inquirere domos officialium contrafacientium d. artic. eod.
De pęna ponentis vitrum, aut lapidem, vel aliquid aliud contra factum in aliquo auro. eod.
Quod nullus poſſit facere annulum, etſi habeat lapidem in eo apponendo, & illum apponat. eod.
De pœna vendentis, vel pignorantis opus araminis, vel Aurichalchi pro opere auri, vel argenti. eod.
Quod nullus poſſit plantare Apothecam. eod.
Quod fures, & vſurarij poſſint priuari artificum, & fabrorum. eod.
Quod falſificantes ferra, & Stampos d. artis, & de eis ſcienter vtentes, poſſint priuari dicta arte, & proinde puniri. eod.
Quod nulla perſona dictæ artis præſumat alligare lapillos vitreos, vel chriſtallinos. 46
De transfilatoribus argenti aureati. eod.
De Aſſagiatoribus, & Bullatoribus. eod.
De vendentibus argentum ad minorem bonitatem aſſagiorum. 46
De officio, & poteſtate Dominorum Protectorum, ſeu defenſorum Carceratorum Mediolani, &c. 47
De electione Dominorum Protectorum. eod.
De viſitatione Carceratorum. 48
De intratis & eleemoſynis carceratorum. 48
De obedientia præſtanda dominis Protectoribus. eod.
De ſatiſdatione ſuperſtitum carcerum, ſeu incantatorum, & eorum officio. 48
De mercede cuſtodum carcerum. 49
De pęna cuſtodum, ſeu ſuperſtitum carceratorum, qui relaxauerint extra carceres ſine relaxo. eod.
De oneribus ſuſtinendis per ſuperſtites, ſeu incantatores carcerum. 50
De pęna auferentis aliquid alicui capto, vel incarcerato, vel ei inferentis aliquam iniuriam, &c. eod.
De his qui non poſſunt incantare carceres, nec habere partem in datio, nec eſſe fideiſſores. eod.
Quod Conneſtabiles portarum non recipiant aliquos carceratos pro debitis priuatis. eod.
De pane malecocto, vel aliter reprobato. 51
Quod nullus qui habuerit aliquem in carceribus poſſit eum retinere pro expenſis. eod.
De cuſtodibus carcerum, qui tenentur relaxare debitores carceratos quando habent licentiam, ſeu relaxum à creditore. eod.
Quod pro pauca ſumma non poſſit fieri captio. 51
De executionibus fiendis contra debitores carcerum, ſeu carceratorum, eod.
De brachio, & auxilio concedendo per officiales. 52
Quod Protectores carceratorum ſint etiam executores ſtatutorum. eod.

De Legibus.

De obſeruatione Statutorum. 52
De pęna opponentis quod non ſit ſtandum Statutis, & ordinamentis Communis Mediolani. eod.
Quod Rubricæ non diſponant. 53
Quod iura municipalia ſeruentur ad literam. 54
Quod iura municipalia ſeruentur in terris Ducatus, & iuriſdictione Mediolani. 56
Declaratio conſuetudinum, & obſeruantiarum. 57
De commiſſionibus faciendis Doctoribus de Collegio Iudicum Mediolani, & cauſis forenſibus. 60

De extraordinarijs iuriſdictionum.

Quod ducentes victualia & negotiationes non impediantur. eod.
De iure reddendo non ſubdito iuriſdictioni Iuſdicentium Mediolani, & eius Ducatus. 61
De his, qui non obediunt Statutis. 62
De expedita ratione in certis caſibus reddenda mercatoribus, & tranſeuntibus per ipſas portas. 63
Additio, & correctio, ad certa Statuta. eod.
De prorogationibus, & ſuſpenſionibus. 65
De productione. eod.
Declaratio Statuti de beſtijs ruſticorum. eod.
De inquiſitione facienda contra illos qui tenent aliquid pertinens Communi Mediolani. eod.
Quod debitor & creditor Communis Mediolani poſſit compenſare. 66
De Antianis Parochiarum. eod.
Quod fideiubens, vel obligatus ad fideiubendum teneatur ſe obligare in ſolidum. eod.
De peremptorio ad audiendum ſententiam. 69
De relationibus faciendis per ſeruitores. 70
De Vigilijs Beatæ Virginis Mariæ. eod.
De publicatione teſtium in cauſis ſummarijs. 70
De pœna negantis propriam ſcripturam. eod.
De appellatione interlocutoriæ. 71
De ſolutione facienda hoſpitibus, vel depoſitarijs pro cuſtodia & paſtura beſtiarum. 74
Quod denunciantes & facientes oblationes teneantur eligere habitaculum. eod.
De his, quibus licitum eſt iurare pro creditis. 75
Quod non cõcedatur aliquod Relaxetur de rebus ſequeſtratis, niſi conſtet de credito. 75
De termino probandi contra executionem, &c. eod.
De computatione dierum vtilium. 78
Ad tollendum certas abuſiones & ſupplantationes. 79
Declarationes quorundam Statutorum. eod.
De relationibus quæ fieri poſſunt ad inſtantiam citati, &c. 81
De contradicentibus creditis pro fictis libellarijs temporis futuris. eod.
De inſtrumentis dotalibus, & vltimis voluntatibus, & certis donationibus rubricandis. 82
De Agrimenſoribus, & eorum mercede. eod.
Quod adhibeatur fides Chriſti nomine ſententiæ. 82
Quod quælibet citationes tranſmitti poſſint, & earum relationes fieri in tempore ſuſpenſo, vel feriato. eod.
Quod conſtitutiones factæ contra hæreticam prauitatem ſeruentur. 83
Ordines rerum ciuilium, & taxationes ſolutionum Notariorum, iuſdicentium, & Officialium. eod.
Declarationes & correctiones taxæ Inſtrumentorum, & ſcripturarum, & de ætate Notariorum: & de ſacramento Pronotariorum, & de pœna Notariorum, vbi alias non ſit appoſita. 86

Rubricæ ſpeciales cum earum generali Rubrica.

De oneribus.

De his, qui tenentur ſuſtinere onera. 87
De Cernedis ſuſtinendis. 90
De compartitione ſalariorum, & certorum aliorum onerum. 90
De diuiſione, & compartitione quamplurium onerum. 91
De onere ſalis. eod.
De diuerſis oneribus ſuſtinendis diuerſimode. eod.
De his, qui tenentur ſuſtinere certas condemnationes, & pœnas. eod.
Quod ciues, aut nobiles non teneantur ſuſtinere certa onera. 92
De generali diuiſione onerum non determinatorum in Statut. eod.
Quod illi de eadem familia teneantur ad contributionem oneris impoſitis vni ex eis. eod.
De his qui tenentur ſuſtinere onera pro facultatibus diminutis. eod.

Quod

Digitized by Google

Quod diuiſi ſoluentes pro ſua portione non teneantur pro alijs. eod.
De his, qui poſſunt habitare in Ducatu per certa tempora abſque eo, quod teneantur ſuſtinere onera. 93
Quod nobiles per ſe, & vicini per ſe teneantur ſuſtinere onera. eod.
De conſeruando indemnem illum, qui ſuſtinuerit damnum pro alieno defectu, vel negligentia. 94
Quod communia non teneantur extra ſuum territorium obedire datiarijs. 95
Cũ quibus terris Caſſinæ teneantur ſuſtinere onera. eod.
De immunitate Caſſinatum. 95
De fodro oneribus, & datijs non imponendis. 95
Quod ſuburbani non teneantur, niſi vt ciues. 96
De aqua & iure Molendinorum, & de Stratis. 97
Quod habentes antiquam ſedem molendini, poſſint illud molendinum conſtruere, nulla obſtante temporis præſcriptione. eod.
De fodendo, & purgando lectum aquæ in fauorem molendini. 98
Quod penes flumen publicũ nõ fiat caput Sorcedilis. 99
Quod penes fontanile non fiat aliud fontanile. eod.
Quod in flumine publico non fiat obſtaculo. eod.
Qualiter liceat ducere aquam ad trauerſum fluminis, vel rugiæ, vel foratoris, non obſtante contradictione vicini ſui. eod.
De acquis conducendis. 100
De foſſatis faciendis per habẽtes terras iuxta ſtratas. 104
De ſtratis ciuitatis, & ſuburbiorum reaptandis. eod.
Quod ſtratæ reducantur ad antiquum modum. 106
Quod fiat impoſitio de ſtratis aptandis. 107
De banchis & obſtaculis non tenendis in ſtratis publicis. 107
Quod turpitudo nõ fiat in Eccleſia, nec Cœmiterio. 108
De Cloacis & Magolzijs remouendis. eod.
Quod nullus eijciat aliquod turpe de domo. eod.
Quod nullus teneat lædamen in vijs publicis. eod.
Quod nullus debeat excoriare equos in ciuitate. eod.
De pœna ædificantis, vel occupantis ſuper ſolo Communis Mediolani. eod.
De putredine non portanda in paſquerijs. 109
Quod proceſſus, & condemnationes Iudicis ſtratarum, & aquarum fiat per ſcripturam, & ſecũdum ordinem iuris. eod.
De ſtratis, & certis prędijs Communis Mediolani non locandis. eod.
Quod broliũ in quo fit mercatus beſtiarũ ſpacietur. 110
De officio Iudicis ſtratarum ſuper vijs publicis. eod.
Iterum de officio Iudicis ſtratarum. eod.
De neceſſarijs in æſtate non ſpatiandis. eod.
Pro rebus fœtidis ducendis extra ciuitatem. eod.
De electione Iudicis, & Dominorum ſex Cameræ ſtratarum, pontium, & contraſcriptoris. 111
De viſitatione ſtratarũ facienda per Iudicẽ, & ſocios. 111
De officio, & poteſtate Iudicis ſtratarum, & dominorum ſex Cameræ. eod.
De citationibus faciendi pro ſtratis viſitandis. 112
De citationibus antequam fiant executiones condemnatorum. eod.
Quod per Iudicem ſtratarum, nec per alios non fiant compoſitiones. eod.
De electione Theſaurarij ſtratarum. 113
De electione ſeruitorum ad officium ſtratarum. eod.
Quod Iudex ſtratarum, & Domini ſex, non ſe intromittant, niſi de ſtratis maſtris. eod.
De electione Officialis aquarum. eod.
De rugijs, ſeu bucchis aquis Olonæ. eod.
De ſatiſdatione facienda per deriuantes de aqua Olonæ. eod.
De incaſtris ordinandis. 114
De pœna tenentis cluſam, vel obſtaculum in lecto Olonæ. eod.
De lecto Olonæ adimplendo in certis partibus. 114
Quibus diebus, & horis licitum eſt deriuare de aqua Olonæ. eod.
Quod tempore plena ſuperfluitatis aquarum quilibet poſſit deriuare. eod.
Quod tempore ſiccitatis nudus poſſit deriuare etiã diebus feſtis. eod.
Quod deriuantes de aqua Olonæ habeant foratorẽ. eod.
Pœna deriuantis de aquæ Olonæ contra formam præſentium ſtatutorum. eod.
De auxilio dando Iudici aquarum per communia. 115
De pœna deriuandis de aqua Olonæ propter eius potentiam. eod.
Quod Iudex aquarum teneatur procedere ſuper Accuſis coram eo delatis. eod.
De ſatiſdatione facienda per Iudicem aquarum. 115
De officio Camparij, qui per tempora fuerit electus per Molinarios aquæ Olonæ à Raude infra. eod.
Quod liceat Molinarijs adaquare certas Inſuletas. eod.
De pœna Iudicis aquarũ negligentis in eius officio. eod.
De pęna offendentis Iudicem aquarum, vel Camparium aquæ. 116
Quod Molinarij debeant tenere incaſtra leuata, & hoſtieras canalium molendinorum apertas. 116
De molendinis aquæ Olonæ, Seueſi, aquæ longæ fontanæ Areſij Carrariæ, & Romani abaſſandis. eod.
De riali Communis loci de Parabiago ordinando, & manutendo. eod.
De Reali Communis de Raude ordinando, & manutenendo. eod.
De his, qui non poſſunt eſſe Camparij, nec Officiales fluminis Olonæ. 117
De certis bucchis Olonæ banniendis, & claudendis. 117
De pontibus conſtruendis & manutenendis per habentes bocchas rugiarum ſuper flumine Olonæ. eod.
De aqua multiplicanda in lecto Olonæ. eod.
De fontibus remundandis pro multiplicando aqua in lecto Olonæ. eod.
Quod dealbatores fuſtaneorum, atiarum, & drapporum, poſſint auferre aquam pro arte ſua. eod.
De electione vnius Camparij, & vnius Notarij ſuper certis aquis. eod.
De Camparijs aquæ Lambri. eod.
De lecto Seueſi ſpaciando quando expedierit. 118
De cluſa pontis Archeti manutenẽda & reficienda. eod.
Quibus diebus, & horis liceat deriuare de aqua Nironis. 118
De pęna deriuanti aquam Nironis, ſi non habuerit incaſtrum ſchiaſſarum. eod.
De pęna occludentis lectum Nironis. eod.
Quod lectus Nironis aptando taliter, quod aqua ſit alta per medium bracchium. eod.
De foratore habendo per quemlibet deriuãtem de aqua Nironis. eod.
De lino non adaquando in Nirone prope ciuitatem. eod.
Quod Iudex aquarum perſonaliter accedat ad coercendum contrafacientes. 119
De molendinis Nironis coadæquandis, & moderandis. eodem.
Quod aqua Nironis decurrat ad ciuitatem. eod.
De officio Camparij aquæ Nironis. eod.
De illis, qui debent ſuſtinere expenſas, quæ fient pro cluſa pontis Archeti, Nirone, & Rouerſella. eod.
Quod dealbatores fuſtaneorum debeant tenere aquam in Rozalibus. eod.
De pęna illius, qui recuſaret ſuſtinere ſuam partem expenſarum, quæ fierent pro aqua Nironis. eod.
De aqua Ticinelli, ſeu Nauigij Communis Mediolani. 119.
De electione & officio Camparij Ticinelli, ſiue Nauigij. 121.
De moleſtatis indebitè occaſione officij ſtratarum & aquarum. eod.
De ſeruitutibus. eod.
Quod ſeruitutes acquirantur præſcriptione tẽporis. 122
De feneſtris, & ſtillicidijs. 124
Quod ædificanti ſuper ſuo non ſit neceſſe aliquid extra relinquere. 126
De volente ædificare ſuper muro communi. eod.
Quod vicinus poſſit ædificare vltra pedem vicini ſui. 129

Quod

Digitized by Google

Tabula.

Quod non poſſit fieri opus in præiudicium habentis ſeruitutem luminis vel ſtillicidij. 130
De ſeruitute luminis. 131
De ſeruitute ſtillicidij. eod.
De ſatiſdatione volentis ædificare ſuper ſuo, vel communi, cui fuerit denunciatum, & de opere demoliendo. 132.
De refectione parietis muri ſui proprij. 134
De cōmuni pariete, ſeu muro conſtruendo. 136
De conceſſis habentibus domum prope murum veterum ciuitatis antiquæ. 141
De aqua non immittenda in terram, ſiue domum vicini, qui extra pedem, vel fundamentum muri ciuitatis antiquæ Mediolani domum vel terra poſſidet. eod.
De ſeruitute luminis, & proſpectus. eod.
Declaratio qualiter quis intelligatur habere pedem. eodem.
De eo qui habet inferiorem partem domum, & illo qui habet ſuperiorem. 142
De Baltreſchis, ponticellis, & glorietis conſtruendis. 144.
Quod præſentia Statuta habeant locum etiam in ſeruitutibus iam conſtitutis. 145
Declaratio pedis Liptandi. eod.
De priuilegiis Doctorum Collegij Mediolani, & Medicorum. 146
Quod nullus de Collegio Iudicum Mediolani cogatur ire ad exercitum, nec cernedam. 147
Idem ſeruetur in Procuratoribus & alijs, &c. eod.
De priuilegijs Scholarium legum. eod.
Quod nullus de Collegio Iudicum poſſit eſſe fideiuſſor. 147.
Idem ſeruetur in Procuratoribus, &c. eod.
Quod nullus Medicus Chyrurgus poſſit mederi, niſi ſit receptus in ſuo Collegio. 147
De cadauere dando Medicis pro faciendo anatomiam. eodem.
De pauperibus mendendis amore Dei, ſine aliqua remuneratione. 148
De Medicis Phyſicæ examinandis antequam recipiatur in eorum Collegium. eod.
De Magiſtris Phyſicæ eligendis ad legendum. 149
De ſententijs Medicorum dandis ſuper vulneribus. eodem.
De theriaca & medicinis emanandis. eod.
De fide danda aromatarijs de rebus vendendis ad credētiam. eod.
Quod liceat aromatarijs laborare ceram albam, non obſtante aliquo Statuto. 151
De fideli ordine, & cura ſollicita habenda per Magiſtros Grammaticæ, & repetitores. eod.
De damno dato, & Camparijs conſtituendis. eod.
Quod licitum ſit cuilibet tenere ſuper ſuo beſtias. eod.
De pœnis ordinatis contra dantes damnum. 152
Iterum de pœnis dantis damnum. eod.
Quod communia terrarum teneantur habere camparios. 154.
Quod camparius teneatur accuſare dantes damnum. eodem.
Quod camparius poſſit accipere pignus danti damnum. 155.
Quod camparij durent donec fuerint reuocati. 156
De arborum deuaſtatione notificanda. eod.
De damno dato aliter. 159
Quod communia debeant habere homines iuratos. 160.
Qualiter Cōmunia teneantur ad reſtitutionem pro damno dato. 161
De executione facienda vigor damnorum datorum pro Statutis comprehenſis in præſenti Rubr. generali. 169.
Quod à ſententijs, vel declarationibus latis ſuper damnis datis non poſſit appellari, & quando poſſit. 170.
De locatione & conductione, &c.
De colono debitore non recipiendo ſi denunciatum fuerit. eod.
De familiaribus, qui poſſunt cogi pro debito Maſſarij, partiarij, vel fictabilis. 184
Quod coloni teneantur ingraſſare terras Dominorum, vt ſuas. 187
Quod Maſſarij non moueant fructus ſine præſentia Domini, vel ſui Nuncij. eod.
Quod Domini poſſint fructus in fundo diuidere. 188
De poſcha. 189
Quod Maſſarij nihil recipiant pro colligendo fructus dom. eod.
De vuis non portandis ad vendendum Mediolani vel alibi. 190
De Sacramento pręſtando pro ficto, & re libellaria, & decima. eod.
Quod Domini nō poſſint petere contra colonum, niſi depoſuerit querimoniam intra decennium. 193
Quod Dominus poſſit accipere decimam in campo. 194.
Quod dominus præferatur alijs creditoribus in certis caſibus. eod.
De Ruderibus, & ſtraminibus, & certis alijs relinquendis Domino per Maſſarios, & partiarios. 199
In quibus caſibus colonus non teneatur ſoluere fictum, vel redditum, & poſſit impune ad aliam coloniam ire. 200.
Qualiter dominus poſſit auferre Maſſaritium colono, & fictabili. 211
De reſtitutione rei locatæ. 212
De re locata, quæ alienetur. 219
De Melioramentis.
De melioramento facto ſuper fundo locato in quem debeat peruenire. 227
Qualiter fructus colonorum debent diuidi. 237
De pœna coloni, qui non bene curauerit vineas dominorum. 238
De re libellaria diſtracta non ſeruato iure Domini. 239
Quod inueſtituræ bonorum Eccleſiaſticorum poſſint fieri vltra nouem annos, modo regiſtrentur. 241
De pœna recipientis ſecundam inueſtituram abſq; voluntare primi inueſtientis. eod.
Quod colonus, vel partiarius, vel Maſſarius, aut fictabilis non poſſit abſque voluntate domini abducere, nec abduci facere certas res extra poſſeſſionem locatam. 242.
De adiutorio Maſſaritij. 243
Quod coloni, vel partiarij, vel fictabiles vltimo anno cōductionis ſuæ non poſſint occupare prædia milio, & ſimilibus, & noui conductores poſſint ira ad laborandum. 243
De prætendente, quod locutus ſit caducitati non poſſit apprehendere bona propria athoritate. 244
Qualiter fieri poſſint diuerſæ cōmiſſiones, & ferri diuerſæ ſententiæ in cauſis cridarum. 253
Quod præſumatur bona poſita ad cridas fuiſſe illius a quo penes dixerit habuiſſe datum. eod.
Declaratio Statuti de intereſſe. eod.
De his, qui volunt offerre date de bonis ſuis inſolutum creditoribus ſuis. eod.
De addictione facta Statuto ciuilium de diebus quibus inſtrumenta rogari non poſſint, &c. eod.
Declaratio Statuti ciuilium, de ſolemnitatibus inſtrumētorum. 254
Declaratio Statuti de extraordinarijs ciuilium de re paterna luenda. eod.
Quod inquilini, vel penſionantes pro debito penſionis poſſint capi. eod.
De Paraticis, & Maroſſerijs. eod.
De Paraticis non habendis. eod.
Quod quilibet poſſit impune exercere quamlibet artem licitam, ſi alias non ſit prohibitum per Statuta ciuitatis Mediolani. eod.
De remuneratione Maroſſeriorum, & eorum ſatiſdatione. 255
Quod Maroſſerij non vtantur eorum operibus incertis partibus. eod.

De

Tabula.

De ligatoribus ballarum, & eorum officio, ſacramento, & ſatisdatione. 256
De Broleto ſpaciando & aptando. eod.
De Palatio ſpaciando. eod.
Quod mercatus farinæ fiat extra Broletum. eod.
De loco Collegij Iuriſperitorum ſpaciando. eod.
Quod loca Communis ad vſum publicum vtilia remaneant, & ſeruentur Communi. 257
Loca deputata pro Baruerijs Poteſtatis. eod.
Quod Auantatores Coregiolæ, & certi alij non morentur in Broleto. eod.
Quod officium Prouiſionũ teneatur manutenere in Broleto puteum. eod.
De Collegio Notariorum Mediolani. eod.
De officio cuſtodis Broleti. eod.
De repreſſalijs. 259
Contra foraſterios negotiatores, vt non poſſint ſtare Mediol. 261
Quod impediti extra iuriſdictionem Mediolani conſeruentur indemnes. eod.
De auibus, & certis beſtijs prohibitis capi. eod.
De pęna capientis columbos. 262
De pęna ementis columbos ab Vſellatoribus. eod.
De pœna capientis ciconias, vel hirundines. eod.
De pęna capientis, vel tenentis canem alterius. eod.
De pęna capientes aues à rapina, ſi non conſignauerit. 263.
De pęna Communium non accuſantium capientes aues prohibitas. eod.
De remuneratione conſignantium lupos. eod.
De diuerſis ornamentis & veſtibus mulierum. eod.
De perlis & alijs iocalibus non portandis. 264
De veſtibus portandis vel non portandis. 265
De ſartoribus contrafacientibus, & eorum pęna. eod.
De muneribus publicis. eod.
Quod non fiant nuptiæ niſi vna die. eod.
Quod nullus in publico, nec priuato debeat offerre munera ſponſæ, ſeu vxori. 266
De mulieribus quæ poſſunt ire ad ſociandum mulierem in religionem, & ad ſponſas. eod.
De expenſis ſuperfluis quæ fiunt in puerperio ſine partu, & Baptiſmo. eod.
De Scollaturis, & alijs moderandis. 267
De obſequijs defunctorum, & expenſis funerarijs. eod.
Quod nullus induatur veſtibus lugubribus exceptis infraſcriptis. eod.
De defunctis niſi per Eccleſiaſticas perſonas extra ſuam Parochiam non portandis. eod.
De defunctis non portandis, nec tenendis diſcooperris. eodem.
De Palijs, Crucibus, & Cereis pro defunctis. eod.
Quod vexilla, banderæ, nec equi cooperti, nec ſcuta non deferantur ad obſequium. 268
Quod nullus debeat flere alta voce, nec percutere palmas extra domum defuncti, vel defunctæ. eod.
De his, quæ poſſunt morari ad comedẽdum ad domum defuncti, vel defunctæ. eod.
De meretricibus, & bordello. eod.
De pœna tenentes bordellum. eod.
Quod meretrices publicæ portẽt mantellos fuſtanei 270
Quod meretrices, & Ruffiani non morentur in Broleto. eodem.
Quod meretrices expellantur de Parochijs Mediolani. 271.
De certis datijs non imponendis, nec exigendis. eod.
De datio mixturæ non imponendo, nec exigendo. eod.
De datio rotarum non imponendo. eod.
De decimis. 272
De pœna opponentis, quod reddentes ius in ciuitate Mediolani non poſſint reddere ius de decimis. eod.
Quod qui tenuerit decimam per annos quadraginta continuos, præſumatur eſſe ſua. eod.
De pœna inquietantis aliquem occaſione alicuius decimæ contra pacta facta inter partes, &c. 273
Qualiter laicus habens decimam teneatur eam vendere domino fundi. eod.
De ſocijs, & ſocedis. 274
De acquiſitis per fratres in communi domo, vel habitatione viuentes poſt mortem patris. eod.
De ſocijs, ſeu ſocedis animalium. 282
De parte aſſignandi filio emancipato. 244
De rebus donatis per maritum vxori, vel ſponſæ. 287
De redhibitione animalium. eod.
De redhibitione equorum. eod.
De extraordinarijs libris extraordinariorum. 291
De alienationibus fieri prohibitis in non ſubditos iuriſdictioni poteſtatis Mediolani. eod.
De communantijs paſcuis, & vicanalibus non alienandis nec obligandis. 292
De gubernatoribus Statutorum. 294
Quod Statuta, prouiſiones, cridæ, & ordinamenta ſtent penes gubernatorem Statutorum. eod.
Statutum in fauorem piorum locorum. eod.
Quod Brentatores debeant currere ad ignem tempus incendij. 295
De domicillo veſtito, qui receſſerit ante finem anni ſine licentia patroni. eod.
Qualiter domicellus, vel familiaris teneatur pro furtis, vel rebus ſubtractis. 296
De domicillo, vel famula inhoneſte ſe habente in domo patroni vel patronæ. 297
Quod ſtetur ſacramento patroni, vel patronæ pro ſolutione ſalarij. eod.
Quod prædicta capitula de domicello intelligantur in domicella famula, baiula, vel nutrice. 297
Quod mulier poſſit conſentire alienationi bonorum hypothecatorum pro iuribus dotalibus. eod.
De Statutis Communis Mediolani manutenendis. 301
Quod dos poſt biennium facta noceat creditoribus in certis caſibus. eod.
De obſeruatione præſentium Statutorum, & de annullatione antiquorum. ibid.

FINIS.

Digitized by Google

DIPLOMA LVDOVICI REGIS FRANCORVM SVPER APPROBATIONE ET PVBLICATIONE STATVTI MEDIOLANENSIS IN VOLVMEN SECVNDVM EDITVM.

LVDOVICVS, Dei gratia, *a* Francorum, Neapolis, & Hieruſalẽ *b* Rex, ac Mediolani Dux, &c Vniuerſis, & ſingulis præſentes noſtras inſpecturis ſalutem. Cum ab ipſa natura, ſimulque à conſuetudine quadam diuturna ita ſimus inſtituti, vt ad populorum noſtrorum vtilitatem, & commoda, cogitationes, conſiliſque noſtra omnia in primis referenda eſſe cenſeamus, poſt recuperatum Mediolanenſe Dominium *c* nobis hæreditario iure pertinens, præter alia multa, quæ ad inclytæ Vrbis noſtræ Mediolani decus, & tranquillitatem ſpectabant, domui, foriſque per nos accuratiſſime prouiſa, adiecimus quoque animam ad ea decernenda, inſtituenda, emendanda, vel ſtabiliẽda, quæ in iure reddendo exigi videbantur. Verum quia ob multiplicium rerũ pondus immenſum deſiderio noſtro ipſi præſentes ſatisfacere nequiuimus, miſimus chariſſimum, & fidelem conſanguineum, & locũ tenentem noſtrum generalẽ citra montes, *d* Cardinalem de Ambaſia, longo rerum vſu, & ſapientia quam maxime præditum, cui æque, ac nobis ipſis, omni ex parte merito confidimus, vt ciuitatis, populique Mediolanenſis, quem merito clariſſimũ habemus, amplitudinem, commoditates, & bene, pacificeque viuendi inſtituta, totis viribus procuraret. Is igitur inter alia, quæ prouiſionem exigere videbantur, aduertit ius municipale, *e* quod ſtatutarium appellatur, proximis annis partim correctum extitiſſe, partim vero emendatione adhuc indigere. Adhibitis propterea aliquibus tam Senatus noſtri quam Collegij Mediolanenſis Iuriſcõſultis Secretarioque & Cauſidicis peritiſsimis, & expertiſsimis, Ioanne Stephano, ſcilicet, Caſtillionæo, & Ambroſio Aliprando Senatoribus, Gabriele Moreſino, Ant. Iudice, Iuriſconſultis, Iulio Cataneo Secretario, Io. Petro Canturio, Donato Boſsio, & Antonio Zunico Cauſidicis, dedit operam, vt ſecunda pars ipſius municipalis iuris, quæ incorrecta reſtabat reformaretur. Quod opus in præſenti volumine contentum, vt prudenter ſummoque ſtudio, ac diligentia per ipſos Iuriſconſultos, Secretarium, & Cauſidicos caſtigatum extitit, ita & à præfato Cardinali hilari animo receptum, approbatumque fuit, mox ad bene dilectum, & fidelem Cancellarium noſtrum Stephanum Ponchere, cuius ingenio, doctrinęque ac probitati plurimum tribuimus, indeque ad Senatum noſtrum Mediolanenſem, cui idẽ Cancellarius pręſidet, relatum, pari eorum approbatione firmatum eſt. Quorum prudentiſsimum iudicium ſequuti, nos illud itidem approbamus, decernentes ex authoritate noſtra, vt Statuta, quæ in ipſo volumine continentur, per Vicarium, & Duodecim Prouiſionum Mediolani, *f* edantur, & publicentur, necnon pro Statutis, & legibus Mediolani obſeruentur ab omnibus inuiolabiliter, quia ſic fieri volumus, & iubemus, *g* ſalua ſemper noſtra *h* & Senatus noſtri authoritate. Dat. Mediolani die 23. Aprilis. 1552. & regni noſtri 5. Per Regem Ducem Mediolani, ad relationem Conſilij. Signatæ Iulius, *i* Cum ſigillo Regio.

SVMMARIVM.

1 *Francorum Regis iura, & priuilegia.*
2 *Francorum Rex in ſuo regno eſt Imperator.*
3 *Francorum Rex in temporalibus alium ſuperiorem non recognoſcit.*
4 *Francorum Rex non aſtringitur legibus Imperialibus.*
5 *Francorum Rex non eſt alter Imperator.*
6 *Francorum regnum à tyrannide incœpit, licet hodie ſit legitimum.*
7 *Francorum Rex vngitur oleo cælitus demiſſo.*
8 *Francorum Rex quoſdam morbos poteſtate à Deo accepta ſanat.*
9 *Franciæ Rex vnius concilij auctor fuit.*
10 *Franciæ Rex eſt Canonicus in multis eccleſiis regni ſui.*
11 *Franciæ Rex habet priuilegium nominandi certum numerum perſonarum in ſuis eccleſiis.*
12 *Franciæ Rex Decanatum Adegauenſem, & quibuſdam caſibus præbendas confert.*
13 *Franciæ Rex curauit interuenire, & aliquando (ſed fruſtra) interuenit electioni cuiuſdam Imperatoris, & 14.*
15 *Franciæ Rex poteſt Imperator eligi.*
16 *Franciæ Rex qualiter cum Imperatore procedat.*
17 *Franciæ Rex per vnctionem non acquirit poteſtatem in temporalibus.*
18 *Franciæ Rex iura Regni in Eccleſiam transferre non poteſt.*
19 *Regis poteſtas, & priuilegia.*
20 *Regum exceſſus.*
21 *Rex cur ita nominetur.*
22 *Regis ethymologia.*
23 *Rex non coronatus quando poſſit dici Rex.*
24 *Regna per ſucceſſionem transferuntur.*
25 *Imperium per electionem datur.*
26 *Rex hæreditarius non ſubijcitur ſuo coronatori.*
27 *Rex ſuccedens ſtat infeudationis præceſſoris.*
28 *Rex cur fundamentum dicatur*
29 *Rex primus quis, & à quo electus.*
30 *Rex eſt Pontifice inferior*
31 *Rex, ſecundum quid, eſt Pontifice ſuperior.*
32 *Rex inter eſt monarcha.*
33 *Rex plus poteſt in regno, quam Imperator in imperio.*
34 *Reges quomodo dicantur Imperatores in regno.*
35 *Reges mundi qui*
36 *Regnum mundi alij Chriſtiani, alij ethnici.*
37 *Reges Chriſtiani qui.*
38 *Reges à Deo poteſtatem acceperunt.*
39 *Reges ab Imperatore poteſtatem acceperunt.*
40 *Reges Imperatori ſubſunt, nec inde eximere ſe poſſunt, & 41.*
42 *Reges Imperio ſubiecti.*
43 *Reges Imperio non ſubiecti.*

44 *Regum origo antiquior Imperatorum.*
45 *Romanorum Regis, & Imperatoris differentia.*
46 *Rex quando pro cauſis Imperatorem prouocet.*
47 *Reges vngendi ſunt.*
48 *Reges olim ter vngebantur.*
49 *Reges qui à Papa vnguntur.*
50 *Reges à Papa uncti an ſint eius vaſalli.*
51 *Reges à Papa vncti nõ accipiũt poteſtatẽ, aut ordinẽ Eccleſiaſticũ*
52 *Reges iniuſti ſunt deponendi.*
53 *Reges inutiles poſſunt per Papam deponi.*
54 *Regnum eſt indiuiduum.*
55 *Reges plures in vno regno, vel ciuitate cur prohibeantur.*
56 *Rex iniuſte expulſus eſt reſtituendus.*
57 *Rex an poſſit extra territorium nobilitare.*
58 *Rex non debet minuere ſuam dignitatem.*
59 *Rex, niſi ſit hæres puer eſſe non poteſt.*
60 *Reges à ſuo ſuperiore iudicantur.*
61 *Rex quo caſu ad arbitrium tributa exigat.*
62 *Rex quando ſubditis onera non poſſit imponere.*
63 *Reges quorum epiſcopatuum patroni ſint.*
64 *Rex Ciuitatem ſine eius conſenſu vendere non poteſt.*
65 *Rex dignitates nouas concedere poteſt.*
66 *Feuda ſunt de patrimonio regis: & quæ rex infeudare nõ poſſit.*
67 *Regnum feudi more non regitur.*
68 *Rex an cauſa caſtro iuriſdictionem donet.*
69 *Rex an poſſit donare ſuis filijs.*
70 *Regnum nec in dotem alienari poteſt.*
71 *Rex donans iura ſua non obligat ſucceſſorem.*
72 *Rex an per ſe alienata reuocare poſſit.*
73 *Rex regnum ſuum ſeruituti mancipare non poteſt.*
74 *Rex ab Imperatore conceſſa non reuocat.*
75 *Rex à non idoneo coronatus an ſit priuandus.*
76 *Rex non coronatus an coronatum prouocare poſſit.*
77 *Rex Dei legem negligens male peribit.*
78 *Rex iudicaturus quid ſcire debeat.*
79 *Rex abuſus deprimere debet.*
80 *Rex cum culpa, & ſine coronari poteſt.*
81 *Rex adhibens conſiliarios Eccleſiaſticos laudatur.*
82 *Rex cui Eccleſiæ decimas præſtet.*
83 *Rex an teneatur iuramento fidelitatis.*
84 *Rex quo caſu ab epiſcopis iuramentum fidelitatis exigat.*
85 *Rex quem epiſcopum recuſare poſſit.*
86 *Regem prælijs intereſſe ſufficit.*
87 *Reges mortui claræ, vel inclytæ memoriæ dicuntur.*

a Francorum] † De iurib. priuilegijs, & alijs prærroga-
1 tiuis Regis Francorum, late not. Io. Feral. trac. de iuri-
bus, & priuilegijs per totum, inter alia hæc habet, vltra tra
2 dita per Io. Ferald. d. loco. † Rex enim Francorum eſt in
ſuo regno Imperator, ita not. Hugo tract. de poteſtate ſecu
3 lari, c. 181. nu. 12. † Nec aliquem ſuperiorem in tempora-
4 libus recognoſcit, ita Hugo d. trac. c. 153. n. 12. † Quod au
tem non aſtringatur legibus Imperialibus tenet idem Io. Fe
rald. d. trac. de iuribus, & priuilegijs Regis Franciæ, n. 2. Hu
go d. tract. de poteſtate ſeculari, c. 36. n. 19. & c. 187. nu. 14.
declarando, vt per eum, diſcutit Reſtaurus Caſtald. tract. de
5 Imperatore, q. 52. nu. 2. † Quicquid ſit non eſt tamen al-
6 ter Imperator, Ita Caſtald. d. tract. q. 69. n. 14. † Initium
autem regni ſui ſumpſit Rex Francorum à Tyrannide, licet
eius regnum hodie ſit legitimum, Ita Hugo de poteſtate ſe-
7 culari, c. 181. nu. 3. & 4. † Rex vlterius Franciæ inungitur
oleo cœlitus dimiſſo, Ita Reſtaur. Caſtal. d. tract. de Impe-
ratore, q. 19. nu. 2. Hugo d. tract. De poteſtate ſeculari, c. 17.
8 nu. 6. † Rex etiam Franciæ morbos quoſdam ſanat pote-
ſtate diuina accepta. Ita Hugo d. tract. de Poteſtate ſeculari,
9 c. 365. nu. 17. † Rex etiam Franciæ fuit author vnius Con-
cilij, ita tradit Petr. de Monte tract. de Monarchia Cõcilij,
10 q. 3. nu. 2. † Rex vlterius Franciæ eſt Canonicus in multis
Eccleſiis regni ſui, Ita Iohannes à Selua tract. de beneficio,
11 q. 7. nu. 8 parte 1. † Rex præterea Franciæ, & quidã alius
habent priuilegium nominandi, Ita Reſtaur. Caſtal. tract. de
12 Imperat. q 100. nu. 21. † Imo Rex Franciæ confert De-
canatum Adeguanenſem, & in Epiſcopatibus, & Archiepi-
ſcopatibus qui ſunt de fundatione Regalis ſedis Epiſcopali
vacante præbendas confert, Ita not. Iohãnes à Selua d. trac.
13 de beneficio, q. 7. nu. 15. parte 1. † Rex etiam Franciæ pro
electionibus Imperatoris fiendis ſemper inſudauit interue-
nire, teſte Iohanne à Selua d. tract. De beneficio, q. 1. nu. 17.
14 1. partis. † Aliquando autem interuenit electioni Impe-
ratoris vnius, licet non obtinuerit, Ita Reſtaur. Caſtald. d.
15 trac. de Imperatore, q. 7. poſt numerum 8. † Vbi etiã di-
16 cit eum poſſe eligi in Imperatorem. † Qualiter autẽ cum
Imperatore incedat Rex Franciæ notat Caſtald. d. tract. de
17 Imperat. q. 66. num. 2. † Nullam autem poteſtatem ſuper
temporalibus ſuſcipit per vnctionem, ita Hugo d. tract de
18 poteſtate ſeculari c. 167. nu. 1. † Non poteſt etiam Rex Frã
ciæ iura regni transferre in Eccleſiam, Ita Hugo d. tract de
poteſta. ſeculari, cap. 293. nu. 4.
19 , Rex] † De Poteſtate regis, & eius priuilegiis notatur
per Corſetum tract. de poteſtate Regia, per totũ. † De ex-
ceſſibus autem Regum tradit Paris de Puteo, in tract. de Re-
20 gum & Principum exceſſibus. † Rex quare ſic nominetur,
21 not Corſet. d. tract. de poteſtate Regia, q 11. nu. 19. † Vnde
autem dicatur Rex, not. Michael Vlcuron. trac. de regimine
22 mundi, 2. parte, ver. Poſtquam, nu. 18. † Rex ante corona-
tionem quando poſſit dici Rex, notat Gulielmus tract. de
23 ſucceſſ. Regum, nu. 22. † Regna per ſucceſſionem, non per
electionem transferuntur; Ita Io. Montaige, tract. de Parla-
men vbi Nicolaus Boer. ver. 2 facit, nu 23. rationem addu-
24 cit Hugo d. tract. de poteſtate ſeculari, capit. 187. nume. 22.
25 † Secus in imperio quod transfertur per electionẽ, Ita Af-
26 flict. in feu. Rub. Qui feu. dare poſſunt, n. 20 † Rex autem
ſuccedens iure hæreditario non eſt ſubiectus ſuo Coronato-
27 ri, ita Hugo tract. De poteſtate ſeculari, c. 175 n. 1. † Rex vl
terius ſuccedens in regno tenetur ſtare infeudationi præceſ
ſoris ſui, ita Ioan. Bertac. tract. de Epiſc. 4 parte, q. 54. num.
28 184. † Rex quare fundamentum dicatur, not. Hugo tract.
de poteſta. ſeculari, c. 102. n 4. Rex primus quis fuerit, & à
quo electus, not. Ioa. Cirier, tract. de primoge. q. 12. nu. 8.
29 lib. 2. † Rex eſt Pontifice inferior, ita not. Staſileus tract.
30 de Gratiis, & expectatiuis, ver. Reſtat poſtremo, num 25. †
Tamen quo ad quid eſt Pontifice ſuperior, ita Hugo tract.
31 de poteſtate ſeculari, c. 125. † Rex eſt monarcha in ſuo re-
gno, ita not. Nicolaus Boer. tract de ordine graduũ, Rubr.
32 de ordine Conſiſtorii, nu 59. † Rex plus iuris habet in re-
gno ſuo, quam Imperator in imperio, ita Affl. in feud Rub.
33 de his qui feud. dare, n. 69. Vlderic. Zaſius tract. de feud. Ru
34 br. Qui feud. dare, n. 2. † Cur autem Reges in eorũ regnis
dicãtur Imperatores, & quõ intelligatur, notat Reſtaur. Ca
35 ſtald. tract. de Imperatore, q. 69. n. 15. † Reges mundi qui
ſint, not. Reſtaur. Caſtald. tract. de Imperatore, q. 18. nu 8.
36 † Quorum aliqui ſunt Chriſtiani, & aliqui pagani, not. Re
3 ſtaur. Caſtald. d. tract. de Imperatore, q 53. n. 20. † Qui au
tem ſint Chriſtiani Reges, not. Ioan le Cirier, tract. de pri-
38 mogen. q. 13. n. 1. lib. 2. † Reges omnes, & Principes à Deo
poteſtatem acceperunt, ita Tiraq. tract. nobilit. c. 20. n. 135.
39 Hugo d. trac. de poteſtate ſeculari, c. 162. nu. 1. † Sed quod
Reges omnes ab Imperatore authoritatem habeant, notat
Michael Vleura. tract. de regimine, 1. parte, ver. Sed poſtquã
40 n. 45. † Reges omnes regulariter ſubſunt Imperatori, ita Io.
Bertach. tract. de Epiſco. & Clericis, 2. parte 4. libri, nu 36.
41 † Nec poſſunt ſe eximere à poteſtate Imperatoris, ita Mi-
chael d. tract. de regimine, 1. parte, verſ. Sed poſtquã, nu. 48.
42 † Qui autẽ Reges ſubſint Imperio, notat Reſtaur. Caſtald.
43 tract. de Imperatore, q. 54. nu. 21. cũ ſeq. † Sũt autẽ aliqui
Reges non ſubditi Imperatori, de quibus apud Hugonẽ d.
tract. de poteſtate ſeculari, c. 35. n 1 Petrus à Monte trac. de
Monarchia Concilii, ver. de Imperator. Maieſtatis, n. 7. Re-
44 ſtaur. Caſtald. trac. de Imperatore, q. 53. n. 17. † Reges prius
tẽpore fuerũt, quã Imperatores, ita Paris de Puteo tract. de
45 re militari, ver. Pone, n. 5. † Rex Romanorũ in quo ab Im-
peratore differat, notat Hugo, trac de poteſtate ſeculari ca.
46 179. n 1. † Reges qñ pro cauſis poſsint Imperatores prouo
care. not. Paris de Puteo tract. de re mili. ver. Pone, num 6.
47 † Reges ex præcepto tã veteris quã Noui teſtamẽti vngũtur
neceſſario, ita Ioa. à Selua, tract. de beneficio, q 23. n. 9. Hu-
48 go d. tract. de poteſtate ſeculari, c. 169. n. 1. † Olim autem
ter ungebantur, ita Hugo tract. de officio quatuor prælato-
49 rũ, n. 2 † Qui aũt ſint Reges qui vnguntur à ſummo Ponti-
fice, notat. Reſtaur. Caſtal. d. trac. de Imperatore. q. 18. n. 6.
50 & q. 68. n. 3. † Ex eo aũt qđ inũgãtur a Põtifice, an ſint eius
51 Vaſalli, not. Caſtal. d. trac. de Imperatore, q. 53. n. 10 † Qđ
aũt nõ recipiãt poteſtatẽ ſuper Eccleſiis, nec ordinẽ Eccle-
ſiaſticũ recipiãt, notat Ioan. à Selua, trac. de beneficio qua-
52 rũ, 23. n. 40. 2. partis. † Reges faciẽtes iniuſtitiã ſunt deponẽ
di, ita not. Io Frãciſci Pauinis trac. de uſur. q 7. n. 78 2. par
53 tis. † Quod aũt Reges inutiles poſsint per Papã deponi, Ioã
54 le Cirier, trac. de primogen q. 7 nu. 6. li. 3. † Regnũ eſt indi
uiduũ, ita quod quis ẽt hñs plures filios inter eos nõ diuidi
tur, ſed vni adminiſtratio cõmittitur, ita Affl. in feud. Rub.
Qui feu. dare poſſunt, n. 3 & 4. Io. le Cirier de primog q. 7.
55 n. 7. lib. 1. Ant. Corſe. de priuil. parte 5 dubio, n. 3. † Quare
aũt plures Reges ꝓhibeantẽ in regno uel ciuitate eſſe, not Io.
56 à Sel. trac. de bñfi. q 5. n. 12 p. 1. † Rex iniuſte expulſ⁹ ẽ reſti

Digitized by Google

57 tuendus,ita Corſetus tract.de regal. fallent. in prin.n. 1. †
Rex an poſſit nobilitatem conferre extra territorium ſuũ,
58 not. Hugo tract.de poteſtate ſeculari c. 123.nu.18. † Rex
non debet minuere gloriam Regiæ dignitatis, ita Paris de
59 Puteo,tract.Syndic. verſ.Duo Reges,n.9. † Rex qui puer
ſit haberi non debet,tamen cum per ſucceſſionem deferatur
regnum poteſt eſſe puer,ita Reſtaur.Caſtal.tract.de Impe-
60 rat.q.73.nu.13.& nu.38. † Reges ſuperiorem recogno-
ſcentes inter ſe contendentes iudicantur à ſuperiore, ita Ia
61 cobus de Caſtil.tract.de Duello,c.8.nu.1. † Rex pro ſuo
arbitrio poteſt exigere tributa pro tuitione ſuæ patriæ, ita
62 Hugo trac. de poteſta.ſeculari,ca.31. † Non autem poteſt
alias imponere onera ſubditis ſuis,niſi quæ Reipublicæ bo
63 num concernunt,ita Hugo d.tract. c.141.num. 11. † Re-
ges,& Duces patroni ſunt in Epiſcopatibus exiſtentibus in
regno eorũ,ita Reſtaur.Caſtal.tract.de Imperatore,q.110.
64 nu 20.& 29. † Rex non poteſt vendere vnam ex eius ciui
tatibus abſque conſenſu ciuium illius ciuitatis,ita Reſtaur.
65 Caſtald.d.tract.de Imperatore,q.104.nu.13. † Rex no-
uas dignitates concedere poteſt,ita Affl.in feud. d.Rub.qui
feud dare poſſunt,num. 72. † Feuda de patrimonio Regis
66 prouenere,ita Affl.d.Rubr.qui feud.dare poſſ. nume. 18. †
Rex tamen non poteſt infeudare quod ſit in multum detri-
67 mentum Coronæ,ita Affl.d.loco,nu.73. † Regnum more
feudi non regitur,ita Ioan le Cirier,tract. de Primogen.q.
68 4.nu.13.lib. 3. † Rex donans caſtrum an videatur dona-
re iuriſdictionem,not.Corſet d.tracta.de poteſtate Regia,
69 q.5.nu.4. † Rex an poſſit donare filijs ex poteſtate Regia
etiam non emancipatis,not.Corſet.d.tract.de poteſtate Re-
70 gia,q.6.nu.2. † Regnum alienari, nec in dotem dari po-
teſt,ita Paris de Puteo tracta.de re militari, verſi. Duo Re-
71 ges,num.10. † Et donans iura ſua non aſtringit ſucceſſo-
72 rem,ita Hugo d.tract.de poteſtate ſeculari,c.295.num.5.†
Rex poſſit reuocare alienata per ſe,notat Corſet.d.tract.de
73 poteſtate Regia,quæſt.95.num. 60. † Rex regnum ſuum
ſeruituti ſubijcere non poteſt,ita Corſet. d.tract. quæſt.95.
74 nu.61. † Rex non poteſt reuocare iura alicui conceſſa ab
Imperatore,ita Hugo dict.tract de poteſtate ſeculari, cap.
75 177.nu.8. † Rex ab alio coronatus, quam ab eo à quo de-
buit,an ſit regno priuandus, not. Hugo tract. de poteſtate
76 ſeculari,capit.177.nu.5. † Rex non coronatus an poſſit
prouocare Regem coronatum,notat Paris de Puteo, tract.
77 de re milita.verſi. Quoniam,n.2. † Rex male peribit,qui
legem domini neglexit,ita Hugo d.tract. de poteſtate ſecu-
78 lari,cap.135.num.9. † Rex populum iudicaturus diuinã
legem pariter,& humanam callere debet,ita Hugo d.tract.
79 de poteſtate ſeculari,c.135. nu.9. † Rex & quilibet Prin-
ceps ſuper abuſibus deprimendis intendere debet,ita Mar-
80 cus Rauandus,in ſpeculo iudicum,nu.46. † Rex quoque
modo cum culpa,& ſine culpa coronari poteſt, Hugo tract.
81 de poteſt.ſeculari cap.177. † Rex laudatur, qui prælatos
Eccleſiæ ſibi aſciuit Conſiliarios,ita Hugo d.tract. de pote-
82 ſtate ſeculari,c.143.nu.3. † Rex cui Eccleſiæ ad decimas
teneatur,notat Carer.d.tract.de poteſtate Regia,q. 37.nu.
83 63. † Rex an ſit exemptus à iuramento fidelitatis, notat
Corſet.tract.d e poteſta.Regia,q.27.nu.4. † Ipſe autem
ab Epiſcopis per tempora fidelitatis iuramentum exigit in
temporalibus ab ipſo Rege conceſſis,ita Corſet.d.tracta.de
84 poteſta.Regia q.41.nu.19. † Rex habet iuſtam cauſam re-
85 cuſandi Epiſcopum electum,qui non ſit de regno, ita Ioan.
86 à Selua tract.de beneficio, q.22. parte 2. † Rex perſona-
liter non debet pugnare,ſed tantum prælijs intereſſe, Paris
87 de Puteo tract.de re militari, nu.6. † Reges mortui claræ,
vel inclytæ memoriæ dicuntur,ita Reſtaur. Caſtald.de Im-
perat.q.59.nu.16.

c Nobis hæreditario iure pertinens † Hæc eſt quædam prætenſio antiquiſſima de qua in hiſtorijs paſſim, ex perſona Duciſſæ Valentinæ.

d Cardinalem] Quæ ſint dignitas,officium,& priuilegia Cardinalis,not. Martinus Laudenſis, tractatu De Cardinalibus.

e Quod ſtatutarium appellatur] Quod ius municipale in hoc Ducatu dicitur ius commune, vt notatum late ſupra in Præludijs 1.voluminis.

f Edantur & publicentur] Quæ vtilitates inſurgant ex publicatione Statutorum, late notatum ſupra in fine 1. voluminis,in verbo, Publicata.

g Saluo ſemper noſtra] Ad cuius libitum eſt derogare ſtatutis, vt notatum late in Præludijs Statutorum 1. voluminis.

h Et Senatus noſtri authoritate] De qua in erectione Senatus,& in nouis conſtit. tit. de Senatoribus.

i Cum ſigillo Regio] An ſit neceſſarium ſigillum in approbatione Statutorum,notatum in 1.vol. in literis approbatorijs Statutorum primorum,& in fine d.Statutorum.

De Iuriſdictionibus.

Iuriſdictio quid ſit,& eius materia, late notatur per Scribentes in l. 1. ff. de iuriſd.omn.iud.& infra dicetur,cap.19.Poteſtas,in verbo,Plenam Iuriſdictionem.

RVBRICA GENERALIS,

De Sapientibus, & conſilio, & alijs accidentibus.

De electione Dominorum Duodecim Prouiſionum,& eorum officio.

Cap. I.

PEr Sereniſs.& Chriſtianiſs. Regem Francorum Ducem noſtrum Mediolani,ſeu per eius Sacrum Conſilium Mediolani, *a* eligantur *b* duodecim *c* probi, & periti viri, de melioribus,& magis idoneis, ac prudentiorib. Ciuitatis Mediolani,videlicet. Duo pro ſingula porta conſueta, *d* in quibus ſint duo Doctores de Collegio Dominorum Iudicũ Mediolani,prout prælibato Domino, ſeu, vt ſupra melius videbitur. Qui præſint prouiſionibus, & defenſionibus *f* Communis Mediolani. Quorũ officium, *g* duret per menſes duos continuos, qui duodecim *h* habeant plenam poteſtatem,& liberam facultatem, ac bailiam prouidendi, *i* ſtatuendi, *k* ordinandi, *l* diminuendi, *m* mutandi, & addendi *n* ad eorum liberam voluntatem,ad omnia & ſingula, quæ eis videbuntur, *o* circa concernentia commodum Reipublicæ,& Cõmunis Mediolani, ac eius Ducatus, *p* dum duæ partes eorum ſint in concordia, ſeruatis tamen ordinibus Ducalibus, & Communis Mediolani, *q* modo, non concernant alienationem bonorum Communis Mediolani, dummodo in his, in quibus ex decretis, & ordinibus, non ſit eis data facultas libera,habeant conſenſum prælibati Domini,ſeu eius Senatus. Et ſaluo, quod nõ poſſint prouidere,nec ordinare aliquid, in eorum, vel ſuorum deſcendentium, *ſ* nec officialium officii prouiſionum,nec alicuius eorum,ſpecialem fauorem, vel vtilitatem. Et qui Domini duodecim habere debeant pro eorum ſalario, omni die, quo ſeruierint dicto officio, videlicet, Doctores, *t* ſoldos duodecim Imperialium pro quolibet, alij vero habeant ſoldos octo Imperialium,pro quolibet.

SVMMARIVM.

1 *Decurionum electio à ſuperiore eſt confirmanda.*
2 *Decuriones olim in ſua creatione quid facerent.*
3 *Priuilegiatus quando non excuſetur à decurionatu.*
4 *Ad decurionatũ quinam excuſentur vſque ad nu. 7.*
8 *Duodecim Prouiſionum ſunt Curiales.*
9 *Decurionum ethymologia.*
10 *Conſiliarij Ciuitatum in quorum locum ſint ſubrogati.*
11 *Duodecim Prouiſionum nomina.*
12 *Duodecim Prouiſionum quibus æquiparentur.*
13 *Duodecim Prouiſionum dignitates.*
14 *In electione Duodecim Prouiſionum quid ſeruandum.*
15 *Decurionatus honor qualis.*
16 *Decuriones quibus officijs non ſint vexandi*
17 *Etiam ſi quis deſierit eſſe Decurio non torquetur.*
18 *In pœna Decurioni irroganda quid ſeruandum.*
19 *Decurionum qui filij ſint priuilegiati.*
20 *Decurionis filius patris conditionem ſequitur.*
21 *Decurio Decurione eſt potiore.*
22 *Decurio habens filios præfertur non habenti.*
23 *Decurio antiquior indignitate præfertur iuniori.*
24 *Ciuitatis vniuerſitas ex quibus fiat.*
25 *Duodecim Prouiſionum quales eligendi ſint.*
26 *Decurio cuius ſtatus, & quorum eſſe poſſit.*
27 *Illiteratus decurio eſſe poteſt.*
28 *Plebeius, Procurator, & Notarius Decurio eſſe non poteſt.*
29 *Tabellio an poſſit eſſe decurio.*
30 *Spurij, & inceſtuoſi an poſſint eſſe decuriones.*
31 *Artifex vilis an poſſit eſſe decurio.*

a 2 32 Ela-

32 *Flagellis caſus an poſſit eſſe Decurio.*
33 *Iudeus Chriſtianorum Decurio eſſe non poteſt.*
34 *Infamis Decurio eſſe non poteſt.*
35 *Publice damnati decuriones eſſe non poſſunt.*
36 *Accuſatus pendente iudicio ab honoribus arcetur.*
37 *Decuriones cuius ætatis eligantur. & 38.*
39 *Nauiculario Decurionatus negatur.*
40 *Ciuitatis debitor nec eius legatus eſſe poteſt.*
41 *Seruus, & libertus an poſſit eſſe Decurio.*
42 *An ex poſt opponi poſsit, quemquam non recte Decurionem fuiſſe creatum.*
43 *Decurionatus quale munus ſit, & qualiter ſine præiudicio accepiendum.*
44 *Relegatus ad tempus an in perpetuum amittat Decurionatum.*
45 *Relegatus non ad tempus an reſtitutus intelligatur etiam ad decurionatum.*
46 *Natus in relegatione poteſt eſſe Decurio.*
47 *Decuriones quales per ſubſtitutum ſeruire non poſſint.*
48 *Decurio tranſmigrans quando reuocetur.*
49 *Decurio an poſſit fieri immunis ab officio ſuo.*
50 *Decurio tenetur de dolo, & lata negligentia.*
51 *Decurio ex pecunia Ciuitatis lucrans acriter punitur.*
52 *Decurio domum ſuam, vel nouam ædificare cogitur.*
53 *Decurio aduerſus patriam aduocatus eſſe non poteſt.*
54 *Doctores duo collegiati qui ſunt inter XII. Prouiſionum, quomodo eligantur, & quamdiu durent.*
55 *Medicus inter XII. Prouiſionum à quo eligatur, & quamdiu duret.*
56 *Communitas quæ ſit.*
57 *XII. Prouiſionum poteſtas, quæ & quomodo exercenda, & 58.*
59 *Modi quibus per Decuriones ſtatuitur.*
60 *Decuriones ſtatuta interpretari poſſunt.*
61 *Decuriones de quibus ſtatuere poſſint.*
62 *Decurionum decreta quando reſcindantur.*
63 *Decuriones an ſtatuta antiqua corrigere poſſint.*
64 *Decuriones an ordines conſuetos mutare poſſint.*
65 *Quæ ſint concernentia reip. commodum.*
66 *Maior pars cogitationis quod ſtatuit an ſit validum, & qui ſit maior pars vſque ad num. 69.*
70 *Rerum publicarum conſeruatio fit multis modis.*
71 *Bona Reipublicæ non poſſint alienari.*
72 *Decuriones ementes cenſentur emere de pecunia Vniuerſitatis.*
73 *Vicarius & Duodecim Prouiſionum non poſſint ſe intromittere in cauſis priuatorum.*
74 *Vicarius, & Duodecim Prouiſionum quale ſit officium num. 75. & 76.*

a ELigantur] † Decurionum electio debet à ſuperiore
1 confirmari iure communi inſpecto, ita notat Lancell.
Conrad. Lauden. ſua praxi, lib. 1. cap. 10. de decur. nu. 23.
Mediolani autem decuriones conſilij generalis ſunt ad numerum
ſexaginta, & perpetui ſunt. Alij autem duodecim,
de quibus hic cauetur, & ex his qui eligũtur quotannis nominantur
aliqui à conſilio generali, & à Principe eliguntur
2 vt hic cauetur. † Decuriones ciuitatum olim cum creabantur,
ſolebant binos denarios, vel huiuſmodi certã quantitatem
ſingulis collegiis diſtribuere, vt tradit Conrad.
3 d. loco, numer. 66. de mente Alciati per eum allegati ibi. †
A decurionatu non excuſatur habens priuilegium, ſi patitur
4 ſe creari decurionem, ita not. Conrad. d. loco nu. 31. †
A munere hoc decurionatus excuſatur mutus, ſurdus, cæcus,
furioſus, & perpetuo morbo detentus, veluti podagroſus,
5 ita Conrad. ibi, nu. 33. † Doctores quoque legum in actu
6 legentes excuſantur ab hoc munere, Conrad. ibi. nu. 35. †
Militares etiam viri excuſantur ab his muneribus curiali-
7 bus, Idem Conrad. d. loco. nu. 18. † Paupertas vlteriores
excuſat à muneribus patrimonialibus, & perſonalibus, Conrad.
d. loco, nu. 31.

d Duodecim] † Hi duodecim viri vere appellantur cu-
8 riales, ſecundum tradita per Napodam. ad conſuet. Neapol.
titu. 12. de inſtrumentis confectis, in Rub. Hi etiam appellantur
decuriones, vt ibi per eum, & per Gandinum tracta.
De obſeruantia ſtatut. nu. 2. † Vnde autem ſint dicti
decuriones, notat idem Conrad. ſua praxi. lib. 1. cap. 10. de
10 decurio. nu. 1. † In quorum locum hodie ſucceſſere Conſiliarij
ciuitatum, vt not. idem Conrad. ibi nu. 2. & infra ca-
11 uetur, ca. 4. † Appellantur etiam alijs nominibus, vt per
12 Conrad. ibi, num. 3. † Appellari etiam poſſunt priores ciuitatibus,
& æquiparantur tutoribus, hoſpitalarijs, & ſimilibus,
habentque poteſtatem ſuper bono, & pacifico ſtatu,
& abundantia ciuitatis, vt hic cauetur, & in nouis conſt.
tit. de offi. vicar. prouiſ. capit. Horum Vicarij, quod idem

de iure communi notat eſſe Bart. in l. Ambitioſa, nume. 7.
ff. de decret. ab ord. facien. Dec. conſil. 72. col. 1. verſ. Sed
13 tamen his non obſtan. Conrad. d. loco, numer. 60. † Sunt
etiã decuriones ueteri. & in Palatina Militia, de quibus not.
14 idem Conrad. d. loco, nu. 5. † In electione horum officialium
antiqua conſuetudo eſt ſemper obſeruanda, ſecundũ
trad. ita per Bar. in l. Super creandis, num. 1. C. de iur. fiſc. lib.
10. Tamen noua forma diuerſa ab antiqua traditur in nouis
conſtit. tit. de offic. Vicar. prouiſ. in princip. & §. duo-
15 decim vero. † Decurionatus eſt honor municipalis cum
dignitatis gradu, ſiue cum ſumptu ſiue non, & ſtat in nomine
generis ſui, ita not. Conrad. d. cap. 10. de decurio. nu.
16 104. Vbi multa notat de hoc. † Decuriones officijs humilioribus,
& extraordinarijs non debent vexari, ita Conrad.
17 num. 105. † Decurio torturæ, & alijs cruciatibus non ſubijcitur,
etiam ſi deſierit eſſe decurio, Conrad. ibi num. 106.
ampliando, & limitando, vt per eum, niſi deliquerit in of-
18 ficio. Ita Tiraquell. de pœn. temper. cauſa 58. n. 4. † Decurioni
vbi ſit imponenda pœna, maxime mortis, reſcribẽdum
Principi, niſi fieret, vt tumultus ſedaretur, ita Conrad.
ibi, nume. 107. Tiraq. d. tract. cauſa 31. nume. 41. Cæpol.
cau. 2. nume. 11. Carer. d. ſua praxi d. § Circa itaque, num.
19 86. † Decurionis filij ante, vel poſt nati qualiter ſint pri-
20 uilegiati, not. Conrad. d. loco, num. 108. † Et quod natus
Decurionis ſequatur conditionem patris, nõ matris, vt per
21 eundem Conrad. num. 28. † Decurionum alij alijs potiores
habentur, ita ſcribuntur in Albo, & quomodo præferan-
22 tur, not. Conrad. nu. 109. † Decurio habens filios præfertur
non habenti, Idem Conrad. n. 110. in quibus autem con-
23 ſiſtat prælatio not. nu. 111. † Antiquior in dignitate, &
collegio præfertur iuniori, ita Conrad. nu. 112. & is dicitur
24 ſenior, vt ibi, num. 113. † Vniuerſitas ciuitatis, & caſtrorum
fit ex Conſiliarijs, qui hodie loco Decurionum ſubrogantur,
ita tenet Virg. Boccat. in conſt. Marchiæ gl. 6.
nume. 9.

e Probi, & periti vir.] † Idem cauetur per cõpiura ver-
25 ba, in nouis conſtit. tit. De pœnis, ca. Decuriones, quod idem
eſt de iure communi, vt eligi debeant viri probi graues, diuites,
experti, & peritiſſimi, Ita Conrad. d. cap. 10. De de-
26 cur. num. 6. † Decurio poteſt eſſe tam paterfamilias, quam
filiusfamilias, ita not. Conrad. d. ca. 10. nu. 20. Imo etiã pa-
27 ter cum filio, & cum fratribus, Idem ibi, verſi. Sed imo. †
quoque literatum poteſt eſſe Decurio, Conrad. ibi d. n. 20.
28 verſi. Similiter. † Decuriones autem prohibentur eſſe plebei,
& Procuratores, vel Notarij, aut tabellionis officiũ exer-
29 centes, vt not. idem d. ca. 10. n. 7. † Et quod Tabellio non
poſſit eſſe Decurio, not. Didac. in tracta pract. qu. ca. 10. nu. 5.
verſi. Hæc ſiquidem. Quod habet locum etiam ſi fecerit ſe
cancellari à matricula Notariorum, ita Marſil. tract. bannit.
in verbo, Ceſſante banno, nu. 24. tamen in vtroque ſecus ſeruatur
in ciuitatibus huius ſtatus, maxime Cremonæ, vbi tui
aſſeſſor Prætorius ſub Prætura Illuſt. Olim Senatoris Mon-
30 tijathinis mei. † Spurij, & inceſtuoſi pariter prohibentur
eſſe Decuriones, niſi in ſubſidium, vbi alij non adſint, ita Cõrad.
ibi, nu. 9. & vbi eligantur fiunt ligitimi, tanquam oblati
curiæ, vt ibi nu. 10. Sed hoc non ſeruatur in vtroque caſu.
31 † Facientes artes viles non debent ad decurionatum aſſumi
niſi ex neceſſitate, Conrad. d. loco numer. 12. Verum & hoc
non ſeruatur in pleriſque ciuitatibus, & locis huius Status.
32 † Ictibus flagellorum ſubiecti pariter nõ eliguntur ad hoc
33 munus, niſi in ſubſidium, Conrad. ibi, n. 11. † Iudæi etiam
arcentur apud Chriſtianos à decurionatu, & alijs honoribus
34 ibi, num. 13. † Infamis non poteſt eſſe Decurio, ut nu. 14.
uer. Et infamiam, & mori à decurionatu ob infamiam non
quam reſtituuntur, Ita ibi in d. nu. 14. uerſ. declaratur tamẽ.
35 † Decuriones pariter eſſe non poſſunt ex publico iudicio
36 damnati, & Turpiliano notati, Conrad. ibi nu. 15. † Accuſatus
pendente iudicio criminali non poteſt aſſumi ad ho-
37 nores, licet antiquos retineat d. num. 15. ad fin. † Minores
25. annis, & maiores 55. non eliguntur de iure Decurionatus
officium, niſi ex cauſa, Conrad. nu. 16. Verum hoc non ſer-
39 uatur. † Anni autem in eis an requirantur hoc caſu com-
40 pleti vel cœpti, not. in hac ſpecie Borg. deciſ. 40. nu. 18. †
Nauicularij quoque arcentur ab hoc munere, Conrad. n. 17.
41 verſ. Nauicularis procumbro. † Debitores ciuitatis aliquem
honorem, nec legationẽ in ea recipere nõ debent, idẽ
42 ibi n. 18. verſ. Debitores. † Seruus, & olim libertus Decuriones
eſſe vetantur, d. n. 18. ver. Item ſeruus. † Decurio
quod quis ſit creatus non recte regulariter non poteſt opponi
ex poſt, ſed debet opponi ante, ita Conrad. d. loco, n.
43 21. declarando ut per eum. † Decurionatus eſt munus uniuerſale,
& principium ad cæteros honores, Conrad. num.
22. &

Digitized by Google

22.& num. 63. & illud acceptans præiudicat ſibi quo ad cæ-
teros honores, niſi acceptauerit illud cum proteſtatione, vt
44 ibi. † Relegatus ad tempus deſinit eſſe decurio; nec reſti-
tutus, & reuerſus ſuum locum primum obtinebit, Declaran-
45 do, vt per Conrad. d. loco, num. 14. † Imo relegatus non
ad tempus, ſi reſtituatur non reſtituitur ad decurionatum,
46 niſi ex Principis permiſſione, vt d. nu. 14 adſi. † Natus ta-
men in relegatione non prohibetur eſſe decurio, vt eo. n. 14
47 adſi. † Decuriones alias Clariſſimi, vel Spectabiles nõ ſer-
uiunt, nec poſſunt ſeruire per ſubſtitutum, ita not. Conrad.
48 n. 19. declarando, vt per eum. † Imo Decuriones tranſmi
grantes reuocantur intra tempus notatum per eundem Cõ-
49 rad. d. loco, nu. 24. † Et adeo huic muneri aſtricti ſunt, vt
conſenſu ciuium, vel Curiæ, præſtita immunitas non valeat,
50 vt ibi per eum, nu. 27. † Decuriones hi tenentur de dolo,
51 & lata negligentia, vt idem ibi nu. 25. † Decuriones hi ex
pecunia ciuitatis ſuperlucrantes acriter puniuntur, modo
52 quo not. Conrad. d. loco, nu. 6. † Decuriones domum ſuã,
vel nouam ædificare coguntur. Conrad. d. loco, nu. 100. verſ.
53 Hic adde. † Decurio prohibetur eſſe aduocatus contra pa
triam ſuam, Idem Conrad. d. loco, nu. 103.

d In quibus ſint duo Doctores de Collegio] † Hi hodie
54 non eliguntur à Principe, ſed hi ſunt per tempora Abbates
Ven. Collegij, qui functo munere Abbatis per binos men-
ſes, dein per alios duos menſes ſedent pro Conſultoribus Iu
ſtitiæ Mediolani, & vltimo loco funguntur per aliud bime-
55 ſtre officio Aſſeſſorum ad tribunal Prouiſionum. † Eligi-
tur pariter à Principe vnus Medicus inter hos duodecim, cu-
ius officium durat per annum, prout durat in alijs.

e Communis Mediolani] † Quæ ſit Communitas, not.
56 Virg. Boccat. in conſt. Marchia. gl. 6. nu. 71.

f Duret per menſes duos] Hodie annale eſt, prout caue-
tur in nouis conſti tit. de offi. Vicarij, ad finem principij, dē-
ptis duobus doctoribus.

g Habeant plenam] † Limitatam tamen, vt infra, & in
57 nouis conſt. d. tit. cap. Horum Vicarij. Quæ quidem intra
limites ſuos obſeruanda eſt, vt etiam not. Roma. conſ. 501.
nu. 9. dec. conſil. 72. col. 1. verſi. Sed tamen his non obſtanti-
58 bus. Hanc ſuã iuriſdictionem Decuriones non poſſunt exer
cere extra metas ſuæ Ciuitatis, ita Conra. loco præall. nu.
19. verſ. Minime etiam.

h Statuendi] † Modos tres Statuta cõdendi per hos De-
59 curiones, not. Alber. tract. Statu. 1. par. quæſt. 4 notat etiam
Iaſ. in l. 1. col. pen. nu. 26. ver. Ex quarto dicto, ff. de legibus,
60 notat etiam Gand. tract. de obſeruantia Statut. num. 3. †
Poſſunt etiam interpretari Statuta. Ita Conrad. d. loco, n.
100. ver. Poſſunt etiam.

i Ordinandi] † Non generaliter, ſed circa uictum, &
61 commodum Reipublicæ, ut late diſcutit Bart. in l. Ambitio-
62 ſa, n. 8. cum ſeq. ff. de decret. ab ord. facien. † Horum decre
ta non reſcinduntur, niſi ex cauſa, ita not. Conrad. d loco, n.
102. Veluti ſi ſint ambitioſa, quia non poſſunt ea facere, ut
per Conrad. ibi nu. 101. Vbi not. quæ ſint Ambitioſa.

k Diminuendi] † Moderandi, ſcilicet iam factos, & niſi
63 hoc fuiſſet expreſſum, ſed tantum quod haberent liberum
arbitrium ſuper abundantia Ciuitatis, non poſſent corrige-
re antiqua Statuta, ita Barbat. in cap. Cum M. Ferrarienſis,
nu. 61. De Conſtit.

l Murandi] † Non poſſunt tamen mutare ordines con-
64 ſuetos confectos præſertim à toto populo, uel Concilio ge-
nerali, a quo ipſi habeat authoritatem, ut not. Bartol. dict.
l. Ambitioſa, numero 8. cum ſequent. Idem not. Dec. dict.
conſi. 72. colum. 1. uer. Sed tamen his non obſtan, per
totum in l. Orphano trophos, ubi Bald. numero 1. C. de
epiſcop. & cler.

m Ad eorum liberam uoluntatem] Clauſula, quod quis
poſſit procedere in cauſa ad eius libitum, quid operetur,
notatum late ſupra, capit. 47. Dominus Poteſtas, in uerb.
Et figura iudicij, & cap. 115. Si de cætero, in uerſic. De iure.
uolum. 1.

n Circa concernentia commodũ Reipublicæ] † Hæc cla-
65 rius explicantur quæ ſint, in nouis conſtit. d. tit. de offic. Vi-
ca. Prouiſ. capit. Horum Vicarij, & per Bar. d. l. Ambitioſa,
nu. 7. cum ſeq.

o Duæ partes eorum ſint in concordia] † Quid ſit de iu
66 re communi, not. Alb. in d. tract. Statu. lib. 1. q. 4. num. 2. Et
quod ſufficiat, quod maior pars conſentiat duarum partiũ,
not. Conrad. d. capit. 10. De decur. declarando ut per eum,
& num. 48 & 49. Quæ ſit maior pars, limitando modis. 18.
67 ut nu. 50. † Inter alias limitationes illa eſt, ut non ſuffi-
ciat maior, ſed requirantur omnes ubi tractatur de refor-
matione officialis, ita Ioan. de Arnono Problem. 21. †
In qua congregatione debet adeſſe Vicarius, uel Rector, ut
idem Alberic. d. loco, nu. 4. Feli. in cap. Cum omnes, num.
13. De conſt. declarando, vt ibi per eum, vbi Rector adſit,
69 alias poteſt fieri ſine eo. † Et tunc antiquior ſupplet, ita
not. Io. de Arnono caut. 26. declarando, vt per Felinum in
cap. Cum omnes, nu. 35. De conſtit. & Tiraq. tract. de pri-
mog. in præfat. nu. 119 cum duobus ſeq.

p Modo non concernant alienationem bonorum Cõmu-
70 nis Mediolani] † Rerum publicarum conſeruatio multis
71 modis fit notatis per Conrad. d. loco, num. 114. & 117. †
Non poſſunt enim alienari bona Reipublicæ ſine ſpeciali
licentia ſuperiorum, & ſine ſolennitatibus traditis in l. ſi. C.
de vend. rerum ad ciuitat. pertinen & l. Prohibere, §. Pla-
ne, ff quod vi aut clam, notat Bart. in l. Ambitioſa, num. 10.
ff. de decret. ab ord facien. ita diſcutit Conrad. dict. loco, n.
72 94. cum tribus ſeq. † Adminiſtratores, & Decuriones hi
Vniuerſitatis emendo cenſentur emere de pecuniis Vniuer-
73 ſitatis, ita not. Menoch. conſi. 80. n. 2. vol. 1. † Non poſſunt
etiam Vicarius, & Duodecim ſe intromittere regulariter in
cauſis particularium perſonarum, ut cauetur infra cap. 46.
Quicunque, fallit tamen in cauſis, & caſibus notatis in nou.
Conſtitut. tit. de offic. Vicar. cap. Pertinet, cum ſequẽtib. Præ
cipue in cauſis concernentibus victum, & abundantiam Ci-
uitatis, ita notatur in nouis conſtitutio. tit. de offic. Vica.
capit. Horum Vicarij, In quibus caſibus reſpectu concer-
nentium Victum, poteſt taxare pretium eorum, etiam
quod ſint res particularium, vt notat etiam de iure eſſe
Bald. l. 1. §. Cura. ff. de off. Præfect. vrbis, Afflict. in
Conſtitutio. regni, Rubrica 35. De fide Mercator per vni-
74 uerſas, circa finem, lib. 3. † Eadem ratione habent fa-
cultatem hi Dominus Vicarius, & Duodecim imponendi
modum circa piſcationes, & venditiones carnium, ita not.
Boſſ. ſua praxi cuſtæ, titulo De aquis & flum. numer. 20.
75 vbi late, & ita etiam ſeruatur. † Poterunt pariter pone-
re modum, vt annona iuſto pretio vendatur, vt not. Idem
75 ſuis memorab. in verbo, annona. † Et ratione huius vi-
ctus poterit pariter Dominus Vicarius, & Duodecim ſe
intromittere in differentijs vertentibus inter locatorem, &
conductorem ratione habitationis vel concernentibus vi-
ctum, ita not. Pract. Papien. ſua forma libelli quo agi-
tur ad præſtat. ficti. verſi. Florenos, nume. 1. Vltra caſus
notatos in nouis conſtitur. d. tit. de off. Vica. locis alle-
gatis. Poteſt primo eſſe cognitor, & Iudex D. Vicarius
Prouiſionum in omnibus cauſis à libris decem infra, de
quibus in Statuto ſupra, primo volum. capitulo 48. Qui-
libet, Secundo poteſt ſe intromittere ſi fuerit requiſitus
vna cum DD. Abbatibus Notariorum Mediolani Crimi-
num falſitatum eorundem Notariorum, vt cauetur ſupra
dicto primo volum. capitulo 344. Officium: verum hoc
non practicatur. Tertius caſus eſt, vt ſit cognitor iniu-
riarum vni ex Collegio Notariorum per non Notarium
illatarum, ſi ipſe Vicarius aditur, ita cauetur in dict. vo-
lum. primo capitulo 360. Incipit, Nullus de dicto, quod
pariter non ſeruatur. Imo contra iniuriantem cauſidicum
ex cauſa patrocinij, adeſt pœna certa per nouas conſtit. tit.
de pœnis, c. ſi quis non prouocatus, verſic. Si vero iniuriam.
Quarto, Statutorum executio ſpectat D. Vicario, & Duode
cim in caſibus, in quibus Poteſtas Mediolani contrauenerit
accipiendo plus, vel aliter, vt cauetur infra c. 9. Poteſtas, Et
in Rubrica generali de Obſeruat. ordinũ, ca. 171. Poteſtas,
Idem contra ponderatores Monetæ, vel Camplores Cõmu-
nis Mediolani, & Officiales Carceratorũ plus debito acce-
piantes, vt infra c. ſi poteſtas. Quinto, in defendendo, & præ
ſtando auxilium omnibus modis ſubditis Ducatus Mediola
ni habentibus bona, & iura ſua in alienæ iuriſdictione, vel
in confinibus, vel cõtra nõ facientes eis Iuſtitiã in aliena iu-
riſdictione, ita infra c. 59. Poteſtas, & ſequenti. Sexto execu
tor eſt, vt victualia cõducãtur Mediolani modo quo caue-
tur infra, ca. 67. Ferrũ. Et etiã vbi Poteſtas, & Iudices ius nõ
reddãt, iuxta diſpoſitionem ca. infra 86. Poteſtas Septimo
eſt D. Vicarius Cognitor, vt indebitæ executiones, & captio
nes relaxentur abſque impenſa, & puniatur cõtrafaciens, vt
cauetur infra ca. 70. Si contingat, ad finem. Octauo ſunt D.
Vicarius, & duodecim executores legatorum, modo quo ca-
uetur infra capit. 71. Quia ſæpe. Nono eſt pariter cogni-
tor D. Vicarius, & debet inquirere, quod ſeruentur Statu-
ta per Rectores Burgorum Ducatus, vt cauetur infra capi-
tulo 97. Poteſtas. Decimo eſt executor, quod compen-
ſetur creditum, & debitum communis Mediolani, ita in-
fra capitulo 187. Si aliquis. Vndecimo eſt Iudex Domi-
nus Vicarius differentiarum inter conducentes aquas ſub-
tus conductum alterius, ita diſponitur infra capitul. 246.

Digitized by Google

Liceat, verſ. Et ſi aliqua partium. Duodecimo principaliter D. Vicarius poteſt procedere contra Iudicem ſtratarum indebite condemnantem Communia pro vijs publicis, ita notatur infra cap. 275. Factus, ad finem. Decimotertio Dominus Vicarius poteſt condemnare Iudicem, ſeu cōmiſſarium Olonæ negligentem, etiam durante eius officio, ita cauetur infra cap. 287. Si Iudex. Decimoquarto officiū eſt pariter eius deputandi peritos in flumine Olonæ, ita notatur infra cap. 306. Si reperiatur. Verum hæc duo etiam non practicantur. Decimoquinto eſt præterea cognitor D. Vicarius, vtrum murus communis inter priuatos indigeat refectione, vel ne, vt continetur infra cap. 341. Licitum ſit, verſ. Et hoc vbi murus, Tamen D. Vicarius ex inueterata conſuetudine, & obſeruantia forte ſumpta ex diſpoſitione illius Statuti loquentis in caſu particulari, ſe intromittit in omnibus cauſis Seruitutum, & aliarum differentiarum inter priuatos cauſa ædificiorum contra diſpoſitionem d. cap. 46. Quicunque, quæ Conſuetudo non debet attendi, cum ſit contra ius ſcriptum, ſic dictante Statuto infra capit. 19[?]. Conſuetudines. Decimusſextus caſus, Dominus Vicarius idem poteſt cogere Collegium Medicorum ad eligendum Medicos, qui viſitent pauperes ægros, vt cauetur infra ca. 3[?]. Sunt in Ciuitate, ad finem, nec hoc pariter ſeruatur. Decimusſeptimus caſus eſt, quia D. Vicarius eſt cognitor mercedis debitæ Brentatoribus, qui accurrerūt, & aquas exportauerunt pro extinguendo incendio alicuius domus, vt cauetur infra ca. 493. Brentatores.

f Nec officialium officij prouiſionum] Secus ſeruatur in pertinentibus ad eorum mercedem, & Salarium.

e Solidos duodecim] Hoc ſalarium fuit auctum hodiernis temporibus.

De Sacramento Dominorum duodecim. Cap. II.

DOmini duodecim, officio prouiſionum deputati, & per tempora deputandi, tempore introitus ſui officij,
a iurare debeant in manibus Vicarij officij prouiſionum, quod erunt legales prælibato Domino, vt ſupra, & patriæ Mediolan. & Communi Mediolani, & quod præſtabunt, ſuo ſcire, & poſſe, bonum conſilium, & legale, & vtile, b pro bono publico, & Statu ipſius prælibati Domini, & Cōmunis Mediolani & defendent toto poſſe, iura, iuriſdictiones, & honores prælibati Domini, & Communis Mediolani.

SVMMARIVM.

1 *Decurionum officium eſt circa bonum publicum.*

a IVrare debeat] Hoc iuramentum hodie etiam præſtatur.

b Pro bono publico] † Eorum autem cura eſt hoc facere,
1 vt not. Bar. in l. Ambitioſa, num. 7. ff. de Decret. ab ord. facien. Idem not. Dec. conſi. 72. col. 1. verſ. Sed tamen his non obſtantibus.

De conſilio Noningentorum virorum Communis Mediolani. Cap. III.

PEr prælibatum Dominum Ducem Mediolani, ſeu eius Sacrum Conſilium Mediolani, eligatur conſilium a Noningentorum virorum, ſcilicet, centum quinquaginta, pro qualibet porta conſueta, qui omnes eligendi, ſecundū eorum eligentium credere, ſint de melioribus, & vtilioribus ipſius ciuitatis, & maiores annis viginti pro quolibet. b Et ſint ſuppoſiti iuriſdictioni Communis Mediolani, & ſuſtineant onera Communis Mediolani. Et qui omnes diligant ſtatum pacificum prælibati Domini, & Communis Mediolani. Quod conſilium duret c per annum vnum, & vltra, donec fuerit mutatum. Et quæ electio, d ſiue congregatio, fieri non poſſit, niſi de ſpeciali mandato prælibati Domini, & ſeu, vt ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Decurionum auctoritas circa quæ verſari dicatur, vſque ad nume 11.*

12 *Decuriones quomodo vocentur ad curiam, & eorum præſentia quomodo ſoleat deſcribi vſque ad num. 15.*

16 *Decurionum conſilium debet eſſe liberum.*

17 *Decuriones quales eſſe debeant vſque ad num. 19.*

20 *Decuriones debent augere ciuitatem habitatoribus.*

21 *Decuriones in eorum actibus Decretum interponent, & ſine ſolemnitate nihil agunt num 22.*

23 *Conſiliarij abſentes an & quando citentur.*

24 *Conſilium vbi debeat congregari*

25 *Geſta per Conſiliarios non vocatos an teneant.*

26 *Propoſitiones in Conſilijs, per quem prius fieri debeant.*

27 *Vniuerſitatis congregatio non fit ſine licentia officialis, vſque ad nume 29.*

a NOn Ingentorum virorum] Hic numerus fuit redactus ad ſexaginta, qui eliguntur à Principe, & durat
1 eorum officium ad vitam. † Decuriones hi de iure electionem faciebant ad certa munera, vt not. Conrad. cap. 10. De
2 Decurionibus, num. 43. Explicando ea, nu 62. † Decuriones quoque eligunt de iure Magiſtratus, officiales, & Syndi-
3 cos, ita Conrad. ibi num. 62. † Qui quidem eliguntur ex ſe ipſis, niſi in ſubſidium, vbi inter eos non ſit idoneus, Con-
4 rad. ibi num. 64. † Decuriones vlterius eligebant adminiſtratores Rerum publicarum cum ſatiſdatione, niſi ſint dati
5 cum inquiſitione, vt Conrad. num. 67. † Decuriones præterea eligebant Magiſtratus ſtudiorum, & Doctores, qui moribus, & facundia excellebant, & Tetrarchas, Conrad. ibi n. 68. Quæ facultas Doctorum in Gymnaſio Papienſi data eſt
6 Senatui ex nouis conſti. tit. de Senat. §. Vniuerſitatis. † Legationes mittere ſpectat ad Decuriones nomine ciuitatis, Conrad. num. 69. Explicando, qui ſint Legati & multa alia
7 circa eorum materiam, numeris ſequent. † Decuriones poſſunt concedere ciuilitatem ex priuilegio Conrad. ibi n.
8 92. † Decuriones etiam poſſunt concedere immunitates ex cauſa, quibuſdam, vt idem num 93. Tamen hoc inconſulto Principe, vel Senatu vetatur, per nouas conſt. tit. De one-
9 ribus, cap. Communitates. † Decuriones non poſſunt imponere gabellas ſuis ciuibus, ita Conrad. nume. 94. Tamen
10 hic fit conſulto Principe. † Decuriones quando poſſint facere alienationes rerum eius ciuitatis, & quibus caſibus, notatum per Conrad. d. loco, n. 95. cum tribus ſeq. & notatum
11 ſupra 1. ca. † Decurionib. quæ ſint prohibita facere, explicat Conra. ibi num. 101.

b Et ſint ſuppoſiti] Quis dicatur ſuppoſitus, & quid differat ſuppoſitus à ſubdito, notatur ſupra, volum. 1. ca. 44. Si quis, in hoc verbo.

c Per annum vnum] Hodie ſunt ad vitam.

d Seu congregatio] † Decuriones conuocantur in Curiā
12 ſolenniter per Magiſtratus, Rectores, ſcilicet, eorum, quod & ipſis Decurionibus conceditur, ita Conrad. d. c. 10. de De-
13 curio. n. 37. † Et conuocatio fit ſono tubæ, vel per campanam, ita idem Conrad. nu. 38. & 45. licet Mediolani fiat per Nuncios, & ſchedulas. Et hoc in negocijs, quæ poſſint expediri per præſentes, alias requiritur vocatio etiam abſentiū, citando eos ſpecialiter, niſi ſono tubæ, vel campanæ, hoc tā habet locum vbi conueniant duæ partes ex tribus, ita Caſtren. in l. 1. nu. 24. ff. de procur. & l. nulli, num. 8. ff. Quod cuiuſque Vniuerſ. nomine, & ita Conrad. nume. 34. & 40. Idem Virgin. Boccar. in ſuis conſtitutio. March gloſ. 6. nu.
14 31. † Antiquitus autem monebantur ſono inſtrumenti
15 ænei, ita Conrad. dict. loco, nu. 40. † Decurionum intereſſentium nomina debent eſſe ſubſcripta ab eis, vel à Tabel-
16 lione, Conrad. ibi num. 51. † Decurionum debet eſſe libe-
17 rum conſilium, vt not. Conrad. eod. loco, nu. 57. † Decuriones non debent reuelare ſecreta conſilij, aliàs puniuntur,
18 idem nu. 58. † Decuriones probitate, & prudentia vti debent, ita vt imprudens conſilium, priuatum commodum, &
19 latens, odium ab eis abſit, ita Conrad. ibi. n. 54. † & debēt eſſe puri, iuſti, propriam affectionem, & vtilitatem abijciē-
20 tes, vt idem, nu. 55. † Ciuitatem quoque populi frequē-
21 tia Decuriones augere debent. Conrad. num. 59. † Decretum Decurionum in eorum actibus pro publicis negotijs
22 debet interuenire, Idem ibi nu. 57. † Decuriones non ſeruantes ſuos ordines, & debitas ſolennitates nulliter agunt,
23 Cōrad. n. 53. † Cōſiliarij ſi ſint abſentes tēpore cōgregationis fiendæ, quod non citantur ſpecialiter regulariter, demptis tribus caſibus, not. Virg. Boccat. in conſtit. March. gl.
24 6. num. 11. † Congregatio conſiliorum debet fieri in palatio publico, non in domo priuata, ita not. Conrad. ibi num.
25 42. Boccat. d. gl. 6. num. 12. & 30. † Conſiliarii non vocati ſi reperiantur in palatio publico congregati, an per eos geſta
26 teneant, diſtinguit Bocca. d. gl. 6. nu. 74. † Coadunato conſilio debent ſuperiores facere propoſitionē in conſilio

ſuper

Digitized by Google

ſuper eo quod eſt conſulendum cum ipſis conſiliarijs, vt idē Boccat. d. gl. 6. nu. 16. & 17. Idem not. Conrad. d. loco, n. 43. ver. Bert. Decretum tamen Decurionum tenet abſque propoſitione, ibi Conrad. nu. 44.

e Niſi de ſpeciali mandato] † Idem de iure communi,
27 quia non fit Vniuerſitatis congregatio ſine ſpeciali licentia Officialis, qui ei præeſt, ita not. Alciat. conſil. 360. & 364. numer. 6. Idem late Virg. Boccat. in e. inſt. March. gloſſ. 4.
28 numer. 19. & 29. † Et vbi non adeſt ſuperior, antiquior ex
29 ordine congregationis, vt ibi per eum, numer. 31. † Idem ſi nolit dare licentiam, vel nolit intereſſe ſuperior, ita Alciat. d. conſil. 364. numer. 6. & ita ſeruatur Mediolani, quia non fit ſine ſpeciali licentia Principis, & in alijs ciuitatibus abſque licentia ſpeciali Poteſtatum, & eorum interuentu.

De Sacramento Conſiliariorum Communis Mediolani. Cap. IIII.

a CONſiliarij, qui pro temporibus erunt, teneantur, & debeant iurare ad ſancta Dei Euangelia, corporaliter tactis ſcripturis, coram illis ſapientibus, qui ſuper hoc deputabuntur. Quod boni, & legales erunt Domino Mediolani, patriæ ſuæ, & Communi bono. Et, quod obedient præfibato Domino Mediolani, & Poteſtatis in licitis, & honeſtis. Et, quod præſtabunt conſilium licitum, iuſtum, bonum, legale, & vtile, ſecundum eorum credere, pro præfibato Domino, & pro patria eorum conſiliariorum. Et, quod non tacebunt, quæ crediderint fore iuſta, bona, & vtilia pro præfibato Domino Mediolani, & patria prædicta, ſi ab alijs cōſulta non fuerint.

SVMMARIVM.

1 *Conſilij vocantur Curiales, & Decuriones, & num. 2.*

a CONſiliarij] † Sic etiam appellantur ab Alberico in
1 ſuo tractat. Statut. libr. 1. q. 4. numer. 3. † Appellan-
2 tur etiam curiales, & decuriones, vt notatum ſupra, cap. 1. in ver. Eligantur duodecim, & not. Napod. ad conſuetud. Neapol. tit. 12. in Rubrica Conrad. Laud. d. c. 10. De Decurion. nu. 1. 2. 3.

Quod Iuriſperiti, & Milites, & certi alij, ſint de conſilio, ipſo iure. Cap. V.

IVriſperiti Collegij Iudicum Mediolani, a & milites adoptati b ſint, ipſo iure, c de conſilio maiori Communis Mediolani, abſque alia exceptione, & intelligantur vltra prædictum numerum noningentorum. Idem habeat locum in Notarijs, ſeu gubernatoribus Statutorum Communis Mediolani.

a ET Milites adoptati] Qui ſint hoc hodierno tempore non cauetur.

b Sint ipſo iure] Abſque aliqua alia actione, & miniſterio Principis, prout de hoc verbo cauetur ſupra, c. 1. in verbo, Ipſo facto, vol. 1. Statutorum.

c De conſilio] Hoc non ſeruatur poſtquam numerus fuit redactus ad Sexaginta.

RVBRICA GENERALIS de poteſtate, & eius Curia, Officio.

De electione Domini Poteſtatis, & eius ſalario. Cap. VI.

POteſtas Mediolani, a qui pro tempore deputabitur, habeat, & habere debeat pro ſuo ſalario, libras duas mille quatuor centum Imperialium monetæ Mediolani, pro ſingulo anno, eidem ſoluendas integre, b per Ducalem Theſaurarium generalem Mediolani, ſingulis tribus menſibus ad ratam prædicti ſalarij, ſine aliqua dilatione, & omni prorſus, & abſque aliqua retentione ipſius ſalarij. Saluo, quod per dictum Theſaurarium retineatur in vltimis tribus menſibus ſalarium ipſorum trium menſium, & hoc, donec fuerit perfectus, & completus ſyndicatus ipſius Poteſtatis, & Officialium ſuorum, quod ſalarium eidem detur, poſtquam fuerit abſolutus per ſyndicatores, vel poſtquam de condemnatione, vel condemnationibus, de eo, c vel de aliquo de eius familia, facta, vel factis, ſatisfactum fuerit Communi Mediolani, vel illi, vel illis, qui habere debuerint. Qui Poteſtas teneatur ſecum habere d quatuor Iudices legum Doctores, bonos, idoneos, & legales, habentes conditiones de quibus infraſcripto proxime Statuto, fit mentio, videlicet, Vicarium, & alium Iudicem, ad ſignum equi, alium ad ſignum galli, & Ducalem Iudicem per Præfibatum Dominum Mediolani, ſeu per eius Sacrum cōſilium deputandum. Tres milites, & duos coneſtabiles. e Quibus omnibus quatuor Iudicibus, cum vno ſcutifero pro ſingulo, & dictis militibus, & coneſtabilibus, teneatur ipſe Poteſtas facere expenſas cibi, & potus, honorificas, in habitatione ſua propria, & ad menſam propriam, reſpectu Iudicum, nec poſſit, nec ei liceat, quouis modo conuenire cum ipſis Iudicibus, militibus, & coneſtabilibus, nec cum aliquo ipſorum, pro ipſis expenſis faciendis, per ſe ipſos, extra habitationem ſuā, ſub pœna retentionis ſalarij duorum menſium, in quam incurrat ipſo iure, & facto, quo contrafactum fuerit, abſque alia condemnatione, ſibi retinenda, non expectato ſyndicatu. Et teneantur ipſi quatuor Iudices, & quilibet ipſorum, ſtare in camera cum Poteſtate, & alibi, vbicunque fuerit neceſſe f pro rebus concernentibus officium ſuum, inter eos conferendis, & ſtare temporibus debitis, ad cauſas audiendas, & tenendas, ad loca conſueta, & eis aſſignata in broleto, ſeu palatio Communis Mediolani. Ex quibus Iudicibus, duo habeant ſupereſſe ad maleficia inquirenda, videlicet Iudex ipſe Ducalis deputandus, vt ſupra & Iudex ad ſignum equi, poſitus, ſecundum quod in Statutis Communis Mediolani, ſuper maleficiis inquirendis, & Decretis Ducalibus cōtinetur. Et Iudex ad ſignum galli, etiam in cauſis damnorum datorum, & vectorum. Et ſi contigerit aliquem, ex dictis Iudicibus, ſe abſentare, vel infirmum eſſe, vel aliqua iuſta cauſa impeditum, quod alius ex ipſis Iudicibus, g poſſit ſupplere vices alterius, iuxta ſubrogationem in actis faciendam, de ipſis, vel altero ipſorum, per ipſum Poteſtatē, vel illum Iudicem, qui fuerit impeditus aliqua ex cauſis ſupradictis, & aliter non poſſit aliquis ex dictis Iudicibus ſe intromittere de officio alterius eorū, niſi ex iuſta cauſa, prout ſupra dictum eſt. Et ſi contrafactum fuerit, non valeat, nec teneat illud, quod factum fuerit, vltra ſuum officium, niſi prout ſupra. Et in quibus Iudicibus, militibus, & coneſtabilibus, non poſſit aliquis accipi per ipſum Poteſtatem, qui ſit expulſus, bannitus, vel confinatus de terra ſua. Qui Poteſtas teneatur etiam ſecum ducere, & tenere pro toto tempore ſui officij domicellos ſex, & ſcutiferos duos honorifice indutos eodem habitu, equos ſex, famulos duos à ſtalla, coquum vnum, & ſecum vnum, & prædictos omnes, ad ſuas expenſas proprias. Et vlterius teneatur ſecum habere, & tenere h barruerios triginta ſex pro exequutionibus faciendis. Qui barruerij non poſſint pro ipſis exequutionibus, quæ per eos fieri contingent accipere, niſi ſecundum ordines comprehenſos in Statutis Mediolani, & decretis Ducalibus.

SVMMARIVM.

1 *Iudicis galli, equi per quem eligantur in ciuitate Mediolani, & quam iuriſdictionem habeant.*

2 *Vicarius Prætorius quam iuriſdictionem habeat, vſque ad numerum 6.*

a QVi pro tempore deputabitur] Hi ſingulo biennio eliguntur à Principe, prout cæteri officiales regulantur.

b Per Ducalem Theſaurarium generalem] Hic dicitur Theſaurarius generalis ſtatus, qui eligitur à Duce Mediolani ad formam nouarum conſtit. titu. de Theſaurario generali.

c Vel de aliquo de eius familia] Qualiter Poteſtas teneatur pro eius familia, & quando, late notatum infra, capit. 37. Poteſtas.

d Quatuor Iudices] † Hodie tantum duo creantur, alter
1 ad ſignum galli, alter ad ſignum equi, & vnus Vicarius, & ſic minuitur Iudex Ducalis, cum alij duo Iudices ſuppleant eius officium. Hi autem duo Iudices hodie non eliguntur per D. Poteſtatem, ſed per Principem, ſicut ipſe Poteſtas. Vicarius autem eligitur ad formam Statuti infra, c. 12. Proponantur, ſed non cum qualitatibus ibi notatis, vt ibi dicetur, & hoc in hac ciuitate noſtra Mediolani. In alijs autem ciuita-

Digitized by Google

ciuitatibus, Cremonæ ſcilicet, & Papæ, vbi Vicarij eligun-
tur, & eos hodie creant Senatores Prætores per tempora, &
hoc tam Iudices, quam Vicarios Cur. autem ex hoc Statu-
to, & alijs, aſſeſſorum electio tribuatur Poteſtati, not. Me-
noch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 253. numer. 4. & 5. quia
non poterunt dein ſe excuſare ſi de eorum conſilio ſenten-
tiam ferant.

e Quibus omnibus quatuor] Hoc vſque ad finem Statuti
non ſeruatur, cum amplius non eligantur à Poteſtate, ſed à
Principe, vt ſupra notatum.

f Pro omnibus concernentibus officium ſuum] Iudices
duo galli, & equi habent iuriſdictionem omnimodam in
ciuilibus iudicandi, in criminalibus autem re participata in
curia, & relatis referendis in Senatu ad formam nouarum
2 conſtitutionum. † Vicarius autem quilibet regulariter non
habet aliquam iuriſdictionem, nec in ciuilibus, nec in cri-
minalibus iudicandi, licet habeat cognoſcendi, vt not Boſſ.
ſua praxi crimi. tit. de ſenten. num. 21. Idem ſentit Menoch.
3 tract. arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 253. num. 4 & 5. † Propter
autem abſentiam, vel mortem Officialium, poſſunt cogno-
ſcere vti delegati à Principe, & non aliter, declarando, vt
late per Boſſ. d. num. 21. ad fin. & 22. & nu. 24. Clar. ſua praxi
crim. §. fi. quæſt. 40. verſic. Aut vero loquimur, idem Bona-
coſſa ſuis Communibus criminal. in verb. Vicarius Præto-
rius. Menoch. dict. tracta. arbitr. lib. 1. queſtio. 54. numer. 5.
4 † Et vbi poteſt cognoſcere in cauſis criminalibus, non po-
teſt imponere pœnam vltimi ſupplicij, Iul. Clar. ſuis com-
munib. in verb. Vicarius Prætor. Verum Mediolani Vica-
rius Prætorius in ciuilibus habet iuriſdictionem ordinariã,
& per ſe iudicandi in dictis cauſis, idem in ciuitate Cremo-
næ, & Papiæ.

g Poſſit ſupplere vices alterius] † Hi dicuntur locum
5 tenentes, qui valide poſſunt expedire acta, etiam in præ-
ſentia Iudicum principalium, quando vna die abſunt, &
altera ſunt præſentes, declarando, vt per Marſilium, Sing.
6 671. † Poteſtas volens ſeruire per ſubſtitutum, debet
eligere æque idoneum, ita Corſet. ſuo Singula. in verbo,
Subſtituti.

h Barruerios triginta ſex] Hodie ex ſe Poteſtas eligit col-
lateralem qui dein barruerios ſibi eligit.

DE EODEM.
Cap. VII.

POteſtas Mediolani *a* poſſit tenere canapam, & vendi facere vinum ad minutum iuxta ſolitum, & ad locum conſuetum, & emolumentum, quod ex prædicta canepa percipi continget, ſit ſuum proprium, vltra prædictum ſalarium librarum duarum millium quatuorcentum, de quo in proxime præcedenti Statuto fit mentio.

a POſſit tenere canepam] Hoc die ſublatum, quia Regius fiſcus nunc locat canepam. Ideo auctum ſalarium Domino Poteſtati.

DE EODEM.
Cap. VIII.

POteſtas Mediolani *a* pro prima iuſtitia tantum, quæ per eum fieri continget, *b* habeat, & habere debeat libras centum Imperialium à Communis Mediolani, ſeu à Vicario, & duodecim prouiſionum Mediolani.

a PRo prima iuſtitia] Quando quis morte naturali poni-
b nitur ob eius delictum.

Habeat, & habere debeat librarum centum] Hoc ſeruatur.

DE EODEM.
Cap. VIIII.

POteſtas Mediolani, vltra prædicta, *a* non poſſit aliquid accipere *b* pro concernentibus eius officium, & exercitium iuriſdictionis ſuæ, vltra ſalarium ſuum, & vltra prædicta ſuperius recitata *c* directe, nec per indirectum, nec alio quouiſmodo, ſub pœna quadrupli eius quod acceperit, vel quouiſmodo habuerit, vltra pœnas contentas in decretis Ducalibus, cuius pœnæ medietas applicetur *d* ipſo iure, & facto, Ducali cameræ, & altera medietas Accuſatori, & quilibet poſſit accuſare, & credatur eidem cum ſacramẽto, & vno teſte fide digno. Pariter poſſit accuſari de conuentione expenſarum per eum faciendarum Iudicibus, & alijs comprehenſis in præſentibus Statutis, quæ fierent cõtra formam præſentium Statutorum. Et pœna pro quarta parte applicetur accuſatori, & pro alijs tribus partibus Ducali cameræ, & pro dictis pœnis applicandis, vt ſupra, fiat retentio ſuper eius ſalario per Ducalem Theſaurarium Mediolani. Et ſi maior eſſet pœna, cogatur ipſe Prætor ſoluere ſupra plus, & ſolutio ipſi accuſatori fiat pro parte ſibi tãgente, vt ſupra, ſine aliqua exceptione, & dilatione, per dictum Ducalem Theſaurarium facienda. Et pro præmiſſis exequendis Vicarius prouiſionum, & duo doctores de Collegio, qui pro temporibus erũt ibidem deputati, & quilibet eorum *e* inſolidum, ſint Iudices competentes, & intelligantur ad hoc ſpecialiter delegati.

SVMMARIVM.

1 *Prætor Mediolani nihil poteſt capere etiam à ſponte dantibus etiam quod detur vxori, num 2.*
3 *Inſolidum quid releuet.*

a NOn poſſit aliquid accipere] † Nec etiam à ſponte
1 dantibus, vt not. Bar. in l. Inuitus, §. Quinque, cum
gloſſ. ff. de reg. iur. Iaſ. in l. 1. col. 2. nu. 17. & 18. C. de legib.
& late notatũ in nouis conſtitut. tit. de ſportulis, in his ver-
bis, & infra c. 44. Poteſtas.

b Pro concernentibus eius officium] Hoc ſeruatur in cri-
minalibus, in ciuilibus conſuetudo eſt, quod accipiat ſpor-
tulas.

c Directe, nec per indirectum] † Veluti ſi dentur vxori,
2 vel alteri ea domo, vt not. Affl. in conſtit. regni, Rubr. 52. Vt
iuſticiarij, nu. 4. lib. 1.

d Ipſo iure & facto] Abſq; aliqua Iudicis ſententia, de-
clarando vt late notatum ſupra, c. 1. in verbo, Ipſo facto.

e Inſolidum] † Quid releuet hoc verbum, Inſolidum,
3 not. Speculat. tit. de empt. & vendit. §. 1. num. 58. verſic. Hoc
tamen actu.

DE EODEM.
Cap. X.

TEneatur Poteſtas Mediolani temporibus nundinarum, quę fient in ciuitate Mediolani, videlicet, in nundinis Diui Ambroſij Protectoris huius almæ vrbis Mediolani, Sancti Laurentij, & Sancti Bartholomæi, & etiam alijs temporibus, ſi contingat fieri alias nundinas in ipſa vrbe, & etiã in vigilia Sancti Petri Martyris, ad hoc, vt ipſis temporibus occuratur ſcandalis, quæ ibidem committi poſſent, *a* ire cum ſua familia armata, & cum vexillis ſuis ad dictas nundinas, & ibi moram trahere per aliquod ſpatium temporis, ſaltẽ in mane, & ſic facere ſingulis diebus, quibus durabunt nundinæ, & ipſo recedente, teneatur dimittere ibidem ad minus medietatem familiæ ſuæ, & teneatur etiam viſitare ipſas nundinas ſæpius in die, & in nocte dictæ vigiliæ Sancti Petri Martyris, adueniente feſto dimittere maiorem partem dictæ eius familiæ cum duobus ſaltem ex militibus, & coneſtabilibus, qui ibi per totam noctem morari habeant. Et hoc ſub pęna ſupraſcripta applicanda, vt ſupra, & vt ſupra, & accuſari poſſit, vt ſupra.

a IRe cum familia armata] Hoc non ſeruatur cum etiam nundinæ abierint in deſuetudinem.

DE EODEM.
Cap. XI.

POteſtas Mediolani, temporibus, *a* quibus habebit facere monſtram familiæ ſuæ, & equorum, non poſſit aliquo modo, accipere incommodatum aliquem, nec aliquos equos, nec aliquem famulum, nec domicellum, nec ſcutiferum, nec militem, nec coneſtabilem, nec barruerium. Et hoc ſub pœna ſalarij vnius menſis, in quam incurrat ipſo iure, & facto, vt ſupra, ac exigenda, & applicanda, prout dictum eſt reſpectu conuentionum, quæ fierent pro expenſis, vt ſupra, & accuſari poſſit, vt ſupra, & pœna applicetur, vt ſupra.

a QVibus habebit facere monſtram] Hæc omnia ſublata.

D:

Digitized by Google

De electione Vicarij, & aliorum Iudicum, & eorum Salario. Cap. XII.

PRæponatur per Dominos Doctores Collegij Iudicum Mediolani, per duos menſes ante introitum Poteſtatis Mediolani, *a* quatuor Doctores, *b* qui ad minus per ſex annos ante facti ſint Doctores, *c* & ſe exercuerint in aliquo officio, in aliqua digna ciuitate Lombardiæ, vel alterius Prouinciæ Italiæ, prælibato Domino, *d* vel eius ſacro Senatui Mediolani, de quibus Doctoribus, & quolibet ipſorũ, *e* recipiantur informationes à præfatis Doctoribus Collegij Mediolani, & aliunde, à quocunque, prout placuerit prælibato Domino, vel præfato eius ſacri Senatui, quibus receptis, eligatur ille, ex dictis quatuor Doctoribus in Vicarium, qui magis idoneus, legalis, & expertus, videbitur prælibato Domino, aut præfato Senatui. Nec aliter poſſit aliquis eſſe Vicarius Poteſtatis Mediolani, *f* niſi concurrentibus conditionibus ſuprascriptis & teneatur Poteſtas *g* Vicarium ſic electum acceptare. Et teneatur Poteſtas pro eo Vicario, in ſyndicatu, prout pro alijs eius officialibus tenetur. Et facta electione de eo Vicario, vt ſupra, detur notitia ipſi Poteſtati de tali electione, prout videbitur prælibato Domino, aut dicto eius Senatui. Qui Vicarius teneatur idonee fideiubere Poteſtati, de releuando ipſum Poteſtatem indemnem, reſpectu eorum, quæ fierent, & committerentur per ipſum Vicarium in eius officio.

a QVatuor Doctores] Qui tamen non ſint de Collegio Mediolani, & ita practicatur.

b Qui ad minus per ſex annos] Hoc non ſeruatur.

c Et ſe exercuerint in aliquo officio] Hoc pariter non obſeruatur.

d Vel eius ſacro Senatui] Hoc practicatur, vt à Senatu eligatur vnus ex quatuor nominatis per Collegium.

e Recipiantur informationes] Plures nominantur conuocato de more Collegio, & collectis ſuffragijs ſecretis, quatuor, qui habent frequentiora calcula eliguntur, & hi tranſmittuntur Senatui.

f Niſi concurrentibus conditionibus ſuprascriptis] Hoc non ſeruatur reſpectu Doctoratus, vel exercitij officij.

g Vicarium ſic electum acceptare] † De iure ciuili ordinarij Iudices poſſunt ſibi eligere Vicarios, per quos in præſentia eorum cauſæ expediantur, non autẽ eos poſſunt tranſmittere per Prouinciam, vel loca ſibi ſubdita, & eos poſſunt ad eorum libitum reuocare, ita not. Cotta ſuis memorab. in verb. Iudices ordinarij.

DE EODEM. Cap. XIII.

VIcarius Poteſtatis Mediolani electus, modo ſuprascripto, *a* habeat ſingulo menſe libras triginta duas Imperialium monetæ Mediolani, à Ducali camera, & eidẽ perſoluatur ſalarium ſuum integrum per Ducalem Theſaurarium Mediolani, ſingulis tribus menſibus, ſine dilatione aliqua, & abſque vlla prorſus retentione, & habeat ipſe Vicarius expenſas cibi, & potus pro ſe, & ad menſam ipſius Poteſtatis, nec poſſit ipſe Vicarius conuenire cum ipſo Poteſtate de faciendis ſibi ipſi, & ſcutifero expenſis alibi, quam ad menſam ipſius Poteſtatis, ſub pœna retentionis ſalarij vnius menſis, in quam incurrat ipſe Vicarius, ipſo iure, & facto, abſque aliqua condemnatione, retinendam, ſoluendam, & exigendam, vt ſupra, & accuſari poſſit, prout ſupra in præcedenti Statuto Poteſtatis Mediolani continetur. Et qui Vicarius, vltra ſalarium ſuum, & emolumentum andatarum ſuarum limitatum per Statuta Mediolani, & decreta Ducalia, *b* non poſſit aliquid aliud accipere directe, nec per indirectum, nec alio, quouis modo, etiam pro videndo ſcripturas, ſub pœna quadrupli eius, quod acceperit, vel quouismodo habuerit, & vlterius in omnibus, & per omnia, prout diſponitur ex Statuto proxime præcedenti, incipiente, Poteſtas Mediolani, vltra prædicta, non poſſit aliquid accipere, &c.

a HAbeat ſingulo menſe lib. 32. Imper.] Hoc non ſeruatur, quod habeant ſalarium de publico. Ideo accipiunt ſportulas licite.

b Non poſſit aliquid aliud accipere] Secus hodie, quia accipiunt ſportulas, cum non habeant ſalarium de publico.

De electione Iudicum ad ſignum equi, & ad ſignum galli. Cap. XIIII.

NOn poſſit Poteſtas Mediolani ſecum conducere, nec tenere Iudices, qui habeant iuſdicere ad ſignum equi & galli, *a* niſi ſint Doctores, per annos quatuor, ante conductionem, & exercitati in aliquo officio alibi, in aliqua ciuitate, vel loco digno. Et qui Iudices *b* habeant pro ſalario ſuo libras vigintiquatuor Imperialium monetæ Mediolani, ſingulo menſe, à Ducali camera eiſdem ſoluendas integre per Ducalem Theſaurarium Mediolani, ſingulis tribus menſibus, ſine aliqua dilatione, & ſublata omni prorſus retentione. Qui etiam habere debeant expenſas, cibi, & potus, à Poteſtate Mediolani ad eius menſam pro ſe, & vno ſcutifero pro quolibet eorum ad menſam familiæ Poteſtatis, & non poſſint aliquid accipere, nec ſe conuenire pro expenſis prout ſupra in præcedenti Statuto continetur, ſub pœnis etiam reſpectu conuentionum, ac modis, & formis, & in omnibus, & per omnia, prout diſponitur in proxime præcedenti, Statuto, & contentis in eo.

a NIſi ſint Doctores per annos quatuor, ante cõductionẽ] Hoc non ſeruatur, & eliguntur à Principe.

b Habeant pro ſalario libras vigintiquatuor] Hodie autem nullum habent ſalarium, ſed tantum ſportulas & honoraria tam in ciuilibus, quam in criminalibus.

De electione & ſalario Iudicis Ducalis. Cap. XV.

ELigatur per prælibatum Dominium Mediolani, ſicut ſupra, *a* Iudex Ducalis maleficiorum, qui habeat præſidere, & iuſdicere in inquirendis, & puniendis maleficijs, ſimul cum poteſtate Mediolani, ſeu eius Iudice maleficiorum, qui Iudex habeat pro ſalario ſuo ſingulo menſe, a Ducali camera libras decemocto Imperialium monetæ Mediolani, ſoluendas integre per Ducalem Theſaurarium Mediolani, ſingulis tribus menſibus, ſine vlla prorſus retentione, nec dilatione. Item habeat libras ſex Imperialium, vt ſupra à Communi Mediolani, ſeu a Vicario, & duodecim prouiſionum Mediolani ſibi perſoluendas per ipſos Vicarium, & duodecim, ſingulo menſe, & habeat ipſe Iudex Ducalis expenſas cibi, & potus ad menſam Poteſtatis pro ſe, & vno ſcutifero, ad menſã familiæ ipſius Poteſtatis, nec poſſit cõuenire pro ipſis expẽſis alibi accipiẽdis, nec aliud accipere, ſub pœna prædicta, & in omnibus, & per omnia, prout in præcedẽtibus Statutis cõtinetur, & accuſari poſſit, prout ſupra ita tamen q; dictus Iudex Ducalis abſq; altero Iudice, quem Poteſtas ipſe tenebit, & deputabit ad dicta maleficia, & è conuerſo, Dominus Iudex Poteſtatis, abſque dicto Iudice Ducali, nequeat exercere dictum officium, ſed, quod ambo ſe intelligant, & ipſum officium pariter gerãt, & exerceant cum deliberatione ipſius Prætoris.

a IVdex Ducalis maleficiorum] Hic amplius non eligitur, ſed eius officium ſupplent alij duo Iudices.

De ſalario Militum & Coneſtabilium. Cap. XVI.

MIlites, & coneſtabiles Poteſtatis Mediolani habeant pro ſalario florenos tres, ad computum ſoldorũ triginta duorum Imperialium monetæ Mediolani, pro floreno ſingulo menſe, pro quolibet eorum, ac Ducali camera, & eiſdem ſoluantur integre per Ducalem Theſaurarium Mediolani, ſingulis tribus menſibus, ſine vlla prorſus retentione, nec dilatione, & habeant expenſas cibi, & potus à præfato Poteſtate, nec ipſi, nec aliquis eorum poſſint conuenire pro ipſis expenſis alibi accipiendis, ſub pœna vt in præcedentibus ſtatutis continetur, & non poſſint aliquid aliud accipere vltra dictum ſalarium in exercendo officio ſuo, niſi prout in ſtatutis Mediolani, & decretis Ducalibus continetur, ſub pœnis, modis, & formis comprehenſis in præſentibus Statutis, debite referendo, & in caſu cõtrafactionis poſſint accuſari, prout ſupra.

DE EODEM.
Cap. VXII.

SI contingat Poteſtatem, vel Vicarium, vel alios Iudices milites, vel conteſtabiles, vel aliquem, vel aliquos ex eis facere aliquem contractum contra diſpoſitionem prædictorum Statutorum, loquentium de Poteſtate, & eius officialibus, vltra pœnas in eiſdem Statutis comprehenſas, reddatur ipſe contractus, ipſo iure, nullus, & nullum penitus ſortiatur effectum.

a MIlites, & conteſtabiles] Hoc non ſeruatur cum amplius hi non eligantur.

De barruerijs Domini Poteſtatis Mediolani.
Cap. XVIII.

BArruerij Domini Poteſtatis Mediolani a induant ſe veſtes condecentes.

a INduant ſe veſtes condecentes] Hoc fit hodie ad eorum libitum.

De iuriſdictione Domini Poteſtas Mediolani,
Cap. XIX.

a POteſtas Mediolani, habeat b merum, c & mixtum imperium, d & plenam e iuriſdictionem in ciuitate, & Ducatu Mediolani. Saluo, & præterquam f in terris, & locis infeudatis, g vel alias ſeparatam iuriſdictioné habentibus, h vel habentibus iuriſdictionem ex ſe, vel limitatã à limitatione infraſcripta. i Reſeruato tamen decreto de maiori Magiſtratu in caſibus, in eo comprehenſis.

SVMMARIVM.

1 *Prætor Mediolani quam Poteſtatem habeat, num 2.*
3 *Merum imperium, & mixtum quod ſit, & quot modis quis dicatur illud habere, & quibus communicetur, & an ſit reuocabile, vſq; ad num. 18.*
19 *Caſtra, & ciuitates quomodo dicatur habere merum, & mixtum imperium, vſque ad num 20.*
21 *Merum imperium an competat his qui præſunt ciuitati, & ſui vniuerſitati, vſque ad num. 23.*
24 *Bannire & relegare eſt meri imperij.*
25 *Furcas erigere eſt meri imperij.*
26 *Merum imperium an cenſeatur conceſſum ſub iuriſdictione ſimplici.*
27 *Vniuerſitas, & ciuitas an dicatur habere merum, & mixtum imperium*
28 *Meri imperij gradus qui ſint.*
29 *Meri imperij an ſit carcerare, vel carceribus mancipatus tenere.*
30 *Merum imperium an poſſit præſcribi, & nu. 31.*
32 *Meri & mixti imperij appellatione quid veniat.*
33 *Merum imperium quando cenſeatur conceſſum, vſque ad numum 35.*
36 *Iuriſdictio quid ſit quo iure inuiſa, & quomodo probetur, vſque ad num. 41.*
42 *Conceſſa iuriſdictione, & mero imperio an cenſeatur conceſſum mixtum, & nu 43.*
44 *Iuriſdictio omnis an pendeat à Papa, vel Imperatore, & per quem poſſit conferri, vſq, ad nu. 46.*
47 *Vniuerſitas triplex eſt.*
48 *Iuriſdictio quomodo dicatur eſſe in territorio, & in mari, & numer 49.*
50 *Iuriſdictio an poſſit eſſe ſine coertione.*
51 *Iuriſdictionis fructus quales ſint.*
52 *Iuriſdictionem vſurpans qua pœna puniatur.*
53 *Iuriſdictio tribuit dignitatem.*
54 *Iuriſdictionem in territorio an habeat quis ſine proprietate territorij.*
55 *Iuriſdictio eſt diuiſibilis quomodo tamen diuidatur, numer. 56. & 57.*
58 *Iuriſdictio contentioſa an poſſit exerceri extra territorium.*
59 *Subditi an poſſint prorogare iuriſdictionem in præiudicium Domini.*
60 *Iuriſdictio voluntaria exercetur extra territorium inter ſubditos.*
61 *Iuriſdictionis fines quomodo probentur, & quomodo amittantur, vſq; ad num. 63.*
64 *Iuriſdictio in homines per quos actus probetur.*
65 *Iuriſdictione conceſſa cum mero, & mixto imperio an cenſeatur, conceſſa cognitio cauſarum ciuilium, & criminalium, ac appellationum.*
66 *Iuriſdictionis poſſeſſio an acquiratur vnico actu, nu. 67. & 68.*
69 *Iuriſdictio ordinaria non cenſetur conceſſa niſi appareat inſtrumentum, vel ſcriptura.*
70 *Iuriſdictio conceſſa per Principem an expirat per mortem ipſius, vſque ad num. 72.*
73 *Iuriſdictio taxatiua conceſſa an impediat alios Iudices cognoſcere, vſque ad num 75.*
76 *Iuriſdictio maioris Magiſtratus quando, & an cenſeatur ſublata.*

a POteſtas habeat] † Poteſtas ſolum habet poteſtatẽ,
1 & iuriſdictionem eatenus quatenus à Statutis tribui-
tur eis, Ita Dec. conſi. 5. in prin. Soc. ſen. conſ. 27 num. 19.
2 vol. 2. † Poteſtas & iuriſdictio tributa Poteſtati quod cẽ-
ſeatur tributa eius aſſeſſoribus, & officialibus, not. gl. in §.
ſed ſi teſtamento, in ver. Partes, Inſti. de ſatiſd. tut. Contra-
rium autem ſentire videtur Bald. l. 1. col. 1. nu. 4. verſ. Vnde
per hanc, ca. Si Rector Prouinciæ.
b Merum] † Merum imperium, & mixtum quod ſit, late
3 not. Scribentes in l. Imperium. ff. De iuriſdictio. omniũ Iu-
dic. & merum imperium dicitur iuriſdictio ſuprema reſi-
dens in perſona Principis, ita Afflict. in conſtitut. regni, Ru-
4 br 47. Quod nullus Prælatus, nu. 15. lib. 1. † Quod qui-
dem inhæret oſſibus Principis, vt ab eo auelli non poſſit, vt
5 ibi per eum, nume. 21. † Et merum imperium eſt exercen-
di cauſas criminales, mixtum autem ciuiles, vt per Foller.
ſua praxi crimina. 1. par 2. partis, verſi. Audiantur excuſa-
6 tores, numer. 171. verſic. Et ad hoc benefacit † Merum &
mixtum imperium, quis dicitur habere tribus modis prin-
cipaliter. Primo eſt, quando merum, & mixtum imperium
habetur iure proprio: vt Imperator, poſtquam populus Ro
manus omne imperium, & poteſtatem in illum tranſtulit,
l. 1. C. De conſtit. Princ. §. Sed & quod Principi, Inſtitut.
De iure naturali, l. 2. §. Nouiſſime, ff. De origine iuris. Bar.
7 & alij in l. Imperium, ff. De iuriſdictio. omn. Iudic. † Et
illud Imperium dicitur ſupremum, & altum; nec illud po-
teſt a ſe abdicare quis, Aret. & poſt eum Feli. in cap. nouit.
8 De iudicijs. † Hoc imperium fuit poſtea per Imperatores
pluribus communicatum, cum ipſe adminiſtrationi ſufficе-
re non poſſet, quod primo factum fuit in Magiſtratibus, l. ſi
in aliquã, in fi. cũ l. ſeq. De off. Procõſ. l. 4. de off. Præſid. Sed
9 tamẽ reuocabile imperium illud eſt. † Poſtea vero eadem ra-
tione fuit irreuocabiliter communicatum pluribus, proue
Regibus, Principibus, Marchionibus, & Comitibus, quibus
merum, & mixtum imperium fuit conceſſum, vt in tit. Quis
10 dicatur Dux, vel Marchio, cum ſimilibus locis. † Ab aliis
etiam fuit vſurpatum, ſiue præſcriptione immemorabili
præſcriptum, prout Ciuitates Lombardiæ, de quibus in tit.
de Pace Conſtantiæ, vbi Bald. in fine, in verbo, Per tri-
11 ginta annos, Bart. in d. l Imperium. † Secundus eſt modus
habendi imperium non iure Domini, ſed adminiſtrationis,
vt Magiſtratus, atque ita potius dicuntur hi habere exerci-
tium imperii, quam Imperium l. 1. ff. De officio eius, ibi.
12 † Et ideo videntur errare Magiſtratus, cum publici iudicii
habeant tãtum exercitationẽ l. Sæcularii, §. ſunt præter. ff.
De extordinariis criminib⁹. Et hæc eſt cõis opinio, vt inquit
Alcia. in d. l. Imperium, nume. 80. cum ſeq. licet Azo tene-
ret contrarium, quod inmo tales Iudices proprie dicerentur
habere imperium, fuit tamen contra eius opinionem iudi-
catum ad fauorem Lotharii Gloſſatoris, vnde Azo amiſit
equum, quem ſpoponderat, vt inquit idem Azo, in ſua ſum
ma C. De iuriſdictio. omn. Iud. quem refert Alciat. in d. l.
13 Imperium, num. 89. † Et hac ratione videmus, quod hu-
iuſmodi officiales poſſunt per Principem ad beneplacitum
reuocari, Dec. d. capi. nouit, nume. 14. Boſſ. in titu. de regal.
14 num. 34. † Tertio modo, habetur imperium non iure pro-
prio, nec adminiſtrationis, ſed potius iure cuiuſdam an-
nexitatis, quæ potius dicitur paſſiua iuriſdictio, hoc modo
Magiſtratus præfectus adminiſtrationi cuſtodiæ, tunc ſolũ
habebat Imperium de iure communi, ſi præficiebatur Pro-
uinciæ, l. Illicitas. §. qui vniuerſas, ff. De off. præſid. l. ſi in
15 aliquam, in fine, ff. De off. proconſ. † Si autem præficie-
batur ſolum ciuitati, non habebat merum imperium, ſed
ſolum iuriſdictionem l. Defenſores la ſeconda, ff. de de-
fenſ. ciuit. §. Iuſiurandum, cum glo. in verbo, Iuriſdictio-
ne Auth. eodem tit. Bart. in d. l. Imperium, nume. 7. Cagno.
16 nu. 165. † Verum cum hodie ciuitates locum Prouinciæ
teneant,

Digitized by Google

teneant, Glo. in l. fina. C. de præſcriptio. long tempo. Tales
Magiſtratus habebunt merum imperium, idque ſine diffi-
17 cultate tranſit in omnibus Ciuitatibus Lombardiæ. † In
Caſtris vero ſi eſſent ciuitatibus ſubdita, eorum officiales
imperium aliquod non haberent, vt Bartol. inquit d. loco,
18 quem poſt alios ſequitur Cagno. nume. 174. † Quod au-
tem dictum eſt de Caſtris non habet locum ſi per Principé
illis fuiſſet conceſſum merum imperium, vel ſi fuiſſent ſepa-
rata a ciuitatibus, quibus ſuberant. Bart. in conſi. 189. Pri-
19 mo quæritur, libr. 1. Dec. in d. l. Imperium, numero 37. †
Et illud imperium dicitur caſtro annecti, non ipſis homini-
bus iure ſuo concedi, vt videre eſt in Bartol. d. conſi. 189. Sic
Lucas de Penna in l. 1. col. antepen. circa finem, C. de priui-
leg. Schola libr. 12. dicit quod Dominus Imperium anne-
ctit aliquando caſtro, aliquando exercet Imperium in ca-
ſtro, ſed tanquam ſeparatum, & tamen præſuppoſuit, quod
imperium non ſit apud caſtrum, ſed apud ipſum Dominum
idem ſequitur Capit. in cap. Imperialem, nunc. Scruba, ful.
48. verſ. octaua concluſ. ſic Alciat. in d. l. Imperium, num.
20 107. inquit, † quod cum Ciuitas Papiæ ſit Comes ex Pri
uilegio Federici, vt inquit Bal. in capit. 1. de natura feudi,
quod Princeps illius Ciuitatis habebit merum imperium,
idque apertius dixit Dec. in d. l. Imperium, num. 36. ver. Sed
aduertendum, vbi inquit, quod Ciuitas poteſt ſubeſſe Prin-
cipi, & habere imperium, ex quibus ceſſat admiratio Ca-
gnoli, in d. l. Imperium, num. 181. vbi inquit, fieri non poſ-
ſe, vt imperium ſit apud caſtrum, & apud dominum, nã Ca-
ſtrum non habet imperium iure dominij, ſed quaſi, ſed co-
hærens, ſic videmus in Burgis Variſij, Leuci, & alijs locis, de
quibus in Statuto infra cap. 96. Iusdicentes, quæ licet dicã-
tur habere merum, & mixtum imperium, hoc tamen eo tan-
tum reſpectu intelligitur, vt eorum Prętores poſſint ius di-
cere in omnibus cauſis, non vt ipſæ Communitates Impe-
rium habeant, & ideo videmus, quod Princeps ipſe proui-
det, & de actuarijs, & de alijs officialibus, recipitque omnia
21 emolumenta iuriſdictionalia. † Merum autem imperium
competit his qui præſunt Vniuerſitati, non autem rei certę,
22 Ita Bart. & Scriben. in d. l. Imperium. † Poteſtates noſtri
temporis verum habeant merum, & mixtum imperium, di-
23 ſcutit Iaſ. in d. l. Imperium, numer. 19. † Ciuitates an ha-
beant merum, & mixtum imperium, not. Marſ. in trac. ban-
24 nit. in verbo, Ciuitate, num. 45. & 53. † Bannire autem eſt
meri imperij ad inſtar relegationis, ita Marſ. in d. verbo, Ci
25 uitate, numer. 54. † Furcarum erectio eſt meri imperij, vt
not. Gigas, trac. de crimine Læſæ Maieſtatis, in princ. quæſt.
41. per totum, Gallin. tract. de verbo. ſignific. lib. 1. cap. 3.
26 num. 2. & 5. ampliando, num. 6. † Merum imperium non
cenſetur conceſſum conceſſa iuriſdictione ſimpliciter, niſi
hoc ſit dictum, ita not. Afflict. in conſtit. regni, Rub. 47.
Quod nullus, nu. 23. lib. 1. Idem not. in lib. 9. in verb. Iu-
riſdictione alicui conceſſa, Laur. Kirchou. ſuis conclu. cent.
2. conclu. 99. Iuriſdictionem, licet contrarium teneat Pariſ.
27 conſi. 9. nu. 15. vol. 1. † Vniuerſitas quælibet, & Ciuitas an
habeant merum, & mixtum imperium, diſcutit Practic. in
forma libelli, in act. confeſ. pro ſeruit. in verb. Plena. num. 9.
28 cum addit. ibi. † Meri imperij gradus not. Iaſ. in d. l. Im-
29 perium, nu. 24. † Merum non dicitur habere imperium,
etiam quod habeat carceres, ſed tenere aliquos in carceri-
bus eſt meri imperij, Bartol. de Capua, ſuo ſing. 2. Gigas d.
30 tract. in princ. q. 35. numero 3. † Merum imperium vtrum
poſſit præſcribi, diſcutit late Iaſ. d. l. Imperium, nu. 20. cum
ſeq. Affli. d. rub. 47. num. 16. cum addit. ibi in litera B. lib. 1.
31 † Quod autem poſſit præſcribi concurrente titulo, & bona
fide, & tempore Statuto à lege, not. Pariſ. conſ. 9. nu. 21. cum
ſeq. vol. 1.

c Mixtum imperium] † Meri & mixti imperij appella-
32 tione quid veniat, not. Natta conſ. 106. nume. 26. cum ſeq.
vol. 3. late Scribentes d. l. Imperium, vbi maxime Iaſ. ff. de
iuriſd. omn. iud.

d Et plenam] † Conceſſa plena, & omni iuriſdictione nõ
33 cenſetur conceſſum merum imperium, Ita Affli. d. Rubr. 47.
nu. 22. & 25. li. 1. Cotta ſuis memorab. in verbo Iuriſdictio-
34 ne ſuper aliquo. † Vnde ſi concedatur omnimoda iuriſdi-
ctio, intelligitur conceſſa, vt genus continens merum, & mix-
tum imperium, Ita Pariſ. conſ. 9. num. 3. volum. 1. late di-
35 ſcutit Affli. ibi nu. 24. 25. & 26. † Non tamen cenſetur ex
hoc conceſſa cognitio cauſarum appellationum, Ita Affli.
d. loco, num. 27. Couar. tract. Practic. q. c. 4. num. 6. circa fi-
nem, late Rol. à Vall. dicens communem, quicquid in con-
trarium teneant aliqui conſi. 75. nu. 9. cum ſeq. vol. 3. maxi-
me nu. 15. ad finem.

e Iuriſdictionem] † Iuriſdictio quid ſit, notat Iaſ. in d.
36 l. Imperium, nu. 31. Hieron. de Monte, tract. finium regund.
37 cap. 11. num. 1. cum ſeq. † Quod autem ea ſint introducta
38 de iure gentium, not. idem Hier. ibi num. 2. † Duplici au-
tem modo poſſe capi iuriſdictionem, notat Pariſ. d. conſ. 9.
39 nume. 1. cum ſeq. † Iuriſdictio non probatur niſi per ſcri-
40 pturam, ita Borg. deciſio. 11. num. 2. † Nec poteſt probari
per teſtes, nec per iuramentum in ſupplementum probatio-
41 nis, vt notatur d. deciſio. 11. num. 3. † Poterit tamen pro-
bari per teſtes amiſſio Scripturarum, & actorum, vt per eũ-
42 dem, ibi nu. 9. † Poterit etiam amiſſio probari per iura-
mentum, niſi adſit præſumptio in contrarium, Ita Borgnin.
43 deciſio. 14. num. 31. † Conceſſa iuriſdictione, ac mero im-
perio an cenſeatur conceſſum mixtum imperium diſcutit la
te Camill. Galli. tracta. de verb. ſignifi. lib. 9. cap. 25. nu. 1.
44 cum ſeq. † Iuriſdictio omnis dependet à Papa, vel Impe-
45 ratore, vt tradit idem Hiero. de Monte, d. cap. 11. n. 2. † Sed
originaliter eſt in Papa, & ſolum exercitium temporalis iu-
46 riſdictionis eſt in Imperatore, vt d. cap. 11. nu. 5. † Ideo iu-
riſdictio hæc non poteſt conferri per priuatum, vt not. Me-
47 noc. conſ. 80. nu. 21. vol. 2. † Iuriſdictionis Vniuerſitas tri-
plex eſt, ſcilicet Prouinciarum, Ciuitatum, & Caſtrorum,
48 vt notat idem Hier. ibi nu. 7. † Iuriſdictio ineſt territorio
tanquam in re inanimata, & in magiſtratu, tanquam in ſu-
biecto animato, Ita idem Hieronymus de Monte d. cap. 11.
49 nu. 18. Menoch. conſil. 147. num. 18. volumine 2. † Et ſicut
ineſt territorio, ita etiam eſt in mari territorio adiacenti, vt
50 idem Hier. ibi, nu. 20. † Iuriſdictio dici non poteſt ſi caret
51 coertione, Ita Menoch. conſ. 189. nu. 16. vol. 1. † Iuriſdi-
ctionis fructus eſt electio, & adminiſtratio, ita not. idem
52 Menoch. conſi. 180. nume. 12. volum. 2. † Iuriſdictionem
vſurpans non habens qua pœna puniatur de Iure commu-
ni, notat Affli. in conſt. regni, d. prohib. official. Rub. 40. n. 3.
53 & 6. lib. 1. † Iuriſdictio tribuit dignitatem, vt not. Menoc.
54 coſ. 128. n. 9. vol. 2. † Iuriſdictionem quis poteſt habere in
territorio, licet alter habeat proprietatem, vt per Hiero. d.
55 cap. 11. num. 17. † Iuriſdictio licet ex ſe indiuiſibilis, ta-
men eius exercitium eſt diuiſibile, ita firmat idem Hieron.
56 ibi, num. 8. † Poteſt etiam diuidi reſpectu territorij, cui co-
57 hæret, vt ibi, nu. 9. † Et licet ſit apud plures inſolidum,
tamen poteſt diuidi per partes, vt notat ibi Idem Hier. nu.
58 15. † Iuriſdictio contentioſa non poteſt exerceri extra
territorium, niſi de partium conſenſu, & Iudicis illius terri-
59 torii, ita not. Rom. Sing. 50. † Nec ſubditi alicuius territo-
rij poſſunt prorogare iuriſdictionem iudicis alterius terri-
torij ſine eorum Domini conſenſu, not. Hier. de Monte trac.
60 finium regund. d. cap. 11. nu. 17. † Iuriſdictio autem vo-
luntaria poteſt exerceri extra territorium inter ſubditos,
ita not. Didac. Couar. tract. de teſtam. 2. partis, c. 8. §. 8. n.
61 15. † Iuriſdictio, & iuriſdictionis confines probantur per
teſtes etiam ſingulares, & per coniecturas, ita not. Idẽ Hier.
d. tract. cap. 52. num. 1. late diſcutit Menoch. conſi. 147. per
62 totum, vol. 2. † Et vbi quis in finibus non vtatur ea ſpatio
annorum 30. amittitur, ita Menoch. dict. conſi. 147. nu. 43.
63 † Sicut acquiritur per annos decem, & vſu dicto tempore,
64 ita Pariſ. conſi. 8. num. 2. vol. 1. † Iuriſdictio in homines
alicuius loci per quæ, & quos actus probetur, not. Iaſ. conſi.
65 166. num. 1. & 2. volum. 4. † Iuriſdictio, cum mero, &
mixto imperio conceſſa, cenſetur conceſſa cognitio cauſa-
rum ciuilium, ac criminalium, & conſequenter appellatio-
num, ita Pariſ. d. conſi. 8. nu. 10. cum ſeq. maxime, nume. 35.
Contrarium tenet Couar. tract. pract. quæſt. cap. 4. nume. 6.
etiam ſi ſit conceſſa omnimoda Iuriſdictio, vt ibi per eum,
66 Idem Rolan. à Valle conſi. 75. nume. 9. cum ſeq. vol. 3. †
Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio ex vnico actu acquiritur alio
non poſſidente, vt not. Hieron. de Monte d. tract. cap. 78. n.
1. Vant. tract. nullit. tit. Quibus mod. ſentẽtia defectu poſ-
ſeſſ. reparar. poſſit, num. 40. & 41. Tiraq. tract. primog. q. 37.
67 num. 2. Pariſ. conſi. 8. num. 23. vol. 1. † Et per exercitium
iuriſdictionis in vno capitulo, etiam in cæteris maioribus
eiuſdem generis videtur probata poſſeſſio, ita not. Foller.
ſua praxi crimina. 1. parte, 2. partis, verſi. Audiantur excu-
68 ſatores, num. 120. verſ. Item dicebam. † Tamen ex aliquo
actu non acquiritur poſſeſſio iuriſdictionis, niſi adſie ſcien-
tia aduerſarij vbi adſit. ita not. Menoch. conſ. 147. n. 55.
declarando, vt per eum, nu. 57. & 58. uol. 2. Iaſ. conſi. 146.
69 vol. 2. † Iuriſdictio ordinaria non cenſetur conceſſa, niſi
de hoc appareat inſtrumentum, & ſcriptura, ita not. Cotta
70 ſuis memorab. in verbo, Iuriſdictio ordinaria. † Iuriſdi-
ctio conceſſa per Principem ad beneplacitum morte non
extinguitur Principis, ſed requiritur eius reuocatio, ita not.
71 Menoch. tract. arbitr. lib. 1. q. 69. num. 9. † Cum Iuriſdictio
ordinaria non expiret morte eam concedentis, niſi ea cohę-
reat

Digitized by Google

reat alteri ordinariæ, ita Affl. in conſti. regni Rub. de foro
71 compe. num. 1. ad fi. lib. 1. † Iuriſdictio ſpecialiter ſi fue-
rit alicui conceſſa, in dubio cenſetur conceſſa accumulatiue
non priuatiue ad iuriſdictionem ordinariam, quam quis ha
beret, ita notat Vant. d. tract. tit. de Nullit. ex defect. Iu-
73 riſd. ordina. num. 26. † Per conceſſionem iuriſdictionis ali
cui cum taxatiua etiam vt ſolus cognoſcat, quod non cen-
ſeatur ſublata facultas aliis Iudicibus cognoſcendi in di-
ctis cauſis expreſſis in conceſſione illa, eatenus quatenus ha
beant iuriſdictionem ex aliis Statutis, vel aliter, ita not. Cot
ta ſuis memorab. ver. Solus Dictio, idem Gramniat. dec. 30.
nu. 1. cum ſequen. notat etiam Foller. d. praxi ſua Crimina.
1. parte, 2 partis, dict. verſi. Audiantur excuſatores, num. 67.
cum ſeq. Cummia in ritibus magnæ curiæ, cap. 92. num. 3.
74 & 4. Menoch. tracta. arbitr. lib. 1. q. 40. n. 3. † Fallit hoc
niſi fuiſſet data priuatiue hæc facultas cognoſcendi in cer-
75 tis cauſis alicui Iudici, vt ibi per Menoch numer. 7. † Vel
etiam ſi aliter conſtaret, quã per dictionem taxatiua, quod
vellet dare priuatiue Concedens, vt ibi per eum, nu. 8.

f In terris, & locis infeudatis] Quorum multa ſunt in Ducatu Mediolani.

g Vel aliam ſeparatam iuriſdictionem habentibus] De quibus cauetur in nouis conſti. tit. Quod Capitanei Marteſanæ, veluti in Capitaneo Seprii, Bulgariæ, Marteſanæ, & Batianæ.

h Vel habentibus iuriſdictionem per ſe, vel limitatam à limitatione infraſcripta] Vt late de his cauetur infra, ca. 96. Iuſdicentes.

i Reſeruato tamen decreto de maiori Magiſtratu] In ca-
ſibus in eo comprehenſis. Hi Caſus ſignanter explicantur
in nouis conſti. tit. de feud. c. Interdictum, vbi late diſcuſsũ
76 per nos. † Per quamcunque conceſſionem Iuriſdictionis,
etiam cum verbis taxatiuis, non cenſetur ſublata Iuriſdi-
ctio maioris Magiſtratus, ita in his terminis notat de men-
te Baldi, & aliorum, Menoch. ſuo tract. arbitr. lib. 1. q. 40.
num. 8.

De forma Sacramenti præſtandi per Dominum Poteſtatem Mediolani. Cap. XX.

DOminus Poteſtas Mediolani tempore introitus ſui regiminis, *a* teneatur iurare in formã infraſcriptam, videlicet, iuro ego Poteſtas Mediolani, ad ſancta Dei Euãgelia, manibus corporaliter tactis ſcripturis, in manibus Domini Vicarij prouiſionum, quod ſum, & ero fidelis, & amator Sanctæ Matris Eccleſiæ, & prælibati Domini Domini Ducis Mediolani, & Communis, & hominum Mediolani, & regam, & cuſtodiam, ac conſeruabo, & defendam, & manutenebo communes, & homines, & ſingulares perſonas ciuitatis, & Ducatus, & Diſtrictus Mediolani, & præcipue pupillos, viduas, orphanos, & alias miſerabiles perſonas, & eorum bona, res, & iura, toto tempore mei regiminis, bona fide, & ſine fraude, & recuperabo iuriſdictiones, honores, iura, & res pertinentes Communi Mediolani, meo poſſe, & illa, in quibus, ſeu in quorum poſſeſſione, ſeu quaſi eſt, fuit, aut eſſe debuit Commune Mediolani, iuxta formam iuriũ ipſius Communis. Et, quod pro poſſe meo, faciam, vt ipſum Commune, omnibus ſuis iuribus, integre potiatur. Et, quod nemo, ab eius iuriſdictione ſit exemptus, vel immunis. *b* Saluis tamen contentis in proxime præcedenti Statuto. *c* Et attendam, & obſeruabo omnia Statuta, ordinamenta, & reformationes Mediolani facta, & quæ fient tempore mei officij, & conſtitutiones editas contra hæreticam prauitatem, tam canonicas, quam ciuiles, & ero contentus de ſalario mihi conceſſo, nec vltra, vllo modo, vel ingenio, directe, nec per indirectum, nec per ſummiſſam perſonam petam, nec recipiam, nec procurabo aliter habere, nec recipere, & expellam, & puniam, meo poſſe, omnes bannitos maleficij, de ciuitate, & diſtrictu, ac Ducatu Mediolani, & hæreticos quibuſcunque cenſeantur nominibus. Et, quod horis deputatis, ibo, & aſcendam tribunal conſtitutum in palatio, pro iure reddendo, niſi ſtetero pro Republica, vel iuſto impedimento, impeditus. Et, quod etiam ibo ad omnes, & ſingulas oblationes ordinatas, & quæ ordinabuntur per prælibatum Dominum, Dominum Ducem, & Commune Mediolani, niſi ſtetero impeditus, vt ſupra, & dabo operam & curabo cum effectu, quod Iudices, & Notarij mei ibunt bis in die, videlicet, in mane, & in ſero, horis deputatis, ad tribunalia eis deputata, pro ſuis officijs exercendis, & faciendis, niſi ſteterint pro republica, vel alia iuſta cauſa impediti. Et, quod ibunt ad omnes, & ſingulas oblationes, vt ſupra. Et, quod ſtabo cum tota familia mea ad ſyndicatum, ſecundum quod in Statutis Communis Mediolani, & decretis, vel ordinibus Ducalibus continetur. Et ſatiſdabo, per duos menſes, ante exitum mei regiminis, & officij, in Magiſtratu intratarum extraordinariarum Mediolani, cum bonis fideiuſſoribus pro me, & vniuerſa familia mea, in manibus Dominorum Magiſtrorum ipſius Magiſtratus, de faciendo, & reddendo rationem mei officij, & totius meæ familiæ, & de ſtando ad ſyndicatum cum tota mea familia, & de ſoluendo, & ſolui faciendo totum id, de quo ego, vel aliquis de mea familia condemnati fuerimus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex & Prætor tenetur iurare, quod obſeruabit ſtatuta declara ... vſque ad num. 4.*
5 *Iudex an præſumatur habere notitiam ſtatuti.*

a TEneatur iurare] Hoc iuramentum hodie præſtatur etiam per Poteſtates per tempora.

b Saluis tamen contentis in proxime præcedenti capitulo] Quo ad terras ſcilicet infeudatas, & ſeparatas.

c Et attendam, & obſeruabo omnia Statuta] † Si tamen
1 nõ ſint turpia, exemplificando, vt per Camill. Gall. tract.
2 De verb. ſign. lib. 7. cap. 2. nu. 3. † Quod iuramentum ope-
ratur confirmationem eorum per Officiales ſic iuratos, ita
3 Io. de Arnono Epitome 86. † Tamen ex cauſa non obſtã-
te iuramento hoc ab eis recedere licet. Tiraq. tract. De pœn.
tempe. in præfat. nu. 33. Cauſas autem plures notat d. tract.
& eo caſu, non incurrit Officialis pœnam periurij, Ita Io. de
4 Arnono, Sing. 80. † Iudex iurans ſeruare Statuta, non po-
teſt iudicare ſecundum ius commune, Statuto contrarium,
ita Bal. capit. 1. § Iniuria, numer. 11. verſi. Sed nunquid, De
5 pace Iur. firm. † Iudex præſumitur habere notitiam Sta-
tuti, cuius authoritate officium gerit, ita Borg. dec. 11. num.
38. & 39. faciunt tradita per eundem dec. 38 nume. 8. Cra-
uet. conſi. 369. nu. 42. vol. 3. Hier. Magon. Rota Lucana, dec.
77. num. 15. & ſeq.

De Sacramento Domini Vicarij, & aliorum Iudicũ Domini Poteſtatis Mediolani. Cap. XXI.

IVrent in manibus, vt ſupra, Dominus Vicarius, & Iudices Domini Poteſtatis Mediolani, ac Ducalis Iudex maleficiorum in curia ipſius Prætoris, & quilibet eorum iuret per modum infraſcriptum, videlicet. Quod quilibet eorum attendet, & obſeruabit ſtatuta, & ordinamenta Communis Mediolani, facta, & facienda, vt ſupra, & dabit operã cum effectu, ſuo poſſe, quod ipſe Dominus Poteſtas, & quilibet alius attendet, & obſeruabit, vt ſupra. Et, quod ipſe iurans, non faciet, nec fieri faciet aliquod baratum, vel illicitum lucrum in officio ſuo, vel occaſione eius officij, aliqua occaſione, vel modo, excepto ſalario ſibi taxato, p præſentia ſtatuta, & per decreta Ducalia. Et quod fideliter ad honorẽ prælibati Domini, Domini Mediolani, & Communis Mediolani exercebit, & procurabit ea, quæ ſibi cõmiſſa fuerint. Et, quod ibit, & ſtabit ad officiũ ſuũ explicandũ, horis debitis, & conſuetis, prҿſertim diebus iuridicis, niſi fuerit impeditus iuſto impedimento. Et, quod ibit ad omnes, & ſingulas oblationes ordinatas, & quæ ordinabuntur per prælibatum Dominum, Dominum Mediolani, ſeu per præfatum Senatum, vt ſupra, niſi fuerit impeditus, vt ſupra.

a IVret in manibus] Hoc non ſeruatur, eo maxime quod recipiunt ſportulas, cum non habeant ſalarium de publico.

De iuramento militum, & coneſtabilium Domini Poteſtatis Mediolani. Cap. XXII.

IVret in manibus, vt ſupra, quilibet miles Poteſtatis Mediolani, etiam Ducali, & coneſtabilis, ad ſancta Dei Euãgelia, manibus corporaliter tactis Scripturis, quod attendet, & obſeruabit Statuta, & ordinamenta Cõmunis Mediolani facta, & facienda. Et, quod faciet, & exercebit officium ſuum bene, & legaliter, ac bona fide, & ſine fraude. Et, ꝙ non

facier,

Digitized by Google

faciet, nec fieri faciet aliquod acharum, ſeu lucrum illicitũ in officio ſuo, vel occaſione eius officij, aliqua occaſione, vel modo, excepto ſalario ſibi taxato, per Statuta, vel decreta. Et, quod fideliter ad honorem prælibati Domini, Domini, & Communis Mediolani exercebit, & procurabit ea, quæ ſibi commiſſa fuerint. Et, quod ibit, & ſtabit ad officium ſuũ explicandum, diebus, & horis conſuetis maxime diebus, & horis iuridicis, niſi impeditus fuerit iuſto impedimento. Et, quod ibit ad omnes oblationes, vt ſupra.

a IVret] Hoc non fit, cum ſit ſublata hæc forma eligendi hos cunectabiles, & milites.

De iuramento aliorum Officialium, de quibus infra. Cap. XXIII.

a IVret quilibet alius Iuſdicens, & Officialis, in toto Ducatu Mediolani, & etiam in terris, & locis, quæ ligantur ex diſpoſitione Statutorum Communis Mediolani in manibus Prædeceſſoris ſui, in officio tempore introitus, regiminis ſui officij. Quod ſeruabit Statuta, & ordinationes Communis Mediolani, tam facta, & factas, quam facienda, & faciendas. Et, quod exercebit ſuum officium bene, fideliter, & legaliter, ac bona fide, & ſine fraude. Et vlterius, prout in præcedenti Statuto continetur.

a IVret, qualibet alius] Hoc non ſeruatur.

De Sacramento Notariorum, & Officialium ciuilium, & criminalium. Cap. XXIV.

IVret quilibet Notarius, & coadiutor ipſius, ac cuiuslibet Officialis in ciuitate, & Ducatu Mediolani, ac in locis, & terris, quæ ligantur Statutis Communis Mediolani, vel in quibus Statuta Cõmunis Mediolani debent ſeruari, quod officium ſuum, faciet bona fide, & ſine fraude, & ſeruabit ipſa ſtatuta Communis Mediolani, tam facta, quam facienda. *b* Et, quod quicquam non accipiet in officio ſuo, *c* vltra taxationes ſibi limitatas per decreta Ducalia, & Statuta Communis Mediolani. Et, quod non propalabit iudicia dicta teſtium, nec examinationes conſtitutorum, ſine ſpeciali licentia Iudicis, ſub quo erit factus proceſſus. Et, quod ſe exercebit legaliter in ipſo officio, & vbi reperiri contingat aliquem ex ſupraſcriptis, exercere officium abſque iuramento, vt ſupra, vel præſtito iuramento, contra feciſſe prædictis, vel alicui prædictorum, *d* incurrat ipſo iure, & facto, *e* vltra pœnam periurij, caſu quo eum iuraſſe contingat, in pœnam librarum quadraginta Imperialium, applicandam pro medietate Communi Mediolani, & pro altera accuſatori. Ille vero, qui non iurauerit incurrat pœnam dupli, reſpectu pœnæ applicandæ, vt ſupra. Quodque, quilibet coadiutor cuiuſlibet Notarij, vt ſupra, *f* ſit maior annis viginti, & aliter ipſum officium exercere non poſſit. Et Abbates Collegij Notariorum Mediolani ſint exequutores huius Statuti, quod quidem iuramentũ redigatur in ſcriptis in actis dictorum Abbatum, vel Officialium, vt ſupra, ſingula ſingulis cõgrue referendo, reſpectu Notariorum exercentium officium in ciuitate Mediolani, alij vero Iuſdicentes Ducatus Mediolani, & aliorum locorum, qui ligantur Statutis, vt ſupra, ſint exequutores huius Statuti, reſpectu Notariorum Ducatus, & Diſtrictus Mediolani.

SVMMARIVM

1 *Officialis, an & quando poſſit eſſe Scriba, & Notarius in officio quod exercet, & num. 2.*

a IVret quilibet Notarius] Hoc Iuramentum debet præſtari ſingulo anno coram Dominis Abbatibus Notariorum, ex ordine Senatus anni 1554. die 21. Decembris. Et
1 hoc per verba Statuti, infra verſ. Et Abbates Collegij. † Officialis non poteſt eſſe Scriba in officio quod exercet, niſi in leuibus, ita Lanfr. Balb. ſuis cõmunibus, cent. 3. cõcluſ. 215. Io. de Syl. tract. Benefic. 3. part. q. 19. n. 1. col. 3. verſ. 5. pro
2 iſta parte, Borg. deciſ. 41. n. 11. & 38 † Vel niſi ex cõſuetudine aliter caueretur in d. loco, quia poſſet exercere officiũ Scribæ, etiam quod non eſſet Notarius, ita Alex. conſ. 120. n. 5.

b Et quod quicquam non accipiant in officio ſuo] Etiam à ſponte dantibus, vt cauetur ex memorato ordine 21. Decembris 1554. Etiam nouis ordinibus editis.

c Vltra taxationes ſibi limitatas per decreta Ducalia] Hodie ſunt reformatæ ex ordinibus nouis. Tenẽtur pariter ijdẽmet Notarij ciuilium, & criminalium actuarij tenere tabulam pro ſingulo bancho in qua ſint deſcripti ordines ſolutionum eis fiendarum, & taxationia eorum mercedis, ſub pœna contenta in ordine Senatus edito anno 1558. die 21. Decembris.

d Incurrant ipſo iure, & facto] Abſque ſententia Iudicis, modo quo declaratum ſupra, in verbo, ipſo facto, in primo volumine.

e Vltra pœnam periurij] De quo notatur ſupra 1. volu. c. 102. Si quis fecerit, verbo, Et vltra.

f Sit maior annis viginti] Hoc non ſeruatur.

Quod coadiutores officij Maleficiorũ non procurent coram Iudice maleficiorum. Cap. XXV.

a COadiutores officij maleficiorum, tam in ciuitate, quam in Ducatu Mediolani, *b* non poſſint procurare, nec poſtulare, nec aliter quouiſmodo intercedere coram aliquo Iuſdicente tam in ciuili, quam in criminali, ſub pœna, qualibet vice, librarum ſexdecim Imperialium, applicanda pro medietate Communi Mediolani, & pro altera accuſatori, & credatur ſacramento accuſatoris, cum vno teſte fide digno.

a COadiutores maleficiorum] Hi multi ſunt ad officium D. Capitanei Iuſtitiæ, & D. Poteſtatis Mediolani.

b Non poſſint procurare] Hoc ſeruatur.

De officio coadiutoris. Cap. XXVI.

OFficium cuiuſlibet coadiutoris, tam in ciuili, quam in criminali, ſit tantum ad ſcribendum memorias actorum, & ad exemplandum acta, & alias ſcripturas Notarij illius officij, ad quod deputatus erit. *a* & non poſſit accipere ſolutionem aliquã pro talibus memorijs, vel ſcripturis exẽplandis, ſatisfacto Notario, vel ipſo coadiutore, pro eo, ſecundum formam ordinum, ſub pœna ſoldorum viginti Imperialium, ſingula vice applicanda, pro medietate Communi Mediolani, & pro altera accuſatori, & credatur, vt ſupra.

a NOn poſſit accipere ſolutionem aliquam] Et hoc vltra taxationem notatum in ordinibus.

Quod omnes Mediolanenſes poſsint realiter, & perſonaliter, ciuiliter, & criminaliter cõueniri per poteſtatem, & alios exercentes iuriſdictionem. Cap. XXVII.

a OMnes, & ſinguli *b* de ciuitate, *c* Diſtrictu, & Ducatu Mediolani, poſſint, & debeant per Poteſtatem *d* & alios exercentes iuriſdictionem in ciuitate Mediolani, & per quemlibet eorum, & ſub eis, & quolibet eorum realiter, & perſonaliter, ciuiliter, & criminaliter conueniri, & compelli, ipſiq; teneantur, & debeant coram eis, & ſub eis, & quolibet eorum, reſpondere, & iuri parere, *e* priuilegio, prærogatiua, *f* vel exceptione, aliquo, vel aliqua, vel alia quauis excuſatione non obſtante, nec admiſſa. Et hæc omnia, Saluo, quod per hoc Statutum non derogetur alijs Iuſdicentibus, & eorum iuriſdictioni, *g* qui ſeparatam Iuriſdictionẽ habent à iuriſdictione Poteſtatis, & conſulum iuſtitiæ Mediolani. *h* Decreto tamen de maiore Magiſtratu in robore ſuo ſemper perſiſtente, qui Cõſules non habent iuriſdictionem *i* cognoſcendi de delictis.

SVMMARIVM.

1 *Clerici non ligantur ſtatuto laicali.*

2 *Maioris magiſtratus Iuriſdictio ſemper intelligitur reſeruata.*

a OMnes & ſinguli] Ex his verbis comprehenduntur tam maſculi, quam fœminæ, cum loquatur Statutum de materia indifferenti, vt cauetur ſupra, c. 126. in ciuitate, in
1 1. vol. † Non tamen ligat Clericum, qui non poteſt ſe ſupponere foro laicali etiam volens, ſine licentia, declarando, vt late per Canoniſtas, in c. Si quis Clericus, & c. Significaſti, vbi late Soci. De for. comp.

b *b* De

b De ciuitate] Comprehenduntur regulariter hi qui habitant in ea parte, quæ cingitur muris, nõ autem in ſuburbijs, niſi in fauorabilibus, vt late notatum ſupra cap. 38. Omnes, in verbo, In ciuitate, & verbo, Intra Redefoſſa.

c Diſtrictu, & Ducatu Mediolani] Quid ſit Diſtrictus, & Ducatus, & quid importent hæc verba, late notatum ſupra in 1. vol. c. 130. Vbicunque, in verbo, de Comitatu.

d Et alios exercentes iuriſdictionem in ciuitate Mediolani] Non tamen comprehendit Conſules Iuſtitię, vel eorum cõſultores, cum tantum habeant Iuriſdictionem mixti imperij in ciuilibus tantum, non in criminalibus, vt infra in fine cauetur, & infra c. 54. Conſules. Non etiam comprehendit D. Vicarium Prouiſionum, qui habet iuriſdictionem limitatã, vt ſupra cauetur c. 1. vbi late notatum.

e Priuilegio, prærogatiua] Obſtaret tamen priuilegium, & prærogatiua, quod non poſſit quis conueniri coram alio Iudice, quam D. Capitaneo iuſtitiæ, & eius Vicario, qui Iudex eſt in caſibus notatis in nouis conſtit. tit. de officio Capitanei iuſtitiæ, cap. Cauſarum autem Ciuilium.

f Vel exceptione] Remota exceptione generaliter, quod multæ non cenſeantur remotæ, notatum ſupra cap. 42. Si quis, in verbo, Omni exceptione remota.

g Qui ſeparatam iuriſdictionem habent] Prout ſunt caſus notati ſupra cap. 19. Poteſtas, in verbo, in terris, & locis infeudatis.

h Decreto tamen de maiore Magiſtratu in robore ſuo ſem
1 per perſiſtente] † Quod quidem habet locum etiã quod alicui fuiſſet data Iuriſdictio taxatiue, & priuatiue, quo ad alios, vt notat Menoch. tract. arbitr. lib. 1. q. 40. num. 8.

i Cognoſcendi de delictis] Cum tantum mixtum imperium habeant, vt notatur ſupra cap. 54. Conſules.

Quod officium inuentionum, armorum euntium de nocte bordellorum, & ludorum, expediatur, & fiat per Vicariũ Poteſtatis. Cap. XXVIII.

VIcarius Domini Poteſtatis Mediolani debeat, & teneatur *a* cognoſcere, & examinare, & diffinire de cauſis, & proceſſibus *b* inuentionum armorum vetitorum, & euntium de nocte, & luſoribus taxillorum ad ludum prohibitum, & de tenentibus ludum prohibitum, quas ſummarie debeat decidere, & terminare, ſecundum quod ei videbitur. Per hoc tamen Statutum non intelligatur fieri præiudicium alijs Iuſdicentibus, habentibus ſuper prædictis iuriſdictionem.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula cognoſcere examinare, & diffinire, quid ſignificet.*

a COgnoſcere, & examinare, & diffinire] † Quid im-
1 portent hæc verba, not. Felin. cap. ſuper quæſtionũ, nu 3. de off. deleg. differant, not. Affli. in conſtit. regni, Rub. 6. de vſur. ad fin. lib. 1. late notatum ſupra, 1. vol. cap. 47. Dominus Poteſtas, in his verbis.

b Inuentionum armorum] Hodie hęc cognitio ſolum ſpectat D. Poteſtati, non alijs Iudicibus Prætorijs, & D. Vicarius ſolum ſe intromittit in ciuilibus cauſis, prout omnes alij Iudices: vt late notatum ſupra cap. 6. in verbo, Pro omnibus concernentibus officium, vbi notatum, quid ſit de iure communi Officium Vicarij.

De illis, qui debent ire ad oblationes. Cap. XXIX.

POteſtas Mediolani, eiuſque Iudices, ac Ducalis Iudex maleficiorum, necnon Vicarius, & Duodecim Prouiſionum, ac Syndici Prouiſionum, ſuique Notarii, & milites, & collaterales, & officiales, *a* teneantur ire ad oblationes, quæ fient, & fieri contingent ex forma Statutorum Communis Mediolani, *b* & ad alias oblationes, quas fieri continget de licentia Ducali.

a Teneantur ire ad oblationes] Hodie etiam ſeruatur, tamen ad eas non eunt ordinarie Poteſtas, & Iudices, ſed tantum Dominus Vicarius Prouiſionum, & Domini 12.

b Et ad alias oblationes] Qualiter eatur, cauetur infra, cap. 63 Oblationes.

R V B R I C A G E N E R A L I S,
De Syndicatu Poteſtatis, & Officialium.

De Syndicatoribus eligendis. Cap. XXX.

FInito regimine Poteſtatis Mediolani, primo die, vel ſequenti, eligatur per prælibatum Dominum, Dominũ Mediolani, *b* vel eius Senatum, *c* vbi prius electio facta non ſit. *d* Vnus ex Vicarijs generalibus, nec non per Collegium Doctorum Mediolani *e* eligantur duo Doctores non ſuſpecti, & etiam per Abbates, & officiales Collegij Notariorum Mediolani duo Procuratores non ſuſpecti, & per eos Syndicatores eligantur duo ſeruitores pro ſyndicatu expediendo, qui quinque *f* appellentur Syndicatores Poteſtatis, *g* Officialium, *h* & eius familiæ. Et qui Syndicatores *i* habeant poteſtatem & iuriſdictionem *k* inquirendi, *l* procedendi, *m* condemnandi, & abſoluendi, *n* contra præcedentem Poteſtatem, eiuſque officiales, & familiam, in omnibus, & per omnia, prout continetur in proxime ſequenti Statuto, incipiente, Syndicatores, & etiã in Statuto incipiente, Poteſtas, finito tempore, & prout in alijs Statutis continetur. Et qui Vicarius generalis, & prædicti Doctores, & Procuratores eligendi, modo quo dictum eſt, Syndicatum ipſum expediant, *o* pariterque ſentẽtiam proferant. Ita, quod ipſi duo Doctores, tam in procedendo, quam proferendo ſententiam, ſimul vnam vocem tantum habeant, & Procuratores vnam uocem tantum, ſicut & ipſe Vicarius vnam aliam habebit. Quod ſi forte in eiuſmodi ſententia, vel relatione facienda diſcordes fuerint, reſeruetur prælibato Domino, Domino Mediolani prouiſio ſuper hoc, faciendi prout ſuæ Dominationi, vel eius Senatui videbitur. *p* Et habeant prædicti Doctores Syndicatores ſoldos ſexdecim Imperialium pro quolibet, & quolibet die, & Procuratores ſoldos decem Imperialium pro quolibet die, quo interfuerit dicto ſyndicatui. Quod ſalarium exigatur à Communi Mediolani, maxime ſuper Condemnationibus.

S V M M A R I V M.

1 *Syndicari nemo poteſt ante finem officij.*
2 *Magiſtratus an & quando & quomodo durante officio conueniri poſſit & num. 3.*
4 *Syndicatus officialium ad quos pertineat.*
5 *Conſuetudo quod officialis non ſyndicetur an valeat.*
6 *Syndicatus fit per Inquiſitionem tam generalem, quàm ſpecialem.*
7 *Abſolutus in ſyndicatu an poſſit item querelare ad inſtantiam damnum paſſi*
8 *Offendens officialem de tempore Syndicatus, quomodo puniatur.*

a FInito regimine] † Electio hæc hodie fit ante finem of-
1 ficij, licet ſyndicatus incipiat dein finito regimine. Nec ante finem officij poteſt quis ſyndicari, Barb. conſ. 61. num. 43. vol. 3. niſi agatur de delicto, ex quo poteſt imponi pœna priuationis officij, ita Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de offic. corrupt. nume. 34 Clar. ſua praxi crimin. § fin. quæſt. 16. verſic. Præterea quæro, & notatum in cap 31. Poſſit, volũ.
2 1. Stat. num. 42. & 43. † Et licet Magiſtratus non poſſit conueniri durante officio, tamen eo durante, poteſt citari, vt compareat poſt finitum officium, ita Oſaſc. deciſ. 130. nu. 12. Regulam hanc quod quis non poſſit conueniri durante officio, ponit Iaſ. in l. 2. num. 1. ff. De in ius vocando, Limitando octo modis, inter quos ſunt fallentiæ ſupra notatæ.
3 † Poteſt etiam conueniri durãte officio de mandato ſuperioris, ita Grammat. dec. 40 num. 9. & num. 10.

b Vel eius Senatum] Sic hodie ſeruatur, vt eligantur à Senatu.

c Vbi prius electio facta non ſit] Quæ quidem fieri ſolet ante finem officii.

d Vnus ex Vicariis generalibus] Ita ſeruatur, licet alias non obſeruaretur ſemper. Qui ſint hi Vicarii generales, & numerus eorum quod ſit ſeptem, qui eliguntur à Duce, notatur in nouis Conſtit. tit. de officio Vicariorum generaliũ,
4 in princ. † Officialium ſyndicatus ad quos de iure communi ſpectet, not. Bal. in l. Obſeruare. §. Proficiſci, num. 2. ff. de off. proconſ.

e Eli-

Digitized by Google

e Eligantur duo Doctores non ſuſpecti] Hi eliguntur con-
uocato Collegio, & collatis ſuffragijs lectetis, qui dein à Se
natu confirmantur.

f Appellentur Syndicatores Poteſtatis] † Non teneret
5 autem conſuetudo, quod Officiales non deberent ſyndicari,
ſecundum tradita per Affl. in conſti. regni, rub. 27. De iure
Balli, ad fi. lib. 3.

g Officiales] Iudices ſcilicet, & Vicarij.

h Et eius familia] De quibus cauetur ſupra cap. 6. Pote-
ſtas, qui hodie non ſic eliguntur.

i Habeant poteſtatem, & iuriſdictionem] Quæ autem ſit
eorum poteſtas, & iuriſdictio cauetur in ca. ſequenti, quæ
tamen reſtricta eſt. Quoad condemnationem, & abſolutio-
nem per diſpoſitionem nouarum conſtitutionum, tit. De
off. Vicar. generāl. ca. Non poſſunt.

k Inquirendi] † Per inquiſitionem tam generalem, quã
6 ſpecialem, vt cauetur in capitulis ſeq. & in nouis conſt. d.
tit. de off. Vicar general. Hanc tamen inquiſitionem genera
lem de moribus, & vita officialium non debent facere Syn-
dicatores, eam habendo à perſonis ſuſpectis, vt ſignanter do
cet Boſſ. ſua Praxi crim. d. tit. De offic. corrupt. nu. 35.

l Procedendi] Summarie, ſcilicet, vt cauetur ſequenti c.
circa finem, & in nouis conſtit. prædicto tit. de off. Vicar.
general. in prin. In eiſque cauſis.

m Condemnandi & abſoluendi] Hoc hodie non poſſunt
facere, ſed debent cauſam referre in Senatu, vt cauetur d.
7 tit. c. Non poſſunt. † Abſolutus in ſyndicatu, quia nemo
venit ad querelã, an poſſit iterum accuſari ad inſtantiã dam
num paſſi not. Boſſ. ſua praxi crimi. tit. De ſentent. nu. 80.

n Contra præcedentem Poteſtatem] † Offendens autẽ
8 Poteſtatem, vel Officiales tempore ſyndicatus, punitur, ac
ſi offendiſſet tempore eorum officij ob reliquias officij, ita
not. Cotta ſuis memorab. In verbo, Poteſtas multũ, & verb.
Reliquias, Tiraq. tract. A ceſſante cauſa limit. 24 n. 10 Limi
tando niſi prius officialis ei iniuriam intuliſſet, vt declarat
Clar. ſua praxi §. fi. q. 68. ver. Iniuriam faciens.

o Pariterque ſententiam proferant] Hoc correctum ho-
die per d. nouas conſti. d. c. Non poſſunt, cum debeant cauſæ
ſyndicatus referri in Senatu.

p Et habeant prædicti Doctores Syndicatores] Non ſer-
uatur hoc.

De officio ſyndicatorum Poteſtatis, vel aliorum officialium.
Cap. XXXI.

SYndicatores, qui de cętero fuerint electi ad ſyndicãdum Dominum Poteſtatem Mediolani, vel aliquem de eius familia, vel aliquem alium iudicem, vel officialem in ciuitate, vel Ducatu Mediolani, habeant authoritatem, poteſtatem, vel bailiam *a* audiendi, examinandi, & cognoſcẽdi *b* per ſe, *c* & ſine alio ſapientis conſilio, *d* nec aſſumptione conſilij ſapientis, quolibet die feriato, & non feriato, exceptis diebus feriatis in honorem Dei, vel ſanctorum, de omnibus, & ſingulis, quæ per illum, vel illos, quos ſyndicari debuerint, commiſſa, & perpetrata fuerint, vel dicerentur perpetrata fuiſſe in eorum, vel alicuius eorum officio, *e* cõtra formam iurium, & ſtatutorum, & ordinamentorum cõmunis Mediolani, vel decretorum Ducalium, ſeu contra honorem, vel debitum officij ſui, ac de omnibus, & ſingulis per ipſum ſyndicãdũ, vel ipſos ſyndicãdos, vel aliquẽ ex eis *f* factis, & geſtis, & adminiſtratis, & quę fieri, geri, & adminiſtrari debuerit, & etiam de neglectis, & omiſſis per eũ, vel eos, in eorũ officio. Et generaliter *g* de quibuſcũque *h* fraudibus, malitijs, & baratarijs per eos ſyndicãdos, vel aliquẽ ex eis, commiſſis in eorum officio, vel eo durante, in, & ſuper prædictis omnibus, & ſingulis, procedendi, & veritatem repetẽdi, *i* tam per officium ſeu inquiſitionem, *k* quam per accuſam, querelam, petitionem, vel querimoniam, *m* ipſis, vel coram ipſis ſyndicatoribus, vel eorum officio, vel ad bãchum, *n* vel etiam alio quouiſmodo factam, prout ipſis ſyndicatoribus melius videbitur, etiam vbi aliquis conqueri nollet de officiali, vel officialibus ſyndicando, vel ſyndicandis. Et ſyndicatores ipſi hoc aliunde ſentirent, vel quouis modo ſentire poſſent. *o* Et proclamationes, & cridas fieri faciendi, tam in ciuitate quam in Ducatu Mediolani, & maxime in locis, & partibus, in quibus ille ſyndicandus, vel illi ſyndicandi habitabant, & conſeruabantur, tempore ſui officij, & vbi officium eorum exercebant, & alia quæcunque faciendi, & explicandi, quæ eis ſyndicatoribus videbũtur opportuna. *p* Et hæc omnia ſummarie, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, etiam ſine aliqua libelli, vel petitionis datione, & litis conteſtatione, vel quaſi *q* ſola facti veritate inſpecta, prout eiſdem videbitur pro meliori, & breuiori expeditione ſyndicatus, per iudicium, ſeu iudicia, *r* vocem, & famam, & tormenta, & alia quæcunq; remedia, omnique iuris, & ſtatutorum *ſ* ſubſtantia, & ſolemnitate, penitus prætermiſſis.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus an & quando poſſit cognoſcere per ſubſtitutum.*
2 *Syndicatores non iudicent pro eorum debitis.*
3 *Appellatione pendente, an poſſit agi contra iudicem, qui iudicaue-
rit iniquè coram Syndicatore.*
4 *Syndicator pro quibus delictis cognoſcat, & num. 5.*
6 *Libellus diffamatorius vbi datur contra officialem, quid ſit agen-
dum.*
7 *Quid ob indebitè fuerit datus.*
8 *Clauſula quoquomodo, quid operetur.*
9 *Clauſula ſola facti veritate inſpecta, quid operetur.*
10 *Clauſula ſubſtantia, & ſolemnitate penitus prætermiſſis, quid
operetur, & num. 11.*
12 *Iuramentum in ſupplementum probationis, an detur contra offi-
cialem, qui deliquerit in officio.*

a AVdiendi, examinandi, & cognoſcendi] Quid rele-
uent hæc verba, & quid inter ſe differant, notatum in
1. vol. cap. 47 Dominus Poteſtas, in his verbis.

b Per ſe] Quod autem non poſſint ſeruire per ſubſtitu-
tum, idem cauetur in nou. conſt. d. tit. de off. vic. gen. capit.
1 non eſt permiſſum † Delegatio autem quando facta fuit,
vt quis per ſe cognoſcat, quod non teneatur aſſumere con-
ſilium ſapientis, not. ſup. ca. 27. deinde, verſ. vel etiam dele-
gatus, not. etiam Aſin. d. ſua praxi, §. 25. cap. 18.

c Et ſine alio conſilio ſapientis] Per ſe ſcilicet eligendo,
etiam quod partes illud non petant, quod poteſt fieri alias
per iudices ordinarios, vt notatum ſupra d. cap. 27. deinde,
d. verbo.

d Nec aſſumptione conſilij ſapientis] Quando fuit ſcili-
cet petitum, iuxta diſpoſitionem d. cap. 27. deinde, & capit.
57. in qualibet.

e Contra formam iurium, & ſtatutorum] De conſuetu-
dine autem officiales non ſyndicantur, niſi de dolo, & ba-
rataria, & illicitis extorſionibus, vt not. Bonae. in q6. crim.
in verbo, ſedere, verſic. item nota.

f Factis, geſtis, & adminiſtratis] † Pro debitis autem fa-
2 ctis ex contractu ſyndicatores non ſunt iudices, ita not. Al-
ber. in l. & ita, §. 1. n. 3. ad finem, verſic. item allegat, ff. naut.
3 caup. ſtabul. † Appellatione, vel nullitate pendente ali-
cuius iudicis, qui eam nulliter, vel inique protulerit pote-
rit etiam agi contra iudicem in ſyndicatu ad expẽſas litis,
dãna, & intereſſe, ita Michael Graſſus ſuis communibus, lib.
4 2. appellatio, quæſt. 7. † Cognoſcit vlterius ſyndicator pro
leuibus delictis patratis per officialem ſub ſyndicatu exiſtẽ-
tem non pro grauibus, quia cognoſcit pro eis nouus officia-
lis, ſi adſit, ita not. Afflict. in conſtitut. regni, rub. 9. de palat.
illicita, nu. 17. ad finem, lib. 1.

g De quibuſcunq;] Pro minimo tñ non ſyndicatur offi-
cialis, ita Marſ. ſua praxi, §. & quia, n. 7. & ſing. 276. num. 3.

h Fraudibus, malitijs, & barattarijs] † Non cognoſcit ta-
5 men de delictis non pertinentibus ad officium inſpecto iu-
re communi, licet de conſuetudine cognoſcat de omnibus
commiſſis durante officio, non autem de commiſſis ex poſt,
vt not. ſignanter Clar. d. ſua praxi, §. fin. quæſt. 31. col. pen.
verſ. ſed hic, declarando, vt ſupra.

i Tam per officium, ſeu inquiſitionem] Nullo ſcilicet ac-
cuſante.

k Quam per accuſam, querelam, petitionem, ſeu querimo-
niam] Quid releuent hæc verba, notat. ſupra, in 1. vol. ca.
116. petitio, in verbo, quærelari, & infra ca. 387. ſi cõtingat,
6 in verbo, querimoniam. † Libellus diffamatorius vbi da-
tur contra officialem, ſtatui debet terminus tali porrigenti
nunc libellum ad verificandum maledicta; quibus non pro-
batis ille capitali pœna eſt puniendus, ita not. Boſſ. ſua pra-
7 xi tit. de offic. corrupt. n. 35. ad finem. † Indebite eriã que
relans officialẽ poteſt conueniri ab officiali abſoluto actio-
ne iniuriarum, quo caſu querelans puniri poteſt capitaliter
etiam ad mortem, ita Boſſ. ſua praxi, de offic. corrupt. nu. 37.
Vbi refert, quod cum quidam Aduocatus inſtigaſſet, vt plu-
res querelæ darentur contra bonum officialem, quæ non
fuerant probatæ, iuſſus fuit exulare perpetuo à dominio, &
damnatus fuit etiam in omnibus expenſis, & intereſſe offi-
ciales.

Digitized by Google

l Vel aliam ſimplicem notificationem, vel ſcripturam] Etiam non ſolenniter factam, vel porrectam.

m Ipſis, vel coram ipſis] Etiam, quod non porrigatur ad banchum, vel Notario actuario.

n Vel etiam alio quouis modo factam] † Per hæc verba
8 vniuerſalia comprehenditur omnis qualitas eas deferendi,
vt in ſimili de hoc verbo not. Aſin. ſua praxi iud. in prin. c. 7.
& Anchar. iun. q. 35. nu. 10. & 11.

o Et proclamationes, & cridas fieri faciendi] In quibus præfigetur tempus querelari, vel conqueri volentibus modo, & forma, qua cauetur infra cap. 33. datis, & in nouis cõſtit. titu. de offic. vica. gen. in principio, § qua habita.

p Et hæc omnia ſummarie] Hæc clauſula, ſummarie, quid releuet, notatum ſupra cap. 47. Dominus Poteſtas, in his clauſulis.

q Sola facti veritate inſpecta] † Quid releuet, not. Aſin.
9 ſua praxi iud. § 2. cap. 4. cum pluribus ſeq. Menoch. tracta.
arbitr. lib. 1. quæſt. 9. nu. 2. & diſcuſſum infra cap. 379. nullus, in hoc verbo.

r Per vocem, & famam] Verba hæc quid importent, late notatum ſupra cap. 97. ſi dubium, in his verbis.

ſ Subſtantia, & ſolennitate penitus prætermiſſis] † Quid
10 ſublatum per hæc verba, notatum ſupra d. cap. 47. Dominus
11 Poteſtas, in verbis ſimilibus. † Tenetur tamen ſeruare regulas iuris cõmunis, ita not. Plot. l. ſi quãdo, n. 635. C. vnde vi.
12 † Si quis officialis accuſetur pro delicto in officio contra eũ poteſt dari iuramentum in ſupplementum probationis, ita Tiraq. tract. de pœnis temper. caſu 58. nu. 7. contrarium not. Socin. in reg. 252. iuramentum, limit. 14. Plott. l. ſi quando, nu. 634. cum ſeq. vbi notat ſi adſit vnus tantum teſtis, quod non datur iuramentum in ſupplementum probationis.

DE EODEM.
Cap. XXXII.

TEneantur ſyndicatores prędicti, poſt factam de eis electionem, & poſt finitum officium cuiuslibet ſyndicandi, a prima die iuridica immediate ſequenti, formare inquiſitionem generalem contra quemlibet ſyndicandum, vt ſupra, & præſente ſyndicando, vt ſupra, vel in eius abſentia, & illam intimari facere ſyndicando, vel ſyndicandis, & reſponſionẽ inquiſiti, ſeu inquiſitorum affirmatiuam, vel negatiuam, prout dari voluerit, accipere, & quilibet ſyndicandus teneatur, tempore eius reſponſionis corã ipſis ſyndicatoribus, idonee fideiubere de ſtando, & parendo iuri, & ſyndicatui, & de ſoluendo omnem condemnationem, quæ per ipſos ſyndicatores fieri contigerit, ac etiam de non recedendo à ciuitate Mediolani, vel loco, vbi fiet ſyndicatus, ſine ſpeciali licentia ipſorum ſyndicatorum, ſub pœna, quæ ipſis ſyndicatoribus videbitur, Ducali cameræ applicanda, & donec expeditus fuerit ipſe ſyndicatus, & ſatisfactum fuerit pro contentis in ipſa ſententia, & non præſtitis dictis fideiuſſoribus, detineatur, donec ſatiſdatum fuerit, prout ſupra. Saluo niſi alias per dictum ſyndicandum ſatiſdatio idonea præſtita ſit, modo quo ſupra, niſi tamẽ dicti fideiuſſores, vel aliquis ex eis, tempore ſyndicatus, reperirentur inhabiles, quod tunc, & eo caſu teneatur denuo fideiubere, vt ſupra, & vtrum fuerint inhabiles, vel ne, ſtetur declarationi ſyndicatorum, b remota omni appellatione, querela, & nullitate, & admitti non poſſit pro fideiuſſore c aliquis Doctor de collegio Dominorum Iuriſperitorum Mediolani, nec aliquis cauſidicus, nec Notarius collegij Notariorum Mediolani, d laudatus ad omnia, exercens ipſum officium, & in contrarium e fieri non poſſit renuntiatio, f etiam cum iuramento, & ſi facta fuerit, g ipſo iure, non valeat, & pro non facta habeatur.

SVMMARIVM.

1 *Fauor ſuo quando quis nequeat renuntiare*
2 *Abſolutio a iuramento an poſſit peti excipiendo.*

a PRima die iuridica] Hæc omnia ſeruantur.

b Remota omni appellatione, querela, & nullitate] Quid ſit remotum per hæc verba, & quid non, late remotum ſupra cap. 116. petito, in verbis his, 1. vol.

c Aliquis Doctor de collegio] Prohibentur etiam in alijs caſibus eſſe fideiuſſores, vt infra cauetur, c. 353. Nullus.

d Laudatus ad omnia] Prout cauetur ſupra in 1. vol. c. 354 ſi aliquis.

e Fieri non poſſit renuntiatio] † Vbi non adeſſent hæc,
1 verba, quilibet poſſet renuntiare fauori pro ſe introducto, ita cauetur in l. ſi quis in conſcribendo, vbi Scribentes, C. de pact. notat Caſtren. conſ. 731. ad fin. vol. 1.

f Etiam cum iuramento] Statutum tollens vires iuramẽti quando ſuſtineatur, & quãdo non, late notatũ ſupra c. 453. authentica ſacramenta puberum, 1. volum.

g Ipſo iure non valeant] † Ad euitandum iuramentum
2 hoc poteſt peti abſolutio etiam excipiendo, ita not. Feder. de Senis, conſ. 272. num. 2. ad fin. not. late Alex. conſi. 28. per totum, vol. 3.

DE EODEM.
Cap. XXXIII.

DAtis autem fideiuſſoribus, vt ſupra, aut facta detentione prout ſupra, fiant cridæ, eadem die, vel ſequenti nõ feriata, in honorẽ Dei, vel ſanctorum, de mandato ipſorum ſyndicatorum in ciuitate Mediolani, vel ſyndicatoris in loco, vbi fiet ſyndicatus extra ciuitatem, notificando quibuſcunq; qualiter inchoatus erit ſyndicatus prædictus, & aſſignando terminũ a quinq; dierum illis, qui habitabunt in præſenti ciuitate Mediolani, vt ſupra. Alijs vero habitantibus extra ciuitatem terminum dierũ decẽ ad dandũ libellos, ſeu querelas ſuas contra ſyndicandũ, vel ſyndicãdos, & omnibus, & ſingulis prædictis, habitantibus tã in ciuitate, quã extra, debite referẽdo, dierum 15. à die factarum ipſarũ cridarum immediate ſequutorũ, ad probandum, & probatum habendum, b per omne genus probationũ, ſibi incumbentia, vbi vero contingat fieri ſyndicatum alicuius Poteſtatis, vel officialis in locis Ducatus Mediolani, aſſignetur terminus quatuor dierũ habitantibus in illis locis, in quibus continget fieri ſyndicatus in ipſo Ducatu Mediolani, & alijs habitantibus extra ea loca, terminũ 8. dierũ, ad dandum libellos, & querelas ſuas, contra ſyndicandum, vel ſyndicandos, & omnib. & ſingulis habitantibus, tam in dictis locis, quã extra dicta loca, debite referendo, terminũ dierum 10. ad probandum, & probatũ habẽdum per omne genus probationũ, ſibi incumbentia. Poſſint tamen ſyndicatores Poteſtatis, & officialium ciuitatis Mediolani, & ſyndicator Officialiũ locorum Ducatus Mediolani, prout ſupra, terminũ probatorium, ſi, & prout ſibi expedire videbitur prorogare, contra, congrue referendo, cui, vel quibus ſibi videbitur, vt ſupra, modo tamen prorogatio non excedat terminum aliorum dierum quinque, vt ſupra, in Syndicatoribus officialiũ ciuitatis Mediolani. In Syndicatore autem aliorum locorũ Ducatus Mediolani non excedat terminum trium dierum.

SVMMARIVM.

1 *Ius querelandi & accuſandi, an & quando poſſit præſcribi, vſque ad num. 4.*

a QVinque dierum] Hodie dantur quindecim dies regulariter, ita cauetur in nou. conſtit. d. tit. de offic. vic.
1 gene. in princ. § qua habita. † Lapſo hoc tempore edicti, q
præſcribatur ius hoc accuſandi, vel querelandi officialẽ ſyndicatum, etiam in patria ſua ſecundum communem etiã de iure cõmuni, not. Ferrat. caut. 14 verſ. & circa, ſequitur Clar.
2 ſua praxi crim. § fin. quæſt. 51. verſ. hoc etiam. † Et ſi porrigatur querela poſt illud tẽpus nulla eſt, ita Iaſ. poſt Bald.
3 conſ. 153 col. 1. verſ. & notabiliter, vol. 2. † Quod habet locum etiam quod nõ ſit ſecura abſolutio, ſecundum eum vbi refert Boſſium idem tenentem, d. ſua praxi crim. tit. de off.
4 corrupt. nu. 32. † Ampliando vt non poſſit ſe excuſare virtute ignorantiæ, licet alias ſic excuſaretur per iuramentum ſuũ, vt not. Felin. cap. de his, n. 12. de accuſar. ita Boſſ. d. loco, n. 33 niſi demonſtret de legitimo impedimẽto, vt per eũ, vel ſit officialis in ſua patria, vt per eundẽ, n. 34. verſ. dum dixi.

b Per omne genus probationum] Quid releuent hæc verba, notatum ſupra c. 22. termini, in his verbis, vol. 1.

DE EODEM.
Cap. XXXIV.

TEneantur & ipſi Syndicatores officialiũ ciuitatis Mediolani a infra quinquaginta dies tantũ, ad tardius, immediate ſequuturos, poſt reſponſionẽ factã inquiſitioni generali, ſeu poſt terminũ datũ ad reſpondẽdum ipſi inquiſitioni, decidere, & expedire ſyndicatum ipſum. Si vero cõtingat in terris Ducatus Mediolani ſyndicari aliquem officialem, vel officiales infra triginta dies, poſt reſponſionem factam, vt ſupra, ſeu poſt terminum datum, vt ſupra. Et vbi cõperti fuerint accepiſſe munera, ex iure accipi nõ cõceſſa,

puoia-

Digitized by Google

puniantur ipſi in pœna quadrupli, cameræ Ducali applicanda, & teneantur omnes, qui iam querelas porrexiſſent, aut porrigerent contra ipſos Iuſdicentes, & officiales ſyndicandos, proſequi eorum querelas ſyncere, & pro viribus, vſque ad finem, & terminationem ipſarum cauſarum, & ſyndicatus. Et ſi contingat, inchoato ipſo ſyndicatu, & etiam ante initium ipſius ſyndicatus ipſos Poteſtates, Iuſdicentes, & officiales aliquas pecunias debite ablatas, vel acceptas reſtituere, teneatur tamen ipſe ſyndicator, ſeu ipſi ſyndicatores, teneantur contra eos procedere, ac ſi reſtitutio facta non fuiſſet, & tamen pœnam incidant, quam non facta reſtitutione, & ipſis conuictis, incidiſſent. Et ſi contingat aliquem, cupiam officiali aliquid indebite dediſſe, & talis conqueri nollet, ſyndicatorque, vel ſyndicatores hoc aliunde ſentirent, poſſint, & debeant ſyndicatores ipſi, vel ſyndicator, quibuſcunque modis, & prout eis videbitur, inquirere veritatem, & comperta veritate, condemnetur ille, qui rem habuiſſet indebite, eodem modo, quo condemnari debuiſſet, conquerente illo, qui conqueri noluiſſet, & ille, cuius cauſa veritas in notitiam perueniſſet, teneatur ſecretus, & habeat illud, quod habere debuiſſet ille, qui libellum, ſeu querelam porrigere debuiſſet. Præterea, ſi dato libello, vel porrecta querela, contra officialem, ille, qui libellum dediſſet cum officiali concordaſſet, non obſtante ipſo concordio, teneantur ſyndicatores, ſeu ſyndicator, procedere ad inquiſitionem veritatis, quibuſcunque modis, & prout ipſis, ſeu ipſi videbitur, & comperta veritate, ad condemnationem officialis, ſeu officialium, eodem modo, quo proceſſiſſent, non facto concordio, quod concordium, nullo modo valeat, nec teneat, quo ad pœnas publicas tantum. Nec ſyndicator aut ſyndicatores audeant, vllo modo, concordiũ temptare, nec admittere in præiudicium, vt ſupra. Et tamen, in omni caſu officialis, qui deliquiſſet, incurrat eam pœnam, quam incurrere debuiſſet, non facto concordio, quo ad pœnas publicas tantum, vt ſupra, qui ſyndicatores, vel ſyndicator, pro dictis ſyndicatibus, ſeu eorum ſententijs, vel relationibus, nihil accipere poſſint, niſi prout, in Præſentibus ſtatutis diſpoſitum eſſe reperiatur, & quod vllæ reſeruationes in ipſis ſyndicatibus fieri non poſſint, niſi de ſpeciali licentia prælibati Domini, Domini, aut Senatus. Et ſi contingat aliquam, vel aliquas reſeruationes fieri de licentia, vt ſupra, quæ exigerent altiorem indaginem, terminetur, ſeu terminentur, ac decidantur, infra menſem vnum, à lapſu ſupraſcriptorum 50. dierum connumerandum, & in ſyndicatibus officialium aliorum locorum infra 20. dies, ſub pœna ſalarij vnius menſis, irremiſſibiliter retinendi, abſque alia declaratione, nec poſſint ipſi ſyndicatores, vel ſyndicator, facere in ſyndicatibus aliquas abſolutiones generales ſine ſpeciali licentia, vt ſupra, quæ appareat in ſcriptis.

a INfra quinquaginta dies] † Idem cauetur in nou. con-
1 ſtit. tit. de offic. vic. gene. in prin. §. cauſamque ipſam, idẽ eſt etiam de iure cõmuni, vt not. Affl. in conſtit. regni, rubr. 93. quanto tempore, nu. 3. lib. 1.

DE EODEM. Cap. XXXV.

A Sententijs autem per eos ſyndicatores, ſeu ſyndicatorem latis in cauſis ſyndicatuum, & alijs, quæ per eos, ſeu per eum facta fuiſſe reperiantur, tam in proceſſu, quam aliter, *a* appellari, *b* officium iudicis implorari, querelari, de nullitate dici, nec ſupplicari alio, quouis modo, vel cauſa, directe, nec per indirectum eas retractari non liceat, neque poſſit, ſed prout latæ fuerint, executioni demandentur.

SVMMARIVM.

1 *Appellari an poſſit à ſententia lata in ſyndicatu.*

a APpellari] † Idem de iure communi in Officiali cõ-
1 demnato in ſyndicatu propter dolum, vel aliter, ita Rom. ſing. 31. idem Lanfran. Balb. ſuis concluſ. cent. 5. col. 46. declarando, vt late per Lancell. tract. attent. 2. parte, cap. 12. de attent. appell. pend. limit. 20.

b Officium iudicis implorari, querelari, de nullitate dici, nec ſupplicari] Quid releuent hæc verba, late notatum ſupra cap. 116. petito, in verbis his, vol. 1.

Quod Poteſtas eiuſque iudices, & officiales ſtent extra domum communis, tempore ſui ſyndicatus. Cap. XXXVI.

POteſtas, & eius iudices, & omnes eius officiales, finito officio, teneantur, *a* & debeant diſcedere à domibus communis Mediolani, & extra domos communis Mediolani ſtare per totum tempus ſui ſyndicatus, & quod durante termino eorum ſyndicatum, *b* non poſſint aliquod officium exercere in ciuitate, nec Ducatu Mediolani.

SVMMARIVM.

1 *Officialis durante ſyndicatu non poteſt prætendere officium.*

a DEbeant diſcedere à domibus communis Mediolani] A palatio ſcilicet, & hoc ſeruatur.

b Non poſſint aliquod officium exercere] † Idem de iu-
1 re communi, ita not. Affl. in conſtit. regni, Rub. 92. de numero official. num. 11. cum addit. ibi, lib. 1. idem Lancell. tract. de attent. 2. parte princ. cap. 5. de attent. accuſat. vel inquiſit. pendent. num. 11.

De ſatiſdatione præſtanda per Poteſtatem Mediolani. Cap. XXXVII.

POteſtas teneatur, & debeat ſatiſdare pro ſe, & ſua familia in manibus dominorum Magiſtrorum ducalium intratarum extraordinariarum *a* per duos menſes ante exitum ſui regiminis cum bonis fideiuſſoribus, *b* qui non ſint ex prohibitis per præſentia ſtatuta, & de ſtando ad ſyndicatum, finito tempore ſui regiminis, & de reſtituendo totum id, in quo fuerit condemnatus ipſe, vel aliquis *c* de eius vicario, iudicibus, *d* & familia, ſecundum formam ſtatutorum communis Mediolani, & alia faciendo, & obſeruando, prout in ſtatutis continetur. Idem ſeruetur in alijs Poteſtatibus, & officialibus ciuitatis, & Ducatus Mediolani, ac diſtrictus, & terrarum ſuppoſitarum ſtatutis communis Mediolani, ſingulariter referendo.

SVMMARIVM.

1 *Officialis tenetur fideiubere debent, & fideliter exercendo officium ſuum, quid vbi facta fuiſſet prorogatio officij.*
2 *Vicarius Prætoris eligitur ab ipſo Prætore.*
3 *Officialis tenetur pro familia ſua, declara vſque ad num. 11.*

a PEr duos menſes ante exitum ſui regiminis] † Stante
1 diſpoſitione huius ſtatuti, ſi Poteſtati fieret prorogatio eius officij per aliud tempus Poteſtas hic non tenetur præſtare fideiuſſionem hanc, niſi per duos menſes ante finẽ temporis prorogari, nec tunc poſſet bis ſyndicari, cum hęc prorogatio diceretur idem officium, Ita not. Iaſ. in ſimili in l. 1. col. pen. num. 18. C. de iud. Verum hodie hanc fideiuſſionem tenentur officiales præſtare in principio eorum regiminum, ita notatur in nou. conſt. tit. de off. & iuriſd. om. iud. in princ.
b Qui non ſint prohibiti per præſentia ſtatuta] Veluti ſunt Doctores, & notarij, vt ſupra cauetur, cap. 32. teneantur, & infra cap. 353. nullus.
c De eius vicario, & iudicibus] † Hoc ideo hic diſpoſi-
2 tum, ex quo diſpoſitione ſtatuti ſupra cap. 6. Poteſtas ipſe eos eligebat, & cura eius eſſe debebat in eligendo bonos, & legales, vt not. Rebuff. tracta. de ſentent. execut. art. 7. glo. 11. num. 3.
d De familia] † Officialis tenetur de malo facto, & deli-
3 ctis eius familiæ, vt per Io. de Arnono, dialogo 4. † De de-
4 bitis, vel contractibus factis per famulum officialis, etiam durante eius officio, non tenetur, ita not. Bonacoſ. in tracta.
5 de ſeruis, & fam. quæſt. 42. † Vbi autem tenerentur ex pacto, vel ſtatuto, non valeret Proclama per eos officiales factum in principio officij, quod nemo contraheret cum eis, ſub pęna nullitatis, vt dicit Socin. ſen. conſi. 107. ad fi. vol. 1. Boſſ.
6 tit. de furt. num. 57. † De delictis autem ſuæ familiæ tenetur, ita Boſſ. ſua praxi crim. tit. de official. corrupt. n. 31. verſ. & ſciendum, Rebuff. tract. de ſenten. execut. art. 7. glo. 15.
7 circa fi. † A pęna autẽ eximitur exhibendo delinquens, Practic. in forma inquiſitionis, n. 7. cũ addit. ibi, idẽ not. Ange. in l. 1. in prin. verſ. in textu, ibi, C. ad leg. Iul. repet. Boſſ. tit. de
8 furt. n. 55. verſ. furtũ. † Officialis ſi promittat cõmunitati p

debitis contrahendis per eius familiam, etiam quod procla-
mari faciat, quod nemo cum ea contrahat, tamen non libe-
ratur ab hac promiſſione, ita not. Boſſ. ſua praxi crimin.
9 tit. de furt. nu. 57. † Officialis pariter non tenetur de com-
miſſis per eius familiam extra iuriſdictionem, ita not. Lan-
10 franc. Balb. ſuis concluſ. cent. 5. concl. 500. † Poteſtas con-
demnatus pro familia in aliquo vt obligetur, debet eſſe ſen-
tentia valida lata contra illos, alias non, ita not. Dec. conſ. 8.
11 num. 9. † Poteſtas, vel officialis quando tenetur pro fami-
lia faciente furtum, vt euitet hanc obligationem, poteſt vti
cautelis, de quibus per Pract. d. forma inquiſitionis, num. 6.
cum addit. ibi nu. ver. tranſeat in exemplum, Ferra. cau. 49.
& per Bonac. ſuis quæſt. crim. in verb. poteſtas, verſ. dicit
ſtatutum, & tract. de ſeru. & fam. quæſt. 41.

Quod nullus Mediolanenſis ſit Aduocatus, nec Procurator Poteſtatis, vel alterius officialis, tempore ſyndicatus eorum. Cap. XXXVIII.

NVllus ciuitatis, nec Ducatus Mediolani *a* ſit Aduocatus, nec Procurator Poteſtatis, nec eius familiæ, nec alicuius alterius officialis ſyndicandi in cauſis ſyndicatus, & quod aliquis non audeat, nec præſumat ire, nec ſtare cum eis, nec aliquo eorum coram ſyndicatorib. *b* pro faciendo iniurias, nec minas alicui conquerenti de ipſis, nec aliquo eorum, nec aliquod impedimentum præſtare, quo minus in dictis cauſis procedatur, & ſi quis contrafecerit, cõdemnetur in libris quinquaginta Imperialium, qualibet vice, applicandis communi Mediolani, & ſuper prædictis teneatur Poteſtas inquirere, & punire ſuo officio.

SVMMARIVM.

1 *Doctores non conſulant aduerſus officiales in Magiſtratu, quando ſyndicantur.*

a SIt Aduocatus] † Secus ſeruatur, imò non eſt de more
1 quod Doctores conſulant aduerſus officiales in Magi-
ſtratu, quando ſyndicantur, ita Bonac. in quæſt. crim. in ver-
bo, ſindicare, verſ. & nota.

b Pro faciendo iniurias] Ad hoc vt detineantur querelare, & conqueri volentes.

Quod Poteſtas, eiuſque iudices, & alij officiales, non reddant ius fideiuſſoribus ſuis. Cap. XXXIX.

POteſtas Mediolani, eiuſq; iudices, & alij officiales ciuitatis, & Ducatus Mediolani non poſſint quoquomodo ad inſtantiam fideiuſſorum ſuorum, nec alicuius eorum, in eorum cauſis iuſdicere in ciuilibus, nec criminalibus, & ſi contrafactum fuerit, *a* ipſo iure ſit nullius valoris, & momenti, quo ad fauorem ipſorum fideiuſſorum.

a IPſo iure] Sine aliqua ſcilicet iudicis ſententia, ſaltem reſciſſoria, vt late not. ſupra cap. 1. verbo, ipſo facto, 1. vol.

De pœna officialis committentis baratariam. Cap. XL.

a QVicunque officialis *b* baratariam, *c* vel ſcienter, & doloſe aliquam iniuſtitiam commiſerit, *d* aliquid omittendo, vel faciendo, propter quod læſum ſit aliquod commune, collegium, conſortium, vniuerſitas, vel læſa ſit aliqua ſingularis perſona, *e* condemnetur *f* in quadruplum totius eius, de quo interuenerit læſio, cuius quadrupli *g* medietas, applicetur læſo, & altera communi Mediolani, & ſi commune Mediolani, vel aliud commune Ducatus, & diſtrictus Mediolani ſolum læſum fuerit, totum applicetur dicto communi læſo, & ſi non perceperit, ſed ſolum promiſſionem habuerit, ille, qui promiſit, teneatur illud dare dicto communi, & totidem illi, qui lædebatur ex huiuſmodi promiſſione, ſi effectum habuiſſet, & nihilominus officialis condemnetur in triplum eius, de quo receperit promiſſionem. Et inſuper priuati ſint, & eſſe intelligantur *h* ipſo iure, & facto, officijs ſuis, vbi eos ſyndicari contingat, durantibus eorum officijs. *i* Et ita non poſſint vnquam habere aliquod officium, nec beneficium in ciuitate, nec Ducatu Mediolani. Et vlterius *k* puniantur in ictibus tribus cordæ, vel in alia pœna corporali, etiam vſque ad vltimum ſupplicium incluſiue, *l* arbitrio ſyndicatorum, inſpecta qualitate committentis, & per ſyndicatores exequenda.

SVMMARIVM.

1 *Dictio quicunque eſt vniuerſalis.*
2 *Barataria quid ſit.*
3 *Officialis an poſſit ſindicari vltra furtum, & baratariam.*
4 *Conſulens male, vel iudicans mali an puniatur.*
5 *Iudex denegans audientiam præſumitur in dolo.*
6 *Officialis quando præſumatur per dolum, & ſordes feciſſe, & num. 7.*
8 *Male iudicans doloſe tenetur ad intereſſe.*
9 *Iudex negligens doloſe facere iuſtitiam in criminalibus, punitur criminaliter, & quomodo, num. 10.*
11 *Iudex fugiens à ſyndicatu patitur iuramentum contra ſe.*
12 *Officialis quando dicatur in officio delinquere.*
13 *Officialis ita ſyndicatur de negligentia, ſicut de culpa, & nu. 15. declara num. 14. & 16. & vſque ad num. 21.*
22 *Officialis negligens facere iuſtitiam tenetur ad intereſſe, & pœnas vt num. 24. & 25.*
23 *Negligentia officialis quomodo probetur.*
26 *Iudicans contra communem an teneatur in ſindicatu.*
27 *Officialis remittens pœnam ſtatutariam tenetur in ſyndicatu, declara num. 28.*
29 *Officialis faciens decapitare aliquem vbi tractabatur poterat cogi pœna pecuniaria, quomodo puniatur.*
30 *Officialis interficiens aliquem calore iracundiæ, qua pœna puniatur.*
31 *Officialis an poſſit ſine peccato exequi ſententiam Principis, quod quis ſuſpendatur abſque proceſſu, & nu. 32.*
33 *Officialis ob bonum publicum an poſſit aliquem priuare re ſua ed tempus.*
34 *Officialis qui male iudicauit ex conſilio Aſſeſſoris, an excuſetur in ſyndicatu, vſque ad num. 38.*
39 *Officialis qui credidit homini legali, quod non aufugiſſet à Prætorio an excuſetur.*
40 *Iudex male iudicans ob imperitiam ad quid teneatur.*
41 *Iudex in dubio præſumitur potius iudicaſſe ex imperitia, quam ex dolo.*
42 *Aſſeſſor qui ommiſſit ſubſtantialia iudicij an teneatur in ſyndicatu.*
43 *Magiſtratus qui facit ſententiã iniuſtam, & nõ habet vnde ſoluat, an carceretur.*
44 *Aſſeſſor inquirens, vel ſententiam ſub titulo Iudicis, an teneatur in ſyndicatu.*
45 *Accuſatio de barataria an ſit popularis.*
46 *Officialis an teneatur de iniuſtitia Rectoris.*
47 *Pœna barataria quæ ſit, num. 52. & cui applicetur ea quæ pecuniaria eſt, vſque ad num. 50.*
51 *Officialis qui commiſſit baratariam non poteſt habere aliquod officium poteſt degradari, & priuari dignitate.*

a QVicunque officalis] † Comprehendit omnes offi-
1 ciales cuiuſcunque generis, ponderando verbum,
Quicunque, quod eſt vniuerſale, Aſin. ſua praxi iudic. in
princ. cap. 7.
b Baratariam] † Quid ſit barataria cauetur in cap. ſe-
2 quenti, & de iure communi late not. Bonacoſſ. in quæſt. crim.
3 in verbo, barataria. † Poteſtati ſi concedatur vt non poſſit
ſyndicari niſi de furto, & barataria, poterit tamen ſyndicari
in his, in quibus ſit culpabilis culpa leui, vel leuiſſima in fa-
ciendo, ita Curr. ſen. conſ. 66. nu. 8. ad fin.
c Scienter & doloſe] Nam male conſulens, vel iudicans
4 Iudex, vel commiſſarius punitur, ita not. Scala tractat. de
5 conſilio ſapientis, cap. 23. & 24. libr. 4. † Iudex denegans
audientiam præſumitur in dolo, ita Boſſ. ſua praxi tit. de
6 official. corrupt. num. 17. † Officialis pariter ſi in proce-
dendo non ſeruat ſeruanda, puta, quia admittat defenſiones
ſuſpecti criminis capitalis abſq; conſtitutione, præſumitur
in dolo, & per ſordes feciſſe, vt not. Boſſ. d. tit. de off. corrupt.
7 num. 21. † Ex qualitate autem perſonæ iudicis dignoſci-
tur, vtrum per ſordes tulerit ſententiam, vel ne, vt not. Boſſ.
d. tit. nu. 18. In dubio autem præſumitur potius per impe-
8 ritiam iudicaſſe, vt not. ibi Boſſ. nu. 19. † Male iudicans do-
loſe, non tamen pecunia ei data, tenetur ad omne intereſſe
verſus partem læſam, & infamis efficitur, ita Boſſ. d. tit. de
9 official. corrupt. n. 11. † Iudex qui doloſe negligit facere iu-
ſtitiã in criminalibus, punitur criminaliter, ita Boſſ. d. o. 1 t.
ad fin.

Digitized by Google

10 ad finem, & nu. 12. † Quæ autem ſit pœna huius criminaliter
11 liter agendo, not. Boſſ. d. loco, num. 13. † Iudex ſi aufugiat à
ſyndicatu, poterit iurari contra eum, vti doloſum, ita Boſſ.
12 ibi, nu. 16. † Officialis quando dicatur delinquere in officio,
ficio, not. Foller. ſua praxi crim. 1. parte, 2. partis, verſi. audiantur
diantur excuſatores, nu. 146.

d Aliquid omittendo] † Officiales debent ſyndicari tam
13 de negligentia, ſicut de culpa in faciendo, ita Marſil. tract.
14 bannit. in verbo, iudice, nu. 149. & 150. † Tamen quod de
conſuetudine in Etruria, & Mediolani non teneatur iudex
vltra dolum, & barattariam, not. Grammat. conſ. 73. verſ.
idem iudex, Ioſeph. Ludouicus in Rota Lucana, deciſ. 3.
num. 39. & 46. & deciſ. 4. num. 53. & deciſ. 9. num. 27. cum
ſeq. & ſuis communibus, conclu. quæſt. 38. verſic. inſertur
15 102. † Iudex, & officialis non faciens iuſtitiam ita punitur
tur in faciendo malam iuſtitiam, quam in omittendo, ita Tiraq.
raq. de pœn. temper. cauſa 44. nu. 1. declarando nu. 6. cum ſequen.
16 quen. † Tamen delinquens in omittendo mitius punitur,
quam in committendo, ita Tiraq. d. cauſa 44. maxime num.
1. cum ſeq. præcipue, num. 23. cum ſeq. declarando, vt per
17 eum. † Sola culpa iniuſte iudex condemnans aliquem ad
mortem, corporaliter puniri poteſt, non mortis, ſed arbitraria,
ria, ita not. Gomeſ. tract. delict. cap. 3. de homic. n. 16. verſ.
18 ſecundus caſus, exemplificando, vt per eum. † Sed ſi dolo
malo fecit, punitur pœna mortis, idem Gomeſ. ibi d. n. 16.
19 ad fi. Gramm. deciſ. 99. nu. 1. & 2. † Officialis tamen nõ eſt
puniendus de qualibet negligentia, ſed de ea tantum, quæ
20 eſt dolo proxima, ita not. Boſſ. d. tit. num. 26. † Sed quod
hodie non ſyndicentur officiales de negligentia, not. Clar.
21 ſua prax. cri. §. fi. q. 73. verſ. item iudex. † Iuſtitiam baratãs
dicitur proditor, & contra eum poteſt procedi ad inſtar rei
crim. læſ. maieſt. ita Gigas tract. de crim. læſ. maieſt. li. 3. rub.
de prodit. q. 2.

e Condemnetur] † Officialis negligens faciens iniuſtitiam
22 tiam tenetur de iure ad totale intereſſe, ſicut male iudicans,
ita Roma. ſing. 416. idem Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de offic.
23 corrupt. num. 24. † Qualiter autem probetur negligentia
24 notat idem Boſſ. d. tit. num. 25. † Officialis vexans aliquẽ
dolo, vel culpa, vel negligentia, ad quas pœnas teneatur de
25 iure, not. Aſin. ſua praxi iud. § 35. ca. 2. ampliat. 39. † Qualiter
liter autem puniantur officiales regni, not. Afflict. in conſt.
26 regni, rub. 29 de iniur. curial. nume. 14. lib. 1. † Iudex vel
officialis iudicans contra communem, ſi eam falſam non
ſcit oſtendere, tenetur in ſyndicatu, ita Vant. tract. nullit.
27 tit. de nullit. ex defectu proceſ. nume. 120. † Officialis remittens
mittens pœnam ſtatutariam tenetur ſyndicatu, non ſic ſi remittat
mittat mulctam, vel pœnam arbitrariam, ita not. Bonacoſſ.
in quæſtione crim. in verbo pœna, verſic. officialis remittẽs.
28 † Officialis indebite puniens punitur eadem pœna, ita Amanel.
29 nel. de Claris, ſing. 102. textus eſt. † Officialis faciens decapitare
pitare aliquem pro homicidio, pro quo pœna ſolum pecuniaria
niaria imponebatur, ipſe debet decapitari, ita Petr. Rauen.
30 ſing. 265. † Prætor, vel officialis qualiter puniatur interficiens
ficiens aliquem calore iracundiæ, vel pecuniæ, not. Vrſill.
31 ad Affl. deciſ. 391. num. 7. † Officialis impune, & ſine peccato
cato poteſt exequi ſententiam, & mandatum Principis,
quod aliquis ſuſpendatur abſq; proceſſu, ita Hier. Cagnol.
in l. velle, num. 15. ff. de reg. iur. notatum in lib. 14. communium,
nium, in verbo, officialis abſque peccato, Emanuel Suarez
32 ſuis communibus, in ver. officiales ſi mandatum. † Si autem
tem mandatum ſit iniuſtum an teneatur exequi, ſignanter
explicat Boſſ. ſua praxi crim. tit. de homic. numer. 96. cum
33 ſeq. † Officialis pariter propter publicam vtilitatem poteſt
teſt ad tempus priuare Dominum re ſua, ita not. Gabr. ſuis
34 communibus, tit. de iure quæſito tollen. concl. 2. num. 7. †
Prætor, & officialis qui male fecit, vel iudicauit ex conſilio
aſſeſſoris excuſatur in ſyndicatu, ita not. Dec. in l. iuris ignorantia,
rantia, la 1. nume. 4 & la 2. nume. 18. C. qui admitt. Calcan.
35 can. conſil. 83. n. 6. † Si tamen aſſeſſor ſit Doctor, vt per eũ
36 ſequitur Boſſ. ſua praxi, tit. de offic. corrup. n. 27. † Fallit ſi
ipſe Prætor fuiſſet, & ipſe Doctor, & peritus, vt ibi per Dec.
& Boſſ. tamen non excuſatur quin procedatur contra eum
ciuiliter, non autem ad pęnam fiſco applicandam, niſi ſit à
ſuperiore deputatus, ita not. Paris de Puteo, tract. ſyndicar.
caut. 20. in verbo, aſſeſſor, nu. 9. 10. & 11. Diaz reg. 53. aſſeſſor,
37 ſor, declarando, vt per eum. † Iudex tñ qui eſt ſecutus cõſilium
ſilium ſapientis, ſi male iudicat ſecundum eum non excuſatur
tur in ſyndicatu, ita Dec. in d. l. iuris ignorantia, n. 19. idem
Boſſ. crim. tit. de official. corrupt. num. 28. Paris de Puteo, d.
tract. in princ. Fallit ſi hoc conſilium habuiſſet à pluribus
38 peritis, vt not. Dec. d. n. 20. † Conſilium tamen vnius Doctoris
ctoris magnæ exiſtimationis excuſat iudicem male iudicãtem,
tem, ita not. Felin. d. ca. cum contingat, n. 3. verſi. & in quãtum,
tum, de reſcript. facit quod notat Dec. d. l. iuris ignorantia.
39 nu. 22. † Prætor qui credidit homini legali, qui non aufugiſſet
fugiſſet à Prætorio non tenetur in ſyndicatu, idem Felin. d.
c. a cum contingat, n. 3. idem Boſſ. d. tit. de official. corrupt.
40 n. 29. † Iudex male iudicans ex imperitia tenetur in quãtum
tum iudicanti videbitur, declarando ut per Boſſ. ibi nu. 22.
Et eo caſu tenetur quatenus eſt ſoluendo, vt ibi per eum,
41 num. 23. † In dubio autem præſumitur potius ex imperitia
42 ritia iudicaſſe, quam ex dolo, vt ibi per Boſſ. nu. 19. † Aſſeſſor
ſeſſor non tenetur in ſyndicatu qui ſubſtantialia iudicij
omiſit de voluntate partium, ita Paris de Puteo, d. verſicu.
43 aſſeſſor, num. 3. † Magiſtratus faciens ſententiam iniuſtã,
vbi non eſt ſoluendo in ære, carceratur, donec ſoluat, ita Paris.
44 riſ. d. loco, nu. 11. verſ. vbi dicit Baldus. † Aſſeſſor formans
inquiſitiones, & ſententias ſub titulo iudicis, vel magiſtratus,
tus, ipſe tenetur in ſyndicatu, ſi ſententia ſit iniuſta, ita Pariſ.
riſ. d. verſ. aſſeſſor, nu. 2. idem in alijs iudicibus, ita notat Cœ
poll. cau. 215. Vbi etiam notatur, qualiter dicatur conſilium
45 date. † Accuſatio pro barataria eſt popularis, & cuilibet
de populo competit, ſi agatur criminaliter, ſi autem ciuiliter,
ter, ſi applicatur fiſco, competit cuilibet de populo, alias ſi
aliqua pars applicatur parti ſoluenti, tunc competit ſolum
ſoluenti, & eius hæredi, ita Angel. in l. 1. uerſi. ad hanc partem,
46 tem, C. ad leg. Iuliam repet. † Officialis an teneatur de
iniuſtitia Rectoris, diſtinguit relatiue Cœpoll. d. caut. 215.
nume. 2.

f In quadruplum] † Idem de iure communi, per tex. l.
47 3. C. de aſſeſſor. idem not. Affli. in conſtitu. regni, rubrica
40. vt magiſter, iuſtit. magiſter, num. 2. & 3. lib. 1. idem rubr.
52. vt iuſtitiarij, nume. 8 lib. 1. Boſſ. d. titu. de official. corrupt.
rupt. nume. 6. cum ſequent. & clarius poſt, nume. 10. Augetur
getur autem pœna hæc arbitrio Senatus vſque ad mortem
per nouas conſtit. tit. de offic. vicar. gener. cap. Iuſdicentes.
48 † Punitur autẽ iudex pęna homicidij, ſi pecunia corruptus
condemnet innocentem ad mortem, ita Clar. ſua praxi. §.
homicidium, verſ. item iudex.

g Medietas applicetur læſo] † Cui aũt applicetur hoc quadruplũ
49 druplũ à iure cõi, notat gl. in l. 1. vbi Ang. verſi. in gloſ. quæ
incipit, C. ad leg. Iul. repet. Affli. rub. 24. de violentiſſ. violẽtias,
tias, n. 11. & rubr. 52. vt iuſtitiarij, n. 8. ad fin. lib. 1. diſtinguit
Clar. ſua praxi crim. §. fin. quæſt. 73. verſicu. iudex committens.
50 tens. † Officialis autem ſi offendat ſubditum, offendit etiã
Principem, ita quod remiſsio priuati non prodeſt quin teneatur
neatur in ſyndicatu, ita Afflict. in rub. 32. de iniur. nume. 5.
lib. 3.

h Ipſo iure, & facto] Abſque ſcilicet iudicis ſententia,
declarando, vt late ſupra notatum, capitu. 1. in 1. volum. in
verbo, ipſo facto.

i Et item non poſsit vnquam habere aliquod officium]
51 † Idem de iure communi, ita Clar. d. verſic. iudex committens,
tens, Capitius deciſ. 121. nu. 17. & 18. Vbi tenet etiam poſſe
degradari, & priuari dignitate, Guid. Pap. ſing. 510. verſicu.
qualiter, Lancellot. tract. attent. 2. parte, capitu. 4. de attend.
lit. pend. nu. 20. Bonacoſſ. in quæſt. crim. in ver. ſyndicate,
verſi. ſi condemnatus.

k Puniatur in ictibus tribus cordæ] † De iure communi
52 punitur ictibus plumbatis, vt not. Pet. Rauen. ſing. 462.

l Arbitrio ſyndicatorum] Hic ſublatus per diſpoſitionem
52 nem nouarum conſtitutionum, in titu. de offic. vic. gen. cap.
non poſſunt. Vbi diſpoſitum, ſyndicatores non poſſe, nec
abſoluere, nec condemnare, ſed cauſas referre in Senatu.

Quid intelligatur Barataria.
Cap. XLI.

BAratαria autem intelligatur, ſi quis pretio pacto, ſeu conuento aliquo, dato, vel promiſſo, ſeu remiſſo, aliquid fecerit, vel omiſerit in officio ſuo propter quod, aliquod Commune, & vt ſupra, vel ſingularis perſona lędatur, vel lædi poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Barataria quæ ſit & quando intelligitur commiſſa.*
2 *Iudex corruptus pecunia magis delinquit.*
3 *Barataria an ſit quando debitor liberatur ob ſententiam.*
4 *Barataria, & dolus qualiter probatur.*
5 *Mediatores in Barataria quam fidem faciunt.*
6 *Concuſſio quando fiat.*
7 *Sindicator pro inuenienda Barataria quid poſſit facere.*

8 *Aſſeſſor cōdemnatus pro Barataria in vno loco nō pōt eſſe in alio.*
9 *Barataria non committitur ſine dolo.*
10 *Iudex committens Barataria patitur iuramentum in litem.*
11 *Sententiam vendens non mittit Baratariam, ſed non eſt Simoniacus.*
12 *In Barataria non eſt locus pœnitentiæ re integra.*

1 BArataria autem intelligatur] † De iure communi
quod intelligatur barataria quando Iudex corrum-
pitur pecunia, vel aliter, vt etiam ferat ſententiam iniuſtā,
not. Bald. conſil. 21. num. 6. volum. 5. Socin. reg. 55. Barata-
ria, Limitando vt per eum, & per Cottam, in verbo, Iudici-
bus, not. Boſſ ſua praxi, tit. de offic. corrupt. num. 1. & 2. late
Bonacoſſ. in quæſt. crim. in verbo, Barataria, Menoch. tract.
arbitr. lib. 2. cent. 4. caſu 342. num. 20. cum ſeq. & eo caſu
2 tenetur reſtituere, ibi nu. 22. † Nam Iudex corruptus pe-
3 cunia magis delinquit, ita Capit. deciſio. 155. nume. 13. †
Quod autem non ſit barataria, ſi quis debitor exiſtens in
libro Communitatis, delet, vt non ſit amplius debitor, no-
tatur in addit. ad Iaſ. in § quadrupli, numer. 82. Inſtit. De
4 actio. † Qualiter barataria probetur, & dolus, notat ſignā
5 ter Boſſ. ibi num. 14. cum ſeq. † Quam autem fidem faciāt
quorum opera exercetur Barataria, explicat relatiue Boſſ.
6 d. loco, nume. 15. † Concuſſio autem ſit quando minatur
quis alicui, vt quid faciat, vel non faciat, ita Guido Papa
7 Singu. 372. † Syndicator poteſt detineri facere tempore
ſyndicatus omnes Officiales ad inueniendum baratarias, &
tenetur eo caſu Prætor, vel Officialis exhibere milites cora-
rios & alios, ita notat Boſſ d. tit. de offic. corru. numero 20.
8 † Aſſeſſor condemnatus de barataria in vno loco, non po-
teſt amplius eſſe aſſeſſor in alio loco, ita notat. Paris de Pu-
9 teo tractat. Syndic. caſu 20. verſic. Aſſeſſor, nume. 8. † Ba-
rataria non poteſt committi ſine dolo, ita Boſſ. ſua praxi cri
10 min. tit. De rapina, nume. 46. † Iudex ſi corruptus pecunia
male iudicat committendo baratariam, veluti bonorum in-
uaſores poterit contra eum iurari in litem, ſicut contra in-
uaſores, ita notat Boſſ. d tit. De rapina, n. 45. ad finem, & 46.
11 † Sententiam vendens, licet committat baratariam, tamen
non dicitur ſymoniacus, licet peccet, ita Imol. in d. ca. Cum
non ab omni, ad fin. de vit. & honeſt. cleric. ſed quod com-
mittatur ſymonia, not. Foller. in cōſtit. regni, Rubr. de Offi.
12 Iuſtitiarij, num. 4. † In barataria non eſt locus pœnitentię
etiam re integra, vbi pœna imponitur ipſo iure, ita Marſil.
Sing. 321. num. 2. & 3.

DE EODEM.
Cap. XLII.

SI quis vero ſine aliquo dato promiſſio, conuentato, vel remiſſo, quouiſmodo, vt ſupra, per dolum, vel fraudem *a* aliquid fecerit, vel omiſerit in officio ſuo, eo caſo condemnetur in quadruplum eius, in quo læſerit Commune, vel vt ſupra, vel ſingularem perſonam. Cuius quadrupli medietas applicetur læſo, & altera medietas Communi Mediolani. Et ſi Commune Mediolani læſum tantum fuerit, totum applicetur ipſi Communi Mediolani.

SVMMARIVM.

1 *Negligentia proxima dolo eſt punibilis in quadruplum.*

a ALiquid fecerit, vel omiſerit] † Et ſic vult teneri de
1 omiſſis cum fraude, uel dolo in quadruplum, modo
ſit negligentia proxima dolo, ut not. Boſſ. ſua praxi crim.
tit. de Offic. corrupt. pecunia, nu. 26.

DE EODEM.
Cap. XLIII.

SI uero *a* per imperitiam aliquid fecerit, uel omiſerit in officio ſuo. Ita quod Commune aliquod, uel ut ſupra, uel ſingularis perſona, ſit læſum, uel lęſa, condemnetur arbitrio Iusdicentis damnum paſſo, uſque ad ſimplum, & ſi non appareat damnum alicuius, uel non probetur, non condemnetur in aliquo, niſi certa pœna per Statuta ſit appoſita.

a PEr imperitiam] In factis igitur uel omiſſis per imperitiam uult tantum Officialem in ſimplum damni dari puniri, & vbi nullum adſit damnum in nihilo teneri, & hoc ex quo nullus dolus adeſt.

Quod Poteſtas, & illi de ſua familia aliquid non recipiant.
Cap. XLIIII.

POteſtas, & illi de ſua familia, vel aliquis pro eis, *a* nō poſſint, nec debeat aliquid accipere per ſe, nec ſubmiſſam perſonam directe, *b* nec per indirectum ab aliqua perſona ſeculari, Vniuerſitate, vel Eccleſiaſtica perſona ciuitatis, vel diſtrictus Mediolani, nec etiam aliunde ratione, vel cauſa, ſui officij, *c* etiam eſculenta, vel poculenta, poſtquam venerint ad ciuitatem per tempus ſui regiminis, ſeu officij. Saluo prout in Statutis Communis Mediolani diſpoſitum eſſe reperiatur. Idem in alijs Officialibus Ciuitatis, & diſtrictus, & Ducatus Mediolani, *d* ac terris ſuppoſitis Statutis Mediolani.

SVMMARIVM.

1 *Iudex nil poteſt capere etiam à ſponte dantibus declara nume. 2. & 3.*

a NOn poſſint, nec debeant aliquid accipere] † Etiam
1 à ſponte dantibus, ita not. Bart. in l. Inuitus, §. quiq;
cum gloſſ. ff. de reg. iur. Iaſ. l. Non dubium, col. 2. num. 17.
2 & 18. C. de legib. † Tanto magis non poſſunt accipere,
nec ſalarium, nec ſportulas aliquas, ita not. Bald. in l. gene-
raliter, col. 1. num. 2. C. de epiſc. & cler.
b Vel per indirectum] Veluti ſi detur vxori, vel alteri de
domo, vt not. Afflict. in Conſtitu. regni, Rubric 52. Vt iu-
ſtitiarij, num. 4. lib. 1.
c Etiam eſculenta & poculenta] † Idem de iure com-
3 muni, quod non poſſint accipi à litigantibus, à non litigan
tibus autem ſemel in anno, ita notat Afflict. ibi, Rubr. 41.
Capitaneorum, num. 27. cum addit. ibi, & Rubr. 52. Vt iu-
ſtitiarius, num. 4. lib. 1.
d Ac terris ſuppoſitis Statutis Mediolani] In quibus cō-
prehenduntur terræ Communes, vt late notatum cap. 153.
Statuitur, in 1. volum.

Quod condemnati ad ſyndicatum, non poſsint habere officium.
Cap. XLV.

POteſtas, & quilibet Iudex, vel Officialis, vel Miles, aut Notarius, vel in aliquo officio conſtitutus, *a* qui ſit foraſterius, vel quem de cætero conſtitui contigerit, qui condemnatus fuerit, *b* vel condemnabitur ad ſyndicatum, non poſſit vnquam in ciuitate, Diſtrictu, nec Ducatu Mediolani, nec terris ſuppoſitis Statutis Mediolani, *c* habere aliquod officium, vel ſtipendium, ſeu ſoldum, ſed de ciuitate, Diſtrictu, & Ducatu Mediolani, & vt ſupra, recedere teneatur, & ſoluere condemnationem, quam ſi non ſoluerit, & non receſſerit infra menſem vnum, *d* poſſit offendi in ære, & perſona, impune, excepto caſu homicidij.

SVMMARIVM.

1 *Iudex qui ſoluerit ante condemnationem id pro quo fuerit accuſatus an poſſit eligi ad officia declara nu. 2. & 3.*
4 *Et an poſſit offendi in ære, & perſona.*

a QVi ſit foraſterius] Non ſuppoſitus ſcilicet Statutis,
de quibus habetur ſupra, cap. 44. Si quis, in verbo,
Non Suppoſitus, volum. 1.
b Vel condemnabitur] † Quid ſi ſoluat ante condem-
1 nationem id pro quo fuerit imputatus, an tunc euitabit pę-
nam infamiæ, vt poſſit eligi ad officia, non obſtante diſpo-
ſitione huius Statuti, quod non, not. Bald. in l. vtique ad fi-
nem, C. de rei vendic. Contrarium cenſet deducendo hoc
pro cautela Cœpolla caut. 12.
c Habere aliquod officium] † Idem de iure communi,
2 per l. Caſſius, ff. de Senatoribus, late confirmat Capit. deciſ.
121. nume. 17. & 18. Lancellot. tractat. de attent. 2. parte
princ. cap. 4. de attent. lite pendent. nume. 20. & latius Bo-
nacoſſa in quæſt. crim. in verbo, Syndicate, verſ. Et condem-
3 natus, † nec etiam ex reſcripto Principis ſubreptitio, li-
cet alias ex alijs condemnationibus poſſet, vt notat. Tira-
quell. tractat. de pœnis temper. cauſa 58 nume. 7. verſicu.
6. Afflict. in Conſtit. regni, Rubr. 32. de iniurijs, Eos, nu.
7. lib 3.
d Poſſit offendi in ære, & perſona impune, excepto homi-
4 cidio] † Alias vbi non eſſet exceptum homicidium, qui
poteſt

Digitized by Google

poteſt impune offendi; poteſt occidi, not. Boſſ. ſua praxi crim. tit. Banniti quid amittant, in princip. declarando vt per eum.

Quod, qui fuerit, vel erit Poteſtas, Rector, Officialis Communis Mediolani, non poſsit eſſe niſi elapſis tribus annis. Caput XLVI.

QVicunque fuerit, vel erit poteſtas, Vicarius, vel Iuſdicens, ſiue Miles, ſeu Notarius, vel in aliquo officio in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, vel Diſtrictu, vel terris ſuppoſitis Statutis Mediolani, qui non ſit ciuis Mediolani, finito tempore ſui officij, non poſſit in aliquo officio conſtitui, *a* niſi præteritis tribus annis, computandis ab exitu ſui regiminis, vel officij. Et prædicta non habeant locum in Vicario prouiſionum, qui tamen in cauſis ſingularium perſonarum, vllo modo ſe intromittere non poſſit, niſi quatenus eſſet ordinatum, vel prouiſum per prælibatum Dominum, Dominum Mediolani, *b* vel per Statuta, vel ordinamenta Communis Mediolani. Quod Statutum *c* ſit præciſum, & præciſè obſeruetur. Et hoc, niſi aliter reperiatur diſpoſitum, ex forma Statutorum.

SVMMARIVM.

1 *Officialis an poſſit finito officio ſtatim ad aliud elegi.*

a NIſi præteritis tribus annis] Reſtingitur ad annos duos, per nouas Conſtit. tit. de offic. & iuriſd. omn. iud. cap. 1 Nec etiam præmiſſi. † Non poteſt pariter habere illud officium dicto tempore, mutato tantum nomine, & titulo. §. non autem authoritate, quia diceretur factum in fraudem, ita not. Bald. in l. non dubium, num. 10. verſ. Quinto modo fraus. C. de legib.

b Vel per Statuta] Caſus in quibus D. Vicarius prouiſionum poteſt ſe intromittere in cauſis particularium notantur per Nos, ſupra cap. 1. in verbo, Modo non concernant alienationem.

c Sit præciſum & præciſè obſeruetur] Quid importent hæc verba, notatum ſupra in Præludijs, & cap. 100. Statuitur, in verbo, Et hoc Statutum, in his verbis.

De his, qui non poſſunt habere partem condemnationum. Caput XLVII.

NVllus filius, nepos, vel alius agnatus, vel cognatus, nec familiaris, nec domeſtica perſona, quæ ſit de familia Poteſtatis, vel alterius Iudicis, vel Officialis Communis Mediolani poſſit *a* habere aliquam partem de aliqua condemnatione, quæ fieret per eius accuſam, vel denunciationem. Sed in totum ipſa condemnatio perueniat in Commune Mediolani. Et ſi quis contrafecerit, habeatur pro condemnato, ipſo iure, in quadruplum illius quantitatis, quæ in eum peruenisset, ſecundum illam condemnationem. Cuius pœnæ medietas ſit Communis Mediolani, & alia manifeſtantis illud delictum, & quilibet poſſit accuſare & manifeſtare.

a HAbere aliquam partem condemnationis] Ad hoc vt tollatur omnis ſuſpitio fraudis, & iniuſtitiæ.

b Per eius cauſam, vel denũciationem] Ex qua aliqua pars accuſanti, vel denuncianti applicetur ex forma horum Statutorum, prout licet videre in multis caſibus.

De familiaritate comedendi, & bibendi omittenda per Poteſtatem, & eius familiam. Caput XLVIII.

AD tollendum omnem ſuſpitionem, ſtatuitur, quod Poteſtas Mediolani, & eius Iudices, Milites, Notarij, & alij de ſua familia *a* non poſſint, nec debeant ire ad comedendum, nec bibendum, nec comedere, nec bibere in ciuitate, nec ſuburbijs ciuitatis ad domum alicuius perſonæ ſecularis, vel eccleſiaſticæ, ciuitatis, Ducatus, vel Diſtrictus Mediolani, ſub pœna librarum centum Imperialium applicandarum Communi Mediolani pro quolibet inobediẽte, & qualibet vice, & eadem pœna, puniantur dantes bibere, vel comedere, vt ſupra.

a Non poſſint nec debeant ire] Hoc non ſeruatur.

De porta, & hoſtijs, Poteſtatis Mediolani & eius familiæ apertis tenendis. Cap. XLIX.

POteſtas Mediolani teneatur, & debeat curare, & facere, quod porta curiæ, in qua moratur, & hoſtia Camerarum Poteſtatis, Iudicum, & Militum ſuorum, ſtent aperta tota die, ita, quod homines liberius habeant aditum ad ipſum Poteſtatem, & eius familiam, *a* ſub pœna feudi, ſeu librarum vigintiquinque Imperialium, Poteſtati, & cuilibet Iudici & Militi librarum decem Imperialium, qualibet vice, applicanda Communi Mediolani.

a SVb pœna feudi] Salarij ſcilicet, Idem cauetur in Statutis mercatorum, ſub Rubrica, Quod Poteſtates, & omnes Iudices & Abbates.

RVBRICA GENERALIS.

De exactoribus, & receptoribus pecuniæ Communis Mediolani. Cap. L.

ILli, qui eligentur *a* Præſidentes officio Prouiſionum Communis Mediolani, curam habeant diligenter in officio, & ſingulis diebus bis, aut ſemel ſaltem, ad officium prouiſionum accedant, & reſideant. Vicariuſque Prouiſionum, bis in die, ſcilicet, in mane, & in veſperis reſideat ad dictum officium Prouiſionum, nihilque agere & ſtatuere poſſit, ſine prædictis præſidentibus, ſiue maiori parte eorũ in his, quæ eorum officium concernunt. Et, quod ipſis præſidentibus in fine officij ſoluatur ſalarium taxatum in primo Statuto huius voluminis ipſis exercentibus officium tãtum, cum ſolitis preeminentijs, & emolumentis ſoluẽdorum ſuper prouentibus, & pecunijs ad ipſum Commune ſpectãtibus, & deferendis. Quæ quidem pecuniæ, & prouentus, deponantur penes theſaurarium, qui pro temporibus erit Communis Mediolani, qui poſtea prædictum ſalarium ipſis præſidentibus perſoluat, vt dictum eſt. Hoc etiam addito, quod ipſi præſidentes debeant & teneantur priuſquam ab officio diſcedant, ſucceſsiue reddi ſibi facere rationem de omnibus exactis & redditibus prouiſionum per eos, qui exactionum, & redditũum ipſorum curam habebunt.

a Præſidentes] Hi ſunt illi duodecim viri, de quibus cauetur ſupra, cap. 1.

b Siue maiori parte] Eorum ſcilicet, qui tunc temporis ſedent.

De Officialibus Communis Mediolani cercãdis. Cap. LI.

POteſtas, & eius Iudices, & Vicarius officij Prouiſionũ, ac duodecim Preſidentes, ſiue maior pars eorum poſſint, & debeant, ac teneantur, bis, ſaltem in menſe, facere cercari ad officium prouiſionum Communis Mediolani, & ad Iudices maleficiorum, & alibi, vbi expediens fuerit, *a* omnes ponderationes monetæ, & campſores Communis Mediolani, & ad carcerum *b* cuſtodes, & alios officiales 1
Communis, ſeu prelibati D. noſtri Mediolani, ſi receperint vltra illud, quod recipere debent, vel fecerint contra formã ordinamentorum, ſeu ordinum, vel omiſerint facere ea, quę debent, & repertos culpabiles, punire debeant ſecundum formam ordinum, & melius fieri poterit, & intelligantur officiales illi, duntaxat, qui electi fuerint, vt ſupra. Et ex hoc non fiat præiudicium, nec aliqualiter derogetur authoritati, & iuriſdictioni Dominorum *c* protectorum carceratorum. Et prædicti officiales, prædicta exequantur, vt ſupra, ſub pœna librarum quinquaginta Imperialium, applicanda Communi Mediolani.

a Omnes ponderationes] Idem cauetur in nouis Conſtitut. titu. de offic. Vicarium Prouiſionum cap. Pertinet ad Vicarium.

b Cuſtodes, & alios Officiales Communes] De quibus cauetur infra, cap. 156. Nullus Officialis.

c Protectorum carceratorum] De qua habetur infra, ca. 152. Præfati Domini, cum ſequent.

Digitized by Google

De pecunijs Communis Modiolani. Cap. LII.

OMnes ſolutiones, quæ de extero fient de denatijs Cõmunis Mediolani, alicui fieri debeant, de cõſenſu D. Vicarij prouiſionum, & ſaltem duorum ex præſidentibus, & nullus poſsit ſibi à ſeipſo ſatisfacere *a* ſaluo pro condemnationibus ſtratarum, de quibus fiat, vt in Statutis ſuis continetur.

a SAluo pro condemnationibus Stratarum] De quibus cauetur infra, cap. 283. Statuitur.

De officio Collateralium deputatorum officio ſtipendiorum. Cap. LIII.

SI contingat in aliqua quæſtione, controuerſia, vel lite vertente coram ipſo officio, peti per aliquam partium, quæſtionem committi, *a* & ipſi Collaterales *b* voluerint conſilium ſapientis aſſumere, teneantur illud aſſumere *c* de numero confidentium partium, vel vnius in contumaciam alterius de Collegio Doctorum Iudicum Mediolani.

SVMMARIVM.

1 *Collateralis cuius ſint Auctoritatis.*

a IPſi Collaterales] † De horum Officio & authoritate,
1 cauetur in nouis Conſtit. tit. de offic. Collater. gener.
b Voluerint] Infertur ex his verbis poſſe recuſare, quod cauſa committatur conſilio ſapientis, etiam quod hoc fuerit petitum, Tamen per nouas Conſtitutiones hoc titulo ad finem, non eſt idem ſublatum, ſed quod procedatur ſummarie.
c De numero confidentium partium] Hæc verba cum ſequentibus, declara, vt late diſcuſſum in cap. 27. Deinde, in verbis his, vbi late.

RVBRICA GENERALIS De Conſulibus Iuſtitiæ Mediolani.

De iuriſdictione, & officio Conſulum iuſtitiæ Mediolani. Cap. LIIII.

COnſules Iuſtitiæ Mediolani, *a* & quilibet eorum, *b* habeant iuriſdictionem in his, *c* quæ ſunt mixti Imperij, *d* & ſimplicis iuriſdictionis, & poſsint ipſi, & quilibet eorum *e* decreta, & authoritates, & omnia ab eis dependentia interponere in quacunque parte *f* ciuitatis, *g* Ducatus, Diſtrictus, & iuriſdictionis Mediolani, *h* ſaluo vt infra.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio data Iudicibus ordinarijs an cenſeatur data inſolidum, & nume. 2.*
3 *Conſules Iuſtitiæ habent iuriſdictionem in ciuilibus tantum.*
4 *Mixti imperij gradus quot ſint.*
5 *Conſules Iuſtitiæ an poßint cognoſcere de nullitate ſententiarũ.*
6 *Cauſæ appellationum an ſint mixti imperij.*
7 *Iudex cauſarum ciuilium an poßit incidenter cognoſcere de cauſis criminalibus.*
8 *Iudex maleficiorum an poßit incidenter cognoſcere de cauſis ciuilibus.*
9 *Iuriſdictio ſimplex quæ dicatur.*
10 *Ciuitas quæ ſit.*
11 *Ducatus diſtrictus, & iuriſdictio quid ſignificent.*
12 *Conſules Iuſtitiæ an habeant iuriſdictionem in locis infeudatis.*
13 *Iuriſdictio an cenſeatur tranſlata in aliæ rem cumulatiue an vero priuatiue.*

a ET quilibet eorum] † Data aliquibus Iudicibus or-
1 dinatijs Iuriſdictione ſimpliciter, cenſetur data inſolidum, ita not. Capra ſuis communibus, in verbo, Iudices Ordinarij, limitando, vt ibi per eum, in duobus caſibus, limitando etiam, vt per Lanfran. Balb. ſuis communibus, cõc. 1. concluſ. 19. in caſu in quo plures Iudices in maleficijs haberent commodum, quia debent omnes ſimul iudicare, vt
2 ibi per eum. † Plures ſi ſunt Iudices ordinatij, in eodem tribunali, prout in hoc Dominorum Conſulum iuſtitiæ, ſi coram vno ſit datus libellus, coram alio lis conteſtata, & coram tertio factæ probationes, Iudex in pronunciando eſt ille litis conteſtatæ, ita Bart. d. cap. Sing. 11.
b Habeant iuriſdictionem] Quid ſit iuriſdictio, & qualiter ſit introducta, & multa alia de iuriſdictione notata ſunt, ſupra cap. 19. Poteſtas, in hoc verbo.
c Quæ ſint mixti imperij] † Et ſic in ciuilibus tantum
3 iuriſdictionem habent, vt etiam cauetur ſupra, cap. 27. Omnes, ad fin. Nam mixtum imperium dicitur in ciuilibus, merum autem in criminalibus, vt notat Foller. ſua praxi crim. 1. parte 2. partis, verſicu. Audiantur excuſatores, nu. 171. verſ. Et adhoc bene facit, & ſupra notatum, ca. 19. Po-
4 teſtas, in hoc verbo. † Gradus mixti imperij tres principales, not. Iaſ. in l. Imperialium, numer. 27. ff. de iuriſd. omn.
5 iudic. † Conſules hi ex quo habent cognitionem eorum quæ ſunt mixti imperij, poſſunt cognoſcere de nullitate ſententiarum, quod alias non liceret, ita not. Afflict. in cõſtit. regni, Rubr. 63. de offic. Baiulorum, nu. 5 & 6. lib. 1. Declarando, vt late per Iaſ. d. l. Imperium, nume. 30. ff. de iuriſd.
6 omn iud. † Cauſæ appellationum an ſint mixti imperij, diſcutit Iaſ. d. l. Imperium, num. 29. ff. de iuriſd. omn. iudic.
7 Iudex cauſarum ciuilium poteſt tamen incidenter cognoſcere de cauſis criminalibus, ita not. Tiraquell. tract. res inter alios acta, colum. 10. verſic. Et ex diuerſo, Sicut etiam ex
8 conuerſo, † Iudex maleficiorum tantum poteſt incidenter cognoſcere de cauſis ciuilibus. ita Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 17. de defenſor. nu. 43. lib 1. Boſſ. ſua praxi crim. titu. de foro competenti, num. 121. Tiraq. d. col. 10. verſ. Et ex conuerſo ſicut.
d Et ſimplicis Iuriſdictionis] † Quæ dicatur ſimplex
9 Iuriſdictio, notat Iaſ. d. l. Imperium, nume. 21. ff. de iuriſd. omn. iud.
e Decreta, & authoritates] De quibus cauetur ſupra in 1. vol. cap. 324. Nulla, & cap. 328. In alienationibus. Et de iure communi in alienationibus minorum, & Reipublicæ, ex diſpoſitione iuriscommunis, iuribus vulgaribus.
f Ciuitatis] † Quæ ſimpliciter prolata terminatur mu-
10 ris eius, vt notat Hieronym. de Monte, tractat. fin. regund. cap. 5. num. 1.
g Ducatus, & Diſtrictus, & iuriſdictionis] † Quid rele-
11 uent hæc verba, & quid differant, not. Hieron de Monte d. tract. cap. 7. late notatum ſupra, ca. 130 Vbicunque in ver-
12 bo, De Comitatu. † Stantibus his verbis generalibus inferri videbatur per aliquos, quod iuriſdictio Dominorum Conſulum ſe extendat ad omnia loca etiam infeudata, & ſeparatam iuriſdictionem habentia, ex verbis, & priuilegijs infeudationis, vel aliter, iuxta diſpoſitionem cap. infra 69. Iuſdicentes, licet iuriſdictio Domini Poteſtatis Mediolani ad illa ſe non extendat, vt cauetur ſupra, cap. 19. Poteſtas, ita bis audiui iudicatum ſemel in cauſa vertente inter D. Luchinam ex vna, & D. Cooradum de Speronibus, & D. Ambroſium de Leporibus ex alia, die 12 Ianuarij 1549 In veſperis. Idem iudicatum in cauſa inter D Andream Bollatum ex vna, & D. Alexandrum Caſtellettum ex alia, ita die Lunæ 27. Octobris 1560 In tertiis, de quibus in actis memoratorum Dominorum Conſulum. Verum contrariũ ego cenſeo verius, quod imo dicta loca ſint exempta tam à iuriſdictione D. Poteſtatis quam Dominorum Conſulum; & hoc a fortiori capiendo argumẽtum. Cum enim ſint exẽpta a iuriſdictione D. Poteſtatis maioris authoritatis, & preeminentię, tanto minus debet habere locum in Dominis Conſulibus, qui minorem authoritatem habent, in ciuilibus ſcilicet, vt ſupra notatum. Quod autem hoc ſit verum innuit aperte Statutum ſupra, cap. 27. Omnes, verſicu. Et hęc omnia, & licet pro parte contraria militare videatur
13 regula generalis, † quod per tranſlationem in aliquem iuriſdictionis ſemper intelligitur conceſſa, accumulatiue ad ordinariam, non priuatiue, vt not Caſſan. in Conſuet. Burgun Rub. 2. §. 1. in textu, Et appartient, nu. 30. Gram deciſ. 30. nu. 1. cum ſeq. Foller. ſua praxi crim d. 1. part. 2. partis, verſ. Audiantur excuſatores, nu 7. cum ſeq. Boſſ. ſua praxi crim. d. 1. tit. De foro comp. nu. 2. & tit. Banni qui poſſunt, circa finem, late Nellus tractat. bannit. 2. parte, 1. temporis, q. 11. vbi late diſtinguit Cummia in ritib. magnæ curię, cap. 92. num. 4 Idem not. Menoch. tract. arbit. lib. 1. quęſt. 40. num. 7 & 8. Vbi ampliant, etiam ſi adeſſet dictio taxatiua; Tamen hoc fundamentum poteſt faciliter dilui, quia illa concluſio procedit in dubio. Verum hic caſus noſter eſt
in

Digitized by Google

in claris, ſtante diſpoſitionem memorati Statuti, c. 27. Omnes, verſi. Et hęc omnia, diſponentis, quod ſeparatā habeant iuriſdictionem à iuriſdictione D. Poteſtatis, & Dominorum Conſulum Iuſtitię Mediolani. Si enim eis conceſſa fuiſſet cumulatiue, non priuatiue quo ad alios ſcilicet D. Poteſtatem, & Conſules, non poſſet dici eſſe ſeparata iuriſdictio.

b Saluo vt infra] Hoc refert ad verſiculum, ca. ſeq. ibi. Et quod nullus, vbi diſponitur Conſules breuioris togæ non poſſe ſe intromittere in ſubſcriptioně caſuum ibi notatorum.

DE EODEM. Cap. LV.

a CONſules iuſtitię Mediolani *b* ſint ſex, *c* quorum duo ſint Doctores de Collegio Dominorum Iuriſperitorū Mediolani, & eorum Doctorum officium *d* duret ſolummodo per duos menſes, officium vero *e* aliorum quatuor, *f* duret per annos duos continuos, & qui fuerit Conſul per annos duos continuos, ut ſupra non poſſit in ſequentibus duobus annis eſſe Conſul, nec ipſi Conſules, tam Doctores, quam alij poſſint ipſum officium exercere per ſubſtitutum, nec ſubrogatum per aliquem ex ipſis Conſulibus, & ipſi Doctores, ſcilicet, illi duo, qui ipſius Collegij fuerint Abbates, finito officio Abbatiæ, ipſo iure, pro electis habeantur in Conſules, ut ſupra, ſaluo, quod ſi ipſi ex aliqua legitima cauſa nollent, uel non poſſent, aut alter eorum non poſſet, ſeu nollet officium ipſum exercere, quod tunc loco ipſorum, uel ipſius per Collegium, alij, uel alius ſubrogentur, uel ſubrogetur. Et ſic fiat ſucceſſiue ſingulis duobus menſibus. Alij uero Conſules non Doctores, *g* eligantur per prælibatum Dominum, Dominum noſtrum, & habeant ipſi Doctores pro eorum ſalario dictorum duorum menſium à Communi Mediolani libras ſexdecim Imperialium, pro quolibet eorum. Alij uero non Doctores, habeant pro ſuo ſalario à Communi Mediolani ad computum librarum quatuor Imperialium in menſe pro quolibet. Et non poſſit alicui, ex ipſis Conſulibus *h* committi aliqua quæſtio, *i* nec in ſocium aſſumi per alios Conſules nec aliquem, nec aliquos ex eis, *k* etiam de uoluntate partium, ſub pœna Conſuli committenti, uel Conſulibus committentibus, librarum centum Imperialium pro quolibet eorum Conſulum committentium. Et commiſſio non ualeat, ſicut nec aſſumptio, nec etiam ſententia *l* ipſo iure. Et, quod nullus ipſorum Conſulū, qui non ſit Doctor ſubſcribere, nec ſignare poſſit aliqua præcepta *m* continuandi, *n* aut ponendi aliquem in poſſeſſione aliquorum bonorum, *o* nec perſonaliter quenquam capiendi, *p* nec aliquam pignorum ſequeſtratorum. *q* nec perſonaliter detentorum relaxationem, ſiue relaxetur, *r* ſed ſufficiat ſignatura Doctoris ipſius Conſulis.

SVMMARIVM.

1 *Conſules Iuſtitiæ an habeant iuriſdictionem ſeparatam à Iudicibus artium.*

2 *Conſules Iuſtitiæ Doctores an habeant iuriſdictionem ordinariā, & qui ſint.*

3 *Mandatum factum nunciꝫ an expiret finito officio mandantis, & num. 5.*

a CONſules iuſtitiæ Mediolani] † Statutum ſi adſit,
1 quod Conſules artium habeant aliquod priuilegiū, non comprehenderentur in eis Conſules hic notati, ita not. Alberic. tract. Statuto. lib. 1. quæſt. 157.

Sint ſex] Ita nunc etiam ſeruatur.

b Quorum duo ſint Doctores de Collegio] † Hi autem
2 aliter non habent aliquam iuriſdictionem ordinariam, niſi conſulendi in cauſis ſibi cōmiſſis, ad formam Statuti ſupra, ca. 27. Deinde, & ca. 57. In qualibet, & in cauſis appellationum, iuxta c. 131. lata, vol. 1. Ita cauet Scala, tract. de conſi-
3 lio ſapient. cap. 17. lib. 1. † Doctores hi duo ſunt, qui per alios duos menſes ſunt functi officio Abbatiæ per tempora, vt notatur in verſic. ſeq. vbi, Et ipſi.

c Duret ſolummodo per duos menſes] In cauſis in quibus ſunt introducti per delationem ſcripturarum à partibus ambabus, perſeuerant in dictarum cauſarum cognitione vſqꝫ ad finem vti Conſultores prorogati, ad hoc ne lites
4 in longum protrahantur cum impenſa litigantium. † Mādatum autem ſi fuerit factum nuntijs per hos Conſules, etiam quod non fuerit executum durante eorum officio, tamen non expirat finito officio eius, qui illud conceſſit, nec requiritur alia approbatio ſucceſſoris, vt not. diſtinguendo Alexan. in l. fundi venditor, nume. 9. cum ſeq. ff.
5 de acq. poſſeſſ. † facit pro hac opinione, quod mandatum hoc non expiret, ex quo eſt factum non ex voluntate mera mandantis: ſed ſuper eo, ſuper quo mandans ad id faciendum poterat compelli, vt not. Maſſ. ſua praxi oblig. form Cameral. ad 5. partic. q. 2. num. 4. Couar. tract. partic. quęſt. cap. 11. nu. 2.

d Aliorum quatuor] Notariorum ſcilicet qui ſint Procuratores deſcripti in rotulo.

e Duret per annos duos] Hoc tempus reſtrictum ad ſemeſtre ex Senatus ordine à certis annis citra.

f Eligantur per prælibatum Dominum.] Sic etiam hodie eliguntur, facta eorum nominatione per Collegium Dominorum Notariorum.

g Committi aliqua quæſtio] Hoc diſponitur, vt tollatur ſuſpitio omnis fraudis, idem cauetur non poſſe committi aduocato, ſupra cap. 61. Alicui.

i Nec in ſocium aſſumi] Vti Aſſeſſorem ſcilicet.

k Etiam de voluntate partium] Hoc dictum, ne forte metu & timore reuerentiali partes conſentirent ad has commiſſiones ſic in eos fiendas.

l Ipſo iure] Abſque ſententia Iudicis reſciſſoria, licet declaratiua requiratur, vt notatum in 1. ca. in verbo, Ipſo facto, in 1. volum.

m Continuandi] Veluti in diſpoſitione Decreti, in nouis Conſtit. tit. De continuand. hæredit.

n Aut ponendi aliquem in poſſeſſione] Iuxta diſpoſitionem ca. 155. Nulli, cum ſequent. ſupra, volum. 1.

o Nec perſonaliter quemquam capiendi] In caſibus, in quibus concedi poteſt captura, de quibus ſupra, in 1. vol. cap. 167 Pro debito.

p Nec aliquam pignorum ſequeſtratorum] Poſt factam executionem, ſi factum ſit aliquod ſequeſtrum de eis, non autem intelligi debet de omnibus ſequeſtris, cum loquatur Statutum per verbum pignorum.

q Nec perſonaliter detentorum relaxationem] Siue relaxentur libere, ſiue fideiuſſori, cum Statutum loquatur generaliter, & indiſtincte, ideo generaliter intelligendum, vt notatum in Prælud nu. 210. cum ſeq. vol. 1.

r Sed ſufficit ſignatum Doctoris] Hi caſus excepti, ex quo in eis verſantur iuris articuli, & qui ſunt magni præiudicij in quibus conſules breuioris togæ ſe non debent intromittere.

De Sacramento Conſulum iuſtitiæ. Cap. XLI.

CONſules iuſtitiæ Mediolani, teneantur ante introitū ſui officij iurare coram Vicario officij Prouiſionum Mediolani de exercendo officium ſuum bene, & legaliter, & faciendo bonam iuſtitiam, & rationem cuilibet. Et, quod aſcendent banchum iuridicum ipſorum Conſulum ſuper Palatio magno broleti Communis Mediolani, horis conſuetis, diebus iuridicis, niſi iuſta cauſa ſteterint impediti. *b* Et, quod nihil recipient per ſe, nec per ſubmiſſam perſonā, directe, *c* nec per indirectum, nec lucrum, nec achatum facient pro aliqua audientia, pronuntiatione, vel diffinitione cauſæ ſuæ, vel officij, Saluo, prout in Statutis continetur. Et, quod non permittent aliquid peti, nec exigi per aliquem Notarium ſui officij vltra ordines ſuperinde factos, & ſi audiuerint aliquem conquerentem de ipſis Notarijs, vel aliquo eorum pro ſolutione vel petitione pecuniæ, vel impedimēto, vel quia non poſuerint ſcripturas in actis vel ſcripturas non dederint expletas, *d* eos punient & cōpellent ad faciendum debitum ſuum. Et prædicta poſſint, & debeant exequutioni mandari per ſacramentum, & ſub pœna librarum viginti quinque Imperialium, in quam incurrant, *e* ipſo facto, applicandarum Communi Mediolani. Et, quod curabunt, & facient cum effectu, quod notula fiet per Notarios ſuos *f* de omnibus cridaturis contumaciarum bannorum, & firmationum, ita, quod homines non decipiantur. *g* Et, quod quæſtionem non mouebunt, durante ſuo officio coram officio ipſorum Conſulum, nec audient Notarios, nec coadiutores d. officij, de aliquo *h* iudicio contentioſo, ſi oppoſitum fuerit, & ſi contrafecerint condemnentur in libris viginti quinqꝫ Imperialium, applicandis, vt ſupra, & teneantur ad intereſſe.

SVMMARIVM.

1 *Conſules iuſtitiæ nihil debent capere.*

2 Etiam

Digitized by Google

2 *Etiam quod detur vxori.*
3 *Iuriſdictio voluntaria, quæ dicatur, & neceſſaria.*

a CONſules iuſtitiæ] Intellige de his, qui ſunt breuioris togæ, nam Doctores non incurrunt.

b Et quod nihil recipient] † Notabilis eſt text. ad hoc
2 in cap. ſane, quod eſt vltimum 14. q. 5. Idem in ſimili cauetur fere iurandum ſupra in Poteſtate, & iudicibus, & vicarijs, cap. 10. Dominus Poteſtas, cum ſequent.

c Nec per indirectum] † Veluti ſi detur vxori, vel fami-
2 liaribus eorum, ita Afflict. in conſtit. regni, Rub. 52. Vt iuſtitiarij, num. 4. lib. 1.

d Eos punient, & compellent ad faciendum debitum ſuũ] Hæc authoritas, & maior datur Abbatibus eorum, ſupra, c. 348. Abbates, vol. 1. coram quibus ſolent practicari, vt cõueniantur indiſtincte his de cauſis.

e Ipſo facto] Abſq; Iudicis ſententia, vt ſupra late notatum in cap. 1. in verbo, Ipſo facto, volum. 1.

f De omnibus cridaturis contumaciarum, bannorum, & firmationum] De quibus cauetur ſupra, cap. 10. Si quis, cum ſequent. volum. 1.

g Et quod quæſtionem non mouebunt] Hoc non ſeruatur.

h Iudicio contentioſo] † Secus in voluntario. Veluti
3 in interponendis decretis, vel authoritatibus, quæ licet reſpectu partium dicantur iuriſdictiones voluntariæ, tamen reſpectu iudicis dicuntur neceſſaria, ita Iaſ. l. Imperium, nu. 33. ff. de iuriſd. omn. iud.

De Conſulibus Negotiatorum Mediolani. Cap. LVII.

DOminus Poteſtas Mediolani, & eius Iudices, & omnes exercentes iuriſdictiones in ciuitate, & Ducatu, & Diſtrictu Mediolani, & quiſque in eorum teneantur, & debeãt dare, & præſtare a validum auxilium, & fauorem Conſulibus Mercatorum, ad exigendum b mulctas, & pœnas, per eos indictas, & impoſitas illis, c de ſua ſocietate.

a VAlidum auxilium & fauorem] Medio eorũ barrueriorum, & executorum.

b Mulctas, & pœnas per eos indicatas] Quæ impoſitæ fuerint ſcilicet contra inobedientes, vel tranſgredientes eorum ordines.

c De ſua ſocietate] Negotiatorum ſcilicet: Nam in his, & cauſis eorum habent tantum iuriſdictionem, etiam ex diſpoſitione nouarum Conſtit. tit. de offic. Abbat. Mercat. in princip.

De Pontibus certarum aquarum manutenendis, & defendendis. Cap. LVIII.

DOminus Poteſtas Mediolani a teneatur manutenere, & defendere pontes, qui ſunt ſuper Ticinello, Abdua, Lambro, & ſuper alijs aquis, non derogando tamen iuriſdictioni b aliorum Iuſdicentium.

a TEneantur defendere, & manutenere partes] Hæc hodie exequuntur per iudicem ſtratarum ex diſpoſitione ſtatuti infra, capitu. 283. ſtatuitur, non autem per Poteſtatem.

b Aliorum Iuſdicentium] Iudicis ſcilicet ſtratarum, qui hoc hodie exequitur, non alius iudex.

De iuribus Mediolanenſium ſitis in aliena iuriſdictione per Poteſtatem defendendis. Cap. LIX.

POteſtas, & vicarius officii prouiſionum teneantur præciſe defendere, omnibus modis, iura, rationes, & poſſeſſiones ſuorum ciuium, & Eccleſiarum, & clericorum ciuitatis, & Ducatus, & diſtrictus Mediolani, ſitas in aliena iuriſdictione, a ſiue in confiniis circumſtantium ciuitatum, & terrarum, b & curare, & facere pro poſſe, quod poſſeſſio ipſarum rerum, & iurium reſtituatur eiſdem, & in ea poſſeſſione manuteneantur.

SVMMARIVM.

1 *Confinia quæ ſint, & quomodo probentur.*

a SIue in confiniis] † Quæ autem ſint confinia, & quomodo probentur, not. Hieron. de Monte, tracta. fin. regund. cap. 25.

b Et curare, & facere pro poſſe] Hoc autem non poteſt iuſdicere in aliena iuriſdictione, iuribus vulgaribus.

DE EODEM. Cap. LX.

POteſtas & Iuſdicentes Mediolani, & vicarius officij prouiſionũ, teneantur, & debeant dare a conſilium, & fauorem Mediolanenſibus, & aliis, de Ducatu & diſtrictu Mediolani, & terris ſuppoſitis ſtatutis Mediolani ad ſua cridata, & iura conſequenda, & habenda ab vniuerſitatibus, & ſingularibus perſonis ciuitatum Italiæ, & aliunde, contra vniuerſitates, & earum perſonas, quæ defecerint Mediolanenſibus, & vt ſupra, uel alicui eorum iuſtitia facienda.

a COnſilium, & fauorem] In conſulendo ſcilicet pro eis, ubi opus fuerit.

RVBRICA GENERALIS.
De Celebrationis, Et Veneratione ſanctorum.

De feſto ſancti Ambroſiij celebrando honorifice. Cap. LXI.

FEſtum ſancti Ambroſii patroni, & defenſoris huius almæ ciuitatis, omni anno, per commune, & officiales Mediolani, a honorifice, & decenter fiat, ut hactenus fieri conſueuit, ſcilicet, die ſeptimo Decembris, & primo die Iouis, poſt feſtum Paſchę reſurrectionis.

a HOnorifice, & decenter fiat] Sic obſeruatur, ut eius feſtum dictis duobus diebus ſolenniter obſeruetur.

DE EODEM. Cap. LXII.

QVilibet, cuiuſcunque gradus, & conditionis exiſtat, teneatur, & debeat honorifice celebrare prædictas duas feſtiuitates beatiſſimi Ambroſii eximij, & ſacratiſſimi, ac venerabilis Doctoris ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac digniſſimi præſulis, confeſſoris, patroni, & piiſſimi defenſoris huius almæ vrbis. Et, qui contrafecerit, præter iras, ac pœnas cœleſtes, quas à Deo expectet, pœnam incurrat librarum vigintiquinque Imperialium, communi Mediolani applicandarum. Et quilibet Poteſtas, qui per tempora erit, tertia die, ante feſtiuitatem de menſe Decembris, tunc in populi ciuitatis, & ſuburbiorum notitia, voce præconia, ſub ſimili pœna a faciat præconizare.

a FAciat præconizare] Hoc non ſeruatur.

De oblationibus pro feſtiuitatibus faciendis. Cap. LXIII.

OBlationes pro infraſcriptis feſtiuitatibus, fiant per commune Mediolani, infraſcriptis diebus, quolibet anno, detur a per Dominum Mediolani infraſcriptis capitulis, vt infra, videlicet. Fratribus ſeruorum S. Mariæ, pro feſto ſuo, quod eſt die ſecundo Februarij, libras vigintiquinque Imperialium. Fratribus de Carmello die 25. Martij, libras vigintiquinque Imperialium. Fratribus ordinis prædicatorum, ad S. Petrum Martyrem, die vigeſimo nono Aprilis, libras ſeptuagintaquinque Imperialium. Fratribus ſancti Ambroſii ad nemus, die Iouis primo, immediate poſt feſtum Paſchæ reſurrectionis libras ſeptuagintaquinque Imperialium. Fratribus S. Petri Cœleſtini, die decimonono Maij, libras vigintiquinq; Imperialium. Monaſterio ſancti Dionyſii, die vigeſimoquinto Maij, libras vigintiquinque Imperialium. Fratribus minoribus ſancti Franciſci Mediolani, in feſto ſancti Barnabæ, die vndecimo Iunij, libras ſeptuagintaquinque Imperialium. Capitulo Canonicorum ſancti Calimeri, pro feſto ſuo, die vltimo Iulij, libras ſexdecim Imperialium. Pro feſto ſancti Ambroſii, die ſeptimo Decembris fiat b oblatio honorifice, expenſis

Digitized by Google

expenſis communis Mediolani. Pro feſto ſancti Ambroſij de la vitoria de Parabiago, die vigeſimoprimo Februarij, fiat oblatio honorifice per cõmune Mediolani. Item fiat oblatio ad Eccleſiam maiorem, in feſto ſanctæ Agnetis, die vigeſimo Ianuarij more ſolito. Item pro feſto ſancti Marci celebrando, dentur fratribus ſancti Marci Mediolani, die vigeſimoquinto Aprilis, libræ quinquaginta Imperialium. Et hoc ipſis fratribus, & capitulis dantibus palia, & cereos, ſuis expenſis, pro Rectoribus, Iudicibus, & Officialibus communis Mediolani, & alias expenſas ipſarum feſtiuitatum faciendas. Oblatio vero ſolita fieri, die vigeſimoquinto Iulij, ad hoſpitale ſancti Iacobi portæ Vercellinæ Mediolani, fiat more ſolito. Ad oblationem, & eleemoſinam ſancti Benedicti, fiat, & obſeruetur, vt ordinatum eſt. Et, quod vicarius prouiſionum poſſit dictas oblationes facere, & fieri facere, ſine alijs literis Ducalibus, & abſque licentia Ducali.

a PEr Dominum Mediolani] Hæ oblationes vt fiant expenſis Domini non ſeruantur.
b Oblatio honorifice] Sic ſeruatur.

RVBRICA GENERALIS, De Prohibitis captionibus, & moleſtationibus.

Quod nullus capiatur, nec derobetur reuerentia feſtiuitatum. Cap. LXIV.

a NVllus *b* capiatur, *c* nec derobetur *d* pro aliquo debito publico, *e* nec priuato, *f* per dies ſeptem, ante, *g* nec poſt feſtum natiuitatis Domini, & feſtum reſurrectionis Domini. Et ſi quis captus fuerit, ante illos dies ſeptem, relaxetur, *h* præſtita ſatiſdatione, parte citata, vel præſenti, de reuertendo, & conſignando, ad, & in carceres, in fine ipſorum ſeptem dierum ſequentium, poſt dicta feſta, aut de ſoluendo debitum, pro quo detentus fuerit *i* cum idoneo fideiuſſore, *k* & ſuppoſito iuriſdictionis illius iudicis, de cuius mandato, detentus fuerit. Qui fideiuſſor ſe cõſtituat principalem debitorem, cum hypotheca omniũ bonorum ſuorum præſentium, & futurorum, & *l* cum renuntiatione nouarum cõſtitutionum, & cuiuslibet alterius beneficij ſibi circa prædicta competentis, vel cõpetituri. Qui fideiuſſor poſſit cogi *m* omnibus iuris remedijs, *n* etiã per perſonalem detentionem, & ſi quis fecerit aliquem capi, vel aliqua pignora derobari pro aliquo debito publico, vel priuato intra dictos dies prohibitos, vt ſupra, incurrat pœnam, *o* ipſo iure & facto, librarum decem Imperialiũ, applicandarum ipſo iure, & facto, *p* & vlla abſq; exceptione, tali moleſtato, & ſtatim exigenda per ipſum Iuſdicentẽ. Et Iuſdicens, de cuius mandato, talis exequutio facta fuerit, teneatur ipſum ſic captum, vel pignora derobata *q* relaxari facere abſque impenſa ipſius moleſtati. Et hoc ſub pœna ipſi Iuſdicenti contrafacienti, vel negligenti, librarum vigintiquinque Imperialium, applicandarum pro medietate cõmuni Mediolani, & pro altera moleſtato exigenda quidem ab eo *r* incontinenti, & non expectato ipſis ſyndicatu, per quemcunque alium Iuſdicentem. Idem habeat locum in quibuſcunque alijs diebus feriatis, quibus prohibitæ ſunt exequutiones, *ſ* ex forma ſtatutorum communis Mediolani. Ita tamen, quod per præſens ſtatutum non intelligatur eſſe derogatum, *t* ſtatutis, decretis, nec ordinibus mercatorum Mediolani.

SVMMARIVM.

1 *Debitor fugitiuus poteſt capi in domo.*
2 *Renuntiationes nouarum conſtitutionum quæ ſint.*
3 *Clauſula omnibus iuris remedijs quid importet.*

a NVllus] † Non tamen comprehendit fugitiuum, quia
1 poteſt capi in domo, tam inſpecto iure communi, vt not. Anchar. conſil. 123. num. 8. quam ſtatutario, vt infra cauetur, cap. 69. quilibet per fugam, idem in ſuſpecto de fuga, quia poteſt capi in domo, & etiam pendente appellatione, ita Io. de Arnono, caut. 41.

b Capiatur] Hoc dicitur in caſibus etiam permiſſis ex diſpoſitione ſtatuti ſupra, 1. vol. cap. 167. pro debito, & nou. conſtit. tit. de prohibit. & conceſſ. execut. in princip. cum in alijs caſibus non ſit difficultas. Obſtantibus dictis decretis.

c Nec derobetur] In bonis, ſcilicet.

d Pro aliquo debito publico] Quid ſit debitum publicum, notatum ſupra d. cap. 167. pro debito, 1. volumine, in hoc verbo.

e Nec priuato] Exẽplificando, vt not. d. c. 167. pro debito.

f Per dies ſeptem] Hoc ſeruatur.

g Nec in feſtum natiuitatis] † Captura facta in die feriato in honorẽ Dei non tenet nec poteſt eius nullitati renuntiari per partes, ita not. Soc. ſen. conſ. 99. nu. 8. vol. 4.

h Præſtita ſatiſdatione] Satiſdationis appellatione quid veniat, & quid differat a cautione, notatum ſupra 1. volu. cap. 44 ſi quis, in verbo ſatiſdare, volu. 1.

i Cum idoneo fideiuſſore] Quis dicatur idoneus fideiuſſor, & quis non, not. d. ca. 44. ſi quis, in verbo, idoneo.

k Suppoſito iuriſdictioni illius] Idem cauetur ſuprà cap. 93. in caſibus, volu. 1. vbi notatum, quis dicatur ſuppoſitus.

l Cum renuntiatione nouarum conſtitutionum] † De
2 quibus in authentica, hoc ita, C. de duob. reis, & auth. præſente, C. de fideiuſſ.

m Omnibus iuris remedijs] † Quæ ſint not. Boſſ. ſua pra
3 xi crim. tit. de mulctis, ad finem, & Curt. l. 2. §. quod obſeruari, num. 273 C. de iuramento propter calum.

n Etiam per perſonalem detentionem] Hoc expreſſum, quia alias non poſſet fieri obſtante ſtatuto ſupra, cap. 167. pro debito, volum. 1.

o Ipſo iure & facto] Abſque aliqua ſcilicet ſententia iudicis reſciſſoria, licet declaratoria requiratur, vt ſupra notatum, cap. 1. in verbo, ipſo facto, volum. 1.

p Et vlla abſque exceptione] Intellige de friuolis, quia legitimæ, & iuridicæ non cenſentur remotæ, declarando vt late ſupra in 1. volum. cap. 42. ſi quis, in verbo, omni exceptione remota.

q Relaxari facere abſque impenſa] † Idem de iure com-
4 muni, quia captus in loco prohibito, vel in Eccleſia debet relaxari vt male detentus, nec poteſt iterum ſtatim capi, ita Marſ. tract. bannit. in verbo, capti, nu. 6. & 7.

r Incontinenti] † Quod autem tempus detur, quando
5 quid incontinenti dandum, not. Soc. ſen. conſ. 99. num. 12. & 13. vol. 4. Menoch. tract. arbit. lib. 2. cent. 1. caſu 30.

ſ Ex forma ſtatutorum] De quibus ſupra capit. 110. ad hoc vt nullum, volum. 1.

t Statutis, decretis & ordinibus Mercatorum] Aliter ſcilicet cenſentibus prout in eorum ſtatutis.

Quod nullus extrahatur de domo, nec de Eccleſia. Cap. LXV.

a NVllus in præſenti *b* ciuitate Mediolani, *c* nec ſuburbijs, *d* nec in Ducatu, *e* de domo *f* habitationis *g* propriæ, *h* nec alterius perſonæ, *i* nec de Eccleſia *k* extrahatur *l* pro aliquo debito *m* publico *n* communis Mediolani, *o* nec priuato. Et, ſi contrafecerit *p* non valeat, & contrafaciẽs incurrat pęnam, *q* ipſo facto, *r* vt ſupra proxime, *ſ* & captus relaxetur, vt ſupra, ita quod per hoc, non fiat præiudiciũ *t* decretis, nec ordinibus mercatorũ, *u* nec regię camerę.

SVMMARIVM.

1 *Debitor ſuſpectus de fuga, vel fugitiuus in quibus locis poſſit capiat num. 2.*
3 *Iudæus confugiens ad Eccleſiam an gaudeat immunitate.*
4 *Ciuitatis appellatione quid contineatur & num. 5.*
6 *Debitor de domo amoueri non poteſt pro debito declara, & amplia vſque ad num 24.*
14 *Debitor non poteſt pro debito trahi extra Ciuitatem, vel Prouincia pro cauſa ciuili.*
25 *Domus habitationis, quæ dicatur.*
26 *Propria habitatio, quæ dicatur & nu 27 & 28.*
29 *Debitor an poſſit capi in domo aliena & nu. 30.*
31 *Debitor an poſſit capi in Eccleſia vſque ad num 35.*
36 *Capiens aliquem in Eccleſia quomodo puniatur.*
37 *Quid ſi in femito, vel Portico Eccleſiæ eum percutiendo.*
38 *Quid ſi exiſtens extra Eccleſiã percuſſerit aliquem in Eccleſia cũ baliſta, vel ſclopo, & 39.*
39 *Cognitio quod quis fuerit iuſte extractus ab Eccleſia cui ſpectet.*
40 *Captura in alieno territorio an valeat.*
41 *Debitor in Hoſpitalibus an poſſit capi.*
42 *Et quid in domo præsbyteri, vel in clauſtro, vel veſtibulo Eccleſiæ & num 43.*
44 *Debitor an poſſit extrahi vbi oſtium domus eſſet apertum, & an eo caſu poſſit reſiſti cum armis de facto, declara & amplia vſque ad num. 53 & 54 vbi multi caſus proponuntur.*
55 *Debitor Fiſcalis an poſſit capi in domo, & nu 56.*

Digitized by Google

57 *Mulier an poſſit capi in domo ex cauſa criminali, & num. 58.*
59 *Quid in Eccleſia.*
60 *Obligatus ad factum, vel cum iuramento an poſſit capi in domo.*
61 *Et quid vbi debitum eſſet ex cauſa ſyndicatus.*
62 *Detentio nulla an poſſit validari partium conſenſu.*
63 *Debitor fiſcalis an poſſit capi in domo, & quomodo poſſit fieri quod debitum priuatum habeat vim debiti cameralis, declara, & num. 67.*
64 *Debitor fiſcalis non poteſt extrahi ab Eccleſia.*

a NVllus] † Non tamen habet locum in debitore ſuſpecto
1 de ſuga, vel fugitiuo, quam poſſit extrahi à domo. ita
Iaſ. l. vinum, n. 3. & 4. ff ſi cert. pet. idem not. Mynſin. obſer-
ua. 69. nu. 1. verſic. item in domo, & nu. 2. cent. 4. vt not. Ga-
br. ſuis communib. tit. de criminalib. concluſ. 10. nume. 35.
2 † An autem ſuſpectus hic de fuga, vel fugitiuus poſſit ex-
trahi ab Eccleſia; quod ſic, arguendo de tempore ad locum,
not. Iaſ. in d. l. vinum, nu. 4. ſequitur Boſſ. d. praxi ſua, tit. de
captura, n. 26 ad finem. Ampliando etiam in clerico fugi-
tiuo, nu. 27. Contrarium cenſet reprobando Iaſonem, Di-
dac. Couar. tract. variar. reſolut. cap. 20. n. 14. verſic. ſed pro-
fecto, lib. 2. Quam communem multos allegando, not. Craſ-
ſus ſuis communibus, lib. 1. vbi creditor, qu. 7. latius Duen-
3 nas, reg. 175. debitor fugitiuus, limitat. 3. † Non tamen
habet locum in Iudæo, qui confugiens ad Eccleſiam etiam
animo diſcendendi a ſua religione, non gaudet immunita-
te Eccleſiarum, ita Viuius ſuis communibus, in verbo, Iu-
dæus ad Chriſtianorum.
b In ciuitate] † Ciuitatis appellatione proprie contine-
4 tur, quod eſt intra muros ciuitatis, vt not. Hier. de Monte
5 tract. fin. regun. cap. 5. nu. 1. † Vtrum autem appellatione
ciuitatis contineantur ſuburbia diſtingue, vt per Gozad.
conſ. 5. in princ. & notatum ſupra cap. 38. omnes, in verbo,
vel intra redefoſſa.
c Nec ſuburbijs] Quæ ſint ſuburbia, not. Cæpoll. conſ.
19. nu. 5. & 9 cum ſeq.
d Nec in Ducatu] Quid veniat appellatione Ducatus,
cauetur, ſupra, 1. vol. in cap. 130. vbicunque, vbi notatum,
in verbo, de comitatu.
e De domo] † Idem cauetur in conſtit. tit. de prohibit.
6 & conceſſ. execu. ca. ſi vero, § has tamen, vbi alios caſus etiã
excepit. De iure communi pariter non poteſt quis pro de-
bito ciuili extrahi de domo, per l. plerique vbi Scribentes om
nes ff. de in ius voc. Bart. l. generaliter, n. 4 C. de decurion.
lib. 10. Cæpoll. caut. 51. Ferrat. caut. 22. n. 1. Mynſing. obſer
uat. 69. in princ. cent. 4 Socin. tract. de citat. art. 17. nume. 5.
Duen. reg 288. extrahi de domo, Viuius ſuis communibus,
opin. 36. capi non poteſt, Gabr. ſuis communibus, titu. de
7 criminal. concluſio. 10 n. 2. † Domus hęc tamen debet eſ-
ſet apta ad habitandum, vt not. Bonacoſſa, in q criminali, in
8 verbo, ſuccitatus, verſic. appellatione domus. † Ideo habet
locũ in caſſina, cappana, domũcula, & tenui cala, in qua quis
habitet, ita not. Iaſ. in l. plerique, nu. 6. & 7. ff. de in ius voc.
Soc. tract de citationibus art. 17. nu. 6. verſ. 4. Thomas Fer-
rat. caut. 22. nu. 1. verſic. & etiam procedit, Mynſing. obſer-
uat. 69. verſic. item in caſu, cent. 4. Gabr. d. ſuis criminalibus
9 tit. in crimin. concluſio. 10. n. 5. † Procedit etiam hæc di-
ſpoſitio in ſtabulo annexo domui, ſecus in ſeparato, ita Iaſ.
10 d. l. plerique, n. 8. Gabr. d. concluſio. 10. nu. 8. † Extenditur
vlterius hæc concluſio in horto annexo domui, per quam
itur ad hortũ, facit ad hoc text. in l. Cornelia, verſic. quod
ſi quis villa, ff. de iniurijs, ita not. Iaſ. d. l. plerique, num. 11.
Socin. d. art. 17. nu 7. Mynſing. d. ſua obſeruat. 69 verſic. itẽ
in horto, cent. 4. Gabriel, d. concluſio 10. nu. 11. faciunt tra-
dita per Rebuff. tracta. de literis obligat. artic. 4. gloſſa 2. nu.
11 24. † Secus tamen in horto, in quo non itur per domum,
12 ita in addit. ad Cæpoll. caut. 51. verſi. debitor in domo. †
Habet etiam locum in molendino, in quo molendinarius
habitat, quia id habet pro eius domo, ita not. Iaſ. d. l. pleri-
13 que, n. 10. Gabriel, d. concluſio. 10. n. 9. & 10. † Quod idem
eadem ratione habet locum in naui habitata per nautam,
Iaſ. d. l. plerique, nu. 9. licet alleget Roman. contrarium te-
nentem, tamen opinionem Iaſonis firmat Gabriel, d. con-
14 cluſio. 10. nu. 8. † Non poteſt tamen debitor extrahi pro
debito extra ciuitatem, vel prouinciam ex cauſa ciuili, vt
15 not. Gabriel d. concluſio 10. num. 17. † Ceſſat tamen hæc
concluſio in palatio Principis, quia illud non venit appel-
latione domus, ita not. Bonacoſſa, quæſt. crimin. in verbo, in-
15 uentus, verſi. liceat eis. † Silet pariter hæc cõcluſio in apo
theca etiam poſita in domo habitationis, vel taberna, aut
caupona, vt not. Caſtr. conſi. 211. nu. 2. vol. 1. Alex. d. l. pleri-
que, num. 2. vbi Iaſ. num. 17. & 18 Soc. iun. d. tract. de cita-
tio. artic. 17. nume. 6. verſi. 3. Io. Maria Riminal. conſil. 79.
num. 20. volum. 1. facit quod not. in additio. ad Napod. ad
conſuetud. Neapol. titu. 24. locati, verſic. conductor domus,
17 † vbi dicitur appellatione domus non venire tabernam,
idem not. Lanfranc. Balbus, ſuis communibus, cent. 1. con-
cl. 77. verſi. exiſtens, Gabr. d. concl. 10. n. 20. & 21. Bonacoſ-
18 ſa, in q. crim. in ver. captus, in prin. † Limitãdo, niſi debitor
in d. locis habitaret, vt ſignanter declarat Gabr. d. cõcl. 10.
19 n. 16. & Bonacoſſ. d. loco † Nõ procedit etiã alia concluſio, ſi
extra domus clauſurã quis caperetur, veluti in porticu ex-
tra, ut not. declarando Sign. conſil. 16. numer. 1. idem An-
gel. tract. maleſic. in uerbo, fecit inſultum, numer. 2. uerſ.
ſi autem, ex quo tractatur de materia fauorabili non odio-
ſa, ſecus ſi odioſa, vt per eum, cum addit. Ange. ibi etiam ſi
porticus ſit ſeparatus à domo, quia tunc poteſt capi, idem
not. Alex. d. l. plerique. numer. 2. & 5. & ibi Iaſ. numer. 19.
& 20. Soci. d. artic. 17. numer. 7. Boer. deciſ. 213. numer. 14.
Viuius ſuis communibus, lib 2. in opinione 36. Cap. verſ.
ſed eadem regula, idem Gabr. d. concluſ. 10. numer. 22. 23.
20 & 24. † Ceſſat tamen hæc limitatio, vbi aliquod mem-
brum, uel aliqua pars corporis ſit intra clauſuram, ut not.
21 Socin. d. art. 17. nume. 8. Gabr. d. concluſ. 10. numer. 25. †
Sufficit etiam ſecundum aliquos, quod aliquod membri-
culum ſit intra clauſuram, ut per Socin. ubi numer. 9. licet
22 ipſe teneat contrarium. † Et ſic comprehendit porticum
intra clauſuram, cum dicatur pars domus, & factum in por-
ticu dicitur l. cum in domo, ita Burſat. conſi. 141. numer.
23 37. uol. 2. † Ceſſat pariter, ſi debitor caperetur in ſcalis af-
fixis domui extra clauſuram, ut dicit Gabr. d. concluſ. 10.
nume 26. Tamen refragari uidetur in ſimili deciſio Rebuff.
24 d. titu tract. de literis oblig art. 4. glo. 2. num. 14. † Ceſ-
ſat pariter ſi quis caperet extra domum, & aufugeret in do-
mo, ita Marſ. l. unica, num. 135. C. de rapt. uirg. idem Io. de
Arnono, caut. 27.
f Habitationis] Quæ autem dicatur domus habitatio-
nis alicuius, cumulate fuit diſcuſſum ſupra, cap. 1. in uerbo,
25 locum habitationis, uol. 1. † Procedit autem hæc conclu-
ſio, ut habeat locum etiam ſi debitoris habitaret alio tem-
pore anni in alio loco, ſi tamen tempore capturæ tunc ibi ha
bitaret, quia ſtricaretur, ut in his terminis not. Soc. d. art. 17.
nu. 5. uerſ. & hæc concluſio, idem Gabr. d. tit de criminali-
bus, d. concl. 10. nu. 14. Verum ſuperflua eſt hæc indagatio
in caſu ſtatuti noſtri, in quo prohibetur captura etiam in
domo aliena.
g Propriæ] † Refertur hoc uerbum quo ad habitatio-
26 nem, non autem requiritur, quod domus ſit propria, tanto
magis in ſtatuti huius diſpoſitione ampliantis diſpoſitio-
nem iuris communis, ut non poſſit capi etiam in domo alie
na, ut infra cauetur, tamen de iure communi nõ ſolum ſi ſit
propria, ſed etiam habet locum in aliena per debitorẽ cõ-
ducta, uel gratis inhabitata, ita Scribentes d. l. plerique, ubi
Iaſ. n. 4 ff de in ius uocan idem Soc. d. tract. de citat. art. 17.
n. 6. uerſ. 2. Ferrat. d. caut. 22. nu. 1. Mynſing d. obſeruat. 99.
uerſicu. altas hæc regula, cent. 4. Gabr. d. tit. de crim. d. con-
27 cluſ. 10. n. 2. † Vlterius etiã de iure communi habet locum
in domo data alicui per iudicem ex primo decreto, vt not.
Iaſ. d. l. plerique, num. 5. Ferrat. d. caut. 22. nume. 1. verſi. &
etiam Mynſing. d. obſeruat. 69. verſi. item in domo, licet in
hoc contrarium teneat Gabr. d. concluſio. 10. numer. 4. de-
28 clarando ut per eum. † Non tamen haberet locum de iu-
re communi etiam in domo propria, quam quis non habi-
taret, vt idẽ Gabr. ibi n. 30. & 31. Quæ concluſio ceſſat in ca
ſu hoc, cũ non poſſit capi, nec in aliena, ut ex his uerbis ſeq.
h Nec alterius perſonæ] † Corrigitur hoc iuris commu
29 nis diſpoſitio, ex qua de iure communi quis poteſt capi in
domo aliena, uiſi prohibeatur à domino domus, Alex. d. l.
pleriq., nu. 10. declarando, ut per eum, Iaſ. ibi num 22. idem
Lanfran. Balb in ſuis communibus, cent. 1. concl. 27. uerſ.
30 exiſtens, Gabr. ibi n. 27. & 28. † Limitatur pariter de iure
communi non poſſe capi quem, ubi ſit in domo communi
filij etiam emancipati, uel domo communi, inter uirum, &
uxorem, ut declarat Gabr. d. loco, nu. 29.
i Nec de Eccleſia] Idem de iure communi in cauſa ci-
uili, ita Alex. d. l. plerique, n 6. ubi Iaſ. nu. 16. idem Caſſa. in
ſuis comment. rubr. 1. §. 5. in tex. S'il n'a Grace, nu. 114 So-
cin. d. art. 17. n. 38. idem not. Marſi. tract. bannit. in verbo, Ec
31 cleſia, n. 18 Boſſ. tract ſuo crimin. tit. de captura, nu 26. †
Idem ſi ſit facta in hoſtio, uel cœmiterio Eccleſię, ita Mar-
32 ſil. ibi, in uerb capti, n. 34. † Intrans autem Eccleſiam, ne
pro debito capiatur, an poſſit ex ea extrahi, ſi uelociter eũ-
do eam intrauerit, diſcutit idem Marſil. d. uer. Eccleſia. n. 19.
33 † quod habet locum etiam ſi ſit interdictus is ab Eccleſia,
34 ita Ioannes de Arnono, epitome 41. † Ampliatur etiã in
Iudęis

Digitized by Google

Iudæis ad Eccleſiam confugientibus, ita Ioannes de Arno-
35 no, epitome 45. † Ampliando etiam ſi confugiat quis ad
corpus Chriſti dum defertur, ita Ioannes de Arnono, ſoli-
36 loquio 80. † Pœna autem, qua afficiatur capiens aliquem
in Eccleſia, notat idem Marſil. d. loco, num. 21. Et eſt pœ-
na mortis in extrahente, vel extrahere tentãte, ita Menoch.
37 cau. 360. num. 68. de arbitr. † An autem eadem pœna pu-
niatur, ſi quis extrahat aliquem ab Eccleſia, vel eius limite,
vel porticu, eum percutiendo, prout ſi percuſſiſſet in Eccle-
38 ſia, vel porticu, notat Marſil. d. ver. Eccleſia, nu. 26. † Exi-
ſtens autem extra Eccleſiam ſi percutiat aliquem in Eccle-
ſia cum baliſta, vel alio telo, an debeat puniri, ſicut percu-
36 tiens in Eccleſia, idem Marſil. notat ibi, numero 28. † Et
quia in aliquibus quis non gaudet Eccleſiæ immunitate,
notatis per Borgn. in ſuo ſummario, ad deciſiones, in verbo,
iudex Eccleſiaſticus, tunc hoc caſu, an quis ſit legitime ex-
tractus ab Eccleſia, iudex eſt Eccleſiaſticus, vt ibi per Borg.
40 † Captura quoque in alieno territorio non valet, & poteſt
reuocari per iudicem illius territorij, in quo facta eſt, valet
tamen ſententia contra captum in alieno territorio, ita
1 Marſil. d. tract. in verbo, capti, num. 35. † Habet locum etiam
in hoſpitalibus hæc concluſio, ita Alex. d. l. plerique, num. 6.
42 Marſil. d. verbo, capti, num. 32. † Idem in domo Presby-
teri, quæ ſit intra paſſus quinquaginta murorum Eccleſia-
rum, & 30. murorum Eccleſiæ, ita not. Boſſ. d. titu. de captu-
43 ra, nume. 29 & 30. † Diſpoſitio hæc an habeat locum, ſi
quis capiatur in clauſtro, vel veſtibulo Eccleſiæ, vel intra
paſſus 50. vel 30. vt ſupra notatum, diſtinguit Roman. con-
ſil. 216. num. 1. 2. & 3 Caſſan. d. comment. tub. 1 § 5. de text.
S'il n'à Cræce, num. 114 Rebuſ. tract. de immun. Eccl. art. 1.
glo 1 nu. 10. cum ſeq.

k Extrahatur] † Procedit hæc concluſio etiam ſi oſtium
44 domus eſſet apertum; ita contra opinionem Angeli, tenet
Socin. d. tracta de citat. artic. 17. nume. 14. idem Gabriel, d.
45 concluſio. 10 num. 15. † Imò eo caſu poteſt exequutoribus
reſiſti de facto cum armis, ita notat Socin. 151, nu. 15. idem
Foller. in conſtit. regni, rubr. de magiſtro iuſtitiario, Ritus,
46 num. 32. & 33. † Extenditur autem hæc concluſio, vt non
ſolum exiſtens in domo nõ poſſit ab ea extrahi, ſed etiam id
habeat locum ſi familia batuertorum, eum inuenerit extra
domum, qui fugiens ſe retraxit in domo, vt non poſſit ab ea
extrahi, ita Bart. in l. quod ait, § quod ait, num. 4. ff. ad leg.
Iul. de adulter. Bald. d. l. plerique, num. 4. vbi Iaſ. num. 12 &
13 Caſtren. in l. ſi cui. § Ariſto. num. 4. ſi ſeruit. vendic. Cœ-
poll. in l. quis ſit fugitiuus, § Celſus, nu. 14. ff. de ædil. edict.
Felin. cap. fina. colum 6. num. 16. de foro compet. Socin. d.
47 artic. 17. num. 10. cum ſequent. † Vbi ampliat, hoc habe-
re locum etiam, quod fugiens introiuiſſet in domo tantum
caput, vel aliud membrum, vel etiam ſi captus trahat ſecum
familiam in domo, caput, vel aliud membrum in ea ponen-
do, quia dein non poſſet extrahi, vt ibi per eum. Nellus ſua
praxi criminali, tit. de captura, nu. 22. poſt tracta. de bannit.
parte 2. 2. temporis, quæſt. 29. idem Caſſan. d. textu, S'il n'à
Græce, num. 114 Foller. ſua praxi crim. rub. de officio iuſti-
tiarij, in verbo, iuſtitiarij, num. 39. Quicquid in contrarium
teneat Bald. in l. cunctos Populos, circa medium ſuæ repeti-
tionis, quæ dicitur non reperiri, C. de ſumma Trinit. quem
ſequitur Alex. conſ. 24. n. 24. 25 & 26. vol. 2. relati per Mar-
ſil. ſing. 225. circa finem, idem tracta. bannit. in ver. capti, nu.
56 Opiniones etiam cõtrarias has recitat Gabr. d. tit. de cri-
58 minalibus, concluſio. 10. num. 43. ad finem. † Quod idem
in fugiente in Eccleſiam, familia eum inſequente, vt nõ poſ
ſit ab ea extrahi, not. Boer. deciſio. 110. nu. 9. Boſſ. d. ſua pra
xi, & tit. de captura, num. 22. idem tenet Cœpoll. d. l. quod
ſi fugitiuus, § idem Celſus, num. 1 .. cum ſequent. Caſſan. d.
præalleg. num. 114. cum ſequen. Didac. Couar. tracta. ſuo va-
riar. reſolut. cap. 20 num. 10 verſic. 17. lib. 2. Quicquid ſe-
cus ſenuerint Bald. & Alexand. locis allegatis relati per Mar
ſil. d. ſing. 225. num. 3 & 4. & tracta. bannit. in verbo, capti,
49 num. 58. † Quod etiam habere locum dicit, ſi quis captus
ducatur per Eccleſiam, quia tunc non gaudet immunitate,
& priuilegio eius, quin poſſit extrahi, vt ibi per eum, nu. 57.
50 † Ceſſat tamen hoc beneficium, quia poteſt extrahi à do-
mo, & Eccleſia etiam inuitus, vbi debitor renunciauerit
huic beneficio, cui quidem poteſt renuntiari, vt notat Soci.
d. tracta. de citat. artic. 17. num. 18 ſequitur alios allegando
51 Gabriel, d. concluſio. 10. num. 39. † An autem ſufficiat re-
nunciatio generalis, quando quis renunciat omni legum au-
xilio, opiniones contrarias recitat Gabr. dicta concluſio. 10.
nume. 40. † Sed quod ſufficiat renunciatio generalis cum
iuramento, firmat Anchar. ſun. ſua quæſtione 37. vſque ad
52 finem, libr. 1. † Poſſit etiam extrahi inuitus, quando do-
mus, vbi quis eſſet, minaretur ruinam ad euitandum pericu-
lum eius, 1. 2. not. Marſi. tracta. bannit. in verbo, homines, nu.
53 11. Gabr. d. concluſ. 10. nu. 41. Mantua, ſing. 118. nu. 1. † Alio
etiam caſu poteſt extrahi veluti ad officium publicum, ita
Gabr. d. conclu. 10. nu. 32. Mantua d. ſing. 118.

l Pro aliquo debito] † Siue modicæ ſummæ, ſiue ma-
54 gnæ, ita not. Viuius, d. ſuis commun. libr. 2. opin. 36. capi
non poteſt, verſi. imo regula, idem Gabr. d. conclu. 10. nu. 13.
ampl. 10.

m Publico] Quid ſit debitum publicum, vel priuatum,
late diſcuſſum ſupra, in Primo volumine, cap. 167. pro debi-
to, in hoc verbo.

n Communis Mediolani] † Secus in debito fiſcali, vt in-
55 fra cauetur in fine, vbi dicitur. † Quod magis dicendum
56 non habere locum in cauſa criminali, quia tunc poſſet ex-
trahi indiſtinctè è domo, ita notat Bart. l. fin. nu. 2. verſic. ſi
vero quæ, ff. ad leg. Iul. pecul. Bald. conſ. 400. num. 2. vol. 1.
Roman. conſ. 226. nu. 1. 2. & 3. Cœpolla caut. 54. nu. 11. Soc.
d. tract. de citat. art. 17 nu. 17. Iaſ. d. l. plerique, nu. 27. ff. de
in ius voc. Myns. obſeruat. 60. verſi. hæc doctrina, cent. 4.
idem Viuius ſuis communibus, lib. 2 opin. 36. capi non po-
57 teſt, verſi. ſecundo limitatur. † Limitatur in muliere quę nõ
poteſt capi in domo ex cauſa criminali, ita Marſi. tract. ban-
58 nit. in verbo, carcerari, nu. 8. † Fallit tamen vbi hæc pœna
criminalis eſſet parti applicanda, quia tunc non poſſet ex-
59 trahi, ita Gabr. d. concluſio. 10. num. 12. verſic. nono. † In
Eccleſia autem vtrũ poſſit quis capi, & ab ea extrahi ex cau-
ſa criminali, diſtinguit Socin. d. tract. de citat. art. 13. nu. 38.
cum ſequent. Boſſ. d. titu. de captura, num. 12. cum ſequent.
Boer. deciſio. 110. num. 9. & deciſio. 178. num. 3. Duennas,
in reg. 228. Eccleſia, vbi ponit regulam cum fallentijs, notat
Didac. late dicto tracta variar. reſolut. cap. 20. nu. 7. vſque
ad num. 14 lib. 2.

o Nec priuato] † Fallit iure communi inſpecto, quando
60 quis eſſet obligatus ad factum, vel cum iuramento, ex quo
tunc præciſe teneretur, quia tunc poſſet extrahi de domo,
ita not. Coſta ſuis memorab. in verbo, domus vnicuique, in
princ. idem Ferrat. caut. 22. nu. 3. ad finem, & 4. Gabr. d. con-
cluſ. 10. nu. 33. & 34. Verũ hoc arbitror non procedere ſtan-
te diſpoſitione huius ſtatuti, quia ſic intelligendo, multum
eius diſpoſitio reſtringeretur, maxime cũ Mediolani in om-
61 nibus inſtrumentis apponatur iuramentum. † Ceſſat pari-
ter diſpoſitio hęc in debito priuato ex cauſa ſyndicatus; Of-
ficialis ſcilicet, quia tunc non gaudet hoc beneficio, ita not.
Gabr. d. conclu. 10 nu. 40. verſ. 17. limita.

p Non valent] † Idem de iure communi, vt ſupra notatũ,
62 Poteſt tamen validari conſenſu partium, in vim pacti, ita
Soc. ſen. conſ. 99. nu. 11. vol 4

q Ipſo facto] Neq; ſententia ſcilicet iudicis reſciſſoria, li-
cet declaratoria requiratur, vt notatum ſupra, 1. vol. cap. 1.
in verbo, ipſo facto.

r Vt ſupra proxime] Quod eſt capitulũ præcedens, quod
idem ſtatutum eſt diuiſum per capitula ad maiorem cõmo-
ditatem, vel alias notatum, & pœna eſt librarum decem, vt
63 ibi cauetur. † Pœna tamẽ hac non tenentur ſatellites extra-
hentes debitores a domibus ratione ſui officij, ita not. Bonac.
in quæſt. crimin. in verbo, extrahi de domo.

ſ Et captus relaxetur vt ſupra] Abſq; ſcilicet impenſa, vt
cauetur d. cap. præcedenti

t Decreti, nec ordinibus mercatorum] In quibus contra-
64 rium diſponatur poſſe debitores capi quocunque loco, etiã
in domibus.

u Nec Regiæ cameræ] † Et ſic non habet locum in debito
65 fiſcali, quod idem de iure cõmuni eſt, vt not. Ferrat. caut. 22.
nu. 1. ad fin. & 2. idem Gabr. d. tit. de crimine, concl. 10. n. 38.
66 † Ideo Scribentes ex hoc dant cautelam, vt quis poſſit capi
ex cauſa debiti priuati. Quod ſcilicet inducant iudicem,
vt citetur hic debitor ad comparẽdum perſonaliter ſub pœ
na ei in precepto commanda, & eo non comparente, quod
mulctetur, quia tunc ob dictã mulctã fiſco applicatam pote
terit detineri. Hinc cautelam notat Bart. in l. finali, nu. 3. ff.
ad leg. Iuliam peculat. Cępolla caut. 51. nu. 7. Io. de Imola,
in c. 2. vbi etiã Petr. de Anchar. de pignor. Rom. in l. 4. § Prę-
tor, ff. de damno infecto, Ange. d. l. plerique, ff. de in ius vocã-
do, Caſtren. in l. cõtumaci. ff. de re iudic. Coſta ſuis memora-
bil. in verbo, domus vnicuique, verſi. 2. d. regula, Soc. d. art.
17. nu. 17. Marſil. ſing. 189. late comprobat Ferrat. caut. 22.
nu. 1. circa finem, verſi. tradidit ergo, num. 2. & 3. Gabr. d.
concluſ. 10. num. 32. limit. 13. Paris de Puteo, tract. de ſyn-
dicatu, lib 2. verſic. captus illicite, Io. de Arnono caut. 16.
67 † Vbi dicit eã elidi, ſi compareat quis per Procuratorẽ com-
munem dicit Viuius, d. opinione 36. verſ. & hac occaſione

c 2 ſumpta,

Digitized by Google

ſumpta, quicquid in contrarium tenuerit Iaſ. d. l. plerique,
68 num. 28. cum relatis per Gabr. d. concl. 10. num. 37. † Ab Eccleſia tamen inuitus quis non poteſt extrahi pro debito fiſcali, ita not. Afflict. in feud. titu. quæ ſint regal. in verbo, condemnatorum, num. 61.

De opera danda quod negotiatores & negotiationes, tute poſsint venire, & duci in Ciuitate Mediolani. Cap. LXVI.

STatuitur, quod quoddam capitulum inſertum in Ducali decreto, edito anno 1490 ſeptimo die menſis Decembris, tenoris infraſcripti, obſeruari debeat, vt iacet ad literam, ſaluo quod infraſcriptum nomen Streſiæ, debeat dicere Læſiæ, cuius decreti, capitulum tenor ſequitur. Item, & ſi à nonnullis temporibus citra, exigi ſolitum ſit *a* vectigal, ex rebus cuiuſuis generis eſſent, quæ vehebantur in ciuitatem, aut Ducatum noſtrum Mediolani, ex locis Læſiæ, Caſtelleti, & Sexti, & è contra, quod tamen, ex vetuſta conſuetudine, & ordinibus, fieri nõ ſolebat, nihilominus, vt in hoc etiam erga vniuerſos populos noſtros, liberalitatis noſtræ manum extendamus, præter alia onera, quæ illis remiſimus, decernimus, & mandamus, quod poſt hac nihil penitus exigi poſſit pro quacunque re, ſit quid velit, quæ vehatur, tam terreſtri, quam nauali itinere per aliquem mercatorem, ſiue aliam perſonam ex prædictis locis Læſiæ, Caſtelleti, & Sexti, *b* ad ciuitatem, vel Ducatum Mediolani prędictum. Ita, vt libere vehi, & importari, omnia ab omni datio immunia; Nam cum prædicta loca de Ducatu ſint, ea quoque Ducatus priuilegiis vti debere, ac eſſe ęquum cenſemus, & propterea vectigal ipſum, & quicquid oneris ea de cauſa exigebatur, extinguimus penitus, & abolemus, & exigi amplius, de cætero, non debere mandamus.

a Vectigal] De quo cauetur in nouis conſtit. tit. de publicanis, & vectigal. cap. nullus præſumat.

b Ad ciuitatem] Soluatur tamen ſolitum exſolui per omnes alios Ducatus de rebus obnoxijs vectigali.

Quod ferrum, victualiæ, & aliæ negotiationes ſecure ducantur verſus Ciuitatem Mediolani. Cap. LXVII.

FErrum, & azarium, carbones, bladum, vinum, lignamina ab opere, & ligna à foco, calcinæ, cæteræque negotiationes, & res cuiuſcunq; generis, & alia quæcunq; victualia ſecure trahi, & duci poſſint, verſus Ducatum, & Ciuitatem Mediolani, tam per terram, quam per aquam, quocunque modo, & non poſſint *a* deprehendi, impediti, nec derobari, nec aliquo modo conteſtari, nec retineri per aliquem, nec aliquos ex quo erunt ſuper diſtrictu cõmunis, & Ducatus Mediolani, dum ducantur verſus Ciuitatem Mediolani, ſiue per terram, ſiue per aquam. Ita, quod cõductoribus licitum ſit, eas mercatantias, negotiationes, & res, vt ſupra, tute, & libere conducere, prohibitione, vel impedimẽto omni ceſſante, ad hoc vt hæc Ciuitas Mediolani, cui aliæ ciuitates dominij Mediolani, correſpondent, & in quam, aliæ ciuitates ipſius dominij confluunt, ſit fertilis, & abundans, & vbertate fungatur, & Poteſtas, & officium Prouiſionum Mediolani, & quilibet Iuſdicens Ducatus Mediolani, & quilibet eorum in ſolidum intelligantur, ad hoc ſpecialiter delegati, teneantur, & debeant omni cum diligentia, *b* & omnibus efficacioribus iuris remedijs, *c* etiam per perſonalẽ detentionem, operam cum effectu dare, quod prædicta omnia exequantur, & effectum ſortiantur. Et contrafacientes incurrant pœnam refectionis, & reſtitutionis omnium expenſarum, damnorum, & intereſſe, quæ facta, aut paſſa fuiſſent ex tali contrafactione, & vlterius librarum quadraginta Imperialium pro qualibet vice, qua contrafactum fuerit, in quas pœnas, incurrant, *d* ipſo iure, & facto. Et quilibet de prædictis poſsit accuſare, & accuſatori *e* cum ſacramento, *f* & vno teſte fide digno, credatur, & medietas dictæ pœnæ librarum quadraginta Imperialium, applicetur Ducali Cameræ, & altera parti læſæ, vbi pars accuſauerit, vbi autem alius fuerit accuſator, applicetur medietas dictæ medietatis accuſatori, & altera parti læſæ, quas pœnas, niſi ſoluerint infra octo dies poſt accuſationem, & verificationem, eis contrafacientibus notificatas, puniantur in ictibus tribus curli, & quæ pœnę exigantur per quemlibet Iuſdicentem *g* abſque aliqua condemnatione, *h* per omnia iuris remedia, *i* etiam per perſonalem detentionem, & applicentur, & dentur, vt ſupra. Ita tamen, quod per hoc non fiat pręiudicium *k* ſolutionibus faciendis datiarijs, ſecundum ordines factos, & faciendos.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula abſque alia condemnatione quid importet.*

a DEprehendi] Securitas ſi detur omnibus venientibus ad nundinas, vt non poſsint capi, tamen ea non cenſetur data bannitis, ita not. Cotta ſuis memorab. in verbo, nundinæ, verſ. ſimiliter.

b Et omnibus efficacioribus remedijs] De his remedijs notatur per Boſſ. ſua praxi criminal. tit. de mulctis, ad fin.

c Etiam per perſonalem detentionem] Hæc non daretur, niſi hic exprimeretur, obſtante diſpoſitione ſtatuti ſupra cap. 167. pro debito, 1. volum.

d Ipſo iure & facto] Abſque ſcilicet iudicis ſententia condemnatoria, declarando, vt late ſupra notatum, 1. volum. cap. 1. in verbo, ipſo facto.

e Cum ſacramento] Qualiter credatur ſacramento alicuius in ſimili caſu, & quando non, & an poſsit probari contrarium, late notatum infra cap. 324. quodlibet, in hoc verbo.

f Et vno teſte digno] Omni ſcilicet exceptione maiore, vt not. Abb. c. vt debitos, nume. 14. de appellat. vt late notatum ſupra cap 320. ſi quis, in verbo, idoneis, vol. 1.

g Abſque aliqua condemnatione] † Ex his verbis pari-
1 ter tollitur ſententia condemnatoria, ita not. Iaſ. conſ. 21. colum. vlt. verſi. tertio reſpondetur quod decretum, vol. 3. Gabriel in ſuis communib. tit. de crimin. cõcluſio. 12. n. 15.

h Per omnia iuris remedia] † De quibus per Boſſ. d. ſua praxi crim. tit. de mulctis ad fin.

i Etiam per perſonalem detentionem] † Hoc dictum, quia
2 alias obſtaret diſpoſitio ſtatuti ſupra cap. 167. pro debito, volum. 1.

k Solutionibus faciendis datiarijs] Nam hi habent priuilegia Ducalis Camerę, vt poſsint detinere debitores, pro datijs, & vectigalibus, prout poteſt Ducalis fiſcus, ita cauetur in eorum capitulis, & incantibus quę faciunt cum Ducali Camera.

Quod ſcholares, & certi alijs addiſcentes, non impediantur. Cap. LXVIII.

a QVilibet *b* Ciuitatis, *c* & Ducatus Mediolani, *d* & aliunde, vndecunque ſit, poſsit *e* libere ſtare, morari in Ciuitate, *f* & burgis adiunctis ciuitati in ſtudio, & pro ſtudio legum, decretalium, Phyſicæ, Chyrurgię, Tabellionatus, & pro addiſcendo ſcribere, & cuiuslibet *g* alterius artis liberalis, abſque eo, quod capi poſsit *h* pro aliquo debito alicuius vniuerſitatis, publico, vel priuato, & ſi contrafieret, non valeat, & ſtatim relaxetur ſine aliqua expenſa, *i* & omni exceptione remota. Quod tamen non habeat locum, vbi ille fuerit principaliter nominatus, & obligatus in debito, vel hęres nominati, & obligati, pro quo capitur, & hoc vbi alias dictus debitor nominatus, vel hæres debitoris nominati, *k* de iure poſsit detineri, & hęc omnia aliquo *l* iure municipali non obſtante.

a Quilibet] Dictio hæc, Quilibet, comprehendit omnẽ qualitatem perſonarum, ut alibi notatum maxime ſtatuto ſupra in 1. vol. cap. 295. quilibet.

b Ciuitatis] Proprie qui intra muros habitant, & continentur, vt not. Hieron. de Monte, tracta. finium regund. cap. 5. in princ.

c Et Ducatus Mediolani] Quid veniat appellatione Ducatus, not. ſupra capitu. 130. vbicunque in verbo, de ciuitate.

d Et aliunde, vndecunque ſit] Comprehenditur, omnis etiam non ſuppoſitus, & non ſubditus.

e Libere, ſtare, & morari] † Ex hoc fauore ſtudii, quod
1 idem de iure communi, vt non poſsint capi ſcholares in ſtudiis, vt not Rebuff. tracta. de priuileg. Scholarium, in priuilegio 102. & ibi Rebuff. enumerat. 180. priuilegia Scholaribus conceſſa.

f Et Burgis adiunctis] Suburbijs ſcilicet, quæ autem ſint, not. Cœpoll. conſilio 15 numero 5. & 9. cum ſequentibus.

g Alterius artis liberalis] Hi omnes addiſcentes, & ſcholares gaudent priuilegiis, de quibus Rebuff d. tract. de priuileg. ſcholar. vt ibi per eum, priuilegio vltimo.

h Pro

Digitized by Google

h Pro aliquo debito] Siue ſit in modica, ſiue in magna quantitate, vt in ſimili notatum ſupra cap. 65. nullus, in verbo, pro aliquo debito.

i Et omni exceptione remota] Quæ exceptiones per hęc verba ſint remotæ, & quæ non, ſatis notatum ſupra cap. 42. ſi quis, in verbo, ſimili, 1. vol.

k De iure] Etiam municipali, & ſtatutario, de quo in 1. volum. cap. 267. pro debito, ſic importat dictio hæc, de iure ſimpliciter prolata, vt late notatum in præludijs, & alibi ſæpe.

l Iure municipali non obſtante] Concedente capturam contra debitores ex aliquibus caſibus notatis, d. capit. 167. pro debito.

Quod fugitiui capi poſsint, quolibet die etiam feriato. Cap. LXIX.

a QVilibet, b qui fugam fecerit c pro debito publico, vel priuato, d capi poſſit e quolibet die feriato, & non feriato, f in honorem Dei, & ſanctorum, exceptis diebus natiuitatis, & Paſchæ Epiphaniæ, & reſurrectionis, & Pentecoſtes Domini noſtri Ieſu Chriſti, annuntiationis & aſſumptionis B. Mariæ virginis, & natiuitatis S. Ioannis Baptiſtæ, & feſto D. Ambroſij protectoris noſtri, die ſeptimo Decembris. Et per hoc ſtatutum non intelligatur derogatū g decretis, & ordinibus mercatorum Mediolani, h & Ducalis cameræ, & quilibet qui fugam fecerit, vt ſupra, poſſit i per quemlibet creditorem, k vel quemlibet aliū de eius creditoris conſenſu, capi, l etiam propria authoritate, m cum licentia; & ſine licentia iudicis, dummodo captus, eadem die, vel ſequenti, n conſignetur in fortijs o alicuius Iuſdicentis, in cuius iuriſdictione captus fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Quilibet in qua perſona verificetur hæc dictio, & num. 2.*
3 *Clericus fugitiuus, vel ſuſpectus an poſſit capi à creditore laici, declara vſq; ad nu 6 & 7.*
8 *Creditor conueniens debitorem ſuum coram iudice incompetenti an amittat ius ſuum*
9 *Minor, & pupillus fugitiuus debitor, an poſſit capi, & nu. 10.*
11 *Bannitus debitor an poſſit capi pro debito, vt fugitiuus.*
12 *Hæres debitoris an poſſit capi.*
13 *Equus debitoris fugitiui an poſſit capi.*
14 *Quid in pecunia debitoris, & quid eo caſu ſententiarum ſit, num. 15. & 16.*
17 *Doctor qui actu legit, an poſſit pro debito capi.*
18 *Miles Armatæ militiæ an poſſit pro debito capi.*
19 *Fugitiui qui dicantur.*
20 *Mercatores fugitiui qui dicantur.*
21 *Debitor præparatus ad fugam an poſſit capi.*
22 *Debitor ſuſpectus de fuga poteſt capi, declara vſque ad numer. 26.*
27 *Debitor ſub conditione an poſſit capi pro debito, quid in debitore in diem.*
28 *Debitor pro debito litigioſo an poſſit capi.*
29 *Debitor pro nomine an poſſit capi*
30 *Captura quibus cauſis poſſit concedi contra debitorem ſuſpectum de fuga.*
31 *Et quomodo ſit exercenda.*
32 *Debitor vulneratorum à creditore cum capiēte relaxatur, amplia vt num. 33.*
34 *Captus pro debito appellat ſed non relaxatur.*
35 *Debitor non poteſt citare creditorem, vt perueniat Iuriſdictionē.*
36 *Captura debitores fugientes, quando ceſſet, & num 37.*
38 *Captura qualiter impugnatur.*
39 *Captura facta de facto, reuocatur, & condemnetur creditor in expenſis, num 40. & 41.*
42 *An poſſit denuo iuſtificari, & confirmari.*
43 *Debitor fugitiuus, vel ſuſpectus de fuga, an poſſit quolibet die, & in quocunq; loco capi, etiam quid ſit alienæ iuriſdictionis, vſque ad num 47.*
46 *Suſpectus de fuga an poſſit capi in loco, vbi ſit per tranſitum cum mercibus, & mulis.*
48 *Debitor detentus an poſſit recomendari in carceribus diebus feriatis.*
49 *Diſpoſitio loquens de ferijs Apoſtolorum, an habeat locum in ferijs Diuinamanæ.*
50 *Creditor excommunicatus an poſſit capere debitorem fugitiuum.*
51 *Quid in hærede creditoris.*
52 *Quid in Procuratore creditoris.*
53 *Vel in gerente ſe Procuratore, cum ratificatione.*
54 *Et an hoc intelligatur propria auctoritate, & quando, num 55. 56. cum duobus ſeqq. vbi notantur decem nouem caſus in quibus id poteſt fieri.*
59 *Statutum quod fugitiuus debitor poſſit propria auctoritate capi intelligitur ſecundum Ius commune.*
60 *Licentia Iudicis de capiendo debitorem ſuſpectum de fuga nō exigit citationem.*
61 *Idem in probanda ſuſpicione fugæ.*
62 *Suſpicio fugæ, quomodo probetur, & nume. 68. vſque ad num. 73.*
63 *Captura vt contra aliquem, vt ſuſpectum de fuga poſſit concedi quæ requirantur, vſq; ad num. 66*
67 *Forenſis poſſidens immobilia in eius territorio non poteſt dici ſuſpectus.*
74 *Creditor habens pignus præ manibus æquiualens credito ſuo, an poſſit iurare debitorem ſuſpectum, & fugitiuum capere, numer. 75.*
76 *Creditor non poteſt ſine licentia capere debitorem ſuum, & numer. 77.*
78 *Iudex competens ad concedendam capturam, contra debitorem fugitiuum, quis ſit.*
76 *Creditor qui debitorem fugientem acceperit tenetur conſignare, ſub pœna læſæ maieſtatis, & num. 80.*
81 *Idem in rectoribus locorum qui tales fuerint, vſque ad numer. 84.*
85 *Detentus in priuato carcere pro debito dicitur offendi.*
86 *Quid in bannito, qui poteſt impuni offendi.*
87 *Quid in Patre, & Domino detinente filium, vel ſeruum, & n. 88.*
89 *Quid in excedente terminos capturæ.*
90 *Carcere Priuatus quando inducatur, num. 91. & 92.*
93 *Debitor detentus per creditorē, quomodo ſit conſignandus in manibus Iuſtitiæ.*
94 *Conſignatio debitoris detenti in cuius Iudicis manu fieri debent.*
95 *Quid ſi captus eſt clericus.*
96 *Detentus vt ſuſpectus relaxandus eſt fideiuſſori.*
97 *Fideiuſſio præſtanda per debitorem detentum, vt ſuſpectum qualis eſſe debeat.*

a QVilibet] † Procedit tam in patrefamilias, quam
1 filiofamilias, vt not. Caccialup. tract. de debitore ſu-
2 ſpecto, quæſt. 5. princ. num. 8. † Comprehenditur & de iure communi fœmina fugitiua, vt not. Brun. tract. ſuper conſtit. in verbo, fœmina, pro delicto, verſ. quod verum, declarando, vt late per Caccialup. d. tract. de debitore ſuſpecto, q. 5. princ. quæſt. 7. num. 23. Verum obſtat diſpoſitio ſtatuti, ſupra in 1. vol. cap. 243. minores, in mulieribus bonæ famæ.
3 † Clericus quoque fugitiuus, vel ſuſpectus de fuga poteſt capi à creditore, etiam à laico, Abb. in cap. cum non ab homine, n. 12. & 13. vbi omnes canoniſtæ, & præcipuæ Alciat. nu. 94. de iudic. Ripa reſpon. 23. nu. 8. & 9. de legib. lib. 1. Iaſ. in l. vinum, nu. 5. cum additio. ibi, ff. ſi cert. petat. & relatiue, in §. supereſt, nu. 96 Inſtitut. de actio. Marſi. tract. bannit. in
4 verbo, capti, nu. 39. 43. & 44. † vbi dicit eo caſu non incurrere capientem pœnam excommunicationis, idem in verbo, iudice, nu. 221. Brun. iun. de ceſſ. bonor. quæſt. 3. principali, num. 17. Caccialup. d. tract. de debitore ſuſpecto, quæſt. 5. principali, num. 19 & 21. Marſil. ſingula. 43. notatur etiam in addit. ad Orian. in cap. quoniam contra, cap. 3. de recuſ. nu. 7. verſic poteſt etiam, de probat. Ioan. de Arno ſing. 86. Mynſig. obſeruatione 65. cent. 2. Ripa in cap. 1 num. 88. ampl. 10. de iudic & reſponſ. 13. num. 8. & ſeq. lib. 1. Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de captura, num. 27. Vrſill. ad Afflict. deciſio. 173. nu. 3. Rebuff. tract. de literis oblig. artic. 6. gl. 3.
5 num. 76. verſic. quinto amplia, † declarando tamen, vt nō poſſit ſuſpectus de fuga capi à creditore ſine licentia iudi-
6 cis Eccleſiaſtici, vt per eum. † In omnem caſum debet captus duci ad iudicem Eccleſiaſticum, vt not. declarando Iaſ. d. l. pupillo, § ſi quis vnus, nu. 2. ff. de oper. nou. nunt. Marſil. d. verbo, iudice, nu. 221. idem tradit Menoch. tracta. arbitr. lib. 2. cent. 2. caſu 180. n. 22. & 23. Borgn. deciſ. 3. n. 26.
7 † alias incideret in excommunicationis pœnam, vt ibi per eum, Decia. conſil. 118. vol. 3. Caball. in milleloquio 646. 2. parte, & in conſtitut. Tridiana, lib. 7 cap. 17 gloſſa B num. 3.
8 † Imò etiam amittit ius crediti conueniens coram iudice incompetenti, Ioan de Arno, comment. 9. declarando, vt per
9 eum. † Pupillus tamen fugitiuus non poteſt capi, vt not. Caccialup. d. tract. de debit. ſuſpect. q. 5 princip. in princ.
10 nu. 1. † Minor autem fugitiuus vbi ſit pubes, poteſt capi, de-
11 clarando, vt per eundem ibi, quæſt 2. n. 2. cum ſeq. † Banni-

Digitized by Google

tus ſemper fugitiuus cenſetur, ideo poteſt ſemper capi, Bal.
l. 1. num. 5. verſicu. ſed nunquid, C. qui bon. cede. non poſ-
ſunt Marſil. d. §. aggredior, num. 92. & 93. Duen. regu. 175.
12 debitor fugitiuus, ampliat. † Debitor non ſolum princi-
palis, ſed etiam eius hæres poteſt capi, ita Rebuff. d. tracta.
de literis oblig. art. 6. gl. 3. num. 74. Duen. d. regu. 175. debi-
13 tor, ampliat. 2. † Perſona non ſolum fugitiua poteſt ca-
pi, ſed etiam equus alicuius fugitiui propria authoritate
Domini eius capi poteſt, ita Alexand. conſ. 64. nu. 4. volu. 3.
14 † Idem in aliqua pecunia debita creditori per aliquem fu-
gitiuũ, vt not. Duen. d. reg. 175. debitor, ampliat. 2. Burſat.
15 conſ. 139. num. 76. volum. 2. † dum tamen notificetur, &
conſignetur iudici, vbi ſit pecunia debitoris, vt not. Iaſ. §.
16 ſupereſt, nu. 81. Inſtit. de actio. † Vbi autem res capta ſit
propria creditoris, ſufficit notificatio ſola, ita Alex. d. conſ.
17 64 nu. 5. volum. 3. † Ceſſat tamen hæc diſpoſitio in De-
ctore actu legante, ſecus in alijs, ita not. Caccialup. d. trac.
18 de debitore ſuſpecto, quæſt. 5. prin. q. 4. † Non etiam ha-
bet locum in milite, qui militauerit in armata militia, Duẽ.
d. reg. 175 debitor, limit. 2.

b Qui fugam fecerit] † Fugitiui qui dicantur, not. Ca-
19 ſtrenſ. conſil. 472. num. 1. volum. 1. Iaſ. §. ſupereſt, n. 68. cum
ſeq. Inſtit. de actio. Caccialup. tract. de debitore ſuſpecto, q.
1. princ. Socin. ſen. conſ. 1?3. n. 2. & 3. volu. 3. & conſ. 99. n.
2. volum. 4. Bonacoſſ. in q. crimin. verbo, fugitiuus, in prin-
20 cip. † Mercatores qui dicantur fugitiui, not. late Bald. cõ
ſil. 250. volum. 1. idem Benuenut. Stracha, tract. de decoct.
idem notatur in nouis conſtit. tit. de offic. Abb. Mercat. c.
21 quicunque. † Diſpoſitio hæc, vt quis poſſit capi a credi-
tore, habet locum etiam in præparato ad fugam, ita not. Ri
pa cap. 1. nu. 88. ampl. 1. de iud & reſponſo 27. nu. 8. & 10.
de legib. Rebuff. tract. de literis oblig. art. 4. glo. 3. & art. 6
glo. 3. nu. 73. Marſil. tract. bannit. in verbo, capti, nume. 45.
22 † Suſpectus de fuga pariter poteſt capi, vt not. Alex. conſ.
64. nu. 13. & 14. vol. 5. Iaſ. §. ſupereſt, n. 79. Inſtitut. de actio.
Ripa dicto cap. 1. num. 88. ampliatione 5. Rebuff. dicto tra
cta. artic. 11. gloſſa 3 num. 17. Præcedentibus tamen requiſi-
23 tis, de quibus infra dicetur. † Qui tamen vere ſit ſuſpectus,
non præſumptiue, ita Borgnin. deciſio. 1. num. 4. & num. 37.
& 38. Ripa in reſponſio 13. nume. 8. & 10. de legib. lib. 1.
Pet. Pede. de iure ſiſtendi, & manus iniectione, cap. 11. num.
24 2. volu. 1. † In dubio autem præſumitur ſoluendo, vt eui-
tet ſequeſtrum, Borgnin. deciſio. 3. nume. 34. & deciſio. 28.
25 nume. 21. † Statutum loquens de fugiente, vt puniatur,
non comprehendit latitantem vt fugiat, Bonacoſſ. in queſt.
crimin. in verbo, fugitiuus, verſicu. ſtatutum puniens, ii. pri-
26 mo. † Nam etiam comprehendit exeuntem animo redeũ-
di, qui ſtatim redijt, Bonacoſſ. d. loco, verſicu. ſtatutum pu-
niens fugientem.

c Pro debito] † Habet etiam locum in debito conditio-
27 nali, vel in diem, ita not. Iaſ. § ſupereſt, nu. 77. & §. ſed hæc
quidem, nu. 11. Inſt. de actio. Ripa d. cap. 1. nu. 88. ampl. 8.
de iudic. Caccialup. d. tract. de debit. ſuſpect. q. 3. prin. in
28 prin. † Procedit etiam ſi pendeat lis ſuper dicto debito, vt
not. Ripa d. cap. 1. nume. 88. ampl. 6. de iudic. idem ſi pen-
deat appellatio ſuper dicto credito, ita not. Ripa d. ca. 1. nu.
29 88. ampl. 7. de iudic. † Non procedit ſi ſumma debiti ſit
minima, ita Ripa d. cap. 1. nu. 88. limit. 4. de iudic. Caccia-
lup. d. tracta. de debitore ſuſpecto, quæſt. 3. princ. numer. 2.
verſ. tertio verum, vſque ad fin. Soci. reg. 111. debitor fugi-
tiuus, limit. 1. Secus eſt in fauorabilibus, vt notatum ſupra
cap. 65. nullus, in verbo, pro aliquo debito.

d Capi poteſt] † Captura poteſt duabus de cauſis fieri;
30 vno modo pro iudicio inchoando, & docendo de iuribus
ſuis, ad hoc vt ſuſpectus debitor condemnatus per ſentẽtiã
poſſit creditum eius ſatisfacere; Alio modo, pro ſolutione
conſequenda virtute ſententiæ, vel executionis, Curt. ſen.
tract. de ſequeſtrat. quæſt. 14. colum. 2. Purpurat. conſil. 20.
num. 5. vol. 1. Bero. conſ. 110. num 2. & 3. vol. 3. Borg. deci-
31 ſio. 1. nu. 39. † Debet tamen capi ciuiliter, cum non vul-
nerando, alias ſi creditor eum vulneret, perdet creditum, ni-
ſi ſe telo defendat debitor Iaſ. d. §. ſupereſt, nu. 75. cum ſeq.
32 pulchre Ripa d. num. 88. limit. 3. † Et ſi vulneretur in actu
capturæ à capiente, conſignatus iudici relaxatur, vel male
detentus, & capiens punitur de vulnere, Marſi. d. verbo. ca-
33 pti, nu. 47. † Fallit ſi volenti capere debitor reſiſtat, quia
poteſt etiam impune occidi, idem Marſ. d. tract. in verbo,
34 ab offenſis, nume. 22. & 23. & in l. 1. num. 106. † Amplian-
do etiam in Procuratore creditoris, nu. 107. ff. ad leg. Corn.
de ſica. † Captus etiam quod appellet à captura, non tamẽ
35 relaxatur, Borg. deciſio. 1. n. 48. † Non poterit tamẽ cita-
35 ri uerbaliter à creditore, vt præueniat iuriſdictionem, ita
not. Abb. cap. 1. n. 23. verſi. an autem, de iudic. ſequitur, ſe-
tendo Iaſ. d. §. ſupereſt, nu. 97. & Ripa d. nu. 88. limitatio. 8.
36 † Ceſſat pariter captura, vbi debitor fugiens dimittat tot
bona ad quantitatem debitam creditori, Ripa, ibi, limit. 5.
37 † Vel creditor pignus æquiualens habeat penes ſe, Duen. d.
38 regu. 175. limit. 1. † Captura ſi fuerit obtenta, & facta
qualiter impugnetur, not. late Caccialup. d. tracta. q. 11.
39 princip. † Captus de facto quod poſſit de facto relaxari,
etiam ſine citatione, notat Roman. conſil. 320. nu. 5. Socin.
40 tracta. de citat. artic. 20 quæſtio. 24. nu. 71. verſic. poſtremo
notatum, in cap. 242. in verbo, idem quando ſupra, volu. 1.
41 † Et vbi iniuſte facta ſit, cõdemnatur capiens in expenſis,
damnis, & intereſſe, ita not. Benuenut. Stracha, tracta. de
mercatura tertia particula, vltimæ partis, nu. 18 Borgn. de-
42 ciſ. 1. nu. 4. & 37. & deciſio. 3. † Captura minus rite cõ-
ceſſa, an poſſit de nouo iuſtificari, & confirmari, late notatũ
ſupra, volum. 1. ca. 242 aliquis, in verbo, idem quando de-
tentio iudicialis.

e Quolibet die feriato] † Captura hæc ſicut poteſt fieri
43 quolibet die feriato, an etiam poſſit reuocari quolibet die
feriato, diſcutit Caccialup. d. quæſt. 4. princ. Verũ hoc
decidum ſupra cap. 257. carceratus, vol. 1. vbi cauetur, quod
44 ratis quolibet die reddendum ius. † Fugitiuus ſicut poteſt
capi quolibet die feriato, poteſt etiam capi quolibet etiam
prohibito, veluti in domo, ita etiam arguendo de tempore
ad locum, not. Iaſ. d. l. vinum, nu. 5. ff. ſi cert. peta. idem not.
Rip. d. cap. 1. nu 88. ampl. 4. de iudi. & ſupra notatum c. 65.
Nullus, in princ. vbi etiam notatum, vtrum poſſit capi in ec
45 cleſia. † Poteſt etiam capi per creditorem, in aliena iuriſ-
46 dictione, vt notat Duennas, d. reg. 175. debitor, ampl. 5. † Su
ſpectus quoque de fuga poteſt capi etiam in loco, vbi ſit
per tranſitum, vel cum mercibus, ſi moretur, licet ibi non ſor-
tiatur forum, ad hoc vt præſtet fideiuſſorem de ſtando iuri,
ita Borgn. deciſio. 1. nu. 13. Gaſpar. Gabell. in milleloquio
645. 2. parte, tamen ibi non poteſt iurari ſuſpectus, Borgn.
d. deciſ. 1. nume. 5.

f Etiam in honorem Dei, & Sanctorum] † Idem de iu-
47 re communi, etiam in die dominico, ita Aucharan. conſil.
123. num. 8. Iaſ. l. cui iuriſdictio, nu. 15. ad fin. ff. de iuriſd.
omn. iud. & d. l. vinum, nu. 3. 4. & 5. ff. ſi cert. pet. Rip. d. nu.
89. ampl. 3. Marſil. d. verbo, capti, nu. 28. & 42. verſic. an hoc
verum, Socin. reg. 111. debitor fugitiuus, in princ. idem So-
cin. ſen. conſ. 99 n. 6. vol 4. idem cauetur in lib. 4. cõmunium,
in verbo, debitor capi, verſic. & ſi iudex, Borg. deciſio. 1. nu.
48 41. † Non tamen poteſt recommendari his diebus, Marſ.
d. verbo, capti, nu. 22. Borg. ibi n. 42 vbi adducit rationem
49 differentiæ, quia ceſſat ſuſpicio fugæ. † Statutũ ſi loque-
retur de ferijs Apoſtolorum, intelligeretur etiam de ferijs
D. Mariæ, ita Gallin. tract. de verb. ſign. lib. 8. cap. 2. num. 3.

g Decretis, ordinibus mercatoribus] De quibus nouiſſi-
me cauetur in nouis conſtit. tit. de offic. Abb. mercat. c. qui-
cunque, vbi diſponitur, mercatores fugientes poſſe capi &
ſuſpendi furcis, declarando vt ibi.

h Et Ducalis cameræ] Diſponentibus, nõ ſolũ fugitiuos,
ſed etiã alios poſſe capi diebus feriatis pro debito fiſcali.

i Per creditorem] † Habet locũ etiã in creditore excõ-
50 municato, vt poſſit capere debitorem fugitiuũ, ita not. Ripa
51 d. c. 1. nu. 88 ampl. 11. de iudic. † Procedit etiã in hærede
creditoris intra tempus conficiendi inuentarium, idem Ri-
pa ibi, ampl. 9 & Rebuff d. tract de literis oblig. art. 6 gl. 3.

k Vel quemlibet alium de eius creditoris conſenſu] † Ve
52 luti ſi ſit eius Procurator, vt tradit Ripa d. loco, ampliatio.
2 Iaſon. d. §. ſupereſt, nu. 78 & Marſil. dicto verbo, capti, nu.
53 46. Caccialup. dicto tract. 2. quæſt. 2. principali. † Idem ſi
non ſit Procurator, ſed ſecuta ratificatio poſt capturam, ita
Alexand. conſil. 133 num. 8 volum 6.

l Etiam propria authoritate] † Idem not. Iaſ. d. §. ſu-
54 pereſt, nu. 71. cum ſeq. cum addit. ibi, & d. l. vinum, num. 3.
verſi. quarto illud, Ripa d. nu. 88. in princ. Marian. Soc. in c.
propoſuiſti, n 3 de for. compe. Marſi. tract. bannit. d. verbo,
capti, n. 42. Caccialup. d. loco, quæſt. 4. princ. num. 10.
cum ſeq. idem Marſi. ſing 243. Rebuff. d. tract. art. 6 glo. 3.
nu. 70. & tract. de priuil. ſcholar. priuil. 97. num. 5. Duen. re-
gu. 175 debitor fugitiuus, Menoch. tract. recuper. remed. 10.
nu. 53. idem in lib. 4. communium, in verbo, debitor capi,
55 verſi. ſed nota. † Quod quidem permittitur contra regu-
las iuris communis, ex quo eſt periculũ in mora, ita Gallin.
56 tract. de verbor. ſignif. lib. 10. cap. 29. num. 19. & 20. † alias
non licet priuato capere debitorem propria authoritate,
Bartol. in l. fin. num. 2. ff. ad leg. Iul. pecul. dempto hoc caſu.

† Debitor

Digitized by Google

57 † Debitor non poteſt capi à creditore propria authoritate,
etiam quod initium ſic fuerit pactum inter eos, quod pa-
ctum inane eſt, & ſuperfluum occupat membranas, vt not.
Ang. originaliter, in l. nemo poteſt, num. 1. ff. de leg. 1. Cot-
ta poſt alios, ſuis memor. in verbo, clauſula generalis, verſ.
& idem in clauſula, cum accumulatis ſupra, capitulo 167.
pro debito, in verſ. poſſit perſonaliter capi, vel in verbi no-
58 tatum. † Caſus nouemdecim, in quibus quis poteſt pro-
pria authoritate capere hominem, vel animal, & ius ſibi
dicere, not. Spec. tit. de actore, §. 1. col. 19. nu. 55. vſque ad
59 nume. 59. verſ. item quod vult. † Statutum ſi diſponeret
poſſe capi ſuſpectum de fuga, intelligeretur ſecundum iu-
ris communis diſpoſitionem, præcedente probatione ſuſpi-
cionis fugæ per iuramentum, vel aliter, ita not. Gallit. d.
lib. 8. cap. 9. num. 7.

m Cum licentia]. † Quando impetratur licentia à iudi-
60 ce, & ſic iudex adhibetur in probatione fugæ debitoris, non re-
quiritur citatio partis, ita not. Felin. ca. cum non ab homi-
ne, num. 12. verſic. limita tertio, de iudic. Iaſ. §. ſupereſt, nu.
89. Inſtit. de actio. Caccialup. d. tracta. de debitore ſuſpect.
61 quæſt. 5. num. 11. † Quod idem dicitur in proban-
da ſuſpicione fugæ, vt not. Scribentes locis allegatis, idem
Gabriel. communibus, titu. de ſuſp. concl. 1. num. 287. &
conſ. 442. & 444. Ratio in promptu poteſt allegari, ex quo
periculum eſt in mora, ideo non requiritur citatio, ita Ti-
62 raq. tract. res inter alios, nu. 9. verſ. tertio limita. † Suſpi-
cio autem fugæ probatur coniecturis arbitrio iudicis, tra-
dit Rom. conſ. 340. num. 3. Soc. ſen. conſ. 113. nume. 2. vol.
3. Caccial. late d. tract. de debitore ſuſpecto, q. 1. in princ.
63 num. 11. † Quæ coniecturæ, & quæ requiſita ſint neceſ-
ſaria, vt contra aliquem virum ſuſpectum de fuga poſſit con-
cedi captura, not. Octau. cap. quoniam contra, cap. 3. de re-
cuſat. num. 5. de probatio. Dec. conſil. 75. per totum, Ripa
lib. 1. reſpon. 13. num. 8. & 18. Marſil. tract. bannit. in verbo,
capti, nume. 49. vbi relatiue loquitur, idem late notat ſuo
ſingul. 282. Socin. tractatu de citation. art. 20. n. 62. vſque
ad numerum 71. Cotta ſuis memorab. in verbo, debitor nõ
poteſt, verſic. nunquid autem. Socin. ſen. conſil. 99. nume. 3.
volum. 4. Caccialup. d. tractatu de debitore ſuſpecto, quæſt.
6. principali, Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 1. caſu 87.
Borgnin. deciſio. 2. num. 38. Petr. Perch. tractatu de iure li-
ſten. & man. iniect. cap. 21. num. 2. volum. 1. diuerſorum aſ-
64 ſecurat. † Inter alia requiritur quod debitum ſit liqui-
dum, vt not. Octan. d. cap. quoniam contra, ex pre. de recu-
ſat. num. 5. de probatio. Dec. conſil. 75. num. 1. verſic. 5. Iaſ.
d. §. ſupereſt, num. 85. Inſtitut. de actionibus, Socin. ſen d.
conſil. 113. num. 3. volum. 3. idem Rolandus à Valle, con-
ſil. 65. num. 18. & 19. volumine 3. Secundo requiritur quod
ſuſpicio oriatur poſt debitum contractum, ſecus ſi tempo-
re contractus adeſſet, ita notat Iaſ. d. §. ſupereſt, numer. 82.
verſic. prædictam concluſionem, Inſtit. de action. Ripa d. c.
1. num. 88. limitatio 3. de iudic. Socin. reg. 121. debitor fu-
gitiuus, limit. 2. Marſil. d. tracta. bannit. in verbo, capti, nu.
47. Caccialup. d. tracta. ſuo, quæſt. 6. princip. num. 19. cum
ſequent. Mattæus ſingu. 291. Vrſill. ad Afflict. deciſio. 170.
num. 4. Menoch. tracta. arbitr. lib. 2. cent. 1. caſu 87. nu. 16.
65 Rolandus à Valle, conſil. 65. num. 8. 9. & 10. volum. 3. †
Et ſic requiritur deterioratio poſt contractum debitum,
ita notat late Borgnin. deciſio. 2. numer. 19. verſic. & etiam.
66 † Fallit vbi creditor ignoraſſet tunc temporis eius condi-
tionem, Borgni. ibi, num. 20. Faciunt tradita per Bald. cõſil.
67 338. volum 4. † Forenſis etiam poſſidens bona immobi-
lia in eius territorio, (licet hic non poſſideat) non poteſt dici
ſuſpectus hic, ita Dec. d. conſil. 75. colum. 3. verſic. 8. Borg.
deciſ. 2. num. 39. Rimin. iun. conſil. 402. nume. 4. & ſequent.
& num. 12. volum. 4. maxime ſi ſint ſub eodem Principe, vt
68 ibi per eum. † Sufficit tamen ſi tempore contractus cœ-
piſſet dilapidare debitor, vt tradit, declarando Iaſ. d. §. ſu-
69 pereſt, num. 87. † Suſpicio autem fugæ vtrum poſſit pro-
bari per iuramentum creditoris, vt captura concedatur in-
ter ſe ſcribentes ſunt diſſentientes, & vtrinque ſunt opinio-
nes communes, vt tradit Dec. conſil. 75. num. 1. verſi. 4. &
Iaſ. d. ſuo §. ſupereſt, num. 91. cum addit. ibi, not. Soc. tract.
de citat. art. 20. numer. 63. Io. de Arno. caut. 50. Cotta ſuis
memorab. in verbo, debitor non debet. Opiniones contra-
rias recitat Caccialup. d. tract. quæſt. 6. principali, num. 9.
cum ſequentibus, latius Duennas d. reg. 175. debitor fugi-
70 tiuus, ampliat. 3. † Primam autem opinionem, quod con-
cedatur cum dicto iuramento, vti communiorem & quæ ſer-
uatur per totum mundum, firmat Plot. ſuo indice, ad l. ſi
quando, in verſi. debitor qui alias ſit, & in l. ſi quando, nu.
867. C. vnde vi, ſequitur Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 1.
caſu 87. num. 3. Rol. à Valle, conſi. 65. num. 5. cum duobus
ſeq. licet nu. 10. verſ. tertio facit, cum ſeq. arguat in cõtra-
rium, vol. 3. modificando tamen eam primam opinionem,
vt per eum, num. 26. verſi. reſtat modo, cum tradit in ſuo lib.
4. communium, in verbo, debitor capi, ut ibi dicitur, hanc
ſequendam, cum celeritatem negotium poſtulet, ſaltem vt
caueatur per ipſum debitorem, de iudicio ſiſti, & ita etiam
71 Mediolani practicatur. † Item eundem creditor ſancta quatri-
duum, ſub pœna teneatur capturam notificare de ordine Se-
72 natus ſuper inde edito ad obuiandum fraudibus. † Et iu-
ramentum hoc debet à iudice deferri, alias non tenet, i-
ta Rol. à Valle, d. conſ. 65. num. 20. ad lib. & nu. 37. & volu. 3.
73 † Quicquid ſit autem, quod pro paruo debito qui non
poſſit allegari, vel iurari ſuſpectus de fuga, non. Hunc ſingu-
larem cum addit. ibi Tiraq. tract. de iudic. in exequ. verſic. 34.
74 † Creditor pariter habens pignus in manibus, pro tuitione
credito ſuo, non poteſt iurare debitorem ſuſpectum, ita
not. Cotta ſuis memorabil. in uerbo, creditor habens, &
verbo debitor non debet, in prin. † Sicut etiam eo caſu nõ
75 poteſt detinere debitorem fugitiuum, ut not. Duen. d. reg.
175. debitor fugitiuus, limit.

l Et ſine licentia] † Idem de iure communi, not. Abb.
76 in ca. 1. n. 33. verſ. item dic. cum addit. ibi de iudic. Soci. ſen.
77 conſ. 113. nu. 4. vol. 3. & conſ. 99. num. 4. & uol. 4. † Quod
tamen declarat Iaſ. d. § ſupereſt, nu. 74. Inſtit. de actio. pro-
cedere, ubi non poſſet haberi copia iudicis, quod idem fir-
mat Rip. d. ca. 1. n. 88. limitatio 3. de iudi. & ſic in hac parte ſta-
tutum hoc iudiſtincte loquens ampliaret diſpoſitionem iu-
ris communis prænarratam.

k Iudicis] † Quilibet iudex etiam incompetens poteſt
78 valide concedere hanc capturam contra debitorem fugi-
tiuum, & ſuſpectum de fuga, ita not. Iaſ. poſt alios, d. §. ſu-
pereſt, num. 95. Inſtit. de actio. idem not. l. cui iuriſdictio,
num. 15. ff. de iuriſdictio. omnium iudicum, Marſil. tractat.
bannit. in verbo, his pendet, num. 185. & num. 186. Boſſ. ſua
praxi criminal. titulo de confeſſis, num. 53. Mynſing. obſer-
uat. 65. cent. 2. late Caccialup. d. tracta. de debitore ſuſpecto
quæſtio. 4. princip. cauetur etiam in libro 6. communium,
in verbo, fuga ſuſpecto, communem dicit allegando Boſſ.
d. loco, Roland. à Valle, conſil. 65. num. 5. volum. 3. licet nu.
28. verſi. tertio non obſtat, eam vti falſiſſimam cauetur re-
probare ſaltem vbi non ſit periculum in mora, ſecus ſi aga-
tur contra ſolum ſuſpectum de fuga, vt ibi per eum, d. num.
28. verſic. ſecundo reſpondeo, vel quod ſaltem conſignã-
dus ſit iudici competenti, vt ibi per eum, verſic. vlterius di-
citur.

l Dummodo captus] Intelligi debet quando capiatur
per creditorem propria authoritate. Nam tunc debet cõ-
ſignari iudici, vt not. Marian. Soc. in tract. citat. art. 4. qu.
2. num. 8. Rolan. à Valle, d. conſi. 65. num. 28. verſ. vlterius
dicitur, vol. 3.

m Eodem die, vel ſequenti] † In hoc ampliatur diſpo-
79 ſitio iuris communis ex qua capiens tenetur conſignare ca-
ptum propria authoritate intra horas 20. alias pœnam pri-
uati carceris incurrit, Bar. in l. capite 6. num. 3. ff. ad l. Iul.
de adulter. Bal. in auth. ſiue, in prin. C. de act. & oblig.
Alex. conſ. 64. num. 5. & 6. vol. 3. Iaſ. §. ſupereſt, num. 30. In-
ſti. de act. Rip. cap. 1. numer. 98. limit. 1. & 2. de iud. Marſ.
tract. bannit. d. verb capti, num. 38. Caccialup. tract. de de-
bit. ſuſpect. quæſt. 22. Gigas tract. de crimi. læſæ maieſta-
80 tis, in prin. quæſt. 35. nume. 1. † vbi etiam dicit incurri
crimen læſæ maieſtatis, Paris de Puteo, tract. ſyndic. Char-
ta mihi 24. verſic. officialis deſtinati, Ioan. de Arno. com-
ment. 82. Clar. ſua praxi crim. §. fin. quæſtio. 68. verſi. pri-
uatum carcerem, vbi dicit eſſe pœnam mortis naturalis re-
tinenti vltra horas 20. Et dicitur incurrere crimen læſæ ma-
ieſtatis, vt ſupra dictum, & not. Conrad. Laudenſis, rub. de
81 priuato carcere, in princ. † In quam pœnam incurrunt
Rectores locorum, qui eam tolerant, nec inquirunt, ita Cõ-
82 rad. d. loco, ibi, hocque in rubrica de carcerat. n. 4. † Con-
cluſionem illam limitando non procedere in Cardinalibus,
83 not. Menoch. tract. recup. reme. 9. nume. 193. ad fi. † Hanc
concluſionem limit. Boer. deciſ. 175. in princ. Carer ſua
praxi crim. §. circa quartum, numer. 109. cum ſeq. Limitat
etiam octo modis Gigas, d. quæſt. 35. Inter alios tradit eũ,
84 † quando meretrix tenetur incluſa, & carcerata cauſa libi-
dinis, quia tunc non committitur pœna priuati carceris, quã
limitationem not. Barr. l. verum, in fi. ff. de fur. Barbat. conſ.
63. num 8. vol. 4. Affl. in conſt. regni, rub 10. de violent. me-
retri. num. 14. lib. 1. Marſil. l. vnica, num. 27. C. de rap. virg.
idem Carer d. ſua praxi. §. homicidium, il 2. num. 24 & d. §.
circa quartum, nume. 126. & 176. Neuiz. Sylua nupt. lib. 4.
num.

Digitized by Google

num. 46. verſi. quarto limitatur ibi, facit quia includens,
Boer. deciſ. 316. num. 11. verſic. quinimo, Menoch. tract. ar-
85 bitr. lib. 2. cent. 4. caſu 360. num. 62. † Dicitur etiam of-
fenſio in perſonam deterio in priuato carcere, Marſil. tract.
86 bannit. in verbo, ab offenſis nu. 9. † Poteſt etiam impune
detineri in carcere priuato bannitus, qui poteſt impune of-
fendi, ita Marſ. ibi, in verbo, carcerati, num. 62. verſi. carce-
87 ratus, Carer. d. §. circa quartum, nume. 119. † Ampliando
etiam quod non eſſet bannitus, ſi tamen credebat cum ban-
88 nitum, id eius iuramento atteſtans, Io. de Arno. cauc. 29. †
Idem in patre, & Domino detinente filium, vel ſeruũ, quia
dicitur cauſa carcerationis, idem Io. de Arno. comment.
89 176. † Idem dicendum in caſu huius ſtatuti, ſi capiens
excederet terminum hic limitatum ad conſignandum, quia
90 incurreret pœnas illas priuati carceris. † Priuatus quo-
que carcer inducitur per ſtatuta Mediolani criminalia, ſi
quis per triduum retineat per ſe captum abſq; conſignatio-
ne, ita cauetur in ſtatuto de homicid. rubr. de pęna tenentis,
91 incipit, tenens, ſeu exercens. † Non diceretur tamen tene-
re per triduum, ſi vno tempore teneat per vnum diem, &
alio tempore per duos, vt fiat cumulatio, cum ſimus in odio
92 ſis, Marſ. in tract. bannit. in verbo, armis, num. 10. † Priua-
tus etiam carcer dicitur qui exercetur per aliquem nullam
iuriſdictionem habentem, ita Conra. d. rub. de carcer. num.
4. verſ. priuatus vero.

n Conſignetur in fortijs] † Hoc quando fit per credito-
93 rem propria authoritate, vel cum licentia, vt not. Ro. à Val
le. d. conſi. 65. nume. 28. verſi. vlterius dicitur, volum. 3. idẽ
cauetur in lib. 4 communium, in verbo, debitor capi, verſ.
ſed nota.

o Alicuius iuſdicentis] † Etiam incompetentis, quando
94 fit ad euitandum periculum priuati carceris, vbi non poſ-
ſit tam cito conſignari iudici competenti. Nam et debet
tandem conſignari, vt not. Rolan. à Valle, d. conſil. 65. nu.
95 28. verſi. vlterius dicitur, vol. 3. † Et ſi captus eſt clericus
debet conſignari iudici Eccleſiaſtico, ita Menoch. tract. ar-
96 bitr. lib. 2. cent. 2. caſu 180. num. 22. & 23. † Detentus, vti
ſuſpectus de fuga relaxatur fideiuſſori de ſtando iuri, tunc
contra eum agitur ordinaria via, ita Borgn. deciſ. 1. numer.
97 19 verſi. & ſuprascripta. † Fideiuſſionem hanc non tene-
tur date de iudicatum ſoluendo, alias ſe grauaret pro ſi qui
iudicium coram iudice etiam incompetenti, ita no. Cępoll.
conſil. 19. num. 6 in ciuilibus, Rebuff. tract. de literis oblig.
art. 6. gloſſ. 3. num. 55. Rota Peruſ. deciſ. 41. num. 5. parte 1.
Joſeph. Ludou. Rota Lucana deciſ. 51. num. 3. & 5. Gaſpar.
Cabal. in milleloq. 643. Borg. deciſ. 1. num. 11. 12. & 39.
Petr. Pecul. tract. de iure ſiſtendi, cap. 13. nu. 6. vol. 1. diuer-
98 ſorum de aſſecurat. † Fallit, niſi tractaretur de executio-
ne ſententiæ, quia teneretur fideiubere de iudicato ſoluen-
do, Curt. ſen. tract. de ſequeſt. quæſt. 14. col. 2. Bero. conſ. 10.
numer. 2. & 3. vol. 3. Purpurat. conſi. 20. numer. 5. vol. 1.
Alexan. Sciatic. in praxi iudic. Bononien. capit. 11. num.
13. & ſeq.

De perſonis, & pignoribus indebite captis, relaxandis, ſine vlla expenſa. Cap. LXX.

1 SI contingat aliquem capi, vel pignori *a* indebite ro-
bari, vel nouitatem, aut exequutionem fieri *b* contra
formam ſtatutorum communis Mediolani, *c* ſtatim, *d*
ſine vlla expenſa relaxentur, aut reuocentur, *e* & ipſo iure
pro reuocatis habeantur, ſub pœna Iuſdicenti librarum vi
gintiquinque Imperialium, applicanda pro medietate cõ-
muni Mediolani, & pro altera indebite moleſtato, & ſub pę
na ſeruitori, & famulis librarum ſexdecim Imperialium,
applicanda, vt ſupra. Quæ pœnæ, *f* ipſo iure, & incon-
tinenti exigantur, *g* & durantibus officijs. Quam pœnã,
ſi ſeruitor, & famuli non ſoluerint, ponantur ad cathenam,
ubi ſtent per vnum diem. Si autem prædictis Iuſdicentri-
bus tantum contrafacientibus ex forma ſtatutorum appo-
ſita eſſe reperiatur maior, vel minor pœna pecuniaria, in il-
la mulctentur, & illa exigatur, vt ſupra. Et ipſis ſeruitori,
& famulis volentibus contrafacere, vel moleſtare cõtra for
mam, vt ſupra, *h* poſſit reſiſti de facto. Et vicarius pro-
uiſionum communis Mediolani ſit cognitor, & exequutor
huius ſtatuti, ita tamen, quod per hoc non derogetur iuriſ-
dictioni protectorum carceratorum Mediolani.

S V M M A R I V M.

1 Captura indebita quando dicatur, & quæ pœna ſit.
2 Captura minus rite conceſſa an poſſit nouo iure confirmari.
3 Captura contra formam ſtatuti eſt nulla.
4 Captura conceſſa de facto reuocatur, & an illi poſſit reſiſti, vſque ad num. 7.

a INdebite] † Captura indebita dicitur etiam quando
1 obtinetur a iudice incõpetente, & eo caſu creditor amit-
tit creditum, & tenetur etiam actione iniuriarum, ita Cotta
ſuis memorab. in verbo, creditor faciens, in princ. & late
Roland, à Valle, conſil. 65. numer. 26. ad finem, & 27. vo-
2 lum. 3. † Captura minus rite obtenta, & facta, an poſſit ex
bono iure iuſtificari, & confirmari, not. Cotta in d. verbo, cre
ditor faciens, verſi. tamen in contrarium, declarat Caccia-
lup. tract. de debitore ſuſpecto, qu. 14. prin. Menoch. tract.
adipiſc. remed 5. n. 67 cum accumulatis ſupra 1. vol. c. 242.
aliquis, in verbo, idem quod detentio indebite.

b Contra formam ſtatuti] † Idem de iure communi,
3 quod captura, & omnis actus factus contra formam ſtatuti
ſit irritus, Rol. à Vall. d. conſ. 65. num. 26. & notatam late in
præludijs, 1. vol.

c Statim] † De facto ſcilicet, & ſine partis etiam citatio-
4 ne, vbi indebite ſit conceſſa, ita in his terminis Rom. conſ.
320. nu. 4. ad fi. & nu. 5. Soc. tract. de citat. art. 20. num. 21.
verſic. poſtremo.

d Sine vlla expenſa] Idem cauetur ſupra in captis die-
bus feriatis, notatis ſupra in cap. 64 Nullus.

e Ipſo iure] Abſque ſententia ſcilicet iudicis condemna
toria, licet declaratoria requiratur, vt late notatur ſupra ca.
8. in verbo, ipſo facto, uol. 1.

f Ipſo iure] Abſque ſententia iudicis condemnatoria, ut
nuper dictum.

g Et incontinenti] Hoc caſu quod tempus detur per hoc
verbum, not. in his terminis Soc. ſen. conſi. 99. numero
12. & 13. uol. 4. Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 1. ca-
ſu 30.

h Etiam durantibus officijs] Ante ſcilicet ſyndicatum,
licet in alijs caſibus regulariter expectetur ſyndicatus, ut
notatum ſupra cap. 31. poſſit, in uerbo.

i Poſſit reſiſti de facto] † Idem de iure communi, ut
5 not. Iaſ. conſil. 20. colum. 2. uolum. 3. Caſſan. in commen-
tar. rubrica 1. § 7. in text. le amende de ſimples reſcouſſes,
num. 5. uerſic. & intellige, ubi dicit etiam numeris ſequent.
6 Iudici hoc caſu iniuſte exequenti poſſe de facto reſiſti. †
Quod tamen uerum ſi damnum ſit irreparabile, ut declarat
7 Menoch. conſ. 1. finarij, num. 54. uol. 1. † Et quod officiali-
bus iniuſte exequentibus poſſit de facto reſiſti, not. Piot. l. ſi
quando, nume. 71. C. unde ui, & notatum ſupra in 1. uol.
cap. 263.

RVBRICA GENERALIS, De Elemoſinis, Et Ratione Hoſpitalium.

De teſtamentis regiſtrandis pro eleemoſynis, vel relictis ad pias cauſas. Cap. LXXI.

QVia ſæpe contingit fieri legata in ultimis uoluntati-
bus, uel per aliam diſpoſitionẽ inter uiuos pro elee-
3 moſynis faciendis, uel ad pias cauſas, quæ exequutioni non
mandantur, in maximum damnum, & detrimentum anima-
rum taliter diſponentium, & eorum, in quos collata eſt ta-
lis diſpoſitio, ſtatuitur, quod omnes Notarij ciuitatis, &
Ducatus Mediolani, ac aliorum locorum, quę ſtatutis Me-
diolani ligantur, teneantur, & debeant, ac obligati ſint tales
diſpoſitiones, in quibus pro eleemoſyna, ſeu ad eleemoſy-
nam, quocunque modo, ſit aliquid relictum, ſeu diſpoſitum,
a uel aliter ad pias cauſas, de quibus per eos rogata fuerint
inſtrumenta, uidelicet, habitantes in ciuitate Mediolani,
uel eius ſuburbijs, intra menſem. In Ducatu uero, & alijs
locis, quæ ſtatutis Mediolani ligantur, intra duos menſes,
ut ſupra, *b* à die ſcientiæ mortis legantis, ſeu ordinantis,
in diſpoſitione uero inter uiuos, à die celebrati inſtrumen-
ti, pro eleemoſyna, uel ad pias cauſas, teneantur infra men-
ſem, uidelicet, habitantes in ciuitate, uel ſuburbijs, ut ſu-
pra. In Ducatu, uel alijs locis, ut ſupra, intra duos menſes
c notificare in ſcriptis, & dimittere *d* penes officium gu-
bernatoris ſtatutorum communis Mediolani, quod nuncu-
patur de Panigarolis, tales diſpoſitiones, quantum ad conue-
nentiam, ſiue effectum ipſius legati, uel diſpoſitionis, ut ſu-
pra, cum anno, menſe, & die rogationis cuiuslibet ipſius di-
ſpoſitio-

Digitized by Google

ſpoſitionis, cum nomine Notarij, & eius habitationis, & cum nominatione hæredis principalis, vel illius, qui erit obligatus ex tali diſpoſitione. Ita tamen, quod talis ſcriptura ſolum operetur effectum notitiæ, & fidem non faciat in iudicio, nec extra. Et prædicta non habeant locum, e ubi aliter per diſponentes, tam in ultima uoluntate, quam inter uiuos, ordinatum fuerit. Qui gubernator, ſine aliqua ſolutione, teneatur dictam continentiam, ſiue effectum, regiſtrare facere in vno libro ſui officij, de quo libro, teneantur Abbates collegij Notariorũ Mediolani, temporibus debitis ei prouidere. Et Dominus Vicarius prouiſionum communis Mediolani, & illi de collegio iudicum Mediolani, qui per tempora erunt præſidentes, officio prouiſionum, & quilibet eorum in ſolidum, ita, quod præoccupantis non ſit melior conditio, habeant facultatem, & poteſtatem ac baliam prouidendi, quod tales diſpoſitiones f per omnia efficaciora iuris remedia exequantur. Eodem modo fiat de relictis certis perſonis communi, capitulo, collegio, vel Vniuerſitati pro vſuris vel male ablatis, vel damnis datis reſtituẽdis. Et prædicti Notarij quicquam accipere non poſſint pro dicta præſentatione, & notificatione, vt ſupra. Notarij autem qui fuerint negligentes in prædictis exequendis, vel aliquo prædictorum, g ipſo iure & facto, incurrant pœnam librarum ſexdecim Imperialium pro qualibet diſpoſitione ſeparata, applicanda pro medietate communi Mediolani, & pro altera illi, vel illis, in quem collata fuerit talis diſpoſitio, & plus, & minus, arbitrio ipſorum vicarij, & iudicum ſupra memoratorum exigenda per ſupraſcriptos Dominum vicarium, & iudices h ſine vlla condemnatione, & ad aliam pœnam non teneantur reſpectu autem dotium, donationũ, & teſtamentorum, in quibus etiam non contineantur legata ad pias cauſas, vel pro eleemoſynis, Notarij prædicti teneantur rubricare ad officium gubernatorum ſtatutorum communis Mediolani, ſub pœna prædicta circumſcripta alia pęna in decreto contenta, edito die 28. Aprilis 1485. ſignato Philippus Comitis, & hoc, niſi per teſtatorem, uel diſponentem aliter diſpoſitum fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Factum ad pias cauſas, quando dicatur.*
2 *Hoſpitalia & confraternitates an dicantur pia loca.*
3 *Ignorantia præſumitur.*

a VEl ad pias cauſas] Quando dicatur † quid factum
1 ad piam cauſam, notatum ſupra, 1. vol. cap. 141. ap-
2 pellari, in verbo, quæ debentur pietatis cauſa. † Hoſpitalia autem, & confraternitates an dicantur pia loca, late not. Gabr. in communibus, tit. de pia cauſa, concluſ. 1. & 2.

b A die ſcientiæ] † Quam probare debet eam allegans
3 contrariam, cum regulariter ignorantia præſumatur, Bart. l. ſi cui, §. 1. ff. de act. & in l. ſuper ſeruis, vbi Bar. C. qui milit. poſſ. lib. 12.

c Notificare in ſcriptis] Notarij ob conceſſam rubricationem ex canone concilij Prouincialis, in 3. par. ſub rubrica piorum locorum adminiſtratione, verſ. pœnam, propter omiſſam hanc denuntiationem, quæ fieri debet nunc Archiepiſcopo Mediolani, incurritur pœna excommunicationis, vt ibi cauetur.

d Penes officium gubernatoris ſtatutorum] Nunc fit Archiepiſcopo Mediolani ex concilio prænarrato Prouinciali.

e Vbi aliter per diſponentes] † Vbi hoc non fuiſſet ex-
1 preſſum, teſtator non potuiſſet ſecus diſponere, vt not. Bald. in l in ipſis, circa medium, C. vt in poſſeſſ. legat.

f Per omnia efficaciora iuris remedia] De quibus notatur per Boſſ. ſua praxi, tit. de mulctis, ad finem.

g Ipſo iure & facto] Abſque ſententia condemnatoria, licet declaratoria requiratur, vt ſupra cauetur, cap. 1. in verbo, Ipſo facto.

h Sine vlla condemnatione] Per hæc verba tollitur appellatio, Boſſ. ſua praxi, tit. de appellat. nu. 16.

De ſupplicatione facienda Domino Archiepiſcopo pro eleemoſynis perpetuis, & etiam temporalibus, quæ fieri debent per monaſteria & loca religioſa, vel pia. Cap. LXXII.

POteſtas Mediolani ſub debito Sacramenti, & ſub pœna librarum centum Imperialium ſui ſalarij, applicanda Communi Mediolani, teneatur primo menſe ſui regiminis ſupplicare Reuerendiſs. Domino Archiepiſcopo Mediolani, qui nunc eſt, & pro temporibus erit, quod dignetur cogere, & cogi facere, per ſe vel ſuos Vicarios, quoslibet Abbates, Præpoſitos, Priores, Archipresbyteros, Archidiaconos, & quoſcunque Rectores & Adminiſtratores, quorumcunque monaſteriorum, canonicarum, & aliarum Eccleſiarum ſecularium, & regularium, & alias quaſcunque perſonas Eccleſiaſticas, cuiuſcunque ſexus fuerint, ad dandum in ſcriptis per ſacramentum, & ſub pœna excommunicationis, & vltra, prout placuerit prælibato Archiepiſcopo, vel eius Vicario, omnes eleemoſynas perpetuas, & etiam temporales, quas facere teneantur, eidem Domino Archiepiſcopo, vel eius Vicario exprimendo, per quem, vel quos ordinatæ fuerint, & ſuper quibus poſſeſſionibus, vel redditibus, & quomodo, & qualiter fuerint ordinatæ, & per quos Notarios inſtrumenta ſint confecta, ſi exinde conſtant publica inſtrumenta, & quod ſic regiſtrentur in libris membranarum Cameræ Communis Mediolani, & ſecundũ quod fuerint regiſtratæ, omnibus modis, exequutioni mandentur. Et eodem modo teneatur Poteſtas ſupplicare, vt ſupra, quod præfatus Dominus Archiepiſcopus, qui nunc eſt, & pro temporibus erit, dignetur partes ſuas interponere, quæ prædicta, & quolibet prædictorum fiant, & exequutioni mandentur per exemptos. Præterea idem Dominus Poteſtas teneatur ſupplicare, vt ſupra, quod præfatus Dominus Archiepiſcopus, qui nunc eſt, & pro temporibus erit, dignetur taxare, & taxari facere eleemoſynas faciendas pauperibus & egenis perſonis, per quaslibet a domos religioſas, pro rata fortunarum, & facultatum cuiuslibet religioſæ domus, quæ eleemoſynæ ſint taxatæ, ſub pœna excommunicationis, & vltra, prout videbitur præfato Domino Archiepiſcopo, & fiant ipſæ eleemoſynæ temporibus quadrageſimæ, charitatis uel penurię, & aliis temporibus, quibus neceſſitas ſubueniendi pauperibus & egenis occurrerit. Et prædicta non habeant derogare authoritati & poteſtati, vel priuilegijs conceſſis b hoſpitali pietatis Mediolani.

TVeatur] Hoc capitulum non ſeruatur.

a Domos religioſas] Quis dicatur locus religioſus, notat Gabriel ſuis Communibus, tit. de pia cauſa, concluſ. 2. numer. 1. & 2.

b Hoſpitalis pietatis] Priuilegium eius eſt, quod erogat gratis pecunias pauperibus datis pignoribus, quæ quandoque poſſunt redimi.

De prædicationibus, & de eleemoſynis, quæ fieri debent ſingulis annis pro feſto ſancti Benedicti. Cap. LXXIII.

VIcarius prouiſionum, ſub pęna librarum centum Imperialium teneatur, quolibet anno, facere obſeruari, & exequutioni demandari ea; quæ fieri debent per Commune, & homines Mediolani de prædicationibus, & eleemoſynis ſancti Benedicti, iuxta tenorem & formam literarũ Apoſtolicarum, & de hoc fieri facere publica inſtrumenta, & facere regiſtrari ad Cameram Communis Mediolani, & ad officium Statutorum.

STatutum hoc non ſeruatur.

De illis, qui debent ire per ciuitatem, ad inquirendum pauperes & infirmos. Cap. LXXIIII.

PEr Vicarium officij prouiſionum, a eligantur ſex probi viri ciuitatis Mediolani, & potiſſime, ex aliquibus deputatis in locis pijs ciuitatis Mediolani, qui quotidie vadant per ciuitatem, & ſuburbia, & inquirant, & colligant pauperes infirmos, originarios ciuitatis, & Ducatus Mediolani, euntes, vel mendicantes, & aliter quam de eleemoſynis viuere non valentes, & prout videbitur prædictis viris, eos reducant ad hoſpitalia, vbi ſubueniatur eis de neceſſarijs in neceſſitatibus.

a ELigantur ſex probi] Hoc non ſeruatur, ſed ab officio ſanitatis eligitur vnus ad beneplacitum, qui huic numero incumbit, & etiam cogit inuitos ſaltem vt reducantur

cantur

Digitized by Google

cantur ad hoſpitale mendicantium nunc erectum per Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Archiepiſcopum Cardinalem Borromæum.

RVBRICA GENERALIS
De Seruitoribus Salariatis, & eorum Officijs.

De ſeruitoribus Domini Vicarij, & duodecim prouiſionum, & eorum ſalario. Cap. LXXV.

a SEruitores Dominorum Vicarij, & duodecim prouiſionum, b ſint quatuor, qui omnes habeant pro quolibet eorum, pro ſalario, c libras tres, & ſoldos quatuor Imperialium in menſe, ſoluẽdo de intratis Communis Mediolani, vltra honorantias, quas ſoliti ſunt habere ab eis Dominis Vicario, & duodecim ſingulo anno, & teneantur ipſi ſeruitores, & quicunque alij ſeruitores Communis Mediolani deferri ſchudazolum vnum, in quo ſit imago, diui Ambroſij, ad latus dextrum, qui ſchudazolus appareat ſub pœna ſoldorum quinque Imperialium, pro quolibet & qualibet vice, quæ pœna applicetur Communi Mediolani.

a Seruitores Domini Vicarij, & Duodecim] Hi à veſtitu appellantur Libianchi, & Ruſſi, ex veſtitu eorum.
b Sint quatuor] Maior numerus nunc eligitur.
c Libras ſex, & ſoldos quatuor] Auctum fuit hodie ſalarium hoc.

Quod liceat cuilibet mittere quemlibet ſeruitorem Communis Mediolani, etiam pro maleficijs. Cap. LXXVI.

LIceat cuilibet mittere a quemlibet ſeruitorem Communis Mediolani, vbi neceſſe fuerit, pro requirendo, & præſentando quaslibet inquiſitiones, & quælibet præcepta, & citationes, & alia quæcunque facienda in cauſis maleficiorum, de mandato tamen iudicis maleficiorum, ac etiã Capitanei Iuſtitiæ, & eius Vicarij, & quorumcunque aliorum iudicum exercentium iuriſdictionem circa cauſas criminales, nec poſſint prædicti Iuſdicentes exercentes cauſas criminales, vt ſupra, vti opera aliorum, b quam ſeruitorum Communis Mediolani, vt ſupra, ſub pœna librarum vigintiquinque Imperialium, cuilibet iudici, & totidem Notario contrafacienti, pro qualibet vice, applicandarum Communi Mediolani, & irremiſſibiliter exigenda, abſque alia condemnatione, per quemlibet Iuſdicentem Ciuitatis, & Diſtrictus Mediolani, in terris, ſiue locis, in quibus contra prædicta factum fuerit.

a QVemlibet ſeruitorem] Hodie Iudices & Notarii maleficiorum habent ſuos ſeruitores ſeparatim nũc officium exercentes.
b Quam ſeruitor Communis Mediolani] Quomodo eligãtur hi ſeruitores, notatur ſupra, cap. 201. Nullus.

De ſeruitoribus, qui exercentur circa actus criminales. Cap. LXXVII.

NOn poſſint Iudices, etiam delegati, iuriſdictionẽ exercentes circa maleficia, & circa damna data, & turbationes poſſeſſionum, nec etiam Notarij dictorum officiorũ, nec eorum coadiutores, vti opera aliorum ſeruitorum, quã Communis Mediolani, nec ipſi ſeruitores poſſint pro quibuſcunque inquiſitionibus, præceptis, & alijs quibuſcũque a plus accipere, nec ipſi Notarij, nec coadiutores, pro ſuprā ſcriptis, quam ſit eis b limitatum, ex forma Statutorum Cõmunis Mediolani, loquentium de remuneratione, & mercede ipſorum ſeruitorum ſub pœna librarum vigintiquinq; Imperialium, cuilibet eorum contrafacienti pro qualibet vice, applicanda, & exigenda, prout in proxime præcedenti Statuto continetur.

a PLus accipere] Etiam à ſponte dantibus, vt cauetur in nouis Conſtit. titu. de exequut. cap. Executores.
b Limitatum ex forma Statutorum] Cauetur ſupra 1. volum. cap. 176 Seruitores, cum ſeq. Quod hodie auctum fuit per nouos ordines.

RVBRICA GENERALIS
De Tubatoribus, & de eorum ordinibus, & ſolutionibus, & de pulſatoribus campanarum.

De tubatoribus. Cap. LXXVIII.

a SEx ſint tubatores Communis Mediolani, qui teneantur facere cridas ad ſchalas Palatii magni Broleti Communis Mediolani, & ad arengeriã, quæ eſt ſuper lobea de oſijs, in eo broleto, & ad carrubia portarum, videlicet, Orientalis, Romanæ, Ticinenſis, Vercellinæ, Cumanæ, & Nouæ Mediolani, & etiam alibi, prout requiritur ex forma Prouiſionum Statutorum, & decretorum, vel prout ſibi iniunctum fuerit per illum, de cuius mandato fient cridæ, & ibi, tubã, ſeu tubas, ſonare ad congregandum gentes, pro audiendis cridis, & ſub pœna librarum quatuor Imperialium, ſingula vice, applicendarum Communi Mediolani, pro quolibet inobediente. Et habeant pro ſuo ſalario id, quod taxatum fuerit in literis ſui officii, & etiam pro cridis & relationibus, b id, quod taxatum eſt in præſentibus Statutis, reſpectu expreſſorum in præſentibus Statutis.

a SEx ſint tubatores] Hi eliguntur per D. Vicarium, & Duodecim, & dein ſuccedunt eorum ſucceſſores, tamen electi per dictum D. Vicarium, & Duodecim.
b Id quod taxatum eſt in præſentibus Statutis] Cauetur infra, cap. 81. Statuitur, verſic. Item quod ipſi tubatores.

De tubis argenti in manutenendis per Commune Mediolani, & dandis tubatoribus. Cap. LXXIX.

MAnuteneantur per Commune Mediolani, a ſex tubæ argenti boni, & idonei, quæ tradantur & aſſignẽtur tubatoribus Communis Mediolani, pro vſu tantum officij ſui, ſecundum conſuetum, & recipiatur ab eis, per officium Prouiſionum Communis Mediolani, in actu traditionis dictæ tubæ, idonea ſatiſdatio, de eis gubernandis, ſaluandis, & reſtituendis Communi Mediolani, quotieſcunque requiſitum per officium Prouiſionum fuerit, & non vaſtandis, alienandis, nec pignorandis, nec quouiſmodo accommodandis, ſub pœna priuationis, perpetuo illius officii ſui, ac etiam ſub pœna librarum 25. Imperialium, qualibet vice, qua contrafactum fuerit, applicanda Communi Mediolani. Et quod nullus poſſit, nec debeat mutuare ſuper ipſis, nec eas emere, nec aliquam ipſarum, ſub pœna reſtitutionis dictarum librarum Communi Mediolani, abſque aliqua reſtitutione pecuniæ. Quæ ſatiſdatio ſcribatur ad officiũ prouiſionum.

c Sex tubæ argenti boni] His tantum vtuntur tubatores in temporibus, in quibus fiunt oblationes, & ſupplicationes ſolenniter.

De cridis dandis in ſcriptis tubatoribus. Cap. LXXX.

QVilibet Iuſdicens in Ciuitate Mediolani, teneatur, & debeat dare in ſcriptis tubatoribus Communis Mediolani, omnes cridas, quas voluerit debere fieri ad ſchalas Palatii, vel alibi, qui tubatores teneantur, & debeant dictas a cridas facere, & eis factis, teneantur eas ita ſcriptas dare, & conſignare incontinenti gubernatoribus Statutorum Communis Mediolani, qui eas ponant in quaterno iuxta conſuetum. Et ſi Iuſdicens, vel tubatores contrafecerint, condemnentur in libris centum Imperialium, applicandis, ſingula vice, qua contrafecerint, Communi Mediolani, & exigenda abſque aliquo proceſſu, per Vicarium, & Duodecim Prouiſionum.

a CRidas facere] † Euenit quandoque cõtrouerſia inter hos præcones Communis Mediolani, & alios
1 præcones priuatos, qui ad incautum pignora vendunt cum ſono tubę, ex quo hi pręcones Communis Mediolani pętendebant hoc officium ad eos ſolos ſpectare, & ſuper hoc factum fuit proclama mandato Domini Vicarij Iuſtitię de

menſe

menſe Ianuarij 1568. Quod deinde fuit reuocatum per contrariam ordinationem eiuſdem D. Vicarij inſtante D. Franciſco locato ſub die 6. Februarij eiuſdem, quæ eſt penes D. Ioſeph. Talliabolum eiuſdem officij D. Vicarij Coadiutorem.

De ordinibus ſeruandis per tubatores, & pro tubatoribus Communis Mediolani. Cap. LXXXI.

STatuitur, quod tubatores Communis Mediolani, qui ſunt, & per tempora erunt, teneantur inter ſeipſos communicare, quæcunque lucra, quæ per eos, & quemlibet eorum ex cauſa eorum officij fient, & pro quibuslibet cridis, & communiter inter ſe diuidant æqualiter. Item, quod tubatores ipſi, qui nunc ſunt, infra octo dies proxime ſequuturos, & ſucceſſores ſui in dicto officio, infra octo dies immediate ſequuturos, poſtquam electi fuerint, teneantur perſonaliter comparere coram Domino Vicario Prouiſionum Communis Mediolani, ad eius officium, & ibidem, in ſcriptis a iurare ad ſancta Dei Euangelia, corporaliter tactis ſcripturis, quod officium ſuum prædictum facient, & exercebunt fideliter, ac bona fide, & ſine fraude, ac horis debitis, & quod pro cridis per eos faciendis, eorumque relationibus, & andatis, quicquam non petent, nec accipient ultra limitationes factas per præſentia Statuta Communis Mediolani, & quod eis contenti remanebunt, & quod cridas, & proclamationes, per eos faciendas facient, & proclamabūt bene & diligenter, ac bona fide, & horis debitis in Broleto Communis Mediolani, & per Ciuitatem ac Ducatum Mediolani, debite referendo, ſecundum ordines ſuperinde editos, & copias earum, quæ dimitti debuerint, dimittent in partibus ſeu locis debitis, earumque relationes facient exinde, intra tempus debitum, & reliqua facient, quæ facienda erunt, ex forma ordinum. Nec officium prædictum facere poſſint elapſis dictis diebus octo, proxime ſequuturis, ſi non præſtiterint in eo termino Sacramentum prædictum. Et ſi ipſi tubatores, ſeu aliquis vel aliqui eorum contrafecerint, ſeu contrafacient iſtis ordinibus, vel alicui, vel aliquibus ex eis, priuentur d. officio. Quæ priuatio fiat, per ipſum Dominum Vicarium, ſeu de eius mandato, ſono tubæ. Et liber prouiſionum, ſuper quo annotabitur ipſum ſacramentum, habeatur pro producto, in qualibet cauſa, vbi vellet diſputari, quod tale ſacramentum præſtitum fuerit, vel ne. Item quod ipſi tubatores teneantur facere coram præfato Domino Vicario Prouiſionum Communis Mediolani, & ad officium Statutorum ipſius Communis Mediolani, relationes quarumlibet cridarū, quæ factæ fuerint, de & pro quibuslibet bonis, ad cridas ponendis & vendendis, ſecundum formam prouiſionis & ordinum ſuperinde editorum. Et hoc ſaltem, infra octo dies, immediate ſequuturos, poſt finem ipſarum cridarum, ſub pœna librarum decem Imperialium, qualibet vice, applicandarum ipſo iure Communi Mediolani. Et quod de qualibet crida facienda, & quæ fiat, non poſſint facere, vltra quinque relationes. Saluo ſi bona eſſent in pluribus partibus, in Ducatu Mediolani, eo caſu, poſſint fieri plures relationes, habito reſpectu ad numerum locorum, vbi ſituata eſſent bona. Item, quod ipſi tubatores, cridas faciendas pro bonis quibuslibet, ſecundum formam ordinum, ſuper eis teneantur publice, & alta voce, ſono tubæ præmiſſo, in locis, prout requiritur, ex forma prouiſionis ſuperinde editæ, de bonis vendendis ad cridas, & copias dimittere, ſecundum formam ipſius prouiſionis. Itē, quod ipſi tubatores, pro cridis & relationibus ipſarum cridarum faciendis, & quæ factę fuerint de bonis, vt ſupra, & computatis relationibus, & teſtibus, non poſſint accipere, niſi, prout infra, videlicet; Si vendere volens, ſeu ponens, ſeu volentes vendere, ſeu ponentes ad cridas, habitabit, ſeu habitabunt in ciuitate, vel burgis, vel corporibus ſanctis Mediolani, & bona vendenda ſita ſint in ea Ciuitate Mediolani, vel, vt ſupra, poſſint accipere libram vnam & ſoldos duodecim Imperialium tantum. Si vero bona ſita ſunt in Ducatu Mediolani, extra corpora ſanctorum, pro andata, & reditu, in totum habeant, vltra florenum, ad computum ſoldorum duorum Imperialium, pro quolibet miliari diſtantei à Ciuitate Mediolani, videlicet, ad computum ſoldi vnius, pro milliari, eundo, & totidem redeundo, vltra equum, aut vecturam equi; Sed ſi aliqua bona, quæ ponentur ad cridas, erunt in illis partibus, vel prope locum habitationis ponētis, ſiue ponentium, per milliaria ſex, vel erunt in itinere faciendo, occaſione dictarum cridarum ab ipſa terra, vel loco, verſus Mediolanum, quod à ſtrata recta, & conſueta, ſolum per milliaria ſex diſtent ipſa bona, nihil aliud habeant ipſi tubatores, pro ipſo itinere. Si vero ponens, vel ponentes, habitauerit, ſeu habitauerint in Ducatu Mediolani, vel terris Communibus, vel diuerſis, de quibus in Statutis Communis Mediolani fit mentio, taliter, quod cridę eſſent facięndę, ſex vicibus, ibi, & in contrata domus habitationis cuiuslibet ponentis, vel ponentiū, tunc habeant tubatores libras quatuor, ſoldos ſexdecim Imperialium in ſumma, vltra expenſas cibarias faciendas tubatori, & equo, & etiam vltra vecturam equi. Et ſi bona ponenda ad cridas, eſſent in loco habitationis ponentis, vel ponentium, vbi cridæ fierent ſex vicibus, vt ſupra, vel ibi prope, infra ſex milliaria, vel longe a ſtrata recta, vt ſupra, infra milliaria ſex, nihil aliud habeant. Saluo quod habeant tubatores ipſi, vecturam equi, vt ſupra. Et ſi fuerint plures ponentes ad cridas, eadem corpora bonorum, pro indiuiſo, vel, quod vnus ponat directum dominium, & alter vtile, & ipſi ponentes habitauerint in Ciuitate Mediolani, vel burgis, vel corporibus Sanctis, vel in Ducatu Mediolani, in eodem loco, burgo, vel caſſina, reputetur pro vna crida tantum, & pro vna crida fiat ſolutio ipſis, tubatori, vel tubatoribus Si vero habitauerint ipſi ponentes, vt ſupra, in diuerſis locis, tunc fiat ſolutio, ab inde ſupra, ad ratam itineris. Si vero fuerint plures ponētes diuerſa bona ad cridas, ſiue diuerſas cridas fieri facientes, loco, burgo, vel caſſina, aut ſuo territorio, in Ducatu Mediolani, vel vt ſupra, extra corpora Sanctorum, ſiue ibi habitent, ſiue non, & eodem tempore, poſſint cridæ fieri, tūc non poſſint accipere à ponentibus, ibi non habitantibus, pro itinere, niſi ad computum, vt ſupra, pro quolibet milliari, & vnica ſolutio moęcedis itineris, pro omnibus ſufficiat, vltra vecturam equi; Si vero ponentes ibi habitabūt, tunc non poſſint accipere, pro ipſis cridis, niſi libram vnam & ſoldos duodecim Imperialium, pro qualibet crida, licet fiat pluribus vicibus & diebus, & vltra, non poſſint accipere, niſi libras tres, & ſoldos quatuor Imperialium, ab ipſis omnibus ponentibus, habitantibus in eodem loco, vel, vt ſupra, vltra expenſas cibarias, dum ibi ſtabit, ipſa de cauſa, tubator, pro ipſis cridis, habeant tamen ipſi tubatores vecturam equi. Item, quod ipſi tubatores ſolummodo accipere poſſint, b pro qualibet reuocatione cuiuslibet procuræ, vel Mandati, ſeu mandatorum ſoldos nouem Imperialium, & non plus, & ſimiliter pro alijs cridis faciendis, ſolummodo ad ſcalas Palatij ſupraſcripti. Cridas vero faciendas, ex parte Abbatum Collegij Dominorum Iuriſperitorū Mediolani, vel Abbatum Collegij Notariorum Mediolani, quæ vt plurimum, concernunt bonum publicum, facere teneātur, ſine aliqua ſolutione, & ſimiliter nihil accipere poſſint, pro cridis faciendis, pro bono publico, & etiam pro Ducali Camera, ſed pro eis ſufficiat emolumentum, quod annuatim habent, à Ducali Camera, & etiam pro auantagiis datiorum. Item quod ipſi tubatores, ſine ſolutione, teneantur ire ad oblationes, quæ fieri contingent in Ciuitate Mediolani. Etiam quod ipſi tubatores, pro alijs cridis faciendis, cuiuſuis maneriei ſint ad inſtantiam priuatorum, & pro priuatis negotijs, ad ſchalas Palatii ſupraſcripti, ad arengeriam, & per Ciuitatem Mediolani, non poſſint accipere, niſi ſoldos viginti Imperialium, pro qualibet crida, intelligendo, quod ſit ſolummodo vna crida, licet fiat in pluribus partibus ſeu locis. Si vero cridæ fiant per Ducatum, ad inſtantiam priuatorum, tunc fiat ſolutio, pro itinere & pro expēſis, ac vectura equi, prout ſupra, in alijs caſibus dictum fuit. Poſſint tamen tubatores ipſi, ſi de iſtis ordinibus, ſenſerint ſe grauatos, renunciare dicto officio, & loco ſui fiet prouiſio. Item, quod ipſi tubatores teneantur incipere cridas, ad omnem requiſitionem, eas fieri facere, volentium, non expectato alio tempore, ſub pœna, vt ſupra. Item quod tubatores quando citantur abſentes, vel forenſes, ſono tubæ præmiſſo teneantur, & quilibet eorum teneatur ire cum ſeruitore, pro ipſa citatione faciēda, & præmittere ſonum tubæ, prout fieri ſolet, in quolibet trium locorum, ſcilicet ad ſchalas Palatij magni, & ad arengeriam in brolero Communis Mediolani, & ad fores Eccleſiæ maioris, & non poſſit accipere, vltra ſoldos nouem Imperialium, pro ipſis tribus locis.

a IVrare ad ſancta Dei Euangelia] Simile Iuramentū datur Domino Poteſtati, & officialibus, ſupra capitu. 10. Dominus Poteſtas, cum ſeq Agrimenſoribus, capitu. 169. Aeſtimatores, 1. volum.

b Pro qualibet reuocatione cuiuslibet procuræ, vel mandati] De quo ſupra, capitu. 65. Non reuocatur, ad finem, volum. 1.

De

Digitized by Google

De pulſatoribus campanarum Communis Mediolani. Cap. LXXXII.

ILlc, vel illi, qui fuerit vel fuerint deputati ad pulſandũ campanas broleti Communis Mediolani, habeant elaues turris, ſeu campanilis Communis, penes ſe, & teneãtur bene cuſtodire turrim, ſeu ipſum campanile, pro ipſo Communi, & pulſare campanas ipſas, ſingulis diebus, & de nocte, iuxta conſuetum, & etiam pulſare horas, quolibet die, tam feriato, quam non feriato, de die tantum, incipiendo primam horam poſt auroram, nec debeant pulſare campanas, ſiue campanam, *a* ad ſtramitam, *b* niſi caſu ignis, & habeant ſalaria, & præeminentias conſuetas à Communi Mediolani. Et teneantur idonee ſatiſdare ad officium prouiſionum, tempore, quo fuerint deputati ad dictum officium, de prædictis omnibus, & ſingulis attendendis, & obſeruandis, ſub pœna reſeruata arbitrio domini Vicarij, & Dominorum duodecim prouiſionum, applicanda Communi Mediolani.

a AD ſtramitam] Quod vulgo appellatur campana martello.

b Niſi caſu ignis] Cum ſcilicet incendium ortum ſit in aliquo ædificio.

RVBRICA GENERALIS, De Aduocatis, procuratoribus, & medicis pauperum, & miſerabilium perſonarum.

De Aduocatis pauperum, & miſerabilium perſonarum. Cap. LXXXIII.

DVo Aduocati de Collegio Iudicum Mediolani eligantur per dictum Collegium, de menſe Decembris, *a* tempore, quo fiet electio deputatorum, *b* ad electionem officialium fabricæ Eccleſiæ maioris Mediolani. Quorum officium duret per annum vnum, incipiendo in proximis Calendis Ianuarij. Qui debeant *c* gratis, & amore Dei, aduocare pro pauperibus, & inhabilibus perſonis, & hæc omnia bene & legaliter, more bonorum Aduocatorũ, & ſine ſpe alicuius remunerationis. Electi teneantur acceptare, & exercere officium, nec cogi poſſint ad dictum officium, niſi elapſis annis duobus.

SVMMARIVM.

2 *Aduocatis, & procuratoris debeat eligi per Iudices pro pauperibus.*

a DVo Aduocati] Hodie eliguntur plures, ex nouis Cõſtit. tit. de aduocat. miſer. perſonarum. Verum eorũ electio modicum inſeruit, cum ſine pecunia reddantur difficiles in præſtando patrocinium.

b Ad electionem Officialium fabricæ] Tres autem in numero eliguntur.

c Gratis, & amore Dei aduocare pro pauperibus] † Idẽ de iure communi, ita notat. Iaſ. §. Tripli, nu. 54. Inſt. de act. Tiraq. tract. Nobilit. cap. 29. nu. 39. idem notat Mynſing. obſeruat. 32. cent. 4. Roland a Valle, conſ. 87. num. 23. cum ſeq. † Si tamen aliquid receperint à ſponte dantibus non reperitur, Tiraquell. d. cap. 29. nu. 41. † Tamen quod peccent in foro conſcientiæ id recipiendo, notat. idem Rolãd. ibi nu. 28. cum ſequent. Et poſſunt cogi ad poſtulandum
2 gratis, vt num. 29. † Hi aduocati & Procuratores, ad iudices debent iure eligi pro pauperibus, vt gratis omnia faciãt etiam a Principibus, vt not. Roland. à Valle, conſil. 87. nu. 57. & 58. vol. 2. etiam de publicis expenſis, vti ibi per eum, nume. 59.

De Procuratoribus pauperum, & inhabilium perſonarum. Cap. LXXXIIII.

ILli, qui fuerint Abbates Collegij Notariorum Mediolani, finito officio ſuæ Abbatiæ intelligantur, *a* ipſo iure, electi pro Procuratoribus pauperum, & vt ſupra, pro anno proxime ſequenti, qui habeant in eorum officio, facere, *b* prout, facere tenentur Aduocati, vt ſupra.

a IPſo iure] Abſque ſcilicet aliqua declaratione, vt notatum ſupra, cap. 1. in verbo, Ipſo facto, volum. 1.

b Prout facere tenentur Aduocati] Vt notatum late, ca. præcedenti.

De electione, & officio Medici Phyſici pauperum, & miſerabilium perſonarum. Cap. LXXXV.

a DVo Medici Phyſici, per eorum Collegium eligantur ſingulo menſe Decembris, quorum officium duret per annum, incipiendo in proximis Calendis Ianuarij, qui habeant curare, ſuo poſſe, infirmos, pauperes & inhabiles, in ciuitate Mediolani, *b* gratis, & amore Dei, & ſine ſolutione, & ſine ſpe præmij temporalis. Idem ſeruetur in Chirurgis.

a DVo Medici Phyſici] Hoc non ſeruatur, ex eo præcipue quod adſit locus pius Sanctæ Coronæ, qui habet Medicos ad numerum ſeptem ſalariatos, qui curant ægros in ſingulis portis huius vrbis.

b Gratis, & amore Dei] † Idem de iure communi, quia debent egenos Medici gratis curare, ita notat gloſſ. ca. Prohibendum, 83. diſtinct. Afflict. in Conſtitut. regni, de probabili experientia, quia, n. 3. lib. 3. Summa Angelica, c. Medicus, num 5. & hoc eſt ſignum liberalitatis, cap. non ſatis, diſtinct. 86.

RVBRICA GENERALIS. De officialibus.

De iure reddendo in broleto. Cap. LXXXVI.

POteſtas, & eius Iudices, & omnes Iudices ordinarij, reddentes ius in ciuitate Mediolani, teneantur & debeant *a* ſedere in broleto Communis Mediolani, pro iure reddendo, & ibi, reddere ius, & non alibi, videlicet, Teneantur bancham tribunalium ſuorum *b* aſcendere, diebus & horis iuridicis, videlicet, in mane, pulſata hora ſexta, & hora veſperarum broleti prædicti, & ibidem ſtare debeant ad minus per ſpatium horæ vnius, ſub pœna contrafacienti, qualibet vice, librarum vigintiquinque Imperialium, applicanda, pro medietate, Communi Mediolani, & altera accuſatori, *c* & exigatur, ipſo iure, ſeu ſine mora, etiam durante officio, & quæ pœna exigatur per Vicarium, & duodecim Prouiſionum.

SVMMARIVM.

1 *Sedere pro Tribunali ſolis Magiſtratibus competit.*
2 *Tribunal quid ſit.*
3 *Iudices ſedere debent horis debitis num. 4. & quomodo probetur ſediſſe.*

a SEdere in broleto] † Vbi adſunt omnia fere tribunalia
1 Iusdicentium in ciuilibus. † Sedere autem pro tribu-
2 nali, ſolum Magiſtratibus conuenit, ita Burſat. conſil. 112.
3 nume. 1. vol. 1. † Et Tribunal dicitur vbi ſedent Iudices Ordinarij, ita Burſat. conſil. 152. nume. 10. & nume. 38. volum. 2.

b Aſcendere diebus, & horis Iuridicis] Quod Iudices ſederint horis debitis, debent hoc ipſi probare ex actis, vt not.
4 Bonacoſſ. q. crim. in verbo, Sedere, in princ. † Non tenentur pariter ſedere hora incongrua, & poſt horam determinatam, ita Bonacoſſ. d. verbo, Sedere, ad finem.

c Et exigatur ipſo iure] Id eſt, abſque mora, vt infra declarat Statutum met, & abſque condemnatione, vt notatum ſupra, cap. 1. in verbo, Ipſo facto, volum. 1.

De probationibus faciendis de idoneitate fideiuſſorum. Cap. LXXXVII.

SI contingat coram aliquo *a* Iusdicente, *b* vel delegato, *c* in Ciuitate, *d* vel Ducatu, aut Diſtrictu Mediolani,

Digitized by Google

diolani, præſtare quouiſmodo fideiuſſorem, vel *e* fideiuſſores, & opponatur non eſſe idoneos, ſufficiat, quod ſatiſdantes, circa idoneitatem fideiuſſorum, *f* probationes faciant coram ipſo Iuſdicente, vel delegato, *g* citatis aduerſarijs, vel eis præſentibus, vel eorum Procuratoribus, qui Iuſdicens, vel delegatus, habeat dicta ipſorum teſtium videre, & examinare, vtrum probent idoneitatem, vel ne, & ſuperinde *h* debitum ſuum faciat. Notarij autem Iuſdicentium, pro tali teſtium receptione, & eorum expletione, non poſſint accipere, pluſquam, accipere poſſunt, pro receptione, & expletione aliorum teſtium, *i* prout ex Statutis diſponitur, ſub pœna limitata per Statuta Communis Mediolani.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitatis appellatione quid contineatur.*
2 *Fideiuſſor idoneus in dubio quilibet præſumitur.*
3 *Fideiuſſor idoneus calumnioſe recuſatus agit actione iniuriarum.*
4 *Idoneitas quomodo probetur.*

a IVſdicente] Iudex, & Iuſdicens ſunt ſynonyma in iure, nor. Alex. in l. 1. nu. 6. ff. de iuriſd. omn. iud.
b Vel delegato] Quis ſit delegatus, notandum ſupra, c. 19. Statuitur, in hoc verbo, volum. 1.
c In Ciuitate] † Ciuitatis appellatione continetur, quod
1 muris tantum cingitur, vt not. Hieron. de Monte tracta. fin. regund. cap. 5. in princ. Verum autem veniant ſuburbia, late notatum ſupra, cap. 38. Omnes, in verbo, Vel totra redefoſſa, & cap. 45. Si quis, in verbo, In ciuitate.
d Vel Ducatu, aut Diſtrictu] Quid veniat appellatione Ducatus, aut Diſtrictus, late notatum ſupra, cap. 130. Vbicunq;, in verbo, de Comitatu.
e Fideiuſſores non eſt idoneus] Quando quis dicatur idoneus, vel ne, notatum late ſupra, cap. 44. Si quis, in verbo,
2 Idonee. † Idoneus autem in dubio quis non præſumitur, vt
3 notat Alex. conſi. 32. num. 3. vol. 2. † Fideiuſſor ſi reſpuitur vti minus idoneus calumnioſe, poteſt agere iniuriarum, tex. eſt in l. ſi vero, §. pro eo, ff. qui ſatiſd. cogan.
f Probationes facere coram ipſo Iuſdicente] † Poteſt etiam
4 alio modo fieri probatio in probanda idoneitate hac eligendo arbitrium, qui ſe informet, & relationem faciat, iuxta text. l. arbitro, ff. Qui ſatiſd. cog.
g Citatis aduerſarijs] Secus eſt de iure communi, ita Tiraq. tract. Res inter alios acta. limitat 4 princ.
h Debitum ſuum faciat] In declarando, & terminando hanc controuerſiam.
i Prout ex Statutis diſponitur] De hoc cauetur ſupra, cap. 403. Si contingat, volum. 1.

Quod nullus compellatur dare campſorem pro Fideiuſſore, nec pignus. Cap. LXXXVIII.

NOn cogatur aliquis, qui alias *a* de iure poſſit cogi ad ſatiſdandum, *b* dare campſorem, pro Fideiuſſore, nec pignus, pro ſecuritate, dummodo ſatiſdet per alium Fideiuſſorem, ſuppoſitum iuriſdictioni Dom. Poteſtatis Mediolani, & eius Ducatus, ſiue Diſtrictus, vbi ſatiſdare continget, niſi alias per ius municipale reperiatur diſpoſitum, vel conuentum fuerit per partes.

SVMMARIVM.

1 *Campſor quis dicatur, & num. 2.*

a DE iure] Tam communi, quam ſtatutario, vt ſupra notatum, cap. 44. Si quis, in hoc verbo, volum. 1.
b Dare campſorem] † Dicitur campſor, qui monetam
1 auream, vel argenteam exercet, qui vulgo dicitur Banchero, notat Afflict. in Conſtitut. regni, Rubric. 49. de cudente falſam, ſi quis, numer. 1. libr. 3. Tiraquell. tractat. retract. li-
2 gnag. §. 30. gloſſ. 1. numer. 1. † Hi autem vocantur diuerſis vocabulis, vt notat Tiraquell. idem tractat. nobilit. cap. 34. num. 47.

De exactore Communis Mediolani. Cap. LXXXIX.

EXactor qui præerit exactioni pecuniæ Communis Mediolani, poſſit, & debeat exigere omnes condemnationes, & debita, & pœnas, quæ in Commune Mediolani ſolummodo, *a* vel in ipſum Commune, pro parte, & in alium, vel alios. & illam partem, quæ in alium, vel alios, peruenire deberet ei, vel illis, dari facere teneatur.

a VEl in ipſum Commune pro parte] † Fiſcus tamen
1 totum exigit, & partem ſuam dat priuato, vt not Boſſ. praxi crimin. tit. de ſenten. num. 41. Clarus praxi ſua criminali § finali, quæſt 95 ad finem. Tamen poteſt etiam tute parti ſolui eo caſu eius pars, vt nor. Boſſ. d. tit. de ſent. num. 42. & alibi notatum.

De licentia danda tribus de Burgo, & duobus de loco, ſtandi, & manutenendi in Ciuitate. Cap. XC.

POteſtas, & quilibet Iuſdicens, poſſint *a* & debeant dare licentiam tribus hominibus cuiuſlibet *b* Burgi, & duobus, *c* cuiuſlibet loci, quod ipſi poſſint, & debeant ſtare, & morari in Ciuitate Mediolani, pro negocijs, & cauſis burgorum, & locorum ſuorum, ita quod occaſione alicuius *d* debiti publici, vel priuati, de quo teneretur Commune burgi, vel loci ſui, non poſſint capi nec detineri, aliquo modo, *e* per aliquem Præſidentem alicui officio, nec per aliquam aliam perſonam, exercentem iuriſdictionem in Ciuitate Mediolani, & ſi contra hoc caperentur, Poteſtas, & quilibet Iuſdicens teneantur, & debeant, modis omnibus, *f* eos facere relaxari.

a ET debeant dare licentiam] Hoc non ſeruatur.
b Burgi] † Burgus eſt locus muratus, vt not. Rebuff.
2 in l. 2. verſic. 7. ff de verb. ſignific. Et qui habet domos continuas per viam rectam, vt not. Rebuff. l. Pupillus, §. oppidum, verſic. Pagas, ff de verb ſignific.
c Cuiuſlibet loci] Qui non ſit burgus, vel vicus.
d Debiti publici, vel priuati] Quid ſit debitum publicũ, & priuatum, notatum ſupra late, cap. 167 Pro debito in his verbis, volum. 1.
e Per aliquem Præſidentem alicui officio] Qui etiam habeat alios Iudices ſub ſe.
f Eos facere relaxari] Abſque impenſa, cum ſit captus contra diſpoſitionem Statuti, ſi tamen capi faciens ſciret eſſe ex illis perſonis, vt in ſimili capto diebus feriatis etiam notatur ſupra, cap. 64. Nullus cauetur.

Quod nullus compellatur ad ſolutionem pecuniæ, vel oneris pro altero, niſi in Statutis caueatur. Cap. XCI.

a NVllus Ciuitatis, *b* & Ducatus, ac Diſtrictus Mediolani, *c* compelli poſſit, ab aliquo Iuſdicente, ad ſolutionem alicuius pecuniæ, vel oneris, *d* pro altero, niſi reperiatur *e* contrarium iure. *f* vel Statuto, *g* vel ordinibus cameræ cautũ, & contra hoc non poſſit fieri *h* præpoſita, *i* vel reformatio, & ſi contrafieret, *k* ipſo iure nõ valeat, nec teneat, & Iuſdicens, ſeu officiales, qui contrafecerint, cõdemnentur in libris ducentum Imperialium qualibet vice. Et inſuper, Poteſtas, vel Iuſdicens, cõtra hoc præponens, ipſo iure, pro condemnato habeatur in libris quinquecentum Imperialium, & conſultor, in libris ducentum Imperialium, & Iudex, hoc facere debeat *l* præciſe, & debeat ſeruare. Et, quod non poſſit, huic Statuto in aliquo derogari, *m* per aliquod arbitrium conceſſum, vel concedendum alicui Poteſtati, vel Officiali, aut Iuſdicenti.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio quod quis teneatur pro alio, eſt contra ius naturale, & diuinum quando tamen quis teneatur.*

a NVllus Ciuitatis] Comprehendit omnem qualitatem perſonarum, cum Statutum generaliter, & indiſtincte loquatur.
b Et Ducatus, ac Diſtrictus] Quid veniat, ac comprehendatur appellatione Ducatus, & Diſtrictus, & quomodo differant inter ſe, notatum late ſupra cap. 130. Vbicunque, in verbo, de Comitatu.
c Compelli poſſit] Voluntarie autem quis poteſt ſoluere quod vult, & ſibi placet.
d Pro altero] † Quod quis teneatur pro alterius debito eſt
1 contra diſpoſitionem iuris naturalis, & diuini, prout in terminis his not. Imola conſil. 80. num. 3. Iaſ. §. Actiones, nu. 74. Inſtit. de actio. Alciat. in l. Filius, num. 3. C. de pact. Soc.

d conſil. 31.

Digitized by Google

conſ. 31. nu. 18. vol. 1. Oſaſc. deciſ. 88. nu. 4. cum ſeq. & late notatum ſupra, ca. 416. Si filiusfamilias, in verbo, Et pater, vbi notatum vtrum Statutum hoc valeat, volum. 1.

e Contrarium iure] Communi ſcilicet, cum infra loquatur de iure Statutario. Quando autem quis teneatur pro debito alterius de iure communi, notant Scribentes, in l. quidam Filium. ff. de verb. oblig.

f Vel Statuto] Prout diſponitur ſupra d. cap. 416. Si filiusfamilias, & cap. 454. Si quis à modo, & ſupra ca. 37. Poteſtas, & infra cap. 357. Si de cætero.

g Vel ordinibus cameræ] Diſponentibus vt priuatus de communi poſſit derobari pro taleis, & oneribus communis, vel alterius particularis.

h Præpoſita] In congregatione ſcilicet, vel Concilio generali, licet non determinata.

i Vel reformatio] Quid ſit reformatio, & quid differat à Statuto, not. Iaſ. in l. omnes populi, nume. 6. ff. de iuſtit. & iur. Pariſ. conſil. 47 num. 26. vol. 3.

k Ipſo iure] Abſque ſententia ſcilicet reſciſſoria, licet declaratoria requiratur ſuper ipſo facto, vt late notatum ſupra cap. 1. in verbo, Ipſo facto, vol. 1.

l Præciſe] Cuius virtutis ſit hoc verbum notatũ ſupra in præludijs, & cap. 100. Statuitur, in verbo, hoc & alibi.

m Per aliquod arbitrium] Conceſſo Iudici arbitrio quid poſſit facere Iudex, late notatum ſupra cap. 47. Dominus Poteſtas, in verbo, ſine figura iudicij, volum. 1.

De regreſſu exigendi, & conſequendi, quem habet captus, vel robatus, vel coactus pro alio. Cap. XCII.

QVilibet, qui ſteterit, vel ſtabit captus, vel robatus, ſeu coactus, vel moleſtatus pro aliquo Cõi, Vniuerſitate, vel ſingulari perſona, a ad inſtantiam Ducalis Cameræ, b vel Cõmunis Mediolani, c vel habentis datum ab ea, vel ab eo, d ad inſtãtiam alicuius officialis ipſius Cameræ, vel Communis, poſſit omne, e & totum id quòd ſoluiſſe reperiatur, cum vel rationabiliter ſoluiſſe, & expendiſſe pro eo Cõi, Vniuerſitate, vel ſingulari perſona, f conſequi, & exigere, ac ſi eſſet habuere Ducalis Cameræ, vel Cõis Mediolani, & quod talẽ habeat actionẽ, g qualẽ habeat Duc. Cam. pro creditis ſuis, & tã pro capitali, quã expẽſis, & damnis.

S V M M A R I V M.

1 *Singularis perſona quando teneatur pro communi.*

a AD inſtantiam Ducalis Cameræ] Quæ quidẽ habet priuilegium, vt pro onerib. poſſit moleſtare quaſcunque perſonas etiam particulares pro debito Communis, & ſinguli eorum.

b Vel Communis Mediolani] Pro debitis ſimilibus onerũ.

c Vel habentis datum ab ea] Veluti ſunt conductores publicam, & alij exactores.

d Ad inſtantiam alicuius officialis] De his ſupra notatis.

e Totum id, quod ſoluiſſe reperiatur] Idem cauetur in ſimili ſupra cap. 240. Quilibet, volum. 1.

f Conſequi, & exigere] Si intra tamen anni tempus exegerint, vt cauetur d. ca. 240. Quilibet, & hoc quo ad obtinenda priuilegia Cameræ. Non autem quin poſſit conſequi creditum etiam lapſo illo tempore, vt ibi notatum, d.
1 c. 240. Quilibet, in vltimo verbo. † Exactio, & conſequutio hæc an poſſit fieri cõtra quẽlibet de communi late not. infra ca. 375. Si de cætero, in verbo, Teneatur, & debeant.

g Qualem habeat Ducalis Camera] Ex eo quod ſuccedit in eius ius.

Quod exactio alicuius condemnationis, non fiat per pronunciantem. Cap. XCIII.

NVlla exactio condemnationis, nec pecuniæ, quæ peruenire debeat in totum, vel pro parte, in Cam. Duc. nec in Cõmune Mediolani, exigatur per eũ Iudicẽ, uel officialẽ, qui eam fecerit, vel pronunciauerit, aliquo modo, a niſi ei demandaretur per habẽtẽ ad hoc poteſtatẽ, Quod nõ habeat locũ b in Magiſtris intratarũ, c nec in exequutionibus Cameræ, d nec in habentibus aliter facultatẽ à Ducali Camera, vel agentibus per eam, e nec in Iudice Stratarũ.

a Niſi ei demandaretur per habentẽ ad hoc poteſtatẽ] Veluti reſpectu Cam. Duc. à Principe, & Communis Mediolani à Domino Vicario & Duodecim Prouiſionum.

b In Magiſtris intratarũ] Imo hodie etiã in eis habet locũ diſpoſitio hæc, vt non poſſint ipſi exigere, cum omnes pecuniæ perueniant ad manus Theſaurarij generalis, de quo in nouis conſtit. tit. de offic. Theſaurarij generalis.

c Nec in executionibus Cameræ] Credo, quod dicere velit de executoribus Cameræ, de quibus nouis conſtit. qui & ipſi prohibentur nunc aliquam pecuniam recipere.

d Nec in habentibus facultatem à Ducali Camera] Veluti eius conductores, vel exactores.

e Nec in Iudice Stratarũ] Sic ſeruatur hodie, vt ipſi recipiant pecunias condẽnationũ, quas imputant in eorum ſalarium, reliquum erogat Theſaurario communitatis.

R V B R I C A G E N E R A L I S.

De iuriſdictione, & officio communium, Ducatus, & rectorum ſuorum.

Quod quilibet burgus, locus, & caſsina, poſsit facere, & habere Conſules, Syndicos, & Officiales. Cap. XCIIII.

a QVilibet burgus, b locus, c & caſsina d ſeparata, e poſſit facere, & habere ſuos Conſules, f Syndicos, & Officiales, qui ſint de ipſa Vniuerſitate, prout habere cõſueuerunt, & Aduocatos, et Syndicos ad cauſas, qui ſint de Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, dummodo prędicta non faciant, g in fraudem prælibati Domini, Domini Mediolani, nec Communitatis Mediolani, & poſſint exigere h ſuas taleas, et onera, et conſtituere interſe, i ſuos campanos, k caneparios, et Officiales, qui exerceant ſecundum, quod per prelibatum Dominum Mediolani conceſſum eſt. Et nullus alius poſſit aliquo modo in eis ſe exercere, vltra formam comprehenſam in Statutis Mediolani. Et quilibet Iuſdicens requiſitus, teneatur dare auxilium cum effectu ipſis Conſulibus, et Officialibus ad exigendum, ac regimẽ, & officium viriliter exercendum.

S V M M A R I V M.

1 *Burgus Vicus, & Caſſina quæ loca dicantur.*

2 *Ciuitas an poſſit cogi ad conſtituendum Syndicum.*

a QVilibet burgus] Quid ſit burgus, notatum ſupra ca. 90. Poteſtas.

b Locus] † Vicus ſcilicet, De quo not. Rebuff. l. Pupil-
1 lus, § Oppidum. ff. de verb. ſignific.

c Et Caſſina] Dicitur locus minimus, in quo pauca ſunt ædificia.

d Separata] Secus ſi dependeat ab alio loco, vel burgo, quia tunc regitur à Cõſulibus et Officialibus illius burgi.

e Poſſit facere, et habere] † An autem cogi poſſint de iu-
2 re Ciuitates ad conſtituendum eorum Syndicos, not. Marſil. tract. bannit. in verbo, Ciuitate num. 102.

f Syndicos] Qualiter autem hi conſtituantur, late diſcutit Speculat. tit. de Syndico.

g In fraudem prælibati Domini, Domini Mediolani] Vt aliquid moliantur contra eum, idem contra Communitatem Mediolani, vt ex verbis ſequent.

h Suas taleas, & onera] Quę debentur Ducali Camerę.

i Suos camparios] De quibus infra c. 367. Quodlibet.

k Caneparios] Qui exigunt taleas, et onera.

l Iuxta formam comprehenſam in Statutis Mediolani] De quibus infra cap. 218. Omnia, cum ſeq.

De Sacramento præſtando per Rectores Ducatus Mediolani antequam vadant ad regimina. Cap. XCV.

POteſtas Mediolani teneatur, et a debeat compellere b omnes Vicarios, et Iuſdicentes Ducatus, non habẽtes c merum, et mixtum Imperium, antequam vadant ad regimina, iurare ad ſancta Dei Euangelia, quod non tenebunt, nec tenerĩ permittent, via ordinaria, ad cauſas in iuriſdictionibus ſuis, vltra quantitates limitatas per præſentia Statuta, et ſi ſenſerint aliquem tenere cauſas de maiore quantitate contra formam huius Statuti, quod infra tertiam diem notificabunt ipſi Poteſtati. Et ſi nullius Iuſdicens, vt ſupra, poſſit ire, nec admittatur ad regimen, niſi prius præſtito dicto iuramento, quod redigatur in ſcriptis, pro qua redactione, et ipſius expletione, Notarius non poſſit accipere vltra ſoldos quatuor Imperialium in totum, etiam com-

Digitized by Google

computata ſcriptura. Contrafacientes autem, ipſo iure, incurrat pœnam librarum viginti Imperialium pro qualibet vice, applicandarum pro dimidia parte Communis Mediolani, & pro altera dimidia accuſatori, quæ pœna exigatur *d* abſque aliqua condemnatione.

a DEbeat compellere] Hoc ſtatutum non ſeruatur.
b Omnes Vicarios, & Iuſdicentes Ducatus] Hi nunc non eliguntur abſque ſaltem mixto imperio.
c Merum, & mixtum imperium] Quid ſit, late diſcuſſum ſupra cap. 19. Poteſtas, in verbis his.
d Abſque aliqua condemnatione] Tollitur ex his verbis appellatio, vt not. Boſſius ſua praxi crimin. tit. de appellatio. num. 16.

De iuriſdictione Iuſdicentium Ducatus Mediolani. Cap. XCVI.

IVſdicentes Ducatus Mediolani habeant iuriſdictiones in locis ſibi ſuppoſitis, prout infra. Burgus Variſi cum eius vicariatu, *a* habet merum, & mixtum imperium, *b* & omnimodam iuriſdictionem. *c* Capitaneus Marteſanę habet vſq; ad libras viginti Imperialium, *d* ex iuriſdictione ordinaria. *e* Vicarius Montis Brianzę habet vſq; ad libras decem Imperialium. Burgus Leuci habet merum, & mixtũ imperium, & omnimodam iuriſdictionem. Ripalta ſimiliter habet merum & mixtum imperium, & omnimodam iuriſdictionem. Burgus Canturij cum pertinentijs, habet merum, & mixtum imperium, ac omnimodam iuriſdictioné, ex priuilegio feudali. Mandellum habet merum, & mixtum imperium. Dernium ſimiliter. Varena ſimiliter. Angleria ſimiliter. Bellanum ſimiliter. Galleratum habet iuriſdictionem, vſq; ad libras duodecim, cum dimidia Imperialium, ex iuriſdictione ordinaria. Abbiatum craſſum habet merum, & mixtum imperium, & omnimodam iuriſdictionem, ex priuilegio. Terra Binaſchi habet merum, & mixtum imperium, & omnimodam iuriſdictionem. Carauagium habet merum, & mixtum imperium, & omnimodam iuriſdictioné. Burgus Proletiæ habet merum, & mixtum imperium, ex priuilegio feudali. Melagnanum, in ipſa terra, & eius territorio tantũ, habet merum, & mixtum imperium, & nó in alios homines, nec habitantes extra dictam terram, & eius territorium, nó autem in plebibus ſancti Iuliani, ſancti Donati Locate, & Mezate, quæ plebes, ſunt ex forma decretorum Ducaliũ, de iuriſdictione Iuſdicentium in ciuitate Mediolani, in terris autem infeudatis, habeant *f* Iuriſdictionem ſibi tributam ex priuilegijs. Ita tamen, quod *g* ſeruetur decretũ de Maiore Magiſtratu, in caſibus in ipſo decreto comprehenſis.

S V M M A R I V M.

1 *Poteſtates ciuitatum an habeant merum, & mixtum imperium.*
2 *Quid de Villis.*
3 *Quid de locis inſignibus.*
4 *Iuriſdictio omnimoda, quæ ſit.*

a HAbet merum, & mixtum imperium] Quid ſit, notatũ
1 d. cap. 19. Poteſtas, in verbis his. † Poteſtates omnes ciuitatum habent merum, & mixtum imperium hodie, cum & ipſæ illud habeant, not. Marſil. tract. bannit. in verbo, Ci-
2 uitate, num. 45. & nu. 53. vbi late. † Villę an habeant, merum imperium, not. Bartol. in l. 1. col. 2. ff. de damno infecto, & in extrauag. ad reprimendum, in verbo, Lombardię, Mar-
3 ſil. d. tract. bannit. in verbo, Vellet, nu 18. † Locus dicitur inſignis quando habet forum meri, & mixti imperij, Ita Anton. Trigona ſing. 87. nu. 2. verſic. in quibus locis.
b Et omnimodam iuriſdictionem] † Quę ſit, not. Gl. in
4 clem. 1. in verbo, Omnimodam, de foro compet. Scribentes in l. Imperium ff. de iuriſd. omn. iud.
c Capitaneus Marteſanę vſq; ad libras duodecim] Hodie nulla, niſi ex cauſa bladorum, & cótrauenientium, ex decretis ſuper eis editis, ſic ſanciuit Senatus annis ſuperioribus, in controuerſia inter eum & eius Vicarium orta.
d Ex iuriſdictione ordinaria] Quę ſit, notant Scribentes, d. l. Imperium, ff. de iuriſd. omn. iud.
e Vicarius montis Brianzę vſque ad libras decem] Hodie habet merum, & mixtum imperium, & dicitur Vicarius Marteſanæ, vt ex nouis conſtit. titu. quod Capitaneus.
f Iuriſdictionem ſibi attributam ex priuilegijs] Quam autem habeant, & poſſint exercere, not. Curt. iun. conſil. 2 per totum.
g Seruetur decretum de maiori magiſtratu] De quo late in nouis conſtit. tit. de feudis, cap. Interdictum eſt.

De inquiſitione facienda contra Rectores, ſeu Iuſdicentes Ducatus Mediolani. Cap. XCVIII.

POteſtas Mediolani, & quilibet alius Iuſdicens in ciuitate Mediolani, & Vicarius prouiſionum, & quilibet eorum inſolidum, poſſit, & debeat inquirere contra Rectores, ſeu Iuſdicentes burgorum, locorum, vel aliarum Vniuerſitatem, Ducatus, Diſtrictus, iuriſdictionis, vel Diœceſis Mediolani, ſi in aliquo fecerit contra ordinamenta, decreta, & Statuta facta ſuper iuriſdictionibus Rectorum, & Vniuerſitatem, ac Iuſdicentium Ducatus, Diſtrictus, vel Diœceſis Mediolani, vel aliquod prædictorum. Et quod ſuper prædictis, habeat purum & merum arbitrium inquirendi, puniendi, & condemnandi contrafacientes. Et ſi aliquis proceſſus factus fuerit coram Rectore, vel Iuſdicente burgi, loci, caſſinæ, vel alicuius vniuerſitatis contra ordines, & decreta, vt ſupra, ipſo iure, ſit nullus, & non valeat, & nihilominus Rector, vel Iuſdicens burgi, vel vt ſupra, condemnetur in libris quinquaginta Imperialium, qualibet vice. Et Notarius, in libris quinque Imperialium, perpetua notetur infamia. Quæ pœnæ pecuniariæ applicentur Communi Mediolani.

Statuti huius diſpoſitio non ſeruatur.

De pœna petentis corã aliquo Iuſdicente Ducatus Mediolani, vltra Iuriſdictionem conceſſam ipſi Iuſdicenti, vel diuidentis creditum ſuum. Cap. XCVIII.

QVod *a* nullus poſſit petere *b* coram aliquo Iuſdicente *c* Ducatus Mediolani, *d* vel terrarum ſuppoſitarum Statutis Communis Mediolani, *e* vltra quantitatem, *f* pro qua, ei Iuſdicenti conceſſa eſt iuriſdictio, & ſi vltra petierit, *g* ipſo iure, cadat à iure ſuo, *h* reſpectu ſuperflui, pro quo ipſe Iuſdicens non habet iuriſdictioné. *i* Et ſi diuiſerit ius ſuum, petendo quotam, ſeu partem aliquam crediti ſui, coram ipſo Iuſdicente, vt ſupra, ipſo iure priuatus ſit toto credito ſuo reſpectu dicti ſuperflui, vt ſupra, vbi autem in Ciuitate Mediolani, *k* aliquis ſe prætendat creditorem alicuius, *l* ex vna, & eadem cauſa, *m* pro tempore maturo, & petierit agendo, aliquam partem dicti crediti coram vno tribunali, ſeu officiali, *n* quod durante ipſa inſtantia, non poſſit reſiduum, nec aliquam aliam partem dicti crediti maturi, *o* coram alio Iudice, vel officiali petere, & ſi contrafecerit, *p* ipſo iure, & facto, cadat à reſiduo dicti crediti ſui à quantitate primo petita ſupra. Si vero petatur exequutio alicuius partis crediti maturi, non poſſit exequutionem impetrare, pro reliquo, in toto nec in parte, infra ſex menſes, à die impetratæ primæ exequutionis *q* coram eodem Iudice, nec alio officialis. Et ſi contrafecerit, cadat vt ſupra.

S V M M A R I V M.

1 *Iuriſdictio competens pro cauſa certæ quantitatis nõ admittit cumulatum aliarum quantitatum ex alijs cauſſis.*
2 *Petens partem crediti non prohibetur petere reliquum.*
3 *Crediti diuiſio an poſſit admitti coram diuerſis Iudicibus, vſque ad num. 12.*

a NVllus] Comprehendit omnem quantitatem perſonarum.
b Coram aliquo Iuſdicente] Ordinario ſcilicet.
c Ducatus] Quid veniat appellatione Ducatus, late notatum ſupra volum. 1. capit. 130. Vbicunque, in verbo, de Comitatu.
d Vel terrarum ſuppoſitarum Communis Mediolani] In his comprehenduntur terræ Communes, vt notatum ſupra cap. 153. Statuitur, & infra c. 174. Statuta Ciuitatis.
e Vltra quantitatem] † Intellige ex vna cauſa, non au-
5 tem ſi ex pluribus, quia non coacernantur ad tollendam iuriſdictionem, & ad incurrendum pœnam, de qua infra, ita not. Tiraquell. tracta. retract. conuent. §. 2. Gl. 1. nu. 23. Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 171. ad finem, & late notatum ſupra, cap. 47. Dominus Poteſtas, circa fin. in verbo, Sed valore.

f Pro qua ei Iuſdicenti conceſſa eſt iuriſdictio] Non
coacerùantur tamen ſummæ, vt tollatur Iuriſdictio, vt nu-
per notatum.
g .Ipſo iure] Abſqoe ſententia Iudicis reſciſſoria, licet
declaratoria requiratur, vt notatum ſupra cap. 1. in verbo,
Ipſo facto, volum. 1.
h Reſpectu ſuperflui] †De iure communi ſecus eſt, quia
2 petens partem, & obtinens, poteſt dein etiam petere reli-
quum, ita Maſſa ſua praxi formæ oblig. cap. 3. parte princ.
verſicu. Poſt proceſſum incidentium, nume. 38. Verum hic
ſic diſpoſitum ex quo fit in fraudem, vt detur iuriſdictio
non habenti.
i Et ſi diuiſerit ius ſuum] † Idem de iure, quia non po
3 teſt diuidi petitio crediti eiuſdem partem petendo coram
vno Iudice & partem coram alio, etiam finito illo primo
iudicio, ita not. Matheſil ſing. 148. Soc. cap. prudentiam, nu.
33. de mutuis petit. Menoch. tract. arbit. lib. 2. cent. 4 caſu
4 371. num. 14. † Et in hoc ampliatur diſpoſitio iuris com
munis, vt non poſſit fieri in petendo tantum partem eorum
eodem Iudice, vt nuper notatum, quod idem firmat Me-
noch. in indiuidua ſumma, ne ſequatur dein diuerſa ſen-
tentia, in tract. arbitr. lib. 1. q. 40. num. 9. & 10.
k Et vna, & eadem cauſa] † Secus ſi ex diuerſa, vt late
5 notatum ſupra cap 8. Si quis, vbi late notatum, in uerbo,
Pro eadem cauſa, volu. 1. & notat Menoch. tract. arbitr. lib.
2. cent. 4. caſu 371. num. 15. ad finem.
l Alicuius] † Procedit autem hæc diſpoſitio etiã quã-
6 do adſunt duo rei obligati inſolidum, quia coram diuerſis
Iudicibus non poteſt partem crediti petere ab vno, & par-
tem ab alio, ita Boſſ. d. ſua praxi tit. de foro comp. nu. 112.
Declarando vt per eum, idem not. Socin. c. Prudentiam, nu.
31. de mut. petit. Contrarium tenet Bart. in l. ſi duobus, §.
Vbi duo, num. 5 vbi Caſtrenſ. nu. 4. & 5. ff. de duobus reis,
Idem Boſſ ſibi contrarius d. tit. de foro compet. nume. 116.
m Pro tempore maturato] † Secus ſi adhuc maturatum
7 non ſit, quia eo maturato poteſt peti coram alio Iudice, cũ
ſit caſus omiſſus à Statuto, & de iure communi permittitur,
vt not. Iaſ. conſil. 9. nume. 5. volum. 1. & conſ. 28. ad finem,
volu. 2. Menoch. tract. arbitr. d. lib. 2. cent. 4. caſu 371. num.
15. ad finem.
n Quod durante ipſa inſtantia] † Idem ſi lapſa ſit inſtã
8 tia, & finitum iudicium quo ad petendum reliquum, quia
non poterit peti coram alio Iudice, vt not. Matheſil. d. ſing.
148. Soc. cap. Prudentiam, nume. 33. de mutu. petit. & ſu-
pra notatum.
o Coram alio Iudice] † Coram autem eodem poteſt, vt
9 late notatum ſupra, cap. 8. Si quis, in hoc verbo, volum. 1.
Dum tamen non petat intra ſex menſes, vt infra cauetur,
10 verſic. ſequenti. † Cur autem non poſſit peti coram alio
Iudice rationem adducit, ne diuerſæ ſententiæ contrariæ
ſequantur Boſſ. d. ſua praxi tit. de foro competen. nu. 115.
Menoch. d. tract. arbitr. lib. 2. cent. 4. caſu 371. num. 14.
p Ipſo iure & facto] Abſque ſententia ſaltem reſciſſo-
ria, licet declaratoria requiratur, ita notatum ſupra d. cap.
1. in verbo, Ipſo facto.
q Coram eodem Iudice] † De iure communi poteſt fie
11 ri ſtatim coram illo Iudice, vt not. Maſſa d. ſua praxi form.
oblig. Camer. 3. par. princ. verſicu. Poſt proceſſum inciden-
tium, num. 38.
r Nec alio Officiali] † Hoc prohibetur etiam ſemper
12 de iure communi, vt ſupra notatum, & tradit Matheſil. d.
ſing. 148. Socin. d. c. Prudentiam, num. 33. De mutuis petit.

Quod petita commiſsione non currant tempora in certis caſibus. Cap. XCIX.

IN caſibus, in quibus, ex forma Statutorum, ſit facienda *a* aliqua commiſſio, ſi illa pars, quæ voluerit commiſſionem ipſam fieri, *b* citari fecerit alteram partem, pro ipſa commiſſione facienda, & per ipſam partem, quæ voluerit commiſſionem fieri, *c* non ſteterit, quominus ipſa commiſſio fiat, *d* tunc tempora *e* non currant, ſed in ſuſpenſo ſtent donec commiſſio facta fuerit, quæ tamen commiſſio, fieri poſſit, ſuſpenſione non attenta.

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio quando fit an requiratur citatio partis vſque ad nu 4.*
5 *Confidentes pro commiſſione facienda ſint non minuendi.*
6 *Tempora quando non currunt agentibus.*
7 *Tempora inſtantiarum quando non currant, vſque ad nu. 12.*

a ALiqua commiſſio] † Statutum hoc generaliter lo-
1 quens habet locum tam in commiſſionibus in cauſis
principalibus, quam incidentibus, cum in iure etiam pari-
ficentur, ita Caſtr. conſ. 91. vol. 1. Alexan. conſ. 60. num. 17.
vol. 2. Anchar. conſ. 183. num. 3. Soc. ſen. conſ. 284. nume. 4.
2 vol. 2. † Hinc infertur quod appellans ab interlocutoria
debito tempore, ſi citet partem, & faciat depoſitum peten-
do commiſſionem ad formam Statuti infra cap. 196. Appel
lans, ſi alio pars non comparet, nec Iudex aliquid faciat,
quod comprehendatur in hac diſpoſitione, ita Abbates Col
legij D. Notariorum declarauerunt, in ordine edito anno
1545. 6. Iulij.
b Citari fecerat alteram partem] † Idem de iure cõmu-
3 ni requiritur hæc citatio, ita Corta ſuis memorab. in ver-
bo, Statuto Mediolani cautum eſt, quod appellans, verſicu.
Sed annotati.
c Non ſteterit] † Hoc autem caſu non ſufficit vnica in-
4 terpellatio, uel requiſitio facta Iudici, ſed debet fieri cũ eo
diligentia, & inſtantia, & peti ẽt Apoſtoli per text. in l. fin.
§. In ſumma, vbi Salic. n. 3. Cod. de tempo. appell. ita not.
Roman. conſil. 2. nu. 2. Ang. conſi. 140 num. 2. Alex. conſil.
19. nu 3. verſic. Tamen in cauſa appellationis, volu. 1. idem
conſ. 164. nu. 5. volu. 2. Dec. conſil. 677. nu. 3. cum duabus
ſequent. Grammat. deciſ. 13. nume. 5. Corta ſuis memorab.
in verbo, Statuto Mediolani cautum eſt, quod appellans.
Quando autem ſufficiat vnica vel plures proteſtationes
alijs in caſibus not. Aſin. ſua praxi §. 2. cap. 17. nume 8. & 9.
5 Requiritur etiãm vlterius productio, & exhibitio confiden
tium, vt not. Calcan. conſil. 122. per totum, maxime, nu. 2.
6 † Facta autem proteſtatione quod per eum non ſtat, non
currant tempora, per notata in ſimili per Baldum in l. pro-
perandum. §. Sin autem vtraque, nume. 2. ad finem, vbi dat
hanc cautelam, C. de Iudic. notat Natta conſil. 32. num. 15.
volum. 1.
d Tunc tempora] † Hoc habet locum de iure communi
7 etiam in inſtantia, ita notat Orian. in c. Quoniam contra,
cap. 10. de interlocut. nume. 93. Marſil. ſingul. 51. & ſingul.
423. numero ſecundo. Comprobat Aſin. ſua praxi iud.
8 § 1 cap. t. num. 7. † Quod quidem habet locum etiam in
inſtantia cauſæ principalis pendente compromiſſo per di-
ſpoſitionem Statuti ſupra ca. 40. Quod facto compromiſſo.
9 † Idem ſi petitum compromiſſum, & ſuper eo diſputetur,
10 ita Iaſ. conſ 31. nume. 2. volu. 2. † Extenditur etiam hæc
diſpoſitio, durante diſputatione ſuper admiſſione capitu-
11 lorum, vt not. Iaſ. conſ. 35. nu. 2. vol. 1. † Multi etiam alij
caſus, in quibus non currit, ſed ſuſpenditur inſtantia notan
tur ſupra cap. 21. Termini, in verbo, Non duret, nec durare
12 poſſit, volum. 1. † Statuti autem diſpoſitio hæc dum lo-
quitur de temporibus, ne currant petita commiſſione, intel
ligi debet etiam de fatalibus appellationum, ad quod facit,
quia ſi intelligeretur tantum de inſtantia cauſæ appella-
tionis, & de temporibus probatorijs eius, hoc Statutum ſu-
perfluum fuiſſet, ex quo ex alio Statuto ſupra, 1. volum. ca.
131. Lata, diſponitur inſtantiam cauſæ appellationis, &
terminos probatorios eius non currere, niſi poſt factã com-
miſſionem appellationis, adeo quod cum in caſu præſenti
Statuti huius non ſit adhuc facta commiſſio, neceſſario con
cludendum, Statutum hoc intelligendum de fatalibus, quod
non currerent, ſed ſtarent in ſuſpenſo.
e Non currunt] Tẽpora autem probatoria quando non
currant, ſed ſtent in ſuſpenſo, notatum ſupra cap. 40. Facta
in verbo, Nec terminorum probatoriorum.

RVBRICA GENERALIS De fabris, & aurificibus & de eorum ſchola, & arte.

SVMMARIVM.

1 *Artifex an quis poſſit eſſe ſub duabus matriculis.*

STatuta infraſcripta poſita ſub hac Rubrica generali, de
1 aurificibus nil notatu dignũ habent. † Artifex non põt
quis eſſe ſub duabus matriculis, & vbi deleatur ab vna, gau
det priuilegijs eorum, donec deſcribatur in alia. Ita Ro-
man. ſing. 219.

De electione Syndicorum. Cap. C.

STatuitur, quod in ſchola Sancti Eligij, & arte, ſeu Vniuerſitate aurificum, & fabrorum Ciuitatis Mediolani,

Digitized by Google

lani, per ſcholares dictæ ſcholæ, & artis, eligantur, & manuteneantur duodecim Syndici, qui quidem reuocari, & mutuari poſſint, qui Syndici, qui per tempora erunt electi, habeant illam poteſtatem, quæ eiſdem data, & attributa eſt, & dabitur, & attribuetur in futurum, per ipſam ſcholam, & ſcholares, & Vniuerſitatem dictæ artis aurificum, circa ipſos, de dicta arte, & circa res concernentes, & ſpectantes ad dictam artem, & ad ipſos, & inter ipſos aurifices, per publica inſtrumenta ſyndicatus confecta, & quæ conficientur, ſingula ſingulis, & congrua congruis, debite ſemper referendo. Et etiam, vltra prædicta, habeant poteſtatem, & bailiã, quæ, & prout, in ſequentibus Statutis declarabitur.

De Abbate, & Conſulibus eligendis, & eorum bailia. Cap. CI.

STatuitur, quod eligantur, per Vniuerſitatem fabrorum, & aurificum, quolibet anno, vnus Abbas, & tres Conſules, in dicta ſchola, ſeu arte, de ſcholaribus, ſeu aurificibus ipſis ſcholæ, ſeu artis, quorum officium duret per annum vnum, & non vltra. Qui Abbas, & Conſules, habeant bailiam, poteſtatem, & authoritatem procedendi contra quoſlibet de dicta ſchola, arte, ſeu Vniuerſitate, & laborantes, & laborari facientes, de, & in dicta arte, tam in ciuitate, quam in ſuburbijs, & Ducatus Mediolani, & eos puniendi, & condemnandi. Et hoc ſecundum formam, & tenorem infraſcriptorum Statutorum, & ordinum Quæ quidem electio prædictorum Abbatis, & Conſulum, fiat, & fieri debeat, ſingulo anno, per Abbatem, & Conſules præceſſores in dicto officio. Et facta ipſa electione, ante feſtum ſanctæ Catharinæ de menſe Nouembris, eorum officium incipiat in dicto feſto ſanctæ Catherinæ. Et qui Abbas, & Conſules, collaudentur, per Syndicos dictæ ſcholæ, artis, ſeu vniuerſitatis, antequam in publicum eligantur. Qui quidem, Abbas, & Conſules taliter, eligendi vt ſupra, ſingulo anno, tempore dictæ eorum electionis, aut, antequam intrent in eorum officium, iurare teneantur, & debeant, in manibus Abbatis, & Conſulum præceſſorum ſuorum, vel ſaltem maioris partis eorum, de faciendo, & exercendo eorum officium, bene, iuſte, & fideliter, ſecundum eorum conſcientiam bonam, & ſecundum formam ordinum dictæ ſcholæ, ſiue artis. Et quod de ipſa electione fiat publicum inſtrumentum. Et, qui Abbas, & Conſules noui, & ſucceſſores, vna cum præfatis Syndicis, ſiue maior pars eorum, poſſint, & debeant ſyndicare eorum proxime præceſſores, infra menſes duos, immediate ſequuturos finem, & tempus officij, & regiminis dictorum, Abbatis, & Conſulum veterum, vt ſupra, ſyndicandorum.

De iuriſdictione Abbatis & Conſulum. Cap. CII.

ABbates & Conſules, qui ſunt, & per tempora erunt, habeant *a* bailiam, & iuriſdictionem *b* cognoſcendi, declarandi, & terminandi omnes quæſtiones pertinentes, & ſpectantes ad dictam artem fabrorum, & aurificum, cuiuſcunque maneriei ſint, & inter artifices, fabros, & omnes exercentes officium, & laborantes, ſeu laborari facientes, de, & in dicta arte, tam in Ciuitate, quam in ſuburbijs, & Ducatu Mediolani, dummodo, tales quæſtiones ortæ ſint, & oriantur, occaſione ipſius artis fabrorum, & aurificum, vel negociationum pertinentium ad ipſam artem, & de omnibus mercantijs, & laborerijs, exercitijs, & trafficis factis, & faciendis, ac ortis, & oriendis, & quæ orientur occaſione dictæ artis, & dependentium abinde, ac etiam, exequendi, & exequutioni mandandi ipſas omnes differentias, ac quæſtiones, ac ſententias, & declarationes, quæ proinde fient, omnibus modis, & remedijs, in omnibus, & per omnia, ſecundum, quod eiſdem Abbati, & Conſulibus, ſeu maiori parti eorũ, melius videbitur expedire, etiam, abſque alio conſilio ſapientis, ſi eidem Abbati, & Conſulibus, aut maiori parti eorum videbitur. Saluo quod ſi talis differentia excederet ſummam ducatorum vigintiquinque auri, quod eo caſu teneantur ipſi Abbas, & Conſules, ad requiſitionem partium, vel alterius earum, aſſumere conſilium ſapientis, de Collegio Dominorum Iuriſperitorum Mediolani, Partium confidentis, vel alterius eorum, caſu quo altera Pars ſuos confidentes, dare recuſauerit, vel neglexerit, pro tali differentia terminanda & decidenda, ſecundum eius Conſilium, præfati Abbas, & Conſules, habeant pronunciare, & declarare, & facta præſentatione conſilij, habeatur pro declarata, & pronunciata. Et quæ præſentatio conſilij poſſit fieri coram Notario, ſiue ſcriba, ipſorum Abbatis, & Conſulum, & habeatur pro legitime facta. Et quod omnis ſententia, omniſq; declaratio, & omnia, & ſingula, quæ per eos Dominos Abbatem, & Conſules, ſeu, vt ſupra, in prædictis fient, ac per eos factum pronunciatum, ſententiatum, & declaratum fuerit, valeat, & teneat, & exequutioni mandetur, omnibus iuris remedijs, & realiter, & perſonaliter, & prout eis videbitur, aliquibus ſtatutis, decretis, & ordinibus, in contrarium diſponentibus non attentis. Poſſit, tamen à talibus ſententijs, & declarationibus appellari, dummodo tales appellationes cognoſcantur, terminentur, & decidantur, per Syndicos dictæ ſocietatis, ſcholæ, ſeu artis, vt ſupra, & non aliter. Qui Syndici teneantur aſſumere conſilium ſapientis, vt ſupra, ſi requiſitum fuerit, vt ſupra. Et caſu, quo prima ſententia, ſeu declaratio fuerit in cauſa appellationis cõfirmata, mittatur exequutioni in totum, ſeu pro illa parte, pro qua confirmata fuerit, nec de eius nullitate dici, nec ab ea appellari poſſit, & ſi appellatum fuerit, aut de nullitate dictum, non admittatur.

a BAiliam, & iuriſdictionem] Ex priuilegio, & decreto Senatus, anno 1554. die octauo edito, ampliata eſt iuriſdictio eorum etiam contra alios, qui non ſint de arte illa, modo ſint debitores cauſa artis, & etiam quod credatur eorum libris vſq; ad libras 50. Imper.

b Cognoſcendi, declarandi, & terminandi] Quid hæc verba releuent, & differant notatum late ſupra c. 47. Dominus poteſtas, in his verbis, vol. 1.

De electione Caneparij, & eius officio. Cap. CIII.

ELigatur vnus Canepariꝰ in dicta ſchola, arte, ſeu ſocietate, per Abbatem, Conſules & Syndicos, ſeu per maiorem partem eorum. Et qui Canepariꝰ eligendus, vt ſupra, ſit vir bonus, probus, & idoneus, & intrare teneatur in introitu ſui officij, qui introitus, ſit in dicto feſto ſanctæ Catherinæ, de exercendo, bene, & legaliter, officium ſibi cõmiſſum, & de ſaluando ea omnia, quæ ad eius manus peruenerint, de danarijs, bonis & rebus dictæ ſcholæ, & Societatis, & de reſtituendo, & reddendo dictis Abbati, Conſulibus, & Syndicis, toties quoties requiſitus fuerit, bonum cunctum & bonam rationem, & omne, totum id quod ad eius manus peruenerit, de bonis, & rebus pertinentibus, & ſpectantibus dictæ ſcholæ, ſeu ſocietati, & qui recipere debeat omnes intratas, condemnationes, & inuentiones dictæ ſcholæ, & ſocietatis, & de eis rationem facere, & reddere teneatur, & debeat, vt ſupra. Et eius officium duret per annum vnum tantum, & teneatur dictus Canepariꝰ, tempore introitus ſui officij, accipere conſignationem in ſcriptis per inſtrumentum publicum, de bonis, & rebus dictæ ſcholæ, quæ ſibi conſignabuntur, & de eis reddere bonam rationem, vt ſupra & vt ſupra poſſintq; dicti Abbas, Conſules, & Syndici, ſiue maior pars eorum, facere quamlibet neceſſariam liberationem, & confeſſationem dicto Canepario.

Quod nullus, poſsit eſſe Abbas, & Conſul, niſi de quatuor annis, ſemel. Cap. CIIII.

NVllus de dicta ſocietate, poſſit eſſe Abbas, neq; Conſul, niſi elapſis quatuor annis continuis, poſt finitum ipſum officium.

De illis, qui ſe robori permittere valeant, & de eorum pœna. Cap. CV.

SI aliquis, de dicta ſocietate, deberet, vel teneretur, aut in futurum tenebitur aliquid dare dictæ ſocietati, vel etiam, alicui fabro, & de dicta arte, ſocietate, ſeu ſchola, occaſione alicuius condemnationis, vel taleæ ſibi factæ, vel aliqua occaſione, & non daret, vel vetaret dare pignus præfatis Abbati, & Cõſulibus, vel eorum ſeruitoribus, nuncijs, & officialibus, vel alicui eorum, condemnetur, & pro condemnato habeatur ille talis, in ſoldi viginti Imperialium, qualibet vice, qua vetauerit ipſe, vel eius familia, vel pignus non dederit, vt ſupra, & non admittatur ad aliquam defenſionem faciendam, niſi prius dederit pignus, quæ pœna

perueniat in dictam ſcholam, & ſi indebite pignoratus fuerit, eidem reſtituatur pignus abſque vlla ſolutione pecuniæ, & expenſa.

Quod Abbas, & Conſules poſsint robari facere quemlibet, de dicta ſocietate ſchola, & arte. Cap. CVI.

ABbas, & Conſules huius ſocietatis, ſcholæ, ſeu artis, & quilibet eorum habeant Baliam, & poſſint, & debeãt robare, & robari facere tute, & impune, per ſe, & ſeruitores, & nuncios ſuos quemlibet de ipſa ſchola, arte ſeu ſocietate, & laborantes de ipſa arte aurificum, ſiue fabrorum, qualibet occaſione, ſpectante, & pertinente ad ipſam artem, vel connexa ipſi arti, & dependenti ab eadem arte, & pro tali exequutione facienda, poſſint, & valeant accipere, de familia Domini Poteſtatis Mediolani, expenſis, derobandi. Et præfatus Dominus Poteſtas, & omnes de familia ſua, ſi & prout requiſiti fuerint, per ipſos Abbatem, & Conſules, teneantur, & debeant præſtare ipſis auxilium, iuuamen, & fauorem, pro tali exequutione reali, & perſonali facienda.

De laboratoribus, debitoribus ſui magiſtri, laborantibus ad mercedem diei, euntibus ad laborandum cum alijs magiſtris. Cap. CVII.

QVoniam, ſæpe contingit magiſtros dictæ artis aurificum, & fabrorum, accipere laboratores ad mercedem diei, & eiſdem dare mutuo pecunias in adiutorium, & præſtantiam, quos poſtea, compenſare conueniunt in corũ mercedibus, aut reſtituere. Statuitur, quod nullus magiſter poſſit, nec valeat, de cætero accipere, nec tenere, vltra tres dies continuos, aliquos laboratores laborantes, & ſeu qui laborauerint cum alijs magiſtris debitores, vtſupra, niſi prius fuerit tali primo magiſtro ſatisfactum de eo, quod habere debuerit, à dicto tali laboratore, & quod talis magiſter teneatur infra tres dies proxime futuros, poſt factã ſibi denunciam, per primum magiſtrum creditorem talis laboratoris, expellere ipſum laboratorem, aut debitum prædicti laboratoris, pro eo ſoluere, alioquin, elapſo dicto termino, dictus ſecundus magiſter, teneatur ad ſolutionem dicti debiti principaliter, & inſolidum cum omnibus expenſis, damnis, & intereſſe, quæ per talem magiſtrum, paſſus fuerit, & ad ipſum ſoluendum cogi poſſit omni exceptione remota.

De familiaribus, & domicellis, & alijs laboratoribus ad ſalarium menſuale, & annuale, vel vltra, & de alijs ſtantibus cum magiſtris, ad aliquod tempus ad addiſcendum, & laborandum. Cap. CVIII.

NVllus magiſter poſſit, nec valeat accipere aliquem laboratorem, domicellum, vel familiarem, garzonũ, nec puerum, ad aliquod tempus vltra quam, ad mercedem diei, niſi prius aut ſaltem, infra vnum menſem, poſt illum acceperit, illum ſcribi fecerit ad Banchum præfatorum Dominorum Abbatis, & Conſulum, ac ſcholæ prædictæ, ſub pœna librarum decem Imperialium, & teneatur dictus puer, vel eius magiſter, pro eo, ſi dictus puer fuerit inhabilis, & non ſoluerit, pro intrata, libras duas Imperialium, tempore quo eum ſcribi fecerit. Et, quod nullus magiſter, aliquem famulum, domicellum, garzonum, puerum, vel laboratorem, qui cum alio magiſtro accordatus fuerit ad tempus, vtſupra, accipere poſſit, nec valeat illum, vltra dies tres, vtſupra, poſtquam facta fuerit ſibi per talem primum magiſtrum, debita notitia, de tali concordio ſuo, & requiſitum fuerit, quod illum excumiet. Alioquin, elapſo ipſo termino trium dierum, vt ſupra, teneatur ipſe ſecundus magiſter, ſi non excumiauerit realiter, & cum effectu, vt ſupra, ſoluere totum debitum, quod talis famulus, laborator, & vtſupra, habuerit cum eo primo magiſtro, occaſione bonorum denariorum, & rerum datarum per ipſum magiſtrum tali laboratori, famulo, & vtſupra. Item teneatur ſoluere pœnam appoſitam in inſtrumento accordi facti inter magiſtrum ipſum primum, & laboratorem, & vtſupra, & de ipſa pœna, credatur inſtrumento prædicto. Quodque etiam, teneatur ſoluere, dare & reſtituere ipſi magiſtro dictum debitum, vna cum omnibus expenſis, damnis, & intereſſe, quæ proinde ipſi primus magiſter dederit & fecerit, ac paſſus fuerit. De quibus expenſis, damnis, & intereſſe, ſtetur declarationi & deciſioni præfatorum Dominorum Abbatum, & Conſulum, aut maioris partis eorum. Et vlterius ipſe ſecundus magiſter cadat in pœnam librarum decem Imperialium, quæ in totum perueniant in ipſam ſcholam.

Quod Abbas, & Conſules, & alij officiales, teneantur officium ſibi commiſſum aſſumere, & illud exercere. Cap. CIX.

SI aliquis huius ſcholæ, artis, ſeu ſocietatis, electus fuerit in Abbatem, Conſulem, Syndicum, vel ad aliud officiũ, vel aliter pro vtilitate dictę ſcholæ, deputatus, & ordinatus fuerit, teneatur ipſam Abbatiam, & illud officium ſibi commiſſum, & vtſupra, acceptare, ſub pœna librarum decem Imperialium, applicanda ſcholæ prædictæ. Et vlterius teneatur etiam officium prædictum Abbatiæ, vel aliud quodcunque officium ſibi commiſſum, & vtſupra, acceptare, & illud exercere bene, rite, & fideliter ac ſollicite, iuſto impedimento, iuſtaque cauſa excuſationis, & defenſionis ceſſantibus, ſub eadem pœna, de quibus cauſa, & impedimento, vtſupra ſtetur declarationi, & cognitioni Abbatis, & aliorum officialium dictę ſcholæ, artis, & ſocietatis; aut maioris partis eorum.

De inquiſitionibus faciendis contra furantes aurum, & argentum, & alia pertinentia ad dictam artem, & ſcholam. Cap. CX.

ABbas, & Conſules dictę ſcholæ, poſſint, ac teneantur, & debeant inquirere, & procedere, & inquiſitionem facere, & fieri, & procedi facere contra omnes, & ſingulos de dicta arte furantes, vel aliter baratantes aurum, vel argentum, vel Zoias, vel aliud metallum, vel aliquam aliam rem pertinentem ad negotiationem dictę artis, & etiam cõtra receptatores de dicta arte, & ſchola, ſcientes talium furtorum, bonorum, & rerum furatarum, vel baratatarum, & eos punire, & condemnare, ſi culpabiles reperti fuerint arbitrio prędfatorum officialium, vel maioris partis eorum, & deinde tales condemnationes exigere, ſecundum quod eiſdem Abbati, & Conſulibus ac Syndicis ipſius ſcholę, aut maiori parti eorum videbitur, quę pœna, perueniat in prędfatam ſcholam. Et quod ſi talis culpabilis, & receptator, vtſupra, non ſoluerit pœnam, & condemnationem ſibi factam, ac damna, & intereſſe, illi cui furatum, vel vtſupra fuerit, & prout per eos, Abbatem, & vtſupra, pronũciatum fuerit, priuetur, & priuatus ſit ipſo iure, & facto, dicta arte, nec poſſit vlterius artem prędictam exercere, & tamen teneatur ad ſatiſdationem rei, vtſupra, baratatæ, vel furatę, & condemnationis vtſupra.

Quod quilibet, ad cuius manus peruenerit aurum, argentum, & ſimilia furata, teneatur illa notificare. Cap. CXI.

QVilibet de dicta ſchola, ſocietate, & arte Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, vtſupra, ad cuius manus peruenerit aliqua quantitas auri, argenti, zoię, vel alterius metalli, vel rei pertinentis ad dictam artem quam ſciuerit, vel crediderit fuiſſe furatam, teneatur & debeat, infra triduum ſub vinculo iuramenti, illam notificare Abbati, & Conſulibus dictę ſcholę, artis, & vtſupra, vel alicui eorum, & perſonam, à qua, talem rem habuerit, & etiam ſub pœna valoris rei, quam, vtſupra, non notificauerit, & librarum trium Imperialium qualibet vice dictę ſcholę applicanda, & ipſa, aurum, & argentum, & res furatę, vtſupra, reddantur illi, & illis, cuius, & quorum erunt. Et ſi non reperiretur ille, cuius bona ipſa eſſent, perueniant in dictam ſcholam.

Quod

Digitized by Google

Quod quilibet teneatur ire ad conſilium, & ad corpus, ſiue exequitas. Cap. CXII.

QVilibet dictæ ſocietatis, ſcholæ, ſeu artis, ſiue officialis, ſiue non teneatur venire ad conſilium, ad eorum oblationes, & ad exequias cadaueris cuiuslibet magiſtri apothecæ, & etiam aliorum, de eorum familia, ſi & prout requiſitum fuerit, & ad ea omnia, ad quæ fuerit requiſitus, per Abbatem, Conſules, aut ſeruitores dictæ ſcholæ, ſeu artis, vel per aliquem alium nuncium, vel per aliquem ipſorum, ſub pœna, qualibet vice, ſoldorũ duorum Imperialium, & cuilibet officiali dictæ ſcholæ, ſoldorum trium, pro qualibet vice, quam pœnam, Abbas, & Cõſules teneantur ſtatim exigere, ſub eadem pœna, de ſuo proprio ære danda, & ſoluenda in continenti, ſine vllo remedio, quę pęnæ perueniant in præfatam ſcholam.

Quod quilibet, de dicta ſchola, arte, ſeu ſocietate, teneantur obſeruare præcepta Abbatis, & Conſulum. Cap. CXIII.

QVilibet, de dicta ſchola, arte ſeu ſocietate, teneantur obſeruare, & exequutioni mandare omnia præcepta Abbatis, & Cõſulum, ac Syndicorum, & ſuorum nũciorum, & ſeruitorum, de ſpectantibus & pertinentibus ad ipſam artem. Et qui contrafecerit, componat dictæ ſcholæ, arti, ſeu ſocietati pœnam ſibi iniunctam, de qua imponetur, quæ non ſit maior ſoldis decem Imperialium, incontinenti, dummodo tale præceptum fiat occaſione dictę ſcholæ, ſeu artis, & dependentium abinde, & de eo facta ſit relatio, ſiue oretenus, ſiue in ſcriptis per ſeruitorem, ſiue nũciũ dictæ artis, quam quidem pœnam, Abbas, & Conſules prædicti poſſint impune exigere, etiam per pignorum derobationem, ita tamen, quod per præſens ſtatutum, & ordinamẽtum, non fiat, nec factum ſit aliquod præiudicium ſtatutis prædictis, & contentis in eis, imo ipſa in robore ſuo permaneant.

De fide adhibenda Abbati, & Conſulibus. Cap. CXIV.

FIdes adhibeatur Abbati, & Conſulibus, & Syndicis, & cuilibet eorum nuncio, vel ſeruitori, & eorum, aut alicuius eorum relationi, & credatur cum iuramento de omni eo, quod dixerint vidiſſe, inueniſſe de die, ac nocte factum fuiſſe, per aliquem dictæ ſocietatis, contra ſtatuta, & ordinamenta dictæ ſocietatis, ſine aliqua probatione teſtium, item credatur relationi ſeruitoris, vel Nuncij dictæ artis, & ſcholæ, quorumcunq; præceptorum citationum oretenus, & in ſcriptis factarum, & aliorum omnium quæ fient de mãdato præfatorum Dominorum, Abbatis, Conſulum, & Syndicorum, abſq; alia probatione.

Quod Abbas, & Conſules exigant condemnationes ante exitum eorum officij. Cap. CXV.

ABbas, & Conſules dictæ ſcholæ, ſocietatis, ſeu artis antequam exeant de ſuo regimine, ſeu officio, debent facere, atque feciſſe, omnes condemnationes, ac eas exigere, & exigi facere, quæ per eos fient, dum tamen ſint exigibiles, & quæ perueniant in ſcholam prædictam.

Quod ſi aliquis receperit iniuriam, pro negocijs dictæ artis, debeat per ſcholam reſtaurari. Cap. CXVI.

SI aliquis, vel aliqui dictæ ſcholæ, artis, ſeu ſocietatis ſuſtinuerit aliquod damnum, vel iniuriam contra ius faciendo, vel gerendo negocia dictæ ſocietatis, artis, ſeu ſcholæ, quod dicta ſocietas, ars ſeu ſchola, teneatur de ære dictę ſocietatis dare ipſi ſuſtinenti, vel ſuſtinentibus damnum, vel iniuriam, completam reſtitutionem laboris, & impedimenti, per eum, vel eos paſſi.

Quod aliquis non poſsit pro eo, aliquem alium mittere ad conſilium. Cap. CXVII.

ALiquis dictæ ſocietatis, artis, ſeu ſcholæ, ſi fuerit requiſitus ad conſilium ipſius ſcholæ, artis, ſeu ſocietatis, vt ſupra, non poſſit mittere aliquem pro eo, ad illud cõſilium, niſi fuerit frater, vel filius, vel nepos legitimus, & idoneus, vel ſocius, ad gerendum dictam artem cum eo, & niſi ille talis, qui venerit ad dictum conſilium, ſit maior annis viginti, ſub pœna ſoldorum decem Imperialium cuilibet contrafacienti, qualibet vice, quæ perueniat in dictam ſcholam.

De verbis iniurioſis. Cap. CXVIII.

SI aliqua perſona dictæ ſcholæ, artis, ſeu ſocietatis dixerit aliquod verbum iniurioſum Abbati, Conſulibus, Syndicis, Canepario, & Notario dictæ ſcholæ, artis, ſeu ſocietatis, vel alicui eorum in exercendo eorum officium, cõdemnetur per ipſos Abbatem, & Conſules, & pro condemnato habeatur ille talis, in libris tribus Imperialium, pro qualibet vice. Si vero ſeruitori eorum, in libra vna Imperialium, & ſi quis inſultum fecerit, contra eos, vel aliquem eorum abſque armis in libris quinque Imperialium, & ſi cum armis, in libris decem Imperialium, & ad prædictas condemnationes ſoluendum compellantur, ſine aliqua commiſſione facienda, quæ pecuniæ perueniant in præfatam ſcholam, vt ſupra. Et vlterius ille, vel illi, qui dixerint, fecerint, vel commiſerint prædictas iniurias, & inſultus, vt ſupra, vel aliquam earum, puniantur per poteſtatem Mediolani, & eius Iudices, ſecundum formam præſentium ſtatutorum, & etiam ſecundum formam ſtatutorum, & ordinamentorum Communis Mediolani, & illi, qui paſſi fuerint, pro prædictis, vel aliquo prædictorum ſuſtineantur, per dictam ſcholam, artem, ſeu ſocietatem, de ęre ipſius ſcholę, ſeu ſocietatis.

De penſis, Balancijs, & marchis inquirendis, per officium, & ſeruitores. Cap. CXIX.

QVoniam, per retroacta tempora, officiales, & ſeruitores dictę ſcholę artis, ſeu ſocietatis, conſueti ſunt inquirere, & inquiri facere, per ipſam artem, & alia loca, quoſcunque contrafacientes, & artem prædictam, aurum, argentum, & alia pertinentia ad ipſam artem, falſificantes, aut in minori bonitate, quam eſſe debeat, facientes, & excludendo fraudes, & inſidias malarum perſonarũ, ſtatuitur, quod pręfati Abbas, Conſules, Syndici, & alij officiales, dictę ſcholę, artis, ſeu vt ſupra, ac ſeruitores, & Nũcij eorum poſſint, & valeant etiam ſecundum eorum conſuetudines, & vſus conſuetos, & propria authoritate, & impune, quęlibet locum, & quamlibet domum, cuiuslibet, de dicta arte, intrare, ad inquirendum tales contrafacientes, & falſificantes, vt ſupra, & vt ſupra, & quęlibet, aurum, argentum, & alia quęlibet, ad prędictam artem ſpectantia, tochare, ſagiare, ponderare, & marchos, balancias, & alia pondera, videre, & aiuſtare, & quod ſi repertus fuerit aliquis de dicta ſchola, ſeu arte, contrafaciens, & fraudans dictam artem, tam in vendendo vnam rem, pro alia, & aurum, & argentum de vna liga, & vna bonitate, pro vna alia, vel aliud metallum minus bonum, pro vno alio metallo meliori, & etiam vtens aliquibus Balancijs, ponderibus, & alijs inſtrumentis, in dicta arte minus veris, & iuſtis, & non ſigillatis, ſeu bullatis, per ipſos Abbatem, & Conſules, & ſeu de ſigillo, bullo, vel ſtampo dictę ſcholę, & artis, ſeu vt ſupra, condemnetur, per ipſos Dominos Abbatem, & Conſules, in ſoldis viginti Imperialium, pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice, a dictis ſoldis viginti infra, attenta rei, & negocij qualitate, & plus, attenta qualitate rei, & conditione perſonarum, arbitrio ipſorum Abbatis, ac Syndicorum, vel maioris partis eorum. Et quod aliquis Iudex, & officialis, de cętero non poſſit, nec valeat, ſeu aliqualiter intromittere de prędictis, nec ipſi de dicta ſchola, arte, ſeu ſocietate, pręſentes, & futuri, teneantur, nec obligati ſint, eorum tales Balancias, marchos, pondera, nec aliqua alia eorum inſtrumenta, ad dictam artem pertinentia, bullari, nec ſignari facere,

Digitized by Google

facere, per aliquem Iudicem, vel officialem præſentem, nec futurum, niſi prout temporibus retroactis, obſeruatum eſt, circa præmiſſa. Cui obſeruationi, per præſens ſtatutum, nullo modo intelligatur eſſe derogatum, ſed ipſi Abbas, & Conſules ſoli in prædictis ſint Iudices, & officiales, quibus merito, tale negotium tangit, & tangere debet, tanquam in ipſo melius expertis, cum ſit ars diſſimilis ab alijs, & eorum pondera ſint ab alijs diſſimilia, & hæc omnia non obſtantibus aliquibus ſtatutis, decretis datis, & reformationibus factis. Et quod aliqui alij officiale, Ciuitatis, & Ducatus Mediolani præſentes, & futuri, non poſſint, nec valeant de prædictis ſe intromittere, ſicuti per retroacta tempora, etiã conſuetum fuit, & hoc tamen, tantum reſpectu rei ciuilis.

De præceptis & proceſsibus. Cap. CXX.

OMnia præcepta, omniſque proceſſus, & omne ordinamentum factum, & faciendum, & omnes condemnationes ſcribantur in libro dictæ ſcholæ, ſocietatis, ſeu artis.

Quod Abbas, & Conſules, habeant bailiam puniendi. Cap. CXXI.

ABbas, Conſules, ac Syndici dictæ ſocietatis præſentes, & futuri, habeant poteſtatem, & bailiam prouidẽdi, ordinandi, examinandi, & declarandi omnia, & ſingula ea, quæ voluerint, & eidem videbuntur fore vtilia, & neceſſaria dictæ ſocietati antiquæ, dummodo ſint circa artẽ prædictam, & inter ipſos, de dicta arte, vtſupra, ac etiam condemnandi, & puniendi. Et quod quicquid per eos Abbatem, & Conſules, ac Syndicos, vel maiorem partem eorũ, in prædictis, prouiſum, ordinatum, & declaratum fuerit, ac condemnatum, & punitum valeat, & teneat, & obſeruari debeat & exequutioni mandetur, per quoſcunque dictæ ſcholæ, artis, ſeu ſocietatis, in omnibus, & per omnia, prout ſi ... abatur, ac ſi per totam ſcholam, artem ſeu ſocietatem, & vniuerſitatem aurificum, & fabrorum ordinatum, & prouiſum eſſet. Et ac ſi prouiſiones, ordinationes condemnationes que quę per eos, vtſupra, fient, eſſent comprehenſę in volumine pręſentium ſtatutorum.

De robatione. Cap. XXII.

SI contigerit aliquem dictę ſocietatis derobari, occaſione alicuius condemnationis, vel taleę, vel aliqua alia occaſione, nomine dictę ſcholę, artis, ſocietatis, vel ad petitionem Abbatis, & Conſulum, teneatur, & debeat ille taliter derobatus, exigere, & recuperare, res ſibi derobatas, vtſupra, infra menſem vnum, proxime futurum, poſtquam derobatę fuerint. Alioquin elapſo termino dicta pignora, ſeu res, vendi poſſint per ipſos Abbatem, & Conſules, vel eorum officiales, nomine dictę ſcholę, artis, ſeu ſocietatia abſque aliqua denuncia, ſibi de robato facienda, nec eo caſu teneatur ad reſtitutionem dictorum pignorum, & rerum. Saluo quod teneantur ſuperfluum precij talium rerum, deducto eo, cuius occaſione derobatum fuerit, vt ſupra, & deductis expenſis proinde factis, reſtituere tali derobato, cuius talis res, & tale pignus erat. Et hęc omnia, aliquibus in contrarium non obſtantibus.

Quod nullus audeat conqueri. Cap. CXXIII.

NVllus de dicta arte audeat, nec pręſumat conqueri, nec querelam facere, vel portare coram aliquo iudice, vel Vicario, Pretore, Conſule, Officiali, vel Iuſdicente in Ciuitate Mediolani, vel alibi. Saluo coram pręlibato Domino, Domino Mediolani noſtro, de aliquo, vel aliquibus pręceptis, condemnationibus, mulctis exequutionibus, & robationibus factis, & in futurum faciendis de aliqua re, vel aliqua occaſione, dum facta fuerint ſecundum formam ſtatutorum dictę ſcholę, artis, ſeu ſocietatis, ſub pœna conquerenti, ſeu querelam mouenti, & facienti, ſolidorum ſexaginta Imperialium, pro quolibet, & qualibet vice, ſoluendorum Canepario dictę ſcholę, artis, ſeu ſocietatis, et ſcholę prędictę.

Quod Abbas, Conſules, & Officiales poſſint intrare domos, &c. Cap. CXXIV.

ABbas, Conſules, & Syndici, præſentes, & futuri, poſſint & valeant ire, & intrare, ac mittere eorum officialem in quacunq; domo, habitatione, hoſpitijs, & in loco hominum, & perſonarum exiſtentium de dicta arte, pro inquirendo contrafacientes & falſificantes aurum, & argentum, & de vendentibus, & vendere facientibus aurum, & argentum falſum, ſeu minus bonum, & de vna liga, pro vna alia, & non vnum pro vno vel aliter fraudantibus, ſeu fraudare nitentibus perſonas in vendendo, & fabricando aurum, & argentum nouum, vt infra, atque puniendi, & condemnandi quoſcunque contrafacientes, & falſificantes, prout in præſentibus ſtatutis continetur. Saluo, quod ſi ille, qui repertus fuerit habere, vel tenere, aut vendere, vel aliter vti quouis modo, auro, & argento falſo ſeu minus bono, vt ſupra, & vt ſupra, nominauerit, & conſignauerit perſonam, a qua talea, aurum, & argentum habuerit, quod eo caſu, ſit ipſe liberatus, & contra eum aliqualiter procedi non poſſit, ſed eo caſu procedatur contra talem conſignatum, & puniatur, vt ſupra, niſi docuerit iuſtam cauſam defenſionis, & hoc tamen niſi & ipſe criminis, aut doli particeps fuerit, & vlterius poſſint & valeant, ipſa aurum, & argentum accipere, & exportare, & de eo diſpenſare, prout eiſdem placuerit. Et hæc omnia, tute, libere, & impune, aliquibus in contrarium facientibus, non attentis. Et prædicta locum habeant in auro, & argento, de nouo fabricato, & in nouis laborarijs poſito, & non aliter.

Quod ſi quis, aliquid commiſerit contra ſtatuta, illa quæſtio cognoſcatur per Abbatem, & Conſules dictæ ſcholæ. Cap. CXXV.

SI aliqua perſona de dicta arte, ſeu ſchola accuſaretur commiſiſſe contra ea, quæ ſcripta ſunt in præſentibus ſtatutis, vel aliquo, vel aliquibus eorum, quod illa quæſtio debeat cognoſci, examinari, & terminari, ſeruata tamen forma, præſentium ſtatutorum, per Abbatem, & Conſules dictæ artis, ſcholæ, ſeu ſocietatis, aut per maiorem partem eorum, qui Abbas, & vt ſupra, poſſint, & valeant procedere, cognoſcere, & terminare talem cauſam, & quæſtionem, ſeu cauſas, & quęſtiones, & etiam pronunciare, & condemnare quemlibet contrafacientem, & talem condemnationẽ exigere, & perueniat, vt in præcedenti ſtatuto continetur, & hoc tute libere, & impune, vt ſupra.

Qnod nullus Abbas, Conſul, nec Caneparius audeat facere aliquam expenſam. Cap. CXXVI.

NVllus Abbas, Conſul, nec Caneparius audeat, nec præſumat facere aliquam expenſam, nec promiſſionem ſine conſenſu Abbatis, Conſulum, Syndicorum, & Caneparij dictę ſcholæ, artis, ſeu ſocietatis, vel maioris partis eorum, niſi circa ea, quę pertinent ad altare ſancti Elegij, & ad ſacerdotes ipſius altaris, nec non ad annualia, & Eleemoſynas obligati, & obligata, quæ fieri poſſint per Syndicos, & per Canepariam dictæ ſcholę artis, ſeu ſocietatis.

Quod nullus poſsit habere in libro, niſi vnũ ſignum. Cap. CXXVII.

NVllus de dicta arte audeat tenere in libro ſignorũ dictę artis, nec in apotheca, vltra vnum ſignum, neque ponere in libro, nec in apotheca, aliquod ſignum, contrafaciens ſigno alicuius alterius perſonæ, ſub pœna librarum viginti Imperialium, cuilibet contrafacienti, applicanda, vt ſupra, nec tenere aliquod ſignum, niſi ſit in libro.

Quod Vniuerſitas ſcholæ poſsit remittere pœnas. Cap. CXXVIII.

VNiuerſitas dictæ ſcholæ, artis, ſeu ſocietatis, aut maior pars eorum, poſſit, & valeat remittere omnes pœnas,

Digitized by Google

nas, & condemnationes, ac libere abſoluere quemlibet, & quælibet bona, à qualibet pœna, ac condemnatione, factis, per Abbatẽ, & Conſules dictę ſcholę artis, & vt ſupra.

De pęnis applicandis ſcholæ prædictæ tantũ. Cap. CXXIX.

OMnes pœnę perueniant in præfatam ſcholam, quia ex omnibus inrratis dictæ ſcholæ fiunt quotidie duæ miſſę ad altare ſancti Eligij, & reſiduum diſpenſetur pauperibus Chriſti deductis tamen expenſis, quę contingent fieri, occaſione, & pro vtilitate dictę ſocietatis.

Quod vnus faber cum vno Conſule, & vno Syndico, poſsint inquirere domos officialium contrafacientium dictæ artis. Cap. CXXX.

SI aliquis ex officialibus dictę ſcholę, artis, ſeu ſocietatis contrafecerit, ſeu tentauerit contrafacere in tenendo, vendendo, & ſeu faciendo, vel fieri faciendo aurum, & argentum. quod quilibet magiſter dictę ſcholę, ſeu artis, poſſit, & valeat cum vno conſule, & vno Syndico inquirere & inquiri facere contra ipſum talem officialem contrafacientem, ſeu de quo eſſet ſuſpectus contrafaciendi, vt ſupra, & intrare domum & apothecam talis officialis, vt ſupra, & quod ſi repertus fuerit in aliqua falſitate, & dolo, eo caſu, poſſit, & valeat condemnari, & puniri, prout in ſtatuto incipiente, item quoniam per retroacta tempora, continetur per Abbatem, & Conſules, ſeu per maiorem partem eorum.

De pęna ponentis vitrum, aut lapidem, vel aliquid aliud contrafactum in aliquo auro. Cap. CXXXI.

VItrum cryſtallum, dupla, nec lapis contrafactus alligetur in auro ſub pœna librarum, quinquaginta Imperialium, & plurium, & pauciorum, arbitrio Abbatis, Cõſulum, & Syndicorum dictę artis, ſeu ſcholę, inſpecta qualitate facti, & perſonarũ, qualibet vice, quod quidem non intelligatur in annulis, vel alijs operibus argenti, & quod ſi aliquis contrafecerit, tribus vicibus, in prędictis, quod eo caſu priuetur, & cancelletur dicta arte, & ſchola, & de cętero non poſſit laborare, nec laborari facere in dicta arte aurificum, & fabrorum, & vltra, ſi repertus fuerit in & de dicta arte laborare, quod eo caſu puniatur, qualibet vice, in libris 50. Imper. & vlterius amittat opus. Et quod nullus magiſter poſſit dare ſibi ad laborandum, nec ipſum receptare in aliqua apotheca, & loco, ſub pœna totidem librarum 50 Imper. qualibet vice, nec affictare aliquam partem apothecę.

Quod nullus poſsit facere annulum, niſi habeat lapidem in eo apponendum, & illum apponat. Cap. CXXXII.

NVllus de dicta arte, ſeu ſchola poſſit, nec valeat facere aliquem annulum auri, pro apponendo in eo aliquo lapide cuiuslibet maneriei, & formę, niſi talis magiſter eo tunc habeat talem lapidem apponendum in eo, & eum lapidem ipſemet magiſter in eo alliget, ſub pæna librarum quinquaginta Imperialium, qualibet vice, & plurium, & pauciorum, ut ſupra, & ſi repertus fuerit per aliquem de dicta arte fuiſſe, quouiſmodo, & titulo, datus, factus, uel uendius aliquis annulus, ut ſupra, ſine lapide in eo alligato quod cadat, et cecidiſſe intelligatur in pęnam prędictam.

DE EODEM. Cap. CXXXIII.

ARamen, Aurichalchum, nec aliquod opus araminis, & aurichalchi, non poſſint deaurari, nec argentari, niſi à parte inferiori, et ſeu de aduerſo appareat, et demonſtretur, ac cognoſcatur ipſum opus eſſe, quod eſt, nec ſuper eis apponi aliquod ſmaltizolum argenti ſmaltati, et amellati, ſub pœna librarum trium Imperialium, & plurium, & pauciorum, arbitrio Abbatis, & Cõſulum, vt ſupra, ſaluo quod poſſint deaurari, & inargentari tremolantes ab vtraque parte, dummodo magieta, ſuper qua erit alligatus tremolans, non ſit deaurata, nec argentata, ſub pęna, vt ſupra.

De pęna vendentis, vel pignorantis opus Araminis, vel aurichalchi, pro opere auri, vel argenti. Cap. CXXXIIII.

SI quis aliquod opus araminis, vel aurichalchi deauratum, vel deargentatum vendiderit, vel pignorauerit, vel nominauerit, vel appreciauerit pro volendo vendere vel pignorare, pro opere auri vel argenti, condemnetur in libris ducentum Imperialium, & plurium, & pauciorum arbitrio, vt ſupra. Et vlterius priuetur dicta arte, nec ea vti vlterius poſſit, ſub pęna contenta in ſtatuto incipiente, item ſtatuerunt, quod vitrum Cryſtallum, dupla, nec lapis contrafactus, &c.

DE EODEM. Cap. CXXXV.

ITem, quod nullus faber, nec aliqua alia perſona cuiuſcũque ſtatus, & conditionis ſit, poſſit, nec valeat aliquam monetam argenti, aurichalchi, nec araminis, cum foramine, nec ſine ſub pęna ducati vnius auri, & in auro, pro qualibet petia, qualibet vice, applicanda dictę ſcholę, & vlterius incidantur.

Quod nullus poſsit plantare apothecam. Cap. CXXXVI.

NVllus poſſit, nec valeat de cætero plantare, nec facere aliquam apothecam à magiſtro, in & pro dicta arte, niſi prius practicauerit per annos octo, ante plantationem ipſius apothecæ, & ipſam artem continue & vt ſupra, per dictum tempus exercuerit. Et quod tempore quo, & quando ipſam apothecã pro ſe fecerit, vt ſupra, teneatur ſoluere florenos decem auri, valoris ſoldorum triginta duorum Imperialium pro floreno, dictę ſcholæ, & antequam ponat banchum, vel apothecam, habeat licentiam, in ſcriptis à ſupraſcriptis officialibus.

Quod fures, & vſurarij poſsint priuari arte aurificum, & fabrorum. Cap. CXXXVII.

DOminus Abbas, Syndici, & Conſules de dicta vniuerſitate, arte, & ſchola, & ſeu maior pars eorum poſſint, & valeant priuare quoſcunque de dicta vniuerſitate, arte, & ſchola, fures, & vſurarios, ipſa arte, & ſchola, ac beneficijs eorum, ita, & tali modo, quod de cætero vti non poſſint arte ipſa, nec in ea ſe exercere, nec operari, nec beneficijs prærogatiuis, & priuilegijs dictæ artis gaudere, nec vti, & ad eã quomodolibet pertinentibus, & vltra, etiam ſub pœna, quę eiſdem Domino Abbati, Syndicis, & Conſulibus, & vt ſupra placuerit, & videbitur, in quam incurrant, & incurriſſe intelligantur quotieſcunque reperti fuerint ſe aliqualiter de ipſa arte intromittere, poſtquam priuati fuerint arte prædicta, vt ſupra aliquibus in contrarium facientibus, nõ obſtantibus.

Quod falſificantes ferra, & ſtampos dictæ artis, & eis ſcienter vtentes poſsint priuari dicta arte, & proinde puniri. Cap. CXXXVIII.

ABbas, Syndici, & Conſules de dicta Vniuerſitate, arte, & ſchola, ſeu maior pars eorum, poſſint, & valeant procedere, & procedi facere contra quoſcunque falſificantes, & facientes falſificari aliqua inſtrumenta ſtampos, vel ferros dictæ artis aurificum, & fabrorum, & ad ipſum pertinentia, & ſpectantia, & etiam contra quoſcunque vtẽtes, & vti facientes talibus inſtrumentis, ſtampis, & ferris, & eos omnes, tam facientes, & falſificantes, & vt ſupra, quam

etiam

Digitized by Google

etiam vtentes, & vt ſupra priuare, ipſa arte, atque beneficijs, commoditatę, prærogatiuis ipſius artis, & ad ipſam ſpectantibus, & eos etiam proinde punire, & condemnare, illis modo, & forma, ac pœnis, & condemnationibus, quibus eiſdem Domino Abbati, Syndicis, & Conſulibus, & ſeu vt ſupra, placuerit, & alia omnia in præmiſſis, & circa præmiſſa expedientia, & ab eis dependentia facere quæ eiſdem Domino Abbati, Syndicis, & Conſulibus, & vt ſupra, placuerit, & videbitur. Et hæc omnia, tute, libere, & impune ſtatutis, decretis, & ordinamentis in contrarium facientibus non attentis.

Quod nulla perſona dictæ artis præſumat alligare lapillos vitreos, vel cryſtallinos. Cap. CXXXIX.

NVlla perſona dictæ artis in ciuitate, vel Ducatu Mediolani, audeat vel præſumat lapillos vitreos, & cryſtallinos, vel aliquos alios lapillos adulterinos in auro alligare, ſub pœna librarum centum Imperialium, pro qualibet vice, cuilibet contrafacienti, cuius pœnę tertia pars applicetur, ipſo iure, accuſatori contrafacientium, vbi contrafacientes reperti fuerint in ciuitate Mediolani, vel eius Ducatu, & alię duæ partes applicentur ſcholæ aurificum Mediolani, quæ duæ partes erogentur pauperibus, per Abbatem, & Syndicos ipſius ſcholæ, & ſi reperti fuerint contrafacientes in alijs ciuitatibus, vel locis extra Ducatum Mediolani, ſeruentur conceſſiones Ducales.

DE EODEM. Cap. CXL.

SI inueniantur aliquæ ligaturæ in auro contrafactæ, & adulterinę penes aliquem dictæ artis, vel penes mercatorem iocalium, poſſint ipſæ ligaturæ tolli per ipſum Abbatem, & vlterius poſſit, & valeat ipſe Abbas, ipſos ex dicta arte, & ipſos mercatores condemnare, eo modo ac ſi ipſi cōtrafeciſſent tales ligaturas, & etiam, vbi penes ipſos, vel aliquem ex ipſis inueniretur aliquis lapillus falſificatus alligatus auro, poſſit ipſe Abbas, eos tollere, & frangere, ac mulctare, & condemnare illos, penes quos reperti fuerint ipſi lapilli falſi, in pœna prædicta applicanda, prout in præcedenti ſtatuto continetur.

DE EODEM. Cap. CXLI.

SI aliqua iocalia falſa inueniantur ligata in auro, tam in dicta arte, quam ad domum, & apothecam fœneratorum, & quamlibet aliam perſonam, ea tenendo, & vendendo, ipſi tales, in eandem pœnam, de qua in pręcedenti ſtatuto ſit mentio, cadant, modo tales perſonæ fœneratores, & paterij ſint, qui veriſimiliter cognoſcere potuerint qualitatem dictorum iocaliũ, & quando aliquæ ex prędictis perſonis eſſent, quæ cognitionem ipſorum iocalium non haberent, teneantur tamen, omni caſu, omnes penes quos reperta fuerint aliqua iocalia falſa venialia, ligata in auro, propalare à quibus ea habuerint, aliter cadant in pœnam, de qua ſupra, applicandam, vt ſupra, etiam ſi peritiam de his non haberent, vt ipſi, qui ea iocalia falſa vendenda tradiderint, eadem pœna, de qua ſupra, applicanda, vt ſupra, ac ſi cognitionem de ipſis iocalibus haberent, vt ſupra, incurrant.

DE EODEM. Cap. CXLII.

SI penes aliquem nobilem, & ciuem, & aliam perſonã, exceptis illis, quę ſunt conditionis, in pręcedentibus ſtatutis memoratæ, inueniantur aliqua iocalia, in auro contrafacta, & adulterina, poſſint à prædictis Abbate, Conſulibus, & Syndicis frangi, & ipſi nobiles, & perſonæ prędictæ, amittant ipſum aurum vbi alligati fuerint ipſi lapilli adulterini. Et medietas dicti auri applicetur accuſatori, & altera medietas dictæ scholę, & hoc caſu, quo cognoſcent vitium dictorum iocalium illi, qui ea penes ſe habuerint, teneantur tamen, etiam ſi bona fide penes ſe ea habuerint, indicare a quibus eis data fuerint, vt pœna plecti poſſint, de qua ſupra, ſi in dolo fuerint, aliter, ſi non indicauerint, cadant in pœnam, de qua ſupra, applicandam pro tertia parte accuſatori, & pro alijs duabus partibus dictę ſcholę.

De transfilatoribus argenti aureati. Cap. CXLIII.

NVllus Transfilator argenti aureati poſſit, nec debeat transfilare, nec dare aliquo modo alicui argentum aureatum tantę groſſitudinis, ex quo poſſint fieri cathenę, vel aliud opus fraudulosum. Et ſi contingeret & neceſſarium fuiſſet transfilare, & dare alicui, hoc poſſint, dummodo fiat cum licentia officialium ſcholę, et artis aurificum, et pro qua licentia, nil ſoluatur dictis officialibus, aut ſcholę, et qui contrafecerit, cadat in pœnam ducati vnius auri, et in auro ipſo facto, qualibet vice, qua contrafactum fuerit, quæ pœna applicetur pro medietate dictæ ſcholæ, et alia medietas communi Mediolani, et accuſatori æqualiter.

De Aſſagiatoribus, & bullatoribus. Cap. CXLIV.

NOn poſſint aſſagiatores ciuitatis, et Ducatus Mediolani, habere duo officia, videlicet, aſſagiandi, et bullandi bullo ſancti Ambroſii, ad hoc ne poſſit committi aliqua fraus, et quod officialis deputatus per Syndicos ſcholæ, ſiue artis aurificum ad bullandum dicto bullo ſancti Ambroſii, teneat cunctum argenti bullati, et Bullandi, et iuret in manibus Abbatis, et Conſulum, ſiue maioris partis, eorum officium bullandi, fideliter, et iuſte exercere, et nullus alius poſſit bullare bullo ſancti Ambroſii, niſi duntaxat ille, qui erit deputatus per Syndicos, aut maiorem partẽ eorum, vt ſupra.

DE EODEM. Cap. CXLV.

ASſagiatores ſint ſub iuriſdictione dictæ ſcholę, et artis, reſpectu duntaxat aſſagiorum, et in hoc non comprehendantur Aſſagiatores monetę, ſeu zechę Ducalis, reſpectu Aſſagiorum ipſius monetę, ſeu zechę tantum.

DE EODEM. Cap. CXLVI.

NVllus de dicta ſchola, ſeu arte, poſſit, nec debeat bullare bullo ſuę apothecę, aliquod opus ataminis, aurichalchi, uel alterius operis contrafacti, ſub pœna ducatorum vigintiquinq; auri, et in auro, applicandorum pro medietate ſcholę, ſeu arti, vt ſupra, et pro alia medietate communi Mediolani, et accuſatori ęqualiter.

De vendentibus argentum ad minorem bonitatem Aſſagiorum. Cap. CXLVII.

VEndentes argentum ad Aſſagium, teneantur manu tenere argentum, eius bonitatis, qua factum fuit, et Aſſagium, et ſi contrafactum fuerit, tales vendentes, teneantur ſtare correctioni Syndicorum ipſius artis, ſiue maioris partis ipſorum.

DE EODEM. Cap. CXLVIII.

ABbas, Conſules, et Syndici dictę artis habeant poteſtatem, et bailiam inquirendi, procedendi, condemnandi, et mulctandi contra omnes, et ſingulos contrafacientes, ac etiam exequendi, et exequutiones reales, et perſonales fieri faciendi, pro omnibus, et ſingulis, de quibus in ſuprascriptis ſtatutis ipſius artis continetur.

De

Digitized by Google

DE EODEM.
Cap. CXLIX.

OMnes inſidicentes in ciuitate, et Ducatu Mediolani, teneātur, et obligati ſint, quodlibet auxiliū, iuuamē, et fauorē ipſis Abbati, Cōſulibus, et Syndicis pro pertinētibus ad eorum artem, ſecundum formam ſtatutorum fabrorum, et aurificum ciuitatis, et Ducatus Mediolani, prout, et ſicut per eos requiſitum fuerit, dare, et præſtare.

RVBRICA GENERALIS.

De officio, & poteſtate Dominorum Protectorum, ſeu defenſorum carceratorum Mediolani, & de carcerum cuſtodibus, & de ſatiſdatione ſuperſtitum carcerum.
Caput CL.

ET quorum Dominorum Protectorum nomina ſunt hęc videlicet.

VENERABILIS VIRI DOMINI

Presbyter Ioānes de Lignacijs.
Presbyter Mattheus de Boneſiis.

MAG. DOCTORES DOMINI

Alexander Archintus.
Ludouicus Moreſinus.
Io. Baptiſta Panigarola.
Hieronymus Montius.
Io. Baptiſta Pechius primus in ordine.

PROCVRATORES.

Io. Philippus Carpanus.
Hieronymus Terzagus.
Marcus Beaqua.
Io. Stephanus Villa.
Franciſcus Vergus.

CIVES MEDIOLANI.

Io. Angelus Porrus.
Marcus Craſſus.
Aluyſius Cittadinus.
Ludouicus de Comite.
Baldeſſar Capra.

a ET quorum Protectorum nomina ſunt hęc] Protectores hi olim munus habebant perpetuum, nunc autem biennale, quorum duo Clerici hi eligantur à Curia Archiepiſcopali, ſed hos nunquam vidi in congregatione quinq; Doctores eligantur à Vener. Collegio noſtro, ſed alter is annis vt ſemper aliqui ſuperſint informati quinque cauſidici à Collegio Dominorum Notariorum, quinque autem nobiles à Domino vicario, & duodecim prouiſionum, qui omnes à Senatu approbantur, vt late cauetur ex ordine Senatus anni 1534. die 30. Nouembris.

De electione Dominorum Protectorum.
Cap. CLI.

STatuitur, quod ſi contingat aliquem, vel aliquos ex dictis Dominis protectoribus a deficere, b vel ſe ab officio abſentare, vel ex alia cauſa, nolle vel non poſſe officium exercere, præfati Domini Protectores, vel maior pars eorum, & qui per tempora erunt, debeant c nominare ſacro Senatui Mediolani alium, vel alios ſubrogandos, loco deficientis, ſeu deficientium, prout eis dominis protectoribus melius videbitur. Et qui eligendi & vt ſupra, habeant eandem poteſtatem, prout habent alij protectores. Et tales poſtquam deputati & electi fuerint, d deſcribantur ad officium ſtatutorum, & intelligantur deputati, & electi, eo ipſo, quod reperiantur deſcripti in libris, ad dictum officium ſtatutorum.

a Deficere] Etiam per obitum, hodie durante biennio.
b Vel ſe ab officio abſentare] Diu ab futuris.
c Nominare] Hęc nominatio ſeu potius electio fit per ſuffragia ſecreta conuocata congregatione pluribus nominatis, & is dicitur electus, qui præualet ſuffragijs.
d Deſcribantur ad officium ſtatutorum] Hoc non ſeruatur hodie, ſed approbatio Senatus remanet in manibus Cācellarij memoratorum Dominorum protectorum.

De viſitatione carceratorum.
Cap. CLII.

PRæfati Domini Protectores, vel ſaltem duo ex eis ſaltem a ſemel omni hebdomadæ, debeant viſitare carceres, & carceratos Ciuitatis Mediolani, & eorum carceratorum b habeant protectionem, & defenſionem, & intelligant cauſas detentionum, ipſorum carceratorum. Et ſi cognoſcent, vel reperient aliquos c ex dictis carceratis fuiſſe d minus legitime detentos, vel non poſſe retineri, e eos relaxari faciant, ac ordines, & ſtatuta concernentia fauorē ipſorum carceratorum ſeruari faciant, & ſi quis aliquem f indebite, vel iniuſte, detineri fecerit, cogatur ad ſolutionem omnium expenſarum, g ipſo facto, h & ſine proceſſu, i ad arbitrium ipſorum Dominorum protectorum.

SVMMARIVM.

1 *Carcerati pro debiti an ſint infames.*
2 *Rititudo, & rectitudo capturæ, quæ ſit & ad quos pertineat cognoſcere. ſuper eis nu. 3. & 4.*
5 *Cuſtos Carcerum non poſſit relaxare detentum ſine licentia Iudicis*
6 *Mandatum inquiritur imputantur relaxari carceratum pro debito.*
7 *Captura nulliter conceſſa an poſſit confirmari.*
8 *Capiens vel capum faciens debitorem in loco in quo non ſortiebatur forum an ammittat cauſam, & patiatur actionem iniuriarum.*
9 *Clauſula & ſine proceſſu tollit appellationem.*
10 *Clauſula, ad Arbitrium talis an tollat appellationem.*

a SEmel omni hebdomadę] Hodie quotidie viſitantur, diſtributis prouincijs inter eos Dominos protectores, ſed ſemel in hebdomadę die veneris fit viſitatio generalis, & congregatio inter eos in dicto loco malæ manſionis, pro multis peragendis.

b Habeant protectionem] Ad hunc etiam effectum anno 1546 die vltimo Ianuarij ſtatuit Senatus per literas patentes, inſtrumenta, quæ fiunt per carceratos, nulla adſint duo protectores, & ſint rogata per Notarium Cancellarium ipſorum Dominorum protectorum, niſi altera pars recuſet

c Ex dictis carceratis] Pro debito ſcilicet priuato, non autem pro delicto, nec etiam debito fiſcali cum in his non habeant iuriſdictionem, ita declarauit Senatus anno 1554. die 29 Ianuarij, & anno 1572. 28. Decembris in caſu cuiuſ-
1 dam Todeſchini. † Carcerati autem pro debito ſunt infames, ita Borg. deciſ. 1. num. 23.

d Minus legitime] † Ideſt minus ſolenniter, nam rititu-
2 do reſpicit ſolennitatem, & rectitudo iuſtitiā, ita not. Aſin. ſua praxi iud. §. 25. cap. 27. Cummia in ritibus magnæ cu-
3 riæ in præludijs, nume. 3. † Verum quandoque hæc verba confunduntur, vt idem ſignificent, not. Scala tractat. de conſ. ſapientis, cap. 27. lib. 3. Tamen Domini protectores habent tantum cognitionem rititudinis per ordines Senatus ſupra notatos, & infra dicetur.

e Eos relaxari faciant] † Cognoſcendo circa rititudi-
4 nem tantum, vt idem cauetur in nouis conſtit. tit. de officio
5 protectorum carceratorum.] Captus non ſeruata forma iuris, vel ſtatutorum, licet ſit relaxandus, tamen cuſtos non poteſt hoc facere ſine iudicis licentia, ita Marſ. d. § opportu-
6 ne, num. 59. † Petens relaxari carceratum debet habere mandatum ſpeciale, ita not. Alex. conſ. 138. num. 11. volu. 6. Marſ tract. bannit. in verbo, capti, nu. 49. tamen hoc non
7 ſeruatur, & infra dicetur ca. 154. † Captura nulliter conceſſa vtrum ex bono iure poſſit de nouo confirmari, quod ſic, not. Iaſ. l. à Diuo Pio, § in venditione, nume. 20. ff. de re Iudic. Gozad. conſil. 21. volum. 6. num. 29. & 30. Vant. trac. nullitat. tit. quibus modis nullit. reparari poſſit, nume. 131. diſtinguit Caccialup. tractat. de debitore ſuſpecto, Aſin. notat ſua praxi iud. § 21. cap. 6 num. 2. Berous conſil. 161. nu. 15. volum 3. Crauet. conſil. 46. num. 7. dec. Peruſ. 40. parte 1. Borgnin. dec. 5. nu. 11. declarando, vt per eum ibi, & dec. 1. num. 45. cum allegatis ſupra, cap. 142. aliquis in verbo,
8 Idem, indebite detento, volum 1. † Capi faciens debitorē in loco, in quo non ſortiebatur forum, amittit cauſam, & tenetur actione iniuriarum, ita Borgnin. dec. 1. nume. 4. & numero 14.

f Indebite vel iniuſte] Quoad caput rititudinis tantū, cum illi ſint tantum cognitores, vt ſupra notatum.

g Ipſo facto] Abſque ſententia condemnatoria, licet declaratoria requiratur, vt per hæc verba notatum ſupra ca. 1. in verbo, ipſo facto, volum 1.

h Et ſine proceſſu] † Tollitur per hæc verba appellatio,
9 ita not. Boſſ. ſua praxi tit. de appellat. nu. 16. tollitur etiam ſententia, vt per hæc verba notatum ſupra cap. 8. ſi quis, in verbo, abſque aliqua condemnatione.

Ad

f Ad arbitrium ipſorum Dominorum Protectorum] †
10 Per hæc verba tollitur appellatio regulariter, vt not. Felin. in cap. exceptionem, nume. 3. de except. idem in l. ſuper his, num. 7. cum ſeq. Maranta ſuo Specul. 6. parte princ. ſecundo actu Iudic. num. 353. late diſcutit Menoch. tract. arbitr. lib. 1. q. 70. per totum.

De intratis, & eleemoſynis carceratorum. Cap. CLIII.

PRotectores & defenſores carcerum, & carceratorum, prouideant, quod deſignatæ intratæ, & eleemoſynæ, legata, & alia, quæ tendunt ad vtilitatem ipſorum carceratorum, & eorum ſuſtentationem fideliter, & recte *a* exigantur, *b* & diſtribuantur, prout ipſis Dominis protectoribus melius videbitur, & placuerit, & quod cuſtodes, vel incantatores ipſorum carcerum; nec aliquis de eorum familia, vel ad dictos carceres deputatus per ipſos cuſtodes, vel incantatores, aliquo modo, ſe intromittat de dictis eleemoſynis, quæ eroganrur ipſis carceratis, & ſi ipſi cuſtodes, vel incantatores, vel aliquis deputatus, vt ſupra, contrafecerint puniantur illis pœnis, prout ordinatum fuerit per præfatos Dominos Protectores.

a EXigantur] Adeſt Theſaurarius, qui eligitur per tempora per ipſos Dominos Protectores.

b Et diſtribuantur] Eligitur vnus ex dictis nobilibus Protectoribus, qui præeſt quotidie dictis diſtributionibus faciendis, ne fraus committatur.

De obedientia præſtanda Dominis protectoribus. Cap. CLIV.

STatuitur, quod Iuſdicentes Mediolani, & Dominus Capitaneus Iuſtitiæ, & Dominus Vicarius, & Duodecim Prouiſionum Mediolani, ac quicunque exactores, ac executores, tam Ducales, quam aliter, conestabiles, portarij, & officiales Mediolani, & alij tenentes Carceratos, quomodocunque nuncupentur, *a* teneantur, & debeant omnes quoscunque captiuos, ſiue captos *b* pro debitis pecuniarijs *c* priuatis tranſmittere ad ipſos carceres maleſtallæ, vt ſuffragium, tam eleemoſynarum, quam protectionum, vel aliter habere poſſint, præfatiſque protectoribus, & agentibus pro eis credant, auxiliumque iuuamen, & fauorem, ac brachium præſtent *d* pro quibuſcunque ordinationibus, quæ contingent fieri per præfatos Dominos protectores, vel ſaltem per quinque eorum, & inter quos adſint ad minus duo Doctores, poſſintque ipſi Domini protectores accipere *e* quaſcunque ſatiſdationes, prout eis videbitur, pendente cognitione detentionis, ſeu detentionum de ſoluendo debitum, pro quo facta fuit detentio, aut de ſe conſignando, & prout eis videbitur.

SVMMARIVM.

1 *Satiſdatio præſtanda per debitorem detentum qualis eſſe debeat, vſque ad num. 7.*
8 *Mandatum pro petenda relaxatione carcerati debitoris ſufficit, quod ſit ſpeciale licet non ſit in indiuiduo.*
9 *Relaxatio debitoris carcerati poteſt peti etiam die feriato.*
10 *Satiſdatio pro carcerato debet dari die feriato.*
11 *Captus per Iudicem incompetentem qualiter poſſit ſatiſdare, & nume. 12.*
13 *Fideiuſſio pro condemnato, qualis eſſe debeat, & qualis pro non condemnato, nume. 14.*

a TEneantur, & debeant] Si tamen ad hoc fuerint requiſiti niſi ſint pauperes, quia ibi de directo tranſmittuntur.

b Pro debitis pauperum] Tranſmittuntur etiam pro delictis, vbi ſint pauperes inſtantibus Dominis protectoribus.

c Priuatis] Quid ſit debitum priuatum, late not. ſupra c. 167. pro debito, in hoc verbo, 1. vol.

d Pro quibuſcunque ordinationibus] Pro relaxatione eorum in dictis cauſis pecuniarijs in caſu rititudinis, de quo ſupra cap. præcedenti 152. vel quod relaxetur fideiuſſori, de quo infra.

e Quaſcunque ſatiſdationes] † Hæc ſatiſdationes præ-
1 ſtantur quotidie, iuxta hanc formam, de ſoluendo, vel de redeundo termino viginti dierū, qui terminus deinde prorogatur, vt interim in cauſa non decidatur ſuper rititudine. Hæc autem prouiſio eſt contra diſpoſitionem iuris cōmunis, ex qua debitor detentus pro debito non debet fideiuſſori relaxari, iuxta gloſſam ſingularem in l. fin. ff. ſi certpetat. notat Tiraq. tract. lignag. §. 3. gloſſ. 3. num. 17. Rebuff. tract. de literis oblig. tit. 11. gloſſ. 3. num. 10. facit quod not. Boſſ. ſua praxi crim. titul. de carce. fideiuſſ. num. 28. Ota-
2 ſcus deciſ. 18. nume. 5. † Niſi ſit captus ob fugæ ſuſpicionem vt not. Follet. in conſtitut. regni Rub. de offi. præfect. ſeu Inſtitut. quod iuſtitiarij, Rebuff. dict. tit. 11. gloſſ. 3. nu. 12. idem cauetur in lib. 4. commun. in verbo, debitor capi,
3 Borgnin deciſ. 1. num. 19. verſ. ſupradicta. † Quę quidem fideiuſſio præſtatur ſolum de iudicio ſiſti, non iudicato ſoluendo, ad hoc, ne dicatur conſentire in Iudicem incompetentem, vt ſignanter docet Borgnin. dec. 1. nume. 11. & 12.
4 † Si autem tractaretur de exequutione datur etiam de iudicato ſoluendo, ita declarat ibi Borgn. nume. 39. & quod coacte detentus vel ſuſpectus non tenetur præſtare fideiuſſorem de iudicato ſoluendo, ſed tantum de ſtando iuri coram Iudice competenti, not. etiam Rebuff. tract. de literis oblig. art. 6. gl. 3. nume. 95. dec. Peruſin 41. nume. 5. parte 1. Rota Ianuenſis, dec. 51. num. 3. & 5. Gaſpar. Caball. in mille-
5 loq. 634. † Quo quidem caſu tenetur capi faciens intra terminum inſtantiæ agere coram Iudice fori rei, probando eius intentionem, vt not. Dec. conſ. 75. num. 1. verſ. 2. idem Io. de Anania, de Bologn. conſ. 55. num. 5. 6. & 9. Grammat.
6 conſil. 27. num. 11. Borgnin. deciſ. 1. nu. 12. † Hæc autem prouiſio inducta fuit per hoc ſtatutum, donec diſcutiatur de rititudine capturæ ad parcendum expenſis, ne interim
7 in carceribus remaneat. † Carceratus ſi dederit fideiuſſorem de ſoluendo quicquid remanſerit debitor factis calculis, liberatur fideiuſſor ſi interim pendentibus calculis his
8 moriatur, ita Marſi. ſing. 304. † Relaxatio carcerati poteſt peti etiam medio Procuratoris ſpeciale mandatum habentis, non in indiuiduo, ita Rom. conſ. 241. Spectabile, nu. 12. & 13. ſequitur Alex. conſ. 133. num. 11. vol. 6. tollendo obiecta, Martil. relatiue tract. bannit. in verbo, cap. nu. 49.
9 Borg. nouiſſime dec. 1. nume. 12. † Quæ etiam poteſt peti die feriato, vt cauetur ſupra, 1. vol. cap. 257. carceratis, vbi
10 idem not. eſſe de iure commun. † Satiſdatio tamen debet dari die iuridico, ita Borg. dec. 1. num. 12. & num. fin. ad fin.
11 † Captus autem à Iudice incompetente ſi ſimpliciter fideiubeat de ſtando & parendo iuri, & de iudicatum ſoluendo, vt videtur conſentire in Iudicem, & violentiam ſpoliatiuam commutaſſe in compulſiuam, ita Pet. Pecchius tit. de iure ſiſtendi, cap. 13. tract. de Aſſecurat. volu. 1. Borgn. deciſ. 1. num. 1. Marius August. conſ. 44. num. 11. & nu. 12. Ceph.
12 conſ. 9. nume. 6. † Limitando niſi nullo modo poſſet eſſe competens, quia non poſſet iuriſdictio eius prorogari. Felin. conſil. 7. nume. 3. ad finem, & nume. 4. & 5. Petr. Gerard.
13 ſing. 50. Borg. dec. 1. nu. 18. & dec. 11. nu. 4. † Fideiuſſor, quando pro condemnato fideiubet, debet promittere de ſoluendo ſtatim, vel intra tempus ſtatutum, & ſic de iudicato ſoluendo, & non de ſtando iuri, ita Borgn. dec. 1. num. 39.
14 † Secus vero, quando fideiubet pro capto non condemnato quia debet fideiubere de ſtando, & parendo iuri tantū, ita Bolog. in addit. ad Franciſcum Ananiam, conſil. 55. nu. 5. ad fin. Berous conſ. 10. numer. 2. & 3. vol. 3. Curt. ſen. tract. de ſequeſt. quæſt. 14. volum. 2. Purpurat. conſ. 50. nu. 5. volum. 1. Alex. Stati. ſua praxi iudic. cap. 10. nu. 13. cum ſequent.

De ſatiſdatione ſuperſtitum carcerum, ſiue incantatorum, & eorum officio. Cap. CLV.

SVperſtites, ſeu incantatores carcerum Maleſtallę, qui ſunt, & per tempora erunt, *a* teneantur idoneæ ſatiſdare coram Dominis Magiſtris intratarum extraordinariarū, de cuſtodiendo bene, & legaliter omnes carceratos, qui cōſignati fuerint in eorum cuſtodiam in dictis carceribus Maleſtallæ. Et de prædictis carceratis, in fine officij ſui conſignandis Iuſdicenti, de cuius mandato detenti fuerint, ſiue ſucceſſori in dicto officio ad cuſtodiendum carceratos illi, qui fuerit conſtitutus nouiter per incantum, & ſiue qui de nouo incantauerit, & ſeu ipſis Dominis protectoribus, & de ſoluendo Camerę Ducali, & ſeu illi, cui donata, ſeu data fuerit intrata dicti incantus debite referendo, & cōgruis temporibus limitatis. Et hoc antequam ſe intromittat de dicto carcere, ſeu eius incantu. Et non accipiendo à carceratis, vel ab alijs, occaſione carceratorum, *b* vltrà conceſſa per ſtatuta, aliquid directe, nec per indirectum.

Et

Digitized by Google

Et hoc ſub pena florenorum centum valoris ad computum ſoldorum triginta duorum Imperialium pro floreno, Ducali Cameræ applicandorum, & vlterius ad reſtitutionem dupli eius quod acceperit, & dandi, & ſoluendi carcerato ſeu carceratis, vel qui pro carceratis ſoluerit, & de qua quidem ſubtractione credatur ipſi carcerato, cum vno teſte idoneo, & admittatur etiam alius carceratus, ſeu alij carcerati pro teſte.

a TEneatur idonee ſatiſdare] Hoc hodie ſeruatur.
b Vltra conceſſa per ſtatuta] De quibus in cap. ſeq.
c Vel per indirectum] Veluti ſi detur vxori, vel familiæ eius, vt in ſimili notatum ſupra, cap. 9. Poteſtas.

De mercede cuſtodum carcerum. Cap. CLVI.

NVllus officialis, nec cuſtos carcerum, nec alius pro eis deputatus poſſit, nec valeat accipere, conſequi, nec habere directe, nec per indirectum ab aliquo carcerato pro introitu, exitu, conſignatura, clauibus, compeditura, ceppo, ligatura, lecto, vel aliter qualitercunque præter expenſas cibi, & potus, a niſi tantummodo ſoldos quatuor Imperialium. Et pro cuſtodia cuiuslibet diei denarios ſex Imperialium. Et non intelligatur dies, quo ibidem conſignatus fuerit, pro quo die aliquid habere non poſſit, ſaluo, quod cuſtodes carcerum Domini Capitanei Iuſtitiæ Mediolani, & eorum deputati pro prædictis introitu, & exitu poſſint habere duplum dictæ quantitatis, & pro cuſtodia cuiuslibet diei denarios ſex Imperialium tantum, & non vltra. Et hoc ſub pœna florenorum decem, Ducali Cameræ applicandorum, pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice, de cuius contrafactione credatur ipſi carcerato cum vno teſte idoneo, & exequutio contra prædictos poſſit fieri per quemlibet Iuſdicentem Mediolani, & qui Iuſdicens teneatur facere, ſeu fieri facere exequutionem, ſub pœna librarum vigintiquinque Imperialium, eiſdem irremiſſibiliter auferendarum, durante eius officio, & communi Mediolani applicandarum.

a NIſi tantummodo ſoldos quatuor Imperialium] Auctum hodie hoc per nouos ordines.

DE EODEM. Cap. CLVII.

DIcti Caneparij, ſiue Caneparius Domini Capitanei Iuſtitiæ, & Poteſtatis Mediolani, & coneſtabiles, vel alij, qui haberent in cuſtodiam aliquem carceratum, ſeu aliquos carceratos, pro temporibus, quibus contingat habere ipſos carceratos, & ſeu diebus, quibus retenti fuerint dicti carcerati in carceribus non habeant, nec accipere poſſint, nec valeant ab aliquibus carceratis pro cibo, & potu dandis ipſis carceratis, niſi tantummodo a ad computum ſoldorum quatuor Imperialium b in die, & nocte, nec aliquis qui detentus fuerit pro aliqua particulari perſona, vel pro aliquo communi, vel vniuerſitate, occaſione alicuius debiti, vel fideiuſſionis poſſit nec valeat cogere, nec compellere talem vniuerſitatem, commune vel ſingularem perſonam ad expenſas cibi, & potus in carceribus factas & ſoluendas, niſi ad computum ſoldorum quatuor Imperialiũ in die, & nocte, & hoc vltra expenſas carceris introitus, & exitus.

a AD computum ſoldorum quatuor Imperialium.] Auctum hodie hoc per nouos ordines.
b In die & nocte] Pro die ſcilicet naturali.

De pœna cuſtodum, ſeu ſuperſtitum carceratorum, qui relaxauerint extra carceres ſine relaſſo. Cap. LVIII.

CVſtodes, ſeu ſuperſtites carceratorum, & eorum deputati non poſſint aliquo modo relaxare extra ipſos carceres aliquem captum, ſeu detentum in dictis carceribus ex præcepto alicuius Iuſdicentis, vel Domini Capitanei Iuſtitiæ, ſi non habuerit relaxum ſignatum per Iudicem, ſiue Iuſdicentem, a de cuius mandato talis detentus fuerit, & b ſeu per eius ſucceſſorem, c vel locumtenentem, d vel mandato præfatorum Dominorum Protectorum, & ſiue, niſi fuerit conſenſu creditoris, tunc teneatur relaxare, ſine aliquo relaxo. Et ſi contrafactum fuerit per ipſos cuſtodes, & vt ſupra, teneantur dicti cuſtodes, ſeu ſuperſtites, etiam pro deputatis per eos, vt infra, videlicet, ſi fuerit captus pro debito e cogatur ipſo iure, f vltra ipſum debitum, pro quo detentus fuit, in quarta parte talis debiti, applicanda pro medietate creditori, & pro alia, dictis Dominis Protectoribus, diſtribuenda pro redemptione carceratorum, g & abſque alio proceſſu. Si vero fuerit captus ex cauſa maleficij, teneatur h ad illud ſupplicium, ad quod tenebatur taliter relaxatus.

SVMMARIVM.

1 *Carceratus non poteſt relaxari ab alio Iudice, quam ab eo qui capturam pro debito conceſſit.*
2 *An poſſit per Cuſtodem relaxari ſine licentia.*
3 *Quid ſi oſtium fuerit apertum.*
4 *Quid ſi creditoris conſenſus interuenerit.*
5 *Carceratus ſi culpa cuſtodes carceres euaſerit cum quid tenetur. num. 6. & 7.*

1 a DE cuius mandato] † Non poteſt igitur carceratus re-
laxari de mandato alterius Iudicis, quam eius, cuius
mandato fuit detentus, quod idem de iure communi eſſe te-
ſtatur, Brun. iun. tract. de ceſſ. bonorum quæſtio. 4. princip.
2 quæſt. 11. num. 3. † Imò etiam minus rite detentus non po-
teſt relaxari per cuſtodem carcerum abſque licentia Iudicis
qui eum detineri fecit. Ita Marſil. ſua praxi. § Opportu-
3 ne, numer. 19 † Vlterius licet debitor captus, qui ſoluerit
debitum, pro quo fuit captus, & reperto carceris oſtio aper
4 to libertati ſe dare poſſit propria authoritate, † tamen tu-
tius eſt, quod faciat Iudicis authoritate, nec ſufficit credito-
rum conſenſus, & in hoc debent bene cuſtodes aduertere, vt
ſignanter docet Boer. deciſ. 217. num. 24.

b Seu eius ſucceſſorem] Cuius idem tribunale ſit, & perſonam præceſſoris repræſentet.

c Vel locum tenentem] Ab ipſo ſcilicet Iudice conſtitutum in eius abſentiam, vel impedimentum.

d Vel mandato præfatorum Dominorum Protectorum] Pro debitis priuatis ſcilicet, & pro rititudine, cum aliam cognitionem non habeant in alijs caſibus, vt cauetur ſupra c. 152. Præfati Domini.

e Cogatur ipſo iure] abſque ſcilicet condemnatoria ſententia, vt late notatum ſupra cap. 1. in verbo, Ipſo facto, volum. 1.

f Vltra ipſum debitum] † De iure communi, ſi detentus
5 euadat carceres culpa cuſtodis, tenetur verſus creditorem,
non ſolum pro debito, pro quo fuit debitor detentus, vt not.
Bald. conſ. 172. ad fin. vol. 2. Anchar. conſil. 340 ad finem.
Anania conſil. 53. numero quarto. Corn. conſil. 93. nume-
6 ro primo, volumine primo. † Sed etiam pro alio quod fue-
rit expreſſum per creditorem, ita not. Plot. in l. ſi quando,
7 nu. 586. C. vnde vi. † Tenetur tamen tantum ad intereſſe,
quando relaxat cuſtos carceratum antequam deuenerit ad
ceſſionem, cum habeat reſcriptum, quod facta ceſſione re-
laxetur, Ita Brun iun. tracta. de ceſſ. bonorum, quæſt. deci-
ma princ. num. 3. Quod ſignandum ad limitationem huius
Statuti

g Abſque aliquo proceſſu] Tollitur per hæc verba ſententia condemnatoria, & appellatio, vt notatum in ſimilibus verbis, ſupra cap. 152. Præfati Domini.

h Ad illud ſupplicium] Idem cauetur de iure communi, not. Ancharan. conſ. 340 ad finem, Verum non ſeruatur in praxi, ſed punitur pœna extraordinaria.

DE EODEM. Cap. CLIX.

SI contingat aliquos ex carceratis a fugam facere à carceribus, b teneantur, & obligati ſint cuſtos, & ſuperſtites, & hinc deputati ab eis, puniri poſſint, & condemnari, in perſona, vel in rebus, c ſecundum qualitatem facti, & perſonarum, & prout in præcedenti proxime Statuto cauetur, & cuſtos, & ſuperſtites teneantur d pro deputatis per eos, ad cuſtodiam carceratorum, vel carcerum.

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Carceratus qui aufugit præſumitur aufugiſſe culpa Cuſtodis.*
2 *Carceratus fugiens è carceribus an habeatur pro confeſſo.*
3 *Cuſtos carcerum, quando non teneatur pro fuga detentorum, vſque ad num. 6.*

a
1 FVgam facere] † Carceratus in dubio præſumitur fugam facere culpa cuſtodis, Ita Aret. conſil. 38. nu. 1. & 2. Cuman. conſil. 106. nu. 2. Iaſ. conſil. 27. vol. 3. Affli&. in conſtit. regni, Rubr. 88. Caſtella. in not. 4. & 5. num. 6. cum
2 ſeq. lib. 1. Caſſan. ſuis comment. Rubr. 2. §. 1. nu. 33. † Fugiens à carceribus vtrum habeatur pro confeſſo diſtinguũt Scribentes vtrum fugiat oſtio aperto, & tunc non habetur pro confeſſo, alias ſic, ſecundum Iaſ. in l. admonendi, 2. lectura, n. 160 & 161 ff. de iureiur. late notatum in nouis conſtit. tit. de pœnis, ca. Euadens carceres.

b Teneantur, & obligati ſint] † Excuſantur tamen à cul-
3 pa cuſtodes, ſi fuerint diligentes, iuxta conſuetudinem, vt in his terminis, not. Aret d. conſil. 38. col. 2. verſi. Nam ſicut faciunt quę in ſimili, not. Crauet. conſil. 28. nu. 5. & conſil.
4 44. ad finem. † Non tenetur pariter cuſtos, ſi carceratus fugiens, fuiſſet indebite, & iniuſte detentus, cum & ipſe poſſit impune fugere, Ita not. Alex in l. Sed eximendi §. Itẽ ſi quis, nu. 4. quę legitur in l. Hoc edictum ff. Ne quis eũ qui in ius vocat. facit quod not. idem Alex. conſil. 144. nu. 6. vo-
5 lum. 2. † Quod idem eſt, ſi quis irrumpat, vel tranſgrediatur confinia ſibi iniuſte aſſignata, quia non incurrit pęnam. Ita Bald. in l. 1. nu. 4. C. de Monopol.

c Secundum qualitatem facti] † Quid ſit de iure cõmu-
6 ni, notatur in l. Milites, ff. de cuſtod. reorum ad idem l. ad Commentarienſes, C. eodem tit. late Pariſ. de Puteo, tract. Syndic. in verbo, Hos plures, & duobus verſiculis ſequentibus.

d Pro deputatis per eos] Cum ab eis dependeant, quod idem dicitur in familia Poteſtatis, ſupra ca. 37. Poteſtas.

De oneribus ſuſtinendis per ſuperſtites, ſeu incantatores carcerum. Cap. CLX.

INncantatores, ſeu ſuperſtites carcerum teneantur, & debeant, ac obligati ſint *a* ad omnes expenſas, quas occaſione cuſtodiæ ipſorum carcerum, & carceratorum, fieri cõtigerit, & etiam tenere ipſos carceres liberos, & nitidos à putredine, nec poſſint aliquo modo *b* tenere aliquid, pro vſu ſuo, nec etiam permittere, maxime in nocte, quod fęminę cõmiſceantur cum maſculis, ſed fœminas tenere in loco ſeparato, & clauſo cum clauibus, ſub pœna florenorum decem applicandorum ipſis Dominis Protectoribus, pro erogãdo ad vtilitatem ipſorum carceratorum. Et de prædictis, & quolibet prędictorum, ſtetur ſacramento duorum, vel triũ, ex ipſis carceratis, & pro qua pœna poſſit fieri exequutio, mandato præfatorum Dominorum protectorum. Et caſu quo aliquis ex dictis carceratis decederet, quod ille, qui fecerit illum detineri, *c* teneatur ad expenſas funeris. Et poſſit cogi mandato præfatorum Dominorum Protectorũ, etiam *d* pro quantitate expenſarum ſtetur *e* arbitrio prę fatorum Dominorum Protectorum. Et quod propter aliquem incautum, non intelligatur eſſe derogatum huic Statuto, niſi expreſſe fuerit facta mentio in incantu, de derogatione pręſentis Statuti.

S V M M A R I V M.

1 *Arbitrium Iudicum quomodo debeat regulari.*

a AD omnes expenſas] Circa familiam, & alia opportuna pro cuſtodia.

b Tenere aliquid pro vſu ſuo] In carceribus ſcilicet, ſed extra carceres in eorum domibus bene tenere poſſunt.

c Teneatur ad expenſas funeris] Sicut etiam tenetur ad alimenta cibi, & potus, vbi debitor ſit pauper, iuxta diſpoſitionem cap. ſupra 244. Si quis, vbi notatum eſt de iure cõmuni, vol. 1.

d In quantitate expenſarum] Funeris ſcilicet eius debitoris.

e Arbitrio pręfatorum Dominorum Protectorum] †
1 Qualiter arbitrium Iudicum debeat regulari, not. Menoch. tract. arbitr. lib. 1. quæſt. 11. num. 4. cum ſeq.

De pęna auferentis aliquid, alicui capto, vel incarcerato, vel ei inferentis aliquam iniuriam, vel grauamen pro pecunia extorquenda. Cap. CLXI.

NVllus cuſtos, vel ſuperſtes carcerum Mediolani, nec aliquis deputatus per ipſos cuſtodes, ſeu ſuperſtites, *a* inferat, *b* nec inferri permittat aliqua grauamina illicita, vel iniurias, nec alias nouitates, tam circa perſonam, quam bona carceratorum, aliquibus carceratis detentis, occaſione debiti pecuniarij. Et hoc niſi aliter demandatum fuiſſet, vel ordinatum per Iudicentem, qui eum detineri fecerit, vel per præfatos Dominos Protectores. Et hoc ſub pœna florenorum decem, & plurium arbitrio præfatorum Dominorum Protectorum, applicandorum, *c* ipſo iure, *d* & abſque aliqua declaratione, in erogationem ipſorum carceratorum, & eorum commoditatem. Et quod per præfatos Dominos Protectores poſſit inquiri, procedi, & condẽnari & exequutioni demandari, prout eis Dominis Protectoribus *e* melius videbitur, & placuerit.

a INferat] Per ſe.

b Nec inferri permittat] Per alios eius conſenſu, & culpa, alias ipſe cuſtos non debet teneri, ſi iniuria, vel vt ſupra, inferretur, non eius culpa.

c Ipſo iure] Abſque ſententia condemnatoria, prout notatum per hoc verbum ſupra capit. 1. in verbo, ipſo facto, volum. 1.

d Et abſque aliqua declaratione] Sententia ſcilicet declaratoria, ſed fiat executio abſque ſententia.

e Melius videbitur & placuerit] Per hęc verba quid facere poſſit Iudex, notatum ſupra cap. 47. Dominus Poteſtas, in verbo, Sine figura iudicij, vol. 1.

De his qui non poſſunt incantare carceres nec habere partem in datio, nec eſſe fideiuſſores. Cap. CLXII.

SI quis captus, *a* ſeu ſcriptus fuerit ad carceres, pro capto, non poſſit, nec valeat carceres incantare nec incantari facere, nec eſſe cuſtos, nec datium carcerum habere, *b* nec etiam poſſit eſſe fideiuſſor ſuperſtitis, ſeu cuſtodis, vel incantatoris carcerum, ſub pœna librarum octuaginta Imperialium, Ducali Cameræ applicandarum. Et vlterius, talis incantus, vel fideiuſſio non valeat, nec teneat, *c* & hoc Statutum ſit præciſum, *d* nec eidem poſſit renunciari, & renunciatio exinde facta, ſit ipſo iure nulla.

a SEu ſcriptus fuerit ad carceres] Veluti quod contra eũ ſit conceſſa captura.

b Nec etiam poſſit eſſe fideiuſſor] Vt tollatur omnis occaſio ſuſpitionis, nec cuſtos cum eo colludat.

c Et hoc Statutum ſit præciſum] Verbum hoc præciſum quid ſignificet, late notatum in Præludijs, & alibi ſæpe.

d Nec eidem poſſit renunciari] Vti introducto fauore publico, cui partes non poſſunt renunciare, vt ſupra notatum in Præludijs.

Quod coneſtabiles portarum non recipiant aliquos carceratos pro debitis priuatis. Cap. CLXIII.

NVllus Coneſtabilis alicuius portæ, ſiue puſterlæ, audeat, nec præſumat, nec debeat acceptare, *a* nec retinere aliquem captum pro debito priuato, in carceribus dictæ portæ, ſeu puſterlæ, & vt ſupra. Et hoc ſub pęna priuationis eius officij, & vlterius, ſub pęna librarum centum ſexaginta Imperialium, Ducali Cameræ applicandarum. Et hoc niſi habuerit licentiam, ſeu mandatum Ducale, ſpecialiter ad hoc, vel ab aliquo alio Magiſtratu. Et ſi contingeret aliquos detineri, vel retineri in carceribus dictarum portarum, ſiue dictis portis, vel puſterlis, abſque mandato, vt ſupra, præfati Domini Protectores poſſint eos relaxari facere, ſine aliqua expenſa.

a
1 NEc retinere aliquem captum pro debito priuato] † Coneſtabilis officium hodie ſublatum, & eorum locus alienatus per Regẽ diuerſis priuatis, & conſequenter carceres ſublati excepto carcere Rochetæ portæ Romanæ.

De

Digitized by Google

De pane malecocto, vel aliter reprobato. Cap. CLXIIII.

DOminus Vicarius, & Duodecim Prouiſionum, *a* Iudex datiorum, *b* vel Iudex Victualium, qui ſunt, & per tempora erunt teneantur, & debeant, *c* omni exceptione remota, mittere, & conſignari facere præfatis Dominis Protectoribus, vel eorum deputatis *d* panem malecoctum, *e* vel aliter reprobatum, pro erogando, & diſtribuẽdo carceratis Mediolani. *f* Et hoc ſub pœna librarũ quinquaginta Imperialium, applicandarum pro medietate Ducali Cameræ, & pro alia medietate dictis carceratis, & diſtribuenda, & eroganda prout videbitur præfatis Dominis Protectoribus ad commodum dictorum carceratorum, ſiue carcerum.

SVMMARIVM.

1 *Carceratus pro debito, an poſſit retineri pro expenſis.*

a IVdex datiorum] Hodie eius non eſt officium hoc.
b Vel Iudex Victualium] Officium hoc proprie eius eſt hodie.
c Omni exceptione remota] Remota exceptione, quæ exceptiones non remoueantur, notatum late ſupra cap. 42. Si quis in hoc verbo, volum. 1.
d Panem malecoctum] A piſtoribus ſcilicet per officiales dicti officii, qui faciunt inuentiones eorum.
e Vel aliter reprobatum] Adulteratum ſcilicet.
f Et hoc ſub pœna] Eiſdem Iudicibus infligenda, quod tamen non ſeruatur.

Quod nullus, qui habuerit aliquem in carceribus, poſsit eum retinere pro expenſis. Cap. CLXV.

a NVllus Iuſdicens, *b* commiſſarius, *c* vel delegatus, *d* Vicarius generalis, *e* Capitaneus, *f* conestabilis, vel *g* Caſtellanus, vel alius, in cuius forzijs captus exiſtit, poſſit, nec valeat aliquem, qui fuerit captus ſeu detentus, pro debito publico, vel priuato, vel delicto, vbi etiam ingereretur, ſiue ingeri poſſet pœna ſanguinis, ſiue corporis afflictiua, ſiue pecuniaria, ſiue quomodocunque, *h* retinere in dictis carceribus, pro expenſis in dictis carceribus factis. Sed poſtquam fuerit liberatus, vel habuerit gratiam, vel remiſſionem, ita quod poſſit à carceribus exire, ſeu relaxari pro eo, pro quo detentus fuerit, mittatur ad carceres Maleſtallæ Mediolani, vbi poſtea moretur, donec prouiſio pro dictis expenſis facta fuerit. Et ſi quis contrafecerit, incurrat pœnam librarum octuaginta Imperialium, pro medietate Ducali Cameræ, & pro alia medietate carceratis Maleſtallæ Communis Mediolani applicanda, & quæ medietas applicanda carceratis diſpenſetur per præfatos Dominos Protectores ad vtilitatem dictorum carcerum, & carceratorum. Et intelligatur dictus retinens nolle remittere ad carceres, ſi poſtquam liberatus fuerit, vt ſupra mittere noluerit infra ſex dies.

a NVllus Iuſdicens] Ordinarius ſcilicet.
b Commiſſarius] Ad formam Statuti ſupra capitu. 27. Deinde, & capitu. 157. In qualibet, & capitu. 131. Lata volum. 1.
c Vel Delegatus] Qui ſint notatum ſupra 19. Statuitur, in hoc verbo, volum. 1.
d Vicarius Generalis] De quibus ſupra ca. 30. Poteſtas, & in nouis conſtit. tit. de offic. Vicar. general.
e Capitaneus] Marteſanæ Seprij, de quibus ſupra cap. 96. Iuſdicentes.
f Coneſtabiles] Portarum ſcilicet, de quibus ſupra, cap. 163. Nullus.
g Caſtellanus] Caſtrorum ſcilicet.
h Retinere in carceribus pro expenſis] † Idem de iure
1 communi, licet poſſint agere contra eos poſt relaxationem, vt not. Guido Papa quæſtio. 446. Papo ſuis comment. titu. de reſponſ. §. 167. Ex nouis etiam ordinibus hoc latius confirmatur.

De cuſtodibus carcerum, quod teneantur relaxare debitores carceratos, quando habent licentiam ſeu relaxum à creditore. Cap. CLXVI.

ITem ſtatuitur, quod quicunque cuſtos, vel deputatus ad cuſtodiam carcerum, teneatur, & debeat relaxare quemcunque carceratum, ſeu detentum *a* ad inſtantiam alicuius creditoris, & hoc ſine relaxo aliquo, in ſcriptis concedendo per Officialem, qui eum detineri fecerit, ſeu per Notarium banchi eiuſdem Officialis, vbi & quando proceſſerit de voluntate dicti creditoris ſui, *b* vel oretenus, vel in ſcriptis, ſub pœna floreni vnius applicanda carceratis Maleſtallæ, diſtribuenda per Dominos Protectores, ad commodum carceratorum.

a AD inſtantiam alicuius creditoris pro debito eiuſdem creditoris] Fallit ſi fuiſſet ad inſtantiam aliorũ creditorum ſequeſtratus, quia tunc omnium debet haberi conſenſus.
b Vel oretenus] Tamen tutius eſt id habere in ſcriptis, ne aliquando hoc dein denegetur à creditore in præiudicium ipſius cuſtodis, qui teneretur dein id probare.

Quod pro pauca ſumma, non poſſit fieri captio. Cap. CLXVII.

NVllus *a* poſſit capi, detineri *b* nec retineri, pro aliquo *c* debito publico, vel priuato, *d* quod ſit minoris quantitatis librarum ſex Imperialium. Et hoc ſaluo, & præterquam à condemnationibus, quæ contingerent fieri per Dominum Vicarium, & Duodecim Prouiſionum, & Iudicẽ Victualium, ac Iudicem Stratarum. Et contrafaciens incurrat pœnam, ipſo facto, arbitrio præfatorum Dominorum Protectorum, & captio ſit nulla.

SVMMARIVM.

1 *Minimum quod eſt in omni diſpoſitione attenditur, declara vt nu. 2 & 3.*

COmprehendit omnes qualitates perſonarum, etiam fugitiuarum, & ſuſpectarum de fuga, quia pro medio debito non poſſunt capi, vt ſupra notatum cap. 69. Quilibet, in verbo, Pro debito.
a Poſſit capi detineri] In caſibus præmiſsis intelligi debet de quibus ſupra cap. 167 Pro debito, cum pro aliis non poſſit capi ex diſpoſitione memorati Statuti, & nouarũ conſtit. tit. de prohib. & conceſſ. execut. in princ.
b Nec retineri] Quando autem detentus ex vna cauſa poſſit ſequeſtrari ex alia notatum ſupra cap. 241. Aliquis, in verbo, Conteſtari, & verbo ſequenti, vol. 1.
c Debito publico, uel priuato] Quid ſit debitum publicum, & priuatum, late notatum ſupra, capit. 167. Pro debito, in verbo hoc, volum. 1.
d Quod ſit minoris quantitatis librarum ſex Imperialiũ]
1 † In omni iuris diſpoſitione quod minimum eſt non habetur in conſideratione, Ita not. Caccialup. in tract. de debitore ſuſpecto, quæſtio. 3. princ. nume. 2. late Brun. tractat. Statut. fœm. exclud. articu. 9 quæſt. 12. notatum ſupra, cap.
2 328. in alienationibus, in verbo, Et obligationibus. † Procedit etiam hæc diſpoſitio, ſi ſumma fuiſſet maior, & pars fuiſſet ſoluta ſimpliciter, & acceptata ſine aliqua reſeruatione, per notata per Scribentes in l. Lucius, ff. ad Trebell.
3 † Secus ſi fuiſſet facta reſeruatio, ita not. Cummia diſtinguendo, in ritibus cap 30. num. 16.

De exequutionibus faciendis contra debitores carcerum, ſeu carceratorum. Cap. CLXVIII.

PRæfati Domini Protectores poſſint, & valeant, fieri facere quaslibet exequutiones expedientes, *a* reales, *b* & perſonales, *c* etiam permiſſionem in poſſeſſionem, per eorum ſeruitorem, ſiue nuncium, & cum famulis Domini Poteſtatis Mediolani, & aliorum Iuſdicentium, & exequutorum, contra quoslibet debitores, ſiue obligatos dictis carceratis, uel carceribus, & eorum occaſione, & quod poſſint vti *d* beneficio conceſſo locis pijs circa exequutiones.

e 2 a Rea-

Digitized by Google

a Reales in bonis ſcilicet.
b Et perſonales] Per capturam ſci licet in caſibus permiſſis, ſupra cap. 167. Pro debito.
c Et permiſſionem in poſſeſſionem] De quibus ſupra cap. 154. Non debeat, cum capitulis ſequentibus.
d Beneficio locis pijs] De quibus infra ca. 493. Ad hoc, Cum carceratorum cauſa dicatur pia & ſummaria Marſil. tract. bannit. in verbo, Carcerati, nume. 40. & ſua praxi. §.
1 Attingam, num. 75. † Et relictum dicitur ad pias cauſas, ibi, nume. 76.

De brachio, & auxilio concedendo per Officiales. Cap. CLXIX.

1 QVilibet Magiſtratus, Iuſdicentes, Capitaneus Iuſtitiæ, Officiales, exequutores, milites, & coneſtabiles, & quilibet eorum etiam inſolidum, teneantur, & debeant auxilium iuuamen, & fauorem, & brachium præſtare præfatis Dominis Protectoribus, pro quibuſcunque per eos, vel eorum Nuncium, & deputatum, requirendis a in pertinentibus an eorum officium. Et hoc reſpectu b cauſarum pecuniariarum, c & condemnationum, quæ per eos fieri contingerit, ac omnimodum auxilium, & fauorem præſtent, pro prædictis exequendis, & pro Statutis ipſorũ carceratorum obſeruandis. Et hoc ſub pœna ducatorum centum auri Ducali Cameræ applicandorum, ſi per aliquẽ ex ipſis contrafactum fuerit.

a IN pertinentibus ad eorum officium] Circa ordinationes, & relaxationes carceratorum, tam fideiuſſoriè quam aliter, vt ſupra cauetur cap. 152. Præfati & cap. 154. Statuitur.
b Cauſarum pecuniariarum] De quibus ſupra d. ca. 152. & 154.
c Et condemnationum] Quæ fient per eos occaſione cõtrauenientium Statutis præcedentibus, & cauetur ſupra c. 160. Nullus cuſtos, & cap. 165. Nullus.

Quod protectores carceratorum ſint etiam executores Statutorum. Cap. CLXX.

PRotectores carceratorum, qui ſunt, & per tempora erũt intelligantur electi, etiam ad obſeruationem Statutorum, a & ac obſeruari faciendum ipſa Statuta Communis Mediolani, etiam b ſub pœnis, quæ eis videbuntur.

a AD obſeruari faciendum ipſa Statuta] A Iudicibus, & alijs Officialibus. Verum hoc non ſeruatur.
b Sub pœnis, quæ videbuntur] Pœnæ quando ſunt alicui arbitrariæ, qualiter imponi poſſint, & extendi earum arbitrium, notat late Menoc. tract. arbitr. lib. 1. quæſtio. 9. cum ſequen.

RVBRICA GENERALIS.

De legibus.

De obſeruatione Statutorum. Cap. CLXXI.

POteſtas Mediolani, a & eius Iudices, b & milites, c & Notarij, & omnesq; alij d iuriſdictionem exercẽtes, in Ciuitate, e & Ducatu Mediolani, f & in locis ſuppoſitis Statutis Communis Mediolani, & quilibet eorum teneantur, & debeant obſeruare omnia Statuta Communis
1 Mediolani, & quicunque ex prædictis neglexerit, vel nõ obſeruauerit, vel omiſerit, ipſo iure, & facto cadat in pęnam librarum centũ Imperialiũ, pro qualibet vice, applicandarũ pro medietate Cõi Mediolani, & pro alia medietate accuſatori, ſaluis alijs maioribus pęnis, quæ in Statutis continentur, quæ pęna poſſit exigi etiam durante officio, g & poſſit cogi per quemlibet Iuſdicentem ad ſatisfactionem.

a ET eius Iudices] Qui per Statutum ſupra capitu. 6. Poteſtas, per eum eliguntur, licet nunc eligantur à Principe.
b Et milites] Nunc hos non habet, vt not. d. cap. 6. & ſeq.
c Et Notarij] Actuarij ſcilicet.
d Iuriſdictionem exercentes] Officiales comprehenduntur omnes.
e Et Ducatu] Quid ſit, notatum late ſupra ca. 130. Vbicunque, in verbo, De Comitatu.
f Et in locis ſuppoſitis] Comprehenduntur terræ, & loca infeudata, licet habeãt iuriſdictionem ſeparatam, ſi ſint de Ducatu, Ita not. Cephal. conſil. 169. nume. 6. volum. 2.
1 † Terræ quoque communes comprehenduntur in his, vt notatum ſupra cap. 153. Statuitur, & infra dicetur, cap. 175. Statuta.
g Et poſſit cogi per quemlibet Iuſdicentem] Qui habeat tamen iuriſdictionem ad dictam ſummam.

De pœna opponentis, quod non ſit ſtandum Statutis, & ordinibus Communis Mediolani. Cap. CLXXII.

NVlla a perſona Commune, conſortium, Collegium, vel vniuerſitas b poſſit, nec valeat c opponere, d nec allegare, e quod non ſit ſtandum Statutis, f & ordinibus Communis Mediolani, g vel æquipollens, h prętextu alicuius iuris in contrarium loquentis, i nec aliter, & qui contrafecerit, ſit & eſſe intelligatur, k ipſo iure & facto, l extra protectionem Domini, & Communis Mediolani, videlicet, m quod non poſſit vti, & gaudere beneficio Statutorum, & ordinum decretorum, & priuilegiorũ Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, & terrarum ſuppoſitarum Statutis Communis Mediolani, & ſi opponens fuerit actor, etiã n repellatur ab agendo, & ſi reus fuerit o à defendendo repellatur, & aduocatus allegans vt ſupra, cadat in pęnam, p ipſo, iure, librarum centum Imperialium, & Procurator in libris quinquaginta Imperialium. Et nihilominus talis oppoſitio & allegatio nullius ſit momenti, & Iuſdicens, & cõſultor, ſeu aſſumptus admittens talem allegationem, ſeu oppoſitionem, cadat in pœnam librarum ducentum Imperialium, & quæ pœnæ applicentur pro medietate Communi Mediolani, & pro alia medietate accuſatori.

SVMMARIVM.

1 *Statutorum validitas, & inualiditas an poſſit proponi vſque ad num. 4. & 6.*
5 *Statuentes contrarium peccant.*
7 *Clauſula ipſo iure, & facto quid importet.*
8 *Iudex quid debeat facere quando actio tollitur ipſo iure, & num. 10. & 11.*
12 *Statutum tollens defenſionem ſine cauſa non valet.*
13 *Nullitas ex defectu Iuriſdictionis an tollatur vbi remanet ſublata defenſio declara num. 14.*
15 *Officium Iudicis an tollatur ſublata defenſione*
16 *Defenſio naturalis nunquam cenſetur ſublata.*
17 *Defenſione ſublata Reus erit abſoluendus vbi actor nihil praeſtiterit, & nume. 18.*

a NVlla perſona] Comprehendit Statutum hoc omnẽ qualitatem perſonarum, ſiue ſit ſubdita, ſiue forenſis hic iudicium agens, vel conueniens.
b Poſſit] Negatiua præpoſita verbo, Poſſit, tollit omnem potentiam, & facultatem, & inducit formam, cui non poteſt per partes renunciari, ita notatum late ſupra cap. 21. Termini. in verbo, Non duret, nec durari poſſit, volum. 1. & alibi ſæpe.
c Opponere] In ſcriptis, & oretenus.
d Nec allegare] Oretenus, & viua voce.
e Quod non ſit ſtandum Statutis] † dicendo ea nulla,
1 vel inualida. Florentini quoque nolunt quod diſputatur de validitate, & inualiditate eorum Statutorum, vt notat. Roman. conſilio 392. numero 6. & 7. Felin. capitu. Quæ in
2 Eccleſiarum, nume. 13. de conſtitut. † De validitate autem Statutorum quod non ſit hæſitandum, not. Dec. conſil. 331. in princ. maxime ſi adſit Statutum, quod ea obſeruentur, vt hic cauetur, ita not. Calcan. conſil. 3. numero 3. † Paria ſunt autem in iure, quod non poſſit opponi de inualiditate Statutorum vel quod Statuta valeant, notat.
3 Caſtren. conſilio 194. ad finem, volum. 1. † Cum Statuta inualida ſufficiat obſeruari de facto, vt notat Menoch.
4 conſilio 196. numero 33. verſiculo non eſt, volumine 2. † Peccant tamen ſtatuẽtes facientes Statuta repugnantia iuri
6 diuino, vt not. Menoch. d. conſi. 196. nu. 36. volum. 2. † Per
diſpo-

Digitized by Google

diſpoſitionem Statuti huius ſublata eſt pariter facultas etiã
reddendi ius Eccleſiaſticis perſonis contra formam horum
Statutorum, declarando, vt per Bartol. conſi. 177. num. 2. ad
finem, Abb. cap. Eccleſiã S. Mariæ, num. 51. de conſtitut. Iaſ.
in l. Gallus, §. Et quid ſi tantum, num. 77. & 78. verſi. mori,
ff. de liber. & poſthum.

f Et ordinibus Communis Mediolani] Non inſertis in Sta
tutis, ſed poſt factis.

g Vel æquipollens] Veluti, quod ſint inualida.

h Prætextu alicuius iuris † † Communis ſcilicet, ciuilis,
7 vel canonici, veluti quando diſponitur, vt mortui ciuiliter
non poſſint ſuccedere, vt cauetur ſupra cap. 284. Illa perſo-
na, & vbi annullatur iuramentum, vt cauetur ſupra c. 453.
Auth Sacramenta, vol. 1.

i Nec aliter] Veluti quod ſi nimis rigoroſum, vel contra
ius naturale, prout diſponitur, quod pater teneatur pro
debito filij, vt cauetur ſupra cap. 416. Si filiusfam. verſic.
Et pater.

k Ipſo iure, & facto] Abſque ſententia ſcilicet Iudicis
condemnatoria, licet requiratur declaratoria ſuper ipſo fa-
cto, vt late notatum ſupra cap. 1. in verbo, ipſo facto, 1. vol.
Statutorum.

l Extra protectionem Domini etiam Communis Medio-
8 lani.] † Actio ex quo tollitur ipſo iure, Iudex ex officio
poteſt & debet repellere agentem, & abſoluere reum eu non
petente, Ita Tiraquell. in l. Si vnquam, in verbo, Reuertatur.
9 nu. 345. C. de reuoc. donat. † Remotus à protectione Com-
munis Mediolani non poteſt ſuccedere, Ita not. Boſſ. ſua
praxi crimin. tit. bannit. quid amittant, num. 14. verſic. Non
autem ſi, & ad finem. Sublata eſt pariter defenſio eis, vt
not. d. loco, & notatur ex verbis ſequentibus huius Statuti.
10 † Nec eis ius reddi debet, Ita Alexand. conſil. 75. num. 9.
volum. 1.

m Quod non poſſit vti beneficio Statutorum, & ordinum]
Et ſic habet pro foreſe iuxta diſpoſitionem cap. infra 180.
in fauorem.

n Repellatur ab agendo] Prohibitus agere ſimpliciter, nõ
prohibetur officium Iudicis implorare, Ita Guido Papa
ſingul. 382. verſic. Verum, Clarus ſua praxi crimin. §. finali,
quæſt. 14. in princ. verſic. Item quærto nunquid accuſato.
11 † Vtrum autem prohibeatur eo caſu ipſo iure, vel ope ex-
ceptionis, not. Tiraquell. l. Si vnquam, in verbo, Reuertatur,
num. 214. C. de reuocand. donat. & notatum ſupra, cap. 10.
Si quis, in verbo, Non audiatur, volum. 1. Quod ſuperfluum
eſt indagare in terminis huius Statuti per verba præceden-
tia, ipſo iure.

o A defendendo repellatur] † Statutum non valeret ſim-
12 pliciter tollens defenſionem ſine cauſa, Ita Marſil. tractat.
13 bannit. in verbo, Nullitas, num. 3. † Sublata defenſione ex-
cluditur pariter nullitas ex defectu iuriſdictionis, Ita not.
Gabr. tract. Communium, tit. de Statutis concluſ. 4 nu. 22.
14 † Non tamen cenſetur ſublata defenſio quæ ipſo iure peri-
mit actionem. Ita Tiraquel. in l. Si vnquam, in verbo, Reuer-
15 tatur, num. 410. C. de reuocand. donat. † Tollitur pariter
per hæc verba officium Iudicis, Ita Practic in forma agendi
contra plures reus debendi, in verbo probationibus, & de-
fenſionibus, in princip. cum additio. ibi, Orian. cap. Quoniã
contra, capit. 4 de exceptio. num. 12. verſic. Sed ſi Statutum,
de probatio. Cammia in ritibus magnæ curiæ, cap. 16. n. 71.
& 72. Lancellot. tract. de attentat. 3. parte principali, c. 32.
16 De actore, & quis poſſit, nu. 60. † Defenſione ſublata non
cenſetur ſublata naturalis defenſio, Ita notat Bonacoſſa in
17 quæſt. crimin. in verbo, Defenſio. † Defenſio etiam quod
tollatur alicui, tamen actore non probante reus abſoluitur.
18 Ita Oſaſcus deciſione 144. num. 15. † Et in hoc debet be-
ne aduertere Iudex, an probationes actoris bene cõcludant,
quia vbi non concluderent tenetur abſoluere reum etiam in
terminis denegatæ defenſionis, ita firmat Bonacoſſa d. quæſt.
criminalibus, in verbo, Defenſio, verſic. Statutum licet.

p Ipſo iure] Abſque ſententia condemnatoria, licet de-
claratoria requiratur, vt ſupra notatum cap. 1. in verbo, ip-
ſo facto.

Quod Rubricæ non diſponant. Cap CLXXIII.

a RVbricæ Statutorum Communis Mediolani b non diſ-
ponant.

SVMMARIVM.

1 *Rubricarum materia vbi tractatur.*
2 *Proœmium multum operatur, & recitantur effectus, vſque ad num. 20.*

a RVbricæ] † De materia Rubricarum, late notat
1 Brun. tracta ſuper conſtitut. in verbo, Rubrica, de
proœmio, not. Napod. in conſuetud. Neapol. in princ. cum
addit. ibi.

b Non diſponunt] † De iure communi proœmium mul-
2 tum operatur, vt not. Bonacoſſa in quæſt. crimin. in verbo,
3 Proœmium. † Et cauſa præſumitur finalis, ſi ex proœmio
ſumatur, ita not. Tiraquell. tract. Ceſſante cauſa, in limita-
4 tionibus, num. 64 † Et ex proœmio mens colligitur ſtatuen-
tium, vt ibi per eum, numer. 65. Idem Cephal. conſil. 246.
num. 39. volum. 1. Burſat. conſil. 212. num. 17. volum. 2. Vir-
5 gin. Boccat. in conſtit. Marchiæ, Gl. 1. num. 1. † Et quando
eſt generalis excludit omnem hæſitationem, vt ibi per eum,
6 num. 2. † Et ſtatuta ex verbis latioribus proœmij recipiunt
extenſionem, Ita not. Camillus Gallin. tract. de verb. ſignif.
7 lib. 5. cap. 14. num. 10. † Et leges, & Statuta omnia ſunt in-
telligenda ſecundum naturam tituli, & Rubricæ, ſub qui-
bus ſunt ſituata, Ita not. Anchar. in ſuis quæſt. in quæſt. 4.
8 num. 4. libr. 1. † Imo præfationes debent eſſe pro ratione
Statuti, Ita Bocc. d. Gl. 1. num 5. Imo cauſæ expreſſe in præ-
fationibus ſunt finales, vt omnes caſus qui colliguntur, ex
ea decidantur, Ita not. Iaſ. conſil. 1. num. 7. volum. 1. Idem
9 notantur, d. Gl. 1. num. 6 † Ab eiſque declarantur, & poſ-
ſunt allegari ad deciſionem cauſæ, declarando, vt per Iaſ.
in Rubr. de actio. numer. 9. & 10. in Inſtit. cum addit. ibi &
conſil. 51. colum. 3. verſic. Sed ego credo, & verſic. ad hoc,
volum 1. Bonacoſſa in quæſt. crimin. in verbo, Rubrica, Bur-
ſatus conſil. 164. num. 11. volum. 2. & conſil. 212. numer. 8.
10 volum. 2. † Quando quidem procedit de iure communi.
Et ſi Statutum ſit ſpecialius in nigro Rubricę, quod quidem
debet eſſe, vt not. Boccat. d. conſtit. Marchię, Gl 6 num. 130.
Tamen Rubrica poterit allegari ad deciſionẽ cauſæ, ita not.
Michael Graſſus, ſuis communibus, in verbo, Statutum, q 2.
lib. 1. Exemplificando, vt ibi per eum, & per Rolan. a Valle
11 tract. de lucro dotis, quæſt. 3. † cum in dubio nigrum decla-
retur à Rubrica, & ab ea interpretationem ſumat, Ita Bur-
12 ſat. conſ. 212. num 9. volum. 2. † Tamen ſi nigrum ſit gene-
ralius Rubro non reſtringitur per Rubrum ſpecialius, Ita
not. Iaſ. d. Rubrica de actionib. num. 18. Bonacoſſa in quæſt.
13 crimin. in verbo, Nigrum Statuti. † Quod ſi rubrum ſit ge-
neralius nigro, vtrum tũc reſtringatur rubrum per nigrum,
14 not. Iaſ. d. Rubrica, nume. 17. † Et quod non reſtringatur
per nigrum ſpeciale, notat Cotta ſuis memorab. in verbo,
Rubr. poſſunt, verſiculo Et ideo ſingulariter, Et verſiculo,
15 Proinde dicit Corneus ſe vidiſſe, vbi exemplificat, † Maxi-
me ſi habet orationem perfectam rubeum, Ita Iaſ. conſi. 52.
16 numer. 1. colum. 2. verſicu. Ex qua Rubrica, volum. 1. † Sed
quod reſtringatur rubrum, & narratio generalis per nigrum
17 ſpeciale, notat Burſat. conſil 76 num. 31. volum. 1. † Si autẽ
rubrum cõtrariatur nigro, quod attendatur nigrum, vel po-
18 ſterius, not. Iaſ. d. Rub. de actionibus, num. 20. † Rubricæ de
iure communi ſi habent orationem perfectam, diſponunt, &
ab eis poteſt argui, Ita Orian. cap. Quoniã contra, in princ.
numer. 2. cum addit. ibi de probatio. Alexand. conſil. 6 num.
2. volum. 7. Iaſ. conſil. 205. numer. 4. volum. 2. Petr. Geraldi,
Sing. 113. Cotta ſuis memorab. in verbo, Rubr. poſſunt in
principio, Ioan. Crottus conſil. 16. num. 21 volum. 2. Brun.
tract. Statuto. fœmin. excludent. artic. 6 4. caſu q 2. numer 2.
Menoch. conſil. 3. numer. 13. volum. 1. Michael Graſſus ſuis
19 communibus, libr. 1. in verbo, Statutum, quæſt. 1. † Stan-
tem Rubricæ ſunt imperfectæ, quod tamen liceat ab eis ar-
guere in aliquibus caſibus, notat Iaſon. d. Rubr. numer. 14.
Quicquid ſit, in caſibus tamen in quibus non diſponunt, vt
hic etiam cauetur, tamen declarant, & arguunt mentem Le-
giſlatorum, & Statuentium, Ita Alexand. conſil. 7. nume. 3.
volum. 2. Deci. conſil. 11. colum. 2. verſic. Quia Statutum,
20 Idem conſ. 65. num. 4. & 5. conſ. 301. num. 4. † Quod idem
eſt in proœmio, ita Napod. in proœmio conſuetud. Neapol.
in princ. cum addit. ibi, Idem Brun. tract. Statut. fœm. exclud.
art. 8. q. 20 Rebuff. tract. de Scriptura priuata, art. 1 gloſ. 1 ad
finem, Boccat. d. tract. de conſtit. Marchiæ, gl. 1. nu. 16. & no-
tatum late ſupra in Præludijs, 1. vol.

Digitized by Google

Quod iura municipalia ſeruentur ad literam. Cap. CLXXIIII.

a VErba Statutorum Communis Mediolani b ſeruen-
tur, vt iacet c litera.

SVMMARIVM.

1 *Statuta fere totius Italiæ intelligenda ſunt ad litteram.*
2 *Statuta quæ preciſè ſeruanda ſunt, an debeant intelligi per inter pretationes, num 3. & 4.*
5 *Littera, quæ dicatur, & quis litteralis intellectus, vſque ad num 10.*
11 *Interpretatio expoſitiua quæ ſit, & quæ coniecturata reſtrictiua, & extenſiua num. 12.*
13 *Interpretatio in ſtatutis, quæ non prohibeatur, & plures enarran tur interpretationes vſque ad num. 58.*
59 *Maſculinum in ſtatutis, quando non concipiat fœmininum.*
60 *Statutum quod debet intelligi ad litteram quas interpretationes admittit vſque ad num. 91.*

a VErba Statutorum] † Simile Statutum, vel per ver-
1 ba ſimilia, vel æquipollentia habetur per totam fere
Italiam, Ita not Cotta ſuis memorab. in verbo, Statuto cau
tum eſt fere, in prin. Picus in Auth. Præterea, nume. 41. C.
Vnde vir & vxor.
b Seruentur vt iacet] † Statutum ſi diceret, quod Statu-
2 ta ſeruarentur præciſe, tunc etiam haberent interpretatio-
nes de quibus infra, vt not. Alexand conſ. 80. num. 5. volu.
1. ſignanter Iaſon. in l. Omnes populi, nume. 60. verſicu.
Item quod Bartol. & colum. ſequent. ff. de iuſtit. & iure, Brũ.
relatiue tracta. Statut. fœmin. exclud. artic. 5. quæſtio. 23.
3 nume. 23. ad finem, & articulo 8. quæſtione 8. ad finem. †
Statutum ſi tolleret interpretationem legis ciuilis, & quem-
libet aliam, non tolleretur tamen interpretatio per punctũ
rationis, vel ex communi vſu loquendi, vel ex obſeruãtia,
4 Ita Corn. conſ. 331. num. 9. verſ. Item ex alio, vol. 1. † Sta-
tutum dictans quod intelligatur nullo extraneo ſubaudito
intellectu, facit vt penitus ad literam intelligatur, Ita Bur-
ſat conſ. 12. num. 32 vol. 1.
c Litera] † Quid dicatur litera, & literalis ſenſus, nota
5 tur in l. Si ſeruus, §. Prætor ait, verſicu. Non dixit, ff. de ac-
quir. hæred. & in l. Si vero. §. De iure. ff. Soluto matrimo. &
6 in Clementina, Exiui, De verbo. ſignificat. † Dicitur autẽ
ad literam intelligi, quod oculo corporali videtur, nõ quod
intellectu percipitur, Ita not. Bal. in l. 2. num. 8. C. de patri-
bus, qui filios diſtraxerunt, Caſtrenſ. in l. 1. nume. 18. ff. Si
cert. pet. Alex. conſ. 45. nu. 7. cum accumulatis per Roland.
à Valle conſ. 34. nume. 47. vol. 4. vbi infert ad plura, Idem
Camillus Gallin. tracta. De verbo. ſignifica. libr. 8. capit. 30.
7 num. 13. † quid autem virtualiter contineatur in litera,
& quando comprehendatur, notat Gall. tracta. de verb. ſi-
8 gnifi. lib. 8. cap. 31. num. 10. & 11. † Statutum, quod verba
ad literam intelligantur importat, vt intellectus nil diſtor-
queatur ad aliud, quam litera ipſa ſonat, ca. Exijt, prope fi-
nem. verſi. ſuper ipſa, de verb. ſigni. in 6. quæ verba aurea
dicit Bal. in Auth. Si qua mulier, in fi. C. de ſacr. ſanct. Ec-
9 cle. † Naturalis & literalis interpretatio nunquam per
Statutum ſublata eſt, ita Burſat. conſil. 12. num. 55. volu. 1.
10 Intelligi præterea ad literam dicitur Statutum, quando
declaratur, prout earum verba, & prout dictiones, & oratio-
nes proprie important, Ita not. Signorol. conſilio 101. nu.
11 5. † quia illa dicitur interpretatio expoſitiua proprie,
Aliæ autem dicuntur interpretationes coniecturatæ, reſtri-
ctiuæ, & extenſiuæ, improprie tamen, ita Orian. tract. de in-
12 terpr. Statut nume. 6. † Stantibus verbis huius Statuti vi-
detur prohibita omnis interpretatio, Ita Bart. in l. Om-
nes populi, nume. 60. vbi etiam Iaſ. nume. 63. cum ſequent.
ff. de iuſti. & iure, Bald. in l. 2. nume. 8. C. De patribus, qui
filios diſtraxerunt, Caſtrenſ. in l. 1. nu. 118. vbi Alexan.
nume. 13. ff. Si certum petat. Idem Alexand in l. 1. nume.
31. cum ſequent. ff. De vulga. & pupilla. & in conſil. 50.
columna penult. nume. 11. & conſil. 80. nume. 5. & 6. volu.
1. & in conſil. 217. nume. 10. & 11. volum. 2. & conſil. 45.
nume. 4. volum. 7. Dec. l. finali, nume. 4. C. De edendo, Iaſ.
l. Iam hoc iure, nume. 4. ff. de vulg. & pupill. Idem conſil.
50. & 52. nume. 1. volum. 1. & conſil. 205. nume. 3. volum.
2. Brun. tracta. ſuper conſtitutio. in verbo, Interpretatio,
& verbo litera, verſicu. Nono quomodo intelligatur, Idem
Brun. tracta. Statut. fœm. exclud. articu. 8. quæſtio. 8. ad fi-
nem, Cotta ſuis memorab. in verbo, litera dicitur, & verbo,
Statuto cautum eſt fere, in princ. Soc. in l. cum auus, quæſt.
4. principa. nume. 88. ff. de conditio. & demonſtratio. Ste-
phanus de Federicis tract. de interpretat. iuris, 2. parte, nu.
17. & in fine tractatus, Piccus d. Authentica, Præterea, nu.
41. C. vnde vir, & vxor, Camillus Gallinius, tractat. de ver-
bo. ſignificatio. lib. 8. capitu. 30 nume. 12. & capitu. 31. nu.
1. cum ſequent. maxime quo ad Statuta correctoria, & ex-
orbitantia à iure communi, vt ibi per eum, nume. 8. & 9.
13 † Verum quod hæc verba parum operentur, & ſic tantum
friuolæ interpretationes ſint remotæ, notat Corneus con-
ſil. 331. colum. 2. nume. 14. volum. 1. Idem Barbatia in l.
cum acutiſſimi, nume. 165. C. de fideiuſſ. Brun. tracta. Statut.
fœmin. exclud. articu. 5. quæſtio. 29. nume. 22. verſicu. Qui
plus dicit, Menoch. tract. adipiſc. remedio 4. nume. 226. Ro-
land. à Valle tracta. de lucro dotis, quæſtio. 35. numero 3.
14 Gallinius d. lib. 8. capitu. 31. nume. 5. † Et quod omnes
interpretationes non ſint remotæ, notat. Aretin conſil. 108.
& conſil. 109. Coegiſtis me, & conſil. 144. Licet Statuta,
Felin. in Rubrica decretalium, colum. 5. in princip. verſicu.
2. amplia, Dec. conſil. 64. ad finem, Alciat. in tractat. de
verbo. ſignificatio. libr. 2. nume. 28. cum ſequentib. Ruyn.
conſil. 27. ad finem, volum 5. Caſſan. in ſuis commentar. in
fine, in verbo, Concluſio, & approbatio, in textu, Inter-
pretes, per totum, Alba. conſil. 20. per totum, Natta conſil.
15 172. numero 14. volum. 1. † Tollitur pariter per verba
Statuti huius omnis extenſio, ita notat Baldus d. l. 2. nume.
6 C. de Patr. qui filios diſtraxer. Felin. in capit. Tranſlato,
nume. 4 & nume. 12. de conſtitut. Iaſ. in l. Non dubium,
nume. 30. & 31. verſicu. Nota tamen, & nume. 36. C. de le-
gib. Cotta ſuis memorab. in verbo, Statuto cautum eſt fe-
re, verſicu. Et dicebat ſingulariter Baldus, Iaſ. conſil. 52.
nume. 1. volum. 1. Alciat. conſil 68. ad finem, Brun. tracta.
Statut. fœm. exclud. articu. 5. quæſtio. 29. in princ. & verſic.
Nec etiam comprehenditur, maxime ad caſum impro-
prium, vt ibi per eum, & verſicu. Et ceſſat, Rolan. à Valle
conſil. 262. nu. 3. volum. 3. Menoch. tracta. adipiſc. remed.
16 4. nume. 228. † Fallit primo quando fieret ad euitandam
abſurditatem, vel circumſcriptionem, Ita Brun. d. articu. 5.
17 quæſt. 29. nume. 21. verſ. Si nec etiam, † Fallit ſecundo
quando extenderetur ad ſimile, quia tantum intelligitur
reiecta diſſimilis, Ita not. Brun. d. artic. quinto. quæſt. 29.
18 verſicu. Et tunc bene credo. † Stantibus præterea his ver-
bis benigne ſunt intelligenda, prout oculo corporeo legi
poſſunt, ita notat Cotta d. ſuis memorab. Statuto cautum
eſt fere, verſicu. Et dicit etiam Angel. Iaſ. conſil. 52 nume.
1. verſicu. Quia ſtante, volum. 1. Curt. iun. conſi. 6. num. 7.
19 † Nam illud proprie dicitur ſcriptum, quod virtute ſcri-
pti apprehenditur, & legi poteſt oculo corporeo, Ita Cotta
d. verbo, Statuto cautum eſt fere, verſicu. Et illud. Idem
not. Picus d. Auth. Præterea, nume. 42. C. unde uir, & uxor.
Inferendo ut per eum, Idem Menoch. tracta. adipiſc. re-
20 med. 4. nume 127. & nume. 215. † Nec ſufficere videtur
intellectus ſeparatus à carne, & intelligentia pura ſine cor-
porali, & organis, ut not. Cotta d. ſuis memorab. in uerbo,
Statuto cautum eſt fere, uerſicu. Et illud, Barba. d. l. cum
acutiſſimi, nume. 152. uerſicu. Et idem Baldus, & nume.
21 153 † Vbi declarat triplicem eſſe oculum in iure, ut ibi
per eum, & nume. 154 uerſicu. Et ſic uidetur. C. de liber.
22 præterit. † Sed quod ſtantibus etiam uerbis huius Statu-
ti non reijciatur intellectus, & litera mentalis, not. Barba-
tia d. l. cum acutiſſimi, nume. 170. & nume. 176. uerſicu. Et
Et idem dicunt Angelus, & num. 177. uerſicu. Apparet er-
go, C. de fideicom. & firmat eandem opinionem Menoch.
23 tract adipiſc. remed. 4. nume. 216. † Non admittitur pa-
riter ex his uerbis tacitus, uel ſubauditus intellectus, nec
mens non ſcripta ultra uerba, Ita Dec. conſil. 64 colum. 2.
num 5. uerſicu. Et ſimiliter illa uerba, per l. primum §. legi.
ff. de his quæ in teſta. delentur, Idem Brun. tracta. Statut.
24 fœm. exclud. dict. artic. 5. quæſt. 29. uerſic. Et tunc. † Non
patiuntur pariter Statuta aliquam reſtrictionem, quia uer-
ba indefinite prolata generaliter, & indefinite intelligun-
tur, Ita Brun. tracta. Statut. fœm exclud. articu. 5. quæſtio.
29 uerſicu. Tale Statutum operatur, & uerſicu. Et tunc uer-
ba, niſi eo caſu, quo fieret ad tollendum prauum intelle-
ctum, Ita Brun. d. articu. 5. quæſtio 29. uerſic. Nec reſtricti-
ua. Ita declarari debet opinio Cottæ, d. uerbo, Statuto cau-
25 tum eſt fere, uerſicu. Et idem Aret. † Prohibetur pariter
interpretatio ex mente, & ratione ad caſum non expreſſum,
26 † rum ſolum literalis, & Grammaticalis expoſitio, & con-
ſtructionem recipiens, ad ueritatem ſermonis admittatur,
ita Brun. d. artic. 5. quæſt. 29 uerſi. Et uidebitur prohibita,

† licet

Digitized by Google

27 † licet alias ex ratione ſcripta in lege incorrectorij fiat ex-
tenſio ad caſum, qui ex larga ſignificatione vocabuli poteſt
comprehendi, Ita Rolan. à Valle tract. de inuent. 4. parte,
28 verſi. Quia in præcedenti, num. 14. † Remoueri etiam vi-
detur eadem ratione argumentum ex identitate rationis nõ
ſcriptæ in Statuto, licet alias admitteretur, ſecundum tra-
dita per Bald. in l. Maximum vitium, num. 7. verſ. Sed Bar-
tolus dicit, C. de liber. preterit. Ita Pariſ. conſi. 49. numero
90. & conſi. 83. numer. 23. vol. 3. Cotta d. ſuis memorab. in
verbo, Statuto cautum eſt fere, verſ. Et nota diligenter Brũ.
d. tract. d. art. 5. quæſt. 29. verſ. Et videtur, Curt. iun. conſi.
6 num. 10. Menoch. conſi. 10. nu. 11. vol. 1. Idem Cummia
in ritibus magnæ curię, ca. 20. num. 8 Burſat. conſi. 144. nu.
29 36. vol. 2. † Facit pro hac opinione, quod vbi ratio non
eſt ſcripta, non licet ab ea arguere, cum hoc ſit diuinare, ita
de mente Saliceti, not. Brun. d. tract. Stat. fœm. exclud. arti.
5. num. 2. verſi. Et pro hoc facit, Sequitur Bonacoſſa in qu.
30 crimin. in verbo, Gloſſatio, ver. Nec dicatur, † Sed vbi eſt
ſcripta in Statuto, tunc licet argui ex identitate rationis etiã
ſtante hoc Statuto, Pariſ. conſ. 69. num. 11. vol. 4. Contra-
riam autem partem quod liceat etiam ſtantibus verbis hu-
ius Statuti argumentum ſumere, & extendere Statuta ex
identitate rationis, not. Alciat. conſi. 65. num. 1. verſi. Item
ſi reſtringeremus, Alba conſi. 20. numer. 5. & in his terminis
ſpecificis, Menoch. conſi. 11. num. 19. volum. 1. & tractat. re-
31 cuper. remed. 14. numer. 15. cum duobus ſequent. † Iuuat
hanc opinionem, quia caſus ex identitate rationis dicitur
comprehenſus in Statuto ſecundum proprium intellectum,
vt ait Iaſ. d. conſi. 42. in princip. verſi. Sed vtrum ratio, vol.
3. idem Tiraq. tracta. a ceſſante cauſa, num. 138. nec videtur
32 diſcrepantia, quæ in ratione conuenit. † Nec per hoc di-
citur Statutum extendi, ſed enucleari, Ita Barbatia d. l. cum
acutiſſimi, num. 16. C. de fideicommiſſ. Idem Gallia in con-
ſuetud. Alexan. in verbo, Legare, quæſt. 7. nume. 110. Idem
33 notat Burſat. conſi. 76. num. 11. volum. 1. † Et ratio vnica
expreſſa vt finalis attendi debet, Ita Burſatus conſi. 93. nu.
34 13. volum. 1. † Et quando vnica ratio in Statuto poteſt
allegari ea habetur pro expreſſa, Ita Alexand. conſi. 85. n.
4 volum. 4. Iaſ. §. Omnium, numer. 38. cum addit. ibi Inſtit.
de actio. Cotta d. memorab. in verbo, ratio, in princ. Aſin.
35 ſua praxi iud. §. 19 capit. 5. ampliatione 15, num. 4. † Ve-
rum cum hoc ſit diuinare, quod ea vnica ſit ratio, vt not.
Salic. Brun. & Bonacoſſ. locis allegatis, reſideo in prima opi
36 nione. † Argumentum etiam ex contrario ſenſu, licet alias
admitteretur in Statutis, niſi Statuentes ſic intelligendo in-
ciderent in pœnam, vt notat Roman. Sing. 107. cum addit.
ibi Dec. conſi. 626. per totum, Oraſc. deciſ. 174. numer. 14.
Gallin. d. tract. de verbo. ſignifi. lib. 8. cap. 13 numer. 7. cum
ſeq. tamen ex verbis huius Statuti tollitur, Ita Iaſ. l. 1. nu.
41. vbi Dec. num. 66 ff. de off. eius, cui mandata iuriſd. Item
Alciat. conſi. 59. n. 2. & 3. Brun. tracta. Statut. fœm. exclud.
d. art. 5. quæſt. 29. verſ. nam eo caſu ceſſa. Soc. reg. 46. Argu-
mentum, limitat. 10. Diaz. reg. 702. Statutũ, Franc. Niconit.
in Rubr. ff. de oper. nou. nu. 151. Bonacoſſ. in quæſt. crimina.
in verbo, Statutum, verſi. Statutum dicit, Gallinius tract. de
verb. ſignifi. lib. 8 cap. 18. num. 15. & 16. & cap. 13 num. 1.
& num. 12. licet contrarium alleget, nume. 13. declarando,
37 nu. 14 † Tamen quod per hæc verba non cenſeatur remo-
tum argumentum a contrario ſenſu, quando verba non poſ-
ſunt operari in ſenſu directo, not. Corn. conſi. 331. nume. 7.
vol. 1. alias ſic, Idem Iaſ. conſ. 42. col. 2. verſi. ſexto confir-
matur, volum 3. Ita Bonacoſſ. in quæſt. crimin. in verbo, Ar
38 gumentum à contrario ſenſu, † Tantum autem habet lo-
cum argumentum à contrario ſenſu, quando fit ad inter-
pretationem verborum limitatorum in Statuto, vt not. Iaſ.
39 d. conſ. 42. col. 2. ver. Quinto facit, vol. 3. † Communis
pariter vſus loquendi videtur remotus per verba hæc. Ita
notat Brun. d. art. 5. quęſt. 29. nec tunc attenditur Cephal.
40 idem not. conſi. 210. num. 14. vol. 2. † Quod autem com-
munis vſus loquendi non cenſeatur remotus, not. Feli. in
proœmio Decretalium, nu. 14. verſi. quando Amplius, Idem
Matheſil. Sing. 95. Alex. conſ. 211. numer. 2. volum. 2. Iaſ.
in l. fin. n. 17. C. de ſucceſſ. edicto, declarando vt ibi per eum,
41 † niſi Statutum diceret quod intelligeretur ſecundum pro-
priam ſignificationem, vel nil addito intrinſeco, vt in his ter
minis loquitur Marſil. tract. bannit. in verbo, Cuius, numer.
45. & 48. Cephal d. conſ. 210. num. 33. vol. 2. alias commu-
nis vſus præfertur cuicũque ſignificationi, Ita Gallin. tract.
42 de verb. ſignif. lib. 2. ca. 22. num. 4. † Quando autem com-
munis vſus loquendi ſit propria ſignificatio, & quando nõ,
43 notat. Gallinius libr. 4. cap. 2. 3 & 4. † Et quod non ſit re-
motus communis vſus loquendi, firmat Corn. d. conſi. 331.
num. 9. vol. 1. Idem Barbatia d. l. cum acutiſſimi, num. 155.
C. de fideicom. Brun. d. artic. 5. quæſt. 29. num. 22. verſi. ne
ſi Statutum, Cotta d. verbo Statuto cautum eſt. verſic. Idem
dicit Andreas, Idem notat Lancellot. Gallia d. conſuetud.
44 in verbo, Legare, quæſt. 7. num. 97. † Et illius regionis, in
qua adeſt Statutum, ita Bonacoſſ. quæſt. crimin. in uerbo,
Statutum, in verſic. in Statutis exorbitantibus, Confirmat
hanc communem Gallin. tractat. de uerbo ſignifi. libr. 4. ca.
45 5. 6. & 7. declarando cap. 8. & 9 † Ceſſat tamen hic com-
munis vſus loquendi etiam in caſu, quo Statutum diceret de
bere intelligi nil extraneo addito, vel diminuto, vt not. Ro-
46 man. Sing 422. cum addit. ibi, † Nam tunc intelligi debet
ſecundum iuris communis interpretationem, Ita Bonacoſſ.
q. crim. verbo, Statutum, verſic uerbo Statutorum vt eſt cõ-
47 munis, ad finem, † Quid ſit autem communis uſus loquẽ-
di, not. Gallin. d. tract. de uerbo. ſignifi. lib. 4. cap. 1. num. 4.
48 † Communis autem uſus loquendi vbi militet, & habeat
locum, intelligitur de communi uſu peritorum, & Iuriſta-
rum, ut not. Barbat. d. l. cum acutiſſimi, num. 148. C. de fi-
49 deicommiſſ. † Et de illo communi uſu loquendi, in quo
Statuta fuere facta, ita not. Menoc. tract. arbitr. lib. 2. cent.
50 5. caſu 448. † Qui quidem communis uſus loquendi de-
rogat omni regulæ, & conſtitutioni, ita Gallia d. conſuetu-
dine ſua, in uerbo, Maritus, quęſt. 1. nu. 37 & late notatum
51 in prę ludijs. † Qualiter autem probetur hic communis
vſus loquendi, not. late Gallin. d. libr. 4. ca. 11. cum quatuor
52 ſeq. † Ceſſat pariter ex uerbis huius Statuti reg. correla-
tiuorum, Ita Brun. d. tract. ſtatut. fœm. exclud. art. 7. quæſt. 3.
nu. 3. ad finem, & art. 5. q. 29. uerſi. Et tale Statutum, Cotta
ſuis memorab. in uerbo, Statuto cautum eſt fere, ad finem,
Piorr. l. Si quando, num. 434. uerſic. Et idem, C. unde ui, cu-
mulate Gallia. in d. conſuetud. in uerbo, uxori, quæſt. 4 nu.
98. uerſic. Quæ quidem opinio, Gabriel titu de legibus, con-
53 cluſio. num 5. † licet alias eſſet permiſſa, ut not. Orian. tra-
54 cta. de interpretat. Statut. num. 37. † Iudaica quoque in-
terpretatio ſublata eſt per hæc verba, vt notat Iaſ. in l. Non
55 dubium, num. 18. C. de legibus † Tollitur pariter, ne ca-
ſus mixtus comprehendatur ſub ſimplici, licet alias com-
prehenderetur, ita Iaſon conſi. 50. circa finem, & conſi. 12.
num. 1. volum. 1. & in l. 1. num 41. ff. de offi. eius cui man-
data, Iaſ. conſi. 52. num. 1. verſic. alibi dicit ſignanter, vol. 1.
56 Brun. d. art 5. qu. 29. verſi Nec ſub ſimplicibus. † Etiam
quod ſi caſus fauorabilis, ita Cotta d. verbo, Statuto cautũ
eſt fere, verſi. idem dicit, Menoch. tract. adipiſcen. remed. 4.
num. 225. idem Lambert. d. ſuo tracta. ad Statutum de alie-
57 nat. mulierum. Gloſſ. 2. nu. 6. † Quod idem dicitur de ca-
ſu improprio, per Brun. d. art 5. quæſt. 29. verſi. Et tunc, Gal-
lin. d. tract. de verb. ſignifi. libr. 8. cap. 30. numer. 19. & 20 &
58 lib. 9. cap. 21. num. 31. † Fallit, quando caſus mixtus com
prehenditur ſub ſimplicibus, non alteratus, ita Gallin. d.
59 tract. de verb. ſignif. lib. 9. cap. 33. nu. 39. † Maſculinum
quoque ex his uerbis non concipit fęmininum, ut notat Me
noch. d. tracta. adipiſc. remed. 4. num. 223. & num 224 exẽ-
plificando etiam in ſucceſſionibus, vt ibi per eum, Idem
not. Lambert. ad Statutum de alienat. mulier. gl. 11. nu. 92.
Idem Camillus Gallin. libr. 4. cap. 30. num. 20. verum opi-
nionem contrariam tenet Alex. conſi. 80. nume. 4. & 5. ad fi-
nem, vol. 5. Cotta d. verbo Statuto cautum eſt fere, uerſi. Et
præterea maſculinum, facit quod not. Alexa conſ. 746. num.
1. Nec obſtat diſpoſitio Statuti huius, ex quo interpretatio
hæc non eſt extranea a litera, ut per eos. Verum hoc deci-
ditur clare ſupra capit. 126. in ciuitate, in materia utrique
60 ſexui congruenti. † Vulgaris præterea expreſſa, ſtantibus
his uerbis non continet pupillarem tacitam, nec è conuer-
ſo, Ita Barbat. d. l. cum acutiſſimi, num. 152. licet in contra-
rium arguat num. 167. ad finem, & nu. 198. C. de fideicom-
miſſ. ſequitur Iaſ. conſi. 50. ad finem, & conſi. 52. numero 1.
uerſi Alibi dicit ſingulariter, uol. 1. Brun. d. artic. 5. quæſt. 29.
uerſi. Nec poteſt quis, & uerſ. nec in tacita, Cotta d. memo-
rab. in uerbo, Subſtitutio uulgaris, Menoc. d. tracta. adipiſc.
remed. 4. num. 222. Idem Camillus Gallin. tracta. de uerbo.
61 ſignifi. libr. 8 cap. 30. num. 13. & 16. † Statuti pariter hu-
ius diſpoſitione ſtante, uidetur tolli, quod liberi, qui aliàs
cenſerentur uocati ex diſpoſitione l. cum auus, ff. de cond. &
demonſtr. & l. cum acutiſſimi, C. de fideicom. non cenſean-
tur uocati iuxta notata per Barbat. d. l. cum acutiſſimi, nu.
152. Quam opinionem ſequitur Idem; Brun. d. art. 5. quæſt.
29. numero 2. uerſ. ſtante Statuto tali. Quicquid in contra-
rium tenuerit Barbatia d. l. cum acutiſſimi, num. 172. & 173.
62 † Statuti huius uerba tollunt, quod Statutum loquens de
dote data, habeat locum in dote confeſſata, cum ſit per in-
terpretationem, Ita not. Iaſ. in conſi. 30. num. 3. vol. 1. Cot-
ta d.

Digitized by Google

ta d. verbo, Statuto cautum eſt fere, ver. Sed tamen Iaſon. Verum Mediolani Conſuetudo eſt, quod dos confeſſata habeatur pro data, vt ſupra notatum capit. 268. Si quis, 1. vol.
63 † Statutum pariter loquens de legato, non extenditur ad donationem cauſa mortis, ſtantibus verbis his, ita Menoc.
64 conſ. 11. num. 31. vol. 1. † Statutum pariter loquens in ciuilibus non habebet locum in criminalibus ex diſpoſitione hac, Ita Aret. conſi. 109. num. 1. Cotta d. verbo Statuto cau
65 tum eſt fere verſi. Et propterea concludit. † Non tollitur tamen per hæc verba interpretatio legalis iuridica, & neceſſaria, & fauorabilis, ita Alex. conſ. 80. num. 5. vol. 1. Barbar. d. l. acutiſſimi, num. 170. verſi. Et ideo in propoſito, C. de fideicom. Brun. d. art. 5. quæſt. 29 nu. 21. verſi. Et ſic ex mente Decij, & num. 22. verſ. Et quid, idem Cotta d. verbo, Statuto cautum eſt fere, verſi. Et de effectu, & verſi. Et dicit
66 Ant. † Quod quidem procedit etiam quod Statuta fuiſſent facta ad correctionem iuris communis, ita Alex. conſi. 50. num. 10. & conſi. 80. nu. 4. volu. 1. Iaſ. l. Quamuis, num. 2. C. de iure dot. Ruinus conſ. 27 num. 11. vol 5. Plott. conſi. 17. num. 68. ad finem, Rol. a Valle tract. de lucro dotis. qu. 35. nu. 3. Gallia d. conſuetud. ſua, in verbo, Legare, quæſt. 7. num. 136. Idem Gallinius d. tracta. de verbo. ſignificat. lib. 8. cap. 30 nume. 1. cum tribus ſequentibus, & cap. 31. num.
67 5. & 16. † Quod etiam procedit ſi Statutum diceret, quod verba Statutorum deberent intelligi vere, & propria, Ita Bonacoſſa quæſt. crimina. in verbo, Statutum, verſ. ſi Statu-
68 tum dicit. † Et quod cenſeatur remota tantum interpretatio hominis, non legis, notat Bonacoſſa late d. quæſt. crimin. in verbo, Gloſſatio, Menoch. tract. adipiſcend. remed. 4 numer 225. ad fin. verſic. Reſpondet & ſecundo Menoch. Idem conſi. 5 num. 27. vol. 1. & conſi. 11. nume. 19. volu. 1. Plot conſi. 17. num. 68. Bonacoſſa in quæſt. crim in verbo, Gloſſatio, idem notat Gallin. d. tracta. libr. 8. cap 13. num.
69 15. & cap. 30 num 7. & cap. 31. num. 16. † Quæ quidem interpretatio, quam recipit à lege, & iure communi debet eſſe declaratoria. & diſtributiua, non ampliatiua, vel reſtrictiua, Ita Cotta d. verbo, Statuto cauetur, Plott. conſi. 17.
70 num. 68 † Non tollitur pariter interpretatio intrinſeca, quæ ex verbis colligi poteſt, & quæ ſit ſubſtantialis, licet tollatur intrinſeca, Ita not. Alex. conſ. 80. colum. penult. nu. 5. volum. 1. Dec. cap. Tranſlato. num. 13. de conſtitut. Idem Barbatia d. l. cum acutiſſimi, num. 167. & num. 170. verſicu. Ideo Statutum, & verſic. 171. ad finem. verſic. Et cum appareat, C. de fideicommiſſ. Brun. d. tracta. Statut. fœmin. exclud. art. 5. quæſt 29. nu. 22. verſic. Nec laudabilis, Pariſ. conſi. 10. num. 12. volum 3. Roland. a Valle tracta. de lucro dotis, quæſt. 35. num. 3. Menoch. tracta. adipiſc. remed. 4. nu. 223. Idem conſi. 6. nume. 19. & conſi. 11. num. 6 volum. 1. Bonacoſſa, in quæſt. criminal. in verbo, Interpretatio, verſic. Statutum remouens, Idem notat Galli n. tracta. de verbo. ſignific. libr. 4. cap. 5. numer. 27. & libr. 6. cap. 22. num. 2. † quæ colligitur tribus modis, vt ibi per eum, nume. 3. cum
71 ſeq. Idem notat lib. 8. cap. 13. nu 5. & cap. 31. nu. 12. † Vera quoque interpretatio non cenſetur remota, Ita Alciat. in tracta. de verbo. ſignifi. colum penult. num. 63. verſi. Sed quid ſi alia lege, Idem Cotta d. memorab. in verbo, Statuto
72 cautum eſt fere, verſi. Et dicit Alciatus. † Interpretatio etiam expoſitiua non cenſetur reiecta, Ita not. Barbatia d. l. cum acutiſſimi, num. 170. verſi. Accedatque, C. de fideicõm.
73 maxime ſi ſumatur interpretatio hæc ex congrua vocabuli expoſitione, vt notat Brun. d. art. 5. quæſt. 29. num. 21. verſi. Sed Petrus de Anchar. Gallin. d. tracta. de verbo. ſignifi.
74 libr. 8. cap. 31. num. 17. † Literalis inſuper, & Grammaticalis intellectus non cenſetur remotus, Ita notat Bald. in l. 2. nu. 8. C. de Patribus qui filios diſtraxerunt, & in Authen. Si qua mulier, cap. fin. C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. Caſtren. in l. 2. num. 18. vbi Alexand. num. 13 ff. ſi cert. petat. Alex. conſi. 50. numer. 2. volum. 1. Cotta d. memorab. in verbo, Statuto cautũ eſt fere, verſi. Idem dicit. & verſi. Proinde dicit, Brun. d. art. 5 quæſt. 29. verſi. Eſt enim ſenſus, Oſaſc. deciſi. 21. nu. 15. Camillus Gallin. d. tracta. de verb. ſignific. libr. 8 cap. 30.
75 num. 17. & cap. 31. num. 17. † Quis autem dicatur literalis intellectus, notat Corn conſi. 224 num. 10. ad finem, vol. 2. Barbat. d. l. cum acutiſſimi, nume. 120. C. de fideicommiſſ. Ripa d. l. 1. num. 26. & 27. ff. ſi cert. petat. vbi ſignanter decla-
76 rat, Roland. a Valle conſi 71. nume. 30. vol. 4. † Et literalis intellectus non dicitur, quod virtualiter continetur in aliquo, Ita cauetur in lib. 19 communium, in verbo, Virtualiter, & comprehenſa. † Admittitur etiam interpretatio paſ-
77 ſiua à iure communi proueniens, quia tunc non dicitur fieri extenſio, ſed eo caſu lex communis ſe extendit ad Statutum, Ita not. Aret. conſ. 108. num. 1. & conſi. 109. nu. 1. Ang. l. non poſſunt, nu. 1. verſi. ſecundo caſu. ff. de legibus. Alex. in l. 1. §. Lex Falcidia, col. 1. ad finem. ff. ad legem Falcid. & conſi. 50. num. 12. & conſi 80 num. 5. volum. 1. Cuman. cõſi. 30. num. 1. Brun. d. artic 5. quæſt. 29 num 22. Cotta d. verbo, Statuto cautum eſt fere, verſic. Item ſtante hoc ſtatuto, Curt. iun. conſi. 7. num. 8. Claud. Seyſel. in l. Inter cæteras, num. 17. ff. de liber. & poſthum Roland a Valle tracta. de lucro dotis, quæſt. 26. num. 12. Menoc. conſi. 5. nume. 27. volum. 1. Crauetta tracta. de antiq. tempo. 4 parte prin. in princip. num. 49 Plot. d. conſi. 17. num. 68. ad finem, declarando vt per Cæpol. conſi. 82. numer. 7. Idem Camillus Gallin. tracta. de verbo. ſignific. libr. 8. cap. 8. num. 12. & 13 & lib.
78 6. cap. 5. nume. 4. & 5. † Vbi notat quæ dicatur paſſiua, &
79 actiua interpretatio. † Et paſſiua interpretatio eſt legis
80 oſtenſio, Ita Gallinius d. lib. 6. cap. 21. nume. 16. † Niſi ea fuiſſet ſublata per Statutum in ſpecie, ita Brun. d. tracta. Sta
81 tut. fœm. exclud. artic. 7 quæſt. 3. ad finem. † Non reijcitur pariter interpretatio, per quam oſtenditur mens Statuẽtium, quæ magis attendi debet, quam verba, ita notat Barbat. d. l. cum acutiſſimi, numer. 172 C. de fideicom Corn. d. conſi. 331. col. 2. numer 9. verſi. Item ex alio, vol. 1. Brun. d. art. 5. quæſt. 29. num. 22. verſi. Et ſic Statutum, Pariſ. conſi.
82 16. nu. 51. vol. 3. † Vbi tamen mens ſit ſcripta in Statuto, not. Brun. d. artic. 5 quæſt. 29. verſi. Et tunc late notatum ſu-
83 pra Gallin. d. tracta. libr. 8. cap. 31. num. 18. † Idem ſi non ſit expreſſa, ſed vnica poſſit reddi, vt ibi per eum, nume. 19.
84 † Non remouetur etiam interpretatio, ex qua fraus, circumſcriptio, & circumuentio tollitur, Ita Brun. d. art. 5. q. 29. num. 21. verſicu. Et pariter, & numer. 22. verſi. Et tunc bene credo, Menoch conſi. 11. num. 29. verſicu Præterea, vo
85 lum. 1. † Non tollitur pariter intelligentia, ad hoc ne Statutum trahatur ad impoſſibilia, Ita Alc. conſil. 96. nu. 18. &
86 19. † Et ne Statuta inuicem ſe corrigant, Ita Alc. tract. præ-
87 ſump. reg 2. præſ. 28. verſic. Et iſtud procedit † Neceſſaria quoque interpretatio non cenſetur reiecta, Ita Gallin. d.
88 tract. de verbo. ſignific. lib. 8 cap. 31. num. 13. & 14. † Nõ reijcitur pariter interpretatio, vt euitetur abſurdum, notat Aret. conſi 109. num. 1. Alex. conſi. 80. nu. 8. vol. 1. & conſ. 83. num. 5 vol. 2. Soc. ſen. conſ. 84. num. 4 vol. 1. Iaſ. l. Non dubium, num. 39 C. de legibus Alcia. l. 1. §. Si quis, ita num. 9. cum ſequent. ff. de verb. obliga. Brun. d. articu. 8. quæſtione 29. numer 22. verſic. Et tunc bene credo, Cotta d. verbo, Statuto cautum eſt fere, ver. Et quod eo modo debet fieri interpretatio, Hippo. Rimin. conſ. 74. numero 66 vol. 1. idem Gallinius tract. de verb. ſign. lib. 8. cap. 30.
89 numero 28. † Interpretatio quoque, quæ ſumitur ex alio Statuto, non cenſetur reiecta, ita Alex. conſi. 80. numero 5. vol. 1. & conſ. 32. numero 3 vol. 7. Dec. cap. Grauam, col. 2. in prin. numer. 4. de off. deleg & in l. fi. in prin. numer. 3. C. de edendo, Brun. d. art. 5. quæſt. 29. numer. 22. ver. Et tunc vnum Statutum, Plot. conſ. 17. nume. 68. Rol. a Valle conſi.
90 62. nume. 30. vol. 3. Oſac. dec. 167 num. 18. † Statuta vlterius omnia vbi receperunt aliquam obſeruantiam, & interpretationem ea obſeruanda, per text. in l. Minime, ff. de legibus, ita Abb. cap. 1. de conſtit. Dec. conſi. 358. numero 2. & 3 Socin. ſen. conſi. 271. colum. 2. num. 3. volum. 2. Brun. dict. art. 5. quæſt. 29. numer. 22. verſic. Et ſi Statutum, Alciat. in tracta. Præſumpt. regula 2. præſump. 5. per totum, Crauetta conſi. 118. numer 3. & conſi 206. numer. 14. Idem Bonacoſſa in quæſti. crimin. in verbo, Interpretatio, verſi.
91 Quoties, † Nec longum tempus requiritur ad hanc obſeruantiam inducendam, ita Hippolit. Rimin. conſi. 15. ad finem, vol. 1.

Quod iura municipalia ſeruentur in terris ducatus, & iuriſdictione Mediolani.

Cap. CLXXV.

a STatuta Ciuitatis, b & Ducatus Mediolani, c inuiolabiliter obſeruentur, & locum habeant, etiam in quibuſcunque terris, d caſtris, locis, & partibus, e & perſonis, ciuitatis, Ducatus, f Diſtrictus, g Diœceſis, h vel iuriſdictionis Mediolani, i & etiam in alijs locis ſuppoſitis Statutis Communis Mediolani, k non obſtantibus aliquibus exceptionibus, l priuilegijs, immunitatibus, m conceſſionibus, vel prærogatiuis, vel quibuſuis alijs, quæ dici, vel allegari poſſent in contrarium, quibus omnib. per præſens Statutum derogatum ſit, & derogatum, n ipſo iure eſſe intelligatur. Ita tamen, quod per præſens Statutum, o non ligetur Camera Ducalis.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Ciuitatis appellatione quid veniat.*
2 *Statuta Ducatus ſunt ſeruanda in eius caſtris.*
3 *Idem in conſuetudine.*
4 *Caſtrum de Ducatu, & Comitatu quomodo eſſe dicatur.*
5 *Ciuis quis dicatur.*
6 *Forenſis quis dicatur.*
7 *Diſtrictus quid ſit.*
8 *Diœceſis appellatione quid contineatur, & nu 9. & 10.*
11 *Iuriſdictio quid ſit & qualiter quis dicatur eſſe de iuriſdictione.*
10 *Terræ communes quibus ſtatutis ligentur.*
13 *Caſtrum ſubiectum alicui ſub certis pactis, an cenſeatur ſubditum*
14 *Adiuncta Regno vel Ducatui vel Comitatui, quomodo regulētur quoad ſtatuta, & nu. 15.*
16 *Exceptiones quæ cenſeantur remotæ in ſtatutis,*
17 *Priuilegium inſertum in corpore iuris non cenſetur ſublatum.*
18 *Terræ ſeparatæ quo ſtatuta vtantur.*
19 *Princeps non ligatur ſtatutis.*

a S Tatuta ciuitatis] † Appellatione Ciuitatis quod ve-
1 niat proprie contentū intra muros ciuitatis, notat Hie
ro. de Monte tract. fi. regun. c. 5. In prin.
b Et Ducatus Mediolani] Ducatus appellatione quid
comprehendatur, cauetur ſupra ca. 130. Vbicunque vbi la-
te notatum, & ca. 153. Statuitur, uol. 1.
c Inuiolabiliter] Imo opponentibus contra ea imponi-
tur pœna de qua ſupra cap. 172. Nulla.
d Caſtris] Quid ſit ciuitas, caſtrum, & uilla, notat Ge-
minian. in ca. Ciuitas, col. 1. & 2. nume. 6. cum ſeq. de Sent.
2 excom. in 6. † Caſtrum quod eſt in Ducatu, vel Comita-
tu, quod debeat ſeruare Statuta ciuitatis, niſi habeat Statu-
ta particularia contraria, notat Gallia. in conſuet. Alex. in
3 præfat. 8 num. 102. † Quod idem dicitur in conſuetudine,
in cap. ſeq. & late firmat Crauet. tract. antiqui. temp. parte
4 4. prin. in prin. num. 54. cum ſeq. † Quomodo autem pro-
betur eſſe caſtrum de Ducatu, declarat ibi Gallia. numero
103. & 104.
e Et perſonis ciuitatis] † Quis dicatur Ciuis, not. late
5 Dec. conſi. 283. nu. 10. & quid differat ciuis à municipe, no-
6 tat Ruin. conſ. 120. n. 6. uol. 4. † Forenſis autem quis dica-
tur, notat Corn. conſ. 194. n. 4. & 6. uol. 4. & Dec. conſ. 358.
nu. 5. & conſ. 550. nu 8. & conſi. 661. nu. 5. & 6.
f Diſtrictus] † Diſtrictus qui ſit, & quid veniat eius ap-
7 pellatione, notat late Hieron. de Monte tracta. fin. regund.
cap. 7.
g Diœceſis] † Appellatione eius quid contineatur, not.
8 Hier. de Monte d. tract. cap. 12. num. 2. † Et quid in ſpiri-
9 tualibus, ibi nu. 6. † Diœceſis etiam appellatione in larga
10 ſignificatione uenit ciuitas, ita Soarez ſuis Communibus,
in uerbo, Diœceſis.
h A Iuriſdictionis] † Quid ſit iuriſdictio, & quid com-
11 prehendatur & dicatur de iuriſdictione, not. Hier. de Monte
d. tract. c. 11. nu. 1. cum ſeq. late diſcuſſum ſupra, ca. 19. Po-
teſtas, in uerbo, Et plenam Iuriſdictionem.
i Et alijs locis ſuppoſitis] † Comprehenduntur in hoc
12 terræ communes, late notatum ſupra cap. 130. Vbicunque
13 & ca. 153. Statuitur ad finem, uol. 1. † Caſtrum, ſeu oppi-
dum ſi ſubijciatur alicui Domino cum certis capitulis, cen-
ſetur ſubditum quo ad illa capitula tantum, ita Olaſc. dec.
14 139. num. 13. † Vbi autem adijciatur alicui regno, uel Co
mitatui acceſſorie regulatur ſecundum leges, & conſuetudi-
15 nes loci, cui adijcitur. † Secus ſi non adijciatur acceſſorie,
ita Hier. de monte, tract. finium reg. ca. 3. nu. 4.
k Non obſtantibus aliquibus exceptionibus] † Remo-
16 tis exceptionibus, quæ exceptiones cenſeantur remotæ, &
quę non, late diſcuſſum ſupra ca. 42. Si quis, in uerbo, Om-
ni exceptione remota, uol. 1.
l Priuilegijs] † Non tamen uidetur comprehendere pri
17 uilegium inſertum in corpore iuris, nec conſtitutio, nec
pacta iurata, nec ad pias cauſas ordinata, ita Vitalis tract.
clauſularum, in uerbo, Non obſtantibus quibuſcunque Sta-
tutum.
m Conceſſionibus uel prærogatiuis] † Hinc infertur,
18 quod terræ ſeparatæ alij territorio non unitæ, ſeruare de-
bent Statuta locorum, à quibus ſunt ſeparatæ, ut hic diſpo-
nitur, quod idem de iure communi, ita Bar. in tract. Tybe-
riadis, in Rubr. Inſula, in uerbo, Nullus, nu. 10. uerſ. Mihi di-
cendum uidetur, Alex. conſ. 151. num. 5. uol. 2. Barbat. cōſ.
4. numer. 11. uerſ. Et ideo non eſt opus inſiſtere, & numero
12. uol. 1. Alcia. conſi. 77. num. 2. ubi loquitur de loco Aro-
næ ſeparato à Comitatu & Ducatu Mediolani, Cephal.
conſ. 210. numer. 6. uol. 2. ſignanter declarat Gallia. in con-
ſuet. Alexandriæ, in præfat. 8. numer. 70. cum ſeq. uſque ad
num. 101.
n Ipſo iure] Abſque aliqua ſententia, ut notatum ſupra,
in ca. 1. in uerbo, Ipſo facto, uol. 1.
o Non ligetur Camera Ducalis] † Quę habet ordines
19 ſuos ſeparatos, quod idem de iure communi, ut non ligetur
Statutis per ſe factis Princeps, uel fiſcus eius, ita notat in tex
tu l. Lucius, la 2. vbi Bar. ff. de fide libert. Rom. conſi. 444.
ad finem, Abb. cap. 1. circa finem, de rapt. Felin. cap. 1. num.
25. de conſtit. Alex. l. 1. nu. 1. ff. Quod quiſque iur. Alciat.
conſ. 382. nu. 2.

Declaratio conſuetudinum, & obſeruantiarum, quæ de cætero obſeruari debent, vel non debent. Cap. CLXXVI.

a C Onſuetudine *b* non allegentur, *c* contra iura ſcrip-
ta, *d* nec ad eas probandas recipiatur probatio *e*
niſi quatenus hoc reperiatur in ſcriptis iure municipali
cautum, *f* ex poſſeſſione, *g* tam de præterito *h* quam
de præſenti, ſingulariter referendo, *i* præſumatur quis ha-
buiſſe, vel habere dominium, *k* niſi contra præſumptionē
prædictam probetur. *l* Obſeruentur etiam conſuetudines
generales, de quibus fit mentio *m* in gloſſis iuris ciuilis.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo quid ſit, & nu 18.*
2 *An ſit potentior iure ciuili, & ſtatuto num. 3.*
4 *An obliget in foro conſcientiæ.*
5 *Conſuetudo quotuplex ſit in iure, & num. 6.*
7 *Quomodo differat à ſtatuto à ſtyle obſeruantia moribus, & vſu vſque ad num. 13.*
14 *Qualiter differat à Præſcriptione vſque ad nu. 17.*
19 *Conſuetudo an & quæ præſcribantur extendatur de loco ad locum vſque ad num. 25. & nume. 30. declara, & num. 32. vſque ad nume. 35.*
26 *Conſuetudo etiam dura ſeruanda eſt.*
27 *Conſuetudo non ligat Clericus.*
28 *Nec forenſes.*
29 *Conſuetudo loci in quo fit proceſſus attenditur.*
31 *Conſuetudo villæ non poteſt eſſe contraria conſuetudini in Ciuitatis*
36 *Conſuetudo non valet contra legem derogantem conſuetudini, & nume. 37.*
38 *Conſuetudo præſcripta tollitur per aliam.*
39 *Statutum tollens conſuetudinis intelligitur etiam de futuris.*
40 *Conſuetudo interpretatur quemcunque diſpoſitionem.*
41 *Conſuetudo, quæ non ſit adinnanda nu. 42. & 43.*
44 *Conſuetudo qualiter probetur.*
45 *Ius ſcriptum quid ſit.*
46 *Conſuetudinis contrariæ ſtatutis reprobantur, & num. 47.*
48 *Conſuetudines reſpicientes deciſoris cauſæ debent plenius probari.*
49 *Iudices qui ſe fundant ſuper conſuetudine, & ſtylo contra ius commune ſunt oues errantes miſeri, & ignorantes.*
50 *Statutum ceſſat quando non eſt in viridi obſeruantia.*
51 *Conſuetudo qualiter inducatur per quos actus, & per quantum tempus vſque ad num. 63.*
64 *Statutum loquens de poſſeſſione an habeat locum in quaſi.*
65 *Poſſeſſio an præſumatur ex detentione.*
66 *Poſſeſſio an probetur per ſolutionem tulearum.*
67 *Poſſeſſio præſens an præſumatur ex præterita numero 68. & 69.*
70 *Dominium an & quando præſumatur ex poſſeſſione de præſenti, vſque ad num. 74.*
75 *Dominium ex quibus probatur vſque ad num 82.*
83 *Dominium præſumptum non nocet vero Dominio.*
84 *Conſuetudines generales quæ ſint, & num 85.*
86 *Conſuetudines generales inducant bonam fidem.*
87 *Conſuetudines generales, & notoria, non indigent probatione.*
88 *Conſuetudines quarum meminerunt gloſſæ iuris ciuilis, quæ ſint num. 89. & 90.*

a C Onſuetudine] † Conſuetudo eſt altera natura, Ita
1 not. Gallia in conſuetud. Alexand. in præfat. 4 nu. 17.
Et tenaciter obſeruanda, vt notat Menoch. tract. arbitr. lib. 1.
2 quæſt. 77. num. 6. † Quæ quidem facit de illicito licitum,
vt

Digitized by Google

ut not. Cotta ſuis memorab. in uerbo, conſuetudo facit, po-
3 tentiorque eſt iure ciuili, † cum liget etiam Principem, Ita
Crauetta tracta. de antiquit. tempo. 4. parte principali, in
princip. num. 4. Pari ratione eſt potentior Statuto, ita Gal-
4 lia. d. loco, præfatione 4. num. 13. † Non autem obligat in
foro conſcientiæ, Ita Gallia. d. loco præfatione 4. nume. 29.
Ratioque eius tam cōſuetudine, quam etiam in Statuto ha-
benda in conſideratione, Ita Gallia. d. conſuetud. præfatio-
5 ne 5. numer. 10. † Conſuetudo multiplex eſt in iure, ut ex-
plicat Napod. in conſuetud. Neapol. in prooemio, in princ.
cum addit. ibi plurium Doctorum, notat Bart. in l. 1. num. 4.
C. Quæ ſit longa conſuetudo, Aret. §. Ex non ſcripto, nu. 4.
Inſtit. de iure naturali gent. & ciuil. cumulate Roch. Curt.
6 tract. conſuetud. in prin. num. 18. cum ſeq. † Inter alias ſpe-
cies illa adducitur, quod alia ſit generalis per totum mun-
dum, & ea uincit legem omnem. Altera autem ſpecialis,
quæ obtinet in loco illo, ubi eſt, dum tamen ſit inducta poſt
legem, alias uinceretur à lege ſuperueniente ita not. gloſſ. d.
§. Ex non ſcripto, in uerbo, Inuitantur, Inſtit. de iure natur.
7 gent. & ciuil. † Conſuetudo à Statuto in hoc ſolum differt,
quia Statutum eſt expreſſum, conſuetudo tacita, Ita Dec.
8 conſil. 694. num. 7. Crauetta conſi. 137. num 3. † Conſue-
tudo qualiter differat à Stylo, obſeruantia, moribus, & uſu,
notat Aret. d. §. Ex non ſcripto, num. 5. Inſtit. de iure natura-
li, Dec. conſi. 11. cum ſequen. cum addit. ibi, Alciat. conſ. 44.
num. 3. Roch. Curt. d. tracta. de conſuetud. quæſt. 4. num. 24.
cum ſeq. Benuenut. Stracha tracta. de Aſſicurat. glo. 38. Ca-
mill. Salern. in addit. ad Napodamum, in prooemio Caroli,
uerſiculo, Siue, & uerſi. Stylus, Cummia in ritibus magnæ cu-
riæ, in præludijs, num. 47. Menoc. conſi. 187. num. 56. uol. 2.
Borgn. Caualch. tract. de uſufruct. num. 82. ad finem, Burſa-
tus conſil. 161. num. 61. uolum. 2. Borgn. deciſio. 2. nume. 17.
& deciſio. 11. num. 45. & deciſ. 43. num. 11. Cucchus in ſua
inſti. Maioritat. tit. 8. & 9. Rota Peruſ. deciſio. 96. & deciſio.
104. 2. parte, Oſaſcus deciſio. 22. numer. 3. cum ſequentibus,
Alexan. Stiatius Bononien. ſua praxi iud. cap 10. numer. 16.
9 cum ſequent. Franc. Veg. conſ. 9. num. 27 & 28. uolum. 1. † Et
quod habeat tantam potentiam quantam uſus, notat Bald.
in l. finali, num. 9. uerſic. Vnum aliud quæritur, if ſecundo C.
10 communia vtriuſque iudic. † Differt autem in hoc à Sty-
lo inter alia, quia ſtylus eſt in ſcribendo, & conſuetudo in
actibus, ita Alexand. conſi. 56. ad finem, & conſ. 36. colum. 3.
11 num. 9. uolum. 2. Corn. conſi. 89. num. 19. uolum. 1. † Vlte-
rius conſuetudo inducitur ab omni, vel maiori parte popu-
li, ſtylus autem poteſt induci etiam per vnum habentem au-
thoritatem legis concedendæ, Ita Crauet. d. tracta. antiqui.
12 temp. 4. parte, in princ. num. 36. † Et Stylus hic inducitur
per lapſum decennij, ita notat Camillus Gallinius, tracta.
13 de verbo. ſignifi. lib. 4. cap. 12. num. 9. † Conſuetudo qua-
liter differat à præſcriptione notat Bart. l. 2. num. 11. C. quæ
ſit longa conſuetudo, Aret. §. Ex non ſcripto, num. 6. Inſtit.
de iure natur. Caſſan. in conſuetud. Burgund. in fine, conclu-
ſio, & approbatio in verbo, Interpretes ad finem, Tredecim
differentias notat Crauet. dict. tracta. antiq. tempo. 4. parte,
14 in princ. nume. 4. cum ſequent. † Differt autem in hoc in-
ter alia, quia ſi agatur de conſuetudine non de præſcriptio-
ne vſu annorum quadraginta ſuppletur, licet præſcriptio
longius ſe extendat, Ita Didac. Variarum reſolut. cap. 17.
15 nu. 8. verſi. 10. lib. 1. † Iudex de conſuetudine, & ſtylo po-
teſt ſe informare à Notarijs & peritis etiam in camera etiam
parte non citata. Tamen talis informatio debet in ſcriptis
apparere, aliter non prodeſt, Dec. conſil. 447. numer. 11. &
conſil. 655. num. 28. Iaſ. l. centum, num. 12. C. vnde legitimi
Curt. iun. conſi. 171. num. 1. volum. 3. Borg. Caualc. deciſi. 5.
num. 24. & deciſio 6. nu. 18. Rota Genuen. deciſi. 138. nu. 4.
16 & deciſio. 206. num. 2. † Quod tamen habet locum, ſi op-
ponatur, & allegetur, Alexan. l. 1. num. 4. C. vt quæ deſunt,
17 Ruin. in l. 4. §. Cato, nu. 334. ff. de verbo. obligat. † Conſue-
tudo antiquiſſima etiam centum annorum non valet, quod
clerici coram Iudicibus ſecularibus conueniant, Ita Rebuf.
tract. cōcordat. circa finem, verſ. tertio infertur, & paulo an-
18 te, verſi. Non obſtat falſa, & damnatur. † Conſuetudo di-
citur ius ciuile non ſcriptum à Principe, ita Crauet. conſil.
314. in prin. verſ. tertio allegat, Rol. à Valle, conſ. 3. num. 9.
19 volum. 2. † Conſuetudo iniuſta, vel nutritiua peccati, non
præſcribitur longiſſimo tempore etiam immemorabili, nec
validatur, Ita Crauet. conſi. 314. num. 5. exemplificando vt
20 per eum, Rol à Valle, conſi. 3. num. 46. & 47. vol. 2. † Non
valet etiam conſuetudo, per quam ligantur manus Superio-
21 ris, Rolan. à Valle conſil. 3. nume. 12. volum. 2. † Conſue-
tudo etiam nulla, quæ à ſuperiore toleratur, non poteſt ab
inferiori Domino reuocari, Rolan. à Valle conſi. 3. num. 13.
22 volum. 2. † Conſuetudo quod ſit fauorabilis, & conſequen-
ter extendenda, non ſic in præſcriptione ſecundum aliquos,
not. Crauet. d. tract. antiq. temp. 4. parte, in prin. num. 41.
quarum opinionem refellit, num. 42. cum ſeq. declarando,
23 nu. 48. cum ſeq. † Conſuetudo ciuitatis non extenditur ad
24 alias ciuitates, Ita Alciat. conſi. 281. nu. 4. † Tamen ſerua-
tur, & extenditur in locis eius ſuppoſitis, Ita Amanell. de
Claris. Sing. 235. & etiam in locis acceſſorijs, non habenti-
bus contrariam conſuetudinem, Auchar. in cap. Sopite, n. 4.
de cenſib. Pariſ. conſ. 25. nu. 41. cum ſeq. vol. 4. late decla-
rat Crauet. d. tractatu antiq. d. parte 4. in prin. nu. 53. cū ſeq.
Gallia. in conſuetud. Alexandriæ, præfatione 8. n. 57 cū ſeq.
25 † Nō autem extenditur ad alias ciuitates, vel loca ſeparata
Alciat. conſi. 381. num. 4. maxime ſi ſit exorbitans, Innocen-
tius, in cap. fin. num. 4. de off. ordin. Aret. conſil. 115. num. 3.
colum. 2. Abbas cap. cum Eccleſia, vltimo notabili, num. 6.
de elect. declarat Crauet. d. 4. parte, in princip. num. 54 cum
ſequent. Gallia d. præfatione 8. num. 98. cum ſequent. ubi la-
26 te. † Conſuetudo quantumuis dura ſeruanda eſt, Ita Bur-
ſat. conſil. 40. numer 12. uolum. 1. Et ei inhærendum, cum
vim legis obtineat, Ita Burſat. conſil. 145. num. 29. volu. 2.
27 † Conſuetudo non ligat Clericos, nec Eccleſiam, Boer. Sing.
ſuo, in verbo, Stylus numer. 8. Duen. reg. 135. Conſuetudo
laicorum, maxime ſi ſit contra libertatem eccleſiaſticam,
28 Ita Duennas d. regula 145. conſuetudo quæ. † Non ligat
pariter conſuetudo forenſes, Duennas reg. 145. conſuetudo
non ligat, Nec etiam ſubditos extra territorium, Duennas
reg. 146. conſuetudo non ligat, declarando in vtroque capi-
29 te, vt ibi per eum. † Conſuetudo loci, in quo proceditur,
ſeruatur in concernentibus proceſſum, Duenn. reg. 147. Cō-
30 ſuetudo loci. † Conſuetudo non habet extendi de caſu ad
31 caſum, ita Burſat. conſi. 17. num. 21. volum. 1. † Et villa nō
poteſt habere conſuetudinē contrariam conſuetudini Ciui
tatis, Ita not. Marſi. tract. bannit. in verbo, uillis, numer. 15.
32 † Extenditur tamen ad caſum, qui ſubeſt ſub expreſſio, vt
not. Crauet. d. tract. antiquit. tempo. 4. parte princ. in princ.
numer. 8. exemplificando, quod ſcilicet maſculi ab inteſtato
33 præferantur fœminis, ut comprehendant pupillum. † Ex-
tenditur etiam ad caſum, qui comprehenditur ſublata ſigni-
ficatione vocabuli, ita Crauetta d. 4. parte, in princ. nu. 81.
34 † Extenditur etiam in correctorijs concurrentibus notatis,
35 per Crauett. dict. 4. parte, in princip. numer. 82. † Non ta-
men extenditur de perſona ad perſonam, per tex. in cap.
qui tranſlationem, vbi Abb. num. 5. de off. deleg. Cyn. in l. 1.
colum. 1. uerſi. ſecundo quæro, num. 3. C. de emancip. liber.
Corn. conſi. 268. num. 22. uer. Et hoc probatur, uolum. 4. Iaſ.
in l. Imperium, nu. 23. ff. de iuriſd. omn. iud. Curt. iun. tract.
feud. 2. parte princ. q. 6.
b Non allegeatur] † Conſuetudo non ualet contra legem
36 derogantem conſuetudini, Ita Crauett. d. tracta. antiquit.
tempo. 4. parte princ. in princ. num. 43. Duen. reg. 144. con-
37 ſuetudo non ualet, declarando ut per eum. † Et ubi Statu-
tum derogat conſuetudini, uel ſtylo, illa non poteſt allega-
ri, Ita Borg. deciſio 43. num. 71. & deciſ. 45. num. 56. in addit.
38 † Conſuetudo præſcripta tollitur pariter per aliam con-
ſuetudinem præſcriptam, Duenn. reg. 142. conſuetudo tol-
39 litur, declarando ut ibi. † Statutum ſimpliciter tollens con-
ſuetudines, intelligitur etiam de futuris, Ita Affli. in conſtit.
regni, in prooemio, uerſ. præſentes, nu. 5. & 10 & 11. Rebuf.
trac. ſuper conſtit. regni, Rubr. de nouo, Codice faciendo,
num. 108. † Et quod eſſet immemorabilis, ut ibi per eum,
Michael Graſſus ſuis communib. libro 1. in uerbo, conſue-
40 tudo, quæſt. 15. † Diſpoſitio quælibet recipit interpreta-
tionem à conſuetudine, ita not. Gallin. trac. de uerb. ſignific.
41 lib. 10. cap. 35. nume. 2. † Conſuetudo, per quam redditus
fit ad ius commune adiuuanda, Ita Gratt. conſ. 42. nume. 5.
42 & 7. uolum. 1. † Non tamen habet locum diſpoſitio hæc in
conſuetudine interpretatiua, cum loquatur de conſuetudi-
ne contra ius, ita in hac ſpecie, not. Dec. conſi. 11. num. 10.
Ea enim obſeruanda, ita Bal. conſ. 48. num. 2. uolum. 3. Idem
43 Gallin. trac. de uerb ſig. lib. 7 c. 17. nu. 8. † Non habet pari-
ter locum in conſuetudine, cuius memoria non exiſtat in
contrarium, ita in his terminis notat Natta conſ. 154. nu. 6.
uol. 1. Qualiter autem hæc conſuetudo probetur, notat ibi
44 Natta, nu. 5. † Ceſſat pariter in ſtylo, quod differt à conſue-
tudine, vt ſupra notatum, ita Dec. conſ. 11. num. 11. Idem in
Rubr. de conſuetud. col. 2. nu. 3.
c Contra iura ſcripta] † Quid ſit ius ſcriptum, cauetur ex
45 textu in 6. Conſtat. vbi Scribentes, Inſtitut. de iure naturali
gen. & ciuil. Dicitur autem ius ſcriptum etiam ius munici-
pale, vt notatum ſupra, 1. vol. cap. 84. Si quis in verbo, de iu-
46 re. † Conſuetudines contrariæ ſtatutis quod fere per to-
tam

Digitized by Google

tam Italiam reprobentur, notat Berous conſi. 162. nume. 6.
volum. 1. maxime ſi ſint contra publicam vtilitatem, ita Be-
rous d. conſil. 162. num. 6. & 9. quæ non poſſunt contra pu-
blicam vtilitatem induci, Ita Boer. Singula. Statutum, nu. 3.
47 † maxime ſi reſpiciant deciſoria, Borgnin. deciſio. 11. num.
47. & deciſio. 13. nume. 60. Olaſcus deciſio. 22. numer. 34.
cum ſequent. Cucchus ſua aurea Inſtit. crimin. tit. 8. de Sty-
lo, Et quando reſpiciunt deciſoria, debent plene probari
parte citata non per coniecturas, & præſumptiones, ita Bor-
gnin. deciſio. 11. numer. 46. Hier. Magn. in Rota Lucana de-
ciſio. 81. num. 19. & 20. Olaſcus deciſio. 21. num. 17. cum ſe-
quent. & late deciſio. 22. numer. 3. cum ſequent. Ioſeph. Lu-
48 douic. ſuis communibus concluſ. quæſtio. 38. † Fallit ta-
men ſi conſuetudo ſit præſcripta, quia ea tenet, ita Borgnin.
dict. deciſio. 11. num. 47. & 48. notat Natta conſi. 252. num.
8. volum. 2. & conſi. 575. nume. 32. & 33. volum. 3. Olaſcus
deciſione 22. numer. 3. & ſequentibus Cucchus d. aurea In-
49 ſtitu. tit. 8. & 9 de Stylo, & Conſuetudine. † Iudices fun-
dantes ſe ſuper conſuetudine, ſiue ſtylo, qui ſit contra ius, &
Statuta ſunt oues errantes, miſeri, & ignorantes, vt notat
Borgnin. deciſio. 11. numer. 12. notat Ioſeph. Ludouic. ſuis
50 communibus concluſionibus, q 38. † Ceſſat tamen diſpo-
ſitio huius Statuti in iure ſcripto non obſeruato, & quod
non ſit in viridi obſeruantia, ita Dec. conſil. 11. numer. 11.
verſi. Et ideo.

d Nec ad eas probandas] † Qualiter autem inducatur
51 conſuetudo, & per quos actus & quantum tempus requira-
tur ad inducendam, notat Nipod. in conſuetud. Neapol. in
proœmio, nume 34. cum ſequent. Aret. d. l. Ex non ſcripto,
num. 11. cum ſeq. Roch. Curt. tract. conſuetud. in prin. num.
360 cum ſequent. Menoch. ſuo tract. de arbitr. libr. 2. cent. 1.
caſu 81. & 83. Vrſillus ad Afflict. deciſ. 321. num 10. Vtrum
autem inducatur per conſenſum coactum, notat Bartol. l. 1.
numer. 22. cum duobus ſequent. C. Quæ ſit longa conſuet.
52 † Conſuetudinem allegans, quæ eſt facti debet ipſe proba-
53 re, ita Burſatus conſil. 171. num. 57. volum. 2. † Inducitur
autem ſine Principis licentia, vel eius, qui iura concedere
poteſt, not. Duen. reg. 141. Conſuetudo, declarando vt per
eum, Craue. d. tract. antiq. temp. 4. parte, verſ. Reſolutis. nu.
38. Requiritur tamen populi ſcientia, vt ibi per eum, ver. Il-
lud ſane. Non poteſt tamen induci ſine ſuperioris licentia,
vbi Communitas non poſſit abſolute concedere Statuta abſ-
que ſuperioris confirmatione, ita not. Natt. conſ. 574. nu. 31.
& 33. volum. 3. Ferret. conſil. 149. numer. 18. & 19. 2. parte.
54 † Non etiam requirit titulum, vel bonam fidem, prout re
quirit præſcriptio, ita Crau. d. 4. parte, in prin. num. 16. Nõ
etiam requirit continuationem, ſed actus ſucceſſiui conſue-
tudinem inducentes, ita Crauet. d 4. parte, In princ. nume. 1.
55 † Minus neceſſarium eſt, quod obtenta ſit in contradictorio
iudicio, vt not. deciſio Peruſina 62. num. 18. parte 2. Menoc.
conſi. 164. num. 14. volum. 2. Burſat. conſ. 50. num. 27. vol. 1.
56 † Non autem inducitur etiam conſuetudo, & obſeruantia
ex vario modo ſeruatis, ita Borgn deciſ. 11. num. 51 Ioſeph.
Ludouic. ſuis concluſ. quæſt. 38. colum. 2. declarat ſignanter
Crauet. d. tracta. de antiq. temp. 4. parte princ. in prin. num.
32. & 33 Limitando, niſi tractaretur de actibus iudicialibus,
57 vt ibi per eum, num. 34. & 35. † Quod autem tempus re
quiratur ad eam inducendam, tam de iure ciuili, quam ca-
nonico, not. Duen. reg. 138. conſuetudo inducitur, cũ dua-
58 bus ſeq. Crauet. d. 4 parte, in princ. nu. 3. cum ſeq. † Quod
autem ad inducendam conſuetudinem contra legem, requi-
ratur tantum tempus, cuius memoria non ſit in contrarium,
59 not. Roman. Sing. 102. cum addit. ibi. † Si autem contra
Eccleſiam, vel præter legem requiruntur Anni 40 Ita Ro-
60 man. Singul. 103. cum addit. ibi. † Qualiter autem inter-
rumpatur conſuetudo, diſtinguendum, an ſit iam completa,
& interrumpitur per actus contrarios annorum decem. ſi
autem non eſt completa, ſufficit vnus actus contrarius, adeo
quod requiritur, quod de nouo incipiat, ita gl. in addit. ad
Cœpol. tractat. Vrban. præd. cap. 40 de pariete, & muro, in
61 litera G. † Conſuetudo qualiter probetur, not. Bart. l. 1.
num 30. & 31. C. Quæ ſit longa conſuet. Curt d. tracta con-
ſuetudo, num. 574. cum ſeq. Menoch. conſi. 187. num. 57. vo-
lum. 2. vbi notat requiſita, Burſ. conſil. 57 num. 20. volum. 1.
62 † Ad eam autem probandam, quod requirantur ſaltem duo
actus, not. Michael Graſſus ſuis communibus, libr. 1. verbo,
Conſuetudo, quæſt. 10. Burſat. conſil. 50. num. 26. volum. 1.
63 & conſi. 145. num. 30. volum. 2. † Solidum autem requirit
ſolum vnicum actum, Ita Cotta ſuis memorab. in verbo, Iu-
ramentum eſt quid indiuiduum, ad finem, Viuius ſuis com-
munibus, lib. 2. opinione 257. Solitum, Lauren. Kirchouius,
cent. 5. concluſ. 2. Verbum.

e Niſi quatenus reperiatur in ſcriptis iure municipali cau-
tum] Quod attendatur, & probari poſſit conſuetudo ali-
qua.

f Ex poſſeſſione] † Statutum loquens de poſſeſſione ſe-
64 cundum multos habet locum in quaſi poſſeſſione, vt not. Ti-
raq. tract. ll. connub. gloſſ 5 En pouit de ſon mary, nu. 130.
65 † Ex detentione autem, quod præſumatur poſſeſſio, not. Bal.
in l. 1. nume. 23. C. de ſeruis fugitiuis, Alex. in l. à Diuo Pio,
66 §. ſi ſuper rebus, numer. 13. cum ſequent. ff. de re iud. † Ex
eo autem, quod quis ſoluit taleas alicuius rei, non probatur
eum poſſeſſorem illius rei, Ita not. Orian. in d. cap. Quo-
niam contra, cap. 8. de teſtium depoſit. nume. 90. ad fin. verſ.
Et ideo.

g Tam de præterito] † An ex poſſeſſione de præterito
67 præſumatur præſens, & vſque ad aliud tempus de præteri-
to, vel ad tempus mortis, veluti ſi ageretur petitione hære-
ditatis, declarat ſignanter Alcia. tract. præſump. 2. reg. 2.
68 præſump. 21. † Et olim poſſidens præſumitur hodie poſ-
ſidere, ſi allegetur poſſeſſio, Couar. in cap. Rayuutius, §. 11.
nu. 2. de teſtam.

h Etiam de præſenti] † Et hoc in caſibus tantum expreſ-
69 ſis de iure communi, de quibus notatur per Bart. in l. pen.
70 ff. de condit. inſtit. † Ex poſſeſſione de præſenti licet regu-
lariter non præſumatur dominium in iudicio ordinario, etiã
per viam contradictionis moto, veluti ſi quis intentet Pu-
blicianam, & probet requiſita, cum enim illa actio non de-
tur contra Dominum, non potuit reus contradicendo ex
poſſeſſione ſola dominium fundare, prout not. ſcribentes,
in l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, ff. de re iud. & in l. Præſes,
C. de probat. Tamen non procedit hoc, quando dominium
incidenter in iudicio ſummario deducitur per viam contra-
dictionis, vt notant Doctores d. §. ſi ſuper rebus, Hyppol. Ri-
71 min. conſil. 91. num. 4. volum. 1. † Non etiam militat, ſi de-
ducatur per viam petitionis incidenter, veluti agendo con-
feſſoria, vel communi diuidendo, vel familiæ erciſcundæ, ſe-
cus ſi principaliter, per l. 1. §. tum hæres, & l. ſicut, § ſi quæra-
tur, ff. ſi ſeruit. vendic. ita diſtinguit Orian. d. cap. Quoniam
contra, c. 8. de teſtium depoſit. nu. 92. Iaſ. in §. ſic itaque, nu.
28. & 29 Inſtit. de actio.

i Præſumatur dominium] † Nam tenens, & poſſidens
72 præſumitur Dominus, not. Caſtr. conſil. 334. num. 2. vol. 2.
idem Rebuff. tracta. de liter. oblig. art. 6. gloſſ. 3. nume. 52.
73 † Quando autem ex poſſeſſione præſumatur dominium,
not. Iaſ. §. Sic itaque, nume. 26. cum ſequent. Inſtit. de actio.
74 † In omnem caſum non præſumitur niſi allegetur, Iaſ. §.
75 Item Seruiana, num. 98 verſ. Ergo iſtud. Inſtit. de act. † Do-
minium etiam per inditium probatur, vt notatur, in l. Indi-
tia vbi ſcribentes, C. de rei vendic. not. Soc. iun. conſil. 135.
num. 14. volum. 2. & etiam per famam in antiquis, ita Alba
76 conſil. 60. num. 6. † Ex inſtrumento locationis regulariter
non probatur poſſeſſio locãtis, & in eius perſonam, ita Vin-
centius Carocius tract. locati, & conducti, verſ. Acquirenda
vel retinenda poſſeſſione, numer. 1. limitatur quinque mo-
77 dis, numeris ſequentibus, & num. 13. & 14. † Non proba-
tur pariter ex inſtrumento locationis dominium etiam con-
tra conductores, Ita Carocius d. verſ. Acquirenda vel reti-
78 nenda, num. 12. † Inſtrumenta tamen antiqua locationem
etiam ad præiudicium tertij probant dominium, & poſſeſ-
ſionem plene, alio non poſſidente tunc temporis, licet alias
in præiudicium tertij poſſidentis non concurrente antiqui-
79 tate cum eis, plenam non facerent probationem, † Maxi-
me hoc habet locum concurrente aliqua penſionis ſolutio-
ne, Ita Berous conſ. 114 num. 35 vol. 1. Burſ. conſ. 191. n. 10.
vol 1 & conſ. 402. nu. 10 vol. 2. Borg. dec. 33. num 29. & de-
80 ciſ. 45. in addit nume. 24 † Statuti huius diſpoſitio, quid
operetur vltra ius commune, ſi inferre vellemus illud ope-
rari vt præſumatur dominium, in caſibus in quibus de iure
communi non præſumitur, eſſet maxima iniquitas, quod
Publiciana nemini prodeſſet, & ſic probans poſſeſſionem ſe
habuiſſe in iudicio rei vendicationis obtineret, iuxta nota-
ta per Pract. in forma libelli c. actoris, ver. Pro ſua, nume. 3.
81 † Et ſic eſſet magna ampliatio, & propterea ego credo, quod
Statutum hoc debeat intelligi ſecundum iuris communis
diſpoſitionem in hoc tantum ampliando illud, quia ex iure
communi in caſibus, in quibus præſumitur dominium in-
telligitur de poſſeſſione de præſenti, non autem de præteri-
to, vt not. Bald. in l. 1. num. 22. & 23. C. de ſeru. fugit. Oria.
d. c. Quoniam contra, cap. 8. de teſtium depoſit. num. 92. ad
fin. de prob. Ripa l. Rem qua nobis, num. 51. ff. de acquiren.
poſſeſſ. Brun. in conſtit in verbo, Poſſeſſio, Hinc dicitur tan-
tum præſcriptum quantum poſſeſſum, l. 1. § ſi quis hoc in-
terdictu, vbi Bar. num. 1. ff. de itine. actuque priuato, & ſic
Statu-

Statutum hoc tantum ampliat in hoc ius commune, vt in illis caſibus præſumatur Dominium etiam ex poſſeſſione de præterito, non tantum de præſenti, non in alijs, & hoc ſatis eſſe debet, vt aliquid operetur, ne vlterius lædat iuris com-
82 munis diſpoſitionem. † Qua interpretatione ſtante dubito multum de opinione Lambert. in ſuo tracta. ad Statutum de alienat. mulier. gl. 1 num. 101. dum vult per diſpoſitioné huius Statuti ex contractu mulieris abſque ſolennitate Statutorum non transferri poſſeſſionem, vt præſumatur dominium, ex quo non præſumitur dominium ex poſſeſſione de præterito, vt ſupra notatum.

k Niſi contra præſumptionem probetur] † Nam domi-
83 nium præſumptum non nocet vero Domino, Ita Practic. de forma libelli capitulorum actoris, verſ. Pro ſua, & tanquam ſua, num. 3.

l Obſeruentur etiam conſuetudines generales] † Conſue-
84 tudinum autem generalium aliquæ notatæ, in gloſſis, de quibus infra dicetur, in verbo ſequenti. Aliquæ autem per Doctores, veluti dicitur de amiſſis in ludo, quod licet de iure communi poſſit repeti vſque ad annos quinquaginta, tamen de conſuetudine, ſaltem in Italia, non repetuntur, vt late fuit notatum ſupra in 1. volum. c. 428. Si per tres, in ver-
85 bo, Alicuius ludi reprobari. † Secundo poteſt exemplificari in conſuetudine, de qua atteſtatur Cœpol. tract. ſeruit. vrbanorum prędiorum, c. 40. De pariete, & muro, nu. 30. Quod ſcilicet ſocius volens vti muro ſuperædificato per ſocium expenſis eiuſdem ſocij proprijs teneretur ad erogationem dimidiæ illius expenſæ, quod expreſſe infra cauetur, c. 335.
86 Si contingat. † Conſuetudines etiam generales inducunt bonam fidem, teſte Cotta ſuis memorab. in verbo, Conſue-
87 tudo, verſ. Secundo alibi. † Conſuetudines autem generales, & notoriæ non indigent probatione, ita Rimin. iun. conſ. 35. num. 21. vol. 1.

m In Gloſſis iuris ciuilis] † Exemplificari poteſt primo
88 in conſuetudine Bulgari, quod relicto ſimpliciter vſufructu vxori per maritum, ſtantibus filijs reſtringitur ad alimenta, de qua per glo. in Auth. Hoc locum, in verbo, Derogari C. de ſecund. nupt. De qua per Bal. in l. Titia, §. Titia cum nu-
89 beret, vbi Scribentes, & maxime Picus late, ff. de leg. 2. † Secundo poteſt exemplificari de conſuetudine, de qua in l. ſi locus, §. cum viam publicam, ff. quemadmod. ſeruit. amittatur, quod ſcilicet deſtructa via publica fieri debeat ſuper fundo vicino, ſoluto pretio per Fiſcum, licet hoc de conſuetudine, non ſeruetur, vt not. gl. d. loco, & firmat Natta conſil. 534. nume. 25. volum. 3. & infra notatum 348. Item
90 quod nullus, in verbo, ad refectionem ipſam. † Tertio poteſt exemplificari in conſuetudine, de qua per Cœpol. in tract. ſeruit. vrban. prædiorum, cap. 61. numer. 3. quod l. Meniana. C. de ædific. priuat. ſit correcta, vt atteſtatur ibi Gl. finalis, Quod idem dicitur in diſpoſitione l. fi. ff. finium regund. cum ex conſuetudine generali non ſeruetur, vt firmat Bald. in conſi. 348. num. 5. volum. 2. de mente gl. d. l. Meniana in gl. fin. Alias Conſuetudines generales ſi quæ ſunt per te collige.

De commiſſionibus faciendis Doctoribus de Collegio Iudicum Mediolani, de cauſis forenſibus. Cap. CLXXVII.

VBi contingat *a* per Iuſdicentes, *b* commiſſiones debere fieri *c* Iuriſperitis, *d* in terris communibus inter Mediolanum, & Papiam, vel Mediolanum, & Laudem, *e* vel etiam in terris infeudatis, vel alijs *f* habentibus iuriſdictionem ſeparatam, ſiue limitatam, ſiue non, *g* de aliquibus cauſis, appellationum, *h* vel de cauſis reuiſionum arbitramentorum, *i* & grauaminum, *k* vel alijs cauſis, *l* vel articulis committendis, *m* ſiue ad decidendũ, *n* ſiue ad conſulendum, fiant tales commiſſiones Doctoribus de Collegio Iuriſperitorum Mediolani, videlicet vni de Collegio *o* pro ſingula commiſſione *p* Confidenti partium, vel vnius partis in alterius contumaciam, aliter commiſſio, quæ in contrariam fieret, & ſententia inde ſequuta, non valeant ipſo iure.

a PEr Iuſdicentes] Ordinarios ſcilicet ad formam Statuti ſupra cap. 131. Lata ſententia, verſic. Quod poſt appellationem, vol. 1.

b Commiſſionibus] De omnibus cauſis, vt infra ex verbis ſequentibus colligitur.

c Iuriſperitis] Et hoc iuxta formam Statuti ſupra, capit. 27. Deinde, & c. 57. In quolibet, Et c. 131. Lata, verſ. Quod commiſſionem, vol. 1.

d In terris communibus] Quæ comprehenduntur in his ſtatutis in omni diſpoſitione, vt ſupra cauetur c. 153. Statuitur, ad finem, vbi late diſcuſſum.

e Vel etiam in terris infeudatis] Nam omnes cauſæ terrarum etiam infeudatarum, committuntur conſilio ſapientis in Ciuitate Mediolani, etiam in cauſis principalibus, vt cauetur ſupra c. 27. Deinde, Quod quidem Statutum ſic diſponens valet, ita Boſſ. ſua praxi crim. tit. de Principe, & eius priuileg. num. 238.

f Habentium iuriſdictionem ſeparatam, vel limitatam]
1 † Idem de iure communi etiam in ciuitatibus ſeparatis vbi non habeant collegium, Cuman. conſ. 145. nu. 4.

g De aliquibus cauſis appellationum] Ad formam Statuti ſupra capitulo 131. Lata ſententia, verſic. Qoud Commiſſionem.

h Vel cauſis reuiſionum] Iuxta diſpoſitionem Statuti ſupra c. 116. Petito, & ſequenti.

i Et grauaminum] Iuxta Statutum infra c. 146. Si quis, ver. Et niſi fiat, & infra c. 196. Appellans.

k Vel alijs cauſis principalibus] Secundum diſpoſitionem c. 27 Deinde, & c. 57. In qualibet.

l Vel articulis] Vt cauetur ſupra cap. 58. In quibuſcunque.

m Siue ad decidendum] Quando non agitur de primis, & principalibus cauſis, iuxta diſpoſitionem c. 27. Deinde, quia tunc extra cauſas principales dantur ad decidendum, non conſulendum.

n Siue ad conſulendum] Hoc eſt in cauſis principalibus iuxta diſpoſitionem dicti cap. 27. Deinde, & cap. 57 In qualibet.

o Pro ſingula commiſſione] Idem cauetur ſupra cap. 27. Deinde, & alijs ſupra allegatis.

p Confidenti] Expone hoc verbum cum ſequentibus, prout late ſupra c. 27. Deinde cum ſeq.

RVBRICA GENERALIS, De extraordinarijs iuriſdictionum.

Quod ducentes victualia, & negotiationes nõ impediantur. Cap. CLXXVIII.

a QVælibet perſona, *b* exceptis bannitis *c* maleficij, *d* & inimicis prælibati Domini Mediolani, *e* & etiam infectis peſtilentia, ſeu morbo tute poſſit ducere, *f* veniendo *g* ad, *h* ſeu verſus ciuitatem Mediolani blada, vinum, liguamina, ligna, & quęlibet alia victualia, carbones, azarium, ferrum, graſſas, fœnum, palleam, calcinam, & cæteras negotiationes abſque eo, *i* quod poſſit, nec debeat capi, *k* detineri, *l* nec moleſtari, *m* nec impediri, in perſona, *n* nec in rebus, nec beſtijs *o* modo aliquo, pro aliquo debito *p* publico, nec priuato, *q* nec conceſſione, nec aliqua *r* alia de cauſa veniendo, *ſ* morãdo, & rediundo, pro prædictis, & quod non ſit aliquis Iudex, qui debeat ipſos impedire, modo aliquo, ſed cum nouerit ipſam perſonã, prædictas res, vel aliquam earum, duxiſſe, vel portaſſe, ad, ſeu verſus ciuitatem Mediolani, *s* incontinenti, omni mora poſtpoſita, faciat ipſam perſonam relaxari, *u* ſine aliquibus impenſis, ſub pœna Iuſdicenti librarum quinquaginta Imperialium, applicandarum pro dimidia parte Cõmuni Mediolani, & pro altera moleſtato, ad quam compelli poſſit, & debeat etiam durante officio, & ille, ad cuius petitionem detentio, ſeu moleſtatio facta fuerit, ſi ipſam moleſtiam, *x* ſcienter indebite, vt ſupra, fieri fecerit, *aa* vel aliter contradixerit, quin reſtitutio, vel relaxatio fiat, condemnetur in libris viginti quinque Imperialium, & ſeruitor, & famuli, qui ſcienter ipſam moleſtiam fecerint, in libris decẽ Imperialium, pro quolibet eorum applicandis, vt ſupra. *bb* Et nullum datum fiat contra prædicta, nec aliquod prędictorum, & ſi contrafieret, *cc* ipſo iure, nullum, & irritũ ſit. Et hoc Statutum *dd* ſit præciſum, & præciſe ſeruetur, ipſo dato non obſtantis ſaluis tamen Statutis, & ordinibus Mercatorum Mediolani.

SVMMARIVM.

1 *Banniti regulariter non veniant in diſpoſitione.*
2 *Saluus conductus datus pro eundo intelligitur etiam pro redeundo.*

3 *Modo*

3 *Modo aliquo, hæc verba quid ſignificent.*
4 *Clauſula incontinenti omni mora poſtpoſita quid ſignificet.*

a QValibet perſona] Comprehendit omnem qualitatem perſonarũ etiam forenſium, maxime ſtante exceptione caſuum de quibus infra, quę firmant regulam, in cæteris, late notatũ ſupra c.107. Temporibus, in uerbo, Saluo, uol. 1.

b Exceptis bannitis] † Hi quidem non comprehenderen-
1 tur, etiam quod non fuiſſet facta exceptio, ita Cotta in ſuis memorab. in uerbo, Nundinæ, uerſ. Similiter.

c Maleficij] Secus ſi ſint banniti ex contumacia, uel de fideiuſſoria, Iuxta diſpoſitionem c.10. Si quis, & c.413. Ad petitionem, uolu 1.

d Et inimicis Domini] Intellige de hoſtibus Principis.

e Et infectis peſtilentia, ſeu morbo] Hi enim omni caſu ſunt à longe mittendi.

f Veniendo] † Saluus autem conductus datus pro ueniendo
2 habet locũ etiam pro redeundo, Ita Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 4. caſu 336. nu. 16.

g Ad] Quando reperti in ingreſſu ciuitatis.

h Seu uerſus] Reperti ſcilicet in itinere tantum.

i Quod poſſit nec debeat] Hæc diſpoſitio ſufficit pro aſſidatione ita Bal. in l. 1. nu. 1. C. de Nundin.

k Capi detineri] In caſibus ſcilicet in quibus eſt permiſſa, per Statutum ſupra c.167. Pro debito, & in nouis Conſt. tit. de prohib. & conceſſ. execut. in prin. Cum in alijs prohibeatur captura.

l Nec aliter moleſtari] In rebus ſcilicet, ut infra declaratur.

m Nec impediri in perſonam] Per detentionem ſcilicet.

n Nec in rebus] Per executionem realem.

o Modo aliquo] Comprehendit omnem qualitatem moleſtationis, ita Anchar. iun. q.39. nu. 10. lib. 1.

p Publico, uel priuato] Quæ ſint ſingula, late notatum d. c.167. Pro debito, his uerbis, uol. 1.

q Nec conceſſione] Executionis, ſcilicet.

r Alia de cauſa] Ciuili ſcilicet non criminali, ut ſupra expreſſum.

ſ Morando, & redeundo] Hoc ſub intelligeretur etiam nõ expreſſum, ut ſupra fuit notatum.

t Incontinenti omni mora poſtpoſita] † Hæc uerba gemi-
4 nata demonſtrant omnimodam celeritatem, uulgata l. Baliſta. ff. ad Trebell.

u Sine aliquibus expenſis] Ex quo captus fuit cõtra diſpoſitionem Statuti, idem cauetur ſupra in ſimili c.64. Nullus.

x Scienter] Nam abſq; ſcientia non poteſt induci culpa.

aa Vel aliter contradixerit] Poſt factam ſcilicet executionem, uel capturam.

bb Et nullum datum] Conceſſio ſcilicet executionis contra formam huius Statuti.

cc Ipſo Iure] Abſque ſententia reſciſſiua, licet declaratoria requiratur, ut ſupra notatum, c. 1. in uerbo, ipſo facto, uol. 1.

dd Sit præciſum, & præciſe obſeruetur] Verbum hoc, Præciſe, qui operetur, late notatum ſupra, in Præludijs, & c.100. Statuitur, in uerbo, Præciſe, & alibi, uol. 1.

De iure reddendo non ſubdito iuriſdictioni Iuſdicentium Mediolani, & eius Ducatus. Cap. CLXXIX.

a IN omnibus præparatorijs iudiciorum, b & in omnibus deciſorijs, & generaliter c in quibuſcunque proceſſibus, d ſiue procedatur ciuiliter, ſiue criminaliter, e ſiue ordinarie, ſiue extraordinarie, f ſiue ex officio, ſiue non, & generaliter quacunq; uia procedatur, g tale ius reddatur & reddi debeat unicuique, h cuiuſcunq; ſtatus, & conditionis exiſtat, i non ſubdito k iuriſdictioni Iuſdicentiũ Mediolani l & eius Ducatus, m uel qui nõ tenetur ſubire forum Iuſdicentium Mediolani, & eius Ducatus, n quale redderetur ſuppoſito iuriſdictioni Iuſdicentis Mediolani, o ſi litigaret in iuriſdictione Iuſdicentium ipſius non ſuppoſiti, ſi ibi eſſet p controuerſia, lis, cauſa, contentio, uel quæſtio, Et ſi dubium emerſerit, qualiter, & quale ius reddatur ſubditis iuriſdictionibus, ut ſupra, in alijs ciuitatibus, locis, & terris, credatur, & ſtetur uerbo, ſeu dicto duorum Abbatum ſtratæ Mercatorũ Mediolani, uel aliorũ duorũ bonorum virorum, r qui Stratis utantur. Et ſi fides per dictam formã facta non fuerit, habeatur pro conſtanti, quod in alijs locis, & ciuitatibus, ac foris, ſ ius cõmune ſeruetur. Et ſi contra prædicta, uel aliquod prædictorũ fieret, ſit caſſum, & irritũ, & nullius ſit ualoris, & momenti. Et ad prædicta obſeruanda, & quolibet eorũ, teneatur quilibet Iuſdicens, ſub pœna librarum quinquecentum Imperialium, ſoluenda pro medietate Communi Mediolani, & pro altera accuſatori, t incontinenti, u & non expectato ſyndicatu exigenda, per quemlibet Iuſdicentem, & ultra hoc teneatur talis Iuſdicens, qui prædicta nõ obſeruauerit, ad reſtitutionem omnium damnorum, & intereſſe in duplum damnum paſſo.

SVMMARIVM.

1 *Præparatoria iudicij quæ dicantur.*
2 *Iudex præparantis eſt Iudex cauſæ præparatæ.*
3 *Iudex abſolutionis à iuramento eſt Iudex totius cauſæ.*
4 *Proceſſus quando quid eſſe dicatur.*
5 *Criminaliter quando dicatur procedi, & quando ciuiliter.*
6 *Ordinarie, & extraordinarie quando dicatur quid agi.*
7 *Officium Iudicis quid ſit, & quotuplex.*
8 *Statutum quod tale ius reddatur quomodo ſit intelligẽdũ, & n. 9.*
10 *Clauſula cuiuſcunq; ſtatus, & conditionis quid importet.*
11 *Subditus, & nõ ſubditus quis proprie dicatur, n. 12. & 13. & n. 18.*
14 *Forenſis quibus caſibus forum ſortiatur, & nu. 16 & 17.*

a IN omnibus præparatorijs] † Præparatoria iudicia di-
1 cuntur ea, quæ fiunt ante litem conteſtatam, ita Aſin.
2 ſua praxi iud. § 14. cap. 3. nu. 15. † Iudex præparantis dicitur quoque Iudex præparati, ita Cotta ſuis memorab. in
3 uerbo, Iudex præparatis. † Ideo Iudex abſolutionis à iuramento eſt Iudex totius cauſæ, Boſſ. tit. de foro comp.

b Et in omnibus deciſorijs] Quæ autem reſpiciant deciſoria cauſæ notatum late ſupra cap. 47. Dominus Poteſtas, in verbo, Reſpicientibus ordinem procedendi, vol. 1.

c In quibuſcunque proceſſibus] † Dicitur de proceſſu,
4 quod ſit poſt oblatum libellum, Aſin. ſua praxi iudic. § 6. cap. 12. num. 2.

d Siue procedatur criminaliter, ſiue ciuiliter] † Quando au-
5 tem dicatur procedi criminaliter, & quando ciuiliter, not. Aſin. ſua praxi iudic. in princ. c. 5. nu. 11. & § 1. c. 4. num. 4. cum ſeq. late notatum ſupra in Rubrica generali, 1. in verbo, In ciuilibus, vol. 1.

e Siue ordinarie, ſiue extraordinarie] † Siue ſcilicet agatur
6 via ordinaria, ſiue extraordinaria, ſiue ſummaria, de quibus iudicijs notatur per Scribentes, in l. ait Prætor. §. ſi ſuper rebus. ff. de re iud.

f Siue ex officio] † Officium Iudicis quid ſit, & quotuplex,
7 late notatum in l. 1. ff. de iuriſd. omn. iud. Aſin. ſua praxi iud. in prin. c. 3. nu. 50. cum ſeq.

g Tale ius reddatur] † Statutum ſi tamen prohiberet reddi
8 ius aliter, poterit tamen ſe defendere, non tamen proponere exceptionem per quam agat, ita not. Bald. in l. Quoniam,
9 nume. 7. C. ad l. Iuliam, de adult. † Diſpoſitio huius ſtatuti quod multum operetur, notat explicando Borgn. deciſ. 27. nu. 38. Decian. conſ. 11. nu. 191.

h Cuiuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtat] † Comprehẽ-
10 dit omnem qualitatem perſonarum, vt per hæc verba, in ſimilitudine, Anchar. iun. ſua q. 39. nu. 10. & 11. lib. 1.

i Non Subdito] † Quis autem proprie dicatur non ſubdi-
11 tus, not. gloſſ. in Clem. 1. § Eiſdem, in verbo, Subditos, de foro compet. Bald. l. Omnes. §. Verum ſi apparen. C. de Epiſc. & Cler. Alex. ad Bart. in l. Aſſumptio, in verbo, Filius, in li-
12 tera B & litera C. in verbo, Item in eo. ff. ad municip. † Proprie autem dicitur ſubditus ratione domicilii, non originis, ita Boſſ. poſt alios, notatos ſupra c 44. Si quis, in verbo, Non ſuppoſitus, volum. 1. notat ſua praxi crim. tit. de crimine læſæ Maieſtatis, num. 95. Idem tit. de pœnis, num. 47. verſic.
13 Et circa dictum † Si autem Statutum loqueretur negatiuè, tunc etiam originarius comprehenditur, vt not. d. num. 4. verſic. Et ad hoc.

k Iuriſdictioni Iuſdicentium Mediolani] Quatenus ſe extendat eorum iuriſdictio, notatum ſup. ca. 27. Omnes.

l Et eius Ducatus] De quibus ſupra cap. 95. Poteſtas, & cap. ſequenti.

m Vel qui non tenetur ſubire forum] † Forenſis vbicunque
14 ſortitur forum ratione contractus, vel collatæ ſolutionis, vel aliter, tunc attenditur Statutum loci contractus, vel ſo-
15 lutionis, vel moræ contractus. † Quia paria ſunt ſortiri forum, vel Statutis ligari, ſecundum gloſſam, & Canoniſtas, in cap. Quod Clericus, de foro compet. Bald. in l. Cunctos populos, num. 20. cum ſeq. C. de ſumma Trinit. Soc. conſil. 14.
16 nu. 5. & 6. vol. 4 Et notatum in Præludijs. † Nec in his caſibus Statutum loquitur, quia in eis caſibus forenſis dicitur ſubditus iuriſdictioni, vbi forum ſortitur, ita Bart. tract. Re-
17 preſſal. in 5. par. princ. q. 5. numer. 12. & 13. † Forum autem quibuſmodis quis dicatur ſortiri, notat Caſtrenſ. in l.
18 fin. C. de in rem act. † Promittens autem ſoluere in aliquo loco, etiam quod ibi non reperiatur, quando poſſit ibi conueniri, not. ſex Concluſiones Foller. in Rubric. De

Digitized by Google

Magiſtratu iuſticiario Capitaneorum, nume. 126. cum ſeq. late notatum ſupra cap. 3. Item, in verbo, Qui conueniri poſſit, vol. 1.

n Quale redderetur ſuppoſito] † Suppoſitus, vel ſubditus
18 iuriſdictioni dicitur, non qui ratione originis paternæ, ſed domicilij, & habitationis eſt ſupppoſitus, ita Zabarel. conſ. 131. Fel. cap. 1. nu. 32. De ſponſalib. & notatum ſupra c. 44. Si quis non ſuppoſitus, vol. 1.

o Si litigaret in iuriſdictione] Aliena ſcilicet illius non ſuppoſiti.

p Controuerſia, lis, cauſa, contentio] Licet inter ſe hæc verba differant, de iure communi tamen idem importanr, per Statutum ſupra cap. 123. Hæc verba, vbi notatum, volum. 1.

q Et ſtetur verbo, ſeu dicto] Cum iuramento tamen, quia ſimplici dicto alicuius non debet credi, iuxta notata in Statuto ſupra cap. 51. Si debitor, in verbo, Abſque ſacramento, volum. 1.

r Qui ſtratis vtuntur] De quibus in nouis Conſtit. tit. de off. Abbat. Mercatorum.

ſ Quod ius commune ſeruetur] Idem not. Caſt. conſ. 156. nu. 2. uol. 2. Soc. ſen. conſ. 120. nu. 20. ver. 6. uol. 1.

t Incontinenti] Quid dicatur incontinenti executum hoc caſu, not. Menoch. tract. arbit. lib. 1. cent. 1. caſu 30.

u Et non expectato ſyndicatu] Nam alias regulariter officialis non moleſtatur ante ſyndicatum, vt late notatum ſupra c. 31. Poſſit, in verbo, Et debeat ſyndicari, uol. 1.

De his, qui non obediunt Statutis, quod habeantur extorres ab eis. Cap. CLXXX.

a IN fauorem ſubditorum Dominorum Iuſdicentium Mediolani, & eius Ducatus tantum, ſtatuitur, quod b qui Statutis Cōmunis Mediolani non obediunt, ab eis habeantur extorres.

S V M M A R I V M.

1 *Statuta fiunt regulariter fauore ſubditorum.*
2 *Forenſes non ligantur ſtatutis.*
3 *Statutis ligari, vel forum ſortiri paria ſunt.*
4 *Forenſes non vtuntur beneficio ſtatuti.*
5 *Clerici an vtuntur beneficio ſtatutorum, & nu. 6. & quare, nu. 7. & à nu. 18. vſq; ad nu. 23.*
8 *Suppoſiti ſtatutis qui dicantur.*
9 *Subditus mutans domicilium non deſinit eſſe ſubditus.*
10 *Subditus ratione domicilij an ſit vere ſubditus, & nu. 11. & 12.*
13 *Mulier nupta extra territorium, an poſſit gaudere beneficio ſtatutorum patriæ.*
14 *Subditus in dubio quis præſumitur vbi habitat, declara numer. 15. & 16*
17 *Forenſis dicitur, qui non eſt natus in eo loco.*
24 *Ciuis alicuius caſtri exempti ab aliqua ciuitate non ligatur ſtatutis illius ciuitatis.*
25 *Extorres qui dicantur.*
26 *Forenſes, & non ſubditi non gaudent beneficio ſtatutorum, declara vſq; ad num. 30. & 32.*
31 *Ciuis ex priuilegio an poſſit gaudere beneficio ſtatutorum.*

a IN fauorem ſubditorum] † Statuta enim fiunt in fauo-
1 rem regulariter ſubditorum, non autem forenſium, ita not. Grat. conſ. 52. nu. 13. vol. 2. Gallia in conſuetud. Alexandriæ in præfat. 8. nu. 44.

b Qui Statutis Mediolani non obediunt] † Hi ſunt fo-
2 renſes, qui non ligantur Statutis l. Cunctos populos, vbi Scribentes omnes, C. de ſumma Trinit. Alciat. conſ. 63. nu. 1. & notatum in Præludiis, Ideo non debent eorum beneficio gaudere, ita Borgni. dec. 10. num. 37. & dec. 42. num. 43.
3 † A pari autem procedunt ligari Statutis, vel ſubijci iuriſ-
4 dictioni, not. Alexand. conſi. 13. num. 20 volum. 7. † Quo fit, vt non poſſint gaudere beneficio Statutorum, tanto magis cum non ſuſtineant onera in hoc Ducatu, ita not. Alex. conſil. 41. num. 1. & 2. volum. 7. Idem Dec. conſi. 114. colu. 2. verſ. Et licet in effectu, Idem in conſi. 150. num. 8. Soc. ſen. conſi. 120. num. 12. volum. 1. Rui. conſi. 169. ad finem, volu. 1. Marſi Sing. 519. cum allegatis per Tiraq. tracta. primogen.
5 quæſt. 44. numer. 4. † Fallit tamen in Clericis huius Ducatus, qui dicuntur nō ſuppoſiti, nec ſubeunt onera ex priuilegio eorum, & à pari procedunt cum forenſibus, vt notat
6 Burſat. conſil. 59. nume. 36. volum. 1. † Licet non dicantur forenſes, ſed quaſi ſubditi, ita Boſſ. de foro competen. num. 111. verſ. Et ideo Clerici, Et dicuntur etiam ſub protectione Domini temporalis, vt notat Boſſ. tit. De crimine læſæ Maieſtatis, num. 87. & 88. Tamen vtuntur beneficijs Statutorum, ita Alexan. conſil. 41. num. 5. volum. 7. Plot. l. Si quando, nume. 854. verſi. Clerici tamen, C. Vnde vi, vt
7 infra dicetur. † Subeunt tamen onera ſpiritualia, vt notat
8 Burſatus conſil. 59. numer. 32. volum. 7. † Statutis dicuntur ſuppoſiti, qui in territorio eorum poſſunt conueniri
9 Cephal. conſi. 146. numer. 11. volum. 2. † Subditus ratione originis propriæ, vel paternæ, licet mutet Domicilium, tamen non deſinit eſſe ſubditus, vt not. ſignanter Abb. cap.
10 Propoſuiſti, num. 7. De foro compet. † Secus ſi ſit ſubditus ratione domicilij tantum, quia eo tranſlato alibi deſinit eſſe ſubditus, vt ibi per eum, ſed originarius, qui alibi transfert domicilium, prout in muliere nupta alibi, quæ dicatur proprie non ſubdita, notat in terminis his Caſtr. conſ. 89. nu. 2.
11 ad finem, vol. 2. † cum proprie ſubditus dicatur quis ratione domicilij, vt not. Alciat. tract. Præſump. reg. 1. præſump. 37. ad finem late Tiraq. tract. retract. lignag. §. 9 gl. 1. n. 22.
12 & notatum ſupra, in hoc verbo. † Et originarius qui deſijt habitare alibi transferendo domicilium, deſinit eſſe ciuis in
13 loco originis, Rui. conſi. 120. nu. 5. vol. 4. † Mulier tamen nupta extra territorium in fauorabilibus, & commoditatibus ſuis gaudet beneficio Statuti ſuæ patriæ, & originis, non autem in odioſis, quia non ligatur illo Statuto, ita Ang. de Gambiglio conſil. 75. nu..... Soc. iun. conſi 37. num. 9. & 10. vol. 1. Franc. Veg. conſi. 10. nu. 8. & ſeq. Rimmal. iun conſi.
14 353. & 354. vbi late Borg deciſ. 42. num. 46. & ſeq. † Subditus quod quis ſit alicuius loci, vel ne, in dubio præſumitur ſubditus illius loci, vbi habet domicilium habitationis, vt not. Roland. à Valle tract. de lucro dotis, quæſt. 12. nu. 32.
15 † Et ſecundum quid dicitur ſubditus quis in loco bonorū, cum illorum reſpectu conueniatur, & grauetur oneribus
16 realibus, & mixtis, ita Burſat. conſi. 16. num. 2. vol. 1. † Et gaudet Statutis illius loci, ita Burſat. conſ. 198. nu. 50. vol. 2.
17 † Forenſis dicitur, qui in aliquo loco non eſt natus, Caſt. conſi. 89. num. 3. volum. 2. nec ibi habet originem, vel do-
18 micilium, vel incolatum, Dec. conſi. 661. num. 5. † Clerici & ſi non ſubditi, & non ſubeuntes onera ex priuilegio non comprehenduntur in hac diſpoſitione, vt arceantur à beneficio hoc Statutorum, ita not. contra Matheſil. Singula. 110. in addit. ibi late Caſtren. conſi. 157. in princ. volum. 2. Fel. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, nume. 70. De conſtit. Alex. lib. 4. num. 3. & 4. ff. de acq. hæred. idem conſ. 41. nū. 5. vol. 1. Ancharan. conſ. 61. num. 2. Dec. conſ. 114. colum. 2. verſ. 2. etiam Roch. Curt. in tract. conſuetud. num. 68. cum ſequ. Alcia. l. Inter claras, num. 17. C. de ſum. Trinit. & fide Cath. & conſ. 62. nume. 14. Boſſius ſua praxi crimin. tit. de pœnis, num. 43. verſic. Sed ſi ſimpliciter, Marſil. Singulari 453. nu. 2. Cotta ſuis memorab. in verbo, Clerici ligantur, verſic. Et præterea, Soc. ſen. conſ. 241. col. 3. ver. Circa ſecundum, cum ſeq. vol. 2. Tiraq. d. tract. primogen. quæſt. 44. nume. 4. cum ſeq. Affl. in conſtit. regni, Rub. 17. De defenſor. nu. 14. lib. 1. Alba. conſ. 8. nu. 9. Plott. l. ſi quando, n. 854. verſ. Clerici tamen, C. vnde vi, Capra ſuis cōmunibus, in verbo, Eccleſia
19 ſicut, declarādo, vt ſupra notatum in Præludijs, † Quicquid in contrarium tenuerit, Marſ. tract. bannit. in verbo, villis, num. 3. & Alciat. conſ. 534. num. 6. ſibi contrarius, quem referendo, ſequitur Gallia. in Conſuet. Alexandriæ, in verbo,
20 Maritus, quæſt. 4. num. 15. † Quod adeo procedit, vt ſecundum multos non poſſint ſtatuentes denegare beneficiū Statutorum etiam expreſſe, & præcipue Clericis, Ita not. Abb. C. Quod clericis, col. 7. nu. 38. de foro compet. Anchar. conſi. 61. nu. 3. Dec. conſ. 114. colum. 2. ver. Et licet in effectu, Socin. ſen. conſ. 122. num. 6. verſi. 1. & conſi. 241. colu. 3. verſi. circa ſecundum cum ſeq. volum. 2. & conſi. 292. nu. 5. vol. 2. Idem Soc. in l. 2. num. 3. ff. de his quæ pœnæ nomine, Cotta in memorab. in verbo, Clerici ligantur, verſi. Et ideo, Marſi. tract. bannit. in verbo, Bona, num. 81. Boſſ. ſua praxi criminal. tit. De pœnis, nu. 43. verſ. Sed ſi ſimpliciter, Tiraq. multa notat tract. Primog. quæſtione 44. num. 10. cum ſeq. Contrariam autem opinionem, quod expreſſe clerici poſſint arceri à beneficio Statutorū per Statuentes, notat Bald. conſi. 270. licet Statuto, volum. 3. Idem Bal. in l. Si quis curialis, §. Statuimus, num. 4. C. de epiſc. & cler. & hoc quia dicuntur non ſuſtinere onera ex priuilegio, idem notat Alex. conſ. 209. colum. 3. num. 11. verſi. Tamen & alia, volum. 2. & conſi. 41. num. 5. vol. 7. Abb. cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, nu. 24. verſi. Item facit ad quæſtionem, & ibi Felin. quæſt. 8. num. 81. verſi. ad hunc punctum contra, vbi etiam Dec. num. 47. De conſtit. Dec. idem conſi. 62. ad finem, & conſi. 83. nu. 4. in finalibus verbis, & conſ. 275. num. 9. Iaſ. l. de quibus, num. 12.

Digitized by Google

numer. 12. verſic. Sed pulchrum, & nume. 13. C. de legibus,
Cotta d. memorab. in verbo, Clerici ligantur, verſ. Et ideo,
Alciat. conſ. 92. numer. 6. Marſil. ſing. 453. & 519. Soci. ſen.
ſibi contrarius, conſ. 97. colum. fin. nume. 84. & conſil. 122.
num. 6. verſic. Et ad illud, volum. 1. Calcan. conſ. 7. colum. 7.
circa med. num. 16. Tiraq. late confirmat retract. lignag. §.
1. glol. 8. num. 42. Curt. tract. conſuetud. nume. 678. in 2. de-
claratione, & numeris ſequent. vſque ad numerum 697. vbi
ponit plures declarationes, in quibus clerici etiam tacite li
gantur Statutis, & conſuetudinibus laicorum, idem not. no-
21 uiſſime Ploti. in l. ſi quando, n. 854. circa finem, C. vnde vi. †
Facit pro hac opinione, quia licet Statutum non poſſet tol-
lere ius commune Clericis, tamen poteſt eos arcere à bene-
ficijs, & priuilegijs Statutorum, Ita not. Bal. in ſuo tract. Sta-
tutorum in verbo, Clericis, num. 7. in verſ. Statutum, Dec.
conſ. 275. num. 3. Cotta d. memorab in verbo Clerici ligan-
22 tur, verſ. Et ideo, idem not. Alciat. conſ. 708. nu. 1. † Tamen
in Statuto hoc noſtro videntur arceri expreſſe, ex quo pro-
23 hibet non obedientes vti Statutis his noſtris. † Vbi autem
clerici poſſint vti beneficio horum Statutorum, vbi nõ ſint
expreſſe prohibiti, tamen debent vti cum eorum qualitati-
bus, & etiam pati eorum cenſuram in alijs particulis eis vtẽ
tes, Ita Dec. conſ. 532. num. 8. Iaſ. l. de quibus, num. 12. ff. de
legibus, & in l. Contra. §. 1. num. 12. ff. de pact. Soc. ſen. conſ.
120. num. 20. volum. 1. Ripa cap. 8. num 2. libr. 1. Reſpon-
ſorum, Boer deciſio. 231. ad finem, Tiraqu. tract. lignag. §. 1.
gloſſ. 13. num. 7. Alciat. in Auth. Caſſa, num. 15. C. de Sacr.
Eccleſ. Curt. d. tract. Conſuetud. num. 678. & 690. Maranta
ſua diſputat. 8. num. 14. Sayrana ad Matheſil. Sing. 110. nu.
20. Alba. conſ. 50. num. 9. cum ſequent. Camillus Salernus
in proœmio Caroli Regis, verſic. Præfatis, in litera C. Vr-
ſill. ad Afflict. deciſ. 310. nume. 13. Borgn. deciſ. 21. num. 24.
Borſat conſ. 59. num. 30. ad finem, & conſil. 93. nu. 29. & 30.
24 volum. 1. & late notatum in Præludijs ſupra, 1. volu. † Ciuis
quoque alicuius caſtri exempti, & ſeparati ab aliqua ciui-
tate non ligatur, nec poteſt vti commodo Statutorum illius
primæ ciuitatis, vt not. Burſatus conſil. 189. num. 13. & 14.
volum. 2.

e Habeantur extorres] † Extranei ſcilicet, & priuati eorum
25 commodo. Ita hoc verbum declaratur, in l. fin. in verbo, Ex-
torres, C. de cuſtod. reorum, Alciat. in l. Inter claras, nu. 15.
C. de ſumma Trin. & fide Cath. cũ notatis per Dec. d. conſ.
26 114. col. 2. ad finem, verſic. Secundo etiam. † Quod idem eſt
de iure communi vt forenſes, & non ſubditi non gaudeant
beneficijs Statutorum, ex quo non ſuſtinent onera in territo
rio Statuentium, & ſic non poſſunt ab eis etiam ligari, ita
Alex. conſ. 100. num. 2. vol. 3. Boſſ. ſua praxi crimin. titu. de
captura, num. 52. Marſil. Sing. 253. Alciat. conſ. 427 num. 3.
verſic. confirmatur iterum, Socin. iun. ſuis communibus, in
verbo, forenſis, Roland. à Valle de lucro dotis, quæſt. 36. nu.
12. & 16. Anchar. iun. quæſt. 63. num. 3 libr. 2. Idem notat
Plott. conſil. 18. num. 18. Idem Bonacoſſa in quæſt. crim. in
27 verbo, Forenſis, verſ. è conuerſo. † Nam ſi Statuta eis no-
cerent, & illis prodeſſe poſſent, Ita Bald. conſ. 460. num. 2.
volum. 1. quod idem notat Burſat. conſ. 59. num. 38. volu. 1.
28 † Sed quod Statuta generaliter, & indiſtincte loquentia,
poſſint prodeſſe forenſibus, licet non poſſint eis ligari, not.
29 Alex. conſ. 111. num. 6. vol. 7. † Fallit tamen ſi Statutum
etiam loquens in perſonam concerneret effectum rei, & hoc
reſpectu bonorum in territorio Statuentium ſitorum, velu-
ti in ſucceſſionum modo, vt notat ſignanter Alba. conſ. 50.
nu. 5. cum ſeq. Cephal. conſ. 309. nu. 6. cum ſeq maxime nu.
30 71. vol. 5. idem Burſ. conſ. 198. nu. 42. & 43. volu. 2. † Tolli
autem videbatur per hanc Statuti diſpoſitionem, ne foren-
ſis, & non ſuppoſitus poſſit vti beneficio Statuti dante exe-
quutionem paratam, de qua ſupra capit. 42. Si quis, & infra
cap. 201. Statuitur, ex quo reſpicere videntur deciſoria cau
ſæ, ſecundum opinionem Socin. ſen. conſ. 120. num. 12. cum
ſeq. volum. 1. Contrarium in his terminis cenſet Alciat. in l.
Inter Clarius, num. 15. C. de ſumma Trinit. & Anchar. iun.
quæſt. 63. nu. 3. lib. 2. & ſupra notatum d. cap. 42. Si quis, in
31 verbo, Et vti volens, vol. 1. † Ciuis quoque ex priuilegio po
teſt vti beneficio Statutorum horum, cum poſſit dici ſubie-
ctus Statutis, Alexand. conſ. 117. colum. 3. num. 13. volu. 2.
Dec. conſ. 275. In t. dubio, Marſil. Singu. 519. declarando, vt
per Boſſ. titu. De Principe, & eius priuileg. nu. 361. & 362.
32 † Forenſis quoque poteſt gaudere beneficio Statutorum in
materia iuriſdictionis voluntariæ, Ita Alciat. conſ. 63. ad fi-
nem, Soc. ſen. conſ. 120. num. 13. volum. 1.

De expedita ratione in certis caſibus reddenda Mercatoribus, & tranſeuntibus per iſtas partes. Cap. CLXXXI.

a MErcatoribus, b & tranſeuntibus per iſtas partes, c fiat bonum, d & expeditum ius, vt noſtratibus, tam pro ſe, quam contra ſe, e tam ſuper robarijs, captionibus, & reſtitutionibus, quam etiam ſuper contractibus, vltimis voluntatibus, & iudicijs.

SVMMARIVM.

1 *Mercator an quis dicatur ex vnico actu.*
2 *Forenſes quando ſtatutum liget.*
3 *Ius bonum quod dicatur.*
4 *Statutum loquens de mercatoribus quando comprehendat alios.*

a MErcatoribus] † Ex vnico autem actu quis non di-
1 citur Mercator, Ita Bart. l. legatis, numer. 3. ff. de
leg. 3. Iaſ. l. de Pupillo § ſi quis ipſi pretium, numer. 8. ff. de
oper. nou. nunt. Gabr. iuris communibus tit. Locati, conclu-
ſio. 1. & notatum ſupra cap 416. Si filiusfam. in verbo, Mer-
cator, volum. 1.
b Et tranſeuntibus per iſtas partes] † Et ſic comprehendit
2 forenſes hic tranſeuntes.
c Fiat bonum] † Bonum ius quod dicatur Gl. explicat in
3 l. 1. in verbo, Curia, vbi Ang. l. Quãdo & quibus quarta par-
te, libr. 10.
d Et expeditum] Ius expeditum dicitur, quando celeriter
expeditur.
e Tam ſuper robarijs] † Per hæc verba, & ſequentia ap-
4 paret non comprehendi ſolum cauſam mercatorum. In du-
bio autem ſi loqueretur de cauſis mercatorum, ſimpliciter
intelligeretur de prouenientibus ex mercatura, Ita Alexan.
conſil. 113. num. 3. volum. 7. Dec. conſi. 40. numer. 3. colum.
penult. & fin.

Additio, & correctio ad certa Statuta. Cap. CLXXXII.

SVper Statuto ſub rubrica generali de iudicijs, & ſub rubrica ſpeciali de exequutione inſtrumenti, vbi legitur, Et ſi contingat, ibi, ab ipſis arbitramentis, intelligantur addita, poſt illud verbum, arbitramentis, iſta verba, videlicet peti, & concedi reuiſionem arbitramentorum, ſuper ſtatuto poſito ſub rubrica generali de ferijs, & quod incipit, ad hoc vt nullum dubium, tollit feſtum ſanctorum Fœlicis, & Fortunati, quod eſt die vigeſimoſexto Februarij, & loco ipſius ponitur feſtum ſancti Ioſephi ſub die vigeſimo Martij. Super Statuto, quod incipit, oblationes, poſito ſub Rubrica generali de celebratione, & veneratione ſanctorũ, & ſub Rubrica ſpeciali, de oblationibus, pro feſtiuitatibus, &c. adduntur Prior, & fratres ſancti Ambroſij ad nemus, pro feſto ſuo, quod eſt die primo Iouis, poſt feſtum Paſchæ Reſurrectionis, & hoc pro quantitate librarum 75. Imperialiũ omni anno, iuxta formam literarum Illuſtriſſ. q. Ducis Philippi Mariæ, regiſtratarum, ad officium prouiſionum Communis Mediolani, ſuper ſtatuto poſito ſub Rubrica generali de arbitris, arbitramentis, & compromiſſis, & ſub Rubrica ſpeciali, quod arbitramenta a non poſſint dici iniqua, ſtatuitur, firma sẽper manente diſpoſitione ipſius Statuti, quod vbi petatur, & concedatur reuiſio aliquorum arbitramentorum, quæ ex forma dicti Statuti non poſſunt dici iniqua, & ſimpliciter concedatur, non facta aliqua mentione, de infraſcriptis ordinibus, nec limitatione reſpectu contentorum in ipſis ordinibus, tunc ipſe petens reuiſionem talium arbitramentorum, teneatur ſoluere, & numerare alteri Parti totum id, in quo condemnatus fuerit in ipſis arbitramentis, occaſione expenſarum litis, & pro ſalario. Item teneatur, & debeat deponere penes idoneam perſonam Partium confidentem, vel vnius in contumaciam alterius omnes expenſas faciendas, pro ipſa reuiſione, taxandas per commiſſarium, ſi Commiſſarius datus ſit per literas. Aliter per delegatum, cui emanabuntur literæ, pro ipſa reuiſione facienda, vel committenda, Non obſtantibus infraſcriptis ordinibus, ita tamẽ, quod ſi ipſe petens reuiſionem, obtinuerit, pro maiori parte in cauſa dictæ reuiſionis, eo caſu, tale depoſitum reſtituatur ipſi, qui depoſuerit. Si vero ſuccubuerit, detur, parti, contra quam petita erit reuiſio,

ſi in tanta parte condemnabitur. Et nihilominus, condemnatio ſi pro expenſis fuerit maior, teneatur etiam ad reſiduum ille petens reuiſionem. Item quod per ipſum petentem reuiſionem talium arbitramentorum, deponatur illa quantitas denariorum, occaſione pœnæ appoſitæ in compromiſſo, & expenſarum in cauſa reuiſionis faciendarũ de quibus inſpecta quantitate ipſius pœnæ, & perſonarum, ac rei qualitate, quæ videbitur ipſi delegato, vel ei, cui facta fuerit commiſſio reuiſionis per literas. Et prædictæ ſolutiones, & depoſitiones fiant, antequam fiat ipſa commiſsio, per delegatum, vel per eum, cui per literas facta fuerit commiſſio, antequam ſe intromittat de cognitione ipſius cauſæ, à qua taxatione facienda, non poſsit appellari, querelari, nec aliter reclamari, nec de nullitate dici. In reliquis autem, & ſaluis præmiſsis, ſeruentur infraſcripti ordines. Si vero literæ concedantur aliter, vel cum derogationibus infraſcriptorum ordinum literæ ipſæ obſeruentur ad literam, quorum ordinum tenor talis eſt, videlicet, circa requiſitiones, quæ fiunt, de reuiſione arbitramentorum, quæ ex forma Statutorum non poſſunt dici iniqua, deliberatione vtriuſque conſilij ordinatum eſt, vt infra, videlicet, quod petens reuiſionem talium arbitramentorum, ſi reuiſio concedenda videbitur, primo, & ante omnia *b* teneatur, & debeat ſoluere, & numerare alteri parti *c* totum id, in quo condemnatus fuerit in ipſis arbitramentis, *d* occaſione expenſarum litis, ac pro ſalario. Item, quod petens, vt ſupra, teneatur, *e* & debeat deponere *f* penes *g* perſonam idoneam partium confidentem *h* omnes expenſas faciendas pro ipſa reuiſione per dominos de conſilio eligendam, vſque ad illam denariorum quantitatem, de qua ipſis Dominis de conſilio videbitur. Et pro expenſis veriſimiliter fiendis in tali cauſa reuiſionis, ita tamen, quod ſi petens reuiſionem obtinuerit pro maiori parte in cauſa dictæ reuiſionis, eo caſu, tale depoſitum reſtituatur ipſi, qui depoſuerit. Si vero ſuccubuerit, detur parti, contra quam petita erit reuiſio, ſi in tanta condemnabitur. Et nihilominus, ſi condemnatio pro expenſis fuerit maior, teneatur etiam ad reſiduum ille petens reuiſionem. Item, quod per ipſum petentem reuiſionem talium arbitramentorum, deponatur illa quantitas, *i* occaſione pœnæ appoſitæ in cõpromiſſo, de qua, inſpecta quantitate ipſius pœnæ, & perſonarum, ac rei qualitate, illis videbitur, quibus pro ſupraſcripta reuiſione ſupplicabitur. Item quod commiſſarius, qui dabitur, teneatur ad inſtantiã eius, contra quem petita erit reuiſio, *l* non attenta eius emologatione *m* tacita, *n* vel expreſſa, cognoſcere, & moderari, ſi contra eum læſionem contineant ipſa arbitramenta. Item, quod commiſſarius, qui dabitur, ipſa arbitramenta non moderetur, reperiendo etiam læſionẽ, quando non excedat ſextam partem.

SVMMARIVM.

1 *Arbitria, & arbitramenta neceſſaria, an poſsint dici iniqua.*
2 *Satiſdatio datis expromiſſoribus, vel pignoribus quando non ſufficiat.*
3 *Solutio quando debeat fieri etiam quod non ſit petita. numero 4. & 5.*
6 *Appellatio prohibita niſi ſolutis decem intelligitur de ſententia valida. & num 9. & 10.*
7 *Item fallit ob paupertatem. declara num 8.*
11 *Sententia à qua non poteſt appellari, niſi ſolutis decem non annullatur ſi quis de facto fuerit admiſſus ad reuiſionem.*
12 *Senatus Excellentiſsimus Mediolani diſpenſat ad fideiubendum loco depoſiti.*
13 *Solutio realis, vel impropria, quæ ſit.*
14 *Fideiuſsio de ſoluendis expenſis, quando admittatur vbi alias deſideratur vera ſolutio, vſque ad num. 17.*
18 *Expenſæ litis debitæ ante reuiſionem, quo tempore poſsint peti.*
19 *Emologatio facta ante laudum, an valeat.*
20 *Promiſſio ſeu reductio laudi quando poſſit peti.*

a NOn poſsint dici iniqua] † Hæc autem ſicut arbitra-
1 menta ex compromiſsis neceſſarijs, de quibus ſupra,
cap. 116. Petito, volum. 1.
b Teneantur ſoluere] † Quo caſu non ſufficit ſatiſdatio
2 datis expromiſſoribus, vel pignoribus, ita Oſaſc. deciſ. 18.
3 num. 5. † Hæc ſolutio, & depoſitio alias non tenetur pars
facere, vbi non eſſet petita, vt in his terminis notat Iohan-
4 nes de Arnono, Commentario 104. † Tamen cum ſit ad
actionem conſequendam, eſt fiendum tempore reuiſionis, de
bet fieri etiam non petita, ita notatum capitulo 38. Omnes,
in verbo, Tenentur, & capit. 131. Lata, in verbo, Satiſdare,
5 volumine primo. † Expenſas has pariter quis tenetur ſol-
uere, quando prohibetur appellare ſub pœna, & expenſis,
6 ita Borgnin. deciſ. 11. numero 25. & ſequent. † Statutum,
ſi diſponeret, quod contra ſententiam quis non audiretur,
niſi ſolutis decem, vel expenſis, haberet locum, vbi ſenten-
tia eſſet valida, & iniuſta, non nulla ipſo iure, veluti con-
tra formam Statuti, quia tunc audiretur abſque hac ſolu-
tione, Ita Borgn. deciſ. 5. num. 26. & 30. deciſ. 10. numero 4.
& 23. & deciſ. 11. num. 25. facit, quod notat Alexand. conſ.
145. ad finem, volum. 5. Roman. conſilio 42. numer. 3. ad fi-
nem, Decius conſil. 8. numer. 7. Cephal. conſ. 708. num. 5.
& ſequen. volum. 5. Riminald. iun. conſil. 48. nume. 58. &
ſequen. volum. 1. & conſ. 403 nume. 17. cum ſeq. volum. 4.
7 † Excuſatur tamẽ ab hac ſolutione, & depoſitione, vbi quis
condemnatus ob paupertatem, non poteſt ſoluere, nec de-
ponere, vt not. Bald in l. 2. §. Si quis in iudicio, num. 4. ff. Si
quis caut. Matheſil. Sing. Vltimo, cum addit. ibi Franc. Cre-
menſ. Sing. 112. cum addit. ibi Cotta ſuis memorab. in ver-
8 bo, Paupertas excuſat. † Fallit hoc, ſi quis deueniſſet ad
paupertatem ob eius malos mores, vt notat Cotta d. verbo,
Paupertas excuſat, verſic. Et illa intelligitur. Idem Vrſillus
9 ad Affl. deciſ. 323. nume. 4. † Non tenetur ad hanc ſolu-
tionem, vbi ſententia eſſet ipſo iure nulla, ita Borgni. deciſ.
11 num. 58. † nec de ea fienda eſt mentio, ſicut nec de reſcri-
pto nullo, ita Fel. cap. ex tenore, nume. 2 de reſcript Hiero.
11 Gigas de penſion. quæſt. 29. num. 6. cum ſequen. † Non an-
nullatur pariter ſententia, ſi quis de facto fuit admiſſus ad
reuiſionem abſque ſolutione, & depoſitione hic tradita, ita
Cummia in ritibus magnæ curiæ, cap. 93. numero 31. cum
12 ſequen. † Senatus tamen quotidie diſpenſat, quod ſufficiat
fideiuſſio ex cauſa depoſiti loco ſolutionis ſic ſanciuit per li
teras datas Domino Iudici Galli Prætorio ad fauorem do-
mini Ioannis Pauli, & fratris de Buzijs anno 1569. 26. Apri-
lis, Idem in cauſa reuiſionis arbitramentorum petita per
Illuſtr. D. Claram Deidamiam Collam Carcanam contra
Illuſtr. Comitiſſam Ludouicam Septalam Sfortiam affines
meas, anno 1580. die 23. Martij, Dominis Conſulibus Iu-
ſtitiæ Mediolani.
c Totum id] Itaque non deficiat in minimo obolo, alias
reuiſio nulla eſſet, ita not. Tiraq. tract. de exiguis, verſic. 36.
Idem Borgn. deciſ. 11. nume. 23. vbi dicit etiam proceſſum
ſuper ea talium irritari.
d Occaſione expenſarum litis] † Expenſarum autem ha-
13 rum ſolutio requiritur realis, non autem impropria, veluti
pro ſatiſdatione, ita Oſaſc. deciſ. 18. nu. 5. niſi Creditor con
tentetur recipere pignus, vel depoſitum, vt not. Cummia in
14 ritibus magnæ curiæ, c. 93. nu 17. & 18. † Sufficit tamen de-
poſitum, & fideiuſsio, vbi pars recuſet eas accipere, ita Cum-
15 mia d. c. 93. nu. 19. † Sufficit etiam fideiuſsio, vbi expenſæ
16 ſint illiquidæ, vt ibi per Cummiam, num. 20. † Poteſt etiam
opponere compenſationem de aliis iam liquidatis in alio
17 iudicio, vt per eum, ibi nu. 21. † Expenſarum harum, & ſala-
rij ſolutio, licet non fuerit facta ante petitam reuiſionem, ſi
tamen fiat ante ſententiam obtentam, reconualidantur actua
18 retrofacti, vbi nulli eſſent, ita Cummia d. c. 93. nu. 38. † Ex-
penſæ hæ licet non petitæ ante reuiſionem petitam, tamen
poſſunt peti vſque ad ſententiam reuiſionis, alias eis per ta-
citum conſenſum cenſetur renunciatum, ita Cummia d. cap.
93. num. 36. & 37.
e Et debeat deponere] Solet Senatus diſpenſare, quod loco
depoſiti præſtetur fideiuſsio.
f Penes idoneam] Quis dicatur idoneus, late notatum ſu-
pra c. 44 Si quis, in verbo, Idonee, Nec requiritur, quod ſit
Camptor, ſupra c. 88. Non cogatur.
g Perſonam] Solet fieri in manibus actuarij abſque Iudi-
cis præſentia, vbi non impetratur diſpenſatio à Senatu, de
qua ſupra.
h Omnes expenſas faciendas] Facta earum liquidatione
prius modo quo Statutum declarat.
i Occaſione pœnæ] Hoc non fit, ex quo Senatus ſolet tol-
lere pœnam hanc in conceſſione reuiſionis ad preces partis
eam petentis.
k Non poſſit appellari] Quid remoueatur per hanc clau-
ſulam, & ſequentes late diſcuſſum ſupra, cap. 116. Petito, in
his Verbis.
l Non attenta eius emologatione] † Facta ante arbitramen
19 ta lata, iuxta tradita per Gabriel. ſuis Communibus, tit. De
arbit. concluſ. 3 Ampliat. 14. num. 25. cum ſeq.
m Tacita] Per lapſum plurium annorum, vt not. Dec. conſ.
39 num. 7. circa finem.
n Vel expreſſa] Expreſſe tamen emologando, vt ſupra no-
tatum.
o Quando non excedat ſextam partem] † Idem ſi ſit læſio
in

Digitized by Google

20 in ſexta parte, tantum quia debet concedi reuiſio, ita Dec. conſ. 39 ad finem.

De prorogationibus, & ſuſpenſionibus. Cap. CLXXXIII.

SI contingat *a* aliquam cauſam, *b* vel inſtantiam alicuius cauſæ, *c* ſiue cauſæ principalis, *d* ſiue cauſæ appellationis, vel appellationum, vel alterius maneriei, *e* prorogari, vel ſuſpendi, *f* non appoſito aliquo termino in ipſa prorogatione, vel ſuſpenſione, vel etiam, appoſito termino, & durante tempore talis prorogationis, vel ſuſpenſionis *g* labatur tempus limitatum ex forma Statutorum Communis Mediolani, vel decretorum, aut iuris ad proſequendam ipſam cauſam, quod *h* intelligatur tale tempus prorogatum, vel ſuſpenſum, vſque ad tempus ipſius prorogationis, vel ſuſpenſionis, ſeu tantum, quantum durabit ipſa prorogatio, uel ſuſpenſio. Et dictio, Ad, poſita in prorogationibus, uel ſuſpenſionibus intelligatur incluſiue, niſi aliter ex earum tenore appareat. Et prædicta in præſenti Statuto comprehenſa ſimiliter locum habeant in cauſis, *i* tam pendentibus, quam futuris.

SVMMARIVM.

1 *Dilatio data ſine termino an valeat, & num. 2.*

a A Aliquam cauſam] Quid dicatur cauſa, an ante litem conteſtatam, uel poſt, notatum ſupra cap. 1. in uerbo, cauſa, 1. uolum.

b Vel inſtantiam alicuius cauſæ] Inſtantia cauſæ quæ ſit, cumulate ſupra dictum d. 1. uolum. cap. 21. Termini, in uerbo, Quod inſtantia.

c Siue cauſæ principalis] Quę ſit, & quantum tempus duret, notatum ſupra d. 1. vol. c. 21. Termini.

d Siue cauſæ appellationis] De qua c. 131. Lata, 1. uol.

e Prorogari, uel ſuſpendi] Noua forma datur in prorogationibus, & ſuſpenſionibus fiendis in nouis Conſtit. tit. De iudiciis, c. Et quia.

f Non appoſito aliquo termino] Veluti ſi ſit facta ad tem-
1 pus quoad.

g Labatur tempus limitatum] Ad terminandam cauſam, de quo d. c. 21. Termini, & c. 131. Lata ſententia.

h Intelligatur incluſiue] † Quid importet de iure poſt
2 longam diſcuſſionem idem importare; quod dictum poſt not. Tiraq. in tract. lignag. §. 1. gl. 11. nu. 67.

i Tam pendentes] Regulariter Statutum non trahitur ad cauſas pendentes, niſi hoc expreſſum, ut late notatum, in c. 6. 1. uol.

De noua productione iurium. Cap. CLXXXIIII.

SI contingat fieri aliquam productionem capitulorũ, uel quorumcunque aliorum iurium in aliqua cauſa principali, uel appellationis, ſeu appellationum, ſiue cauſa fuerit ſummaria, ſiue ordinaria, in ultimo termino à Statutis Cõmunis Mediolani limitato ad faciendas probationes, uel iurium productiones, quod talis productio fieri nõ poſſit, nec admittatur, niſi fiat *a* ſaltem per tres dies utiles ante finem dicti ultimi termini. Et ſi contingat fieri nouam productionem ante dictos tres dies utiles, illo caſu, uel caſibus, pars, contra quã facta fuerit talis productio, habeat, *b* ipſo iure, totum reſiduum temporis termini limitati ex diſpoſitione ipſorum Statutorum à die factæ dictæ productionis ad probandum, opponẽdum, & reſiſtendum, ac infringendum, & ad faciendum quicquid vult contra ipſam productionem, & eius effectũ. Poſſit etiam producens, vt ſupra, in reſiduo dicti termini ſuam productionem coadiuuare, & corroborare *c* per legitimas probationes. Et prædicta non habeant locum *d* in cauſis contradictionum & cridarum, quæ verterentur coram Vicario prouiſionum Communis Mediolani, *e* nec in cauſis compromiſſorum, *f* nec reuiſionis arbitramentorum.

a SAltem per tres dies vtiles ante] Hoc diſpoſitum, vt poſſit pars etiã ipſa in reliquo vltimo termino facere ſuas probationes pro eius defenſione, vt infra cauetur, Idem diſponitur in nominatione teſtium examinandorum extra iuriſdictionem, ſupra c. 66. Si in aliqua circa finem. Idem in committenda cauſa appellationis ante viginti vtiles finis fatalis, vt ea terminari poſſit, cauetur capit. 131. lata ſententia.

b Ipſo iure] Abſque ſcilicet aliquo Iudicis miniſterio, vt cauetur ſupra capit. 22. Termini, verſicu. Statim Statui ſit.

c Per legitimas probationes] Probatio autem per iuramẽtum non dicitur legitima probatio, notatum ſupra c. 43. in caſibus, in verbo, Habeatur pro plena, vol. 1.

d In cauſis contradictionum] De quibus cauetur ſupra cap. 464. Et quia, & in nouis Conſti. titu. De bonis ad cridas ponendis.

e Nec in cauſis compromiſſorum] De quibus ſupra c. 115. Si de cætero.

f Nec reuiſionis arbitramentorum] De quibus cap. 116. Petito, & ſeq.

Declaratio Statuti poſiti ſub Rubrica generali, in quos, & quas res, & perſonas prohibentur fieri exequutiones, & ſub Rubrica ſpeciali de beſtijs aratorijs, & vtenſilibus, &c. Quod Statutum incipit, Nullæ beſtię ruſticorum. Cap. CLXXXV.

DEclaratur dictum Statutum vbi habetur mentio de beſtijs Ruſticorum, *a* vt intelligatur tantummodo de beſtijs aratorijs.

a VT Intelligatur de beſtijs aratorijs] Quid ſit de iure cõmuni, notatum d. c. 251. Nullæ beſtiæ.

De inquiſitione facienda contra illos, qui tenent aliquid pertinens Communi Mediolani. Cap. CLXXXVI.

POteſtas Mediolani, *a* amodo, *b* teneatur inquirere prout melius, & ſubtilius, & velocius poterit omnes homines, & ſingulares perſonas Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, & Communia burgorum, locorum, & caſſinarũ, ac molendinorum, qui, vel quæ habent, vel habebunt, tenent, vel tenebunt aliquid pertinens Communi Mediolani, & qui, vel quæ dare, vel tenere, vel facere aliquid debent, vel debebunt Communi Mediolani, & tenentur, vel tenebuntur, aliqua occaſione, & ipſas ſingulares perſonas, vel Communia, vel Vniuerſitates compellere, *c* omnibus iuris remedijs, ad dimittendum, & dandum, & ſoluendum ipſi Communi, omne, & totum id, quod ipſi Communi dimittere, & reſtituere, dare, & facere tenentur, & tenebuntur, & etiam omnes perſonas, & homines vbicunque ſint dictorum burgorum, locorũ, & caſſinarum, & molendinorum, & Vniuerſitatũ, qui, *d* & quæ tunc temporis, quando debitum fuit ſcriptum habitabant in eo burgo, caſſina, vel molendino, & *e* capere *f* & robare, & captos detinere, *g* donec ſatisfecerint partem ſibi contingentem, & paruerint ipſi Poteſtati, & Communi. Et hoc ſub pœna librarum centum Imperialium, applicandarum Communi Mediolani.

a A Modo] In futurum ſcilicet, vt idem cauetur ſupra c. 454 Si quis à modo, vol. 1.

b Teneatur inquirere] Huius Statuti diſpoſitio non ſeruatur, ſed hanc indagationem facit D. Vicarius, & duodecim prouiſionum ex diſpoſitione nouarum Conſti. tit. de offic. Vicar. Prouiſionum, cap. Vicarius Prouiſionum.

c Omnibus iuris remedijs] Quæ ſint, notat Boſſ. ſua praxi Crim. tit. de mulctis, ad finem.

d Et quæ tunc temporis quando debitum fuit ſcriptum] Nam venientes de nouo habitatum in communi non tenentur pro debito præterito. ita Rom. Sing. 590.

e Capere] Per perſonalem detentionem, Antiani tamen non poſſunt capi pro debito Vicinię, vt ſupra cauetur c. 188. Eligantur.

f Et robare] In bonis ſcilicet.

g Donec ſatisfecerint partem ſibi contingentem] Quod autem poſſint retineri per partem alterius Cameræ debito, ſic ſeruatur in Dueribus. Succurritur autem derobato, vt poſſit ipſe ſoluta eius portione, vt poſſit eius pignus releuare, aliud faciendo alteri debitori Cameræ ipſi.

Digitized by Google

Quod debitor, & creditor Communis Mediolani poſsit compenſare. Cap. CLXXXVII.

SI aliquis fuerit debitor, & creditor Communis Mediolani *a* poſſit compenſare, *b* & ipſo iure, compenſatio facta ſit vſque ad concurrentem quantitatem, ac ſi oppoſita eſſet ab homine. Et hoc non obſtante, quod in condemnatione ſit dictum, quod ipſa condemnatio non poſſit compenſari, & non poſſit moleſtari, aliqua occaſione, vſque ad illam quantitatem, quam habere debuerit, per aliquem Iuſdicentem, vel Officialem, *c* nec per aliquem alium, qui haberet cauſam à Communi Mediolani. Et, quod Vicarius Prouiſionum exequutioni mandare teneantur, quod Statutum non habeat locum *d* in creditore ex iure ſibi ceſſo.

a POſſit compenſare] Idem in debitore fiſci, vt notat late Oſaſc dec. 92. num. 28.

b Et ipſo iure] Abſque Iudicis ſententia, vel oppoſitione hominis per l. Conſtat. C. de compenſat.

c Nec per aliquem alium; qui habet cauſam] Cum non poſſit habere maius ius quam commune cuius iure nititur.

d In creditore ex iure ceſſo] Qua tunc prohibetur compenſatio, quia tunc præſumitur obtentam ceſſionē ad hunc effectum, vt fiat compenſatio, niſi ea forte obtineretur ex cauſa neceſſaria, veluti pro ſanatione debiti alicuius, quia tunc omnis ſuſpitio ceſſaret.

De Antianis parrochiarum. Cap. CLXXXVIII.

a ELigantur vnus, vel duo Antiani Parrochiarum Ciuitatis Mediolani, & ſuburbiorum per parrochianos, ſeu illos de parrochia, ſecundum exigentiam neceſsitatis ipſius parrochiæ, ſeu vicinantiæ, ſeu parrochiæ, & facta, de eis electione, teneantur ſcribi facere ad officium Prouiſionum Communis Mediolani, & ad officium Statutorum ſine aliqua ſolutione. Et teneantur dicti Antiani taliter electi, vt ſupra, indicare Iudici, & eius familiæ debentes, & eorum bona in eorum parrochia conſiſtentia, & facere in omnibus, & per omnia ſingulariter, & debite referendo, prout facere tenentur Conſules locorum, Burgorum, & terrarum Ducatus Mediolani ex forma Statutorum Ciuilium. Nec poſsint Antiani capi pro aliquo debito vicinantiæ ſuæ.

a ELigantur] Hi eliguntur ad vota per Vicinos.

b Indicare Iudici debentes] Tenentur etiam denunciare Iudicibus omnia maleficia, vt cauetur in nouis Conſt. tit. de accuſat. in prin.

c Capi pro aliquo delicto vicinæ ſuæ] Iuxta diſpoſitionē c. ſupra 86. Poteſtas.

Quod fideiubens, vel obligatus ad fideiubendum teneatur ſe obligare inſolidum. Cap. CLXXXIX.

a FIdeiubens pro alio, *b* vel obligatus pro alio ad fideiubendum, ſiue talis fideiuſſio præſtetur *c* ex diſpoſitione iuris municipalis, *d* vel ex contractu, vel quaſi, *e* vel ex vltima voluntate, *f* vel aliter *g* teneatur ſe inſolidum, *h* & omnia bona ſua, *i* & tanquam principalem *k* obligare, *l* Item, quod *m* beneficium excuſsionis in ciuitate, & Ducatu Mediolani, & in alijs locis ſuppoſitis Statutis Cōmunis Mediolani locum *n* non habeat.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſio an poſſit fieri inter abſentes.*
2 *Creditor habens plures obligatos inſolidum, ſi receperit ſolutionem partis, vel confiteatur ſe contentum pro parte illius, ſibi præiudicat, & diuiſionem inducit, amplia num. 3.*
4 *Fideiuſſores duo inſolidum obligati, ſi fuerint quando poſſint vti exceptione decuſſionis.*
5 *Excuſſionis beneficium quando ceſſet, & nu. 6.*
7 *Principalis debitor quis proprie dicatur.*
8 *Fideiuſſor an poſſit in plus obligari, quam principalis.*
9 *Fideiuſſor non obligatur vltra caſum expreſſum.*
10 *Fideiuſſor pro ſorte an poſſit conuenire pro pœna.*
11 *Quid in fideiuſſore de iudicio ſiſti.*
12 *Fideiuſſor an liberatur mutata obligatione cum principali debitore.*
13 *Quid vbi mutatum fuerit iudicium.*
14 *Quid vbi prorogatus fuerit terminus à creditore, & nu. 15.*
16 *Fideiuſſor vtitur omnibus exceptionibus competentibus principali, declara vſq; ad num. 28.*
24 *Fideiuſſor an poſſit compellere principalem ad ſuſcipiendum iudicium.*
25 *Fideiuſſoris obligatio an corruat, ubi obligatio principalis nulla eſt, vſq; ad num. 27.*
28 *Fideiuſſor non conuenitur quando creditor fuit negligens.*
29 *Fideiuſſor conuentus à creditore, qui liberauerit principalem, an poſſit eum repellere ratione cedendarum actionum.*
30 *Fideiuſſor ſoluens pro debitore, quam actionem habeat.*
31 *Fideiuſſor antequā ſoluat creditori, quando poſſit conuenire principalem debitorem, & num. 32.*
33 *Fideiuſſor ſimpliciter ſe obligans quomodo teneatur.*
34 *Item dictio hæc quid importet, & num. 35.*
36 *Excuſſionis beneficium an ſit fauorabile.*
37 *Et an ſit de apicibus iuris.*
38 *Et an omiſſio ipſius vitiet proceſſum.*
39 *Et an eſſet incognitum de iure digeſtorum.*
40 *Et quibus competat. num 41. 42. 43. 44. & vſque ad num. 61.*
62 *Excuſſio qualiter ſit fienda, & quomodo, vſq; ad num. 68.*
69 *Appellatio an admittatur à ſententia lata ſuper excuſsione.*
70 *Sententia ſuper excuſſione an fiat in ſcriptis.*
71 *Sententia probans excuſſionem an grauet fideiuſſorem.*
72 *Excuſſio quando dicatur legitime facta.*
73 *Bona alia non adeſſe qualiter probetur.*
74 *Excuſſione iudicio pendente quid ſit agendum, vbi opulenta hæreditas adueniat.*
75 *Excuſſionis quando ſit opponenda, & num. 76.*
77 *Excuſſione pendente Iudex nihil agit.*
78 *Excuſſio quando ceſſet contra extraneum.*
79 *Excuſſio facta ad inſtantiam vnius creditoris an proſit alijs.*
80 *Excuſſio an detur vbi plures poſſeſſores bonorum conueniuntur hypothecaria.*
81 *Statutum tollens excuſsionem an ſit odioſum.*
82 *Excuſsionis beneficium quotupliciter in iure conſideretur, & quomodo intelligatur Statutum remouens eum, nume. 83. 84. & 85.*
86 *Excuſſio quando dicatur ceſſare, & quando obſtare, & num 91. vſq; ad num 95.*
87 *Principalis quando prius ſit excutiendus, num. 88. & 89.*
90 *Compenſatio quando poſsit opponi.*
96 *Terræ communes, & infeudatæ quando comprehendatur ſub Statuto.*

a FIdeiubens] Quis dicatur proprie fideiuſſor notatum ſupra 1. volum. cap. 413. Ad petitionem, in hoc verbo, volum. 1. † Fideiuſsio non poteſt fieri inter abſentes de iure Communi, nec per epiſtolam, cum requiratur ſtipulatio, ita Bal. conſil. 180. num. 1. volum. 5. Vrſillus ad Affli. dec. 39. nom. 1. 1

b Vel obligatus pro alio ad fideiubendum] Siue voluntarie, ſiue ex neceſsitate ſit obligatus ad præſtandam hanc fideiuſsionem.

c Ex diſpoſitione iuris municipalis] Veluti ex diſpoſitione Statuti ſupra, cap. 44. Si quis in ſequenti, & c. 64. Mulier quæ habet, vol. 1.

d Vel ex contractu, vel quaſi] Quis ſit contractus, vel quaſi, late notatum ſupra c. 318. in alteoationibus, his verbis, volum. 1.

e Vel ex vltima voluntate] De qua ſupra c. 319. Si quis, cum ſeq.

f Vel aliter] Veluti in iudicijs, De iuditio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, de quibus late ſupra dict. c. 44. Si quis, & ſequenti.

g Teneatur ſe inſolidum] Quid releuet & obligatio inſolidatis, & hoc verbum inſolidum, not. Specul. tit. de empt.
2 & vend §. 1. Sciendum, num 58. ver. Hoc tamen nota. † Creditor habens plures debitores obligatos inſolidum, ſi receperit ſolutionem partis integræ vnius, & confiteatur ſe cōtentum pro parte illius, ſibi præiudicat, & debiti diuiſionem dicitur induxiſſe, ita not. Cotta in verbo, Creditor ha-
3 bens. † Idem ſi recipiat partem ſine reſeruatione ſolidi,
4 Ita Io. Arno. cant 81. † Fideiuſſores ſi adſunt duo inſolidum obligati, & debitor dederit vni eorum pecuniam ſoluendam creditori, ſi creditor contra eum qui habuit pecu-

niam

Digitized by Google

nilam agat, poterit repelli exceptione, quod prius conue-
niat eum, qui habuit pecuniam : ita Amanellus de Claris,
Sing. 227.

h Et omnia bona ſua] Per hoc conſtituitur hypotheca
5 in bonis. † Quo caſu ceſſat beneficium excuſſionis, ita not.
6 Anchar. iun. q. 32. num. 11. lib. 1. † Non ſic ſi tantum inſo-
lidum ſe obligaret, vt declarat Borg. dec. 31. nu. 22. & infra
dicetur, in verbo, Excuſſionis.

i Et tanquam principalem] † Principalis tamen dicitur
7 proprie ad quem negocium principaliter ſpectat, ita An-
8 char. iun. q. 45. num. 1. declarando, nu. 6. & 7. lib. 1. † Non
poterit tamen fideiuſſor in plus obligari, quam principalis,
ita Cremenſ. Sing. 42. Iaſ. l. Fideiuſſor, §. In fideiuſſorem,
nu. 6. ff. qui ſatiſd. cog. & acceptus in plus non tenet fideiuſ-
ſio eius, ita Soarez ſuis Communibus, in verbo, Fideiuſſor
9 in maiori. † Non etiam obligatur vltra caſum expreſſum,
10 ita not. Alex. conſ. 352. num. 2. † Fideiubens pro Sorte, an
poſſit conueniri pro pœna, quam debitor incurrit ex non
ſolutione facta in termino Statuto, diſtinguitur. Quod aut
promiſſio fuit facta ſimpliciter, & non tenetur, ſecus ſi fa-
cta in omnem caſum, ita diſtinguit Practic. in forma libelli
contra plures reos debendi, verſ. ſolutionem, num. 1. ad fin.
11 † Non tenetur tamen fideiuſſor de iudicio ſiſti ad augumé-
tum pœnæ prouenienɑ ex contumacia, vel negatione princi-
palis, ita Iaſ. l. fideiuſſor, § In fideiuſſorem, num. 15. ff. Qui
ſatiſd. cogan. Idem in §. Quadrupli, num. 9. Inſtit. de actio.
late notatum ſupra, cap. 45 Si quis, in verbo, de iudicio ſiſti.
12 Fideiuſſor non liberatur mutata obligatione ex conuentio-
ne cum principali debitore diſtinguendo, vt per Boſſ. tit. De
carcerat. Fideiuſſ. num. 63. citra conſenſum ipſius fideiuſſo-
ris, ita Viuius ſuis Communibus, libr. 2 opin. 110. Fideiuſſor
eius, declarando, vt per Vincentium Carocium, tract. Loca-
13 ti 3 par. verſ. Fideiuſſoribus, num 2 verſi. Declaratur. † An
autem liberetur mutato iudicio, declarat Vrſill. ad Affl. dec.
14 182. num. 3. cum ſequent. † Prorogato termino à credito-
re debitori, an fideiuſſor liberetur à fideiuſsione, diſtinguit
Practic. in forma libelli, contra plures reos debendi d. verſi.
Solutionem, num. 2. & 3. cum addit. Manſuerij, ibi in verbo,
Conſenſerit, not. Boer. ſuis cómentar. libro, des Couſtumes
de touraett. 1. art. 24. verbo, Parlans, verſi. 18. Didac in rela-
tione, 1. parte, in initio, num. 6 verſic. Quarto apparet, Boſſ.
15 ſua praxi tit. De carcerat. fideiuſſ numer. 56. † Et quod ex
prorogatione termini liberetur fideiuſſor, not. Anchar iun.
quæſt. 67. num. 3. lib. 1. late declarando, Vincent. Carocius
dict. tractat. Locati, & conduct. 3. par. uerſi. Fideiuſſoribus.
16 † Fideiuſſor regulariter poteſt vti omnibus exceptionibus,
& defenſionibus quæ competunt principali, Rom. ſing. 321.
Cremenſ. Sing. 22. Practic. in forma libelli reſponſionis rei
conuenti, verſi. Saluis exceptionibus, nu. 14. Brun iun. tract.
de ceſsion. bonorum, quæſt. 9. prin. num. 3. Vrſill. ad Afflict.
17 deciſi. 201. nu. 3. † Non tamen poteſt vti exceptione vſu-
rarum, quę competit principali, ita not. Caſſ ſuis Commen-
18 tar. rubr. 5. §. 2. ad finem eius. † Non etiam poteſt oppone-
re declinatoriam fori, quam poterat opponere principalis,
veluti ſi fuerit fideiuſſor Clerici, ita not. Roman. Singu. 633.
Guido Papa Singu. 449. verſi. Vtrum, Ioannes de Arnono,
19 problemate 79 Vrſillus ad Afflict. deciſ. 206. num. 1. † Non
etiam gaudet fideiuſſor priuilegio principalium, qui non
poſſunt conueniri, niſi in quantum facere poſſunt, ita not.
Ioannes de Arnono caut. 32. vbi dat Cautelam, Brun. iun. d.
tract. de ceſsione bonorum, 4. parte princ. quæſt. 25. num. 1.
20 3 & 4. † Reſtitutio autem in integrum quę competit prin-
cipali, an iuuet fideiuſſorem, vt poſsit ea vti, diſtinguit
Afflict. in Conſtit. regni, rubr. 40. De in integrum reſti. mi-
21 norum, num. 25. lib. 2. † Et quod non tranſeat ad fideiuſſo-
res, & in hoc dicitur beneficium perſonale, licet tranſeat ad
hæredes, & in hoc dicitur reale, not. Brun. iun. d. tract. Ceſſ.
bonorum 4 parte princ. quæſt. 6. numer. 10. declarando, &
ſignanter per Lancellot. tracta. Attentat. 2. parte capit de at-
22 tent. poſt inhibit. limit. 6. nume. 15. & 16. † Nec etiam re-
ſtitutio obtenta per minorem iuuat fideiuſſorem regulari-
ter, ita Duen. Regul. 330. fideiuſſori minoris, limitando, vt
per eum, Cuius contrarium tenet deciſio Peruſ. 27. nume. 4.
23 parte 1. † Non etiam prodeſt principali inhibitio facta
per Epiſcopum, ne aliquid innouetur contra fideiuſſorem,
ita Lancell. tract. de attentat. 1. parte princ. cap. 4. de atten-
24 tatis à tertio, num. 150. † Fideiuſſor vt euitet hanc inſoli-
ditatem, vt conueniatur, ſi ante principalem poteſt operari,
quod principalis debitor ſuſcipiat iudicium, vt in his termi
nis cautelam hanc notat Brun. iun. tracta. de ceſsion. bono.
25 parte 4. principali, quęſtio. 25. num. 5. † Obligatio fideiuſ-
ſoria corruit, vbi nó teneat obligatio principalis debitoris,
26 ita not. Iaſ. §. in perſonam, num. 42. Inſtit. de action. † Ta-
men in vno caſu non liberatur obligatio fideiuſſoris, etiam
quod obligatio principalis corruat quando conſtat de eni-
xa voluntate fideiuſſoris, quod voluerit ſe obligare, ita no-
tat deciſio Peruſina 27. num. 1. parte 1. & late notatum in ſi-
mili Statuto, in cap. 416 Si filiusfamilias, in verſi. & fideiuſ-
27 ſores in verbo, Non tamen, † idem eſt vt obligetur, licet
principalis non ſit obligatus, quando fideiuſſor permittit
vti principalia, vel propria bona obligat, vel pignori dat
cum iuramento, ita not. Anchar. iun. quæſt. 25. num. 7. cum
ſeq. libr. 1. Borg deciſi. 31. num. 20. 21. & 23. & num. 27. Hip-
pol. in Rubr. de fideiuſſ. num. 2. libr. 1. Diuerſorum, de Aſſi-
curat. Decian. conſil. 72. numer. 5. & ſequent. volum 2 Fran-
ciſcus Herculanus, tract. de caut. de nó offend. cap. 36 n. 11.
28 † Fideiuſſor non conuenitur, cum creditor fuerit negligens
erga Debitorem, ita Burſarus conſil. 224. num. 27. volum. 1.
29 † Fideiuſſor ſi conueniatur à creditore, qui liberauit reum
principalem, vel confideiuſſorem, poteſt repelli ratione
cedendarum actionum, Ita ſignanter Alciat. conſil. 761.
30 † Fideiuſſor ſoluens pro debitore principali, habet contra
eum regulariter actionem mandati, Duennas regul. 337 Fi-
31 deiuſſor ſoluens, declarando, vt per eum. † Fideiuſſor an-
tequam ſoluat creditori, quando & quibus caſibus poſsit
conuenire debitorem principalem, not. Caſſan. ſuis cómen-
tar. Rubr. 5. §. 2. nu. 26 verſic. Sed iterum. Inter quos ille ſit
obligatus in forma Camerali, ita Maſſa ſua praxi obligatio.
formæ cameralis. 3. parte principali, verſic. de perſona pe-
32 tenti. executionem, n. 5. † Inter alios poteſt conuenire prin-
cipalem debitorem, vbi ſit de proximo condemnandus, ita
Iohan. de Arnono Sing. 81.

k Obligare] † Si autem hoc non fuerit factum, ſed fi-
33 deiuſſerit ſimpliciter, non cenſetur per hoc facta obligatio,
ſecundum diſpoſitionem huius Statuti, ita argui poteſt ex
textu l. Emptori, la prima, in princ. iuncta l. Quod ſi nolit, §.
quia aſsidua, ff. de ædilit. edict. & ita iudicari audiui poſt
longam diſcuſsionem.

l Item] † Dictio hæc ſi apponatur ſine verbo principa-
34 li ſuppletur ex clauſula præcedenti, Ita Iaſ. §. æque, nu. 45.
35 cum addit. ibi Inſtit. de actio. † In dubio autem cenſetur
poſita ampliatiue, non repetitiue, ita Alex. conſ. 117. nu. 2.
circa finem, vol. 1 glo. Pariſ. §. 37. glo. 1. per totum, † Dictio
vlterius hæc, ſi apponatur orationi perfectæ inducit conti-
nuationem, ſi autem in ordinationibus diuerſis inducit ordi
nem non copulam, ita not. Gallia in conſuetud. Alexand. in
verbo, Item quia, num. 4. & 5.

m Beneficium excuſsionis] † Beneficium hoc excuſsionis
36 de iure communi eſt fauorabile, cum habeat æquitatem in
ſe, vt not. Alciat. conſi. 710. num. 3. Oſaſc. deciſio. 2. num. 21.
37 † Quod tamen ſit de apicibus iuris, notat poſt alios Oſaſc.
deciſio. 2. nu. 7. Tamen quod non ſit mere de apicibus iuris,
38 vt notat ibi numer 11. † Et quod per hoc omiſsio eius non
39 vitiet proceſſum ipſo iure, notat num. 8. † Quod tamen de
iure ff. erat incognitum, ita Burſat. conſi. 203. num. 6. volu. 2.
40 † Excuſsionis beneficium regulariter de iure communi có-
petit fideiuſſoribus omnibus, & tertijs poſſeſſoribus, ita not.
Practic. in forma reſponſionis rei in actione hypothecaria,
verſic. Exceptione, nume. 5. cum ſequent. declarando vt per
eum, cum addit. Manſuerij ibi, Iaſ. in §. Item ſi quis, il primo,
num. 68. cum ſequent. Inſtit. de actionibus, Antonius de Fa-
no tract. Pignorum, 8. parte princip. 1. membro, numer. 15.
cum ſeq. Mynſing. obſeruatio. 15. cent. 2. Marſi. Sing. 210. nu.
1. & 2. Ponit hanc regulam cum aliquibus declarationibus,
Socin. reg. 177. Excuſsio antequam latius Duennas reg. 335.
Fideiuſsio regulariter, ampliando, & limitando vt per eum,
Gabriel nouiſsime ſuis communibus, titu. de fideiuſſor. con-
41 cluſ. 1. † Ampliatur inter alia, vt habeat locum etiam in
Fideiuſsione in cauſa dotis, cũ tractetur de præiudicio ter-
tij, non autem de ordine iudicij tantum, ita not. Alciat. con-
ſil. 285. num 8. ad finem, & 9. Burſat conſil. 112. numer. 33.
42 volum. 1. † Ampliatur ſecundo, vt poſsit opponi, etiam
quod ei ſit renuntiatum ex communi & eadem opponitur
expenſis excipientis, etiam quod ordinis beneficium ceſſa-
ret, ita Burſat. conſ 112. num. 21. volum. 1. Inter alias au-
43 tem limitationes hæ traduntur paſsim per Scribétes. † Pri-
mo vt non procedat in fideiuſſore, qui iurauit in contractu
de ſoluendo pecuniam, vt notat Tiraq. in l. Si vnquam, in
procemio, num. 137. C. de reuocand. donatio. Soc. d. reg. 177.
Excuſsio, Limitat. 1. Duenn. d. reg. 335. Fideiuſſor, regula 6.
limitat. 20. Didac. Couarr. in 1. relat. §. quartus, num. 4. An-
char. iun. quæſt. 45. numer. 8. libr. 1. & quæſt. 32. numer. 12.
44 libr. eodem. † Secundo non habet locum in fideiuſſore obli-
gato ex inſtrumento guarentiato, ita notat Menoch. tracta.

adipiſcen.

Digitized by Google

45 adipiſcen. remed. 5. num. 144. Cum nec eo caſu habeat beneficium diuiſionis, not. Caſtr. in l. ſi dubitet. §. ita demum, 46 nume. 3. ff. de fideiuſſ. † Tertio ceſſat beneficium hoc fideiuſſori, qui negauit ſe fideiuſſorem, ita not. Duen. reg. 335. limit. 14. Idem Mantua ſing. 591. quando conuincitur de mendacio, idem tenet Mar. in tract. bannit. in verbo, Negantur, num 16. & in Rub. ff. de fideiuſſor. num. 379. cum ſequent. Limitando quatuor modis, num. 394 cum ſequent.
47 † Quarto non habet locum in cauſis, in quibus proceditur de bono, & æquo, ita Duennas d. reg. 335. limit. 3. Menoch.
48 tract. arbitr. lib 1. quæſt. 51. num. 9. † Vbi dicit hoc non habere locum in curia Mercatorum, vbi ſic proceditur, ita deciſ. Peruſ. 45. num. 12. parte 1. & deciſ. 64. numer 20. par. 2. licet contrarium teneat Alciat. conſ. 258. ad finem, de mente Bartoli ibi per eum allegati. † Silet quinto excuſſionis be-
49 neficium in caſibus, in quibus proceditur ſola veritate facti inſpecta, cum hæc exceptio ſit de apicibus iuris, ſecundum tradita per Dec. conſil. 27. column. penult. num. 8 Idem Fanus tracta. pignor. 8. parte principali, 1. Membro, nu. 28. declarando, vt per eum, num 31. verſic. Et ideo, Menoch. tract. arbitr. lib. 1. quæſt. 51. num. 6. vſque ad finem, Contrarium tenet Crauetta conſ. 263. per totum, veriorem hanc ſecundam dicit, Oſaſc. deciſ. 2. num. 10. verſic. Contrariam opinionem, quam & communem dicit deciſio Peruſina 45.
48 num. 8. Menoch. d. quæſt. 51. nume. 8. † Sexto principaliter ceſſat beneficium excuſſionis, quando debitor eſt notorie non ſoluendo, Ita Anchar. 317. num. 3. licet contrarium teneat conſ. 322. num. 1. circa finem, idem tenet Dec. conſ. 27. num. 8. verſic. 3. reſpondetur, Fanus d. 1. memb. nu. 28. Capitius deciſio. 54. vbi plura accumulat, numer. 2. Soc. d. regula 177. limit. 5. Duennas d. reg 335. limit. 17. Burſ. conſ.
49 48. num. 10. & 11. volum. 1. † Quæ limitatio procedit, dum tamen ſequatur ſententia declaratoria Iudicis ſuper notorietate, declarando, vt ibi per Duennam d. limit. 17. & de-
50 ciſio. Peruſ. 45. num. 11. & 15 parta 2 † quæ tamen non requiritur, quod fiat in ſcriptis, vt per Burſat. conſil. 203. nu. 7. vol. 2. Quando autem dicatur quis notorie nõ ſoluendo, diſcutit deciſ. Peruſ. 45. num. 16. & 17. parte 1. Menoch. tra-
51 cta. arbitr. lib 2. cent. 2. caſu 166. † Septimo ceſſat excuſſio quando fuit facta fideiuſſio animo nouandi, ita not. Alexã. conſ. 19 num. 30 ad finem, vol. 7. Duennas. d. reg. 335. limit.
52 5. Curt. ſen. conſ. 6. n. 3. vſque ad finem. † Octauo non procedit regula hæc quando in inſtrumento fideiuſſionis, vel obligationis adſit conſtitutum, ita not. Tiraq tract. conſtitut. ampliat. 1. num. 54. declarando, vt ibi per eum, nu. 61. 63. & 67. Idem Socin. d. regula 177. limit. 4. Duennas d. reg.
53 335. limit. 16. deciſio Peruſina 45. num. 14. parte 1. † Nono hæc regula limitatur non habere locum, quando agitur Saluiano interdicto, quod remedium eſt vtilius hypothecaria, ita not. Rol. à Valle conſ. 9. nu. 19. cum ſeq. vol. 1. Menoch.
54 tract. adipiſc. poſſeſſ. remed 3. num. 119. † Decimo remedium, & beneficium hoc excuſſionis non procedit, quando agitur, tam ex diſpoſitione iuris communis, quam ſtatutarij, vt liceat ingredi vigore pactorum exequutiuorum, etiã ſi agatur hypothecaria, vbi adſint talia pacta, ſecundum tradita per Capic. deciſ. 54 nume. 28. idem cauetur ſupra cap.
55 173. Pacta creditorum, verſic Et ſi illud, vol. 1. † Vndecimo hæc excuſſio non habet locum in fideiuſſore Principis, ita
56 Cotta ſuis memorab. in verbo, fideiuſſores Principũ. † Duodecimo non procedit in campſoribus, & mercatoribus fideiuſſoribus, vt not. Duen. d. reg. 335. limit. 3. Gabriel ſuis communibus, tit. de fideiuſſ. concluſ. 1. num. 88. Soarez ſuis communibus, in verbo, fideiuſſor, mercator, deciſ. Peruſ. 64 nu. 26. parte 2. Decimotertio non habet locum, ſi ſiat alienatio in tertium pendente lite contra debitorem, vt not. Gabr. d.
57 tit. de fideiuſſ. concluſ. 1. num. 45. † Decimoquarto ſilet hæc excuſſio, quando agitur hypothecaria contra nomen debitoris, vt tradit Dec. Peruſ. 45. num. 13. par. 2 idem Cummunia
58 in ritibus magnæ curiæ. cap. 26. num. 2 † Decimoquinto excuſſio contra alienantem bona ceſſat, vbi emptores ſciebãt fideicommiſſi ſubſtantiam ex communi, ita Burſ. conſil. 48.
59 num. 9. vol. 1. † Decimoſexto ceſſat excuſſio, vbi debitor nõ eſt, vel hæredem non habet, ſi tamen fiſcus ſit illius loco, contra eum ſit excuſſio, ita Burſ. conſ. 48. num. 12. volum. 1.
60 † Decimoſeptimo ceſſat beneficium excuſſionis, quãdo quis obligatur inſolidum, & principaliter, ita not. Ancha. tun. cj.
61 32. num. 11. lib. 1. † Limitando non procedere, vbi tantum inſolidum, non principaliter eſſet obligatus, quia tunc habet locum beneficium excuſſionis, & diuiſionis, Borgn. dec. 31. num. 22 Math VVeſemb. conſ. 10. numer. 17. cum ſeq. & num. 42. Rota Genuenſ. deciſ. 65. num 1. 2. & 3. deciſ. 66.
62 † Alias licet videre penes Soc. d. reg. 177. & Duennas d. reg.

63 335. † Excuſſio iſta qualiter ſit fienda, not. Pract. in forma libelli reſponſ. rei in actione hypothecaria, ver. Exceptione, n. 17 Iaſ. d. §. Item Si quis, in princ. n. 86 Inſti. de act. Vrſill.
64 ad Affl. deciſio. 318. num. 6. † Nec ſit de bonis extra territorium, vt not. Fanus d. 8. parte 1. membro, num. 42. cum ſeq. Alciat. conſil. 285. numer. 10. verſic. Nec minus, Socin. dict.
65 reg. 127. limitat. 8. declarando, vt ibi per eos. † Quando autem dicatur facta legitime, not. Burſat. conſi. 48. num. 13. volum. 1. Fienda eſt autem prius perſonarum, quam bono-
66 rum, vt not. Pract. d. verſic. Exceptione, num. 16. † In hac excuſſione autem an ſit citandus poſſeſſor rei obligatæ di-
67 ſtinguitur. † Quod aut mota eſt lis, & iudicium pendet contra poſſeſſorem in actione hypothecaria, & tũc eſt citandus, alias ſufficit eum, & alios prætendentes citare per proclama, ita not. Pract. d. verſ. Exceptione, num. 18. Idem not.
68 Iaſ. d. §. Item ſi quis, il primo, num. 18. † Ferenda eſt pariter ſententia Iudicis ſuper hac excuſſione, ita not. Pract. d. verſ. Exceptione, nu. 19. & 20. Iaſ. d. §. Item ſi quis, il primo, nu. 83. Inſtit. de actio. Fanus d. tract. pignor. 8 parte, 1. memb. nu. 11. verſic. Ita autem regula, vbi dicit hanc communem de mente Iaſonis, vt per eum, deciſio. Peruſ. 45. numer. 2.
69 parte 1. † An autem liceat appellare à ſententia lata ſuper excuſſione, notat Practic. d. verſi. Exceptione, num. 21. & 22.
70 Fanus d. 1. membro numer 39. verſicu. 4. quæritur. † Quæ tamen ſententia non requiritur in ſcriptis, ſi ſiat ſuper notorio, quod quis non ſit ſoluendo, ita Burſat conſi. 203. nu. 7.
71 volum. 2. † Et ſententia licet probet excuſſionem eſſe factam, non tamen probat, vt fideiuſſor grauetur; ita Burſat. d.
72 loco, nume. 11. † Excuſſio dicitur facta legitime, ſi detur terminus tertijs poſſeſſoribus ad probandum, quod adſint alia bona debitoris, & id non fuit probatum, not. Rolan. à
73 Valle conſi. 9. num. 30. uolum. 1. † Qualiter autem probetur, quod non adſint alia bona, notat Iaſ d. §. Item ſi quis, il
74 1. num. 51. Inſtitut. de actio † Pendente iudicio ſuper excuſſione, ſi ſuperueniat opulenta hæreditas debitori, an ceſſabit diſcuſſio, diſtinguit, an ante latam ſententiam ſuper excuſſione, vel poſt, Practic. dict. verſic. Exceptione, numer. 26. Et quod poſſit eam opponere fideiuſſor, notat Marſil. tracta. bannit. in verbo, Lis pendet, numer. 51. Si autem ſuperueniat iam lite intentata contra tertium poſſeſſorem, an poſſit opponi per tertium, quod non, not. Bart. vnam opinionem, tracta. de excuſſion num. 13. & Iacob. de Arena d. tracta. ſimili, numer. 23. Contrarium eorum omnium, notat Fanus d. primo membro, numer. 41. vbi tenet poſſe excipere.
75 † Exceptio excuſſionis quando ſit opponenda, diſtinguit Practic. d. uerſicu. Exceptione, num. 23. Latius Fan. d. primo membro, num. 34 cum ſeq. vbi dicit debere opponi ſpecifice, & in prima inſtantia. Alias quod opponi non poſſit in
76 cauſa appellationis. † Et debet opponi ante litis conteſtationem, cum ſit dilatoria, Ita not. Burſ. conſil. 48. numer. 14.
77 volum. 1. † Exceptione excuſſionis oppoſita ligatæ erunt manus Iudicis, vt non poſſit procedere ad vlteriora in cauſa, donec fuerit diſcuſſum ſuper excuſſione, not. Practic. dict.
78 uerſic. Exceptione, numer. 3. cum addit. ibi in litera A. † Excuſſio ceſſabit cõtra extraneum etiam in hypothecaria pro ea parte, qua debitor eſt ſoluendo, Ita not. Practic. d. ver. Exceptione, num. 32. † Et dicitur ſoluendo in ea parte bonorum, quæ poſſint debitor, etiam quod ſint litigioſa, vt ibi
79 per Practic. num. 31. † Excuſſio autem facta ad inſtantiam vnius creditoris, quod non proſit alijs, ſicut etiam excuſſio facta contra unum poſſeſſorem alicuius rei obligatæ, non nocet alijs poſſeſſoribus non citatis, nec generaliter, nec ſpecialiter, ita not. Practic. d. uer. Exceptione, num. 24. & 25. Contrarium autem tenet, ut noceat, & proſit alijs creditoribus, Iaſ. d. §. Item ſi quis, il primo, numer. 82. Fanus d. 8. parte principal, 1. membro, num. 38. Soc. d. reg. 177. Excuſſio, in
80 limitat. 11. † Plures poſſeſſores bonorum, conuenti hypothecaria nõ habent beneficium diuiſionis, prout nec fideiuſſores, Ita Pract. d. forma reſponſ. rei in hypothec. uerſ. Exceptione, nu. 27. & 28.

n Non habeat locum] † Statuti huius diſpoſitio uti con-
81 traria iuri communi, eſt odioſa, Ita Alciat. conſ. 710. nu. 3. Tanto magis, quia extabat antiquitus decretũ, quod prius excuteretur principalis debitor, antequam deueniretur ad fideiuſſorem. Ita audio cautum in conſtitutionibus antiquis editis anno 1346. 16. Nouembris, quibus paſſim renunciabatur in inſtrumentis tunc fiendis, quod quidem Decretum abolitum per hoc Statutũ, & nouas conſt. in proœmio,
82 ad finem, cum contrarietur huic diſpoſitioni. † Excuſſionis beneficium dupliciter in iure conſiderari poteſt. Altero ſcilicet modo reſpectu ordinis iudiciarij Altero uero reſpectu intereſſe partis, ut explicat Fan. d. trac. Pignor. 8. part. princ. 1. membr.

Digitized by Google

83 1. membro, n. 31. † Verum autem Statuti huius diſpoſitio re-
mouecat exceptionem excuſſionis quo ad vtrunque caput,
videretur dicendum, quod non, vt quanto minus ſit poſſibi-
le, lædat ius commune, vt in ſimili not. Fan. d. 1. memb. n. 31.
84 † Statuti pariter huius diſpoſitio videtur tantum habere
locum in proprio fideiuſſore, qui ſe inſolidum obligauit, &
principaliter, prout in principio huius Statuti cauetur. Se-
cus ſi ſit promiſſor indẽnitatis, prout in eo, qui dixit, prout
ſæpe contingit, in fideiuſſionibus, quæ oretenus fiunt, quod
ipſi ſoluent, vbi principalis debitor nõ ſoluat, quia tunc de-
bet prius conueniri principalis, etiam quod deficiat ſoluere
intermino limitato, & conuento, Ita Caſtr. conſ. 239. nu. 1.
& 2. volum. 1. Roma. conſi. 211. num. 2. & conſ. 241. num. 5.
ver. & ſi dicatur, Alex. conſi. 29 num. 3. volu. 7. Cott. in me-
morab. in verbo, fideiuſſor indemnitatis, Soc. d. reg. 177. Ex-
cuſsio, ampliat 2. Caſſ. ſuis comment. Rub. 11. §. 6. In textu
85 contra le tenens, ver. limit. nu. 16. † Quod procedit etiam
ſi fideiuſſor talis iuraſſet in eius cõtractu, niſi feciſſet ſe prin-
cipalem, Ita Oſale. deciſi. 2. num. 14. verſ. Ego Vero, Vrſil.
deciſi. 318. num. 1. & 2. Soarez ſuis communibus, in verbo,
86 Fideiuſſor indemnitatis. † Ceſſare pariter videtur hæc di-
ſpoſitio quando ageretur contra tertium poſſeſſorem, quia
non videtur poſſe de directo contra eum agi, niſi prius facta
excuſſione principalis debitoris, iuxta etiam diſpoſitionem
iuris, cum ſufficiat huc Statutum intelligi in fide iuſſore, ne
87 tanta correctio inducatur. † Quod autem de iure commu-
ni prius ſit debitor principalis, & ipſe executiendus, quam
tertius poſſeſſor, not. Alcia. conſi. 285. num. 8. Niſi in caſu
quo in contractu adeſſet hypotheca cum conſtituto, vt not.
Lanfr. Balb. ſuis communibus, cent. 1. concl. 83. Ita hanc di-
ſpoſitionem Statuti huius ſic interpretandam, not. Rom.
conſ. 211. colum. 2. num. 2. & Cæpol. caut. 31. Verum in pra-
xi contrarium ſeruatur. Et quod hæc diſpoſitio habeat lo-
cum etiam contra tertium poſſeſſorem, etiam non excuſſo
prius principali debitore, videtur facere arg. de fideiuſ. ad
bono. poſſeſ. iuxta gl. in Auth. Hoc ſi debitor, C. de pig. Prout
ita arguit Rom. conſil. 96. num. 6. circa finem. Et quod ſic
obſeruetur hoc Statutum, atteſtatur Alcia. conſi. 382. ver.
88 Fortius dico, † licet in eo caſu ipſe ibi teneat contrarium,
cum reus conuentus eſſet fideiuſſor forenſis, quo quidem ca-
89 ſu ceſſat diſpoſitio huius Statuti, vt infra dicetur. † Hæc
tamen concluſio non procederet contra tertium, etiam ſtan-
te praxi præallegata pro bonis ſitis extra territoriũ, ita Ale.
d. conſ. 382. num. 5. ver. Fortius, & conſ. 711. nu. 3. ſecundum
impreſſione Lugdu. & ſecundum Venetam ſunt conſ. 36. n. 3.
90 lib. 2. tomo 1. & conſ. 33. lib. 6. tomo 2. † Sublatum pari-
ter non eſt per hanc diſpoſitionem quin tertius poſſeſſor, &
fideiuſſor etiam poſſint opponere exceptionem compenſa-
tionis, quam poterat opponere principalis, ita not. Aleiat.
91 conſ. 285. nu. 8. ad fin. † Ceſſat etiam diſpoſitio huius Sta-
tuti remouentis excuſſionem, ſi cauſa ventiletur corã Prin-
cipe, & eius ſupremo conſilio, quia tunc non attenduntur
Statuta reſpicientia ordinaria litis Iudicum inferiorum, Ita
not. Guido Papa deciſi. 198. in fine Affl. deciſ. 361. num. 13.
corrupte tamen allegati per Aleiat. d. conſil. 285. numer. 5.
verſi. Nec etiam me mouet, Niſi obſtaret opinio ſupra al-
legata tenentium non habere locum excuſſionem, quando
proceditur ſola veritate facti inſpecta, quæ tamen reproba-
92 tur à communiori, vt ſupra notatum. † Silet tamen hæc
concluſio contra Principem, vel habentem cauſam ab eo,
quia non ligatur à Statutis inferiorum, nec ea cenſetur con-
firmaſſe contra ſe, Roman. conſi. 444. ad finem, Felyn. cap. 1.
num. 25. de conſtit. Socin. ſen. conſi. 302. num. 6. volum. 2. Ita
in his terminis Aleiat. conſi. 382. num. 2. & melius numer. 6.
verſi. aut ius non obſtat, idem notatum ſupra cap. 175. Statu-
93 ta ad finem. † Non videtur pariter ſublata excuſſio vbi fi-
deiuſſor, & correus inſolidum obligat, oſtendat, & probet
pecuniam ad alium correum perueniſſe, inſtans, quod eius
periculo, & expenſis contra eum agatur, Iuxta tradita per
Bart. in l. in duobus, §. vbi duo, quæſt. 7. num. 11. ff de duob.
reis. Idem not. in Auth. Hoc ita, quæſt. 2. principali, quæſt.
94 7. C. eod. tit. † Verum de hac declaratione hæſito multum
ſtante diſpoſitione clara huius Statuti, tollentis excuſſionẽ
non ſolum in correis, ſed etiam in fideiuſſoribus, corrobora-
tur hæc opinio, quia etiam ſi fideiuſſor, vel correus cõuentus
à creditore ei diceret, recurre ad principalem debitorem,
quia eſt paratus tibi ſoluere, tamen de iure ſtricto non tene-
tur obtemperare huic dicto, & allegationi fideiuſſoris, &
correi, prout in his terminis, notat. Alberic. tracta. Statut.
2. parte, quæſt. 103. Tanto minus vt agat Iudicialiter, debet
95 poſſe cogi. † Non videtur pariter procedere hæc diſpoſi-
tio, ſi principalis Debitor ſit ſimul conuentus cum fideiuſ-
ſore, quia tunc ipſe ſolus, non fideiuſſor venit condemnan-
dus, ſecundum tradita per Alciat. conſi. 710. nume. 3. Quod
eſt ſecundum impreſſionem Venetam, conſi. 36. nu. 5. verſi.
tertio, lib. 2. tomo. 1.

a Et Ducatu Mediolani] Quid veniat appellatione Duca-
tus, late notatum ſupra c. 130. Vbicunque, vol. 1. Vbi diſcuſ-
ſum, in verbo, De Comitatu.

b Et in alijs locis ſuppoſitis] Veniunt in his terræ Com-
munes, vt fuit notatum ſupra, cap. 153. Statuitur, ad finem,
96 volum. 1. & ſupra cap. 175. Statuta. † Et etiam terræ in-
feudatæ, quia licet ſint ſeparatæ, tamen dicuntur de Duca-
tu, & ſubiacent eius Statutis, vt not. Cephal. conſi. 169. nu. 6.
volum. 2.

De peremptorio ad audiendam ſententiam. Cap. CXC.

STatuitur, volens emanare peremptorium *a* principali, *b* vel eius Procuratori *c* abſenti, vel abſentibus, *d* qui ex forma Statutorum Mediolani poſſit in ciuitate, & Ducatu Mediolani conueniri, quod ipſo volente, tranſmittere peremptoriũ, vel eius Procuratores ad cauſas, iurante ſe ignorare *e* vbi moram trahant, peremptorie citandus, vel citandi, quod tunc, etiam eo caſu, ſufficiat tranſmittere ipſum peremptorium *f* ſecundum formam Statuti ſecundi, Rubricæ generalis de citationibus, & alijs &c. quod incipit. Quod quilibet Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, & ſeruata forma illius Statuti.

SVMMARIVM.

1 *Citatio perentoria intimanda eſt principali, & quando Procurator fieri poſſit, & ad domum habitationis, nu. 2. & 3.*

a PRincipa'i] † Principali enim perſonæ ſemper emanare
1 debet peremptorium, cum ſit grauis præiudicij, & hoc
tam de iure cõmuni, vt notat Soc. ſuo tract. de citationibus,
art. 17. nu. 31. ver. Aduerte tamen; quam ſtatuti, ſupra cap. 5.
Licet lis, verſ. Præſentanda principali.

b Vel eius Procuratori] † Quod habet locum ſolum quan-
2 do quis ſe abſentauit extra dominium relicta in totum ha-
bitatione, alias ſi intra dominium debet ibi citari per lite-
ras ſubſidiales, ſi ſit ſuper territorio alieno eiuſdem Princi-
pis, ita notatur ſupra cap. 3. Item quod, iuncto cap. 5. Licet
lis, circa finem.

c Abſenti] Nam tunc poteſt intimari modo quo cauetur,
d. c. 3. Item quod.

d Qui ex forma Statutorum] De quibus ſupra c. 3. Item
quod.

e Vbi moram trahant] Tranſmittendo illud etiam per li-
teras ſubſidiales, vt cauetur d. c. 5. Licet lis, circa finem.

f Secundum formam Statutorum] † Ad domum ſcilicet
3 habitationis, ſic etiam ſit de iure data ignorantia, ita Soc. d.
tract. Citat. art. 17. nu. 31. verſ. Et aduerte.

De inſtantia cauſæ literarum Ducalium. Cap. CXCI.

a INſtantia cauſæ *b* literarum Ducalium incipiat *c* à die *d* legitimæ *e* præſentationis ipſarum literarum Ducalium coram ordinario, delegato, vel ſubdelegato, & deinde ſequantur *f* termini limitati ex forma Statutorum.

SVMMARIVM.

1 *A die dictiones hæ quomodo intelligantur, & num. 2.*

3 *Tempus data, vel præſentationis quando ſit attendendum, & num. 4.*

a INſtantia] Quæ ſit inſtantia, notatum late ſupra cap. 21.
Termini.

b Literarum Ducalium] Quæ quotidie impetrantur,
cum clauſulis ſummarijs, vt notatum ſupra cap. 25. Cauſæ,
volum. 1.

c A Die] † Dictio hæc ſtat ſtat excluſiue, ita Alexand.
1 conſil. 114. colum. 1. ad fin. volum. 5. glo. Pariſ. § 44. nume. 6.
2 Tiraq. tracta. retract. lignag. § 1. glo. 11. num 41. † Quo ſit,
vt inſtantia cœpta aliquo die menſis, ſi duret per menſem
comprehendat totum diem illum menſis ſequentis, etiam
quod ſit dierum 31. ita Alex. dict. conſ. 114. col. 3. num. 11.
volum. 5.

d Legitime] Vocatis vocandis.

e Præ-

e Præſentationis] † Non igitur incipit à die datæ, quod
3 idem de iure communi not. Caſt. conſi. 303. num. 2. volum. 1.
4 Peruſ. cap. ſuper eo, il ſecundo, numer. 6. De appellatio. in
6. Declarando, vt per Marantam ſuo Spec. 5. parte principa-
li, num. 17.
f Termini limitati ex forma Statutorum] De quibus ſu-
pra c. 21. Termini cum ſeq. vol. 1.

De relationibus faciendis per ſeruitores. Cap. CXCII.

RElationes faciendæ per ſeruitores, tam de citationibus, quam aliter, etiam de peremptorijs, fieri poſſint, & valeant *a* infra dies quinque poſt terminum comparendi, vbi adſit terminus, vel oſtendi ad cauſam, quæ tamen relationes poſſint, & valeant poni ante, vel in termino comparendi, vel aliud faciendi. Relationes vero eorum, quæ non habebunt terminum comparendi, nec aliud faciendi, coram Iudice, fiant infra triduum, reſpectu eorum, quæ fiunt in ciuitate, vel intra corpora ſanctorũ Mediolani, & infra quinq; dies, reſpectu eorum, quæ fiunt in Ducatu Mediolani, vel in terris ſuppoſitis.

a INfra dies quinque] Ad inſtantiam autem citati, ſeu contra quem fit citatio, ſeu præceptum tranſmittitur, poteſt fieri intra menſes ſex, vt cauetur infra cap. 209. Relationes.

De vigilijs beatæ Virginis Mariæ. Cap. CXCIII.

IN vigilijs beatæ Virginis Mariæ *a* ius non reddatur, non habito reſpectu ad numerum dierum appoſitum in Statuto de ferijs.

a IVs non reddatur] Ita cauetur in rotulo, quod fit ſingulo biennio dierum vtilium in Statuto de ferijs, ſupra c. 110. Ad hoc, vol. 1.

De publicatione teſtium in cauſis ſummarijs. Cap. CXCIIII.

TEſtes, & proceſſus recipiendi, & faciendi *a* in cauſis ſummarijs, *b* ipſo iure, *c* ſint publicati finitis dilationibus datis, vel pro datis habitis, *d* ex forma Statutorũ, *e* vel à Iudice datis, vel abbreuiatis.

a IN cauſa ſummarijs] De quibus cauetur ſupra in cap. 25. Cauſæ, vbi late diſcuſſum, vol. 1.
b Ipſo iure] Abſque ſcilicet Iudicis ſententia. Ita hoc verbum importat, vt late notatum ſupra cap. 1. in verbo, Ipſo facto, in 1. vol.
c Sint publicati] Publicatio vtrum ſit neceſſaria in cauſis ſummarijs, & in alijs, late notatum in cap. 22. Termini, in verbo, Ipſo iure publicata, volum. 1.
d Ex forma Statutorum] Vt cauetur dict. cap. 25. Cauſæ, volum. 1.
e Vel à Iudice datis, vel abbreuiatis] Iuata diſpoſitionem cap. 26. Poſſit, vbi late diſcuſſum, volum. 1.

De pœna negantis propriam ſcripturam. Cap. CXCV.

a SI quis *b* in iudicio *c* interrogatus, *d* an ſcripſerit, vel ſubſcripſerit, *e* vel ſcribi, vel ſubſcribi fecerit *f* aliquam ſcripturam, *g* & negauerit, *h* & contrarium probatum, *i* vel oſtenſum fuerit, *k* ipſo iure *l* cadat in pœnam dupli *m* quantitatis, *n* vel æſtimationis rei, *o* vel iuris, in dicta ſcriptura comprehenſi, *p* ſub pœna Iudici, qui prædicta non obſeruauerit librarũ vigintiquinque Imperialium, quæ pœna *q* in totum applicetur parti, contra quam negata fuerit dicta ſcriptura. Et vbi interrogatus *r* ad terminum ſtatutum per Iudicem non *ſ* reſponderit clare, *t* habeatur ipſo iure, *u* pro confeſſo in eo, quod erit in maius præiudicium non reſpondentis, vel obſcure reſpondentis. Idem habeat locum, *x* vt habeatur pro confeſſo, & pronuntiato, vt ſupra *aa* in alijs interrogationibus, *bb* in quibus, de iure interrogatus *cc* reſpondere tenetur, *dd* niſi aliter reperiatur prouiſum per Statuta; vel Decreta.

SVMMARIVM.

1 *Negans extraiudicialiter ſcripturam an puniatur, & numer. 2. 3. & 4.*
5 *Quid ſi partem negauerit.*
6 *Quid in negante propriam ſcripturam, in qua confeſſus fuerit recepiſſe certam ſummam. num. 7.*
8 *Quid vbi negantem pœniteat, & num. 9.*
10 *Negans propriam ſcripturam an poſſit compelli ad ſcribendum.*
11 *Negans ſcripturam, & deinde cum iuramento affirmans an mittet pœnam.*
12 *Clauſula ipſo iure, an requirat ſententiam declaratoriam facti, & num. 13.*
14 *Pœna negantis propriam ſcripturam, quæ ſit.*
15 *Negans contractum ſi conuincatur, quam pœnam ſuſtineat, & num. 16.*
17 *Pœna negantis quando ceſſet, vſq; ad num. 20.*
21 *Pœna negantis cui applicetur.*
22 *Clauſula habeatur ipſo iure cuius ſit virtutis, & num. 23.*
24 *Confeſſus an habendus ſit quilibet non reſpondens.*
25 *Confeſſio facta cui præiudicet, vſq; ad nu 29.*
30 *Clauſula habeatur pro confeſſo quomodo ſit intelligenda.*
31 *Facta confeſſio quomodo poſſit tolli, & nu 32.*

a SI quis] Hoc verbum comprehendit tam maſculum, quam fœminam, cum ſit de materia vtrique ſexui congruenti, vt cauetur ſupra cap. 126. In Ciuitate, vbi late notatum, volum. 1.
b In iudicio] † Secus ſi extraiudicialiter negauerit in-
1 terrogatus, quia tũc ceſſat diſpoſitio huius Statuti, & Auth. Contra qui propriam, C. de non nume. pecu. quæ idem diſponit.
c Interrogatus] Nam interrogatio hæc poteſt fieri, vt ſupra cauetur c. 75 Interrogatus in ſcriptis.
d Alia manu factam] † Idem de iure communi, not. Cotta
2 ſuis memorab. in verbo, Subſcripta, verſi. Et ideo.
e Vel ſcribi, vel ſubſcribi fecerit] Qui enim per aliũ facit, per ſe ipſum facere videtur, iuribus vulgaribus.
f Aliquam ſcripturam] † Priuatam ſcilicet non publi-
3 cam, quod idem de iure communi, vt not. Bald. d. Auth. Cõ-
4 tra qui propriam, num. 4. C. de non nume. pecu. † Diſpoſitio huius Statuti vtrum procedat tam in ſcriptura confecta ad probationem, quam etiam ad obligationem, notat diſcurrendo Caſtrenſ. d. Auth. Contra qui propriam, num. 8, C. de non nume. pecu.
g Et negauerit] † Quid ſi partem negauerit, pro parte ne-
5 gata condemnatur, ita not. Affl. in conſtit. regni, Rubr. 65. de
6 pœna negantis, num. 4. ad fin. volum. 1. † Negans propriam ſcripturam, in qua fuerit confeſſus quis ſe recepiſſe certam pecuniæ ſummam, an habeat beneficium datum à ſtatuto ſupra cap. 50. Si confeſſus, 1. volum. Quod teneatur iurare, vt
8 ibi, † quod ſic propter eius mendacium, cum etiam habeat beneficium de non numerata pecunia, vt not. Gabr. ſuis cõmunibus tit. de acqui. poſſeſſ. conclu. 5. num. 11. Contrarium tamen determinat in pœna inducenda Bald. d. Auth. contra
8 qui propriam, num. 6. C. de non nume. pecun. † Poſt negationem antequam quis conuincatur de mendacio, & contrarium probetur, ſi negans fateatur, quod euitet pœnam hanc, notat Caſtr. d. Auth. contra qui propriam, nume. 3 diſputat Boer. in ſuis commentar. ad conſuetud. Rubr. 2. §. 22. in ver-
9 bo, Item & ſi. † Et quod euitet hanc pœnam, notat Tiraq. tract retract conuent. § 1. glo. 5. num. 2. Aſin. ſua praxi iud. § 19 cap. 10. nu. 1. cum ſeq.
h Et contrarium probatum fuerit] Per teſtes, vel inſtrumẽ-
10 ta, cum hic non diſtinguat qualitatem probationis. † Negans autem propriam ſcripturam, poteſt cogi ad ſcribendũ, vt fiat comparatio literarum, ita not. Marl. ſuo tract. bannit. in verbo, Negantur, nu. 13.
i Vel oſtenſum fuerit] † Intellige per veras probationes.
11 Non autem haberet locum hæc pœna, ſi poſt negationem factam ſcribens, vel ſubſcribens, ad dilationem iuramenti confiteretur, vel haberetur pro confitente, per iuramentum habitum pro relato, quia tunc non incurreretur per negantem pœna, prout nec incurritur in caſu d. Auth. contra qui propriam, C. de non nume. pecu. Ita cauetur in l. Eum qui, in prin. ff. de iureiur. facit vlterius quia cũ non dicitur propria, & legitima probatio, quæ fit mentio iuramenti, vt notatum late ſupra cap. 43. In caſibus in verbo, Habentur pro legitima probatione.

k Ipſo

Digitized by Google

k Ipſo iure] †Requiritur tamen ſententia declaratoria ſu-
12 per facto, licet non requiratur condemnatoria, vt late no-
13 tatum ſupra cap. 1. in verbo, ipſo facto. † Et ſic ex hoc ceſ-
ſat diſputatio, & diſtinctio notata per Caſtr. d. Auth. con-
tra qui propriam, num. 9. Vtrum requiratur in hoc iudicio
libellus, de quo etiam per Afflict. in conſtit. regni, Rube. 65.
de pęna negantis, num. 3. lib. 1.
l Cadat in pœnam dupli] † Idem de iure communi ca-
14 uetur d. Auth. contra qui propriam, C. de non nume. pecu.
Idem notat Marſil. tract. bannit. in verbo, Negantur, nu. 12.
15 †Negans etiam contractum fuiſſe factum, ſi conuincatur de
veritate in odium ipſius præſumitur ſolennitas extrinſeca
interueniſſe, quæ alias non præſumeretur, ita Marſil. tract.
16 bannit. in verbo, Negantur numer. 54. † Non euitat pœnam
hanc, ſi negans poſt negationem, & contrariam probatio-
nem, vbi ſit conuictus de mendacio, velit probare ſolutio-
nem illius ſcripturæ, niſi ad extinctionem partis illius pœ-
næ, ſimpli ſcilicet quod continetur in duplo, ita not. gloſſa
& ſcribentes d. Authét. contra qui propriam, vbi præcipue
17 Caſtr. num. 5. C. de non nume. pecun. † Ceſſat tamen hæc
pœna in negante quando libellus per partem porrectus, vel
non ſit ſolennis, ita not. Cotta ſuis memorab. in verbo, Men
dax, verſic. Hoc dictum, idem not. Afflict. in conſtit. regni, d.
Rubr. 65. de pœna negantis, numer. 3. verſic. ſecundo fallit,
18 libr. 1. †Secundo limitatur iſta concluſio, vt non procedat
ſi abſit dolus in negante, ita Affl. d. Rubr. 65. num. 2. verſic.
19 Hoc verum, † Tertio limitatur, vbi negatio procedat ex
errore iuſto, ita Affl. dicto loco, num. 3. verſic. Tertio fallit.
20 † Poſſet forte & quarto limitari non procedere diſpoſitio-
nem, & pœnam huius Statuti, quando tractatur de ſcriptu-
ra infra biēnium facta in caſibus, in quibus competeret reo
conuento exceptio non numeratæ pecuniæ, niſi etiam con-
uinceretur de manutentione, ſecundum Bald. d. Auth. con-
tra qui propriam, num. 6. C. de non nume. pecun.
m Quantitatis] vbi ſcilicet ſcriptura conſiſtat in quanti-
tate.
n Vel æſtimationis rei] Vbi conſiſtat in ſpecie vel iure.
o Vel iuris] Vbi tractatur de iure.
p Sub pœna iudici] In hoc ampliatur diſpoſitio iuris, ex
quo non imponitur pęna Iudici aliquo.
q In totum applicetur parti] †Si applicaretur fiſco, ſi tran
21 ſactum fuerit inter actorem, & reum ante litem conteſtatā
euitatur pœna, alias non, vt not. Afflict. in conſtitut. regni,
Rub. 65. de pœna negantis, num 7. lib. 1.
r Ad terminū Statutum per Iudicem] Terminus is ſemel
Statutus & datus, an poſſit per eundem Iudicem prorogari,
late diſcuſſum ſupra cap. 83. Quælibet, in verbo, ad termi-
num, volum. 1.
ſ Reſponderit clare] Quando dicatur clare reſponſum, &
quomodo, late diſcuſſum ſupra cap. 76. Teneatur quilibet,
in verbo, Clare, vol. 1.
t Habeatur ipſo iure] † Stantibus his verbis videtur non
22 requiri aliquam interlocutoriam Iudicis, ita not. Caſtrenſ.
d. Auth. contra qui propriam, ad fin. Marſ. ſua praxi crim.
§. Aggredior, num. 106. Tiraq. l. Si vnquam, in verbo, Reuer
23 tatur, num. 143. cum ſequ. C. de reuoc. donat. † Secus vbi
non adeſſent hæc verba, quia requireretur Iudicis pronun-
tiatio, ita Bar. d. l. eius qui delatorem, in princ. num. 2. ff. de
iure fiſci, Bald. l. 1. num. 34. C. de confeſſ. & in l. conſtit. num.
3. C. de pęna iudic. qui male iudicauit, idem Bald. in feud.
tit. Si de feu. fuerit contentio. §. Vaſallus feudum, num. 2.
Capic. deciſ. 120. nu. 24 Curt. in l. 2. §. Quod obſeruari, nu.
61. C. de iuram. propter calumn. & late notatum ſupra ca.
1. in verbo, Ipſo facto, volum. 1.
u Pro confeſſo] †De iure cōmuni non ſemper non reſpon-
24 dens habetur pro confeſſo, vt not. Curt. declarando d. l. 2. §.
25 Quod obſeruari, nu. 71. & 72. C. de non nume. pecun. † Hæc
confeſſio ficta non præiudicat in alijs cauſis, vt not. Bart. in
d. l. Eius qui delatorem, num. 5. ad finem principij. ff. de iure
26 fiſci, cum addit. ibi. † Non præiudicat etiam alijs perſonis,
vt not. Bar. d. l. eius qui delatorem, in princ. nu. 1. ff. de iure
fiſci, cum addit. ibi, Roman. conſ. 329. col. 2. num. 10. verſic.
27 Eſt enim hoc. † Non etiam nocet eius hæredi, in cuius præ-
iudicium ſit habitus pro confeſſo, ſi ipſe principalis moria
tur ante ſententiam latam, Bar. d. l. Eum qui delatorem, in
princ. num. 1. cum addit. ibi. ff. de iure fiſci, Idem not. Caſtr.
l. 2. §. Quod ſi actor, nume. 2. C. de iuram. propter calumn.
28 Marſ. ſing. 625. num. 1. † Non habebitur pariter pro con-
feſſo in præiudicium non reſpondentis, vbi actio intentata
ſit nulla, ita not. Marſil. Singu. 625. num. 2. de mente Baldi,
29 & Oriani ibi per eum allegat. † Pro confeſſato etiam non
habebitur, vbi qualitas cauſæ hoc non patiatur, ita not.
Curt. d. l. 2. §. Quod ſi actor, num. 75. cum ſeq. C. de iur. pro
pter calumn. Plot. conſ. 52. num. 29.
x Vt habeatur pro confeſſo, & pronuntiatio vt ſupra] Niſi
adeſſet hæc clauſula, vt ſupra, quæ refertur iuxta præcedē-
tia ſcilicet, ipſo iure, requireretur Iudicis interlocutoria
30 per Sententiam, vt ſupra notatum. †Pronuntiatio hęc debet
fieri, vel haberi pro facta ad maius præiudicium contuma-
cis, ſecundum tradita per Bar. in l. conſilio. §. ſi. ad finem. ff.
de Curat. furioſ. idem Bar. l. Quamdiu, la 5. numero 5. ff. de
acq. hæred. Fely. cap. Nonne, col. 3. verſ. Tertio fallit num. 9.
de præſumpt. Fallit tamen in caſu de quo ſupra cap. 76. Te-
neatur quilibet, vbi habetur pro non volente vti, cum ibi
tractetur de pœna corporali incurrenda, vt ibi notatum in
31 verbo, Alioquin habeatur, quod non velit vti. † Contra
hanc pronuntiationem factam vel habitam pro facta pote-
rit probari contrarium, vt late notatum ſupra cap. 83. Qui-
32 libet, in verbo, Ipſas poſitiones pronuntiare, volu. 1. † Sena-
tus etiam quotidie admittit de nouo contumacem ad re-
ſpondendum contra hanc fictam confeſſionem re integra
exiſtente, refectis tamē expenſis contumaciæ ex forma Can
cellariæ. Vidi etiam ſemel diſpenſatum in publica audien-
tia, quod quis etiam re non integra admitteretur ad reſpon-
dendum verum poſſideret quædam bona, cum iam pars ob-
tinuiſſet pręceptum ingrediendi ex pronuntia facta ſuper
contumacia, attamen aliqua dubia reſultabant ex actitatis
in illo iudicio, & proceſſu contra interrogantem.
aa In alijs interrogationibus] De quibus ſupra cap. 78. In-
terrogatus, cum c. ſeq.
bb In quibus de iure] Tam de iure communi, quam ſtatuta-
rio, & conſuetudinario, vt late notatum ſupra c. 44. Si quis,
in verbo, De Iure.
cc Reſpondere tenetur] Sunt enim caſus aliqui, in quibus
interrogationibus quis reſpondere non tenetur, vt notatum
infra c. 208. Ad declarationem, vbi notatum.
dd Niſi aliter reperiatur prouiſum per ſtatuta] Prout ſupra
reperitur cautum in non reſpondente, verum quis velit vti
inſtrumento, vel teſtibus, & ſupra cap. 76. Teneatur quili-
bet, volum. 1. quia habetur pro nolente vti. Ratio ibi no-
tatur, Ex quo tractatur ibi de pœna corporali, vt ſupra no-
tatum.

De appellatione ab interlocutoria. Cap. CXCVI.

a APpellans b à mera c interloquutoria, d à qua de iu-
re, e vel ex forma Statutorum Communis Mediola-
ni poſſit appellari, f teneatur infra quatuor dies g proxi-
me ſequuturos, poſt ipſam interloquutoriam, h ipſam ap-
pellationem interponere, i & infra duos dies vtiles proxi-
me ſequuturos k poſt ipſos quatuor dies, teneatur ipſam
appellationem l committi facere partium m confidenti,
vel vnius in contumaciam alterius, n per aliquem Iuſdi-
centem o videndam, p & decidendam q infra dies vigin-
ti, r à die commiſſionis excluſiue, ſ facto prius depoſito,
ante ipſam commiſſionem de libris ſex Imperialium t pe-
nes campſorem, u quę cedant lucro aduerſarij, x in caſu,
quo appellans ſuccubuerit in cauſa dictæ appellationis, &
vbi prędicta non obſeruauerit, appellās, aa intelligatur re-
nunciaſſe dictę appellationi, & vbi dicta interloquutoria la-
ta fuerit in aliqua cauſa, bb inſtantia ipſius cauſæ, & tem-
pora probatoria, ſtent in ſuſpenſo.

SVMMARIVM.

1 *Appellans ab interlocutoria, quando & quibus caſibus eximatur à iuriſdictione Iudicis à quo, vſq; ad num. 8.*
9 *Appellans ſimpliciter, an poſſit deinde nullitatum dicere.*
10 *Merum quid dicatur.*
11 *Interlocutoria mera qualiter differat ab habente vim diffinitiuæ, & num. 12.*
13 *Appellatio interpoſita à proceſſu Iudicis recuſati, an conſideretur, vti ab interlocutoria, vel nè.*
14 *Nullitas intra quod tempus dici poſſit, num. 15. & 16.*
17 *Tempus interponendæ appellationis quando currere incipiat, & num. 18.*
19 *Interlocutoria ſententia alia eſt expreſſa alia vero tacita, quales autem ſint, vbi diſcutitur.*
20 *Appellatio à grauamine tacito, quando poſſit interponi, & numer. 21.*
22 *Grauamen illatum per ſententiam interlocutoriam, an poſſit tolli, in iudicio appellationis à ſententia diffinitiua, vbi non fuerit appellatum ab interlocutoria, & num. 23.*

24 *Appel-*

Digitized by Google

24 Appellatio vbi non fuerit admiſſa, an remaneat deſerta, ſi non fuerit appellatum à reiectione.
25 Appellatio ab interlocutoria quomodo differat ab appellatione à diffinitiua, vſq; ad nu. 45.
46 Poſt dictio quid ſignificet.
47 Terminus ad appellandum ſi fuerit plurium dierum, & in principio termini fuerit appellati, an currat ad committendum cauſſam.
48 Terminus ad committi faciendum cauſam appellationir quando nõ currat.
49 Appellatio ab interlocutoria, an remaneat totum negotium à primo Iudice.
50 Appellationi tacite, & expreſſe quis poteſt renunciare.
51 Iudex appellationis an poſſit remittere appellatum iniuſte ad Iudicem primum, qui abdicauerit à ſe iuriſdictionem.
52 Appellatus an poſſit petere quod Iudex appellationis omiſſio articula cognoſcat de principali cauſſa, vſq; ad nu. 55.
56 Cauſſa appellationis ab interlocutoria, quando poſſit in principali negotio cognoſci, vſq; ad num. 59.
60 Libellus an requiratur in appellatione ab interlocutoria.
61 Cauſſa interlocutoriæ ſuæ quibus actis terminetur.
62 Succumbere quando quis dicatur in cauſſa.
63 Appellatio ab interlocutoria, non admittenda tenet admiſſa.

a A Ppellans] † Appellans rite & recte ab interloqu-
1 toria eximitur à iuriſdictione Iudicis à quo, ita quod
non valet dein ſententia lata per Iudicem à quo, nec confir-
matur per deſertionem appellationis illius ex poſt, ſecus ſi
ante eam deſerat, ita Matheſil. Sing. 29. nume. 1. & 2. decla-
2 rando, vt per eum, in addit. † Quod tamen, vbi Iudex à quo
dederit Apoſtolos appellanti, ſecus ſi eos non dederit: quia
non erunt ligatæ manus Iudicis à quo, quin poſſit proce-
dere in appellatione conceſſa à diffinitiua ſemper erunt li-
gatæ manus Iudicis à quo, quod nõ poſſit procedere, ita no-
tat Practic. in forma appellationis ab interlocutoria, verſic.
Cauſis, num. 5. Oſaſc. deciſio. 131. num. 10. Michael Graſſus
ſuis Communibus, libro 2. verbo, Appellatio, quæſt. 8. Lan-
cello. tract. Attentat. 2. parte princip. cap. 17. de attentat.
Appellat. penden. limit. 1. nume. 66. & 67. ampliando eam
concluſionem decem modis, vt ibi per eum numeris ſequẽ-
tibus, vſque ad num. 81. Limitando tamen decem modis, vt
3 per eum, num. 81. vſque ad finem. † Inter alias autem li-
mitationes, etiam ea afferunt per aliquos, vt non habeat lo-
cum, ſi Iudex à quo tollit grauamen per eum illatum, quod
poteſt fieri, cum interlocutoria poſſit regulariter per eun-
dem Iudicem reuocari, iuxta l. quod iuſſit, ff. de re iudic. &
notatum ſupra late, cap. 149. Si quis dicere, in 1. volum. Ita
not. Lanfranc. Balb. ſuis Communib. cent. 5. concluſ. 459. de-
clarando, vt ibi per eum, niſi ſit inhibitum ei per Iudicem
4 ad quem. † Sed quando Iudex à quo detulit appellationi,
quod non poſſit recuperare cauſam, etiam quod grauamen
recuperaret, not. Paril. conſi. 106. num. 25. volum. 4. Lancell.
tract. Attentat. 2. parte princ. cap. 12. de attentat. appell.
5 penden. limit. 1. nume. 68. † Poteſt vlterius procedere Iu-
dex à quo etiam pendente appellatione, vel grauamine ni-
hilominus ad alia in iudicio facienda non citato appellan-
6 te, ita Ant. Trigona, Sing. 13. numer. 1. † Tollitur autem vt
Iudex à quo non poſſit procedere in cauſa principali, etiam
ſi Apoſtolos non dederit, ſi requiſitus eos dare noluerit, ita
not. Lanfran. Balb. ſuis Communib. cent. 5. concluſ. 448. idẽ
Lancell. tract. de attentat. 2. part. cap. 12. de attentat. appell.
7 penden. limit. 1. num. 60. † Et ideo antequam dederit Apo-
ſtolos, Iudex à quo appellatio ab interlocutoria nõ ſuſpen-
dit iudicatũ, niſi accedat Iudicis ad quem inhibitio, ita Lan-
cellot. tract. attent. 2. parte, cap. 12. de attent. appell. penden.
8 limit. 1. num. 1. † Qua etiam facta, ſi ſit dubium, an dicta
appellatio, ſi ſit rite interpoſita, tunc etiam inhibitio non
tenet, nec impedit Iudicem à quo, ſi autem ſit certum, cau-
ſam deuolutam eſſe ad iudicem ad quem, ſed tamen dubita-
tur, vtrum cauſa expreſſa ſit vera, vel ne, tunc etiam non te-
net inhibitio, niſi ſit cœptum agi coram Iudice ad quẽ per
tranſmiſſam citationem, ita not. Orian. d. c. Quoniam con-
tra, cap. 10. de interlocut. nu. 77. verſ. Primum, de probatio.
9 † Appellans ab interlocutoria ſimpliciter non poteſt dein
dicere de nullitate corã ipſo iudice appellationis, ita Guid.
Pap. Sing. 382. verſ. Appellans à ſimplici, & Sing. 614. verſ.
Appellans à ſimplici.

b A mera] † Merum dicitur abſtractum ab omni ſubſtantia
10 entis, ita not. Alexan. in l. 5. in princ. nu. 5. ff. de verb. oblig.
late Marſil. tractat. bannit. in verbo, Sententia, num. 23. cum
11 tribus ſeq. † Quæ autem dicatur mera interlocutoria, &
quomodo dignoſcatur ab interlocutoria habente vim diffi-
nitiuæ, & qualiter differant inter ſe, not. Dec. cap. cum ceſ-
ſante, num. 13. de appell. Marſil. d. verb. Sententia, num. 21.
Qui autem effectus reſultent ab hac diſtinctione, notatum
late ſupra, cap. 41. Commiſſio interlocutoriæ, vbi late, vo-
lumine primo.

c Interlocutoria] † Statuti huius diſpoſitio videtur pro-
12 cedere, & habere locum non ſolum in appellatione à mera
interlocutoria, ſed etiam in appellatione, & ab interlocu-
toria habente vim diffinitiuæ, veluti in pronuntia de exe-
quendo inſtrumentum, & alijs notatis ſupra, cap. 41. com-
miſſio interlocutoriæ. Quæ opinio ſuadetur ex eo, quod
de his interlocutorijs habentibus vim diffinitiuæ nullum
Statutum loquitur, nec ſuper eis aliquid diſponitur; Nam
Statutum ſupra, 1. vol. capit. 131. Lata ſententia, cum ſeq.
loquitur de appellationibus à diffinitiuis; Statutum autem
139. Item quod omnes, ad finem d. 1. volum. declarat Statu-
ta præcedentia non habere locum in appellationibus ab in-
terlocutorijs, niſi quo ad tempus quatuor dierum ad appel-
landum; propterea cenſendum videtur in his interlocuto-
rijs ſeruandam praxim huius Statuti, quo ad modum pro-
cedendi. Quæ opinio confirmatur ex notatis per Anchar.
conſ. 342. num. 2. vt ibi per eum. Verum contra conſil. An-
char. faciunt tradita per Rom. conſil. 41. in princ. Dec. cap.
vt debitus, col. 8. verſic. Septimo quæritur, de appellatio-
nib. Maranta ſuo Specul. 6. par. 2. actu, de appellat. nu. 142.
Et vbi hæc non ſeruaretur, eſſet ſeruanda forma tradita, in
cap. Cordi, de appellat. in 6. Ita not. Lancell. tract. attentat.
2. parte princip. cap. 12. de attent. appellat. pendent. limit.
13 1. num. 54. † In appellatione pariter interpoſita à proceſ-
ſu iudicis, qui procedit non obſtante recuſatione eius, pro-
ceditur, vt ab interlocutoria, licet quo ad effectus habeat
vim diffinitiuæ, ita Oſaſc. deciſ. 84. num. 10. cum ſeq. ma-
xime, num. 13.

d A qua de iure communi] Scilicet cum infra loquatur
Statutum de ſtatutario alias vtrunque comprehenderet,
vt ſupra notatum, capit. 44. Si quis, in verbo, De iure,
volum. 1.

e Vel ex forma Statutorum poſſit appellari] Qui ſint ca-
ſus in quibus de iure communi, vel ex forma Statutorum
liceat appellare ab interlocutorijs meris, late notatum
ſupra, cap. 150. A ſententijs, in verbo, Non poſſit appel-
lari, volum. 1.

f Teneantur infra quatuor dies] † Hoc tempus non ex-
14 primitur per Statutum hoc, ſi quis voluerit dicere de nulli-
litate interlocutoriæ, prout exprimitur in nullitatibus à
15 diffinitiuis interponendis ſupra, cap. 131. in princ. † Ideo di-
ci poteſt poſſe dici perpetuo de nullitate à ſententia interlo-
cutoria, ita Caſtrenſ. conſi. 183. vol. 1. Alex. conſ. 82. nu. 12.
16 & 13. vol. 3. † Poſt tempus hoc quatuor dierum ad appel-
landum, licet non poſſit appellari ab interlocutoria, poterit
tamen officium iudicis implorari, ita Boer. Sing. Sententia,
num. 21.

g Proxime futuros] † Intellige tamen à die ſcientiæ, vt
17 late not. Plot. in l. Si quando, numer. 526. verſic. Et ideo, C.
vnde vi, Quod idem tempus datur in appellationibus inter-
ponendis à diffinitiuis, vt ſupra cauetur, cap. 131. Lata ſen-
tentia. Idem in nouis Conſtit. tit. de appellat. in princip.
18 † Quod tempus de iure communi erat decendij, vt cauetur
in Authentica, Hodie, C. de appellat. Peruſ. in cap. cum ceſ-
19 ſante, num. 34. de appellatio. † Interlocutoriarum aliquæ
ſunt expreſſæ, veluti ſi pronunciatur ſuper eis expreſſe, ali-
quæ autem tacitæ, veluti ſi procedatur in cauſa non obſtan-
te exceptione oppoſita quo fit, vt cenſeatur pronunciatum
ſuper ea: Tempus autem appellãdi ab expreſſis incipit à die
latæ ſententiæ interlocutoriæ, vt hic cauetur, tacitæ autem
interlocutoriæ incipit tẽpus à die illati grauaminis, ita not.
20 Caſtr. conſil. 334. num. 3. & 4. volu. 1. † Sed quod à graua-
mine tacito in omittendo poſſit appellari etiam poſt tem-
pus datum ad appellandum, ita contra Imolam firmat Pe-
21 ruſ. d. cap. cum ceſſante, num. 34. de appell. † In grauamine
etiam tacito per proceſſum ad vlteriora, quod poſſit appel-
lari etiam poſt hoc tempus in duobus caſibus, de quibus per
Lancell. tract. attent. 2. parte, cap. de attent. appell. penden.
limit. 50. num. 66. vſq; ad num. 22. exemplificando & decla-
rando, vt ibi per eum, & num. 120.

h Ipſam appellationem interponere] † Appellatione non
22 interpoſita à ſentẽtia interlocutoria lata in cauſa principa-
li, vbi poſſit appellari ſi illa parat præiudicium in negocio
principali, poteſt de ea cognoſci in cauſa appellationis à ſẽ-
tentia diffinitiua, ita not. Practic. in forma ſententiæ interlo-
cut. ſuper incompeten. in princ. num. 14. vbi ampliat etiam
in ea interlocutoria à qua non licet per Statutum appellari,
vt ibi

Digitized by Google

vt ibi per eum. Idem notat Afflict. in Conſtit. regni, Rubr. 18. de except. delatoris, num. 13. lib. 2 Lanfranc. Balb. ſuis
23 Communib cent. 2. concluſ. 132. † Secus ſi non parat præiu dicium in cauſa principali, vt not. Alex. in l. Quod iuſſit, n.
24 26. verſ. Item facit. ff. de re iudic. † Appellatione non admiſſa ab interlocutoria à qua licet appellari, ſi non appelletur a non admiſſione, appellatio remanet deſerta, nec grauamen poterit reparari in appellatione à diffinitiua, ita firmat Maranta ſuo Speculo 6. parte princ. vltima parte iudicii 2. actu, num. 410. Mynſing. ſua obſeruat. 9. cent. 2. Cummia ſuis ritibus in praxi ſua in forma libelli appellato-
25 rij. † Inter appellationem ab interlocutoria, & diffinitiua quatuor principales differentias notat Orian. d. c. Quoniã contra, c. 10 de interlocut. num. 9. 69. 70. 71. & num. 79. cum
26 ſequ. vſque ad nu. 203. † Prima illa eſt, quod per appellationem ab interlocutoria non ſuſpenditur iuriſdictio Iudicis à quo non reuocantur attentata ante inhibitionem Iudicis prædictam. Ita not. Orian. d. cap. 10. de interlocut. n. 79. Idem Marſ. tract. bannit. in verbo, Lis poteſt, num. 168. declarando, vt per Rebuff. tract. de appellat. Art. vltim. gloſ. vnic. num. 15. & 16. & num. 20. & 21. Idem not. Cummia d. ritibus magne curię, c. 76. num. 161. & 166. Vel iuſtificata appellatione per probationem cauſę, vt not. late Michael Graſſus ſuis Communib. lib. 2. in verb. Appellatio, q. 23. &
27 24. verſ. Limito prędictam. † Secunda principalis differentia illa eſt, quia in appellatione ab interlocutoria exprimi debet cauſa cur appelletur, nec ex non expreſſa poteſt iuſtificari appellatio, vt not. Bald. in l. minoribus, col. 1. ad fin. num. 5. verſ. Sed in appellatione ab interlocutoria, C. de his qui. vt indignis, & in l. ab executione, num. 9. verſ. & ſcias, C. quor. appell. non recip. Pract. in forma appellationis ab interloc. verſ. Cauſis, nu. 2 Roman. ſing. 774. cum addit. ibi. Orian. cap. Quoniam contra, c. 10. De interlocut. nu. 69. & 70. de probation. Peruſ. c. vt debitus, q. 13 num. 24 De appellatio. Nec expreſſio cęterata cauſarum poteſt dein extẽ-
28 di poſt, vt not. Petr. Gerald. Sing. 41. ad finem. † Debet vlterius inſeri cauſa in ſcriptis, alias non tenet, ita Matheſil.
29 Sing. 29. n. 4. † Quæ expreſſio debet fieri incontinẽti, non autem poſt, & eadem die, vt in hac ſpecie not. Bald. in l. 2. num. 23. C de Epiſc. audientia, ſed quod ſufficiat exprimi intra tempus ad appellãdum, not. Peruſ. d. c. vt debitus 15.
30 num. 26. de appellat. † Quę expreſſio cauſarum debet fieri etiam quod grauamen eſſet notorium, niſi illud appareat ex
31 ſententia, vt notat Peruſ. d. c. vt debitus, num. 18. & 21. † Sufficit autem expreſſio per relationem ad acta, ita Alex. conſ. 89. num. 9. vol. 1. Idem Socin. d. reg. 30. limit. 5. Diſtinguit autem Peruſ. d. cap. vt debitus, num. 23 de appell. Idem Lãfran. Balb. ſuis Communibus, cent. 3. concl. 208. Licet contrarium teneat Gallin. tract. de verb. ſignif. lib. 8. c. 23. nu.
32 15. † Et ſi plures ſint cauſę grauaminis expreſſę, ſufficit vnam earum probare, ita Peruſ. d. cap. vt debitus, nume. 27. Quæ concluſio non habet locum in interlocutoria habentẽ vim diffinitiuę, quia in eius appellatione non requiritur expreſſio grauaminis, ita not. Orian. c. Quoniam contra, d. cap. 10. de interlocut. num. 69. verſ. Eſt & alia, Roman. cõſ. 41. nu. 1. Soc. d. Reg. 30. limit. 2. Peruſ. d. c. vt debitus, nu. 25.
33 de appellat. † Et hoc quia regulatur vti diffinitiua, ita Fe-
34 lin. Rubr. de re iudic. nu. 6. † Fallit hoc ſi Iudex procederet in cauſa ex delegatione, quod procedatur appellatione remota, quia tunc tam in diffinitiua, quam etiam in interlocutoria habente vim diffinitiuæ, requireretur expreſſio cauſæ, ita Cummia in ritib. magnę curię in praxi de modo
35 procedendi in cauſa appellationis, in princ. † Secundo non non requiritur expreſſio cauſæ in appellatione ab interlocutoria in cauſis maioribus, & Papæ reſeruatis, ita Socin.
36 d. reg. 30. limit. 1. † Tertio non requiritur in appellatione à ſententia interlocutoria grauaminis notorij, ita Soc. d. reg.
37 30. limit. 3. † Declarando id procedere ſi hoc apparet ex actis, ita Peruſ. d. c. vt Debitus, num. 18. & 21. & ſupra nota-
38 tum idẽ firmat Soc. d. reg. 30 limit. 4. † In appellatione autem à diffinitiua non requiritur cauſæ expreſſio, ita Orian. d. c. Quoniam contra, c. 10. de interlocut. num. 69. verſ. Eſt & alia, idem Soc. reg. 28. Appellans à ſententia, limitando vt per eum idem not. Michael Graſſus ſuis communib. lib.
39 2. in verb. Appellatio, q. 5. vbi limitat quatuor modis. † Et inter alias ſi iudicatum fuerit appellatione remota, ita Soc. d. reg. 28. limit. 4. Cummia nouiſſime d. Praxi ſua mo-
40 di procedendi in cauſa appellatio. in prin. † Limitatur etiã ſi appelletur a notorio, à quo licita non eſt appellatio regulariter, quia tunc cauſa debet inſeri & exprimi, ita Tira-
41 quel. tract. de pœn. temperand in præfat. num. 69. † Tertia differentia principalis adducitur, quia in appellatione ab interlocutoria debet appellari in ſcriptis de iure Canonico, licet de iure Ciuili poſſit appellari etiam ſine ſcriptis, vt declarat Pract. in forma appellation. ab interlocut. verſ. Cauſis, nu. 4. licet Sententia poſſit fieri ſine ſcriptis, ita cauetur in lib. 17 Communium, in verbo Sententia interlocu-
42 toria. † Secus eſt in appellatione à diffinitiua, ſi hoc fiat incontinenti, ita Orian. d. c. Quoniam contra, c. 10. de interlocut. num. 48. ad finem, & 49. & num. 69. verſ. Item appellari. Quod idem eſt in appellatione ab interlocutoria habente vim diffinitiuæ, vt not. Mynſing. obſeruat. 66. cẽtur. 1.
43 † Quando autem dicatur incontinenti, vel ex interuallo appellatum declarat Orian. d. c. 10 de interlocut. num. 49.
44 † Quarta differentia principalis colligitur, quia ſententia diffinitiua poteſt iuſtificari in cauſa appellationis ex nouis probationibus, ſecus in cauſa appellationis ſententiæ interlocutoriæ, quæ debet ex eiſdem actitatis decidi, ita Orian. d. c. 10. de interlocut. num. 31. Quod idem cauetur ſupra c.
45 41. Commiſſio, vbi late diſcuſſum, vol. 1. † Alia, & quinta differentia adduci poteſt, quia in appellatione à diffinitiua requiritur libellus, ſecundum multos relatos ſupr. cap. 131. lata ſententia, in verbo, Libellus, quod idem notat Orian. dict. cap. Quoniam contra, cap. 12. de cauſa delegat. numer. 31. Secus eſt in appellatione ſententiæ interlocutoriæ, quia in ea non requiritur libellus, vt ibi per Orian. Et infra dicetur.

i Et infra duos dies vtiles] An ſufficiat ſi petatur ante hos dies vtiles, cum ſit hoc de forma, notatum in ſimili ſupra, c. 117. Si quis, in verbo, Simili, volum 1.

k Poſt ipſos quatuor dies] † Dictio hæc, poſt, ſignificat ex-
46 tremitatem temporis, & ſic in hoc tempore non computabitur dies interpoſitæ appellationis, ita not. Caſtr. conſil. 217. num. 4. vol. 1 Tiraq. latius ſuo tract. retract. lignag. § 1.
47 glo. 11. num. 50. † Ex verbis his etiam videtur concludendum, quod ſi appelletur prima die poſt latam ſententiam, quod illud tempus quatuor dierum vtilium à Statuto præfixum ad committendum appellationem non currit ſtatim interpoſita appellatione, ſed demum lapſo termino appellandi illorum dierum quatuor, de quo aliquando fuit dubitatum. In contrarium tamen decidit Caſtren. conſ. 157. nu. 4. vol. 1. volens, quod tempus hoc bidui currat à die interpoſitæ appellationis, nõ obſtãtibus his verbis, poſt quatuor dies, ad hoc ne tempus illud remaneat inutile. Contra tamen opinionem Caſtr. vidi ſemel iudicari, & ſeruari per Senatũ, & hoc multum refert ſcire ad hoc, vt infra hos dies duos vtiles poſſit peti fieri commiſſionem, quia ſi citius vel tardius peteretur, cum hoc ſit de forma, forte non teneret, vt notatum ſupra d. c. 117. Si quis voluerit, in verbo, Et infra duos dies vtiles, vol. 1.

l Committi facere] Sufficit quod petita fuerit commiſſio ad hoc vt excuſetur, & non currat inſtantia, nec aliqua tempora, ita cauetur ſupra cap. 99. in caſibus, cum ibi notatis.
48 † Appellans à mera interlocutoria, qui citauit partem debito tempore ad commiſſionem fiendam, & depoſitum opportunum fecit ad formam ordinum & Statutorum proteſtando pro ſe non ſtare, appellato non comparente, nec iudice aliquid faciente, an lapſis diebus duobus vtilibus duret tempus ad commiſſionem fiendam, Stylatum non eſſe contra diſpoſitionem huius Statuti, ex ordine Collegij Nota-
49 riorum Mediolani, Anno 1545. die 26. Iulij. † Appellatione interlocutoriæ commiſſa totum negotium deuoluitur ad Iudicem ad quem, vt ſupra notatum, declarando vt ſupra. Poteſt tamen appellationi renunciare, & redire ad primum Iudicem, ita Felin. cap. ex parte, il 2. num. 5. de re-
50 ſcript. Boer. ſuo Sing. Appellatio, num. 36. † Poteſt etiam tacite ei renunciari reuertendo ad Iudicem ad quem, faciẽdo aliquem actum corã Iudice à quo in proſequendo cauſam principalem, non cauſam grauaminis, ita declarat Practic. in forma appellatio ab interlocutoria, verſ. Cauſis, nu. 6. & ita declarari debet quod notat Roman. ſing. 786 Vant. tract. nullit. tit. Quibus modis ſententia nulla reparari poſ-
51 ſit, num. 112. & 113. † Iudex Appellationis interloquendo poſtquam Iudex à quo abdicauit à ſe iuriſdictionem admittendo appellatum, non poteſt dein remittere etiã iniu-
52 ſte appellatum, ita Boer. ſing. Appellatio. num 12. † Appellatus ab interlocutoria poteſt petere, quod Iudex appellationis eius cognoſcat de cauſa principali omiſſo articulo, ita not. Abb. c. vt debitus, num. 35. declarando, vt per eum, de appellatio. Idem Boer. ſing. Appellatio, num. 13. etiam ſi iudicauerit male appellatum ab interlocutoria, vt ibi per
53 eum, num. 41. † Quod alias non liceret, etiam ſi appellatio ab interlocutoria committeretur cum negotio principali, quia iudex appellationis non poſſet cognoſcere de

Digitized by Google

cauſa principali, niſi iuſtificata appellatione, ita Didac.
Couar. tract. Pract. quæſt. cap. 9 num. 5. verſ. Secunda
54 concluſi. † Et quod pronuncietur ſuper dicta appellatio-
ne antequam procedatur in cauſa principali, ita not. Myn
ſing. obſeruat. 79. cent. 3. Michael Graſſus ſuis Commu-
55 nib. lib. 2. in verbo, Appellatio, quæſt. 8. † Quæ iuſtifica-
tio ſufficit quod fiat in totum, vel in partem, pronuncian-
do bene appellatum à dicta interlocutoria, quia tunc cau-
ſa principalis auocatur à iudice à quo, & deuoluitur ad
ſuperiorem, cum detegatur eius iniquitas, ita Practic. d. for
ma appellat. interlocutoriæ, verſic. cauſis, num. 5. verſic.
Secundus effectus, idem notat Petruſ. d. cap. vt debitus, nu.
31. de appellatio. Mynſing. obſeruatione 45. cent. 4. Didac.
Couar. d. tract. practic. quæſt. cap. 9. num. 5. verſic. Quinta
concluſio, Gabriel ſuis Communibus, caut. 1. cõcluſio. 22.
Probationem autem offerens in peremptorijs exceptioni-
bus, à quibus appellauerit aliquis, per hoc non iuſtificatur
appellatio, niſi probetur, ita Soc. reg. 386. Probationum
56 offerens. † Cauſa appellationis ab interlocutoria ſi fuerit
commiſſa & delegata à Principe, etiam ſi fuerit appellatũ
iniuſte, poterit Iudex hic de cauſa principali cognoſcere,
quoties commiſſo diceret, commiſſam cauſam appellatio-
nis, & ipſum negotium principale, ita Didac. Couar. dict.
tract. practic. quæſt cap. 9. num. 5. verſic. Tertia concluſio,
idem ſi fuerit cauſa delegata vtrique, verſic. Quarta con-
57 cluſio. † Appellatio ab interlocutoria ad curiam deuolu-
ta per ſummum Pontificem, etſi declaretur iniuſta, attamẽ
cauſa non reuertitur amplius ad ordinarium, ita notat Di-
dac. practicar. quæſt. cap. 9. num. 5. verſic. Quia, & illud, &
58 verſic. Quod ſi cauſa. † Idem ſi appelletur ab interlocu-
toria, iurans tamen ſe non poſſe habere complemẽtum iu-
59 ſtitiæ ab inferiore, vt ibi per eum, num. 6 † Cauſa appella-
tionis interlocutoriæ, quando eſt commiſſa cum negotio
principali, etiam ſi appellatio inducitur iniuſta, nihilomi-
minus cognitio cauſæ principalis remanet penes eundem,
ita not. Didac. tract. practic. quæſt. cap. 9. num. 5. verſic.
Quinta concluſio, verſic. Quibus quidem.

m Confidenti pactũ] Declara hæc verba cum ſequentibus, vt ſupra notatum late, cap. 27. Deinde, in his verbis, vol. 1.

n Per aliquẽ Iuſdicentem] Ordinarium ſcilicet. Statutum autem in his verbis loquitur reſpectu commiſſionis fiendæ, non autem quod ordinarius Iudex debeat ipſe decidere cauſam, ſed tenetur tam committere Iuriſperito de Collegio Mediolani, vt ſupra cauetur, cap. 27. Deinde, verſic. Quo vero, & cap. 59. Dominus Poteſtas, volum. 1.

o Videndam] † Non tamen requiritur libellus in appella-
60 tione ab interlocutoria prout in diffinitiua, vt notat Afflic.
in Conſtit. regni, Rub. 17. de dilat. & except. num. 8. lib. 2.
Orian. cap. Quoniam contra, cap. 12. de cauſa delegata,
num. 31. de probat.

p Et terminandam] † Quæ quidem terminatur ex actita-
61 tis in principali cauſa, non autem ex nouiter deductis, vt
not. Orian. d. cap. Quoniam contra, cap. 10. de interlocut.
num. 71. de probat.

q Intra dies viginti] Intellige de continuis, ex quo Statutum loquitur ſimpliciter, quo caſu intelligendum eſt de diebus continuis, vt notatum ſupra, cap. 21. Termini in verbo, Vtilium, volum. 1.

r A die commiſſionis] Hic dies non computatur in termino, vt cautum ſupra, cap. 103. In qualibet dilatione, vbi notatum, volum. 1.

ſ Facto prius depoſito] Non habet tamen locum libelli datio, vt ſupra notatum, non etiam requiritur iuramentũ, ſatiſdatio, & aliæ ſolennitates, de quibus ſupra, d. cap. 131. Lata ſententia, vt hic cauetur, & notatum ſupra, cap. 139. Item quod omnes ad finem, volum. 1.

t Penes ſe campſorem] † Qui ſit campſor notat Tiraquel. tract. Nobilit. cap. 34. num. 47. Depoſitum hoc hodie fit penes Notarium actuarium.

u Quæ cedant lucro aduerſarii] Partis ſcilicet.

x In caſu quo appellans ſuccubuerit] † Hoc luctum non
62 procedit in caſu quo appellans deſeruerit cauſam, vel in-
ſtantia lapſa ſit, quia non dicitur tunc pars ſuccumbere,
ſecus ſi Statutum diceret, ſi non obtinuerit, ita diſtinguit
gloſſ. in l. Polla, vbi Salic. num. 4. & Alex. num. 3. C. de his
qui. vt indign. Idem ſi renunciauit liti, quia non dicitur
pars ſuccumbere, Iaſ. l. Poſtquam liti, num. 6. C. de pact.

aa Intelligatur renunciaſſe appellationi] Non tamen per
hoc dicitur ſuccumbere, vt not. Salic. & Alex. d. locis alle-
63 gatis. † Appellatio ſi tamen admitteretur de facto appel-
lanti ab interlocutoria, non ſeruatis hic notatis, & ſolenni-
tatibus hic requiſitis teneret, iuxta ſignanter tradita per
Cottam, ſula memorab. in verbo, Statuto Mediolani cautum eſt fere, circa finem.

bb Inſtantia ipſius cauſæ, & tempora probatoria fient in ſuſpenſo] Intellige donec cauſa ipſius appellationis ab interlocutoria fuerit deciſa.

De ſolutione facienda hoſpitibus vel depoſitarijs pro cuſtodia, & paſtura beſtiarum. Caput CXCVII.

SI aliquis *a* hoſpes, *b* vel alius depoſitarius *c* ciuitatis, *d* & Ducatus Mediolani, *e* vel terrarũ ſuppoſitarum Statutis Communis Mediolani habet, vel habebit penes ſe aliquas beſtias derobatas, conteſtas, vel in depoſitum habere, & conſequi poſſit, & valeat *f* pro cuſtodia, & paſtura earum, vt infra, & non vltra, ſub pœna ſoldorum decem Imperialium, pro quolibet Imperiali, quẽ plus acceperit, ſcilicet. Pro qualibet beſtia groſſa, *g* ad computum ſoldorum quatuor Imperialiũ, excepto equo vel equa, pro quo vel qua poſſit accipere ſoldos quinque imperialium pro quolibet die, & nocte, & pro qualibet beſtia minuta accipere poſſit tantummodo ſoldum vnum, & denarios ſex Imperialium, quolibet die & nocte, & teneatur eas beſtias cuſtodire, & paſturare pro dicta ſolutione, ſaluo ſi depoſita fuerit vacca à lacte ſine vitulo, pro paſtura nihil accipere poſſit, ſed tantummodo accipere & habere poſſit loco paſturæ. Hoc tamen intellecto, quod ipſe hoſpes vel depoſitarius non poſſit operari dictas beſtias, ſub pœna ſoldorum viginti Imperialium pro quolibet die, & qualibet beſtia. Et hoc vltra damnum datum in dicta beſtia, quod ſoluere teneatur, quæ pęna applicetur in totum patrono dictarum beſtiarum.

S V M M A R I V M.

1 *Creditor poſterior prefertur anteriori in cauſis alimentorum.*

a HOſpes] Tabernarius ſcilicet, de quo cauetur in l. 1. in princ. ff. Naut. Caup. Stabul.

b Vel alius Depoſitarius] De quibus cauetur ſupra, cap. 217. Si quod, volum. 1.

c Ciuitatis] Quid cõprehendatur appellatione ciuitatis, notatum ſupra, cap. 45. Si quis, in hoc verbo.

d Et Ducatus] Quid veniat appellatione Ducatus, notatum ſupra, cap. 130. Vbicunque, in verbo, De Comitatu, volum. 1.

e Vel terrarum ſuppoſitarum] Quæ ſint, notatum ſupra, cap. 153. Statuitur, vbi late notatum, volum. 1.

f Pro cuſtodia, & paſtura] Comprehenditur igitur vtraque.

g Ad computum ſoldorum quatuor Imperialium] Hodie ex conſuetudine ob incrementum rerum aucta taxatio.
1 † Pro his alimentis hoſpes alimentarius, & creditor præferuntur quibuſcunque creditoribus anterioribus, ita Alci. trac. præſump. reg. 1. præſump 50. Decian. conſ. 109. n. 23. & ſeq. volum 2. Borgn. deciſ. 44. num. 46. & 47. parte 1. & & deciſ. 5. num. 9 18. & 19 parte 2. late notatum infra, cap. 369. Quilibet.

Quod denunciantes & facientes oblationes teneantur eligere habitaculum. Caput CXCVIII.

a QVilibet *b* nõ habitans in Ciuitate Mediolani, nec intra redefoſſa eiuſdem, qui faciet alicui, vel *c* aliquibus habitantibus in Ciuitate Mediolani, vel ſuburbiis, denuncias, ſeu etiam oblationes extraiudiciales, teneatur in inſtrumento ipſius *d* denunciæ, ſeu oblationis, *e* eligere habitaculum in ipſa Ciuitate Mediolani, nominando domum, *f* & cuius parochiæ ſit ipſa domus, vbi fieri poſsint reſponſiones, requiſitiones, citationes, contradictiones, *g* & alia, quæ fieri voluerint circa prædicta, & quodlibet prædictorum per denunciatum, vel oblatum, vel quamlibet aliam tertiam perſonam denunciãri, occaſione eorum, quæ continebuntur in denuncia vel oblatione, *h* & abinde dependentium.

S V M M A R I V M.

1 *Caſus ommiſſus remanet ſub diſpoſitione iuris communis.*
2 *Habitaculum quomodo eligatur per Odentem litem inſtituere.*

Quilibet

a QVilibet] Comprehenditur tam maſculus, quam fœmina, cum loquatur Statutum de materia indifferẽti, & congruenti vtrique ſexui, vt late notatum ſupra, c. 126. In ciuitate, vol. 1.

b Non habitans] Qui dicatur habitare & non habitare, late notatum ſupra, cap. 1. in verbo, Eorum habitationis, volum. 1.

c Aliquibus habitantibus in ciuitate] † Non igitur ha-
1 bet locum ſi fiat cum habitantibus in ciuitate, cum Statutum de eis non loquatur, & ſic in eis caſus eſt omiſſus, qui remanet in diſpoſitione iuris communis, l. commodiſſime, ff. de libe. & poſthum.

d Denuncias, ſeu etiam oblationes extraiudiciales] Qualiter autem fieri debeant hæ denunciæ, & oblationes extraiudiciales, notatum ſupra, capitulo ſexto, denunciationes, volumine 1.

e Eligere habitaculum in ipſa ciuitate] Idem cauetur in alijs cauſis, in volente litigare Mediolani, habitante extra ciuitatem, vt cauetur ſupra, c. 38. Omnes, & ſinguli, vbi la-
2 te notatum, volum. 1. † Electio hæc vbi non fiat, denunciæ & oblationes hæ non tenent, etiam quod Statutum nõ procedat annullando, cum hoc tradatur pro forma, Bart. Bald. & omnes in l. Non dubium, C. de legib. Felin. in terminis ſimilib. in cap. Cum dilecta, numer. 10. verſi. Eſt verum, de reſcript.

f Et in cuius parochia ſit ipſa domus] Si autem ſit ſita in duabus parochijs, vt quia habeat duabus partes domus, tunc poterit eligere vtram velit, ita notatum late ſupra, cap. 2. Quilibet, in verbo, Aliam copiam præſentare D. Parochiano, vol. 1.

g Et alia quæ fieri voluerit] Citatio tamen peremptoria debet tranſmitti ad domum principalis, nõ autem electi habitaculi, vt ſupra cauetur, cap. 5. licet lis, verſic. Intimanda principali, vol. 1.

h Et abinde dependentium] Quid ſit dependens, late notatur ſupra cap. 100. Statuitur, in verbo, Quam ſuper quibuslibet dependentibus, & cap. 416. Si filiusfamilias, in verbo, Occaſione negotiationis, vol. 1.

De his, quibus licitum eſt iurare pro creditis. Cap. CXCIX.

QVoniam aliqui habentes facultatem *a* ex forma Statutorum, *b* vel ordinum, *c* vel literarum *d* iurandi contra debitores *e* vſque ad certas ſummas, ita quod ſtari *f* debeat iuramento ſuo *g* vel etiam cum libris ſuis, *h* vel vno teſte, *i* poſſent abuti tali facultate contra rectam mentem ſtatuentium, & illorum, qui talem facultatem cõceſſerunt, ſtatuitur, quod tales iurare poſſentes, & iurantes, præſtito ſemel tali iuramento, non poſtea, nec ſibi, nec factoribus, nec famulis ſuis liceat amplius vti ipſa facultate iurandi, contra illum, vel illos, contra quem, ſeu quos iuratum fuiſſet *k* pro quibuſcunque partitis, à die præſtiti talis iuramenti retro cauſatis. *l* Sed iuramentum ipſum operetur illa vice tantum pro partitis abinde retro, pro ſumma tantummodo pro qua licitum fuerit iurare, ex forma Statutorum, vel ordinum, aut priuilegiorum, vel literarum, vt ſupra. Saluo tamen iure ipſi prætenſo creditori verificandi aliter, quàm per iuramentum, *m* reſiduum crediti ſui à quantitate; pro qua iurare potuit ſupra, *n* ſaluo, quod iuramentum intereſſe, non comprehendatur in præſenti Statuto.

SVMMARIVM.

1 *Abuſus omnino tollendi ſunt.*
2 *Iuramentum ſuper pluribus partitis quomodo deferatur.*
3 *Iuramentum an poſſit in eadem cauſſa reiterari.*
4 *Petitiones binæ, quando poſſint fieri.*
5 *Iuramentum an detur pro intereſſe, & an poſſit repeti.*

a EX forma Statutorum] Veluti infra, cap. 360. Statuitur, & c. 371. Statuitur, cum ſequent. & ſic loquitur Statutum de iuramento capitalis, non autem intereſſe, de quo ſupra, c. 43. In caſibus, vol. 1. vt infra dicetur.

b Vel ordinum] Si qua talia adeſſent.

c Vel literarum] Principis ſcilicet, vel Senatus.

d Iurandi contra debitores] Reſpectu capitalis ſcilicet, nõ autem intereſſe, de quo d. cap. 43. In caſibus, quia hæc verba non inferunt hoc, imo expreſſe Statutum, infra in fine, excipit hoc iuramentum.

e Vſque ad certas ſummas] Prout cauetur d. cap. 360. Statuitur, & cap. 371. Statuitur.

f Debeat iuramento ſuo] prout cauetur infra, c. 371. Statuitur, verſ. Et ſuper.

g Vel etiam cum libris ſuis] Vt in d. cap. 360. Statuitur.

h Vel vno teſte] Vt cauetur d. cap. 371. Statuitur, verſic. Finali.

i Poſſent abuti tali facultate] † Abuſus enim ſunt tol-
1 lendi cum neminem excuſent, Clemen. 1. in princip. de Magiſtris.

k Pro quibuſcunq; partitis] † Quid ſi plures ſint partitæ
2 ad librum, ſed tamen ſeparatæ an poſſit iurari ſuper omnibus ac ſingulis, vel debent coaceruari? Quod poſſit iurari ſuper ſingulis, not. Bald. quem refert Iaſ. in l. ſi idẽ cum eod. num. 3. ff. de iuriſd. omn. iud. Lambert. ad Statutum de alien. mulierum, glo. 5. num. 10.

l Sed iuramentum ipſum operetur illa vice tantum] † De
3 iure communi etiam in eadem cauſa non poteſt iurare bis, ita Roman. l. Admonendi, nu. 24. ff. de iureiurand. Felin. cap. Paſtoralis, nu. 27. de exceptionibus.

m Reſiduum crediti ſui] † Et ſic hoc caſu ſiunt binæ petitio-
4 nes & libelli, ita Afflict. in Conſtit. regni, Rubric. 97. De pœna contumac. Contumacem, nu. 7. ad finem, lib. 1.

n Item quod iuramentum intereſſe non comprehendatur
5 in hoc Statuto] † Veluti ſi ſit iuratum ſuper quantitate crediti principalis ad formam memorati Statuti, infra cap. 360. Statuitur, & cap. 371. Statuitur. Tamen poterit iterum iurari ſuper intereſſe dicti crediti iam iurati ad formam Statuti, ſupra c. 43. In caſibus, & hoc nõ refragãte diſpoſitione huius Statuti, quia hoc Statutum diſponẽs non poſſe iurari niſi ſemel, intelligi debet reſpectu illius capitulis iam iurati, vt obuietur fraudibus, non autem reſpectu intereſſe, ex quo fraus aliqua non poteſt colligi.

Quod non concedatur aliquod Relaxetur de rebus ſequeſtratis, niſi cõſtet de credito. Cap. CC.

a AD tollendum abuſus, qui in dies ſiunt, ſtatuitur, quod aliquis Iudicans non poſſit, nec valeat, nec debeat de rebus ſequeſtratis concedere aliquod Relaxetur, nec præceptum relaxãdi alicui, qui ſequeſtratum fieri fecerit *b* licet præteriti ſint quindecim dies, *c* & nulla pendente cõtradictione, niſi tamẽ per ſummarias informationes, *d* parte vocata *e* conſtet de credito, *f* vel iure illius, qui ſequeſtrari fecerit, cuius vigore poſſit ipſum Relaxetur, vel præceptum concedi.

a AD tollendum abuſus] Qui debent tolli quantum ſit poſſibile, vt notatum capitulo præcedenti, in ſimili verbo.

b Licet præteriti ſint quindecim dies] De quibus infra, ca. ſequenti.

c Et nulla pendente contradictione] Iuxta diſpoſita infra, cap. ſequent.

d Parte vocata] In quolibet enim caſu regulariter pars vocanda, l. de vnoquoque, ff. de re iudic.

e Conſtet de credito] Quando eſt in pecunia numerata.

f Vel iure] Vbi conſtet de eo in ſpecie aliqua.

De termino probandi contra exequutionem infraſcriptorum. Cap. CCI.

STatuitur *a* ſi per apparentem, *b* prima facie, *c* debitorẽ, *d* vel eius hæredes, *e* aut legitimum eius nomine Procuratorẽ, *f* contra impetratas exequutiones, *g* aut impetrata ſequeſtra, *h* contradictionem, vel contradictiones fieri contigerit, *i* producto, *k* per creditorem, *l* vel verificatos, *m* vel apparentes hæredes *n* inſtrumẽto, ſeu chirographo, *o* verificato, *p* & non præſcripto, *q* præfixus ipſo iure eſſe intelligatur debitori *r* terminus dierũ quindecim vtilium, *ſ* probandi, *t* & probatũ habendi, *u* quocunque probationum genere; quicquid contra inſtrumenta & chirographa ipſa velit, *x* ipſoque termino præterito, nec ſolutione probata, *aa* ac eque quare ad ipſam non teneatur ſolutionem, *bb* iuris omnibus remedijs, excepta perſonali detentione, *cc* vbi alias de iure capi nõ poſſet, *dd* debitorẽ apparentẽ, *ee* cogi debere, *ff* omni prorſus exceptione poſtpoſita, *gg* & Statuto de ſapientibus dãdis, *hh* nec de

compromiſſo faciendo nõ obſtante, *ii* & abſque alia monitione, vel cenſura ad ipſi ſatisfaciendum creditori, quod ſi de parte ſolutionis, aut non debendæ partis eiuſdem *kk* per legitimam cauſam ſit probatũ, ad reliquam debitor partem crediti perſoluendam, compellatur. *ll* Et vt omnino calumniantiũ dolis toto conatu occurratur, *mm* ſi ſatisfacto creditori, *nn* infra triginta dies vtiles à die ſolutionis connumerandos, *oo* indebite exactam à ſe pecuniam, vel rem, debitor, ſeu indebitum ſoluiſſe probauerit, quæ tamen probatio, *pp* breui termino nequaquam obſtante, admiſſa, *qq* ipſo iure, vt cenſeatur ad duplum debitori eius, quod indebite exactum conſtiterit reſtituendum, Statuitur creditorem ipſum irremiſſibiliter compelli, ſi in eius perſonam creditum, aut alium pro eo cauſatum ſit, *ſſ* aliter ad exactum indebite duntaxat retrodandum, *tt* niſi appareat ipſum ſciuiſſe tale debitum fuiſſe ſolutum, quo caſu, ad duplũ retrodandum teneatur, vt ſupra, Et vlterius declaratur etiã per huiuſmodi ſtatuti prouiſionem, *uu* non excludi, vel aliqualiter immutari ea remedia, quibus, ex aliqua lege municipali, *xx* vel aliter celerius creditoribus, vel quibuſuis ſpectat conſultum ſit, vel conſuli poſſit pro exequutione facienda, *a* ita tamen, quod forenſes *b* non ſuppoſiti iuriſdictioni ciuã iudicis, coram quo attemptari velit huius ſtatuti beneficium, gaudere non poſſint beneficio huius ſtatuti *c* niſi ante omnia, parte, contra quam velit obtineri exequutio, *d* legitime citata, per talem forenſem non ſuppoſitum, *e* renuntietur priuilegio fori, *f* & ipſe ſe ſubijciat iuriſdictioni ipſius Iuſdicentis, *g* & idoneum præſtet *h* fideiuſſorem *i* eidem iudici ſubiectum qui conſtituat ſe principalem debitorem de reſtituenda omni quantitate, de qua ſupra, vna cum omnibus expenſis, caſu quo apparuerit eum indebite exegiſſe, vt ſupra, ita tamẽ, quod ſi quis, etiam elapſo termino dictorum quindecim dierum vtilium, *k* voluerit deferre iuſiurandum alteri parti, id facere poſſit, & valeat, prout etiam facere poteſt ex forma alterius ſtatuti de iureiurando, lapſu dicti termini non obſtante, *l* ſeruata forma ſtatuti ipſius de iureiurando. *m* Si vero in termino aliquid ſit productum, *n* tunc circa conſiliũ ſapientis dãdum, vel non dandum, *o* ſeruetur forma dicti ſtatuti allegati, vt ſupra, quod incipit; Si quis prima facie.

SVMMARIVM.

1 *Procurator veniens alieno nomine contra executionem factam debet facere fidem demandato.*
2 *Quale debeat eſſe, & quando produci, num 3.*
4 *Quid in tutore.*
5 *Sequeſtro contradicens quomodo audiatur, & intra quos terminos.*
6 *Probatio in ſequeſtris quando fieri debeat.*
7 *Hæreditaria qualitas quomodo probetur.*
8 *Filius an arguatur hæres.*
9 *Clauſula ipſo iure quid ſignificet, num 16. & 17.*
10 *Fideiuſſio an poſſit dari in cauſſa ſequeſtri.*
11 *Iuramentum neceſſarium quando cenſeatur ſublatum, ſublato quocunque genere probationum.*
12 *Executionis praxis, quæ ſit.*
13 *Indebiti probatio admittitur etiam data ſatisfactione.*
14 *Terminus ad probandum indebitum qualis ſit.*
15 *Perſonarum qualitas quomodo conſideretur.*
18 *Duplum quomodo conſideretur.*
19 *Dupli pœna quomodo euitetur, vſq; ad num. 23.*
24 *Indebitum exactum debet retrodari, & num. 25. & 26.*
27 *Debiti exactio quibus remedijs fieri poſſit, & num. 28.*
29 *Quid vbi in inſtrumento non ſunt pacta executiua.*
30 *Forenſis creditor an poſſit pro exactione ſui crediti, vti beneficio ciuitatis, vſq; ad num 33.*
34 *Forma Statuti Mediolani 201. libro primo, quando dicatur adimpleta.*
35 *Clericus non poteſt renunciare priuilegio fori.*
36 *Idoneus quis dicatur, & num. 37.*
38 *Iuramentum neceſſarium, hoc eſt in ſupplementum probationum cui ſit deferendum & nu. 39.*
40 *Iudex in cauſa quando nihil poſſit decerne ſuper productioni iurium.*
41 *Compromiſſi petitio quando procedat, & nu. 42.*

Decretum ſimile habetur in nouis conſtit. rit. de iudicio, cap. ſi quis per apparentem.

a SI per apparentem] Quando quid dicatur apparere, & qualiter non, diſcuſſum ſupra cap. 42. ſi quis, in verbo, apparuerit, vol. 1.

b Prima facie] Primo ſcilicet aſpectu, ita cauetur in cap. ad audientiam, il 1, vbi Abb. nume. 2. de reſcript. l. ſi. ad fin. ff. de cond. ſine cauſa, Dec. conſil. 439. numero tertio, ad finem.

c Debitorem] Habet etiam locum contra clericum conuẽtum in foro ſeculari, non autem contra tertium non nominatum in obligatione, prout late diſcuſſum ſupra d. cap. 42. ſi quis, in verbo, fieri contra debitorem.

d Vel eius hæredes] Qui autem comprehendantur, & qui non, late notatum d. cap. 42. ſi quis, in hoc verbo.

e Aut legitimum eius nomine Procuratorem] † Non enim
1 poteſt aliquis impetrare hanc executionem, & vti hoc beneficio, vti procurator, qui non habeat ſpeciale mandatum, vel ſaltem generale ad cauſas, ita notat Maſſa ſua obl. formæ cameral. 3. par. prin. verſi. de perſona petentis, nume. 7.
2 & 9. † Quod mandatum tenetur exhibere, & de eo docere, antequam utatur hoc beneficio, ita Maſſa d. 3. parte,
3 verſicu. de proceſſu ipſo numer. 11. † Procurator pariter qui contraxit nomine alicuius, non poteſt nomine illius agere executiue ſine mandato, nec ſuo nomine, licet ei tute vti habenti actiones directas ſolui poſſit, ita not Maſſa d. 3.
4 par. verſi. de perſona petentis, num. 10. † Tutor, & alij habentes generalem adminiſtrationem à lege, poſſunt vti hoc remedio executiuo, ita Maſſa d. 3. par. verſ. de ipſo proceſſu, num. 11.

f Contra impetratas executiones] Ex hoc inoleuit vſus, & praxis ex hoc ſtatuto faciendi executionem leuem contra quemlibet apparentem prima facie debitorem, abſque eo quod ſit condemnatus, nam nullum adeſt aliud ſtatutum quod inſtrumẽto, vel chirographo tribuat executionem paratam, præter allegatum ſtatutum, ſupra capit. 42. ſi quis, quod tamen non tribuit executionem paratam, ſed cenſet prius fieri debere præceptum debitori. Quod quidem præceptum leuioris executionis fit abſque partis citatione, ſic declarauit Senatus anno 1543. die 11. Iulij, & ita etiam practicatur.

g Aut impetrata ſequeſtra] De quibus ſupra cap. 111. quolibet die, vol 1.

h Contradictionem, vel contradictiones fieri contigerit] Contradictiones hæ debent fieri intra duos vtiles ad formã ſtatuti, ſupra cap. 149. ſi quis dicere voluerit, volum. 1. Quę etiam fieri debent parte citata, ita ſeruat praxis, & ita concluſum in Senatu, quod idem notatum d. cap. 149. ſi quis, in
5 verbo, & niſi fiat reuocatio. † Quid ſi non ſit debitor qui contradicat, ſed ſequeſtratarius, qui compareat, contradicendo, & allegando nil habere penes ſe, vel ſi habet, quod non tenetur, allegando diuerſas exceptiones, an eo caſu contra eum intelligantur ſtatuti termini, de quib. infra in hoc ſtatuto, & contra eum poſſit agi via executiua ex diſpoſitione huius ſtatuti, & vtrum ſequeſtratarius ſi poſſit petere conſilium ſapientis etiam non facta aliqua productione per eum, & vtrum cauſa eo caſu habeat inſtantiam, poſito quod principalis debitor nil producat, vel etiam debitum confiteatur. Crederem quidem ſeruandam diſtinctionem, tex. in l. à diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, & §. ſic quoque, vbi Scribentes omnes, ff. de re iud. Videlicet quod aut fuerit ſequeſtrata res corporalis, & tunc indiſtincte iudex ordinarius deberet cognoſcere non ordinarie, ſed ſummarie de iure ſequeſtratarij an eius ſit, vel debitoris. Aut ſequeſtratur debitum, vt plerunque fit, & tunc aut ſequeſtratarius negans debitum conuincitur per publicum inſtrumentum, vel rem iudicatam, vel ſimile ius patens, & tunc poterit contra eum fieri ſummaria executio, aut non conuincitur, & tunc non poteſt in eo iudicio moleſtari, ſed contra eum agendum ordinarie. In his autem caſibus in quibus dictum iudicem poſſe cognoſcere ſummarie aduertendum eſt, quod iſta executio poſtea non præiudicat in iudicio ordinario, item aduertendum quod illa executio, non poteſt fieri vbi adſint alia bona, vel nomina, quæ controuerſiam non patiantur, vt not. Dd. locis alleg.

i Productio] † Hæc productio, & probatio in ſequeſtris
6 fieri debet intra octo dies vt lex, vbi is in cuius præiudicium ſit ſequeſtrum compareat, & dicat non poſſe, vel nolle fideiubere, vt cauetur ſupra d. cap. 111. quolibet die, verſ. & vbi ille, vol. 1. In alijs caſibus debet fieri, quam citius, ad hoc vt currat tempus infra notatum debitori, & vt conſtituatur in mora, & culpa, vt etiam in ſimilis not. Bart. in l. ſi quis imputatus, in princ. in fine, eius, ff. depoſiti.

k Per creditorem] Qui autem poſſint vti beneficio huius ſtatuti, & qui non, late notatum ſupra cap. 42. ſi quis, in verbo, & volens vti, vbi late, uol. 1.

l Vel uerificatos] † ſummatim autem fit hæc uerificatio, quę

quis

Digitized by Google

7 quis ſit hæres alicuius, vt cauetur ſupra d. cap. 42. ſi quis,
in verbo, facta fide ſummatim cum ibi notatis.

m Vel apparentes hæredes] Veluti ex teſtamento, vel aliter
conſtet eos hæredes creditoris, vt poſſit agi ex hoc ſtatuto,
8 & currat tempus debitori infra notatũ. † Filius ex eo quod
ſit filius non per hoc dicitur hæres, vt not. Bar. in l. neceſſa-
rijs, verſ. ſed pone. ff. de acqui. hæred. & notatum d. cap. 42.
ſi quis, in verbo, quod ſit hæres.

n Inſtrumento ſeu Chirographo] Quæ inſtrumenta, &
ſcripturæ priuatæ comprehendantur, notatum late ſupra d.
cap. 42. ſi quis, in verbo, per chartam, vel ſcripturam.

o Verificato] Hoc reſpicit caput chirographi, quod non
probat, niſi illud verificetur prius, vt late notatum ſupra,
c. 94. omnes ſcripturæ, 1. vol.

p Et non præſcripto] Reſpectu chirographi annorum duo-
decim, de quo cauetur ſup. c. 112. quilibet, in 1. vol.

q Præfixus ipſo iure etiam intelligatur] † Abſque ſcilicet
9 iudicis aliquo miniſterio, prout in ſimili per hæc verba no
tat Marſ. ſua praxi crim. §. aggredior, nu. 106. cum ſeq. late
Tiraq. l. ſi vnquam, in verbo, reuertatur, n. 144. C. de reuoc.
donat. & notatum ſupra, capit. 22. termini, in verbo, ſtatim
ſtatutus ſit, vol. 1.

r Terminus dierum quindecim vtilium] † Nunquid autem
10 in cauſa ſequeſtri tranſmiſſi intra hos 15. dies vtiles poſſit
debitor offerre fideiuſſorem ſecundum facultatem, notatum
ſupra in d. cap. 111. quolibet die, verſ. præſtita tamen ſatiſ-
datione, & petere relaxationem illius ſequeſtri, ex quo il-
lud videtur permitti ante contradictionem in ſequeſtro; vi-
detur quod non, in caſibus notatis per Iaſ. in l. ſi fideiuſſor.
§. fin. col. 3. nu. 17. verſ. omitto. ff. qui ſatiſd. cogant. & Curt.
in tract. ſequeſt. nu. 55. verſ. 15. & alijs caſibus notatis d. ca.
111. quolibet die, in verbo præſtita tamen.

ſ Probandi] Probatio qualiter fieri debeat, not. late ſupra
d. c. 22. termini, in verbo, & probandi.

t Et probatum habendi] Per hæc verba non ſufficit, quod
teſtes iurati in termino examinentur extra terminum, quod
alias ſufficeret cum eorum dictum retrotraheretur, vt nota
tum late ſupra d. ca. 22. termini, in verbo, per omne genus
probationum, vol. 1.

u Quocunque probationum genere] † Ex his verbis vide-
11 tur ſublatum iuramentum neceſſarium, ita not. Fel. in ca. li-
cet cauſam, nu. 23. de probat. Iaſ. l. admonendi, 2. lectura,
nu. 266. ff. de iureiur. idem in addit. ad Iaſ. in l. ſcimus. §. li-
centiam, in verbo, iuramentum. C. de iure deliber. late Aſin.
ſua praxi iudic. §. vigeſimoſecundo, c. 3. per totum, de iura-
mento autem voluntario, quod poſſit deferri cauetur infra,
verſ. ita tamen quod ſi quis.

x Ipſoque termino præterito] Tempus hoc, & terminus is
eſt peremptorius, ideo non poteſt per iudicem prorogari;
Solet tamen Senatus ſemel illum prorogare per alios dies
quindecim currentes, dum tamen petatur ante lapſum ter-
mini huius. Senatus tamen idem anno 1548. die 17. Maij, ad
preces Mag. Matrignani Cancellarij conceſſit ei quod ad-
mitteretur ad probandum ſolutionem factam, etiam lapſis
diebus 15. vtilibus.

aa Aut quare ad ipſam ſolutionem non teneatur] Poteſt. n.
opponere compenſationem, & multas alias exceptiones, vt
late notatum ſup. d. c. 42. ſi quis, in verbo, ſoluat, & ſolui ſ-
ſe debeat, & verbo, omni exceptione remota.

bb Iuris omnibus remedijs] Quæ ſint iuris remedia, notat
Boſſ. ſua praxi crim. tit. de mulctis ad fin. not. etiam Curt. in
l. 2. §. quod obſeruari, nu. 73. C. de iuram. propter calumn.

cc Vbi etiam de iure capi nõ poſſet] Idem eſſet etiam, quod
hęc verba non fuiſſent expreſſa, cum per ſtatutum ſupra c.
167. pro debito, caueatur non dari detentionem, vbi expreſ
ſe non caueatur per ſtatuta.

dd Cogi debere] † Praxis hæc exequendi lapſo termino, col
12 ligitur ex deciſione Angeli, in l. fin. col. 2. nu. 1. ad fin. ff. de
petit. hæred.

ee Debitorem apparentem] Et eius hæredes, vt ſupra no-
tatum in princ.

ff Omni prorſus exceptione poſtpoſita] Quæ exceptiones
ſint remotæ, & quæ non, late notatum ſupra d. ca. 42. ſi quis,
in hoc verbo.

gg Etiam ſtatuto de ſapientibus dandis] Quod dari debet
in omni cauſa, & lite, iuxta diſpoſitionem ſtatuti ſupra, ca.
27. deinde, & c. 57. in qualibet, & etiam datur in cauſa ſtatu
ti ſupra, c. 42. ſi quis prima facie, vbi aliquid ſit productum,
volum. 1.

hh Nec de compromiſſo faciendo] Ad formam ſtatuti ſup.
c. 115. ſi de cætero, 1. vol.

ii Et abſque alia monitione] Et ſic tollitur etiam citatio
vbi nil productum, vel oppoſitum, idem ſi quid oppoſitum,
quod non faciat ad cauſam, & ita practicatur.

kk Per legitimam cauſam ſit probatum] Quid ſi facta fuerit
probatio per teſtes ſolutionis, vel partes eius abſque decla-
ratione interpretans ſequeſtrum, vel executionem, permit-
tat labi inſtantiam, an dein impetrans executionem, vel ſe-
queſtrum poſſit denuo petere executionem totius, vel par-
tis, pro qua fiat probatio ſolutionis, hoc dependet ab illa
quæſtione; Quis dicatur in hoc iudicio poſt contradictionẽ
actor, & quis reus, & ad quem onus inſtantię ſpectet, de quo
late diſcuſſum ſupra d. cap. 42. ſi quis, in verbo, & ſi contin-
gat ſententiam ferri.

ll Et vt omnino calumniantium dolis toto conatu occurra-
tur] Calumnis enim eſt totius viribus occurrendum, nota-
tum toto tit. ff. & C. de calumniat.

mm Satisfacto creditore] Durum videtur debitori ſatisfa-
cere, mox repetere, ex beneficio huius ſtatuti, ideo poteſt
dari cautela practicantibus incognita, vt deducant com-
penſationem, de qua notatum ſupra, dict. capitulo quadra-
13 geſimoſecundo, ſi quis, in hoc verbo. † Admittitur ad hanc
probationem indebiti non ſolum facta ſatisfactione, ſed
etiam ſi debitor detineatur in carceribus ex hac cauſa, prout
etiam admittitur ad reuiſionem ſententiæ petendam, dum
eſt in carceribus condemnatus, ita Capit. deciſio. 169.
numer. 9.

nn Intra triginta dies vtiles] Elapſo hoc tempore dantur
etiam debitori huic qui ſoluit nonnulla remedia, tradita ſu
pra d. cap. 42. ſi quis, in hoc verbo.

oo Indebite exactam] Indebitum quando quid dicatur hoc
in caſu, notatum d. cap. 42. ſi quis, in hoc verbo.

pp Breui termino nequaquam obſtante admiſſa] † Termi-
14 nus hic ſtatuitur iudicis arbitrio, inſpecta qualitate perſo-
narum, & cauſæ, ita Maranta d. ſuo Spec. 6. parte princ. de
dilation. numer. 160. Cummia in ritibus magnæ curiæ, cap.
15 12. num. 1. & cap. 41. num. 8. † Qualitas autem perſonarum
qualiter conſideretur, not. Menochius, tract. arbitr. libr. 2.
caſu 52. nu. 19. & 20.

qq Ipſo iure] † Requiritur tamen ſententia declaratoria
16 ſuper ipſo facto, vt notatum ſupra late cap. 1. in verbo, ip-
ſo facto, volum. 1. notat etiam Marſ. ſua praxi crim. §. aggre-
17 dior, num. 106. cum ſeq. † Indebitum ſi conſtet exactum
per publicum inſtrumentum, quod poſſit incipi ab execu-
tione ſecundum diſpoſitionem huius ſtatuti, in princip. ex
quo apparet prima facie debitor huius dupli, cum de eo cõ-
ſtet ex inſtrumento iuncta ſtatuti diſpoſitione, nec eſt diffe-
rentia, quod quis in inſtrumento indebitum, vel mutuum
receperit, cum vtroque caſu ſit ex obligatione, quæ princi-
paliter habetur in conſideratione, & ſic poſt longam diſcuſ-
ſionem obtentum coram D. iudice ſigni equi, in lite verten-
te inter D. Andream Arrigonum, & D. Franciſcum Bernar-
dinum Ripam partes contrarias, de menſe Iulij. 1563. Pro
qua opinione firmanda conferunt tradita per Iaſ. in §. fue-
rat, num. 58. cum ſeq. Inſtit. de act. Gramma. deciſ. 58. nu. 12.
& deciſ. 102. nu. 15.

rr Cenſeatur ad duplum] † In hoc duplo continetur ſim-
18 plum, ita Affl. in conſtit. regni, Rubr. 15. lite non conteſtata,
nu. 7. ad finem, lib. 2. Cummia in ritibus magnæ curiæ, cap. 9.
19 nu. 3. & notatum in præludijs. † Pœna dupli huius vt eui-
tetur duplicem cautelam notatam licet videre, ſupra d. cap.
42. ſi quis, in verbo, ad duplum, volu. 1. Altera quæ ſumitur
ex l. ſi Procurator, vbi ſcribentes, ff. de condit. indebit. quod
non cenſeatur Dominus dediſſe mandatum ad pœnam in-
currendam, de quo etiam notat Rom. conſ. 241. nu. 11. & per
Caſtr. in l. iuſiurandum, §. ſi Procurator, nu. 5. ff. quod quiſq;
20 iuris. † Ideo poſſet creditor conſtituere Procuratorẽ ſpe-
cialem ad agendum, & petendum eius credita. Quo quidem
caſu ſi Procurator peteret indebitum, vel plus debito, eo ca-
ſu principalis non teneretur ad pœnam, & duplum hoc, vt
in his terminis not. Alex. conſ. 32. nu. 7. & conſ. 33. num. 6.
vol. 2. idem not. Affl. in conſtit. regni, Rub. 28. contra quem,
21 nu. 40. lib. 1. † Verũ hæc cautela poſſet elidi probata ſcien
tia, & patientia principalis, per l. qui patitur, ff. mand. & c.
finali, de iureiuran. Alexand. in l. ſæpe, num. 89. ff. de re iudi.
Afflict. in ſimili in conſtit. regni, Rubr. 25. numer. 40. lib. 1.
22 † Quæ quidem non præſumitur, niſi aliter probetur, ex quo
Dominus incidere in pœnam, vt tradit Lancellot. tract. at-
tent. ſecunda parte, capit. 12. de attent. appellat. pendent.
23 limit. 50. numer. 95. & 96. † Alia cautela poteſt tradi quod
creditor fateatur ſe exegiſſe indebitum, quia tunc euitat
pœnam dupli, cum tunc non poſſit dici factam probatio-
nem indebiti ſoluti, ſtante confeſſione hac creditoris, &
ſic ceſſare debeat diſpoſitio huius ſtatuti, quo ad duplum,

Digitized by Google

ita in his terminis notat Cummia d. ritibus, cap. 17. num. 7.
cum duobus ſequentib. & cap. 36. nu. 3.
ff Aliter ad exactum indebite duntaxat retrodandum] †
24 Idem not. Anton. de Carrario, tract. de execut. instrumen.
quæſt. 54. nu. 93. Quod idem in hærede exemplificat Cum-
25 mia d. ritibus, cap. 34. nu 3. & 4. † Vtrum autem detur inde-
biti repetitio de iure communi, diſtinguit Maſſa ſua forma
obligat. cameral. 3. parte princ. verſ. poſt proceſſum inciden-
tium, num. 2. cum ſeq.
ss Niſi appareat ipſum ſciuiſſe] † Confirmat in ſimili
26 quæ tradit Alex. in l. Imperatores, numer. 8. ff. de re iud. &
per Maſſam, d. 3. par. prin. verſ. poſt proceſſum incidentium,
nu. 2. cum ſeq.
tt Non excludi, vel aliter immutari ea remedia quibus ex
27 aliqua lege municipali] † Primum notatur ſupra cap. 42.
ſi quis prima facie. Secundum exprimitur ſupra d. 1. volum.
cap. 158. Quilibet, in petitione executionis ſententiarum, &
cap. ſequen. Tertium notatur contra fictabiles, & colonos;
quod poſſint per Dominum capi propria authoritate corũ
bona, vt cauetur ſupra d. 1. volum. cap. 252. licitum ſit.
28 † Quartum remedium illud poteſt deduci, quando quis ha-
bet pacta executiua, in inſtrumento cum obligatione bono-
rum, quia tunc poteſt creditor via iudiciaria etiam propria
authoritate apprehendere bona illa, prout notat Bart. in l.
creditores, vbi cæteri ſcribentes, C. de pignor. & in l. pen. C.
de pignor. act. vt late notatum ſupra cap. 155. nullus Ius di-
29 cens, & cap. ſeq. † Sed dubito, quando in inſtrumento nõ
adſint pacta executiua, nam text. d. l. pen. in uerbo, præſidali
authoritate, videtur innuere, & inferre, quod idem ſit. Verũ
in contrarium facit, quia iudex id debet facere cauſa cogni-
ta, dato libello, & iuris ordine ſeruato, cum de iure inſtru-
mentum non habeat executionem paratam, nec ab execu-
tione ſit incipiendum; nec adſit ſtatutum aliquod id di-
ſponens. Cogita tamen, quia ibi ſub eadem determina-
tione ponitur conuentio, & pactum partis, & authoritas
iudicis.
xx Vel aliter celerius creditoribus] Prout eſt remedium ſe-
queſtri, & repoſitionis, de quibus notatum ſupra cap. 111.
quolibet die, vol. 1.
a Ita tamen quod forenſes] Quis ſit forenſis, & quis non
ſuppoſitus, late diſcuſſum ſupra cap. 44 ſi quis, in verbo, non
ſuppoſitus, uol. 1.
b Non ſuppoſiti iuriſdictioni eius iudicis, coram quo at-
30 temptari uelit huius ſtatuti beneficium] † Forenſis uide-
tur excludi ab hoc beneficio, cum non ſolum reſpiciat ordi-
natoria, ſed etiam deciſoria cauſæ, faciunt tradita per Soc.
ſen. conſi. 120. num. 12. uol. 1. Foller. ſuper conſt. regni, Rubr.
de iuſtitia, & iure, l. præſenti, num. 20. Ancha. iun. quæſt. 63.
num. 2. cum ſeq. libr. 2. & ſtatutum ſupra cap. 180. in fauo-
31 rem. † Verum quod nõ excludatur forenſis, cum reſpi-
ciat principaliter ordinatoria, hic tamen contrahens, firmat
tamen Alc l. inter claras, num. 16. C. de ſum. Trin. ubi loqui-
32 tur in his terminis. † Clerici qui dicuntur non ſuppoſiti,
licet non prohibeantur uti beneficio huius ſtatuti, cum non
ueniant appellatione forenſium, nec excludantur à ſtatuto-
rum beneficio, niſi in ſpecie arceantur, ut late notatum ſu-
pra d. cap. 180. in fauorem, in uerbo, qui ſtatutis Mediolani
non obediunt. tamen cum ſint uere non ſuppoſiti, tenentur
uolentes uti beneficio huius ſtatuti ſeruare hanc ſolennita-
tem hic notatam, debent enim uti beneficio ſtatutorum cũ
ſuis qualitatibus, ita Soc. ſen. d. conſil. 120. numer 12 cum
ſequen. uolum. 1. Roch Curt. in tract. conſuetud. nume. 178.
33 & 690. & notatum ſupra d. cap. 180. in fauorem. † Quod
magis cenſendum cum hæ ſolennitates reſpiciant ordinato-
ria iudicij, quibus alligantur etiam clerici, ut ſupra diſcuſ-
ſum in præludijs, ſed cum nõ poſſint clerici renuntiare priui-
legio fori, ut infra dicetur, ideo beneficio huius ſtatuti uti
non poſſunt.
c Niſi ante omnia] Hæc ſeruanda etiam quod non fuerit
petitum per partem, cum ſint fienda ad actionem conſe-
quendam, ita notatum ſupra capit. 38. omnes, in uerbo, te-
neatur prius, & cap. 44. ſi quis, in uerbo, teneatur, uolum. 1.
34 † Dicitur autem hoc caſu adimpleta forma, & diſpoſitio
huius ſtatuti, ſi hic diſpoſita fiant ſtatim poſt requiſitionem
ſequeſtri, uel obtentionem præcepti leuioris executionis,
ut in his terminis not. Alexan. conſil. 96. numer. 1. ad finem,
uolum. 4.
d Legitime citata] Qualiter quis legitime citetur, cauetur
ſupra cap. 1. cum ſeq. uol. 1. cum ibi notatis.
e Renuntietur priuilegio fori] † Clericus tamen non po-
35 teſt renuntiare huic priuilegio fori, nec tacite, nec expreſ-
ſe, ita textus in cap. ſi diligenti, de foro compet. not. Iaſ. l. 1.
nu. 10 ff. ſi quis in ius voc. non obtemp. Couar. tract. 2. relect.
cap. quamuis, 2. parte, initio, num. 9. de pact. in 6. Lanfranc.
Balb. ſuis communibus, cent. 3. concluſio. 268.
f Et ipſe ſe ſubijciat] Quod quidem non poteſt facere cle-
ricus, vt nuper notatum.
g Et idoneum] Quis dicatur idoneus, & quis non, late di-
36 ſcuſſum ſupra, cap. 44. ſi quis, in verbo, idonee. † Idoneus
ſi dubitetur an quis ſit, vel ſi dubitetur qualiter idoneitas
probetur, cauetur ſupra cap. 87. ſi contingat, cum ibi nota-
37 tis. † Idoneus quis autem dicitur, quando eſt ſuppoſitus,
& alias diues, licet non ſit campſor, vt ſupra cauetur, ſupra
cap. 88. non cogatur.
h Fideiuſſorem] Fideiuſſor quis poſſit eſſe, & quis non, no-
tatum ſupra d. cap. 44. ſi quis, in verbo, idonee.
i Fidem iudici ſubiectus qui conſtituat ſe principalem de-
bitorem] Idem per ſimilia verba cauetur ſupra in 1. volu.
cap. 53. in caſibus.
k Voluerit deferre iuramẽtum alteri parti id facere poſſit]
38 † Secus eſt de iure communi, textus eſt in cap. 2. vbi Bald.
num. 2. de probat. Ang. in l. non erit, in prin. num. 1. ff. de iu-
reiuran. idem not. Iaſ. in l. 2. § iurati, in 2. & 3. notabili, ff. de
iureiuran. Doctores in l. contractibus, C. de non num. pec. Ex
quo iuramentum tale eſt ſpecies probationis, vt late notatũ
ſupra cap. 42. ſi quis, in verbo, quo termino elapſo, vbi de-
claratum, & cap. 100. ſtatuitur in verbo, in qualibet parte,
39 volum. 1. † Vnde poteſt inferri quod etiam poſt ſententiã
facta executione, ſi debitor ſe opponat allegans ſententię ſi-
mulationem, vbi latam pro vſuris, volens de hoc ſtare iura-
mento creditoris, quod teneatur tunc creditor iurare, licet
iure communi inſpecto eſſet diſtinguendum, an exceptio al-
legata competeret ante ſententiam, vel tempore ſententiæ,
& tunc quod non teneretur, quia eſt ſpecies probationis,
ſecus ſi poſt ſententiam oriatur, vt not. Rebuff. tract. de lit.
oblig. art. 21. glo. 5. nu. 1.
l Seruata forma ipſius ſtatuti de iureiurando] De qua ſu-
pra cap. 100. ſtatuitur, vol. 1.
m Si vero in termino aliquid ſit productum] † Facta autẽ
40 productione, vel aliqua exceptione; & allegatione iuris in
contrarium per reum, tunc erunt ligatæ manus iudicis, ne
poſſit vlterius procedere, nec aliter diiudicare, vtrũ ſit pro-
batum concludenter, vel ne, ſed debet cauſa omnino com-
mitti conſilio ſapientis, vt tradit Caſtr. conſ. 20. nu. 17. vol.
3. in nouis, facit quod notat Bald. in l. 1. nu. 3. C. ſi quacun-
que præditus poteſtat. Imò ex ſola exceptione oppoſita, &
obtenta cõtra inſtrumentum creditoris cenſuit Senatus cau-
ſam cõmittendam conſilio ſapientis ad preces Comitis Frã-
ciſci Rhaudenſis, Anno 1573. die 11. Martij.
n Tunc circa conſilium ſapientis dandum] Et eo petito in-
ſtantia cauſæ ſtat in ſuſpenſo, donec committatur, & om-
nia tempora, ita cauetur ſupra cap. 99. in caſibus.
o Seruetur forma dicti ſtatuti allegati vt ſupra] In appel-
latione autem nõ poſſunt fieri nouæ probationes, prout di-
41 ſponitur in cap. 159. ſi contingat, d. vol. 1. † Quid autem di-
cendum circa denuntiationem compromiſſi, cum ex diſpo-
ſitione memorati ſtatuti, ſi quis prima facie, ſit compromiſ-
ſum, vt ibi cauetur, videtur quod fieri debeat iuxta eius di-
ſpoſitionem. Verum in contrarium me torquet diſpoſitio
alterius ſtatuti infra cap. 209. declaratur, in prin. vbi diſponi-
tur, quod ſi agatur alia via executiua, quam ex ſtatuto, d. c.
ſi quis prima facie, non poteſt fieri denuntiatio compromiſ-
42 ſi. † Item ex alio, quia etiam de iure communi ceſſante di-
ſpoſitione illius ſtatuti, ſi quis prima facie, cum petitur exe
cutio inſtrumenti habentis executionem paratam, ceſſat pe-
titio compromiſſi, prout not. Caſtr. conſ. 91 num. 1. vol. 1. &
late notatum in cap. 115. ſi de cętero, in verbo, vel alium cõ-
tractum iuratum, vol. 1. vbi late diſcuſſum, quod ſuperfluum
eſt repetere.

De computatione dierum vtilium. Cap. CCII.

IN cauſis, a vbi de iure, b vel ex forma ſtatutorum, c vel decretorum, vel ordinũ Mediolani, d vel ex forma compromiſſorum, procedi poteſt e quolibet die feriato, & nõ feriato, ſeu ferijs nõ obſtantibus, ſeu non attentis, f dies vnaquæq; ſit vtilis, & ſingula dies, pro vtili die numeretur, g exceptis tamen ferijs introductis in honorẽ Dei, vel ſanctorum, h iuxta formam ſtatutorum Cõmunis Mediolani, i quæ non numerentur in diebus vtilibus. Et in alijs cauſis, k vbi ſemel tantum in die redditur ius, duo dies, qui nõ ſint feriati in honorem Dei, vel ſanctorum, pro vna die vtili numerentur,

Digitized by Google

metetur, *l* in alijs vero cauſis ſummarijs, vbi ex forma ſtatutorum, vel ordinum, vt ſupra ius reddi debet in mane tantum, *m* vbi non proteſtatur de non cauſando per partes, vel alteram earum. Si ante proteſtationem de non cauſando, *n* aliqui dies in ferijs decurſi fuerint, ipſi decurſi numerentur pro media die vtili, vſque ad diem proteſtationis, de non cauſando, excluſiue.

S V M M A R I V M.

1 *Cauſſæ ſummariæ, quæ ſint.*
2 *Clauſula die feriato & non feriato in ſtatutis circa proceſſum, quid operetur.*
3 *Dies qualibet vtilis eſt.*
4 *Proteſtatio quando ſit neceſſaria.*
5 *Renunciatio feriarum intelligitur de præſentis non futuris.*
6 *Ferijs quando non cenſeatur renuntiatum.*
7 *Citatio tempore feriarum facta, an ita valida ſit, vt alijs ferijs cenſeatur renuntiatum, & num. 8.*

a VBi de iure] Communi ſcilicet, cum infra loquatur de ſtatutario, alias expreſſio ſimplex, de iure, comprehenderet etiam ſtatutarium, vt notatum ſupra 1. vol. c. 44.
1 ſi quis, in hoc verbo. † Cauſæ autem hæ ſunt ſummariæ, in quibus proceditur de iure communi, vt infra cauetur, & not. Orian. cap. quoniam contra, cap. 12. de cauſa deleg. n. 33. cum ſeq. de probat.
b Vel ex forma ſtatutorum] Prout cauetur ſupra 1. volu. in cap. 47. Dominus Poteſtas, & ſeq. & capit. 111. quolibet die, & alibi ſæpe.
c Vel Decretorum, vel ordinum] Senatus ſcilicet, vel Principis.
d Vel ex forma compromiſſorum] Intellige de voluntarijs, quia in neceſſarijs ſeruantur feriæ, cum non ſit cautum in eis non ſeruandis, prout licet videre ſupra d. capit. 115. ſi de cætero, vol. 1.
e Quolibet die feriato, & non feriato] † Quid operetur
2 hæc clauſula, not. Bal. conſ. 6. nu. 2. vol. 1.
f Dies vnaquaque vtilis] † Idem eſt de iure communi, cum
3 declaratione, de qua per Bald. d. conſ. 6. nu. 1. vol. 1. & cóſ. 373. & 374. vol. 5.
g Exceptis tamen ferijs introductis in honorem Dei, vel ſanctorum] His enim non poteſt derogari per ſtatutum, nec renuntiari per partes, ita notatum ſup. c. 110. ad hoc, in verbo, reputentur feſtiua.
h Iuxta formam ſtatutorum] De quibus ſupra capit. 110. ad hoc, volum. 1.
i Quæ non numerentur in diebus vtilibus] Prout notatum d. cap. 110. ad hoc, volum. 1.
k Si ſemel tantum in die ius redditur] Prout fit in caſibus in quibus exceptis à ferijs meſſium, & vindemiarum, ſupra d. cap. 107. temporibus, verſ. ſaluo, & in diebus quadrageſimæ, d. ca. 110. ad hoc, ad fin. licet quo ad ferias meſſium, & vindemiarum hodie aliter ſeruetur ex ordinibus Senatus, vt ibi notatum.
l In alijs vero cauſis ſummarijs] Exceptis tamen cauſis comprehenſis, d. c. 47. Dominus Poteſtas. Quia in eis proceditur non obſtantibus ferijs, & proteſtationibus, vt ibi cauetur, verſ. & etiam executiones, ibi. Non obſtantibus, & in caſibus notatis infra c. 340. ſi cui, verſ. finali.
m Vbi non proteſtetur] † Proteſtatio igitur eſt neceſſaria,
4 tam de iure communi, vt not. Bald. in l. 1. notabili 4. vbi ét Iaſ. nu. 3. ff. de ferijs, Orian. d. c. quoniam contra, cap. 12. de cauſa deleg. num. 34. de probat. quam etiam ex forma Statutorum, vt cauetur ſupra c. 125. quia ſæpe, verſ. tamen tempore, vol. 1. † Renuntiatio autem ſimplex feriarum intelli-
5 gitur de præſentibus, non futuris, ita Marſ. ſua praxi. §. aggredior, num 46.
n Aliqui dies in ferijs decurſi fuerint] † Ex his verbis li-
6 quido patet quod per proceſſum aliquorū dierum tempore feriarum, non intelligitur renuntiatum ferijs: Quod ſcire refert quo ad inſtantiam, quæ habet locum etiam in cauſis ſummarijs, & executiuis, vt late not. Afin. ſua praxi iudic. in princ. cap. 3. num. 46. cum ſequent. de quo late notat de-
7 clarando Orian. d. c. 12. de cauſa deleg num. 34. de probat. † Citatus in tempore feriato, & actum iudiciarium patiens li tem conteſtando, non tamen excluditur ab exceptione feriarum, in alijs actibus, ita not. Lanfranc. Balb. ſuis communi
8 bus, centur. 6. concluſio. 511. † Nam non opponens ferias in prima compatitione, poteſt tamen opponere in ſecunda de eis, ita Marſil. ſua praxi §. attingam, num. 19. verſic. item adducit.

Ad tollendum certas abuſiones, & ſupplantationes. Cap. CCIII.

DEclaratur, quod ſi contingat in præceptis, denuntijs, citationibus, & alijs actis à iudice, arbitro, vel arbitratore, aut delegato, vel conſultore, aut commiſſario ſignandis, poni verba, firmo remanente præſenti præcepto, vel æquipollentia verba, ſeu contineat aliquam reiectionem, vel non admiſſionem, quod ipſa talia verba, pro non appoſitis, imò reiectis habeantur, niſi de talibus verbis iudex, arbiter, vel arbitrator, vel vt ſupra, *a* in eius ſignatura *b* mentionem de eis fecerit.

a IN eius ſignatura] Subſcriptione ſcilicet fienda per eum.
b Mentionem de eis fecerit] Apparendo ſcilicet hæc verba eius manu firmo, vt ſupra, & ita practicatur.

DECLARATIONES QVORVNDAM Statutorum.

STatuti † noui additio veniens ad declarationem, & interpretationem antiqui ſtatuti, debet intelligi in caſibus, in quibus loquitur ſtatutum interpretatum, & ſecundum modificationem, & diſpoſitionem ſtatuti interpretati, ita not. Alex. conſ. 13. num. 18. ad fin. 2. dubij, vol. 3. Additio tamen ad ſtatutum nouam conceſſionem facit, ita Virgin. Boccat. in conſtit. Marchiæ, gloſ. 7. num. 28.

De reuocatione ſtatuti quarti, Rubricæ generalis, de citationibus, & alijs, &c. quod incipit, Si de cætero contigerit. Cap. CCIV.

STatutum quartum Rubricæ generalis de citationibus, quod incipit; Si de cætero contigerit, & contenta in eo habeantur pro abolitis, & annullatis, & ſuper ſecundo ſtatuto dictæ Rubricę, quod incipit. Quod quilibet ciuitatis, addantur, & pro additis habeantur, poſt illa verba, vbi religitur debito publico, vel priuato, hæc verba, videlicet, vel actione mere reali, vel mixta. Item, licet ſtatutum poſitum in volumine ſtatutorum, ſub Rubrica generali de iudicijs, & ſub Rubrica ſpeciali, quod exceptiones ſint ſaluæ in fine litis, ſeu de eodem, quod incipit; Cauſæ autem, quæ de ſui natura, vel ex forma ſtatutorū, &c. vbi legitur, & omnes dies intelligantur vtiles, ſit clarum etiam mediantibus alijs ſtatutis, tamen pro clariori intelligentia ſtatuitur, quod quando ſemel tantum in die ius redditur, duo dies computentur pro vno die vtili, exceptis cauſis comprehenſis in ſtatuto, quod incipit, Dominus Poteſtas, & quilibet exercens iuriſdictionem, &c. & cauſis cridarum quæ ſiunt pro bonis immobilibus vendendis, & cauſis compromiſſorum, in quibus quælibet dies habeatur pro die vtili integra, exceptis ferijs introductis in honorem Dei, & ſanctorum. Item ſtatuitur pro declaratione ſtatuti, poſiti ſub Rubrica generali de iudicijs, & ſub Rubrica ſpeciali de ſummaria ratione faciéda, in certis caſibus, quod incipit; Dominus Poteſtas, vbi legitur alimentorum, intelligatur de alimentis præſentibus, & futuris, vbi vero in ſtatuto poſito ſub Rubrica generali de dilationibus, & ferijs, quod incipit temporibus feriarum, vbi ſit mentio de alimentis, intelligatur de præteritis. Item pro declaratione ſtatuti poſiti ſub Rubrica generali de iudicijs, & ſub Rubrica ſpeciali de exequutione inſtrumenti, & ſcripti, quod incipit; Si quis prima facie, vbi legitur, & facto dicto compromiſſo, & per arbitrum, vel arbitratorem, ſeu arbitros, & arbitratores, acceptato, quod acceptari debeat infra quatuor dies continuos, poſt factum compromiſſum, &c. Ad minuendum lites, & expenſas litium, ac diſpendia, ſtatuitur, quod facto compromiſſo, ipſo iure, intelligatur acceptatum, iuxta formam ſtatuti poſiti ſub Rubrica generali, de arbitris, arbitramentis, & compromiſſis, & *a* ſub Rubrica ſpeciali de temporibus inſtantiæ compromiſſi. Itē ad clariorem intelligentiam ſtatuti, ſeu capituli poſiti ſub Rubrica generali de iudiciis, *b* quod incipit; Et prædicta etiam habeāt locum, &c. declaratur reſpectu ſolutionis ſoldorum decem Imperialium, ipſam ſolutionem non eſſet faciendam Notariis cauſarum ciuilium Iuſdicētium, vbi quidem de iure ſolutio ſalarii, eſſet facienda ipſis Notariis cauſarum ciuilium, vt ſupra, vel alicui eorum, ſed ſufficiat ſolutio ipſius ſalarii, vbi fiat.

a Sub

Digitized by Google

a SVb Rubrica ſpeciali de temporibus inſtantiæ compromiſſi] Quod eſt cap. 120. compromiſſa, vol. 1.

b Quod incipit, & prædicta etiam habeant locum] Quod eſt ſub cap. 30. vol. 1.

Declaratio ſuper ſtatuto primo Rubricæ de arbitris. Cap. CCV.

DEclaratur, quod quando incipitur agere via exequutiua, videlicet, alia via, quam via ſtatuti incipientis; Si quis prima facie, *a* quod non admittatur denunciatio compromiſſi, etiam ſi inſtrumentum non eſſet iuratum. Pro declaratione ſtatuti poſiti in volumine ſtatutorum ciuiliũ, ſub Rubrica generali de exequutionibus, & ſub Rubrica ſpeciali de præceptis exequutorijs, quod incipit; Item ſtatuitur quod in quolibet præcepto exequutorio reali, &c. & alterius ſtatuti ſituati ſub Rubrica generali de ſeruitoribus, & ſub Rubrica ſpeciali de famulis Domini Poteſtatis Mediolani, dandis pro exequutionibus faciendis, quod incipit; In quolibet præcepto exequutorio apponatur quantitas ſangiorum, &c. ſtatuitur, quod diſpoſita in dictis ſtatutis, intelligantur, & habeant locum tantummodo in præceptis ſ[?]bandi. In alijs vero præceptis exequutorijs, tam realibus quam perſonalibus, Iuſdicens poſſit concedere numerum famulorum, prout ſibi videbitur expedire, inſpecta qualitate facti, & perſonarum, qui tamen numerus famulorum deſcribatur in præcepto. Item pro declaratione ſtatuti poſiti ſub Rubrica generali de ſeruitoribus, & ſub Rubrica ſpeciali de pœna ſeruitoris, vel officialis, non exigentis pignora, vel depoſita, quod incipit; Si quis ſeruitor, &c. vbi legitur, vel ille, ad cuius petitionem, ibi, ad pignorandum, etiam quilibet eorum in ſolidum intelligãtur ipſa verba, quo ad ipſum qui fecit derobare, quando pignora non fuiſſent deſcripta ſecundum formam ſtatuti, poſiti ſub dicta Rubrica generali, & ſub Rubrica ſpeciali, de pignoribus deſcribendis, coram iudice, quod incipit; Quilibet, qui robauerit, &c. vel quãdo ille, ad cuius petitionem facta fuiſſet robaria, vel eius nũtius non notificaſſet coram iudice robariam fuiſſe factam. Item pro declaratione ſtatuti, poſiti ſub Rubrica generali de robationibus, &c. & ſub Rubrica ſpeciali de licitis, & cõceſſis exequutionibus, &c. quod incipit; Licitum ſit, &c. ſtatuitur ipſum ſtatutum in illa parte, vbi legitur de quo debito ſtetur proprio ſacramento locatoris, vel eius hæredi, vſque ad quantitatem librarum quinquaginta Imperialium, quod ipſa facultas iurandi contra fictabiles, non habeat locum, niſi contra fictabiles, qui ſunt rurales, laborantes proprijs manibus, vel ad ſuas manus laborari faciunt, & illos de familia ſua declaratur, in eo ſtatuto, & in reliquis partib. dictum ſtatutum firmum remaneat. Item ſtatuto, quod incipit; In quolibet præcepto ſituato ſub Rubrica generali de ſeruitoribus, vbi legitur, quatuor, declaratur, quod in Ducatu Mediolani, pro prima vice ſeruetur, quod ſeruandum eſt ex forma dicti ſtatuti in ciuitate, taliter, quod pro prima vice non ſint vltra duos, computato ſeruitore.

S V M M A R I V M.

1 Compromiſſi exceptio de iure communi impedit executionem.

a QVod non admittatur denuntiatio compromiſſi] † De
1 iure autem communi exceptio compromiſſi impedit executionem, ita Alc. conſ. 87. l. 1. nu. 4. idem Lancell. tract. attent. 3 par. prin. cap. 25. de reo, & except nu. 25.

Additio ſtatuti poſiti ſub Rubrica ſpeciali de libellis exhibitorijs, ſeu præuentorijs. Cap. CCVI.

STatuitur, quod diſpoſitio in ſtatuto poſito ſub dicta Rubrica, quod incipit; Quod nullus Iuſdicens libellum aliquem exhibitorium, &c. habeat etiam locum *a* in quocunque actu iudiciali, vel impedimento, qui, vel *b* quod fieret ante exequutionem impetratam.

a IN quocunque actu iudiciali, vel impedimento] Iudicis medio fiendo.

b Quod fieret ante executionem impetratam] Poſt enim executionem impetratam nullum impedimẽtum poteſt afferri, & ſi inferretur ſeruarentur diſpoſita, d. cap. 46.

Correctio ſtatuti de re paterna luenda. Cap. CCVII.

IN ſtatuto de re paterna luenda, vbi legitur, qui vendiderit, & communi cum alio, illa *a* dictio, Et, intelligatur, Etiam, & vbi legitur iure, vel ratione vtilis dominij tantum, habeatur pro addito hoc verbum, Pleno, ante illud verbum, iure.

a DIctio, &] Dictio hæc copulatiua, aliquando idem ſignificat quando ponitur inter duo idem ſignificantia, ita Menoch. tract. adipiſc. remed. 3. nu. 21. & 22.

Declaratio ſtatuti de interrogationibus, &c. Cap. CCVIII.

AD declarationem ſtatuti poſiti ſub Rubrica generali de interrogationibus, quod incipit, *a* Teneatur quilibet producens inſtrumentum, vel aliam ſcripturam, &c. & quorumcunque *b* aliorum iurium loquentium de interrogationibus, ſi quis velit vti, vel per æquipollentia verba, ſtatuitur, quod aliquis non poſſit interrogari *c* ſi vult vti *d* aliqua relatione ſeruitoris. Nec etiam quis poſſit interrogari, ſi vult vti *e* aliquo inſtrumento, *f* vel aliqua ſcriptura *g* facto, vel facta per alium, vel alios, quam per ipſum interrogatum. Nec etiam ſi vult vti aliquib. dictis teſtium examinatorum inter alias perſonas, nec etiam poſſie produci, nec admitti aliqua interrogatio ſi vult *h* vti aliquo inſtrumẽto, *i* vel aliqua ſcriptura, *k* vel aliquo actu iudiciali, *l* nec dictis teſtium, *m* in facto proprio, *n* quãdo ſunt confecta de antiquo, videlicet, ab annis decem retro, a die interrogationis.

S V M M A R I V M.

1 Interrogari nemo poteſt vtrum quis velit vti aliqua ſcriptura per alium confecta.

2 Prohibitus interrogari an velit vti aliquo iure, an prohibeatur accuſari.

3 Priuata ſcriptura quæ dicatur.

4 Vtens ſcriptura aliena, quæ falſa fuerit detractu an teneatur, num. 5 & 6.

7 Quid in producente teſtes, vel inſtrumenta.

8 Quando Dominus teneatur, & quando procurator.

9 Antiquum quando quid dicatur.

a TEneatur quilibet producens] Quod eſt in cap. 76. teneatur, volum. 1.

b Aliorum iurium] Idem de iure communi, de quo notat
1 Bar. in l. Diuus, ff. ad leg. Corn. de falſ. & late Gabriel ſuis concluſ. tit. in criminalibus, concluſio. 7.

c Si vult vti] † In caſibus hic exceptis, in quibus prohi-
2 betur quis interrogari, an velit vti, tamen ſi conſtet aliter, quod quis ſcienter eſſe falſos, vel falſa, vſus fuerit, poterit de falſo accuſari, ita not. Boſſ. ſua praxi crim. titu. de falſis, num. 118. Afin. ſua praxi iud. §. 20. cap. 2. In his caſibus exceptis, vt quis non poſſit interrogari, vtrum veluti vti, vel ne, non ſolet Senatus diſpenſare, tamen ſemel vidi diſpenſatum contra D. Andream Sormanum, qui produxerat quoddam inſtrumentum etiam per alium cõfectum, contra quod multæ præſumptiones, & urgentes ſimulationes, & falſitates urgebant.

d Aliqua relatione ſeruitoris] De quibus ſupra cap. 205. quilibet, uolum. 1.

e Aliquo inſtrumento] Publico ſcilicet à Notario confecto.

f Vel aliqua ſcriptura] Priuata ſcilicet, de qua cauetur
3 ſupra cap 96. omnes ſcripturæ, uolum. 1. † Quid autem ſi ſint teſtes deponentes de facto alieno, & non proprio eius qui interrogatur, uel ea produxit, uideretur prima facie diſpoſitionem huius ſtatuti loquentis de inſtrumento, uel aliqua ſcriptura, habere locum etiam locum in teſtibus ſuper facto alieno eadem ratione, confirmari uidetur hæc opinio, ex eo quod ſtatutum met remouet interrogationem, ubi etiã dicta teſtium ſint in facto proprio, tamen de antiquo ſupra decennium, tamen cõtrarium uerius eſſe arbitror, quia etiã ſi teſtes deponerent de facto alieno, tamen producens eos interrogatus, tenetur reſpondere, ita not. Boſſ. ſua praxi tit. de falſis, nu. 115. ad fin. & num. 118.

g Facto, uel facta per alium] † Idem de iure communi, ita no-

Digitized by Google

4 ita notat Bal. conſ. 446. maxime, num. 5. vol. 5. latius Nat-
5 ta conſ. 635. num. 8. vol. 3. † Vtens etiam inſtrumento falſo
concernens factum alienum ignoranter non punitur, ita Af
flict. in conſtit. regni, Rubr. 40. de cudente falſum, qui falſo,
6 num. 3. verſic. & tanto magis, lib. 3. † Tenetur tamen quis in-
terrogatus reſpondere, an ſint facta per alium nomine ſuo,
vt not. Boſſ. ſua praxi, tit. de accuſatio. num. 25. vbi loqui-
7 tur in terminis huius ſtatuti. † Teſtes, & inſtrumenta ſi pro-
ducuntur per Procuratorem nomine principalis, tunc eo
caſu poteſt, & debet interrogari dictus principalis, & eius
Procurator ſimul, ſi velint vti: nam ſi Dominus principa-
lis reſpondeat velle vti, & ratum habeat factum Procura-
toris, ipſe principalis ſolum conuenietur, & Procurator
eximeretur, ſi vero principalis reſponderet nolle vti, tunc
ſolus Procurator teneretur, ita not. Caſtr. in l. ſi ius iniquũ.
§ ſi Procurator, num. 5. ff. quod quiſque iuris, ſequitur Ro-
ma. conſ. 105. num. 2. quos refert ſequendo Boſſ. d. ſua pra-
xi crim. tit. de falſis, num. 120.

h De aliquo Inſtrumento] Confecto per Notarium met,
qui id producit.

i Vel aliqua ſcriptura] Priuata ſcilicet per eundem produ
centem confecta.

k Nec aliquo actu iudiciali] De quibus late notatum ſup.
cap. 17. acta, volum. 1.

l Nec dictis teſtium] Productis, & examinatis ad inſtan-
tiam producentis, vt differat à caſu præcedenti excepto.

m In facto proprio] Secus ſi alieno, vt ſupra notatum.

n Quãdo ſunt de antiquo videlicet ab annis decem retro]
8 † De iure autem communi quod dicatur antiquum, Dec.
conſ. 13. col. pen. num. 8. dicit eſſe centum annorum. Varias
autem opiniones poſt Crauettam not. Menoch. tract. arbitr.
9 lib. 2. cent. 1. caſu 3. † Quod autem in caſu ſtatuti huius cõ-
cludatur antiquum per ſpatium annorum decem, illa eſt po
tiſſimum ratio, quia labilis eſt hominum memoria, & obli-
uio ſpatio annorum decem præſumitur, vt not. Crau. conſ.
18. num. 4. Et in facto etiam proprio de antiquo eſt proba-
bilis ignorantia, ita Alex. conſ. 134. col. 1. & melius, colum.
6. num. 8. volum. 1. Afflict. in his terminis, in conſtit. regni,
rubr. 40. de cudente falſum, qui falſi, num. 3. verſ. niſi factum
fuiſſet antiquum, lib. 2.

De relationibus, quæ fieri poſsint ad inſtantiã citati, vel illius, cui præceptum fuerit, &c. Cap. CCIX.

Relationes ſeruitorum poſſint, & valeant fieri per ſer-
uitores, ac ipſi ſeruitores cogantur ad faciendum re-
lationes ad inſtantiam illius, qui fuerit citatus, aut cui præ-
ceptum fuerit, & cuiuslibet alterius, cuius intererit, *a* etiam
tempore, ſeu termino ſuperinde limitato præterito, *b* &
hoc infra ſex menſes, à die citationis, ſeu præcepti, & pona-
tur in relatione ipſa eo caſu ad cuius inſtantiam fiet talis re
latio, & quo tempore, & inſeratur in ea relatione tenor præ-
cepti, ſeu citationis, quæ relatio taliter facta, *c* non pro-
ſit illi ad cuius inſtantiam ipſa citatio facta, vel præceptum
factum fuerit.

a Etiam tempore, ſeu termino ſuperinde limitato præte-
rito] Quod limitatur ſupra c. 205. quilibet, vol. 1.

b Et hoc infra ſex menſes] Et ſic longum tempus datur huic
citato, vel cui tranſmiſſum præceptum.

c Non poſsit illi ad cuius inſtantiam ipſa citatio tranſmiſ
ſa] Tenetur enim ipſe fieri facere relationem in tempore li-
mitato ſupra, cap. 205. quilibet, vol. 1. ad hoc ne fiat fraus,
vel eluſio diſpoſitioni memorati ſtatuti.

De contradicentibus cridis, & fictis libellarijs temporis futuri. Cap. CCX.

Statuitur, quod ſi per aliquem, cui præſtatur fictum libel-
larium ſuper aliqua proprietate, ſeu aliquibus proprie
tatibus, vel iure, aut iuribus pecuniæ, vel aliarũ rerum con-
tradictum fuerit aliquibus cridis, *a* ſecundum formã pro-
uiſionis, & ordinum editorũ ſuper bonis immobilibus ven-
dendis de aliquibus alijs bonis ſibi obligatis, occaſione dicti
ficti libellarij, iure hypothecæ pro ipſo ficto libellario tem-
poris futuri, quod talis contradictor, ſi emphyteuta obliga-
tus ad præſtationem dicti ficti libellarij, vel ille, qui poſuit
ad cridas, aut ille, qui eſſet obligatus bona ad cridas poſita,
defendere, aut alius habens ius in bonis ad cridas poſitis,
obtulerit cum effectu, durantibus ſex menſibus limitatis ex
forma ipſius prouiſionis, ad contradicendum cridis, vel in-
fra tres menſes, poſt ipſos ſex menſes, acquirere ipſum di-
rectum dominium, & ciuilium poſſeſſionem bonorum, ſu-
per quibus, ſeu pro quibus, ipſum fictum libellarium præ-
ſtari debuerit, & ipſa bona, ſuper, ſeu pro quibus, ipſum fi-
ctum libellarium præſtari debuerit, reſpectu directi domi-
nij, & ciuilis poſſeſſionis, & ius dicti ficti libellarij, ad com-
putum librarum centum Imperialium, pro quibuslibet li-
bris quatuor Imperialium ipſius ficti libellarij, pecuniæ,
ſeu valoris rerum, quæ dari deberent pro ipſo ficto libel-
lario, æſtimandi per vnum ex æſtimatoribus communis
Mediolani, partium confidentis, vel vnius partis, in contu-
maciam alterius, vbi adſit, & duret pactũ liberandi per con-
tracambium, vel per contracambia. Vbi vero adeſſet, & du-
raret pactum liberandi ad pecunias, ipſe contradictor coga-
tur vendere ipſi ponenti, pro illo pretio, pro quo ipſe em-
phyteuta poterat ſe liberare, quo in caſu ſaluum ſit ius ipſi
emphyteutæ luendi ab eo tempore, prout poterat à vendi-
tore, *b* quo vltimo caſu *c* ipſe venditor teneatur *d* tan-
tum promittere *e* pro ſuo dato, & facto *f* tantum, *g* de-
clarato in ſtatuto de re paterna luenda, ſi uero non adeſſet
pactum, vel eſſet extinctum, ad computum librarum centum
Imper. pro quibuslibet libris tribus, & ſoldis decem Imper.
ipſius ficti libellarij, ſeu valoris, vt ſupra, teneatur ipſe cõ-
tradictor, aut bona ipſa, vt ſupra, & ius dicti ficti libellarij,
dicto pretio vendere, *h* in forma communi, & iuris, ipſi
volenti emere, niſi alias ipſum directũ *i* legitime eſſet pro-
hibitum alienari, aut renuntiare ipſi contradictioni, & bona
ad cridas poſita, liberare ab eo ficto libellario temporis tũc
futuri, in electione illius creditoris. *k* quam electionem ip-
ſe contradictor teneatur facere, *l* & intimare ipſi offerenti,
velle emere, vt ſupra *m* infra dies triginta, poſt oblationẽ,
& requiſitionem ipſius emere offerentis, *n* dummodo fue-
rit laicus, *o* & ſuppoſitus ſtatutis communis Mediolani.
Aliter dictæ contradictioni, *p* ipſo iure, intelligatur renũ-
tiatum fuiſſe, & bona ad cridas poſita, ipſo iure, intelligãtur
liberata, à contentis in ea contradictione, reſpectu ipſius fi-
cti libellarij, temporis tunc futuri, tantũ hoc intellecto, quod
vbi ipſa electio fit, & intimetur, vt ſupra, ipſe, qui obtulerit
velle emere, *q* cogatur *r* per omnia iuris remedia, etiam
ſ per perſonalem detentionem, ad emendum, & ipſum pre-
cium ſoluendum, ſaluo, ſi oſtenderet *t* ipſa bona eſſe pro-
hibita alienari, vt ſupra, & hoc ſtatutum etiam obſeruetur
u in cauſis, & caſibus pendentibus.

S V M M A R I V M.

1 *Euictionis nomine pro ſuo dato, & facto, quid veniat.*
2 *Dies intercalaris habetur pro vna die.*
3 *Licitator cui deliberantur bona quibus remedijs cogatur ad obſer-
uantiam.*

a Secundum formam prouiſionum, & ordinum] De qui-
bus cauetur ſupra, 1 volum. cap. 463. quia, & ſequenti,
& in nouis conſtit. tit. de bonis ad cridas ponendis, vbi in
cap. ſi Dominus, fere adeſt ſimilis diſpoſitio, ſaluo quod ibi
eſt facta detractio pretij ad vtilitatem ponentium, vt ibi vi-
dere licet.

b Quo vltimo caſu] Quando durat adhuc pactum luendi,
& redimitur pretio & burſato.

c Ipſe venditor] Contradicens ſcilicet qui tenetur vende-
re ex diſpoſitione huius ſtatuti.

d Tenetur promittere] In caſu euictionis ſcilicet.

e Pro ſuo dato, & facto] Hoc ſi diſponitur, ex quo hoc ca-
ſu vendens nil lucratur, cum vendat eodem pretio in execu-
1 tione pacti luendi. † In promiſſione pro ſuo dato, & facto,
quid veniat ſecuta euictione, late diſcuſſum ſupra cap. 419.
ſi res, in hoc verbo, 1. vol.

f Tantum] In promiſſione pro dato, & facto, cum dictio-
ne hac taxatiua, quod comprehendatur datum & factũ eius
authorum, & alijs caſus, notatum ſupra d. cap. 416. ſi res, hoc
verbo.

g Declarato ſtatuto de re paterna luenda] Vt ſupra d. c.
419. ſi res.

h In forma communi, & iuris] Ex quo maius pretium, quã
exburſatum conſequitur, ex quo eſt res eius irreuocabiliter
lapſo termino ad luendum.

i Legitime eſſet prohibita alienari] Nam eo caſu contra-
dicens Dominus directi, non teneretur vendere, ex quo non
eſt libera, ſed obnoxia fideicommiſſo.

k Quam electionem ipſe contradictor teneatur facere] Ea
facta licet durante tempore hic præfixo re exiſtente integra,
alias

Digitized by Google

alias non, vt notatum in ſimili ſupra cap. 434. ſi quis, in verbo, & ſi reſponderit ſe, velle acquirere. Non poteſt pariter ille qui obtulit, emere, variare, vt infra cauetur, verſ. hoc intellecto.

l Et intimare ipſi offerenti] Siue ſit emphyteuta, ſiue penens, vel alius ſupranominatus qui obtulerit.

m Infra dies triginta] † Dies intercalaris habetur pro vno
2 die, cum ſtatutum loquatur per terminum dierum, ita not. Tiraq. retract. lignag. §. 3. glo. 2. nu. 6.

n Dummodo fuerit laicus] Nam clericus non ligatur regulariter ſtatutis laicorum, vt notatum in præludijs.

o Et ſuppoſitus ſtatutis Mediolani] Forenſis enim in deciſorijs non poteſt ligari ſtatutis alterius territorij, vt traditū ſupra in præludiis.

p Ipſo iure] Requiritur tamen iudicis declaratoria ſuper facto, vt late diſcuſſum ſupra, cap. primo, in uerbo, ipſo facto, uolum. 1.

q Cogatur] Et ſic non poteſt pœnitere uariando, ſecus tamen diſponitur in agnato luere volente ex beneficio ſtatuti de re paterna luenda, vel ſtatuti de quota, vt notatum ſupra d. c. 417. ſi quis, in verbo, poſſit, il primo.

r Per omnia iuris remedia] † Multa ſunt tradita per Boſſ.
3 ſua praxi crim. tit. de mulctis, ad fin.

ſ Per perſonalem detentionem] Licet comprehendatur in iuris remedijs, tamen ea non daretur, niſi fuiſſet expreſſum obſtante ſtatuto, ſupra c. 167. pro debito, vol. 1.

t Ipſa bona eſſe prohibita alienari vt ſupra] Quia tunc libera non poſſunt emi.

u In cauſis, & caſibus pendentibus] Alias ſtatutum regulariter tantum ad futurum trahitur, vt notatum in prœludijs, & in cap. fin. 1. vol. in verbo, tunc pendentibus.

De inſtrumentis dotalibus, vltimis voluntatibus, & certis donationibus rubricandis. Cap. CCXI.

STatuitur, *a* quod illæ Rubricæ, quæ ordinatæ fuerunt fieri, ex forma Ducalis decreti editi anno 1495. die 27. Aprilis, de inſtrumentis dotalibus, & proteſtationibus rerū paraphernalium, donationibus, teſtamentis, & vltimis voluntatibus, licet reperiantur non factæ in termino limitato, ex forma ipſius Decreti reſpectu inſtrumentorum, quæ fuerint rogata, à die publicationis præſentium ſtatutorum retro, proſint, ac effectū ſortiantur, perinde, & ac ſi factæ fuiſſent in eo termino, dummodo ipſæ Rubricæ fiant intra tres menſes immediate ſequuturos diem publicationis horum ſtatutorum, quodque Rubricæ ipſę faciendę de vltimis voluntatibus, & donationibus, quę ex forma ipſius decreti fieri debebant, poſſint fieri quocunque tempore, *b* ad inſtantiam illorum, quorum intererit, *c* etiam eo termino limitato, ex forma dicti decreti elapſo, ne exequutiones, quæ factæ fuerint de vltima voluntate, vel donatione nullæ reddantur. Et quod ipſa Rubrica, etiam poſſit fieri ſine aliquā ſolutione ad officium Abbatum collegij Notariorum Mediolani, quodque vbi in eo decreto ſit mētio de vltimis voluntatibus, intelligatur *d* de vltimis voluntatibus non reuocatis.

a QVod illæ Rubricæ] De hoc decreto de rubricandis certis inſtrumentis cauetur ſupra cap. 71. quia maxime circa finem.

b Ad inſtantiam illorum, quorum intererit] Etiam quod inter eos non fuerit initus contractus is.

c Etiam termino limitato ex forma dicti decreti elapſo] Rationē adducit in verſ. ſeq. ne executiones quæ facta ſunt eorum fiant irritæ.

d Et vltimis voluntatibus non reuocatis] Cum reuocatarum nulla ſit habenda ratio.

De agrimenſoribus, & eorum mercede. Cap. CCXII.

AGrimenſores, & liuellatores aquarum non poſſint *a* pro ſuo ſalario, ſeu mercede, & famulo, ſi famulum habuerint, habere vltra libram vnam, & ſoldos duodecim Imper. ſingulo die, quo iuerint, ſteterint, & redierint, *b* pro menſurando, & liuellando, vltra expenſas cibarias.

S V M M A R I V M.

1 *Menſuratio quibus expenſis fieri debeat.*
2 *Menſura quænam ſit attendenda.*

a PRo ſuo ſalario, ſeu mercede] † Menſurationis fiendæ ex-
1 penſæ debent fieri communibus expenſis partium, & quod vna ſola contradicat, ita not. Caſſan. ſuis conſuetud. rubr. 1. §. 6. pars leurs ferment, numero 4. verſ. item non tenetur.

b Pro menſurando] † Menſuratio ſi fiat in aliquo territorio
2 pro contractu facto in alio territorio, quod attendatur locus contractus, non rei ſitæ quo ad menſuram ſecundum communem, not. Rolan. à Valle, conſ. 110. num. 7. cum ſeq. vol. 3. Oſaſc. deciſ. 114. nu. 3.

Quod adhibeatur fides Chriſti nomine ſententiæ. Cap. CCXIII.

REpetitur Chriſti nomine, cuiuslibet ſententiæ ſubſcripto per Notarium, qui rogatus fuerit ſententiam huiuſmodi, vel per habentem authoritatem eam explendi, *a* fides adhibeatur, quemadmodum ſi in authenticam formam redacta fuiſſet, *b* modo alias opponi poſſit, quemadmodum authenticæ, qui Notarius teneatur illud ſubſcribere, & non poſſit plus accipere, prout accipere poſſet pro ſubſcriptione authenticæ.

a FIdes adhibeatur quemadmodum ſi in authenticā formam redacta fuiſſet] Cum iudicis ſcilicet authoritate expleta, & alijs ſolennitatibus, à iure requiſitis.

b Modo opponi poſſit quemadmodum authenticæ] Quo ad alias exceptiones, veluti quod ſit nulla, vel patiatur, vel careat alijs ſolennitatibus, de quibus cauetur ſupra ca. 31. poſſit, & cap. 131. lata, volum. 1.

Quod qualibet citationes tranſmitti poſsint, & earum relationes fieri in tempore ſuſpenſo, vel feriato. Cap. CCXIV.

AD tollendum omne dubium circa tranſmiſsiones *a* citationum, & earum relationum ſtatuitur, quod quælibet citationes, earumque relationes, tranſmitti, & fieri poſſint, & valeant in *b* tempore feriato, *c* vel ſuſpenſo, cum termino comparendi, vel aliquid faciendi in tempore iuridico, vel non ſuſpenſo.

S V M M A R I V M.

1 *Citatio an poſſit fieri die feriato in honorem Dei, & quid de denuntiationibus, & proteſtationibus num. 2. & 3.*

a CItationum] † Quoad denuntiationes, & proteſtationes
1 de iure communi non erat difficultas, quin poſſent tranſmitti tempore feriato, vt not. late Tiraq. tract. retract. lignag. ad finem tituli, num. 78. Quicquid diſſentiant inter ſe Scribentes, quoad citationes, vt infra dicetur.

b Tempore feriato] † Etiam in honorem Dei & ſanctorū,
2 & ita practicatur, tollitur autem ex hoc controuerſia ſcribentium contendentium; An poſsit tranſmitti citatio die feriata, pro comparendo die iuridica, pro parte affirmatiua, quod poſsit tranſmitti, tenet Bar. in l. 2. §. item ſi, nu. 6. ff. ſi quis in ius vocat. non iuerit, idem Caſtr. conſ. 270. num. 3. vol. 1. Caſſan. ſuis conſuet. rub. 1. §. 6. in tex. Meſsier, num. 205. circa medium, Soc. reg. 125. die feriata, verſ. duodecimo fallit, Sayrana ad Matheſ. ſing. 19. nu. 25. idem Manua ſing. 46. cum relatis ad hanc opinionem, per Tiraqu. tracta. retract. lignag. ad finem tituli, nu. 79. Contrariam opinionē firmat Marian. Soc. tract. de citationibus, art. 19. nu. 8. limitando, nu. 9. & 10. idem Boer. ſuis conſuetud. libro, Des couſtumes de tours, tit. 2. art. 16. verſic. dic breuiter, idem Folle, ſua praxi crim. 1. par. 2. partis, verſ. vel eos, n. 34. cum relatis pro hac opinione per Tiraq. d. tract. retract. lignag. ad finem tituli, n. 80. Qui tandem primam opinionem tenet, nu. 81. Bald. authent. in l. in minorum, numero quinto. verſicul. ſecundus vero actus. C. in quibus cauſ. in integr. non eſt neceſſ. quæ refert Tiraquel. dicto loco, num. 81. dicit poſſe fieri die feriata actus executiuos intimationis à ſeruitore, dum tamen non ſit dies Dominica, & ſic hæc controuerſia
3 ſopita remanet per diſpoſitionem huius ſtatuti. † Quicquid ſit autem in executione citationis, quod poſsit fieri die feriata, data tamen & commiſsio eius debet fieri in die iuridica, vt tradit Bald. d. l. in minorum, numero quinto. in ſecundo caſu eius diſtinctionis. C. in quib. cauſ. reſtitu. in integr. non eſt neceſſ.

c Vel

c Vel ſuſpenſo] Per ferias repentinas, vel dilationem datam parti, vel aliter.

Quod conſtitutiones factæ contra hæreticam prauitatem, obſeruentur. Cap. CCXV.

STatuta, & conſtitutiones factæ contra hæreticam prauitatem, quæ obſeruari debent, a & de quibus fit mentio in ſtatutis communis Mediolani; quorum tenores regiſtrati ſunt ad officium ſtatutorum communis Mediolani, obſeruentur.

a ET de quibus fit mentio in ſtatutis Mediolani] Nullibi vidi factam mentionem, de his conſtitutionibus, vel ſtatutis contra hæreticos forſan erat hoc expreſſum in antiquis ſtatutis.

Ordines rerum ciuilium, & taxationes ſolutionum Notariorum, Iuſdicentium, & officialium communis Mediolani. Cap. CCXVI.

NOtarij banchi cauſarum ciuilium Mediolani per ſe, ſuoſq; coadiutores, a non poſſint accipere b in eorum actibus, & ſcripturis, per eos, vel aliquem eorum, recipiendis, ſcribendis, extrahendis, exemplandis; pro pretijs, ſeu mercedibus, niſi, vt infra ſingula ſingulis congrue referendo, ſub pœna dupli eius, quod vltra limitationes infraſcriptas, exegerint, quæ pœna applicetur communis Mediolani pro medietate, & pro altera medietate accuſatori, teneanturq; etiam ipſi Notarij ſine aliqua exceptione, ſubſcribere omnia præcepta, & alios cuiuſcunque generis actus, poſteaquam per iudicem ſignari fuerint, ſub pœna quarti æſtimationis eius, quod continebitur in præcepto, vel actu, parti applicanda, habita tamen prius ſolutione, vel ea ſolutione oblata effectualiter, iuxta limitationem, vt infra, factam. Item quod Notarij ipſi, non poſſint accipere, niſi vnſi ſalarium, quando contingit dari adiunctum in aliqua cauſa, ſcilicet, tantum quantum acciperent adiuncto nõ dato, teneanturq; in quibuſcunq; incantibus ab hodie in antea faciendis, iurare in manibus præfectorũ rei pecuniariæ, ſine magiſtrorum intratarum Ducalium, qui incantum deliberabunt, quod limitationem, & taxationẽ, vt infra, ſeruabũt, quodq; contra eos, ſi non ſeruauerint, credatur accuſatori, ſeu denunciãti, vel parti cum iuramento, & vno teſte ſide digno, niſi Notarius probauerit in contrarium. Et Abbates collegij Notariorum Mediolani habeant ius, & facultatem cogendi, & puniẽdi dictos Notarios, & coadiutores, pro cõtrafactione facienda huius limitationis, ſeu taxationis, non obſtante aliqua in contrarium ordinatione, aut inhibitione, quæ pro reuocata habeatur. Si tamen pars grauata vellet adire alios officiales, ſit in ipſius facultate, ijdemq; Abbates, vel alius à parte, pro eius voluntate adeundus, facultatem habeant puniendi, & corrigendi, Notariũ, ſeu Notarios bãchi, Capitanei iuſtitiæ Mediolani, & alios, in ſequẽti capitulo, ſeu ſtatuto cõprehenſos pro cõtrafactionibus ordinum, limitationum, & taxationum, vt infra, ſeruandorum. Solutiones autem faciendæ pro actis, proceſſibus & ſcripturis ac copijs explendis, ſeu faciendis per Notarios palatij, tam cauſarum ciuilium, quam aliorum Notariorum dicti Palatij coadiutorumq; ſuorum, & etiam aliorum quorumcunque Notariorum Iuſdicentium, vicariorum generaliũ, & cõmiſſariorum, & delegatorum, ſunt iſtæ, videlicet. In primis, quod prædicti Notarij cauſarum ciuilium, non poſſint accipere pro ſignatura alicuius præcepti, cuiuſcunque generis, & maueriei, vltra denarios quatuordecim Imperialium, etiam ſi in eis præceptis fiat narratiua, ſeu mentio de aliquibus proceſſibus, ſeu inſtrumentis, qui non eſſent expleti, ſub pœna quadrupli eius, quod exigeretur indebite, applicanda cõmuni Mediolani. c Item quod prædicti Notarij cauſarũ ciuilium, ſuiq; coadiutores, tam in præſenti ciuitate Mediolani, quam eius Ducatu, vbi ius redditur nõ poſſint accipere vltra ſoldum vnum, & denarios ſex Imperialium, pro aliqua ordinatione, reiectione, vel admiſſione, vel non admiſſione, reuocatione, moderatione, vel alio quocũque actu principali, vel acceſſorio, etiam ſi haberet vim interloqutoriæ, quæ fieri contigerit, tam coniunctim, quam diuiſim per aliquem Iuſdicentem, tam ordinarium, quã delegatum, aut conſultorem, vel aliquem, vel aliquos eorũ, in quibuſcunq; cauſis coram eis, vel aliquo ex eis vertentibus, ſimiliterq; accipere non poſſint de aliqua quacunq; firmatione cuiuſcunq; præcepti, ſeu ſequeſtri, quæ fieri contigerit, ex quacunq; cauſa, etiam ſi plures nominati ſint rei, & actores, niſi ſoldum vnum, & denarios ſex, pro qualibet firmatione, in quibus actibus non comprehendatur ſententia diffinitiua, nec comprehendantur termini eſſendi ad cauſas, nec dandi confidentes, nec deliberandi ſuper mandatis, pro quibus limitationes infraſcriptæ, ſeruentur, & ſub pœna, vt ſupra. Item, quod ipſi Notarij teneantur, & obligati ſint dare, ſeu dari facere copiam quorumlibet actuum per memoriam factorum, ſeu ipſarũ memoriarũ, quę fieri, & ſcribi cõtigerint coram quolibet Iuſdicente, vel vt ſupra, ſiue ſint portati, ſiue portatæ extenſæ; ſiue non. Et quod pro talibus memorijs, ſeu actibus accipere poſſint ſolummodo denarios ſcripturæ, ſeu ſolutionem pro ipſa ſcriptura tantum. Item, quod Notarij tam cauſarum ciuilium, quam criminalium Mediolani, vel eius Ducatus, non poſſint accipere pro aliqua dilatione, vel aliquo termino ſtatuta, ſeu ſtatuto ad probandum, & etiã pro productione aliquorum capitulorum probe producendorum, niſi ſoldũ vnum, & denarios ſex Imperialium, & nõ plus. Itẽ, quod nõ poſſint accipere pro aliquo relaxo reali, vel perſonali, pluſquã ſoldos quatuor Imperialium, ẽt ſi Relaxatur fieret de pluribus rebus, aut perſonis relaxãdis. Itẽ, quod nõ poſſint accipere pro aliquibus teſtibus, qui examinatẽtur ad aliquas ſũmarias informationes faciẽdas, niſi ſoldos duos Imperialium pro quolibet teſte recipiẽdo. Et quod teneantur ipſos teſtes explere, & dare partibus, ſeu alteri earum requirentibus in forma fidem faciente, eis ſoluentibus ſcripturam tantum, & non vltra, vt ſupra. Item, quod non poſſint accipere pro quolibet præcepto ad deſcribendum, ſeu deſcriptionem faciendũ de aliquibus bonis mobilibus cuiuſcunque quantitatis, & æſtimationis exiſtant, pro ſubſcriptione ipſius præcepti, nec emolumento ipſarum deſcriptionum niſi ſoldos octo Imperialium in totum, parte ſoluente Notario, ſeu coadiutori, qui ad prædictam deſcriptionem acceſſerit, ſi ſteterit per totam diem, ſoldos ſexdecim, & ſi pro parte, ſoldos octo Imperialium, & non plus. Pro extrahendo vero ipſam deſcriptionem in publicam formam, ſoluatur ſcriptura duplicata tãtum. Item, quod de donationibus in ſolutum, ſeu venditionibus, quæ fieri contigerint per aliquem Iuſdicentem, tam delegatum, quam non ciuitatis, vel Ducatus Mediolani, ac terrarũ, vbi vrgent ſtatuta Mediolani, rogari poſſint inſtrumenta per quoſcunq; Notarios de collegio Notariorũ Mediolani. Et prædicti Notarij dicti banchi cauſarũ ciuilium habeant, & habere debeant pro ſingulis donationibus in ſolutum, ſeu venditionibus pro ſua honorantia ſoldos octo Imperialium pro ſingulo dato in ſolutum, ſeu venditione cuiuſuis quantitatis exiſtat, & non vltra. Item, quod non poſſint accipere de qualibet comparitione, & requiſitione cuiuſuis maneriei, niſi ſoldum vnum, & denarios ſex Imperialium. Pro inſilatura vero cuiuslibet actus extenſi, nihil ſoluatur. Itẽ quod prædicti Notarij nõ poſſint accipere vltra ſoldos octo Imperialium, pro qualibet æſtimatione bonorũ, mobilium, ſeu immobiliũ, cuiuſuis quantitatis exiſtat, quæ fiat per aliquem, vel aliquos ex æſtimatoribus cõmunis Mediolani, vel alias perſonas ad id electas, & hęc omnia, ſub pœna quadrupli, & priuationis Notariæ, illius, qui contrafecerit cum omni ſuo emolumento. Item quod incãtatores, & ſocij ſuiq; coadiutores nõ poſſint aliquid petere, nec cõſequi pro clauibus pro quærẽdis ſcripturis, cuiuſuis generis ſint, etiam elapſo tempore ſui incantus. Item, quod incantatores ipſarum cauſarum, nec eorum coadiutores nõ poſſint vltra ſoldum vnum Imp. aliquid accipere pro andatis faciendis, ſiue ad cameram D. Vicarij, vel aliorum Iuſdicentium, vel ſubtus collegium, vel alibi ad aliquos Iuſdicẽtes, vel cõmiſſarios, ſiue ordinarios, vel aliter pro aliquo actu faciendo, vel oſtendendo, ſed eis ſufficiat habere limitationem ſupradictam pro actibus, vltra ipſum ſoldũ. Item, quod ipſi Notarij nõ poſſint accipere pro vno termino deliberandi ſuper aliquo inſtrumẽto procurę, vel aliqua procura, ſeu etiam ad dandum confidentes pro cõmittendo aliquam cauſam, vel pro aſſumendo aliquẽ tertiũ arbitrum, & arbitratorẽ, niſi denarios ſex Imperialiũ pro qualibet, parte, & nõ plus, ſub pœna, vt ſupra, de vno autẽ ſimplici termino eſſendi ad cauſã, niſi denarios ſex Imp. ab ambabus partibus, vbi talis terminus de per ſe ſtatueretur. Itẽ, quod de qualibet memoria comparitionis, & exceptionum, contradictionis, iurium productionis, capitulorum probe exhibitorum, denunciationis cõpromiſſi, petitionis, ſeu requiſitionis, interpoſitionis, grauaminis, & ſimilium, cũ termino ad

compa-

comparendum, ſit qualiſcunque memoria, & cuiuſuis effectus velit, non poſſint, nec debeant dicti Notarij accipere pluſquam denarios decem & octo Imperialium monetæ nunc currentis, & non plus, ſub pœna quadrupli exigenda ſtatim ab eis, & quod de hoc poſſint ſyndicari, & conueniri, etiam durante eorum officio. Item de quolibet folio proceſſo ſcripto, prout ſtatuta communis Mediolani edita ſuper teſtibus recipiendis diſponunt, non poſſint accipere pluſquam denarios 24. imper. & non plus, computando, & bonos faciendo in ſolutionibus dictorum proceſſuum denarios per eos habitos, de memorijs dictorum actuum. De productionibus vero literarum Ducalium, vel aliarum quarumuis literarum, vel membriarum cum termino ad comparendum, vel relatione Ducali, vel de mandato Dominorum Senatorum, vel Dominorum Magiſtrorum, aut præſentatione literarum inhibitoriarum, accipere poſſint denarios vigintiquatuor monetæ nunc currentis Imperialium, & non plus, & de memoria cuiuslibet ſatiſdationis qualiſcunq; fuerit, cum termino ad comparendum, ſoldos tres imper. & non plus, ſub pœna vtſupra, & quod poſſint ſyndicari, & conueniri, vtſupra. De contumacijs accipere poſſint denarios nouem imperialium, & non plus, de bannis denarios 18. imperialium, & pro cancellando contumaciam, denarios ſex imperialium, & non plus, etiam ſi plures & quotquot numero ſint, ſiue ponantur in vna contumacia, ſeu vno banno, & poſſeſſionibus feudalibus, denarios 18. imperialium, & non vltra, ſub pœna prædicta vtſupra. Et quod ſeruitor, qui tales contumacias, banna, & ſimilia cridabit, non poſſit à partibus quicquam accipere, occaſione prædicta, & eas, & ea cridare teneatur. Et quod Notarij nõ poſſint opponere partibus, quod non ſit penes ipſas partes extracta in proceſſu. De teſtibus vero receptis, ſeu recipiẽdis extra iuriſdictionem Domini Poteſtatis Mediolani, vel aliorum Iuſdicentium Ducatus Mediolani, & præſentandis coram eo Poteſtate Mediolani, vel alio Iuſdicente, vel delegato, aut Conſultore in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, nihil poſſint, nec debeant accipere, niſi mercedem ſcripturæ, ſeu copiæ, ſi fuerit requiſita, & poſſint ſyndicari, & conueniri vtſupra. Item quod de teſtibus recipiendis per Notarium cauſarum ciuilium in ciuitate, vel Ducatu Mediolani in iuris ſubſidium, ſcilicet, in exequutione literarum Iuſdicentium, vel delegatorum forenſium, ſcilicet exercentium iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam, aut vigore compromiſſi extra Ciuitatem, & Ducatum Mediolani, vt moris eſt, non poſſint accipere, pluſquam accipi poteſt, pro receptione teſtium, qui recipiuntur per Notarios de pilattro Mediolani, iuxta taxationem limitatam per ſtatuta Mediolani. d Item, quod ipſi Notarij ſubſcribere teneantur quaslibet ſententias, per quoslibet Iuſdicentes, & cõmiſſarios prolatas, & datas, nec poſſint opponere, quod ea, de quibus in ordinibus ipſarum ſententiarum fit mentio, non exiſtent, nec quod non ſint penes partes extracta in proceſſu, & hoc ſub pœna prædicta, vtſupra, cum debeat ſufficere, quod ſemel, videlicet, tempore prolatæ ſententiæ ſolutum fuerit, quo tempore, de qualibet ſententia habeant e medietatem eius, quod datur commiſſario cauſæ, & quod etiam nihil accipere poſſint pro coadiutoria, tempore, quo tales ſententiæ proferuntur, nec ante, nec poſt, ſub pœna vtſupra, & vtſupra. Item quod ipſi Notarij non poſſint accipere pro ſubſcriptione præceptorum pluſquam denarios quatuordecim vtſupra dictum eſt, etiã ſi præceptum eſſet intrandi in poſſeſſionem, ſeu quicquid aliud contineret, etiam ſi eſſet præceptum præcipiendi teſtibus, quod perhibeant teſtimonium, quotquot ſint numero teſtes ipſi, qui in talibus præceptis deſcribentur, & non poſſint accipere, niſi ſolutionem dictorum denariorũ quatuordecim, prout ſi eſſet vnicum præceptum ſolum, ſub pœna vtſupra, & proutſupra. Item, quod Notarii officii Iudicis datiorum ad prædicta omnia ſeruanda, ſimiliter teneãtur pro concernentibus dictum officium iudicis datiorum, & quod de quolibet non moleſtetur faciendo per Iudicem datiorum alicui, ſit qui id velit, & quotquot velint, in vno non moleſtetur, non poſſint accipere pro illud ſubſcribendo, niſi Imperiales duodecim monetæ, nunc currentis. Et ipſa talia non moleſtetur, indiſtincte ſubſcribere teneantur poſtquam erunt ſignata manu dicti Iudicis datiorum, ſeu eius locum tenentis, ſub pœna vtſupra, & ſyndicari poſſint, vtſupra, & vtſupra. Quæ omnes ſolutiones, de quibus in omnibus præcedentibus capitulis dictum eſt, habeant locum, & ſeruari debeant, etiam per quoſcunque Notarios aliorum tribunalium ciuilium, ſaluo quod ſi illi, aliam limitationem habuerint capiendi minorem ſolutionem, illam obſeruent, inſuperque per prædictas limitationes ſolutionum non derogetur aliquibus exemptionibus, hactenus conceſſis pijs locis eleemoſynarijs, vel alijs, ſed illi, in eorũ ſtatu, & gradu remaneant. Item quod dicti Notarij datiorum non poſſint teſtes aliquos recipere, nec examinare, cõtradicentibus partibus, aut altera earum, & ſi aliquos examinabunt de partium conſenſu, non poſſint habere, niſi ad computum denariorum duodecim monetæ vtſupra, nunc currentis Imperialium pro quolibet folio teſtium ſcripto in modum proceſſus, computata prima nota, ſeu imbreuiatura ipſorum talium teſtium, ſub pœna vtſupra, & vtſupra. Item in omnibus, & per omnia, prout ſupra dicitur, reſpectu Notariorum officio victualium, ſtratarum, pontiũ, & aquarum, ac commiſſarii, ſuper flumine nauigii, & aliorum fluminum. Item, quod dicti Notarii officio datiorum non poſſint, pro quauis ſententia per Iudicem datiorum proferẽda, ſit ipſa ſententia cuiuſcunq; ſummæ, & ex quacunque cauſa, & inter quaſuis perſonas, etiam ſi plures eſſent, & in vna, & eadem ſententia nominati, accipere pluſquam librã vnam, & ſoldos 12. Imper. monetæ nunc currentis, & minus etiam accipere teneantur, inſpecta qualitate rei, & perſonarum arbitrio ipſius Iudicis, cuius iudicis taxationi, reſpectu minoris ſummæ libræ vnius, & ſoldorum duodecim Imperialium, dicti Notarij ſtare teneantur. Item de qualibet contradictione facienda, nomine alicuius Communitatis, ſit ipſa Communitas qualis velit, non poſſint accipere dicti Notarij datiorum pluſquam denarios 18. monetæ, vtſupra, Imperialium; etiam termino computato, ſiue talis contradictio fiat contra denuncias, & pro vna re, vel pluribus. Declarando tamen, quod dictus Notarius datiorum, in datio turris credentiæ, pro diliurationibus, pro præcepto cercandi imbotaturas, pro Vacheta infilanda, pro tubaturibus & auantagijs, quæ ſequuntur ſuper diliurationibus omnium datiorum habeat, & habere debeat ſolutionem ad monetam nunc currentem. Item dicitur pro compartitionibus, quæ fiunt per Communia Ducatus Mediolani, bis in anno, officio ſtratarum, quod ſimiliter Notarij ſtratarum accipere poſſint, & debeant ad monetam currentem. In reliquis vero ſcripturis tractentur, prout Notarij ciuilium Notariæ Pallatij tractantur. Item quod Domini Abbates Collegij Cauſidicorum & Notariorum Mediolani, habeant plenam poteſtatem, & iuriſdictionem compellendi eos Notarios cauſarum ciuilium, eorumque coadiutores, ſeu ſcriptores, & eos condemnandi, prout in literis Magiſtralibus, datis Mediolani, die quarto Ianuarij milleſimo quadringẽteſimo nonageſimo primo, continetur, & fit mentio. Et hoc vltra alias iuriſdictiones, quas habent præfati Abbates per alia Statuta, & per alios ordines, tenor vero literarum Magiſtralium ſequitur, videlicet. Egregij viri amici chariſſimi. Ex multis plurimorum querimonijs, qui ciuiles cauſas in Palatio Prætoris Mediolani agunt, ſæpe nobis innotuit, quod Notarij cauſarum ipſarum, vt effreni & quadam cupiditate ducti, contra diſpoſitionem dicti datij, & incantus ſui, precium ſcripturarum & actorum, quæ in ipſis cauſis fieri contingit, vltra debitum extorqueant, cui quidem deformitati Nos pro debito noſtri Magiſtratus prouiſionẽ adhibere nequaquam in hunc vſq; diem diſtuliſſemus, niſi ſpes retinuiſſet, Nos quod ipſi Notarij manum retrahere ab huiuſmodi extorſionibus indebitis, ſe abſtinere iam tandẽ debuiſſent; Verum creſcente in dies abuſione ipſorum, & apud nos, noſtrumque Tribunal nondum deficiẽtibus quotidianis litigantium querelis, qui ad ſolutiones indebitas de quibus ſupra diximus, compelluntur, neceſſario commoti ſumus pro indemnitate Reipublicæ, quæ tota in hoc detrimento verſatur, vt diutius promiſſionem, quam animo conceperamus minime differamus. Vt igitur Communi indemnitati lites, & cauſas in eodem Palatio agentium occurramus, & conſulamus, hortamur, & oramus, vos, ac etiã authoritate noſtri Magiſtratus vobis præcipimus, & mandamus, quatenus habitis coram vobis Notarijs antedictis, & eorum, & cuiuslibet eorum coadiutoribus, qui in cauſis ipſis ciuilibus ſcribendi officium gerunt, eos, & quemlibet eorũ iureiurando aſtringatis, ne poſthac, de actis, & ſcripturis ſubſcriptis, quæ in dies per eos notabuntur, & fient vltra limitatam ſummam pecuniarum, & quantitatem ſubſcripti datij, & incantus recipere, aut petere, aliquo pacto, præſumant, ſub pœna periurij, & ſub ea etiam, quæ in Ducali decreto continetur, & Cameræ Ducali applicanda, Cauſidicos, & alios quoslibet cauſarum ciuilium ſolicitatores ad iurandum aſtringatis, ne ſub pœna periurij ſolutiones indebitas, & vltra datum præmiſſi datij per eorum clientulos fieri, memoratis Notarijs faciant, neque conſentiant, dantes

vobis

Digitized by Google

vobis per præſentes, arbitrium, facultatem, & omnimodam authoritatem præcipiendi, mulctandi, & cõdemnandi quoſcunq; ex dd. Notariis, in genere, & in ſpecie, qui ultra quã in eodem dato datii contineatur ſolutiones pro ſcripturis earundem cauſarum receperint, uel aliter mãdatis ueſtris, circa hanc rem, ipſis, & unicuique eorum faciendis, inobedientes ſe præſtiterint, & cętera faciendi ad reſtringendas & prohibendas indebitas ſolutiones prædictas, quæ uobis pro bono publico neceſſaria, honeſta, & debita uidebuntur, ſaluis tamen conditionib. dati incantus prędicti, quas ueluti ab eiſdem Notariis in exigendo precio tranſgredi nolumus, ita etiam debito, & limitato prẹmio, pro eorum labore fraudari non intendimus. Dat. Mediolani, die 4. Ianuarii 1491. Magiſtri Ducalium Intratarum, Aquilanus. Egregiis iuris amicis noſtris chariſ. Dominis Abbatibus Notariorum Mediolani. Item quod prędicti Notarii tam cauſarum ciuilium, quam criminalium, datiorũ, & uictualium, & quorumlibet aliorum Iuſdicentium, & Officialiũ ciuitatis & Ducatus Mediolani, nõ poſſint, nec ualeant accipere, tam pro officiis ſuis debite referendo, quam pro ſcriptore pro accopiando, ſiue exemplando inſtrumenta, & alias ſcripturas in iudicio, per aliquam partem producta, ſeu productas, niſi ad computum ſoldi unius, & denariorum ſex Imperialiũ pro quolibet folio papyri ſcripto. Et quod ſit ſcriptum linearum triginta, pro qualibet pagina, & uerborum ſeptem, pro qualibet linea ad minus. Folium autem proceſſus, ſcriptum ſit, & eſſe debeat linearum uigintiduarum, & literarum ad minus quinquaginta, non computatis titulis, nec abbreuiationibus, pro qualibet linea ſub pęna, ut ſupra, & ut ſupra. Notarii autem, & ſcribæ cauſarum criminalium Poteſtatis Mediolani, Capitanei Iuſtitiæ, Vicariorum generalium Ducalium, Capitaneorum Seprii, & Marteſanæ, & aliorum Iuſdicentium ciuitatis & Ducatus Mediolani, & quorumcunq; delegatorum in ciuitate & Ducatu Mediolani, non poſſint, nec ualeant, nec aliquis, nec aliqui eorum poſſit, nec ualeat accipere ultra infraſcriptas taxationes, ſeu limitationes, ſub pœna quadrupli, & reſtitutionis eius, quod contra huiuſmodi taxationes, ſeu limitationes debite referendo, plus exegerint, pro quolibet eorum, Ducali Cameræ applicanda pro tertia parte, & pro aliis duabus partibus accuſatori, & credatur accuſatori cũ vno teſte fide digno. Quæ quidem taxationes, & limitationes, ſunt iſtæ videlicet. In primis, pro vna ſatiſdatione, de non offendendo, nec offendi faciendo, in ære, nec in perſona ſoldos ſex Imperialium ſoluendos per requirentem talem ſatiſdationem. Ita tamen, quod ſi conſtiterit, quod ille qui requiſitus fuerit ante talẽ requiſitionem, minatus fuerit de offendendo, vel alter inſultum fecerit contra talem requirentem, eo caſu, ille, qui ſoluiſſet, habeat ius petendi, & conſequendi, ab eo requiſito ipſos ſoldos ſex Imperialium, quos ſoluiſſet, vt ſupra. Et hoc coram eo Iudice, coram quo ſatiſdatio præſtita fuiſſet, & ad hoc de facto, ſine alio proceſſu, compellatur. Et ſi plures de eadem familia, & in communione viuentes ſatiſdederint, fiat vna tantum ſolutio dictorum ſoldorum ſex Imperialium, & ſi nõ ſteterint in communione, vt ſupra, pro quolibet ſatiſdãte, ſoluatur, vt ſupra. Item ſi quis citatus comparuerit, & fideiuſſerit ſuper aliqua inquiſitione formata, in qua de pœna corporis afflicta non agatur, ſi plures ex eadem familia in communione viuẽtes inquiſiti fuerint, Notarius habeat tantummodo ſoldos decem, & denarios octo Imperialium, ſi autem tales inquiſiti plures fuerint, & non ex eadem familia, nec in communione viuentes, tunc quilibet ſoluat ſupraſcriptos ſoldos decem, & denarios octo Imperialium, & nõ vltra. Et ſi vnus pro omnibus comparuerit, & ſatiſdederit coram Iudice, tanquam defenſor, & defenſorio nomine, tunc Notarius habeat tantummodo ſoldos viginti & vnum & denarios quatuor Imperialiũ pro omnibus. Si vero vnus tantummodo inquiſitus fuerit & comparuerit, & ſatiſdederit, tunc Notarius habeat tantummodo dictos ſoldos decẽ, & denarios octo Imperialiũ. Si vero quis inquiſitus comparuerit, vbi pœna corporis afflictiua ingeratur, tunc duplum ſoluatur, & non plus. Nec in aliquo caſu Notarius, vltra prædictas ſolutiones, quicquã accipere poſſit per ſe, nec per aliquẽ coadiutorem, nec alium, ſub prætextu ſcripturæ inquiſitionis, nec proponendo comparitionem in libro, ſub pęna, vt ſupra, & applicanda, vt ſupra. In deſcribendis vero proceſſibus, etiam in examinibus conſtitutorũ, vel detentorũ, in quibus pęna corporis afflicta non ingeratur, pro ſingulis foliis, ſoldos duos Imperialium accipere poſſint, & non plus. In quibus autẽ de pęna corporis afflictiua, agitur, ſoldos tres Imper. tantũ. Si lata fuerit ſentẽtia, per quam aliquis condemnatur in pęna corporis afflictiua, Notarius nihil à partibus habeat, ſaluo, ſi ſponte oblatum fuerit ipſi Notario, pro ipſa ſententia, non poſſit Notarius plus habere, quam ſoldos viginti Imper. Si vero ſententia cõdemnatoria, fuerit lata ſuper delicto, vel delictis, pro quo vel quibus non ingeratur pęna corporis afflictiua, nihil habere poſſit. De delicti, ſeu delictorũ remiſſione, ſi ea remiſſio, vel ante datum bannum, vel relegationem, vel eo tempore, quo dari debuerit facta fuerit, Notarius habeat ſoldos decem Imper. tantum, nec aliquo modo aliud habere poſſit Notarius, prætextu denariorum comparitionis, nec aliter. Et ſi aliquis comparuerit, & ſui delicti, vel ſuorum delictorũ remiſſionẽ, eodem quoq; tẽpore impetrauerit, & ea vno actu à Notario acta conficiantur, Notarius in totũ, habeat ſoldos decem Imper. tantũ, ſed ſi poſt comparitionem interiecto tẽpore, remiſſio facta fuerit dimidium ſoluatur, nec de proceſſibus aliter quicquam poſſit peti, nec exigi, niſi extrahãtur in proceſſu, ad requiſitionẽ ipſius remiſſi. Si quis pro eo delicto, ſeu eis delictis, pro quo vel quibus non ingeratur pœna corporis afflictiua abſolutus fuerit, pro abſolutione Notarius tantum habeat ſoldos decem Imper. ſi vero pro delictu, vel delictis, vbi corporis afflictiua pœna ingeratur abſolutus fuerit, Notarius habeat ſoldos viginti Imper. & non plus. Et ſi plures, pro eadem re inquiſiti, & abſoluti fuerint, vnica ſolutio ſufficiat, ac ſi vnus ſolus fuiſſet inquiſitus, & liberatus. Si quis remiſſionis literas præſentauerit antequam condemnatus ſit, is ſoldos decẽ Imperialiũ Notario ſoluet, etiam ſi plures cõplectentur, ſi poſt condemnationem, ſoldos viginti Imper. numerabit, & non plus, nec de proceſſibus exigatur, niſi vt ſupra. Pro teſtiũ receptione & interrogatione, vel examinatione alicuius incarcerati, ſi ea res, de qua tractabitur vtilitati cameræ cedet, Notarius nihil habeat. Pro inhibitionibus, & ſuſpenſionibus Notarius habeat ſolummodo ſoldos decẽ Imper. ſiue literæ fiant pro vno actu, ſiue pro pluribus, & ſiue pro vna perſona, vel pluribus, etiã cõmunitatibus, & Vniuerſitatibus, ſi tamen poſtea cõtingat tolli talem inhibitionẽ, vel ſuſpenſionẽ, ipſi ſoldi decẽ Imperial. cõputentur in ſequentibus actibus. *f* Circa vero perſonas miſerabiles Statuitur, quod Notarii, & ſcriptores, tam ciuiliũ, quã criminaliũ Iuſdicentium, Cõmiſſariorum, & Delegatorum, actus & ſcripturæ quælibet, cuiuſlibet generis exiſtant, gratis, *g* & abſq; vlla prorſus ſolutione, ſcribantur, & tradantur, ſub pęna, vt ſupra & vt ſupra, ſecretariiq; & cãcellarii, ac eorũ coadiutores literas dent gratis, ſub pęna vt ſupra. Itẽ q͛d inchoato ꝓceſſu, vel cognitione inchoata alicuius delicti, vel imputationis per aliquẽ ex Iuſdicẽtibus maleficiorũ in ciuitate, vel Ducatu Mediolani, & ꝑ aliquẽ aliũ Iuſdicentẽ maleficiorũ vt ſupra, ſi procedere cõtingat, Notarius ſecũdi procedentis, vel procedere volẽtis, vt ſupra, nõ poſſit accipere, ea occaſione, niſi ſoldos quatuor Imper. ab imputato, vel imputatis, & proponendo in actis ſcriptũ, vel literas primi Iuſdicentis, vt ſupra. Item quod quilibet habens à Ducali Camera, vel agentibus pro ea, ſeu à Sereniſſimo Rege Francorum, & Duce noſtro, vel aliquo ſuo prædeceſſore in Ducatu Mediolani, Notarius dictorum officiorum, vel alicuius, vel aliquorum eorum, & voluerit illas, vel aliquam earum dare alteri, vel aliis ad exercendum, quod tunc de tali datione fiat publicum inſtrumentum, in quo apponatur ſacramentum ipſius exercere debentis ipſam Notariam, vel ipſorum exercere debentium tales Notarias, ſcilicet quod per ſe, nec aliquem ſuę coadiutorem, nec aliquos ſuos coadiutores, nec alium, nec alios, quicquam petent, nec accipient, directe nec per indirectum, ratione dictorum officiorum, nec alicuius eorum, vltra limitationes factas per Statuta Cõmunis Mediolani. Et ſi iuramentum ipſum appoſitũ non fuerit, ille qui fecit talem deputationem, ipſo iure, ſit priuatus qualibet conceſſione ipſius officii ei facta. Item ſi contingat per literas Regales, vel reſcripta, aut relationes committi alicui Iuſdicenti officiali, & præcipue Capitaneo Iuſtitiæ, quod aſſumat informationes, de aliquo delicto, vel aliquibus delictis, ſeu eorum imputationibus, deinde referat, vel ſimilia, quod pro talibus informationibus recipiendis, & relationibus faciendis ipſe Officialis quicquam accipere non poſſit directe, nec per indirectum, ſub pœna ducatorum vigintiquinque Ducali Cameræ applicandorum pro medietate, & pro altera medietate accuſatori, & exigatur, ſine alio proceſſu, etiã durante eius officio, Notarius vero pro informationibus, & ſcriptura earũ, nõ poſſit accipere, niſi prout poteſt accipere ꝓ proceſſibus, vt in Statutis ſeu ordinibus continetur. Et pro qualibet relatione facienda per literas,

h Notarius

Notarius non poſſit accipere vltra ſoldos decem Imperialium, ſub ſimili pœna, applicanda vt ſupra, & credatur accuſatori cum vno teſte fide digno. Item quod Cancellarij & Notarij, ac coadiutores deputati, vel deputandi ad officium exactoris, vel exactorum vtriuſque Cameræ, cui officio de præſenti deputatus eſt Ioannes Antonius de Robecho, non poſſint accipere ſolutiones vltra limitationes factas alijs Notarijs cauſarum ciuilium, ſub pœna, vt ſupra proxime, & applicanda, vt ſupr. proxime, & credatur vt ſup. Item quod ſi cõtingat annullari, ſeu cancellari aliquos proceſſus criminales ad officium Magnificorum Dominorum Magiſtrorum Ducalium intratarum extraordinariarum, Notarij, ſeu Cancellarij dictorum Dominorum Magiſtrorũ, non poſſint accipere pro tali cancellatura niſi ſoldos decem Imperialium, computato regiſtro literarum Ducalium, vel mandati, quarum, vel cuius vigore fiat cancellatio. Item quod ſi contingat aliquem puniri aliqua pœna corporali, citra mortem, quouis modo in publico extra carceres, non poſſit poſtmodum pro aliquibus expenſis cuiuſcunque generis, & maneriei, nec pro captura, nec pro ſcripturis introitu, nec exitu, corda, ligatura, compedibus, penſione, carceris, nec aliter, iterum conduci ad carceres, ſed libere relaxetur, & in priſtina libertate, reſtituatur, ſaluo ſi ſibi daretur aliquod bannum extra ciuitatem, vel ducatum Mediolani, vel extra Dominium Ducale, quod non fiat præiudicium ipſi banno, & ſaluo, quod ſi aliquis torqueretur in publico, & officialis, de cuius mandato tortus fuiſſet, & ſquaſſatus vellet ipſum tormentatum iterum conduci facere ad carceres, poſſit ad ipſos carceres iterum cõduci. Item quod aliqui Notarij Commiſſariorum, & delegatorum, ſyndicatorum, ſeu Vicariorum generalium, & quorumlibet aliorum Iuſdicentium, pro proceſſibus ciuilibus, nõ poſſint accipere maiores ſolutiones ſolutionibus, in præſentibus ſtatutis, limitatis, proceſſibus ciuilibus, ſaluo ſi alibi in ſtatutis Communis Mediolani eſſet ſibi taxata minor ſolutio, quod ipſi Notarij ſtent contenti de ipſa minori ſolutione. Item quod vbi ſupradictum fuit de Notarijs, idem in omnibus, & per omnia intelligatur eſſe diſpoſitum de quibuſcunque cancellarijs & ſcribis dictorum Officialium, etiam delegatorum, vt ſupra. Item, quod dicti Notarij ſcribæ, & cancellarij cauſarum criminalium, ſi acceperint aliquos denarios pro recipiendis teſtibus, teneantur eos denarios taliter repertos computare in denarijs proceſſus. Pro reperitur autem ſententiarum, ſiue bonorum, vel aliorum proceſſum, non poſſint accipere pluſquam accipere poſſent pro explendo in publicas formas ea, de quibus fierent ipſa repetitur. Et hoc tam de præteritis, quam futuris. Notarij maleficiorum, non poſſint ſcribere aliquas remiſſiones aliquorum delictorum, nec aliquatum imputationum, quæ fiant per offenſos, niſi prius tales remiſſiones factæ fuerint per publicum inſtrumentum, vel publica inſtrumenta, & fides adhibeatur de tali remiſſione per vnum pateat, manu propria ſubſcriptum per Notarium, qui tradiderit dictam remiſſionem, ſeu dictas remiſſiones, ita tamen quod illa delicta, quæ non poſſunt per offenſos remitti, non intelligantur per hoc fieri remiſſibilia, & prædicta contenta in præſenti ſtatuto non comprehendant Notarios officij damnorum datorum, & vetitorum.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio negatiua tollit renuntiationem.*
2 *Acta quæ non ſint.*
3 *Præſentia partis non debet annotari per Notarium.*
4 *Acta partium debent redigi in protocollo.*
5 *Cauſſa criminalis quando poſſit dici pro parte ciuilis.*

a NOn poſſint accipere] † Per hæc verba negatiua prę-
1 poſita tollitur facultas parti renuntiãti id ſupra plus
datum Notario, vt euitet Notarius pœnam infra comminatam, per late tradita ſupra, ca. 21. Termini, in verb. Non duret, nec durare poſſit, vol. 1. Quod idem in his terminis not. Bart. in l. inuitus, §. Cuiq; . ff. de reg. iur.

b In eorum actibus] Quæ ſint acta, diſcuſſum ſupra, cap.
2 27. Acta, 1. volum. † Acta per Iuſdicentes impoſita habeãtur pro notatis ſolum ab vna die & hora comparendi ad aliam diem eadem hora, & abinde ſupra fienda monitio in ſcriptis, ita ex ordine Senatus anni 1533. die 21. Decemb.
3 † Notarij præterea actuarii non debent admittere clauſulas aliquas in fine alicuius actus, dicentes, Pręſente parte aduerſa, ſed vbi viderint partes præſentes, debent hoc manu corũ propria ſcribere ſub pœna periurj, & florenorum decem, & clauſula illa ſit nullius momenti, vt ex ordine met Notario-
4 rum Anno 1551. Die 23. Septembris. † Acta partium rediguntur in ſcriptis ſuper protocollo, vel quinterno, nec debet dimitti ſpatium inter vnum actum, & alium, nec inter horam & horam, nec releuata poſſunt accipi vltra vnam diem, reſeruata facultate Dominis Abbatibus Notariorum, ſi interuenerit Impedimentum, vt ex ordine Anni 1533. die 21. Decemb.

c Item quod prædicti Notarij cauſarum ciuilium] Idem in omnibus actibus tribunalium turris credentiæ, & datiorum, vt ex ordine Senatus anni 1535. die 27. Nouembris.
5 † In cauſis quoque criminalibus quando pœna applicatur parti, non autem Communitati, vel fiſco, illud ſoluitur pro actu ciuili ad tribunalia ciuilia, ita cauetur ex ordine dicto anni 1535. die 21. Nouembris, Quia tunc dicitur pro ea parte cauſa ciuilis, vt notatum in Rubr. 1. generali, ad finem.

d Item quod ipſi Notarij ſcribere teneantur ſententias] Notarij tamen non debent accipere conſilia, nec eorum pręſentationem, niſi ſub illa hora, qua ſibi præſentabuntur ſub pœna periurij, & florenorum decem applicandorum Collegio ex ordine Senatus, Anni 1542. die 5. Iulij.

e Medietatem eius quod datur commiſſarijs] Notarii, & coadiutores ad ciuilia Dom. Capitanei iuſtitiæ non poſſunt accipere quartam partem ſalarij pro ſententijs, ſed tantum honorarium, prout in alijs Notarijs, & coadiutoribus Tribunaliũ Prætorij, ita cauetur ex ordine Senatus anni 1540. die 23. Decembris.

f Circa vero perſonas miſerabiles] Quæ ſint, late notatum ſupra, cap. 47. D. Poteſtas, in verbo, Et miſerabilium perſonarum.

g Abſque vlla prorſus ſolutione] Idem cauetur in nouis Conſtitut. titu. de Notarijs publicis, cap. Notarij, vbi diſcuſſum.

Declarationes, correctiones taxæ, inſtrumentorum, & ſcripturarum, & de ætate Notariorum. Cap. CCXVII.

STatuitur, quod in qualibet parte taxationis ipſius factę ſub Rubrica generali de ſtatutis nouis Collegij Notariorum Mediolani, vbi legitur, Notario chartam, & ſcripturam ſoluente intelligatur, parte chartam, & ſcripturã ſoluẽte. Item in capitulo ipſius taxationis, vbi legũtur iſta verba, videlicet; Pro vna inueſtitura tẽporali, &c. hoc modo, videlicet, Et ſi inueſtitura temporalis fuerit ad annos quatuor, vel vltra, quod Notarius habeat tertium plus, quod ipſa verba habeãtur pro caſſis, & vbi legitur, Et ſi fuerit emphyteuta, &c. vbi legitur ſoldos decem Imperialium, intelligatur & abinde ſupra, ſq; ad omnem quantitatẽ, vltra vt ſupra ſoldos duos Imperialium, pro ſingulo centenario librarũ Imperialium, & reliqua contenta in eo capitulo, caſſa & reuocata intelligantur. Item in capitulo, vbi legitur pro vna ſimplici venditione, &c. intelligatur, quod reſpectu diuiſionis, habeatur ratio ſolummodo æſtimationis ſuper medietate bonorum diuiſorum. Item in capitulo, vbi legitur hoc modo, & pro tariſicatione talium inſtrumentorum medietatis intelligãtur ſoldos ſexdecim Imperialium, loco ipſius verbi, Medietatis. Item in capitulo, quod incipit pro vna ſimplici diuiſione crediti, vbi legitur ſoldos decem Imperialium, etiam ſi in ea adeſſet liberatio vnius ex debitoribus. Item ſuper capitulo, vbi legitur, Pro vno teſtamento, vbi legitur ſolutionẽ, addita eſſe intelligãtur iſta verba, vel expletionem, id eſt, Alicui datam. Item in eodẽ capitulo, illa copula, & quæ eſt inter verbum hæredis, & legatarij, pro non appoſita intelligatur, & loco ipſius copulę intelligatur, Vel. Item in eodem capitulo, ante illud verbũ, Saluo, pro appoſitis habeantur iſta verba, videlicet. Et quod Notarius eo caſu non teneatur explere inſtitutionem hæredis, nec ſubſtitutionem, & quod legatarius habeat regreſſum contra hæredem ſcriptum, pro conſequutione denariorum per eum ſolutorum pro expletione ſui legati, ſi hæreditas eſt ſoluendo. Item in capitulo, quod incipit, Pro vna tutela, &c. vbi legitur litis generalis, vel ſpecialis ad unam ſpecialitatem, ipſa uerba habeantur pro cancellatis. Item in capitulo, quod incipit, Pro arbitramentis, ubi legitur, ita tamen, quod Notarius ſolum ſemel tale inſtrumentum explere teneatur illi, in cuius maiorem fauorem eſſent rogata, dicta uerba habeãtur pro cancellatis, & loco ipſorum uerborũ, habeantur pro appoſitis iſta uerba, uidelicet, ita tamen quod Notarius teneatur explere prædicta, utrique parti illa requirenti, ſuper ſalario antea ſoluto, pro rogatione ipſorũ, ipſo ſecundo requi-

Digitized by Google

requirente ipſam expletionem ſoluente Notario ſoldo duodecim Imperialium, pro eius mercede examinandi, & ſubſcribendi, & ſoluente chartam, & ſcripturam. Item in capitulo quod incipit, Item pro inſilatura cuiuslibet actus ſoldum vnum cum dimidio, ſtatuitur, dicta verba, Soldum vnum cum dimidio, habeantur pro cancellatis, & ibi intelligantur addita iſta verba, videlicet pro nihilo & abſque aliqua ſolutione. Item in capitulo quod incipit, Itẽ quod valor, &c. vbi legitur, Pro ſingulo modio, poſt ipſum verbum, Modio, intelligatur additum hoc verbum, Mixturæ. Item in capitulo quod incipit, Item quod expletis ſemel inſtrumentis, & cætera, intelligantur addita iſta verba, ante verba, ſi poſtea, videlicet, exceptis inſtrumentis teſtamentorum, vel arbitramentorum vel ſententiarum. Et vbi in ipſo capitulo legitur, tertiam partem, intelligatur quartam partem. Item in capitulo, quod incipit, Si contingat, poſt illud verbum, Conſultor, intelligantur addita, & adeſſe hæc verba, videlicet, vel arbitrator. Item pro inſtrumẽtis explendis per authoritatem, tam rogatis ante Calendas menſis Ianuarij anni 1499. quam poſt, Aliud non detur pro ipſa authoritate, ſed ſolum prout datetur pro expletione inſtrumentorum, quæ non explentur ex authoritate. Item quod taxatio ipſa cum præſenti declaratione, ſeu moderatione habeat locum de inſtrumẽtis, tam expletis quam explendis, & tam rogatis, quam rogandis. Item quod expletis inſtrumentis vel ſcripturis, & eis alijs datis, poſtmodum de eis non poſſit allegari per Notarium ſibi non eſſe ſatis factum ab eo, cui data, vel datæ fuiſſent. Item quod de pace vel remiſſione delicti, vel delictorum, Notarius nõ poſſit habere pro rogatione & expletione ipſius inſtrumẽti, vltra ſoldos triginta duos imperialium. Item ad declarationem Statuti poſiti ſub dicta rubrica de Statutis nouis Collegij Notariorum Mediolani, de ordine examinandi Notarios, &c. Statuitur, quod ætas annorum viginti duorum, de qua in Statuto ipſo fit mentio, intelligatur de Notarijs ad omnia laudandis, non autem de Notarijs, qui ſecundi Notarij appellantur, reſpectu quorum ſecundorum Notariorum ſit in arbitrio Abbatum ipſius collegij Notariorũ, vel alterius eorum, quo ad ætatem etiam abinde infra. Et quod ipſi ſecundi Notarij iurent gerere officium bene, fideliter & legaliter, ac parere mandatis ipſorum Abbatum in concernentibus officium, & notificare falſitates, & reliqua, vt iurare tenentur, Notarij laudandi ad omnia, excepta Rubrica inſtrumentorum. Notarij autem laudandi ad omnia, ſoluant pro fabrica Eccleſię maioris Mediolani ſoldos quinque imper. pro quolibet eorum. Item quod vbi in anteſcriptis ordinibus Notariorum non reperiatur appoſita certa pœna intelligatur appoſita pœna quadrupli eius, quod indebite exigeretur, applicanda Communi Mediolani pro medietate, & pro altera medietate accuſatori, ſi accuſator adeſſet, aliter, in totum pœna applicetur Communi Mediolani, & vltra, arbitrio Abbatum Collegij Notariorum Mediolani.

DEclarationes in hoc Capitulum ſunt ad Statutum, ſupra in 1. volum. cap. 400. Vt tollatur.

RVBRICA GENERALIS, De oneribus.

De his, qui tenentur ſuſtinere onera. Cap. CCXVIII.

a OMnia *b* onera *c* ruſticorum, ſoluere debeant *d* omnes illi *e* qui erunt habitatores *f* villarum in feſto ſancti Martini alicuius anni, & intelligantur habitatores villarum in feſto Sancti Martini, etiam ſi die feſti ſancti Martini ibi non habitaſſent, *g* dummodo ibi habitauerint ante ipſum feſtum aliquo die, infra octo dies proxime præcedentes ipſum feſtum, & poſt ipſum feſtum, citra feſtũ Natiuitatis Domini, reperiantur ibi habitare cum familia, *h* vel maiori parte familiæ, vel laborabunt, ſeu laborari facient terras, à perticis vigintiquinque terræ ſupra, *i* ad ſuas manus, *k* ſeu ſuis ſumptibus, vſque quo groſſum ab eis ſeminatum fuerit. *l* Et vnuſquiſq; ſuam partem onerum ſuſtineat, & ſoluat. Et hoc pro illo anno, quo ſteterit in ea terra in feſto ſancti Martini vt ſupra, vel terram laborauerit, vel laborari fecerit, vt ſupra, *m* ſecundum æſtimum ſuum, quod ibi habet, & habebit. Et illa onera, conſules, ſeu officiales ipſarum villarum, conſilio ſociorum ſuorum, & de vicinis, tam diuitum, quam pauperum, *n* diuidant, quæ onera, ſoluere debeant *o* omnes homines, *p* præterquam Capitanei, *q* & nobiles, *r* & ciues *ſ* Mediolani, ſcilicet *t* de proſapia Mediolanenſi ex paterna linea, *u* aut qui per habitaculum *x* ſteterint in Ciuitate Mediolani *aa* cum ſua familia *bb* annis triginta continuis. Idem in omnibus, & per omnia diſponatur de Burgenſibus.

SVMMARIVM.

1 *Omnis dictio eſt vniuerſalis.*
2 *Onera ſals, ſunt multa.*
3 *Onera alia ſunt perſonalia, & alia realia.*
4 *Onera alia ſunt ordinaria, & alia extraordinaria.*
5 *Onera in quo loco quis debeat ſuſtinere, & nu. 6.*
7 *Vectigalia noua per ſolum Principem poſſunt imponi.*
8 *Onera qui tenetur ſoluere tenetur etiam vel collectas.*
9 *Collecta quomodo imponatur, & nu. 10. 11. & 12.*
13 *Ciuitas, & Vniuerſitas an poſſit imponere collectis, & an maiorẽ forenſibus quam cæteris.*
14 *Collecta impoſita quando per vnum non ſoluitur an ſit ſoluenda per alium.*
15 *Bona alienantur pro collectis.*
16 *Conſuetudo attenditur in collectis.*
17 *Collectarum ſolutio quomodo probetur.*
18 *Collectandi ius an per non vſum poſſit præſcribi.*
19 *Villa in collectis an debeat concurrere cum caſtro, & Ciuitate.*
20 *Tunc an teſtes de Vniuerſitati ſint idonei.*
21 *Bona tranſeunt cum onere.*
22 *Quid ſi in Eccleſiam tranſiuerint, & nu. 23.*
24 *Emens bona cataſtrata alibi habitans, vbi tenetur ſoluere collectã vſq; ad nu. 27.*
28 *Ruſtici à villanis quomodo differant, & nu. 29.*
30 *Ciues Mediolani cum quo teneantur ſoluere taleas, vſq; ad numer. 33.*
34 *Habitare quando quis dicatur in aliquo loco, vſque ad numero 36.*
37 *Villa quæ ſit quotuplex, & quibus perſonis conſtituatur, & de fama villæ, vſq; ad nu 42.*
43 *Mercatores an poſſint collectari pro eorum æſtimo.*
44 *Cataſtrum an faciat quem teneri ad onera vbi bona ad alias tranſierint, vſq; ad num. 47.*
48 *Onera patrimonialia, & mixta quomodo diuiduntur, & numer. 50.*
49 *Onera perſonalia quomodo imponuntur.*
51 *Collectam omnes præſtare tenentur.*
52 *Quid de locatario.*
53 *Quid de emphyteota laicali, & Eccleſiaſtico, numer. 54. & 55.*
56 *Quid de colonis, & alijs ſictabilibus.*
57 *Quid de conductoribus.*
58 *Colonus Eccleſiæ an tenetur ad onera.*
59 *Creditor concurrit in collecta pro ſui ſatisfactione.*
60 *Eccleſiaſtica perſona non tenetur ad aliqua onera temporalia, declara & amplia vt num. 61. & 62.*
63 *Famuli perſonarum Eccleſiaſticarum an poſſint collectari.*
64 *Forenſis an poſſit collectari, num 65 & 66.*
67 *Regentes villarum, capitanei quandoq; vocantur.*
68 *Nobilis quis dicatur, & num 69.*
70 *Bona ciuium non præſumuntur obnoxia oneribus ruralibus, & num. 71.*
72 *Ciuium plures ſunt ſpecies.*
73 *Ciuis quis proprie dicatur, & quando poſſit quis dici ciuis, vſque ad nu. 79 vide num 84.*
80 *Statutum loquens de ciue habet locum in poteſtate, & eius familia durante officio declara vſq; ad nu 82.*
83 *Mulier nupta extra originis locum dicitur eſſe ciuis.*
85 *Ciuis in dubio quis præſumitur eſſe illius loci in quo habitat.*
86 *Suburbani veniunt appellatione ciuium.*
87 *Oppidani non veniunt appellatione ciuium.*
88 *Comitatenſes non veniunt appellatione ciuium.*
89 *Ciuis quis non efficitur per longæuam habitationem ſi non habet animum permanendi.*
Quid in ſpurio.
90 *Ciuis aliunde habitans, an deſinat eſſe ciuis.*
91 *Ciuis quando comprehendatur in ſtatutis, vſque ad numero 93.*
94 *Ciuis an quis poſſit fieri per ſtatutum.*

95 *Ciuis an ſit qui natus ex ciue in comitatu.*
96 *Ciuilitas quomodo probetur.*
97 *Ciuis emens bona à ruſticis, quomodo teneatur ad collectas.*
98 *Ciuis nouellus an excuſetur à pœna ſtatuti.*
99 *Receptus à ciuitate vti ciuis tenetur ad onera.*
100 *Ciues ac Nobiles banniti deſinunt eſſe ciues.*
101 *Clerici an veniant appellatione ciuium, & diſtrictualium, vſq; ad num. 103.*
104 *Priuilegium conceſſum ciuibus, an extendatur ad Clericos, & an eos liget, num. 105.*
106 *Sepulchra an probent ciuilitatem.*
107 *Priuilegia communitatum an probent ciuilitatem.*
108 *Ciuilitas an poſſit concedi per communitatem.*
109 *Sententia quoad ciuilitatem, vnius ex fratribus an probet pro alijs.*
110 *Mediolanenſis an differat ab eo qui eſt, de Mediolano, vel Mediolani.*
111 *Proſapia quæ ſit.*
112 *Statutum loquens de ciue vero, an habeat locum in ciue ex priuilegio, & num 113.*
114 *Habitatio facta interpellatis vicibus, non facit aliquem ciuem.*

a OMnia] † Dictio hæc, Omnis, eſt vniuerſalis com-
1 prehendens omnia, quæ indiffinitiua non venirent,
vt not. Virgin. Boccat. in conſtit. Marchiæ, gloſſ. 7. nu. 8.
b Onera] † Multa autem ſunt hodiernis temporibus,
2 maxime, apud ruſticos, quæ per eos ſolent regulariter di-
ſtribui ſuper leua ſalis, quod eſt onus perſonale, vt late not.
Rub. Alexand. conſil. 21 num. 2. cum ſeq. & late diſcutietur
3 de omnibus, in nouis Conſtit. tit. de oneribus, in princ. †
Onerum aliqua ſunt quæ imponuntur ſuper capitibus per-
ſonarum, prout ſal, & quædam alia, aliqua ſuper bonis, &
ratione bonorum, quæ ſub æſtimo imponuntur, prout not.
Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de Principe, & eius priuileg. num.
4 100. cum ſeq. † Onerum etiam aliqua ſunt ordinaria,
aliqua vero extraordinaria, de quibus relatiue not. Boſſ. d.
titu. de Principe, & eius priuileg. num. 108. Martin. Laudenſ.
5 tract. de iure & priuileg. fiſci, quæſt. 164. † Locus qui at-
tendatur in ſubeundis muneribus & oneribus, an domici-
lium, vel origo propria, vel paterna, notat relatiue Boſſ. d.
6 titu. de Principe, & eius priuileg. num. 114. † Reſpectu au-
tem onerum realium, vbi bona ſint allibrata in loco inco-
latus, nõ debent allibrari in loco originis, nec econtra, quia
non debent fieri ſolutio in duobus locis, ita not. Boſſ. d. titu.
7 de Principe & eius priuileg. nu. 115. † Princeps ſolus poteſt
imponere noua vectigalia, vel collectas, ita not. Corn. conſi.
199. nu. 14. volum. 1. Boſſ. d. tit. de Principe & eius priuileg.
num. 119. Et hoc de vniuerſali collecta, particularem au-
tem vniuerſitas quæcunque pro ſuis neceſſitatibus poteſt
imponere, ita Mart. Laud. tract. de iure priuil. quæſt. 104.
8 † Onera qui tenetur ſoluere, obligatur etiam ad collectas,
& econuerſo, & qui non tenetur ad onera, non etiam tene-
tur ad collectam, ita Bald. l. etiam in fine, C. de execut. rei
iudic. Rip. l. ſi ſe non obtulit, nu. 30 & 31. ff. de re iudic. Plot.
9 d. ſuo iudice, verbo, Decretum, verſ. Et qui tenetur. † Col-
lectę autem onus non imponitur ratione iuriſdictionis, ſed
potius cuiuſdam Poteſtatis, quæ habetur in bonis territo-
rij, ita not. Boſſ. ſua praxi crim. tit. de Principe & eius priuil.
10 numer. 102. † Quæ quidem imponi debet habita ratione
æſtimationis potius fructuum bonorum, quam rerum, vt
11 notat Boſſ. d. loco, num. 125. † Quæ etiam imponitur ciui
in ciuitate, vel incolæ alterius loci pro bonis etiam alibi
ſitis, ita not Boſſ. ibi num. 10. Cephal. conſil. 309. num. 31.
volum. 3. diſcutit Tiraquell. tract. primogenit. quæſtio. 46.
12 num. 19. † Quæ omnes peræquari debent in eius impoſi-
13 tione, ita Burſat. conſil. 186. numer. 6. volum. 2. † An au-
tem poſſit imponi per Ciuitatem vel Vniuerſitatem, not.
Marſil. tract. bannit. in verbo, Ciuitate, numer. 87. An autem
poſſit imponi maior forenſibus, quam ciuibus, diſcutit ſi-
gnanter Virg. Boccat. in conſtitut. Marchiæ, gloſſ. 6. num. 61.
14 & 62. † Eo autem caſu quo talea, & collecta imponitur pro
rebus, & bonis, tunc illud quod non poteſt ſoluere, nec ſol-
uit vnus, poteſt conueniri totum commune, vel villagium,
quo caſu aſſignantur eidem communi bona, pro quibus ſo-
lutio fit per Commune, ita Caſſan. in conſuetud. ſuis Rub.
15 9. §. 18. in text. Maimorros, numer. 6. † Alienantur autem
tunc bona illa per ſubhaſtationem, & ſi alienatio & ſubha-
ſtatio fit ſolenniter, non poſſunt dein reuocari bona aliena-
ta per debitorem, niſi interueniat vilitas precij in aliena-
tione, vel fraus, modo quo declaratur per Boſſ. d. loco, nu-
16 mer. 131. † Conſuetudo in collectis ſemper attenditur,
& ſpacio decem annorum inducitur, ita not. Burſat. conſil.
186. num. 12. volum. 2. quæ etiam inducitur ſine iudiciali
17 contradictione ex communi, vt ibi per Burſat. nu. 12. † Col
lectarum autem ſolutio probatur per inſtrumentum, &
ſcripturam vel libros, non per teſtes, vt not. Hieron. de Mon-
18 te, tract. fin. regund. cap. 64. num. 2. † Qualiter autem per
non vſum ius collectandi poſſit præſcribi, notat Alex. conſi.
136. num. 19. volu. 2. quem ſequitur defendendo Riminald.
iun. conſil. 10. num. 29. cum ſequen. volum. 1. licet reprobe-
tur à Crauetta conſil. 111. num. 21. cum ſeq. Sylua. conſ. 59.
num. 14. cum ſeq. vol. 1. Burſat. conſ. 186. nu. 13. 14 15. & 16.
19 vol. 2. vbi late declarat. † Villa debet contribuere ad col-
lectas, vel onera cum caſtro vel ciuitate, cui ſubijcitur, tan-
quam pars eius, ita not. Marſ. tract. bannit. in verbo, villis,
num. 16. Boſſ. d. tit. de Principe, & eius priuileg. num. 116. de-
20 clarando, vt per eum, num. 117. † Controuerſia vbi oriatur,
vtrum quis debeat ſoluere, vel ne cum Vniuerſitate, tunc
teſtes de illa Vniuerſitate non ſunt idonei, ita not. Plot. in l.
21 Si quando, num. 142. in princ. C. vnde vi. † Bona autem re-
ſpectu onerum tranſeunt regulariter ad quoſcunque ſem-
per cum ſuo onere, etiam in Principem, ita not. Boſſ. d. tit.
22 de Principe & eius priuileg. num. 110. † Idem ſi tranſeant
in Eccleſiam, vt late notat Afflict. in Conſtit. regni, Rub. 25.
De rebus ſtabilibus, nu. 2. ad finem, & 3. lib. 3. Sed quod non
tranſeant cum onere in Eccleſiam, not. Iaſ. l. Placet, num. 23.
2. lectura, C. de Sacroſ. Eccleſ. idem Boſſ. tit. de Principe &
23 eius priuileg. nu. 99. Alban. tract. de immunit. Eccleſ. † Eo
autem caſu quo non tranſeunt cum onere, an portio exem-
pti accreſcat omnibus non exemptis, vel ad damnum Prin-
cipis, notat Caſſan. d. ſuis Comment. Rub. 9 §. 18. Talliaſis,
24 num. 16. Rol. à Valle conſil. 76. num. 4 & ſeq. vol. 2. † Stante
autem regula illa, quod bona tranſeat cum onere, emens
bona caſtrata ruri, debet ibi ſoluere onera, nec pro eis gra-
uari poteſt in ciuitate, ita not. Boſſ. d tit. de Principe & eius
25 priuileg. num. 108. † quia quis non debet grauari in duo-
26 bus locis pro eadem re, vt ibi per eum, nume. 19. † Quod
procedit reſpectu onerum futurorum; nam reſpectu præte-
ritorum, ſi emit a priuato, tenetur ad ea, non ſic ſi emit à fi-
27 ſco, vt not. ibi Boſſ. num. 11. † Tamen pro oneribus bono-
rum cataſtratorum bona illa remanerent hypothecata, vt
not. Boſſ. in titu. illo, numer. 102. † Reſpectu autem fiſci
omnia bona debitoris remanent hypothecata, vt ibi per
eum, num. 104.
c Ruſticorum] † Ruſtici, & villani quid differant, notat
28 Afflict. in Conſtit. regni, Rubric. 31. de pugnis ſublatis, nu. 6.
29 & 7. lib. 2. † Qui appellentur, & dicantur ruſtici, explicat
Afflict. d. Conſtit. regni, Rubr. 9. De portat. illic. nume. 40.
& 41. lib. 1.
d Omnes illi] † Non tamen comprehendantur ciues Me-
30 diolani, vt infra ſtatutum explicat, quod idem eſt de iure
communi, quia hi ciues non tenentur ſoluere onera cum
Comitantibus, ſed cum ciuitate, prout not. Bart. in l. 1. nu. 4.
ff ad municipal. rationem adducit Calcan. conſil. 101 nu. 1.
31 † ex eo ſcilicet, quia ciues ſoluunt onera in ciuitate fauore
ciuitatis, declarando vt per Anchar. conſil. 351. in princ. qui
diſtinguit. Tamen infra, cap 230. Quilibet, verſ. Si vero vl-
tra, & in nouis Conſtit. tit. de oneribus, cap. Quicunq; ciuis,
ſecus deciditur, quod ſcilicet ſi ciuis habitet in villis tempo-
ribus hic, & ibi notatis, teneatur ad onera cum ruralibus.
32 † Quod quidem decretum fuit, vt ciuitas populoſior red-
deretur, vt not. Menoch. tracta. arbit. lib. 2. cent. 2. caſu 115.
33 num. 2. † Diſpoſitio tamen illa nouarum Conſtitutionum
non ſeruatur, teſte Plot. in l. Si quando, num. 521. C. vnde vi,
niſi in caſu quo ciuis is habitans in villa exerceat aliquod
trafficum, vel exercitium, & ſic quotidie cenſet Illuſtr. Ma-
giſtrat. Ordinarius.
e Qui erunt habitatores] † Quando quis dicatur ha-
34 bitare in aliquo loco, not. Gram. deciſio. 87. per totum,
& late diſcuſſum ſupra, cap. 1. in verbo, Eorum habitatio-
35 nis, volum. 1. † Habens familiam in villa, licet ipſe habi-
tet in ciuitate dicitur habitator in villa, quia familia inſpi-
citur, vt quia dicatur habitare in aliquo loco, ita Bart. in
l. 1. §. 1. num. 5. ff. de lib. agnoſ. & Gram. d. deciſi. 87. nume. 1.
& notatum d. capit. 1. d. verbo, Eorum habitationis, Et in-
fra clare deciditur, cap. 230. Quilibet, verſi. Et intelligatur
36 † Habitare quis in ciuitate dicitur, etiam quod haberet in
ſuburbijs, ita not. Menoch. tractat. arbitr. libr. 2. cent. 2. caſu
155. num. 7.
f Villarum] † Villa eſt nomen quoddam vniuerſale, vt
37 notat Marſil. tractat. bannit. in verbo, Villis, numero primo.
38 † Non tamen dicitur villa vbi non adſint ſaltem quinque
homines patresfamillas, vt ibi per Marſilium, numer. 2.
39 † Nec fama villę nõ ſufficit, vbi adſint duo vel tres homines
ad plura

Digitized by Google

ad plus, ita Marſil. d. loco, num. 3. licet Bald. videatur tene-
40 re oppoſitum ibi per eum allegatus. † Villa etiam dicitur
quæ muris non cingitur, ita not. Marſil. d. tract. bannit. in
41 verbo, Villis, nu. 4. & verbo, Ciuitate, num. 2. † Quotuplex
autem ſit villa, notat Rebuff. in l. Vrbana prædia, verſ. Tri-
42 fariam, ff. de verbor. ſignif. † Vlterius villa dicitur pars ci-
uitatis, ita Marſil. d. loco, num. 5.

g Dummodo ipſi habitauerint ante ipſum feſtum] Simile
decretum habetur in nouis Conſtit. tit. de Oneribus, capit.
Quicunq; ciuis.

h Vel maiori parte familiæ] Idem in ſimili notatur ſupra,
c. 311. Idem, in verbo, cum familia, vol. 1. vbi late declara-
tum, quando dicatur habitare cum maiori parte familiæ.

i Ad ſuas manus] Proprijs ſcilicet ea laborando.

k Seu ſuis ſumptibus] Laborari faciẽdo ea per operarios,
vel alios ſuis expenſis.

l Vt vnuſquiſque ſuam partem ſuſtineat, & ſoluat] Qua-
liter autem fiat diſtributio eorum onerum, notatur infra, c.
220. Salaria, cum ſeq.

m Secundum ſuum æſtimum] † Mercatores an poſſint po-
43 ni in æſtimo pro eorum traffico & exercitio, diſcutit Alcia.
44 conſ. 263. num. 1. Menoch. late conſ. 9. volum. 1. † Cata-
ſtratus pro bonis cum ruralibus, licet recedat, & fiat inco-
la, & ciuis ciuitatis, tenetur tamen ad onera cum ruralibus,
propter illud cataſtrum & deſcriptionem bonorum in ca-
taſtro rurali, ita notat Boſſ. ſua praxi, tit. de Principe, & eius
priuileg. n. 98. & ſuper hoc adeſt decretum, de quo per Boſſ.
45 d. loco nu. 110. † Ideo etiam ad ea tenetur Eccleſia pro his
46 bonis cataſtratis, vt ibi per eum, n. 99 † Si autem bona hęc
alienentur, vtrum teneatur emptor, notat diſcutiendo Boſſ.
d. tit. de Principe & eius priuileg. num. 100. declarando, nu.
47 105. † Et vbi emptor & poſſeſſor rei tenetur ad onera hæc
pro bonis, dicta bona etiam tacite fiſco hypothecata rema-
nent etiam quod non ſint cataſtrata, Communitati autem
ſi ſint cataſtrata, ita declarat Boſſ. d. loco, num. 102. verſ. Et
ſunt obligata, & nu. 103.

n Diuidant] † Onera autem patrimonialia & mixta di-
48 uiduntur per æs & librã regulariter, ita not. Dec. conſ. 335.
in princ. Corn. conſ. 217. num. 3. vol. 2. quo ad ſubditos tã-
49 tum, vt notat Burſat. conſil. 159. num. 16. vol. 2. † Perſona-
lia autem imponuntur ſuper capitibus, ita notat Ripa l. Si
50 ſe non obtulit, in princ. nume. 30. ff. de re iud. † Onerum
liber qualiter fieri debeat, not. Plott. in l. Si quando, nu. 28.
C. vnde vi.

o Omnes homines] † Regulariter omnes homines tenen-
51 tur ad onera, ad collectas pariter tenetur etiam vſufructua-
rius, qui quo ad hæc tenetur loco domini, ita Boſſ. d. tit. de
Principe, & eius priuileg. num. 127. & nu. 130. Idem Ruin.
52 conſ. 77. nu. 1. vol. 1. vbi idem dicit in feudatario. † Tene-
tur pariter locatarius pro collectis rei legatæ, etiã ante tra-
ditionem rei, non autem hæres, ita Boſſ. d. loco, num. 129.
53 † Emphyteuta quoq; ratione rei emphyteuticæ laici tene-
tur ad onus collectarum, vt not. Boſſ. d. loco, n. 123. Decla-
rando, nu. 124. cum ſeq. Idem Ruin. conſ. 77. n. 1. vol. 1. Syl-
54 uan. conſ. 47. vol. 1. † Et debet emphyteuta allibrari dedu-
cto eo quod ſoluit pro Canone, ita quod Collecta ſoluatur
reſpectu vtilis tantum, ita not. Iſernia in tit. Quæ ſint rega
55 lia, verſ. Et Plauſtrorum, nu. 56. verſ. Vnde ſoluit. † Hoc ta-
men ceſſat in emphyteuta Eccleſię, quia is non poteſt colle-
ctari à Domino temporali, ita not. Boſſ. d. tit. de Principe,
& eius priuileg. num. 128. Idem not. Syluan. conſ. 9. per to-
56 tum, vol. 1. † Coloni autem, inquilini, & alij fictabiles, vtrũ
ipſi teneantur ad onera pro bonis conductis, dicẽdum regu-
lariter onera imponenda locatori Domino rei, non condu-
ctoribus, not. Boſſ. d. tit. de Principe & eius priuil. nu. 126.
Sed quod ad ea teneãtur coloni, & conductores, prout vſu-
fructuari, not. Ferro. ſuis Comment. ad conſuet Burgun. tit.
locat. §. 4. verſ. Ad functionem, per text. in l. ſi pendent. §.
ſi quid cloacarij, ff. de vſufruct. & quemad vſuſruct. diſtin-
guit Iaſ. in l. 2. col. 3. n. 30 C. de iure emphyteu. latius Boſſ.
57 tit. de Principe, & eius priuileg. num. 120. † Sed quod ad
onera ratione bonorum conductorum non teneatur condu
ctor, vel fictabilis, not. Ruin. conſ. 69. C. de ſacroſanct. Eccl.
58 † De Colonis autem Eccleſiæ vtrum teneantur, notat rela-
tiue Boſſ. d. tit. de Principe, & eius priuileg num. 121. late di-
59 cetur in nouis conſtit. tit. de oneribus, in princi. † Onus ſeu
collecta ſi ſit imponenda pro ſolutione debiti alicuius dicti
Communis, in diſtributione tenetur ipſe etiam creditor
contribuere, ita notat Marſil. tract. bannit. in verbo, Villis,
60 num. 62. † Eccleſiaſticæ tamen perſonæ non poſſunt, nec te-
nentur ad aliqua onera temporalia, ita notat Ruin. conſil.
61 111. volum. 5. Alban. conſ. 8. per totum † niſi in ſubſidium
vbi deficiant facultates priuatorum, quod probari debet,
62 ita Burſat. conſ. 165. vol. 2. † An autem poſſint collectari
63 tempore belli diſcutit Oſaſ. deciſ. 68. cum duabus ſeq. † Fa-
muli autem perſonarum Eccleſiaſticarum vtrum poſſint
collectari, notat relatiue Boſſ. d. tit. de Principe & eius pri-
64 uil. nume. 122. † Forenſis alterius iuriſdictionis an poſſit
onerari pro bonis in territorio alicuius Principis ſitis, di-
ſcutit Bald. conſ. 139. vol. 3. Alexand. conſ. 68. num. 10. vol.
2. & conſ. 78 num. 1. & 5. vol. 6. Dec. conſ. 285. num. 2. & 4.
Iaſ. l. Placet, num. 5. C. de ſacroſ. Eccleſ. Chriſtophorus Ca-
ſtillion. conſ. 32. Pariſ. conſ. 25. num. 75. & 76. cum ſeq. vol.
4. Alciat. conſ. 251. Natta conſ. 160. num. 10. vol. 1. Roland.
à Valle conſ. 32. numer. 6. cum ſeq. volum. 1. Accumulat di-
ſtinguendo caſus Port. Imolenſ. ſuis communibus, Regula
65 3. volum. 5. † Quicquid ſit locus originis imponit Colle-
ctam originario ſuo etiam alibi habitanti pro bonis ſitis in
loco originis, non autem locus incolatus: ita notat declarã-
66 do Boſſ. tit. de Principe & eius priuil. num. 113. † Forenſes
quoque in aliquo loco habitãtes ſubeunt omnia onera pa-
trimonialium realia, & collectas, etiam quę perſonis pro re-
bus ex conſuetudine Italiæ imponuntur, ita Burſat. conſ. 59.
num. 34. & 35. vol. 1.

q Præterquam Capitanei] † Regentes oblata Villarum, &
67 communium quos &t Capitaneos appellat, Bart. in l. Serui
quoque, num. 5. ff. de iuriſd. omn. iudic. idem Bart. in l. ſub
prætextu. ff. de extraord. crimin.

r Et Nobiles] † Nobilis quis dicatur, & quid requiratur,
68 vt quis dicatur Nobilis, Caſſan. ſuis conſuetud. Rubr. 4. §.
69 19 num. 4. verſ. Aduerte tamen. † Communis autem opi-
nio vulgi, ac reputatio & conſuetudo facit quem Nobilem,
vt late diſcutit Tiraquell. tract. nobilit. cap. 10. per totum &
late notatum ſupra cap. 414. Nullus, Marſil. ſuo tract. de bã-
nitis, in verbo, Nobiliſſima.

ſ Et ciues] † De iure etiam communi in dubio bona ciuiũ
70 non præſumuntur obnoxia oneribus ruralibus, ita not. Plot.
71 in l. Si quando, nu. 28. ad finem. † Nec in eo, quod ſint obno-
xia oneribus ruralibus, debet credi libro eorum ruralium, vt
72 ibi per eum. † Ciuium plures ſpecies notat Bal. conſ. 460.
73 nu. 2. ad finem, & 3. vol. 1. Borgnin. deciſ. 260. † Ciuis dici-
tur alicuius loci quis, etiam ſi ibi non ſit natus, ſi tamen eius
maiores ibi nati ſint, ita Cephal. conſ. 246 num. 1. vol. 1.
74 † Ciues non dicuntur hi, qui habitant in Ciuitatibus & lo-
cis, vbi non ſunt Epiſcopi, ita Ioannes de Arnono dialogo
75 30. † Ciues dicuntur etiam nati ex diuerſis terris ſub eadẽ
ditione Principis immediate ſubiectis, ita not. Cephal. cõſ.
76 309. num. 80. vol 3. † Incola dicitur largo modo ciuis, vt
77 not. Soc. ſen. conſ. 129. nu. 4 vol. 1. † Ciuis quis poteſt eo-
dem tẽpore in duobus locis, vt notat exemplificando, Alex.
78 conſ. 32. num. 8. & 9. vol. 5. † Ciuis proprie dicitur, & ap-
pellatur, qui non ſuſtinet onera in communi, ita notat Boſſ.
ſua praxi tit. de Principe & eius priuileg. nu. 363. verſ. Ta-
79 men, † Et proprie originarius dicitur ciuis, Vrſill. ad Afſl.
deciſ. 384. num. 6. ad finem, Virgin. Boccat. in conſtit. Mar-
80 chiæ, Gl. 6. num. 66. † Statutum loquens de ciue habet lo-
cum in Poteſtate, & eius familia durante officio, ita Pariſ.
81 de Puteo tractat. Syndic. verſ. Statutum, in princ. † Ideo
Poteſtas tractatur vti ciues, & omnes de eius familia in Sta-
tutis & alijs, ita Pariſ. de Puteo d. loco, verſ. Ciuitas, nu. 1.
82 † Et pro delicto commiſſo in officio punitur Poteſtas pœ-
na Statuti vti ciuis, non vti forenſis, ita Puteus d. loco, num.
83 2. † Mulier, quæ eſt nupta extra locum originis, non deſinit
eſſe ciuis ciuitatis originis, quo ad commoda & honores, &
gaudet beneficijs Statuti illius ciuitatis, dum tamen prop-
ter hoc non ſeparatur à ſeruitio viri, ita not. Rolan. à Valle,
84 tract. de lucro dotis, quęſt. 22. num. 14. † Ciuis quis dicitur
illius loci, in quo onera realia & iuriſdictionem loci pro
bonis poſſeſſis ibidem ſubit, ita Burſat. conſ. 8. nume. 3. vo-
85 lumin. 1. † Ciuis quis præſumitur in dubio illius loci,
in quo eſt, ita Boſſ titul. de Principe, & eius priuileg.
86 numer. 369. † Suburbani appellatione ciuium veniunt
in fauorabilibus, ita not. Rebuff. tractat. de his obligat. ar-
87 ticul. 6. Gloſ. 3. numer. 44. † Oppidani non veniunt ap-
pellatione ciuium, ita Franciſcus Cremenſ. ſing. 27. non
etiam veniunt Comitatenſes in Statutis, ita Bonacoſſa
in quæſtion. crimin. in verbo, Ciuis, verſic. Stante Statu-
88 to, † etiam quod ſint incolę illius Ciuitatis, vt notat
Burſatus conſil. 55. numer. 5. volum. 1. † Quia per habi-
tationem longæuam ciuis quis non efficitur, nec de iuriſ-
dictione illius loci, niſi habeat animum ibi permanendi
perpetuo cum maiori parte eius familiæ in dict. loco,
quod probari debet, vt ibi per eum, num. 7. notat de vtro-
89 que Cotta relatiue, in verbo, Ciuium appellatio. † Spu-

rius proprie non dicitur ciuis, ita Bald. conſil. 257. num.
13. volum. 1. idem conſil. 417. num. 10. volum. 5. Cotta ſuis
memorab. in verbo, Ciuium appellatione, verſic. Sed quid,
90 & in verbo, Spurii filii, verſic. Modeſtinus. † Ciuis alicuius
loci aliunde habitās, deſinit eſſe ciuis loci ſui, cū nō ſubeat
onera illius, vel per ſe, vel per alios ex communi, vt notat
91 Burſatus conſil. 189. nu. 55. volum. 2. † Ciuis quoad quid
comprehenditur ſub generalitate Statuti loquentis de ci-
uibus, vbi eſt eadem ratio, alias non, notat Socin. ſenior
conſil. 259. num. 6. volum. 1. Vbi autem nulla ſit ratio in
92 Statuto, † ciuis tantum ſimpliciter comprehenditur in
Statutis, vt ibi per eum. † Statuto ſi caueatur, vt ciues ori-
ginarii præferantur ad promotionem honorum, & digni-
tatum illius loci, tunc factus originarius per priuilegium
non præferretur, niſi eſſet in omnibus, & per omnia pro
originario, vt notat Gallinius tractatu, de verborum ſigni-
93 fic. lib. 8. cap. 18. num. 22. 23. & 24. † nam tunc gauderet
omnibus priuilegiis, quibus ciues originarii, ita Riminal-
dus Iun. conſil. 468. num. 49. & 50. vol. 4. Franc. Vegg. conſ.
29. num. 4. Borgn. deciſ. 42. num. 44. Vbi dicit ſic declara-
94 tum in eius fratre, vt haberetur pro Ciue Papienſi. † Ci-
uis an quis poſſit fieri per Statutum, notat Marſil. tract.
bannit. in verbo, Ciuitate, num. 122. & an citatus à Statuto
95 ciuis dicatur vere ciuis, notat ibi num. 148. † Ciuis natus
ex ciue in comitatu, vel villa an poſſit dici ciuis, notat Mar
96 ſilius d. verbo, Ciuitate, num. 146. † Ciuilitas quomodo
97 probetur, notat Marſil. d. verbo, Ciuitate, num. 134. † Ciuis
emens bona à ruſticis, an debeat ſoluere collectas ſecun-
dum æſtimum ciuium, vel ruſticorum, not. Marſil. d. ver-
98 bo, Ciuitate, num. 145. † Ciuis nouellus vtrum excuſetur
à pœna Statuti, tanquam forenſis, notat Marſil. d. verbo,
99 Ciuitate, num. 130. † Receptus ad Ciuitatem vti ciuis, te-
netur ibi ſubire omnia onera, ſecundum Alex. conſil. 257.
100 num. 14 & 15. vol. 2. † Ciues ac Nobiles banniti non com-
prehenduntur amplius appellatione ciuium, vel Nobiliū,
niſi ad eorum præiudicium, vt teneantur ſuſtinere onera,
quia tunc deſinunt quo ad ea eſſe ciues, ſtante Glo. in l. 11.
§. ait Prætor, in verbo, Iudicium dabo, circa medium, & in
§. Nemo exuitur. ff. de capit. diminut. ita diſtinguit Bart.
ſua diſputatione, & quæſtione, Ciuitatis Lucanæ, quæſt. 1.
num. 6. verſic. reſtat videre, idem Bald. tract. ſuper Statut.
in verbo, Ciuis, Iaſ. in Rubrica. ff. de iuſtitia & iure, num.
10. verſic. Quarto facit, Nellus tract. bannit. 1. parte ſecun-
101 di temporis, quæſt. 46. num. 46. † Clerici quod veniant ap
pellatione ciuium, late diſcutit Georgius Natta, tractatu
Statut. fœminas excluden. quæſt. 3. principali, verſic. Ter-
tio pro hac parte facit, vbi allegat Bart. in l. 1. ff. ad muni-
cipal. & Bald. in vſib. feud. tit. de eo qui arma bellica depo-
ſuit, ita notat Bart. in d. l. 1. num. 11. 12. & 13 ff. ad muni-
cipal. Marſil. tractatu bannit. in verbo, Ciuitate, num. 116.
102 † Et quod Clerici dicantur ciues in his, quæ concernunt
bonum publicum, notat Caſſan. in ſuis commentar. in Ru-
103 brica 13. §. 5. in textu, habitans, nu. 2. & 3. † Veniunt etiam
appellatione diſtrictualium, notat Roman. ſingul. 446. nu.
104 2. & 3. cum additio. ibi. † Priuilegium etiam conceſſum ci-
uibus, quod extendatur ad Clericos, notat Cummia in ri-
105 tibus magnæ curiæ, cap. 40. num. 180. † Priuilegium autem
conceſſum hominibus, vtrum liget Clericos, diſcutit Tira-
quell. tractatu primogenit. quæſt. 44. num. 9. declarando,
106 nume. 10. † Sepulchra non probant ciuilitatem, ſecundum
Cephal. conſil. 246. num. 3. volum. 2. Vtrum autem priui-
legia Communitatum probent ciuilitatem, notat idem Ce
107 phal. d. conſil. 246. num. 1. volum. 2. † Ciuilitas qualiter
contrahatur, notat Alexand. conſil. 20. num. 10. & 11. vo-
lum. 2. cum notatis per Boſſ. d. tit. de Principe, & eius pri-
108 uileg. num. 364. † Communitas an poſſit concedere ciui-
litatem, notat Boſſ. tit. de Principe & eius priuileg. nume-
109 ro 368. † Sententia lata ſuper ciuilitate vnius, qui habet
multos fratres ex vno, & eodem patre, quod probet quo ad
omnes fratres, quod ſint ciues, notat Cotta ſuis memorab.
in verbo, Vaſſallus, verſic. Sed pro eo bene facit.
z Mediolani] † Quæ differentia ſit, vtrum quis dicatur
110 Mediolani vel de Mediolano, vel Mediolanenſis, vel ciuis
Mediolani, not. Boſſ. ſua praxi, tit. de Principe, & eius
priuileg. num. 371.
u De proſapia] † Quæ ſit proſapia, not. Gl. in l. ſi quis ex
111 corpore, in verbo, Proſapia, C. de priuil. lib. 11. & infra di-
112 cetur. † Ciuis originarius quis dici poteſt in duobus locis,
quando quis eſt de origine paterna in aliquo loco, & ali-
bi fuerit natus, etiam quo ad ingreſſum Collegi ſecundum
Statutū loquens de oriundo, ita not. Vrſill. ad Afflic. deciſ.
384. nu. 2. Anch. iun. ſuis quæſtionib. quæſt. 8. nu. 1. lib. 1.
vbi loquitur de nupta alibi. † Statutū loquēs de ciue vero,
in Statutis, quod intelligatur de ciue per priuilegiū, ex quo
dicitur vere ciuis, ſecundum Napodamum in conſuetud.
Neapol. in proœm. Caroli Regis, verſi. Audiuimus, in ver-
bo, Ciuitate, num. 177. cum ſequent. Balb. qui allegat Bar-
tolum ſic dicentem, in l. 3 § Hæc verba, numer. 1. ad finem,
verſ. Item ſtatuta, ff. de negot. geſt. Bald. idem in tract. ſuper
Statut. in verbo, Ciuis, verſ. 2. & 3. Aret. conſ. 77. num. 1.
& 2. Dec. conſ. 283. num. 10. Brun. tract. ſuper conſtitut. in
verbo, Ciuis, verſ. Statutum facit aliquando, Socin. ſen. cōſ.
129. num. 6. & 7. colum. 4. volum. 1. Contrarium autem
quod non veniāt ciues ex priuilegio in Statutis, notat Me-
noch. conſ. 165. num. 2. volum. 2. Quod magis dicendum
in Statuto hoc, vbi ſtatutum ſe reſtringit ad originarios per
verba hæc, de proſapia Mediolanenſi, quæ important gene-
rationem, & familiam, prout de hoc verbo, notat Gloſ. d. l. ſi
quis ex corpore in verbo, Proſapia, C. de Murileg. lib. 11.
Idem Laurentius de Fano, Inſtitut. de legit. agnat. ſucceſſ. §.
113 Cæterum, facit præterea † quia in dubio ciuis appellatio-
ne in Statutis intelligitur de originario, ita Brun. tract. Sta-
tut. fœmin. exclud. art. 12. q. 4.
x Aut qui per habitaculum] Quis dicatur habitare, nota-
tum ſupra c. 1. in verbo, Eorum habitationis, vol. 1.
aa Steterint in Ciuitate Mediolani] † Ex his verbis colligi-
114 tur, quod non ſufficiat habitatio in ciuitate interpollatis
vicibus, quia tunc non dicitur ſtetiſſe, vt not. Barbat. inter
Conſilia Alex. conſ. vltimo, nu. 2. vol. 4.
bb Cum familia] Quid veniat appellatione familiæ, late
notatum in ſimili ſupra capitulo 411. Idem, in hoc verbo,
volum. 1.
cc Annis triginta] Vt quis contrahat domiciliū in aliquo
loco ſufficit decēnium, vt late notatum ſupra d. c. 411. Idē,
in verbo, Per decennium, volum. 1.

De cernedis ſuſtinendis. Cap. CCXIX.

a CErnedæ fiant in ea parte, in qua quis habitabit, tem-
pore ipſius cernedæ tantum, & ſi aliter factum fuerit,
non valeat, nec teneat, ipſo iure, & ſi quæ condemnatio ea
occaſione fieret, non valeat, nec teneat ipſo iure, nec exigi
poſſit, aliquo modo.

a CErnedæ] Arbitror cernedam antiquo tempore fuiſ-
ſe ſegregationem quorundam hominum pro mili-
tia, vel defenſione Ciuitatis, vbi opus fuiſſet contra hoſtiū
incurſum.

De comparatione ſalariorum, & cæterorum aliorum onerum. Cap. CCXX.

a SAlaria Vicariorum, Rectorum, Conſulum, Officialium,
Aduocatorum, Syndicorum, viandatæ, & victuræ, ali-
ter, quam pro exercitu fracturæ, ſeu reapturæ Eccleſiæ, pu-
tei, viciniæ, campanæ, & ſimilium, b diuidantur duæ par-
tes pro hauere, c & tertia, pro perſonis.

SVMMARIVM.

1 *Salariorum onus eſt perſonale. Et quomodo imponatur, nu-
mer. 2.*

a SAlaria Vicariorum] † Onus ſalariorum eſt perſonale de
1 iure communi, ideo imponi debet ſuper capitibus per-
ſonarum, vt not. Bart. in l. 1. num. 33. C. de mulier. & in quo
loco, lib. 10. Alex. conſ. 68. num. 3. vol. 2. Boſſ. ſua praxi cri-
min. tit. de Principe & eius priuileg. numer. 100. vers. Quo
autem. Et ſic inſpicitur natura eius qualitercunque diſtri-
buatur per rurales, vt ibi per Boſſ. num. 101.
b Diuidantur duæ partes pro hauere] † Ideſt pro faculta-
2 tibus, & redditibus, ita not. Iaſ. conſ. 101. num. 4. vol. 4.
c Et tertia pro perſonis] De iure communi totum impo-
nitur ſuper perſonis, cum ſit onus perſonale, vt ſupra fuit
notatum.

De diuiſione, & compartitione quamplurium onerum. Cap. CCXXI.

a CVſtodiæ, quæ fiunt b ſuper ſtratis tenſæ, c reſtitu-
tiones robariarum, d redemptionum, damnorum,
e homines & plauſtra, qui, & quæ mandantur, tam
pro

Digitized by Google

pro guaſtatoribus, quam pro lanceis, quam etiam cerne-
dis,ad aliquem exercitum, vel andatam, *f* ſeu cuſtodiam,
& regolciatura fortiliciorum, *g* aptaturæ ſtratarum pon-
tium, & conſimilia, & expenſæ quælibet, quæ pro prædi-
ctis fieri contingent, ſoluantur, & ſuſtineantur per eos, qui
ad hoc tenentur, *h* ſuper æſtimis, ſeu facultatibus, quæ
inter ſe haberent inter Maiores annis decemocto, & in ea
parte, in qua habitabunt, tempore impoſitionis talis one-
ris, videlicet, *i* duæ partes, pro hauere, & tertia pro
perſonis.

SVMMARIVM.

1 *Cuſtodia eſt onus perſonale.*
2 *Angaria, & perangaria quæ ſit.*
3 *Medicus qui eſt in exercitu excuſatur à munere perſ.*
4 *Milites eximuntur à muneribus Ciuitatis, non tamen cognati & affines.*
5 *Mæniorum reparatio ad quos pertinent, & publici aggeris.*
6 *Onus publici aggeris conſtruendi, an ſit perſonale, vel reale, & num. 7.*
8 *Viarum, & pontium reparatio ad quos pertineat, & in forenſis pro bonis teneatur, num. 9*
10 *Aeſtimationem factam de patrimonio fuiſſe iuſtam quis probare debeat.*
11 *Aeſtimum quando ſit, quis debeat citari.*
12 *Collecta pro mæniorum reparatione, & Pontium ac viarum, quomodo ſit imponenda, & num. 13.*

a Cuſtodiæ] Hoc onus eſt perſonale ad quod non tene-
tur forenſis etiam poſſidens bona in territorio, Ita
1 Natta conſil. 15. nume. 11. & 12. † Excubias habere inco-
lis, & oppidanis eſt iuriſdictionis Dominorum, ita Menoch.
conſil. 28. num. 6. volum. 1. Et hoc ſit ſubire angarias, &
2 perangarias, vt ibi per eum, nume. 26. † Ad has excubias
non tenentur Aduocati fiſci, Ita Rebuff. trac. concor. Rubr.
3 de elect. Borg. verbo, Regium Aduocatum, verſic. 23. † Me-
dicus quoque dum eſt in exercitu excuſatur à munere per-
4 ſonali, ita Mart. Laudenſ. de iure fiſci quæſt. 163. † Milites
quoque ſunt exempti à muneribus Ciuitatis, non autem
cognati vel affines eorum, ita Laudenſ. d. tract. quæſt. 80.
b Super ſtratis tenſæ] Hæc erant ſtratæ antiquitus ſic no-
minatæ.
c Reſtitutione robariorum] De quibus cauetur infra, ca.
375. Si de cætero.
d Redemptionem damnorum] De quibus etiam notatur,
d. cap. 375. Si de cætero.
e Homines & plauſtra] Quæ mittuntur pro ſubueniendo
exercitu Principis.
f Seu cuſtodiam & regolciatura fortilitiorum] In repa-
ratione publici aggeris quis teneatur, not. Gallia Alexand.
5 in conſuetud. Alexandriæ ſuo patrocinio, nu. 7. † Et quod
ad reparationem mæniorum teneantur habitantes in loco,
6 not. Guido Papa ſing. 379. † Onus autem ad aggerum con-
ſtructionem propter fluminis rapinam quod ſoluitur pro
ſingula bebulca dicitur reale, & perſonale, ita Burſat. conſi.
7 186. num. 1. vol. 2. † A quo onere nemo immunis exiſtat,
vt ibi per eum, num. 3.
g Aptaturæ ſtratarum, pontium, & conſimilia] † Ad re-
8 parationem autem ſtratarum, & pontium nemo etiam eſt
immunis, imo & Eccleſia tenetur, per text. in l. Ad inſtru-
ctionem, C. de ſacroſ. Eccleſ. Ripa in l. Si ſe non obtulit, in
9 princ. num. 31. ff. de re iudic. † Tenetur etiam forenſis poſ-
ſidens bona in territorio, ita Natta conſil. 215. num. 1. & 2.
vol. 1. & late notatum infra cap. 251. Omnes ſtratæ, in ver-
bo, Readaptentur.
h Super æſtimis] † Probandi onus Officiali incumbit
10 quod recte æſtimauerit patrimonium, & facultates alte-
rius ſub æſtimo, Bart. l. 1. C. de fideiuſſ. ita Mart. Laud. tract.
11 de iure & priuil. fiſci. quæſt. 159. † Quando æſtimum fit,
debet citari Syndicus Ciuitatis l. Suſceptores Cod. de ſu-
ſcept. lib. 10. Martinus Laudenſ. d. loco, quæſt. 167.
i Duæ partes pro hauere] † Secus de iure communi, cum
12 ſint onera perſonalia, & cauſa perſonarum, ita Nellus tra-
ctat. bannit. 2. parte, ſecundi temporis, quæſtio. 65. ad fin.
13 † Sed ſi tempore belli præcipiat Princeps refici muros, vel
foueas, vel caſtra, onus imponitur pro modo patrimonij
non per capita l. per Biennium Cod. immun. nona con-
ced. vbi Bart. Mart. Laudenſ. dict. tractat. de iure fiſci quæ-
ſtio. 158.

De onere ſalis.
Cap. CCXXII.

a Onus ſalis *b* ſuſtineatur medium *c* pro hauere ſuper æſtimis, *d* & medium pro perſonis, *e* inter maiores annis ſeptem, & in ea parte, in qua quis habitabit, *f* niſi aliter, ex ordinibus Ducalibus caueatur, *g* vel ex cōſuetudine *h* in villis, & locis, ac terris Ducatus Mediolani, hactenus obſeruata.

SVMMARIVM.

1 *Salis onus an ſit perſonale, vel capitale.*
2 *Salis non ſoluendi libertas, an & quanto tempore præſcribatur.*
3 *Pauperes an debeant compelli ad onera, & num. 4.*
5 *Collecta, & onus imponitur iuxta loci conſuetudinem.*
6 *Onus cum rebus, an tranſeat ad emptores non habitantes.*

a Onus ſalis] † Onus hoc ſalis eſt perſonale, & capi-
1 tale, quod ſuper buccis imponitur, ita Boſſ. ſua pra-
xi crim. tit. de Principe, & eius priuileg. num. 100. ad finem,
Plot. l. ſi quando nu. 77. in fine, verſi. Et Taxæ, C. vnde vi
notat Cephal. conſil. 309. nu. 35. vol. 3.
b Suſtineatur] † Qualiter autem præſcribatur ius hoc nō
2 ſoluendi ſal, & quanto tempore contra ciuitatem vel ga-
bellerios ab vna caſſina, vel villa, not. Rub. Alex. conſil. 21.
num. 3.
c Pro hauere] Secus de iure communi, cum detur ſuper
capitibus, & ſit perſonale, vt ſupra fuit notatum.
d Et medium pro perſonis] † Pauperes, quibus induſtria
3 neceſſaria eſt ad alimenta non debent de iure ad onera cō-
pelli, prout not. Alex. in l. Si ſe non obtulit, in princ. nu. 17.
4 ff. de re iudic. † Tamen ſecus ſeruatur, & quando quis non
poteſt ſoluere propter inhabilitatem, ſit nouum indictum,
vel compartitum per alios habiles, quod ruſtici retalium
appellare ſolent, ita not. Caſſan. d. ſuis conſuetud. in Rub.
9 §. 18. nume. 6. verſic. Sed quæro, & nume. 16. verſi. Item
dictum.
e Inter minores annis ſeptem] Ita hodie ſeruatur, vt ma-
iores ſeptennio taxētur pro vno capite, cum poſſint aliquid
lucrari. Idem in diuiſione facta inter colonos acquiſitorum,
cauetur infra cap. 401. Coloni.
f Niſi ex ordinibus Ducalibus] Qui Ordines nunc confi-
ciuntur per Ill. Magiſtratum Ordinarium.
g Vel ex conſuetudine] † Et tamen aduertendum quod
5 conſuetudo in villis obſeruata diſtribuendi onera, prout
eis magis commodum videtur, non alterat naturam oneris.
Ita quod ſi ſit perſonale, prout eſt onus ſalis, licet ſuper re-
bus, vel hauere diſtribuatur per aliquam villam, tam ex ſta
tuti illius diſpoſitione, quam etiam ex conſuetudine, prout
6 etiam nunc ſit in aliquibus villis Ducatus. † Tamen non
tranſit hoc onus cum rebus ad emptores non habitantes, in
illa villa, ita not. Boſſ. d. ſua praxi crimin. tit. de Principe, &
eius priuileg. num. 101. Quod ſummopere notandum.
h In villis, locis, ac terris, & Ducatus] Comprehenduntur
omnia loca, & terræ Ducatus.

De diuerſis oneribus ſuſtinendis omnimode.
Cap. CCXXIII.

a Debita, expenſæ, & diſpendia *b* aliter quam, vt ſupra diſpoſitum eſt, diuidantur, & ſoluantur, habito reſpectu *c* ad cauſam, ob quam illud debitum euenit.

a Debita, expenſæ & diſpendia] Quæ multa ſunt hodiernis temporibus, & quæ quotidie occurrunt.
b Aliter quam vt ſupra diſpoſitum eſt] In prænarratis ſcilicet capitulis præcedentibus.
c Ad cauſam] Verum ſcilicet ſit perſonalis, vel realis, ad hoc vt poſſit iuxta eius qualitatem fieri diuiſio, & diſtributio.

De his, qui tenentur ſuſtinere certas condemnationes, & pœnas.
Cap. CCXXIV.

A Condemnationibus & pœnis in quas incurreretur *a* pro maleficijs, non denunciatis *b* & pro vetitis, *c* ac captis, *d* & depoſitis, & ſequeſtris, non benecuſtoditis,
ſiue

Digitized by Google

ſiue non ſaluatis & pro conſimilibus, Rectores, Conſules, & Conſiliarij, ſeu illi, in quibus fuerit negligentia, ſiue malitia, ſeu culpa, per capita ſua, ſeu numerum perſonarum, *e* conſeruet communia ſua indemnia, & alios homines ipſorum communium indemnes. Sed propter hoc *f* non impediantur exequutiones contra ipſa communia, *g* & homines quæ alias fieri poſſent.

S V M M A R I V M.

1 *Perſona ſingularis an teneatur pro debito Communitatis.*

a PRo maleficijs non denunciatis] Per Conſules ſcilicet, de quibus cauetur in nouis conſtitut. tit. de accuſat. in princip.

b Et pro vetitis] De quibus ſupra ca. 294. Item quod ipſi, volum. 1.

c Ac captis] De quibus ſupra cap. 209. Aliquis, vol. 1.

d Et depoſitis & ſequeſtris] Iuxta diſpoſita ſupra, cap. 209. Penes communia, vol. 1.

e Conſeruent communia ſua] Cum id eorum culpa, & malitia proueniat.

f Non impediantur executiones contra ipſa communia] Hoc eſt priuilegium fiſci, & Principis, licet dein commune habeat regreſſum contra Conſules, & Conſiliarios.

g Et homines] † Pro debito tamen Communitatis non
1 poteſt ſingularis perſona capi, ita Ang. l. 1. §. Quibus, ff. quod cuiuſcunq; vniuerſ. nomine, Pro ſingulari cõtra exactores, not. Laudenſ. d. tract. de iure fiſci, q. 179.

D E E O D E M.
Cap. CCXXV.

a OMnia banna, *b* omneſque condemnationes, inobedientiæ, *c* pœnæ, *d* damna, expenſæ ſolutiones, *e* & diſpendia, in quas incurrerent, *f* occaſione illorum, qui non ſoluerint ſua debita, & conſimilia, ſuſtineantur, & ſoluantur per illos, quorum occaſione incurrerent *g* pro rata parte eius, ad quod tenentur congrue referendo. Ita tamen, quod per hoc *h* non impediantur exequutiones cõtra ipſa communia, & homines, quæ alias fieri poſſent.

a OMnia banna] De quibus ſupra cap. 10. Si quis cum ſequen. vol. 1.

b Omneſque condemnationes inobedientiæ.] Quando proceditur contra eos per mulctas.

c Pœnę] De quibus in diuerſis ſtatutis cauetur.

d Damna, expenſę] Differunt inter ſe, vt ſupra cauetur, cap. 51. Si debitor, in verbo, Omnes expenſas, vol. 1.

e Et diſpendia] Quæ multa ſunt hodiernis temporibus.

f Occaſione illorum, qui non ſoluerint ſua debita] Occaſione onerum, vel aliter Communi, & hominibus impoſita.

g Pro rata parte eius ad quod tenentur] Veluti ſi duo ſint, vel plures, quilibet pro eorum parte teneatur.

h Non impediuntur executiones contra ipſa communia] Hoc eſt priuilegium cameræ, licet commune habeat regreſſum contra illos particulares, dicetur late in nouis conſtit. tit. de iure, & priuileg. fiſci, in Rubr. in priuilegijs fiſci.

Quod ciues, aut Nobiles non teneantur ſuſtinere certa onera.
Cap. CCXXVI.

CIues, *a* aut nobiles non teneantur ſuſtinere *b* onera guaſtatorum, nec plauſtrorum mittendorum ad exercitum, de mandato Domini, vel Communis Mediolani, *c* niſi ſpecialiter ordinetur, *d* vel cõtineatur in præceptis, quod ciues, & nobiles teneantur ad illa onera.

a CIues, aut Nobiles] Qui ſint ciues, aut Nobiles, late notatum ſupra cap. 218. Omnia onera, in illis verbis.

b Onera guaſtatorum, nec plauſtrorum mittendorum ad exercitum] Cum ſint onera ruralia.

c Niſi aliter ordinetur] Per Principem ſcilicet, vel Ill. Magiſtratum, vel Commiſſarium generalem.

d Vel contineatur in præceptis] Superiorum ſcilicet, vel Commiſſariorum.

De generali diuiſione onerum non determinatorum in Statutis.
Cap. CCXXVII.

ALia vero debita, expenſæ, ſolutiones, & diſpendia, *a* quæ incurrent, aliter, vel alia de cauſa, quam determinatum ſit ſecundum formam præſentium Statutorũ, ſoluantur, & diuidantur *b* habito reſpectu per comparationem, ad alia Statuta, facta ſuper oneribus ſuſtinendis.

a QVæ incurrent aliter, vel alia de cauſa, quam determinatum ſit] In Statutis ſcilicet præcedentibus.

b Habito reſpectu per comparationem ad alia Statuta] Supra cap. 120. Salaria, cum ſequent.

Quod illi de eadem familia teneantur ad contributionem oneris impoſiti vni ex eis, licet alij non ſint nominati.
Cap. CCXXVIII.

FRatres, ſorores, patrui, nepotes, cognati & cognatæ, cæteri *a* de familia eadem, ſi vni ex eis facta ſit impoſitio oneris, ſimul teneantur ad contributionem illius oneris, pro rata bonorum inter ſe, *b* licet ſpecialiter nominati non ſint, & hoc, *c* niſi alibi reperiatur facta eſſe impoſitio, talea, ſeu æſtimum.

a DE familia eadem] Quæ dicatur eadem familia, notatum ſupra cap. 411. Idem, in verbo, Cum familia.

b Licet ſpecialiter nominati non ſint] Et ſic tantum vni ſit facta impoſitio non omnibus.

c Niſi alibi reperiatur facta etiam impoſitio] Veluti in alio territorio.

De ijs, qui tenentur ſuſtinere onera pro facultatibus diminutis. Cap. CCXXIX.

SI contingeret, *a* quod ex ſucceſſione aliqua diminuatur facultas alicuius, *b* & creſcant facultates alterius, teneatur Iudex cum ſuper hoc dignam habuerit informationem, *c* diminuere æſtimum illius, cuius facultates fuerint diminutæ, *d* & acceſcere æſtimum illius *e* cuius facultates creuerint, occaſione prædicta, eatenus, quatenus fuerint illa bona, quæ translata fuerint, vel occurrerint transferenda de perſona ad perſonam vt ſupra. Idem per omnia locum habeat, ſi aliquis de familia, cuius caput fuerit æſtimatum cum aliquibus bonis tranſtulerit, vel qualitercunque *f* receſſerit extra illam familiam.

S V M M A R I V M.

1 *Aeſtimum ſemel factum an ſolent diminui.*
2 *Eccleſiaſticus ſucceſſor in bonis, non grauatur omni onere, impoſito ſuper bonis.*

a EX ſucceſſione aliqua] veluti quia rogatus ſit reſtituere per fideicommiſſum relictum alteri.

b Et creſcant facultates alterius] Cui fuerit relictum hoc fideicommiſſum.

c Diminuere æſtimum illius cuius facultates fuerint di-
1 minutæ] † Non autem diminuitur hoc æſtimum, niſi appareat eum in quem facta eſt alienatio, quod ſit ſoluendo, Ita notat Iaſ. in l. Placet, num. 46. Cod. de ſacroſ. Eccleſ. declarando vt per Boſſ. tit. de Principe, & eius priuileg. nu. 100. cum ſequen.

d Et accreſcere æſtimũ, cuius facultates creuerint] † Ec-
2 cleſiaſticæ tamen perſonæ ſucceſſores in bonis his non poſſunt grauari hoc onere, quod ſoluebatur per venditorem. Ita Ruin. conſil. 111. volum. 5. Alba. conſil. 8. num. 12. cum ſequen. & ſupra notatum d. c. 218. Omnia onera, in verbo, Omnes homines.

e Cuius caput fuerit æſtimatum cum aliquibus bonis] Et ſic eius perſona fuerit cataſtrata pro æſtimo ratione bonorum.

f Receſſerit extra illam familiam] Quia tunc diminuitur iuxta facultates, & bona quæ reliquerit familiæ.

Quod

Digitized by Google

Quod diuiſi ſoluentes pro ſua portione, non teneantur pro alijs. Cap. CCXXX.

SI fuerint plures quibus impoſitio aliqua facta ſit, vel fiet, *a* communiter, *b* & ſint diuiſi, & diuiſim, *c* ſeu ſeparatim habitent, *d* tempore oneris impoſiti, *e* quilibet eorum obediens, pro ſua rata portione ſit liberatus à reſiduo, nec pro alio, vel aliis poſſit moleſtari, *f* ſaluo iure cameræ Ducalis.

a COmmuniter] Omnibus ſcilicet ſimul eis imponendo onus per vnicam impoſitionem.

b Et ſint diuiſi] Secus ſi communiter ſtarent, quia vnus pro altero poſſet conueniri.

c Seu ſeparatim habitent] Secus ſi ſimul ſtarent, & habitarent, etiam quod diuiſi eſſent, per hæc verba.

d Tempore oneris impoſiti] Secus ſi ex poſt diuiſim habitarent, quia incipitur tempus impoſitionis.

e Quilibet eorum obediens] Quæ ſcilicet ſoluerit pro eius portione.

f Saluo iure cameræ Ducalis] Quod vnus ſcilicet poſſit conueniri pro debito alterius, cum ſit eius priuilegiũ non tamen ſingularis per eum poteſt capi pro debito Vniuerſitatis, Laud. de iure fiſci, quæſt. 79.

De iis, qui poſſunt habitare in Ducatu per certa tempora abſque eo, quod teneantur ſuſtinere onera. Cap. CCXXX.

a QVilibet ciuis habitator Mediolani poſſit ire cum familia ſua extra ciuitatem Mediolani ad habitandũ in quamlibet partem Ducatus Mediolani, vbi habet poſſeſſiones ſuas, vel prædia ſua aut conductas, vel conducta, & ibi poſſit ſtare, à Calendis Maii vſque ad feſtum ſancti Martini, abſque eo, quod teneatur ſoluere, & ſuſtinere aliquid *b* cum Nobilibus, vel cum Communitate, *c* tam Nobilium, quam vicinorum *d* de condiciis, *e* & oneribus, quæ imponerentur Communitati, Nobilium, Communitati, tam Nobilium quam vicinorum, niſi laborauerit, *f* vel laborari fecerit terram ad ſuas manus, vel ſuis ſumptibus, vltra perticas vigintiquinque, ſaluo quod ſemper teneatur quouſque ibi habitauerit cum familia, vel maiori parte familiæ, *g* ad ſaluamentum terræ, vbi ſteterit. *h* Si vero vltra prædicta tempora ibi habitauerit *i* cum familia, vel maiori parte familiæ, vel ſi etiam intra dicta tempora laborauerit, vel laborari fecerit ad ſuas manus, vel ſuis ſumptibus, vltra perticas vigintiquinque, vt ſupra teneatur ſuſtinere onera, & condicia cum Communitate Nobilium ſi fuerint ibi Nobiles, vel cum Communitate vicinorum, ſi ibi non fuerint Nobiles, ſed vicini tantum. Et hoc pro toto tempore, quo ibi ſteterit, & habitauerit cũ familia poſt dictum feſtum ſancti Martini, etiam ſi terras ſuis manibus, vel ſuis ſumptibus non laborauerit. *k* Et intelligatur ibi habitaſſe, ſi reliquerit ibi filium, vel filios, vel aliquos, deſcendentem, vel deſcendentes, vel vxorem, vel nurum. Eodem modo teneatur ille, qui etiam intra dicta tempora habitauerit in terris, vel locis Ducatus Mediolani, ſi laborauerit, vel laborari fecerit terras ad ſuas manus, ſeu ſuis ſumptibus, & expenſis, vltra quantitatem perticarum vigintiquinque. Et hoc, vſque ad id, quod teneretur Maſſarius, qui laboraret illas terras per reſpectum ad quantitatem terræ, quam ipſe Dominus laboraret, ſeu laborari faceret ad ſuas manus, ſeu ſuis ſumptibus, & expenſis vt ſupra, ſaluo quod per hoc Statutum non fiat præiudicium alicui, *l* qui ius aliquod haberet non ſoluendi.

SVMMARIVM.

1 *Agricultura eſt fauorabilis.*
2 *Ciuitas debet reddi populoſior.*
3 *Ciues non prohibetur habitare in villis, ſed non concurrit ad onera ruralia, num 4.*
5 *Familiæ pro maiori parte quid veniat.*

a QVilibet ciuis] Qui ſit ciuis, notatum ſupra cap. 118. Omnia onera, in verbo, Et ciuis.

b Cum Nobilibus] Illius terræ, & loci non autẽ ciuitatis.

c Tam Nobilium quam vicinorum] Illius loci, de quibus notatum ſupra cap. 218. In omnibus, in his verbis.

d De cõdiciis] Impoſitionibus ſcilicet, & repetitionibus imponendis. Quod vocabulum eſt ſumptum à verbo condicere, vt notatur in Lexico Iuris, in verbo, Condicere.

e Et oneribus quibuſcunque] De quibus late notatur ſup. cap. 218. Omnia onera.

f Vel laborari fecerit terras ad ſuas manus] † Secus de
1 iure communi eſt, ex quo agricultura eſt fauorabilis, vt notat in his terminis Corn. conſil. 155. num. 5. & 6. vol. 1.

g Ad ſaluamentum terræ ibi habitauerit] Pro portione ſcilicet cum tangente.

h Si verò vltra prædicta tempora ibi habitauerit, Idem diſponitur in nouis conſtitut. tit. de oneribus. cap. Quicun-
2 que ciuis. † Quod decretum fuit conſectum, vt ciuitas populoſior reddatur, prout in his terminis notat Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 2. caſu 155. nu. 7. licet de iure com-
3 muni ſecus ſit. † Quoquidem iure nemo ciuis prohibetur habitare in villa, & ſi habitet non per hoc tenetur ad onera cum ruralibus, vt tradit Glo. in l. & verum, in verbo, Incolas, C. de incolat. lib. 11. Notat Bart. in l. 1. num. 4. ff. Ad municip. ſequitur Corn. conſil. 155. num. 8. cum ſeq. vol. 1.
4 † Verum diſpoſitio huius Statuti, & nouarum conſtitutionum non ſeruatur ex non vſu, vt not. Plot. in l. Si quando, num. 321. C. vnde vi. Et Ill. Magiſtratus ordinarius ſolet dare literas, quod ciues & habitantes in villis non moleſtentur, modo nõ faciãt aliquod traffic um, vel exercitium, vt ſupra.

i Cum familia, vel maiori parte familiæ] Quid veniat, late notatum ſupra, cap. 411. Idem in verbo, Cum familia.

k Et intelligatur habitaſſe ſi reliquerit filium] † Idem de
5 iure communi ſi reliquerit familiam in villa, Ita Bart. in l. 1. §. 1. num. 5. ff. de lib. agnoſc. late notatum ſupra, cap. 1. in verbo, Eorum habitationis.

l Qui ius aliquod haberet non ſoluendi] Per priuilegium, vel præſcriptionem, vel aliter.

Quod Nobiles per ſe, & vicini per ſe teneantur ſuſtinere onera. Cap. CCXXXI.

SI aliqua onera condicia, vel condemnationes fuerint impoſita, vel impoſitæ, vel facta vel factæ, de aliqua plebe, vel ſuper aliqua plebe, quæ condicia, onera, vel condemnationes tangant, tam Nobiles, quam vicinos vicinis ſoluentibus ſuas contingentes portiones, ſeu partes, *a* nõ compellantur aliquo modo, ad ſoluendum pro Nobilibus, ſeu partibus eis tangentibus, *b* ſed ipſo iure *c* ſint liberati, *d* & è conuerſo. Et ſi vicini paterentur *e* aliquod damnum vel expenſas pro eo, quod Nobiles non ſoluerent, totum reſtituatur per Nobiles ipſis vicinis, & è conuerſo. *f* Et, ſi burgus, *g* vel locus *h* caſtrum, & quilibet alius locus ſoluerit ſuam partem de oneribus, & condiciis, & cõdemnationibus factis, & impoſitis de plebe, & ſuper plebe ſua, non poſſit vlterius pro ipſis oneribus, & vt ſupra *i* moleſtari, inquietari, nec aggrauari, ſed *k* ipſo iure, ſint liberati. Et ſi fuerint Nobiles in loco, vel burgo, vel vt ſupra, & onera, condicia, vel condemnationes fiant, & imponantur ſuper ipſo loco, vel burgo, & vt ſupra tantum, & non ſuper plebe, quæ tangant tam nobiles, quam vicinos, ſimiliter ſoluentibus vicinis ſuam partem non teneantur, nec moleſtentur pro parte pertinenti nobilibus, *l* ſed pro iure, ſint liberati, & è conuerſo. Et ſi quis executor vel Rector contra prædicta fecerit, incurrat ipſo facto, pœnam librarum quinquaginta Imperialium, & ſi fuerit alius officialis, qui contra fecerit, condemnetur, qualibet vice, in libris vigintiquinque Imperialium. Et Iudex qui erit deputatus ad Syndicandum officialem de prædictis inquirere teneatur, & condemnare, & facere reſtitui omnes expenſas, & damna illis, qui feciſſent expenſas, vel damna habuiſſent, occaſione prędicta, quæ pœnæ, de quibus ſupra applicentur pro medietate Communi Mediolani, & pro altera medietate damnum paſſo. Et ſi quæſtio orietur inter nobiles, & vicinos *m* de parte, teneatur Iuſdicens infra decem dies, ex quo fuerit denunciatum, ordinare, & determinare, quæ pars pertineat Nobilibus, & quæ pars pertineat vicinis, & ſi non concordarentur de hoc, infra decem dies compellantur Nobiles, & vicini per Iuſdicentem ad concordandum inter ſe, captis pignoribus, *n* & omnibus aliis iuris remediis, vel teneatur committere aliquibus probis viris, qui eam diuiſionem faciant.

SVMMARIVM.

1 *Caſtrum Quid ſit.*
2 *Nobiles & vicini. Quibus remedijs iuris poſſint compelli ad concordiam.*

Non

Digitized by Google

a NOn compellantur ad ſoluendum pro nobilibus] Idem dicitur, & cauetur in receptione depoſitorum, ſupra cap. 218. in omnibus, vol. 1.

b Sed ipſo iure] Abſque Iudicis ſententia, vt late not. ſupra c. 1. in verbo, ipſo facto, vol. 1.

c Sint liberati] Vt non teneantur cum aliis hic notatis.

d Et è conuerſo] Vt Nobiles qui ſoluerint non teneantur pro vicinis.

e Aliquod damnum, vel expenſas] Differunt inter ſe damnum, & expenſę, vt late not. ſupra cap. ſi debitor, in verbo, omnes expenſas, vol. 1.

f Et ſi burgus] Qui ſit, not. ſupra c. 90. poteſtas.

g Vel locus] Cuiuſcunque qualitatis ſit comprehenditur.

h Caſtrum] † Quid ſit caſtrum, not. Rebuff. in l. verbis ap-
1 pellatione, verſic. tertio ampliate, ff. de verbor. ſignific.

i Moleſtari, inquietari, nec aggrauari] Comprehenditur omnis qualitas grauaminis per verba hæc geminata, l. Baliſta, ff ad Trebell.

k Sed ipſo iure] Abſque Iudicis ſcilicet ſententia, vt ſupra notatur, cap. 1. in verbo, ipſo facto, volum. 1.

l Sed ipſo iure ſint liberati] Abſque ſcilicet Iudicis ſententia vt ſupra notatum dicto capit. primo in verbo, ipſo facto.

m De parte] Pro qua parte quilibet eorum teneatur.

n Et omnibus aliis iuris remediis] Quę autem ſint iuris
2 remedia, notat Boſſ. ſua praxi crimin. titul. de mulctis ad finem.

DE EODEM.

Cap. CCXXXII.

SI Burgus, vel locus, a eſſet diuiſus per partes, illa pars, quę ſoluerit ſuam partem, non teneatur vlterius ad expenſas, nec damna, quæ fierent, & paterentur, occaſione illius oneris, vel datii, vel condemnationis cuius cauſa ſoluerit ſuam partem, ſeu obedierit pro ſua parte, & Rectores, ſeu exequutores, vel officiales teneantur recipere illam ſuam partem volentium ſatisfacere, & omnes alii de alia parte compellantur per Iuſdicentem b ſummarie, & ſine ſtrepitu iudicii, & datione libelli, officio ſuo ad reſtituendum omnes expenſas, & omnia damna integraliter, quæ incurrerent, vel obuenirent ſuper communi, burgi vel loci, vel illis, vel aliquibus ex illis, qui ſoluiſſent, ſeu ſuper illa parte, quæ ſoluiſſet pro ſuis, vel ſuper illis, vel aliquo de illa parte, ſecundum quod caſus occurreret. Et Rectores, ſeu exequutores, Iuſdicentes, ſi inde fuerint requiſiti, teneantur, & debeant compellere incontinenti, cum eis, vel alicui eorum fuerit denunciatum, ſummarie, ſine ſtrepitu, & figura iudicii, vt ſupra, ad requiſitionem illius partis, vel alicuius, vel aliquorum de illa parte, quæ ſoluerit, alios de parte, quæ non ſoluerit inſimul, vel diuiſim, ad reſtituendum omnes expenſas, & damna quas, & quę paſſa fuiſſet pars, quę ſoluit, ſeu ille, vel illi de illa parte, quæ ſoluerit, ſeu commune illius burgi, vel loci, de quo eſſet illa pars, quæ non ſoluiſſet, ita quod obedientes, & ſoluentes omnino ſine damno conſeruentur ad expenſas inobedientis. De quibus expenſis, damnis, & intereſſe, credatur ſacramento Syndici illius burgi, vel loci, ſi burgus, vel locus fuerit paſſus illud damnum, c & Sacramento Syndici illius partis, quæ ſoluerit, ſi illa pars, quæ habuerit illud damnum, haberet Syndicum, vel tribus de illa parte, ſi non haberet Syndicum, d taxatione Iudicis præhabita. Et ſi Iudex, qui requiſitus fuerit de prædictis negligens fuerit, incurrat, ipſo iure pœnam librarum vigintiquinque Imperialium, applicandam vt ſupra, qualibet vice. Et ſi contentio eſſet inter illas partes alicuius burgi, vel loci, ita quod inter ſe non concordarent de facultatibus habendis, Iuſdicens compellat quamlibet ipſarum partium propalare ſuas facultates, vt ſciatur quantum debet ſoluere & ſuſtinere vnaquæque ipſarum partium, & hoc poſtquam ipſi Iudici fuerit denunciatum per vnam partem, ſeu per aliquam de ipſis partibus, non obſtante, quod alij velint recuſare, ſub prętextu, quod non eſſet alia pars, & hoc faciat ipſe Iudex e ex officio ſuo, f captis pignoribus, & mulctam indicendo, g & alijs modis, & remedijs iuris, quibus melius poterit.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum damni dato an detur Hæredi non informato.*

a ESſe diuiſus per partes] Separatus ſcilicet eſſe, vt quilibet ſciat quam portionem ſoluere debeat.

b Summarie & ſine ſtrepitu iudicii] Quid releuēt hæ clauſulæ, notatum ſupra capitul. 47. D. Poteſtas, in his verbis, volum. 1.

c Et ſacramento Syndici illius partis quæ ſoluerit] † Vt
1 informati de his; Sacramentum enim maxime de damno dato non datur hæredi non informato, vt in his terminis not. Plor. l. qui quando, num. 619 C. vnde vi.

d Taxatione Iudicis prohibita] Hæc taxatio præmittitur, ne detegatur partis periurium, vt late notatum ſupra, cap. 413. ſi quis, in hoc verbo, volum. 1.

e Ex officio ſuo] Quid ſit, & quotuplex, notatum ſupra cap. 423. ſi quis, in hoc verbo, volum. 1.

f Captis pignoribus, & mulctam indicendo] Hæc enim ſunt inter alia iuris remedia, vt not. Boſſ. ſua praxi, titu. de mulctis ad finem.

g Et aliis modis, & remediis iuris] Quę ſint talia, not. Boſſ. d. tit. de mulctis, ad finem.

DE EODEM.

Cap. CCXXXIII.

SI quis de aliqua Vniuerſitate burgi, vel loci Ducatus Mediolani, vel de alia vicinantia Ducatus Mediolani comparuerit coram aliquo Iuſdicente, & expoſuerit, quod in ſua vniuerſitate ſint a aliqui potentes, b vel Magnates, vel qui aggrauant eum, & alios ſuos vicinos volentes ſoluere, & ſuſtinere eorum contingentes partes ſuæ vniuerſitatis, nec communi Mediolani, obedire prout debent, ita quod commune illius vniuerſitatis, ſeu terræ deſertum, ſeu deſerta redditur, & petierit ab eo Iuſdicente c æſtima homini illius terræ, vel vniuerſitatis coram ipſo Iuſdicente fieri, teneatur, & debeat ille Iuſdicens, cui fuerit expoſitum, vt ſupra, cogere illud commune, ſeu vniuerſitatem, & homines eiuſdem, ad eligendum ęſtimatores, quia illa æſtima in præſentia ipſius Iuſdicentis faciant, & factis illis æſtimis, quilibet de ipſa terra, ſeu vniuerſitate, compellatur ſoluere ſuam contingentem partem onerum illius terræ, vel ſuæ plebis, vel alterius vniuerſitatis, & ſoluta ſua contingenti portione, non poſſit aliquis de ipſa terra, vel vniuerſitate, quouiſmodo, cogi ad ſoluendum pro ipſo communi, vel vniuerſitate, nec pro aliis ſuis vicinis, d ſed penitus ab ipſo onere ſit abſolutus, & liberatus.

SVMMARIVM.

1 *Potentes qui dicantur.*

a ALiqui Potentes] † Qui dicantur Potentes, notat Spe-
1 culat. tit. de ceſſion. action. §. 1. n. 3. verſ. quid ſi Plebeius, Iaſ. l. ſi ita quis, § ea lege, nu. 13. ff. de verb. oblig.

b Vel Magnates] Qui dicantur Magnates, not. ſupra cap. 443. quilibet in verbo, ex magnatibus, volum. 1.

c Aeſtimi] Reſpectu bonorum, & facultatum, vt ſupra notatum capit. 218. omnia onera, in verbo, ſecundum ſuum æſtimum.

d Sed penitus ab ipſo onere ſit abſolutus] Quod ſcilicet nō teneatur pro eis, & vbi moleſtentur, quod habeant regreſſum, vt notatum in cap. præcedentibus.

De conſeruando indemnem illum, qui ſuſtinuerit damnum pro alieno defectu, vel negligentia. Cap. CCXXXIV.

SI aliquod commune, vel vniuerſitas, condemnationem, vel damnum ſuſtinuerit pro alicuius ſingularis perſonæ illius vniuerſitatis, vel communitatis maleficio, neglig͞etia, contumacia, vel defectu, quod ille, cuius cauſa ſuſtinerentur illa damna, & condemnationes, a teneatur ad conſeruandum indemnem, & indemnes ipſa communia, Conſules, & perſonas eorum communium.

a TEneatur ad conſeruandum indemnem] Idem de iure communi, vt notat Alexand. conſ. 147. num. 2. vol. 2. notatum ſupra cap. 92. quilibet in hoc volum. & infra cap. 439. ſi quis.

Quod

Digitized by Google

Quod communia non teneantur extra ſuum territorium obedire datiarijs. Cap. CCXXXV.

COmmunia non teneantur extra ſuum territorium *a* ad petitionem datiariorum, *b* ire ad aliquam exequutionem, *c* nec ipſos extra ſuum territorium teneantur aſſociare, nec in aliquo eis obedire.

a AD petitionem datiariorum] Publicanorum ſcilicet, qui conducta habent datia, & onera à Camera.

b Ire ad aliquam executionem] Sic dictantibus decretis, vel ordinibus antiquis.

c Nec ipſos extra territorium aſſociare] Virtute aliquorũ ordinum, vel decretorum.

Cum quibus terris caſsinæ teneantur ſuſtinere onera. Cap. CCXXXVI.

OMnes caſſinæ, & omnia molendina, follæ, piſtæ, trauerſeræ, malia, & reſeghæ ab aqua Ducatus Mediolani, teneantur ſoluere, & ſuſtinere onera, & condicia, cum illis burgis, & locis, in quorum territorijs ſint. Et ſi dubiũ emerſerit, de quo territorio ſint, teneantur ſuſtinere onera *a* cum propinquiori terra, vel loco, *b* niſi per quinque annos ad minus, ſuſtinuerint onera cum alio loco, vel terra. Et tunc quo ad onera, intelligantur eſſe de territorio illius terræ, vel loci, cum qua, vel quo ſuſtinuerint, vt ſupra, ſaluo quod ſi aliqua caſſina poſita in aliquo territorio, vel ſi dubium fuerit de quo ſit territorio, fuerit, *c* per decennium *d* continuum *e* in poſſeſſione, ſeu quaſi libertatis non ſoluendi onera cum aliqua terra, vel loco, habeatur pro libera, ne aliqualiter poſſit inquietari occaſione onerum, quæ imponerentur terræ, in cuius territorio fuerit, ſeu illi terræ, cui fuerit propinquior, quando eſt dubium, vt ſupra. Et ſaluo iure pactorum, quę aliqua caſſina, vel Dominus, vel Domini eiuſdem habuerit, vel haberet, ſeu haberẽt ſi qua haberent, cum Communi terræ, vel loci, cum qua ipſa Caſſina ſoluere, & ſuſtinere deberet, ſecũdum formam principij huius ſtatuti. Et hoc ſtatutum non habeat locum in illis caſſinis, *f* quæ eſſent ſeparatæ ab alienis territorijs, ſolitis de per ſe ſuſtinere onera, nec habeat locum in illis caſſinis, *g* de quibus in ſequenti proxime ſtatuto ſit mentio, nec in alijs caſſinis hactenus ædificatis, durantibus temporibus immunitatis, ex forma ſtatutorum, finitis autem ipſis temporibus limitatis exemptioni, ex forma ſtatutorum Communis Mediolani, ſtatutum præſens habet locum.

S V M M A R I V M.

1 *Capſinæ cum quibus terris concurrunt in oneribus.*
2 *Poſſeſſio quadragenaria requiritur ad præſcribendam facultatem concurrendi in onere potius cum vna villa, quam cum alia.*
3 *Facultas non ſoluendi quanto tempore præſcribatur, & numer. 4.*

a CVm propinquiori terra, vel loco] † Si autem ſit inter
1 duas terras, vel loca æque diſtantia, tunc debet fieri diuiſio per partes ad ſolutionem hanc ſiendam, prout in ſimili not. Nellus tractat. bannit. 2. parte ſecundi temporis, quæſt. 65. verſic. quo ad tertium, idem notat Afflic. in conſtitut. regni, Rub. 25. de homine glandeſtino, numer. 23. lib. 1.

b Niſi per quinque annos] Et ſic quinquennalis ſolutio inducit poſſeſſionem ſoluendi in illo loco.

c Per decennium] † De iure communi requiritur poſſeſ-
2 ſio quadragenaria, per l. fundo, C. de fund. patrim. lib. 11. late diſcutit. Rub. Alex. conſ. 21. num. 3. cum ſeq. vt ſupra not. in c. 218. omnia onera in prin.

d Continuum] † Adeo quod non ſufficiat, quod quis per
3 decennium interpolatis vicibus non ſoluerit, quod idem eſt de iure communi ad præſcriptionem inducẽdam, vt requiratur continuata poſſeſſio, not. Bald. tract. de præſcript. 3. parte princip. 3. particula.

e In poſſeſſione, ſeu quaſi libertatis] † Quid ſi ſit in qua-
4 ſi poſſeſſione cum alia terra, vel cum alio territorio, vbi nõ ſit ſita, vtrum poſſit Commune illius territorij ipſum compellere ad ſoluendum eum, crederem quod non, quia licet tunc non dicatur proprie in poſſeſſione libertatis abſolute, dicitur tamen in poſſeſſione libertatis, quo ad illud commune, vbi ſita eſt illa caſſina, adeo quod dicere poteſt, quo ad te liberas ædes habeo, & hæc etiam videtur intentio ſtatuti huius, vt colligitur ex lectura antiqui, ex quo hoc ſumptum, cuius verba hic poſita, cum aliqua terra, ibi exprimuntur, cum illa terra in cuius territorio fuerit, vel quando eſt dubium in quo territorio ſit, cum ea terra, quæ eſt idem propinquior.

f Quæ eſſent ſeparatæ ab alieno territorio] Quo etiam ad onera ſuſtinenda.

g De quibus in ſequenti proxime ſtatuto ſit mentio] Quia habeat immunitatem ibi notatam.

De immunitate caſsinarum. Cap. CCXXXVII.

SI contingat *a* de cætero, *b* de nouo ædificari *c* caſſinam, *d* vel aliam habitationẽ in territorio alicuius burgi, vel loci, longe ab ipſo burgo, *e* vel loco, ſaltem per medium milliare, illa caſſina, ſeu habitatio, ac etiam habitatores ipſius caſsinæ, vel habitationis, *f* ſint, & eſſe debeant immunis, & immunes ab omnibus oneribus communis ipſius burgi, uel loci, uſque ad annos uigintiquinque, à tempore cœpti ædificij, computandos, & hoc duntaxat, *g* reſpectu onerum perſonalium, *h* reſpectu uero onerum realium, *i* & mixtorum, ſint immunes, & exempti ibidem habitationes pro bonis duntaxat, quæ tempore cœpti ædificij, vt ſupra, vel per menſes *k* ſex ante erant inculta, & non laboratiua, & volentes vti beneficio huiuſmodi immunitatis, teneantur comparere ad officium Prouiſionum cõmunis Mediolani, *l* primo anno, quo ædificium ipſum inchoari, vel fieri fecerit, quod gaudere intendunt immunitate præſentis ſtatuti.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum trahitur ad futurum.*
2 *Refectio habitationis deſtructæ, an veniat appellatione nouæ fabricæ, & num. 3.*
4 *Aedificij appellatione, an veniat paries ſine cæmento.*
5 *Habitatio dicitur vocabulum magis generale, & latiuſq; domus, vel capſina.*
6 *Habitationis nomine an veniat locus compoſitus ex aſſidibus exẽptilibus.*
7 *Et quid de parua domuncula facta cauſſa colligendorum fructuũ.*
8 *Immunitas non tollitur per generalem caſſationem Priuilegiorum.*
9 *Immunitas conceſſa an detrahat iuribus fiſci, vel cæteris non exemptis accreſcat onus.*
10 *Onera perſonalia quæ ſint.*
11 *Capitaneo quæ dicatur.*
12 *Onera realia quæ ſint.*
13 *Onera mixta quæ ſint.*
14 *Dictio, & quando requirat concurſu expreſſorum.*
15 *Alternatiua inter inchoari, & fieri quid importat, numer. 16. & 17.*

a DE cætero] † In futurum ſcilicet ad quod regulariter
1 ſtatutum trahitur, vt notat Aſin. ſua praxi iudic. §. 3. cap. 1. num. 6.

b De nouo ædificari] † Quid ſi antiqua habitatio deſtru-
2 cta reficiatur, diſtinguẽdum eſt, quod aut erat penitus euerſa, & ad arcam redacta, & tunc dicitur nouum ædificium, vel noua domus, vel habitatio, aut non erat in totum euerſa, & tunc ſecus, quæ quidem diſtinctio colligitur ex textu, in l. inter ſtipulantem, §. ſacram, ff. de verb. oblig. not. glo. in c. quoniam, in verbo, fundatores, de iure patron. ſcribentes omnes, in l. 1. §. ſi quis ædificium, ff. de oper. nou. nunt. Cœpolla tract. vrban. prædiorum, tit. de refectione, c. 59.
3 in princ. † Quod autem domus penitus euerſa & reædificata non cenſeatur eadem, notat in ſimili Tiraq. tractat. retract. lignag. ad finem, tit. num. 71. cum ſeq.

c Caſsinam] † Quid ſi paries ſit ſine cæmento, an dicatur
4 ædificium, quod ſic, not. Tiraq. ſecundum opinionem Baldi in tract. retract. lignag. §. 1. gl. 7. num. 122.

d Vel aliam habitationem] † Hoc vocabulum eſt magis
5 generale, & latius quam ſit domus, & caſſina, prout etiam notatur de caſamento, & domo, per Caſtrenſ in conſ. 453. in
6 princ. volum. 1. † Ideo comprehenditur habitatio ex aſſidibus exemptilis, vt not. Tiraq. tractat. retract. lignag. §. 1.
7 glo. 7. num. 119. † Comprehenditur etiam parua domuncula facta cauſa colligẽdorum fructuum, vt not. Bart. Ang. & Iaſ. in l. Senatus, § Marcellus, nu. 2. ff. de leg. 1. licet alias

in omni

Digitized by Google

in omni diſpoſitione non comprehenderetur res minima, vt
cumulate not. Bron. tract. ſtatut. fœm. exclud. art. 9 quæſt.
12. idem Caccialup. tract. de debitore ſuſpect. q. 3. prin. nu.
3. vſq; ad finem, & notatum late ſupra c. 328. in alienat. in
verbo, & obligationibus, vol. 1.
e Saltem per miliare] Tanto magis ſi longioris diſtan-
tiæ ſit.
f Sint, & eſſe debeant immunes] † Priuilegium immunita-
8 tis non tollitur per generalem caſſationem priuilegiorum,
vt notat Barbar. inter conſil. Alex. conſil. vii. num. 24. vol.
9 4. † Immunitas hæc conceſſa his locis an trahi debeat ad
præiudicium fiſci, vel debeat accreſcere alijs non exemptis,
not. declarando Caſſa. in ſuis conſuet. Rub. 9. §. 18. in tex-
tu, Talliabilis, num. 16. Rol. à Valle conſ. 76. num. 4. cum
ſeq. volum. 2.
g Reſpectu onerum perſonalium] † Quæ ſint perſonalia
10 onera, explicat Bart. in l. 1. C. de mulier. & in quo loco,
lib. 10 Iaſ. l. placet, in princ. C. de ſacroſ. Eccleſ. & aliqua
11 fuerunt notata ſupra in præcedentibus capitulis. † One-
ra quæ imponuntur principaliter perſonis dicuntur capita-
tio, ita Thomas Parpalia, d. l. placet, num. 16. C. de ſacroſ.
Eccleſ.
h Reſpectu autem realium] † Quæ ſint, not. Iaſ. & Thom.
12 Parpal. d. l. placet in princ. C. de ſacroſ. Eccleſ.
i Et mixtorum] † Mixta dicuntur, quæ imponuntur per-
13 ſonis pro rebus, vt in his terminis notat Pariſ. conſil. 25.
num. 4. volum. 1.
k Quæ erant inculta, & non laboratina] † Quod autem
14 requiratur concurſus vtriuſque qualitatis, crederem quod
ſic, poteſt enim eſſe fundus, vel prædium incultum, quod ta-
men ſit laboratiuum, & è contra, & ſic hęc ſecunda qualitas
reſpicit aptitudinem, exemplificari poteſt in burgaria ple-
na, illa enim eſt inculta, & non laboratiua vbi eſſet buſca-
ta, idem ſi eſſet paduloſa, ad probationem tamen hanc,
quod vtraq; qualitatis adſit crederem ſufficere, quod pro-
baretur bona eſſe huiuſmodi, ex quibus Latine dicitur fieri
nouale, ut habetur in c. qualiter per nouale, de uerb. ſignif.
& c. fin. de priuileg.
l Primo anno quo ædificium inchoari, vel fieri fecit] †
15 Iſta alternatiua videtur innuere, quod iſte annus computa-
ri poſſit non à die inchoati, ſed perfecti ædificij, verum
contrarium verius, quia verbum, fieri, non importat per-
fectionem, & hæc alternatiua non ponitur pro hac differē-
tia; nam ſi conſiderentur verbamet ſtatuti præcedentia, im-
munitas hæc incipit à die, & tempore cœpti ædificij. De-
bet igitur proteſtatio hæc fieri in illo primo anno, & ſiue
illo primo anno cœperit tantum ædificare, ſiue iam fuiſſet
16 abſolutum ædificium. † Primo anno an quis dicatur pro-
teſtatus, qui intra annum continuum à die cœpti edificij
proteſtatur, vt puta cœpit illud ædificium de menſe Apri-
lis 1580. proteſtatur autem de menſe Martij 1581. Pri-
ma fronte videretur dicendum quod non, quia iſta verba,
primo anno, videntur intelligi ſecundum milleſimum, cō-
trarium tamen credo verius, quia annus dupliciter capi-
tur, videlicet legalis, ſeu emergens, quod eſt dierum 365.
ſecundo modo capitur pro anno communi qui eſt ab vna
Natiuitate ad alteram, vel ab Incarnatione, vel aliter ſe-
cundum conſuetudinem locorum, & late not. ſupra capit.
17 109. more, in verbo, annus, volumin. 1. † Sufficit autem
cum ſimus in fauorabilibus, quod ſecundum unam inter-
pretationem poſſit ſuſtineri, ut notat. Bartol. in l. 1. §. an-
num, ff. de itinere actuque priua. Idem in l. cum hæres,
§. Stichus, numer. 3. ff. de ſtatut. Bart. in l. libellorum, co-
lum. penult. numer. 15. ff de accuſat. maxime ex quo dinu-
meratio iſta reſpicit, & tendit relatiue ad inchoationem
ædificij.

De fodro, oneribus, & datijs non imponendis. Cap. CCXXXVIII.

a DE cætero non imponatur b fodrum, tallea, mutuum, datium, onus, c nec æſtimum d pro commune Mediolani, e nec aliquid aliud, in fraudem, aliquo quæſito colore, f niſi quatenus per Dominum, Dominum noſtrum Mediolani fuerit ex cauſa viſum vtile, vel neceſſarium, ſub pœna contrafacienti librarum quinquecentum Imperialium, pro quolibet applicanda communi Mediolani, & illud, quod fieret in contrarium nullius ſit valoris.

SVMMARIVM.

1 *Onera imponuntur per ſolum Principem non recognoſcentem ſuperiorem num. 2.*
3 *Quid de nouis vectigalibus vel collectis.*

a DE cætero] In futurum ſcilicet, ad quod regulariter
ſtatutum refertur, ita Aſin. ſua praxi iud. §. 3. c. 1. n. 6.
b Fodrum] Hoc eſt, ſpecies oneris, prout ſunt etiam ſe-
quentia.
c Nec æſtimum] Super facultatibus ſcilicet, & haue-
re, vt notatum ſupra capit. 218. omnia onera, in hoc
verbo.
d Per commune Mediolani] † Cum ſolum Princeps non
1 recognoſcens ſuperiorem poſſit onera imponere, ita Pariſ.
conſ. 25. in princ. & per totum, volum. 1.
e Nec aliud] Quod importet onus.
f Niſi quatenus per D. Dominum noſtrum Mediolani] †
2 Qui ſolus poteſt imponere onera, vt not. Pariſ. d. conſ. 25.
3 in princ. vol. 1. † Non tamen poteſt Princeps imponere
noua vectigalia, vel collectas, ita Boſſ. ſua praxi crim. tit. de
Principe, & eius priuileg. nu. 119.

Quod ſuburbiani non teneantur niſi vt ciues. Cap. CCXXXIX.

a ANtiani b burgorum, ciuitati Mediolani coniunctorū, c nec corporum ſanctorum Mediolani, d nec cōmunitates eorum, & illi, qui in eis habitant, e non teneantur ad aliqua onera, f vel factiones, nec ad aliqua alia, g niſi ſicut tenentur alij ciues Mediolani, qui habitant h in corpore ciuitatis, i nec ad aliqua depoſita, nec robationes, nec ſequeſtrationes, k nec æſtimationes, quæ non poſſint fieri de eis, nec ſuper eis, niſi ſicut fit, & poteſt fieri de habitantibus in corpore ciuitatis, & ſi aliter fieret, l nō valeat, & ſit irritum, m non obſtantibus aliquibus exceptionibus, quod ſtatutum non habeat locum reſpectu ſequeſtrorū, & depoſitorum, n quæ ex forma ſtatutorum Cōmunis Mediolani penes eos fieri poſſunt. Nec habeat locum in his, quæ in contrarium ordinata ſunt, o ſeu in futurum ordinabuntur per Dominum noſtrum Mediolani. Si per decreta Ducalia, vel ordines Ducales reperiatur circa onera aliter, quam per præſentia ſtatuta eſſe diſpoſitum ſeruentur, & ſeruari debeant ipſa decreta, & ordines Ducales, p quo ad ipſam cameram tantum.

SVMMARIVM.

1 *Suburbani qui dicantur.*
2 *Suburbia Ciuitatis quæ dicantur, & num. 3.*
4 *Habitans in ſuburbijs dicitur habitare in Ciuitate.*
5 *Ciuitatis appellatione proprie quid veniat.*

1 † SVburbiani, qui dicantur, not. Cœpolla conſ. 19. num.
5 cum ſeq.
a Antiani] Antiani hi qualiter eligantur, ſupra cauetur cap.
188. eligantur.
b Burgorum] † Quæ dicantur ſuburbia ciuitatis, not. Cœ-
2 polla, conſ. 19. in princ. † Statutum vbi loquitur de ſub-
3 urbijs intelligi debet de habentibus viciniam, ita Bonacoſ.
in quæſt. crim. in verbo, ſtatutum, verſ. ſtatutum quod lo-
quitur.
c Nec corporum ſanctorum] De his corporibus ſanctis
in materia onerum, not. Rub. Alex. conſ. 21. numer. 2. cum
ſequent.
d Nec communitates eorum] In ſuburbijs poſitorum.
e Non teneantur ad aliqua] Onera ſcilicet cuiuſcunque
generis.
f Vel factiones plauſtrorum, & hominum] De quibus in
cap. præced.
g Niſi ſicut tenentur alij ciues] † Et hoc quia habitando
4 in ſuburbijs dicitur habitare in ciuitate, ita Menoch. tract.
arbitr. lib. 2. centur. 2. caſu 155. num. 7.
h In corpore Ciuitatis] † Intra muros ſcilicet, cum pro-
5 prie Ciuitatis appellatione veniat, quod intra muros con-
tinetur, ita not. Hier. de Monte tract. finium regund. cap. 5.
in princ.
i Nec ad aliqua depoſita, nec robationes, nec ſequeſtra-
tiones] De quib. ſupra c. 229. penes Communia, vol. 1.
k Nec æſtimationes] De quibus ſupra c. 230. ad petitio-
nem, volum. 1.
l Non valeat, & ſit irritum] Quid importet clauſula irri-
tatiua in ſtatutis, l. c nota. uin in præludiis.

Non

Digitized by Google

m Non obſtantibus aliquibus exceptionibus] Remotis exceptionibus, quæ exceptiones cenſeantur remotæ, & quæ non notatum ſupra c. 42. ſi quis, in verbo, omni exceptione remota, volum. 1.

n Quæ ex forma ſtatutorum] De quibus cauetur ſupra, c. 129. penes Communia, volum. 1.

o Seu in futurum ordinabuntur per Dominum noſtrum Mediolani] Cum ipſe poſſit in contrarium ſtatuere tollendo diſpoſitionem hanc ſtatutorum, vt late notatum in præludijs.

p Quoad ipſam cameram tantum] Cum in multis camera habeat diuerſa priuilegia, pluſquam priuatus, vt alias diſcuſſum in nouis conſtitutionibus, tit. de iure & priuileg. fiſci, in princip. vbi eſt locus.

R V B R I C A G E N E R A L I S,
De aqua & iure molendinorum, & de ſtratis.

† DE iure Molendinorum, & eorum priuilegijs, late notant ſcribentes, in l. quominus, vbi præcipue Iaſ. & Ripa, ff. de flumin.

Quod habentes antiquam ſedem molendini, poſsint illud molendinum conſtruere, nulla obſtante temporis præſcriptione. Cap. CCXL.

a SI quis *b* ſedem *c* molendini *d* habeat, *e* quam longiſſimo tempore, *f* ſeu tanto tempore, cuius initij memoria non exiſtat, ſteterit, g quod illud non conſtruxerit, *h* & inferior, *i* vel ſuperior vicinus aliud molendinum ædificauerit, k vel aliquid aliud fecerit quod antiquo molendino, *l* ſeu antiquæ ſedi *m* noceat, *n* etiam ſi triginta, vel quadraginta annis illud poſſedit, *o* vel ſine aliqua interruptione tenuerit, *p* Domino veteris molendini, ſeu ſedis antiquæ non obſit, quo minus, in ſtatum antiquum ſuum poſſit molendinum conſtruere, & poſſit ſuperiorem, & inferiorem vicinum *q* cogere *r* vt omne opus, *ſ* ab eo factum, quod antiquæ ſedi, *t* ſeu antiquo noceat molendino, *u* deſtruat, *x* nulla obſtante temporis præſcriptione, cum de antiquo molendino, ſeu de antiqua ſede, *aa* conſtet, vel ipſum ibi antiquitus fuiſſe, vel ſtetiſſe *bb* appareat; vel aliquæ vetuſtatis molendini veteris *cc* ſigna, ſeu veſtigia appareant.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum quando comprehendat tam maſculos, quam fœminas.*
2 *Foreſes an poſſint vti beneficio ſtatuti reſpicientis deciſoria cauſæ.*
3 *Molendini appellatione quid comprehendatur.*
4 *Si duo voluerint molendinum ædificare quis præferatur.*
5 *Aedificare volens molendinum faciendo cluſam in flumine non poteſt immittere tigna.*
6 *Molendinum facere in ſuo cuilibet eſt permiſſum, declarat nu. 7.*
8 *Quid in flumine non nauigabili.*
9 *Tempus centum annorum eſt immemorabile.*
10 *Præſcriptio centenarium cuius ſit effectus.*
11 *Præſcriptio centenaria an cenſeatur excluſa per ſtatutum.*
12 *Molendinum deſtructum pendente locatione per quem debeat reſtaurari.*
13 *Molendinum qui promiſſit reficere intelligitur pro prima vice.*
14 *Molendinum commune reſtauratum ab vno ex ſocijs, altero recuſante fit totum reficientis.*
15 *Molendinum habens inferius quando poſſit prohibere ne ſuperius ædificetur, & nu. 16. ac 19. & 20.*
17 *Quid de cluſa ad tranſuerſum, & nu. 19.*
18 *Molendinum habens ſuperius licitè tempore æſtatis, & ſiccitatis colligit aquas pro eius molendino in præiudicium inferioris.*
21 *Molendino deſtructo ſi Dominus per annum neglexerit reficere dicitur habere illud pro derelicto declara multipliciter vſque ad num. 26. 27. 30 & 31.*
28 *Molendinum volens conſtruere qua actione poſſit impediri, & num 29.*

a SI quis] † Comprehendit tam maſculos, quam fœmi-
1 nas, cum loquatur de materia indifferenti congruenti
vtrique ſexui, per textum in l. 1. vbi Rebuff. late. ff. de
verbor. ſignific. & cauetur ſupra c. 126. in ciuitate, vbi nota-
2 tum, volum. 1. † Foreſes autem quod non poſſint vti be-
neficio huius ſtatuti reſpicientes deciſoria cauſarum nota-
tum ſupra c. 180. in fauorem, non ſic in clericis, licet non
dicantur ſubditi, vt ibi diſcuſſum.

b Sedem] Id eſt, locum & veſtigia, vbi erat ſitum, vt infra
deducetur.

c Molendinum] † Molendini appellatione comprehen-
3 duntur aquæ, molæ, & alia inſtrumenta eius, vt in his ter-
minis notat Iaſ. l. quominus, num. 113. cum ſeq. maxime
num. 118. ff. de flumin. contrarium not. Bald. conſil. 107.
4 volum. 3. † Qui primo loco opus molendini, vel aquæ-
ductus inchoauit, in eo procedendo, quamuis non perfe-
cerit, dicitur acquiſiuiſſe ius, vt poſſit prohibere alium vo-
lentem poſtea facere aliud molendinum, ita notat Iaſ. poſt
Bar. in d. l. quominus, nu. 54. cum ſeq. declarando duobus
modis, nu. 55. ad fin. & 56. ff. de flum. Viuius ſuis commun.
5 lib. 2. opin. 182. Molendini. † Aedificare volens Molendi-
num faciendo cluſam in flumine, non poteſt immittere ti-
gna, & alia ædificia in ripa vicini eo inuito, ita not. Iaſ. poſt
Bart. & alios in d. l. quo minus, num. 63. cum ſeq. ff. de flu-
min. declarando vt per eum.

d Habeat] † Quilibet in ſuo poteſt facere molendinum,
6 niſi iure permittente poſſit prohiberi ab alio per priuile-
gium, vel per præſcriptionem legitimam, ita not. Vrſil. ad
7 Afflict. deciſ. 388. in princ. † In alieno autem non licet
facere, nec ſuper aqua aliena, ita Iaſ. d. l. quo minus, nu. 50.
8 ff. de flumin. † licet in flumine publico non nauigabili
quilibet poſſit facere molendinum, vt not. Iaſ. d. l. quo mi-
nus, num. 1. declarando vt per eum, num. 45. cum ſeq. ff.
de flumin.

e Quamquam longiſſimo tempore] Quod eſt annorum
triginta, vel quadraginta, toto titu. C. de præſcript. 30. &
40. annorum.

f Seu tanto, cuius initij memoria non exiſtat] † Quod
9 eſt in ſpacio annorum centum, vt notat ſignanter Soc. iun.
10 conſil. 76. num. 91. vol. 1. † Cuius autem effectus ſit hæc
præſcriptio centenaria, & cuius initij memoria non exiſtat
not. Soc. iun. d. conſ. 76. nu. 92. cum ſeq. vol. 1. not. in nouis
conſtit. tit. de iure & priuileg. fiſci, cap. nulla præſcriptio.
11 † Statutum vbi non excluſiſſet expreſſe hanc præſcriptio-
nem centenariam, ea quidem non cenſetetur excluſa per
quæcunque verba generalia, tollentia omnem præſcriptio-
nem, ita Iaſ. in d. l. quo minus, nu 42. ff. de flum. Petrus Ra-
uen. ſing. 675. Petr. Gerard. ſing. 18. Boſſ. ſua praxi crimin.
tit. de fiſco, & eius priuileg. nu. 55. Afflict. in conſtit. regni,
Rub. 8. de probat. per inſtrumentum, num. 12. & Rub. 31.
de præſcript. num. 18. & 19. lib. 3. Bald ſuo tract. præſcript.
in 5. par. princip. 4. particula, quæſt. 6. num. 5. Soc. conſil.
76. num. 94. vol. 1.

g Quod illud non conſtruxerit] † Molendinum locatum
12 alicui ſi fuerit deſtructum durante locatione, ad quem per-
tineat eius refectio locatorem, vel conductorem, diſtinguit
Bart. in l. cotem, § qui maximos, ff. de Publician. Practic. in
forma libelli, in actione confeſſoria, verſic. ſeruitus, il 2 nu.
13 11. † Molendinum ſi quis conduxit reficiendum, intelligi
debet de prima vice, ita not. Ant. Trigona, ſing. 20. Iaſ. d. l.
14 quo minus, num. 153. ff. de fluminib. † Molendinum com-
mune vbi reficiatur ab vno ex ſocijs altero recuſante velle
reficere, vel contribuere refectioni, fit in totum reficientis,
ita notat Cremen. ſing. 98. late diſtinguit Iaſ. d. l. quominus,
num. 109. ff. de flumin.

h Et inferior] † Habens molendinum inferius, quando
15 poſſit prohibere ſuperiorem ædificare aliud molendinum,
diſtinguit Viuius ſuis communibus, lib. 2. opin. 181. mo-
lendinum habens.

i Vel ſuperior vicinus aliud molendinum fecerit] † De
16 iure communi ſuperior Vicinus non poteſt facere molen-
dinum per quod impediatur commodum naturale curſus,
ſcilicet, aquæ habentis molendinum inferius, ita not. Iaſ.
d. l. quo minus, num. 84. ff. de flumin. & Viuius d. opin. 181.
molendinum habens.

k Vel aliquid aliud fecerit] † Veluti conſtruendo clu-
17 ſam ad tranſuerſum, quod quidem nocet inferiori molen-
dino antiquo reficiendo, vt tradit Iaſ. d. l. quo minus, nu.
18 104. ff. de flumin. † Habens autem molendinum ſuperius
poteſt licite tempore æſtatis, & ſiccitatis colligere aquas
pro eius molendino in præiudicium inferioris, ita not. re-
latiue Iaſ. d. l. quominus, num. 41. explicite Bernard. Diaz
reg. 371. Molendinum, limitando quinque modis, vt per
eum, ibi relatiue notat Ripa dict. l. quominus, num. 18. ff.
de flumin.

l Seu antiquæ ſedi] Dum tamen ſit in promptu, quod ea
reficiatur, vt hic cauetur expreſſe.

i Noceat

Digitized by Google

m Noceat] † Etiam quod hoc ſit minimum nocumentum,
19 vt in his terminis notat Iaſ. d. l. quominus, num. 80. ff. de
20 flumin. † Vbi autem aliquod nocumentum non afferat
molendinum dein extructum, vt quia aqua ſit ſufficiens pro
ambobus, tunc Dominus antiqui molendini non poteſt im
pedire, nec conqueri, ita notat. Iaſ. d. l. quominus, num. 57.
ff. de flumin.

n Et ſi triginta, vel quadraginta annis illud poſſedit] † Cor
21 rigitur in hac parte iuris communis diſpoſitio, ex qua di-
ſponitur, quod deſtructo penitus molendino, ſi dein Do-
minus eius differt, & negligēs ſit in eius refectione, & aquę-
ductione, vel alıter habeat illud pro derelicto per annum,
tunc poteſt alius aquam præoccupare, & quantumq; opus
in præiudicium dicti antiqui molendini facere, iuxta tra-
dita per Bart. d. l. quominus, q. 15. nu. 26. vbi Iaſ. nu. 97. &
Ripa, nu. 104. cum ſeq. ff. de flum. idem diſtinguit Practic.
d. forma libelli in act. confeſſoria, verſ. aquæductus, nu. 20.
22 † Licet iuuetur quis beneficio reſtitutionis in integrum
iuſta ex cauſa impeditus, vt tradit Iaſ. d. l. quominus, nu.
23 101. Vrſill. ad Afflict. dec. 392. in princ. † Quæ tamen con-
cluſio non procedit, quando molendinum non fuit penitus
deſtructum, quia poteſt etiam lapſo anno refici, & quis vti
aquis, prout ſolebat, ita not. Iaſ. dict. l. quominus, num. 97.
24 Clarius, Vrſillus d. deciſ. 392. nu. 2. † Aedificii autem in
flumine conſtructi & impetu aquarum collapſi, quanto tē-
pore eius Dominium amittatur diſtinguitur, an ſit penitus
deſtructū, vel ne, vt per Iaſ. d. l. quominus, nu. 3. ff. de flum.
25 † Habens pariter molendinum in flumine publico non de-
ſtructo, ſi vicinus ſuperior fecerit cluſam, vel aliud molen-
dinum propter quod impeditur antiqui molendini ius,
quod poſſet prohiberi per Dominum eius ſi id paſſus fue-
rit per longum tempus, amittit illud ius prohibendi, ita no
tat Iaſ. d. l. quominus, num. 104. ff. de flum. quod quidem
non eſt correctum per diſpoſitionem huius ſtatuti loquen-
tis de molendino deſtructo.

o Vel ſine aliqua interruptione] † Qualiter autem prę-
26 ſcriptio interrumpatur, late diſcutit Franc. Balb. ſuo tract.
præſcript. 6. parte princ. 3. particula.

p Domino veteris molendini, ſeu ſedis antiquæ non obſit]
27 † Hoc potuit valide diſponi per Principem, vel ſtatutum
contra iuris communis diſpoſitionem, de qua ſupra in præ-
iudicium tertii, ita not. Ruin. conſil. 191. num. 12 volum. 1.
declarando vt per eum.

q Cogere] † Ex diſpoſitione, & condictione huius ſtatu-
28 ti officio iudicis implorato, vt notat. in ſimili ſupra, c. 433.
29 ſi quis vol. 1. † De iure autem communi qua actione quis
poſſit impediri, & prohiberi, ſi velit ædificare molēdinum
ſupra, vel infra, ex quo ſiat nocumentum molendino anti-
quo alterius, diſcutit Iaſ. d. l. quominus, num 51. cum ſeq.
ff. de flumin.

r Vt omne opus ab eo factū] † Dubiū non leue oritur, an
30 per hæc verba tam generalia inferatur, quod nullum opus
penitus fieri poſſit, quod noceat molendino iſti antiquo,
cum de iure communi poſſint fieri aliqua, vt in hac ſpecie
notat Cœpol. tract. ſeruit. ruſtic. prædio. cap. 4 de aquædu
ctu, nu. 51. Imò etiam aliquando poſſit fieri molendinum
ſuperius in præiudicium inferioris adhuc exiſtētis, vt not.
Dec. conſil. 373. num. 3. Ruin. conſil. 191. num 3. volum. 1.
Caſus hic cum aliquando obrigiſſet inter Illuſtriſſ. Mar-
chiones Triuultios, & Magnificos Spetianos, qui diu pe-
pendit, allegabatur ab vna parte ſtatuti huius diſpoſitio,
quod non liceret Domino diuertere aquam à ſolito ſuo
curſu nocendo molendino inferiori, verum ſtatuti huius
diſpoſitio eſt ſane intelligenda, vt habeat locum, vt molen-
dino deſtructo, ſi Dominus eius velit eum reficere, quod
tunc non poſſit alter prohibere ea, quæ de iure ei liceret
facere deſtructo, vel ſucceſſo molendino, de quibus per
Bartol. d. l. quominus, quæſt. 15. num. 26. & Iaſ. & Ripa,
locis allegatis, non autem cenſetur prohibere ea, quæ de
iure etiam fieri poſſunt in præiudicium molendini adhuc
exiſtentis, de quibus per Cœpollam, Dec. & Ruin. locis al-
legatis, quia alias eſſet nimia læſio iuris communis diſpo-
ſitionis, tanto magis cum mens ſtatuti arguatur non eſſe,
in hoc velle lædere, & corrigere ius commune, ſed tantum
illud ius reſtituere Domino Mediolani antiqui, quod erat
amiſſum propter deſtructionem eius, & hæc eſt mera ve-
ritas.

ſ Ab eo factam] Poſt deſtructionem huius antiqui mo-
lendini.

t Seu antiquo noceat Molendino] In hoc verſatur iu-
dicium peritorum, & architectorum.

u Deſtruat] † Et vbi nolit deſtruere poteſt cogi iuris re
31 medijs, de quibus per Boſſ. tit. de mulctis ad fin.

x Nulla obſtante temporis præſcriptione etiam de cuius
initij memoria non extat] Quæ quidem non cenſeretur
ſublata per ſimplicem remotionem omnis præſcriptionis,
vt not. infra cap. 266.

aa Conſtat] Quando quid dicatur conſtare not. late ſupra
cap. 455. non ſit, in hoc verbo, vol. 1.

bb Appareat] Quando quis dicatur apparere, diſcuſſum ſu
pra, cap. 42. ſi quis, in verbo, apparuerit, vol. 1.

cc Signa, vel veſtigia appareant] Ex inſpectione loci, quæ
multa eſſe poſſunt.

De fodendo, & purgando lectum aquæ in fauorem molendini, & qualiter poteſt conduci aqua ad prata irriganda. Cap. CCXLI.

Molendinorum cauſa, *a* quorum fauor publicus eſt, *b* iure noſtro municipali, alia regula approbata eſt, vt qui molendinum habet, *c* poſſit alueum fodere, *d* purgare, *e* limam ſecare, *f* lutum proijcere, ab vtraque parte, prope ripas dextrorſum, & ſiniſtrorſum, *g* & omne obſtaculum, quod eſſet in eo alueo nociuum ipſi molendino, *h* ſi nocet antiquo molendino remouere, *i* non obſtante aliqua præſcriptione, *k* inuitis etiam illis, qui prope ripas, etiam ab vtraque parte, prædia poſſident. *l* Et hoc vſque ad inferius molendinum, ſed & illi, qui prata irrigare poſſunt, & volunt, prohibere non poſſunt, ne hoc faciat. Et iuſdiceus molendinorum fauore, pœnam poſſit apponere librarum ſexdecim Imperialium, ſi contrafactum fuerit, & camparios ad cuſtodiendum aquam deputare, excepto, *m* ſi cui permiſſum foret prata irrigare, *n* vel per ſententiam, *o* aut alio legitimo modo, & excepto, quod quilibet habens ius deriuandi aquam poſſit tenere obſtaculum, die Sabbati poſt occaſum ſolis, vſque ad ortum ſolis ſecundæ feriæ, eo intellecto quod per hoc ſtatutum *p* non acquiratur ius irrigandi, niſi vt ſupra, *q* nec auferatur illi, qui habet ius irrigandi, *r* vel niſi tempore plenæ. Quibus temporibus plenæ, ſeu plenarum prædicta non ſeruantur. Et idem habeat locum in vigilijs beatæ Mariæ, & Apoſtolorum, & aliorum feſtorum principalium, quibus vigilijs, ab occaſu ſolis vſque ad ortum ſolis ſequentis diei poſt illud feſtum, poſſint prata irrigari, vt ſupra *ſ* per habentes ius deriuandi, vt ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Cluſa Antiquior molendino non deſtruitur.*
2 *Molendinum habentes non poſſunt immittere tigna in Ripam vicini, amplia nu. 3.*

a Quorum fauor publicus eſt] Vt late not. Bart. & ſcribentes, d. l. quominus, ff. de flumin.

b Iure noſtro municipali] Vbi non fuiſſet facta expreſſio
iuris municipalis, ſed ſimpliciter dictum de iure, intelligeretur eam de iure communi, quam etiam de ſtatutario, & & conſuetudinario, vt late not. ſupra c. 44. ſi quis, in verbo, de iure, volum. 1.

c Poſſit alueum fodere] Illud profundius faciendo.

d Purgare] Lutum extrahendo.

e Limam ſecare] Quod vulgo dicitur, il Zeuo, quod naſcitur in aquis.

f Lutum proiicere ab utraque parte prope ripas] † Quę ſunt vicinorum, & in quibus non licet habentem molendinum in aliquo flumine immittere tigna, & alia ædificia in ripa vicini, vt not. Iaſ. d. l. quominus, num. 63. cum ſeq. ff. de flumin.

g Et omne obſtaculum] Veluti cluſas, & ſimilia.

h Si nocet antiquo molendino] † Secus dicendum, ſi mo-
1 lendinum eſſet nouum, & cluſa antiquior, quia potior con-
ditio præoccupantis, vt late not. Iaſ. d. l. quominus, nu. 97.
cum ſeq. ff. de flumin.

i Non obſtante aliqua præſumptione] Non tollitur ex hoc præſcriptio centenaria, vel cuius initij memoria non extat, cum hic non exprimatur, vt ſupra not. cap. praeced. in verbo, ſeu tanto cuius initij.

k Inuitis etiam illis qui prope ripas] † De iure commu-
2 ni, nec particulares perſonæ habentes molendina poſſunt
immittere tigna, vel ædificia in ripa vicini, vt tradit Iaſ.
3 d. l. quominus, nu. 63. cum ſeq. † Nec etiam homines Vni-
uerſitatis poſſunt hoc facere in ripa alterius Vniuerſitatis,
ita Hier. de Monte tract. fin. regund. cap. 24, nu. 8. ad finem.

l Et hoc

Digitized by Google

l Et hoc vſui ad inferius Molendinum] Nam abſude iuſta hoc onus peteret habenti molendinum inferius.

m Si cui permiſſum ſit prata irrigare] Quia tunc eo caſu tolli non poſſunt obſtacula, nec cluſæ ab habente molendinum in præiudicium eius irrigationis.

n Vel per ſententiam] Super dicta controuerſia latam.

o Vel alio legitimo modo] Id probando per teſtes, vel per inſtrumentum, quę dicuntur legitimæ probationes.

p Non acquiratur ius irrigandi niſi vt ſupra] Veluti licet ſit dictum ſupra poſſe irrigari diebus ſupra notatis, tamen non per hoc acquiritur ius aliquod irrigendi non habentibus ius.

q Nec auferatur illi, qui ius habeat] Modo quo ſupra fuit notatum.

r Vel niſi tempore plenæ] Pluuiarum ſcilicet, quia tunc propter aquarum abundantiam licet cuique abducere aquas pro irrigatione, etiam tempore prohibito, cum tunc non poſſit fieri nocumentum habentibus molendina.

ſ Per habentes ius irrigandi vt ſupra] Alijs autem nullum ius irrigandi habentibus, ius aliquod non attribuitur ex diſpoſitione huius ſtatuti.

Quod penes flumen publicum non fiat caput ſorcedilis. Cap. CCXLII.

a NVllus b de cętero poſſit facere c caput alicuius ſorcedilis d penes flumen publicum, e per citatas f quatuor ſub pœna librarum centum Imperialium cuilibet contrafacienti applicandarum, g ipſo iure, communi Mediolani. Et vltra teneatur contrafaciens, ſuis expenſis h reduci facere opus in priſtinum ſtatum.

a NVllus] Comprehenditur tam maſculus, quam fœmina, cum loquatur ſtatutum hoc de materia indifferenti, & vtrique ſexui congruenti, vt notatur ſupra cap. 126. in ciuitate, volum. 1.

b De cætero] In futurum ſcilicet, ad quod regulariter ſtatutum trahitur, vt late notatum in præludijs, & alibi ſæpe.

c Caput alicuius ſorcedilis] Fontanilis ſcilicet.

d Penes flumen publicum] Quid ſit, & qualiter diſtinguatur à priuato, notat Dec. conſ. 244. num. 2. cum ſeq. Iaſ. d. l. quominus, nu. 37. ff. de flumin. Cæpolla tract. ſeruit. ruſt. præd. cap. 4. de aquæduct. q. 5. num. 28. Bertrand. §. 77. nu. 2. cum ſeq vol. 6.

e Per citatas] Eſt ſpecies menſuræ, quod vulgo appellatur Trabucco.

f Quatuor] Hoc ideo ſtatutum ex quo per venas ſubterraneas facile aquæ fluminis mergerentur ob propinquitatē, vt experientia rerum magiſtra docet.

g Ipſo iure] Abſque ſententia Iudicis, licet tamen requiratur declaratoria facti, vt late diſcuſſum ſupra, c. 5. in verbo, ipſo facto, volum. 1.

h Reduci facere opus in priſtinum] Et vbi nolit cogitur iuris remedijs officio Iudicis, & cōdictione ex hoc ſtatuto, vt in ſimili dicitur ſupra c. 433. ſi quis, vol. 1.

Quod penes fontanile nôn fiat âliud fontanile. Cap. CCXLIII.

a PEnes aquæ lectum fontanilis non poſſit fieri alia teſta fontanilis b per brachia trecentum c ad brachium terræ, & ſi contrafactum fuerit, contrafaciens incurrat pœnas, de quibus in præcedenti ſtatuto fit mentio. Et reliqua faciat, prout in proximo præcedenti ſtatuto continetur.

SVMMARIVM.

1 *Fontanile non poteſt fieri penes aliud fontanile.*
2 *Brachij menſura diuerſa eſt.*

a PEnes aquæ lectum] † Secus de iure communi, l. 1. §. idē
1 autem, verſic. deniq; Marcellus ſcripſit, ff. de aqu. plu. arcend.

b Per brachia trecentum] Minor autem diſtantia conſtituitur hic in volente facere fontanile penes aliud fontanile quam penes flumen publicum, ex eo quod facilius per venas ſubterraneas poteſt diuerti vena alterius fontanilis, quam fluminis publici, quod habet decurſum amplum, & ibi ortum non habet.

c Ad brachium terræ] Diuerſæ enim ſunt qualitatis brachium terræ lignaminis, panni & ſericei, & ſecundum mo-
2 rem, & conſuetudinem Ciuitatum, & locorum. † Qualiter autem fienda ſit hæc menſuratio, notat in his terminis ſignanter Iaſ. conſil. 150. colum. 3. verſic. non obſtat illud, volum. 2.

Quod in flumine publico non fiat obſtaculum. Cap. CCXLIV.

a IN flumine publico nō remaneat, b nec teneatur de cętero aliqua cluſa, vel obſtaculum, quominus aqua fluat libere per flumen publicum, & ſi adſit, c quilibet ſua authoritate, d impune poſſit remouere, e & remoueri facere. Et inſuper quilibet Iuſdicens teneatur, & debeat, poſtquam ei denunciatum fuerit, remoueri facere, f ſaluo iure Molendinorum, & ſaluo iure illorum, g qui habent legitimum ius tenendi ipſum obſtaculum.

SVMMARIVM.

1 *Nemini licet in loco publico aliquid facere, & aquas diuertere.*
2 *Detinens aquam deſcendentem ex flumine publico, & eam conducens in fundum ſuum an priuetur fundo.*
3 *Aqua ex flumine, an & quando poſſit extrahi.*
4 *Molendinum in flumine publico, quando quis dicatur habere.*
5 *Aquæductus conceſſio facta pluribus diuerſo tempore valet.*

a IN flumine publico] Quod ſit, & quod priuatum, notatū ſupra cap. 242. nullus, in hoc verbo.

b Non teneatur de cætero aliqua cluſa] † De iure etiam
1 communi in loco publico nō licet aliquid facere, nec aquas diuertere abſque Principis licentia, ita Iaſ. d. l. quominus,
2 num. 16 ff. de flumin. † Imo deriuans ſcienter aquam ex flumine publico eam conducendo ad fundum ſuum priuatur fundo ſuo, l. ſi quis de cætero, C. de aquæduct. lib. 11.
3 Martin. Lauden. de iure & priuileg. fiſc. quæſt. 174. † Licet tamen ex flumine publico non nauigabili extrahere aquas, dum tamen reuertantur in flumen publicum illud, ita Iaſ. dict. leg. quominus, num. 11. & numer. 15. declarando, vt per eum, num. 45. cum ſeq.

c Quilibet ſua authoritate] Siue ſcilicet Iudicis aliquo miniſterio.

d Impune poſſit remouere] Ita quod non poſſit incurrere pœnas comminatas ius ſibi fauentibus propria authoritate, tanquam attentatoribus, & ſpoliatoribus.

e Remoueri facere] Officio Iudicis, & iuris remedijs poſtulatis.

f Saluo iure molendinorum] Qui habent molendina in dicto flumine, quia poſſunt illa obſtacula, & cluſas, eo caſu tenere.

g Qui habent legitimum ius tenendi ipſum obſtaculum] Per inſtrumentum ſcilicet, vel per præſcriptionem legiti-
4 mam. † Quando autem quis dicatur habere legitime molendinum in flumine publico, not. Iaſ. d. l. quominus, num. 38. cum ſequen. ff. de flumin. Quis autem poſſit concedere licentiam ędificandi molendinum in flumine publico, not.
5 Iaſ. dict. l. quominus, numer. 39. † Conceſſio aquæductus facta pluribus diuerſo tempore valet, vbi aqua ſit ſufficiens pro omnibus, ita Iaſ. in §. aquæ ſi, numer. 32. Inſtit. de actio.

Qualiter liceat ducere aquam ad tranſuerſum fluminis, vel rugiæ, vel ſoratoris, non obſtante contradictione vicini ſui. Cap. CCXLV.

AD tranſuerſum a fluminis, tam publici, quam priuati, vel alicuius b rugiæ, c vel ſoratoris, non obſtāte contradictione alicuius prætendentis habere ius in conductu dictæ aquæ fluminis rugiæ, vel ſoratoris liceat vicino, d habenti terras ab vtraque parte, e aquam ducere. Et hoc impune facere poſſit, & ſub forma infraſcripta, videlicet per canalem ſuperponendum, vel canales ſuperponendos ad dictum flumen, vel rugiam, vel ſoratorem, abſq; læſione decurſus aquæ dicti fluminis, vel rugiæ, vel ſoratoris. Et eodem modo liceat vicino habenti terras ab vtraque parte, vel ſi ab vna parte habeat terram, f & ab alia ſit via, ad tranſuerſum dicti fluminis, rugiæ, vel ſoratoris, g pontem facere, h & manu tenere.

Digitized by Google

a FLuminis tam publici, quam priuati] Quæ ſint, notatũ relatiue ſupra cap. 242. nullus, in verbo, penes flumẽ publicum.

b Rugiæ] Fontanilis ſcilicet, vel alterius qualitatis.

c Vel ſoratoris] Ex quo ſcolatitia pratorum deſcendunt.

d Habenti terras ab vtraque parte] Dicti fluminis ſcilicet, vel vt ſupra.

e Aquam] Cuiuſcunque generis, & qualitatis ſit, ex quo ſtatutum generaliter loquitur, & infra late dicetur, c. 247. omnibus.

f Et ab alia adſit via] Publica ſcilicet.

g Pontem facere] De nouo illud conſtruendo.

h Et manu tenere] Perpetuis temporibus.

DE EODEM.
Cap. CCXLVI.

LIceat vnicuique & licitum ſit, etiam conducere, & deriuare, ſeu cõduci, & deriuari facere aquam *a* ſub alueis, quorumcunque habentium ius aquę ducendæ, fieri faciendo quęcunque cauamenta opportuna & neceſſaria, ita tamen quod per talem conducere volentem, fiant aquęductus opportuni, de lapidibus, & cęmento, vel ligamine, prout fieri poterit cum minori detrimento talis conducere volentis, qui aquęductus fieri debeant, vt pręmittitur, lapidibus, & cęmento, aut liguamine, ad electionem, & arbitrium eligendi per Dominum Vicarium prouiſionum, ita tamen quod firmi & ſtabiles ſint, & aquę illorum, qui per alueum ſuperiorem ius ducendi habent, poſſint, & valeant libere decurrere, abſque eo, quod vlla pars ipſius aquę diuertãtur, ſeu decidat inferius, quem quidem aquęductum, tenẽãtur, & obligati ſint tales conducentes, ſemper, *b* & omni tempore, manutenere firmum, & illęſum, ita vt conducendi aquam deſuper, nullum per hoc pręiudicium poſſit generari in aquę ſuę decurſu, qui aquęductus taliter conſtrui debeant, quod alueus ipſe ſuperior, nec eleuatus, nec depreſſus, vltra ſolitum remaneat, ſed aqua dicti aluei ſuperioris, iuxta ſolitum libere, & abſque ullo impedimento decurrat. Et pro tollendis diſcordijs, primo ante ipſam fabricationem adſit fabricationi prędictorum unus deputandus per Dominum Vicarium Prouiſionum, confidens partium, uel unius in contumaciam alterius, qui in talibus ſit expertus, qui modum det circa prędicta. Et ſi aliqua partium ab eius ordinatione forte querelauerit, de huiuſmodi querela cognoſcatur per ipſum Dominum Vicarium, qui eã reijciat, uel admittat, & deinde rem moderetur, & reformet, ut ſibi uidebitur. Liceat tamen, & licitum ſit omni tempore habenti ſuperiorem alueum, ipſum fundare, ſi id ſibi neceſſarium, & utile fuerit, abſque contradictione habentis inferiorem aquęductum. Quo caſu, talis habens aquęductum inferiorem teneatur ſuis expenſis ipſum inferiorem aquęductum ita aptare, & etiam fundare, ut nullo modo obſit, uel obeſſe poſſit habenti alueum ſuperiorem. Et ſi ſuper prędictis contigerit oriri differentiã, primo uideatur, & declaretur per ipſum Dominum Vicarium, ſeu per aliã perſonam confidentem partiũ, ſeu unius in contumaciam alterius, per ipſum D. Vicarium eligendam, & in talibus expertam, antequam poſſit ad talem nouitatem deueniri.

SVMMARIVM.

1 *Cluſæ aquæ publicæ decurrentis per prædia priuatorum, quibus impenſis fieri debeant.*

a SVb alueo] In capitulo præcedenti notatum, quod poſſit fieri ad tranſuerſum ſupra, hic autem ſubtus.

b Et omni tempore manu tenere firmum & illæſum] Eius ſemper expenſis, dubium autem vbi oriatur ex antiquitate temporis quis prior eorum habuerit illum alueum ſubtus, vel ſupra, hoc decidi debet per inſtrumenta, ſcripturas, vel teſtes, alias potior eſt conditio rei conuenti, vt notatum late

1 infra ſequens, in verbo, manu tenere. † Qui autem teneantur ad expẽſas clauſuræ ſeu cluſæ aquæ publicæ decurrentis per prædia priuatorum, not. relatiue Iaſ. d. l. quominus, num. 134. ff. de flumi.

De aquis conducendis.
Cap. CCXLVII.

a OMnibus, *b* & ſingulis *c* habentibus ius, *d* & facultatẽ *e* aquæ deriuandæ, *f* tam ex fontanilibus, *g* quam aliter, *h* liceat ipſam aquam deriuare, & cõducere, ſeu deriuari, & conduci facere, *i* cauando cluſas, *k* & alia quælibet neceſſaria faciendo, *l* per quaſcunque terras, *m* & poſſeſſiones *n* cuiuslibet perſonæ, *o* Communis, *p* vel Vniuerſitatis, *q* Ducatus Mediolani, *r* & per vias publicas, *ſ* & etiam priuatas, & acceſſia, *t* & etiam ducẽte, & ſecus vias publicas, *u* ad minus tamen damnum, *x* & incommodum partium. *aa* Ita quod liber ſit ipſius aquæ decurſus, *bb* ipſis tamen deriuantibus, & conducentibus, prius ſoluentibus omne, & totum illud terrenum, *cc* quod occupabitur in ipſis cauamentis, ex terreno alieno, *dd* ad æſtimationem duorum, vel plurium virorum, in talibus expertorum, *ee* per partes eligendorum. Et hoc tam reſpectu precij, & valoris rei, quæ occupabitur, *ff* quam etiam dãni dandi, *gg* quod æſtimari poſſit, vſque in duplum, & nõ vltra. *hh* Et quilibet conducentes, & deriuantes huiuſmodi aquam, *ii* & quicunque *kk* ea gaudentes, *ll* teneãtur, & debeant *mm* facere, *nn* & manutenere *oo* pontes, & *pp* ſoratoria, *qq* & aggeres, *rr* ac alia neceſſaria, *ſſ* prout expediens fuerit, ita quod prædia, & poſſeſſiones aliorum, ex ipſa aqua conducenda, maxime temporibus pluuiarum, *tt* non habeant inundare, nec aliquod damnum ſupportare, *uu* nec etiam ſtratæ, & viæ publicæ *xx* deuaſtari poſſint, ita quod pontes cõſtruendi, & manutenendi ſuper ſtratis, & vijs publicis, fiant *aaa* de ſaricio, *bbb* vel de lapidibus coctis, & fortis, & cæmento, ac in bono ordine, *ccc* & debeant ingerari, & hoc in electione facere debentis.

SVMMARIVM.

1 *Statutum quando comprehendat tam maſculos, quam fœminas.*
2 *Clerici an vtantur ſtatuto laicali de aquis conducendis.*
3 *Forenſes an vtantur ſtatuto de aquis conducendis.*
4 *Ius aquæ ducendæ an præſcribatur, nu. 5. & 6. ac 11.*
5 *Factum hominis inducenda aqua quid operetur, & quomodo probetur, num. 7. & 8.*
9 *Fluxus aquæ ſolus non conſtituit quem in poſſeſſione, vel quaſi num 10.*
11 *Præſcriptio ſeruitutis aquæ ducendæ ad hoc vt locum habeat, quid requiratur & num. 13.*
14 *Ius aquæ ducendæ habens an poſſit eas aliò diuertere, & numer 15.*
16 *Scolatitia an & quando veniant ſub nomine aquarum principalium.*
17 *An poſſint præſcribi, & num. 18.*
19 *Aqua publica an poſſit duci per fundum alterius.*
20 *Vicinus an & quando teneatur præſtantiam per fundum ſuum, & quomodo num. 21.*
22 *Aqua priuata an poſſit duci per priuatum per fundos priuatorum vſq; ad num 27.*
28 *Poſſeſſiones ſecundum communem vſum loquendi ſignificant prædia.*
29 *Aqua an poſſit per bona clericorum duci. Et dato quod poſſit, per quem debent in huiuſmodi cauſis iudici, vſque ad numero 32.*
33 *Communitas vnde dicta & quæ ſit.*
34 *Vniuerſitas quæ ſit, & quot modis dicatur.*
35 *Ducatus appellatione quid veniat.*
36 *Via publica quæ ſit, & quotuplex, & an per eam poſſit duci aqua, & quid ſubtus viam, vſque ad num. 38.*
39 *Via vicinalis dicitur priuata.*
40 *Vicinus vbi patitur damnum ex aquæductu, an poſſit eum impedire.*
41 *Aqua quomodo poſſit duci per plures fundos priuatorum ad minus damnum.*
42 *Aquæ ducendæ ſeruitus pro irrigatione alicuius petiæ terræ non poteſt ampliari.*
43 *Aquam qui vult ducere per fundus alienus tenetur ſoluere, & quomodo num. 44.*
45 *Ripa an ſit menſuranda in venditione quæ fit de fundo ob tranſitum aquæ ducendæ.*
46 *Aeſtimationes per quos fieri debeant.*
47 *Quilibet eſt verbum diſtributiuum.*
48 *Quicumque dictio ſtat diſtributiuè.*
49 *Aquas qui tenetur alicui dare quibus poſſit remedijs iuris cogi, & an ſuis expenſis num. 50.*
51 *Pontem ſuper viam publicam, vel ſolum alienum an facere liceat.*
52 *Manutentio Pontium quæ ſpectat pluribus, an ſpectat pluribus in ſolidum vel pro parte, & num. 53.*
54 *Aquæductus diuiſio inter plures conſortes qualiter ſit facienda, num. 55. & 56.*
57 *Agens qui ſint.*

Simile

Simile decretum habetur in nouis conſtit. tit. de aquis,
& fluminibus, c. omnibus.

a OMnibus] Comprehenditur Vniuerſitas, & Collegiũ
quodlibet, per verbum hoc generale, omnibus, cum
etiam per verbum, ſingulis, ſequens hoc demonſtretur.
1 † Comprehenduntur pariter tam maſculi, quam fœminæ,
cum ſimus in materia indifferenti, congruenti vtriq; ſexui,
vt cauetur ſupra, cap. 126. in ciuitate, vol. 1. vbi idem not.
eſſe de iure communi, in multis caſibus.
b Et ſingulis] † Clerici quoque huius ſtatuti beneficio
2 poſſunt vti, cum ſuis tamen qualitatibus omnibus, nec à
beneficio ſtatutorum prohibentur, ex diſpoſitione ſtatuti
ſupra cap. 180. in fauorem, vbi late notatum, tanto magis
cum ſimile decretum fuerit editum in curia Archiepiſco-
3 pali Mediolani, anno 1572. die 25. Auguſti. † Forenſes ta-
men, & non ſubditi non poſſunt vti benefico huius ſtatuti,
cum arceantur à ſtatutorum horum beneficio in deciſoriis,
vt not. Soc. ſen. conſil. 120. num. 2. cum ſeq. volum. 1. & ſu-
pra expreſſa cauetur d. ca. 180. in fauorem, & hoc maxime,
cum etiam prohibeãtur acquirere bona immobilia in hoc
Ducatu, niſi intra annum vendant, vt infra cauetur in cap.
488. quilibet, & latius notatur, in nouis conſtit. tit. de pœ-
nis, cap. collegiis, nec Senatus ſolet diſpenſare niſi adiecta
qualitate, quod intra annum vendant ſubdito, vel veniant
habitatum in ſtatu.
c Habentium ius] Quoquomodo habeant illud, vel ple-
no iure, vel ratione vtilis.
d Vel facultatem] Etiam ſimpliciter, prout habent condu
ctores bonorum, idem in aquis nauigii Marteſanæ adeſt
decretum antiquum, & ſpeciale confectum a Duciſſa Blan-
cha Maria, & Galeaz Maria, quod poſſint cõductores aqua-
rum illius Nauigii tranſire per prædia aliena, ſoluendo pre-
tium ſolum terreni occupandi, & ſi tranſiuerint per foſſa-
ta nil ſoluere habeant, quod quidem decretum fuit edi-
tum anno 1467. die 10. Septembris, & validum quippe eſt,
tam fauore publicæ vtilitatis, vt bona fiant pinguia, & ma-
ioris vbertatis, vt infra dicetur, quam etiam fauore Prin-
4 cipis, vt aquæ illius nauigii facilius locari poſſint. † Aqua
intrans per territorium alicuius fit eius propria, ita Bur-
5 ſatus conſil. 156. num. 23. volum. 2. † Ius Aquæ ducen-
dæ non præſcribitur etiam per mille annos, ſi in ducenda
aqua factum hominis non interueniat, ita Burſat. conſil.
41. num. 20. volum. 1. declarando, vt per eundem conſil.
6 156. num. 28. & 30. volum. 2. † Quod quidem factum
hominis non ſufficit quod ſimpliciter adſit, ſed quod pro-
betur adfuiſſe iure ſeruitutis, not. Burſatus d. conſil. 156.
7 num. 36. vol. 2. † Quod vlterius probari debet teſtibus,
8 non iuramento, vt not. Burſat. d. conſil. 156. nu. 37. † Pro-
batur autem ex cauationibus, & inundationibus aluei, vt
9 tradit idem Burſ. conſ. 87. nu. 5. ad finem, & nu. 6 † Solus
autem fluxus aquæ non conſtituit quem in poſſeſſione, vel
quaſi ſeruitutis, licet cõſtitutum conſeruet, ita Burſ. d. conſ.
10 87. nu. 11. † Cum etiam per non vſum aquæ, quando oc-
caſio vtendi non euenerit, nõ poſſit induci præſcriptio, nec
vſus aquæductus, amittitur, vt per Burſ. d. conſ. 87. nu. 15.
11 declarando, nu. 58. † Cum facto hominis autẽ inducitur
præſcriptio ſpatio annorũ 30. cum ſcientia Domini eius,
vt not. Burſ. d. conſ. 87. nu. 2. ad finem, & 3. declarando, nu.
12 16. & 17. † Et quod debeat in præſcribenda hac ſeruitu-
te aquæ articulari ſcientia, patientia, & præſentia Domini,
& quod bona fide præſcribens ſit vſus, notat Burſat. conſil.
13 156. nu. 38. cum ſeq. maxime, nu. 44. vol. 2. † In aquædu-
ctu non ſolum ponderatur aquæ initium, & curſus, ſed etiã
meatus, & aluei antiqui, ita Burſat. conſil. 156 num. 21. vo-
14 lumin. 1. † Habens ius aquæ ducendæ poteſt eas aquas
alibi diuertere, etiam quod afferat aliquod damnum alie-
no circa lucri amiſſionem, vt tradit Burſat. d. conſil. 156.
15 nume. 48. volum. 2. † Imo non poteſt impediri per in-
feriores, quin alibi diuertatur ad loca inferiora, vt ibi per
eum, num. 49.
e Aquæ deriuandæ] Tam viuæ quam ſcolatitiorum, vt
infra dicetur.
f Tam ex fontanilibus] Quæ dicuntur aquæ viuæ.
g Quam aliter] † Ex hoc verbo comprehenduntur etiam
16 ſcolatitia, quod magis colligitur ex verbis decreti, in nouis
conſtit. loquentis per verba magis generalia, quomodocun
que, quæ comprehendunt, quæ alias non comprehenderen-
tur, vt notat Virgin. Boccat. in conſtit. Marchiæ, gloſſ. 7.
nu. 10 & ita cenſuit Senatus in mutuis precibus, & reſpon-
ſis magnificorum Dominorum fratrum de Mediabarba ex
vna, & D. Franciſci Veggii, I. D. ex alia Papienſium Ci-
uium anno 1544. 3. Martij ad fauorem illorum D. Me-
diabarba penes acta egregij Secretarij D. Io. Iacobi Cat-
17 tanei. † Quæ quidem ſcolatitia, & diuerſoria aquarum
minus præſcribi poſſunt, vt not. Burſat. conſil. 87. num. 20.
18 volum. 1. † Cum ſecundum naturam eius aqua ſemper
ad inferiora loca deſcendere dicatur, vt notat ibi Burſa-
tus num. 19.
h Liceat ipſam aquam deriuare] † Hoc idem conceditur
19 inſpecto iure communi in aqua publica deriuanda, per l.
1. C. de aquæduct. lib. 10. ſic notat Ripa tract. de peſte pri-
20 mo perſeuerat. num. 23. & 24. † Sicut etiam Vicinus te-
netur præſtare viam ſuper fundo, ſi publica ſit ab aquis, vel
aliter diruta, & in totum deſtructa, per text. in l. ſi locus. §.
21 cum via publica. ff quemad. ſeruit. amit. † Soluto tamen
pretio per fiſcum, vt ibi cauet gloſſ. per l. ſecundum C. de
ſeruit. & aqua, licet dicat eadem gloſſa hoc non ſeruari de
conſuetudine, quam pro ſingulari extollit Natta ſuo con-
ſil. 554. num. 25. volum. 3. Dicens eam non extendendam
22 ad alios caſus. † A priuato autem, & in aquis priuatis nõ
licet ducere eas aquas per bona, & fundos priuatorum eis
inuitis, ita pariter diſtinguit Ripa d. 1. præſeruat. de peſte,
23 nu. 23 & 24. & Ruin. conſil. 88. nu. 6 & 7. vol. 4. † Quo fit
vt ſtatutum hoc & decretum in nouis conſtit. ſit correcto-
rium, ſeu potius limitatorium in hac parte iuris cõmunis,
vt tradit Ripa d. loco, nu. 24. idem notat Iaſ. conſ. 150. col.
3. verſ. non obſtat aliud, vol. 2. clarius not. Rub. Alex. conſ.
24 92. nu. 3. † Quod quidem valet ob publicam vtilitatẽ de
qua ſupra dictum, vt bona reddãtur fertiliora, & vberiora,
vt etiam tradit Cœpoll. tract ſeruit. Ruſtic. prędior. c. 4 de
aquæductu, quęſt. 5. nu. 28. verſic. poſſet etiam, & num. 69.
25 verſic. vlterius quęro. † vbi dicit hoc eſſe fauorabile pro-
pter dictam publicam vtilitatem. Idem notat in hac ſpecie
Rub. Alex. d. conſ. 92. nu. 1. & 2. Ambroſ. de Opizon. in l.
filiusfam. §. Diui, num. 88. & 89. ff. de leg. 1. vbi pulchre lo-
26 quitur. † Quę quidem publica vtilitas debet ſemper prę-
ferri priuatæ, vt tradit gl. in l. 1. §. hoc autem, in gl. magna,
circa fin. ff. de oper. nou. nunt. & in l. vnica. §. fin. ubi Bart.
nu 2. C de Caduc. tollen. late Bart. in l. 1. nu. 26. verſ. cum
27 enim quæritur, vbi cæteri ſcribẽtes. ff. ſolut. matri. † Quod
etiam procedit ubi eſſet commixta cauſa priuata, vt not it
Speculat. tit. de feud. §. quoniam, num. 32. verſ. 16. ibi, na n
pro defenſione.
i Cauando cluſas] Ex quo conſtituuntur aggeres, de qui-
bus per Cephal. tractat. ruſtic. prędio. cap. 37. de aggeribus.
k Et alia quælibet neceſſaria faciendo] Quę multa requi-
runtur in deriuandis aquis.
l Et quaſcunque terras] Cuiuſcunque qualitatis ſint, ſiue
vrbanæ, ſiue ruſticæ.
m Et poſſeſſiones] † Proprietates ſcilicet, quę ſic intelli-
28 guntur ſecundum communem uſum loquendi, proprie, ita
Bart. in l. cum antiquitas, nu. 2. C. de uſufruct.
n Cuiuſlibet perſonę] † Etiam quod ſint clericorum, &
29 hoc quia reſpicit publicã vtilitatem, quod quidem potuit
valide ſtatui etiam in eorum prędiudicium per ſtatutum lai
corum, ut in hac ſpecie notat ſignanter, Salic. in Auth. Caſ
ſan. nu. 12. C. de ſacroſ. Eccleſ. quem extollit, & magnificat
pro ſingulari eum comprobando, Ambroſ. de Opizon. d. l.
30 filiusfam. §. Diui, nume. 88 & 89. ff. de leg. 1. † dicunt ta-
men Salicet. & Opizon. d. locis, quod ad hoc compelli de-
beat per Iudicem Eccleſiaſticum, cum in clericos Iudex
31 laicus non habeat iuriſdictionem, † niſi conueniantur eo-
32 rum coloni, & inquilini. † Verum quod conſultius ſit im-
petrare licentiam à Iudice Eccleſiaſtico compelli poſſendi
eos, not. Salic. d. loco & Hippol. Rim. conſ. 2. nu. 26. vol. 1.
Quod etiam exequi poteſt uirtute decreti pręnarrati Ar-
chiepiſcopalis.
o Communis] † Communitas unde dicta, & quæ ſit, not.
33 Virg. Boccat. in conſtit. Marchiæ, gloſſ ſexta, num. 22.
p Vel Vniuerſitatis] † Vniuerſitas quæ ſit, & quibus mo-
34 dis dicatur, notat idem Virg. Boccat. in conſtitut. Marchiæ
glo. 6 num. 3. cum ſeq.
q Ducatus Mediolani] Quid ueniat appellatione Duca-
tus, not. ſupra c. 130. ubicunque. uol 1.
r Et per uias publicas] † Secus eſt de iure communi, per
35 textum in l. & in publico, §. fin. ff. de aqu. plu. arcend. Iaſ. l.
quominus, num. 90. ff. de flumin. Cœpoll. tractat. ſeruitut.
ruſtic. prędict. capit. 3. de ſeruitute uię, nume. 24. & 25.
36 † Niſi adſit permiſſio Principis, ut not. Burſ. conſ. 87. num.
37 27. uolum. 1. † Quę autem ſit uia publica, & quotuplex,
not. Cœpoll. d. tract. ruſtic. pręd. cap. 3. de ſeruit. uię, nu. 16.
cum ſeq. & infra late diſcutietur cap. 252. omnes, in uerbo,
38 & uiæ publicæ. † Poterit tamen duci etiam iure cõmuni

Digitized by Google

inſpecto ſubtus viam publicam per tubam ſubterraneam, vel alio modo, qui nemini noceat, ita Burſ.conſ.87.nu.27. & nu.28.vol.1.

f Et etiam priuatas, & acceſſia] † Inter quas veniunt etiam
39 viæ vicinales, de quibus cauetur in textu, l.2.§.viarum, ff. ne quid in loco publico, not.etiã Cæpol.tract.ruſtic.præd. cap.3.de ſeruitute viæ, num.16.

t Et etiam ducente, & ſecus vias publicas] Dum tamen non impediatur eorum acceſſus, & latitudo, vt not Cæpolla in ſimili, in tract.ruſtic.præd.c.3.de ſeruitute viæ, nu 26. & infra dicetur in c.ſequent.

u Ad minus tamen damnum] † Quid ſi inferatur dam-
40 num vicino in ſuo aquæducto, vel aquis eius vicinis in fundo tranſuerſando exiſtentibus, tunc quod ceſſet hoc beneficium, faciunt tradita per Cæpollam d.tract.ruſtic.prædio. cap.4.de aquæductu, num.69. Quod habet locum ſiue illæ aquæ, in quibus infertur damnum, ſint viuę, ſiue ſcolatitię, quia ceſſare debet diſpoſitio huius ſtatuti, ita cenſuit Senatus in controuerſia pendente inter reuerendos fratres Carthuſienſes ex vna, & P.Simonem Mantegatium ex alia Anno 1570. die 28. Aprilis.

x Et incommodum partium] † Quid ſi per diuerſos agros
41 plurium perſonarum fiendus ſit cauus, & aquęductus, & vno modo eum faciendo ſit minus incommodum vni, ſed alteri maius, quid fiendum, crederem ponderandum eſſe, vel arbitrandum per Architectũ, vel Iudicem, quod ſit maius damnum in genere ambabus partibus, quia in hoc ſtatuto, & decreto non ſolum conſideratur incommodum prędij, & fundi, qui tranſuerſari intenditur, ſed etiam eius, qui habet ius tranſuerſandi, ponderando hęc verba, & incommodum partium.

aa Ita quod liber ſit aquę decurſus] † Seruitus tamen aquę
42 ducendę pro irrigatione alicuius petiæ terrę non poteſt ampliari, ita Alciat.conſi.22.num.5.

bb Ipſis tamen deriuantibus prius ſoluentibus] Et ſic ad actionem hanc conſequendam debet fieri hęc ſolutio, etiam quod hoc non fuerit petitum, iuxta diſtinctionem traditam ſupra per nos, cap.44.ſi quis in verbo, teneatur, volum.1.
43 † Hanc ſatisfactionem etiam inſpecto iure communi debet facere tranſuerſare volens bona alterius, etiam quod ſtatutum hoc id expreſſe non diſpoſuiſſet, ita in hac ſpecie notat Felyn.in c. quę in Eccleſiarum, num.28.de conſtit. vbi multos allegat, ſequitur Ripa tract.de peſte d.1.prçſeruat.n.23.
44 & 24 Rui.conſil.88.num.8.volum.4. † Vicinus hic cuius bona occupari intenduntur, ſi noluerit pretium hoc recipere, tunc eius pretij ſit oblatio, & depoſitio, vt in ſimili not. Tiraq tract.retract.lignag.§ 7.gloſſ.3.in princ.quæ quidem ſit modo quo notatur ſupra, c.417.ſi quis, in verbo, offerens, & verbo, deponens, vol.1.

cc Quod occupabitur in ipſis cauamentis] † In ea occu-
45 patione debet etiam fieri menſuratio riparum aluei propter purgationem fiendam de eo per tempora. Non tamen licet occupãti plantare arbores in dicta Ripa vel prope eam pro eius fortificatione, vt tradit Menoch.tract.retinend.poſſeſſ. remed.7.nu 35.& nu.36.

dd Ad æſtimationem duorum vel plurium in talibus exper-
36 torum] † Prout ſunt Architecti, & ingenieri, & ita practicatur.

ee Per partes eligendorum] Per nominationem fiendam in actis.

ff Quam etiam damni dandi] Aliter quam in aquæductu, vel aquis viuis, vel ſcolatitijs vicini, quia tunc non licet hoc facere, & ceſſare hæc diſpoſitio, vt ſupra fuit notatum.

gg Quod æſtimari poſſit vſque ad duplum] Hoc reſpectu terreni quod occupatur, in quo computatur ſimplum ſemper, vt ſupra not.in præludijs, 1.vol.

hh Et quilibet] † Hoc eſt verbum diſtributiuum, vt notat
47 Bart.in l.ſi pluribus, in princ.ff.de leg.2.

ii Et quicunque] † Dictio hæc, quicunq; diſtribuit cuiq;
48 inſolidum, & opponitur dictioni, Omnis, ita Virg. Boccat. in conſtit. Marchiæ, gloſſ.7.num.9.

kk Et gaudentes] Etiam quod non ſint ipſimet Domini, ſed conductores ſimplices.

ll Teneantur & debeant] † Et ad hoc cogi poſſunt inuiti
49 conductione ex hoc ſtatuto officio Iudicis, omnibus iuris remedijs, de quibus per Boſſ. ſua praxi crim.titul. de mulctis
50 ad finem. † Dominus tamen alicuius rugiæ, qui tenetur dare aquas aliquibus, tenetur dare ſuis expenſis, etiam ſi ſit fiſcus, ſiue aliqua prorſus expenſa eius, cui danda eſt, ita Alciat.conſ.353.per totum.

mm Facere] † De nouo tempore aluei conficiendi, de iure
51 autem communi aliter non licet facere pontes ſuper viam publicam, vel ſolum alienum, ita Afflict.in feud.titul.quæ ſint regalia, in verbo, viæ publicæ, nu 12.

nn Et manu tenere] Tempore futuro perpetuis tempori-
52 bus. † Quid ſi fuerint plures conſortes conducentes, vel gaudentes, vel à Principe, vel per ſucceſſionem, vel alio titulo, an ad hanc manutentionem pontium, & aliorum hic notatorum in dicto decreto poſſint cogi in ſolidum, an
53 vero quilibet eorum pro eius portione? † Quęſtio hæc eſt notabilis, & multum vtilis, & quæ quotidie in praxi occurrit, adeo quod multum refert eam diſcutere. Et prima fronte videbatur dicendum eos teneri tantum pro rata ſuæ portionis per regulam l.reos, §.cum in tabulis, ff. de duob.reis. Facit ſecundo quia incommodum debet commenſurari cõmodo, nec videtur faciendam vim, quod is conſors conuentus poſſit eam partem recuperare à condomino, quia ideo nemo debet obligari eo ex quod id ſit recepturus ab alio, quod præſtiterit, argum. l. nemo, ff. de reg.iur.& l. ſuper iter, §.apud ferocem, ff.de aqu.plu.arcend. verum his minime refragantibus contrarium teneo verius, quod quilibet poſſit inſolidũ per hoc conueniri, ad quod facit text. in l.fideicommiſſa, §.ſi in opere. ff. de leg.3. capiendo argumentum à diſpoſitione teſtatoris ad diſpoſitionem legis, vel ſtatuti, ſi.n.plures hæredes grauati ſunt opus facere, cum opus illud ſit indiuiduum, quilibet ad illud tenetur inſolidum per d.§.ſi in opere, ad idem facit, l.hæredes, §.an ea ſtipulatio, ff.famil.erciſc. Idem eſt & in contractib. quia licet regulariter hęredes teneantur tantum pro portionib. hęreditarijs, tamẽ vbi eſt promiſſio operis, quia opus facere eſt quid indiuiduum, cum non afferat tantã vtilitatẽ fabricando illud in parte, prout in toto ſecundum deciſionem Bart. in l.ſtipulationes non diuiduntur, nu.25.ff.de verb.obligat. omnes tenentur inſolidum, l.in executione in princ. vbi omnes ſcribentes, ff.de verb.oblig.facta tamen interpellatione acceſſoria alterius cohæredis, iuxta text.d.§.ſi in opere, vt declarant Doctores prææallegati d.l.in executione, vlterius quod teneantur inſolidum hoc caſu conducentes, & gaudentes ad hanc manutentionem, faciunt verba ſtatutimet Quilibet conducentium cuius ſignificatio eſt, & importat, vt teneantur inſolidũ, vt notat late in ſimili Tiraq.retract.lignag. §.31.gl.vnica, num.11.vbi ſic limitat regulam d.§. Cum in
54 talibus, quod valde notandum in praxi. † Diuiſio autem aquæductus inter plures conſortes qualiter fienda ſit, di-
55 ſcutit Menoch.tract. arbitr.lib.2.cent.2.caſu 128. † Quid ſi dubium inſurgat, ad quem ſpectet, onus hoc, cum propter antiquitatem ignoretur, an rugia ſuperior ſit antiquior inferiore, cum tranſuerſans poſſit ire ſupra, ſubtus, vt ſupra cap.præced.cauetur. Quo ad pontes non eſt hæſitandum ex quo bona, & fundi prius extitere antequam aquæductus fierent, & propterea ad pontium manutentionem tenentur habentes aquæductus. Quo autem ad ſoratorio, & aggeres idem dicendum, vt Domini aquarum in dictis aquæductibus teneantur eadem ratione. Maius dubium circa aluea ſuperiora, & inferiora ad quem ſpectet hoc onus, & vtrum quis poſſit dici anterior, & poſterior, & tunc ſi hoc poteſt colligi ex inſtrumentis de anterioritate, & poſterioritate, tunc poſterior tenetur, iuxta diſpoſitionem cap.præcedent. verſic.Ita tamen quod firmi, ad finem verſic. Si autem hoc modo poteſt colligi, crederem potiorem partem eſſe rei
56 conuenti. † Ex quo agens tenetur fundare eius intentionem contra reum conuentum, vt poſſit eum cogere ad refectionem hanc, alias actore non probante reus abſoluitur, l.Qui accuſare, C.de edend. Et cum quæſtio hæc occurriſſet me aduocante pro Magnificis Dominis fratribus Raudenſibus contra Magnificum I. Dominum Melchionem Vimercatum, coram Magnific.D.Camillo Trotto I.C.De Collegio noſtro, poſt longam diſcuſſionem diſceſſum à lite per tranſactionem.

oo Partes] Idem de Iure communi, ita Cæpol.tract.ſeruit. ruſtic.præd.ca.4.de aquæductu, numer.71.& numer.91.ad finem.

pp Soratoria] Ex quibus diuertuntur aquæ ſuperabundantes, vel ſcolatitia.

qq Et aggeres] † Quæ ſunt valla aquæductum, not.Cæpol.
57 tract.ſeruit.ruſtic.præd.cap.37.De aggeribus.

rr Ac alia neceſſaria] Quæ multa ſunt, prout experientia rerum magiſtra docet.

ſſ Prout expediens fuerit] Arbitrio Iudicis, vel peritorũ, vt ſupra notatum.

ts Non habeant incidere, nec aliquod damnum inferre] Et ſic vndequaque debet conſuli indemnitati vicinorum.

mm Nec

nn Nec etiam ſtratæ, & viæ publicæ] Quid differant ſtratæ, & viæ publicæ, notatum infra capit. 252. Omnes ſtratæ in princip.

xx Deuaſtari poſſint] Nam reficiendæ ſunt ab eo, cuius cauſa fuerint deteriores factæ, vt cauetur cap. ſequenti vbi notatum.

aaa De ſarizio] Eſt ſpecies lapidis viui.

bbb Vel de lapidibus coctis, & fortibus] Ita paſſim fiunt ob inopiam ſariziorum.

ccc Et debeant ingectari] Circum circa.

DE EODEM.
Cap. CCXLVIII.

a NVllus *b* cuiuſcunque conditionis, *c* vel ſtatus exiſtat, *d* vltra formam Statutorum communis Mediolani, debeat, nec poſſit immittere aliquam aquam *e* ſuper ſtratis publicis, *f* vel iuxta ſtratas publicas, *g* per quam ſtrathæ deuaſtentur, *h* vel deteriores fiant, *i* nec aliud facere, nec fieri facere in deteriorationem ipſarum ſtratarũ, nec per quod ipſæ ſtratæ deuaſtentur, nec deteriorentur. Et ſi quis contrafecerit, condemnetur in libris quinquaginta Imperialium, & pluribus, inſpecta qualitate rei, *k* arbitrio Iudicis ſtratarum, applicandis Communis Mediolani, *l* & vlterius compellatur, *m* ſine aliquo proceſſu, *n* ad refectionem ipſarum ſtratarum, & ad tollendum, ſeu reformandum omne opus, per quod ipſæ ſtratæ deteriores fierent, vel factæ erunt. Et pro prædictis, omnia eius bona ſint Communi Mediolani *o* obligata. Et hoc ſi contrafaciens fuerit ſubditus Poteſtati Mediolani, vel Iuſdicentibus Ducatus Mediolani. Si vero non fuerit ſubditus, vt ſupra, liceat vnicuique *p* impune authoritate propria, remouere, & remoueri facere omne id, cuius occaſione ſtrata in aliquo lędatur. Et ſi ſuper hoc data fuerit *q* accuſa, vel querela, aut denuncia ad inſtantiam alicuius non ſuppoſiti, vt ſupra, vel aliter, per nullum Iuſdicentem recipiatur, & proceſſus factus in contrarium non teneat.

SVMMARIVM.

1 *Minor quando comprehendatur ſub ſtatuto.*
2 *Clericus an comprehendatur ſub ſtatuto.*
3 *Strata publica quotuplex ſit.*
4 *Via publica an ſit Regis, vel communis.*
5 *Princeps an poſſit prohibere ne exteras deambulet per viam publicam.*
6 *Arboris nati ſunt propè poſſidentia prædia.*
7 *Currus duo qui obuiam ſint in via ſtricta ſi non poſſunt tranſire, quis eorum debeat retrocedere, & 8.*
9 *Domus habens duas vias publicas diuerſarum Parochiarum de qua parrochia eſſe dicatur.*
10 *Viam publicam deuaſtans tenetur ad refectionem.*
11 *Quid ſi non ſit ſoluendo an vicini teneantur, & nu 12.*
13 *Via publica deuaſtata impetu aquarum, vel alio facto ſine culpa alicuius per quem debeat refici, & num. 14. vſq; ad 17. & à num. 21. vſq; ad 23.*
18 *Impediens refectionem viæ publicæ qua pœna puniatur.*
19 *Appellatio tollitur per clauſulam abſq; alio proceſſu, & num. 20.*
24 *Via publica donec eſt deuaſtata licet viatori tranſire cum beſtijs per fundum vicinum.*
25 *locus antiquæ viæ ſit illius ſuper cuius fundo effecta fuit via noua.*
26 *Viam publicam deteriorem facienti poteſt impunè reſiſti, amplia num 28. 29 & 30.*
27 *Hypotheca tacita inducitur in bonis deuaſtantis viam publicam.*

a NVllus] Comprehenditur maſculus, & fœmina, cum tractatur de materia congruenti vtrique ſexui, vt latè diſcuſſum ſupra c. 126. in Ciuitate, vol. 1.

b Cuiuſcunque conditionis] † Comprehenditur etiã mi-
1 nor, in quem poteſt cadere delictum, l. ita not. Rebuff. tract.
de nominat. q. 8. princ. num. 8. ad finem.

c Vel ſtatus] † Comprehendit etiam clericum, vt notat
2 Rebuff. d. tract. de nominat. q. 8. num. 21.

d Vltra formam Statutorum Communis Mediolani] De quo ſupra cap. præcedenti.

e Super ſtratis publicis] † Quotuplex ſit ſtrata publica,
3 notat Napod. in conſuet. Neapol. tit. 17 de iure congrui,
verſ. Vbi domus, in verbo, via publica, num. 16. & 15. Cepoll. tract. ſeruitut. vrbano. prædio. cap. 3. de ſeruitut. viæ,
numer. 16. & 17. Idem Afflict. in tit. de feud. tit. Quæ ſint
Regalia, in verbo, Viæ publicæ, nu. 6. Vbi dicit etiam quo-
4 modo differat à via vicinali. † Viæ publicæ an ſint Re-
gis, vel Communis, diſtinguit Afflict. dict. verbo viæ pu-
5 blicæ, num. 1. † Quicquid ſit quod Princeps non poſſit
prohibere ne exterus deambulet per viam publicam, not.
6 ibi Afflict. num. 2. † Et arbores nati ſunt vicinorum ha-
7 bentium ſecus prædia, ita Afflict. d. loco, num. 15. † Via
publica ſi ſit adeo ſtricta, vt ſi duo currus ſe obient, non poſſint vterque pertranſire, quis eorum debeat retrocedere, de-
8 clarat Afflict. dict. verbo, viæ publicæ, num. 8. † Via pu-
blica eſt optima cohærentia pro demonſtratione rei, ita
9 Afflictus dict. verbo, Viæ publicæ, numer. 11. † Domus
habens publicas diuerſarum Parochiarum, de qua Parochia eſſe dicatur, not. Afflict. dict. verbo, Viæ publicæ, numer. 16.

f Vel iuxta ſtratas publicas] Id eſt penes, & ſecus eas.

g Per quam ſtratæ deuaſtentur] In eorum ſcilicet.

h Vel deteriores fiant] Ita quod difficilius per eas poſſit pertranſiri.

i Nec aliud facere, vel fieri facere] Aliter quam per immiſſionem aquarum.

k Arbitrio Iudicis ſtratarum] Qualiter regulari debeat eius arbitrium Iudex ſtratarum, cauetur capit. ſequentibus.

l Et vlterius compellatur] † Tenetur igitur deſtruens, vel
10 dans cauſam deuaſtationi viæ publicæ, non autem Vicini,
vt hic cauetur, & notat Cœpolla tract. ſeruit. ruſtic. Præd.
11 cap. 3. de ſeruit. viæ, num. 57. † Si autem ipſe non eſt ſol-
uendo, tunc tenentur vicini prædiorum, Ita Cœpol. d. c. de
12 ſeruit. viæ num. 58. † Præterquam in vijs maſtris, vt no-
13 tabitur infra cap. 253. Fiat impoſitio. † Si autem via publi-
ca aliter deuaſtetur, quam facto alicuius priuati, vt puta
impetu aquarum fluminum, vel aliter aliquo caſu, tunc ad
eius refectionem tenentur Domini Prædiorum circumuicinium, ſi tamen non ſint ſtratę maſtræ, vt infra cauetur, c.
253. Fiat impoſitio, & quod teneantur vicini Domini prędiorum, notat Affl. in feud. tit. Quæ ſint regalia, in verbo,
Viæ publicæ, num. 10. Boerius in ſuis conſuetud. libro Des
14 couſtumes de tours, tit. 7. des droict. de Pigges, art. 4. † Ad
hanc autem impenſam fiendam poſſunt etiam cogi coloni,
inquilini, & conductores dictorum prædiorum, quam dein
computabunt in penſionem locatori, vel Domino, per l.
ædiles, ff. de ædilit. edicto, ita notat Napod. in conſuetud.
Neapol. tit. 28. de ſeruit. verſ. Si quis habens, in verbo, Nec
15 apparet, num. 25. Borgn. d. deciſ. 44. numer. 54. † Ad hanc
etiam impenſam tenentur omnes priuilegiati, tam Eccleſiaſtici, quam aliter, & etiam forenſes & Principes, ſi habẽt
prædia vicina, vt notatur etiam infra c. 251. Omnes ſtra-
16 tæ, in verbo, Reaptentur. † Cauſa autem huius refectionis
poterit iri per loca non ſeruientia, per textum, in l. Refectiones, ff Communia prædiorum, & infra in domo reficiẽ-
17 da cauetur, c. 349. Licitum ſit. † Si autem fuerit via pri-
uata, quæ fuerit deuaſtata impetu aquarum, vel caſu, tunc
tenetur Dominus viæ illius, non autem vicini, per textum in
l. 1. §. Iuliæ, ff. de itiner. actuque priuat. & in l. 4. § Vtilitas
ff. eod. tit. ad idem textus in l. 2. verſ. Has quoque publicas,
ff. vt quid in loco publico, not. Boer. in conſuet. Aurelianẽſ.
18 tit. de ſeruit. c. 18. † Contra impedientem refectionem viæ
publicæ qualiter agatur, not. Affl. d. tit. Quæ ſint Regalia,
in verbo, Viæ publicę, num. 22.

m Sine aliquo proceſſu] † Sublata cenſetur per hæc verba
19 appellatio, vt notat Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de appellatio.
20 num. 16. † quod idem firmat ſaltem quo ad executionem
ſententię ſuperinde ferendæ, non obſtante appellatione,
Rebuff. tract. de ſentent. prouiſ. artic. 3. Gl. 6. num. 2 quia
eſt periculum in mora.

o Ad refectionem dictarum ſtratarum] De iure communi
21 via publica ſi in totum ſit deſtructa, & amiſſa, tunc vicinorum fundorum Domini tenentur ſuper ſuo præſtare eã viã
publicam, per tex. in l. ſi locus, § cum via publica, ff quemadmod. ſeruit. amit. Ita Roman ſingul 798. Idem notat Bonacoſſ. in q. crimin. in verbo, Tranſitus, quod alias nõ liceat
facere viam in alieno, vt not. Affl. d. verbo, Viæ publicæ, nu.
22 3. † Sed precium debet reſtitui à fiſco priuatis, licet de cõ-
ſuetudine non ſeruetur, ita Gl. ſing. d. §. Cum via publica
ad finem, per text. in l. 2. C. de ſeruit. & aqua, idem Alberic.
& cæteri dict. §. cum via publica, Boer. in conſuetud. Aurelianenſibus, tit. de ſeruitut. cap. 15. Natta conſil 554 nu-
23 mer. 25. volum. 3. † Quæ conſuetudo vti iuri communi
contraria non debet extendi ad alios caſus, ita Felin. in capit. Quæ in Eccleſiarum, numer. 28. vbi Dec. numer. 19. de
conſtitut. Cœpol. tract. ruſtic. præd. cap. 1. de ſeruit. Itineris,
num.

Digitized by Google

num.21.circa finem,& cap.3.de ſeruit.viæ.num.38.vbi lo-
quitur relariue,l.Iaſ.l.Barbarius,nu.36.cum ſeq ff.de offic.
Prętor.idem nouiſſime concludit declarando,Natta d.conſ.
24 554.num.25.volum.3. † Donec autem remaneat deuaſta-
tio,& dirutio viæ publicæ quilibet viator etiam,cum beſtijs
licite poteſt ingredi fundum vicinum, & impune pertranſi-
re,nec tenetur eo caſu de damno dato,nec de turbata poſſeſ
ſione,niſi aliter inferatur damnum,ita Alberic.d.§.cum via
publica Cœpol.d.cap.3.de ſeruitut.viæ, num.38.Affliċt.in
traċt.feud.tit.Quæ ſint Regalia,verſic.Vię publicę,num.9.
Ioannes de Arnono epitome 56.Plot.l.ſi quando,num.818.
C.vnde vi,& notatum infra c.369.Quilibet,in verbo,Dam-
25 num datis. † Via autem publica refecta,locus alias illius
in quo ſiebat via,ſit eius proprius in recompenſatione one-
ris ſeruitutis ſupportata, Ita Roman.ſingul.798.numer.3.
26 † Si quis ſub clipeo refectionis viam publicam deteriorem
facere velit, poteſt impune prohiberi, etiam per vim, vt
not.Affliċt.d.tit.Quę ſint Regalia, in verbo, Vię publicę,
num.20.
o Obligata] † Hęc eſt tacita hypotheca quę inducitur
27 per Statutum hoc. De his tacitis hypothecis ſimilibus caue-
tur infra cap.390.Dominus,& late Anton.de Fauo traċt.pi-
gnor.2.par.princ.membro 4.
p Impune propria authoritate] † Hoc ideo diſpoſitum
28 ex quo non ſubditus non poteſt conueniri, in hac iuriſdi-
ctione, vt late notatum ſupra cap.3.Si de cętero,volum.1.
29 † Alias non liceret niſi authoritate iudicis, vt not.Cœpol.
in traċt.ſeruit.ruſtic.pręd.c.3.de ſeruit.vię,nu.30.& 31.
q Accuſa,vel quęrela, vel denuntia] † Tanquam quod
30 turbauerit poſſeſſionem, vel dederit damnum, vel aliter
incurrerit pœnas, l.Si quis in tantum, C.vnde vi,& ſimiles.

DE EODEM.
Cap. CCXLIX.

a NVllus b poſſit conducere aquam c extra Ducatum
Mediolani, d nec extra terras communes, d ad alia
territoria, f niſi prius ipſa aqua ſeruierit g molendinis,
& irrigationi pratorum Ducatus Mediolani,& terrarum cō-
munium,debite referendo, h quibus commode ſeruire poſ
ſit, i ſub pœna amiſſionis cuiuſcunque iuris, quod ha-
buerit, ſeu habuerint,ille,vel illi, qui contrafecerit, ſeu con-
trafecerint.

SVMMARIVM.

1 *Conducens aquam per tranſitum, an poſſit extra dominium du-
cere.*
2 *Aqua facit campos fertiliores.*
3 *Commode, quid importet.*
4 *Pœna in dubio fiſco applicatur.*

a NVllus] Comprehenditur maſculus,& fœminas,ac Cle
ricus & forenſis,ob publicam vtilitatem, vt not.cap.
pręcedenti,in princ.& ſeq.in princ.
b Poſſit conducere aquam] † Non tamen habet locum
1 in conducente aquas per tranſitum,quę ſit etiam extra Du-
catum, argumento Gloſſę ſingularis, in l.ſi quis poſt hanc,
in verbo,Solummodo,C.de ędif.priuat.Alber.traċt.Statut.
2.parte, quęſt.3.
c Extra Ducatum Mediolani] Quid veniat appellatione,
Ducatus, notatum late ſupra c.130.Vbicunq; , vol.1.
d Nec extra terras communes] Quę comprehenduntur ſub
diſpoſitione Statutorum horum, vt cauetur ſupra cap.153.
Statuitur, vbi notatum,vol.1.
e Ad alia territoria] Extra Ducatum ſcilicet exiſtentia.
f Niſi prius illa aqua ſeruierit] Mediante pretio congruo
ęſtimando per peritos.
g Molendini, vel irrigationi pratorum Ducatus Mediola-
2 ni] † Hoc ideo Statutum, vt vberiores, & fertiliores terrę
Ducatus reddantur ratione publicę vtilitatis, vt notatum
ſupra c.247.Omnibus in verbo,Cuiuſlibet perſonę.
h Quibus commode ſeruire poſſit] † Quid importet hoc
4 verbum, commode, notatur in textu l.Nepos Proculo vbi
Alciat.ff.de verb.ſignific.Rebuff.in l.Proprie bona,circa fi.
ff.eod.tit.
i Sub pœna amiſſionis cuiuſcunque iuris quod habuerit]
4 † Quę pœna in dubio applicatur fiſco, cum hic non expli-
cetur cui applicanda veniat, not.Barr.l.Agraria, nu.3.ff.de
termino moto,& late notatum in Pręludijs.

De foſſatis faciendis per habentes terras iux-
ta ſtratas. Cap. CCL.

a OMnes, b & ſinguli c cuiuſcunque ſtatus, d condi-
tionis, e & præeminentię exiſtant,habentes terras
iuxta ſtratas maſtras in Ducatu Mediolani longe à redefoſ-
ſis Mediolani, vſque ad ſex milliaria, g debeant manute-
nere, & facere, debite referendo, ſuper ipſis ſtratis foſſata,
quę ſint latitudinis brachiorum duorum cum dimidio, ſaluo
quod ex talibus foſſatis non diminuatur amplitudo ſtrata-
rum,ad hoc, vt illa foſſata recipiant aquas illarum ſtratarū.
h Et prędicta expediantur per Iudicem ſtratarum.

SVMMARIVM.

1 *Forenſes quando ligentur ſtatuto imponente onera pro foſſatis
faciendis.*
2 *Clerici an ligentur ſtatuto facto ſuper refectione viæ publicæ, &
Pontium, & quomodo & quid de eorum colonis an per laicum
compellantur, vſq; ad num.5.*
6 *Princeps tenetur ad purgationem aquæductuum publicorum, &
quando.*
7 *Princeps tenetur ad tutum iter, alias ad damna viatorum.*

a OMnes] Comprehendit Vniuerſitatem, & Collegium,
cum ſit dictio generalis, maxime ſtantibus verbis ſe-
quentibus, & ſinguli.
b Et ſinguli] Tam maſculi, quam fœminę, cum ſit de ma-
teria indifferenti congruenti vtrique ſexui,vt cauetur ſupra
cap.126.In ciuitate,vol.1.
c Cuiuſcunque ſtatus] Siue ſit maior, ſiue minor, vt nota-
tum ſupra cap.248.Nullus,in princ.
d Conditionis] † Siue ſit ſubditus,ſiue forenſis, cum lo-
1 quatur Statutum hoc ad publicam vtilitatem bonorum,pro
refectione ſtratarum,& pontium, vt in his terminis not.Nat
ta conſ.215.nu.1.volum.1.
e Pręeminentię] † Ligantur etiam ex huius Statuti diſpo-
2 ſitione, & ſimilibus, vbi tractatur de vijs publicis, & ponti-
bus reparandis, & manutenendis, Clerici, & Eccleſiaſticę
perſonæ,& etiam bona Eccleſiarum,etiam quod aliter Cle
rici non poſſunt ligari Statutis laicorum, ita in hac ſpecie
tradit Salic.d.Auth.Caſſa.num.12.vbi Alciat.num.10.C.
de ſacroſ.Eccleſ.quod extollit vti valde notādum,Ambroſ.
Opizon.in l.filiusfamil.§.Diui,num.88.& 89.ff.de legat.1.
3 comprobando alijs fundamentis. † De iure etiam Com-
muni ſic diſponitur,vt Clerici,& Eccleſiæ met teneantur ad
reparationem, & refectionem, & manutentionem viarum
publicarum, & pontium & ſimilium, per text.in l. Ad in-
ſtructiones,C.de ſacroſanċt.Eccleſ.cū notatis ibi per Bart.
4 & per nos congeſtis,cap.ſeq.in verbo,Reaptentur. † Quæ
tamen perſonæ Eccleſiaſticæ debent cogi, & compelli ad
hoc per Iudicem Eccleſiaſticum deficiente in hoc poteſta-
5 te Iudicis laici in Clericos, quo ad eorum perſonas. † Poſ-
ſent tamen hoc caſu compelli per Iudicem laicum condu-
ctores & inquilini dictorum bonorum Eccleſiaſticorum,
licet tutius ſit, & conſultius, quod habeatur licentia à Iu-
dice Eccleſiaſtico, vt Iudex laicus poſſit eos ad hæc com-
pellere, ita Salic.d.Auth.Caſſa,num.12.& Alciat.num.16.
Opizon.d.§.Diui, num.88.& 89.Idem Capra ſuis commu-
6 nibus,in verbo,Clerici qui in caſibus. † Princeps quoque
tenetur ad purgationem aquæductuum publicorum, niſi
aliquid conceſſerit, vel erogauerit priuato, vt hoc onus ſu-
ſtineat, ita notat Menoc.traċt.retinen.poſſeſſ.remed.7.n.32.
7 † Tenetur etiam tenere tutum iter, alias tenetur ad damna
verſus viatores, ita Menoch.traċt.retinen.poſſeſſ.remed.7.
quæſt.7.num.3.
f Iuxta ſtratas maſtras] Quæ ſint,notatur hic,& infra cap.
253.Fiat impoſitio.
g Debeant manutenere,& facere.] Hoc non ſeruatur vn-
dique incuria D.Iudicum ſtratarum.
h Et prædicta expediantur per Iudicem ſtratarum] Qui
quidem procedit ſummarie, modo quo cauetur infra cap.
283.Statuitur.

De ſtratis ciuitatis, & ſuburbiorum reaptan-
dis. Cap. CCLI.

a OMnes b ſtratæ c ciuitatis, & burgorum Mediolani
videlicet, d intra redefoſſa, e reaptentur f & ap-
tatæ teneantur,taliter, g aquæ decurrant, g vbi cōſueue-
runt

Digitized by Google

runt decurrere, *h* vel vbi melius decurrere poſſint, *i* cũ minori incommodo cuiuſlibet, & taliter, quod non morentur ſuper ipſis ſtratis. *k* Et quod Iudex, qui erit ſuper ipſis ſtratis, teneatur hoc fieri facere, & ſi non fecerit, ipſo facto pro condemnato habeatur in libris quinque Imperialium, qualibet vice, qua contra fecerit. Et prædicta fieri debeant quolibet anno de mẽſibus Martij, Aprilis, & Maij. *l* Et hæc fiant expenſis habentium domos ſuper ipſis ſtratis, pro rata ipſarum domorum, *m* & vbi non adſunt ipſæ domus tunc fiant expenſis habentium prædia ſuper ipſis ſtratis pro rata ipſorum prædiorum. Et ſi reperientur aliqua loca occupata, ſeu impedita, per quæ aqua ſolebat decurrere ad Nironem, vel Seuiſum, vel ad alium locum pro fugando, quod ipſa loca ſpacientur, & euacuentur *n* expenſis illorum qui ea habent occupata. Et hoc, niſi reperiatur *o* aliquas fagias, aliquorum Communium ad hoc eſſe obligatas.

SVMMARIVM.

1 *Strata proprie quæ dicatur.*
2 *Ius reficiendi ſtratas & vias publicas eſt reale.*
3 *Impediens refectionem viarum publicarum punitur.*
4 *Refectionis, & reparationis nomine venit purgatio.*
5 *Purgatio ſtratæ quomodo fiat.*
6 *Aqua non debet diuerti à ſolito curſu limita vt nu. 7.*
8 *Strata ante domum debet refici per dominum illius domus quæ eſt ante dictam ſtratam limita, num. 10. & 11. amplia num. 12. vſque ad num. 19.*
19 *Refectio ſtratarum dicitur onus reale.*
20 *Emphyteota domus an teneatur ſuis expenſis ad refectionem ſtratæ ante domum, & nu. 21.*
22 *Quid in vſufructuario.*
23 *Quid in marito poſſidente domum dotalem.*
24 *Quid in conductore & Inquilino.*
25 *Quid in gratis poſſidente domum.*

a OMnes] Ex hoc verbo generali comprehenduntur omnes ſtratæ cuiuſcunque generis, & qualitatis.

b Stratæ] † Opportune ſtatuentes expreſſere hoc verbum,
1 ſtratæ, quæ proprie intelliguntur Matonatæ de lapidibus viuis, & Matonis coctis, quæ ſunt in ciuitate, & ſuburbiis, vt not. Bart. in l. 1. nu. 3. ff. de via public. & in l. abſit, nu. 2. C. de priuileg. domus auguſtæ, lib. 11. Sequitur Cœpolla tract. de ſeruit. vrb. præd. cap. 3. de ſeruit. viæ, num. 3. Afflict. tract. feud. titu. Quæ ſint Regalia, verſic. viæ publicæ, num. 14. Strata autem quod differat à via, not. Anton. Corſet. in ſing. Pœna, il Quarto, Bonacoſſ. in quæſt. crimin. in verbo, Via publica.

c Ciuitatis, & burgorum Mediolani] Poſita ſunt hæc verba burgorum, ad tollendum dubium, quod in iure eſt, vtrũ appellatione ciuitatis veniant ſuburbia, de quo notatum ſupra cap. 38 Omnes, in verbo, in ciuitate, volum. 1.

d Intra redefoſſa] Hoc verbum appoſitum ad tollendam hæſitationem, quæ poſſit oriri, vtrum appellatione ciuitatis, & burgorum venirent etiam continentia extra muros, de quo notatum d. cap. 38. Omnes in verbo, in ciuitate, & ſeq. volum. 1.

e Reaptentur] † Ius hoc reficiendi ſtratas, & vias publi-
2 cas eſt reale, per text. in l. per Bithyniam, C. de immunit.
3 nemini conceden. lib. 10. † Impediens refectionem hanc viarum, qua actione conueniatur, not. Specul. tit. de proprietate, §. 1. Cœpol. tract. de ſeruit. viæ, num. 62. cum ſeq.

f Et aptare teneantur] † Appellatione refectionis, & re-
4 aptationis venit etiam purgatio ſtratarum, ita Cœpol. d. c.
5 3. de ſeruit. viæ, num. 55. & melius num. 60. † Pro purgatione autem non ſufficit, quod lutum & immunditiæs tollatur à lateribus domorum, & proiiciatur in medio ſtratarum, ſed in totum debet auferri, per text. in l. 1. §. Purgare, ff. de via publica, Idem Cœpol. d. ca. 3. de ſeruit. viæ, n. 61. Afflict. d. tract. de feud. tit. Quæ ſint Regalia, verſic. viæ publicæ, num. 28.

g Vbi conſueuerunt decurrere] † Nam aquæ non debent
6 diuerti à ſuo ſolito curſu, not. Decius. conſ. 244. num. 1.

h Vel vbi melius decurrere poſſint] Et hoc quando aliquo caſu non poſſunt decurrere ad ſolitum curſum.

i Cum minori incommodo cuiuſlibet] In hoc verſatur iuditium, & arbitrium Iudicis, & Architectorum.

k Et quod Iudex] Cuius authoritas & poteſtas notatur infra, cap. 283. Statuitur. Annis ſuperioribus per excellum Conſilium Secretarius erectum fuit nouum tribunal Nobilium huius Ciuitatis cuiuſlibet Portæ, quibus præeſt Illuſtr. Senator breuioris togæ, & ex d. Conſilio Secretiori Petrus Antonius Lonatus, qui totis viribus incumbunt reformationi & readaptationi ſtratarum huius ciuitatis, & burgorum, & æqualitati, & decori earum, opus quippe laudabile, vtile, ac neceſſarium, ciuibus pedeſtribus, & equeſtribus.

l Et hæc fiat expenſis habẽtium domos ſuper iſtis ſtratis]
8 † Etiam de iure cõmuni quilibet tenetur reficere, & aptare vias, & ſtratas publicas ante eius domum eius expenſis, per tex. in l. ædiles, §. Construunt autem, vbi Bart. num. 2. ff. de via publica Cœpol. d. tract. ſeruit. ruſtic. præd. c. 3. de ſeruit. viæ, & nu. 7. Afflict. tract. protomiſ. §. Nonus, nu. 8. & tract. feud. tit. Quæ ſint Regalia, verſic. Viæ public. num. 10. Idem Caſſan. in ſuis conſuetud. Burgund. Rub. 1. in tex. & drotet,
9 d'Icelles, nu. 38. † Quod onus dicitur reale, ita Burſ. conſ.
10 16. nu. 8. vol. 1. † Vbi autem Dominus domus non ſit ſoluendo, tenetur eius vicinus, iuxta Gloſſam ſingularem in l. fin. in Gloſſ. fin. ff. de via publica, notat Roman. ſing. 817. Cœpol. tract. de ſeruit. ruſtic. præd. cap. 3. de ſeruit. viæ nu.
11 58. † Vtrum autem Dominus domus vel is, qui tenetur ad hanc refectionem, vt infra dicetur, ſi velit, poſſit potius cedere iuri domui, vel prædij confinantis viam publicam, ad hoc ne poſſit cogi ad eius refectionem, diſtinguit aliquos caſus Alberic. tract. Statut. 1. parte, quæſt. 130. ſequitur referendo Cœpol. tract. ſeruit. urban. præd. cap. 57. de Puteo, nu. 4. relatiue idem Cœpol. d. cap. 3. de ſeruit. uiæ, num. 56. Boer. ſuis conſuetud. libro des couſtumes de tours, titu. 16.
12 Reparationes, ad finem. † Ad hanc refectionem ſtratarum publicarũ tenetur etiam Princeps habens domos in ciuitate, uel prædia extra, per tex. in l. abſit, ubi Bart. C. de priuileg. dom. auguſt. lib. 11. Cœpol. d. c. 3. de ſeruit. uiæ, nu. 42.
13 † Tenetur etiam forenſis iure communi inſpecto, cum hoc ſit onus reale ad publicam utilitatem cenſitum, ut not. Natta
14 conſ. 215. num. 1. uol. 1. † Clericus pariter, & Eccleſia obligantur ad hanc refectionem, & manutentionem uiarum publicarum, & pontium & ſimilium, tam ex diſpoſitione iuris communis, iuxta textũ in l. ad inſtructiones, ubi Bart. & cæteri C. de ſacroſ. Eccleſ. not. Pract. in forma libelli in actione reali, verſ. Iure Dominij, num. 53. Cœpol. d. c. 3. de ſeruit. uiæ, nu. 47. cum ſeq. & de ſeruit. urban. præd. c. 19. de refectione, nu. 21. Ripa l. ſi is non obtulit, in princ. nu. 31. ff. de re iud. Papo in ſuis commentar. ff. 361. Camil. Salern. ad Napodam. ad conſuetud. Neapol. in proœm. uerſ. Poſſunt prætati in literis C. & D. Natta conſ. 215. nu. 1. uol. 1. Oſaſc. deciſ. 67. nu. 11. Hipp. Rimin. conſ. 2. nu. 15. uol. 1,
15 communiorem dicit Burſat. conſ. 25. nu. 3. uol. 1. † Quicquid in contrarium allegauerint Dyn. Rayner. ſing. 4. Quã opinionem contrariam not. Ruin. conſ. 111. nu. 16. uol. 5. dicens diſpoſitionem d. l. Ad inſtructiones, hodie connexa eſſe cum allegatis, in addit. ad Practicum d. uerſ. Iure dominij, in litera G. incip. Eccleſia, circa finẽ, & notatis per Oſaſc. deciſ. 68. nu. 3. Cum communis ſit in contrarium ut in ſpecie tradit Rebuff. tract. ſenten. prouiſ. art. 3. Gl. 6. nu. 3. Viuius ſuis communibus, lib. 2. opin. 42. Clerici tenentur.
16 † Vltra iuris communis diſpoſitionem ligantur etiam Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ ex diſpoſitione huius Statuti confecti ad publicam utilitatem, licet alias non ligarentur ex Statutis laicorum, ita tradit Salic. in Auth. Caſſa, nu. 12. ubi Alciat. nu. 16. Cod. de ſacroſ. Eccleſ. ſequitur extollendo Opizon. in l. filiusfamil. §. Diui, nu. 88. & 89. ff. de leg. 1.
17 † Licet dicat cõueniendas has perſonas Eccleſiaſticas corã Iudicibus Eccleſiaſticis ob defectum Poteſtatis in eos per
18 Iudices laicos, † vel ſaltem habendi licentiam ab eis ſic compellendi ad hanc refectionem, vt etiam notat Hyppol.
19 Rimin. conſ. 2. nu. 26. vol. 1. † Quæ tamen concluſio procedit duobus concurrentibus, vbi ſcilicet refectio ſit neceſſaria, non ad decus. Secundo quod hæ Eccleſiaſticæ perſonæ poſſideant bona temporalia vltra Eccleſiam ſuam, ita declarat Rebuff. tract. de ſent. prouiſ. d. art. 3. Glo. 6. nu. 4. & 5. Exemplificando non habere locum in religioſis cordigeris & alijs ſimilibus non poſſidentibus bona aliqua tem-
20 poralia. † Emphyteuta quoque domus tenetur & ipſe ad hanc refectionem ſuis expenſis, ita Iaſ. in l. 1. nu. 25. C. de iure emphyt. Ita Afflict. in tit. quæ ſint Regalia, in verbo,
21 Viæ publicæ, nu. 27. Borgn. deciſ. 44. nu. 54. † Limitãdo in conductore ad longum tempus ſoluente mercedem correſpondentem fructibus, non quid minimum, vt notat ibi Borgn. nu. 55. Verum per nouas conſtit. tit. de vijs publicis cap. Quia oriebatur, diſponitur emphyteutam teneri pro duabus partibus, & pro tertia Dominum directi. Emphyteuta quoq; fiſci licet ſit immunis ab oneribus extraordinarijs, non tamen à reſtauratione viarum, ita notatur in l. 1. C. de collat. fund. Mart. Laudenſ. tractat. de fiſco, & eius
22 priuileg. quæſtio. 83. † Vſufructuarius etiam tenetur ſuis expenſis ad hanc refectionem, ita notat Cœpoll. dict. cap. 3. de ſeruit. viæ, nu. 52. & 53. idem Afflict. tract. de feud. tit.

Quæ

Digitized by Google

Quæ ſint Regalia, verſ. viç publicæ, nu. 27 Borg. d. deciſ. 44.
33 num. 54. † Maritus habens domum dotalem quam gratis
inhabitat tenetur ſuis expenſis ad hanc refectionem, vbi ſit
modica expenſa, ſecus ſi ſit magna, & perpetuo duratura,
ita not. Cœpol. d. cap. 3. de ſeruitute viç, numer. 54 & 55.
34 † Conductor autem, & inquilinus, licet poſſint cogi ad ex-
penſas, & refectionem hanc, tamen eas compenſant in pen-
ſionem cum locatoribus ſuis, vt not. Bart. d. l. Ædiles, num. 2.
verſ. Tertio nota, ff. de via publica, Bal. l. 3. C. de act. & oblig.
Alex. in l. Diuortio, § Impendia, nume. 3. verſic. Idem etiam
ff. ſolut. matr. Iaſ. d. l. 1. nu. 25. C. de iure emphyt. Cœpol. d.
cap. 3. de ſeruit viæ, num. 51. Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de re-
miſſ. merced. conduct. num. 54. verſic. Non obſtante textus,
Afflict. d. tract. Feudorum, tit. quæ ſint regalia, verſ. Viç pu-
blicç, num. 26. Idem Carocius, tract. Locati, verſic. Expenſis,
nu. 18. exemplificando, etiam in alijs ſimilibus, vt per eum.
35 † Gratis habens domum tenetur ad purgationem, ſi eſt ad
vtilitatem momentaneam, nō perpetuam vtilitatē, ita Bart.
d. l. ędiles, nu. 3. ff. de via publica.
m Et vbi non adſint ipſç domus] Sed tantum viridaria, &
prçdia, vt infrà ex verbis ſeq. cauetur.
n Expenſis eorum; qui ea habent occupata] Ad refectio-
nem enim viarum publicarū tenentur hi, cuius cauſa ſecuta
ſit deuaſtatio, vel deſtructio earum, ita notatū ſupra c. 248.
Nullus, in verbo, Et vlterius compellatur.
o Aliquas fagias aliquorum Communium] De quibus
notatur infrà cap. ſequen. in princ. & cap. 271. Eligantur, &
cap. ſequen.

Quod ſtratæ reducantur ad antiquum modum. Cap. CCLII.

a OMnes ſtratç, *b* & viç publicç, *c* & foſſata ſtratarū,
& viarum publicarum, *d* reducantur ad antiquos
modum, & ſtatum, *e* à quocunque detineantur occupatç, &
quilibet, qui aliquid occupaſſet ex prçdictis, *f* inconti-
nenti cogatur ad ſpaciandum eas, & ea per Iudicem ſtrata-
rum, & per quemlibet alium Iuſdicentē, *g* & etiam ex of-
ficio, *h* & omni iuris ſolennitate prçtermiſſa, *i* ſaluo ſi in
contrarium haberet diſpenſationem, *k* vel conceſſionem
authoritate Ducali.

SVMMARIVM.

1 *Strata quæ dicatur.*
2 *Viæ publicæ ſpecies quales ſint.*
3 *Viæ publicæ ſunt de regalibus.*
4 *Strata via publica, & foſſata debent reduci ad antiquum modum.*
5 *Viæ publicæ non poſſunt præſcribi, limit. num 6.*
7 *Viæ vicinales poſſunt præſcribi.*
8 *Viæ publicæ non poſſunt occupari citra ſacrilegium, & quæ ſit pœna, & quomodo poſſit agi, vſq; ad num. 13.*
14 *Via publica non poteſt claudi vno tantum diſſentiente, limita nu. 18. & 19.*
15 *Gradus in via publica, an poſſint fieri.*
16 *Appellatio tollitur per dictionem incontinenti.*
17 *Item ex clauſula omni iuris ſolemnitate prætermiſſa.*
20 *viæ publicæ non poſſunt alienari in præiudicium ſucceſſoris.*
22 *Platea, vel locus publicus an poſſit vendi per ciuitatem.*

a OMnes ſtratç] † Matonatç ſcilicet ex lapidibus viuis,
1 vel coctis, vt not. Bartol. in l. Abſit, C. de priuileg.
domus auguſtç, lib. 11. Cœpoll. d. tract. ſeruit. ruſtic. prçd.
cap. 3 de ſeruit. viç, num. 3. Afflict. tract. feud. tit. Quç ſint re-
galia, verſic. Viç publicç, num. 14.
b Et viç publicç] † De ſpeciebus earum notat Napod. in
2 conſuetud. tit. 17. de iure congrui, verſic. Vbi domus, uerbo,
Viç publicç, nu. 16 & 17. Idem Afflict. tract. iuris protomiſ.
§. Nonus, num. 4. cum ſeq. & tract. feud. tit. Quç ſint regalia,
3 uerſic. Viç publicç, nu. 6. † Viç publicç regulariter ſunt de
regalibus, ut notat Alciat. conſ. 300. nu. 1. quo ad proprie-
tatem tantum, ubi per eum, nu. 5. ad finem, quç non poſſunt
alienari, ut per eum.
c Et foſſata ſtratarum, & uiarum] Modo quo cauetur ſu-
pra cap 250. Omnes.
d Reſtituantur ad antiquum modum] † Idem de iure
4 cauetur, textus eſt in l. 1. §. 1. ff de uia publica, notat. Ang.
conſi. 18. nu. 3. uſque ad finem, Cœpoll. d. cap. 3. de ſeruitut.
5 uiç, num 61. uerſic. De ſecundo. † Hinc infertur, quod uiç
publicç non poſſunt prçſcribi, ita not. Afflict. tract. iuris pro-
tomiſ. §. Nonus, num. 8. & d. tract. feud. tit. quç ſint regalia,
uerſic. Viç publicç, num. 7. Quod etiam expreſſe cauetur in-
fra cap. 266. Officiales, in uerbo, Non obſtante quacunque
6 prçſcriptione, ubi notatum. † Fallit tamen in prçſcriptio-
ne centenaria, quia ea nunquam cenſetur ſublata, niſi hoc
in ſpecie ſit dictum, prout ſupra diſponitur c. 240. Si quis ſe-
dem, ita Petr. Gerald. ſing. 18. num. 19. Soc. iun. conſ. 76. num.
13. & 14. uolum. 1. cum notatis d. cap 240. Si quis, in uerbo,
7 Cuius initij memoria non extat, † Viç tamen uicinales poſ-
ſunt prçſcribi, ita in fortioribus terminis notat Bal. conſil.
44. uolum. 5. quem referendo ſequitur Boer. ſuis conſuet.
Galliç, Rubr. 3. des couſtumes de frez, & cen. §. Quinto,
circa medium, Vbi loquitur in terminis Statuti diſponen-
tis uias uicinales debere diſgombrari, non obſtante aliqua
prçſcriptione, & tamen per çdificium factum, & prç-
ſcriptum decidit non poſſe çdificantem moleſtari, ut ibi
per eos, quos corrupte allegat Boſſ. ſua praxi crim. tit. de
uia publica.
e A quocunque detineantur occupatç] † De iure etiam
8 communi viæ publicç non poſſunt occupari ab aliquo, abſ-
que licentia Principis, vel Ciuitatis, vel ex Conſuetudine,
ita not. Cœpoll. d. cap. 5. de ſeruit. viæ, numer. 26. ſequitur
Ludouicus Borgn. conſ. 55. num. 3. Idem Caſſan. in ſuis con-
9 ſuetud. Rubr. 1. in textu, & droicts, d'Icells, num. 38. † Vbi
dicit occupantem vias publicas, & foſſata ciuitatis commit-
tere ſacrilegium, idem not. Boſſ. ſua praxi, tit. de aquis, & flu-
min. nu 35. verſic. tamen reuera, & tit. de via publica, nu. 3.
ad finem, & 4. Idem Afflict. d. tract. iuris protomiſ. §. Nonus,
num. 9. & Afflict. in feud. tit. Quæ ſint Regalia, in verbo, Viç
10 publicæ, num. 5. & nu. 18. † Imò talis occupans incurrit
pçnam librarum 50. auri, vt notat Caſſan. ſuis conſuet. Rub.
2. des confiſcationes, §. 1. in textu, qui confiſque le corps, ca-
11 ſu 64. † quo fit, vt contra occupantem agatur tam ex di-
ſpoſitione iuris communis, ſecundum notata per Cœpoll.
d. cap. 3. de ſeruit. viæ, num. 29. quam huius Statuti condi-
12 ctione. † Non tamen propria authoritate poteſt quis tol-
lere occupationem, ſed iudicialiter agendum eſt cōtra eum,
etiam per habentem minimum, aut nullum intereſſe, vt not.
13 Cœpol. d. cap. 3. de ſeruitu. viæ, nume. 30. & 31. † Agitur
etiam interdicto, quid in loco publico contra claudentem
viam publicam, ita not. Afflict. in feud in tit. Quæ ſint Re-
14 galia, in verbo, Viæ publicæ, nume. 19. † Contradictio quã
vnius plus operatur, ne claudatur via publica, quam con-
15 ſenſus omnium, Ita Afflict. notat d. loco, nu. 23. † Gradus
autem an fieri poſſint in via publica, vt aſcendatur in do-
mum priuati, notat quod nō, ſine licentia Principis, vel Iu-
dicis ſtratarum, Afflict. d. verbo, viæ publicæ, nu. 17.
f Incontinenti cogatur ad ſpaciandam] † Ex his verbis
16 à ſententia ſuperinde lata videtur ſublata appellatio, iuxta
tradita per Marant. ſuo Speculo 6. parte principali 2. actu
iudic. nu. 319. notat etiam Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de ap-
17 pellatio. nume. 16. † Videtur etiam ſublata appellatio ex
verbis ſequentibus omni iuris ſolennitate prætermiſſa ex eo
quod appellare, vel ne videtur reſpicere ordinem procedē-
di, vt tradit Alexand. conſil. 188. ad finem, volum. 2. Iaſ. in l.
Cunctos populos, num 20. & 21. 1. lectura, vbi Alciat. num.
23. C. de ſacroſ. Eccleſ. Verum in appellatione à diffinitiua
patitur difficultatem hæc concluſio, vt notatum ſupra cap.
47. D. Poteſtas, in verbo, Reſpiciente ordinem procedendi,
volum. 1.
g Et ex officio] Quid ſit officium, & quale, notatum ſupra
cap. 433 Si quis, in hoc verbo, vol. 1.
h Et omni iuris ſolennitate prætermiſſa] Quid importent
hæc verba, late notatum ſupra cap. 47. Dominus Poteſtas, in
his verbis, d. vol. 1.
i Saluo ſi in contrarium habet diſpoſitionem Ducalem]
18 Immediate à Principe conceſſam licentiam huius occupa-
tionis viæ publicæ, quæ poteſt fieri, vt ſupra notatum, & fir-
mat Cœpol. d. c. 3. de ſeruit. viæ, num. 26.
k Vel conceſſionem authoritate Ducali] † Ciuitate ſci-
19 licet cum licentia, & authoritate Principis, non ab alio of-
20 ficiali, Ita notat Cœpol. d. c. 3. de ſeruit. viæ, nu. 27. † Sed
quod non poſſint alienari in præiudicium ſucceſſoris, cum
ſint de Regalibus, not. Alciat. conſi. 300. nu. 1. Berous conſi.
21 136. nume. 3. & 9. volum. 3. † Verum autem ciuitas poſſit
plateam, vel locum publicum vendere, notat. Marſil. rela-
tiue d. tract. bannit. in verbo, Ciuitate, num. 80. vbi dicit
poſſe, vbi non recognoſcat ſuperiorem, alias non ſine Prin-
cipis licentia, dando cautelam eo caſu, vt faciat Statutum,
quod talis locus publicus poſſit vendi, quia tunc teneret
alienatio, vt per eum, idem notat Marſil. in verbo, Aliena-
ta, numer. 123. notat etiam Berous d. conſil. 136. numer. 14.
volum. 3.

Digitized by Google

Quod fiat impoſitio de ſtratis aptandis. Cap. CCLIII.

a FIat impoſitio generalis omnibus, & ſingulis Communibus Collegijs, & Vniuerſitatibus diſtrictus, diœceſis, & iuriſdictionis Mediolani, de ſtratis, ſeu ſquadris ſtratarum reformandarum, & manutenẽdarum, ita quod nulli aliquo modo proſit priuilegium, nec prærogatiua, qualiſcunq; ſit, nec poſſint ſe iuuare ex aliqua ſententia proinde in contrarium lata, nec conſuetudine, nec alia quauis conceſſione, vel ordinatione, quin omnes teneantur ad contributionem quarumcunque expenſarum, occaſione ipſarum ſtratarum. Et idem intelligatur eſſe ſtatutum de pontibus.

S V M M A R I V M.

1 *Onus pro reparatione viarum quomodo imponi debeat, & numer. 2. ac 3.*
4 *Collegia ex quibus conſtituantur.*
5 *Forenſes, & Clerici an teneantur ad reparationem ſtratarum, viarum, & pontium num. 6. & 7.*
8 *Strata, & Pontes purificantur.*
9 *Pontes, & portus fluminum connumerantur inter regalia.*

a FIat impoſitio generalis] † Impoſitio hæc facta fuit ab
1 antiquo pro reparatione, & manutentione ſtratarum
maſtrarum circumcirca ciuitatem Mediolani per milliaria
octo, vel decem ad plus, limitatis terminis omnibus Communitatibus Ducatus per lapides, qui termini appellantur ſangiæ, de quibus ſtratis maſtris, & ſangiis cauetur infra c. 271. Eligantur, verſic. Nec non ſtratæ maſtræ, & capit. ſeq.
2 † Quæ dein impoſitio per Duces poſtrema fuit alienata titulo gratuito quibuſdam de Braſchis, quæ quotannis per eorum ſucceſſores exigitur ad computum ſolidorum 23. pro ſingulo Communi: Adeo quod cum nunc dictæ ſtratæ maſtræ egent refectione, coguntur eadem Communia pro eorum ſangijs ad earum refectionem, licet aliquæ dictarum ſangiarum ſint deperditæ. Hac autem de cauſa Iudex ſtratarum bis in anno viſitat dictas ſtratas maſtras, iuxta diſpoſitionem cap. infra 272. Teneatur, vbi etiam tunc temporis citantur Communia ſingula ad memoratam viſitationem, iuxta diſpoſitionem cap. infra 284. Item quod & tūc temporis notantur condemnationes fiendæ contra memorata communia, quorum ſangiæ indigent refectione, & reparatione, vt cauetur infra d. c. 272. & ſeq. Nec aliqua ſit compenſatio in actu viſitationis earum, iuxta diſpoſitio-
3 nem, capit. infra 270. Non poſſit. † Impoſitio hæc debet diuidi, & imponi per dicta Communia, tam pro condemnationibus, quam pro refectione, & manutẽtione ſuper capitibus, per æs, & libram, iuxta diſtinctionem Bar. in l. 4. §. Actor, nu. 2. & 3. ff. de re iudic. idem Bar. in l. Ne quid, nu. 5. ff. de incend. ruina naufragio.

b Omnibus] Habita ratione omnium ſimul in taxatione fienda.

c Et ſingulis] Quoad diſtributionem fiendam ſeparatim ſingulis.

d Communibus] Quid ſit Communitas, notatum ſupra c. 247. Omnibus, in verbo, Communis.

e Collegijs] † Collegia conſtituuntur ex ſocijs publica-
4 rum vectigalium, & ſimilium, not. Virgi Boccat. in conſtit. Marchiæ, glo. 6. num. 70.

f Et Vniuerſitatibus] Vniuerſitas quæ ſit, & qualiter conſtituatur, notatum relatiue ſupra d. c. 247. omnibus, in hoc verbo.

g Diſtrictus, diœceſis, & iuriſdictionis] Quid importent, & differant hæc verba, late notatum ſupra c. 175. Statuta Ciuitatis, in his verbis.

h De ſtratis, ſeu ſquadris ſtratarum] Intellige de maſtris, de quibus infra cap. 271. Eligantur, verſic. Necnon, & cap. ſequenti.

i Reformandarum] Reſtaurandarum ſcilicet & reficiendarum, vbi ſit neceſſarium.

k Et manutenendarum] In futurum ſcilicet.

l Proſit priuilegium] Quod ſcilicet non teneatur ad aliqua onera in genere.

m Nec prærogatiua qualiſcunque ſit] † Nam ad onus hoc
5 tenetur etiam Princeps, forenſes, Clerici, & Eccleſia, vt late
diſcuſſū ſupra c. 251. Omnis, in verbo, Et hoc fiat expenſis.
6 † Imo Hypol. Riminald. in conſi. 2. num. 15. vol. 1. ampliat
vt Clerici, & Eccleſia teneantur ad reparationem, & refectionem murorum Ciuitatis, pariſicando refectioni viarum
7 publicarum, & pontium. † Declarando tamen ſi id fiat ad tuitionem Ciuitatis, non ad pompam, vt not. Boer. in ſuis commentar. Des couſtumes de tours, tit. 7. art. 4. Caſtan. ſuis commentar. Rubrica 1. in textu, De dieict. d'Icelles, num. 38.

n Ex aliqua ſententia perinde in contrarium lata] Vbi eſſet deciſum aliquem non teneri ad hoc onus.

o Nec conſuetudine] Quæ contra ius ſcriptum non poteſt allegari, vt ſupra cauetur c. 176. Conſuetudines.

p Statutum de pontibus] † Cum purificentur eadem ratio-
8 ne, ita Burſatus conſ. 142. num. 2. vol. 2. † Pontes & por-
9 tus, fluminum inter Regalia Principum numerantur, ita
Burſatus conſ. 142. num. 18. vol. 2.

De banchis, & obſtaculis non tenendis in ſtratis publicis. Cap. CCLIV.

a NVllus *b* in Ciuitate Mediolani *c* poſſit, nec debeat tenere aliquod banchum, *d* nec aliquod aliud obſtaculum *e* in ſtratis, *f* & vijs publicis. Et qui contrafecerit, condemnetur, qualibet vice, in libris quinque Imperialium, & quilibet poſſit accuſare. Medietas eius condemnationis ſit accuſatoris, & altera Communis Mediolani, & quod Iudex ſtratarum poſſit *g* ex officio procedere, & inquirere, & condemnare contrafacientem, & teneatur dictus Iudex ſemel omni menſe ire, *h* vel mittere per Ciuitatem ad inquirendum, ſi quis fecerit contra prædicta. *i* Et hoc teneatur facere præconizari ſemel ſingulis menſibus, ſub pœna Iudici ſtratarum librarum quinque Imperialium, qualibet vice, quæ pœna perueniat, vt ſupra, *k* ſaluo prout in præſentibus Statutis continetur.

S V M M A R I V M.

1 *Viæ publicæ an poſſint occupari, & præſcribi num. 2. Quid in vicinalibus, num. 3.*

a NVllus] Comprehendit tam Maſculum, quam fœminã; cum loquatur de materia vtrique ſexui congruenti, vt cauetur ſupra c. 126. in ciuitate, vol. 1.

b In ciuitate] An comprehendantur ſuburbia, late diſcuſſum ſupra c. 38. Omnes, in verbo, In Ciuitate, & cap. 45. Si quis, in ſimili verbo. vol. 1.

c Poſſit nec debeat tenere aliquod banchum] Vbi vendant res, & merces ſuas.

d Nec aliud obſtaculum] De iure communi viæ publicę
non poſſunt occupari ab aliqua perſona, vt not. ſupra cap.
1 252. Omnes ſtratę, in verbo, A quocunq; detineãtur. † Non
ẽt poteſt pręſcribi hęc facultas tenendi hoc impedimentũ,
& obſtaculum in vijs publicis prout de Via communi, vt
notat Affl. tract. Iuris protomiſ. §. 9. num. 8. & tracta. feud.
tit. Quę ſint regalia, verſi. Vię publicę, num. 7. Quam etiam
2 ſtatutario, vt infra cauetur c. 266. Officiales, † niſi ſit pręſcriptio centenaria, quę nunquam cenſetur excluſa per generalem ſublationem pręſcriptionis, vt not. ſignanter Petr. Geraldi Sing. 18. num. 9. Soc. iun. conſi. 76. numer. 13. & 14. volum. 1. & notatum ſupra ca. 240. Si quis, in verbo, Cuius
3 initij memoria non extat. † Fallit etiam in via vicinali, quę quidem poteſt pręſcribi, ita Bal. conſ. 44. vol. 5. Boer. ſuis cõſuetud. Rub. 3. Des couſtumes des fiez des Ceu. §. 5. circa medium, corrupte allegati per Boſſ. ſu praxi crimin. tit. de via publica, num. 9.

e In ſtratis] Scilicet Matonatis, vt notatum ſupra c. 253. Omnes ſtratę, in prin.

f Et vijs publicis] Locus, & via publica dicitur, per quam publice itur, ita Petr. Rauen. ſing. 549.

g Ex officio] Quid ſit officium Iudicis, late notatum ſupra c. 433. Si quis, in hoc verbo, vol. 1.

h Vel mittere per Ciuitatem ad inquirendum] Hę inquiſitiones, & accuſationes ſolent facere illi quinque electi vltra doctorem, de quibus infra c. 271. Eligantur, & etiam duo Seruitores, & Officiales dicti officij ſtratarum, de quibus infra cap. 278. Per Dominum. Hi autem inquirentes habẽt partem illarum condemnationum, prout in hoc Statuto diſponitur.

i Et hoc teneatur facere pręconizari ſemel ſingulis menſibus] Hoc proclama ſit ſemel tantum in anno tempore cœpti officij cuiuſlibet Iudicis eligendi, vt infra cauetur cap. 271. Eligantur.

k Saluo prout in præſentibus ſtatutis continetur] Veluti in habentibus conceſſionem, vel licentiam Ducalem, vt ſupra cauetur c. 253. Omnes ſtratæ, ad finem.

Quod

Digitized by Google

Quod turpitudo non fiat in Eccleſia, nec in ciuitate. Cap. CCLV.

a QVicunque, qui *b* fecerit turpitudinem in Eccleſia, *c* vel cœmiterio condemnetur in libris quinque Imperialium omni vice, cuius pœnæ medietas ſit accuſatoris, & altera ſit Communis Mediolani, & quilibet poſſit accuſare.

a QVicunque] Comprehenditur tam maſculus, quam fœmina, cum ſit de materia indifferenti vtrique ſexui congruenti, vt ſupra cauetur c. 126. In ciuitate.

b Fecerit turpitudinem] † Tripliciter autem in alia mate-
1 ria dicitur quid turpe, vt not. Ang. de Gambellion. tract. de teſtam. glo. 104. num. 5.

c Vel cœmiterio] † Cœmiterium eſt locus deputatus ſe-
2 pulturis, vt notat Cardinalis Alexand. in Clemen. 1. num. 4. De Sepultur.

De cloacis, & magolcijs remouendis. Cap. CCLVI.

a CVm cloacæ, *b* & magolcia in ciuitate Mediolani *c* peſtilentem reddant aerem, ſtatuitur quod aquę, quę de plateis decurrunt in domibus priuatorum, & ibi faciunt cloacas, vel magolcia, ſi poſſibile eſt, reducantur ad foſſatũ, vel ad Nironem, vel ad Seuiſum, vel Cantaranam, *d* vel Canoſſiam, per viam illam, per quam melius, & facilius decurrere poſſint. Et quod Iudex ſtratarum, ſub pœna librarum quinq; Imperialium, qualibet vice, ſi requiſitus fuerit, teneatur hoc exequi. Et poſſint hoc facere illi in quorũ domibus ſunt cloacæ, vel magolcia hoc fieri petentium, & cum minori læſione aliorum, quam fieri poteſt.

a CVm cloaca] Quæ ſint, notat Cœpol. in tract. ſeruit. ruſti. præd. c. 6. de cloaicis, in prin.

b Et magolcijs] Idem ſpecies cloacarum.

c Peſtilentem reddant aerem] † Niſi ſpatientur ſæpe, vt
1 not. Ripa tract. de peſte, in preſeruatiuis remedijs contra peſtem, num. 48. cum ſeq.

d Vel Canoſſiam] Species eſt Cantaranæ.

Quoe nullus eijciat aliquod turpe de domo. Cap. CCLVII.

SI *a* de domo alicuius *b* aliquod turpe *c* deiectũ fuerit, *d* vel effuſum *e* in vijs publicis, *f* qui habitat in ea domo *g* condemnetur in ſoldis triginta Imperialium, qualibet vice, & quilibet poſsit accuſare, medietas eius cõdemnationis ſit communis Mediolani, & altera accuſatoris, liceat tamen vnicuique habere, & tenere riuos, ſeu riales, ex quibus aqua, & ſchoratucium domus illius poſsit fluere, & fluat in vijs publicis, tempore pluuiæ, & quando nix diſſoluitur, vel etiam glacies.

SVMMARIVM.

1 *Deijcere de propria domo aliquid an liceat, & num. 2. & quæ ſit pœna, num. 5.*
3 *Habitator domus pro deiectis tenetur.*
4 *Deiectio facta à domo, per quem cenſeatur facta.*

a DE domo alicuius] Siue propria ſiue conductitia vel præcatia, cum puniatur inhabitans, vt hic cauetur.

b Aliquod turpe] Quod fœdet, vel noceat alicui viatori.

c Deiectum fuerit] † Qualecunque ſit quia prohibetur,
1 Bart. l. ædiles, num. 4. ff. de viæ public.

d Vel effuſum] Quod liquidum ſit.

e In vijs publicis] † Qua itur, vt notatur ex textu in l. 1. in
2 prin. ff. de his qui deiecerunt, uel effud.

f Qui habitat in ea domo] Siue ſit propria, ſiue conducti-
3 tia, ut ſupra notatum fuit. † Si autem ſint plures inhabitantes, & ignoretur cuius ſit, tunc tenentur inſolidum, iuxta notata in l. 1. § ſi. cum ll. ſeq. ff. de his qui deiecer. vel ef-
5 ſud. † Ex eo autem quod reperiantur ante domum alicuius in dubio præſumuntur proiectæ ab eius domo, ita Bart. l. ædiles, nume. 4. ff. de via publica, Lucas de Penna in l. 2. C. Aquæduct. lib. 11. confirmat Bonacoſ. in q. crim. in verbo Statutum verſ. ſi ſtatutum dicit.

g Condemnatus in ſoldis triginta Imperialium] † Quæ autem ſit pœna iuris communis, cauetur in textu in d. l. 1. in prin. ff. de his qui deiecer. vel effud. declarando vt per Paponem ſuis Comment. Burgund. §. 161.

Quod nullus teneat ledamen in vijs publicis. Cap. CCLVIII.

a NVllus *b* teneat, nec teneri permittat in vijs publicis ante Domum ſuæ habitationis aliquod ledamen, nec aliquam rem putridam, vltra triduum. Aliter contrafaciens, qualibet vice, condemnetur in ſoldis quinquaginta Imperialium, applicandis, vt ſupra proxime. *c* Cętera vero non putrida, poſſint teneri per octo dies.

SVMMARIVM.

1 *In vijs publicis ante domum non licet aliquid putridi tenere.*

a NVllus] Comprehenditur maſculus & fœmina, cum loquatur de materia indifferenti, & congruenti vtrique ſexui, ita cauetur ſupra c. 126. In ciuitate, vol. 1.

b Tenetur] † Non ſufficit quando eſt in lateribus viarum
1 quod proijciatur in medio, ſed debet in totum auferri, alias incurritur pœna, per tex. in l. 1. §. purgari §. de via publica, ita Cœpo. d. tract. Seruit. Ruſtic. præd. cap. 3. de Seruitute Viæ, nu. 61. Afflict. tract. feud. tit. Quæ ſint regalia, verſ. Viæ publicæ, num. 28.

c Cætera autem non putrita] Veluti terra, lignamina, quę apponuntur quandoque cauſa ædificij fiendi, vel facti, vel aliter.

Quod nullus debeat ſcorticare equos in ciuitate. Cap. CCLIX.

a NVlla perſona *b* debeat ſcorticare equum, vel aquam, mulum, vel mulam, aſinum, vel aſinam, canem, vel muſipulam, in ciuitate Mediolani, nec prope ciuitatem, per milliare vnum, *c* nec alibi in ſtrata, nec prope eam, ſub pœna ſoldorum quinquaginta Imperialium, qualibet vice. Et quilibet poſſit accuſare, & habeat medietatem condemnationis, & alteram habeat Commune Mediolani. Et Iudex ſtratarum poſſit, & debeat contra prædictos procedere, & eos inquirere, & condemnare.

a NVlla perſona] Cuiuſcunque qualitatis, & conditionis ſit.

b Debeat ſcorticare equum] Hoc officium fuit cœptum tempore ultimi Ducis Sfortiadum conferri vti munus per priuilegium, & fuit collatum in perſonam Chriſtophori Chiochini. Eo autem defuncto longa fuit controuerſia inter filios memorati Chriſtophori, & agentes Federici cuiuſdam Vterinarij Sereniſſimi Regis noſtri in Curia eius, cui fuit collatum per dictum Sereniſſimum Regem, & propter hoc tranſmiſſæ fuere diuerſæ relationes ab Illuſtriſſimis gubernatorib. huius dominij cum voto etiam Excellentiſſimi Senatus, & Magnifici Magiſtratus Extraordinarij me aduocante ad fauorem dictorum Chiochinorum ad ſuam Maieſtatem Catholicam, quæ adhuc remanent indeciſæ, & interim dicti de Chiochinis remanent in poſſeſſione exercendi dictum munus per neceſſarium huic ciuitati, tamen res eſt in tractatu compoſitionis inter ipſos contendentes.

c Nec alibi in ſtrata] Per totum ſcilicet Ducatum in vijs tamen publicis.

De pœna ædificantis, vel occupantis ſuper ſolo Communis Mediolani. Cap. CCLX.

a NEmini, *b* qui ſine licentia Ducali, *c* occupauerit ſolum Communis Mediolani *d* ſuperædificando, *e* vel alio modo inuadendo, *f* vel ab alio occupatum detinendo, *g* ſi de hoc exiſtat memoria, *h* reddatur ius in ciuili cauſa, donec certiorauerit dominum Vicarium Prouiſionum Communis Mediolani, & officialem Stratarum, ſe tale inuaſiſſe, & paratum ſe dicat, ratione eius ſoli congruam penſionem præſtare Communi Mediolani. Et ſi multum viui publico noceat talis occupatio, arbitrio ipſius dominij Vicarij relinquatur, donec talis ſoli ſic occupati facta fuerit reſtitutio Communis Mediolani. Similis pœna inferatur

ei,

eſt, qui aliquid ex prædictis, *k* vel aliquid aliud Communis Mediolani ſine licentia Ducali occupauerit. Et vltra condemnetur in libris duodecim cum dimidia Imperial. ſoluendis Cõmuni Mediolani, niſi denunciauerit ipſi Domino Vicario dictam occupationem infra dies triginta numerandos à die occupationis eiuſdem.

SVMMARIVM.

1 *Locus publicus, ſeu via, an poſſit ab aliquo occupari. nu. 2.*
3 *Quid in flumine publico.*

a NEmini] Cuiuſcunque qualitatis, vel conditionis, cum indefinite, & generaliter Statutum loquatur.

b Qui ſine licentia Ducali] Solus enim Princeps concedit hanc licentiam, vt ſupra notatum c. 252. Omnes Stratæ, circa finem.

c Occupauerit] † De iure etiam communi locus, & via
1 publica, quod non poſſit ab aliquo occupari, notat Cepol. tracta. ruſtic. præd. tit. De ſeruit. viæ, num. 26. Ludouic. Bologn. conſil. 55. num. 3. & notatur in l. vnali, in princ. ff.
2 de viacap. † Et hoc ſine licentia Principis, vt notat Boſſ. ſua praxi crimin. titulo de aquis, & flumin. num. 35. Ad finem, & tit. de Via publica, num. 3. ad finem, & num. 4. late Sylua. conſil. 96. vol. 2. notat etiam Soc. iun. ſuis Communibus, in verbo, in publico ædificare. Limitando vt per eum in flumine publico vſque ad dimidium, & ſupra notatum, c. 252. Omnes ad fin. † Ad probandũ autem quod
3 via ſit publica non ſufficit; quod teſtes deponant, quod publice itum fuerit per omnes per longum tempus, ita Iohannes de Arnono Problemate 91. rationibus, vt per eum.

d Superædificando] Id eſt ſuper eo ædificium cõſtruendo.

e Vel alio modo inuadendo] Nam is proprie dicitur inuaſor l. Inuaſor, & l. Si quis in tantum, in princip. C. vnde vi.

f Vel ab alio occupatum detinendo] Quia ipſe non dicitur tunc inuaſor, ſed qui illud occupauerit.

g Si de hoc exiſtat memoria] Ex his verbis clare colligitur non tolli præſcriptionem, cuius initij memoria non extat, licet tollatur præſcriptio omnis generaliter; iuxta c. infra 266 Officiales. vbi notatum.

h Reddatur ius in ciuili cauſa] Et ſic in hoc habetur pro bannito, iuxta tradita ſupra cap. 10. Si quis, in verbo, Non audiatur, vol. 1.

i Arbitrio ipſius Domini Vicarij relinquatur] Taxatio penſionis huius.

k Vel aliquid aliud Communis Mediolani] Pertinens, ſcilicet Communi Mediolani, quod non conſiſtat in ſolo.

DE EODEM. Cap. CCLXI.

SI fuerit *a* aliqua perſona, *b* Commune, Collegium, vel Vniuerſitas, *c* quæ occultauerit, vel in futurum occultabit ficta, vel iura, vel alias res, vel iure de quibus illud fictum ſolet præſtari Communi Mediolani, vel tenuerit illas res, pro quibus illa ficta ſint occulta, quæ debebantur Communi Mediolani, ſeu Commune Mediolani ſolitum ſit habere, vel res, & iura, de quibus illud fictum ſolet præſtari Communi Mediolani, infra dies decem à die publicationis horum ſtatutorum debeat prædicta propalare ipſi Domino Vicario, *d* ſub pœna dupli valoris rei, vel iuris occultæ, vel occultati. Et præteritis dictis diebus decem, liceat cuilibet accuſare contrafacientes, quæ pœna perueniat, vt ſupra.

a ALiqua perſona] Singularis ſcilicet.

b Commune, Collegium, vel Vniuerſitas] Quæ ſint, notatum ſupra cap. 247. Omnibus, in his verbis.

c Quæ occultauerit] Scienter tamen.

d Sub pœna dupli] † In ea continetur ſimplum, vt late
1 notatum in Preludijs. Pœna autem occultantis bona, & iura confiſcata, & ad fiſcum ſpectantia, eſt quadrupli, ex diſpoſitione nouarum conſtitut. titu. de off. q. extraordin. in edicto cridarum.

De putredine non portanda in paſquerijs. Cap. CCLXII.

DOminus Iudex Stratarum Mediolani teneatur, & debeat curare, quod nullum lutum, nec aliqua putredo, nec animal mortuum conducatur, portetur, nec deferatur in paſquario ſancti Ambroſij, brolio *a* nec in alia parte intra Ciuitatem Mediolani, & quod nullum moſticium proijciatur in Stratis publicis, nec cœmiterijs Eccleſiarum.

a NEc in alia parte intra Ciuitatem] † Intra ſcilicet mu-
1 ros Ciuitatis, & ſic non continentur ſuburbia, vt notat Hieron. de monte tractatu fin. regund. cap. 5. in princ.

Quod proceſſus & condemnationes Iudicis ſtratarum, & aquarum fiant per ſcripturam, & ſecundum ordinem iuris. Cap. CCLXIII.

OMnes condemnationes, banna, mulctæ, præcepta, & exequutiones, cæteri; proceſſus, cuiuſcunque conditionis, & modi exiſtant, quæ fient per iudicem, vel Officialem ſtratarum, ſeu pontium, vel aquarum, fiant *a* ſecundum iuris ordinem, & diſpoſitionem, *b* & per ſcripturam ſolemniter, & regiſtrentur in libro actorum ipſius officij, aliter non valeant, nec teneant, aliquo modo, ſaluo in caſibus, in quibus ſpecialiter per Statuta Communis Mediolani ſit aliter diſpoſitum. Et pecunia, quæ occaſione ipſius officij exigetur, ſoluatur canepario Communis Mediolani deputato, vel deputando ad recipiendum illas condemnationes, ſeu pecunias Cõmunis Mediolani. Et ſi contra factum fuerit, condemnetur, & puniatur officialis ipſe in triplo eius, de quo aliquo proceſſerit, vel exegerit, etiam durante ſuo officio, & nihilominus teneatur conſeruare Commune Mediolani indemne de talibus condemnationibus, bannis, mulctis, præceptis, & exequutionibus. Et prædictæ condemnationes, & alia, vt ſupra *c* non fiant ſine cõſenſu dominorum ſex cameræ, vel maioris partis eorum.

a SEcundum iuris ordinem & diſpoſitionem] Quo ad deciſoria, ex quo remota eſt ſolennitas, & ordo procedendi in his cauſis, ex Statuto infra capit. 283. Statuimus ad finem.

b Et per ſcripturam ſolemniter] Sententia enim quælibet maxime diffinitiua debet ferri in ſcriptis, vt notatum late ſupra cap. 31. Poſſit, volum. 1.

c Non fiant ſine conſenſu Dominorum ſex] Hodie non ſeruatur, ſed ea expediuntur per Dominum Iudicem ſtratarum cum interuentu D. Auditoris eius.

De ſtratis, & certis prædijs Communis Mediolani non locandis. Cap. CCLXIIII.

a STratæ publicæ, *b* prata communia Ciuitatis Mediolani, plateæ, paſquaria, & loca, in quibus *c* conſueuerunt fieri nundinæ, vel mercatus, *d* non locentur de cætero, nec in emphyteuſim dentur, nec occupari permittantur, & ea, quæ ſunt occupata, ſiue de eis facta ſit inueſtitura, ſiue non, ſpacientur, & ipſæ inueſtituræ factæ, vel quæ fierent, *e* ipſo iure ſint inanes, & non valeant, nec obſeruentur, ſed ipſæ ſtratæ, prata, plateæ, paſquaria, & loca, ſpatientur, & in ſtatum priſtinum reducatur, & ſpaciata remaneant perpetuo vſui publico ad ſeruiendũ. Et prædicta expediantur, & fiant, & exequutioni mandentur per officium ſtratarum, ſub pœna librarum duodecim cum dimidia Imperialium, cuius pœnæ medietas perueniat in accuſatorem, & altera in Commune Mediolani, & quilibet poſſit accuſare, *f* ſaluis tamen conceſſionibus factis per Dominum, Dominum noſtrum, ſeu de eius licentia.

SVMMARIVM.

1 *Via publica quæ ſit.*

a STratæ publicæ] † Quæ ſit Via publica, late notat Ce-
1 pol. tract. ſeruit. ruſtic. præd. cap. 3. de ſeruit. viæ, num. 16. & notatum ſupra cap. 253. Omnes, in verbo, vt viæ publicæ.

b Prata communia ciuitatis Mediolani] Quorum duo principaliter erant, alterum extra portam Comanam penes nauigium Marteſanæ, alterum extra portam Orientalem, alienata ſuperioribus annis.

c Conſueuerunt fieri nundinæ] Quod hodie non fit.

d Non locentur de cætero, nec in emphyteuſin dentur] Verum dicta prata Communia alienata, & diſtracta fuere,

k cum

cum diſpenſationibus opportunis. † Viæ item publicæ nõ poſſunt capi in ſolutum contra Ciuitatem, Ita Mart. Laud. de Principib. quæſt. 44.

e Ipſo iure ſint inanes] † Tollitur ex his verbis ſententia Iudicia reſciſſoria, licet declaratoria requiratur, vt late notatum ſupra c. 1. in verbo, Ipſo facto, vol. 1.

f Saluis tamen conceſſionibus factis per Dominum Dominum noſtrum] Qui ſolus poteſt hoc facere, vel de eius licentia, vt cauetur ſupra cap. 252. Omnes, ad finem, vbi notatum. † Ciuitas poteſt vendere loca publica, puta plateam, ſi non recognoſcat ſuperiorem, alias non, ita Mart. Lauden. d. loco quæſt. 533.

Quod brolium, in quo ſit mercatus beſtiarum ſpacietur. Cap. CCLXV.

BRolium, *a* vbi ſit mercatus beſtiarum apud Eccleſiã ſancti Stephani *b* ſpacietur, & euacuetur, & coadæquetur, & de cætero nulli locetur, ſed coæquatum, ſpatiatũ, & euacuatum teneatur, & in priſtinũ ſtatum reducatur. Et prædicta expediantur, fiant, & exequutioni mandentur per Dominum Vicarium officij Prouiſionum, & per Officialẽ ſtratarum, & per quemlibet eorum.

a VVbi ſit mercatus beſtiarum] Quod hodie ſublatum per diſpoſitionem huius ſtatuti.

b Spatietur] Brolium hoc anno 1555. 26. Ianuarij à Senatu excellentiſſimo & ſupremo Cancellario gubernantibus ob obitum gubernatoris fuit conceſſum vener. Fabricę templi maioris pro fienda piſcaria cum transportãdo a ſtrata compitali conceſſa eidem Vener. Fabricę anno 1548. per Illuſtriſſ. gubernatorem tunc Ferdinandum Gonzagam ex diplomate ob ampliationem per eum factam Plateæ eiuſdẽ Templi maioris. De hac autem conceſſione Brolij conſtat diploma penes acta nunc quon. D. Auguſtini Montij Secretarij Conſilij Secretioris die prædicto 26. Ianuarij 1555. confectum. Dicta autem tranſportatio, & commutatio fuit facta ob incommoditatem dictæ viæ compitalis ob eius anguſtiam, & multitudinẽ perſonarum illuc confluentium, ac fœtorem ipſorũ piſcium, maxime tempore æſtatis. Quod quidem brolium me initante, & deputato exiſtente anno 1576. adminiſtrationi dictæ Fabricæ, fuit ſtratum lapidibus in omnibus ad formam memoratæ conceſſionis, vt idem locaretur piſcatoribus, quod dein factum non fuit ingruente tunc temporis peſte, nec hodie etiam ob diſcordiam deputatorum laicorum, qui non reſident per aliquot annos ob formam iuramenti ad quam aſtringi vellent vltra ſolitum, licet nunc cœperint reſidere, moderata forma iuramenti præſtandi per eos in ingreſſu officij.

De officio Iudicis ſtratarum ſuper vijs publicis, & alijs, ad vſum publicum pertinentibus. Cap. CCLXVI.

OFficiales ſtratarum teneantur ſolicite curare, quod *a* aliqua via publica, *b* vel aliquod ad vſum publicum pertinens *c* non occupetur. Et ſi occupatum fuerit, relaxetur, & ſpacietur, *d* non obſtante præſcriptione tẽporis, & illud debito ſui officij notificare officio Prouiſionum.

S V M M A R I V M.

1 *Viæ publicæ quæ ſint.*
2 *Via publica ſeu locus, an & quando poſſit præſcribi, vſque ad num. 8.*

a ALiquę vię publicę] † Quę ſint, notat Cœpol. tract.
1 Seruit. ruſtic. præd. cap. 3. de Seruitut. viæ, nume. 16. cum ſeq.

b Vel aliquod ad vſum publicum pertinens] Quod non ſit via publica.

c Non occupetur] Idem de Iure communi, vt late diſcuſſum ſupra cap. 251. Omnes ſtratæ, in verbo, A quocunque detineantur occupatæ.

d Non obſtante præſcriptione] † Idem de Iure commu-
2 ni, vt non poſſit præſcribi occupatio viæ publicę, not. Ioan. de Platea in l. Iuſtus, 3. colum. 1. verſic. quarto quarto, C. de iure fiſc. & in l. 1. col. fin. in 3. quæſt. C. de bon. vacat. lib. 10. Afflict. tract. iuris protomiſ. §. Nonus, num. 8. Idem in tract. feud. tit. quæ ſint regalia, verſic. vię publicę, num. 7. Berous
3 conſ. 136. num. 2. & 3. † Quod idem eſt in loco publico per text. l. fin. ff. de vſucap. Ita Berous d. conſi. 136. num. 4.
4 vol. 3. † Fallit tamen in præſcriptione centenaria, quia ea nõ cenſetur ſublata per ſublationem generalem omnis pręſcriptionis, niſi hoc in ſpecie ſit dictum, ita Ripa l. nemo poteſt, nu. 125. ff. de leg. 1. Idem Iaſ. l. Quominus, nu. 42. ff. de flumin. Petr. Gerald. d. Singul. 18. nu. 9. Petr. Rauen. Singula. 675. Afflict. in conſtitutio. regni, Rubrica 8. De probab. per inſtrumentum, nu. 12. lib. 3. Idem Rubrica 31. De præſcriptio. num. 18. & 19. libro eodem, Boſſ. ſua praxi criminal. titulo de fiſco, & eius priuileg. nume. 55. Balba. ſuo tractatu præſcript. 4. parte principali, 4. particula, quęſt. 6. nu. 5. & 6. particula quęſt. 9. num. 2. Socinus iun. conſ. 76. nu. 94. vol. 1. Lambert. in tractatu ad ſtatut. de alienatio mulier. Gloſſ. 1. num. 313. Ripa l. nemo poteſt, num. 115. ff. de legat. 1. Burſatus conſi. 23. numer. 22. volum. 1. & conſi. 186. numer. 34.
5 volum. 2. † Ea tamen tolli poſſet per Principis priuilegiũ,
6 ita Burſatus conſi. 23. num. 23. † Quod autem ex pręſcriptione immemorabili via, & reſpublica præſcribatur, notat Bero. d. conſi. 136. num. 6. cum ſeq. volum. 3. Burſat. conſ. 87.
7 num. 24. volum. 1. † Requiritur tamen in ea etiam bona
8 fides, ita Burſ. conſ. 142. nu. 22. vol. 2. † Via pariter publica non amittitur per populum ea non vtentem, Ita not. Menoch. conſi. 143. num. 3. vol. 2.

Iterum de officio Iudicis ſtratarum. Cap. CCLXVII.

a OFficiales ſtratarum teneantur exequutioni mandare *b* omnia ordinamenta de ſtratis, & pontibus, *c* & immundicia ciuitatis ſub pœna librarum 12. Imperialium applicandarum, vt ſupra, & qualibet vice, qua contrafactum fuerit.

a OFficiales ſtratarum] Qui ſunt Iudex, & Domini ſex, de quibus infra c. 271. Eligantur.

b Omnia ordinamenta] De quibus ſupra c. præced.

c Et immundicia Ciuitatis] Tollenda ſcilicet prout ex c. ſupra 262. Dominus, & alijs præced.

De neceſſarijs in æſtate non ſpatiandis Cap. CCLXVIII.

a NVllum neceſſarium ſpacietur in ciuitate Mediolani *b* à Calendis Aprilis, vſque ad feſtum ſancti Michaelis, ſub pœna librarum trium Imperialium applicandarum, vt ſupra, qualibet vice, a feſto autem ſancti Michaelis, vſq; ad proximas Calendas Aprilis, abſque aliqua impetratione alicuius licentiæ poſſit ſpaciari. Idem habeat locum in cloacis, & ciſternis.

a NVllum neceſſarium ſpatietur] Hoc prohibitum his temporibus ob fœtorem vitandum tempore ęſtatis.

b A Calendis Aprilis vſque ad feſtum ſancti Michaelis] Secus tamen ſeruatur, quia paſſim conceditur licentia etiam hoc tempore, verum in danda licentia ad officium ſanitatis per Cancellarium, exiguntur ſolidi decem pro qualibet licentia dicto tempore, licet alio tempore permiſſo exigatur ſolum ſolidi duo.

Pro rebus fœtidis ducendis extra Ciuitatem. Cap. CCLXIX.

a PAltranum, *b* nec aliquod fœtidum, *c* non deferatur in ſtratis, nec locis publicis, infra Ciuitatem, ſub pœna prędicta, applicanda, vt ſupra, ſed extra Ciuitatem ſive loca ad hoc apta, vbi res fœtidæ conducantur. Et hoc expediatur per officium ſtratarum.

a PAltranum] Species luti, liquidum tamen eſt.

b Nec aliquod fœtidum] Ex quo aer reddi ſolet peſtiferus.

c Non deferatur in ſtratis, nec locis publicis] Idem diſpoſitum ſupra in Paſquariis, cap. 262. Dominus Iudex.
1 † Viam autem publicam qui tenetur purgare, non ſolum lutum penes murum ponere debet, ſed in totum auferre, ita Afflict. d. tit. Quæ ſint regalia, in verbo, Viæ publicæ, numer. 28.

DE

DE EODEM.
Cap. CCLXX.

IVdex ſtratarum, pontium, & aquarũ, teneatur, & debeat, *a* ſine ſpe alicuius remunerationis, *b* ac etiam ſine ſalario *c* ire ad videndum ſtratas, & pontes Communis Mediolani, & notificare earum, & eorum defectus officio Prouiſionum Communis Mediolani, quæ officia Prouiſionum, & ſtratarum, & vtrunque eorum teneantur ſub pœna librarum duodecim cum dimidia Imperialium reformari facere defectus notificatos, vt ſupra.

a SIne ſpe alicuius remunerationis] Eius laboris, & expenſæ ſiendæ.

b Ac etiam ſine ſalario] Vltra ordinarium ei taxatum.

c Ire ad videndum ſtratas, & pontes] Hoc hodie non fit ex officio, niſi aliquo inſtante vel denunciante.

De electione Iudicis, & Dominorum ſex Cameræ ſtratarum, pontium, & contraſcriptoris. Cap. CCLXXI.

ELigatur, *a* per Dominum D. Mediolani, vel eius locumtenentem Iudex ſtratarum, & pontium, *b* nec non Domini ſex Cameræ probi viri, *c* inter quos ſit vnus Doctor de Collegio Dominorum Iudicum Mediolani, & qui etiam ſit conſultor pro dicto officio, vbi non ſit ſuſpectus, videlicet vnus pro qualibet porta, maiores annis viginti quinque pro quolibet. *d* Qui omnes præſint officio ſtratarum, & pontium, & qui omnes antequam ſe intromittant in dicto officio, *e* iurent in manibus Domini Vicarij Prouiſionum, vel eius locumtenentis, quod vtile, recte, & fideliter, & ſine fraude exercebunt officium eis iniunctum, & qui omnes, vel ſaltim maior pars eorum, ſemper interueniente ipſo Doctore, vt ſupra debeant ſolicite, & cum omni cura, & diligentia prouidere, *f* quod omnes ſtratæ Ciuitatis, ſuburbiorũ, *g* necnon oẽs ſtratæ maſtræ, & põtes Ducatus Mediolani *h* bene, ordinatę, aptatę & refectæ ſint, & manuteneantur, & qui ſe præſentare habeant quotidie ſaltim die iuridica ad officium ſtratarum, iuſto ceſſante impedimento, nec poſſit Iudex aliquid agere, aut ordinare, ſine conſenſu, & interuentu ipſorum Dominorum ſex, vel maioris partis eorum, & inter quos ſemper adſit Doctor, vt ſupra. *i* Item eligatur contraſcriptor, qui non poſſit eſſe ex Dominis ſex, ad dictum officium, qui habeat in concernentibus dictum officium ſtratarum, & pontium facere quaſlibet expedientes, & neceſſarias ſcripturas, maxime in viſitationibus ſtratarum maſtrarum, & tenore bonum contum, ne Communia indebite condemnentur.

S V M M A R I V M.

1 *Domus vicini an poſſit deſtrui pro reficienda, vel reformanda ſtrata, & quando num. 2.*

a PEr Dominum Dominum Mediolani] In electione, ſeu nominatione aliorum Officialium, qui eliguntur in fine cuiuſlibet anni per D. Vicarium Prouiſionum, & Dominos ſex, nominantur etiam tres pro officio Iudicis ſtratarum, quorum vnus ſeligitur per Illuſtriſſimum Gubernatorem, pro anno ſequenti pro Iudice.

b Necnon Domini ſex Cameræ] Hi hodie eliguntur à D. Vicario & XII. Prouiſionum, & alias diu permanebant in officio illo.

c Inter quos ſit vnus Doctor] Hic pariter eligitur à D. Vicario Prouiſionum, & XII. ad nutum tamen D. Iudicis.

d Qui omnes præſint officio ſtratarum, & pontium] Qualiter autem procedere habeant in eorum officio, cauetur infra c. 273. Statuitur quoque.

e Iurent in manibus D. Vicarij Prouiſionum] Hoc iuramento hodie non præſtatur.

f Quod omnes ſtratæ Ciuitatis, ſuburbiorum] Modo quo
1 ſupra fuit notatum, c. 251. Omnes ſtratæ. † Habent etiã authoritatem Iudices ſtratarum deſtruẽdi propria authoritate domum Vicini, vt Ciuitas pulchior reddatur, per l. Ædificia, C. de ædifi. priuat. Ita not. Roman. ſing. 718. Cum addit. ibi. Verum hoc non habet locum Mediolani, ex quo habent Iuriſdictionem limitatam, vt infra dicetur.

g Necnon ſtratæ maſtræ] † De quibus ſupra notatum
2 c. 253. Fiat impoſitio. Nec authoritas dicti Iudicis, & illorũ ſex extendatur vltra ſtratas maſtras, & omnes partes Ducatus, ita expreſſe cauetur infra cap. 279. Statuitur. Verum quod authoritas memorati Iudicis extendatur etiam ad alias vias publicas, videtur colligi ex ſtatuto ſupra c. 248. Nullus, verſic. Et ſi contrafecerit, in verbo, Arbitrio Iudicis Stratarum, niſi dicatur illud Statutum intelligi ſecundum aliud, d. cap. 279. ad hoc ne contrarietur, vt diſcuſſum late in Præludiis. Quicquid ſit, vidi eos ſibi Iuriſdictionẽ attribuere in omnibus vijs publicis totius Ducatus, in eiſq; conſtituere Commiſſarios.

h Bene ordinatæ, aptatæ, & refectę] Ad quę tenentur Cõmunia in ſtratis maſtris, vbi caſu ſit facta deuaſtatio eorũ, vt cauetur ſupra cap. 253. Fiat impoſitio. Vbi autem fuerit ſecuta deuaſtatio facto alicuius ille tenetur, vt cauetur ſupra d. c. 248. Nullus, ver. Et ſi contrafecerit, In refectione autem aliarum viarum publicarum tenentur Vicini, niſi ſecutum ſit, facto pariter alicuius Vicini, vt late notatum ſupra d. cap. 248. Nullus.

i Item eligatur contraſcriptor] Hic pariter eligitur per D. Vicarium Prouiſionum.

De viſitatione ſtratarum facienda per Iudicem & ſocios. Cap. CCLXXII.

TEneatur Iudex ſtratarum *a* bis in anno viſitare ſtratas maſtras, & fagias, & pontes ſuper eis exiſtentes, videlicet de menſibus Martij, Aprilis, Auguſti, & Septembris, quibus temporibus ſecum habeat contraſcriptorem; Notarium dicti officij, ſeruitorem, & vnum ex Dominis ſex, eligendum per alios ex dictis ſex, vel per maiorem partem eorum, aduertendo tamen in eligendo, ne eligatur ille de illa porta, extra quam viſitationem fieri contingat. Et quod ipſi viſitantes fagias, & pontes ſuper ſtratis prædictis, non recedant à loco cuiuſlibet fagiæ viſitatę, donec cognitum, & ordinatum fuerit per ipſos omnes tres in ſcriptis, an fagiæ ſint bene aptatæ, vel ſint reaptandæ, vel condemnandæ ſingulariter referendo. Et idem de pontibus ſit, & quæ ordinatio reducatur in ſcriptis per dictos tres, Iudicem, contraſcriptorem, & tunc electum ex ſex, ac ipſum Notarium, vt poſſit poſtea videri publice. Et perfectis omnibus viſitationibus, & dictis omnibus ordinationibus, intra quindecim dies tunc proxime futuros, teneantur Iudex, contraſcriptor, & electus ex ſex, conferre prædictas ordinationes ſuper dictis ſtratis factas, cum alijs ex ſex, ſemper interueniẽte Doctore, vt ſupra, & qui omnes, ſiue maior pars eorum, prius viſis relationibus, ordinent, & declarent, & cõdemnent, interueniente ſemper Doctore, prout eis iuri videbitur conuenire. Et quæ condemnationes, & declarationes deſcribantur ſuper vno quaterneto per Notarium Officij ſtratarum, & ſuper vno alio quaterneto per contraſcriptorem, & qui quaterneti ambo ſint ſubſcripti per Iudicẽ, contraſcriptorem, Dominos ex ſex, qui interuenerint, declarationibus, & per Notarium, antequam ſiant condemnationes, & declarationes ipſæ, & quorum vnus, tunc detur exactori, alter remaneat penes Notarium dicti Officij, & ſi contrafactum fuerit condemnationes ſint nullę, & Iudex ipſæ, & contraſcriptor cadant in pœnam ducatorum quinquaginta, pro quolibet eorum, qualibet vice, Communi Mediolani applicanda.

a Bis in anno] Hoc hodie ſeruatur ad vnguem.

De officio, & poteſtate Iudicis ſtratarum, & Dominorum ſex cameræ. Cap. CCLXXIII.

STatuitur quoque, quod Iudex ſtratarum vna cum dictis ſex, vel maiori parte eorum, inter quos ſemper adſit Doctor, habeant authoritatem, bailiam, & poteſtatẽ *a* cognoſcendi, terminandi, iudicandi, & declarandi, *b* & quaſlibet condemnationes pecuniarias faciendi, *c* pro quibuſcunque, occaſione *d* dictarum ſtratarum, & pontium, *e* & dependentium ab eis. Et quod prędicta expediri poſſint *f* ſummarie ſimpliciter, de plano, ſine ſtrepitu, & figura Iudicij, *g* & ſola facti veritate inſpecta, & *h* etiam remoto omni ordine iudiciario procedendi, *i* ſeruatis tamen præſentibus Statutis ſtratarum.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula ſummarie ſimpliciter, & de plano an tollat inſtantiam. & num. 2.*

Digitized by Google

3 *Clauſula ſola veritate inſpecta, quid releuet nu. 4. & 5.*
6 *Sententia ſuper refectione viarum non admiſſis appellationem.*

a COgnoſcendi, terminandi, & declarandi] Quid releuēt, & differant hæc uerba inter ſe, notatum ſupra c. 47. Dominus Poteſtas, in his verbis, volum. 1.

b Et quaſlibet condemnationes pecuniarias faciendi] Et hoc iuxta viſitationem ſtratarum faciendam, de qua in cap. præced.

c Pro quibuſcunque occaſione] Quid releuet hoc Verbum, occaſione, notatum ſupra c. 516. Si filiusfam. in verbo, Occaſione negotiationes, vol. 1.

d Dictarum ſtratarum] Maſtrarum, ſcilicet, & pontium Ducatus, pro vt ſupra, c. 271. Eligantur, verſ. Nec non ſtratæ maſtræ.

e Et dependentium ab eis] Quid dicatur dependens, late notatum ſupra, c. 100. Statuitur, in verbo, Et dependentibus, volum. 1.

f Summarie, ſimpliciter, & de plano] Quid releuent hæ clauſulæ, late diſcuſſum ſupra c. 47. Dominus Poteſtas, in
1 his verbis, vol. 1. † Per has clauſulas non tollitur tamen
inſtantia ſecundum communiorem, de qua per Alex. conſ.
2 50. num. 19. vol. 2. † Et quod habeat locum in omnibus
cauſis etiam ſummarijs, & extraordinarijs, late firmat idē
clarando Aſin. ſua praxi iudic. in princ. cap. 3. nume. 32.
cum ſequen.
g Et ſola facti veritate inſpecta] † Quid releuet hæc
3 clauſula, late diſcutit Aſin. d. ſua praxi iud. §. 3. cap. 3. cum
4 multis ſeq. † Inter alia operatur, vt poſſit procedi manu
regia, ita not. etiam Iaſ. in l. Certi conditio, §. Quoniam,
5 num. 33. ff. ſi cert. petat. † Imò tanquam Deus in terris
poteſt procedere, ita Aret. c. Dilecti col. pen. ver. in quæſt.
autem, De iudicijs.

h Etiam remoto ordine iuditiario] Quo ad procedendum vt concordet cum ſtatuto ſupra cap. 263. Omnes condemnationes. Quid autem cenſeatur remotum per hanc clauſulam, notatum late ſupra c. 47. Dominus Poteſtas, in verbo, Reſpicientibus ordinem procedendi, vol. 1.

i Seruatis tamen præſentibus Statutis] Maxime, vt ſen-
tentia feratur in ſcriptis, vt cauetur ſupra cap. 263. Con-
6 demnationes. † Sententia, quod pontes, & via reficiantur,
mitti debet executioni ſtatim non obſtante appellatione,
cum ſit periculum in mora, ita not. Rebuff. tract. de ſenten.
prouiſ. art. 3. glo. 6. num. 2. & 5. & ſupra notatum cap. 248.
Nullus.

De citationibus faciendis pro ſtratis viſitandis. Cap. CCLXXIIII.

ITem, quod Iudex ſtratarum, & Domini ſex, teneantur citari facere omnia Communia, ſeu Conſules, ſeu agentes pro Communibus, locorum, terrarum, burgorum, & caſſinarum *a* deſcriptarum, ſuper libro ſtratarum, ante viſitationes ſtratarum, per ſeruitores ad id deputatos de 15. dieb. ante viſitationes, vt ſagias ſuas aptent, *b* & lapides cum literis apponant, & compareant in die viſitationis eis ordinata, ſuper ſagia ſua, & ad videndum, & audiendum laudari, vel reprobari, & pro condemnato haberi, ſi ſagiam ſuam non bene aptauerint, quarum citationum fiant relationes *c* nec poſſint allegare aliquod priuilegium, immunitatem, cōceſſionem, gratiam, aut exemptionem, quomodocunque, & qualitercunque conceſſam, quia quilibet ad onera ſtratarum, & pontiū tenetur, & ſi reperiantur *d* aliquæ ſagiæ vacantes, quod dicti Iudex ſtratarum, & Domini ſex, vel maior pars eorum *e* prouideant ſecundum ordines, ſtatuta, & decreta, quod ſtratę ipſę aptentur, *f* omni exceptione remota.

SVMMARIVM.

1 *Stratam qui deuaſtat reficere tenetur, limita nu. 2. & 3.*

a DEſcriptarum ſuper libro ſtratarum] Adeſt liber antiquus in charta, in quo deſcripta ſunt omnia Communia ad id obligata.

b Et lapides cum literis apponant] Hoc non ſeruatur ex deſuetudine, licet bonum eſſet, quod ſeruaretur ex quo multæ ſangiæ fuere deperditæ, quod non fuiſſet ſecutum ſi id fuiſſet obſeruatum.

c Nec poſſunt allegare aliquod priuilegium. Immunitatem, gratiam, & exemptionem] Nam omnes etiam forenſes, & Clerici, & Eccleſiaſtici, & Princeps ipſe tenetur ad manutentionem, & reparationem pontium, & viarum publicarum, vt late notatum ſupra, cap. 253. Fiat impoſitio, verſic. Item quod nulli.

d Aliquæ ſangiæ vacantes] Veluti quæ deperditæ ſunt ob ſignum lapidis amiſſum.

e Prouideant ſecundum ordinem Statuta, & decreta] Circa has ſtratas maſtras reficiendas, non vidi aliquod Statutum ſpeciale aliquid diſponens, niſi illud de quo ſupra cap. 253. Fiat impoſitio generalis, Et illud ſpeciale ſupra capit. 248. Nullus diſponens, teneri eos qui dederunt cau-
ſam deuaſtationi propter immiſſionem aquarum ſuper eis,
1 † quod idem de iure communi eſt, vt tradit Cæpol. tractat.
Seruitut. Ruſtico. Prædio. cap. 3. de ſeruitut. viæ, num. 57.
2 † Et ſi ipſe non eſt ſoluendo, tenentur vicini, vt ibi per
eum, num. 58. Idem Roman. Singu. 817. ibi per eum alle-
3 gatus, proueetiam tenentur Vicini, † vbi caſu, vel impe-
tu aquarum fuerit dirutæ viæ publicæ, vt not. Boer. ſuis
conſuet. lib. Des couſtumes de tours, tit. 7. Des droiect. de
peages, art. 4. & notatum late d. cap. 248. Nullus in verbo,
Et vlterius compellatur.

f Omni exceptione remota] Exceptione remota, quæ exceptiones ſint remotæ, & quæ non, late diſcuſſum ſupra cap. 42. Si quis in verbo, Omni Exceptione remota.

De citationis antequam fiant exequutiones condemnatorum. Cap. CCLXXV.

a FActis condemnationibus per Iudicem ſtratarum, & ſex, vel maiorem partem eorum *b* pro erroribus ſtratarum viſitatarum contra aliqua communia, loca, vel burgos, terras, villas, vel caſſinas, quocunque nomine nuncupentur Ducatus Mediolani, antequam concedantur exequutiones aliquæ contra tales condemnatos, ſtatuitur, quod prius citentur tales condemnati, *c* & eis ſtatuatur terminus dierum decem, à die citationis, ad comparendum coram Domino Vicario Prouiſionum Communis Mediolani, ad docendum, & allegandum, quare condemnationes factas ſoluere non teneantur, vel quare ſagias ſuas temporibus viſitationum non aptauerint. Qui, ſi termino prędicto elapſo, nihil legitime, & iuridicum probauerint, exequutiones reales, & perſonales fieri poſſint, & ſi probatum, vel oſtenſum fuerit in termino prædicto, condemnationes fuiſſe *d* contra ius factas, condemnationes ipſæ ſint nullę, & qui viſitauerint dictas ſagias, *e* ſoluere teneantur dictas condemnationes, ſic contra ius factas, vna cum expenſis exinde factis, & ad hoc compelli poſſint realiter, & perſonaliter per Dominum Vicarium Prouiſionum Communis Mediolani, ad ſoluendum.

a FActis condemnationibus] Modo quo cauetur ſupra c. 272. Teneatur Iudex.

b Pro erroribus ſtratarum viſitatarum] Ex quo in viſitatione fuere repertæ dirutæ, & non adaptatæ.

c Et eis ſtatuatur terminus] Fit præpoſterus ordo, quod fiat condemnatio, dein ſtatuatur terminus condemnato ad probandum, & docendum, & allegandum, quare condemnationes factas ſoluere non teneantur. Quod ideo Statutum, ex quo condemnatio fuit facta etiam inordinate, eis Communibus non citatis.

d Contra ius factas] Et conſequenter contra diſpoſitionem Statuti ſupra c. 263. Omnes condemnationes.

e Soluere teneantur] Hoc non ſeruatur.

Quod per Iudicem ſtratarum, nec alios non fiant compoſitiones. Cap. CCLXXVI.

NOn poſſit Iudex ſtratarum, nec qui viſitabunt ſtratas cum eo, nec alij in actu viſitationum ſtratarum, vel pontium, nec ante, nec poſt, facere aliquas compoſitiones, vel pactiones, *a* occaſione aptaturæ, ſtratarum, vel pontium, vel dependentium ab eis, *b* vſque ad tempus declarationum, & condemnationum. Et ſi contrafactum fuerit, cadat, *c* ipſo iure, contra faciens in pœnam librarum centum Imperialium, qualibet vice, applicandarum pro duabus partibus Communi Mediolani, & pro tertia parte accuſatori, & de qua contrafactione *d* credatur accuſatori cum ſacramento, *e* & cum vno teſte fide digno, & nihilominus ſtratæ aptentur.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Vnius dicto ſine ſacramento non credatur.*
2 *Teſtis fide dignus & idoneus quis dicatur.*

a OCcaſione aptaturæ ſtratarum, vel pontium] Vt Cõmunoia illa non moleſtentur, etiam quod eorum ſangiæ ſint dirutæ.

b Vſque ad tempus declarationum, & condemnationum] Poſt autem fieri poteſt, & ita ſeruatur.

c Ipſu iure] Requiritur tamen ſententia Iudicis declaratoria ſuper ipſo facto, vt late notatum ſupra c. 1. in verbo, Ipſo facto, volum. 1.

d Credatur accuſatori cum ſacramento] † Aliter ſoli
1 dicto alicuius non creditur abſque ſacramẽto, etiam quod
Statutum ſimpliciter diceret credi dicto alicuius, ita not.
Soc. io cap. Quoniam frequcoter, § Si ſuper rebus, num. 5.
verſ. Et nota quamuis, vt lite noo conteſtata.

e Et cum vno teſte fide digno] † Dicitur autem teſtis
2 fide dignus, & idoneos, qui non patitur aliquam exceptionem, notat Abb. in c. vt dilectus, nu. 14. De Appellationib.

De electione Theſaurarlj ſtratarum. Cap. CCLXXVII.

ITem eligatur vnus ex dictis Dominis ſex, excepto Doctore, per Dominum Iudicem ſtratarum, & alios ex ſex, pro Theſaurario, ad recipiendarum pecunias condemnationum ſtratarum, & qui vna cum contraſcriptore teneat libros ratioonum, & coororum, de datis, & receptis, & de eis, quæ contiogent exigi, occaſione condemnationum, & dicti officij, qui Theſaurarius poſtea dicto Iudici, & alijs ex Dominis ſex, & alijs officialibus deputatis, & ſalariatis ſatisfaciet iuxta ſolitum, nec audeat aliquis alius pecunias aliquas condemnationum exigere, recipere, nec componere, niſi conſignauerit dicto Theſaurario, poſtquam exegerit, iofra tres dies, & ſi contrafactum fuerit, condemnetur, qualibet vice contrafaciens in ſalario menſis vnius, pro duabus partibus Communi Mediolani, & pro tertia parte accuſatori applicando, & contraſcriptor, & theſaurarius iurent in manibus Iudicis ſtratarum, & aliorum Dominorum ſex, vel maioris partis eorum, bene, fideliter, & ſine fraude adminiſtrare, ac bonum contum, & rationem reddere de receptis, & agitatis per eos, dicto Iudici ſtratarum, & alijs ex Dominis ſex cameræ, & ad eorum, vel partis eorum requiſitionem, rationes oſtendere.

Hoc hodie ſeruatur.

De electione Seruitorum ad officium ſtratarum. Cap. CCLXXVIII.

PEr Dominum Iudicem ſtratarum, & Dominos ſex, vel maiorem partem eorom, eligantur tres ſeruitores, & officiales, pro occurrentibus dicto officio Stratarum, & qui habeant facere, adimplere, & exequi, quæ per dictum Domioum Iudicem, & Dominos ſex, vel maiorem partem eorum iniunctum fuerit. Et hoc cum ſalario, prout ordinatum, & taxatum fuerit, ſoluendo de condemnationibus, quę fient ad dictum officium, & quando ſatisfiet Iudici ſtratarum, & Dominis ſex cameræ.

a ELigantur tres Seruitores] Hodie tantum duo eligun tur.

Quod Iudex ſtratarum, & Domini ſex non ſe intromittant, niſi de ſtratis maſtris. Cap. CCLXXIX.

STatuitur, quod Iudex ſtratarum, nec Domini ſex, a nõ poſſint b ſe aliqualiter intromittere de aliquibus c acceſſijs, vijs d nec ſtratis Ducatus Mediolani, ſitis extra redefoſſum Mediolani, niſi de ſtratis maſtris, deſcriptis in libro chartæ ad offieium ſtratarum, e nec aliqua diſpenſatio fieri poſſit in contrarium, & ſi fieret, non valeat, & ſit nullius momenti.

a NOn poſſint] Verbum hoc, Poſſint, cum negatiua pręposita tollit omnimodam poteſtatem, & inducit formam, vt late notatum ſupra c. 21. Termini, in verbo, Non duret, nec durare poſſit.

b Se intromittere] Secus tamen videtur inferri ex verbis Statuti ſupra cap. 248. Nullus, verſ. Et ſi contrafecerit; tameo ne contrarietur huic Statoto, dicendum, illud loqui etiam de ſtratis maſtris, prout hoc Statutum.

c Acceſſijs] Priuatis, ſcilicet, itineribus.

d Nec ſtratis Ducatus] Publicis, ſcilicet, non maſtris.

e Nec aliqua diſpenſatio fieri poſſit in contrarium] Senatus tamen quotidie dat literas, concedendo authoritatem dicto D. Iudici procedendi etiam in alijs vijs publicis non maſtris, vt ſupra notatum io c. præced.

De electione officialis aquarum. Cap. CCLXXX.

ELigatur vnus a Officialis foraſterius Iuriſperitus, prout videbitur Domino, Domino noſtro Mediolani, qui debeat ſupereſſe ad faciendum, quod aquæ b Olonæ, Vepre, c Nauigij, Nironis, & Seucſi continue fluant ad Ciuitatem Mediolani, & prohibere, ne aquæ dictorum fluminum deriuentur contra formam ſtatutorum Cõmunis Mediolani. Et quod etiã ſi Officialis aliarũ aquarũ Cõmunis Mediolani, cuius officium duret per annum, & non vltra, quo elapſo, ſyndicetur, & ſyndicari debeat, d & teneatur ſatiſdare, prout tenentur alij Officiales Communis Mediolani, ex forma ſtatutorum, qui Officialis non habeat aliud officium.

a OFficialis Foraſterius Iuriſperitus] Hoc non ſeruatur, ſed eligitur vnus breuioris togæ, etiã quod nõ ſit foraſterius, qui appellatur Commiſſarius Olonæ, qui omnia peragit, quo ad aquas dicti fluminis, cum conſilio vnius ex Illuſt Senatoribus ad id deputati.

b Olonæ] Ad neceſſaria, & opportuna aquarum dicti fluminis eligitur Commiſſarius.

c Nauigij] Nunc autem ſunt duo nauigia, quorum muneri incumbunt Illuſt Præfecti Magiſt. extraordioarij.

d Et teneatur ſatiſdare] Modo, & forma qua cauetur infra, cap. 294 Iudex qui deputatus.

De rupis, ſeu bucchis aquæ Olonæ. Cap. CCLXXXI.

IVdex, Officialis aquarum teneatur, & debeat quam velocius poterit, videre omnes rugias, ſeu bucchas excuntes de lecto Olonæ, & eas reduci facere a ad modum, & ordinem, prout continetur in præſentibus Statutis.

a AD modum, & ordinẽ prout continetur in pręſentibus Statutis] Prout infra cauetur, c. 284. Nulla perſona.

De ſatiſdatione facienda per deriuantes de aqua Olonæ. Cap. CCLXXXII.

NVlla perſona poſſit releuare aliquam rugiam, nec ponere, ſeu infigere aliquod incaſtrom, per quod deriuari poſſit de aqua Olonæ pro adaquando aliqua prata, a niſi prius habuerit ius id faciendi, & niſi prius ſatiſdederit coram Officiali aquæ Olonæ, de libris quinquaginta Imperialium, applicandis vt ſupra, de non deriuando de dicta aqua vltra formam præſentium Statutorum, & qui contrafecerit, cõdemnetur in ſoldis quinque Imperialium, pro qualibet pertica prati, quę adaquari poſſet per contrafacientes de dicta aqua per dictam rugiam, ſeu incaſtrum. Et Notarius officij aquarum oon poſſit accipere pro omnibus remunerationibus, quæ requiruntur circa ipſam ſatiſdationem, vltra ſoldos duos Imperialium à quolibet ſatiſdante, & quę ſatiſdatio nõ requiratur, niſi ſemel in anno.

a NIſi prius habuerit ius id faciendi] Vel per inſtrumentum, vel præſcriptionem, vt ſupra notatum in ſimili cap. 244. In flumine publico.

De pœna tenentis cluſam, vel obſtaculum in lecto Olonæ. Cap. CCLXXXIII.

NVlla perſona audeat, nec præſumat facere, nec fieri facere, nec habere, nec tenere aliquam cluſam, nec aliquod obſtaculum in lecto Olonæ pro deriuãdo de aqua Olonæ, & qui cõtrafecerit condẽnetur, pro qualibet cluſa, ſeu obſtaculo in libris vigintiquinque Imper. Saluo quod

hoc Statutum *a* non habeat locum in molendinis, nec occaſione molendinorum tantum illorum, *b* qui haberent ius vtendi illis aquis.

a NOn habeat locũ in molendinis] Maxima habent priuilegia molendina, & habentes ius in eis, vt notatum late ſupra c. 240. Si quis & c. ſeq.

b Qui haberent ius vtendi dictis aquis] Per inſtrumentum ſcilicet, vel præſcriptionem, modo quo notatum ſupra cap. 244. In flumine.

De incaſtris ordinandis, & aptandis. Cap. CCLXXXIV.

NVlla perſona poſſit habere, nec tenere ſuper alueo Olonæ aliquam rugiam, nec aliquod incaſtrũ, *a* niſi ius habuerit illam, vel illud tenendi, & niſi illa rugia, ſeu incaſtrum habuerit pedem cum ſuis ſpallis de lapidibus, & cæmento, altum à fundo aluei Olonę per tertias duas vnius brachij, ad brachium terræ, & lignaminis, accipiendo menſuram per medium aluei, ſeu lecti Olonæ, & nulla rugia, ſeu Buccha rugiæ fieri poſsit, nec teneri ſuper dicto alueo pro deriuando de dicta aqua, quæ ſit lata, vltra brachia duo, & medium, ad dictum brachium. Et ſi qua buccha aliter reperiatur, reducatur, ad modum prædictum. Et prędicta fiant, aptato prius alueo Olonæ, ſecundum formam horum ſtatutorum. Et qui contrafecerit condemnetur in libris vigintiquinq; Imperialium, qualibet vice, applicandis, ut ſupra.

a NIſi ius habuerit illud, uel illud tenendi] Per inſtrumẽtum ſcilicet, uel pręſcriptionem, ut notatum cap. pręcedentibus.

De lecto Olonæ adamplando in certis partibus. Cap. CCLXXXV.

ALueus fluminis Olonæ aptetur à loco de Certiate, uſque ad locum de Caſtignate, taliter, quod dictus alueus ſit largus, ſeu in amplitudine ad minus per brachia duodecim, ad brachiũ terræ, & lignaminis, & illa adamplatura fiat ab illa parte dicti loci, quę uidebitur Iudici ipſarum aquarum, qui Iudex teneatur, quam citius fieri poterit, ire ad examinandum, & uidendum dictum alueum, & determinandũ *a* per quos, & quorum expenſis, & in quibus partibus dictus alueus debeat adamplari.

a PEr quos, & quibus expenſis] † Aquęductus autem
1 publici, quod debeant purgari, & refici expenſis Principis eorum domini, niſi aliquid fuerit conceſſum priuato, ut hanc purgationem, & refectionem faciat, not. Menoc. tract. retinen. remed. 7. num. 32.

Quibus diebus & horis licitum eſt deriuare de aqua Olonæ. Cap. CCLXXXVI.

LIcitum ſit cuilibet *a* habenti buccham aliquam rugię ſuper flumine Olonę, ſecundum formam pręſentium Statutorum, uel habenti ex forma horum Statutorũ, *b* ius deriuandi, & deriuari faciendi per ipſam rugiam de aqua Olonę, deriuare, & deriuari facere de dicta aqua, pro adaquando eorum prata, & terras, ab hora ueſperarum dierum Sabbati uſque ad horam ueſperarum dierum Dominicorũ, & ab hora veſperarum uigiliarum beatę uirginis Marię, uidelicet, de menſibus Februarij, Martij, Auguſti, & Septembris, & cuiuſlibet Apoſtoli, uſque ad horam ueſperarum cuiuſlibet ipſarum feſtiuitatum, & ab hora ueſperarum diei Iouis ſancti, uſque ad diem dominicam ſequentem, poſt feſtum Paſchatis Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ab hora ueſperarum uigilię Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, uſque ad octauam, poſt feſtum dictę Natiuitatis, horam ueſperarum. Et prędicta conceſſa ſunt, & conceduntur fieri poſſe, ut ſupra. Et hoc impune, & libere. In alijs uero diebus, & horis, *c* nulli liceat deriuare, nec deriuari facere de dicta aqua, ſub pęna ſoldorum quinque Imperialiũ pro qualibet pertica, qualibet uice, *d* niſi aliter expreſſe conceſſum reperiatur, *e* uigore pręſentium Statutorum.

a HAbenti ex forma horum Statutorum] Modo quo cauetur infra c. 284. Nulla perſona.

b Ius deriuandi] † Per conceſſionem apparentem ex inſtrumento, vel alia ſcriptura, vel per præſcriptionem, vt notatum ſupra cap. 244. In flumine, & not. Iaſ. Quominus, num 99. ff. de flumin.

c Nulli liceat deriuare] Hoc fauore molendinorum ſuper eo flumine exiſtentium, vt idem cauetur ſupra cap. 241. Molendina.

d Niſi aliter expreſſe conceſſum] Quo fit, vt tacita conceſſio per patientiam, vel præſcriptionem non ſufficiat.

e Vigore præſentium Statutorum] Veluti tempore plenę, vt cauetur c. ſequ. & in reali Communis Parabiagi, vt infra cauetur c. 301. Liceat Communi, & c. ſeq.

Quod tempore plenæ ſuperfluitatis aquarum, quilibet poſsit deriuare. Cap. CCLXXXVII.

a TEmpore plenæ ſuperfluitatis aquarum, *b* licitum ſit cuicunque habenti buccham regiæ, & ius in aqua fluenti ex dicta rugia, ſecundum formam horum Statutorum deriuare, & deriuari facere de aqua Olonæ, quocunq; die, nocte, hora, tam feriata, quam non feriata, & hoc libere, & impune.

a TEmpore plenæ ſuperfluitatis aquarum] Quo quidem tempore abundantia aquarum nocet molendinis.

b Licitum ſit] Id permittitur hoc tempore, ex quo non affertur aliquod nocumentum, ſed potius iuuamen molendinis, idem cauetur ſupra c. 241. Molendinorum, ad finem.

Quod tempore ſiccitatis nullus poſsit deriuare, etiam diebus feſtis. Cap. CCLXXXVIII.

TEmpore ſiccitatis, non liceat alicui deriuare, nec deriuari facere de aqua Olonæ, aliquo die, nocte, & hora, *a* etiam ſi ſit dies Dominica, vel aliud feſtum quoduis *b* Et hoc, ſi per Iudicem aquarum præceptum, & prohibitum fuerit eis, ne vtantur de dicta aqua, tempore illius ſiccitatis ſic durãte. Et qui contrafecerit condẽnetur in ſoldis quinque Imper. pro qualibet pertica, & qualibet vice.

a Etiam ſi ſit dies Dominica, vel aliud feſtum quoduis] Hoc ſtatuitur his diebus etiam, ex quo etiam diebus feſtiuis ob neceſſitatem machinatur.

b Et hoc ſi per Iudicem aquarum ſit pręceptum] Vbi autẽ non pręceptum in contrarium permittitur.

Quod deriuantes de aqua Olonæ habeant ſoratorem. Cap. CCLXXXIX.

QVilibet, qui deriuabit, vel deriuari faciet de aqua fluminis Olonæ teneatur, & debeat facere, ſeu habere ſoratorem, per quem ſcoraducium *a* dictæ aquæ poſſit reuerti, & reuertatur in lecto Olonæ, antequam attingat ad tertium molendinum, exiſtens ab ea parte lecti dictæ aquę, ex qua deriuatur ipſa aqua. Et hoc à loco de Parabiago infra, verſus Mediolanum. A loco vero de Parabiago, ſupra, antequam attingat ad quartum molendinum, exiſtens ab ea parte lecti dictę aquę, ex qua deriuatur ipſa aqua. Et qui contrafecerit condemnetur in ſoldis quinque Imperialiũ pro qualibet pertica, & qualibet vice.

a Dictę aquę poſſit reuerti, & reuertatur in lecto Olonæ] Hoc diſpoſitum fauore, & beneficio molendinorum, qui multi ſunt, vt notatum ſupra c. 241. Molendinorum.

De pœna deriuantis de aqua Olonæ contra formam præſentium Statutorum. Caput CCXC.

DE cætero, nullus audeat, nec præſumat deriuare, nec deriuari facere de aqua Olonæ, aliter quam conceſſum ſit per formam præſentium Statutorum. Et ſi quis cõtrafecerit, vel fieri fecerit, condemnetur contrafaciens, vel fieri faciens in ſoldis quinque Imperialium pro pertica terræ, quæ irrigaretur ex tali deriuatione. Et intelligatur quemlibet contrafeciſſe, *a* in cuius prato, vel terra reperta fuerit fluere aqua in die, vel hora, aliter quam ſit conceſſum per formam præſentium Statutorum.

In

SVMMARIVM.

1 *Aqua præſumitur deriuata ab eo, ad cuius commodum fluit.*

a IN cuius prato, vel terra reperta fuerit fluere aqua] † Idē
1 de iure communi præſumitur eum deriuaſſe aquam ad cuius vtilitatem, & commodum diſcurrit, per textum in l. 2. §. Si quis in ſuo, vbi Alberi. in hiſce terminis, numer. 3. ff. Ne quid in loco publico, Sequitur Boſſ. ſua praxi Crimina. tit. de Indit. & conſid. ante torturam, nu. 58. verſ. Et ſi duas, Alciat. conſ. 357. Circa finem, & conſ. 373. circa finē † Quod idem eſt in delictis, per tex. in ca. Eccleſiam, ver. Item peccatum Iſraelitum, 1. q. 4. Si autem fuerint plures vtentes, tunc primo vtens præſumitur diuertiſſe, ita not. Menoch. tract. arbitr. cen. 5. caſu 467. numer. 8. lib. 2. quod idem cauetur in nouis Conſtitut. tit. de aquis, & flumin. in prin. §. Iſque.

De auxilio dando Iudici aquarum per Communia. Cap. CCXCI.

a COmmunia burgorum, locorum, caſſinarum, & molendinorum propinqua per tria milliaria prope dictum lectum Olonæ, teneantur, & debeant, ſi requiſiti fuerint ex parte Iudicis ipſarum aquarum, ire b cum ſappis, badilibus, ſecuribus, & alijs inſtrumentis opportunis, pro ſplanando omnia foſſata, per quæ deriuari poſſet dicta aqua Olonæ, & hoc ſub pœna librarum quinque Imperialium, pro quolibet communi. Quod capitulum habeat locum tantum vna vice quolibet anno, qui Iudex ipſarum fieri facere teneatur contenta in hoc capitulo expenſis illorum, qui habebunt prædictas rugias explanandas, ſeu in caſu debendi eſſe explanatas, ſecundum formam præſentium Statutorum.

a COmmunia burgorum] Qui ſit burgus, notat Rebuff. l. 2. ver. 7. & l. pupillus, §. oppidum, ff. de verb ſign.
b Cum ſappis, badilibus] Expenſis de quibus infra in fine cauetur, & hoc fauore publico coguntur, licet alias cogi non poſſent.

De pœna deriuantis de aqua Olonæ propter eius potentiam. Cap. CCXCII.

a SI quis b cuiuſcunque cōditionis, & ſtatus ſit, qui propter eius potentiam c per vim deriuauerit, vel deriuari fecerit, vel deriuatam tenuerit de aqua Olonæ, contra formam præſentium Statutorum, condemnetur in libris quinquaginta Imperialium, qualibet vice. Et inſuper ipſe Iudex aquarum cum auxilio Poteſtatis Mediolani, teneatur facere arari cum bobus, & aratris dicta ſua prata per longum, & tranſuerſum, ita quod non videantur eſſe prata. Et hoc infra quindecim dies proxime futuros, poſtquam ſibi ſignificatum fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Miner delicti capax præſumitur ad ſui commodum deriuaſſe aquam.*

a SI quis] Comprehenditur tam maſculus, quam fœmina, cum tractetur de materia indifferenti congruenti vtrique ſexui, vt cauetur ſupra cap. 126. in ciuitate, vol. 1.
b Cuiuſcunque conditionis, & ſtatus ſit] † Per hæc verba
1 comprehenduntur etiam minores delicti capaces, vt not. Rebuff. tract. de nominat. q. 8. nu. 8. ad fi. Quod etiam comprehendantur Clerici, notat num. 21.
c Per vim] Secus ſi furtiue, quia tunc minor pœna imponitur, vt cauetur ſupra c. 290. De cætero.

Quod Iudex aquarum teneatur procedere ſuper accuſis coram eo latis. Cap. CCXCIII.

a IVdex deputatus officio aquarum, teneatur, & debeat ad petitionem cuiuſlibet accuſantis aliquem feciſſe contra formam præſentium Statutorum de aquis procedere ſuper accuſis coram eo delatis, & ſuper eis facere condemnationes ſecundum formam horum Statutorum, ſi dictæ accuſæ fuerint probatæ a per ſacramentum accuſatoris legitime, b & per vnum teſtem fide dignum, aliter teneatur facere abſolutiones.

SVMMARIVM.

1 *Dicti alicuius ſine ſacramento non creditur.*
2 *Teſtis fide dignus quis dicatur.*

a PEr ſacramentum accuſatoris legitime] † Alias enim
1 dicto eius ſimplici abſque ſacramento non eſſet credendum, vt not. Soc. in capit. Quoniam frequenter, §. Si ſuper rebus, num. 5. ver. Et Nota quamuis, vt lite non conteſtata.
b Et per vnum teſtem fide dignum] † Qui ſit omni ex-
2 ceptione maior, vt not. Abb. in cap. Vt debitus, num. 24. De appellatio.

De ſatiſdatione facienda per Iudicem aquarū. Cap. CCXCIV.

IVdex, qui deputatus erit officio aquarum, teneatur, & debeat a facere bonam ſatiſdationem coram Dominis Magiſtris Ducalium intraiarum extraordinariarum, vel coram officio Prouiſionum Communis Mediolani, de libris quinquecentum Imperialium de faciendo officium ſuum aquarum bene, iuſte, & legaliter, & de non faciendo, b nec committendo aliquam Baratariam in dicto ſuo officio, & aliter non poſſit dictum officium exercere.

a FAcere bonam ſatiſdationem] Quæ dicatur bona, & idonea ſatiſdatio, notatum late ſupra cap. 44. Si quis, in verbo, Idonee vol. 1.
b Nec committendo aliquam barattariam] Quæ ſit barataria, notat Bonacoſſa in q. crimin. in verbo, barataria, & cauetur ſupra c. 41. Baratarla.

De officio Camparij, qui per tempora fuerit electus per molinarios aquæ Olonæ à Raude infra. Cap. CCXCV.

CAmparius, qui per tempora fuerit electus per molenarios, ſeu Conſules molenariorum aquæ Olonæ de Raude, & citra Raude, ſi fuerit confirmatus per Officium Prouiſionum habeat bailiam a accuſandi, & denunciandi quoſlibet, quos inuenerit feciſſe, vel commiſiſſe contra præſentia ſtatuta de aquis.

a ACcuſandi, & denuntiandi] Eiſque creditur cum ſacramento, & vno teſte fide digno, vt cauetur ſupra cap. 293. Iudex deputatus.

Quod liceat molenarijs adaquare certas Inſuletas. Cap. CCXCVI.

LIcitum ſit molenarijs adaquare a eorū inſuletas, omni die, tam feriata, quam non feriata, dum non ſint vltra perticas quinque, pro quolibet molendino, b ſine pœna, c ſaluo, quam in tempore ſiccitatis.

SVMMARIVM.

1 *Modicitatis cauſſa multa permittuntur quæ alias non concederentur.*

a EOrum inſuletas] † Penes eorum molendinum exiſten-
1 tes, & hoc ratione modicitatis terræ, nam ratione modicitatis multa permittuntur, vt late notat Brun. tract. ſtatut. fœmin. exclud. art. 9. q. 12. & diſcuſſum ſupra, 1. vol. c. 328. In alienationibus, in verbo, Et obligationibus.
b Sine pœna] De qua ſupra c. 290. De cætero.
c Saluo quam in tempore ſiccitatis] Nam dicto tempore fauore molendinorum prohibentur etiam habentes ius tempore feſtiuo, vt cauetur ſupra cap. 288. Tempore ſiccitatis.

De pœna Iudicis aquarum negligentis in eius officio. Cap. CCXCVII.

SI Iudex deputatus officio aquarum fuerit a negligens in eius officio, b vel aliter deliquerit, c poſſit, etiam durāte eius

Digitized by Google

eius officio, condemnari per Dominum Vicarium Prouiſionum Communis Mediolani, vel per alium Iudicem deputandum, ſi deputabitur, arbitrio ſuo, *d* inſpecta qualitate negligentiæ, *e* vel facti.

S V M M A R I V M.

1 *Officialis regulariter durante officio non poteſt conueniri.*

a NEgligens in eius officio] Et ſic punitur etiam de negligentia, & omiſſione, ſed mitius, quæ tamen ſit dolo proxima, vt not. Boſſ. ſua praxi, tit. de Offic. corrupto pecunia, num. 26.

b Vel aliter deliquerit] In committẽdo, & eo caſu magis, & grauius punitur.

c Poſſit etiam durante eius officio condemnari] † Regula-
1 riter tamen Officialis non poteſt condemnari, nec conueniri durante eius officio, ſed ſolum in fine tempore ſyndicatus, demptis quibuſdam caſibus, de quibus per Afflict. in Conſt. regni, Rub. 37. De officio Magiſtri, nu. 49. & 50. lib. 1. & ſupra notatum c. 31. Poſſit in verbo, Et debeant ſyndicari etiam durante officio, vol. t.

d Inſpecta qualitate negligentiæ] In omittendo ſcilicet, & mitius punitur.

e Vel facti] In committendo ſcilicet, & grauius punitur.

De pœna offendentis Iudicem aquarum vel cãparium aquæ. Cap. CCXCVIII.

NVllus præſumat nec debeat *a* offendere, nec offendi facere Iudicem deputatum officio aquarum nec aliquem camparium aquæ, *b* nec alterum eorum impedire quominus ipſi, & vterq; eorum poſſint exercere ſuum officium. Et hoc ſub pœna, & banno, arbitrio Domini Poteſtatis Mediolani auferenda, inſpecta qualitate perſonarum, & facti.

S V M M A R I V M.

1 *Offendere quando quis dicatur.*

a OFfendere] † Offendere dicitur qui alium ad iuſtam
1 turbationem inducit, ita Bar. l. Cum filium, numer. 1. ff. de hęred. inſtit. Idem in l. cum te, nu. 1. & 3. C. de inoff. teſtam.

b Nec alterum eorum impedire] Aliter quidem, quam per offenſionem.

Quod molenarij debeant tenere incaſtra leuata, & hoſtieras canalium molendinorum apertas. Cap. CCXCIX.

QVilibet molenarius teneatur, & debeat, cum habuerit aquam ad ſuum molendinum, tenere incaſtra leuata, & hoſtieras canalium ipſius molendini leuatas, quæ fuerint neceſſaria pro deriuando aquam per illum lectum, *a* & dum poſſint macinare, ita quod aqua libere poſſit fluere per lectum Olonæ. Et qui contrafecerit condemnetur qualibet vice, & pro quolibet incaſtro, ſeu hoſtiera, clauſo, ſeu clauſa, in ſoldis triginta Imperialium, applicandis, vt ſupra.

a ET dum poſſint macinare] Et ſic conceditur ſemper facultas, vt poſſint macinare fauore molendinorum, de quo ſupra c. 241. Molendinorum.

De molendinis aquæ Olonæ, Seuexi, aquæ lõgæ fontanæ, Areſij, Carrariæ, & Romani, abaſſandis. Cap. CCC.

QVodlibet molendinum aquæ Olonæ debeat abaſſari, *a* expenſis illorum, quorum ſunt illa molendina, ita vt aqua libere fluat ad Ciuitatem Mediolani, arbitrio Iudicis aquarum. Idem fiat de molendinis fluminum Seuexi, aquæ longæ fontanæ, Ariſij, Carrariæ, & Romani. Et ad hoc compellantur per Iudicem ſuper aquis deputatum, vel deputandum.

a EXpenſis illorum, quorum ſunt illa molendina] † Vbi
1 autem non adeſſent molendina teneretur Princeps, in aquis publicis, not. Menoc. tract. retin. poſſeſſ. remed. 7. n. 32.

De riali Communis loci de Parabiago ordinando, & manutenendo. Cap. CCCI.

LIceat Communi, & Vniuerſitati loci de Parabiago, *a* quacunque die, nocte, & hora, tam feriata, quam non feriata, deriuare, & deriuari facere, & vti de aqua fluminis Olonæ per riale illud dicti fluminis per quod deriuare cõſuetum eſt per ordinem infraſcriptum, videlicet, quod dictũ commune faciat taliari, ſeu perforari in vno lapide marmoreo, vel ſarricio, taliter, quod per dictum foramen poſſit fluere aqua in dictum riale in quantitate Vnciarum ſex, ſcilicet, tertiam vnam vnius bracchij ad bracchium terræ, & lignaminis, in longitudine dicti fluminis, & mediam quartã ad dictum bracchium in altitudine dicti foraminis. Et quod dictus lapis ita taliatus, ſeu perforatus debeat claudi ad buccham, ſeu ſpondam lecti Olonæ de bono muro, facto de lapidibus, & cæmento, taliter, quod dictum foramen, ſeu ſpacium foraminis remaneat altum à fundo dicti lecti Olonæ ꝑ tertiã vnã vnius brachij, quib. lapide, & muro ſic aptatis, nulla perſona ſingularis, Communitas, nec Vniuerſitas audeat dictũ lapidẽ, & ordinẽ deriuandi remouere, nec remoueri facere, ſub pœna librarum centũ Imperialium, pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice. Et vltra contrafaciens, vel fieri faciens teneatur ſuis expenſis reducere in priſtinum ſtatum, *b* dum tamen de dicta aqua nõ adaquetur aliquod pratum, & dum tamen dicta aqua poſtea *c* reuertatur ad lectum, ſeu alueum fluminis Olonæ.

a QVacunque die, nocte, & hora] Corrigitur in hac parte diſpoſitio Statuti ſupra c. 258. Licitum ſit.

b Dum tamen de dicta aqua non adaquetur aliquod pratum] Cum hoc ſit conceſſum occaſione loci, non autem pratorum.

c Reuertatur ad lectum, ſeu alueum fluminis] Ob vtilitatem molendinorum.

De reali Communis de Raude ordinando, & manutenendo. Cap. CCCII.

LIceat Communi, & Vniuerſitati loci, ſeu curiæ Raude, *a* quocunque die, nocte, & hora, tam feriato, quam non feriato deriuare, & deriuari facere, & vti de aqua fluminis Olonæ per riale illud dicti fluminis, per quod deriuare conſuetum eſt per ordinem certorum foraminum, & per infraſcriptum ordinem, videlicet quod dictum commune faciat taliare, ſeu perforari in vno lapide marmoreo, vel ſarricio, taliter, quod ex dicto foramine poſſit fluere aqua in dictum riale in quantitate vnciarum ſex ſcilicet, tertiam vnam vnius bracchij ad bracchium terræ, & lignaminis in longitudine dicti fluminis, & mediam quartam ad dictum bracchium in altitudine dicti foraminis. Et, quod dictus lapis ita taliatus, ſeu perforatus debeat claudi ad buccham, ſeu ſpondam lecti Olonę de bono muro, facto lapidibus, & cæmento taliter, quod dictum foramen remaneat altum à fundo dicti lecti Olonæ per tertiam vnam unius bracchij. Quibus, lapide, & muro ſic aptatis, nulla perſona ſingularis, Communitas, nec Vniuerſitas audeat dictum lapidem, & ordinem deriuandi remouere, nec remoueri facere, ſub pœna librarum centum Imperialium, pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice. Et vltra contrafaciens, vel fieri faciens teneatur ſuis expenſis reducere in priſtinum ſtatũ, dum tamen ex dicta aquæ non adaquetur aliquod pratum, & dum tamen dicta aqua poſtea reuertatur ad locum, ſeu alueum fluminis Olonæ.

a QVacunque die, nocte, & hora] Corrigitur eodem modo diſpoſitio antedicti c. 286 Licitum ſit.

De his, qui non poſſunt eſſe camparij, nec Officiales fluminis Olonæ. Cap. CCCIII.

a NVllus, qui habeat prata ſuper flumine Olonæ, nec cuius prata adaquantur de aqua dicti fluminis, *b* nec aliquis eius agnatus poſſit eſſe Camparius, nec Officialis dicti fluminis Olonæ, & ſi aliter electio facta fuerit, non teneat.

a NVllus qui habeat prata] Adhoc vt euitetur omnis ſuſpitio fraudis, & falſitatis ob intereſſe partium.

b Nec

Digitized by Google

b Nec aliquis eius agnatus] Non ſufficit hoc caſu, quod ſit de parentela iuxta diſpoſitionem Statuti ſupra cap. 301. Agnati, ſed requiritur quod ſint de conſanguinitate, prout etiam cauetur ſupra c. 417. Si quis, vol. 1.

De certis bucchis Olonæ banniendis, & claudendis. Cap. CCCIV.

SI qua rugia, ſeu buccha per quam deriuetur, vel deriuari poſſit aqua fluminis Olonæ de cætero reperiatur, cuius ſchoraducium non reuertatur in lectum maſtrum fluminis Olonæ, antequam attingat ad tertium molendinum, ſeu ſecundum quod eſt diſpoſitum *a* per formam præſentium Statutorum, ipſa rugia, ſeu buccha ſit bannita, & debeat claudi, & aliter ſtoppari, quod non poſſit deriuari aqua per ipſam buccam. Et hoc capitulum mandetur executioni per Officialem aquarum, quam citius fieri poterit, dum fiat infra duos menſes à tempore inchoati ſui officij. Et prædicta non intelligantur de rugiis, *b* quæ fuerunt cameræ Illuſtriſſimi Principis, & Ducis noſtri Mediolani, ſeu quondam Illuſtriſſimorum prædeceſſorum ſuorum.

a PEr formam præſentium Statutorum] De quo ſupra ca. 189. Quilibet quo deriuabit.
b Quæ fuere cameræ Illuſtriſſimi Principis] Dein priuatis alienatæ.

De pontibus conſtruendis, & manutenēdis per habentes bucchas, rugiarum ſuper flumina Olonæ. Cap. CCCV.

QVilibet habens aliquam buccham rugiæ ſuper flumine Olonæ teneatur conſtruere, & manutenere ſupradictam buccham, & iuxta lectum fluminis Olonæ, pontem vnum bonum, & ſufficientem, de bonis lapidibus, & cæmento, largum per bracchia tria ad bracchium terræ, & lignaminis, *a* & ad conſtruendum, & manutenendum dictum pontem teneantur omnes, & ſinguli habentes vtilitatem ex aqua fluente ex dicta rugia. Et hoc ſub pœna librarum vigintiquinque Imperialium, applicanda, vtſupra, cuilibet prædictorum.

a AD conſtruendum, & manutenendum dictum pontem] Idem cauetur in conducentibus aquas ad tranſuerſū bonorum alterius ſupra c. 247. Omnibus.

De aqua multiplicanda in lecto Olonæ. Cap. CCCVI.

SI reperiatur modus, per quem poſſit multiplicari, & addi aqua in lecto veteri aquæ Olonæ, & videatur Iudici aquarum illud opus fore bonum, & vtile, *a* & poſſit deduci ad effectum, tunc fiat illud cauamentum, ſeu opus in deliberatione ipſius Iudicis, & peritorū in talibus, qui ad illud opus deputabuntur per Dominum Vicarium Prouiſionum.

a ET poſſit deduci ad effectum] Ita quod ſequatur effectus augmenti aquarum, alias non debet fieri hæc ſuperflua expenſa.

De fontibus remundandis pro multiplicando aquam in lecto Olonæ. Cap. CCCVII.

OFficialis aquarum teneatur, & debeat quam velocius poterit fieri, cum conſilio, & deliberatione ſex, vel quatuor de habentibus prata in valle Olonæ, facere *a* remundari fontes veteres, & nouos, ex quibus aliqua aqua fluat in lectum Olonæ in eis partibus, in quibus videbitur eis conuenire, adhoc, vt aqua poſſit multiplicari, & abundātius fluere in lecto Olonæ, quam fluat, nec fluxerit hinc retro. Et prædicta fiant *b* expenſis illorum, qui habent prata, & molendina ſuper flumine Olonæ, & aliis aquis exeuntibus de lecto Olonæ. Et de cætero ſingulis annis cū conſilio, vtſupra, remundari, & aptari debeant, cura, & ſolicitudine dicti Officialis in partibus, in quibus diſpoſuerit fore vtile pro multiplicando aquam, vtſupra, dum expenſæ ſoluantur, vtſupra, quæ quidem expenſæ *c* compartiri, & diuidi debeant per ipſum Officialem, cum conſilio prædictorum habentium prata, & molendina ſuper dicto flumine, vtſupra.

a REmundari fontes veteres] Purgando, & ſpatiando eos.
b Expenſis eorum qui habent prata, & molendina] Ex quo illud augmentum cedit ad eorum vtilitatem.
c Compartiri, & diuidi debeant per ipſum Officialem] Secundum ſcilicet qualitatem, & quantitatem vſus diſtarum aquarum.

Quod dealbatores fuſtaneorum, aciarum, & drapporum poſſint auferre aquam pro arte ſua. Cap. CCCVIII.

LIcitum ſit dealbatoribus fuſtaneorum, aciarum, & aliorum drapporum, *a* quocunque die, & tempore, & in quacunque parte Ciuitatis, ſuburbium, & corporum ſanctorum Mediolani, *b* impune deriuare, & auferre quamlibet aquam eis *c* neceſſariam, & vtilem pro dicta ſua arte exercenda, dum tamen non vtantur ipſa aqua pro adaquādo aliqua prata. Et, ſi quis deriuaret, vel deriuari faceret in fraudem, condemnetur in ſoldis quinque Imperialium, qualibet vice, & pro qualibet pertica prati, quæ adaquaretur ex ipſa aqua.

a QVocunque die, & tempore] Quo fit exercitium.
b Impune deriuare, & auferre] Non refragrante diſpoſitione Statutorum præcedentium.
c Neceſſariam, & vtilem pro dicta ſua arte] Arbitrio expertium.

De electione vnius Camparij, & vnius Notarij ſuper certis aquis. Cap. CCCIX.

ELigantur per Officium Prouiſionum *a* Camparius, *b* & vnus Notarius, qui Camparius cum eius Notario inquirant, & inueſtigent, ſi aqua fluminis Seueri, aquæ lōgæ fontanæ, Arriſij, Carrariæ, & Romani extrahitur de lecto contra ſtatuta, & ordinamenta Communis Mediolani, & ſcribatur in quaterno, *c* cuius eſt terra, per quam aqua ipſorum fluminum ducatur, & condemnetur deriuans in libris quinque Imperialium, qualibet vice, & credatur *d* ſacramento dictorum Camparii, & Notarij, *e* cum vno teſte fide digno. Saluo quod tempore ſiccitatis *f* Iudex officij aquarum deputatus poſſit maiorem pœnam imponere, quibus, Notario, & Campario ſatisfiat de eorum mercede, ſiue ſalario, prout diſpoſitum fuerit in literis eorum officij.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis fide dignus, & idoneus quis dicatur.*

a CAmparius] Hoc ſeruatur.
b Et vnus Notarius] Hoc non ſeruatur, eſt Notarius Officij Stratarum, eſt Notarius pro his aquis Officium hoc exercens.
c Cuius eſt terra per quam aqua ipſorum fluminum ducatur] Nam his præſumitur deriuaſſe, in cuius terra aqua fuit reperta, vt late notatum ſupra c. 290. De Cætero.
d Sacramento dictorum Camparij, & Notarii] Sufficit autem ſacramentum alterius eorum, vt infra cauetur, capit. 324. Statuitur.
e Cum vno teſte fide digno] † Qui ſit omni exceptione
1 maior, quia is dicitur teſtis idoneus, vt notat Abb. capit. vt Debitus, num. 24. De appellatio.
f Iudex officii aquarum] Hic eſt hodie Iudex Stratarum.

De camparijs aquæ Lambri. Cap. CCCX.

ELigantur per Officium Prouiſionum Communis Mediolani vnus Camparius, qui ſit *a* camparius, & cuſtos Lambri, à Carſenzago ſupra, & qui habeat ſolutionem prout in literis officii ſui continebitur. Et, à dorſo de Carſenzago

Digitized by Google

ſenzago infra non poſſit ille Campariua, nec Iudex officij aquarum deputatus ſe intromittere de illa camparia, nec aqoa, nec aliquid exigere, occaſione illius Campariæ.

a CAmparius, & cuſtos Lambri à Carſenzago ſupra] Arbitror hoc dic non ſeruari.

De lecto Seueſi ſpaciando quando expedierit. Cap. CCCXI.

LEctus Seueſi ſpacietur, & ſpaciari debeat quando expedierit, à molendino Monaſterij Sancti Dioniſij, exiſtentis extra portam Orientalem, vſque ad molendinum fratrum de la Colombera, & illud laborerium fiat a expēſis illorum, qui habent ab oppoſito, ab vtraque parte dicti Seueſi. Et ad hoc compellantur, & compelli poſſint per Camparium, & Notarium, qui fuerint poſiti, & electi ſoper dicta aqoa Seueſi. Et adhoc teneantur Poteſtas, & eius Iudices dare dictis Officialibus b efficax auxilium ad prædicta. Et, ſi reperire ur lectum dicti Seueſi tranſire per terram alicuius Communitatis, ad hoc teneatur ipſa Communitas, & Iudex aquarum ex debito ſui officij hoc fieri facere quando expedierit, vt ſupra.

a EXpenſis illorum qui habent ab oppoſito ab vtraque parte] Hoc idem diſponitur in Vijs publicis ſupra cap. 252. Omnes.

b Efficax auxilium ad prædicta] Concedendo eis eorum familiam pro prædictis exequendis.

De clusa pontis archeti manutenenda, & reficienda. Cap. CCCXII.

CLuſa pontis archeti a debeat tenſarij b & defendi per Commune Mediolani, & per Iudicem officio Aquarum depūtatum ne deuaſtetur. Et, ſi deoaſtaretur, omnes, & ſinguli habentes, c & percipientes aliquam vtilitatem de aqua, qoæ decurret occaſione dictæ deuaſtarionis, ſeu rupturæ teneātur, & compelli debeant per Iudicem aquarum ad reſtituendum, & reintegrandum ipſam cluſam iñ priſtinum ſtatum. Et vltra hoc condemnetur delinquens, in libris quinque Imperialium, qualibet vice. Et prædicta, in hoc capitulo contenta non habeanr locum tempore plenæ ſuperfluitatis aquarum, quo tempore, ſi ipſa cluſa ſe rumperet, vel deuaſtaretur, d tunc omnes, & ſinguli habentes vtilitatem ex aqua Nironis à dicta cluſa infra teneantur, & compelli poſſint reficere, & reaptare ipſam cluſam.

a DEbeat tenſari] Conſtrui ſcilicet.

b Et defendi] Manutenendo quippe.

c Et percipientes aliquam vtilitatem] Ex quo præſumitur eam deſtruxiſſe vt aquas ad eorum bona deuiarent, vt cauetur ſupra c. 290. De cætero, Vbi notatum.

d Tunc omnes, & ſinguli habentes vtilitatem] Nam cum ſit eorum vtilitas debent etiam onus ſuſtinere.

Quibus diebus, & horis liceat deriuare de aqua Nironis. Cap. CCCXIII.

NVlli a habenti ius liceat aquam Nironis de lecto auertere, nec deriuare, nec deriuari facere, b niſi ab hora veſperarum dierum Sabbati, vſque ad horā veſperarum dierum dominicorum. Et ab hora veſperarum vigiliarum Beatæ Virginis Mariæ de menſibus Februarii, Martii, Auguſti, & Septembris, & cuiuſlibet Apoſtoli, vſq; ad horam veſperarum cuiuſlibet ipſarum feſtiuitatum, & ab hora veſperarum diei Iouis ſancti, vſque ad diem Dominicam ſequentem poſt feſtom Paſchatis Reſurrectioois Domini hora veſperarum, vigiliæ Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, vſque ad octauam poſt feſtum dictæ Natiuitatis hora veſperarum, c & prout in Statotis aquæ Olonæ continetur. Et ſi quis contrafecerit condemnetur in ſoldis viginti imperialium, omni vice.

a HAbente ius] Quoquomodo, vel per titulom, & conceſſionem expreſſam, vel per præſcriptionem legitimam, vt alias notatum in ſimili.

b Niſi ab hora veſperarum dierum Sabbati] Hoc diſpoſitū tam fauore molendinorum, quam etiam vt aquæ poſſint ad Ciuitatem deriuare.

c Et put in Statutis Olonę] De quo ſupra c. 286. Licitū ſit.

De pœna deriuantis aquam Nironis, ſi non habuerit incaſtrum ſchiaſſarum. Cap. CCCXIV.

NVlli liceat deriuare, nec deriuari facere aquam Nironis, niſi habuerit iuxta domum a incaſtrum ſchiaſſarum, per quod non dimittat deriuare dictam aquam. Et ſi quis contrafecerit condemnetur io ſoldis ſexaginta imperialium omni vice.

a INcaſtrum ſchiaſſarum] Quid ſit hoc ex vſu dignoſcitur.

De pœna occludentis lectum Nironis. Cap. CCCXV.

NVlli liceat occludere lectum Nironis de palis, nec lignis, vel terrā a ad hoc, quod aqua noo poſſit fluere ad Ciuitatem Mediolani. Et ſi quid contrafecerit condemnetur in ſoldis quadraginta Imperialiū qualibet vice.

a AD hoc, quōd aqua non poſſit fluere ad Ciuitatem Mediolani] Et hoc fauore poblico Ciuitatis pro eius purgatione, & pro exercitio dealbatorum, fuſtaneorum, & aliorum.

Quod lectus Nironis teneatur ſpaciatus, & ampliatus. Cap. CCCXVI.

QVilibet habens bona ſupra, vel iuxta dictum Nironem debeat eatenus, quatenus dictum flumen tendit iuxta ædificia, vel prædia ſua, a pro portione ſua ſpaciare, & ſpatiatum tenere lectum dictæ aqoæ amplum ſecundū mēſuram per Commune Mediolani alias datam, quæ eſt ad ſāctam Trinitatem extra portam Cumanam Mediolani, ad terminum dādum per Iudicem aquarum, ſub pœna ſoldorum viginti imperialium omni vice, pro quolibet.

a PRo ſua portione] Iuxta ſcilicet eius bona, & ædificia.

De lecto Nironis aptando taliter, quod aqua ſit alta per medium brachium. Cap. CCCXVII.

LEctus Nironis taliter aptetur, & manuteneatur, quod aqua ſit alta in illo lecto a per medium brachium ad brachium terræ, & lignaminis.

a PEr medium brachium] Ad hoc vt facilius poſſit ad Ciuitatem decurrere.

De ſoratore habendo per quemlibet de aqua Nironis. Cap. CCCXVIII.

QVilibet, qui deriuabit, vel deriuari faciet de aqua Nironis, teneatur, & debeat facere, ſeu habere ſoratorem, per quem ſeoraducium dictæ aquæ a fluere poſſit in dictum lectum Nironis, antequam attingat ad ſecundum molendinum, exiſtens ab ea parte lecti aquæ, ex qua deriuatur ipſa aqua, & qui contrafecerit condemnetur in libris quinque imperialium, qualibet vice, & vltra non poſſit ipſa aqoa vti.

a FLuere poſſit in dictum] Reuerti ſcilicet in flumen prædictum, fauore molendinorum, & Ciuitatis vt notatū capitulis præcedentibus.

De lino non adaquando in Nirone prope ciuitatem. Cap. CCCXIX.

NOn liceat alicui a adaquare linum in dicto Nirone per milliare vnum, prope Ciuitatem Mediolani, ſub pœna ſoldorum viginti Imperialium, omoi vice & pro quolibet.

a Ada-

Digitized by Google

a A Daquare linum] Hoc ideo, quia ex eo valde aqua diuerteretur à curſu ſuo ad Ciuitatem.

Quod Iudex aquarum perſonaliter accedat ad coercendum contrafacientes. Cap. CCCXX.

IVdex aquarum debeat perſonaliter ire cum Campario, vel ſine ad ſuam voluntatem ad coercendum, & videndũ ſi quis faceret contra præſentia Statuta aquæ Nironis in toto, vel in parte. Et ſi inuenerit contra eſſe factum, ipſe contrafaciens condemnetur in ſoldis viginti imperialium, qualibet vice, qua contrafecerit.]

HOC non ſeruatur ex officio niſi requiſiti fuerint.

DE EODEM. Cap. CCCXXI.

SI prædictus Iudex, vel alius inuenerit, quod Camparius Nironis permitteret deriuare de dicta aqua a frau dolose, ſe ſciente, vel veriſimiliter ſcire poſſente, quod ipſe Camparius condemnetur per ipſum Iudicem, prout condẽnari deberet ille, qui indebite deriuaſſet de dicta aqua.

a FRaudoloſe] Secus ſi per negligentiam citra dolum.

De molendinis Nironis coadæquandis, & moderandis. Cap. CCCXXII.

MOlendina, quæ ſunt in flumine Nironis, debeant a coadęquari, & moderari, arbitrio Iudicis aquarum.

a COadęquari, & moderari] Vt omnes ſint æquales vndequaque.

Quod aqua Nironis decurrat ad ciuitatem. Cap. CCCXXIII.

IVdex officio aquarum deputatus, teneatur, & debeat, omnibus modis, bona fide, operam dare, vt aqua Nironis decurrat, ſeu fluat, a & decurrere, ſeu fluere poſſit, libere ad Ciuitatem Mediolani. Et ille, qui eſt, vel erit camparius ſuper illa aqua, campariam illam faciat, & facere debeat, bona fide, & illæ aquæ, quę decurrunt, vel decurrere conſueuerunt, ſeu fluere in ſupraſcriptum flumen Nironis, decurrant, ſeu fluant in ipſum flumen, & maxime aqua, quæ dicitur Pubigera, & Rouerſella, & quod alibi non decurrãt, nec ducantur. Et ſi quis dictas aquas alibi, quam in dictum flumen duxerit teneatur Camparius accuſare contrafaciẽtem coram Iudice aquarum, & contrafaciens condemnetur in ſoldis viginti imper. qualibet vice.

a ET decurrere, ſeu fluere poſſit libere Ciuitatem Mediolani] Cauſa eius purgationis, & dealbatorum fuſtaneorum, vt notatum capitulis præcedentibus.

De officio Camparij aquæ Nironis. Cap. CCCXXIV.

STatuitur, quod Camparius aquæ Nironis poſſit, & debeat accuſare quoſlibet facientes contra prædicta Statuta Nironis, vel aliquod eorum, coram Iudice aquarum toties, quoties inuenerit facientes contra ipſa ſtatuta, vel aliquod eorum. Et detur fides a ſacramento accuſatoris, cum vno teſte fide digno. Et Iudex officio aquarum deputatus teneatur ſuper ipſis accuſis, ſic delatis, & probatis, vt ſupra, facere condemnationem.

a SAcramento accuſatoris, cum vno teſte fide digno] Idem cauetur in aqua Olonæ ſupra capit. 293. Iudex deputatus.

De illis, qui debent ſuſtinere expenſas quæ fient pro cluſa pontis Archeti, Nirono, & Rouerſelia. Cap. CCCXXV.

OMnes, & ſinguli de Vniuerſitate Aciariorum, & dealbatorum fuſtaneorum, & illi, qui habent prædia ſuper lecto, ſeu ripa Nironis percipientes vtilitatem ex aqua Nironis, & Rouerſellæ, & maxime habentes molendina ſuper lecto Nironis, ſiue in Ciuitate, ſiue extra Ciuitatem, teneantur, & debeant ſoluere, & ſuſtinere ſuam partem expẽſarum, quæ fient in cluſa Nironis, quæ eſt prope pontem de Archeto, & aliarum expenſarum, quæ fient in Nirone, & Rouerſella, & in defendendo, & manutenendo illam aquam, ad hoc, vt libere fluat ad Ciuitatem Mediolani, tam in cluſa, quam extra cluſam. Et Iudex aquarum teneatur cogere quemlibet prædictorum a ad ſoluendam ſuam partẽ prædictarum expenſarum, & ſi neceſſe fuerit taleam fieri, occaſionibus prædictis, vel aliqua earum, fiat talea per prudentes viros ſuper hoc deputandos per officium Prouiſionum.

a AD ſoluendam ſuam partem prædictarum expenſarũ] Arbitrio prudentum virorum ſit hæc diſtributio, & talea, vt infra cauetur.

Quod dealbatores fuſtaneorum debeant tenere aquam in rozalibus. Cap. CCCXXVI.

STatuitur, quod Aciaroli, & dealbatores fuſtaneorum teneantur aquam, quam extraxerint de lecto Nironis, tenere a in rozalibus, & areis ſuis, ita quod non exeat de ipſis rozalibus, niſi reduci facerent, vt ea ad lectum Nironis reuertatur. Et quod eodem die, ducant, vel dimittant illam aquam ire, ſeu fluere per bracchia decem prope ſtratam, quę dicitur de monacha. Et ſi quis contrafecerit condemnetur, qualibet vice, in ſoldis viginti Imperialium. Et dealbatores fuſtaneorum nõ poſſint trahere, nec deriuare illam aquã de lecto, niſi quando habent fuſtaneos, vel telas in area, vel prata. Et ſi contrafecerint, camparius poſſit accuſare, omni vice, qua contrarium fecerint, & Iudex aquarum teneatur eos condemnare, vt ſupra.

a IN rozalibus, & areis ſuis] Vbi artem ſuam exercent dealbando.

De pœna illius, qui recuſaret ſuſtinere ſuã partem expenſarum, quæ fieret pro aqua Nironis. Cap. CCCXXVII.

SI aliquis ſe defenderet, vel recuſaret ſuſtinere a ſuam partem expẽſarum, quæ à modo fieret, occaſione aquæ Nironis, & cluſæ, quæ eſt prope pontem de archeto, defendendo, vel manutenẽdo, vel alia occaſione illius aquę, nõ poſſit illam aquam deriuare, nec vtilitatem ſuper ea habere, donec ſoluerit id, quod debuerit. Et ſi ea deriuaret, Camparius debeat accuſare contrafacientem ſicut alias, vt ſupra dictum eſt, & Iudex aquarum teneatur condemnare contrafacientem accuſatum, in ſoldis viginti Imperialium, omni vice.

a SVam partem expenſarum quæ à modo ſi[er]et] Modo quo cauetur ſupra c. 325. Omnes, & ſinguli.

De aqua Ticinelli, ſeu nauigij Communis Mediolani. Cap. CCCXXVIII.

NVlla perſona a vndecunque ſit, b & cuiuſcunque conditionis, & ſtatus exiſtat, poſſit, nec debeat ducere, trahere, nec duci, nec trahi facere, modo aliquo, vel ingenio, aquam de flumine Ticinelli, ſeu nauigij magni, niſi per legitimam, & rationabilem conceſſionem eis, vel anteceſſoribus ſuis per Commune, vel dominationem Mediolani factam, vel faciendam, c vel aliter ius habentibus deriuandi de ipſa aqua, & maxime per illos, quibus per formam Statutorum, & ordinamentorum, & prouiſionum Communis Mediolani fuit, & eſt conceſſum ipſos poſſe conducere, & trahere, nec maiorem quantitatem aquæ vltra ius ſibi competens

Digitized by Google

petens in dicta aqua, & non per aliquos alios, aliquo modo, cauſa, vel ingenio, directe, vel per indirectum, ſub pœna librarum quinquaginta Imperialium, cuilibet contrafacienti, qualibet vice, d ipſo facto, applicanda pro medietate Communi Mediolani, & pro alia medietate accuſatori. Item ad declarationem quantitatum aquarum, quæ exire debent de ipſo Nauigio, ſtatuitur, quod infraſcripta flumina, quæ intrant in eo, & quod illi, qui habent iura, & quibus conceſſum fuit, & eſt, legitime per Commune Mediolani in ipſis fluminibus intrantibus, & in bucchis exeuntibus de ipſo Nauigio, habere poſſunt tantam aquam, à parte inferiori dicti nauigij, quantam inferius declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Minor quando comprehendatur ſub ſtatuto.*
2 *Clericus an comprehendatur ſub ſtatuto.*

a Vndequaque ſit] Siue ſit ſubdita, ſiue non.
b Et cuiuſcunque conditionis, & ſtatus exiſtat] † Com-
1 prehenditur in his minor, in quem poſſit cadere delictum, ita not. Rebuff. tract. De nominatio. q. 8. prin. nu. 8. ad finẽ.
2 † Comprehenduntur etiam Clerici, vt not. idem Rebuff. d. tract. de nominat. q. 8. prin. num. 21.
c Vel aliter ius habentibus] Per introductionem aliarum aquarum ſuarum in nauigio.
d Ipſo facto] Requiritur tamen ſententia Iudicis declaratoria ſuper ipſo facto, vt notat late ſupra c. 1. in verbo, Ipſo facto, vol. 1.

Nomina quorum fluminum ſunt hæc. Cap. CCCXXIX.

Flumen Miſchiæ, quod eſt à mane, parte pontis de Vermetio, vbi eſt quædam Buccha, quæ Buccha ſit, & eſſe debeat alta, à fundo lecti nauigij verſus cœlum per tertias duas vnius bracchij ad bracchium terræ, & lignaminis, & lata, & longa taliter, quod aqua exinde poſſit fluere in quantitate ſufficienti pro duobus rodiginis, arbitrio Dominorũ Magiſtrorum intratarum extraordinariarum. Flumen Baronæ, de Gagiano, vbi eſt quędam Buccha, quæ ſit, & eſſe debeat alta à fundo lecti Nauigij verſus cœlũ per tertias duas vnius brachij ad brachium terræ, & lignaminis, & lata, & longa taliter, quod aqua exinde poſſit fluere in quantitate ſufficienti pro vno Rodigino in arbitrio præfatorum Dominorum Magiſtrorum. Flumen Baronæ de Luyrano, vbi eſt quędam Buccha à mane, parte loci de Treciano. Flumen, vbi dicitur ad Horonellas, vltra locum de Corſico, citra pôtem de Solcio, vbi eſt quędam Buccha, quę ſit, & eſſe debeat alta à fundo lecti Nauigij verſus cœlum per tertias duas vnius brachii ad brachium terræ, & lignaminis, lata, & longa taliter, quod aqua exinde poſſit fluere in quantitate ſufficienti pro vno rodigino, in arbitrio præfatorum Dominorum Magiſtrorum. Flumen, vbi dicitur ad Refregium, vbi eſt quædam Buccha, ſeu Bouaregius, prope locum de Corſicho, ſit, & eſſe debeat alta à fundo lecti Nauigij, verſus cœlum, per tertias duas vnius brachii ad brachium terræ, & lignaminis, & lata, & longa taliter, quod aqua exinde poſſit fluere in quantitate ſufficienti pro duobus rodiginis in arbitrio præfatorum Dominorum Magiſtrorum. a Flumen Bettochani, quod eſt citra locum de Roncheto, vbi eſt quędã Buccha, ſit, & eſſe debeat alta à fundo lecti Nauigij verſus cœlum per tertias duas vnius brachii ad brachium terrę, & lignaminis, & lata, & longa taliter, quod aqua exinde poſſit fluere in quantitate ſufficienti pro duobus rodiginis. Et hoc ſi legitime probatum fuerit poſſe, & debere de iure habere tantam quantitatem aquę, alioquin gaudentes ipſa aqua, à parte inferiori, ſoluere teneantur Communi Mediolani, vel habenti datum ab eo, ſingulis annis ad computum librę vnius Imperialium, pro qualibet vncia dictę aquę, qua inde vteretur ſine legitimo, & probato iure, vtſupra. Et hoc vltra uncias vigintiquatuor aquę dicti Ticinelli, poſſint ſimiliter fluere de lecto Nauigij, pro quibus tamen vncijs vigintiquatuor, ſolui debent Communi Mediolani, ſingulis annis, librę vigintiquatuor imperialium. Flumen Lambrelli cum Mayrola, quę eſt prope ſanctum Euſtorgiũ, vbi eſt quędam Buccha, ſeu Bouaregius, ſit, & eſſe debeat alta à fundo lecti Nauigij, verſus cœlum, per tertias duas vnius brachii ad brachium terrę, & lignaminis, & lata, & longa taliter, quod aqua exinde poſſit fluere in quantitate ſufficienti pro duobus rodiginis in arbitrio præfatorum Dominorũ Magiſtrorum. Nomina vero Bucchharum, ex quibus poſſit extrahi, & deriuari de aqua Nauigii ab illa Buccha, quæ eſt in territorio de Boſſalora, excluſiue, verſus Mediolanũ, ſunt hęc. In primis Buccha, ſeu rugia vna, quæ eſt in territorio de Treciano, à ſero, parte dicti lecti, quæ fluit verſus prata, quæ alias tenebantur per Dominum Mediolani, & nunc tenentur per Monaſterium Chartuſiæ Papiæ. Item Buccha, ſeu rugia vna, quæ eſt à meridie, parte loci de Cagiano, & à ſero, parte pontis de Cagiano, quæ eſt magis propinqua ſoratori Communis Mediolani, quæ eſt vltra pôtem de Cagiano. Et prædictæ duę Bucchæ proxime ſint, & eſſe debeant altæ à fundo lecti Nauigij, verſus cœlum in ea menſura, prout diſponetur per præfatos Dominos Magiſtros, & latæ, & altæ, prout per ipſos Dominos Magiſtros diſponetur. Item Buccha, ſeu Cornicius, quam, ſeu quem Lancialotus, & fratres de Robiano ſolebant tenere in flumine Nauigij prope locum de Ronchero, debet eſſe larga, ſeu lata, per brachium vnum, & tertias duas. Et ſolia dictæ Bucchæ, ſeu Cornicij, debet eſſe alta per tertias duas à fundo lecti fluminis Nauigij, & alta ipſa Buccha, & vacua, & expedita tota à dicta ſolia, verſus cœlum, abſq; aliquo obſtaculo, vel impedimento, ita & taliter, quod à dicta ſolia ſupra, nullum ponatur, nec dimittatur obſtaculum, capellũ, nec impedimentum. Et ſpallæ dictæ Bucchæ debeant æqualiter intrare in dictũ flumen Nauigij, ita & taliter, quod vna ſpalla dictæ Bucchæ non intret pluſquam altera dicto flumini Nauigij. Item Buccha vna, ſeu Cornicius vnus, quę ſeu qui eſt citra locum de Roncheto, & fluit verſus Baraccham, ſit, & eſſe debeat alta à fundo lecti Nauigij, verſus cœlum, per tertias duas vnius brachij ad brachium terrę, & lignaminis. Et lata, & longa taliter, quod aqua exinde poſſit fluere in quantitate ſufficienti pro duobus rodiginis, in arbitrio præfatorum Dominorum Magiſtrorum. Ex iſtis Bucchis, ſiue rugijs, & cornicijs poſſunt ducere, & deriuare de aqua Nauigij, ſeu Ticinelli, illi, qui ſoliti ſunt deriuare, & eorum ſucceſſores à dictis Bucchis, ſiue rugiis, & cornicijs, ipſis ſoluentibus Communi Mediolani, pro qualibet vncia aquæ, ad computum libræ vnius Imperialium, pro qualibet vncia dictæ aquę, niſi doceant legitime habere ius ducendi de ipſa aqua, ſine aliqua ſolutione pecuniæ. Buccha, ſeu Cornicius, qui appellatur cornicius de Bernate, ad requiſitionem monaſterii de Bernate, aptetur expẽſis ipſius monaſterii per hunc modum, videlicet, quod ſtrutile dicti cornicii ſit altum à fundo dicti Nauigii, verſus cœlum per brachia tria ad brachium terræ, & lignaminis. Et quod dictus cornicius, ſeu buccha, debeat fieri de bono muro, videlicet, de bonis lapidibus, & cæmento. Et quod de ſubtus à dicto cornicio fiant ſchalæ lapidum viuorum, prout eſt ad Cornicium de Cagiano, quo cornicio ſic aptato, vtſupra, & non aliter, liceat ſit ipſi monaſterio deriuare, & deriuari facere quocunque die, nocte, & hora, tam feriato, quam nõ feriato, de aqua dicti Nauigii per dictum cornicium aptatum, vtſupra, ipſo monaſterio ſoluente Communi Mediolani, ad computũ libræ vnius Imperialium, pro qualibet vncia dictæ aquæ, omni anno, niſi ipſum monaſterium doceat legitime habere ius ducendi, & deriuãdi de dicta aqua ſine ſolutione pecuniæ. Buccha, ſeu cornicius ſitus in territorio loci de Boſſalora, qui dicitur cornicius de cribellis aptetur per hunc modum videlicet; quod ſtrutile dicti cornicii ſit altum à fundo lecti Nauigii, verſus cœlum per brachia, duo in brachium terræ, & lignaminis. Et ſolia dicti cornicii ſit, & de cætero remaneat lata, prout ſteterit, & eſt ad præſens. Et quod dictus cornicius, ſeu buccha debeat claudi de bono muro, videlicet, de bonis lapidibus, & cæmento. Et quod de ſubtus à dicto Cornicio fiant ſchalę lapidum viuorum, prout eſt ad cornicium de Gagiano. Et hęc omnia expenſis illorum, qui percipiunt vtilitatem de aqua fluente ex dicto cornicio, quo cornicio ſic aptato, & non aliter, liceat ei, vel eis, qui poteſt, vel poſſunt ducere aquam per dictum cornicium, quocunque die, nocte, & hora, tam feriato, quam non feriato, deriuare, & deriuari facere de aqua dicti Nauigij, ex dicto cornicio aptato, modo prędicto. Et de ipſa aqua facere ſuam vtilitatem. Et quod ipſę, vel ipſi, ſoluere teneantur Communi Mediolani, ad computum librę vnius imperialium pro qualibet vncia dictę aquę omni anno, niſi doceant legitime habere ius ducẽdi, & deriuandi dictam aquam ſine aliqua ſolutione pecunię. A Buccha de Bernate, excluſiue, ſuper omnes bucchę per quas defluit, ſeu deriuatur aqua ex flumine Nauigii, ſeu Ticinelli, obturentur, & obturare teneantur, taliter, quod aqua non fluat, nec poſſit deriuari per ipſas bucchas, nec aliquam earum. Et prędicta non intelligantur in ſoratoribus Communis, vel Domini Mediolani. Buccha vna, ſeu

Digitized by Google

ſeu forator, q̃ appellatur forator de corbis, manuteneatur per Commune vel Dominum Mediolani per modum deſcriptum de flumine Lambrelli, pro qua ſoluantur Communi Mediolani ſingulo anno, libræ viginti quatuor imper. pro vncijs vigintiquatuor aquæ dicti Nauigij fluentis per ipſũ foratorem. Et hęc per illos, qui ſoliti ſunt ſoluere dictos denarios, vel per eorum ſucceſſores. Omnes foratores bouaregij, ſeu bucchæ Nauigij, de quibus inferius mẽtio habetur, aptentur expẽſis Communis, vel Domini Mediolani, quam citius fieri poterit ſecundum diſpoſitionem, & ordinẽ præfatorum Dominorum Magiſtrorum, per quos foratores, ſeu bouaregios, vel bucchas, vel per aliquem ipſorum non poſſit, aliquo modo extrahi, nec deriuari aqua Ticinelli aliquo tempore, per aliquam perſonam, Collegium, nec Vniuerſitatem, nec de ipſis foratoribus, ſeu bouaregijs, vel bucchis poſſit, aliquo modo de dicta aqua defluere, nec exire, niſi p̃ maximam abundantiam, & ſuperfluitatem aquarum. Qui, & quæ ſunt hęc. In primis cluſa magna de Noſate, quę eſt apud Buccham magnam, cluſa, quę eſt, vbi dicitur ad portas de Lauẽdera. Sorator vnus, vbi dicitur in prera de retro, ſiue de caſtano. Buccha vna, ſeu forator, vbi dicitur ad eigogneram, qui eſt in territorio de Turbicho. Buccha vna quæ eſt ſubtus pontem de Padregnano. Sorator ſancti Andreæ, qui eſt in territorio de Cugiono, ſiue de Padregnano. Buccha vna, vbi dicitur ad Gambitonum. Cluſa vna prope Gagianum. Sorator vnus, vbi dicitur ad medium inter Trecianum, & Bonayrolſi. Boueregius vnus, ubi dicitur ad pontem de Solcio. Boueregius vnus, ubi dicitur ad Oronellas. Boueregius vnus, vbi dicitur ad pontem ſancti Chriſtophori. Boueregius vnus, inter Corſichum, & Roncheтum. Fiant Portæ ſuper flumine Nauigij, expenſis Communis, vel Domini Mediolani, largæ, & magnæ & in illis partibus, in quibus, & prout præf. Dominis Magiſtris videbitur in tempore ſuperfluitatis aquarum, ſi expedierit, vt aqua poſſit per ipſas exire de lecto ipſius Nauigij. Item ſtatuitur, quod per ſupraſcripta Statuta non intelligatur eſſe derogatum aliquib. habentibus priuilegia conceſſiones, vel aliquod ius extrahendi de dictis aquis, vel aliqua earum, ſed ea iura in robore ſuo perſiſtant.

SVMMARIVM.

a *Ius præſumitur ex diuturno vſu, & num. 2.*

a FLumen Reſtochiani, ibi. Et hoc ſi legitime probatum
1 fuerit] † Ex Diuturno vſu autem quis releuatur, ne id teneatur docere, nec probare, quia ius præſumitur ex diuturnitate tẽporis, per l. finalem, vbi gl. ff. de aqua pluuia arcen. notat Iaſ. conſ. 150. col. 1. ver. Tertio facit, vol. 2.
b Buccha ſeu Corniſium ibi. Niſi ipſum miniſteriũ doceat
2 legitime] † Ab hac tamen probatione releuatur ſi eſſet in diuturno vſu eius, vt ſupra notatum.

De electione, & officio Camparij Ticinelli, ſiue Nauigij. Cap. CCCXXX.

COnſtituatur per officium Prouiſionum, *a* vel Dominum Mediolani vnus Camparius, qui habeat curam, & cuſtodiam fluminis Ticinelli, ſeu Nauigij, qui ad illod officium intendat, & qui habeat bailiam accuſandi, & pignorandi quemlibet deriuantem de aqua dicti fluminis Nauigij, ſeu Ticinelli contra formam præſentium Statutorum, & quemlibet, qui aliquid commiſerit in dicto flumine contra formam Statutorum. Et *b* habeat pro ſuo ſalario ſecundũ quod eidem ordinabitur per Dominum Mediolani, vel per dictum officium, cui Campario credatur, & credi debeat de his, quæ ſpectabunt ad ipſius officium *c* cum ſacramento ſuo, & vno teſte fide digno.

a VEl Dominium Mediolani] Hodie conſtituitur Commiſſarius à Mag. Magiſtratu extraordinario, ſuper toto illo Nauigio, qui ſub ſe habet Camparios.

b Habeat pro ſuo ſalario] Quod hodie taxatum eſt vniformiter.

c Cum ſacramento, & vno teſte fide digno] Idem cauetur in Campario Olonæ, ſupra c. 293. Iudex deputatus, & Campario Nironi ſupra c. 324. Statuitur.

De Moleſtatis indebite, occaſione Officij Stratarum, & Aquarum. Cap. CCCXXXI.

SI contingat aliquod Cõmune, Vniuerſitatem, uel ſingularem perſona ciuitatis, vel Ducatus Mediolani, detineri, robari, vel aliter moleſtari, in perſona, vel rebus, *a* indebite, *b* occaſione officij ſtratarum, *c* vel aquarum, pro eo, q̃ non teneatur ad id, per quod ſit, vel fuerit moleſtatus, vt ſupra, uel pro eo, quod reperiatur obediuiſſe ante talem moleſtationem, tunc, in prædictis caſibus, & vtroque eorum, talis moleſtatus non teneatur *d* ad aliquod ſalarium, *e* nec expẽſas, ſed libere, & ſine expenſis conſeruetur indemnis per Officiales dictorum officiorũ, & eorum Notarios, & ſeruitores, ſub pœna Officiali præcedenti, & prędicta non obſeruanti, qualibet vice, librarum decem Imper. & eius Notario librarum trium Imperialium, & ſeruitori ſoldorum uiginti Imper. Et quilibet poſſit accuſare, & habeat medietatẽ, & ſtetur ſacramento eius, cum uno teſte fide digno. *f* Et quilibet Iuſdicens in Mediolano ad inſtantiam moleſtati accuſantis, hoc Statutum exequutioni mandare teneatur.

a INdebite] Contra diſpoſitionem iuris, & Statutorum noſtrorum.

b Occaſione officii ſtratarum] De quo in cap. 252. Omnes ſtratę, cum cap. ſequentibus.

c Vel aquarũ] De quo ſupra c. 280. Eligatur, cum ſeq. cap.

d Ad aliquod ſalarium] Debitum occaſione condemnationis ſecutę.

e Nec expenſas] Qualcunque hac cauſa indebite factas.

f Et quilibet Iuſdicens] Ordinarius ſcilicet, De quibus ſupra cap. 6. poteſtas, cum ſeq.

RVBRICA GENERALIS, De ſeruitutibus.

SVMMARIVM.

1 *Seruitutum plures ſunt ſpecies.*
2 *Seruitus in dubio non præſumitur.*
3 *Seruitus quibus modis acquiratur.*
4 *Seruitus an requirat cauſam.*
5 *Seruitutis in poſſeſſione quando quis dicatur.*
6 *Seruitutes omnes ſunt iura prædiorum.*
7 *Statutum loquens de ſeruitute ligat forenſem.*
8 *Seruitus prædialis tranſit in ſucceſſorem.*
9 *Item in emptorem declara vt num. 10. & 11.*
12 *Seruitus lenior non durior poteſt fieri.*
13 *Vicinus quando tenetur præſtare ſeruitutem viæ vicino.*
14 *Seruitus non poteſt imponi ſup. re emphyteutica per emphyteutã.*
15 *Item in re feudali per Vaſſallum.*
16 *Seruitus non præſumitur conſtituta in bonis diuiſis, & alienatis, num. 17.*
18 *Quid in re legata.*
19 *Seruitus quando cenſeatur remiſſa.*
20 *Seruitus hauriendæ aquæ, an competat de nocte, & quando dicatur committi, & quid in ſeruitute eundi.*
21 *Seruitutis impedimentum an poſſit tolli de facto, & nu. 22.*
23 *Seruitus paſcendi collectis fructibus an attendatur.*
24 *Seruitus quando poſſit imponi ſub conditione, & ad tempus.*
25 *Conceſſio facta alicui quando non habeat naturam ſeruitutis, & an tranſeat in ſucceſſorem, num. 26.*

† DE Materia ſeruitutum late notat Cępolla tract. ſeruit.
1 vbi diſtinguit plures ſpecies earum. Aliquas notat ẽt
2 Socin. ſen. conſ. 141. vol. 1. † Seruitus in dubio non præſumitur, ſed quęlibet res libera pręſumitur, Ita not. Iaſ. in l.
3 Quominus, nu. 179. ff. de Flumin. Alba. conſ. 56. num. 1. † Seruitus tribus modis acquiratur pacto, vltima voluntate,
4 & pręſcriptione, Ita Burſat. conſ. 156. nu. 45. vol 1. † Seruitutis conſtitutio non requirit aliquã cauſam, vt not. Iaſ. in
5 l. 1. n. 2. ff. de condict. ſine cauſa. † Quãdo autẽ quis dicatur eſſe in poſſeſſione ſeruitutis, not. Iaſ. in § ęque ſi, nu. 41. In-
6 ſtit. de actio. † Seruitutes omnes ſunt iura prędiorũ, l. quid aliud, vbi gl. ff. de verb. ſignifi. ad idem, l. 1. ff. de ſeruit. ruſtic.
7 pręd. † Statutum loquens de ſeruitute ſiue vrbana, ſiue ruſtica, ligat forenſem, Ita Cœpoll. tract. ſeruit. vrban pręd. c.
8 27. de ſeruit. Altius Tollendi, num. 5. ad finem. † Seruitus pręedialis regulariter tranſit actiue, & paſſiue in ſingularem ſucceſſorem, l. cum fundus, ff. Communia prediorum, Corn.
9 conſ. 90. numer. 26. volumin. 2. † Tranſit etiam in emptorem, etiam quod ea non exprimatur, per l. Si aquęductus, ff. de contra empt. Corraſ. in Miſcell. c. 15. num. 2. cum ſeq. vol. Declarando quatuor modis, vt per Roman. d. l. ſtipulationes non diuiduntur, in princ. nu. 17. ff. de verb. oblig.
10 per Cępol. tract. ſeruit. vrb. pręd. c. 62. de feneſtra. † Res licet cenſeatur uendita libera, & ſine ſeruitute, tamen ſi Dominus binarum ędium uendat unam, in qua adſit

l ſeruitus,

ſeruitus, vel tigna annexa, quam ſeruitutem ſciebat emptor
adeſſe, cum ea apparens eſſet, ea ſeruitus remanet, nec te-
netur venditor eam ſeruitutem ſtillicidij, vel tigni infixi tol
lere, textus eſt in l. 1. §. 1. ff. de act. empt. & in l. Eaque, §. 1.
ff. de contrah. empt. Sic determinat Vincent. de Franchis, ad
Napodamum, in conſuetud. Neapol. tit. 21. de aperturis non
faciendis, verſic. Amplius in verbo, Inſeruiat, in litera B.
Idem notat Cœpolla tract. vrban. præd. cap. 37. de ſeruitut.
oner. ferendi, ad finem, & clarius cap. 38. De ſeruitut. itiner.
11 ſeu actus, numer. 6. ad finem, volum. 2. † Et conſequenter
quod cenſeatur conſtituta ſeruitus luminis per illud inſtru-
mentum, vt per Bartol. l. 1. ff. de ſeruit. legata, Berous conſ.
12 132. ad finem vol. 3. † Seruitutem habens non poteſt durio-
rem ſeruitutem facere, ſed leuiorem, ſic l. Seruitutes, §. Stil-
licidium, & l. cuius ædificium, ff. de ſeruit. vrb. præd. Practi.
in forma libelli in actione confeſſ. verſic. Seruitus, il 1. nu. 4.
Cœpolla tracta. ſeruit. vrban. præd. cap. 28. De ſeruitute
ſtillicidij, num. 4. Afflict. in trac. protomiſ. § 9. nu. 11. Lucas
de Penna, in l. Partiphum, ad finem, C. De curſu publico,
libr. 12. declarat. Corn. d. conſi. 90. num. 27. & 29. volum. 2.
13 Idem cauetur infra cap. 358. l. ſi cui, & cap. ſequenti. † Vi-
cinus tenetur præſtare ſeruitutem viæ vicino, quãdo aliun-
de non habet eam. Ita Buer. deciſ. 322. vbi tradit etiam li-
mitationes, ſequitur Vrſil. ad Afflict. deciſ. 265. nu. 114. ad
14 finem. † Emphyteuta non poteſt imponere ſeruitutem ſuper
re emphyteutica, niſi pro tempore ſuo, vt notat Iaſ. in l. fina.
quæſt. 8. nu. 117. & 118. C. De iure emphyt. Idem notat Me-
15 noch tract. de retinend. poſſeſſ. remed. 4. n. 31. & 32. † Quod
idem dicitur in Vaſallo in re feudali, ita not. Vrſil. poſt Affl.
deciſ. 380. nu. 1. ad fin. & 2. limitando, vt ibi per eum, niſi
16 ſecuta ſit ſententia. † Seruitus aliqua non præſumitur fa-
cta, nec conſtituta in aliqua parte bonorum diuiſorum, ſi
non apparet de ea, etiam quod quis longo tẽpore poſt diui-
ſionem ſit ea vſus, Ita notat Vrſil. ad Afflict. deciſ. 289. nu. 2.
17 † Idem eſt in venditione, vel diuiſione rei, vt non cenſeatur
conceſſa, vel alienatum ius viæ, & itineris, Ita not. Anchar.
18 iun. in ſuis quæſtionibus, quæſt. 63. num. 3. libr. 1. † Quid
autem ſi legetur fundus, vel vſusfructus eius, an cenſeatur le-
gatum iter ad eam, diſtinguit Practic. in forma libelli pro le
19 gato rei ſingularis, in prin. num. 62. cum ſequen. † Serui-
tutes quando quis duas patitur, quando vna remiſſa, cenſea
tur etiam altera remiſſa, diſtinguit Cœpol. tract. ſeruit. vrb.
20 præd. cap. 28. de ſeruitute ſtillicidij, nu. 11. † Habens ſerui-
tutem aquæ hauriendæ non poteſt ea vti de nocte, & ſi non
vtatur ea de die longo tempore eam amittit, ita not. Roma.
ſing. 819. cum addit. ibi Menoch. tract. retinen. poſſeſſ. remed.
8. nu. 11. cum ſeq. Vbi idem dicit in ſeruitute eundi per do-
21 mum vicini. † Et ea dicitur ſeruitus perſonalis, ita not. Borg.
22 deciſ. 15. nu. 21. inferendo, vt per eum. † Habens ius ſeruitu-
tis in aliqua re, ſi impediatur per clauſuram oſtiorum, vel
muri, non poteſt ea frangere, vt illa vtatur, ita notat Abb.
c. 1. num 5. verſ. ex d. cauſis De immunit. Eccleſ. Idem notat
ſequendo Faller. in conſtit. regni, Rubr. De officio iuſtit. in
23 princ. nu. 44. † Patiens ſeruitutem paſcendi collectis fructi-
bus eius bonorum an poſſit plantare vites, & olıueta, notat
Didac. Couar. tract. practic. quæſt. cap. 37. num. 4. verſ. Sed
24 infertur ex his. † Seruitus quando poſſit imponi ſub condi-
tione, & ad tempus, notat Soc. ſen. conſi. 141. num. 4. volu. 1.
25 † Conceſſio ſi fiat faciendi aliquid in alieno alicui, qui nõ
habeat prædium vicinum, non poteſt dici ſeruitus, ſed ius
quoddam perſonale, Ita Iaſ. in §. aquæ ſi, nu. 19. Inſtit. De
26 actionib. † Quod quidem non tranſit in ſingularem ſucceſ-
ſorem, ita not. Iaſ. ibi num. 15.

Quod ſeruitutes acquirantur præſcriptione tẽporis. Cap. CCCXXXII.

SEruitutes *a* tam prędiorum vrbanorum, *b* quam ru-
ſticorum, *c* præſcriptione temporis acquirantur *d* &
amittantur, eo *e* modo, quo diſpoſitum de Iure com-
muni. *f* Item in ſeruitutibus, tam prædiorum vrbanorum,
quam ruſticorum, *g* allegato titulo, *h* per illum, *i* qui
bona fide vſus fuit ſeruitute longo tempore, *k* videlicet,
ſpatio annorum decem inter præſentes, & viginti inter ab-
ſentes, *l* præſumatur ſeruitus cõſtituta, *m* niſi in contra-
rium per illum, contra quẽ pręſumitur, probetur, *n* quod
vi aut clam, *o* vel precario vſus fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Seruitutes vrbanorum prædiorum quæ ſint.*
2 *Seruitutes ruſticorum prædiorum quæ ſint, & quomodo cogno-ſcantur, num. 3.*
4 *Seruitus an acquiratur, & ammittatur, num. 5. & 6.*
7 *Seruitus titulus de Iure communi debet allegari, declara vſque ad num. 12.*
13 *Titulus ſeruitutis debet eſſe ſpecialis, & admittit probationem contrariam, num 14.*
15 *Bona fides in dubio præſumitur, & quam, num. 16. & 17.*
18 *Bona fides debet allegari, & num. 19. limita & declara vſque ad num. 26.*
27 *Bona fides qualiter probetur, & an ſit probanda nu. 28.*
29 *Præſumptio iuris debet allegari, & quando.*
30 *Præſumptio immemorabilis non procedit cum mala fide.*
31 *Mala fides in initio præſcriptionis nocet.*
32 *Mala fides præſumitur ex titulo iniuſto, & ex pluribus alijs, vide vſque ad num. 42.*
43 *Bona fides an ſemper requirat titulum.*
44 *Bona fides an requiratur in præſcriptione ruſticæ ſeruitutis.*
45 *Præſcriptio regularis in ſeruitutibus continuis, & diſcontiauis, quæ ſit, & qualis differentia, vſq; ad num. 47.*
49 *Seruitus ſine titulo quomodo probetur, vſq; ad num. 53.*
54 *Scientia in ſeruitute quomodo probetur, vſq; ad num. 56.*
57 *Seruitutem qui allegat tenetur probare bonam fidem, ſcientiam, & patientiam aduerſarij.*
58 *Seruitus violenta, & clandeſtina quomodo probetur, & qualiter contraria probatio fiat, vſq; ad num. 63.*
64 *Precarium quomodo probetur.*

a TAm prędiorum vrbanorum]. † Quę ſint ſeruitutes
1 vrbanorum prędiorum, not. late Cœpol. d. trac. ſeruit.
vrb. pręd. Seruitus urbana an poſſit obligari, uel pignorari,
notat Iaſ. in l. Item Seruiana, num. 117. Inſtit. de actio. Vbi
tenet quod non.

b Quam ruſticorum] † Quę ſint ſeruitutes ruſticorum
2 prędiorum, not. Cœpol. tract. ruſtic. pręd. † Seruitus utrum
3 ſit urbana, vel ruſtica qualiter dignoſcatur, diſcutit Iaſ. in §.
aquę ſi, nu. 23. Inſtit. de actio.

c Pręſcriptione temporis acquirantur] † Quomodo au-
4 tem acquirantur de Iure cõmuni, late not. Cœpol. ſuo tract.
ſeruit. urb. pręd. c. 17. 19. 20. & 21. & Balb. ſuo trac. pręſcript.
4. parte princip. 2. particula.

d Et amittantur] † Qualiter autem amittantur ſeruitutes
5 not. Cœpol. d. trac. ſeruit. urb. pręd. c. 24. Quãdo, & qualiter
ſeruit. amitt. Idem Balb. tract. pręſcript. nu. 1. parte prin. 3.
6 particula per totũ. † Libertas autem contra ſeruitutes ruſticã
eas pręſcribitur ſpatio annorum decem abſq; aliquo facto
pręſcribentes, etiam ſine titulo, & bona fide ex ſola negligẽ-
tia non vtentis. Secus in ſeruitutibus vrbanis, ut not. Iaſ. in
l. Ex hoc edicto, col. 2. nu. 8. ff. de eo per quem factum erit.

e Modo quo diſpoſitum eſt de Iure communi] Saluis tamẽ
diſpoſitis in uerſ. ſequenti.

f Item] Dictio hęc eſt repetitiua pręcedentium, cum de-
claratione, prout eſt regulariter, vt not. Scrib. in l. in repe-
tendis, ff. de leg. 3. Iacob. de Beluiſ. in auth. vt cum appella-
tione cognoſcatur, q. 3. late glo. Pariſ. §. 37. gl. 1. per totum,
licet aliquando ſtet ampliatiue, ut not. Alexã. conſ. 117. nu.
2. ad finem, uol. 1.

g Allegato titulo] † De Iure communi quod titulus de-
7 beat allegari, & probari, notat Specul. titu. de pręſcript. nu.
8 25. † Quod autem in pręſcriptione ſeruitutis continuę
non requiratur allegatio tituli ſecundum Communem, no-
tat late Balb. ſuo tracta. Pręſcript. 4. parte principali, 2. par-
ticula, quęſtio. 2. declarando ut per eum, Burſatus ſequitur
9 dicendo communem, in conſil. 87. num. 23. uolum. 1. † Et
hoc maxime in ſeruitute aquę ductus, licet probari debeat
ſeruitus uſus uidente, & patiente aduerſario, ut ibi per eũ,
10 nu. 29. & 30. uol. 1. † Et hoc per actus notatos ibi per eum,
11 nu. 57. † In ſeruitute autẽ diſcontinua, quod requiratur al-
legatio tituli, & multa alia, notat Balb. d. tract. pręſcript. d.
12 4. parte principali, 4. particula, quęſt. 1. n. 3. † Et iſta allega-
tio debet fieri in principio iudicij cum etiam capitulari, &
probari debeat per pętendentẽ ſeruitutem ſe uſum ex illo
titulo, notat ſignanter Alex. conſ. 113. num. 2. cum addit. ibi
glo. Pariſiens, uol. 1. Idem Alex. conſ. 108. ad finem uol. 2. late
Balb. d. trac. Pręſcript. 4. parte principali, 2. particula, quęſt.
1. num. 3. & in 3. parte principali, 1. particula, quęſtio. 10.
nume. 22. uerſic. 2. limita, Concludit idem Ruin. conſi. 129.
nume. 10. uolum. 4. ubi dat modum, & formam capitulandi,
13 Idem Crauet. conſil. 226. nu. 1. cum duobus ſeq. † Titulus
hic allegandus debet eſſe ſpeciali, & non generalis, ita not.
14 Ruin. d. conſ. 129. nu. 10. uerſ. tertio, uol. 4. † Contra titulũ
hunc allegatum poterit contrarium probari, ut not. Ruin. d.
conſ. 129. nu. 10. uer. tertio, uol. 4. Multas autem quęſtiones
circa titulum hunc licet uidere ſupra cap. 113. ubi autem,
in hoc uerbo, uolum. 1.

h Per

Digitized by Google

h Per illum] Vel ſucceſſorem eius cum bona fide conti-
nuantem, vt infra dicetur.
i Qui bona fide] Bona fides in dubio præſumitur, vt not. Ro
15 doanus tract. de reb. Eccleſ. non alien. quęſt. 17. verſ. Bona
16 fides, nu. 4. præcipue in incorporalibus, nu. 8. † Maxime
ex titulo, Ita Rodoanus d. quęſt. 17. verſic. Bona fides, nu. 1.
17 † Cauſatur etiam ex lōga poſſeſſione ſine titulo, vt ibi per
Rodoanum, nu. 2. late deducit poſt alios Gabriel ſuis com-
munibus titulo, in criminalibus, concluſ. 2. num. 27. limi-
18 tando, & declarando, vt per eum numeris ſeq. † Quæ li-
cet præſumatur, tamen debet allegari, licet enim in contra-
rium tenuerit Abb. in c. Quoniam omne, num. 34. de Præ-
ſcript. quod ſcilicet ſufficiat allegare præſcriptionem, qua
probata includatur bona fides, quæ conſiſtit in animo, vt
ibi per eum, quod idem tenet Barbatia, conſ. 41. num. 8. &
conſ. 51. verſ. Et ſi dicatur, vol. 1. Tamen in contrarium eſt
communis, quod debeat allegari, Ita Bald. in l. Si quis per
triginta, Si de feud. fuerit controuerſia, per Abb. d. c. Quo-
niam omne, nu 24. de præſcript. ſequitur Oria. c. Quoniã
contra, cap. 8. de teſtium depoſitione, num. 90. verſic. opor-
tet tamen, de probat. Idem Alex. conſ. 76. num. 7. verſ. Non
obſtat & conſil. 94. num. 10. & conſil. 200. num. 3. vol. 2. &
conſ. 69. nu. 11. vol. 3. Iaſ. in l. Non hoc, nu. 17. c. vnde legit.
19 Gabr. d. tit. in criminalib. concluſ. 2. nu. 41. † Quod maxi-
me dicendũ, vt debeat allegari, & deduci in caſibus, in qui-
bus requiritur de iure, Ita in hac ſpecie not. Cœpoll. tract.
ſeruit. vrban. pręd. c. 20. Quæ ſint neceſſaria ad inducendã
præſcriptionem, nu. 3. Balb. tract. pręſcript. 3. parte princi-
pali, particula 1. quęſt. 10. nu. 19. & in l. Celſus, 3. par. prin-
cipali, nu. 4. ff. de vſucap. Idem Afflict. deciſ. 40. nu. 5. latius
deciſ. 178. nu. 14. Foller. in conſtit. regni, Rubr. de Magiſtra-
20 tu iuſtitiario, Kitus, nu. 63. † Limitando, vt per eum, nu.
75. In præſcriptione tanti temporis, cuius initij memoria
non extat, Idem Rodoanus, d. quæſt. 17. verſ Bona fides, nu.
3. Sufficit autem, quod allegatio hæc tacite colligatur ex
deductis, vt not. Tiraq. tract. pręſcript. § 1. gl. 2 verſ. Cæte-
21 rum intellige. † Bona hęc fides licet pręſumatur per aſ-
ſertionẽ, & conſcientiã allegantis eam, ut not. glo. Inſtit. de
vſucap. in principio, in verbo, Bonã fidem, Idẽ glo. in §. Sed
iſte, glo. fin Inſt. de actio. gl. in l. ſuper longi, in verbo, Pro-
betur, C. de præſcript. longi temporis, & in cap. ſi diligenti,
in glo. penult. in verbo, Bona fides, vbi Felin. late de præ-
ſumpt. Bart. in l. Celſus, num. 17. C. de vſucap. Iaſ. in §. Sed
iſte, nu. 99. & 100. Inſt. de actio. & not. Rodoa. d. q. 17. verſ.
22 Bona fides, num. 10. † Tamen fallit hęc concluſio in non-
nullis caſibus. Primo, vt non procedat in incorporalibus,
quia ea non pręſumitur etiam ſi allegetur niſi probetur, Ita
not. Gabr. ſuis communibus, tit. in criminali, concl. 2. n. 42.
23 Secundo fallit ſi allegatur ex titulo ſimulato, vel præſum-
pto, quia tunc etiam requiritur probatio eius, vt not. Bart.
in l. quemadmodum, num. 3. C. de agricol. & cenſit. lib. 10.
24 Iaſ. in §. Sed iſte, nu. 99. & 100. Inſtit. de actio. † Et in ſpe-
cie, & in caſu ſtatuti noſtri, quando non apparet de titulo,
ſed illud allegetur, & poſſit allegari, vt hic cauetur, quod
requiratur probatio bonæ fidei, not. Bart. in l. 1. §. Hoc in-
terdictum, nu. 9. ff. de itin. actuq; priuato, Practic. in forma
libelli in actione confeſſ. verſ. Seruitus, nu. 23. Idem Balb.
tract. præſcript. 4. par. principali, 2 partic. q. 1. nu. 11. verſ.
Et in hac materia, Idem Menoch. tract. retinend. remed. 5.
25 nu. 25. & 26. † Ratio illa adducitur potiſſimũ in hac fal-
lentia, quia huic præſcribenti ſine titulo ius commune re-
ſiſtit, cum quælibet res pręſumatur libera, nimirum ſi pro-
batio bonæ fidei requiretur ſecundum communem, de qua
per Practic d. forma libelli in actione confeſſ. in verbo, Ser
uitus, nu. 23. Balb. in l. Celſus, 3. par. princip. nu. 9. ſigniter,
26 Menoch. d. tract. retinen. remed. 5. nu. 25. & 26. † Tertio
requiritur probatio bonæ fidei, quãdo ea requiritur à Sta-
tuto; vt hic cauetur, ad hoc vt Statutum aliquid operetur
vltra ius cõmune, Ita Calcan. conſ. 28. nu. 11. cum ſeq. Cra
uet. conſ. 201. nu. 13. Idem tract. antiq. temp. 1. par. verſic.
Quęritur etiam, nu. 40. licet contrarium teneat, nu. 41. Idẽ
27 nouiſſime tenet Vrſill. ad Afflict. deciſ. 179 nu. 17. † Quali
ter autem probetur bona fides, not Bart. in d. l. 1. §. Hoc in-
terdicto, nu. 9. ff. de itin. actuq; priuato, Practic. d. forma li-
belli, in act. confeſſ verſ. Seruitus, nu. 23. ad finem, cum ad-
dit. ibi, Dec. conſ. 272. num. 9. Balb. dict. tract. de præſcript.
4 parte princip. 2. particula, quæſt. 1. num. 11. verſic. Et
circa modum, Menoch. tractat. retinend. remed 5. num. 27.
quod ſcilicet probetur ex ipſo quod conſtat de quaſi poſ-
28 ſeſſione, tempore, & actibus confirmata. † Vbi autem non
requiritur eius probatio, quod ſufficiat allegare eam bonã
fidem tempore diſputationis, etiam quod non ſit allegata
à principio; prout dicitur in titulo, & illud probari debeat,
ita not. Alex. in l. 2. nu. 5. C. vt qui deſunt Aduocati, Idem
Balb. d. l. Celſus, 3. par. princip. nu 8. ff de vſucap. Afflict. de-
ciſ. 178. nu. 11. Idẽ in Conſtit. regni, Rubr. 42. de offic. iuſtit.
29 nu. 11. & 12. lib. 1. Vrſill. ad Affli. d. deciſ. 178. nu. 16. † Pro
vt idẽ dicitur de pręſumptione iuris, quę ſufficit quod al-
legetur poſt concluſionẽ in cauſa, Ita Afflict. d. conſtit. re-
gni, Rubr. 19. de matrim. public. nu. 17. lib. 3. Idem not. Ti-
raquel. tract. pręſcript. § 1. glo. 2. verſic. Intellige ſecundo.
30 † Pręſcriptio etiam immemorabilis non procedit cũ mala
31 fide, Ita not. Burſat. conſ. 23. nu 19. vol. 1. † Et mala fides
in initio pręſcriptionis nocet etiã omnibus hęredibus vni-
uerſalibus in infinitum ex cõmuni, Ita Burſat. d. conſ. 23. n.
32 20. vol. 1. † Mala fides autem pręſumitur in poſſidente
cum titulo à lege reprobato, Ita not. Rodoan. d. quęſt. 17.
33 verſic. Mala fides, nu. 1. † Inducit etiam pręſumptionem
malæ fidei denuntiatio facta alicui, ne aliquid emeret, Ita
34 Rodoa. ibi, nu. 2. † Præſumitur vlterius mala fides in eo,
qui non curauit videre mandatũ Procuratoris, Ita Rodoan.
35 ibi nu. 3. † Idem ſi contrahat ſine ſolennitatibus requiſi-
36 tis à iure, Rodoan. ibi nu. 4. † Mala fides etiam præſumi-
tur ex occupatione, & fama publica, ibi, Rodoanus, nu. 6.
37 † Mala pręterea fides pręſumitur in mittente falcẽ in meſ
38 ſem alienam, Ita Rodoanus ibi, num. 7. † Idem ex multis
39 cautelis adhibitis, ibi Rodoanus, nu. 8. † Mala autem fi-
des authoris cenſetur continuata in ſucceſſores in arduis,
40 Ita Rodoanus, ibi, num. 8. † Mala etiam fides pręſumitur
contra præſcribentem ſeruitutem, cum nihil fuerit proba-
tum per eum, vnde poſſit cognoſci illum putaſſe dictã ſer-
uitutem fuiſſe conſtitutam, Ita Burſat. conſ. 156. num. 4.
41 vol. 2. † Bona fides hęc debet eſſe continua toto tempore
pręſcriptionis, Ita Balb. d. tract. præſcript. 4. par. princ. 2.
42 partic. q. 1. num. 11. verſ. Ex quo infertur. † Ideo requiritur
non ſolum in eo qui cœpit pręſcribere, ſed etiam in hęrede
eius, & ſucceſſore, vt not. Balb. d tract. pręſcript. 6. par. prin
cip. 3. particula, q. 2. nu. 2. & Tiraquell. d. tract. pręſcript. §.
43 1. Gloſſa 2. verſic. Nec ſufficit. † Bona fides an requirat
ſemper titulum de iure communi, & qualiter cenſeatur, &
multas alias quęſtiones licet videre, ſupra cap. 113. vbi de
44 iure communi, in hoc verbo, vol. 1. † Bona fides autem
non requiritur in pręſcriptione ſeruitutis ruſticæ, Ita Bur-
ſat. conſ 87. num. 53. vol. 1.
k Videlicet, ſpatio annorum decem inter pręſentes, & vi-
45 ginti inter abſentes] † Hæc pręſcriptio eſt regularis in ſer
uitutibus continuis, non autem in diſcontinuis, niſi proben-
tur qualitates hic notatæ, & aliæ per Cœpollam, in d. tract.
ſeruit. Vrban. c. 19. Quomodo, & qualiter conſtituatur Ser-
uitus, nu. 4. cum ſeq. late not. Balb. tract. pręſcript. in 4. par
46 te princip. 2. partic. q. 1 nu. 3. cum ſeq. & quæſt. 2. † Quę
fuere ſublatæ per hoc ſtatutum ſalua allegatione tituli, &
probatione bonæ fidei per dictũ tempus pręſcriptionis to-
tum, vt not. Balb. d. 4 par. princip. 2. particula, q. 1. nu. 11.
verſ. ex quo infertur, Et ſufficit probatio vſus ſeruitutis per
aliquod tempus, licet non dicatur quanto, Ita Alex. conſ.
47 69. nu. 3. vol. 5. † In ſeruitute diſcõtinua requiritur pręſcriptio
immemorabilis, vt not. Alex. conſ. 108. nu. 4 vol. 2.
Borg. deciſ. 17. nu. 33. Et quod interuenerit hominis factũ,
Ita Burſat. conſil 156 num. 42. vol. 2.
l Pręſumatur ſeruitus conſtituta] † Alia autem requiſita
48 vltra hæc de iure communi requirebantur in eis probandis
ſine titulo, de quibus late per Practic. in forma libelli in
actione confeſſ. verſ. Seruitus, il ſecundo, num. 2. verſ. nũc
49 reſtat quærere, vſque ad numerum 26. † Veluti probatio
ſcientiæ, & patientia aduerſarij, vt notat Bartol. in d. l. 1 §.
Hoc interdicto, nu. 11. ff. de itiner. actuq; priuato, Cœpoll.
d tract. vrban. prædic. d. cap. 10 num. 5. Tiraquellus tract.
præſcript § 1. Gloſſa 6 verſic. Sed poſt Balb. tract. præſcri-
ptione, dict. 4. parte principali, 2 particula, quæſt. 4 num.
3. & melius, num. 12. & 13. deciſio Pedemontana, 101. nu.
50 19. † Limitando, niſi ſit præſcriptio immemorabilis, ibi,
51 n. 20. † Quo autem ad vſum interdicti, de quo in d. l. 1. §.
Hoc interdicto, ff. de itiner. actuq; priuato, in diſcontinua
ſeruitute non requiritur ſcientia aduerſarij, vt ibi decla-
rat, Bart. d. loco, nu. 10. & Menoch d. tract. retinen. remed. 5.
52 nu. 34 & 35. † Minus requiritur probatio ſcientię, & pa-
tientiæ in pręſcriptione tanti temporis cuius memoria
non extat in contrarium harum ſeruitutum; vt notatur
53 dict. deciſio. Pedemont. 101 num. 20. & 21. † Nec ſuffi-
cit hoc caſu vbi requiritur probatio ſcientię & patientię,
quod probetur ſcientia & patientia conductorum, vt no-
tat in hac ſpecie Caſtrenſ. conſil. 243. volum. 2. ſequitur
Balb. tract. pręſcript. 4. parte princip. 2. particula, quęſt. 1.

Digitized by Google

num. 13. Ruin. conſil. 163. nu. 7. vol. 5. Idem Rebuff. tract.
de materia poſſeſſoria, in præfat. nu. 139. Sed debet proba-
ri ſcientia & patiẽtia Dñi, vel quaſi, vt notat Mart. Laudeſ.
54 in l. Seruitutes nu. 46. ff. de ſeruit. † Scientia autem quod
probetur etiam ex multiplicitate actuum quæ Iudex ar-
bitrio ſuo perpendet, vt tradit Menoch. tract. arbitr. lib. 2.
55 cẽtur. 2. caſu 161. nume. 5. Et infra late dicetur. † Requi-
rebatur etiam probatio, quod quis vſus fuerit iure ſeruitu-
tis, credens vti iure ſuo, vt not. Bart. d. l. 1. §. Hoc interdi-
cto, nu. 9 ff. de itin. actuq; priuato, Vbi dat modum id pro-
bãdi, ſequitur Balb. d. 4. parte principali, 2. partic. 1. quæſt.
nu. 9. verſ. Secũdo quo ad præſcriptionem, declarat Ruin.
conſil. 191. nu. 5. vol. 1. Menoch. nouiſſime d. tract. Retinen.
remed. 5. nu. 13. cum ſeq. Quod autem probetur iuramen-
to eius, qui probauit vſum viæ, vel itineris, not. Caſſan. in
ſuis conſuetud. Rubr. 1. Des Iuſtices. §. 5. in text. S'il, n'a,
56 Grâce, nu. 176. verſ. Vigeſimus primus. † Aliud etiam re-
quiſitum erat neceſſarium in probatione ſeruitutis negati-
uæ, veluti altius nõ tollendi, quod probaretur prohibitio,
nam tunc à die prohibitionis incipiebat præſcriptio illius
ſeruitutis, vt not. Balb. d. q. 1. nu. 16. in fine illius quæſtionis.
Quæ quidem hodie ſublata fuere per diſpoſitionem huius
Statuti in his ſeruitutibus acquirendis, & præſumendis.

m Niſi contrarium per illum contra quem præſumitur
57 probetur] † In hoc corrigitur diſpoſitio iuris communis,
ex qua requirebatur probatio ex latere allegantis ſeruitu-
tem, etiam cum bona fide, ſcientia & patientia aduerſarij,
vt notat Bart. d. l. 1. § Hoc interdicto, num. 11. & 12. ff. de
itin. actuq; priuato, Cœpoll. d. cap. 10. num. 5. Tiraqu. d.
tractat. præſcript §. 1. gloſſ. 6. verſ. Sed poſt, Balb. d. 4. parte
principali, 2 partic. quæſt 1. num. 12. & 13. Oſaſc. d. deciſ.
101. nu. 19. vt ſupra notatum.

n Quod vi aut clam] † Qualiter autem probetur, quod
58 quis vi, aut clam vſus fuerit aliqua ſeruitute, not. ſignanter
Bart. d. l. 1. § Hoc interdicto, nu. 8. cum addit. ibi. ff. de itin.
59 actuq; priuato. † Contra autem hanc probationem ad-
mittitur probatio in contrarium, probando ſcilicet ſcien-
60 tiam & patientiam aduerſarij. † Qualiter autem ſcientia
& patientia hæc probetur, & conſequenter, quod quis,
nec clam, nec vi, nec precario vſus fuerit ſeruitute aliqua,
61 not. Bart. d. l. 1. §. Hoc interdicto, nu 12. † Probatur autẽ
etiam ſcientia, & patientia hęc ex multiplicitate actuum, &
alijs circumſtantijs, vt not. Abb c. Cum Eccleſia Sutrina,
nu. 25 cum addit. ibi. de cauſa propriet. & poſſeſſ. Roman.
d. conſ. 481. per totum, Ruin. conſ. 191. num. 5. & 6. vol. 1.
Menoch. tract. retinen. remed. 5. nu. 27. Idem tract. arbitr.
62 lib. 2. centu. 2. caſu 161. num. 5. † Probatur etiam ſcientia
hęc ex vicinitate & propinquitate, vt tradit Alex. conſ. 23.
nu. 4 vol. 5. Idem ſentit Grat. conſ. 9. nu. 12. cum ſeq. vol. 1.
Ruin. conſ. 66. num. 11. vol. 3. Crauet. conſ. 226. num. 10.
63 † Scientia enim, & patientia probatur præſumptionibus,
vt notat Practic. Papien. in forma libelli in actione confeſſ.
verſic. Seruitus aquæductus, num. 25.

o Vel precario vſus fuerit] Probatur autem precarium
64 per inſtrumenta, vel per teſtes. † Præſumitur etiam ali-
quando precarium, vel ius familiaritatis, vt quis non dica-
tur vſus iure ſeruitutis, docet pulchre explicãdo Ruin. con-
ſil. 5. num. 13. vol. 4. De eo ſcilicet qui fit ſæpius hoſpita-
tus ad domum amici, quia non præſumitur hoſpitatus iu-
re ſeruitutis, ſed familiaritatis. Alium caſum not. Menoch.
d. tract. retinen. d. remed. 5. num. 13. In eo qui via publica
diruta fecit iter ſępius per fundum vicini, quia non pręſu-
mitur vſus iure ſeruitutis, cum hoc caſu liceat impune in-
gredi fundum vicini, vt late notatum ſupra, cap. 248. Nul-
lus, in verbo, Ad refectionem dictarum Stratarum.

De feneſtris, & ſtillicidijs.
Cap. CCCXXXIII.

a SI aliquis *b* in pariete domus, *c* de nouo *d* feneſtrã,
ſeu feneſtras, *e* quę reſpiciat, ſeu reſpiciãt immedia-
te *f* in *g* alienam, fecerit, ſeu fieri *h* fecerit, *i* ſtil-
licidium in alienũ immiſerit vel immitti fecerit, *k* à pro-
ximo ſuo vicino *l* poſſit coerceri, etiam *m* ſummarie, &
de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, vt feneſtram, vel fe-
neſtras obturet, & ſtillicidium remoueat, *n* niſi doceat ſe
habere ſeruitutẽ luminis *o* vel ſtillicidij immittendi, *p* vel
niſi pedem, ſaltem vnum extra illum parietem habuerit,
q quo caſu feneſtras, *r* & ſtillicidium intra dictum pe-
dem, *ſ* ei habere permiſſum ſit.

S V M M A R I V M.

1 *Proprium dicitur quod pleno iure competit.*
2 *Feneſtras facere in pariete communi non licet.*
3 *Seruitus feneſtrarum qualiter cenſeatur impoſita.*
4 *Præſcriptio an detur ſine facto.*
5 *De nouo quid fieri quando dicatur.*
7 *Feneſtras facere in pariete domus ad proſpectum in alienum ſe-
dimen non licet & num. 8.*
9 *Intus dictio quid ſignificet, & num.* 10
11 *Feneſtras in muro proprio cuilibet licitum eſt facere, & nu.* 12.
Ampliatur, declara vſq; ad nu. 21.
22 *Stillicidium in alienum immitti non poteſt.*
23 *Feneſtras habens in frontiſpicio ſine ſtillicidio, dicitur habere ſer-
uitutem luminis.*
24 *Seruitus luminis. Et ſeruitus ne luminibus officiatur differunt.*
25 *Feneſtras habere iure ſeruitutis, & iure proprio differunt.*
28 *Stillicidium qui habet longo tempore caſſitans in aream vicini, an
dicatur iure dominij, vel ſeruitutis habere.*
29 *Fundus ſuper quo caſſitat ſtillicidium præſumitur eſſe domini
ſtillicidij.*
30 *Stillicidij ius non ammittitur destructo ædificio.*
31 *Stillicidium habens in alieno, non poteſt illud extẽdere ampliãdo.*
32 *Sed altius tollere poteſt.*
33 *Stillicidij refectio ad quẽ ſpectet, & verũ qs ad eũ poſſit cogi* 34.
35 *Vicin⁹ in quo caſſitat ſtillicidiũ an poſſit ędificari ſup loco ſeruiẽte*
36 *Altius quam ſit ſtillicidium, an poſſit vicinus ædificare.*
37 *Pedem quando quis teneatur relinquere volens penes alium ædi-
ficare, & an præſumatur relictus, nu* 38 *&* 39.
40 *Feneſtras qui poteſt facere, poteſt etiã balconum, & oſtiũ facere.*
41 *Quid de oſtio pro eundo in locũ in quo pedẽ reliquit, vſq; ad* 43.
44 *Feneſtras an poſſit facere, qui habet partẽ ſuperiorẽ, et ſuperficiẽ.*

a SI aliquis] Comprehenditur tam maſculus, quam fœ-
mĩna, cum loquatur Statutum de materia indifferenti
congruenti vtrique ſexui. Vt cauetur ſupra, cap. 126.
in ciuitate, vbi late notatum, uol. 1.

b In pariete domus] † Propria ſcilicet pleno iure, uel uti-
1 li tantum, cum alias quis in alieno non poſſit ædificare, uel
facere feneſtram inuito Domino, ita Cœpol. tract. Seruit.
2 urban. pręd. c. 62. De feneſtra, nu 6. † In muro autem cõ-
muni non licet ſocio facere aliquas feneſtras, etiam ſi aliun
de non habeat lumen, niſi de expreſſo conſenſu alterius ſo-
cij, alias poſſunt obturari, ita Burſat. conſ. 111. nu. 1. 2. & 3.
3 uol. 1. † Niſi ille murus eſſet ad uſum luminis paratus, ut
ibi per eum, Nec ſeruitus cenſetur impoſita eos faciendo,
in muro Communi ex non contradictione, uel ſcientia, ſed
4 requiritur aſſenſus expreſſus, ut ibi per eum, nu. 4. † Nec
illa pręſcriptio potuit currere, uel allegari, cum non inter-
uenerit factũ uicini, uel eius prohibitio, ut ibi per eũ nu. 8.

c De nouo] † De nouo autem quid dicitur fieri etiam,
5 quod reficiatur aliquid, quod in totum erat euerſum, non
6 autem habet † locum in reficiente quod non erat penitus
euerſum. Et hoc iuxta tex. in l. Inter ſtipulantes in § Sacrã,
ff. de uerb. oblig. gloſ. in c. Quoniam, in uerbo, Fundatores,
de iure patron. Scribentes omnes, in l. 1. §. Si quis ædificiũ,
ff. de oper. nou nunt. Cœpol. tract. ſeruit urban. pręd. c. 59.
De refect. in princ. & nu 26. Iaſ. in l. Quominus, num. 183.
& 184. ff. de flumin. Tiraquell. late tract. retract. lignag. ad
finem tituli, num. 72. cum ſequen.

d Feneſtram ſeu feneſtras] † Hic loquitur Statutũ de fene-
7 ſtris reſpicientibus immediate in alienum, ut debeant tolli,
infra autem cap. 348 Si quis de cętero, loquitur de baltreſ-
chis, ponticellis, & glorietis eodem modo tollendis.

e Quæ reſpiciat, ſeu reſpiciant immediate] † Id eſt, con-
8 tinuatiue, ſine aliquo medio, ut notat Bald. in l. 1. nu. 3. C.
de condit. inſert.

f In] † Intus ſcilicet, quia ita importat hęc dictio, In,
9 not. Bart. in l. 1. §. flumina, ff. de fluminib. idem Napod. in
conſuetu. Neapol. tit. 21 de ſeruitute, uerſ. Et ſi ex latere, in
uerbo, In ipſum, nu. 23. Bal. tract. Statut. in uerbo, Domus,
10 uerſ. 6. † Alias ſignificationes multas dictę dictionis, In,
notat Roman. conſil. 376. num 8. cum ſeq. Tiraquell. tract.
retract. lignag. §. 1. gloſſ. 11. num. 74.

g Alienum] Statutum ſi diceret, quod liceret habere fene
ſtram, ſeu glorietam reſpicientem in domum Vicini, lo-
cum haberet etiam ſi reſpiceret in hortum, vel ſupra tectũ
vicini, vt infra late dicetur in c. 348. Si quis, in verbo, Do-
mum Vicini.

h Fecerit] † De iure communi regulariter quis poteſt
11 facere feneſtras in eius muro ſine aliquo impedimento, ut
notat Bald. in l. Altius. Vbi etiam Caſtrenſ. num. 5. C.
de ſeruitut. & aqua. Idem late Cœpoll. tractat. Seruitut. vr-
ban.

Digitized by Google

ban. prӕd. cap. 62. De feneſtra, num. 1. tam vitreas, quam li-
gneas & papyreas, ut ibi per Cӕpol. num. 16. Idem Vrſill. ad
Afflict. deciſ. 225. in princ. Berous conſil. 135. num. 2 uol. 3.
12 † Quӕ concluſio procedit etiam ſi quis promittat non fa-
cere feneſtras in muro ſuӕ domus ſub certa pœna, quia ſi
domum illam uendat, emptor non prohibetur facere fene-
ſtras, cum ea dicatur obligatio perſonalis, niſi in prohibi-
tione exprimeretur cauſa, quia tunc fieret ſeruitus realis,
ita Speculat. tit. de empt. & vendit. §. 1 num. 24. uerſic. Sed
pone, Sequitur Cœpoll. d. cap. 62. De feneſtra, nume. 8 Mar-
ſil. Singul. 334. numer. 1. Idem Vrſill. ad Afflict. deciſ. 285.
num. 2. Fallit tamen hӕc concluſio in tribus caſibus. Pri-
mo ſi fuerit impoſita ſeruitus eas feneſtras non faciendi, ut
13 notat Cœpoll. d. cap. 2. num. 2. † Secundo non procedit ſi
id fiat ad ӕmulationem tantum, non ut ſibi proſit; ut notat
Bald. ad Caſtrenſ. d. l. Altius, num. 5. C. De ſeruitut. Alexan.
conſil. 174. num. 4. uolum. 4. Iaſ. in l. Ex hoc iure, num. 8. ff.
De iuſtitia & iure, Cœpoll. d. cap. 62. num. 2 Bertrand. ſuo
conſilio 333. uolum. 3. 1. parte, Berous conſilio 135. num. 7.
14 uolum. 3. † Quomodo autem dicatur facta ad ӕmulatio-
nem, notat Alexand. conſil. 174. num. 5. uolum. 2. ſignanter
explicat Berous, d. conſilio 135. num. 7. uolum. 3. Cœpoll.
15 conſilio 190. per totum, uolum. 1. † In dubio autem non
prӕſumitur quis ad ӕmulationē ӕdificare, ut notat Alexand.
d. conſil. 147. num. 5. Iaſon d. l. Ex hoc iure, nume. 11. ff. de
iuſtit. & iure; Idem Cephal. tracta. Seruit. urb. prӕd. cap. 39.
16 De Solo, nu. 2. uerſi. 5. † Fallit hӕc concluſio, ſi iuxta mu-
rum adſit hortus, uel aliqua area puellӕ, uel religioſarum,
ut notat Cœpolla d. cap. 62. De feneſtra, numer. 2. ad finem.
Idem Caſſan. ſuis Commentarijs, Rubric. 13. §. 9. uerſic. 1.
17 Idem notat Vrſill. ad Afflict. deciſ. 225. num. 1. & 2. † Si ta-
men fiat ut eas uideat non ad propriam utilitatem, ita Be-
rous conſil. 135. num. 2. & 3. declarando, ut per eum, num. 9.
18 & 10. & 11. uolum. 3. † Quarto, ſecundum aliquos uide-
tur non habere locum hӕc concluſio, quando hӕ feneſtrӕ ui-
cino nocerent, ut notat Berous, dicto conſil. 135. numero 6.
19 uolum. 3. quod tamen non firmat pro uero, num. 9. † In mu-
ro autem communi non licet facere feneſtram inuito ſocio,
ut notat Angel. in l. Quidam Hyberus, colum. 7. num. 8. ff.
de ſeruit. urb. prӕd. late Cœpoll. d. cap. 62. de feneſtra, nu. 3.
Declarando, ut per eum, d. num. 3. Idem notat Socinus ſe-
20 nior, conſil. 44. numer. 2. uolum. 4. † Si autem ille murus
communis fuerit eleuatus per unum ex ſocijs, tunc in par-
te eleuata poteſt ille qui eleuauit facere feneſtras, pro ut
notat Cœpoll. d. capitulo 62. num. 4. declarando, ut per Pa-
21 riſ. conſil. 63. nume. 12. uolum. 2. † Poteſt tamen Vicinus
ſocius in caſu quo poſſint fieri feneſtrӕ uerſus eleuando cul-
men eius domus, & ipſe obſcurare illas feneſtras factas in
illa parte eleuata, non obſtante aliqua prӕſcriptione, quӕ
in contrarium opponeretur, ut ſignanter declarat Cœpoll.
d. cap. 62. num. 5. Idem notat Iaſon conſi. 98. colum. 2. uerſ.
Quinto principaliter, uolum. 1. Quod magis ſuadetur ſtante
Statuto ſequenti, cap. 335. Si contingat, niſi adſit ſeruitus lu-
minis in contrarium, ut ibi cauetur.
i Vel ſtillicidium in alienum immiſerit] † Idem caue-
22 tur de iure communi, ut qui non habet ſeruitutem illud im
mittendi, non poſſit illud immittere, ut notat Cœpoll. tract.
ſeruit. urban. prӕd. cap. 28. De ſeruitute ſtillicidij, nu. 2.
k A proximo ſuo uicino] In cuius locum introſpicitur
immediate, uel immittitur ſtillicidium, modo quo ſupra
exponitur.
l Poſſit coerceri] Medio iuris, ut infra declaratur per uer-
ba ſequentia.
m Summarie, & de plano ſine ſtrepitu, & figura iudicij] Quid
releuent hӕ clauſulӕ, late diſcuſſum, ſupra cap. 47. Dominus
Poteſtas, in uerbis his, uol. 1.
n Niſi doceat ſe habere ſeruitutem luminis] † Habens
23 feneſtras in frontiſpitio, & ſine Stillicidio dicitur habere
ſeruitutem luminis, ita notat Alba. conſi. 20. ad finem, num.
19. & cauetur infra, cap. 337. Si ſeruitutem, ad finem, & cap.
24 346 Si dubium. † Multum autem differt in iure, utrum
quis habeat ſeruitutem luminis, & ſeruitutem, ne lumini-
bus officiatur, ut late notat Cœpoll. tractat. ſeruit. urban.
prӕd. cap. 35. De ſeruitute luminum, & cap. ſequenti, ue-
rum per Statutum infra, cap. 345 Seruitus, diſponitur idem
25 importare. † In iure, & multum differt, utrum quis ha-
beat feneſtras iure ſeruitutis, ut nuper dictum, uel iure
proprio, ut quia reliquerit pedem; Nam ſi habet iure ſer-
uitutis, & ſic luminis, non poteſt ampliores facere, nec plu-
res, quam ſint in dicto muro, ut cauetur infra, cap. 338. Si
cui. Nec uicinus poteſt ӕdificare ad oppoſitum hoc caſu
per decem brachia, & brachia quinque à latere, ut cauetur
infra cap. 337. Si ſeruitutem, verſic. Si vero. Quando autem
habet feneſtras iure proprio, eo quod reliquerit pedem, tūc
quidem poteſt facere omnes feneſtras, quas velit, vt hic in-
27 fra cauetur. † Tamen vicinus relinquendo alium pedem,
poteſt ӕdificare & occupare, ne per eas feneſtras proſpicia-
tur in ſuum. Ita cauetur infra, c. 336. Si pedem, Vbi notatū.
o Vel ſtillicidij immittendi] † Quando quis antiquo tem-
28 pore habet Stillicidium caſſitans in Vicini area, vel loco,
an prӕſumatur iure dominij, vel ſeruitutis illud habere, di-
ſtinguit ſignanter Cœpoll. d. cap. 28. De ſeruitute ſtillicidij,
nume. 10. melius notatur infra, cap. 346. Si dubium, quod
refert ſcire, vt cognoſcatur cuius ſit fundus, in quo caſſitat,
& propter feneſtras fiendas, de quibus ſupra, & infra etiam
dicetur, & propter alia multa, de quibus dicetur d. cap. 346.
29 Si dubium. † In dubio autem fundus, ſuper quo caſſitat
ſtillicidium, prӕſumitur eſſe Domini ſtillicidij, niſi ſit lo-
cus publicus, vel demonſtretur, quod quis habeat ſtillicidiū
iure ſeruitutis, vt notat Cœpoll d. cap. 28. nume. 9. & infra
30 cauetur, d. cap 346. Si dubium. † Ӕdificium, in quo erat
ſtillicidium ſuper alieno ſi corruerit, non per hoc amittitur
ius ſeruitutis, quin domo reӕdificata poſſit denuo incorpo-
rari in eo Statu, & qualitate ſtillicidium illud, ita notat
Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrba. prӕd. cap. 28. de ſeruitute ſtilli-
31 cidij, num. 6. † Stillicidium habens in alieno, non poteſt il-
lud extendere ampliando, ſed retrahere quidem licet, ita no
32 tat Cœpoll. d. cap. 28 De ſeruit. ſtillicidij, num. 4. † Poteſt
etiam altius tollere, non autem deponere, ita Cœpoll. dict.
33 cap. 28. num. 5. † Refectio ſtillicidij ſpectat ad Dominum
ſtillicidij, & ita poteſt cogi à Domino loci ſeruitutis ad il-
lud reficiendum. Ita notat Cœpoll. d. tractat. ſeruit. vrban.
prӕd. cap. 29. de ſeruit. ſtillicidij, num. 2. Tenetur vlterius
incruſtare ſolum, vbi caſſitat, & aquam extraducere, ad hoc
ne marceſcat murum Vicini ibi propinquum, vt notat Cœpol.
34 d. tractat. ſeruit. vrban prӕd. cap 40. de muro, num. 7. † Vici-
nus in cuius locum caſſitat ſtillicidium vtrum poſſit ӕdifi-
care ſuper loco ſeruiente, & in quo caſſit ſtillicidium, quod
non, notat Cœpoll. d. cap. 28. de ſeruit. ſtillicidij, numer. 7.
35 † Vtrum autem poſſit ӕdificare prope locum, vbi caſſitat
ſtillicidium, declarat Cœpolla ibi numero 8. & infra, cap.
336. Si quis, ad finem, cauetur Vicinum ӕdificare volen-
36 tem, teneri relinquere pedem vltra ſtillicidium. † Si quis
habuerit duas ſeruitutes cum uicino, uidelicet, altius non
tollendi, & ſtillicidij recipiendi, utrum remiſſa ſeruitute
per uicinum altius non tollendi, poſſit ille vicinus tunc
ӕdificare tam alte, ut non recipiat ſtillicidium, tanquam
quod etiam illud cenſeatur remiſſum, quod non, notat Cœ-
pol. d. cap. 28. De ſeruitute ſtillicidij, num. 11. declarando,
ut ibi per eum, quando remiſſa una ſeruitute cenſeatur etiā
altera remiſſa.
p Vel niſi pedem ſaltem unum extra illum parietem ha-
37 buerit] † Pedem quando autem quis cenſeatur reliquiſ-
ſe in dubio, uel ne, ſi tractetur de ӕdificio antiquo ſolet di-
ſtingui, An ipſe habens ſtillicidium poſſideat locum infe-
riorem, & tunc cēſetur reliquiſſe, aut cum poſſidet uicinus,
& tunc non prӕſumitur relictus pes. Quando autem à ne-
mine locus ille poſſidetur, ueluti ſi ſit incultus, tunc ſub-
diſtinguitur, ut late declaratur per Cœpol. d. tractat. Seruit.
urban. prӕd. cap. 40. De muro, num. 8. & d. cap. 28. De Ser-
uitute ſtillicidij, num. 10. Verum per Statutum noſtrum in-
fra, cap. 346. Si dubium, cenſetur ſemper pes in dubio reli-
38 ctus, ut ibi cauetur. † Et illud ſolum remanet ſemper Domi-
ni ſtillicidij, ut notat Cœpoll. d. cap. 28. num. 9. & c. 40. nu. 5.
39 † Inter duos autem muros Vicinorum ſi pes unus, uel plu-
res fuerint relicti, & non appareat quis reliquerit, in dubio
locus ille, & fundus communis prӕſumitur, ita notat Cœ-
poll. d. cap. 40. De muro, num. 9.
q Quo caſu feneſtras] † Qui poteſt facere feneſtras, po-
40 teſt etiam facere balconum, uel oſtium, & illud aperire in
locum publicum, donec ſe extendit ſtillicidium, ut notat
Cœpoll. d. tracta. ſeruitut. vrban. prӕd. cap. 62. De feneſtra,
41 num. 7. † Poteſt etiam aperire oſtium, vt poſſit ire in illo
loco ſuo, cuius pedem reliquit, ita not. Cœpol. d. cap. 40. De
42 muro, num. 6. † Dum tamen non lӕdat ius publicum, vel
vicini ius, vt notat Practic. in forma libelli quo agitur pro
43 hӕredit. vel re ſingul. verſic. In futurum, num. 6. † Nam in
ſuo licet cuique facere quicquid velit, dum tamen non fa-
ciat ad ӕmulationem, velut vt vicino noceat, vt habetur in
44 addit. Zileti ad Practicum d. loco, in verbo, Parietem. † Ha-
bens partem ſuperiorem, & ſuperficiem ſine feneſtris, an
poſſit facere feneſtras ſicut inferior poteſt facere, declarat
Afflict. deciſio. 224. Vbi etiam Vrſillus.
r Et ſtillicidium intra illum pedem] Hӕc uerba, intra illū

Digitized by Google

pedem, reſpiciunt ſtillicidium, vt quis poſſit illud habere intra illum pedem.

f Et habere permiſſum ſit] † Vtrum autem hoc caſu poſ-
45 ſit quis habere, & facere feneſtras etiam in caſibus exceptis à iure communi, de quibus ſupra, videlicet ad æmulationẽ & quãdo adeſt vicina puella, vel religioſa, crederem quod ſic, cum in cęteris ſit correcta diſpoſitio iuris communis feneſtras faciendi, & in hoc caſu Statutum indiſtinctè, & indiffinite loquatur, nec ſe reſtringat ad diſpoſitionem iuris communis, confirmatur ex eo, quod habet Vicinus facultatem ſe retrahendo alium pedem ædificare, & impedire, ne proſpiciatur in eius locum, vt cauetur infra, cap. 336. Si quis pedem.

Quod ædificanti ſuper ſuo, non ſit neceſſe aliquid extra relinquere. Cap. CCCXXXIV.

a CVm quis, b domum, c vel parietem d ſuper ſuo e vult conſtruere, f non habeat neceſſe aliquid extra relinquere, g ſed ſi pedem vnum foris non reliquerit, h nec feneſtras habere, i nec ſtillicidium immittere ei permiſſum ſit.

SVMMARIVM.

1 *Parietis appellatione quid veniat.*
2 *Maceries quæ ſit.*
3 *Suum quod modis accipiatur.*
4 *Ciuitas ornatur ædificijs.*
5 *Seruitutem vt quis tollat an liceat ædificare vſq; ad nu. 7.*
8 *Viæ latitudo quanta debeat eſſe. & nu. 9.*
10 *Aedificare non licet quando ventus vicino tollitur, nè poſſit triturare in area ſua.*
11 *Conſuetudo in ædificijs ſeruanda eſt.*
12 *Aedificans domum tenetur dimittere duos pedes Parientem autem conſtruens vnũ tantũ, nu. 13. an autẽ ſeruatur vidi ibid.*

a CVm quis] Comprehenditur tam maſculus, quam fęmina, cum loquatur Statutum de materia congruente vtrique ſexui, vt cauetur ſupra, cap. 126. In Ciuitate, vbi notatum, volum. 1.

b Domum] Appellatione, Domus, quid veniat, notatum late ſupra, capit. 434. Si quis, in verbo, Alicuius domus, volum. 1.

c Vel parietem] † Parietis Appellatione venit murus,
1 quod idem importat l. Quantum ad ius pertinet. ff. de ver.
2 ſignif. † Maceries autem dicitur murus ſine Cæmento, ita not. gloſſ. in d. l. Quantum ad ius, ff. de verb. ſignif. not. Cœpoll. tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 40. De muro, in princ. & cap 79. De macerie, num. 2.

d Super ſuo] † Suum ſex modis accipitur, ſecundum Na-
3 podam. d. conſuetud. Neapol. tit. 22. De faciendo centualia, verſic. Non licet, verſic. Sua propria, num. 10. & tit. 7. De alimentis preſtandis, in verbo, Suis, num. 13.

e Vult conſtituere] † Intereſt autem Reipublicę, vt quis
4 ędificet, & ornet ciuitatem, per tex. in l. Prętor, §. Hoc edictum. ff. De damn. infect. Boer. in conſuetud. Aurelian. tit.
5 de ſeruit. cap. 20. † Aedificare cuilibet licet in ſuo patiẽs aliquam ſeruitutem, modo vſus ſeruitutis nõ impediatur, per text. in l. Seruitutes, §. fin. Vbi Bart. ff. de Seruit. vrban.
6 pręd. Corraſ. in Miſcell. cap. 25. lib. 5. † Non tamen poterit ædificare vt noceat iuri eundi quod habet Vicinus, per
7 ea quę not. Socin. ſen. conſil. 105. num. 1. vol. 1. † Nec in pręiudicium ſeruitutis, quam patitur, ita Burſat. conſ. 57. num. 15. ad finem, & num. 19. vol. 1. vel quando id facit ad
8 æmulationem, vt ibi per Burſatum, nu. 15. † Quanta autem debeat eſſe latitudo viæ, quę relinqui debet ratione illius ſeruitutis, notat Soc. ſen. d. conſil. 105. nu. 1. ad finem.
9 † Debet autem eſſe tanta quanta vehiculum poſſit ire, ita not. Cœpoll. tract. ſeruit. ruſtic præd. cap. 3. De ſeruit. viæ,
10 nume. 4. † Non poterit pariter ædificare ſuper ſuo, per quod tollatur vicino ventus, ita quod non poſſit triturare in area ſua, per text. in l. finali, C. de Seruit. & aqua. notat Iaſ. in l. ex hoc iure, num. 14 ff. de iuſtit. & iur. Idem Boer. deciſ. 320. nu. 14. & deciſ. 322. nu. 12. Viulus ſuis Communibus, lib. 2. Opinione 28. Area Titij. Vrſil. ad Afflict. deciſ.
11 265. num. 114. ad finem † Conſuetudo in ædificijs conſtruendis illius loci maximopere ſeruanda, ita Burſat. conſ. 57. num. 3. vol. 1. & conſil. 111. nu. 6. & 17. vol. 1.

f Non habeat neceſſe aliquid relinquere] † De iure com-
12 muni ſecus eſt, quia ſi quis velit ædificare domum, tenetur relinquere duos pedes. Si autem ædificet parietem, ſeu murum tenetur, relinquere vnum pedem, per l. finalem, ff. fin. regund. Notat Hieronymus de Monte tract. fin. regund.
13 cap. 97. num. 4. † Quæ tamen lex de conſuetudine generali non ſeruatur, vt notat gloſſ. penult. C. de ædific. priuat. firmat Bald. per illam gloſſam, in conſil. 385. num. 5. volum. 2.

g Sed ſi pedem non reliquerit] Idem cauetur ſupra, cap. præcedenti, niſi doceat ſe habere ſeruitutem luminis, vt ibi cauetur.

h Nec feneſtras habere] Secus eſt de iure communi, vt notatum cap. pręcedenti in princip. Demptis tribus caſibus ibi exceptis.

i Nec ſtillicidium immittere] Notatum hoc pariter, ca. præcedenti.

De volente ædificare ſuper muro communi. Cap. CCCXXXV.

SI contingat a adeſſe parietem, ſeu murum b communem c inter domum alicuius, d & domum vicini, e liceat cuilibet ipſorum f in eo g & ſuper eo h infigere, i & ędificare, k vbi vero paries ſit proprius vnius tantũ, l pleno iure, m vel reſpectu vtilis dominij, n iuxta domũ vicini pleni iuris, vel vt ſupra, quæ domus, o ſeu ędificium p nullam debeat ſeruitutem luminis domui dictæ parietis exiſtentis iuxta dictum ędificium, q poſſit ipſe uicinus in dicto parietre infigere, r & ſuperius ædificare ſ inuito Domino dicti muri, t ipſo tamen ſoluente, u vel cũ effectu parato ſoluere x medietatẽ ęſtimationis aa muri ipſius proprij, bb vel, vt ſupra, cc & fundi, ſuper quo ędificatus eſt murus ipſe, vſq; ad eam partẽ, ad quã infigi, vel ædificari voluerit, etiam cõputato fundamẽto ipſius muri, dd ſecundum ęſtimationẽ faciendam ee per ęſtimatorem Cõmunis Mediolani partiũ confidentẽ, vel vnius tãtum in contumaciam alterius. ff Et hoc, vbi ipſe murus ſit ſufficiens ad ſuſtinendũ onera vtriuſq; ædificij iudicio d. ęſtimatoris, vt ſupra. Qui murus, facta ſolutione, gg vel facta ſolemni depoſitione, in caſu negligentię ſeu renitentię hh ſit cõmunis, ipſo iure, pro ea parte tantũ, pro qua immiſſum fuerit, vt ſupra, & fiat ſolutio medietatis dicti muri, & fundi, vt ſupra, Domino, vbi non erit murus emphyteuticus. ii Vbi vero eſſet emphyteuticus, pro medietate primo Domino directi, & pro altera medietate, kk emphyteutæ exiſtenti in actuali, & naturali poſſeſſione. Et ſi murus non fuerit ſufficiens, vt ſupra, & facta per prius ſolutione, vel depoſitione, vt ſupra, tũc liceat Vicino volenti ędificare, ſeu infigere in eo muro ipſum murum, ll reficere ſufficientem facere, mm ſuis tamen proprijs ſumptibus, & expenſis, ſine tamen aliqua repetitione ipſarum expenſarum in toto, nec in parte. Et nihilominus ipſe murus refectus, nn ſeu factus ſufficiens, remaneant cõmunis, abſque alia ſolutione. oo Si vero ipſa domus, ſeu ædificiũ debeat ſeruitutẽ luminis, pp vel proſpectus dictę domui ipſius parietis, qq ſimiliter vicinus ipſius poſſit in dicto muro infigere, etiam inuito domino dicti muri, ſeruata forma Statuti, incipientis, Si ſeruitutem ſtillicidij in alieno quis habuerit, poſiti ſub Rubrica pręſenti generali. rr Nec occaſione contentorum in pręſenti Statuto ſſ compromiſſum peti poſſit, à quibus tamen ęſtimatione, & iudicio ęſtimatoris, vt ſupra, ſingulariter, & debite referendo, tt non poſſit appellari, querelari, nec ſupplicari, nec de nullitate agi, nec beneficium reſtitutionis in integrum peti, nec officium Iudicis implorari, neque reductio ad arbitrium boni viri peti, ita tamen, quod per diſpoſita, in pręſenti ſtatuto non intelligatur derogatum infraſcripto Statuto, poſito ſub Rubrica ſpeciali de communi pariete, ſeu muro conſtruendo, quod incipit, uu ſi quis in Ciuitate Mediolani, &c. xx nec contentis in eo.

SVMMARIVM.

1 *Paries & murus, idem ſunt.*
2 *Murus communis dicitur dupliciter.*
3 *Murus communis quomodo cognoſcatur. Item an ſit communio pro diuiſo, ſeu pro indiuiſo. vſq; ad nu 5.*
6 *Statutum loquens in perſonam, non comprehendit clericum.*
7 *In eo, quid ſignificent hæ dictiones.*
8 *Super eo, quid ſignificent hæ dictiones.*
9 *Seruitus tigni immittendi, & ſeruitus oneris ferendi differunt, & num. 10. ambo.*
11 *Tigna plura ſuperimpoſita nimis grauant, & nu. 12.*
13 *Tigna inſolita non poſſunt imponi amplia, nu. 14.*
15 *Canale per quod aqua pluuialis recipiatur non poteſt imponi.*
16 *Sterquilinium facere in muro communi, vel apud eum non licet.*

17 Fene-

Digitized by Google

17 *Feneſtras facere in muro communi pro recipiendo aerem non licet.*
18 *Tubuli in muro communi fieri non poſſunt.*
19 *Tubuli qui ſint.*
20 *Caminus an poſſit fieri in muro communi.*
21 *Aedificare ſuper muro communi an liceat, vſq; ad nu. 28.*
29 *Murus communis cuius impenſis debeat refici, vſq; ad nu. 31.*
32 *Paries quod ſit proprius, vel communis quomodo cognoſcatur.*
33 *Poſſidens murum præſumitur dominus.*
34 *Feneſtellæ paruæ penetrantes vſque ad dimidium muri deſignant illum eſſe eius à cuius latere ſunt.*
35 *Aedificium non permittitur in proprio ſolo quando luminibus vicini officitur, num. 36. & 37.*
38 *Super ædificatum cedat ſolo.*
39 *Vicino an & quando liceat ædificare ſuper pariete vicini vel in eo tigna immittere.*
40 *Vicinus non poteſt aliquid facere, quod noceat ſtillicidio vicini.*
41 *Vicinus ſuper muro communi quando poſſit aliquid facere.*
42 *Obligatio ſoluendi medietatem murian transeat in ſingularem ſucceſſorem.*
43 *Oblatio, & depoſitio pecuniæ quando ſufficiat, & qualiter fienda num. 44. & num. 50.*
45 *Vicinus tigna imponens, vel ſuper ædificans ignorante domino muri an teneatur deſtruere.*
46 *Murus qualiter æſtimari debent, & num. 48.*
47 *Vicinus ſuper ædificans in pariete communi non tenetur ad pretium declara num. 62.*
49 *Tigna non licet imponere, vel affigere vbi murus non eſt habilis ad ſuſtinendum.*
51 *Depoſitum vel oblatio adhoc, vt ritè fiant quid requiratur.*
52 *Ipſo iure hæc clauſula quid importat, & an requirat declaratoriam facti num. 53.*
54 *Muri emphyteutici refectio pertinet ad emphyteotam in totum.*
55 *Emphyteuta qui bona in alium tranſtulerit nihil habet penes ſe.*
56 *Vicinus ſocius quando tenentur contribuere in muro pro ſuſtentatione onerum, & num. 57. & 58. ac 59.*
61 *Seruitus proſpectus, quænam ſit.*

a A Deſſe parietem ſeu murum] † Idem importans in
1 iure, textus eſt in l. Quantum ad ius, ff. de verborum
ſignificat.
b Communem] † Murus Communis dicitur dupliciter pro
2 diuiſo, & pro indiuiſo, vt late declarat Cœpol. tract. ſeruit.
vrban. pręd. cap. 40. De muro, num. 11. & 12 Dec. conſ. 388.
num. 1. Statutum autem hoc cum loquatur indiſtincte, de
3 vtroque intelligi debet. † Quando autem dignoſcatur vtrum
paries ſit communis pro diuiſo vel indiuiſo, diſcutit
Cœpol. d. cap. 40. num. 12. cum ſequen. Dec. d. conſil. 388.
4 num. 2. Soc. ſen. conſ. 44. num. 11. volum. 4. † In dubio autem
pręſumitur murus communis pro diuiſo, ita Corn. cóſ.
90. numer. 15. volum. 2. Vbi allegat Bart. ad hoc idem te-
5 nentem. † Murus vtrum ſit communis vel proprius, qualiter
dignoſcatur, not. Caſtrenſ. conſil. 334. numer. 1. & 2.
volum. 2. Cœpoll. d. cap. 40. de pariete, & muro, numer. 13.
cum ſeq. & notatum infra, cap. 345. Licitum ſit, verſic. Vbi
vero paries.
c Inter domum alicuius] Siue maſculi, ſiue fœminę, cum
loquatur Statutum de materia indifferenti congruente vtrique
ſexui, vt cauetur ſupra, cap. 126. in Ciuitate vbi notatum.
d Et domum Vicini] Nil inter medio inter eos, ſed ſolum
illo muro communi.
e Liceat cuilibet ipſorum] † Statutum hoc cum loquatur
6 in perſonam, & non in rem, non ligat Clericum ſocium muri
communis, quin poſſit prohibere ſocio ne ędificet in muro
communi, iuxta diſpoſitionem iuris communis, de qua
infra, cum non ligetur hoc Statuto. Ita not. Aret. conſil.
25. per totum, maxime num. 3. Caccialup. in l. Cunctos populos,
num. 175. C. de ſum. Trinit. & fid. cath. & notatum in
prẹludiis.
f In eo] † Permiſſionem intus, vt notat declarãdo Napod.
7 in conſuetudine Neapol. tit. 20. De ſeruit. verſ. Et ſi, in verbo,
In ipſum, num. 23.
g Et ſuper eo] † Superponendo tigna, vel ędificando,
8 vt declarat Napod. dict. verſic. Et ſi, in verbo, In ipſum
num. 23.
h Infigere] † Differunt inter ſe ſeruitus tigni immitten-
9 di, & oneris ferendi, vt poſt Cœpoll. tract. de ſeruit. one. fe-
10 rendi, in princ. not. Burſat. conſil. 88. num. 24. vol. 1. † De
iure communi diſtinguitur per Scribentes, quod aut murus
ille eſt deſtinatus ad illum vſum immittendi tigna, vel ita
acquiſitum, vt poſſint tigna immitti, & paries eſt habilis ad
ea ſuſtinenda, nec vicino poteſt noceri, & tunc poſſunt immitti,
& infigi, per textum in l. Si ædes communes, cum glo.
magna ibi, & in l. Sabinus, ff. Communi diuid. Aut murus
hic communis non eſt cœptus ad dicta onera ſuſtinéda, nec
ad id deſtinatus; & tunc non poſſunt infigi per ſocium altero
inuito, per l. Sabinus, ff. Communi diuid. Idem notat Angel.
in l. Inter quos, num. 6 ff. de damn. infect. Idem diſtinguit
Cœpol. tract. vrban. pręd. c. 30. De ſeruit. tigni immittendi,
num. 4. & cap. 57. De tigno immittendo. Idem notat
Papo ſuis conſuetud. §. 107. verſ. Contra eſt, Burſa. conſ. 58.
11 nu. 1. & 4. volum. 1. † Periculum eſt autem graue in muro
communi, quando tigna plura in eo ſuperimponuntur,
12 ita Burſatus dict. conſ. 58. num. 10. † Et licet murus ex annexione
trabium ſuſtineatur, tamen ex onere grauiori ſuper
impoſito, facilius deſtruitur; ita Burſat. d. conſ. 58. num.
13 11. † Quod habet locum etiam, quod alia tigna prius adeſſent,
quia vltra ſolita non poſſunt imponi; ita notat Bur-
14 ſat. d. conſ. 58. num. 2. ad finem. † Extenditur id etiam, quod
ibi adeſſent feneſtræ cauſa reſpiciendi lumen, vt ibi per eũ,
15 num. 5. & 8. † Non licet etiam dicto iure communi inſpecto
in muro cõmuni affigere cauale, per quod aqua pluuialis
recipiatur; ita Pract. Papienſ. in forma libelli, quo agitur
pro hæreditate, vel re ſingulari, verſ. Et in futurum, num. 1.
16 ad finem. † Non licet pariter facere ſterquilinium in muro
communi, vel apud eum, per quod inferatur damnum
Vicino, vel ſocio muri; ita notat Pract. d. verſ. Et in futurũ,
num. 2. Idem notat Cœpolla d. tract. Seruit. vrban. præd. c.
78. De ſterquilinio, num. 1. Burſatus conſ. 58. num. 9. & 10.
volumin. 1. quod per hoc Statutum remanet incorrectum.
17 † Non licet vlterius in muro communi facere feneſtras pro
recipiendo aere; ita Pract. d. verſ. Et in futurum, num. 1. ad finem;
ſcribentes omnes, in l. Quidam Hyberus, vbi Angel. n.
8. ff. De ſeruit. pręd. Idem in l. Inter quos, num. 8. ff. De ſeruit.
vrban. præd. cap. 62. De feneſtra, num. 8. Pariſ. conſ. 63.
num. 3. volum. 1. Papo ſuis Commentar. § 503. Quod pa-
18 riter ex hoc Statuto remanet incorrectum. † Prohibentur
prætereà iure communi in pariete communi fieri tubuli
per ſocium, quia per eorum flammam tenetur paries, ita Pa-
19 po d. commentar. §. ſic, vbi etiam declarat, qui ſint tubuli. †
Declaratur pariter à Napod. d. Conſuetudine Neapol. titu.
20. De ſeruit. verſ. Sed in verbo, Ad parietem, num. 24. Poteſt
tamen fieri balneum, dum tamen murus communis ex
eius humore non lædatur, ita Pract. d. verſ. Et in futurum,
20 num. 1. ad finem. † Caminus autem vtrum fieri poſſit de
iure communi in muro communi, diſtinguit Cœpoll. dict.
tract. ſeruit. vrba. præd. c. 64. De Camino, num. 8. cum ſeq.
Pap. d. ſuis Comment. §. 107. ad finem, quæ per hoc Statutũ
remanent illæſa.
i Et ædificare] † De iure communi an liceat in muro com-
21 muni ædificare, diſtinguit Napod. in conſuetud. Neapol. tit.
20. De ſeruit. verſ. Et ſi, in verbo, etiam communis, ad finem
verſ. num. 27. Bald. conſ. 233. volum. 1 & conſ. 348. volum.
2. Cœpol. tract. ſeruit. vrb. præd. c. 40. De pariete, num. 19.
20. & 21. Corn. conſ. 90. numer. 10. cum ſeq. volum. 2. Papo
ſuis Comment. § 503. ad finem, Pariſ. d. conſ. 63 num. 7. vo-
23 lum. 1. † Et quod poſſit ædificare quis ſuper muro Communi,
dummodo velit dein eſſe communem, not. Boer. cóſ.
2. colum. penul. verſ. 2. caſu, poſt conſuetud. Biturigum, Soc.
reg. 127. Domum ſuam, verſic. Tertio fallit, Burſat. late de-
24 clarat conſ. 57. numer. 1. cum ſeq. volum. 1. † Non tamen
poteſt ædificare ſocius in muro communi, vbi adſit ſeruitus,
ita Burſatus conſ. 58. num. 18. vbi loquitur de ſeruitute
25 luminum, & num. 25. volum. 1. † Vel quando mutetur ſtatus
rei, vel contra vſum proprium, ad quem ſit deſtinatus, vt
ibi per eum, n. 6. & n. 26. Idem Burſat. d. conſ. 57 n. 9. & 10.
volum. eod. Idem Corn. conſ. 78. vol. 4 Berous conſ. 132. n.
8. volum. 3. Iaſ. conſ. 98. volum. 1. Idem Rimin. ſen. conſil.
26 71. num. 11. volum. 1. Pariſ. conſ. 63. num. 11. vol. 1. † Vel
quando aer tolleretur alteri domui; ita Burſat. d. conſil. 57.
num. 13. volum. 1. vel quando ſit ad æmulationem, vt ibi per
27 eum, num. 16. † Vel in damnum vicini, vt tradit Burſat. d.
28 conſ. 58. num. 7. volum. 1. Port. conſ. 15. numer 29. † Non
tamen habet locum diſpoſitio huius Statuti in muris diuidentibus
curtem & curtem, vel curtem & hortum, quia in
his non poteſt ædificari, nec infigi, tam de iure communi,
cum ad id non ſint deſtinati, vt not. Cœpoll. c. 40. De pariete,
num. 33. Sequitur Papo d. Conſuetud. §. 507. verſ. Contra
etiam, Boer. conſil. 2. colum. fin. poſt Conſuetud. Biturigũ,
quam etiam ex diſpoſitione huius Statuti, ad finem, Id tamen
reſtringentia ad muros Ciuitatis, & infra cap. 342. Si
29 quis in Ciuitate. † Murus communis autem cuius expéſis
reficia-

Digitized by Google

reficiatur de iure communi, diſtinguit Cœpoll. dict. tractat.
ſeruit. vrb. præd. cap. 59. De refectione, num. 7. cum ſeq. De
iure autem ſtatutario cauetur infra, cap. 341. Licitum ſit,
30 verſ. Vbi vero paries. † Murus communis ſi altietur per
ſocium, an ad eius expenſam pro dimidia teneatur ſocius
de iure communi, diſcutit Cyn. & Scribentes, in l. Si vt pro-
ponis, C. De ædific. priuat. late diſtinguit Cœpoll. d. ca. 40.
De pariete, num. 27. cum ſeq. Vbi tandem, numer. 30. dicit
teneri de conſuetudine ſocium ad dimidiam expenſæ, ſi ve-
lit illo muro altiato vti, vt ibi per eum. Per Statutum au-
tem noſtrum, infra c. 342. Si quis, in princ. tenetur, & cogi-
tur Vicinus de nouo facere murum communem diuiſoriũ,
vſq; ad certam menſuram, & abinde ſupra poteſt facere, &
altiare quilibet eorum, vt hic etiam cauetur, & alter vicinus
ſi velit eo vti, tenetur ſoluere dimidiam expenſæ, vt ibi ca-
31 uetur, verſ. Et ſi alter vicinus. † In dubio autem cuius ex-
penſis præſumatur murus eleuatus, not. Cœpoll d. cap. 40.
De pariete, num. 32.

k Vbi vero paries ſit proprius vnius tantum] † Quali-
32 ter autem dignoſcatur vtrum paries ſit proprius, vel Com-
munis, not. Cœpoll. tractat. De ſeruit. vrb. præd. cap. 40.
De pariete & muro, numer. 13. cum ſeq. & infra notatum
33 late capit. 341. Licitum ſit, verſic. Vbi vero paries. † Poſ-
ſeſſio autem muri arguit eum eſſe proprium poſſidentis,
34 ita Burſat. conſil. 58. num. 9. volum. 1. † Feneſtellæ etiam
paruæ penetrantes vſq; ad dimidium muri deſignant mu-
rum eſſe illius, à cuius latere ſunt, ita Burſat. conſ. 511. nu.
18. vol. 1.

l Pleno iure] Quando quis dicatur habere aliquid ple-
no iure, notatum late ſupra, cap. 433. Si quis, in hoc verbo,
volum. 1.

m Vel reſpectu vtilis dominii] Quo caſu non poteſt dici
quis habere pleno iure, vt notatum d. c. 433. Si quis in ver-
bo, Pleno iure, vol. 1.

n Iuxta domum] Quid veniat appellatione, Domus, nota-
tum ſupra, cap. 434. Si quis, in verbo, Alicuius domus,
volum. 1.

o Seu ædificium] Quid veniat appellatione, ædificij, nota-
tum ſup. cap. 435. Si quis, in hoc verbo, & cap. ſequenti in
eodem verbo, vol. 1.

p Nullam debeat ſeruitutem luminis] Id eſt, ne lumini-
bus officiatur, quod idem eſt in iure ſtatutario noſtro, vt in-
fra cauetur, cap. 345. Seruitus, licet de iure communi ſit lõ-
ga differentia, inter ſeruitutem luminis, & ne luminibus of-
ficiatur, vt not. Cœpoll. tract. ſeruit. vrban. præd. cap. 35. De
35 ſeruitute luminis, & cap. ſequen. † Statuti autem huius
ratio illa eſt, quia eo caſu non licet etiam de iure communi
ædificare in ſuo proprio, per quod luminibus vicini officia-
tur; Ita not. Cœpoll. d. tract. Seruit. vrban. præd. cap. 36. De
ſeruitute ne lumin. num. 4. 5. & 6.

q Poſſit ipſe vicinus in dicto pariete infigere] † Secus de
36 iure communi. Imo illud Vicinus eo caſu poteſt tollere
propria authoritate. Ita not. Cœpol. tractat. ſeruit. vrban.
37 præd. c. 30. de ſeruit. tigni, num 2. & 3. † Si tamen hoc fa-
ciat incontinenti, non ſi ex interuallo, vt not. Crauet. conſ.
154. num. 4.

r Et ſuperius ædificare] † Secus de iure communi. Imo
38 eo caſu ſuperædificatum fieret proprium illius domini mu-
ri, vt not. Cœpol. tract. ſeruit. vrban. præd. cap. 40. De pa-
39 riete, ſeu muro, num. 10. † Habet tamen locum diſpoſitio
hæc in muro proprio alicuius, qui ſit in frontiſpicio, quia
eo caſu licet vicino ſuper eo ædificare, & in eo infigere, vt
hic cauetur, non autem habet locum in muro proprio ali-
cuius, qui habeat ſtillicidium, quia tunc non licet vicino in
eo tigna infigere, nec ſuper eo ædificare, & in eo caſu tene-
tur vicinus volens ædificare dimittere pedem, iuxta diſpo-
40 ſitionem Statuti infra, cap. 336. Si quis pedem. † Tanto
magis, quia non poſſet etiam iure communi inſpecto vici-
nus aliquid facere, per quod noceret d. ſtillicidio, vt tradit
Cœpoll. d. tract. Seruit. vrb. præd. cap. 28. De ſeruitute ſtilli-
cidij, num. 7.

ſ Inuito Domino dicti muri] † Secus de iure communi, vt
41 tradit Cœpoll. d. tract. Seruit. vrban. præd. cap. 40. de parie-
te, num. 10.

t Ipſo tamen ſoluente] † Oligatio hæc ſoluendi medieta-
42 tem muri huius, non tranſit contra ſingularem ſucceſſorem,
vt not. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 285. num. 7.

u Vel cum effectu parato ſoluere] † Niſi infra, verſic. Qui
43 murus, caueretur fiendam depoſitionem, in caſu reſiſtentiæ,
quod ſufficeret ſola oblatio ſine depoſitione, notat Tiraqu.
tract. retract. lignag. §. 1. glo. 17. maxime circa finem, & late
notatum ſupra cap. 434. Si quis, in verbo, Vel cum effectu
44 parato dare. † Oblatio & depoſitio hæc qualiter ſit fienda,
notatum late ſupra, c. 433. Si quis, in verbo, Offerẽs, & ver-
45 bo, Deponens. † Vicinus is ſi nulla facta oblatione, vel
depoſitione iuxta formam huius ſtatuti tigna impoſuerit,
vel ſuperædificauerit ignorante Domino muri, vel eo ſcien-
te, & non contradicente, an illud ædificium, vel illorum ti-
gnorum impoſitio debeat deſtrui, dicendum videtur, quod
non, ne vrbs deformetur, ſed poteſt cogi ſuperædificans vel
tignum imponens condictione huius ſtatuti ad ſolutionem
dimidietatis huius muri, vt hic cauetur, ita notat Napod.
in hac ſpecie ſuis conſuetud. ad conſuetud. Neapol. titu.
20. de ſeruitut. in verbo, ſoluto, num. 26. verſic. quid ergo,
late diſtinguit Bart. in l. qui bona, §. ſed ſi iuxta, ad finem,
ff. de damn. infect. & in l. Labeo, vbi Caſtr. ff. de aqua pluui.
arc. Bald. in l. Sabinus, ff. communi diuidundo, & infra la-
tius, cap. 342. ſi quis, in verbo, & immiſſum habet extra-
hatur.

x Medietatem æſtimationis] † Qualiter fienda ſit æſti-
46 matio, cauetur infra in hoc ſtatuto, in verbis ſequentibus.
De iure autem communi qualiter ſit fienda, notat Napod.
in conſuet. Neapol. tit. 20. de ſeruit. verſ. & ſi ex latere, in
verbo, in ipſum, num. 28. & verſ. ſed ſi, in verbo, ad parie-
tem, num. 28. in princ.

aa Murus ipſius proprij] Pleno iure ſcilicet, vt ſupra no-
tatum.

bb Vel vt ſupra] † Veluti, quod ſit tantum reſpectu vtilis, nõ
47 autem refertur ad murum communem, quia tũc eo caſu vi-
cinus infigens, vel ſuperædificans non teneretur ad aliquod
pretium, niſi eo caſu, & in ea parte, qua eſſet ſuperædificatũ
per ſocium, & ſuis ſumptibus, prout notatur, infra c. 342. ſi
quis verſ. & ſi alter vicinus.

cc Et fundi ſuper quo ædificatus eſt murus ipſe] Et ſi te-
netur, non ſolum ad æſtimationem expenſarum muri ip-
ſius, ſed etiam fundi, ſuper quo eſt ædificatum. Et hoc iuri-
dicum eſt.

dd Secundum æſtimationem faciendam] † Quæ quidem fie-
48 ri debet ſecundum commune pretium, iuxta diſtinctionem
Ripæ, in l. cum bona, circa fin. ff. de priuileg. creditor. etiam
arbitrio boni viri, vt notat Tiraq. tract. retract. lignag. §. 30.
glo. 2. num. 1. & notatum, ſupra c. 433. ſi quis, in verbo, fate-
re illud æſtimari.

ee Per æſtimatorem communis Mediolani] De quibus ſu-
pra c. 179. æſtimatores, vbi late notatum, vol. 1.

ff Et hoc vbi murus ſit ſufficiens ad ſuſtinẽda onera vtriuſ-
49 que ædificii] † Hoc procedit etiam de iure communi in mu-
ro cõmuni, in caſibus, in quibus licet affigere tigna, vt not.
Cœpoll. tract. ſeruit. vrb. præd. c. 30. de ſeruitute tigni, nu. 4.
verſ. aut loquitur.

gg Vel facta ſolenni depoſitione] † Quo fit, vt non ſufficiat
50 oblatio, quæ alias ſufficeret, vbi hic non fuiſſet expreſſum
de depoſitione, vt notat Tiraquel. d. tract. retract. lignag. §.
51 1. gloſ. 17. maxime circa finem. † Depoſitum, & oblatio
hæc, vt dicatur ſolenniter facta, quid requiratur, notatum
ſupra cap. 417. ſi quis, in verbo, offerens, & verbo deponẽs,
volum. 1.

hh Si communis ipſo iure] † Ex his verbis videtur inferen-
52 dum non requiri aliquam ſententiam iudicis interlocuto-
riam, iuxta tradita per Tiraq. l. ſi vnquam, in verbo, reuerta-
tur, num 143. cum ſequent. & notatum ſupra c. 195. ſi quis,
in verbo, habeatur ipſo iure. Tamen quod declaratoria iu-
dicis ſuper ipſo facto requiratur, quod legitime ſit facta o-
blatio, & depoſitum, notatur ſuper his verbis late ſupra c. 1.
53 in verbo, ipſo facto. † Facta autem dicta oblatione, & depo-
ſitione de qua in hoc ſtatuto, poteſt vicinus hic abſque alio
ædificio ædificare, & infigere, vt hic cauetur. Quod idem de
iure communi, notat Napod. tit. 2. de ſeruit. in verſ. & ſi, in
verbo ſoluto, num. 26.

ii Vbi vero eſſet emphyteuticus, pro medietate primo do-
mino directi] Hoc verbum, primo Domino, prolatum ad
differentiam Domini ſubalternati, cui nil debetur, cum om-
ne ius ab eo ſit ablatum, vt late notatum ſupra c. 436. ha-
54 bens vtile, ad finem, vol. 1. & infra etiam dicetur. † Imo &
huic Domino primo directi videretur nil dãdũ eſſe iure cõ-
muni inſpecto, ex quo omnis impenſa reficiendi murum &
emphyteuticum pertinet ad emphyteutam, vt notat in hac
ſpecie, Cœpoll. tract. ſeruit. vrban. præd. cap. 59. de refectio-
ne, num. 13.

kk Emphyteutæ exiſtenti in actuali, & naturali poſſeſſione]
55 † Hoc dictum ob Dominum ſubalternatum, qui eſt primus
emphyteuta, quia nil ei debetur, cum nullũ ius dominii ha-
beat, non quidem directum, ex quo illud habet Dominus
primus, non etiam vtile, cum illud tranſtulerit in ſecundum
emphy-

Digitized by Google

emphyteutam, vt ſignanter notatum ſupra cap. 346. habens
vtile, ad finem, volum. 1. Hoc etiam clare colligitur, ex ver-
bis præcedentibus ſtatuti, dum diſponitur ſolui aliam me-
dietatem primo Domino directi, & ſic non Domino ſubal-
ternato.

ll Reficere, ſeu ſufficientem facere] Arbitrio, etiam æſtima-
toris communis Mediolani, prout in ſimili cauetur ſupra,
verſ. & hoc vbi mutus.

mm Suis tamen ſumptibus, ſine tamen aliqua repetitione]
56 † Secus etiam in muro communi ad onera ſuſtinenda de-
ſtinato, quia tenetur tunc contribuere ſocius vicinus, vt
notat Cœpoll. tractat. ſeruit. vrb. præd. cap. 37. de ſeruitute
oneris ferendi, num. 7. & infra dicetur, cap. 341. licitum ſit.
57 † Non habet pariter locum hæc concluſio vbi ille vicinus
deberet ſeruitutem oneris ferendi, quia tunc debens ſer-
uitutem illam, teneretur reficere ſuis expenſis in totum,
ita notat declarando, Cœpoll. dict. cap. 37. de ſeruit. oneris
feren num. 4.

nn Seu factus ſufficiens, remaneat communis, abſque ali-
58 qua ſolutione] † Ratio duplex huius ſtatuti poteſt aſſer-
ri, vt ad has impenſas non teneatur vicinus Dominus mu-
ri, tum quia fuit ædificatum ſuper alieno, quo caſu tenetur
Dominus ſoli, & muri, & ædificatum ſupra ſuum rema-
net, ex diſpoſitione iuris communis, vt notatur ex textu, in
l. adeo, §. ex diuerſo, ff. de acquir. rer. domin. & notat Cœ-
poll. dict. tract. ſeruit. urb. præd. cap. 40. de pariete, num. 10.
59 † Tum etiam, quia hanc refectionem facit reficiens ad ſui
vtilitatem tantum, vt in ſimili diſtinguit Cœpoll. d. cap. 40.
de pariete, num. 26. verſic. ſi vero ſuper utrunque, & verſic.
aut non fecit.

oo Si vero, ipſa domus, ſeu ædificium debeat ſeruitutem lu-
60 minis] † Seruitus luminis & ſeruitus, ne luminibus offi-
ciatur, ſunt diuerſæ in iure, vt late deducit Cœpoll. dict.
tractat. ſeruit. Vrban. præd. cap. 35. de ſeruit. lumi. & capit.
ſequen. Tamen idem important ex ſtatuto, infra cap. 345.
ſeruitus.

pp Vel proſpectus] † Quæ ſit in iure hæc ſeruitus, diſcutit
61 Cœpoll. d. tractat. ſeruit. vrban. præd. cap. 34. de ſeruitute
proſpectus, & licet differat a ſeruitute luminum, vel ne lu-
minibus officiatur, tamen idem important per ſtatutum, in-
fra c. 345. ſeruitus.

qq Similiter vicinus ipſius, poſſit in dicto muro inſigere] In-
tellige intra ſpatium quinque brachiorum à latere, vt infra
cauetur, capit. 337. ſi ſeruitutem, verſ. ſi vero. Ad oppoſi-
tum autem non poteſt ædificare, niſi relictis brachijs decẽ,
vt ibi cauetur.

rr Nec occaſione contentorum in præſenti ſtatuto] Om-
nium contentorum ſupra, tam reſpectu æſtimationis mu-
ri, & fundi, quam quod ſit ſufficiens, & aliter, ut ſupra
cauetur.

ſſ Compromiſſum peti poſſit] iuxta diſpoſitionem ſtatuti
ſupra c. 215. ſi de cætero, vol. 1.

tt Non poſſit appellari] Per hanc clauſulam, & ſequentes,
quid cenſeatur remotum, late ſupra c. 26. poſſit, in his ver-
bis, & c. 116. petito, in his verbis.

uu Si huis in Ciuitate Mediolani] Quod eſt infra c. 342.

xx Nec contentis in eo] Quatuor autem principaliter ibi
diſponuntur. Primum quod uicinus poſſit cogere vicinũ
ad medietatem impenſæ, vt conſtruatur murus de nouo in-
ter curtem ſuam, & curtem vicini vſque ad brachia quin-
que, vt ibi notatur in princ. Quod hic non diſponitur. Secũ-
do ibi cauetur, quod murus ille inter curtem, & curtem non
excedat altitudinem brachiorum nouem, ut ibi uerſic. & ſi
ultra. Tamen in alio muro proprio uel communi, ſecus hic
62 cauetur, quod poſſit altiari per uicinum. † Tertio ibi prin-
cipaliter diſponitur, quod ſi quis ædificauerit ſupra murum
communem ultra illa brachia quinque ſuis expenſis, quod
alter uicinus uolens appodiare, teneatur ſoluere medieta-
tem illius ſupra pluris ſuperædificari, ibi cauetur, uerſic. &
ſi alter. Qui caſus pariter non deducitur in hoc ſtatuto.
Quarto principaliter ibi ſtatuitur, quod inter clauſuram
hortorum in Ciuitate non poſſit fieri murus, qui ſit maio-
ris altitudinis brachiorum quatuor cum dimidio, ibi uerſic.
ſaluo ſi quis hortum. Hic autem in omnibus alijs caſibus
licet ędificare uſque ad cælum, tam in muro communi, quã
etiam in muro proprio alieno, modo quo hic diſponitur, &
propter hæc appoſita fuit hęc clauſula, quod non cenſeatur
derogatum contentis in eo ſtatuto.

Quod vicinus poſsit ædificare vltra pedem vicini ſui. Cap. CCCXXXVI.

a SI quis *b* pedem *c* extra domum ſuam *d* habet, *e* ul-
tra illum pedem, *f* uicinus in ſuo poterit, *g* ędifica-
re, *h* ut in ſuo non uideat, *i* nec aquam ſtillicidij eius re-
cipiat, *k* dimiſſo pede Aliprando, *l* extra ſtillicidium,
m qui pes ſit, & eſſe debeat ipſius ædificantis.

SVMMARIVM.

1 *Vicinus ædificans quando cenſeatur reliquiſſe pedem*
2 *Propè pedem ſediminis quod relìquit vicinus, an quis poſſit ædificare.*
3 *Suum, quod modis dicatur.*
4 *Quilibet in ſolo proprio poteſt ædificare, vſq; ad cælum in præiudicium vicini, limita vſq; ad num. 9.*
10 *Feneſtras in proprio muro quando liceat ædificanti facere.*
11 *Vicinus non tenetur recipere aquam ſtillicidij vicini.*
12 *Vicinus ædificans tenetur dimittere duos pedes.*
13 *Stillicidij ſeruitus non poteſt, nec debet impediri.*
14 *Pes ſediminis dimiſſus per ædificantem remanet ædificantis.*

a SI quis] Comprehenditur, tam maſculus, quam fœ-
mina, cum loquatur ſtatutum de materia utrique ſe-
xui congruenti, ut notatum ſupra cap. 126. in Ciuita-
te, uolum. 1.

b Pedem] Quid ſit pes, notatum infra cap. 350. menſura.
De hoc autem pede cauetur etiam ſupra, ca. 333. ſi aliquis,
verſ. vel niſi pedem ſaltem vnum.

c Extra domum ſuam] Aedificium ſcilicet ſuum.

d Habet] † Quando autem cenſeatur pedem illum reli-
1 quiſſe, diſcutit late declarando Cœpol. tract. ſeruit. urban.
præd. cap. 40. de pariete, num. 8. & cap. 28. de ſeruitute ſtil-
licidij, numer. 10. In dubio autem cenſetur per ſtatutum
noſtrum, infra cap. 346. ſi dubium, illud reliquiſſe, & nota-
tum, ſupra capit. 333. ſi aliquis, uerſ. uel niſi pedem ſaltem
reliquerit.

e Vltra illum pedem] † Quid, ſi habeat aliquid ultra pe-
2 dem, is qui habet domum, eadem ratio militat, ut uicinus
uolens ædificare de nouo, teneatur retrahere pedem in ſuo,
in quo non poſſit ædificare, ita in ſimili notat Bald. in cap.
1. in princ. quibus modis feud. amit. il ſecundo, ita in ſpecie
hac notat Cœpoll. d. tract. ſeruit. urb. præd. cap. 28. de ſerui-
tute ſtillicidij, num. 8.

f Vicinus in ſuo] † Sex modis quid dici poteſt ſuum, ut no-
3 tat Napod. in conſuet. Neapol. tit. 21. de apertura, uerſ. non
licet, in uerbo, ſua propria, num. 10.

g Poterit ædificare] † Hoc uſque ad cælum etiam in præ-
4 iudicium uicini, ut notat Cœpol. tractat. urban. præd. cap.
39. de ſolo, ſeu area, in prin. Regulam ponit cum ampliatio-
nibus, & limitationibus Duenas, reg. 33. ædificare, & eleua-
re, Socin reg. 127. domum, Burſatus, conſ. 57. num. 1. cum ſe-
5 quen. uol. 1. † Inter alias limitationes hæc deducitur, ut
non procedat ſi uicinus hic pateretur ſeruitutem luminis,
uel proſpectus, quia tunc tam de iure cõmuni nil ad oppo-
ſitum fieri poteſt, per quod lumen obſcuretur, ut late notat
Cępoll. d. tract. ſeruit. urb. pręd. d. c. 34 de ſeruitute proſpe-
ctus cum duobus ſequent. & c. 30. de ſolo, & area, num. 2. &
notat Burſatus, conſ. 53. num. 18. & 19. uol. 1. quam etiam
per ſtatutum infra c. ſequenti, uerſ. ſi uero ſeruitutem. Vbi
clare notatur non poſſe fieri aliquod opus ad oppoſitum
per brachia decem, & à latere per brachia quinque, & intra
6 per brachium dimidium. † Nec etiam poteſt ædificari, ut
tollatur aer alteri domui, ita Burſatus, conſ. 57. num. 12. ad
7 finem, & num. 13. uol. 1. † Non uidetur pariter habere lo-
cum, ſi id faciat ad æmulationem ſolũ ſine aliqua eius uti-
litate, ut notat gloſſa, in l. opus, in gloſſa magna, circa med.
ff. de op. public. idem Alexand. conſ. 174. numer. 4. & 5. uol.
2. Iaſ. in l. ex hoc iure, numer. 8. & 9. ff. de iuſt. & iur. idem
not. Cępol. d tract. ſeruit. urb. præd. cap. 39. de ſolo, & area,
numer. 2. uerſi. quinto fallit, & cap. 62. de feneſtra, numer.
2. Duennas, d. reg. 33. limit. 7. Burſatus, conſ. 57. numer. 14.
uol. 1. ubi atteſtatur de communi Berous, conſil. 135 num.
8 4. uolum. 3. † Quando autem dicatur fieri ad æmulatio-
nem, notat Alex. d. conſ. 174. uolum. 2. Cępoll. dict. capit.
39. de ſolo, & area, num. 3. Iaſ. d. l. ex hoc iure, num. 13. ff. de
iuſt. & iur. ſignanter notat Cephal. conſil. 130. uolu. 1. idem
notat Viuius ſuis communibus, libr. 2. opin. 11. ædificare
in ſua area, Menoch. tractat. arbitr. libr. 2. cent. 2. caſu 156.
num.

Digitized by Google

numer. 3. cum ſeq. Burſatus conſil. 57. num. 15. & num. 17.
volum. 1. vbi dicit fieri ad æmulationem, vbi non ſit neceſ-
ſarium, nec vtile, vt ibi per eum, num. 15. & num. 17. & hoc
9 probetur coniecturis. † In dubio autem non cenſetur,
nec præſumitur factum ad æmulationem, vt not. Alexand.
conſil. 174. num. 5. volum. 2. Iaſ. d. l. ex hoc iure, num. 11. ff.
de iuſt. & iur. Cœpoll. tracta. ſeruit. vrb. præd. capit. 39. de
ſolo, & area, nume. 3. Menoch. d. tract. arbitr. lib. 2. cent. 2.
caſu 156. num. 8. & 9.

b Vt in ſuo non videat] † Et ſic facere, vt vicinus in ſuo
10 videat, cum dimiſſo pede Alliprando poſſit vicinus face-
re quaſcunque feneſtras, quas velit, vt ſupra, notatum cap.
333. ſi aliquis, ad fin. Et ſic hoc caſu dimiſſo hoc pede Al-
liprando, poterit obturare feneſtras vicini, etiam quod per
mille annos ibi fuerint, vt notat Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb.
præd. cap. 76. de horto, num. 9. niſi adſit ſeruitus luminis,
vt ſupra notatum.

i Nec aquam ſtillicidij eius recipiat] † In ſuo ſcilicet.
11 Nam hoc caſu tenetur vicinus habens ſtillicidium caſſitans
penes locum vicini, cum dimiſerit pedem, quod poteſt fa-
cere intra pedem dimiſſum, vt ſupra notatum d. cap. 333. ſi
aliquis circa fin. incruſtare ſolum, vbi caſſitat ſtillicidium,
& aquam ducere extra, ne marceſcat murum hunc, & ædifi-
cium vicini, vt not. Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 40.
de pariete, num. 7.

k Dimiſſo pede Alliprando] † De Iure communi in ædi-
12 ficio conſtruendo domus ſcilicet tenetur relinquere duos
pedes, & in conſtruendo murum tenetur relinquere vnum
pedem, ita cauetur, in l. fi. ff. finium regun. quæ lex de con-
ſuetudine abrogata eſt, teſte Bald. in conſil. 348. numer. 5.
volum. 2.

l Extra ſtillicidium] † Idem cauetur de Iure communi,
13 vt late notat diſcutiendo, Cœpolla d. tractat. ſeruit. vrban.
præd. cap. 28. de ſeruitute ſtillicidij, num. 8. Et hoc ne im-
pediatur ſeruitus ſtillicidij, vt notatur in lib. 4. communiũ,
in verbo, ædificare, idem notat Viuius ſuis communib. lib.
2. opin. 11. ædificare, Soarez ſuis communibus, in verbo, ſtil-
licidij recipiendi.

m Qui pes ſit, & eſſe debeat ipſius ædificantis] † Prout
14 eſt ſolum proprium vicini ſtillicidij, quod eſt intra ſtillici-
dium; ita not. Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 28. de
ſeruitute ſtillicidij, num. 9.

Quod non poſsit fieri opus in præiudicium habentis ſeruitutem luminis, vel ſtillicidij. Cap. CCCXXXVII.

a SI ſeruitutem ſtillicidij in alieno, *b* quis *c* habuerit, ille, *d* qui ſeruitutem talem debet, *e* nullum opus *f* in præiudicium habentis dictam ſeruitutem ſtillicidij poterit conſtruere, *g* firma tamen manente diſpoſitione præcedentis proxime ſtatuti. Si vero *h* ſeruitutem luminis, vel proſpectus habuerit, vel ne luminibus officiatur, *i* nullum opus ad oppoſitum ex oppoſito, *k* intra ſpatium brachiorum decem *l* ad brachium lignaminis, & intra ſpatiũ brachiorum quinque ex latere ad brachium, vt ſupra facere poſſit in præiudicium dictæ ſeruitutis. Vltra vero menſuram prædictam, ille, qui ſeruitutem debet, *m* quodcunq; opus conſtruere poterit *n* ad ſui libitum, & etiam quodcũque opus facere poterit *o* in muro, in quo eſt ſeruitus, à ſeruitute luminis infra, videlicet à dicta feneſtra infra, dimiſſo tamen dimidio brachio à dicta feneſtra infra, *p* ſoluẽdo medietatem muri, vt ſupra. Et prædicta habeant locum, *q* ſiue prædium vrbanum, vel prædia vrbana, *r* ſiue proprium, vel propria, emphyteuticum, vel emphyteutica, *ſ* & intelligatur eſſe ſeruitus luminis, *t* vel proſpectus, vel ne luminibus officiatur, *u* quando talis ſeruitus eſt appoſita in frontiſpicio, vel aliter appareat eam ſeruitutem eſſe legitime conſtitutam.

SVMMARIVM.

1 *Seruitus ſtillicidij duplex eſt.*
2 *Maſculus, & fœmina quando comprehendantur ſub ſtatuto.*
3 *Seruitutem ſtillicidij qualiter quis præſumatur habere.*
4 *Operis appellatione quis veniat.*
5 *Stillicidio qualiter præiudicetur.*
6 *Quilibet poteſt ædificare relicto pede.*
7 *Seruitus luminis, & ne luminibus officiatur differt.*
8 *Seruitus luminis præſumitur, vbi quis habet feneſtras in frontiſpicio, limita num. 16.*
9 *Seruitus debita non poteſt impediri, vſq; ad num. 15.*
10 *Noua opus an dicatur, ſi antiquum amplietur.*
17 *Spatium terræ requiſitum ne luminibus quis officiam, quomodo ſit metiendum.*
18 *Quodcunque dictio quid importet.*
19 *Seruitus luminis, & ne luminibus officiatur quando conſtituta intelligatur.*

a SI ſeruitutem ſtillicidij] † Duplex poteſt haberi ſerui-
1 tus ſtillicidij auertendi, & non auertendi, vt ſignanter de-
clarat Cœpoll. tractat. ſeruit. vrb. præd. cap. 28. de ſeruitute
ſtillicidij auertendi. in prin. & cap. ſeq.

b Quis] † Siue ſit maſculus, ſiue fœmina, cum ſtatutum
2 loquatur de materia congruente vtrique ſexui, vt cauetur
ſupra cap. 126. in ciuitate, vol. 1.

c Habuerit] † Qualiter autem quis præſumatur habere
3 ſeruitutem ſtillicidij de Iure communi, diſtinguit Cœpol.
tract. vrban. præd. d. cap. 28. de ſeruitut. ſtillicidij, num. 10.
dicens, quod aut locum interiorem poſſidet habens ſtillici-
dium, & tunc non præſumitur ſeruitus ſtillicidij, ſed quod
ſtillicidium illud habeat ille iure dominij, & quod pedem
reliquerit habens ſtillicidium; Aut locum illum inferiorẽ
poſſidet vicinus loci ſeruientis, & tunc præſumitur iure ſer-
uitutis illud ſtillicidium adeſſe; Aut nemo poſſidet locum
illum, veluti ſi ſit incultum, & tunc pariter Cœpolla ſubdi-
ſtinguit, vt ibi per eum. Verum per ſtatutum infra cap. 346.
ſi dubium in princ. clare deciditur, quod ſi adſit dubium,
quod non præſumatur iure ſeruitutis adeſſe, ſed iure domi-
nij, & quod fuerit relictus pes.

d Qui ſeruitutem talem debet] Id eſt, patitur ſuper eius
fundo.

e Nouum opus] † Appellatione operis venit omne id,
4 quod habet inſtar operis etiam in materia ſtatutaria, ita
Angel. in ſtipulatio. §. opus, vbi Alexan. in addit. ad Bart.
& Iaſ. num. 2. quam legem, ſub §. hoc autem, ff. de oper. nou.
nunt.

f In præiudicium habentis dictam ſeruitutem poſſit con-
5 ſtruere] † Idem eſt de Iure communi, ita Cœpoll. tracta.
ſeruitut. vrban. præd. cap. 28. de ſeruitute ſtillicidij, quæſt. 7.
numer. 7. & quæſt. 8. num. 8. Vbi notat qualiter dicatur fieri
in præiudicium ſtillicidij. † Poterit tamen vicinus patiens
hanc ſeruitutem ædificare, & altius murum tollere, dum ta-
men recipiat ſtillicidium, ita Burſatus, conſ. 111. nume. 15.
volum. 1.

g Firma manente diſpoſitione præcedentis proxime ſtatu-
6 ti] † Vbi diſponitur quod relicto pede in ſuo, quis poſſit
ædificare, declarando, vt per Cœpoll. d. cap. 28. de ſeruit. ſtil-
licid. quæſt. 8. num. 8.

h Seruitutem luminis, vel proſpectus habuerit, vel ne lu-
7 minibus officiatur] † Hæ ſeruitutes in iure multum diffe-
runt, vt notat Cœpolla tract. ſeruit. vrban. præd. cap. 34. de
ſeruit. proſpectus, cum duobus ſequentibus. Nam ſeruitus
luminis recipit lumen a cœlo, proſpectus autem à ſole, in
textu, l. lumen, ff. de ſeruit. vrb. præd. declarat Cœpolla in
tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 33. ne proſpectui, num. 2. & cap.
34. de ſeruit. proſpectus, n. 3. Verum per ſtatutum infra 345.
8 ſeruitus, idem important. † In dubio autem ſeruitus lu-
minis præſumitur vbi quis habeat feneſtras in frontiſpicio,
ita not. Alba. conſ. 20. ad finem, & infra cauetur, verſ. & præ-
dicta, & infra cap. 346. ſi dubium, ad finem.

i Nullum opus, ad oppoſitum ex oppoſito] † Quid ſi
9 ante conſtitutam ſeruitutẽ hanc luminis adeſſet aliquis mu-
rus antiquus è regione, & ad oppoſitũ muri, in quo dein fa-
cta fuit ſeruitus luminis per confectionem feneſtrarum in
eo; Tamen ille murus antiquus amplius tolli non poterit
in præiudicium huius ſeruitutis dein conſtitutæ, quia dice-
10 retur nouum opus fieri, ſiue † quid de nouo fiat, ſiue anti-
quum amplietur, & eleuetur, ita notat Alex. in l. 1. §. opus,
nu. 1. vbi etiam Caſtrenſ. & alij, maxime Iaſ. n. 2. ff. de oper.
nou. nun. ita etiam firmat Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb. præd.
cap. 35. de ſeruitute luminum, num. 3. ad finem, per l. luminũ,
ff. de ſeruit. vrb. præd. idem in ſimili notat Cœpol. d. cap. 28.
de ſeruit. ſtillicidij, num. 6. ad finem, idem Caſſan. ſuis com-
ment. in conſuetud. Burgund. rubric. 13. §. 9. in textu, de
11 nouueau. † Domus, cui debetur hæc ſeruitus luminis, etiam
quod ſit ruinoſa, nec indigeat ſeruitute luminis huius, tamẽ
quod non poſſit fieri in præiudicium memoratæ ſeruitutis
luminis aliquod opus contra diſpoſitionem huius ſtatuti,
12 † facit in fortioribus terminis, quia etiam ea domo deſtru-
cta dein reædificata non licet aliquid facere noui in præiu-
dicium ſeruitutis primæ, tanquam quod ſit eadem domus,
notatur ex textu, in l. ſeruitutes, §. ſi ſublatum, ff. de ſeruit.
vrban. præd. idem firmat Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb. cap. 28.
de ſeruit.

Digitized by Google

de ſeruit. ſtillicidii, num. 6. idem Corn. conſ. 74. in princi.
& conſ. 161. num. 15. volum. 3. diſcutit Tiraquell. tracta. re-
tract. lignag. §. 32. gloſſa vnica, num. 55. & ad finem, titul.
13 quæſt. 14. num. 72. cum ſequentibus. † Non poterit etiam
fieri aliquod ædificium ligneum, vel de materia lapidum
in præiudicium memoratæ ſeruitutis, ita Napod. ad con-
ſuetud. Neapol. tit. 20. de ſeruit. verſ. ſi quis habet, in ver-
bo, ædificare, num. 16. Cæpoll. d. tract. ſeruit. vrb. præd. cap.
14 35. de ſeruitute ne luminibus officiatur, num. 7. † In præ-
iudicium pariter huius non poterunt etiam plantari arbo-
res, nec fieri viridaria arborum in eius præiudicium, ita no-
tatur, in l. ſi arborem, in princip. ff. de ſeruitut. vrban. pręd.
idem Napod. d. tit. de ſeruit. in verbo, ædificare, numer. 16.
notat etiam Cæpolla d. tract. ſeruit. vrban. præd. capit. 36.
de ſeruit. ne lumin. officiatur, numer. 2. idem not. Soc. iun.
15 conſ. 141. num. 1. verſ. confirmatur hoc, volum. 1. † Secus
dicendum ſi eſſet ſeruitus altius non tollendi, per textum, in
l. ædificiũ, ff. de ſeruit. vrban. præd. notat Cæpolla d. tract.
ſeruit. vrban. præd. c. 27. de ſeruitute altius non tollendi, n.
2. idem not. Soc. iun. conſ. 141. num. 1. verſ. confirmat hoc,
16 vol. 1. † Seruitus tamen luminis cenſetur remiſſa vbi feneſtræ in muro reperiantur non obturatæ, ita Burſatus, conſi.
58. num. 20. vol. 1.

k Intra ſpatium brachiorum decem] † In hoc ſpatio
17 non computabitur, ſi via publica, vel vicinalis, vel priua-
ta, vel locus publicus, vel Eccleſia intermediet, ita not. Na-
pod. dict. conſuetud. tit. 20. de ſeruit. verſic. ſi quis habet, in
verbo, domum, numer. 15. quia non obſeruabitur diſtantia
hic notata.

l Ad brachium lignaminum] Nam diuerſæ ſunt ſpecies
brachiorum, lignaminum, ſericii, & ſimilium.

m Quodcunq; opus conſtruere poſſit] † Cuiuſcunq; qua-
18 litatis ſit, ponderando hoc verbum, Quodcunq;, quod im-
portat omnimodam generalitatem; vt not. Afin. ſua praxi
iudiciaria, in prin. c. 7. per totum.

n Ad ſui libitum] † Non obſtante etiam qualibet præ-
19 ſcriptione, etiam quod per mille annos ſtetiſſet hoc facere,
vt in ſimili notat Cæpoll. tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 76. de
horto, num. 9.

o In muro] Proprio ſcilicet illius, qui eſt Dominus ſerui-
tutis luminis, quod magis colligitur ex verbis ſequentibus
ſtatuti, ibi ſoluendo medietatem muri, vt ſupra, & verſ. ſeq.
& prædicta.

p Soluendo medietatem muri vt ſupra] Hæc relatio fit ad
ſtatutum ſupra cap. 335. ſi contingat, verſ. vbi vero paries
ſit proprius. Nullum enim ſtatutum adeſt diſponens de ſo-
lutione medietatis muri, niſi illud loquens de muro pro-
prio, non autem de muro communi, & quod intellexe-
rit de muro proprio, colligitur ex clauſula ſequen. & præ-
dicta.

q Siue prædium vrbanum] † Prædium vrbanum dicitur
20 quod habet ædificium, ſiue ſit in vrbe, ſiue in villa, ita Iaſ. §.
æque ſi, num. 22. Inſtit. de act. & notatum ſupra cap. 433. ſi
quis, in verbo, ruſticum, vol. 1.

r Siue proprium vel propria, emphyteuticum, vel emphy-
teutica] In hoc tamen eſt differentia, quia ſi ſit murus
vnius, pleno iure, tunc ſolutio fiet illius medietatis in to-
tum. Si autem ſit emphyteuticus pro dimidia ſit Domino
directi, & pro alia dimidia emphyteutæ, vt cauetur ſupra
cap. 335. ſi contingat, verſ. qui murus, ad finem, & verſic.
vbi vero.

ſ Et intelligatur ſeruitus luminis, vel proſpectus, vel ne lu-
minibus officiatur] Quæ in iure differunt, licet idem im-
portent per ſtatutum, infra c. 345. ſeruitus.

t Quando talis ſeruitus eſt appoſita in frontiſpicio] † Idẽ
21 cauetur infra c. 346. ſi dubium, ad fin. idem de iure commu-
ni, Alba. conſ. 20. ad fin. & ibi not. d. c. 346.

u Vel aliter appareat eam ſeruitutem eſſe legitime conſti-
tutam] Per inſtrumentum ſcilicet, vel pactionem, vel præ-
ſcriptionem legitimam, iuxta diſpoſitionem ſtatuti ſupra
capit. 332. ſeruitutes, verſic. item in ſeruitutibus, cum ibi
notatis.

De ſeruitute luminis.
Caput CCCXXXVIII.

a IS, b cui ſeruitus luminis debetur, c plures feneſtras, vel maiores, quam conſueuerit, vel in alio loco facere non poſſit, d nec in muro tenere aliqua foramina, vel relaxa.

a IS] † Siue maſculus, ſiue fœmina, cum loquatur ſtatutum
1 de materia congruenti vtrique ſexui, idem cauetur ſu-
pra c. 126. in Ciuitate, vol. 1.

b Cui ſeruitus luminis debetur] Quæ in dubio cenſetur
conſtituta, vbi ſit in frontiſpicio, vt cauetur ſupra c. pręced.
in fine, & infra c. 346. ſi dubium, ad fin. quod idem de iure
communi, Alba. conſ. 20. ad fin.

c Plures feneſtras, vel maiores] † Ratio in promptu illa
2 eſt, quia in ſeruitutibus alicui debitis Dominus ſeruitutis
poteſt eam ſeruitutem facere leuiorem, non autem aerio-
rem, vel duriorem, ita notat. Cæpolla, dicto tractat. ſeruit.
vrb. præd. cap. 28. de ſeruitute ſtillicidij, num. 4. & 5. la-
te declarat Corn. conſil. 90. numer. 27. volumin. 2. Aleiat.
conſil. 273.

d Nec in muro tenere aliqua foramina, vel relaxa] Eadem
ratio, quæ in feneſtris, ne per ea introſpiciat in vicini locũ,
per allegata ſupra, in verbo præcedenti.

De ſeruitute ſtillicidij.
Cap. CCCXXXIX.

a IS b qui ſeruitutem ſtillicidij c habet d maiorem aquam, quam conſueuit e immittere, f vel in alio facere non poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Statutum quando comprehendat tam maſculos, quam fœminas.*
2 *Seruitus ſtillicidij duplex eſt.*
3 *Stillicidium tunc dominij, vel iure ſeruitutis, quando quis habere intelligatur, & num. 4.*
5 *Aquas immittere in alienum non licet, limita nu. 6.*
6 *Seruitus non eſt amplianda, nec mutanda præſertim ſtillicidij, apponendo canali, nu. 7. & 8.*
9 *Stillicidium non ammittitur, deſtructo ædificio.*
10 *Stillicidij refectio ad quem pertinent.*

a IS] † Comprehenditur tam maſculus, quam fœmina, cum
1 loquatur ſtatutum de materia indifferenti, congruente
vtriq; ſexui, vt cauetur toties allegato ſtatuto ſupra cap.
126. in Ciuitate, vol. 1.

b Qui ſeruitutem ſtillicidii] † Duplex eſt ſeruitus ſtil-
2 licidij auertendi, & non auertendi, vt notat Cæpoll. tract.
de ſeruitute vrb. præd. capit. 27. de ſeruitute ſtillicidij, &
cap. ſeq.

c Habet] † Qualiter autem præſumatur quis habere ſtil-
3 licidium iure dominij, vel iure ſeruitutis, diſtinguit ſignan-
ter Cæpolla dict. tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 28. de ſeruitute
ſtillicidii, num. 10. & cap. 40. de pariete, num. 8. Vtrum ha-
bens ſtillicidium poſſideat locum inferiorem, vel poſſidea-
tur à vicino, vel à nemine, vt ibi per eum. Quæ diſtinctio
ſublata per ſtatutum infra capit. 346. ſi dubium, ad finem.
4 † Non probatur autem eum habuiſſe iure ſeruitutis, ex quo
habeat ſtillicidium, per quadraginta annos, niſi probet ſe
habuiſſe iure ſeruitutis, ita not. Burſat. conſi. 111. numer. 16.
volum. 1.

d Maiorem aquam, quam conſueuit] † Ratio illa in prõ-
5 ptu, quia in alieno non licet immittere aquas, textus aptus
in l. ſicuti, §. Ariſto. verſic. idem autem, vbi gloſſa, & Scribẽ-
tes, ff. de ſeruit. vendic. Niſi adſit ſeruitus hæc cõſtituta, Cæ-
poll. d. capit. 48. de ſeruitute ſtillicidii, numer. 2. Socin. ſen.
6 conſil. 44. numer. 1. volum. 4. † Quo fit vt conſtituta hac
ſeruitute, non liceat eam ampliorem, vel duriorem face-
re, per l. ſeruitutes, §. ſi contra, verſic. ſtillicidium, ff. de
ſeruit. vrb. præd. Cæpoll. d. cap. 28. de ſeruitute ſtillicidij,
numer. 4. & 5. idem declarat Corn. conſil. 90. numer. 27.
volum. 2.

e Immittere] † Non poterit etiam aptare ſtillicidium,
7 per quod deteriorem conditionem vicini faciat, veluti ſi
ſtillicidium hoc longius protendere velit verſus vicinum,
vel deprimere, bene poterit eum retrahere, vel altius tolle-
re, cum ex hoc leuior ſeruitus fiat, ita notatur ex textu d. l.
ſeruitutes, quæ in ſuperficie, §. ſi autem, verſ. ſtillicidium, ff.
de ſeruit. vrb. præd. notat Cæpoll. d. c. 28. de ſeruit. ſtillicidii
q. 5. num. 5.

f Vel in alio loco] † Quid ſi non maior aqua immitta-
8 tur, nec in alio loco ponatur, ſed tantum alio modo mute-
tur, veluti cum prius caſſitaret ſtillicidiũ per cuppos, Do-
minus huius ſeruitutis velit apponere canale, per quod caſ-
ſitet tantum in vno, vel duobus locis, quod non poſſit hoc
facere, eſt text. in d. l. ſeruitutes, §. ſi intra, ff. de ſeruit. vrb.
præd. Cæpolla notat d. cap. de ſeruit. ſtillicidii, num. 9. 10.

Papo

Digitized by Google

Papo ſuis conſuetud. §.109. verſic. cuius tamen ſeruitutis.
9 † Aedificium in quo aderat ſtillicidium ſi corruerit, quod
eo poſtea reædificato in eodem ſtatu, & loco, poteſt impo-
ni ſeruitus ſtillicidij, notatur ex text. d. l. ſeruitutes, §. ſi ſub-
latum, ff. de ſeru. vrb. præd. Cœpolla dict. cap. 28. de ſer-
uitute ſtillicidij, numer. 6. & notatum cap. præceden. in ver-
10 bo, nullum opus ad oppoſitum. † Refectio ſtillicidij quod
ſpectet ad Dominum eius, not. Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb.
præd. capit. 29 de ſeruitute ſtillicidii, num. 2. declarando, vt
late ſupra capit. 333. ſi aliquis, in verbo, vel ſtillicidii im-
immittendi.

De ſatisdatione volentis ædificare ſuper ſuo, vel communi, cui fuerit denuntiatum, & de opere demoliendo. Cap. CCCXL.

a SI cui *b* volenti *c* ædificare, *d* vel aliud opus facere *e* ſuper ſuo, *f* uel communi, *g* denuntiatū fuerit *h* nouum opus, *i* & paratus fuerit cum effectu ſatiſdare, *k* cum idoneo fideiuſſore de opere demoliendo, ſi iniuſte ædificaſſe, vel laboraſſe repertum fuerit, *l* admittatur, *m* vt ſtatim præſtita ſatiſdatione, in ipſo laborerio poſſit procedere. Et contenta in præſenti ſtatuto non habeant locum, *n* vbi notorie conſtet de non iure ædificare volentis, *o* per inſtrumentum, vel ſententiam, vel arbitramenta, *p* quæ ſententiæ, vel arbitramenta tranſiuerint in rem iudicatam, & mereantur exequutionem, & ſuperinde ſit publica ſcriptura, *q* vel de aliqua ſeruitute debita conſtet, *r* aut per inſpectionem loci, *ſ* vel aliter, quo caſu non audiatur talis ædificare volens, *t* etiam præſtita dicta ſatiſdatione, & niſi prout in præſentibus ſtatutis continetur. *u* Et opponens ſupraſcriptas exceptiones, vel aliquas ex eis, *x* teneatur eas verificare intra dies tres vtiles *aa* à die oppoſitionis factæ coram Iudice, coram quo talis exceptio propoſita fuerit. Et vlterius *bb* non audiatur talis opponens ad impediendum ædificare uolentem. *cc* Et in prædictis, & occaſione prædictorum, poſſit *dd* procedi, etiā in feriis, *ee* non introductis in honorem Dei, vel Sanctorum, *ff* nec admittatur petitio compromiſſi.

SVMMARIVM.

1 *Statutum quando comprehendat, tam maſculum quam fœminam.*
2 *Nunciatio noui operis, an poſſit fieri pupillo.*
3 *An abſenti, & num. 5.*
4 *An fabris, & opificibus.*
6 *Nunciatio qualis debeat fieri pro opere futuro tantum.*
7 *Aedificij appellatione quid veniat, & num. 8.*
9 *Operis appellatione quid veniat.*
10 *Nunciatio noui operis an competat pro plantis.*
11 *Suum quot modis quid dicatur.*
12 *Communis res dicitur duobus modis.*
13 *Nunciatio noui operis an habeat locum in re communi.*
14 *Fideiuſſio quo caſu non requiratur in nunciatione noui oper.*
15 *Nunciatio noui operis per quem debeat fieri, & qui nunciandi facultatem habeant, vide vſque ad num. 21.*
22 *Nunciatio debet fieri in opere.*
23 *Nunciatio an poſſit fieri quolibet die.*
24 *Nunciatio ſi petatur à parte debet habere cauſſam, & numero 25.*
26 *Nunciatio fit tribus modis.*
27 *Nunciatione quando perdatur poſſeſſio, & nu. 28.*
29 *Inhibitio facta ob nouum opus nunciatum, an tollatur parte incitata, & num. 30.*
31 *Nunciatio etiam quod ſit iniuſta ligat ædificantes.*
32 *Inhibitio fit per nunciationem noui operis.*
33 *Factum poſt inhibitionem reuocatur, vt attentatum.*
34 *Appellatio non admittitur à ſententia lata de demoliendo.*
35 *Aedificatum poſt inhibitionem regulariter demolitur, limita vſq; ad num. 40.*
41 *Citatio iniuſta non ligat citatum.*
42 *Ius notorium quando dicatur.*
43 *Habens ius prohibendi ædificare poteſt deſtruere ommiſſa denunciatione declara vt num. 44 & 45.*
46 *Opus nouum quando dicatur fieri.*
47 *Nunciatio poteſt fieri etiam ob caſtrum fiendum in loco publico.*
48 *Nunciatio non poteſt fieri, quando reſtauratur ædificium vetus, vel cloaca.*
49 *Idem quando reficitur riuus.*
50 *Vel molendinum deſtructum.*
51 *Item quando fit fouea pro ſepeliendo mortuo.*
52 *Fideiuſſionis oblatio quando ſufficiat.*
53 *Fideiuſſio quando non admittatur in caſu nunciati noui operis.*
54 *Quid ſi recuſetur fideiuſſio.*
55 *Quid vbi non conſtat de iure ædificantis.*
56 *Notorium dicitur quod reſultat ex inſtrumento, vel ſententia, declara num. 57.*
58 *Exceptiones intra quod tempus ſint probandæ.*
59 *Feriæ non obſeruantur in nunciatione noui operis.*
60 *Compromiſſum non admittitur in nuntiatione noui operis.*
61 *Conſilium ſapientis non tollitur in cauſſa nuntiati noui operis.*
62 *Nuncians nouum opus calumnioſè, & ſuccumbens patitur expenſas litis, & actionem iniuriarum, num. 63.*

a SI cui] † Comprehenditur tam maſculus, quam fœmi-
1 na, cum loquatur ſtatutum de materia indifferenti cō-
gruenti vtrique ſexui, vt cauetur ſupra cap. 126. in Ciuita-
2 te, volum. 1. † Nuntiatio hæc poteſt fieri etiam pupillo
ſoli valide, ita notat Lancellot. tract. attent. 3. parte princ. c.
3 28. de ſentent. in cauſ. attent. ferend. num. 63. † Nuntiatio
hæc poteſt fieri non ſolum parti præſenti, ſed etiam abſenti,
etiam nemine præſente, dum tamen fiat in opere, non tamen
præiudicat Domino, niſi à die ſcientiæ eius, niſi quo ad
patientiam demolitionis, expenſis tamen nuntiantis, ita
cauetur in libro 12. communium, in verbo, nouum
opus poteſt, Viuius ſuis communibus, libro 2. opinion.
198. nuntiatio fieri, & opinione ſequenti 199. † Po-
4 terit etiam nuntiatio fieri valide fabris, & opificibus
abſente, & ignorante Domino, & pręiudicat, ſecundum
magis communem, de qua in d. lib. 12. communium, in ver-
bo, nuntiatio facta, idem notat Lancellot. d. tract. attent. 3.
parte princ. dict. capit. 28. de ſenten. in cauſ. attent. ferend.
5 numer. 63. † Nuntiatio hęc in omnem caſum non ſuffi-
cit, quod fiat perſonis pręſentibus, vel abſentibus, niſi fiat
in conſpectu rei, quę ędificatur, ut tradit ſignanter Pra-
ctic. in forma action. noui operis, verſic. nouum opus, nu-
mer. 4.

b Volenti] † Et ſic nuntiatio hęc debet fieri pro opere fu-
6 turo tantum, non vt tollatur iam factum, ita not. Practic. d.
verſ. nouum opus, nume. 5 ad finem. Ideo datur cautela per
Scribentes, quod tempore nuntiationis fiat menſuratio ędi-
ficanti, ad hoc vt cognoſcatur, ſi dein fuerit ſuper ędificatū
de nouo, cum hoc probare dein ſit difficile adhoc vt demo-
liatur poſt factum, vt notat Pract. dict. forma actionis noui
operis, verſ. Medaleſq;, idem nouiſſime Vrſillus decіſ. 352.
num. 5. ad finem.

c Aedificare] † Quid ueniat appellatione ędificii, no-
7 tat Alciat. conſil. 90. per totum, maxime numer. 2. & 3.
8 † Quod etiam ueniat ędificium, cuius paries eſt ſine cę-
mento, not. Tiraquell. tract. retract. lignag. §. 1. glo. 7. num.
172. & late notatum ſupra capit. 434. ſi quis, in uerbo hoc,
uolum. 1.

d Vel aliud opus facere] † Venit appellatione operis
9 omne id totum, quod habet inſtar operis etiam in materia
ſtatutaria, not. Ang. in l. ſtipulatio. §. opus, ubi Alex. in addit.
ad Bart. & Iaſ. ibi num. 2. quam legit, ſub §. hic autem, ff. de
10 operis noui nunt. † Quod tamen ſit ędificium, uel cohę-
rens ędificio, alias ſi plantet arbores, uel eas incidat, non
habet locum nuntiatio noui operis, ita not. Pract d. uerſic.
nouum opus, numer. 1. per l. 1. §. hęc autem, ff. de oper. nou.
nunt.

e Super ſuo] † Sex modis dicitur quid ſuum, ut tradit Na-
11 pod. in conſuet. Neapol. tit. 22. de faciendo lenticulū, uerſi.
non licet in ſua propria, num. 10.

f Vel communi] † Dupliciter capitur res communis, pro
12 indiuiſo ſcilicet, & pro diuiſo, ut notat Cœpoll. tract. de ſer-
13 uit. urb. pręd. cap. 40. de pariete, nume. 11. † De iure com-
muni quando res eſt communis inter ſocios nō uidetur ha-
bere locum nūciatio hęc noui operis per uicinum ſocium
habentem etiam rem uicinam propriam, cui pretendat no-
ceri, ſed agitur actione communi diuidundo, uel officio iu-
dicis ei deſeruienti, ut notatur in textu, in l. in prouinciali,
§. 1. ubi ſcribentes omnes. ff. de oper. nou. nunt. Fallit hoc
niſi fiat in abſentia iudicis, ut notat Tiraquell. tract. ll con-
nub. glo. 8. de ſon mary, num. 18. Et ſic debere intelligi di-
ſpoſitionem huius ſtatuti, iuxta diſpoſitionem iuris com-
14 munis uidebatur dicendum. † Quo quidem caſu non fuiſ-
ſet neceſſaria fideiuſſio, de qua infra, ut not. Iaſ. d. l. in pro-
uinciali, § 1. numer. 5. uerſic. quinto circa. Verum huic di-
ſpoſitioni refragantur uerba ſtatuti huius, quę eſſent ſuper-
flua,

Digitized by Google

ſua, niſi intelligerentur hoc modo, vt ſocij poſſent denun-
tiare, quia alias inter ſocios alio in caſu quam ſupranarrato
raro, aut nunquam habet locum propria nunciatio noui
operis, ſi bene conſiderentur caſus; Ideo dicendum ſtatu-
rum hoc habere locum in denuntiatione etiam impropria,
etiam per officium iudicis deſeruiens actioni communi di-
uidundo, vel alio modo, ſi fiat per Prætorem, vel Iudicem,
vel aliter.

g Nuntiatum fuerit] † Nunciatio hęc noui operis non po-
15 teſt fieri niſi per habentem poteſtatem denuntiandi, exem-
plificando, vt pulchre in libro 12. communium, in verbo,
16 nouum opus non denuntiatur. † Ideo inferunt Scribentes
hanc nunciationem non poſſe fieri per vſumfructuarium,
ita poſt alios firmat Menoch. conſil. 66. num. 17. volum. 1.
17 † Prohibetur pariter inquilinus, & conductor hanc nuntia-
tionem facere etiam procuratorio nomine Domini, ſi ipſe
eſt præſens, ita Iaſ. in l. hoc edicto, §. ſi ego, nu. 5. ff. de operis
noui nunt. idem not. Carocius, tract. locati, verſi. noui operis
18 nunt. num. 1. † Fallit, ſi Dominus ſit abſens, vt per Caroc. d.
19 loco, nu. 2. † Limitat. ſecundo in iudicio recuperandæ poſ-
20 ſeſſionis, vt per eum ibi, nu. 3. † Limitatur tertio, niſi de con-
ductione appareat publicum inſtrumentum cum clauſulis
21 ſolitis exemplificando, vt per eum, nu. 4. † Limitatur quar-
22 to in conductoribus à publico, Carocius, ibi, nu. 5. † Limi-
tatur quinto, in conductore ad longum tempus qui habeat
23 ius in re, vt ibi per eum, num. 6. † Nuntiatio hæc non ſuffi-
cit, quod fiat perſonis, niſi fiat in opere, ita Practic. d. forma
actionis noui operis, verſi. nouum opus, num. 4. Plott. in l. ſi
quando, nu. 121. verſic. vel fuit facta nuntiatio ad domum,
24 C. vnde vi. † Nuntiatio hæc poteſt fieri quolibet die etiam
feriato ob neceſſitates hominum, non autem in honorem
Dei, ita Practic. d. forma action. noui operis, verſic. nouum
25 opus, nume. 2. † In nuntiatione hac fienda debet exprimi
cauſa, ſi petatur à parte, cui fit nuntiatio, vel ab operarijs tē-
pore nuntiationis, non poſt, & quæ cauſa debet eſſe legiti-
26 ma, ita Practic. dicto verſic. nouum opus, numero 9. † Nun-
tiatio hæc poteſt fieri tribus modis, videlicet, mandato iu-
dicis, verbis, vel verbis, & facto, vt ſignanter explicat Pract.
27 d. verſic. nouum opus, numero 6. † Et ſi fiat tantum ver-
bis perditur per nuntiantem poſſeſſio, non ſi fiat verbis, &
facto, vel iudicis authoritate, vt ibi per eum, numer. 8. Me-
diolani autem ſeruatur ex conſuetudine antiqua, quod fiat
hæc nuntiatio mandato, & iuſſu Domini Vicarij prouiſio-
num, licet ſupra per cap. 46. quicunque, verſic. 2. prohibea-
tur Dominus is Vicarius prouiſionum ius dicere inter pri-
uatos, niſi in caſibus expreſſis per ſtatuta. Quæ conſuetu-
tudo forſan eſt ſumpta à ſtatuto capitulo ſequenti, circa fi-
28 nem, vbi dicetur. † Quicquid ſit ex prænarrata conſue-
tudine Dominus hic Vicarius etiam parte non citata ad pe-
titionem alterius partis inhibet, ne ędificetur vlterius, quod
idem diſponitur de Iure communi, vt poſſit tranſmitti hęc
inhibitio parte non citata, ſaltem quo ad hanc nuntiatio-
nem noui operis, vt not. Gabr. ſuis communibus, concluſ. 1.
29 num. 358. & 512. † Quæ tamen inhibitio tolli non poteſt
niſi pars nuntians citetur ſecundum opinionem Io. Andreę
relati per Imol. in l. de vnoquoque, in princip. verſ. quid au-
30 tem ſi iudex, ff. de re iudic. & ita practicatur. † Verum quod
Iure communi inſpecto tale præceptum, & inhibitio poſſit
tolli etiam parte non citata eo modo quo fuit conceſſa, no-
tat in ſimili Marian. Socin. tract. de citatio. artic. 2. num 60.
verſic. 21. caſus, declarando, vt ibi per eum, & per Gabriel.
d. tit. de citationibus, concluſ. 1. num. 430. cum ſequentibus.
31 † Nuntiatio autem hæc noui operis etiam quod iniuſte fa-
cta fuerit, ligat tamen ædificantes, vt teneantur deſiſtere ab
opere, donec ſuper ea cognoſcatur, vt cauetur in libro 12.
communiū, in uerbo, noui operis, in princ. Alias ſi perſeue-
retur in opere ſpreta hac nuntiatione, & inhibitione, non
debet audiri ædificans, antequam demoliatur per eum ædi-
ficatum poſt nunciationem, & inhibitionem, tamen ſi fuit
admiſſus, ut nil oppoſitum per partem ualet proceſſus, ita
not. Iaſ. conſil. 168. colum. 1. uerſic. item licet, uolum. 2. idem
notat Plott. l. ſi quando, numc. 121. uerſic. quarto, ubi nun-
32 tians, C. unde ui. † Inhiberi autem dicitur per nuntiatio-
nem noui operis, ut ſi quid fiat ex poſt per uiam attentati
ſit reuocandum, & demoliendum, ita notat Lancellot. tract.
attent. cap. 20. de attent. poſt inhibitionem, limit. 2. nu. 11.
33 † Quæ demolitio fit expenſis ædificantis ſi poſſidet. Si au-
tem alienauit rem ſucceſſor ſingularis in ea tenetur tantum
ad ſolam patientiā, niſi ſucceſſor ipſe opus perfeciſſet, ſciens
factam fuiſſe eam denuntiationem, ita not. Practic. d. forma
actionis noui operis, uerſi. dirui faciendum, num. 20. A ſen-
tentia pariter ferenda de demoliendo ædificatum factum
poſt nuntiationem, non licet appellare, ita poſt Iaſ. firma
Lancellot. d. tract. attent. 3. parte princip. cap. 28. de ſenten-
35 tia in cauſa attentat. ferend. nu. 78. † Aedificatum autem
poſt nuntiationem licet regulariter demoliri debeat, vt ſu-
36 pra notatum, fallit tamen hoc in pluribus caſibus. † Prin-
cipaliter non habet locum, ſi fiat remiſſio huius nuntiatio-
nis, quæ poteſt fieri tribus modis. Primo a nuntiante, vt
quia permittat poſt nuntiationem perſeuerari in opere.
Secundo à lege, quæ fit duobus modis. Primo veluti ſi nun-
tiatio fuiſſet nulla, vel ratione perſonæ nuntiantis, vel ra-
tione rei, vel cauſæ. Secundo modo, vt quia fuerit ſublata
nuntiatio mediante ſatiſdatione de opere demoliendo in
caſu ſuccumbentiæ. Tertio principaliter poteſt fieri remiſ-
ſio à Iudice; Et hoc pariter dupliciter fit. Vno modo, ſi re-
perit nuntiantem nullum ius fouere, & conſequenter per-
mittat in opere perſeuerari. Alio modo ſi in cauſa auditis
partibus poſt ſatiſdationem pręſtitam, & perfecto opere
declararet Iudex diffinitiue nuntiationem non tenuiſſe, ita
diſtinguit ſignanter Practic. d. forma actionis noui operis,
37 verſic. antequam aliquam, num. 1. † Secundo principali-
ter non demolitur ædificatum, ſed licite potuit perſeuera-
ri in opere etiam poſt nuntiationem, ſi ea fuerit facta abſen-
ti ignoranti, diſtinguendo, vt ſupra notatum, in princ. & de-
38 clarat Plot. in l ſi quando, nu. 120. C. vnde vi. † Tertio ceſ-
ſat hæc concluſio, vt non poſſit perſeuerari in opere poſt
nuntiationem, quando maximum damnū ex ceſſatione ope-
ris ſequeretur nunciato, & modicum nuntianti ex perſeue-
rantia, ſecundum tradita per Bart. in l. de pupillo. §. ſi quis
ſocios, nu. 8. ad finem, ff. de oper. nou. nunt. Iaſ. in l. quomi-
39 nus, nu. 8. cum ſeq. ff. de flumin. † Quarto non habet lo-
cum hæc concluſio, ſi ſit periculum in mora, vt not. Plot.
d. l. ſi quando, nu. 121. C. vnde vi, & notant Scribentes d. lo-
40 cis. † Quinto licite poteſt in opere perſeuerari, ſi clarum
ſit, & notorium, nuntiantem non habere aliquod ius ſecun-
dum communem, de qua per Practic. d. forma actionis noui
41 operis in princ. nu. 4. ad finem, idem Guido ſing. 506. † Si-
cut nec citatio iniuſta ligat citatum, vt ibi per eum, nu. 3.
cum addit. ibi. Idem de communi atteſtatur Iaſ. in l. 1. col.
42 2. nu. 8 ff. de oper. nou. nunt. † Ius autem notorium dici-
tur ſi adeſt inſtrumentum ſuper hoc, vel ſententia, vel arbi-
tramenta tranſacta in iudicatum, vel aliter conſtet per rei
euidentiam, vt notat Practic. d. forma actionis operis noui,
in princip. num. 3. prout etiam ædificare volens non admit-
titur his caſibus, etiam ſi velit fideiubere de opere demo-
liendo, vt infra cauetur ex hoc ſtatuto, verſic. & prædicta.
43 † Habens ius prohibendi ædificare omiſſa hac nuntiatio-
ne noui operis, poteſt de facto deſtruere etiam propria au-
thoritate opus nouū factum, ſi id faciat ſuper ſolo à ſe poſ-
ſeſſo, ita not. Practic. d. verſic. nouum opus, nu. 5. Cœpoll.
tract. ſeruitut. vrban. præd. cap. 3. de ſeruitute tigni, nu. 3.
44 Papo ſuis commentarijs, §. 506. † Dum tamen id faciat
ſtatim non admiſſo aliquo interuallo, alias non liceret hoc
facere propria authoritate, vt not. Crauet. conſil. 154. nu.
4. idem cauetur in lib. 12. communium, verbo, nuntiatio
45 noui operis, verſic. quod quippe. † Et hoc etiam faciat
antequam intentauerit remedium iudiciarium, vt notatur
d. libro 12. communium, d. verbo, nuntiatio noui operis,
verſic. quæ quidem communis, declarando, vt late in ſimi-
li, ſupra cap. 155. nullus, in verbo, niſi citato, vol. 1.

h Nouum opus] † Opus nouum dicitur fieri, vt hęc nun-
46 tiatio poſſit valide tranſmitti, non ſolum ſi ædificetur, ſed
etiam ſi purgetur locus aliquis, ita Dyn. & Rayner. ſingul.
47 259. † Nuntiatio hæc poteſt fieri etiam ob caſtrum fiendū
in loco publico, veluti ſi tendat ad æmulationem alterius,
vel ex ipſo caſtro poſſit ſcandalum oriri, vt notat Practic.
d. forma actionis noui operis, verſ. nouum opus, numer. 3.
48 de quo etiam notat Roman. conſil. 52. numer. 5. † Nun-
tiatio non poteſt fieri ſi quis reficiat ędificiū vetus, vel cloa-
cam, ita notat Cœpol. tract. ſeruit. vrbanorum præd. cap.
59. de refectione, num. 26. Alciat. conſ. 357. ad finem, idem
49 Plott. d. l. ſi quando, num. 121. ad finem, C. vnde vi. † Re-
ficienti quoque riuum non poteſt nouum opus nuntiari, vt
notat Menoch. tractat. retinend. remed. 2. quæſt. 7. num. 26.
50 † Molendinum ſi fuerit in totum deſtructum, ſi illud reficiat
poterit opus nouum nuntiari, ſecus ſi non ſit in totum de-
ſtructum, vt not. Iaſ. l. quominus, num. 183. & 184. ff. de flu-
51 min. † Nouum opus non poteſt nuntiari faciens foſſam
pro ſepeliendo mortuo, Ducn. reg. 397. funeralia, verſic. ſe-
cundo quia.

i Et paratus fuerit cum effectu ſatiſdare] † Sufficit igi-
52 tur oblatio ſola fideiuſſionis, ſi fideiuſſor erat paratus recu-
ſante nuntiante, quod fideiuſſor acceptetur, quia eo caſu

Digitized by Google

cenſetur remiſſa nuntiatio, vt cauetur ex text. in d. l. de pu-
pillo, §. ſi is cui, & l. Prętor, §. ſi quis paratus. Et vtroq; loco
Scribẽtes, ff. de oper. nou. nũt. facit in ſimili, vt ſufficiat obla-
tio quod notat Tiraq. tract. retract. lignag. §. 1. gl. 17. maxi-
me circa fin. Si autem pars nuntians non recuſet, debet dari
fideiuſſio hæc, ad hoc vt poſſit in opere perſeuerari.

k Cum idoneo fideiuſſore] Quis dicatur, & ſit idoneus fi-
deiuſſor, notatum late ſupra, ca. 44. ſi quis, in verbo, idonee,
volum. 1.

l Admittitur] † Saluis tamen caſibus infra notatis, & ex-
53 ceptis. In hoc autem vltra caſus infra exceptos corrigitur
diſpoſitio iuris cõmunis, in caſu quod denuntians dicat vel-
le probare ius ſuum intra tres menſes, quia tunc intra illud
tempus ſuperſedetur ab opere, & ædificio fiendo, vt notant
Scribentes omnes, in l. 1. vbi late Iaſ. ff. de oper. nou. nunt.
Bart. & Caſtrenſ. in l. Prætor, §. ſi quis paratus, num. 3. ff. de
oper. nou. nunt. Pract. d. forma actionis noui operis, verſ. fal-
lit etiam ſecundo, idem notat Lanfran. Balb. ſuis communi-
bus, centur. 5. concluſ. 496.

m Vel ſtatim præſtita fideiuſſione] † Idem ſi per eum non
54 ſtet, quin præſtet hanc fideiuſſionem facta oblatione cum
effectu, de qua ſupra, & recuſante nuntiante, quod ea de-
tur, per tex. dict. l. Prætor. §. ſi quis paratus, ff. de oper. nou.
nunt.

n Vbi notorie conſtet de non iure ædificare debentis] † Idẽ
55 enim diſponitur, quando notorie conſtat de non iure nun-
tiantis, quod ſpreta nuntiatione poſſit in opere perſeuera-
ri, ſecundum magis communem, de qua per Iaſ. dict. l. 1. co-
lum. 2. num. 3. ff. de oper. nou. nunt. Plot. d. l. ſi quando, nu.
121. C. vnde vi, & ſupra notatum, in verbo, denuntiatum
fuerit.

o Per inſtrumentum, vel ſententiam] † Idem de iure com-
56 muni, vt not. Pract. d. forma actionis noui operis, in prin. n.
4. Idem dicitur in ſimili, vt non poſſit deferri iuramentum
deciſiuum in deciſis per ſententiam, vel arbitramenta, vel
per inſtrumentum iuratum apparentia, ſupra cap. 100. ſta-
tuitur, in verbo, & prædicta, uol. 1. Non poſſunt pariter cõ-
promitti deciſa ſimiliter per inſtrumenta, per ſententiam,
vel per arbitramenta, vt cauetur ſupra cap. 115. ſi de cæte-
ro, verſ. quæ deciſa, vol. 1.

p Quę ſententia, vel arbitramenta tranſiuerint in iudica-
tum] Ita quod mereantur executionem, iuxta diſpoſitionẽ
57 ſtatuti ſupra c. 158. quilibet, vbi late notatum, vol. 1. † Ha-
bet etiam locum vbi talia ſint valida, non autẽ ſi nulla ſint,
vt notat Cuman. conſ. 7. nu. 13. ad finem, Aſin. ſua praxi iu-
dic. §. 31. c. 31, nu. 4. & notatum ſupra c. 115. ſi de cætero, in
verbo, tam per ſententiam, vol. 1.

q Vel de aliqua ſeruitute debita conſtet] Per inſtrumentũ
ſcilicet, vel per ſententiam, quod non poſſit fieri hoc ædifi-
cium, vel nouum opus.

r Aut per inſpectionem loci] Idem eſt de iure communi,
not. Pract. d. forma actionis noui operis, nu. 4.

ſ Vel aliter] Per inſtrumentum ſcilicet, vel ſententiam, vel
per præſcriptionem legitimam.

t Etiam præſtita dicta ſatiſdatione, & niſi prout in præſẽ-
tibus ſtatutis continetur] Quo vt ea in his caſibus non ad-
mittatur, etiã quod de iure communi admitteretur per ver-
ba ſtatuti huius clariſſima.

u Et opponens ſupraſcriptas exceptiones] Quæ ſunt in-
ſtrumenta, ſententiæ, & arbitramenta in iudicatum tranſa-
cta, & reliqua, ſupra notata.

x Teneatur eas verificare intra tres dies vtiles] † De iure
58 communi dabatur ſpatium trium menſium, vt notant Scri-
bentes, d. l. 1, vbi maxime Iaſ. num. 11. ff. de oper. nou. nunt,
Bart. & Caſtr. d. l. Prætor, §. ſi quis paratus, nu. 3. ff. eod. tit,
Ploc. d. l. ſi quando, nu. 119 C unde ui, & ſupra notatum.

aa A die oppoſitionis] Dies tamen termini non computa-
tur in termino, ut cauetur ſupra capit. 103. in qualibet, &
ſequen.

bb Non audiatur talis opponens ad impediendum ædificare
volentem] Intellige tamen, quod poſſit perſeuerare præ-
ſtita fideiuſſione prænarrata, & cum reſeruatione iurium
partium in pleniori, & ordinario iudicio, cum hoc ſit ſum-
mariſſimum iudicium in cognoſcendo in dictis caſibus ex-
ceptuatis, non admiſſa memorata ſatiſdatione, vt hic ca-
uetur.

cc Et in prædictis, & occaſione prædictorum] Caſuum ſci-
licet ſupra exceptuatorum in quibus cognoſci debet, an
debeat admitti ſatiſdatio, vel ne. In quibus cum agi debeat
celeriter, procedi poteſt in ferijs, vt infra dicetur. Non au-
tem in cauſa principali nuntiationis noui operis, & ita pra-
cticatur in ea ſeruari ferias, cum non indigeat cauſa celeri-
tate, ex quo perſeueratur in opere præſtita fideiuſſione, vt
hic cauetur.

dd Procedi etiam in ferijs] † Idem de iure communi, ex quo
59 celeritatem deſiderant, prout etiam dicitur, in nuntiatione
tranſmittenda, vt notat Lancellot. tract. attentat. 3. parte
principali, cap. 28. de ſententia in cauſa attentat. ferenda,
num. 63.

ee Non introductis in honorem Dei, vel Sanctorum] Nam
hæ non poſſunt tolli per ſtatutum, vt late notatum ſu-
pra cap. 110. temporibus, in verbo, reputentur feſtiui, num.
8. volum. 1.

ff Nec admittatur petitio compromiſſi] † Ratio quare nõ
60 compromittatur illa eſt, ex quo dicuntur deciſa per inſtru-
mentum, vel ſententiam, vel arbitramenta, qui caſus etiam
non excipiuntur, vt non compromittantur, ſupra d. c. 115. ſi
de cætero, verſ. quæ deciſa, vol. 1. In alijs autem caſibus dẽ-
ptis his exceptis, in cauſa huius nuntiationis noui operis
proceditur ordinarie, etiam dato libello, & ſeruatis ordini-
bus iudiciarijs, ita notat Pract. d. forma actionis noui ope-
ris, verſ. qualiter præfatus. † Non tollitur tamen per hæc
61 verba conſilium ſapientis, vt notat Bart. in l. Prætor, §. cri-
que, ff. de vi bonor. rapt. idem Alexan. conſil. 50. ad finem,
vol. 5. Socin. ſen. conſ. 93. numer. 3. volum. 1. Aſin. ſua praxi
62 iudiciaria, §. 3. c. 33. † Calumnioſe nuntians nouum opus,
& ſuccumbens in cauſa debet victus cõdemnari in omnibus
expenſis, & damnis ſecutis propter dictam calumnioſam de-
nuntiationem, declarando, vt late per Plott. d. l. ſi quando,
63 nu. 122. 123. & 124. C. vnde vi. † Poterit etiam agi contra
eum, vti calumnioſe nuntiantem actione iniuriarum, ita no-
tat Plott. d. l. ſi quando, numc. 124. circa medium, verſ. item
competit, C. vnde vi.

De refectione parietis, ſeu muri ſui proprij. Cap. CCCXLI.

a Licitum ſit b cuilibet c reficere, vel refici facere d pa-
rietem, ſeu murum e ſuum, f ſiue pleni dominij, g
ſiue reſpectu vtilis Dominij, h & occaſione ipſius refectio-
nis, i ire, & mittere, quæcunque opportuna ad id deferre, &
deferri facere in domum, vel prædium vicini ſui, vel confi-
nantis, cum ipſo pariete, ſeu muro reficiendo, ita tamẽ quod
k cum minori diſpendio ſui vicini, poſſit ire, mittere, & op-
portuna, vt ſupra, deferre, & deferri facere. Vbi vero paries,
l ſeu murus ſit communis, & m eo caſu liceat, n vt ſupra, &
vt ſupra, o poſſit cogere p vicinum, q etiam ſummarie, r &
per omnia iuris remedia, ſ efficaciora, t & ſine petitione cõ-
ſilij ſapientis, & non admiſſa petitione, u nec denuntiatione
compromiſſi x ad reficiendum, aa vel reparandum dictum
murum communem, bb & ad contribuendum circa expẽſas
cc neceſſarias dd pro ſua contingenti portione. ee Et hoc
vbi murus indigeat refectione, vel reparatione. ff Et vbi
refricetur in dubium, gg an murus indigeat refectione, vel
reparatione, vel ne, hh ſtetur declarationi Domini Vicarij
Prouiſionum Ciuitatis Mediolani, ii vel vnius ex conſuli-
bus iuſtitiæ kk de collegio Dominorum Iudicum Medio-
lani, ll remota omni appellatione, nullitate, querela, ſup-
plicatione, iudicis officio, mm & reuiſione.

SVMMARIVM.

1 *Murum proprium reficere nemo cogitur, limita vſque ad nume-
ro 6.*
7 *Statutum quando comprehendat tam maſculum, quam fœminam.*
8 *Tutor poteſt reficere murum pupilli nomine.*
9 *Refectio eſt ad priſtinum ſtatum reſtitutio.*
10 *Refectio quæ dicatur & quotuplex ſit.*
11 *Reficere non prohibetur, qui prohibitus eſt ædificare.*
12 *Impenſa & refectio pertinet ad emphyteutam.*
13 *Non ad colonum ſimplicem.*
14 *Quid in vſuario.*
15 *Quid in vſufructuario.*
16 *Refectionis nomine quid veniat.*
17 *Refectionis cauſa dicitur via.*
18 *Murus communis quomodo dicatur, & qualiter dignoſcatur nu-
mer. 19.*
20 *Murus intermedius duarum domuum quarum vna ſit vendita ſit
communis.*
21 *Aedificare nemo poteſt in muro alieno, declara vt ibi.*
22 *Murus communis poteſt refici inuito ſocio, & num. 25. & 27. &
28. quid vbi ambo ſocij nollent reficere, vide ibi nu. 23.*
24 *Vt ſupra, & prout ſupra. Hæ dictiones quid ſignificent.*
26 *Refectio muri communis præſumitur facta nomine communi.*

29 Refe-

Digitized by Google

29 *Refectio muri communis quibus actionibus poſſit intentari.*
30 *Socius qui expenſas fecerit in re communi quomodo ſibi conſulat*
contra ſocium qui recuſauerit, vſq; ad num. 34.
35 *Quid ſi vnus ſocius velit reficere vno modo, & alter alio.*
36 *Quid ſi vicinus timeat damnum ex refectione in communis.*
37 *Vicinus habens ius ſeruitutis in muro qui refectus fuerit, an te-*
neatur ad expenſas, vſque ad num. 39.
40 *Expenſæ neceſſariæ quæ ſint.*
41 *Murus quando dicatur idoneus, ita vt non egeat refectione, nu.*
42. & 43.

a LIcitum ſit] † Non tamen quis cogitur in muro proprio
1 reficiendo, prout cogitur vicinus ad contributionem
expenſarum muri communis, vt infra cauetur, verſ. vbi vero
paries. Et hoc regulariter, maxime ſi paries, & domus alicu-
ius ſit in totum deſtructa, ita notat ſignanter Cœpol. tract.
ſeruit. vrb. præd. c. 59. de refectione muri. Limitandi tamen
2 tribus modis, vt ibi per eum. † Si autē domus, vel paries
non ſit deſtructus in totum vſque ad aream, ſed minetur
ruinam, tunc ſiue ſit vnius ſolius, ſiue plurium, poſſunt cogi
ad reficiendum, & hoc per curatorem, & adminiſtratorem
ciuitatis, ad hoc vt ſuccurratur indemnitati tranſeuntium,
cum per remedium damni infecti non poſſit eis ſuccurri, ita
ita notat Cœpoll. d. cap. 59. num. 2. verſ. aut domus non eſt,
3 & num. 3. † Poteſt etiam cogi ad deſtruendum in totum
illum parietem, vel domum, vt tollatur timor, ne damnum
inferat tranſeuntibus, vt notat Cœpoll. d. loco, num. 3. ad fi-
nem. Vbi autem Dominus domus non habeat modum refi-
ciendi eam domum, vel parietem, tunc reficitur ſumptibus
reipublicæ compenſatis dein fructibus cum vſuris in domus
4 refectę locatione, vt not. Cœpoll. d. loco, nu. 4. † Poteſt etiā
eo caſu Dominus iſtius domus cogi ad eam vendendam al-
teri habili iuſto pretio, vt ibi per eum, & vbi non reperit
iuſtum pretium, non cogitur ad vendendum, ſed licite poteſt
petere à republica tantum, quantum ſufficiat ad reparatio-
nem domus, uel parietis illius, vt ibi per eum, num. 4. verſic.
5 poteſt etiam Dominus. † Alio etiam caſu cogitur ad refe-
ctionem parietis Dominus eius, quando is paries inclinat
per medium pedem in domum, uel locum alterius uicini,
per textum, in l. ſi communis, in fine, & in l. ſi quomodo, in
princ. ff. ſi ſeruit. uend. ita notat Pract. in forma libelli quo
agitur pro hæredit. uel re ſingul. uerſ. & in futurum, nu. 5.
6 Cœpoll. not. Dyn. & d. c. 59. de refectione, num. 14. † Licet
etiam eo caſu poſſit petere cautionem de damno infecto,
ita Rayn. ſing. 262.
b Cuilibet] † Tam maſculo, quam fœminæ cum loquatur
7 ſtatutum de materia utrique ſexui congruēti, ut cauetur ſu-
8 pra c. 126. in ciuitate, uol. 1. † Poteſt etiam hanc refectio-
nem facere tutor nomine pupilli, ut cauetur ex textu, in l.
lex qua tutores, ubi Salycet. C. de adm. tutor. Cœpoll. d. cap.
59. de refectione, num. 24.
c Reficere] † Refectio eſt ad priſtinum ſtatum reſtitutio, ut
9 notatur ex textu, in l. 3. §. reficere, ff. de itin. actuque priua-
to, ita notat Napod. in conſuetud. Neapol. tit. 24. locati, in
princip. in uerbo, reficere, nu. 4. Cœpoll. d. c. 59. de refectio-
10 ne, nu. 1. † Quæ autem dicatur refectio neceſſaria, & quod
triplex ſit, notat Napod. ibi, in uerbo neceſſaria, numer. 3.
11 † Aedificare prohibitus non cenſetur prohibitus reficere ad
priſtinum ſtatum reſtituendo, ita Cœpoll d. tract. ſeruit. ur-
ban. præd. c. 28. de ſeruit. ſtillicidij, num. 6. ad finem, & Caſ-
ſan. in ſuis conſuetud. rubr. 13. §. 9. in textu, de nouueau. in
princ. & late notatum, in nouis conſtit. tit. de iure, & priui-
leg. fiſci, §. communitatibus.
d Parietem, ſeu murum] Idem important in iure, per tex. in
l. quantum ad ius, ff. de uerb. ſign.
e Suum] Sex modis dicitur quid ſuum, ut not. Napod. in
conſuet. Neapol. tit. 21. de apertura, uerſi. non licet. in uer-
bo, ſua propria, num. 20.
f Siue pleni dominij] Quis autem dicatur habere plenū
ius, uel dominium notatum late ſupra c. 433. ſi quis, in hoc
uerbo, pleno iure, uol. 1.
g Siue reſpectu utilis dominij] † Nam ad emphyteutā per-
12 tinet etiam de iure communi onus impenſæ, & refectionis
13 huius, ita not. Cœpoll. d. c. 59. de refectione, nu. 18. † Secus
in conductore ſimplici, quia licet poſſit cogi ad reficiendū,
tamen impenſam imputat in penſione ad damnum locato-
14 ris, not. Cœpol. d. c. 59. nu. 17. † In uſuario autem diſtin-
15 guitur, ut per tex. in l. ſi domus, ff. de uſu, & habitat. † In
uſufructuario autem ſi magna eſt impenſa pertinet ad pro-
prietarium, alias ſi modica ſpectat uſufructuario, ita Cœpol.
d. c. 59 de refectione, num. 16.
h Et occaſione ipſi⁹ refectionis] Cui⁹ cauſa multa facere iz.

i Ire, mittere, & quæcunque opportuna ad id facere] † Idē
16 de iure communi cauetur, in l. refectionis, ff. commu. præd.
17 † Ratio autē colligitur ex textu, & gloſſa ibi. Alia etiam ra-
tio adduci poteſt, quia refectio domus dicitur cauſa pia, p
textum, in l. ſi quis pro redemptione, verſ. niſi ad refectionē
domus, C. de donat. notat Cœpoll. d. cap. 59. de refectione,
num. 27. ad finem.
k Cum minori diſpendio ſui vicini] Hoc relinquitur arbi-
trio iudicis, vbi inter eos fuerit diſcordia.
l Seu murus ſit communis] † Communis dicitur dupliciter
18 pro indiuiſo, & pro diuiſo, vt not. Cœpoll. tract. ſeruit. vrb.
19 præd. cap. 40. de pariete, ſeu muro, num. 11. & 12. † Murus
vtrum ſit communis, vel proprius, qualiter dignoſcatur, di-
ſcutit Cœpoll. tract. ſeruit. vrban. præd. c. 40. de pariete, nu.
20 13. & 14. † Vendita vna ex domibus duabus contiguis, quod
murus intermedius ſit communis ad ſuſtinendū onera per-
manentia, ita notat Bart. l. 1. num. 2. ff. de ſeruit. legat. idem
Cœpoll. d. ſeruit. vrb. præd. c. 38 de itinere, actuq; priuato,
21 num. 6. † Ceſſat autem diſpoſitio hæc in muro alieno in
totum, niſi adſit ſeruitus, vel fiat ad vtilitatem rei commu-
nis, ita notat Aretin. conſ. 21. verſ. circa tertium, diſtinguit
pariter Cœpolla, dict. capit. 52. de refectione, numer. 5. in
princip.
m Eo caſu liceat] † Hoc idem eſt de iure communi in refe-
22 ctione tātum, per text. in l. parietem, & l. quidam Hyberus,
§. paries, vbi glo. & Scribentes, ff. de ſeruit. vrban. præd. & in
l. ſi ædes, ff. commu. diuid. & in l. ſi paries communis, & in l.
ſi ex damni, §. quotiens communis, & in l. in reficiendo, ff. de
damn. infect. declarat Practic. Papienſ. in forma libelli pro
hæred. & ſingul. verſ. & in futurum, num. 1. Cœpoll. d. tract.
ſeruit. vrb. præd. c. 40. de pariete, & muro, num. 24. Io. Papo
23 ſuis commentar. §. 907. † Rem communem vbi nullus ſo-
ciorum velit reficere non coguntur, ita Cœpol. d. c. 59. de re-
fectione, nu. 51. verſ. aut nullus. Limitando vbi minaretur
ruinam tranſeuntibus, vel induceretur deformitas ciuitatis,
vt ibi per eum.
n Vt ſupra, & prout ſupra] † Hæc dictio refertur ad omnes
24 qualitates præcedentes, Dec. conſ. 227. num. 3. Alciat. conſil.
79. nu. 6. Curt. ſen. conſ. 52. col. 7. verſ. & potiſſimum, Olaſc.
deciſ. 164. num. 13. Cephal. conſ. 269. num. 4. & conſ. 292.
num. 9. vol. 2.
o Et poſſit cogere] † In refectione ſcilicet muri communis,
25 vbi tamen non reficiat nomine ſuo, vt tradit diſtinguendo
26 Cœpoll. d. c. 59 de refectione, nu. 8. † In dubio autem præ-
ſumitur quis reficere murum communem nomine commu-
ni, ita notat Cœpoll. d. c. 59. nu. 10.
p Vicinum] † Hoc caſu autem poſſunt cogi etiam clerici, &
27 Eccleſia per textum, in l. ad portas, C. de oper. public. ita in
hac ſpecie notat Cœpol. d. c. 59. nu. 21. cum alijs cumulate
traditis ſupra ca. 252. omnes ſtratæ, in verbo, & hoc fiat ex-
28 penſis habentium domos. † Et hoc quia tractatur de refe-
ctione murum, alias non ligaretur clericus, ex quo ſtatutū
eſt conceptum in perſonam, non in rem, ita Aret. conſ. 25. n.
3. & per totum, idem Io. Baptiſta Caccialup. in l. cunctos
populos, nu. 175. C. de ſumma Trin.
q Etiam ſummarie] Quid importet hæc clauſula, ſumma-
rie, notat Bart. in l. extrauag. ad reprim. in verbo, ſummarie,
& notatum late ſupra c. 47. Dominus Poteſtas, in hoc ver-
bo, vol. 1.
r Et per omnia iuris remedia] † De iure communi tres a-
ctiones poterat quis hoc caſu intentare. Communi ſcilicet
diuidundo, vti poſſidetis, & pro ſocio, textus eſt in l. ſi ędes,
29 ff. communi diuidundo, notat Cœpol. d. cap. 59 nu. 7. † Po-
terit etiam agi cōdictione ex hoc ſtatuto officio Iudicis per
remedia iuris, tradita per Boſſ. ſua praxi crim. tit. de mul-
ctis, ad finem.
ſ Efficaciora] † Tria principalia remedia habet impendēs
30 pro expenſis factis in re communi contra ſocium contuma
cem, de quibus per glo. in l. cum duobus, §. idem reſpondit,
il ſecondo, ff. pro ſocio, not. Cœpolla d. c. 59. de refectione,
num. 8. Primum repetendi expenſas has cum vſuris centeſi-
mis intra ſpatium quadrimeſtris. Secundum repetendi sū-
ptus, vna cum intereſſe, non tamen repetit expenſas propor-
tione ſua. Ita in expenſis rei defendendæ notat Roman. ſing.
613. cum addit. ibi. Nec ſi tantum expendiſſet pro ſua parte,
vt ibi per eum. Tertium remedium eſt appropriādi ſibi rem
iure dominij, de quo remedio notat etiam Cœpolla, caut.
31 85. Cremenſ. ſing 98. & Marſil. ſing. 369. nu. 3. † Vbi idem,
numer. 2. dicit, in re communi, quam alter non vult colere
pro ſua parte, quia in totum poteſt coli per aliam, & fru-
32 ctus ſibi appropriare omnes etiam dominicales. † Et pro
hoc tertio remedio tranſmittitur denuntia ſocio, quod

Digitized by Google

vbi ſocius non contribuat pro eius portione intra quadri-
meſtre, quod intendit is, qui expendit eſſe Dominus in to-
tum illius rei ſibi eam appropriando per textum, in l. ſi vt
proponis, C. de ędific priuat. & d. l. cum duobus, §. ſocius
qui ceſſante, & d §. idem reſpondit, il ſecundo, cum gloſſa
ibi, ff. pro ſocio, ita firmat Cremenſ. ſing. 98. Roman. d. ſing.
655. Cœpoll. d. c. 59. de refectione, num. 8. Iaſ. in §. ſequens,
nu. 45. Inſtit. de actio. Cotta ſuis memorab. in verbo, Pu-
teus, idem not. Boer. in ſuis conſuetud. lib. Des couſtumes
de tours, tit. 1. des droicts de baſſe iuſtice, art. 4. verſic. alio
deinceps, Papo, ſuis commentar. §. 504. & 512. & 513. Re-
buff. tract. de contumac. & defect. art. 13. glo. vnica, nu. 43.
33 † Vtrum autem in hoc tertio remedio dominium transſeat
ipſo iure, vel requiratur ſententia ſaltem declaratoria iu-
dicis, not. glo. & Scribentes d. l. cum duobus, §. idem reſpon
dit vol. 2. ad quæ ſe remittit Cœpoll. d. cap. 59. de refectio-
34 ne, nu. 9. † Quid ſi ſocius malit ſponte potius cedere do-
minio rei communis, quam has expenſas ſoluere quod ad-
mittatur regulariter, not. declarãdo Alber. tract. ſtatut. lib.
1. q. 13. Rom. ſing. 68. Cœpol. d. c. 59. de refectione, num. 8.
verſ. & eſt ſimile, & tract. ſeruit. ruſt. pręd. c. 3. de ſeruitute
vię, nu. 56. vbi ſe remittit, not. etiam Boer. d. comment. lib.
des couſtumes de tours, tit. 16. refutationes, & renuntia-
tiones, ad fin.

t Et ſine petitione conſilij ſapientis] Secus de iure com-
muni, vbi nõ fuiſſet hoc expreſſum, vt notatum ſupra cap.
340. ſi cui, in verbo, nec admittatur petitio compromiſſi.

u Nec denuntiatione compromiſſi] Secus eſſet, vbi hic nõ
fuiſſet ſublatum, ſtante diſpoſitione ſtatuti, ſupra cap. 115.
ſi de cætero, volum. 1.

x Ad reficiendum] † Quid ſi vnus ſocius velit reficere
35 vno modo, & alter alio, pręfertur qui magis vtiliter, & ido-
nee velit reficere arbitrio iudicis, vt notat Ange. in l. quidã
Hybernus, nu. 6. ff. de ſeruit. vrb. pręd. refert ſequendo Pra-
ctic. in forma libelli pro hæred. vel rei ſing. verſ. vel in futu
rum, num. 3. declarando, vt ſignanter per Cœpol. d. cap. 59.
de refectione, num 5. verſ. aut vterque.

aa Vel reparandum] † Quid ſi vicinus ſocius timeat dam-
36 num ex hac refectione, qualiter ei ſuccurratur per cautio-
nem damni infecti, not. Barr. in l. inter quos, nu. 4. & 5. &
in l. parieté, nu. 1. ff. de dam. infect. idem not. Pract. d. forma
libelli pro act. pro hęred. vel rei ſing. verſ. & in futurũ, n. 4.

bb Ad contribuendum circa expenſas] † Non tenetur ta-
37 men contribuere vicinus, qui habet ius ſeruitutis in muro,
qui refectus fuerit, cum ad illas expenſas refectionis tenea-
tur in totum Dominus muri ſeruientis, per l. cum debere,
ff. de ſeruit. vrb. pręd. & in l. ſi forte, § etiam, ff. ſi ſeruit. ven-
dic. ita not. Cœpoll. d. c. 59. de refectione, num. 12. & nu. 29.
declarando, vt per eundem Cœpoll. d. tract. c. 37. de ſeruit.
oneris ferendi, nu. 4. Io Papo ſuis commentar. §. 507. verſ.
38 contrario iure. † Niſi Dominus parietis ſeruientis velit
parieti iuri cedere, per textũ in d. l. & ſi forte, §. etiam, verſ.
Labeo autem, & l. ſicuti, in princ. ff. ſi ſeruit. vendic. ita not.
39 Cœpoll. d. tract. c. 48. de onere ferendo, nu. 5. † Quid ſi al-
tius velit tollere murũ communem vicinus, an alter ſocius
poſſit cogi ad expenſas aliquas eo actu, vel poſt, ſi velit vti
muro eleuato, diſtinguit ſignanter Cœpolla, d. tract. ſeruit.
vrban. pręd. cap. 20. de pariete, num. 27. cum ſequen. & no-
tatum cap. ſequenti, verſ. & ſi alter.

cc Neceſſarias] † Quæ ſint expenſæ neceſſariæ, notatur in
40 l. 1. & in l. impenſa, ff. de impenſ. in reb. dotal. fact. & in l.
impenſæ, ff. de verb ſign. & not. late cap. 417. ſi quis, in ver-
bo, vel neceſſario, vol. 1.

dd Pro ſua contingenti portione] Pro dimidia ſcilicet, vbi
murus ſit communis in totum, vel ad ratam communionis.

ee Et hoc vbi murus indigeat refectione, uel reparatione]
41 † De iure communi autem murus dicitur idoneus, & non
mereri refectionem, quando eſt aptus ad ferendum onera
amborum ædium, quæ de iure imponi poſſunt, alias dicitur
42 egere refectione, l. ſi ita idonea, ff. de damn. infect. † Quod
notandum ſignanter pro eo qui uult imponere onera ma-
iora, quam ferre poſſit murus communis, adeo quod opus
ſit refectione, & meliori fundamento, quia poteſt compel-
lere uicinum ad eius muri refectionem, ſi ille murus ſit ita
deſtinatus ad ferenda illa onera, ita not. Pract. d. forma li-
belli, quo agitur pro hęred. uel re ſing. uerſ. & in futurum,
nu. 1. idem in hac ſpecie Cœpolla, d. tract. ſeruit. urb. pręd.
43 cap. 50. de onere ferendo, num. 7. † Quod non eſt in mu-
ro proprio alterius, quia alter uicinus uolens eo uti, ubi
non ſit ſufficiens debet eum reficere eius expenſis, & tamen
ſit communis, ut cauetur ſupra cap. 335. ſi contingat, uerſ.
& ſi murus, & uerſ. ſequenti.

ff Et ubi reuocetur in dubium] Per unam ex partibus.

gg An murus] Communi ſcilicet, in quo poteſt cogi uicinus
modo quo cauetur ſupra.

hh Stetur declarationi Domini Vicarij prouiſionum] Qui
quidem non habet iuriſdictionem inter priuatos niſi ex-
preſſe caueatur per ſtatuta, ita diſponitur ſupra cap. 46.
Quæcunque, verſic. 2. licet ex quadam conſuetudine anti-
qua forſan ſumpta ex hoc ſtatuto in hac parte illud exten-
dendo ab hoc caſu particulari ad alios, Dominus is Vica-
rius ſe intromittat in omnibus cauſis ſeruitutum, quę con-
ſuetudo, & obſeruantia facile poſſet ſubuerti, cum ſit con-
tra ius ſcriptum, ſtante diſpoſitione ſtatuti id dicentis ſu-
pra cap. 176. conſuetudines.

ii Vel vnius, ex conſulibus iuſtitiæ] De quibus ſupra cap.
55. conſules. Quo fit vt conſilium ſapientis, & compromiſ-
ſum remoueatur, vt ſupra cauetur.

kk De collegio Dominorum Iudicum Mediolani] Requi-
ritur igitur quod ſit Iuriſperitus, qui duo ſunt, vt ſupra ca-
uetur, d. cap. 55. conſules.

ll Remota omni appellatione] Quid cenſeatur remotum
per hanc clauſulam, cum ſequentibus, notatum, in cap. 26.
poſſit, in his verbis, & cap. 116. petito, in his verbis, vol. 1.

mm Et reuiſione] Superflua videtur hæc clauſula, cum non
detur compromiſſum in cauſis his, & conſequenter etiam
reuiſio tollatur, quæ datur ſolum à ſententijs arbitrorum,
vt notatum ſupra cap. 116. petito vol. 1.

De communi pariete, ſeu muro conſtruendo. Cap. CCCXLII.

a SI quis b in Ciuitate Mediolani, c videlicet intra mu
ros Ciuitatis Mediolani, d de nouo e parietẽ con-
ſtruere voluerit f inter curtem ſuam, g & curtem h vi-
cini, i poſſit vicinum ſuum, l etiam ſummarie, & de pla
no, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, m iure noſtro, n com-
pellere, o vt medietatem expenſarũ muri illius, ſeu clau-
ſuræ, vſq; ad bracchia quinque cum dimidio computato
bracchio vno pro fundamento ad bracchium lignaminis,
p perſoluat. Et, ſi vltra dictam menſuram alter ipſorum
q ædificare voluerit, ſuis proprijs expenſis, r hoc ſibi li-
ceat, ſ etiam inuito vicino, t vſque ad bracchia nouem,
u ſupraſcripta menſura cõputata tantũ. Et, ſi alter vicinus
poſtea eo muro ędificato, x vltra dictã primam menſurã
aa vti voluerit per ſuorum tignorũ impoſitionem, bb &
verſus eius curiam ædificare à dicta prima menſura ſupra,
cc id ſibi liceat, dd eo ſoluente ee vicino, ff qui ædifi-
cari feciſſet, vt ſupra, vltra dictam primam partem men-
ſuram, gg medietatem dicti muri ædificati abinde ſupra.
hh Alioquin poſſit prohiberi ii ab eo, qui expenſas fecit,
vt non immittat, kk & ſi immiſſum habet extrahatur,
ll nec poſſint vicini ipſi mm aliquod nouum nn ædifi-
cium oo ſeparatum à dicto muro, pp nec aliquid aliud
nouum ſeparatum ab ipſo muro facere verſus partem ſuã,
qq penes dictum murum per bracchia quatuor ad men-
ſuram ſupraſcriptam, rr quod in altitudine excedat di-
ctam menſuram bracchiorum nouem. In clauſuris vero
hortorum, ſſ intra muros, vt ſupra, tt vel inter curtem,
& hortum, licet in ciuitate fuerint, uu non niſi clauſu-
ram de ſepe facere cogitur. Saluo, ſi quis hortum, xx vel
brolium habuerit aaa in Ciuitate Mediolani, videlicet,
inter muros, vt ſupra, bbb iuxta hortum, ccc vel terram
alterius, ddd poſſit in loco communi, ſuper quo diuidi-
tur vnum ab altero, fieri facere murum groſſum de vno la-
pide, & dimidio, vel minus, prout ei placuerit, in altitudi-
ne duntaxat bracchiorum quatuor cum dimidio, à terra
ſupra. Ita vt ipſe murus eee in eius latitudine ſe exten-
dat tantum verſus vnum vicinum, quãtum verſus alterum,
& poſſit ea cauſa, fff ire, & mittere ad partem vicini ma-
giſtros, & laboratores, & quæcunque opportuna ad illud
laborerium faciẽdum. Ita tamen, quod aduerſus vicinum,
ggg non poſſit facere feneſtram, vel feneſtras, hhh & vi-
cinus poſſit vti eo muro, & in eo infigere, eo iii ſoluente
illi, qui fecit ædificari murum, vel hæredi ſuo, kkk vel ha-
benti cauſam ab eo, lll pro medietate ipſius muri, prout
æſtimabitur mmm per vnum æſtimatorem communis
Mediolani, confitentem partium, vel vnius in contuma-
ciam alterius, & non aliter. Et ipſe murus cooperiatur
de lapidibus coctis cum vno cuppo, & ſita, ut aqua fluat
ad vtranque partem. Et, ſi quis eidem muro nnn uo-
luerit ædificium appodiare, uel in eo infigere, id ſibi li-
ceat, ooo modo ſoluat, ut ſupra, ppp & faciat aquam ſui
ſtillicidij

Digitized by Google

ſtillicidij pluere ſuper ſuo, *qqq* & non ſuper muro prædicto, *rrr* nec ſuper ſolo uicini. *ſſſ* Et ſi alter uoluerit ædificium ſeparatum à dicto muro, a ſua parte facere, *ttt* tunc ſeruentur ea, quæ dicta ſunt inter curtem, & curtem, ut ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Statutum quando comprehendat tam maſculum, quam fœminam clericum, ac forenſem, vſq; ad num. 4.*
5 *Ciuitatis appellatione quid propriè veniat, vſque ad numer. 9. & 10.*
11 *Reficere, & de nouo facere differunt.*
12 *Ponticellus non diuidit curtem à curte, & quæ ſit curtis, & curia.*
13 *Clericus ſemper eſt conueniendus coram Eccleſiaſtico.*
14 *Ius municipale quod dicatur.*
15 *Aedificare nemo cogitur inuitus, nec contribuere, & nu. 16. vbi declaratur, & num 17.*
18 *Murus communis per quem præſumatur eleuatus.*
19 *Vicino an liceat ædificare ſuper muro communi altero vicino inuito, num 20.*
21 *Aedificare licet cuilibet in muro proprio, vſq; ad cælum declara vſq; ad nu. 24. 26. 27. 28. 29 30. & 31.*
25 *Tantum dictio hæc taxatiua quid ſignificet.*
32 *Murus quouſq; teneatur ad recipiendum ſigna immittenda.*
33 *Murus medius quouſque poſſit tolli.*
34 *Infigere & appodiare ſuper muro communi an liceat, n. 35. & 36.*
37 *Vicinus volens ædificare quando teneatur ſoluere medietatem, & num. 38. vſque ad num. 42.*
43 *Prohibitionis facultas ne quis appodiet ſuper muro an tranſeat ad hæredes, & ſucceſſores ſingulares, quomodo autem prohibitio iſta poſſit exerceri, vide vſque ad 56.*
57 *Aedificij appellatione quid veniat.*
58 *Prohibitus ædificare ne luminibus officiat an dicatur prohibitus plantare vites, pergulas, vel arbores, & num. 59.*
60 *Aedificare in muro proprio nemo prohibetur, limita num. 61.*
62 *Vicinus an teneatur facere clauſuram ſepis.*
63 *Brolium quod dicatur.*
64 *Aedificare & eleuare quouſque liceat, & num 68.*
65 *Terræ appellatione quid veniat, & num 66.*
67 *Exceptio debet intelligi ſecundum regulam.*
69 *Vicinus poteſt vti muro diuiſorio, & in eo infigere.*
70 *Actiones actiuæ, & paſſiuæ tranſeunt in ſingularem ſucceſſorem.*
71 *Vicinus volens vti muro vicini ad quid teneatur, & nu. 72.*
73 *Arbores in ſeruitute altius non tollendi non veniunt appellatione ædificij, num. 74. & 75.*
76 *Aedificium conficitur ex ligno, & an murus ligneus poſſit cõſtrui num. 77.*

a SI quis] † Comprehenditur maſculus, & fœmina, cum
1 tractetur de materia indifferenti, vt cauetur ſupra cap.
2 126. in ciuitate, vol. 1. † Ligantur etiam clerici, cum concernat publicam utilitatem, licet Epiſcopus ſit executor, ita in hac ſpecie notat Alcia. in auth. Caſſa. num. 16. C. de ſa-
3 croſ. eccleſ. † tamen alias non ligarentur clerici in ſtatutis loquentibus in perſonam, vt not. Aret. conſ. 25. n. 3. Caccialup. in l. cunctos populos, nu. 175. C. de ſum. Trin. late nota-
4 tum in preludijs ſtatutorũ. † Forenſes quoque habentes hic domus ligantur hoc ſtatuto, cum loquatur, de re, ita Cœpol. tract. ſeru. urb. præd. c. 39. de ſolo, & area, nu. 2.
b In ciuitate Mediolani] † Proprie ciuitatis appellatione di-
5 citur quod muris cingitur intus, & quę habet Epiſcopum, vt notat Marſil. tract. bannit. in verbo, ciuitate, nu. 1. & 2. vt notat Gemin. in c. ſi ciuitas, nu. 3. de ſenten. excom. in 6. Cotta ſuis memorab. in verbo, ciuitatis appellatione, Hier. de Monte, tract. fin. regun. c. 90. nu. 2 cauetur in addit. ad Barr.
6 in l. 2. in verbo, diſtingue, ff. de uerb. ſignif. † Quod tamen contineantur etiam ædificia continentia, & conſequenter ſuburbia, notat Hieron. de Monte, d. c. 90. num. 4. idem Menoch. tract arbitr. lib. 2. cent. 2. caſu 155. num. 6. idem Virg. Boccat. in conſtit. Marchię, gloſ. 6. num. 73. verſ. & quando.
7 † Quod maxime procedit in materia fauorabili, vt notat Gozad. conſ. 5. in princ Rebuff. in l. 2. ff. de verb. ſignif. late notat diſtinguendo Marſil. d. tract. bannit. in uerbo, ciuitate, num. 19. & num. 152. Crauet. conſ. 297. num. 1. in hac ſpecie notat Boer. ſuis conſuetud. Aurelianenſ. de ſeruitut. ca. 14. verſ. ea lex. Sed quod contineatur ſuburbia in odioſis, no-
9 tat Menoch. d. caſu 155. num. 8. † Aliquando etiam appellatione ciuitatis venit territorium, & diœceſis, & è contra, ita Virg. Boccat d. gloſſa 6. num. 73. Menoch. conſ. 140. numer. 22. volum. 2. Et in fauorabilibus veniunt caſtra, & villæ eius, non in odioſis, ita Roman. in l. ſi finita, §. de vectiga-
9 libus, num. 3. & 4. ff. de damn. infecto. † Quandoque etiam appellatione ciuitatis venit vniuerſitas, vt notat Boccat. d. glo. 6. num. 22.
c Videlicet intra muros ciuitatis] † Hoc expreſſum, quia
10 vult ſtatutum proprie intelligi ciuitatem hoc caſu intra muros, & conſequenter ad tollendum omne dubium, quod hæc diſpoſitio non habeat locum in muris extra ciuitatem, quo ad hãc eleuationem, quia poſſunt eleuari iuxta diſpoſitionem ſtatuti ſupra cap. 335. ſi contingat, & hoc contra tradita per Cœpoll d. tract. ſeruit. vrb. præd. c. 40. de pariete, ſeu muro, num. 33.
d De nouo] † Quod alias nunquam adſuerit, veluti ſi fiat
11 diuiſio inter duos fratres, vel ſocios domus, & curiæ communis, vel inter alios vicinos inter curtem, & curtem, inter quas nullus vnquam murus adſuerit, ſed tantum ſepis, vel nil aliud intermedium, & ſic ſtatutum hoc non loquitur de refectione muri veteris, de quo in præcedenti ſtatuto, quia aliud eſt reficere, aliud quid de nouo facere, vt ibi notatum late, in verbo, reficere.
e Parietem] Murum ſcilicet diuidentem curtem à curte.
f Inter curtem ſuam] Quæ ſit curtis, & curia, late not. Cępoll. tract. ſeruit. vrb. præd. c. 46. de curia, & curte.
g Et curtem] † Ponticellus non alterat, vt dicatur inter
12 curtem, & curtem, vt notat Burſatus, conſil. 58. numer. 23. volum. 1.
h Vicini] Etiam quod ſit clericus, vt notatum fuit ſupra in princ. fauore publico, qui alias non ligaretur, cum ſtatutum loquatur in perſonam, vt ibi notatum.
i Conſtruere velit] In conſtructione huius muri diuiſorij, ſiue ædificio inter curtem, & curtem non debet relinqui pes, de quo in l. fin. ff. fin. regun. & ſupra c. 336. cũ quis, quod expreſſe colligitur ex verbis huius ſtatuti, in uerſ. Ita ut ipſe murus.
k Poſſit uicinum] † Etiam clericum, eum tamen conueniẽ-
13 do coram iudice Eccleſiaſtico, vt tradit Alciat. d. auth. Caſſa. num. 16 C. de ſacroſ. eccleſ.
l Etiam ſummarie] Quid releuet hęc clauſula cum ſequẽtibus notatum, late ſupra c. 47. Dominus Poteſtas, in uerbis his, uol. 1.
m Iure noſtro] † Municipali ſcilicet, quod dicitur ius pro-
14 prium, & Commune illius ciuitatis, ut not. Bald. in l. 1. ad fi. C. de arbitr. & in l. bene, nu. 1. C. de quadr. præſcript. Alex. in l. poſt dotem, nu. 27 ff. ſolut. matri. Iaſ. in l. omnes populi num. 15. ff. de iuſt. & iur. Idem conſ. 149. & conſ. 198. col. fin. uolum. 2. Hier. Zanch. in l. hæredes mei, §. cum ita, numer. 1120. ff. ad Trebell. & notatum in Præludijs late.
n Compellere] † De iure communi ſecus uidetur eſſe, ex
15 quo nemo inuitus cogitur ædificare, nec etiam contribuere ſuper ædificio muri communis eleuati per uicinũ, niſi quis uelit eo uti, ut notat Cœpoll. d. tract. ſeruit. urb. pręd. ca. 40.
16 de pariete, nu. 27. cum ſeq. maxime nu. 30. † Tamen quod diſpoſitio huius Statuti ſit iuri communi conſentanea, vt domus ſeparentur, & diſtriminentur, & euitentur ſcandala, quę inter uicinos oriri poſſent, ſicut etiam uicinus cogitur ad refectionem muri communis, ut late notatum ſupra, capit præcedenti, ita enim cogi poſſit ad ædificationem, & eleuationem huius muri diuiſorij, ita arguendo ad partes determinat Luc. de Penna in l. 2. colu. 1. uerſ. Sed pone, C. de Metatis, lib. 10.
o Vt medietatem expenſarum illius muri] Ex quo fit dein murus ille communis pro dimidia amborum uicinorum.
p Perſoluat] † Nec hoc caſu liberatur uicinus, ſi uelit cede-
17 re dominio huius muri, ita quod ſit proprius ædificantis, niſi cedat etiam ius domus uicinę, ut tradit Alberic. tractat. Statut. lib. 1. quęſt. 130. num. 2.
q Aedificare uoluerit ſuis proprijs expenſis] † Quid ſi mu-
18 rus hic reperiatur eleuatus diuerſo tempore ultra primam menſuram, & ignoratur cuius expenſis fuerit eleuatus, dicẽdum eſt, quod ſi alicui dictorum uicinorum ſeruiat in ea parte, ueluti ſi unus eorum habeat in eo ſtillicidium, uel ſolarium, uel tectum, & alter uicinus nil habeat, præſumitur tunc eleuatus expenſis eius, cui ſeruit. Ita tradit Cœpol. d. tract. ſeruit. urb. pręd. c. 40. de pariete, num. 32. Si uero nemo uicinorum habet aliquid appodiatum uel infixũ, nec alicui eorum ſeruit, tunc præſumitur communibus expenſis eleuatus, niſi alter contrarium probet, eum etiam communiter poſſint uſq; ad dictam ſecundam menſuram eleuare, ut hic cauetur.
r Hoc ſibi liceat] † De iure communi an liceat ſuper muro
19 communi ſuperędificare, & illud altius tollere, diſcutit late Cœpol. dict. tract. ſeruit. urban. præd. cap. 40. de pariete,

Digitized by Google

num. 19. cum plurib. ſeq. & cumulate notatum ſupra, cap.
335. Si contingat, in verbo, Et ædificare.
f Etiam inuito vicino] † Vicino autem volente in nihi-
20 lo refragante diſpoſitione huius Statuti poterit vicinus
etiam vltra hanc menſuram eleuare, vt in terminis ſimilis
Statuti notat Iaſon in §. Aeque ſi, numer. 44. Inſtitut. de
actio.
t Vſque ad bracchia nouem] † De iure cõmuni poteſt quis
21 ædificare licite in muro proprio vſq; ad cœlum regolariter,
vt not. Soc. reg. 127. Domum, Dvennas reg. 33. Aedificare,
Ampliando & limitando, vt ibi per eum, & cauetur ſupra,
cap. 336. Si quis. In communi autem de iure communi di-
ſtinguitur, vt per nos notatum ſupra, cap. 335. Si contingat,
in verbo, Et ædificare, per Statutum autem prænarratum li-
22 cet vſq; ad cœlum declarando, vt ibi cauetur. † Prohibi-
tio hæc ædificandi murum diuiſorium inter curtem & cur-
tẽ, vltra mẽſuram hic notatam inducta per Statutum, quod
23 valeat, not. Iaſ. d. §. Aeque ſi, nu. 44. inſtit. de actio. † Ratio
autem huius prohibitionis duplex afferri poteſt. Altera q̃
hic murus fiat ad clauſuram, & diuiſionem tantum, non ad
ædificiendum fiendum. Secunda illa poteſt eſſe vrgens, ne
tollatur ſol, & aer vicinis. ita notat Cœpoll. d. c. 40. De pa-
24 riete, nu. 33. † Prohibitio pariter hæc cum naſcatur ex re,
ligat forenſes, vt ſupra notatum, & firmat Cœpoll. d. tracta.
ſeruit. vrb. præd. c. 27. de ſeruit. Altius tollen. num. 5. & cap.
39. De ſolo, & area, num. 2.
u Supraſcripta menſura computata tantum] † Dictio hæc
25 taxatiua, Tantum, excludit, vt non poſſit vlterius abinde ſu-
pra edificari, vt notat Bart. in l. vnica, in princ. nume. 3. ff Si
26 quis iud. non obtemper Deci. conſ. 328. num. 3. † Si ex vna
parte vicini adſit curtis, & ab alia adſit ædificium, ſi tamen
alias fuiſſet curtis, quod tamen non poſſit ille murus diui-
ſorius eleuari vltra hanc menſuram ſic quotidie practica-
tur, & ſic architecti diiudicant, quibus de iure credẽdum in
his, vt tradit in hac ſpecie Alba. conſ. 20. nu. 15. Et licet hoc
Statutum id expreſſe non caueat, tamen hoc facile colligi
poteſt ex eius verbis, in verſ. ſequenti, dum in eo dat facul-
tatem vicino appodiandi, & ædificandi in d. muro communi
diuiſorio, & conſequenter, ſi tunc facto ædificio liceret vici-
no appodiare, vel alteri altius tollere, & eleuare illum mu-
rum vltra menſuram hic notatam, fraus facile fieret diſpo-
ſitioni huius Statuti, quia vicinus volens, & cupiens
altius tollere murum hunc, & euitare diſpoſitionem hu-
ius Statuti aliquod ædificium prius facere in memorato
muro ex eius latere, dein altius ædificare, & tollere murum
hunc, & ſic fraudare diſpoſitionem huius Statuti, quod non
debet licere, tanto magis cum militet eadem ratio Statuti, ne
altius tollatur, ne per altiorem eleuationem aer, & ſol cu-
rij vicinorum obſtruetur, vt notat Cœpol. d. cap. 40. de pa-
riete, nu. 33. Facit vlterius altera ratio ſupra deducta, quod
clauſura hæc, & murus diuiſorius conficitur non ad ædifi-
cium fiendum, ſed ſolum ad ſeparationem, & clauſuram tan-
tum, vt tradit idem Cœpol. d. cap. 40. de pariete, numer. 33.
ad finem. Et licet aliqui muri reperiantur altius ex facto
eleuati hoc modo inter curtem & ædificium, hoc prouenit
ex conſenſu vicini expreſſo, vel tacito quod licet, vt ſupra
27 notatum. † Eo autem caſu quo reperiatur vltra hanc
menſuram ſecundam eleuatus murus hic intra curtem &
curtem, vel intra curtem & ædificium ex cõſenſu, vel ex-
preſſo, vel tacito vicini per bracchia forte duo, vel tria ad
plus, an tunc liceat vicino huic, vel alteri vicino altius ele-
uare murum illum vſque ad cœlum, vti quod ſemel fuerit
exreſſa menſura hic tradita, & conſequenter præſcriptum
iuri, & diſpoſitioni huius Statuti argumento regulæ illius,
28 † quod res ſemel facta alienabilis, fit perpetuo alienabi-
lis, iuxta l. cum Pater, §. Quindecim, ff. de lega. 3. dicendum
eſt, quod non, ex quo præſcriptio hæc vti odioſa non de-
bet extendi, vt porrigat effectus vltra partem præſcriptam
29 ex regula tritiſſima. † Quod tantum ſit præſcriptum
quantum poſſeſſum, de qua per Bartol. in l. 1. § Si quis hoc
interdicto, eum addit. 16 ff de itin. actuque priuato. No-
tat in ſimili Alexand. conſil. 16. numer. 23. volumin. 5. & re-
gula, d l. Pater, §. Quindecim, ff. de leg. 3. Dec. l. 2. numer. 7.
ff. de iuriſdictio. omnium iudic. & ſic obeſt huic caſui, cum
30 in ea parte ſupra non fuerit præſcriptum. † Nec conſen-
ſus vicini debet operari vltra illud conceſſum, per l. Si do-
31 mus, ff. de ſeruitu. ruſtic. prædiorum. † In dubio autem
vbi non appareret, quod ante non adfuiſſet ædificium, vel
ne, præſumitur ſemper adfuiſſe ædificium, prout nunc, ad-
eſt, ita Crauet. De antiquitate temp. 4. parte, verſic. Mate-
ria, numer. 122. Cagnol. in l. omnibus negotijs, ff. de re-
gul. iur.

x Vltra dictam primam menſuram] Muri ſcilicet eleuati
a bracchijs quinque cum dimidio ſupra, vſq; ad bracchia
nouem, de quo in verſ. Præcedenti.
aa Vti voluerit per tignorum impoſitionem] † Hoc tamen
32 procedit ſi murus hic ſit habilis, & ſufficiens ad ſuſtinẽdum
onera, vt not. Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb. præd. c. 30. De ſer-
uit. tigni immittendi, num. 4. & cauetur ſupra. c. 335. Si cõ-
tingat, vbi late.
bb Et verſus eius curiam ædificare à dicta menſura ſupra]
33 † Intellige vſque ad ſecundam menſuram, de qua ſupra,
ita quod vlterius non poſſit dein extollere murum vltra ſe-
cundam menſuram, ad hoc ne dicamus Statutum ſtatim ſe
corrigere in hac parte, contra l. Num ad ea, ff. de condict. &
demonſtrat.
cc Id ſibi liceat] † In hac parte corrigitur diſpoſitio iuris
34 communis, licet enim in muro communi infigere, & appo-
diare ſuperædificato per vicinum, ſi tamen ſit ſufficiens mu-
rus ad onera, vt notat Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb. præd. cap.
30. de ſeruitut tigni immittendi, num. 4. Et notat Soc. d. reg.
137 Domum, verſ. 3 Fallit, & late notatum ſupra, d. c. 335.
35 Si contingat. † Tamen non licet fieri in clauſura, & muro
diuiſorio inter curtem & curtem, iuxta tradita per Cœpoll.
36 d. tract. ſeruit. vrb. præd c. 40 De pariete, num. 33. † Cum
non ſit hic murus ad hunc vſum deſtinatus, vt ibi per eum,
Idem notat etiam Papo ſuis commentar. §. 107. verſic. Con-
tra eſt.
dd Eo ſoluente] † Idem de iure communi de conſuetudine,
37 quod teneatur ſoluere vicinus hic medietatem muri ſuper-
ædificati ſuper communi muro, poſt longam diſputationẽ
firmit Cœpoll. d cap. 40. De pariete, num 27. cum ſeq. ma-
38 xime, num. 30. † Tunc autem quod murus ſit communis,
notat. Boer. conſ. 2. col penult. verſ. Secundo caſu poſt con-
ſuetudines Biturigum. † Vicinus hic qui vult vti, ut ſupra
cauetur, ſi ſoluerit primam eleuationem muri huius diuiſo-
rij factam à vicino, & dein ipſe altius murum illum altiaue-
rit tertio loco forte, quia adhuc non erat eleuatus ad men-
ſuram huius Statuti, tum eo caſu pari ratione alter vicinus
volens vti dicto muro abinde ſupra tertio loco eleuato, te-
netur ſoluere medietatẽ muri illius tertio loco eleuati, iuxta
tradita per Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrban. præd. c. 40. De pa-
riete, num. 30. ad finem.
ee Vicino] Quid ſi ille Vicinus nolit recipere pretium illud
tunc facta ſolenni oblatione, & depoſitione, murus ille fit
communis, & ſuper eo poterit offerens & deponens ædifica-
re iure & libere, vt cauetur ſupra, d. c. 335. Si cõtingat, verſ.
Qui murus. Vbi notatum relatiue qualiter fienda oblatio
& depoſitio valide, & ſolenniter.
ff Qui ædificari feciſſet, vt ædificari feciſſet, vt ſupra ultra
dictam primam menſuram] Si autẽ Vicinus qui fecerit fieri
dictam eleuationem ex poſt fecerit eam domum ſuam totã
emphyteuticam, comprehendendo in ea emphyteuſi etiam
illam partem muri eleuati, tunc dimidia huius pretij eſt ſol-
uenda prædicto domino directi, & pro alia emphyteutæ, qui
eſt in actuali poſſeſſione, ita cauetur ſupra, c. 335. Si contin-
gat, verſ. Vbi vero, &c.
gg Medietatem dicti muri ædificati ab inde ſupra] † De iure
39 communi fit diſtinctio vtrum vniatur per impoſitionem in-
tus, vel ſupra murum, & tunc ſoluatur dimidia, ut hic caue-
tur. Ita notat Napod. in conſuetud. Neapol. tit. De ſeruit.
40 20. num. 28. † Aut per ſolam appodiationem ſine infixio-
ne, aut per coniunctionem ſine oneratione, & tunc ſoluitur
quarta pars. Ita not. Napod d. tit. 20. De ſerui. verſ. Sed ſi, in
41 verbo, Ad parietem, n. 28. 29. 30. † Solutio huius dimidie-
tatis muri debet in totum fieri, etiam quod uicinus uellet
uti tantum parte huius muri ubi eſſet unicus murus conti-
nuus, ſecus ſi duo muri eſſent, ita not ſignanter Cœpoll. dict.
tract. ſeruit. urb. pręd. c. 40. De pariete, nu. 31. poſt longam
diſcuſſionem ibi per eum factam.
hh Alioquin poſſit prohiberi] † Idem notat firmando Na-
42 pod. d. ſuis conſuet. tit. 20. de ſeruit. verſ. Si ex latere, num.
26. uerſ. Si uero.
ii Ab eo qui expenſas fecit] † Hæc facultas prohibendi
43 tranſit in eius hæredes, & ſucceſſores etiam ſingulares, cum
in his ſeruitutibus omnes actiones tranſeant actiue, & paſſi-
ue, etiam in ſingularem ſucceſſorem, ut not. late Roman. in
l. Stipulationes non diuiduntur, nu. 2. ff. de uerb. oblig. Cœ-
poll. d tract. ſeruit. urb. præd. ca. 62. De feneſtra, nu. 8. & no-
tatum ſupra in Rubric. generali, ita expreſſe cauetur infra,
uerſ. Ita tamen, ubi diſponitur hanc ſolutionem fiendam
ſingulari ſucceſſori.
xx Et ſi immiſſum habet extrahatur] † Idem dicitur de iure
44 communi ubi hæc fiat inuito uicino, ſecus ſi eo patiente,
ut

Digitized by Google

vt notat Napod. d. conſuetud. Neapol. titu. 20. De ſeruitut.
verſic. Si ex latere, in verbo, Soluto, num. 26. verſic. Si vero.
† Vbi eo caſu quo ſit patiente vicino dicit poſſe ſolum agi
ad intereſſe, & precium ex hoc Statuto, vel conſuetudine,
vt ibi per eum. Ita etiam ſignanter & clarius diſtinguit Bart.
in l. Qui bona, §. Si quis iuxta, ad finem. Vbi Cuman. ff. de
damn. infect. Idē not. Bart. in l. Labeo. Vbi Caſtr. ff. de aqua
pluui. arcend. Idem Bald. in l. Sabinus, ff. communi diuidun.
46 † Et vbi agitur tantum ad precium propter conſenſum,
tunc hęc actio, vel condictio pretij ex hoc Statuto, cum ſit
47 perſonalis, per text. in §. Appellamus. Inſtit. De actio. † poſ-
ſet tantum intentari contra ædificantem, non contra ſingu-
larem ſucceſſorem, vbi domus fuiſſet vendita, vel aliter alie-
nata, per text. in l. 1. §. ſi hæres, ff. ad Trebell. Ita not. Na-
pod d. conſuetud. tit. 20. De ſeruitute, verſic. Si ex latere, in
48 verbo, Soluto ad finem. † Extractio immiſſionis huius, vel
deſtructio ædificij poteſt fieri propria authoritate, ſi fiat in-
continenti, vt notat Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb. præd. c. 30.
De ſeruit. tigni, nu. 3. Idem Afflict in Conſtit. regni, Rub. 8.
De pacis cultu. Paris, num. 28. lib. 1. Papo ſuis Commen-
49 tar. §. 506. † Nam continuare etiam dicitur poſſeſſionem,
qui eam incontinenti recuperat, & conſequenter non dici-
tur attentare, vt notat Lancellot. tract attent. 2. parte, ca. 4.
de attent lite pend. in præfationibus, limitatione 1. num 25.
50 † Et de iure licet vim propria authoritate repellere, vbi nō
poſſit haberi tunc copia Iudicis, vel ſuperioris, vel ſi ſit ei
de facto non præſtatur obedientia. Ita Martinus Laudenſis,
tractat. De repreſſal. num. 21. Secus ſi id fiat ex interuallo, vt
notat Crauet. in hac ſpecie, conſi 154. num. 4. verſic. Rurſus,
Idem cauetur in ſimili lib. 12 Communium, in verbo, Nun-
51 ciatio noui operis, verſic. Quod quippe, † Dicitur autem
incontinenti fieri, etiam quod fiat intra annos decem, quan-
do id nō potuit fieri prius vti impeditus legitime, vt ſignan
ter deducit Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 25. Contra quem,
num. 11. cum ſequen. lib. 1. Idem Alciat. conſil. 286. nu. 4.
& conſi. 364. num 5. verſ. Et dicitur. Sed quod hoc relinqua-
tur Iudicis arbitrio, not. Afflict. in Conſtit. regni, Rubr. 46.
de pœna vxoris, circa fin. lib. 3. Plott. l. ſi quando, num. 92.
52 C. vnde vi. † Et quod non requiratur longum interuallū,
nec aliquis extrauagans actus, vt quid dicatur factum in-
continenti, not. Laurentius Kirchou. ſuis cōmunibus, cent.
53 2. concluſ. 23. Incontinenti. † Dicitur autem incontinen-
ti recuperata poſſeſſio, quam primum ea poteſt recuperari,
etiam ſi fiat vltra decennium, notat Menoch. in conſil. 1.
finarij, nu. 81. cum ſeq. cum ex qualitate rei dicatur factum
etiam incōtinenti, ſi fiat ex interuallo, ita not. Io. Hannibal,
54 l. poſt contractum, num. 177. ff. de dom. † Plures opinio-
nes quando quid dicatur factum incontinenti, not. Menoch.
55 tracta. arbit. libr. 2. cent. 1. caſu 29. † Sed quod hæc extra-
56 ctio poſſit fieri ex interuallo, cum dicatur ſemper vicinus
turbare etiam propria authoritate, not. Ruin. conſil. 55.
numer. 4. volum. 4. Burſat. ſequitur conſil. 111. numer. 9.
volum. 1.

ll Nec poſſunt vicini] Omnes ab vtraque parte.

mm Aliquod nouum] Secus ſi velint vetus reficere, quia per-
mittitur, cum ſit diuerſum nouum facere, & reficere, vt not.
ſupra, cap. præcedenti, in verb. Reficere.

nn Ædificium] † Quid veniat appellatione ædificij, notat
57 Aleiat. conſil. 90. num. 2. & 3. & late notatum cap. præceden-
ti, in verbo, Simili.

oo Separatum à dicto muro] Et ſic probetur non ſolum an-
nexum huic muro diuiſorio, ſed etiam ſeparatum per men-
ſuram hic notatam.

pp Nec aliquod aliud nouum] † Per plantationem ſcili-
58 cet vitium, pergulatum, vel arborum, qui excedant in cre-
ſcendo menſuram, de qua infra, cum impeditur per eos lu-
men, & obſcuretur aer, vt tradit Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb.
59 præd, cap. 36. de ſeruitute ne luminibus, num. 4. † Nam ex
prohibitione altius non tollendi nou comprehenditur, vt
quis non poſſit plantare arbores, per l. ædificia, & l. ſi arbo-
rem, in princip. ff. de Seruit. vrban. pręd. Ita notat Napod d.
conſuet. Neapol. tit. de ſeruit. verſi. Si quis habet, in verbo,
Aedificare, num. 16. notat etiam Soern. ſen. conſil. 141. nu. 1.
verſic. Confirmatur hoc idem, volum. 1. Ideo expreſſa hæc
verba per Statutum hoc.

qq Penes dictum murum] Ad oppoſitum ſcilicet dicti mu-
ri, vt cauetur ſupra, cap. 337. Si ſeruitutem, verſicu. Si vero
ſeruitutem.

rr Quod in altitudine excedat dictam menſuram brachio-
60 rum nouem] † Secus eſt de Iure communi in muro pro-
prio, prout hic eſt, niſi fiat ad æmulationem, ita notat Alex.
conſi. 174. num. 4. volum. 5. Iaſ. conſ. 96. per totum, volum. 1.
& ſupra cauetur, & notatur cap. 335. Si aliquis, in princip.
61 † Ratio autem huius Statuti in hac parte ea præcipue, ne
tollatur aer, & obſcurcetur ſol vicino, ſecundum tradita per
Cœpoll. d. tractat. ſer. vrban. præd. capit. 40. De pariete,
num. 33.

ſſ Intra muros vt ſupra] Ciuitatis ſcilicet, vt tollatur diffi-
cultas, & dubium, ne contineantur ſuburbia, vt ſupra notatū
in princ. in verbo, in ciuitate.

tt Vel inter curtem & hortum, licet in Ciuitate fuerint] In
corpore ſcilicet ciuitatis, ad hoc ne Statutum ſibimet in-
continenti ſit contrarium, cum ſupra cauerit non habere
locum extra muros ciuitatis, contra l. Non ad ea, ff. de con-
dit. & demonſtr.

uu Non niſi clauſuram de ſepe facere cogitur] † Vicinus
62 ſcilicet, & ſic ad huius ſepis tantum contributionem com-
pelli poteſt, vt hic cauetur, quod idem eſt de Iure cōmuni,
l. fin. ff. fin. regund. not. Buet. in Conſuetud. Aurelian. titu. de
ſeruit. cap. 14. ver. Ea lex.

xx Vel brolium habuerit] † Brolium dicitur hortus ad pra-
63 tum reductus, per text. in l. apud Trebatium, §. Si vicinus, ff.
de aqua plu. arcend. quod tamen ſit cum arboribus fructife-
ris, & ita communiter appellatur.

aaa In ciuitate Mediolani, videlicet intra muros] Quo ſit, vt
non comprehendantur ſuburbia, quæ alias comprehende-
rentur ex lata ſignificatione vocabuli, vt not. ſupra, in prin.
in verbo hoc, In Ciuitate.

bbb Iuxta hortum] † Quid ſi curtis ſit iuxta hortum, tunc
64 habens curtem non poteſt ædificare & eleuare hunc murum
diuiſorium vltra menſuram hic notatam bracchiorum qua
tuor cum dimidio in præiudicium habentis hortum eo in-
uito, ſed habens hortum eo caſu etiam inuito Domino cur-
tis vicinæ poterit eleuare hunc murum, & clauſuram, etiam
diuiſoriā vſq; ad bracchia nouem, ad formam Statuti huius
ſupra, in princ. cum ſit caſus mixtus. Ita in hac ſpecie con-
ſuluit Alba. conſil. 20. nume. 8. cum ſeq. Sic etiam quotidie
cenſent architecti, quibus credendum vti peritis, quamuis
non atteſtentur de caſibus particularibus, vt notat Alba.
d. conſil. 20. num. 15. Sic etiam decreuit Senatus in memo-
rata cauſa, in qua conſuluit Alba. d. loco, Vertente inter Do
minos Candianos, & D. Seletanos mercatores, Anno 1547.
motus principaliter, quia probatū fuerat ſic practicari Sta-
tuti huius diſpoſitionem in hac particula.

ccc Vel terram] † Quid veniat appellatione terræ proprię,
65 notat Napod. in ſuis conſuet. Neapol. titu. 17. De iure con-
66 grui, in princ. in uerbo, Terram, num. 20. cum ſeq. † Vtrum
autem comprehendatur terra Matonata, & ſic curtis, quod
non, facit quia appellatione, Terræ, non venit terra, ſeu cur-
tis Matonata, ſeu ſilicea, arg. l. Sylua, verſicu. Nouatis, ff. de
verb. ſignif. & in l. 1. § Sed ſi quis terrenum, ff. de Riuis, ad idē
l. 1. vbi Bart. & Alex. in addit. ff. de via publica, notat etiam
Alberic. ſuo Dictionario, in verbo, Terræ. Contrarium ta-
men verius eſt in caſu Statuti huius, quod ſcilicet compre-
hendatur terra Matonata, & ſic Curtis, ſuadetur in primis
ponderando verba Statutimet ſupra, In verſ. in clauſura ve-
ro hortorum, ex quo facit regulam generalē, ex qua expreſſe
cauetur de clauſura inter curtem & hortum, quod fiat de ſe-
pe, cum autem, in uerſi. Saluo, faciat exceptionem per uerbū,
Saluo, quæ dictio eſt modificatiua, & exceptiua regulæ ge-
neralis, vt notat gloſſa in l. Item Labeo, in uerbo, Si pure, ubi
67 Bart. ff. famil. Erciſcund. † Hæc exceptio debet interpreta-
ri ſecundum regulam pręmiſſam, tanto magis quia exceptio
firmat regulam ineſſe in cæteris, per textum in l. Quæſitum,
§. Denique, Vbi Bart. ff. de fund. inſtruct. & in l. Nam quod
liquide, in fin. ff. de penu. legata. Et eadem ratio militat in
utroque caſu, quæ notatur ad hoc Statutū, ne ſol & aer tol-
latur uicino, de qua per Cœpol. d. cap. 40. de pariete, nu 33.
confirmatur hæc opinio ex uerbis Statutimet, in fine; Vbi
cauetur, quod ſi alter uicinus uoluerit facere ædificium al-
tius menſura ſupra notata bracchiorum quatuor cum dimi-
dio ſeparatum à muro, quod debeat ſeruare diſpoſita ſupra
inter curtem & curtem, quod ſcilicet uicinus ſe retrahat
per bracchia quatuor cum dimidio; & conſequenter uule
ſeruari idem inter hortum & hortum, prout inter curtem &
curtem hos caſus æquiparando, cum eandem rationem ha-
beant. Ideo idem ſeruandum inter habentem hortum cum
uicino habente curtem: & ſic quod hos omnes caſus ha-
68 bentes eandem rationem comprehendat, † tanto magis, &
hoc ſit tertium fundamentum, quia etiam de Iure commu-
ni in hoc muro diuiſorio, & claudente curtem & curtem,
uel hortum & hortum, uel curtem & hortum: non licet
ædificare, nec appodiare alicui ex uicinis, ut obſcuretur
aer, uel ſol uicino, eſt maxime non ſit deſtinatus ad aliquod
ædifi-

ædificium, ſed ſolum ad clauſuram ſimplicem, vt notat Cępoll. d. cap. 40. de pariete, nu. 33. & in hoc limitatur diſpoſitio l. Altius, C. de ſeruit. Quarto licet arguere ad hanc opinionem firmandum, quod niſi ſic intelligeretur hoc Statutum in hac parte, ſequeretur hoc abſurdum, quod habẽs curtem non poſſet eleuare murum hunc diuiſorium, niſi ad menſuram hic notatam in præiudicium habentis hortum, habens autem hortum poſſet extollere vſque ad cœlum, quod minime dicendum per rationem præallegatam, quæ militat etiam de iure communi. Iura autem in contrarium allegata loquitur in terminis, quod appellatione viæ terrenæ, vel riui terreni non veniat terra manata, vel riuus ſiliceus, quia tractabatur ſic intelligendo de præiudicio vicini, quod minime eſt in caſu Statuti huius, quia imò tractetur de eius præiudicio, ſi aliter intelligeremus.

ddd Poſſit in loco communi ſuper quo diuiditur vnum ab altero] Accipiendo medietatem pro qualibet parte, vt infra exprimitur, ibi. Ita vt ipſe.

eee In eius latitudine ſe extendat tantum verſus vnum vicinum, quantum verſus alterum] Ita quod murus conſtruatur in medio loci communis.

fff Ire & mittere ad partem vicinam magiſtros, & laboratores] Idem cauetur ſupra in muro reficiendo proprio, in cap. 341. Licitum ſit, verſic. Ita tamen.

ggg Non poſſit facere feneſtram] Idem cauetur ſupra, cap. 333. Si aliquis, quando non relinquitur pes.

hhh Et vicinus poſſit vti eo muro, & in eo infigere] † Secus
69 eſt de iure communi, cum ſit murus clauſorius ad ædificiũ nõ deſtinatus, vt not. Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 40. de pariete, num. 33. verſic. Secundum huius quæſtionis.

iii Soluenti illi qui fecit ædificari] Eo autem nolente recipere ſit oblatio, & depoſitio ſolenniter, & tunc eo facto ſit communis ille murus ipſo iure, vt ſupra cauetur, cap. 335. Si contingat, verſ. Qui murus, vbi etiam notatum, qualiter ſit fienda oblatio, & depoſitio hæc relatiue. Quid autem ſi infigat antequam ſoluat, vel offerat, & deponat, an illud poſſit demoliri; diſtinguendum, vtrum patiente vicino immiſerit, & tunc non demolitur, ſed tunc agitur ad pretium, aut eo inuito, & tunc extrahitur etiam propria authoritate incontinenti ſi id fiat, non ex interuallo, vt notatum ſupra, in verbo, Et ſi immiſſum habet extrahatur.

kkk Vel habenti cauſam ab eo] † Singulari ſcilicet ſucceſſo-
70 ri, cum in eum tranſeant actiones actiuæ & paſſiuæ in his ſeruitutibus, ita Roman. l. Stipulationes non diuiduntur, in princip. num. 27. ff. de verb. obligat. Idem Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 62. De feneſtra, nu. 8. & ſupra notatum.

lll Pro medietate] † De iure communi diſtinguuntur ali-
71 qui caſus, videlicet, quod aut ſit appodiatio, & tunc ſoluitur quarta pars, aut infigitur intus, vel ſupra onerando murum, & tũc ſoluitur medietas muri, vt notat Napod. in conſuet. tit. 20. de ſeruit. verſ. Et ſi, in verbo, In ipſum, nu. 23. & verſic. Sed ſi, in verbo, Ad parietem, num. 28 29. & 30.

72 † Murus hic ſi fuerit emphyteuticus medietas hæc diſtribuitur inter primum Dominum directi, & emphyteutam, qui eſt in actuali poſſeſſione pro dimidia, vt ſupra cauetur, cap. 336. Si contingat, verſic. Vbi vero.

mmm Per vnum æſtimatorem Communis Mediolani] De quibus ſupra, cap. 179. Aeſtimatores, vol. 1. Ab eius æſtimatione nõ licet appellari & querelari, prout ſupra cauetur, cap. 335. Si contingat, verſ. A quibus.

nnn Voluerit ædificium appodiare, vel in eo infigere] Hæc enim ſunt diuerſa in iure, quo quidem iure murus ſoluitur tam pro appodiatione, quam pro infixione, vt not. Napod. locis allegatis, & tamen hic dicitur idem ſoluendum cum pariſicentur.

ooo Modo ſoluat vt ſupra] Medietas ſcilicet expenſarum eleuationis, modo quo ſupra cauetur.

ppp Et faciat aquam ſui ſtillicidij pluere ſuper ſuo] Id eſt, verſus eius ſolum.

qqq Et non ſuper muro prædicto] Quo mediante dein pluat in domum vicini, quod non licet, cum non fuerit relictus pes extra, vt ſupra cauetur, cap. 335. Si aliquis, & cap. ſequenti.

rrr Hæc ſuper ſolo vicini] Et ſic immediate, quod minus licet eadem ratione.

ſſſ Et ſi aliter voluerit ædificium ſeparatum à dicto muro à ſua parte facere] Quid ſi aliud nouum, veluti pergulam facere, vel arbores plantare voluerit, an prohibeatur, videtur prima facie dicendum quod ſic, quia licet non ſit ædificium, tamen dicitur aliquid nouum facere, per verba Statutimet ſupra expreſſa, in verſi. Alioquin, ibi, Nec aliquid aliud nouum, ad quam particulam hic etiam ſit relatio per Statutũmet in verbis ſequentibus, Tunc ſeruentur ea quæ dicta ſunt inter curtem & curtẽ, vt ſupra. Verum ego contrarium verius eſſe cenſeo, quod imò poſſit fieri hæc pergula, & plantatio arborum intra ſpatium notatum ſupra inter curtem & curtem; & hoc ponderando verba Statuti huius in hac parte loquentis de ædificio tantum, non de alio nouo, ſed ſic eſt, quod arbores & vites, quæ ſuſtinentur
73 per pergulam, non dicuntur ædificium. † Hic eſt, quod in ſeruitute altius non tollendi arbores non veniunt appellatione ædificii, ideo arbores poſſunt licite plantari, licet ſecus ſit in ſeruitute luminis & aſpectus; textus ſunt clari in l. ædificia, & l. ſi arborem, ff. de Seruit. vrb. præd. quæ ſic decidit Napodam. in conſuetud. Neapol. tit. 20. de ſeruitute, verſic. Si quis habet, in verbo, Aedificare, num. 16 notat ſequendo Socin. ſen. conſil. 141. num. 1. verſic. Confirmatur hoc idem, volum. 1. Nec in Statutis militat argumentum ex identitate rationis maxime Mediolani, ex quo debent intelligi ad literam prout iacent, quo caſu non militat hoc argumentum, vt ſupra cauetur capit. 174. verba
74 Statutorum. † Vltra quod ſi Statutum voluiſſet comprehendi etiam quid nouum, id ſibi facile fuiſſet exprimere, prout ſupra expreſſit inter curtẽ & curtem. Vlterius quod mens ſtatuentium fuerit non comprehendi hæc noua, nec plantationes arborum, quæ non ſint ædificia, magis colligitur ex eo, quod in hortis, & brolijs præcipue plantantur ex ſua proprietate arbores. Ideo voluerunt ex hoc impediri eorum arborum plantationem, cum adhoc deſtinati ſint horti & brolia, & ſic ceſſat eiuſdem rationis argumentum, cum ſit diuerſa in curijs. Nec obſtat relatio, de qua infra, Tunc ſeruentur ea, ſcilicet, quo ad menſuram reſpectu ædificij fiendi, non autem quo ad qualitatem ædificij, vel noui fiendi, cum iam deciderit Statutum tantum de ædificio, & ſic relatio refertur quo ad menſuram hic non poſitam, nec deciſam, non quo ad alias qualitates ædificij iam de-
75 ciſas. † Ita in ſimili de clauſula in fine poſita, quod non trahatur ad iam deciſa, notat Alciat. conſil. 101. num. 17. ad finem, & num. 18. Nam ſi ſtatuentes voluiſſent etiam comprehẽdi aliud nouum, id expreſſiſſent, vt ſupra dictum, vel poſuiſſent relationẽ ibi. Et ſi alter voluerit ædificium, vel vt ſupra ſeparatũ, vel ſaltem dixiſſent, in fine, vt ſupra, & pro vt ſupra, & ſimilia verba expreſſe ſupra, cap. præcedenti, verſic. Vbi vero paries, quæ hic non fuere expreſſa, & in ſimili infra cauetur, cap. 364. Licitum, ad finem. Et hanc credo meram veritatem, verum cum ex facto in quadam pergula vitis cõſtructa ex trabellis quadratis caſus occurriſſet inter D. Franciſcum Cicerinum ex vna, & quendam de Braſchis ex alia, coram D. Vicario prouiſionum declaratum fuit, pergulam illam non potuiſſe fieri inter hortum & hortum intra memoratum ſpatium, iuxta diſpoſitionem huius particulæ Statuti, ſic declaratum per totum tribunal in memorata controuerſia, Anno 1569. die vltimo Iunij; Moti autem fuere tunc illi Magn. D. Vicarius, & duodecim ex magnitudine lignorum, & trabellorum quadratorum, quibus idem D. Braſcha Pergulam illam confecerat, licet id non expreſſerint. Ideo ſi caſus contingeret, ſic putarem diſtinguendum, vt ſi quis vellet extruere ex lignis ſolum magnitudinis quatenus neceſſe eſt ad vitem ſuſtinendam, veluti ex ſubtilibus perticis, id ſibi liceret, & poſſit facere per pręallegata, quia tunc principaliter conſideratur vitis, quę eſt arbor, & non ædificium, per d. l. Aedificia, & d. l. Si arborem, ff. de ſeruitut. vrban. pręd. & illę leues perticæ non poſſent haberi in conſideratione, vti acceſſorię vitis ipſius, & arboris. Si vero eam facere vellet ex lignis & trabellis quadratis, id non poſſit, quia licet quandoque, & ſę-
76 pius ex dictis trabellis fiant pergulę, † Id tamen ſit præter neceſſitatem, & tunc acceſſorium perdit naturam acceſſorij, & aſſumit naturam principalis, ſcilicet ędificij, iuxta notata in l. Et qui ſunt, §. Perueniamus, vbi Bart. ff. de auro & argento legato, Aedificium autem conficitur etiam ex ligno, vt notatur in texto, in l. Titius, vbi gloſſ. ff. de acquir. rer. domi. & in l. 1. § Plane ſi ex ligneis, vbi gloſſa, ff. de vi, & vi armat. late Tiraquell. tract. lignag. §. 1. gloſſ. 7. nu. 118. Alias ſequeretur quod hoc caſu poſſet conſtrui murus li-
77 gneus ad clariorem Statuti huius diſpoſitionem. † Quę interpretatio ad eluſionem Statuti non debet quoquomodo admitti, nec alterius cuiuſcunque diſpoſitionis, per l. Si prętor iuſſerit, in princ. ff. de iud. Alba in terminis huius Statuti, conſ. 20. num. 11.

ttt Tunc ſeruentur ea quę dicta ſunt inter curtem & curtẽ, vt ſupra

Digitized by Google

ut ſupra] Et hoc reſpectu menſuræ, ut non ædificetur ad poſitum illius muri per quatuor bracchia, non autẽ ut non poſſit fieri aliud nouum, ueluti plantatio arborum, cum nõ prohibeatur aliud nouum, ſed ſolum ędificium, ut ſupra notatum, nec etiam militet eadem ratio inter hortum & hortum, prout inter curtem & curtem, cum curiæ non ſint deſtinatæ ad plantationes arborum, prout ſunt deſtinata brolia, & horti, ut late notatum fuit ſupra, & experientia rerũ Magiſtra docet.

De conceſsis habentibus domum prope murũ veterem Ciuitatis antiqui Mediolani. Cap. CCCXLIII.

a INter illos ciues, b aut uicinos, c qui prope murum ueterem Ciuitatis antiquæ, d intus, & foris, e prædia, f, ſiue ſedimina g poſſident, ſtatuitur, h quod is, i qui prope murum ipſum, k ſeu fundamentum muri ueteris, l domum habet, m deſtructo muro, n totum pedem, ſeu fundamentũ illius muri o occupare poſſit, p & quicquid ei utile fuerit, poſſit ſuper pedem, uel fundamentum ipſius muri q conſtruere.

SVMMARIVM.

1 *Prædium quomodo differat à fundo.*
2 *Occupatio quid ſit.*

a INter illos ciues] Ciuis dicitur, qui natus eſt in ciuitate, l. ciues, C. de municip. & origin. incolis, lib. 10. & late notatum ſupra, cap. 228. Omnia onera, in uerb. Ciues.
b Seu uicinos] Poteſt enim etiam Vicinus qui habet prædia, uel domum in ciuitate, qui non ſit ciuis. Ideo poſita hęc uerba, uel uicinos.
c Qui prope murum ciuitatis antiquæ] Quod nunc eſt circum circa foſſa nauigiorum Mediolani.
d Intus, & foris] Quid ſi prope murum intus, quis habeat domum uel ſedimen, & alter foris habeat prædium, uel fundum ſine ædificio, prout in facti contingentia ſæpe euenit, tunc præfertur habens domum habenti prædia. Ita cauetur ex uerbis ſequentib. ibi, Domum habet, Si autem nemo eorum habeat domum, nec aliud ædificium, ſed habeant prædia abſq; alio ædificio, tunc dicerem, præoccupantis fuiſſe meliorem conditionem, & ſi ambo præoccupaſſent ſorte id dirimendum, uel fiendam inter eos diuiſionem, ut late in ſimili not. ſupra, cap. 417. Si quis, in uerbo, Præferatur quem ſors prætulerit, uol. 1.
e Prædia, ſine ædificio] † Quid differat à fundo, notat
1 Rebuff. l. Quæſtio eſt, in uerbo, Prædium, ff. De uerb. ſignifi.
f Seu ſedimina] Et ſic Domum ædificatam.
g Poſſideat] Hoc uerbum generale comprehendit, tam reſpectu proprietatis, quam per uſum, & poſſeſſionem, tanquã Dominus tamen, ut infra ex uerbis ſequentibus Statuti colligitur.
h Quod is] Siue ſit maſculus, ſiue fœmina, cum loquatur de materia congruente utrique ſexui, ut cauetur ſupra, cap. 126. In ciuitate, uol. 1.
i Qui prope murum ipſum] Adhuc non deſtructum.
k Seu fundamentum muri ueteris] Hoc expreſſum propter loca, in quibus tunc temporibus etiam reperiebatur deſtructus murus antiquus.
l Domum habet] Varie accipitur hoc uerbum, Habere, in iure, ut notatum ſupra, cap. 434. Si quis, in uerbo, Habuerit, Verum his accipitur pro uero domino, prout etiam capitur ſupra, cap. 433. Si quis, in princ.
m Deſtructo muro] Illo ſcilicet muro ciuitatis adhuc exiſtente.
n Totum pedem] Quod eſt fundamentum ipſius muri ueteris, ut Statutum met declarat.
o Occupare poſſit] † Occupatio eſt proprie rei dereli-
2 ctæ, uel nullius, l. 1. ff. de uſucap. pro derelicto, & §. fere, Inſtit. De rer. diuiſ. idem dicitur de re aliena, ſupra, cap. 252. Omnes ſtratæ.
p Et quicquid ei utile fuerit] Siue per ædificium, ſiue murum ſimplicem, ſiue aliter.
q Conſtruere] Ita quod non ligetur præcedentibus Statutis, niſi prout infra cauetur, ſequent. cap.

De aqua non immittenda in terram, ſiue domum vicini, qui extra pedem vel fundamentum muri Ciuitatis antiquæ Mediolani, domũ vel terrã poſsidet. Cap. CCCXLIV.

a NVllus, b ſtillicidium, c nec aliquam aquam d immittere poſſit e in terram, f ſiue domum uicini, g qui extra pedem, ſeu fundamentum muri Ciuitatis antiquę Mediolani, domum, uel terram g poſſidet, i ſed nec feneſtras, nec aliqua foramina, nec relaxa in eo ei habere liceat, niſi is cui totus pes, ſeu totum fundamentum ipſius muri acceſſit, k ut dictum eſt, l dimiſerit pedem Aliprandum ex ipſo fundamento dicti muri, m quod uterque neceſſe facere habeat, n ſi noluerit habere feneſtras, uel immittere aquam.

SVMMARIVM.

1 *Aquam non licet immittere in domum vicini, declara num. 2.*

a NVllus] Intellige de his qui occupauerint murum, uel fundamentum ciuitatis antiquę, de quibus cap. pręcedenti.
b Stillicidium] Quia hoc eſſet imponere ſeruitutem, ideo non admittitur, niſi eam habuerit, uel niſi dimiſerit pedem, ut infra dicitur in fine huius Statuti, & ſupra notatum late, cap. 335. Si aliquis, per illum Statutum.
c Nec aliquam aquam] † Veluti per ulam rialis, uel fi-
1 ſtulę, ut not. Cœpoll. d. tracts. ſeruit. urb. pręd. cap. 49. de fi-
2 ſtula. † Quod pariter prohibetur, niſi adſit ſeruitus hęc, ita not. Cœpoll. d. tract. ſeruit. urb. pręd. cap. 31. De ſeruitute proijciendi, num. 1. & 2.
d Immittere poſſit] Per ſtillicidium, uel canale, uel fiſtulam.
e In terram] Intellige de loco, in quo non adſit ędificium, ut not. Napod. in conſuetud. Neapol. tit. 17. de iure congrui, in princ. in uerbo, Terram, num. 20.
f Seu domum] Quid ueniat appellatione domus, notatum ſupra, cap. 434. Si quis, in uerbo, Alicuius domus, ubi late.
g Qui extra pedem, ſeu fundamentum ciuitatis antiquę Mediolani] Secus ergo ſi intra pedem immittat, quia poteſt immittere, prout ex ſequentibus verbis Statutimet cauetur, etiam quod pedem illum poſſideret vicinus, quia hic diſtinguitur.
h Poſſidet] Tanquam Dominus, vt notatum capit. præcedenti, in hoc verbo.
i Sed nec feneſtras, nec alia foramina, nec relaxa in eo ei habere liceat] Hæc verba in Statuto antiquo aliter concepta ſunt, Hoc modo ſcilicet, in ea ſcilicet parte qua antiquitus in muris ciuitatis nulla feneſtra fuerit, plane in eo loco, vbi eſſe conſueuit, & eius longitudinis, ſicut quondam fuit etiam habere permiſſum eſt, quo ſit, vt ex hoc Statuto reſtringitur illud Statutum antiquum.
k Vt dictum eſt] Supra ſcilicet cap præcedenti.
l Dimiſerit pedem Aliprandum] Idem cauetur in omnibus alijs ædificijs, ſupra cap. 333. Si aliquis, ad finem, & cap. ſequenti.
m Quod vterque neceſſe facere habeat] Quid ſi dubium emerſerit, vtrum dimiſerit illum pedem Aliprandum, vel ne, quia reperitur ædificium iam diu factum, & non cognoſcitur, nec dignoſci poteſt nunc, an vſq; ad extremum fundamentum occupauerit, vel potius pedem ex ipſo fundamento dimiſerit, crederem diſtinguendum, & ſeruandum quod diſponitur in Statuto ſequenti, cap. 346. Si dubium, quo adhoc ædificium ſuper muro ciuitatis confectum, cum illud ſequens Statutum loquatur indiſtincte, & ſit poſterius, & quod in ædificio ſeruatur diſpoſitio horum Statutorum, maxime Statuti ſupra d. cap. 333. Si aliquis, quo ad feneſtras, & ſtillicidium.
n Si voluerit habere feneſtras] Idem cauetur d. cap. 333. Si aliquis, ad finem.
o Vel immittere] Per ſtillicidium, vel aliter.

De ſeruitute luminis, & proſpectus. Cap. CCCXLV.

a SEruitus luminis, b & proſpectus, c & ne luminibus officiatur d iure noſtro e idem repræſentant.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Seruitus realis ligat forenſes.*
2 *Seruitus luminis, & ne luminibus officiatur an differat, & numer. 3.*

a S Eruitus luminis] † Seruitus hæc dependet à re, pro
1 vt cæteræ ſeruitutes vrbanorum, & ruſticorum prędio-
rum, ideo ligant forenſes habentes domos in hoc duca-
tu, Ita not. Cœpol. d. tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 39. de ſolo,
& area, num. 1. & cap. 27. de ſeruitute altius tollendi, nu. 5.
Vbi clare hoc explicat.
b Vel proſpectus] Quæ ſit notatum, d. tract. ſeruit. vrban.
præd. cap. 34. de ſeruit. proſpectus.
c Et ne luminibus officiatur] Quæ ſit not. Cœpol. d. tract.
ſeruit. vrb. pręd. cap. 36. de ſeruitute ne luminibus.
d Iure noſtro] Municipali ſcilicet, vt notatum cap. 342.
Si quis, in hoc verbo.
e Idem repreſentant] † In iure autem multum differunt,
2 vt not. Cœpol. d. tract. ſeruit. vrban. præd. d. cap. 34. De ſer-
uitute luminis, & cap. ſequenti, num. 4 Ruin. conſ. 91. nu. 4.
3 uol. 4. † Secus etiam in ſeruitute altius non tollendi quę
differt à ſeruitute luminis, ſecundum tradita per Cœpol. d.
cap. 17. De ſeruitute altius non tollen. num. 2. Idem Soc. ſen.
conſ. 141. nu. 1. verſic. Confirmo hoc, vol. 1.

Declaratio qualiter quis intelligatur habere pedem. Cap. CCCXLVI.

a SI dubium fuerit, vtrum quis pedem habeat, vel non; *b* qui feneſtras, & ſtillicidum, vel ſtillicidium tantum habere longo tempore conſueuit, *d* pedem vnum habere intelligatur, *e* & longum tempus intelligatur inter pręſentes decem annis, & inter abſentes viginti, *f* & ſi feneſtras tantum habeat, ſine ſtillicidio, *g* ſeruitutem luminis, *h* & non pedem habere intelligatur.

SVMMARIVM.

1 *Vicinus quando præſumatur habere pedem penes ſuum ædificium, & num. 2.*
3 *Seruitus ſtillicidij an præſumatur competere iure dominij, vel ſeruitutis, nume. 4 & 5 & in quo ſtare differentia inter hos terminos, vide vſq; ad num. 15.*
16 *Actus præſumitur potius factus nomine proprio quam alieno.*
17 *Præſumptio fortior vincit aliam.*

a S I dubium fuerit, vtrum quis pedem habuerit] Veluti ſi
non conſtet, quod quis reliquerit pedem vel ne, iuxta
diſpoſitionem cap. ſupra 335. Si aliquis, ad finem, Quod
dubium militat in hoc Statuto etiam ſi alter vicinus poſſi-
1 deat locum inferiorem, vt infra dicetur. † Licet ſecus ſit de
Iure communi, vt not. Cœpol. tract. ſeruit. vrb. præd. ca. 28.
De ſeruitute ſtillicidij, quęſtio. 9. numer. 10. verſicu. Sed
nunquid.
b Quę feneſtras, & ſtillicidium, vel ſtillicidium tantum]
Et ſic ſufficit ad pręſumptionem hanc inductã per hoc Sta-
tutum ambo hęc concurrere, vel alterum eorum tantum, vt
hic cauetur, non ſi tantum feneſtras haberet.
c Habere longo tempore conſueuit] Et ſic ſufficit proba-
tio longi huius temporis, abſque allegatione tituli, vel bo-
nę fidei, cum pręſumatur ex diſpoſitione huius Statuti ha-
bere hac iure dominij, non ſeruitutis, & tantum dubitetur
ſuper hoc, an reliquerit pedem, val ne, ſed ſi controuerſia eſ-
ſet ſuper feneſtris, vel ſtillicidio, tunc ſeruandum quod ſu-
pra cauetur, cap. 332. Seruitutes, verſ. Item in ſeruitutibus,
cum ibi notatis.
d Pedem habere intelligatur] Et conſequenter pręſumi-
tur relictus pes tempore confecti ędificij, & ſic concordat
2 cum diſpoſitione cap. ſupra 333. Si aliquis, ad finem. † Quid
autem ſi vicinus alleget hunc vicinum habentem feneſtras,
& ſtillicidium, vel ſtillicidium tantum ea habere iure ſer-
uitus, non iure Dominij, & ad hoc probandum deducat, &
probet ſe poſſidere locum inferiorem ſub ſtillicidio poſitũ,
an tunc ceſſet diſpoſitio huius Statuti, & pręſumptio hęc ſta-
tutaria? Prima fronte videbatur dicendum quod ſic, quia
ita etiam diſtinguitur de Iure communi, iuxta tradita per
Cœpol. d. tract. ſeruit. vrb. pręd. cap. 28. de ſeruitute ſtilli-
cidij, num. 10. verſic. Sed nunquid, & hoc vt Statutum minus
ius commune corrigat quam ſit poſſibile, & ſecundum eum
etiam interpretetur, & conſequenter, quod diſpoſitio huius
ſtatuti habeat ſolum locum in caſu quo nemo poſſideat lo-
cum inferiorem, quia tunc ſubeſt maius dubium, & Cœpol-
la diſtinguit; vt per eum d. nu. 10. verſic. Sed ſi neuter. Quod
ſcilicet eo in caſu dubio præſumatur reliquiſſe pedem ſe-
cundum diſpoſitionem, d. c. 333. Si aliquis, ad finem, Quod
idem notatur in l. finali, §. 1. Vbi Bald. & Florian. ff. de ſeruit.
3 vrb. præd. † Et quia in dubio præſumitur omnem actum
fuiſſe potius factum iure proprio, quam aliter, & in his ter-
minis notat Alban. conſil. 20. num. 16. Contrarium tamen
ego cenſeo verum eſſe, q; diſpoſitio huius Statuti procedat
indiſtincte, ſiue vicinus patiens feneſtras, & ſtillicidium, vel
ſtillicidium tantum poſſideat locum inferiorem, ſiue non.
4 † Quia quod ex poſſeſſione loci inferioris præſumatur ſer-
uitus, vel dominium ſtillicidij immiſſi, non eſt probatio cõ-
cludens, ſed præſumptio ex iure collecta per Cœpoll. loco
allegato, d. cap. 28. De ſeruitute ſtillicidij, num. 10. In caſu
dubio qui caſus dubius aliter deciditur per Statutum hoc,
quod alia præſumptione mouetur, vt ſcilicet præſumat ea
habere iure dominij, & reliquiſſe pedem, ex eo quod quis
habet feneſtras, & ſtillicidium, vel ſtillicidium tantũ, quod
alias non liceret habere, niſi reliquiſſet pedem refragante
memorato Statuto ſupra cap. 333. Si aliquis, ad finem, quo
caſu debet ſilere illa præſumptio iuris communis ad diſcer-
nendum hunc caſum dubium, cum vrgentiori præſumptio-
ne moueatur Statutum hoc per aliam diſpoſitionem ſtatu-
tariam, de qua ſupra cap. 333. Si aliquis. Quæ quidem
non aderat de Iure communi, vt ibi notatum in princip.
5 † Et ſic pręſumptio vna tollit aliam, vt not. Bart. in l. Diuus,
num. 3. ff de in integr. reſtitut. cum limitibus. Et ita audio
fuiſſe iudicatum per nunc Ill. Senatorem D. Gottardum
Reinam Anno 1562. 23. Iulij in teſtis, penes D. Homatum
6 Notarium Officij prouiſionum. † Vtilitates nonnullæ ma-
ximi momenti reſultant ea hac indagatione, vtrum quis re-
liquerit pedem, vel ne, vel vtrum habeat quis ſtillicidiũ iure
dominij, vel ſeruitutis, & ſic etiam de feneſtris. Si enim re-
liquit pedẽ, ille pes relictus eſt ſuus, & poteſt per eum poſ-
ſideri, & vtifrui, vt not. Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrb. præd.
cap. 28. De ſeruitute ſtillicidij, num. 9 per l. final. §. finali, ff.
De ſeruit. vrb. pręd. Idem notat Cœpoll. in c. 40. De pariete,
ſeu muro, nu. 5. Idem cauetur ſupra cap. 336. Si quis pedem,
7 ad finem, & hęc eſt prima Vtilitas. † Secunda autem prin-
cipalis vtilitas illa inſurgit, quod ſi fuerit relictus pes, vici-
nus ſi velit dein ædificare ſuper ſuo, tenetur ſe retrahere aliũ
pedem, in quo non poſſit ædificare ſuper ſuo, vt cauetur ſu-
pra d. c. 336. Si quis, ibi, Dimiſſo pede aliprando, Idem no-
tatur in l. finali, verſ. Si autem murum, ff. fin. regund. Si autẽ
Dominus ſtillicidij non reliquiſſet pedem, tunc tantum
vnum pedem alter vicinus relinquere tenetur diſtinguẽdo
ne noceat ſtillicidio vicini, vt declarat Cœpoll. d. cap. 28.
De ſeruitute ſtillicidij, n. 8 In ſtillicidio pariter refert, vtrũ
illud habeat iure ſeruitutis, vel iure dominij per dimiſſio-
8 nem pedis. † Prima eſt illa vtilitas, quia ſi iure dominij eſt,
poteſt immittere quantumcunq; aquam velit ex illo ſtilli-
cidio, eam etiam augendo cum cadat in ſuo, ſecus ſi iure ſer-
uitutis illud ſtillicidiũ habeat, quia tunc non poterit maior
quantitas aquarum immitti, quam conſueuit, per text. in l.
Sicuti, §. Ariſto, verſ. Ideo autem, vbi gloſſa, & Doctores, ff.
de ſeruit. vrb. præd. & ſupra cautum, in c. 339. Is qui ſerui-
9 tutem, vbi notatum, in verbo, Maiorem aquam. † Secunda
vtilitas eſt, quia ſi habetur ſtillicidium iure dominij, tunc
etiam locus inferior ſubtus ſtillicidium eſt domini ſtillici-
dij, ſecus ſi illud habetur iure ſeruitutis, Ita not. Cępolla d.
c. 28. De ſeruit. ſtillicidij, nu. 9. Et ita etiam cauetur ex hoc
10 Statuto. † Tertia vtilitas eſt, quia ſi habetur ſtillicidium
hoc iure dominij, tunc vicinus volens ædificare, debet ſe re-
trahere pedem vltra ſtillicidium, tam de Iure cõmuni, quã
ſtatutario noſtro. De Iure communi id notat Cępol. d. c. 28.
De ſeruitute ſtillicidij, n. 8. De iure autẽ ſtatutario noſtro,
cauetur ſupra cap. 336. Si quis pedem. Si autem habeat ſtil-
licidium iure ſeruitutis, vicinus poteſt ædificare ſub ſtilli-
cidio, modo nõ noceat ei, ſed illud recipiat, vt not Cephal.
11 d. c. 28. De ſeruitu. ſtillicidij, n. 7. † Quarta vtilitas eſt, quod
habens ſtillicidium iure dominij poteſt illud extendere
quantum velit ſuper pede, vel vltra eum relicto, vt ſupra ca-
uetur d. c. 333. Si aliquis, ad finem, Sed ſi habeat iure ſerui-
tutis non poteſt illud extendere, vel deprimere, ſed altiare
ſic, Ita notat Cœpol. d. c. 28. De ſeruitute ſtillicidij, n. 4. & 5.
12 † Quinta autem vtilitas illa eſt, quia habens ſtillicidium
iure dominij non cogitur ad refectionem ſtillicidij, niſi ipſe
velit, cum cadat in ſuo, tenetur tamen incruſtare ſolum, vbi
caſſitat ſtillicidium, & aquam extraducere, ne mareſcat
murus propinquus vicini, vt notat Cœpol. d. c. 40. De pa-
riete, ſeu muro, nu. 7. Sed habens ſtillicidium iure ſeruitutis
poteſt

Digitized by Google

poteſt cogi à domino uicino loci ſeruientis, ut illud reſi-
ciat, ita notat Cœpoll. d. tract. ſeruit. urb. præd. cap. 29. de
13 ſeruitute ſtillicidij non auertendi, nu. 2. † Sexta utilitas
illa inſurgit, quia habens ſtillicidium iure dominij poteſt
facere caſsitare aquam, tam per cauos, quam per canalia,
vel aliter quod non licet, ſi habeat iure ſeruituris, quia nõ
poteſt mutare formam ſeruitutis, ut notat Cœpoll. d. c. 28.
de ſeruit. ſtillicidii, num. 5. Io. Papo ſuis comment. §. 509.
14 uerſ. Cuius tamen, & cauetur ſupra cap. 339. Is cui. † Se-
ptima utilitas adduci poteſt quod habens ſtillicidium iure
proprio dominii poteſt facere in muro illo uerſus uicinum
omnes feneſtras quas uelit, ut cauetur ſupra d. cap. 333. Si
aliquis, ad finem, ſecus ſi ſtillicidium habet iure ſeruitutis,
quia ampliores feneſtras non poteſt facere: cum etiam illæ
q̃ habentur iure ſeruitutis non poſsint ampliari, ut cauetur
15 ſupra cap. 338. Is cui, cum ibi notatis. † In feneſtris au-
tem multum refert utrum quis eas habeat iure ſeruitutis,
uel iure dominij? Si enim habet iure dominij poteſt quaſ-
cunq; velit facere; Vicinus tñ ſe retrahendo pedem ſuper
ſuo poteſt in ſuo altius ædeficare, & eas feneſtras obſcura-
re ne videatur in ſuum, Ita cauetur d. c. 333. Si aliquis ad
finem, iuncto c. 336. Si quis pedem. Si quis autem habeat
eas iure ſeruitutis, tunc non poteſt maiores, nec ampliorea
facere, ſed tunc Vicinus volens ædificare ne officiat lumi-
nibus earum, tenetur ſe retrahere ad oppoſitum per brac-
chia decem ex latere ad bracchia quinque, & infra fene-
ſtras per dimidium bracchij, hoc colligitur ex diſpoſitione
cap. 338. Is cui, iuncto cap. præced. Si ſeruitutem, verſic.
Vero. Hæc volui breuiter collegiſſe, cum ad praxin mul-
tum iuuet ea ſcire.

e Et longum tempus intelligatur inter præſentes decem
annos, & inter abſentes viginti.] Nec hoc caſu requiritur
allegatio tituli, & probatio bonæ fidei, prout cauetur & no
tatur ſupra cap. 332. Seruitutes, verſ. Item in ſeruitutibus.
quia hic non diſputatur ſuper hoc, an ſit ſeruitus, vel ſit le-
gitime conſtituta, vel probata, ſed ſolum an præſumatur
pes dimiſſus, vel ne, vt ſupra fuit notatum.

f Et ſi feneſtras tantum habeat ſine ſtillicidio.] Quo qui-
dem caſu dicuntur eſſe in frontiſpicio, vt cauetur ſupra
cap. 337. Si ſeruitutem, ad finem.

g Seruitutem luminis.] Et etiã proſpectus, & ne luminibus
officiatur, quę idẽ important ex Statuto ſupra pręcedenti.

h Et non pedem habere intelligatur.] Idem cauetur ſu-
pra cap. 337. Si ſeruitutem, ad finem, verſic. Et intelligatur
etiam idem notat Alban. conſil. 20. ad finem, verum vide-
batur contrarium eſſe præſumendum, quod hæ feneſtræ
haberentur iure dominij, & conſequenter præſumendum
eſſet fuiſſe pedem relictum, iuxta diſpoſitionem capituli
16 memorati 333. Si aliquis ad finem, ex eo pręcipue, † quod
quilibet pręſumitur feciſſe omnem actum iure proprio, &
in his fere terminis notat Alban. conſil. 20. nu. 16. Verum
reſpondetur, quod ſtatuentes fortiori præſumptione, &
vrgentiori moti fuere ad id præſumendum, quod ſint fene-
ſtræ iure ſeruitutis conſtitutæ; quia ſi iure proprio eas vi-
cinus conſtituiſſet, & ſic pedem reliquiſſet, pariter ſtillici-
dium appoſuiſſet ad eius utilitatem, quod potuiſſet face-
re per diſpoſitionem Statuti, ſupra d. c. 333. Si aliquis, ad
17 finem. † Et ſic vna fortior præſumptio vincit aliam, Bart.
in l. Diuus, nu. 3. ff. de in integr. reſtit.

De eo qui habet inferiorem partem domus, & illo, qui habet ſuperiorem. Cap. CCCXLVII.

a SI quis *b* habet *c* inferiorem partem *d* domus, *e* ſeu
ædificium inferius, *f* alter vero habet partem ſupe-
riorem domus, ſeu ædificium ſuperius, *g* partes ipſę
communiter *h* teneantur ad faciendum, *i* & factum ma-
nutenendum, & reparandum, debite referendo, *k* cœlum
exiſtens inter ædificium inferius, & ſuperius, & hoc de bo-
no lignamine, cũm aſtrego bono, ſeu ſolo de Medonis, vel
de bonis planellis. Habens vero ædificium ſuperius *l* te-
neatur facere, *m* & factum manutenere, & reficere, *n* ſuis
proprijs impenſis, *o* tectamen ſuperius cum muris ipſum
tectamen ſuſtinẽtibus à dicto cœlo communi ſupra, *p* nec
poſſit deſubtus dictum cœlum, aquam, & terram, nec quic
quam aliud mittere, nec mitti permittere. *r* Habens ve-
ro inferius, teneatur reparatos tenere, & vbi expediens fue-
rit reficere muros à dicto cœlo infra *ſ* ſuis ſumptibus.
t Et ad pręditca cogi poſſint *u* per omnia efficaciora iu-
ris remedia, ſingulariter referendo.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum quando comprehendat maſculum & fœminam.*
2 *Statutum diſponens circa rem afficit forenſes.*
3 *Quid de Clericis.*
4 *Solaria domuum diuerſarum, quomodo poſſint eſſe diuerſa.*
5 *Ius habens inferioris partis vnius domus, an illud committat deſtructa domo*
6 *Superiorem partem domus, qui habet an dicatur habere dominium.*
7 *Conſtructio noua non venit nomine refectionis.*
8 *Prohibitus ædificere, an prohibeatur reficere.*
9 *Habens partem inferiorem domus, an cogatur ſi deſtructa fuerit omninò ædificare ad inſtantiam habentis ſuperiorem, vſque ad num. 11. & nu. 23. & 24.*
12 *Aqua per habentem ſuperiorem partem non poteſt immitti in damnum partis inferioris, declara vſq; ad nu. 18.*
19 *Mittere quid in alienum nemini licet.*
20 *Habens inferiorem partem tenetur reparare non autem de nouo facere.*
21 *Domus delinquentis, ſi venit deſtruenda, an poſſit id fieri in habẽte partem inferiorem ad præiudicium habentis ſuperiorem.*
22 *Habens partem inferiorem domus, an poſſit immittere fumum per feneſtras & foramina in præiudicium ſuperioris domus.*

a SI quis] † Comprehenditur maſculus, & fœmina, cum
1 loquatur Statutum de materia indifferenti, congruenti
vtrique ſexui, vt cauetur ſupra cap. 126. In Ciuitate, vol. 1.
2 † Forenſes quoque habentes hic domos ligantur diſpoſi-
tione huius Statuti, cum reſpiciat rem, & propterea eam ſit
factum, vt in his terminis not. Cœpoll. tract. ſeruit. vrban.
præd. cap. 27. de ſeruit. altius non tollendi, nu. 5. & cap. 39.
3 de Solo, & Area, nu. 2. † Comprehenditur pariter clericus
& Eccleſia, per tex. Iul. ad Portus, C. de oper. pub. Ita in his
terminis refectionis not. Cœpoll. tract. de ſeruit. vrb. præd.
cap. 59. de refectione, num. 21. cum alijs accumulatis ſupra.
capit. 252. Omnes ſtratæ, in verbo, Et hoc fiat expenſis
habentium domos.

b Habet.] Vel pleno iure, vel ratione vtilis, vel vſuſfru-
ctus, vel aliter, modo quo notatum, d. c. 252. Omnes ſtratæ,
in d. verbo, Et hoc fiat expenſis.

c Inferiorem partem.] † Quomodo poſſint eſſe diuerſa
4 ſolaria diuerſorum, cauetur in textu, in l. Hocque dictũ, ff.
de ſeruit. vrb. pręd. & in l. ſi in inferiorem, C. de rei vendic.
Cœpoll. not. ſic Venetijs eſſe, in tract. ſeruit. vrb. pręd cap.
31. de ſeruitute projciendi, num. 30. & cap. 56. de ſolario,
num. 1. & 2. Idem notat Soc. ſen. conſil. 139. volu. 1. Boer.
ſuis conſuetu. Aurelianenſ. titu. de ſeruit. cap. 24 ad finem,
allegando textum in l. Si vero plures diuiſo, ff. de his qui
deiecerunt, vel effuderunt, dum loquitur de Connaculo
5 qui eſt ſuperius, vt ibi per eum. † Deſtructa domo vbi ab-
ſint diuerſa ſolaria, ius habentis inferiorem partem non pe
rit, quia dicitur Dominus ſoli iſte habens inferiorem par-
tem, per text. in l. quoties, in fine, ff. de vſufr. & quemadmo-
dum vſuſfructus, bene perit ius habẽtium ſolaria ſuperiora.
Ita not. Speculat. tit. locat. §. Nunc aliqua, verſ. 134. num.
260. Bart. in l. Damni infecti ſtipulatio competit, §. Ei qui,
ff. de damno infect. Idem not. Bald. in Rubr. de emphyt. C.
in princip. Ita etiam ſignanter diſtinguit Soc. ſen. conſ. 50.
num. 17. volum. 4. Idem eſt quoad extractionem ſeruitutis
impoſitæ ſuper dicta ſuperficie domus deſtructæ, vt extin-
guatur deſtructa ſuperficie. Ita notat Soc. ſen. conſil. 138.
nu. 3. & conſil. 139. ad finem, vol. 1.

d Domus] Domus appellatione quid veniat, notatum la-
te ſupra cap. 434. Si quis in verbo, Alicuius domus, vol. 1.

e Vel ædificium ſuperius.] Quid veniat appellatione
ædificij, notat Aleiat. conſil. 90. num. 2. Et habet latiorem
ſignificationem, quam domus.

f Alter vero habet partem ſuperiorem domus, ſeu ædifi-
6 cium ſuperius.] † Is habens ſuperiorem partem, & ſic ſu-
perficiem, non dicitur habere dominium, vt notat late diſcu
tiendo Soc. ſen. conſ. 139. vol. 1. Ideo eo ædificio diruto pe-
rit omne ius eius, vt ſupra notatum. Ita Soc. ſen. conſ. 139.
ad finem, vol. 1. & conſ. 50. num. 17. vol. 4.

g Partes ipſa communiter.] Id eſt communibus, & æqua-
libus expenſis.

h Teneantur ad faciendum.] † Et ſic de nouo, nam aliae
7 niſi Statutum diceret ad faciendum, ſed ſolum ad manute-
nendum, & reparandum, appellatione reparationis, & re-
fectionis non veniret noua conſtructio de propria ſignifica-
tione vocabuli, quia aliud eſt reficere, & alio de nouo fa-
cere, text. eſt in l. 3. §. reficere, ff. de Itin. actuque priuato,
8 & in l. 1. § Ædificium, ff. de ope. nou. nunc. † Ideo prohibitus
ędificare

Digitized by Google

ædificare, non prohibetur reficere, Ita Cœpoll. tract. ſeruit.
vrban. præd c. 28. de ſeruit. ſtillicidij, nu. 6. ad finem, Iaſ. in
l. ex hoc iure nu. 13. ff. de inſtit. & iure, Caſſan. in ſuis com-
9 mentar. in Rubric. 13. §. 9. in textu Nouueau. † De iure
communi autem deſtructa tota domo habente diuerſa ſo-
laria, quod inferior dominus non poſſit cogi ad nouã con-
ſtructionem dictæ domus in totum dirutæ notat Soc. ſen.
conſ. 138 & 139. vol. 1. & conſil. 232. ad finem, vol. 2. Idem
Vrſill deciſ. 83. num. 8. licet ſecus in conſuetudine Neapo-
lis cenſeat Napod. in conſuet. Neapol. tit. 23. de collat. ex-
penſar. in verbo, Reparatione, num. 2.

i Et factum manutenendum, & reparandum.] Quando
ſcilicet indiget reparatione, & refectione. Et ſi fuerit con-
trouerſia vtrum indigeat refectione, vel ne, ſtatur declara-
tioni D. Vicarij Prouiſionum, vel Dominorum Conſulum
Iuſtitiæ Mediolani, vt ſupra cauetur capit. 341. Licitum
ſit, verſic. Et hæc vbi murus, cum ſubſiſtis eadem ratio.

k Cœlum exiſtens inter ædificium inferius, & ſuperius.]
Et ſic inter medius.

l Teneatur facere.] De nouo ſcilicet.

m Et factum manutenere, & reficere.] Si prius erat factum,
& indiget refectione.

n Suis proprijs impenſis.] † Idem eſt iure communi, per
10 textum in l. Hoc amplius, §. Quæſitum, ff. de damn. infect.
l. & ſi forte, §. etiam, ff. ſi ſeruit. vendic. Idem notat in l. Eum
qui debere, ff. de ſeruit. vrban. præd. quem notat Ioan. Pa-
po ſuis conſuetud. §. 518. Idem cauetur in conſuetud. Nea-
pol. de quibus per Napod. in titu. prædicto 23. de collat.
expenſarum, ad finem, Idem in conſuetud. Aurelianenſ. vt
not. Boerius in ſuis conſuetud. tit. de ſeruitut. cap. 24. ad fin.
Idem in conſuetud. Burgund. vt not. Ioa. Papo, in d. §. 508.
11 † Poteſt tamen is habens ſuperiorem partem cedere iuri
ſuo, vt non cogatur reficere, & manutenere hoc tectamen
de quo infra per text. in d. l. Et ſi forte tract. Statut. parte 1.
quæſt. 130. Ioan. Papo d. ſuis commentar. §. 518. Doctores,
in l. Sicut proponis, C. de ædific. priuat. & late notatum in
ſimili ſupra cap. 252. Omnes ſtratæ, ad finem.

o Tectamen ſuperius cum muris ipſum tectamen ſuſtinen-
tibus.] Ex quo eſt Dominus illius ſuperficiei, vt ſupra la-
te notatum.

p Nec poſſit deſubtus d. cœlum, aquam.] † Prohibetur
12 igitur immitti aqua, veluti ſi ea ſpergatur ſuper ſolario, &
ea penetret infra, quia prohibetur, limitando niſi aqua po-
neretur pro ſcopãdo, vel vt refrigeretur calor æſtiuus, quia
tunc liceret, niſi id fieret in iniuriam, vel deſpectum, vt no-
tat Cœpol. tract. ſeruit. vrban. pręd. cap. 31. de ſeruit. proii-
13 ciendi, nu. 3. & cap 56. De ſolario, nu. 5. ad finem. † Pro-
hibetur vlterius omnis alia aqua immitti per habentem
partem ſuperiorem ad inferiorem, per text. in l. Sicuti au-
tem, §. Ariſto. & l. Fiſtulas, ff. ſi ſeruit. vendic. notat. Cępoll.
14 d. cap. 31. De ſeruit. proijciendi, num. 2. † Limitando niſi
faceret iure ſeruitutis, vt notat Ioan. Papo ſuis commentar.
15 § 509. verſic. Secundus caſus. † Limitando etiam in alio
caſu, vbi alias commode non poſſet habitari pars ſuperior,
& ea eſſet inutilis, niſi mitteretur aqua inferius, quia etiam
eo caſu poteſt immitti, per textum in l. 1. § fin. ff. de aqua
16 pluuia arcend. † Poterit tamen eo caſu vicinus inferior
cogere habentem ſuperiorem partem, vt faciat incilem ca-
nalem ſuo ſumptu, ex quo aqua illa deriuetur, fiatq; etiam
eius fluxus innoxius inferiori, vt notatur in text. l. 1. §. Inci-
le, ff. de riuis, & in l. 1. Caſus aquæ, ff. de aqua quoti. &
æſtiua; Ita ſignãter decidit Ioan Papo d. comment. § 509.
17 verſic. Secundus caſus. † Habens etiam hanc partem ſu-
periorem, & non habens aditum veniendi ad ipſam partem
ſuperiorem, niſi per ſcalas inferioris, non poteſt per eas ve-
nire, niſi ſit conſtituta Seruitus, quod procedit etiam ſi fue-
rint duo fratres, qui diuiſerint domum communem. Ita no-
tat Cœpoll. tract. ſeruit. vrb. pręd cap. 56. de ſolario, nu. 4.
& cap. 58 de ſeruit. itin. ſeu actus, num. 2. Idem Mantua ſin-
gul. 28. Idem refert tenere aliquos Ioſeph Ludouicus ſuis
communibus concluſ. 76. verſic. ampliatur in fratribus, ta-
men ipſe dicit contrarium verius, & æquius in omnibus
18 caſibus, verſic. contrarium, cum ſequent. † Habens hanc
partem ſuperiorem, in qua pueri currant, vel pulſentur, vel
ſtrepitum mittant, licet ſint impedimento habenti inferio-
rem, quod non poſſint prohiberi, niſi id faciant animo in-
iuriandi, vel per deſpectum, not. Cœpoll. d. cap. 56. De ſo-
lario, num. 5.

q Terram, nec quicquam aliud mittere.] † Idem de iure
19 communi, quia in alieno non licet aliquid mittere, niſi ad-
ſit ſeruitus, per textum apertum in l. 1. ibi, Denique proij-
ciendi, vbi Angel. ff. de ſeruitut. vrban. præd. Idem notat
Cœpoll. d. tract. ſeruitut. vrban. pręd. cap. 31. De ſeruitut.
proijciendi, num. 1.

r Habẽs vero inferius teneatur reparatos tenere.] † Non
20 autem de nouo facere, vt late notatum ſupra, in verbo, Te-
neantur ad faciendum, nec etiam quod prius erat, licet in
totum deſtructum, vt not. Soc. ſen. conſil. 138. & 139. vol. 1.
conſil. 232. ad finem, volum. 2. Vrſillus ad Afflict. deciſ. 83.
21 num. 8. † Pars domus inferioris Domini ſi eſt deſtruen-
da ob delictum illius, ne deſtruatur etiam pars ſuperior al-
terius Domini, qui non delinquit, ea pars inferior non de-
ſtruitur, ſed pœna commutatur, Ita notat Corſetus. ſingul.
in verbo, Cõmuni, Cœpoll. caut. 151. late Tiraquell. tract.
de pœnis temporalibus, cauſa 59. nu. 1. Clar. ſua praxi cri-
minal. §. fin. quęſt. 82. ad octauum Statuiſ verſ. Sed quid,
quod idem habet locum ſi pars hæc inferior ſit tantum hy-
pothecata alteri. Ita Tiraquell. tract. nobilit. cap. 35. num.
22 87. & 88. † Habens partem hanc inferiorem domus, vel
ædificij poteſt immittere fumum per feneſtras, vel per fo-
ramina in ſuperiore ædificio regulariter, niſi immittat plus
ſolito, vel animo æmulandi, vel iniuriandi, Ita not. Cœpol.
d. tract. ſeruit. vrb. pręd. d. c. 31. de ſeruit. proijciendi, nu. 6.
& cap. 53. de fumo, num. 1. Ioan. Papo ſuis commentarijs,
tit. de ſeruitut. §. 509. In princ. allegando textum, in l. ſi in
inferiorem, ff. de iniurijs. Idem notat Socin. ſen. conſilio
139. in princip. uolum. 1. & conſil. 233. in princip. volum.
2. Idem Afflict. in conſtitut. regni, Rubr. de defenſore,
num. 12. lib. 1.

ſ Suis ſumptibus.] † Idem de iure communi, per text.
23 in l. eum, qui debere, ff. de ſeruitut. vrban. pręd. & in l. Et ſi
forte, §. Etiam, uerſic. Et ſi Galius, ff. ſi ſeruitut. uendic. Idem
24 in conſuetu. Burgund. not. Ioan. Papo, §. 517. † Poteſt ta-
men cedere dominio eius partis inferioris, ut euitet hanc
expenſam refectionis, per textum d. l. Et ſi forte, §. etiam,
uerſ. Labeo, ff. ſi ſeruit. uendic. Alberic. lib. 1. Statut. quæſt.
130. Ioan. Papo, d. §. 518.

t Et ad prędicta cogi poſſunt.] Euitant tamen hanc co-
actionem, cedendo dominio partis illius inferioris, ut ſu-
pra notatum.

u Per omnia efficaciora iuris remedia.] Quæ ſint nota-
tum late ſupra, c. 251. Licitum ſit, in ſimilibus uerbis.

De baltreſchis, ponticellis, & glorietis con-ſtruendis. Cap. CCCXLVIII.

a SI quis b de cętero c conſtruere, ſeu conſtrui facere
d uoluerit aliquam baltreſcam, e ponticellum, uel
glorietam, f in eius domo, g ſuper muro proprio, uel
communi, h per quam immediate i proſpici poſſit in
k domum uicini, l hoc ei liceat, & licitũ ſit, m dummo-
do obturet, ſeu obturari faciat talẽ baltreſcã, ponticellum,
uel glorietam in totum uerſus uicinum, n de lapidibus, &
cæmento, o nec In tali muro proprio, uel communi, poſſit
infigere, nec appodiare aliquam baltreſcam, ponticellum,
uel glorietam ſuperegredientem dictũ murum, & ut ſupra,
p niſi facta obturatione, q pro ut ſupra uerſus uicinum,
catenus, quatenus ſupergrediatur dictum murum.

SVMMARIVM.

1 *Statutum an & quando liget forenſes, & clericus, & nu. 2.*
3 *Statutum trahitur ad futura.*
4 *Ponticellus non requieſcit ſuper muris, ſed eſt affixus extra.*
5 *Continuatiue quando quid ſtare dicatur.*
6 *In quandoque ſtat pro intus.*
7 *Proſpectus in domum vicini, an dicatur, quando habet ſe in te-
ctum vicini, vel in hortum vicini, num. 8.*
9 *Baltreſca an poſſit fieri per quam detur proſpectus in domum vel
hortum vicini. & nu. 10. vſq; ad nu. 13.*
14 *Obturatio quæ ſit, verſus vicinum debet eſſe de lapidibus, &
cæmento.*
15 *Baltreſcam, ſeu ponticellum, an quis facere poſſit, & quomodo
num. 16. & 17.*

a SI quis.] Comprehenduntur tam maſculi, quam fœ-
minæ, cum Statutum loquatur de materia utrique ſe-
xui congruenti, ut cauetur ſupra capit. 126. in ciuitate,
1 uolum. 1. † Ligantur hac diſpoſitione etiam forenſes ha-
bentes domos in hoc Ducatu, cum Statutum hoc reſpi-
ciat rem ei cohęrendo, ut tradit Cœpoll. tract. ſeruit. urban.
pręd. c. 27. de ſeruit. ſtillicid. nu. 5. ad finem, & c. 39. de Solo,
2 & Area, num. 2. † Non tamen ligatur clericus, uel Eccle-
ſia, niſi quatenus à iure communi comprehẽdantur, ex quo
Statutum

Digitized by Google

Statutum conceptum eſt in perſonam, vt notat Aret. conſ.
25. num. 3. Caccialup in l. Cunctos populos, 175. C. de ſum
ma Trinit. & fide cath.

b De cætero.] † In futurum ſcilicet, ad quod regulariter
3 Statutum trahitur, vt notat Aſin. ſua praxi iud. §. 3. cap.
1. num. 6.

c Conſtruere, ſeu conſtrui facere.] De nouo ſcilicet,
non ſi veterem reficiat, vt notatum fuit in capitul. præce-
dentibus.

d Aliquam baltreſcam.] Quæ regulariter ex communi
vſu requieſcit ſuper muris nec extra porrigitur.

e Ponticellum, vel glorietam.] † Quæ quidem non re-
4 quieſcunt ſuper muris, ſed ſunt extra affixa, vt notat Cœ-
pol. tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 60. de ponticello, num. 1. &
cap. ſequenti, de Mæuiana, num. 2.

f In eius domo] Quid veniat appellatione, Domus, late
diſcuſſum ſupra cap. 434. Si quis, in verbo, Alicuius do-
mus, volum. 1.

g Super muro proprio, vel communi.] † Quando dicatur
murus proprius, vel cõmunis, late notatum ſupra cap. 335.
Si contingat, in his verbis.

h Per quam immediate.] † Continuatiue ſcilicet nullo
5 alio loco alterius, vel proprio intermedio. Ita notat Bald.
l. 1. num. 3. C. de condict. inſertis.

i Proſpici poſſit in.] † Idest intus, per textum in l. 1. §.
6 Flumina, ff. de flumin. Ita not. Napod. in ſuis conſuet. Nea-
pol. tit. 20. de ſeruit. verſ. Idem ſi ex latere, in verbo, In ip-
ſum, num. 23. Idem not. Bald. tract. Statut. in verbo, Do-
mus, verſic. 6. Alias varias ſignificationes huius pronomi-
nis notat Roman. conſil. 376. num. 1. cum ſeq. latius Tiraq.
tract. retract. lignag. §. 1. gl. 11. num. 24.

k Domum vicini.] † Idem habet locum ſi proſpiciant ſu-
7 per tectum vicini, quia etiam eo caſu dicitur immediate
proſpici in domum vicini, cum appellatione, domus, ve-
niat omne in ea contentum, tam in venditionibus, quam
etiam in omnibus alijs diſpoſitionibus, vt notiſſimi iuris
eſt, & in facti contingentia ita declarauit nunc quondam
Magnificus D. Cæſar Aduocatus fiſcalis Conſanguineus
meus in cauſa vertente coram eo ad conſulendũ inter quoſ-
dam D. fratres de Caſtro Franchio, cum quodam eorum
vicino, quæ ſententia in cauſa appellationis fuit confirma-
ta per Magnificum D. Socin. Seccum de Aragonia, & dein
etiam parte reclamante in Senatu in publica euocatione
Sancitum fuit per Senatum approbando has Sententias die
8 4. Maij 1574. † Idem habet locum ſi reſpiciat in hortum
vicinũ, quia appellatione domus venit hortus ei annexus,
per text. in l. Prædijs, §. Balneis, & §. ſequenti, ff. de leg. 3.
Idem not. Cœpol. ſuo tract. ſeruit. vrb. præd. cap. 76. de hor
to, nu. 2. & 3. in terminis his ſpecificis notat Ioan. Papo ſuis
Commentar. §. 503. verſic. Quid ſi vterque, clarius Stepha-
nus Gaietta, in addit. ad Napod. in conſuet. Neapol. tit. 21.
de apertura, verſic. Si quis habens, incipit, an iſta, & notatũ
in ſimili ſupra cap. 434. Si quis, in verbo. Et ipſa pars ſic
alienata.

l Hoc ei liceat, & licitum ſit.] † De iure communi hoc
9 non licebat, niſi relictis pedibus quindecim verſus locum
priuati, & verſus locum publicum, per l. Mæuiana, C. de
ædificijs priuatis, quæ lex abolita eſt de conſuetudine, vt
ibi notat Gl. 2. & notat late Cœpol. d. tract. ſeruit. vrb. pred.
cap. 61. De Mæuiana, num. 3. Quod nunc modificatum fuit
10 per hoc Statutum. † Habens protectum, vel glorietam ſu-
per ſolum vicini, non poteſt vti interdicto vti poſſidetis,
nec è contra Dominus ſoli contra eum, vt tradit Menoch.
tract. retinend. remed. 3. nu. 242. cum ſeq.

m Dummodo obturet, ſeu obturari faciat talem baltreſcã,
11 ponticellum, vel glorietam in totum verſus vicinum.] † De
iure etiam communi non licet vicino ædificare in ſuo, vt
videat in domum vicini, Ita notat Alex. conſ. 174. num. 4.
vol. 2. Item Cœpol. tract. ſeruit. vrban. præd. cap. 39. de ſo-
lo, & Area, nu. 2. verſic. 5. & c. 62. de feneſtra, nu. 2. Iaſ. in
l. ex hoc iure, nu. 8. & 9. ff. de iuſtit. & iur. Caſſan. ſuis con-
ſuet. Rubr. 13. §. 9. verſ. 2. limita, niſi, Idem Papo ſuis com-
12 mentar. §. 503. verſ. Quid ſi vterque. † Quomodo au-
tem dicatur id factum ad æmulationem, not. Alex. d. conſ.
174. nu. 5. vol. 2. Cœpoll. d. cap. 39. de ſolo, & area, num. 2.
verſ. Quinto, Cephal. ſignanter ſuo conſil. 130. volum. 1.
13 † In dubio autem non cenſetur facta ad æmulationem, vt
tradit Alex. d. conſ. 174. nu. 5. vol. 2. Cœpol. d. c. 39. de ſolo,
& area, nu. 3. Iaſ. d. l. ex hoc iure, nu. 11. ff. de iuſtit. & iure.

n De lapidibus, & cæmento.] † Debet igitur fieri obtu-
14 ratio de muro, qui fit de lapidibus, & cæmento, vt notat
Cœpoll. tract. de ſeruit. vrb. præd. cap. 40. de pariete, nu. 1.
& cap. 79. de materia, num. 2.

o Poſſit infigere, nec appodiare aliquam baltreſcam.]
15 † Qualiter autem poſſit aliter fieri hæc infixio vel appo-
diatio, diſtinguendũ eſt, quod aut dicta baltreſca, vel pon-
ticellus vult infigi, vel appodiari ſuper muro proprio, vel
communi, & tunc licet facere iuxta diſpoſitionem cap. 335.
Si contingat per totum. Et cap. 342. Si quis verſ. Et ſi aliter,
cum notatis ibi vtroque loco, Aut ponticellus hic, vel glo-
rieta vult infigi, & in ſuſpenſo poni extra murum, quod
proprium eſt ponticelli, qui non requieſcit, vt tradit Cœ-
poll. in d. tract. ſeruitut. vrb. præd. cap. 60. de ponticello,
num. 1. & cap. ſeq. De Mæuiana, num. 1. Et tunc ſi dicta in-
fixo vult fieri verſus partem Domini eiuſdem ponticelli,
& poteſt fieri tam in muro proprio, quam etiam communi,
cum cuique liceat ædificare in ſuo tam de iure communi,
quam etiam ſtatutario, vt cauetur ſupra cap. 336. Si quis
pedem, cum ibi notatis, niſi in quibuſdã caſibus exceptua-
tis, in cap. ſequen. 337. Stillicidium, & cap. 342. Si quis in
ciuitate. Aut vero hic ponticellus vult infigi, vel appodia-
ri verſus vicinum, & tunc aut in muro proprio, & poteſt,
dum tamen reliquerit pedem extra, & ſic habuerit ſtillici-
dium, & hoc donec ſe extendat pes, eũm pariter ędificet ſu-
per ſuo, & hoc tam de iure communi, quã ſtatutario, quia
non tenetur de neceſſitate relinquere pedem quis extra
ædificium, vt cauetur expreſſe ſupra cap. 334. Cum quis.
Sed tunc his duobus caſibus debet obturari in totum ille
ponticellus, ſeu baltreſca verſus vicinum, vt hic cauetur,
cum etiam eo caſu ſecundo non liceat habere feneſtras, vt
16 cauetur d. cap. 443. Cum quis, ad finem. † In muro autem
communi extra murum verſus vicinum non licet affigere,
vel appodiare ponticellum hunc, tam de iure communi,
quam ſtatutario, quia tunc ædificaretur ſuper ſolo vicini,
quod non licet, per textum apertum, in l. ſi duo, §. Labeo,
vbi Bart. notat ff. vti poſſidet. notat etiam Bald. in l. Item
pupilli, num. 8. ff. de rerum diuiſ. Ita etiam firmat in his ter
minis Cœpoll. d. tract. ſeruit. vrbanorum prędio. cap. 32. de
17 ſeruit. protegendi, nu. 3. † Niſi tunc ponticellum haberet,
vel poneretur iure ſeruitutis, vt ibi declarat Cœpoll. nu. 4.
Vbi diſtinguit cuius eſſe debeat ille ponticellus eo caſu,
quo fuerit factus ſuper ſolo alieno, in omnem caſum ſem-
per debet obturari, vt hic cauetur.

p Niſi facta obturatione.] Hæc igitur obturatio debet
fieri tempore conſtructionis baltreſchæ huius, vel ponticel
li, non poteſt, iuxta tradita ſupra cap. 38. Omnes, in verbo
Teneatur prius, vol. 1. & niſi hoc faciat poteſt cogi per Iu-
dicem condictione huius Statuti.

q Prout ſupra verſus vicinum.] Modo quo cauetur ſupra.

Quod præſentia Statuta habeant locum etiam in ſeruitutibus iam conſtitutis.
Cap. CCCXLIX.

PRæſentia Statuta poſita ſub præſenti Rubrica generali
de ſeruitutibus, habeant etiam locum, a & ſeruentur
in ſeruitutibus iam conſtitutis, ſeu exiſtentibus.

SVMMARIVM.

1 *Statutum non trahitur ad præterita, limita & ſublimita, nu-*
mero 2.

a ET ſeruetur in ſeruitutibus iam conſtitutis, ſeu exiſten-
1 tibus.] † Hoc expreſſum, quia regulariter Statuta
non trahuntur ad pręterita, ſed tantum ad futura, vt notat
Caſſan. in ſuis conſuetud. in fin. in verbo, concluſio, & ap-
probatio. In textu, en intendens, & notatum in præludijs,
vbi notantur alij caſus, in quibus Statuta trahuntur ad prę
terea, non autem ſupra cap. 304. Iura municip. in verbo, In
2 caſibus pręſentibus. † Statuti huius diſpoſitio licet di-
ſponat talia Statuta de ſeruitutibus loquentia ad præteri-
tas, & iam conſtituras ſeruitutes, tamen non trahitur ad ca-
ſos iam deciſos, de amicabili compoſitione, vel per ſenten
tiam iudicialiter terminatam, ita Alberic. tract. Statut. lib.
1. quæſt. 33.

Declaratio pedis Liprandi.
Cap. CCCL.

a MEnſura pedis b Liprandi, c ſit, & eſſe intelligatur
de vncijs nouem d ad brachium lignaminis.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Pedis menſura quæ ſit, & quis dicatur Pes liprandus, & numer. 2.*

a MEnſura pedis.] † De pede in genere cauetur, in l. fin.
1 ff. fin. regund. quod autem idem importet quod Aſnor. Alciat. l. Mille paſſus, in prin. ff. de verb. ſignifie.

b Liprandi.] † Pes hic Liprandus videtur ſic appellatus vt
2 referunt annalia antiqua à pede Regis Lirprandi Longobardorum Regis, qui dominatus fuit hoc dominium, & Statum aliquo tempore, & ſepultus fuit in Ciuitate Papiæ, in ædibus Diui Auguſtini, qui dicitur habuiſſe pedem tantæ magnitudinis.

c Sit & eſſe intelligatur de vncijs nouem.] Quod eſt ſemis cum dimidio brachij de quo infra.

d Ad bracchium lignaminis.] Expreſſum eſt autem bracchium lignaminis, cum diuerſum ſit in menſura à bracchio pannorum, & bracchio rerum ſericei, & quælibet Ciuitas habet eius bracchia diuerſæ menſuræ, prout eis antiquitus placuit facere.

RVBRICA GENERALIS, De priuilegijs Doctorum Collegij Mediolani, & Medicorum.

DE priuilegijs, & oneribus Doctorum, late notatur per Petrum Leuanderij Cadonenſis, tract. de Doctoribus, & priuilegijs eorum, diuiſum per quatuor partes.

Quod nullus de Collegio Iudicum Mediolani cogatur ire ad exercitum, vel cernedam. Cap. CCCLI.

a NVllus de Collegio, Doctorum *b* Iudicum Mediolani *c* teneatur, nec cogi poſſit *d* ire ad exercitum, *e* nec ad aliquam cernedam, *f* nec andatam, quouiſmodo, *g* nec facere aliquam cuſtodiam de die, nec nocte, *h* niſi tempore exercitus generalis, quo caſu, *i* ſufficiat mittere perſonam idoneam loco ſui. *k* Idem ſeruetur in Procuratoribus Mediolanenſibus, *l* artem Procurationis exercentibus, *m* deſcribendis in vno libro ex forma præſentium ſtatutorum, *n* nec non in deputatis ad gubernandum ſtatuta Mediolani. Idem habeat locum *o* in Phyſicis Ciuitatis, & Ducatus Mediolani de eorum Collegio, *p* & magiſtris Grammaticæ, *q* & in Medicis oſſorum ruptorum, & neruorum dislogatorum, ac in Medicis Chyrurgis de eorum Collegio.

SVMMARIVM.

1 *Doctores ſunt exempti à cuſtodia, fallit num. 2.*
3 *Clerici tempore neceſſitates an ſint immunes à cuſtodia.*
4 *Quid de procuratoribus, & artem procuratoris exercentes, numer. 5.*
6 *Quid de deputatis ad gubernium ſtatus, ac de decurionibus,*
7 *Quid de Phyſicis, Grammaticis, & Medicus oſſorum ruptorum, num. 8. & 9.*

a NVllus de Collegio Doctorum] Hoc dictum, cum adſit etiam Collegium Procuratorum.

b Iudicũ Mediolani] Nam hi ſunt Iudices ad conſulendum, vbi petitum fuerit conſilium ſapientis in cauſis principalibus, vt cauetur ſupra c. 27. deinde, & c. 57. in qualibet cauſa & Iudices in cauſis appellationum propric, vt cauetur ſupra, c. 181 lata ſententia vol. 2.

c Teneatur nec cogi poſſit.] Tamen ſponte poſſunt ſubire hæc onera.

d Ire ad exercitum] De quo ſupra c. 221. Cuſtodiæ.

e Nec ad aliquam cernedam] De qua ſupra cap. 219. Cernedæ.

f Nec andatam quouiſmodo] De quo habetur, d. cap. 221. Cuſtodiæ.

g Nec facere aliquam cuſtodiam] † Sunt pariter exempti
1 eadem ratione à cuſtodia portarum tempore peſtis, prout late not. Ripa tract. de peſte, tit. de remedijs ad conſeruãdam vbertatem, num. 210. cum ſeq. idem not. Bologner. in Auth. habita, num. 81. C. ne filius pro patre, idem eſt vt non teneãtur alio tempore ad talem cuſtodiam de iure communi, not. Bald. in l. ſancimus, per illum text. C. de Aduoc diuerſ. iud. † Sũt pariter immunes ab omnibus oneribus perſonalibus, vt notatur ex textu d. l. ſancimus, il primo, vbi Bald. nũm. 1. C. de Aduoc. diuerſ. Indic. idem Bologn. d. Auth. Habita, n. 81. C. Ne filius pro patre.

h Niſi tempore exercitus generalis] † Nam tunc maius pe-
2 riculum imminet, ideo nil mirum ſi tunc etiam exempti tenentur ea onera ſubire, vt not. Ripa, d. tract. de peſte, tit. de remedio ad conſeruandam vbertatem, num. 224. Ideo anno 1577. malo fato ciuitatis noſtræ ingruente peſte in hac vrbe, & toto Ducatu Mediolani. Venerandum Collegium noſtrum ſponte contentum fuit ſubire onus cuſtodiæ portarũ Mediolani in quolibet die Dominico iuſſi Doctores hi à
3 Magnificis eorum Abbatibus. † Clerici quoque tempore neceſſitatis non excuſantur ab excubijs portarum eadem ratione, per text. in c. 2. de immun. Eccleſiarum, ita Lucas de Penna in l. 2. col. fin. verſ. item an hodie, C. in quibus maner. vel præſtationes, lib. 10. Benedictus Rain. in c. Rain. in verbo, & vxorem, num. 470. Foller. idem in conſt. regni, Rubr. de epiſc. & cler. multa, verſ. in textu, ibi, quod non, num. 7. & 10.

i Sufficiat mittere perſonam idoneam loco ſui] Et conſequenter cum ipſi Doctores ſint inhabiles ad ea munera, & onera, poſſunt ſeruire per ſubſtitutum.

k Idem in Procuratoribus Mediolanenſibus] † Ipſi enim
4 etiam de iure communi ſunt immunes onerum perſonalium, Ripa dict. tract. de remed. peſtis, tit. de remed. ad conſeruandam vbertatem, num. 210. cum declaratione de qua ſupra.

l Artem Procuratoris exercẽtibus] † Et ſic vult, quod ſint
5 exercentes, vt tollatur difficultas, de qua per Ripam d. tit. de remed. ad conſeruan. vbertatem nu. 126. cum ſeq. vbi vult eſſe immunes, etiam quod non exerceant.

m Deſcribendis in vno libro] Sic hodie deſcribuntur in quodam libello, & rotulo, quod appellatur libellus dierum vtilium.

n Nec non in deputatis ad gubernandum ſtatuta Medio-
6 lani] † Idem eſt in decurionibus, & ſimilibus gubernantibus Ciuitatem, vt not. Ripa dict. loco, & remedio ad conſeruandam vbertatem, numer. 210. cum declaratione de qua ſupra.

o In Phyſicis Ciuitatis, & Ducatus Mediolani de eorum
7 Collegio] † Idem de iure communi, vt not. in l. Medicos, C. de Profeſſor. lib. 11. not. Ripa d. tract. & de remedio ad conſeruandam vbertatem, num. 214.

p Et magiſtros Grammaticæ] Quod idem de iure com-
8 muni, ut notat Ripa d. remedio ad conſeruandam vbertatem, num. 214.

q Et in Medicis oſſorum ruptorum, & dislogatorum, ac in
9 Medicis Chyrurgis] † Et hoc per d. l. Medicos, C. de profeſſ. lib. 11.

De priuilegijs ſcholarium legum. Cap. CCCLII.

a LEgum Scholares ſtudium continuantes, *b* non compellantur ire ad exercitum, nec ad cernedam. *c* Idẽ ſeruetur in fauorem ſtudentium in ſcientia Phyſicæ, vel Medicinæ.

SVMMARIVM.

1 *Scholaris ſi ſtudium deſeruerit, non gaudet priuilegio.*
2 *Scholaris eximitur ab oneribus perſonalibus, & num. 3.*

a LEgum ſcholares ſtudium continuantes] † Secus ſi
1 ſtudium deſeruiſſent, quia tunc non debent gaudere his priuilegijs, vt not. Rebuff. tract. priuileg. ſcholar. priuilegio, 35.

b Non compellantur ire ad exercitum, vel cernedam] †
2 De quibus ſupra d. ca. 219. Cernedæ, cap. 221. cuſtodiæ. Et hoc quia ſunt exempti à muneribus, & oneribus perſonalibus, ita Ripa, dict. tract. de remed. peſtis, titul. de remedio
3 ad conſeruandam vbertatem, numer. 214. & 220. † Vbi etiam notat non teneri ire ad excubias portarum tempore peſtis, niſi tempore imminentis periculi, vt ibi per eum, numer. 224. Priuilegia centum ſeptuaginta nouem conceſſa ſcholaribus enumerat Petr. Rebuff. tractat. de priuileg.

c Idem ſeruetur in fauorem ſtudentium in ſcientia Phyſicæ, vel Medicinæ] Et hoc eadem ratione, de qua ſupra.

Quod

Digitized by Google

Quod nullus de Collegio Iudicum poſsit eſſe fideiuſſor. Cap. CCCLIII.

a NVllus de Collegio Iudicum Mediolani poſſit, b quouiſmodo c eſſe fideiuſſor, d nec penes cameram, e in iudicijs, f nec extra, g nec etiam ſe Principalem conſtituendo, h vel inſolidum obligando pro alio. Et huic ſtatuto i non poſſit aliquo modo renunciari, k nec pacto tolli, l & iuramentum in contrarium præſtitũ non valear, nec teneat m Idem ſeruetur in Procuratoribus Mediolanẽſibus n exercentibus officiũ Procurationis, & quoad hoc tantum, intelligantur Procuratores, vt ſupra illi, qui mãdato Abbatum Collegij Notariorum Mediolani cũ Antianis, vel maiori parte Antianorum ad officium ipſorum Abbatum o deſcripti fuerint pro Procuratoribus, in vno libro tenendo ſpecialiter ſuper hoc ad ipſum officium.

S V M M A R I V M.

1 *Negatiua vbi præponitur in diſpoſitione formam inducit, & neceſſitatem.*
2 *Quouis modo. Hæc dictio quid operetur.*
3 *Fideiuſſor qui proprie dicatur.*
4 *Doctor prohibitus fideiubere, quando valide poſſit eſſe fideiuſſor.*
5 *Inſolidum ſe obligans quomodo teneatur.*
6 *Renuntiatio quando non permittatur, & quæ ſoleat fieri, & ad quæ trahatur nu 8. & 9.*
10 *Renunciare prohibitus an poſsit in contrarium paciſci.*
11 *Iuramenti relaxatio, quando poſsit peti.*
12 *Procuratoris officium exercens, an ſit immunis.*

a NVllus de Collegio Iudicum Mediolani poſſit] † Hæc
1 negatiua præpoſita inducit neceſſitatem & formam,
& facit omnem reſiſtentiam, vt non poſſit quoquomodo ei
renunciari per partes, vt not. Barb. conſ. 8. col. 3. nu. 8. vol. 3.
idem Soc. ſen. conſ. 93. volum. 2. & conſ. 283. num. 2. vol. 2.
Iaſ. conſ. 42. uol. 3. late notatum ſupra c. 21. termin. in verbo, non duret, nec durare habeat.
b Quouiſmodo] † Dictio hæc generalis, & geminata, ope-
2 ratur, vt comprehendantur omnes caſus, qui alias non comprehenderentur, vt not. Aſin. ſua praxi iud. in prin. c. 7. Anchar. iun. ſua q. 93. num. 10. & 11. lib. 1.
c Eſſe fideiuſſor] Idem cauetur ſupra c. 32. teneantur, ad finem, quis autem proprie dicatur fideiuſſor, notatum late ſu-
3 pra cap. 413 ad petitionem in hoc verbo, vol. 1. † Hoc diſpoſitum ex hoc ſtatuto, vt non poſſit etiã fideiuſſor ex quo de iure communi Aduocatus fideiubens pro cliente videtur redemptor litis & ſi ſoluat, nõ habet actionem mandati pro repetitione, l. remunerandi, §. Accurſius, ff. mandati, not. Io. Arnono. commen. 93.
d Nec penes cameram] † Secus tamen ſeruatur quãdo præ-
4 ſtatur aliqua fideiuſſio de conſignãdo aliquem ex cauſa criminali imputatum de delicto, quia Doctores prædicti in ſimilibus cauſis fideiubere ſolent, & accipiuntur indiſtincte per Notarios actuarios, cum renunciatione priuilegiorum eorum.
e Nec in iudicijs] Fideiubendo pro aliquo qui litiget.
f Nec extra] In contractibus ſcilicet, vel diſtractibus, vel quaſi.
g Nec etiam principaliter conſtituendo] De quo cauetur ſupra d. c 413. ad petitionem, in hoc verbo.
h Vel inſolidum ſe obligando] † Intellige pro ea parte
5 pro qua eſt fideiuſſor, alias tenet pro parte, quæ eſt principalis, ita notat declarando Bartol. in l. reos, nu. 1. ff. de duobus reis, idem Bartol. in Auth. hoc ita, num. 67. & num. 69. C. de duob. reis, Caſtrenſ. conſ. 331. in primo dubio, vol. 1. Alexand. conſ. 41. in princip. volum. 5. † Idem videtur dicendum in collaudatore fideiuſſoris, cum & ipſe poſſit petere releuationem collaudationis, iuxta diſpoſitionem d. cap. 413. ad petitionem, vt ibi notatur, in verbo, vel principalis debitor, tanto magis ſtantibus huius ſtatuti verbis generalibus de quibus ſupra not.
i Non poſſit aliquo modo renunciari] † Vbi non adeſ-
6 ſent hæc verba, & in principio negatiue poſita, quilibet poſſet renunciare fauori pro ſe introducto, l. ſi quis in conſcribendo, C. de pactis, Caſtrenſ. conſ. 131. ad finem, volum. 1. late Gallia. in conſuet. Alex. in verbo, non poſſit, quæſtion.
7 1. numer. 16. cum ſequent. † Clauſula autem Renunciationis omni iuris, & legum auxilio competenti de præſenti & ſic rebus ita ſtantibus, vt erant tempore contractus, & quo facta fuit renunciatio, not. Dec. conſil. 287. in fine, Ruminald. iun. late conſil. 72. numer. 93. vſque ad numer. 114.
8 volum. 1. † Nec trahitur ad ius de præſenti in quo requiritur ſpecialis habilitatio, vel renunciatio, quando continent actus noui conceſſionem, non ſic ſi actus iam conceſſi extenſionem reſpicerent, not. Pariſ. conſil. 110. volumin. 1. Rimin. iun. conſ. 56. num. 54. & dict. conſ. 72. nume. 29. vo-
9 lum. 1. † Secus ſi addita clauſula, Iuri competenti, vel cõpetituro, quia tunc traheretur ad ius futurum, vt hæc clauſula aliquid operetur, ita Roman. conſil. 22. colum. 2. & conſ. 379. num. 13. & 14. late Rimin. iun. d. conſ. 72. num. 94. volum. 1.
k Nec pacto tolli] † Hæc verba appoſita, ex quo licet
10 quis prohiberetur renunciare, vt ſupra cauetur, tamen non prohiberetur paciſci in contrarium, vt not. Bart. in l. qui tale, §. eleganter, num. 15. cum ſeq. ff. ſolut. matr. late diſcutit Iaſ. in §. fin. nu. 29. cum addit. ibi inſtit. de actio.
l Et iuramentum in contrarium præſtitum non valeat, nec teneat] Qualiter autem ſtatutum laicorum poſſit tollere vires iuramenti, notatum ſupra cap. 453. Sacramenta pube-
11 rum, in hoc verbo, volum. 1. † Iuramenti præſtiti hoc caſu poteſt peti relaxatio etiam excipiendo, ita not. in his terminis Feder. de ſenis, conſ. 272 num. 2. ad finem, Alex. conſ. 38. per totum, vol 3.
m Idem ſeruetur in Procuratoribus Mediolanẽſibus] Quod idem cauetur ſupra c. 38. teneantur, ad finem.
n Exercentibus officia Procurationis] † Tollitur difficul-
12 tas de qua per Ripam, tract. de peſte, tit. de remedio ad cõſeruandam vbertatem, num. 216. cum ſequen. vbi vult etiam non exercentes eſſe immunes ab oneribus.
o Deſcripti fuerint pro Procuratoribus] Hodie deſcribũtur in rotulo libelli dierum vtilium, qui conficitur ſingulo biennio.

Quod nullus Medicus Chyrurgus, poſsit mederi, niſi ſit receptus in ſuo Collegio. Cap. CCCLIIII.

NVllus Medicus Chyrurgus a poſſit mederi in Ciuitate, b nec ſuburbijs Mediolani, c niſi prius fuerit receptus in ſuo Collegio. Item, quod nullus debeat recipi in dicto Collegio, niſi prius fuerit examinatus, & approbatus per aliquos alios bonos Medicos dicti Collegij, & ſapientes ad hoc electos, ſaluo quod contenta in præſenti ſtatuto non habeant locum in illis Medicis, qui iam annis duodecim proxime præteritis officium medendi exercuerint.

S V M M A R I V M.

1 *Ciuitas propriè quomodo intelligatur.*

a POſſit in Ciuitate] † Intra muros ſcilicet Ciuitatis, ita
1 proprie intelligitur ciuitas, Hieron. de Monte tract. fin. regund. c. 90. num. 2.
b Nec in ſuburbijs] Secus ergo dicendum eſt in Ducatu, verum hoc ſtatutum non ſeruatur, nec in ciuitate.
c Niſi prius fuerit examinatus] Hoc nõ ſeruatur, cum quilibet exerceat hanc artem medendi abſq; examine.

De cadauere dando Medicis pro facienda anatomia. Cap. CCCLV.

DOminus Poteſtas Mediolani, & Capitaneus Iuſtitiæ, & vterque eorum, a teneantur concedere, vel tradi facere vnum b cadauer Rectoribus, ſeu Abbatibus Medicorum, iam Phyſicæ, quã Chyrurgiæ petentibus pro c anatomia facienda ex illis corporibus, de quibus facta fuerit iuſtitia, dum tamen illud, quod continget dari, ſit vilis, & humilis conditionis. Et ad hoc teneantur ipſi Domini Poteſtas, & Capitaneus, & vterque eorum, ſingulis annis, ſub forma infraſcripta, videlicet, cadauer maſculi vno anno, & mulieris alio anno, prout caſus euenerit. Et pro prædicta anatomia facienda Vicarius Prouiſionum teneatur concedi facere locum d in domibus hoſpitalis brolij, prout expediens fuerit.

S V M M A R I V M.

1 *Imprimitur magis quod oculo corporeo cernitur.*
2 *Anatomiam fieri publicè intereſt.*
3 *Corpus ſuſpenſi tradi ſolet pro anatomia, & quomodo nu. 4.*

Digitized by Google

a T Eneantur cōcedere, vel tradi facere] Debet tamen hoc
fieri ex Senatus, vel Principis licentia, vt notat. Clar.
ſuis communibus, in verbo, cadauera punitorum.
b Cadauer] De his qui mortui ob delictum traduntur, vt
infra ſtatutum met declarat.
c Pro anatomia facienda] † Idem de iure communi, quia
1 magis imprimitur in mente, quod oculo corporeo cernitur,
vt notat Afflict. in conſtitutione regni, Rubric. de probabi-
li experientia, quia nūquam, ad finem, libro 3. Rebuff. tract.
2 ſuper conſtitut. in proœmio, gloſſ. 5. num. 55. † Et hoc re-
ſpicere publicam vtilitatem, notat Follerius ſua praxi, crim.
in 4. parte princip. verſic. pœnis debitis ſeruantur, num. 80.
& Habetur late per Emanuelé Soarez, in addit. ad Gomez.
tractat. de delictis, capit. 14. de confiſcatione bonorum, nu.
3 9 in litera C. incipit, iſto fundamento, circa medium. †
Quod autem poſſit tradi corpus ſuſpēſi pro anatomia Me-
dicis, notant Dec. l. Imperium, colum. 3. num. 17. & Curtius
num. 38 Gaſpar Vallaſius, num. 15. & Sebaſtianus Sapia, nu.
11. ff. de iuriſdictio. omnium iudic. Gomez. late confirmat
tractat. de delictis, cap. 14. de confiſcatio bonorum, num. 9.
cum addit. ibi Soarez, Mantua obſeruatione 14. lib. 4. ob-
4 ſeruatio. † Et quod ſic ex conſuetudine paſſim ſeruetur Me-
diolani habita licentia à Principe, vel Senatu, notat Clar. d.
ſua praxi §. final. quæſt. 100. verſic. quæro nunquid, nam
ſine licentia ſuperiorum non deberent id Iudices facere;
Caſſan. in conſuetud. Burgund. Rubrica, ſecunda, des confiſ-
ques, §. 1. in textu, il confiſq; le biene, num. 6. verſic. aduer-
te etiam.
d In domibus Hoſpitalis brolij] Sed hoc nunc non fit Me-
diolani, ſed in Gymnaſio Ticinenſi.

De pauperibus medendi amore Dei ſine aliqua remuneratione. Cap. CCCLVI.

SInt in Ciuitate Mediolani a Collegia Medicorum Phy-
ſicæ, & Chyrurgiæ, & teneantur ipſi Medici dictorum
Collegiorum b viſitare, & mederi pauperibus, & egenis c
gratis, d & amore Dei, & ſuper hoc ꝑ Collegia ſua, e ap-
ponatur modus idoneus, ſingulo anno. Et ad hoc exequē-
dum poſſint cogi per Vicarium Prouiſionum, & Poteſtatem
Mediolani.

SVMMARIVM.

1 *Medicus debet inſeruire gratis.*
2 *Medicus de publico ſalariatus nihil poteſt capere, vſque ad nu. 5. & 7. declara num 8. & 9.*
6 *Aegrotans non poteſt vēdere medico bona ſua durāte infirmitate.*
10 *Medicus repetit expenſas factas per eum ægroto ab eius hæredibus, vbi deceſſerit æger.*
11 *In cauſſa ſalarij fauendum eſt medico, amplia nu 12. & 13.*
14 *Cura promiſſa per medicum intelligitur de prima.*
15 *Medicus qui promiſſerit liberare infirmum à Podagra, quomodo teneatur.*
16 *Medicus non debet in longum trahere infirmitatem.*
17 *Actio contra medicum quænam competat.*
18 *Medicus accipiens curam deſperatam excuſatur, non Aduocatus.*
19 *Medicus Iudæus non poteſt mederi Chriſtianis, amplia nu. 20.*
21 *Medicus lædens aliquem ob imperitiam tenetur ad intereſſe.*

a C Ollegium Phyſicæ, & Chyrurgiæ] Ita ſeruatur Me-
diolani.
b Viſitare, & mederi pauperibus, & egenis] Qui dicantur
pauperes, & egeni vel miſerabiles, notatum late ſupra c. 47.
Dominus Poteſtas, in verbo, miſerabilium.
c Gratis] † Idem de iure, vt notat gloſſa in cap. prohi-
1 bendum, 5. diſtinctione notat. Afflict. in conſtitut. regni, d.
Rub. 33. de probabili experientia, quia nunquam, numer. 3.
lib 3. Tiraquell. tractat. Nobil. cap 29. numer. 44. idem Ro-
landus à Valle conſil. 87. num. 38. cum ſequent. volum. 2.
idem cauetur ſupra cap. 83. duo Aduocati, in Aduocatis &
Procuratoribus, & notatum cap. 432. ſi aliquis, in verbo, ta-
xari, volum. vlt.
d Et amore Dei] † Ab alijs autem Medicus ſi habeat ſa-
2 larium, de publico non poteſt conuenire de ſalario aliquo,
vt per Bart. in l. Archiatri, in princip. C. de profeſſion. lib.
12. idem Practic. Papienſ. in forma libelli, in actione reali,
verſic. veris, & legitimis, num. 16. Afflict. deciſ. 123. numer. 2.
3 & 3. vbi Vrſill. in princip. † Etiam à ſponte dantibus, ita
4 Marſil. l. vnica, numer. 284. C. de raptu Virgin. † Secus ſi
non habeat ſalarium de publico; quia poteſt conuenire de
ſalario, ſoluendo tamen vbi ægrotus fuerit curatus, & cōua-
luerit, ita Iaſ. in §. tripli, nu. 60. inſtit. de act. Viuius ſuis cō-
5 munibus, lib. 2. opinio. 176. Medicus carens. † Si tamē faciat
hanc conuentionem ante cœptum curationum, & licite, ita
Arrius Pinellus, in l. 2. cap. 1. num. 33. ad finem, cum addit.
6 ibi, C. de reſcind. vendit. † Nam venditio durante infirmi-
tate facta per ægrum Medico non tenet, vt per Pinell. d. lo-
co, num. 32. licet contrarium teneat Bald. relatus ibi, num.
7 33. quod extendit Pinellus ad omnes alios contractus. † Po-
teſt tamen etiam Medicus donatum ab ægro licite accipe-
re, ſecundum Pinellum d. loco, num. 33. verſicul. non nega-
8 mus † Dum tamen non habeat ſalarium ex publico, vt no-
tatur ibi ad Pinellum, in addition. notat Marſil. l. vnica, nu.
284. C. de raptibus Virg. vbi dicit non poſſe accipere, nec à
9 ſponte dantibus, & ſupra notatum. † Quod plus eſt ſalariū
poteſt petere etiam ſi curet ægrotum etiam inuitum, & qui
habet Medicum exoſum, ſecundum Roman. ſingul. 124. cum
addit. ibi, notat etiam in additio. ad Iaſ. d. §. tripli, num. 51.
10 in litera B. Socin. ſen. conſ. 120 num. 11. volum. 1. † Poteſt
etiam repetere expenſas factas ægroto, qui deceſſerit ex illa
infirmitate ab eius hærede, ſecundum Afflict. d. Rubric. 33.
11 de experientia probabili, num. 5. ad finem, lib. 3. † In hoc
autem ſalario Medicis dando, magis eis fauendum, quam in
ſalario Aduocatorum, & hoc propter curam ſalutis huma-
næ, ita Bald. in l. prima, colum. 2. num. 3. C. Mandati, Afflic.
dict. Rubric. 33. de probabili experientia. Quia nunquam,
12 numer. 3. ad fin. libr. 312. † Conuento autem ſalario hoc
cum Medico illi debetur etiam pro itinere quo pergit ad vi-
ſitandum ægrotum extra locum vbi habitat Medicus, ſe-
cundum notata per Roman. ſingul. 390. cum addit. ibi, idem
13 in addit. ad Iaſ. d §. tripli, num. 5. in d. litera B. † Quę au-
tem cibaria debentur pro itinere, notat Afflict. dict. Rubric.
14 33. numer. 5. lib. 3. † Medicus vlterius ſi promittat curare
ægrotum certo ſalario ei promiſſo, tenetur niſi ſemel eum
curare, non autem ſi iterum fiat ægrotus, ſecundum Tiraqu.
l. boues, §. hoc ſermone, verſic. 65. ff. de verbor. obligat. niſi
ſtatim reincidat in eundem morbum, quia non præſumitur
ex prima infirmitate ſuccidiſſe, declarando vt per Felin. in
c. presbyterum, ad fin. de homicidio, & melius per Tiraquel.
in l. ſi vnquam, in verbo, ſuſceperit liberos, num. 180. C. de
15 reuoc. donat. † Medicus pariter conueniens de liberando
aliquem à podagra, ſi liberet eum, ſi dein ei ſuperueniat, ex
eadem cauſa non liberat; ſecus ſi ex diuerſa, notat Carocius
16 tract. Locati, verſ. ritu operis, num. 6 † Medici vlterius ca-
uere debent, ne protrahant infirmitatem ægroti in longum
propter lucrum, vt notat Afflict. d. Rubric. 33. de probab.
17 experien. quia nunquam, num. 4. ad fin. lib. 3. † Actio au-
tem infirmo contra Medicum non datur ex conducto, ſed in
factum, ſecundum notata Iaſ. in § actionum, numer. 170.
18 cum addit. ibi, Inſtit. de action. † Medici excuſantur acci-
pientes curam deſperatam, non ſic Aduocati, ſecundum Fe-
linum, cap. paſtoralis, colum. vltim. num. 8. & verſ. de Medi-
19 co, de Iudic. Boer. Dec. 323. nu. 25. † Medicus Iudæus non
poteſt medicare Chriſtianos, nec eis debet concedi licentia
eos medicandi, vt notat Afflict. in conſtit. regni, Rubric. 33.
20 de probabili experientia, num. 7. lib. 3. † Imo nec Princeps
debet ſibi adhibere Medicum Iudæum, ſecundum Afflict. d.
21 loco, num. 6. † Medicus per imperitiam aliquem lædens,
tenetur ad intereſſe, vt notat Carocius, d. tract. locati, verſic.
varijs, num. 8.
e Apponatur modus Idoneus ſingulo anno] Hodie adeſt
locus pius Sanctæ Coronæ, qui habet Medicos ſalariatos
ad hoc.

De Medicis Phyſicæ, examinandis, antequā recipiantur in eorum Collegiū, & inducendo ægros ad pœnitentiam, & confeſsionem. Cap. CCCLVII.

NVllus recipiatur a in Collegium Medicorum Phyſicæ
in Mediolano, b niſi ſteterit in ſtudio generali, & de-
derit operam ſcientiæ Medicinæ c ad minus per tres annos
continuos, & dato quod ſteterit per dictos tres annos ſal-
tem non recipiatur in Collegium Medicorum Mediolani,
d niſi etiam fuerit examinatus, & licētiatus in ſtudio genera-
li, & niſi etiam fuerit examinatus per Medicos ipſius Colle-
gij Mediolani, & approbatus per maiorem partem Medico-
rum dicti Collegij, e qui interfuerint prædictæ examina-
tioni. Et ſi quis venerit ad habitandum in Mediolano, vel
in Ducatu pro medendo in arte Phyſicæ, Rectores dicti
Collegij teneantur cogere illum, aut illos, ad recipiendum
examen dicti Collegij, vt ſupra infra vnum menſem, poſt
quam

Digitized by Google

quā venerit ad habitandū, & ſi recuſauerint examinationē eorum recipere infra menſem vnum à die requiſitionis, nullus alius Medicus audeat eſſe cum illo, vel illis committere, & teneantur quemcunque examinatum, & repertum idoneum, vt ſupra, *f* admittere, & recipere in dictum Collegium. Et nullus admittatur in ipſum Collegium, niſi prius iurauerit ad Sancta Dei Euangelia, corporaliter tactis ſcripturis ſeruare diſpoſitionem capituli, cum infirmitas, & obedire Rectoribus, ſeu Abbatibus dicti Collegij, in licitis, & ſtatuta dicti Collegij, tam edita quam edenda ſeruare. Cuius capituli effectus ſequitur, videlicet, Quod Medici ipſi cum eos ad infirmos vocari contigerit ipſos ante omnia moneant, & inducant, *g* vt Medicos aduocent animarum, vt poſtquam fuerit infirmo de ſpirituali ſalute prouiſum ad corporalis medicinæ remedium ſalubrius prouideatur.

SVMMARIVM.

1 *Aduocati præferuntur Iudicis.*

IN Collegium Medicorum] † Iudæus non poteſt eſſe Medicus Pontificis, vel Imperatoris, ſecundum notata per Foller. in conſtitut. regni, Rubr. de Iudęis, nu. 39. & 40. † Medici prohibentur aduocare vti perſonæ viles, & ſordidæ, vt notat Tiraquell. tract. Nobilit. cap. 31. nu. 414. ad finem. † Medici vtrum præferantur Aduocatis, opiniones, contrarius recitat Tiraquell. tract. Nobilitatis, cap. 31. num. 359. & ſeq. Mediolani autem ſeruatur legum
1 peritos Medicis præferri. † Ciuitates debent habere Medicos decem maiores ſeptem, & minores quinque, licet ciuitas etiam poſſit eſſe ſine Medico, ſecundum Boerium deciſ. 323. num. 14. in principio.

b Niſi ſteterit in ſtudio generali] Quod dicatur ſtudium generale, notatum late ſupra cap. 414. Nullus poſſit, in ſimili, verbo.

c Ad minus tres annos continuos] In legiſta requiritur tēpus annorum ſex ex diſpoſitione ſtatuti prænarrati, ſupra cap. 414. Nullus, in verſ. ad minus ſex annis, quod hodie eſt reſtrictum ad annos quinque, vt ibi notatum.

d Niſi etiam fuerit examinatus] Hoc examen non requiritur in legum Doctore.

e Qui interfuerit prędictæ examinationi] Hoc dictum, vt tollatur difficultas, quod non requirantur duæ partes, qui ſint de Collegio, ſed ſufficit eorum, qui aderunt in congregatione, de quo late notatum ſupra capit. 3. per prælibatum.

f Admittere, & recipere in Collegium] Secus in legum Doctore, quia debet eſſe oriundus, & de antiqua familia Mediolanenſi, vt cauetur d. cap. 414. Nullus, & in ordinibus nouis Collegij, ex quibus multa alia requiruntur.

g Vt Medicos aduocent animarum] † Hoc per deſuetudinem non obſeruabatur, verum ab annis quibuſdam citra inſtante, & hortante illuſtriſs. Archiepiſcopo Mediolani noſtro Carlo Borromæo inter alias innumeras reformationes vtiliſſimas, & neceſſarias, animarum, ſancitum fuit, vt niſi inter quatriduum ægri, poſtquam fuerint à Medicis viſitati, confeſſi fuerint eorum cura à Medicis relinquatur ſub pœna anathematis, & hoc ſeruatur.

De Magiſtris Phyſicæ eligendis ad legendum. Cap. CCCLVIII.

ABbates, ſeu Rectores Collegij Medicorum Phyſicæ Mediolani, de conſenſu, & ordinatione maioris partis Collegij prędicti, eligere teneantur vnum, vel duos legentes ſciētiam Medicinæ in Mediolano, omni anno, dum ſint ſcholares audire volentes.

HVIVS ſtatuti diſpoſitio non ſeruatur.

De ſententijs Medicorum dandis ſuper vulneribus. Cap. CCCLIX.

NVllus Medicus Phyſicus, ſiue Chyrurgus, cogatur *a* dare aliquod iudicium, vel apparere, per aliquem vel aliquos, coram aliquo Iudicente, & deputato, & de tali iudicio, ſeu apparere, prius ſoluatur illis, ſecundum qualitatem rei, & laboris, & perſonarum, de quibus iudicium, vel apparere eſt dandum, ſub pœna, tali iudicij librarum viginti Imperialium, applicandarum Communi Mediolani. Idem in Chyrurgo, ſiue Phyſico, & prędicta habeant locum *b* in cauſis criminalibus motis, ſeu mouendis.

SVMMARIVM.

1 *Iudici iudicium quando requiritur, quæ debeant interuenire, num. 2. & 3.*

a DAre iudicium, vel apparere] † In relatione Medici,
1 quod ſit remanſura cicatrix, vel quod quis ſit ægrotus valde requiritur quod prius precedat iudicis inquiſitio, vt notat Petr. Rauen. ſing. 593. Corſetus ſing. Medicus,
2 in princip. † Tenetur pariter Medicus iudicans de eius peritia in relatione iurare, vt teneat eius relatio. Ita notat Tiraquell. tractat. de preſcript. §. 1. gloſſ. 8. verſic. & hac etiam ratione, & verſic. & propterea adde quod. † Vbi
3 autem eiuſdem Medici relatio ſit erronea eam poteſt Iudex corrigere, vt notat Hieron. de Monte tract. fin. regund. cap. 102. num. 3.

b In cauſis criminalibus motis, ſeu mouendis] † Quoad dandum ſcilicet eius apparere ſuper aliquo, prout ſæpius occurrit, vtrum quis ſit grauiter vulneratus, vel debilitatus.

De triaca, & Medicinis examinandis. Cap. CCCLX.

NVlla perſona audeat, nec præſumat *a* componere triacam, nec laxatiuam, vel ſolutiuam, ſicut electuarium de ſucco roſarum, aut triphoram Saracenicam, & feram, & pillulas mutas & ſimiles medicinas, *b* niſi prius earum diſpenſationes fuerint examinatæ, & approbatę per Abbates, ſeu Rectores Collegij Medicorum Mediolani, vel per aliquos Medicos electos per ipſos Abbates, ſeu Rectores ipſius Collegij, ſub pœna librarum quinquaginta Imperialium, applicanda Communi Mediolani pro qualibet vice, pro duabus ex tribus partibus, & pro alia tertia parte accuſatori, & quilibet poſſit accuſare, & quod nullus præſumat dare aliquam medicinam ſolutiuam, nec venenoſam, nec opiatam, ſine licentia Phyſici de dicto Collegio, vel Medici, qui per duodecim annos officiū medendi exercuerit ſub pœna ſupraſcripta, niſi caſſiam, & pillulas omnes compoſitas, ex Aloe, Mirra, & Croco tantum, ſub pœna prędicta, quæ applicetur, vt ſupra.

a COmponere triacam, nec aliam medicinam opiatam, nec laxatiuam, uel ſolutiuam] Sunt ſpecies Medicinarum.

b Niſi earum diſpenſationes fuerint examinatę, & approbatæ per Abbates] Ita ſeruatur.

De fide danda Aromatarijs, de rebus vendendis ad credentiam. Cap. CCCLX.

STatuitur, *a* quod de, & ſuper ſpeciarijs, & rebus apothecæ, *b* quæ traduntur, *c* & uenduntur, ſeu de cætero uendi continget ad minutum, & ad credentiam, ad cōſtituendum, & faciendum aliquem debitorem *d* à quantitate librarum uigintiduarum Imperialium infra, & vſq; ad dictā quantitatem, *e* ſtetur, & ſtari debeat *f* libris *g* ſpeciariæ, ſiue apothecæ, *h* cum ſacramento ſpeciarij, ſeu Domini ipſarum ſpecierum, & rerum traditarum, & uenditarum, ut ſupra, & ſiue alicuius factoris, *i* ſeu famuli ſui de apotheca *k* informati de uenditione, & traditione dictarum rerum, & ſpecierum. De ualore tamen, & precio rerum huiuſmodi, non libris ipſis, nec Sacramento ſtetur, *l* ſed dicto duorum aliorum *m* in ipſa arte peritorum, cū Sacramento ſuo, & eligendorum ab illo Iudicente, coram quo litem uerti continget. Et cum hoc etiam, quod in libris ipſis, ſeu eorum receptuario, & in liſtis *n* ſiat mentio ſpecialis de rebus nominatim, & earum quantitate. Et in pręſenti ſtatuto comprehendatur ſumma librarum ſexdecim Imperialium, pro qua iurari poterat ſecundum formam alterius ſtatuti, ſeu facultatis. Ita tamen quod à die, quo præſtitum fuerit dictum Sacramentum retro, *o* non poſſit iurari, niſi pro ipſa nua uice tantum.

SVMMARIVM.

1 *Aromatariorum libris an credatur, & num. 2. & quid de libris mercatorum, vſq; ad num. 41. vbi notatur, quæ debeant concurrere, ad hoc vt fides adhibeatur.*

37 *Iuramentum non datur non informato.*

Digitized by Google

a QVod de, & ſuper ſpeciarijs, & rebua apothecæ] †Non
1 debet tamen extendi ſtatutum hoc ad alias res niſi
ad nas hic expreſſas, cum ſtatutum hoc ſit correctoriũ iuris
communis ex quo non creditur regulariter libris priuatis,
vt notatur in l. exempli, Cod. de probatio. Idem Benuenut.
2 Stracha tract. de aſſicurat. gloſſ. 37. † Habet tamen locum
in dependentibua, & connexis & occaſione dictæ apothecæ,
vt not. Alex. conſil, 113. numer. 3. volum. 7. Dec, conſil,
40. numer. 3. Stracha tractat. Mercat. tit. quomodo in cauſis
mercat. proced. numer, 40. Burſat. conſil. 224. numer. 6. volum. 2.
b Quæ traduntur] Intellige non concluſo pretio, prout
quotidie fit.
c Et venduntur] Concluſio pretio, quod raro fit per hos
Aromatarios.
d A quantitate librarum viginti duarum Imperialium in-
3 fra] † Niſi facta eſſet hæc reſtrictio per ſtatutum crederetur
tam in magnis, quam in paruis ſummis, ita Ioſephus Ludo-
4 uicus ſuis communibus, concluſio. 29. verſ. amplia. † De
iure etiam communi in minimis creditur libro mercatoris,
ut notat Crauet. tract. antiquit. temp. parte 1. verſ. vidimus,
5 & abunde num. 1. cum ſequentibus. † Valetq; ſtatutum,
vel conſuetudo, quod in his terminis credatur libro mercatoris,
ita Tiraq. tract. de iudicio in exiguis, col 4. verſ. vnde
etiam ſequitur idem tract. de pœn. temperandis, cauſa 51.
6 num. 13. de mente Baldi per eum allegati. † Plures ſi fuerint
ſummæ ex diuerſis cauſis an coacervventur ad conſti-
tuendam hanc ſummam, quod non, notat Iaſ. in l. ſi idem cũ
eodem in princip. num. 3. & 4. ff de iuriſdict. omnium iudic.
Lambert. tract. ad ſtatutum de aliena. mulierum, glo. 5. nu.
10 contrarium tenet Martin Laud. d. l. ſi idem cum eodem,
quem refert ſequendo ſub dubio tamen Marſ. tract. bannit.
in verbo, annis, nu. 11.
e Stetur, & ſtari debeat] † Statutum ſi ſit quod ſtetur li-
6 bris Mercatorum, dicti libri faciunt plenam probationem,
cum notentur publica authoritate, ita Ioſeph. Ludouicus
8 ſuis communibus, concluſ. 29. in principio. † Valentq; ta-
lia ſtatuta, vt ſupra not. & not. Benue. Straccha tract. Merc.
2. par. tit. quomodo in cauſis Merca. procedendum, num. 5.
Idem Ludouicus d. concluſione 29. in princ. verſi. latiſſime
9 Stracha. † Limitando niſi ſint indiſcreta talia ſtatuta, ve-
luti ſi diſponerent credendum omni ſcripturæ, vt per eum,
nam ſtatutum, vel conſuetudo diſponens generaliter quod
credatur libro Mercatoris non valet, ita Iaſ. l. de quibus, nu.
63. ff. de legibus, Crauet. tract. de antiq. temp. 1. parte verſ.
de verbis, num. 32. & verſ. vidimus, num. 6. 7. & 8. Roland. à
10 Valle conſ. 3. num 44. volum. ſecundo. † Sed quod valeat
ſtatutum, vel conſuetudo, quod credatur libris Mercatorũ,
notat Diaz. reg. centeſima trigeſimaoctaua conſuetudo. Idẽ
cauetur in lib. 15. communium, in verbo, ſtatutum iubens,
11 declarando vt ibi per eos. † Libro autem Mercatoris quã-
do ſit credendum, vel ne, notat Marſil. ſingul. 458. late Cra-
uetta de antiquit. temp. parte prima, verſ. vidimus, & abun-
de num. 1. cum ſequent. & quod ex conſueto credatur, notat
Burſat. conſ. 39 num. 28. volum. 1. Quod tradit idem Burſ.
conſ. 224. num 7. & 8. volum. 2. vbi, nu. 12. dicit ſtari libris
12 principalioribus mercatorum. † Vlterius, numer. 13. dicit
non eſſe credendum, quod Mercator voluerit tollere parti-
13 tas ad eius præiudicium. † Libro autem defuncti, quod
adhibeatur ſemiplena probatio, ſi ille defunctus erat bonæ
fidei, notat Hieronym. de Monte, tractat. fin. regund. cap. 62.
num. 11. † Multa autem requiſita, vt tales libri faciant fi-
dem, quæ ſunt articulando, & probanda, notantur per ſcri-
bentes relatos per Ioſephum Ludouicum concluſion. 29.
verſ. ad hoc tamen, & ſigillatim notat, verſ. primo requiritur
14 cum ſequentibus, vbi enumerat viginti ſex requiſita. † Li-
bris Mercatorum eſſe credendum ex conſuetudine, & ob-
ſeruantia, notat Ioſeph. Ludouicus d. concluſione vigeſima
15 nona, verſic amplia. primo, † Imo etiam remoto ſtatuto,
vel conſuetudine quod liber Mercatoris poſſit probare, ſi
verificatæ ſint aliquæ parcellæ in eo, notat ipſe Ludouicus
16 dict. conclul. 29. verſic. remoto etiam ſtatuto. † Libris au-
tem Mercatorum ſicut datur fides ex ſtatuto, vel conſuetu-
dine, ita hodie datur fides libris Bancheriorum, ſecundum
Ludouicum dict. concluſ. 29. verſ. amplia quinto id quod.
17 † Libris vlterius, vel ſcripturis, quæ non ſint Mercatoris,
quando, & quibus caſibus credatur, vel ne, notat Ludouicus
dict. concluſ. 29. verſ, amplia ſexto, cum pluribus verſiculis
18 ſequent. † Libris autem Aromatariorum, vel ſpeciariorũ
non creditur remoto ſtatuto, vel conſuetudine, ſecundum
19 Hieronym. conſ. 388. num. 11. † Statutum hoc vel ſimilia
quod credatur libris Mercatorum, intelligi debet ſi ſit talis
Mercator bonæ famæ, non infamis, vt per Ioan. Arnon. ſing.
45. verſ. vbi noluit, Straccha tit. quomodo in cauſa Merca-
20 torum proced. num. 39. † Licet credatur libris Aromata-
riæ, vel Mercatorum ex ſimili ſtatuto, tamen poteſt pro-
bari contrarium, vt pro veriori, & communiori notat Lu-
douicus ſuis communibus, dict. concluſion. 29. verſic. ſed
an, & verſic. ſequenti, & verſic. ampliat, & declarat.
f Libris] † Qui tamen ſint conſcripti in loco ubi adeſt ta-
21 le ſtatutum, ita notat Straccha, dict. titu quomodo in cauſa
Mercatorum proceden. num. 41. idem Viuius opinione, 309.
22 vbi late notat. † Liber in vno falſus præſumitur falſus in
totum, ſecundum Ludouicum dict. concluſion. 29. uerſic. ſi
tamen.
g Speciariæ] † De pertinentibus tamen ad apothecam, ut
23 ſupra cauetur ex verbiſmet ſtatuti, alias non, ſecundum no-
tata per Decium conſ. 40. num. 3. idem Alciat. c. pernicioſa,
num. 66. verſic. ſicut, de offic. ord. Steph. de Federicis tract.
de iuris interpret. parte 3. num. 26. Idem notat Marſil. ſin-
gulari 561. num. 3. idem notat in l. finaL. num. 168. ff de iu-
riſdictio. omnium Iudicum. Idem Crauet tractat. de anti-
quit. temp. dict. 1. parte, uerſ. uidimus & abunde, num. 7. &
8. Burſat. conſ. 224. num. 2. uolum. 2. & notatum in prælu-
24 diis ſtatutorum. † Procedit etiam hæc diſpoſitio in li-
bris confectis Mediolani, non alibi, ut not. Bald. in his termi-
nis, in cap cum dilectus, num. 5. uerſ. ſecundo, de fide inſtru-
25 ment. † Statutum, ſi loqueretur credi libro ſpeciarij in Me-
dicinalibus rebus, quid ueniat appellatione, Medicamento-
rum, notat Rebuff. tractat. de ſent. prouiſ. artic. 1. gloſſ. 4.
numer. 2.
h Cum ſacramento ſpeciarij, & Domini] † Si autem ipſe
26 ſpeciarius ſit mortuus, tunc eius libro creditur, & dabitur
fides abſq; aliquo alio iuramento eius hæredis, quia eius
mors habet uim iuramenti, ut notat ſignanter Caſtrenſ. cõſ.
301. ad examinandum, num. 4. in tertio dubio, uolum. 1. ſe-
quitur Decius in l. 1. in 2. notabil. Cod. de edendo, idem ca.
2. colum. 4. num. 15. uerſ. eodem modo, de fide inſtrument.
idem not. Crauet. tract. antiq. temp. ſect. 1. uerſ. quarto li-
27 mitatur, num. 48. † Clericus, ſi eſſet aromatarius, poſſet uti
beneficio huius ſtatuti contra laicum in foro Eccleſiaſtico,
ut tradit Bald. & Alexand. allegati per Cottam ſuis memo-
28 rab in uerbo, Clerici ligantur, uerſ. & de conſuetudine. †
Famuli Aromatariorum, uel ſimilium non ſunt idonei teſtes
pro Dominis apothecæ, ſecundum Carocium tractat. locati,
29 uerſ. Inſtitoria actione, num. 2. † Non tamen haberet lo-
cum diſpoſitio huius ſtatuti extra territoriũ, nec contra non
ſubditum, ita no. Caccialup. in l. cunctos populos, num. 187.
C. de ſumm. Trinit. Crauet. tractat. antiquit. temp. 1. ſect. 10.
30 uerſic. quarto limitatur, num. 26. † Sed quod probent per
hoc ſtatutum extra territorium, etiam notat Dec. in capit.
primo, num. 30. uerſ. 3. de probat. Diaz. reg. 138. conſuetu-
do, uerſ. amplia. adeo, Soarez ſuis communibus, in uerbo, li-
bris Mercatorum, idem Ludouicus dict. conclul. 29. uerſicul.
amplia quarto, declarando ſi tamen in hoc territorio con-
31 ſcripti ſint, ut ſupra notatum eſt. † Non tamen probat
inter ipſos ſocios, uel contra ipſos ſocios conficientes hos
libros, licet probent contra debitores, ita not. Alexand. conſ.
139. ad finem, uolum. 5. Alciat. l. uel ſingulis, poſt princip. ff.
de uulgar. & pupill. Hier. Zanchus, in l. hæredes mei, §. cum
32 ita, num. 546. ff. ad Treb. † Contra ipſum pariter Aroma-
tarium liber ſuus probatur abſque hoc ſacramento, prout
etiam quilibet liber Mercatoris, ita not. Crauet. dict. tract.
33 antiqu. temp. ſect. 1. uerſ. uidimus, num. 26. † Nec poteſt
allegare ueritatem non ſcriptam, ut ibi per eum, numer 28.
34 † Contra tertium autem, & pro tertio liber Aromatarij, &
Mercatoris cuiuslibet probat ſine hoc iuramento, ita Cra-
uet. dict tract. antiquit. temp. ſect. 1. uerſ. uidimus, numer,
29. & 30.
i Seu famuli ſui de apotheca] † Debet tamen in omnem
35 caſum, ut credatur libris his cum hoc Sacramento Domi-
ni, uel famuli, præcedere aliqualis probatio traditionis re-
rum, ut not. Marſ. ſua Auerolda, in princip. §. principium,
num. 6. late in hac ſpecie, Crauet. d. tract. antiq. temp. ſect. 1.
36 uerſ. uidimus, num. 9. cum ſeq. limitat. 2. † Idem notatur
in ſimili materia damnidati, quod ex forma ſtatuti debeat
credi iuramento damnum paſsi de quantitate damni, quod
ſaltem debet probari in genere damnum datum, ut not. De-
cius conſ. 83. num. 3. uerſ. 1. idem Plotr. l. ſi quando, num.
758. & 759. & num. 827 C. unde ui, uerum poteſt dici loco
huius probationis in genere hic adeſſe librum cum iuramẽ-
to Aromatarii, tanto magis cum iuramentum hoc non de-
tur ſuper quantitate rerum, & earum ualore, ſed tantum ſu-
per traditione una cum libro, de ualore autem ſtatur iudicio
duorum

Digitized by Google

duorum eligendorum,ut infra cauetur ex eademmet ſtatuti diſpoſitione.

k Informati] † Non enim datur iuramentum non infor-
37 mato, ita Ploti. d. l. ſi quando, numer. 620. C. vnde ui. † Cō-
38 tra tamen hanc probationem inductam per ſtatutum cum ſacraméto hoc, quod poſſit probari contrarium, not. Alex. in l. qui bona, §. qui damni, num. 4. cum ſeq. ff. de damn. infect. & late not. infra capit. 371. ſi de cætero, in uerbo, Sacramento.

l Sed dicto duorum aliorum in arte peritorum] Et ſic ſtatur libris, & Sacramento Domini, uel famuli quoad traditionem, & quantitatem rerum traditarum, non quoad earum ualorem, ut ſupra dictum. Hi duo periti harum rerum per liſtam datarum, ſi minorem æſtimationem, & ualorem æſtiment, quam ſupra exprimat ſtatutum librarum 22. imperialium, debitor ille non tenebitur pro ſupra pluri, niſi aliter hoc probetur, ut infra dicetur.

m Cum ſacramento] Periti enim in arte debent ſemper referre cum ſacramento, ut notatum fuit ſupra c. 359. Nullus Medicus, in uerbo, dare iudicium.

n Fiat mentio ſpecialis de rebus nominatis, & de earum
39 quantitate] † Hoc fit ut recte poſſint hi duo æſtimare has res. Quod etiam requiratur expreſſio diei datarum rerū, licet hoc ſtatutum non dicat expreſſe, cum idem dicatur de iure communi in libro rationum, ut noceat, not. ſignanter Crauet. de antiquit. temp. d. ſect. 1. uerſ. quarto quæritur, num. 43. & hoc præcipue ne tollatur facultas probandi cōtrarium, ut ſupra fuit not.

o Non poſſit iurari, niſi pro prima uice tantum] † Idem
40 notat de iure communi eſſe Roman. l. admonendi, numer. 24. ff. de iureiurando, ſequitur Felin. l. paſtoralis, nume. 27. de except. quod in eadem cauſa non poſſit iurari his. Poterit tamen aliter quam per iuramentum reſiduum crediti à quantitate pro qua iurare licuit ſupra probare, ita caue-
41 tur ſupra cap. 199. quoniam, verſ. ſaluo tamen. † Qualiter autem Aromatarius, & pizzigarolus probet eius creditum, notat Ee der. de ſen. conſil. 119. Purpurat. conſil. 31. volum. 1. Poterit etiam non obſtantibus his verbis ſtatuti iurari intereſſe dictæ ſummæ, pro qua præſtitum fuit iuramentum modo quo ſupra, vt cauetur, dict. capit. 199. ad finem.

Quod liceat Aromatarijs habere ceram albam non obſtante aliquo ſtatuto. Cap. CCCLXI.

Liceat Aromatarijs, non obſtante aliquo alio ſtatuto laborare, & laborari facere ceram albam, licet non ſit tota ſequens in albedine, videlicet poſſit fieri facere copertam, vel copertas vtſupra de cera plus alba, quam ſit cera intrinſeca, dummodo ipſa tota cera ſit munda, & pura, ſine aliqua fraude, ſiue mixtura alterius rei.

Statuti huius diſpoſitio non ſeruatur, ex quo Aromatarij Mediolani non ſe intromittunt in hac arte.

De fideli ordine, & cura ſolſicite habenda per Magiſtros Grammaticæ, & repetitores. Cap. CCCLXII.

Magiſtri Grammaticæ, & repetitores eorum, teneantur fideliter, & bene, ac bona fide, & cura diligenti, debere ſcholares ſuos ſingulis diebus, in mane, & poſt prandium more conſueto, exceptis diebus Dominicis, & feſtiuitatibus Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & Paſchatis Reſurrectionis eiuſdem cum ſeptem diebus ſequutibus, & Epiphaniæ Domini, Aſcenſionis Domini, & Corporis Chriſti, & quatuor feſtiuitatibus glorioſiſſimæ Mariæ Virginis, & Natiuitatis Sancti Ioannis Baptiſtæ, feſtiuitatibus duodecim Apoſtolorum, Sancti Nicolai, & Sancti Ambroſij menſis Decembris, ſub pœna librarum quinque Imperialium applicandarum Communi Mediolani pro quolibet eorum, & qualibet vice. Et qui magiſtri, vna cum repetitoribus petere, nec exigere poſſint, nec eis liceat, a vltra libras tres Imperialium, pro primis ſex menſibus, poſt feſtum Sancti Michaelis, & totidem pro alijs ſex menſibus, pro mercede, tam pro magiſtris, quam repetitoribus, ad ſupertotum, pro quolibet ſcholare. Quod ſalarium, ſeu quam mercedem, non poſſint exigere pro primis ſex menſibus ante feſtum Paſchatis Pentecoſten, ſub pœna prædicta. Et quilibet poſſit accuſare, & habeat medietatem condemnationis, & altera medietas ſit Communis Mediolani. Qui magiſtri non audiantur ad petendum dictam eorum mercedem, elapſis ſex menſibus, poſt annum b niſi ſaltem intra dictos ſex menſes poſuerint querimoniam coram Iuſdicente.

Statuti huius diſpoſitio hodie non ſeruatur, & abolita per deſuetudinem.

a Vltra libras tres Imperialium pro primis ſex menſibus] Aderat tamen decretum Ducis Galeaz editum Anno 1468. Super hoc ſalario tribuens iuriſdictionem D. Vicario Proniſionum, quod pariter abolitum eſt per deſuetudinem.

b Niſi intra dictos ſex menſes querimoniam interpoſuerint] Hoc nunc per decretum Senatus Anno 1549. die 28. Martij, ampliatum in omnibus operarijs, vt in eo cauetur.

RVBRICA GENERALIS, De Damno dato, & Camparijs conſtituendis, & eorum officio.

Quod licitum ſit cuilibet tenere ſuper ſuo beſtias. Cap. CCCLXIII.

Licitum ſit cuilibet tenere a quaſcunque beſtias b ſuper ſuo, c dum non vadant ſuper alieno ad paſcendum, & ſi ipſæ beſtiæ iuerint ſuper alieno, d ad paſcendum, componat tenens ipſas beſtias damnum paſſo, ut infraſcripto proxime ſequenti ſtatuto continetur. Et quilibet tenens porcos, capras, moltonos, oues, uel caſtronos, poſſit & debeat cogi ad requiſitionem Conſulis loci, vbi tenentur dictæ beſtiæ, vel prope territorium dicti loci per milliaria duo ad ſatiſdandum, de libris quinquaginta imperialium. Quod ipſi porci, capræ, moltoni, caſtroni, & oues eius, non dabunt alij damnum, & vlterius, quod reſtituet damna data in duplum damnum paſſo. Et ſufficiat vnica ſatiſdatio, etiam ſi plures requiſiuerint. Et Notarij damnorum datorum habeant tantummodo pro qualibet ſatiſdatione ſoldos quatuor imperialium, & non plus, ita tamen, quod nemo proinde moleſtetur de mandato officij damnorum datorum, niſi prius appareat legitima cauſa pro qua moleſtari voluerit, ſub pœna librarum quinquaginta imperialium applicandarum pro medietate moleſtato, & pro altera Communi Mediolani, & auferendarum per Iudicem damnorum datorum, & per eius Notarium, ipſo iure, & facto, abſque alia declaratione proinde facienda, ita tamen quod vbi condemnationes factæ fuiſſent, vſque ad ſummam dictarum librarum quinquaginta Imperialium, occaſione damni dati, ſeu damnorum datorum, & vtſupra, quod nihilominus teneatur iterum ſatiſdare pro libris quinquaginta Imperialium, & ſic toties quoties contingat iterum alias cōdemnationes fieri pro dicta ſumma librarum quinquaginta Imperialium, occaſione damnorum, & vt ſupra. Iterum, & de nouo reiteretur ſatiſdatio, vt ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Beſtia vnde dicatur.*
2 *Beſtiarum appellatione, quæ animalia veniant, vſq; ad nu. 6.*
7 *Suum quot modis ſumatur, & num. 8.*
9 *Fundus hæreditatis iacentis non dicitur fundus alienus.*
10 *Beſtiæ de iure communi non poſſunt paſcere ſuper alieno, & numer. 11.*
12 *Dominus territorij poteſt illud concedere ad paſculandum, & numer. 13.*
14 *Dominus fundi poteſt prohibere ingredi volentem, amplia vſq; ad num. 18. declara num. 20.*
19 *Paſculari quis poteſt ſecus viam ſine damno vicini, amplia vſque ad num. 23.*
24 *Damnum dans in prædio alieno quando excuſetur.*
25 *Satisfactio an ſit debita pro beſtijs paſculatis.*
29 *Damnum datum quando quis non teneatur emendare, vſque ad num. 30.*
31 *Duplum debitum in pœnam quomodo computetur.*

a Quaſcunque beſtias] † Beſtia dicitur à vaſtia, idem à
1 vaſtando, ita Alberic. in ſuo Dictionario, in verbo,
2 beſtia. † Beſtiarum appellatione propriè veniunt animalia fera, vt notat Bartol. l. 1. §. remouet, not. 1. ff. de poſtuland.

3 ſtuland. Matheſil. ſing. 91. † Fallit hoc ſi conſuetudo ſit in
contrarium, ita Sayrana, ibi, num. 3. & 4. Natta conſil. 347.
4 num. 2. volum. 2. † Non tamen veniunt anſeres, & galli-
næ, ita Natta d. loco, num. 1. prout nec veniunt appellatio-
ne animalium, vt notat Marſil. tract. bannit. in verbo anima
5 lia, nu. 3. in fine, vt per eum. † Vnde etiam infertur, quod
ſtatutum loquens de beſtijs, comprehendat omnes etiã man
ſuetas, vt in his terminis notat Bonacoſſa in quæſt. crimina-
libus, in verbo, de damno dato, verſicul. dicit ſtatutum.
6 † Quod autem intelligatur de animalibus terreſtribus, non
autem de auibus, not. Petr. Rauen. ſing. 900. idem Bonacoſſ.
in q. crimin. in verbo, de damno dato, verſ. appellatione be-
ſtiæ, verſ. & beſtiæ.

b Super ſuo] † Capitur ſex modis quid ſuum, vt notat
7 Napod. in conſuet. Neap. titul. 22. de faciendo centiculum,
8 verſicu. non licet, numer. 10. quæ ſit ſua propria. † Hic
autẽ ſufficit quod ſit poſſeſſor, vt notat Bonacoſſa in quæſt.
criminal. in verbo, alterius.

c Dummodo non vadant ſuper alieno] † Statutum ſi im-
9 ponat pœnam intrandi fundum alienum, non procedit ſi in-
tret fundum hæreditatis iacentis, quia illa non poteſt dici
proprie alicuius, vt in his terminis notat Bartol. in l. ſi ea re,
§ final. ff. de ſtipulatio. ſeruor. idem Bartol. in l. hæres, la ſe-
conda, ff. de acquir. hæred.

d Ad paſcendum] † De iure etiam communi non poſ-
10 ſunt mitti beſtiæ ad paſcendum ſuper alieno, vt notatur in
l. Quintus, ff. ad legem Aquil. facit l. Diuus, cum ibi notatis,
ff. de ſeruit. ruſtic. præd. extenditur vt nec Maſſarij poſſint
intromittere animalia aliena in terris Domini, ita Ripa tra-
ctat. de peſte, tit. de remed. ad conſeruandam vbertatem,
11 num. 3. † Quod etiam procedit etiam ſi adeſſet permiſſio
in aliquo territorio, quod poſſet paſculari in alieno, quia
Dominus alicuius fundi poſſet prohibere, ne quis intraret
eius prædium ad paſculandum cum beſtijs propoſito etiam
edicto, ſeu banno cum pœna, quę quidem exigi poſſet in ca-
ſu contrauentionis, vt not. Afflict. in conſtit. regni, Rub. 37.
de animal. in paſcuis, cum per partes, num. 4. 5. & 6. libr. 3.
12 † Poteſt enim Dominus vnius territorij concedere eius ter-
ritorium ad paſculandum quando vult & non vltra, nec
per hoc inducitur præſcriptio, vt notat Afflict. d. Rubr. 37.
13 num. 8. lib. 3. † Quod procedit etiam in agris collectis fru-
ctibus propter herbam inde naſcentem, vt not. ſignanter Di-
dacus Practic. qu. c. 37. nu. 2. verſ. 1. quia, & verſic. ſecundo
14 quia, cum ſeq. † Poteſt etiam Dominus fundi prohibere
aliquem ingredi volentem eius fundum, vt not. Vincent. Ca
15 rocius tract. locati, & conducti, verſ. iniuris, nume. 4. † Et
etiam fructus ſubreptos per illum ingreſſum auferre, nu. 5.
16 † Et ducere furem fructuum ad iudicem, num. 6. † Sed non
17 poteſt pignorare, vel aliter grauare dantem damnum, nu. 7.
18 † Poteſt tamen furem ſe defendentem tele occidere impu-
ne, num. 8 per text. in l. itaq; , ff. ad leg. Aquil. notatum la-
te in nou. conſtit. tit. de pœnis, c. homicidia, in verbo, capite.
19 † Poteſt tamen paſculari ſecus viam ſine damno vicini, per
c. 1. §. fin. de pace tenenda, in vſibus feud. ſecundum notata
per Alberic. in l. fin. c. ad leg. Aquil. Cœpolla, tract. ſeruit.
ruſtic. præd. cap. 9. de ſeruit. iuris paſcendi, num. 46. circa fi-
20 nem. † Non habet pariter locum in itinerante, vel pere-
grinante, quia poterit fundum, & pratum alienum impune
intrare, & ibi iumentum inuito Domino paſcere, vt not. glo.
Bald. & Cardin. Alexan. in c. 1. §. final. de pace tenenda, in
vſibus feudi. Idem notat Roman. ſingul. 234. cum addit. ibi,
ampliando vt ibi per eum, Caſſan. in conſuet. ſuis Rubric.
§. 6 in textu, en menſnaige, num. 13. verſic. & intellige, Boer.
in conſuetud. tit. des couſtumes prædiales, §. 4. Didacus Co-
uarru. tractat. practic. quæſt. cap. 37. num. 3. verſicul octauo
21 probatur, Plot. l. ſi quando, num. 814. C. vnde vi. † Nec hoc
caſu tenetur verſus Dominum de paſculatione, vel pabula-
tione ſecund. Card. Alex. d. c. 1. §. fin. quem refert ſequendo
Boer. dict. §. 4. Plottus, d. l. ſi quando, num. 814. C. vnde vi.
22 † Non tenetur pariter de damno dato, qui neceſſitate ductus
fugiendo hoſtes, vel deprędatores cum animalibus dederit
damnum in fundo alieno, vt per Ferronium ſuis commen-
tarijs, tit. 11. de animalibus, §. 1. colum. 2. verſic. quid enim.
23 † Non tenetur etiam de damno dato damnificatus, vbi adſit
mixta culpa damnificati, ſecundum not. per Bonacoſſam,
in quæſt. crim. in verbo de damno dato, verſ. damnificatus.
24 † Damnum quoq; dans cum licentia Domini excuſatur, ta-
men confitens damnũ dediſſe, ſed cum licentia, non creditur
vt excuſetur ab accuſatione, niſi probet licentiã, vt per Io-
ſeph. Ludouicũ ſuis cõmunibus concluſ. 14. verſ. infertur 84.

e Ad ſatiſfaciendum] † Hoc non ſeruatur, & in deſuetu-
25 dinem abijt.

f Capræ] Prohibitis capris ex ſtatuto non comprehende-
rentur hirci, ſecundum Bonacoſſam, in q. crim. in verbo, de
damno dato, verſ. ſtatutum quod prohibet.

g Reſtituet damna data] † Non tenetur de damno dato
26 quis, ſi mittat beſtias ſuas, & iumenta, vt paſcat itinerando,
27 vel ductus neceſſitate, vt ſupra fuit notatum. † Non tene-
tur pariter de damno, ſi animal alicuius intret prædium, &
fundum alicuius damnum in eo dando abſque eius culpa,
vt not. Amanellus de claris, ſing. 80. veluti ſi beſtia fuerit
deperdita, & damnum dederit in fundo alieno, vt not. Albe-
ric. tracta. ſtatut. libr. 2. quæſt. 76. Gandinus tract. criminal.
Rubrica de pluribus violentijs, col. 4. verſ. item pone conti-
neus, nu. 14. Idem not. Boer. ſuis conſuet. tit. des couſtumes
prædiales, §. 4. ad finem, idem Bonacoſſa, quæſt. crimin. in
verbo, de damno dato, verſ. ſtatuto cauetur, declarando ta-
28 men vt ibi per eos. † Niſi Dominus, vel cuſtos fuerit in
negligentia beſtias diſperdendi, item not. Caſſan. in ſuis cõ-
mentar. Rubrica 1. §. 6. in textu, en menſuaige, num. 15. verſ.
29 aduerte tamen. † Non tenetur etiam damnum dans in alie-
no, ſi quis mittat beſtias ſuas, vel iumentum in fundum vi-
cini, ubi uia publica ſit diruta, ut non poſſit per eam iri, ita
not. Brun. in conſti. in uerbo, ager poſſ, Bal. in l. per agrum,
C. de ſeruit. & aqua. Flor. in l. ſi locus, cum autem uia, ff. que-
mad. ſeruit. amittit. idem Plott. in l. ſi quando, num. 818. C.
unde ui, Bonacoſſ. in q. criminal. in uerbo, de damno dato,
30 uerſ. quotiens quis. † Ad emendationem autem damni nõ
tenetur etiã quis in foro conſcientiæ, niſi adſit dantis dam-
num dolus, uel lata culpa, non autem leuis, uel leuiſſima, li-
cet in foro contentioſo teneatur quis lege Aquilia pro di-
minutione patrimonij, ita not. Auton. Corſet. ſing. forum
conſcientiæ.

g Ipſo iure, & facto] Abſq; ſententia iudicis condemna-
toria, requiritur tamen declaratoria ſuper ipſo facto, vt la-
te notatum ſupra cap. 1. in verbo, ipſo facto, licet per verba
ſequentia etiam ſit aperte ſublata declaratoria Iudicis.

h In duplum] † In hoc duplo continetur ſimplum rei
31 perſecutoriæ, ita Bart. l. hoc edicto, §. 1. ff. de public. &
in l. ab his, C. de naui, libr. 11. Iaſ. §. ſic itaque, numer. 2.
Inſtit. de actio.

De pœnis ordinatis contra dantes damnum. Cap. CCCLXIV.

a SI quis b damnum c vel guaſtum, d dederit contra
verita, per ſtatuta, vel ordinamenta communis Medio-
lani, condemnetur, vt infra, videlicet, e pro qualibet
beſtia groſſa, quę damnum dederit f in aliquo blado ſemi-
nato, vel leguminibus, vel riſo, g prato, h ſylua, vel bu-
ſco, in ſoldis quinque Imperialium pro qualibet beſtia groſ-
ſa, & qualibet vice, i & pro qualibet minuta, in ſoldis duo-
bus Imperialium l Et ſi in vitibus nouellis antequam ren-
dantur in ſoldis quadraginta Imperialium pro qualibet be-
ſtia, ſiue groſſa, ſiue minuta, & qualibet vice, & in buſco no-
uello duorum annorum, vel infra in ſoldis viginti Imperia-
lium, k damno paſſo applicandis.

SVMMARIVM.

1 *Statutum odioſum non comprehendit mulierem, nec Cleri-
cum.*
2 *Damni appellatione quid veniat.*
3 *Pœna quando ſit debita vltra damnum, & num. 4.*
5 *Similia non expreſſa quando veniant in diſpoſitione.*
6 *Damnum in prato dare an dicatur, qui arbores in prato exiſtentes
inciderit.*
7 *Buſcus an poſſit paſculari.*
8 *Beſtia minuta quæ dicatur, & num 9.*
10 *Fictabilis an poſſit accuſare de damno dato.*
11 *Quid in bonæfidei poſſeſſore.*
12 *Quid in colono, & num. 14.*
13 *Conductor an poſſit accuſare.*

a SI quis] In hoc caſu tractatur de odioſa materia, ideo
non comprehenderetur mulier, vt notat Bonacoſſa in
quæſt. crimin. in verbo, ſtatutum, de furtis, verum per
ſtatutum ſupra capit. 126. in ciuitate, volum. 1. amplians
diſpoſitionem Iuris communis comprehenditur etiam mu-
1 lier. † Non comprehenditur nec Clericus, vbi non ſit ap-
probatum ſtatutum à Clero, ita Bonacoſſ. q. crimin. in ver-
bo, de damno dato, verſ. ſtatutum de damno dato, an com-
prehendat.

b Damnum] † Quid veniat appellatione, damni, notat
Bertach.

Digitized by Google

2 Bertach. in ſuo repert. in verbo, damna, per diſcurſum, Brun. ſuper conſtit. in verbo, damna, Caſſan.in ſuis commen.ar Rubr.1.§.6. in textu,en menſuage, num 1. & differt ab expenſis,vt not.late ſupra cap.51.ſi debitor,in verbo,omnes expenſas,ae damna,vol. 1.

c Vel guaſtum] Quid dicatur,vel quid veniat appellatione,Guaſti,not.Bald.in l.pignus,C.de pignor. act.

d Dederit] † Intellige, quod adſit dolus, vel lata culpa,
3 vt quis teneatur pro pœna vltra damnum, alias non habet locum ſtatutum, vt in his terminis notat Dec. conſil 83. num.3. verſic. tertio reſpondetur,Plott. in l. ſi quando,nu.
4 763. C.vnde vi. † Pro damno autem tenetur lege Aquila, etiam ſine culpa lata, licet non teneretur in foro conſcientiæ,ita Anton.Corſet.ſing ſorum conſcientiæ.

e Pro qualibet beſtia groſſa] Veluti equo, boue, aſino,& & ſimilibus.

f In aliquo blando] † Idem in ſimilibus non expreſſis,
5 vt notat Bonacoſſ.in quæſt. crimin. in verbo,de damno dato,verſ.ſtatutum de damno dato in certis fructibus.

g Prato] † Incidens arbores in prato non cadit in pœnā
6 ſtatuti loquentis de damno dato in prato, declarando, vt per Bonacoſſ. in quæſt. crimin. in verbo, de damno dato, verſ.ſed an damnum dantes.

h Sylua, vel Buſco] † De conſuetudine vbi buſcus non
7 ſit clauſus poteſt paſculari, & in hoc corrigitur iuris communis diſpoſitio, vel ſaltem conſuetudinis, & de hac conſuetudine tradit Boer ſuis comment. titu. des couſtumes prædiales.§.7.in princip.

i Et pro qualibet beſtia minuta] † Veluti capræ, oues,
8 porci,& ſimilia,de qua ſupra cap. præcedenti,vbi alia conſuetudo non ſit in contrarium,not. Natta conſ.347.num.2.
9 vol. 2. † Non tamen veniunt anſeres,& gallinæ, vt not. Natta d.conſ.347 num. 1.vol.1.

k Damnum paſſo applicandis] † Hoc autem caſu Do-
10 minus, non ſictabilis poteſt accuſare, vt not. Bart. in l. ſi fur.num.3.ff.de vſuſruct. & quemadmod. idem not. Ange. tract.maleſic.in verbo,ſcienter,& doloſe,colum. 1. nu. 1. notab.3. Abb. in cap. quoniam frequenter, §. fin.nu.55. & 56.vſq; ad finem,vt tit.non conteſt.idem Guid Pap.ſing.
11 643. † Item quod ſufficiat quod ſit bonæ fidei poſſeſſor, not. Alexan.conſil.129.nu.4. vol.2. & in his terminis Bonacoſſa quæſt. crimin. in verbo, de damno dato,verſic. an
12 qui petit emendam,& verſic. ſtante ſtatuto. † Quod etiā Colonus pro ſuo intereſſe poſſit accuſare pro damno dato in bonis conductis,not. Guid.Pap d.ſing.643. verſic. Colonus,vbi allegat Angel. Aret. in Rubr. ff.de oper.nou nunc. idem notat Bonacoſſ. in verbo, de damno dato, verſic. an ius ad finem. Idem Vincent. Carocius,tract. locat. & conduct.verſ. iniurijs,& damno dato,num. 1. idem cauetur infra cap. 369. quilibet, verſic. final. ibi, & in quolibet con-
13 ductore. † Conductori tamen pro fructibus pendentibus non competit contra damnificantem iuramentum in litem,poterit tamen conductor agere contra Dominum, vt agat contra damnificantem, ita vt id quod fuerit conſecutus ſibi reſtituat, vel actionem cedat. Ita Vincentius Carocius d.tract. verſic. in litem iurando,num.3. & 4. Borg.
14 deciſ. 44. num.72. † Colono etiam non colenti nummis non competit ius accuſandi de robaria fructuum ex forma ſtatuti punientis robantem rem alienam, ita Carocius d. verſic. iniurijs,num. 2.

DE EODEM.
Cap. CCCLXV.

SI quis abſtulerit a ſcarlionum, ſiue amanegias, ſiue palos,vel paretas,vel Cayronos de aliqua planta vitis, condemnetur pro quolibet ſcarliono,amanegia, ſiue palo, vel cayrono in ſoldis tribus Imperialium applicandis damnum paſſo.

a SCarlionum ſiue amanegeas,vel paretas,vel cayronos de aliqua planta vitis] Secus ſi nō eſſet annexa alicui viti quia non teneretur hac pœna, cum hic non exprimatur.

DE EODEM.
Cap. CCCLXVI.

a SI quis b plantam,ſeu plātas arboris fructiferæ, c inciderit, vel extirpauerit, d condemnetur in libris ſex Imperialium e pro qualibet planta, damnum paſſo, f & vlterius ad reſarctionem damni,damnum paſſo. Si vero inciderit,vel extirpauerit plantam,non fructiferā, g vel plantas non fructiferas à cima, h condemnetur in libris quatuor Imperialium, i & ad reſtitutionem damni in duplum, k damnum paſſo. l Et prædictæ pœnæ de incidentibus damnum in bonis alterius,contentæ ſub Rubrica generali,de damno dato,applicentur damnum paſſo.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuta vel fructuarius, an poſſit arbores fructiferas incidere,& num. 2.*
3 *Arborum fructiferarum appellatione quæ veniant.*
4 *Extirpare,vel euellere radicitus an differant.*
5 *Colonus vſufructuarius, vel alius adminiſtrator, an & quando poſſint arbores fructiferas incidere.*
6 *Incidens,vel extirpans arbores condemnatur,vt latro.*
7 *Incidens arborem quæ ſit plurium, vel plures incidentes arborem quomodo puniantur.*
8 *Aeſtimatio plantæ fructiferæ, qualiter fiat,& nu. 9.*
10 *Damnum dans ſi fuerit alterius territorij quomodo conueniatur & libellus qualis erit,num. 11.*
12 *Colonus & bonæ fidei poſſeſſor,an poſſint de damno accuſare.*

a SI quis] Comprehenditur tam maſculus,quam fœmina, cum loquatur de materio vtrique ſexui congruenti, & indifferenti, vt cauetur ſupra c.126.in ciuitate,vbi notatū
1 vol.1. † Emphyteuta quoq; vel feudatarius licet habeant, ius in re, non poſſunt incidere plantas fructiferas, niſi loco inciſarum,vel demortuarum alias plantet, ita not. Foller.
2 in conſtit. regni,Rubr.de officio,iuſtit.nu.92. † Et ſi incideret ſpreta monitione Domini directi, cadit ab emphyteuſi,vt not.Foller.d.loco,nu.93.declarando,vt infra,cap. 381.Colonus,in verbo,quin ad damnum teneatur.

b Plantam ſeu plantas arboris fructiferæ] Quæ multi ſunt
3 generis, prout experientia rerum magiſtra docet. † Quæ autem veniant appellatione fructiferarum, not. Afflict. in conſtitut. regni,Rubric.42.de offic. iuſtit. num. 14. ad finem,& 15. lib.1.Foller. dict. Rubric. de offic. iuſtit. num. 95.cum ſequent.

c Inciderit,vel extirpauerit] † De iure communi longa
4 eſt differentia, vtrum quis extirpet, vel radicitus euellat, vel incidat arbores fructiferas,quia diuerſæ actiones ex eo naſcuntur, vt cauetur ex text.l. furtum,§. ſi quis radicitus,
5 ff.de arboribus furtim cæſ. † Iure communi inſpecto non licet arbores fructiferas incidi per colonū, vel vſufructuarium, vel alium adminiſtratorem, niſi in tribus caſibus, vt firmat declarando hos tres caſus Picus in l. Titia, §. Titia cum nuberet,n.117 & 118. ff. de leg.2. late declarat Tiraq. tract.retract.conuent.§.3.glo. vnica,nu.24.cum ſeq.

d Condemnetur in libris ſex] † De iure communi condem-
6 natur vt latro,ita notat Afflict. in conſtit. regni,Rubr. 26. de maleſ. clandeſtin. ſuper inciſione, num. 4. libro 1. idem Boſſ. ſua praxi,crimin. titul. de damno dato,num. 3. Conrad. Laudenſis ſua praxi,§. 3. Rubr. de latronibus,num. 5. verſic. & hic adde, Caſſan.ſuis commentar. Rubric. 1. §. 5. in princip. num.7. verſic. additio, Clarus ſua praxi crim. §. fin. quæſt. 68. verſic. vaſtatores, vbi dicit per Senatum non ſeruari hanc pœnam.

e Pro qualibet planta] † Quid ſi arbor ſit plurium, vel
7 plures eam inciderint vnica pœna non plus ſoluentur,ita not.Foller. in conſtit. regni. Rub. de offic. Iuſtit. præſid.n.6.

f Et vlterius ad reſarctionem] † Qualiter autem ſiat æſti-
8 matio plantæ fructiferæ notatur, in l. furtim, §. finali,& l. facienda,ff. arb. furt.cæſar.notat declarando Boer.ſuis conſuetud. in tit. des couſtumes prædiales,§. 1. verſic. & iſtud eſt de mente.

g Vel plantas non fructiferas à cima] Quæ quidē non poſſunt incidi,cum non ſint cæduæ, vt not. Picus,in d. l. Titia, §.Titia cum nuberet,nu. 119. ff. de leg. ſecundo.

h Condemnetur in libris quatuor] Quæ pœna ſit de iure communi,notat ſupra in ſimili verbo.

i Et ad reſtitutionem damni in duplum] † Aeſtimando
9 illud iuxta diſpoſitionem,dict.l. furtim,§.fin.& l. ſequenti, ff. arbo. furtim cæſ. notat Boer. de conſuet. tit. des couſtu-
10 mes prædiales, verſ.& iſtud eſt de mente. † Damnum dans ſi eſt alterius territorij poteſt conueniri coram Iudice territorij,vbi damnum ſit datum,nec poterit forum declinare, ita not. Afflict. in conſtit.regni,Rub.37.de animalibus,ver-
11 bo,cum in partes,nu.11.lib.3. † Qualiter formetur libellus in probādo hoc damno,not. Bonacoſſ.relatiue,in quæſt. crimin.in verbo,de damno dato, verſic. ſtante ſtatuto ibi,& quomodo formetur.

k Damnum paſſo] † Siue ſit Dominus fundi,ſiue ſimplex
12 poſſeſſor bonæ fidei, vel colonus, vbi tractetur de eius intereſſe

Digitized by Google

intereſſe, vt not. c. præced. 365. ſi quis, in verbo, damnum paſſo applicandis.

l Et pœnæ prædictæ] De quibus ſupra vltra damnum, de quibus ſupra in hoc c. & præced.

Quod communia terrarum teneantur habere Camparios, & de Sacramento Campariorum. Cap. CCCLXVII.

a QVodlibet commune *b* burgi loci, *c* & alterius terræ *d* ducatus, *e* & diſtrictus, *f* vel iuriſdictionis Mediolani teneatur, & debeat habere Camparios ad cuſtodiendum, & pro cuſtodiendo, & ſaluando ſua territoria, & laboreria, prata, ſyluas, & buſcos, aquas & ductus aquarum, & etiam fructus, etiam ſeparatos à ſolo, in ſolo exiſtentes hominum habentium, tenentium, vel poſſidentium bona in ipſis territorijs, videlicet, quodlibet commune burgi ad minus quatuor Camparios, & loci habentis quadraginta familias, vel abinde ſupra, ad minus, duos Camperios, vel alterius Vniuerſitatis habentis familias abinde infra, ad minus vnum Camparium, ſub pœna librarum vigintiquinque Imperialium pro quolibet Communi burgi, & librarum decem Imperialium, pro quolibet Communi loci, applicãdarum pro medietate Communi Mediolani, & pro altera medietate accuſatori: Et licitum ſit eis communibus, vel præſidentibus in eiſdem ipſos Camparios conſtituere, vel ſi velint à Iudice damnorum datorum Mediolani facere conſtitui, qui Iudex ſi inde fuerit requiſitus, teneatur eos conſtituere. *h* Qui Camparij iurare teneantur tempore eorum conſtitutionis de cuſtodia ſua, bona fide, & ſufficire facienda, & de accuſando, ſeu notificando quamlibet perſonã, & beſtiam, ſeu detentorem eiuſdem beſtiæ, quam inuenerit dare, vel dediſſe damnum, vel ire, vel eſſe in vetitum, ſeu contra vetitum, per ordinamenta Mediolani. Et ad prædicta compelli poſſint, tam communia, quam Camparij, *i* per omnia iuris remedia: Et nihilominus quilibet habere volens Camparium, uel Camparios, ad cuſtodiendum poſſeſſiones ſuas *k* habere poſſit, & conſtituantur, vt alij.

SVMMARIVM.

1 *Camparij officium quale debeat eſſe.*
2 *Villæ quando ſunt plures maior pars debet interuenire in ordinationibus.*
3 *Communitas quid ſit, & vnde dicta.*
4 *Iuriſdictio quid ſit, & quid veniat eius nomine.*
5 *Camparij nomen qui aſſumunt falſo puniantur, & quales eſſe debent, & num. 6.*
7 *Camparij debent iurare, & quando, & quomodo, vſque ad num. 11.*
12 *Camparij quibus remedijs cogi poſſint, ad cuſtodi, & an quilibet poſſit eos aſſumere, num. 13.*

† QVod eligantur Camparij qui curent vt damnum nõ
1 detur bonis ſubditorum curę debet etiam Dominorum loci, ita Crauetta conſil. 314. num. 2. verſ. & in Domi-
2 no loci. † Villæ plures vbi vnitæ ſint per plura corpora vbi aliquid debet diſponi, prout hic cauetur hoc fieri non poteſt, niſi interueniat maior pars, ita Borgnin. deciſ. 13. num. 39.
a Quodlibet commune] † Quid ſit communitas, & vnde
3 dicta, notat late Virg. Boccat. in conſtitut. Marchiæ, gloſſ. 6. num. 71.
b Burgo] Quid ſit burgus, notatum late ſuper. cap.
c Et alterius terræ] Pagi ſcilicet, vel Villæ.
d Ducatus] Quid veniat appellatione, Ducatus, not. ſupra cap. 130. ubicunq; in verbo, de comitatu, vol. 1.
e Et diſtrictus] Quid veniat, notat Hieron. de Monte tract. finium regund. cap. 7.
f Vel iuriſdictionis] † Quid ſit iuriſdictio, & quid com-
4 prehendatur appellatione iuriſdictionis, not. Hieron. de Monte tract. finium regund. cap. 11. nu. 1. cum ſeq.
g Teneatur, & debeat habere Camparios] † Hoc ſtatu-
5 tum non ſeruatur, licet aliqua communitas eos teneat aſſumentes nomen hoc camparij falſo puniuntur, cum ſit hoc officium publicum, ita Roman. conſil. 446. numer. 2. Natta conſil. 588. numer. 10. volum. 3. Borgnin. deciſ. 13.
6 numer. 24. † Camparij hi debent eſſe, & eligi perſonæ bonæ conditionis, & famæ, & non infames, nec periuri, alias eis non crederetur etiam cum iuramento, cum iuramentum loco teſtis habeatur, ita Borgn. deciſ. 13. nu. 26.
h Qui Camparij iurare teneantur] † De ſimili iuramen-
8 to notat Natta ſuo conſil. 55. num. 8. volum. 3. † Et eis creditur, & habetur loco teſtis iuramentum hoc, Borgn. deciſ.
9 13. nume. 24. † Iuramentum hoc datur pro forma ex hoc
10 ſtatuto, ita Borgnin. deciſ. 13. num. 25. † Quod debet eis dari in die iuridica non in die feſtiua, vt ibi per eum, nu. 27. Nicolaus Vigelius in Methodo iuris Canonici, c. 16. col. 1.
11 † Et etiam quod non exprimeretur debere iuratos eſſe, tamen in accuſatione deberent iurare, ita Borg. dec. 13. nu. 54.
i Per omnia iuris remedia] † Quid ſint, not. Boſſ. ſua pra-
12 xi crim. tit. de mulctis, ad finem.
k Habere poſſit] † Idem de Iure communi hoc permit-
13 titur Dominis fundorum, & terrarum, vt notat. Alber. in l. ſi ita legatus, §. 1. numer. 2. ff. de vſu, & habitatione. Idem Brun. tractat. ſuper conſtit. in verbo, damnum, verſ. Domini terrarum.

Quod Camparius teneatur accuſare dantes damnum. Cap CCCLXVIII.

a QVilibet Camparius, *b* teneatur & debeat accuſare, ſeu notificare quemlibet *c* quem inuenerit dare, *d* vel dediſſe damnum *e* vel damnum, quod inuenerit eſſe datum, vel factum ipſo die, vel ſequenti, *f* ſuo communi, vel conſuli, *g* vel damnum paſſo, vel agenti pro eo. *h* Et ad requiſitionem ipſius conſulis, vel damnum paſſi vel agentis pro eo, *i* ad tardius, infra quintam diem, Camparius ipſe teneatur accuſare, vt ſupra ad officium damnorum datorum, *k* ſub pœna dupli eius, *l* ad quod tenetur ille, qui damnum dederit, *m* & refectionis in duplum eius, quod ipſe damnum dans reficere deberet: Et ſi reperiretur, quod Camparius pactum, vel remiſſionem faceret cum aliquo, vt eum non accuſet, ipſo iure, & facto pro cõdemnato habeatur ipſe Camparius in quatruplum eius, quo puniretur damnum dans, & ad refectionem, vt ſupra & contra eum Camparium procedatur ad ſolutionem, *n* abſque aliquo proceſſu, & declaratione. Et ſi contingat aliquem Camparium, vel aliquem de ſua familia dare vel dediſſe damnum in bonis alterius in territorio, vbi eſt Camparius, *o* ipſo iure & facto, pro condemnato habeatur in dictam pœnam quadrupli, & quę pœnę *p* applicentur dãnum paſſo, *q* abſq; alio proceſſu.

SVMMARIVM.

1 *Statutum loquens de Camparijs intelligitur de veris.*
2 *Camparij præſumuntur dediſſe damnum, vbi non indicauerint malefactionem.*
3 *Camparij quando non excuſantur à negligentia accuſandi, & num. 4.*
5 *Camparij an teneantur accuſare, vbi quis eum præuenit.*
6 *Damnum debet exprimi quantitate, vbi datur accuſatio.*
7 *Accuſatio de damno dato intra quod tempus dari debeat.*
8 *Camparij non accuſantur, ad quam pœnam teneantur.*
9 *Appellatio remouetur per clauſulam abſq; alio proceſſu.*
10 *Damnum datum cui ſit applicandum Domino ſcilicet, colono, vel conductori, vſq; ad num. 12.*

a QVilibet Camparius] Siue ſit communicatus ſeu particularis perſonæ, vt cauetur cap. præcedenti, & ver-
1 bis, ſeq. † Statutum loquens de Camparijs, & ſaltuarijs, intelligitur de veris non falſis, ita Borgnin. dec. 15. num. 41.
2 † Camparij territorij vbi non probent damnum factum ab alijs, præſumitur ipſos fuiſſe fures, & damnum dantes, ita Berous, conſil. 214. nu. 8. vol. 3.
b Teneatur, & debeat accuſare] † Excuſatur autem à
3 negligentia non accuſandi, nec notificandi, ſi demonſtrent feciſſe omnem diligentiam, & operam, vt inuenirent damnum dantem, quem non repererunt, ita not. Bart. in l. hæredem, §. 1. ff. de his, qui vt indign idem notat Clar. in ſua
4 praxi crim. § final. q. 7. verſi. ſcias autem. † Excuſatur pariter quando damnum fuerit datum occulte, vt not. Alber. d. tract. ſtatut. lib. 2. quæſt. 82 quod procedit, quoad notifi-
5 cationem perſonæ, non autem damnum dantis. † Accuſationem autem hanc, & denunciationem tenetur facere etiã quod alius præueniat in notificando, & nõ noceat præuentio, vt not. Alc. d. tract. ſtat. lib. 2. q. 62. Sed quod excuſetur eo caſu a pœna, not. Bar. in l. 1. §. eleganter, nu. 2. ff. de lib. agnoſ. cum addit. ibi, idẽ in l. Diuus, nu. 12. ff. de cuſt. reor. Alc. conſ. 64. nu. 6. vol. 3. declarãdo vt ſignãter per Alex. in l.
6 Sorore, num. 2. C. de his qui. vt indignis. † In accuſatione debet exprimi quantum ſit damnum datum, ad hoc vt credatur.

Digitized by Google

datur accuſanti circa damnum hoc, Ita Borgn. deciſ. 13. numer. 54.

c Quem inuenerit dare.] Præſentialiter infraganti crimine.

d Vel dediſſe damnum.] Non tamen repertum in facto, ſed hoc probatum per teſtes.

e Vel damnum, quod inuenerit eſſe datum, vel factum.] Vbi non repertus fuerit damnum dans.

f Suo communi, vel Conſuli.] † Sufficit quando tractatur de intereſſe communis, quod fuerit denunciatum Conſuli, vel Syndico, vel his qui præſunt Communitati, cum etiam ſufficiat eorum citatio in cauſis Communium, vt ſupra notatum, cap. 1. in verbo, Ipſius extati, vol. 1.

g Vel damnum paſſo, vel agenti pro eo.] Veluti factori, vel maſſario, & ſic ſufficit alterutrum feciſſe, cum loquatur Statutum alternatiue, vt notatum ſupra d. cap. 1. in verbo, Aut domi, vol. 1.

h Et ad requiſitionem ipſius Conſulis.] Secus erit cenſendum vbi non fuerit requiſitus, quia ſufficit adimpleſſe officium ſuum denunciando, vel notificando Conſuli, vel damnum paſſo.

i Ad tardius infra quintam diem.] † A die requiſitio-
7 nis, non damni dati, ita Bonacoſſ. in tract. quæſt. crimin. in uerbo, de damno dato, uerſ. Si Statuto tenentur. † Accuſatio ubi non fiat intra tempus à Statuto notatum, ſed extra tempus hoc facta non ualebit. Ita notat Borgn. deciſ. 13. num. 57.

k Sub pœna dupli.] In hoc continetur ſimplum damni dati, ut notatur ſupra in preludijs. † Ius hoc accuſandi de damno dato poteſt cedi, ſicut omnes actiones deſcendentes ex delicto. Ita Bonacoſſa d. verbo, de damno dato, verſic. An ius accuſandi.

l Ad quod tenetur qui damnum dederit.] ut ſupra cauetur, cap. 364. Licitum ſit, uerſic. Et ulterius reſtituat, & cap. 366. Si quis, uerſic. Si uero inciderit.

m Et refectionis in duplum eius, quod ipſe damnum dans
8 reficere deberet.] † Hoc eſt contra regulas iuris naturalis, ut quis teneatur pro delicto alterius, ut notat Soc. ſen. conſil. 31. num. 18. uol. 1. Ideo ſtrictiſſime intelligendum, ut ibi per eum, & per Iaſ. in §. Actiones autem, num. 74. Inſtit. de actio. & late notatum cap. 416. Si filiusfam. in uerbo, Pater, uolum. 1.

n Abſque aliquo proceſſu.] † Remota cenſetur appel-
9 latio per hæc uerba, ut not. Boſſ. ſua praxi. crimin. tit. de appellat. nu. 16.

o Ipſo iure, & facto] Tollitur per hæc uerba ſententia Iudicis declaratoria, licet requiratur declaratoria ſuper ipſo facto, Ita notatum late ſupra d. c. 1. in uerbo, Ipſo facto.

p Applicentur damnum paſſo.] † Domino ſcilicet fundi,
10 ubi tractetur de inciſione arborum, uel alterius, rei concernentis perpetuam utilitatem, ut not. Bart. in l. Si fur, nu. 3.
11 ff. de uſufr. † Et colono, uel conductori ubi concernat tantum eius damnum, ueluti in fructibus annuis, vt not. Guido Papa ſing. 643. in uerſ. Colonus, & innuit Statutum in cap.
12 ſeq. uerſ. finali. † Vtrum autem conductor, ſimplex poſſit accuſare pro damno dato in re, uel fructibus pendentibus, uel agere iniuriarum, ſine mandato ſpeciali Domino, quod non, cum non habeat ius in re, not. Borgn. conſ. 44. nu. 72. limit. ut per eum Carocius d. tract. locati, uerſic. In litem iurando, nu. 3. & 4. & ſupra, notatum, cap. 365.

q Abſque aliquo proceſſu.] Remota appellatione, ut ſupra notatum, in ſimili uerbo, & notatum ſupra, cap. 8. Si quis, in hoc uerbo, uol. 1.

Quod Camparius poſsit accipere pignus dantis damnum. Cap. CCCLXIX.

a QVilibet Camparius b poſſit accipere pignus c cuiuſlibet dantis damnum, uſque in ſoldis decem Imperialium, & facere ſibi reſtitutionem rei ablatæ, etiam ſi ille damnum dans non eſſet de ſuo territorio, ſi damnum fuerit à ſoldis decem Imperialium infra, d & ſi pignus abinde ſupra acceperit, e tunc liceat, f & teneatur illud conſignare ipſo die, uel proxime ſequenti, in fortiam Conſulis burgi, uel loci, cuius eſſet Camparius, uel Domini Iudicis damnorum, g infra triduum ex quo illud acceperit, ſub pœna librarum decem Imperialium applicanda damnum paſſo pro medietate, & pro medietate Communi Mediolani. Et ultra teneatur pignus reſtituere, h ſine aliquibus expenſis. Eodem modo i poſſit accipere, & abducere k beſtias l dantes, uel facientes damnum, m ſed eas teneatur conſignare, ut ſupra ſub pœna prædicta applicanda pro medietate Communi Mediolani, & pro altera damnum paſſo. n Et idem ſit in Domino fundi, ut poſſit accipere per ſe, uel eius factorem pignus dantis damnū in fundo, & teneatur conſignare, ut ſupra, & ſimiliter o poſſit in fundo accipere, & abducere beſtias dantes, uel inferentes damnum in dicto fundo, p & eas conſignare teneatur, ut ſupra, & ut ſupra.

S V M M A R I V M.

1 *Camparius an poſſit expellere, vel includere, & percutere damnum dantem, & num. 2.*
3 *Beſtiarum nomine quid veniat, & num 4.*
5 *Pecudum appellatione veniat omnia animalia paſculantia territorium.*
6 *Camparius an teneatur de morte Beſtiarum quas iniuſtè capit, quid de deterioratione num. 14.*
7 *Beſtia an poſſit retineri donec pretium ſoluatur, vſq; ad nu. 10.*
11 *Dominus beſtiarum ſi eas abduxerit, an & quando committat furtum.*
12 *Beſtiæ an ſint hyppothecatæ pro damno dato.*
13 *Quid pro alimentis erga hoſpitem.*
15 *Conductor an habeat ius abducendi beſtias damnum dantes in bonis locatis, & an in fundo extra fundum, num. 16.*
17 *Dominus fundi an poſſit occidere animal quod damnum dedit fugiens extra fundum.*
18 *Dominus animalis quod damnum dedit; an poſſit illud dare pro noxa.*
19 *Beſtia quæ damnum dedit damnum reficiet, ſi non reperitur dominus.*

a QVilibet Camparius.] Tam communis, quam particularis perſonæ, de quibus ſupra, c. 367. Quodlibet.

b Poſſit accipere pignus.] Seruitores quoque, & famuli poſſunt accipere quæcunque pignora per eos derobara dum tamen ea conſignet, ut cauetur ſupra cap. 195. Item quod ipſi, uolum. 1.

c Cuiuſlibet dantis damnum.] Etiam quod non ſit de ſuo territorio, vt ex verbis ſequentibus cauetur.

d Et ſi pignus abinde accepit.] Veluti ex eo quod plus releuet damnum.

e Tunc liceat.] Prout etiā in pignore à ſoldis deeē infra.

f Et teneatur illud conſignare.] Hanc etiam conſignationem tenetur facere abinde infra, cum omni caſu debeat conſignari damnum paſſo, ex quo ad eum ſpectet, ut cauetur ſupra cap. 365. Si quis damnum, ad finem, ſed in hoc differunt, quia abinde ſupra debet conſignari eodem die, uel ſequenti, ut infra cauetur, quod non eſt in ſumma abinde infra.

g Infra triduum.] Idem in detento propria authoritate pro cauſa criminali, quia debet ex Statuto criminali conſignari infra triduum, vt notatum ſupra, cap. 65. Quilibet, in verb. Eadem die, ad finem.

h Sine aliquibus expenſis.] Factis per damnum dantem ſuper hac accuſa non conſignationis factæ.

i Poſſit accipere, & abducere.] † Poſſit etiam licite expel-
1 lere, Ita Marſil. d. tract. bannit. in uerbo, Animalia, nu. 15. Idem not. Vincentius Carocius, tract. locat. & condi. uerſ. Iniurijs, & damno dato, num. 3. Vbi dicit poſſe expellere
2 & includere, dum tamen non occidat. † Et ubi non abſtulerit, ſed expulerit, & hę pereant, cuius periculo pereant, diſtinguendum an Camparius dederit occaſionem mortis immediate eas percutiendo ultra modum, & ipſe Camparius teneatur, quod idem eſt in Domino fundi, alias non, Ita Bald. conſil. 146. uol. 4. Idem Caſſan. ſuis conſuetud. in Rubr. 1. §. 6. in textu, En Menſuaraige, nu. 12.

k Beſtias.] † Beſtiarum appellatione uidentur tantum
3 contineri ferę beſtiæ, non autem manſuetæ, prout ſunt pecudes proprie intelligendo, ut notat Alberic. in tract. Statut. lib. 2. quæſt. 98. Idem Matheſil. ſing. 95. Fallit hoc niſi conſuetudo in contrarium, ut notat Sayrana, ibi ad Matheſil. num. 3. Natta conſil. 347. numer. 2. uolum. 2. De quo per Cœpoll. in l. Aediles aiunt, §. Iumentorum, num. 19.
4 ff. De ædilit. edicto. † Quicquid ſit quod non ueniant anſeres, uel gallinæ, notat Natta d. conſil. 347. num. 1. uol. 2. Bonacoſſ. in quæſt. crimin. in uerbo, De damno dato, uerſ.
5 Si Statutum dicit. † Pecudum autem appellatione ueniunt omnia animalia paſculentia turmatim, Ita not. Cœpoll. tract. ſeruit. ruſtic. præd. cap. 9. De ſeruit. pecoris paſcendi, in princip. Idem Ioan. Papo, §. 522. per totum.

l Dantes, uel facientes damnum.] Non tamen poteſt abducere in caſibus quibuſdam, in quibus Dominus non tenetur, etiam quo ad damnum dederint notatis ſupra cap.
6 363. Licitum ſit, in uerbo, Ad paſcendum. † Imò in dictis

Digitized by Google

ctis caſibus exceptis, ſi eas abducat Campatius uti iniuſtè
captas, ſi pereant tenetur de earum interitu, ut notat diſtin-
guendo Caſſan. ſuis commentat. Rubr. 1. §. 6. in textu, En
Menſuaige, num. 13. per text. in l. Quemadmodum, §. Ma-
giſtratus, ff. Ad leg. Aquil.
m Sed teneatur eas conſignare.] † Non autem etiam de
7 iure communi poteſt Camparius eas retinere, donec ei ſol-
uatur pretium damni, prout notat Bartol. in l. hoc amplius,
§. De his, in fine, ff. de damno infect. vbi idem notat Alex.
numer. 4. dicendo communem, rationem adducit Boer. ſuis
8 conſuetu. tit. des couſtumes prædiales, §. 1. in princ. † Ex
eo, quod habet damnum paſſus actiones paratas contra Do
minum beſtię dantis damnum, prout etiam notat Bart. d.
§. De his, num. 3. Quicquid in contrarium tenere videatur
Menoch. tract. recuper. poſſ. remed. 9. num. 282. qui allegat
Bart. erronee ita tenere d. §. De his, diſtinguit Plot. l. Si quã-
9 do, nu. 874. C. vnde vi, vt per eũ. † Quicquid ſit quod poſ-
ſint retinere beſtiam illam, donec cognoſcat cuius ſit tradit
Alex. d. §. De his, nu. 4. & ſequitur Boer. d. §. 1. in prin. Affli.
in conſtitut. regni, Rub. 8. De pacis cultu; pacis cultum, nu.
34. lib. 1. Idem Afflict. in conſtitut. regni, Rubr. 36. De furtis,
nu. 3. lib. 3. Marſil. tract. bannit. in verbo, Animalia, nu. 16.
Aleiat. tract. præſumpt. reg. 1 præſumpt. 50. nu. 3. lib. 3. Idẽ
Caſſan. in ſuis commentarijs, Rubr. 1. §. 3. in princ. num. 2.
verſi. Secũdo quæro, & §. 6. in textu. En Menſuaige, in princ.
& num. 11. dicit tamen tutius eſſe, quod conſignetur iuſti-
tiæ ſecundum opinionẽ Afflicti ibi per eum allegati, & not.
Boſſ. d. ſua praxi crimin. tit. de damno dato, nu. 10. ad finem,
Idem Plot. d. l. Si quando, nu. 874. C. vnde vi. Idem Bona-
coſſ. quæſt. crimin. in verbo, De damno dato, verſic. Si quis
bouem, verſic. An autem, Vincentius Carocius tract. locat.
10 & conduct. verſic. Retentione pro noxa. † Ante conſigna-
tionem hanc fiendam, ſi beſtiæ retentæ pereant, cuius peri-
culo perire debent, diſtinguendum eſt, quod aut iuſte fuere
retentæ, & cibaria eis condecentia data, nec eas Camparius
quoquo modo offendit, & tunc pereunt periculo Domini
earum beſtiarum: ſi vero iniuſte fuerunt detentæ, vel ciba-
ria eis denegata, ita quod fame perierunt culpa Camparij,
vel eas Camparius offendit, ex quo interiere: tunc tenetur
Camparius, vel damnum paſſus, qui eas abduxit. Ita nota-
tur in text. l. Quemadmodum, §. Magiſtratus, ff. ad legem
Aquil. Afflict. in conſtitution. regni, Rubr. 36. De furtis, n. 9.
ad finem, lib. 3 Idem Caſſan. in ſuis commentar. Rubr. 1. § 6.
11 in text. En Menſuaige, num. 13. † Dominus beſtiæ iam con-
ſignatæ, ſi eam abduxit, poſtquam fuit cõſignata ſine vi, ſed
palam, vt eam paſcat, non incurrit pœnam furti, ſed puni-
tur vti non obtemperans iudici, ſi eam abduxit, nolens ſol-
uere damnum, Ita Afflict. d. conſtitut. regni, Rub. 36. De fur-
12 tis, num. 6. & 7. lib. 3. † Hypotheca tacita an conſtituatur
ſuper his beſtijs conſignatis pro hoc damno dato, quod nõ,
ſed tantum actio perſonalis ad illud damnum conſequen-
dum datur: vt notat Afflict. in conſtit. regni, Rubric. 37. De
Animalibus in paſcuis, cum per partes, notab. 7. nu. 14. lib. 3.
13 † Hoſpes vel alimentarius pro alimentis harum beſtiarum
conſignatarum non tenetur eas reſtituere, niſi ſolutis his ali-
mentis, & præfertur omnibus creditoribus etiam anterio-
ribus, Ita Alciat. de præſumpt. reg. 1. præſumptio. 50. Idem
Decianus conſ. 109. nu. 23. cum ſequen. vol. 2. Borg. deciſ. 44.
14 nu. 46. & 47. 1. parte, & deciſ. 5. nu. 9. 18. & 19. parte 2. † Et
ſi reſtituantur deteriorata tenetur reſtituens ad deteriora-
tionem, ita Negus, tract. pignor. 7. parte 3. membro, num. 7.
cum ſequen. Brun. tract. de diminutione, & deterioratione,
cõcluſione 10. relatione 2. Fallentia 12. Franciſcus Columb.
conſil. 6 num. 17. & 18 & conſil. 29. Marſil. ſingul. 607. & in
ſua praxi, §. Vlterius, colum. 1. num. 3. & tract. bannit. in ver-
bo, Capti, num. 56.
n Et idem ſit in Domino fundi, & quolibet conductore
15 ipſius fundi.] † Ex hoc colligitur, quod etiam condu-
ctor fundi, in quo datum fuit damnum, habet ius addu-
cendi beſtias, & quod ſibi damnum emendatur à Domino
beſtiæ, damnum dantis. Vt etiam notat Guid. Pap. ſing.
643. verſic. Colonus, diſtinguendo, vt ſupra notatum cap.
præcedenti, ad finem.
o Poſſit in fundo accipere.] † Idem ſi capiat extra fun-
16 dum incontinenti poſt damnum datum: ita Caſſan. ſuis
Commentar. Rubr. 1. §. 6. in text. En Menſuaige, numer. 15.
Idem ſi tempore abductionis aufugerint extra fundum, vt
notat Marſil ſing. 425 nu. 2 & 3. Bonacoſ. in quæſt. crimin.
17 in verbo, de damno dato, verſic. Extat Statutũ. † Poteſt etiã
Dominus fundi occidere impune animal repertũ in ſuo fun-
do fugiens extra fundum incontinenti: Ita Salic. in l. Grac-
chus, nu. 2. C. ad leg. Iuliam, de adulterijs, Marſil. tract. bannit.
in verbo, Animalia, nu. 17. Imò etiam inſultatus ab animali
poteſt illud impune occidere, licet alias teneretur lege A-
quilia, Ita Marſil. d. loco, num. 18.
p Et eas conſignare teneatur vt ſupra.] † Dominus beſtia-
18 rum, ſi velit eas dare per noxa liberatur, vt ipſe amplius
pro hoc damno non poſſit conueniri, niſi Dominus is, vel
cuſtos earum dedita opera in fundum alienum eas miſerit,
ita not. Socin. ſen. conſi. 55. num. 6. vol. 1. Caſſan. d. Rubr. 1.
19 §. 6. in textu, en Menſuaige, nu. 17. † Dominus illarum be-
ſtiarum, vbi non reperiatur poſſunt ipſæ beſtiæ condemnari
pro illo damno dato, ita Gandin. tract. crimin. in Rubr. de
multis quæſt. col. 5. ad finem. verſic. Item pone confines, &
verſic. Pone quæſtionem de facto, Alber. ſequitur tract. Sta-
tut. lib. 2. quæſt. 88. Et quod teneat ſententia condemnans
beſtiam notat Bonacoſ. in quæſt. crimin. in verbo, De dam-
no dato, verſic. Si Statutum eſt.

Quod Camparij durent donec fuerint reuocati. Cap CCCLXX.

CAmparij conſtituti, & conſtituendi durent, a donec
fuerint reuocati.

a DOnec fuerint reuocati.] Et ſic conſtituuntur ad be-
neplacitum.

De arborum deuaſtatione notificanda. Cap. CCCLXXI.

STatutum, a quod ſi damnum datum ſit b per inciſio-
nem c arborum, d vel depopulationem, e à ſoldis
viginti Imperialium ſupra, f fictabilis, Maſſarius, partia-
rius, vel conductor, g tenens vel laborans bona, in qui-
bus tale damnum datum fuerit, h teneatur illud notifica-
re i Domino, ſeu k locatori ſuo, infra dies quinque à
die damni dati l alioqui ad eius damni reſtitutionem m
teneatur ipſe fictabilis, partiarius, colonus, vel Maſſarius,
vel conductor, n ſub cuius cuſtodia fuerit terra, in qua
damnum datum ſit. o Et ſuper damno dato, p credatur,
q aduerſus dictum fictabilem, vel partiarium, vel condu-
ctorem, r ſacramento ſ Domini, t ſeu locatoris, u vſ-
que ad quantitatem librarum ſexdecim Imperialium. x Et
abinde ſupra credatur ei, y cum vno teſte idoneo, z &
cum ſacramento Domini, ſeu locatoris.

S V M M A R I V M.

1 *Damni appellatione, quid veniat, & num. 2.*
3 *Arborem euellere, & incidere differunt.*
4 *Arborum radices quæ in alium fundum protendant, an poſſint propria authoritate incidi.*
5 *Quid ſi rami pendeant in domum vicini.*
6 *Arbores fructiferæ intra confines cuius ſint.*
7 *Statutum loquens de arboribus habet locum in arbore, & in arbore ſicca.*
8 *Arborum fructiferorum inciſores, tenentur vt latrones.*
9 *Et ſi non ſunt fructiferæ, an agatur criminaliter.*
10 *Vaſallus non poteſt incidere arbores fructiferas in bonis feudalibus exiſtentes.*
11 *Nec emphyteuta.*
12 *Depopulatio dicitur deuaſtatio.*
13 *Arbor fructifera inciſa, qualiter æſtimatur, vſq; ad num. 15. & an per iuramentum, num. 16*
17 *Quando quis teneatur pro altero, vſq; ad num. 20.*
21 *Damnum datum in bonis, qualiter æſtimetur, & probetur, vſque ad nu. 48. vbi plura de iuramenti damnum paſſi.*
49 *Iuramentum ſuper damno dato cui poſſit deferri, & quomodo, late vſq; ad nu. 64 & vſq; ad quam ſummã, n. 66. 67. & 68.*
65 *Locator an poſſit iurare de damno dato.*
69 *Probatio facta de maiori ſumma quam fuerit petitum, non eſt habilis ad condemnationem.*
70 *Teſtis idoneus quis dicatur.*

a QVod ſi damnum datum ſit.] † Damni appellatione
1 quid veniat, notat Bald. in l. Ait Prætor, in princ. n. 2.
ff. de iureiurand. Bertach. ſuo repert. in verbo, Damna, Brun.
ſuper cõſtitut. in verbo, Damnum, Caſſan. ſuis commentat.
in Rubr. 1. §. 6. in textu, En Menſuaige, num. 1. Vtrum autem
damni appellatione veniat furtum, quod ſic, not. Cœpoll.
19. in princ. contrarium cenſet Alberic. tract. Statut. libr. 2.
quæſt. 62. Idem not. Alex. in l. Damnum, num. 3. ff. de damno
infecto

infecto. Idem Alexan conſ. 168. nu. 2. vol. 2. Iaſ. in l. familia,
not. 2. nu. 5. ff. de iuriſd. omn. Iud. Dec. conſ. 83. col. 4. nu. 3.
verſ. 4. Marſ. tract. bannit. in verbo, Villis, nu. 4. & nu. 50. Idẽ
Berous, conſ. 213. num. 1. uol. 3. licet conſ. 214. nu. 1. vol. eod.
teneat contrarium, Cotta ſuis memorab. in verbo, Statuto
Ciuitatis Mediolani cautum reperitur, verſ. 5. Calcan. cõſ.
99. nu. 5. verſ. Sed ſola, Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de captu-
ra, nu. 43. vbi late, & tit. de damno dato, num. 9. Pariſ. conſ.
2 188. nu 5. cum ſeq. vol. 4. † Ideo Statuta loquentia de dam-
no dato, prout omnia in hac Rubrica non habent locum in
furto, nec rapina. Ita Alex. d. conſ. 168. num. 1. vol. 2. Exẽ-
plificãdo etiam in aſportante ligna, Cotta d. verbo, Statuto
Ciuitatis Mediolani cautum reperitur, verſ. 5. Idem Boſſ. d.
praxi tit. de damno dato, num. 9. dum ſe remittit ad dictum
Iaſonis: notatur etiam in libr. 17. Communium, in verbo,
Statutum diſponens, quod idem notat Soarez ſuis com-
munibus, in verbo, Damnum patris, Lanfranc. Balb.
ſuis communibus, centur. 6. concluſion. 505. Bonacoſſ. in
quæſtion. crimin. in verbo, Damni appellatione, in ver-
bo, De damno dato, verſic. Stante Statuto, ibi, & iſtud Sta-
tutum.

b Per inciſionem] † Longa eſt differentia in iure, verũ quis
3 euellat radicitus, vel incidat arbores fructiferas, cũ pro ſin-
gulis eorum diuerſæ actiones dentur, vt cauetur, in l. Furtim
4 §. Si quis radicitus, ff. arb. furt. cęſarum. † Arborum radices
ſi protendant ſe in fundum alicuius, non poteſt ille tertius
eas radices præcidere propria authoritate, ſed debet Iudi-
cis authoritas impetrari, Ita notat Foller. in conſtit. regni,
5 Rubric. de offic. Iuſtit. ritus, num. 91. † Idem dicitur ſi ar-
borum rami pendeant in domũ tertii, vt not. Menoch. tract.
6 retinen. remed. 3. nu. 241. † Fallit hoc ſi arbores etiam fru-
ctiferæ ſint poſitæ intra confines, & terminos aquæductus
alicuius à iure limitatos, vt notat Foller. d. Rubr. de offic.
Iuſti. ritus, num. 90.

c Arborum.] † Licet loquatur Statutum per verbum plu-
7 ralis numeri arborum, tamen habet locum etiam in una
arbore inciſa, ita notat Bonacoſſa in quæſtione crim. in ver-
bo, Incidens arbores. † Arbor ſicca nondum euulſa à radi-
ce dicitur arbor, Ita notat Caſſan. in cõſuet. Burgund. Rub.
8 1. §. 5. in textu, Ou Militationi, num. 10. † Arbores ſi fuerint
fructiferæ tenentur inciſores earum vti latrones de iure cõ-
muni, vt notatum ſupra c. 366. Si quis, in verbo, Condem-
9 netur, in libris ſex Imperialium. † Si autem non ſint fructi-
feræ ſi incidantur, nõ poteſt agi criminaliter, niſi in duobus
caſibus, primo ſi ſint deſignati ad confines terminandos, ſe-
cundo ſi hoc fiat in deſpectum, vel in iniuriam Domini ea-
rum, vt notat Foller. d. conſtit. regni, Rubr. de offic. iuſtit. nu.
10 89. † Arbores fructiferas non poteſt Vaſallus incidere in
11 bonis feudalibus, Ita Clar. §. feudum, quæſt. 47. † Nec
etiam emphyteuta, Ita Clar. §. Emphyteuſis, quæſtion. 26.
Hinc infra.

d Vel depopulationem] † Ideſt vaſtationem, Cicero in ora-
12 tione pro Follerio prouincia à Tracum depopulatione, & in
oratione pro Auruſpice qui exciſione.

e A ſoldis viginti, Imperialium ſupra.] † Qualiter ſienda
13 æſtimatio arboris fructiferæ inciſæ notatur, in l. furtim, § fi-
nali, ff. Arbor. furt. cæſarum, Alber. tract. Statut. 2. lib. q. 88.
Boerius ſuis comment. tit. des couſtumes prædiales, §. 1. col.
14 2. uerſ. Et illud eſt. † Et quod dubius euentus eius debeat
æſtimari, non quantum eſſet ualitura arbor, notat Plotius
l. Si quando, num. 837 C. unde ui, Burſat. conſ. 70. nume. 32.
uol. 1. Borgn. deciſ. 44. num. 72. Hieron Magon. Rota Luca-
15 na, deciſ. 27. ad finem part. 1. † In æſtimatione autem ſiẽ-
da, ſi teſtes uarient, nec maior, nec minor ſumma attendi-
tur, ſed omnes coaceruantur, & tertia pars ſummæ attendi-
tur, ita Burſatus, conſil. 70. numer. 34 uol. 1. notat relatiue
Borgn. deciſ. 44. numer. 72. Magon. deciſ. Lucan. 27. ad finẽ,
part. 1.

f Fictabilis, Maſſarius, partiarius, uel conductor.] Qui ſint
hæ perſonæ, notatur infra cap. 379. Nullus, in his uerbis, &
alibi ſæpe.

g Tenens, uel laborans bona, in quibus tale damnum datũ
ſit.] Et ſic non omnis fictabilis, ſed tantum ille, in quibus
bonis laborat, ſi datum ſit damnum.

h Teneatur illud notificare] Et ſic tenetur notificare tandẽ
inciſionem, & depopulationem, cum ignoret Dominus ma-
lefactorem, ut ſupra not. c. 368. quilibet Camparius, in uer-
bo, ſeu notificare quemlibet.

i Domino] Vbi ſit Dominus fundi, in quo illatum dam-
num fuit.

k Seu locatori] Vbi non ſit Dominus prædii.

l Alioqui ad eius damni reſtitutionem] † Probandi per
16 iuramentum, ut infra ſtatutum met explicat.

m Teneatur ipſe fictabilis] Vt quis teneatur pro delicto, uel
damno dato per alterum, eſt contra regulas iuris naturalis,
ut notat Socin. ſen. conſ. 31. num. 18 uolum. 1. ideo ſtrictiſ-
ſime intelligendum, ut ibi per eum, & per Iaſ. in § actiones
17 autem, num. 74 inſtit. de actio. † Valet tamen ſtatutum ſic
diſponens, ut notat Dec. in cap. cognoſcens, num. 4. de con-
18 ſtitut. † Tanto magis ſic hoc diſpoſitum ex ſtatuto, ex quo
inciſio arborum non poteſt euenire abſque culpa condu-
19 ctoris, ita Burſatus conſil. 53. numer. 11. uolum. 1. † Idem
quidem præſumitur contra conductorem ex iuris diſpoſi-
tione, ut ibi per eum, numer. 24. & 32. Ideo etiam dicto iu-
re inſpecto tenetur ex dicta inciſione conductor, ut ibi per
20 eum, num. 27. & notat Borgnin. deciſ. 44. num. 72. † Cum
ipſe conductor etiam non poſſit incidere, ut ibi per eum
late.

n Sub cuſtodia fuerit terra, in qua damnũ datum ſit] Quo
ſit, vt ille fictabilis tantum, vel colonus, qui colit, & laborat
bona, in quibus datum eſt damnum, teneatur ad reſtitutio-
nem huius damni, cum etiam ipſe ſolus teneatur illud no-
tificare, vt ſupra fuit notatum.

o Et ſuper damno dato] † Super ſcilicet quantitate dam-
21 ni, dum tamen prius conſtet de damno in genere vere non
ficte, vt notat Dec. conſ. 83. nume. 3. verſ. & prime, Marſil.
ſua praxi crimin. in princ. § principium, num 6. & tractat.
bannit. in verbo, villis, num. 39. & num. 40. Plot. l. ſi quãdo,
num. 758. & 759. & num. 817. C. vnde vi, Bonacoſſa in qu.
crimin. in verbo, de damno dato, verſ. ſtante ſtatuto, ibi, nẽ
dato, & verſ. ſi ſtatutum, Burſatus conſ. 201. num. 92. volu. 2.
22 † Non habet autem locum hæc diſpoſitio, vt credatur iura-
mento ſuper dependentibus à damno dato, vel acceſſorijs
eius ex quo ſtatutum loquitur de damno dato, ſi autem ſta-
tutum diceret in cauſa damni dati, tunc venirent etiam de-
pendentia, & acceſſoria, notat Bartol. in l. ſoluit, num. 16. ff.
de aliment. & cibar. legat. idem Bald. in l. 1. numer. 7. C. de
reb. creditor. Socin. in capit. quoniam frequenter, §. quod
ſi ſuper, nume. 5. verſic. ſecundo dubitat, vt lite non conte-
ſtatã, Aret. conſ. 29 num. ſecundo, Cæpoll. conſ. 73 colum.
2. num. 4. Idem Bertr. tractat. ſuper conſtitut. in verbo, iura-
mentum, uerſ. ſtatutum, quod ſtetur, Bertach. ſuo repert. in
verbo, ſtatutum de damnis, verſ. 25. ſtatutum, quod ſtetur,
Mart. tractat. bannit. in verbo, villis num. 47. & 48. Boer. in
ſuis conſuet. in libro Des couſtumes de tours, titu. 19. artic.
13. ita etiam in hac ſpecie diſtinguit Cotta ſuis memorab.
in verbo, ſtatuto Ciuitatis Mediolani, cautum reperitur,
verſic. quarto adde, Iaſ. l. ſecunda, numer. 6. vſq; ad finem,
C. de edict. diu. Adrian. Tollen. Socin. ſen. conſ. 300. num.
6. volum. 2. Menoch. tractat. arbit. lib. 1. quæſt. 45. nu. 9. 10.
& 11. Cummia in ritibus magnæ curiæ cap. 6. nu. 77 Oſaſc.
deciſ. 129. numer. 10. & 11. Bonacoſſ. in quæſtio. crimin in
dicto verbo, de damno dato, verſ. Stante Statuto, ibi amplia
etiam.

p Credatur] † De iure etiam communi credi ſolet ſacra-
23 mento locatoris ſuper damno dato in arboribus, ita Burſat.
24 conſ. 70. num. 33. volum. 1. † Quod autem credi debeat
ſacramento alicuius ſuper damno dato, intelligi debet deſi-
cientibus alijs probationibus, ita Socin. in dict. cap. quoniã
frequenter §. quod ſi ſuper, num. 5. verſ. item aduerte, vt li-
te non conteſtata. Sed hic clare diſponitur per hoc ſtatu-
tum indiſtincte poſſe præſtari hoc iuramentum attenta for-
te modicitate ſummæ, ſuper qua hic iurari poteſt, quod nõ
eſt infra cap. 375. ſi de cætero, vbi reſtringitur poſſe iurari
deficientibus aliis probationibus, ex quo poteſt eo caſu
iurari ſuper toto damno, quæ quidem ſunt notatione di-
25 gna. † Hoc ſacramentum non debet deferri, nec credi
damno paſſo, vbi res allegaretur habere originem à con-
tractu, vt not. Plot. in Iudice, Rubric. de decreto habente
origin. verſic. decretum iubens. & in l. ſi quando, num. 780.
C. vnde ui.

q Aduerſus dictum fictabilem] † Niſi hoc ſtatutum ſic
26 diſponeret ſecus quidem eſſet de iure communi, quia licet
ſtatutum diceret credendũ Sacramento damnum paſſi con-
tra damnificantem, tamen hoc non extenderetur aduerſus
tertium, qui etiã teneretur ex delicto alicuius, ita Dec. conſ.
591 num. 6. Bertach. in ſuo repertorio, in verbo, damnum,
verſ. 4. Marſ. tract. bannito. in verbo, villis, nu. 39. Crauetta
conſ. 196. nu. 8. Bonacoſſa in quæſtione criminali, in verbo,
de damno dato, verſ. ſtante ſtatuto, & uerbo, uilla verſic. ſi
27 dicit ſtatutum. † Non procedit etiam hæc diſpoſitio con-
tra foreſem qui dederit damnum, vt not. Roman. ſing. 529.
28 cum additione ibi. † Probatio hæc per Sacramentum, quæ
concludens eſt contra fictabilem concludit etiam contra

Digitized by Google

ſucceſſorem eius particularem, ita Alciat. d. conſ. 141. nu. 3.
r Sacramento.] † Ad probationem damni illati cum ſit
29 difficilis probationis admittitur probatio per iuramentum
damnum paſſi, & aliæ probationes minus legitimæ, ita Be-
rous, conſil 213. num. 18. verſic. Et maxime, volum. 3 Mar-
30 ſil. tract. bannit. in verbo, Villis, nu. 40. † Iuramentum an
requirat tactum ſcripturarum, & formalitatem verborum,
opiniones contrarias recitat Ioſeph. Ludouicus ſuis com-
31 munibus concluſ. 21. per totum. † Et quod requiratur
32 hoc pro forma à Statuto, notat Borgn. deciſ. 13. num. 25. †
Damnificati iuramento quod credatur ex Statuti huius di-
ſpoſitione, habet locum ſi ciuiliter agatur, non ſi crimina-
liter: ita Marſil. d. tract. bannit. in verbo, Villis, nu. 54. & 55.
33 † Statutum hoc etiam quod ſimpliciter diceret credendum
dicto alicuius non expreſſo iuramento, tamen deberet adhi-
beri iuramentum, ad hoc vt teneret dictum eius, notat Caſ-
ſan. ſuis comment. Rubr. 1. §. 6. In textu, Par leurs ferment,
num. 1. & 2. Tiraq. tract. de præſcript. §. 1. glo. 8. verſ. Quam
& ego, Soc. in capit. Quoniam frequenter §. Quod ſi ſuper,
num. 5. verſic. Et nota quamuis, vt lite non conteſtata, Ioã-
nes de Arnono, ſing. 20 verſ. Vbi dicit, late notatum ſupra
c. 51. Si debitor, in verbo, Abſque Sacramento creditoris.
34 † Iuramentum hoc debet præſtari tempore probatorio nec
ſufficit ſi præſtetur à principio, & debet deferri per Iudicẽ
abſque partis citatione, & illud præſtari die iuridica, quod
licet habeatur pro plena probatione, tamen non habetur
pro legitima probatione, vt late notatum, ſupra capit. 232.
Licitum ſit, in verbo, Stetur proprio Sacramento, vol. 1. Sta-
35 tutorum. † Et non cenſetur delatum ad formam Statuti, nec
per Iudicem, niſi hoc conſtet ex actis, Ita notat Borgn. deciſ.
36 21. nu. 7. & 8. † Iuramentum hoc debet præſtari quatenus
releuet damnum tempore damni dati, non alio tempore, vt
in hac ſpecie notat Bart. in l. 3 §. in hoc, colum. 4. num. 10.
ff. commodat. Plot. in l. Si quando, num 871. ad fin. C. vnde
37 vi. † Et maius pretium inſpicitur, ita Ferronius ſuis com-
ment. tit. 11. de animalib. §. 2. ad fin. verſ In damno autem.
38 † Iuramentum hoc, quod poſſit a Iudice taxari, & refrenari
not. Alex in l. Qui damni, num. 11. ff. de damno infect. Iaſ.
in l. Videamus, §. Deferri, nu. 10. ff. de in lit. iuran. Cotta ſuis
memorab. in verbo, Statuto Ciuitatis Mediolani cautum re-
peritur, ad finem, Caſſan. ſuis comment. Rubr. 1. §. 6. in textu
39 Par leurs ferment, ad finem, nu. 10. † Maxime ſi ſit in mo-
derate iuratum, ſecundum Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 88.
de offic. Caſtellani, Culpam, nu. 5. ad finem, lib. 1. Menoch.
tract. arbitr. lib. 2 cent. 3. caſu 260. nu. 21. Idem Oſaſc. dec.
40 96. num. 3. 4. & 5. † Sed quod non poſſit taxari, nec refrena-
ri per Iudicem, firmat Boſſ. d. ſua praxi crimin. tit. de rapi-
41 nis, num. 43. † Ideo debet ſtari iuramento etiam quod mi-
nus ſit damnum, quam ſit iuratum, ſecũdum tradita per Bo-
nacoſſ. in quæſt. crimin. in verbo, De damno dato, verſ. Stã-
42 te Statuto, verſ. Item ſi conſtet. † Quicquid ſit quod tamen
Iudex præſtito hoc iuramento poſſit ei non adhibere fidem
vbi cognoſcat calumnioſe iuratum, notat Cotta ſuis memo
rab. in verbo, Damnum, verſic. Statutum prædictum, & in
verbo. Statuto Ciuitatis Mediolani cautum reperitur, ad fi-
nem. Marſil. tract bannit. in verbo, Villis, num. 46. Bonacoſſ.
in quæſt. crimin. in verbo, De damno dato, verſ. Stante Sta-
43 tuto. Ibi, Ex Angelo. † Iuramentum pariter hoc non pote-
rit retractari ob inſtrumenta de nouo reperta, vt not. Felin.
in cap. ſuborta, colum. penult. num. 18. verſ. Quinto fallit,
de re iudic & cap. cum propoſuiſti, col. 2. num. 4 de probat.
44 Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de rapinis, num 45. † Ex ſolo iu-
ramento hoc damnum paſſi an quis poſſit torqueri, notat
relatiue Bonacoſſ. in d. q crimin. in verbo, De damno dato,
45 verſi. Stante Statuto, verſ. Sed an quis poſſit torqueri. † Cõ-
tra iuramentum hoc poterit tamen probari contrarium, ita
notat Roman. conſil. 102. numer. 2. ad finem, Alex. in l. Qui
bona, §. Qui damni, num. 4. Cum ſeq. ff. de damn. infect. Fe-
lin. in cap. cum propoſuiſti, num 2. & 3. Limitando, vt ibi
per eum, & Dec. not. 3. num. 3. de probat. Cæpol. caut. 104.
Brun. tract ſuper conſtit. in verbo, Damnum, verſic. Damnũ
non probatur, cum verſiculis ſeq. maxime verſ. Si Statutum
dicat, & in verbo Iuramentum, verſi. Statutum quod ſtetur
iuramento, Marſil tract. bannit in verbo, Villis, num. 43. Li-
mitando, vt per eum, numeris ſequentib. Maxime ſi Statu-
tum diceret, quod haberetur pro pleniſſima vel omnimoda
probatione, Cotta ſuis memorab. in verbo, Statuto Ciuita-
tatis Mediolani cautum reperitur, in princ. Ioannes de Ar-
nono epitome, 25. Idem Boer. ſuis comment. libro des con-
ſtumes de Tours, tit. 17. artic. 1. de hæredit. ages Defenſibi-
les, in verbo, vel Serouc creu. licet cõtrarium teneat in lib.
Des droict. de Baille Iuſtice, art. 10. verſic. Et leuo creu. Idem
Caſſan. ſuis comment. Rubric. 1. §. 6. In textu, par leurs fer-
ment, num. 5. cum ſequen. Limitando, vt per eum, num. 10.
Veluti ſi tractetur de modica ſumma, vt hic cauetur, de mẽ-
te Iaſ. in §. Sed iſte, num. 95. Inſtit. de actio. licet ipſe eum
non ſequatur, late Tiraquel. tract. retract. lignag. §. 4. Gloſſa
1. num. 11. & 12. cum ſeq. limitando, vt ibi per eum, nouem
modis, in quibus non poterit contrarium probari, & quod
poſſit probari contrarium regulariter, notat Stephan. de
Federic. tract. de interpret. iur. 2. parte, num. 46. Idem Clar.
ſua praxi crimin. §. fin. quæſt. 82. ad primum Statutum, De
damno dato, verſ. Sed quid ad finem, Plott. l. Si quando, nu.
776. & 777. C. vnde vi. Idem Menoch. tract. recuper. remed.
15. num. 35. Idem in tract. arbitr. lib. 1. quæſt. 76. nume. 17.
Oſaſc. deciſ. 61. num. 8. Bonacoſſ. in quæſt. crimin. in verbo,
De damno dato, verſ. Et ſi aduerte, Idem Bonacoſſ. in ſuis
46 communibus crimin. in verbo, Statutum dicens. † In caſi-
bus autem in quibus poteſt probari contrarium, iurans de-
bet exprimere diem damni dati, alias nõ ei creditur, Ita ha-
betur in libro 12. Communium, in verbo, Statutum diſpo-
47 nens quod, verſ. Limitatur. † Tertio probari poteſt contra-
rium, veluti per inſpectionem loci, ex qua appareat non eſ-
ſe tantum damnum, prout iuratum, vt in hac ſpecie notat
Iaſ. in l. videamus, § fin. num. 15. ff. de in lit. iur. Idem in §.
Sed iſtæ, num. 94. Inſtit. de actio. Idem in l. 2. §. Si abſens, n.
4. ff. ſi ex noxali cauſa. Cotta ſuis memorab. d. verbo Statu-
to Ciuitatis Mediolani cautum reperitur, verſ. Ad contra-
rium. Vbi etiam notat alium modum probandi cõtrarium,
Rebuff. tract. de ſequeſtr. art. 6. gloſ. vnica, num. 3. Foller. ſua
praxi crimin. 6. parte princ. de forma ca. in crim. inteſt. cir-
ca finem. Idem cauetur in lib. 17. communium, in verbo, ſta-
tutum diſponens, quod verſ. ſecundo limitatur, Bonacoſſ. in
48 q. crim. in verbo, ſtatutum non tollit. † Hæc autem proba-
tio per inſpectionem loci non eſt ſublata, etiam quod dictũ
eſſet in ſtatuto, quod non poſſet probari contrarium, ita Io.
de Arnon. epitome 46.
ſ Domini] † Etiam quod ſtatutum loqueretur tantum de
49 Domino ſimpliciter, comprehenderetur tamen Dominus
reſpectu poſſeſſionis tantum, quia diceretur Dominus, licet
improprie, ita in his terminis ſpecificis not. Soc. in ca. quo-
niam frequenter, § quod ſi ſuper, nu. 4. & 5. verſ. 2. vt lite nõ
50 conteſt. † Non tamen comprehenderetur conductor, per l.
ſi ſur, vbi Bart. ff. de vſufruct. & quemadmod. vſufruct. ita
51 Lanfranc. Balb. ſuis commun. cent. 1. concluſ. 96 † Vſufru-
ctuarius autem verum haberet hoc beneficium diſtinguen-
do, ut per Caſtrenſ. in l. 1. § fin. ff. de oper. nou. nunt. relat
per Bonacoſſ. d. q. crim. in verbo, de damno dato, verſ. dicit
52 ſtatutum. † Non tamen crederetur ipſi iuranti, quod eſſet
Dominus, ſed debet aliter probari hæc qualitas, quod eſſet
Dominus, vt not. Bald. in l. Diuus vbi Angel. nume. 3. ff. de
53 teſtam. tutel Bald. idem in l. 1. nu. 2. C. de reb. credit. † Be-
neficium hoc non competeret forenſi Domino, tam ex di-
ſpoſitione iuris communis, ut not. Caſtr. in l. omnes populi,
ad fin. ff. de iuſt & iur. late Soc. ſen. conſ. 120. num. 12. cum
ſeq. Alciat. in l. inter claras, nu. 15. C. de ſum. Trinit. quam
54 ex ſtatuto ſupra, c. 180. in fauorem. † Quilibet admittitur
ad hoc iuramentum in litem regulariter, ita Ioſeph. Ludo-
uicus ſuis communibus, concluſ. 22. ampliando & limitãdo,
55 vt per eum. † Tutor nomine pupilli poteſt, imo cogitur
ad præſtandum hoc iuramentum, vbi pupillus fuerit dam-
nificatus, cum etiam ſolus ſine pupillo poſſit accuſari de
damno dato, ita not. Borgni. Caualca. tract. de tut. nu. 192.
56 † Syndicus pariter, & defenſor alicuius poteſt præſtare hoc
iuramentum, tamen non cogitur, ita Vrſil. ad Affl. dec. 169.
57 nu. 3. & 4. † Iurare volens ex diſpoſitione huius ſtatuti re-
quiritur quod ſit omni exceptione maior, ita Dec. conſ. 83.
nu. 8. Cotta ſuis memorab. in verbo, ſtatut. Ciuitatis Medio-
lani cautum reperitur, verſ. tertio adde, idem not. Curt. in l.
admonemus, nu. 63. verſ. ſecundum requiſitum, ff. de iureiu-
ran. Boſſ. ſua praxi crim. tit. de captura, nu. 47. Crauet tract.
de antiq. temp. 1. ſect. verſ. quarto limitatur, nu. 13. Plot. in
58 l. ſi quando, nu. 806. & 816. C. vnde ui. † Adeo quod infa-
mis & infamia facti non debet admitti ad hoc iuramẽtum,
ſecundum Iaſ. in d. § ſed iſtæ, n. 97. Inſt. de actio. Caſſan. d.
Rub 1. §. 6. in text. par leurs ferment. nu. 5. Io. de Arnono,
ſing. 45. Rolãd. à Valle cõſ. 16. n. 21. uol. 1. Rebuff. tract. de ſe-
queſtr. art. 6. gl. vnica, n. 5. idem Bonacoſſ. q. crim. in uerbo,
de dãno, uerſ. ſtante ſtatuto, ibi item ſi damnificatus, quod idem
dicendum in periuro, ut not. Soc. c. quoniã frequenter, §. quod
ſi ſuper, nu. 5. verſ poſtremo, ut lit. non conteſt. Ioan. de Ar-
nono, epitome 88. idem ſi ſolitus ſit periurare, ut not. Abb.
in cap. fin. §. ſane, col. 4. num. 9. de iureiuran. Marſ. ſing 74.
Boer. ſuis commentar. Rubric. Des couſtumes concernant le
inges,

Digitized by Google

59 iuges,§.38 ad finem. † Item ſi videat eum Iudex non infor-
maturum, vel poſſe conuinci de mendacio, vt not. Plott. d.l.ſi
60 quando,nu.828. C. vnde vi. † Iudæus an poſſit vti hoc be-
neficio iuramenti contra Chriſtianum, vel contra Iudæũ,
diſcutitur in addit. Napodamus in conſuet. Neap. tit.26.de
pignorib. in verbo, an hæc conſuetudo, & per Tiraq. tracta.
primogen. q.65.num.15.& per Lambert. in ſtatut. de alie-
61 nat. mulier. ad fin. q.13.num 16. † Quod autem non ad-
mittatur, not. Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de Rapinis, nu.44.
de mente Imolæ, & Iaſonis, idem tradit Cu.t in l.admonẽ-
62 di, num.21. & 22 ff. de iureiurando. † Facultas hæc iurã-
di ex hoc ſtatuto quod tranſeat ad hæredes damnum paſſi,
not. Bart. in l.maritus, cum gloſſa, ff. de quæſtion. idem no-
tat Roman. l. qui bona, §. qui damnum, num.6. vbi Alexãd.
num.20. ad finem, ff de dam. infect. idem Alex. in l. penult.
§. hoc iudicium, num.6. vbi Iaſ. num.9. ff. ſi quis eum, qui in
ius voc. Dec. in l. edita, num.50. C. de edend. idem Iaſ. in l.
ſi quando, num.61. C. vnde vi, idem notat Diaz reg.392.
iurandi facultas, cũ accumularis, per Tiraq. d. tract. retract.
lignag. § 2. gloſſ. 2. num.2. cum ſeq. vbi nu.8. reprobat opi-
nionem Bald. in l.3. in princ. ff. de iureiuran. quod idem no-
tat Mynſing. obſeru. 12. cent. 4. idem Bonacoſſ. in q. crim. in
verbo, de damno dato, verſic. ſtante ſtatuto, ibi, item ſtante
dicto ſtatuto, idem Ioſephus, Ludouicus ſuis communibus
concluſ. 16. verſi. infertur quinquageſimo, limitando, vt, per
eum, quatuor modis, numeris ſequentibus, opiniones con-
trarias recitat Didac. Couar. tract. relatio, §. Quintus, num.
7. Quas opiniones contrarias notat idem Tiraquel. tracta.
præſcript. §.2. gloſſa vnica, cui tandem, verſic. vides igitur,
fœdere diſtinctionis has opiniones contrarias conciliat.
Quod ſi iuramentum hoc deferatur à lege, vel ſtatuto,
quod tranſeat ad hæredes, tamen limitatur non procedere ſi
hæres is non fuerit informatus, vel conſtet eum veroſimili-
ter non informatum, quia tunc ei non deferendum, vt tradit
Tiraq. d. tract. retract. lignag. § 2. gloſſ. 2. num.9. & d. tract.
præſcript. d. § 2. gl. vnica, verſ. idem tamen quod diximus,
idem Diaz. d. reg.392. iurandi facultas verſ. limita, & intel-
lige, idem Afflict. in conſtit. regni, Rubr.88. de officio Caſtel-
lani, culpam, num.5. lib.1. Plott. nouiſſime d.l.ſi quando, n.
63 619. cum ſeq. C. vnde vi. † Secuta condemnatione virtute
huius iuramenti condemnatus admittitur ad agendum con-
tra iurantem de periurio probando falſum iuramentum,
iuxta not. per Iaſ. in l. videamus, §. finali, num.11. ff. de iure
iurand. Caſſan. d. Rubr.1. §.6. in text. par leurs ſerment. nu.
5. not. Bonacoſſa in q. crimin. in verbo, periurium, verſ po-
64 teſt quæri. † Quæ accuſatio debet porrigi intra menſem
iuxta diſpoſitionem ſtatuti, ſupra c.102. ſi quis, verſ. & q.
Sacramentum, vol.1. & in nouis conſtit. tit. de accuſat. c. ex
cauſa iuramenti.

s Vel locatoris] † Et ſic locator quilibet etiam ſi nõ Do-
65 minus poteſt iurare hoc damnum per eum paſſum, quate-
nus de eius intereſſe tractetur, vt not. Guid. Pap. d. ſing.643.
verſic. Colonus; & notatum ſupra cap.364. ſi quis, in ver-
bo, final.

u Vſq; ad ſummam lib. 16. Imperialium] † Concordat
66 cum diſpoſitione iuris communis, ex qua creditur Sacra-
mento alicuius de modica ſumma, ita Caſſan. in ſuis com-
men. Rub.1 § 6. in text. ſeriereu nu.8 & 9. Idem Plot. l.ſi
67 quando, nu.763. C. vnde vi. † Quia modica ſumma ſtante
non poterit dein probari in contrariũ, vt not. Caſſan. d. loco
68 nu.10. de mente Iaſ. ibi per eum allegati. † Statuti huius
diſpoſitio ex quo nõ determinat ſummam iurandam, ea de-
bet exprimi in accuſatione, & petitione, adhoc vt teneat, ita
not. Bonacoſſ. q. crim. in verbo, Æſtimatio.

x Et ab inde ſupra] † Quid ſi petita fuerit aliqua ſumma
69 damni dati, & probatum ſit de maiori, Iudex non poterit in
maiori ſumma probata condemnare damnificantem, vt not.
Caſſan. d. conſuet. Rub.1.§ 6. in tex. Iuſque, nu.16.

y Cum vno teſte idoneo] † Idoneus dicitur qui non pa-
70 titur aliquam exceptionem, ita Abb. c. vt debitus, num 24.
De appell. & notatum ſupra c.330. Si quis, in verbo, Ido-
neis, volum.1.

z Et cum ſacramento Domini, vel locatoris] Declarando,
vt ſupra notatum in his verbis.

De damno dato aliter.
Cap. CCCLXXIII.

a SI quis b dederit damnum, c vel guaſtum, d aliter, quam per incendium, e & aliter quam in caſibus comprehenſis in præſentibus Statutis, poſitis ſub præſenti Rubrica generali, de damno dato, à decem libris Imperialium ſupra f condemnetur in libris viginti quinque Imperialium, Communi Mediolani applicandis, g & in duplum damni dati, h damnum paſſo. Si vero, à dictis libris decem Imperialium infra, i condemnetur arbitrio Iudicis, dummodo condemnatio non excedat libras Duodecim, & ſoldos decem Imperialium applicandas Communi Mediolani, & ad reſtitutionem damni in duplo damnum paſſo, k & cõtra ipſum, l & quemlibet alium dantem damnum, prout in præcedentibus Statutis continetur, poſſit fieri exequutio, etiam m per perſonalem detentionem. Et ſi fuerit captus, n non poſſit relaxari, donec ſatisfecerit o integre pro prædictis.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum quando comprehendat tam maſculum, quam fœminam.*
2 *Minor doli capax ligatur ſtatuto de damno dato.*
3 *Laborator in fundo alieno quam priuato eſſe illius, cui locauit operas an teneatur, & num 4.*
5 *Guaſti appellatione quid veniat.*
6 *Incendiarij qua pœna puniantur.*
7 *Intrans fundum alienum ad comedendum fructus, an teneantur de damno dato vſq; ad num 10.*
11 *Arbitrium Iudicis qualiter ſit regulandum.*
12 *Communitas vbi damnum dederit, an ſinguli de Vniuerſitate teneantur.*
13 *Dominus in cauſſa damni dati, quando teneatur pro famulo, & num.14.*
15 *Cedere bonis non poteſt qui prohibitus eſt relaxari.*

a SI quis] † Comprehenditur tam maſculus, quam fœmi-
1 na, cum loquatur Statutum de materia indifferenti con
gruenti vtrique ſexui, vt cauetur ſupra cap 126 In ciuitate,
2 Vbi notatum, vol.1. † Comprehenduntur etiã minores ca-
paces doli, vt in ſimili notat Rebuff. tract. de nominat. q.8.
nu 8. ad fin. & notatum in nouis conſtit. tit. de pœnis c. Col-
3 legiis, in verbo, Cuiuſuis ſtatus. † Incidens autem lignum
in fundo vti alicuius, credens fundum eſſe illius, cum non
eſſet, excuſatur, vt non poſſit accuſari de dãno dato, ita An-
gel. tract. malefi. in verbo, Et Sempronium Rodulphi, quæſt.
4. num.12. limitando niſi fuerit ei proteſtatum, vel denũ-
tiatum, quod locus eſſet denuntiantis, vt ibi, num.12. ad fi-
4 nem, declarando, vt ibi per Ang. num.14. † Qualitas, quæ
eſt in mandante an ſit in mandatario, & e conuerſo, diſtin-
guit Ang. dict. loco, quæſt.11. numer.26. cum ſequent. cum
Addit. ibi [illegible]

b Dederit damnum] Quid veniat appellatione, Damni, &
quod non comprehendatur furtum, nec Robaria, notatum
in c. præcedenti in prin.

c Vel guaſtum] † Quid veniat appellatione, Guaſti, not.
5 Bal. in l. Pignus. C. de pign. act.

d Aliter quam per incendium] † Grauius enim puniuntur
6 incendiarij: de iure enim Communi puniuntur capite ſe-
cundum diſtinctionem Affl. in conſtit. Regni, rub.26. de ma-
lef. clandeſt. ſuper inciſionibus, num.8. & 9. lib.1. Per nouas
autem Conſtitutiones, ſi incendium fiat in loco habitato
eſt pœna capitis, in loco autem inhabitato eſt pœna qua-
drupli, vt cauetur in nouis Conſtit. tit. De pœna, cap. Si quis
incendium.

e Et aliter quam in comprehenſis in præſentibus Statutis]
Non medio beſtiarum, ſed manibus ſuis.

f Condemnentur in lib.25. Imper.] † Non poterit tamen
7 puniri de damno dato ſi quis intrauerit fundum, vel Viri-
darium alicuius, comedendo fructus, ut not. Floria. l. Qui oc-
cidit, §. Si quis, ff. Ad leg. Aquil. Alber. l.ſi, ad fin. C. eo. tit.
8 Balb. ſuis Communib. cent.1. concl 98. † Dum tamen eos
non auferat portando domum, quia tunc dicitur committe-
re furtum, ita Io. de Ana. in c. Si quis, De furt. Affl. in conſt.
regni, Rubr.37. De Animalibus Si quando, n.3. lib.3. Didac.
2. parte, relect. §.1. verſ. Ex eo facto, ad finem, Plott. l. Si quã-
do, nu.814. C. vnde vi, Et hoc ſi fructus ſint maturi. Si enim
ſint immaturi datur actio legis Aquiliæ, ita Affl. d. loco, n.
9 3. † Fallit etiam principalis concluſio niſi fuerit ei prohi-
bitum tempore ingreſſus, vt not. Cœpol. tract. ſeruit. ruſtic.
10 præd. tit.20. De miſſe, num.3. † Statutum pariter ſi puniret
damnum dantem in loco alieno, non comprehenderet eum,
qui commederet ficus, qui ad ſolem deſiccarentur, ita Bo-
nacoſſ. in q. crimin. in uerbo, De damno dato, uerſ. Si Sta-
tutum puniret, nec etiam comedentem, uel deſtruentem
rem alienam etiam in dicto alieno poſitam, ut ibi per
eum.

g Et in duplũ dãni dati] In quo duplo cõtinetur æſtimatio

Digitized by Google

rei, vt notatum ſupra in Præludijs late.

h Damnum paſſo] Declarando vt ſupra c. 368. Quilibet, in verbo, Applicentur damnum paſſo.

i Condemnetur arbitrio Iudicis] † Qualiter debeat re-
11 gulari eius arbitrium, late not. Crauet. conſ. 224. numer. 2. cum ſequent.

k Contra ipſum] † Communitas ſi fuerit quæ dederit
12 damnum, non ſinguli homines tenebuntur ad damnum ſinguli, ſed vnica ſolutio ſufficeret pro omnibus, ita not. Alber. tract. ſtatut. lib. 2. q. 77.

l Et quemlibet dantem damnum] † Damnum ſi fuerit da-
13 tum per famulum alicuius, dominus tenebitur pro eo, cum ad eius vtilitatem peruenerit, quia præſumitur ex eius
14 conſenſu factum, ita Corn. conſ. 40. num. 3. volum. 2. † Aliquis ſi fuerit præpoſitus ad cuſtodiam alicuius territorij ſi robaria fuerit facta per eius famulos, ipſe tenetur, licet liberetur exhibendo famulos, ita Bonacoſſ. tractat. De ſeruis, & famulis, q. 172.

m Et per perſonalem detentionem] Hoc dictum, quia alias refragaretur diſpoſitio Statuti ſupra cap. 167. Pro debito, primo vol.

n Non poſſit relaxari] † Videtur per hæc verba ſublatum
15 ceſſionis beneficium, vt notat in hac ſpecie. Soc. ſen. conſ. 204. verſ. Aliquando, & ſecundo, vol. 2. Brun. iun. tract. ceſſion. q. 3. prin. num. 4. & notatum ſupra cap. 408. Si quis, in verbo, Cedere, vol. 1.

o Donec ſatisfecerit] Poterit tamẽ relaxari à dominis Protectoribus carceratorum fideiuſſori de ſoluendo, vel redeũdo intra terminum dierum 20. Quod fit in forma, vt interim poſſit cognoſci ſuper rectitudine carcerationis, vt cauetur ſupra c. 154. Statuitur, verſ. fin.

p Integre pro prędictis] Pœna ſcilicet de damno, De quibus ſupra.

Quod Communia debeant habere homines iuratos. Cap. CCCLXXIV.

a QVodlibet Commune b burgi c & alterius loci d teneatur habere, vltra camparia, e homines iuratos, f de melioribus illius terræ, g qui eodem modo poſſint, teneantur, & debeant h accuſare, & notificare ſuo Cõmuni, i vt ipſi camparij. k Et credatur l eis cãparijs, & hominibus iuratis, & cuilibet eorum, m cum ſacramento, n contra damnum dantem, pro quantitate, o & vſq; ad quãtitatem librarum quatuor Imper. p pro qualibet accuſa. q Abinde vero ſupra, non credatur, r niſi cum vno teſte idoneo, & cum ipſius camparij, ſeu iurati ſacramento.

SVMMARIVM.

1 *Communitasq; ſit, & vnde dicatur.*
2 *Burgi appellatione quid veniat.*
3 *Vicus quis dicatur.*
4 *Camparius an teneatur iurare.*
5 *Camparius an teneatur exprimere diem damni dati.*
7 *Statutum quod credatur iuramẽto Camparij ſuper damno dato an valeat vſq; ad nu 9. & 10 ac 11.*
12 *Camparij iuramentum an probet damnum datum ſub vna iuriſdictione potius quam ſub alia.*
13 *Probatio an poſſit fieri contra iuramentum Camparij, & numer 15.*
16 *Camparius an poſſit puniri de periurio, & nu. 17.*
18 *Habens cauſam ab eo qui damnum dedit an poſſit puniri pro dãno dato. & quid in villa nu. 19.*
20 *Iuramentum in litem contra quos poſſit dari.*
21 *Camparius vſq; ad quam ſummam poſſit iurari, & quid vbi res eſt communis, & diuiditur ſumma, & nu. 22.*
23 *Iudex coram quo fuerit petita minor ſumma, & inde maior an poſſit iudicare in maiori.*
27 *Teſtis idoneus quis dicatur.*
25 *Probationes vnius teſtis cum iuramento, quando coniungantur.*
26 *Iuramentum ſuper damno dato an ſit de forma.*

a QVodlibet Commune] † Quæ ſit Communitas, &
1 vnde dicta, not Virg. Boccat. in conſtit. Marchiæ, gl. 6. num. 71.

b Burgi] † Quid veniat appellatione, Burgi, not. Rebuf. in
2 l. 2. verſ. 7. & in l. Pupillus, § Oppidum, ff. De verb. ſignif.

c Vel alterius loci] † Vici ſcilicet, de quo per Rebuff. d. l.
3 Pupillus §. Oppidum, ff. de verb. ſign.

d Teneatur habere camparios] De quibus ſupra cap. 367. Quolibet Commune, ſed illa diſpoſitio, & hæc non ſeruatur per deſuetudinem abolita.

e Homines iuratos] Quale debeat eſſe eorum iuramentum
4 cauetur d. c. 367. Quodlibet. ver. Qui Camparij. † Et quod hic non diceretur debere eſſe iuratos, tamen iurare tenerẽtur, ita not. Borg. dec. 13. nu. 55.

f De melioribus illius terræ] Quo ad fidem eis adhibendam, non quo ad facultates.

g Qui eodem modo poſſint, teneantur, & debeant] Modo quo diſponitur ſupra c. 368. Quilibet.

h Accuſare] Coram Iudice ſcilicet damni dati, vt cauetur
5 ſupra d. c. 368. Quilibet. verſ. Et ad requiſitionem. † In accuſatione porrigenda poteſt cogere imputatus camparium ad exprimendum diem damni dati, ad hoc vt poſſit probare contrarium, abſentiam ſcilicet illius accuſati tẽpore dati damni, quæ in hoc dicitur concludens probatio, vt tradit Cotta ſuis memorab. in verbo, Statuto Ciuitatis Mediolani cautum reperitur, verſ. ſecundo modo, ita in hac ſpecie notat Ferronius ſuis comment. tit 11. De animalib. §. 2. verſic.
6 Qui vult autem probare. Borgn. deciſ. 13. num. 56. † In accuſatione vlterius debet exprimi quantitas dãni, vt eis poſſit credi, ita not. Borg. dec. 13. nu. 54.

i Vt ipſi Camparij] Vt cauetur ſupra d. cap. 368. Quilibet, in prin.

k Et credatur eis] † Valet Statutum, quod credatur ſacra-
7 mento Camparij ſuper damno dato, ita Dec. conſ. 83 nu. 1. Cotta ſuis memorab. in verbo, Statuto Ciuitatis Mediolani cautum reperitur, in prin Soc. in c. Quoniam frequenter, §.
8 Quod ſi ſuper, num. 5. Vt lit. non conteſt. † Tamen Statutũ, vel conſuetudo nõ poteſt introducere, quod credatur dicto vnius, niſi in cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis, vt notat Caſſan. in ſuis Commentar. Rubr. 1. §. 6. in textu, Son creu, nu. 8. &
9 9. niſi in leuibus, vt ibi per eum, num. 9. & 10. † Etiam quod adhibeatur iuramentum, niſi in dictis leuibus, vt not. Plot. in d. l. Si quando, nu. 763. C. Vnde vi, Ideo ex Statuto ſupra cap. 371, Statuitur, cauetur, in verſ. penult. Credi vſque ad ſummam libr. 16. Imper. Domino damni paſſi, ex hoc autem creditur Campario, & hominibus iuratis, vſque ad
10 ſummam libr. quatuor Imper. † Creditur autem campariis iis etiam quod falſum denuntiauerint, donec contrariũ probetur, veluti per inſpectionem loci, quo caſu tunc ſi appareret falſo denuntiatum impediretur condemnatio ſuperinde ſecuta, vt notat Bonacoſſa in qu. crimin. in verbo, Saltuarius.

l Eis Campariis] Intelligendo tamen de Campariis, qui erant tempore damni dati, ita Bonacoſſ. dict. q. crimi. in ver-
11 bo, De damno dato, verſ. Statutum quod ſtãdum. † Qui & vere ſunt Camparii, alias non, Borg. dec. 13. nu. 41. Purpurat. conſ. 602. uol. 2.

m Cum ſacramento] Sacramentum hoc deberet adhiberi etiam, quod Statutum ſimpliciter diceret ſtãdum dicto eorum, ut late notatum ſupra c. 371. Statuitur, in uerbo. Sacramento, ubi multæ aliæ declarationes ponuntur de hoc iura-
12 mento, quæ hic inſeruiunt. † Ex hoc tamen iuramento Cãparii non poterit decidi, quod damnum fuerit datum ſub iuriſdictione aliqua, ubi ſit cõtrouerſia, ſub qua iuriſdictione ſit datum damnum, quia ad hoc non debet extendi iuramentum Camparii, ita not Cranet. conſ. 196. nu. 3. Tanto magis ex quo iurandi facultas datur ſolum ſuper quantitate damni, ut cauetur ex uerbis Statuti met, ut ſupra nota-
13 tum d. c. 371. Statuitur, in uerbo, Super damno dato. † Contra autem iuramentum ſaltuarii, uel Domini ſuper damno dato, licet alias poſſit regulariter probari contrarium, ut no-
14 tatum ſupra d. c. 271. Statuitur, in uerbo, Sacramento. † Tamen hoc caſu non poterit fieri hęc probatio in contrarium, quia agitur de modica ſumma, & conſequenter de modico præiudicio, ſecundum opin. Iaſ. in § Sed iſtæ, nu. 95. Inſtit. de act. Relati per Caſſan. d. conſuet. ſuis, Rubr. 1. §. 6. in tex-
15 tu, Par leurs ſerment, num. 10. uerſ. Aduertẽ. † Tunc etiam, quia agitur de iuramento officialis, contra quod non poteſt probari contrarium, licet Bal. in l. 1. num. 4. C. Si aduerſ. libert. arguat in contrarium, ita in hac ſpecie not. Tiraquel,
16 trac. retract. ligna. §. 4. gl. 1. nu. 33. limit. 7. † Niſi poſt condemnationem factam accuſetur officialis de periurio, quia tunc licet hoc facere, ita Caſſan. d. Rubr. 1. §. 6. in textu, Par
17 leurs ſerment. nu. 5. † Et ſi probetur accuſationem falſam, eo caſu non ſtatur eius accuſæ, uel iuramento, ità not. Affl. in conſtit. regni. Rubr. 88. de officio Caſtellani, culpam, nu. 5. uerſ. ſit etiam, lib. 1. † Et eo caſu Cãparius is puniri poteſt ciuiliter, & criminaliter, ita Brun. d. tract. de cõſt. in uerbo, Syndicus, idem not. Caſſan. d. Rub. 1. §. 6. in tex. Pars leurs ſerment. nu. 5 Dum tamen illa querela propter iuramentũ

porrigatur

Digitized by Google

porrigatur intra menſem, iuxta diſpoſitionem c. 102. Statuitur, volum. 1.

n Contra damnum dantem] † Etiam contra habentem cau
18 ſam ab eo poſt delictum, vel damnum datum, vt notat Al-
19 ciat. in l. Si quis nec cauſam, ad finem, ff. ſi cert. pet. † Non autem contra villam, vel Communitatem, vt not. Boer. in l. ne quid, nu. 3. ff. de incend. ruin. naufrag. Barbat. conſ. 17. n. 14. vol. 2. Bertach. in ſuo repert. in verbo, damnum, verſic. 40. Iaſ. in l. Si quando, n. 38. C. vnde vi, de communi atteſtatur, Dec. conſ. 410. nu. 13. verſ. Quarto principaliter Crauet. conſ. 197. nu. 8. Idem nouiſſime Clar. ſua praxi crim. §. fin. ad primum Statutum, verſ. Quęro nunquid, niſi hoc ex-
20 preſſe caueatur, vt in ſeq. c. dicitur verſ. Cuius damni. † Iuramentum in lite contra quos poſſit dari de iure cumulate Ioſeph. Lud. ſuis communibus, concluſ. 18.

o Et vſque ad quantitatem librarum quatuor] † Idem de
21 iure communi quando agitur de modica ſumma; vt not. Bart. in l. Diuus, quæſt. 3. num. 8. ff. de cuſtod. reor. notat & Crauet. conſ. 196. num. 6. & 7. Plot. in d. l. Si quando, num. 763. C. vnde vi.

p Pro qualibet accuſa] † Quo fit, vt ſi ſit datum damnum
22 in re communi dominorum, & vnuſquiſque agat ad damnum, & intereſſe coram Iudice eodem, Camparius poteſt iurare niſi pro libris quatuor, quas intereſſe diuidere habent ipſi ſocij, non autem poteſt iurare pro libris quatuor pro quolibet eorũ, vt etiam in his terminis not. Caſſan. d. Rub. 1. §. 6 in textu, Iuſque, nu. 13. verſ. vlterius quæro.

q Abinde vero infra non credatur] Et hoc conformat ſe diſpoſitioni iuris communis, quando agitur de ſumma non
23 modica. † Minor ſumma ſi petita fuerit, & poſtea maior nõ iudicat in maiori Iudex, Ita Caſſan. d. Rub. 1. §. 6. in textu, Iuſque, nu. 16.

r Niſi cum vno teſte idoneo] † Qui dicitur idoneus etiam
24 ſi ſit omni exceptione maior, vt not. Abb. c. vt debitus, num. 24. de appell.

ſ Seu iurati ſacramento] † Nam hæ probationes unius te-
25 ſtis, & ſacramenti, coniunguntur per Statutum ad faciendam plenam probationem, quando autem coniungantur probationes ad probationem complendam, not. Gabr. ſuis com-
26 munibus, tit. de probat. concluſ. 1. † Iuramentum hoc dicitur traditum de forma, ex Statuto, ita notat Borg. deciſ. 13. nu. 25. & ſupra notatum cap. Præcedentibus.

Qualiter Communia teneantur ac reſtitutionẽ damno dato. Cap. CCCLXXV.

a SI de cætero *b* in aliquo burgo, *c* vel loco, *d* caſſina, vel molendino, *e* ſeu territorio, *f* aliquod damnum, *g* vel guaſtum datum, vel factũ fuerit, de die, *h* vel de nocte, *i* per incendium, *k* vel inuaſionem, *l* inciſionẽ, *m* vel depopulationem, *n* vel alium modum, *o* in *p* domibus, *q* terris, *r* pratis, vineis, buſchis, arboribus, vel aliqbus ſeminatis, vel ſemineriis, burgheriis, vel carregiis, uel ſyluis, aut inſulis; *ſ* Cõmune, & homines nobiles, ſtantes *t* in dicto burgo, *u* vel, vt ſupra, *x* poſt feſtum sãcti Martini, ſecundum formam Statutorum, de oneribus, poſitorum in præſenti volumine, *y* nec non, & vicini *z* illius burgi, & vt ſupra, *aa* ſiue territorij, *bb* teneantur, & debeant, *cc* infra triduum; à die dãni dati, capere, *dd* & in fortijs iudicis competentis conſignare *ee* illum, *ff* vel illos, *gg* qui illud damnũ, ſeu guaſtum dederint, vel fecerint, *hh* alioqui Commune, & homines, *ii* tam nobiles habitãtes, utſupra, quã vicini illius burgi, & vtſupra, *kk* teneantur, & debeant *ll* damnũ *mm* reſtituere, & reſarcire *nn* damnũ paſſo, *oo* ſecundum æſtimationem ſuper hoc faciendã per illos qui ad illam faciendam *pp* fuerint electi per Iudicem ordinariũ, *qq* & ad ipſam reſtitutionem cõpellantur *rr* ciuiliter *ſſ* tãtum, *tt* ſummarie, & ſine ſtrepitu, & figura Iudicii, *uu* & ſine libel li datione, *xx* & declaratione, *yy* ex officio, *zz* & extra ordinem, & *aa* omni die, *bb* de datione, cuius dãni dati, *cc* vbi aliter non appareat, *dd* credatur damnum paſſo, *ee* cum ſacramento *ff* ſuo *gg* & vno teſte *hh* fide digno. *ii* Et ſi eſſet dubium, de cuius territorio eſſet ille locus, in quo damnum datum fuerit, *kk* intelligatur, quo ad contenta in præſenti Statuto, eſſe de territorio illius terræ, burgi, vel loci, *ll* cui proximior fuerit ille locus, in quo damnum ipſum datum fuerit. Saluo, quod Commune, & homines prædicti, *mm* qui ad ipſam reſtitutionem compulſi fuerint, *nn* regreſſum *oo* habeant *pp* liberum, & efficacem, *qq* & ſummarium, & vtſupra, vſque ad quantitatem, quam reſtituerint, ſeu ſoluerint, *rr* & de damnis, & expenſis, *ſſ* contra illos, *tt* & eorum bona, *uu* & quẽlibet eorum, inſolidum, *xx* qui illud damnum, vel guaſtum dederit, vel fecerit. *yy* Et ſaluo, quod ſi prędicta Cõmunia conſignauerint malefactorem, *zz* vel malefactores, *aa* infra menſem vnum, poſt damnum datum, & factũ, in fortiam Iuſdicentis, quod *bb* non teneantur ad dictam reſtitutionem, quo caſu malefactor, ſeu malefactores *cc* teneantur ad reſtitutionem damni dati in duplum, *dd* iuxta æſtimationem faciendam, vt ſupra. *ee* Et ſaluo, quod viduæ, & orphani, minores annis quatuordecim, & miſerabiles perſonæ, *ff* non teneantur ad dictam ſolutionem, nec reſtitutionem, ita tamen, quod ſi ille, qui paſſus fuerit damnum *gg* reperiret malefactorem, vel malefactores, poſt ſolutionem factam per Commune, quod à ſolutione, habita à Communi ſupra, prout in præſentibus Statutis continetur, poſſit contra malefactorem, vel malefactores abinde ſupra, etiam ſatisfactionem habere, *hh* vſque ad ſupplementum damni dati, in duplum, *ii* computata ſolutione, iam habita à Communi.

SVMMARIVM.

1 *Statutum quod Villa teneatur pro damno dato an ſit odioſum, & an ſtricto intelligendum, vſq; ad num. 13 & quid vbi de nocte fuerit damnum datum, nu 20. 21. & 22. & quid reſpectu incẽdij multipliciter ſeruiente, vſq; ad num 48.*
14 *Statutum regulariter trahitur ad futura.*
15 *Burgus quis dicatur.*
16 *Vicus venit appellatione loci.*
17 *Territorij appellatione quid veniat.*
18 *Damni appellatione, quid veniat.*
19 *Guaſtum quid ſit.*
49 *Inuaſio quomodo fiat, & differat à turbatione.*
50 *Incidere quis dicatur, & nu. 51.*
52 *Depopulatio quid ſit nu 53. & 54.*
55 *In dictio, quid ſignificet, & nu. 56.*
57 *Terræ appellatione, quid veniat.*
58 *Incidens arbores in prato, an dicatur inferre damnum in prato.*
59 *Iudæi an veniant appellatione communis, & hominum, quid de fructibus, & Clericis, num. 60 & 61.*
62 *Camparij an teneantur de damno dato de nocte.*
63 *Priuilegium conceſſum Burgo, an extendatur ad Villas ei ſubditas.*
64 *Vt ſupra, quid ſignificet.*
65 *Caſſina quando teneatur pro damno dato.*
66 *Nobiles & ciues, an teneantur ad onera Ruſticorum.*
67 *Vicini qui dicantur, & num. 68.*
69 *Damnum datum præſumitur à vicino.*
70 *Communitas vt teneatur pro damno dato in territorio debet prius conſtare, in quo territorio ſit datum amplia, & declara vt nu. 71. vſq; ad nu. 75. & nu. 165.*
76 *Communitas obligata capere, & conſignare damnum dantem quibus caſibus excuſetur, vſq; ad nu. 96. & à nu. 102. vſque ad 107. & à num. 192. vſq; ad 194.*
97 *Habitantes, & habitatores an differant.*
93 *Habitantium in villa nomine an veniant habitantes in confinibus, & Domini pro bonis, licet non habitent, nu. 99.*
100 *Dominus pro damno dato, an teneatur pro famulo, & quomodo, num. 101.*
108 *Communitas an teneatur ad expenſas factas in cauſſa damni dati.*
109 *Communitas vbi tenetur pro damno dato, non obligantem ſinguli in ſolidum, & quare num. 112.*
110 *Communitas vbi tenetur pro damno dato, an ſint aliqui particulares exempti, & quid iuuet exemptio, & quid de contributione vſq; ad nu. 121. & à nu. 197 vſq; ad 200.*
122 *Communitas obligata ad damnum, an poſſit cedere bonis.*
123 *Damnum paſſus non valens illud conſequi à Communitate, an cõſequatur à malefactore.*
124 *Communitas nolens ſatisfacere, an patiatur repræſalias.*
125 *Damnum datum in bonis, quis conſequatur Dominus ſcilicet, vel fictabilis, vel vſufructuarius, & quid ſi ſit clericus, vel forenſis, vſq; ad nu. 130.*
131 *Arbor inciſa quomodo debeat æſtimari, & num. 132.*
133 *Bos occiſus, quomodo debeat æſtimari.*
134 *Damnum datum in frumento in herba, quomodo & per quem debeat æſtimari, vſq; ad nu. 137.*
138 *Communitas pro damno dato, quando non poſſit conueniri, vſque ad nu 142.*
143 *Communitas pro damno dato, qualiter conueniatur, & numer. 144.*
145 *Officium Iudicis quotuplex ſit.*

Digitized by Google

146 *Libellus non requiritur vbi proceditur ex officio, nec citatio partis num. 147.*
148 *Extra ordinem, quid ſignificet.*
149 *Cauſſa damni dati indiget celeritate, ſed habet obſeruantiam feriarum in honorem Dei, num. 150.*
151 *Damni dati quantitas, an poſſit probari iuramento, & quomodo vſq; ad num. 162.*
163 *Damni dati probatio quando exigat probationem vnius teſtis cum iuramento damnum paſſi.*
164 *Teſtis idoneus, quis dicatur.*
166 *Proximior locus quando dicatur, & ex quibus probetur proximitas, vſq; ad nu. 169.*
170 *Damnum datum in via communi, inter duas Communitates quomodo debeat refici, quid ſi captum fuerit, in vno territorio, & finitum in altero, vſq; ad num. 172.*
173 *Communitas an poſſit cogere damnum paſſum ad agendum contra malefactorem.*
174 *Ex pluribus obligatis inſolidum, ex maleficio ſoluens, & alium liberans, an repetat.*
175 *Ceſſio à damnum paſſo, quando fieri debeat Communitati, vſque ad num. 177.*
178 *Summarium ius quod dicatur.*
179 *Expenſæ debentur in cauſſa damni dati, etiam Communitati per malefactorum, num. 180.*
181 *Incendij dati, qui nam præſumantur eſſe culpabiles, vſque ad numer. 184.*
185 *Hypotheca an contrahatur in bonis malefactorum.*
186 *Malefactores quare teneantur inſolidum, vſq; ad numer. 188. & quid in hæredibus num. 189.*
190 *Communitas obligata ad damnum poteſt conſignare malefactorem etiam poſt ſententiam, quid ſi vnum ex pluribus conſignauerit num 191. & quid poſt ſolutionem num 201. & quid iuris reſpectu dupli, num. 202. & 203.*
195 *Dupli pœna tenentur malefactores pro damno dato ſimpli tamen Communitas, & quare nu. 196.*

STatutum ſupraſcriptum eſt inſertum de verbo ad verbũ in Statutis criminalibus fol. 15. Si quis de cætero. Notantur etiam aliqua in d. volum. Statutorum criminalium,
1 fo. 26. Si qua robaria, ver. Si vero Alibi. † Statuti infraſcripti diſpoſitio, quod Villa, & Communitas teneatur pro delicto alterius videtur odioſa, & contra regulas iuris naturalis, vt no. Barb. conſ. 17 num. 11. volum. 2. Dec. conſ. 37. num. 8 Soc. ſen conſ. 31. num. 18. volum. 1. in his terminis Alex. de Neu. conſ. 87. num. 6. & conſ. 88. nu. 3. idem Bero.
2 conſ. 213. nu. 20 volum. 3. † Aduerſatur quoque iuri humano, vt not. Oſaſc. dec. 88. num. 1. 2. & 3. Menoch. tractat. arbitr. lib. 2. cent. 4. caſu 345. num. 17. Idem ſtrictiſſime in-
3 telligendum, ſecundum eum, numer. 4. † Et quod ſit odioſum, maxime cum diſponat, quod Commune teneatur de damnis, & incendijs commiſſis clam, vt notat Bonacoſſ. in quæſt. crimin. in verbo, De damnis, & incẽdio clam, in prin.
4 † Sed quod ſit hoc Statutum fauorabile factum ob publicam vtilitatem, notat Bald. conſil. 174. num. 2. volu. 2. Caſtrenſ. in l. Omnes populi, ad finem, ff. De iuſt. & iur. Calcan. conſ. 63. num. 4. verſ. Nec Statutum, & conſ. 64. nume. 12. Idem firmat Bonacoſſ. quæſt. crimin. in verbo, Statutũ,
5 verſic. Statutum Ciuitatis. † Nam etiam de iure communi tenetur Villa, & Communitas pro damno dato, vbi ipſæ ſciunt, & poſſunt prohibere, & non prohibent, vt notat Bat. in d. l. Ne quid, num. 2. verſ. Et ideo, ff. Incend. ruina. naufr. ſequitur Calcan. d. conſ. 63. numer. 4. verſ. Adhoc accedat, pulchre declarat Clar. ſua praxi crimin. §. finali. quæſt. 83.
6 Ad primum Statutum, de damno dato, in princ. † Quod tamen ſimilia Statuta in omnem caſum teneant, & valeant, not. Dec. in cap. cognoſcentes, numer. 40. de conſtit. Berous conſ. 213. num. 7. volum. 3. vbi etiam dicit eſſe iuri communi conformia, ex quo locus, & villa in hoc caſu tenetur ex quaſi maleficio ſuo in non habendo cuſtodiam, & curam eius territorij, & per hoc dicuntur iuſta, notat ibi, num. 8. & 9. Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 4. caſu 345. numer. 6. Ita in ſpecie Statuti huius noſtri, notat Alberic. tract. Statut. lib. 1. quæſt. 47. numer. 6. Idem Bald. in d. conſ. 174. in prin. num. 2. volum. 2. Iaſ. l. De quibus, numer. 56. ff. De legibus. Bero. conſi. 213. num. 7. & 9. volum. 3. Oſaſc. dec. 88. nu. 18. Burſat. conſi. 222. num. 3. & numer. 23. verſ. tollitur in du-
7 bium, volum. 2. † Binæ autem rationes ad hanc Statuti diſpoſitionem afferuntur per Scribentes relatos per Menoch d. tract. arbitr. lib. 2. cent. 4 caſu 345. numer. 15. & 16. Primo quia præſumitur commiſſum damnum culpa, & negligentia habitantium in illo territorio, ideo nil mirum ſi Statutum vult totum illum Commune teneri, vbi malefactorem non conſignet. Quod idem notat Calcanus conſ. 39. num. 2. & conſ. 63. num. 3. Et quia præſumitur de iure potius damnum datum à vicinis, quam ab alijs, notat Bartolus l. Si ita, §. finali, ff. De fundo inſtructo. Idem Bartol. l. finali, numer. 2. verſic. Nam vicini, ff. de quæſtion. Bald. in l. 1. nu.
8 4. C. Locat. † Ideo ipſi de eadem villa poſſunt torqueri vti ſuſpecti, Bartolus dict. l. finali, numer. 3. ff. De quæſtio.
9 Iaſ. in l. fin. numer. 38. Ad finem, & numer. 39. C. Vnde vi. † Et præſumitur ab eis damnum, vel furtum datum, niſi probent à quo ſit datum, notat Berous conſ. 214. numer. 8. Circa finem, volum. 3. Ideo ſtante hac ratione ceſſante negligentia debet ceſſare pariter diſpoſitio hæc, vt notat Aret. conſil. 57. num. 1. Boſſ. ſua praxi criminal. tit. de captura, nu. 42. quod idem notat Plott. l. Si quando, nume. 876. C. vnde
10 vi. † Secunda ratio adducitur per Menoch. dict. caſu 345. numer. 6. quia cura debet eſſe Communis, & villa, vt loca eius ſint tuta, ſecundum Bart. & Bald. in l. 1. §. In ſumma, ff. De his, qui deiecerunt, vel effud. Idem Bart. in l. Nequid, §. 1. ff. Incend. ruina. & naufr. Idem Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 27. De homicid. clandeſt. num. 28. & 29. lib. 1. Calcan. conſil. 39 nu. 5. & conſi. 64. num. 7. verſ. Ad hoc, Idem notat Bonacoſſ. in q. crimin. in verbo, Statutum, verſic. Statu-
11 tum Ciuitatis. † Tertiam rationem adducit Afflict. in d. Conſtit. regni, Rubr. 27. De homicidijs clandeſtinis, Damna, num. 12. verſ. Dico, lib. 1. ex eo, quod inſurgat præſumptio contra Communitatem, quod non ignoret delinquentem. Has etiam tres rationes affert prius Cœpol. conſ. 18.
12 numer. 22. & 23. † Villa an pro delicto commiſſo in ſuo territorio teneatur, notat relatiue Marſi. tractat. bannit. in
13 verbo, villis, nu. 7. † Quid autem in alio dominio, notat ibi num. 8. & 9.

a Si de cætero] † In futurum ſcilicet, ad quod regulariter
14 Statutum trahitur, vt notat Aſin. ſua praxi iudiciar. §. 3. c. 1. num. 6.

b In aliquo burgo] † Burgus dicitur locus muratus habẽs
15 domos continuas per viam rectam, ita Rebuff. in l. 2. ver. 7. & l. Pupillus, §. Oppidum, ff. de verb. ſignif.

c Vel loco] † Vico ſcilicet, de quo per Rebuff. d. l. Pupillus,
16 §. Oppid. ff. de verb. ſignif.

d Caſſina] † Etiam quod hoc non fuiſſet dictum comprehenderetur caſſina in fauorabilibus Reipublicæ, alias non vt notat Alber. tractat. Statut. libr. 4. quæſtion. 102. cum alijs adductis per Tiraquel. tracta. retract. lignag. §. 35. gloſ. Vnica.

e Seu territorio] † Quid veniat appellatione territorij, no-
17 tat Hieronymus de Monte, tract. finium regund. c. 6. Rebuff. d. l. Pupillus, §. Territorium, ff de verb. ſignif.

f Aliquod damnum] Quid veniat appellatione damni, & quod non veniat furtum, vel robaria late notatum cap.
18 371. Statuitur, in verbo, Quod ſi Damnum. † Quod autem non teneatur Commune, & Villa de furto, & robaria, cum cenſeatur caſus fortuitus, ad quod non tenetur Commune, ita Berous conſil. 213. numer. 6. ver. Ergo villa, volum. 3.

g Vel guaſtum] † Guaſtum quid ſit, notat Bal. in l. Pignus,
19 C. de pign. act. † Corruptum, & deuaſtatum quando aliquid
20 dicatur, not. Benintend. dec. 9. num. 1.

h Vel de nocte] Ex hoc tollitur diſceptatio, quæ eſt inter ſcribentes, qui tenebant in ſimili Statuto villam, vel Vniuerſitatem non teneri, vbi damnum fuiſſet datum clam, vel de nocte, vt notat Roman. conſ. 7. num. 5. & 6. Calcan. conſ. 40. ad finem, & conſ. 41. Ioannes de Arnono Dialogo 36. Marſ. l. 1. in prin. n. 118. verſ. Vbi prædicti, ff. ad legem Corn.
21 de Sicar. Oſaſc. dec. 88. num. 11. † Et ſic quod habeat locum etiam ſi fiat damnum clam, vel de nocte, in ſimili firmat Calcan. conſ. 65. num. 4. ver. Nec Statutum, & conſil.
22 64. nu. 12. ad finem. † Quod habet locum in eo, qui tenetur ad illud ex cuſtodia, non ſi teneatur in ſubſidium, vt declarat Burſat. conſ. 59. num. 26. 27. & num. 28. vol. 1. & conſil. 222. num. 9. vol. 2.

i Per incendium] † Valet Statutum in hac parte, vt ſecu-
23 ritas firmetur, ſecundum notata per Bald. conſ. 174. num. 2. volum. 2. & alijs Conſilijs notatis per Marſi. d. tract. bannit.
24 in verbo, Incendio, num. 15. † Quod quidem procedit ẽt, ſi incendium ſit immiſſum occulte, ſtantibus his verbis Stati ſupra, de die, vel de nocte, quæ comprehendunt etiam delicta & incendia occulta, vt in hac ſpecie incendij notat Calcan. dict. conſil. 39. circa finem, & conſil. 67. numer. 4. verſ. Nec ſtatutum poteſt, ſecus eſſet inſpecto iure Communi, vt tradit Alberic. tractat. Statuti, libr. 2. quæſtion. 82.
25 Calcan. conſi. 39. num. 3. † Verum cum incendium poſſit oriri tribus modis, vt notat Marſi. d. verbo, Incendio, nu. 13. vt ibi

vt ibi per eum. Fallit tamen hæc concluſio ſi clam fuerit
immiſſus ignis, & vi ventorum combuſſerit, vt notat Bonac.
q. crim. in verbo, de damnis, & incendio, ver. Item limitat.
Secundo non procedit in incendio caſu fortuito, veluti ful-
goris, cum nemo de eo teneatur, vt notat Alber. d. tractatu
Statut. lib. 2. quæſtione 81. ſequitur Calcan. conſil. 40. nu.
1. verſicu. Quod autem, cum accumulatis per Marſil. tracta.
bannit. in verbo, Incendio, num. 7. & in l. 1. in princ. num.
118. ff. ad l. Cornel. ff. de Sicar. Ioannes de Arnono dialogo
35. Idem Conrad. Lauden. Rubr. De Incendiarijs, nume. 15.
verſic. Hocque etiam Menoch. tracta. arbitr. libr. 1. cent. 1.
caſu 80. num. 5. Idem Bonacoſſa quæſt. crimin. in verbo, de
26 damno, verſicu. Item limitat. † Et propterea damnificatus
debet neceſſario probare ignem fuiſſe immiſſum, licet non
probet à quo, ad hoc vt Communitas teneatur. Ita notat
Alberic. in d. tracta. Statut libr. 2. quæſtio. 89. Angel. tracta.
Malefic. in verbo, Incendium, num. 51. Soc. in. ſen. conſil. 55.
num. 4. volum. 1. Idem Bonacoſſ. quæſt. crimin. in verbo, De
damno dato, verſic. Sed an habita, & verſic. An damnifica-
27 tus, Burſat. conſil. 59. numer. 30. volum. 1. † Quando au-
tem tractaretur de incendio facto in loco habitato, tūc quia
præſumeretur factum culpa inhabitantium, vt notat Marſil.
tracta. bannit. in verbo, Incendio, num. 1. & notatum, in libr.
Nono Communium, in verbo, Incendium in dubio, Bona-
coſſ. in quæſt. crimin. in verbo, De damno, & incendio, verſi.
Limita primo Statutum, late cōfirmat de Communi Berous
conſil. 218. num. 2. 4. 6. & 9. volumine 3. Burſat. in conſi. 93.
numer. 16. 31. & 34. volum. 1. niſi probetur datum ab extra,
vt per Beroum d. locis, quod non ſufficit allegare, niſi pro-
28 betur, vt per Beroum. d. conſi. 215. num. 3. volum. 3. † Tunc
eo caſu videtur dicendum non teneri villam, vel communi-
tatem, cum certi ſint delinquentes, vt tradit Calcan. d. conſi.
39. verſic. tertio vero, Idem Alexan. de Nouo conſil. 88. in
29 princ. Plot. l. Si quando, numer. 856 C. vnde vi. † Et eo ca-
ſu an conductor domus teneatur pro incendio ex culpa fa-
muli, quod non, notat Marſil. d. verbo, Incendio, numer. 19.
& 20. Idem Berous d. conſ. 215. nume. 6. volum. 3. Sed quod
teneatur pro famulo, & familia ſua, notat Boer. ſuo Sing. in
verbo, in integrum reſtitutio. num. 28. declarādo, vt per de-
ciſionem Peruſinam 25. numer. 18. parte 2. & per Bonacoſſ.
in quæſtio. crimin. in uerbo, Damnis, & incendio, verſic. An
Dominus, Idem Bonacoſſ. in tract. de ſeruis & famulis, quęſt.
30 119. † Quod etiam teneatur pro incendio familiæ, etiam
quod paſſus ſit nolle pro eo teneri; notat Marſil. d. uerbo,
31 Incendio, numer. 20. ad finem. † Quando autem iſta præ-
ſumptio incendij ex culpa inhabitantium præſumatur cul-
pa leuis, vel leuiſſima, vel lata, vt conductores, & inhabitan-
tes teneantur, diſcutit Marſil. tractat. bannit. in uerbo, Incen
dio, nume. 11. ad finem, & num. 15. & 16. Vbi relatiue loqui-
tur quando teneatur conductor de incendio. Boſſ. ſua pra-
xi crimin. tit. De remiſſ. merced. conductor, numer. 80. Grat.
conſi. 46. num. 2. Grammat. deciſ. 3. num. 3. late multos alle-
gando Roland. à Valle, conſ. 95. uolum. 2. deciſi Peruſin. 25.
nu. 14. cum ſequen. parte 1. Gabriel ſuo conſ. 159. Menoch.
conſ. 53. uolum. 1. Vrſil. ad Afflict. deciſ. 57. Burſat. conſi. 59.
num. 4. cum ſequentibus pluribus, uolum. 1. Nam de culpa
leui, vel leuiſſima quis in foro conſcientiæ non tenetur, Ita
not. Didac. tracta. de teſtam. epitome, 2. partis, §. octauus
32 cap. 6. numer. 12. † Non etiam tenetur pro hac leuiſſima
culpa, uel negligentia ad pœnam, licet teneatur ad damni
emendationem, vt notat Marſil. d. uerbo, Incendio, num. 18.
33 † Fallit tamen principalis hæc concluſio, quod inhabitan-
tes teneantur pro incendio in domum immiſſo ex iuris pre-
ſumptione, ſi per damnificatum probetur ignem immiſſum
per tertium, vt notat Calcan. conſi. 40. num. 2. Alex. de No-
34 uo conſ. 87. num. 3. † Fallit ſecundo quando inhabitantes
probaſſent fuiſſe peruigiles, ut ſingulariter notat Marſ. Sing.
392. num. 3. Idem tracta. bannit. in uerbo, Incendio, nu. 12.
Alex. de Nouo conſi. 88. nu. 6. deciſ. Peruſ. 25. nu. 21. & 22.
35 parte 1. Vrſil. deciſ. 57. num. 3. † Tertio fallit, quando plu-
res ſint habitantes in eadem domo, quę incendium fuit paſ-
ſa, & ignoratur quis fuerit incendiarius, nam licet Calcan.
conſil. 59. circa finem, in tertio caſu, dicat teneri patremfa-
milias niſi demonſtret adhibuiſſe omnem diligentiam, ta-
men quod hoc caſu paterfamilias non teneatur pro alijs,
quando plures ſunt, notat Afflict. deciſ. 57. num. 6. & 7. cum
addit. ibi deciſ. Peruſ. 25. num. 17. parte 1. Ideo eo caſu di-
cendum teneri uillam, uel Communitatem, ubi non conſi-
gnent perſonam certam, ut notat in hac ſpecie Calcan. d.
conſ. 39. uerſi. quandoque conſtat, ad finem uerſic. cum alias
non poſſet ſequi aliqua condemnatio contra aliquem, vt
tradit Afflict. d. deciſ. 57. num. 6. cum addit. ibi latius deciſ.
36 Peruſ. 25. nume. 17. parte 1. † Si una domus fuerit duobus
locata pars inferior uni, & ſuperior alteri, ſi ignis reperia-
tur in parte ſuperiori, per quem cenſeatur immiſſus, notat
relatiue Marſ. tracta. bannit. in uerbo, Incendio, numer. 5. Et
quia ſupra notatum non teneri uillam, uel Communitatem
37 de incendio caſu fortuito immiſſo. † Qui dicantur caſus
fortuiti: notatur in textu, in l. 2. §. Si eo tempore, ff. de ad-
miniſt. rer. ad Ciuitatem pertinentium, & not. Iaſ. in §. Sed
iſte, nume. 5. cum ſequentibus, Inſtit. de actio. Marſ. d. tract.
38 in uerbo, caſu fortuito. † Et an incendium dicatur caſus
fortuitus, notat etiā Marſ. tract. bannit. in uerbo, Incendio,
num. 8. & 9. & 14. Vbi dicit eſſe caſum fortuitum, ubi ſit im-
poſitus ignis ab alijs, quam inhabitantibus. Idem quando
eſt inſolitum. Inter autem caſum fortuitum, & culpam
leuiſſimam nullum datur medium, ſecundum textum, in l. 2.
§. ex hoc edicto, in verbo, Et ſine culpa, ff. Naut. Caup. Sta-
39 bular. † Furtum autem, quod non poſſit computari inter
caſus fortuitos, notat gl. & Iaſ. in d. §. Sed iſtæ, num. 45. In-
43 ſtit. de action. † Quid autem differant caſus fortuitus, &
improuiſus, notat gl. Singularis, in l. 1. in verbo, Plerumque
C. ad legem Cornel. de Sicar. quā pro Singulari notat Bald.
44 & Iaſ. d. §. Sed iſtæ, num. 50. Inſtit. de action. † Incendium
ſi ſit in aliqua domo, & ne vlterius progrediatur diruantur
domus contiguæ vicinorum, ille qui impoſuit ignem tene-
tur ad emendationem damni Dominis illarum ædium, Ita
45 Marſi. tract. Bannit. in verbo, Incendio, nu. 2. † Sicut etiam
tenetur ad intereſſe, qui impoſuit ignem in ſtipulas ſuas,
quæ impetu venti combuſſerint vicini ſegetes, uel lites, vel
46 arbores, Ita Marſ. d. loco, num. 6. † Licite tamen videns do-
mum Vicini comburentem, ſi inter domum illam, & ſuam
adeſſet alia domus, poteſt deſtruere propria authoritate illā
domum intermediam, ſi illa domus tamen eſſet neceſſario
comburenda, alias teneretur ad intereſſe, ita Marſ. d. loco,
47 num. 3. † In omnem caſum tamen timore incendij, ne vl-
terius vagetur ignis, ſi domus vicini deſtruatur, vel diſſipe-
tur, tunc vicini tenentur communibus expenſis ad eius re-
fectionem, & intereſſe, ita Diaz. reg. 331. Incendij timore,
Mantua Sing. 351. Idem Marſ. trac. bannit. in verbo, Incen-
48 dio, num. 4. † Fallit hoc niſi probaretur, quod omnino eſ-
ſet comburenda domus illa, per text. in l. Si alijs, §. eſt autem
ff. quod vi aut clam, quem textum ſic intelligit, & declarat
Fel. in c. tua nos, de ſent. excomm. ſequitur Marſ. d. verbo, In-
cendio, nu. 3. verſ. Quod tamen Diaz. d. reg. 331. uer. Limit.
& ita declarandus Menoch. conſ. 107. num. 9. uol. 7. ubi ſim-
pliciter loquitur.
k Vel inuaſionem] † Inuaſio poteſt fieri tam in re vacanti,
49 quam etiam poſſeſſa per alium, tex. eſt in l. Inuaſor, C. unde
ui. Quid autem differat inuaſio à turbatione, not. Caſtr.
conſ. 275. in antiquis.
l Inciſionem] † Quis dicatur incidere, not. Bertach. ſuo
50 repert. in verbo, Incidere. † Incidere autem non dicitur qui
51 radicitus extirpat, per tex. in l. Furtim §. Si quis radicitus, ff.
arb. furt. cæſar. notat Afflict. in conſtitut. regni, Rubr. 28. de
malef. clandeſt. nu. 14. uerſ. 2. quæro, lib. 1.
m Vel depopulationem] † Quod idem importat, quod
52 uaſtatio. Ita Cic. in oratione pro Follerio, Prouincia à
Tracium depopulatione, Idem in orat. pro Auruſpice, qui
excuſſio.
n Vel alium modum] † Veluti per extirpationem arbo-
53 rum, uel frumenti, uel alterius fructus, quia tunc non dici-
tur inciſio, nec inuaſio, nec depopulatio, ſed extirpatio, ut
cauetur in textu d. l. Furtim §. Si quis radicitus, ff. arb. furt.
cæſar. Et tamen uenit appellatione damni, ut cauetur ſupra
54 c. 377. Si quis, plantam, in prin. † Non autem comprehen-
ditur furtum, uel robaria, quæ non ueniunt appellatione
damni, ſed ſunt ſpecies ſeparatę, ut notatum ſupra cap. 371.
Statuitur, in princip. Et notat Alex. conſ. 168. num. 2. uol. 2.
Et melius Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de captura, nume. 43.
Et ſic intelligitur Statutū hoc de ſimilibus caſibus inferen-
tibus damnum, ut in his terminis declarat Afflict. in conſtit.
regni, Rubr. 26. de malef. clandeſt. num. 14. lib. 1. Non in fur-
to, & rapina, ut ibi per eum, ſecundum primum intellectum
gloſſæ. Secus autem cenſet ſecundum alium intellectum
gloſſæ, ut ibi per eum, nume. 17. Sed num. 19. tenet primum
intellectum uti ueriorem, licet nu. 20. ad finem, non audeat
recedere à ſecundo propter authoritatem Iſerniæ eam te-
nentis, & quod dictio. Alius, inferat caſum ſimilem, ut
not. Afflict. d. conſtit. regni, Rubr. 50. qualiter Iuſtitiarij,
num. 2. lib. 1.
o In] † Dictio hæc. In, habet uarias ſignificationes, ut
55 not. Roma. conſ. 37. nume. 1. Tiraq. tract. retract. lignag. §. 1.
glo. 11. num. 74. not. Scribent. in l. Gallus §. Ille caſus, ff. de
lib. &

Digitized by Google

56 lib.& poſthum. † Hic autem denotat ſi damnum fiat in lo-
cis his expreſſis, prout in ſimili notat Bart. in l. Licitatio, §.
Qui illicite, nu. 7. uerſ. Facit ad quæſtionem dicit Statutum
Florentiæ, ff. de Publicanis.
p Domibus] Quid ueniat appellatione, Domus, notatum
late ſupra c. 434. Si quis, in uerbo, Alicuius domus.
q Terræ] † Quid ueniat appellatione, Terræ propriæ, no-
57 tat Napod. in conſuet. Neapol. titu. 12. de iure congrui, in
princ. in uerbo, Terram, nu. 20. cum ſeq.
r Pratis] † Vbi Statutum ex uerbis ſequentibus non lo-
58 queretur de arboribus, incidens arbores in prato non di-
ceretur inferre damnum in prato, ita not. Bonacoſſ. in
quæſt. crimin. in uerbo, de damno dato, uerſicu. Sed an dam-
num dantes.
ſ Commune, & homines] † In hac diſtributione fienda
59 comprehenduntur etiam Iudæi, cum ſint de populo, vt not.
Alex. conſi. 75. num. 9. volum. 5. & conſi. 99. num. 5. vol. 6.
60 Idem Vrſil. ad Afflict. deciſ. 214. num. 4. † Tenentur etiam
forenſes ibi habitantes, vt late deducit Burſatus conſil. 59.
61 numer. 33. & 34. volumine 1. † Tenentur etiam Clerici
appellatione populi. Ita Oſaſc. deciſio. 30. numer. 8. Idem
62 Burſat. conſil. 59. num. 30. volum. 1. † Statutum ſi diſpo-
neret cuſtodes loci teneri emendare damnum illatum ex fur-
to commiſſo de nocte, ſi dein ex poſteriori Statuto caueatur,
quod ſi furtum committatur de nocte, teneantur omnes de
communi illud damnum emendare, per hoc ſecundum Sta-
tutum non corrigitur, ſed reſtringitur ad perſonas de qui-
bus in primo Statuto, vt not. Bonacoſſ. in quæſt. crim. in
verbo, Cuſtos.
t In detto burgo] † Priuilegium conceſſum alicui burgo,
63 vel caſtro, ne teneatur, nec ligetur ex huius Statuti diſpoſi-
tione, vtrum extendatur ad eius villas ſubiectas, diſcutit
Afflict. d. Rub. 27. de homicidio clandeſtino, Proſequitur,
nu. 3. vſque ad finem, lib. 1.
u Vel vt ſupra] † Hæc relatio fit ad omnes qualitates præ-
64 cedentes, vt not. Oſaſc. deciſ. 164. num. 13. videlicet caſſinę,
65 uel alterius loci. † Debet tamen eſſe caſſina ſaltem quin-
que patrumfamilias, alias non teneretur ad hoc damnum,
ita not. Marſ. ſuo Sing. 232. num. 2. & tract. bannit. in verbo,
villis, num. 2. Ioan. de Arnono commentario 78. Bonacoſſ.
in quæſt. crimin. in verbo, de damnis, & incendio, verſ. Item
limita hoc Statutum.
x Poſt feſtum ſancti Martini] † De hoc cauetur ſupra cap.
66 218. Omnia onera, & in nouis conſtitut. titu. De oneribus
cap. Quicunque ciuis, quæ tamen non ſeruantur, vt hi No-
biles, & ciues teneantur ad onera ruſticorum, etiam iuxta
declarationes Mag. Magiſtratus, vt ibi notat. & tradit Plot.
l. Si quando, nu. 321. C. vnde vi.
y Nec non vicini] † De iure communi qui dicantur vici-
67 ni hoc caſu, not. late in his terminis Nellus trac. Bannit. 3.
parte 2. temporis, quæſt. 65. in 1 capite. Qui ſcilicet exau-
68 dire poſſint, ita etiam in his terminis Statuti, n. 19. † In alijs
caſibus qui dicantur vicini, vt not. Ferronius, in commenta-
rijs ſuis, tit. 8. de feud. & iure emph. §. 10 col. 2. verſ. & vici-
69 nus, lib. 1. † In dubio de iure communi præſumitur damnũ
datum à vicinis, Ita Bonacoſſ. in quæſt. crimin. in verbo, de
damno, & incendio, verſ. Et dic quod damnum.
z Illius burgi] Dic his cauetur ſupra cap. 218. in omni-
bus burgis.
aa Siue territorij] † Debet autem prius conſtare, quod lo-
70 cus, in quo fuit datum damnum illud ſit illius, territorij, &
ſuppoſitus illi Communi, ad hoc vt illud commune tenea-
tur, vt not. Boſſ. ſua praxi crimin. titu. de captura, nume. 45.
Idem in ſimili Grammatic. conſi. 1. numer. 51. cum ſeq. poſt
deciſiones. Idem Vrſil. ad Afflictum deciſ. 297. numer. 4.
71 † In dubio autem locus, in quo eſt datum damnum præſu-
mitur eſſe territorij, & communis propinquioris: ita cauetur
72 infra, verſ. Et ſi eſſet. † Duæ Communitates, etiam quod
ſint confœderatæ ad omnia onera, tamen ad hoc damnum
ex diſpoſitione huius Statuti non tenetur vna pro altera, nec
ad contributionem, ex eo quod prouenit earum negligen-
tia, ſecundum Alber. tract. ſuo Statuto. lib. 2. q. 23. Cœpolla
conſi. 19. num. 16 & 17. Afflict. in conſtitut. regni, Rubr. 26.
Super inciſionibus, num. 34. verſi. ſeptimo, & ultimo, libr. 1.
& Rubr. 27. de homicidio clandeſtino, num. 24. libr. eodem.
73 † Et vbi duæ Communitates conueniunt de vna parte inæ-
quali, tunc per nouum Statutum Principis non cenſetur ei
74 derogatum, ut per Cremen. Sing. 40. † Villa ſi teneatur pro
homicidio in eius territorio commiſſo, non tenetur ex eo,
quod ibi repertus ſit homo mortuus, quia poteſt eſſe alibi
occiſus, & eo portatus, ſecundum notata per Plot. conſil. 30.
75 num. 82. Idem Ioan. de Arnono caut. 24. † Villa ſi tenea-
tur ex Statuto pro robaria facta in ſuo territorio, ſi aliquis
fuit captus, & ligatus in vno territorio, & in alio derobatus,
quæ villa teneatur, not. relatiue Marſ. l. unica, num. 198. C.
de rapt. uirg.
bb Teneantur, & debeant] † Non excuſatur autem Commu-
76 ne ab hac captura, etiam ſi denuntiauerit dominis bonorũ,
vt bona ſua & uineas cuſtodiant, ut notat Albericus libr. 2.
Statutorum quæſt. 63. Tenetur pariter etiam ſi tale damnũ
eſſet factũ clam, vel occulte, ponderando uerba Statuti pre-
cedentia hoc diſponentia, ſiue ſit factum de die, ſiue de nocte,
ut in his terminis notat Calcanus, conſil. 63. num. 119. uer.
Nec Statutum, & conſi. 64. num. 11. ad finem, Burſ. conſ. 222.
77 num. 10. uolum. 9. † Secus eſt de iure communi, quia com-
mune, & homines tali caſu non tenentur ubi damnum hoc
fuit factum clam, uel occulte, ut notat Alber. tract. Statut.
libr. 2. quæſt. 82. Idem Bartolus in l. 1. §. Occiſorum, nu. 11.
cum addit. ibi, ff. ad Syllanianum, Idem notat Bartolus cõſi.
102. num. 4. Aret. conſi. 57. colum. 1. circa finem, Idem Nel-
lus tracta. de bannitis, 2. parte, ſecundi temporis, quæſt. 65.
in princip. Romanus conſi 7. num. 4 uerſicu. Aduertendum,
Dec. conſ. 64. nu. 5. Idem Marſ. tracta. Bannit. in uerbo, Vil-
78 lis, num. 10. & 41. † Limitando niſi damnum paſſus ſolue-
79 rit pedagium, ut ibi per eum, † ſi tamen erat damnificatus
per uiam rectam non obliquam, ut ibi per eum, numer. 42.
Calcan. conſi. 40. num. 1. Ioan. Annibal. in l. poſt contractũ,
num. 270. ff. de donat. nouiſſime hoc tenet Boſſ. dict. ſua pra-
xi titu. de captura, num. 42. ubi uidetur ſequi illam opinio-
nem, etiam in hoc Statuto, tamen contrarium uerius, ut ſu-
80 pra notatum, † cum teneatur hoc caſu uilla ex cuſtodia
non facta, ut notat Burſatus, ſic declarando, in conſi. 59. nu.
26. 27. & 28. uolum. 1 & conſ. 221. num. 9. uolum. 2. & ſupra
81 diſcuſſum. † Excuſari pariter uidetur Commune, & uilla,
ſi fecit omnem diligentiam, & curam, ut caperet malefacto-
rem, & non potuit, ut tradit Bart. in l. 1. §. Occiſorum, nu. 1.
cũ addit. ibi, ff. ad Syllanianum, Idem notat Calcanus conſ.
82 39. nu. 1. † Quia ceſſante negligentia debet pariter ceſſare di-
ſpoſitio huius ſtatuti, vt in hac ſpecie notat Aret. conſi. 57.
col. 1. ad finem, Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 26. de maleſ.
clandeſtino, num. 31. uerſ. Quod ſi homines, & Rubr. 27. de
homicidio clandeſtino, num. 29. libr. 1. Boſſ. ſua praxi crim.
tit. de captura, num. 42. Oſaſc. deciſ. 88. num. 5. Bonacoſſ. in
83 quæſt. crimin. in uerbo, uicini, uerſ. Si Statutum. † Excuſa-
tur pariter uilla nõ capiens malefactorem tempore delicti,
ubi ſit clauſa muris, & claues eſſent penes dominum loci, ut
84 tradit Marſ. d. tract. Bannit. in uerbo uillis, nu. 34. † Videtur
quoque non teneri Commune, & uilla, ubi ea non ſit habilis
ad capiendum, nec malefactori reſiſtentium de facto, ut no-
tat Bar. in d. l. 1. §. Occiſorum, num. 2. ff. ad Syllanianum, &
in l. Si tertius, in princ. ad finem, ff. de aqua quotidiana, &
æſtiua, Romanus conſi. 2. num. 10 Nellus d. tract. Bannit. 2.
parte tertij temporis, quæſt. 65. in prin. Brun. in tract. ſuper
conſtitutionibus, in uerbo, uilla, Idem Afflict. in conſtitut.
regni, Rubr. 26. de maleſ. clandeſtino, num. 17. ad finem, &
nu. 18. & 31. uerſ. Item ſi damnum, lib. 1. Idem not. Marſ. d.
tracta Bannit. in uerbo, uillis, num. 11. & 22. Boſſ. ſua praxi
85 crimin. titu. de captura, num. 42. † Vbi infert fuiſſe factum
decretum, quod tale ſtatutum non haberet locum tempore
belli, uel alio, in quo non poſſet reſiſti de facto, quod eſt, in
nouis conſtit. tit. de pœnis, cap. Si quis fecerit robariam, §.
Et quia, Idem Oſaſc. deciſio. 138. num. 24. maxime ſi fiat no-
ctis tempore, ut ibi per eum, numer. 34. Burſatus conſil. 222.
86 num 20. uolum. 2. † Excuſatur etiam Communitas, & uil-
la, ubi maleficium ſit commiſſum iuxta confinia, ita quod
malefactores potuerunt tranſire in territorio non ſubdito,
ut notat Bartol. d. l. 1. §. Occiſorum, num. 2. cum addit. ibi, ff.
ad Syllanianum Bart. idem conſi. 102. num. 4. Nellus d. tract.
Bannit. 2. parte tertij temporis, quæſt 65. in princip. Idem
Boſſ. dict. ſua praxi crimin. titu. de captura, num. 42. Contra-
rium tamen cenſet Angelus tract. maleſ. uerbo, Quod fama,
quæſt. 12. nu. 69. ut ibi per eum, loquentem in terminis Sta-
tuti huius, quod credo uerius, Et id maxime dicendum, cum
teneatur ex cuſtodia, quo caſu tenetur etiã ſi locus ſit diſtãs,
87 ita Burſat. conſi. 59. num. 39 uolu. 1. † Villa non tenetur ad
refectionem huius damni ad formam huius Statuti, ubi ſint
tantum quinque patresfamilias in ea, ita Marſ. d. tract. ban-
nit. in uerbo, uillis, num. 2. Ioan. de Arnono comment. 78. &
88 infra notatum. † Non tenetur, nec obligata eſt communitas,
& uilla ad hanc capturam, ubi adeſt mixta culpa damnum
paſſi in damno commiſſo, ut notat Cœpoll. conſi. 18. num. 3.
Alexan de Nouo, conſi. 88. nu. 1. Crauetta conſ. 119 nu. 11.
Veluti ſi fuiſſet datum damnum ab inimico damnum paſſi,
ut not. Roman. conſi. 7. num. 1. Idem notat in ſimili Plottus.
l. Si quan-

Digitized by Google

l. Si quando, nu. 819. C. Vnde ui, quod in dubio ab eo præ-
89 ſumitur illatum, ita Oſalcus dec. 88. nu. 21. † Vel in caſu no-
tato per Caſtren. conſi. 159. volum. 1. Veluti hoſpitijs, qui
ſoluit ob ſuam culpam viatori. Verum ex alio non tenea-
90 tur eo caſu pro furto ſcilicet, vt ſupra fuit notatum. † Ma-
leſactor ſi fuerit ab alio detentus, an hoc caſu Commune, &
homines excuſentur, & liberentur ab hoc nexu. Gandinus
tract. Crimin. tit. De multis quæſtionibus, nu. 3. diſtiuguit,
quod aut fuit detentus ex iſta cauſa ab alio, & tunc Com-
mune excuſatur, aut ex alia, & tunc non excuſatur, prout etiã
refert Alberic. dict. tracta. Statut. libr. 2. quæſt. 75. vbi aliter
ipſe diſtinguit, quod aut fuit captus in terminum tunc Sta-
tutum, & liberatur Communitas, & Villa, alias non, vt ibi
91 per eum. † Alios caſus, in quibus Communitas excuſatur
ab hoc onere, notat Bart. conſ. 102 num. 4. Quæ an militent
92 in caſu Statuti huius, colligi poteſt ex ſupra deductis. † Sta-
tutum, ſi imponeret pœnam villæ, vel caſtro non detinenti
maleſactorem, ab hac pœna excuſaretur Villa ſi maleficium
fuit de nocte commiſſum, & Villa non potuit exire, cum eſ-
ſent portæ clauſæ, ita Clarus ſua praxi crim. §. fi. q. 29. verſ.
E conuerſo.

cc Intra triduum à die damni dati capere] Excuſatur tamẽ,
& ſufficit, quod dictum commune, & homines poſt condem-
nationem etiam ſecutam intra menſem conſignare, vt exi-
mantur ab hoc onere ſolutionis, vt cauetur infra, verſ. Ex
ſaluo, quod ſi prædicta.

dd Et in fortijs Iudicis competentis conſignare] † Et ſic non
ſufficit eum maleſactorem capere, niſi ille conſignetur in
fortijs Iudicis competentis, vt hic cauetur, quo quidem ca-
ſu ſi maleſactor ſit ſubiectus maiori Magiſtratui: non ſuffi-
cit eum conſignare in manib. Iudicis illius burgi, vel loci
ſubiecti, in quo fuit maleficium, vel damnum commiſſum,
ſed debet conſignari in manibus Iudicis maioris Magiſtra-
tus, qui dicitur competens ex forma nouarum conſt. tit. de
93 feudis, c. Interdictum. † Quod etiam habet locum, ſi plures
fuerint maleſactores, inter quos adſit vnus ſubiectus maiori
magiſtratui; quia etiam hoc caſu omnes eſſent conſignandi
Iudici maioris Magiſtratus, qui dicitur Iudex competens
omnium, vt cauetur d. conſtitutionibus, ti. de feudis, c. fi. ad
hoc ne ſequantur diuerſæ ſententiæ.

ee Illum] † Non tenetur tamen capere, vel conſignare ma-
94 leſactorem clericum, cum non ſit ſuppoſitus, vt notat Bal.
in c. Cum non ab homine, num. 24. De Iudicijs, idem Feli.
c. Eccleſia ſanctæ Mariæ, nume 104. ad finem, De conſt. &
Marſ. tract. Bannit. in verbo, Villis, num. 31. ac Boſſ. ſua pra-
xi crimin. tit. De captura, nu. 35. atque Menoch. tract. arbitr.
lib. 2. cent. 2. caſu 180. num. 25. declarando, vt ibi per eum,
& idem Bonacoſſa in q. crimin. in verbo, Villa, verſ. Statutũ,
quod Villa.

ff Vel illos] † Si fuerint plures damnificantes, vel maleſa-
95 ctores, & vnus tantum conſignetur, non tenetur villa, & Cõ-
mune, ſed liberatur pro ea parte, quæ poteſt ab eo capto &
conſignato exigi, vt tradit Bal. conſ. 305. vol. 2. & tract. ſu-
per Statutis, in verbo, villa, verſ. 1. idem Bar. in l. fi. col. 3. n. 4.
verſ Et per hoc, ff. ad legem Corn. de Sicar. & Decius conſi.
83. col. pen. nu. 6. ac Boſſ. d ſua praxi crimin. tit. De captura,
nu. 45. idem Bonifacius in tract. Angeli de Malefic. in Rubr.
96 de damno dato, nu. 75. † Statutum ſi imponat pœnam Villę
non conſignanti maleſactorem, & plures fuerint maleſacto-
res, & nemo capiatur, tenetur Villa ſolum pro vno maleſa-
ctore, ſed non pro pluribus, ſecundum Marſ. tract. Bannit.
in verbo, Villis, nu. 60.

gg Qui illud damnum, ſeu guaſtum dederint, vel fecerint]
Dominus, vel conductor principalis alicuius domus, licet
teneantur pro damno dato per famulum ad eorum vtilita-
tem, vel incendio facto per inhabitantes, vt ſupra notatum,
in verbo, Per incẽdium, & ſupra cap. 373. Quodlibet com-
mune, In verbo, Contra ipſum, tamen hic non ſufficeret cõ-
ſignare obligatos, ſed tenetur conſignare ipſos damnifican-
tes ex verbis præciſis Statuti huius.

hh Alioquin commune, & homines] Modo quo infra di-
cetur.

ii Tam Nobiles habitantes] † Differunt autem habitan-
97 tes, & habitatores, quia habitatores dicuntur cum familia,
habitantes autem ſine, vt notat Afflict. in Conſtit. regni,
Rubr. 6. De reuocanda tranſ. unt. num. 6. lib. 3. idem Foller.
ſua praxi Crimin. 1. parte, verſi. Audiantur excuſatores, nu.
31. & Vrſill. ad Afflict. deciſ. 384. nu 6 & deciſ. 308. nu. 19.
Habitare autem quis non dicitur in loco, quando habet ani-
mum redeundi, vt notatum eſt ſupra, c. 311. item in verbo,
98 Per prius habitauerit, volum. 1. † Appellatione habitan-
tium in villa, non veniunt habitantes in confinibus, vt notat
99 Marſil. Sing. 338. † Non etiam ligantur Domini habentes
poſſeſſiones in his locis, vbi non habitent, vt in his terminis
notat Gandinus tract. maleſ. tit. de multis quæſtionib. n. 4.
100 † Dominus tenetur pro damno dato à famulo, non tamen
tenetur pro delicto famulo, niſi quatenus ad eum perue-
nit immediate, & non aliter, ſecundum Bertach. tracta. De
gabell. 7. parte, num. 30. ver. Item tenetur, vel niſi Dominus
ſciat, & non prohibeat, quia videtur ratificare, uel niſi fa-
ciat id famulus de voluntate, & mandato Domini, vel niſi
Statuto caueatur, quod Dominus teneatur pro delicto fa-
muli, quod tamen intelligeretur de delicto commiſſo tem-
101 pore famulatus, numer. 30. verſi. Ve. niſi Dominus. † Do-
minus autem ſoluens pœnam aliquam pro famulo in caſi-
bus, in quibus non tenetur, repetit ab eo, numer. 30. Ad
finem.

kk Teneantur, & debeant] † Videretur non teneri uillam,
102 uel communitatem, ubi non ignoratur quis ſit delinquens,
& ſit ſoluendo, ſed tantum quando ignoratur, & ſit damnifi-
cans non ſoluendo, vt not. Clar. ſua praxi crim. §. fi. quæſt.
82. Ad primum Statutum, in prin. Tamen hic diſponitur in-
diſtincte teneri. Vbi non conſignet, & ea ratione principa-
li ſupra, in prin. notata ob culpam, & negligentiam eius in
non cuſtodiendo, vel non cuſtodiri faciendo eius territo-
rium, quod cuſtodiri facere debet, vt loca ſint tuta, & ſecura,
tam iure communi inſpecto, vt ſupra notatũ, & firmat Cal
can. d. conſ. 63. col. 1. uerſ. Ratio autem, quamuis hoc durũ,
& iniquum videatur, vt tradit Calcan. eodem conſ. ver. Nec
Statutum, quod idem notat Boſſ. ſua praxi crimin tit. De ca-
ptura, num. 42. quam etiam de iure ſtatutario, iuxta diſpo-
103 ſitionem cap. ſupra 367. Quodlibet Commune. † Non ta-
men tenetur Commune ad duplum, prout tenetur damnifi-
cans, ut cauetur capitulis præcedentibus, & infra etiam ca-
uetur, ex quo Commune tenetur ſolum de negligentia, hanc
rationem differentiæ notat Afflict. in conſtit. regni, Rub. 26.
104 de maleſ. clandeſt. nume. 35. libr. 1. † Statutum ſi diceret,
quod Commune teneretur ad damnũ datum alicui ubi ma-
leſactor non reperiretur, deberet prius probari ignorantia
maleſactoris, ita Practic. in forma libelli in act. reali, in uerb.
Non aſtringens, num. 5. Bonacoſſa in quęſt. crimin. in verb.
105 Communitas, in princip. † Quæ probatur per Sacramen-
tum damnum paſſi, ut ibi per eum, cum addi. ibi in litera C,
106 vbi etiam notat quomodo probetur ſcientia. † Villa, &
Communitas ad hoc vt teneatur ad reſtitutionem damni
dati, de quo infra, debet prius conſtare legitime damnum
fuiſſe datum, nec ſufficit quod probetur damnum hoc fuiſſe
datum per fictam confeſſionem in contumaciam prolatam
imputati de damno, vel per iuramentum damnificati ſecun-
dum Rainerium in l. 2. ff ad Syllanianum, not. Bart. in l. Cũ
filiusfam. in fin. ff. de verb. oblig. Bald. in l. Si quando, num. 1.
ad finem, C. vnde vi, Deci. conſi. 83. num. 3. verſic Et primo,
Boſſ. ſua praxi crimin. titu. De captura, numer. 46. Plott. l. Si
quando, num. 758. 759. & num. 837. C. Vnde vi. Idem Berous
conſi. 213. numer. 6. licet contrarium teneat, num. 17. vol. 3.
quod credi debeat iuramento damnum paſſi, Bonacoſſ. in
quæſt. crimin. in verbo, De damnis, & incendio, verſicu. An
iſtud, ibi, Et debet legitime Burſatus conſi. 222. numer. 20.
107 volum. 2. † Debent vlterius probari omnes qualitates
requiſitæ ab hoc Statuto, vt not. Berous, conſ. 215. num. 1.
volum. 2.

ll Damnum] † Et etiam omnes expenſas cauſa huius dam-
108 ni factas, vt not. Alberic. d. tract. Statut. lib. 2. quæſt. 64. n. 3.
Quia etiam Commune ipſas repetit dein à maleſactore, Ita
cauetur infra, verſi. Saluo quod Commune.

mm Reſtituere, & reſarcire] † Quilibet de Communi tene-
109 tur pro ſua parte non in ſolidum, notat Bart. l. Nequid nu. 4.
ff. De incend. ruin. naufrag. Idem Afflict. in conſtit. regni,
Rubr. 26. de malefic. clandeſt, ſuper incisionibus, nume. 23.
libr. 1. licet vno ſoluente pro toto alij liberentur, vt ibi per
eum, Idem notat Iaſ. §. Pœnales, num. 23. cum duob. ſequen.
Inſtit. de actio. Idem Boſſ. ſua praxi crimin. titu. de pœnis,
num. 1. verſ. Fallit, declarando, vt ibi per eum, nume. 1. ad fi-
110 nem. † Vbi autem vnus non ſoluat, vel non poſſit ſolue-
re, alij, de dicto Communi tenentur, vt notat Afflict. d. Rub.
27. verſic. quinta dubitatio, Boſſ. ſua praxi crimin. tit. De ca-
111 ptura, num. 48. verſic. In quibus locis. † Idem eſt, vbi quis ſit
exemptus, quia alij non exempti tenentur pro eo. Ita Bona-
coſſ. ſuis quæſt. crimin. in verbo, De damno dato, verſ. Statu-
112 tum vult. † Rationem autem quare homines dicti Com-
munis non teneantur in ſolidum, niſi modo quo ſupra fuit
notatum, adducit Bal. in conſi. 319. num. 1. volum 4. Ex eo
ſcilicet quod teneantur ſolum ex culpa, non ex delicto, quia
tunc tenerẽtur in ſolidum, vt ibi per eum, quod idem notat
in l. 1.

Digitized by Google

in l. 1. num. 2. C. de condict. furt. quem refert. Boſſ. dict. ſua
113 praxi crimin. tit. de damno dato, num 6. ad finem. † Vt au-
tem Commune, & homines loci in quo fuit datum damnũ
teneantur in ſolidum, crederem bonum eſſe, vt per damnum
paſſum eidem denunciaretur, quod per Commune fieret ar-
cha communis, alias quod quilibet inſolidum conuenietur
iuxta diſpoſitionem Statuti ſupra cap. 219. Si quis habet,
114 volum. 1. hoc diſponentis † Diſtributio autem huius one-
ris fit iuxta vires patrimonij cuiuſlibet de Communi per
æs, & libram de iure communi, & nõ per capita, vt not. Al-
beric. tract. Statut. lib. 1. quæſt. 66. ſequitur Bar. in l. Ne qd
nu. 5. ff. de incend. ruin. naufrag. Ang. tract. malef. in verbo,
Quod fama publica, quæſt. 12. num. 20. Affl. d. conſtit. re-
gni, Rubr. 26. de malef. clandeſt. ſuper inciſionib. nume. 32.
ver. tertia dubitatio, relatiue Marſ. tractat. bannit. in verbo,
Villis, ad finem notat, & Burſatus conſ. 59. num. 40. vol. 1. li-
cet aliud cenſeat Nellus tract. Bannit. 3. parte, ſecundi tem-
poris, quæſt. 65. ad finem. Verum per diſpoſitionem Sta-
tuti ſupra cap. 221. Caſtodiæ, ad finem, cautum expreſſe,
quod pro condemnationibus damnorum datorum fiat di-
ſtributio pro duabus partibus ſuper hauere, & pro tertia ſu-
per perſonis, & ſic pro tertia ſuper capitibus, & hoc ſeruan-
115 dum. † Perſonæ autem quæ eximantur ab hoc onere, li-
cet ſint de communi notantur infra, verſ. Et ſaluo quod vi-
116 duæ, vbi notatum. † Damnum tamen paſſus in hac diſtri-
butione fienda tenetur pro ſua portione hauere, & pro per-
ſona ſi ibi habitat, ita Bart. in l. ab omnibus, §. Si Titio, nu.
1. ff. de legat. 1. Idem not. Bal. ſuo tract. ſtatut. in verbo,
ville, verſ. 5. Idem Alber. tract. Statut. 2. libr. q. 67. Bertach.
ſuper conſtit. in verbo, villa, ver. Statutum eſt quod villa,
Affl.ct. in conſtit. regni, d. Rubr. 26. Super inciſionibus, nu.
32. & 33. verſ. 4. lib. 1. Marſil. tract. bannit. in uerbo, villis,
num. 61. Boſſ. ſua praxi criminal. tit. De captura, nume. 53.
Plot. l. Si quando, num. 872. C. vnde vi, Bonacoſſ. in quæſt.
crimin. in verb. De damnis, & incendio, verſic. An ſi impo-
117 natur. † Exempti tamen non contribuunt, ſed pro eis alij
tenentur, ita Albericus tracta. Statut. lib. 2. quæſt. 95. Bald.
118 tract. Statutorum, in uerbo, uilla, verſ. 4. † Habitans autẽ
in communi tempore damni dati non poteſt mutare domi-
cilium, ad hoc ne teneatur, & collectetur pro hoc onere, ita
Guielmus de Ludo Singul. 19. per Gloſſ. in l. Et qui origi-
119 nem, in princ. ff. de muneribus. † Commune, & villa pro
hoc damno reſarciendo vbi ſit ſoluendo, & habeat bona ſuf
ficientia, non poteſt imponere collectam, vt not. Virg. Boc-
cat. in conſil. Marchiæ, gloſ 6. num. 60. Vbi autem non ſit
ſoluendo, poteſt imponere collecta, vt notat deciſ. Peruſ. 43.
num. 1. parte 1. Quæ non debet extendi vltra neceſſitatẽ,
vt ibi per eum, num. 9. & 10. Prius tamen præſtito, & da-
120 to quod eſt in Communi, vt ibi per eum, nume. 11. † Non
poteſt etiam Communitas, vel villa pro hoc debito cedere
bonis, vt not. Afflict. d. conſtit. regni, Rubr. 26. de malef. clã-
121 deſt. num. 33. verſ. ſexta dubitatio. † Niſi eſſet tantæ ſum-
mæ, quod illud communitas non poſſet ſuſtinere, quia tunc
quilibet cõmunitatis illius poſſet cedere bonis ſuis, vt tra-
122 dit Afflict. d. loco, num. 34. † Nec etiam hoc caſu commu-
nitas, vel villa, vel eius homines pro tali onere, & debito poſ
ſet carcerari, vt tradit Afflict. d. Rubr. 26. num. 33. ad finem,
Tanto magis cum hoc Statutum illud non diſponat, & ne-
mo poteſt carcerari niſi id expreſſe caueatur ex Statutis, vel
iure municipali, ſupra cauetur, cap. 267. pro debito, vol. 1.
Solum autem datur carceratio contra damnificantem, vt ſu-
pra cauetur cap. 273. Si quis dederit, circa finem Ex diſpo-
ſitione huius Statuti hoc etiam caſu, vbi Communitas eſ-
ſet damnificans, daretur contra quoslibet illius Communi-
tatis captura, licet vno ſatisfaciente liberarentur cæteri, vt
122 notat. Alberic. tract. Statut. lib. 2. quæſt. 77 † Villa autem,
vel commune vbi ſit inhabile, ceſſis etiam bonis proprijs
per quoſlibet de communi illo, vt ſupra notatum. Ciuitas il
lius Communis teneretur pro ea parte, qua villa, & Com-
mune illud eſſet inhabile, ita not. Alber. tracta. Statut. libr.
2. q. 84. Bonacoſſ. quæſt. crimin. in verb. de damnis, & incen-
dijs, verſ. Item contra hoc Statutum, Marſ. tract. Bannit. in
123 verbo, villis, num. 26. † Damnum paſſus quod non potuit
conſequi à Communitate, non impeditur conſequi à male-
factore, nec electione regreſſus eius tollitur, vt not. Alber.
tract. Statut. libr. 2. quæſt. 72. vbi dicit, ſemper ad pœnam
teneri malefactorem, notat etiam Bal. in l. licet gratis, §. Poſ
ſumus, num. 1 ad finem, ff. Naut. caup. ſtabul. Idem Ang. in
l. Quoties, §. 1. ff. Solut. matr. quos ſequendo refert Boſſ. d.
124 ſua praxi crim. tit. de captura, num. 56. † Communitas, &
villa habens modum ſatisfaciendi ſi noluerit ſatisfacere ex
forma huius Statuti, poſſunt per aliam ciuitatem concedi
repreſſaliæ contra ciuitatem illius communis, & villæ, vt
not. Alber. d. tract. Statut. libr. 2. q 65. Quod procedit vbi
fotenſes poſſunt vti beneficio huius Statuti, veluti ſi habi-
tent in dicto communi alias non, vt infra dicetur, in verbo,
Sequenti.

nn Damnum paſſo] † Videtur ſufficere quod damnum paſ
125 ſus ſit ſimplex poſſeſſor, vt poſſit vti beneficio huius Statu-
ti, licet nõ ſit Dominus, vt notat Specul. tit. de probat. §. vi-
dendum, num. 11. verſ. Sed pone, ſequitur Alberic. tract. Sta-
tut. lib. 1. q. 74. Verum quod in hoc debeat attendi com-
munis vſus loquendi, notat Alex. poſt alios in Rubr. ff. de
oper. nou. nunc. nume. 16. & 17. Ego autem ſic diſtingue-
rem, aut damnum fuiſſe datum in proprietate, & tunc fore
reſarciendum Domino fundi, & poſſeſſori bonæ fidei, vt ſu-
pra notatum cap. 365. Si quis, in verbo, Damnum paſſo ap-
plicandis. Aut in fructibus annuis, & tunc erogandum co-
lono, vel fictabili, cum tractetur de ſuo intereſſe principali-
ter, vt not. Guid. Pap. ſing. 643. ver. Colonus, & notatum ſu-
126 pra cap. 368. quilibet, ad finem. † Vſusfructuatius quo-
que, ſi damnum fuerit datum in fructibus annuis, eadem ra-
tione de qua dictum in colono, vel fictabili, poteſt vti bene-
ficio huius Statuti, & ei applicatur damnum illud, itá not.
Alberic. tract. Statut. 2. lib. quæſt. 74. ſequitur Franc. Nico-
127 nitius in Rub. ff. de oper. nou. nun. nu. 201. † Iudæi quo-
que, & Saraceni, qui ſunt ſub protectione, poſſunt vti bene-
ficio hoc, ita not. Afflict. in conſtit regni, Rub. 17 de defenſ.
imponen. num. 4. & Rubr. 26. de malef. clandeſt. numer. 36.
lib. 1. Tamen non poterunt iurare contra Chriſtianum, vt
128 notatum ſupra c. 371. Statuitur, in verbo, Damni. † Forẽ-
ſes, & non ſubditi, & non habitantes in Ducatu, licet ha-
beant bona in aliquo communi, vbi in eorum bonis ſit da-
tum damnum, non poſſunt vti beneficio huius Statuti con-
tra Communitatem, & Villam, vt hic cauetur. Et hoc ſtãte
diſpoſitione iuris communis, de qua per Caſtr. in l. Omnes
populi, ad finem, ff. de iuſt. & iur. & comprobat late Soc. ſen.
conſ. 120. num. 12. cum ſeq. vol. 1. Alciat. in l. inter claras.
nu. 15. C. de ſum. Trini. & fid. Cath. quam etiam ex diſpo-
ſitione Statuti ſupra, cap. 180. in fauorem, ſic in his terminis
firmat Boſſ. d. ſua praxi crimin. tit. de captura, numer. 52. de
communi atteſtatur Anchar. iun. quæſt. 36. num. 14. Viuius
ſuis communibus lib. 2. opin 264. Statutum diſponens, vt
129 per Iudicem. † Clerici pariter qui non ſuſtinent onera
temporalia cum laicis, quod non poſſint vti beneficio huius
Statuti, firmat Gandin. ſua praxi crimin. titu de aliquibus
quæſtionib. num. 26. verſic. Quæſtio autem, vſque ad finẽ,
ſequitur Alberic. tracta. Statut. lib. 2. quæſt. 90. Idem notat
Bonacoſſ. in quæſt. crimin. in verbo, de damnis, & incendio,
verſ. An illud, refert Marſ. tract. Bannit. in uerbo, villis, nu.
130 29. & num. 39. † Hoc tamen declarando debere non pro-
cedere in clericis habitantibus, quia hi ſuſtinent ſaltẽ onera
ſpiritualia, & conſequenter debent poſſe uti beneficio Statu-
ti huius, & reliquorum, ut not. Affl. in conſtit. regni, Rubr.
26. nu. 37. uerſ. & multo fortius, lib. 1. Plot. l. Si quando, nu.
854 uerſ. Clerici autem, C. unde ui, & late notatum ſupra d.
c. 180. In fauorem.

oo Secundum æſtimationem ſuper hoc faciendam] † In
131 æſtimatione autem arboris inciſæ deducitur valor eius ar-
boris, ſi eum retineat Dominus arboris, vt notat Alber. tra-
132 cta. Statut. libr. 1. quæſt. 68. † De reliquo autem qualiter
fienda æſtimatio arboris fructiferi, notatur in l. Furtim, §.
finali, & l. Sequenti, ff. Arborum furtim cæſarum, & notatũ
late ſupra cap. 366. Si quis, in uerbo, Et ulterius ad reſar-
133 tionem damni. † In æſtimatione pariter bouis occiſi de-
bet deduci corium, & carnes, ubi eas retineat dominus, ut
notat Alberic. tract. Statut. lib. 2. q. 79. Bonacoſſ. in quæſt.
crimin. verbo, De damno dato, verſic. Si quis ex Statuto.
134 † Damnum ſi fuerit datum in frumento in herba adhuc
exiſtente, tunc æſtimatio debet fieri non ſecundum valorẽ,
quod ſit in herba, nec ſecundum quod debeat fieri granum,
ſed ſecundum dubium euentum, Ita notat declarando Al-
ber. d. tract. Statut. lib. 2. quæſtio. 78. ſequitur Boer. ſuis cõ-
ſuet. in Rubr. des couſtumes pr. dialis §. 1. colum. 2. verſic.
Sed quæritur. Idem Caſſan. in ſuis comment. Rubr. 1. §. 6.
in textu, En Menſuaige, numer. 5. verſ. Redeundo, Afflict.
in conſtitut. regni, Rubr. 36. de brutis, numer. 5. verſic. Sed
quæro, lib. 3. Papo ſuis comment. §. 512. Bonacoſſ. in quæ-
ſtion. crimin. in verbo, De damno dato, verſic. quidam im-
miſit, Plot. l. Si quando, num. 873. C. vnde vi, Vrſil. deciſ.
34. num. 4.

pp Fuerint electi per Iudicem ordinarium] † Qui Iudex de-
135 bet eſſe Iudex ciuilis in locis, in quibus conſtituuntur Iudi-
ces ciuiles, & criminales ſeparatim, & hoc, quia agitur cõtra
commu-

Digitized by Google

commune, & villam, quæ tamen ciuiliter tenetur, vt infra
cauetur ex Statutomet. Ita not. etiam Alberic. tract. Statut.
lib. 2 quæſt. 89. Mediolani autem Vicarius Prætoris, & Do-
mini Conſules Iuſtitiæ, ſunt tantū Iudices in ciuilibus, Do-
minus autem Capitaneus Iuſtitiæ, & eius D. Vicarius ſunt
tantum Iudices in criminalibus in toto dominio, exceptis
quibuſdam caſibus, vt cauetur in nouis conſtit. tit. de officio
136 Capitanei Iuſtitiæ Mediolani. † Iudices autem ſi fuerint
137 temporales, puta bimeſtris ſuper damno dato, tunc Iudices
erunt competentes, qui erant tempore dati damni, cuius
tempus eſt inſpiciendum, licet querela porrigeretur ex
poſt, ſecundum Gandin. dict. tracta. de multis quæſtio.
numer. 11. & 12. Quod non credo verum, quia ſemper
idem tribunal remanet, niſi in caſu ſpeciali notato per Gan-
dinum d. loco.

qq Et ad ipſam reſtitutionem compellantur] † Quod qui-
138 dem procedit etiam ſi prius fuerit actum contra delinquen
tem, vel delinquentes, quia non præcluditur per hoc via
agendi contra Communitatem, & villam, iuxta diſpoſitio-
nem huius Statuti, nam illa Via electa non tollitur hoc re-
medium, vt in hac ſpecie notat Boſſ. d. ſua praxi crim. titu.
139 de captura, num. 48. † Imò etiam abſoluto prætenſo ma-
leſactore, non tollitur ius agendi ex hoc Statuto contra cō-
munitatem, & villam, quia agitur ex diuerſa cauſa, ita not.
Bal. in l. licet gratis, §. Poſſumus, ver. Et ea hoc. ff. Naut. caup.
ſtabil. quem referendo ſequitur Boſſ. d. tit. de captura, n. 50.
Confirmant tradita in fortioribus terminis per Affl. d. conſt.
regni, Rub. 27. de homicid. clandeſtino, nu. 24. ad fi. & nu. 25.
lib. 1. in terminis quib. imputatus de maleficio, & damnifi-
140 catione fuit abſolutus. † Fallit tamen hæc concluſio, vbi
quis fuit captus vti maleſactor, & tortus nil faſſus fuit, qui
dein ſe compoſuit cum damnificato, quia tunc non poterit
conueniri Communitas, vel villa, ita Affl. d. Rubr. 27. De
homicid. clandeſtino, nu. 54. lib. 1.

rr Ciuiliter] † Hoc expreſſum ex quo quādo proceditur in
141 his cauſis damnorum datorum per accuſationē dicitur agi
criminaliter ex natiua accuſationis, & quando parte fiſco
applicatur, ita Borgn. deciſ. 21. nu. 37. not. Ioſeph. Ludoui-
cus ſuis Communibus conclu. q. 71. Hieron. Magoni Rota
loco dec. 91. & habetur per Imol. in c. Odoardus, nume. 26.
142 De ſolut. † Poterunt tamen cuſtodes, & campſerij in hac cau-
ſa ciuili ſic inteutanda torqueri, vt veritas delicti huius in-
noteſcat, vt tradit Cępol. conſ. 18. nu. 24. Idem in ſimili Iaſ.
in l. Si quando, nu. 38. & 39. C. Vnde ui, Boſſ. ſua praxi crim.
tit. De captura, num. 51.

ſſ Tantum] Contra autem delinquentem, & delinquentes
poteſt procedi criminaliter ad pœnas iuris communis, & à
Statutis in his caſibus impoſitas.

tt Summariè, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij] Quid releuēt
hæ clauſulæ ſeparatæ, & ſimul, notatum ſupra late c. 47. Do
minus Poteſtas, in his verbis.

uu Et ſine datione libelli] Hoc quidem ſublatum etiam per
ſtatutum ſupra cap. 21. Termini, ad finem volum. 1. requiri-
143 tur tamen qualis qualis petitio, vt ibi cauetur. † Qualiter
autem ſit formanda petitio aduerſus Communitatem, vel
Villam, not. Bal. in l. 1. num. 31. in 2. puncto, uer. Capere ma-
leſactorē, quod idem not. Ang. tract. maleſ. verſ. Et ad que-
relam, nu. 93. ver. Et nota. Quos ſequitur Boſſ. referendo d.
ſua praxi crim. tit. De captura, num. 55. Et hoc inſpecto iu-
re communi. Verum eum ex huius Statuti diſpoſitione te-
neantur etiam de commiſſis de nocte, vt ſupra cauetur, non
requiritur hæc expreſſio ſcientiæ, quia ſufficit quod damnū
fuerit datum in territorio. † Debet vlterius agens probare,
quod poſſideret rem ſuper qua datum ſit damnum tempo-
re damni dati, ita Magonius dec. 27. nu. 4.

xx Et declaratione] † Ideſt ſine ſententia diffinitiua, quo
144 ſit vt procedatur executiue, & per officium Iudicis, vt infra
cauetur. Idem in ſimilibus clauſulis notat Aſin. ſua praxi
iud. §. 31. c. 15. ver. Præterea.

yy Ex officio] † Quotuplex ſit officium Iudicis, notat la-
145 te Bart. & Scribentes, in l. 1. ff. de iuriſ. omn. iud. † Quid ſit
146 autem officium Iudicis, not. Aret. in §. 1. num 7. & 8. Inſtit.
147 de actio. † Ex officio vbi proceditur non requiritur libel-
lus, vt hic cauetur, notat etiam Aret d. §. 1. num. 8. Tollitur
etiam partis citatio, ita not. Aſin. d. ſua praxi iud. § 7. ca. 5.
limit. 16. nume 2. Non datur pariter appellatio ex clauſula
hac, vt not. Bal. ſuo conſ. 330. ad fin. volum. 1. Idem tradit
Boſſ. ſua praxi crimin. tit. De appellationibus, num. 16. Ve-
rum reſpectu appellationis, quod habeat locum, niſi tracte-
tur de ſumma librarum quinquaginta infra cauetur ex Sta-
tuto infra, cap. 377. A ſententijs, in alijs caſibus quam huius
Statuti.

zz Extra ordinem] † Solennitate iuris iudiciarij omiſſa,
148 vt not. Bal. in l. fi. in fine principij. C. De iur. deliber. Idem
no. Bal. in c. 1. § Inueſtitura, circa finem, De noua forma fi-
delit. late plures allegando, notat Boſſ. d. ſua praxi crim. tit.
de captura, nu. 56.

aa Et omni die] † Hoc diſponitur procedi poſſe quolibet
149 die, ex quo cauſæ damnorum datorum indigent celeritate,
vt tradit Bonacoſſa in q. crim. in verbo, De damno dato, ad
150 finem. † Non tamen poterit procedi in ferijs, introductis
in honorem Dei, & ſanctorum, licet in alijs poſſit procedi;
nam hæ non poſſunt tolli per Statutum, vt in his terminis
notauit Bal. conſ. 166. nu. 2 uol. 2. & Soc. ſen. conſ. 8. nu. 13.
vol. 4. & notatum ſupra, cap. 110. Quod infraſcripti, in ver
bo, Reputentur feſtiui, uol. 1.

bb Vbi aliter non appareat] † Veluti, quia domus tota, vel
151 ædificium ſit combuſtum, vel non poteſt conſtare de quan-
titate damni, nec ea probari. Idem ſi aliqui fructus ſint
aſportati, vel arbores cæſæ, & aſportatæ, & ſic ſit dubium ſu-
per quantitate damni, quod non poſſit aliter apparere, vel
probari, quo caſu admittitur probatio hæc quantitatis dā-
152 ni per iuramentum. † Quod idem eſt de iure communi,
quod admittatur deficientibus alijs probationibus, vt tradit
Soc. in c. Quoniam frequenter, §. Quod ſi ſuper, num. 5. ver.
153 Item Aduerte, Vt lite non conteſt. † Quod non reſtringi-
tur ſupra c. 371. Attenta modicitate pœnæ ibi notata, ſuper
qua poteſt eo caſu iurari. De damno tamen in genere debet
conſtare in omnem caſum, cum id per iuramentum nō poſ
ſit probari, vt notat poſt alios Plott. d. l. Si quando, nu. 758.
759. & 827 C. vnde vi, cum notatis ſupra, in verbo, Teneau-
tur, & debeant.

cc De datione cuiuſuis damni] † Ex hoc apparet credi
154 iuramento tantum ſuper quantitate damni, nō autem ſuper
acceſſorijs, ex quo dicit Statutum ſuper datione dicti dam-
ni; ſecus ſi diceret in cauſis damni, vt notatum eſt ſupra
155 cap. 371. Statuitur, in verbo, Et ſuper damno. † Ideo non
crederetur, quod locus eſſet de territorio, ſi id ponere-
tur in dubium, vt tradit Crauetta conſil. 196. numer 3.
Qualiter autem decidatur hoc dubium, infra cauetur ex
Statutomet.

dd Credatur damnum paſſo] † Diſpoſitio huius Statuti eſt
156 odioſa, quod credatur damnum paſſo cum ſacramento, quia
ſit ipſe Iudex in cauſa propria, vt tradit Gallin. tractat. de
157 verbo. ſignific. libr. 8 cap. 7. nume. 21. † Caſus triginta ſex
ſunt, in quibus creditur dicto alicuius cum iuramento, ſe-
cundum notata per Caſſan. Rub. 1. Des iuſtices, §. 5. in textu
158 s'il n'a gracea, num. 176. cum ſequent. † Diſpoſitio huius
Statuti procedit in damnum paſſo omni caſu, ſiue ſit Domi-
nus plene, ſiue vſufructuarius, ſiue bonæ fidei poſſeſſor, ſiue
fictabilis, vt ſupra notatum, in verbo, Damnum paſſo, decla-
159 rando, vt ibi. † Statutum, vbi non diſpoſuiſſet credi debe-
re damnum paſſo cum eius iuramento de quantitate damni
dati, hoc non licuiſſet etiam ex diſpoſitione Statuti ſupra
cap. 371. Statuitur, contra tertium, & communitatem hanc,
& villā, vt tradit Bertach. in ſuo repertorio, in verbo, Dam-
na, verſic 40 & Iaſ. in l. Si quando, nu. 38. C. vnde vi, ac Be-
rous conſi. 213. nu. 18. Et licet, volum. 3. tamen dicit Com-
munem forte eſſe in contrarium, & clarius contrarium notat
160 conſi. 214. num 7. volum eodem. † Verum quod non ſtetur
eius iuramento, notat Crauetta conſi. 196 nume. 8. circa fi-
nem, & Beniutend. deciſ. 16. num. 5. uer. Nec obſtat, ac Cla-
rus ſuis communibus, in verbo Statuto ſi cautum ſit, & ſua
praxi crimin. §. fina. quæſt. 82. ad primum Statutum, verſic.
Quæro nunquid idem Bonacoſſa in ſuis quæſt. crimin. in
uerbo, de damno dato uerſ. Stante ſtatuto uilla, uerſ. Si dicit
Statutum, & late notatum ſupra cap. 371. Statuitur, in uer-
161 bo credatur. † Quod credatur de hoc damno ſacramento
damnum paſſi, habet locum ſi ciuiliter agatur, ut ſupra ca-
uetur, ſed ſecus ſi criminaliter, quia tunc non creditur iu-
ramento, ut tradit Marſ. tract. Bannit. in uerbo, Villis, num.
54. & ſeq.

ee Cum ſacramento] Quod iuramentum, quando, quo tē-
pore, coram quo, & quibus perſonis, & an non poſſit taxari,
uel contra eum probari, late diſcuſſum eſt ſupra cap. 371.
162 Statuitur, in uerbo, Sacramento. † Aduerſus hanc taxatio-
nem damni per iuramētum poteſt peti reductio ad arbitriū
boni uiri, vt per Borgninum deciſ. 21. nu. 55.

ff Suo] Qualis debeat eſſe hæc perſona, ut poſſit hoc ca-
ſu ualide iurare, & quibus caſibus repellatur ut non poſſit
iurare, notatum eſt late ſupra d. c. 371. Statuitur, in uerbo,
Domini.

gg Cum uno teſte] Videretur iam dicendum eſſe credendū
ſoli iuramento eius, prout in ſimili creditur ſacramento dā-
num

Digitized by Google

num paſſi ſoli contra ſtabilem negligentię notificare dam-
num datum, ſupra cap.371 Statuitur, cum eadem ratio mi-
litare videatur. Verũ aduertendum hic ſic cum magna pru-
dentia ſancitum, vt adhibeatur vltra iuramentum vnus te-
ſtis, ex quo agitur de maiori præiudicio, quam caueatur d.
cap.371. Statuitur, cum ibi tractetur de iuramento præſtan-
163 do pro modica ſumma librarum ſexdecim Imper. † quo fit,
vt credatur eo caſu iuramento ſoli, iuxta diſpoſitionem etiã
juris communis, vt notat Plott. d. l. Siquando, num. 814. C.
vnde vi. Hic autem nõ creditur ſoli iuramento, cum tracte-
tur de credendo ſacramento vſque ad omnem quantitatem
indiſtinctè, & conſequenter non mirum eſt, ſi Statuẽtes vo-
luere adhiberi etiam teſtem vltra ſacramentum, attento ma-
gno præiudicio, quod poſſet fieri, quo attento cauetur etiã
ſupra hoc iuramentum cum teſte poſſe fieri de quantitate
damni, vbi allegatur illud nõ poſſe probari, vt ſupra eſt no-
tatum, in verbo, vel aliter non appareat.

hh Fide digno] † Idoneo ſimiliter & ſine exceptione, vt no-
164 tat Abb. in cap. vt debitus, nu. 24. de appellationibus, & no-
tatum ſupra cap. 371. Statuitur, ad finem.

ii Et ſi eſſet dubiũ de cuius territorio eſſet ille locus] † Ve-
165 luti ſi ſit datum damnum in confinibus duarum villarum,
vel communitatem, nam hoc caſu de iure communi ambæ
Communitates, & villę tenentur, vt notat Alber. tract. ſtatut.
lib. 2. quæſt. 25. & Brun. tract. ſuper conſtit. in verbo, Terri-
torium, verſi. Statuto cauetur quod Syndici, Afflict. in con-
ſtitut. regni, Rubr. 26. ſuper inciſionibus, num. 16. lib. 1. quos
ſequitur Clarus ſua praxi crimin § fi. quæſt. 82. ad primum
Statutum de damno dato, verſic. Sed quod, & Aug. ad Ang.
tract. de malef. verſ. Nec non ad denuntiationem, num. 26.
ad finem. Sed vna ſoluente altera liberatur, de mente Bald. in
l. 3. §. 1. ff. de offic. præfec. vigil. vt ibi per Auguſt. verſ. Tu
in hac materia.

kk Intelligatur quo ad contenta in præſenti Statuto] Sci-
licet quo ad refectionem damni, vt teneatur Communitas
propinquior, non autem quo ad alia onera, de quibus ſu-
pra, in Rubr generali de oneribus, cap. 118. Omnia Onera,
cum ſeq. nam in his attenditur ius commune, de quo ſupra
notatum.

ll Cui proximior fuerit ille locus, in quo damnum ipſum
166 datum fuerit] † Nam in dubio præſumatur eſſe illius ter-
ritorij, vt per Ruinum conſi. 53. num. 4 volum. 4 † Quali-
ter autem fiat menſuratio hæc ad dijudicandum hanc pro-
ximitatem, notatum eſt ſignanter in his terminis per Nellũ
tracta Bannit. 2 parte, 2. temporis, quæſt 65. verſic. ad ſecun-
dum, vbi dicit inter alia fiendam menſurationem ab ædifi-
cijs habitatis exordium capiendo, hunc ſimpliciter referen-
do ſequitur Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de captura, num. 55.
167 † Menſuratio hæc quo ad propinquitatem hanc vbi tracte-
tur de vicinitate de auditu debet conſiderari per æra, licet
alias conſideranda eſſet per vias viſitatiores, & frequentio-
res, vt ſignanter tradit Alex. in conſi 22. num 4. & tribus ſe-
quen. volu. 4 & Abbas in cap. Olim, num. 5. & 6. cum addit.
ibi, vbi Felin. nu 6. de excep. idem Abb. cap. Nonnulli, nu. 5.
de reſcript. Scribentes omnes in l. 1. vbi Iaſon. numer. 5. ff.
168 Si quis caut. † Communitates duæ, vel plores, ſi æque pro-
pinquæ ſint huic loco, in quo ſit dubium de quo territorio
ſit, tunc inter eas diuidi debet onus hoc, vt tradit Nellus d.
tracta Bannit. 2 parte, 2. temporis, quæſtione 65. verſic. Quo
ad tertium, ſequitur ſimpliciter referendo Boſſ. dict. titu. De
captura, num 54. idem Afflict. in conſtitut. regni, Rub. 27. De
169 homicid. clandeſt. num. 23. lib. 1. † Quæ diuiſio ſecundum
Nellum d. loco non ſit ſecundum patrimonium, ſed in capi-
ta, ex eo quod ſit onus perſonale, cuius contrarium notatum
eſt per Scribentes relatos ſupra, in verbo, Reſtituere, & re-
ſarcire. Quæ controuerſia ſublata fuit per Statutum ſupra,
cap. 121 Cuſtodię, vbi cauetur pro hoc onere inter alia fien-
dam diſtributionem pro duabus partibus ſuper hauere, &
170 pro tertia ſuper perſonis. † Damnum ſi factum fuerit in
via communi æqualiter pro indiuiſo duarum communita-
tum, tunc pariter eo caſu tenentur ambæ communitates ad
hoc onus, modo quo fuit notatum in præcedenti concluſio-
ne, & ita firmat d. Ital. in l. ſi plures, num. 15. verſ. fuit, quæſt.
inter duas communitates, C. de cond inſer. quem ſimplici-
ter referendo ſequitur Boſſ. d. tit. de captura, num. 56. verſi.
& vide etiam, ultra eos idem tradit Alex. in l. ſerui electio-
ne, § Labeo, nu. 7. ff. de leg. pri. ubi allegat Bald. d. loco, idem
firmat Afflict. d. conſti. regni, Rubr. 27. de homicid. clandeſt.
nu. 23. lib. 1. idem Andreas Gamarra ſuo tract. extenſionum,
171 nume. 55 † Quod autem ambæ communitates teneantur
in ſolidum eo caſu, & vna ſoluẽte liberetur altera, notatum
eſt per Bertach. in tract. de gabellis, 1. parte, num. 37. verſi.
172 ad idem facit. † Damnum datum ſi fuerit cœptum in vno
territorio, & finitum in alio, velut in delictis, poteſt exem-
plificari facile, tunc ambæ partes illorum territoriorum te-
nentur, vt notat Baldus, in l. ſi quis non, numer. 6. C. de epi-
ſcopis, & cleric. & Brun. tracta. ſuper conſtit. in verbo, ter-
ritorium, verſ. ſtatutum dicit quod villa, vbi late diſputat
hunc articulum, ſic firmando, ſequitur Boſſ. dict. ſua praxi
crimin. tit. de foro compet. num. 60. Verum hæc quæſtio
parum inſeruit caſibus huius ſtatuti, in quo tractatur de dã-
no dato, vel guaſto in bonis immobilibus, vel eorum fructi-
bus. Ibi autem tractabatur de robarijs, furtis, & violentijs,
quæ habent tractum ſucceſſiuum ex vno territorio, vbi cœ-
ptæ fieri & conſummatæ in alio territorio, quę huc quadra-
re non poſſunt.

mm Qui ad ipſam reſtitutionem compulſi fuerint] Modo
quo ſupra fuit notatum late.

nn Regreſſum habeant] † Poſſunt etiam cogere damnum
173 paſſum vt agat contra malefactorem dein repertum, etiam
lapſo tempore infra notato, ad eius communis, & villæ cõ-
modum, & beneficium, vt notat Alber. ſuo tract. ſtatut. lib. 2.
174 quæſt. 91. † De iure communi, vbi plures ſint obligati in
ſolidum pro aliquo maleficio, vel quaſi, ſoluens, & liberans
alium, non poteſt dein ab eo repetere, vt tradit Bart. in l. 1.
§. ſi plures, ad fin. ff. de eo per quem factum, & Petr. Rauen.
ſing. 960. verſ. ſed dubitatur.

oo Liberum, & efficacem] † Id eſt, valide, etiam nulla
175 habita ceſſione à damnum paſſo, cui facta fuit ſatisfactio,
modo quo ſupra cauetur, vt notat Alber. tract. ſtatut. libr. 2.
quæſt. 53. num. 2. verſ. item quæro pergami, quam confir-
mat in his terminis, in libr. 2. quæſtio. 70. idem Bonacoſſ. in
quæſt. crim. in verbo, de damnis, & incendio, verſ. nunquid.
176 † Poteſt tamen etiam cogere damnum paſſum, vt eidem cõ-
muni faciat ceſſionẽ in actu ſatisfactionis, vel poſt, vt not.
177 Alber. d. lib. 2 quæſt. 70. † Quomodo autẽ poſt ſatisfactio-
nem poſſit fieri ceſſio valide, notat late Bart. in l. Modeſti-
nus, ff. de ſolut. maxime, num. 4.

pp Et ſummarium vt ſupra] † Eo modo ſcilicet quo po-
178 teſt agi contra commune, de quo ſup. in verſi. & ad hanc re-
fectionem compellantur.

qq Et de damnis & expenſis] † Qui enim tenetur ad emen-
179 dationem damni, tenetur etiam ad omnes expenſas dicta de
180 cauſa, vt not. Alber. tract. ſtatut. lib. 2. quæſt. 64. nu. 3. † Ideo
non mirum, ſi eas repetit commune à malefactore, cum eas
eius cauſa fecerit, ſimul cum factis per memoratum commu
ne ex poſt, vt hic cauetur, & notat Bald. in ſimili conſ. 303.
in prin. vol. 1.

rr Contra illos] † Vbi innotuerint, qualis autem oriatur
181 præſumptio cõtra aliquos, quod fuerint malefactores, præ-
cipue cauſa incendij, notat ſignanter Calcan. conſi 63. nu. 2.
182 & 3 & conſil. 64 per totum. † Admittuntur pariter ad id
probandum teſtes illius communis, licet alias eſſent minus
idonei, vt notat declarando, Rom. d. conſi. 7. num. 4. & conſ.
183 508. nu. 5. in 2. dub. † Poſſunt pariter torqueri cuſtodes, &
Camparij, vt delinquentes manifeſtentur, vt not. Cæpoll.
conſil. 18. num. 24. Boſſ. d. ſua praxi crimin. tit. de damno da-
184 to, num 6. † Poſſunt etiam torqueri inimici damnificati, vt
notat Calcan. dicto conſilio 63. numero ſecundo. Idem di-
citur de vicinis damno dato vel informatis, not. Iaſ. in l. ſi
quando, numero 38. & 39 C. vnde vi, Calcan. dicto conſi. 64.
numer. 9.

ſſ Et eorum bona] † Per hæc tamen verba non contrahitur
185 hypotheca in bonis illorũ malefactorum, vt not. in hac ſpe
cie Roman. conſ. 508. in prin. in primo dubio, per totum.

tt Et quemlibet eorum in ſolidum] † Secus autem diſpo-
186 nitur contra commune, vel villam, quę non dederit damnũ,
ſed tenetur ex diſpoſitione huius ſtatuti, quia homines eius
eo caſu tenentur tantum ad ratam eorum portionis, vt not.
Bart. in l. nequid, nu. 4. ff. de incend. ruin. naufr. & notat ſe-
quendo Afflict. d. rubr. 26. ſuper inciſionibus, nu. 32. libr. 1.
niſi denunciata fuerit dicto communi archa communis, iux-
ta diſpoſitionem cap. 219. ſi quis, in 1. vol. vt ſupra notatũ,
187 in verbo, reſtituere, & reſarcire. † Ratio autẽ differentiæ illa
eſt in promptu, quia communitas tenetur ex facto alieno,
quę non delinquit, nimirum ſi non tenentur homines in ſo-
lidum, ſecus eſt in malefactoribus, quia tenentur etiã de iure
in ſolidum, per l. 1. C. de condict. furtiua, notat Azo in titu.
188 C. de cond. furt. verſ. datur autem. † Datur etiam hoc caſu
captura communi huic cõtra hos malefactores, pro ſatisfa-
ctione huius damni, cum ſuccedat in omnibus loco damnũ
paſſi, vt hic cauetur. Damnum autem paſſo contra malefa-
ctorem datur captura, nec relaxatur niſi ſecuta ſatisfactione,
de qua ſupra cap. 373 quilibet ad finem.

uu Qui

Digitized by Google

uu Qui illud damnum, vel guaſtum dederint, vel fecerint]
189 † Secus in hæredibus eorum, quia ipſi non deliquerunt, & tenentur ſolum pro virili, vt notatur ex textu in l. in condictione, ff. de condict. furt. declarando, vt per Azonem d. titulo de condict. furt. verſi. datur autem.

xx Et ſaluo ſi prædicta communia conſignauerint malefa-
190 ctorem] † Quod procedit etiam ſi lata fuit ſententia, & facta condemnatio contra hanc communitatem, & villam, vt notat Alberic. d. tract. ſtatut. lib. 2. quæſt. 91. Petr. Rauen. ſingu. 560.

yy Vel malefactores] † Quando ſunt plures malefactores,
191 ſi vnum tantum conſignauerit, liberatur ad ratam illius partis, non pro toto, vt not. Bonacoſſ. quæſt. crim. in verbo, villa, verſi. ſi ſtatuto cauetur.

zz Infra menſem vnum] Quod diebus conſtituatur hic mēſis, late notatum ſupra cap. 102. ſi quis, in verbo, continuū, volum. I.

bb Non teneatur ad dictam reſtitutionem] † Videretur ſta-
192 tutum hoc in his verbis intelligendum habere locum in eo caſu, quo malefactor ſit ſoluendo, alias ſi non eſſet ſoluendo, quod Communitas pro ea parte non eximeretur ex eo fundamento, quia etiam ſi actum fuiſſet per damnum paſſum contra malefactorem, non eſſet ei præcluſa via agendi contra Communitatem pro ea parte, quam non fuiſſet cōſecutus à malefactore, vt in hac ſpecie not. Boſſ. d. ſua prax. tit. de captura, nume 48. Quod etiam procedit è contra, vt damnum paſſus poſsit conſequi à malefactore, quod non fuit conſecutus à communitate, maxime circa duplum, prout cauetur in ſtatuto hoc circa finem, vt notat Albericus d. tract. ſtatut. lib. 2. q. 72. ſequitur Boſſ. d. tit. de captura, nu. 49. Verum contrarium credo verius, quod imo per conſignationem hanc malefactoris factam à communitate intra tempus hic ſtatutum in totum liberetur Communitas, ſiue ſit ſoluendo malefactor, ſiue non, quia hoc caſu ſtatutum non facit aliquam diſtinctionem, ſed loquitur indiſtincte, ideo indiſtincte intelligendum, tanto magis quia hoc ſtatutum grauās Communitatem pro debito, & delicto alterius, vti odioſum, & contra ius naturale debet ſtrictiſsime intelligi. Vlterius ſic debet intelligi, quia hoc caſu ceſſant rationes ſupra adductæ huius ſtatuti, ſcilicet culpa, & negligentia de non conſignando, & perquirendo malefactorem, nec in hoc refragatur deciſio Boſſij, d. titulo de captura, nūmer. 48. & 49. Quia dicta deciſio intelligitur, & intelligi debet eo caſu, quo Communitas non conſignauerit malefactorem, quia eo caſu damnum paſſus habet duplicem viam agendi, tam contra Commune, quam contra malefactorem, & vna electa altera non tollitur pro ſupra pluri non exacto ab alio, iuxta notata per Boſſ. dicto titulo de captura, num. 48. & 49. quod idem prius notat Albericus, tractat. ſtatut. libro 2. quæſtio. 72. Et hæc eſt mera veri-
193 tas, diſtinguendo, vt nuper notatum. † Quod autem facta conſignatione hac malefactoris in totum liberetur commune, ponderari etiam poſſunt uerba ſtatuti hæc indifferentia ibi. Non teneatur ad aliquam reſtitutionem. Nam negatiua hæc propoſita indueit neceſsitatem, & omnimodam reſiſtentiam, vt in ſimili not. Barb. conſ. 8. num. 8. vol. 3. Iaſ. conſ. 42. vol. 3. cum accumulatis ſupra in c. 2 t. ter
194 mint, in verbo, non duret, non durare poſsit. † Commune ſi iam ſoluerit, & ſatisfecerit damnum illud intra illum menſem, uideretur de iure poſſe dici, quod facta conſignatione intra terminum hic notatum, illum poſſe repetere ſolutum, per l. ſi fullo. ff. de condict. ob cauſam, ut per illam legem, notat Alberic. tracta. ſtatut. libro 2. quæſtio. 74. ad finem. Verum ſecus arbitror cenſendum ſtantibus uerbis ſtatuti huius, in uerſ. præcedenti, ubi in caſu ſatisfactionis dat ſolū regreſſum cōmunitati aduerſus malefactores ex his uerbis, ubi dat ſolum ius communitati non ſoluendi, ubi iam non ſoluerit, nullum autem uerbum de repetitione in caſu ſatiſfactionis iam factæ.

cc Teneantur ad reſtitutionem damni dati in duplum] Hoc idem cauetur ſupra cap. 367. ſi quis plantam, uerſi. penultimo & cap. ſequenti, uerſ. & ad reſtitutionem, ad finem, &
195 cap. 373. ſi quis dederit, per totum. † Commune autem tenetur ſolum ad ſimplum, ex quo tenetur ſolum de negligentia, ita not. Afflict. d. conſtit. regni, rubr. 26. de malef. clandeſtino, num. 35. lib. 1. Foller. ſua praxi crimi. in fragmentis
196 ſuis, titu. de malef. clandeſt. nu. 117. † Hoc etiam caſu malefactor poteſt detineri, nec relaxatur, niſi facta integra ſatisfactione, tam damni quam pœnæ, ut cauetur ſupra ca. 373. ſi quis dederit, in fine. Nec hoc caſu poteſt cedere bonis, ut tradit Socin. ſen. conſ. 204. uerſi. aliquando, uol. 2. Brun. iun. tract. de ceſſio. bonor. quæſt. 3. principali.

dd Iuxta æſtimationem faciendam, vt ſupra] Et hoc tam reſpectu eligēdorum, vbi appareat de damno, quam etiam iuramenti præſtandi, vbi ſit dubium de damno dato, nec aliud poſſit æſtimari, vt ibi notatum, contra quod iuramentum poterit probari contrarium, vt ibi notatum, & ſupra c. 371. ſtatuitur, in verbo, ſacramento.

ee Et ſaluo quod viduæ, orphani, minores annis quatuordecim, & miſerabiles perſonæ] Quæ ſint hæ perſonæ, & quod multa priuilegia habeant, notatur ſupra cap. 47. Dominus Poteſtas, in his verbis.

ff Non teneantur ad dictam ſolutionem, nec reſtitutionē]
197 † Idem de iure, vt notat Marſil. tracta. bannitorum, in verbo, villis, nume. 28. Idem uidetur dicendum de ſenibus, & alijs perſonis inhabilibus, veluti ſunt infirmi, vt non teneantur ad hanc reſtitutionem, & contributionem, ita notat in hac ſpecie Gandin. tracta. malefic. titulo de multis quæſtionibus, num. 3. ad finem, uerſi. item quod infirmi. De his omnibus tradit Alberic. tract. ſtatut. libro 2. quæſt. 68. Vbi loquitur de abſentibus, & quæſtio. 71. vbi loquitur de alijs. Idem de inhabilibus not. Bartolus in l. 1. §. occiſorum, ff. ad Syllanianum, & in l. ſi tertius, ad finem princip. ff. de aqua pluuia arcenda, idem Bart. conſil. 102. numer. 4. de omnibus his pariter notat Roman conſil. 7. num. 9. Cœpol. conſi. 19. num. 17. Rip. in rubr ff. ſolut. matrim. num. 14. Dec. conſ. 64. col 3 verſi. & plura, quē referendo ſimpliciter allegat Boſſ. d. ſua praxi crim. tit. de captura, num. 56. uerſic. & Decius, Marſil. tract. banniti. in verbo, uillis, num. 27. Menoch. tracta. arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 222. nu 23. idem conſi. 53. & conſi. 101. num. 42. vol. 1. Oſaſc. deciſ. 90. nu. 8. uſque ad fin. Bonacoſſ. in quæſt. crim. in uerbo, de damnis, & incendio, uerſ. itē limitatur, & uerſ. an dominus, & uerbo, uilla, uerſi. ſi ex forma ſtatuti, ubi loquitur de abſentibus, Marſ. tracta. banniti.
198 in uerbo, uillis, num. 25 loquens de abſentibus. † Tamen in abſentibus, quod ſeruetur contrarium, ut taxentur in communi, not. Alberic. d. tract. ſtatut. lib. 2. quæſt. 83. ad fin. quē referendo ſequitur Clar. ſua praxi crim. §. finali, quæſt. 82. ad primum ſtatutum de damno dato, uerſ. fin. ibi, item quæro. Facit pro hac opinione, quia abſentes, & contradicentes tempore delicti facti per unam uniuerſitatem ligantur interdicto facto dictę uniuerſitati, quo ad mundum, non quo ad Deum, ita Afflict. in conſtit. regni, rubr. 10. de intrant. nu. 2.
199 ad fin. lib. 1. † Qui de nouo ingreditur uillam aliquam poſt damnum datum nō tenetur pariter ad contributionē huius debiti, iuxta tradita per Rom. ſing. 490. cum addit. ibi Aluy-
200 ſius de Alber. ſing. 280. † Habitans autem in uilla, uel communi aliquo tempore huius damni dati non poteſt mutare domicilium ad hoc, ne collectetur pro hoc damno dato, ut tradit d. Guliel. Ludo. ſing. 29. per gl. quam allegat in l. & qui originem, ff. de muner.

gg Reperiret malefactorem, uel malefactores poſt ſolutionē
201 factam per commune] † Idem eſt, ſi eos reperiret ante ſolutionem factam, quia poteſt agi etiā ante ſolutionem à communi contra malefactorem, & id quod non potuit ab eo cōſequi pro damno, poterit id à communi, uel uilla conſequi ex diſpoſitione huius ſtatuti, ut firmat Alberic. d. tract. ſtatu. lib. 2. q. 22. & clarius explicat Boſſ. d. ſua praxi crimin. tit. de captura, nu. 48. Non autem poterit conſequi duplum contra commune, & uillam, cum ad id non teneatur, ſed ſolum malefactor, ut hic cauetur, & notatum ſupra late.

hh Vſque ad ſupplementum damni dati in duplum] Iuxta diſpoſita ſupra cap. 267. quodlibet, & ſequen. & cap. 373. ſi quis, In quo duplo computatur æſtimatio rei, ut ibi notatū.
202 † Poterit etiam agere ad pœnā criminalem, quæ infligitur ex diſpoſitione iuris communis, uel ſtatutorum, his caſibus, contra hos malefactores, quæ non tollitur per hanc ſatisfactionem damni dati, ut in his terminis not. Alberic. tracta. ſtatut. libro 2. quæſt. 72. num. 2 uerſ. ſed ſi uelit, idem Bonacoſſ. in quæſt. crimi. in uerbo, de damno, & incendio, uerſ. ſed an ſtatutum.

ii Computata ſolutione iam habita à communi] † Idem
203 not. Alberic. d. tract. ſtat. lib. 2. quæſt. 72. nu. 1. Boſſ. ſua praxi crim. tit. de captura, num. 48.

De executione facienda vigore damnorum datorum pro ſtatutis comprehenſis in præſenti Rubrica generali. Cap. CCCLXXVI.

a QVilibet Iudex competens, b qui inde fuerit requiſitus, teneatur exequutioni mandare c prædictas pœnas, & prædicta ſtatuta realiter, d & perſonaliter.

P SVM.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Socius pro damno dato in re communi, quilibet poteſt agere.*

a QVilibet iudex competens] Intellige in ciuilibus, vbi agitur ciuiliter tantum, veluti contra commune, vt cauetur c. præced. Et criminalis vbi agitur contra malefactores in caſibus poteſt agi criminaliter.

b Qui inde fuerit requiſitus] † Plures ſi fuerint ſocij in
1 re communi, quilibet ſociorum poteſt agere, & actionem porrigere contra damnum dantem, vt tradit Bertach. tract. de gabell. 4. par. nu. 19. verſ. pro quo facit.

c Prædictas pœnas, & prædicta ſtatuta realiter] Quando agitur tam contra malefactores, quam contra commune, qui tenetur tantum actione reali, vt notatum cap. præcedenti.

d Et perſonaliter] Quando ſcilicet agitur contra malefactores etiam ciuiliter, qui poſſunt capi pro ſatisfactione damni dati, vt cauetur ſupra cap. 373. ſi quis dederit, ad fin. & notatum cap. præcedenti.

Quod à ſententijs vel declarationibus latis ſuper damnis datis non poſsit appellari, & quando poſsit. Cap. CCCLXXVII.

a A Sententijs, vel condemnationibus b latis, vel ferendis ſuper damnis datis, c non poſſit appellari, niſi condemnatio excedat libras quinquaginta Imperialium.

SVMMARIVM.

1 *Statutum quando trahatur ad præterita.*

a A Sententijs, vel condemnationibus] Vbi non requiritur ſententia, ſed ſolum condemnatio, vt cauetur ſupra cap. 375. ſi de cætero.

b Latis] † Et ſic trahitur ſtatutum ad caſus præteritos,
1 & deciſos, quod non poſſit appellari, quod quidem non eſſet, vbi non fuiſſet expreſſum, quia non traheretur ad caſus præteritos, ſed ſolum ad futuros, ita Bertach. ſuo repert. in verbo ſtatutorum extenſio, verſi. ſtatutum extenditur, Aretin. conſil. 104. ad finem, Caſtrenſ. conſil. 135. col. 1. verſ. 2. Alexan. conſ. 96. per totũ, vol. 2. Caſſan. ſuis commentar. in fin. in textu, concluſio, & approbatio, verſi. & intendens.

c Non poſſit appellari] Remota appellatione quæ cenſeatur remota, & quæ non late notatum ſupra c. 116. petito, in hoc verbo, volum. 1.

d Niſi condemnatio excedat libras quinquaginta] Non tamen datur appellatio etiam abinde ſupra in caſu ſtatuti, d. cap. 375. ſi de cætero, vbi proceditur ex officio, vt ibi notatum, d. verbo, ex officio.

Qui condemnationes accuſarum fiant intra certum tempus. Cap. CCCLXXVIII.

QVilibet Iuſdicens competens, a teneatur, ex quo delata fuerit accuſa b verificata, modo, & forma, prout in præſentibus ſtatutis continetur, condemnare ipſos accuſatos, c infra quindecim dies, poſt ipſam accuſam verificatam, vt ſupra. Et hoc ſummarie, extra ordinem, & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & omni iuris ſolẽnitate omiſſa.

a TEneantur] Si tamen hoc petitum fuerit à parte, & in ſtatum, vt not. Aſin. ſua praxi iud. §. 2. cap. 17. & late notatum ſupra cap. 19. ſtatuitur, in verbo, decidantur, & ſine debito terminentur, vol. 1.

b Verificata modo, & forma] Et ſic hoc tempus currit nõ à die delationis, ſed verificationis etiam, quod magis colligitur ex verbis ſequentibus, ibi, Poſt ipſam accuſam verificatam, vt ſupra.

c Infra quindecim dies] Hoc non ſeruatur, ſed fit lõge poſt ex cauillatione litigantium.

d Summarie] Quid releuet hæc clauſula cum ſequentibus, notatum late ſupra cap. 47. Dominus Poteſtas, in his verbis, volum. 1.

RVBRICA GENERALIS,

De locatione, & conductione, & fictis, & ſimilibus.

De colono debitore non recipiendo ſi denuntiatum fuerit. Cap. CCCLXXIX.

a NVllus b colonus, partiarius, fictabilis, vel molenarius, nec c follator, d cuiuſcunque generis, nec piſtator riſi, vel alterius bladi, e nec aliquis de ſua familia, f poſſit terram conductam, g vel ad maſſaritium acceptam, vel molẽdinum conductum, nec follam, nec piſtam, h nec trauerſeram, i nec reſegam, k nec maleum conductam, l quæ ſint extra portas Ciuitatis Mediolani, dimittere, ſeu relinquere, m etiam termino n lapſo, o niſi prius p Domino, q ſeu locatori r ſatisfecerit ſ de omni eo, in quo eſſet dicto Domino, vel locatori obligatus, t occaſione dictæ terræ conductæ, vel ad maſſaritium acceptæ, vel Molendini conducti, vel follæ, vel piſtæ, vel vt ſupra. Et ſi dictus colonus, partiarius, fictabilis, vel molenarius, vel follator, vel piſtator, vel vt ſupra, u vel aliquis maſculus x de familia ſua contrafecerit, poſſit dictus colonus, & alij, vt ſupra, & quilibet de ſua familia maſculus y maior annis quatuordecim, perſonaliter capi, & detineri, ad petitionem Domini, ſeu locatoris, & non poſsit, z nec debeat aliquo modo relaxari, aa niſi prius ſatisfecerit, vt ſupra, bb nec poſſit cedere bonis ſuis, cc in præiudicium Domini, ſeu locatoris, et dd non obſtante, quod eſſet maior annis ſexaginta, ee nec poſsit petere denarios decem, & octo in die, ſecundũ formam ſtatutorum. Et vlterius, non poſsit, nec debeat ff aliquis gg de ciuitate, hh nec ducatu Mediolani, ii nec de alijs locis ſuppoſitis ſtatutis Mediolani, eidem colono, kk nec alijs de quibus ſupra, nec alicui de ſui familia, locare ad tempus, ll nec ad libellum, nec aliter concedere, aliquã terram, molendinũ, follam, piſtam, trauerſeram, vel poſſeſſionem, citra tranſlationem directi dominij, mm nec aliter accipere, nn nec tenere, nec receptare, nec receptari permittere, ſuper ſuo, nec ſuper eo, quod teneret, vel eius nomine teneretur, vel laboraretur, nec dare ad laborandum, nec permittere dari ad laborãdum, ſuper ſuo, nec ſuper eo, quod per eum, ſeu eius nomine teneretur, vel laboraretur, oo etiam ad mercedem diei, nec aliter, ipſi, nec alicui de eius familia. pp Et, ſi quis ciuitatis, vel Ducatus Mediolani, aut terrarum ſuppoſitarum ſtatutis communis Mediolani contrafecerit, vel non obſeruauerit prædicta, vt ſupra, qq & eidem denuntiatum fuerit rr per publicum inſtrumentum ſſ per Dominum, ſeu locatorem, tt aut mandato iudicis uu per ſeruitorem publicum communis Mediolani, quod ipſum conductorem, vel alios ſupra nominatos, quem vel quos receperit, vel cui, aut quibus ad laborandum dederit, vt ſupra, expellat, & ad laborandũ ei, vel eis, non det, & ſupra, xx vel debitum ſoluant, yy facta mentione, & ſi de de credito ſuo, & ipſum conductorem, & alios nominatos, vt ſupra, quos receptauerit, non expulerit, vt ſupra, infra mẽſem vnum, a tempore dictæ denuntiationis, teneatur dictus alius locator, ſeu Dominus, vel receptator, ſeu qui dederit ad laborandum, vt ſupra, ſatisfacere dicto Domino, ſeu locatori de dicto ſuo credito, zz occaſione prædicta. aa Et ad prædicta compelli poſſit bb ſummarie, de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, cc & ſine litigio, dd ſola facti veritate inſpecta, ee & ſine exceptione, ff beneficio, & auxilio, gg etiam non obſtante requiſitione compromiſſi: Et prædicta, quæ dicta ſunt de debito, hh intelligantur de puro debito, reſpectu autẽ debiti in diem, teneantur talis colonus, & alij, vt ſupra nominati, antequam recedant, ii idonee ſatiſdare, de ſoluendo tale debitum adueniente die. Et ſimiliter teneatur talis receptator idonee ſatiſdare, ſi non expulerit de ſoluendo tale debitum, vt ſupra, adueniente die. Et etiam, quæ dicta ſunt ſupra, & infra dicentur de familia, teneantur ad debita contracta per maſſarium, & vt ſupra, kk tantummodo ſibi vendicent locum in familia eius conductoris, & ſupra nominatorum, ll qui proprijs manibus laborant, vel laborari faciunt. Et prędicta vendicent ſibi locum tantum mm in filijs, & famulis ruralium, nn non autem nobilium. oo Idem per omnia locum habeat, ſi dictus colonus, vel alius ex ſuperius nominatis, vel aliquis de ſua familia pp excomiatus, vel expulſus fuerit

qq per

Digitized by Google

qq per Dominum, vel locatorem, & extra coloniam, vel bona locata, vtſupra, & vtſupra, & vltra, dictus colonus, uel alius ex ſuperius nominatis, & quilibet de eius familia, maſculus, ff maior annis quatuordecim, ss ad petitionem olim Domini, ſeu locatoris, uu poſſit perſonaliter capi, & xx non poſſit relaxari, yy etiam ſi eſſet ſexagenarius, zz nec poſſit cedere bonis, aa nec poſſit petere denarios decē & octo in die, vt inferius diſponitur, & ſi contingat dictum colonum, vel aliquem ex ſupradictis, vel aliquem maſculū de ſua familia, maiorem annis quatuordecim, deuenire maſſarium, partiarium, fictabilem, vel molenarium, bb vel emphyteutam cc alicuius dd non ſuppoſiti iuriſdictioni communis Mediolani, uel per aliquem non ſubditum, vtſupra ee ſuper ſuo, vel quod tenetur per eum, ff quouis modo teneretur, receptaretur, vel permitteretur receptari, vtſupra, teneatur eodem modo, ille colonus, & quilibet ex prænominatis, vtſupra, & quilibet de ſua familia maſculus maior annis quatuordecim, ſatisfacere gg olim Domino, vel locatori. Alioqui ipſe colonus, & quilibet ex prædictis, vtſupra, & de ſua familia, maſculus maior annis quatuordecim, contrafaciens ad petitionem, olim Domini, ſeu locatoris, hh perſonaliter capi, & in carceribus publicis detineri poſſit, donec ſatisfecerit ipſi olim Domino, ſeu locatori, de eo quod habere debebit, vtſupra, ii non obſtante collatione captionum facta, vel in futurum facienda, nec poſſit ille colonus, nec aliquis ex prædictis, vtſupra, nec alius de ſua familia taliter captus, & detentus kk petere ipſi olim Domino, ſeu locatori denarios decem & octo in die, qui peti poſſunt per alios carceratos ſecundum formam ſtatutorum cōmunis Mediolani, nec poſſit taliter captus relaxari, ll ſub prętextu ſexagenatij, vtſupra, mm nec ceſſionis bonorum, niſi ſatisfecerit, vtſupra, & etiā liceat ipſi olim Domino, vel locatori, nn capere, & oo robari facere, tali colono, & cuilibet ex prædictis, vtſupra, & cuilibet de ſua familia, vtſupra, pp boues, & plauſtra, & omnia alia bona, qq quæ reperirentur in cuſtodia, rr vel habitatione talis coloni, & cuiuslibet ex prędictis, vtſupra, ſſ quæ bona, quo ad hoc tt præſumātur eſſe ipſius debitoris, uu nec admittatur probatio in contrariū. xx Et quilibet non ſuppoſitus iuriſdictioni communis Mediolani, vel locorum ſuppoſitorū ſtatutis cōmunis Mediolani, qui commiſerit contra prædicta vel aliquod prædictorū, yy ipſo iure, intelligatur eſſe, & ſit zz exemptus, & alienus à protectione, & aa defenſione communis Mediolani, & locorum ſuppoſitorum ſtatutis. bb Si non ſoluerit, vel nō excuſauerit, infra decem dies, cc poſtquam ei fuerit notificatum, ꝙ ſtatutū, & diſpoſita in eo habeant locum, dd tam in locatoribus, ee & debitis prętеritis, ff quā pręſentibus. Et ſi controuerſia oriatur hh inter Dominū, ſeu locatorem ii præſentem, kk vel præteritum, ll & dictum colonum, mm vel aliquem ex prædictis nn ſiue ſeparatim, ſiue mixtim, ſuperius nominatis, vel aliquē de ſua familia, vel inter Dominū, ſeu locatorem præſentē, vel præteritum, oo vel eius inquilinum, pp ſuper quantitate debiti, qq occaſione rr maſſaritij, ſſ vel fictalitiæ, ss vel pēſionis, uu vel alia occaſione, xx abinde dependenti, vel connexa, yy quilibet iuſdicens zz in ciuilibus, aut ſuperinde aa delegatus, bb ſummarie, de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & cc ſola facti veritate inſpecta, faciāt ius remota omni appellatione, dd nullitate, ee reuiſione, ff & officio iudicis. Et prædicta etiam habeant locum gg ſi talis cauſa commiſſa, fuerit de voluntate partium, conſilio ſapientis, hh vel arbitro, vel etiam arbitratori. Et vbi in præſentibus ſtatutis dictum fuit de illis de familia maſculis maioribus annis quatuordecim, ii non intelligatur, niſi de filijs eorum, qui actualiter prædicta bona laborant, vel ad ſuas manus laborari faciunt.

SVMMARIVM.

1 *Nullus hæc dictio tam maſculum, quam fœminam comprehendit.*
2 *Colonorum multiplex eſt ſpecies, & num. 3.*
4 *Cuiuſcumq; generis, hæc clauſula cuius ſit effectus.*
5 *Locatio mixta cum pacto francandi, quando non comprehendatur in materia locationis, & num. 6.*
7 *Locatio eſt iuris gentium.*
8 *Locatio pro conductione capitur improprie.*
9 *Locationis diffinitio quæ ſit, & qualia ſint eius requiſita, & qualiter probetur, vſq; ad num. 18.*
19 *Locatio eſt bonæ fidei, cui aſſimiletur, & quotuplex ſit, vſque ad num. 22.*
23 *Locatio dicitur venditio facta vectigales pro nouem annis.*
24 *Venditio fructuum fundi in herba an dicatur locatio.*
25 *Conductio ad longum tempus, an veniat appellatione conductionis.*
26 *Conductio, & locatio ad longum tempus quæ dicatur.*
27 *Promiſſio de locando an ſit locatio.*
28 *Actio inter Medicum, & Infirmum, Aduocatum, & Clientem nō eſt locationis, ſed præſcriptis verbis.*
29 *Conductio fundi intelligitur ſub mercede conſueta, & nu. 30.*
31 *Famulus conductus cenſetur ſub mercede conſueta, num. 32. & 33.*
34 *Merces debita ſi fuerit diſformis in quantitate intelligitur de minori.*
35 *Conducens aliquem ad aliquod opus incertum tempore, & loco, quomodo intelligatur obligatus.*
36 *Locatio facta pro vno nummo an valeat.*
37 *Locatio quando arguatur facta ad menſuram.*
38 *Ex contractu quando poſſit agi præſcriptis verbis.*
39 *Conductor obligatus ad fructus an cenſeatur de naſcentibus in fundo conducto, & num. 40.*
41 *Conſuetudo in locationibus attenditur, amplia vſque ad numer. 44.*
45 *Locatio intelligitur facta iuxta ſolitum.*
46 *Ius patronatus an transferatur in conductorem.*
47 *Ius præſentandi an ſpectat conductori, vel locatori.*
48 *In locatione bonorum quæ veniant.*
49 *Solita locari an dicantur per vnicam locationem, & nu. 50.*
51 *Caſtro locato iam territorio quid veniat.*
52 *Conductio, & precarium an ſimul concurrant.*
53 *Conductor obligatus ad ſpeciem, an poſſit ſupplere in quantitate.*
54 *Conductus ad legendum, vel aliud opus, an poſſit ſupplere per ſubſtitutum.*
55 *Locatio vltra tempus permiſſum quomodo intelligatur.*
56 *Conductio facta per quinquennium intelligitur de continuo.*
57 *Pactum locationis quomodo veſtiatur, & num 58.*
59 *Locatio ad menſuram, an dicatur conditionalis.*
60 *Conductio an intelligatur ſecundum capitula reformata ex pacti.*
61 *Locatio facta nomine alterius, quando dicatur perfecta, & quid in re communi, num. 62. & vſque ad num. 68.*
63 *Actio ad penſionem an competat ſine ceſſione.*
70 *Locatio in diem quando pariat obligationem.*
71 *Locatio pro penſione diſtributa in plures menſes, an dicatur vna, & quando datur pluralitas locationum, vſque ad numer. 74*
75 *Locatio facta pluribus quomodo intelligatur, vſque ad numer. 79.*
80 *Vſufructuarius an poſſit locare vſumfructum, & quomodo num. 81. & 82.*
83 *Creditor an poſſit locare pignus.*
84 *Furioſus an poſſit locare.*
85 *Pater an poſſit locare bona aduentitia filij, vſque ad numero 88.*
89 *Minor, tutor, vel curator, an poſſit locare ſine decreto, vſque ad num 94.*
95 *Pena impoſita alienanti an habeat locum in locantē.*
96 *Locatio ad longum tempus quæ dicatur vſque ad nu. 99.*
100 *Locatio facta ſine tempore, quomodo intelligatur.*
101 *Socius an poſſit locare inuito ſocio, vſque ad num. 118.*
119 *Domus locata duobus, & vnus impediat alterum quid ſit agendum.*
120 *Dominus Domus an cogatur locare ſcolari.*
121 *Emphyteuta an teneatur locare domino directo.*
122 *Curiales an præferantur in conductione, & quid in ſocijs, vſque ad num. 124.*
125 *Contractus recipit interpretationem à conſuetudine, & obſeruantia.*
126 *Locatio an requirat ſpeciale mandatum; & quæ ſit auctoritas Procuratoris, vſque ad num. 134.*
135 *Fundans ſe ſuper inueſtitura alicuius debet probare de iure inueſtientis.*
136 *Reſtitutio in integrum, an competat aduerſus conductionem.*
137 *Sacerdos non poteſt locare operas pro diuinis celebrandis.*
138 *Dominus poteſt locare qui vult.*
139 *Milites Clerici, & Decuriones an poſſint conducere, vſque ad num. 143.*
144 *Res Eccleſiæ Regalia ſeruitutes ius perſonale vſusfructus veſtium vſus, & habitatio, an poſſint locari, vſque ad numer. 150.*
151 *Locatio facta de iure, quod quis habet requirit probationem.*

Digitized by Google

152 Conductio rei propria non valet, declara num. 153.
154 Error in locatione an vitiet.
155 Locationis inſtrumentum quomodo ſit intelligendum, & numer. 156.
157 Circa dictio hæc quid ſignificet in locatione.
158 Contractus locationis, & conductionis an poſſit cenſeri ex vtraq; parte vſurarius.
159 Damni infecti ratio an vt habenda reſpectu locatione, quæ fieri potuiſſet de re deſtructa.
160 Locatio facta pro ſe & ſucceſſoribus, an comprehendat maſculos, & quid quoad hæredes, vſq; ad num. 174.
175 Locatio facta cum pacto quod liceat recedere niſi ſeruentur promiſſa, quomodo intelligatur.
176 Conducens ad longũ tempus, an ammittat ius conductionis ob capitalem condemnationem, quid in emphyteuta, & an tranſeat in fiſcum, vſq; ad num. 178.
179 Doctor Scholaris, vel Medicus an præferatur in conductione, vbi eſt expellendus faber mallearius.
180 Conducens Hoſpitia Doctorum legentium, an & vbi ſit excommunicatus.
181 Ius accreſcendi an habeat locum in locatione.
182 Locator an teneatur exhibere inſtrumentum conductori, vſque ad num. 184.
185 Euictio an habeat locum in locatione, vſq; ad nu. 188.
189 Conductor quando non teneatur ad penſionem.
190 Locator tenetur probare traditionem poſſeſſionis, & patientiam ſucceſſiuam alias tenetur, declara & amplia vſq; ad nu. 207.
208 Locator pendente appellatione an gaudeat fructibus, vſque ad num. 210.
211 Locator ad quas expenſas teneatur erga conductorem.
212 Societas poteſt contrahi in locatione.
213 Conductor non poteſt vti re ad exercitium prohibitum, & num. 214.
215 Conductor an poſſit inquirere venas argenti, vel auri.
216 Locator an poſſit officere luminibus.
217 Conductor quando habeat actionem contra Dominum ad intereſſe, vſq; ad num. 219.
220 Conductor plurium rerum an poſſit reſilire ab omnibus ſi defecerit ſolutio, vſq; ad nu. 223.
224 Penſio rei locatæ an competat emptori, vel venditori.
225 Locator an præiudicet conductori pactum nouum.
226 Fructus rei locatæ quæ poſt modum fuerint data in dotem cui competat.
227 Conductor effectus Dominus per emptionem quando teneatur ad emptionem.
228 Conductor mota lite an teneatur ad fructus.
229 Locatio an pereat perempta re quid ſi fuerit refecta, nume. 230.
231 Conductor equi poſt motũ mortui an teneatur ad penſionem quid ſi vſus fuit pro maiori tempore, quid ſi equus fuerit vitioſus ad alium locum quis vſus fuerit, vſq; ad nu. 234.
235 Conductor molendini pro ſe, & filijs obligatus quomodo teneatur.
236 Conductor an poſſit ſub locari, & quando, & per quod tempus, vſque ad num. 250.
251 Conductor moriens pendente conductioni, an Domino noceat.
252 Colonus delictus, an Domino noceat, & nu. 253.
254 Conducens domus ſub certa forma, an teneatur ad penſionem certa forma non ſeruata, & quid reſpectu temporis, vſque ad num. 277.
258 Locator & conductor tenetur præciſe ad factum.
259 Penitentia an habeat locum in contractu locationis.
260 Præſcriptio an habeat locũ in emptore bonæ fidei qui rem emerit a colono, & quando impediatur præſcriptio, vſq; ad nu. 262.
263 Conductor ſi recedat clauſo Hoſtio quid agendum, & nu. 264.
265 Conductor ad longum tempus pignorandum rem locatori quomodo teneatur.
266 Locator de rebus vitioſis quomodo teneatur, & quid in opere vitioſo, vſq; ad num. 273.
274 Locans operas in perpetuum, an poſſit ſeruiri per ſubſtitutum.
275 Conductor famulo, an poſſit eum delegari.
276 Acquiſita per famulum cui acquirantur num. 277. & 278.
279 Operarius adhibendus non eſt quærendus extra locum, & 280.
281 Vectari nauis an debeantur locatori nauis.
282 Argumentum à locatione ad conductionem, an valeat.
283 Fundo legato quid veniat, vſq; ad num. 287.
288 Poſſeſſio an probetur ex inſtrumento locationis.
289 Reſtitutio in integrũ, an cõpetat conductori, & cui, vſq; ad 291.
292 Sententia lata contra conductorem, an noceat locatori promittens reficere opus intra certum tempus ſi defecerit ad quid teneatur, vſq; ad num. 300.
301 Gloſſa in l. tale pactum, §. finali ff. de pactis, an habeat locum in locatione, & num. 302.
303 L. ſeruus emptor, ff. de peric. & commod. rei vend. & nu. 304.
305 Conductor pendente venditione, an faciat fructus ſuos.
306 L. inquiſitio C. de accuſationibus quando habeat locum.
307 Colonus partiarius quando dicatur.
308 Suburbia ciuitatis quando non comprehendantur in diſpoſitione.
309 Locatio facta ſine tempore quamdiu duret, num. 310. & 311.
312 Colonus an poſſit deſerere coloniam ante tempus conuentum, vſque ad num. 317.
318 Locator quando poſſit expellere conductorem non finita locatione, & quomodo, & quid de emphyteuta, vſq; ad nu. 386.
387 Domini appellationi an veniat vſufructuarius.
388 Satisfactio propria quæ ſit, & quando requiratur, nu. 389.
390 De omni eo clauſula hæc quid importet.
391 Statutum quando non comprehendat fœminas.
392 Familiæ appellatione quid veniat.
393 Ætas maior per quem debeat probari.
394 Conductor an poſſit cedere bonis.
395 Statutum Mediolani 379. an habeat locum in colono colente bona communia inter duos fratres, nu. 396 & 397.
398 Operarij diurni qui dicantur.
399 Denunciationes extra Iudiciales qualiter fiant, & num. 400.
401 Inſtrumentum publicum quod dicatur.
402 Beneficium competens locatorĩ, an tranſeat in heredem, & n. 404.
403 Priuilegium perſonale, vel reale quando dicatur.
405 Imperiens debitorem alicuius ne laboret, & creditori ad quid teneatur.
406 Fides crediti cui fieri debeat.
407 Occaſione prædicta iſta clauſula quid operetur, & nu. 448.
408 Et ſine litigio iſta clauſula quid valeat.
409 Sola facti veritate inſpecta clauſula, hæc quid operetur, vſq; ad num. 411.
412 Beneficij, & Auxilij nomine quid veniat.
413 Debitum conditionale an dicatur debitum.
414 Ruſtici qui dicantur.
415 Nobiles qui ſint.
416 Aetas legitima dicitur eſſe annorum 20.
417 Priuilegium competens locatori pro detentione coloni, an tranſeat in hæredem, vel ceſſionarium.
418 Captura tantum pro debito maturato.
419 Suum in iure quot modis dicatur.
420 Domini appellationi quando veniat præteritus.
421 Saluus conductus an competat colonis.
422 Præſumptio iuris, & de iure an admittat probationes in contrarium, & num. 423.
424 Remotus à protectione loci an cenſeatur remotus à ſucceſſione, & à defenſione, vſq; ad num 426.
427 Inquilinorum ſpecies quæ ſint, & qui dicantur inquilini, numer. 428.
429 Conductor debitor frumenti, an teneatur quanti plurimi.
430 Conductor allegans ſolutionem tenetur probare.
431 Conductor an teneatur portari penſionem ad domum locatoris, vſq; ad num 435.
436 Penſio an debeatur per conductorem, qui nihil perceperit.
437 Conductor ſoluens an ubi præiudicet in exceptione.
438 Conductor conducens ſcienter rem alienam, an teneatur ſoluere penſionem.
439 Colonus coactus per Iudicem ſoluere penſionem an excuſetur, nu. 440. & 441.
442 Conductor an teneatur ad pretium auctum vltra dimidium.
443 Vxor habitans Domum viri poſt eius mortem, an teneatur ad penſionem.
444 Habitans Domum quam habet in pignus, an teneatur ad penſionem.
445 Socius habitans Domum communem, an teneatur ad penſionem, & ad quam, num. 446. & 447.
449 Penſio quot modis accipiatur, vſq; ad nu. 452.
453 Domus ſi ſit locata non expreſſo pretio an ſit contractus innominatus, & quomodo poſſit ex eo agi, & quid vbi quis inhabitat nulla interueniente locationi, vſq; ad nu. 457.
458 Fictabiles grani an teneantur actione locati quid vbi agatur tacite hypothecaria 459.
460 Occaſio quomodo differat à cauſa, & num. 461.
462 Dependens, vel connexum quid dicatur, & nu. 463.
464 Actio ſemel intenta contra fictabiles, an poſſit mutari.
465 Sola facti veritate inſpecta clauſula, hæc quid operatur, & quæ reijciantur per eum, vſq; ad nu 474.
475 Conductor, vel inquilinus ob quæ poſſit agere ad verſus locatorẽ, vſq; ad num. 477.
478 Pacta inter conductorẽ, & locatorem quomodo ſint intelligenda.
479 Conductor denegans fructus, vel penſionem quomodo cõueniatur & quando poſſit denegari ſolutionem, & quo tempore teneatur, ſoluere ficta, vſq; ad num. 481.

482 Loca-

Digitized by Google

482 *Locatio facta pro vno denario an valeat, & num 483.*
484 *Duo ſcolares conducentes domum quomodo teneantur ad penſionem.*
485 *Appellatione Remota quid cenſeatur prohibitum fieri, vſque ad num. 492.*
493 *Conſilium ſapientis, quando dari poſſit inuitis partibus, & numer 494.*

a N Vllus] † Comprehenditur tantum maſculus, non
1 fœmina, & hoc ex diſpoſitione iuris communis, vt notat Cotta ſuis memor. in verbo, maſculinum, ad fin. licet hoc relinquat ſub dubio, tamen confirmat ex eo quod militat eadem ratio in fœminis, ſicut in maſculis, iuxta tradita per Gabr. ſuo tract. communium, tit. de verb. ſign. concluſ. 6. limit. 2. num. 49. Tanto magis cum tractetur de materia correctoria iuris communis, & odioſa, vt ibi per eum, limit. 4. num. 59. Et ſic non tractatur de materia indifferenti, prout cauetur ſupra cap. 126. in ciuitate, volum. 1. vbi notatum. Hoc magis colligitur ex verbis ſequentibus ſtatuti huius, vbi loquitur tantum de maſculis de familia, & melius diſponitur ſupra cap. 243. minores, vol. 1. vbi prohibetur mulierum captura, de qua etiã in hoc ſtatuto, in clauſulis ſequentibus, niſi id expreſſe caueatur.
b Colonus, partiarius, ſictabilis] Qui ſint hi, & quid differant inter ſe, notatum eſt cumulate ſupra cap. 232. licet-
2 tum ſit, & cap. 167. pro debito in his verbis, volum. 1. † De multiplici colonorum ſpecie vltra notata dicto loco, plura ſcitu digna tradit Cuiatius rubr. eodem, de agric. & cenſit.
3 lib. 11. † Et de aſcriptijs colonis habetur apud Cœlium Rodianum, lib. 10. teſtamenta antiqua, Zaſius, §. præiudicialiter, num. 14. Inſtit. de act.
c Follator] Quorum multæ ſunt ſpecies.
d Cuiuſcunque generis] † Hoc verbum, & clauſula, non
4 poteſt referri ad colonos, vt ſic comprehendat omnem ſpeciem colonorum, de quibus notat Napod. ſuis conſuetud. Neapol. titu. 18. in quo caſu, in princip. nam non comprehenduntur aſcriptitij, nec inquilini, nec alij, demptis his expreſſis; Sed voluerunt forte ſtatuentes hæc verba referre ad qualitatem coloniæ, ſiue nummis, ſiue victualibus bona teneant, ſiue ad partem, vel melius exponendo, hæc verba referri debeant ſolum ad follatorem cuiuſcunque generis ſit, cum eorum ſint diuerſa genera, ſcilicet pannorum, telæ, fuſtanei, papyri, & ſimilium. Et hæc eſt melior ratio, vt ſit ſub vnica oratione, follator cuiuſcunq; generis, cum de precedentibus præcipua diſtinctio facta fuerit. Et ſic virgula hæc intermedia errore impreſſorum appoſita omnino tollenda venit, alias forte pariet difficultatem, cum traheretur ad omnes qualitates colonorum, quod minime dicendum eſt, quia nec ex praxi ſeruatur in inquilino. Et vbi ſtatutum voluit expreſſe loqui, de inquilino hoc expreſſe cauit, vt fecit in fine huius ſtatuti, & infra cap. 380. quilibet maſculus. Tanto magis hoc cenſendum eſt, cum expreſſerit ſtatutum hoc caſus ſpeciales, in quibus vult habere locum.
e Nec aliquis de ſua familia] Qui veniant, & comprehendantur, cauetur infra c. ſeq. quilibet maſculus.
f Poſſit terram conductam] † Nummis ſcilicet, vt caue-
5 tur in l. ſi merces, §. vis maior, ad finem, ff. locati. † Non
6 tamen habet locum hæc diſpoſitio in locatione mixta cum pacto affrancandi, vt tradit Alexand. conſil. 17. numer. 12. volum. 4. cum addit. ibi, & conſil. 76. num. 5. volum. 5. idem Ruinus, conſil. 78. numer. 1. & conſi. 114. nume. 4. volum. 1. licet contrarium teneat idem Alexan. conſil. 28. numero 5. volum. eodem, vbi reprehenditur à gloſſa Pariſienſi ibi, in addit. quem tamen Alexan. d. loco ſequitur Alciat. tractat.
7 præſumpt. reg. 2. præſumpt. 17. num. 7. & ſequent. † Locatio, & conductio eſt de iure gentium, vt tradit Carocius verſic. de iure naturali, numer. 1. declarando numeris ſequen-
8 tibus. † Locatio quandoque pro conductione capitur improprie, ita Bertachinus, de gabell. 2. parte princip. nume. 6.
9 † Locationis diffinitio quæ ſit, notatum eſt à Carocio,
10 verſic quæro quid. † Ad ſubſtantiam locationis tria requiruntur, ſcilicet res, quæ locatur, merces, & conſenſus, ſecundum notata per eundem Carocium, verſic. ſubſtantia loca-
11 tionis, num. 1. declarando, nu. 11. & ſequent. † quod autem pecunia ſit de ſubſtantia locationis, not. Carocius idẽ verſi.
12 iure naturali, n. 11. † Si autem conſiſtat in alia merce, veluti vino & oleo, ſi eſt Pronomen quote, eſt ſocietas, alias agitur præſcriptis verbis, licet ſuſtineatur libellus dicens locaſſe pro certa quantitate, ſecundum tradita per Carocium ibi, num. 4. & ſecundum Bartolum, in l. ſi merces, §. vis maior,
13 num. 3. ff. locati. † In locatione requiritur ſcriptura, vt per Carocium, verſ. ſubſtantia, numer. 15. Etiam ſi ſit pactum, vt fiat ſcriptura, numer. 16. niſi addita ſit clauſula, quod non
14 valeat aliter, vt per eum. † Ideo locatio per apochas, ut fiat dein inſtrumentum, eſt perfecta etiam ſine inſtrumento,
15 ſecundum Carocium, uerſ. his qui ſub modo. † Probatur autem locatio per ſcripturas publicas, ut tradit Carocius, uer-
16 ſic. probationibus, nume. 1. † Et per teſtes etiam ſingulares, num. 2. exemplificando, ut per eum, ſed nõ per mediatorem;
17 ut per eum ibi, in fine. † Similiter dicitur probata tacite ex præſumptionibus duabus concurrentibus, conſuetudine
18 ſcilicet in ſpecie locandi de perſonis & rebus, num. 3. † Nec ſufficit probatio conſuetudinis in genere, ut notat Ruin.
19 conſil. 99 num. 6. uolum. 5. † Locationis contractus eſt bonę fidei, ideo uenit in ea intereſſe, & damna, ſecundum notata per Carocium, uerſi. natura locationis, declarando, & limi-
20 tando, ut per eum. † Contractus locationis aſſimilatur emptioni, & uenditioni, ſecundum Carocium uerſ. ſimilitudo locationis, d. num. 1. Ideo habet locum in ea remedium l. 2. C. de reſcin. uend. prout in emptione, num. 1. uerſi. hinc po-
21 ſtea, declarando numeris ſequen. † Locatio quædam propria, de qua ſupra, quædam temporalis, quędam ad longum tempus, & quędam abortiua, ut in colono partiario, Caroc.
22 uerſ. ſimilitudo locationis, nu. 11. & 12. † Vbi autem non cõſtat, an ſit temporalis, uel ad longum tempus; præſumitur perpetua ob caducitatem, ut dicit Carocius, uerſic. præſum-
23 ptionibus, num. 1. & 2. † Vendens uectigal pro nouem annis, ut fiat ſolutio in ſingulos annos, erit locatio, non autem uenditio, ſecundum Carociũ, uerſ. uenditione, & locatione.
24 † Venditio fructus fundi in herba erit contractus locationis, ut fiat diminutio ad ratam, ſi contingat deuaſtari, ut di-
25 cit Carocius, uerſic. immatura alienatio. † Conductionis appellatione uenit conductio ad longum tempus, ſecundum
26 Carocium, uerſ. conductionis appellatione. † Quæ autem dicatur conductio, & locatio ad longum tempus, & quibus modis, notat Carocius, uerſ. locatio ad longum tempus, n. 1. uſque ad ſextum. Et notat Pinellus l. 1. 3. parte, num. 63. C.
27 de bonis mater. & infra dicetur. † Promiſſio de locando nõ eſt locatio, ut per Carocium, uerſ. promiſſio locandi, infe-
28 rendo, ut per eum ibi. † Inter medicum, & infirmum, aduocatum, & clientulum non agitur locationis titulo, ſed præſcriptis uerbis, cum non ſit proprie locatio, & hoc pro penſione arbitranda arbitrio boni uiri, ut per Carocium, uerſi.
29 præſcriptis uerbis, nu. 3. 4. & 5. † Conductio domus, uel fundi nulla conſtituta mercede intelligi ur de conſueta, ſecundum cõmunem, ut notat Carocius, uerſ. ſubſtantia locatio-
30 nis, num. 1. ad finem, & 2. † Et ſi ſit indifferens attenditur ul-
31 tima, nu. 3. inferendo, ut per eum, num. 4. † Famulus conductus nulla conſtituta mercede, quãdo ipſe erat ſolitus locare operas, & Dominus conducere, tenetur Dominus ad eam ſummam, quam eſſet alias conducturus, uel alijs daturus, ſecundum Carocium, uerſ. ſubſtantia locationis, numer. 5.
32 † Modum autem libellandi, notat num. 6. Si autem famulus ſit conſtitutus ſub mercede taxanda arbitrio Domini,
33 intelligitur arbitrio boni uiri, ut per eum, num. 7. † Conductione alicuius rei, uel perſonæ certo pretio pro anno, ex poſt facta reconductione nulla facta mentione mercedis, intelligitur pro eodem pretio, ſecundum Carocium, uerſ. ſub-
34 ſtantia, num. 8. & 9. infra dicetur, cap. 398. † Conductoribus pluribus operarum data mercede difformi, ſi alius dein conducatur, intelligitur de minori data alijs, ut per Caro-
35 cium, uerſic. conductione difformi. † Conducens aliquem ad aliquod opus incertum, loco, & tempore, quo ad locum debet ſtari declarationi locatoris, quo ad tempus arbitrio boni uiri, ſecundum Carocium, uerſic. & quod certo loco.
36 † Locatio pro uno nummo non ualet, limitatur, niſi non ſit digna maiori mercede, uel ſit facta ex cauſa neceſſitatis, uer-
37 ſicu. ſubſtantia, d. loco, numer. 10. † Ex qualitate mercedis dijudicatur, an ſit conceſſa res ad menſuram, uel ne, ut per eundem Carocium, d. uerſic. præſumptionibus, numero 3.
38 † Contractus, ubi non tenet uti locatio, quia non ſit conſtituta merces, agitur præſcriptis uerbis, uerſic. præſcriptis uerbis, per totum, infra dicetur, in uerſic. finali, in uerbo,
39 penſionis. † Conductor nulla expreſſa quantitate fructuũ, debet intelligere de naſcentibus in fundo conducto, ſecun-
40 dum notata per Carocium, uerſic. fructibus omiſſis. † Et an conductor uineæ fructibus naſcentibus in illa uinea, ſi uno anno in illa aliquid non naſcatur, debeat ſupplere anno ſequenti, diſtinguendum ut per eundem Carocium, uerſ. re-
41 rum permutatione, num. 1. ad finem, & ſecundo † Conſuetudo in locationibus attendenda potiſſimum, ut tradit Ca-
42 rocius idem uerſic. conſuetudinem, num. 1. † ampliatur primo procedere etiam in locatione uectigalium, ſecundũ no-
43 tata per eundẽ Carocium d. loco, nu. 2. † Secundo ampliatur

Digitized by Google

etiam in cultura agrorum ibi, num. 3. nam debet conductor
colere ſecundum conſuetudinem, alias compelli poteſt,
44 vt per eum ibi, numer. 4. † Ampliatur tertio etiam in re-
miſſione mercedis, quia conſuetudo attendenda, nume. 5.
45 † Locatio ſi ſit facta de magno tenimento terræ, nec con-
ſtet de proprietate locationis, cenſetur facta pro portione
locationis, & ſolitum in ſimilibus fieri, ſecundum tradita
46 per Carocium, verſi. finium regundorum. † Ius patrona-
tus in conductione ad longum tempus transfertur in con-
ductorem, ſecus in conductore ad iuridicum tempus, vt ip-
47 ſe Caroc. tradit, verſ. iure patronatus, num. 1. † Ius autem
præſentandi an ſpectet locatori, vel conductori, quod ſit at-
48 tendenda conſuetudo, declaratum eſt, nume. 2. † In loca-
tione bonorum veniunt coniunctim ea, quę ſolita ſunt loca-
ri, ſecundum Ceph. poſt Bal. conſ. 144. nu. 32. vol. 1. refert
Caroc. verſ. conſuetudine, nu. 6. Quod habet locum, quan-
49 do ſimpliciter ſit omiſſum aliquid conſuetum. † Dicitur au-
tem ſolita locari per vnicam locationem legitimam, & ſo-
lennem, vt per eundem Caroc. verſ. ſolita, nu. 1. & 2. decla-
50 rando, n. 3. † Sed ſi in inſtrumento locationis appareat, vel
ſpecificetur vnum, quod ſit excluſio illius, quod eſt conſue-
tum, tunc conſuetudo non eſt attendenda, ſecūdum Caroc.
51 d. nu. 6. verſ. notandū tamen. † Locato autem Caſtro cū ter-
ritorio, & terreno, non veniunt, nec cōprehenduntur ſylue-
ſtria, & ad culturā penitus inhabilia, nec fōtes, nec ius aqua
rum, niſi quatenus faciant ad culturam agri, vt tradit ipſe
52 Caroc. verſ. locis ſyluestrib. † Conductio, & precarium non
poſſunt cōcurrere ſimul regulariter, vt notauit idem Caroc.
53 verſ. precario, declarando duobus modis, vt per eum. † Con-
ductor vini, olei, vel tritici, vel ſimilium non poteſt ſupple-
re, vel reſpondere de pecunia, ſecundū not. per Caroc. verſ.
54 de rer. permut. nu. 1. † Conductus ad legendum, ſcribendū,
vel aliquod opus peragendum, an poſſit ſeruire per ſubſti-
tutum, notatum eſt per Carocium, verſ. induſtria perſonæ.
55 † Locatio vltra tempus permiſſum reſtringitur ad tempus
permiſſum, ſecūdum Communem, vt tradit ipſe Caroc. ver.
56 Locatione inutili. † Conductio facta fundi per quinquē-
nium, intelligitur de tempore continuato, non vtili, ſecun-
57 dum notata per eundem Caroc. ver. Tempore vtili. † Pa-
ctum locationis appoſitū, an veſtiatur cohærentia contra-
ctus; quod ſic, à Carocio notatum eſt, ver. Cohærentia con-
58 tractus, nu. 1. † Vt ex eo contractu locationis poſſit, agi exē-
plificando, vt per eum, & Limitando quinque modis, vt ibi
59 per eum numeris ſeq. † Contractus locationis fundi ad mē-
ſuram, quando dicatur conditionalis, vel purus, declarauit
60 Caroc. ver. Conditionibus, & demonſtrationib. † Conductio
domus tenet ſecundum capitula Communis nondum refor-
mata tēpore locationis, ſi poſt reformentur, vt notauit Alex.
conſ. 28. nu. 7. vol. 1. & refert Caroc. ver. Conuentione inu-
61 tili. † Locatio nomine alterius dicitur perfecta ante rati-
ficationem illius ſecundum Communem, vt per Caroc. ver.
62 Rem ratam haberi, n. 1. † Sed facta nomine ſociorum eis nō
acquiritur, niſi poſtquā ratificauerint, ſecundū Caroc. d. lo-
64 co, nu. 2. † Conductio enim pro ſe, & ſocijs valet, intelligen-
do de præſentibus, nō de nominandis in futurū, vt per eun-
65 dem Caroc. ver. Si quis alteri, n. 1. † Sed intelligitur pro di-
midia ſibi, & alijs ſocijs pro alia dimidia, vel pro virili, vt
66 notatū eſt ibi, nu. 2. † Sunt autem ſocij nominandi tūc, nō
ex poſt, ne præiudicium fiat locatori, vt ibi Carocius, nu. 3.
67 † Requiritur etiam ratificatio ſociorum, vt ibi Caroc. nu. 4.
68 † Vbi autē conductio illa non teneat aliqua de cauſa, ſi non
69 renouetur, non extenditur ad conſocios, n. 5. † Et vbi nō va-
leat reſpectu Conſociorum, accreſcet conducenti, vt ibi per
69 eundē, n. 6. † Actio ad penſionē acquiritur domino per aliū
70 ſine ceſſione, vt dicit Ruinus, conſ. 144. n. 60. vol. 1. † Loca-
tio in diē eſt locatio vera, & ſtatim naſcitur obligatio, licet
differatur exactio, ſecundum notata per d. Carocium, ver. In
71 diem addicere. † Locatio domus pro penſione ſoluenda
ſingulo menſe, vel anno, dicitur vna non plures, locationes,
licet ſint plures præſtationes, vt per eundem Carocium, ver.
72 Diuiſione locationis, & ver. Multiplicatione, nu. 5. † Quot
ſunt res, tot ſunt locationes, ſecundum Carocium, uer. Mul-
tiplicatione contractus, vbi infert Vtilitates, numer. 2. & 3.
73 † Ampliando, vt dicantur diuerſæ locationes, ſi appoſitum
ſit pactum, quod finita locatione ad nouem annos cenſeatur
facta pro alijs nouem annis, vel in tertiam generationem, vt
74 ibi per eum, num. 4. † Limitat principalis concluſio, niſi
vnica ſit penſio pro omnib. rebus, quia tunc vnica locatio
cenſetur, vt ibi per eum, num. 5. ver. Limita principaliter.
75 † Inferendo ad ſolutionem gabellæ, nu. 7. † Locatio, ſi fiat
76 vnius rei pluribus, in dubio cenſetur facta pro virili, vt per
77 eum Carociū, ver. Duobus reis, n. 1. & 2. † Declaratur pri-
mo tamen, de conductione facta pro virili, vt non procedat,
vbi ratio contractus id non patiatur, exemplificando, pro-
78 ut in ſocietate, num. 3. & 4. † Secundo limitatur in pluri-
bus cōductoribus gabellarum, vel tributorum, quia ſi diui-
dunt ſocietatem, tamen tenentur inſolidum, niſi de conſen-
79 ſu locatoris diuiſerint, vt ibi num. 7. † Vbi autem fuerint
conductores plures rei debendi, vno contrauenienti omni-
bus cenſetur factum præiudicium, vt not. per eundem Ca-
80 roc. ver. Duobus reis, nu. 7. † Vſufructuarius poteſt locare
vſumfructum durante eius vſufructu, ſed non plus, ſecundū
81 Caroc. d. uer. Vſufructu, nu. 1. † Nec hæredes vſufructuarij
tenentur ad intereſſe, ſi moriatur vſufructuarius ante finitū
tempus locationis, ſed fit remiſſio mercedis ad ratam, vt per
82 Carocium, d. loco, nu. 2. † Nec ſucceſſor in vſufructu te-
83 netur ſtare locationi, vt ibi Carocius, num. 3. † Creditor po-
teſt locare pignus domino illius; & tunc dicitur facta loca-
tio reſpectu poſſeſſionis, ſecundum Carocium tract. locati,
84 verſ. Pignoribus, & hypothecis, per totum. † Furioſus, vel
demens tempore furoris non poteſt locare; & conductor ſi
gaudet bonis, tenetur ad iuſtam penſionem arbitrio boni vi-
ri, vt per Carocium dict. tract. Locati, verſic. Bonis eorum.
85 † Pater poteſt locare bona aduentitia filij ad modicum tē-
pus, non autem ad longum, per Pinellum in l. 1. 3. parte, nu-
mer. 63. C. de bonis maternis, idem dicit Carocius d. tract.
86 Locati, verſic. Patria poteſtate, num. 1. † Alias, ſi locet ad
longum tempus, non tenetur ſeruare locationem filius fini-
to vſufructu, ſecundum Pinellum d. l. 1. 3. parte, num. 64. C.
87 de bonis mater. † Fallit autem ſi locet ex cauſa valde ne-
ceſſaria, vel vtili ad longum tempus, quia tūc tenetur filius
ei ſtare, vt per Carocium d. verſ. Patria poteſtate, numer. 2.
88 † Quicquid ſit, pater locans ad longum tempus bona aduē-
titia filij non priuatur adminiſtratione bonorum filij, niſi
ſciens non poſſe locare locauerit, ſecundum notata per
89 eundem Carocium d. loco, num. 3. † Minor, tutor, vel cura-
tor poſſunt locare ad modicum tempus ſine decreto, cui
minor tenetur ſtare etiam poſt finitam tutelam, ſecundum
Carocium tract. Locati, ver. Tutoribus, & curatoribus, num.
90 1. † Ad longum autem tempus non valet ſine decreto; quia
dicitur alienare; quod non poteſt fieri per minorem, tuto-
rem, vel curatorem, vt per Pinellum in d. l. 1. 3. parte, num.
64. verſ. Idem in ſimili, Cod. de bonis maternis, notat Ca-
rocius, in verſ. Annuus redditus, declarādo vt per eū d. verſ.
91 Tutoribus, & curatoribus, nu. 2. & 3. † Ampliando etiam ſi
venditus ſit fundus ne exeat ex familia, quia non poterit
locari ad longū tempus, vt per eum Carocium, ver. De verb.
92 ſig. nu. 1. & 2. † Nec etiam ad modicum, vbi ſit facta in po-
tentiorem, vt non ſit veroſimilis recuperatio Caroc. d. loco
93 nu. 3. † Ampliando etiam ſi dictum ſit in locatione, quod
nullum ius reale transferatur in conductorem, vt per eun-
94 dem, dict. loco, nu. 4. † Etiam ſi ſit dictum, quod locatio ſit
pro duobus annis, vt etiam per eum d. verſic. Tutoribus, &
95 curatoribus, num. 5. † Pœna tamen alienanti impoſita non
habet locum hoc caſu in locante ad longum tempus, ſecun-
dum Pinellum dict. 3. parte, num. 64. verſ. Illa tamen. Ideo
pœna priuationis adminiſtrationis, quæ imponitur patri
alienanti aduentitia, non habet locum, ſi is locet ad longū
tempus, ut per eundem Carocium ibi, quod ſeruit ad con-
96 cluſionem præcedentem. † Locatio autem ad longum tē-
pus dicitur, quæ ſit ad decennium, & ultra, ut per Pinellū
97 d. l. 1. 3. parte, num. 63. verſic. Ante alia. † Idem ſi fiat ad
vitam locantis, uel conducentis, ut per eundem Pinellum
98 d. loco, uerſ. Similiter locatio. † Idem ſi fiat ad nouem an-
nos pacto adiecto, quod illo finito incipiat aliud nouen-
nium, ſecundum notata per dictum Pinellum, dict. l. 1. 3.
99 parte, num. 63. uerſic. Dicitur etiam. † Idem ſi fiat loca-
tio, quod duret quandiu locator, uel conductor uoluerit, ut
per eundem d. loco, uerſ. Dicitur præterea. De his locatio-
nibus ad longum tempus notat Carocius, uer. Locatio ad
100 longum tempus, num. 1. uſque ad ſextum. † Vbi autem lo-
catio ſit ſine præfinitione temporis, intelligitur ad breue
tempus, ſcilicet anni, ſecundum Pinellum, d. nu. 63. ad fin. &
late notatum infra c. 409. in caſibus, in verbo, Emphyteutā.
101 † Socij ſi fuerint plures unius domus, uel fundi, qui ſit ſoli-
tus locari, unus ſocius poteſt locare ſocio inuito utiliter eo
etiam requiſito, ut tradit Iaſon l. Quominus, numer. 159. &
duobus ſequentibus, ff. de fluminibus, & Grammat. conſ. ci-
uili 54. num. 5. & 6. Ancha. iun. ſuis quæſt. quæſt. 28. num.
4. 5. & 7. lib. 2. & Menoch. tract. arbitr. lib. 2. centur. 5. caſu
442. num. 2. & 3. ſi tamen locet honeſtæ perſonæ, ut ibi per
eum, Idem tenet Caroc. dict. tract. locati, uerſic. Communi
diuidundo, num. 1. & 2. ac Ioſeph Ludou. ſuis Communi-
102 bus concluſione 53 uerſi. Et quod eſt plus. † Hæc tamen
concluſio

concluſio declaratur non procedere in domo, quæ etiam
quod ſit ſolita locari, ſi vnus ſocius vellet eam inhabitare
pro vſu ſuo inopiato, & nullam aliam habitationem habe-
ret, illam inhabitare poteſt, ſecundum Gramm. d. conſ. Ci-
103 uili 54. num. 7. † Vbi autem domus, vel fundus non ſit ſo-
litus locari, & vnus ex ſocijs velit locare vtiliter, & alter
non, ſi commode diuidi poſſit; tunc tota domus, vel fundus
locari non poteſt, ſed ea pro parte tantum, quæ pertinere
poteſt ad ſocium locare volentem, vt per Menoch. dict. caſu
104 442. num. 4. † Si autem domus ſit indiuiſa non ſolita lo-
cari, & vnus ſociorum velit locare, & alter non, ſed velit in-
habitare; tunc præfertur inhabitare volens non facta diſtin-
ctione aliqua, an inhabitare volens habeat minorem partẽ,
vel ne, vt tradit Iaſ. in l. Quominus, num. 162. ff. de flumin.
& Marſ. Sing. 369. num. 1. & Anchar. iun. d. q. 28. numer. 3.
105 lib. 2. † Admittitur tamen inhabitare volens ad ſui par-
tem tantum, alias non erit conſultum, niſi mediante diui-
ſione, ſecundum notata per Menoch. d. caſu 442. num. 13.
106 † Cum ſocius poſſit inhabitare domum commune indiui-
ſam abſque aliqua ſolutione penſionis pro parte ſocij, vt
tradit Iaſon in l. 1. num. 27. cum addit. ibi, C. Qui teſtam.
fac. poſſ. & Carocius d. ver. Communi diuidundo, nume. 4.
ver. Si domus, ac Ioſeph Lud. Suis communibus, d. concluſ.
107 53. ver. Similiter. † Socii pariter molendini, vel alterius
prædij ruſtici, ſi vnus velit locare, & alter retinere perci-
piendo partem ſui emolumenti, id poteſt, vt notauit Caroc.
108 d. verſ. Communi diuidundo, num. 2. † Molendinum au-
tem trium ſociorum pro indiuiſo, ſi duo velint locare, &
tertius nolit. Tertius ille tenetur ſtare locationi illorum
duorum ſociorum, niſi ille tertius velit in eius tertia parte
09 molere, ſecundum Guidonem Papam, Sing. 639. † Vbi au-
tem domum indiuiſam ſolitam locari vnus ſocius velit
inhabitare, & alter ſocius recuſet eius partem locare ei, ſed
velit tertio dare, tunc ille ſocius cogitur locare ſocio coha-
bitare uolenti, ut tradit Socin. ſen. conſ. 88. ad finem, vol. 4.
& Menoch. d. caſu 442. num. 14. cum ſequent. vſque ad nu.
vbi ſignanter declarat, idem Anch. iun. d. quæſt. 28. nume. 6.
lib. 2. ac Caroc. d. uerſ. Communi diuidundo, num. 3. verſic.
110 Sed ſi omnes, & num. 4. † Domus præterea, vel fundus nõ
ſolitus locari, ſi ab vno ſociorum locari velit, ſed alter nolit,
tunc hoc relinquitur Iudicis arbitrio, & ſi poſſet locari de-
beret hoc fieri, quam differre, & dein condemnare impediẽ-
tem ad intereſſe, ſecundum notata per Menoch. d. caſu 442.
111 num. 23. vſque ad finem. † Vbi autem vterque ſocius velit
locare, ſed non conueniant in perſona, ſi vnus velit locare
perſonæ honeſtæ, & alter perſonæ inhoneſtæ, tunc perfer-
tur ille, qui velit locare perſonæ honeſtæ, vt tradit Menoc.
dict. caſu 442. numer. 5. & Caroc. d. tract. locati, verſ. Com-
muni diuidundo, num. 3. Hippolit. Bonac. in quæſt. crimin.
112 in verbo, Meretrix, verſ. Quod ſi ſocius, limitatur hoc ſignã-
ter per eundem, quod non procedat, ſi domus locanda eſſet
113 in lupanari. † Comprobatur concluſio principalis, cum
etiam Socius poſſit cogi per Iudicem conquerente alio ſo-
cio, vt ponat in domo communi conductorem idoneum,
alias quod poſſit impediri illum ingredi domum, vt nota-
uit Iaſ. d. l. 1. num. 24. exemplificando, vt ibi per eum in ſti-
pendiario conductore, C. qui teſtam. facere poſſunt, idem
Soarez. ſuis communibus in uerbo, ſocij, & ſocijs, & Caroc.
114 d. uerſ. Communi diuidundo, num. 7. † Vlterius diſcordã-
tibus ſocijs in locatione conductorum, ſi vnus conductor
plus offerat alio, ille præfertur, ſecundum Menoch. d. caſu
115 442. num. 5. ad finem, & ſeq. † Vbi autem ſocij velint loca-
re ambo honeſtis perſonis, nec conueniant in perſona con-
ductoris, tunc duo afferuntur remedia. Primum ſcilicet
quod Iudex curet eos reducere ad concordiam, & hoc ſua-
dendo & temperando etiam, ſi ſit timor ſcandali, ut tradit
Menoch. d. caſu 442. num. 6. verſ. Quartus caſus, & numer.
116 tribus ſequen. & Caroc. d. loco, num. 3. † Secundum reme-
dium eſt, quod ſorte dirimatur hæc controuerſia, vbi om-
nes in hoc conſentiant ſic fieri, alias hoc fieri non poteſt ali-
quibus eorum inuitis, ſecundum Menoch. d. caſu 442. nu.
117 10. & duobus ſequen. † Et non conuenientibus ſimul bona
vacabunt, & peribunt fructus, ut tradit ipſe Menoch. dict.
loco, num. 11. uerſ. His ſit, refert Lud. d. concluſ. 53. uerſ. Si
ſocij, ad finem, vbi dicit hodie de conſuetudine hanc cõtro-
118 uerſiam dirimi ſorte. † In prædio autem ruſtico, quod
vnus eius partem, alter alteri poſſit locare de iure ſtricto,
ſed quod ex humanitate debeat locari conductori aliarum
partium, not. Socin. ſen. conſ. 88. ad finem, uolum. 4. & Ca
roc. d. ver. Communi diuidundo, nu. 2. ad finem, ac Ioſeph.
119 Lud. d. concluſ. 53. uerſ. Si ſocij, ibi ſi autem. † Duo ſi cõ-
duxerint eandem domum, & vnus impediat alterum, agen-
dum eſt contra locatorem, ut faciat deſiſtere impedientem
ſecundum notata per Carocium dict. uerſ. Communi diui-
120 dundo, num. 8. † Dominus quoque domus cogitur locare
Scholari, ſecundum Duennam, reg. 213. Dominus poteſt,
121 Ampliando, & limitando, vt per eum. † Emphyteuta pa-
riter tenetur potius locare domino directi domum emphy-
teuticam pro vſu eius, quam alteri, ut tradit Vrſil. deciſion.
122 238. num. 6. † Decretum pariter eſt Mediolani, quod Do-
mini domorum locandarum teneantur præferre curiales in
123 locatione quibuſcunque alijs. † Res pariter communis p
indiuiſo ſi ſit, & unus ſocius nolit, quod pro parte ſua cola-
tur, vel ſeminetur, & alter totam colat, & ſeminet, ſibi ap-
propriat fructus omnes etiam pro parte dominicali tota, ut
tradit Iaſ. in l. 1. num. 20. C. Qui teſtamen. facere, & dict. l.
Quominus, num. 163. ff. de flum. & Duennas reg. 291. Fa-
ctum à maiori, limitatione 1. uerſ. Pro qua limitatione, Idẽ
Marſ. Sing. 369 num. 2. Caroc. d. uerſ. Communi diuidundo,
124 n. 6. † Socij vnius domus plures claues debet habere ſin-
guli ſcilicet vnam, vt quilibet poſſit aperire, & claudere, ut
125 per Beroum conſ. 147. numer. 2. uol. 2. † Verba inueſtitu-
ræ, vbi ſint dubia, recipiunt interpretationem à conſuetudi-
ne, & obſeruantia ſubſecuta, ſecundum opinionem Ioſephi
Ludouici ſuis communibus, concluſ. 38. verſ. Infertur 50.
126 † Ad fiendam locationem pro alio requiritur ſpeciale mã-
datum, maxime ſi id fiat ad longum tempus, ut notat Caro-
127 cius d. tract. locati, verſ Procuratoribus, num. 1. & 2. † Per
quas autem clauſulas detur etiam mandatum ſufficiens ad
locandum, notat Carocius, ipſe dict. numer. 2. cum ſequens.
128 † An Procurator ad locandum poſſit in conſequentiam pre-
iudicare domino, & facere eum incidere in pœnam, quod ſic
129 notat idem d. loco, num. 9. † An etiam procuratoris poſſit
remittere caducitatem, notat Celius Ango conſ 26. num. 91.
130 † Procurator tamen promittens in locatione non dare mo-
leſtiam, non præiudicet Domino, quin poſſit auferre domũ
locatam pro vſu, & neceſſitate ſua cum etiam id ipſemet
locator Dominus poſſet facere, vt notat Natta, conſ. 25. nu.
1. uolum. 1. Idem notat Carocius d. uerſ. Procuratoribus, n.
131 10. † Procurator ſi fuerit conſtitutus ad locandum, & an-
tequam locet pæniteat Dominum, & ille Procurator nihi-
lominus locet, non tenet locatio, cum deficiat conſenſus Do
mini, ſecundum notata per eundem, Caroc. d. loco, numer.
133 12. † Conducens autem per Syndicum, vel Procuratorẽ
antequam conſtet de ratificatione, vel mandato, non dicitur
in mora, vt per Ruinum conſ. 113. num. 7. volum. 1. & Ca-
134 rocium, d. loco, num. 13. † Procurator autem ad locandũ
an poſſit recipere penſionem, notatur in addit. ad Alexand.
in l. Reſcriptum, §. finali, in litera A, ff. de pact. not. etiam
Beneuenutus Straccha tracta. Mercator, tit. De mandatis, n.
135 23. cum ſequen. † Fundans autem ſe ſuper inueſtitura alte-
rius, debet probare de iure inueſtientis, vt per Roland. à
136 Valle conſ. 100. num. 163. volum. 4. † Minori conducto-
ri, & Ciuitati competit reſtitutio in integrum aduerſus cõ-
ductionem, vt per Romanum conſ. 423. nu. 3. & per Caroc.
137 verſ. Tutoribus, & curatoribus, ad finem. † Sacerdos non
poteſt locare operas pro diuinis celebrandis, quia eſſet Sy-
monia, pro temporalibus autem licet locare, & paciſci cum
aliquo, vt moretur in aliqua Eccleſia pro Capellano, & eſt
communis opinio, ſecundum Caroc. verſ. Sacerdotali mini-
138 ſterio. † Dominus poteſt locare cui velit l. Ne cui, vbi
ſcribentes, C. locat. Caroc. uerſ Iure perſonarum, numer. 1.
Limitando decem modis, num. ſequen. vſque ad nume. 11.
139 † Milites etiam conducere non poſſunt, ut per Carocium,
140 verſ. Quibus non eſt permiſſum, num. 1. † Fallit in condu-
ctore domus pro ſua habitatione, & pro equis ſuis, num. 2.
141 dicta tamen iura non ſunt in vſu, vt per eum, num. 8. † Cle-
rici pariter beneficiati non poſſunt conducere, ſecus ſi ſit
ſimplex Clericus, vt per eundem, Caroc. verſ. quibus non
eſt permiſſum, numer. 3. † Limitatur vt etiam beneficiati
poſſint conducere cauſa ſuſtentationis victus, vel ob aliam
142 cauſam honeſtam, nu. 4. † Limitatus ſecundo, vt non pro-
cedat in ſuccedente conductori, etiam ſi eſſet miles, vel Cle-
ricus beneficiatus, quia poteſt permanere in conductione,
ſecundum Carocium ibi, nume. 5. vnde infertur ad notabi-
143 lem declarationem, num 6. † Decuriones etiam non poſ-
ſunt de iure conducere, l. Curialis, C. locati, poſſunt tamen
ſuccedere conductori, & permanere in conductione, vt tra-
dit idem Carocius d. verſ. Quibus non eſt permiſſum, num.
7. dicta tamen iura non ſunt in vſu, vt ibi per eum, num. 8.
144 † Res Eccleſiæ quando poſſint locari, & quando non, notat
145 Caroc. verſ. Bonis Eccleſiæ, vbi late. † Regalia non poſſunt
locari ad longum tempus, & ſi locentur ſucceſſor non tene-
tur ſtare locationi, ſecundum tradita per d. Carocium, verſ.
Quæ

Digitized by Google

Quæ ſint regalia, num. 1. & 2. Cenſus tamen poteſt locari,
146 vt per eundem, verſ. Cenſibus, declarando vt ibi. † Serui-
tutes locari non poſſunt, ſed facultas ſic. Et ſubrogatio
non videtur prohibita, ſtantibus notatis, per eundem, verſ.
147 Seruitutibus, nu. 1. & 2. † Ius perſonale non poteſt locari,
ſed commoditas, & facultas locandi ſic, ſecundum Chriſto-
148 phorum Porchum, §. 1. num. 5. inſtitut. de vſufruct. † Ve-
ſtium vſusfructus non poteſt locari, notat Carocius, verſic.
149 Vſufructus, num. 8. † Nec quod eſt in vſu tantum poteſt
150 locari, Carocius ibi num. 11. † Habitatio tamen genera-
liter poteſt locari, vt ibi per eum, numer. 13. & per Afflict.
deciſ. 401. num. 2. Vbi locetur alteri idoneo, vt per eum.
151 † Locatio omnis iuris, quod quis habet in talibus bonis, nõ
valet, niſi conſtet quale ſit tale ius, ſecundum Carocium,
152 verſ. Iure incerto. † Conductio rei propriæ non valet, l.
qui rem, C. locati, & notatum per Carocium, verſ. Condu-
ctio rei propriæ, num. 1. Declarando multis concluſionibus,
153 vt per eum. † Conducens autem rem propriam ab Eccle-
ſia cenſetur ei donare eam, vt per eundem Caroc. ver. Sa-
croſanctis Eccleſijs, ampliando, & limitando, vt per eum.
154 † Error in locatione an vitiet, diſtinguit per nouem cõclu-
155 ſiones Caroc. ipſe, ver. Errore, vt ibi per eum. † Si repe-
riatur inſtrumentum emptionis extenſum poſt inſtrumen-
tum locationis abbreuiatum, cum dictione &c. Intelligun-
tur repetitæ clauſulæ communes ad vtrunque inſtrumentũ,
vt idem Caroc. ver. tabularijs, in contractu, locationis, &
conductionis, Verba ſtricte ſunt intelligenda, ſecundum al-
legatum Caroc. verſ. Interpretatione verborum, Exemplifi-
156 cando, vt per eum. † Interpretatio verborum in locatio-
ne fit contra locatorem, maxime ſi ſe fundat ſuper eis, vt per
eundem, verſ. contra quem numer. 11. & duobus ſequenti-
bus. pariter contra conductorem, ſi ſe fundat ſuper eis, nu. 4.
157 † Locatio autem, ſi fiat annorum decem, vel circa, intelligi-
tur de modico plus arbitrio boni viri, ſecũdum Carocium,
158 verſ. Locatione cum clauſula. † In contractu locationis,
& conductionis, poteſt interuenire, quod dicatur vſurarius,
& illicitus, tam ex parte locatoris, quam conductoris, vt
exemplificando notat idem Caroc. in verſicu. Vſuris, num.
1. & 2. cum ſequent. vbi plures caſus explicat, in quos po-
159 teſt cadere vſura. † In ſtipulatione damni infecti habe-
tur ratio locationis, & conductionis domus, quæ deſtructa
non poſſit amplius locari, & conduci, ſecundum eundem
160 Carocium, verſ. Damno infecto. † Locatio ſimpliciter fa-
cta pro ſe, & ſucceſſoribus comprehendit tantum maſculos,
vt tradit Ruinus conſ. 110. num. 14. volum. 1. & Carocius,
161 verſ. Succeſſorio edicto. † Locatio, & conductio regula-
riter tranſit ad hæredes, vt notat Caroc. verſ. Hæredibus in-
162 ſtituendis, num. 1. † Limitatur primo ſi facta fuerit loca-
tio, donec locator voluerit, quia morte locatoris extingui-
164 tur, vt per eundem, d. loco, num. 2. † Limitatur ſecundo in
hærede cum beneficio legis, & inuentarij, quia facto inuen-
tario præſumitur extraneus, vt ibi, numer. 3. declarando, vt
165 per eum. † Si autem hæreditas ſit vacans, eſt in electione
locatoris, vtrum velit hæreditatem rei locatæ, vel finere eã
166 ſine conductore, vt ibi idem, Caroc. nume. 4. † Conductor
autem, ſi decedat relicto pupillo, qui repudiat hæreditatem
eo dein reſtituto interim re tertio locata, non reſtituitur ad
167 conductionem pupillus, vt ibi, nume. 5. † Limitatur tertio
in vſufructuario, quia eius morte extinguitur locatio, vt ibi
168 nu. 6. † Limitatur quarto in vſufructu locato à proprie-
tario, quia non extinguitur morte locatoris, ſed conducto-
ris, vt ibi, num. 7. declarando vt per eum, num. 8. Idem notat
169 verſ. Vſufructu, numer. 5. † nam locatio vſusfructus non
tranſit ad hæredes conductoris, niſi de eo ſit facta mentio
in inſtrumento, qui tamen dicitur nullus vſusfructus, vt per
eundem, dict. verſic. Vſufructu, numer. 7. quo caſu etiam nõ
tranſit niſi ad primum hæredem, vt ibi per eum, numer. 13.
170 † Quinto limitatur principalis concluſio in ſocio condu-
ctionis cum conſenſu primi locatoris, & cum clauſula in
ſolidum, nam illo caſu finitur morte, quia eſt annexa ſocie-
171 tati, vt per eundem, verſ. Hæredibus inſtituen. num. 9. † Li-
mitatur ſexto, quando hæres locatoris non reperitur, quia
172 poterit alteri locari, vt ibi, num. 10. † Septimo limitatur
in locatione artificis, quia non tranſit in hæredes, vt ibi, nu.
173 11. † Limitatur octauo in colono coloni partiarij, quia
morte eius extinguitur, cum inter eos non ſit locatio, ſed
174 ſocietas, vt per eundem ibi, num. 12. † Nono limitatur in
morte conductoris gabellarum, quia finitur locatio, niſi hę-
res ſit aptus, & idoneus, & ſit ſoluendo, vt ibi, per eum nu.
175 13. † Pactum, quod liceat à conductione recedere poſt
menſem quandocunque voluerit, niſi ſeruata fuerint quæ-
dam premiſſa, intelligitur, ſi declarauerit per actum poſt
menſem, quod velit recedere, ſecundum eundem Carociũ,
176 ver. Conductione verbis. † Conducens, maxime ad lon-
gum tempus per condemnationem capitalem, non amittit
ius conductionis, vt per eundem, ver. Interdictis, & relega-
177 tis, num. 1. † Idem in emphyteuta, ibi per eum, numer. 2.
178 † Et quãdo ius locationis tranſiret in fiſcum, locator habet
actionem, vel ius recuperandi rem locatam, uel agendi ad
179 penſionem, ut ibi per Carocium, num. 3. † Doctor, Scho-
laris, uel Medicus quando præferatur, ut poſſit expellere
fabrum uicinum malleantem, notat idem Carocius diſtin-
180 guendo diuerſos caſus, uerſic. Profeſſoribus, & Medicis. †
Conducens autem hoſpitium Doctorum legentiũ, uel Scho
larium in eorum præiudicium, eſt in toto Statu Eccleſiæ
181 excommunicatus, ex c. 1. De locat. † Hoc tamen non habet
locum in locatore, ut per eundem Carocium, uerſ. Excom-
182 municationis. † In contractu locationis, & conductionis
militat ius accreſcendi, cum ſit contractus ultro citroque
obligatorius, ut per ipſum Carocium, uerſ. Iure accreſcendi
183 † Diſpoſitio l. filiusfamilias, ff. de act. emp. habet locum in
locatore, quod teneatur exhibere inſtrumentorum conducto-
ri. Et non exhibendo tenetur ad intereſſe, ſecundum eun-
184 dem Carocium, uerſ. fide inſtrumentorum. † Diſpoſitio l.
curabit, Cod. de act. emp. habet locum in locationis con-
tractu, & omni alio actu correſpectiuo, ut notat idem Caro-
185 cius, uerſ. Si conductor, nume. 1. † In contractu locationis
habet locum euictio, ut ipſe Carocius tradit, uerſ. Euictio-
186 ne, numer. 1. † Vbi dicit quod locator præſtando domum
æque idoneam conductori, liberatur, ſed non ſic in empto-
re, & uenditore, quia tenetur ad intereſſe, vt per eum ibi, n.
187 2. & 3. † Frater tamen non tenetur alteri fratri, cui obue-
nit in diuiſione prædium conductum de euictione, uel ad
ſupplementum, ut not. idem Caroc. uerſ. ſi in diuiſione, am-
188 pliando ibi duobus modis. † Locator eſt in culpa, qui
promiſit quod promittere non poteſt, uel illud non obſer-
189 uat, ſecundum eundem Caroc. uerſ. dolo, num. 20. † Con-
ductor non tenetur ſoluere penſionem, ſi res ei non fuerit
tradita effectualiter per locatorem, & eam non poſſideat
conductor, taliter etiam quod poſſit illa uti, & frui, ubi in
ea debet fieri aliqua refectio. Imo poteſt conductor eo ca-
ſu agere ad intereſſe contra locatorem, ut notat Angel. cõſ.
311. num. 3. & Pract. in forma libelli, quo agitur ad factũ
pręſtationem, uerſ. Recuſauit, numer. 5. ac Riminald. iun.
conſil. 94. numer. 25. uolum. 1. & conſi. 366. nume. 30. &
conſ. 411. num. 36. & 97. uolum. 4. Borgninus deciſ. 43. nu.
64 & deciſio. 44. num. 49. ad finem, & ſequent. Idem Gaſpar.
Caballinus in Milleloquio 93. parte 1. & Ioſeph. Lud. ſuis
communibus, concluſ. 14. colum. 1. uerſic. infertur trige-
190 ſimo nono, & colum. 3. uer. Infertur ſexageſimoſexto. † Te-
netur autem locator traditam poſſeſſionem probare, proue
191 not. ſcribentes locis allegatis. † Inſtrumentum uero loca-
tionis etiam cum conſtituto non probat traditionem, & ap-
prehenſionem poſſeſſionis, ut ſcripſit Natta conſ. 306 num.
4. uolum. 2. & Ruin. conſ. 44. colum. 4. num. 10. uolum 4 at-
que Ludouic. Rota Lucana deciſ. 2. numer. 2. cum ſeq. idem
Gabr. ſuis communibus, tit. locati, concluſ. 4. nu. 92. & Borg.
192 deciſ. 44 num. 44. circa finem. † Probat tamen continua-
tionem poſſeſſionis in ſucceſſorem contra conductorem, &
habentem cauſam ab eo, ſecundum Borgn. deciſ. 44. nu. 44.
& Ferrand. Garg. Patrocinio 100. numer. 3. cum ſequent.
193 † Locator præſtando rem ſemel conductori non liberatur,
cum teneatur præſtare patientiam ſucceſſiuam, alias tene-
tur ad intereſſe, ut per eundem Caroc. uerſ. Euictionibus, n.
194 4. † Quam quidem patientiam locator tenetur etiã præ-
ſtare in iuribus incorporalibus, quæ inducitur, & iuſtifica-
tur per uſum rei locatæ etiam uiolentæ, ut ibi per eum, nu.
195 5. uerſ. Conſiderandum eſt. † Patientiæ autem ſatisfit, ſi
per locatorem à principio præſtatur cautio per ſe, neque
per eius hæredem fieri quo minus conductori uti, & frui li-
ceat, ſecundum deciſionem Pedemontanam 51. numer. 6. &
196 per Carocium d. uerſ. Euictionibus, num. 7. † Locatori au-
tem incumbit onus probandi, quod præſtiterit patientiam
ſucceſſiuam, ut ibi per eundem, num. 5. Idem notat Ioſeph.
Ludouicus ſuis communibus, concluſione 14. uerſ. Infertur
197 39. † Patientia quippe præſumitur præſtita ex poſſeſſio-
ne, alias non, & probari debet, ut notat Alexand. conſ. 27.
num. 2. uolum. 5. ac etiam Carocius dict. uerſ. Euictionibus
198 numer. 8. † Quæ patientia eſt probanda etiam quod in
inſtrumento adſit iuramentum, quia per iuramentum non
excluditur exceptio proueniens ex natura contractus, ut ibi
199 per eundem Caroc. num. 9. † Ceſſio autem in corporali-
bus utique non ſufficit pro patientia, ut ibi per eum, num.
200 10. † In contractu locationis, & conductionis non datur
actio,

Digitized by Google

actio, niſi prius ſecuto adimplemento, ſecundum eundem
201 Carocim d. verſ. Euictionibus, num. 11. & 12. † Amplia-
tur primo vt habeat locum etiam ſi non ſit adimpletum in
202 minimo capitulo, vt ibi per eum, num. 13. & 14. † Secun-
do ampliatur, etiam quod in contractu locationis adſit
clauſula, quod pœna commiſſa, vel ſoluta contractus tamẽ
203 remaneat, vt ibi per eum, nu. 15. † Ampliatur tertio pro-
cedere etiam quod in contractu adſit iuramentum, quia ad-
huc poterit opponi per conductorem non adimplementum
204 vt etiam ibi, num. 16. † Quarto extenditur procedere, ẽt
quod quis fuerit impeditus neceſſitate, & legitimo impe-
205 dimento, ut ibi per eum, num. 17. † Ampliatur quinto, ut
habeat locum, etiam ſtante Statuto, Quod non poſſit oppo-
ni aliqua exceptio, quia tamen opponi poteſt illa adimple-
menti non ſeruati, vt etiam ibi per eum, nume. 18. 19. & 20.
206 † Limitatur, vt non poſſit opponi hæc exceptio adimple-
menti non ſecuti poſt executionem, vt per eundem ibi, num.
207 21. † Si autem in vno capitulo non fuerit amdimpletum
locationi, an poſſit opponi ad alia capitula, opiniones con-
208 trarias recitat idem Caroc. ibi nume. 22. & 23. † Locator
pendente appellatione poteſt fructus, & penſiones percipe-
209 re, verſ. Nihil nouari, num. 1. † Ampliatur primo, etiam
ſi contra poſſeſſorem ſit lata ſententia, à qua ipſe poſſeſſor
210 appellauerit, num. 2. † Secundo ampliatur, vt poſſidens tã-
tum poſſit capere poſſeſſionẽ naturalem appellatione pen-
211 dente, num. 3. † Locator tenetur ampliare aditum domus
locatæ coanguſtum, vt poſſit conductor immittere ſuppel-
lectilia etiam magna cuiuſcunque generis, ſecundum nota-
212 ta per Carocium, verſ. Refectione rei locatæ, num. 2. † In
conductionibus, & locationibus poteſt contrahi ſocietas, ut
213 per eundem Caroc. verſ. Societas. † Conductor poteſt
vti domo conducta ad ſolum exercitium, vt idem Carocius
214 notat uerſ. Executio conductionis, † tamen non poteſt ea
uti exercendo exercitium prohibitum, veluti deputando eã
215 ad ludum, ut ibi not. idem Carocius, nume. 2. & 3. † Con-
ductor iure conducta poteſt inquirere venas argenti, uel
216 auri, vt not. idem Carocius verſ. auro, & argento, nu. 1. † Lo-
cator non poteſt officere luminibus, nec ea obſcurare do-
mus rei locata, nec alius extraneus, alias locator tenetur ad
217 intereſſe, vt notat idem Caroc. uerſ. Ne luminibus. † Cõ-
ductori competit actio contra Dominum ad intereſſe lucri
218 deperditi, ſi prohibeatur vti re conducta à Domino. † Idẽ
ſi à tertio Dominus patiatur qui poſt tollere impedimen-
ta, & noluit, vt per eundem Carocium, verſ. De eo, quod in-
219 tereſt, n. 1. & 2. † Quid ſi Dominus offerat rem locatã pro
anno ſequẽti, vbi nõ poſſit illo anno gaudere, diſtinguẽdũ,
220 vt per eum, num. 3. † Conductor plurium rerum per vni-
cam penſionem poteſt ab omnibus reſilere, ſi prohibeatur
vti vna re conducta, vt idem Carocius notat verſ. Condu-
221 ctore impedito. † In contractu locationis, & conductionis
habet locum diſpoſitio, l. Si quis maior, C. de tranſactio.
ſecundum Carocium, uerſ. Iureiurando, num. 1. Tamen ex-
cuſantur conductores ab hac pœna rigoroſa pro vna vice,
222 maxime ob paupertatem, & neceſſitate, numer. 2. † Nec
conductores poſſunt agere contra locatorem ad dictam pœ-
nam, l. Si quis, ſi ipſi non obſeruauerint, d. verſ. Iureiurando,
223 num. 2. verſ. Conſiderandum eſt. † Declarando ſecundo
non poſſe agere, ſi perſeuerauerint in locatione poſt con-
224 trauentionem, vt ibi ipſe Caroc. ad finem. † Vendita re
per locatorem ad quem ſpectet penſio rei locatæ, an ad
emptorem, vel venditorem, diſtinguit tres caſus Caroc. verſ.
225 Penſione rei. † Locator, ſi facit aliquid præiudiciale ſciẽ-
te, & non contradicente conductore, non ei præiudicat, ſe-
cundum Caroc. uerſ. Reuocationibus, declarando, vt ibi per
226 eum. † Fructus rei locatæ poſt datum in dotem, ad quem
ſpectent an locatorem, uel maritum quod pro rata tempo-
ris, quo maritus ſuſtinuit onera matrimonij ſpectent ad eũ,
227 not. Carocius, ver. nuptijs. † Conductor pendente con-
ductione factus Dominus rei conductæ tenetur ad integrã
ſolutionem, donec pretium ſoluatur, Caroc. verſ. Acquirẽ-
228 do rerum dominio. † Locauit quis fundum, ſi pendente
conductione oritur lis, non tenetur conductor de fructibus,
ſed liberatur præſtando cautionem de illis ſoluendis qua-
tenus de iure, ſecundum eundem Caroc. verſ. Ne lite pen-
229 dente. † Pendente locatione ſi res pereat, non finitur lo-
catio, ſed remanent reliquiæ contractus eius locationis, &
conductionis, niſi ſit in totum extincta, ut per Caroc. verſi.
230 Si pendente locatione, num. 1. & 2. † Declarando, nu. 3.
Fortius tenet locatio ſi officina exuſta reficiatur, ut ibi per
231 Caroc. num. 4. † Conductor equi poſt mortem eius non
tenetur ad mercedem pro eo ſingulo die, licet conuentum
ſit præſtandi mercedem ſingulo die, vt tradit idem Caroc.

232 ver. Dolo, & culpa, num. 12. † Et ſi quis conducat equum
pro decem diebus, ſi vtatur pro viginti, tenetur ad ſalarium
pro viginti, vt tradit Carocius, verſ. Exceſſu conductoris.
233 † Conductor equi uitioſi quando poſſit agere ad intereſſe,
234 diſtinguit Caroc. idem verſ. Dolo, & culpa, num. 13. † Con-
ductor equi etiam vtens in alio loco, quam conduxerit, tene-
tur furti actione, niſi crediderit locatorẽ id permiſurũ, ſecũdũ
235 eundem Caroc. uerſ. Furtis, num. 1. & 2. † Conductor Mo-
lendini, promittens molere locatori pro ſe, & filijs, ac fami-
lia, non tenetur molere filijs, & familiæ filiorum, ut per eũ-
236 dem Carocium, verſ. Fluminibus, declarando, ut ibi. † Con-
ductor poteſt ſublocare rem conductam, l. nemo, l. Nemo, C.
Locati, & tradit Carocius, uerſ. Iure ſublocandi, in princip.
237 modo ſublocet æque idoneo, num. 1. † Fallit hoc in con-
ductore vniuerſitatis, quia rem particularẽ non poteſt ſub-
238 locare, ut ibi per eum, num. 7. † Secundo declaratur, vt
non poſſit ſublocare inutilis locijs, num. 7. verſicu. Declara-
239 tur etiam ſecundo. † Tamen primus conductor poteſt cõ-
ueniri à primo locatore pro tota penſione, niſi ex cauſa re-
240 ceſſerit, num. 7. uerſ. Declara etiam, vt licet. † Et licet co-
lonus coloni non ſit colonus Domini reſpectu obligationis,
ſed rei ſic, cum eadem ſit, vt idem Caroc. notat in verſ. Co-
241 lonus coloni. † Tamen, ſi primus conductor fiat pauper,
vel fugitiuus, ſuccurritur Domino aduerſus ſecundum cõ-
242 ductorem. † Idem ſit in conductore Gabellarum, ſecundũ
243 Caroc. d. uerſic. Iure ſublocandi nu. 9. † Non poterit etiam
conductoris primus, qui ſecundo ſublocauit illi, qui ei ſol-
uit penſionem per hanc ſecundam locationem præiudicare
Domino, vbi primus non ſoluat, nec etiam ei præiudicare
in diſpoſitione, l. ædem, C. locati, ut per eundem Caroc.
244 ver. Recuſationibus, num. 3. † Et Dominus etiam poſſidet
per hunc ſecundum conductorem, ut per eundem, uerſ. Iure
245 ſublocandi, num. 2. † nec priuatur poſſeſſione per ſolutio-
nem penſionis factam primo conductori, vt per eum ibi, n.
246 5. † Conductor tamen ad longum tempus alij locando in-
teruertit poſſeſſionem primi domini locatoris, vt ibi etiam
247 per Caroc. num. 6. † Poſſeſſio naturalis regulariter reti-
netur per Dominum, & locatorem, ſecundum Caroc. verſ.
248 communia de vſucapionibus, num. 1. † Ampliatur primo
249 ut etiam retineatur medio hæredis coloni, numer. 2. † Se-
cundo ampliatur in hærede locatoris, qui continuat poſſeſ-
ſionem etiam non apprehenſam per conductorem locatoris,
250 vt per eum ibi, numer. 3. † Si tamen ſit ſciens ibi, numer. 3.
251 † Conductor autem, vel Colonus ſi moriatur pendente cõ-
ductione, Dominus perdit naturalem, ciuilem autem per ne-
252 gligentiam, num. 5. † Colonus ſi deijciatur, & alteri tradat,
præiudicat Domino in ciuili, vel naturali, verſ. communia
253 de vſucapionibus, num. 8. † Ampliatur etiam de iure Co-
dicis, tam in colono, quam in alio, qui alteri tradidit, nu. 7.
254 † Conductor domus, quæ ſit ſub tali forma ædificanda, li-
cet non teneatur ad penſionem, vbi non ſit ſub tali forma
ædificata, tamen tenetur ad ratam, vbi ſit in aliquo vtilis
arbitrio boni viri, ſecundum notata per Caroc. verſ. Quan-
255 do liceat. † Locans rem conſtruendam certo tempore, &
ſi non conſtrueretur quod non poſſet locator relocare, ſi re-
256 locat minori mercede, an poſſit illud plus petere à primo
conductore, diſtinguit tres caſus, Caroc. ver. Locatione li-
257 mitata, per totum. † Per inobſeruantionem cõtractus, q.
habeat locum l. ſi. C. de condict. ob cauſam, ut agatur ad im-
plementum, vel intereſſe, tradit Idem Caroc. verſic. Condi-
ctio ob cauſam, num. 1, Declarando quatuor modis, nume-
258 ro ſequent. vt per eum. † Locator autem, & conductor
poſſunt præciſe cogi ad factum promiſſum, vt per Bald. in l.
1. & in l. Nec libertas, C. de oper. liber. & per Carociũ verſ.
259 recompenſationibus, num. 3. † In contractu locationis, &
conductionis habet locum pœnitentia conductoris, Caroc.
verſ. pœnitentia, num. 1. Et ſi pœniteat non perdit arrham,
ſi dein habitat domum conductor, vt ibi ipſe Caroc. num. 2.
ſed ea computatur in penſionem ſi conſiſtat in pecunia, alias
260 repetitur, vt ibi per eum, num. 5. † Colonus, uel condu-
ctor vendens bonæ fidei emptori, transfert onus præſcribẽ-
di, ſecundum tradita per Caroc. uerſ. Præſcriptionibus, nu.
261 11. † Si autem colonus, uel conductor Domino ignorante
fundum vendidit tertio, qui ſoluit penſionem Domino per
annos triginta præſcribit ille tertius contra Dominum, licet
Dominus ille reſtituatur ex clauſula generali, Si fuit iuſta
262 cauſa ignorantiæ, vt per Caroc. d. loco, num. 9. † Impe-
ditur autem præſcriptio, ſi res locetur nomine alicuius, &
263 ille eam ratificet, vt etiam ibi per eum, num. 2. † Condu-
ctor ſi facta conductione clauſo oſtio recedat, quomodo ſuc-
curratur locatori, diſtinguitur, quod ſi velit tantum aperiri
domũ ad effectum vt bona deſcribantur exiſtentia in domo
condu-

Digitized by Google

conducta, tunc ſufficit narratio locatoris, & eius iuramen-
tum, vt tradit Caroc. verſ. Abſentia conductoris, numer. 1.
264 † Si autẽ ad effectum vt res locata perueniat ad manus lo-
catoris, vt poſſit alteri locari, tunc debet fieri fides abſentiæ
conductoris per biennium. Et in hoc debet Iudex eſſe mu-
tum circumſpectus, vt not. Caroc. d. loco, num. 1. verſ. ſecũ-
265 dus caſus. † Conductor ad longum tempus, ſi pignorauit
locatori rem conductam qui ex ea percipit fructus, hi non
computantur in ſortem, ſecundum Carocium, verſ. Conuẽ-
266 tionibus illicitis. † Locator an teneatur de rebus vitioſis,
diſtinguit Carocius idem verſ. Vicio operis, num. 2. 3. & 4.
267 † Locator autem non tenetur de vitio operis, vbi in ſingu-
268 los dies locat, vt per eundem eo. verſic. num. 1. † In loca-
tione operis conductor non liberatur faciendo partem, vt
per eundem Carocium, ipſo verſ. vitio operis, numer. 8.
269 † In locatione vlterius, ſi opus faciendum eſt perfectum pe-
riculum eſt locatoris, Si opus non eſt perfectum, aut peri-
culum venit vitio ſoli, & periculum eſt eiuſdem locatoris, &
tenetur ſoluere conductori integram mercedem, aut vitio
operis, vel culpa conductoris, & eſt conductoris, qui etiam
de leuiſſima culpa tenetur, ſi ſuſceperit periculum, alias tã-
270 tum de leui, vt per eundem, d. verſic. num. 7. † Et vbi quis
conduxerit domum conſtruendam, & pars operis caſu cor-
ruerit, conductor debet reficere expenſis locatoris, & debet
habere integrum tempus ad conſtruendum, vt per ipſum
271 Carocium d. loco, num. 5. verſ. adde etiam. † Si autem fa-
cta ſit conductio operata ſub certa forma cum pœna, ſi dein
fiat ſecunda conuentio diuerſa, ea attendenda, nec poteſt
agi ex prima non ſeruata, ſecundum eundem Carocium
272 verſ. Forma. † Mercedem præſtationis operarum, an quis
petere poſſit, ſi eſt pauper ante finem earum, declarat, & Ca-
273 rocius, verſ. Tempore penſionis, nume. 4. & 5. † Archite-
cto autem, qui in ędificio perdit ex conuentione facta ædifi-
cij, an dominus teneatur ex conſcientia, relatiue tradit Ca-
274 rocius, verſ. Tempore penſionis, nu. 14. † Qui autem po-
teſt locare operas in perpetuum, poteſt etiam ſeruire per
ſubſtitutum, niſi ſit electa induſtria perſonæ, vt per eundem
Carocium, verſ. Operibus perpetuis, declarando, vt ibi la-
275 te. † Conductor autem famuli, vel eius operarum, quod
poſſit eum delegare, notat etiam Carocius, verſ. Delegatio-
276 nibus, numer. 1. † Et acquiſita per famulum requiruntur
277 Domino, vt ibi per eum, nu. 2. † Limitatur primo in ope-
ribus fabrilibus, & mœchanicis, non officialibus, vel obſe-
278 quialibus, numer. 3. † Secundo limitatur, niſi ſic operanti
fieret præiudicium, quia alter dominus eſſet odioſus, nu. 4.
279 † Limitatur tertio, quando vellet quod extra locũ ſeruiret,
280 num. 5. † Operarius ſi eſt adhibendus in aliquo opere,
extra locum non eſt quęrendus, niſi ſit remotus valde locus,
ſecundum Carocium ipſum, verſi. Operario extra locum.
281 † Locatori nauis an pro omnibus in naui appoſitis debean-
tur vecturæ nauis, diſtinguit quatuor caſus Carocius idem
282 verſ. Naulo † Argumentum à locatione ad conductionẽ,
& e cõtra habet locum militante eadem ratione, vt per Soc.
iun. conſ. 86 num. 7. vol. 2. & per Rol. à Valle conſ. 69. num.
23. volum. 4. Idem per Carocium, uerſ. fin. argumentum.
Conductionis ius poteſt legari, ſecundum Carocium, verſi.
283 Legatis, & fideicommiſſis, numer. 1. & 2. † Locato fundo
veniunt inſtrumenta fundi, vt per eundem Carocium, verſi.
284 Fundo inſtrumento, numer. 1. & 2. † Tamen legato fundo
inſtructo non veniunt inſtrumenta, nec alia colonorum, vt
285 per eundem, verſ. Legatis, nu. 3. & 5. † Venit autem fru-
mentum ſeminatum, ſi ſit in dominio legantis, non autem ſi
286 ſit mutuatum, vt tradit idem Carocius ibi, num. 8. † Idem
ſi ſit legatus fundus cum iuribus ſuis, & pertinentijs nõ ve-
nit mutuatum pro ſemine, vt per eum, ibi, nume. 10. Quod
287 autem veniat, notatum per eum, num. 6. † Legato autem
colono vſufructu fundi poteſt agere contra hæredem, ne
præſtet penſionem, & teneatur ad expenſas factas gratia rei,
288 vt per eum ibi, ad finem. † Ex inſtrumento locationis regu-
lariter non probatur poſſeſſio locantis, & in eius perſonam,
ſecundum notata per eundem Carocium, verſ. Acquirenda,
vel retinenda poſſeſſio, num. 1. Limitatur quinq; modis,
289 numeris ſequentibus, & numer. 13. & 14. † Conductori
competit reſtitutio in integrum ex clauſula ſaltem genera-
li ob penſionem non ſolutam, tradidit idem Carocius, verſ.
Reſtitutio in integrum, num. 1. veluti in conductore carcera-
290 to, num. 2. † Idem eſt in abſente ex cauſa neceſſaria, num.
291 3. † Idem in infirmo, nume. 4. † In minoribus autem non
292 procedit, niſi in quatuor caſibus, num. 5. † Idem in loca-
293 tione læſa, num. 6. † Sententia lata contra conductorem
294 nocet locatori, ad quem ſpectat periculum, & ipſum prin-
cipaliter tãgit, vt notat idem Carocius, verſ. Res inter alios
295 acta. † Promittens reficere opus, vel partem domus minan-
tem ruinam, ſi non reficiat intra tempus præfixum, vnde ſit
ſecutum damnum aliquod, ad illud tenetur conductor il-
lius operis, vt etiam per Carocium, verſ. In obſeruantia,
296 num. 1. † Ampliatur etiam ſi corruerit per dolum, vel ne-
297 gligentiam, ſiue culpam, nume. 2. & 3. † Tenetur etiam de
298 rebus in domo conſumptis ex mora eius, nume. 4. † Limi-
tatur primo, vt non teneatur ad damnum incurſum, vel lu-
cra ceſſantia fere inopinata, nu. 5. exemplificando, vt per
299 eum. † Secundo limitatur, vbi habuerit legitimum im-
300 pedimentum artifex, nu. 6. † Aegidiana non habet locum
contra conductorem, ſecundum Bald. l. vnica, num. 8. C. Si
de moment. poſſeſſ. & Menoch. tract. Adipiſcendo, remed.
4. num. 865. ac etiam Carocium, verſ. Si de momentanea, n.
301 1. † Limitatur in conductore ad longum tempus, per eun-
302 dem Caroc. nu. 2. † Deciſio gloſſæ, in l. tale pactum, §. fin.
303 ff. de pact. † quod habeat locum in locatione, not. Ruin.
conſ. 7. num. 1. vol. 1. & Carocius, verſ. Extenſione ad ca-
304 ſum, declarando duobus modis, vt ibi per eum. † Diſpo-
ſitio l. Seruus emptor, ff. De periculo, & commodo rei ven-
ditæ, procedit nedum in ſeruo vendito, ſed etiam in fundo,
vt traditur per Carocium, verſ. Periculo & commodo, nu. 2.
305 † Conductor pendente venditione non facit fructus ſuos,
quia non habet nec ciuilem, nec naturalem poſſeſſionem,
vt per eundem Carocium, verſ. Periculo & commodo, nu.
306 3. † Diſpoſitio l. inquiſitio, C. de accuſat. quod in gene-
rali ſermone non comprehendatur perſona loquentis, an
comprehendat locatorem, diſtinguit Carocius idem, verſ.
Clauſulis.

g Vel ad Maſſaritium acceptam] † Quo quidem caſu dici-
307 tur partiarius colonus, vt cauetur d. l. Si merces, §. vis maior,
ad finem, ff. locat.

h Nec trauerſeram] Quæ vulgo appellatur, molino d'-
arme.

i Nec reſegam] Ex qua ſecantur ligna.

k Nec malleum] Vbi enſes, pugiones, ſcloppi, & ſimilia cõ-
ficiuntur.

l Quæ ſint extra portas Ciuitatis Mediolani] † Hoc ca-
308 ſu non comprehenduntur ſuburbia, ſed tantum, quæ in-
tra Ciuitatem ſint. Et ſic voluere tantum ſtatuentes ex-
cipere, quæ ſint extra muros, per verbum, Extra portas, nam
id proprie dicitur contineri appellatione Ciuitatis, prout
not. Hieronym. de Monte, tractat. fin. regund. capit. 90. nu-
mer. 2. & notatum ſupra, cap. 342. Si quis, in verbo, In Ci-
uitate.

m Etiam termino] † Locatio facta ſimpliciter ſine adiectio-
309 ne temporis, dicitur facta ad annum tantum, vt notatum
eſt ab Arrio Pinello, in l. 1. 3. parte, numer. 63. ad fin. C. de
bonis mater. Idem confirmat Caroc. d. tract. Locati, verſic.
310 Locatio ad longum tempus, num. 6. † Inferendo, quod ſi
facta ſit locatio fructus animalis, qui pariat bis in anno,
vel fundi, qui bis in anno fructus pariat, intelligitur tãtum
locaſſe primos fructus, non ſecundos, vel vlteriores, vt ibi
311 per eum, numer. 8. † niſi animal, vel fundus ille producat
bis fructus in anno ex natura ſua, ex quo limitatur in mate-
ria criminali, text. in l. Sine præfinitione, ff. de pœnis, vt ibi
per eundem, nu. 9. Quem textum extollit pro ſingulari Iaſ.
§. curare, num. 46. ac Decius cap. Ex literis, numer. 36. de
conſtit. atque Gomez. in §. Quædam, num. 2. Inſtitut. de
action.

n Elapſo] † Intra autem terminum conductionis de iure
312 communi non poteſt colonus dimittere, vel relinquere rem
conductam, vel coloniam deſerere, non conſentiẽte locato-
re, ſicut etiam ipſe conductor inuitus non poteſt expelli à
locatore ante tempus, quia hoc ineſt ex natura contractus,
313 vt per Didacum tract. variar. reſolut. lib. 2. cap. 15. † Fallit
tamen prima concluſio, quod colonus poſsit relinquere co-
loniam ante tempus conuentum finitum. Primo quando
conductor is peruenit ad tantam paupertatem, quod inuti-
lis ſit huic coloniæ, qui eam deſerere poteſt impune, vt ca-
314 uetur infra, cap. 395. Si vero. † Secundo poteſt deſerere in
caſu ſuperuenientis peſtis, ea tamen tantum durante, vt la-
te notauit Ripa in ſuo tract. De peſte, tit. De priuilegijs cõ-
tractuum, num. 17. cum ſeq. Idem Gomez. tract. De cõtract.
tit. de locat. nume. 3. An autem tunc debeat fieri remiſsio
mercedis, & pro quo tempore, notatum eſt per Rip. d. loco,
num. 22. cum ſeq. & per Chriſtophorum Porch. Inſtit. de
locat. §. finali, ad finem, ac per Gomez. d. tit. de locat. num. 3.
atque per Boſſ. ſua praxi crimi. tit. de locat. §. 3. in prin. vbi
diſſentit à Ripa, quod ſcilicet non teneantur reuerti ad Co-
loniam finito tempore peſtis, & late notatum infra, c. 394.
Si colonus. In Ciuitate autem Mediolani anno 1577. quo
quidem

Digitized by Google

quidem anno malo noſtro Fato peſtis viguit valde in hac
Ciuitate, & quaſi in toto Ducatu, & in Ciuitate Papiæ, &
eius Comitatu, Senatus cenſuit per eiuſdem cõſultum edi-
tum, quod omnium apothecarum fieret remiſſio tertiç par-
tis ficti illius anni, demptis quibuſdam, quæ apertæ reman-
ſerant tempore proclamatum ſuperinde factum, quæ vulgo
appellabantur le Quarantene. Et vlterius ſancitum fuit,
quod fieret remiſſio fictorum domorum, quæ infectæ peſte
fuerunt. Et ad has remiſſiones exequendas, & dubia ſu-
perinde orientia decidenda poſt electionem quorũdam Il-
luſtr. Senatorum fuere etiam vltimo loco, cum Senatus de-
in vacaret muneri ſuo, & Senatores illi electi eſſent impli-
citi grauioribus negotijs, electi ſex Iuriſconſulti Venerandi
315 di Collegij noſtri, qui huic muneri incumberent. † Tertio
loco licet Conductori etiam ante terminum recedere à do-
mo conducta ob malos Spiritus, qui ſentiuntur in ea, vt tra-
dit in his terminis Chriſtophorus Porch. inſtit. De locat. §.
finali, circa finem, & Cagnolus in l. contractus, num. 55. ff.
de regul. iur. ac Gomez. d. tit. de locatione, nu. 3. atque Fer-
ronius late ſuis comment. tit. 3. de locat. §. 3. verſ. Dubitatũ
ſane fuit, colum. penult. Idem Carocius tract. locati, verſic.
316 Remiſſionibus, num. 46. † Poteſt & quarto conductor, &
colonus relinquere rem conductam durante locatione, ſi
locator ſit rixoſus, moleſtus, odioſus, & ſimilis, ſecundum
317 Carocium ipſum eodem tract. verſ. Sterilis, nume. 3. † Po-
teſt quinto etiam recedere colonus ante finitam locationẽ
ex iuſta cauſa, ſi fundus ſit effectus ſterilis, vt per eundem
318 Carocium d. verſ. Sterilis, nume. 1. † Caſus autem aliqui
ſunt in quibus licet Domino, & locatori expellere condu-
ctorem etiam non finita locatione, quod alias regulariter nõ
319 licet, vt ſupra notatum. † Primus ille eſt, ſi conductor nõ
ſoluit pretium eius conductionis tempore debito, not. Ber-
tach. tract. de Gabell. 2. parte princ. num. 30. vbi dicit poſ-
ſe ſtatim expelli, idem poſt alios tradit Menoc. tract. recup.
poſſeſſ. remed. 5. num. 45. & 46. & Carocius d tract. Locati,
verſ. Recuſationibus, num. 22 Hieron. Magonius deciſ. 47.
nume. 6. † Quod quidem licet facere etiam propria au-
thoritate, not. Pract. Papien in ſua forma libelli, quo agitur
ad ficti præſtationem, verſ. Nec non, num. 2 ad finem, idem
Bertach. d. 2. parte, num. 30. Iaſ. in l. 2. num. 102. C. de iure
emphyt. & Ruin. conſ. 48. num. 9. volum. 2. ac Menoch. trac.
recuper. remed. 5. num. 45. vbi atteſtatur de Communi, atq;
320 Carocius d. verbo, Recuſationibus, nu. 22. ad finem. † Quod
habet locum etiam in ſecundo conductore, cum & ipſe poſ-
ſit expelli propria authoritate ceſſãte primo, vt notat Bald.
321 in l. certa, num. 3. C. vt in poſſeſſ. legat. † Limitatur niſi
hic ſecundus conductor ſoluiſſet penſionem primo locato-
ri, quia tunc hic ſecundus conductor non poteſt expelli, ſe-
cundum notata per Bald. in l. Aedes, nu. 10. C. Locat. & per
Bertach. tract. de Gabell. 2. parte, num. 31. Etiam ſi deficiat
322 in ſolutione vnius nummi, vt per eum. † Non tamen licet
propria authoritate expellere conductorem reſiſtentem, vt
tradit Menoch. d. tract. Adipiſcend. remed 5. numero 87.
323 † Non etiam poteſt locator expellere conductorem ceſſan-
tem, quando prius eſſet actum via iudiciaria, ſecundum Ca-
roc. d. verbo, Recuſationibus, num 22. verſ. Quod limita, vt
late notatum infra, cap. 409. in caſibus, in verbo, Non liceat
propria authoritate, in 1. & 2. limitatione, & in d. cap. 409.
in verbo, Contra emphyteutam, notatur quando mora ceſ-
324 ſationis poſſit purgari, & intra quod tempus. † Amplia-
tur hæc concluſio, vt poſſit quis ceſſans à ſolutione ficti ex-
pelli, etiam ſi locator promiſiſſet cum iuramento non ex-
pellere conductorem durante conductione, quia illa promiſ-
ſio intelligitur, ſi ſoluat penſionem tempore debito, vt per
Carocium d. loco, num. 27. idem per Nattam, conſ. 24. nu.
1. volum. 1. & conſ. 416. num. 2. cum ſeq. maxime num. 7.
325 volum. 2. † Ceſſatio autem huius ficti requiritur, quod
fuerit ſecuta per biennium in abſente, in præſente autem
ſufficit, quod ceſſauerit ſtatim, ſecundum Practicum d. for-
ma libelli, quo agitur ad ficti præſtationem, verſ. Soluere,
num. 2. & ſecundum Bertach. tract. gabell. 2 parte, num. 30.
326 † Sed quod in præſente, vt poſſit expelli, requiratur ceſſatio
per annum, notatum eſt per Borgnin. deciſ. 43. numer. 58.
327 † Expelli autem poteſt etiam quod ſoluerit maiorem par-
tem, quando omiſit minimam particulam, ſecundum Ber-
tach. tract. de gabell. 8. parte, 3. membro, num. 60. ad finem,
328 idem Carocius d. loco, nume. 25. † Tenetur vlterius colo-
nus ſic expulſus ob non ſolutionem nihilominus ad pen-
ſionem non ſolutam, vt per Bertach. d. tract. 2. parte princ.
num. 30. verſ. Et nihilominus, Carocium ipſum, d. verbo,
329 Recuſationibus, num. 26. † Poteſt tamen conductor ſic ex-
pulſus ob non ſolutam penſionem fructibus maturis repe-
tere pretium operarum, vt notauit idem Caroc. d. loco, nu.
330 23. † Licet autem colonus, vel conductor nõ ſoluens poſ-
ſit expelli à locatione, tamen fallit quando locator non
adimpleuit ex ſuo latere, vt per Borgn. deciſ. 43. nume. 40.
331 65. 67. & 68. † Non etiam cadit conductor is à pacto af-
francandi, vbi ipſemet conductor vendidiſſet illa bona, ſe
ſubſequenter in eis inueſtiendo ad fictum ſimplicem cum
pacto affrancandi, ſecundum Borgn. deciſ. 44. nume. 96.
332 † Non etiam cadit a melioramentis perpetuis factis in bo-
nis conductis, etiam quod cadat ex ſui culpa, vt notauit Bur
333 ſat. conſ. 23. num. 30. volum. 1. † Imo poteſt bona retine-
re loco pignoris, donec ea ſibi ſoluantur, vt per Carocium
334 d. verbo, Recuſationibus, num. 24. † Quicquid ſecus ſit in
emphyteuta, vel conductore ad longum tempus cadente à
bonis emphyteuticis, vel ad longum tempus conductis, ob
eius culpam, late notatum eſt d. cap. 409. in caſibus, in ver-
335 bo, Poſsit concedi per Iuſdicentem, vt ibi. † Secundo
principaliter poteſt expelli conductor, & inquilinus à do-
mo conducta, quãdo Dominus pro proprijs vſibus eget do-
mo locata etiam nondum finita locatione, vt tradit Alciat.
conſ. 137. num. 1. item Natta conſ. 416. num. 1. & 2. volum.
2. & Gomez. tract. contract. cap. 3. Locati, num. 6. ac Gabriel
ſuis communib. tit. Locati, concl. 6. atque Carocius d. trac.
Locati, verſ. Recuſationib. num. 1. & 2. Hier. Magonius de-
336 ciſ. 75. num. 1. † Ampliatur hoc etiam ſi quis egeat pro
vſibus filij ſui, ſecundum Tiraq. in l. Si vnquam, in procemio
337 num. 7. C. de reuoc. don. † Ampliatur ſecundo quod ha-
beat locum etiam ſi locator in inſtrumento locationis pro-
miſiſſet cum iuramento non moleſtare, nec expellere condu
ctorem durante conductione; quia nihilominus poteſt ex-
pellere pro vſu & neceſsitate ſua, ita contra Angel. & opi-
nionem eius ſecus ſentiens, notat Natta conſil. 25. nume. 1.
volum. 1. & conſ. 416. num. 2. cum ſeq. maxime num. 7. vol.
2. idem Carocius d. tract. Locati, verſ. Recuſationibus, nu.
338 4. ad finem, Magonius d. deciſ. 75. num. 20. † Hæc autem
concluſio non procedit in caſibus notatis per Carocium d.
verbo, Recuſationibus, num. 3. cum multis ſequentibus, vbi
declarat hanc concluſionem. Primo vt procedat ſi neceſ-
ſitas hæc ſuperuenerit poſt locationem, ſecus ſi adeſſet tẽ-
pore locationis, ita notat Carocius d. verbo, Recuſationi-
bus, num. 3. Idem tenet Hieronymus Magonius deciſ. 75.
339 num. 6. † Secundo requiritur neceſsitas ſuperueniens in-
opinata, quæ præuideri non potuerit, alias non habet locũ
illa diſpoſitio, ita Carocius d. verbo, Recuſationib. nume. 4.
340 idem Magonius dict. deciſ. 75. nume. 6. † Tertio ceſſat hęc
concluſio ſi locator poſt allegatam ſuperuenientem neceſ-
ſitatem receperit partem aliquam penſionis, quo caſu ſibi
præiudicaſſe cenſetur, ita Carocius d. verb. Recuſationibus,
341 num. 7. † Quarto ceſſat hæc concluſio ſi locator recepit
penſionem anticipatam multorum annorum ſecutorum, vt
per eundem Caroc. d. verb. Recuſationibus, num. 28. Mago-
341 nius d. deciſ. 75. num. 9. † Quinto Conductor non poteſt
expelli etiam pro vſu ſuo, ſi inquilinus habet domum illam
hypothecatam, & obligatam, quia non poteſt eo etiam caſu
expelli, niſi ſoluto intereſſe ſuo, & pœna, vt per Nattam cõſ.
419 num. 9. volum. 2. Sed quod non teneatur ad aliquod
intereſſe hoc caſu locator, faciens hoc lege permittente, no-
tat ibi Natta, refert Caroc. d. loco, num. 5. ad fin. & num. 6.
343 † Limitatur, niſi expellatur conductor tanquam indigens
pro vſu, tamen mutato propoſito alij locet, quia tunc tene-
bitur ad intereſſe, prout not. Bertach. tracta. Gabell. 2. parte
princ. num. 42. verſ. Nec omitto, vel reſtituere domum pri-
mo conductori, vt per eum ibi, idem ſignãter declarat Nat.
d. conſil. 25. nume. 5. & 6. volum. 1. Caroc. d. loco, num. 8. &
344 9. † Sexto non poteſt emphyteuta expelli à Domino di-
recto ob neceſsitatem ſuam, ſecundum Marſil. Sing. 94. idem
in conductore ad longum tempus, & ſecundum Caroc. d.
345 tract. verb. Effectibus, num. 9. † Septimo hæc concluſio nõ
habet locum in caſu conuerſo, quod inquilinus poſsit de-
ſerere domum cõductam ob neceſſitatem ſuam, ex eo quod
aucta ſit eius familia, & egeat maiori domo, ſecundum
346 notata per Didac. tract. pract quæſt cap. 30. nu. 3. † Excep-
to caſu peſtis, vt per eum ibi, Caroc. d. verb. Recuſationib.
347 num. 10. † Excipitur etiam alia vrgens neceſsitas, vt not.
348 Caroc. d. verb. Recuſationib. num. 10. † In caſibus tamen, in
quibus licet Domino locatori durante locatione expellere
conductorem ob neceſſitatem eius vſus, dicta neceſſitas de-
bet probari concludenter per locatorem, vt per Alciat. d.
349 conſ. 137. num. 4 verſ. Quarta ratio eſt. † Vnum caſum
ſingularem not Nat. d. conſ. 416 num. 1. volum. 2. ſcilicet
quando ob peſtem Dominus receſſiſſet ab eius domo eam
locando, ſi dein finita peſte etiam durante locatione velit
redire

Digitized by Google

350 velit redire in eius domum. † In caſibus tamen, in quibus licet Domino locatori durante locatione expellere Colonum, durante locatione propter neceſſitatem ſui vſus non poteſt conductor expelli propria authoritate, ſed requiritur libellus, ſecundum communem, vt per Alciat. conſ. 137.
351 numer. 4. verſ. Quarta ratio eſt. † Tertio principaliter poteſt expelli colonus à colonia, & conductione, ſi ille male verſetur in re conducta, & deterioratio ſit facta per colonum, & conductorem, in ſubſtantia perpetua, vt not. Alex. conſ. 129. num. 1 vol. 2. & conſ. 30. nu. 1. & 2. vol. 4. ac conſ. 118. num. 10. cum additionib. ibi, uol. 5. vt etiam not. Gabriel ſuis Commun. tit. de conſuet. concluſ. 1. num. 53.
352 & etiam Caroc. d. verbo, Recuſationib. n. 1. & 2. † Quod autem idem ſit in emphyteuta, vt propter malam verſationem poſſit expelli, notatum eſt de ambobus per Ferron. ſuis conſuet. tit de feudis, §. 23. in princ. & per Clarum, §. Emphyteuſis, q. 26. & Cephal. conſ. 347. nu. 4. vol. 3. idem per Soarez. ſuis communib. in ver. Emphyteuta ſi, vel emphyteuſin, idem per deciſionem Peruſ. 94. num. 1. par. 2. Idem
353 Laurent. Kirchou. ſuis communib. cent. 2. concluſ. 17. † Idē etiam in vſufructuario male verſante in bonis vſusfructus, vt poſſit expelli à proprietario, & etiam poſſit contra eum agi actione legis Aquiliæ, vel cautionis præſtitæ, notat ſi eſt
354 à Borgn. tract. de vſufruc. nu. 157. † Et ſi pro parte fuerit facta deterioratio, non in totis bonis, nō amittitur vſusfructus, ſed ſolum pro illa parte, ſecundum Borgn. d. tract. de tutore, num. 76. verſic. Tunc eſt quod ſi vſufructuarius.
355 † Ampliatur autem hæc concluſio, vt hoc caſu perdantur melioramenta per Conductorem facta in bonis his conductis, vt not. Ruinus conſ. 88 nu. 2. vol. 1. idem Caroc. d. ver. Recuſationibus, nume. 16. & 20. verſ. Quid ſi deterioratio.
356 † Nec hoc caſu compenſantur cum deteriorationibus, ſecū-
357 dum Ruin. eod. loco. † Ampliatur ſecundo, vt procedat etiam facta deterioratione tantum in vna re ex pluribus conductis vno, & eodem pretio ſimul, & vnica penſione ſint conductæ, vel in emphyteuſin habitæ; quia ab omnibus poterit expelli conductor, vel emphyteuta, vt tradit Tiraqu. tract. retract lignag. §. 23. gl. 1. nu. 4. idem Ferron. ſuis Cōmentar. tit. 8. de feudis, §. 22. & 23. col. 2. verſ. Finge tribus, lib. 2. vbi loquitur in pluribus emphyteutis quorum vnus fecit deteriorationem, & Borgn. Caual. tract. uſufruct. nu. 157. circa fin. licet ipſe teneat humanius eſſe eum tantum cadere à parte in qua deliquit, vt ibi per eum, quod idem notatum eſt à Carocio eodem verbo, Recuſationib. nume.
358 17. † Principalis autem concluſio, quod conductor, vel emphyteuta expellatur ob malam verſationem hoc procedit tribus concurrentibus, ſcilicet, primo quod deterioratio illa ſit commiſſa dolo coloni, vel conductoris, vel lata ſiue leui culpa eius, non autem leuiſſima, vt tradit Ferron. d. tit. 8 de feud. §. 23. in prin. & Burſat. conſ. 91. num. 4 uol. 1. ac deciſ. Peruſ. 94. num. 10 cum ſeq. 2. parte, atq; Caroc.
359 d. verbo, Recuſationibus, num. 17. † Secundo requiritur, quod ſit facta in proprietate, & ſic in ſubſtantia rei, non in fructibus, ſecundum Alexand. conſ. 118. num. 10. uolum. 5. & ſecundum Ferronium d. tit. 8. de feudis, § 23. in princip. ac Burſat. d. conſ. 91. num. 3. volum. 1. idem ſecundum Ca-
360 rocium d. verbo, Recuſationib. nume. 18. † Tertio requiritur, quod deterioratio ſit in notabili quantitate, quæ iudicis arbitrio iudicatur, vt per Ferronium, Burſatum, & Ca-
361 rocium d. locis. † Quando enim deterioratio eſt modica conductor, vel emphyteuta non poteſt expelli, vt notat Tiraq. tract. de iudicio in exiguis, verſ. 57. & ſeq. idem Clarus, §. Emphyteuſis, q. 26. ad finem, & deciſ. Peruſ. 22. nu. 16. & 24. parte 1. ac Burſat. conſ. 91. nu. 3. uolum. 1. nam tunc tenetur ſolum ad intereſſe, ſecundum deciſ. Peruſ. 22. nu. 22.
362 parte 1. † Quæ autem dicatur magna vel modica dete-
363 rioratio, notatum eſt per Burſ. d. conſ. 91. num. 4. vol. 1. † Non autem ſunt neceſſaria hæc requiſita, quādo fuit iuratum in inſtrumento locationis per colonum vel conductorem, quod nulla arbor incidetur ſine licentia locatoris, vt per Ruin. conſ. 84. num. 1. & 2. uol. 1. Nam eo caſu tenetur ad intereſſe conductor nulla facta diſtinctione, an ſit in magna quantitate deterioratio, vel minima, & etiam propria authoritate poteſt expelli, vt tradit Ruin. conſ. 58. nu. 3. 4.
364 & 5. uol. 1. & refert Caroc. d. loco, num. 19. † Et licet conductor ad modicum tempus regulariter ob deteriorationē in modica quantitate non poſſit expelli, tamen contra eum poteſt agi ad intereſſe, vt per Ruin. d. conſ. 58. uol. 1. & per Caroc. d. verb. Recuſationib. num. 20. item per deciſionem
365 Peruſ. 22. numer. 24. ad finem, 1. parte. † Quæ autem dicatur mala verſatio, & deterioratio, notat. eſt. per Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 1. caſu 78. & melius per deciſionē
366 Peruſ. 22. num. 20. cum tribus ſeq. 1. parte. † Dicitur autem fieri deterioratio, ſi in putatione vitium dimittantur duo capita eis, ut notat deciſ. Peruſ. 2 num. 1. parte 2 Ideo coloni debent aduertere, ne putari faciant vites, vel arbores per inexpertos, vt tradit Iaſ. in §. Fuerat, num. 8. Inſtit.
367 de act. † Idem ſi cum ſeminare deberet partem, colonus totum ſeminauit, ſecundum notata in deciſione Peruſ. 62. nu.
368 2. parte 1. † Dicitur & mala verſatio, vel deterioratio, ſi per emphyteutam, vel conductorem fiat inciſio arborum fructiferarum, quia poteſt ob hoc expelli, vt notatum in deciſione Peruſ. 94. num. 2. cum ſequ. parte 2. Idem Laurentius Kirchouius ſuis communibus, cent. 5. concluſ. 39. Emphyteuta. Idem Mantua. ſingul. 238. Borgninus tract. de vſufruct. num 57. verſic. Et quando, & Carocius d. verbo, Recuſationibus, num. 15. ac Ruin. conſ. 58. num. 4. uolum. 1. loquens de omnibus arboribus viridibus, & ibi nume. 5. loquitur de vſufructuario incidente arbores virides, ut poſ-
369 ſit expelli. † Sylua quoque non eſt cædua, quæ habet arbores fructiferas, quæ ſine incommodo rei cædi non poſſunt, vel quando cæſæ non renaſcuntur, vt per Artium Pinellum eruditiſſimum I. C. in l. 1. 2. parte, num. 59. C. de
370 bonis matern. † Quod tamen procedit, ſi id dolo malo factū ſit, alias non, vt ſupra notatum, ut etiam firmat deciſ. Peruſ.
371 94. num. 10. cum ſeq. parte 2. † Fallit tamen in caſibus notatis per Piccum in l. Titia, §. Titia cum nuberet, nu. 117. & ſequen. ff. de leg. 2. & per Tiraq. tract. conuent. §. 3. gloſſ.
372 vnica, num. 24. cum ſequen. † Exemplificando inter alia, quod poſſit incidere pro refectione domus, & bonorum cōductorum, vt ibi per eundem Piccum, nu. 117. & ſeq. ac per
373 Menoch. conſ. 13. nu. 17. uolum. 1. † Emphyteuta pariter poterit incidere arbores fructiferas, ſi loco earum alias ſubroget, vt notat Foller. in Conſtit. regni, Rubr. de offic. iu-
374 ſtit. num. 92. & deciſ. Peruſ. 94. nu. 13. parte 2. † Sed quod non poſſit incidere arbores grandes etiam non fructiferas renaſcentes, & creſcentes tractu temporis etiam per eum plantatas contra aliquo tenentes contrarium, notatum per
375 Borgni. deciſ. 44. num. 72. verſ. Vide Bertach. † Sententia autem ſuper hac deterioratione requiritur, vt notat in his
376 terminis Alexand. d. conſ. 118. num. 11. volum. 5. † Sed quod poſſit expelli propria authoritate notatum eſt per
377 Ruin. d. conſ. 88. num. 2. volum. 1. † Confeſſio autem primi conductoris ſuper hac deterioratione non nocet ſecundo conductori, ſecundum Carocium d. verbo, Recuſationi-
378 bus, num. 21. † Quarto principaliter poteſt expelli inquilinus durante locatione, ſi dominus velit reficere domum locatam, ex quo indiget refectione, & hoc tantum durante tempore refectionis, vt tradit Bertachinus in tract. gabell. 2. parte princip. num. 43. uerſ. Vnde ſi idem, Gomez. d. cap. 3. Locati, num. 6. idem Carocius d. loco, in verbo, Recuſa-
379 tionibus, num. 2. cum ſequen. † Declaratur autem hoc caput reſpectu refectionis, prout ſignanter per Carocium
380 d. loco, num. 11. vſque ad 20. † Quod autem refecta domo debeat conductor remitti in domum conductam, notatum per Rom. Sing. 235. cum addit. ibi, idem Cremen. Sing. 72. & per Marſ. in l. unica, num. 33. C. de rapt. virg. ac in Rubric. ff. de fideiuſſ. num. 264. & in l. Etiam ſi reddituturus, numer. 14. & 15. ff. de quæſt. & tract. Banni. in uerbo, Ceſſante bāno, num. 29. atq; per Ioannem Papōnem ſuis comment. tit. de execut. §. 121. idem per Ferronium ſuis conſuet. tit. Tertio locati, §. 2. verſ. Et licet, & per Menochium, tract. Retinendæ poſſeſſionis, remed. 1. nume. 238 & ſequen. vbi dicit poſſe agi de turbata poſſeſſione, vbi nollet deſerere eam do-
381 mum vt reficiatur. † Quæ concluſio procedit etiam in Doctore conductore, vt per Canoniſtas in c. Propter ſterili-
382 tatem, de locat. † Interim autem conductori fit remiſſio
383 penſionis donec reficiatur. † Et habetur ad ratam penſionis, vbi ſit ob neceſſitatē, notat Caroc. d. tract. Locati, verſ. Si pendente, num. 3. Si autem ſit voluntaria refectio tenetur ad omne intereſſe, ita Bertachin. d. tract. Gabell. 2. parte, nu.
384 43. † Alios tres caſus, in quibus conductori poteſt auferri colonia, etiam durante tempore conductionis licet videre
385 notatos infra cap. 395. Si vero, cum duobus ſequent. † In caſibus autem in quibus conductor poteſt expelli per locatorem à conductione ea durante, non poteſt expelli, ſi locator ficta receperit anticipate, vt notat Practicus in forma libelli, quo agitur ad ficti præſtat. in princip. numer. 7. & ſu-
386 pra notatum. † Niſi rem alienaſſet is tertio, quia tunc cōpetit etiam eo caſu, & eo caſu poteſt expelli, ut tradit idem Pract. d. num. 7.

o Niſi prius] Et ſic debet priuſquam recedat facere hanc ſatisfactionem, non autem ex poſt.

p Domino] † Appellatione, Domini, hoc caſu veniret

etiam

Digitized by Google

387 etiam vſufructuarius, vt tradit Alexan. conſ. 118. nu. 3. vol. 2. vbi loquitur in his terminis, quod maxime dicendum ſtantibus verbis ſequent.

q Seu locatori] Etiam quod non ſit Dominus, & conſequẽter hoc beneficium competit omnibus etiam non Dominis, dum tamen ſint locatores.

r Satisfecerit] † Requiritur autem realis ſatisfactio per
388 hęc verba, non autem ſufficit impropria ſatisfactio, veluti per ſatiſdationem, vt notat Oſaſc. deciſ. 18. numer. 5. niſi creditor contentetur pignus recipere, vel depoſitum, vt notauit Cummia in ritibus magnæ curiæ. cap. 93. numer. 15.
389 & ſeq. † Sufficit autem depoſitum, vel fideiuſſio, vbi creditor nolit recipere, vt tradit Cummia idem d. cap. 93. numer. 19.

ſ De omni eo] † Comprehendit ex his verbis omnẽ qua-
390 litatem debiti, quod habet hic colonus, vel conductor cum Domino occaſione coloniæ, vt infra dicetur.

t Occaſione dictæ terræ conductæ] Quo fit vt per hoc verbum, Occaſione, comprehendatur omnis cauſa etiam remotiſſima, quæ proueniat ex cauſa conductionis, veluti eſt ſcortum maſſaritium, vel datum alijs locatoribus prioribus cauſa huius conductionis pro debito colonorum, vel ſimilium perſonarum, prout ex hoc verbo infert Speculat. tit. de iniur. §. Sequitur, verſ. Sed pone, num. 16. & ſeq. ſequitur plura allegando Socin. ſen. conſ. 156. num. 21. vſq; ad finem, vol. 2.

u Vel aliquis maſculus] † Et ſic appaeet Statutum etiam,
391 in princ. voluiſſe tantum comprehendere maſculos, nõ fœminas, cum non congruat fœminis hæc materia, vt etiam notat Cotta ſuis memorab. in verbo, Maſculinum, verſ. Iſtud inferebam.

x De ſua familia] † Simili verbo familia vtitur Iuriſcon.
392 in l. eum quis, ff. de dolo. † Qui autem veniat appellatione familiæ explicat Statutum ſequens, Quilibet.

y Maior annis quatuordecim] † Quod ſit quis maior hac
393 ętate annorum quatuordecim debet probare actor locator, cum ſit fundamentum eius intẽtionis, vt tradit Card. Alex. conſ. 25. num. 4. refert ſequendo Felin. c. in præſentia, num. 28. verſ. Sed dicas, de probat. Statutum hoc loquens de ętate annorum quatuordecim tãtum, an ſit correctum, vel ampliatum per diſpoſitionem nouarum conſtitut. tit. de prohib. execut. cap. Idem de his, vbi ætas in his de familia, vt poſſint capi, prorogatur ad annos viginti. Crederem, quod non, quia ibi conſtitutiones ipſæ loquuntur in alio caſu, ſcilicet quando quis conuenitur ratione debiti ſimpliciter. Hic autem propter receſſum à colonia non ſoluto debito, quod magis eſt fauorabile locatori in odium colonorum diſcedẽtium abſq; ſatisfactione, & ſic caſus ſunt diuerſi habentes etiam rationem diuerſam, ita quod ab vno ad alium non eſt quoquomodo arguendum, tanto magis, quia Statuta, in quibus non contrariantur nouis conſtitutionibus, firma remanent, vt cauetur ex proœmio earummet conſtitutionum, ibi, ac alijs his conſtitutionibus contrariantibus.

z Nec debeat aliquo modo relaxari] Tamen poterit relaxari a Dominis protectoribus carceratorum præſtita per eum fideiuſſione de ſoluendo, vel redeundo ad carceres intra terminum dierum 10. donec cognoſcatur de rectitudine capturæ, iuxta tradita ſupra, capit. 154. Statuitur, verſic. finali.

aa Niſi prout ſatisfecerit] Realiter, non impropriè per fideiuſſionem, vel depoſitum, declarando, vt ſupra notatum in hoc verbo, Satisfecerit.

bb Non poſſit cedere bonis] † Hæc pariter videbatur pro-
394 hibita per verba præcedentia, quod non poſſit relaxari, niſi ſatisfacto Domino vel locatori, vt tradit Socin. ſen. conſ. 204. vol. 2. & Brun. iun. tract. de ceſſ. bonorum, quæſt. 3. prin. num. 4.

cc In præiudicium Domini ſeu locatoris] Licet ceſſio teneret in præiudicium aliorum creditorum, demptis caſibus notatis ſupra, c. 408. Si quis, vol. 1.

dd Non obſtante, quod eſſet maior annorum ſexaginta] Et ſic ſublata diſpoſitio Statuti ſupra, capit. 243. Minores, volum. 1. Cui in ſpecie erat derogatio neceſſaria vt teneretur, alias generalis non tenuiſſet, vt ibi cauetur.

ee Nec poſſit petere denarios 18. in die] De quo cauetur ſupra, c. 244. Si quis, vol. 1.

ff Aliquis] Comprehenditur maſculus, & fœmina, cum loquatur Statutum de materia congruenti vtrique ſexui, vt cauetur ſupra, cap. 126. In ciuitate, vol. 1. vbi notatum. Non tamen ligantur clerici recipientes has perſonas ſuper ſuo, cum non dicantur ſuppoſiti, licet poſſint vti beneficio Statutorum noſtrorum, vt notatum ſupra, cap. 180. In fauorem.

gg De ciuitate] Quid veniat appellatione, Ciuitatis, late diſcuſſum ſupra, cap. 341. Si quis, in verbo, Hoc.

hh Nec Ducatu Mediolani] Quid comprehendatur, cauetur ſupra, c. 130. Vbicunq;, vbi notatum, vol. 1.

ii Nec alijs locis ſuppoſitis Statuti Mediolani] Vt ſunt terræ communes, vt ſupra cauetur, cap. 153. Statuitur, volum. 1.

kk Nec alijs] De quibus ſupra in principio Statuti expreſſum.

ll Nec ad libellum] Cum translatione vtilis tantum, ſecus tamen eſſet, ſi quis in hunc colonum transferret directum, & vtile, deinde de vtili inueſtiret, quia tunc ceſſaret huius Statuti diſpoſitio, vt cauetur ex verbis ſequentibus huius Statuti, ibi, Citra translationem directi dominij.

mm Nec aliter accipere] † Dubitatum quãdoque fuit, an
395 diſpoſitio huius Statuti haberet locum, quando aliqui coloni colerent bona communia inter duos fratres, & facta inter eos diuiſione coloni illi remanerent ſuper bonis vnius ex illis fratribus obuenientis ei in ſortẽ, vel diuiſionem tm̃, de quo Senatuſconſultus cenſuit quod ſic, in cauſa pendente inter duos fratres Pagnanos contra olim Magnifico D. Antonio Sanſono, motus, vt creditur, ex eo, quia etiam hoc caſu videtur militare ratio Statuti, & eius verba, dum prohibetur quis non ſolum accipere, ſed etiam tenere, ſed quãdo quis non recepit colonum, ſed ſolum retinet, quod non militet diſpoſitio Statuti de accipiente, facit quod tradit Alex. conſil. 83. numer. 4. volum. 2. Quia aliud eſt accipere, aliud retinere, vt ibi per eum. Verum Statututum hoc loquitur de vtroque, per verba ſequentia, Nec tenere.

nn Nec tenere] † Verba hæc prægnantia comprehendunt
396 omnem caſum, ita Deci. conſil. 37. in princ. in ſimili verbo, poteſt exemplificari in caſu, quo cum colonum acceperit, ſi denunciatus, vel monitus ſit, vt infra diſponitur,
397 verſic. Et ſi quis retineat. † Poteſt etiam intelligi in eo colono, qui erat colonus duorum fratrum, vel ſociorum, & facta inter eos diuiſione remanet in bonis obuenientis vni, vt in caſu nuper relato, & deciſo per Senatum, vt conſequenter tollatur diſtinctio, Alex. dict. conſil. 83. numer. 4. volum. 2.

oo Etiam ad mercedem diei] † Vti ſunt operarii diurni, de
398 quibus per gloſſam, in l. Si quis domum, §. 1. in verbo, Operas, ff. Locat.

pp Et ſi quis] Non igitur comprehenduntur non ſubditi, nec clerici per verba ſequentia Statuti loquentis de ſuppoſitis tantum Statutis, quod quidem habet locum etiam quod non ſubditi hi, & forenſes poſſiderent bona in Ducatu, vel terris ſuppoſitis Statutis Mediolani, cum Statutum loquatur de perſonis, non de bonis, vt late diſcuſſum in præludijs, Reſpectu autem non ſuppoſiti quæ pœna conſtituatur, notatur infra, verſic. Et quilibet non ſuppoſitus.

Et ei denunciatum fuerit] † Qualiter fiendæ hæ denun-
399 ciationes extraiudiciales, cauetur ſupra, c. 6. denunciationes & c. 376. Quicunque Notarius, volum. 1. & cap. 198. Quilibet, hoc volumine, vbi traditur forma ſimilium denunciarum fiendarum. Per quos autem, & quibus, & quo loco, & tempore, & coram quo fieri debeant, notatum late ſupra, c. 417. Si quis, in verbo, Denunciauerit ſolenniter, & c. 434. Si quis, in verbo, Teneatur denunciare, volum. 1. Denunciatio hæc poterit tranſmitti quandocunque vſque ad annos triginta, ex quo Statutum non præfigit aliquod tempus, vel terminum, vt in ſimili not. Rebuff. tract. de nominat.
400 quæſt. 14. numer. 32. verſic. Item poſtquam. † Denuncia hac non tranſmiſſa, ceſſat diſpoſitio huius Statuti, alioquin odioſa, ita quod non præiudicet ignorantibus, vt notat in hac ſpecie Aunanias conſilio 72. numero 2. & 3.

qq Per publicum inſtrumentum] † Hoc dictum ad differẽ-
401 tiam priuati, de quo, & de ſpeciebus publici inſtrumenti, not. per Pract. in forma productionis inſtrumenti, verſ. Exhibens, num. 12. vſq; ad finem.

rr Per dominum vel locatorem] Et ſic habet locum in quolibet etiam non domino, ſed ſimplici locatore, ex quo beneficium hoc non datur ratione dominij, ſed conductio-
402 nis tantum. † Beneficium hoc tranſit etiam in hæredes Dominorum & locatorum, cum in hæredes tranſeant omnia iura actiuę & paſſiuę, etiam facultas iurandi, ſi quis habet facultatem ex Statuto iurandi damnum paſſum, vt

Digitized by Google

notat Iaſ. in l. Si quando, num. 51. Vbi etiam Plott. nu. 619.
C. vnde vi, late Tiraquell. tract. retract. lignag. §. 2. gloſſ. 2.
num. 2. cum ſeq. cum late traditis ſupra, cap. 351. Statuitur,
in verbo, Domini, Si autem priuilegium eſſet perſonale, non
tranſiret in hæredes, vt tradit Boſſ. ſua praxi crimi. tit. de bo-
403 nor. public. num. 37. † Quando autem dicatur priuilegium
perſonale, vel reale, not. Boſſ. d. praxi, tit. de Principe, & eius
404 priuileg. num. 343. † Ceſſionario autem Domini, vel loca-
toris non competit beneficium hoc, quia eſt conceptum in
perſonam, non in rem, vt notat in ſimili Bald. in l. ſi poſt
diuortium, ff. ſolut. matr. ita ſignanter declarat Socin. ſen.
conſil. 120. numer. 18. volum. 1. & notatum ſupra, cap. 157.
Pro debito, in verbo, Niſi in caſibus infraſcriptis, vo-
lumine 1.

ſſ Aut mandato Iudicis] Aliter quam per inſtrumentum,
cum commiſſione ſcilicet iudicis iuxta diſpoſitionem iuris
communis, de qua notatum ſupra, cap. 1. in verbo, Per Iuſ-
dicentes, ita quod eius denunciæ ſubſcriptio requiratur,
quod fiat à iudice.

tt Per ſeruitorem publicum Communis Mediolani] De
quibus cauetur ſupra, capit. 1. volum. 1. Quæ tamen de-
nunciatio, etiam quod fiat mandato iudicis, debet eſſe in
ſcriptis redacta, cum requiratur fides crediti, & alia infra
requiſita, quæ ſeruitor oretenus facere non poſſet, & ſit
præceptum.

uu Vel debitum ſoluant] † Hinc colligitur, quod im-
405 pediens debitorem alicuius, ne laboret creditori, & eidem
de eius laboribus ſatisfaciat, non tenetur præciſe ad rela-
xandum, quia creditor non dicitur habere ius reale, ſed
tenetur ad intereſſe tantum, vt hic cauetur, & not. in ſimi-
li Bald. in cap. Cum dilecti, colum. 4. numero 5. de lectio-
nib. & in terminis huius Statuti facit text. in l. omnis, C. de
agric. & cenſit. libr. 10 quem ſignat ibi Ange. refert ſequen-
do Ripa tract. de peſte, tit. de remedijs præſeruat. contra pe-
ſtem, num. 254.

xx Facta mentione, & fide] Per inſtrumentum ſcilicet,
vel per teſtes examinatos ipſum contra colonum, vt faciant
fidem, nam prius debet conſtare de credito, & de eo fieri
mentio, & fides in denuncia tranſmittenda. Crederem igi-
tur non poſſe fieri fidem, nec probari creditum poſt denun-
ciam, cum ex forma Statuti debeat fieri fides eius in denun-
cia, iuxta tradita in ſimili ſupra, cap. 38. Omnes, in verbo,
406 niſi prius, volum. 1. † Fides hæc debet approbari per Iu-
dicem, & ſuper ea pronunciari iuxta tradita per Bart. in l.
eius qui delatorem, num. 3. ff. de iure fiſci, Felyn. cap. 2. num.
2. de ſponſal.

yy Occaſione prædicta] † Quæ verba comprehendunt
407 cauſam etiam remotiſſimam, vt ſupra notatum, & late ex-
plicat Socin. ſen. conſil. 256. numer. 21. vſque ad finem, vo-
lumine 2.

zz Et ad prædicta compelli poſſit] Condictione ex hoc Sta-
tuto, vel ad dimittendum termino menſis, vel ſoluendum
creditum, de quo ſupra.

aa Summarie, de plano, ſine ſtrepitu, vel figura iudicij]
Quid releuent hæ clauſulæ, late notatum cap. 47. Dominus
Poteſtas, in his verbis.

bb Et ſine litigio] † Tollitur ex his verbis appellatio, prout
408 tollitur ex clauſula, Ex officio, ita Bald. conſil. 330. num. 8.
ad fin. volum. 1. refert ſequendo Boſſ. ſua praxi crimin. titu.
de appell. num. 16.

cc Sola facti veritate inſpecta] † Quid releuet hæc clau-
409 ſula, explicat Barto. in l. Si filiusfam. numer. 4. cum addit.
ibi per Alexand. ff. de donat. Idem Bart. in extrauag. ad re-
primend. in verbo, Videbitur Areti. conſil. 84. col. 4. num. 3.
Alexan. in l. Si ita ſtipulatus, §. Chryſogonus, nume. 8. ff. de
verb. oblig. Idem notatum in addit. ad Orian. ca. Quoniam
contra, cap. 12. de cauſa delegata, nu. 1. in verbo, Adde An-
tonium de Butrio. Iaſ. in l. certi conditio, §. Si nummos, nu-
mer. 32. & 33. ff. Si cert. pet. Idem in l. vinum, nu. 24. ff. eod.
tit. Idem Iaſ. in §. in bonæfidei, nu. 45. Inſtit. de actio. Maran
410 ta ſuo Speculo 4. parte, diſtinct. 9. num. 32. cum ſeq. † Inter
alia ſpecialia illud eſt, quod Iudex poteſt condemnare in
alio reum conuentum, quam ſit petitum, vt not. Grammat.
deciſ. 15. num 4 & deciſ. 19. numer. 4 cum ſequen. Menoch.
tract. arbitr. lib. 1. quæſt. 31. nume. 5. Plura alia ſpecialia ex-
plicat Aſin. ſua praxi, §. 3. cap. 8. cum ſeq. Menoc. conſ. 180.
num. 7. volum. 3. Simon de prætis, conſi. 177. num. 3. & 4. &
411 infra dicetur hoc verbo. † Clauſula autem ſecundum rei
veritatem quid releuet, not. Iaſ. in §. in bonæfidei, num. 43.
Inſtit. de actionibus.

dd Et ſine exceptione] Remota exceptione quæ ex-
ceptiones cenſeantur remotę, & quę non, late notatum
ſupra, capit. 42. Si quis, in verbo, Omni exceptione re-
mota, & infra cap. 398. Si aliquis, in verbo, Nulla exceptio-
ne obſtante.

ee Beneficio, & auxilio] † Veluti reſtitutionis in integrum,
412 vel officij Iudicis, vel querelæ, ſiue reclamationis, ita not.
Rebuff. tract. de reſtitut. artic. 2. gloſ. 5. num. ſeptimo. Quę
quidem non eſſent ſublata, licet appellatio eſſet ſublata, vt
notatum in capitu. 116. petito in verbo, nec appellari,
volum. 1.

ff Etiam non obſtante requiſitione compromiſſi] De quo
ſupra cap. 115. ſi de cætero, volum. 1.

gg Intelligantur de debito puro] † Debitum enim condi-
413 tionale non poteſt dici debitum, nec creditor conditionalis
poteſt dici creditur, niſi eueniente conditione, ita notat Bar
tol. in l. prima, in fin. vbi in ſpecie Curt. numer. 76. ff. ſi
cert. pet.

hh Idonee ſatiſdare] Quid releuent hæc verba, late nota-
tum ſupra capit. 44. ſi quis, in verbo, idonee, & verbo, ſa-
tiſdare, volum. 1.

kk Tantummodo vendicent ſibi locum in familia condu-
ctoris, & ſupra nominatorum] In principio ſcilicet hu-
ius ſtatuti.

ll Qui proprijs manibus laborant, vel laborari faciunt]
Prout faciunt rurales.

mm In filijs, & famulis ruralium] † Qui dicuntur ruſtici
ex quo ruri habitant, vt not. deciſio Peruſina 34. nume. 1.
414 declarando, nu. 13. parte 1. † Statutum in hac parte vide-
tur contrariari ſtatutomet infraſcripto in fine, nam hic di-
citur, quod habeat locum in familia ruralium, & eorum fi-
lijs, in d. autem verſ. fin. vult tantum appellatione familiæ
comprehendi filios, non alios de familia, verum aduerten-
dum pro concordia, hos eſſe diuerſos caſus, nam hic loqui-
tur in caſu ruralium, in quo vult comprehendi non ſolum
filios, ſed etiam alios de familia. Infra autem d. verſ. finali,
loquitur generaliter in familia eius, qui proprijs manibus
laborat, vel laborari faciat, quo caſu vult appellatione fa-
miliæ comprehendi ſolum filium laborantis, vel labore fa-
cientis proprijs manibus, quia poteſt eſſe nobilis filius. Et
ſic ſtatutum hoc in hac particula magis ſpeciale loquens
de ruralibus non cenſetur ſublatum perſequentem particu-
lam, in fine generaliter loquentem, vt non tollat hunc ca-
ſum particularem ruralium, iuxta tradita per Bart. in extra-
uag. ad reprimend. in verbo, non obſtante, num. 4. & ſupra
notatum in præludijs. Et ita hoc modo concordabuntur
ſtatuti huius particulæ, prout concordari debent, cap. cum
expediat de electionibus, nec debet præſumi ſubita corre-
ctio, per textum in l. non ad ea, ff. de cond. & demonſtr. Vltra
quod ipſa particula in verſic. finali, ſi bene ponderetur non
contrariatur huic, quia eius intentio fuit tantum declarare
quo ad filios quid cenſeat, quo autem ad alios de familia ſe
remittendo ad iam diſpoſita.

nn Non autem nobilium] † Nobilis hic ſi manibus filiorū,
415 & famulorum laborari faceret terras, comprehenderentur
hi filij, & famuli in hac diſpoſitione, quia militaret eadem
ratio ſtatuti. Excipiuntur autem hic filij & famuli nobi-
lium ex conſuetudine, & ſolito, quia hi non ſolent laborare,
ergo ſecus dicendum ſi ipſi laborarent, & id probaretur, cum
ratio ſtatuti militaret, quod idem ſentire videtur ſtatutum-
met, verſ. finali, ibi, & vbi.

oo Idem per omnia] Quid releuet hæc clauſula, per omnia,
not. Rolan. à Valle, conſ. 60. nu. 30. cum ſeq. vol. 1.

pp Excumiatus, vel expulſus fuerit] In caſibus ſcilicet in
in quibus licite potuit expelli, durante etiam locatione,
de quibus ſupra, in verbo, etiam durante termino, uel finita
locatione in omnibus caſibus.

qq Per Dominum, uel locatorem] Siue ſit Dominus, ſiue
non, cum non attendatur dominium bonorum, ſed ſolum
ius conductionis.

rr Et quilibet de eius familia maſculus] Expreſſa eſt qua-
litas maſculinitatis, ex qua tollitur difficultas & contro-
uerſia, ut non comprehendatur fœmina, de qua per Ga-
briel. ſuis communibus, titu. de uerb. ſign. concluſ. 6. &
etiam ex diſpoſitione alterius ſtatuti ſupra cap. 243. mino-
res, uolum. 1.

ſſ Maior annis quatuordecim] † Hæc ætas fuit prorogata
416 ad annum uigeſimum, ex nouis conſtit. tit. de prohibit. exe-
cut. cap. coloni, §. idem de his.

tt Ad petitionem olim Domini, uel locatoris] † Idem in
417 hærede horum, non autem in ceſſionario, ut ſupra notatū,
in uerbo, per Dominum, uel locatorem, & iuxta diſtinctio-
nem Soc. ſen. conſ. 120. nu. 18. uol. 1.

uu Poſſit perſonaliter capi] Idem cauetur durante loca-

Digitized by Google

tione in his perſonis, vt cauetur ſupra c. 167. pro debito,
418 verſ. item pro fictis, vol. 1. † Contra hos de familia licet
detur captura, vt hic cauetur, tamen non datur niſi pro
debito maturato, poſtquã is de familia ſit factus maior an-
nis 14. vol. 20. & pro tempore quo ſteterit in colonia, ſimul,
vt tradit Bart. in l. Titaq. ff. de milit. teſtament. & infra di-
cetur cap. ſequen.

xx Nec poſſit relaxari] Niſi medio protectorum carcerato-
rum præſtita fideiuſſione, vt traditum ſupra, in verbo, nec
debeat aliquo modo relaxari.

yy Etiam ſi eſſet ſexagenarius] Quod beneficium traditum
à ſtatuto ſupra c. 243. minores, vol. 1. debet in ſpecie tolli,
vt ibi cauetur.

zz Nec poſſit cedere bonis] Quod idẽ cauetur ſupra, verſ.
& ſi dictus colonus, & infra verſ. alioquin.

aa Nec poſſit petere denarios 18. in die] Iuxta diſpoſitionẽ
cap. ſupra 244. ſi quis, capi, vol. 1. idem cauetur d. verſ. & ſi
dictus colonus ſupra.

bb Vel emphyteutam] Modo quo notatum ſupra, in verbo,
nec ad libellum.

cc Alicuius] Siue maſculus ſit, ſiue fœmina hæc perſona nõ
ſuppoſita, cum tractetur de materia vtrique ſexui cõgruẽti,
vt cauetur ſupra c. 126. in Ciuitate, vol. 1.

dd Non ſuppoſiti] Quid differant, non ſuppoſitus, non ſub-
ditus, & forenſis, late notatum ſupra c. 44. ſi quis, in verbo,
non ſuppoſitus, vol. 1.

ee Super ſuo] † Sex modis quid dicitur ſuum in iure, vt no-
419 tat Napod. in conſuetud. Neapol. in tit. 22. de faciendo cẽ-
ticulum, verſ. non licet in ſua propria. nu. 10.

ff Quouis modo teneretur] Siue ad fictum, ſiue aliter, ſic
importat hoc verbum, quouis modo, vt ſupra cauetur,
cap. 417. ſi quis, in verbo, ſi vero alio modo alienauerit,
volum. 1.

gg Olim Domino, ſeu locatori] † Etiam quod non eſſet
420 expreſſum verbum, Olim, ita intelligeretur de Domino
præterito, ſi ſimpliciter dictum de Domino, ita not. gloſ-
ſa in l. Cotem ferro, §. penultim. in verbo, Dominus, ff. de
publican.

hh Perſonaliter capi] Idem cauetur quando hæ perſonæ ac-
cipiunt bona à ſuppoſitis, vt ſup. verſ. idem per omnia, verſ.
& vltra dictus colonus.

ii Non obſtante collatione captionum facta, vel fienda]
421 † Arbitror ſtatutum voluiſſe intelligere de ordinibus ſu-
perſedentibus captione, de quibus ſupra c. 260. aliqua per-
ſona, vol. 1. & ſupra hoc volumine, cap. 64. Nullus, cum cap.
ſeq. Vel etiam quod non poſſint hæ perſonæ vti beneficio
ſalui conductus, prout hoc eſt etiam de iure communi, vt
not. Rebuff. in tract. ſuper conſtit. regijs, tit. de literis dilato-
rijs, gl. 1. num. 21. idem cauetur in nou. conſt. tit. de saluis
conductib. verſ. huic tamen.

kk Petere ipſi olim Domino, ſeu locatori denarios 18. in die]
De quibus ſupra c. 244. ſi quis capi. vol. 1.

ll Sub prætextu ſexagenarij] Cuius beneficij requireba-
tur ſpecialis derogatio, vt cauetur d. capit. 243. minores,
volum. 1.

mm Nec ceſſionis bonorum] De qua ſupra cap. 408. ſi quis,
volum. 1.

nn Capere] Propria authoritate, vt cauetur ſupra ca. 232.
licitum ſit, in colonis, & maſſarijs exiſtentibus ſuper bonis,
volum. 1.

oo Et robari facere] Medio iudicum, & iudiaria impetrata
executione.

pp Boues, & plauſtra] Hæ res ſunt alias prohibitæ derobari
regulariter, ut cauetur ſupra c. 251. nullæ beſtiæ, demptis
certis caſibus, inter quos hic adeſt, vt ibi cauetur, verſ. &
prædicta.

qq Quæ reperirentur in cuſtodia] Etiam quod dictas be-
ſtias non haberet in loco habitationis, ſed in aliqua capa-
na, vel prædijs, volum. 1.

rr Vel habitatione talis coloni] Quæ dicatur habitatio ali-
cuius, notatum ſupra cap. 1. in verbo, eorum habitationis,
vbi late, volum. 1.

ſſ Quæ bona quo ad hoc] Vt ea poſſit capere Dominus,
vel locator olim, vti propria coloni, vel perſonarum ſupra
nominatarum.

tt Præſumantur eſſe ipſius debitoris] Hæc eſt præſumptio
iuris, & de iure, quæ non admittit probationem in contra-
rium, vt infra cauetur, de qua loquitur Alciat. in ſuo tract.
præſumpt. in prin. 2. par. nu. 3.

uu Nec admittatur probatio in contrarium] † Propter hoc
422 dicitur præſumptio iuris, & de iure, quæ tamen recipiunt
aliquas probationes in contrarium, de quibus per Alciat.
d. tract. præſumpt. in prin. 2. par. nume. 4. vſque ad finem
423 eius. † Non tamen videtur ex diſpoſitione huius ſtatuti
ſublata facultas reprobandi probationem per quam pro-
bata eſt alius intentio in iudicio, ita Marſ. tenet tract. ban-
nit. in verbo, vilis, nu. 45.

xx Et quilibet non ſuppoſitus] Non ligantur tamen clerici
ex his verbis, licet ſint non ſuppoſiti ex quo non ligantur
ſtatutis laicorum, niſi in certis caſibus, vt notatum in præ-
ludijs late, & ſupra c. 252. omnes ſtratæ, in verbo, Expenſis
habentium domos.

yy Ipſo iure] Requiritur tamen ſententia iudicis declara-
toria ſuper facto, vt notatum late ſupra c. 1. in verbo, ipſo
facto, uol. 1.

zz Exemptus, & alienus à protectione] † Remotus à prote-
424 ctione alicuius loci, cenſetur remotus à ſuccedendo, in d.
loco, vt not. Boſſ. ſua praxi crim. tit. banniti quid amittant,
nu. 14. verſ. non autem ſi ei, ad fin.

aa Et defenſione] † Quæ cenſeretur pariter remota per re-
425 motionẽ à protectione, vt not. Boſſ. d. tit. banniti quid amit-
426 tant, n. 14. verſ. non autem ſi ei. † Non cenſetur tamen re-
mota appellatio remota audientia, & defenſione, ita not.
Cœpoll. conſ. 63. num. 5. ſequitur referendo Boſſ. d. praxi
ſua, tit. de appell. num. 18.

bb Si non ſoluerit, uel non excumiauerit intra decem dies]
Hic abbreuiatur in non ſuppoſito tempus menſis, quod da-
tur ſuppoſito ſupra, ratio diuerſitatis facti colligitur, quia
ſupra datur maior terminus, ex quo lapſo termino menſis
dicto caſu niſi expellat cogitur ipſe retinens ſoluere debi-
tum huius coloni. Hic autem non ſuppoſitus non tenetur
ſoluere, ſed tantum eximitur à protectione communis Me-
diolani. Ideo non mirum ſi minor terminus datur.

cc Poſtquam ei fuerit notificatum] Denuntiatum ſcilicet,
modo quo ſupra cauetur, per inſtrumentum, vel per præce-
ptum iudicis, ut ſupra dictum.

dd Tam in locatoribus] Hic adeſt error impreſſoris, quia vult
dicere locationibus, & omnia erunt plana.

ee Et debitis præteritis] Vt intelligatur concluſio prænarra-
ta, & diſpoſitio ſtatuti tam in locationibus, & debitis præ-
teritis, quando agitur finito tempore earum locationum.

ff Quam præſentibus] Veluti ſi colonus fuit excumiatus
durante locatione cauſa ficti, & non ſoluti, vel ex alijs nota-
tis ſupra, in verbo, etiam durante termino.

gg Et ſi controuerſia] Etiam ſi differant in iure cauſa quæ-
ſtio, lis, controuerſia, & diſcordia, tamen idem important
per ſtatutum ſupra, c. 123. hæc verba, vbi notatum, vol. 1.

hh Inter Dominum, ſeu locatorem] Intelligitur, vt ſupra no-
tatũ, ſiue ſit proprietarius, ſiue vſufructuarius, ſiue ſimplex
locator, quia ſufficit quo ad hoc beneficium ſolum inductũ
habito reſpectu conductionis.

ii Præſentem] Si oriatur controuerſia pendente adhuc
locatione.

kk Vel præteritum] Finita ſcilicet locatione, de quo ma-
ior erat dubitatio, cum amplius non adſit locatio, uel
conductio.

ll Et dictum colonum] Intelligendo proprie, ut in princi-
pio huius ſtatuti de eo, qui nummis colit, iuxta l. ſi merces,
§. vis maior, verſ. apparet, ff. locat.

mm Vel aliquem ex prædictis] Veluti partiarium, fictabilem,
& alios ſupra expreſſos in princ. huius ſtatuti.

nn Siue ſeparatim, ſiue mixtim] Dupliciter intelligi poſſũt
hæc uerba, ueluti ſi idem colonus ſit etiã fictabilis, uel mo-
lendinarius, uel alterius qualitatis, ut ſupra, in princip. ex-
preſſum eſt. Secundo poſſunt interpretari, & melius, ueluti
ſi conueniatur colonus ſolus, uel cum alijs ex familia, qui
ſint obligati, ut ſup. cauetur in princ.

oo Vel eius inquilinũ] † Plures ſpecies inquilinorum nota-
427 tæ ſunt per Napod. in conſuet. Neapol. d. tit. 18. in prin.
uerſ. inquilinorum. Verum ſtatutum hoc noſtrum in hac
particula, in praxi fuit interpretatum intelligi de inquili-
nis, tam qui habitant ruri, quam in Ciuitate in domibus,
iuxta text. in l. ſi id, quod, §. 1. ubi gloſſa, ff. de acquirend.
poſſeſſ. quam ſequitur Napod. d. tit. 18. in princip. ad finem
eius, uide Bald. in l. certi iuris, num. 4. ad finem, C. locat. re-
fert Iaſ. in §. item Seruiana, num. 25. inſtit. de action. Cuius
contrarium ipſe ibi tenet, ut per eum, & text. in l. rẽ pigno-
ris, ff. de acquiren. poſſeſſ. quem ad id allegat gloſſa, in l. ſi
id quod, §. 1. uidetur inferre contrarium, quod etiam pro-
prie intelligendo inquilinus dicatur, qui habitat in uilla, in
ædibus tamen, dum dicit text. ibi. Colonus eſt, qui habi-
tat in agro, & inquilinus, qui in ædibus, niſi dicas ſaluan-
do gloſſam illam, colonum non poſſe habitare in agro, ni-
ſi habeat etiam ædes. Et ſic ibi ager accipitur pro uil-

la,& ædes pro Ciuitate, quod credo verum in ea parte, no-
tat etiam Redoan. tract. de reb. Eccleſ. non alien. quæſt. 17.
428 verſ. colonus, nu. 1. † Inquilinus etiam dicitur, qui habitat
vna die in aliqua domo, ſecundum Bal. d. l. certi iuris, nu.
5. C. locati.

pp Super quantitate debiti] Secus ſi controuerſia ſit ſuper
alio, quam ſuper quantitate debiti prænarrati, vt ſupra.
429 † Conductor debitor frumenti ad diem certum nō tenetur
quanti plurimi, ſed debet probari, quod tanti dicto tempo-
re communiter vendebatur, vt per Plottum, l. ſi quando, nu.
182. verſ. 4. C. vnde vi. Hoc etiam magis cauetur ex decre-
to Senatus condito anno 1545. declarando, vt per Plott. d.
430 loco, nu. 182. † Conductori incumbit onus probandi quod
ſoluerit, vbi ſit controuerſia inter conductorem, & locato-
rem, vt per Carocium, verſ. recuſationibus, nu. 32. verſ. &
431 vlterius. † Dominus, vel locans debet accedere ad domum
conductoris pro penſione habenda, vt notat Carocius, verſ.
432 ſolutionibus, & liberationibus, num. 1. † Limitatur, niſi ſint
433 eiuſdem fori, vt per eum ibi, nume. 2. † Dicuntur autem
eiuſdem fori, ſi ſint eiuſdem ciuitatis, vel comitatus, Caroc.
434 ibi, numer. 3. † Conductor autem quando debet portare
penſionem ad domum locatoris, debet hoc facere eius ex-
penſis, & periculo, vt per eundem Carocium d. loco, nu. 4.
435 † Conſignata autem penſione per colonum famulo Domi-
ni liberatur conductor, ſecundum Bald. l. ſi mulier, ff. de
vſufruct. & ſecundum Carocium dicto verſ. ſolutionibus,
436 num. 5. † Penſio, vel affictus conuentus per conductorem
debetur etiam ſi nil percipiat, dumtamen adſit facultas vtē-
di, ſecundum eundem Carocium, verſic. conductor, num. 2.
437 † Conductor tutus aliqua exceptione, ſi ſoluit ſibi præiu-
438 dicat, vt per eundem Caroc. verſ. exceptionibus. † Condu-
cens ſcienter rem alienam tenetur ſoluere pēſionem, vt tra-
dit Ruin conſ. 147. num. 15. volum. 1. & Carocius d. tract.
439 verſ. ſi conductor ſciens. † Colonus coactus à iudice ſol-
uere alteri penſionem, non excuſatur niſi contradicat quā-
tum poteſt, & exeipiat, ac proteſtetur, & denuntiet locato-
ri hoc, ſecundum Carocium d. loco, verſ. & quod metus.
440 † Locator, & conductor ſi diſcordent in penſione conſtituē-
da, & quantitate perſoluenda, iudex ſuum arbitrium inter-
441 ponere debet. † Idem eſt, ſi remiſſa ſit penſio iudicis ar-
bitrio, qui nolit arbitrari, vt per dictum Carocium, verſic.
442 arbitrio iudicis. † Duo fratres ſi cōduxerint domum vno
recedente, alter tenetur ſolum ad ſuam partem, & non ad
alterius quo ad penſionem, vt tradit ipſe Carocius, tracta.
locati, verſ. forenſibus, & aduenis. † Conductor, qui pro-
miſit dimittere certo pretio in fine locationis, quod tem-
pore dimiſſionis reperitur auctum vltra dimidium, non ex
ſolo curſu temporis, ſed caſu inopinato non tenetur, vt no-
443 tat Caroc. d. tract. verſic. ſi pretium augeatur. † Vxor in-
habitans domum viri poſt eius mortem, tenetur ad penſio-
nem eius, arbitrio boni uiri, ſecundum Carocium ipſum,
444 verſi. vxorem viduam. † Habens in pignus domum, quam
inhabitat, ad quam penſionem teneatur, not. Carociu. verſ.
445 pignore locatio. † Socius inhabitans domum communem
non tenetur ſocio ad aliquam penſionem præſtandam, vt
tradit Ludouicus ſuis communibus, concluſio. 53. verſ. ſimi-
446 liter poteſt, & Carocius d. tract. verſ. ſocio habitanti. † Vbi
non appareat, pro qua penſione ſit facta locatio, intelligi-
tur facta pro ea penſione, pro qua reperitur ſolutio facta,
ſecundum Ioſeph Ludouic. ſuis communibus, concluſ. 38.
447 verſ. infertur 49. † Domus ſi ſit propria vnius ex ſociis,
in qua exercetur hoſpitium cum altero ſocio, poterit Do-
minus domus petere penſionem partis illius domus ab alte-
ro ſocio ratione tantum locationis, vt diſtinguit Caroc.
verſ. pro ſocio.

qq Occaſione] † Hoc verbum comprehendit omnem cau-
448 ſam etiam remotiſſimam, vbi tamen ſit ſimpliciter prola-
tum, vt tradit Socin. ſen. conſ. 156. num. 21. uſque ad finem
volum. 1.

rr Maſſaritij] Si cauſa pendeat contra partiarium, qui qui-
dem dicitur maſſarius, vt ſupra, in prin. huius ſtatuti.

ſſ Vel fictaliciæ] Hoc poſitum eſt reſpectu coloni ad num-
mos, vel fictabilis, vel molendinarii, vel aliorum notatorū
ſupra, in princ. huius ſtatuti.

tt Vel penſionis] Hoc reſpicit caput inquilinorum, quia il-
lorum fictum dicitur proprie penſio, ſecundum l. ſi vrbana,
449 ff. de condit. indeb. † Quot modis autem accipiatur pen-
ſio, notatum eſt per Rebuff. tract. de pacif. poſſeſſ. num. 93.
450 cum ſeq. † Penſiones ſunt fructus, licet nonnulli appel-
lent fructus ciuiles, vt tradit Caroc. dict. ſuo tract. locati,
451 verſ. fructus. † Quod imo penſio dicatur fructus indu-
ſtrialis, ac etiam induſtrialiſſimus, not. Bertach. tractat. de
452 gabellis, 5. parte, num. 2. verſ. tamen, & ad fin. † Ad fru-
ctus quis teneatur bonæ, vel malæ fidei poſſeſſor, tradit Ca-
roc. d. tract. locati, verſic. fructibus, num. 2. cum plurib. ſe-
453 quen. † Domus vbi locata ſit non expreſſo pretio dicitur
ille contractus innominatus, vt notat Iaſ. §. actionum, num.
454 168. inſtit. de action. † Etiam ex eo agitur præſcriptis ver-
bis non locati, ſecundum notata per Ruinum, conſ. 144. nu.
455 1. vol. 1. † Idem ſi quis inhabitet domum alicuius nulla in-
teruenіente locatione, vel pretio, quia contra hunc inhabi-
tatorem non poteſt agi locati actione, ſed tantum condi-
ctione ad id quanti conducturus eſſet eam domum inqui-
linus eius, vel actione præſcriptis verbis, vt notat Bart. in
l. in ſumma, §. & ſic, per illum text. ubi Ange. ibi, & Iaſ. in
§. in frumento, num. 2. ff. de condict. indeb. idem Io. And. in
addit. ad Spec. tit. locati. §. poſtquam, in verbo, locati, ac
Crem. ſing. 161. cum addit. ibi, atq; Iaſ. in §. actionum, nu.
167. inſtit. de actionib. idem Ruinus conſ. 78. n. 5. vol. 1. de-
clarando, ut per Caroc. d. tract. locati, verſ. condictionis in-
457 debiti. † Hoc autem caſu tenetur Dominus probare quantū
eſſet locaturus, & ille inhabitans conducturus, ita Ioſeph.
457 Lud. ſuis communibus, conclu. 14. verſ. infertur 135 † Quo
ſit ut his caſibus videbatur dicendum non poſſe agi ſecun-
dum diſpoſitionem huius ſtatuti, vt ſummarie procedatur,
& remoueatur appellatio, vt hic diſponitur, tamen contra-
rium credo verius in caſu huius ſtatuti, quod licet in his
caſibus non detur actio locati, tamen beneficium huius ſta-
tuti habeat locum etiam in dictis caſibus, qui aſſimilantur
locationi, licet agatur actione præſcriptis verbis, iuxta tra-
dita per Caſtrenſ. conſ. 270. num. 4. verſ. ſi vero uoluntarie,
uol. 2. in terminis per Ruin. conſ. 78. num. 5. uol. 1. quod ex-
preſſe colligitur ex verbis expreſſis ſtatuti met in hac parte,
nam in cauſa, & lite cum partiario colono nō agitur actio-
ne locati, ſed pro ſocio, ut cauetur ex text. in l. ſi merces, §.
vis maior, verſ. apparet, ff. locati, notauit late Iaſ. in §. item
Seruiana, n. 12. & 13. inſtit. de act. & ſupra notatum in ver-
bo, Partiarius relatiue, & tamen vtitur beneficio huius ſta-
458 tuti, ut hic expreſſe cauetur. † Fictabilis quoq; grani, & vi-
ctualium non cōuenitur actione locati, ſed præſcriptis ver-
bis, per l. 1. §. ſi quis ſeruum ff. de acq. poſſeſſ. & ſupra nota-
tū hoc uerbo, fictabilis relatiue, & tū vtitur hoc beneficio, ut
hic cauetur expreſſe, & de iure eſſe ita not. Petrus de Vbal.
tract. de duob. fratribus, q. 21. prin. n. 32. uerſ. aut reſultat.
459 † Idem etiā in hypothecaria tacita notatum eſt à Menoch.
tract. adipiſcen. remed. 3. q. 10. nu. 88. & ſeq. & maxime, n.
91. Vbi dicit ſolutionis ſpecies non immutare naturam cō-
tractus. Idem ergo cenſendum eſt in his caſibus, qui aſſimi-
lantur locationi, vt not. in ſimili Bal. in l. certi iuris, nu. 6.
C. locati, ſic in hac ſpecie Ruin. conſ. 78. nu. 5. uol. 1. Quia
ſtatutum non inſpicit an agatur actione locati, uel pro ſo-
cio, vel præſcriptis uerbis, ſed ſolum an aſſimilentur, uel de-
pendeant à conductione, & locatione, & hanc arbitror me-
ram ueritatem, licet alias conſultus quandoq; contrarium
cenſui non facta medullitus ponderatione uerborum huius
ſtatuti.

uu Vel alia occaſione] † Etiam remotiſſima, ut not. Soc. ſen.
460 conſ. 156. nu. 21. uſque ad fin. uol. 1. † Occaſio differt à cau-
461 ſa, nam occaſio poteſt eſſe falſa, cauſa autem ſemper uera, ut
tradit Afflі. in feudis, c. de pace iuramento firmanda, uerſic.
conuenticulas, num. 36.

xx Abinde dependenti, uel connexa] Quid autem dicatur
dependens, uel connexum, late notatum eſt ſupra, cap. 100.
ſtatuitur in his uerbis, & cap. 58. in quibuſcunque, in uerbis
462 his, uol. 1. † Exemplificari poteſt in ſcorto, uel adiutoris
maſſaritio, uel in debito ipſius coloni ſoluto pro ſemine Do-
mino ſponte, uel coacte, iuxta diſpoſitionem huius ſtatuti
præcedentem, uel ſi diſputetur ſuper remiſſione fictorum
cauſa belli, peſtis, penuriæ, pruinæ, grandinis, uel ſimilium,
de quibus ſupra cap. 232. licitum, uerſ. item pro blado, cum
463 ſequ. uol. 1. † Cauſa non dicitur dependens, uel annexa, ſi
agatur pro reſtitutione rei locatæ, iuxta c. infra 398. ſi ali-
quis, quia non eſt ſuper quantitate debiti, nec eius occaſio-
464 ne, nec dependenti ab ea. † Controuerſia principalis ſi non
fuerit ſuper notatis in hac ſtatuti particula, ueluti ſi quis
à principio intentauerit actionem, rei uendicationis, uel ſimi-
lem in petitorio, dein in progreſſu cauſa innotuerit de loca-
tione illius rei, ad quam agebatur petitoria actione, an poſ-
ſit dein per uiam huius ſtatuti mutato iudicio agere ad fi-
cta, crederem quod non, niſi remedio reſtitutionis in inte-
grum ex clauſula generali, petendo, quod ſuſpenſo petito-
rio procedat in hoc iudicio, ut tradit ſignanter Alex. conſ.
43. nu. 9 cum addit. ibi in litera C. uol. 1.

yy Quilibet Iuſdicens] Ordinarius ſcilicet, non tamen
habet

Digitized by Google

habet locum in Domino Vicario Prouiſionum, qui nullam iuriſdictionem habet inter priuatos; vt notatur in capit. 46. quicunque, verſ. finali, exceptis caſibus notatis ſupra cap. 1. in verbo, modo non concernant alienationem bonorum.

zz In ciuilibus] Mediolani omnes iudices ordinarij ſunt iudices competentes, dempto Domino Capitaneo iuſtitiæ, & eius Domino Vicario, & memorato Domino Vicario Prouiſionum, qui ſolum reddunt ius in ciuilibus in quibuſdam cauſis, vt notatum eſt in nouis conſtitutionibus, tit. de officio Capitanei, & ſupra cauetur, d. cap. 46. quicunque, verſ. finali.

aa Aut ſuperinde delegatus] A Principe ſcilicet vel Senatu, prout ſæpe fit.

bb Summarie de plano, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij] Quid releuent hæ clauſulæ, eſt notatum late ſupra dict. cap. 47. Dominus Poteſtas in his verbis, & clauſulis, vol. 1.

cc Sola facti veritate inſpecta] † Clauſula hæc quid operetur, & cuius effectus ſit, notatum late ſupra hoc verbo; &
465 poſt alios ibi relatos not. Marſ. tract. bannit. in verbo, iudice, nu. 253. & Aſin. ſua praxi iudiciaria, §. 30. c. 8. cum ſeq.
466 † Et quod plus releuet, quã clauſula, ſummarie, notat Alciat. ad Alex. & Bart. in l. ſi certi condictio, §. quoniam nummos, in verbo, iuxta, ff. ſi cert. pet. ac Roman. conſ. 20. nu. 8. ad finem, Dec. c. dilecti, nu. 3. verſ. & prędicta concluſio de iudic. atque Iaſ. in §. in bonæ fidei, nu. 44. inſtit. de actio. ite Mynſingerius, obſeruat. 44 cent. 2. & Oſaſcus deciſ. 1. num.
467 20. & 21. † Quo fit, vt probationes minus concludentes, & veriſimiles probent, vt notauit Boſſ. d. ſua praxi crim. tit. de iudic. ante torturam, num. 11. ac Simon de Prætis, d. conſil.
468 197. num. 4. & Burſatus conſ. 129 num. 41. vol. 2. † Etiam relictis iuris apicibus, vt per Marſ. d. tract. bannit. in ver-
469 bo, iudice, nume. 252. † Nec iuramentum teſtis habet locum, vbi proceditur cum hac clauſula, ſecundum Cottam d. ſuis memorab. in verbo, Apices, verſ. item iuramentum.
470 † Reijcitur pariter ex hac clauſula beneficium excuſſionis, vt tradit Menoch. tract. arbitr. lib. 2. q. 51. num. 8. & 10. ad fi.
471 † Sed quod requiratur excuſſio ſecundum magis communẽ
472 tradit Menoch. idem conſ. 25. nu. 12. vol. 1. † Poteſt etiam iudex ferre ſententiam ſuper cauſa non deducta, ſed probata, vt tradit Benintend. deciſ. 44. num. 1. & Menoch. tract. arbitr. lib. 1. quæſt. 31. num. 5. ac Oſaſc. deciſ. 15. nume. 4.
473 & deciſio. 19. num. 4. cum ſequen. † Non tollitur tamen per hanc clauſulam inſtantiam, vt per Burſat. conſ. 12. nu.
474 5. volum. 1. † Tenetur vlterius iudicare de iure, ſecundũ Benin. deciſ. 44. num. 2. & ſecundum Cottam ſuis memor. in verbo, arbiter, ad fin.

Factatius] † Hoc habet locum reciproce, tam in loca-
475 tore contra conductorem, & inquilinum, quam etiam in cõductore, & inquilino contra locatorem; propterea conductor, uel inquilinus poteſt agere, & compellere Dominum etiam officio iudicis implorato ad traditionem detentationis rei locatæ, vt tradit Alciat. conſ. 110. nu. 9. verſ. pro qua
476 ſententia. † Poteſt etiam agere ex conducto, ut domus conducta reficiatur, vel ad intereſſe rei vitiotæ, ſecundum
477 Iaſ. §. actionum, nu. 160. inſtit. de act. † Actio in rem datur conducentibus à fiſco, vel re publica, cum fortior ſit eorum locatio ex maioritate poteſtatis, vt per Arrium Pinellum, in
478 l. 1. 3. parte, nu. 68. verſ. vides igitur, C. de bon. mater. † Pacta inter locatorem, & conductorem cenſentur inita ſecundum iuris diſpoſitionem, vt tradit Menoc. conſ. 128. nu. 9.
479 uol. 2. † Poteſt autem contra conductorem denegantem fructus, vel penſionem agi remedio reintegrandæ, tam pro tempore præterito, quam futuro, vt not. Borgn. deciſ. 28. nu. 15. in addit. facit quod not. Pariſ. conſ. 77 nu. 41. & 42. uol. 3. & Iaſ. in l. 1. n. 7. C. de fideic. ac Rimin. ſen. conſ. 730.
480 n. 4. & ſeq. uol. 4. atq; Simon. de Præt. conſ. 11. n. 10. † Duo ſi adſint, qui prætendant ſe eſſe dominos in ſolidum fundi alicuius, colonus, uel conductor, hic poteſt denegare ſolutionem ficti utrique, ſatiſdando de reſtituendo fictum ei, quod obuenerit in controuerſia, ut per Tiraq. tract. primog. q. 97.
481 nu. 59. † Conductor tenetur ſoluere ficta in fine cuiuslibet anni, ubi non adſit pactum, uel conſuetudo in contrarium, ut not. Pract. in forma libelli, quo agitur ad præſtationem fict. uerſ. omni anno, nu. 1. & Bertach. tract. gabell. par. 2. nu. 3. ac Borg. deciſ. 44. nu. 75. licet dicat eſſe uarias opiniones.
482 † Locatio ſimplex facta uno denario, non ualet, quia præſumitur potius pius habitationis quędam donatio, licet teneat uenditio magnæ rei uili pretio, præterquam inter uirũ & uxorem, ſecundum Pract. d. forma libelli, quo agitur ad
484 præſtationem ficti, uerſ. florenos, num. 3. † Duo ſcholares ſi conducant domum unuſquiſque pro rata in dubio ad penſionem tenetur, ut per Vrſill. deciſ. 153. num. 6. Et per hoc decidi poteſt quæſtio ſimilis, quam indeciſam relinquit relatiue loquendo Iaſ. dict. l. 1. numer. 28. C. qui teſtamentum facere poſſ. de duobus ſcholaribus qui conduxerunt domum, & alter receſſerat, an teneatur alter in totum.

Remota appellatione] † Omnis effectus appellationis,
485 ea remota, cenſetur remotus, ſecundũ Bruni. in conſt. in ver-
486 bo, appellat. ad §. verſ. appellatione remota, † ideo cenſetur remota tam quo ad effectum ſuſpenſiuum, quam etiam deuolutiuum, vt tradit Boſſ. ſua praxi crim. tit. de Principe,
487 & eius priuil. n. 237. verſ. & quia appellatio. † Appellatione remota, licet tantum friuola cenſeatur remota, vt not.
488 Menoc. tract. arb. lib. 2. cent. 2 caſu 197. n. 2. † Et duob. ſeq. explicat quę dicatur appellatio friuola, tamen quando adeſt in reſcripto, quod omnis appellatio remoueatur & friuola cenſetur remota, vt per Boſſ. d. ſua praxi crim. d. tit. de Principe, & eius priuil. 199. verſ. omni appellatione, vt ibi
489 per eum. † Poterit tamen appellari retractando in dubium, quod actor ſit locator, vel reus conductor, vt tradit Bar. in l. 4 §. condemnatum, ad fin. ff. de re iud. & in l. 1. § & paruı, nu. 6. ff. quod vi, aut clam. & Alex. conſ. 77. nu. 17. vol. 5 ac Iaſ. in l. 1. nu. 103. verſ. & vltra, C. de iure emphyt. atq; Alci.
490 in l. ſiquis in pœnam, n. 2. & 3. ff. de verb. ſig. † Non cenſetur pariter remota, ſi petitio, & proceſſus, ſuper quibus lata eſt ſententia ſit inceptus, ſecundum notata per Bal. conſ. 321. nu. 3. vol. 3. Niſi ſuſtineatur ex clauſulis ſalutaribus, de qui-
491 bus ſupra in ſtatuto, & ibi notatum eſt. † Non cenſetur pariter remota quo ad tertium, cum hic loquatur tantum de conductore; tanto magis quod remota appellatione in aliquibus caſibus non cenſetur remota quo ad tertiũ, vt not. Dec. conſ. 198. col. 4. n. 4. verſ. poſtremo, & Menoch. tract. arbitr. lib. 1. q. 9. nu. 12. & Anchar. . . q. 44. nu. 4. lib. 2. & notatum ſupra c. 141. §. appellari non poſſit, in prin. vol. 1. vbi etiam notatum eſt, quæ appellationes aliæ non cenſeã-
492 tur remotæ, appellatione remota. † Per remotionem appellationis non cenſetur remota nullitas, querela, & recurſus ad ſuperiorem, etiam per ſupplicationem, nec reſtitutio in integrum, nec officium iudicis, niſi hoc expreſſe cautũ, vt late notatum eſt ſupra, cap. 116. petito, in verbo, nec poſſit appellari, cum verbis ſeq. vol. 1.

dd Nullitate] Quæ nullitates cenſeantur remotę, & quę per remotionem nullitatis à ſtatuto, notatum late eſt ſupra d. c. 116. petito, in verbo, nec de nullitate dici.

ee Reuiſione] Ex his verbis apparet non remoueri compromiſſum ad formam ſtatuti ſupra cap. 115. ſi de cætero, vol. 1. cum tollatur reuiſio. Quando autem de iure cõmuni admittatur reuiſio, notatum eſt late ſupra d. c. 116. petito, in verbo, admitti petierit, vol. 1.

ff Et officio iudicis] Officiũ iudicis quid ſit, & quotuplex, & quid releuet, eſt notatũ ſupra c. 375. ſi de cætero. In his autem terminis quid releuet, notatum videtur per Alciat. conſ. 87. il ſecundo, nu. 4. verſ & hanc partem.

gg Si talis cauſa commiſſa fuerit de voluntate partium cõ-
493 ſilio ſapientis] † Aliqui ex his verbis inferre volebant non dari in hoc caſu conſilium ſapientis inuitis partibus, argumentum ſumendo à contrario ſenſu; Verum valde hallucinantur, nam quod per clauſulas ſupra expoſitas non cenſeatur ſublatum conſilium ſapientis, firmat Bart. in l. Prætor, §. atque differẽtia, circa fin. ff. vi bon. rapt. idem Alex. conſ. 50. in fine, vol. 2. & conſ. 185. num. 22. vol. 5. & Alcia. conſ. 87. il primo, ad finem, nu. 7. multo minus compromiſſum, vt per eum ibi, ac Socin. ſen. conſ. 95. nu. 3. vol. 1. atq; Aſin. ſua praxi iudiciaria, §. 3. c. 33. & etiam Menoch. ſuo tract. arbitr. lib. 1. quæſt. 21. num. 6. & ſupra notatum c. 47. Dominus Poteſtas, verſ. ita tamen, ad finem ſtatuti, vol. 1.
494 † Nec verba hæc, de voluntate partium impoſita inferuntur, quod poſſit ſumi argumentum à contrario ſenſu, quod eis inuitis non committatur cauſa, ſed ea poſita fuere, quia ad hoc vt detur conſilium ſapiẽtis debet peti ſaltem ab vna ex partibus, vt expreſſe cauetur ſupra cap. 27. deinde Iuſdicẽs, verſ. infra duos dies vtiles, vol. 1. & propter hoc fuere poſita illa verba, De voluntate partium, quia vbi non adſit voluntas, vel non petatur, cauſa non committitur conſilio ſapientis. Imo etiam quod petatur, tamen ſi procedatur coram ordinario per petentem, cenſetur ei renuntiatum, vt not. Ang. conſ. 136. numer. 4. verſ. ſecundum eſt, licet per ſtatuta noſtra demonſtratum ſit, non ſufficere tacitam renuntiationem, ſed requiri expreſſam, vt notatum ſupra cap. 31. poſſit, in princ. volum. 1. Poſſunt etiam hæc verba verificari in compromiſſo voluntario inter non cõpulſos quando voluntarie ſit, vt hic cauetur, cõfirmatur hęc

concluſio, quod non cenſeatur remotum conſilium ſapientis ex argumento ex contrario ſenſu, ex quo illud aſſumere non licet, in ſtatutis noſtris, obſtante diſpoſitione ſtatuti ſupra cap. 174. verba, Vbi notatum fuit vlterius pro hac opinione tenenda, ex quo ex hoc ſtatuto non eſt remotũ compromiſſum, ponderando verbum, Reuidere, ſupra expoſitum; Ergo nec conſilium ſapientis, quod à pari procedit, & hæc eſt mera veritas.

hh Vel arbitrio, vel etiam arbitratui] Quid differant arbiter, & arbitrator, late notatum in cap. 1. in verbo, per arbitros, volum. 1.

ii Non intelligantur niſi de filijs eorum, qui actualiter]. Non tamen excludit diſpoſitionem ſuperiorem dum dicit, & comprehenduntur famuli, vt ſupra late notatum, in verbo, in filijs, & famulis ruralium.

De familiaribus, qui poſſunt agi pro debito Maſſarij, Partiarij, vel fictabilis. Cap. CCCLXXX.

a QVilibet maſculus, b maior annis quatuordecim, c qui fuerit de familia d alicuius maſſarij, e vel alicuius alterius ex prænominatis in proxime præcedẽtibus ſtatutis, f exceptis illis, de familia inquilini, ſub præſenti Rubrica generali ſituatis, teneatur, & obligatus ſit cum vniuerſis bonis eius, g quæ bona intelligantur hypothecata, h ſimul cum bonis principalis, i ad omnia debita, quæ fuerint contracta cum Domino, k vel locatore ſuo per illum maſſarium, & quemlibet alium ex prædictis, vt ſupra, l de cuius familia fuerit, m occaſione maſſaritij, vel bonorum locatorum, n quod, o vel quæ p laborauerit q vel tenuerit, ab eo Domino, vel locatore, ille maſſarius, & quilibet ex prænominatis, vt ſupra, r ſtando in eadem familia cum illo, qui ad ipſum debitum debet, vt ſupra, teneri, & ad omnia debita, quæ fuerint facta ex cauſis expreſſis in ſtatuto, poſito ſub Rubrica generali de robationibus, & cætera, quod incipit, Licitum ſit, & cætera. s De quibus omnibus, ſtetur ſacramento Domini, vel locatoris, u prout in dicto ſtatuto continetur. Et ad prædicta ſoluenda, x poſſint compelli ſummarie, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, y & ſine litigio, z ſola facti veritate inſpecta, aa & remota omni appellatione, nullitate, & iudicis officio, & vt ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Fœmina quando non comprehendatur in diſpoſitione.*
2 *Ætas legitima in Ducatu Mediolani quæ ſit.*
3 *Familiæ appellatione quid veniat, vſque ad num. 5.*
6 *Hyppotecharia an poſſit agi contra maſſarium, partiarium, & quæ dicatur tacita. num. 7.*
8 *Obligatio quando tranſeat ad eos qui ſunt de familia, & numer. 9.*
10 *Obligatio vnius pro altero ſtrictè debet intelligi.*
11 *Occaſio verbum hoc quid comprehendat.*
12 *Stare in eadem familia, quando quis dicatur, vſque ad numer. 15.*
16 *Sine litigio clauſula hæc quid operetur.*
17 *Sola facti veritate inſpecta clauſula hæc quid operetur.*

a QVilibet maſculus] † Hic expreſſa qualitas maſcu-
1 linitatis, vt tollatur difficultas, quod fœmina non comprehendatur, de quo notatur per Cottam ſuis memorab. in verbo, maſculinum, ad finem, verſic. item inferebam, late Gabriel ſuis communibus, tit. de verb. ſign. concluſ. 6. per totum.

b Maior annis quatuordecim] † Hæc ætas vtrum fuerit
2 prorogata ad annos viginti, prout diſponitur de his perſonis quo ad capturam, per nouas conſtitutiones, titu. de prohibitione execut. capit. idem his, crederem quod non, quia ibi loquitur quo ad capturam, hic autem quo ad obligationem, quæ diuerſa ſunt, & ſic ſtatutum non intelligitur correctum vbi non contrariatur, vt expreſſè cauetur in proœmio conſtitutionum, ibi, circa finem, Ac alijs conſtitutionibus contrariantibus, tamen eadem ratio militat vtroque caſu.

c Qui fuerit de familia] † Qui dicatur de familia hoc ca-
3 ſu, not. ſignanter Napod. in conſuet. Neap. tit. 16. in quibus caſibus, verbo, familijs, n. 7. vbi dicit, comprehendi omnes, qui ſunt in miniſterio ſeruiendi, ſiue ſint ſerui, ſiue liberi, per l. 2. §. familiæ, ff. de vi bon. rap. & in l. pronuntiatio, §. familiæ, ff. de verb. ſig. & hoc, ſiue ſit vrbana, ſiue ruſtica, per text. in l. ſi habitatio, §. fi. ff. de vſu, & habit. Comprehenduntur & hi, quos quis induxit ſecum in colonia, per text. in l. videamus, ff. locat. Et ex hoc tollitur quod not. Bal. in l. certi iuris, num. 7. C. locati, dum vult famuli ſeruientis ad mercedem ſcholaris non eſſe & tacitæ hypothecata, cum non dicatur inquilinus, quia ſaltem dicitur de familia, vt hic ca-
4 uetur. † In ſucceſſionibus autem appellatione familiæ veniunt omnes propinqui, ſiue ſint agnati, ſiue non, licet de iure communi ſit ſecus, vt not. Iaſ. in l. fin. num. 21. Cod. de
5 verb. ſignific. † Appellatione etiam familiæ veniunt domeſtici, vt notatur in c. qualiter, in vſibus feud. ett. qualiter iurare teneatur, & notat Napod. d. tit. & in verbo, familijs, ad finem.

d Alicuius maſſarij] Id eſt, partiarij, qui dicitur maſſarius, vt notatum ca. præcedenti, in prin. & cauetur infra c. 382.
6 maſſarij, & c. 385. maſſarij, † & quod detur etiam de iure communi hypothecaria in eorum bonis, faciũt tradita per Bald. in l. certi iuris, nu. 6. C. locati.

e Vel alicuius alterius ex prænominatis in præcedentibus ſtatutis] Vult dicere capitibus, cum vnum ſit tantum ſtatutum habens diuerſa capitula, & hic intelligit quæ notantur in principio illius ſtatuti.

f Exceptis illis de familia inquilini]. De quo loquitur in fine præcedentis ſtatuti, verſ. & ſi controuerſia. Quod autem excipiat familiam inquilinorum, vt non teneatur pro debito penſionis inquilini conductoris ratio eſt in promptu, quia nimis grauaretur familia, ſi quilibet eorum teneretur pro penſione principalis conductionis, ſed in hoc debet ſufficere prouiſio, de qua infra capit. 390. Dominus vel locator, quod ſcilicet inuecta, & illata obligentur pro dicta penſione.

g Quæ cenſeantur hypothecata] † Hæc hypotheca indu-
7 cta à ſtatuto dicitur tacita, not. Fran. in tract. pign. 2. par. prin. 2. partic. in prin.

h Simul cum bonis principalis] Scilicet coloni illius, & prænominatorum, qui ſe principaliter obligarunt, vt ſupra cauetur.

i Ad omnia debita, quæ fuerint contracta cum Domino] Etiam quod ſit vſufructuarius, vt late notatum in c. præcedenti, in hoc verbo.

k Vel locatore ſuo] Siue ſit Dominus, ſiue nudus poſſeſſor vt pariter not. c. præced. in hoc verbo.

l Vel cuius familiæ fuerit] † Tempore ſcilicet contracti
8 debiti, alias enim pro debito anteriori antequam eſſet de familia, vel poſt, ſi deſijt eſſe de familia non tenetur, quia intelligitur pro debito temporis, quo erat de familia, quod pariter dicendum eſt, ſi erat contractum debitum antequam eſſet maior annis quatuordecim, quod pro illo tempore nõ teneatur, dein factus maior, quia tum temporis non erãt de familia, ita in ſimili not. Bart. in l. Titius, num. 2. ff. de milit.
9 teſtam. † Et quia qualitas adiuncta verbo, debet intelligi ſecundum tempus verbi, per tex. in §. proximus, Inſtit. de legit. agnat. ſucceſſ. ad idem l. in rebellis, §. ſi extraneus, ff. de noxalibus, quod magis expreſſe cauetur in nouis conſtitutionibus de prohib. execut. cap. coloni, §. idem de his, ibi, eo tempo-
10 re. † Quod magis ſuadendum, ſtante diſpoſitione huius ſtatuti ſtrictiſſime intelligenda, cum vnus obligatur pro alio, vt in ſimilibus terminis, not. Cuman. conſ. 146. nu. 4. verſ. circa ſecundum.

m Occaſione] † Verbum hoc, Occaſione, comprehendit
11 omnem cauſam etiam remotiſſimam, ut not. Socin. ſen. cõſ. 156. num. 21. vſque ad fin. vol. 1. Hic autem reſtringitur per verba ſequentia.

n Quod] Scilicet maſſaritium.

o Vel quæ] Bona ſcilicet locata.

p Laborauerit] Propriis ſcilicet manibus, veluti faciunt coloni rurales.

q Vel tenuerit] Scilicet ea non laborando, ſed ea faciendo laborari, nam vtroque caſu vult obligari bona familiæ, licet quo ad capturam, & expulſionem, & obligationem perſonalem diſtinguatur inter perſonas, filios, & famulos nobilium, & ruralium, ſupra c. præcedenti, verſ. & etiam, & verſ. ſequenti, & verſ. finali, vbi notatum.

r Stando in eadem familia] † Stare dicitur qui ſtat in ea-
12 dem domo permanenter, vt in ſimili not. Cuman. cõſ. 146.
13 num. 5. verſi. præterea ſtatutum. † Fallit tamen in eo qui eſſet abſens ex cauſa coloniæ, vel hac de cauſa dependenti, quia nihilominus diceretur ſtare ſimul, vt not. Bart. in l. quæſitum, in princip. ff. de leg. 3. ſequitur Alex. conſ. 110. num. 12. volum. 3. Soc. ſen. conſ. 151. num. 9. ad finem, volu.
14 1. † Quidam à principio coloniæ, vel maſſaritij ſtabat cum aliquo colono, deinde ante primam collectionem fructuum, vel aduenientem terminum ad ſoluendum diſceſſe.

Digitized by Google

diſceſſerat, vel expulſus fuerat, crederem eum in aliquo nõ
teneri, nec obligatum eſſe, cum non dicatur de familia tem-
pore debiti exiſtentis, iuxta diſpoſitionẽ huius ſtatuti, quod
quidem clarius explicatur in nou. conſtit. tit. illo, de prohi-
15 bit. execut. cap. coloni, §. in his. † Non enim dicitur adue-
nire diem debiti antequam fructus coloniæ percipiantur,
& dies termini ad ſoluendum cedat, nam creditori in diem,
vel conditionalis ante euentum diei, vel conditionis non di-
citur proprie creditor, per late tradita per Bart. in l. 1. in
fine, vbi præcipue Curt. num. 76. cum ſequ. ff. ſi cert. pet.
ſequitur autem vt cum non ſit de familia tempore debiti
contracti, non teneatur pariter ad illud, ſecundum diſtin-
ctionem Bart. l. Titius, nume. 2. ff. de milit. teſtamento, cum
ſupra allegatis.

f Et ad omnia debita] Ampliat diſpoſitionem huius obli-
gationis, & hypothecæ non ſolum ad debita occaſione maſ-
ſaritij, & bonorum conductorum, ſed ad omnia alia contra-
cta ſupra cap. 232. licitum ſit, verſic. item pro blado dato, &
ſequen. vol. 1.

g De quibus ſtetur ſacramento Domini, vel locatoris]
Declarata hæc verba, vt late d. cap. 232. licitum ſit, in his ver-
bis, & ſupra cap. 375. ſi de cætero, in his verbis.

h Et prout in dicto ſtatuto continetur] Quo fit, vt cum d.
c. 232. licitum ſit, verſic. de quo debito ſtetur, caueatur quod
ſolum ſtari debeat ſacramento illius quo ad quantitatem,
non poterit iurari ſuper incidentibus, & emergentibus, licet
ſecus eſſet ſi ſtatutum diceret, quod poſſet iurari in cauſis lo-
cationum ſimpliciter, vt late notatum ſupra cap. 371. ſtatui-
tur, in verbo, ſuper damno dato.

i Poſſint compelli ſummarie] De hac clauſula cũ ſequen-
tibus, late notatum quid releuent ſupra cap. 47. Dominus
Poteſtas, in his verbis, vol. 1.

k Et ſine litigio] † Per hanc clauſulam, quod cenſeatur re-
16 mota appellatio, notat Bald. conſ. 330. ad fin. uol. 1. ſequitur
Boſſ. ſua praxi crim. tit. de appellatio. nu. 16.

l Sola facti veritate inſpecta] † Multum releuat hæc clau-
17 ſula, per tradita ſupra cap. præcedenti, in hoc uerbo, & late
not. Afin. ſua praxi iud. §. 3. cap. 8. cum ſequen.

m Et remota omni appellatione, nullitate, & officio iudicis]
Quid ſit remotum per has clauſulas, notatum ſupra c. præ-
cedenti, in his uerbis.

Quod coloni teneantur ingraſſare terras Dominorum, & ſuas. Cap. CCCLXXXI.

a COlonus, partiarius, vel fictabilis, qui diuerſorum Do-
minorum, ſeu locatorum, terras b laborat, c vel la-
borari facit, teneatur, & debeat d eas terras, ut ſuas, e
æqualiter f ingraſſare, & laborare, ſeu ingraſſari, & la-
borari facere. g Alioqui ad damnum teneatur. Idem ſi
ſuas terras, & unius Domini, ſeu plurium laborat, ſeu labo-
rari facit.

SVMMARIVM.

1 *Colonus partiarius, vel ficłabilis qui dicatur.*
2 *Diligentia in rebus alienis qualis eſſe debeat, & quomodo probe-
tur, & etiam ſi promittatur arbitrio boni viri, vſque ad
num. 4.*
5 *Colonus an teneatur mundare foſſata, & ad quas impenſas tenea-
tur, & probatio culturæ ad quem pertineat, vſque ad nu-
mero 10.*
11 *Colonus pro mala cultura, an patiatur Iuramentum in litem, &
quando dicatur deteriorari res conducta, vſq; ad num. 19.*

a COlonus, partiarius, vel ficłabilis] † Qui ſint hi, & quę
1 ſit inter eos differentia, notatum late ſupra cap. 379.
Nullus, Petr. de Vbal. tract. de duob. fratrib. quæſt. 11. princ.
num. 33. cum ſequen.

b Laborat] Suis proprijs manibus, prout faciunt omnes
ruſtici coloni, ut cauetur ſupra cap. 379. Nullus, uerſi. & ea
quæ dicta ſunt.

c Vel laborari faciat] Vt faciunt nobiles, qui conducunt
bona, & ea laborari faciunt per alios, ut etiam cauetur, d.
cap. 379. Nullus, d. uerſ. etiam ea quæ dicta ſunt, & ſequen-
ti uerſiculo.

d Eas terras, ut ſuas] † Qui enim adhibet diligentiam in
2 rebus alienis prout in ſuis, non tenetur in aliquo, nec ei ali-
quid poteſt imputari, ita Specul. tit. de pignor. § 1. num. 24.
uerſi. & nota, per textum, in l. quod uerum, ad fin. ff. depoſiti.
3 † Qualiter autem probetur fuiſſe adhibitam diligentiam,
prout in ſuis, not. Spec. d. tit. de pignor. § 1. num. 15. Bald. in
4 l. quæ fortuitis, num. 8. C. de pigno. actio. † Promittens la-
borare terras arbitrio boni uiri intelligitur ſecundum ſtatu-
tum, ita not. Beuintend. deciſ. 16. num. 3.

e Æqualiter] Ad ratam ſcilicet perticatus, & bonorum,
quia hæc dicitur æqualitas.

f Ingraſſare] † Tenetur etiam mundare foſſata, & ea pur-
5 gare in his quæ concernunt temporalem utilitatem, nõ per-
petuam, ita notat Bart. conſil. 193. num. 2. Practic. in forma
libelli quo agitur ad præſtat. ficti, uerſ. inueſtiuit, nume. 16.
Alex. l. diuortio, §. impendia, nume. 3. ff. ſolut. matrim. & Pe-
trus de Vbal. tract. de duobus fratrib. parte 6. principali, nu.
13. Ruin. conſil. 88. numer. 3. uolum. 1. idem deciſ. Peruſ. 58.
num. 8. parte 1. idem Borgn. deciſ. 44. num. 59. & Ruinus iu-
nior, conſil. 411. num. 24. cum ſequen. uolum. 4. ac Vincent.
Francus, deciſ. 107. & Caroc. tracta. locati, uerſic. expenſis,
6 num. 16. † In hoc tamen debet attendi conſuetudo loci, ut
tradit Gabriel, ſuis communibus, tit. de cõſuetud. concluſ. 1.
7 num. 51. † Ad colonos pariter de iure ſpectant impenſæ in
agris colendis, & ferendis, ut tradit Menoch. conſ. 64. nu. 27.
8 uolum. 1. & infra dicetur cap. 402. coloni. † Controuerſia
ubi oritur, utrum colonus, uel conductor bene coluerit bo-
na conducta, uel ne, ipſe colonus debet hoc probare, non
autem locator oneratur ad probandum colonum male col-
uiſſe, vt tradit Alexan. conſil. 129. num. 2. verſic. & ſi, vol. 2.
idem Plott. l. ſi quando, num. 190. verſic. nec tenetur, C. vn-
de vi, & Beuintend. deciſ. 16. nu. 1. vbi dicit ſufficere, quod
exhibeat inſtrumentum locationis allegando negatiuã bo-
na non fuiſſe laborata, licet gloſſa Pariſ. ad Alexan. d. conſi.
190. in litera B, teneat contrarium, ſcilicet onus ſpectare
locatori ad id probandum, quod colonus male coluerit, cũ
9 ſit fundamentũ ſuæ intentionis, per l. 2. ff. de probat. † Quod
quidẽ venit declarando, vt per Anchar. iun. quæſt. 24. nu. 1.
lib. 1. declarando vt infra cap. 402. coloni, in verbo, coloni.
10 † Niſi ex inſtrumento promiſſũ ſit bene colere, vt poſt alios
Caroc. verſ. negatiua probanda.

g Alioquin ad damnum teneatur] † Et eo caſu poterit
11 iurari in litem pro mala cultura, vbi promiſſum fuerit co-
lere, ſecundum notata per Plottum in l. ſi quando, nu. 109.
12 C. vnde vi. † Colonus vineæ ſi non colat omni anno tene-
13 tur ad intereſſe pro deteriorationẽ perpetua. † Idem ſi per
imperitiam laboratoris rem faciat potari vites, ſecundum
Bertach. tract. gabell. parte 4. num 45. verſic. idem in quoli-
14 bet. † Idem ſi incidat colonus arbores fructiferas, vel in-
fructiferas, quæ tamen ſint ad voluptatem in viridario, vel
horto, veluti buxus, vel lauros, & ſimiles, vt per Bertach.
15 d. parte 4. numer. 11. verſic. idem ſi incidat. † Conductor
præterea molendini non poteſt in præiudicium futuri con-
ductoris molere pro minori gabella, & mercede, quam ſoli-
ta, ſecundum allegata per Bertachinum d. 4. parte, num. 16.
16 verſ. facit etiam. † Conductor præterea lacus non poteſt
piſcando totos piſces deſtruere lacum, alias tenetur ad inte-
reſſe verſus Dominum lacus, vt per Bertachinum, d. tracta.
17 gabell. parte 4. num. 15. verſic. idem ſi incidat. † Deterio-
rans quoque rem cõductam qualiter, & quibus caſibus poſ-
ſit expelli, notatum eſt ſupra, cap. 379. Nullus, in verbo, etiã
18 termino elapſo, quod hic ſuperfluũ videtur repetere. † Co-
lonus autem conducens fundum cum pacto, quod teneatur
plantare vineam, ſi eam non plantet, an poſſit expelli, di-
ſtinguit Cotta ſuis memorab. in verbo, locaui vineam, verſ.
quod autem.

Quod maſſarij non moueant fructus ſine præſentia Domini, vel ſui nuntij. Cap. CCCLXXXII.

a MAſſarij, vel alij, qui partem b dare debent c de fru-
ctibus, d Domino, vel locatori, non audeant e di-
ctos fructus ſecare, f nec colligere, g nec extrahere de ter-
ris, h niſi facta notitia Domino, vel locatori, vel eius Do-
mini, vel locatoris i negotiorum geſtori, vel nuntio, k ac
etiam ſine eius præſentia, ſi adeſſe voluerit, ſub pœna om-
nis damni, & intereſſe, quæ pateretur Dominus, vel locator,
m de quibus ſtetur n ſacramento o Domini, ſeu locato-
ris p de credulitate præſtanda.

SVMMARIVM.

1 *Maſſarij qui dicantur, & ad quam partem fructuum teneantur,
& ad quas expenſas pro fructibus obligentur, vſque ad nu-
mer. 13.*
14 *Fructuum appellatione quid veniat, vſq; ad num. 16.*

17 Maſ-

Digitized by Google

17 *Maſſarius prohibetur colligere fructos immaturos, declara vſque ad num. 20.*
21 *Maſſarius an teneatur denuntiare Domino collectionem fructuū, & quomodo, vſq; ad num. 23.*
24 *Colonus præſumitur fraudare Dominum, & an detur contra eum iuramentum in lite, nu. 25. & quale debeat eſſe iuramentum, num. 26.*

a MAſſarij, vel alij qui partem] † Qui quidem dicun-
1 tur partiarij, vt eſt tex. in l. ſi merces, §. vis maior, ff.
locati, & etiam dicuntur ſocij, & inter eos, & Dominos, non
datur actio locati, ſed pro ſocio, ſecundum Barto. d. §. vis
maior, num 9. vbi cæteri Scribentes, & Iaſ. in §. item Seruia-
na, num. 11. & ſequen. Inſtit. de actio. ac Plott. in l. ſi quando,
num. 175. ad finem, C. vnde vi, & ſupra notatum capit. 329.
Nullus, in prin.
b Dare debent] † Quæ vero pars fructuum in dubio da-
2 ri debeat Domino, vel locatori, diſtinguit late Petrus de
Vbal. tracta de duobus fratribus, parte 11. princip. num. 29.
verſic. non quæro cum ſequent. maxime, nume. 35. cum ſeq.
3 † Et quod debeat eſſe dimidia, notatum eſt per Baldum,
conſil. 25 num. 2. volum. 5. cum notatis per Borgn. deciſ. 44.
4 num. 28 facit tex. in c. potuit, de decimis. † Vbi autem con-
uentum de dando dimidiam fructuum domino, vel locato-
ri, ex eā dimidia non deducuntur expenſæ culturæ, & colli-
gendorum fructuum, vt tradit Pract. in forma libelli, in act.
reali, verſ. ſimul cum fruct. b. num. 6. vbi adducit rationem,
& Caſtr. conſ. 270. nume. 3 verſic. 3. principaliter, volum. 2.
ac Petrus de Vbal. tract. de duobus fratrib. quæſt. 11. prin-
cipali, numer. 38. item Tiraquell. tract. retract. lignag. §. 15.
glo. 1. num. 19. & 20. atque Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 3.
5 caſu 175. num. 2. & 3. † Quod idem eſt in expenſis in cu-
ſtodia fructuum à latronibus, & furibus, vt per eum, num. 4.
licet alias appellatione fructuum à lege, vel ſtatuto prola-
to, hi non veniant, niſi deductis impenſis, vt tradit Pract. d.
loco, num. 5. & Cremenſ. ſingu. 134. & Cotta ſuis memorab.
in verbo, fructus intelliguntur, & in verbo ſtatuto Mediola-
ni cauetur, quod in diuiſionibus, verſi. ſecundo facit, regulā
hanc firmat Tiraquell. d. §. 15. gloſſa 1. num. 1. cum ſequen.
vbi eam ampliat. Limitando dein eam octo modis, num. 10.
vſque ad nu. 24. refert Duen. reg. 387. fructus, & Diaz reg.
302. fructuum. Idem cauetur in lib. 15. communium, in ver-
bo, ſtatutum, vel lex, idem tenet Burſat. conſil. 184. num. 20.
6 volu. 2. † Si autem præferatur ab homine, quod debean-
tur integri, notatum eſt per Duen. reg. 198. dictio, fructus.
7 † Conuentum ſi fuerit cum colono, vt debeat dare quotam
partem fructuum vineæ, quod debeat dari etiam quota pars
fructuum aliarum arborum ibi exiſtentium, notatum eſt in
gloſſa, l. certo, in verbo, actum erit, cū addit. ibi, ff. de ſeruit.
ruſtic. præd. facit quod not. Iaſ. in l. 1. num. 15. ff. de legibus,
& Ambroſ. Opizon. in l. filiusfam. §. Diui, num. 94. verſic. &
facit, ff. de leg. pri. Petrus Rauen. ſing. 613. & Marſ. ſing. 582.
num. 2. idem Rebuff. tract. de nominat. quæſt. 5. numer. 26. &
Caroc. verſic. rerum diuiſione, num. 1. & 2. Licet in praxi di-
8 catur ſeruari contrarium. † Idem eſt de vinea data ad plan-
tandum, ita quod fructuum eius detur quota pars, quod
etiam debeatur quod pars fructuum de arboribus ibi plan-
tatis, notatum eſt per Cottam ſuis memorab. in verbo, lo-
caui vineam, & per Marſ. in l. vnica, numer. 174. C. de rapt.
virgin. & tract. bannit. in verbo, ſubrogentur, numer. 2. idem
9 per Carocium, verſi. pactis conuent. num. 1. & 2. † Vbi au-
tem non plantet vineam an cadat, vel teneatur ad intereſſe,
10 diſtinguit ibi Carocius, num. 3. † Arbores ſiccæ, aut vi ven-
torum, aut fluminis euulſæ, ſunt in totum locatoris, non au-
tem conductoris, ſecundum Borgn. deciſ. 44. num. 72. verſic.
11 nec arbores ſiccæ. † Et pertinent etiam ad proprietarium,
& non vſufructuariū, vt per Borgninum, tract. de vſufructu,
12 nu. 157. verſ. quod ſecus eſſet. † Pecunia abſcondita reperta
à conductore eſt Domini, non autem conductoris, vt tradit
13 Caroc. tract. locati, verſi. theſauris, nu. 1. † Et eſt etiam ven-
ditoris, & non emptoris, nu. 2.
c De fructibus] † Fructuum appellatione, quid veniat, la-
14 te ſcripſit Tiraquell. tract. retract. lignag. §. 15. glo. 1. nu. 27.
15 † Et quod veniat etiam palea, & fœnum notatum eſt per
Roman. ſing. 455. cum addit. ibi, & per Petrum Rauen. ſing.
225. idem tradit deciſ. Peruſ. 14. num. 9. parte 1. & Caroc. d.
16 tract. locati, verſ. paleis, num. 4 † An autem dari debeat me-
dietas Domino not. Caroc. ibi, num. 4.
d Domino, vel locatori] Declara verba hæc vt ſupra cap.
379. Nullus, in his verbis.
e Dictos fructus ſecare] Hoc reſpicit blada, & fœnum, &
alia legumina, quæ ſecantur.

f Nec colligere] Reſpicit vuas, nuces, poma, pyra, & ſi-
milia, quæ colliguntur.
g Nec extrahere ex terris] Prout fit de lino, canepo, & ſimi-
17 libus, quæ extrahuntur. † Prohibentur pariter hi maſſa-
rij, & partiarij percipere, & colligere fructus non maturos,
alias tenentur Domino ad intereſſe, nec fructus facit ſuos,
vt per tex. in l. & hæc diſtinctio, §. fundum, ff. locati, & per
gloſſam ſingularem, in l. in fructu, quæ eſt lex pen. ff. de vſu-
fruct. legat. quam pro notabili ſignat Bald. in l. ſi pater, nu. 3.
C. de vſufruct. & quam etiam pro ſingulari extollit Iaſ. in l.
ſi quis in cauſam, §. 1. notab. 1. num. 2. ff. ſi cert. pet. idem te-
net Carocius, tract. locati, verſi. collectione immatura, nu. 1.
18 Limitando in conductore nummis. † Ampliando hoc non
poſſe fieri in præiudicium noui coloni partiarij, nu. 2. & 3.
19 exemplif. nume. 4. † Vſufructuarius autem poteſt impune
tollere fructus immaturos, ſi tamen ſint prope maturatio-
20 nem, ſecundum Bald. d. l. ſi pater, nu. 3. C. de vſufruct. † Co-
lonus autem partiarius tenetur ſoluere fructus tempore col-
lectionis, vt tradit Caroc. tract. locati, verſ. tempore penſio-
nis, num. 3.
h Niſi facta notitia] † Idem eſt de iure communi, notat
21 Specul. tit. de decimis, § 1. num. 12. & Bald. in l. ſi ita, §. Do-
minus, ff. de vſu, & habit. & in l. diuortio, §. impendia, vbi
etiam Alexan. nume. 5. uerſi. iuxta hoc vnum, ff. ſoluto ma-
trim. ac Cæpolla tracta. ſeruit. ruſtic. præd. tit. vigeſimo, de
meſſe, num. 2 item Iacob. de ſancto Georgio, tract. de roidis,
ſiue operis, num. 88. verſi. minus, atque Afflict. in conſtit. re-
gni, rubr. 7. de decimis, num. 21. lib. 1. & Crauetta conſil. 25,
num. 11. uerſi. non obſtat, ac Plott. in l. ſi quando, num 133.
22 cum duobus ſequen. C. vnde ui. † Notitia autem hęc datur,
vt locator poſſit mittere nuntium, uel negotiorum geſto-
rem, qui videat, & aſſiſtat, ne iſti maledicti ruſtici fraudent
eorum locatores in his fructibus, per text. in l. 2. uerſic. na-
turale, C. quando, vel quibus quarta pars, libr. 10. quem ad
hoc allegat Cotta ſuis memorab. in uerbo, fructus, uerſi. ul-
terius etiam ſciendum, & nouiſſime notat Bonacoſſa, tract.
23 de ſeruis, quæſt. 140. † Verum hæc notitia hodie regula-
riter non datur, & data hac notitia, ubi Dominus non mit-
tat, nec veniat tempore limitato, excuſatur colonus, ſi dein
colligat fructus, ſecundum notata per Ferronium in ſuis
commentar. titu. de feudis, & iure emphyt. § 22. & ſequen.
colum. 2. uerſic. ſubditur in eo text. Limitando niſi daretur
in tempore, quo eſt occupatus alijs negotijs, ibi, verſ. quod
enim.
i Negotiorum geſtori, vel nuntio] In abſentiam Domini
locatoris à re conducta.
k Ac ſine eius præſentia, ſi adeſſe voluerit] Data etiam no-
titia, vbi reſponderit velle adeſſe.
l Sub pœna omnis damni, & intereſſe] † Ex quo poteſt
24 præſumi dominum fraudatum à colono, vel partiario, ex
quo hi ruſtici præſumuntur frauduloſi, vt notatum eſt late
per Bonacoſſ. in tract. de ſeruis, quæſt. 140.
m De quibus ſtetur] † Idem de iure communi, quia hoc ca-
25 ſu poterit in litem iurari contra non ſeruantē, vt tradit Plot.
in l ſi quando, nu. 137. C. vnde ui, & Vrſill. ad Afflict. deciſ.
360. num. 9. ad finem.
n Sacramento] Quando, quo tempore, & quo loco, & co-
ram quo debeat pręſtari hoc ſacramentum, & quando non
credendum, late diſcuſſum eſt ſupra cap. 371. ſtatuitur, in
hoc uerbo, & clarius capit. 232. licitum ſit, in hoc verbo,
uolum. 1.
o Domini, uel locatoris] Quando poſſit reijci, vt non
poſſit iurare, notatum eſt d. cap 371. ſtatuitur, in hoc uer-
bo, Domini.
p De credulitate pręſtanda] Non enim poterit iurare de
veritate, cum non uiderint, nec fuerint pręſentes, nec infor-
mari de quantitate fructuum, ut in ſimili dicitur in deputa-
tis locorum piorum, & notatum ſupra cap. 447. ceſſionarius,
26 uolum. 1. † Iuramentum hoc cum ſit credulitatis, non po-
teſt ſic iurans redargui de falſo, ut tradit glo. in cap. requiſi-
ſti, in uerbo, hi, qui iurauerunt 33. quęſt. 1. ſequitur plura al
legando Tiraq. tract. retract. lignag. §. 2. glo. 2. nu. 2.

Quod Domini poſsint fructus in fundo diuidere. Cap. CCCLXXXIII.

a DOmini, uel locatores, b quibus pars fructuū debetur,
c poſſint ipſos fructus d in fundo diuidere, ita, quod
colonus tenetur, & debeat partē ipſorum fructuum e do-
minicalem conducere ad domum ipſius Domini f in rure
poſitam, g & blada ipſa triturare, & ordinare, ipſaq; con-
ſignare

ſignare ſuper ſolario Domini, uel locatoris, *h* in rure, *i* ſeu loco ipſo. Et ſi pactum fuerit, teneatur, & debeat conducere, vbi conuentum fuerit.

SVMMARIVM.

1 *Fructus, & reditus an differant, num. 2.*
3 *Dominus an poſſit diuidere fructus cum partiario.*
4 *Colonus partiarius an teneatur ponere ſemina, & facere omnes expenſas culturæ, & quando deducantur ſemina, vſque ad num. 8.*
9 *Vendens fundum pendentibus fructibus, an cenſeatur vendere fructus coloni partiarij, vſq; ad num. 12.*
13 *Fructus de proximo colligendi habentur pro collectis.*
14 *Fructus collecti ex bonis Eccleſiæ an pertineant ad ſucceſſorem.*
15 *Colonus partiarius, an teneatur blada triturare.*
16 *Fructus quando intelligantur deductis expenſis, & quid fructuum appellatione veniat, vſq; ad num. 19.*
20 *Fructus oliuæ quomodo diuidantur inter Dominum, & colonum partiarium.*
21 *Conuenta in omnibus ſunt ſeruanda.*

a DOmini, vel locatoris] Exponenda ſunt hæc verba, vt ſupra cap. 379. Nullus, in his verbis.
b Quibus pars fructuum debetur] Quæ pars debeatur, & quomodo, notatum eſt ſupra capit. præcedenti, in his
2 verbis. † Fructus, & redditus idem ſunt in iure, & potior eſt appellatio redditus, quam fructus, ſecundum Bertachin.
3 tract. de gabell. parte 5. nume. 3. verſic. nec refert. † Quomodo autem intelligatur redditus, notatum eſt ibi, num. 3. ad finem.
c Poſſint ipſos fructus] † Facultas hæc ſicut datur Domi-
3 no, vel locatori contra partiarium, vel maſſarium diuidendi fructus hos in fundo, an ita etiam detur partiario contra Dominum, crederem quod non, ex quo hoc fuit inductum fauore locatoris, quod non debet induci in eius odium, ſecundum l. quod fauore, ff. de legibus, licet colono partiario competat contra Dominum pro fructibus actio perſonalis pro ſocio, vt per Oſaſc. deciſ. 81. num. 4.
d In fundo diuidere] † Partiarius etiam quod teneatur
4 ponere ſemina, & facere omnes expenſas culturæ, & colligendorum fructuum, vt tradit Menoch. conſ. 64. numer. 17. vol. 1. & Carocius tract. locati, verſ. expenſæ, num. 1. & verſ.
5 paleis, & oliuis, num. 1. † Ampliando etiam in colono qui
6 bummis colit, num. 2. † Tamen in diuiſione eas non debet detrahere ante partem, vt notauit Innoc. in cap. tua nobis, num. 2. vbi cæteri canoniſtæ, de decimis, relatus per Petrum de Vbal. tract. de duobus fratribus, quæſt. 11. in principali, num. 38. & ſeq. idem tenet Bertach. tract. gabell. nu. 8. 8. parte, 2. membro, ad finem, & Cotta ſuis memorab. in verbo, colonus Eccleſiæ, verſi. vlteris obiter, & in verbo, ſtatuto Mediolani cauetur quod indiuiſionibus, ad finem, ac deciſ. Pe-
7 ruſ. 24. num. 11. parte 1. † Tamen ſi Dominus vel locator ponat ſemina, contrarium ſeruatur, vt deducantur ante par-
8 tem. † Tenetur pariter colonus volens vendere fructus rei conductæ iuſto pretio præferre Dominum, vel locatorem alijs, vt tradit Bart. in l. 1. ad finem, num. 3. vbi & Ioannes de Platea, & Lucas de Penna, verſi. & nota, C. de metall. lib. 11. & Iaſ. in l. fin. num. 11. C. de iure emphyt. ac Petrus Rauenna ſing. 104. Socin. reg. 530. vendere, limitatione 2. & 3. idem Afflict. in conſtit. regni, quæſt. 3. num. 12. ad finem, ac Boer. in ſuis conſuetud. lib. des couſtumes de tours, tit. 12. artic. 5. in princ. & deciſ. 107. num. 2. & Ruin. conſil. 161. num. 30. volum. 1. idem Tiraquell. tract. retract. lignag. §. 1. gloſſa 18. num. 2. & Borgninus tract. de vſufruct. num. 113. verſ. etiam videmus, atque Carocius tract. locati, verſic. emptione, &
9 venditione, num. 1. & 2. † Dominus vendens fundum pendentibus fructibus, cenſetur etiam vendere fructus portionis partiarij, ſecundum deciſionem Peruſ. 83. nume. 3. parte 2.
10 † Tamen ſecus cauetur infra, cap. 399. cum res, verſ. finali, cum fructus pendentes pars fundi propter vnitatè cenſea-
11 tur, ſecundum tradita per Oſaſc. deciſ. 81. num. 2. † Etiam colonus partiarius in eis fructibus pendentibus nullum ius
12 habet, vt ibi per eum, num. 3. † Licet habeat tacitam hypothecam in parte eorum colonica loco operis, & laboris,
13 & ſumptuum, vt ibi per eum, num. 8. † Fructus autem de proximo colligendi habentur pro collectis, ſecundum Marſ. in l. vnica, nu 25. C. de raptu virg. & Borgn. deciſ. 44. nu. 16.
14 † Tamen etiam collecti, & non reconditi ex bonis Eccleſiæ pertinent ad nouum ſucceſſorem, vt per eundem Borgn. deciſ. 44. nu. 4 & Burſ. conſ. 75. nu. 36. vol. 1.
e Dominicalem] Quæ dimidia eſt non deductis impenſis, vt ſupra notatum fuit.
f In rure poſitum] Niſi aliter conuentum, vt in fine dicitur.
g Et blada ipſa triturare, & ordinare] † Suis impenſis,
15 niſi aliud ſit conuentum, ex quo tenetur colonus partiarius ad omnes expenſas temporales, vt tradit Petrus de Vbal. d. tract. de duobus fratribus, quæſt. 11. princip. num. 39. & 65. abſque aliqua detractione per eum fienda, vt ibi per eum.
16 † In contractu, lucratiuo fructus intelliguntur deductis expenſis, ſecundum Bertach. tracta. de gabell. part. 8. memb. 2. nume. 9. Fructus beneficij Eccleſiaſtici intelliguntur deductis expenſis, vt per eundem Bertach. d. par. 8. memb. 2. nu. 9.
17 verſi. idem dicit. † Idem in fructibus fornacis, ſecus in fru-
18 ctibus vaccarum, & pecudum, vt ibi per eum. † Fructuum appellatione quid ueniat, tradit Innocentius in rub. de re iudicata, & Ioannes Andreæ in cap. 1. eodem titu. notatum
19 ſupra, in principio, & capit. præcedenti. † Fructus oliuæ qualiter diuidendi inter Dominum, & partiarium, diſtinguit quatuor tempora, Caroc. d. tracta. locati, verſic. paleis,
20 numer. 7. † Quod idem in glandibus & arundinibus, numero 8.
h In rure] Quæ ſcilicet diſtet à domo maſſarij.
i Seu loco ipſo] Vbi adſit ſolarium Domini in loco coloniæ.
k Vbi conuentum fuerit] † Ex quo ſeruanda ſunt conuen-
21 ta in omnibus, ſecundum l. 1. ff. de pact.

De Poſcha.
Cap. CCCLXXXIV.

POſſint maſſarij, & partiarij facere poſcham, *a* vuis competenter præcalcatis.

a VVuis competenter præcalcatis] Nam tunc aliquod præiudicium Domino, vel locatori fieri non poteſt.

Quod maſſarij nihil recipiant pro colligendo fructus Domini. Cap. CCCLXXXV.

a MAſſarij, vel partiarij, *b* nihil recipere debeant de parte Domini, ſeu locatoris pro vendemiatura, nec conductura vuarum, nec pro faciendo uinum, nec illud reponendo in ipſa uilla, uel loco, nec pro area, etiam ſi Domini, uel locatores uuas diuidere uoluerint in fundo, quo caſu conductor ipſe teneatur uuas Domini conducere *c* ad torcular, *d* & uinum facere, & reponere in uaſis, ut ſupra *e* ſuis expenſis, niſi aliter conuentum ſit, quo caſu conuenta ſeruentur.

SVMMARIVM.

1 *Maſſarius tenetur ad omnes impenſas temporales, & an ad carigia, & vecturas, num. 2.*
3 *Locator an teneatur dare maſſario vaſa neceſſaria pro conducendis vuis.*
4 *Vinum nouum quando ſit bibendum.*

a MAſſarij, uel partiarij] Qui ſint, notatum eſt late ſupra cap. 379 Nullus, in his uerbis.
b Nil recipere debent de parte Domini, uel locatoris]
1 † Ratio in promptu, quia maſſarius, vel partiarius tenetur ad omnes expenſas temporales abſque aliqua detractione fienda, niſi aliter ſit conuentum, ut tenet Petrus de Vbal. tract. de duobus fratribus, quæſt. 11. princ. num. 39. & 65. & deciſ. Peruſ. 24. nu. 11. parte 1. ac Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 215. num. 1. cum ſeq. idem Caroc. tract. locati, uerſic. expenſis, num. 17. & uerſic. paleis, nume. 6. & ſupra notatum capit. 383. Domini, uel locatores, in uerbo, in fundo
2 diuidere. † Non tenentur tamen ruſtici, & uaſalli facere carigia, & uecturas, ac alias operas abſque pretio, non obſtante curſu temporis, ubi de titulo, uel obligatione non conſtet, ſecundum Borgninum, deciſ. 27. numer. 33. Faciunt notata late per Soc. iunior. conſil. 98. per totum maxime, numer. 32. & ſequen. uolum. 3. & per Alphonſum Mendo Hiſp. tracta. de benefic. incorrupt. cap. 13. numer. 32. & ſeq. parte 1.
c Conducere ad torcular] † Quod tamen dari debet per
3 Dominum, uel locatorem pro præmendis uuis una cum inſtrumentis ad id acceſſorijs, ut per Soc. ſen. conſ. 15. nu. 20. uolum. 1.
d Et uinum facere] † Quo autem tempore ſit bibendum
4 uinum nouum, notatum eſt per Petrum Rauen. ſingu. 800. & per

Digitized by Google

& per Ripam tracta. de peſte, titu. de remed. ad conſeruandum ubert. nu. 143. ac per Marcum, deciſ. 141. nu 6.

e Suis expenſis] Quod in omnibus fructibus fieri debet per eum, & late notatum fuit ſupra c. 373. Domini, uel locatores.

De vuis non portandis ad vendendum Mediolani, vel alibi. Cap. CCCLXXXVI.

a Non audeant b maſſarij partiarij uuas uendere, nec Mediolanũ, nec alibi conducere ad uendendum c ſine licentia Domini, uel locatoris, d aliqui damnũ in quadruplum e reſtituant Domino, ſeu locatori, f & quilibet poſſit eis ipſas uuas auferre g impune.

SVMMARIVM.

1. *Maſſarius quando poſſit diſponere de fructibus, & num 2.*
3 *Maſſarius an poſſit conueniri criminaliter pro furto, & contra eum iurare in litem, & ad quam pœnam teneatur, vſque ad numer. 6.*

a Non audeant] Hi maſſarij partiari ſicut prohibentur colligere fructus non data notitia Domino, uel locatori, ita prohibentur uendere uuas, ut hic cauctus, & ſupra cap. 383 maſſarij.
b Maſſarij partiarij] † Secus in fictabilis ad granum, uel
1 ad denarios, cum hi poſſint diſponere de fructibus omnibus ad eorum libitum, nec per hoc ſtatutum prohibentur. Tamen n6 poſſunt uendere fructus, nec ius eos percipiendi ante penſionem ſolutam, ſecundum Caroc. d. tract. locati, uerſ.
2 emptione, & uenditione, nu. 3. † Idem in alio contractu dominium transferente, num. 4.
c Sine licentia Domini, uel locatoris] Sicut etiam ſine licentia Domini, uel locatoris non poſſunt colligere fructus, quod minus eſt.
d Alioquin damnum in quadruplum] In pœna huius quadrupli continetur ſimplum, ut late fuit notatum in præludijs ſtatutorum. † Videtur etiam poſſe conueniri actione
2 de furto criminaliter, ſicut etiam ſocius occupans totã rem communem, ſocium ſua parte priuando committi furtum, ut tradit Alex. conſ. 103. nu. 10. uol. 1. & Plott. l. ſi quando, nu. 135. ad finem, C. unde ui.
e Reſtituant Domino uel locatori] † Imo cõtra eos eo ca-
4 ſu poterit iurari in litem, ſecundum Plott. in l. ſi quando, nu. 137 in prin. & uerſ. & ſi poteſt, C. unde ui, & notatum ſupra cap. 382. maſſarij, in uerbis, de quibus ſtetur.
f Et quilibet poſſit eis ipſas uuas auferre] † Et ſic ultra
5 pœnam quadrupli hic partiarius uendens uuas perdit illas, cum poſſint ab eo auferri impune, prout etiam perdit fructus collectos, qui erant immaturi, ut tradit Bald. in l. ſi pater, num. 3. C. de uſufruct. & Iaſ. in l. ſi quis nec cauſam, §. 1. notab. 1. n. 2. ff. ſi cert. pet. & notatum ſupra cap. 382. maſſarij, in uerbo, niſi data notitia.
g Impune] † Hoc dictum eſt propter tertium, qui auſerat
6 uuas uendendas, ita quod nulla actio, uel accuſatio poſſit contra eum porrigi, per hoc uerbum, impune, ut tenet text. in l. qui ſeruum mihi ex ſtipulatione, ubi Bald. ad fin. ff. de uerb. obl. & Alber. ſuo dictionario, in uerbo, impune.

De ſacramento præſtando pro ficto, & re libellaria, & decima. Cap. CCCLXXXVII.

Si contingat a inter Dominum, ſeu locatorem b præſentem, c uel præteritum, d & colonum, e de ficto preteriti temporis, f quæſtionem moueri, g colonus h poſſit iurare i fictum eſſe ſolutum, k uel ſe ſoluere non teneri l in toto, nec in parte, m à triennio ſupra, uel quod ipſe colonus n referat Domino, ſeu locatori ſacramentum. o Hoc idem ſeruetur, ſi fictũ rei libellariæ petatur. p Idemq; obſeruetur in ſolutione decimæ, q & idem obſeruetur in partiario, r & etiam idem ſit inquilino. Et prædicta locum non habeant, ſ ſi Dominus, uel locator t intra dictum triennium u querimoniam depoſuerit.

SVMMARIVM.

1 *Colonus propriè quis dicatur, & an veniat nomine conductoris, vſq; ad num. 4.*
5 *Solutio ficti. quo tempore fieri debeat, & an ſoluens ante tempus poſſit petere quod ſibi caueatur, vſq; ad num. 7.*
8 *Colonus an poſſit iurare ſolutionem fictuum contra Dominum, quid in procuratore coloni, vel in hærede ipſius, vſque ad num. 20.*
21 *Quid ſi plures fuerint coloni, & falſo fuerit iuratum, & quomodo poſſit procedi, vſq; ad num 25*
26 *Statutum permittens iuramentum colono an valeat.*
27 *Conductor an præſumatur ſatisfeciſſe ſi penes eum reperiatur inſtrumentum locationis.*
28 *Quietatio generalis ſuper penſioni, an comprehendat res mutuatas.*
29 *Solutio ſemper præſumitur facta in duriorem cauſam.*
30 *Colonus quando poſſit iurare ſuper ſolutione penſionis.*
31 *Emphyteuta tenetur probare ſolutionem per triennium, & quomodo, vſq; ad num. 39.*
40 *Inquilinus quis ſit, & quomodo teneatur ad penſionem, & numero 41.*
42 *Emphyteuta, vel colonus quando dicatur in mora ſoluendi, & an præſcribatur ius ſoluendi, vſq; ad num. 51.*
52 *Pluralitas inſtrumentarum contractuum arborum nominum imbreuiatura rum, ac ſententiarum non præſumitur.*
53 *Præſumptio hominis quando non ſit attendenda, vſque ad numer. 56.*
57 *Locatio ad longum tempus an præſcribatur.*
58 *Querimonia quæ dicatur, vſque ad num. 60.*

Statuti huius diſpoſitio, & ſequentis, quod ſit in uſu, cauetur ex ordine collegij Notariorum edito anno 1555. die 23. Februarij.

a Inter Dominum ſeu locatorem] Quo fit, ut quilibet etiam non Dominus, qui tamen ſit locator comprehendatur, ut notatum eſt late per hæc uerba ſupra, capit. 379. Nullus, in his uerbis.
b Præſentem] Durante ſcilicet locatione.
c Vel præteritum] Finita ſcilicet locatione.
d Et colonum] † Comprehenditur proprie qui nummis
1 colit, qui dicitur colonus, ut cauetur ex text. in l. ſi merces, §. uis maior, ad finem, ff locati, cum alijs accumulatis rela-
2 tiue ſupra, cap. 379. Nullus, in principio. † Quod tamen idem eſt in fictabile grani, frumenti, & uictualiũ, licet enim ex eo contractu innominato non agatur actione locati, ſed preſcriptis uerbis, ut eſt in tex. l. 1. § ſi quis ſeruum, ff. depoſiti, & notatum relatiue ſupra cap. 379 Nullus, in uerbo, uel
3 penſionis. † Tamen cum aſſimiletur contractui locationis in omnibus, debet ei æquiparari, & eius uires, & effectus ſortiri, ut cauetur d. l. ſi quis ſeruum, ff. depoſiti, ut tradit Bald. in l. certi iuris, numero 7. C. locati, & Petrus de Vbal. tracta. de duobus fratribus, quæſtio. 11. princip. numero 32. uerſic. aut reſultat, ac Ruinus conſil. 78. num. 5. uolum. 1. & nota-
4 tum ſupra d. cap. 379. Nullus, in uerbo, penſionis. † Conductor tamen iuris non comprehenditur in hac diſpoſitione, ut in his terminis tradit Alciat. conſ. 416. in princip. numeribus, ut per eum.
e De ficto preteriti temporis] Et ſic a triennio ſupra, ut ex
5 verbis ſequentibus colligitur. † Solutio ficti, vbi nil ſit conuentum, debet ſolui in fine anni recollectis fructibus, non autem ante, vt tenet Borgninus, deciſ. 44. num. 25. Licet dicat eſſe varias opiniones, & Caroc. tract. locati, verſ. tempo-
6 re penſionis, num. 1. † Inferendo ad legatum domus, nu. 2.
7 † Et ſoluens ante tempus poteſt petere ſibi caueri à locatore, ſecundum d. Caroc. uerſ. ſi quis cautionibus.
f Quæſtionem moueri] Idem importat quæſtio, quod lis, cauſa, controuerſia, & diſcordia, quicquid in iure diſcordent ex ſtatuto ſupra cap. 123. hæc verba, in 1. vol.
g Colonus] Colonus is, vt poſſit iurare debet carere omni exceptione, nec pati aliquam notam infamiæ, vt late notatum eſt in ſimili ſupra cap. 371. ſtatuitur, in verbo, Domi-
8 mini. † Non debet pariter admitti ad iurandum ille, quem ſcit Iudex poſſe conuinci de mendacio, vel periurio, veluti ſi ſit certum eum non ſoluiſſe, vt tradit Caſtr. conſi. 162. ſuper primo dubio, volum. 1. & Romanus conſil. 102. num. 1. & 2. ac Felinus in cap. finali, nu. 7. de præſcript. & late Plot.
9 l. ſi quando, num. 828. C. vnde vi. † Non admittitur pariter colonus ad hoc iuramentum, vbi ſit veriſimilitudo contra eum, quod non ſoluerit, vt tenet Alex. in l. pro hærede, in principio, numer. 3. ad finem, ff. de acquiren. hæred. & in
10 addit. ad Bart. in l. inter eos, §. recte, in litera C. ff. de furt. † Non admitti debet etiam colonus ad hoc iuramentum, ſi ſit ſolitus peierare, vt in his terminis tradit Abbas, in cap. finali, §. ſane, nu. 9. de iureiuran. & Marſ. ſing. 74. ac Boer. in ſuis conſuetud. in rubrica, des couſtumes concernent le iuges, §. 25. ad finem, atque Socinus ſen. conſ. 139. num. 9. & 10. vol. 2.
11 † Quod procedit etiam ſi colonus ſit alias ſuſpectus, quia non debet ei eo caſu iuramentum hoc deferri, per text. in cap. ille,

Digitized by Google

cap. IIIe, 22. quæſt. 5. & in cap. clericis, de cohabit. cleric. & per Bald. in authent. cui relictum, num. 9. verſi. attende, C. de indict. viduit. tollen. ac per Angel. in l. qui iudicio, in fine, C. de accuſat. idem tenet Roman. conſi. 481. num. 11. ad finem, & Caccialup. in l. admonendi, nume. 154. cum ſequent. ff. de iureiuran. vbi allegat Clementinam 1. de teſtibus, ac Marſil. in l. maritus, quæſt. penultima, & finali, num. 56. ff. de quæſt.

12 †Poterit exemplificari in eo, qui prius negaſſet ſe colonum, vel emphyteutam, ſi idem conuictus vellet iurare à triennio ſupra ſe ſoluiſſet ad formam huius ſtatuti, quia non debet admitti, cum veriſimilitudo ſit contra eum, ſi ſoluiſſet, quod nō negaſſet ſe colonum, per tradita ab Alexan. in l. pro hærede, in principio, num. 3. ad finem, ff. de acquiren. hæred. &

13 à Plotto, l. ſi quando, num. 610. & 618. C. vnde vi. † Iudex quoque non debet admittere hunc colonum ad iurandum, vbi ſciat eum non eſſe veriſimiliter informatum huius ſolutionis, veluti ſi ſint plures fratres coloni, & vnus eorum fuiſſet regens in domo, prout ſolet communiter eſſe inter plures ſocios, vel fratres, uam non informati non debent admitti ad iurandum, vt in terminis ſimilibus notauit Plot. in

14 l. ſi quando, num. 610. & 618. C. vnde ui. † Quod idem dicendum eſt in Procuratore coloni, quia non debet admitti ad hoc iuramentum, vti non informato, vt tradit Iaſ. in l. ſi quando, num. 52. vbi Plott. nume. 610. C. vnde vi, & Alciat.

15 tract. præſumpt. in rubr. num. 14. cum ſequen. † Hæres vlterius coloni, licet poſſit iurare, cum facultas hæc iurandi delata ex ſtatuto tranſeat in hæredes, vt notat Roman. conſ. 290. num. 5. in ſua diſtinct. & in l. qui bona, §. qui damnum, num. 6. vbi Alexan. num. 20. ad finem, ff. de damno infecto. idem tenet Alex. in l. penult. §. hoc iudicium, nu. 6. vbi Iaſ. num. 7. ff. ne quis eum, qui in ius vocat. & Decius in l. edita, numer. 50. C. de eden. ac Iaſon, in l. ſi quando, nume. 51. vbi Plott. num. 619. C. vnde vi, atque Socinus ſenior, conſilio 89. numer. 5. ad finem, & numer. 6. volum. 3. item Tiraquell. in

16 tracta. retract. lignag. §. 1. gloſſa 2. † Tamen hæc concluſio non procedit, vbi ille hæres non eſſet informatus veriſimiliter, quia tunc non debet admitti ad hoc iuramentum, vt per eundem Tiraquel. d. gloſſ. 2. num. 2. cum ſeq. explicat hoc ſi-

17 gnanter Plot. ipſe d. l. ſi quando, num. 620. C. vnde ui. † Repellitur præterea ab hoc iuramento, qui bis in eadem cauſa iurauit, ſecundum Romanum in l. admonendi, num. 24. ff. de iureiurand. & Felyn. cap. Paſtoralis, num. 27. de exceptio-

18 nibus. † Ab hoc beneficio iurandi ex forma huius ſtatuti repellitur is colonus, qui in inſtrumento locationis promiſit cum iuramento ſoluere ficta, ſecundum tradita cumulate in hac ſpecie per Lamberten. ad ſtatutum de alienationibus mulier. ad finem tituli, num. 14. & per Burſatum late confirmantem conſil. 220. num. 20. volum. 2. ac per Duen. reg. 306. Famulus, limitatione 2. Quæ concluſio vbi ſuſtineatur, eſſet magna reſtrictio ad hoc ſtatutum, ex quo communiter ſolet per Notarios apponi in inſtrumentis omnibus fere iu-

19 ramentum. † Non admittitur pariter ad hoc iuramentum colonus ille, qui ſoluerit ficta hæc primo locatori, quē ſciebat ceſſiſſe iam partem ſuam dictæ locationis tertio, vt in

20 hac ſpecie tradit Romanus d. conſ. 302. in princip. † Iudæus pariter colonus non poterit vti hoc beneficio iuramenti contra Dominum vel locatorem Chriſtianum, vt notatum eſt in addit. ad Napod. in conſuetud. Neapol. tit. 26. De pignor. in uerbo, An conſuetudo, ac etiam notat Boſſ. ſua praxi crimin. titu. de rapinis, numer. 44. & Curtius in l. Admonendi, numero 72. & ſequen. ff. de iureiurand. ac Lamberteng. ad ſtatutum de alien. mulier. ad finem, quæſtio. 13. numer. 60.

h Poſſit iurare] Plures ſi fuerint coloni, vel conductores, & emphyteutæ, omnes debent iurare, vbi non ſint obligati in ſolidum, quia tunc ſufficeret vnicū iuramentum propter

21 inſoliditatem obligationis. † Iuramentum hoc debet præſtari tempore probatorio, non autem à principio, & debet per Iudicem deferri, & in die iuridica abſque citatione partis. Et licet illud habeatur pro plena probatione, tamen nō dicitur legitima probatio, vt late notatum eſt in ſimili ſupra, cap. 232. Licitum ſit, in uerbo, Stetur ſuo Sacramento,

22 volu. 1. † Aduerſus hoc iuramentum poterit probari contrarium, vt eſt notatum late in ſimili ſupra d. cap. 332. Licitum ſit, in d. verbo, Stetur ſuo ſacramento, volum. 1. & ſu-

23 pra, cap. 371. Statuitur, in verbo, Sacramento. † Tamen ſic iurans non poterit redargui de ſacramento falſo, vti periurus, licet alias poſſet ſic cōuinci, & accuſari de falſo in locis ſupra allegatis. Quod autem non poſſit contra talem colonum ſic iurantem procedi de falſo probando contrarium, fuit deciſum vt creditur præcipuo fundamento, quia Colonus hic nedum non poteſt iurare ſoluiſſe ſictum à triennio ſupra, ſed etiam poteſt iurare ſe non teneri ad illud de triennio ſupra, quo ſit, vt impoſſibile ſit cogitare rationem cur motus fuerit ille colonus ad ſic iurandum, potuit enim ille moueri aliqua ratione, quam nō poteſt probare, & propterea non mirum eſt ſi deciſum fuit non poſſe eo caſu redargui de falſo ſacramento, & ita Senatus cenſuit in facti contin-

24 gentia. † Iuramentum hoc non uidetur poſſe deferri contra locatorem forenſem, quia non reſpicit ordinatoria iudicij, ſed deciſoria, ſecundum tradita per Bar. in l. Ictus fuſtiū,

25 num. 7. ff. de his, qui not. infam. † Idem eſt iuramento damnum paſſi, ſecundum formam Statuti ſupr. c. 371. Statuitur, & c. 375. Si de cætero, ſcilicet quod non poſſit præſtari contra forenſem damnificantem, vt tradit Rom. Sing. 259. cum addit. ibi. Ad quod cenſendum, ſuadetur ex diſpoſitione Statuti ſupra, cap. 179. in omnib. Vt inſpiciatur ſi tale Statutū ſit in loco forenſis, & tunc poſſit iurari contra eum, alias non. In contrarium autem facit, quod in hoc caſu debeat inſpici Statutum, in quo debeat fieri ſolutio, ſecundum Bart. in l. cunctos populos, num. 27. q. 4. C. de ſum. Trin. & rex. in l. venditor, §. ſi conſtat. ff. communia vtriuſque iudicij, & Cuman. conſ. 140. num. 3. ad fin. vbi dicit hoc iuramentum probandi reſpicere ordinem iudicij, & ſic attendi Statutum loci iudicij, & ita audio fuiſſe iudicatum ab Illuſt. olim D. Iacobo Pirouano tunc Senatore, & dein Regente apud Cæſaream Maieſt. diui Caroli V. Imperat. Late diſcutit de veritate huius articuli Caccialup. in l. cunctos populos, n. 133. cum ſeq. & nu. 170. cum ſeq. C. de ſumma Trinit.

i Fictum eſſe ſolutum] † Statutum hoc per hæc verba ſe-

26 quentia, tollens ius locatoris per indirectum addito iuramento, de quo ſupra quod valeat, ſicut valet Statutum præſumens ſimulationem contractus etiam cōtra iuramentum, notatum eſt per Abba. in cap. Quod clericis, nu. 44. de foro compet. & in Rubr. de præſcriptionibus, columna finali, nu. 6. verſic. Aut enim dicit, Idem per Cuman. conſ. 91. nu. 4. & Franc. Balb. tractat. præſcript. parte 3. princip. particulaque 2. quæſt. 14. num. 1. verſic. Sed Statutum dicit, ac Port. Imolen. tractat. commun. libr. 3. regul. 45. limitatione 4. &

27 ſequen. † Inſtrumentum locationis ſi reperiatur penes conductorem, non cenſetur per hoc ſatisfactum penſioni, niſi ſit vltro, citroque obligatorium, vt per Carocium tract. Lo-

28 cati, verſ. Liberare. † Quietatio, & liberatio generalis per locatorem conductori facta, vtrum comprehendat res mutuatas, colligi debet ex procemio, & narratiuis inſtrumenti, ſecundum allegata ſignanter per Caroc. d. tract. locati, verſ.

29 Tranſactione. † Solutio ſemper præſumitur facta in duriorem & antiquiorem cauſam, ita notat Borgninus deciſio. 1. num. 27. & deciſ. 5. num. 22.

k Vel ſe ſoluere non teneri] † Colonus quando in veri-

30 tate non tenetur, poteſt intrepide iurare ſe non teneri argumento eorum, quæ tradit Antonius Butr. in cap. 1. De mutuis petit. relatus per Deci. in l. Ea eſt natura, num. 3. ff. de regulis iuris, vbi dicit, quod ſi in veritate mutuum fuit redditum, poteſt iurare ſe nihil habuiſſe, & non teneri. Et per hoc Senatus motus fuit ad decidendum ſic iurantē non poſſe, de falſo redargui.

l In toto vel in parte] Nam valet argumentum de toto ad partem, per textum l. Quæ de tota, ff. De re vendicat.

m A triennio ſupra] † Emphyteuta autem, qui dicit ſe ſol-

31 uiſſe per triennium, tenetur id probare, ſecundum Clarum,

32 §. emphyteuſis, quæſt. 10. verſ. Sed pone. † Statutum hoc triennij videtur ſumptum ex traditis in l. Quicunque, C. de oper. publ. lib. 10. de quo per Salic. in l. Solennibus, ad finē, num. 3. C. de rei vendic. & per Iaſo. in l. certis annis, num. 4. C. de pact. Idem tradit Petrus Rauen. Singul. 21. & Antonius Trigona Singul. 125. Cotta in ſuis memorab. in verbo Solutio à tribus annis, verſic. Vbi dicitur, vbi infert ad hoc Statutum, Idem Ioannes de Arnono problemate 46. & Commentar. 99. Idem Martin. Lauden. tract. De iure fiſci, quæſt. 156. & Duenn. regul. 54. Apocha, ampliando, & limitando, vt per eum, ac Anguiſola in conſilijs ſuis criminal. in conſi.

33 12. nu. 8. † Modo ſit facta ex interuallo, non autem eodem

34 tempore, vt per eum, † quæ tamen, l. Quicunque, non videtur habere locum in colono & conductore, ſecundum Caroc. d. tract. locati, verſic. Triennali ſolutione, Facit quod notat Gabriel ſuis communibus, tit. De præſumptionibus, concluſ. 11. quod ſoluens tribus annis cenſeatur, & præſumatur abinde retro ſoluiſſe, quo ſit vt hoc iuramentum ſuccedat loco triennalis ſolutionis, declarando vt per Gabriel.

35 d. loco, & per Menochium conſil. 5. num. 23. vol. 1. † Quod autem vnica præſtatio pro pluribus annis ſufficiat, notatū uidetur per Rebuffum tract. de famul. ſalar. gloſſa 11. verſic.

36 an ſufficiat. † Iuramentum hoc, & præſumptio hæc iurantis, quod

Digitized by Google

t.s quod præſumatur ſoluiſſe à triennio, ſupra non nocet
tertio, ut puta ſi Dominus directus, vel Dominus pleno iu-
re vendat rem, vel directum alicui, cum eſſet creditor fi-
ctorum duorum annorum, conductor vel emphyteuta ſol-
uens tribus annis, non poteſt ſe tueri ex iuramento, & ex-
ceptione triennij aduerſus illum primum venditorem, vt
tradit in his terminis Corta ſuis memora. in verb Soluitio
verſ. cæterum in prædictis, vbi dicit ſic fuiſſe iudicatum in
37 extremo Senatu. † Beneficio huius Statuti, & quod poſſit
quis iurare ſe ſolniſſe a triennio ſupra, vel non teneri à dicto
tempore ſupra quod poſſit renunciari non eſt dubium, cum
ſit introductum principaliter in fauorem ipſius coloni, ſe-
cundum diſtinctionem Abba. in Rubric. de præſcript. nu. 8.
& ſic quotidie practicatur. & Notarij ſolent de ſtylo appo-
nere in inſtrumentis locationum renunrias Statuti huius, &
38 ſeq. † Non autem ſufficit renunciatio generalis, ſed re-
quiritur ſpecialis, vt notauit Alexand. conſil. 170. nume. 4.
volum. 3. & Rebuff. tractat. De mercar. miſ.ut. art. 1. gloſſ. vl-
tima, num. 6.

n Referat Domino, vel locatori ſacramentum] Quid ſi
Dominus, vel locator, noluit iurare, veluti non informati,
vt quia forte ſint hæredes locatoris, vel alia de cauſa, tunc
colonus ipſe debet iurare, vt conſequatur beneficium huius
Statuti, alias illud non obtinebit non iurando, vel poterit
Dominus & locator is iurare de credulitate, vt notatum eſt
ſupra, cap 100. Statuitur, verbo, Aliter autem ſufficit iurare
de credulitate.

o Hoc idem ſeruetur, ſi fictum rei libellariæ petatur] † Nã
39 etiam in emphyteuſi de iure communi præſumitur facta ſo-
lutio à triennio retro, vt notatum eſt in lib. 5. communium,
in verb. Emphyteuta eo ipſo, & per Soarez. ſuis Communi-
bus, in verbo, Emphiteuta omnibus.

p Idemque obſeruetur in ſolutione decimæ] Vt poſſit ſci-
licet iurare ſe ſoluiſſe à triennio ſupra modo, quo cauetur
ſupra in alijs.

q Et idem obſeruetur in partiario] Qui ſit talis, notatum
eſt ſupra, cap 232. Licitum ſit, in hoc verbo, vol. 1. & ſupra
in præcedentibus ſtatutis.

r Et etiam idem ſit in inquilino] Qui ſit inquilinus, la-
40 te notatum eſt ſupra, cap 379. Nullus, in hoc verbo. Qui
autem gratis inhabitat alicuius domum, non dicitur inqui-
linus, vt notat gloſſa, in l. 4. verbo, Qui cum eo, ff. De vſu,
& habit. & Bald. in l. certi iuris, numer. 7. C. Locati, nec
gaudet hoc beneficio, cum non poſſit conueniri ad fictum
41 gratis inhabitans. † Inhabitans autem domum alicuius
nulla conſtituta mercede, vel penſione, uel tantum dicto,
quod habitaret, quia dein erunt concordes, licet inter eos
non detur actio locati, ſed actio præſcriptis verbis, vel con-
dictione ſine cauſa, tamen poterunt conueniri vti condu-
ctores, quo ſit, vt ipſi poſſint vti beneficio huius Statuti,
per tradita ſupra, capit. 379. Nullus, verſic. finali, in verbo,
Penſionis.

ſ Si Dominus vel locator] Idem eſt in eorum hæredibus,
cum omnes actiones tranſeant actiue & paſſiue in hæredes,
& militet eadem ratio, vt notatur in fortioribus terminis in
iuramento hæredis Domini, vel damnum paſſi, ſupra, c. 232.
Licitum ſit, in verbo, Statur ſuo ſacramento, vol. 1. & ſupra,
cap. 371. Statuitur, in verbo, Domini.

t Intra dictum triennium] Quid ſi mota fuerit queri-
42 monia ſuper ſolutione vnius anni, ſi multi dein prætereant
non mota aliqua querimonia, tamen debentur per peti-
tionem illius anni non obſtante huius Statuti diſpoſitione,
quia dicitur eſſe in mora per petitionem illius anni præce-
dentis, per l. cum fundus, vbi Iaſon, num. 3. ff. Si cert. petat.
& per Rebuff. tract. de conſtit. reditus, artic. 1. gloſſ. 16. de-
clarando, vt late per Cummiam in his terminis, in ritibus
43 magnæ curiæ, cap. 7 num. 10. & 11. † Dominus, vel loca-
tor ſi mouerit querimoniam intra triennium contra hunc
colonum, ſed à die querimoniæ factæ lapſum ſit aliud trien-
nium, an excludatur à colono per Statutum hoc cum iura-
mento, diſtinguendum eſt, quod aut eſt mota querimonia
extraiudicialiter, vel etiam iudicialiter per ſimplicem cita-
tionem, vel denunciationem ſine litis conteſtatione, & tunc
lapſo alio triennio excluditur colono iurante, vt per Barto.
in l. Cum notiſſimi, num. 2. ad finem, C. de præſcriptione tri-
ginta annorum, & hoc eſt, quia per citationem ſimplicem
ſine litis conteſtatione non interrumpitur, nec perpetuatur
actio, vt late firmat plura allegando Tiraquell. tract. retract.
conuent. §. 4. gloſſ. 6. num. 38. & ſequen. Aut facta eſt litis
conteſtatio, & tunc actio perpetuatur, vt ſentit Alexand.
conſil. 138. num. 6 verſic. Quid plura, volum. 2. & Iaſon §.
Pœnales, numer. 113. Inſtitut. de actionibus, & late diſcuſ-
ſum ſupra, cap. 112. Quilibet, in verbo, Quod non petierit
44 volum. 1. † Conductor, vel emphyteuta non ſoluens ſpa-
tio triginta, vel quadraginta annorum, an ſit præſcriptio-
ne tutus, diſputat Practic. in forma libelli quo agitur ad fi-
cti præſtationem, verſ. Soluere, numer. 4. vbi ſe remittit, di-
ſtinguit autem Balb. ſuo tract. præſcript. parte 4. princip.
45 partie. 4. quæſt. 4. † Et quod præſcribat penſionem præ-
teritam, non autem futuram, notatum eſt à Carocio dict.
46 tract. verſic. Præſcriptionibus, nume. 6. † Quicquid ſit ſol-
uens dicto longiſſimo tempore ad monetam aliquam, cum
debeat de alia ſoluere tutus eſt præſcriptione, vt tenet Pra-
ctict. d. verſ. Soluere, num. 4. ad finem, & Carocius d. tracta.
47 Locati, verſic. Præſcript. num. 7. † Colonus autem, vel con-
ductor recognoſcens aliquem in Dominum, nullo vnquam
tempore præſcribit contra eum, niſi poſſeſſionem interuer-
tat, Caroc. d. verſic. Præſcriptionib. numer. 1. Ampliatur
primo etiam in parte fructuum, quos nunquam dedit, nu. 2.
Facit deciſ. Peruſ. 105 parte 2. declarãdo, vt per Rol. à Val-
48 le, conſil. 25. num. 28. & ſequen. volum. 2. † Conductor &
emphyteuta ſoluens per annos triginta & vltra penſionem
& fictum, tacite cenſetur præſcripſiſſe ius Coloniæ, ſecun-
dum Borgninum deciſ. 44. nume. 80. & ſequen. & deciſi. 45.
num. 86. vt dicatur perpetuus conductor, ſecus ſi ſolueret
difformiter, vt per Caroc. d. tracta. Locat. verſic. præſcri-
49 ptionibus, num. 4. † Fallit, niſi de cauſa illegitima, & ti-
50 tulo inualido appareat, vt ibi per eum, num. 5. † Secundo
fallit, quando à principio conſtat de inueſtitura, & de in-
ſtrumento locationis etiam antiquo; Nam licet Alex. de
Næuo conſ. 16 & ſequen. & Franc. Marz. conſ. 15. chart. 69.
ac Angelus de Cambiglio conſil. 17. num. 44. & ſequen. te-
neant præſcripſiſſe ius Coloniæ, & cenſeri emphyteuſin per-
petuam. Vera tamẽ, & magis realis eſt opinio in bonis Ec-
cleſiæ, quod ſit finita locatio illa ad tempus, & poſtea tacite
de anno in annum continu: ſic per mille annos, vt not. Bor-
gni. in d. deciſ. 44 num. 79. & ſequen. volum. 1. & Bal. conſi.
116. volum. 1. Item Anchar Regiens quæſt. 24. nume. 10. &
ſeq. lib. 1. vbi reſpondet contrarijs, atq; Cephal. conſi. 316.
num. 27. & ſeq. volum. 3. & Deci. in cap. Quoniam contra,
51 ſub num. 48 de probat. ac Borgnin. deciſi. 45. nu. 58. † Suffi-
cit enim quod à principio conſtet de inueſtitura per inſtru-
mentum, & illud producatur: Et qui voluerit aliud dicere,
& nouas alias fuiſſe factas inueſtituras, habebit ex longin-
quitate temporis vere, nõ autem præſumptiue probare, per
ea quæ notauit Borgninus deciſ. 44. ſub nu. 44. & deciſ. 45.
num. 90. & per Ferrant. Gorg. Patrocin. 100. num. 3. & ſeq.
Facit quod not. Cephal. conſil. 238. num. 17. & 18. volu. 2.
52 † Nam pluralitas inſtrumentorum contractuum, arborum,
nominum, imbreuiaturarum, ac ſententiarum in homine nõ
præſumitur, ſecundum Iaſ. conſ. 42. ſub num. 5. volum. 1. &
Cephalum conſ. 10. num. 45. volum. 1. & conſ. 540. nu. 118.
volum. 3. ac ſecundum Crauetta conſi. 198. num. 1. vol. 1. &
in l. Bonorum quidem, nu. 8. & 13. C. de bonis poſſ. ſecundum
tabul. Hyppol. Marſil. Singul. 439. Pluralitas, nu. 2. & ſecun-
dum Soci. conſ. 129. nu. 3. volum. 4. & maxime quando agi-
tur ad idem, & ſic de eadem re alias ſecus eſt, vt per Crauet.
conſ. 112. num. 4. & ſeq. volum. 1. & Socin. conſil. 24. libr. 1.
53 in addit. ad Abb in cap. Auditis, nu. 21. de præſcript. † Cum
igitur veritas hæc ſit quod inſtrumentum, & præſumptio le-
gis ſit contra fundantem ſe ex noua inueſtitura præſum-
ptione hominis ex curſu quadraginta annorum, & non mi-
nus in bonis Eccleſiæ, per ea, quæ not. Borgnin. deciſ. 45. nu.
86. per rationem Alphonſi Mendoz. Hiſp. in tract. de benefic.
incompatibili, ca. 11 num. 14. char. 137. in 2. parte, clara re-
ſultat deciſio quod vana, & tanquam pictabula in pariete
dicitur illa præſumptio humana inducta ſolum ex garritu
hominum, & non eſt attendenda, vt per Pancirol. conſil. 20.
num. 31. & ſequen. ac per Cephal. conſil. 433. numer. 35. &
ſequen. volum 3. & per Corn. conſi 230. Quanquam, col. 5.
litera L, verſ. Et propterea non obſtat, volum. 3. ac per Bur-
ſat. conſil. 51. num. 9. volum. 1. atque Menochium conſil. 85.
num. 88. & ſeq. lib. 1. idem per Federicum Scottum conſi. 1.
54 num. 40. & ſeq. lib. 5. volum. 2. † Et ideo ſacrum Concilium
Neapolitanum parum curauit de præſumptionibus illis ho-
minum, non legis, præcipue quando ſunt contra præſum-
ptionem legis, quæ fortior eſt, & contra alia documenta, vt
refert Afflict. deciſ. 13. num. 24. 27. & ſequen. maxime quan-
do ſolueretur penſio, & fictus vniformiter, & ſecundum te-
norem inueſtituræ, correſponderet fructibus, quia fortior
vrgeret iuris præſumptio, quod temporalis, & non perpe-
tua eſſet locatio, cum à communiter contingentibus ſoleat
minus ſolui pro emphyteuſi perpetua, quam pro tempora-
li, ſecundum notata in Auth. Perpetua, C. de Sacroſanct.
Eccleſ.

Digitized by Google

Eccleſ.& ibi Bart.& Doct.& not.Borgn.in deciſ. 46. nu.74.
Facit quod notat Rimin.iun.conſ.462.num.26.& ſeq. vol.
56 4. † Et ideo cum conſtet de inſtrumento inueſtituræ, & de
præſumptione iuris, & ſolutione fictorum, & penſionum
vniformiter,non eſt dubium,quod aliæ hominum præſum
ptiones contrariæ ſint friuolæ; nugæ, & non attendendæ,
per ſupradicta,& per Natt.conſ.162. num. 29.vol. 1. vnde
neceſſe eſt fortiores & efficatiores probationes,& apertiſſi-
mas habere, qui vult ſupradicta ſuperare, & vincere, alias
deficiet in ſalutari ſuo,ſecundum Crauet.conſ. 56. num. 11.
conſil.75.num. 12.& conſil.129. num.24.lib.1. Nam alias
de facili bona Eccleſiæ alienarentur ſine ſolennitatibus, &
cauſis, & ſic ſolo curſu temporis, quod non eſt dicendum
propter reſiſtentiam iuris, ut per Borgnin.in dict. deciſ.45.
num. 58.& deciſ. 27. num. 11. & 33 & per Decian.conſil.
2.num.190. & ſeq.volumin. 1. ac per Caball. Milleloquio
419 parte 2. Et in dubio eſt iudicandum potius, quod ſit
locatio temporalis, quam emphyteuſis, vt per Rimin. iun.
conſil.461.numer. 28.volum.4. & Ruin.conſil. 161. nume.
57 18. volum.1. † Locatio autem ſi eſt facta ad longum tem
pus triginta, vel quadraginta annorum non præſcribi-
tur actioni ex locato, Ita Caroc. verſic. Præſcriptionibus,
num. 3.

a Querimoniam depoſuerit] † Querimonia dicitur depo-
58 ſita, ſiue ea fiat in ſcriptis, ſiue viua uoce, ſiue in iudicio,
ſiue extra, vt tenet gloſſa Singularis, in l.Si intra, in verbo,
Querimoniam, C.de non numeranda pecunia, vbi Salyc.n.
2. Idem tenet glo. in l. Habitationum, § finali, ff. de pericu-
lo,& commodo rei vend. & Salyc. idem in l. Si maior, nu.
12.C.de tranſact. ac Deci.conſ.550.n.2.& 3. idem Fabian.
de Monte tract. de empt.q.6.princ.membro 12. numer. 51.
59 † Quod idem eſt in interpellatione,ſecundum Rebuff.tract.
de mercat. minor.art. 1.gloſſa 22 uerſic. Non retragatur,&
60 tractat. De famul. ſalar. gloſſa 15. in principio. † Que-
rimonia proprie dicitur ante litem conteſtatam, poſt au-
tem dicitur quæſtio, ſecundum gloſſam pen. in l.2. C. fi-
nium regund.& ſecundum Abb.cap.quia indicanti, num.
8.de præſcript.ac Salyc.d.l.Si quis maior,num.12.Cod.de
tranſact. † Quo fit, vt ſufficiat ad hanc præſcriptionem
interrumpendam ſupplicatio porrecta Principi, & decre-
ta, vt notauit Cummia in ritibus magnæ curiæ, capit. 40.
num.252.

Quod Domini non poſsint petere contra colonum, niſi depoſuerint querimoniã intra decennium. Cap. CCCLXXXVIII.

a SI colonus b ſteterit extra coloniam c per decenniũ,
d & ſteterit in eadem iuriſdictione e cum Domino,
vel locatore, f & Dominus,vel locator, g interim h que-
rimoniam non depoſuerit, i vlterius Dominus vel loca-
tor, k pro ficto petẽdo l non audiatur. m Idem habeat
locum in inquilino. n Idem ſeruetur in emphyteuta, &
decimario, o Idem habeat locum in partiario.

SVMMARIVM.

1 *Conductor vectigalis an veniat nomine coloni.*
2 *Per dictio hæc quid denotet.*
3 *Coloniæ deſertio per decennium quomodo probetur, & nume. 20. & 21.*
4 *Solutio diutina quid operetur, vſq; ad nu. 12.*
13 *Iuriſdictio quæ ſit, & quando quid dicatur eſſe in conductione, num. 14.*
15 *Mala fides an ſemper prohibeat præſcriptione, vſque ad numer. 19.*

a SI colonus] Comprehendit eum, qui nummia colit, &
etiam ſoluit ficta in grano,& victualibus,vt late notatũ
1 eſt ſupra præcedenti c. in hoc verbo. † Non tamen com-
prehendit iuris conductorem, veluti datiorum & ſimilium,
quia non venit appellatione coloni,nec inquilini,nec par-
tiarij,nec emphyteutæ,nec decimarij, vt notauit in his ter-
minis Alexan.conſ.426.in princip.

b Steterit extra coloniam] Extra bona ſcilicet conducta
poſtquã finita fuerit locatio,vel etiam expulſus colonus ea
durante,modo notato ſupra,c. 379. Nullus,uerſ. Etiam du-
rante termino,quia ſufficit ad huius uerificationem, quod
ſteterit extra bona conducta per decennium.

c Per decennium] † Dictio hæc,Per, denotat perfectionẽ,
2 & conſequenter quod totum decennium ſit lapſum, ut per
Bart.in l.Celſus, colum. ult. num. 25. ff. de uſucap. & per
Bertach.ſuo repert.in dictione,Per,ac per Rebuff. tractat.
De reſcin.contract.art.unico,gloſſ.19.in princ.& in tract.
concordat.Rubric.de Collat.§.1.in uerbo, Per decennium.
3 † Beneficio huius Statuti uti uolẽs,quid debeat capitulare
ad probandam hanc qualitatem,quod ſteterit extra colo-
niam per decennium, tradit Pract. in forma libelli reſpon-
ſionis rei conuent. uerſ. Præſcriptiones,n.19 uerſ.Poſt hęc,
probando ſcilicet extrema,quia tunc præſumuntur media,
4 ut ibi per eum. † Pręſtatio autem penſionis diutina per de-
cem annos tanquam colonus,uel inquilinus,uel ſeruitium
decem annorum, uti uaſallus alicuius, nec eſt ſufficiens ad
inducendum ius coloniæ, uel uaſallagij, ſecundum notata
5 per Iaſ. §.Præiudiciales,nu.60.inſtit.de actionibus. † Co-
lono inducitur obligatio ex diutina præſtatione durante
laboritio,& conductione,non autem poſt,ſecundum tradi-
6 ta per Caroc.uerſ.Diutina præſtatione,num. 1. † Ampliã-
7 do id procedere etiam ex æquitate canonica,num.2. † Co-
lonus quis præſumitur, ſi ſoluit uti talis per annos decem,
explicat Caroc.d. uerſ. Diutina præſtatione, nume.3.limi-
8 tando,num.4. † Per binam autem receptionem fictorum,
& fructuum dicitur quis eſſe in poſſeſſione exigendi fru-
ctus,& penſiones,vt notatum eſt per Borgninum deciſ. 44.
num.14.ad finem,& deciſ.45.num.87 & ſequenti,Idem per
Purpurat.conſ.488.num.2. & duobus ſequentib.uolum.1.
9 † Soluens autem decem annis uti emphyteuta,quod ſuma-
tur emphyteuta,notatum eſt per Bald.in l. 1. colum. 3. nu.
15.& ſequent.C.de fideicommiſſ. & per Iaſ. Relatiue, d.§.
Præiudiciales,nu.61. Inſtit.de action.cum addit. Sardi ibi.
10 † Soluens autem par unum caponum omni anno per decẽ
annos, an teneatur in futurum, notatum eſt per ipſum Ia-
11 ſon.d.§. Præiudiciales,num.66. Inſtit.de action. † Soluẽs
autem per triginta annos decem par caponum, cum tene-
retur ad uiginti, uel ſoluens de una moneta, cum tenere-
tur de alia,quod præſcribat,notauit Iaſon dict.§. Præiudi-
12 ciales,numero 68. Inſtitut. de actionibus. † Soluens au-
tem uniformiter quid per annos quinquaginta actionem
locati excludit,ſecundum Burſatum conſil.23.num. 3. uo-
lum.primo.

d Et ſteterit in eadem iuriſdictione] Secus ſi iuerit habita-
13 tum in alia iuriſdictione,quã habet Dominus. † Iuriſdictio
autem quæ ſit,& quæ dicatur,not. Felin. in c. Rodulphus,
nume. 25. cum ſequen. de reſcript. Hieronymus de Monte
tractat.fin.regund.c.11. & late notatum ſupra, c. 19 Pote-
14 ſtas, in verbo, Plenam iuriſdictionem. † Probare volens
aliqua bona eſſe in iuriſdictione quid probare debeat, no-
tat Iaſon in conſ.166. volum.4. Ruin.conſ.22. num.1. vol.
5.notatum ſupra,cap.310.Nulla mulier,in verbo,Extra iu-
riſdictionem, vol.1.

e Cum Domino,vel Locatore] Idem in hærede eorum,
vt notatum ſupra,c. Præcedenti,in verbo, Si Dominus, vel
locator.

f Et Dominus,vel locator] Vel hæres eadem ratione, vt
nuper notatum.

g Et interim] Intra ſcilicet decennium. Quid ſi mouerit
querimoniam intra decennium,dein labatur aliud decenniũ
an præſcribatur,notatum declarando ſupra, cap. Præcedẽ-
ti,in verbo, Intra d. triennium.

h Querimoniam non depoſuerit] Quæ ſit querimonia,no-
tatum in c.Præcedenti,in hoc verbo.

i Vlterius Dominus vel locator] Eo minus hæres,& om-
nis habens cauſam ab eis, cum non poſſint habere plus iu-
ris, quam habeant eorum principales, & authores iuribus
vulgaribus.

k Pro ficto petendo] Quid in alijs dependentibus, veluti
ſcortis,& adiutorijs maſſaritijs, crederem non comprehen-
di,cum Statutum loquatur ſolum de ficto ſimpliciter, & o-
dioſum ſit, tollens ius alterius, ut infra dicetur, ideo non
debet extendi,tanto magis quia vbi voluit ſimilia compre-
hendere id exprimere ſciuit,vt cauetur ſupra,c.379.Nullus,
verſ. finali,in ſimili.

l Non audiatur] † Statuti huius diſpoſitio quod valeat,
15 etiam quod is præſcribens ſit in mala fide, notat Bart. in l.
Sequitur,§.Si viam,num. 3.ff. de vſucap. Quæ opinio ſal-
uari poteſt quando verba diriguntur ad creditorem, quod
non audiatur, vt hic cauetur,Ita notat declarando Caſtrẽſ.
d.§.Si viam,nu.6.circa finem. Idem Abb.c. Quod clericis,
nu.44.de foro competen.Cuman.conſ.67.per totum,& cõſ.
91.num.4.late Balb.tract. præſcript 3.parte princ.2.mem-
bro,quæſtio.14.in princip. & latius per Port. Imolen. ſuo
tract.Communium, lib. 3. regul.45. maxime limitatione
16 tertia, verſic. Tertio limita. † Procedit autem hæc præ-
ſcriptio,& diſpoſitio, ſiue locatoris agat actione perſonali

r contra

Digitized by Google

contra ipſum colonum, & infraſcriptos hic expreſſos, ſiue
etiam actione reali virtute hypothecæ bonorum aduerſus
tertium poſſeſſorem bonorum, quæ fuerunt prænarrato-
rum, qui dein haberet regreſſum contra colonum, & has
perſonas. Nam Statutum perimit omne ius, cum diſpo-
nat eos non debere audiri, per quæ verba quis repellitur à
limine iudicij, vt in his terminis notat Bald. in l. Reos, num.
33. verſic. Nec offendit, C. de accuſat. & notatum ſupra, cap.
17 10. Si quis, in verbo, Non audiatur, volum. 1. † Non tolli-
tur pariter officium Iudicis per diſpoſitionem huius Statu-
ti, etiam penes Iudicem Eccleſiaſticum, ſic notat Barto. in
l. Sequitur, §. Si viam, num. 4. ff. de vſucap. Idem notat Are-
tin. in §. 1. gloſſ. 3. circa medium, nu. 7. verſi. Aduertas, Inſtit.
18 de action. † Poterit etiam audiri per denunciationem Euan-
gelicam, vt notat Cuman. conſil. 67. nu. 5. late Port. Imolen.
ſuis Communibus, d. lib. 3. regur. 45. limitatione 12 princi-
19 pali, verſi. Tertio limita, quia ſecundum. † Poterit etiam be-
neficio huius Statuti renunciari in inſtrumento locationis,
dum tamẽ renunciatio ſit ſpecialis, vt ſupra notatum, c. præ-
cedenti, in verbo, A triennio ſupra.

m Idem habeat locum in inquilino] Qui ſit, notatum ſu-
pra in cap. præcedenti, in hoc verbo.

n Idem ſeruetur in emphyteuta, & decimario] Veluti ſi
alienata fuerint bona emphyteutica, & decimaria per em-
phyteutam, & dominus directi, vel decimæ ſteterit per de-
cennium, quod non mouerit querimoniam, quia excludun-
tur, vt non poſſit peti ab olim emphyteuta, vel decimario.
20 † Dicitur autem ſteteſſe eo caſu emphyteuta, vel decima-
rius extra colonism, ex quo fuerint apprehenſa per credito
rem per primum decretum, quia tunc dicitur creditor poſ-
ſidere, non autem emphyteuta, vel debitor decimarius licet
fructus computentur in ſortẽ, per l. 1. & 2 C. de pign. action.
21 † In diſpoſitione Statuti huius vidi quandoque diſputari
in Senatu in publica audientia hunc articulum. Quidam
fideiuſſerat pro aliquo emphyteuta, qui dein deceſſerat
ſuperſtite hærede, euenerat quod vxor emphyteutæ occu-
pauerat bona mariti illius emphyteutæ pro eius, dotæ, &
ea ſibi in ſolutum dari obtinuerat, ex quo hæres emphyteu-
tæ ſteterat per decennium extra bona emphyteutica, fictum
autem illud emphyteuticum petebatur à fideiuſſore vltra
tempus illius decennij, & cauſa fuerat commiſſa conſilio
Sapientis, qui inclinare videbatur contra fideiuſſorem,
contra quem nonnulla allegabantur, quæ minus iuridica
Senatui viſa fuere, tamen cauſam noluit decidere, nec ei
apponere manum, ſed cenſuit partes iuribus ſuis vti de-
bere, monendo tamen commiſſarium cauſæ, vt bene aduer-
teret, nam exceptio competens colono, & perſonis hic no-
minatis à Statuto, competit etiam fideiuſſoribus, qui poſ-
ſunt vti exceptionibus omnibus principalium, vt notat
Caſſa. in ſuis conſuet. Rubr. 5. §. 2. ad finem eius. Et ſupra
notatum in cap. 189. Fideiubens, in verbo, Et tanquam prin-
cipalem.

o Idem habeat locum in partiario] quis ſit, notatum ſu-
pra, cap. 231. Licitum ſit, in hoc verbo, vol. 1. & ſupra, cap.
382. Maſſarij, & alibi ſæpe.

Quod Dominus poſsit accipere decimam in campo. Cap. CCCLXXXIX.

a DOminus, b vel cõductor c decimæ, d poſſit in fun-
do decimam accipere.

SVMMARIVM.

1 *Decimas an poſſint habere laici, & ſaeculares, vſque ad nu-
mer. 3.*
4 *Ceſſionarius an poſſit habere decimas.*
5 *Decima an poſſit tolli per Pontificem.*
6 *Conſuetudo non ſoluendi decimas an valeat, vſq; ad nu 8.*
9 *Dominus decimæ vbi debeat eam capere, & quod poſſit facere pro
colligendo decimam, & an fiat remiſſio, vſq; ad nu. 17.*

a DOminus] † Laici tamen & ſeculares non poſſunt ha-
1 bere decimas, niſi fuerint de eis inueſtiti ante Conci-
lium Lateranenſe, ita Felyn. cap. Cuiuſcunque, colum. 1. de
præſcript. Boer. ſuis comment. Des couſtumes de tours, tit.
34. artic. 9. col. 3. cum ſeq Brun. tract. ſuper Conſtit. in ver-
bo, Decima ſoluitur, Bald. tract præſcript. 2. parte princip. 1.
particula, quæſt. 7. num. 21. cum ſeq. Ferrand. Vaſc. tract. ſuo
controuerſ. Illuſtrium, cap. 89. nume. 3. Burſatus conſil. 50.
num. 9. & 14. volum. 1. Et præſcriptio immemorabilis facit
præſumere eas habitas ante d. Concilium, vt notat Gabriel
ſuis Communibus, titu. De præſcript. concluſ. 1. numer. 22.
2 Idem Burſat. d. conſil. 50. num. 14. volu. 1. † Imò non poter-
runt, nec pignorari laico, cum ſint ſpiritualia, licet poſſit pi-
gnorari earum commoditas, ita Iaſ. §. Item Seruiana, num.
3 110. Inſtitu. de actio. † Et laici habentes has decimas ante
Concilium Lateranenſe poſſunt eas ex conſenſu Epiſcopi
transferre in aliquas Eccleſias, vt eas ipſa Eccleſia eodem
titulo obtineat, ita not. Didac. Couar. tract. variar. reſolut.
lib. 1. cap. 17. num. 5. verſ. Propter hęc.

b Vel conductor] Idem in hęrede eorum, qui eorum per-
ſonam in omnibus repreſentat, vt notatum late ſupra, cap.
4 387. Si contingat, in verbo, Si Dominus uel locator. † Non
tamen competit ceſſionario hoc beneficium, niſi quatenus
eis de iure communi, ut infra dicetur, cum hoc beneficium
ſit perſonale, iuxta doctrinam Bald. in l. Si poſt. ff. ſolut. ma-
trim. & ex quo Statutũ loquitur in perſonam Domini, uel
conductoris, non comprehendens alios, iuxta diſtinct. Soc.
ſen. conſ. 120. num. 18 uol. 1. & notatum late ſupra, c. 167.
Pro debito, in uerbo, Niſi in caſibus, uolum. 1.

c Decimæ] Decima hodie iure diuino, & naturali debe-
tur, ut not. Didac. Couar. d. tract. uariar. reſolut. cap. 17. n.
5 1. uerſ. Et pręter has, & num. 8. lib. 1. † Decima autem quæ
debetur iure naturali, uel diuino Euangelico non poteſt tol
li per Pontificem. licet ea quę debetur iure humano per pri
uilegium ſedis Apoſtolicę aliqua ratione minui, & remitti
6 poſſit, ita not. Didac. d. cap. 17. num. 9. uerſ. 7. † Conſuetu-
do non ſoluendi decimas non ſubſiſtit, ita Burſatus conſilio
7 50. num. 11. uol. 1. † Sed conſuetudine decima prędialis po-
teſt reduci ad uigeſimam, uel aliam portionem, modo ſuffi-
ciat honeſte ſacerdoti ſuſtentationi, & conſuetudo eſt uti le
gitima interpres inter ipſos obſeruanda, ubi dubium uerti-
tur, an Eccleſiæ decimæ in aliquibus rebus debeantur, ita
8 Didac. d. c. 17. nu. 8. uerſ. 4. & 6. lib. 1. uariar. reſolut. † Ve-
ra & propria pręſcriptio ſolius uſucaptionis, utrum poſſit
eximere quem ab obligatione ſoluendi decimam, ſic diſcu-
tit Didac. Couar. d. c. 17. nu. 10. cum ſeq. uerſ. 8. Vbi etiam
ponit quantum temporis ſit neceſſariũ in pręſcriptione ſer-
uitutis in agro alieno.

d Poſsit in fundo decimam accipere] † Idem de iure com-
9 muni, ut notat Boer. d. ſuis commentar. Rubr. des couſtumes
prędiales, §. 12. Quo ſit ut poſſit prohibere Dominus uel
conductor earum, ne decimarius colligat fructus, donec ip-
ſe Dominus uel conductor decimę, uel eius nuncius uadat
ad uidendum & habendum ſuam partem in fundo, ut not.
Speculat. tit. De decimis. §. 1. num. 12. Idem cenſet Cranet.
conſ. 21. num. 11. uerſ. Non obſtat. Idem not. Plott. in l. Si
quando, num. 132. C. unde ui. Vbi dicit, quod contra eum
qui non paruit huic prohibitioni, poſſit iurari in litem.
10 † Excuſatur tamen ſi Dominus non iuerit uel miſerit tem-
pore limitato, ut per Ferronium ſuis comment. titul. 8. de
feudis, & iure emph. §. 22. & ſequen. colum. 2. uerſ. Subditur
11 in contextu, lib. 2. † Idem cauetur contra quemlibet Maſſa-
rium partiarium, ſupra capit. 383. Domini uel locatores.
Imò etiam dicto iure laici tenentur deferre decimas ad hor
rea Clericorum, etiam ſi petitum non fuerit, ut per Dida-
cum Couar. d cap. 17. nume. 8. uerſ. 8 & ſequen. ubi dicitur
qualiter procedatur, quod autem decimę etiam portantur
per decimarium uſque ad horreum Prelati, notat Burſat.
conſil. 50. numero 10. uolum. 1. etiam ſecundum Ferronium
ſuis commentar. tit. 8. de feud. §. 22. & ſequent. column. 2.
12 uerſ. Sic decimas, libr. 2. † Fructus autem decimę debentur
etiam non deductis impenſis, ut per Tiraquel. tract. retrac.
13 lignag. §. 15. gloſſ. 1. num. 10. cum ſequen. † Prędia quoque
ſuper quibus ſoluuntur decimę ſunt tacite hypotheca pro
his decimis, ſecundum notata per Fanum tract. pign. parte
14 princ. 2. membro 4. num. 126. † Cum onus earum dicatur
reale, ut notauit Cotta ſuis memorab. in uerbo, Decima eſt
15 onus, & Borgnin. deciſ. 28. num. 11. † In poſſeſſione autem
percipiendi decimas quis dicitur per duas receptiones, uel
ſolutiones dicta de cauſa factas, ſecundum Borgninum de-
16 ciſ. 28. num. 14. † Conductori uiro ſcelerato decimas nõ ſol-
uenti, non eſt fienda remiſsio, ut per Carocium, tit. locati,
verſic. Dolo & culpa, num. 13. & infra dicetur cap. 39. Si co-
17 lonus, in uerbo, Futuri temporis. † In ſolutione decima-
rum obſeruantia eſt attendenda, ut per Beroum conſil. 19.
num. 3. & 4. uol. 1.

Quod Dominus præferatur alijs creditoribus, & certis caſibus. Cap. CCCXC.

a DOminus, b uel locator c pręferatur omnibus credi-
toribus, d etiã tempore anterioribus, e uel quocun-
que

Digitized by Google

quæ priuilegio priuilegiatis, *f* coloni, *g* vel inquilini, *h* vel partiarij *i* cum hypotheca vel ſine, *k* in fructibus, qui ex terris ſuis, ſeu quas locauerit, exierit, *l* & in rebus inuectis, vel illatis *m* in domum conductam *n* pro fictis & redditibus ſuis, *o* & pro alijs cauſis comprehenſis in Statuto incipiente; Licitum ſit, poſito ſub Rubrica generali de probationibus, & conteſtationibus, in volumine Statutorum ciuilium. *p* Et adhibeatur fides de prædictis omnibus, prout in dicto Statuto continetur, *q* ſalua reformatione facta reſpectu fictabilium ex forma præſentium Statutorum. Et, quod res ſit nata ex terris Domini, vel locatoris *r* credatur ſacramento ipſius *ſ* Domini vel locatoris, intelligendo vbi in dicto Statuto legitur, non obſtante Statuto incipiente, Nulla beſtia araturia, quod voluit dici nullę beſtię ruſticorum.

SVMMARIVM.

1 *Dominus an quis dicatur reſpectu poſſeſſionis.*
2 *Locator quando habeat ius prælationis, vſque ad num. 7. declara num. 8. & 9.*
10 *Coloni nomine, quid veniat.*
11 *Hypotheca an detur in bonis coloni, & Inquilini, & quomodo, & quid in reconductione, vſque ad num. 21.*
22 *Colonus & Inquilinus quomodo differant, & num 23.*
24 *Hypotheca tacita an detur in bonis coloni, & emphyteuta, & quid in bonis famuli vſque ad num 29*
30 *Hypotheca an detur in fructibus quoad prælationem, & numero 31.*
32 *Hypothecaria obligatio eſt acceſſoria.*
33 *Hypotheca an trahatur ad litis expenſas.*
34 *Hypotheca ſuper fructibus, quomodo intelligatur.*
35 *Hypotheca tacita inducta de iure communi, quomodo differat ab inducta per ſtatutum. vſque ad num 40.*
41 *Prælatio competens Domino contra alios creditores, quamdiu duret, & quomodo practicetur, vſque ad num 44.*
45 *Inuecta & illata in domum ſunt tacite hypothecata etiam ad inducendam prælationem, declara, amplia & limita vſque ad num. 112.*

1 DOminus] † Quolibet modo ſit Dominus etiam reſpectu poſſeſſionis, vt ſignanter docet Socin. ca. Quoniã frequenter. § Si ſuper rebus, num. 4. vt in lite non conteſta. quod maxime dicendum eſt per verba ſequentia cum loquatur de locatore ſimpliciter.

2 Vel locator] † Procedit, ſiue ſit locatio facta in ſcriptis, ſiue viua voce, vt per Rebuff. tract. de literis oblig. articul. 4.
3 gloſſ. 2. num. 20 † Habet etiam locum in conductione tacita renouata per tacitum conſenſum, ſecundum l. Item quæritur. § Qui impleto. ff. Locati, & infra capit. 398. Si aliquis, quia cenſetur renouata cum omnibus eius qualitatibus tacitæ hypothecæ, & prælationis, vt per Marſil. tract. bannit. in verbo, Bona, nume. 32. verſ. Item etiam, ac per Menoch.
4 tract. adipiſc. remed. 3. num. 157. q 27. † Procedit pariter in hæredibus horum locatorum, vt habeant hanc tacitam hypothecam, ſecundum tradita per Rebuff. d. tract. De literis oblig. art 4. gloſſ. 2. num. 23. & notatum ſupra cap. præcedentib. vt hæredes colonorum poſſint iurare ad formam illorum Statutorum.

b Præferatur omnibus creditoribus] Quid ſi de iure communi, notatum eſt ſupra cap. 232. Licitum ſit, in hoc verbo, volum. 1.

c Etiam tempore anterioribus] † Hoc priuilegium prælationis inducitur de nouo per hoc Statutũ, quicquid tenuerit in contrarium Iaſ. in §. Item Seruiana, num. 60. Inſtitu. de act. vt eſt notatum d. c. 233. Licitũ ſit, in verbo, Præferatur omnibus creditoribus, vol. 1. declarãdo, vt per Caroc d.
6 verſ. Inuectis, ad fi. † Quot aut domus, vel res locator ad habitandum tantum, & tunc non præfertur, aut ad cõſeruandũ, prout ſunt horrea, apothecæ, & ſimilia, & tũc præfertur ſecũ
7 dũ ipſum Caroc. d. verſic. Inuectis, ad finem. † Priuilegia autem tria inducuntur ex Statutis ſub hac Rubrica poſitis ad beneficium dominorum, & locatorum, contra colonos, fictabiles, & inquilinos. Primum enim priuilegium notatum eſt ſupra, capit. 379 Nullus, vbi cauetur, quod ſi diſceſſerit non ſatisfacto debito, quod Domini cum quibus collocantur, teneantur eos expellere, alias ipſi tenentur ſatisfacere, vbi ſint ſuppoſiti, ſed ſi ſint non ſuppoſiti, priuantur beneficio, & auxilio Statutorum, vt ibi pariter diſponitur. Datur vlterius perſonalis detentio contra eos, & illos de familia eorum maiores annis quatuordecim, modo quo cauetur ibi, verſic. Item per omnia, cum ibi notatis. In capitulo autem ſequenti datur ſecundum priuilegium hypothecæ, tam in bonis ipſorum colonorum, quam aliorum de familia, modo quo ibi cauetur. In hoc Statuto inducitur tertium priuilegium principale prælationis in fructibus in prædijs ruſticis, & in inuectis, & illatis in domum conductam, modo quo infra explicabitur late. Quartum inducitur priuilegium ex Statuto, in primo volum. ca. 163. Pro debito, quod hæ perſonę poſſint capi pro eorum debito. Quintum autẽ priuilegium eſt notatum in cap. 232. Licitum ſit, eiuſdem volum. quod poſſit propria authoritate Dominus, & locator capere bona conductoris.

e Vel quocunque priuilegio priuilegiatis] De his perſonis priuilegiatis, late notat Fanus tract. pign. 5. parte princ. membro 2. nu. 22. cum ſeq. exemplificando, prout ſunt mu-
8 lieres in dotibus. † De iure communi etiam mulier habens expreſſam non præfertur locatori expreſſam habenti, ſecun
9 dum Caroc. verſ. Qui potiores, n. 1. † Imò locator prior in expreſſa hypotheca præfertur mulieri poſteriori habẽti expreſſam, licet poſt inſtrumentum mulieris factum ſit inſtrumentum calculi inter locatorem, & conductorem cum hypotheca, quia hoc ſecundum refertur ad primum, vt per eundem Caroc. d. verſ. Qui potiores, num. 3.

f Coloni] † Hoc verbum comprehendit tam conductorem
10 nummis, quam victualium, ſecundum notata per Romanũ ſing. 36. & Rebuff. tract. de literis obligator. articulo quarto. Gloſ. 2. numero 12. & ſequ. idem per Marſil. tract. bannit. in verbo, Bona, num. 31. vbi allegat etiam Gloſſam, & alios tenentes contrarium, & notatum in ſimili ſupra capit. 387. Si
11 contingat, in verbo, Et Colonum. † Procedit etiam contra hæredes harum perſonarum hypotheca hęc, & prælatio, ut per Rebuff. d. tract. de literis obligat. art. 4. Gloſſa 2. nu. 23.
12 † Non tamen bona, & melioramenta ſucceſſoris, & fructus nati, & recollecti poſt mortem harum perſonarum tunc tacite hypothecata, ſecundum Borgninum decil. 28. numero 10. in addit.

g Vel inquilini] Inquilinus autem dicitur, ſiue ſit vrbanus, ſiue ruſticus, licet proprie videatur dici inquilinus, qui habitat in ciuitate, vt late notatum eſt ſupra ca. 379. Nul-
13 lus, in verbo, vel eius inquilinum, circa finem Statuti. † Hęc hypotheca in bonis inuectis, & illatis per inquilinum in domum conductam inducitur etiam de iure communi, vt tenet deciſio Peruſina 84 numero 1. vbi nume. 2. & 3 adducit
14 rationem parte 2. † Quod quidem procedit etiam in inquilino, qui vna tantum die hoſpitatur in aliqua domo pro rata penſionis illius diei, vt per Bal. in l. Certi iuris, numero 5. C. locati, & per Vrſill. ad Afflict. decil. 184. num. ſecundo.
15 † Nõ tamẽ procedit hęc diſpoſitio in bonis illatis per famulum, qui mercede conſtituta ſeruit alicui, veluti ſcholari in domo conducta per illum ſcholarem, quia ipſe famulus non poteſt dici inquilinus, vt tradit ſignanter Bald. d. l Certi iuris, num. 2. C. locati, & Antonius de Fano tract. pignor. parte 2. principali, membro quarto. nume. 151. idem Menoch. tract. adipiſcend. poſſeſſ. remed. 3. quæſtione 21. numer. 145. ac Bonacoſſa late in tract. de ſeruis, & famul. quæſtio. 108.
16 † Hęc diſpoſitio tacitæ hypothecę habet locum, etiam ſi domus fuerit locata tertio per conductorem, quia illius tertij bona inuecta, & illata remanent hypothecata primo locatori, ſecundum Marſil. tract. bannit. in verbo, Bona, num. 30. verſic. Item prædicta, & ſecundum Caroc. dicto verſiculo Inuectis, & illatis, numero 6. etiam infra dicetur communẽ
17 eſſe, in verbo, Et in rebus. † Facta reconductione etiam tacita, illata, & inuecta, remanent tacite obligata tanquam conſequentia ad reconductionem, ſecundum Afflictum deciſ. 365. num. 2. & ſecundum Ruinum conſ. 78. nu. 4. & 5. vol. 1. ac Crauet. conſ. 87. nume. 8. Idem Menochius tracta. adipiſc. remed. 3. nume. 358. & Caroc. dicto verbo, Inuectis,
18 num. 23. † Dubium ſi oriatur, vtrum quis ſit inquilinus, vel potius colonus ex eo quod habeat domum, & prædia conducta, tunc inſpiciendum eſt quod principaliter fuerit conductum, vtrum ſit domus, & tunc dicitur inquilinus, aut prædium, & dicitur colonus, vt notauit Bald. in l.
19 Si certi iuris, num. 4. C. locati, quod multum ſeruit ſcire, † licet enim Statutum hoc mixtim loquatur de colono, & inquilino, tamen inter eos eſt longa differentia, tam de iure communi, quo ad hypothecam, quam ex hoc Statu-
20 to quo ad prælationem. † De iure enim communi quo ad tacitam hypothecam, cum dicto iure non detur prælatio, vt relatiue notatum eſt ſupra. † Bona inuecta, & illa-
20 ta in domum inquilini ſunt tacite hypothecata, ſiue Dominus, vel locator ſciat illa illata, ſiue ignoret, ſed bona illata, & inuecta in prædio ruſtico coloni, uel fictabilis demũ hypothecantur, ſi Dominus, vel locator id ſciat, ſecundum communem Scribentium ſententiam, vt tradit Aretin. l. ſolutum. §. Solutam, ad fin. ff. de pign. act. & Iaſon in d. §. Item

r 2 Ser-

Digitized by Google

Seruiana, nu. 29. & 30. Inſtit. de actionib. ac Fanus d. tract.
pignor. parte princ. 2. membro 4. n. 145. idem Rebuff. tract.
de literis oblig. art. 4. Gloſ. 2. num. 35. Communem dicit
21 Menoch. tract. adipiſcend. remed. 3. num. 34. & ſeq. † Verum
(quod plus eſt) ipſe Menoch. de mente Franciſci Couani in
ſuis commentarijs iuris ciuilis, lib. 4. c. 16. num. 5. cum alijs
relatis per ipſum Menoch. d. remed. 3. num. 37. & ſequen.
tenet ſecundum veriorem nullam tacitam hypothecam in-
duci in bonis illatis in prædijs ruſticis, niſi ſit expreſſe cau-
tum, rationibus, vt ibi per eum. Et ex hac ratione, & opi-
nione moti fuere forte ſtatuentes dare ſolum prælationem
in bonis inuectis, & illatis tantum in domo conducta, non
autem in bonis inuectis in prædijs ruſticis, & hæc eſt diffe-
rentia ſtatutaria, quia ex hoc Statuto datur tantum præ-
latio in fructibus prædiorum ruſticorum, etiam in bonis
illatis, & inuectis in domo tantum inquilini, non autem in
22 bonis inuectis in prædijs ruſticis, vt videre licet. † Sed,
quod prælatio detur etiam in rebus poſſeſſis per ruſticum
colonum, cauetur ſupra capit. 232. Licitum ſit verſ. Et in
prædictis, volum. 1. † Secunda differentia de iure com-
muni eſt inter inquilinum, & colonum, quia etiam ſi inqui-
linus locet ſecundo domum conductam, bona ſecundi in-
quilini, illata in domum conductam remanent hypotheca-
ta pro penſione, quod minime eſt in bonis ſecundi condu-
ctoris prædij ruſtici, ſecũdum notata per Iaſ. d. §. Item Ser-
uiana, nume. 34. Inſtit. de actionib. Tertia differentia ad-
ducitur per ſcribentes, Saluianum interdictum non datur
niſi locatori prædij ruſtici, & non datur niſi contra condu-
ctorem, & hæredem conductoris. Seruiana autem actio da-
tur locatori, tam prędii ruſtici, quam vrbani, & contra quē-
cunq; extraneum poſſeſſorem, vt per Iaſ. in d. §. item Ser-
uiana, nu. 99. & 100. Inſtit. de action. declarando vt per eũ,
vbi etiam dicit Seruianam actionem eſſe onus reale, Saluia-
num autem interdictum perſonale, declarat late hanc dif-
ferentiam Menoch. tract. adipiſcend. remed. 3. q. 5. nu. 46.
cum ſeq.

h Vel partiarij] Quis ſit partiarius notatum eſt in text. in
l. Si merces, §. Vis maior, ad finem, ff. locati, & ſupra c. 232.
Licitum, in verbo, hoc, vol. 1. & ſupra c. 379. Nullus, in ver-
24 bo hoc, & alibi ſæpe in præcedẽtibus Statutis. † Tacita hy-
potheca etiam de iure communi inducitur in bonis illatis
in prædio ruſtico partiarij coloni, ſecundum tradita per
Bald. in l. Certi iuris, n. 6. C. locati, & ſecundum Socin. reg.
25 192. Inuecta, & illata, verſ 7. † Si tamen Dominus id ſciat,
vt tradit Iaſ. in d. §. Item Seruiana, nu. 29. inſtit. de actio. li-
cet ſecus ſit ſecundum opinionẽ Couani, & aliorum nota-
torum per Menoch. tract. adipiſ. remed. 3. nu. 37. & ſeq. late
idem diſcutit d. remed. 3. q. 10. nu. 82. cũ ſeq. & Caroc. tract.
26 locati, verſ. Inuectis, & illatis, nu. 2. † De iure etiam com-
muni tacita hypotheca inducitur in bonis inuectis, & illa-
tis in domum emphyteutæ, & conductoris ad longum tem-
pus pro penſione, & cenſu, vt notat Bald. in l. Certi iuris, nu.
8. C. locati, & Iaſon d. §. Item Seruiana, num. 52. inſtit. de
action. ac Marſil. tract bannit. in verbo, Bona, nu. 28. idem
Fanus tract. pignor. part. prin. 2. membro 4. num. 127. ad fin.
ac Menoch. tract. adipiſcen. remed. 3. quæſt. 14. num. 207.
27 † Quod autem hoc caſu Dominus directi, vel longi tem-
poris præferatur creditoribus anterioribus de iure com-
muni non diſponitur, nec hoc Statutum inducit de eo
28 non loquens. † Idem in bonis, & fructibus emphyteu-
tæ, quæ tacite ſunt hypothecata pro canone, ſecundum
29 Borguinum deciſion. 28. numer. 11. † Non tamen indu-
citur hypothecata in bonis inuectis, & illatis per famu-
lum in domo domini, quia illa non obligantur tacite
pro ſeruitio, vt per Caroc. dict. verſ. Inuectis, & illatis,
num. 22.

i Cum hypotheca] Singulare hoc priuilegium ad benefi-
cium dominorum, & locatorum inducitur per hoc Statu-
tum, quod hi præferantur cum tacita hypotheca creditori-
bus anterioribus, & habentibus expreſſam hypothecam.
30 † Rationes autem hæ præcipue adduci poſſunt reſpectu
fructuum, ex eo quod ſint collecti ex bonis proprijs loca-
torum, nil ideo mirum, ſi debent cæteris præferri, prout ẽt
in ſimili præfertur mutuans pecuniam expreſſe, & ſpecifice
ad aliquid emendum, quod ſit ſpecialiter ad hoc obliga-
tum, vt tradit ſignanter Fanus d. tract. pign. parte princ. 5.
31 membro 2. numer. 17. limit. 2. † Quo autem ad alia bona
inuecta, & illata in domum, illa fuit etiam ratio præci-
pua, quæ colligitur ex l. Huius, ad finem, ff. Qui potior.
in pign. habeantur, ex quo ſoluitur penſio domus prop-
ter quam quis ſe cõſeruauit, prout in ſimili late deducitur
per Fanũ d. parte 5. memb. 2. n. 15. & melius in part. prin. 2.
32 membro 4. nu. 141. † Hypothecaria obligatio eſt ad actio-
nem principalem acceſſoria ſecundum Burſatum conſ. 103.
33 nu. 10. vol. 2. † Hypotheca ſuper debito non trahitur ad li-
tis expenſas, ſecundum Burſatum ipſum conſ. 103. num. 22.
34 vol. 2. † Hypotheca ſuper fructibus extenditur ad pretium
quanti plurimi ex mora debitoris, vt per eundem Burſatum
35 d. conſ. 103. num. 26. vol. 1. † Differt autem hæc tacita hypo-
theca inducta per ius commune, & hoc Statutum, vt Domi-
nus, vel locator præferatur cęteris creditoribus etiam ante-
rioribus cum hypotheca expreſſa, vt habeat locũ ſi illa bo-
na, ſuper quibus conſtituitur hypotheca tacita, inferantur,
& inducantur in prædium, uel domum, vt per Iaſ. d. §. Item
Seruiana, num. 76. ad finem, Inſtit. de action. quod non eſt in
expreſſa, quia etiam ſi non inducantur, vel inducta non alie-
nentur, tranſeunt cum illo onere hypothecæ, quod non
eſt in tacita hac hypotheca, & hæc eſt ſecunda differentia,
cum ea non comitetur tertium poſſeſſorem, niſi fuerint in-
36 cluſa, vt ibi per Iaſ. numero 77. † Qualiter autem dica-
tur fieri incluſio eorum, notat idem, numero 78. Hæç
autem incluſio operatur mirabilem effectum, quem non
operatur expreſſa hypotheca, cum ea incluſa poſſint dein
Dominus, vel locator propria authoritate auferre, quod
non eſt in creditore alio cum expreſſa etiam hypotheca
abſque incluſione, vt ibi per Iaſon. numero 79. & 80.
37 vbi adducit rationem. † Tacita hæc hypotheca non in-
ducitur in bonis inuectis, & illatis per conductorem, vbi ſit
datus fideiuſſor, ſecundum Caroc. verſic. Inuectis, & illatis,
numero 21.

k In fructibus, qui ex terris ſuis, ſeu quas locauerat exie-
rint] Ratio huius Statuti nuper adducta fuit, ex quo in ſi-
mili mutuans expreſſe pecuniam ad aliquid emẽdum, quod
ſit ſpecialiter obligatum, præfertur cæteris etiam anterio-
ribus, Fanus notat d. tract. pign d. parte 5. membro 2. num.
38 17. in limit. 2. † De iure etiam communi inducitur tacita
hypotheca, ſine tamen prælatione ipſo iure in fructibus na-
turalibus, non autem induſtrialibus, ſecũdum communem,
de qua per Iaſ. in l. Item quia, in princ. num. 14 ff. de pactis,
39 & latius d §. Item Seruiana, nu. 36. Inſtit. de action. † Quod
tamen habet locum in omnibus fructibus, vt per Marſ. d.
tract. bannit. in verbo, Bona, num. 34. verſ. Item intelligo, &
per Fanum tract. pign. d. 2. parte princ. membro 4. nu. 147.
40 & ſeq. † Si tamen adſit ſcientia Domini, vt per eum, & Me-
noch. tract. adipiſc. remed. 3. quæſt. 1. num. 127. Licet quo
ad ſcientiam reprobetur à Menoch. d. remed 3. quæſt. 10.
41 num. 113. cum ſeq. † Prælatio tamen hæc & hypotheca ta-
cita habet locum, donec remaneant penes colonum, vel in-
cludantur. Secus eſt ſi ſint alienata à colono, quia iſta hy-
potheca non ſequitur emptorem, ſecundum Iaſ. in d. l. Item
quia, in princ. num. 17 ff. de pact. & ſecundum Iaſ. d. §. Item
Seruiana, n. 77. ac Fanum d. tract. pign. parte princ. 2. mem-
bro 4. n. 249. atq; Rebuff. tract. de literis oblig. artic. 4. Gl. 2.
42 nu. 6. † Practica autem includendi eſt ibi notata, n. 7. De qua
etiam prius per Iaſ. d. § Item Seruiana, num. 78. & per Me-
noch. tract. adipiſc. remed. 3. nu. 220. cum ſeq. Quod idem
dictum fuit ſupra in bonis inuectis in domum conductam,
43 & infra dicetur etiam. † Fundus pariter ſi fuerit emptus ex
fructibus illis, non etiam ille tacite obligatur, & hypothe-
catur ſicut fructus, ſecundum Iaſon. d. l. Item quia, in princ.
nu. 17. & ſeq. ff. de pact. & in §. Item Seruiana, n. 37. Inſtit.
44 de actio. † Quod idem cenſendum eſt in prælatione, cũ Sta-
tutũ loquatur tantũ de fructibus, non autẽ de emptis ex eis.

l Et in rebus inuectis, & illatis] † De iure etiam Commu-
45 ni inuecta, & illata in domum erunt tacite obligata pro
penſione domus, vt per text. d. l. Item quia, in princ. vbi Scri-
bentes, ff. de pact. & in l. Certi iuris, vbi Bal. & cæteri, C. Lo-
cati, & in §. Item Seruiana, nu. 11. Inſtit. de actio. & per Mar-
ſil. tract. bannit. in verbo, Bona, n. 30. ac Carocium tract. Lo-
cati, verſ. Inuectis, & illatis, nu. 1. Idem per Fanum d. tract.
46 pign. parte princ. 2. memb. 4. nu. 128. † Quod Doctores ex-
tendunt communiter etiam inuectis, & illatis in prædijs ru-
ſticis ſciente Domino, vt tenet Iaſ. diſtinguendo d. §. Item
Seruiana, num. 29. & 30. Inſtit. de actio. ac Marſil. relatiue d.
verbo, Bona, n. 33. verſ. & iſta, Idem Caroc. d. verſ. Inuectis,
47 & illatis, nu. 13. † Ampliando, quod hæc ſcientia requiri-
tur, vt procedat in fructibus, tam naturalibus, quam indu-
ſtrialibus, nu. 14 atque Menoch. d. tract adipiſcen. remed. 3.
nu. 34. & ſeq. Licet ipſe ſecus teneat de mente multorum in
prædijs ruſticis, n. 37. & ſeq. declarando numeris ſequen. Ra-
48 tionem adducit in prædio vrbano, nu. 44. & ſequen. † Quæ
concluſio procedit tam in bonis præſentibus, quam futuris,
ſecundum notata per Marſil. tracta. bannit. in verbo, Bona,
49 num. 4. & Borgn. deciſ. 28. num. 12. in addit. † Declarando,
vt per

Digitized by Google

vt per Marſil. d. loco, quod ſi ſemel fuerint alienata cum
conſenſu creditoris, etiam quod redeant in bonis, & domi-
50 no debitoris non amplius ſunt obligata, vt ibi per eum. † Et
hæc concluſio procedit etiam ſi vno tantum die ſteterint
in domo, vel hoſpitio, ſecũdum Petr. Rauen. ſing. 71. & Marſ.
51 d. verbo, Bona, numer. 35. † Si tamen prius conſtet ea in-
uecta, & illata, vt per Rebuff. tract. de literis obligat. art. 4.
52 Gl. 2. nume. 34. ad fin. † Et quod ea intulerit animo relin-
quendi vſque ad finem locationis, quod ex qualitate re-
53 rum dignoſci debet; vt per Marſil. d. verbo, Bona nume. 34.
verſ. Item intellige, & clarius per Fanum d. tract. pign. par-
te 2. membro 4. num. 150. & per Caroc. verſic. Inuectis,
54 & illatis, nume. 15. & infra dicetur. † Et eo caſu ad indu-
cendum tantum hypothecam, & Saluianum interdictum
obtinendum, ſufficit probare poſſeſſionem ſolum huius co-
loni in his rebus illatis, & inuectis, vt not. Menoch. tracta.
55 adipiſc. remed. 4. num. 15. † Ratio autem potiſſimum, quę
mouet ſtatuenter ad inducendam hanc prælationem, illa
eſt, de qua ſupra dictum fuit, quia hæc penſio ſoluitur pro
conſeruatione inquilini in domo, vt per textum in d. l.
Huius, ad finem. ff. qui potior. in pign. Idem per Fanum in
tract. pignor. parte princ. 5. membro 2. numer. 15. & parte
56 princip. 2 membro 4. num. 141. † Cautela autem datur lo-
catori contra conductorem non ſoluẽtem penſionem, quod
faciat per inuentarium deſcribi inuecta, & illata in domum
cõductam, ad hoc vt ſint tacite hypothecata, vt per Caroc.
57 d. verſ. Inuectis, num. 25. † Prælatio ex diſpoſitione huius
Statuti habet locum, etiam quod dominus, vel locator ſibi
prouidiſſet de certo pignore ſpecialiter, quia ſicut non pro
hoc tollitur tacita hypotheca in alijs inuectis, & illatis, vt in
hac ſpecie notauit Bald. d. l. Certi iuris, num. 13. cum addit.
ibi, C. locati, item Iaſon late diſputando d. §. Item Seruiana,
num. 67. & duobus ſequen. Inſtit. de action. & Fanus d. par-
te 2. membro 4. num. 128. verſic. Quarto amplia, ac Menoc.
tract. adipiſc. remed. 3. quæſt. 25. num. 134. atque Caroc. d.
verſic. Inuectis, & illatis, nu. 10. Idem dicendum eſt in præ-
58 latione per hanc Statuti diſpoſitionem. † Prælatio hæc an
inducatur in bonis ſecundi conductoris illatis, & inuectis in
domum conductam, videtur dicendum quod non, cum ea
non cẽſeantur tacite hypothecata, vt per Romanũ ſing. 391.
Verum contraria opinio verior videtur, & communis, per
textum, in l. Solutam, §. Solutum, ff. de pign. action. idem
notauit Marſil. tract. bannit. in verbo, Bona, num. 30. verſic.
Item prædicta, Idem Socin. reg. 129. Inuecta, limit. 6. ad fi-
nem, ac Iaſon d. §. Item Seruiana, num. 34. Inſtit. de action.
Fanus tract. pign. parte princ. 2. membro 4. num. 135. † De-
clarando, vt ibi per eum, quod pro rata tantum domus quã
ſub conduxit, Idem Gomeſ. d. §. Item Seruiana, nume. 15. &
num. 32. Inſtit. de action. ac etiam Menoch. tract. adipiſcen.
remed. 3. num. 96. cum ſeq. & Caroc. d. verſ. Inuectis, & illa-
tis, num. 6. & 7. † niſi ille conductor ſecundus gratis inhabi-
taret, ſecundum Fanum d. parte 2. membro 4 nume. 136. &
Menoch. d. tract. adipiſcen. remed. 3. nume. 100. ad finem, ac
ſecundum Caroc. d. verſic. Inuectis, num 8. † Non autem
habet locum in ſecundo conductore prædij ruſtici, & ita in-
telligi debet deciſio Romani d. ſing. 391. per text. quem al-
legat, Ita declarat Menoch. d. tractat. adipiſcen. remed. 3.
59 nu. 99. cum ſequen. † Non autem quadrat reſponſio quam
notauit Fanus d. parte 2. membro 4 nu. 136. ad finem, quod
ille textus allegatus per Romanum loquatur in expreſſa hy
potheca, quia hoc eſt diuinare, & ea reprobatur per Menoc.
d. loco, remed. 98. vt ibi per eum: Eo igitur caſu quo indu-
citur tacita hypotheca, inducitur etiam prælatio per hoc
60 Statutum. Hæc † prælatio non tamen procedere videtur
in bonis minoris inuectis, & illatis in domum conductam,
quia nec etiam tacite hypothecatur, ſecundum notata per
Iaſ. in l. Item quia, in princ. num. 20. ff. de pact. & Iaſonem,
in §. Item Seruiana, num. 57. & in §. Fuerat, num. 47. Inſtit.
de action. ac ſecundum Marſil. relatiue d. verbo, Bona, n. 35.
Tamen contraria opinio communior videtur, vt notauit
Bald. d. l. Certi iuris, num. 11. Cod. locati, & Amanellus de
Claris ſing. 209. ac Fanus late tract. pign. parte prin. 2. mem-
61 bro 4. nu. 154. verſic. 9 † Quod autem hipothecantur vbi
domum conductam condignam conduxerit, ſecus ſi viuit
volando, vt faciunt quidam iuuenes, notauit Angel. l. finali,
nu. 2. Cod. de legit. tutor. & vt refert Marſil. d. tract. bannit.
in verbo, Bona, num. 30. verſi. Quod verum, Menoch. tamen
tract. adipiſcen. remed. 3. quæſt. 9. num. 65. cum ſequen. reci-
tat quatuor opiniones contrarias, & tandem, nume. 81. ad-
hæret opinioni, quod hypothecetur tacite, iſtas opiniones
62 refert diſtinguendo pariter deciſio Peruſ. 75. par. 2. † Quic-
quid ſit hypothecari omnino dicendum eſt, ſi in illatione
fuit adhibitus conſenſus tutoris, vel curatoris per l. 1. & 2.
ff. de rebus eorum, faciant notata per Bald. Angel. Caſtrenſ.
& Iaſ. d. l. Item quia, in princip. Idem Ferronius ſuis com-
mentar. titu. 3. de locat. §. 4. verſic. Ego cum deeſſent, & Ti-
raquell. tracta. communib. ibi, all. Gloſſa 8. de ſon marij,
numer. 189. licet in contrarium arguat, numer. 193. ac Re-
buff. tracta. de literis oblig. artic. 4. Gloſſa 2. numer. 41. idem
Viuius ſuis communibus, lib. 2. opin. 62. Conducens minor.
63 Ergo tali caſu habet locum prælatio. † Ceſſat pariter hæc
tacita hypotheca, ſi conductor dederit fideiuſſorem de ſol-
uendo penſionem, vt per Marſilium d. tract. bannit. in ver-
64 bo, Bona, num. 32. † Hæc tacita hypotheca, & conſequen-
ter prælatio non habet locum in rebus paternis inuectis, &
illatis per filiumfamilias in domo conducta per eum, niſi fi-
liusfamilias ſit negociator de voluntate patris, & eas indi-
cta domo tunc induxerit, vt per Iaſ. d. §. Item Seruiana, nu.
59. Inſtit. de action. per l. Si permittente, C. ad Senatũ Con-
65 ſultum Macedon. † Hæc pariter tacita hypotheca, & præ-
latio non habet locum in bonis Eccleſiaſticis inductis per
Eccleſiaſticum in domum conductam, vt per Bald. in l. Cer-
ti iuris, nume. 11. C. locati, & per Iaſonem de mente Ioan.
66 Fabri d. § Item Seruiana, num. 58 Inſtit. de action. † Non
inducitur etiam tacita hæc hypotheca, & prælatio, vbi in-
ferantur in domo conducta non animo quod ibi ea rema-
neant vſque ad finem locationis, ſed ſi à principio ibi inſer-
rentur cum intentione, quod ibi remanerent, tunc hypothe
carentur, etiam quod dein fuiſſent ablatæ, vt per Bald. d. l.
Certi iuris, quęſt. 6. nu. 9. C. locati, & late per Iaſ. in d. l. Item
quia, in princ. num 64 ff. de pact. ac in §. Item Seruiana, nu.
66. Inſtit. de action. atque Fanus d. tract. pign parte 2. mem-
bro 4 num. 142. & etiam Menoch. tract. adipiſcen. remed. 2.
quæſt. 3. num. 103. cum ſequen. Idem Carocius d. verſicu.
Inuectis, & illatis, nume. 12. & 18. verſic. Limitatur quinto.
67 † Quomodo autem dignoſcatur animus hic quod voluerit
ea relinquere vſque ad finem locationis, hoc remittitur ar-
bitrio Iudicis ex qualitate rerum, ſecundum dicta per Fa-
num, d. parte 2. membro 4. num. 150. verſ. Quod tamen vlti-
mum, & per Menochium tract. arbitr. lib 2. cent. 5. caſu 441.
numer. 5. & 6. ac Borgninum deciſ. 3. num. 19. † Poteſt ta-
men in eis fieri executio etiam quod ibi non eſſent perman-
ſuræ, ex eo quod ibi reperiantur, ſecundum Rebuff tract. de
68 literis oblig. artic. 4. Gloſſa 2. num. 25. & ſequenti. † Pręla-
tio, & hypotheca hęc non inducitur in rebus alienis, niſi
malitioſe fuerint inductę in domum Domino earum re-
rum ſciente, & patiente ſecundum communem relatam per
Iaſ. d. §. Item Seruiana, num. 53. & ſequen. Inſtit. de actio.
not. Rebuff. tract. de literis oblig. artic 9. Gloſſa 2. num. 36.
& Marſil. tract. bannit. in verbo, Bona, nu. 35. verſ. Item præ
dicta, ac Caroc. d. verſic. Inuectis, & illatis, nu. 17. & ſequen.
atque Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 5. caſu 441. nume. 5.
latius diſtinguendo. Quatuor caſus diſcurit idem Menoch.
tract. adipiſcen. remed. 3. quæſt. 15. num. 108. cum ſequent.
69 † Cẽſebitur etiam tacite obligata res inducta, & illata per
conductorem, in qua ipſe conductor habebat Publicianam,
ſecundum notata per Caroc. d. verſic. Inuectis, & illatis, nu.
70 28. verſic. Si tamen. † Bona autem illata, & inuecta in domũ
alicuius, qui habeat vxorem cenſentur eſſe vxoris, vel eius
viri, prout eſt domus, vt notauit Anchar. iun. ſua quæſt. 7.
libr. 1. niſi euidenter appareret ſpectare ad vxorem, etiam
quod eſſent in domo viri, veluti ſunt monilia, gorgeriæ, ve-
ſtes, annuli, collanę, & ſimilia, ſecundum Borgnin. deciſ. 31.
71 num. 43. verſicu. Et quando ſunt. † Non inducitur pariter
hypotheca, nec pręlatio per hoc Statutum in bonis venali-
bus inuectis, & illatis in domum conductam, quia tunc ceſ-
ſat ratio tacitę hypothecę, cum ibi non inferantur, vt per-
petuo ſint ſecundum l. Si prędijs. §. finali, vbi Gloſ. ff. In
quib. cauſ. pign. vel hypoth. tacite contrahatur. Idem no-
tauit Bald. in l. certi iuris, num. 2. cum add. ibi. C. locati, &
Iaſon d. §. Item Seruiana, nume. 35. & 44. declarando vt per
eum, num. 51. Inſtit. de actio. ac Ferron. ſuis comment. titu.
3. de locat. §. 4. atque Marſ. d tract. bannit. in verbo, Bona,
nume. 33. verſ. Quod intellige, ac etiam Fanum tract. pign.
parte princ. 2. memb. 4. nu. 150. & 153. limit. 7. & Menoch.
tract. arbitr. lib 2. cent. 5. caſu 441. num. 7. Verum idem Me-
noch. tract. adipiſc. remed. 3. quæſt. 17. numero 126. cum ſe-
72 quen. diſtinguit quatuor caſus, vt ibi per eum. † Quando
autem venalia veniant in legato, notatum eſt per Duran.
tract. de arte teſtan. titulo 6. de legat. caut. 19. per totum.
73 † Bona minorum mobilia illata etiam in domum conductã,
quę ſeruando ſeruari non poſſunt, ſunt tacite hypothe-
cata pro penſione domus ſine aliquo Iudicis decreto,
aut inferantur bona, quę ſeruando ſeruari poſſunt, &

Digitized by Google

tunc non cēſetur tacite hypothecata,ſecundum Caroc.verſ.
74 Inuectis, & illatis, nume.19. † Quæ concluſio declaratur
non procedere, ſi creditor dictorum bonorum poſſeſſionem
haberet,nam poſſet eam retinere vſq; ad quantitatem, qua
minorem vtilitatem habuit,vt per eundem Caroc.ibi,n.20.
75 † Tacita hypotheca hæc, & prælatio non habet quoq; lo-
cum in pecunia illata in domum conductam,vt expendatur
quotidie,ſecus eſt, ſi inferatur ibi in arca remanſura, vt de-
clarauit Gomeſ.d.§.Item Seruiana, nu.20.& ſeq. vbi etiam
Taſſius,nu 22.& ſeq. Sic diſtinguit Menoch.d.tract.adipiſc.
76 remed.3.quæſt.18.nu.134.cum ſeq. † Inſtrumenta quoque
aratoria, & boues non veniunt in hypotheca pro penſione,
ſecundū notata per Bertach.tract.de gabellis,parte 8.mem-
77 bro 2.n.20.ad finem. † Hypotheca hæc,& prælatio non ha-
bet etiam locum in veſtibus omnibus mulieribus,& lecto do-
tali, licet non ad vſum mulieris ſolius, ſed promiſcuum, &
in alijs rebus dotalibus durante matrimonio, iuxta diſpoſi-
tionem apertam ſupra,cap.254 Veſtes,volum.1.Nec etiam
in alijs rebus vxoris, ut notauit Bald.in l. Si aduerſarius,C.
ad Velleianū, niſi ipſa mulier eſſet conductrix,vt per Marſi.
d.tract.bannit.in verbo, Bona,n.35.verſ. Quid autem in bo-
nis,declarando etiam vt per Vrſil.ad Afflict.deciſ.184 n.5.
78 & 6. † Veſtes quoq; quotidianæ ſunt exemptæ ab hac ta-
cita hypotheca, & prælatione, ſecundum tradita per Bald.
in d.l.Certi iuris,num.9.C.locati, & Iaſ.in §.Item Seruia-
na,num.63.Inſtit.de action.ac per Fanum d.parte princ.2.
membro 4.num.151.atque Menochium tract.adipiſcen.re-
79 med.3.quæſt 19. nume.139. † In hac tacita hypotheca, &
prælatione non comprehenduntur ea, quæ non veniunt in
obligatione generali,prout lecti,& alia ſuppellectilia, vt la-
te deduxit Iaſ.dict.§.Item Seruiana,numero 63.Inſtitut.de
action.& Fanus tractatu,pignor.parte ſecunda, membro 4.
numero 151.verſic.5. ac late Caroc.d.verſic.Inuectis, & il-
latis,numero 16.allegando alios, Idem Menoch.d.tractatu,
adipiſcen.remed.3.quæſtio.19.numero 140.declarando vt
ibi per eum. Vbi alia extent illata,alias etiam hę compre-
henduntur in obligatione, & hypotheca, vt ibi per eum de
70 mente Gomeſij, & aliorum. † Boues ararorij an ſint tacite
hypothecati quod non, notat Bertachinus de Gabell. 8.
parte membro 2. numero 20. ad finem. Opiniones contra-
81 rias allegat Caroc. d. verſic. inuectis, numero 26. † Libri
pariter ſcholarium, & arma militum non comprehendun-
tur in hac hypotheca tacita, & pręlatione. De libris enim
notatum eſt per Iaſ.d.§.Item Seruiana,numero 64.licet ſub
dubio hoc dicat Inſtit. de action. De armis autem tradit
Taſſius dict.§ Item Seruiana,num.23.Quos refert Menoch.
82 d.remed.Tertio quęſt.19.num.141. † Non habet pariter
locum hęc hypotheca, & pręlatio in inſtrumentis, in qui-
bus continentur nomina debitorum conductoris illatis in
domo conducta, tum quia non veniunt generali hypotheca
bonorum, tum quia ibi non ſunt illata, vt ibi permanerent,
ſecundum allegata per Petrum, Cynum, & Salic. d.l.certi
iuris, quęſt.4.C.Locati, & per Ang.Aret.d.§. Item Seruia-
na,num.15.vbi Iaſ.nu.41.Inſtit.de actio.& Fanus d.tract.
pignor. parte 2 membro 4. nume.133. verſic.8 Limita, ac
Rebuff.tract.de literis oblig.Gloſſa 2.num.42.atque Menoc.
tract.adipiſcen.remed.3.quęſt.20.numer.142.cum ſequen.
vbi allegat Taſſium diſſentientem d.§.Item Seruiana,num.
83 19.Sed male,idem Vrſill.ad Afflict.deciſ.184 num.3. † Non
habet pariter locum hęc pręlatio, vbi ſit neceſſe hęc bona
illata,& inuecta in domum conductam diſtrahere pro fune-
re inquilini, vbi alia non adſint. Si tamen aliquid ſupereſt
eis diſtractis datur Domino, vel locatori, vt textus tenet in
84 l.Et ſi quis, §.1 ff. de relig. & ſumpt. fun. † Nam funeria
impenſa pręfertur omnibus creditoribus habentibus taci-
tam hypothecam,& omni ęri alieno,ſiue hypothecę,ſecun-
dum notat per Foller. in conſtit.regni, Rubrica de ſumma
Trini.verſic.Peruenit,num.20.& duobus ſequen.verſic.Sed
85 cum † Hoc priuilegium pręlationis, & tacitę hypothecę
non ſequitur bona,quin ea poſſint alienari,niſi includantur
à Domino, vel locatore, & ſic fiat eorum repoſitio cum de-
ſcriptione, iuxta text.l.Eſt difficile,ff.quibus modis pign.
vel hypoth.tacite contrahatur, vt in his terminis tradit
Bald.d.l.Certi iuris nume.12. C.Locati, Scilicet quod re-
quiratur apprehenſio horum illatorum, ad hoc vt Domi-
nus, vel locator dicatur poſſidere, ita Iaſ.in §.Item Seruia
na, numer.81 Inſtit.de actio.ac Menoch.d.tractat.de ad-
piſcend.remed.3.numer.51. & ſeq. † Et ſi non apprehen-
dantur, ceſſat hypotheca,& pręlatio hęc, ubi alienentur,ut
tenet diſputando Iaſon d.§ Item Seruiana, numero 76. &
ſequent. licet dubitet numero 51. verſicul. Apud me, &
Menoch.d.tracta.adipiſcen.remed.3.numer.131. ad finem,
86 vbi loquitur in mercibus venalibus tantum. † Verum in
alijs bonis inuectis, & illatis per conductorem, quod illa
hypotheca tranſeat contra tertium emptorem,contra Iaſo-
nis opinionem tenet dari vtile interdictum Saluianum Fa-
nus tract.pign.parte 2.memb.4.nu.131.cum ſeq. idem Me-
87 noch.d.remed.3. quęſt.7.nu.55. cum ſeq. † Hę autem res
poſſunt includi propria authoritate per Dominum, uel lo-
catorem, ut notauit Iaſon d.l.Item quia, in princ. nu.2.&
Iaſon in §.Item Seruiana,n.79.ad finem,Inſtit. de action.
ac Menoch.tract.adipiſcen.remed.5.num.134.& late nota-
tum ſupra ca.111.Quolibet die,in verbo,Poſſit fieri ſeque-
ſtratio,vol.1.vbi etiam notatum eſt,an poſſint releuari per
88 fideiuſſorem. † An autem incluſę poſſint retineri in totum,
ueluti ſi ſint pretioſę,quod ſic, firmat Iaſon contra Fabrum
d.§.Idem Seruiana,declarando ut ibi per eum,nu.61.& ſeq.
89 † Incluſio autem hęc,& captio poteſt fieri, etiam quod in-
ſtrumentum locationis eſſet factum alibi pro re hic ſita, ut
in his terminis tenet Rebuff.ſuo tract. de literis oblig.art.4.
90 Gl.2.num.12. † Quę quidem fieri poteſt de omnibus bonis
inuectis,& illatis, etiam ſi ſint ſecundi cōductoris,quicquid
ſit quo ad hypothecam,ut ſupra deductum, ut per eundem
Rebuff.tract. de literis oblig.artic.4. Gl.2.num.13. Etiam
ſi ibi non eſſent permanſurę perpetuo,ut ibi per eum,n.25.
Etiam ſi Dominus neſciuerit ibi illatas,ut ibi per eū,nu.26.
Etiam quod eſſent uenales, ut ibi per eum, nume.28. † Et
etiam quod eſſent exportatę clanculum à conductore, ut
ibi per eum,num.29. † Ac ſi etiam datus eſſet fideiuſſor, li-
cet eis caſibus ceſſaret hypotheca, ut per eundem locis alle-
gatis ſupra. † Etiam ſi eſſent bona Doctorum,ut ibi per eū,
91 num.17. † niſi eſſent libri Doctoris, uel ſcholaris, ut per
eum ibi, numero 18. quia hi non poſſunt capi, niſi pro ali-
mentis,pro infirmitate & funeralibus,ut per eum ibi,nu.19.
92 † Quę tamen incluſio,& captio non poteſt fieri ante termi-
num elapſum penſionis, vt per eum ibi, num.43. ac niſi ſit
93 ſuſpectus ad hoc vt caueat,† quę etiam fieri non poteſt pro
deterioratione domus, niſi id expreſſe cautum ſit, vt ibi per
94 eundem,num.32. † Tertio non procedit, ſi non conſtet de
locatione,vt ibi,nu.34. † Quarto non procedit, ſi bona in-
95 uecta ſint aliena, vt ibi per ipſum, num.36. † Quinto ſi ſint
extra domum,vel penes tertium, non poſſunt includi, quia
rerum immobilium eſt uilis poſſeſſio,ut per ipſum ibi,n.38.
96 † niſi ad illum tertium ueniſſent iure hęreditario, uel lucra-
tiuo in fraudem, uel iſta mobilia eſſent obligata expreſſe,
97 ut per Rebuff d.loco, num.39.& 40. † Sexto non procedit,ſi
conductor migraſſet extra domum cum ſuis mobilibus per-
mittente Domino, quia ea non poſſent capi, tum quia mo-
bilia non habent ſequelam, tum quia facta eſſet nouatio, ut
ibi per eum,num.33.

m In domum conductam] † Ergo,ſecus infertur non ha-
98 bere locum in bonis illatis in prędijs ruſticis, cum tantum
hic loquatur de illatis in domū,moti fuerunt forte ſtatuen-
tes ex opinione Communi, & aliorum, per Menoch.relat.
d.tract.adipiſcen.remed.3.nu.36.cum ſeq.ubi notat ſecun-
dum ueriorem non dari hypothecam tacitam in prædijs
ruſticis,licet communis ſit contraria, & ibi citat Commu-
nem,num.34.& ſeq. Verum quod detur etiam in illis reb.
prælatio cauetur ſupra c.252. Licitum ſit, uerſ. Et in præ-
99 dictis,uol.1.† Habet etiam locum in horreis,area,ſtabulo,
& apotheca conductoris,uel iunctis domui,ut illata, & in-
uecta in eis ſint tacite hypothecata, & in his habeat locum
conſequenter prælatio,ſecundum notata in his terminis p
Marſil.d.tract.bannit.in uerbo,Bona,num.33.& ſeq. idem
per Fanum d.parte 2 memb.4.nu.138.uerſ. Quinto amplia,
& Rebuff.tract.de literis oblig.art.4 gl.2. num. 24. ac Me-
noch.tract.adipiſc.remed.3.q.22. num. 147. Idem Caroc.
100 d.uerſ. Inuectis, num. 11. † Extenditur hæc concluſio, ut
procedat,etiam ſi ſint illatæ in porticu, domui annexo, li-
cet enim appellatione domus non ueniat porticus, ſecun-
dum ſcribentes in l.Cætera, §.Hoc Senatus Conſultum, &
maxime Iaſonem,num.6. ibi, tamen hoc caſu comprehen-
ditur porticus,ut in his terminis firmauit Marſil.tract.ban-
nit.in uerbo,Bona,nu.38. & Fanus d.tract.pign.parte prin.
2.membro 4.num 139.ac Rebuff.d.tract.de literis obligat.
artic.4.gloſſa 2 num.24.atq; Menoch.d.tract adipiſcen.re-
med.3.quæſt.22.num.146.cum ſeq.& Caroc.d. uerſ. Inue-
101 ctis,num.11.† Hæc pariter procedit non ſolum ex hoc Sta-
tuto,ſed ex diſpoſitione etiam iuris communis in inuectis,
& illatis in naui: Nam in his inducitur hypotheca tacita,
& prælatio: De hypotheca tradit Bald.d.l.Certi iuris, n.7.
uerſ. Quid ergo C.locati,& Marſil. tract. bannit.in uerbo,
Bona, num.34. uerſ. Item prædicta habent. De hypothe-
ca, & prælatione firmat Fanus dict. parte 2. membro 4.
num.

Digitized by Google

num. 140. & ſeq. Mouetur ex illa ratione ſupra notata, quia debeatur merces illa pro conſeruatione illarum rerũ ideo inducatur etiam prælatio, per text. in l. Huius, ad fin. ff. Qui potior. in pign. Fanum ſimpliciter allegando, & per Menoch. d. tract. adipiſcen. d. remed. 3. quæſt. 23. num. 150.
101 & ſeq. Hoc etiam procedit in molendino, in quo habitaretur, quia etiam eo caſu inducitur tacita hypotheca in illatis, & inuectis, & æquiparatur tunc vrbano, ſed ſecus ſi in eo non habitaretur, vt firmat Fanus, d. parte princ. 2. membro 4. num. 144. Limit. 1. ita declarat Bald. d. l. Certi iuris, nu. 7. verſ. Quid de molendino, & Menoch. d. 3. remed. quæſt. 24.
103 num. 157. & ſeq. † Vtrum autem molendinum ſit prædiũ ruſticum vel vrbanum, tradit Tiraq. tract. retract. lignag. §. 1. gloſ. 7. num. 92.

n Pro fictis, & redditibus] Et ſic tam pro fictis nummorũ, quam victualium, quam etiam penſionibus domus, etiam non in pecunia numerata per ſupra deducta, vt per Fanum d. tract. pign. parte princ. 2. membro 4. numer. 138. verſ. 3. Amplia, & per Menoch. tract. adipiſcen. remed. 3. quæſt. 10.
104 num. 88. cum ſequen. † Procedit etiam in fictis, & redditibus tacitis per reconductionem tacitam, vt ſupra expoſitum, ex quo cenſetur renouata cum eiſdem qualitatibus, ſecundum tradita per Menoch. d. tract. adipiſcen. remed. 3.
105 quæſt. 37. num. 157. † Hæc hypotheca, & prælatio habet locum non ſolum pro victis, & penſionibus domus, ſed etiã pro deterioratione in eadem facta ab eius inquilino, ſecundum text. in l. Pannonius, ff. in quibus cauſis pignor. tacite contrah. & ſecundum Iaſ. d. §. Item Seruiana, num. 22. Inſtit. de action. ac Marſilium tract. bannit. in verbo, Bona, n. 30 verſ. Et prædicta vera, idem ſecundum Fanum d. tract. pign. parte princ. 2. membro 4. num. 129. atque Ferronium d. ſuis commentarijs, tit. 3. locati, §. 4. verſ. Id vero, & Paponem ſuis commentar. §. 117. ad finem, ac ſecundum Rebuff. tract. de literis oblig. art. 4 Gloſſa 2. nume. 32. & Menochium tract. adipiſcend. remed. 3. quæſt. 10. num. 92. & quæſt. 12. num. 102. & per Caroc. tract. locati, verſ. Inuectis, & illatis, num. 3. Quod procedit, & habet locum, etiam
9 ſi illæ res ſint ſecundi conductoris, qui gratis in habitaret, vt late tradit Fanus d. 2. parte, memb. 4. num. 138. reprobãdo opinionem Iaſonis tenentis contrarium d. l. Item quia, num. 1. In limit. 2. Confirmat opinionem Fani Menoch. d. tract. adipiſcen. remed. 3. quæſt. 12. num. 102. & Caroc. dict.
106 verſ. Inuectis, & illatis, num. 9 † Licet pro penſione hæ res ſecundi conductoris non cenſeantur hypothecatæ, vt notauit Menoch. d loco, num. 100. ad finem, & Viſill. ad Afflict. deciſ. 184. num. 6. ad finem, & ſupra notatum, in ver-
107 bo, In rebus. † Idem eſt dicendum in fideiuſſore conductoris, vt teneatur non ſolum pro penſione, ſed etiam pro appendicijs, & pro deterioratione domus, vt per Bart. in l. Amiſſi ruina, §. Fideiuſſores, ff. de fideiuſſ. & Romanum ſingul. 425. ac per Ferron. d. commentar. tit. tertio locati, §. 4. verſ. Plura, & Petrum Rauen. ſingul. 224. atque Rebuff. tract. de literis oblig. art. 4. glo. 2. num. 31.

o Et pro alijs cauſis comprehenſis in Statuto licitum ſit] Quod eſt cap. 232. Licitum ſit, Quæ cauſæ ibi exprimun-
108 tur, in verſ. Item pro Baldo, & ſequ. volum. 1. † Poſſunt autem hæc illata, & inuecta includi etiam propria authoritate per creditorem dominum pro hac penſione domus ſecundum notata per Marſil. d. verbo, Bona, num. 36. verſic. Et ſcias, & per Menoch. tract. adipiſcen. remed. 5. numer. 6. verſ. 4. accedat, & num. 134. & notatum late cap. 111. Qui-
109 libet, in verbo, Conteſtatio, & ſequeſtrum, volum. 1. † Poſſunt hæc inuecta, & illata retineri etiam pro alio credito domini, vel locatoris, non tamen cum prælatione, cum hoc
110 non dicant Doctores, nec hoc diſponat Statutum. † Quod autem poſſint retineri pro alio credito locatoris, notatum eſt per Fanum d. parte princip. 2. membro 4. num. 129 item per Caroc. d. verſ. Inuectis & illatis, num. 4. Et hoc ſi pro alio debito ſit obligata, alias non liceret retinere, niſi eſſet tradita ad hunc finem, vel conſtituatur ius in illa re, vel vel retinere vellet ratione impenſarum, vel melioramen-
111 torum, vt ibi per eundem Caroc. numer. 5. † Et etiam pro hoſpitatione vnius noctis, ſecundum Petrum Rauen. ſing. 71. & ſecundum Caroc. verſic. Inuectis, & illatis, numer. 24.

p Et adhibeatur fides pro prædictis] Quo ad quantitatem, ſcilicet victi vſq; ad libras quinquaginta Imperialium, prout ibi cauetur d. c. 132. Licitum ſit, verſ. De quo debito ſtetur, vol. 1.

q Salua reformatione facta reſpectu fictabilium ex forma præſentium Statutorum] Quod eſt, vt intelligatur reſpectu fictabilium ruralium, & illorum de ſua familia, vt caueatur ſupra capit. 205. Declaratur, verſic. Item pro declaratione Statuti poſiti ſub Rubrica generali, de robationibus.

r Credatur ſacramento ipſius] Quale debeat deferri hoc ſacramentum, & quomodo, & quo tempore, & loco, & coram quo Iudice, eſt diſcuſſum late ſupra, cap. 371. Statuitur, in verbo, Sacramento.

ſ Domini, vel locatoris] Habet locum etiam in hærede eorum, non autem ceſſionario, vt notatum eſt ſupra c. præ-
112 cedenti, in princip. † Caſus in quibus non ſit defferendũ his perſonis, notatum ſupra, d. cap. 371. Statuitur, in verbo, Domini.

De ruderibus, & ſtraminibus, & certis alijs relinquentibus domino per Maſſarios, & partiarios. Cap. CCCXCI.

SI contingat *a* colonum, partiarium, vel Maſſarium, *b* vel partiarium, & fictabilem ſimul in Ducatu, vel intra Corpora Sanctorum Mediolani *c* recedere, *d* teneatur relinquere *e* domino, ſeu locatori, *f* palleam ligatam & non ligatam, culmum, meliacham, ſtipulam, rappas, ſtacias, ſcharlionos, pallos, troſos vitium, & pachas, *g* ſi ſint de materia illius maſſarij, & alia rudera, & ſtramina illius maſſarieij, & quæ relinquenda *h* præſumantur eſſe de materia illius maſſarieij, *i* niſi probetur contrarium.

SVMMARIVM.

1 *Socij qui dicantur.*

2 *Colonus, ſiue Maſſarius quam paleam teneatur dimittere in eius receſſu.*

3 *Palea ſtipula, & alia reperta penes Maſſarium cuius eſſe præſumantur.*

a COlonum, partiarium, vel maſſarium] † Qui dicun-
1 tur ſocij, l. ſi merces, §. vis maior, ad finem, ff. locati. Inter quos, & Dominum datur actio locati pro ſocio non locati, ſecundum Bart. numer. 9. vbi cæteri, & Iaſ. late, §. Item Seruiana, numero 11. & 12. Inſtit. de action. ac ſecundum Plottum, l. ſi quando, num. 135. ad finem, Cod. vnde vi.

b Vel partiarium, & fictabilem ſimul] Veluti ſi conducat fundum ad frumentum, vel victualia, & dimidium fructuũ, ſcilicet vitium, & arborum, prout quotidie ſit, quia tunc dicitur fictabilis reſpectu victualium, & partiarius reſpectu fructuum vitium, & arborum.

c Recedere] Quolibet modo recedat, ſiue ante finem locationis in caſibus notatis, ſupra, cap. 379. Nullus, in verbo etiam, ante fin. termini, vel poſt finitam locationem, cũ ſtatutum loquatur indiſtinctè, & indefinite.

d Teneantur relinquere] Et vbi non faciunt hæc, poſſunt cogi a Iudice iuris remedijs, de quibus per Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de mulctis, ad fin.

e Domino, vel locatori] Etiam quod non ſit Dominus, declarando, vt late ſupra notatum fuit, in cap. 379. Nullus, in hoc verbo.

f Palleam ligatam, vel non ligatam] † Quid ſi tempore
2 coloniæ, vel maſſaritij cœpti hic poſita non fuerint relicta à præcedenti colono, vel maſſario, vtrum relinquenda ſint per hunc ad formam huius ſtatuti? crederem, quod non, vt corrigatur minus, quam ſit poſſibile diſpoſitio iuris communis, & ſic ſtatutum hoc intelligi debeat in dubio, cum de iure communi bona conducta debeant relinqui in eo ſtatu, quo partiarius, vel colonus ea habuit, etiam quo ad ſemina, ſecundum Petrum de Vbaldis tractat. de duobus fratribus q. princ. 11. num. 44. & 56. & 66. & ſecundum Ruinum, conſ. 80. num. 1 & conſ. 88. num. 4. volum. 1. idem ſecundum deciſ. Peruſ. 14. nume. 6. parte 1. & 62. numer. 5. parte 2. & Menoch. conſil. 13. nume. 1. volum. 1. & conſil. 189. num. 4. volum. 2. ac ſecundum Caroc. verſic. reſtit. ſpoliatorum, num. 2. Verum huic interpretationi obſtant uerba generalia huius ſtatuti. Crederem autem hoc caſu obſeruandam conſuetudinem loci, ut tenet dec. Peruſ. 11. num. 4. parte 1.

g Si ſint de materia illius maſſarij] Vult dicere maſſaritij, & hic error prouenit in curia impreſſoris, ponderando etiam uerba ſequentia, quæ hoc innuunt, & omni eiunt plana.

h Præſumantur de materia illius maſſaritij] Hoc procedit ubi unus haberet tantum unum maſſaritium, ſed ſi plura maſſari-

maſſaritia haberet, pluresq; habitationes, uel locos, præ-
ſumerentur tunc hæ res relinquendæ illorum maſſaritio-
rum eſſe, ubi reperirentur. Sed ſi in una, & eadem habita-
tione repertæ ſimul fuerint ceſſaret hæc iuris præſump-
tio, ſed ad ratam perticatus, & coloniatum deberet fieri hęc
diuiſio.
i Niſi contrarium probetur] † Hæc igitur præſumptio
3 non eſt iuris, & de iure, quia tunc non admitteret proba-
tionem in contrarium, ut per Alciat. tractat. præſumpt. in
princ. parte 2. num. 2. & 3. demptis quibuſdam caſibus ibi
notatis.

DE EODEM.
Cap. CCCXCII.

a SI fictabilis ſit tantum, qui conduxerit ad denarios, b uel
aliter c ſedimen, & terras, uel terras tantum in Du-
catu, uel intra Corpora Sanctorum Mediolani, ab aliquo
domino, uel locatore, & contigerit d ipſam fictalitiam re-
linquere, e teneatur dimittere f domino, uel locatori g
ledamen, paleas ligatas, & non ligatas, ſtipulam, culmum,
& meliacham.

SVMMARIVM.

1 *Inquilinus quis dicatur.*
2 *Maſſarius quæ teneatur relinquere in fine locationis, & nu-
mer. 3.*

a SI fictabilis ſit, qui conduxerit ad denarios] Qui pro-
prie dicitur colonus, qui autem ad granum, uel ad alia
uictualia dicitur fictabilis, ut not. eſt ſupra c. 232. licitum
ſit, in his uerbis, uol. 1.
b Vel aliter] Ad uictualia, ſcilicet qui proprie dicetur fi-
ctabilis, ut nuper notat. fuit.
c Sedimen & terras] † Secus eſt ſi ſedimen tantum, quia
1 dicitur inquilinus, ratione autem terrarum, quæ principa-
liter conducuntur, dicitur fictabilis, vel colonus quis etiam
conducens domum, quia inſpicitur quod principaliter
agitur, & conducitur, ut tradit Bal. in l. certi iuris, nume. 4.
C. locati.
d Ipſum fictabilem relinquere] Loquitur indefinite ſtatu-
tum, ſiue ante finem locationis, ſiue poſt, ut notat. eſt c. prę-
cedenti, in hoc uerbo.
e Teneatur relinquere] Alias cogi poteſt per Iudicem, iu-
ris remedij, ut notatum eſt c. præcedenti, in his uerbis.
f Domino, uel locatori] Etiam quod non ſit Dominus,
quia inſpicitur ſolum ius conductionis.
g Ledamen, paleas ligatas, & non ligatas] † Ratio autem,
2 cur alia de quibus in partiario colono dicetur cap. præce-
denti, non teneatur relinquere, eſt potiſſimum illa, ex quo
ultra nummos, & mercedem promiſſam colonus non tene-
tur etiam quotannis dare paleam, ſecundum notata per Pe-
trum de Vbaldis d. tract. de duobus fratribus, parte 11 prin.
3 nume. 36. † Quod de iure communi notatum eſt à Caro-
cio, d. tract. locati, uerſ. Paleis, num. 5. † Fictabilis, & colo-
nus is ſi tempore locationis minus habuit ex his rebus, uel
plus quam ultimo anno habeat, an teneatur in eadem quā-
titate reſtituere, prout accepit iuxta diſpoſitionem iuris cō-
munis, de qua per Petrū de Vbaldis, d. tract. de duobus fra-
tribus, parte prin. 11. num. 44. 56. & 66. & per Ruin. d. conſ.
80. num. 1. & conſ. 88. uol. 1. ac dec. Peruſ. 14. nu. 6. parte 1.
& dec. etiam, nu. 5 parte 2. late diſcuſſum ſupra c. præced.
in uerbo, paleam ligatam.

DE EODEM.
Cap. CCCXCIII.

a TEneantur coloni, b partiarij, vel maſſarij, c vel fi-
ctabiles relinquere ſepes, ſeu ceſias, & d arbores cæ-
duas, ſeu cedi conſuetas, & quæ non ſunt cum cima, in,
& de tot folijs, e vt erant tempore inchoatæ fictalitiæ, vel
inchoati maſſaricij. Illas vero, quæ fuerint cum cima,
nullo modo ſine licentia Domini locatoris, vel eius nego-
tiorum geſtoris, f incidere, g nec agabare, h nec ſchal-
uare, i nec amouere poſſint, nec extirpare aliquas arbores
cum cima, nec ſine cima, abſq; ſpeciali licentia, vt ſupra, &
alias contrafacientes k incurrant pœnam dupli, l appli-
candam in totum damnum paſſo.

SVMMARIVM.

1 *Maſſarius quas arbores teneatur conſignare, & quomodo tenea-
tur pro arboribus inciſis, & destructis.*

a TEneantur coloni] Qui nummis colunt, vt notatum
eſt ſupra capit. 232. licitum ſit, in his verbis, volumi-
ne primo.
b Partiarij, vel maſſarii] Qui ad dimidiam colunt, & di-
cuntur ſocij, vt notatum fuit ſupra, cap. 302. ſi contingat, in
princip.
c Vel fictabilis] Quia ad victualia conducunt, qui pro-
prie fictabiles dicuntur, vt notat. eſt ſupra, cap. 232. licitum
ſit, in hoc verbo, vol. 1.
d Arbores cæduas] Nam alias arbores à cima, & fructife-
ras non poſſunt conductores incidere, niſi in certis caſibus,
vt late notatum fuit ſupra c. 366. ſi quis, in verbo, plantam
ſeu plantas, & capit. 371. ſtatutum, in verbo, arborum, &
1 cap. 381. Colonus, in verbo, alioquin ad damnum. † Te-
netur vlterius conductor conſignare tantum vites veteres,
vt tenet gloſſ. in l. ſi agri, ff. de vſufruct. & dec. Peruſ. 53.
num. 6. parte 1. ac Caroc. d. tractat. locati, verſ. expenſis,
ad finem.
e Vt erant tempore inchoatæ fictalitiæ, vel inchoati maſ-
2 ſaritij] † Idem eſt de iure communi, ſecundum Petrum
de Vbaldis, tracta. de duobus fratribus, parte princip. 11.
num. 44. 56. & 66. ac Ruinum conſ. 80. num. 1. & conſ. 88.
num. 4. vol. 1. idem dec. Peruſ. 14. nu. 6. parte 1. & dec. 62.
num. 5. parte 2.
f Incidere] In totum ſcilicet, quod pariter prohibitum eſt
de iure communi, vt ſupra not. fuit.
g Nec agabare] Incidendo cimas, & hoc pariter prohibe-
tur de iure communi, vt notatum fuit.
h Nec ſcaluare] Incidendo ramos ſcilicet, & hoc de iure
communi permittitur, quia hi dicuntur eorum fructus, vt
tradit Picus in l. Titia, §. Titia, cum nuberet, nu. 116. verſ.
præterea, ff. de leg. 2.
i Nec amouere, nec extirpare aliquas arbores cum cima]
3 † Idem cauetur de iure communi, vt notat Bal. Caſtrenſ.
& Alexand. late in l. diuortio, § ſi fundum, ff. de ſolut. matr.
Piccus d. l. Titia, §. Titia, cum nuberet, num. 116. ad fin. li-
mitando, vt duobus numeris ſeqq. ff. de leg. 2. idem tenet
Ruinus conſ. 88. in princ. vol. 1. & ſupra notatum d. c. 381.
4 Colonus, in verbo, alioquin ad damnum, & alibi. † Co-
lonus ſi diſtraxerit aliquas arbores, vel eius culpa, vel odio
extirpatæ, & deſtructæ fuerint, tenetur verſus Dominum,
ſecundum Caroc. d. tract. locati, verſ. rerum diuiſione, nu.
2. ſi tamen eius culpa ſit tale odium cauſatum, vt ibi per
5 eum. † Conductor qui ex pacto ſub pœna promiſit non
incidere arbores, ſi in fine locationis non reconſignet illas,
poteſt locator agere ad pœnam, niſi conductor probet ar-
bores defeciſſe caſu, ſecundum notata per Caroc. d. tract. lo-
cati, verſ. arborum furtim cæſarum, num. 1. & 2. Modo pœ-
na non excedat quadruplum, vt per eundem d. loco, num.
6 3. † Quod autem poſſit exigi pœna conuentionalis etiam
ex contractu locationis, quod eſt bonæ fidei, eſt notatum
7 ibi per eum, num. 4. † Secus eſt in curia mercatorum, vbi
agitur ex bono, & æquo, vel vbi ex clauſula commiſſionis
poteſt procedi ſola facti veritate inſpecta, vt ibi per eun-
dem, num. 5.
k Incurrant pœnam dupli] Idem cauetur ſupra c. 367. ſi
quis, verſ. ſi vero, vbi notatum.
l Applicandam in totum damnum paſſo] Declarando, vt
ſupra late, d. c. 367. ſi quis, in his verbis.

In quibus caſibus colonus non teneatur ſol- uere fictum, vel redditum, vt poſsit impune ad alia colonus ire.
Cap. CCCXCIV.

a SI colonus, b vel alius fictabilis c propter Domini,
vel locatoris ſui, d guerram, vel inimicitiam, e vel
cauſam, f vel propter communem guerram migraue-
rit, ſeu receſſerit, g ita, quod in colonia ſine periculo per-
manere non poſſet, h fictum, i vel redditum, k futuri
temporis l ſoluere non compellatur, m & ad aliam co-
loniam ſe poſſit n impune transferre. o Et ſi poſtea pax
fuerit, antequam ad aliam coloniam ſe transferat, rem, quā
antea conduxerat, colere teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſio penſionis an debet fieri per guerram, & inimicitiam.*

2 *Condu-*

Digitized by Google

2 *Conductor an poſſit recedere à colonia ob communem guerrā, vel periculum ipſius, vſque ad num. 7.*
8 *Conductor impeditus poteſt prætendere remiſſionem mercedis, & quis teneatur probare impedimentum, & quæ ſint cauſæ ob quas facienda eſt remiſſio, & quantum debeat eſſe damnum, & quomodo probetur, & quid ſtante pacto ſuper damno, & quid vbi ſuſceptum fuerit periculum, vſq; ad nu. 346.*
347 *Conductor an teneatur ad ratam pro tempore quo ſtetit in conductione.*
348 *Conductor an poſſit recedere à locatione impune, & quando, vſq; ad nu. 374.*
375 *Impunè cuius ſit ſignificationis.*
376 *Conductor recedens ob peſtem à conductione, an teneatur redire.*

a SI colonus] Qui nummis conducit fundum dicitur colonus proprie, vt notatum eſt ſupra cap. 232. licitum ſit, in hoc verbo, vol. 1.
b Vel alius fictabilis] Scilicet frumenti, vel alterius mercedis, in ſpecie notatum eſt ſupra, d. cap. 232. licitum ſit, in hoc verbo.
c Propter Domini, vel locatoris ſui] Etiam quod non ſit Dominus, ſed ſimplex poſſeſſor, & locator, quia inſpicitur ius locationis principaliter, vt not. fuit ſupra, d. c. 379. Nullus, in hoc verbo.
d Guerram, vel inimicitiam] † Particularem ſcilicet ali-
1 cuius cum ipſo Domino, de qua remiſſione notatum eſt, per Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de pœnis merced. conduct. num. 92. & infra dicetur.
e Vel cauſam] Quamcunque ſcilicet veluti quia fuiſſent vendita bona, vel euicta, cum tunc ſingularis ſucceſſor non teneatur ſtare locationi, vt infra cauetur, cap. 399. cum res, cum ibi notatis.
f Vel propter communem guerram] † Intellige de bel-
2 lo ſuperiorum, quo caſu licet recedere à colonia, ſecundum Alciatum conſ. 146. num. 1. ad finem, & 5. & ſecundum Carocium verſ. remiſſione, num. 41. Idem ſi adſit iuſta cauſa
3 timoris belli, num. 42. † Limitatur primo, ſi conduxiſſet tempore belli, vt per eundem Carocium ibi, numer. 43.
4 † Secundo limitatur, vt teneatur ad penſionē, vbi non reſtituiſſet claues, vel retinuiſſet ibi mobilia, vbi eſſet domus
5 conducta, vt per Caroc. d. loco, nu. 51. † Nam debet proteſtari, vt infra notat. eſt, in verbo, & ad aliam coloniam.
6 † Alios caſus in quibus colonus poteſt recedere ante fructuum locationem à colonia notatos vide infra in verbo, & ad aliam coloniam.
g Ita quod ſine periculo permanere non poſſit] † Re-
7 quiritur igitur iuſtus timor periculi, vt in his terminis notauit Ripa tract. de peſte, titul. de priuileg. contract. peſtis, num. 26. & Ferron. ſuis conſuetud. tit. tertio locat. §. tertio, in princip. ad Burſatum, conſil. 81. num. 8. vol. 1. atq; Caroc. tractat. locati, verſic. remiſſione mercedis, numer. 42.
h Vel relictum] Quando eſt in victualibus.
i Futuri temporis] Idem de iure communi remiſſio, eſt fienda in ficto præterito, ſi damnum prouenerit ex dictis cauſis, vel alijs, de quibus infra, ex facto locatoris, vel caſu ſine culpa colonorū ad ratam damni dati, vt per Bart. l. ſi tem, §. item cum quidam, nu. 2. in ſua diſtinctione, ff. locati, idem q. 4. publicanus, num. 5. verſic. limita, quod declarando, vt per Practicum in forma libelli, quo agitur ad pręſtationem ficti, verſ. recuſauit, num. 2. cum addit. ibi, in litera A. & per Cæpollam caut. 135. nume. 1. ac Cottam ſuis memorab. in verbo, conductor, in princip. & ad finem, idem per Ferron. ſuis conſuet. tit. tertio locati, §. 6. in princip. idem per Soarez ſuis communibus, in verſicu. conductori inſigne, & per Viuium ſuis communibus, lib. 2. opin. 63. conductori remiſſio, ac Caroc. tract. locatione, verſ. remiſſione mercedis, n. 1.
8 † Impedito vlterius cōductore vtifrui locata, quod ſit fienda remiſſio præteritæ penſionis, & competat repetitio ſolutæ, notatum eſt per Burſatum conſil. 101. num. 6. volu. 1.
9 † Ipſi tamen cōductori competit onus probandi quod fuerit impeditus, vt tradit Ioſeph. Lud. ſuis communibus, con-
10 cluſ. 14. verſ. 37. † Cauſas autem ex quibus ſit fienda remiſſio explicat aliquas Bertach. tract. gabell. parte 2. nume. 53. Octauo autē notat Boſſ. tit. de remiſſione mercedis conduct. num. 37. Inter alias hæ ſunt, ſi conductor non poſſit vtifrui re conducta, quia tenetur locator ad remiſſionem damno-
11 rum, ſecundum Pariſ. conſ. 38. num. 1. volu. 1. † Quod procedit ſiue caſus prouidentia Diuina, ſiue hominis facto proceſſerit, vt ibi per d. Pariſ. num. 2. & 3. Damnum quoq; datum conductori ab exercitu, cui reſiſti non poſſit, operatur, vt remiſſio fieri debeat, ſecundum Curt. iun. conſ. 85. nu. 3.
Item de violentia facti tenetur locator Caroc. verſ. caſibus,
12 & periculis, nu. 21. † Propter peſtem etiam quod ſit fienda remiſſio conductori, tradit Vrſil. dec. 258. num. 1. Propter bellum vlterius ſit remiſſio, cum ſit de caſibus fortui-
13 tis, vt per Ceph. conſ. 257. num. 10. & 11. vol. 2. † Debitores vlterius conductorum, ſi ob guerram ſiant non ſoluendo, & ſic patiatur damnum conductor, ſit ei remiſſio, vt per
14 Soc. ſen. conſ. 156. num. 14. vol. 2. † Pro omni etiam tempeſtate de iure communi ſit remiſſio, ſecundum Ceph. conſ.
15 199. num. 11. volum. 2. † Idem ſi vi fluminis conductor ſit paſſus damnum, quia ſit reſtaurum; vt per eundem Cephal.
16 conſ. 257. num. 11. volum. 2. † Inquilino prætcrea inhabitanti domum, quæ minatur ruinam, eſt fiendam remiſſio, vt per Ripam de priuileg. contract. numer. 26. verſ. tertio
17 facit. † Ampliatur primo hæc concluſio, vt habeat locū etiam ſi conductor ſoluiſſet ficta rei locatæ, quam non potuit frui aliquo tempore, quia pro tempore prædicto poteſt repetere, vt per Oſaſc. dec. 98. numer. 11. & ſupra not.
18 † Ampliatur ſecundo, vt hoc procedat non ſolum in colono colente nummis, ſe etiam in eo, qui promiſiſſet puta decem corbes frumenti quotieſcunq; percipiantur fructus ex fundo, ſecundum Bertach. d. parte 2. num. 53. & Caroc. d.
19 verſ. remiſſione mercedis, num. 31. † Colono autem partiario non ſit remiſſio aliqua, vt per eundem Bertach. parte 2. nu. 53. verſ. non tamen, & Caroc. d. verſ. remiſſione mer-
20 ced. num. 19. † Quid autem in emphyteuta, & publicano,
21 infra dicetur. † Ampliatur tertio hæc concluſio in caſibus, in quibus conductor poteſt petere remiſſionem ob dānum, locator non poteſt dicere recedas à contractu locationis, & ſis exemptus à penſione pro dicto anno, vel tempore, vt contra Bal. id tenentem in l. licet q. 1. num. 2. Cod. locati, & Calcaneum, affirmat Boſſ. referendo d. tit. de remiſſione merced. conduct. num. 49. licet Bald. ſimpliciter referendo ſequatur Caroc. d. verſ. remiſſione mercedis, nu.
22 31. † Quod autem conductori non ſit fienda remiſſio, ſi facta denunciatione ſterilitatis locator obtulit ſe paratū ſuo periculo recipere fructus, & remittere penſionem, oblationemq; recuſauerit conductor, ſecundum trad. per Rol.
23 à Valle conſ. 86. nu. 9. volum. 3. † Vbi autem adeſſet conſuetudo, quod conductor poſſet renunciare cōductioni pro illo anno, quo eſt paſſus damnum, & in vna parte bonorum, in qua paſſus eſſet damnum vellet renunciare locationi in alijs non, minime audietur, niſi in totum renūciaret, ſi vnica in omnibus eſſet conſtituta merces, vel penſio, non autē
24 diuerſa, vt tradit Bart. de Capua ſing. 65. † Debet autem eſſe intollerabile damnum, & magnum, vt fieri debeat hæc remiſſio, ſecundum not. per Pariſ. conſ. 38. num. 14. vol. 1. & Nattam conſ. 449. numer. 1. volum. 1. ac Burſ. conſ. 193.
25 num. 27. volum. 2. † Quod ſine dubio dicitur intollerabile quando deductis expenſis nil penitus percipitur, vt per
26 eund. Pariſ. conſ. 38. nume. 20. volum. 1. † Quale autem debeat eſſe damnum, vel ex bello, vel aliter ex caſu fortuito, vt fieri debeat remiſſio ſunt variæ ſcribentium opiniones, de quibus per Pract. d. forma libelli, quo agitur ad ficti præſtationem, verſ. inueſtit. num. 10. ac Boſſium referendo tit. de remiſſ. merced. conduct. num. 4. & Ioſeph Lud. ſuis
27 commun. concluſ. 12. verſ. quæ autem ſterilitas. † Varietas autem Doctorum prouenit in hoc articulo, ex eo, quod iura non aperiunt, quando dicatur intollerabile dānum, vt tradit Boſſ. d. tit. de remiſ. merced. conduct. nu. 12. & ideo non eſſet abſurdum, quod ſtetur Iudicis arbitrio, vt per eundem, d. num. 12. verſ. & ideo, & num. 13. refert Burſ.
28 conſ. 81. num. 14. vol. 1. † Quod autem requiratur eſſe graue, ac intollerabile damnum, in quo ſtetur iudicis arbitrio, notatum eſt per Caroc. d. verſ. remiſ. mercedis, num. 2. vbi dicit communem eſſe, & per Burſ. conſil. 11. num. 28. vol. 1. Ideo datur cautela, quod probatur grauitas hæc damni, vt Iudex poſſit induci ad hoc arbitrandum, notatur per Ca-
29 roc. d. uerſ. remiſsione mercedis, nume. 3. & 4. † Quod autem propter exiguitatem fructuum perceptorum ex re locata nulla ſiat remiſsio, cum non dicatur ſterilitas, eſt notatum à Bertach. d. parte 2. gabell. nu. 52. ad finem, & Pract. d. verſ. inueſtiuit, nume. 9. verſ. aliquando allegat, ac per Gozad. conſil. 74. num. 4. atq; Pariſ. num. 38. num. 15. vol.
30 1. † Qualiter autem ſtetur arbitrio Iudicis notauit Bart. in l. ſi merces, §. vis maior, num. 4. ff. locati, & Caroc. dict. verſ.
31 remiſsione mercedis, num. 11. † Quod autem Iudex debeat hoc caſu arbitrari, fuit per Boſſ. notat. d. tit. de remiſ-
32 ſione, merced. conduct. num. 14. † Opinio autem illorum qui tenent ſufficere læſionem, & damnum in tertia parte fructuum, de qua per Gozad. conſ. 74. num. 3. eſt reprobata communiter, vt tradit Boſſ. d. loco, num. 33. Ipſe autem

Digitized by Google

33 Boſſ. tres opiniones refert communiter approbatas. † Prima illa eſt, quod fiat remiſſio, ſecundum vulgi opinionem, quādo per eā dicitur ſterilitas, quæ conſideratur, vt trad. Pract. d. forma libelli, quo agitur ad præſtationem ficti, verſ. inueſtiuit, num. 10. ad fin. & Boſſ. tit. de remiſſione merced. cōduct. num. 10. ac Grat. conſ. 161. num. 8. volum. 2. atq; Socin. iun. conſ. 78. num. 11. volum. 2. idem Pariſ. conſ. 38. nu. 21. volum. 1. Ruin. conſ. 81. num. 3. & 4. volum. 1. & Soarez ſuis commun. verſ. conductori læſione, & Capra ſuis commun. in verbo, remiſſio penſionis, idem Viuius ſuis commu. lib. 2. opin. 276. ſterilitas exigua, ac Vrſill. dec. 258. num. 12. communem dicit Caroc. d. verſ. remiſſione mercedis, n.
34 5. verſ. coadiuuatur. † Quod idem eſt ſi fiat pactum de faciendo reſtaurum ex damno notabili, quia intelligitur ſecundum vulgi opinionem, vt trad. Cephal. conſ. 199. num.
35 26. & conſ. 257. nume. 13. 14. & 27. volum. 2. † Secunda opinio illa eſt, ſi non liqueat Iudici, quando deductis impenſis, & ſemine non ſupereſt dimidium penſionis, vt colonus poſſit ſoluere, ſecundum not. per Bertach d. 2. parte gabel. num. 55. & per Boſſ. tit. de remiſſ. merced. conduct. nu. 1. ac Gozad. conſ. 74. nu. 1. & 2. idem per Grat. d. conſ. 161. num. 5. cum ſeq. volum. 2. & Pariſ conſ. 38. num. 23. vol. 1. vbi, num. 24. dicit non fieri remiſſionem, ſi colligantur fructus, qui ſufficiant ad penſionem, vt per eum quia tunc non dicitur damnum intollerabile, idem tenet Soc. iun. conſ. 78. nume. 5. & 6. volum. 2. & Did. Couar. tract. pract. q. c. 30. num. 1. verſ. quamobrem propria authoritate, idem Atrius Pinell. l. 2. parte 1. cap. 3. num. 21. & ſeq. vbi ſignanter declarat, num. 23. & duobus ſeq. C. de reſcind. vendit. ac Menoch. tractat. recuper. rem. 10. num. 99. atq; Roland. à Valle conſ. 86. num. 1. 2. & 3. vol. 3. & Vrſil. dec. 258. num. 7. ad finem, ac Ceph. conſ. 104. num. 3. & 4. volum. 1. & conſil. 257. num. 3. 4. & 5. volum. 2. & Caroc. dict. verſ. remiſſione mercedis, num. 5. atque Ioſeph. Lud. ſuis communib. concluſ. 12. verſ. verior, & communior, & Vincent. Franc. dec.
36 276. † Tertia opinio eſt illa, quæ etiam communiter approbatur, quando non eſt perceptum dimidium eius, quod ſolitum eſt percipi, ſecundum notata per Alexand. conſ. 3. num. 6. vol. 1. & per Ripam de priuileg. contract. num. 25. ad Pariſium d. conſ. 38. num. 22. volum. 1. atque Boſſ. tit. de remiſſ. mercedis, conduct. num. 2. idem per Gozad. conſ. 74. num. 1. & 2. ac per Grat. conſ. 161. num. 5. cum ſeq volum. 2. & Vrſil. deciſ. 258. num. 10. ac etiam per alios in ſupraſcripta opinione ſecunda allegatos, quæ tertia opinio declaratur, vt ſignanter per Boſſ. d. tit. de remiſſ. merced. con-
37 duct. num. 3. cum quatuor ſeq. † Requiritur autem, quod damnum ſit vltra dimidium ſaltem in vno nummo, & ſic in
38 aliquo, vt tenet Boſſ. d. loco, num. 8. † Quod habet locum, etiam ſi adſit pactum per conductorem appoſitum, quod fiat remiſſio debita in caſum belli, & peſtis, quia non comprehenditur minimum damnum vltra ius commune, cum adſit verbum, debita, alias operaretur etiam in minimo dāno pactum illud, vt per Boſſ. d. tit. de remiſſione merced. publican. num 48. & Aleiat. tract. præſumpt. reg. 3. principali, præſumpt. 32. num. 12. ac per Roland à Valle tractat. de
39 lucro dotis, q 32. num. 4. † Non requiritur etiam damnū in dimidio, ſed pro quali bet rata fit remiſſio, quando damnum prouenit propter impedimentum locatoris, vel tertij,
40 vel caſu. † Opinio autem dimidiæ eſt, quando prouenit vitio fructuum, ſecundum communem, vt dicit Cotta ſuis memorab. in verbo, conductor, verſ. quarto adde, vbi dicit ſic ter obtinuiſſe. Dicit etiam rationem, Caroc. d. verſ. re-
41 miſſione merced. num. 10. † Magiſtratus vlterius facere ſolet remiſſionem publicanis, etiam ſi non ſentiant damnū dimidij, ex quo bellum illatum locatori, vel contra locatorem tenetur ad totale intereſſe, ſecundum tradita per Boſſ.
42 tit de remiſſ. merced. conduct numer. 18. † De quo etiam ſolet magiſtratus à ſe ipſo ſe informare, vt ibi per eum, nu. 19. & tit. de remiſſione merced. publican. num. 45. has opiniones cum alijs notat. Gomez. capit. tertio locati, num. 18. verſ. dubium tamen eſt, has etiam tres opiniones cum alijs ſex tenet Menoch. dict. tract it. arbitr. lib. 2. cent. 1. ca-
43 ſu 77. † Onus autem probandi hoc intollerabile damnū, vel ſterilitatem ſpectat ad conductorem, cum ſit fundamētum ſuæ intentionis, & quæ probatio debet eſſe qualificata, vt per Gozad. conſ 74. nume. 9. & 10. ac Pariſium conſ. 38. num. 16. vol. 1. idem per Nattam conſ. 449. num. 2. vol. 2. atque per Roland. Valle conſ. 86. nume. 4. & 5. volum. 3. ac etiam Burſatum conſ. 11. num. 18. ad fin. & 32. ac conſ. 81. num. 3. volum 1. ac ſecundum tradita per Ioſeph Lud. ſuis
44 commun. concluſ. 12. verſ. declara igitur. † In æſtimandis autem fructibus, in quibus datum eſt damnum debet inſpici tempus collectionis, non autem contractus, vt notauit Boſſ. d. tit. de remiſſione merced. conduct. num. 9. & Ca-
45 roc. d. verſ. remiſſione merced. num. 10. † An autem conſiderentur fructus cuiuſcunque generis, non vnius tantum, eſt notatum per Nattam conſ. 418. num. 5. cum ſeq. vol. 2.
46 † Conductori autem plurium poſſeſſionum in vna locatione ſi datum ſit damnum in vna poſſeſſione, vnde ſit fienda remiſſio ea non ſit, quando conſideratis omnibus alijs nō eſt læſio ad dimidium, ſecundum trad. per Boſſ. d. tit. de remiſ. merced. conduct. num. 10. & Nattam d. conſ. 449. num.
47 5. volu. 2. † Dicitur autem vna locatio ſi vnicum ſit pretium, ſicuti ſi plures fundi emantur vno pretio, dicitur vnica emptio. Si autem res emantur plures pretio puta decē pro tali, & pro tali, alia re decem, & ſic de ſimilibus dicuntur plures emptiones, ſecundum Boſſ. d. tit. de remiſ. merced. conduct. num. 21. & Nattam d. conſ 449. num 6. 7. & 8. vol.
48 2. † Ideo aliquando ſit remiſſio conductori particulari vnius poſſeſſionis, licet generali non ſiat illius, vel aliarum poſſeſſionum rationibus per Boſſ. allegatis d. loc. num. 22.
49 † Conductori præterea vnius rei pretio puta mille per decem annos ſoluendo ad ratam ſingulo anno non ſit remiſſio, ſi vnica ſit locatio, & vno anno nil percipiat, ſecus ſi plures ſint locationes, vt per Boſſ. d. tit. de remiſſ. merced.
50 conduct. num. 23. † Plures autem locationes dicuntur, ſi plures ſint termini ad ſoluendum, & tot cenſentur quot anni ſunt, vel termini ad ſoluendum, vt per eundem Boſſ. d. tit. de remiſ. merced. conduct. num. 23. verſ. & die videri.
51 † Et hoc quo ad remiſſionem fiendam ſingulo anno, vel menſe, prout eſt terminus ſoluendi, licet vna ſit, quo ad alia
52 vt per eundem Boſſ. nume. 23. verſ. ſed contra. † Vnde infertur, quod ſi duobus annis ſit facta locatio, vel duobus menſibus, & vnus ſit fertilis, alter vero ſterilis, compenſatur fertilitas cum ſterilitate, & eam ſupplet, vt per eundem
53 Boſſ. d. tit. num. 24. † Sed ſi vbertas non ſit tanta quanta ſterilitas, an ſit fienda compenſatio, vel remiſſio, diſtinguit
54 Boſſ. idem d. loco, num. 25. vſque ad num. 31. † Hæc autem concluſio principalis, quod remiſſio fiat conductori ob dānum intolerabile, habet locum tam pro vno caſu, quam
55 pluribus, vt per Burſ. conſ. 81. num. 23. volum. 1. † Quæ etiam habet locum in omnibus caſibus fortuitis, ſecundum l. in rebus ad princ. ff. commod. & l. quæ fortuitis, vbi ſcribentes, C. de pignor. act. tradit regulam Caroc. verſ. caſibus, & periculis, num. 1. Limitatur autem pluribus modis hæc concluſio, vt per Bart. in l. ſi merces, §. vis maior, num. 6. &
56 7. ff. locati. † Et primo, ſi aliter ſit conuentum inter contrahentes, ita de mente Bar. in l. ſi merces, §. vis maior, col. 2. nu. 6. verſ. fallit, ff. locati, not. Bertach. tract. gabell. parte 2. nume. 52. & Pract. in forma libelli, quo agitur ad præſtationem ficti, verſ. Inueſtiuit, num. 9. verſ. tertius caſus eſt,
57 ac Boſſ. tit. de remiſſione mercedis conduct. num. 56 † Per pactum autem ſuſcipiens omne periculum, videtur comprehendere, & ſuſcipere etiam omnes caſus fortuitos, cum ſit generalius verbum quam ſuſceptio caſuum fortuitorum, vt not. Ripa de priuileg. contra cauſas peſtis, num. 72. not. Gomez. c. tertio locati, nume. 19. verſ. & adde cuius opinio
58 reprobatur communiter ex infra dicendis. † Et ſic ſuſcipiens in ſe generaliter periculum cuiuſlibet aduerſi caſus, dicitur ſuſcepiſſe caſum peſtis, ſecundum communem, vt tradit Ripa d. loco, num. 71. Tamen conductor datiorum, qui datia ſuo periculo conduxit, non tenetur de caſu fortuito propter peſtem, vt per eundem Ripam, d. loco, num.
59 73. † Ampliatur hæc concluſio, quod per ſuſceptionem omnis periculi, non cenſeatur ſuſceptum periculum caſuū fortuitorum, vt per ipſum Ripam, num. 73. verſ. ampliatur iſta, & per Caroc. dict. verſ. caſibus, & periculis, numero 11.
60 † Nec etiam caſus peſtis, vt per dictum Ripam eodem loco, num. 74. licet poſſit ſuſcipi in ſe caſus peſtis vti fortuitus,
61 vt per eundem d. loco, num. 67. & duobus ſeq. † Idem ue non cenſeatur ſuſceptus fortuitus caſus, ſi conduxerit fundum, vel datium ſuo reſigo, & periculo, vt per ipſum, ibi,
62 numer. 75. † Idem eſt ſi conduxit datia cum ſuis rappis,
63 & ſpinellis, vt ibi, per eum, num. 76. † Eſt idem ſi ſuſcipiat ſuo reſigo, & fortuna, vt per Caroc. d. verſ. caſibus, & peri-
64 culis, num. 3. † Licet teneatur de inſolito, quod prætuidere potuit ſecundum communiorem, vt per Caroceium ipsū
65 d. num. 3. † Quod autem per ſuſceptionem omnis periculi, & aliorum verborum ſimilium ſupernotatorum à conductore facta non cenſeatur ſuſceptus caſus fortuitus, dixit Boſſ. d. tit. de remiſſione mercedis conductorum, nume. 57.
66 exemplificando, vt per eum. † Ampliatur tamen hoc procedere etiam ſi adſit iuramentum in hac ſuſceptione omnis periculi, ſecundum tradita per Gozad. conſ. 84. nume. 18. &

per

Digitized by Google

per Ripam d. tit. de priuileg. contract. num. 84. licet alleget
ille quoſdam tenentes contrarium, num. 83. ac per Boſſ. d.
loco, num. 63. & ſecundum communem, quam dicit Ioſeph
Lud. concluſ. 12. verſ. quarto ampliatur, idem per Caroc.
67 verſ. caſibus, & periculis, nume. 6. † Ampliatur ſecundo,
quod ſi cauerit locator in inſtrumento locationis non vel-
le teneri pro re locata, & caſu fortuito non poſſit vti condu-
ctor, quam quidem cautionem valere not. Gozad. conſ. 74.
num. 16. ac Boſſ. tit. de remiſſione merced. public. num. 38.
68 verſ. nam valet, & num. 42. † Nihilominus remiſſio fienda
eſſet in caſibus permiſſis conductori, & operatur tale pa-
ctum, ut non teneatur locator ad damna, & intereſſe, vt per
eundem Boſſ. tit. de remiſſione merced. conduct. num. 58. in
69 prin. ac verſ. & ideo. † Quod autem caſus fortuitus non
cenſeatur ſuſceptus, niſi alias quis in ſpecie ſe obliget, no-
tatum eſt per Boſſ. d. loco, numer. 58. verſ. & quod tale pa-
ctum, exemplificando, vt per eum renunciatio fieri poteſt,
70 Gomez. d. cap. 3. locati, num. 19. verſ. item quæro. † Si ta-
men tale pactum, de quo ſupra, fieret per locatorem tempo-
re belli, comprehenderet tunc caſum fortuitum belli, quia
etiam ſine illo comprehenditur, ut per eundem d. num. 58.
71 verſ. tamen tempore belli. † Operatur enim illud pactũ
locatoris ſupra notatum, vt inſolitum caſum comprehen-
dat, qui alias non comprehenderetur ex ſuſceptione caſus
fortuiti, vt per eundem d. nu. 58. verſ. quid igitur, Gomez.
72 d. cap. 3. locati, num. 19. ad fin. † Operatur vlterius circa
damnum, & intereſſe, quod non teneatur locator, vt ſupra
not eſt, ſecundum firmata per Boſſium ipſum d. loco, nume.
73 58. verſ. poteſt etiam dictum. † Vnde infert Boſſ. d. loco,
nume. 59. & 60. quod ſi locator tempore belli locet decem
vncias aquæ eum pacto prædicto, & conductor non conſe-
74 quatur dictas vncias decem locator ipſe non teneatur. †
Tenebitur tamen ad remiſſionem ubi in totum ſint exſicca-
tæ caſu etiam fortuito, ut per eundem dictis, numer. 59. &
60. Adducit rationem, ex quo defecit ſubſtantia rei, vt
ibi, num. 61 tenet idem Caroc. verſ. remiſſ. mercedis, numer.
29. † Limitatur primo principalis concluſio, quod imo
dicatur ſuſcepti caſus fortuiti, ſuſcepto uno caſu in ſpecie
ſi adſit dein clauſula generalis, ac omne aliud periculum,
vt notauit Ripa d. tit. de priuileg. contract. num. 77. & Ca-
roc. verſ. caſibus, & periculis, nume. 4. licet Fulg. conſ. 193.
num. 3. dicat non ſufficere verbum generale periculi, vt per
75 eum. † Quod plus ut trahatur ad inſolitos, tenet Crauet.
conſ. 294. num. 7. verſ. octauo conſidero, cum verſ. ſequent.
76 † Intelliguntur tamen caſus ſimiles expreſſo tantum ſuſce-
77 pti, vt per Ripam d. loco, numer. 77. ad fin. † Quis autem
dicatur caſus ſimilis, tradit Caroc. d. verſ. caſibus, nume. 4.
78 verſ. ſubdeclaratur, & Ripa d. loco, num. 78. † Quod au-
tem dicantur ſimilia relinquitur Iudicis arbitrio, vt per
eundem Ripam ibi, nu. 79. † Limitatur ſecundo non pro-
cedere, ſi ſuſcipiens periculum in genere teneretur alias de
culpa leuiſſima, iſto enim caſu teneretur de caſu fortuito
etiam, ſecundum Ripam d. loco, nume. 80. & Boſſ. d. tit. de
remiſſ. mercedis conduct. num 63. ac Caroc. d. verſ. caſibus
79 & periculis, num. 5. † Vnde infertur per Ripam, quod ſi
ſuſcipiens periculum, alias teneretur de caſu fortuito, tunc
tenebitur, etiam quod caſus fortuitus prouenerit ex culpa
aduerſarii, dum tamen dolus abſit quod aliter non eſſet, vt
infra etiam dicetur, vt etiam tenet Ripa eodem loco, num.
80 81. † Hoc tamen procedit, ſi culpa aduerſarii ſit in non
faciendo, ſecus eſt ſi in faciendo, vt per eundem Ripam d.
81 nu. 81 verſ. quod reſtringit. † Declaratur tertio, niſi mo-
ra præcedat caſum, ut tradit Caroc. d. verſ. caſibus, num. 7.
82 † Limitatur quarto, niſi culpa præcedat caſum, & culpa ſit
83 ordinata ad caſum, vt ibi per eum, num. 8. † Et culpa di-
citur præcedere caſum tribus modis, primo ſi nõ facit, quod
diligens homo feciſſet, uel ſi contra conuentionem fecit, vel
ſi hoc contingat facto domeſticorum, vel famulorum, vt
84 ibi per eum, num. 9. † Quis autem debeat probare adeſſe,
vel abeſſe culpam, tradit idem Caroc. relatiue, numero 10.
85 exemplificat caſum, num. 11. † Quinto limitatur, vt non
procedat, ſi ſuſceperit conductor periculum, & fortunam,
quia cenſetur ſuſcepiſſe caſus fortuitos, ſecundum Ripam
eodem loco, nume. 85. & Boſſ. d. tit. de remiſſ. merced. con-
86 duct. nume. 63. † Per quæ autem verba cenſeatur quis ſe
obligare ad caſus fortuitos, declarat Fulg. conſ. 193. nume.
87 3. & Ang. conſ. 219. colum. 4. † Quod autem ſufficiat ſe-
cundum communem, quod ſuſcipiat caſus fortuitos in ge-
nere, etiam quod illi non exprimantur ſpecialiter, eſt nota-
tum per Pinel. l. 2. part. 1. c. 3. num. 26. cum duobus ſeq. C.
88 de reſcin. vend. † Caſus autem fortuiti multi ſunt, & maxi-
me quibus non poteſt reſiſti, ſecundum Cephal. conſ. 257.
num 18. vol. 2. Explicat plures Calderinus tit. locati, num.
5. & Ang. conſ. 202 nume. 2. vbi etiam notat qualiter pro-
bentur, Boſſ. tit. de remiſſione mercedis conduct. nume. 72.
89 cum quatuor ſeq. † Omne autem factum Principis dici-
90 tur caſus fortuitus, vt per Crauet. conſ. 95. num. 1. † Flu-
minis etiam impetus, aut rei interitus dicitur caſus fortui-
91 tus, vt per Fulgoſ. conſ. 193. num. 2. verſ. nec rurſum. † Ca-
ſus autem fortuitus, & improuiſus differunt, vt tradit Cæ-
polla conſ. 33. nume. 28. refert Boſſ. tit. de remiſſ. mercedis
conduct. num. 72. idem Iaſon, §. ſed iſte, nume. 50. inſtit. de
92 action. atque Lud. d. concluſ. 12. verſ. & eſt differentia. †
Caſus autem fortuitos ſuſcipiens conductor, & omne peri-
culum, non poteſt remiſſionem petere, & valet tale pactum
vt tradit Gozad. conſ. 74 numer. 16. & ſupra notatum eſt.
93 † Tenetur etiã ſi culpa aduerſarij in non faciendo præcedat
caſum fortuitũ, non in faciendo, ſiue illud factũ ſit iuſtum,
ſiue iniuſtum, vt per d. Boſſ. titul. de remiſſ. merced. conduct.
num. 64. & 65. ac Menoch. conſ. 55. nu. 18. volum. 1. & per
94 Caroc. d. verſ. caſibus, num. 13. & 14. † Quod autem poſ-
ſit petere remiſſionem, vbi præcedat culpa aduerſarij caſũ
in faciendo, eſt notatum per Ripam d. tit. de priuileg. con-
95 tract. num 87. & ſeq. † Tenetur ulterius locator etiam eo
caſu, etiam ſi non faciat, ſi tamen cum potuit interpellatus
reſiſtere non reſiſtit, iuxta deciſionem Corn. conſ. 12. colu.
3. num. 7. uolum. 4 & Boſſ referentis d. loco, num. 65. ad fi-
nem, & Ripæ, d. loco, num. 96. Idem per Caroc. d. verſ. caſi-
96 bus, num. 16. † Limitatur non teneri conductorem, vbi ex
facto aduerſarii etiam iuſto ſuſcipiens caſum incidat in pe-
riculum, vt per dictum Ripam d. loco, nume. 89. exemplifi-
cando vſque ad numerum 96. & per Caroc. d. uerſ. caſibus,
97 & periculis, num. 15. † Limitatur tertio quod ſuſcipiens
caſum, & aduerſam fortunam, non tenetur de impoſſibili,
inopinato, & inſolito, ut tenet Fulg. conſ. 193. num. 3. verſ.
præterea, & verſ. ad tertium, ubi exemplificat multis modis
vt per eum, ibi, & Ripam d. loco, num. 97. Exemplificando,
& ampliando etiam ſi adſit iuramentum, & declarando, n.
98. & ſequen. Dicit hanc communem Boſſ. d. tit. de remiſſ.
merced. conduct. num. 66. & ſeq. & Crauetta conſ. 95. nu.
2. vbi dicit etiã non teneri de caſibus extraordinariis, Burſ.
etiam dicit communem, conſ. 81. num. 6. & num. 51. vol. 1.
98 idem Caroc. verſ. caſibus, num. 17. † Ampliatur hæc con-
cluſio ut quis non teneatur de caſu inſolito, etiam quod
quis ſuſcepiſſet omnem caſum fortuitum tam præuiſum,
& cogitatum, quam non præuiſum nec cogitatum, vbi oc-
currat talis, in quo nullus etiam prudentiſſimus cogitaſſet,
vt tradit Corneus conſ. 23. volum. 2. & conſ. 12. num. 4. vol.
4. & Boſſ. de remiſſione mercedis conduct. numer. 68. idem
Pinell. plures allegando, in l. 2. parte 1. cap. 3. num. 28. li-
cet contrarium teneat, num. 30 & ſequen. cum addit. ibi tã-
99 quam veriorem, C. de reſcind. venditio. † tanto magis ſi
vult teneri conductor de caſu inexcogitato ſecundum ve-
riorem, vt per Pinellum d. loco, num. 33. de cuius veritate
diſcutit Crauetta conſ. 294. num. 9. uerſ. non obſtat dictum,
cum ſequentibus uerſiculis, & uerſ. octauo dico. Commu-
nem Boſſij opinionem dicit Ioſeph Ludouicus d. concluſ.
12. uerſ. in uno etiam caſu, & uerſ. ſequent. ac uerſ. Amplia-
100 tur primo. † Vbi id tenet habere locum etiam ſi ſe obli-
gauerit ad caſus inſolitos, quia non tenetur ad valde inſo-
litos, ut per eum, idem Caroc. d. uerſ. remiſſione, num. 38.
101 ad finem, & uerſ. caſibus, num. 18. † Limitando, niſi dictũ
ſit etiam ſi eſſet talis caſus, qui indigeret ſpeciali expreſſio-
102 ne, Caroc. ibi, num. 19. † Quod ampliatur habere locum,
etiam ſi uerbis generalibus, & prægnantibus renunciaſſet
omnibus caſibus inſolitis, quia non cenſeretur renunciaſſe
caſibus ualde inſolitis, ut tradit Lud. d. concluſ. 12. uerſ. am-
pliatur tertio, licet contrarium teneat Crauetta dict. conſ.
294. nume. 8. uerſ. tertio reſpondeo, & uerſ. octauo dico,
103 † nam expreſſio caſuum fortuitorum per uerba ampliſſi-
ma, & generaliſſima, ac prægnantia confirmat regulam in ca-
ſibus non reſeruatis, ut per Crauettam conſ. 294. numer. 7.
uerſ. 10. Verum quia multi ſunt in contraria opinione re-
lati, per eundem Lud. d. concluſ. 12. uerſ. contrarium, ipſe
fœdere diſtinctionis opiniones has conciliat, uerſ. & quo-
104 niam, & uerſ. ſeq. † Caſus autem inſolitus eſt ille de quo
non præſumitur cogitatum, & qui rariſſime accidit, & etiã
nunquam, ut tradit Ripa d. tit. de priuileg. contract. num.
101. declarando nu, ſequen. uſq; ad nu. 111. idem Boſſ. dict.
tit. de remiſſione mercedis conduct. numer. 67. & Crauetta
conſ. 95. num. 2. ac Burſatus conſil. 81. numer. 12. uolum. 1.
105 † Quod autem hoc relinquatur Iudicis arbitrio, poſt ſex
opiniones relatas, notatur per Menoch. tractat. arbitr. lib. 2
cent. 1. caſu 80. num. 7. cum ſequen. & per Burſatum d. conſ.

Digitized by Google

81. num. 7. ac 12. uolum. primo, ac per Ioſeph. Ludouicum
106 concluſ. 12. uerſ. quis autem dicatur. † Dicitur autem
caſus inſolitus, qui ſupra annos 40. euenerit, vt tradit Pi-
nell. dict. l. ſecunda, parte prima, cap. 3. num. 41. verſ. quo ad
107 prædicta, C. de reſcind. vend. † Etiam eſt ille qui eſt ſupra
hominum memoriam, vt per Caroc. d. verſ. caſibus, nume.
108 17. verſ. & dicitur. † Dicitur etiam inſolitus, qui à Prin-
cipis obſeruantia dependet, vt per eundem, dict. nume. 17.
109 † Omnis autẽ caſus fortuitus dicitur inſolitus, vt per Cra-
110 uet. conſ. 294. num. 9. verſ. quarto reſpondeo. † Quod au-
tem bellum non dicatur caſus fortuitus, nec inſolitus in lo-
co in quo ſæpe fieri ſolet, eſt notatum per Cottam ſuis me-
morab. in verbo, Guerra, & per Vrſil. deciſ. 150. numer. 4. ac
Ioſeph Lud. referens d. concluſ. 12. verſ. ſed Cotta, maxime
111 in Italia, ita Lud. ibi verſ. ſimilia bella. † Cenſetur vlte-
rius conductor ſuſcepiſſe omnes caſus fortuitos, vt non poſ-
ſit petere aliquam remiſſionem, quod datur pro cautela lo-
catoribus, vbi conductor renunciet cuicunq; conditioni
ſine cauſa etiam iuſta, & omnibus exceptionibus, per quas
releuaretur à ſolutione penſionis, & omni legum, & iuris
auxilio, vt tenet Cotta ſuis memorab. in verbo, conductor,
verſ. proinde debet, quod pactum valet, vt ibi per eum verſ.
& quod idem Rol à Valle conſ. 86. nu. 10. volum. 3. & Ca-
roc. d. verſ. remiſſione merced. num. 22. ac Vrſill. dec. 258.
112 nume. 5. † Quod idem videtur dicendum quando eſt re-
nunciatum omni legum auxilio, & ſuſcepti omnes caſus
fortuiti, quia tunc in omnibus caſibus ceſſat remiſſio, ſecũ-
dum Ioſeph Lud. ſuis communib. concluſ. 12. verſ. declara
113 octauo. † Quod autem nil operentur tales renunciatio-
nes, vt tollatur remiſſio, quia videntur appoſitæ potius ex
capite Notariorum, quam ex mente contrahentium, notat
Ludouicus ipſe d. concluſ. 12. verſ. ampliatur opinio, quam
tamen opinionem ille tenet periculoſam d. loco, verſ. quæ
114 tamen. † Quicquid ſit quod tamen hoc etiam caſu non
cenſeatur conductor ſuſcepiſſe caſus fortuitos prouentos
ex culpa locatoris, vel immediate ab ipſo locatore, vel ob
cauſam ipſius locatoris à tertio, ſiue iuſta ſit cauſa, vel iniu-
ſta, tradit idem Ludouicus d. concluſ. 12. verſ. intellige ta-
115 men, & verſ. ſequent. † Quod etiam non comprehendat
factum proprium ipſius contrahentis hæc renunciatio, ma-
xime ſi eſt Princeps contrahens, tenet Crauetta conſ. 95. n.
116 8. & 9. † In hoc tamen eſt differentia, quia quando eſt ex
facto ipſius locatoris, non eſt neceſſaria proteſtatio, ſed ſe-
cus ſi illatum ſit à tertio ex cauſa locatoris, quia tunc re-
quiritur proteſtatio, niſi ſit notorium, vt per Ludouicum
d. concluſio 12. verſ. in eo ſolummodo, & verſic. ſequent.
117 † Quæ quidem declaratio habet locum etiam ſi adſit iura-
mentum in his renunciationibus, vt tradit idem Ludouicus
d. concluſ. 12. verſ. ampliatur quarto, & ſupra in ſimili no-
118 tatum. † In iſtis inſuper caſibus locator tenetur ad inte-
reſſe etiam lucri ceſſantis, & conductor à locatione libera-
119 tur, vt per eundem Ludouicum d. loco, verſ. iſtis enim. † Vl-
terius, & ſecundo non obſtãtibus his renunciationibus quis
non tenetur, ſi bellum ſit illatum in illo loco, vbi ſitæ ſint
120 res locatæ, ex quibus damnum ſit illatum. † Idem ſi ſit ti-
mor belli, ex quo damnum inferatur conductoribus, exem-
plificando, vt per eundem Ludouicum d. conclus. 12. verſ.
121 ampliatur ſecundo, & verſ. ſequent. † Tertio renunciatio
omnium caſuum fortuitorum non cõprehendit caſum for-
tuitum ſuperioris cui renunciari non poteſt, vt tradit Vrſil.
122 dec. 258. num. 1. ad finem. † Quarto renunciatio hęc ca-
ſuum fortuitorum intelligitur tantum de his, qui commu-
niter accidunt, non autem de his, qui ex plenitudine pote-
ſtatis Principis aliquibus ſpecialiter, & particulariter ac-
123 cidunt, vt per Crauettam conſ. 95. num. 5. † Quinto prę-
terea declaratur vt renunciatio caſuum fortuitorum intel-
ligatur de his, qui ſunt pure, & ſimpliciter, quibus ipſi con-
trahentes non poſſunt præuidere, ſecus autem eſt ſi poſ-
ſunt præuidere, ſecundum not. per Crauet. d. conſ. 95. num.
124 6. & 7. † Sexto declaratur, quod licet renunciatio caſui
peſtis, vel alij caſui fortuito tollat remiſſionem omnium
caſuum, vt tradit Vrſil. dec. 258 num 5. tamen caſus fortui-
ti ſi ſint excepti vari eum clauſula generali, & alijs, nõ trahi-
tur hæc clauſula ad maiora, vt tenet Ripa d. tit. de priuileg.
contract. num. 77. refert idem Boſſ. d. loco, num. 62. & ſupra
125 not. & Crauet. d. conſ 95. num. 10. † Septimo declaratur,
quod promiſſio non petendi remiſſionem aliquam intelli-
gitur rebus ſic ſtantibus, ſed non ſi mutentur, ſecũdum not.
per Crauet ipſum d. conſ. 95. num. 4. ad fin. Incluſio autem
ſimplex aliquorum caſuum fortuitorum, non excludit eos,
qui de iure communi veniunt, vt tenet Burſ. conſ. 81. num.
126 13. volum. 1. † Conſuetudo vltimo, vbi adſit quod in
aliquo loco renũcietur remiſſioni ſterilitatis, vel alicui alij
caſui fortuito, & omiſſa ſit hæc renunciatio à Notario in
contractu, poteſt tamen eam addere vti clauſulam conſue-
tam, ſecundum tradita per Alex. conſ. 28. volum. 2. & Vrſil.
127 dec. 258. num. 8. † Exceptio autem caſus belli per verba
vniuerſalia comprehendit omne tempus, & locum belli, vt
128 tenet Burſ. conſ. 81. num. 25. volum. 1. † Et exceptio ca-
ſus belli comprehendit caſum etiam iuſti timoris belli, vt
per Dec. conſ. 55. nume. 9. cum addit. gl. Pariſ. ibi, idem te-
net Ripa d. tit. de priuileg. contract. cauſa peſtis, num. 134.
129 † Idem eſt ſi ſit apparatio belli, cum ſit caſus fortuitus, ſe-
130 cundum Burſ. conſ. 81. num. 10. volum. 1. † Suſceptio vl-
terius caſus fortuiti belli comprehendit etiam caſum inun-
dationis, vt tenet Ceph. conſ. 257. num. 17. volum. 2. tamen
contrarium tenet Rim. iun. conſ 49. nume. 29. vſque ad fin.
131 vol. 1. † Exceptio quoq; caſus fortuiti peſtis, & belli, pro
quibus quis non vult teneri, comprehendit penuriam, &
famem, vt tenet Dec. conſ. 55. numer. 9. & refert Vrſil. dec.
132 258. nume. 6. † Excipiens vlterius caſum tempeſtatis, &
belli, in quibus non vult teneri, facit ſe velle teneri in om-
nib. alijs caſibus, vt per Gozad. conſ. 74. num. 19. & 20. &
Fulgoſ. conſ. 193. num. 1. verſ. 2. & per Imolam conſ. 7. nu.
1. ac Boſſium relatiue in d. tit. de remiſ. merced conduct. n.
78. tenet idem Pariſ. conſ 38 num. 6. ad fin. cum ſeq. vſque
ad numer. 15. volum. 1. & explicite Caroc. verſ. remiſſione
133 mercedis, num. 35. † Limitando, niſi caſus ille ſit expreſ-
ſus gratia frequentioris vſus, vel ſimilis ſit, vel militet eadẽ
134 ratio, vt per Caroc. ibi, num. 36. † Idem eſt ſi locator ſu-
ſcipiat certos caſus fortuitos, quia in reliquis cenſetur vel-
le conductorem teneri, ſecundum Fulgoſ. in dict. conſ. 193.
135 num. 1. verſ. 2. † Vbi autem ſit cautum quod fiat remiſſio
ob bellum, & peſtem tantum, tamen fit remiſſio ob alteru-
trum eorum, & coniuncta reſoluitur in disiunctam, vt tenet
Ioſeph Ludouic. ſuis commun. concluſ. 12. verſ. ampliatur
ſexto, idem Caroc. verſ. remiſſio. merced. num. 50. & Burſ.
conſ 81. num. 27. volum. 1. declarat late idem Burſ. conſ. 81.
136 num 20. cum ſeq. volum. eodem. † Suſcipiens autem lo-
cator caſum Guerræ, vt ad id teneatur ad ratam, debet in-
telligi ſi damnum ſit notabile, vt per Gozad. conſ. 74. num.
137 12. † Exceptio autem in conductione, quod fiat remiſſio
debita in caſum belli, vel peſtis taxatiue, non tollit caſus ſi-
miles, vt tradidit Boſſ. tit. de remiſſione merced. publican.
num. 36. & ſequent. vbi comprobat hanc opinionem, quam
etiam ſequitur Fanus tract. de pignor. parte 2. membro 4.
138 num. 117. verſ. 2. amplia. † Tamen hæc concluſio non ha-
beret locum, ſi pactum diceret quod cõductor ſuſcipit om-
nem caſum fortuitum, dempto caſu belli, vel peſtis, quia
tunc omnes caſus, qui tamen comprehenduntur ſub regula,
intelliguntur firmari ſub eadem regula, vt non fiat remiſſio
demptis illis duobus caſibus, vt per Caroc. d. verſ. remiſſio-
139 ne, num. 38. † Suſcipiens autem caſum fortuitum in cu-
ſtodiendis mercibus tempore belli, an teneatur ſi in eum
milites impetum faciant, eſt notatum relatiue per Boſſ. d.
tit. de remiſſione merced. conduct. num. 69. allegando ad id
140 Ananiam conſ. 120. † Suſcipiens autem caſum fortuitum
quod nauis veniet in portu, an teneatur, & valeat talis ſti-
pulatio quod ſic, tenet Pariſ. de Puteo tractat. de ludo, nu.
37. relatiue Boſſ. tit. de remiſ. merced. conductorum, num.
141 71. † Suſcipiens vlterius caſum fortuitum, non compre-
hendit caſum alterius diſſimilis, habentis etiam maiorem
rationem, vt tradit Arius conſ. 151. num. 4. & Boſſ. referen-
do, ſed corrupte, tit. de remiſſione mercedis conduct. nu. 70.
& clarius tit. de remiſſione mercedis publican. numer. 43.
142 † Quinimo ſi conductor in contractu locationis, & condu-
ctionis renunciauerit aliquibus caſibus fortuitis, habebit
locum in eis tantum renunciatio, nec extenditur illa ex-
preſſio caſuum fortuitorum ad alios etiam ſimiles, & æqui-
paratos à iure, niſi adſit clauſula ſubſequens renunciationis
omnium caſuum, vt relatiue loquitur Boſſ. tit. de remiſſio-
ne mercedis publican. nu. 43. Explicite hoc firmat Rim. in.
iun. conſ. 49 num. 29. vſque ad finem, vbi etiam tenet, quod
hæ renunciationes belli, & Guerræ non trahantur ad inun-
dationem, etiam quod à iure æquiparentur caſus, contra-
rium tenet Cephal. conſ. 257. num. 17. cum ſeq. volum. 2.
143 † Caſus autẽ qui arguuntur à caſu excepto ex annexitate
cenſentur etiam ipſi pariter excepti, ſecundum Boſſ. d. titu.
144 de remiſſione mercedis public. num. 39. † Non autem hi
comprehenduntur ex ſimilitudine iuris, vbi non ſit conne-
145 xitas facti, vt per Boſſ. d. loco, n. 40. † Limitatur ſecundo
principaliter principalis concluſio, ꝙ non fiat remiſſio pen-
ſionis, vbi damnum intolerabile, vel ſterilitas prouenerit
conductori ex culpa ſua, ſecundum notata per Bertach.
tract.

Digitized by Google

tract.gabell.parte 2.num.52.& per Boſſ.d.tit.de remiſſione
merced.conduct.nume.79. ac per Roland. à Valle conſ.86.
num. 11.vol.3.exemplificando,vt per eum,atq; Carocium
d. verſ.remiſſione mercedis,num. 21. ac etiam Ludou.ſuis
146 communibus d.concluſ.22.verſ.declaratur ſeptimo.† Am-
pliatur primo,etiam ſi hoc prouenerit culpa familiæ,& fa-
mulorum conductoris,vt tenet Ripa d.tract.de priuil. con-
tract.num.40.& Boſſ.d.tit. de remiſſione merced. conduct.
147 num.86. † Ampliatur ſecundo hęc concluſio,etiam ſi hoc
prouenerit propter inimicitias conductoris,vt per Boſſ.d.
tit.de remiſſione merced.conduct.num.39. verſ. etiam am-
148 pliatur . † Quod habet locum etiam, ſi ad hoc non adſit
149 culpa conductoris , vt ibi per eum . † Ampliatur tertio ,
etiam quod hoc procedat ex culpa alicuius priuati , vt te-
150 net Burſ.d.conſ. 11.num.31.volum. 1. † Ex his infertur
ſecundum aliquos, quod ex incendio ſecuto in re condu-
cta,nō teneatur locator facere remiſſionem, quia pręſumi-
tur illud proueniſſe culpa inhabitantium, vt refert Boſſ. d.
loco de remiſſione merced.conductorum,numer. 80. vbi la-
te diſputat hunc articulum. De veritate videri poſſunt
per me notata ſupra cap. 375.ſi de cætero, in uerbo, incen-
151 dium . † Infertur ſecundo quod licet conductor poſſit
petere remiſſionem ex caſu fortuito , tamen hoc ceſſat vbi
culpa conductoris non præceſſerit caſum , ſecundum not.
per Boſſ.d.loco num.81.vbi exemplificat in magna pluuia
& inſolita,cui potuit colonus prouidere, faciendo ſulcos ,
ne ſegetes ſuffocarentur, exemplificat ſecundo in caſu furni
locati , quando non potuit conductor eo vtitui ægrotus
152 peſte,ut per eum . † Quod idem eſt, ſi quis ſcienter acceſ-
ſerit ad locum contagioſum, & peſtis ei obrepſerit , quia
tunc culpa dicitur præceſſiſſe caſum , ut tradit Ripa d. tit.
153 de priuil.contract.num.38. & ſeq. † Idem eſt, vt non fiat
remiſſio vineæ antiquæ , cum eam debuit propagare con-
ductor, & non propagauit,ſecundum tradiţ per Bertach.d.
154 tract.gabel. parte 2.num.53.uerſ.non tamen. † Imo caſus
fortuitus contingens in perſonam conductoris generaliter
non excuſat, quin conductor teneatur ad integram merce-
dem,vt tradit Boſſ.d tit.de remiſ.merced. conductor. num.
81. verſ.imo generaliter,& Bertach.d. parte 2. nu. 52. verſ.
155 conductor vero . † Limitatur niſi locator alteri non lo-
caſſet , tamen contrarium in principali limitatione tenet
156 Ripa d.tit.de priuil.contract.numer.33. † Infertur etiam
quod conductori impedito ex facto proprio, quia ſine cau-
ſa receſſit à locatione non fit remiſſio aliqua, ſed ſtatim te-
netur ad penſionem , ſecundum notata per Pract. in forma
libelli,quo agitur ad præſtationem ficti,verſ. inueſtiuit,nu.
9.verſ.ſecundus,& notata per Ripam d. tit. de priuil.con-
tract.num.39.ad fin.ac per Boſſ.d.tit.de remiſ.merced. cō-
157 duct. nu. 82. † Infertur etiam ex hac concluſione quod
culpa tollit excuſationem, quando conductor conducit tē-
pore belli,vel peſtis,cum ſibi debeat imputare hoc, vt tenet
Ripa d.tit.de priuil. contract.nume.36.41.& ſeq.ac 44. &
Alex.conſ.112.nu.4.uol.1.ac Soc.ſen.conſ.156.nu.12.vol.
2.atq; Boſſ.d.tit.de remiſ.merced.conduct.nu.8. Pariſ.cōſ.
38.nu.11.uol.1. vbi dicit ſufficere adeſſe tunc controuerſiā
impedimenti, idem Cotta ſuis memorab. in verbo,condu
ctor,verſ ſecundo adde,ac Marſ.tract.bannit.in verbo,læſę
Maieſt nu.66.Vrſil.dec.258.nu.9. atq; dec. Peruſ.106. nu.
29.parte 2.& Burſ.conſ.81.nu.2.& conſ.109.nu.31.uol.1.
concludit idem per plura Ioſeph. Ludou. ſuis communib.
concluſ.12 verſ.declara.6.& Rimin.iun.conſ.49.num.5.&
158 6.vol.1.† Limitatur tamen hoc procedere ſi erat ſuper re,
vel in re conducta, non autem alibi , ſecundum tradita per
159 Gozad.d.conſ.74.n.5.† Cum etiam bella , & caſus fortui-
ti de longinquo conſiderentur,ut per Burſat.d.conſ.81.nu.
160 9.vol.1. † Limitatur ſecundo quod non ſit fienda remiſ-
ſio,licet tempore conductionis immineret bellum aliquod,
& dein poſt conductionem ſuperueniret aliud ingens bellū
in alijs regionibus,ex quo conductoribus his cauſetur ma-
gnum damnum,ſecundum allegata per Lud.d. concluſ.12.
161 verſ.ampliatur 5. † Limitatur tertio,ut remiſſio fiat cōdu-
ctori, qui conduxit tempore belli , vbi in totum ſubſtantia
rei tollatur,vt not. Boſſ.d.tit. de remiſſ.merced. conduct.
162 num.35. † Eſt idem vt non fiat remiſſio ſi uitium aderat in
re tempore contractus,ſecundum Gozadinum d. conſ. 74.
numer.5. Veluti ſi conducat fundum ſui natura ſterilem ,
quia non eſt fienda remiſſio ob ſterilitatem, ſecundum Ca-
rocium,dict. verſic.remiſſione mercedis,numer.7. verſ.vel
163 conductor habeat. † Vel conducat agrum aquis ſubie-
164 ctum,vt tradit Burſatus conſil.11.numer.27. volum 1. †
Idem eſt vt non ſit fienda remiſſio , ſi quis conducat agros
in finibus Florentię,vel aliarum regionum,vbi quotidie ſūt
deprædationes, ſecundum notata per Ripam dict. titul. de
priuileg.contract. num.37.& 48.& per Boſſ.dict.tit.de re-
165 miſſione mercedis conduct.num.84.verſ.ſic etiam . † In-
fertur etiam ex hac concluſione,quando culpa conductoris
præcedat caſum , quod non ſit fienda remiſſio ob ſterilita-
tem,vel alium caſum fortuitum , ut tenet Caroc. d.verſic.
166 caſibus,& periculis, num.8. † Quod quidem poteſt con-
tingere tribus modis, ut declaratur,per eundem, ibi, num.
167 9. † Exemplificatur etiam quod ſi pro re conducta non
ſoluiſſet decimam ſolitam, quia præſumeretur ſterilitatem
obueniſſe ob iram Dei,tunc non fiendam remiſſionem , ſe-
cundum tradita per Bertach. d.tract gabell. parte ſecunda,
num.53.ad fin.& per Ripam d.tit.de priuil.contract. num.
35.ac per Boſſ.d.tit.de remiſſ.merced. conduct. numer.87.
168 atq; Caroc.uerſ.dolo,& culpa,num.13. † Limitatur hoc
niſi adeſſet conſuetudo in contrarium non ſoluendi , vt te-
169 net Boſſ. dict. loco . † Infertur vlterius ex hac concluſio-
ne,quod non ſit fienda remiſſio conductori,ſi peſtis obrepſit
in domo ipſius conductoris inquilini viri ſcelerati , veluti
quod ſit vſurarius,blaſphemus, vel ſodomita, ſecundū tra-
dita per Ripam d.tit.de priuil.contract.cauſa peſtis,nu.34.
& notata per Boſſ.d.tit. de remiſſione merced.conduct. nu.
88.Quod tamē vltimum exemplum nil releuat ratione ad-
170 ducta per Boſſ.ibi. †. Cui autem incumbat onus probandi
talem culpam pręceſſiſſe,vel abeſſe,relatiue tradiţ Caroc.d.
171 verſ.caſibus, nu. 10. † Et qui tenetur ratione officij veluti
Caprarius cōductor debet probare non culpam, nec ſufficit
ſimpliciter probare caſum,ſecundum Caroc.ibi, nu.11.vbi
dicit teneri de leuiſſima culpa,idem not.Gomez. c.3.loca-
172 ti,nu.22.verſ.aduertendum,& verſ.uel aliter. † Quando
autem culpa pręcedēs caſum excuſet, vel ne, in alijs caſibus
eſt not.per Boſſ.remiſſiue,d.tit.de remiſ.merced.conduct.n.
173 83. † Tertio principaliter non fit remiſsio ob damnum ſte-
rilitatis,vel grandinum,vel tempeſtatum , vbi in loco con-
ductionis erat ſolitum grandines cadere, ſicuti in Lombar-
dia, vbi ſæpe cadunt maio noſtro fato,ſecundum not. per
Cottam ſuis memorab.in verbo,conductor, verſ. extant ēt,
ac per Boſſ.d.tit.de remiſ.mercedis conduct.n.89.& Caroc.
d. verſ.remiſſ mercedis,num.6.atq; Burſ.d. conſ. 11. nu.30.
174 uol. 11.† Declarando,& limitando niſi tempeſtas hæc eſſet
valde inſolita,vel quę auferret dimidium fructuum,vt tenet
175 Boſſ.d.loco,num. 89.ad fin. † Quarto principaliter non fit
remiſsio conductori,etiamſi damnum ſit intolerabile,& vl-
tra dimidium , ſi fructus ſint à ſolo ſeparati tempore caſus
fortuiti,dein expilati,& deperditi,ex quo tunc ſunt condu-
ctoris per l.damnum, C. locati, vt tenet Bertach.d. parte 2.
gabellarum,nu. 53.verſ.item nec ei,& Curt.iun. conſ.85.n.
1.ac.Gozad.d.conſ.74.nu.15.atq; Aleiat.conſ.763.num.2.
176 ac etiam Boſſ.d.tit.merced.conduct.num.90. † Declaratur
primo hæc concluſio, vt procedat & habeat locum , etiam
quod fructus ſeparati à ſolo non ſint in horreo reconditi, ſi
tamen ſint triturati , & mundati, alias non,ſecundum opi-
nionem Fulgoſij,vt per Boſſ.d.tit.merced. conduct. numer.
90. verſ.contrarium,declarando,vt ibi per eum. Quod au-
tem ſit fienda remiſsio,vbi fructus ſint ſeparati a ſolo, tamē
non ſint triturati ſi diſperdantur , de mente Fulgoſ. d. loco
tradit Cotta d.verbo,conductor, verſ. tertio adde, Gomez.
d.cap.3.locati,nu.18.verſ.quod extende,& Caroc. d. verſ.
177 remiſſione merced.num.9. † Limitatur ſecundo, & decla-
ratur iſta concluſio , vt non procedat etiam quod ſint recō-
diti in horreo poſito in domo locatoris , quia nihilominus
debet fieri remiſſio ſi auferantur,ſecundum notata per Boſ.
178 d.loco,num.98. † Quod idem ſentit,declarando,ita eſſe ſi
tradidit claues horrei conductori Dominus horrei locans
alicui,quia tenetur ſaltem de cuſtodia,Carocius dict.tra-
179 ctat. verſic.Magazinis,num.3.& 4. † Tertio non habet lo-
cum hæc concluſio in fœno etiam recōdito in fœnili,quod
ex pacto,vel conſuetudine debet comedi à beſtijs,quia ſi in
eo inferatur damnum intolerabile etiam quod ſit tunc fa-
ctum coloni,debet tamen ei fieri remiſſio , ita poſt longam
180 diſputationem , tenet Boſſ. dict.loco, num.91. † Quarto
non habet locum hæc concluſio quando fructus etiam ſe-
parati à ſolo corrumpuntur vitio territorij,quia tunc fien-
da remiſſio, ita notat Socinus ſenior, conſil. 100. ad finem
volum. 1. refert Boſſ. dict.tit. de remiſsione mercedis con-
181 duct. num.91. ad finem . † Non autem fit remiſsio ſi ui-
tium oriatur ex fructibus , ita notat Gomez. dict. capit.
182 3. numer. 18.uerſic. ſi uero fructus. † Quid autem ſi dam
num hoc intolerabile ſit datum in fructibus his ſeparatis
à ſolo ob inimicitias locantis, ut quia locatori ſit illatum
bellum , uel ipſe illud alteri intulerit, an teneatur tunc
locator ad remiſsionem , diſputat late Boſſ. dict. titul. de
remiſsione

Digitized by Google

remiſsione merced. conduct. num. 92. tandem ipſe diſtin-
guit quatuor caſus, num. 93. cum tribus ſequentibus, vt ibi
183 per eum. † Fructus autem dicuntur ſeparati à ſolo ut di-
cantur coloni, vel conductoris, ut non teneatur locator ad
remiſsionem faciendam ob damnum intolerabile, quando
conductor diſtulit eorum maturatorum collectionem, cum
fraude & dolo, alias non, ita not. Boſſ. d. tit. de remiſ. mer-
184 cedis conduct. num. 97. † Tanto minus fienda remiſsio, ſi
damnum hoc fuit illatum in rebus coloni, ita not. Bertach.
185 2. parte gabell. num. 53. † Nam remiſsio non fit Domino
rei ob damnum paſſum in iure ſuo, ita Burſ. d. conſ. 11. nu.
186 3. volum. 1. † Quinto principaliter ceſſat remiſsio penſio-
nis, etiam quod ſit damnum intolerabile de quo ſupra, quã-
do ubertas unius anni poteſt computari cum ſterilitate al-
terius anni, per tex. in l. ſi uno, in princ. ff. locat. & c. licet,
C. locat. & c. propter ſterilitatem extra locati, ut not. Pract.
in forma libelli, quo agitur ad præſtationem ficti, uerſ. in-
ueſtiuit, num. 9. uerſ. aliquando allegat, & num. 10. ad finẽ,
idem Bertachinus d. 2. parte gabel. num. 52. uerſ. item niſi
alias, idem Guzadinus conſ. 74. nume. 21. Boſſ. d. tit. de re-
miſsione mercedis conduct. nu. 99. Gomez. d. cap. tertio lo-
cati, num. 18. uerſ. quod tamen limita, Roland. a Valle conſ.
86. num. 6. & 7. uolum. 3. Burſ. conſ. 11. nu. 33. uol. 1. idem
notat Ioſeph. Ludouicus d. concluſio. 12. uerſic. declara ſe-
187 cundo. † Quæ quidem concluſio habet locum in anno
fertili anni ſequentis, uel ulterioris, ut not. Boſſ. d loco, nu.
188 99. † Si autem annus fertilis nondum uenit, quod fiat ſu-
perſedentia remiſsionis alicuius partis, & ita decernere Il-
luſt. Magiſtratum in cauſis fiſcalibus, not. Boſſ. d. loco, num.
189 101. † Vbertas etiam inſpicitur ut fiat compenſatio uni-
uerſalis locationis, modo quo not. Boſſ. d. loco, numer. 100.
190 † Fit autem compenſatio fertilitatis unius anni cũ alijs ſte-
rilibus præcedentibus, & ſequentibus immediate, & hæc ſit
prima declaratio, ut not. Caroc. dict. uerſ. remiſſ. mercedis,
num 12. & num. 13. declarando, ut per eum, quid dicatur
191 immediate. † Secundo declaratur, ſi tunc illi duo anni ſte-
rilis, & fertilis ſint ſub una, & eadem locatione, ut not. Ca-
192 roccius d. loco, num. 13. uerſ. declarat ſecundo. † Quo qui-
dem caſu inſpicitur etiam tempus illud decem annorum,
193 ita not. Burſ. d. conſ. 11. num. 34. uolum. 1. † Tertio limita-
tur, ut non procedat ſi ſterilitas perueniſſet ex caſu inſolito
quia tunc conductor non compenſat ſterilitatem unius an-
ni cum fertilitate alterius anni, ſed fit remiſsio penſionis,
194 ita not. Caroc d. loco, num. 14. † Quarto ceſſat hæc con-
cluſio, ubi eſſet aliqua partium conuentio in contrarium,
ut notat Socin. iun d. conſ. 7. 8. ad finem, uol. 3. refert Ca-
roccius d. uerſ. remiſſ. mercedis, num. 15. idem notat Burſ. d.
195 conſ. 81. num. 19. uolum. 1. † Vbertas autem, uel fertilitas
dicitur quando ex fundo percipitur aliquid modicum ultra
conſuetum, ita Bertachinus d. 1. parte gabell. num. 56. ad fi-
nem exemplificat Caroccius, d. uerſ. remiſsione mercedis,
196 num. 16. 17. & 18. † Valor ulterius fructuum in compen-
ſatione ſterilitatis cum ubertate conſideratur in menſe Au-
197 guſti, ita not Burſ. conſ. 11. nu. 35. uol. 1. † In compenſa-
tione autem ſterilitatis cum ubertate an ſit habenda ratio
melioramentorum factorum per conductorem, notat Burſ.
198 conſ. 11. num 36. declarando, num. 38. & 39. uol. 1. † Duorũ
autem annorum ſi fiat locatio, uel duorum menſium, ſi u-
nus ſit fertilis, alter autem ſterilis, fertilitas compenſatur
cum ſterilitate, & eam ſupplet, ita Boſſ. d. tit. de remiſsione
199 mercedis conductor. n. 24. † Sed ſi ubertas non ſit tanta quã-
ta ſterilitas, an ſit fienda hoc caſu compenſatio, uel potius
fienda remiſsio, diſtinguit Boſſ. d. tit. de remiſſ. mercedis cõ-
200 duct. nu. 25. uſq; ad num. 31. † Pluribus autem annis ſi ſit
locatio, uel pluribus menſibus, lucrum unius anni compen-
ſatur cum damno alterius anni non intelligendo de ſterili-
tate, uel ubertate, ita Boſſ. d. tit. de remiſsione merced. con-
201 duct. num. 31. † Vbertas ulterius anni compenſatur cum
annis damnoſis, licet non ſterilibus, declarando, ut ſignan-
ter per Boſsium dict. loco, num. 32. cum ſequentibus, uſque
202 ad num. 36. † Vbi autem uno anno ſoluatur plus quam
alio, quando ſit fienda compenſatio, declarat Boſſ. d. loco,
203 nu. 36. † Sexto principaliter non eſt fienda remiſsio, quã-
do quis vẽdit fundum habita fide de pretio penes ſe reti-
nendo dominium, & donec pretium ſoluatur, ſi fiat loca-
tio rei una mercede emptori, nam hoc caſu damnum con-
tingens in fructibus eſt emptoris, l. ſicut emptis, §. fin. & ſeq.
ubi gloſſ. & ſcribentes, ff. locati, not. Alexand. conſil. 121.
uolum. 5. Cœpolla caut. 125. numer. 1. Dec. conſil. 119.
num. 4. Socin. ſen. conſil. 88. num. 14. uolum. 1. & conſil.
107. ad finem, uolum. 4. idem Boſſ. de remiſsione merced.
conduct. numer. 102. Fabianus de monte tractat. empt. &
uend. quæſt. 7. princip. num. 11. Socin. iun. conſ. 66. num. 2.
204 volum. 2. Bur. conſ. 11. num. 11. & 12. uol. 1. † Cur autem
in locatione fiat remiſsio, non autem in venditione, notat
tres rationes Bart. in quæſt. ſua 4. Publicanus, num. 8. not.
etiam Boſſ. d. tit. de remiſſ. mercedis conductorum numer.
205 16. Gomez. d. c. tertio locati, num. 18. uerſ. nec obſtat. †
Si autem damnum inferatur in re veluti amiſsionis totius,
vel eius partis, tunc quod ſit fienda remiſsio, ſi terræmotu,
vel chaſmate damnum ſit illatum intolerabile, ita not. Boſſ.
206 d. loco, num. 103. † Sed ſi ager ab hoſtibus occupatus, ita
vt non poſſit coli, vel aquis inundatus, videretur debere fie-
ri ad ratam remiſsio non conſiderando an emergat damnũ
intolerabile uel ne, quia verum ſit quod non poteſt vtifrui
conductor, & locator non poteſt præſtare patientiam, ita
not. Boſſ. dict. loco, numer. 104. vbi late diſputat hunc ar-
ticulum, tandem tenet fieri tantum remiſsionem ſi ſit into-
lerabile damnum propter iniuriam hoſtium, quando res nõ
poteſt coli, alias non ubi res in totum nõ pereat, prout di-
ctum eſt de caſmate, ita not. Boſſ. d. loco, num. 104. uerſ. bre-
uiter credo, & nu. 105. 106. & num. 107. diſtinguendo, an res
non poſſit coli ob timorem belli, vel quia ſit occupata ab
hoſtibus, ita ut ſit deperditum Dominiũ, & poſſeſsio, quia
tunc ſit remiſsio, quo ad illam occupationem, ita not. Boſſ.
207 d. loco, num. 105. † Quod autem timore vniuerſalis guer-
ræ, ſi damnum ſit ſecutũ, cõductori fiat remiſsio, not. Imol.
208 conſ. 7. num. 2. † Limitatur primo quando nullus iuſtus
timor belli, & migrandi ſubeſſet, quia tunc non eſt fienda
remiſsio, ita not. Cotta d. memor. in verbo, conductor, uerſ.
209 & quod vti, idem Vrſil. dec. 258. nu. 5. † Secundo limita-
tur quando non eſſet vniuerſalis, ſed in terra vna tantum, ſi
in alia potuiſſet cõductor exercere officium ſuum, ita Vrſil.
210 dec. 258. nume. 4. † Tertio principaliter ceſſat remiſsio in
conductore domus, in qua ſunt hoſpitati milites, licet enim
videretur poſſe peti remiſsio per conductorem hunc, ubi
incommodum non eſſet modicum, pro tradita per Boſſ. d.
211 tit. de remiſſ. merced. conduct. nume. 54. † Niſi tempo-
re conductoris vigerent hoſpitationes, vt per eundem Boſſ.
d loco, numer. 54. uerſ. item aduerte, tamen cum onus ho-
ſpitationis incumbat rei ad eum tenetur conductor abſque
alia remiſsione, ita Boſſ. d. loco, numer. 54. uerſ. cum igitur,
212 vbi tollit in contrarium obiecta. † Tanto minus eſt fien-
da, ſi modicum incommodum afferat, uel aderat tempore
conductionis, vel non impediatur hoſpitij ſublocatio fien-
213 da, ita not. Boſſ. d. loco, num. 54. verſ. & prædictis. † Oc-
tauo remiſsio aliqua non fit conductori etiam quod adſit
damnum intolerabile, vbi adſit locatio cum pacto affran-
candi, ita not. Burſ. conſ. 11. num. 12. volum. 1. Caroc. dict.
214 verſ. Remiſſ. merced. numer. 40. † Nono emphyteutis, &
conductoribus ad longum tempus non fit remiſsio regula-
riter ob ſterilitatem etiam magnam, ita in emphyteuta,
not. Bal. in l. 1. nu. 4. in nona differentia, C. de iure emphyt.
refert ſequendo Bertachin. tract. gabell. 2. parte, num. 53.
ad fin. Cotta ſuis memorab. in verbo, conductor, in princ.
Burſ. conſ. 11. num. 6. & num. 25. volum. 1. vbi adducit ra-
tionem in conductore ad longum tempus, quod non fienda
ſit remiſsio, not. Burſ. d. conſ. 11. num. 9 & num. 33. Caroc.
d. verſ. remiſſ. merced. num. 30. ubi adducit rationem quia
non eſt ueriſimile quod tanto tempore non ſequatur uber-
tas, ſed quod fiat remiſsio conductori ad longum tempus,
vbi deductis expenſis non percipit dimidium penſionis, ita
Grat. conſil. 161. num. 3. 5. & 6. volum. 2. Idem in ambo-
bus quod non fiat remiſsio de mente Ioannis de Platea, &
aliorum, not. Rimin. iun. conſil. 49. numer. 2. comproban-
215 do, numer. 3. & 4. volum. 1. † Tanto magis ſi rem ſteri-
lem, & aquoſam à principio quis in emphyteuſi accepe-
rit, ita Riminald. iun. d. conſil. 49. numer. 5. comprobando
216 numeris ſequentibus, volum. 1. † Verum in hoc articulo
ſolet diſtingui per ſcribentes, quod aut penſio non corre-
ſpondet fructibus, & tunc non fit aliqua remiſsio condu-
ctori ad longum tempus, vel emphyteutæ, niſi in totum
res emphyteutica corruat, ita Vrſill. dec. 258. numer. 11.
idem Rimin. iun. dict. conſ. 49. num. 21. uolumin. 1. Bein-
tend. dec. 13. numer. 11. idem Ioſeph. Ludouicus ſuis com-
mun. concluſ. 12. in princ. & verſ. hinc etiam, & verſ. Si
autem ager, ubi idem dicit ſi uinea ſicca fiat, uel arbores ui
217 uentorum euellerentur. † Tenetur ulterius emphyteu-
ta ad refectionem domus, uel furni emphyteutici diruti
etiam quod maxima impenſa ſit, ita not. Natta conſ. 377.
218 num. 1. uolum. 2. † Nec excuſatur a ſolutione canonis,
licet fundus emphyteuticus ſit corroſus, uel in parte perie-
219 rit, ita Ioſeph Ludouicus d. concluſ. 12. in princ. † Idem
ſi domus, uel fundus emphyteuticus ſit dirutus, ſi tamen
ſubſit

Digitized by Google

ſubſit area, ita Natta conſ. 377. num. 2. uolum. 2. Rimin. iun.
d. conſ. 49. num. 21. uolum. 1. refert, Ioſeph. Ludouic. d. cō
cluſ. 12. in princ. & duobus uerſ. ſequent. & uerſ. uerum te-
tenta, & ſeq. ubi adducit rationem differentię inter bellum,
220 & diruptionem rei locatæ. † Quod idem eſt in filio, &
hærede emphyteutæ, ubi ſit emphyteuſis pro eo, & deſcen-
dentibus, quia non poterit deſerere rem emphyteuticam,
& non ſoluere penſionem, ita not. Riminal. iun. dict. conſil.
221 49. num. 27. uolum. 1. † Limitatur primo, quod imo em-
phyteuta liberatur à penſione ſoluenda, quando conatus
fuit reducere rem emphyteuticam ad fertilitatem, & non
potuit, quia tunc eſſet, ac ſi in totum res periſſet, & ſic non
teneatur emphyteuta ad penſionem, ita Rimin. iun. d. conſ.
222 49. num. 11. uol. 1. † Limitatur ſecundo, in caſu quo em-
phyteuta antequam incipiat gaudere re emphyteutica, res
illa etiam in totum non periſſet, quia liberaretur emphy-
teuta à penſione, ac ſi in totum eſſet deperdita, ita not. Ri-
min. iun. d. conſ. 49. num. 15. volum. 1. refert. Ioſeph Ludo-
223 uicus d. concluſ. 12. verſ. intellige prædicta. † Limitatur
tertio vt non procedat ſi à principio nulla penſio præſte-
tur, ſed poſt fiat præſtatio, & non modica, ita not. Benin-
224 tend. dec. 13. num. 11. verſ. & prædicta. † Quarto limi-
tatur in emphyteuta fiſci, & Reipublicæ, quia eis ſit remiſ-
ſio, ita not. gloſ. in l. ſi vno in principio ff. locati, idem Lu-
canus tractat. de fiſco, 4. parte, numer. 50 contrarium tenet
225 Boſſ. dict. loco, num. 118. & 119. † Quinto limitatur, vt
conductoribus ad longum tempus, & emphyteutis ſit fien-
da remiſſio, quando nil percipitur, prout tempore belli
euenire ſolet, ita not. Bart. l. 1. ad fin. cum addit. ibi, Cod.
de iure emphyt. Bertach. d. 2. part. gabell. num. 44. verſic.
emphyteuta, idem Alex. conſ. 112. num. 1. volum. 1. idem
Rimin. iun. conſ. 49. num. 33. volum. 1. idem Ioſeph Ludo-
uic. d. concluſ. 12. verſ. quando autem, comprobat id verſic.
226 reſponderi poſſe, declarando verſ. ſequentibus. † Idem
videtur ſi ſit timor belli per nota a per eundem Ludouicū
verſ. ampliatur ſecundo, & verſ. ſequenti, tenet ſecus ſerua-
ri etiam ob bellum, niſi quo ad euitandam caducitatem,
227 not. Ludouicus concluſione 12. verſ. ſed quicquid. † Sex-
to emphyteuta pariter poteſt non ſoluere penſionem, & re-
cedere à contractu emphyteutico, quando res emphyteuti-
ca ſibi commode vtenda non offertur, vt notat exemplifi-
228 cando Riminald. iun. dict. conſil. 49. numer. 12. volum. 1. †
Vbi autem penſio quæ ſoluitur per emphyteutam, uel cō-
ductorem ad longum tempus correſpondeat fructibus, mul-
ti tenent etiam eo caſu ob damnum intolerabile non fieri
remiſſionem emphyteutæ, vel conductori ad longum tem-
pus, quando res non perit in totum, ita tenet Natta,
& multi alij relati per Ioſeph. Ludouicum dict. concluſio-
ne 12. verſ. & DD. dicunt vbi adducit eorum rationem,
Idem Burſ. d. conſ. 11. num. 22. volum. 1. Quod contraria
opinio poſſet forte procedere, quando ſterilitas curat in-
tra dicendo decennium, ita Ludouicus dict. concluſ. 12.
verſ. opinio tamen, verum communis opinio eſt in contra-
rium, quam originaliter firmat Alex. ſuo conſ. 112. nume.
eo. volum. 1. cum addit. vbi dicit communem, Boſſ. d. titul.
de remiſſ. merced. conduct. num. 114. clarius, § emphyteu-
ſis, q. 8. princ. verſ. ſed nunquid propter ſterilitatem, idem
Vrſill. ad Afflict. dec. 258. num. 11. idem Burſ. dict. conſ. 11.
num. 1. Rimin. iun. d. conſ. 49. numer. 14. comprobando nu-
mer. ſequentibus, uol. 1. cum accumulatis per Ludouicum
229 d. concluſ. 12. verſ. tamen contrarium. † quæ tamen com-
munis opinio non ſeruatur Mediolani teſte Boſſio, d. tit. de
remiſſ. mercedis conductorum, numer. 114 vbi adducit ra-
tionem, ex quo in contractibus noſtris emphyteuticis, li-
cet emphyteuta non gaudeat re, tamen gaudet pretio, non
in his in quibus loquuntur Doctores, in quibus res eſt da-
ta à Domino eius emphyteutæ, vt ibi per eum. Quod au-
tem de conſuetudine generali hoc non ſeruetur vt fiat re-
miſſio emphyteutæ, vel conductori ad longum tempus,
etiam quod penſio correſpondeat fructibus quicquid ſit
de iure ſtricto, not. Ioſeph. Ludouic. dict. concluſio. 12.
verſ. & Doctores, ibi, & iſta opinio, & verſ. quicquid tamen
230 ſit, & verſic. ego tamen. † In omnem caſum tamen re-
miſſio fieret in emphyteuſi, quæ ſaperet naturam locatio-
231 nis temporalis, ita Boſſ. d. conſ. 11. num. 24. volum. 1. † Te-
nendo autem communem intelligenda ea, vt non fiat re-
miſſio, quando penſio non correſpondet fructibus, vbi in
conſtitutione penſionis, pro re emphyteutica fuiſſet facta
deductio ſextæ partis redditus ſoliti, prout fieri poteſt,
ne teneatur Dominus ad collectas, nec ad diminutionem
penſionis, ita not. Alexand. conſ. 112. numer. 2. volumin. 1.
Decius conſ. 100. num. 2. & conſil. 130. num. 8. volumin 1.

Burſ. dict. conſ. 11. num. 23. volum. 1. idem Ioſeph Ludou.
232 d. concl. 12. uerſ. intellige q. † Quam remiſſionem ſex-
tæ partis non cogitur facere Eccleſia, ita not. Ludouic. dict.
concluſ. 13. d. verſ. intellige quod, de mente Nattæ d. conſ.
233 49 num. 27. volum 1. † Quæ declaratio licet poſſet de iu-
re procedere, tamen communis procedit abſque hac de-
claratione, vbi penſio correſpondet fructibus, alias ſecus
ita Ioſeph Ludouic. dict. concluſ. 12. verſ. quæ declaratio,
234 vt ibi per eum. † Sicut autem emphyteutæ, & condu-
ctori ad longum tempus non ſit remiſſio penſionis ob ſte-
rilitatem regulariter, ita etiam non ſit auctio penſionis ex
melioratione fundi, licet ex incremento inexcogitato poſ-
ſit licite augeri Canon, ut not. Bertachin. d. tracta. gabell.
2. parte, num. 39. verſ. idem in emphyteuta, dec. Peruſ. 24.
235 nu. 4. parte 1. † Fertilitas quoq; ſi augeatur in re locata
ad modicum tempus, vt quia fructus plus valeant, vel vber-
tas proueniat induſtria coloni, tunc non augetur penſio ex
hoc, ſecus ſi proueniat caſu fortuito, ita not. Calderin.
d. tit. locati, conſil. 5. num. 1. uerſ. conformatur prædicta
Caſtr. l. cotem, § qui maximos, num. 2. ff. de Publican. idem
Aitius Pinellus in l. 2. 1. parte c. 3. num. 34. tollendo contra-
ria, num. 35. C. de reſcind. vend. Gomez. d. c. 3. locati, num.
19. verſ. ſi vero, idem Caroccius d. verſ. remiſſione mercedis
236 num 23. exemplificando, vt ibi per eum. † Fructus vlterius
abundantiores valde niſi excedant dimidium, uel prouene-
rit abundantia ex caſu inopinato, non faciunt augere pen-
ſionem, ita Bertachinus d. 2. parte gabell. num. 39. verſ. co-
lono, autem, declarat Caſtrenſ. d. l. communem, §. qui ma-
ximos, num. 2. ff. de public. Gomez d. c. tertio locati, num.
19. verſ. ſi vero Caroccius dict. verſ. remiſſione mercedis,
237 num. 28. † Non augetur quoque penſio ſi fundus creue-
rit alluuione, ſed cedet lucro conductoris, ita Calderinus,
d. tit. locati conſ. 5. num. 5. verſ. quando autem, idem deciſ.
Peruſina 24 num. 4. parte 1. idem Caroccius dict. verſic. re-
238 miſſione mercedis, numer. 24. † Limitatur primo hæc cō-
cluſio quod imo fiat augmentum penſionis molendini, ſi
vicina molendina impetu aquarum ſint diſtracta, & creue-
rit vtilitas in eo, ita not. Bart. in l. ſi merces, §. vis maior,
num. 8. ff. locati, idem Gomez. d. c. tertio locati, num. 19.
239 verſ. ex quo. † Limitatur ſecundo etiam in conductore
gabellarum, & tributorum, quia aucto territorio augetur
penſio, ita Caroccius d. uerſ. remiſſione mercedis, num. 26.
240 † Locata etiam poſſeſſione per modum territorij, ſi acqui-
ratur aliquid per adiudicationem, vel ſimili modo intra
illos confines locatori acquiritur, non conductori, ita not.
Bal. conſ. 370. num. 1. volum. 1. Caroc. dict. verſ. remiſſio-
241 ne mercedis, num. 27. † Decimo principaliter non ſit re-
miſſio conductori etiam quod non perceperit fructus, qui
non aſcendant ad dimidium eius, quod ſolitus erat perci-
pere, ſiue læſus ſit vltra dimidium illius quod tenetur ſol-
uere pro penſione, ſi tamen illi fructus ſint effecti adeo ca-
riores, vt per venditionem ipſorum merces, vel penſio in-
tegra ſolui poſſit, ita Pariſ. dict. conſ. 38. num. 19. volum.
1. idem Roland. à Valle conſ. 86. numer. 8. volum. 3. Idem
Ioſeph. Ludouic. ſuis commun. d. concluſ. 12. verſ. declara
242 tertio. † Quod idem eſt ſi fructus in vna parte fundi uel
rei ſint æquiualentes penſioni, licet in alia parte ſecus, quia
tunc non ſit remiſſio de mente Riminaldi iunioris conſ. 49.
243 num. 11. & num. 34. uolum. 1. † Vndecimo non ſit pariter
remiſſio quando dominus, vel locator offert ſe paratum
recipere fructus illius anni, ſi conductor recuſat id facere,
ita not. Pariſ. d. conſ. 38. num. 18. uolum. 1. idem Roland. à
Valle d. conſ. 86. num. 9. volum. 3. refert Ioſeph. Ludouic.
244 d. concluſ. 12. verſ. declara quarto. † Duodecimo princi-
paliter non ſit remiſſio, quando conductor, vel emphyteu-
ta, cui fienda eſt remiſſio non denunciauit caſum fortui-
tum, vt not. Burſ. d. conſ. 11. nume. 29. volum. 1. ſequitur
Ludouic. d. concluſ. 12. verſ. declara quinto, & verſ. bona
245 tamen cautela, vbi hoc dat pro cautela. † Ideo vbi con-
ductor non denunciauit quod velit recedere à domo ob pe-
ſtem tenetur ad damnum, ſi aliquod fuit paſſus locator, ita
246 not. Ripa d. tit. de priuileg. contract. num. 13. † Propterea
datur pro cautela, quod denunciet, & conſignet etiam cla-
247 ues, ita Ripa d. loco, num. 23. ad fin. † Limitatur hoc non
procedere vbi impedimentum eſſet notorium, quia tunc
non eſt neceſſaria denunciatio, ita not. Ludouic. d. concluſ.
248 12. verſ. primus caſus, & verſic. ſecundus caſus. † In ca-
ſibus autem in quibus eſt fienda remiſſio conductori pri-
uatorum eſt potiſſimum attendenda conſuetudo loci, vt
notat Soc. iun. conſ. 78. numer. 12. volum. 2. idem not. Ca-
249 roc. d. tract. locati, verſ. conſuetudine, numer. 5. † Quod
autem obſeruantia ſubſecuta attendatur hoc caſu, not. Io-

ſeph. Ludouicus ſuis communibus concluſ. 38. verſ. infer-
250 tur 71. † Qualiter autem ſit fiēda remiſſio diſtinguit Pract.
in forma libelli, quo agitur ad præſtat, fict, verſ. inueſtiuit,
num. 9. Quod aut conductor, vel colonus allegat fundi per-
emptionem, vel corroſitatem, vt quia vi fluminis, vel terræ
motu ſit conſumptus antequam ex eo fructus ſint collecti,
& tunc excuſatur, & ſibi ſit remiſſio in totum mercedis, uel
penſionis, aut allegat fructuum exiguitatem, ſeu paucita-
tem, & tunc nulla ſit remiſſio penſionis, quia in caſu con-
uerſo, ſi occurreret fructuum abundantia non augeretur
251 penſio, vt ſupra notatum. † Notat vlterius Gomez. dict.
cap. tertio locati, num. 18. verſ. ſi vero fructus, non fieri etiā
remiſſionem ſi ſint pauci valoris fructus hi, vt per eum.
† Aut allegat conductor fructuum ſterilitatem, & tunc re-
gulariter ſit remiſſio mercedis illius anni, ita Pract. d. verſ.
inueſtiuit, nume. 9. Limitando, vt per eum, tribus modis.
252 † Qualiter autem, & pro quanto ſit fienda remiſſio ob ſte-
rilitatem, notat duas opiniones Menoch. tractat. arbitr.
lib. 2. centur. 1. caſu 77. idem not. Burſat. conſil. 11. numer.
253 41. volum. 1. † Damnum autem quod petit conductor, vt
remiſſionem conſequatur poteſt conſiderari habito reſpe-
ctu ad affictum ex pacto ſub certa quantitate affictus, ita
254 not. Burſatus d. conſ. 81. num. 13. uolum. 1. † Damnum vl-
terius ſi contingat in re conducta primo anno quod afferat
damnum, & præiudicium annis ſequentibus debet fieri re-
miſſio tam pro primo anno, quam pro ſequentibus, ita not.
255 Boſſ. d. tit. de remiſſione mercedis conduct. num. 45. † Ob
peſtem autem ſit tantum remiſſio pro tempore quo abijt à
domo conducta durante peſte inquilinus, ita not. Ripa d.
tractat. priuileg. contract. cauſa peſtis, num. 22. idem Boſſ.
d. tit. de remiſſione merced. conduct. num. 41. vſq; ad num.
47. vbi late hunc articulum diſcurrit idem not. Didac. Co-
256 uar. tract. Practic. quæſt. cap. 30. num. 3. † Quod habet lo-
cum etiam ſi hic conductor alibi recedens aliam habitatio-
nem habuiſſet gratis, ita contra Fulgoſium, not. Ripa d. tit.
257 de priuileg. contract. nu. 45. † Habet etiam locum ſi tantum
pro vno menſe durauit peſtis, ita not. Ripa d. loco, num. 26.
258 licet in contrarium arguat, nu. 24. † Non tamen ſit remiſ-
ſio inquilino ſi ipſe inhabitauit domum peſte infectam, li-
259 cet non potuerit aliis locare, Vrſill. dec. 258 num. 7. † Te-
netur vlterius inquilinus ad damnum ſi quod paſſus fuit
locator, quando receſſit conductor à domo non facta denū-
ciatione aliqua locatori, ideo datur cautela, vt denunciet
caſum peſtis, & conſignet etiam claues, vt not. Ripa d. loco,
260 num. 23. & ſupra fuit not. in 12. princ. limit. † In inqui-
lino autem conducente domum pro tenendis ſcholaribus in
contubernio, vel pro aduenis hoſpitandis, ſi cōtingat peſtis
in memorata domo, vnde ſcholares, vel hoſpites non adue-
nerint, fienda eſt remiſſio, licet ipſe inhabitauerit cum ceſſet
id, cuius cauſa, & gratia domus ſit cōducta, ita not. Bertach.
d. tract. gabell. 2. parte, num. 51. verſ Serus tamen, idem no-
tat Ripa d. tit. de priuil. contract. nu. 27. Boſſ. d. tit. de remiſſ.
merced. conduct. nu. 40. Vbi etiam clarius notat quomodo
cognoſcatur, cuius gratia ſit conducta domus per coniectu-
tas, quas explicite notat Ripa d. loco, nu. 27. ad finem, cum
ſeq. vſq; ad nu. 33. late etiam declarat Menoc. tract. arbitr.
lib. 2. cent. 5. caſu 440. relatiue not. Gomez. d. c. 3. locati, nu.
261 18. verſ. Et ex prædictis. † Aromatario quoque prohibito
exercere artem aromatariæ in re conducta fienda eſt remiſ-
262 ſio, ita Ripa d. tit. de priuil. contract. nu. 28. † Conductor
præterea domus collapſæ repetit, vel compenſat penſionem
illius temporis, quo non potuit domum inhabitare, ita not.
263 Ioſeph Ludou. d. concluſ. 12. verſ. Et in tantū. † Ob mi-
nimum autem incommodum quod patitur conductor nō ſit
remiſſio aliqua, ita Tiraq. tract. de Iudicio in exiguis, verſ.
264 15. colum. 18. † Colono autem impedito vti frui re locata
propter caſum fortuitum non datur remiſſio niſi pro rata
temporis, qua fuit impeditus, & non fuit vſus, ita Ripa d.
265 tit. de priuil. contract. num. 20. † Idem ſi ob rapinam, vel
rupturam fluminis ſint fructus deperditi, vel ob inundatio-
nem aquarum, quia ad ratam penſionis in totum, vel in
parte ſit remiſſio, ita Pariſ. conſ. 181. num. 4. & 5. volum. 1.
266 Soc. iun. conſ. 78. nume. 17. volum. 2. † Quod idem in fru-
mento in herba deperdito, not. Idem Soc. iun. d. conſil. 78.
267 numer. 15. volum. 2. † Impeditus autem conductor colere
in principio anni agit ad intereſſe totius anni, ita Bertach.
268 d. tract. gabell. 2. parte, numer. 41. verſ. Adde tamen. † Fit
etiam remiſſio impedito colligere fructus à menſe Septem-
bris, in antea, etiam ſi alios collegerit illius anni, ita Corta
d. ſuis memorab. in verbo, Conductor, verſ. Item adde,
269 idem Caroc. d. verſ. remiſſ. merced. num. 8. † Quod qui-
dem procedit, vt fiat remiſſio conductori per locatorem ad
ratam impedimenti penſionis ſoluendæ, vbi non adſit cul-
pa locatoris, alias ſi adſit culpa locatoris ſit remiſſio ad in-
tereſſe totale, idem ſi ob inimicitias locatoris, vel facto ter-
tij, cui locator potuit reſiſtere, per text. in l. Si vno, §. Vbi-
cunque, vbi Bart. ff. locati, idem not. Bertach. d. tractat.
de gabell. 2. parte, numer. 42. verſic. Secundum eſt etiam,
idem Soc. ſen. conſ. 88. num. 3. volum. 1. Boſſ. titul. de re-
miſſ. merced. conduct. num. 108. & 109. Idem not. Caroc.
270 verſ. Si non ſtat, num. 2. verſ † Tertia concluſio, & in d.
verſ. Si non ſtat, Caroccius notat plures concluſiones quā-
do locator teneatur ad remiſſionem ratæ partis damni, vel
totalis intereſſe, vt per eū ibi, quando quis fuit impeditus
271 facto locatoris, vel tertij, ſiue iuſto, ſiue iniuſto. † Quod ēt
habeatur ratio lucri ceſſantis etiam ſi factum locatoris ſit
iniuſtum, notat Boſſ. d. loco numer. 111. & num. 112. Vbi
declarat quendam ordinem Ducum antiquum, quo ad pu-
272 blicanos. † Quando autem dicatur factum iuſtum, vel
iniuſtum, notat Boſſ. dict. loco, numer. 113. & ſecundum
hanc diſtinctionem declarandus Caroc. d. verſ. Remiſſio-
273 ne merced. num. 37. † Quod autem conductor prohibi-
tus vti re conducta, uel emptor ſe vendita ab eo, quem lo-
cator, vel venditor prohibere non potuit conſequatur tan-
tum remiſſionem ad ratam penſionis, ſi autem ſit per eum,
quem locator, vel emptor prohibere potuit ad totale in-
tereſſe, not. Fulgoſ. dict. conſ. 193. num. 3 Soc. ſen. conſ. 156.
num. 4. volum. 2. Inferendo ut per eum, numeris ſequent.
idem Natta d. conſ. 449. numer. 2. uolum. 2. Et ſecundum
hanc diſtinctionem etiam declarandus Pariſ. dict. conſ. 38.
nume. 17. volum. 1. qui dicit damnum datum per tertium
non culpa locatoris debere remitti ad ratam mercedis, non
274 lucri ceſſantis, ut per eum. † Quod autem intereſſe du-
pliciter conſideretur ratione lucri, not. Socin. ſen. d. conſil.
156. num. 11. uolum. 2. idem Ruinus conſ. 55. num. 15. vſq;
275 ad finem, volum. 2. † Colonus autem vbicunque præten-
dit fundum damnificatum culpa, vel negligentia locatoris,
debet hac culpa, uel negligentia certa, & indubitata dedu-
cī, vt conſtare poſſit quomodo, & qualiter ſit commiſſa,
276 ita not. Natta d. conſil. 449. num. 4. volum. 2. † Quando
autem intereſſe lucri ceſſantis in genere poſſit peti, notat
277 Boſſ. d. tit. de remiſſ. merced. conduct. num. 110. † Quod
autem in alijs caſibus ob ſterilitatem, vel aliter fiat tan-
tum remiſſio damni paſſi, non lucri ceſſantis, ita not. So-
cin iun. d. conſ. 78. num. 3. volum. 2. idem Pariſ. d. conſ. 38.
278 nume. 12. & 13. volum. 1. † Quod idem habet locum in
promiſſione expreſſa damni reficiendi facta per locatorem,
279 ita Socin. iun. dict. conſ. 78. numer. 4. volum. 2. † Licet de
iure lucrum ceſſans ineſſe deductum æquiparetur damno,
280 ita not. Socin. iun. d. conſ. 78. numer. 23. volum. 2. † Ad
hanc autem remiſſionem petendam fundi ſterilis implora-
tur officium Iudicis, ita not. Caroccius d. verſ. Remiſſio-
281 ne mercedis, num. 32. † In prædijs autem Ciuitatis fiſci,
vel Principis fienda eſt remiſſio modo quo fuit notatum ſu-
pra in prædiis priuatorum, ita not. Boſſ. dict. tit. de remiſſ.
282 merced. conduct num. 106. vbi adducit communem † Quod
idem habet locum etiam ſi quis habeat fundum fiſci vecti-
galem, uel ad longum tempus, ut ibi per eum, numer. 117.
283 † Non ſic ſi accipiatur in emphyteuſin à fiſco, ita not.
Boſſ. d. tit. de remiſſ. mercedis conduct. numer. 118 repro-
bata opinione Mart. Laudenſis tenentis contrarium, in ſuo
tract. de fiſco, quæſtione 51. vt ipſe Boſſius refert d. loco,
num. 119. ad finem. Tamen opinionem Mart. Laudenſis
tenet etiam Lucan. d. ſuo tract. de fiſco 1. parte, numer. 50.
284 † Quod autem pari paſſu ambulent in materia remiſſionis
ob ſterilitatem fiſcus, & priuatus, not. Boſſ. d. tit. de remiſſ.
285 mercedis conduct. nu. 118. uerſ. Et ſic. † In cenſuario quo-
que prædio idem eſt, ut fiat remiſſio quando res tota perit,
per l. Forma. ff. De cenſi. not. Boſſ. d. tit. de remiſſ. merced.
286 conduct. num. 148. ad finem. † Quid ſit autem in prædio
tributario, notat Boſſ. relatiue d. loco, num. 119. de quo ha-
betur, in tex. l. 2. C. de Aluvr. & Palud. notat Gloſſa, & Scri-
287 bent. in l. 1. C. de iure emphyt. † Conductoribus pariter
publicanis uectigalium, & gabellarum fienda eſt remiſſio
ob ſterilitatem, quando in contractu ſunt uſi contrahentes
uerbo, locationis, & conductionis, & uere ſit locatio, & cō-
ductio, ita quod aliquo modo non poſſit refricari in du-
bium, ſicut ſit in alijs conductoribus ſimplicibus, ita not.
Bertachinus tract. gabell. 2. parte, num. 51. uerſ. Sed ſi etiā,
Idem Lucanus tract. de fiſco, 4 parte, num. 7. uerſ. Sed ubi,
Ripa tit. de priuileg. contract. cauſa peſtis, num. 55. decla-
rando, ut per eum, Boſſ. d. tit. de remiſſ. merced. publican.
num. 1. Caroccius d. uerſ. De remiſſione merced. num. 33.
288 † Quod idem eſt ſi contrahentes uſi ſint promiſcue uerbo,

Locatio,

Digitized by Google

289 Locationis,& venditionis,ita Ripa d.loco,num.66 † Idem
præterea eſt, ſi verba cantent per verbum, Venditionis, ſed
reuera ſit locatio, quia tunc magis attenditur veritas, quã
verba, & ſic attenditur magis ſubiecta materia,ita Boſſ. d.
tit.de remiſſione merced. public num.2.& 3.vbi ſignanter
290 declarat. † Quod magis dicendum ſi pretium ſit ſoluendũ
annuatim per publicanum, quia licet contractus ſonet per
verbum,Vendidit, tamen dicitur locatio, & ſit remiſſio, ita
determinat Bart.q.ſua 4.publicanus, num.1. cum ſeq. vbi
arguit in contrarium cum ſequentibus numeris, tandẽ verſ.
Solutio,num.1.cum ſequ. ſic tenet,idem Anchar.conſ.414.
num.1.Alex. conſ.107.volum.3. Soc.ſen.conſ.88.num.3.
verſ.Si autem,vol.1.& conſ.156.num.2.& 3.vol.2.Caſtr.
l.Cotem,§.Qui maximos,nu.4.ff. de publican.Ripa d.tit.
de priuileg.contract.num.56.57.58.& 59.& num.65.Boſſ.
tit.de remiſ.merced.public.num.5.Caroccius d.verſ.De re-
miſſione merced.num.34.Burſ.conſ.81.nume 4.uolum.1.
291 † Ampliatur hęc concluſio vt procedat non ſolum ſi pretiũ
hoc ſit annuatim ſoluendum,ſed etiam menſuatim,ita not.
Ripa d.tit.de priuil.contract.numer.64. Boſſ.tit.de remiſſ.
292 merced.public.num.5.verſ.Et procedit. † Ampliatur ſe-
cũdo etiam ſi vendita ſit ſpes percipiendi fructus pro an-
nuo pretio ſecundum veriorem,ita not Boſſ.d.loco,num.6.
293 per totum. † Ampliatur tertio, vt multo magis procedat
hæc opinio,vbi contractus non dicit,vendidit,ſed ſimplici-
ter locans,vel Princeps non nominando ſpeciem cõtractus
concedat publicano vectigal pro pretio ſoluẽdo annuatim
per plures annos,ita not Ripa d.tit.de priuil.contract.nu.
49.& num.54.Socinus ſen.d.conſ.156.num.1.vol.1.Boſſ.
294 d.tit.de remiſſ.merced.public.num.7. † Ampliatur quar-
to etiam ſi vnicum ſit pretium pro pluribus annis, vel pro
vno anno, quia tamen eſt locatio ſi id expreſſe ſit dictum,
ita not.Boſſ.d.loco,num.8.ſecundum opinionem Caſtrẽſ.
d.l.Cotem,§.Qui maximos,num.4.ff.de publican.quam ip-
ſe approbat quando eſt pro vno anno,non ſi pro pluribus,vt
295 ibi per eum,n.8. † Declaratur tamen hæc concluſio quod
ſi locatio ſit vnica pro decem annis,puta pro mille ſoluen-
dis ad ratam cuiuſlibet anni, & vno anno tantum publica-
nus non exegerit,vel non perceperit aliquid,non ſit remiſ-
ſio,ſi vnica ſit locatio,non ſi plures eſſent,ita notat Boſſ. d.
tit.de remiſ.merced.conduct.num.23.& ibi declarat,quan-
296 do dicatur vna vel plures locationes. † Ampliatur quinto,
vt procedat etiam ſi contractus eſſet venditio quo ad effe-
ctum, quia licet ſit venditio, tamen habet locum remiſsio,
& regulatur eiſdem regulis,prout locatio,ita Anchar.dict.
conſ.414.num.1.Soc.ſen.d.conſ.156.num.3.volum.2.Boſſ.
297 d.tit.de remiſſ.merced.publican.num.7.ad finem. † Alias
autem emptori fructuum gabellarum non ſit remiſſio ob
ſterilitatem,ita Bertach.d.tract.gabell.2.parte,numer.51.
idem Lucanus tract.de fiſco,4.parte,num.8.& 9.vbi decla-
rat,idem Caſtrenſ.d.l.Cotem,§.Qui maximos,numer.3.
298 verſ.Bart.diſputauit ff.de publican. † Emptio autem vbi
ſit non locatio, ſi venditi ſint fructus ipſi, vel prouentus ſit
remiſſio quatenus non ſunt percepti, non ex natura loca-
tionis,ſed ex natura venditionis,ita not.Boſſ.dict.tit.de re-
299 miſſione merced.public.num.9.in princ. † Sed ſi ſit vendi
ta ipſa ſpes, non ſit aliqua remiſſio, quia cenſetur empta
alea,& fortuna,ita notat Boſſ.d.loco,num.9.verſ.Sed ſi in-
300 telligatur. † Maxime ſi ſit facienda vnica ſolutio pretij,
vt notat Vrſil.deciſ.258.nu.2. † Quando autem colliga
tur,venditam eſſe ſpem & aleam,ſiue ius,& commoditatem
notat Ripa d.tit.de priuileg.contract.num.60.cum ſequen.
301 † Quinque autem caſus diſtinguit Caſtr.d.l.Cotem,§.Qui
maximos,num.5.ff.de public.idem Boſſ d.tit.de remiſ.mer-
302 ced.publican.num.10.vſque ad num.20. † Vendito igi-
tur vectigali pro vnica præſtatione quæ ſit venditio,non ſit
aliqua remiſſio ob ſterilitatem ſecũdum communem,quic-
303 quid aliqui ſecus cenſeant,ita Boſſius dict.loco,num.11. †
Limitatur hæc concluſio quod imo fiat remiſſio ſi culpa
venditoris fructus percipi non potuerint, & eo caſu etiam
tenetur ad damna,& intereſſe,ita Boſſius d.loco numer.22.
304 † Quod magis dicendum ſi eſt locatio,Boſſius d.loco num.
22.ad finem. Et hoc non ſolum habet locum ſi ex hoc fa-
cto locatoris id proueniat,ſed etiam ſi ex alio facto locato-
ris, vel alterius declarando an id ſit iuſtum, vel iniuſtum,
vt teneatur ad totale intereſſe,Boſſ.d.loco,numer.23.& ſu-
305 pra notatum, in remiſſione fienda à priuato locatore. † Fit
autem remiſſio publicano ob ſterilitatem ob damnum in-
tolerabile, prout ſit conductori bonorum immobilium, ita
306 Boſſ.titul.de remiſſ.merced.public.num.30. † Ideo non
ſit etiam remiſſio ei in caſibus, in quibus non ſit conducto-
307 ri priuati,ita notat Boſſ.d.loco,num.35. † Non etiam ſit
remiſſio talibus conductoribus gabellarum,& pedagiorum,
ſi pauci per territorium tranſeunt, qui ſoluant gabellas, vt
notat Bald.l.Si ea lege,num.2.ad finem,C.de vſur.ſequi-
tur Bertach.d.2.parte gabell.num.59.Carocius dict.verſ.
308 Remiſſ.mercedis,nu.52. † Limitatur vbi non tranſeant,
vel non negotiarentur aliqua ex cauſa,ita Burſ.d.conſ.81.
309 num.17.volum.1. † Fit tamen remiſſio conductori vecti-
galis ſalis ſi aliquo anno moriatur ingens numerus perſo-
narum,qui comedunt ſalem,veluti ſi moriantur duæ partes
ex tribus locorum conductorum, quia tunc conductori illi
vectigalis ſalis non ſolum ſit remiſsio,ſed etiam diſſoluitur
contractus conductionis, ita notat Boſſ. de remiſſ. merced.
310 conduct.num.45.circa medium. † Princeps quoque,vel
Communitas ſi promittant publicano vel conductori,quod
non capietur ſal,niſi ex ſuo, & aliquod oppidum ſe ſubtra-
hat ab obedientia, & ex alio capiat, eſt fienda remiſsio, ita
Anchar.conſ.414 num.2.vbi ampliat etiam quod publi-
canus ſuſcepiſſet caſum ſuper ſe,refert relatiue, ſed corru-
pte Boſſ.titul.de remiſsione mercedis publican.numer.25.
311 † Locatio quando eſt facta vectigalis,& tot ſunt locationes
quot menſes remiſsio ob ſterilitatem ſit ſingulo menſe cõ-
ſiderata ſterilitate in quolibet eorum, & quia poteſt eſſe
alio menſe vbertas ſuperſedetur aliqua pars, ita not. Boſſ.
dict.tit.de remiſſ.merced.publican.numer.29 Quod idem
notatum in remiſsione fienda conductori bonorum immo-
312 bilium. † Conductoribus præterea, vel emptoribus ve-
ctigalium, & pedagiorum ad certum tempus ſi guerra in-
ſurgat tempore locationis, vel emptionis prænarratæ, ita
quod non potuerint conductores, vel emptores uti peda-
gio,remiſsio illis ſit,ſi guerra ſit culpa Ciuitatis, ſiue iuſte,
ſiue iniuſte,alias non,ita not.Practic.in forma libelli artic.
confeſſ.uerſ.Plenam,nu.20.uſque ad fin.idem tenet Boſſ.
dict.tit.de remiſſ.merced.publican.num.30.uerſ.Sed ta-
men, Idem etiam notat Bertach.dict.2.parte gabell.num.
313 43.uerſ.23. † Declarando in emptione quomodo eſſet fa-
cta pro unica ſolutione,uel unius anni, uel plurium,exem-
314 plificando, ut ibi per eum, & ſupra notatum late. † Si
autem ſit ſolutio annuatim, tunc ſit remiſsio ob guerram,
prout in alijs locationibus,etiam ſi adſit uerbum,Vendidit,
ut per eundem Bertachinum,num.43 quod pariter ſupra
315 fuit notatum. † Quam quidem diſtinctionem remiſsionis
fiendæ in caſu belli approbat eandem eſſe fiendam in caſu
peſtis,Idem Bertach.ibi ſequitur Calderinus titul.Locati
conſ.5.num.1.uerſ.Vnde idem Soc.ſen.conſ.44.num.4.
316 uol.1. † Non autem ſit remiſsio ob bellum quando nullus
iuſtus timor migrandi ſubeſt,ſecus ſi eſſet,quia idem timor
eſt belli quod bellum, not. Cotta d.memorab.in uerbo,
Conductor,uerſ.Et quod ubi,idem Vrſil.deciſ.258.num.3.
317 † Non etiam ſit remiſsio ob morbum quando non eſt uni-
uerſalis,ſed in una terra tantum,& in alio loco poſſet exer-
ceri officium gabellæ tutæ,ita Vrſil.d.deciſ.258.nume.4.
318 † Quod autem Princeps etiam iure communi inſpecto pu-
blicanos conductores uti ſuos teneatur reſarcire,ſi damnum
ob bellum,uel peſtem pati potuerunt, uel ob metum iuſtũ
319 belli,notat Burſ.d conſ.81 num.5.uolum.1. † Quod ul-
terius conductoribus etiam gabellarum, & pedagiorum
fieri debeat remiſsio à locatoribus ob bellum,uel aliud im-
pedimentum ob iniuriam,uel culpam locatorum,notat Cal
der.dict.tit.Locati,conſ.5.uerſ.Tertium probatur,Me-
noch.conſ.119.num.2.uolum.1.Idem notat Caroc.d tract.
Locat.uerſ.Rerum diuiſione,num.3.ubi etiam dicit loca-
torem teneri ad intereſſe damni emergentis, etiam ſi domi-
320 nus offerat patientiam. † In dubio autem non præſumi
damnum, uel iniuriam illatam, uel datam odio, uel culpa
conductorum,ideo locatori incumbere onus probãdi hoc,
321 ita not.Caroc.d.uerſ.Rerum diuiſione,numer 5. † Tanto
magis ſi probetur conductorem adhibuiſſe maiorem dili-
gentiam ob ſuſpicionem odij,& iniuriæ,ut notat Caroc. d.
322 uerſ Rerum diuiſione, num.6. † Alia etiam requiſita ne-
ceſſaria ſunt, ut teneatur conductor de damno dato in eius
odium,de quibus per Carocium d.loco de rerum diuiſione,
323 num.9.cum ſeq.uſque ad fin. † Venditor enim gabellæ cẽ-
ſetur ſemper promittere datiarijs nil facere propter quod
324 impediatur gabella,ita Ripa de priuil.contract.nu 95.† Re-
miſsio etiã ſit publicano ſi noua onera,& collectæ imponã-
tur per ſuperiorem,uel locatorem,ita Ruin.conſ.77.nu.7.
325 uol.1.refert Caroc.d.uerſ.Remiſſ.merced.nu 58.† Idem ſi
impedimentum præſtatur per ſuperiorem publicano, quia
ſit remiſsio ad ratam,ita Bald.conſ.360.uol.5.refert relatiue
326 ue Boſſ.d.tit.de remiſſ.merced.public.nu.261. † Verum au-
tem ſi impedimentum prouenerit ex facto ſuperioris, uel
tertij, ſiue iuſto,ſiue iniuſto ſit fienda remiſsio,not.relatiue

Digitized by Google

Boſſius d. loco, nu. 27. Quod autem ſit fienda etiam ex in-
iuſto impedimento ex facto ſuperioris, notat Caroccius d.
327 verſ. remiſſ. merced. nu. 38. † An autem ſit fienda, ſi ex fa-
cto ſuperioris minus ſit perceptum ex gabella, veluti ſi tem
pore conductionis aderat opinio, quod Princeps deberet
commorari in loco conductionis factæ, & receſſerit, vel ali-
ter, notat relatiue Boſſ. d. tit. de remiſſ. merced. publican.
nu. 24. quod ſic notat Crauetta explicite conſ. 95. n. 3. de-
328 clarando, vt per eum. † Impedito autem facto etiã ex par-
te locatoris, ſi ei acquieuerit conductor, an ei fienda remiſ-
ſio, quod ſic, notat Bald. conſ. 465. nu. 4. vol. 2. ad finem, re-
329 latiue, Boſſ. d. tit. de remiſſione merced. public. nu. 28. † Re-
miſſionem autem magiſtratus facit publicano, etiam ſi non
ſentiat damnum dimidij ob bellum, etiam quod non ſit in-
tolerabile, ſed leue, veluti ex bello illato in Principem, vel
ipſi ab alio laceſſito, ex quo eo caſu tenetur ad intereſſe, ita
not. Boſſ. d. tit. de remiſſione merced. public. num. 45. & tit.
330 de remiſſ. mercedis conduct. num. 18. † De quo etiam dam-
no poteſt magiſtratus à ſe ipſo ſe informare, vt ibi per eũ,
331 nu. 19. † Remiſſio autem ſi fienda eſt ex pacto ob bellum,
& peſtem copulatiue, fienda eſt etiam ſi alterum contingat,
ita not. Carocius d. verſ. Remiſsione mercedis, nu. 50 Burſ.
conſ. 81. num. 27. vol. 1. Ioſeph. Ludouicus ſuis communi-
332 bus concluſ. 12. verſ. Ampliatur ſexto. † Si autem in inſtru
mento locationis datiorum, & gabellarum fuerit promiſ-
ſum per locatores quod facient remiſsionem propter bel-
lum, vel peſtem, ſi peſtis euenerit ante ingreſſum quaſi poſ-
ſeſsionis poſt contractum, nihilominus fienda eſt remiſsio,
notat Berous quæſt. 53. idem Carocius d. verſ. Remiſſ. mer-
ced. num. 49. Cætera de exceptione caſuum fortuitorum, &
inſolitorum videre licet ſupra in remiſsione fienda pro bo-
333 nis immobilibus. † Fit autem remiſsio publicano damni,
non autem lucri, ita not. Carocius d. verſ. Remiſsione mer-
cedis, num. 37. Declarando vt ſupra notatum in remiſsione
334 bonorum immobilium. † Ad colligendum autem damnũ
publicani inſpiciuntur libri eorum, & propter hoc adhi-
bentur etiam contraſcriptores, licet libri eorum non ſit cõ-
cludens probatio ſed tantum coniectura, ita not. Boſſ. d. tit.
335 de remiſſ. merced. public. nu. 42. verſ. Etiam ſciendum. †
Quomodo autem fructuum perceptio probetur, not. Boſſ.
d. loco, num. 47. Quod autem de damno poſsint Ill. Quæ-
ſtores à ſe ipſis ſe informare, notat Boſſ. d. tit. de remiſſ. mer
336 ced. conduct. num. 19 & ſupra notatum. † Locatores domo-
rum, & horreorum vbi Magazena fiunt, vbi dicta horrea
franguntur & expilantur merces, vel res repoſitæ, an teneã-
tur conductoribus ad remiſsionem diſtinguit ſignanter Ca-
roc. verſ. Magazenis, num. 20. Quid ſi locatores proteſtẽ-
337 tur nolle interri, not. Caroc. verſ. Caſibus, & periculis. †
Conductori molendini fit remiſsio, ſi molendini flumen mu
tauit alueum, ita Natta conſ. 449. num. 16. volum. 2. refert
338 ſequendo, Caroc. d. verſ. remiſſ. merced. num. 16. † Quod
habet locum etiam ſi ſuſceperit caſum manutenendi Ste-
chatos, uel cluſam conductor, ita Fulgoſ. conſ. 193. per to-
tam maxime, num. 3. verſic. Præterea, & verſ. Ad tertium,
comprobat Natta conſ. 449. num. 17. volum. 2. Caroccius,
339 verſ. Caſibus, & periculis, numer. 17. ad finem. † Idem ſi
molendinum hoc corruat chaſmate, vel aquarum inunda-
tione, ita Bertachinus, 2. parte gabell. numer. 54. verſ. Plus
dicit, Caroccius dict. uerſ. remiſsione mercedis, nume. 29 &
340 verſic. Rebus dubiis, num. 4 ad finem cum ſeq. † Idem ſi
molendinum ſemel fuit reparatum expenſis conductoris ad
id obligati, quia ei fit remiſsio ſi iterum corruat, niſi eſſet
obligatus reparare toties quoties corruiſſet, & opus fuiſ-
341 ſet, ita Bertachinus d. 2. parte, numer. 54. † Nam molendi-
num inſtructum tenetur tradere dominus locatori, & ma-
gnam impenſam ad refectionem molendini ſuſtinere debet,
342 † & eius refectio pertinet ad locatorem non ad conducto-
rem, ita Natta conſ. 449. nume. 14 & 15. volum. 2. & infra
343 dicetur cap. 394. Si quis, in verbo, Totum domini. † Con-
ductori autem molendini cũ tribus rotis ſi augeatur quar-
ta rota, non fit tamen auctio penſionis, ita Bertach. dict. 2.
344 parte, num 4. † Furno quoque conducto ad coquendum
pro decem 10 anno aucta, vel diminuta familia, non auge-
tur, nec diminuitur ſalarium conductoris, cum hoc ſit à
fortuna proueniens, ita Caroc. dict. verſ. remiſsione merce-
345 dis, nume. 25. † Bona conducta ſi confiſcentur fit remiſsio
mercedis, ita Natta conſil. 281. numer. 10. volum. 2. refert
346 Caroccius dict. verſ. Remiſsione mercedis, num. 57. † Lo-
cator primus an teneatur facere reſtaurum ſecundo con-
ductori, not. Borgn. deciſ. 44. num. 33. verſi. Et in ſubcon-
ductore.

k Soluere non compellatur] † Tenetur tamen ad ratam
347 pro tempore quo ſtetit in conductione, ita Borgninus deciſ.
44. num. 25. notatum ſupra late, in verbo præcedenti. Clau
ſulæ ſalutares, quæ ſolent apponi à locatoribus in condu-
ctionibus quod teneatur conductor de caſibus fortuitis, &
inſolitis, & quomodo, late notatum in verbo, præcedenti, in
limitatione prima principali.

l Et ad aliam coloniam ſe poſſit] † De iure communi
348 an liceat conductori diſcedere à locatione impune, ſiue ſo-
lutione mercedis durante locatione, diſtinguit Albericus
in l. 1. §. Si penſio, num. 2. ff. de migrando, quem refert Boſſ.
tit. de remiſſ. merced. conduct. numer. 41. verſ. Et omnino,
Quod aut recedit ex voluntate propria, & tunc non poſſit
niſi ſoluta mercede pro toto tempore, aut ex neceſſitate,
quia corruat, vel minetur ruinam res conducta, & tunc
poſſit abſque ſolutione mercedis pro tempore futuro, aut
ex neceſſitate conducentis, quia neceſſe ſit exulare, & tunc
349 poſſit, ſicut etiam locator ex ſua neceſsitate. † Licet au-
tem dominus vrgente neceſsitate poſsit auferre domum à
conductore, vt notat Ripa tit. de priuileg. contract. num. 18.
350 verſ. Nam ſi propter, † non tamen hoc licet conductori
ob neceſsitatem familiæ ſuæ factæ maioris quantitatis, ita
Ripa d. loco, num. 20. verſ. Non obſtant, & num. 21. nota-
351 tum late cap. 379. Nullus, in verbo, Elapſo. † Caſus au-
tem multos explicite notant Scribentes in capitulo, Prop-
ter ſterilitatem locati, in quibus conductor poteſt impune
etiam durante locatione recedere à locatione, prout notat
relatiue Boſſ. d. tit. de remiſſ. merced. conduct. num. 48. In-
352 ter quos hi ſunt. † Primo quando locator non vult ob-
ſeruare pactum, cuius cauſa fuit factus contractus, Boſſ. d.
353 tit. de remiſſione merced. conduct. numer. 50 † Quando
autem conductor agat contra locatorem non obſeruantem
pacta, & non patientem eum vti frui, notat Boſſ. d. numer.
354 50. verſ. Et quomodo. † Secundo poteſt conductor rece-
dere a locatione etiam ea durante, quando præter conſue-
tudinem rei locatæ aliquid accidit, quo caſu conductor
damnum ſentiat, quod habet locum etiam ſi ceſſet caſus de-
in, ita not. l. Forma, ff. de cenſibus, Calderinus titul. locati
conſ. 5. verſ. Tertio probatur, Ripa d. tit. de priuileg. con-
tract. num. 18. verſ. Et pro iſta, Alciat. conſ. 762. numer. 3.
355 † Tertio vbi conductor caſu fortuito ſine eius culpa fru-
ctum rei conductæ percipere non poteſt, vel damnum in
eis ſentiat, non poteſt recedere à conductione, Calderinus
356 d. conſ. 5. in princip. † Quarto pariter ex defectu inſtru-
mentorum non traditorum per locatorem poteſt recedere
a locatione, ſicut emptor ob defectum inſtrumenti poteſt
recedere ab emptione, ita Boſſ. d. tit. de remiſſ. merced. con-
357 duct. num. 43. † Veluti defectus agricolarum ob bellum,
& peſtem, quia non eſt paruus defectus, ibi Boſſ. num. 44.
358 † Declarando, numer. 45. Vtrum poſsit reparari damnum
359 per ſubrogationem colonorum, vt ibi per eum. † Quinto
ob bellum guerræ, & periculum eius poteſt conductor, &
inquilinus recedere à re conducta durante bello, ita Didac.
Couar. tract. practic. q. c. 30. num. 3. verſ. Quam opinio-
nem, quod idem cauetur in hoc Statuto, declarando, vt late
notatum ſupra, in verbo, Propter communem guerram.
360 † Sexto ulterius quando conducitur poſſeſsio, quæ ex bel-
lo, & peſte mutauit faciem rei, vbi conductor non velit,
aut non poſsit eam reſtituere in priſtinũ, poteſt conductor
deſerere poſſeſsionem recedendo à locatione, vbi tamẽ res
deſtruatur, vel vſus eius vltra dimidium, ita Boſſ. tit. de re-
361 miſ. merced. conduct. num. 42. † Septimo principaliter
poteſt recedi à conductione per colonum, vel inquilinum
ob combuſtionem domorum conductarum, vel mortem
agricolarum, ita Alciat. conſ. 146. numer. 4. & numer. 7. ad
362 finem, & numer. 8. † Octauo limitatur principaliter ſi
vicinio etiam ædificante obſcurentur lumina cœnaculi
domus conductæ, vel oſtia & feneſtras nimium corrup-
tas locator non reſtituat, quia tunc licet colono, vel in-
quilino relinquere conductionem, l. ſi merces, §. Si vi-
cino, ff. locati, notat Boſſ. dict. loco, numer. 41. verſ. In con-
363 trarium videtur. † Nono vbi ager conductus ſit factus
ſterilis, quia poteſt relinqui à colono etiam non finita lo-
catione, ita Petr. Rauen. ſingul. 125. Idem Anchar. iun.
364 quæſt 68 num. 8 lib. 2. Caroc. d. verſ. Sterilis, num. 1. † De-
cimo conductor quoq; domus ob peſtem poteſt recedere
ante finitum tempus locationis, vt non teneatur ad ſo-
lutionem penſionis, niſi in contrarium ſit pactum, ita
Bertachinus tractat. gabell. 2. parte, num. 46. Ripa dict. tit.
de priuileg. contract. cauſa peſtis, num. 18. Gomez. tractat.
contract. cap. 3. locati. num. 3. Menoch. tract. recuperan. re-
365 med. 10. num. 100. Caroc. d. verſ. remiſ. merced. num. 41. †
Quod idem eſt in timore peſtis imminentis cum ſit eadem
ratio,

Digitized by Google

ratio, ita Alciat. conſ. 146 num. 4. ad finem, & nu. 5. Caroc.
366 d. verſ. remiſ. merced. num. 42. † Limitando niſi conduxiſ-
ſet tempore belli, vel peſtis, ita Caroc. d. verſ. remiſ. merced.
numer. 43. & ſupra notatum, in verbo, Propter communem
367 guerram. † An autem ceſſante bello, vel peſte teneatur
conductor reuerti, vel ſit locatio finita dicetur in verbo, Se-
368 quenti, vbi eſt locus. † Vndecimo licite etiam poteſt con-
ductor recedere à conductione ante terminum a domo con-
ducta ob malos ſpiritus, qui ſentiuntur in ea, vt tradit in his
terminis Chriſtoph. Porch. Inſtit. de locat. §. finali, circa fi-
nem, & Cagnol. in l. contractus, nu. 15. ff. de reg. iur. Ferron.
ſuis conſuet. tit. Tertio de locat. § 3. col. pen. verſ. Dubita-
tum autem fuit, Gomel. d. c. 3. locati, num. 3. Caroc. d. verſic.
369 remiſ. merced. nume. 46. † Duodecimo impune poteſt co-
lonus ante finitam locationem deſerere coloniam, ſi locator
ſit rixoſus, moleſtus, odioſus, & ſimilis malę naturæ, not. Ca-
370 roc. d. verſ. Sterilis, num. 3. † Decimotertio poteſt etiam re-
cedere conductor à conductione ex omni alia cauſa iuſta, &
probabili, ita Alciat. conſil. 146 nu. 4. ad finem, & conſ. 762.
371 num. 1. † Vbi autem conductor poteſt recedere a locatio-
ne in caſibus præmiſſis, non tamen poteſt cogi ad hoc per
locatorem ad recedendum, cum ſit hoc introductum fauore
conductoris, ſed poteſt petere reſtaurum, & non recedere, ita
372 Boſſ. d. tit. de remiſ. merced. conduct. num. 47. † Conductor
autem qui poteſt licite recedere à re vel datio conducto ob
bellum, vel aliud, ob quod non poteſt reſiſtere, tenetur de-
nuntiare domino, alias ſibi præiudicaret, quia teneretur
actione locati ad penſionem, ita Boſſius d. loco, nu. 51. Cot-
ta ſuis memorab. in verbo, Conductor, verſic. Et concludit
372 Caccialupus. † Limitando vbi veriſimiliter locator non
potuiſſet prouidere, etiam quod non fuiſſet denunciatum,
ita Boſſ. d. loco, num. 52. verſ. Arbitror tamen, & numer. 53.
373 ad finem. † Imò vbi ſit domus conducta tenetur his caſibus
conductor offerre claues vltra denuntiationem, & proteſta-
tionem, quas ſi locator nolit recipere, tenetur mandato Iu-
dicis deponere, vt excuſetur à penſione in futurum ſoluẽda:
ita Boſſ. d. tit. de remiſſione merced. conduct. num. 46. & nu.
52. verſ. Et ideo, Idem Cotta, in verbo, Conductor tenetur,
verſ. Et concludit. Idem Carocius d. verſic. Remiſſione mer-
cedis, num. 47. Alias tenetur ad penſionem retinendo maxi-
me ibi mobilia, & claues, ita Caroc. d. loco, nume. 51. & ſu-
pra notatum, in verbo, Futuri temporis, limitat. 12 princi-
374 pali. † Conductori tamen non denuncianti rem conductam
quam vult deſerere, competit beneficium remiſſionis, per
textum, in l. Quod ſi domus, §. Item iuris. ff. locat. Boſſ. d. tit.
de remiſſ. merced. conduct. numer. 52. vbi allegat Ripam d.
titu. de Priuileg. contract. cauſa peſt. ebatta 5. quod eſt, nu.
23. videantur notata ſupra, in verbo, Futuri temporis, limit.
12. princ.

m Impune] † Infertur ex hoc verbo non poſſe agi contra
375 eum, nec prętendi aliquod damnum, vel intereſſe, Ita Alber.
ſuo dictionario, in verbo, Impune, idem Bald. l. Qui ſeruum
mihi, ad finem, per illum text. ff. de verb. obligat.

n Rem quam conduxerit colere teneatur] † De iure com-
366 muni ſi quis recedat ob peſtem ingraueſcentem, vel pericu-
lum eius, quod non teneatur reuerti ad coloniam, quam de-
ſeruit ea ceſſante, ita not. Abb. capitulo, Propter ſterilitatẽ,
nu. 8. de locat. à quo diſſentit Ripa tit. de priuileg. contract.
numer. 20. quem tamen reprobat comprobando opinionem
Abbatis Ferronius d. conſuetud. tit. tertio locat. § 3. in princ.
verſic. Tum etiam extende, diſputat late Boſſ. d. tit. de remiſſ.
merced. conduct. num. 41. cum ſeq. vſq; ad nu. 47. Sed quod
non teneatur reuerti comprobando opinionem contra Ri-
pam, not. Didaci Couar. d. tract. Practic. quæſt. cap. 38. nu. 3.
Carocius d. verſic. remiſſ. merced. nu. 44. declarando, nu. 45.
Quod idem habeat locum ſi recedat ob bellum, vel aliam
iuſtam cauſam, quia non tenetur reuerti, not. Alciat. conſi.
762. num. 3.

DE EODEM.
Cap. CCCXCV.

a SI vero ad tantam paupertatem peruenerit colonus, vel ſictabilis, a quod oneri colonię inutilis fuerit effectus, b impune poſſit abire, c & dominus, vel locator ab eo coloniam auferre.

S V M M A R I V M.

1 *Colonus, vel ſictabilis propter nimiam paupertatem, an poſſit recedere à colonia.*

2 *Impune quid importet.*

a QVod oneri coloniæ inutilis fuerit effectus] † Velut
1 ſi propter paupertatem non poſſit manutenere inſtrumenta, & alias res opportunas pro cultura, de quibus notatum per Petrum de Vbaldis tract. de duob. fratrib. q. 11. num. 38. Alias autem deſerens vineæ culturam, vel fundum medio anni tenetur ad intereſſe, ſecundum Caroccium, verſ. Iure ſublocandi, num. 8. † Et ſi Dominus eam relocet tertio, poteſt tamen petere penſionem à primo conductore, de iure non de æquitate, vt per eundem Caroc. verſ. Fundo deſerto.

b Impune poſſit abire] † Quid importet verbum, im-
2 pune, dic vt ſupra notatum in cap. præcedentibus, id eſt ſine regreſſu actionis, vel accuſationis, vt tradit Alber. ſuo dictionario in verbo, Impune, & Bald. in l. Qui ſeruum, in fine, ff. de verb. oblig.

c Et Dominus vel locator ei coloniam auferre] Et ſic eſt reciproca libertas, tam colono recedendi, quam locatori expellendi ante finem locationis ex diſpoſitione huius Statuti.

Quod Dominus poſſit auferre maſſaritium colono, vel ſictabili.
Cap. CCCXCVI.

a SI extra locum, b vel territorium, colonus vel partiarius iuerit ad habitandum ſine licentia domini, vel locatoris, c dominus vel locator ab d eo impune e maſſaritiũ, f & coloniam auferre poſſit.

S V M M A R I V M.

1 *Territorium quid dicatur.*

2 *Impune quid ſignificet.*

3 *Maſſaritia appellatione quid veniat.*

a EXtra locum] Si extra ſcilicet locum, vbi ſit colonia.

b Vel territorium] † Quid dicatur territorium, & quid ve-
1 niat appellatione territorij, notatum eſt per Hieronymum de Monte tract. finium regund. cap 6. Hic autem accipitur pro territorio, in quo bona ſita ſunt, per text. in l. Pupillus §. Territorium, vbi Rebuff. ff. de verb. oblig.

c Dominus, vel locator] Et ſic ſufficit quod ſit ſimplex poſſeſſor, vt alias notatum eſt in multis locis.

d Eo impune] † Sine ſcilicet periculo actionis, vel ac-
2 cuſationis, vt tradit Alberic. in ſuo dictionario, in verbo, Impune, & Bald. d. l. Qui ſeruum, ad finem, ff. de verb. obligat.

e Maſſaritiam] † Quid veniat appellatione maſſaritij, ſi
3 alicui relinquatur, notatum eſt per Bart. in l. 1. & 2. ff. De ſuppellect. legat.

f Vel coloniam auferre poſſit] Ratio illa potiſsimum eſt, nam ſe abſentando cum habitatione, non ſic faciliter poteſt colere bona, & eorum curam habere

Quod in caſu diuiſionis colonorum poſſint bona ſibi locata auferre.
Cap. CCCXCVII.

a COloni, vel partiarij, vel ſictabiles, non poſſunt durante eorum inueſtitura, ſeu locatione, b de bonis ſibi, vel eorum parti, locatis, c aliquam diuiſionem facere, d nec diuerſis perſonis locare, ſine licentia domini, vel locatoris ſui, & ſi contrafiat, e poſſint impune ab f eis auferri bona locata,

S V M M A R I V M.

1 *Habitationem habens an poſſit eam locare.*

a COloni, vel partiarij, vel ſictabiles] Quid differant, late not. eſt ſupra cap. 232. Licitum ſit, in verbis his, volum. 1.

b De bonis ſibi, vel eorum parti locatis] Licita tamen erit diuiſio de bonis eorum proprijs, cum nõ prohibeatur ex eorum Statuto, & non militet eadem ratio.

c Aliquam diuiſionem facere] Cum per diuiſionem bonorum deterior fiat conditio locantis, & domini, tam in conueniendo conductores, quam etiam in viſitando coloniam.

d Nec diuerſis perſonis locare] Secus ſi uni tantum æque idoneo uelis ſublocare, ut per text. in l. Nemo, ubi Gl. ordinaria,

Digitized by Google

naria, C. Locati & Gomeſ. ſuo tract. contractuum, c. 3. Locat.
1 num. 11. & Afflict. deciſ. 401. num. 1. cum ſeq. † Habens ſolam habitationem, quod poſſit eam locare, tenet Afflict. d. deciſ. 401. nume. 8. per l. Cum antiquitas, C. de vſufruct. & Fulgoſ. conſil. 207. num. 2.

e Poſsit impune] Abſque periculo actionis, vel accuſationis, ſecundum Alber. ſuo dictionario, in verbo, Impune, ac Bald. l. Qui ſeruum, ad finem, ff. de verb. oblig.

f Si auferre bona locata] Etiam durante locatione, prout in caſibus notatis capit. præced.

De reſtitutione rei locatæ. Cap. CCCXCVIII.

a SI aliquis, *b* locauerit *c* alicui, vel aliquibus, *d* aliquam rem, *e* vel ius extra redefoſſa Mediolani, *f* & inde appareat publicum inſtrumentum, *g* vel probetur per duos teſtes, quod *h* ille conductor *i* elapſo termino locationis, teneatur, *k* nulla exceptione obſtante, & non obſtante Statuto, *l* de ſapientibus dandis, *m* nec admiſſa aliqua denuntiatione compromiſſi, *n* dimittere rem conductam, *o* vel ius conductum *p* locatori, *q* ſi denunciatum fuerit, *r* ſeu notificatum per locatorem, vel *ſ* habentem ius, *t* uel cauſam ab eo, *u* ante Calendas mēſis Maij. Intra uero redefoſſa, uel in ciuitate ante Calendas menſis Auguſti. Et, *x* ſi conductor *y* uoluerit recedere, *z* teneatur ſimiliter denuntiare, ut ſupra *aa* Domino, uel locatori, & ſi per locatorem, *bb* uel conductorem denunciatum nō fuerit, ut ſupra, *cc* tūc inueſtitura intelligatur renouata, *dd* de anno in annū, donec denuntiatū fuerit, ut ſupra, & vt ſupra, *ee* in omnibus caſibus ſupraſcriptis. *ff* Et ubi relaxatio ſit facienda, ut ſupra, *gg* cogatur ipſe conductor *hh* per quemlibet Iuſdicentem, *ii* ad ipſam relaxationem faciendam, ſub pœna Iuſdicenti, librarum centum Imperialium, & conductori librarum centum Imperialium, applicanda Communi Mediolani pro medietate, & pro altera medietate locatori. Et hoc abſque aliqua declaratione.

SVMMARIVM.

1 *Aliquis dictio h c quid ſignificet, & quos comprehendat, nu. 2.*
3 *Actio præſcriptis verbis, quando competat locatori.*
4 *Locatio quando dicatur non emptio, & num. 5. 6. & 7.*
8 *Statutum de reſtitutione rei locatæ an liget Clericos, & an quaſcumque res comprehendat, vel ius, vſq; ad num. 10.*
11 *Inſtrumentum publicum quid ſit, & num. 12.*
13 *Probatio per teſtes dicitur bona.*
14 *Conducens rem ſuam non ammittit dominium.*
15 *Conductor an poſſit expelli ante terminum.*
16 *Locatio ad beneplacitum quouſque dicatur durare, vſque ad numer. 20.*
21 *Locatio ad beneplacitum an ſit pura.*
22 *Conductor quando poſſit expelli ante tempus, vſq; ad num. 24.*
25 *Nulla exceptione obſtante clauſula, hæc quid importet, & quænam exceptiones per eam cenſeantur reiectæ, vſq; ad nu. 59.*
60 *Conſilium ſapientis quando detur in cauſa locationis.*
61 *Conductor quando teneatur dimittere rem conductam.*
62 *Locatio rei ſterilis quando licet perpetua, vſq; ad num. 76.*
77 *Iura quando comprehendantur in locatione.*
78 *Conductor an poſſit mouere quæſtionem dominij in reſtitutione.*
79 *Denunciationes per conductorem quando fieri debeant etiam per locatorem, & an ſit neceſſaria, vſq; ad num. 84.*
85 *Ius in re quomodo differat à iure ad rem.*
86 *Conductor à non domino an poſſit ab eo expelli, & cauſam habente ab eo, vſq; ad num. 89.*
90 *Denunciatio finis locationis quo tempore fieri debeat, vſque ad num. 94.*
95 *Locatio an tranſeat ad hæredes, & ſucceſſores, & quid in locatione facta de rebus Eccleſiæ, & num. 96.*
97 *Denunciatio nomine conductoris per quos fieri debeat.*
98 *Conductor an teneatur denuo reconducere, vſq; ad num. 101.*
102 *Denunciatio de ulterius non perſeuerando in locatione quando requiratur, & num. 103.*
104 *Denunciatio qualiter fieri debeat ſi locator fuerit abſens, & an facta Procuratori ſufficiat, vſque ad num. 108.*
109 *Conductor ſi denunciauerit an teneatur ad fictum, vſque ad num. 112.*
113 *Inueſtitura renouatio quando cenſeatur facta.*
114 *Reconductio an cenſeatur facta per ommiſſionem denunciationis, & quando non habeat locum tacita reconductio, vſq; ad num. 179. vbi plures caſus annotantur.*
180 *Reconductio pro quanto tempore cenſeatur facta ſeu renouata, vſque ad num. 184.*
185 *Libellus contra conductorem ad reſtitutionem rei locatæ, quomodo debeat formari, & num. 186.*
187 *L. ſi quis conductionis Cod. locati quando locum habeat, vſque ad num. 204.*
205 *Conductor an poſſit expelli finita locatione per locatorem authoritate propria, vſque ad num. 211.*
212 *Conductor an poſſit tempore feriato compelli ad relaxationem faciendam, vſque ad num. 215.*
216 *Conductor reſtituens rem deterioratam ad quid teneatur, & deterioratio qualiter præſumatur, vſq; ad nu. 242.*
243 *Iuramentum in litem an detur contra conductorem non reſtituentem rem locatam, & quomodo, vſque ad num. 253.*

a SI aliquis] Comprehenditur omnis perſona, tam maſculus, quam fœmina, cum loquatur Statutum de materia indifferenti vtrique ſexui congruenti, vt notatum eſt ſupra
1 cap. 126. In ciuitate, volum. 1. † Comprehenditur etiam quilibet ſiue ſit dominus, ſiue vſufructuarius, ſiue etiam ſit ſimplex poſſeſſor locator, cum Statuti verba ſint generalia, nec contra locatorem alia quæſtio Dominij poteſt moueri,
2 vt per text. l. Si quis conductionis, C. locati. † Clericus quoque poteſt vti beneficio Statuti huius, licet forenſis, & non ſuppoſitus non poſſit eo vti, vt per Statutum ſupra c. 180. In fauorem, vbi notatum eſt de vtroque.

b Locauerit] † Siue ſit locata nummis, ſiue frumento, &
3 fictualibus, ſiue alia mercede in ſpecie, licet eo caſu detur actio præſcriptis verbis, non locati, per l. 1. §. Per ſeruum, ff. Depoſiti. nam tunc etiam eo caſu datur beneficium huius Statuti, ſecundum notata per Bald. in l. Item quæritur, §. finali, quod incipit, Qui impleto, verſ. Hic quæro, ff. Locati, Faciunt cumulate tradita ſupra cap. 379. Nullus, verſic.
4 finali, in verbo, Penſionis † Locatio autem quando dicatur non emptio, tradit Burſ. conſil. 81. num. 4. volum. 1. & late notatum ſupra c. 394. Si colonus, in verbo, Futuri tem-
5 poris. † Diſpoſitio autem hæc habet locum tantum in locatione ad breue tempus, non autem in locatione ad longū tempus, vel cum pacto affrancandi, vt in his terminis tenet Alex. conſ. 17. num. 12. volum. 4. & conſ. 76. num. 5. volu. 5. ac Ruinus conſi. 78. num. 1. volum. 1. & conſi. 114. numer. 4. & 5. vol. eodem. Faciunt tradita per Ripam ſuo tract. de peſte, tit. de priuileg. contract. peſt. num. 53. cum ſeq. in ſua diſtinctione. Quicquid in contrarium tenuerit Alex. conſ. 28. nu. 4. volum. 4. qui ibi reprehenditur à Gloſſa Pariſ. Quam Alexandri opinionem vltimam ſequitur Alciat. in tracta.
6 præſumpt. reg. 2. præſumpt. 17. nume. 4. † Locatio autem ad vitam, an dicatur perpetua locatio, diſcutit Gabriel ſuis
7 communibus, tit. de locat. concluſ. 3. † Locatio autem cum pacto affrancandi ad pecuniam, vbi penſio correſpondeat fructibus, non dicitur emphyteuſis, ſed perpetua locatio, vt tenet Burſatus conſ. 60. nu. 22. vol. 1.

c Alicui] † An liget clericos, vt aſtringantur diſpoſitioni
8 huius Statuti, dubitat Alex. conſil. 93. num. 4 vol. 2. & conſ. 16. & 17. vol. 4.

d Aliquam rem] † Cuiuſcunque qualitatis, & generis
9 ſit, vt in his terminis tradit Alexand. conſil. 106. in princ. volum. 3.

e Vel ius] † Non comprehenderetur ius appellatione
10 rei, niſi hoc expreſſum fuiſſet, ſecundum Alciat. conſil. 426.

f Et inde appareat publicum inſtrumentum] † Quid ſit
11 publicum inſtrumentum, notatum eſt per Pract. in forma libelli inſtrumentorum productionis, verſic. Exhibens, nu. 12. & late notatum ſupra cap. 78. Si quis, in verbo, Aliquod in-
12 ſtrumentum, volum. 1. † Habet tamen locum hæc diſpoſitio, ſi inſtrumentum ſit validum, alias poſſet opponi exceptio inualiditatis, & quod non ſit inſtrumentum, vt per Ruinum l. 1. § Hoc autem, num. 41. ff. de oper. nou. nunc. & per Aſinium ſua praxi iudiciaria, §. 31. capit. 21. verſicu. Primo igitur, & cap. 31. ac per Menoch. tracta. adipiſc. remed. 3. num. 167.

g Vel probetur per duos teſtes] † Concordat cum di-
13 ſpoſitione iuris communis, ex quo ſufficiunt boni teſtes in qualibet probatione regulariter, l. Vbi numerus, ff. De teſtibus.

h Ille conductor] Non tamen habet locum in conductore ad longum tempus, vel cum pacto affrancandi, prout
14 notatum eſt ſupra, in verbo, Locauerit. † Non etiam habet locum in conductore rei ſuæ, qui non amittit hoc caſu dominium rei, ſuæ etiam ſciens, ſecundum Alexand. in l. Si rem aliquam, ff. de acquiren. poſſeſſ. & conſil. 69. numer. 12. & 13.

Digitized by Google

& 13. volumi te 5. ac ſecundum pract. forma libelli, quo
agitur ad præſtationem ficti, verſ. Pro ſolutione, nume. 7.
vſque ad finem.
i Elapſo termino] Ante terminum etiam poteſt expelli
in caſibus notatis ſupra cap. 379. Nullus, in verbo, Elapſo.
15 † Habet locum etiam finito termino locationis, etſi quod
totus annus non ſit lapſus, quia tenetur relaxare, & penſio-
nem totam ſoluere, modo fructus illius anni eſſent perce-
16 pti, vt per Borg. deciſ. 43. num. 61. † Locatio, ſi ſit facta
ad certum tempus, deinde ad beneplacitum, intelligitur ad
tantundem & non vltra, vt tenet Caroc. verſicul. Benepla-
17 cito, nu. 1. † Limitatur, niſi dictum ſit quotiens, &c. ſecun-
18 dum Caroc ibi, num. 2. † Limitatur ſecundo, niſi moria-
tur alter eorum, quia morte finitur, vt per eundem ibi, nu. 3.
19 † Limitatur tertio quando ſimpliciter fuit appoſitum be-
neplacitum, ſed ſecus ſi alia verba vlterius ſint appoſita,
puta cum renouatione, vel diſtincta tot menſium, ita Caroc.
20 num. 4 † Limitatur quarto quando beneplacitum refer-
tur ad perſonam propriam, ſecus autem ſi ad officium, vel
dignitatem conductoris, poſtea ad beneplacitum condu-
ctoris, ſecundum notata per Felynum, cap. Ex literis, col. 6.
verſ. tertius caſus, nu 10 de conſtitu. & notata per Decium
21 conſi. 108. num 5. ac per Carocium d. loco, num. 5. † Loca-
tio autem, & cõductio ad beneplacitum eſt ab initio pura,
& perfecta non conditionalis, licet poſtea reſoluatur ſecun-
dum veriorem, vt magis communem, vt tradit Carocius, ibi,
22 nume. 6. † Si reuocetur in dubium, an ſit lapſus terminus
locationis, non habet locum diſpoſitio huius Statuti, quo
ad procedendum, quominus cauſa committatur conſilio ſa-
pientis, & admittatur appellatio, vt tradit Alciat. in repet.
23 l. 1. § Qui præſens, num. 20. ff. de verb. oblig. † Non habet
pariter locum ſi ex alio capite, quam finitæ locationis pe-
tantur bona reſtitui, veluti ſi velit Dominus, vel locator
ea inhabitare ex cauſa neceſſaria, vel vt domus locata re-
ficiatur, vel in caſibus expreſſis, ſupra, c. 379. Nullus, in ver-
24 bo, Elapſo. † Ex quo Statuti huius diſpoſitio vti correcto-
ria iuris communis non debet extendi ad alios caſus, quam
finitæ locationis, ſecundum tradita in ſimili caſu per Alex.
conſ. 76 nu. 8. & 9 vol. 5.
k Nulla exceptione obſtante] † Per hanc clauſulam re-
25 motionis exceptionum ſimpliciter, quod ſolum ſint remo-
tæ exceptiones friuolæ, tradit Alberic. tracta. Statut. lib. 1.
quæſt. 65 & quæſtio. 152. & Baldus in tract. Statut. in ver-
bo, Excipere, ac Bart. l. 1. § Et parui, vbi Alexan. in addit.
ff. Quod vi, aut clam, atque Alex conſil. 113. numer. 8. & 9.
volum. 5. & Brun. tract. ſuper conſtitut. in verbo, Excipere,
ac Steph. de Federic. tract. de iuris interpretatione, parte 2.
nu. 13. & Aſin. ſua praxi iudic. §. 31. cap. 21. atque Menoch.
26 tracta. arbitr. libr. 2. cent. 2. caſu 197. num. 4. † Friuola au-
tem exceptiones ſunt, quæ nil prodeſſe poſſunt ſecundum
notata per Rebuff. ſuo tracta. concordat. in Rubr. De friuo-
lis exceptionibus, & tradita per Menoch. dict. caſu 197. nu.
4. declarando late, vt notatum eſt ſupra, cap. 42. Si quis, in
verbo, Omni exceptione remota volum. 1. vbi dictum in fi-
ne, quod remota omni exceptione cenſentur etiam remotæ
27 legitimæ exceptiones. † Tamen admiſſa, quæ non erat ad-
mittenda, non operatur eius effectum, vt tenet Lancellot.
tractat. attentat. 3 parte princip cap. 20. De reo, & except.
28 quæſt. 31. in principio. † Exceptio autem dominij etiam
de iure communi, ſi patens ſit, quod non poſſit opponi in
hoc iudicio, eſt notatum in textu, l. Si quis conductionis,
C. Locati. tradit Rebuſ. tract de literis obligat. art. 4. gloſſ. 2.
num. 12. & Abb. cap. literis, num 7 & 35. de reſtituc. ſpoliat.
ac Caſſiodorus deciſi. 1. de except. Doct. in l. Naturaliter, §.
Nihil commune, vbi Alexand. num. 33. & Ripa num. 79 ff.
acquiren poſſeſſ. Canon. cap. Veniens, vbi Felyn. num. 13 &
15. de teſtibus, & deciſ Peruſ. 26. nu. 12. parte 1. ac Ludouic.
Rota Lucana 34. atque Borgn. deciſ. 44. num. 106. cum ſeq.
29 ampliando, num. 110. & duob. ſeq. † Limitando, & dando
cautelam, quod faciat ſe conſtitui procurator ab aliquo
aſſerto domino rei, quia tunc vti Procurator illius poterit
opponere exceptionem dominij, vt per Borgninum d. loco,
num. 113. & ſequen. Fallit ſecundo, ſi quis conduxerit rem
ſuam, vt tradit Bart. & Alex. in l. Si rem aliquam, num. 35. ff.
De acquir. poſſeſſ. & Alex. d. conſ. 69. num. 12. & ſeq. vol. 5.
Riminal. ſen. conſi. 94. nume. 16. volum. 1. vbi adducit ratio-
nem, ac Grat. conſi. 90. num. 12. & 13. volum. 1. atque Plot.
in l. Si quando, numer. 193. C. Vnde vi, vbi ponit duos alios
caſus, in quibus poteſt opponi exceptio dominij, Idem Ca-
30 roc. verſi. Conductore recuſante, num. 8. † Poterit pariter
opponi exceptio præſcriptionis, vt excludatur actio loca-
ti, quando quis longiſſimo tempore ſteterit in poſſeſſione

ſoluendi vniformiter, vt firmat Crauet. contra aliquos tract.
antiq. tempore parte princip. 4. verſ. Materia iſta, nu. 100.
cum ſeq. maxime, num. 125. & conſ. 107. num. 4. & Anchar.
iun. quæſt. 24. num 10. lib. 1. ac Burſa. conſ. 23. num 3. vol. 1.
31 Borgn. deciſ. 44. num 80. † Declarando, vt per eum, nu. 81.
32 vbi requireretur conſenſus alterius perſonæ. † Declara-
tur ſecundo non procedere, vbi præceſſiſſet inſtrumentum
locationis, quia tunc cenſeretur renouata de anno in annũ,
vt tradit Anchar iun. quæſt. 24. num. 11. lib. 1. Borgn. d. dec.
33 44. num. 80. † Aliter etiam limitat Vtſill deciſ. 36. nu. 15.
34 † Exceptiones autem, quæ poſſint opponi per conducto-
rem aduerſus dominum petentem reſtitutionem rei, notan-
tur per Menoch. tract. recuperandæ, remed. 11. nu. 35. cum
35 ſeq. vſque ad nume. 50. † Non cenſetur autem remota ex-
ceptio, quam quis vult incontinenti probare, vt tradit Ab-
bas in cap. ſuper eo, num. 7. de offic. deleg. & Dec. conſi. 424.
num. 6. & conſil 467. nume. 6. & 7. ac Aſin. ſua praxi iudicia-
ria, §. 31. c. 26. & Rolan. à Vall. tracta. de inuent. parte princ.
36 4. verſicu. Quæritur etiam, num. 22. † Exceptio quoque rei
non traditæ poterit opponi, niſi ipſe conductor ſit ipſemet
venditor, quia tũc non poſſet hoc excipere, ſecundum Plot.
37 in l. Si quando, nume. 174 C. Vnde vi. † Poterit etiam op-
poni non eſſe finitam locationem, vt tradit Alciat. d. l. 1. §.
Qui præſens, num. 20 ff. de verb. oblig in repetitione, & hęc
eſt iuſtiſſima cauſa non reſtituendi rem locatam, ſecundum
38 tradit. per Menoch. tract. recuper. remed. 11. num. 22. † Ex-
ceptio vlterius quod agens non ſit locator, poterit obijci,
vt tradit late Aſin. d. ſua praxi iudiciaria, §. 31. capitu. 21.
verſicu Primo igitur, & in ſimili tradit Alex. conſi 1. num. 8.
volum. 5. niſi conſtet de qualitate ſaltem ſummarie, vt ibi
39 per eum. † Exceptio quoque inhabilitatis perſonæ agen-
tis, veluti quod ſit agens excommunicatus poterit obijci, vt
40 per Aſinium d. ſua praxi iudiciaria, §. 31 cap. 23. † Exce-
ptio præterea ex eodem ſtatuto oriens, vel ex altero non
reijcitur, vt tradit Aſin. d. §. 31. cap. 22. & cap. 40. & Oſac.
41 deciſ. 1. nume. 22. † Notoria etiam exceptio non tollitur,
ſecundum Aſin. d. §. 31. c. 25. & 53. nec ẽt exceptio contrarie-
tatis, vel perplexitatis, vt per eundem Aſin. ibi, capit. 28.
42 † Exceptio, quæ oritur ex natura ſubiecta materiæ, non tol-
43 litur, ſecundum Aſin. ipſum d. §. 31. cap. 29. † Innocentiæ
quoque exceptio non cenſetur ſublata, vt tradit Alex. conſi.
113. nume. 8. volum. 5. & Aſin. d. ſua praxi iudiciaria, §. 31.
cap. 38. ac Kirch. iuris communibus, cent 5 conclu. 62. Statu-
44 tum licet. † Actionis ineptæ exceptio opponi quoque po-
45 terit, ſecundum Aſinium d. §. 31. cap. 41. † Excipi quoque
poterit, quod res locata non ſit in rerum natura, vt tradit
46 ipſe Aſin. d. §. 31. cap. 51. † Exceptio pariter quæ ex eodem
fonte, vel inſtrumento locationis oritur, nõ cenſetur ſubla-
ta, ſecundum notata per eundem Aſinium d. §. 31. cap. 30.
47 vel alio quoque æque ſolenni, vt ibi per eum, cap. 40. † Me-
tus quoque, & ſimulationis in contractu adhibitæ exceptio
obijci poterit, vt per dictum Aſinium d §. 31. cap. 36. & ſe-
48 quentibus. † Falſitatis præterea inſtrumenti exceptio po-
terit opponi, vt per eundem d. § 31. cap 50. Sicut etiam nul-
49 litatis exceptio poteſt opponi, vt ſupra notatum fuit. † Ex-
ceptio etiam quę prouenit ex conf. ſſione partis poterit op-
poni ſemper, vt per eundem Aſinium d. §. 31. c 39. uel etiam
proueniens à dolo partis, ut ibi per eum, nume 43. uel eius
50 facto, ut ibi per eum, num. 56. † Exceptio quoque fienda
per indirectum, non per conductorem, ſed per tertium, non
cenſetur ſublata, ut per Aſinium ipſum d §. 31. c. 35. ueluti
ſi impediat rem reſtitui locatori, ſecundum tradita per Me-
51 noch. tract recuper. remed. 11. nume 23. † Si tamen ea in-
continenti probetur, alias reijcitur, ut ſignanter docet Bor-
52 gn. deciſ. 45. nu. 74. ubi dicit ſic iudicatum Papiæ. † Soluens
autem per annos quinquaginta uniformiter excludit actio-
nem locati, ut per Burſ. conſ. 23. num. 3. uolum. 1. † Nullitas
pariter pronuntiati ſublata exceptione nõ cenſetur reiecta,
ſi fuerit ſuper hoc iudicatum, ueluti ex defectu iuriſdictio-
nis, ſecundum allegata per Ang. l. Si expreſſim, num. 7. ff. de
appella. & tradita per Aſinium d. ſua praxi §. 31. c. 32. & 45.
Vel etiam ex defectu citationis, ut per eundum ibi cap. 27.
53 † Quia per quamcunque clauſulam generalem remouentẽ
exceptiones non cenſetur remota exceptio nullitatis, ſecũ-
54 dum Marſ. tract bannit. in uerbo, Nullitas, num. 52. † Per
hanc clauſulam non tollitur pariter officium Iudicis, ſecun-
dum notata per Aret. in §. 1. num. 2. Inſtit. de action. & per
Abb. cap. cum quis, nu. 8. de reſtit. ſpoliat. & c. Ex parte, il 2.
num. 6. de off. deleg. & per Aſinium late declarando d § 31.
55 cap 33. & ſeq. & cap. 42. † Reſtitutio etiam in integrum nõ
cenſetur ſublata per hæc uerba, cum in ſpecie tollenda ue-
niat, ſic tradit Galliauola in l. centurio, num. 166. ff. de uulg.
& pupill.

Digitized by Google

& pupill. ac Socin. ſen. conſ. 399. num. 5. volum. 2. & Affl. d.
56 §. 31. cap. 52. † Appellatio verum ſit ſublata per hanc clau-
ſulam videtur quod ſic, cum hic agatur de iudicio mere poſ-
ſeſſorio iudicio ſcilicet detentatorio, quo caſu quidem etiã
de iure communi non datur appellatio, vt tradunt Scriben-
tes omnes in l. 1. per illum text. Cod. Si de momen. poſſeſſ.
† Et licet ſecundum Baldi opinionem poſſet huic funda-
mento reſponderi admittendam eſſe appellationem, cum
non expectetur poſt ſe aliqua petitorij ſententia, ex qua
poſſit reparari præiudicium poſſeſſionis, ſeu tenutæ huius,
vt per Baldum d. l. 1. nume. 1. & in his terminis fere iudicij
detentatorij, num. 7. verſ. Quid ſi non agitur. Cod. Si de mo-
ment. poſſeſſ. tamen Salic. ibi, in princip. tenet contra Baldi
opinionem, ſcilicet quod illa lex procedat etiam, ſi non ex-
pectetur aliquod petitorium poſt ſe, ad quod facit, l. finalis,
ff. de appellat. recipien. Arguitur ſecundo ex verbiſmet Sta-
tuti huius, Nulla Exceptione obſtante, ex quibus videtur
tolli appellatio, vt in his terminis tenet Alciat. d. l. 1. §. Qui
præſens, ad finem in repetitionibus. Secus tamen cenſuit in
iudicando in facti contingentia, Ill. Senator nunc Dominus
Gothardus Reyna ſuper articulo huiuſmodi ſibi commiſſo
per reſcriptum Senatus anno 1567. de menſe Octobris in
cauſa vertente inter Dominũ Andream Cataneum, & Do-
minum Alexandrum Suicum, quod cauſa ſcilicet erat ap-
57 pellabilis. † Quicquid ſit vbi etiam de iure remota eſſet
appellatio per hæc verba, tamen appellatio iuridica non
cenſetur remota, ſed ſolum friuola, vt in fortioribus termi-
nis appationibus remotæ cenſuit Alexan. conſi. 113. num. 8.
volum. 5. & Menoch. tracts. arbitr. libr. 2. cent. 2. caſu 197.
nume. 2. cum quatuor ſequentibus, vbi etiam declarat quæ
ſint friuolæ appellationes, & exceptiones, & propter hoc
forte Ill. Dominus Reyna in illo ſuo caſu motus fuit ad iu-
dicandum cauſam appellabilem, ſolet tamen Senatus in his
cauſis, poſtquam ſit iudicatum dare reſcripta, quod non
obſtante appellatione exequantur, & ſic cenſuit ad preces
Domini Baptiſtæ de Ganno per reſcriptum Domino Præ-
58 tori Arcelati anno 1564. die vltimo Octobris. † Quod de-
bet concedi præſtita fideiuſſione per locatorem de reponen-
do conductorem in poſſeſſione in caſu ſuccumbentiæ, vt
tradit Borg. deciſ. 45. numer. 78. Quod hodie non conceditur,
ſtantibus ordinibus nouis ſuæ Maieſtatis Catholicæ.
59 † A ſententia autem extractionis, quod non appelletur,
quia ea indiget celeritate, ſecundum Gramm. deciſio. 58.
nu. 15. & ſecundum Caroc. tract. Locati, verſ. Si de monito-
tanea, num 3. & 4.

l Et non obſtante Statuto de ſapientibus dandis] † Limi-
60 tatur tamen hoc, vbi reſtricetur in dubium, quod lapſus
fuerit terminus locationis, quia tunc conſilium ſapien-
tis debet dari, ſi fuerit tempore debito petitum, vt no-
tauit Alciat. d. l. 1. §. Qui præſens, num. 27. in repetitione,
ff. de verb. oblig.

m Nec admiſſa aliqua denuntiatione compromiſſi] Iuxta
diſpoſitionem Statuti ſupra, ca. 115. Si de carcero, vol. 1. vbi
agatur inter compulſos ex illo Statuto.

n Dimittere rem conductam] † Tenetur pariter quis relin-
61 quere bona data alicui loco habitationis eidem promiſſæ,
licet non ſit proprie conductio, & locatio inter eos, modo
loco eius detur alia habitatio, non tamen ex diſpoſitione
huius Statuti, vt in his terminis tradit Afflict. deciſi. 146.
62 † Locans rem ſterilem, ſi melioretur, & ad fructus rediga-
tur, locatio fit perpetua, ſecundum Caroc. verſic. Tranſmiſ-
63 ſione locationis, nume. 1. † Ampliando in conductore rei
Eccleſiæ ad longum tempus, ſi ad culturam eam redegerit,
vt poſſit cogere ad locandum in perpetuum, vt per Caroc.
64 ibi, nume. 2. cum ſeq. † Illi enim, qui cultura ſua fecerint
fertiles agros iampridem ſteriles, non poſſunt per Dominos
à cultura remoueri, ne doleant de diligenti cultura, ſecundũ
65 Caroc. verſ. Fundo meliorato, num. 2. † Quod tamen con-
ductor, qui fundum meliorauit poſſit remoueri à locatore,
qui plus reperit ſolutis melioramentis tenet idem Caroc.
66 verſ. Fundum meliorato, numer. 1. & 2. † Vſufructuarius
quoque ex æquitate tenetur potius locare proprietario,
quam alteri ob affectionem, & connexitatem, ſecundum
67 tradita per eundem Caroc. verſ. Vſufructu, num. 4. † Et ſi
proprietarius dein ſublocet iure proprio, vſufructuario
68 præiudicat, alias non, vt tradit idem ibi, num. 14. † Condu-
ctor domus, ſiue inquilinus non cogitur reconducere pro
anno ſequenti, ſuo nec volens poteſt cogere locatorem ad
ſibi relocandam, niſi ſit promiſſa relocatio, ut per Bertachi-
69 num tract. de gabell. parte 2. nume. 15. † Dominus directi
ſi emphyteuta vult locare domum, præfertur alijs, ſicut
etiam in venditione, vt tradit Vrſill. ad Afflict. deciſ. 238.
70 num. 6. † Conductor antiquus, licet finita locatione tenea-
tur recedere à re locata, & eam dimittere locatori, tamen
ſi Dominus velit ea bona locare de nouo alijs, tenetur præ-
ferre colonum antiquum nouo æquali prætio, ſecundum
notata per Bar. in l. Congruit, C. de locat. præd. ciuil. li. 11.
& notata per Lucã de Pen. in l. 1. d. tit. C. Locat. præd. ciuil.
71 lib. 11. ac per Affl. dec. 238. num. 1. † Idem in bonis fiſcali-
72 bus tenet Petrus Rauen. ſing. 848. † Idem in bonis priuati,
tradit Lucan. tract. de fiſco, nu. 11. ver. Nouus, & Marſ. Lau-
73 denſ. d. ſimili tracta. quæſt. 142. † Secus tamen cenſet præ-
terquam in bonis fiſcalibus, Boer. dec. 107. num. 1. & Poller.
in conſtit. regni, De epiſc. & cler. num. 37. ver. Et licet, per
l. Ne cui, C. Locat. ac per Mynſingerium ſua obſeruatione
74 23. cent. 4. † Quod autem prima opinio procedat in ruſti-
cis, non autem in vrbanis prædijs, tradit Vrſil. ad dec. Affli-
75 ct. 238. num. 1. † Et eo caſu, quo præfertur antiquus colo-
nus ex diſpoſitione legis, non tenetur de euictione domi-
76 nus, vel locator, vt per eundem Vrſil. ad finem. † Si ta-
men nouus conductor offerat maiorem penſionem, præfer-
tur antiquiori, vt per Ruinum conſi. 72. num. 10. volum. 1.
refert Caroc. tract. Locati, ver. Communi diuidundo, num. 3.
ad finem.

o Siue ius conductum] † Hoc eſt poſitum, vt comprehen-
77 dantur iura, veluti datia, & ſimilia conducta, quæ alias non
comprehenderetur, ſecundum Alciat. 426. in prin.

p Locatori] † Siue ſit Dominus bonorum locatorum, ſiue
78 non, tanto magis quia quæſtio dominij non poteſt moueri
per conductorem in reſtitutione rei locatæ, vt cauetur in l.
Si quis conductionis, vbi Scribentes C. Locati, cum declara-
tionibus ſupra notatis.

q Si denuntiatum fuerit] Veluti per inſtrumentum, vel
mandato Iudicis, vt ſupra cauetur in his denunijs in ſimi-
li, cap. 379. Nullus, in verbo, Et ei denuntiatum fuerit.
† Forma harum denuntiarum fiendarum, cauetur ſupra
cap. 6. Denuntiationes, & cap. 376. Quicunque Notarius,
79 volum. 1. & cap. 198. Quilibet, volum. hoc 2. † Denun-
tiationes hæ extraiudiciales, à quo, cui, quo loco, &
tempore, & coram quo Iudice fieri poſſint, eſt late ſupra
diſcuſſum, cap. 417. Si quis, in verbo, Denuntiauerit ſolen-
niter, volum. 1.

r Seu notificatum] † Veluti oretenus, vel per chirogra-
80 phum, vel per epiſtolam, quod ſufficit hoc caſu, vt tradit
Napod. ſuis conſuet. Neapol. tit. 24. Locati, ver. Sed ſi fundũ,
81 in verbo, Aſſignare, in prin. num. 25. † Denuntia, & notifi-
catio hæc voluntatis locatoris, vel conductoris, ad hoc vt
finis, ſit locationi, eſt neceſſaria de iure communi, ſecundũ
notata per Bal. in l. 1. §. 6. num. 1. ff. De eo, qui pro tutor. &
tradita per Iaſon. in l. Si quis, nec cauſam, §. finali, num. 8.
ff. Si certum petatur, ac in l. Si ex legati, col. 4. nu. 14. verſi.
Sexto, ff. De verb. oblig. vbi loquitur in conductore, quod
82 idem eſt dicendum in locatore, cum ſint correlatiua. † De-
nuntia hæc tranſmiſſa modo hic notato, & quod inultus lo-
cator non teneatur relinquere domum locatam conductori
eodem pretio cauetur ex text. l. Ne cui liceat, C. Locati, &
83 Afflict. dec. 238. num. 1. † Denuntia, & notificatio hæc ha-
bet locum etiam in caſibus, in quibus non ſit proprie loca-
tio, veluti in fictabili ad frumentum, vel ad mercedem in
in ſpecie aliqua, vel ſi aliquis inhabitet domum nulla mer-
cede conſtituta, vel conuenta in genere, in quibus non datur
actio locati, ſed præſcriptis verbis, iuxta tex. in l. 1. §. Si quis
ſeruum, ff. Depoſit. vel condictione ſine cauſa quanti quis
eſſet conducturus, iuxta notata per Ioannem Andr. ad Spe-
culat. tit. Locati, §. Poſt, in litera C, & per Bart. & Ang. l. In
ſumma, §. Et ſic, vbi etiam Alexander in addit. ad Bart. ff.
De condict. in debitis, atque Ruinus conſil. 78. num. 5. vol. 1.
cum pluribus in ſimili notatis per nos ſupra c. 379. Nullus,
84 verſ. ſi. verbo, Penſionis, vbi late. † Denuntia, & notifica-
tio hæc non eſt neceſſaria, vbi in inſtrumento locationis ei
denuntiæ fuerit renuntiatum, & in inſtrumento dictum,
quod ipſo iure ſit finita locatio abſque denuntia, finito
ſcilicet tempore in inſtrumento contento, vt per Rui-
num conſil. 78. nume. 3. verſic. Tertius, volum. 1. & ita præ-
cticatur.

ſ Habentem ius] † Haberi poteſt ius in re, & ad rem, quæ
85 quomodo differant, tradit Dec. conſ. 147. num. 4. Habere
autem ius in re dicitur etiam quod habeat quis dominium,
86 ſecundum Iaſ. § Sed iſte, num. 8. Inſtit. De action. † Idem
ſi habet hypothecam, cum dicatur habere ius in re, vt tradit
Alex. conſ. 118. num. 20. vol. 5. Conducens autem domum à
non domino, poteſt ab eodem non domino expelli, ſecundũ
Bart. l. Si ſeruus, C. Quod cum eo, & per Caroc. tract. Loca-
ti, verſ. Si quis à non Domino.

ſ Vel

Digitized by Google

t Vel cauſam] † Habens titulum ab aliquo dicitur habe-
87 re cauſam ab eo, vt notatum eſt in l. Pomponius, §. Si liber.
vbi ſcribentes. ff. de aeq. poſſ. & per Alexand. conſi. 198. n. 6.
88 volum. 7. † Etiam non habentes hypothecam poſſunt di-
ci large ſumendo habere cauſam ab aliquo, prout tradit
Bart. in l. Demonſtratio, §. Qui autem, num. 4. ff. de cond.
89 & demon. † Et propterea habens aliquam rem, vel ius
titulo conductionis ab aliquo, dicitur habere cauſam ab
eo, vt cauetur in Statuto datiorum, in antiquis, Ru-
brica Quod conteſtabiles liceat tenere, incipit Liceat,
fol. 164.
u Ante Calendas Maij] † De Iure communi poteſt fie-
90 ri quolibet tempore, etiam in fine anni locationis, per textũ
apertum in l. Item quæritur. §. Qui impleto, vbi Scriben-
91 tes omnes, ff. Locati. † Denuntiam hanc, vel notificatio-
nem, quod ſufficiat facere in ipſis Calen. Maij, ſuadetur ex
verbis Statutimet, dum dicitur ante Calendas, ſcilicet fini-
tas, ita interpretatur verbum hoc Bar. conſil. 176. Pluries
92 contingit. † Eccleſia omittens hanc denuntiationem, vbi
ligetur Statuto aliquo, poteſt reſtitui in integrum vti læſa;
ſecundum notata in ſimili Statuto per Alex. conſ. 17. n. 17.
93 volu. 4. † Audiui quandoque declaratum ſtatuti huius di-
ſpoſitionem, quo ad formam tranſmittendi has denuntias
non habere locum in his locationibus, quæ finem non habe-
rent in feſto ſancti Michaelis, ſed in alio tempore, vt puta
in feſto Paſchatis, quo quidẽ caſu ſufficiat denuntiare alio
tempore habita cõſideratione terminorum hic notatorum
94 ante finem locationum. † Senatus aliquando diſpenſauit
tenere denuntiam etiam tráſmiſſam poſt Calendas hic no-
tatas, prout me aduocante cenſuit ad mutuas preces Nobi-
lis Domini Alexandri Carcani ex vna, & domini Anſelmi
Carpani in locatione quorundam alpium, quod ſcilicet te-
neret denuntia tranſmiſſa per ipſum Dominum Carcanum
emptorem illorum alpium prædicto domino Carpano con-
ductori, quæ fuerat tranſmiſſa die 12. Iunij, & ſic longe poſt
Calendas Maij, ſic ſancitum die 8. Auguſti 1572.
x Si conductor] † Idem in hærede eius; cum locatio tran-
95 ſeat ad hæredes, & ſucceſſores, l. Viam veritatis, C. Locati,
cum alijs accumulatis per Gomeſ. tract. contractuum, c. 3.
96 Locati, num. 7. † Etiam ſi fuerit facta per Rectorem ciui-
tatis de rebus Eccleſiæ, cui ſpectet onus locandi, vt tradit
Didac. tract. Variarum reſolut. c. 15. circa finem, verſ. Idem
97 dicas, & verſ. Igitur, vſq; ad finem, lib. 2. † Per quas autem
perſonas nomine conductoris poſſit fieri hæc denuntiatio,
eſt notatum in ſimili ſupra c. 317. Si quis, in verbo, Denun-
tiatum fuerit ſolenniter, vol. 1.
y Voluerit recedere] Scilicet poſt finitam locationem, vt
ſupra diſpoſitum fuit per verba Statuti huius in locatore.
98 † Colonus, vel conductor finita locatione, non tenetur de-
nuo reconducere, l. Inuitus, C. Locati, & tradit Caroc. d.
tract. Locati, verſ. Iure perſonarum, num. 11. verſi. Sed con-
99 tra. † Limitatur primo, niſi colonus debilitaſſet agrum ex
nimia perceptione fructuum, ſecundum notata per Caroc.
100 ipſum ibi, verſ. Declara niſi. † Limitatur ſecundo in con-
ductore gabellarum non offerente alio tantundem, vt tradit
Bar. l. Cotem, §. Qui maximos, In prin. ff. De Publicanis, &
Bal. l. 1. C. De hæred. inſtituen. ac Caroc. referens d. loco, nu.
11. ad finem, & late notatũ eſt in nouis Conſtit. tit. De iure,
101 & priuileg. fiſci, in Rubr. In priuileg. Fiſci, priu. 8. † Quod
habet locum, vbi in præcedentibus annis conductor perce-
pit fructus multos vltra ſolitum, vt per Mart. Lauden. tract.
De iure fiſci, q. 65.
z Teneatur ſimiliter denuntiare] † Eſt idem de Iure com-
102 muni, alias tenetur ad penſionem, ſecũdum tradita per Iaſ.
l. Si quis nec cauſam, §. Res pignori, num. 5. ff. Si certum pe-
tatur, & tradita per Boſſ. referendo ſua praxi, tit. de remiſſio-
ne merced. conduct. nume. 51. & 53. declarando tamen, vt
infra, cum dicto iure quolibet tempore poſſet tranſmitti
103 denuntia. † Hæc autem forma denuntiandi tam in loca-
tore, quam in conductore, non debet ſeruari, ſi ex cauſa
conductor recedere velit, non quod ſit finis locationi, in
caſibus ſcilicet exceptis ſupra c. 379. Nullus, in verbo, Etiã
non termino elapſo. Et tanto magis hoc ſuadendum, cum
Statutum hoc loquatur de denuntia fienda finita locatione,
& ſic Statutum eſt correctorium in hoc Iuris communis,
quo quidem iure quolibet tempore anni poteſt tranſmitti
denuntia, & notificatio hæc, vt cauetur d. l. Item quęritur,
§. Qui impleto, ff. Locati, & tradit Alex. d. conſi. 76. num. 9.
vol. 5. ac Boſſius late declarando d. ſua praxi crimin. tit. De
remiſſione merced. conduct. num. 52.
aa Domino, vel locatori] Declaratur, vt late notatum eſt
104 ſupra, in verbo, Denuntiatum fuerit. † Dominus, vel lo-
cator ſi ſit abſens ſufficit denuntiare domini, vel vicinis, vel
amicis, tenet l. Si quis aliter, §. 1. ff. Quod vi, aut clam, &
Bald. in l. 1. §. fi. num. 1. ff. De eo, qui per tutorem, per illum
tex. Cephal. conſi. 475. nume. 4. volum. 4. & Caroc. dict. ver.
105 Renouatione, num. 29. † Dominus, vel locator ſi ſit præ-
ſens, an ſufficiat denuntiare procuratori eius, vel negotio-
rum geſtori, quod ſic, videtur tenere in ſimili Napod. con-
ſuetud. Neapolis tit. 24. Locati, ver. Sed ſi fundum, in verbo
Domino, nu. 24. Verum in contrarium vrget tex. in l. Quod
vulgo, ff. De vſucap. pro empt. vbi innoteſcere Domino nõ
præſumitur, vt infert Alexan. conſil. 42. numer. 4. volum. 1.
106 † Cum etiam Procurator non poſsit inferre præiudicium
107 eidem, vt tradit Alex. conſi. 22. num. 10. volum. 1. † Facit
etiam ad hoc quia recepto ſeruitio per Procuratorem, non
facit præſumi inueſtituram præceſsiſſe, ſecundum Alex.
conſi. 136. verſic. Non obſtat, volum. 1. Firmat hoc in ſimili
108 Tiraquell. tracta. retract. lignag. §. 9. gloſ. 3. nume. 7. † Niſi
fiat in ſubſidium, vbi Dominus ſit abſens, vt ibi per eum,
numer. 8.
bb Vel per conductorem denuntiatum non fuerit] † Quo
109 quidem caſu, etiam quod poſſeſsionem bonorum condu-
ctorum deſerat, tamen tenetur ad fictum, & penſionem con-
ductor, non denuntians, quia voluntas non pręſumitur mu-
tata, ſecundum notata per Ancharanum conſi. 90. num. 9.
per tex. in c. Maiores De baptiſma. faciunt tradita per A-
lexan. conſ. 16. volu. 4. Et Iaſonem in l. Si quis nec cauſam,
§. Res pignori, nume. 5. ff. Si certum petatur, & in l. Si ex le-
gati, num. 14. verſic. 6. ſignanter limita, ff. de verb. oblig. ac
per Menoch. tract. arbitr. libr. 3. cent. 2. caſu 138. nume. 20. &
110 ſequen. atque Caroc. d. verſic. Renouatione, num. 29. † Sicut
è conuerſo, ſi poſt denuntiationem factam à conductore, ſi
conductoris etiam finito termino teneat res ſuas in domo
conducta, vel etiam claues domus, non per hoc cenſetur re-
conduxiſſe tacite, imò eo caſu locator amitteret fictum, &
penſionem, & ſic ſuæ negligentiæ hoc imputari debet, vt
in his terminis tenet Napo. d. tit. 24. Locati, ver. Sed ſi fun-
dum, in verbo, Aſsignare, num. 25. ver. Item ſi aſsignauit ex-
preſſe, & Bar. in l. Item quæritur, §. Qui impleto, num. 3. ff.
111 Locati. † Limitatur hoc, ſi locator pendente tempore con-
ductionis proteſtetur nolle ſtare locationi, ſi dein ea finita
nil dicat, ſed permittat conductorem perſeuerare, quia cen-
ſetur renouata tacite conductio, vt per Alex. conſi. 1. colu.
pen. num. 13. volum. 2. & per Caroc. d. verſic. Renouatione,
112 num. 2. † Clericus quoque conductor bonorum laici vi-
detur ligari diſpoſitione huius Statuti, vt teneatur denun-
tiare, vt hic diſponitur, alias quod cenſeatur facta recon-
ductio, vt notauit (licet ſub dubio) Alex. conſi. 17. num.
16. & ſeq. vol. 4. & conſ. 93. num. 4. vol. 2. notatum in prælu-
dijs de ueritate.
cc Tunc inueſtitura cenſeatur renouata] † Renouatio quã-
113 do cenſeatur facta, ex obſeruantia ſubſecuta colligitur, vt
tradit Socinus iun. conſi. 25. num. 11. & duobus ſeq. uolu. 2.
& Ludouicus referendo ſuis communibus, concluſ. 38. verſ.
114 Infertur 65. † Hoc Statutum in hac parte exorbitat ali-
qualiter à Iuris communis diſpoſitione, dum vult recondu-
ctionem intelligi factam ex omiſsione denuntiationis; ut in-
115 fra declarabitur. † De iure autem communi intelligitur
facta renouatio conductionis, ſi impleto tempore cõductor
perſeueret in conductione, alias non, vt tradit Alex. conſil.
17. num. 14. uolum. 4. ubi dicit eſſe contra ius commune, &
Ruin. conſ. 78. num. 4 uerſ. Sed iſta reconductio, & conſi. 86.
num. 19 & conſ. 14. num. 3. uolum. 2. ac Burſ. conſi. 23. nu. 17.
116 volum. 1. † Niſi perſeueraret paucis diebus ſecundum tra-
117 dita per Caroc. uerſ. Renouatio locationis, num. 22. † Am-
pliatur ut habeat locum, etiam ſi locator pendente tempo-
re locationis proteſtetur conductori nolle ſtare locationi,
& dein finito tempore locationis nil dicat, ſed permittat
conductorem perſeuerare in conductione, ut tradit Alex.
d. conſi. 1. col. penult. nume. 13. uolum. 2. & Caroc. d. uerſic.
118 Renouatione locationis, nu. 2. † Et patientia per aliquod
tempus dicitur ſufficiens, ſi quis per tres menſes poſt finitam
locationem perſeueret in conductione ſecundum Magonũ
119 deciſi. 47. nume. 10. & ſupra notatum. † Quid plus ſi colo-
nus, uel inquilinus patiente domino, & locatore fuerit per
longum tempus in locatione ſingulis annis ſoluendo mer-
cedem, præſcribet & faciet locationem perpetuam, ut am-
plius non poſsit expelli, ut tenet Bald. in l. Male agit, nu. 6.
C. De præſcript. annali, & Carocius, d. uerſ. Renouatione
locationis, numer. 4. & notatum late ſupra, cap. 387. Si con-
tingat, in uerbo, Intra dictum triennium, & ſupra, in uerbo,
120 Nulla exceptione obſtante. † Ampliatur ſecundo, ut di-
cta renouatio cenſeatur facta eodem pretio, & pignoribus;
& clau-

Digitized by Google

& clauſulis, prout prima, ut infra dicetur, limitando ut ibi
late. Ampliatur tertio, vt hæc concluſio habeat locum in
Doctore conducto ad legendum, quia intelligitur finito
tempore, ſi perſeueret reconductus eodem pretio, vbi noua
conuentio non fuerit facta, ſecundum notata per Corſet.
121 ſuo ſingul. Salarium, il quarto. † Ampliatur quarto hæc
concluſio tacitæ reconductionis, vt procedat nedum in cō-
tractu locationis propriæ, ſed etiam in alio, qui ei aſſimila-
tur, veluti in eo, in quo nil datur, nec conſtituitur pecunia
numerata, ſed id datur in victualibus, vel etiam in partiario
colono, vel etiam inquilino, qui inhabitat nulla conſtituta
mercede, vel conſtituta in certa ſpecie, non autem in num-
mis, in quibus contractibus non agitur actione locati, ſed
præſcriptis verbis, vel pro ſocio, vt ſupra notatum c. 329.
122 Nullus, verſi. finali, in verbo, Penſionis. † Tamen cum lo-
cationi aſſimilentur, vt eſt tex. in l. 1. §. Si quis ſeruum, ff.
Depoſiti, cenſetur etiam in his facta tacita reconductio p
perſeuerantiam, vt tenet Bald. l. Item quæritur, § Qui im-
pleto, verſ. Hic quæro, ff. Locari, & Ruin. in ſimili conſil. 78.
123 num. 5. volum. 1. † Limitatur, & declaratur hæc diſpoſitio
huius tacitæ reconductionis, vt non procedat, etiam quod
locator non denunciauerit, ſi tamen locator litiget cū con-
ductore ſuper fictis, vel penſione, quia tunc non cenſetur re-
nouata, vt in his terminis Statuti declarat Alciat. tract. præ-
124 ſumpt. reg. 2. præſumptione 17. nume. 4. † Limitatur ſe-
cundo non habere locum in contractu, vbi actum ſit, quod
neceſſario fiat ſcriptura, quia tunc non fit hæc tacita recon-
ductio, ſecundum tradita per Bald. in l. Legem, verſic. Sed
hoc, C. Locari, & notata per Alexand. conſi. 17. nu. 15. verſ.
Item reſpondet, volum. 4. ac per Rebuff. tracta. De literis
obligatorijs, art. 2. Gloſſa 1. num. 91. atque Menoch. conſil.
121. num. 101. volum. 2. & per Borgninum deciſ. 44. num. 82.
125 verſi. Nec emphyteuſis. † Ceſſat tertio hæc tacita recon-
ductio in contractu mixto, ſcilicet locationis ad longum tē-
pus, vel cum pacto affrancandi, vbi requiratur tranſlatio
dominij, vt in his terminis tenet Alexan. conſi. 17. num. 12.
cum addit. ibi, in litera A. vol. 4. & conſi. 76. num. 5. vol. 5.
ac Ruinum conſi. 78 num. 1. & conſil. 114. num. 4. volum. 1.
& Berons conſi. 65. num. 3. volum. 3. & conſ. 153. num. 18.
cum ſequen. maxime num. 40. & 72. volum. 1. cum traditis
126 per Borgninum deciſ. 44. nume. 94. & ſeq. † Vbi durante
tempore locationis conductor affrancaret, vt per eum ibi.
127 † Secus tamen cenſet Alex. ſibi contrarius conſ. 28. num. 4.
volum. 4 qui tamen reprehenditur à Gloſſa Pariſien. ibi ſe-
quitur in hac 2. opinione Ruin. conſ. 65. numer. 5. ad finem,
vol. 1. & Alciat. d. tract præſumpt. reg. 2 præſumptione 17.
num. 11. ac Cephal. conſi. 475. num. 2. volum. 4. & Caroc. d.
tract. Locari, verſi. Renouatione, numer. 5. cum notatis per
128 Borgninum d. deciſ. 44. nu. 79. † Limitando niſi præſcripſiſ-
ſet ius coloniæ per annos triginta, vt ibi per eum, nume. 80.
Quod an poſſit præſcribi, eſt notatum relatiue, nume. 81. &
ſupra notatum, in verbo, Nulla exceptione, cap. 387. Si con-
129 tingat, in verbo, intra dictum triennium. † Verum pro
concordia harum opinionum diſſentientium in locatione
cum pacto affrancandi, diſtinguuntur tres caſus, vt per Ruin.
130 d. conſ. 78. vol. 1. † Primus eſt quando conductor non adim-
pleuit promiſſa, quia tunc non cenſetur facta renouatio,
nec ex diſpoſitione iuris cōmunis, nec alicuius ſtatuti, prout
hoc diſponit, ſecundum tradita per Alex. d. conſi 76. nu. 6.
volum. 5. & notata per Caroc. d. verſic. Renouatione, nu. 27.
verſic. Primus caſus, & per Borgninum deciſ. 44. nume. 84.
131 † Secundus caſus eſt, quando non fuit contrauentum per
conductorem, ſed agitur de prima tacita renouatione ad
aliud tempus virtute Statuti, cum pacto affrancandi, & ve-
rior eſt opinio, quod non cenſeatur renouata ex forma Sta-
tuti, vt tradit Alex. d. conſi. 76. nume. 5. volum. 5. licet con-
trarium teneat, conſ. 28. num. 4. volum. 4. & Caroc. referen-
132 do d. loco, num. 27. verſi. Secundus eſt caſus. † Caſus ter-
tius eſt quando tractatur non de prima tacita reconductio-
ne, ſed vlteriori, quo quidem caſu abſque dubio non eſt lo-
cus renouationi etiam ex forma Statuti, quia videtur intel-
ligendum de prima vice, licet hoc caſu ſecundo, & tertio
habeat locum diſpoſitio iuris communis, d. §. qui impleto,
vt per Ruin. d. conſ. 78. num. 3. in princ. volum. 1. & per Ca-
roc. d. num. 27. verſ. Tertius eſt caſus, Ampliando vt ibi per
132 eum. † Quarto non habet locum hæc tacita reconductio,
quando actum de emendo rem conductam finita locatio-
133 ne, ſecundum Borgninum, deciſ. 44. num. 93. † Silet quin-
to reconductio hæc tacita in contractu emphyteutico, vt
tradit Alex. d conſi. 17. num. 15. cum addit. ibi, volum. 4. &
Veſil. ad Afflict. deciſ. 565. nu. 5. ad finem, & nu. 6. & Caroc.
134 d. verſ. Renouatione, num. 10. † Quod habet locum, etiam
ſi ſit finita emphyteuſis per generationem finitam, & domi-
nus directi patiatur hæredem emphyteutæ perſeuerare, vt
tradit Cotta iuris memorab. in verbo, Emphyteuſis conceſ-
ſa ad finem, & Borg. deciſ. 44. num. 82. verſ Nec Emphyteu-
ſis, rationem adducendo, ex quo emphyteuſis requirit ſcri-
135 pturam pro ſubſtantia. † Sexto non habet locum huius
tacitę reconductionis diſpoſitio ex hoc Statuto, ſi facta fue-
rit locatio per modum venditionis fructuum ſingulo anno,
quia tunc non dicitur ſimplex cōtractus locationis, ſed ca-
ſus mixtus, qui non cōprehenditur ſub hoc ſtatuto loquen-
te de caſu ſimplici, tanto magis cum ſit correctorium iuris
communis, vel ſaltem exorbitet in aliquo à iure communi,
ſecundum notata per Alex. d. conſ. 76. num. 5. cum ſeq. vol.
5. & tradita per Ruinum d. conſi. 114. num. 4. volu. 1. ac per
136 Borgninum d. deciſ. 44. num. 88. † Videtur ſeptimo ceſſare
hæc tacita reconductio, vbi locator, vel conductor eſſet ta-
lis perſona, quæ non poſſet ſine aliqua ſolennitate contra-
here, quia ex omiſſione huius denuntiationis non videtur
induci tacita hęc reconductio, vt per tex. in d. l. Item quæ-
ritur, § Qui impleto, ff. Locari, & per Ruinum d. conſi. 86.
in finalibus verbis, volum. 1. faciunt ad hoc tradita per Me-
noch. tract. adipiſcen. remedio 3. num. 81. & notata per Bor-
gninum deciſio. 44. num. 82 & 86. declarando, vt per eum.
In contrarium videtur facere, quod vſque à principio inue-
ſtitura, & locatio hæc cenſetur facta ſecundum legis diſpo-
ſitionem, & ſic ſub conditione videtur factus contractus ne-
ceſſarius, & immunis ab hac ſolennitate, pro qua opinione
faciūt tradita per Bald. l. certi iuris, numer. 11. C. Locati.
137 † Confirmatur, quia ſolennitas eadem non requiritur in
reintegratione, & renouatione, prout in conſtitutione con-
tractus alicuius, vt tradit Afflict. in conſtitut. regni, Rubric.
73 De ferijs, & ſalarijs, num. 88 ad finem, & num. 89. libr. 1.
& Tiraquell. tract. retract. conuent. §. 1. gloſſa 2. nume. 36.
138 † Quicquid ſit ſi minor factus fuerit maior in locatione
facta à tutore, requiritur nouus conſenſus illius facti maio-
ris, ad hoc vt dicatur facta reconductio, ſecundum notata
in his terminis per Rebuff. tract. de literis oblig. art. 2. Gl. 2.
139 num. 92. verſic. Nam ſi. † Octauo principaliter non cen-
ſetur facta renouatio, & reconductio in rebus mobilibus, &
ſe mouentibus, vt tradit Borgninus d. deciſ. 44 nu. 93. verſ.
Decimo. Limitando niſi perſona ſit ſolita locare, ſecundum
tradita per Caroc. d. tracta. Locati, verſic. Solito, numer. 4.
140 † Ideo debet probari perſonam, vel rem ſolitam locare,
vt quis excuſetur à furto, vt tenet Ruinus conſ. 99. num. 6.
141 volum. 5. & Caroc. referendo d. loco, nu. 4. † Dicitur au-
tem ſolita locari res mobilis, puta ſi ſit equus à vectura, vt
tradit Caroc. d. verſic. Renouatione locationis, numer. 23.
142 † Idem in famulo, & muliere, & ſimilibus, licet agendum
ſit hoc caſu actione negotiorum geſtorum, ſecundum Soc.
ſen. conſ. 196. nu. 1. verſ. tertio, refert hanc opinionē Caroc.
143 d. verſic. Renouatione, num. 24. ver. ſed nunquid. † Nono
reconductio tacita nō cenſetur facta, & hæc eſt optima cau-
tela quæ datur per ſcribentes vt non cenſeatur facta tacita
reconductio, ſi probetur per locatorem non fuiſſe adimple-
tum promiſſum per conductorem, vt in his terminis tradit
Alex. d. conſi. 76. nume. 6. volum. 6. & Ruinum d. conſil. 78.
num 3. in primo caſu eius diſtinctionis, volu. 1. & conſ. 110.
num. 1. vol. eodem, faciunt tradita per Beroum conſil. 153.
num. 42. cum ſeq. volu. 1. & per Borgninum deciſ. 44 nu. 84.
& 87. atque per Caroc. d. verſi. Renouatione, num. 27. verſi.
144 Primus caſus. † Decimo quoque non videtur eſſe locus
tacitę reconductioni, & renouationi, vbi à principio fuiſſet
renuntiatum iuri inquilinatus, vt tenet Caroc. d. verſ. Re-
145 nouatione, nume. 19. † Idem eſt ſi inſtrumento locationis
conductor promiſiſſet in fine locationis relaxare rem con-
ductam liberam, vacuam, & expeditam renuntians omni le-
gum auxilio, vt tradit Borgninus d. deciſ. 44 num 89. & Ca-
146 roc. d. verſ. Renouatione, num. 20. & ſeq. † Vndecimo non
habet etiam locum hæc tacita reconductio in bonis eccle-
ſiaſticis; ex quo præcipue non poſſunt ligari ſtatuto hoc
loquente contra ius commune, vt ſupra notatum cum ver-
ſetur damnum Eccleſiæ, vt in ſimili ſtatuto notatum eſt per
Alex. d. conſi. 17 num. 13. cum addit. ibi. & nume. 15. & 16.
volum. 4. Idem notat Borgninus poſt Felynum d deciſ. 44.
num. 84. verſic. Nec in bonis, ac per Rimival. iun. conſi. 368.
147 num. 35. & ſeq. volum. 4. † Duodecimo non militat hæc
tacita reconductio in prælato, qui recipit penſionem loca-
tionis factæ per prædeceſſorem ſuum, puta per annos
quatuor, & ſit mortuus prędeceſſor, licet ſecus ſi ante finem
locationis, cum tunc non intelligatur continuare, vel ratifi-
care, niſi pro tempore quo penſionem recipit, ſecundum
notata per Borgn. deciſ. 44. num. 85. quod notat pro ſpecia-

li in

Digitized by Google

li in prælato, & iuxta notata per Burſ. conſ. 23. nu. 17. uol. 1.
148 ac per Caroc. d. verſ. Renouatione, nu. 18. † Limitatur deci-
cimotertio non procedere in ſocio, qui pro vno anno con-
duxiſſet partem ſocij, quia licet finito anno perſeuerer, præ-
ſumitur perſeuerare potius ratione communionis, quam re-
nouatæ locationis, vt tradit Caroc. d. ver. Renouatione, nu.
10. recitat tamen opiniones contrarias Anchar. iun. ſuis
149 quæſt. quæſt. 28. nu. 2. & 3. lib. 2. † Limitatur decimoquarto
non habere locum reconductio hæc tacita de iure commu-
ni, quando locator eſſet abſens, & non habuiſſet notitiam
de perſeuerantia, & hoc iure communi inſpecto, vt tradit
150 Borgn. d. deciſ. 44. nu. 90. † Non autem ſtante diſpoſitione
151 Statuti huius clara, quando non fuit denuntiatũ. † Ceſſat
decimoquinto hæc diſpoſitio tacitæ reconductionis, ſi alter
eorum locator, vel conductor decedat, & ſic non habeat lo-
cum in hæredem alternatiue, vel locatoris, vel coloni par-
152 tiarij, ſecundum Borg. d. dec. 44. n. 92. † Quod quidem de-
clarauit habere locum, vbi non habeant ſcientiam locatio-
nis, ſed ſecus ſi habeant ſcientiam eius, ac etiam patientiã
locationis, quia vtraque requiritur, vt tradit Bart. l. Si quis
nec cauſam, § Res pignori, vbi Iaſon ad finem, ff. Si certum
petatur, & Alex. conſ. 17. n. 11. vol. 4. atque Caroc. ſic decla-
153 rando d. verſ. Renouatione, nu. 11. & 12. † Filius autem hæ-
res etiam non ſciens præſumitur informatus, & ideo in eo
cẽſetur facta renouatio tacita, prout in cæteris regulariter,
154 ſecundum Caroc. d. verſ. Renouatione, nu. 14 † Quicquid
ſit ceſſat etiam in hærede ſciente, qui non adimpleuit con-
uenta pacta ex ſui parte, vt tradit Alex. d. conſ. 76. nu. 7. vol.
155 5. & Caroc. d. verſi. Renouatione, num. 15. † In caſu autem
Statuti noſtri, vbi non adſit vel locator, vel conductor, quia
mortuus alter eorum, vel ambo ſint, & adſint tantum hære-
des, vel hæreditas ſit iacens ex vna parte, indubitate locatio
non cenſetur renouata tacite etiam non tranſmiſſa denun-
tiatione, de qua hic cauetur, ſumendo interpretationem à
Iure communi, de qua nuper notatum eſt, tanto magis
cum videatur caſus omiſſus à Statuto loquente tantum in
locatoribus, & conductoribus, non hæredibus, vt cauetur
in textu l. Qui ad certum, ad finem, ff. Locati faciunt ad
hoc tradita per Ruinum conſi. 80. ad finem, volum. 1. & per
Alciat. tract. præſumpt. reg. 2. præſumpt. 17. nu. 3. ad finem.
156 † Renouatio inueſtituræ, vel locationis non conſtituit nouũ
ius, nec nouam inueſtituram, ſed veteris continuationem,
vt tradit Riminal. iun. conſ. 49. num. 24. & ſeqn. volum. 1.
157 Sed quod. † Renouatio hæc quæ tacita inducitur per di-
ſpoſitionem iuris communis, vel Statuti huius non ſit eadẽ
locatio, cum teneatur locator ad nouam gabellam ſoluen-
dam, vbi ex Statuto imponeretur pro ſingulo contractu lo-
cationis, faciũt tradita per Tiraquel. tract. Legum connub.
158 Gloſſa 7. ex prin. num. 25. † Differt autem noua renoua-
tio à prorogatione, cum in prorogatione idem ſit actus, ſed
in renouatione actus ſit diuerſus, vt tenet Burſ. dicens com-
159 munem conſ. 220. num. 27. vol. 2. † Quod poteſt ſeruire ad
multa, & præcipue circa anterioritatem hypothecæ, puta
quod oriatur lis inter locatorem, & creditorem conducto-
ris ſuper anterioritate, quia creditor ſit poſterior inſtrumẽ-
to locationis, & anterior reſpectu renouationis tacitæ ex
hoc Statuto. Dicerem autem quando in inſtrumento loca-
tionis adſint illa verba. Et deinde in antea, tunc iudicandũ
pro locatore, quod ſit anterior, pro quo faciunt infra dedu
cenda, quod cenſeatur renouata locatio cum eiſdem quali-
tatibus, & pignoribus, prout cauetur d. §. Qui impleto,
verſi. cum eadem pignora obligatione durent, & ibi ſcriben-
tes id notant, tenet idem Gomez. tract. Contractuum, cap. 3.
Locati, num. 17. verſi. Item quæro, maxime ſtante illa clau-
ſula inſtrumenti prioris locationis. Et deinde in antea, pro
qua opinione firmanda multum cõferunt notata per Affl.
in ſimili materia inſtrumenti locationis renouati, in conſti.
regni, Rubr. 73. De ſerijs, & Salarijs, num. 86. verſi. Secundo
quæro, lib. 1. & ita teneo verum eſſe, vbi adſit clauſula illa,
160 Et deinde in antea. † Maius eſt dubium quando in inſtru-
mento non adeſt illa clauſula, Et deinde in antea, quia tũc
dicitur noua obligatio, vt tradit Fulgoſ. d. l. Item quæritur,
§. Qui impleto, nume. 3. licet verba illius textus videantur
repugnare opinioni Fulgoſij ad opinionem, quod præfera-
tur creditor poſterior inſtrumento, cõferunt tradita ſupra,
161 quod non dicatur eadem locatio. † Renouatio hæc tacita
in caſibus, in quibus cenſetur facta de iure cõmuni in præ
dijs ruſticis, habetur pro facta pro eodem pretio, cum eiſdẽ
pignoribus, qualitatibus, pacto affrancandi, & alijs clauſu-
lis neceſſarijs, quæ erant appoſitæ in primo contractu loca-
tionis, quæ dependebant a mera voluntate partium, vt
notat text. d. l. Item quæritur, §. Qui impleto, ff. Locati,
& Cotta ſuis memorab. in verbo, Locaui vineam, verſic. Et
notabis, & Gomez. d. tract. contract. cap. 3. Locati, num. 17.
162 verſ. Item quæro. † Tempus etiam prorogatũ cenſetur pro-
rogatum cũ eiſdem qualitatibus ſecundũ notata per Deci.
163 cap. de cauſis, num. 7. de officio deleg. † Omniaque alia na-
turalia in renouatione tacita veniunt, vt notauit Burſ. cõſ.
120. num. 30. vol. 2. & Borgn. deciſ. 44. num. 78. ac Caroc. d.
164 verſ. Renouatione, num. 4. † Quod idem eſt in renouatio-
ne locationis ſimpliciter facta, cum intelligatur pro eodem
pretio, cum eiſdem pactis, pignoribus, pœnis, renuntiationi-
bus, ac clauſulis, etiam ſi ſtatim conductor receſſiſſet finita
locatione, vt per Bertachinum tract. gabell. parte 2. nu. 15.
165 verſ. Si tamen, & verſi. Item intelligitur. † Non cenſetur ta-
men facta renouatio fideiuſſionis, cum non dependat à vo-
luntate partium, ſed agatur de præiudicio tertij, ſecundum
notata per Gomez. d. c. 3. Locati, nu. 17. verſi. Item quæro,
& notata per Ruinum conſ. 78. num. 1. verſic. Et in iſtis caſi-
bus, & num. 6. verſic. Non obſtat, volum. 1. atque Tiraquel.
tracta. retract. conuent. §. 1. gloſſ. 7. numer. 32. cum duobus
ſequen. ac etiam per Rebuſ. tracta. de literis obligat. art. 2.
gloſſ. 1. num. 92. verſ. Nam ſi facit quod not Menoch. tract.
adipiſcen. remed. 3. quæſtio. 26. numer. 157. & Gabriel ſuis
communibus, tit. De dilationibus, concluſ. 2. nu. 7. ac Borgn.
deciſ. 44. nume. 82. verſic. Et ideo, atque Decian. conſil. 72.
num. 12. & ſeq. volum. 2. ac etiam Caroc. d. verſ. Renouatio-
166 ne, num. 6. & verſi. Fideiuſſoribus, num. 1. † Ampliatur pri-
mo etiam ſi fideiuſſores eſſent præſentes, & tacentes, quia re
167 quiritur ſtipulatio, vt per Caroc. d. num. 1. † Ampliatur ſe-
cundo hæc concluſio, vt procedat etiam ſi dictum fuiſſet in
inſtrumento, vt poſſet prorogari, ſecundum notata per Ca-
168 roc. d. verſi. Fideiuſſoribus, num. 2. † Declaratur tamen pri-
mo hæc concluſio an ſit facta fideiuſſio ad tempus, & tunc
non cenſentur prorogata, quo ad fideiuſſores, niſi id ſit ex-
preſſe dictum, & prorogatum, aut ſine aliqua præfinitione
temporis, & tunc prorogato termino non liberari fideiuſſo-
rem, vt per Caroc. ipſum d. nu. 2. verſic. Declaratur. Adſunt
aliæ declarationes notatæ per eundem d. loco, nu. 4. 5. & 6.
quæ non inſeruiunt terminis noſtris tacitæ prorogationis.
169 † Non cenſetur pariter renouatum iuramentum, vt tradit
Anchar. iun. quæſt. 3. num. 6. lib. 1. & Burſ. d. conſ. 220. nu.
28. cum ſequen. max. nu. 31. volu. 2. niſi denuo præſtetur,
etiam quod id in renouatione expreſſe dicatur, vt per eum,
tenet idem Gomez. d. cap. 3. Locati, nu. 17. verſic. Item quæ-
ro an iſta, & Borgn. deciſ. 44. num. 78. ac Caroc. d. verſ. Re-
170 nouatione, num. 8. † Facit, quod notauit Marzar. conſ. 56.
171 num. 18. † Sed quod cenſeatur renouatum etiam iuramẽ-
tum, tenet Maſſa ſua forma oblig. Cameræ, parte 3. princ.
verſic. De vi inſtrumenti, num. 10. & Menoch. conſi. 37. nu.
172 51. volum. 1. † Non cenſetur etiam facta renouatio tacita
cum eadem pœna appoſita in dicto primo contractu loca-
tionis ad tempus præciſum eadem ratione, quod dictum eſt
in fideiuſſore, ſecundum notata per Bal. d. l. Item quæritur,
§. qui impleto, verſ. Iuxta hoc quæro, ff. Locati, & notata p
Iaſ. conſ. 49. nu. 2. vol. 3. tenent tamen contrarium partem
alij Scribentes relati per Gabrielem d. tit. De dilat. concluſ.
163 2. nu. 8. declarando, vt per eum, nu. 9. † Non cenſetur vlte-
rius renouatum pactum incarcerationis, appoſitum in pri-
mo contractu locationis, cum in eo adeſſet pactum obliga-
tionis perſonalis, vt in his terminis tradit Caroc. d. verſic.
174 nouatione, num. 20. † Non cenſetur pariter renouata loca-
tio cũ qualitatibus odioſis, vt tenet Gabriel d. tit. De dilat.
175 concluſ. 2. num. 17. † Renouata non cenſetur quoque cum
qualitatibus eiſdem, vbi à pari potentia non procedit, iux-
176 ta tradita per eundem Gabrielem d. concluſ. 2. nu. 19. † Ceſ-
ſat præterea renouatio, vt poſſit agi executiue, licet ex pri-
mo contractu locationis poſſet executiue agi, vt in his ter-
minis tradit Antonius de Canario tract. De executione in-
ſtrumentorum, quæſt. 44. num. 82. & Iaſon d. conſ. 49. nu. 2.
verſic. 2. dicitur, vol. 3. ac Papo. ſuis conſuetudinibus, tit. De
execut. §. 124. atque Borgn. deciſ. 44. num. 82. & ſeq. verſ. Et
ob id, Ampliando vt per eum, ac etiam Magon. deciſ. 47.
num. 3. tenet Maſſa contrariam partem in his terminis poſt
longam diſcuſſionem dicto tract. Formæ oblig. Cameræ par-
te 3. prin. verſ. De vi inſtrumenti, numer. 18. & duob. ſequ.
177 † Locatio ſecunda expreſſe fieri poteſt etiam durante pri-
ma locatione, ita quod ſortiatur effectum prima finita, ſe-
178 cundum Burſatum conſ. 104. num. 5. vol. 1. † Et ſi inſtru-
mentum ſecundum inueſtituræ plenius diſponat quam pri-
mum, dicendum eſt nouum inſtrumentum, & noua inueſti-
tura, & non confirmatorium primi inſtrumenti, & inueſti-
turæ antiquæ, ideo noua requiritur ſolennitas, & impedit
veteris contractus executionem, vt tradit Ripa reſponſo 2.

t num. 17.

Digitized by Google

nu. 17. & ſeq. lib. 2. Reſpouſorũ, Hieronymus Magonius Ro-
ta Lucana dec. 4. per totum, & Antonius Maria de canibus,
in conſ. ſuo 2. ſeu. nu. 218. ac Borg. dec. 20. nu. 3. & 5 † Et in-
ſtrumentũ vltimum plus debiti continens extinguit primã
obligationem, vt tradit Ripa d. Reſponſo 2. nu. 17. & ſeq. &
179 Borg. d. dec. 44. nu. 5. † Imo per inſtrumentum ſecundum in-
ueſtituræ temporalis cenſetur renuntiatũ primæ perpetuæ,
ſecundum tradita per Soc. iun. conſ. 86. nu. 18. vol. 3. & per
Caroc. d. loco, ver. Vltimæ locationi.

cc De anno in annum] † De Iure communi in vrbanis, in
180 domo ſcilicet conducta, cenſetur facta renouatio, vel recon-
ductio tantum pro illo tempore, quo conductor finita loca-
tione inhabitat, per textum d. §. Qui impleto, verſ. In vrba-
nis. vbi Gloſſa ordinaria, Vrſillus ad Afflictum dec. 365.
nu. 7. tenet idem Caroc. d. verſ. Renouatione, nu. 6. & Hie-
ronymus Magonius deciſ. 47. nu. 9. ac Borgninus d. deci. 44.
nu. 191. adducunt rationem, quia ſingulo die percipitur vti-
litas. In prædijs autem ruſticis cenſetur facta reconductio
pro anno ſequenti, per tex. d. §. Qui impleto, verſ. Quod au-
tem, & per Pract. diſtinguendo in forma libelli quo agitur
ad ficti præſtationem, verſ. Inueſtiuit, num. 8. ac Gomez. d.
c. 3. Locati, nu. 17. declarando vt ibi per eũ, atque per Vrſil.
ad Afflict. d. dec. 366. nu. 13. declarando, vt per Borgninum
d. deciſ. 44. num. 76. vbi dicit in prædio vrbano cenſeri re-
nouatam per menſem, non tamen ſtatim, ſed poſt aliquot
dies in ambobus, vbi taceatur, nume. 77. & ſequen. ad finem,
181 Sentit idem Caroc. d. verſ. Renouatione, nu. 22. † Non au-
tem cẽſetur renouata pro tanto tempore, prout erat prima
locatio, ſecundum Borgninum dict. dec. 44. num. 78. verſ. Et
ſola, & num. 83. verſi. Et de prima vice, maxime ſi de prima
locatione conſtet publicum inſtrumentũ, vel alia ſcriptura,
quia videtur facta renouatio in vrbanis, quatenus inhabi-
tauit tantum, vt tradit Caroc. d. verſi Renouatione, nu. 7.
182 † Et ſic in hoc extenditur diſpoſitio iuris communis, cum
in omnibus conductionibus, tam vrbanorum prædiorum,
quam ruſticorum cenſeatur facta reconductio de anno in
183 annum, vt hic cauetur. † Extenditur etiam in alio ea diſpo-
ſitio, cum de Iure communi cenſeatur tantum facta recon-
ductio pro vna vice tantum, ad tantum tempus, prout erat
prima locatio, vt in hac ſpecie ſentit Alex. conſi. 16. vol. 20.
nu. 7. vol. 4. & Fely. c. 2 col. 2. nu. 5. ver. Statutum, De Treu-
ga, & pace, ac Iaſ. in l. Duobus, §. Si ei, qui, nu. 17 ff. De iu-
reiurando, & in l. Diuortio, §. Quod in anno, nu. 23. verſic.
Vltimo facit, ff. Soluto matrim. atque Dec. conſ. 212. nu. 5. ac
etiam Soc. iun. conſ. 25. col. 2. verſ. Et maxime, vol. 2. & Cot-
ta ſuis memorab. in verbo, Locaui vineam, ad finem, quos
refert ſequendo Tiraq. in l. Boues, §. Hoc ſermone, nu. 121.
verſ. 71. in ampliationibus, ff. de verb. ſignifi. & Berous conſ.
153. nu. 10. vol. 1. ac Rolan. à Valle conſ. 68. num. 26. vol. 4.
atque Alciat. tract. præſump. reg. 2. præſump. 17. ad finem,
ac etiam Caroc. d. verſ. Renouatione, nu. 17. & 26. & Hier.
184 Magonius dec. 47 nu. 2. † Ex hoc autem Statuto cenſetur fa-
cta renouatio de anno in annum, donec fuerit denunciatũ,
vt ex verbis ſequentibus clare colligitur, ſecundum decla-
rata in his terminis per Cottam, d. verbo, Locaui vineam,
verſi. Sed an intelligatur, vſque ad finem.

dd In omnibus caſibus ſupraſcriptis] Intellige in Statutis
præcedentibus, & maxime in Statuto ſupra, c. 379. Nullus, &
hoc ſiue ſit colonus, ſiue partiarius, ſiue inquilinus, vel ali-
ter conduxerit, vt ſupra notatum.

ee Et vbi relaxatio ſit facienda, vt ſupra] Declaratur, vt ſu-
pra notatũ fuit, vt non poſſit opponi aliquid, de quibus ſu-
pra, in verbo, Nulla exceptione obſtante.

ff Cogatur ipſe conductor] † Iuris ſcilicet remedijs, de
184 quibus per Boſſ. tit. De mulctis, ad finem. † Modum formã-
185 di libellum contra conductorem ad reſtitutionem rei loca-
tæ, tradit Caroc. tract. Locati, ver. Conductore recuſante,
186 num. 5. † Tria autem deducenda ad probandum id ex par-
187 te locatoris, vt obtineat, ſecundum ipſum Caroc. ibi. † Con-
tra autem hæredem conductoris poteſt agi ex remedio, l. Si
188 quis conductionis, C. Locati. † In hærede ſcilicet informa-
to, & ſcientiam habente, prout filius, vel alius, qui cum de-
functo habitauit informato, & de geſtis notitiam habente,
vt per eundem Caroc. d. verſ. Conductore recuſante, nu. 7.
189 † Remedium autem l. Si quis conductionis, habet locum ne-
dum contra conductorem, ſed generaliter contra alium ha-
bentem cauſam ab agente, vt tradit ipſe Caroc. tract. Locati,
9 ver. Reſtitutione, nu. 13. † Nec hoc caſu conductor, vbi agi-
tur remedio, l. Si quis conductionis, poteſt cumulare quæ-
ſtionẽ dominij cum poſſeſſione, ſed ſecus ſi agat actione lo-
cati, ſecundum notata per eundem Caroc. d. ver. Reſtitutio-
219 ne ſpoliatorum, nu. 1. & 14. † Maxime hoc verum, ſi obij-
ciatur exceptio hypothecæ, vel ſimilis, vt per eundẽ, ibi, nu.
21. & per Borgninum dec. 44. nu. 106 & 109. Ampliando nu-
192 meris ſeq. † Limitando niſi fecerit ſe conſtitui procurato-
193 rem ab aſſerto domino, nu. 113. & ſeq. † Limitatur primo,
hoc procedere, ſi cõſtet legitime de inſtrumẽto locationis,
194 alias non, vt per Caroc. d. uer. Reſtitutione ſpolia. n. 3. † Li-
mitatur ſecundo in cõductore, qui ignoranter rem propriã
conduxit, vt per eundem ibi, num. 4. & ſupra notatum, in
195 verbo, nulla exceptione obſtante. † Limitatur tertio non
habere locum, quãdo conductor eſt paratus docere de eius
196 dominio, ut per eum, nu. 5. † Ceſſat quarto, quando ſuper-
uenit noua cauſa non reſtituendi, quia tunc auditur ſuper
197 exceptione, ſecundum eundem ibi, num. 6. † Silet quinto, ſi
cõductor mutauit titulum ſuæ poſſeſſionis, exemplificãdo,
ut per eum ibi, nu. 9. Ex cauſa enim colonus, uel conductor
poteſt mutare titulum ſuæ poſſeſſionis, ſecundum ipſum
198 Caroc. d. trac. uerſ. Si colonus. † Ceſſat ſexto, ſi quis ageret
rei uendicatione cõtra eius conductorem, ut per eundem d.
199 uer. Reſtitutione ſpoliatorum, nu. 10. † Si quis autem egerit
prius iudicio petitorio, puta rei uẽdicatione ad rem aliquã,
dein ei innotuit locatio illius rei in poſſidentem facta, an
poterit tunc mutando iudicium agere alio remedio, de quo
ſupra ad reſtitutionem rei illius, uel conductore ex hoc Sta-
tuto, crederem quod non, niſi intentato remedio reſtitutio-
nis in integrum, ſupenſo illo petitorio prius intentato, pe-
tendo dein quod procedatur in hoc iudicio relaxationis rei
locatæ, ut colligitur ex traditis per Alex. conſ. 43. n. 9 cum
200 gl. Pariſien. ibi, in litera, C. uol. 4. qui ita diſtinguit. † Limi-
tatur ſeptimo principalis concluſio, ſi cõſtat notorie de do-
minio conductoris, ut per Caroc. d. uer. Reſtitutione, nu. 11.
201 † Limitatur octauo ſi cõductor opponat de dominio tertij,
202 & ille tertius aſſiſtat, ut ibi per eũ, n. 12. † Limitatur nono,
ſi compareat tertius opponens, & proteſtans rem non reſti-
tuendam locatori agenti contra conductorem ad reſtitutio-
nem, & agat uia ordinaria, quia impedit reſtitutionẽ, alias
non per ſimplicem proteſtationem, ut per eundem ibi, n. 7.
& 8. & ita declarat ipſe Caroc. in uerſ. conductore recuſan-
203 te, nu. 3. ad finẽ. † Tenetur tamen conductor offerre ſe reſti-
tuturum rem, ad quem de iure ſpectat, & proteſtari per eum
non ſtare, ut per eundem d. uer. Conductore recuſante, nu. 3.
204 ad finem. † Ceſſat decimo, ſi quis locauerit non poſſeſſionẽ,
ſed rem ipſam, ut tradit Gratus conſ. 90. nu. 15. uolum. 1. &
Caroc. d. uerſ. Reſtitutione ſpoliat. nu. 15.

hh Per quemlibet Iuſdicentem] Competentem ſcilicet, cũ
non ſit actus uoluntariæ iuriſdictionis, ut eſt notatũ ſupra,
uol. 1. cap. 324. Nulla donatio, in uerbo, Coram Iuſdicente.
205 † Non ſolum medio Iudicis, ſed etiam authoritate propria
uidetur poſſe conductorem, & colonum finita locatione ex-
pelli poſſe per locatorem, iux. not. per Cummiam in ritib.
206 magnæ curiæ, c. 40. n. 48 cum ſeq. † Quod procedere uide-
tur, etiam ſi conductor neget ſe conductorem, & ſit illiqui-
dum eum eſſe talem, ſecundum Syluanum conſ. 26. n. 5. uerſ.
hinc eſt, uol. 1. Sed quod locator nõ poſſit expellere colonũ
propria authoritate etiã finita, ſentit Caroc. d. trac. locati,
uerſ. ui, & ui armata, n. 1. Alias amittit ciuilẽ poſſeſſionẽ, ut
207 per eundem ibi, nu. 2. † Poterit autem propria authoritate
expelli à locatore, ſtatim finita locatione, dum tamen con-
ſtet clare de locatione, & exceptiones cõductoris ſint friuo-
læ, ſaltem præſtita fideiuſſione de reſtituenda poſſeſſione in
caſu ſuccũbentiæ, ut declarat ſecundum communem Borg.
208 dec. 45. in add. n. 67. cum ſeq. † Et ſi egerit quis uia iudicia-
ria, vbi poteſt uti etiã uia extraiudiciaria propriæ authori-
tatis, non poterit dein redire ad extraiudiciariam, ſecundũ
Borgn. ipſum ibi, n. 74. & dec. 43. n. 62 & Alc. ca. Pernicioſã,
nu. 28. de off. ordinar. ac per Beroum conſ. 54. n. 12. cũ ſeq.
209 uol. 3. † Et conductor expulſus de facto poteſt intentare re-
210 medium reintegrandæ, ut tradit Borg. dec. 45. n 70. † Eſt au-
tem tutius, ſi locator faciat hoc authoritate iudicis, & Præ-
toris, ut ſentit Burſ. conſ. 23. n. 31. uol. 1. cum tunc etiã eui-
tet periculum amittendi ciuilem poſſeſſionem, ſecundum
211 Caroc. d. uerſ. ui. & ui armata, n. 3. † Praxin autem pulchrã
expellendi conductorẽ finita locatione authoritate Iudice
abſque litium anfractu tradunt ſcribentes, ſcilicet quod lo-
cator impetret à Iudice etiam parte non citata præceptum
aſſociandi eum ad poſſeſſionem bonorũ ad euitanda ſcan-
dala, ſecundum Felyn. conſ. 25. ad finem, & Alex. conſ. 131.
nu. 4. uol. 4. ac Burſ. d. conſ. 23. nu. 31. uol. 1. quam relatiue
referendo extollit Borg. deciſ. 43. num. 63.

ii Ad ipſam relaxationem faciendam] Hoc caſu poteſt
procedi etiam tempore feriata, non tamen in honorem
Dei, ut cauetur ſupra capit. 107. uerſic. Saluo in fine, ibi,
212 Nec non ad reſtitutionem rei locatæ, uolum. 1. † Condu-
ctor is

Digitized by Google

ctor is finita locatione tenetur dimittere rem cõductam vacuam, ac liberam, & in eum ſtatum, quo tempore locationis eam habuit, ſecundum tradita per Caroc. tract. locati, verſ. Reſtitutione ſpoliatorum, num. 2. & per Menoch. conſ. 23.
213 num. 1. volum. 1. † Imo etiam tenetur corporalem poſſeſſionem tradere, nec ſufficit, quod eam tradat per conſtitutum, licet per conſtitutum poſſeſſio vera transferatur, vt
214 ſentit Borgn. deciſ. 44 num. 101. † Quam reſtitutionem tenetur facere, ſiue habeat facultatem eam reſtituendi, ſiue non, ex quo non poteſt interuertere poſſeſſionem rei conductæ, nec cum alia perſona contrahere, nec alium in locatorẽ recognoſcere in præiudicium primi locatoris, vt tradit Berous conſi. 65. num. 5. & conſi. 78. nu. 20. & ſequent. vol. 3. & Borgn. deciſio. 44 num. 102. & ſequent. ampliando, & de-
215 clarando, num. 104 & ſequent. † Quod autem colonus non poſſit præiudicare domino in eius poſſeſſione, alias domino competat remedium recuperandæ, ex communi tradit Caroc. d. tract. locati, verſicu. Recuperande poſſeſſionis, de-
216 clarando vt per eum. † Conductor reſtituens rem deterioratam dolo, vel culpa lata, vel leui tenetur ad totale intereſſe, ſi vero caſu, vel culpa leuiſſima in nihilo tenetur, vt
217 ſentit Gomez. d. cap. 3. Locati, num. 21. † Nam conductor regulariter ſolũ tenetur de dolo, culpa lata, vel leui, ex quo contractus is celebratur gratia vtriuſque, ſecundum Caroc.
218 d. tract. locati, verſic. Dolo, & culpa, num. 1. † Idem tenet Burſ. conſ. 59. nu. 4. vol. 1. quod leuiſſima culpa non venit in actione locati, & latius declarat Caroc. d. tract. verſi. Ca-
219 ſibus, & periculis. † Procedit hoc quidem, ſi conductor vtatur ad vſum deſtinatum re conducta, & vtatur vti bonus paterfamilias, quia non tenetur de deterioratione, & interitu, ſicut commodatarius, ſed ſecus eſt, ſi vtatur ad alium vſum, quia tunc tenetur etiam de caſu fortuito, ſecundum Borgn.
220 deciſ. 44. numer. 51. & 53. † Limitatur tamen primo in conductione rei, quæ de facili frangatur, quia tunc venit etiam leuiſſima culpa, vt ſentit Caroc. d. verſ. Dolo, & cul-
221 pa, nu. 2. † Limitatur ſecundo, vbi quis facit ſe peritum, & locat operas ſuas tãquam artifex, cum tunc teneatur etiam
222 de leuiſſima, vt per eundem, ibi, nu. 3. † Limitatur tertio, vt veniat etiam leuiſſima, vbi quis accepit equum æſtimatum
223 ad uecturam, ut ibi, nu. 4. † Quando autem teneatur conductor probare conducta caſu perempta, diſtinguit Pract. in forma libelli, quo agitur ad ficti præſtationem, uerſ. Inueſtiuit, num. 11. & 17. & declarat Viuius ſuis communibus,
224 lib. 2. opio. 59. conductor non tenetur. † Quando autem teneatur de caſibus fortuitis, notatum eſt ſupra c. 394. Si
225 colonus, in uerbo, Futuri. † Præſumitur autem equus conductus caſu mortuus, niſi probetur culpa conductoris, exẽplificando, ut per Gomez. d. c. 3. Locati, nu. 22. ubi probetur caſus, & mors ſecundum Gomez. ipſum ibi, uer. primo
226 modo. † Fallit, ubi quis teneatur ratione officij ad diligẽtiam, & curã, quia tunc debet probare culpam abeſſe, ut excuſetur, ſecundum eundem, ibi, uerſ. Aduertendum tamen,
227 & uer. ſecundo, exemplificãdo in Caprario, & cuſtode. † Fallit ſecundo in caſibus, in quibus tenetur de leuiſſima culpa,
228 ut per ipſum Gomez. eodem num. 22. ad finem. † Ex quo igitur tenetur conductor de dolo, & culpa lata, & leui ad intereſſe, tenebitur quidem conductor fundi ruſtici, ſi extirpauit rem conductam, ita quod annorum ſequentium minuantur fructus, ut per eundem Gomez. ibi, nu. 20 ad finem.
229 † Tenebitur etiam, ſi Vicinus fecerit ædificium inferens dãnum domui conductæ, & conductor non denuntiauerit locatori hoc, ut poſſet denuntiare nouum opus. Idem etiam, ſi domus Vicini minaretur ruinam, & conductor non denũtiauerit locatori, ut poſſet ſibi cauere de damno infecto, ſecundum ipſum Gomez. d. loco, nu. 21. uerſ. Ex quibus etiã.
230 † Domus conducta ſi incendio ſit combuſta, qualiter teneatur conductor, & quando culpa inhabitantium præſumatur incendium commiſſum, eſt notatum late ſupra cap.
231 375. Si de cætero, in uerbo, Per incendium. † Si autem Ragarius in ſtalla domus conductæ lucernam tenuit, unde domus locata comburatur, tenetur conductor, quaſi ex ſui culpa factum, ſecundum allegata per Caroc ium uerſ. Dolo, & culpa, num. 15. & notatum in nouis conſtitutionibus, tit.
232 De pœnis, cap. Si quis incendium. † Conductor prætera ex ſui mora tenebitur de interitu rei, & perpetuatur obliga-
233 tio, ut per Caroc. uerſ. Mora, ad finem, nu. 8. † Conductor etiam equi, qui in itinere moriatur, non tenetur, ut tradit Ioan. de Arnono breuiloquio 9. & Viuius ſuis communib. lib 2. opin. 58. Conducens equum, ac Borgnio. tractat. De tutor. num. 239. atque Caroc. uerſ. dolo, & culpa, nu. 5. maxime ſi repoſuit ad hoſpitium cum infirmum, ut per eum. Tenetur tamen probare mortem, & identitatem, numer. 6.
234 † Si autem creditur cum iuramento, quod equus ſibi locatus mortuus ſit, cum ſcriptura faciente mentionem de mor-
235 te, vt per bertach. de gabellis, parte 7. nu. 56. ad fin. † Conductor etiam equi tenetur, ſi famulus miſſus pro eius cuſtodia aufugit cum equo, ſed ſecus ſi non fuit tranſmiſſus pro cuſtodia, cum tunc conductor teneatur de cuſtodia, vt per
236 Caroc. uer. Victurino fugitiuo. † Is etiam, cui commodatus fuerit equus, pro eundo ad bellũ, qui dein in bello fuerit mortuus, & interfectus non tenetur de interitu, ut tradit
237 Marſi. tract. Bannit. in uerbo, læſæ Maieſt. nu. 67. † Quod autem equus commodatus ſit mortuus in itinere non ſufficit probare, niſi probetur identitas eius, tradit Maſcar. tract.
238 De probationibus, uol. 2. concl 778. num. 49. † In equis tamen conductis non liceret imponi ualiſiia, mala, uel Socius ſecundum Rip. tract. de peſte tit de uberi. conſer. num. 32.
239 † Et ſi imponatur onus ultra conſuetum, & ex eo efficiatur deterior, tenetur cõductor ad intereſſe, ut tenet Caroc. uerſ.
240 Dolo, & culpa, num. 8. † Idem ſi conductor percuſſit eum cum lignis, uel fuſtibus, unde ſit factus deterior, licet ſecus ſi flagello, uel calcaribus, ſecundum Euerar. Centummodargum, in loco, Ab uſitato, col. 6. uerſ. Hinc etiam eſt, & Ca-
241 roc. d. uer. Dolo, num. 7. † Vbi autem equus fuerit deterioratus, & cum dominus nolit recipere, ac moriatur interim, perit periculo domini, cum deberet eum recipere cum proteſtatione ſui iuris, ne ſibi præiudicaret, ut tenet, Idem
242 Caroc. d. uer. Dolo, & culpa, nu. 11. † Mulio etiam conducens fardellum deferendum a certis nundinis ad alias tenebitur ſi pereat, ſecundum Corn. conſ. 318. num. 6. uol. 4. declarando, ut per eum.

kk Et conductori librarum centum Imperialium] † De iu-
243 re etiam communi contra conductorem non reſtituentem rem locatam poterit iurari in litem ad damna, expenſas, & intereſſe, ut tradit Caroc. d. tract. Locati, uer. In litem iurã-
244 do, nu. 1. & 2. † Poterit imo contra eundem non reſtituentem iuſſu Iudicis intentari actio ſpoliationis, ſecundum l. Conductores, C. Locati, & Alex. conſ. 33. n. 2 uol 6. ac Affl. dec. 238 num 1. ad finem, & ſecundum tradita per Plot. l. Si quando, nu. 505. C. Vnde ui, ac Borgn. dec. 44. n. 107. & ſeq. ac per Caroc. d. tract. Locati, uerſ. Conductore recuſãte, n. 1.
245 † Quid plus contra eundẽ conductorem poterit agi actione de dolo criminaliter, nec poterit hoc caſu iuuari, quod res habeat originem à contractu, ut tradit Plott d. l. Si quando
246 num. 105. C. unde ui. † Eſt idem in emphyteuta denegante poſſeſſionem domini directi, cum uti male utens poſſit expelli, ſecundum Rebuff. tract. De materia poſſeſſ. art. 1. gl. 2. nu. 4. & 5. ac ſecundum Boſſ. ſupra praxi, tit. De remiſſ. mer-
247 ced. conduct. nu. 55. † Declaratur tamen hæc concluſio, ut non procedat, ubi adſit iuſta cauſa non reſtituendi, ut tenet
248 Caroc. d. uer. Conductore recuſante, nu. 2. † Tradit autem Caroc. ipſe aliquas, quarum prima ibi, nu. 3. adducitur, ut poſſit retinere, & non reſtituere rem conductam, ſi uelit eã retinere ratione melioramentorum, & impenſarum in re
249 factarum, donec ea ſoluantur. † Quod habet locum, etſi ſint illiquida, donec hat eorũ liquidatio, iuxta tex. in l. Si area, in fine, ff. De condit. indebit. Socinus ſen. conſ. 15. num. 19. & 20. uolum. 1 & Capitius dec. 17 num. 7. ac Papo ſuis cõſuetud. §. 120. & late declaratum infra cap. 400. Si quod,
250 ubi eſt locus. † Eſt autem ſecunda cauſa non reſtituendi iuſta, ſi prætendat conductor nondum finitam locationem, ſecundum Caroc. dict. uerſ. Conductore recuſante, num. 3.
251 † Eſt tertia iuſta cauſa, ſi inferatur conductori à tertio moleſtia, ne rem reſtituat prætenſo locatori, ut tenet idem
252 Caroc. ibi ad finem. † Declaratur hoc procedere, ſi ille tertius agat uia ordinaria, ſed non ſi ſolum proteſtetur, ut per eundem dict. tracta. uerſi. Reſtitutione, numer. 7. &
253 18. † Tenetur tamen conductor is offerre ſe reſtituturum rem ei, cui de iure, & proteſtari, quod per eum non ſtat, ut per eum d. uerſ. conductore, numer. 3. ad finem, & num. 4.

ll Abſque aliqua declaratione] Debent referri hæc uerba ad pœnam ipſam. Quæ uerba important, ac ſi dicatur ipſo iure, & facto incurrenda, quia tunc nõ requiritur aliqua ſẽtentia Iudicis condemnatoria, ſed ſolum facti declaratoria ut late notatum eſt c. 1. in uerbo, Ipſo facto, uol. 1.

De re locata, quæ alienetur.
Cap. CCCXCIX.

a CVm res *b* locata *c* infra tẽpus locationis, *d* uendatur, *e* uel aliter alienetur, *f* inter uiuos, *g* emptor, *h* uel acceptor, *i* locationi *k* ſtare neceſſe nõ habeat, *l* ſi cõdu-

t a ctor,

Digitized by Google

ctor, *m* vel partiarius, vel maſſarius *n* fuerit requiſitus *o* in tempore annotato in præcedenti proxime Statuto, cōgrue referendo, *p* & vterque contrahentium iurauerit, *q* vt infra, videlicet, ad ſancta Dei Euangelia manibus corporaliter tactis ſcripturis, ipſam Inueſtituram libellariā, vel acquiſitionem, vel alienationem, eſſe bonam, & verā, & non fictam, nec ſimulatam, nec in fraudem factam, & abſque pactione ſepe renunciādi ipſi inueſtiturę libellarię, vel acquiſitioni, vel alienationi, ſingulariter, & debite referendo, reſpectu contractuum de cętero faciendorum, cōductore, vel partiario, vel maſſario, *r* regreſſum habente contra locatorem ſuum *ſ* ad intereſſe. Et prædicta etiā *t* locū habeāt in conductore, vel partiario, vel maſſario, ſicut in emptore, vel acquiſitore. *u* Et in prædictis, & in infraſcriptis comprehenſis in præſenti ſtatuto ius reddatur, *x* aliquibus ferijs non attentis, *y* exceptis ferijs introductis in honorē Dei, vel ſanctorum, *z* ita, quod emptor, vel acquiſitor locationi temporali datoris ſui ſtare non teneatur, ita demū, *aa* ſi in Inſtrumento inueſtituræ libellariæ, *bb* vel alterius alienationis, vel acquiſitionis *cc* vtraque pars iurauerit, ut ſupra. Et prædicta etiam habeant locum, *dd* niſi aliter legitime *ee* in contrarium conuentum fuerit. Si autem contigerit rem locatam *ff* alienari, titulo aſſignationis, in partem, *gg* uel diuiſionis, *hh* tunc neceſſe ſit ſtare locationi temporali ſine dicto iuramento. Et per alienationem fundi ruſtici, *ii* non intelligantur fructus pendentes, pertinētes ad conductorem, eſſe alienati, quin eos percipere poſſit *kk* & ſatisfacere debeat ſecundo domino, ut priori, pro, *ll* illo anno. Non admittendo in prædictis denuntiam cōpromiſſi, nec petitionem conſilij ſapientis.

S V M M A R I V M.

1 *Statutum quod loquitur de re an comprehendat ius.*
2 *Ius an veniat rei appellatione.*
3 *Locationis nomine quid veniat, & num. 4.*
5 *Venditionis appellatione quid veniat, vſq; ad num. 10.*
11 *Species alienationis quæ ſint.*
12 *Alienationis appellatione quid veniat, vſque ad num. 19.*
20 *Locationis contractus tranſit in hæredem, vſque ad nu. 32.*
33 *Conductor ſolam actionem perſonalem habet contra locatorem.*
34 *Pactum locatoris, vt liceat alienare quid valeat.*
35 *Condemnatus ad locandum, an teneatur ſtare locationi.*
36 *Acquiſitor quando teneatur ſtare colono, vſq; ad nu. 39.*
40 *Succeſſoris ſingularis appellatione venit filius agens pro ſua legitima contra bona alienata in fraudē nec tenetur ſtare colono.*
41 *Maritus ſuccedens in bonis dotalibus ſingulariter non tenetur ſtare colono, limita num 42.*
43 *Vxor finito matrimonio non tenetur ſtare colono.*
44 *Maritus poteſt locare rem dotalem ad longum tempus.*
45 *Dominus directus in bonis feudalibus, vel emphytheoticis deuolutis ob finitam generationem non tenetur ſtare colono.*
46 *Succeſſor in feudo an teneatur habere ratum factum defuncti, declara. vſq; ad num. 48.*
49 *Succeſſor neceſſarius an teneatur ſtare colono, declara vſque ad num 52. & 74 vſque ad num. 124.*
55 *Poſſidens bona per ſubhaſtationem an teneatur ſtare colono.*
53 *Poſſidens bona ex primo decreto an teneatur ſtare colono, vſque ad num. 56*
57 *Creditor miſſus in poſſeſſionem bonorum rei ſeruandæ cauſa, an teneatur ſtare colono.*
58 *Creditor miſſus in poſſeſſione ex ſecundo decreto cui facta fuit deinde in ſolutum datio, an teneatur ſtare colono, declara vſque ad num 61*
62 *Creditor ſuccedens debitor an habeat ius pignoris.*
63 *Succeſſor per ſententiam Iudicis, an teneatur ſtare colono, vſq; ad num 70.*
71 *Succeſſor prælati, an teneatur ſtare colono, declara, nu. 72. & 73.*
125 *Succeſſor qui tenetur ſtare colono non poteſt reijcere officialem conductum.*
126 *Conductor perſeuerans in ſucceſſione continuat poſſeſſionem in ſucceſſorem ſcientem, & tacentem.*
127 *Colonus partiarius, vel maſſarius dicitur ſocius.*
128 *Iuramentum in contractu locationis quid operetur.*
129 *Locator quando teneatur ad damna, & intereſſe, vſque ad numer 144.*
145 *Conductor ſeu colonus quando poſſit retinere bona conducta pro expenſis, & quando dicatur turbare dominum in locatione, vſque ad num. 157.*
158 *Feria conducta in honorem Dei non poſſunt tolli.*
159 *Emphyteuta quando non teneatur ſtare colono.*
160 *Ius coloni quando cenſeatur alienatum, & nu. 161.*
162 *Succeſſor ſingularis quando teneatur ſtare colono, & nu. 163.*
164 *Fructus pendentes qui ad conductionem pertinent, an cenſeantur alienati, & num. 165.*
166 *Conductor quomodo teneatur ſatisfacere ſucceſſori locatoris, & num. 168.*
167 *Colonus an poſſit expelli ſine denunciatione.*

a CVm res] † Statutum hoc, cum loquatur de re tantum,
1 non autem de iure videtur non comprehendere ius,
vt in his terminis tradit Alciat. conſil. 426. in principio.
2 † Vbi autem voluit comprehendi ius hoc Statutum, expreſſit, prout in Statuto præcedenti. Verum quod appellatione, Rei, veniat ius, facit quod notatum in decif. Guid. Pap. 484. nu. 1. Militat etiam ratio eadem in hoc caſu etiam in iure, prout in alijs rebus.
b Locata] † Comprehenditur his verbis nedum propria
3 locatio, quæ nummis fit, vt cauetur in l. Si merces, §. Vis, maior, ad finem, & ibi Bart. ff. Locati, ſed etiam omnes alij contractus innominati, huic aſſimilati, vel facti ad victualia, vel penſione conſtituta in ſpecie, vel nulla conſtituta, vel colonia partiaria, ex quibus agitur, vel pro ſocio, vel præſcriptis verbis, vt notatum eſt in l. 1. §. Per ſeruum, ff. Depoſiti, & per Iaſonem late, §. Item Seruiana, num. 11. & 12. Inſtit. de action. & hoc etiam notatum ſupra cap. 379. Nullus,
4 in verſ. finali, verbo, Pēſionis. † Suadetur hoc ex Statuti met verbis, loquentibus de partiario colono, quæ nō dicitur locatio propria, ſed agitur pro ſocio, ſecundum tex. dict. l. Vis maior, vt tradit Iaſon d. §. Item Seruiana, numer. 11. & 12. Inſtit. de action.
c Inita tempus locationis] Durāte ſcilicet locatione, quia illa finita non cadit aliqua dubitatio, cum nullum præiudicium fiat hoc caſu colono, vel conductori.
d Vendatur] † Appellatione, Venditionis, in genere quid
5 veniat, eſt notatum late ſupra c. 417. Si quis, in verbo, Vendiderit, vol. 1. & per Fabian. de Monte tract. De emphyteuſi
6 & venditione, q. 2. prin. in princip. † Hic autem venit, ſi dominium transferatur vtile, vel directum cum vtili, vt infra dicetur. Habet igitur locum in vēditione rei pleno iure, vel ratione vtilis tantum, uel etiam in locatione ad longum tēpus; quia dictis caſibus dicitur alienata proprietas, & dominium rerum, ut in terminis huius Statuti notauit Alex. conſ. 118. nu. 16. uol. 5. & Duen. reg. 240. Emptor, limitat. 6. ac Fabian. de Monte tradit in ſimili tract. de empt. & uend. parte prin. 4. quæſt. 22. nu. 8. & Gomez. dict. tract. contract. cap. 3. Locati, num. 9. uerſ. Idem in emphyteuta, quod idem ex Statuti noſtri uerbis colligitur, in uerſ. Ita quod emptor ibi. Tamen quod in inſtrumento inueſtituræ libellariæ.
7 † Procedit etiam hæc diſpoſitio, ſi fuerit alienatus uſusfructus bonorum locatorum; quia uſufructuarius is non teneretur ſtare colono, ut tradit dec. Tholoſ. 420. & Alexand. ſequitur l. Si filiusfam. §. Si uir, num. 10. ff. ſoluto matrim. ac Gomez. d. tract. contract. cap. 3. Locati, numer. 9. uerſic.
8 Imo habet etiam locum. † Non tamen comprehenditur emptor fructuum rei locatæ, cum is omnino teneatur ſtare locationi, ut tradit Alex. d. §. Si uir, num. 15. & conſ. 118. n.
9 13. uol. 5. † Non comprehenditur pariter uſuarius, cum ipſe teneatur ſtare colono, nec uenit appellatione uenditionis, uel alienationis hoc in caſu, ut tradit Alex. d. §. Si uir, num. 10. ubi Rom. num. 13. relatæ per Duen. d. reg. 240.
10 Emptor, limit. ultim. † Poteſt etiam locator ſi uendidit domum conductam, cogere conductorem, ut eam oſtendat emptori, ſecundum Caroc. tracta. locati, uerſ. Denuntia locatoris.
e Vel alienetur] † Notat plures ſpecies alienationis Bal. in
11 feud. tit. Quibus modis feudum amittatur, §. Aut ſi libellario, ad finem, Recenſet eas Fab. de Monte tract. de empt. & uendit. parte prin. 4. quæſt. 22. & ultima, num. 5. & Iaſon relatiue. §. Item ſi quis in fraudem, Il primo, nu. 24. Inſtit. de
12 action. † Quid ueniat autem appellatione alienationis, notat Fabia. de Monte d. q. 22. per totum, Bertach. tract. 8. par. 3. membro, nu. 14. cum ſeq. & diſcuſſum late ſupra c. 417. Si quis in uerbo, Si uero alio modo alienauerit, uol. 1. ubi notatum eſt comprehendi permutationem, diuiſionem, dationem in dotem, quæ hic etiā comprehenduntur, ut ēt alij contractus uoluntarij, in quibus transfertur dominiū plenū, uel ſaltem utile pleno iure, ſecundū tradita in his terminis
13 per Alex. conſ. 118. nu. 18. uol. 5. † Non autem alienationes neceſſarię, quia tunc in his ſucceſſor ſingularis tenetur ſtare colono, declarādo, ut infra late dicetur, in uerbo, Acceptor.
14 † Habet ēt locū in alienatione per confiſcationem particularem rei locatæ, cum ēt eo caſu ſit alienatio ex cauſa neceſſaria, tamen fiſcus eius fauore non tenetur ſtare colono, ſecundū tex. in l. Si fundum, in prin. cū gl. 1. ibi, ff. Locati,

& ſe-

Digitized by Google

& ſecundum tradita per Alex. in l. Si filiusf. §. Si vir, num. 5.
& 19. vbi Rom. nu. 21. ff. ſol. matr. not. etiam Iaſ. l. Diuortio,
15 in prin. num. 36. ff. ſol. matr. † Eſt autem ſecus, ſi vniuerſa
bona delinquentis confiſcantur, quia tunc fiſcus vniuerſalis
ſucceſſor tenetur ſtare colono, vt diſtinguit Alex. d. l. Si fi-
liusf. § Si vir, nu. 19. vbi Rom. num. 21. & Gomeſ. tract. con-
tract. c. 3. Locati, num. 10. vbi alios allegat, ita declarando,
ac Caroc in ver. Singulari ſucceſſore, num. 15. vbi dicit Fi-
ſcum teneri ſtare colono. Dicit idem eſſe in colono muni-
16 cipij, & Ciuitatis. † Licet autem fiſcus non teneatur ſtare
colono, modo quo fuit ſupra notatum, tenetur tamen ſingu-
laris ſucceſſor fiſci ſtare locationi inter eius fauore, ne regi eſ-
ſum habeatur contra fiſcum ad intereſſe, vt eſt notatum in
tex. l. fi. ff. De iure fiſci, gl. in l. Emptorem, in gl. magna, in fi-
ne, C. Locati, ſequitur Bart. in l. Cognouimus, per illum tex.
C. de mancip. & Colon. lib. 11. & Rom. Singu. 63. cum add.
ibi Alex. conſ. 118. num. 19. vol. 5. ac Iaſ. l. Diuortio, in prin.
nu. 36 ff. ſol. matr. atq; Boſſ. tit. De fiſco, & eius priuil. n. 41.
Adducitur ratio meo iudicio, melior per Pinell. eruditiſſi-
mum in l. 1. parte 3. nu. 68. verſ. Infertur decimo, Cod. De
17 bonis mater. † Ex quo talis conductor a fiſco dicitur habere
18 ius in re, ideo non poteſt expelli, vt infra dicetur. † Non ta-
men comprehenditur appellatione alienationis hoc caſu
pignoratio, vel locatio ad tempus, non enim per dictos cō-
tractus transfertur aliquod dominium, vel ius plenum, quo
quidem caſu is cui fuit pignoratum, vel ſecundus cōductor
tenetur ſtare colono, & conductori primo, ſecundum tradi-
ta per Fabian. de Monte tracta. De empt. & vend. q. prin. 4.
quæſt. 2. nu. 10. & per Alex. d. conſ. 118. nu. 14. vol. 5. & late
traditum ſupra in vol. 1. c. 417. Si quis, in uerbo, Si uero alio
19 modo alienauerit. † Stante autem prima locatione de ali-
qua parte bonorum, ſi dein locentur vniuerſaliter bona ali-
cui tertio, tenetur ille tertius ſtare primæ locationi non ob-
ſtantibus verbis quibuſcunque prægnantibus, vt ſentit Iaſ.
conſi. 45. uol. 3. & Caroc d. tract. Locati, verſ. Singulari ſuc-
ceſſore, num. 41.

f Inter uiuos] † Eſt ſecus in ultima uoluntate titulo uni-
20 uerſali, ex eo quod contractus locationis tranſit in hære-
dem locatoris, & conductoris, ſecundum l. Viam veritatis,
cū ibi notatis, C. Locati, & notata per Soc. ſen. conſ. 32. n. 7.
uol. 1. ac per Duennam reg. 240 Emptor, limitatione 1. atq;
Dida. Couar. tract. uaria. reſol. lib. 2. c. 15. in prin. ac etiā p
Gomeſ. d. c. 3. Locati, num. 7. & Caroc. d. uerſ. Singulari ſuc-
ceſſore, nu. 3. Quodque locatio, & conductio tranſeat ad hę-
redes, eſt notatū per eundem Caroc. d. tract. Locati, uer. Hæ-
22 redibus inſtituendis, n. 1. † Limitatur, ſi facta fuerit locatio,
donec locator uoluerit, quia tunc morte locatoris extingui-
23 tur, ut per eundem ibi, nu. 2. † Limitatur ſecundo in hęrede
cum beneficio legis, & inuentarij, cum facto inuentario prę-
ſumitur extraneus, ut ibi per eum, num. 3. declarando late.
24 † Si autem hæreditas ſit uacans, eſt in electione locatoris,
utrum uelit alij locare, uel reſtare ſine cōductore, ut ibi per
25 eum, num. 3. † Conductor autem ſi decedit relicto pupillo,
qui repudiat hæreditatē, de in eo reſtituto locata re tertio,
non reſtituitur ad conductionem, ut per eundem ibi, nu. 3.
Extinguitur autem locatio uſufructuarij morte eius, ut ibi
p eum, n. 6. Limitatur in uſufructu, à proprietario locato, cū
is non extinguatur morte locatoris, ſed conductoris, ſic ut
26 ibi per eundem, nu. 8. declarando late, nu. 8. † In ſocio etiā
conductoris cum conſenſu primi locatoris aſſumpto etiam
cum clauſula, inſolidum, nam illo caſu finitur morte, cum
27 ſit annexa ſocietati, ut per eum ibi, nu. 9. † Limitatur quan-
do hæres locatoris nō reperiatur, quia poterit alteri locari,
28 ut ibi per eum, nu. 10. † Limitatur etiam in locatione ar-
tificis, cum ea non tranſeat ad hęredes, ut ibi per eum, n. 11.
29 † Limitatur etiam in colono partiario, cum morte finiatur
locatio, nam inter eos eſt ſocietas, ut per eundem ibi, n. 12.
30 † Finitur etiam morte conductoris gabellarum locatio, niſi
ille conductor ſit idoneus, & ſoluendo, ut ibi per ipſum Ca-
31 roc. nu. 13. † Legatarius tamen particularis non tenetur ſta-
re colono, uel conductori, ſecundum tex. l. Qui fundum, ubi
ſcribentes, ff. Locati, & ſecundum Rebuff. in l. 1. nu. 18. C. de
32 uſur. & fruct. rei legatæ. † Quod quidem procedit etiam in
legato uſufructus omnium bonorum, ut tradit Alex. d. l. Si
filiusfa. §. Si uir in quinqoennium, num. 14 ff. ſolut. matrim.
licet aliqui teneant contrarium, ut ibi per eum, & Duennas
reg. 240. Emptor, ampliatione 1. ac Gomeſ. d. cap. 3. Locati,
nu. 9 uer. Imo habet etiam locum, atque Caroc d. tract. Lo-
cati, uer. Singulari ſucceſſore, num. 1.

g Emptor] † Eſt idem de Iure communi, l. Emptorem
33 ubi Scribentes, C. Locati, & Duennas ponit regulam 240.
Emptor, adducit rationem Angelus conſi. 145. num. 6. uerſi.
Præterea emptor, ex quo conductor ſolum actionem perſo-
nalem contra locatorem habet, ſed non contra ſingularem
ſucceſſorem etiam neceſſarium, vt per Cephal. conſil. 255.
34 num. 21. vol. 2. † Pactum ſi fuerit factum cum locatore, vt
liceret ei alienare in præiudicium conductionis, tranſit il-
lud in ſucceſſorē vniuerſalem, vel ſingularem, vt tradit Al-
ciat. conſ. 679. num. 1. & 2. Limitando, vt per eum, nume. 3.
35 † Condemnatus ad locandum ab arbitris, non tenetur ſtare
locationi, vt ex magis communi tradit Caroc. d. tract. Loca-
ti, verſ. Receptis arbitris.

h Vel acceptor] † Scilicet acquiſitor alio titulo, quā ven-
36 ditionis, & ſic ſingularis, vt infra declarabitur, ſi tamen ſit
ſucceſſor voluntarius, nō autem neceſſarius, notatur ex tex.
l. Emptorem, C. Locati, & Ang. d. conſi. 245. num. 6. verſi. Et
in ſucceſſore, Auffredius ad dec. Tholoſ. 420. in prin. ac Ce-
phal. conſ. 255. nu. 1. vol. 2. atque Marius Anguiſſola conſi.
37 216. nu. 2. vol. 1. † Si tamen ſuccedat in plenum ius, vt tra-
38 dit Rolan. à Valle conſ. 49 nu. 2. vol. 2. † Non tamen habet
locum in ſucceſſore vniuerſali, veluti in hærede, ſecundum
Angel. conſ. 245. nu. 6. ver. Item locationi, & Ioannē Crot-
tem conſ. 414. nu. 21. vol. 3. & Caroc. ver. Singulari ſucceſ-
39 ſore, n. 3. & ſupra notatum, in verbo, Inter viuos. † Ideo in-
fertur quod ſuccedens in beneficio tenetur ſtare colono vti
ſucceſſor vniuerſalis ita tradit Ioannes Crottus d. conſ. 414.
40 nu. 22. verſi. Ex hoc etiam, vol. 3. † Comprehenditur autem
hoc caſu appellatione ſucceſſoris ſingularis filius auocans
propter eius legitimam bona aliqua alienata per patrem
in fraudem, cum is non teneatur ſtare colono, ſecundū Bald.
l. 1. num. 34. Cod. de iure fiſci, lib. 10. & ſecundum Alexand.
ſimpliciter referendo d. l. ſi filiof. §. Si vir, nume. 3. ff. ſoluto
41 matrimonio. † Vir quoque in bonis dotalibus vxoris ſuc-
cedens ſingulariter, non tenetur ſtare colono, vt tradit Rom.
d. l. Si filiofam §. Si vir, num. 26. vbi etiam Alex declarando,
vt per eundem Alex. l. Diuortio, in princ. nu. 38. eodem tit.
& Caroc. d. tracta. Locati, verſi. Iure dotium numer. 3. & 4.
42 † Limitando niſi maritus ea prius locata ſcienter, & ſimpli-
43 citer in dotem recipere, vt per d. Caroc. ibi. † Vxor quoque
finito matrimonio nō tenetur ſtare locationi factæ per ma-
ritum, durante matrimonio, vt per eundem Caroc. ibi, n. 1.
44 & 2. declarando, vt infra late dicetur. † Poteſt autem ma-
ritus locare rem dotalem ad longum tempus, durante eius
vita, vt tradit Pinel. in l. 1. parte 4. nu. 63. verſi. ex eiſdem, C.
45 De bonis maternis. † Bona pariter emphyteutica, vel feuda-
lia ſi reuertātur ad dominum directi ob finitam generatio-
nem, tunc dominus directi non tenetur ſtare colono facto
per vaſallum, vel emphyteutam, vt tradit Alex. d. l. Si filiof.
§. ſi vir, num. 18. & Oſaſc. deciſ. 186. maxime, num. 10. & 15.
licet, nume. 7. alleget contrarium tenere Gloſſam Pariſien.
46 in §. 30. quæſt. 13. num. 93. & ſeq. † Succeſſor autem in feu-
do debet habere ratum factum defuncti, cuius eſt hæres, etiā
non conſommatum, ſed conſommandum, ſecundum nota-
ta per Afflict. deciſ. 128. num. 9 in conſtit. regni, Rubric. 58.
de off. Magiſtr. officialium, numer. 2. libr. 1. & Rubr. 28. de
priuileg. curial. cum conceſſiones, num. 1. & 2. lib. 2. ac ſecun-
dum tradita per Rolan. à Valle conſ. 66. num. 38. vol. 2. atq;
per Lofredum inter conſilia feudal. 38 num. 17. cum ſequen.
47 † Et hoc quando dignitas venit per ſucceſſionem, ſed non
per electionem, prout imperium, vt tradit Boſſ. ſua praxi,
titu. Debitor an delinquat ſolu. poſſ. num. 6. de quo articu-
lo tradit Rubeus Alexand. conſi. 96. nume. 5. & Socinus iu-
nior conſi. 60. volum. 3. ac Riminald. iun. conſi. 365. nu. 18.
48 & ſequent. volum. 4. † Ideo ſucceſſor in feudo per ſucceſſio-
nem, tenetur ſtare locatori ad modicum tempus, cum etiam
fructus per modicum tempus poſſint vendi, ſecundum Affl.
in conſtit. regni, Rubric. 5 de reuocand. alienat. conſtitutio-
49 num, num. 18. cum ſequen. libr. 3. † Succeſſor neceſſarius,
etiam ſi ſit ſingularis in ſucceſſione tenetur ſtare colono,
vel conductori, ſecundum Gloſſam ſingularem, in l. Diuor-
tio, in princ. in verbo, Nequam verſi. tertia potio, vbi Bart.
& cæteri Scribentes, ff. ſoluto matrimonio, ac Baldus, & Sa-
licet. in l. Emptorem, numer. 6. Cod. Locati, Cotta ſuis me-
morab. in verbo, Succeſſor ſingularis, verſic. Fallit, ac etiam
Duennas dict. regul. 240. Emptor, limitatione 3. Tiraquell.
in retrahente ex pacto luendi, vel ex lege aliqua municipa-
li, tract. retract. conuent. §. 3. Gloſſa vnica, num. 14. cum tri-
bus ſeq. ac Benintend. deciſ. 54. nu. 1. Rolan. à Valle conſ. 49.
num. 6. vol. 2. Oſaſc. deciſ. 82. num. 6. & 7. atque Borgninus
50 deciſ. 44. num. 43. † Sed quod ſucceſſor neceſſarius non te-
neatur ſtare locationi, nec colono, ſed ſolum præſtare cau-
tionem locatoribus, & eius hæredibus, ſi eam petāt de cō-
ſeruando indemnē locatorem ab omni moleſtia per condu-
ctorē inferenda, ita quod ſi conductor ageret ad damnū, &

intereſſe contra locatorem, vel eius hęredem, ipſi tunc ex ea
cautione poſſint agere contra illum ſingularem ſucceſſo-
rem ad releuationem, quod alias non liceret, vbi non eſſet
præſtita dicta cautio, ita contra communem tradit Ceph.
conſ. 255. num. 21. & 23. & nu. 26. cum ſeq. vſq; ad nu. 46.
vbi tollit obiecta, vol. 2. † Quæ quidem cautio poteſt cę-
di dein per locatorem conductori, vt poſſit agere contra ſin
gularem ſucceſſorem, quod alias nō liceret conductori abſ-
que hac ceſſione, ſecundum notata per Ceph. d. conſil. 255.
51 nu. 43. & ſeq. volu. 2. † Quicquid ſit tenendo etiam primam
opinionem quod regulariter ſucceſſor neceſſarius teneatur
ſtare colono, intelligitur tamen hoc ſi ſit ſucceſſor ſingula-
laris neceſſarius per legem, non autem factus neceſſarius
per hominem, vt ſignanter in his terminis declarat Ceph.
ſuo conſ. 254. maxime, nu. 24 cum ſeq. volu. 2. & principio
52 conſilij ſeq. † vbi nititur probare hanc concluſionem non
procedere in eo, qui habuit dationem in ſolutum à iudice,
53 vt ibi per eum. † Hinc infertur quod is cui fuere bona addi-
cta per ſubhaſtationem, teneatur ſtare locationi, vt tenet
Ferronius, in conſuetu. ſuis, lib. 2. tit. 13. de ſubhaſtat. col. 6.
54 ad finem, verſic. Proinde tamen. † Infertur ſecundo quod
miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto tenetur ſtare colo-
no, vti neceſſarius ſucceſſor, ſecundum tradita per Bart. l. In
venditione, §. 1. notabili ſecundo, vbi Zaſius, nu. 4 ff. de bo-
nis auth. iudic. poſſiden. traditur etiam per Cottam ſuis me-
morab. in verbo, Creditor miſſus, & in verbo, Singularis ſuc
55 ceſſor, verſ. Sed quid ſi creditor, † ex quo etiam non dicitur
habere plenum ius, vt tenet Ceph. d. conſ. 254. nu. 38. vol. 2.
& Caroc. d. tract. Locati, verſic. Patris authoritate, num. 2.
56 † Cum etiam ipſe poſſit locare ad modicum, ſed non longū
tempus, vt per Carocium, dict. loco, num. 1. † Nec tenetur
computare penſionem in ſortem, vt ibi Caroc. ipſe, num. 3.
57 † Quod idem eſt in creditore miſſo in poſſeſſionem bonorū
rei ſeruandæ cauſa, ſecundum Crottum conſi. 414. num. 21.
58 volum. 3. † Idem dicendum videtur in creditore miſſo ex
ſecundo decreto, & qui habuit dationem in ſolutum de di-
ctis bonis, vt tradit Bart. d. l. In venditione, §. 1. notab. 2. &
Alexand. d. l. Si filioſam. §. Si vir, num. 7. ff. ſoluto matrimo-
nio, ac conſi. 218. num. 18. vol 5. ac etiam Iaſon. d. l. Diuor-
tio, in princip. num. 34 & ſeq. ff. ſoluto matrimonio, atque
60 Cotta ſuis memorab. in locis, ſupra allegatis. † Declaran-
do tamen non procedere, vbi locatio fuiſſet facta in fraudē,
quia tunc non teneretur ſtare ſucceſſor ille ſecundum alle-
gata per Bartol. d. l. in venditione, §. 1. & notata per Iaſon
d. l. Diuortio, nume. 34 & ſequentibus ac per Cottam locis
allegatis, maxime in verbo, Succeſſor ſingularis, verſicu. Sed
quid, & Tiraquelium tracta. retract. conuent. d. §. 3. Gloſſa
61 Vnica, nu. 18. † Declaratur ſignanter ſecundo, vt non proce-
dat hæc concluſio ſi debitum proueniat ex debito, & cauſa
voluntaria, licet ſecus ſi ex cauſa neceſſaria, vt tradit Ce-
phal. dict. conſi. 254. num. 38. cum ſequent. maxime num. 47.
62 & ſeq volu n 2. † Infertur tertio, etiam quod creditor ſuc-
cedens debitori non habeat ius pignoris, quia tenetur ſtare
colono, vt per Ang. d. conſi. 245 num. 6. verſ. Sed creditor.
63 † Infertur quarto, quod ſucceſſor per ſententiam Iudicis
tenetur ſtare colono, ut per Caroc. d. uerſ. Singulari ſucceſ-
64 ſore, num. 19. † Limitatur pariter hæc concluſio, niſi eſſet
facta locatio in fraudem, vt tradit Benintend. deciſ. 54. nu. 1.
65 uerſ. Fallit in ſingulari. † Hæc concluſio ſic firmata, ut ſuc-
ceſſor neceſſarius teneatur ſtare colono habet locum, quan-
do locator ille habebat plenum ius locandi ſed ſecus eſt ſi
tanquam adminiſtrator locaſſet, quia tunc ſucceſſor non
tenetur ſtare colono, cum habeat adminiſtrationem reſpe-
ctu rei, non autem ſucceſſoris, & hæc prima ſit limitatio,
quam ſignanter declarat Salicet. d. l. Emptorem, numer. 6.
uerſicu. Aut ſuccedit ex neceſſitate, C. Locati, & Aufred.
deciſ. Tholoſ. 410. uerſ. Limita etiam, ac Socin. ſen. d. conſil.
32. nu. 6. uol. 1. atque Tiraq. tract. retract. conuent. §. 3. Glo.
Vnica, num. 16. ac etiam Didac. uariarum reſolut. ca. 15. ad
finem, num. 6. lib. 2. & Crottus conſil. 414. ad finem, uolu. 3.
ac Mantua Singul. 279. num. 1. Alba conſ. 108. nu. 1. cum ſeq.
66 † Limitatur tamen in pupillis, & minoribus, qui tenentur
ſtare locationi factæ per tutores, uel curatores etiam finita
tutela, uel cura, per l. Si tutelę, ff. de adminiſtratione tutor.
& per Pract. in forma libelli, quo agitur ad ficti præſtatio-
nem, uerſic. Soluere neglexit, num. 6. uerſic. Aliquando tu-
tor, ac ſecundum Angel. d. conſil. 245. nume 6. uerſic. Item
locati, atque ſecundū tradita per Aufredum ad deciſ. Tho-
loſ. 420. uerſ. limita etiam, ac per Duennam regul. 240 Em-
ptor, limitatione 3. & per Crottum conſil. 414. nu. 22. uerſ.
Quæ etiam, uol. 3. ac etiam per Pinellum in l. 1. parte 3. nu.
63. C. De bonis maternis, & Rolandum à Valle conſil. 49.
nu. 7. uol. 2. ac per Caroc. uerſic. Tutoribus, & curatoribus,
67 num. 1. † Limitando niſi eſſet facta ad longum tempus, vt
per eundem Caroc. dict. loco, num. 2. adducendo rationem,
68 num. 3. † Ampliatur hæc limitatio etiam quod in condu-
ctione ad longum tempus ſit adiectum, quod nullum ius ac-
69 quiſitum eſſet conductori, Caroc. d. loco, num. 4. † Amplia-
tur ſecundo, etiam ſi eſſet facta locatio pro duobus annis
tantum, pacto adiecto quod eis finitis eſſet relocata pro ſe,
& ſucceſſoribus illius conductoris, vt per Caroc. d. loco, n. 5.
70 † Tamen in omnem caſum minori conductori, vel locatori
competit reſtitutio in integrum aduerſus locatorem, vt per
eundem d. loco, num. 6. † Succeſſor autem prælati quando
teneatur ſtare colono, vel conductori, diſtinguit Caſtr. conſ.
2. nu. 3. vol. 1. & Anchar. conſ. 116. nu. 2. cum ſeq. & Salic.
d. l. Emptorem, C. Locati, atque Pract. d. verſ. Soluere negle-
xit, nu. 6. cum addit. ibi, vbi diſtinguit ſignanter Ang. conſi.
245. num. 6. verſi. Sed de prælato, ac etiam Socin. ſen. conſ.
32. num. 7. cum ſeq. vol. 1. & conſ. 34. nu. 4. vol. 3. & Afflict.
deciſ. 365. num. 14. ac Duennas d. reg. 240. Emptor, verſic.
tertio amplia, & Berous conſ. 83. nu. 8 & 9. vol. 1. & Ferretus
conſ. 317. vol. 2. Rol. à Valle conſ. 49. nu. 8. vol. 2. & Viuius
ſuis communibus, opin. 61. Conductorem expellere, lib. 2.
Borgn. deciſ. 44. nu. 4. 5. 7. 23. 24. 27. 30. 31. 32. 35. 40. & 43.
& deciſ. 45. nu 67. in addit. & deciſ. 46. nu. 30 & ſeq. ac etiā
71 Port. late conſ. 161. † Explicat autem notabiliter caſus tres
Didac. tract. variar. reſolut. c. 25. nu. 6 vſque ad finem, lib. 2.
72 † Quicquid ſit vbi conductio fuerit facta per Prælatum cū
conſenſu Capituli, & ſuperioris, authoritate ex cauſa legi-
tima, & ad Eccleſiæ vtilitatem ligat ſucceſſorem, vt tenea-
tur ſtare colono, ſecundum Carpcium verſi. Effectibus, nu.
73 12. & verſi Quæ ſit facta. † Tenetur vlterius ſucceſſor in
beneficio ſoluere penſionē pro tempore præterito ſui præ-
deceſſoris, ſi conuenitur, & poteſt agere ad recuperationem
eius contra hæredes Prælati defuncti, vt tradit Petrus à
Gambara tract. de offic. legati à latere, num. 463. & ſequen,
lib. 5. & Lambert. de Iure Patron. lib. 7. art. 8. queſt. princ. 2.
num. 5. ad finem, ac Cephal. conſil. 636. num. 53. cum ſeq.
74 volum. 5. † Limitatur tertio principalis concluſio, vt non
teneatur ſucceſſor neceſſarius ſtare locationi factę per prę-
deceſſorem, ſi in fraudem ſit facta, vt tenet Tiraquel. d. tract.
retract. conuent. §. 3. Gloſſa vnica, num. 17. cum ſequen. vbi
75 etiam exemplificat, & adducit coniecturas fraudis. † Limi-
tatur quarto principaliter hæc concluſio in fiſco, qui licet
ſit ſucceſſor neceſſarius ſingularis, tamen eius fauore ipſe
tenetur ſtare locationi, vel colono, vbi agitur de confiſca-
tione bonorum confiſcatorum particulariter, ſecundum de-
clarata per Alexand. d. l. Si filioſam. §. Si vir, num. 5. & 19.
ff. ſoluto matrimonio, & tradita per Iaſon. d. §. Diuortio, in
princ. nu 36. & ita declaranda notata per Albam conſ. 103.
ad finem, vbi æquiparat fiſcum, & Eccleſiam in hoc, atque
per Gomez. diſtinguendo d. cap. 3. Locati, num. 10. ac etiam
76 Cephal. d. conſ. 255. num. 46. vſque ad finem, volu. 2. † De-
claratur quinto hæc concluſio in proprietario ſuccedente
vſufructuario finito vſufructu, cum non teneatur ſtare co-
lono, quia ius eius finitur morte, vt tradit Bald. l. 1. nu. 34.
ad finem, Cod. De iure fiſci, lib. 10. per text. l. Si quis domū,
§. 1. ff. Locati, ac Pract. d. forma libelli, quo agitur ad ficti
præſtationem, verſi. Soluere neglexit, nume. 6. verſic. Et per
hoc deciditur, atque Angel. d. conſil. 245. num. 6. verſic. Sed
vſuarius, ac etiam Crottus d. conſi. 414. num. 22. verſi Si ve-
ro, volumine 3. Borgninus, deciſio. 45. num. 71. in addit. &
77 Caroc. d. verſic. Singulari ſucceſſore, num. 34. † Tenetur ta-
men ſtare pro illo anno, quo bona ſunt ſeminata, & labora-
ta, & ſolum ſint fructus recolligendi, vt tenet Afflict. deciſi.
365. nu. 11. & Borgn. deciſ. 44. n. 2. cum ſeq. & infra cauetur,
78 ad finem huius Statuti. † Declaratur ſecundo, vt non pro-
cedat, ſi fundus locatus per vſufructuariū eſſet talis, ex quo
non poſſet percipi fructus, niſi ſingulo quinquennio, quia ſi
interim decedat vſufructuarius, tunc ſingularis ſucceſſor te-
netur ſtare colono hac de cauſa, veluti ſi ſylua eſſet cædua,
vel ſimilis ſecundum Alexand. d. l. Si filioſam. §. Si vir, num.
22. ff ſoluto matrimonio. † Sexto fallit principaliter, & li-
mitatur hæc concluſio in vxore ſuccedente in bonis dotali-
bus datis inæſtimatis marito, quia licet ſuccedat neceſſario,
tamen non tenetur ſtare colono vltra annū; quicquid ali-
qui teneant in contrarium, eum debere ſtare colono, Pract.
d. verſi Soluere neglexit, num. 6. verſic. Aliquando, il primo,
& Ang. d. conſil. 245. num, 6. verſi. Et locationi, ac Benin-
tend. deciſi. 54. in princip. nu. 1. atque Roland. à Valle conſ.
49. num. 5. vol. 2. ac etiam Crott. d. conſi. 414. nu 22. verſi.
79 Aut habebat, volu. 3. † Saltem vt caueat, tamen communis
eſt, quod non teneatur ſtare, ſecundum Dyn. & Rayner.
Singul.

Digitized by Google

Singul.202.& Alex.l.Si filiof.§.Si vir,num.5.ff.ſoluto ma-
trim.ac Duennam reg.240.Emptor, limitatione quinta, ac
etiam ſecundum Cephal.conſ.255. num. 22.volum. 2. &
Viuium ſuis communibus,lib. 2.opin.61.conductorem ex-
pellere,verſ. Interpretatur vlterius,& in lib.11.communiũ
in verbo,Mulier non tenetur,atque Caroc.tract. variatum
reſolut.lib.2.c.15.nu. 5.& tract. Locati,verſ. Iure dotium,
80 nu.1.& 2. † dicendo tamen vxorem teneri præſtare cau-
tionẽ de conſeruãdo locatoris hæredes indemnes, ac Cror.
81 d.cõſ.414.n.22.verſ.aut habebat,vol.3.† Vaſall⁹ quoq;nõ
tenetur ſtare colono, vt trad.Caroc.d.verſ.ſing.ſucceſ.n.23.
k Locationi] † Scilicet temporali, vt infra etiam decla-
82 ratur,in verbo, ita quod emptor, vel acquiſitor locationi
temporali,ſecus autem ſi eſſet facta locatio ad longum tem
pus, quia tunc tenetur ſtare ſucceſſor quilibet etiam ſingu-
laris locationi, cum tunc colonus dicatur habere ius in re,
ſcilicet vtile dominium,ſecundum Bald. in l. Si merces, §.
Qui fundum, verſ.Item dicunt Doctores,ff. Locati, & in l.
Si filioſam.§.ſi uir,in princ.in verbo, Ex hoc apparet, vbi
etiam Alexan.num.2.ff.ſoluto matr. & Bart.in l. Empto-
rem,verſ Sed ſi ponerem, vbi etiam Salicet. num. 6. verſic.
Aut eſt ſucceſſor ſingularis, C. locati, tenet idem Angel. d.
conſ.245.num.6.verſ.Sed ſi ponatur, & Auffred. ad deciſ.
Tholoſ.420.verſ. Quod limita, & Alex.conſ. 118.num.17.
volum. 5. ac Fabianus de monte tract. de empt. & vendit.
parte prin.6.quæſt.18.numer.75. verſ. Quæ regula,atque
Duennas d.reg.240. Emptor,limitatione 2.ac etiã Gomez.
d.tract.locati,nu.9. verſ.ſecundo infertur,& Couar. tracta.
variarum reſolut.lib.2.cap.15.num.2. verſ.vel quia, ac Pi-
nellus in l.1.parte 3.num.68. verſ. Infertur duodecimo,C.
de bonis mater. † Vbi idem dicit in emphyteuta, ac Ca-
roc. nouiſſime d.trac.locati,ver. Effectus,num. 10. & verſ.
83 ſingulari ſucceſſore, nume. 4. † Habet etiam locum hæc
concluſio,vt procedat,quamuis non ſit locatio,ſed ſimplex
venditio fructuum facta per alienantem prius alicui, quia
illi emptori non tenetur ſtare ſucceſſor ſingularis, niſi ille
emptor fructuum habeat ius in re per conſtitutionem hy-
pothecæ,ſecundum Bald.in l.ſi. ff.de contrah. empt. & Bal.
l.ſi merces,§. Qui fundum,in fine, ff.locati, ac Fabian. de
monte d.tract.de empt.& vend.parte princ.6.q.18.n.75.
verſ.Et ſic emptor.
l Stare neceſſe non habeat] † Eſt idem de iure communi
84 per tex.in l.Emptorem, vbi Scribentes Cod. locati, notant
etiam paſſim Doct.§.ſi vir in quinquennium,vbi præcipue
Alex.ff. ſoluto matrimonio, & Cotta ſuis memorab.in ver-
bo,Succeſſor ſingularis,ac Duennas reg. 240. Emptor, Am-
pliando,& limitando,vt ibi,atque Natta conſ. 426.nume.
1.uolum. 2.ac etiam Gomez.d.cap.3.Locati,num. 9.& Co-
uar. variarum reſoluc.lib. 2.ca.15.in prin. Idem Magon.de-
85 ciſ. 11.num.1. † Adducitur illa ratio potiſſimum, cum
ſimplex conductor ad modicum tempus non habeat ius in
re,ſecundum Borgninum deciſ. 43.num.19 & 57. & deciſ.
86 44.num.45.& per Ceph.conſ.255.num.35.vol.2. † Ea-
dem ratione etiam conductor, vel colonus non tenetur ſta-
re locationi, quando ſuccedit ſingularis ſucceſſor, tam de
iure communi,vt tradit Bald.in l.Qui fundum,ff. Locati,&
tract.ſtatut. in verbo,Colonus,idem Gomez.d.c.3. Locati,
num.9.in prin.atque Borg.deciſio.44.nu.34. quam etiam
ex Statuto hoc infra,verſ. Et prędicta habeant locum etiam
87 in conductore,vbi dicetur. † Cautelas autem tres, vt cõ-
ductor,vel colonus non poſſit expelli à ſingulari ſucceſſore,
tradit Caroc dict.tracta. Locati, verſ.Singulari ſucceſſore,
num. 30. cum duobus ſequen. Quas ſingulas diſcutere li-
cet cum alijs infra deducendis pro limitatione huius con-
88 cluſionis principalis. † Fallit igitur primo,quando in in-
ſtrumento alienationis, & venditionis adeſſet ceſſio actio-
num,& conſtitutio procuratoris in rem ſuam,quod commu
niter ſolet apponi in inſtrumentis ſimilibus, cum tunc cõ-
ductor etiam inuitus cogatur ſtare locationi, ſecundũ Bart.
89 l. Qui fundum, ad finem, ff. Locati. † Limitatur ſecundo
hæc concluſio, vt non procedat vbi iſte ſingularis ſucceſ-
ſor non ſuccederet in plenum ius, veluti quia eſſet tantum
emptor fructuum,vel ſimplex vſuarius,quia tunc teneretur
ſtare colono,ut in his terminis firmat Alex.conſ.118. num.
13.volum. 5.& in l.Si filioſam.§.Si vir,nu.10.& 15. ff. ſo-
luto matrim.ac Salicet.in l.Emptorem,nu.6. verſ. aut ſuc-
ceſſor ſingularis in plenum ius, C. Locati, atque Cephal.
conſ.254.num.37.& ſequent.volumin 2. ac etiam Michael
Graſſus ſuis communibus,lib.1.in verbo,De empt. & ven-
dit. quæſt.1.& Caroc.dict.verſ. Singulari ſucceſſore,num.
90 14. † Sed quod vſuarius non teneatur ſtare colono,tradit
91 idem Caroc.ibi,num. 16. † Quod etiam emens vſumſru-
ctum à domino qui locauit, non teneatur ſtare colono, te-
92 net d. deciſio. Tholoſ. 420. † Ceſſat tertio hæc concluſio
principaliter, vbi colonus,vel conductor is haberet ius ali-
quod dominij, quia tunc teneretur ei ſtare ſingularis ſuc-
ceſſor, veluti ſi conduxiſſet ad longum tempus, vel in em-
phyteuſin,vt ſupra notatum,in verbo,locatori iuxta deciſ.
Baldi,in l.Si merces,§. Qui fundum,verſ. Item dicunt Do-
ctores,ff.Locati,& l.Si filioſam.§. Si vir in quinquennium,
ad prin.uerſ. Ex hoc apparet, vbi etiam Alex.nume. 2.ff.ſo-
luto matrim.& d.conſ.118.num.17.uolumin.5.& Soarez
ſuis communibus,in verbo,Conductor ius in re,& notatum
93 d.verbo,Locationi. † Ceſſat quarto hæc concluſio, ſi ius
coloni,vel conductoris eſſet reſeruatum in hac venditione,
vel alienatione,vt notatum in d.l. Emptorem, in reſponſo
2.C.Locati,& Pract Papien. in forma libelli,quo agitur ad
præſtationem facti,verſ. Soluere,num.5.ac Alex. d.§.Si vir,
num.9.atque Fabian.de Monte d.tract.de empt.& vendit.
quæſt.6.prin.num. 75. ac etiam Duennas d.reg. 240. Em-
ptor,limitatione 4.& Gomez.cap.3.Locati,nume.9.verſic.
tertio limita,ac Couar.tract. variar.reſolut. cap. 15. num.
2.lib.2.atque Caroc d.verſ.Singulari ſucceſſore, num. 5.&
36.& infra etiam cauetur verſ. Et prædicta non habeãt lo-
94 cum. † Ceſſat quinto,& limitatur hæc concluſio,quando
locator promiſiſſet non expellere conductorem etiam pro
vſu ſuo,ſecundum notata per Felinum conſ.43. nume.5.&
per Caroc.referendum d. verſ.Singulari ſucceſſore, num.3.
95 † Limitatur ſexto,principaliter, vt non poſſit expelli co-
lonus, vel conductor, qui in inſtrumento locationis ſibi o-
bligauit bona locatoris pro manutentione locationis, nam
hoc caſu ſi eſt obligatio generalis bonorum non poteſt ex-
pelli,donec ei fuerit ſolutum intereſſe, & damnum, & eo
caſu bonum eſt, quod conductor proteſtetur ſe nolle rece-
dere,ſed retinere illam rem conductam, donec ſoluatur in-
tereſſe,vt tenet in hac ſpecie Bart. in d.l.Emptorem, nume.
2.C.Locati, vbi dicit perpetuo notandum eſſe, & obtinuiſ-
ſe hoc in facti contingentia,& in d.l.Si filioſam.§.Si vir,nu.
2.ff ſolut.matrim. & Pract.d. forma libelli, quo agitur ad
facti præſtationem,verſ. Soluere,num.5. ac Ang.conſ. 245.
numer.6.uerſ. Idem atque Auffred. ad deciſ. Tholoſ. 420.
uerſ. Et per hoc, ubi dat cautelam, ut proteſtetur condu-
ctor bona retinere ratione obligationis bonorum,ac etiam
Alex.d.l.Si filioſam.§. Si vir,num.4.ff.ſolut. matrim. & cõſ.
118.num.20.cum addit. ibi, uolum. 5. & Corſet.ſingulari,
Pactum,il primo,ac Socin.ſen.conſ.90. num. 2.uolumin.4.
atque Marſ.Sing.321.nume. 1.2.& 3. ac etiam Ruin. conſ.
180.num.18.uolum. 1.& Duennas reg.240. Emptor, limi-
tatione 7.ampliando ut per eum,ac Tiraquel.tract.conſtit.
parte 1.in prin.num.47. Alex. de Neuo conſ. 25.num. 7.at-
que Natta conſ.416.num.9.12.& ſeq. & conſ. 426. num. 2.
& 3.uolum.2.ac etiam Crottus conſ. 414.num. 21.uerſ. aut
habet,& num.22.uolum.3.& Ferrandus Loaces in l. filioſa.
§. Diui,num.88.ff.deleg. 1. Couarruuias d.tract.uariarum
reſolut.cap.15.num.3.lib.2. & Gomez.cap.3.Locati,num.
9 uerſ. Ex quo infertur,ac Plott.l.Si quando,num.192.uerſ.
Item expelli,C.unde ui,atque Menoch.tract.retinend.poſ-
ſeſ. remed. 4.num.38. Oſaſc.deciſ.156.num.1.cum tribus
ſeq. & Marius Anguiſola conſ.216.num.26. uol. 1. Graſſ.
ſuis communibus,lib.1.de empt. & uendit.quæſt.3. ac Ga-
br.ſuis communibus,tit.de pignor.concluſ.1.num.6.ac etiã
Caroc.d.uerſ.Singulari ſucceſſore, num. 29. & duobus ſeq.
96 ad finem,Gaſpar Caball.milleloquio 1341. parte. † De-
claratur id procedere,ſi colonus agit, alias ſi excipiat non
poteſt expelli,ut per eundem Caroc. ibi,numer. 22. & per
97 Burſ. conſ.101.num. 1.& 2.uol.1. † Vbi plus dicit quod
non ſufficiat dare,fideiuſſorem,ubi damnum, & intereſſe ſit
certum,& liquidum,idem tradit Caroc.Ipſe d.loco, nu. 25.
98 † Soluto autem intereſſe, quando adeſt ſolum generalis hy-
99 potheca,tunc poteſt is colonus,& conductor expelli. † Et
propterea dat cautelam ſingulari ſucceſſori Corſet. d. ſing.
Pactum, il primo, quod ſingularis ſucceſſor offerat ſe ſolu-
100 turum intereſſe,ut poſſit illum colonum expellere. † Si au-
tem in contractu locationis adſit hypotheca ſpecialis,tunc
non poterit expelli conductor,etiam ſi offeratur intereſſe,&
hoc ſecundum communem,licet Oſaſc.d.deciſ. 156.nume.
3.& Caroc.d.uerſ.Sing.ſucceſſore, num. 21. pariſicet gene-
ralem,& ſpecialem hypothecam, ut non poſſit colonus ex-
pelli,ſed quod ſolum habeat locum in ſpeciali, ſecundum
communem, ad hoc ut non poſſit expelli,etiam ſoluto in-
tereſſe,tradit Capic.deciſ.182. num.2.cum ſeq & gloſ.Pa-
riſ.§.tertio,num.95.ac late Tiraquel.tract.retract.conuent.
§.3.gloſſa unica,num.4.ubi loquitur remiſſiue, atque Co-
uar.d.cap.15.num.3.uerſ. Primam hypothecam, ac etiam
Gabriel

Digitized by Google

Gabriel ſuis communibus, tit. De pignoribus, cõcluſ. 5. circa
finem, num. 6. & 9 & Port. Imolen. ſuis communibus, regu.
1. lib. 3. ac Plott. d. l. Si quando, numer. 19. C. Vnde vi, atque
101 Oſaſc. deciſ. 156. nume. 4. cum duobus ſequen. † Vlterius
obligatio, & hypotheca hæc omiſſa à Notario per errorem,
vbi conſueuit apponi, habetur pro appoſita, & eam Nota-
rius apponere poteſt, ſecundum Caroc. verſ. Singulari ſuc-
102 ceſſore, num. 24. † Eſt aduertendum ulterius, quod ſi in
inſtrumento locationis adſit hypotheca generalis cum iu-
ramento, nam tunc ſingularis ſucceſſor tenetur ſtare colo-
no, quod videtur colligi, eo quia ſtatutum, vel quęlibet alia
diſpoſitio non videtur comprehendere actum iuratum, ut
tenet Gloſſa, in cap. Cum non debeat, de electionibus in ſex
to, tradit idem Alex. conſ. 28. nume. 10. volum. 3. cum alijs
accumulatis ſupra cap. 328. In alienationibus, in verbo, Nõ
valeat, uolum. 1. In his autem terminis, not. Gozad. conſ.
24. num. 9. & conſ. 100. ad finem, ac Socin. ſen. conſ. 90. nu.
15. uolum. 4. atque Ioannes de Amicis conſ. 113. ad finem,
ac Ant. de Fano tract. pignor. parte prin. 2. membr. 1. nume.
119. cum ſeq. & Boer. deciſ. 122. num. 51. ac Couar. d. tract.
variarum reſolut d. cap. 15 num. 3. verſ. Sciendum hanc, ad
finem, lib. 2. atque Natta conſ. 426 num. 4 cum ſeq. volum.
2. declarando, vt ibi per eum, ac etiam Roland. à Valle cõſ.
6. num. 20. cum ſeq. volum. 1. & conſ. 62. num. 40. volum. 2.
& Marius Anguiſola conſ. 216. numer. 26. verſ. 3. cum ſeq.
volum. 1. ac Gabriel ſuis communibus, tit. de pignor. con-
cluſ. 1. num. 7. atque Port. Imolen. ſuis communibus, lib. 3.
reg. 1. ac etiam Burſ. conſ. 101. num. 3. & 7. volum. 1. Dixit
magis communem Caroc. d. uerſ. Singulari ſucceſſore, num.
26. & Magon. deciſ. 97. num. 23. & ſeq. vbi dicit non ſuffice-
103 re oblationem intereſſe, † comprobatur, quia ex ſpeciali,
vel generali hypotheca cum iuramento transfertur domi-
nium, ſecundum Socin iun. conſ. 129. num. 10 & 11. volum.
2. & per Anchar. iun. quæſt. 13. num. 5. lib. 1. Contraria ta-
men opinio videtur verior, quod non obſtante hoc iuramẽ
to poſſit conductor is expelli à ſucceſſore ſingulari, etiam
quod adſit hypotheca generalis tantum, & faciunt ad hoc
tradita ſupra. nec hoc caſu obſtare debet iuramentum, &
104 vis iuramenti huius, quod obliget præciſe, † cum ius hoc
iuramenti habeat ſolummodo locum contra ſe obligantẽ,
& vniuerſales ſucceſſores, quia id tenentur ſeruare præciſe,
non autem debet porrigi aduerſus tertium, & ſingularem
ſucceſſorem, ut decidit Corn. conſ. 256. num. 6. volum. 4. &
ita in his firmat reſpondendo obiecto iuramenti, Couar. d.
c. 15. num. 4. ver. ſecundum hanc, ad finem, dum dicit prop-
ter hoc dubiam eſſe opinionem Socini d. conſ. 90. num. 15.
105 volum. 4. † Quod magis eſt dicendum in caſu ſtatuti hu-
jus noſtri diſponentis idem quod ius commune, cum ad
hoc ne ſuperfluum ſit, debeat intelligi etiam habere locum
in caſibus, in quibus de iure communi non haberet locum,
iuxta dec. Bal. in l. 2. num. 2. C. de appell. & Arer. conſ. 106.
num. 2. ad fin. licet huic iuramento poſſet reſponderi non
eſſe ſuperfluum, ex eo, quod addit iuramẽtum in forma hic
notata, quod non erat de iure communi. Et quod non ob-
ſtet iuramentum, ſic cenſuit Senatus, de hoc conſultus tum
quia in alijs contractibus ſolet habere modicam vim, &
conſiderationem iuramenti, quod ſolet ex ſtylo Notariorũ
apponi, tum quia hoc modo ſemper ſingularis ſucceſſor te-
neretur ſtare colono, cum in omnibus cõtractibus locatio-
num, & aliorum ſoleat adhiberi iuramentum, cum etiã quia
iuramentum nil operatur, ubi adeſt conſuetudo iurandi, ut
106 tradit Borgn. deciſ. 30. nu. 23. † Limitatur ſeptimo prin-
cipaliter hæc concluſio, ſi in inſtrumento locationis adſit
pactum non alienandi in præiudicium locationis illius, &
per ſpeciale pignus fuere bona locata obligata, quia tũc ſuc
ceſſor ėt ſingularis qualitercunque, tenetur ſtare colono, &
conductioni, nec eo caſu offerendo intereſſe poteſt remoue-
re conductorem, ſecundum communem opinionem, de qua
per Caſtr. d. l. Si merces, §. 1. nu. 2. ff. locati, tenet idem Imo,
la d. l. filiusfam. §. Diui, num. 13. ff. de leg. 1. ubi etiam Iaſon
in 1. lectura, num. 91. & ſeq. & in lectura 2. nu. 122. & 127.
& Alex. in l. qui abſenti, §. 1. num. 6. ff. de acq. poſſeſſ. ac l. Si
filiofam. § ſi uir, num. 4. & Iaſ. num. 4. ver. Et ideo, ff. ſolut.
matrim. ac Capic. dec. 182. num. 2. cum ſequent. atque Re-
buff. tracta de conſtit. reddit. art. 1. Gloſſ. 14. nume. 10. tomo
2. ac etiam Gomez d. cap. 3. Locati, num. 9. verſ. Quarto li-
mita, & Tiraquellus tract. retract. conuent. §. 3. Gloſſa Vni-
ca, num. 4. ac Couar. communem dicendo d. cap. 15. nume.
3. verſ. Vltimo eſt ad hoc, atque Plott. d. l. Si quando, num.
192. C. Vnde ui, ac etiam Oſaſcus deciſ. 156. num. 4. uerſic.
Et licet, Viuius dictis ſuis communibus, lib. 2. opin. 61. Cõ-
ductorem expellere, verſ. Sed vbicunque, Gabriel & Port.
Imolen. locis ſupra allegatis, ac Caroc. communem dicen-
107 do d. uerſ. Singulari ſucceſſore, nume. 26. † Eo tamen caſu
quo colonus non poteſt expelli ratione ſpecialis hypothe-
cæ, ſi ſponte relaxauit bona emptori, vel ſucceſſori ſingula-
ri ſibi præiudicat, vt non poſſit dein ad damna agere, ſecun-
108 dum Caroc. d. ver. Singulari ſucceſſore, num. 40. † Ceſſat
octauo hæc concluſio, vbi cautum ſit in inſtrumento, quod
locator ſine licentia conductoris, uel coloni non poſſet rem
locatam alteri vendere, pignorare, uel alienare, aut alterum
contractum inire, ſecundum Roman. conſ. 423. ad finem, &
109 per Caroc. d. verſ. Singulari ſucceſſore, nume. 31. † Nec eo
caſu ſucceſſor ſingularis poteſt expellere offerendo intereſ-
110 ſe, ut ibi per eum, num. 32. † Ceſſat nono concluſio hæc
in colono à fiſco conſtituto, cum ſucceſſor etiam ſingularis
fiſci teneatur ei ſtare, & hoc ſecundum ſcribentes commu-
niter fauore fiſci, ne dein moleſtetur à memorato colono,
caſu quo expelleretur, ut cauetur in l. finali, in prin. ff. de
iure fiſci, per quem tex. ſic tradit gl. d. l. Emptorem, in Glo.
magna, ad finem, C. Locati, tradit idem Pract. d. forma libel-
li, quo agitur ad fiſci præſtationem, verſ. Soluere, num 5. &
Ang. d. conſ. 245. num 6. uerſ. Fallit tamen, ac Iaſon dict. l.
Diuortio, in prin. nu. 36. ff. ſoluto matrimonio, atque Boſſ.
tit. De fiſco, & eius priuile. num. 41. ac etiam Duennas reg.
240. Emptor, limitatione 8. & Soarez. ſuis communibus, in
uerbo, Conductor ſiue colonus, ac Magon. deciſ. 11. num. 2.
atque Pinell. in l. 1. parte 3 num 68. uerſ. Infertur decimo
C. de bonis mater. ubi adducit meliorem rationem, ex quo
conductor is fiſci dicitur habere ius in re, quo caſu non ſu-
111 biacet diſpoſitioni l. Emptorem C. Locati. † Tenetur de-
cimo eiſdem rationibus emphyteuta fiſci ſtare colono, per
l. 2. Cod. de municip. & Colon. lib. 11. ſecundum notata per
Martinum Lauden. tract. de fiſco, quæſt. 18. & notata per
112 Lucanum, ſimili tract. De fiſco, parte 1. num. 49. † Tamen
fiſcus emens à tertio non tenetur ſtare colono, cum tunc
ceſſet præiudicium fiſci, l. Diuortio, in prin. ubi Bald. ff. ſo-
luto matrim. notat Martinus Lauden. De fiſco, quæſt. 264.
113 & Magon. deciſ. 11. num. 2. † Ceſſat undecimo hæc con-
cluſio in colono Eccleſiæ, cui ſucceſſor ſingularis tenetur
ſtare, cum æquiparetur fiſcus, & Eccleſia, ſecundum tradita
per Roman. d. l. Si filiusfam. §. Si uir, num. 12. & ſequen. ubi
Alex. nume. 5. ff. ſolut. matrim. & Romanus ipſe ſingulari
63. ad finem, licet ibi in addit. contrarium decidatur, tenet
idem Alex. d. conſ. 118. num. 19. uolum. 5. & Curt. ſen. conſ.
10. quamuis ipſe teneat contrarium ibi ad finem, ac Duen-
nas reg. 240. Emptor, limit. 9. atque Alba. conſ. 108. ad finẽ,
ac etiam Couar. d. cap. 15. num. 6. uerſ. Ego uero, & Pinell.
d. l. 1. parte 3. nume. 68 uerſ. Infertur duodecimo, C. de bo-
nis mater. ac Cephal. conſ. 255. num. 46. cum ſeq. uolum. 2.
atque Michael Graſſus ſuis communibus, lib. 2. in uerbo, de
114 empt. & uendit. quæſt. 2. † Non poteſt duodecimo condu-
ctor Reipublicæ eadem ratione prout in fiſco expelli à ſuc-
ceſſore, ſecundum Pinell. d. l. 1. parte 3. num. 68. uerſ. Infer-
115 tur undecimo, C. de bonis mater. † Non habet locum de-
cimo tertio diſpoſitio pariter d. l. Emptorem, & hujus Sta-
tuti, quod ſingularis ſucceſſor poſsit expellere conductorem
inter Iudæos, cum lex Moſaica inter eos obſeruanda ſit, ut
per Gozad. conſ. 24 num. 10. & Caroc. d. uerſ. Singulari ſuc
116 ceſſore, num. 27. † Videtur decimoquarto ceſſare hæc cõ-
cluſio, ut non poſsit ſucceſſor ſingularis expellere colonum
& conductorem, quando ipſe non ignorauit bona empta
eſſe alteri locata, ſecundum Gozad. conſ. 24. nu. 7. & Burſ.
conſ. 101. num. 5. uolum. 1. Caroc. d. uerſ. Singulari ſucceſ-
ſore, num. 37. † Quæ tamen limitatio uidetur non habe-
re locum in caſu ſtatuti huius requirentis iuramentum hic
117 notatum. † Ceſſat decimoquinto hæc concluſio in colo-
no, & conductore facto ab emptore, qui emit fundum cum
pacto luendi, qui fundus dein fuit redemptus uirtute illius
pacti, nam redimens tenetur eo caſu ſtare colono, & loca-
tioni prænarratæ, & non poteſt expellere illum colonum,
uel conductorem factum ab emptore illo cum pacto luen-
di, ut tradit Bar. in l. 1. ad finem, C. de iure fiſci, lib. 10. &
Alex. in d. l. Si filiofamilias §. Si uir, num. 11. ff. ſolu. matrim.
ac Soc. ſen. conſ. 125. num. 3. uolum. 1. atque Rolan. a Valle
118 conſ. 49 num. 3. uolum. 2. & ſupra notatum. † Ceſſat de-
cimo ſexto pariter hæc concluſio, quando colonus, & con-
ductor feciſſet aliquas impenſas utiles, & neceſſarias, quia
non poſſet expelli, nec teneretur relaxare rem locatam, do-
nec hæ impenſæ ſoluantur, ſecundum Alex. d. l. Si filiofam.
§ Si uir, num. 8. ff. ſolut. matrim. & Socinum ſen. d. conſil.
15. num. 20. uerſ. Quinimo uolum. 1. ac Fabianum de Mõ-
te tract. de empt. & uendit. parte 6. principali, quæſt. 18. nu.
119 75 uerſ. Sed ſi colonus. † Nam pro eis melioramentis uel
impenſis

Digitized by Google

impenſis ſaltem pro colligendis fructibus tacita hypotheca in bonis illis inducitur, vt per Oſaſ. deciſ. 82. num. 8. ad finem, & num 9. & late notatum infra, ca. ſequenti, Si quod
120 ædificium. † Ceſſat decimoſeptimo hæc concluſio in colono partiario, cum is non dicatur conductor, ſed ſocius, vt ſupra notatum in prin. & per Caroc. d. verſ. Singulari ſuc-
121 ceſſore, num. 17. † Et hoc in fructibus à ſolo ſeparatis, vt in his terminis firmat Romanus conſi. 309. num. 3. & 4. & Alex. d. l. Si filiofam. §. Si vir, num. 17. ff. ſoluto matrimonio & Fabian. de Monte tract. de empt. & vendit. parte principali 6. quæſt. 18. num. 75. verſ. Item in tertio, & Oſaſ. deciſ.
122 82. num. 5. † Secus tamen in fructibus pendentibus, cum in his non poſſit dici colonus is partiarius ſocius, ſecundum notata per Romanum d. conſ. 309. nu. 4. & tradita per Alex. d. § Si vir, nume. 12. verſ. Sed contrarium, ac per Iaſon in l. Cum filio, nume. 180. ff. de leg. primo, atque Viuium ſuis communibus, lib. 2. opin. 61. Conductorem expelli, verſi.
123 Imo aduerte. † Niſi tamen fructus hi eſſent breui recollecturi, quia tunc teneretur ei ſtare ſucceſſor ſingularis propter ſumptus factos per eundem colonum partiarium, vt ſignanter diſtinguit Oſaſ. deciſ. 82. num. 10. vſque ad finem, & ita declarandum eſt Statutum hoc, dum loquitur de par-
124 tiarij excluſione. † Vendito tamen fundo fructibus pendentibus, cenſetur etiam vendita pars fructuum debitorum colono partiario, licet ipſe habeat regreſſum contra vendentem, vt per dec. Peruſ. 83. num. 3. parte 2. Faciunt tradita per Oſaſ. dec. 82. numer. 2. & 3. Quod tamen ſublatum
125 per hoc Statum, in fine. † In his autem caſibus, & ſimilibus, in quibus ſucceſſor tenetur ſtare locationi, non poteſt ſucceſſoris expellere, nec reijcere officialem conductum poſt acceptationem, ſed ſecus, ſi non tenetur, cum tunc ſolũ pro illo anno accepto, ſi iam cœperat officium, tenetur de æquitate ſtare locationi, ſecundum Borgninum dec. 44. nu. 23.
126 & ſeq. & in ſummario, in verbo, Electio, num. 13. † Conductor perſeuerans in conductione continuat poſſeſſionem in ſucceſſorem ſcientem, & tacentem, vt per Borgninum, dec. 44. num. 44. & notatum in nouis Conſtitutionibus, tit. de continuanda hæreditate.

m Si conductor] Veluti eſt ille, qui colit nummis, vel ad frumentum, vel ad victualia, vt notatum eſt in capitulis præcedentibus, & ca. 232. Licitum ſit, in verbo, Hoc, volum. 1.

n Vel partiarius, vel maſſarius] † Important idem, & hi
127 dicuntur ſocij, vt eſt notatum in l. Si merces, §. Vis maior, ad finem, ff. Locati, & per Iaſ. in §. Item Seruiana, num. 11. & 12. Inſtit. de action. ac per Oſaſ. dec. 82. num. 4. Hi autem de iure communi non poſſunt expelli, vbi fructus ſint penes maturationem, vel iam à ſolo ſeparati, cum colonus partiarius habeat ſuam partem, utſupra notatũ eſt, in verbo, Præcedenti.

o Si fuerit requiſitus] Per denuntiam ſcilicet, vt cauetur verbo, Præcedenti.

p In tempore notato in præcedenti ſtatuto] Modo, quo ibi cauetur.

q Et vterque contrahentium iurauerit, vt infra] Eſt additum per Statutum hoc ad iuris communis ampliationem, vt tollantur fraudes, quæ quotidie fieri poſſunt in præiudicium conductorum per alienationes ſimulatas, & fictitias.
128 † Iuramẽtum hoc fuiſſe factum ſufficit quod per Notarios de hoc in inſtrumento atteſtetur, ſecundum Cœpoll. caut. 19. & ita practicatur.

r Vt infra videlicet] Iurari an ſufficiat per æquipollens, vel per relationem ad Statutum, vel pinguius, quod nõ late notatum eſt cap. 324. Nulla donatio, in verbo, Eam donationem, vol. 1.

ſ Regreſſum habente contra locatorem] † Diſponitur
129 idem de iure communi, & textus eſt apertus, in l. Qui fundum, vbi Caſtrenſ. & cæteri, ff. Locati, & Plotius l. ſi quando, num. 191. C. vnde vi, ac Caroc. verſ. Singulari ſucceſſo-
130 re, num. 28. Limitando, num. 29. † Habet etiam regreſſum contra locatorem, & eius hæredem, vbi anticipate ſoluerit
131 ficta aliqua, ut per Borgnin. deciſ. 44. num. 9. † Conductor habens bona locatoris obligata, habet etiam actionem hypothecariam contra eum ad intereſſe ad eius electionem,
132 Ita Alex. de Neuo conſ. 25. num. 7. & 8. † Succeſſor vbi nõ tenetur ſtare locationi ſui anteceſſoris, conſocij, & officialis, ac conductor expelleretur, aut poſſeſſionem officij habere non poſſet culpa locatoris, teneretur tunc ipſe locator, aut eius hæres ad damna, & expenſas, & intereſſe conductoris, ſecundum notata per Cuman. conſ. 170. colum. fin. num. 3. & tradita per Plot. l. Si quando, num. 191. verſ. Et ſi poteſt
t iurari, C. vnde vi, ac per Pariſ. conſ. 98. num. 12. & ſeq. vol. 4. atque Beroum quæſt. 97. num. 4. Idem Berous conſ. 136. num. 1. volum. 1. facitque nos Grat. conſ. 95. numer. 27. & ſeq. volum. 1. & Petrus Antonius Anguiſola ſuis conſ. in materia feud. lib. 7. conſ. 10 num. 12. ac Oſaſ. deciſ. 82. nu. 1. atque Caroc. d. verſ. Singulari ſucceſſore, numer. 28 ampliando ſingulariter, vt per eum, nume. 29. ac etiam Alex. de Neuo conſ. 25. num. 7. & 8. & Gomez. dict. cap. 3. Locati,
133 numer. 3. 7. & 8. † Et ita in materia officialis remoti ante tempus ſic iudicauit conſilium Neapolitanum, vt refert Vin-
134 cent. Franchus deciſ. 216. † Conductor autem poteſt agere de euictione etiam ea non ſecuta, ac etiam quod non de-
135 nunciauerit, † licet ſecus ſit in emptore, vt per Caroc. d.
136 tract. Locati, verſ. Euictionibus, num. 23. † Ceſſat tamen hic regreſſus, vbi locator fuiſſet pactus, quod poſſet vendere abſque aliqua denunciatione fienda conductori, quod ius non denunciandi tranſiret ad vniuerſales ſucceſſores nõ ſingulares, vt tradit Alciat. conſ. 679. in princip. & ad fi-
137 nem, declarando vt per eum. † Si tamen pactum fuerit initum, quod liceret vendere locatori intra aliquod tempus locationis, ita quod teneatur locator dare aliam rem æquiualentem, non per hoc tolleretur ius conductori, vbi non daretur res æquiualens, ſi alienaretur poſt illud tempus, quin poſſet agere ad damna, & intereſſe, ſecundum iuris diſpoſitionem, vt pulchre docet
138 Borgnin. tractat. de tutor. numer. 85. † Regreſſus hic non habet contra locatorem, quando locator ſciebat rem eſſe alienam tempore conductionis, vt per Cumanum conſil. 170. num. 3.

u Ad intereſſe] † Ita etiam de iure communi regreſſus
139 hic habetur ad intereſſe, vt late tradunt Scribentes in l. Emptorem, Cod. Locati, & d. l. Qui fundum, ff. Locati, & Alex. poſt alios in l. ſi filiofam. § Si vir, in prin. ff. ſoluto matrimonio, ac Iaſon l. filiusfam. §. Diui, numer. 120. in prima lectura, ff. de legat. primo, atque Fanus tract. pign. parte prin. 2. membro 1. num. 6. ac etiam Duennas reg. 240. Emptor, limit. 10 & Gomez. d. cap. 3. Locati, num. 9. in prin. ac Plot. d. l. Si quando, num. 191. Cod. Vnde vi, atque Oſaſcus dec.
140 82. num. 1. † Intereſſe, & damnorum appellatione quæ veniat, pulchre tradit Bal. conſ. 182. volum. 3. in euictione autem rei appellatione intereſſe venit pretium rei, vt per
141 Alex. conſ. 67. num. 2. vol. 2., & alibi per nos notatum. † Intereſſe autem hoc, & damnum poterit iurari per iuramentũ in litem, vt tradit Plott. d. l. Si quando, num. 191. verſ. Tamen ipſe colonus, C vnde vi.

x Locum habeant in conductore, vel partiario, vel maſſa-
142 rio, ſicut in emptore, vel acquiſitore] † Vt ſicut emptor, & ſingularis ſucceſſor, & acquiſitor non tenetur ſtare colono, uel conductori, utſupra notatum eſt, ita etiam in his conductoribus, & colonis, vt non teneatur ſtare locationi, & conductioni poſt alienationem factam bonorum cõductorum eadem ratione, & in caſibus prædictis, etiam ex iure communi tradit Bald. in l. Qui fundum, per illum, ff. Locati, & in tract. Statut. in verbo, Colonus, & Rom. d. §. Si vir in quinquennium, num. 28. ff. ſoluto matrimonio, ac Gomez. cap. 3. Locati, num 9. in prin. atque Ceph. conſ. 255. nume.
143 24. volum. 2. † Fallit tamen hoc in caſu, quo in alienatione, vel venditione ſit facta ceſſio iurium cum tranſlatione dominij, & cõſtitutione Procuratoris in rem ſuam, quod communiter ſolet apponi in inſtrumentis, quia tunc colonus tenetur ſtare ſucceſſori ſingulari etiam inuitus, ſecundum notata per Bart. d. l. Qui fundum, ad finem, ff. Locati.
144 † Fallit etiam ſecundo, ſi inter alienantem, & ſucceſſorem, in quo fuit facta alienatio conuentum fuerit, vt penſiones futuræ ſpectarent ad ſucceſſorem, quia tunc colonus inuitus tenetur ſtare ſucceſſori in locatione, ſecundum Bart. in l. Inſulam, in prin. ff. Locati, ſequitur additio ad Bart. d. l. Qui fundum ad fin. & Alex. d. l. Si filiof. §. Si vir, num. 13. ff. ſolut. matrimonio.

Et in prædictis, & infraſcriptis comprehenſis in præſen-
145 ti ſtatuto ius reddatur] † Imo de iure communi poterit ſucceſſor ſingularis eo caſu expellere conductorem propria authoritate, vt tradit Duennas regul. 240. Emptor, ampliat. 2. & Caroc. d. verſ. Singulari ſucceſſore, num. 2. quam opinionem licet aliqui teneant contrarium, dicit communem Borgn. deciſ. 45. in addit. num. 67. cum tribus
146 ſequen. † Maxime quando conſtat clare de locatione finita, & exceptiones conductoris requirerent altiorem indaginem præſtita fideiuſſione per locatorem de reſtituenda poſſeſſione in caſu ſuccumbentiæ, etiam ſi agatur via iudi-
147 ciaria, vt per eum, num. 77. & ſeq. † Tamen electa via iu-
148 diciaria ceſſat alia, numer. 74. † Poterit tamen in omnem caſum conductoris pro cuſtodia, & laboritio terrarum, &

fructuum

fructuum terras illas retinere, donec expenſas, ac fructus locator, vel tertius ſibi ſoluerit, ſecundum Borgninum deciſ.
149 44. num 46. Oſaſc. d. deciſ. 82. num. 8. & 9. † Colonus, vbi nolit admittere emptorem agit venditor contra colonum tanquam ſpoliatus, vt reſtituatur, ſecundum Caroc. d. verſ.
150 Succeſſore ſingulari, num. 39. † Conductor autem ſpoliatus non reſtituitur ex remedio vnde vi regulariter, ſecundũ ipſum Caroc. d. loco, verſ. Vnde vi, Limitando tribus modis, vt per eum, ſed poteſt agere contra dominum, vt ſibi cedat interdictum vnde vi, vt per eundem d. tracta. Locati,
151 verſ. Officio Iudicis, num. 3. † Non etiam compedit eidẽ remedium, l. Si coloni, cum tantum competat poſſeſſori, vt tradit Menoch. tract. recuper. remed. 10. num. 25. & Caroc.
152 referendo, ver. Agricolis, & cenſitis. † Competit tamen remedium reintegratorium recuperandæ, ſecundum ipſum Caroc. verſ. Remedio Canonis rei reintegrandæ, nume. 2. & 3. † Vel ſaltem officio Iudicis impetrato, vt tenet Menoch. d. tract. recuperan. remed. 17. quæſt. 3. nume. 21. & Caroc. referendo verſ. Officio Iudicis, num. 1. declarando, nume. 2.
153 & 3. † Limitatur niſi deijciatur ob penſionem non ſolutã,
154 vt per eundem d. loco, num. 4. † An autem condictio furtiua, vel actio furti competat colono, vel domino, diſtinguitur, an ſint ſeparati à ſolo, vel ne, ſecundum ipſum Caroc. iũ
155 d. tract. Locati, verſ. Condictio furtiua, per totum. † Conductori vlterius, vel colono, ſi ille turbetur in poſſeſſione rei conductæ, non competit interdictum vti poſſidetis, cum ſolum domino competat, ut tradit ipſe Caroc. ver. vti poſſi-
156 detis, n. 1. † Competit tamen hoc remedium conductori ad
157 longum tempus, vt per eundem, ibi, nu. 2. † Quando autẽ, & quibus caſibus dicatur colonus turbare dominum in eius locatione, multos explicat Caroc. idem, d. tract. verſ. Turbata poſſeſſione, per totum.

x Aliquibus ferijs non attentis] † De quibus eſt notatum ſupra c. 107. Temporibus, uol. 1. quæ nunc in ordinibus nouis Senatus fuerunt alteratæ in ferijs meſſium, & reductæ ſunt prout feriæ vindemiarum.

y Exceptis ferijs introductis in honorem Dei, & Sanctorum] Excipiuntur hæ ſemper in Statutis loquentibus de ferijs, Sic cauetur ſupra cap. 47. Dominus Poteſtas, verſic. Et etiam executiones, volum. 1. & ſupra cap. 202. In cauſis,
158 verſ. Exceptis tamen, & cap. 340. Si cui, ad finem. † Eſt ratio in promptu cum hæ feriæ non poſſint tolli per Statuta, vt per Bald. conſ. 166. num. 2. vol. 5. & Soc. iun. conſ. 8. num. 13. vol. 4.

z Ita quod emptor, vel acquiſitor locationi temporali] Eſt ſecus ergo in locatione ad longum tempus, vt late notatũ eſt ſupra, in verbo, Locationi.

aa Si in inſtrumento inueſtituræ libellariæ] † In caſu ſci-
159 licet quando tãtum fuit alienatum vtile Dominium, quia etiam eo caſu non tenetur emphyteuta ſtare colono, vel conductori, vt tradit Alexan. d. conſ. 118. numer. 16. volum. 5. & Gomez. d. cap 3. Locati, num. 9. verſ. Idem eſſet in emphyteuta, ac in ſimili Fabian. de Monte dict. tracta. de Emphyt. & vendit parte principali, 4 quæſtio. 22. & vltima, num. 8.

bb Vel alterius alienationis, vel acquiſitionis] Declaratur vt ſupra, in verbo, Alienetur.

cc Vtraque pars iurauerit] Eſt hoc inductum de nouo per ſtatutum, vt obuietur fraudibus, quod alias de iure non requirebatur hoc iuramentum, vt ſupra notatum.

dd Niſi aliter legitime] Quid releuet hoc verbum, Legitime, eſt notatum ſupra c. 455. Non ſit, in verbo, Legitime, volum. 1.

ee In contrarium conuentum fuerit] † Vt quia ſit reſer-
160 uatum ius coloni, vel conductoris in ſpecie, ſecundum notata in l. Emptorem, C. Locati, & tradita per Alex. in d. l. Si filiofam. §. Si vir, nu. 9. ff. ſoluto matrim. ac per Gomez. dict. cap. 3. Locati, num. 9. verſ. tertio limita, atque Duennam reg. 240. Emptor, limit. 4. ac etiam Couarruuiam d. ca. 15. num. 1. cum alijs, ſupra adductis, in verbo, Stare neceſſe non
161 habeat. † Eſt idem ſi conuentum ſit inter dictas partes, ſcilicet alienantem, & ſucceſſorem, quod penſiones futuræ ſpectarent ad ſucceſſorem illum, quia tunc vterque ſucceſſor, & colonus tenentur ſtare locationi, vt tradit Bart. in l. Inſulam, in princ. ff. Locati, & Alex. d. §. Si vir, nu. 13. & ſupra notatum.

ff Alienari titulo aſſignationis in partem] Veluti ſi per viã emancipationis, quia tunc aſſignatio dicitur, vt cauetur infra c. 485. Si pater.

gg Vel diuiſionis] Veluti inter ſocios, vel fratres rei communis, vel indiuiduæ.

hh Tunc neceſſe ſit ſtare locationi temporali, ſine dicto iu-
162 ramento] † Poteſt dupliciter intelligi hoc Statutum: primo modo, quod loquatur ſtandum in duobus caſibus colono, vel conductori, ſiue adſit iuramentum, hic poſitum, ſiue non, Fuerunt moti forte ſtatuentes, quod hic contractus aſſignationis, vel diuiſionis, licet ſint voluntarij, proueniant tamen ex cauſa neceſſaria, arguendo à traditis per Ceph. d. conſ. 254. num. 47. & ſequen. Et quod ſit ex cauſa neceſſaria, faciunt tradita per Bart. in l. Qui Romæ, § Duo fratres, num. 24. vbi Scribentes, ff. de verb. oblig. & Iaſon in l. fin. num. 47. C. de iure emphyt. ac late Opizon. in l. Filiusfam.
163 §. Diui, num. 107. cum ſeq. ff. de leg. 1. † Poteſt & ſecundo modo intelligi, quod teneatur ſucceſſor ſingularis iſte ſtare colono, & conductori, vbi non ſit iuratum ad formam Statuti huius, & hæc videtur planior interpretatio. Verũ eſſet hoc ſuperfluum, cum iam ſupra id fuerit diſpoſitum. Ideo verior videtur intellectus, vt hæc dictio, Sine intelligatur, non obſtante iuramento.

ii Non intelligatur fructus pendentes pertinentes condu-
164 ctori eſſe alienati] † Eſt ſecus de iure communi, ſecundum dec. Peruſ. 83. nu. 3. parte 2. & per Caroc. d. ver. Singulari
165 ſucceſſore, n. 38. † Tamen etiam de iure communi propter tacitam hypothecam quam habet colonus in eis, loco operis, & laboris ſumptuum in eis factorum, non poteſt ab eorum perceptione expelli, vt tradit Oſaſ. dec. 82. nu. 8. & 9. Et poteſt dicto pignori incumbere pro fructibus recolligendis, vt ibi per eum, num. 10.

kk Et ſatisfacere domino vt prioris] † Eodem ſcilicet mo-
166 do, quo conduxit, vel tenet vti partiarius colonus, & hoc idem eſt de iure communi, per textum in l. Inſulam, in prin.
167 in fine eius, ff. Locati, & per Borgnin. dec. 44. num. 32. † Et eſt ratio euidens, cum non poſſit expelli colonus, vel conductor, niſi tranſmittatur denuntia modo quo fuit expreſ-
168 ſum, in c præcedenti, & ſic anno præcedẽti. † Succeſſori autem conductor tenetur ſoluere ad ratam fructuum percipiẽdorum pro tempore illius ſucceſſionis tantum, vt in ſucceſſore beneficij, tradit Bertach. ſuo repertorio, in verbo, Clericus priuandus, & verbo, Clericus condemnatus, & Borgn. dec 44. num. 10.

ll Illo anno] Eſt idem in annis ſequentibus, niſi fuerit denuntiatum, modo quo in c. præcedenti, &c.

RVBRICA GENERALIS,

SVMMARIVM.

1 *Meliorationum, & expenſarum materia diſtinguitur in hac rubrica generali, vſq; ad num. 26.*

1 † DE materia melioramentorum in ſpecie eſt notatum per ſcribentes plures a Marzaro notatos tract. de fideicommiſſis, epitome 65. ver. Et de melioramentis, & verſ. Denique prætor, cum alijs relatis per Ioannem Garziam Gallecum Hiſpanum ſuo eleganti trac. de expenſis, & me-
2 lioramentis, c. 1. num. 9. † Diuidit autem ipſe Gallecus il-
3 lum tract de expenſis, & meliorament is in capita 24. † Diſcutit enim in primo etymologiam, & diffinitionem expenſarum, ac melioramentorum, num. 1. cum ſeq. vſque ad nu.
4 9. † Ponit dein, num. 10. diuiſionem quadruplicem dictorum melioramentorum, ſcilicet neceſſariorum, vtilium, & voluntariorum, ac cauſa colligendorum fructuum, de quibus expenſis cauſa colligendorum fructuum notat plures
5 quæſtiones, num. 11. cum ſeq. vſque ad numerum 24. † De alijs autem expenſis neceſſarijs, vtilibus, & voluptarijs, vtrũ bonæ fidei poſſeſſor deducat, vel repetat, & quomodo, tra-
6 dit, num. 24. vſque ad finem. † In ſecundo capite declarat quas impenſas neceſſarias deducat, vel abradat, vel auferat malæ fidei poſſeſſor. In quinto autem capite, quas
7 impenſas vtiles, vel voluptarias deducat, vel auferat. † Diſcutit in tertio capite de expenſis, quæ contingunt reſpectu alimentorum, & de alimentis quatenus ad impenſas perti-
8 nent. † In quarto capite deducitur de expenſis ad maiores diſciplinas addiſcendas, & quomodo alimenta cõſtituã-
9 tur. † Deducitur in capite 6. de eo, qui à principio fuit bonæ fidei poſſeſſor, deinde malę fidei, quo ad expenſas cõ-
10 ſequendas. † In ſeptimo capite eſt notatum quomodo meliorationes traditas quis conſequi poſſit, & de interpre-
11 tatione l. Si in area, ff. de cond. indebiti. † Tractatur in capite 8. & 9. de expenſis, & ſumptibus funerum, & de eis, quę
12 conſequuntur funus. † In decimo tractatur de vſufructuario expendente, & multas quæſtiones, licet ibi videre

pertinen-

13 pertinentes ad vſumfructum. † Declaratur 11. capite de
vſufructuario Epiſcopo, beneficiato, prælato, & his ſimili-
14 bus expendentibus aut meliorantibus. † In capite 12. De-
claratur de feudatario, & vaſallo expendente, vel melioran-
15 te rem dominicam. † Continentur in 13. c. melioramen-
ta, & impenſæ per maritum factæ in re vxoris, quatenus re-
16 cuperet. † In 14. capite diſponitur de colono inquilino,
& ſuperficiario expendentibus, vel meliorantibus rem con-
17 ductam. † Traditur in 15. de emphyteuta meliorante rē
18 emphyteuticam. † Decimum ſextum caput continet ex-
penſas, & melioramenta facta per poſſeſſorem maioricatus.
19 † Continentur in 17. expenſæ, & meliorameota facta per
20 hæredem grauatum. † Decimum octauum caput conti-
net expenſas factas per emptorem meliorando rem emptā.
21 † Continet 19. c. expēſas, & meliorationes factas ab his, qui
22 rem commuoem habent in dicta re communi. † In vige-
ſimo capite tractatur de tutore, curatore, adminiſtratore, &
ſimili expendente, vel meliorante, & de probatione illarum
23 expenſarum. † Tractatur in capite 21. de varijs, & ex-
24 traordinarijs ſumptibus ac expenſis. † In capitulo 22.
eſt notatum de augmento auri, & argenti, fodinis, alluuio-
25 ne, & theſauro. † Explicatur in 23. capite qualiter com-
26 putentur expenſæ, & melioramenta cum fructibus. †
Eſt notatum in vltimo cap. qualiter melioramenta æſti-
mentur.

De melioramento facto ſuper fundo locato, in quem debeat peruenire. Cap. CCCC.

a SI quod ædificium b colonus, vel partiarius, vel fictabilis c de lignis, vel materia bonorum locatorum d fecerit ſuper fundo locato, e totum domini vtilitati cedat, & præſumatur factum de materia vtſupra, niſi probetur contrarium. Verum ſi aliunde materiam ſumpſerit, domino, vel locatori concedatur facultas ſuperficiem tantum emendi, quantum ea detracta, poſſet æſtimari; alioqui colonus, vel partiarius, vel fictabilis illam ſine læſione prioris ſtatus poſſit impune auferre, niſi aliter conuentum ſit.

S V M M A R I V M.

1 *Colonus, vel conductor an poſſit arbores incidere pro reficiendis bonis.*
2 *Domus locata debet refici per locatorem, vſq; ad nu. 8.*
3 *Vſuarius an repetat impenſam refectionis Domus, & nu. 37.*
9 *Colonus an teneatur meliorare rem conductam quid in emphyteuta.*
10 *Melioramenta an ſint probanda & per quem præſumantur facta, & quomodo probentur, vſq; ad num. 24.*
25 *Aedificia facta in ſolo alieno ſolo cedunt, & an, & quando recuperaret materiam ſuam, vſque ad num. 36.*
38 *Refectio quæ dicatur, & quæ reparatio, & quæ meliorationes, & in quibus conſiderentur bonis, & quomodo acquirantur, & quotuplices ſint ac quæ dicantur neceſſariæ, et perpetuam vtilitatem reſpicientes, & quid de incrementis, & quomodo melioramenta ſint reſtituenda, & quibus, & an detur retentio, & quæ deducantur etiam per male fidei poſſeſſorem, & quid pro cuſtodia arcis, & quomodo detur repetitio, vſq; ad num. 154 vbi plura in iſta notantur materia.*
155 *Melioramenta facta in bonis feudalibus quomodo conſiderentur in reuerſione feudi ad Dominum vſq; ad num 159.*
160 *Melioramenta voluptaria quomodo conſiderentur, vſque ad numer 185.*
186 *Melioramenta ad hoc, vt quis poſſit conſequi quæ requirantur, declara, num. 187. & infra.*
194 *Melioramentorum ſpecies enarantur circa culturam, & alia quoad vtilitatem quæ ex eis prouenit ad hoc, vt ſint deducibiles, vſque ad num 302.*
303 *Melioratio de qua materia præſumantur facta.*
304 *Præſumptio iuris, & de iure non admittit probationem in contrarium.*
305 *Melioramenta ad quem pertineant.*
306 *Melioramenta quomodo conſiderentur ex facultate conceſſa meliorandi, & num. 307.*
308 *Melioramenta in ædificijs quomodo conſiderentur, & numero 309.*
310 *Melioramenta, & impenſa quomodo æſtimentur, & de quo tempore, vſque ad num. 334.*
335 *Melioramenta quæ nam poſſint auferri impunè, vſque ad numero 350.*

a SI quod ædificium] Quid veniat appellatione ædificij docet Alciat. conſ. 90. nu. 2. late diſcuſſū c. 433. Si quis in hoc verbo, & c. ſeq. hoc verbo, vol. 1.

b Colonus, vel partiarius, vel fictabilis] Quid differant inter ſe, eſt notatum late c. 242. Licitum ſit, in verbis his, volumine 1.

c De lignis vel materia bonorum locatorum] † Quod qui-
1 dem licite fieri poteſt per colonū, vel conductorem etiam
per ſucciſionem arborum pro refectione bonorum condu-
ctorum ſecundum Pariſium in l. Titia, § Titia cum nuberet,
num. 117. & ſeq. ff. de leg. 2. & Menoch. conſ. 13. nume. 17.
volum. 1.

d Fecerit] † De nouo ſcilicet, ſecus ſi refecerit modo quo
2 infra dicetur, nam refectio domus locatæ ſpectat ad locato-
rem, vt tradit Caroc. d. tract. Locati, verſ. Refectione rei lo-
3 catæ, num. 1. † Vſuarius autem non repetit impenſam re-
fectionis domus vſuariæ, cum ad eum ſpectet onus, ſecun-
dum Redoanum, d. tract. de rebus Eccleſiæ non alienandis,
4 quæſt. 17. verſ. Vſusfructuarius, num. 11. † Quod autem
conductor non teneatur ad refectionem domus collapſæ,
nec ad ſarta tecta, ſed locator, eſt ootatum per Nattam cōſ.
5 449. num. 11. volum. 2. † Adeo quod ſi domus conducta ad
modicum tempus corruerit, ita quod conductor non poſſit
vti re conducta, tenebitur dominus ad refectionem, & ſi ip-
ſe conductor impenderit, imputabit in penſionem, vt per
Nattam conſ. 13. num. 5. volum. 1. & per Ludouic. iuis cō-
6 munibus, concluſ. 12. verſ. Prædicta. † Tenetur tamen cō-
ductor ad longum tempus ad refectionem, ſecuodum Ca-
7 roc. verſ. Refectione rei locatæ, nume. 4. † Vſufructuario
facilius cooceditur facultas faciendi, & conſtruēdi nouum
ædificium, quam inchoatum conſumaodi, vt tradit Pinell.
in l. 1. parte 2. num. 54. maxime ſi alias vſusfructus eſſet in-
8 utilis, numer. 56. C. de bonis mater. † Poteſt in omnem ca-
ſum vſufructuarius tollere ædificium, quod ædificauit, vt
9 tradit Redoanus d. quæſt. 17. verſ. Verum quia, numer. 7. †
Colonus ex natura contractus non tenetur meliorare rem
conductam, ſed emphyteuta ſic, ſecundum Redoanum dict.
10 quæſt. 17. verſ. Colonus, numer. 2. † Conductores, vel alij
meliorantes, qui volunt detrahere, repetere, vel retinere rē
melioratam ob melioramenta, in caſibus in quibus poſſunt,
debent etiam probare, melioramenta eſſe per eos poſſeſſo-
res facta, ſecundum tradita per Socinum iun. conſ. 62. num.
3. volum. 1. & notata per Redoan. d. quæſt. 17. verſ. Condu-
ctores, num. 1. ac per Rolan. à Valle conſ. 28. num. 31. & ſeq.
11 volum. 1. † Nam non ſufficit allegatio, niſi probentur me-
lioramenta facta, vt tradit Maſſa ſua forma oblig. cameræ,
12 ad 4. particulam, quæſt. 2. num 14. † Et alleganti incum-
bit onus probandi melioramenta facta fuiſſe, vt tradit Bur-
13 ſat. conſ. 151. num. 139. volu. 2. † Ex eo autem, quod quis
poſſideat rem melioratam, non præſumitur eum meliora-
meota feciſſe, cum ab alijs potuerint fieri, ſecundum notata
per Caſtren. conſ. 270. numer. 4 volum. 2. & tradita per Re-
doanum d. quæſt. 17. verſ. Conductores, num. 2. ac per Me-
14 nochium tracta. recuperan. remed. 15. num. 167. † Præſu-
muntur autem in dubio melioramenta facta fuiſſe a domi-
oo rei, vt tenet Menochius conſ. 122. num. 42. volu. 2. quod
15 ſeruit multum ad infra dicenda. † Ideo debet probare ex-
cipiens, vel proponens melioramenta, quod ea ipſe fecerit,
vel illa à quo habet cauſam, vel eius ſumptibus, & nummis,
vt tenet Prætus tract. vltim. volun. lib. 3. dubit. 5. Quæ bo-
16 na ſolut. 5. numer. 7. † Conſiſtit autem probatio horum
melioramentorum circa duo, ſcilicet, primo quod facta ſint
ab excipiente, & proponente, vel eius authore, & ſecundo
circa quantitatem eorum, & quanta, & qualia ſint, vt per
17 eundem Prætum d. loco, oum. 6. † Et licet probatio me-
lioramentorum ſit difficilis probationis, vt tradit Caſtrenſ.
d. conſ. 270. num. 4. verſ. Quod forte, volum. 2. & Roland. à
Valle d. conſ. 28. num. 31. & duobus ſequentibus, volum. 2.
vbi dicunt debere multum aduertere dominos Aduocatos
in eis probandis, tenet idem Burſ. conſ. 151. num. 14. volum.
2. & Borgn. deciſ. 28. nume. 2. & 3. in addit. ac deciſ. Peru-
ſina 24. num. 26. parte 1. atque Simon de Prætis d. ſolutio-
18 ne 5. num. 7. verſ. Et ſic etiam in ſpecie. † Quomodo au-
tem occurratur huic difficultati, docet idem Simon Prætus
ſingulariter d. num. 7. verſ. Huic difficultati, & oum. 8. & 9.
vbi tradit qualiter probentur, & debeant teſtes, Aret. conſ.
19 83. nume. 11. vſque ad finem. † Quod autem magis pro-
bentur per eos, qui melioramenta fecerunt, quibus magis
etiam vnicis creditur. tradit idem Prætus d. loco, num. 10.
20 † Probatio autem melioramentorum, & eorum æſtimatio
in ædificijs fit concludens per teſtimonium architectorum
& peritorum in arte, non autem opificum, cum etiam teſti-
monio

Digitized by Google

monio eorum opificum, quod fecerint talia melioramenta
credi, non debeat, tanquam deponentiũ in facto proprio, ſe
cundum notata per Curt. iun. conſ. 165. numer. 20. cum ſe-
quen & per Ancharanum iunior ſuis quæſtion. q. 46. n. 10.
vſque ad finem, lib. 1. ac per Rolandum à Valle d. conſ. 28.
21 ad finem, volum. 1. † In genere autem ſi conſtat impenſas
factas & non ſit earum quantitas ſpecifice probata, ſtatur
iuramento facientis, maxime ſi aliqua coniectura ſimul cõ-
currat, vt notauit Carocius d. tract. Locati, verſ. Expenſis,
22 num. 19. † In probatione autem horum melioramento-
rum, & eorum quantitate, ſi teſtes ſint varij, eſt minor ſum-
ma amplectenda, vt per Rolandum à Valle d. conſ. 28. num.
23 11. volum. 1. & Magonium deciſ. 81. num. 25. † Poteſt au-
tem hæc probatio melioramentorum fieri ſummarie etiam
in executione ſententiæ condemnatoriæ reſtitionis rei, ſe-
24 cundum Prætum d. ſolutione 5 num. 11. † De melioramẽ-
tis autem in præiudiciũ Eccleſiæ, vel ſucceſſoris debet ali-
ter conſtare, quam per confeſſionem Rectoris, vel Prælati,
licet quo ad eorum præiudicium eis credi debeat, vt tenet
Borgn. deciſ. 44. num. 58.

e Totum domini vtilitati cedat] † Hoc ideo, ex quo ſũt
25 ædificia noua facta in alieno, & ex aliena materia, quæ ſo-
lo cedunt, l. 2. C. de rei uendic. & §. Ex diuerſo, Inſtitu. de
rerum diuiſ. vt tradit Baldus in conſ. 31 1. num. 4. volum. 3.
26 & Roland. à Valle conſ. 28. num. 9. volum. 1. † Et malæ fi-
dei poſſeſſor faciens ædificium de nouo in re aliena cenſe-
tur illud donare, ſecundum Boſſ. tit. de Principe, & eius pri-
27 uil. num. 31. verſ. Aduerte tamen, † cum nullum voluerit
taliter impendendo obligare, & conſequenter nullam repe-
titionem habet, vt per Redoan. quæſt. 17. verſ. Si uero, nu.
28 1. † Nec etiam materiam ſuam poteſt recuperare, cum vi-
deatur de ſua voluntate alienata, vt per eundem ibi, num. 1.
29 ad finem. † Si autem ſit de aliena, tunc non perditur ma-
teria, ſed à priſtino domino vendicatur etiam vtili a-
ctione negociorum geſtorum, num. 2. niſi ex deſtructione
eius reſultet Ciuitatis deformitas, quia tunc materia non
poteſt vendicari, ſed agitur ad duplum actione de ligno
iniuncto, ut per eundem Redoan. d. num. 2. ad finem, & num.
30 3. declarando, vt per eum, † Imo nec ædificans poſſet de-
ſtruere ædificium, & reſtituere materiam cuius eſt, ne Ciui-
31 tas deformetur, vt per eum ibi, num. 3 ad finem. † Prædo
etiam ædificans in alieno diſſoluto ædificio recuperat ma-
teriam ſuam ibi exiſtentem, vt per eundem, ibi, num. 4. De-
clarando, num. 5. & 6. cum habeat ius, vel cauſam aliquam
poſſidendi, & conſequenter præſumatur, quod animo do-
32 nandi fecerit, vel ne. † Inferens, num. 7. quod Emphyteu-
ta habens ius, vel cauſam in re, veluti Commodatarius, vel
inquilinus, & colonus, qui ædificant etiam ſcienter reperũt,
33 vt ibi per eum, numer. 7. & ſupra notatum. † Declaratur
tamen primo procedere hoc, ſi facta ſint ædificia in re alie-
na tanquam ſua, non animo obligandi aliquem, ſecus ſi pẽ-
dente tempore fideicommiſſi, & per habentem ius in re fiãt
hæc ædificia, quia tunc præſumitur feciſſe animo repeten-
di, ut tradit Roland. à Valle d. conſ. 28. num. 14. uerſ. Non
34 obſtat, comprobando, num. 15. & 16. uolum. 1. † Vnde in-
fertur per Scribentes, quod emphyteuta ædificans in ſolo
emphyteutico ædificium illud non cedit ſolo, ſed ſpectat ei
vel hæredibus emphyteutæ, dum tamen non ſit finita em-
phyteuſis ex ſui culpa, ſed ob finitam generationem, ſecun-
dum Rolan. à Valle d. conſ. 28. num. 16. uolum. 1. & dec. Pe-
ruſ. 34. num. 8. 9. & 10. parte 1. maxime ſi res meliorata ſit
Eccleſiæ, ut ibi deciſ. Peruſ. ipſa, num. 11. ac Redoan. dict. q.
35 17. verſ. Impenſæ, num. 10. & infra late dicetur. † Limi-
tatur ſecundo hæc concluſio, vbi factum fuiſſet ædificium
de nouo etiam, ex quo commode colonus, vel conductor nõ
poterat habitare in veteri ædificio, quia tunc ille conductor
poſſet repetere expenſas, per eum factas, uel compenſare
cum penſione, vt tradit ſignanter Rolan. à Valle d. conſ. 28.
nu. 12. uolum. 1. ubi dicit tunc computari inter neceſſarias.
36 † Fallit tertio, ſi vetera ædificia reficiantur neceſſario, uel
utiliter propriis impenſis alicuius, uel conductoris, quia
poſſunt repeti, uel compenſari cum penſione, uel fictis, ut
per tex. in l. Colonus, in prin. ff. Locati, & l. Colonus, ff. De
ui, & ui armata, & per Pract. in forma libelli, quo agitur ad
ficti præſtationem, uerſ. Inueſtiuit, nume. 3. ac Caſtrenſem
d. conſ. 270. num. 4. uerſ. Quantum autem, uolum. 2. atque
per Rebuff. tract. De literis oblig. art. 4. gloſſ. 2. ad finem, ac
etiam Paponem ſuis conſuetud. tit. De execut. §. 120. Tenet
idem Redoan. d. quæſt 17. uerſ. Colonus, num. 13. & 14. ubi
loquitur de utilibus, & neceſſariis, & Rolan. à Valle d. conſ.
28. num. 12. uolum. 1. ac Menoch. tract. recuperan. remed.
37 15. num. 150. † Vſuarius autem domus non repetit refe-
ctionem factam in domo, cum ad eum ſpectet hoc onus, ut
tradit Redoan. d. quæſt. 17. verſ. Vſufructuarius, numer. 11.
38 † Quæ autem dicatur refectio docet Napod. in conſuetud.
39 Neapol. tit. 24. Locati, in verbo, Reficere, num. 4. † Quod
autem dicatur reficere in priſtinum ſtatum reſtituere, tra-
40 dit Boer. dec. 44. num. 2. exemplificando, vt per eum. † Re-
parare eſt idem, quod reficere, vt per eundem d. dec. 44. nu.
41 3. † Quæ autem dicatur neceſſaria refectio, & quod tri-
plex ſit, eſt notatum per Napod. d. loco, verſ. Neceſſaria, n.
42 4. † Reparationes autem loci dicuntur, per quas facies
loci conſeruatur abſque aliqua dilatione, productione, ſeu
depreſſione, vt per Boertum d. deciſ. 44. nume. 1. exemplifi-
cando, vt per eum, & Redoanum dicta quæſt. 17. verſ. Im-
43 penſæ, num. 3. † Meliorationes autem dicuntur in domo,
vel caſtro factæ, per quas caſtrum, vel domus plus æſtima-
tur, & ſit melior, dum tamen ſint ita affixæ, quod efficiantur
domus, quia tunc dicuntur pars domus, alias dicuntur in-
ſtrumenta, vt tenet Boerius d. deciſ. 44. num. 6. & Redoan.
44 d. quæſt. 17. verſ. Impenſæ, numer. 1. † Conducens autem
molendinum, quod indigeat refectione, conductor ille ad
impenſam prædictam reſtaurationis non tenetur, & reſtau-
rando poteſt expenſum repetere, ſecundum Caroc. d. tract.
45 Locati, verſ. Expenſis, num. 10. † Et ſi conducat cum pacto
illud reſtaurandi, intelligitur de prima vice, vt per eundem
46 d. loco, verſ. Rebus dubijs, nu. 1. & 2. † Et hoc niſi ſit pro-
miſſum manutenere, quia tunc tenetur ſemper conductor
manutenere, ut per eum, ibi, nume. 3. & ver. Refectione rei,
47 num. 3. † Molendino autem deſtructo poſt conductionem
magna impenſa ſpectat ad locatorem, & ſi fiat per condu-
ctorem, eam repetit, vt per eundem Caroc. d. uer. Rebus du-
48 bijs, num. 4. & verſ. Refectione rei locatæ, num. 4. † Refe-
ctio autem molendini ſpectat ad locatorem, non autem cõ-
ductorem, ſecundum Bertach. tract. gabell. parte 2 num. 54.
49 verſ. Qui concluſiue. † Declarando, an reſpiciat commo-
ditatem temporis conductionis tantũ, vel ultra, ut per Bor-
50 gnin. d. deciſ. 44. num. 56. † Molendinum autem ſi corruat
in totum, uel in parte, quando teneatur uſufructuarius il-
lud reficere, & quando ceſſet uſufructus, & quando non, do-
cet Bertach. d. parte 2. gabell. num. 54. uerſ. Sed ſi in aliqua
52 parte. † Licet autem hic ſingulatim diſcurere quæ ſint me-
lioramenta, & quot ſint eorum ſpecies, & à quibus poſſint
repeti, uel deduci, uel compenſari cum fructibus, uel etiam
53 retineri. † Melioramenta igitur quæ poſſunt conſiderari
in quibuſcunque rebus, ſunt triplicis generis, aut naturalia,
54 aut induſtrialia, aut ciuilia. † Naturalia autem ſunt in
quibus ſolum natura operatur abſque ope facti, ſiue indu-
ſtria hominis concurſu, prout notauit exemplificando de-
ciſ. Peruſ. 24. num. 3. parte 1. † Hæc quidem melioramen-
ta acquiruntur quo ad proprietatem domino directo, uel
plenario, quo autem ad uſumfructum emphyteutæ, uel co-
lono ad longum tempus, uaſallo in re feudali, uel ſimilibus,
ſecundum Beroum quæſt. 96. numer. 2. & deciſ. Peruſ. 24.
55 num. 3. parte 1. † Induſtrialia autem melioramenta ſunt,
quæ principaliter fiunt induſtria, opera, & impenſa emphy-
teutæ, uaſalli, coloni, & ſimilium, ueluti ſunt ædificia facta,
arbores plantatæ, aggeres erecti, foſſæ, & ſimilia, ut tradit
exemplificando Berous d. q. 96. nume. 4. & deciſ. Peruſ. 24.
56 num. 5. parte 1. † Sunt autem melioramenta induſtrialia
pariter generis triplicis, aut enim ſunt neceſſaria, aut utilia
aut uoluptaria, uel uoluntaria, quæ idem ſunt, ut tenet Ro-
lan. à Valle d. conſ. 28. num. 8. uol. 1. & Redoan. d. quæſt. 17.
uerſ. Impenſæ, num. 16. & 22. & d. deciſ. Peruſ. 24. num. 6. &
deciſ. 58. num. 3. parte 1. ac Prętus d. tract. ultim. uolunt. lib.
57 3. dubit. 5. ſolut. 5. nu. 1. ad finem. † Addit quartam ſpe-
ciem cauſa colligendorum fructuum Gallecus d. tracta. ſuo
cap. 1. nume. 10. de qua ſpecie plures quęſtiones tradit nu.
58 11. cum ſequent. † Quę autem ſint impenſę neceſſarię,
utiles, uel uoluptarię, eſt notatum in l. Impenſę, ubi Aleiat.
ff. de uerb ſign. & Caſtr. l. Ex duobus, ff. de neg. geſt, & Boſſ.
relatiue tit. de Principe, & eius priuil. num. 31. uer. Et ſi ius,
ac Borgnin. dec. 44. nu. 69. ſingulatim exemplificando tra-
dit Prętus d. ſolutione 5. num. 5. & notatum ſupra ca. 417.
Si quis, in uerbo, Vtiliter, & uerbo, Neceſſario, uolum. 1. &
59 infra in ſingula eorum ſpecie diſcutietur. † Et ſi ſunt fa-
cta melioramenta neceſſaria, exemplificando ueluti in refi-
ciendo, & reparando, ut tradit Boer. d. dec. 44. nu. 7. & Me-
noch. tract. recuperandę, remed. 15. num. 500. ac dec. Peruſ.
60 24. num. 6. uerſ. Si quidem. † Quę quidem dicuntur ne-
ceſſaria, cum eis non factis res periret, uel deterior fieret, ut
61 tradit poſt alias Caroc. d. uerſ. Expenſis, numer. 9. † Licet
etiam aliquando neceſſaria ſint illa, quę fiunt de nouo, exẽ-
plificando, ut per Boer. dec. 44. num. 7 uerſ. Et ideo dixi, &
ſupra

Digitized by Google

ſupra notatum in ædificijs nouis pro habitatione colono-
62 rum, quia alias habitare non poterunt commode. † Expen-
ſæ etiam facta in ſolutione debitorum dicuntur neceſſariæ
non ſolum vtiles; ſecundum Boer. ipſum d. dec. 44. nume. 9.
63 † Tunc bonæ fidei poſſeſſor cum titulo melioramenta hæc
neceſſaria conſequitur, ſibique perſoluenda ſunt per retra-
hentem, vel vincentem, de quo tradit Gallecus d. tracta. de
65 expenſis, cap. 18. † Tenet ita in emptore bonæ fidei Buſſ. d.
tit. de Principe, num. 31. verſ. Ex omnibus, & verſic. de im-
penſa, & Afflict. dec. 87. num. 6. ac Boer. deciſio. 44 num. 6.
verſ. Quamobrem. Tenet idem Gaſpar Caballinus in mil-
66 leloquio 44. parte 1. † Et exceptione doli mali hos ſum-
ptus recuperat, ſecundum Redoan. d. quæſt. 17. verſ. de em-
67 ptore, num. 16. † Quod tamen habet locum, ſi concernãt
hæc melioramenta perpetuam vtilitatem, nõ autem ſi cau-
ſa colligendorum fructuum ſint tantum facta, vt declarat
Menoch. d. tract. recuperan. remed. 15. num. 501. & deciſio.
Peruſina 24. num. 6. verſic. Et tunc, & num. 13. & deciſ. 34.
68 num 6 parte 1. † Imo etiam datur pro eis retentio, donec
ſatisfiat melioranti, ſecundum Boetium d. deciſ. 44. num. 6.
verſ. Quamobrem, & deciſ. Peruſina 24. numer. 7. & deciſi.
34. num. 6. ad finem, & num. 17. parte 1. & infra late dice-
69 tur. † Dicuntur autem reſpicere perpetuam vtilitatem,
quando qualitas rei eſt mutata, & bonitas aucta, vt tradit
Natta conſ. 601. num. 2. volum. 3. & deciſ. Peruſina 24. nu.
8. parte 1. ac Caroc. dict. verſic. Expenſis, num. 11. verſ. Di-
70 citur autem. † Quod idem eſt, ſi dicta melioramenta poſ-
ſunt durare decennio, ſi tamen conductio eſt minoris tem-
poris decennij, ſecundum dec. Peruſinam 24. numer. 11. vbi
adducit rationem, & ſecundum Carocium dict. verſic. Ex-
71 penſis, numero 11. verſic. Vel ſi facta. † Et melioramen-
ta dicuntur eſſe rei, vel in rem, quæ fiunt ad perpetuam vti-
litatem, vel ſint affixa rei, vt tradit Practic. in forma libelli
quo agitur ad præſtationem ficti, verſic. Cum ſuo meliora-
mento, num. 1. & Menoch. conſi. 64. numer. 27. & ſequent.
72 volum. 1. † Ampliatur primo hæc concluſio, vt procedat
in eo, qui habet titulum non iure directi, ſed vtilis tantum,
veluti in vaſallo, & emphyteuta ob finitam emphyteuſin,
vel feudum ob finitam generationem abſque culpa ſua, de
quo loquitur Gallecus dict. tracta. cap. 12. & 15. Tenet ita
Decius conſil. 518. numer. 1. & 2 & Berous quæſt. 96. num.
4. & Clarus, §. Emphyteuſis, quæſt. 48. & §. Feuda, quæſtio.
88. in principio, ac Redoan, tracta. de rebus Eccleſiæ non
alienand. dict. quæſt. 17. verſic. Primo igitur, num. 3. atque
Rimin. iun. conſ. 67. num. 49. vol. 1. & conſ. 91. numer. 1. &
2. volum. eodem, ac etiam Menoch. tracta. recuperand. re-
73 med. 15. num. 502. & 504. † Vbi autem cadat ob eius deli-
ctum, vel culpam ſuam, quia ſecundum Communem Em-
phyteuta perdit melioramenta omnia, licet arguat in con-
trarium de mente Gloſſæ, & Saliceti, Pinellus in l. 2. parte 2.
74 c. 3. num. 6. ver. Ex quo infertur, C. de reſcind. vendit. † Nam
quod cadat à melioramentis ob culpam, & delictum cadẽs
notauit Caſtren. conſ. 270. verſ. Sed certe, & num. 4. verſic.
Quantum autem, vol. 2. & Alciat. conſ. 20. num. 8 ac Cla-
rus d. §. Emphyteuſis, q. 45. atque Rolan à Valle conſ. 28. n.
2. vol. 1. ac etiam Redoan. tracta. de rebus Eccleſiæ non alie-
nan. quæſt. 17. verſ. Impenſæ, num. 4. & 12. vbi loquitur etiã
in emphyteuta Eccleſiæ, & verſ. Si vero, num. 2. & verſ. Co-
lonus, num. 10. & ſecundum notata per Pinell. d. l. 2. parte
2. cap. 3. num. 7. vbi loquitur de vtroque caſu, & tradita per
deciſ. Peruſ. 34. num. 8. cum ſequen. maxime, nu. 11. vbi lo-
quitur & ipſe de emphyteuta Eccleſiæ, & deciſ. 54. num. 1.
& 2. parte 1. ac per Burſ. conſ. 80. num. 35. volum. 1. atque
Menoch. tract. recuper. remed. 15. num. 503. ac etiam Ludo-
uic. ſuis communibus, concluſ. 12. verſ. Sic igitur, & Cabal.
75 milleloquio 176. num. 1. & 2. parte 1. † Quod imo omne
incrementum factum in re emphyteuticа accreſcat domino
76 directi, tradit hoc caſu dec. Peruſ. 24 num. 4. parte 1. † Quid
plus ſunt aliqui tenentes etiam applicari hæc melioramen-
ta domino directi in caſu finitæ lineæ, & generationis, cum
hæc fiant ex neceſſitate contractus, vt tradit Apoſtilla ad
Pinellum dict. l. 2 parte 2. cap. 3. nu. 7. in litera B, ad quod
77 faciunt tradita per Pinellum ipſum dict. loco, num. 18. †
Quicquid ſit emphyteuta amittit meliorationes etiã in ca-
ſu finitæ lineæ in aliquibus caſibus. Primo ſcilicet quando
meliorationes excederent rationes, quas non tenebatur fa-
cere ex lege, vel ex natura contractus, vt tradit Menoch. d.
78 remed. 15. num 503. ad finem. † Amittit ea ſecundo, ſi per
pactum ſit conuentum, quod finita emphyteuſi tempore, vel
alia de cauſa libere ea domino directi remanerent, vt per
79 Menoch. dict. remed. 15. numer. 504. † Amittit tertio ex-
penſas, & meliorationes emphyteuta ob finitam generatio-
nem, vbi ſit conuentum expreſſe quod fiant meliorationes,
80 vt tradit Pinel. d. l. 2 parte 2. c. 3. num. 10. † Quod autem
clauſula generalis appoſita in inſtrumento fiendi meliora-
menta non trahatur ad nõ modica, & ædificia, tradit Pineli
d. loco, num. 10. ver. Ego autem ob generalem, cuius opinio
81 reprobatur ab Addit. ibi in litera C. † In conductore au-
tem ad longum tempus, an melioramenta in caſu electionis
ob eius culpam applicentur domino, dicit quod non æqui-
parando eum ſimplici colono, Burſ. conſ. 23. nu. 30. volu. 1.
82 † Verum alio modo diſtinguit Pinel. d. c. 3 nu. 8. Quod aut
eſt conductor ad vitam, & tunc amittit, æquiparando eum
emphyteutæ, aut ad longum tempus ſimpliciter, puta decẽ-
nij, & tunc non amittit, vt ibi per eum, vbi adducit rationẽ.
83 Diſtinguit aliter Ludouic. d. concluſ. 12. † Quod autem
conductor ad longum tempus ſoluit penſionem non corre-
ſpondentem fructibus, & tunc amittit vti etiam emphyteu-
ta, vt per eundem d. concl. 12. verſ. Si igitur, & ver. Apparet
84 ex alio. † Eſt ſecus, ſi penſio correſpondeat fructibus, quia
tunc non amittit, ſed ea etiam deducit, ſi cadat ob eius cul-
pam, prout nec amittit conductor ad modicum tẽpus, vt per
85 ipſum Lud. d. concluſ. 12. verſ. Si autem. † Melioramenta
autem perpetua facta per emphyteutam, vel conductorem
ad longum tempus, non poſſunt repeti niſi finita generatio-
ne, non ob culpam, & non prius, ut per eundem Ludou. ſuis
86 communibus, concluſ. 12. ver. Si autem, & ver. Si tamen. †
Si tamen ſint neceſſaria, non autem vtilia, vel uoluptaria, ut
87 per eum ibi, verſ. Nec ſimpliciter. † In caſibus autem pręe-
narratis, in quibus emphyteuta, vel conductor ad longum
tempus amittit melioramenta, debet hoc intelligi in ordi-
nariis, & modici momenti, non autem ea, quæ ſunt maximi
ſumptus, ut tradit declarando Pinellus d. c. 3. nu. 9. & latius
88 Gaſpar Caball. milleloquio 176. nu. 3. parte 1. † Ad hoc au-
tem, vt facilius hæc melioramenta poſſint deduci per em-
phyteutam, uel conductorem ad longum tempus, uel ad mo-
dicum, debet fieri per eos proteſtatio eorum fiendorum, vt
notat pro cautela Lud. d. concluſ. 12. ver. Bona tamen caute-
89 la. † Quando autem ſunt reſtituenda vaſallo, vel emphy-
teutæ, hoc ius deducendi uel repetendi tranſit ad hęredes
vaſalli, vel emphyteutæ, tam maſculos, quam fœminas, ac
etiam extraneos ſecundum communem, cum hęc ſint pro-
pria ipſius emphyteutæ, & vaſalli, & allodialia non feuda-
lia, ſecundum Clarum dict. §. Emphyteuſis, q. 45. verſ. Adde
quod, & Rolan. a Valle conſ. 28. numer. 30. & 32. vol. 1. ac
per Borgn. deciſ. 28. num. 7. in addit. atque Francum deciſ.
90 312. nu. 12. ac etiam Rimin. iun. conſ. 90. num. 3. vol. 1. † vbi
dicit poſſe obligari pro dote uti non feudalia, & conſ. 67. n.
91 49. vol. eodem. † Tenetur tamen emphyteuta, vel condu-
ctor ad longum tempus, antequam ea vendat offerre domi-
92 no directi, ſecundum deciſ. Peruſ. 24. in princip. parte 1. †
Hæc autem melioramenta, per emphyteutam facta in caſi-
bus in quibus poteſt deducere, habet locum etiam in me-
lioramentis in ædificijs in re emphyteutica conſtitutis, quia
reſeruantur emphyteutæ, vel eius hæredibus, vt Clarus di-
cit cõmuniter ſeruari d. §. Emphyteuſis, quæſt. 45. verſ. Sed
93 quid. † Melioramenta autem hęc, quę poſſunt repeti per
emphyteutam, vel uaſallum, & eorum hæredes, an æſtimari
debeant ſecundum valorem ædificij, veluti rudera, & mace-
ries, quod vti rudera, & ædificium dirutum, tenet Berous d.
quæſt. 96. num. 4. verſ. Si vero feudum, ubi dicit magis com-
munem, & Rol. à Valle conſ. 28. num. 30. vol. 1. not. Clarus
d. §. Feudum, q. 88. verſ. Sed quęro, & ſequitur opinionem
Baldi contra Beroum, vti æquiorem, & veriorem, quam et
ſequitur Modernus Pariſien. ibi allegatus per Clarum, tra-
94 dit relatiue Menoch. d. remed. 15. nume. 500. † Ampliatur
ſecundo, hęc concluſio, vſufructuarius impenſas neceſſarias
& vtiles repetat, vt tradit Gallecus d. tracta. capit. 11. & Re-
95 doan. d. quęſt. 17. verſ. Vſusfructuarius, num. 1. † Quod ius
tranſit etiam ad hęredem vſufructuarij finito vſufructu, ut
96 tenet Redoan. ipſe d. verſ. Vſusfructuarius, nu. 8. † Amplia-
tur tertio, vt etiam hęres grauatus ſub conditione, vel ex
tempore ad reſtituendam domum, vel feudum, vel hęredi-
tatem ex cauſa fideicommiſſi, id ſciens, ſi interim faciat in
illis bonis melioramenta, & impenſas neceſſarias, vel vtiles;
eas poſt diem fideicommiſſi cedentem condemnatus, ad re-
ſtituendum illa bona ſic meliorata, melioramenta hęc de-
trahere poteſt ex bonis illis fideicommiſſarijs, vt tradit Gal-
lecus dict. tracta. capit. 16. & 17. & Boer. deciſio. 44 nume.
25. verſic. Et idem prius, ac Menoch. tracta. recuperand. re-
med. 15. num. 507. tollenda obiecta, numer. 508. atque An-
97 char. iun. quęſt. 46. num. 2. lib. 1. † Si tamen ſint vtilia, vt
ibi per eum, num. 5. ac etiam Riminal. iun. conſ. 90. num. 4.
98 vol. 1. † Imo ſi illa bona fideicõmiſſaria reſtituerit, poteſt ea

D repetere

Digitized by Google

repetere condictione indebiti, vel incerti, ſecundum Tiraquellum tract. retract. conuent. §. 7. Gloſſa 1. num. 7. & hoc ad effectum vt habeat eorum retentionem propter illas impenſas, donec ſoluantur, non poſſeſſionem, vt per Pratum hæc omnia notantem d. dubit. 5. ſolut. 5. num. 2. lib. vltim. volunt. & per Anchar. iun. quæſt. 46. num. 4. lib. 1. ac per Ri-
99 min. iun. conſ. 90. nu. 6. vol. 1. † Declarando hoc non procedere in vtilibus per retentionem, ſed petitionem ſic, num.
100 7. † Quod quidem ampliatur tam in hærede grauato onere fideicommiſſi, quam eius hærede, ſecundum Pratum dict.
101 loco, num. 2. ad finem. † Ampliatur ſecundo hoc habere locum in emptore bonæ fidei ignoranter emente ab hærede rem ſubiectam fideicommiſſo, quia & ipſe repetit impenſas neceſſarias, vel vtiliter factas in illis bonis, vt tenet Fanus d. parte princ. 5. membro 4. num. 19. verſ. Si autem em-
102 ptor, & Boer. deciſ. 44. nu. 14. verſ. Et idem. † Habet locũ hoc tam in expenſis factis per eius authorem illum hæredẽ grauatum, quam ipſum emptorem bonæ fidei ementem, nõ computatis etiam fructibus perceptis tempore vitæ illius hęredis grauati ſui authoris, & non ſolum detractionem, ſed etiam retentionem habet, vt tradit Pratus declarans hæc
103 punctuatim d. ſolut. 5. num. 4. † Emptor autem ille ſciens rem emptam fideicommiſſo eſſe ſubiectam perdit melioramenta, niſi ſint neceſſaria, cum hæc ſemper retineat, vt tradit Fanus d. membro 4. nume. 19. verſ. Et hoc niſi loquitur relatiue Boer. d. deciſ. 44. n. 14. verſ. Et vbi fuiſſet, & Redoa. d. q. 17. verſ. Si vero, nu. 14. ac Pratus d. loco, nu. 3. verſ. Se-
104 cus eſſe. † Vbi dat cautelam vt certificentur hi emptores bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, vt conſtituantur in mala fide, quam etiam pro ſingulari tradit Marzarus epito-
105 me 66. verſ. Et poſtremo. † Quid ſit autem in colono, & conductore an poſſit repetere has expenſas plures caſus di-
106 ſtinguendo not. Gallecus c. 14. nu. 17. † Ampliatur quarto nedum procedere in melioramentis factis ab ipſo poſſeſſore, ſed etiam ab eius amico eius contemplatione, cum ea poſſint repeti, ſecundum Menoch. d. remed. 15. numer. 509.
107 & ſeq. † Ampliatur quinto, vt poſſint repeti melioramenta hęc neceſſaria, etiã ſi ea perierint, vel res meliorata abſque culpa poſſeſſoris, & impendentis, licet fiat differentia quo ad eorum æſtimationem, ſecundum Boerium d. deciſ.
108 44. num. 14. verſ. etiam re perempta. † Eſt ſecus in rei vẽditione, vt ibi per eum, & ſecundum notata per Tiraqu. tracta. retract. conuent. §. 7. gloſſ. 1. numer. 10. ac notata per Rolan. à Valle conſ. 28. num. 19. verſ. Qui vero, vol. 1. atque per Menoch. d. tractat. recupera. remed. 15. nu. 511. & ſeq. ac etiam Rimin. iun. conſ. 90. nu. 3. vol. 1. vbi loquitur de impenſis factis ab hęrede grauato ex tempore, vel ſub condi-
109 tione. † Ampliatur ſexto, vt procedat hęc concluſio, etiã ſi melioramenta hęc neceſſaria fuiſſent facta in re minoris, quia ea melioramenta poſſunt repeti, vt notauit Menoch d.
110 remed. 14. num. 112. verſ. Extenditur ſexto. † Limitatur vnico modo hęc concluſio nõ habere locum in melioramẽtis etiam neceſſarijs cauſa colligendorum fructuum, quia hęc non deducuntur, ſed compenſantur cum fructibus, ſi aliquos percepit, alias deducuntur à poſſeſſore tam bonę fidei, quam malę fidei, ſecundum tradita per Boer. deciſio. 44. num. 11. & tradita per Tiraquell. d. tracta. retract. conuent. §. 7. gloſſ. 1. num. 4. ad finem, ac per Roland. à Valle d. conſ. 28. num. 20. vol. 1. atq; Menoch. d. tract. recuperand. remed. 15. nu. 513. Tenet idem deciſ. Peruſ. 24. nu. 12. parte 1. & Redoan. d. tract. de rebus Eccleſ. non alienan. q. 17.
111 verſ. Colonus, nu. 5. Inferens, nu. 6. † quod expenſę factę in diſboſcando, arando, & ſeminãdo nõ ſunt perpetuę, ideo non reficiendę, nec deducendę, tenet idem Caroc. d. tract. Locati, verſ. Expenſis, numer. 11. & Rolan. à Valle d. conſ. 28.
112 num. 28. verſ. Ergo idem, vbi adducit rationem. † Tamen in diſboſcatione ſecus tenet, num. 21. & 22. reprehendendo Caſtrenſem, d. conſ. 170. contrarium tenentem, vt per Rolan. à Valle d. conſil. 28. num. 23. comprobando, num. 24. &
113 ſeq. & ibi, num. 25. verſ. Non obſtat, tollit contrarium. † Limitatur ſecundo, niſi ei fuerit denunciatum, ne faceret, nec reficeret, quia tunc etiam quod ſint neceſſaria dein facta nõ repetuntur, vt tradit Boer. d. deciſ. 44. numer. 4. ad finem.
114 † Hęc pariter melioramenta neceſſaria malę fidei poſſeſſor deducit per l. domum. vbi Scribentes, C. de rei vendic. non diſtinguendo, an ſint facta in faciendo, vel in reficiendo, ſemper enim deducit, vel eorum ęſtimationem conſequitur, ſecundum Boſſ. titul. Principe, numer. 31. verſic. Sine dubio, vbi exemplificat in expenſa cauſa quęrendorum fructuum tanquam neceſſaria, & verſic. Nam malę fidei, & verſic.
115 Ex omnibus, & verſic. Quando enim. † Quid ſit autem in expenſis cauſa cuſtodię arcis, not. relatiue Boſſ. dict. loco, verſ. Diſputatur tamen, notat etiam Boer. deciſ. 44. num. 6. verſ. Quamobrem, & num. 14. in princ. vbi dicitur ſemper deducere per officium Iudicis, vel per doli exceptionẽ, ſed quod ſolum deducat per Officium Iudicis, ſi tamen poſſidet, non per viam exceptionis, eſt notatum per Redoan. d.
116 q. 17. verſ. Si vero, num. 9. & 11. † Exemplificando quando debeat implorari Officium Iudicis, nu. 12. not. Couar. tract. relect. parte 2. §. 6. verſ. 6. infertur, & Menoch. tract. recuperan. remed. 15. num. 514. & 537. declarando, vt per eum num. 515. & ſeq. ac deciſ. Peruſ. 24. num. 13. & deciſ. 34. nu. 18. parte 1. atque Borgnin. deciſ. 28. num. 5. in addit. atque Crauet. conſil. 408. colum. 2. & 3. volum. 3. & conſ. 919. num. 7. volum. 5. ac etiam Caball. tract. de Euict. §. 3. num. 170. &
117 Claudius Cantiuncula conſ. 22. nu. 3. & 4. † Ampliatur, vt etiam competat pro eis retentio melioranti & impendẽ-
118 ti, vt per Boer. deciſ. 44. num. 6. verſ. Quamobrem. † Limitatur primo niſi denunciatum fuerit eidem ne reficeret, vt
119 per eundem ibi, num. 8. ad finem. † Limitatur ſecundo in furte, qui quidem nullo modo deducit, vt notat Menoch. d.
120 remed. 15. num. 515. & ſeq. & num. 538. † Limitatur tertio in inuaſore, veluti caſtri, vt tradit Lancellot. tract. attẽt.
121 parte 3. cap. 24. de except. & reo, quæſt. 29. num. 3. † Limitatur quarto, vt non procedat, vbi res nõ ſit effecta melior, nec dominus locupletior, ſecundum Menoch. d. remed. 15.
122 num. 539. † Vbi autem competat deductio, an fiat officio Iudicis, vel doli exceptione, diſcutit idem Menoch. ibi, nu.
123 543. † Sed quod competat ſolum officium Iudicis, non autem per viam exceptionis, affirmat Redoan. d. quæſt. 17. verſ. Si vero, num. 9. & 11. exemplificando quomodo debeat
124 implorari officium Iudicis, num. 12. † Aut vero ſunt meliorament a vtilia abſque vlla neceſſitate præcedente facta, ſi ex diuerſa materia fiant, quæ nullum incrementum recipiant à terra, prout ædificia, quæ per plumbationem fieri dicuntur, tunc bonæ fidei poſſeſſor deducit, ſi dominus, vel ſimilia erat alias facturus, vt tenet Boer. deciſ. 44. num. 8. & 14. & Boſſ. d. tit. de Principe, & eorum priuil. num. 31. verſ. Et videtur, & verſ. Scias loquendo, ac Menoch. tract. recuperan. remed. 15. num. 517. & ſeq. atque Caball. milleloquio 44.
125 parte 1. ac etiam deciſ. Peruſ. 24. num. 14. parte 1. † Et ita declarandus eſt Caſtren. in conſ. 270. num. 3. verſ. Sed circa volum. 2. dum vult maritum poſſe repetere expenſas factas ad perpetuam vtilitatem in rebus dotalibus, ſi ſint magna, prout etiam colonus, tenet ita etiam Redoan. d. quæſt. 17.
126 verſ. de emptore, num. 7. & 8. † Quod autem debeant eſſe ad perpetuam vtilitatem, eſt notatum à Tiraquell. tract. re-
127 tract. conuent. § 7. gloſſ. 1. num. 4. ad finem. † Quas quidẽ impenſas in ædificando in fundo alieno empto officio Iudicis, recuperat impendens, ſecundum Redoan. dict. quæſt.
128 17. verſ. de emptore, num. 8. † Impenſas autem alias bonę fidei poſſeſſor etiam doli exceptione recuperat, vt per eũ n-
129 dem d. verſ. De emptore, num. 3. & 10. † Ampliatur primo hoc procedere etiam, ſi alias dominus non erat facturus, ſi tamen eſſet diues, quia impendenti, & melioranti permittatur ablatio, ſecundum Boer. d. deciſ. 44. num. 8. & Boſſ. d. tit. de Principe, num. 31. verſ. Et omnino aduerte, ac verſicul. Item ſcias a contrario ſenſu, atque ſecundum deciſ. Peruſ. 24. num. 14. parte 1. ac etiam Magonium deciſ. 81. nu. 24. &
130 per Rimin. iun. conſ. 90. nu. 7. vol. 1. † Et vbi dominus ſit diues æſtimatio non fit per valorem ſic integrum, ſed prout valent rudera ab ædificio ſeparata, ſecundum magis com-
131 munem relatam per deciſ. Peruſ. 24 nu. 15. parte 1. † Ampliatur ſecundo hæc concluſio, vt procedat etiam in melioramentis vtilibus factis cauſa colligendorum fructuum, cũ fructus aliqui non ſint collecti, vt tradit Menoch. d. remed.
132 15. nu. 519. † Ampliatur tertio etiã ſi res meliorata ſit perempta declarando, vt per eum d. remed. 15. nu. 520. & ſequ.
133 † Ampliatur quarto etiam in eo, qui fundum minoris poſſidet cum titulo, & bona fide, vt per eundem ibi, num. 522.
134 † Extenditur quinto contra opinionem Bartoli, nedum in melioramentis per plumbationem, ſed etiam per ferruminationem, veluti in plantatione arborum, quæ vniuntur cũ terræ humore, vel lineis adaptãdis, vel ſtercoratione agrorum, vel ſimilium quæ reſpiciunt perpetuam vtilitatẽ, quia deducuntur ſecundum communem, quicquid in contrariũ tenuerit Bart. cõpenſari cum fructibus, relatus per Boſſ. d. tit. de Principe, numer. 31. verſ. Et videtur. Tenet idem Menoch. tract. de recuper. remed. 15. nu. 525. cum ſequen.
135 vbi tollit obiecta, † confirmando in colono, qui inſcio domino vineas plantauit, num. 529. quæ licet non poſſint deduci, tamen conſequitur æſtimationem eorum, ſi hoc petat ante reſtitutionem, vt per eundem Menoch ibi, nume. 528. tenet idem Roland a Valle conſil. 28. num. 26. & ſeq. vol. 1.

Digitized by Google

volum. 1. vbi tamen non ſunt modica, vt ibi per eum, & per
136 deciſ. Peruſ. 24. numer. 18. parte 1. † Et hoc maxime, ſi ſit
emphyteuta Eccleſiæ ex æquitate Canonica, ſecundum ip-
137 ſam deciſ. Peruſ. 24. num. 19 parte 1. † Quod autem plan-
tatio vitium, & arborum ſponte facta non dicatur neceſſa-
ria impenſa, eſt notatum à Redoano d quæſt. 17. verſic. Co-
138 lonus, num. 7. † Eſt idem dicendum vt doli exceptione re-
petat impenſas bona fide ſeminans in fundo alieno, vt per
139 eundem d. quæſt. 17. verſ. de emptore, num. 9. † Ampliatur
ſexto hæc concluſio, vt emptor, & bonæ fidei poſſeſſor poſ-
ſit expenſas vtiles repetere, quibus ipſe rem meliorem fecit
mutando etiam formam agri, veluti in plantatione vineæ,
vt tradit Tiraq. tract. retract. Conuent. § 7. gloſſ. 1. num. 16.
tamen dubitat valde, vt ibi per eum, cum mutata forma, mu
140 tetur ſubſtantia. † Quod autem poſſit, & hoc caſu repe-
tere, & deducere, affirmat Pinell d. l. 2. part. 2. cap. 3. num. 6.
141 C. de reſcind. vend. † Ampliatur ſeptimo, vt hæc vtilitas
melioramentorum tranſeat ad hæredes etiam extranei me-
lioramentis, ſecundum deciſ. Peruſ. 24. num. 19. verſ. Et quæ
vtilitas, & deciſ. 34. num. 5. Si tamen ſint bonæ fidei, vt ibi
142 per eum, num. 6. parte 1. † Limitatur primo hæc conclu-
ſio, quod expenſas, & melioramenta exceſſiua, & vtilia non
tenetur ſoluere dominus etiam bonæ fidei poſſeſſori, quas
non poſſet dominus exoluere arbitrio boni viri dijudican-
do, vt per Tiraquel. d. tract. retract. conuent. §. 7. gl. 1. num.
143 5. † Quando enim melioramenta ſunt exceſſiua, & domi-
nus pauper, dicuntur nec vtilia, neq; neceſſaria, ſecundum
Menoch. tract. recuperan. remed. 15 num. 553. & Borgnin.
144 deciſ. 44. num. 71. † Limitatur ſecundo hæc concluſio, vt
non procedat, quando dominus rei eſt ita pauper, vt ipſas
impenſas minime perſoluere poſſit ob eius paupertatem,
vt per Boſſ. d. tit. de Principe, nu. 31. verſ. Scias etiam, & per
145 Menoch. tract. recuper. remed. 15. num. 523. † poterit ta-
men impendens vti retētione, & detractione horum melio-
ramentorum, vt per eundem Boſſ. d. loco, verſ. Scias etiam,
& Menoch. d. remed. 15. num. 524. ac per deciſ. Peruſ. 58. nu.
146 13. part. 1. atque Rimin. iun. d. conſ 90. num. 7. vol. 1. † Po-
teſt tamen Dominus ſoluere pretium eorum ſi velit, ſecun-
dum Boſſ. d. tit. de Principe, nu. 31. verſ. Permittitur tamen.
147 † Si autem ſit malæ fidei poſſeſſor, qui fecerit hęc meliora-
menta vtilia non deducit, ſed tantum datur facultas ei ipſa
tollendi, & abradendi, per l. domum, C. de rei vendic. tradit
Boſſ. idem in d. tit. de Principe, num. 31. verſ. Et quia dixi, &
verſ. Idem loquitur, & Fanus relatiue tracta. pignor. parte 5.
memb. 4. nu. 20. verſ. An in vtilibus, ac Menoch. tract. recup.
remed. 15. num. 527. & 540. ac ſeq atque Redoan. in empto-
re, qui emit ſine ſolennitatibus debitis in d. q. 17. verſ. Ve-
148 rum quia, num. 1. & 2. † Quod idem habet locum in ędi-
ficante in re aliena habens donationem inualidam defectu
inſinuationis, cum perdat melioramenta in ędificando, vt
149 tenet Pręr. d. dubit. 5. ſolut. 5. nu. 4. † Impenſas autem vti-
les malę fidei poſſeſſor hic quod poſſit tollere, habet locum
in ędificijs, non autem in plantationibus arborum, quę ſo-
150 lo vniuntur, vt infra late diſcutietur, in verbo, Auferre. †
Non etiam habet locum in ędificijs, ubi non poſſet hoc fie-
ri ſine lęſione prioris ſtatus rei, vt declarat Redoan. d. q. 17.
verſ. Si uero, nu. 10. exemplificando in picturis, quę hac de
151 cauſa non poſſunt abradi, ut per eundem ibi, nu. 13. † Me-
lioramenta quoq; facta per emptorem uel ſingularem ſuc-
ceſſorem ſine Iudicis authoritate, quis non poteſt repetere,
tamen tollere poteſt, quę ſine detrimento rei tolli poſſunt,
niſi Dominus retrahens paratus ſit dare quātum habiturus
eſſet emptor ex his rebus ablatis uti rudera, non quanti ua-
let ędificium ipſum integrum & incorruptum, ut tradit Ti-
152 raquel. tract. retract. conuent. §. 7. gl. 1. num. 6. † Limitatur
ſecundo hęc concluſio, ut nec detractio fieri poſſit horum
melioramentorum utilium per malę fidei poſſeſſorem, ubi
ea perierint, ſecundum Menoch d. remed. 15. num. 542. Ma-
lę fidei autem poſſeſſor in caſibus, in quibus non deducit, an
153 compenſet cum fructibus, dicetur late infra. † Si autem
melioramenta ſint uoluptaria, uel uoluntaria, quę idem ſūt,
ueluti ſi ſint facti fontes uiridaria exornata, & ſimilia, non
poſſunt deduci, uel repeti, etiam quod bonę fidei poſſeſſor
ſit is impendens, poteſt tamen auferre, & abradere ſecundum
communem, ut tradit Caſtren. d. conſ. 170. num. 4. uerſ. Et ſi
eligeret, uolum. 2. & Boer. deciſ. 44. num. 10. ac Menoch. d.
remed. 15. num. 530. atq; Redoan. d. quęſt. 17. uerſic. De em-
ptore, num. 10. ad finem, ac etiam deciſ. Peruſ. 24. nume. 21.
154 parte 1. † Dicuntur autem etiam melioramenta uolunta-
ria, ſi fiat domus ampla per impendentem, quam non fe-
ciſſet dominus, licet melior etiam reddatur, niſi ea eſſet ue-
nalis, ſecundum Boſſ. d. tit. de Principe, num. 31 uerſic. Et
155 omnino, Paulus de Caſtr. † Melioramenta autem utilia,
uel uoluntaria facta per uaſallum, tenetur Princeps, ad quē
reuertitur feudum, ſoluere hęredibus uaſalli, uel pati, quod
auferantur per dictum hęredem, ſecundum Boſſ. tit. de Prin-
cipe, num. 31. in princ. in eius Principis, & Domini electio-
ne, ut per eundem ibi, uerſic. Scias hoc, & per text. in §. Si
uaſallus, tit. Hic finitur lex Conradi. qui loquitur in bonę
fidei poſſeſſore, non autem in malę fidei, ut per eum d. loco,
156 uerſ. Scito in primis. † Differentia eſt autem inter bona
feudalia & non feudalia, quo ad melioramenta utilia, uel
uoluntaria, primo cum in non feudalibus non ſit alternati-
ue poſitum in obligatione, ut dominus ſoluat, uel permit-
tat tolli, prout in feudalibus, unde ſequitur utilitas, de qua
157 per Boſſ. d. loco, uerſ. Et Paulus de Caſtro, ubi ſupra. † Eſt
differentia ſecunda, cum in utilibus extra feuda ſeruetur
diſpoſitio, l. in fundo, ff. De rei uendic. In feudalibus in bo-
nę fidei poſſeſſore ſeruatur diſpoſitio d. §. Si uaſallus. In ma-
lę fidei autem poſſeſſore in utilibus, licet extra feuda ei au-
ferre. Eſt idem in feudalibus, prout credit Boſſ. dict. num.
31. uerſ. Si autem ſcimus. Eſt autem tertia differentia, cum
in feudalibus ſit in electione domini, uel ſoluere, uel detra-
here, ſecundum Boſſ. d. loco, num. 31. uerſic. Sed ſi ſimus, &
ſupra notatum. In malę fidei poſſeſſore autem, nec extra
feuda, nec in feudalibus, de iure communi non fit deductio,
158 ut per eundem d. loco, uerſ. Si ſcimus in malę fidei. † Hęres
autem in uaſalli, ubi conſequitur impenſam utilem debet
ęſtimari ędificium, non uti rudera, quicquid in contrarium
teneat Iaſon in l. 1. num. 28. cum ſeq. C. de iure emphyt. ut
159 per eundem Boſſ. d. loco, uerſ. Et talis heres. † Aduertatur
ulterius, quod diſpoſitio, d. §. Si uaſallus, habeat tantum-
modo locum, quando quęſtio eſt mora cum domino, ſecus
autem ſi eſſet mora à tertio, exemplificando, ut ſignanter per
160 eum, d. nu. 31. uerſ. Secundo aduerte, † nam tunc habere-
tur res uti nō feudalis, quo ad impēſas, quod multū refert,
ut ibi per eum, & ſupra notatum in differentijs in his caſi-
161 bus. † Limitatur primo non procedere hanc concluſionē,
ubi dominus offerat æſtimationem melioramentorum horū
quia tenetur ea accipere impendens, non autem abradere,
etiam quod fuiſſet ita conuentum, ut tradit Caſtr. d. conſ.
170. nu 4. uerſ. Et ſi eligeret, uol. 2. ubi etiam dicit ęſtimari
162 non vti rudera. Idem Menoch. d. remed. 15. num. 513. †
Limitatur ſecundo, niſi eſſet alias dominus facturus ea, cum
etiam inuito domino ſoluenda eſſet æſtimatio, per eundem,
vt tenet Caſtr. d. conſ. 170. num. 4. verſ. Et prædicta, vol.
2. & Boſſ. dict. tit. de Principe, nu. 31. verſ. Scias loquendo,
ac Menoch. d. tract. recuperan. remed. 15. num. 532. diſtin-
guendo tamen hoc caſu, an eſſet bonę fidei poſſeſſor, vel ma-
163 læ fidei, atque deciſ. Peruſ. 24. nu. 21. part. 1. † Limitatur
tertio non procedere, vbi hæ impenſæ eſſent factę in re ve-
nali, vel promercali, quia tunc ipſæ impenſæ voluntariæ
vtiles cenſentur, ideo eas Dominus ſoluere tenetur iuxta ę-
ſtimationem, vt per Boſſ. d. tit. de Principe num. 31. verſ. No-
ta etiam, & verſ. Et omnino Paulus de Caſtro, & Menochiū
d. remed. 15. num. 533. & ſeq. ac per deciſi. Peruſ. 24. num.
164 22. parte 1. † Limitatur quarto non procedere in expenſis,
& meliorationibus plantationum arborum, quæ vniuntur
terræ cum ea nō poſſint abradi vel auferri, prout fit in ædi-
165 ficijs, vt infra dicetur, in verbo, Auferre. † Quinimo nec
etiam in ædificijs, quę auferri non poſſunt ſine detrimento
prioris ſtatus rei, vt etiam ſupra notatum eſt in vtilibus, &
firmat Redoan. d. q. 17. verſ. Si vero, num. 10. exemplificādo,
num. 13. in picturis, & verſ De emptore, num. 10. ad finem.
166 † Limitatur quinto in expenſis voluptariis factis in re do-
tali, quæ abradi non poſſint ſine maximo rei dotalis incom
modo, & cum modica vtilitate detrahentis etiam ſi con-
ſenſerit mulier, quia tunc non poterunt abradi, ſecundum
167 Menoch. d. remed. 15. num. 535. † Limitatur ſexto partter
in melioramentis factis in re minoris voluntariis, cum ea
non poſſint abradi, vt per eundem d. remed. 15. numer. 536.
168 † Malæ fidei autē poſſeſſor non deducit impenſas, & melio-
rationes voluptarias, ſed perdit impenſas in eis factas ſecū-
dum Fanum tractat. pignor. parte princ. 5. membro 4. num.
20. verſ. Et licet, & Redoanum d. quæſt. 17. verſ. Si vero, nu.
10. Ampliando etiam, ſi dominus factus fuiſſet locupletior,
num. 8. & verſ. Verum quia, num. 5. vbi dicit hunc malæ fi-
169 dei poſſeſſorem perdere pretium, fructus & impenſas. †
Quod autem amittantur hęc melioramenta voluptaria per
malæ fidei poſſeſſorem, docet Menoch. dict. remed. 15. num.
170 544. † Ampliatur etiam, vt non poſſit vti retentione rei
propter ea, ſecundum Fanum d. membro 4. num. 9. verſic.
171 Vbi firmat. † Poſſunt tamen detrahi hæc melioramen-
ta voluptaria, ſi ſint ſeparabilia, ſed non ſi inſeparabilia,

Digitized by Google

vt tradit Boer. dict. deciſ. 44. numer. 14. in princip. & Me-
noch. dict. remed. 15. nume. 545. Et hæc ſit prima limita-
172 tio. † Limitatur ſecundo, vt non procedat, ſi dominus ha-
beret rem melioratam venalem, & propter hanc impenſam
res hæc plus ſit vendita, quia tunc talis impenſa reputatur
vtilis, & neceſſaria, vt tenet Fanus dict. membro 4. num. 20.
verſic. Primo quando, & Redoan. verſic. Si vero, numero 8.
173 verſic Sed hoc fallit. † Limitatur tertio, quando malæ
fidei poſſeſſor, antequam impenderet etiam voluntarie de-
nunciauit domino, vt rem repeteret, ſi putaret illam eſſe
ſuam, & tamen ille non repetijt, & poſſeſſor denuncians fe-
cerit impenſam, quia eam pariter reperit, vt per Fanum
174 dict. loco, num. 20. verſic. Secundo fallit. † Quid autem
ſi quis ſit à principio bonæ fidei, dein factus ſit malæ fidei
175 poſſeſſor, diſcutit Gallecus dict. tractat. cap. 6. † Et tunc
pro expenſis recuperandis eligitur media via, vt poſſit ędi-
ficatum tempore malæ fidei ad expenſas repetere, ſecundũ
Redoan. dict. quæſt. 17. verſ. Si vero, num. 15. & 16 & addu-
cit rationem, num. 17. & hoc vbi adſit mala fides vere, non
176 vero præſumptiue, vt per eum, nu. 16. & ſeq. † Sed quod
vti bonæ fidei poſſeſſor deducit, quæ dicto tempore ab eo
facta fuere, & è contra, in quo ſingula momenta ſunt expe-
177 ctanda, affirmat Menoch. dict. remed. 15. num. 446. † De-
claratur idem ſi à principio fuit malæ fidei, ſed expoſt bo-
næ, cum eadem diſtinctio fienda ſit, vt tradit Menoch. ipſe
178 d. remed. 15. num. 547. † Dubitans autem, qui non eſt nec
bonæ, nec malæ fidei, habetur quo ad hæc melioramenta,
prout in malæ fidei poſſeſſore, vt per eundem d. remed. 15.
179 num. 549. † Simplex autem detentator, prout colonus, cō-
modatarius, & ſimiles expenſas neceſſarias deducunt, vt te-
net Gallecus d. tracta. cap. 14. per l. Colonus, ff. de vi, & vi ar-
mata, & in l. in rebus, §. Poſſunt, ff. Commodati, Caſtren. cōſ.
270. num 4 verſ. Quantum autem, volu. 2. & Redoan. dict.
quæſt. 17. verſ. Colonus, num. 3. ac Borgn. deciſ. 44 numer.
180 48. † Conductor enim non tenetur ad impenſas neceſſarias
in domo conducta, ſed locator, vt per Borgnin. deciſ. 44.
181 num. 49. † Et ſi eas fecerit poteſt repetere integras, etiam
quod eſſent duraturæ per tempus tantum locationis, ſecũ-
182 dum Borgninum d. deciſ. 44. numer. 99. ad finem. † Addu-
cendo rationem, num. 50. quia tenetur locator manutenere
ita, & taliter, quod conductor poſſit vti frui domo condu-
cta, alias non tenetur ad penſionem, imo locator etiam te-
183 netur ad intereſſe, vt per eum. † Ampliatur primo hæc
concluſio, vt colonus vel conductor ad modicum tempus
deducat melioramenta hæc, etiam quod amittat rem con-
ductam ob culpam ſuam propter ceſſationem ſolutionis,
vel aliter, vt tradit Pinellus in l. 2. part. 2. cap. 3. num. 6. ver-
ſic. Sic etiam, C. de reſcin. vendit. & Menoch. tract. recupe-
ran. remed. 15. num 551. licet in contrarium arguat d. loco
deciſ. Peruſ. 34. num. 8. cum ſequen. parte 1. & Burſat. conſ.
23. num. 30. volum. 1. licet Caroc. verſ. Expenſis, nu. 23. aliud
ſentiat etiam male confundens emphyteutas, & conducto-
res ſimplices, notatum ſupra, ca. 379. Nullus, in verbo, Etiã
184 termino non elapſo. † Eſt autem ſecus in emphyteuta ca-
dente ob culpam & delictum, ſecundum communem, vt te-
net Pinell. licet ipſe ſentiat contrarium, d. cap. 3. numer. 6.
verſ. Ex quo infertur, & num 7. ac late notatum ſupra in
185 prima diſtinctione melioramentorum neceſſariorum. † Re-
pellitur tamen conductor ab his melioramentis, vbi aliter
ſit cōuentum expreſſe, nec ſufficit clauſula generalis ad ma-
186 gna melioramenta, vt per eund. d. loco, n. 10. † Vt autem fa-
cilius poſſit conſequi hęc melioramenta cōductor, & alius
quiſque, qui prætendit ea poſſe detrahere, debet proteſta-
ri de eis fiendis, antequam fiant, ſecundum Lud. d. concluſ.
187 22. verſ. Bona tamen cautela. † Limitatur primo hæc cō-
cluſio non habere locum in modica impenſa, cum eam nō
deducat, nec inquilinus vel colonus quilibet, quia deducit
magnam impenſam, & ad perpetuam vtilitatem, non autem
modicam, & ad præſentem vtilitatem, vt tenet Natta conſ.
449. numer. 12. volum. 2. & Menoch. tracta. recuperand. re-
med. 15. num. 552. ac deciſ. Peruſ. 58. num. 2. part. 1. atque
Caroc. d. verſ. Expenſis, num. 4. & 23. ac etiam Borgnin. de-
188 clarando d. deciſ. 44. num. 56. verſ. Et ideo, † diſtinguen-
do an ſint neceſſariæ, aut gratia colligendorum fructuum,
quia ſi neceſſariæ integræ repetuntur, ſecundo caſu non,
cum ſpectent ad conductorem, vt per eundem Borgninum
dict. deciſ. 44. num. 56. ad finem, & ſeq. declarando ibi late,
189 an ſint perpetuo duraturę, vel ne. † Impenſa pariter ma-
gna in re, quę vſufructuatur pertinet ad proprietarium,
quam facere tenetur vſufructuarius, dein eam repetere, vt
tradit Bart. in quæſt. 4. Publicanus, verſic. Secundo viden-
dum, num. 4. & 5. ac Redoan. d. quæſt. 17. verſ. Vſufructua-
rius, num. 3. & Pinell. in l. 1. parte 2. num. 72. C. de bon. ma-
190 tern. † Quæ autem dicatur modica impenſa in iudicis e-
rit arbitrio, vt tenet Boer. deciſ. 44. num. 25. verſ. Quoniam
iudex, Idem recitat Menoch. tres opiniones tract. arbitr. lib.
2. cent. 3. caſu 215. num. 7. & 8. vbi & ipſe tandem tenet hoc
191 eſſe iudicis arbitrium. † Quod autem dicatur modica im-
penſa, quæ non excedit tempus fructuum colligendorum,
vel conductionis, aliter dicatur magna, affirmat Redoanus
d. quæſt. 17. verſ. Vſufructuarius, num. 5. & deciſ. 58. numer.
192 7. & 8. parte 1. ac Borgninus deciſ. 44. num. 65. † Dicitur
ideo magna impenſa, quæ reſpicit perpetuam vtilitatem,
licet ſit modica, & modica dicitur, quæ tempus conductio-
nis, licet ſit magna, vt tradit Rol. à Valle d. conſ. 28. num. 25.
193 vol. 1. & Borgnin. deciſ. 44. num. 65. † Ideo infertur quod
plantario Salicum vel ſimilium ſit ſoluenda, etſi modica,
ſecundum Redoanum d. quæſt. 17. verſ. Colonus, de quo in-
194 fra dicetur, cum reſpiciat caput impenſarum vtilium. †
Dicitur idem de pallis pro ſuſtentatione vitium, quia vbi
ſint annales, non deducitur eorum impenſa, ſed ſecus ſi du-
ratura, vt per eundem d. quæſt. 17. verſ. Conductoris, nume.
195 6. † Eſt igitur impenſa hæc duratura tantum, quo fructus
colligantur cum fructibus compenſanda, vt ibi per eum,
196 numer. 5. † Limitatur ſecundo principalis concluſio non
procedere, vt poſſit colonus deducere expenſam neceſſariã,
ſi ea aſcenderet ad maximam ſummam, quam dominus nō
poſſit exoluere, quia non diceretur illa neceſſaria, nec vti-
lis, ſecundum tradita per Bald. conſ. 116. num. 4. volum. 1.
& notat per Tiraquel. tract. retract. conuent. §. 7. gl. 1. num.
5. verſic. Secundo declara, ac Pinell. d. l. 2. part. 2. cap. 3. nu.
5. Cod. de reſcind. vendit. atque Menoch. tract. recuperand.
remed. 15. num. 553. tenet idem Francus deciſ. 211. num. 4.
197 cum ſeq. & Borgn deciſ. 44. nume. 71. † Limitatur tertio
in inquilino gratis inhabitante domum alicuius, cum ipſe
teneatur ad impenſam refectionis eius, quæ tamen non ex-
cederet penſionem veriſimilem, quæ taxari poſſet iuxta tē-
pus quo habet inhabitare domum, vt tradit Bart. in l. Aedi-
les, ff. de via publ. & Alex. in l. Diuortio, §. Impendia, num.
3. verſ. Quæritur etiam, ff. Soluto matrimonio, ac Ferron.
ſuis conſuetud. tit. 3. locati, §. 3. c r a medium, atque Borg.
198 deciſ. 44. num. 55. verſ. Quæ omnia. † Limitatur quarto
non procedere, vbi aliter ſit conuentum inter locatorem, &
conductorem, vt per Caroc. dict. tract. Locati, verſ. Expenſis,
199 nume. 6. † Quæ quidem conuentio & pactum valet, vt ibi
per eum, num. 21. & per deciſionem Peruſ. 24. nu. 16. part. 1.
200 † Si autem colonus fecerit expenſas vtiles, vel alius, ſim-
plex detentator eas deducere poteſt regulariter, prout dictũ
eſt in neceſſarijs, nec poteſt eas impenſas abradere, vbi do-
minus offerat eas ſoluere, etiam ſi aliter ſit cautum, vt tra-
dit Menoch. d. remed. 15. num. 556. & Caroc. verſ. Expenſis,
num. 25. vbi dicit hoc habere locum, ſi ſint ad perpetuam
vtilitatem, ac deciſio Peruſ. 24. num. 16. ad finem, verſ. Imo
201 etiam parte 1. † Quod autem melioramenta, & repara-
tiones teneatur conductor potius vendere locatori, quam
alteri, tenet d. deciſ. Peruſ. 24. num. 27. parte 1. & Borgn. de-
202 ciſ. 44. num. 69. † Et locator poteſt cogere conductorem
ad relaxandum, ſed non abradendum, nec euellendum, vt
per Borgninum d. deciſ. 44. num. 70. vbi notauit modum æ-
ſtimandi. Licet autem in melioramentis vtilibus ſit in ele-
ctione domini ſoluere expenſas meliorationum, vel permit-
203 tere eas auferri. † Procedit tamen hoc in ædificijs, quæ
non vniuntur terræ, non in plantarionibus, quæ vniuntur, cũ
in eis non ſit licita abraſio, nec coloni poſſunt cogi ad ex-
plantandum, ſicut nec poteſt cogi dominus ad patiendum
exportationem, ſecundum Caſtren. d. conſ. 270. numero 3.
verſic Præfatus autem, & verſ. Et ſi dicatur, volumin. 2. &
Borgninum d. deciſ. 44. num. 70. verſ. Et quando locator.
304 † Infertur hinc quod expenſam foſſatorum, vbi ea ſit facta
ad perpetuam vtilitatem eam poſſit deducere conductor,
alias non, vt tenet Menoch. dict. remed. 15. num. 554. & Ro-
land. d. conſ. 28. num 24. volum. 1. ac deciſio Peruſ. 24. nu-
205 mer. 90. part. 1. † Expenſæ autem desboſcationis, cũ per-
tineant ad culturam fundorum, quæ conſiſtit in arando &
ſerendo, non deducuntur per colonum, vt tradit Caſtrenſ.
conſ. 270. num. 3. volum. 2. quem refert Fanus d. membro
4. num. 11. ad finem, & Rolan. à Valle d. conſ. 28. nume. 20.
volum. 1. licet ipſe ſecus cenſeat, num. 21. & duobus ſequ.
tanquam quod ſit vtilis impenſa. † Impenſa autem ad cu
ſtodiam rei non dicitur ad culturam tantum, vel ad colle-
ctionem fructuum pertinere, ſecundum Pinellum d. l. 2. part.
206 2. c. 3. nu. 31. ad finem, C. de reſcin. vend. † Impenſa præ-
terea in plantatione vitium deducitur vti vtilis per colonũ,
vel cōductorem etiam quod ſit facta domino inſcio, vt per
Menoch.

Digitized by Google

Menoch. d. remed. 15. num. 529. & deciſionem Peruſ. 34. nu.
107 5 & 19 & deciſ. 58. num. 10. part. 1. † Melioramenta au-
tem facta in plantatione arborum de nouo vtrum poſſint
deduci, diſtinguit Caſtren. d. conſ. 270. num. 3. volum. 2 vbi
dicit licet impenſa illa concernat perpetuam vtilitatem ,
quia duret vltra tempus conductionis , quod non tenêtur
facere conductores , niſi in locum mortuarum , alias ſub-
108 rogent. † Et ſponte eam impenſam faciant vtilis vel vo-
luntaria dicitur, non autem neceſſaria, nam ſi nulla vel mo-
dica vtilitas ex eis reſultat , veluti in arboribus non fructi-
feris , quæ pertinent ad pulchritudinem, vel amœnitatem
fundi, tunc dicitur voluntaria expenſa , vt non poſſit repeti
per conductorem, nec per viam actionis , vel exceptionis,
nec etiam euelli à fundo , cuius pars effecta ſit, ſed cedit lu-
cro domini fundi, vt tradit Caſtren. d. conſ. 270. numer. 3.
verſ. De expreſſa, ibi, Et dicitur in expenſis voluntariis. in fi-
109 ne, & Fanus d. membro 4 num 11. ad finem. † Si vero vti-
litas reſultet ex eis , veluti ſi eſſet oliuetum, vel arbores ne-
ceſſariæ ad ſuſtentationem vitium , tunc dominus tenetur
ad impenſas illas, & ope exceptionis poteſt excludi, & etiã
per viam actionis poteſt eis ſuccurri , cum dicantur vtiles,
vt per eundem Caſtren. dict. loco, num. 3. verſ. Si vero, vol.
2. ac per Caroc. d. verſ. Expenſis, num. 11. atq; deciſ. Peruſ.
110 58. numer 10. parte 1. † Declarat tamen Caſtrenſis an ma-
gna vel parua expenſa in eorum plantatione facta ſit , quia
ſi ſit parua impenſa, etiam quod magna vtilitas percipiatur,
non poteſt peti per colonum vel detentatorem, vt per dict.
Caſtren. d. conſil. 270. num. 3. verſ. Item quod dixi, vol. 2.
qui tamen in hac parte reprobatur à Ruino conſ. 14 num. 3.
vol. 4. & latius per deciſ. Peruſ. 58. num. 5. & 6. parte 1. vbi
loquitur de plantatione oppiorum , & ſalicum, quod ad eo-
rum impenſam vtilem teneatur Dominus, etiam quod im-
penſa non ſit magna, tenet idem Caroc. d. verſ. Expenſis, nu.
111 11. ad finem. † Quamuis autẽ Bart. videatur tenere quod
tales expenſæ in plantando , cum in eis non habeat locum
abraſio per æſtimationem nullo modo repetitur etiam per
viam exceptionis, ſed cedant lucro fundi , ſicut etiam factæ
in inſtruendo ſeruum, videtur tamen tenere in contrarium,
in l. Si ſciens, ad finem, C. de rei, vend. facit dictum Caſtren.
112 d. conſ. 270. num. 3. verſ. Bart. autem, vol. 2. † Et licet
bonæ fidei poſſeſſor, qui impendit tanquam in re ſua nemi-
nem obligare intendendo nullam habeat actionem ad me-
lioramenta, ſed tantum exceptionem, vt tradit Fan. d mem-
bro 4. num. 9. verſic. Sed impendentes , tamen habet colo-
nus actionem ex conducto ad plantationes has vtiles, & etiã
exceptionem, ſecundum Caſtren. d. conſ. 270. num. 3. verſ.
113 Illud autem, vol. 2. † Quod autem expenſæ neceſſariæ, ac
vtiles , & melioramenta reſtituantur conductori etiam ma-
læ fidei per actionem negotiorum geſtorum, ac exceptioné,
114 & officium Iudicis, docet Borgn. deciſ. 44. nu. 60. † Limi-
tatur autem principalis concluſio concludens, quod impen-
ſas vtiles poſſit deducere conductor , non habere locum in
ſcholari, qui reficiat feneſtras in domo conducta gratia cõ-
modioris vſus ſtudij ſui , quia ea impenſa , & melioratio non
poſſit a locatore per eum repeti , ſecundum Bald. in l. Si
115 quis mihi bona, ad finem, ff. Mandati. † Limitatur ſecun-
do non procedere quando melioratio eſſet impenſa magis
reſpiciens commoditatem perſonæ, quam domus, quia ad
eam non tenetur locator, ſecundum Mantuam Singul. 350.
116 num. 2. † Voluptarias autem impenſas colonus , vel de-
tentator non deducit, nec conſequitur æſtimationem earũ ,
117 vt tenet Menoch. d. remed. 15. nu. 516. † Non enim poteſt
conductor facere in fundo , quæ deſiderant magnum appa-
ratum, ſecundum Caroc. d. tract. locati, verſ. Auro, & argen-
118 to, nu. 5. exemplificando, vt per eum. † Non poteſt etiam
facere ornamenta, puta pingere, vel ſculpere aurum vel in-
ſignia, vt per Aret. conſ. 80. nu. 1. & Caroc. verſ. Auro & ar-
119 gento, nu. 6. † Poteſt tamen conductor in fundo inſtitue-
re fornacem calcis, laterum, & regularum, dum non occupe-
tur fundi pars deſtinata ad culturam, vt per eundem ibi,
120 nu. 4. † In melioramentis vero, quæ addita ſint rei ſeſtiuendo,
quæ poſſunt ſeparari etiam vt quid diuerſum, veluti ſi empiũ
prædium vicinum, vt inſeruiret reſtituendo, tunc illud ac-
quiritur melioranti, & eius hæredibus, vt tradit Beroua d.
121 q. 96. num 4. † Ciuilia autem ſi ſint melioramenta , quæ
acquiruntur fundo hominis induſtria , aut diligentia ſola
abſq; vlla naturæ operatione, prout ſunt ſeruitutes, iuriſ-
dictiones, & alia iura incorporalia, à ſolo inſeparabilia em-
pta ab emphyteuta, vaſallo, vel alio conductore, debent re-
ſtitui melioranti per dominum, vel eius hæredes, imo im-
pendens poteſt vti eo caſu retentione, donec illa ſoluan-
tur, habita tamen ratione & conſideratione, vtrum ſint vti-

lia, vel neceſſaria, vt ſupra notatum , ſecundum firmata per
Berouu d. q 96. num. 5. 6. & 7. & per d. deciſ. Peruſ. 24. nu.
222 23. † Melioramenta autem hæc in caſibus in quibus poſ-
ſunt repeti ab emphyteuta, vel conductore ad modicum tẽ-
pus, vt facilius repetantur, debet fieri proteſtatio per eos ,
quod euenit caſus eorum ſiendorum, vt per Ludouicum d.
communibus ſuis, concluſ. 12. verſ. Bona tamen cautela.
223 † Debent vlterius probari facta eſſe ab eis, aliter allegatio
ſola non ſufficit , vt ſupra notatum in verbo, Fecerit, vbi e-
224 tiam dictum eſt, qualiter probetur. † Conductor, vel alius
impendens in caſibus, in quibus poteſt deducere , vel repe-
tere impenſas, & melioramenta hæc , poteſt etiam retinere
rem melioratam, donec ei ſatisfiat per dominum eius vel lo-
catorem, vt tenet Bald. in l. finali, numer. 1. C. commod. &
Alexand. in l. Si filioſam. §. Si vir, nu. 8. ff. ſoluto matrim. ac
Socinus ſen. conſ. 15 num. 20. volum. 1. atque Fanus d. tract.
pignor. parte princip 5 membro 4. num 8. & 9. ac etiam Fa-
bianus de Monte tract. de empt. & vendit. quæſt. 6. princ. q.
18. num. 75. verſ. Secundo ſi colonus , notat etiam Affl ĉt.
deciſ 87. num. 6 & Berous deciſ. 44 num 6. verſ. Quamo-
brem, vbi loquitur etiam in malæ fidei poſſeſſore, ac Alcia.
225 conſ. 328. in princ. † Imo ſuum intereſſe conſequi , vbi
minus vtilitatis percipiatur ex eis melioramentis, vt ſibi per
eum, num. 1. Tenet idem Franus deciſ. 112 num. 12. 15. &
16 & Menoch. tract. recuperan. remed. 11. num. 6. cum ſeq.
ac Oſaſc. deciſ. 82. num. 9 atque Caroc. d. tract. Locati. verſ.
Expenſis, num. 1 ac etiam Magon. deciſ. 81. num. 4. & Borg.
226 deciſ. 44. num 46. & 48. † vbi loquitur in conductore ſim-
plici , qui licet non habeat ius in re , poteſt tamen pro cu-
ſtodia , & laborerio terrarum & fructuum terras illas, aut
fructus illos retinere, donec expenſas vel fructus locator ,
vel tertius ſoluerit, vt per eum, & per Riminald. iun. conſil.
91. num. 40. volum. 1. ac d. deciſionem Peruſ. 24. num. 7. &
26 ad finem, & deciſ. 34. & num 6. ad finem, & num. 17. par-
te. vbi aduertit impendentes, & meliorantes, vt bene aduer-
tant , vt retineant rem illam , donec ſoluantur eis meliora-
menta, & impenſæ hæ, cum aliter non eſſet ei ſuccurrendum de
alio remedio, niſi in certis caſibus , ſupra notatis ſuo loco,
Tenet idem Hyppol. Riminald. conſil. 91. num. 13. volum.
227 1. † Impenſa autem neceſſaria in rem alterius erogata il-
lam obligationem , ac rem ipſam pro portione minuit , ſe-
cundum Cardin. Albanum conſilio 5. num. 4. verſ. Præterea
228 explorati iuris. † Imo quod plus eſt, competit actio fur-
ti propter melioramenta neceſſaria contra dominum , vt
229 tradit Benintend. deciſio. 77. numer. 4 † Debet ideo tanto
magis competere retentio , vt per eundem dicta deciſione
230 77. numero 4. † Ampliatur primo hæc concluſio , quod
competat retentio rei pro melioramentis, vt habeat locum
etiam in materia, l. 2. Cod. de reſcinden. vendit. quia datur
retentio rei eo in remedio pro expenſis , & melioramentis
factis in re, ſecundum Pinell. in dict. l. 2. parte 2. capit 3. nu-
231 mer. 4. cum ſequen. † Limitatur niſi eſſent factæ exceſſi-
uè in fraudem remedij dict. l. 2. vt per eundem dict. loco,
232 numer. 5. † Extenditur ſecundo , licet melioramenta fa-
cta per debitorem in rem, quam hypothecauit , cenſeantur
pariter hypothecata ipſi creditori, ſicut ipſa res, ſecus ſi fa-
cta ſint per tertium poſſeſſorem, ad quem res peruenit poſt
hypothecam , quia tunc talia melioramenta non ſunt hy-
pothecata cum re, ſecundum Fanum dict. tractat. pignor.
233 parte 4. membro 4. num. 18. verſ. Secus autem. † Sed quod
habeat hypothecam etiam in ſumptibus , & melioramen-
tis factis à bonæ fidei poſſeſſore, in quem res peruenit, licet
non poſſit amoueri à poſſeſſione, niſi ſolutis his impenſis ,
tradit Boſſ. dict. tit. de Principe, nume. 31. verſ. Et ſcias cir-
ca hanc, vbi notat etiam modum fiendi æſtimationem hoc
234 caſu. † Ampliatur tertio , quod licet poſſeſſor , ita de-
mum poſſit retinere rem hypothecatam , ſi ſoluat debitum
creditori, qui habet eam hypothecam, per l. Quam diu, C.
de diſtract. pignorum , tamen ſi fecit in ea ſumptus , quod
ſoluat rei æſtimationem deductis eis tradit Bartol. l. 1. Cod.
de præd. & omni re nau. cleric. lib. 10. & Socin. ſen. conſil.
224. colum. 1. & 2. volum. 2. ac Fanus tractat. pignor. dict.
parte principali 5. membro 4. numero 21. & Boſſ. d. titul. de
235 Principe num. 31. verſic. Et quamuis regula. † Quæ con-
cluſio an habeat locum in ſolo poſſeſſore , diſcutit Fanus d.
membro 4. numer. 21. verſic. Sed difficultas, tandem nunc,
tenet quod non, ſentit idem Boſſ. dict. tit. de Principe, nu-
236 mero 31. verſic. Quæ concluſio. † Et ibi Boſſius dicto
numero 31. verſic. Et aduertendum , & verſic. Item aduer-
te, declarat duobus modis dictam l. primam , Cod. de priuil.
237 leg. & omni re. † Ampliatur quarto , quod poſſit fieri re-
tentio rei ob melioramẽta, vt procedat etiam in his rebus

Digitized by Google

quę alias regulariter pro debito non poſſunt retineri, vt ta-
men poſſint retineri pro expenſis, & melioramentis, veluti
cum quis in funere ſcholaſtici fecit expenſas, quia poteſt
earum ratione retinere libros illius, donec ſibi ſatisfiat de
expenſis illis, ſecundum Menochium tractat. recuperand.
238 remed. 11. num. 11. & duobus ſequen. † Ampliatur quin-
to in procuratore, & altero apud quos acta, & proceſſus litis
ſunt, cum poſſint retineri per eum, donec pro expenſis ſol-
uatur quod debetur, vt tradit Menochius d. remed. 11. nu-
239 mer. 14. † poteſt etiam ſcriptor, cui dati ſint libri ad ſcri-
bendum retinere ſibi quinternos datos ad ſcribendum, niſi
tamen ſit exemplar, vt per Fanum d. membro 4. num. 8. Iu-
dicantur, & per deciſ. Peruſ. 34. num. 7. parte 1. ac Caroc. d.
240 loco, verſic. Expenſis, num. 15. † Ampliatur ſexto, vt ha-
beat locum hæc retentio etiam aduerſus tertium, ſecundum
241 Menoch. d. remed. 15. numer. 15. † Ampliatur ſeptimo
etiam in rebus Eccleſiæ, & beneficialibus, vt per eundem
242 dict. remedio 11. numer. 16. † Ampliatur octauo, vt etiã
ſi offeratur fideiuſſio de ſoluendis melioramentis, & im-
penſis illiquidis, non teneatur quis relaxare, ſed poſſit reti-
nere, ſecundum Gozadin. conſ. 100. num. 21. & Ruinus cõſ.
84. ad finem, volum. 1. ac Tiraquell. tract. conuent. 7. gloſſ. 1.
num. 13. atque Menoch. tractat. recuperand. remed. 11. nu.
243 17. & infra dicetur. † Extenditur nono etiam in refectio-
ne caſtri, quia impeditur eius reſtitutio non ſolutis expen-
ſis, vt per eundem Menochium dicto remedio 11. num. 18.
244 † Extenditur decimo etiam in conductore ad longum tem-
pus, in quem eſt translatum vtile dominium, cum adhuc
poſſit retinere rem illam ratione impẽſarum, vt tradit Are-
tin. conſ. 55. num. 3. verſ. Præmiſſis tamen, & Menoch. 11.
245 num. 19. † Extenditur vndecimo etiam in colono, & con-
ductore, qui penſionem non ſoluit, & ob id à poſſeſſione ex-
pellitur, quia adhuc poteſt retinere pro expenſis, & melio-
ramentis his, vt per eum ibi, num. 20. & remed. 15. nu. 151.
& per Socinum ſeniorem d. conſ. 15. num. 20. volumin. 1. ac
Alciatum conſ. 20 num. 8. ad finem, atque per Pinellum d.
l. 2 parte 2. cap. 3. num. 6. C. de reſcind. vendit. ac etiam de-
ciſionem Peruſ. 34. num. 8 parte 1. & ſecundum Burſat. cõſ.
23. num. 30. volum. 1. ac per Caroc. d. verſ. Expenſis, num.
246 2. † Ampliando etiam ibi num. 3. in conductore ad lon-
247 gum tempus, & declarando, vt late ſupra notatum eſt. †
Extenditur duodecimo, vt ius hoc retinendi tranſeat ad
ſingularem ſucceſſorem etiam ſine ceſſione, ſecundum tra-
dita per Romanum conſ. 177. cum addit. ibi, traditaque per
Fanum d. membro 4. num. 23. & per Boer. deciſ. 44. nume.
19. verſ. Et maior pars, donec fuerit ſatisfactum, num. 24.
verſ. Igitur iſte, ac Tiraquell. retract. conuent. §. 7. gloſſa 1.
num. 15. atque ſecundum Crauettam conſil. 148. num. 2. ac
etiam deciſ. Peruſ. 24. num. 19. verſ. Et quæ vtilitas, etiam
deciſ. 34. num. 5. ac Maſſam ſua forma oblig. camer. ad 4.
248 particulam, quæſtio. 2. num. 15. † Procedit decimotertio
hæc exceptio retentionis etiam in executiuis, & priuilegia-
tis, quando probatum eſt melioramenta extare, vt tradit
Lancellot. tracta. attenta. parte princip. 3. cap. 25. de excep.
249 ex reo, num. 10. † Extenditur decimoquarto hæc conclu-
ſio, vt quis poſſit impedire ob melioramenta ſubhaſtatio-
tionem, quam quis vellet facere de illa re, vt tenet Benin-
250 tendus deciſ. 77. in princip. † Nec ſufficit præſtatio fide-
iuſſoris, etiam quod melioramẽta ſint illiquida, vt per eum
251 ibi. † Ampliatur decimoquinto, vt hæc exceptio reten-
tionis ob melioramenta competat etiam ad executionem
ſententiæ, ſecundum Fanum tracta. pignor. parte princip. 5.
membro 4. num. 10. vbi adducit rationem, idem Lucas de
Penna ſua praxi iud. libro 6. cap. 1. numer. 27. ad finem, &
Lancellotum tracta. attentat. parte princip. 3. cap. 24. de ex-
252 cept. & reo, quæſt. 19 num. 6. cum ſequen. † Quod autem
in executione ſententiæ poſſit opponi de melioramentis in
re adiudicata factis, etiam quod in ſententia nil ſit dictum
de melioramentis, & interim vel eorum retentione rei, do-
nec liquidentur & ſoluantur, licet enim contrarium tenẽat
aliqui relati per Marzarum tract. De fideicommiſſ. Epitom.
66. verſ. Et vlterius, quos ipſe ſequitur ibi in fine, verſ. Ta-
men in contrarium eſt communis. Ita de communi atte-
ſtatur Fanus d membro 4. num. 10. in princ. & Capit. dec.
17. num. 7. ac Maſſa ſua forma oblig. camer. ad 4. particu-
lam, quæſt. 2. num. 12 ac Pariſ. conſ. 33. num. 53. volum. 1.
atque Benintend. deciſ. 77. num. 1. ac etiam Tiraquel. tract.
retract. conuent. §. 7 gloſſa 1. numer. 14. & Roland. à Valle,
conſ. 28 num. 4. & tribus ſequen. volum. 1. ac Redoan tract.
de rebus Eccleſ. non alienan. quæſt. 17 ad finem, verſ. vnde
in hoc, nu. 1. 2 & 3. atque Menoch tract. recuperan. remed.
253 11. num. 6. & 7. adducendo rationem. † Quod tamen ha-

bet locum, vbi melioramenta ſint ſaltem probata in genere
extare, alias non ſufficeret ſola allegatio melioramentorũ
ad impediendum executionem ſententiæ, ſecundum Maſ-
ſam d. quæſt. 2. num. 14. ſequitur in omnibus Marzarus de
fideicommiſſ. epitome 66. in princip. & hæc ſit prima li-
254 mitatio. † Limitatur ſecundo hæc concluſio non proce-
dere, vbi ſubſit periculum in dilatione executionis ſenten-
tentiæ, quia tunc non retardatur ob melioramenta, vt tenet
255 Menochius d. remed. 15. numer. 571. † Limitat tertio non
habere locum exceptio retentionis rei ob melioramenta in
remedio reintegrandæ intentato, cum debeat prius melio-
rans reſtituere rem, dein ea probare, & conſequi, ſecundum
Neuizanum conſ. 78. num. 46. ad finem conſilij, & Menoch.
tract. recuperan. remed. 15. quæſt. 39. num. 499. adducendo
256 rationem, num. 568. & ſequen. † Tamet ipſe tenet contra-
rium non reſtituendam etiam eis illiquidis exiſtentibus,
nec etiam præſtita fideiuſſione, vt ibi per eum, num. 569.
257 verſ. contrarium. † Limitatur quarto non procedere, vbi
non adeſſet incontinenti, vel in promptu probatio melio-
ramentorum factorum, ſed requirerent altiorem indaginẽ,
quia tunc non differtur executio ſententiæ propter ea, vt
tenet Bald. conſ. 309. in fine, volum. 2. & Benintendus, de-
ciſ. 77 num. 13. exemplificando, vt per eum, num. 14. ac So-
cinus iunior, conſ. 62. numer. 6. verſic. & licet, volumine 1.
atque Menoch. tracta. recuperan. remed. 15. numero 572.
258 † Vbi autem res adiudicata poteſt retineri ob melioramẽ-
ta illiquida, an ſaltem poſſit exequi præſtita fideiuſſione,
vel cautione de eis ſoluendis, vbi fuerit liquidata, quod nõ
vbi ſint facta in re propria ſubiecta reſtitutioni in aliquem
euentum, vel retractui, docet Ruinus conſ. 84. ad finem, vo-
lum. 1. & Maſſa d. forma cameræ, ad quartam particulam,
quæſt. 2. num. 13. ac Tiraquell. tracta. retract. conuent. §. 7.
gloſſa 1. num. 13. atque Menoch. tracta. recuperan. remed.
11. num. 17. & remed. 15. num. 569. verſ. contrarium, & nu.
570. ac etiam Magon. deciſ. 81. num. 5. licet dubium dicat
articulum, num 8. & 9. & Borgninus deciſ. 44. numer. 67. &
ſeq. tenet contrariam opinionem ſub dubio Fanus d. mem-
bro 4. num. 10. verſ. tertia concluſio, explicite ſcripſit Al-
ciat. conſ. 112. ad finem, vbi loquitur in materia reſtitutio-
nis fideicommiſſi, ſequitur Petrus tract. vltim. volunt. lib. 3.
dubitatione 5. ſolut. 5. num. 12. & Vrſill. ad Afflict. deciſio.
205. num. 5. licet numero ſexto, dicat ſecus factum conſiliũ
Neapolitanum diiudicaſſe, & ſeruaſſe, quando melioratio-
num probatio eſſet in promptu liquidationis fiendæ, tenet
idem Burſatus conſ. 184. num. 17. volum. 2. & Borgnin. de-
ciſio. 44. num. 5. & 6. in addit. & deciſio. 44 numero 66.
258 † licet non releuentur per fideiuſſorem, vbi ſint in promp-
260 tu liquidationis, vt per eum ibi, num. 67. † Eſt idem in lo-
catore, quod ob melioramenta oppoſita per conductorem
illiquida admittatur locator ad obtinendum relaxationem
rei locatæ omni caſu præſtita fideiuſſione de eis reſtituen-
dis in caſu liquidationis, vt tradit Beninten. deciſ. 77. num.
5. cum ſequen. & Caroc. referendo d. tracta. locati, verſ. ex-
penſis, numer. 14. corrupte allegando Beninten. deciſ. 7. ita
etiam debere fieri affirmat Cummia in ritibus magnæ cu-
261 riæ. cap. 101. numer. 18. cum ſequen. † Hoc quidem indi-
ſtincte ſolebat Senatus facere in omnibus caſibus, quod pręſtita fideiuſſione ob melioramenta illiquida non retardare-
tur executio rei, quod nunc ob nouos ordines ſuæ Maieſtati
262 Catholicæ non facit, niſi prout iuris. † Tenendo autem
opinionem contra Alciatum declaratur eam non procede-
re ſecundum aliquos, vbi quis teneatur reddere rationem
reliquorum, quia tunc præſtita fideiuſſione propter obſcu-
ritatem, & liquidationem, depoſitato vno nummo, cũ pro-
teſtatione, quod ſi apparebit in plus teneri, quod ſoluet, tũc
admittitur petens ad habendum rem, vt tradit Beninten. de-
263 ciſ. 77. num. 2. † Tenendo autem ſecundam opinionem Al-
ciati, ea quidem non procedit ſecundum omnes paſſim,
quando in ſententia ſit dictum, quod prius ſoluantur me-
lioramenta, quia tunc ſententia non exequitur, etiam præ-
ſtita illa cautione, donec liquidentur, ſecundum notata per
Caſtren. conſil. 270. numero 2. verſic. breuiter, volumine 2.
notataque per Fanum, dict. membro 4. num. 10. verſic. tertia
concluſio, & per Beninten. deciſio. 77. num. 11. ac Menoch.
dict. tracta. recuperan. remed. 11. num. 17. not. etiam Burſa.
d. conſil. 184. num. 57. volum. 2. & Redoanus dict. quæſtio.
17. verſic. finali, num. 4 ac Vrſill. ad Afflict. deciſio. 205. nu.
5. ad finem, atque Riminald. iun. conſil. 91. num. 31. volum.
1. in caſu quo teſtator diſpoſuerit ſoluenda hæredi grauato meliorarmenta, vt per eum ibi, ac etiam Borgninum de-
264 ciſ. 44. num. 66. † diſtinguendo tamen, vt per Fanum dict.
membro 4. num. 10. verſic. tertia concluſio, & Redoanum
d. verſ.

Digitized by Google

d. verſic. finali, num. 4. An ſententia ſonet in faciendo, vel
in dando, quia ſi in faciendo ſonet, poteſt releuari per fi-
deiuſſionem, & ſic per æquipollens, ſed non ſi ſit in dando,
qui enim tenetur adimplere ſpecifice per ſolutionem melio-
ramentorum, tunc non poteſt id facere dando fideiuſſorem,
vt per Benintend. d. deciſio. 77. nume. 2. ad finem, & num. 3.
265 † Quamuis ſolutionis verbum habeat duplicem intelle-
ctum, alterum per actualem ſolutionem, & alterum pro
alia qualibet ſatisfactione, quæ cõprehendit etiam fideiuſ-
266 ſorem, ut per eundem d. deciſio. 77. num. 12. † Limitatur ſe-
cundo tenendo opinionem illam Alciati eam non procede-
re, vbi melioramenta ſint probata in genere, quia tunc non
ſufficit fideiuſſio, ita vt poſſit ſententia exequi, vt tradit
Maſſa d. forma oblig. cameræ, ad quartam particulam, q. 2.
nume. 14. & 15. ſequitur Cæſar Contardius, in ſua repet. l.
unicæ, in quæſt. 24. Tertius an appellet, num. 22. & ſequen.
C. ſi de moment. poſſeſſ. † Si tamen incontinenti poſſunt li-
quidari, vel in eadẽ inſtantia executionis ſententiæ, prout
in ſimili tradit Benintend. deciſ. 77. numer. 13. exemplificã-
do, num. 14. & Borgn. deciſio. 44. num. 67. & 68. faciunt tra-
dita per eundem Borgninum, tract. de tutore, nume. 215. &
217. verſi. ſi autem tutor. Quia de proximo liquidanda ha-
267 bentur pro liquidis, vt per eum ibi. † Declaratur autem
principalis concluſio, quod poſſit fieri retentio rei ob me-
lioramenta, vt habeat locum in illa re meliorata, ſed non
in alia, quia tunc vna res pro alia non poteſt retineri, ſecũ-
dum Caſtrenſ. conſil. 270. num. 1. volum. 2. & Fanum dicto
membro 4. nume. 16. ac per Redoanum, d. quæſt. 17. verſic.
de emptore, numer. 6. atque Tiraquell. tracta. conueni. §. 7.
268 gloſſa 1. num. 11. † Declaratur vt ibi per eum, numer. 12.
non procedere, vbi vnico pretio res plures alienatæ eſſent
retrahendæ, & res meliorata eſſet minimi valoris, quia ſic
aliæ non melioratæ maioris valoris pro his melioramentis
269 poſſunt retineri, vt per eum. † Declaratur ſecundo prin-
cipaliter hæc concluſio, quod retentio ob melioramenta
poſſet fieri, habere locum in melioramentis neceſſarijs, do-
necea ſoluantur, vt per Magonium deciſio. 71. nume. 23. &
per Ancharanum iun. quæſtio. 46. num. 4. lib. 1. ac Riminal.
iun. conſi. 90. num. 6. volum. 1. & nume. 7. dicit ſecus eſſe in
270 vtilibus. † Si autem melioramenta ſint tantum vtilia, non
poteſt ea faciens retinere rem, licet poſſet petere, ſi tamen
erat diues, ſiue ille eminens erat alias facturus, ſiue non, vt
271 tenet Magonius deciſ. 81. num. 24. † Et dicuntur hoc caſu
neceſſario facta, etiam ſi facta ſint ad vtilitatem, vel com-
moditatem laboratorum, & agricolarum, ueluti in domo
nouiter facta pro eis, vbi non poſſent aliter commode habi-
tare, vt per eundem d. loco, num. 25. & per Rolandum com-
272 probando dicto conſil. 28. num. 11. volum. 1. † Limitatur
tertio illa concluſio, quod procedat in bonę fidei poſſeſſore,
non uero malæfidei, quia tunc ille malæfidei poſſeſſor non
poteſt retinere pro his melioramentis, ſecundum Menoch.
d. tracta. recuperan. remed. 11. num. 21. & Borgnin. deciſ. 28.
in addit. numer. 5. & per Caroc. d. verſic. expenſis, numer. 7.
273 † Pro melioramentis vlterius in re pendente lite per male-
fidei poſſeſſorem factis, non poteſt ille malæfidei poſſeſſor
vti retentione rei pro eis recuperandis, vt tradit Fanus d.
membro 4. num. 9. verſic. hæc etiam, & Magon. d. deciſi. 81.
274 num. 3. † Limitando niſi eſſet mala fides præſumpta, vt
275 ibi per eum, num. 15. † Limitatur quarto non habere lo-
cum retentionem, quando res peruenit ad creditorem cum
vitio, uel delicto, cum tunc ceſſet omnis retentio, ut per
276 Fanum d. membro 4. ad fin. † Ceſſat quinto retentio in do-
te, uel re dotali, cum ea non poſſit retineri pro impenſa, &
melioramentis in eis factis, ut per eum d. membro 4. nu. 8.
277 uerſic. reſtringitur tamen. † Bonæ fidei ulterius poſſeſſor
indiſtincte lucratur fructus reſpicientes ratam melioramen-
torum in rem factorum, ut notauit exemplificando Fanus,
d. tract. pignor. parte princ. 5. membro 4. num. 20. in princ.
& uerſ. ſed in una, exemplificando, ut per eum, in marito in
re dotali etiam poſt tempus reſtitutionis fiendæ, donec ſol-
uantur melioramenta hæc, tenet idem Redoanus d. quæſt.
17. uerſic. de emptore, num. 4. tamen ea compenſat cum im-
penſis, & laboribus, ut per eundem Redoan. d. loco. uerſic.
278 colonus, num. 12. & uerſic. uerum quia, num. 4. † Poſſeſſor
autem meliorans, uel impendens, quando teneatur compu-
tare fructus cum ſumptibus, & expenſis, tradit Fely. in cap.
cum cauſam, nu. 29. de re iudicata, & late Gallecus d. tract.
279 de expenſis, cap. 23. † Inter alias quæſtiones hæ inſurgunt,
quod bonæ fidei poſſeſſor teneatur fructus computare cum
melioramentis, licet fructus fecerit ſuos, ut tenet Fanus d.
280 membro 4. num. 12. † Et hoc eſt quando percipiuntur fru-
ctus ex re aliena, quam ſuam putabat, ſed ſecus ſi ex ſua,
quam tenebatur reſtituere alteri ex tempore, ut per eundẽ
Fanum, d. membro 4. num. 12. uerſic. & illud, inferens quod
emens ignoranter rem dotalem, à marito non tenetur com-
putare fructus cum melioramentis, ut ibi ipſe Fanus, uerſic.
& per prædicta, & Boer. declarando late deciſ. 44. num. 15.
cum pluribus ſequent. maxime, numer. 20. 25. & ſequen. ac
Roland. conſil. 28. numero 17. uolum. primo, atque Borgn.
deciſio. 44 numero 61. uerſic. ſecus ſi erat, ac etiam deciſio
281 Peruſ. 58. numer. 12. parte 1. † Idem not. Anchar. iunior,
quæſtio. 46. numer. 8. libr. 1. in fructibus perceptis per hę-
redem grauatum, quia non compenſat cum melioramen-
tis, ſequitur Rimin. iun. conſil. 90. numer. 9. uolum. primo.
282 † Computantur autem fructus cum melioramentis etiam
per bonæ fidei poſſeſſorem, ubi fructus hi tempore, quo
ſunt percepti de iure ſpectarent ad illum, qui agit ad rem,
283 ut tradit Fanus d. membro 4. nu. 13. uerſ. & ex hoc. † Com-
putantur ulterius cum fructibus melioramenta, quando
percipiuntur per bonę fidei poſſeſſorem reſpectu poſſeſſio-
nis, non autem iure dominij, ut per eundem d. membro 4.
nu. 14. & per Boerium d. deciſ. 44. n. 21. declarando numeris
ſequentibus, ac Borgnin. deciſ. 44 nu. 61. atque per Anchara-
284 num iun. conſ. 46. num. 1. iuncto num. 7. lib. 1. † Eſt ſecus
ſi ratione dominij etiam utilis, ac etiam ſi tempore eorum
perceptionis res eſſet ſua reſtituenda ſub conditione, quia
non computantur cum fructibus melioramenta, ut per Fa-
num d. membro 4. numer. 14. & per Borgninum deciſ. 44.
285 num. 61. † Infertur hinc quod ſumptus facti ad neceſſita-
tem, uel perpetuam utilitatem à marito non computantur
cum fructibus per eum perceptis, quia maritus ipſos fru-
ctus percepit, habens cauſam ab ipſa muliere domina, ſe-
286 cundum Boerium d. deciſ. 44. num. 25. † Computantur ul-
terius fructus cum ſumptibus, vbi fructus debeantur ex æ-
quitate, non autem ex rigore iuris, exemplificando, vt per
Fanum. d. membro 4. num. 11. in emente rem filij à patre
287 propter fructus perceptos tempore vitæ patris. † Com-
putantur etiam cum fructibus expenſæ ad vtilitatem rei, nõ
cauſa culturæ, ſi non ſint maiori tempore, quam ſit perce-
pturus fructus duraturæ, vt eſt cuſtodia rei, vel ſimilis, vt
288 tenet Boerius deciſ. 44. num. 12. ad finem, & numer. 13. †
Compenſat vlterius bonæ fidei poſſeſſor melioramenta cũ
fructibus à die litis conteſtatæ in antea, gloſſa eſt ordinaria
289 in l. ex diuerſo, in verbo, habendum, ff. de rei vendic. † Cõ-
penſat etiam cum fructibus bonæ fidei poſſeſſor poſt finitã
locationem non renouatam, vt tenet Caſtrenſ. d. conſ. 270.
290 num. 3. ad finem, volum. 2. † Compenſat etiam cum fru-
ctibus bonæ fidei poſſeſſor non habens cauſam a Domino,
ſecus ſi habet cauſam à Domino, vt per eũdem d. conſ. 270.
291 nu. 3. verſ. nec etiam obſtat, volum. 2. † Compenſat quo-
que impenſas cum fructibus malæ fidei poſſeſſor, in caſibus
in quibus non deducit, nec detrahit impenſas aliquas, vt
tradit Redoanus, d. quæſt. 17. verſ. verum quia, num. 3. & 4.
& Borgnin. tracta. de tutore, num. 166. etiam quod ea perci-
292 piat patiente, & ſciente Domino, num. 167. † Eſt idem in
alijs non Dominis, qui poſſident nomine alieno, & ſuo pro-
prio detinent, cum teneantur compenſare melioramenta, &
expenſas cum fructibus, vt notauit Borgnin. deciſ. 44. num.
293 61. declarando, vt per eum. † In duobus tamen caſibus
malæ fidei poſſeſſor non compenſat melioramenta cum fru-
ctibus perceptis, primo ſcilicet quando ea percipit ratione
vtilis dominij, ſecundum Felin. in cap. cum cauſam, nu. 29.
294 de re iudic. & deciſ. Peruſ. 34. num. 20. parte 1. † Secun-
do, cum res, vel fundus peteretur ab eo, qui non eſſet Do-
minus melioramentorum factorum, vt tradit Fanus d. mem-
bro 4. nu. 14 & 15. & Berous conſ. 79. num. 62. cum ſequen.
vol. 2. ac deciſ. Peruſ. 34. num. 21. parte 1. atque Borgninus
295 d. deciſ. 44. nu. 61. † Conductor quoque, ſi tantum lucra-
tus eſt de fructibus, quod ſibi eſt ſatisfactum de melioramẽ-
tis, & expenſis, non poteſt dicta melioramenta repetere, ſe-
cundum notata per Redoanum d. quæſt. 17. verſ. conducto-
296 res, num. 4. † Fructus autem quando computantur cum
melioramentis, & expenſis, ſi non ſunt liquidati, poſſunt li-
quidari in executione ſententię, quando ſunt acceſſorij, ut
per Afflict. deciſ. 87. num. 5. ad finem, & Alexandrum conſi.
171. ad finem, uolum. 2. ac Oſaſcum deciſ. 129. numer. 14.
297 † Verum uidetur iudicẽ ex officio illas liquidare non poſ-
ſe, nec per iuramentum actoris, ſed ſi in proceſſu uere non
ſint probati, uel liquidati hi fructus, quod ſequi debeat ab-
ſolutio, tradit deciſio Peruſ. 87. parte 2. idem notauit Felyn.
298 cap. cum uenerabilis, num. 42. de except. † Eſt ſecus ſi ſen-
tentia condemnaret ad compenſandum fructus perceptos
cum melioramentis, uel ſuos non faceret fructus, uti dolo-
ſus, aut moroſus, quia tunc in executione poſſet ex conie-

cturis

Digitized by Google

cturis iudex illos verificare ex officio, dando etiam iura-
mentum ſupplementum actori, vel reo magis informato,
accipiendo etiam informationes, vel taxare ad quinque
pro centenario, vel ſecundum morem regionis, vt tenet
Natta conſi. 510. num. 27. conſ. 536. num. 5. cum ſequent.
299 volum. 3. & Bereta conſ. 110. nume. 13. † Faciens vlterius
ſumptus, & meliorationes compenſat eas cum damno dato
in illa re meliorata, exemplificando, vt per Boſſ. tit. de Prin-
300 cipe, num. 31. verſ. ad materiam etiam ſcias. † Quæ dam-
na probari etiam debent, vt per eum, & per Prætum late
confirmando d. dubit. 5. ſolut. 5. nume. 21. vſque ad fin. ſi ta-
301 men dolo, & lata culpa ſint facta. † Quod habet locum,
etiam ſi fiat deterioratio in alijs rebus hæreditarijs per hæ-
302 redem meliorantem, vt ibi per eum. † Qualiter autem æſti-
metur damnum datum per conductorem, eſt notatum per
Burſ. conſ. 70. nu. 31. & ſeq. vol. 1.

f Et præſumatur factum de materia, vt ſupra] † Scili-
303 cet bonorum locatorum, ſicut etiam impenſa de iure præ-
ſumitur facta à Domino bonorum, vt per Menoch. d. conſi.
122. numer. 42. volum. 2. & ſupra notatum, in verbo, fe-
cerit.

g Niſi probetur contrarium] † Hęc igitur non eſt præ-
304 ſumptio iuris, & de iure, cum tunc non admitteretur proba-
tio in contrarium, vt tenet Alciat. tract. præſumpt. in prin.
parte 2. num. 3.

Verum ſi aliunde materiam ſumpſerit] Idque fuerit per
colonum probatum, cum alias eſſet cõtra eum pręſumptio,
305 vt ſupra diſpoſitum eſt. † Meliorationes pertinent ad eum,
ex cuius facto, & induſtria proueniunt, & eius lucro cedunt,
ſecundum Albam, conſ. 16 nu. 16.

h Conceditur facultas] † Et ſic non cogitur locator,
306 cum ſit ædificium nouum factum in alieno per non haben-
tem ius ſoluere ęſtimationem, & idem eſt de iure commu-
ni, ut ſupra late notatum, in verbo, fecerit, & firmatum per
Caſtr. d. conſ. 170. num. 3. verſ. quantum autem, volum. 2.
307 † Limitatur tamen in vnico caſu etiam de iure communi,
vt colonus, vel conductor poſſit repetere expenſas etiam in
ædificijs ſi ſint neceſſario factæ, veluti quia alias colonus,
vel conductor non poſſet inhabitare, vt tradit Roland. d.
conſil. 28. numer. 12. volum. 1. & ſupra notatum, in verbo,
totum Domini vtilitati cedat, vbi traditæ ſunt aliæ limi-
tationes.

i Superficiem tantum emere] Eſt id, quod ſupra fuit ędi-
ficatum.

k Quantum ea detracta] † Et ſic æſtimantur hæc ædifi-
308 cia vt rudera, & materies, non quantum ſit melioratum in-
tegro exiſtente ædificio, ſecundum Caſtr. d. conſ. 270. nu. 4.
verſ. & ſi eligeret, volum. 2. late notatum, in verbo, totum
309 Domini utilitati cedat. † Quando autem ſunt facta per ua-
ſallum, uel emphyteutam, qui finita linea tenetur reſtitue-
re Domino, an hæc melioramenta ædificiorũ teneatur Do-
minus ſoluere vti rudera, uel uti ædificia integra, opiniones
contrarias tenet Clarus ſuo §. feudum, quæſt. 88. uerſic. ſed
quęro, ubi tandem tenet opinionem Baldi uti ęquiorem,
quod teneatur ſoluere uti ædificium, & ſupra notatum.

l Poſſit ęſtimari] † Debetur melioramentorum ęſtima-
310 tio eis probatis, ſecundum deciſ. Peruſ. 23. num. 42. part. 1.
311 † In ęſtimatione autem rei haberi debet ratio melioramẽ-
torum, vt tradit Burſ. conſi. 70 num. 31. uol. 1 & conſ. 151.
312 num. 19. uol. 2. † Impendia, & meliorationes ęſtimantur ſe-
cundum quod facta ſunt, etiam quod minus eſſet impenſu-
rus retrahens, & euincens, ſi tamen ſint moderata, & ſolita,
313 ſecundum Tiraq. tract. conuen. §. 7. gl. 1. nu. 17. † In ęſtima-
tione impenſarum, & melioramentorum, impendentes nedũ
deducunt pretium operarum alterius, ſed etiam, quod ipſi
impendentes fecerint proprijs manibus, ut tenet Pinell. in
l. 2. par. 2. cap. 3. nume. 3. ad fin. C. de reſcin. uend. & Burſa.
314 conſ. 71. num. 24 uolu. 1. † In ęſtimatione ulterius fundi,
uel rei ob impenſas, ſi plus ualet fundus, uel res, quam fru-
ctus, uel redditus eius, ęſtimatur redituum quantitas,
non autem ualor fundi, ſecundum Tiraq. tract. retract. con-
315 uent. §. 7. gl. 1. num. 9. † Æſtimatio autem melioramentorũ
qualiter ſit fienda, late diſcutit Gallecus d. tract. de expenſis,
316 & melioramentis, cap. 24. quod eſt ultimum. † Sunt autem
varię opiniones in hoc articulo. Aliqui enim tenent ſemper
ęſtimandam minorem quantitatem ad incommodum im-
pendentis, ueluti ſi impenſa ſit facta in centum, & meliora-
tio in quinquaginta, fiat æſtimatio in quinquaginta, & è
conuerſo, per regulam l. in fundo, ubi glo. Bart. & alij, ff. de
rei uend. tradit Caſtren. d. conſil. 270. num. 3. uerſic. & ſi è
contra, uolum. 2. & Felyn. cap. cum cauſam, numer. 28. de re
iudicata, ac Fanus tract. pignor. parte princip. 3. membro 4.
nu. 11. declarando, nu. 16. atque Boſſ. tit. de Principe, nu. 31.
in princ. uerſ. ita tamen, & uerſ. & procedit, ubi loquitur
de expenſis utilibus, & uoluntarijs factis per bonę fidei poſ-
ſeſſorem, ac etiam Tiraq. tract. conuent. §. 7. glo. 1. num. 8 &
317 Rolan. conſ. 28. num 11. uolu. 1. † Limitando ut per eum,
quod ſi faciens erat tunc Dominus, detur impenſa etiam
quod minus melioratum, ut ibi per eum, num. 18. & per Re-
doan. d. quæſt. 17. uerſ. colonus, num. 9. uerſi. conductores,
num. 3. ac uerſ. uerum quia, nu. 1 ac per Marzar. epitome fi-
deicommiſſ. quæſt 65. uerſ. ſed circa, atq; deciſ. Peruſina 58.
nu. 14. & 15. parte 1 ac etiam per Cummiam in ritibus ma-
gnæ curię, cap. 102. num. 27. & ſeq. & Borgninum deciſ. 28.
in addit. num. 4 & deciſ. 44. num. 62. ac Burſ. conſ. 71. nu. 22.
& ſequen. uolum. 1. cum relatis per Pretum d. dubit. 5. ſolut.
318 5. nu. 13. in princ. † Et conſequenter ex hac opinione cla-
re conſtat non ſufficere impendenti, & melioranti, ſi probet
tantum impendiſſe, niſi etiam probet tantam factam melio-
rationem, ſecundum tradita per Alciat. conſ. 328. nu. 1. tra-
ditaque per Redoan. d. quęſt. 17. uerſ. conductores, num. 8.
& per deciſ. Peruſ. 24. nume. 7. ad finem, parte 1. ac Caroc.
319 tract. locati, uerſic. expenſis, num. 22. † Fuit opinio ſecunda
quod æſtimatio melioramentorum ſit fienda ſecundum tẽ-
pus pręſens, & pro eo, quo poſſunt durare melioramenta,
& non pro eo quantum fuerit impenſum, iuxta notata per
Scribentes, in l. domos, ff. de leg. primo, & per Neguſant. d.
membro 4. num. 16. ac Redoan. d. uerſ. conductores, num. 7.
atque ſecundum Menoch. d. tract. recuperan. remed. 15. nu.
557. cum relatis per Pretum, d. ſolut. 5. nu. 13. uerſ. alij, & 2.
320 † In dubio ſtante hac opinione pręſumitur tantum impen-
ſum, quantum nunc res æſtimatur, & ualet, & qui contrariũ
dicit debet hoc probare, ut tradit Crauetta conſ. 488. nu. 2.
& 3. uolum. 3. & Borgn. referendo deciſ. 44. num. 64. decla-
321 rando ut per Nattam conſ. 353. num. 2. uolum 2. † Licet ex
pręterito ad pręſens non ſit arguendum, quo ad ualorem, ut
322 tradit Borgn. deciſ. 46. num. 165. † Tertia principalis opi-
nio illa fuit ſcribentium, in d. l. domos, ff. de leg. primo, di-
ſtinguentium quod ſi tempore reſtitutionis res ſit affecta
precioſior, cum ceſſauerit forte bellum, quod fluctuabat tẽ-
pore meliorationis, tunc tempus reſtitutionis, ex quo eſt fa-
cta precioſior, & pręſens inſpici debeat, prout eos refert
323 Pretus d. ſolut. 5. num. 13. uerſ. alij 4. † Quarto fuit opinio
eius, qui tenetur indiſtincte attendi debere tempus reſtitu-
tionis rei, non autem tempus, quo facta fuere melioramen-
ta, ut tradit Fanus d. membro 4. nu. 16. & Boſſ. d. tit. de Prin-
cipe, num. 31. uerſic. ſed nec etiam, ac Boer. deciſ. 44. nu. 12.
324 † Declarando an ſint ad perpetuam utilitatem, nu. 13. uerſ.
interdictum eſt, exemplificando, ut per eum, & uerſic. ſeu
etiam ad perpetuam, atque Ruinum conſ. 14. num. 4. uol. 1.
& conſ. 117. in prin uolu. 3. ac etiam Rolan. conſ. 28. nu. 14.
& conſ. 30. nu. 6. uol. 1. & Anchar. iun. quęſt. 46. nu. 6. lib. 1.
ac Marzar. d. epitome fideicommiſſ. quęſt. 65. uerſ. Sed circa,
ibi, regula eſt, atq; deciſ. Peruſ. 24. nu. ſeq. parte 2. ac etiam
Pretus d. ſolut. 5. nu. 3. uerſi. alij, & 4. refert etiam hanc opi-
nionem Menoch. d. tract. recuperan. remed. 15. num. 557. ta-
men contrarium aduerſus eam arguit nu. ſeq. uſque ad num.
565. Sed ipſe Menoch. diſtinguit d. nu. 565. uerſ. quare ipſe.
325 † Quod aut faciens eſt Dominus, uel Directus, uel utilis, uel
reuocabiliter, aut ſolus poſſeſſor, & certo tempore finitur, ſi
eſt Dominus tunc arbitrio boni uiri fieri æſtimationem nõ
ſimpliciter ſecundum tempus pręſens, ſed conſideratis om-
nibus temporibus, ſi autem ſit ſolus poſſeſſor omnem im-
penſam deducit, cum iam non teneretur aliquo modo ſui
cauſa facere, ſed quod egit uti negotiorum geſtor geſſit, ubi
infert ad deciſionem textus l. & in totum, ff. de impenſis, in
rebus dotal. factis ibi, nu. 266. ex quo maritus non ſit uere
Dominus irreuocabiliter rei dotalis, tenet idem Borgn. d.
326 deciſ. 44. nu. 63. † Simon autem de Pretis d. loco, nu. 12. re-
cenſendo eos, qui in alieno fundo faciunt impenſas, qui mul-
ti ſunt relati, per eum ibi, dicit inſpiciẽdum eſſe duos caſus.
Primus eſt caſus quando quis bona fide nullum habens do-
minium in fundo, credens tamen illum ſuum eſſe aliquo ti-
tulo, ſi fecerit expenſas in ędificando, uel plantando in ſo-
lo alieno nomine ſuo, quę ſolo cedunt, & tunc ei ope exce-
ptionis ſuccurritur, ut conſequatur, quod minus eſt ſi im-
penſa differt à melioratione ad commodum Domini ſoli,
ne ipſe fiat locupletior cum aliena iactura dominorum, &
in his terminis procedere opinionem primam Scriben. d. l.
in fundo, ff. de rei uend. ut attendatur, quod minus eſt, ſe-
cundum Pretum d. loco, nu. 15. † Quę tamen opinio non ha-
bet locum in impenſa in reficiendo, quia impenſa tota ero-
gatur iuxta gl. d. l. in fundo, in uerbo, conſeruaſſi, ubi Bart.
expreſſe, nu. 6. & Albet. & Ange. relati p Pretũ d. loco, n. 15.
ad finem.

Digitized by Google

317 ad finem.† Eſt alter & ſecundus caſus ille, ſi hæres grauatus
reſtituere per fideicommiſſum, interim domos deuaſtatas,
vel res hereditarias dirutas ſui culpa conſtruit, ædificat, vel
reficit, vel in eis vtiles impenſas facit, & eueniat tempus re-
ſtitutionis, tunc æſtimatur arbitrio iudicis quantitas melio
ramentorum, qualia ſunt, vetera, vel recentia, vel duratura,
declarando omnia diligenter quantum debeat detrahi, &
deduci, & iſta eſt vera interpretatio, l. domos. ff. de leg. 1. vt
tradit Pretus dicto loco, num. 16. & ſeq. comprobando, nu.
328 18. cum ſeq. vbi declarat ſignanter.† Et ex his male loque-
retur Burſ. conſ. 71. num. 22. & ſeq. dum vult in melioratio-
ne hæredis grauati ex tempore æſtimari eueniente condi-
tione, vel tempore melioramenta ad maius incommodum
329 hæredis, vt per eum.† Si autem tempore reſtitutionis diſper-
dita ſint melioramenta abſque culpa facientis nulla deben-
tur, ſecundum Pretum d. loco, nu. 22. cum ſeq. maxime nu.
330 26.† Limitatur niſi ſit impenſum neceſſario, quia ſi corruāt
melioramenta repetit impendens, quatenus tempore reſti-
tutionis valuiſſent, vt per eundem ibi, num. 25. Quo fit vt
in his melioramentis determinandis verſetur valde arbitriū
iudicis, & probi viri, vt tenet ipſe Pretus dicto loco, nume.
27. verſic. ſic enim, cum verſiculis ſeq. & verſ. 26. ad finem, &
Menoch. d. tract. arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 258. ac deciſio Pe-
331 ruſ. 58. num. 9. par. 1.† Melioramentorum autem non perpe-
tuo duraturorum, qualiter ſit fienda æſtimatio ad ratā tem-
poris, veluti in palis vitium, vel foſſatis non perpetuo du-
raturis conductori, eſt notatum à Borgn. d. deciſ. 44. nume.
332 56. verſ. aut pro rata.† In æſtimatione autem arborum, &
vitium fit deductio in melioramento ſucceſſiuo à ſolo, vt te-
net Fel. conſil. 42. num. 9. & Vrſill. ad Afflict. deciſ. 87. nu. 3.
verſ. licet quis lucretur, ac Gabr. ſuis communibus, titu. de
333 acquirendo rerum dominio, concluſ. 1. nu. 13.† Et ſic ſolum
fit expenſarum factarum, non autem augmenti à ſolo, vt de-
clarat ſignanter Vrſil. d. deciſ. 87. nume. 3. verſ. licet quis lu-
cretur, & Borgn. deciſ. 28. in addit. nu. 2. ac Rimin. iun. conſ.
411. num. 3. cum ſeq. vol. 4. & conſ. 431. num. 35. cum ſequ.
vol. eodem, atque Baptiſta Aymus Parmen. tracta. de allu-
334 uion. lib. 1. cap. 1. num. 5.† In æſtimatione autem meliora-
mentorum factorum in ædificijs conſideratur valor ſecun-
dum ædificium conſiſtens, non dirutum, vt tradit Burſ. cōſ.
85. num. 35. volum. 1. declarando, vt ſupra notatum, in ver-
bo, totum Domini vtilitati cedat.

n Sine læſione prioris ſtatus]† Secus eſt ſi adſit læſio prio-
335 ris ſtatus, quia non poteſt auferri, ſecūdum Redoan. d. q. 17.
verſ. ſi uero, nu. 10. exemplificando in picturis, quæ hac de
cauſa non poſſent auferri, vt per eundem d. verſ. ſi vero, nu.
336 13.† Poterit etiam exemplificari in impenſis factis per vnio
nem muri noui cum veteri, cum tunc non poſſit abradi, nā
damnum inferretur domui locatæ.

o Impune]† Scilicet ſine periculo accuſationis, vel actio-
337 nis alicuius, contra eum mouendæ, vt in terminis huius
verbi, impune, docet Alber. ſuo diction. in verbo, impune, &
Bald. l. ſi quis mihi ſeruum, ad fin. ff. de verb. oblig.

p Auferre]† Eſt idem de iure communi in ædificijs nouis
338 ſuper alieno, cum ad impenſam eorum non teneatur Do-
minus, quia poteſt ea colonus, vel conductor auferre, ſecū-
dum Caſtr. d. conſ. 270. num. 4. uerſ. quantum autem, volu.
339 2. & Rol. à Valle, d. conſ. 28. nu. 9. uol. 1. Limitando nu. 12.†
niſi facta fuiſſent cauſa habitationis colonorum, ſine qui-
bus non poſſent inhabitare, vt ibi per eum, & notatum ſu-
pra, in uerbo, totum Domini utilitati cedat. Faciunt tradita
ad hoc per Baptiſtam Aymon, d. tract de alluuion. lib. 1. ca.
340 7. ſub nu. 5.† Conſuetudo autem dictat, quod Dominus pa-
tiatur ædificia auferri, aut quod ſoluat pretium meliora-
mentorum, ut per Redoan. d. quæſt. 17. uerſic. impenſæ, nu.
341 12.† Colonus autem, uel ſimilis non cogitur melioramenta
aſportare, quando ſunt in arboribus, quæ vniuntur rei per
immiſſionem radicum, quod non eſt in ædificijs, ut tradit
Caſtrenſ. d. conſ. 270. num. 3. uerſ. ſed hoc procedit, volu. 2.
& Redoan. d. q. 17. uerſ. colonus, nume. 11. ac deciſio Peruſ.
24. num. 20. ad finem, parte 1. atque Borgn. deciſ 44. nu. 70.
ac Caroc. uerſ. expenſis, num. 12. & Aymus d. cap. 7 num. 5.
342 † Poſſunt etiam impendentes, & meliorantes utiliter, melio-
ramenta in fundo facta auferre, quæ per ſe non poſſunt ſta-
re, alias non, exemplificat deciſio Peruſ. 24. num. 17. par. 1.
343 † Si autem colonus, uel conductor uellet abradere, & aſpor
tare melioramenta in caſibus, in quibus poteſt, & Domin.⁹
uellet ſoluere pretium, teneretur illud pretium recipere, ma-
xime ubi non poſſent abradi ſine corruptione ſubiecti, ſe-
344 cundum Caroc. d. uerſic. expenſis, n. 8.† Ampliatur id etiam
ſi adſit pactum, quod conductor poſſit finita locatione me-
lioramenta aſportare, ut tenet deciſio Peruſ. 24. nu 6. parte
345 1. & Caroc. d. verſic. expenſis, nu. 22.† Eſt idem in emphy-
teuta, qui pactum fecit de exportandis melioramentis fini-
ta emphyteuſi, vt tradit Marſ. ſing. 410.† Imò conductor co
gitur uendere locatori omnia melioramenta, potius quā al-
teri, ſecundum Borg. deciſ. 44. nu. 69. & deciſ. Peruſ. 24. nu.
27. par. 1. ac ſecundum Caballinum milleloqu. 98. in fine,
par. 1. & ſupra notatum.

q Niſi aliter conuentum ſit]† Veluti, ſi conuentum ſit in-
346 ter locatorem, & conductorem, quod poſſent fieri hæc me-
lioramenta, quia tunc locator tenetur ea exoluere, etiam ſi
ſint ædificia noua. Eſt idem è conuerſo, ſi conuentū ſit, quod
conductor teneatur meliorare, quia tunc non poteſt repe-
tere impenſas, & melioramenta hæc, ſi ſit hoc conuentum
in ſpecie, non autem ſufficit clauſula generalis, ſecundum
Pinell. in l. 2. par. 2. cap. 3. num. 10. C. de reſcind. uend. & ſu
347 pra notatū late.† Conductor domus à fructuario per quin-
quennium ſi de cōſenſu fructuarij fecerit expenſas aliquas,
& meliorationes in domo illa conducta, duraturas quinquē
nio, pro quo tempore conduxit & interim durante quin-
quennio moriatur fructuarius, & proprietarius repetat do-
mum, cum non teneatur ſtare colono, perdit is conductor di
ctas impenſas, & meliorationes, quia non poteſt eas repe-
tere à proprietario, & ſibi imputandum eſt, cum non pecca
uerit ſibi, per text. in l. ſi quis. §. item quæritur. ff. locati, &
in l. 1. ff. locati, & in l. 1. ff. de in lite iuran. & in l. inter ſtipu-
lantem. §. ſacram. ff. de uerb. oblig. & per Caroc. d. tract. lo-
348 cati, uerſ. uſufructu, nume. 6.† Dicit idem ubi locauerit uti
Dominus, cum non ſint de his impenſis, & melioramentis,
quæ poſſint repeti, ſed tantum factæ ad perpetuam rei uti-
litatem repetuntur à proprietario, alias autem ad tempo-
ralem utilitatem repetuntur ab uſufructuario, ut per Me-
noch. conſ. 64. num. 27. uol. 1. declarando ſignanter per eun
349 dem tract. arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 215. num. 4. & 5.† Quod
procedit ut teneatur proprietarius, ſi ſint impenſæ, & me-
liorationes ad perpetuam rei utilitatem, & maximæ, aliter
ſpectat ad fructuarium, ut ibi per eum, & ſupra notatum, in
350 uerbo, fecerit.† Quæ autem dicatur modica, vel magna im-
penſa, tres opiniones recitat Menoch. tract. arbitr. libr. 2. d.
caſu 215. nume. 7. & 8. ubi tenet relinqui iudicis arbitrio,
& ſupra notatum late, in uerbo, totum Domini utilitati ce-
dat.

Qualiter fructus colonorum debeant diuidi. Cap. CCCCI.

a COloni, partiarij, & maſſarij *b* diuidant *c* inter ſe, tam
maſculos, quam fœminas, *d* maiores annis ſeptem,
e per capita, *f* fructus perceptos, opera ruſticana, uel
operibus ruſticanis, *g* ex terra conducta ad tempus. *h* Et
ſimiliter id, quod proceſſit ex dictis fructibus. Idem diſpo-
natur de fructibus perceptis, opera ruſticana, uel operibus
ruſticanis, *i* ex terra propria, uel ad libellum, ſeu in em-
phyteuſin conducta, pro medietate fructuum, quæ medie-
tas intelligatur pars ruſticana. *K* Altera uero medietas di
uidatur per ſtirpes, cum onere ſoluendi fictum libellarium,
ſi quod debetur.

SVMMARIVM.

1 *Fructus quomodo diuidantur inter colonos, & ruſticas perſonas.*
2 *Diuiſio qualiter fiat inter fratres, & quid vbi adſint fœminæ,
& minores quatuordecim annis, vſque ad num. 18.*
19 *Animalia quomodo debeant diuidi inter ruſticos, & quid reſpe-
ctu fructuum obuentorum ex prædio communi inter eos, vſq;
ad num. 22.*

a COloni, partiarij, & maſſarij] Quæ ſint hæ perſonæ, &
quomodo differant inter ſe, eſt notatum cap. 232. li-
1 citum ſit, in uerbis his, uol. 1.† Statutum hoc, licet tantum
exprimat has perſonas, & qualitates colonorum, tamē quod
de iure communi idem diſponatur in molēdinarijs, & alijs
ruſticis operarijs, cum militet eadem ratio, ut fiat diuiſio
per capita propter operas, ſecundum notata ſignanter per
Cephal. conſ. 69. num. 9. cum ſequen. uol. 1. ubi allegat An
gelum, conſ. 112. & ſequen.

b Diuidant]† Diuiſio qualiter fieri debeat regulariter in-
2 ter fratres, eſt notatum tribus modis fieri, per Cottam ſuis
memorab. in uerbo, ſortis, uerſ. & hæc ſunt memorata, & la-
te notatum ſupra cap. 275. ſi duo, in uerbo, fecerint diuiſio
nem, uol. 1.

c Inter ſe maſculos, quam fœminas]† Eſt idem de iure cō-
3 muni, quo quidem iure cum fœminis poteſt contrahi ſocie-

tas,

Digitized by Google

tas,ut in his terminis tradit Petrus de Vbal.tract.de duobus
fratribus,parte prin.3.quæſt.3.num.37. & melius parte 4.
princ.quæſt.9.numer.17.verſic.plus etiam, vbi allegat Bal-
4 dum tenentem hoc non ſeruari de conſuetudine. † Et quod
fœminæ ligonizantes debeant habere partem quæſtus &
lucri, ex prædijs, prouenti, tenet poſt Bald.Alex.in l.rei iu-
dicatæ,in prin.num.5.verſ.quod facit,ff.ſol.matr.ad quod
allegat text.in ſimili, in l.alimenta,§.fin.ff.de alimentis, &
cibarijs legatis.

d Maioris annis ſeptem] † De iure autem communi mi-
5 noribus annis quatuordecim non debetur pretio in capita,
prout hic cauetur, cum labor puerorum non poſſit prome-
reri æqualem portionem,tum quia non poſſunt contrahe-
re ſocietatem, tum quia eorum operæ impares ſunt operi-
bus robuſtorum, ſecundũ l.cæterum,ff.de rei vendic.vt no-
tauit in his terminis Bald.conſ.26.in princ.vol.4.& Petrus
de Vbaldis clarius d.tract.parte princ.4.quæſt.5 num.14.
& quæſt.9 nu.18.verſi.minoribus autem. Relinquitur hoc
idem iudicis arbitrio, ſecundum notata in hac ſpecie per
Caroc.tract.locati,verſ.fructuum diuiſione, num.3.verſic.
pone,quod filij.

e Per capita] † Non autem per ſtirpes, cum omnes la-
6 borent,& lucrum quærant,vt tradit Lupus cap.per veſtras,
§.11.verſic.limita tamen,num.2.& 3.de donat.inter virum.
7 † De iure communi,quando fratres viuens in communio-
ne cum fratribus, qui operantur in cultura,adeo quod fra-
tres omnes habent plus commodi ex dictis operibus,quam
ſint eorum alimenta, eſt arbitrio boni viri diſcernendum,
quæ ratio ſit habenda ex iſtis operibus, notat Ludouicus
8 ſuis communibus,concluſ.53.uerſ.ſi autem. † Vbi autem
hi filij nil ſint operari,vel quod ſint minores,uel alia de cau
ſa,in ſocietate diuidenda habetur ratio impẽſarum,vel me-
lioramentorum ab altero fratre,qui minorem familiam ha-
bebat,præſtitorum,modo expenſæ non ſint modicæ,ſecun-
9 dum Ludouicum d.concl.53.uerſ.ſi poſtea iſti. † In ſocie-
tate autem omnium bonorum etiam tacita non habetur ra-
tio harum expenſarum,nec fructuum, vel quid vnus nego-
tietur,vel operetur,alter non,vt per eundem d.concluſ.53.
verſ.ſed aduertendum.

f Fructus perceptos opera ruſticana] † Eſt idem de iure
10 communi, ſecundum Baldum in l.1.quæſt.11.num.13.C.
pro ſocio,& conſ.482.volum.3.Bart.conſ.186.Ange.conſ.
112.per totum,& Alexand.conſil.99.num.2 & conſil.133.
num.1.uolum.2.atque Iaſonem in §.ſequenti,nu.47.Inſtit.
de actio.vbi relatiue loquitur, ac etiã per Petrum de Vbal-
dis,d.tracta.de duobus fratribus, parte princip.4.quæſt.3.
num.12.& Lupum in repetitione cap.per ueſtras,§.11.uerſ.
11 limita tamen,num.3.de donat.inter virum. † Eſt autem in
promptu ratio illa, cum hi fructus ſint acquiſiti ob operas
perſonarum,quam notauit Alciat.conſi.681.num.1.& Ce-
phal.in his terminis d.conſ.69 num.7.& 8.uolu.1. Faciunt
tradita per Iaſon.in l.finali,nume.6.C.de collat. & Lupum
12 d.§.11.num.2.& 3. † Reſpectu autem impenſarum de iu-
re communi fit diuiſio in ſtirpes,ut de mente Baldi,& alio-
rum tradit Corta ſuis memorab.in uerbo, ſtatuto, Medio-
lani cauetur quod in diuiſionibus,uerſic.accedit,& Caroc.
tracta.locati,uerſ.fructuum diuiſione,num.1.& 2.vbi dicit
impenſam deducendam eſſe, ſed reliquum diuidendum in
13 capita etiam cum filijsfamillas laborantibus. † Si autem
vnus ex dictis ruſticis,& colonus poſuit boues proprios, &
operam eius perſonę, alter autem tantum operam,tunc ſe-
cundum Bart.d.conſ.186. deducitur aliqua pars danda pro
opera boum ei, qui eos poſuit, ſed reliquum diuiditur per
capita,& eundem Bartol.ſequitur Baldus,in conſ.482.uerſ.
idem de fructibus,uol.3.licet ſecus teneatur in l.1.quęſt.11.
14 num.13. C.pro ſocio. † Sunt autem hi fructus diuidendi
per capita nulla habita ratione operum boum,quæ debent
accedere operibus perſonalibus,ut ibi per eum,quam Bal-
di opinionem d.l.1.ſequitur Thomas Dipploantuum diſci-
pulus Bart. in addit.ad Bart.d.conſ.186.& opinionem Bar-
toli, eam tamen declarando tenet Vbaldus,d.tracta.parte
princ.1.quæſt.3.num.12. verſ.ſed puto dicendum, ubi di-
ſtinguit quoſdam caſus. Sequitur eãdem opinionem Alex.
d.conſ.99.num.2.& 6.& latius conſ.77.num.2.& 3.uolu.5.
vbi tollit opinionem Baldi contrariam in d.l.1.num.13.C.
15 pro ſocio. † Quid ſi ex duobus colonis, & ruſticis vnus
eorum habuerit plures filios, quam alter,& an in hac diui-
ſione inter eos fienda debeat haberi aliqua conſideratio ali-
mentorum præſtitorum de communi filijs paruulis alterius
eorum, qui plus habet, diſtinguit Vbaldus, d.tract.de duo-
bus fratribus d.parte prin.4.quęſt.7. num.16.quod aut tan-
tum eſt perceptum ex operibus dictorum puerorum paruu-
lorum, quantum releuent alimenta,& tunc nõ habetur ali-
qua conſideratio eorum alimentorum, alias ſic, ſequitur
idem Iaſ.in l.finali,nu.6.ad finem,C.de collat. diſtinguen-
do,ut per Caroc.d.uerſi.fructuum diuiſione,nu.3.ad finem,
16 & 4. † an habens inutiles filios haberet curam,& admini-
ſtrationem domus, & familiæ, quia tunc non fit aliqua de-
17 ductio. † Aliqui ex dictis colonis, uel eorum filij ſi non
laborant in colonia, uel ſtent abſentes, uel toto anno, uel
maiori parte eius,nec conferant in domo lucrum, quod per
eos fit, tunc illi non computantur,nec eorum perſona uenit
in dicta diuiſione fienda, niſi pro rata parte temporis, quo
opus præſtant arbitrio boni uiri, ſecundum Vbal.d.tracta.
18 in parte princ.4.q.6.num.15.uerſi.ſi uero frater. † Si au-
tem hi abſentes conferant lucrũ in ſuſtinendo maſſaritio,
admittitur tunc, & eorum perſona in hac diuiſione, ut per
eundem d.q.6.num.15.in prin.& per Caroc. late d.uerſic.
fructuum diuiſione,num.5.

g Ex terra conducta ad tempus] In fructibus autem ter-
ræ proprię,uel emphyteuticę pro dimidia,vt cauetur verſ.
ſequen.idem diſponatur.

h Et ſimiliter quod proceſſit ex dictis fructibus] † Eſt
19 idem de iure communi, ueluti in animalibus, vel ſimilibus,
ut in hac ſpecie tradit Bald.conſi.482.uerſic. & ſi alia ani-
malia, uolum.3. & Vbaldus d.tract.parte princip.4.quæſt.
12.nume.20. ubi ponit quæſtionem notabilem de ruſtico,
qui deceſſerat relictis pluribus cum multis animalibus, &
ex vno alio filio ſeparato pręmortuo alijs nepotibus paruu-
lis, qui filij eum nepotibus illis deinde ſimul vixerunt habi-
tando, vtrum mortuis illis animalibus filij illi in diuiſione
poſſint, petere ſubrogata animalia loco mortuorum, qui
diſtinguit,vt ibi per eum,dicendo etiam quod in dubio ac-
quiſita per hos colonos, & ruſticos præſumuntur acquiſita
ex fructibus,& operibus ruſticanis, vbi nulla habebãt pro-
pria bona,nec aliter negotiarentur,alias tunc cenſentur ac-
quiſita ad ratam bonorum propriorum,& operum ruſtico-
20 rum,vt ibi per eum. † Semina autem debent diuidi per ſtir-
pes,non autem in capita,ſecundum notata late per Cottam
ſuis memorab.in verbo,ſtatuto Mediolani cauetur,quod in
diuiſionibus, verſ.ex iſtis.

i Ex terra propria,vel ad libellum,uel in emphyteuſin cõ-
ducta pro medietate fructuum, quæ medietas intelligatur
21 pars ruſticana] † Eſt idem de iure communi, ſecundum
Bald.d.conſ.26.num.4.& 5.uol.4 & d.conſ.482.uerſ.ſed ſi
ſunt fructus,uol.3.

k Altera vero medietas diuidatur per ſtirpes] † Infer-
22 tur hinc, quod ſi ſint duo fratres ruſtici habentes prædium
commune,qui etiam conduxerunt alia prædia ad laboran-
dum, ſimul omnia bona laborantes, & colentes, & vnus di-
ctorum fratrum habeat duos filios, uel unum, ſed alter ne-
minem in diuiſione fructuum ex eis prædijs acquiſitorum,
medietas acquiſita ex prædio cõmuni attribuitur proprie-
tari, quæ diuiditur in capita ſimul cum alijs fructibus col-
lectis ex prædijs conductis, vt hic cauetur, ſecundum nota-
ta ſignanter per Bald.d.l.1.quæſt.11.num.13.C.pro ſocio,
& Vbaldum referentem d.parte 4.quæſt.3.nume.12.ac per
Alexand.conſil.133.num.1.& 2.uolum.2 atque Iaſ.l.fina-
li, quæ incipit liberi, numer.6.circa finem, C.de collat.ac
etiam per Caſſan.in ſuis conſuetud.rub.7.§.3.num.39.verſ.
credo quod, ad finem.

De pœna coloni, qui non bene curauit vineas Dominorum. Cap. CCCCII.

a COoloni, vel partiarij, uel maſſarij b uineas locatorũ
bene cuſtodiant,& c colant,uidelicet,deſcalciando,
deinde regoleiando,& poſtea ſapando, temporibus debitis,
& eas vites impinguant. d Et ſi contrafecerint, e arbitrio
iudicis,locatori f damnum reſarciant.

S V M M A R I V M.

1 *Conductor tenetur cuſtodire rem conductam.*
2 *Colonus tenetur colere prædia iuxta conſuetudinẽ regionis, quid de bonis inutilibus, & an proprijs intra menſis teneatur colere, vſque ad num. 13.*
14 *Cultura per quem debeat probare, & quomodo teneatur pro mala cultura, & an poſſit iurari in litem, vſq; ad num. 27.*

a COloni,vel partiarij,uel maſſarij] Quæ ſint hæ perſo-
næ, & quid differant inter ſe, eſt notatum ſupra cap.
232.licitum ſit,in verbis his,uol.1.

b Vineam locatorum bene cuſtodiant] † Tenetur etiam
de iure

Digitized by Google

de iure communi conductor cuſtodire rem conductam, & cauere ne deterioretur, ſecundum Caroc. tract. locati, verſ. arborum furtim cæſarum, num. 2.

c Colant] † Debet autem colere colonus prædia condu-
2 cta ſecundum conſuetudinem regionis, vt tradit Gabr. ſuis communibus, tit. de conſuetu. concluſ. 1. num. 51. & Caroc. d. tract. locati, verſ. conſuetudine, num. 4. alias poteſt expel-
3 li, vt ibi per eum. † Si pactum inter locatorem, & conductorem factum ſit quod, niſi fundus colatur per ipſum conductorem, poſſit locator alijs locare, & quanto minus percipiatur reſici debeat per illum conductorem primum, ſi plus locentur per locatorem in illum euentum, non tenetur illud plus reficere conductori illi, ſecundum tradita per Ca-
4 roc. d. tract. locati, verſ. de verbis in pacto. † Colonus priuati poteſt vtilia bona colere, inutilia vero prætermittere, ſed ſecus ſi ſit colonus reipublicæ, vt per eundem Caroc.
5 verſ. ſterilis, nu. 2. † Prohibetur colono reducere ad culturam hortos Heſperides gratia delectationis, & amœnitatis conſtitutos, ſecundum Caroc. d. tract. locati, verſi. auro,
6 & argento, nu. 2. † Poteſt tamen ad vnum vſum depura-
7 tos hortos ad alium conuertere, vt ibi per eum, nu. 4. † Tenetur fideiuſſor coloni, qui per publicum inſtrumẽtum promiſit bene colere fundum, ſolum ad pœnam promiſſam, nõ vero ad intereſſe ex contrauentione, vt tradit Beninten. deciſ. 16. num. 4. cum ſeq. & per Caroc. d. tract. locati, verſ. fi-
8 deiuſſores, ad finem. † Debet colonus partiarius colere fundum ſuis proprijs inſtrumentis, ſecundum notata per Caroc. d. tract. locati, verſi. fundo inſtructo, num. 3. & uerſ.
9 ſumptibus, num. 3. † Et ſi ea frangantur, debent refici Domini ſumptibus, vt per eundem ibi, num. 4. Verum hoc nõ
10 ſeruatur. † Tenetur etiam conductor operari ſumptibus locatoris, vt per eundem Caroc. dicto verſ. ſumptibus in ope-
11 rando, nu. 1. † Si autem frangatur res ſuper qua operatur ex defectu materiæ, cedit damno locatoris, ſed ſi imperitia cõductoris, cedit eius damno, per tex. l. item quæritur. §. ſi gemma. ff. locati, & per Caroc. referentem d. verſ. ſumptibus in
12 operando, num. 5. † Omnia neceſſaria circa culturam fieri debent per colonos expenſis ſuis etiam reſpectu cuſtodię, vt late notatum eſt ſupra cap. 382. maſſarij, in verbo, dare debent, & traditum in hac ſpecie per Menoch. tract. arbitr. li. 2. caſu 215. nu. 2. 3. & 4. per Burſ. conſ. 13. num. 13. vol. 1. ac Carocium d. tract. locati, uerſ. expenſis, nu. 11. declarando,
13 ut per eum. † Prohibetur Domino remouere à cultura colonos, qui ſua cultura fecerunt fertiles agros iam pridem ſteriles, ne ſe doleant de eorum diligenti cultura, ſecundum ipſum Caroc. d. tract. locati, verſ. fundo meliorato, nu. 1.

d Et ſi contrafactum fuerit] † Quod debeat probare colo-
14 nus, uel conductor bene coluiſſe, non autem locator probare colonum, vel cõductorem male coluiſſe, eſt notatum per Alex. conſ. 129. nu. 2. verſ. & ſi, vol. 2. & Plottum, l. ſi quando, num. 190. uerſ. non tenetur. C. unde vi, ac per Benin. cõd. deciſ. 16. nu. 1. ubi dicit ſufficere quod locator exhibeat inſtrumentum locationis allegando bona non fuiſſe laborata, quod idem tenet Caroc. uerſ. negatiua probanda, nu. 1. ubi allegat Alex. conſ. 78. nu. 5. uolu. 4. licet gloſſa Pariſienſ. ad Alex. d. conſ. 190 in litera B. teneat cõtrarium, ſcilicet onus ſpectare ad locatorem ad id probandum, quod colonus male coluerit, cum ſit fundamentum ſuæ intentionis, per l. 2. C.
15 de probat. † Verum hoc non procedit, ubi negatur quem feciſſe id, ad quod tenebatur ex inſtrumẽto prout in caſu propoſito, ſecundũ declarata per Caroc. d. uerſ. negatiua pro-
16 banda, nu. 2. & 3. † Probans autem conductor feciſſe cõſueta excuſatur, ut tradit idem Caroc. d. tract. locati, uerſ. dolo, nu. 22. & prius Bald. in l. nemo deinceps, ad finem. C. de ſa-
17 croſanct. eccle. † Dicitur autem male colere uineas conductor, ſi in ea potanda dimittat duo capita pro ſingula uite, ſecundum deciſ. Peruſ. 62. nu. 1. par. 2. & Caroc. d. uerſ. re-
18 ſtitutione reliquorum, nu. 1. † Ideo debent aduertere coloni, & partiarij, ne potari faciant uites, uel arbores per inex-
19 pertos, ut tradit Iaſ. §. fuerat, nu. 8. inſtitu. de act. † Nam colonus faciens laborare prædia, & arbores per inexpertos, ſi ex hoc prædia ſint facta deteriora, tenetur Domino de hac culpa, ut per Caroc. d. uerſ. dolo, & culpa, n. 17. † Incumbit autem onus locatori, culpam allegandi, probandi, nec dicitur bene probare, niſi in ſpecie deducat culpam, uel negligentiam, in quo fuerit commiſſa, ut ibi per eum, nume. 18.
20 † Et ubi quis tenetur de dolo, & lata culpa tantum alleganti incumbit onus eam probandi, ſed ſi teneatur de leui, & leuiſſima, iſte, qui tenetur debet, probare caſum, vt per eundẽ
21 Caroc. ibi, num. 19. † Conductor autem, licet teneatur de lata, & leui culpa in perſona propria, non aliena, tamen ſi pactum ſit appoſitum, tenetur etiam de aliena, ut per eum d. tract. uerſ. ſeruo corrupto, num. 2. inferendo, numero 3. & 4.
22 † Contra autem conductorem non præſumitur culpa, limitando in eo, qui tenetur ratione officij, vt per eundem ibi, num. 21. & late notatum ſupra cap. 398. ſi aliquis, in verbo, ad ipſam relaxationem faciendam.

e Arbitrio iudicis] † Qualiter iudex debeat regulare eius
23 arbitrium, eſt notatum per Menoch. tract. arbitr. lib. primo. quæſt. 11.

f Damnum reſarciatur] † Poterit autem contra hos iurari
24 in litem pro hoc damno, & pro mala cultura, ubi ſit promiſſum bene colere, ſecundum Plottum, l. ſi quando, num. 190. C. unde ui, & ſupra notatum capit. 381. colonus, in uerbo,
25 alioquin ad damnum teneatur. † An autem teneantur hoc caſu ad intereſſe intrinſecũ, diſtinguit plures caſus Caroc.
26 d. tract. locati, uerſ. intrinſecum. † Poterunt etiam hoc caſu expelli male colentes coloni, ut eſt notatum d. cap. 381. co-
27 lonus, in uerbo, alioquin ad damnum teneatur. † Non tenentur tamen coloni, & cõductores ratione legis Aquiliæ, cum in ea actione non ueniat culpa leuiſſima, ſecundum Caroc. d. verſ. ad legem Aquiliam.

De re libellaria diſtracta, non ſeruato iure Domini. Cap. CCCCIII.

a Dominus directi dominij, b rei libellariæ, ex qua fictum ſolui debet, c alienatæ d ſine onere ſoluendi ipſum fictum, e in toto, uel in parte, f à quolibet poſſeſſore, g uel detentore, h poſſit, ſine aliquo pretio, rem taliter alienatam, i uendicare. Et, ſi totam recuperauerit, exinde ficti præſtatio ceſſabit. Si uero, partem, pro rata recuperata, extinguatur, & expenſas, quas Dominus fecerit in recuperatione ipſa, ille, qui dictam rem libellariam alienauerit, reſarcire teneatur.

S V M M A R I V M.

1 *Caducitas non declarata per defunctum an poſſit declarari per hæredem, declara vſque ad num. 6.*
7 *Bona libellaria emphyteutica, & cenſitica, quomodo differunt, & probentur, vſque ad num. 15.*
15 *Emphyteuta nigrans emphyteuſin, quomodo puniatur, & quando bona præſumantur emphyteutica, & num. 17*
10 *Emphyteuta an cadat ob alienationem, vſque ad num. 26. & à nu. 35. vſque ad num. 48.*
27 *Pœna impoſita ratione actus deficientis, quomodo committatur.*
28 *Emphyteuta an poſſit alienare melioramenta ſine licentia, et quibus caſibus poſſit alienare bona, vſque ad num. 30.*
31 *Emphyteuta alienans partem, an cadat à toto, vſque ad numero 34.*
49 *Argumentum de toto ad partem, an valeat, vel è contra.*
50 *Emens ſcienter bona emphyteutica an recuperet pretium.*

a Dominus directi dominij] † Vendicationem hanc, & de-
1 clarationem caducitatis, an poſſit facere hęres huius directi dominij, quam non fecit Dominus uiuẽs, diſcutit Tiraq. in l. ſi vnquam, in uerbo, ſuſceperit liberos, nu. 215. cũ ſeq. C. de reuocan. donat. & quod non poſſit eam facere regulariter, tradit nouiſsime Gabr. ſuis communibus, tit. in criminal. concluſ. 35. num. 7. limitando, & declarando, ut per eum, num. 14. cum ſeq. & Burſat. conſ. 91. num. 21. volum. 1.
2 † Dominij utilis tres ſunt ſpecies, ſcilicet prima, quod aduerſatur directo dominio, & illud elidit, prout in eo, qui præſcriptione aliquid acquiſiuit, ut tradit Marcus Antonius Cuchus tract. de moral. præſcript. num. 308. vſque ad num.
3 314. † Secunda quando eſt inferius directo, prout eſt in emphyteuta, ſuperficiario, & uaſallo, ut per eundem Cuchum
4 d. loco, num. 314. † Tertia quando non aduerſatur directo, nec ei ſubijcitur, ſed ſimilis eſt, & in potentia, & effectu, ut ibi per eum, nu. 315. cum ſequen. exemplificando in fideicommiſſario, cui hæreditas fuit reſtituta, ut etiam per eum
5 d. loco, num. 318. † Eſt idem in quocunque caſu caducitatis
6 à dicto dominio directi, ut ibi per eum, nu. 319. † Eſt etiam idem, ſi dominium ſine traditione fuit acquiſitum, ut ibi per eundem, num. 320.

b Rei libellariæ] † Sunt idem res libellaria, & emphyteuti-
7 ca, & non differunt, ut tradit Iaſ. l. prima. numero 38. & ſequen. C. de iure emphyteut. & Roland. conſilio 87. nume-
8 ro primo. volumine primo. † Quod autem contractus libellarius dicatur is, pro quo ſoluitur penſio ſub vili pre-
9 tio, notatum à Caball. milleloquio 178. num. 4. † Sumitur autem dupliciter emphyteuſis, vt per eundem milleloquio
10 175. numero primo, & 2. † Hodie autem in dubio ſumitur

pro

pro perpetua, vt ibi per eum, nume. 3. declarando numeris
11 ſequen. † Quid autem differat res libellaria, vel emphy-
teutica, à cenſuali, eſt notatum per Couar. tracta. variarum
12 reſolut. cap. 7. num. 1. lib. 2. † Prohibetur enim argumen-
tum de emphyteuſi ad cenſum ſumi, vt tradit Caball. mil-
13 leloquio 178. num. 1. † Cenſus autem dictio æquiuoca eſt,
& quadrupliciter ſumitur, vt per eundem milleloquio 171.
14 † Præſumitur res in dubio libera, niſi probetur emphyteu-
tica, vel feudalis, vt per eundem Cabal. milleloquio 168.
15 † Sed quando non apparet, quæ bona ſint emphyteutica,
præſumantur omnia emphyteutica, ſecundum Iaſ. in l. 2.
num. 173. C. de iure emphyt. & Boſſ. tit. de Principe, & eius
16 priuil. num. 237. ad fin. † Res ſi negetur per emphyteutam,
quod ſit emphyteutica, & conuincatur de mendacio, priua-
tur ille iure emphyteutico, vt tradit Marſ. tracta. bannit. in
verbo, negantur, num. 5. ſed contrarium tenet Cuchus tract.
17 de mentiente circa poſſeſſionem, nu. 106. † Et vbi non ap-
pareat quę ſint bona emphyteutica, omnia præſumuntur,
vt per Boſſ. d. ti. de Principe, & eius priuil. nu. 237. verſ. &
facit. & ſup. notatum.

e Alienatæ] † Scilicet cum traditione poſſeſſionis, nam
18 ſi facta fuerit abſque traditione res emphyteutica, non ca-
dit emphyteuta, vt tradit poſt alios Iaſ. in l. finali, numero
centeſimo trigeſimoſecundo, C. de iure emphyt. & Clarus
§. emphyteuſis, quæſtione 13. verſicu. ſed nunquid, ac Lau-
rent. Kirchou. ſuis communibus, cent. 5. concluſ. 96. vaſal-
19 lus alienans. † Et requiritur realis traditio, non autem ſuf-
ficit, quod tradat per conſtitutum in alienationis contra-
20 ctu appoſitum, vel emphyteuta cadat. † Quicquid enim
ſecus cenſuit Iaſ. in l. finali, nume. 133. C. de iure emphyt.
ſcilicet eum cadere, tamen in contrarium eſt communis, te-
ſte Ripa in cap 2. nume. 21. libr. 1. reſponſ. ſequitur Alciat.
conſ. 579 num. 3. & conſil. 732. num. 2. & Tiraq. communio-
rem dicendo tract. conſtitut. limit. 26. num. 6. cum modifica-
21 tione, vt ibi per eum. † Et quod propterea non teneatur
etiam emphyteuta ad laudemium, vt ibi per eum, limit. 27.
& per Clarum etiam dicendo communiorem ſuo §. emphy-
22 teuſis, quæſt. 13. verſic. ſed quid ſi. † Hæres quoque em-
phyteutæ alienans ignoranter rem emphyteuticam non ca-
dit, niſi probetur eum ſciuiſſe, ſecundum deciſ. conſil. 328.
23 num. 6. † Alienatio hæc ſi fuerit facta nulliter veluti per
mulierem abſque ſolennitatibus debitis, à ſtatuto requiſi-
tis, vel aliter nõ cadit emphyteuta à bonis emphyteuticis,
nec poſſunt à Domino vendicari, ſecundum Bald. in l. 2.
colum. 2. C. de epiſco. audient. & ſecundum tradita per Feſy.
in cap. tua nos, num. 6. de iureiurando, & in cap. nobis, verſi.
facit, quod dicit de ſeniore, de deſpon. impub. traditaque
per Franc. Cremen. ſingul. 113. ac per Brunum tract. ſuper
conſtitu. in verbo, vendere, verſ. ſtatutum dictat, atque Ber-
tachinum tract. gabell. parte 8. membro 3. numer. 54 verſic.
nec eſt omittendum, ac etiam Iaſonem d. l. finali, num. 139.
& ſequen. C. de iure emphyt. & in l. cauſas, numer. 10. C. de
tranſact. & per Cottam ſuis memorab. in verbo, actus nul-
lus, verſic tamen ſi mulier, & in verbo, vidua, uerſic. quarto
confirmari poteſt, ac ſecundum Marſil. in l. 1. §. præterea, n.
20. ff. ad legem Cornel. de ſicar. ac etiam Alciatũ conſ. 258.
num. 6. & Boerium ſingul. mixta de contractibus, nume. 22.
ac Socin. reg. 153. emphyteuta rem, limit. 3. atque per Marſ.
ſing. 28. & tract. bannit. in verbo, Nullus, num. 61. ac etiam
Tiraquell. tract. retract. lignag. §. 1. gloſſa 2. num. 6. & Burſat.
24 conſi. 82. num 7. uolum. 1. † In ſimili quod contractus nul-
liter factus faciat ceſſare ſtatutariam, tradit Tiraquell. tract.
de nobilit. cap. 37. num. 104 & Virg. Boccat in conſtit. Mar-
chiæ, gloſſa 8. num. 46. ac Vrſill. ad Afflict. deciſ. 366. nu. 2.
verſ. vbi de inſtrumento, declarando, vt ſignanter per Tira-
quell. tract. ll. connubial. gloſſa 8. de ſon mary, quæſt. 24.
numer. 204 cum ſeq. atque Lambert. tracta. ad ſtatutum de
alienat. mulier. ad finem, quæſt. 47. num. 157. ac etiam Bor-
gninum tract. de tutor. num. 163. & Menoc. conſ. 38. nu. 24.
volum. 1. declarando, ut per eum, & conſil. 182. nu. 11. uol. 2.
25 † cum paria ſint non facere, uel facere inutiliter, ſecundum
26 Burſ. conſil. 43. num. 23. uolum. 2. † Tamen, quod pœna
conuentionalis committatur, licet non committatur pro
actu inualido legali, per Bertach. tract. gabell. parte 8 mem-
27 bro 3. num. 53. uerſic. concIude circa. † Quod etiam pœ-
na impoſita ratione actus deficientis committatur, etiam ſi
actus interueniat, ſed de iure eſt inualidus, tradit Bertach. d.
28 parte 8. membro 3. nume. 54. † Melioramenta poteſt em-
phyteuta impune alienare ſine licentia rectoris, & Domini
directi, quando eſt facta emphyteuſis cum clauſula, cui, vel
quibus dederit, uel quando inter ipſos eſt conuentum quod
emphyteuta teneatur requirere Dominum, ſi alienare vo-
luerit, & ei dicere an velit emere, ſi autem noluerit emere,
poſſit alienare cuicunque voluerit, & ſibi placuerit, ſecun-
dum Salycetum, l. 3. nu. 11. C. de iure emphyt. & Armodium
conſil. 80. num. 55. volum. 2. vltimarum voluntatum, Idem
Borgn deciſ. 36. num. 12.

d Sine onere ſoluendi ipſum fictum libellarium] † Eſt
29 intelligendum hoc ſtatutum cum his verbis in caſibus, in
quibus poteſt fieri alienatio iure communi inſpecto irre-
quiſito Domino, veluti in diuiſione, dote, donatione, & ſi-
militer, de quibus late per Iaſ. in l. finali, num. 47. & 59. vſ-
que ad numerum 77. & 116. C. de iure emphyt. & per Cla-
rum ſuo §. emphyteuſis, quæſtio. 14. & in addit. ad Afflict.
30 deciſ 97. † Qui caſus an ſint reſtricti per nouas conſtit. tit.
de iure emphyt. ibi dicetur, & in dictis caſibus debet fieri
alienatio ſaluo iure Domini directi, vt tradit Ruinus conſi.
50. num. 9. volum. 1. † Non autem interpretandum eſt, vt
poſſit fieri alienatio irrequiſito Domino directi cum onere
ſoluendi canonem emphyteuticum contra diſpoſitionem
iuris communis prohibentis alienationem fieri irrequiſito
Domino, nec aliquam ſeruitutem imponi in eius præiudi-
cium, vt tradit Iaſ. d. l. finali, quæſt. 8. numer. 127. C. de iure
emphyt. tanto magis quia ſic interpretando ſumeretur argu-
mentum à contrario ſenſu ad correctionem iuris commu-
nis contra diſpoſitionem ſtatuti ſupra cap. 174. verba ſta-
tutorum, vbi notatum.

e In toto, vel in parte] † Eſt illa quæſtio diſputabilis,
31 an emphyteuta alienans partem rei emphyteuticæ cadat à
tota re emphyteutica, vel ſolum à parte alienata, in qua
diſceptatione aliqui ſcribẽtium ſolent diſtinguere, an em-
phyteuta alienet vti Dominus pleno iure, & tunc vti con-
temptor perſonæ Domini directi cadat à tota, aliter ſolum
à parte in qua deliquit, vt diſtinguit Iaſon, de mente quo-
rundam in l. finali, num. 125. C. de iure emphyt. & Cephal.
late comprobando conſi. 139. nume. 21. volum. 1. ac Rolan.
conſ. 17. num. 10. vſque ad finem, volum. 2. atque Burſ. conſ.
31 200 nume. 90. volum. 2. † Tamen communior videtur, &
æquior, quod emphyteuta cadat à parte tantum alienata,
ſecundum firmata per Grammat. deciſ. 49. atque per Rimi-
nal. ſen. conſ. 429. num. 50. & ſequen. volum. 2. & per Tiraq.
tract. retract. lignag. § 23 gloſſ. 1. num. 28. & ſequen. ac Cla-
rum ſuo §. emphyteuſis, quæſt 13. verſic. finali, & verſic. non
omittam, tenet idem in feudo, in §. feudum, quæſt. 31. verſic.
ſed pone vaſallus, & Natta conſil. 479. & ſeq. volum. 3. ac
Caball. accumulando multos in milleloquio 95. parte 1.
33 † Et hoc ſaltem de æquitate canonica, vt tradit Iaſ. d. l. fin.
num. 125. C. de iure emphyt. & Card. Palleot. tract. de noth.
& ſpuriis, cap. 23. numer. 5. ad finem, ac Rolan. d. conſil. 17.
numer 8. ad fin. volum. 2. atque Graſſus ſuis communibus,
libr. 2. in verbo, emphyteuta, quæſtio. 3. ac etiam Vrſill. ad
Afflict. deciſ. 107. numer. 7. & Borgn. tractat. de vſufructu,
numer. 157. circa finem eius, ac Bonacoſſa tracta. de æqui-
tate canonica, concluſ. 48 & ſic videtur ſentire ſtatutum
34 hoc in clauſula ſequenti, ideo bene ponderetur. † Alie-
natione autem facta rei emphyteuticæ per vnum ex inueſti-
tis in ſolutione, & ſimul, quod omnes cadant, tenet Burſ.
conſ. 13. num. 11. vol 1.

f A quolibet poſſeſſore] Si is fuerit qui emerit, ſiue eius
ſucceſſor.

g Vel detentore] Scilicet ſimplici colono, vel conducto-
re, qui dicuntur detentores.

h Poſſit ſine aliquo pretio] † Eſt hoc diſpoſitum, cum
35 ſic alienando ſine onere videatur perſonam Domini directi
contempſiſſe, vt tradit Iaſon, d. l. finali, num. 125. C. de iure
emphyt. & Rolan. conſ. 17. nu. 12. vol. 2. ac Cephal. conſ. 139.
36 num. 21. † Non tamen procedit hęc concluſio, ſi emphy-
teuta ſic alienauerit abſque onere ficti, libellarij ignorans
eam ſubiectam ficto libellario, quia tunc non cadit in omni-
bus caſibus, ſecundum Iaſ. in l. finali, nu. 127. C. de iure em-
phyt. & Decium conſil. 164. numer. 3. uerſi. & tertio reſpon-
37 detur. † Ceſſabit pariter hæc concluſio, ubi alienatio fuiſ-
ſet facta nulliter non ſeruata, ut puta forma ſtatuti per
mulierem alienantem, ut late ſupra fuit diſcuſſum, in uer-
bo, alienatæ.

i Vendicare] † Iure medio intentato iudicio condictio-
38 nis ex hoc ſtatuto. De iure autem communi utrum aliẽns
irrequiſito Domino directi poſſit expelli propria authori-
tate a Domino directi. Clarum eſt autem ipſo iure cadere
eo caſu emphyteutam alienantem abſque requiſitione Do-
mini directi, ut tenet gloſſ. in l. fin. in uerbo, ſine exceptione,
in fine, & ibi Iaſon, nu. 103. cum ſequen. C. de iure emphyt.
& ſine declaratiua iudicis, ſecundum Clarum d. ſuo §. em-
39 phyteuſis, quæſt. 13. in prin. † Sed an liceat propria autho-

ritate

Digitized by Google

ritate ingredi bona emphyteutica, eſt magna altercatio inter Scribentes, inter ſe diſſentientes, tamen magis communis videtur eſſe, quod tutius agendo impetretur bracchium iudicis, ſi ſint bona penes emphyteutam, & ipſe reſiſtat, vt tradit Afflict. ſuper conſtitut. d. rubr. 8. pacis cultum, nu. 24. verſ. 5. lib. 1. & Clar. d. §. emphyteuſis, quæſt. 11. verſi. quæ quidem, ac Aſinius ſua praxi iudiciaria, §. 7. cap. 5. limit. 48. princ. ubi recitat opiniones cõtrarias, atque Crauetta conſil. 18. num. 3 ac etiam Cephal. conſi. 272. num. 65. cum ſequen. volu. 2. & Menoch. tract. recuperand. remed. 5 nu. 45.
40 & ſeq. † Fallit vbi adſit conſtitutum in fauorem Domini directi, in caſu caducitatis, quia poterit eo uti etiam contra
41 reſiſtentem, ſecundum Vrſillum deciſ. 97. num. 6. † Si autem ſit penes tertium poſſeſſorem etiam ſcribentes diſtinguunt, quod aut ille tertius poſſeſſor eſt in ignorantia, quod res eſſet emphyteutica, & tunc in auocatione rei ſic alienatæ requiritur eius citatio, & quod feratur ſententia contra eum, ut tradit Caſtrenſ. conſi. 68. num. 1. ad finem, uol. 2. & Guid. Papa deciſ. 107. num. 2. ac Abb. in cap. potuit, num. 13. ubi Card. Alexan. num. 23. atque Berous, nu. 168. locat. ac etiam Afflict. in conſtitutio. regni, rubrica 8. pacis cultum, nu. 27. libr. 1. & Aſin. in ſua praxi iudiciaria, §. 7. cap. 5. limit. 48. circa finem, verſic. illud tamen aduertendum, tenet ita indiſtincte etiam Lauren. Kirch. tract. communium, cent. 2. concluſ. 17. & Burſ. magis communem, dicendo conſi. 91. nu. 20.
42 uolum. 1. † Ad hoc, ut ipſe tertius emptor ignorans habeat regreſſum contra eius datorem ad pretium, iuxta diſpoſita in §. ſi uaſallus, ubi Afflict. Aluarot. Iſernia, & Præpoſit. tit. ſi de feud. fuerit controuerſ. inter Dominum, & agnatum, & tenet gloſſa in cap. Imperialem, in verbo, ex empto actione, & in §. caſtaldis, vbi Bald. Iſernia, & Aluarot. nume. 4. & Præpoſitus, numer. 2. de prohibit. alienat. feud. per Federicum.
43 † Aut emptor eſt ſciens, & ſic malæfidei, & tunc diſtinguit, quod aut vult iuuari poſſeſſione hac à tertio, & eo caſu requiritur citatio, aut à domino directi, & tunc non, vt tenet Socinus, in l. rem quæ vobis, num. 8. ff. de acquir. poſſeſſ. & Rubeus in l. naturaliter, §. nihil commune, nume. 78. ff. de acquir. poſſeſſ. ac Alex. conſ. 94. nu. 14. vol. 5. atque Afflict. deciſ. 392. num. 27. ac etiam Berous in cap. in literis, de reſtit. ſpoliat. & Menoch. d. tract. recuperand. remed. 1. quæſt. 11.
44 num. 130. † Nam hoc caſu emptor is malæfidei non habet regreſſum contra datorem ſuum ad pretium, vt tenet gloſſa
45 d. cap. Imperialem, verbo, actione ex empto. † Procedit hoc tamen vbi alienatio eſſet notoria, & nõ indigeret probatio-
46 ne aliqua, vt tradit Romanus, conſilio 499. per totum. † Emphyteuta autem quando rem emphyteuticam teneatur de-
47 monſtrare, docet Cephal. conſil. 220. num. 5. volu. 2. † Emphyteuta, vel tertius, quãdo poſſit præſcribere rem emphyteuticam, tradit Boer. ſuo ſingul. præſcriptio, nu. 7. & Balb. late diſtinguendo tract. præſcript. par. 4. princ. particula. 4.
48 quæſt. 8. † Emphyteuta, & conductor ad longum tempus Eccleſiæ ſine ſolennitatibus, & cauſa, aut euidenti vtilitate, ſi remoueatur, tenetur ad reſtitutionem rei vna cũ fructibus à die inueſtituræ, ſed non litis motæ, ſecus vero ſi contractus reſcindatur propter læſionem, quia tunc veniunt à die litis motæ, ſecundum Borgninum, deciſ. 45. num. 66. declarando, vt per eum, & deciſio. 46. n. 32. & Fabianum de Monte, tract. de empt. & vendit. q. 8. num. 4. in fine, ac per Bertrami, conſil. 92. in fine.
k Exinde ficti præſtatio ceſſabit] † Non enim debet habere rem, & ficta, tanto magis cum emphyteuta nõ poſſidens, non teneatur ad ficta emphyteutica, ſecundum deciſ. Peruſ. 35. num. 4. par. 1.
l Si vero partem] † Poteſt argui ex his verbis, quod alienans partem rei emphyteuticæ non cadit à tota, de qua ſupra notatum eſt late, in verbo, in toto, vel in parte.
m Pro rata recuperata extinguat] † Valet enim argumentum
49 de toto ad partem, & è conuerſo, ſecundum l. quæ de tota. ff. de rei vendic.
n Et ex penſas, quas Dominus fecerit in recuperatione ipſa] Colligitur pariter ex his verbis, quod ſtatutum hoc non vult poſſe propria authoritate capi rem emphyteuticam alienatam, modo quo hic cauetur, cũ diſponat poſſe repeti impenſas, quæ fiunt in iudicio. Si enim res propria authoritate poſſet capi, nulla impenſa eſſet fienda, ponderando etiam verbum, vendicare, ſupra poſitũ in hoc ſtatuto, quod non importat propria authoritate poſſe fieri, ſed requiritur iudicium toto titulo. ff. & C. de rei vendic. declarando, vt ſupra notatum.
o Ille, qui dictam rem libellariam alienauerit] † Tenetur ip-
50 ſe, cum doloſe agat alienando rem emphyteuticam ſcienter, vbi emptor eius, & acquiſitor ſit ignorans, ſed ſi ipſe etiam ſciret, tunc malæfidei poſſeſſor teneretur & ipſe, quia nec etiã pretium poſſet repetere, ſecundum gloſſ. dicto cap. Imperialem, dicto verbo, ex empto, actione ſupra allegata cum alijs deductis.
p Reſarcire teneatur] Condictione ex hoc ſtatuto, vt ſupra notatum.

Quod inueſtituræ bonorum Eccleſiaſticorum fieri poſsint vltra nouem annos modo regiſtrentur. Cap. CCCCIV.

STatuitur, quod non obſtante aliqua prohibitione temporali inueſtituræ temporales, in eaſdem perſonas, *a* de bonis prohibitis locari, vltra nouem annos, *b* finito nouennio, vel minori tempore prioris inueſtituræ, *c* impune fieri poſſint ad aliud nouennium, ſeu pro minori tempore, & ſic ſucceſſiue. Dummodo infra menſem, à die earum confectionis, ad officium ſtatutorum communis Mediolani, in libro, vbi rubricantur teſtamenta, & cætera alia inſtrumenta, *d* rubricentur, hoc modo, videlicet, quod ponatur nomen inueſtientis, & eius dignitatis, & eius, qui ſe inueſtit, & vbi cõſiſtunt bona, ad quantum tempus, & nomen Notarij, qui rogatus fuerit de dicta inueſtitura, & apponatur dies, qua fiet talis Rubrica, quæ Rubrica fiat per gubernatorem ſtatutorum, ſine aliqua ſolutione.

SVMMARIVM.

1 *Bona prohibita locari ultra nouennium quæ ſint, & an detur diſpenſatio uſque ad num. 7.*

a DE bonis prohibitis locari vltra nouennium] † Prout
1 ſunt bona Eccleſiaſtica regulariter, vt tradit Alex.
2 conſ. 17. num. 10. volum. 4. † Et locatio vltra illud tempus, diceretur locatio ad longum tempus, vt per eundem d. l. ſi filiofam. §. ſi vir, num. 24. & ſequent. ff. ſolut. & Borgninum
3 deciſ. 44. num. 45. † Eſt idem ſi fieret de nouennio in nouen-
4 nium, vt per Alex. conſ. 104. num. 6. vol. 3. † nam cenſetur facta in fraudem in re prohibita locari vltra nouennium, vt per eundem d. §. ſi vir, num. 25. verſ. puto, quod aut. ff. ſoluto matrim. & per durantem de arte teſtandi, titu. 6. de legat.
5 caut. 31. num. 2. † Idem eſt dicendum in re emphyteutica, quæ non poterit locari per emphyteutam ad longum tempus, vt tenet Iaſ. in l. fin. num. 112. C. de iure emphyt. licet Rubrica huius ſtatuti loquatur ſolum de bonis emphyteuticis, quia indiſtincte loquitur.
b Finito nouennio] Solet Senatus diſpenſare, quod locationes, etiam ſimplices, & temporales poſſint fieri vltra nouem annos, vtputa ad annos decem & octo, & ſic diſpenſauit ad preces Antoniæ de ſiccis dictę de Fugazolis die 8. Maij 1558. ſic etiam ad preces Ioannis Baptiſtæ Girami, & Morrigiæ die 23. Ianuarij 1571. Idem ad preces eiuſdem Morrigiæ, & Reuerendi Domini Gaſparis Aliprandi die 18. Martij, etiam 1571.
c Impune] † Vt non incurratur aliqua caducitas, vel alia
6 pœna, vt ſuper hoc verbo tradit Alberic. in ſuo dictionario, verbo, impune, & in l. ſi quis mihi ſeruũ, ad finem. ff. de ver-
7 bor. oblig. † Pœna pro locatione ad centum annos inualida non committitur, ſecundum Bertachinum tract. gabel. par. 8. membr. 4. nu. 53. verſ. pęna vero.
d Publicentur] Eſt hoc modo diſpoſitum ad tollendas fraudum ſuſpiciones.

De pœna recipientis ſecundam inueſtituram abſque voluntate primo inueſtientis. Cap. CCCCV.

a SI aliquis inueſtitus fuerit *b* de aliqua re vrbana, *c* vel ruſticana, *d* vel de aliquo iure, & ſe inueſtiuerit ab alio abſque voluntate primi inueſtientis, vel eius hæredũ, *e* talis ſecundo inueſtitus, *f* ipſo iure, *g* cadat in pœnam librarum centum Imperialium, applicandarum primo locatori, vel eius hæredibus. Et talis inueſtitura, *h* ſit nullius valoris, & momenti. Et ſi primus locator durante inueſtitura, rem locatam, *i* alii ſecundo locauerit, ipſo iure, *k* cadat in pœnam ſimilem, applicandam primo inueſtito. *l* Et talis inueſtitura nullius ſit valoris, & momenti, nec proſit in aliquo ſecundo inueſtienti, nec inueſtito. Et prædicta non habeant locum, quando volens ſecundo inueſtire, *m* miſſus

x eſſet

eſſet in poſſeſſione, præcepto iudicis, quo caſu noua inue-
ſtitura fieri poſſit impune.

S V M M A R I V M.

1 *Aliquis dictio hæc, an comprehendat fœminam.*
2 *Prædium vrbanum quod ſit item, & ruſticum, nu. 3.*
4 *Locatio operarum, an differat à locatione rei.*
5 *Pœna Statutaria non extenditur ad hæredem.*
6 *Procurans inueſtiri de eadem re à duobus quam pœnam incurrat, vſque ad num. 10.*
11 *Locans rem duobus quam pœnam incurrat, quid in promittente inueſtire vnum, & inueſtiuerit alterum, vſque ad numer 25.*
26 *Miſſus in poſſeſſionem per Iudicem, an poſſit expellere conductorem ob ceſſata ficta, & num. 27.*

a SI aliquis] † Non videtur tamen comprehendi fœmi-
1 na, ſed ſolum maſculus, cum non tractetur de materia
congruente vtrique ſexui, iuxta diſpoſitionem capituli ſu-
pra 126. in ciuitate, vol. 1. ſed agatur de materia pœnali, &
correctoria iuris communis, vt in ſimili tradit Cotta ſuis
memorab. in verbo, maſculinum, ad finem, & ſupra notatū
in cap. 379. Nullus, in princ.
b De aliqua re vrbana] † Veluti de ædificijs, ſiue ſint
2 in ciuitate, ſiue ruri cauſa habitandi facta, per l. vrbana,
vbi Aleiat. & Rebuff. de verbor. ſign. & per Cœpollam
tract. de ſeruit. vrban præd. cap. 10. de ſeruit. vrban. num. 2.
cum ſequen.
c Vel ruſtica] † Quæ ſint prædia ruſtica, tradit Cœpol. d.
3 cap. 10. num. 2. cum ſequen.
d Vel de aliquo iure] Eſt hoc diuerſum à locatione rei,
vt firmat Alciat. conſil. 426. in princ. exemplificando, vt per
4 eum. † Eſt idem in locatione operarum, veluti ſcribendi,
vel ſimilia, ſecundum Caroc. tract. locati, verſic. locatione
duobus, num. 2.
e Talis ſecundo inueſtitus] † Qui primam habuerit in-
5 ueſtituram, ſed non ſi ſit eius hæres, quia ſtatutum loquitur
in hac parte perſonaliter, & pœna nō debet extendi ad hę-
redem ſe inueſtientem ab alio, vt in ſimili tradit Bald. in l.
ſi poſt, ff. ſoluto matrimonio. Quod magis dicendum eſt cū
ſtatutum, vbi voluit extendi ad hæredem, id expreſſerit, vt
ex verbis præcedentibus cauetur.
f Ipſo iure] Requiritur tamen ſententia declaratoria ſu-
per ipſo facto, vt notatum eſt ſupra, cap. 1. in verbo, ipſo
facto, volum. 1.
g Cadat in pœnam] † Tractat Ancharanus de ſimili ſta-
6 tuto imponente pœnam ſe inueſtienti a duobus de eadem
7 re, in conſ. 90 n. 2. ad fin. † Ceſſat tamen pœna hæc, ſi inue-
ſtitus hic transferat poſſeſſionem, quam habet in alium, vt
8 in ſimili tradit Alex. conſil. 81. numer. 18. volum. 3 † Non
habet pariter locum hæc pœna, ſi prima inueſtitura ſit in-
ualida, vt in hac ſpecie tradit idem Alex. d. conſ. 81. nu. 18.
volum. 3.
h Sit nullius valoris, & momenti] † In præiudicium ſal-
9 tem primi inueſtientis, licet quo ad præiudicium ſecundo
conducentis ab alio poſſet tenere. † De iure etiam commu-
ni non poteſt conductor recognoſcere alium in locatorem
ad præiudicium primi locatoris, nec rei conductę interuer-
tere poſſeſſionem, vel in alium transferre inuito, & non cō-
ſentiente primo locatore, vt per Borgninum deciſ. 44. nu.
10 103. & ſeq. † Limitando tribus modis, de mente Tiraq. ibi
relati nu. 105. cum notatis per Borgninum, deciſ. 45. nu. 57.
& Beroum, conſ. 35. num. 20. vol. 3.
i Alij ſecundo locauerit] Eſt hic caſus omnino diuerſus
à ſuperiore, cum in ſuperiore conductor accipiat binam
11 inueſtituram, hic autem vnus locet duobus. † An pœna hęc
habeat locum etiam ſi locare tentauerit, prout in tentante
vendere duobus, quod ſic, facit quod not. Menoch. tracta.
arbit. lib. 2. cent. 4. caſu 360. numc. 70. niſi dicamus ſtatuta
ad literam intelligenda.
k Cadat in pœnam ſimilem] † Si quis promiſerit facere
12 inueſtituram pro aliquo tempore, & dein durante illo tem-
pore alij locauerit, videtur talem nō incidere in hanc pœ-
nam, cum hoc ſtatutum loquatur in faciente inueſtituram,
nō autem in promittente, ſed aliud eſt locare, & aliud pro-
mittere de locando, tamen in hoc caſu contrarium tenet
Barbat. conſ. 51. ſcripſit ſapienter, col. 12. nu. 16. verſ. & ad-
duco, & verſ. capio nunc, vol. 1. & Tiraq. tract. retract. con-
uent. ad finem tituli, num. 3. In pœna ſcilicet vendentis rem
13 duobus. † Quod magis haberet locum, ſi adeſſet aliud ſta-
tutum diſponens, quod promiſſio vendendi haberetur pro
venditione, ſecundum Anchar. iun. quæſt. 39. nu. 9. part. 1.
14 † Diſpoſitio l. cum duobus, ff. de falſ. habet locum etiam in
locatione, vt tenet Caroc. tract. locati, verſic. locatione duo-
15 bus, num. 5. † Nec tolluntur iura ad hoc aliqua conſuetu-
dine, quicquid ſecus dicat Clarus ſua praxi, §. falſum. verſi.
vendens, nam ei reſpondet Caroc. d. loco, numer. 5. ad fin. &
num. 6. tamen videtur quod anno præſenti 1584. in relatio-
ne generali facta die Mercurij 19. menſis Decembris ad prę-
ſentiam Ill. gubernatoris, quod Senatus ſanciuerit propter
conſuetudinem illam generalem non poſſe procedi de falſo
contra vendentem rem duobus, ſed ſolum vti de crimine
ſtellionatus in perſonam Domini Rinaldi Tettoni, qui vē-
diderant rem duobus, & ex alijs cauſis detinebatur referen-
16 te Ill. Boſſio Senatore. † Non habet tamen locum ſi in-
ueſtitura prima eſſet nulla, ſecundum Alex. conſi. 81. nu.
18. volum. 3.
l Et talis inueſtitura nullius ſit valoris, & momenti] † Tol-
17 litur ex hoc diſpoſitio iuris communis, quando iſte ſecun-
dus conductor fuit admiſſus virtute huius ſecundę locatio-
nis in poſſeſſione rei conductæ, quia præferretur tanquam
quod ei primo ſit tradita poſſeſſio., ſecundum notata per
Cottam deciſio. 1. in antiquis vero deciſ. 879. notataq; per
Alex. conſ. 22. vol. 5. & late per Soc. ſen. conſ. 29. n. 7. vol. 4.
ac Cardinalem Alex. in c. 1. §. ſi facta, colum. fin. ſi de feud.
fuerit controuerſia, atque Cottam ſuis memorab. in verbo,
locatio prima. Quicquid in cōtrarium teneat Iaſ. in l. quo-
ties, num. 3. limit. 13. C. de rei vendic. ſequitur etiam Nat-
ta conſ. 261. num. 10. volu. 2. & hanc ſecundam opinionem
vti veriorem tradit Caroc. tract. locati, verſi. locatione duo-
bus, nu. 1. & 2. refert has opiniones contrarias Gabriel. ſuis
18 communibus, tit. de empt. concluſ. 2. num. 5. † Ampliatur
hęc concluſio ſecundum opinionē ſecundam, quod re loca-
ta duobus, ſi ſecundus non contentus locatione accipiat ad
libellum, & dein emat, non enim præfertur primo tanquam
emptio illa ſit facta in fraudem, vt per Caroc. ibi, nume. 7.
20 † Fallit, quando facta locatione alicui promiſſum ſit eidem
lapſo termino aliquo renouare locationem, quia ſi dein lo-
cetur ſecundo, ille ſecundus præfertur, vt per eundem Ca-
21 roc. d. verſ. locatione duobus, num. 3. & 4. † Vendita re duo-
bus tenetur colonus præſtare penſionem ei, cui primo res
22 fuit tradita, vt tradit Caroc. verſ. colono duorum. Ampliā-
do etiam ſi colonus conduxerint ab eo, qui nō habuit prio-
rem poſſeſſionem, ſecundum Caroc. ibi, num. 2. declaranda,
23 num. 3. † In dubio autem cenſetur tradita primo emptori.
24 vt per Burſatum conſ. 101. num. 27. uolum. 1. † Quo qui-
dem caſu ſufficiebat poſſeſſionem fuiſſe tranſlatam per con
ſtitutum, vt tradit Iaſ. d. l. quoties, limit. 5. nu. 14. C. de rei
vendic. idem conſ. 6. col. 7. nu. 2. uerſ. uideret, uol. 3. & Cotta
ſuis memorab. in verbo poſſeſſio ciuilis, ad finem, Oſaſc. de-
ciſ. 36. nu. 1 ad fi. & 2. Limitando ut ſignanter per Grat. cōſ.
36. ad fin. uol. 1. & Gabr. in tit. de empt. concluſ. 2. n. 28. ac
per Bonacoſſ. in quæſt. crim. in verbo, venditor, verſi. & nos
25 Ferrarienſes. † Locata ſi fuerit aliqua pars bonorum ali-
cui, & dein tota poſſeſſio illorum bonorum alteri, quod il-
le ſecundus conductor omnium bonorum poſſit petere pen
ſionem à particulari conductore, tenet Borgn. deciſ. 44. nu.
33. ad finem.
m Miſſus eſſet in poſſeſſionem præcepto iudicis] † Veluti
26 ſi locator, & Dominus expuliſſet colonum, vel conductorē
ob ficta ceſſata, durante etiam prima locatione, quod quidē
licet, ut tradit Gomez. tract. contract. tit. locati, numer. 6. &
ſupra notatum cap. 379. Nullus in verbo, etiam termino
non elapſo.
n Fieri poſſit impune] † eſt, ſine periculo aliquo pœnæ
27 hic comminatæ, ſecundum Alberic. in ſuo dictionario, ver-
bo, impune, & Baldum in l. ſi quis ſeruum, ad finem, ff. de
uerb. oblig.

Quod colonus, vel partiarius, vel maſſarius, vel fictabilis, nō poſsit abſq; voluntate Domini abducere, nec abduci facere certas res extra poſſeſsionem. Cap. CCCCVI.

NOn poſſit *a* aliquis colonus, uel partiarius, uel maſ-
ſarius, uel fictabilis alicuius poſſeſſionis *b* inuito
Domino, uel locatore ſuo *c* abducere, uel abduci facere,
d ſub quouis prætextu, *e* de ſuper poſſeſſione eidem loca-
ta, aliquas beſtias, animalia, plauſtra, aratra, nec aliqua
utenſilia domus, nec alia utenſilia apta ad laborerium ter-
ræ, quæ ipſe colonus, uel alij ſuperius nominati, *f* habeat,
teneat, uel poſſideat, ſeu habeant, teneant, uel poſſideant, ſu-
per bonis locatis. Et, ſi contrarium fieri uoluerit, poſſit Dñs,
vel

vel locator, per ſe, vel nuntium, vel nuntios, *g* ſua propria authoritate, & abſque alicuius Iuſdicentis authoritate ſeu licentia, *h* obuiare ipſi conductori, ne contrafiat, & eas beſtias, animalia, & alia ſuperius expreſſa, *i* apprehendere & retinere, nec propterea poſſit aliquo modo prędictus dominus, vel locator, vel eius nuncij, vel negotiorum geſtores, accuſari, nec alio modo per aliquem Iuſdicentem, inquietari, ciuiliter, *k* nec criminaliter. Et ſi in contrarium proceſſum fuerit, proceſſus *l* ipſo iure non valeat.

S V M M A R I V M.

1 *Hypotheca tacita, an detur in bonis conductoris, & num. 2.*
3 *Abductio quæ dicatur.*
4 *Clauſula authoritate propria quid ſignificet.*

a A Liquis colonus, vel partiarius, vel maſſarius, vel fictabilis] Quæ ſint hæ perſonæ, & quomodo diſferant inter ſe, eſt notatum late ſupra, cap. 232. Licitum ſit, in his verbis, volum. 1.

b Inuito domino vel locatore] Sufficit quod ſit ſimplex locator, etiam ſi non ſit dominus; quia inſpicitur ſolum ius locationis, vt alibi notatum eſt ſupra, cap. 379. Nullus, in his verbis.

c Abducere] † Si ignorante domino, vel locatore abdu-
1 xiſſet, & propterea eum prohibere non potuiſſet, non durat
contra illa bona hypotheca tacita, de qua ſupra cauetur,
cap. 390. Dominus, vel locator, cum ibi notatis, vbi bona
hæc non fuerint incluſa, iuxta notata per Iaſonem in l. Itē
quia, in princ. num. 2. & 17. ff. de pact. & in §. Item Seruiana, num 51. verſ. Ea enim, & num. 77. cum ſequen. ſub dubio
tamen, Inſtit. de actio. traditaque per Menoch. tract. adipiſcen. remed. 3. nume. 131. ad finem, ſed loquitur Menoch. d.
loco, in mercibus venalibus illatis in domum conductam,
2 vt ceſſet hypotheca tacita eis diſtractis. †. In alijs autem il
latis & inuectis, quod detur hypotheca etiam aduerſus tertium emptorem, contra opinionē Iaſonis, tenet Fanus tract.
pignor. part. 2. memb. 4. numer. 131. cum ſeq. vbi dicit dari
vtile interdictum Saluianum, & Menoch. tracta. adipiſc. remed. 4. quæſt. 7. num. 55. cum ſeq. contra Iaſon. etiam tenet
Carcaſſona in addit. ad Iaſ. d. §. Item Seruiana, in verbo, Adverte, d. num. 51. 72. & 78.

d Sub quouis prætextu] † Comprehendit omnem ſpeciem
3 & qualitatē abductionis, vt in ſimili notauit Ancbara. iun.
in quæſt. 39. num. 10. & 11. lib. 1.

e De ſuper poſſeſſione eidem locata] † Eſt ſecus ſi haberet conductor, vel colonus is alibi, licet ſua eſſent, ex quo non caderent ſub tacita hac hypotheca, vt late notatum in d. cap. 390. Dominus.

f Habeat, teneat, poſſideat] Nam eſſe præſumuntur eius coloni debitoris; cum ſint ſub eius cuſtodia, vt cauetur ſupra, cap. 379 Nullus, verſ. Alioquin ipſe colonus, ibi pręſumantur eſſe ipſius conductoris.

g Sua propria authoritate] † Procedit hoc, ſi fiat in illo
4 actu, vel incontinenti, ponderando verba illa, Et ſi contrarium fieri voluerit, & ibi obuiare ipſi conductori, quæ denotant actum nondū conſummatum, ſed ſecus ſi fuiſſet abducta poſt aliquod tempus, quia tunc non poſſunt iterum reduci à locatore propria authoritate, vt in ſimili docet Crauetta conſ. 154. num. 4. verſ. Rurſus, & ſupra notatum, cap. 342. Si q̄uis, in verbo, Extrahere.

h Obuiare ipſi conductori] De facto ne abducat.

i Apprehendere & retinere] Scilicet propria authoritate, dum tamen fiat incontinenti ante abductionem, vt ſupra fuit notatum.

k Ciuiliter, vel criminaliter] Iuxta diſpoſitionem l. Meminerint, & l. Si quis in tantam, C. vnde ui.

l Ipſo iure] Scilicet abſque ſententia iudicis reſciſſoria, licet declaratoria ſuper ipſo facto requiratur, vt notatum eſt late ſupra, cap. C. in verbo, Ipſo facto.

De adiutorio maſſaritij. Cap. CCCCVII.

a S I quis colonus, vel partiarius, vel fictabilis erit, vel fuerit debitor, *b* occaſione adiutorij maſſaritij, & in inſtrumento, vel in conuentione, dictum fuerit de termino ſoluendi, *c* præterito tali termino, durante inueſtitura, & conductore *d* ſtante ſuper re locata ad laborandum, & laborante bona locata, *e* non poſſit durante inueſtiturę, & colonia ipſa, pro dicto adiutorio maſſaritij, inquietari, *f* nec moleſtari in ære, nec in perſona, *g* niſi ſuſpitio fugæ ſuperuenerit, poſt contractum debitum, vel niſi in contrarium, per pactum ſpeciale, fuerit aliter conuentum, *h* vel niſi in vltimo anno dictæ inueſtituræ, vel quo inueſtitura durare debeat. *i* Nec poſſint ipſi ſuperius nominati laborare alterius bona in vltimo anno dictæ inueſtituræ, *k* vel quo inueſtitura durare nō debeat, *l* niſi ſatisfacto primo domino, vel locatore de credito adiutorij maſſaritij, vel aliter, cū eo concors fuerit. *m* Et interim, nulla pręſcriptio currere poſſit cōtra locatorē. Saluo quod ipſe locator creditor durante inueſtitura, *n* vti poſſit credito dicti adiutorij Maſſaritij in præiudicium cuiuslibet tertij.

S V M M A R I V M.

1 *Suſpectus quando quis eſſe dicatur, vt capi poſſit.*
2 *Præſcriptio an currat contra locatorem.*

a S I quis colonus, vel partiarius, uel fictabilis] Qui ſint, & qualiter differant, eſt notatum ſupra, cap. 232. Licitum ſit, in his uerbis, uol. 1.

b Occaſione adiutorij maſſaritij] Quod uulgo appellatur la Scorta.

c Præterito tali termino] Qua uidebatur poſſe tunc cogi ad ſoluendum lapſo termino.

d Stante ſuper re locata ad laborandum] Crederem eſſe idem ſi laboraret etiam aliena, uel ſua propria, cum adhuc ratio Statuti uigeat, quia remanet colonus uel conductor illius creditoris adiutorij maſſaritij, niſi tamen hoc faceret ultimo anno locationis, cum hic prohiberetur, ut infra hoc Statuto cauetur.

e Non poſſit durante inueſtitura, uel colonia ipſa pro debito adiutorio maſſaritij inquietari] Eſt ratio in promptu, cum durante inueſtitura præſumitur tacite perſeueratum adiutorium hoc remanere penes colonum, niſi ſit expreſſe conuentum contrarium, ut infra cauetur, cum illud datum ſit cauſa illius coloniæ.

f Nec in ære, nec in perſona] Nam captura datur cauſa huius debiti contra has perſonas, ut notatum ſupra, c. 167. Pro debito, uolum. 1.

g Niſi ſuſpicio fugę ſuperuenerit poſt contractum debitū]
1 † Requiritur idem de iure communi, quod ſuſpitio ſuperueniat poſt debitum cōtractum, ut tanquam ſuſpectus quis capi poſſit, ſecundum Caccialup. tracta. De debit. ſuſpect. quæſt. 4. princ. nume. 12. & ſupra notatum late in cap. 69. Quilibet, in uerbo, Qui fugam fecerit.

h Vel niſi in ultimo anno dictę inueſtiturę] Cum tunc ceſſet ratio huius Statuti.

i Nec poſſint ipſi ſuperius nominati laborare alterius bona in ultimo anno dictę inueſtiturę] Eſt ſecus dicendum, ſi præcedentibus annis ea laboraret, cum prohibeat Statutum ſolum, ſi ultimo anno laboraret.

k Vel quo inueſtitura durare non debeat] Veluti ſi facta ſit tacita renouatio per aliquos annos, iuxta diſpoſitionem Statuti ſupra, cap. 398. Si aliquis.

l Niſi ſatisfacto primo domino, uel locatore de credito adiutorij maſſaritij] Alias ſi fuerit contrafactum, poterit illud creditum, & etiam peti intentari remedium Statuti, ſupra cap. 379. Nullus, contra receptantem colonum debitorem Domini pręteriti.

m Et interim nulla pręſcriptio currere poſſit contra loca-
2 torem] † Veluti pręſcriptio Statuti ſupra, c. 112. Quilibet,
uolu. 1. ſi eſſet debitum ſuper chyrographo poſitum, aliter
autem pręſcriptio nulla iuuaret debitorem cum malafide,
nec eius hęredem, cap. finali, de pręſcript.

n Vti poſſit credito adiutorij in pręiudicium tertij] Excipiendo ſcilicet de anterioritate, non autem agendo ad ſatiſfactionem contra colonum, ut hic cauetur.

Quod coloni, vel partiarij, vel fictabiles vltimo anno conductionis ſuæ, non poſsint occupare prædia medio, & ſimilibus, & noui conductores poſsint ire ad laborandum. Cap. CCCCVIII.

S Tatuitur, quod *a* fictabiles, qui pecunia pręđium conduxerunt, ultimo anno dictę inueſtiture, uel quo durare debeat dicta inueſtitura, *b* non poſſint, niſi dimidiā terrarum laboratitiarum, ſeminare milio, panico, & ſimilibus. Alij autem, qui dicta pręđia pecunia non conduxerunt, poſſint tantummodo tertiam partem dictorū pręđiorum laboratiuorum, uidelicet, aratiuorū, milio panico, & ſimilibus, ſeminare. Liceat autem nouis cōductoribus reſiduū dictarū

Digitized by Google

terrarum laboratiuarum elapſo die quinto Iulij vltimi anni, cultiuare, laborare, & ſeminare. Si quis autem colonus, vel fictabilis, vel partiarius, plus portione prædicta occupauerit, vt ſupra, ſuperfluum illius quod ſeminatum fuerit, *c* cedat in totum lucro dicti locatoris.

SVMMARIVM.

1 *Conductor qualiter debeat dimittere bona conducta, vſque ad num. 7.*
8 *Fructus ſeminati per colonum poſt terminum cuius ſint, & num. 9.*

a FIctabiles, qui pecunia prædium conduxerunt] Eſt
proprie fictabilis ille, qui conducit victualibus, vt
notatum ſupra cap. 167. Pro debito, in verbo, Fictabilis,
volum. 1.
b Non poſſint niſi dimidiam terrarum laboratitiarum ſe-
1 minare] † Debet de iure communi conductor, vel colonus
relinquere bona conducta in eodem gradu, & ſtatu prout
illa habuit, etiam reſpectu ſeminum, ſecundum Vbald. ſuo
tract. De duobus fratrib. parte 11. princ. num. 44. 56. & 66.
& Ruin. conſ. 80. num. 1. & conſ. 84 num. 4. volum. 1. ac per
Caroc. tract. Locati, verſ. Reſtitutione reliquorum, num. 2.
2 † Seminatus non ſeminanda etiam de iure communi tenetur
vti damnificans, vt per deciſ. Peruſ. 62. numer. 2. parte 2.
3 † Rudera autem & alia, qualiter coloni debeant relinquere
vltimo anno locationis, eſt notatum ſupra, cap. 391. Si con-
4 tingat, & cap. ſequenti. † Vineas autem qualiter debeat cō-
ductor relinquere vltimo anno, cum ex ſtatutis his non ſit
diſpoſitum de iure communi, docet Bart. & Caſtren. in l. &
hęc diſtinctio, § Cum fundum, nu. 4. ff. Locati, vbi inuehitur
contra hos colonos, & conductores vltimo anno locationis
exfructuātes fundum locatum, tam reſpectu ſeminum, quā
vinearum, vt ibi per eos, diſcutit iſte deciſ. Peruſ. 62. nu. 1.
5 parte 2. & Caroc. verſ. Reſtitutione reliquorum, nu. 3. † Et
propterea debent aduertere coloni, ne faciant potare vites
per inexpertos, vt tradit Iaſ. in §. fuerat, nume. 8. Inſtit. de
action. quia ſi vltimo anno relinquat plura capita tenebitur
colonus ad intereſſe, ſecundum Caroc. verſ. Reſtitutione
reliquorum, nu. 1. notatum late ſupra, cap. 402. Coloni, in
verbo, Et ſi contrafactum.
c Cedat in totum lucro dicti locatoris] † Tenetur de iure
6 etiam cōmuni ſeminans non ſeminandum, vti damnificans,
7 vt notat deciſ. Peruſ. 62. num. 2. parte 2. † & tenetur ad in-
tereſſe reſtituens terras ſeminatas, vel male ſeminatas, ut tra-
dit Ruinus conſ. 88. nu. 5. volum. 1. & Caroc. tract. Locati,
8 verſ. Paleis, num. 9. † Fructus etiam ſeminati per colonum
poſt terminum ſunt domini, ſecundum Caroc. tract. Locati,
9 verſi. Collectione immatura, nu. 5. † Sed ſecus ſi fati in ter-
mino, & poſt terminum collecti, quia ſunt coloni, vt per
eum ibi, num. 6.

De prætendente quod ſit locus caducitati, vt non poſsit apprehendere bona propria authoritate. Cap. CCCCIX.

a IN caſibus *b* prætenſæ caducitatis, *c* contra emphyteutam, prætextu canonis non ſoluti, *d* etiam vigore pactorum inſertorum in inſtrumento emphyteutico, *e* non facta declaratoria ſuper caducitate *f* nō liceat alicui propria authoritate, *g* nec iudiciaria, prætextu ipſius caducitatis, *h* expellere aliquem emphyteutam de bonis immobilibus emphyteuticis, *i* niſi citato illo, *k* contra quem prętenditur caducitas, vt ſupra, *l* ad allegandum, & ſi poterit, oſtendendum *m* cauſam, quare non poſſet expelli à bonis ipſis, & eo comparente, & aliquam oppoſitionem faciente, *n* actoreq; producente iura ſua, per quæ, ſeu *o* per quorum inſpectionem, *p* appareat fundatam eſſe intentionem ipſius actoris, poſt ipſam productionem, *q* ipſo iure, ſtatutis ſit, & eſſe intelligatur terminus reo quindecim dierum vtilium tunc proxime futurorum, *r* ad probandū & probatum habēdum per omne genus probationum, quicquid uoluerit, contra intentionem actoris, & eo non probāte quicquam in *ſ* ipſo termino, tunc ad inſtantiam ipſius actoris, *t* poſſit concedi per Iuſdicentem licētia expellendi illum, quem prætenderit cecidiſſe, ut ſupra, à tenuta bonorum, *u* non attenta petitione conſilij Sapientis, *x* nec cōpromiſſi. *y* Eo uero aliquid probante, obſeruentur diſpoſita in Statuto, poſito in uolumine ſtatutorum communis Mediolani, ſub Rubrica generali de iudicijs, & ſub Rubrica ſpeciali de exequutione inſtrumenti, & ſcripti manu debitoris facti, vel ſubſcripti, *z* quod incipit; Si quis prima facie, & cætera, debite referendo.

SVMMARIVM.

1 *Caducitas per emphyteutam quando incurratur, vſque ad numer. 5.*
6 *Agens ad caducitatem quid probare debeat, & quomodo incurratur, & quibus caſibus ſuccurratur, & quomodo, vſque ad numer. 79.*
80 *Emphyteuta, & libellarius quomodo differant, & an requiratur ſcriptura etiam in reſolutione, vſq; ad num. 85.*
86 *Solutio plurium annorum quomodo præſumatur, & probetur, vſq; ad num 88.*
89 *Conductor ad longum tempus, an differat ab emphyteuta, vſque ad num. 105.*
106 *Cenſuarius non cadit ob ceſſatam ſolutionem.*
107 *Cenſuarius, an potius quis præſumatur quam emphyteuta.*
108 *Cenſuarius, & emphyteuta quomodo differant, vſque ad numer. 112.*
113 *Vſufructuarius, & emphyteuta an differant.*
114 *Conductor ſimplex quomodo differat ab emphyteuta, vſque ad num. 127.*
128 *Locatio, vel emphyteuſis ex quibus cognoſcatur, vſque ad numer 130.*
131 *Emphyteuta quibus caſibus euitat caducitatem, vſque ad numer. 135.*
136 *Canon emphyteuticus quando debeat ſolui, & quomodo probari, & in quo loco, & quando cenſeatur facta, & an poſſit per aliū ſolui, vſq; ad num. 157.*
158 *Emphyteutæ an fiat remiſſio mercedis propter ſterilitatem, vſq; ad num. 160.*
161 *Pacta executiua in inſtrumento emphyteutico quid operentur, vſq; ad num. 164.*
165 *Declaratoria Domini directi ſuper caducitatem, an & quando requiratur, & quid operetur, vſq; ad num. 188.*
189 *Dominus directus, an poſſit apprehendere poſſeſſionem rei emphyteuticæ propria auctoritate, vſq; ad num. 197.*
198 *Dominus directus per longum tempus repertus in poſſeſſione, an præſumatur de conſenſu emphyteutæ, vſq; ad num. 200.*
201 *Pars vbi citatur requiritur Iudicis declaratio, vſque ad numer. 203.*
204 *Emphyteuta an ſolus citandus ſit quando alius pro eo promiſit ſoluere canonem.*
205 *Allegatio ſimplex non iuuat.*
206 *Emphyteuta quibus caſibus excuſetur à caducitate, vſque ad numer. 267.*
268 *Appellatio an detur à præcepto de expellendo, vſque ad nu. 271.*
272 *Melioramenta facta in emphyteuſi extincta ob finitam generationem cuius ſint, & num. 274.*
275 *Emphyteuta ædificans in emphyteuſi, an videatur donare, & num 276.*
277 *Fructus rei emphyteuticæ caducatæ ad quem pertineant, & pro quo tempore, vſq; ad num. 279.*
280 *Et quid in conductore cum pacto affrancandi.*
281 *Emphyteuta expulſus, an teneatur ad præterita ficta.*
282 *Fructus bonorum emphyteuticorum pro quo tempore debeatur.*

a IN caſibus] † Sunt aliqui caſus, in quibus caducitas
1 incurritur per emphyteutam in re emphyteutica. Pri-
mo ſcilicet per alienationem rei emphyteuticæ, irrequiſi-
to domino factam, de qua in l. fin. vbi omnes Scribentes,
2 præcipue Iaſ. C. de iure emphyt. † Quę quidem habet lo-
cum etiam in caſibus à iure communi permiſſis, vbi tamen
emphyteuta alienet vti Dominus abſque onere ficti libel-
larij, vt cauetur ſupra, cap. 403. Dominus, ubi etiam no-
tatum eſt, utrum eo caſu liceat expellere emphyteutam
propria authoritate, uel requiratur iudicis declaratoria.
3 † Secundo caducitas incurritur ab emphyteuta propter
ceſſationem ſolutionis Canonis, iuxta diſpoſitionem l. 2.
C. de iure emphyt. ubi Scribentes omnes, ubi etiam nota-
tum eſt, quod tempus requiratur ad caducitatem inducen-
4 dam eo caſu, & infra etiam dicetur. † Poterit & tertio
caſu expelli emphyteuta, ubi neget ſe poſſidere rem em-
phyteuticam, & conuincatur de mendacio, quia priuatur
iure emphyteutico, ut tenet Iaſon in § Omnium, num. 86.
Inſtit. De action. contrarium tenet Cuchus tract. De men-
5 tiente circa poſſeſſionem, num. 106. † Quarto expelli poteſt
emphyteuta ſi male verſetur in bonis emphyteuticis, vt no-
tat Clarus, §. Emphyteuſis, quęſtio. 26. Cephal. conſi. 347.
num. 4. uolum. 3. & notatum ſupra, cap. 379. Nullus, in uer-
bo, Elapſo, num. 352.

b Pręten-

Digitized by Google

Prætenſæ caducitatis] † Debet agens ad caducitatem ex
6 lapſu temporis inuectitutæ, quæ vti odioſa eſt reſtringen-
da, clare probare ipſam caducitatem incurſam eſſe, omnia-
que ex parte ſua adimpleuiſſe ex communi, ſecũdum Burſ.
7 conſ. 143. num. 50. vol. 2. † Imò ea ex præſumptionibus nõ
incurritur, vt ibi per eundem, num 8. Sed tantum ex do-
8 lo emphyteutæ incurritur, vt per eum ibi, num. 91. † Habet
tamen fundatam eius intentionem ex inſtrumento emphy-
teutico, etiam ſi non probet negatiuam, quod emphyteuta
non ſoluerit; quia ad emphyteutam ſpectat onus proban-
9 di ſe ſoluiſſe, vt tenet Rol. conſ. 87. num. 3. & 4. vol. 1. † Em-
phyteuta autem non ſoluens, vt infra dicetur cadit ipſo iu-
re, ſecundum Cephal. conſ. 21. nu. 25. vol 1. & conſ. 152. nu.
10 98. vol. 2. † Eſt idem in emphyteuta Eccleſiæ, vt cadat ipſo
11 iure, vt per Rolan. d. conſ. 87. nu. 2. vol. 2 † Caducitas hæc
ob non ſolutionem Canonis emphyteutici incurritur diuer-
12 ſimode ex diſpoſitione iuris. † In priuato enim emphyteuta
regulariter requiritur ceſſatio per triennium integrum, vt
pro regula firmat Socin. reg. 152. Emphyteuta, & Clar. §. Em
phyteuſis, q. 8. in princ. ac Ruin. conſil. 168 nu. 6. volum. 1.
atque Borgn. deciſ. 43 nu. 16. & ſeq. ac Burſat. conſ. 23. nu.
9. & 10. vol. 1 idem dicendum in conductore ad longum tẽ-
13 pus † Fallit hoc, vbi fructus ex re emphyteutica perciperen-
tur niſi ſingulo biennio vel triennio, quia tunc duplicatum
tempus requiritur in ceſſatione, ſecũdum notata per Cort.
ſuis memorab. in verbo, Emphyteuta priuari, notataq; per
Marſ ſing. 409. & per Tiraq. tract. retract. conuent. §. 5. glo.
4. nu. 31. ad fin. ac deciſ. Peruſ. 79. nu. 20. par. 2. atque ſecũ-
dum Borgn. deciſ. 43. n. 59. ac etiam per Rol conſ 8. nu. 29.
14 & ſeq. vol. 1. † Emphyteuta autem Principis non cadit per
ceſſationem biennij, vt tradit Tiraq. tract. nobil. c. 35. n. 60.
15 † Emphyteuta vero fiſci, vt incurrat caducitatẽ, ſufficit, qđ
biennium ceſſet, ſecundum l. Vectigalia §. Non ſoluram ff.
16 de publican. vt tradit Amanell de Clar. ſing. 69. † Eſt idem
in emphyteuta eccleſiæ, vt tenet Dec. conſ. 138. nu. 6. verſ.
Et in Eccleſia, & Socin. d. reg. 152. limit. 2. verſ. Et prædicta,
ac Clar. d. §. Emphyteuſis, q. 8. in princ. atque Borgnin. de-
ciſ. 43. nu. 16. & deciſ. 45. in addit. nu. 72 ac etiam deciſ. Pe-
ruſ. 54. num. 1. & 2. par. 1. vbi dicit etiam cadere eo caſu à
17 melioramentis. † Infertur inde per Scribentes, quod non ſol
uens in terminis conuentis non lapſo biennio vel triennio,
prout ſupra notatum, non cadit à iure ſuo, ſed poteſt cogi
ad ſoluendum, & tenetur ad intereſſe quanti plurimi, ſecun-
dum tradita per Odofred. l. Præſes, C. Locat. & conduct. &
18 per Borgninum late deciſ. 43. num. 17. † Licet autem ob pa-
cta non ſeruata uideatur colonum & emphyteutam poſſe
expelli, ut tradit Berous conſil. 125 nu. 7. uol. 1. & Bertach.
in repet. uerbo Conductor non ſoluens, ac Ruinum conſil.
167. num. 78. uol. 1. atque Rol. conſil. 69 per totum, volum.
19 4. ac etiam Gabriel conſil. 75. per totum. † Tamen non pro-
cedit in non ſoluente ad tempus, ſed in denegante ſoluere
penſionem, & etiam quia in contractibus nominatis ob pa-
cta non ſeruata non receditur a contractu, ſed agitur ad in-
tereſſe, quæ colliguntur ex text. l. in ciuili, C. de rei vend. &
l. Si in lege, § Colonus, verſ. Quod ſi paucis diebus ff. Loca-
20 ti. † Procedit etiam in non ſoluente per biennium integrum,
ac per annum in ſimplici conductore, iuxta text. in l 2. C. de
iur. emphyt. & ſecundum Boſſ. tit. de remiſſ. Mercedis, num.
52. ac per Anguiſolum, lib 2. ſuorum conſiliorum, conſ. 24.
21 n. 12. & ſeq facit quod not. Borgn. d. deciſ. 43 n. 17 & ſeq. †
Poteſt etiam locator agere remedio reintegrandæ contra
conductorem ſoluere denegantem canonem, tam pro tem-
pore præterito, quam futuro, ut tradit Borgninus deciſ. 28.
num. 13. in addit. faciunt uoſtra per Pariſ. conſ. 77. num. 41.
& ſeq uol. 3. & per Laſonem l. 1. nume. 7. C. de fideicom. ac
Rimin. ſen. conſ. 730. nu. 4. & ſequen. uol. 4. atque per Præ-
22 tum, conſ. 11. nu. 19. uol. 1 † Et ſi quis emphyteuta laici ceſ-
ſet per annum cum dimidio, & deinde factus emphyteuta Ec-
cleſiæ ceſſet per alium annum, poteſt contra eum declarari
caducitas, & computatur tempus, quo fuit emphyteuta lai
ci, ſecundum Borgnin. deciſ. 43. nu. 60. facit quod not. Are-
tin. conſil. 21. & Boulegienſis tract. de Statut. urb. præſcript.
23 gloſſa 19. num 201. uerſic. Imo ſi Eccleſia. † Eſt idem in om-
nibus alijs emphyteutis, ut tradit Iaſ. in §. Actionum, num.
165. Inſtit. de action & Alciat. conſ. 20 num. 8. licet non ca-
dant à pacto luendi, ut tenet Menoch. tractat. arbitr. lib. 2.
24 cent. 3. caſu 270. num. 20. & Vrſillus ad Afflict. deciſ. 150. †
Quamuis emphyteuta Eccleſiæ ceſſans per biennium cadat
ab emphyteuſi fauore Eccleſiæ, tamen non ſic eſt in Eccle-
ſia a priuato emphyteuſin habente; cum non priuetur niſi
ob ceſſationem per triennium, ut per Iaſ. in l. 2. num. 50. C.
25 de iure emphyt. † Cadit quoque feudatarius non ſoluens
penſionem annuam biennio & triennio, ſecundum Arnold.
26 Singu. 84. † Quando autem incipiatur tempus hoc bien-
nij & triennij, docet Alexand. conſil 172. num. 3. uolum. 2.
& Socin. ſen. conſil. 56 num 1. cum ſequen. uol 3 ac Borgni
27 nus deciſ. 43. num. 45 † In omnibus tamen prædictis caſibus
ſi in contractu emphyteutico adſit iuramentum; emphyteu
ta ſtatim lapſo primo termino ad ſoluendum, cadit non ſol
uens, iuxta opinionem Iaſ. in d l 2 num. 47. C. de iure em-
phyt. opinionemque Marſil. ſingul. 226. num. 1 & Ripæ ca.
ex parte, nu. 20. de reſcript. ac Cottæ dicto uerbo, Emphy-
teuta priuari, uerſic. 2. atque Trigonæ ſingul. 33. ac etiam
Corſeti ſingul. Emphyteuta, il primo, & tract. iudic. priui-
legio 11. num. 34 eſt notatum idem per Sayſeum ab Ma-
theſilan. ſingul. 50. num. 1. & per Didacum parte prima sele
ctionis, cap. Quamuis § 4. num. 5. ac Nattam conſil. 426. nu.
21. uolum. 2. atque ſecundum Clarum d. § Emphyteuſis, q.
8. uerſic. Et hoc quidem, ac etiam Borgninum deciſ. 9 num.
14. & deciſ. 43. num. 18. ac deciſ. 45. in addit. num. 72. addu
cendo rationem, num. 35. not etiam Roland. conſ. 69. num.
28 43. volum. 4. † Declaratur ſi iuramentum ſit poſitum poſt
promiſſionem terminorum, non autem in fine contractus,
ut per Borgnin. deciſ. 43. num. 20. & Roland conſ. 69. num.
35. & 48. uol. 4 ac per Franciſc. Vegium conſil 68. num. 28.
29 & ſequen. † Declaratur ſecundo non procedere, ubi adeſ-
ſent plura pacta diuerſa in dicto contractu, ne contrarien-
30 tur, ut per Borgninum d. deciſ. 43. num. 21. † Ceſſat tertio
in terris eccleſiæ mediate, & immediate, cum non teneat de
iure Canonico hæc pœna, vt ibi per eundem, numero 26.
31 † Declaratur quarto nõ procedere, quando emphyteuta eſ-
ſet Clericus, minor, uel hæres, quia tunc iuramentum illud
non ligaret ad hanc pœnam, ut de clerico tradit Borgeſius
tract. de irregularit. Rubrica de iuramento, lib 6. numer. 11.
& ſequen. & Borgnin. deciſ. 43. num. 26. ubi dicit non habe-
re locum pœnam iuramenti de iure Canonico: de hærede
& minore not. Marzarius conſilio 56. Borgnin. deciſ. 9. num.
32 15. cum duobus ſequent. † Nec præſumitur in caſu iſto,
ſed debet probari minor ætas annorum 25. per fundantem
ſe in iuramento, ſecundum Tobiam Nonium conſil. 70. nu.
33 4. & ſequent. † Procedit idem ſi quis promitteret iuratus
certo tempore ſoluere, ſi non ſoluat, quia ſtatim eo lapſo
cadit, ut tenet deciſio Peruſ. 22. numer. 14 par. 1. & Ancha-
34 ran. iun. in tract. quæſt q. 64. nu. 1. lib. 1. † Habet idem locũ,
& procedit in citato ad ſoluendum, quia ſi fuit contumax,
nec ſoluit per annum cum dimidio, tunc cadit ab emphy-
teuſi, ſecundum tradita per Socin. in d. regul. 152. Emphy-
teuta, limit. 2. uerſic. Quod tamen intellige, traditaque per
Marſil. ſingul. 226. ad finem, & per Corſet. ſingul. Emphy-
35 teuta, il 24. † Procedit hæc concluſio etiam, ſi in contra-
ctu emphyteutico ſit appoſita pœna; quia nihilominus po-
teſt proteſtari caducitas, & expelli emphyteuta ceſſans, li-
cet utrumque non poſſit peti, ut tradit Clarus. § Emphy-
36 teuſis, quæſt. 8. uerſ. Vlterius quæro. † Sufficit autem ut ca-
ducitas poſſit proteſtari, etiam ſi quid minimum ſolueretur
pro magna re emphyteutica, ut per eundem d. quæſt. 8. uerſ.
37 Sed pone. † Quod autem ſoluerit emphyteuta per hoc tẽ-
pus, tenetur ipſe probare, ut per eum d. § Emphyteuſis, q.
38 10. uerſ. Sed pone. † Ceſſant tamen hæc omnia in cenſua-
rio, cum is non ſoluens non cadat, ut tradit Didac. tract. ua-
riar. reſolut. cap. 7. numero 1. uerſi Ex hac uero differentia,
39 lib. 3 † Non etiam cadit emphyteuta, ſi conuenerit, quod
non poſſet priuari ob ceſſationem, ut tenet Socinus d. regu.
40 152. Emphyteuta, limit. 1. † Prælatus tamen in præiudicium
Eccleſiæ hoc conuenire non poteſt, niſi cum toto capitulo,
ſecundum notata per Corſetum in ſingulari, Emphyteuſis,
il ſecundo. Non ualeret etiam reſcriptum Papæ, quod non
ſoluens non caderet, ut tradit Cremenſ. ſing. 107. & Cotta
ſuis memorab. in uerbo, Emphyteuta non ſoluendo, ubi ar-
41 guit ad partes. † Ceſſatio autem ſolutionis canonis, in ter-
minis ſupra expreſſis, ut habeat locum caducitas, ſufficit,
quod fuerit in uno nummo, ut per Afflict. in feud. tit. Quæ
ſint regalia, verſic. Vectigalia, num. 85. licet arguat in cõtra-
rium, num. 86. idem Iaſ. relatiue in l. 2. nume. 55. C. de iure
emphyt. & per Bertach. tract. gabell. par. 8 princip. membr.
3. nu. 60. uerſ. Pro hoc facit, & Tiraquell. tract. de iudicio in
exiguis, verſic. 51. Idem cauetur in lib. 5. Communium, in
verbo, Emphyteuta, verſic. Ampliatur etiã, tenet etiam Soa
rez. ſuis communibus, in verbo, Emphyteuta ad ſolutio-
nem, & Cephal. conſil. 139. nu. 18. volum. 2. ac Bonacoſſa
ſuis cõmunibus criminal. in verbo, Emphyteuta poteſt ex-
pelli, declarando, vt per Clarum ſuo §. Emphyteuſis, quæſt.
43 8. verſ. Hoc autem. † Cum ſolutio Canonis ſit indiuidua,
vt tradit Benincend. deciſ. 4. num. 1. Et emphyteuta non

poteſt ſoluere canonem per partes inuito domino, ſecundũ
Afflict.deciſ.153.num.3.& Benintendum deciſ.4.numer.3.
44 † Sed quod deficiens in minimo circa ſolutionem canonis
de æquitate non cadat, eſt notatum ab eodem, d.deciſio.6.
45 per totum,exemplificando veluti in pari caponum. † Vbi
autem cadat non ſoluens canonem pro parte, an cadat à
46 totis bonis, vel parte non ſoluta, dicetur infra. † Hæc au-
tem concluſio, vt ceſſante emphyteuta in ſolutione partis
canonis cadat ab emphyteuſi, habet locum etiam in hære-
de emphyteutæ eadem ratione, vt tradit Ludouicus ſuis
47 communibus, concluſ.16. verſic.Infertur 21. † Extendi-
tur ſecundo hæc concluſio, quod ſi fuerint plures emphy-
teutæ vno ceſſante in ſolutione canonis, omnes cadunt iure
ciuili inſpecto, ſed non de æquitate canonica, ſecundum
Bonacoſſam tractat. De æquitate Canonica, concluſ.97.&
48 Burſatum conſil.23.num.15.volum.1. † Vnde datur cau-
tela, quod dominus directi, vel ſimplex locator, quando
ſunt plures emphyteutæ, vel conductores ſimplices in ſo-
lidum obligati, ne præiudicent ſuæ inſoliditati, recipiendo
partem penſionis ab vno debent proteſtari nolle recipere
in præiudicium ſuæ inſoliditatis, aliter ſibi præiudicarent
etiam in caducitate ob ceſſationem vnius, vt tradit Benin-
tend.deciſ.81.& Vrſill.ad Afflictum deciſ.153.num.2.cir-
ca finem, & num.3.declarando, vt per eum,ac Caroc.tract.
49 Locati,verſic.Duobus reis, numer.5. † Declaratur autem
primo hæc concluſio, & extenſio procedere in emphyteutis
duobus,vel pluribus inſolidum obligatis,cum tunc per ceſ-
ſationem vnius omnes cadant, ſed ſecus ſi à principio ſint
duo emphyteutæ conſtituti,vel plures non in ſolidum obli-
gati,quod in dubio cenſetur pro parte ſua quilibet obliga-
tus,niſi ſit dictum inſolidum, vt tradit Vrſill.ad Afflictum
50 d.deciſ.153.num.4. † Eſt idem in pluribus fundis, vel do-
mibus ſub eodem redditu, & cenſu ſubmiſſis, cum iſtæ pro
parte,vel rata parte redditus tenentur, ſecundum Vrſill.d.
51 deciſ.153. num.5. † Eſt ſecus in promiſſione rem venden-
52 di duobus,vt per eundem ibi,num.7. † Nam tunc ceſſante
inſoliditate obligationis vnius,ceſſatio non nocet alijs con-
ſortib.emphyteutis,ſecundum Bertach.d.tract.gabell.parte
53 9.princ.num.35. ad finem. † Declaratur ſecundo hæc ex-
tenſio,quod ſi fuerint duę emphyteutę fundi etiam obliga-
ti inſolidum, & quilibet eorum debeat ſoluere duos dena-
rios quolibet anno,ac vnus ſoluerit ſuos duos denarios pri-
mo, & ſecundo anno, ſed alter non, coniungitur ſolutio il-
lius, qui ſoluit, vt habeatur pro ſolutione amborum vnius
anni,vt proſit ſocio, ne res cadat in commiſſum, ſecundum
notata per Bart.l.Fraudanti,§.1.ff.de publican.& Bertach.
54 referendo tract.de gabell.parte 9.num.36. † Et licet con-
trarium teneant alij relati per Iaſ.in l.2.num.17 C.de iure
emphyt.quas opiniones contrarias fœdere diſtinctionis cõ-
ciliat Corſetus ſuo ſingul.Emphyteuſis, il quarto, ſcilicet
quod prima opinio Bartoli habeat locum in pluribus hęre-
dibus primo obligatorum, ſecunda vero Iaſonis in pluri-
bus principaliter obligatis; tamen Vrſill.d.deciſ.153.nu.1.
& 2.tenet opinionem Bartoli & Bertachini procedere om-
ni in caſu, tam in primo obligatis principaliter, quam in
eorum hæredibus, cum militet eadem ratio in vtroque, vt
55 per eum ibi. † Ampliatur tertio hæc concluſio, vt proce-
dat, & habeat locum, etiam ſi emphyteuta decedat cũ duo-
bus,vel pluribus hęredibus,quorum vnus ſoluat eius partẽ,
ſed alter non, nam ambo cadunt ab emphyteuſi, ſecundum
Pra[illegible].in forma libelli,quo agitur ad ficti præſtationẽ,verſi.
Fictum,num.6. & Bertachinum tract.gabell.parte 9.princ.
num.34.verſ.Vbi Bartolus infert.Dicit communem Alex.
in l.4.§ Cato,num.30.ff.de verbor.obligat.& Iaſon in l.2.
nume.51.quæſt.11. C.de iure emphyt. ac Clarus d.§ Em-
56 phyteuſis,quæſt 8.verſic.Quid ſi emphyteuta. † Habet lo-
cum hoc etiam ſi iſti hæredes diuiſerint inter ſe rem em-
phyteuticam, quia vno ceſſante alij cadunt, cum obligatio
ſoluendi Canonem ſit realis, & tranſeat ad hæredes inſoli-
dum, ſecundum communem, vt tradit Afflictus deciſ.153.
57 num.3 & 4. † Quod maxime habet locum hodie, cum ſo-
leat apponi in inſtrumentis pro cautela,quod redditus non
poſſit inter hæredes diuidi, prout docet Alberic.l.In com-
muni,circa finem,ff.Communi diuid.& Vrſill.referendo de-
58 ciſ.153.num.6.verſic.Sed iſte. † Nocet quidem ceſſatio illa
vni ex hæredibus, vel filijs etiã vocatis ex inueſtitura alijs
deſcendentibus, uel agnatis uocalis tenore primæ inueſti-
turæ, ut tenet Clarus d.§.Emphyteuſis,quæſtione 8.uerſic.
59 Sed hic quæro. † Vbi autem ob ceſſationem unius omnes
hæredes cadant, alter hæres ſocius, qui priuatur iure ſuo
agit ad intereſſe contra cohæredem conſocium,cuius cauſa
fuit priuatus iudicio familiæ, hereiſcundæ, ſecundum no-
tata per Bertachinum d.tract.gabell.parte princ.9.num.35.
notataque per Gratum conſil.67.num.26.volum.1.& per
Carocium tractat.Locati,verſicu.Hæreditarijs actionibus,
60 numer.3. † Hæres vlterius, qui ſoluit totum canonem
etiam pro parte ſocij, vt caducitas euitetur, repetit à ſo-
cio cohærede eius contingentem partem, vt tradit Berta-
61 chin. d. parte 9. gabellarum numero 36. ad finem. † Em-
phyteuta autem ſoluens partem tantum cadit à tota em-
phyteuſi, ſed non à parte, ſecundum communem, vt tenet
Pract.d.forma libelli,qua agitur ad ficti præſtationem,ver-
ſic.Fictum,num.5.& Iaſon d.l.2.nu.54.C.De iure emphyt.
62 † Ampliando etiam id procedere quo ad totam pœnam
63 promiſſam, vt ibi per eum, numer.55. † Limitatur tamen
procedere in tribus caſibus, primo ſi hanc partem recipe-
ret dominus directi poſt proteſtatam caducitatem, quia
tunc cenſeretur eam remiſiſſe etiam per partis receptionem
64 ſecundum Pract.d.uerſic.Fictum,num.5. † Limitatur ſe-
cundo non procedere, ſi per errorem minus ſoluiſſet, quia
tunc non caderet,vt per Iaſonem d.l.2.nume.55.C.de iure
65 emphyt. † Limitatur tertio ceſſare caducitatem hanc, ſi
ob paupertatem non potuerit ſoluere totam penſionem, vt
per eundem, ſub dubio tamen, d.loco.uerſic.Secundo pote-
66 ſtis,C.de iure emphyt. † Ab hac caducitate incurſa quis
non poteſt excuſari prætextu minoris ætatis, vel quod ſic
hæres emphyteutæ, niſi iuuetur ex clauſula ignorantiæ, vt
per eum d.l.2.nume.49. C. de iure emphyt. & per Socinum
iuniorem conſil.47.volum.4.ac Socinum ſuis communibus
verbo,Hęres emphyteutę,atque ſecundum deciſ.Peruſ.54.
67 numer.4.5.& 6.parte 1. † Reſtituitur autem hoc caſu mi-
nor ſuccedens maiori in integrum aduerſus tempus lapſum
niſi pro tempore ſuo, vt tradit Bald.in l.finali, num.3.C.ſi
aduerſus vendit.pignor.declarando, ut per Grammaticum
68 deciſ.52. † Prodeſt autem hæc reſtitutio habenti rem cõ-
69 munem,vt tradit Vrſill.ad Afflict.deciſ.153.num.2. † Non
excuſatur pariter quis,quia ſit ruſticus, cum cadat non ſol-
uens per biennium,ſecundum Gallinium d.tracta.de uerb.
70 ſignificat.libr.10.cap.22.num 15. Poteſt autem mora ca-
ducitatis incurſæ purgari intra modicum tempus, de æqui-
tate canonica,quamuis non poſſit purgari iure ciuili inſpe-
cto, ſecundum cap.Potuit,De locat.vbi omnes Canoniſtæ.
Notauit relatiue Pract. in forma libelli quo agitur ad ficti
præſtationem. verſic.Fictum,nu.3.& Cotta in verbo, Em-
phyteuta non ſoluens,verſic.Nunquid autem,ac Ferron.in
conſuetud. Burgund.d.tit.8.De feud. & iure emphyt.§.9.
in princ.uerſi.Admittitur etiam,libro 2.atque Vrſill.deciſ.
174.num.1.& 2.ac etiam deciſio Peruſ.90.num.3.cum ſe-
quen.parte 2.& Graſſus ſuis communibus, libr 2 in verbo,
71 Mora, quæſtio 24. † Vbi licet dicat non habere locum in
emphyteuta priuati ſecundum communiorem, tamen æ-
quiorem dicit contrariam, tenet idem Peruſ.deciſio 90.
numer.7.& 10.parte 2.& Graſſus ſuis communibus, in uer-
72 bo, Emphyteuſis, quæſtio.6. † Et etiam in terris impe-
rij, vbi proceditur ex æquitate, uel ſola facti ueritate in-
ſpecta, ut tenet Clarus d.§.Emphyteuſis,quæſtio.8.uerſic.
Secus autem, ubi dicit ſic iudicare Senatum, cum iudicet
ex æquitate, notatum infra, numero 119. cum ſequent.
73 † Tempus datur decem dierum ex ll. regia in Hiſpanijs,
vt notauit Didac.tractat uariarum reſolut.cap.17.nume.4.
74 verſicu.Multo minus, libr.3. † Remittitur tamen Iudicis
arbitrio de iure communi ſecundum communem, vt per
eundem Didac.ibi,uerſic.Quia tamen, & per Clarum d.§.
75 Emphyteuſis,quæſt.8.uerſic.Quando autem dicatur. † Et
quod debeat fieri intra duos menſes, tenet Bald.conſ.117.
numer.2.uolum.2. & deciſio Peruſ.90. numer.2. parte 2.
76 † Fallit tamen hæc concluſio ſi dominus directi fuerit
proteſtatus caducitatem, quia tunc mora non poteſt pur-
gari, ut tradit Cœpoll.cautel.135.dando pro cautela,
quod dominus cito proteſtetur caducitatem, & Deci.re-
ferendo conſil.146.numer.4.ac Gozad.conſil.57.nume.18.
atque Cotta d.memorab.in uerbo, Emphyteuta non ſol-
uens,uerſ.Nunquid autem, ac etiam Gabriel titu.de tran-
ſact.concluſ.1.nume.40.& Roland.conſil.87.numer.6.7.
& 8.uolum.1.ac Borgninus communem dicendo,deciſ.43.
num.46.ac etiam Franciſcus Vegius conſil.68.numer.28.&
77 ſequen. † Fallit ſecundo ſi in inſtrumento adſit iuramen-
tum, ſed non ſi adſit clauſula, Rato manente pacto, ſecun-
dum Graſſ.d.communib.ſuis, libr.2.in uerbo, Emphyteu-
78 ſis, quæſt.7.& Borgnin.deciſ.43.numer.46. † Sed quod
poſſit purgari non obſtante iuramento, tradit Vrſill.ad
79 Afflict.deciſ.174.numer.2. † notat alias limitationes, in
quibus mora nõ poteſt purgari per emphyteutam, Gozad.
d.conſ.57.num.18.

c Con-

Digitized by Google

e Contra emphyteutam] † Emphyteuta & liuellarius in-
80 ter ſe ineffectu non differunt, ſecũdum Rolandum conſ. 87.
81 num. 1. volum. 1. † Emphyteuta, vel ſimiles alij non dice-
bantur habere dominium, vel proprietatem in fundo, ſed
ius tantum, licet poſtquam cœperunt eſſe facti perpetui
domini, vocari cœperunt, ſecundum Caballinum Millelo-
82 quio 208. num. 6. † Emphyteuta vt quis dicatur requiri-
tur de ſubſtantia ſcripturę, ſecundum communem notatam
per Iaſ. in l. 1. nu. 61. C. de iure emphyt. & per Cottam ſuis
memorab. in verbo, Emphyteuſis conceſſa, verſic. Et hoc di-
ctum Baldi, & notatum per Rolandum conſ. 87. num. 9. vol.
1. ac Oſaſcum deciſ. 53. num. 5. atque per Burſat. conſ. 26.
num. 16. volum. 1. & conſ. 142. num. 39. volum. 2. vbi dicit
83 magis communem. † Quod in reſolutione contractus em
phyteutici ſcriptura requiratur, docet Oſaſc. deciſ. 53. nu.
84 10. cum ſeq. † Contrarias opiniones remiſſiue tradit Cla-
rus, §. Emphyteuſis, q. 4. Videtur autem communior con-
traria opinio, quod nõ requiratur ſcriptura de ſubſtantia, ſe-
cundum Socinum ſen. conſ. 169. num. 12. volum. 2. & Vrſillũ
85 late ad deciſ. Afflict. 365. num 6. † Quæ in omnem caſum
videtur obſeruata conſuetudine, de qua atteſtatur Roland.
d. conſ. 87. num. 10. cum ſeq. volum. 1. & late Caball. Mille-
86 loquio 177. vbi hanc tenet. † Quicquid ſit, ſolutio plu-
rium annorum ſufficit, vt pręſumatur emphyteuſis, vt per
Scribentes omnes in l. Si certis annis, per illum text. C. de
pactis, & Arnonum caut. 11. & per Cottam d. memorab. in
verbo, Emphyteuſis qui commiſit, circa finem, & in verbo,
Solutio, circa medium, ac Tiraquellum tract. de pręſcript. §.
2. gl. 4. verſ. 16. atque ſecundum Crauettam tract antiquit.
tempor. parte 3. princ. verſ. Vidimus, num. 4. & parte princ.
4. num. 3. verſ. Reſpondeo, ac etiam per Burſat. conſil. 26.
87 num. 19. volum. 1. † Quomodo autem, & per quos teſtes
probetur ſolutio hæc, docet Cœpolla tract. De ſimulat cõ-
tractus, colum 22. num. 65. cum ſequen. Quod autem pro-
betur per duos teſtes, tradit Vrſill. ad Afflict. deciſ. 18. num.
88 44. † Actio hæc in commiſſum, deſcendens ex contractu
emphyteutico datur ob caducitatem, nedum cõtra emphy-
teutam, ſed etiam contra tertios poſſeſſores, tanquam in rẽ
89 ſcripta, ſecundum Burſ. conſ 91. num. 8. volum. 1. † Non
autem videtur comprehendi conductor ad lõgum tempus,
cum in multis dicatur differre ab emphyteuta, ſecundum
Alex. conſ. 112. num. 3. volum. 1. vbi loquitur circa remiſ-
ſionem fiendam ob damnum intolerabile conductori ad lõ-
gum tempus, ſed non emphyteutæ, tenet idem Burſat. conſ.
90 122. num. 16. volum. 1. † Tamen, quod comprehendatur,
cum æquiparetur emphyteutæ, tenet Luduic. d. ſuis com-
munibus concluſ. 12. verſ Redeundo ad, & Natta conſ. 302.
91 numer. 2. volum. 2. † Maxime vt cadat ob ceſſationem fi-
ctorum, prout emphyteuta ceſſans per triennium, notatum
eſt per Socin. ſen. conſ. 167. num. 7. volum. 2. & Ludouic. d.
92 concluſ. 12. verſ. Et quoniam. † Aequiparantur etiam in
alio, nam conductor ad longum tempus alienans irrequiſi-
to domino cadit à iure ſuo, ſicut emphyteuta, ſecũdum Ca-
93 roc. d. tract. Locati, verſ. Effectibus, num. 11. † Vlterius cõ-
ductor ad longum tempus, ſicut prohibetur alienare, pro-
hibetur etiam ad longum tempus locare, cum ea ſit ſpecies
94 alienationis, vt per eundem ibi, nume. 12. † Nam in con-
ductore ſimplici prohibito alienare, quod pariter prohibea-
tur locare ad longum tempus, tenet Caroc. poſt Bald. conſ.
30. volum. 1. Caroc. in verſ. Poſſeſſor. maioratus, num. 1. &
95 6. † Et hoc maxime, ſi adſit ſpecialis, & expreſſa prohibi-
tio alienandi, vt ibi per eum, num. 3. Nec alienans, & dein
reuocans alienationem excuſabitur à tali alienatione, vt ibi
96 per eundem, num. 2. † Et cum talis locans ad longum tẽ-
pus dicatur in mala fide, tenetur ideo ad reſtitutionem fru-
97 ctuum. † Limitatur tamen quatuor modis, quod prohi-
bitus alienare poſſit tamen locare ad longum tempus, vt ẽt
98 per Caroc. dict. loco, num. 5. † Laudemia debent præterea
exolui ex conductione ad longum tempus, ſicut ex vendi-
tione, vt per eundem Caroc. d. tit. Locati, verſ. Effectibus, n.
99 14. † Conductor autem ad longum tempus, ceſſans per triẽ-
nium ſoluere penſionem, vel in pecunia, vel in rebus, cadit
ab omni commodo contractus, ſicut emphyteuta, etiam ſi
adſit clauſula. Et pacto affrancandi, vt per eum, d. verſ. Ef-
100 fectibus, num. 8. & 17. † Quod ius declarandi caducitatem
tranſit in hæredem, & contra hæredem, vt ibi per Caroc.
101 num. 18. † Nec cenſetur remiſſa caducitas, etiam ſi con-
ductor is poſſideat poſt incurſam caducitatem, vt per eum
102 etiam ibi, num. 19. † Alios etiam effectus conductionis ad
longum tempus, vt not. Caroc. d. verſ. Effectib. per totum.
103 † Dicitur autem locatio ad longum tempus, quæ eſt facta
ad decennium, & vltra, ſecundum Pinellum in l. 1. parte 3.
num. 63. verſ. Ante alia, C. de bonis maternis. † Eſt idem
ſi fiat ad vitam locantis, vel conductoris, vt per eundem ibi,
num. 63. verſ. Similiter locatio. † Idem eſt, ſi fiat ad nouẽ
annos, pacto adiecto, quod illis finitis incipiat aliud nouẽ-
104 nium, ita Pinellus d. num. 63. verſ. Dicitur etiam. † Dici-
tur idem ſi fiat locatio, quæ durare habeat quamdiu loca-
tor, vel conductor voluerit, vt ibi per eundem Pinellum ibi
105 verſ. Præterea. † Vbi autem locatio ſit ſine præfinitione
temporis, intelligitur ad breue tempus, ſcilicet anni, vt per
ipſum Pinellum ibi ad finem, & per Caroc. d. tracta. Locati,
verſ. Locatio ad longum tempus, num. 6. inferendo, numeris
ſeq. & ſupra notatum cap. 379. Nullus, in verbo, Poſſit ter-
106 ram conductam. † Nec etiam comprehendit cenſuarium,
cum is non ſoluens etiam per mille annos non cadat à bo-
nis cenſuarijs, ſed poteſt moram purgare, ſecundum tradita
per Bertachinum de gabell. in prælud. num. 8. ac per Nattã
conſ. 3. num. 1. & 2. volum. 1. & per Burſatum conſ. 26. num.
6. 15. & 19. volum. 1. ac Caballinum in Milleloquio 814.
atque ſecundum Borgninum deciſ. 44. num. 54. & ſupra no-
107 tatum. † Quando autem in dubio præſumatur cẽſuarius
quis, vel emphyteuta, declarat Abb. cõſ. 74. in dubio 1. vol.
1. & Bellon. conſ. 21. num. 6. & duobus ſequen. ac Berous c.
potuit, num. 81. locati, atque Caball. ſuo Milleloquio 815.
108 parte 2. ac etiam Borgnin. deciſ. 43. num. 55. † Differunt
autem in multis emphyteuta, & cenſuarius, vt tradit relati-
ue Boſſ. tit. de vectigal. num. 6. & Caball. Milleloquio 815.
109 ac Ioan. Arnonus ſing. 61. † Inter alia, quia in cenſuariũ
trãſit omnę dominium hoc acto, vt aliquid ſoluatur nomi-
ne cenſus, ſecundum Bertach. de gabell. in prælud. num. 8. &
prius per Bartol. l. 1. §. Hic titulus, num. 4. ff. de publican.
110 † Solutio autem cenſus eſt impræſcriptibilis, vt per Cabal.
111 Milleloquio 816. † Ceſſat quoque hæc diſpoſitio in eo,
qui ſe recognouit vti emphyteuta, cum non eſſet, exemplifi-
cando, vt per Borgninum deciſ. 43. num. 56. & tradit Cabal.
in Milleloquio 39. parte 1. & Portius conſ. 109. num. 6. vol.
112 1. † Silet quoque in fructuario perpetuo, cum non habeat
dominium bonorum, vt tenet Borgnin. deciſ. 45. num. 91.
113 † Differentiam autem inter vſufructuarium, & emphyteu-
tam, notat Redoan. d. tract. de rebus Eccleſ. non alienan. q.
114 17. verſ. Vſufructuarius, num. 10. † Non etiam comprehẽ-
ditur colonus, vel conductor ſimplex, qui quidem nullum
ius habet dominij, vel poſſeſſionis, cum differat ab emphy-
teuta quindecim modis, vt tradit ſingulatim exemplifican-
115 do Bald. in l. 1. nume. 4. C. de iure emphyt. † Eſt hæc inter
alia, quod conductor ſimplex ſtatim ceſſans à ſolutione po-
teſt expelli etiam propria authoritate, vt tenet Alex. conſi.
105. & 12. volum. 3. cum addit. ibi, & conſ. 117. num. 11. &
conſ. 131. num. 1. & 2. volum. 4. & Socinus ſen. conſ. 167. nu.
15. volum. 2. ac Dec. l. Qui rem, num. 17. C. de Sacroſanct.
Eccleſ. & conſ. 146. num. 7. & 8. ac Afflict. in conſtit. regni,
Rubr. 8. De pacis cultu, pacis cultum, num. 32. verſ. An au-
tem dominus, lib. 1. atque Menoch. tract. recuperan. remed.
5. num. 45. ac etiam Caroc. tract. locati, verſ. Recuſationib.
num. 22. Ampliando, & declarando, vt per eum, vſque ad n.
116 28. † Tamen ad euitandum ſcandala poteſt locator impe-
trare præceptum aſſociandi, officio Iudicis impetrato, ſecũ-
dum Burſatum conſ. 23. ad finem, volum. 1. & Caroc. referẽ-
117 do d. verbo, Recuſationibus, num. 22. ad fin. † Poteſt etiam
conductor fiſci, vel Reipubl. ad breue tempus non ſoluens
ſtatim expelli, nec æquatur emphyteutæ, etiam ſi in eum
transferatur ius reale, vt per Pinell. d. l. 1. parte 3. num. 68.
118 verſic. Tandem ex prædictis, C. de bonis maternis. † Quic-
quid ſit autem in contractu emphyteutico non poteſt em-
phyteuta purgare moram intra modicum tempus iure ci-
uili inſpecto, ſecundum communem, licet ſecus ſit de æqui-
tate canonica, declarando, vt per Decium conſ. 138. nu. 7.
Iaſon l. 2. num. 172. cum ſeq. C. de iure emphyt. & Clar. §.
Emphyteuſis, q. 8. verſ. Item quæro, ac Bonacoſſa tracta. de
æquitate canonica, concluſ. 9. atque Caball. Milleloquio
119 221. num. 1. & ſupra notatum, num. 71. cum ſeq. † Celeri
120 ſcilicet ſatisfactione Iudicis arbitrio, vt per eos. † In cõ-
tractu autem locationis, & conductionis admittitur purga-
tio moræ, vt tradit Caroc. d. tract. locati, verſ Mora, num. 1.
121 & 2. † Limitatur, niſi in inſtrumento adſit iuramentum
ſecundum aliquos, licet opinio contraria ſit verior, & com-
munior, vt per eundem Caroc. d. loco, num. 3. & ſupra no-
122 tatum, num. 76. † Purgatio autem moræ admittitur arbi-
123 trio boni viri, vt ibi per eum, Caroc. num. 4. † Admittitur
autem purgatio moræ ex parte locatoris, ſi res ſit integra, ac
etiam ſi ſit mora modici temporis, vel niſi eſſet lis conteſta-
124 ta ſuper petitione coloni. † Et dicitur res integra, ſi co-
125 lonus ſit in damno, vt per Caroc. d. loco, num. 5. † Tamen
facta

Digitized by Google

facta executione à lege, vel homine non admittitur purgatio moræ, ita Bertach. tract. gabell. 8. parte 3. membro, nu.
126 47. † Ex parte autem coloni, & conductoris admittitur purgatio moræ, ſi res non ſit deteriorata, nec dominus declarauerit nolle ſtare locationi, quia ſe male gerit conductor, vel adeſt clauſula reſolutiua contractus in inſtrumento, quæ impediat purgationem moræ, vt per eum ibi, nu. 6.
127 † Nec locator, vel conductor poteſt conſtituere in mora,
128 niſi adimpleuerit è latere ſuo, vt per eum ibi, num. 7. † Qualiter autem dignoſcatur, quod ſit contractus locationis ſimplicis, vel emphyteuſis, docet idem Caroc. d. loco, verſ. Similitudo locationis, numer. 8. Vbi autem ſoluatur modica penſio, cenſetur emphyteuticus, ſi autem magna, iudicatur
129 locatio, ita Caroc. d. loco, num 9. † Vbi autem promiſcue in inſtrumento ſit mentio locationis, & conductionis, conſideranda eſt cui magis conueniant pacta Caroc. ibi, numer.
130 10. Magon. deciſ. 52. nu. 1. & 5. † Recognitio ſola emphyteutæ, quod ſit emphyteuta, non nocet ei, quin poſſit eam reuocare, vti erroneam, vt tenet Rebuff. de conſtit. reddit.
131 art. 2. Gloſſa vnica, nu. 6. & 7. † Non poterit pariter proteſtari caducitas contra emphyteutam, qui non poſſidet, nec dolo, vel culpa deſijt poſſidere bona emphyteutica, cum non teneatur eo caſu ad ſolutionem canonis, tanto magis ſi tertius poſſidens ſolueret illum canonem, ſecundum tradita per Speculat. tit. locati, § Nunc aliqua, q. 82. nu. 104. ac per Bald. in l. ſolennibus, ad finem, C. de rei vendicatione, & per Angel. conſ. 311. num. 3. ac Caſtr. conſ. 105. ad fin. volum. 2. atque Romanum conſil. 103 num. 2. & conſ. 491. num. 4. ac etiam per Alex. conſ. 71. numer. 8. volum. 1. & conſ. 124. ad fin. volum. 5. & ſecundum Dec. conſ. 58. nume. 3. verſic. Nam licet fuerit, ac Capicium deciſ. 14. num. 21. atque Pariſium conſ. 108. num. 48. volum. 1. ac etiam per Socinum iun. conſ. 70. maxime numer. 10. 15. 16. vol. 1. & Clarum, §. Emphyteuſis, q. 8. verſic. Sed quæro quid ſi emphyteuta, ac Cephalum conſ. 9. ad finem, volum 1 & conſ. 200. per totū, volum. 2. & conſ. 220. numer. 1. volum. eodem, atque ſecundum deciſ. Peruſ. 35. numer. 4. parte 1. ac etiam Borgninum
132 deciſ. 43. num. 64. † Nec dicitur emphyteuta poſſidere ex quo ſoluit canonem, vt not. Cephal. conſ. 220. numer. 9.
133 volum. 2. † Licet redditus poſſit conſtitui ſuper bonis, ita quod ſoluatur etiam eis peremptis, vt tenet Didac. variar.
134 reſolut. cap. 7. num. 5. verſic. 1. lib. 3. † Et etiam pro canone poteſt conueniri poſſeſſor hypothecaria actione, ſecun-
135 dum Petr. Rauennam ſing. 183. † Non probatur autem apprehenſio poſſeſſionis per conductorem, ob quam poſſit expelli à locatore, ob canonem, vel penſionem non ſolutam, quamuis per inſtrumentum locationis probetur poſſeſſio inter contrahentes, & ſucceſſores, vt tradit Borgnin. deciſion. 44. numer. 44. & Garcia patrocinio 100. numer. 3. & 4.

c Prætextu canonis non ſoluti] Reſpectu autem caducitatis alienationis factæ irrequiſito domino directo, an requiratur declaratoria Iudicis, vel poſſit fieri apprehenſio propria authoritate, eſt late notatum ſupra cap. 403. Dominus
136 in verbo, Vendicare. † Canon emphyteuticus debet ſolui in fine cuiuſlibet anni de conſuetudine, quicquid ſit de iu-
137 re, vt tradit Clarus, §. Emphyteuſis, quæſt. 12. † Quæ quidem ſolutio ſecundum aliquos non poteſt probari, niſi ex inſtrumento, confeſſione partis, vel per quinq; teſtes, Ma-
138 gon. deciſ. 9. num. 19. verſic. Imo. † Emphyteuſis deterioratio, vel illius abſque domini conſenſu alienatio, nec non per triennium Canonis ſolutionis ceſſatio æquiparantur,
139 ſecundum Ceph. conſ. 139. nume. 15. volum. 1. † Emphyteuta canonem ſoluere per partes non poteſt, inuito domino, vt tenet Beninend. deciſ. 4. num. 3. Magon. deciſ. 9. n. 9.
140 † Idem eſt in alio creditore, qui non tenetur recipere particularem ſolutionem, vt tradit Caball. milleloquio 263.
141 Limitando, vt per eum modis decem. † Vnica ſolutio canonis pro tota terra emphyteutica demonſtrat integrum prædium, à quo verba contractus incipiunt generaliter in emphyteuſin conceſſum demonſtrant, ſecundum Burſ. conſ.
142 168. num. 6. volum. 2. † Ex inſtrumento libellario ſimplici emphyteuta non tenetur ſoluere ficta, niſi probetur de traditione poſſeſſionis, modo quo tradit Practic. in forma libelli quo agitur ad ficti præſtationem, verſ. Recuſauit, num.
143 3. † Cum ex ſola inueſtitura libellaria ſine traditione non
144 transferatur ius in re, vt per Alciat. conſ. 126. num. 1. † Probatur autem ex ſolutione mercedis traditio poſſeſſionis, licet de locatione non conſtet, declarando vt ſignāter per Af-
145 flict. deciſ. 325. vbi Vrſillus. † Debet emphyteuta portare canonem emphyteuticum ad domum creditoris, ſi eſt eiuſdē fori, vt tradit Cotta ſuis memorab. in verbo, emphyteuta nō ſoluendo, verſic. Sed an teneatur, & Ferron. in cōſuetud. ſuis tit. 8. de feudis, & iure emphyteutico, §. 12. & ſeq. colum. 3. verſi. Sed quando conſuetudo, lib. 2 ac Caball. milleloquio
146 304. declarando vt per eū, quid in alijs debitis. † Et ſi eſt alterius fori, & domicilij, ſufficit quod aduenientē die, in qua debet ſoluere canonem in domo ſua dicat, ego ſum paratus ſoluere canonem, ſi eſſet qui reciperet, & hæc faciat ſcribi, niſi etiam aliter conſuetudo ſe habeat, vt tenet Rolan. conſ.
147 87. n. 16. vol. 1. † Nec ſufficit domino directi oſtendere, quod in illo loco adeſſet Procurator domini directi, cui poterat ſolui, niſi doceat miſiſſe Procuratorem in dictum locum ad
148 hunc finem, vt per Rolan. d. conſ 87. num. 25. † Excuſatur etiam debens deferre ad locum creditoris, ſi non poſſet ob legitimum impedimentum peſtis, ſeu belli, vt per eundem
149 ibi, num. 27. † Eſt idem ſi non inueniat creditorem dominum directi, quia tunc excuſatur offerendo, deponendo, &
150 proteſtando, vt ibi per eum, num. 17. † Et ſolutio aliqua pecuniarum, ſi fuerit facta per aliquem, quod cenſeatur facta in duriorem cauſam, veluti ſi ſoluantur vſuræ, cenſetur facta pro ſorte illius crediti, ſecundum Caſſantum ſuis com
151 ment. Rubrica 4. §. 23. in textu, & qui ne ſint, num. 1. † Et durior etiam cauſa, inter alias intelligitur vt pœna euitetur, vt tradit Menoch. tractat. arbitr. lib. 2. cent. 5. caſu 493.
152 † Et ſic ſi fiat ab emphyteuta, debet cenſeri facta pro Cano-
153 ne emphyteutico ad pœnam caducitatis euitandam. † Solutio canonis, quod poſſit fieri tute, vt excuſetur quis à caducitate negociorum geſtori, vel amico directi domini, tenet Guido Papa deciſ. 173. num. 1. & 3 & Vrſill. ad Afflict.
154 deciſ. 129 num 10. † Pro emphyteuta autem, vel feudatario quis non poteſt ſoluere canonem, niſi ſit comprehenſus in emphyteuſi, vel feudo, vel habeat mandatum ab eo inui-
155 to Domino, ſecundum deciſ. Peruſ. 35. num 5. parte 1. † Niſi prætendens ius, veluti creditor cōtra emphyteutam, adhoc ne cadat, vt per Marſ. ſing. 368. & Vrſill. ad Afflict. deciſio.
156 153. num. 1. Magon. deciſ. 9. num. 14. 15. & 16. † Tenetur dominus directi accipere fictum vnius anni ab emphyteuta ante eius maturationem, ſed non plurium annorum ſequentium, vt tradit Pract. in forma libelli, quo agitur ad ficti præſtationem, verſ. Omni anno, num. 2. & ad finem, & verſ. Fictum, num. 2. cum addit. ibi, in litera A, traditque Vrſill. ad Afflictum deciſ. 90. numer 9. & Soarez ſuis communibus, in verbo, Emphyteuſis plurium, ac Clarus, §. Emphyteuſis, q. 12. verſ. Sed pone, atque Ferronius, late diſcutiendo ſuis cōſuetud. tit. 8. de feud. & iure emphyt. §. 13. colum. 2. verſ. Sed
157 illud dubitatur, lib. 2. † Non tamen cogitur accipere partem ficti anni ante eius terminum, & maturationem, præterquam in emphyteuta fiſcali, ſecundum Pract. d. verſ. Omni
158 anno, num. 3. † Emphyteutæ regulariter non ſit remiſſio mercedis propter ſterilitatem, vel alium caſum fortuitum, prout ſit ſimplici conductori, declarando, vt notauit Cotta ſuis memorab. in verbo, Emphyteuta regulariter, & Boſſ. ſua praxi, tit. de remiſſione merced. conductor, nu. 114. ac Soarez ſuis communibus, in verbo, emphyteuta ob ſterilitatem atque Viuius ſuis communibus, lib. 2. opinio. 100. Emphyteuta nulla, ac etiam Clarus, §. Emphyteuſis, quæſt. 8. verſ. Sed nunquid propter ſterilitatem, & Vrſill. ad Afflictum deciſ. 258 numer. 31. & Riminal. iun. conſ. 49. volum. 1. atque Burſat. conſ. 11. num. 21. vol. 1. & late ſupra notatum, ſupra
159 cap. 394 Si colonus, in verbo, Futuri temporis. † Propter tamen bellum emphyteuta ſi nō perciperet fructus rei emphyteuticæ, non tenetur ſoluere canonem, vt notauit Practic. in forma libelli, quo agitur ad ficti præſtationem, verſ. Recuſauit, num. 3. cum addit. ibi, & Clarus, dict. §. Emphyteuſis, q. 8. verſ. Sed quid ſi, rationem differentiæ adducen-
160 do, ibi, verſ. Sed nunquid propter ſterilitatem. † Non tenetur quoq; ſoluere canonem, quando res emphyteutica in totum perierit, ſed non ſi pro parte ſecundum Clarum d. q. 8. verſ. Quæro ſi, & notatum d. cap. 394. d. verbo, Futuri temporis.

d Etiam vigore pactorum inſertorum in inſtrumento em-
161 phyteutico] † Veluti ſi adſint pacta executiua, quod liceat in caſu ceſſationis, vel alienationis ingredi bona emphyteutica propria auctoritate, de quibus cauetur per Bart. & Scri-
162 bentes in l. Creditores, C. de pignoribus. † Quibus pactis ſtātibus de iure communi eo magis licebit ingredi propria authoritate bona emphyteutica in caſu caducitatis, vt late firmat Iaſ. l. finali, num. 108. & 109. C. de iure emphyteutico. & ſic Statutum hoc corrigere videtur duplici modo diſpo-
163 ſitionem iuris communis. † Altero quod non poſſit fieri ingreſſus propria authoritate ob caducitatem, quod de iure communi licebat. Altero quod etiam id non liceat ſtantibus pactis executiuis aliquibus, de quibus ſupra dictum,
prout

Digitized by Google

prout etiam non licet ſtante conſtituto, vel precario, niſi prius facta liquidatione ſuper caducitate, ita Alciat. conſ.
164 293. num. 6. † Tamen hoc minime verum, quia non tollit ingreſſum propria authoritate ſecuta declaratoria eis ſuper caducitate, quod etiam de iure communi erat neceſſarium, vt infra dicetur, poterit tamen dominus ius directi habens hæc pacta executiua in inſtrumento emphyteutico, quę ſolent apponi ex ſtylo à Notarijs, omiſſa ſolẽnitate huius Statuti intentare remedium celerius Statuti in cap. 156. Vigore pactorum, volum. 1.

e Non facta declaratoria ſuper caducitate] † Intelligitur
165 de declaratoria domini directi, quod velit eum cecidiſſe, non autem loquitur de declaratoria Iudicis, prout ex ver-
166 bis ſequentibus colligi poteſt. † Hæc autem declaratoria domini directi requiritur ſiue emphyteuta cadat ipſo iure, ſiue per ſententiam, ita not. Specul. tit. de emphyt. in princ. q. 47. num. 60. & numer. 61. cum addit. ibi Roman. conſ. 212. num. 7. Alex conſ. 116. num. 4. cum addit. ibi volum. 4. Dec. conſ. 138. num. 5. & conſ. 146. num. 4. Idem conſ. 185. nume. 11. Tiraquell. in l. Si vnquam, in verbo, Reuertatur, num. 10. Cod. de reuocan. donat. Curtius iun. conſ. 149. num. 3. Ruinus conſ. 50. num. 10. volum. 1. idem conſ. 117. num. 15. vol. eodem, Natta conſ. 274. num. 13. ad finem, & conſ. 331. nu. 4. volum. 2. vbi plus dicit non poſſe opponi per tertium de hac ceſſatione, & contrauentione, idem not. Benintend. deciſ. 4. num. 4. & deciſ. 37. num. 8. & num. 15. cum ſequen. & num. 12. dicit interim priuationem ſtare in ſuſpenſo, idem notat Clar. d. §. Emphyteuſis, quæſt. 9. in 1. capite, idẽ Rolandus à Valle conſ. 81. num. 6. volum. 3. Burſatus conſ. 26. num. 7. volum. 1. & conſ. 102. num. 1. Bonacoſ. in quęſt. criminalibus concluſ. 12. Michael Graſſus ſuis concluſ. lib. ſecundo, in verbo, Emphyteuſis, quæſt. 7. Gaſpar Caball. in
167 Milleloquio 133. † Quæ quidem fieri debet etiam quod ex facto ipſo iure cadat, ita Gaſpar Caball. in Milleloquio
168 20. 1. parte. † Quæ quidem etiam declaratoria, & proteſtatio voluntatis poteſt fieri etiam parte non citata, cum ĕt ea inuita fieri poſſit, ita in his terminis, notat Vant. tracta. de nullit. tit. quibus modis ſententia nulla reparar. poſſic, num. 110. verſ. Item ſcias, Ruinus conſ. 50. num. 10. volum. 1. idem Aſin. ſua praxi iudiciaria, §. 7. cap. 5. limitatione 48. num. 3. Gabriel ſuis communibus tit. de citat. concluſion. 1. nu. 464. Nec alius hanc recaſuram poteſt obijcere, ita not.
169 Cephal. conſ. 47. num. 17. volum. 1. † Quæ etiam declaratoria poteſt fieri tacite per inueſtituram alteri factam de illis bonis, ita not. Borgnin. deciſ. 45. in addit. nume. 72. ad
170 finem, & num. 73. & deciſione 43. num. 17. ad finem. † Declaratoriam hanc ſolus dominus directi, vel prætendens intereſſe poteſt facere, ita not. plures allegando Borgnin. dec.
171 43. num. 69. † Tamen Procurator non habens mandatum ſpeciale non poteſt facere, ita not. Berous conſ. 158. nu. 18. volum. 1. licet ad remittendum caducitatem non requiratur mandatum ſpeciale, ſed ſufficiat mandatum ad exigendum, ita not. Gaſpar Caball. in Milleloquio 135. & Milleloquio
172 221. num. 3 parte 1. † Facit ad hoc dictum Romani conſ. 241. num. 12. & 13. vbi dicit rectorem etiam ſine capitulo, vbi ipſe ſolus habeat beneficium, poſſe remittere caducitatem, opinionem hanc ſequitur Redoan. de rebus Eccleſ. nõ alienan. Rubrica de feud. Eccleſ. § His paucis, numero 4.
173 † Declaratoriam hanc voluntatis ſuper hac caducitate non poteſt facere Dominus directi contra hæredem emphyteutæ pro tempore quo eſſauit defunctus emphyteuta, quam non fuit dominus is proteſtatus contra emphyteutam defũctum dum viueret, vt not. Myn ſin. obſeruat 97. cent. 4. Ruinus conſ. 128. num. 8. & conſ. 168. num. 20. volum. 1. Benintend. deciſ. 4. numer. 6. Tiraquell. l. Si vnquam, in verbo, Suſceperit liberos, num. 20. C. de reuocand. donat. Concluſionem hanc, licet aliqui videantur tenere cõtrarium, approbat Gabriel ſuis communibus, tit. in criminal. concluſ. 35. num. 2. idem Borgninus deciſ. 43. num. 3. Ioſeph. Ludouic.
174 ſuis communibus, concluſ. 16. verſ. Infert 68. † Ampliatur hæc concluſio vt habeat locum etiam in vaſallo committente feloniam aduerſus dominum, quia non poteſt eo mortuo proteſtari caducitas contra eius hæredem, ſecundũ
175 Gabriel. d. concluſ. 35. num. 2. † Limitatur hæc concluſio non habere locum, quando dominus ignorauit, vel ſi ſciuit non habuit tempus conquerendi, vel declarandi hanc ſuam voluntatem, ita not. Gabriel. d. tit. in criminal. concluſ. 35. num. 4. & 5. Oſaſcus deciſ. 132. num. 6. Burſat. conſ. 37. nu. 19. volum. 1. Borgninus deciſ. 43. num. 11. ad finem, idem not. Ioſeph. Ludouic. d. concluſ. 16. verſ. Declara primo, &
176 verſ. Declara ſecundo. † Et in dubio præſumitur ignorãtia, ita Ioſeph. Ludouic. dict. concluſ. 16. verſ. Declaratur
177 quarto. † Secundo declaratur principaliter non procedere vbi dominus exceipiat, quia tunc poteſt declarare contra hæredem emphyteutæ, ita Ioſeph. Ludouic. d. concluſ.
178 16. verſ. Declara tertio. † Tertio limitatur ſignanter quãdo defunctus emphyteuta per pactum, & conuentionem promiſiſſet ſoluere certo termino, quia propter adimplementum non ſecutum poteſt proteſtari, & declarari voluntas domini directi contra hæredem, cum adſit duplex prohibitio legis, & hominis conuentionalis ſcilicet, Decian. conſ. 4. num. 20. cum ſeq. volum. 1. Franc. Vegius conſil. 68. cum ſeq. Crauetta conſ. 685. num. 15. volum 4. Riminald. iunior conſ. 355. volum 4. Borgnin. deciſ. 43. numer. 11. 14. 15. & num. 50. Ioſeph. Ludouic. d. concluſ. 16. verſ. Sed hodie. † Quod magis habet locum ſi promiſiſſet ſoluere certis terminis cum iuramento, quia poteſt proteſtari contra hæredem emphyteutæ, ita Borgnin. deciſ. 43. num. 37. † Et cum hodie paſſim hoc pactũ caducitatis apponatur in inſtrumentis emphyteuticis, poteſt proteſtari & declarari cõ-
179 tra hæredes vti conuentionalis. † Quarto principaliter limitatur hæc concluſio, vt imò poſſit proteſtari cõtra hęredes emphyteutæ pro tempore emphyteutæ, ſi pœna imponatur ipſo iure, quia tunc tranſit in hæredem, & contra hæredem, ita Ioſeph. Ludouic. d. concluſ. 16. verſ. Intellige
180 tertio, declarando, vt per eum. † Et cũ hodie pariter hæc clauſula indiſtincte ponatur in inſtrumentis emphyteuti-
181 cis, ideo tranſibit ad hæredes, & contra hæredes. † Declaratoriam pariter hanc non poteſt facere hæres domini directi, quæ erat incurſa tempore domini prædefuncti, vbi ipſe dominus viuens non declarauerit, vt tradit ſecundum cõmunem Ruinus conſ. 10. num. 3. & conſ. 35. num. 28. vol. 1. Tiraquell. d. l. Si vnquam, in verbo, Suſceperit liberos, nu. 215. C. de reuocan. donat. confirmat Oſaſc. deciſ. 132. num. 6. Gabriel ſuis communibus, tit. de iure emphyteutico, concluſ. 3. ad finem, & tit. in criminalibus concluſ. 35. nume. 7. Borgnin. deciſ. 43. num. 3. Ioſeph. Ludou. concluſ. 16. verſ.
182 Infertur. † Quæ tamen cõcluſio procedit ſi dominus defunctus erat ſciens, & non impeditus, ſecus ſi dominus, ignorauerit, vel ſciens non potuerit declarare, ita Gabriel. dict. concluſione 35. num. 9. & 15. idem Burſat. conſ. 23. numer. 12. & conſ. 37. num. 19 volum. 1. idem ex communiori not. Burſat. conſ. 9. 1. num. 17. 18. & 23. volum. eodem, & conſil. 181. num. 4. volum. 2. Idem Ludouic. d. concluſ. 16. verſ. In-
183 telligit ſecundo, & hæc ſit prima limitatio. † Secundo limitatur vt hæc concluſio procedat in pœna legali, non autem in conuentionali inita cum emphyteuta, quia tunc poterit declarari per hæredem domini directi pro tempore ĕt defuncti, ita not. Gabriel d. concluſ. 35. nume. 14. Idem Ludouic. d. concluſ. 16. verſ. Intellige ſecundo, quod idem ſu-
184 pra dictum fieri poſſe contra hæredem emphyteutæ. † Tertio limitatur in pœna ipſo iure incurſa abſq; hominis miniſterio ex pacto, ita not. Gabriel. d. concluſ. 35. num. 16. 17. & 18. Idem Ludouicus d. concluſ. 16. verſ. Intellige tertio,
185 declarando, vt per eum. † Quarto limitatur, vt licet hæres domini directi non poſſit declarare quo ad agendum, tamen poſſit facere hoc quo ad excipiendum, not. Gabriel d.
186 loco, num. 19. † Quando autem ſucceſſor in Eccleſia poſſit proteſtari caducitatem cauſatam tempore eius prædeceſſoris, vel ne, not. Ruin. conſ. 4. nu. 91. cum ſeq. vol. 1. Io-
187 ſeph. Ludou. ſuis communibus, concluſ. 16. 2. verſ. † Ceſſionarius domini directi quando poſſit proteſtari caducitatem contra emphyteutam, not. Burſ. conſ. 37. num. 17. ad finem,
188 & num. 18. volum. 1. † Declaratoria autem domini directi operatur, vt fructus rei in commiſſum incurſæ veniant applicandi domino directi à die declarationis voluntatis, ita Burſatus conſil. 26. nume. 8. volum. 1. Borgnin. deciſ. 43. num. 47.

f Non liceat propria authoritate] † De iure communi
189 an liceat domino directi propria authoritate apprehendere bona emphyteutica abſque iudicis declaratoria ſecuta declaratoria, voluntatis domini directi, quod ſic, videtur magis communis, tenet enim eam Abb conſ. 67. num. 2. vol. 2. Dec. conſ. 146. num. 4. cum ſeq. magis communem etiam dicit Corn. conſ. 193. numer. 2. & 3. vol. 3. Idem not. Boſſ. ſua praxi tit. de Principe, & eius priui. numer. 295. ad finem.
190 † Ampliando etiam ſi emphyteuta reſiſteret, cum allegatis per Marſil. in Rubrica ff. ad legem Cornel. de falſ. num. 47. licet, num. 34. alleget quædam in contrarium, idem late Tiraquell. in d. l. Si vnquam, in verbo, Reuertatur, num. 398. & 399. C. de reuoc. donat. licet in contrarium alleget in pœnis ipſo iure, num. 400. idem not. Roland. à Valle conſ. 87. num. 2. volum. 1. idem not. Benintend. deciſ. 37. numer. 16. dicens communem, quam tamen etſi communem reprobat

optima

Digitized by Google

optima ratione,num. 17. cum ſequentibus tribus, ex quo
hoc pactum non afficit hæredem emphyteutæ, vbi contra
emphyteutã non proteſtetur, quod ſecus eſſet ſi non requi-
reretur Iudicis declaratoria, de hac magis communi opi-
nione atteſtatur pariter Clarus, d.§. Emphyteuſis, q. 9. in
2 capit. verſ. Aut vero quis,idem not. plures accumulando
Aſin.ſua praxi iudiciaria,§.7.limitatione 48.nume.7. cum
ſeq.idem Bonacoſ. in ſuis communibus criminal. in verbo,
Emphyteuta non cadit, verſ. An ciuilis, Burſat. nouiſſime
conſ.91.num.21.verſ.Vaſallo enim, volum.1. cum allega-
191 tis per Borgnin deciſ.45. in addit. num.7. † Quæ quidem
concluſio communiter declaratur procedere ſi emphyteu-
ta non facit reſiſtentiam,vel eam tantum facit verbis,ſecus
ſi reſiſtit facto,iuxta tradita per Corn.d.conſ.193. num.2.
& 3. volum.3.idem Clar.d.§. Emphyteuſis, quæſt.11. verſ.
quæ quidem,& in his terminis per Afflict. in conſtit.regni,
Rubr.12 de fideiuſſ.domini,nu.3. ad fin.lib.3. idem in his
terminis declarat Aſin.d.ſua praxi iudiciaria, §. Septimo,
192 limit.48.num 3.verſ. At ſi reſiſtat. † Quod maxime dicen-
dum vbi emphyteuſis ſit finita,quia poterit apprehendi res
emphyteutica propria authoritate per dominum directi,
vbi emphyteuta non reſiſtat de facto, & non neget rem eſſe
emphyteuticam,ita Syluan.conſ.26. num.5.volum.1. Cra-
uet.conſ.202. num.9. verſ. Sed dominus directi, idem Me-
193 noch.tract.recuper.remed.1.num.29.ad fin. † Secundo li-
mitatur non procedere vbi via iudiciaria fuiſſet prius intẽ-
tata,quia non poteſt dein redire ad extraiudicialẽ, ita Bor-
gnin.deciſ.45. in addit.num.74.& deciſ.43.nume.62. Al-
ciat.cap.Perniciosam,not.1.num.28.de offic.ordin. Berous
conſ.54.num.12.cum ſeq.volum.3.declarando,vt per eum
194 ſignanter. † Tertio limitatur vt non procedat vbi emphy-
teuta interuertiſſet poſſeſſionem domini,vt quia non poſſi-
deret amplius vti emphyteuta, ſed vti dominus nomine
ſuo,ita Boſſ.tit. de Principe, & eius priuileg. numer.298.
195 † Contraria autem pars quod requiratur, quodq; tutius ſit
habere declaratoriam Iudicis ſuper declaratoria ſaltem fa-
cti,canonem ſcilicet non ſolutum, licet non requiratur de-
claratoria ſuper pœna,quod inciderit res in cõmiſſum, not.
Speculat.tit.locat. verſ Nunc aliqua,num.60. & 61. Pract.
in forma libelli quo agitur ad ficti præſtat. verſic.Nec non,
numer.2. idem tenet tutius eſſe ſic faciendum poſt longam
diſcuſſionem,Iaſ.d.l.2. num. 100. vſque ad numerum 109.
Cod.de iure emphyt. Afflict.in conſtit.regni,Rubr. 8.Pacis
cultum,num.23. verſ. Quinto,lib. primo,Marſil.ſua praxi,
§. Aggredior,nume.115.116.& 123.licet in contrarium al-
leget,num.122.idem in hac ſpecie firmat Curt. iun. conſil.
149.num.1.& 2.Ruinus conſ.50.num.10.verſ. Et ſimiliter,
volum. 1. cum accumulatis in his terminis per Aſininum
d.§.7. limit.48.num.3. verſ. Contrariam vero,idem nota-
tur in lib.4 Communium, in verbo, Dominus propria au-
thoritate,q̃ in pũcto iuris veriorem dicit Clar.d.§.Emphy-
teuſis,quæſt.9.ad finem,Idem notat Menoch.tract.recuper.
remed.4.num.79.ad finem,& remed.3.num.46.quod idem
ſentire videtur in tract.adipiſcend.remed.5.num.82.& 83.
Cephal conſ.328.num.29.volum.2.Caroccius tract.loca-
194 ti,verſ.Recuſationibus,num.27. † Quæ opinio magis pro-
cedit etiam iure communi inſpecto, quando emphyteuta
interuertiſſet poſſeſſionem, vt quia non poſſideret vti em-
phyteuta, nec poſſet expelli tunc propria authoritate, ita
not. Boſſius ſua praxi crimin tit. de Principe,& eius priuil.
195 num.298. † Idem ſi fuerit facta alienatio rei emphyteuti-
cæ tranſlata poſſeſſione in emptorem,quia tunc Iudicis ſẽ-
tentia requireretur, vt firmat poſt alios Aſin.d. §.7.limit.
196 48. verſicul. Illud tamen aduertendum. † Hanc etiam in
Franciæ regno vt requiratur declaratoria Iudicis in expul-
ſione emphyteutæ firmat Rebuff. tractat. ſuper conſtitut. in
proœm Gloſſ.5.numer. 64. & ita etiam ſeruandum per di-
ſpoſitionem huius Statuti,dum diſponit citandam partem,
ſiue velit ingredi propria authoritate,ſiue via iudiciaria,vt
in his terminis declarat Aſin.d.§.7.limit.48.ad finem,& ita
practicatur.

g Nec iudiciaria] † Veluti ſi vellet obtinere præceptum
197 Iudicis allociandi eum ad poſſeſſionem bonorum emphy-
teuticorum, etiam virtute pactorum executiuorum non ci-
tando poſſeſſorem,vel emphyteutam,iuxta cautelam ſingu-
larem, de qua per Salicet.in l. Creditores, quæſt.13. C. de
pign.teſtatam cum aliis per Cortam in ſuis memorab. in ver-
bo,Pacta executiua, ad finem, & Antonium de Fano tracta.
pign.4.parte princ num.24 Afflict.deciſ.326. num.2.Ruin.
conſ 57.nu.3. vol.2. Nam hoc remedium ſublatum eſt per
diſpoſitionem huius Statuti,quia requiritur citatio, vt in-
fra cauetur.

h Expellere aliquem emphyteutam de bonis immobilibus
198 emphyteuticis] † Dominus directi ſi reperiatur in poſſeſ-
ſione longo tempore rei emphyteuticæ etiam ſine Iudicis
præcepto,præſumitur admiſſus & poſſidere de conſenſu em
phyteutæ,quod idem procedit in Tertio, ita Rota deciſ. 3.
de cauſa poſſeſſ.& propriet. in antiquis.Idem notat Gozad.
199 conſ.15.num.14. † Et quod ſufficiat decennalis poſſeſſio,
quando emphyteutæ excedit,notat Caſtr.conſ.202. num.
3.volum.1 Dec.conſ.409.num.11.Iaſ. in l. Si certis annis,
num.11.verſ.Sexto facit, C.de pact. idem in l.1.colum.5.
numer.16.limit.5.C.qui admitti. Socin.iun.conſil. 56.nu.
200 23. volum.2. † Idem cenſendum in tertio, qui emit rem
emphyteuticam, per decennium eam poſſidens patiente
domino, quia præſumitur in eo ſcientia, ita Alexand.
conſ. 106.num.4.& conſ.113.colum. antepenultim. num.
9. volum. 4. Decius conſil.185. col. vltima,nu.14.& conſ.
409.num.11.

i Niſi citato illo] † Et conſequenter requiritur Iudicis
201 declaratio,cum ſit pars citãda,vt in his terminis,not.Aſin.
d ſua praxi iudiciaria,§.7.limit.48.princ.in finalibus ver-
bis,ſequitur in his terminis deciſio.Peruſin.17.num.5.par-
te 1. Anchar.iun.quæſt.25.num.11.lib.1. & ſic ſublata cõ-
trouerſia ſcribentium de qua ſupra, in verbo, Non liceat
propria authoritate, vtrum requiratur Iudicis declarato-
202 ria,vel ne. † Eccleſia tamen vbi emphyteuta eius incidit
in commiſſum, poteſt alium emphyteutam inueſtire etiam
non citato primo emphyteuta, ita Cotta ſuis memorab.in
verbo,emphyteuta non ſoluendo,verſ.Sed dubitatur,Viſil.
203 ad Afflict.dec.292. num.12. † Citatio licet requiratur in
iudicio fiendo contra emphyteutam ob caducitatem incur-
ſam, vt expellatur, non tamen requiritur libellus,ita not.
Iaſ.in dict.l.2.num.111.Cod. de iur. emphyteutico, quod
etiam ſublatum per Statutum ſupra cap.21.Termini,ad fin.
volum. 1.

k Contra quem prætenditur caducitas] † Quid ſi em-
204 phyteuta inueſtitus, non poſſideret, ſed tertius, veluti ſi in
diuiſione fratrum vni obtigerint in diuiſione bona emphy-
teutica,& alteri onus ſoluendi, qui ceſſando incidit in ca-
ducitatem, crederem ambos citandos, quemlibet pro ſuo
intereſſe,cum etiam tertius poſſeſſor non poſſit expelli vir-
tute caducitatis proteſtatæ contra emphyteutam,niſi & ip-
ſe citetur,vt late notatum ſupra cap.403. dominus, in ver-
bo,A quolibet poſſeſſore.

l Ad allegandum, & ſi voluerit oſtendendum] † Nam ſim-
205 plex allegatio non ſufficit, niſi id probetur, vt tradit in ſi-
mili Alex.conſ.78.num.27.volum.5.idem Afflict.in cõſtit.
regni,rubr.32. De iniuriis. Eos autem,in princ. verſ.Quia
non ſufficit,lib.3. & Rubrica 33. De experientia, vtilitati,
ad finem,lib.3.late Marſ. in l.1.§.Si quis dicatur, num.2.ff.
de quæſtio. & l. Qui falſam, num.34 ff. ad legem Corneliã
de falſ. Aſin.ſua praxi Iudiciaria,§.22.cap.5.nume.4.Cra-
uet.tract.de antiq.temporis,parte 1.verſ. quæritur,num.8.
Vbi infert ad vnum notandum,Menoch.tracta.recuperan.
remed.1.num. 178. Cummia,in ritibus magnæ curiæ,cap.
27.numero 2. Oſaſcus deciſio.171.numer.21. nouiſſime
multa accumulat Simon de Prætis in tractatu, vltim. vo-
luntat.lib.quinto, dubitatione quarta, numero octauo,
cum ſequent.cum accumulatis per Borgninum deciſio. 43.
num. 64.

m Cauſam quare non poſſit expelli] † Legitima non di-
206 citur excuſatio ad hoc vt emphyteuta nõ ſoluens canonem
intra tempus non priuetur re emphyteutica, ſi habeat pri-
uilegium, vt puta quod res emphyteutica non reuertatur
ob canonem non ſolutum, quia non valet,ita Bald. in l. Si
à te,nu.1.Cod.de pact.inter empt.& vendit. refert ſequen-
do Bertach.tract.de gabell.5.parte princ.num.29.verſ. Præ-
207 dicta adde. † Multæ autem ſunt cauſæ quæ excuſant à ca-
ducitate. Prima illa eſt quando emphyteuta conuentus nõ
poſſidet,ſed alius,quia tunc emphyteuta non tenetur ſolue-
re,nec contra eum proteſtari poteſt caducitas, vt not. An-
gel.conſ.311.colum. 2.num.3. Clar.§.Emphyteuſis, quæſt.
8.verſ.Sed quæro quod ſi emphyt.Cephal.conſil.9. ad fin.
volum.1.& conſ.100. per totum,volum.2.cum accumulatis
per Borgn.deciſ.43.numer.64.& ſupra notatum,in verbo,
208 Contra emphyteutam. † Secundo ſi ſuccedat in factum
alienum,veluti in emptore, vel hærede emphyteutæ, quia
tunc ignorantia medio reſtitutionis in integrum excuſatur à
caducitate,ita not. Alex.conſ.71.num.4 & 5.volu.1. Mar-
ſil.tract.bannit.in verbo,Delictis,num.72.Iaſ.in l.2.nume.
184.& 185. C. de iure emphyt.idem Ioan. Crot. conſ. 116.
num.9.& 10.volum.1.Decianus conſ.59. num.2.volum.2.
Riminaldus iun.conſ.54. numer.23.cum ſeq. volum. 1. de
communi

Digitized by Google

communi atteſtatur Burſat.conſil.143.num.82. Amplian-
do,num.84.vol,2.Borgnin.deciſ.43.num.43. Camill. Gal-
209 lin.tract de verb.ſignific.lib.10.cap.31.n.18. & 19.† Quod
quidem tempus non incipit currere,niſi à die ſcientiæ, ita
210 Alex.d.conſ.71.num.7.vol.1.† Nec per ſimplicem ſolutio-
nem penſionis arguitur eius ſcientia,cum ſolutio poſſit fie-
211 ri ſine inueſtitura,ita Burſat.d.conſ.143.nu.70.volu.2.† Et
dominus directi, qui præſupponit emphyteutam incurriſſe
caducitatem,debet probare ſcientiam hæredis emphyteu-
tæ,ita not.Burſ.d conſ.143 nu.83.volu.2. Nam ignorantia
in ſucceſſore probatur iuraméto eius,ita not.Marſ.in l.Qui
falſum,nu.71.ff.ad leg. Corn. de falſ.idem tract. bannit.in
verbo,Delictis,nu.72.idem Grat.conſ.10 nume.14.vol.2.
Borgn.deciſ.2.nu.5.& deciſ.12.nu.49.& deciſ.21.num.70.
212 & deciſ.45.in addit.nu.54.& 55.† Ignorantia tamen craſ-
ſa,& ſupina, & omnibus nota excuſaret,ita Caſtr.conſ.88.
col.fin.vol.2.Roman.conſ.127.num.2.& conſ.381.col.2.
Bon.Regienſ.de Statut.vel præſcript.Gl.10.num.9.Borgn.
213 de tutore,num.172. ad fin.† Tertio excuſatur emphyteuta
ſi dominus directi defunctus ſit,& nullus appareat eius hæ-
res, cui ſolui poſſit prout late not. Iaſ.d.l.2.nu.61.C.de
iure emphyt.idem Borgn.deciſ.43.nu.44.& infra dicetur.
214 † Idem ſi nó reperiat dominum directi,& creditorem in ſuo
loco,tamen debet offerre,& deponere, & proteſtari,vt not.
Rol.à Valle d.conſ.87.nu.17.vol.1.Et quod abſentia excu
ſet, ne res incidat in commiſſum,not.Gaſpar.Caball.Mille-
215 loquio 414.† Quarto excuſatur ſi emphyteuta fuerit deten
tus in carceribus, & ſic iuſto impedimento impeditus,quia
excuſatur à caducitate hac,ita not. Iaſ.in l.2. nume.62.C.
de iure emphyteutico,idem Rol.à Valle d. conſ.87.nu.24.
216 vol.1.Marſil.tract.bannit.in verbo,Carcerati,n.32.† Idem
ſi ob bellum vigens in loco domini directi non potuit ibi
deferri Canonem,ita not.Rol.à Valle d.conſ.87.nume.22.
Quod idem eſt ſi ob peſtem ingruentem emphyteuta non
potuit deferre penſionem ad locum domini directi, quia
excuſatur ope ſaltem reſtitutionis in integrum, ita not.Ri-
217 pa tract.de priuileg.contract.cauſa peſtis, num.12.† Quod
autem conductori competat reſtitutio in integrum ex clau
ſula ſaltem generali iuſti impedimenti ob penſionem non
ſolutam,not.Caroc.d.tract.locati, verſ. Reſtitutio in inte-
grum,num.1.exemplificando in conductore carcerato,nu.
2.Idem in abſente ex cauſa neceſſaria, nu.3. Idem in infir-
218 mo,nu.4.† Minoribus autem non competit reſtitutio in in-
tegrum,niſi tribus concurrentibus,de quibus per Caroc.d.
l.nu.5. Quod idem eſt in locatione lxia, nu.6. Vbi autem
minori detur reſtitutio in integrum ea etiam competit ma-
ioribus cóſortibus litis eadem ratione indiuiduitatis, ita
notat Benintend.deciſ.4.num.2.Vrſill.ad Afflict.deciſ.157.
219 nu.2.verſic.Per quem poteſt decidi.† Quinto excuſatur
emphyteuta ſi propter paupertatem non potuit integrum
Canonem ſoluere,ſi dein eſt paratus ſoluere, ita not. Iaſ.d.
l.2.nu.51.C.eod.tit.Marſil.conſ.10.n.39.vol.1.idem Io.
de Arnono ſing.62.vbi etiam dicit nó incidere in periuriú.
220 Sexto excuſatur ſi dominus directi poſt proteſtatam caduci
tatem recipiat canonem præteritum,vel in totú,vel in par-
te,ita not.Pract.in forma libelli,quo agitur ad ficti præſta-
tione, verſ.Fictum,num.4.& verſ.Nec non,num.1. Idem Be
rous conſ.117.nu.9.& conſ.118.num.2.& conſ.125.nu.1.
& conſ.200.num.12.17.& 18.vol.1.Rol.à Valle conſ.87.
num.32.& 33.vol.1.Idem Menoch.conſ.120.nu.58.vol.1.
idem tract.recuper.remed.6.num.112. cum ſequen.Olaſc.
deciſ.139 num.29.Idem quod dominus recipiendo penſio
nem tacite cenſeatur remiſiſſe moram, & caducitatem,not.
Magonius deciſ.35.num.7.& nu.12.Idem Gaſpar Caball.
221 Milleloquio 221.nu.2.† Ampliatur primo etiam in Pro-
curatore generali ſi recipiat canonem,ita Caball.ibi,nu.3.
& Milleloquio 135.nu.2. Ampliando etiam in perceptio-
222 ne,vel petitione vſurarum pretij non ſoluti,n.10.† Amplia-
tur tertio etiam ſi in manibus ſuis dominus directi habeat
ex quo poſſit ſibi ſatisfieri de hac penſione, ita Magonius
223 d.deciſ.35.num.11.verſic. Et licet.† Declaratur tamen, &
diſtinguitur hæc concluſio, vt per Clarum ſignanter d.§.
224 Emphyteuſis,quæſt.11.† Vbi etiam declarat quid in em-
phyteuſi Eccleſiaſticæ, vt ibi per Clarum d.loco verſic.Sed
nunquid,& Borgnin.deciſ.44.num.85.& deciſ.46.nu.11.
& nu.86.& Carocium tract.locati,verſ.Hæreditarijs actio
225 nibus,num.2.† Per perceptionem autem penſionis,& Cano-
nis ſimpliciter, ſine proteſtatione hæc videtur caducitatem
remiſiſſe, ſi nó ſit dictum quòd commiſſa caducitate adhuc
Canon debeatur,cum tunc vnum per alterum non tollere-
226 tur,ita Magon.deciſ.35.& num.6.† Quod idem ſi reciperet
partē ab vno ex hæredibus, ita Vrſill.ad Afflict. deciſ.153.

227 nu.3.† Quæ quidem concluſio procedit etiam ſi ſolus Epi-
ſcopus reciperet abſque capitulo,quando ſolus poteſt inue
ſtire,vt notat Clarus d.§. Emphyteuſis,quæſt.10. verſ.Sed
nunquid,declarando ut per eum,Burſ.conſ.143.nu.42.vo
228 lum.2.Idem Gaſpar Caball.Milleloquio 135.num.1.† Am
pliatur hæc concluſio vt etiam Vicarius, vel ſimplex Procu
rator habens mandatum ad recipiendum ſolutionem,cano-
nem recipiendo céſeatur remiſiſſe caducitatem, ita Gaſpar
229 Caball.Milleloquio 135.nu.1.† Fallit hoc niſi reciperet fi-
ctum præteritum ſaluo iure caducitatis, vt not. Practic.di-
230 cto loco,& Menoch.d.remed.9.nu.158.† Sublimitando niſi
reciperet canonem futurum, quia hæc reſeruatio nihil ei
prodeſſet,vt tradit Clar.d.q.10.in princ.& notatur lib.4.
communium, in verbo, Dominus eius intereſſe, Limitatur
ſecundo hæc ſexta excuſatio, niſi dominus directi eam reci
peret ignoranter,quia tunc nó cenſeretur remiſiſſe, ita not.
Vrſill.ad Afflict.deciſ.129.num.6.Burſatus conſ.143.num.
231 6.vol.2.idem conſ.181.nu.33.vol.eod.† Quæ quidem ſuf-
ficit ſi ſit iuris,vel facti,vt cenſeatur remiſſa caducitas pro-
232 teſtata,† Quæ in dubio præſumitur, vt ibi per eum nu.35.
Quæ tamen ignorantia ut ualeat debet eſſe iuſta, probabi-
233 lis,& veriſimilis,vt ibi per eum,num.12.† Quę ignorantia
tamen non admittitur, vt probetur iuramento, quando eſt
inueriſimilis,nec in facto proprio conſiſtens, ita not.Burſ.
234 d.conſ.13.nu.47.in fine,declarando,num.48.† Alias proba
tur iuramento contra præſumptionem iuris,ſi qualitas per
ſonæ ſuadeat,ita Burſ.conſilio 181.numero 12.uolum.2.
235 † Scientia autem ex coniecturis probatur,ita Burſ.d.conſil.
181.numero decimoquarto. declarando,numeris ſequenti-
236 bus.† Tertio hæc remiſſio tacita non inducitur ex receptio-
ne penſionis,vbi ſit opus inueſtitura, Ita Burſa.d.conſ.181.
237 num.50.vol.2.† Nam etiam caducitas non remittitur tacite
ex actu ſubſequéti,ſi actus commiſſi ſemper durat,ita Burſ.
238 dicto conſilio 181.num.51. volu.2.† In caducitate pariter
ſimplici Dominus, & locator recipiens penſionem ſimpli-
citer cenſetur remiſiſſe caducitatem,ita Gigas tract.péſion.
quæſt.7.nu.3.Caroc.dicto tract. uerſic. pœnitentia condu-
239 ctoris,num.4 † Et hoc ſi recipiat penſionem futuram, uel
præteritam ſine proteſtatione, ſecus ſi præteritam cum pro
teſtatione,ita Caroc.d.tract.verſic.hæreditarijs actionibus,
240 num.2.† Septimo legitime excuſatur emphyteuta à caduci
tate,ſi etiam ipſe ſit creditor Domini directi, ita not.Iaſ.§.
bonæfidei,num.83.Inſtitu.de act.Alban. conſilio 5.nu 17.
& 18.Nam tunc inducitur compenſatio ipſo iure, Gaſpar
Caball.Milleloquio 222.num.1.& Milleloquio 234. idem
241 not.Ludouic.ſuis commun.concl.12.verſic.& licet. † Quæ
tamen compenſatio habet locum, & ſortitur effectum tem-
pore oppoſitę compenſationis, nec trahitur retro, quod
242 ſeruit ad aliqua,vt not.Benin.deciſ.37.num.23.& 24.† Nec
iuramentum impedit compenſationem,not. Cabal. Mille-
loquio 223.Hoc tamen procedit ſi creditum ſit liquidum,
& debet ſolui de præſenti, non ſi eſſet melioramentum, ita
243 Ludouic.d.concluſ.12.verſic.Nihilominus. † Nam melio-
ramenta etiam perpetua debent ſolui emphyteutæ ſolú fi-
nita emphyteuſi per generationem,vt ſupra not. ca. 400.ſi
quod,& not.Lud.d.concluſ.12.verſic. ſi autem, & verſic.em
244 phyteuta.† Si tamen ſint neceſſaria,non voluptaria,uel uti-
245 lia,ita Lud.d.loco,verſi.nec ſimpliciter.† Nec excuſatur em
phyteuta,uel conductor ad longum tempus à ſolutione ca-
nonis,vel affictus,neque à caducitate,ſi non ſolueret penſio-
nem intra debitum tempus ob meliorationes quaſcunq; fa
ctas,ſiue concernant culturam fundi, ſiue perpetuam utili-
tatem,vt tradit Lud.d. concluſioné 12. verſiculo iſti ob me-
246 liorationes. † Minus excuſatur emphyteuta in ſolutione
canonis,licet fundus fuerit à flumine corroſus, uel ex parte
perierit,nec ſi domus emphyteutica ſit diruta,dummodo ſu
perſit area, quia emphyteuta tenetur ad refectionem do-
mus,vel ſurui etiam diruti,ita Ludouic. ſuis commun,con-
cluſionibus,concluſ.12.in princip.cum uerſic.duob.ſeq.&
247 verſic.ſi autem.† Fit autem compenſatio hoc caſu crediti
liquidi, & præſentis de quantitate ad quantitatem,& de ge
nere ad idem genus,vel ſpeciem, licet dubium ſit an fiat de
quantitate ad genus,notat in his termin. Alciat.conſil.293.
248 numero primo. † Ipſam tamen fieri ipſo iure quo ad pœ-
nam euitandam huius caducitatis,not.Socin reg.152.em-
phyt.limitat.ſecunda.volente tamen emphyteuta,ut euitet
pœnam,ita Tiraquell.tract.retract.lignag.§.tertio.gloſſ.ter
tia.numero nono. late confirmat Roland.à Valle conſilio
249 87.numero 26.cum duobus ſequentib.volu.1.† Quod idem
eſt in conductore ſimplici,quia poteſt compenſare vt euitet
caducitatem, notat Caroc.tract.locati.3.parte,verſi.com-
250 penſationibus,numero 1.2.& 3.† Declarando quinque
modis

Digitized by Google

251 modis,vt per eum,vſque ad finem. † Declaratur ſecundo
hæc concluſio procedere modo debitum ſit ſimile, ita Ga-
252 ſpar Caball. Milleloquio 222. num. 2. † Inferens ex hoc
253 depoſitarium non poſſe compenſare,num. 3. † Limitando
primo in compenſatione ab homine opponenda, numer. 4.
exemplificando, vt per eum. Limitatur ſecundo in ruſti-
co,qui admittitur ope reſtitutionis in integrum, numer. 5.
254 † Etiam quod ſit ſagax, nume. 6. Octaua cauſa excuſatio-
nis eſt ſi tertius ſoluat canonem hunc, quia ea ſolutio pro-
deſt emphyteutæ ad excuſationem caducitatis,ita Roman.
ſing. 562.cum addit.ibi Burſ. conſ. 181.num.42.volum. 2.
idem Gaſpar Caball. in Millleoquio 228. & 229. 1. parte,
idem ſi Procurator ſoluat pro Domino, ita not. Clar. ſuo §.
255 emphyteuſis q.8. verſ. ſed quid. † Inuitus tamen Domi-
nus directi non cogeretur recipere penſionem à tertio ſine
mandato,niſi in vno caſu,prout tradit Burſatus d.conſ. 181.
num. 42. & ſupra notatum, in verbo prætextu canonis non
256 ſoluti. † Nono excuſatur à caducitate vxor ſi maritus nõ
ſoluit canonem conſtitutum ſuper re vxoris, vbi ipſe mari-
tus non ſit ſoluendo,ita not. Burſ. conſ. 80.num.13 volu. 1.
257 † Decimo excuſatur à caducitate emphyteuta, etiamſi per
mille annos non ſoluerit impeditus poſſidere, & percipere,
fructus rei emphyteuticæ ob bellum, ita not. Clar. d. §. em-
258 phyteuſis,quæſt. 8. verſ. ſed quid ſi. † Tenetur tamen ſol-
uere finito bello etiam penſionem præteritam durante bel-
lo,ita Ioſeph Lud. d. ſuis commun. cõcluſ. 12. verſ. ſed quic-
259 quid dicant. † Vndecimo excuſatur emphyteuta,qui non
ſoluit penſionem, ſi fecit oblationem realem fictorum Do-
mino directi, qui ea recipere noluit caducitatem euitandã,
260 ita Io. de Aruon. caut. 68. † Non ad conſequendam plena-
riam liberationem niſi adſit oblatio,conſignatio, & depoſi-
tio,ita Clar. d. §. emphyteuſis,q. 8. verſ. puto quod emphy-
261 teuta. † Quod idem eſt in conductore ſimplici quo ad vi-
tandam caducitatem,not. Caroc. d. tracta. verſ. quibus mo-
262 dis,num. 1. & 2. † Duodecimo excuſatur emphyteuta à ca-
ducitate,vt non poſſit contra eum proteſtari, ſi non ſolua-
tur penſio hæreditate domini directi iacente, ita Alex. cõſ.
172. num. 3. volum. 2. Rolã Valle conſ. 87. num. 77. volu. 1.
263 Borgnin. dec. 43. num. 44. † Decimotertio excuſatur à ca-
ducitate emphyteuta quando locator ex ſui latere nõ adim-
pleuit,videlicet quando prius defecit pro ſua parte,etiamſi
promiſſio eſſet iurata,& ſi dein locator velit adimplere,de-
clarando,vt per Borgninum dec. 43. nu 46 61. & 67. exem-
264 plificando, nume 68. † Decimoquarto excuſatur emphy-
teuta quando in contractu emphyteutico appoſita fuiſſet
clauſula, quod etiam poſt biennium non ſoluens emphy-
teuta non incurreret caducitatem, niſi interpellaretur, quia
tale pactum teneret etiam in emphyteuſi Eccleſiaſtica, ita
265 Borgnin. dec. 45. nume. 84. † Decimoquinto excuſatur ſi
carceratus ob legitimum impedimentum non poteſt ſolue-
re penſionem,ita Marſ. tract. bannit. in verbo, carcerati, nu.
266 32. † Decimoſexto excuſatur emphyteuta à ſolutione, &
caducitate, vt non teneatur nec in futurum ſoluere, ſi em-
phyteuta qui ſoluit canonem aliquo tempore dicat Domi-
no directi, oſtende mihi rem pro qua cenſum ſolui, ſi ille
267 non oſtendat,ita Natta d. conſ. 360. nu. 10. vol. 2. † Alias li-
mitationes notat Guielmus Rod. tracta. de rebus Eccleſiæ
non alienand. q. alienans, nu. 5. cum ſeq.

n Actoreque producente iura ſua] Quæ productio ſolet
fieri poſt contradictionem rei conuenti, & fit in genere,
quæ dein ſpecificatur parte inſtante, vt ſupra notatum cap.
21. termini, in verbo, ac producendi, vol. 1.

o Per quarum inſpectionem] Fiendam per Iudicem, vel po
teſtatem facta ſpecificatione, vt not. ſupra.

p Appareat fundatam eſſe intẽtionem ipſius actoris] Alias
non fundata eius intentione non currit terminus infraſcri-
ptus reo, idem cauetur ſupra capit. 42. ſi quis volum. 1. in
termino illo dierum 15. vtilium qui dantur reo conuento
ad probandum.

q Ipſo iure ſtatutus ſit] Abſque aliquo Iudicis miniſte-
rio, vt in ſimilibus verbis ſupra notat. d. cap. 21. termini, in
verbis his.

r Ad probandum & probatum habẽdum per omne genus
probationis] Quid releuent hæc verba, notatum d. ca. 21.
termini, in his verbis.

ſ Ipſo iure] Hic terminus eſt peremptorius, nec poteſt
prorogari per partes, nec Iudicem, ſolum Senatus ſemel
prorogat per alios dies quindecim continuos, vt etiam di-
ctum in ſimili termino ſupra, cap. 42. ſi quis prima facie, in
his verbis, vol. 1.

t Poſſit concedi per Iuſdicentem licentia expellendi] †
268 Ab hac licentia, & præcepto expellendi an poſſit appella-
ri, not. Dec. conſil. 28. per totum, vbi concludit, ſi in cauſa
ſola poſſeſſio virtute caducitatis auocetur, licet ipſa cadu-
citas priuet ſuo iure emphyteutam, tamen non poterit
appellari, & propterea debet bene aduertere diligens cau-
ſidicus, qualiter concipiat verba requiſitionis præcepti ex-
pellendi, ſeu apprehendendi. Vlterius aduertendum quod
ipſe Decius concludit optimum eſſe, quod in concluſione
petitionis, & requiſitionis deducatur remedium, l. ſi quis
conductionis, C. locat. Si autem ſententia Iudicis decla-
ret ſuper priuatione vtilis, tunc appellari poteſt, vt in his
269 terminis not. Iaſon. conſil. 187. volum 2. vbi late. † Sen-
tentia hac lata contra emphyteutam, & præceptum contra
eum conceſſum nocet creditoribus etiam non ſoluentibus
vt not. Vrſillus ad Afflict. dec. 396. num. 2. licet medio re-
ſtitutionis in integrum admittantur ad bona emphyteuti-
ca ſubintrantes in locum emphyteutæ, vt tradit Alex. conſ.
270 45. num. 4. volum. 5. Cephal. conſ. 9. volum. 1. † Solebat
etiam Senatus ſemel remittere caducitatem emphyteutæ
modo intra decem dies ſolueret ficta ceſſata, vna cum om-
nibus expenſis, adiectis etiam alijs cõditionibus, de qua re-
miſſione not. Cotta ſuis memorab. in verbo, emphyteuta
non ſoluendo, verſ. ideo cogitandum, nunc ob ordines no-
271 uos non fit. † Emphyteuta cadens, à bonis emphyteu-
ticis ob eius delictum, & culpam, veluti ob ceſſatio-
nem fictorum, cadit regulariter etiam à melioramentis, de-
clarando, vt late not. ſupra capit. 400. ſequ. in verbo, totum
272 Domini vtilitati cedat, num 73. cum ſequent. † Emphy-
teuſi autem extincta ob finitam generationem melioramẽ-
ta non fiunt Domini, ita not. Redoan. tracta. de reb. Eccleſ.
273 non alienand quæſt. 17. verſic. primo igitur, nume. 3. † Si
autem Dominus directi agat contra bona emphyteutica
tanquam quod ſit finita generatio, & deceſſerit ſine filijs, ſi
probetur eum habuiſſe filios, dominus directi tenetur pro-
bare eum deceſſiſſe ſine filijs, ita not. Ioſeph Ludouicus ſuis
274 communibus, concluſ. 14. verſ. Infertur 153. † Vbi autem
melioramenta non admittũtur per emphyteutam quid ob-
275 ſeruetur, not. Redoan. dict. loco, numer. 6. † Emphyteuta
autem ædificans in ſolo emphyteutico non videtur illud fa-
276 cere animo donandi, ita Redoan. d. loco, num. 11. † Vtrum
autem emphyteuta durante emphyteuſi poſſit melioramẽ-
ta tollere, vbi Dominus noluerit ea ſoluere, not. Redoan.
d. loco, num. 8. Qualiter autem debeat fieri æſtimatio me-
277 lioramentorum eo caſu, not. Redoan. num. 7. † Dominus
præterea directi in caſu caducitatis non ſolutionis perdit
fructus rei vna cum ipſa re, ita not. Benintend. deciſ. 37.
278 num. 1. † Quod intelligitur ſecundum aliquos à die ceſ-
ſationis non declarationis poſt factæ, ex quo cadit ipſo iu-
re, ita arguit Benintend. dec. 37. numer. 3. cum ſeq. maxime,
num. 13. & 14. ipſe tamen tenet verius eſſe cõtrarium, quod
tantum à die declarationis, ita Benintend. d. dec. 37. nu m.
15. cum ſequ. maxime 20. & 21. reſpondit autem obiectis,
279 num. 25. cum ſequen. † Pactum tamen luendi remanet il-
læſum emphyteutæ, Ceph. conſ. 370. num. 9. volum. 3. Vr-
ſil. ad Afflict. deciſ. 150 Burſat. conſ. 24. & conſ. 122. num.
17. volum. 1. Menoch. tractat. arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 276.
280 num. 20. & 21. † Idem in conductore ſimplici, qui habet
pactum affrancandi, ſi ceſſat in ſolutione fictorum, not. Ca-
281 roc. verſ. ius francandi. † Emphyteuta autem expulſus
ob canonem non ſolutum, tenetur tamen ad ficta præterita,
ita Ferron. in conſuetud. Burgund. tit. 8. de feud. & iure em-
phyt. § 9. ad finem, lib. 2. Cephal. conſ. 8. num. 44. volum. 1.
282 † Fructus autem bonorum emphyteuticorum non deben-
tur niſi a die declarationis Domini directi ſuper caducita-
te, ita not. Borgnin. dec. 43. num. 47. licet aliqui teneant etiã
deberi ante proteſtatam caducitatem, vt ibi per eum, & ſu-
pra notatum.

u Non attenta petitione conſilij ſapientis] De quo ſupra
c. 27. deinde, & c. 57. in qualibet, vol. 1.

x Nec compromiſſi] Inter compulſos ſcilicet, de quo ſupra
c. 115. ſi de cætero, vol. 1.

y Eo vero aliquid probante] † Idem eſt ſi non probaue-
rit, ſed aliquod emergat ex productis per actorem quod re-
leuet, quia debet tunc cauſa committi conſilio ſapientis ſi
fuerit petitum, ita cenſuit Senatus in ſimili caſu memora-
ti ſtatuti ſupra cap. 42. ſi quis, quod idem fere diſponit, vt
ibi notatum, in verbo, nec ſtatuto de ſapientibus dandis,
volum. 1.

z Quod incipit, ſi quis prima facie] Quod eſt in capit.
42. volum. 1.

Quali-

Digitized by Google

Qualiter fieri poſsint diuerſæ commiſsiones, & ferri diuerſæ ſententiæ in cauſis cridarum. Cap. CCCCX.

ITem, quia ſæpenumero ponuntur ad cridas ſecundum formam prouiſionis, & ordinum Communi Mediolani, aliqua bonna immobilia, in diuerſis corporibus exiſtentia, vendenda ſecundum formam prouiſionis, & ordinum ſine fideiuſſore, & cridis ipſis contradicitur pro omnibus bonis, & aliquando non pro omnibus corporibus bonorum, ſed pro aliquo, vel aliquibus ex eis, & ex forma prouiſionis, ac additionum factarum circa prouiſiones editarum ſuper cridis faciendis, videtur in effectu, vt a contradictiones vnica ſententia declarentur, ſtatuitur, quod quando pro omnibus bonis contradicitur aliquibus cridis, ſufficiat vnica ſẽtentia decidere contradictiones factas pro omnibus corporibus bonorum. Sed quando contradictum fuerit particulariter aliquibus corporibus bonorum, vel etiam omnibus bonis diuiſim per diuerſos contradicentes, b poſſint, & valeant decidi per ſeparatam, ſeu ſeparatas ſententias dictæ contradictiones, & ſic diuiſim, & eis in caſibus, vel altero eorum poſſint fieri ſeparatæ commiſſiones ad conſulendum Vicario Prouiſionum, citatis tandummodo his, inter quos facienda erit commiſſio.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ contrariæ proferendæ non ſunt, & num. 2.*

a CΟntradictiones vnica ſententia declarentur] † Hoc fit
1 ratione connexitatis, ne ſequatur aliquod abſurdum, quod diuerſæ & contrariæ ſententiæ ſequantur, vt not. Alciat. in his terminis, in conſ. 78. num. 5. ad finem, & nu. 6. Idem cauetur in nouis conſtitutionib. tit. de bonis ad cridas ponendis, cap. & quia ſæpe numero.

b Poſſint, & valeant decidi per ſeparatam, ſeu ſeparatas ſẽ-
2 tentias] † Ratio in promptu, quia tunc non poteſt ſequi abſurdum illud, quod ſententiæ contrariæ poſſint fieri, ita Alciat. d. conſ. 78. nume. 5. & 6. maxime cum capitula ſine ſeparata, per text. in l. etiam, §. ex cauſa vbi ſcribentes, ff. de minoribus.

Quod præſumantur bona poſita ad cridas fuiſſe illius, à quo ponens dixerit habuiſſe datum. Cap. CCCCXI.

ITem quia ſæpenumero ponentes ad cridas in comparitione exprimunt a bonis ipſis habuiſſe datum dominii, ſeu etiam poſſeſſionis ab aliquo, ad releuandum quemlibet contradicentem ab onere probandi bona ipſa, de quibus ponens dixerit, vel in comparitione appoſuerit, habuiſſe datum Domini, ſeu etiam poſſeſſionis, vt ſupra ſtatuitur quod b præſumatur, bona ipſa fuiſſe in bonis illius, à quo dixerit habuiſſe datum Dominij, ſeu etiam poſſeſſionis, c quantum eſt, & erit in præiudicium ipſius ponentis, ſaluo iure cuiuslibet alterius tertij. Et hoc præſens capitulum, & proxime præcedens capitulum ſeruentur, & ſeruari debeant etiam d in cauſis, & caſibus præſentibus, e & futuris.

SVMMARIVM.

1 *Dominium rei cuius eſſe præſumatur.*

a BOnis ipſis habuiſſe datum dominij, ſeu etiam poſſeſſionis] Hodie ex nouis conſtitutionibus, tit. de bonis ad cridas in edicto, verſic. & eo amplius, tenetur exprimere hoc datum, ſi id infra annum ſit factum, vt ibi cauetur.

b Præſumantur bona ipſa fuiſſe in bonis illius, à quo di-
1 xerit habuiſſe datum] † De iure etiam communi probata poſſeſſione illius à quo quis habeat datum, præſumitur Dominium illius datoris, ita not. Caſtr. conſ. 169. nume. 3. & 4. vol. 1. vbi allegat. l. cum res, & l. ſiue poſsidetis, C. de probat. notat etiam Alex. conſ. 288. num. 8. verſ. & ex hoc, volum. 2.

c Quantum eſt, & erit in præiudicium ipſius ponentis] Nõ enim eius aſſertio, & hæc præſumptio ex ea inſurgens debet nocere tertio, qui prętendit ſe dominum illius, quia hoc modo poſſet facile quis tertius fraudari ex colluſione ponentis, & contradicentium.

d In cauſis, & caſibus pendentibus] Ad quę regulariter nõ trahitur ſtatutum, vt notatum ſupra in c. final. in verb. tunc pendentibus, primo vol.

e Et futuris] Ad quod regulariter trahitur ſtatutum, vt not. late in pręludijs.

Declaratio ſtatuti de intereſſe. Cap. CCCCXII.

ITem, quia ab aliquibus videtur hæſitari ſuper ſtatuto poſito in volumine ſtatutorum Communis Mediolani, ſub Rubrica generali de iudicijs, & ſub Rubrica ſpeciali de damno, & intereſſe, ad tollendum omnem hæſitationem, declaratur, & ſtatuitur ſtatutum ipſum locum tantum habere debere, a in inſtrumentis, & contractibus factis, & celebratis à Calendis Ianuarij 1499. citra, & a modo in antea, & etiam in contractibus antea celebratis, quorum dies ſolutionis, vel obligationis b euenerit poſt ipſas Calendas Ianuarij, 1499. Similiter etiam in contractibus conditionalibus, c quorum conditiones fuiſſent purificatę poſt dictas Calendas Ianuarij.

SVMMARIVM.

1 *Creditor conditionalis non poteſt propriè dici creditor.*

a IN inſtrumentis, & contractibus factis à Calendis Ianuarij 1499. citra] Cum ſtatutum trahi non debeat ad caſus pręteritos, vt late not. in pręludijs.

b Euenerit poſt ipſas Calendas Ianuarij 1499.] Quid ſi dies ceſſerit ante dictas Callendas, adeſt ordo Collegij D. Notariorum Mediolani factum ſub die 28. Aprilis, 1518.

c Quorum conditiones fuiſſent purificatę poſt dictas Ca-
1 lendas Ianuarij] † Nam tũc eo tempore incipit valere contractus, cum etiã creditor conditionalis non poſſit proprie dici creditor, notant ſcribentes in l. 1. vbi ꝑcipue Curt. num. 76. ff. ſi certum petatur, Alciat. conſ. 709. in princ. notatum in nouis conſtitutionibus tit. de bonis ad cridas ponendis in edicto, in verbo, creditor.

De his qui volunt offerre de bonis ſuis inſolutũ creditoribus ſuis. Cap. CCCCXIII.

DEbitor, a ex cauſa ficti temporalis, vel libellarij, aut penſionis, aut adiutorii maſſaricii, b non poſſit offerre de bonis ſuis inſolutum creditori ſuo ex prædictis cauſis, nec aliqua earum.

a EX cauſa ficti temporalis, vel libellarii] Alii caſus vltra hic poſitos, ex quibus quis prohibetur dare bona in ſolutum notantur in nouis conſtit. tit. de bonis in ſolutum dandis, c. final.

b Non poſſit offerre de bonis ſuis inſolutum] Caſus in quibus de iure communi licet offerre de bonis in ſolutum, notantur ſupra cap. 164. ſi quis, verſ. teneatur ad petitionem aliorum creditorum.

De additione facta ſtatuto poſito in volumine ſtatutorum ciuilium, ſub Rubrica generali de ſtatutis nouis Collegij Notariorum Mediolani, & ſub Rubrica ſpeciali de diebus quibus inſtrumenta rogari nõ poſsint, & in quibus diebus authoritates, & decreta interponi valeant, quod incipit, in diebus. Cap. CCCCXIV.

STatuto prædicto poſt illa verba, eo ſtatuto, vbi legitur, ſex diebus proxime præcedentibus feſtum Paſchæ Reſurrectionis, adduntur iſta verba, videlicet. a Et totidem poſt.

a ET totidem poſt]. Hoc diſpoſitum ratione ſolennitatis huius feſtiuitatis, quæ ſolenniter obſeruanda etiã in eius octaua ex poſt.

Declaratio ſtatuti poſiti in volumine ſtatutorum ciuilium, ſub Rubrica generali, de ſolennitatibus inſtrumentorum, & ſub Rubrica ſpeciali, de Notarijs, apponenda in contractibus. Cap. CCCCXV.

QVoniam Notarij, & alij habitatores terræ Binaſchi, terræ per ſe, inter Mediolanum, & Papiam, & alij Notarij, & habitatores terrarum Communium, inter Mediolanum, & Papiam, conqueſti ſunt de dicto ſtatuto, allegando, quod in ipſis terris, & eorum territorijs ante publicationē, & confirmationem dicti ſtatuti, narrati in præcedenti Rubrica ſpeciali, tam Notarij Mediolani, quam Papiæ, poterant rogare, & rogabant inſtrumenta, & quod ibi, in contractibus, & diſtractibus, non ponebantur Pronotarij, & quod Notarij Papienſes, ibi rogant inſtrumenta ſine Pronotarijs, & Notarij Mediolanenſes non audent ibi inſtrumenta rogare ſine Pronotarijs, *a* & ſic Notarij Mediolanenſes remanent damnificati, ſtatuitur, quod in eis terris, & territorijs duntaxat, poſſint, & ualeant rogari quælibet *b* inſtrumenta contractuum, & diſtractuum, & ſine Pronotarijs, *c* & ita ualeant, & teneant, effectumq; ſortiatur, ac ſi Pronotarij appoſiti fuiſſent.

S V M M A R I V M.

1 *Teſtamenta non veniunt appellatione contractuum, declara numer. 2.*

a ET ſic Notarij Mediolanenſes remanent damnificati] Et ipſi non poſſunt in dictis terris rogare inſtrumenta abſq; Pronotarijs vetante illo ſtatuto, ſupra in c. 334. ſi à decem, vol. 1.

b Inſtrumenta contractum, & diſtractum] Quid veniat appellatione, contractus, & diſtractus, notatum late ſupra c.
1 328. in alienationibus, in verbis his, volu. 1. † Non autem comprehenduntur teſtamenta, & alia dependentia ab vltimis voluntatibus, nam in his ſeruanda ſolennitas, de qua ſupra cap. 319. ſi quis de cętero, cum ſequent. vol. 1. cum de
2 his hic non diſponatur. † Quid autem ſi comprehenderetur etiam facultas rogandi teſtamenta abſq; ſolennitate, de qua ſupra dicitur d. cap. 319. ſi quis, volum. 1. Si quis Notarius Mediolanenſis in dictis terris appoſuiſſet ſecundos Notarios, qui ſe non ſubſcripſiſſent ad formam dicti ſtatuti, quod tamen teneret, ex quo præſumeretur ad ſuſtinendū actum voluiſſe vti priuilegio huius ſtatuti, facit quod in ſimili not. Dec. conſ. 12. num. 20. Quod idem dicendum ſi adhibuit vnum tantum Pronotarium, cum duos debuiſſet adhibere ad formam memorati ſtatuti, d. cap. 334. ſi à decem, volum. 1.

c Et ita valeāt, & teneant] Non obſtante diſpoſitione memorati ſtatuti, ſupra d. cap. 334. ſi à decem. Modo in reliquis ſint ſeruata ſolennia à iure communi, & ſtatutis in dicta Rubrica notatis, per textum in l. vt gradatim, ff. de muner. & honor.

Declaratio ſtatuti poſiti ſub Rubrica, de extraordinarijs ciuilium, & ſub Rubrica ſpeciali, de re paterna luenda, ſeu de eodem, quod incipit, & prædicta ſtatuta, de re paterna luenda. Cap. CCCCXVI.

STatuitur, quod vbi contingat emphyteutam emere directum Dominium, & eiuſdem poſſeſſionem, & ſe, & bona conducta liberare *a* infra annum, à die inueſtituræ libellariæ, vbi in eo ſtatuto diſponitur pro precio æſtimando, per æſtimatorem, vel æſtimatores Communis Mediolani, vel amicum, vel amicos communes, eo in caſu tantum, volentem luere, poſſe eam rem pleno iure luere, *b* ſoluendo precium integre, & alia obſeruando, vt diſponitur ex forma dicti primi Statuti, de re paterna luenda, & in omnibus, & per omnia, prout in ſtatuto diſponitur.

a INfra annum à die inueſtituræ libellariæ] Nam dictum ſtatutum, cap. 422. & prædicta, loquitur indiſtincte, etiā quando emphyteuta emat directum, & liberat à præſtatione canonis.

b Soluendo pretium integre] Et ſic eo caſu tantum non poſſe remitti æſtimationem æſtimatori communis Mediolani, vel amico communi, ſed ſoluendum precium exburſatum per emphyteutam integre, & ſic in hoc correctam diſpoſitionem illius ſtatuti, c. 422. & prædicta.

Quod inquilini, vel penſionantes pro debito pēſionis poſſint capi. Cap. CCCCXVII.

a PEnſionantes, ſeu Inquilini Ciuitatis, *b* & ſuburbiorū, id eſt, intra redefoſſa Mediolani, ſpaciantes, ſeu ſpaciari facientes domos conductas, nō ſatisfacto domino, ſeu locatori de penſione, *c* ſine licentia ipſius domini, ſeu locatoris, *d* poſſint pro debito penſionis temporis præteriti, capi, *e* & detineri. Et vtrum euacuauerint domum ſine licentia domini, ſeu locatoris, vel ne, *f* ſtetur eius *g* locatoris ſacramento.

S V M M A R I V M.

1 *Conductor ſuſpectus de fuga, an poſſit detineri.*

a PEnſionantes ſeu inquilini] Conductores ſcilicet domorum, qui autem ſint, notatum ſupra cap. 379. Nullus, in hoc verbo.

b Et ſuburbiorum, id eſt, intra redefoſſa] Hoc expreſſum, quia non continerentur ſuburbia extra redefoſſa.

c Sine licentia ipſius domini, ſiue locatoris] Etiam quod non ſit dominus, ſed tantum locator ſimplex, vt notatum ſupra c. 379. Nullus, in verbo, domini, vel locatoris.

d Poſſint pro debito penſionis temporis præteriti] Non ſic pro penſione futuri temporis, etiam quod ſpaciet domos conductas ante tempus, cum hic non tribuatur hoc beneficium contra eos.

e Capi, & detineri] Quod quidem prohibitum erat per diſpoſitionem ſtatuti, ſupra c. 167 pro debito, loquentis ex-
1 ceptuantis tantū penſionantes extra redefoſſa, vol. 1. † Hoc autem remedium datur capturæ ex quo ſublatum beneficium domino, vel locatori etiam ex diſpoſitione iuris communis includendi propria etiam authoritate inuecta, & illata in domum conductam pro penſione temporis præteriti, per l. vtiq; ff. de damn. infect. & etiam pro penſione futuri temporis, quando inquilinus eſt ſuſpectus, ne inſalutato hoſpite recedat, bona & res ſuas ab eo auferēdo, per l. quæſitum, ff. de pignor. & notatum ſupra cap. 111. quolibet, in verbo, poſſit fieri conteſtatio, vel ſequeſtrum, vol. 1.

f Stetur] Poterit tamen contrarium probari, vt not. ſupra in ſimili c. 373. ſtatuitur in verbo, domini.

g Locatoris ſacramento] Quando ſtandū, & quādo non, & quo tēpore, loco, & corā quo iudice ſacramentū hoc deferatur late diſcuſſum d. c. 373. ſtatuitur, in dictis verbis.

RVBRICA GENERALIS, De paraticis, & Maroſſerijs.

De Paraticis non habendis. Cap. CCCCXVIII.

NVllum paraticum, nec ſchola, nec cōgregatio alicuius artis *a* de cętero ſit *b* in Ciuitate Mediolani, *c* nec eius Ducatu, & ſi aliquando contigerit, *d* ex conceſſione Ducis Mediolani, aliquod paraticum, vel ſcholam, vel congregationem alicuius artis de cætero eſſe, nullum ſtatutum, *e* quod per ipſum paraticum ſcholam, vel congregationem alicuius artis factum eſſet, vel fieret, valeat, nec teneat, nec obſeruetur, *f* niſi inter ipſos de paratico, in concernentibus artem ſuam, ſed ſolūmmodo ſeruentur ſtatuta Cōmunis Mediolani. Et prædicta non habeant locum in Collegijs, vel congregationibus *g* habētibus ſtatuta in voluminibus ſtatutorum Communis Mediolani.

S V M M A R I V M.

1 *Collegia, & congregationes ſine licentia Principis prohibentur, & num. 2.*
3 *Congregationes an poſſint ſtatuere, & num. 4.*

a DE cętero ſit] † Nā prohibentur ſimilia Collegia, & cō-
1 gregationes abſq; Principis licētia, & authoritate, l. 3. ff. de Colleg. idē not. Virg. Boccat. in cōſt. Marchię gl. 6. n. 70.

b In

b In Ciuitate Mediolani] Quid veniat appellatione ciuitatis, an veniant ſuburbia, late not. ſupra ca. 341. ſi quis, in verbo, in ciuitate Mediolani.

c Nec eius ducatu] Quid veniat appellatione, ducatus, notatū ſupra c. 130. vbicunq; in verbo, de comitatu, vol. 1.

d Ex conceſſione Ducis] † Quæ ſemper obtinenda in his
1 Collegijs conſtituendis, vt tradit Virg. Boccat. d. tract. ſuper conſtit Marchiæ, gl. 6. num. 70.

e Quod per ipſum paraticum, ſcholam vel congregatio-
3 nem alterius artis factum eſſet] † Poſſunt enim concedere ſtatuta ſuper facto illius artis, vel profeſſionis, quam exercet, ita Virgin. Boccat. iu conſtitut. Marchiæ gloſſ. 6. num. 49.

f Niſi inter ipſos de paratico in concernētibus artem ſuā]
4 † Idem de iure communi notat Bald. in l. 1. num. 1. & 2. C. de Monopol. Aret. conſ. 45. circa finem, num. 5. Iaſ. in l omnes populi, colum. 5. num. 37. ff. de iuſt. & iur. Capic. dec. 206. num. 29. ad finem, verſ. quinta difficultas, cum etiam non poſſint condere ſtatuta vltra artem ſuam, ita not. Virg. Boccat. d. gl. 6. nu. 49.

g Habentibus ſtatuta in voluminibus ſtatutorum] Prout cauetur ſupra in Rubrica, de Fabris, & Aurific. c. 100. cum ſeq. & in ſtatutis mercatorum.

Quod quilibet poſsit impune exercere quamlibet artem licitam, ſi alias non ſit prohibitum per ſtatuta Ciuitatis Mediolani. Cap. CCCCXIX.

a QVilibet Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, b & terrarum ſubiectarum ſtatutis Communis Mediolani, vel alterius de, tam maſculus, quam fœmina, c tute, & impune, & vbique, & in quolibet loco, in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, & in locis ſuppoſitis ſtatutis, vtſupra, poſſit facere, & exercere, ac operari quamlibet artem, ſeu artificium, miniſterium, & laborerium cuiuſcunque generis, & maneriei ſit, niſi in contrarium, iure municipali, reperiatur cautum. e Item, quod Colditarij, & quælibet perſona, poſſit portare facere, & vendere, etiam ſuper nundinis, & ferijs, quodlibet aramen laboratum, tam nouum, quam vetus, non obſtantibus aliquibus in contrarium, item, quod quilibet f poſſit vendere ferrum, & aciale laboratum, tam vetus, quam nouum vbique, etiam in plateis publicis, ac in nundinis, vel ferijs, & quolibet die, non obſtante aliqua prohibitione.

SVMMARIVM.

1 *Terræ communes dicuntur ſubiectæ.*
2 *Impune verbum quid ſignificet.*
3 *Vendere ferrum eſt exercitium vtile licitum, & honeſtum.*

a QVilibet Ciuitatis, & Ducatus Mediolani] Qui veniāt comprehenſi in Ducatu, notatum ſupra c. 130. vbicunque, vol. 1. ſtatutorum.

b Et terrarum ſubiectarum] † Veluti ſunt terræ commu-
1 nes, prout cauetur ſupra c. 153. ſtatuitur vol. 1. & terræ infeudatæ, vt not. ſupra c. 155. ſtatuta, in verbo, conceſsionibus, & not. Ceph. conſ. 210. nu. 6. vol. 2.

c Tute, & impune] † Quid releuet hoc verbum, impune,
2 not. Alber. ſuo dictionario, in verbo, Impune.

d † Niſi contrarium iure municipali reperiatur cautum] Contrariū autem diſponitur in omnibus Paraticis quæ ſūt conſtituta & approbata per Principem vel Senatum.

e Itē quod Colditarij] Qui vulgo appellātur li Magnani.

f Poſſit vendere ferrum] † Exercitium hoc eſt vtile, licitum, & honeſtum, ita Bald. conſ. 440. nu. 1. vol. 5.

De remuneratione Maroſſeriorum, & eorum ſatisdatione. Cap. CCCCXX.

a NVllus Maroſſerius, nec Mediator b alicuius mercatus, cuiuſcunq; generis, & maneriei, vel matrimonij, c poſſit accipere, nec habere aliqualiter pro maroſſo, vel eius mercede alicuius maroſſi, vtſupra d vltra ſoldos decem Imper. ab ambabus partibus, pro quolibet centenario librarū rei, vel iuris, de qua, vel quo factus fuerit mercatus, vel dotis datæ, vel promiſſorum occaſione contracti matrimonij. Et ſi quis contrafecerit, e ipſo iure, & facto, cadat in pœnā quadrupli eius, quod perierit, vel acceperit, applicandam pro medietate Communi Mediolani, & pro alia medietate illi, à quo petitum, vel receptum fuerit. Et inſuper, non poſſit in perpetuum officium Maroſſerij exercere, & quilibet iudicens poſſit de prædictis, & quolibet prædictorum inquirere & procedere ex officio. Et de prædictis, & quolibet prædictorum f credatur ſacramento eius à quo petitum, vel receptum fuerit, cum vno teſte fide digno, nec in contrariū fieri poſſit pactum, nec promiſsio, neque conuentio. Et ſi facta fuerit, non valeat, nec teneat.

SVMMARIVM.

1 *Proxeneta dicitur maroſſerius cuius opera non eſt improbabilis, num. 2.*
3 *Maroſſeriorum dolus non viciat contractum.*
4 *Salarium debetur pro maroſſo, & per quem, num. 5.*

a NVllus Maroſſerius, nec Mediator] † Qui dicuntur etiā
1 proxenetæ, vt not. Benuenut. Strach. tract. de proxe-
2 netis. † Opera horum Maroſſeriorum non eſt improbabilis, & eis ſalarium etiam de iure communi debetur, ita habetur in l. fin. circa medium, ff. de proxenet.

b Alicuius mercatus] † Maroſſeriorum, dolus non vitiat
3 contractum, ſed ipſi de dolo tenentur ea actione, ita Iaſ. §. actionum, num. 14. cum addit. ibi in uerbo, contractum, Inſtit. de actio.

c Poſſit accipere, nec habere aliqualiter pro maroſſo]
4 † Etiam de iure communi debetur eis ſalarium pro maroſſo, ita cauetur ex textu d. l. fin. circa medium, cum gl. ibi, ff. de proxenet.

d Vltra ſoldos decem Imper. ab ambabus partibus] † Id eſt
5 pro ſingula eorum partium, ut in ſimili not. Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 73. de ferijs, & ſalarijs, nu. 9. ad fin. lib. 1.

e Ipſo iure & facto] Requiritur tamen ſententia declaratoria ſuper ipſo facto, licet non requiratur reſciſſoria, not. late ſupra c. 1 in verbo, ipſo facto, uol. 1.

f Credatur ſacramento eius] † Quando non credēdum, & quo tempore deferendum ſacramentum, & quo loco, coram quo Iudice, & quod poſſit probari contrarium, notatū late ſupra c. 373. ſtatuitur, iu uerbo, ſacramento Domini.

g Cum uno teſte fide digno] Omni ſcilicet exceptione maiore, Abb. c. ut debitus, num. 14. de appell.

DE EODEM. Cap. CCCCXXI.

MAroſſerij, elapſis ſex menſibus, poſt mercatum, a non audiantur, occaſione mercedis ſuæ, b niſi interim querimoniam depoſuerint.

a NOn audiantur] Statutum tollens ius partis termino ſex menſium, an ualeat, late notatum ſupra cap 122. quilibet in uerbo, quod illud ſcriptum ſit nullius momēti, uol. 1. & ſupra c. 388. ſi colonus, in uerbo, non audiantur.

b Niſi interim querimoniam depoſuerint] Quid ſit querimonia, late notatum ſupra cap. 387. ſi contingat, in hoc uerbo.

Quod Maroſſerij nō vtantur eorum operibus in certis partibus. Cap. CCCCXXII.

NVllus Maroſſerius, ſeu mediator, undecunq; ſit, audeat nec præſumat ire a ad ripas nauigiorum, uel laghetos, nec ad foſſas Mediolani, b cauſa maroſſandi ligna, à foco, nec carbones, nec poſſint ſe intromittere de aliquo maroſſo prædictorum, ſub pœna cuilibet contrafacienti, librarum decem Imperialium, applicandarum pro medietate Communi Mediolani, & pro alia medietate accuſatori, c & credatur accuſatori cum ſacramēto, & uno teſte fide digno. Et ſi quis maroſſerius d repertus fuerit loqui cum aliquo mercatore lignorum, uel carbonum, intelligatur contrafeciſſe, & cadat in pœnam, utſupra.

a AD ripas nauigiorum] Dum conducuntur ſcilicet.

b Cauſa maroſſandi ligna à foco, ſiue carbones] Secus in alijs lignis ab opera.

c Et credatur accuſatori cum ſacramento] Declarando, ut ſupra in ſimili not. iu c. 374. quodlibet ad finem.

d Repertus fuerit loqui] Magna præſumptio, quod ex quo loquatur maroſſerius cum mercatore lignorum, vel carbonum præſumatur, & intelligatur contrafeciſſe huic ſtatuto, & cadere in pœnam.

Digitized by Google

DE EODEM.
Cap. CCCCXXIII.

ALiquis, *a* qui teneat poſtam, pro vendendo carbones, *b* non poſſit ſe intromittere de portando carbones per Ciuitatem, aliter quam ad ſuam poſtam, vel apothecam. Et ſi contrafecerit, cadat in pœnam, de qua in præcedenti ſtatuto, applicandam, vt ſupra, *c* ipſo iure, & facto.

a QVi teneat poſtam] Locum ſcilicet vendendi carbones.

b Non poſſit ſe intromittere de portãdo carbones] Et hoc vt occurratur fraudibus quæ poſſent fieri.

c Ipſo iure & facto] Sententia tamen declaratoria requiritur ſuper facto ipſo, vt late notatum ſupra cap. 1. in verbo, ipſo facto, vol. 1.

De ligatoribus ballarum, & eorum officio ſacramento, & ſatiſdatione.
Cap. CCCCXXIV.

LIgatores ballarum, ſingulis annis de menſe Ianuarij teneantur iurare, & ſatiſdare ad officium Prouiſionum Communis Mediolani, vel ad officium Abbatum Mercatorum Mediolani, quod artem ligandi ballas bene, & legaliter exercebunt, *a* & nullam fraudem committent, quæ redundet contra communem vtilitatem, vel particularem. Et quod nullam conuentionem, nullumq; pactum de cętero facient, quæ vel quod poſſit aliqualiter redundare contra vtilitatem publicam, vel priuatam. Et qui prædicta nõ obſeruauerit penitus eximatur per Vicarium officij Prouiſionis, vel per Abbates mercatorum Mediolani ab arte ligãdi *b* ballas, & taliter reiectus nullo modo poſſit ligare ballas, nec fachotos, nec eſſe è dicta arte, nec participare cum aliquo ligatore ballarum. Et inſuper taliter reiectus nunquam ad dictam artem admittatur, niſi primo compoſuerit communi Mediolani libras quinquaginta Imperialium. Pro quibus iuramento, & ſatiſdatione tantummodo ſoluatur ad computum ſoldorum duorum Imperialium, pro ſingulo ligatore ſingulo anno.

a ET nullam fraudem committent] Quę multæ poſſunt fieri per eos, concernentem tamen priuatam vtilitatẽ, quam publicam, reſpectu datiorum, & aliter.

DE EODEM.
Cap. CCCCXXV.

TEneantur, & debeant ligatores ballarum, & fachottorum publice, & *a* palam ligare ballas, & fachottos, & in conſpectu omnium addiſcere volentium, præſtentque patientiam omnibus addiſcere volentibus de dicta arte, nec prohibeant aliquem vti volentem addiſcere dictam artem, ſeu miniſterium dictæ artis. *b* Teneanturque docere bene, & legaliter omnes addiſcere volentes de dicta arte. Non obſtantibus aliquibus conuentionibus, nec pactionibus per ipſos ligatores, hinc retro factis, vel de cætero fiendis. Et ſi quis ligator contra prædicta, vel aliquod prædictorum fecerit, vel omiſerit, pro qualibet vice, componat libras vigintiquinque Imperialium, ad quam pœnam compelli poſſint, etiam *c* ſine aliquo proceſſu, vel ſententia, cuius medietas ſit notificatoris, & altera medietas ſit Communis Mediolani.

a PAlam, & publice ligare ballas, & fachottos] Hoc non ſeruatur.

b Teneanturq; docere bene, & legaliter omnes addiſcere volentes] Hoc pariter ſecus non ſeruatur.

c Sine aliquo proceſſu] Quid ſublatum per hanc clauſulã not. ſupra c. 8. ſi quis, in hoc verbo, vol. 1. ſtatutorum.

DE EODEM.
Cap. CCCCXXVI.

MErcatoribus Cõmunis Mediolani, & alijs quibuſcũq; licitum ſit ligare, vel ligari facere ballas, *a* per ſe, *b* vel per quamcunq; perſonam, per quam voluerint.

a PEr ſe] Manibus ſuis, vel ſuorum.

b Vel quamcunq; perſonam] Siue ſuam, ſiue alterius.

RVBRICA GENERALIS,
De Broleto ſpaciando, & aptando.

De Palatio ſpaciando.
Cap. CCCCXXVII.

MEdietas *a* Palatij magni broleti, quę eſt verſus plateam mercatorum Mediolani, ſic & remaneat, prout aptata fuit nouiter, expẽſis mercatorũ Mediolani. Reliqua autem medietas ipſius palatij, quæ eſt verſus cãpanile broleti ſubtus, & etiam extra voltas, *b* ſpacietur, & euacuetur, ab vno capite, vſque ad aliud, & etiam à capitibus. Et voltæ eiuſdem, quæ ſunt à capitibus ipſius palatij, & etiam verſus Collegium Notariorum, & verſus Portam Nouam, totaliter, & liberæ ſpaciatæ, & apertæ remaneant, & remoueantur omnia obſtacula, nec poſſit aliqualiter locari, *c* exceptis banchis campſorum, quæ ſunt verſus contratã fabrorum, & verſus domum Poteſtatis, & ſi contrafactum fuerit, non valeat, & contrafaciens condemnetur in libris centum Imperialium, applicandis Communi Mediolani.

SVMMARIVM.

1 *Palatium quid ſit, & vnde dicatur.*

a PAlatij] † Quid ſit Palatium, & vnde dictum, notat
1 Boſſ. tit. de regalijs, num. 38. ad finem, & num. 39. verſ. aduerte.

b Spacietur, & euacuetur ab vno capite ad aliud] Hoc nõ fiebat retroactis temporibus, anno autem prętcrito hoc fuit executum per Dominum Prouiſionum ex ordine Illuſtriſſimi Gubernatoris, opus quidem laudabile.

c Exceptis banchis campſorum] Hi autem banchi non tenentur ſubtus dictum palatium, ſed alibi in platea templi maioris.

Quod mercatus farinæ fiat extra broletum.
Cap. CCCCXXVIII.

a IN broleto Communis Mediolani non vendatur farina ad poſtas, ſed in ſaccis poſſit vendi farina, *b* per conducẽtes de eis, dummodo ipſam vendant minori precio denariorum ſex Imperialium pro ſtario farinæ pretio quo farinarij tenentes poſtas vendere debent.

a IN broleto Communis Mediolani] Intelligit de broleto nouo, vbi venduntur farinę.

b Per conducentes de eis] Hoc non fit hodie, ſed extra farinarios alij vendunt ſolum frumentum, & blada.

DE EODEM.
Cap. CCCCXXIX.

NVllus moretur, nec de cętero morari audeat, nec pręſumat, in broleto Communis Mediolani pro vendendo carnes recentes, nec ſalſas crudas, nec coctas, piſces recẽtes, nauona, rapas parapſides, nec ſcutellas, fodras, nec pelliceas, nec exercere tabernam, ſub pœna cuilibet contrafacienti librarum decem Imperialium ſingula vice, applicãdarum pro medietate Communi Mediolani, & pro altera medietate Accuſatori.

HOc die ſeruatur cum ſolum farinarij, & vẽdentes granum, & vinum in eo morentur.

De loco Collegij Iuriſperitorum ſpaciando.
Cap. CCCCXXX.

a COllegium Dominorum Iuriſperitorum Mediolani ſpacietur, & ſpaciatum teneatur, à quibuſcunque impedimentis, & obſtaculis, à ſchalis Palatij Prouiſionum, quę ſunt penes officium Abbatum mercatorum vſque ad portam Broleti, quę eſt ab vno latere dicti Collegij,

& per

Digitized by Google

& per quam itur ad Corduſium, & quod aſpectus dicti Collegij remaneat liber, abſq; aliqua offuſcatione aeris, & alio quocunque impedimento.

a Collegio Dominorum Iuriſperitorum] Hic locus tunc Collegium Iuriſperitorum, hodie eſt Collegium Dominorum Notariorum Mediolani datum in cambium cum ſuo, quod dein reædificatum fuerit de nouo pecunijs, & largitione facta per Summum Pontificem Pium Quartum ex dicto Veneran. Collegio tempore eius Pontificatus.

Quod loca communis ad vſum publicum vtilia remaneant, & ſeruentur. Cap. CCCCXXXI.

a Omnia loca Communis Mediolani, ſiue ædificata, ſiue non, ſeruentur Communi Mediolani, & ad ipſum vſum publicum, ſi vſui publico proſunt, & non obſtante aliqua locatione, b alienatione, vel inueſtitura, ad Commune Mediolani, pro publico vſu retrahantur, & ſeruentur, ſi ſeruando contractum vſui, vel vtilitati publicæ eſſet nociuum.

a Omnia loca] Idem cauetur de ſtratis publicis, & alijs locis communis Mediolani ſupra cap. 264 ſtratę publicæ.

b Alienatione] Etiam legitimæ, & ſeruatis ſeruandis facta cum diſpenſatione ducali, vt not. Cœpolla tract. de ſeruit. ruſtic. c. 3. de ſeruit. viæ, nu. 17. & hoc quando vſui, vel vtilitati publicæ eſſet nociuum, vt infra cauetur.

Loca deputata pro barruerijs Poteſtatis. Cap. CCCCXXXII.

Barruerij Poteſtatis Mediolani, non ſtent nec morentur in broleto, a ſtent, & morentur in fundo ſchalæ lapideæ, quæ eſt verſus curtem, & ſtallam, ac canepam Poteſtatis Mediolani. b Et ſeruitores communis Mediolani, c ſtent ſubtus portam broleti, qua itur ad Portam Nouam Mediolani, vbi nouiter plantatæ ſunt banchæ.

a Sed ſtent, & morentur in fundo ſchalæ lapideæ] Hoc ſeruatur.

b Et ſeruitores Communis Mediolani] De quibus ſupra c. 201. Nullus, cum ſeq.

c Stent ſubtus portam broleti] Ex cambio Collegij Notariorum, cum Collegio I.C. de quo ſupra cap. 431. Collegia hi ſeruitores mutauere locum & ipſi.

Quod Auantatores Corregiolæ, & certi alij non morentur in broleto. Cap. CCCCXXXIII.

Avantatores Corregiolæ, puluereæ, nec dantes gratiam Sancti Pauli, nec Sanctæ Appolloniæ, nec prædicantes breuia pro febribus, a vel alijs de cauſis, b non morentur, nec exerceant prædicta, nec aliquod prædictorum in broleto Communis Mediolani, & ſi reperti fuerint contrafacere, componant libras tres Imperialium qualibet vice, ſine alia condemnatione, & Notificans habeat medietatem dictæ pœnæ, & altera medietas ſit Communis Mediolani.

a Vel alijs de cauſis] Comprehendit omnes qualitates circulatorum.

b Non morentur, nec exerceant prædicta, nec aliquod prędictorum in broleto] Hoc ſeruatur, niſi habuerint licentiam à ſuperioribus.

Quod officium Prouiſionũ teneatur manutenere in broleto Puteum. Cap. CCCCXXXIV.

Officium Prouiſionum a teneatur in broleto manutenere puteum vnum cum rota vna, & catena vna ferrea, & duabus ſegijs, aramìnis, ſcilicet, vna ſegia ab vtroque capite catenæ, ita quod quilibet poſſit haurire aquam libere de ipſo puteo.

a Teneatur in broleto manutenere puteum] Hoc opus fuit reſtauratum Anno 1580. laudabili opera magnifici I.C.S Domini ædilis Corij vna cum remotione obſtaculorum, quæ multa erant, iuxta formam ſtatuti ſupra cap. 438. medietas, vol. 1.

De Collegio Notariorum Mediolani. Cap. CCCCCXXXV.

a Illa pars broleti, quæ eſt à pede Campanilis dicti broleti, vſque aditum portæ dicti broleti, qua itur ad portam Nouam, vbi adſunt Cancelli magni Notariorum, & inter ſtratam maſtram, quæ nuncupatur de farinis, & placeam dicti broleti, & etiam camereta, quæ eſt in ſolario inter Campanile, & dictam ſtratam, ſimul cum cancelletis paruis b per quas itur in cameram inferiorem allegationum Dominorũ Aduocatorum Mediolani, remaneant ad vſum Collegio Notariorum Mediolani, ita vt libere, & abſque aliquo impedimento ibi commorari poſſint, & habere diſcos, & banchas, & ſedes ſuas, & ibi exercitium ſuum exercere, ſaluis iuribus ipſorum Dominorum Aduocatorum, c quę habẽt in ipſis cancelletis.

a Illa pars broleti] Hæc pars fuit per Dominos Notarios data in Cambium Venerando Collegio noſtro, de quo notatum ſupra capit. 431. Collegium, & dein ædificatum munificentia Summi Pontificis Pij Quarti, vt ibi notatum.

b Per quas itur in cameram inferiorem Allegationum Dominorum Aduocatorum] Hæc Camera pariter data in Cambium per Dominos Iuriſperitos Dominis Notarijs.

c Quæ habent in ipſis cancelletis] Hoc ius ſublatum per memoratum Cambium.

De officio Cuſtodis broleti. Cap. CCCCXXXVI.

a Cuſtos broleti debeat aperire, & claudere Palatium, & Broletum, ſicut expedierit, & debeat cuſtodire broletum, & omnes banchas, & alia, quę erunt in broleto ipſo, tam Communis, quam ſingularium perſonarum, & omnia, quę conſignabuntur ei, per caneparium, vel maſſirolum Communis Mediolani, & caneparius, ſeu maſſirolus ipſe teneatur ei conſignare in ſcriptis banchas, lapides, & alias res Communis Mediolani, b exceptis ſcripturis, ſiue actis Communis Mediolani, quas, & quę tamen cuſtodire debeat. Et ſi quid de ipſis rebus ſiue denarijs ſurreptum, vel diminutum fuerit, teneatur Communi Mediolani, ſeu ſingularibus, quorum erunt reſtituere, & debeant c mundificari facere broletum ipſum.

a Cuſtos broleti] Hic eligitur per D. Vicarium ex 12. Prouiſionum ad vitam.

b Exceptis ſcripturis, ſiue actis Communis Mediolani] Quæ Actuarij ciuiles, & criminales cuſtodire habeant.

c Mundificari facere broletum ipſum] Illud ſpaciari faciendo ſuis expenſis, vt dicitur in ſeq. cap.

DE EODEM. Cap. CCCCXXXVII.

Cuſtos broleti, debeat tenere claues, & debeat aperire, & claudere broletum quando eſt neceſſe, & conuenientius, & debeat cuſtodire omnes res, quę erunt in broleto ipſo, tam Communis Mediolani, quam ſingularium perſonarum, a ſuis periculis, b, & expenſis, & debeat etiam ſuis expenſis tenere ſchalas remundatas à luto, & portas broleti, & ipſum broletum netum, & netas, c & etiam teneatur tenere purgata loca neceſſaria dicti broleti, & quibus neceſſarijs, quilibet ſine impedimento vti poſſit.

a Suis periculis] Quo ad res ibi exiſtentes.

b Et expenſis] Quo ad purgationem, & mandationem à luto.

c Et etiam teneatur tenere purgata loca neceſſaria d. broleti] Hodie non adſunt hęc loca neceſſaria.

Digitized by Google

RVBRICA GENERALIS,

SVMMARIVM.

1 *Repreſſaliarum materia tractatur quando concedantur, & an ſint licite in foro conſcientiæ, & quid debeat præcedere an extendantur vltra territorium, & quis ordo obſeruandus an poſſint delegari an detur appellatio an concedantur confœderatis, & contra Magiſtratum, & contra quos exercere non debeant plene an notatur, vſque ad num. 84.*

†REpreſſaliæ appellantur in iure pignorationes, vt not.
1 Bart. tract. repreſſal. q. 1. num. 2. Corn. conſ. 160. num.
2 12. vol. 2. † Differunt autem preſſaliæ, & repreſſaliæ, nam
preſſaliarum appellatione tantum capi res poſſunt, per repreſſalias
capi poſſunt res, & perſonæ, ita Affict. in conſtit.
3 regni, Rubr. 8. de pacis cultu, nu. 42. lib. 1. † Repreſſaliarũ
materia in iure communi eſt valde odioſa, vt tradit Bald. in
Auth. & omnino, nu. 13. C. Ne vxor pro marito, late Burſ.
4 conſ. 138. num. 17. volum. 2. † Ex eo, quod eſt contra iuris
communis diſpoſitionem, vt not. Alberic. in d. Auth. & omnino,
numer. 2. verſ. ad contraria reſpondet, C. Ne vxor pro
marito. Idem notat in tract. ſtatut. prima parte, quęſt. 53.
5 nu. 9. Corn. conſ. 160. num. 11. volu. 2. † Quod autem ſint
prohibitæ tam à iure ciuili, quam canonico, notat Alberic.
d. tract. ſtatut. 1. parte q. 53. nume. 21. licet dicat ſeruari de
facto in aliquibus caſibus, idem tradit Mart. Laud. tract. re-
6 preſſal. num. 12. † Sed quod vſus earum ſit vetuſtiſſimus,
7 notat Burſat. conſ. 138. nu. 61. vol. 2. † Quod etiam concedantur
ex æquitate iure diuino, & gentium inſpecto, not.
8 Mart. Laud. d. tract. nu. 12. ad fin. & n. 13. † Quæ tamen cõceduntur
duobus concurrentibus, quod ſcilicet fiant authoritate
ſuperioris, & quod authoritas interponatur ex iuſta
cauſa, ut not. Bart. d. tract. repreſſal. q. 1. nu. 4. Corn. d. cõſ.
160. n. 12. late diſcutit Iacob. de Canib. tract. repreſſal. parte
1. princ. 2. artic. nu. 8. cum ſeq. Quod etiam ſint prohibitæ
in foro conſcientię, firmat Bart. d. tract. repreſſal. q. 1.
9 n. 3. † Quod autem ſint de genere permiſſorum, notat cau-
10 telam Bal. in Auth. habita, nu. 19. C. ne filius pro patre. † Ex
iuſta autem cauſa quod poſſint concedi, notat etiam Affl. d.
11 conſtit. regni, Rubr. 8. de pacis cultu, nu. 37. lib. 1. † Et tunc
dicuntur licitæ etiam in foro conſcientiæ, ita Burſ. d. conſ.
12 138. nu. 23. vol. 2. † Dicitur autem iuſta cauſa conceſſionis
earum denegata, vel neglecta iuſtitia, vt not. Alberic. dict.
Auth. & omnino, nu. 1. C. Ne vxor pro marito, Mart. Laud.
d. tract. nu. 7. Pract. in forma libelli in actione reali, verſ. iure
Dominij, nu. 19. Roman. conſ. 169. num. 2. Bertrand. cõſ.
103. num. 12. vol. 2. Iacob. de Canib. conſ. 141. nu. 4. ad fin.
13 Dec. 352. nu. 4. Io. de Arnono Dialogo 28. † Conceduntur
autẽ ex iuſtitia denegata, vel neglecta, vbi non poſſit haberi
copia Iudicis ſuperioris, vt tradit Iacob. de Canib. tract.
repreſſal. num. 21. idem Corn. conſ. 160. nu. 5. 13. & 14. vol.
2. & conſ. 62. nu. 1. vol. 3. Burſ. conſ. 138. num. 16. 18. 20. &
14 59. vol. 3. † Et hoc quia iſtud eſt remedium extraordinarium,
& non habet locum vbi adeſt ordinarium, ita notat
15 Mart. Laud. d. tract. nu. 11. † Fallit hoc vt non procedat vbi
adſit ſtylus, quod ſuperior non adeatur, vt tradit Guid. Pap.
ſua deciſ. 34. num. 1. verſ. contrarium. Quæ quidem requiſita
probari debent, & quod de ſubditi debito de iure gentium,
& iuſtitiæ petitionis ſuæ appareat, ita Burſ. d. conſ.
16 138. n. 21. vol. 2. † Vbi autem fuerint conceſſæ minus recte
non factis his probationibus, nullæ ſunt ipſo iure, ita Burſ.
17 d. loco, nu. 22. † Quando autem dicatur non fuiſſe habitam
licentiam ſuperioris, notat Bart. d tract. repreſſal. q. 2 n. 12.
18 † Denegata autem iuſtitia quando dicatur, notat declarando
Practic. in forma libelli in actione reali, verſ. iure Domi-
19 nij, num. 20. & 21. Burſ. conſ. 138. num. 62. vol. 2. † Qualiter
etiam probetur iuſtitiam fuiſſe denegatam; notat Bart. d.
20 tract. repreſſal. q. 4. princ. nu. 12. † In dubio autem præſumitur
Index facere iuſtitiam, vt tradit Roman. conſ. 332. n.
21 2. † Repreſſalias has in caſibus permiſſis non poteſt concedere,
qui recognoſcit ſuperiorem de iure uel de facto, ita
Bart. d. tract. repreſſal. q. 3. princ. maxime num. 3. Laud. dict.
tract. num. 3. & num. 23 vbi declarat Iacob de Canib. ſimili
tract. parte 1. num. 22. & nu. 36. verſ. fallit ſeptimo, limi-
22 tando, num. 37. † Et vbi concedantur a ciuitate non recognoſcente
ſuperiorem, non poſſunt concedi per Præſidem
illius ciuitatis ſolum, niſi in eum ſit tranſlata poteſtas, ita
notat Mart. Laud. d. tract. num. 11. ſed debet adhiberi authoritas
populi, aut procerum, vel Antianorum, vt tradit
23 Iacob. de Canib. d. tract. 1. parte, num. 23. & 24. † Repreſ-
ſaliæ hæ non poſſunt concedi per pacta contrahentium, vt
24 tradit Bart. d. tract. q. 1. num. 14. † Per ſtatuta autem licet
in aliquibus caſibus ea concedere iuxta tradita per Bart. d.
tract. quæſt. 1. nume. 8. cum ſequent. Quæ an extendantur
extra territorium declarat Bart. num. 11. vſq; ad numerum
25 14. † Pro obtinendis repreſſalijs quod requiratur prius
requiſitio etiam per tranſmiſſionem peremptorij, notatur
per Bart. d. tract. repreſſal. quæſt. 2. prin. late declarat Bald.
d. Auth. & omnino, numer. 15. verſ. ſecundo quæritur, C. ne
vxor pro marito, latius per Affict. d. conſtit. regni, Rubrica
8. de pacis cultu, num. 37. cum quatuor ſequentibus, decla-
26 rando, vt per eum. † Ordo qui ſeruandus ſit in obtinendis
repreſſalijs coram Iudice apud quem petuntur, notat
27 Bartol. tractat. repreſſal. quæſtio. 4. princip. † Et quod requiratur
litis conteſtatio, notat Martin. Laud. dict. tractat.
repreſſal. num. 15. cum duobus ſeq. declarando, vt per eum.
28 † Debitũ debet ſubeſſe, pro quo denegata eſt iuſtitia ex iure
gentium, vt concedi debeant repreſſaliæ hæ, ſecus ſi ſit
indebitum de iure gentium, veluti ex iniuſta ſententia, vel
debito chirographario mutui poſt bienniũ, vt notat Bald.
in dict. Auth. & omnino, num. 15. Mart. Laud. d. tractat. de
repreſſal. num. 13. Iacob. de Canib. dict. tract. parte 1. num.
32. verſic. fallit 12. Non etiam concedi debent pro modico
debito, ita Bar. dict. tract. repreſſal. 2. quæſt. princ. num. 11.
Iacob. de Canib. d. ſimili tractat. parte 1. num. 36. verſicul.
fallit 16. Idem Cornel. conſ. 62. num. 4. volumin. 3. Afflict.
in conſtitut. regni, Rubrica 8. de pacis cultu, numer. 39. lib.
29 1. † Repreſſaliarum cauſæ vtrum ſint concedendæ, vel
ne, an poſſint delegari, diſtinguit Martin. Lauden. dict. tra-
30 ctat. num. 18. † A conceſſione repreſſaliarum, licet non
poſſit proprie appellari, cum concedantur per non recognoſcentem
ſuperiorem, tamen poterit haberi recurſus ad
eundem concedentem per viam ſupplicationis, & recurſus,
vt notat Martin. Lauden. dict. tractat. numer. 18. & interim
dum cognoſcitur ſuper eis vtrum ſint iuſte conceſſæ, vel nõ,
non relaxantur capta, vt not. Burſat. dict. conſ. 185. numer.
31 64. volum. 2. † Quibus autem perſonis ſint concedendæ
hæ repreſſaliæ, explicat Bart. in d. tracta. repreſſal. 5. quæſt.
32 princip. † Vtrum autem ſint concedendæ hominibus confœderatis,
diſtinguit Bald. in auth. & omnino, nume 9. C. ne
33 vxor pro marito, Mart. Laud. tract. nume. 31. & 32. † Concedi
autem poſſunt ciui facto alicuius loci contra ciuitatem,
& locum eius originis, ita not. Mart. Laud. dict. tracta.
repreſſal. num. 29. Iacob. de Canib. d. ſimili tract. 1. parte, n.
34 39. verſic. fallit 22. † Conceſſis repreſſalijs hominibus de
loco aliquo ſimpliciter, in his non comprehenduntur, qui
non ſunt ciues, nec ſubeunt onera illius loci, ita Alberic. in
d. Auth. & omnino, q. 1. nu. 2. vbi Bald. num. 7. Mart. Laud.
35 d. tract. num. 72. & 73. declarando, vt per eum, nu. 26. † Et
conceſſæ contra ciues non habent locum contra eos, qui
pro ciuibus habentur, ita Bertach. tract. de gabell. 7. parte,
36 num. 41. verſ. Item requiratur. † Non comprehenduntur
pariter eo caſu habentes alibi domicilium, ita Abb. c. quoniam
col. 1. nũ. 2. de offic. ordin. Affl. d. conſtit. regni, Rubr.
8. de pacis cultu, num. 42. ad fin. lib. 1. Rol à Valle conſ. 75.
37 num. 30. & 37. vol. 5. † Non etiam conceduntur alicui facto
ciui illius loci, paſſo iniuriam antequam ciuis eſſet, vt
tradit Bald. d. Auth. & omnino, num. 8. Idem Iacob. de Ca-
38 nib. d. tract. ſimili 1. parte, num. 31. verſ. fallit 9. † Non debent
etiam concedi his qui habentur pro ciuibus, cum vere
non ſint, exemplificando, vt per Mart. Laud. d. tract. nu. 33.
39 & 34. † Ceſſat pariter in ciuibus originarijs non facientibus
factiones in ſuo loco ex contumacia ſua, quod tamen
non poteſt opponere tertius, ita Iacob. de Canib. d. tract. 1.
40 parte, n. 41. verſ. fallit 23. † Non debent pariter concedi bãnitis
ab vno loco, ita Iacob. de Canib. d. tract. parte 1. n. 20.
41 verſ. fallit ſeptimo. † Minus concedi debent aduenis petẽtibus
eas, ita idem Iacob. d. tract. parte 1. nu. 29. & 30. verſ.
42 fallit octauo. † Repreſſaliæ hæ cõtra quas perſonas poſſint
43 concedi, notat Bart. tract. repreſſal. q. 6. princ. † Quod autẽ
non concedantur contra bona ciuium alibi habitantium,
44 notat Burſ. conſ. 138. num. 17. vol. 2. † Vtrum autem poſſint
concedi contra magiſtratum durante eius officio, explicat.
Mart. Laud. d. ſuo tract. repreſſal. num. 30. cum duobus
45 ſequ. † Conceſſis autem repreſſalijs ſimpliciter aduerſus
perſonas alicuius loci, & terræ contra quas poſſit exerceri,
& contra quas non, not. Bart. dict. tractat. quæſt. 7. Iacob.
de Canib. dict. ſimili tract. parte 1. num. 43. vſque ad finem.
46 † Et quod habeat locum contra omnem ſpeciem ciuium,
ſiue originariorum, ſiue aliter modo habitent in dicto lo-
47 co, notat Bal. dict. Auth. & omnino, num. 12. & 13. † Contra
enim alibi habitantes & eorum bona, licet ſint ciues
non

Digitized by Google

non datur, Burſatus volum.2.idem Burſat.conſ.138.nu.58.
48 volum.2. † Non etiam habet locum contra ciues ex priui-
legio, ne retorqueatur priuilegium in eorum odium, ita
49 Marſ.tract.bannit.in verbo,ciuitate,num.114. † Fugien-
tes quoq; ab epidimia non poſſunt capi pro repreſſalijs, ita
Ripa de priuileg.contract.cauſa peſtis,num.163.declaran-
50 do,num.164.ad fin. † Non poteſt pariter exerceri contra
eos qui vi ventorum illic venire compelluntur,ita Ripa d.
51 loco,num.164. † Ambaſciatores non poſſunt quoq; capi
pro repreſſalijs,etiam in ciuitatibus per quas iter faciunt,
nec ſui famuli, vel ſocij numerarij, qui ſunt vti deputati,
52 ita Bertach.tract.gabel 7.parte,nu.31. † Item nec eorum
bona,nec ad legationem neceſſaria,veluti equi, veſtes, & ſi-
53 milia,Marſ.d.loco,verſic.item vti. † Quod autem ſint am-
baſciatores probant per literas ſine quibus eis non credere-
tur niſi in legato Papæ,qui ſit Cardinalis,quia ei creditur,
54 ſine literis Papæ ibi,num.35.verſ.probant autem. † Non
ſoluens ſeu fraudans gabellum poteſt capi pro repreſſalijs,
alias non,ita Bertach.de gabel.9 parte, num.23.verſic.18.
55 † Si ſtatutum repreſſaliarum reſpiceret perſonas principa-
liter, verificatur ſolum in ſubdito ratione originis, non au-
tem domicilij,vel alterius cauſæ,ita Burſat.conſi.55.nu.4.
56 volum.1. † Non etiam habet locum contra iam expulſos,
57 vt not.Alberic.in Auth.& omnino,num.2.q.2. † An autem
porrigant vires contra bannitos à loco illo,diſtinguendum,
an habeantur omnino pro mortuis,vel non,vt notat Bald.
d.Auth.& omnino,num.10.& 11.C.ne vxor pro marito,
idem Iacob.de Canib.d.parte 1.nu.28.verſ.fallit 6.Mart.
58 Laud.d.tract.num.46.& 47. † Non extenditur etiam con-
tra ciuem vtriuſq; loci, tam concedentis, quam eius con-
tra quem conceſſæ ſunt regulariter, diſtinguendo, vt per
Bal.d.Auth.& omnino,nume.17.& melius per Iacob.de
59 Canib.d.tract.parte 1.num.34.verſ.fallit 14. † Non etiam
comprehenduntur ſcholares & aliæ perſonæ enumeratæ,
per Bald.d.Auth habita,num.18.C.ne filius pro patre,not.
etiam Iacob.de Canib.d.trac.parte 1.nu.38.verſ.fallit 21.
60 & num.43.verſic.fallit 26. † Non etiam habent locum con-
tra peregrinantes ad Sanctum Iacobum, ita Ioann. de Ar
61 nono commentario 183. † Non extenduntur etiam quo
ad capturam contra mulieres, quæ regulariter capi nō poſ-
ſunt,ita Iacob.de Canib.d.1.parte num.42.verſ.fallit 25.
62 † Quod idem eſt,vt non comprehendant furioſum & infan-
63 tem,vt tradit Mart.Laud.d.tract.num.48. † Non debent
etiam concedi contra eos, qui dedere conſilium, & per eos
non remanſit, vt tradidit Bald.d.Auth.& omnino,num.9.
64 verſ.dixi,C.ne vxor pro marito. † Nec etiam contra offi-
cialem, qui non fuit culpabilis de iniuſtitia facta, exempli-
ficando,vt per Iacob. de Canib. tractat. parte 1.nume.25.
65 verſic.fallit 5. † Non poterit pariter concedi nec exequi
contra Clericum ad inſtantiam laici, nec concedi per Iudi-
cem laicum,licet concedi poſſit per Iudicem eccleſiaſticum
ab iniuſtitia denegata per Iudicem Eccleſiaſticum contra
Clericum, ita not.Bald.in l.etiam,num.2.C.de execut.rei
Iudic.Mart.Laud.d.tract.nume.43.& 44.Iacob.de Canib.
2.parte, d.tract.num.1.& 2.Guid.Pap.quæſt.34.nu.2.cum
addit.ibi in litera B.Ægid.Thomat.de collect.verſ.videndū,
num.14.ſignanter Boſſ.ſua praxi crimin.tit.de iniurijs,nu.
36.vbi,num.37. firmat non poſſe concedi per Senatum ob
iniuſtitiam factam per ſummum Pontificem,licet ad durum
videatur. Idem cauetur in lib.16.commun.in verb.repreſ-
66 ſaliæ,Brun.iun.tract ceſſion.3.parte princ.num.3. † Vbi
dicit hanc concluſionem extendi etiam ad Clericum con-
iugatum. Quæ autem aliæ perſonæ comprehendantur ſu-
per hoc Clypeo Clericorum, notat exemplificando Iacob.
67 de Canib.d.tract.2.parte,nu.1.vſque ad ſeptimum. † Qua-
liter autem concedantur contra Clericum,notat nouiſſime
68 Burſat.d.conſ.138.num.60.volum.2. † Non conceduntur
etiam contra mortuum, vt denegetur ei ſepultura, ita not.
Marſ.tract.bannit.in verbo,mortui,num.82.& verbo,homi-
69 nes,num.27. † Conceſſis repreſſalijs contra aliquam ciui-
tatem non cenſetur conceſſa contra caſtrum eius, cum ſint
odioſæ,ita Romanus in l.ſi finita,§.ſi de vectigalibus,nu.4.
70 ff.de damno infecto. † Repreſſaliæ hæ circa quas res poſſint
exequi & exerceri,& circa quas non,not.Bart.d tract.de re-
71 preſſal.quæſt.8. † An autem exerceri poſſit contra res exi-
ſtentes in territorio loci, contra quem conceduntur repreſ-
72 ſaliæ,declarat Mart.Laud.d.tract.nume.37. † Quod autem
non poſſint exequi contra bona ciuium alibi habitantium,
73 not.Burſ.conſ.138.num.17.uolum.2. † Repreſſalias con-
ceſſas per vnum Iudicem non tenetur alter exequi per lite-
ras ſubſidiales ſibi tranſmiſſas per concedentē eas,ita Mart.
74 Laud.d.tract.nume.28. † Ciuitas vt repreſſalias euadat de-
bet facere ſtatutum, quod iuſtitia fiat ſecundum ius com
mune, vt not.Bald.in d.Auth.habita,nume.20.C.ne filius
75 pro patre. † Repreſſalias iniuſte obtinens punitur pœna
quadrupli, & amiſſione iuris ſui, ita Bal.d.Auth.& omni-
no,num.18.verſ.vltimo,C.ne vxor pro marito,Mart.Laud.
d.tract.num.55.limitando, num.56.idem Iacob.de Canib.
76 ſimili tract.num.47.ad finem. † Repreſſaliæ poſſunt exequi
quolibet die, etiam feriato ob neceſſitatem hominum non
in honorem Dei, ita Bald.d.Auth.& omnino,num.16.Bart.
d.tract.repreſſal.quæſt 9.nume.5.Iacob.de Canib.d.ſimili
tract.nume.34.verſic.fallit 14 limitando, vt per eum. Sed
quod poſſint exequi etiā in diebus feriatis in honorem Dei
in caſu neceſſitatis,notat ſignāter Mart.Laud.d.tract.n.48.
77 cum ſequentibus tribus. † Non tamen exequi repreſſaliæ
poſſunt tempore nundinarum contra aliquem, ita Bald.&
Sali.l.1.C.de nundin. Pro repreſſalijs etiam quis capi non
poteſt, qui ſoluit pedagium,ita not.Bal.tit.quæ ſunt rega-
lia, nume.1.cum addit.ibi,Bertach.tracta.de gabel.8.parte
78 princ.2.membro, nume.19 verſi.& ſingulariter. † Soluto
debito propter quod ſunt conceſſæ repreſſaliæ ceſſare de-
bent repreſſalię, & ſi quid ad manus eas obtinētis peruenit,
quam ſit debitum, id debet conſignari coram publicis per-
ſonis, & poſtea reſtitui, vt tradit Bald.d.Auth.& omnino,
79 num.18.C.ne vxor pro marito. † Res ſi capiantur propter
repreſſalias conceſſas,ſi exactus vel derobatus uelit ſe deſen-
dere propter res illas captas, vtrum in dicta cauſa ſit pro-
cedendum ſummarie,uel ordinarie,notat Bartol.d.tract.re-
preſſal.quæſt.9.princip.nume.7.in quæſt.5.declarando, ut
80 per Mart.Laud.d.tract.num.51.& 52. † Modus autem di-
ſtrahendi res captas ob repreſſalias notatur ab eodem met,
Bart.dict.tractat.repreſſal.quæſt.9.princip.numer.1.& 3.
81 † Perſona ſi fuerit detenta ob repreſſalias ea ſtatim debet
conſignari iudici,ita Bart.d.tracta.repreſſal.quæſt.9.princ.
num.2.verſi.ad ſecundum, idem notat Afflict.in conſtitut.
regni,Rubrica 8.de pacis cultu,num.42.uerſic.etſi capitur,
lib.1.Marſil.tract.bannit.in uerbo, Capti, num.55. Tamen
82 captus eximitur à captura in aliquibus caſibus. † Primo ſi
eſt paratus reſarcire damnum illi cui fuere repreſſaliæ con-
ceſſæ, vt notat Iacob. de Canib.d.tractat.1.parte,num.37.
83 verſic.fallit 18. † Secundo eximitur à captura,ſi vult pro-
bare de iniuſtitia repreſſaliarum dando interim cautionē,
uel uadimoniam,ita not.Iacob.de Canib.d.num.37.uerſic.
84 fallit 19. † Tertio euadit carceres, ſi renunciaſſet eas im-
petrans in contractu celebrato cum alienigena repreſſalia-
rum impetrationi, ut tradit Iacob. de Canib. dict. loco,
numer.38.

De repreſſalijs.
Cap. CCCCXXXVIII.

a SI quis *b* ciuitatis, *c* vel ducatus Mediolani, fecerit aliquod debitum *d* cum aliquo forenſi, *e* non de dominio ducatus Mediolani, *f* vel aliud commiſerit, *g* uel fecerit extra dictum dominium, & proinde *h* querimonia facta fuerit Poteſtati, & Vicario Prouiſionum Mediolani, quod ille,de quo facta fuerit querimonia *i* literis,uel alio modo, *k* teneatur,& debeat compelli, poſſit & debeat,per ipſos Dominos Poteſtatem, & Vicarium *l* facere bonam, & idoneam *m* ſatiſdationem *n* de exonerando, *o* & conſeruando Commune, & ſingulares perſonas ciuitatis,& ducatus Mediolani, *p* & terrarum ſuppoſitarum ſtatutis Mediolani. Et de ſoluendo omne, & totum id, quod feciſſet debitum, vel quod requiritur ab eo, *q* & de eundo perſonaliter, *r* uel per ſufficientem nuntium,uel Procuratorem *ſ* ad partes illas,in quibus requiritur aliquid ab eo, *t* & de ſtando iuri, *u* & curare & facere eum effectu, quod commune,& homines ciuitatis, & ducatus Mediolani,& terrarū ſuppoſitarum utſupra, *x* proinde moleſtiam,uel damnum aliquod non recipiant,nec habeant. Et hoc infra quindecim dies, ſi fuerit in Lombardia, & ſi extra Lombardiam, infra menſem unum. Et ſi quis ciuitatis, uel ducatus Mediolani *y* fuerit impeditus extra iuriſdictionem Mediolani pro debitis, uel factis alicuius, qui ſit de ciuitate, uel ducatu Mediolani, quod ille, pro cuius debito, *z* uel facto, *aa* uel occaſione, uel cauſa cuius impeditus fuerit, *bb* teneatur, & debeat, & compellatur *cc* ſummarie, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij *dd* & ſine libelli datione, & quam uelocius compelli poterit, *ee* ipſum taliter impeditum conſeruare indemnē *ff* ab omnibus expēſis, damnis,& intereſſe,quas, & quæ proinde paſſus fuerit, ipſum perſonaliter capiendo, & *gg* per uenditionem bonorum ſuorū, *hh* & modis om-
nibus,

nibus, arbitrio ipſius Domini Poteſtatis, uel Vicarij, quibus melius, & uelocius compelli poterit, non obſtantibus cauſis collocatis, ii & prohibitione, ſeu interdicto repreſſaliarū, kk ſed captionum facta, ſeu facto. Et in omnibus ſuprascriptis, & in quolibet prædictorum, Poteſtas, uel Vicarius, utſupra, teneatur, & debeat cōtenta in ſupraſcripto ſtatuto exequutioni demandare, ll & habeat in prędictis, & ſuper prædictis merum arbitrium, ſub pœna librarum quinquaginta Imperialium, toties, quoties contrafecerit, ſi requiſitum fuerit.

S V M M A R I V M.

1 *Forenſis quis dicatur.*
2 *Terra communis dicitur ſuppoſita.*
3 *Perſonaliter quando quis teneatur comparere.*
4 *Curare, & facere cum effectu quid ſignificet.*
5 *Nemo tenetur pro alio.*
6 *Cauſa dicitur etiam remotiſſima.*
7 *Exacto propter repreſſalias quomodo ſuccurratur, vſque ad numer. 9*
10 *Quam velocius quid importet.*
11 *Captus pro repreſſalijs conſeruandus eſt in demnis, declara vſque ad num. 15.*
16 *Repreſſaliæ in Regno Ciciliæ interdictæ ſunt quid de Iure communi, num. 17.*
18 *Arbitrium merum quid ſit.*

a SI quis] Comprehenditur ſolum maſculus non fœmina, cum non tractetur de materia congruenti utrique ſexui, ut late notatum ſupra cap. 126. In ciuitate, uol. 1.
b Ciuitatis] Quid ueniat appellatione, Ciuitatis, notatū ſupra late c. 341. Si quis, in ciuitate.
c Vel ducatus Mediolani] Appellatione, Ducatus, quid ueniat, notatum ſupra cap. 130. Vbicunque, in uerbo, De comitatu, uol. 1.
d Cum aliquo forenſi] † Forenſis dicitur is, qui in illo
1 loco non eſt natus, ut not. Caſtrenſ. conſil. 89. num. 3. uol. 2. late Dec. conſil. 352. num. 4 & 5. Nec ibi habet familiam, uel domicilium proprium, ut not. Burſat. conſi. 55. num. 2. uolum. 1. Quid autem differat forenſis, non ſuppoſitus, & non ſubditus, late diſcuſſum ſupra cap. 44. Si quis, in uerbo, Non ſuppoſitus uol. 1.
e Non de dominio ducatus Mediolani] Hic autem comprehenditur totus ſtatus Mediolani.
f Vel aliud commiſerit] Per delictum ſcilicet.
g Vel fecerit] Aliquo modo quid faciendo.
h Querimonia facta fuerit] Quid ueniat appellatione, Quærimoniæ, notatum ſupra cap. 387. Si contingat, in hoc uerbo.
i Literis uel alio modo] Poteſt enim querimonia moueri iudicialiter, uel extra, & tam in ſcriptis, quam aliter, ut notatum fuit d. cap. 387. Si contingat, in hoc uerbo.
k Teneatur & debeat compelli] Per iuris remedia, de quibus per Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de mulctis, ad finem.
l Facere bonam, & idoneam] Quę dicatur bona, & idonea ſatiſdatio, notatum d. c. 44. Si quis, in uerbo, Idonee.
m Satiſdationem] Quæ dicatur ſatiſdatio, diſcuſſum ſupra d. c. 44. Si quis, in uerbo, Satiſdare, uol. 1.
n De exonerando] Quid differant exonerare, uel releuare, & defendere, notatum ſupra cap. 413. ad petitionem, in uerbo, Exonerari, uol. 1.
o Et conſeruando idonee] Vt damnum aliquod non patientur homines ducatus, & terrarum ſuppoſitarum, ut hic cauetur.
p Et terrarum ſuppoſitarum] † Prout ſunt terræ commu-
2 nes, ut notatum ſupra cap. 153. Statuitur, uolum. 1. Et etiam terræ infeudatæ, quæ dicuntur dē ducatu, Cephal. conſ. 169. num 6. uolum. 1.
q Et de eundo perſonaliter] † Vbi ſcilicet tractatur de
3 delicto in caſibus in quibus ratione delicti poteſt procedere notatis, per Socin. in c. poſtulaſti, num. 13. de foro compet. Idem not. Boſſ. ſua praxi, tit. de foro competen. nu. 46. cum ſequen.
r Vel per ſufficientem nuncium, uel Procuratorem] Quādo agitur de cauſa reali, in qua ſufficit Procurator regulariter, quis autem ſit Procurator legitimus, notatum ſupra ca. 65. Non reuocetur, uol. 1.
ſ Ad partes, in quibus requiritur aliquid ab eo] in caſibus in quibus poteſt ibi conueniri ratione contractus, de quibus ſupra cap. 3. Item quod, in uerbo, Qui conueniri poſſit, uolum 1.
t Et de ſtando iuri] Quid releuet fideiuſſio de iudicio ſiſti, notatum late ſupra cap. 45. Si quis, in uerbo, De iudicio, ſiſti, uolum. 1.
u Et curare & facere cum effectu] † Adeo quod non ſuf-
4 ficiat, quod adhibuerit omnem diligentiam, iuxta notata per Scribentes, in l. Stipulatio iſta habere, in princip. ff. de uerb. oblig.
x Proinde moleſtiam, uel damnum aliquod non recipiant]
5 † De iure enim prohibitum eſt, quod unus teneatur pro debito, uel delicto alterius per l. Sancimus, C. de pœnis, notat Corn. conſ. 160. num 10. uol. 2.
y Fuerit impeditus per repreſſalias] De quibus late diſcuſſum ſupra in Rubrica generali.
z Pro cuius delicto] Ciuili ſcilicet.
aa Vel facto] Alio modo quam per contractum.
bb Vel occaſione uel cauſa] † Etiam remotiſſima, ut not.
6 per hoc uerbum Soc. conſil. 156. nume. 21. uſque ad finem, uolum. 2.
cc Teneatur, & debeat, & compellatur] † De iure commu-
7 ni quomodo ſuccurratur exacto propter repreſſalias, an cōtra eum, cuius cauſa fuere conceſſæ, vel contra Iudicem qui neglexit facere iuſtitiam, vel locum illum, qui noluit quod iuſtitia adminiſtraretur, diſcurit Bart. d. tract. repreſſal. qu. 10. princ. nume. 1. & 2. Iacobus de Canib. d. tract. repreſſal. 1. parte, num. 41. verſic. Fallit 24. relatiue Marſil. tract. ban-
8 nit. in verbo, Capti, num. 54. † Et vbi conceſſa fuit occaſione alicuius ciuitatis, uel loci, qui noluit, quod iuſtitia adminiſtraretur, tunc non licet ſine alia conceſſione capere res, & homines illius loci, vt tradit Bart. d. quæſt. 10. num. 3.
9 & 4. † Captus autem pro repreſſalijs an poſſit propria authoritate capere homines illius loci, in quo ipſe fuit captus, notat relatiue Marſil. d. verbo, Capti, numer. 54. ad finem.
dd Summarie, & ſine ſtrepitu, & figura iudicij] Quid releuent hæc verba, notatum late ſupra cap. 47. D. Poteſtas, in his verbis, volum. 1.
ee Et ſine libelli datione] Quod etiam ſublatum in alijs cauſis per Statutum ſupra cap. 21. Termini, ad finem vol. 1.
ff Et quam velocius compelli poterit] † Hoc verbum idem
10 importat, quod uerbum ſummarie, ita Rebuff. tract. de ſenten. execut. artic. 7. Gloſ. 11. num. 8.
gg Ipſum taliter impeditum conſeruare indemnem] † Idē
11 de iure communi, notat Alberic. in d. Auth. Et omnino, quæſt. vltima, num. 2. C. ne vxor pro marito, vbi Bald. num. 18. verſic. Sed adde, idem Alber. in tractat. Statut. 1. parte, quæſt. 53. num. 2. Bart. d. tract. repreſſal. quæſt. 10. num. 1. ad finem, Angel. conſil. 102. ad finem, Scribentes omnes in l. 2. §. Item ſi ex facto, vbi Roman. nu. 8. & Iaſ. num. 23. Soc. num. 8. ff. de verb. oblig. Practic. Papienſ. in forma libelli, in actione reali, verſic. iure dominij, nu. 22. declarando, vt per eum. Alex. conſi. 49. num. 6. volum. 1. & conſ. 147. nume. 2. volum. 2. Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de damno dato, num. 8. Alciat. conſ. 428. num. 4. Idem notatur in libr. 16. Communium, in verbo, Captus, & exactus, Soarez dictis communibus ſuis, verbo repreſſalias, vt Dd. Viuius ſuis commun. lib. 2. opin. 35. Captus pro repreſſalijs, idem notat confirmando
12 Burſ. conſ 138. num. 64. volum. 2. † Quod tamen procedit ſi fuerint iuſte conceſſæ, alias ſi fuerint iniuſte conceſſæ ceſſat hæc conſeruatio, vt tradit Alciat. d. conſil. 428. nu. 4. & 5. Idem notat declarando Soc. d. §. Item ſi ex facto, num. 8.
13 Boſſ. d. ſua praxi tit. de damno dato, numer. 82. † Secundo ceſſat hæc conſeruatio indemnitatis, vbi is cōtra quem fuere conceſſæ, fuerit negligens, nec impediuit iure mediante, ne concederentur, ita declarat Soc. d. §. Item ſi ex facto, n. 8. in quarto caſu eius diſtinctionis, idē not. Boſſ. d. tit. de damno dato, num. 8. verſ. Eſt alius caſus.
hh Ab omnibus expenſis, & intereſſe, quas & quæ proinde paſſus fuerit] Idem de iure communi, vt notant Scribentes in locis ſupra allegatis, maxime in d. §. Item ſi ex fa-
14 cto. † Idem ſi eſt captus propter factum communis, quia habet ius repetendi quodcunque expenderit à Communi, ita Ripa titu. de priuileg. contract. cauſa peſtis, numer. 92.
ii Et per venditionem bonorum] † Hoc eſt iuris remediū
15 de quo per Boſſ. d. ſua praxi crimin. tit. de mulctis, ad finem, & in l. Ait prætor, ff de re iudic.
kk Et modis omnibus] Per iuris remedia, de quibus Boſſ. tit. de mulctis, ad finem.
ll Non obſtantibus cauſis collocatis] Veluti ſuſpenſionibus cauſarum, prout cauetur ſupra cap. 107. Temporibus, vbi notatum, vol. 1.
mm Et prohibitione ſeu interdicto repreſſaliarum] † Prout
16 eſt in regno Siciliæ, in quo interdictæ ſunt repreſſalię etiam

in cau-

Digitized by Google

in cauſa & debito fiſcali, vt nor. Afflict. in conſtitut. regni, Rubrica 8. de pacis cultu, num. 35. & 36. lib. 1.

nn Seu captionum] † Nam de iure communi in quibuſ-
17 dam caſibus prohibetur quis capi etiam ob repreſſalias, de quibus per Iacob. de Canib. tracta. repreſſal. numer. 44. verſic. 28.

oo Et habeat in prędictis merum arbitrium] † Quid ſi au-
18 tem merum arbitrium, notat Menoch. tracta. arbitr. libr. 1. quæſt. 6. principali.

DE EODEM. Cap. CCCCXXXIX.

SI aliquis Negociator, vel aliqua perſona ciuitatis, vel ducatus Mediolani impeditur in perſona, vel rebus, in aliqua parte, ratione alicuius debiti Communis Mediolani, vel occaſione alicuius Robariæ, vel alicuius conceſſionis datæ, vel quæ daretur contra Commune Mediolani, quod ille negociator, ſeu perſona ab alio impedimento, & ab omni damno, & intereſſe, debeat releuari, & indemnis conſeruari, per Commune Mediolani, & ad expenſas ipſius communis, niſi per Commune Mediolani, ſeu mādato alicuius Iuſdicentis fuiſſet prohibitum, & præconizatum publice ad ſchalas palacij magni broleti Communis Mediolani, ne aliquis Mediolanenſis, vel ducatus Mediolani iret ad illas partes, in quibus fuerit impeditus, vel derobatus. Et ſi acciderint prædicta poſt illud præconizamentum, ſeu prohibitionem, non vendicet ſibi locum hoc capitulum.

SVMMARIVM.

1 *Captus pro repreſſalijs quomodo ſit releuandus.*
2 *Crida præſumantur omnibus innoteſcere.*

a SI aliquis negociator] Quis ſit negociator, & quis veniat appellatione, Negociatoris, notatum ſupra cap. 419. Si ſtatutum. in verbo, Fuerit negociator, vol. 1.

b Vel aliqua perſona] Quæ non ſit negociatrix.

c Ciuitatis] Appellatione Ciuitatis quid contineatur, notatum late ſupra c. 341 Si quis, in uerbo, In ciuitate.

d Vel Ducatu Mediolani] Ducatus appellatione quid cōprehendatur, diſcuſſum late ſupra cap. 130. Vbicunque, in verbo, De Comitatu, vol. 1.

e Impeditur in perſonam] Per capturam eius, quæ datur in repreſſalijs, vt notatum ſupra in Rubrica general.

f Vel rebus] Per capturam earum, quæ pariter conceditur in repreſſalijs.

g Ratione alicuius debiti Communi Mediolani] In capitulo præcedenti, notatum de repreſſalijs, quę ſiunt occaſione debiti, vel commiſſi per priuatum, hic autem debiti per Commune Mediolani.

h Vel occaſione alicuius robariæ] Alio modo quam quod proueniat ex debito Communi Mediolani.

i Vel alicuius conceſſionis datæ] Per repreſſalias ſcilicet, de quibus ſupra in Rubrica generali.

k Ab alio impedimento, & damno, & intereſſe debeat re-
1 leuari, & indemnis conſeruari] † Idem de iure communi, vt notat Alber. tract. Statut. 1. part. quæſt. 53. num. 10 Alex. conſ. 147. nu. 2. vol. 2. cum allegatis ſupra, cap. præcedenti, in verbo, Ipſum taliter impeditum conſeruare indemnem. Limitando, vt ibi in certis caſibus non habere locum, ſi fuerit facta iniuſtitia, vel in earum repreſſaliarum conceſſione, vel per negligentiam ipſius.

l Per commune Mediolani] Idem cauetur ſupra in ſimili cap. 331. Si contingat.

m Et præconizatum fuerit publice] † Ad hoc ne quis poſ-
2 ſit prætendere ignorantiam, cum cridæ omnibus præſumātur innoteſcere, & ſufficit præconizationem factam fuiſſe in ciuitate, vt notat in ſimili Gallia. Alex. in conſuetud. ſuis Alex. in præfatione, 8. num. 92.

n Non vendicet locum hoc capitulum] Idem ſi iniuſte fuerint conceſſæ repreſſaliæ, vel per negligentiam prout notatum ſupra d. cap. præced. in d. verb. Ipſum taliter impeditum.

Contra foraſterios negotiatores, vt non poſſint ſtare Mediolani. Cap. CCCCXL.

NVllus foraſterius negociator poſſit ſtare in ciuitate Mediolani, ſi eſt de aliqua terra, in qua negociatores Mediolani ſtare, a & vti, & negociari non permittantur.

a ET vti & negociari non permittantur] Idem de iure, quia tale ius reddendum alicui foraſterio, quale redditur in eius loco, vt cauetur ſupra cap. 179. In omnibus, cum ibi notatis.

Quod impediti extra iuriſdictionem Mediolani conſeruentur indemnes. Cap. CCCCXLI.

a SI quis de Ciuitate, vel Ducatu Mediolani b captus fuerit in perſona, vel rebus extra iuriſdictionem Mediolani, pro debito alicuius Mediolanenſis, c teneatur & debeat compelli d ille Mediolanenſis, e ſummarie, ſine ſtrepitu, & figura iudicij ad f conſeruandum indemnem illum, g qui eius occaſione, vel eius debito fuerit impeditus.

SVMMARIVM.

1 *Occaſio dicitur etiam remotiſſima.*

a SI quis de Ciuitate, vel Ducatu Mediolani] Exponenda verba hæc, vt late ſupra capit. 438. Si quis, in princip.

b Captus fuerit in perſona, vel rebus] Per repreſſalias ſcilicet, prout notatum ſupra in Rubric. generali, cap. 438. Si quis.

c Teneatur, & debeat compelli] Per iuris remedia, de quibus per Boſſ. d. tit. de mulctis, ad finem, & not. d. cap. 438. Si quis, Limitando, vt ibi apparet.

d Ille Mediolanenſis] Pro quo quis fuerit captus, vel derobatus.

e Summarie, ſine ſtrepitu, & figura iudicij] Quid releuent hæc verba, notatum cap. 47. Dominus Poteſtas, in his verbis, volum. 1.

f Conſeruare indemnem] Ab omni damno, intereſſe, & expenſis, vt cauetur ſupra d. c. 438. Si quis.

g Qui eius occaſione] † Etiam cauſa remotiſſima, vt notat
1 Soc. ſen. conſ. 156. num. 27. vſque ad finem, vol. 2.

RVBRICA GENERALIS, De auibus & certis beſtijs prohibitis capi.

SVMMARIVM.

1 *Venationum materia tractatur quibus ſcilicet ſit prohibita venatio per quos prohiberi poſſit, & de iure piſcandi, an ſit de regalibus, & cui competat, vſq; ad num. 11.*

† VEnandi ius de iure gentium commune eſt omnibus,
1 & permiſſum, ac licitum eſt, ita Dec. conſ. 197. nu. 1. ad finem, Crauet. conſ. 314. num. 3. verſ. Ita etiam non ob-
2 ſtat, idem Riminald. iun. conſ. 35. num. 1. volum. 1. † Tamen mutatum de iure canonico, in Clericis, & monachis, ne poſſint venari cauſa voluptatis, ſed neceſſitatis, ſic Riminald.
3 iun. d. conſ. 35. num. 12. 13. & 14. † Nam venatores ſancti non reputantur fuiſſe, ita Rimin. d. conſ. 35. num. 35. & 36.
4 † Ampliatur, vt etiam de iure communi venatio nō ſit prohibita in fundo alieno cauſa recreationis, vt not. Boſſ. ſua praxi, tit. de regal. num. 43. Craue t. d. conſ. 314. in prin. Vi-
5 uius ſuis communibus, lib. 2. opinio. 311. venari. † In dubio autem venatio præſumitur facta cauſa recreationis,
6 Alex. conſ. 72. numer. 13. volum. 1. † Ius venandi non eſt publicum, niſi forte ſecundario, ſed principaliter venatio reſpicit fauorem Principis, & eius delitias, Riminal. d. cōſ.
7 35. num. 27. † Conſuetudo venandi prohibitiua eſt inua-
8 lida, Rimin. d. loco, nu. 5. & 17. † Non poteſt pariter prohiberi venatio per Principem, nec per Statutum, Dec. conſ. 197. num. 2. cum addit. ibi, vbi tenet tale Statutum non valere, Dec. conſ. 271. in princ. cum addit. ibi, Afflict. in con-
9 ſtit. regni, Rubr. 1. De iur. regal. ad finem, lib. 3. † Non poteſt etiam per edictum Principis prohiberi venatio. Riminal. d. conſ. 35. nume. 2. & 3. Laur. Kirchou. ſuis communi-
11 bus, concluſ. 99. venationes, cent. 4. † Si tamen ſit feudatarius, non Imperator, vel ſuperior, quia hi poſſunt prohibere venationes per edictum, ita Boſſius tit. de regalijs, nu.
11 42. † Tamen Feudatarius, & inferior Princeps poteſt per edictum prohibere, vbi adſit conſuetudo prohibitionis ve-
12 nationis, Riminal. d. conſ. 35. nume. 17. † Secundo poteſt prohiberi in locis muratis, & ſepe circundatis, Rimin. dict.
13 conſ. 35. num. 4. † Tertio poteſt etiam prohiberi per edi-

ctum

Digitized by Google

ctionem ex cauſa, vt Rimi. ibi, num. 15. exemplificando, vt per
14 eum. † Vbi per feudatarium fierent hæc proclamata, & edicta prohibitiua venationis, & non appellaretur, teneret præſcriptio contra eos, vt not. Boſſ. d. num. 42. ad finem.
15 † Quinto feudatarii, vel alij Principes inferiores poſſunt facere proclamata, ne quis in bonis eorum venetur, Dec. d.
16 conſil. 197. num. 2. Afflict. d. Rubr. 1. ad finem, lib. 3. † Mediolanī autem Dux, & eius locumtenentes, cum habeat eadem priuilegia, quæ Imperator per proclamata rigoroſa, prohibent venationem in quibuſdam locis reſeruatis, & ad hoc munus erectum officium venationis cum ſuo Capitaneo, qui eligitur per Ducem ad vitam duraturum. Quod
17 Officium capitaneatus nunc vacat. † Per venationem quis non dicitur turbari in eius poſſeſſione, ita not. Ioſeph. Ludouicus communibus ſuis, concl. 71. verſ. Et nota vnum cum, quis poſſit licite venari in alieno, vt ſupra notatum, niſi prohibeatur à Domino, ita Ioſeph. d. loco verſic. Et nota
18 circa medium. † Ius piſcandi in mari, & flumine publico competit cuilibet, ita Boſſ. tit. de aquis, & flum. nu. 17. Boer. deciſ. 352. nu. 4. ad fin. Alba conſ. 16. n. 11. verſ. Ceſſante. Limitando, vt relatiue per Boſſ. d. loco, n. 18. & late per Ruin.
19 conſ. 18. & ſeq. volum. 1. † tamen eſt de regalibus vbi ſit ex conſuetudine longa Princeps, vel fiſcus exigere ſolet vectigal publicum ſuper huiuſmodi commodo piſcandi, & nō aliter, Alba conſ. 16. num. 10. & 11. declarando etiam ali-
20 ter vt ibi per eum. † Et ſic eo caſu Princeps poteſt prohibere ius piſcādi in flumine publico, & ei imponere vectigal, non feudatarius, Boſſ. d. tit. num. 19. quod idem not. Alciat.
21 conſ. 364. nu. 1. † Hinc etiam infertur, quod ex iure piſcandi, vel venandi ſi aliquis redditus percipiatur, vel ex præſcriptione antiquiſſima tēporis, vel aliter pertineret eo caſu, veti de regalibus Principi, vel alijs dominis habentibus regalia, Crauet. d. conſ. 414. nu. 3. verſ. Benefactor.

De pœna capientis columbos. Cap. CCCCXLII.

a NVlla perſona capiat b aliqualiter c columbos, d ſub pœna librarum vigintiquinque Imperialium pro quolibet columbo, & qualiter vice, & reddat columbos, & perdat retia. Et quilibet poſſit accuſare, & medietatem habeat condemnationis, e & habenti columbaria f detur plena fides, g cum ſacramento. Et qui repertus fuerit cum retibus, & cum ſtellono, h poſſit condemnari tanquam, ſi repertus foret capere columbos, vel cœpiſſe, & ſi pœnam prædictam ſoluere non poſſit, fuſtigetur per Ciuitatem.

S V M M A R I V M.

1 *Columborum natura diſcutitur.*
2 *Columbi alieni, an poſſint occidi, & num. 3.*
4 *Gallinæ repertæ in horto, an poſſint occidi.*
5 *Columbos turrianos capiens furtum committit, declara vſque ad num. 7.*
8 *Columbaria tenentes, an obligentur ad reſtitutionem damnorum datorum per columbos, vſque ad num. 10.*
11 *Qui non habet in ære luit in corpus.*

a NVlla perſona] Non tamen ligantur Clerici, qui Statutis laicorum non ſubijciuntur, vt late notatum in Præludijs.
b Aliqualiter] Quolibet ſcilicet modo.
c Capiat columbos] † Domeſticos ſcilicet, non Sylue-
1 ſtres, qui appellantur palumbi. De natura columborum, notat relatiue Caſſan. d. Rubr. 14. de Foreſt. §. 9. in princip.
2 num. 9. † Columbi pariter alieni prohibentur occidi, per text. in l. Pōponius, Il 1. §. 1. vbi Floria. ff. famil. erciſc. Caſ-
3 ſan. ſuis conſuet. Rubr. 13. §. 9. In princ. nu. 5. † Et quatenus habent conſuetudinem reuertendi, dicuntur in dominio
4 noſtro, vt ibi per Caſſan. n. 6. † Gallinæ autē repertæ in ſuo horto quis de conſuetudine poteſt occidere impune, not. Boer. ſuis conſuetud. Rubric. des couſtumes prædiales, §. 5. in princ.
d Sub pœna librarum vigintiquinq; Imperialium] † De
5 iure communi pœna capientis columbos turrianos eſt furti, text. d. l. Pomponius, verſ. Idem Pomponius confirmat Boer. d. §. 5. Angel. de Claua ſua Summa, verſic. Subſtitutio, §. 6. idem Caſſan. d. Rubric. 13. De Foreſt. §. 9. in princ.
6 num. 9. † Si autem capiens pœniteat, & eos relaxet euitat
7 pœnam. † Limitando niſi eis dediſſet Cominū, & alia ſimilia, idem Caſſan. ibi, num. 8. Verum anno 1564. die 13. Ianuarij factum fuit proclama puniens capientes columbos in pœna aureorum decem, etiam ſi aliter non reperiatur. Ex quo etiam irrogatur pœna venatoribus in locis reſeruatis, maxime tempore niuis aureorum quinquaginta.
e Et habenti columbaria] † De iure communi habentes,
8 & tenentes columbaria tenentur ad reſtitutionem damnorum datorum in agris alienis, quando eos columbos Domini columbariorum non paſcant, vel non habeant tanta bona circum circa, quod veroſimiliter in ipſis poſſint dicti columbi paſci, & viuere, ita not. Boer. d. conſuetud. libr. des couſtumes de Tours, tit. de iure D. Caſtellani, verſ. Droict. verſ. Ex ſuis ædepol. Idem Caſſan. d. §. 9. num. 8. verſ. Verū,
9 † vbi dicit eos peccare tenentes columbos in columbaria.
10 † Habens vſumfructum columbarij, qualiter eo debeat vti, not. in tex. l. Vſufructuarius. §. Si in viuarijs. ff. de vſufruct. idem Caſſan. d. §. 9. in princ. num. 8. verſ. Dicit vlterius.
f Detur plena fides] Non tamen dicitur legitima probatio, vt not. ſupra cap. 43. in caſibus, in verb. Habeatur pro plena probatione, vol. 1.
g Cum ſacramento] Quando ſit deferendum, & quomodo, & coram quo Iudice, late not. ſupra cap. 371. Statuitur, in verbo, Sacramento.
h Poſſit condemnari tanquā ſi repertus fuerit capere] Ex quo repertus eſt in actu propinquo.
i Fuſtigetur per ciuitatem] † Qui enim non habet in ære,
11 luit in corpore, per l. Quicunque, C. de ſeru. fugit. notat Brun. iun. tract. ceſſ. bonor. queſt. 9. num. 3. & notatum in nouis conſtit. tit. pœna Capitul. cap. Collegis, in verb. Puniatur in perſona.

De pœna ementis columbos ab vſellatoribus, Cap. CCCCXLIII.

a QVicunque emerit columbos ab vſellatoribus, b condemnetur in libris decem Imperialium, pro qualibet vice, applicanda pro medietate Communi Mediolani, & pro altera accuſatori.

S V M M A R I V M.

1 *Emens columbos ab vſelatoribus vel vendens, an puniatur.*

a QVicunque emerit] † Pœna hæc conſtituta ex hoc
1 Statuto emēti columbos habere debet locum etiam in vendente ratione correlatiuitatis, vt not. Bart. in l. 1. ad fine, C. de cupreſſ. lib. 11. Plot. l. Si quando, num. 289. C. vnde vi, Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 41. de maleſic. & noxijs. Eadem pœn. lib. 3. Gabr. tit. de legib. concl. 3. nū. 14.
b Condemnetur in libris decem] Pœna hæc imponitur, ex quo emit rem prohibitam capi, vt cauetur capitulo præcedenti.

De pœna capientis ciconias, vel hirundines. Cap. CCCCXLIIII.

a NVllus capiat ciconias, nec hirundines, b ſub pœna librarum quinq; Imperialium, pro quolibet, & qualibet vice, quæ pœna applicetur pro medietate Communi Mediolani, & pro altera accuſatori.

a NVllus capiat ciconias, nec hirundines] Ex eo quod nullum damnum afferunt publico.
b Sub pœna librarum quinque Imperialium] Hoc non ſeruatur.

De pœna capientis canem alterius. Cap. CCCCXLV.

NVllus capiat nec furetur a canem alterius, à venando, b nec à maſſarijs, nec ipſam retineat, c ſub pœna librarum vigintiquinque Imperialium, applicandarum domino canis.

a CAnem alterius à venando] Qui ſunt in conſideratione apud homines.
b Nec à maſſarijs] Pro cuſtodia ſcilicet maſſaritij.
c Sub pœna librarum vigintiquinque Imperialium] Hoc quando agitur ciuiliter de furto, nam ſi agatur criminaliter pro furto, pœna eſt corporalis.

De pœ-

Digitized by Google

De pœna capientis aues à rapina, ſi non conſignauerit. Cap. CCCCXLVI.

a QVicunque acceperit *b* aliquem accipitrem, falconẽ, aſtorem, vel aliquam auem de rapina, *c* cum ſonalijs, vel retibus, teneatur eodem die, vel ſequenti, illi, cuius fuerit, ſi de hoc notitiam habuerit, *d* alias Iudici victualium conſignare, ſub pœna librarum quinquaginta Imperialium, pro quolibet, & qualibet vice, & ſi conſignauerit, vt ſupra, dentur ſibi ſoldi decem Imperialium, pro mercede ſua.

S V M M A R I V M.

1 *Quicunque dictio, an comprehendat feminam.*
2 *Accipiter, vel falſo ex quibus cognoſcatur, quid ſit alicuius.*

a QVicunque. † Cõprehenditur tam maſculus, quam fę-
1 mina de iure communi, vt notat Afflict. in conſtit. regni, Rubrica 1. de iuribus regalibus, num. 3. lib. 3. Rebuff. tract. de pacific. poſſeſſ. num. 3.
b Aliquem accipitrem, falconem, aſtorem] Hæ aues ſunt ſyluestres, non domeſticæ, tamen ſi reperiantur cum ſonalijs, vel retibus, præſumuntur fuiſſe alicuius, & deperditæ.
c Cum ſonalijs, uel retibus] † Qualiter autem cognoſca-
2 tur, quod accipiter, falco, vel aliqua res fuerit in bonis alicuius, & non fuerit habita pro derelicta, notat Bart. & Iaſ. in l. Rem quæ nobis, nu. 28. ff de acquir. poſſeſſ. Idem Bart. in tract. Falcone, circa finem, Soc. idem notat in l. 1. notab. 3. num. 16. cum ſeq. ff. eod. tit. per text. in l. Stigmata, C. de Fabric. lib. 11.
d Alias Iudici victualium conſignare] Hoc non ſeruatur.

De pœna communium non accuſantium capientes aues prohibitas. Cap. CCCCXLVII.

a COmmunia, *b* in quorum territorio capti fuerint *c* columbi, *d* & aliæ aues, ſupra prohibitæ, quæ capi non poſſunt, *e* teneantur denunciare, *f* & accuſare, *g* & capere quoſlibet capientes. Aliter contra eos procedi poſſit *h* ad exactionem ſimilis pœnæ, ad quã tenentur capientes columbos, & vt ſupra. *i* Et ſine præiudicio pœnæ primi contrafacientes.

S V M M A R I V M.

1 *Territorij appellatione quid veniat.*
2 *Factum in confinio duorum territorium ambo territoria obligat.*
3 *Denunciare quid tenetur quando excuſetur, vſq; ad num. 5.*

a COmmunia] Quælibet, cum Statutum indiſtincte loquatur.
b In quorum territorio] † Quid comprehendatur appel-
1 latione territorij, notat Hier. de Monte tract. finium regund.
2 cap 6. † Captura ſi facta fuerit in confinio duorum territoriorum, ambo communia tenentur ad hanc denunciationẽ, & cætera hic diſpoſita, ita Bald. in tract. Statut. in verb. territorium, nume. 5. idem Bald. in regulis generalibus, verſic. Statuta, circa denunciam, faciunt ſupra not. in ſimili, cap. 375. Si de cætero, in uerb. Et ſi eſſet dubium de cuius territorio eſſet ille locus.
c Colombi] De quibus ſupra c. 442. Nulla perſona.
d Et aliæ aues ſupra prohibitæ] In præcedentibus ſcilicet Statutis.
e Teneantur denuntiare] † Et hoc vbi ſciant, alias excu-
3 ſantur. Bart. in l. hæredem, num. 1. ff. de his, qui vt indignis, Abb. in c. Cum ſicut, De eo, qui miſſus in poſſeſſ. cauſa rei ſeruandæ, Clar. ſua praxi crim. §. finali, quæſt. 7. uerſ. Scias
4 autem. † Excuſatur pariter commune, vbi ſit præuentus ab alio, licet dubitet arguendo in contrarium, Alberic. in tract. Statut. 2. parte, quęſt. 62. Tamen quod excuſatur, notat Bart. l. Senatus, §. Eleganter, ff. de lib. agnoſc. & in l. Diuus, la 2. num. 12. ff. de cuſtod. reor. Alex. conſi. 64. nu. 6.
5 volum. 3. † Fallit hoc, vbi perfecte non fuiſſet ab alio denunciatum, ita declarat Alex. in l. Sororem, nu. 2. C. de his, qui. vt indign.
f Et accuſare] Vt puniatur in pœnis notatis in pręcedentibus Statutis.
g Et capere] Vbi hoc ſciuerint, & ſint habilia ad capiendum, alias excuſantur, vt notatum in ſimili ſupra cap. 375. Si de cętero, in uerbo, Teneantur, & debeant.
h Ad exactionem ſimilis pœnę] Ob negligentiam eorum non denunciando ſimilem pœnam ſtatuit Statutum ſupra cap. 375. Si de cętero.
i Et ſine pręiudicio pœnę primi contrafacientis]. Quę quidem non tollitur, cum ea imponatur ob delictum eius.

De remuneratione conſignantium lupos. Cap. CCCCXLVIII.

OMnes illi, qui conſignauerint officio prouiſionũ Mediolani *a* lupos captos, intra Abduam, & Ticinum magnum, habeant, & habere debeãt, pro quolibet lupo magno, libras quatuor Imperialium, *b* Et pro quolibet lupo paruo, libras duas Imperialium, *c* & ſtetur *d* ſacramento *e* illius, qui conſignauerit, iurantis illos cœpiſſe, vel captos fuiſſe, inter Abduam, & Ticinũ magnum. Et incidatur vnus pes lupi, & lupus ſit conſignantis.

S V M M A R I V M.

1 *Lupam prægnantem conſignans, an plura præmia conſequatur, et num. 2.*

a LVpos captos] Siue ſint maſculi, ſiue fœminę, cum ſit de materia indifferenti, ſiue mortui, ſiue viui, & ita practicatur.
b Et pro quolibet lupo paruo] † Si autem conſignetur
1 lupa pręgnans, vnicum pręmium tantum debetur, notat Bart. in l. Qui in vtero, num. 1. vbi Alberic. nu. 2. ff. de Statut. homin. idem Alberic. in Rubr. ff. ad leg. Rhod. De iactu, num. 5. Idem ſuper Statut. lib. 3. quęſt. 59. ad finem, Alex. in lege Falcidia §. placuit, num. 4. ff. ad leg. Falc. Sed quod pręmium detur pro filijs, qui ſunt in vtero, tenet Bertach. tract. de gabell. 84. 1. membro, num. 6. ad finem, quod idem eſt ſi
2 conſignet cum pullis, vt ibi per eos. † Quod tamen non haberet locum in pupillis, cum Statutum loquatur de lupo paruo.
c Et ſtetur] Hęc probatio per Sacramentum non dicitur legitima probatio, vt not. ſupra cap. 43. In caſibus, in verb. habeatur pro plena probatione, volu. 1. Ideo poteſt etiam probari contrarium, vt notatum late ſupra cap. 371. Statuitur, in uerb. Credatur.
d Sacramento] Quomodo, quando, quo tempore, & coram quo Iudice ſit deferendum, late notatum ſupra d. cap. 371. In hoc verbo, Sacramento.
e Illius] Quę perſonę debeant eſſe, vt poſſit deferri, & quibus non debeat deferri, notatum ſupra d. cap. 371. Statuitur, in verbo, Domini.

R V B R I C A G E N E R A L I S.

QVę in pręſenti Rubrica continentur, cum ad legẽ ſumptuariam, quę vulgo pragmatica appellatur, pertineant, opere precium eſſe putaui in his aliquantiſper inſiſtere, ſimulque deploranda foret noſtrorum temporum calamitas, quibus Principum conceſſu, cum his maxime curę eſſe debuiſſet, vt in hac re ad vnguem ſancita ſeruarentur, luxus, & pompa vſq; eo creuit, vt non ſolũ priuatas domos, ſed etiam integras ciuitates exhauriat. Verum cũ bono noſtro fato Catholica Maieſtas Rex noſter Excelſo huic Mediolani Conſilio iniunxerit, vt quæ obſoluerant, lata lege repetãtur, edictorum, & pœna caueatur, ne quis ſanctionem violet ſatis nobis erit, quod votis omnibus expetimus, vt executioni mittatur, expectare. Interea lectorẽ cohortabor, vt æque hęc obſeruet, ac ea, quæ in præſenti Statutorum volumine obſeruare cogitur.

De diuerſis ornamentis, & veſtibus ornamentum. Cap. CCCCXLIX.

QVoniam arrogantes, ſuis diuitijs abutentes, in tantam proruperunt laſciuiam, & inhoneſtam, quod ſibi ipſis attulerint deriſionem, & alijs damnum, detractionem, & verecundiam, eo maxime, quia digniores, & prudentiores nequeuntes honeſte, & commode talibus attingere ſumptibus, in tantum læduntur, quod ſuas virgines nequeunt (vt deceret) ſuis partibus copulare, nec alia facere, nec expedire,

Digitized by Google

dire, vt deberent propter prodigas, & diffuſas expenſas inductas, quas ſi nobiliores patiútur, vſurarum laqueis ſe inuoluunt, & ſi minus faciunt, verecundia confunduntur. Qđ quidem ad læſionem, & ruborem multorum nobiliú, & bonorum ciuium, nec non & communis boni dignoſcitur eſſe repertum, fiantque expenſæ ſuperfluę, & exceſſiuæ in puerperio, ſeu partu, & baptiſmate, cumque multæ requiſitiones, & inſtigationes, aſſiduæque lamentationes ſuper prædictis, & infra dictis ſæpeſępius, per quam multos Nobiles, & prudentes, & alios ciues, rempublicam, ac commune bonum, & honeſtatem ciuitatis, & ciuium Mediolani, & diſtrictus diligentes factæ ſint. Idcirco cum in perſonis, plerunque habenda ſit exceptio, & tamen in omnibus ſit vna virtus, ſeruare modum.

De perlis, & alijs iocalibus non portandis Cap. CCCCL.

STatuitur, quod nulla mulier maritata, vel non maritata, exceptis vxoribus *a* Senatorum, *b* Comitum, *c* Marchionum, *d* Baronum, *e* Militum, *f* Doctorum, tam Iuris ciuilis, quam Phyſicæ, *g* aut Licentiatorum in ſtudio generali, debeat, audeat, *h* nec præſumat portare, *i* ſeu deferre, quouiſmodo, ſuper perſona, nec circa perſonam, ad ornatum perſonæ *k* aliquas perlas in rechamis, nec aliter, nec etiam aliquam collanam auri, nec aureatam, firmalios, vezetos, nec lapides precioſos, ligatos, vel non ligatos, Saluo, & præterquam in annulis ligatis & in digitis, ſub pena amiſſionis, *l* ipſo iure, quartæ partis prædictorum, vt ſupra ſeu valorum ſuorum, quæ pœna, pro medietate, ipſo iure applicetur Communi Mediolani, & pro altera medietate accuſatori. Idem habeat locum in viris non exiſtentibus in gradibus ſupraſcriptis ſingulariter; referendo.

S V M M A R I V M.

1 *Comes quis ſit & quomodo differat ab Arone.*
2 *Filius Comitis dicitur, Comes viuo patre.*
3 *Marchio quis dicatur.*
4 *Baro quis dicatur, & quod nomen ſit, & num. 5.*
6 *Capitanei & Barones inueſtiti cum mero, & mixto imperio an æquiparentur Comitibus, & Marchionibus, & nu. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. & 14.*
15 *Miles quis dicatur.*
16 *Doctores habent multa priuilegia.*
17 *Licentiati an habeant priuilegia doctorum.*
18 *Prohibita portari à mulieribus non veniunt in legato generali.*
19 *Statutum quod loquitur de portante, quomodo verificetur, vſque ad num. 24.*
25 *Prohibitus portare perlas intelligitur de veris.*
26 *Epiſcopus ſcommunicans omnes mulieres portantes perlas, an intelligatur excommunicaſſe ſi omnes mulieres, quæ indiſtinctè perlas portauerit.*

a SEnatorum] De quibus cauetur in nouis conſtit. tit. de Senatoribus.
b Comitum] † Qui ſit comes, & quid differat à Barone,
1 notat Afflict. in conſtitut. regni, Rubr. 11. de Statuendo do-
2 tario, numero 4. libro 3. † Comitis filius dicitur Comes, viuo patre, licet ſecus in filio Baronis. Afflict. in dicta conſtit. Rubr. 31. De pugnis ſublatis, numero 16. verſic. Octauo quæro, libro 2.
c Marchionum] † Quis dicatur marchio cauetur in c. 1.
3 Quis dicatur Marchio, in vſibus feud. Iacob. in ſua inueſtit. in 1. col. tract. ſui, in verb. Marchio.
d Baronum] † In feudorum libris non reperitur verbum,
4 Baro. Aliqui autem dicunt, quod ſit nomen Græcum, qui ſit ſcilicet fortis in laboribus à Baro, quod latine vult dicere Fortis. ita Lucas de Penn. in l. Super verſ. Item nota, C. de
5 mancip. & colon. lib. 11. † Sed quod ſit nomen Hebræum, & quod Baro dicatur latine, filius, quodque Reges qui non poterant diuidere regnum diuidebant filijs ampla caſtella cum iuriſdictione, & imperio, inde vocabantur Barones, id eſt filij alijs celſiores, ita not. Claud. Sayſell. in Speculo feud. 2. parte, 2. partis principalis, verſic. Quinto principaliter videndum eſt. Quod autem idem ſit Baro, & Capitaneus colligitur ex capit. Fundamentum, vbi Gl. & Gemin. de elect. in 6. ita ponderat Ant. Corſet. in c. Grādi, col. 2. in pr. de ſuppl. negl. Prælat. in 6. Quod idem firmat Barbat. in repet. Extrauag. Volentes, verſ. Volentes. & ad hoc allegat. Bald. in cap. 1. in verb. Capitanei, num. 5. qui feud. dat. poſſ. vbi refert quendam magnum Doctorem ſic tenuiſſe, quos ſequitur Iaſ. ibi, num. 29. idem not. Alber. in l. Qui indignus, ff. de Senat. idem Aluarot. in c. 1. quis dicatur Comes, vel Marchio, idem not. Aret. in ſua inueſt. §. Feudatarij Barones.
6 † Et quod Capitanei, & Barones inueſtiti cum mero, & mixto imperio æquiparentur Comitibus, & Marchionibus, tradit Alex. in l. 1. col. 7. num. 21. verſic. Quid de Capita-
7 neis, ff. De offic. eius. † Hinc inferunt Scribentes, Baronem eſſe eum, qui ſit inueſtitus de aliquo caſtro, vel habeat aliquam dominationem, prout etiam Capitaneus, per text. in c. 1. Quis dicatur Dux. notat Bald. in cap. Vno Delegatorū, col. pen. poſt med. numer. 9. de off. deleg. Caſtr. conſil. 107. volum. 2. quod Caſtrenſis Conſilium de verbo ad verbum tranſcripſit Card. Alex. in cap. Peruenit, Qui filij ſint legit. Claud. Sayſſell. in feud. d. cap. 1. num. 36. qui feud. dar. poſſ. idem tradit Curt. iun. conſil. 212. Duplatum conſil. 335. volum. 3. nouiter edito, & allegato per Boſſ. qui idem tenet, & iudicauit in cauſa Ill. Mandellorum, in ſua praxi, tit. de prin. & eius priuil. num. 2. cum ſequen. Ita ſæpius eſſe iudicatum in Senatu Pariſienſi, tradit Tiraquell. tracta. primog. quæſt. 52. ad finem, late confirmat Marin. Frezzia libr. ſuo, De ſubſeud. Baron. & inueſtit. feud. lib. 1. tit. de origine Ba-
8 ronum, num. 8. Et quod hæc ſit opinio verior, † facit, quia Baro eſt longe inferior Comite, & Marchione, prout omnes notant in c. 1. tit. quis ſit Dux, vel Marchio, Curt. iun. d. tract. feud. 2. parte crimin. Caſſan. catal. glor. mund. 5. parte quæſt. 56. & tamen vt quis ſit Marchio, vel Comes non requiritur, quod habeat plura caſtra, vel feuda, vt d. cap. 1.
9 Quis dicatur Dux &c. † Vlterius aduertendum eſt, quod rari ſunt Barones in Dominio Mediolani, qui habeant numeroſa loca in feudum, vel ſubfeudatarios ſub ſe, ideo Statutum hoc, & alia loquentia de Baronibus, debent intelligi de Baronibus ſimplicibus habentibus etiam feuda ſimpli-
10 cia, vt aliquid operentur, alias ſuperflua eſſent. † Confirmatur hæc opinio, quod cum in priuilegio legitimandi excipiantur, vt filij naturales Baronum non poſſint legitimari à Comitibus Palatinis, in his cēſentur excepti Barones regni Neapolis, qui regulariter non habent merum imperiū, vt tradit Ander. Iſern. in c. 1. in verb. Hæreditatem, de pace tenenda, refert ſequendo Affli. in cap. 1. In princ. colum. 5. nume. 44. verſic. Sed in regno, de Capitaneo, qui Curiam
11 vendidit. † Hinc colligitur Barones eſſe minores feudatarijs inueſtitis de caſtro, & villa cum mero, & mixto imperio, nec aliter etiam ſentit Caſtr. d. conſi. 107. volum. 2. dum vult Barones appellari, qui maiorantias, & ſubditos habēt, nam vt quis dicatur Baro, vel Capitaneus, ſatis eſt, quod ſit inueſtitus de caſtro, aut villa cum iuriſdictione etiam abſque mero imperio, ſecūdum Aluarot. Iaco. de Beruiſio. Martin. Laudenſem, Præpoſitum, & communiter alios, d. cap. 1. quis dicatur Dux. & hoc expreſſe vult Bald. in c. Innotuit ad finem, de elect. & in d. c. vno delegatorum, idem Claud. Sayſſell. & Curt. iun. locis ſupra alleg. in tit. de Capitaneo, qui Curiam vendi. in Rub. & Nigro, & in c. 1. de his,
12 qui feud. dar. poſſ. † Huic concluſioni refragatur, quod aliqui dicunt Baronem eſſe, qui habet plura caſtella ſub ſe ex deciſione Iſerniæ, in c. 1. § Similiter, nu. 5. vbi Affli. nu. 104. de Capitaneo &c & in Conſtit. regni, Rub. 11. de Statuēdo dotar. nu. 1. & 4. lib. 3. Dec. conſ. 498. nu. 14. Lucas de pen. d. l. ſuper, C. de mancip. lib. 11. Grammat. deciſ. 34. nu. 6. Curt. ſen. conſ. 49. col. 4. & 5. & conſ. 50. col. 4. n. 7. Quod eſt Cōſilium Bononienſe, idem ſentire videtur Alciat. conſi. 222. per tot. maxime, nu. 5 & in lib. 1. Parergon. cap. 16. Nam reſpondetur dictum Iſerniæ, d. §. Similiter, quē ſequitur Præpoſ. in d. cap. 1. Qui feud. dar. poſſ. loqui ſecundum Conſti. regni Siciliæ, quod idem Andr. Iſern. dicit in d. cap. 1. nu. 3. Quis dicatur Dux &c. Et quod loquatur ſecūdum dictas conſtitutiones regni, notat Mari. Frezzia loco allegato. Secundo aduertendum eſt, Andream de Iſer. dicere, quod ille dicatur Baro, qui habet feudum quaternatum, non dicitur quis ſi habeat plura caſtra, ſed qui habet feudum deſcriptum in quaternione cū Regis aſſenſu, ita declarat Frezzia d. tract. de ſubfeud. Baro. lib. 1. de ori. Baron. nu. 39. 40.
13 & 124. ita etiam not. idem Andr. d. §. Similiter, nu. 5. † Minus huic concluſioni refragatur dictum Bal. in d. ca. 1. quis dicatur Dux, quia ibi dicit, Capitaneum eſſe illum, qui ſit inueſtitus de plebe, vel quota parte plebis, non autem de re certa, veluti de fundo ruſtico, vel vrbano, iuxt. text. in l. 3. §.
14 Incertum. ff de acquir. poſſeſſ. † Pariter non obſtat dictum Baldi in d. c. Vno delegatorum, ad finem, dum dicit, Barones eſſe viros potentes & qui appellantur in Lombardia Magni Caſtellani, quod idem tenet Mart. Laud. tract. de Principibus, quæſt. 178. nam reſpondet Baldum ſibi ipſi paulo ante eſſe con-

eſſe contrarium. Secundo dicitur feudatarios vnius Caſtri eſſe magnos Caſtellanos ad differentiam aliorum Caſtellanorum ſimplicium. Tertio dicitur quod habentes merum, & mixtum Imperium ſunt potentes ratione officij, caſus eſt in l.1.C.Ne liceat pot. Quarto alio modo reſpondet Curt. iun.d.conſ.212.vol.3. Non refragatur vltimo deciſio Alciat.d.conſ.212. ſecundum impreſſionem Lugdun.& ſecundum Veneiam, conſ 6.lib.3.tomo 1.quia imo, Alciat.d.cõſ. 212.nu.4.potius firmat opinionem primam, quod Dominus iuriſdictionis dicatur Baro, licet purum in redditu in feudo dicatur non appellari Baronem.

e Militum] † Miles vt quis dicatur, ſex ſunt neceſſaria tra-
15 dita per Affl.ct. in ſuis conſtitu. Rubr.9.de illicit.portat.
armo.num.27 ad finem lib.1.
f Doctorum tam Iuris ciuilis, quam Phyſicæ] † Qui mul-
16 ta priuilegia habent, vt not. Scribentes in l. Medicos, C.de
Profeſſ.& Medic.lib.12.Chriſtoph.Lanfran.in tract. vtrum
proferendus ſit Doctor.
g Aut Licentiatorum in ſtudio generali] † Quorum mul-
17 ti ſunt in Hiſpanis, qui non habent priuilegia Doctoris, vt
not. Staphil.in tract.de grat.& expectat.ver.Circa tertiam
partem regulæ, nu.19 cum ſeq.
h Non præſumat portare] † Prohibita portari à mulieri-
18 bus nõ veniunt in legato generali facto vxoribus de eius pa-
ratis à maritis. Faciunt ad hoc tradita per Iaſ.in l.Gallus,
§.Quod ſi is.ff.De liber.& Poſthum. Socin.ſen.conſil.10.
19 num.11.volum.1. † Statutum hoc ex quo loquitur de por-
tante, ſufficit quod fuerit probatum cum portaſſe, licet non
fuerit deprehenſus portare, Affli.d.Rub.9.n.9.verſ.18.lib.1.
Secus ſi diceret, ſi inuentæ fuerint; quia tũc requiritur fuiſ-
ſe deprehenſas, non ſolum inuentas, ſecundum magis cõmu-
nem, notatam per Marſ.in l.Qui falſum, num.33.C.Ad leg.
Corn.de falſ.& Cœpol.l.Si ſerui fugitiui, nu.71.C.De ſeru.
fugit.Aug.ad Angel.tract.Maleſ.in verbo, Quod fama, nu.
25.verſic. An autem quis dicatur, Idem cauetur in libr.7.
Communium, in verbo, Statutum quod inuentus, Commu-
nem dicit plura allegando Clar.ſua praxi.§.fin.quæſt.82.
20 Ad ſextum Statutum, in princ.rationibus, vt per eum. †
Statutum autem ſi puniret deprehẽſos cum veſtibus, quod
ſufficeret eos eſſe conuictos à teſtibus de portatione, licet
non deprehenſi ſecundum communem, iuxta gl. in l.1. in
21 verb.Deprehenſus, C.Vbi Senat.vel Clariſſ. † Licet con-
ſuetudo ſeruat contrarium, not.Clar.dict.quæſt.82.Ad ſex-
22 tum Statutum verſ.Sed quid. † Faciens poni in æſtimo
ſuo res Conſanguinei ſui in fraudem Statuti, vt eius vxo-
res poſſint portare ueſtes ſericas contra diſpoſitionem Sta-
tuti de pragmatica loquentis, non euitat pœnam Statuti
illius. Bertachin.de gabell.7.parte, numer.42.uerſic.Quæ
omnia.
i Seu deferre] † Statutum ſi diceret, quod mulieres in-
23 uentæ cum perlis ſoluant decem, ſi aliqua mulier fuit uiſa
portare perlas, ſed tamen non inuenta, non incurrit pœ-
nam, ita not.Alex.conſ.206.num.3.uolum.1 late Ripa tra-
cta de remed.ad conſeruan.ubert.nume.104.uerſic. Et per
textum, idem notatur in lib.17.Communium, in uerb.Sta-
24 tuto prohibente. † Prohibitus portare aliquas ueſtes,
uel aliud, nõ prohibetur habere domi, Io.de Arnono com-
mentar.57.
k Aliquas perlas] † Intelligendum eſt de perlis veris,
25 non de falſis, & fictis, vt notat in his terminis Bart.in l.1.§.
Hoc interdictum.ff.De fonte.idem in l.Omnes populi.q.7.
num.62.ff.de iuſt.& iur. faciunt tradita per Bar.& Alex.in
l.Ait Prætor.§.Hæc verba, ff De vulg.& pupil.idem Franc.
Creme.Sing.83.Cotta ſuis memorab.in uerb.Statuta, quod
Bannitus, uerſ.Perinde alibi, idem Natta tract.Statut.in q.
3.nu.12.Camil.Galli.tracta.de uerb.ſignif.lib.8.c.17.Sed
quod non obſeruetur nec in ueris, not.Cott.d.loco, uerſ.Et
26 licet. † Epiſcopus, ſi per edictum excommunicet omnes mu-
lieres portantes perlas, non cenſetur excommunicatæ, ſi
omnes eas portent ob multitudinem, Marſ.d.tract.Bannit.
in uerb.Ciuitate, num.13.
l Ipſo iure] Abſque ſcilicet ſententia priuatoria harum
rerum, licet requiratur declaratoria ſuper facto, ut notatũ
late ſupra c.1.in uerb.Ipſo facto, uol.1.

De veſtibus portandis, vel non portandis. Cap. CCCCLI.

NVllus maſculus, nec aliqua fœmina, exceptis maſculis, & fœminis comprehenſis in præcedenti proxime ſtatuto, audeat, nec præſumat, nec poſſit, quouiſmodo *a* deferre, ſeu portare circa dorſum, uel ornatũ perſonæ aliquas ueſtes brochati, nec drappi aurei, nec argentei, filati, nec filati, nec ueſtes rechamatas. Saluo & præterquam quod mulieres portare poſſint manicas drappi, uel brochati auri, & argenti, ſub pœna comprehenſa in præcedenti proxime ſtatuto applicanda, utſupra. Vxores autem *b* Nobiliũ, uel *c* mercatorum, *d* uel cauſidicorum deſcribendorum ſecundum formam ſtatutorum Communis Mediolani ad officium Abbatum Collegij Notariorũ Mediolani, & cauſidicorum curiæ Archiepiſcopalis deferre poſſint, ſeu portare quaſcunque ueſtes ſericas, non aureatas, nec argentatas, nec rechamatas, præterquam in manicis, utſupra, quas manicas aureatas, & argentatas, & non rechamatas poſſint portare, ſeu deferre. Aliæ uero uxores inferiorum, deferre poſſint, ſeu portare ueſtes ſericas, non aureatas, nec argentatas, nec rechamatas in gruppis, & manicis tantum, ſub eadem pœna, utſupra, applicanda, ut ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Defferens veſtes prohibitas, quando incidat in pœnam.*
2 *Nobilis quis dicatur.*

a DEferre, ſeu portare circa dorſum] Deferens ueſtes, aut
1 res prohibitas ex ordinibus contra formam Statuti,
non incidit in pœnam, niſi reperiatur cum rebus prohibitis.
Ex magis communi Clar. ſua praxi crimin.§.fi.q.82. Ad
ſextum Statutum, in prin.uer.Et generaliter.
b Nobilium] † Nobilis quis dicatur, notat late Tiraquel.
2 tract.Nobilit. per tot.& ſupra notatum in c.414.Nullus, in
uerb.Seu parentela, uol.1.
c Mercatorum] Quis ſit mercator, not.ſupra c.416.Filius-
familias, in hoc uerbo, uol.1.
d Vel cauſidicorum] Procuratorum, ſcilicet in rotulo de-
ſcriptorum.

De ſartoribus contrafacientibus, & eorum pena. Cap. CCCCLII.

NVllus ſartor, aut ſutor maſculus, nec fœmina, audeat, nec debeat, nec præſumat per ſe, nec laboratores ſuos, maſculos, nec per fœminas, nec aliam ſubmiſſam perſonam, taliter, nec cuſire, nec ueſtire, aliquam ueſtem, contra formam, & intentionem præſentiũ Statutorum, præſentis Rubricæ generalis, ſub pœna librarum vigintiquinque Imperialium, applicandarum, vt in primo Statuto præſentis Rubricæ generalis continetur.

a NVllus ſartor maſculus, nec fœmina] Hoc expreſſum, vt tollatur difficultas, vtrum comprehenderentur fœminæ, iuxta tradita ſupra c.126.in ciuitate, vbi notatum, volum.1.

De muneribus prohitis. Cap. CCCCLIII.

a MAritus, *b* ſeu ſponſus, non poſſit per ſe, nec per ſummiſſam perſonam mittere, nec donare, nec dare aliquid alicui, nec aliquib.de familia ſponſæ, vel vxoris, nec aliquibus ad vxorem, vel ſponſam attinentib. Et ſimiliter vxor, vel ſponſa mittere, donare, nec dare aliquid alicui, nec aliquibus, de familia mariti, nec aliquibus attinentibus ad maritum, vel ſponſum. Saluo, quod poſſint donari famulis, & ſeruitoribus, caligæ, & manicæ drappi lanæ tantum. Et hoc ſub pœna, vtſupra, applicanda, vtſupra.

a MAritus] Qui dicatur maritus, notatum ſupra cap. 291.Si maritus in prin.vol.1.
b Seu ſponſus] Nondum conſummato matrimonio dicitur ſponſus, vt notatum ſupra cap.299.Vxor, in prin. volum.1.

Quod non fiant nuptiæ niſi vna die. Cap. CCCCLIV.

NVptiæ fieri non poſſint, *a* niſi vna die, & vltra illam diem, extra familiam, non habeantur aliæ perſonæ ad domum ſponſi, ſeu mariti. *b* Reuertiale vero, nullo modo fieri poſſit; ſub pena librarum centum Imperialium, qualibet vice, & pro quolibet cõtrafaciente, applicanda Com-

Digitized by Google

muni Mediolani pro medietate, & pro alia medietate accuſatori.

a Niſi vna die] Et ſic vltra diem non poſſunt fieri Conuiuia nuptialia.
b Reuertiale] Quod vulgo appellatur Reuertaglio.

Quod nullus in publico, nec priuato debeat offerre munera ſponſæ, ſeu Vxori. Cap. CCCCLV.

CVm mulier *a* fuerit ſponſa, *b* vel matrimonio copulata, nullus excepto marito, vel ſpõſo, debeat *c* eidẽ, munis, nec munera offerre in publico, nec occulto, ſub pęna librarum quinquaginta Imperialium pro quolibet contrafaciente, & qualibet vice, applicandarum vt ſupra.

SVMMARIVM.

1 *Munus, & donum an differant.*

a FVerit ſponſa] Quæ ſponſa dicatur, notatum d.c. 399. Vxor, vol. 1.
b Vel matrimonio copulata] Quæ dicitur vxor non ſponſa, notatum d.c. 299. in princ.
c Eidem munus, nec munera offerre] † Quid differant mu-
1 nus, & donum, not. in l. Plebiſcito, ff. De off. Præſid. in l. Munus, & in l. Aliud. ff. de verb. ſign. late Ægid. Tomat. tracta. De collect. verſ. Exactio, nu. 1. cum ſeq.

De mulieribus, quæ poſſunt ire ad ſociandum mulierem in religionem, & ad ſponſas. Cap. CCCCLVI.

AD aſſociandum aliquam mulierem *a* In religionem, non vadant, *b* vltra quam mulieres quindecim, & nullus homo laicus vadat ad aſſociandum, vtſupra, ſub pœna librarum centum Imperialium ei, qui ipſam mittit, applicandarum, vtſupra. Idem ad viſitandum ſponſas, vel vxores ad domum, & ad ſociandum ſponſam ſeu vxorem, extra domum, nec per ſtratas, non vadant, vltra vtſupra, ſub pœna, vtſupra.

SVMMARIVM.

1 *Delictum vnicum quando cenſeatur.*

a IN religionem] Monachatum ſcilicet.
b Vltra quam mulieres quindecim] † Cuiuſcunque qualitas, cum Statutum indiſtincte loquatur ſtatuto hoc ſtante, ſi nuptias faciunt pater, & filius eodem actu, non poterunt habere, & ducere, niſi mulieres quindecim in totum, ita not. Bart. in l. Inficiando, § Infans, ad finem. ff. de furt. licet Ang. ibi, contrarium teneat. Tiraq. d. l. Si vnquam, in præfat. nu.
1 22. C. De reuoc. donat. † Habentes autem ad conuiuium vltra dictas perſonas plures, non dicitur niſi vnicum delictũ, non plura, Bar. d. §. Infans, nu. 6. & 7.

De expenſis ſuperfluis, quæ fiunt in puerperio, ſiue partu, & baptiſmo. Cap. CCCCLVII.

STatuitur, quod in puerperio, ſeu partu, vel occaſione partus, non poſſit, nec valeat ſuper lecto Paiolæ apponi cooperta aliqua ſerica alicuius generis, nec maneriei, nec etiam aliqua cooperta rechamata, nec laborata auro, nec argento, neque ſeta, exceptis celonis, etiam ſetæ laboratis, nec etiam apponi linteamina rechamata, nec laborata auro, argento, *a* perlis nec gemmis, nec etiam poſſint apponi, nec fieri aliqui coſſini, cooperti aliquo ſerico, nec habentes bottonos de auro, nec argento, nec ſerico, nec *a* perlis, nec gẽmis, nec ſuper ipſis coſſinis poſſint apponi ſidreghetæ, niſi lineæ tantum, quæ non habeant aliquod laborerium, niſi de biſtorto, nec etiam ſupra ipſum lectum paiolæ poſſit teneri moſcherum, nec capicellum de ſerico, nec laboratum, nec rechamatum, vt ſupra, nec etiam dicta paiola poſſit tenere in dorſo aliquod braccirolum rechamatum, de ſerico. Et hoc ſub pœna vt infra.

a PErlis] Veris tamen, non fictis, late ſupra notatum cap. 450. Statuitur, in hoc verbo.

DE EODEM. Cap. CCCCLVIII.

NOn poſſint fieri, nec teneri aliquæ cunæ laboratæ auro, argento, nec azurlo fino, ſeu vltramarino ſaluo, quod teſtalia cunarum poſſint depingi, proue placuerit, ſine tamen aliquo releuo, nec etiam ſuper eis quibus poſſint apponi, nec teneri aliqua cooperta ſerica, nec rechamata auro, argento, perlis, nec gemmis, nec etiam aliquod linteamen laboratum, nec rechamatum, vtſupra, nec etiam aliquem coſſinum, nec ſidrighetas, niſi prout ſupra, nec etiã circa perſonam nati, vel natæ tenere aliquod iocale, nec perlas, nec aliqua alia iocalia, in rechamis, nec aliter, ſub pęna infraſcripta. Saluo, quod poſſit apponi in capite infantis birretum ſericum cuiuſcunq; generis, abſque aliquo rechamo, nec appoſitione alicuius iocalis.

a PErlis, nec gemmis] Intellige de veris, non fictis, vt not. d.c. 450. In hoc verbo.

DE EODEM. Cap. CCCCLIX.

CVm infans defertur ad baptiſmum, nõ poſſint apponi circa perſonam ipſius infantis ea, quæ ſunt prohibita teneri, ſuper lecto, & cunia, ſub pœna infraſcripta. Et hæc omnia contenta in ſupraſcriptis trib. proxime capitulis præſenti computato, ſub pœna amiſſionis quartę partis eorum, quæ fierent, vel tenerentur contra formam præſentium ſtatutorum, ſeu eius valoris, quæ pœna, *a* ipſo iure, & facto, applicetur pro medietate Communi Mediolani, & pro altera medietate accuſatori, *b* nec per officium Prouiſionum ſuperinde poſſit fieri remiſſio, nec compoſitio aliqua, & adhibeatur fides accuſatori *c* cum vno teſte fide digno.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis idoneus quis dicatur.*

a IPſo iure, & facto] Requiritur tamen ſententia iudicis declaratoria, licet non requiratur reſciſſoria ſuper priuatione, vt late notatum ſupra cap. 1. in verbo, Ipſo facto, volum. 1.
b Nec per Officium Prouiſionum] Vicarij ſcilicet, & Dominorum Duodecim.
c Cum vno teſte fide digno] † Omni ſcilicet exceptione
1 maiore, vt not. Abb. in c. vt debitus, nu. 24. De Appell.

DE EODEM. Cap. CCCCLX.

VT euitentur expenſæ, quæ fiunt ob viſitationes mulierum in partu, ſtatuitur, quod talibus mulieribus viſitantibus dari non poſſint pro collationibus *a* niſi fructus naturales, nec non offelæ, canoni, & aliæ res compoſitæ de farina, ſub pœna librarum vigintiquinque Imperialium, pro ſingula vice, auferendarum à capite familiæ ipſarum mulierum, applicandarum pro medietate Communi Mediolani, & pro alia medietate accuſatori, cui accuſatori *b* cum vno teſte fide digno, & cum eius ſacramento, credatur. Et ſimiliter compatribus, poſt baptiſmum, non poſſint dari pro collationibus, niſi, vtſupra, ſub pœna vtſupra, applicanda, vtſupra, & credatur, vtſupra.

SVMMARIVM.

1 *Fructus naturales qui ſint.*

a NIſi fructus naturales] † Qui ſint fructus naturales,
1 not. Menoch. tracta. recuper. remed. 15. numer. 127. cum ſequent.
b Cum vno teſte fide digno] Qui ſit omni exceptione maior. Abb. d.c. Vt debitus, nu. 24. De appel.
c Et cum eius ſacramento credatur] Declara hæc verba, vtſupra notatum cap. 371. Statuitur, in verb. Credatur, cum verbis ſequen.

Digitized by Google

De eodem.
Caput CCCCLXI.

AD mulierem exiſtẽtem in partu, nec occaſione partus mitti non poſſint aliqua munera, *a* niſi eſculenta, & poculenta, non excedentia ualorem librarum ſexdecim Imperialium, ſub pœna aliter mittenti, ſeu contrafacienti librarum vigintiquinque Imperialium, pro ſingula vice, applicãdarum, vtſupra, & accuſari poſſit, vt ſupra, & credatur, utſupra.

SVMMARIVM.

1 *Eſculenta, & poculenta, quæ ſint.*

a 1 NIſi eſculenta, & poculenta] † Quę ſint, not. Afflict. in conſtit. regn. Rubr. 41. de offic. capitan. num. 27. uerſ. 25. libro 1.

De eodem.
Cap. CCCCLXII.

MVlieres, *a* non poſſint portare faldias, ſub pœna ut ſupra applicanda, & credatur, utſupra.

a NOn poſſint portare faldias] Hodie quælibet mulier etiam męchanica, & uilis eas portat.

De eodem.
Cap. CCCCLXIII.

NOn liceat alicui tenere *a* currum, ſeu carretam à mulieribus, ſub pęna librarum ducentum Imperialium, applicandarum ſingula uice, qua aliqua mulier reperta fuerit, uti ipſa carreta per ciuitatem Mediolani, quæ pęna applicetur, ut ſupra, & auferatur à marito, uel ſocero. Si uero ipſa mulier non ſteterit cũ marito, uel ſocero, tunc ipſa mulier teneatur ad pęnam prædictam. Et prædicta omnia diſpoſita in ſuprafcriptis ſtatutis huius Rubricæ generalis de diuerſis ornamentis, & ueſtibus mulierum circa prohibita, non uendicent ſibi locum, in uxoribus *b* Senatorum, *c* comitum habentium merum, & mixtum imperium, *d* Marchionum, Baronum, *e* Magnatum, *f* Aduocatorum, *g* nec Syndicorum fiſcalium, qui ſint Doctores, nec in ipſis Senatoribus, Comitibus, Marchionibus, Baronis, nec Aduocato, nec Syndico, nec in eorum filiis maſculis, nuribus, nec eorum infantibus.

a CVrrum, ſeu carrettam à mulieribus] Hodie multi ſunt.
b Senatorum] De quibus in nou. Conſtit. tit. de Senatoribus, in princ.
c Comitum, habentium merum, & mixtũ Imperium] Quid ſit habere merum, & mixtum imperium, not. ſupra cap. 19. Poteſtas, in his uerbis.
d Marchionum, Baronum] Qui ſint, notatum ſupra, cap. 450. Statuitur, in his uerbis.
e Magnatum] Qui ſint, notatum ſupra c. 443. Quilibet. in uerb. Ex Magnatibus, vol. 1.
f Aduocatorum] Simplicium ſcilicet.
g Nec Syndicorum fiſcalium, qui ſint Doctores] Qui dicũtur Aduocati fiſcales, cauetur in nouis Conſtit. tit. de offic. Aduoc. & ſynd. fiſcal.

De Schollaturis, & alijs moderandis.
Cap. CCCCLXIV.

NVlla mulier *a* cuiuſcunque ſtatus, uel conditionis exiſtat, debeat, audeat, nec præſumat portare, ſeu deferre, nec tenere aliquam ueſtem, nec giuppam, nec ſchollaturam, taliter, *b* quod uideri poſſint mammillæ, nec pectus diſcoopertum, nec etiam cum cauda, quæ trahatur per terram, ſub pęna comprehenſa in primo Statuto huius Rubricæ generalis, applicanda, utſupra.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula cuiuſcumque ſtatus comprehendit omnem qualitatem perſonarum.*

a 1 CViuſcunque ſtatus, vel conditionis exiſtat] † Comprehendit omnem qualitatem perſonarum per verba hęc generalia, vt not. in ſimili Rebuff. tractatu de nominat. quæſt. 8. numer. 8. Salicet. in l. Si ſerui, num. 8. C. de noxal. act.
b Quod videri poſſint mammillæ] Hoc propter honeſtatem ſeruandam.

RVBRICA GENERALIS, De obſequijs defunctorum, & expenſis funerarijs.

SVMMARIVM.

1 *Statutum diſponens circa expenſas fiendas in funeralibus an valeat.*

1 STatutum diſponens circa expenſas fiendas in funeralibus, tanquam reſpiciens quid ſpirituale, an valeat, diſtinguitur per Roman. in ſing. 358. cum addit. ibi.

Quod nullus induatur veſtibus lugubribus, exceptis infraſcriptis. Cap. CCCCLXV.

OCcaſione funeris, vel mortis alicuius nullus induatur veſtibus lugubribus, vel nigris, exceptis, vxore defuncti, & filijs ablaticis *a* ex linea maſculina deſcendentibus, & fratribus, & ſororibus, ſub pœna librarum quinquaginta Imperialium pro quolibet contrafaciente, applicandarum pro medietate communi Mediolani, & pro alia accuſatori, & nullus etiam ex prædictis occaſione funeris, vel mortis alicuius, poſſit portare in dorſo mantellum nigrum, ſub ſimili pęna applicanda, vt ſupra.

a EX linea maſculina] Qui dicatur ex linea maſculina, notatum ſupra c. 305. Aſcendens, in hoc verbo, vol. 1.

De defunctis, niſi per Eccleſiaſticas perſonas extra ſuam parrochiam, non portandis. Cap. CCCCLXVI.

a NVlla perſona *b* portetur extra parrochiam ſuam ad ſepulturam, nec ad Eccleſiam, niſi per perſonas Eccleſiaſticas, ſub pęna librarum quinquaginta Imperialium hęredibus illius defuncti, vel capiti familiæ ipſius defuncti, quæ pęna applicetur Communi Mediolani.

a NVlla perſona] Comprehenditur omnis qualitas perſonarum, cum indiſtincte Statutum loquatur.
b Portetur extra parochiam] In alia parochia.

De defunctis non portandis, nec tenendis diſcoopertis. Cap. CCCCLXVII.

NVllum cadauer induatur, taliter quod diſcoopertum deferatur, nec diſcoopertum portetur, nec in Eccleſia diſcoopertum teneatur, ſub pęna librarum quinquaginta Imperialium, *a* hæredibus huius defuncti, *b* vel capiti familiæ ipſius defuncti, applicandarum Communi Mediolani, exceptis tamen Doctoribus, tam iuris ciuilis, quam iuris canonici, quam etiam Phyſicæ, aut publice licentias, Comitibus, Marchionibus, Militibus, & Senatoribus.

a HAeredibus illius defuncti] Mirum, quod eis pęna hæc applicetur, cum ipſi conueniantur.
b Vel capiti Familiæ ipſius] Vbi hæredes non habuerit defunctus.

De pallis, crucibus, & cęreis pro defunctis. Cap. CCCCXVIII.

a AD obſequium alicuius defuncti, vel defunctæ, vel ſupra cadauer alicuius, aliquis non vtatur pallijs brocati, nec drappi auri, nec argenti, exceptis cadaueribus Comitum, Baronum, Marchionum, Doctorum, vel militum, & eorum vxorũ, nec in funeralibus poſſint deferri cruces, niſi

z a modo

modo infraſcripto, videlicet, pro Marchionibus, Baronibus, & Comitibus, vel Vxoribus ſuis, cruces ſex, vltra cruces fratrum, vel monachorum, aut canonicorum regularium, & torchiæ 24. non excedentes pondus vnciarum 18. pro ſingula. In funeralib. vero Doctorum vel Militum, vel vxorum ſuarum non poſſint deferri vltra cruces quatuor, vltra cruces fratrum, & vtſupra, & torchiæ octodecim, non excedentes pondus ſupraſcriptum. In funeralibus vero aliorum nobilium, vel mercatorum, vel vxorum ſuarum, nō poſſint deferri, niſi cruces tres, vltra cruces fratrum, & vtſupra, & torchiæ duodecim, non excedentes pondus, vt ſupra. In alijs vero funeralibus non poſſint deferri, niſi cruces duæ, vltra cruces, & vt ſupra, & torchiæ octo.

a AD obſequium alicuius defuncti] Pragmatica circa hæc funeralia ſancita olim per Illuſtriſſimum Dominum Don Ferdinandum Gonzagam tunc Gubernatorem, ſeruatur adhuc.

Quod vexilla, banderæ, nec equi cooperti, nec ſcuta non deferantur ad obſequium. Cap. CCCCLXIX.

AD obſequium alicuius defuncti, nec defunctę, non deferantur a vexilla, banderę, ſcuta, nec equi cooperti, ſub pœna librarum quinquaginta Imperialium, hæredibus defuncti, vel defunctæ, applicandarum Communi Mediolani. Quod ſtatutum non habeat locum in funeralibus Poteſtatis Mediolani, nec Rectorum Ciuitatis, nec Capitaneorum gentium armigerarum.

a VExilla, banderæ, ſcuta, nec equi cooperti] Hæc non ſeruantur hodie.

Quod nullus debeat flere alta voce, nec percutere palmas extra domum defuncti, vel defunctæ. Cap. CCCCLXX.

a NVllus extra domum defuncti, vel defunctæ, voce debeat flere, nec percutere palmas, ſub pœna librarū viginti quinque Imperialium pro quolibet contrafaciente, applicandarum Communi Mediolani.

a NVllus extra domum] Intra autem Domum hoc non prohibetur.

De his, qui poſſunt morari ad comedendum, ad domum defuncti, vel defunctæ. Cap. CCCCLXXI.

POſt mortem a alicuius, ad exequias, vel ſeptimum, vel trigeſimum, b in ciuitate, c nec ducatu Mediolani, d nec in terris ſuppoſitis ſtatutis communis Mediolani, non ſit licitum alicui ſtare ad comedendum cum familia defuncti, vel defunctę in domo defuncti, vel defunctæ, niſi fuerit agnatus, vel cognatus, vſque ad quartum gradum incluſiue, e ſecundum iura ciuilia computandum, & niſi fuerit de perſonis deputatis ad ſeruiendum pro ipſis funerarijs, ſeptimo, vel trigeſimo, ſub pœna librarum quinquaginta Imperialiū applicandarum pro tribus partibus Communi Mediolani, & pro reliqua quarta parte accuſatori. Et de prædictis omnibus, & ſingulis, contentis in præſenti Statuto, & in omnibus alijs, & ſingulis ſtatutis, poſitis ſub præſenti Rubrica generali de obſequijs defunctorum, & expenſis funerarijs, teneatur Poteſtas Mediolani, & eius Vicarius inquirere, & procedere per officium, & antiani parrochiam, & conſules terrarum teneantur notificare infra quinque dies, ſub pœna antiano parrochiæ ipſius defuncti, ſeu defunctæ librarum decem Imperialium, & pęna conſuli ipſius terræ totidem librarum decem Imperialium, applicandarum, vt ſupra, quę diſpoſita in præſenti ſtatuto non habeant locum in caſibus infraſcriptis, videlicet, pro obſequiis f comitum, Doctorum, Militum, Baronum, vel pro his, qui habuerint regimē ciuitatis, vel qui fuerint Capitanei armorum.

SVMMARIVM.

1 *Terra communis dicitur ſubiecta, & infeudata dicitur de ducatu.*

a ALicuius] Siue maſculi, ſiue fęminæ, cum Rubrica loquatur etiam de vtroque, & tractetur de materia cōgruenti vtrique ſexui, vt not. c. 126. In ciuitate, vol. 1.

b In ciuitate] Quid comprehendatur notatum ſupra ca. 342. Si quis, in verb. In Ciuitate.

c Nec ducatu Mediolani] Quid veniat appellatione, Ducatus, notatum ſupra cap. 130. Vbicunque, in verb. De comitatu, vol. 1.

d Nec in terris ſuppoſitis Statuti Mediolani] † Prout ſunt
1 terræ communes, vt cauetur ſupra, ca. 153. Statuitur, ad fin.
2 vol. 1. † Et etiam terrę infeudatæ, quia dicuntur de ducatu, vt not. Cephal. conſ. 169. nu. 6. vol. 1.

e Secundum iura ciuilia computandum] In dubio, vbi nō fuiſſet expreſſum de quibus intelligeretur, cenſeretur in dubio de gradibus ſecundum ius ciuile in ſucceſſionibus, ita notatum ſupra c. 289. In Collateralis. in verb. Secundum iura ciuilia, vol. 1.

f Comitum] Expone hoc verbum cum ſequentibus, prout late ſupra, c. 450. Statuitur, in his verbis.

RVBRICA GENERALIS. De meretricibus & bordello.

STatuta poſita ſub hac rubrica non ſeruantur dempto vltimo, quod concordat cum diſpoſitione nouarum Conſtitutionum, tit. De meretricibus. ca. ſi. licet etiam illud per Iudices etiam requiſitos male exequatur.

De pœna tenentis bordellum. Cap. CCCCLXXII.

a SI quis b tenuerit bordellum d in Ciuitate Mediolani vel ſuburbijs, alibi, quam in loco conſueto, videlicet apud Eccleſiam ſancti Martini in compedo, e ipſo iure, & facto, cadat in pœnam librarum viginti quinque Imperialium, pro qualibet vice, & locator domus, in qua bordellum teneretur, in totidem cadat, vt ſupra, ſi ſcienter domū locauerit, vt ibidem meretricium exerceatur, pro qualibet vice, & medietas pęnæ ſit accuſatoris, & alia medietas Communis Mediolani, & intelligatur ſcienter locaſſe, vt ſupra, cū ipſe locator notitiam habuerit de dicto meretricio tollerat ibidem meretricium exerceri, & in qualibet inueſtitura facienda de domibus ſitis in ciuitate, intelligatur appoſitum pactum, quod in domo locata non poſſint teneri f fęminæ meretrices, ſeu meretriciam artem exercentes. Et ſi in ipſa domo reperirentur meretrices, ſeu meretricium exercentes, impune g poſſint expelli. Et ſi locator contradixerit dictæ expulſioni, h ipſo iure, cadat in pœnam, vt ſupra, & antiani parrochiarum teneantur denunciare prædicta Poteſtati Mediolani, i vel officio bulletarum, ſub pęna librarum decem Imperialium, applicādarum, vt ſupra ſingula vice, quā Poteſtas, vel Officialis bulletarum teneatur k de prędictis inquirere, & exequutioni mandare dictas pœnas. l Et lupanaria non poſſint dari ad incantū, nec in alio modo vendi, nec concedi.

SVMMARIVM.

1 *Bordellum quid ſit.*
2 *Meretricium in ciuitate tolleratur, ſed damnantur præſidentes meretricibus. num. 3.*
4 *Ipſo iure & facto clauſula hæc quid operetur.*
5 *Meretrix quæ dicatur, & quomodo talis probetur, & an diſpoſita ad fauorem mulierum habeant locum in meretricibus, vſq; ad num. 23.*
24 *Coitus cum meretrice an ſit punibilis, vſque ad num. 34.*
35 *Meretrix an poſſit diſponere, vel teſtari de acquiſitis ex turpi quæſtu, vſque ad num. 40.*
41 *In principio clauſula hæc, quid operetur.*
42 *Meretrix an poſſit expelli à vicinia, & à domo ante finitam locationem, vſque ad num. 54.*
55 *Lupanaria vnde dicantur.*

a SI quis] Comprehenditur tam maſculus, quam fęmina, cum tractetur de materia vtrique ſexui congruenti, vt cauetur ſupra c. 126. In ciuitate, vol. 1.

b Tenuerit bordellum] † Locum ſcilicet, in quo meretriciū
1 exercetur ſeparatum in hac ſpecie ab honeſtis perſonis, de quo loquitur Caſſan. ſuis conſuetud. Rubr. 4. §. 5. in tex. Do. May. i. num. 56. & 57.

Quam

Digitized by Google

c Quam in loco conſueto] † Tolerant Principes mere-
2 tricium in ciuitate, vt euitentur multa ſcandala, & crimi-
na, ita not. Affl. in Conſt. regn. Rubr. 43. De prohibit. ha-
3 bit. meretri. nume. 3. libr. 3. † Damnantur tamen ſcanda-
la, quæ in multis partibus Italiæ vigent, ex quibus depu-
tantur præſidentes meretricibus, vt proſtribulis, vt inde lu-
crum conſequantur, ita Hippol. Bonac. in q. crimi. in verb.
Meretrix, in prin. Hæc licet eas conducere. Alex. de Neuo,
conſ. 101. nu. 26.
d In ciuitate] An comprehendantur ſuburbia, late diſcuſ-
ſum ſupra c. 342. Si quis, in verb. Ciuitate.
e Ipſo iure, & facto] † Abſque ſcilicet Iudicis ſententia cō-
4 demnatoria, licet requiratur declaratoria ſuper ipſo facto,
vt notatum ſupra c. 1. in verb. Ipſo facto, vol. 1.
f Fœminæ meretrices] † Meretrix dicitur ea, ad quam plu-
5 res pretio accedunt, ita not. Boſſ. tit. De pluribus violent.
nu. 67. Couar. tract. De teſtam. 2. part. cap. 8. §. 21. nume. 4.
Roland. à Vall. conſ. 74. num. 18. volum. 1. Menoch. tracta.
6 arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 291. num. 7. † Dicitur etiam me-
retrix, quando eius turpitudo erat publice venalis, Rolan.
7 dict. conſi. 74. numer. 19. † Idem ſi duo quæſtus cauſa ad-
8 mittat. Couar. dict. §. 21. & num. 4. † Videtur vlterius illam
poſſe dici meretricem, ad quā vnus ſolus accedit, iuxta text.
l. Mariti. §. Qui quæſtum, ibi. Siue enim ſæpius. C. Ad l. Iul.
De adult. Afflict. d. Rubr. 43. nume. 2. qui allegat etiam Ca-
ſtren. ad hoc. in l. 4. §. Sed quod meretrici. ff. De Cond. ob
tu rp. cauſ. qui de hoc nil dicit. Allegat vlterius Abb. in c.
Cum decori, num. 3. De vit. & honeſt. cleric. qui tamen di-
cit requiri, quod duo acceſſerint ad eam, qui etiā reprehen-
ditur vti falſum dicens à Couar. d. §. 21. numer. 5. vt ibi per
9 eum ſignanter. † Sed quod requiratur, vt fœmina poſſit di-
ci meretrix, coitus multorum cum ea, ſaltem trium, not. Pa-
riſ. conſ. 160. num. 8. volum. 4. Menoch. conſi. 18. numer. 18.
volum. 1. Lud. dict. concluſ. 64. verſic. Meretrix. Quicquid
ſit Meretrix in omnem caſum non poteſt ea dici, quæ amo-
re capta alicuius ſui copiam illi facit, non lucri Cauſa, ita
Menoch. d. tract. arbitr. lib. 2. cent. 4. caſu 328. nu. 4. Bonac.
in quæſt. crimin. in verb. Meretrix, verſ. Et nota quod Me-
10 retrix. † Mulier autem quæ dicatur facere ſui quæſtum,
notat relatiue Alberic. ſuper ſtatutis, libr. 3. quæſt. 52. ad fi-
nem, Bonac. d. quæſt. in verb. Cognoſcere, verſic. Quæ vero
11 dicatur. † Probatur autem quod aliqua ſit meretrix, ex eo ſi
teſtes dicunt cum ea conuerſari homines luxurioſos, qui ei
dabant denarios, & faciebant actus venereos, & luxurioſos,
& hæc dicitur legitima, & ſufficiens probatio, vt tradit Bo-
12 nac. in d. verb. Meretrix, verſi. Si quis autem. † Quod etiam
probari poteſt per eum, qui cum ea concubuit, ita Alexan.
conſ. 13. nume. 23. volum. 3. refert ſequendo Bonac. d. verb.
13 Meretrix verſ. Et poteſt probari. † Probatur etiam per te-
ſtes ſingulares, ita not. Lud. ſuis Communibus concl. 64.
14 verſic. Ad probandum. † Probatur vlterius per alia ſigna,
prout relatiue notat Boſſ. tit. De rapt. mulier. num. 11. & Bo-
nac. dict. verb. Meretrix, verſic. Et poteſt probari. Hyppol.
15 Rimin. tertius inter Conſilia Criminalia 85. † Meretrix
dicitur publice ſe proſtituere etiam ſi non reſideat in lupa-
nari, ſed in quacunque domo ſtet ſuo pudori non parcens,
& vnumcunque petentē quæſtus cauſa admittens, ita Alex.
conſi. 99. num. 12. volum. 6. Lud. d. concl. 64. verſi. Amplia
tur primo. Et ſi ſecrete hoc faciat, & de nocte, Lud. ibi verſ.
16 Ampliatur tertio. † Meretrix etiam dicitur maritata inho-
neſte viuens, vt not. Corn. conſi. 232. nu. 2. volum. 2. refert
17 Lud. ibi, verſ. Ampliatur ſecundo. † Meretrix corpus, &
animam pretio nummario vendit, ita Marſ. conſ. 101. n. 15.
18 volu. 1. † Meretrix dicitur perſona miſerabilis, Afflict. in
19 conſt. regn. Rubr. 20. De violent. Meretr. nu. 2. lib. 1. † Di-
citur etiam perſona vilis quilibet tamē poteſt eam in vxo-
20 rem ducere, ita Menoch. conſ. 18. num. 22. vol. 1. † Mater
meretrix nō poteſt exhæredare filiam meretricem, niſi ip-
ſa mater ſit emendata, ita Marſ. l. Vnica, nu. 28. C. De rapt.
virg. Didac. in cap. Raynutius, in prin. nu. 15. De teſtament.
21 † Statuto ſi caueatur, quod ponens ſchalas ad feneſtras mu-
lieris puniatur aliqua pœna ordinaria, illud non habet lo-
cum, ſi ponatur ad domum meretricis, quia tunc tantum
pœna extraordinaria punitur. Bald. in l. fi. ad finem. ff. De
rer. diuiſ. Cotta ſuis memor. in verb. Meretrix, verſi. Et ideo,
22 Boer. deciſ. 317. num. 9. verſic. ad hoc, † Frangens oſtium
meretricis cauſa libidinis, non tenetur de furto, licet tenea-
tur ad damnum, ſi furto dein aliqua fuerint ablata, ita not.
Neuiz. ſua Sylua nupt. libr. 4. numer. 46. limit. 4. ibi Facit
Bart. idem Menoch. tracta. arbitr. libr. 2. cent. 3. caſu 291.
23 numer. 5. † Meretrix poteſt dare ſuum corpus vni ad for-
nicandum, & alteri non, Afflict. dict. Rubr. 20 de violent.
24 meretr. nume. 4. † Coitus inſuper de iure ciuili cum me-
retrice eſt impunibilis, ita cauetur in l. Verum, in fin. ff.
de furt. & l. apud Labeonem, §. Si quis vir, ff. de iniur. Gram-
mat. deciſio. 107. numero 6. Marſ. l. 1. numero 4. ff. ad leg.
Corn. de Sicar. Rolan. à Valle conſil. 74. nume. 16 volum. 1.
25 Burſat. conſil. 218. numer. 13. volum. 2. † Quod habet
locum etiam ſi fiat per vim in meretrice publica, alias pu-
nitur quis extraordinarie, not. Alber. tracta. Statut. libr. 3.
quæſt. 52. Io. de Arnon. differ. 6. Dec. l. Inuitus nemo, in
princ. numer. 7. ff. de reg. iur. Boer. deciſ. 317. numer. 8. cum
traditis per Bonacoſſ. in d. verbo, Cognoſcere verſi. Et De-
cius, declarando vt per Neuiz. d. libr. 4 numer. 40. verſicu.
Facit quia cognoſcentes. Afflict. d. Rubr. 20. nume. 3. ratio-
nemque adducit num. 5. notat etiam Alciat. conſ. 12. num. 5.
lib. 2. tomo 2. ſecundum impreſſionem Venetā, idem Alcia.
l. Rogaſti num. 12. ff. Si cert. pet. Boer. deciſ. 310. numer. 8.
cum traditis per Bonacoſſ. tract. de ſeru. & famul. quæſt. 64.
verſic. Sed quid idem in q. crimin. d. verb. Cognoſcere, in
26 princ. † Sed quod non poſſit meretrix cogi ad coeundum,
not. Couar. relatus per Caball. Milleloquio 993. vbi com-
27 probat. † Limitatur, vt non habeat locum hæc concluſio
quando quis coiret cum meretrice exiſtente in carceribus,
ita Marſ. in l. 1. in princ. nu. 5. ff. ad leg. Corn. de Sicar. Marſ.
ſua praxi §. Aggredior, num. 26. Io. de Arno. epito. 84. ver.
Nunc vero. Neuiz. d. Sylua nupt. libr. 4. num. 46. verſ. Mode-
ra hanc limitationem, limita. 4. Foller. ſua praxi 1. parte, 2.
partis verſi. Vel carceretur, num. 25. Carrer. ſua praxi §. cir-
ca quartum, num. 177. refert Boer. d. deciſ. 317. num. 5. verſ.
Licet enim, Ipſe autem contrarium tenet, num. 7. & 9. ratio-
28 nibus, vt per eum. † Secundo limitatur non procedere ſi
coiret cum meretrice affine, quia tunc committeret inceſtū,
& puniretur, vbi hoc sciret, ita Caccialup. l. Si qua Illuſtris,
num. 19. C. ad Offici. idem Neuiz. d. lib. 4. num. 46. verſ. Se-
39 cundo modera. † Tertio limitatur non procedere, ſi coiret
cum muliere, quæ deſiiſſet meretricari, Marſ. in l. vnica, nu.
27. cum ſeq. C. de rapt. virg. Gallia in conſuet. Alex. in verb.
30 Mulier, quæſtio. 3. num. 44. † Limitatur quarto ſi meretrix
hæc fuerit nupta, & honeſte viueret, licet raptor, vel vim
inferens cum ea coiiſſet, ſecus ſi inhoneſte adhuc viueret,
ita Alber. in tract. Statut. libr. 3 quæſt. 52. idem Alex. conſi.
99. num. 15. volum. 6. Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 42. legis
aſperitatem, num. 5. lib. 3. vbi dicit tamen puniri mulierem,
idem Carrer. d. §. circa quartum, numer. 264. & 267 Marſ.
conſ. 101 num. 49. volum. 1. & l. vnica, num. 43. & 45. Cod. de
rapt. virg. idem Capic. deciſ. 44 num. 2. idem Neuiz. d. lib. 4.
num. 46. verſic. tertio, Boſſ. tit. de coitu damnato, num. 79.
verſic. Nec impudicitiam, Couar. tractat. de teſta. 2. partis,
cap. 7 §. Sextus, numer. 11. Clar. ſuis communibus, in verb.
Adulterium nō committit & ſua praxi §. Adulterium verſ.
Quæro nunquid, licet dicat ipſe eſſe impunibile etiam quo
ad mulierem, Bonacoſſ. in quæſt. crimin. in verb. Adulteriū,
31 verſic. Quid ſi mulier, & verſi. ad quid facit. † Opiniones
tamen ſunt contrariæ, quod imo puniatur coitus cum me-
retrice nupta, etiam viuente inhoneſte ſecundum aliquos,
notat. Io. Bapt. Caccialup. d. l. Si qua Illuſtris, numer. 17. C.
ad Offici. Quæ quidem opiniones contrariæ poſſunt con-
ciliari, ſecundum Salic. relatum per Caccialup. d. loco, num.
18. Quod hæc ſecunda opinio habeat locum ſi ſit in princi-
pio meretrici, quia tunc puniatur coitus cum coniugata,
32 nō ſic ſi ſit facta iam publica meretrix, vt ibi per eos. † Quic-
quid ſit non punitur coitus cum meretrice etiam coniuga-
ta reperta in lupanari, vel meretricante, vt ibi per Caccia-
33 lup. numer. 17. † Secundo non punitur coitus, in eo qui
34 ignoret eam nuptam, vt per eundem, nu. 18. † In omnem
caſum tamen coitus cum meretrice nupta, & inhoneſte vi-
uente non puniretur pœna mortis, Burſ. d. conſ. 218. nu. 14.
35 uol. 2. † Meretrix poteſt diſponere de acquiſitis ab ea ex tur-
pi quæſtu, ſecus in alia muliere, quæ non ſit publica mere-
trix, quia fiſcus ei aufert, ita relatiue, not. Boſſ. tit. de his
qui vt indignis, num. 8. explicite Natta conſ. 560. nu. 4. & 5.
vol. 3. refert Ioſeph. Ludouic. ſuis communibus, concluſ. 64.
in princ. Io. de Garronibus in l. 1. nu. 33. C. de ſecund. nupt.
Durans de arte teſtandi tit. 3. De his, caut. 12. n. 1. ita decla-
randus venit Guielmus de Ludo. Sing. 48. Indiſtincte tenen-
36 tis acquiri fiſco. † Ne autem meretrix poſſit teſtari cautela
datur, vt legitimi hæredes, & conſanguinei dari faciant cu-
ratorem meretrici huic, eique interdicere, ne poſſit aliena-
37 re, etiam ſi appellet, notat Caball. Milleloq. 693. † Vt ēt nō
poſſit teſtari, not. Lud. conclu. 64 verſ. Cautela eſt, & verſi.
In cæteris, quam concluſionem, & cautelam not. Duran.
d. titu. De arte teſtant. dict. caut. 12. num. 2. Et licet Arrius
Pinellus acutiſſimi ingenij in l. 4. num. 21. C. De bon. mater.

Digitized by Google

teneat talem cautelam inualidam, quem refert, Lud.d.con-
cluſ.64. verſ. Contrarium tamen, prima tamen opinio ve-
rior, & communior eſt, vt per Lud.d.concl.64.ver.Verior ta
38 men, & ver. Quæ ratio.† Non tamen habet locum hæc con-
cluſio cum omnibus mulieribus luxurioſe viuẽtibus, ſed ſo-
39 lum cum meretricibus, Lud.d. loco, verſ. Non tamen.† Me-
retrix autem dicitur ad hunc effectum vltra notata, quæ
multorum libidini paret, non quæ ab vno ſolo ſit tantũ co-
gnita, ſed requiritur, quod tres ſint, Lud.d.concl.64.verſic.
40 Meretrix igitur. † Limitatur dicta concluſio, vt non detur
hæc cautela, ſi mulier deſierit meretricari, & cœperit ho-
neſte viuere, quia non dicitur amplius meretrix Lud.d.con-
cluſ.64.ver.Fallit ſecundo, & ſupra notatum.

g In principio]† Ideſt ſine aliqua querimonia, vel accuſa-
41 tione contra eam mouenda, ita notat per hoc verbum Al-
ber.d. ſuo dictionario in verbo, Impune.

h Poſſit expelli] † Etiam ante tempus finitum locationis,
42 quod idem cauetur infra cap.476. Dominus Poteſtas, & in
nou.conſtit.tit.de meretri. c.fi. vbi cauetur teneri Iudices
eas expellere à tota vicinia, & parochia, quod idem eſt de
iure communi, vt not.Guiel.de Cuneo in l. Nullus, vbi Ca-
ſtrenſ.num.5.C.de Sum.Trin.& fid. Cath. Cœpoll.tract.
ſeruit.ruſtic.præd.cap.9.De iure paſcendi, quæſt.6. nume.
21.& l. Aediles.§.Pedius, nume.5. ff. de ædilit. edict. Alciat.
conſ.552.nu.2.verſic. Et in caſu Afflict. in d.conſtit. regn.
Rubr.43.de prohib.meretr.nu.1.lib.3. Gomeſ.tract.delict.
cap.6.de iniur. numer.16.circa fin.idem Menoch.tract.ar-
43 bitr. libr.2.cent.1.caſu 78.num.10. & 11. † Mulier mere-
trix licet poſſit expelli à vicinia, tamen hoc non habet lo-
cum in meretrice, quæ copiam facit alicui amoris cauſa, ita
44 Menoch.d.lib.2.cent.4.caſu 328. nu.14. † Meretrix autem
coniugata virum poſſit expelli ex diſpoſitione huius Sta-
tuti, vel cap.476.Poteſtas. videtur prima facie dicendum,
quod non. Ex quo ſi Statuto caueatur, quod mulier luxu-
rioſe viuens ducatur ad locum publicum, non procedit in
nupta, ita Bonacoſſ.d.quæſt.crimin.in verb. meretrix, verſ.
45 Et Statutum quod mulier. † Vlterius ſi ſtatuto caueatur,
quod meretrices capi poſſint, tamen nupta nõ poteſt capi.
vt not.Ioan.Andr.in addit.ad Spec.titul. de iniur.in Rubr.
colum.1.in verbo, Interdum Statuto, per l.Si vxor.§.1.ff ad
leg Iuliam. De adulter.idem Bald.in l. Conſentaneum, nu.
46 C. Quomodo, & quando Iudex.Roman. in l. Si vero.§.
De viro, num.23.ff.ſolut matrim. Marſ.ſing.248 Conditio
mulierum, verſic. Pro quo facit, Afflict.tract. feud.tit.de pa-
ce iur.firman.§.Vicinia, num.95. Idem Afflict.in Conſtit.
regn.Rubr.2.verſic Vniuerſitas, num.18.lib.2. Faciunt no-
tata per Dec.in l. Fœminæ, num.73.ff.de reg.iur.Capic.dec.
44.num.3.Bonacoſſ.d.verb.Meretrix, verſic. Quinimò nec
46 carcerari.† Idẽ dicitur, quod ſi Statuto caueatur, quod me-
retrix poſſit cogi inuito ſatisfacere voluntati eam requiren
tis. Tamen meretrix coniugata non comprehenditur. Ita
47 Io.de Arnono epit.19 & epit.84 † Quod idem eſt, quod ſi
meretrix ex Statuto poteſt percuti, vel iniuriari, hoc non ha
bet locum in meretrice coniugata, Cotta ſuis memorab. in
verb.decretum, verſic Vbi decidit, Idem Ioã. de Arnono d.
epit.19.& Bonac.d.verb.Meretrix, verſic. Statutum permit
tens. Ita in his terminis expulſionis, not. Fel. in cap.Paſto-
48 ralis, nu.4.De iudic. † Quicquid ſit, ſi meretrix maritata
facit quæſtum publice viro cõſentiente, vel eo lenocinium
præſtante, quod poſſit expelli not. Afflict.in terminis Con-
ſtit Neapol.dict.Rubr.43.De prohibit.habit. num.2. verſ.
Quid ſi maritus, libr.3. Pro qua opinione faciunt tradita
per Capic.ſua deciſ.44.num.4. & ſic etiam in his terminis
declarat Brun.iun.tract.de ceſſ.bonor.quæſt.4.princ.quęſt.
49 1.num.5.verſic.Idem intellige. † Vbi ampliat idem eſſe, ſi
tacite maritus conſentiat ibi.verſic. Idem dicit, Confirmat
opinionem hanc Bonacoſſ.d.ver.Meretrix, verſ. Quod limi
ta. Idem cenſuit Senatus anno 1577. die 11. Decembris con
tra Barbaram Rozonam poſt longam diſputationem per re
ſcriptum tranſmiſſum D.Capitaneo Iuſtitiæ, quod ipſa Bar
bara vna cum eius marito expellerentur à vicinia, & à do-
mo eorum propria, motus Senatus ex eo præcipue quod ea-
dem Barbara quæſtum faciebat ſui corporis publice cõſen-
50 tiente eius mariro. † Quod magis dicendum, ſi meretrix
maritata habitauerit in domo non ſibi coniuncti de conſen-
ſu viri, ex notatis in text.cap. Cum tua, & capi.ſi. De coha-
bit.clericor.& mulier. Ita Afflict. dicta conſtit.regn.Rubr.
51 43.De prohibit.habit.num.2.ad finem. lib 3. † Quod ha-
bet locum etiam quod maritus ſemel tantum quæſtum ex
lenocinio eius vxoris acceperit, quia ea poteſt expelli à vi-
cinia, & in lupanare releganda, vt not.ex text. in l.Mariti.§.
Qui quæſtum. ff.de adulter. In his terminis Couarr. dicto
52 tract.De teſtamen.2.part.cap.8 §.11.nu.5.† Expelli tamen
meretrix non poteſt à locante, quia præſumitur locaſſe ad
vſum meretricium, ita Ripa.de priuileg.contract.cauſa pe
53 ſtis, num.36. † Diſpoſitio huius Statuti videtur procede-
re etiam ſi meretrix hæc ſit emendata, quia adhuc dicitur
meretrix, vt not. Aret.in cap.Veniens, colum.3. De teſtib.
per l.Palam, num.2.verſ. Quid autem, lib.3. Verum durum
eſſet obtinere quod eo caſu poſſit expelli, ex quo ſcandalũ
54 nullum adfert in vicinia. † Sententia hæc lata ſuper expul-
ſione meretricis exequutioni mandatur non obſtante appel
latione, Rebuff.tract.de ſent.prouiſional.in præfat.numero
133.Afflict.dicta Rubr.43.de prohib.habit.numero primo.
libro 3.

i Ipſo iure] Requiritur tamen ſententia declaratoria ſu-
per facto, vt notatum ſupra, volum.1.capit.1. in verb. Ipſo
facto.

k Vel officio bulettarum] Hoc non ſeruatur.

l De prædictis inquirere] Hoc non ſeruant Iudices, licet
inſtanter requiſiti, vt notatum ſup in Rubr. generali.

m Et lupanaria non poſſint dari ad incantum, nec alio mo-
55 do vendi, nec concedi]† Dicta autem ſunt lupanaria à Lu-
pana meretrice, vt ait idem Bonacoſſ. d. ſuis quæſt. crim.in
verb.Raptor, verſ.Et Lupanaria.

Quod Meretrices publicæ portent mantellos fuſtanei. Cap. CCCCLXXIII.

a QVælibet meretrix publica b quæſtum faciens in bor-
dello publico, quod eſt inter ſtratam exiſtentẽ pro-
pe Eccleſiam ſancti Pauli in compedo, & curſum portæ ton
ſæ, & domum quatuor Mariarum Mediolani, & Eccleſiam
ſancti Zenonis extra bordellum, c portet mantellum fuſta-
nei nigri ſupra ſpatulas latitudinis tertię vnius ad braechiũ
fuſtanei, ſub pœna librarum decem Imperialium, qualibet
vice qua contrafecerit, applicandarum pro medietate com-
muni Mediolani, & pro alia medietate accuſatori, quæ pę-
na exigi poſſit per Officialem bullettarum, & quemlibet
alium Iuſdicentem, d quam pœnam, ſi non ſoluerit, fuſti-
getur ipſa meretrix, mandato cuiuslibet Iuſdicentis crimi-
nalis e abſque aliquo proceſſu. f Et alibi quam in dicto
bordello lupanaria non teneantur in præſenti ciuitate.

SVMMARIVM.

1 *Meretrix an poſſit cogi ad copulam.*
2 *Meretrix quam veſtem portare debeat.*
3 *Pœna corporalis datur loco pœnæ pecuniariæ.*
5 *Abſque aliquo proceſſu an hæc clauſula remoueat appellatione.*

a QVælibet meretrix publica] Quæ ſit, & quando pro-
betur, not.c.præcedenti, in verb. Fœmina meretrix.

b Quæſtum faciens in bordello publico] † Meretrix
1 exiſtens in lupanari, an poſſit cogi ad Venerem, opiniones
contrarias, not. Bonac.in q.crim.in verb.Meretrix, verſ. An
meretrix.

c Portet mantellum fuſtanei nigri]† Idem cauetur in nou.
2 Conſtit.tit.de meretrici.cap.Meretrices, verſic. Eoque caſu.
Quod idem diſponitur de iure communi, vt portet ſignum,
quo dignoſcatur ab alijs, vt notat.Bald.in l.Munera. C.de
epiſc.aud. Ita probant Foller.in conſtitu. regn.Rubr.de Iu-
dæis, Vt quia, nu.5. Bonac.in d.verb.Meretrix, verſ. Et Iudex
poteſt cogere. Hoc tamen non ſeruatur.

d Quam pœnam ſi non ſoluerit fuſtigetur]† Pęna corpora-
3 lis datur loco pęnæ pecuniariæ, vbi quis non habeat in ære,
per l. Quicunque C.de ſeruis fugit. Brun.iun.tract.de ceſſ.
bonor.q.4.princ.q.9.nu.4.

e Abſque aliquo proceſſu] † Videtur per hæc verba re-
4 mota appellatio, ita not. Boſſ.ſua praxi crimin.tit.de appel.
num.16.

f Et alibi quam in dicto bordello lupanaria non teneãtur]
Hodie non ſeruatur in curia Principum, ex multiplicitate
meretricum.

Quod meretrices, & ruffiani non morentur in broleto. Cap. CCCCLXXIV.

a NVlla meretrix, b nec ruffianus moretur, nec de cæte-
ro audeat, nec præſumat ſtare, c nec morari in bro-
leto Communis Mediolani de die, ſub pœna ſoldorum de-
cem Imperialium, pro qualibet vice, eorum, & earum, quæ
pœna, ab eis, & à quolibet eorum, exigatur d ſine aliquo
proceſſu,

Digitized by Google

proceſſu, per quemlibet Iuſdicentem, quæ pœna applicetur pro medietate Communi, & pro alia medietate accuſatori, ſine aliquo proceſſu.

a NVlla meretrix] Quæ ſit, & quomodo cognoſcatur, not. ſupra c. 472. Si quis, in verb. Fœminæ meretrices.

b Nec ruffianus] Lenones hi ſunt a Ciuitate expellendi, ſecundum Io. de Platea in l. 2. C. de iur. emphyt. Facit tex. in l. Nullus, vbi Caſtr. num. 5. C. de Summ. Trin. Affl. in d. conſt. regn. Rubr. 43. De prohib. habit. in prin. lib. 3. late notatū in nouis conſtit. d. tit. De meretricibus.

c Nec morari in broleto] Hoc non ſeruatur, nec diſpoſitio nou. Conſt. tit. De meretricibus, c. Meretrices, ſtrictius diſponens, meretrices non poſſe ire per Ciuitatem ſine licentia in die Sabbati.

d Sine aliquo proceſſu] Quid remoueatur, late notatum ſupra c. 9. Si quis in hoc verb. vol. 1.

DE EODEM.
Cap. CCCCLXXV.

OMnes meretrices, quæ reperiantur morari in broleto Communis Mediolani, expellantur de dicto broleto, & eis recuſantibus illico recedere, fuſtigentur per Ciuitatem.

HOC Statutum minus ſeruatur.

Quod meretrices expellantur de Parrochijs Mediolani. Cap. CCCCLXXVI.

POteſtas Mediolani, & eius Iudices, & quiſq; eorum, in totum teneantur, & debeat, a inquirere, ſi in aliqua Parrochia Mediolani, alibi quam in dicto bordello ſtet, vel habitet, vel moretur b aliqua fœmina, meretricium faciēs, c & hoc ſi fuerit teſtificatum per tres ex vicinis ipſius Parrochiæ, qui ſint maiores annis triginta pro ſingulo, d quod expellere teneatur, & expulſam tenere ipſam fœminam e de dicta Parrochia.

SVMMARIVM.

1 *Fœmina meretricium faciens quæ dicatur, & quomodo probetur meretrix, & à quibus locis poſſit expelli, vſq; ad num. 4.*

a INquirere] Hoc non ſeruatur, nec etiam exequuntur Iudices inſtantibus vicinis, niſi coacti.

b Aliqua fœmina meretricium faciens] Quæ ſit, & an
comprehendatur coniugata, late diſcuſſum ſupra c. 472. Si
1 quis, in verb. Fœminæ meretrices. † Statutum hoc ligat
etiam concubinas, & meretrices clericorum, per tradita per
Feli. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, num. 102. De conſtit.
ſequitur Bonacoſſ. in dict. verb. Meretrix, verſic. Et ſi dicat
Statutum.

c Et ſi fuerit teſtificatum per tres ex vicinis] † Quid de-
2 ponere habeant hi teſtes ad probandum quod talis ſit me-
retrix, notatum ſupra ca. 472. Si quis, in verb. Fœminę me-
retrices, & not. Bonac. in d. verb. Meretrix, verſ. Et probari
poteſt, ad finem.

d Quod expellere teneatur] Non tamen debet expelli ex-
3 tra Ciuitatem, ſed bene de vijs honeſtis, Bonac. ibi, verſ. Vbi
etiam dicit.

e De dicta Parrochia] † Non tamen extra Ciuitatem, Bo-
4 nac. d. verſ. Vbi etiam dicit.

RVBRICA GENERALIS,
De certis datijs non imponendis, nec exigendis.

De datio mixturæ non imponendo, nec exigendo. Cap. CCCCLXXVII.

a DE cætero, b nullo modo, vel ingegnio imponatur, c nec aliqualiter exigatur in Ciuitate, d nec Ducatu Mediolani, nec in terris ſuppoſitis ſtatutis Communis Mediolani datium macinæ farinę mixturę. Et quilibet, qui propoſuerit, vel conſuluerit, aut conſenſerit contra prędicta, vel aliquod prædictorum, vel aliqualiter procurauerit, quod ipſum datium imponatur, vel exigatur puniatur, & condemnetur, e ipſo facto, in libris quinquecentum Imperialium applicandis pro medietate Communi Mediolani, & pro alia medietate accuſatori quas, intra quindecim dies, ſoluere teneatur, f alioqui amputetur ei lingua. Et vlterius expellatur de Ciuitate, & Ducatu Mediolani, g tāquam bannitus de proditione patriæ ſuæ, h & etiam impunè poſſit offendi, in ære, i & in perſona. Nec vnquam habere poſſit officium, k nec beneficium in Ciuitate Mediolani, nec à Communi Mediolani, & Dominus Poteſtas, & eius Iudices ad maleficia. Et quilibet eorum poſſit, & debeat m inquirere, n procedere, o condemnare, p & punire q ex officio ſuo, r omni ſolennitate iuris, & ſtatutorum omiſſa.

SVMMARIVM.

1 *Statutum trahitur ad futura.*
2 *Pœna corporalis quandoque imponitur pro pœna pecuniaria.*
3 *Bannitus de proditione patriæ habetur pro bannito in crimine læſæ Maieſtatis.*
4 *Impune qui poteſt offendi non poteſt ſuccedere.*
5 *Bannitus non poteſt ſuccedere.*

HOc Statutum malo noſtro fato, & Ciuitatis noſtræ non ſeruatur, quia datium hoc imponitur, & ſoluitur quotidie in Ciuitate ſuper mixtura.

a De cætero] † In futurum ſcilicet, ad quod regulariter
1 Statuta trahuntur, vt not. Afin. ſua praxi iud. §. 3. capit. 1.
num. 6.

b Nullo modo, vel ingegnio] Demonſtratur ex verbis his geminatis, & vniuerſalibus enixa voluntas ſtatuentiū, quod Statutum hoc obſeruetur, quod magis colligitur ex verbis ſequentibus, & pœnis grauibus impoſitis ſecus conſilium præbentibus, vel tractantibus.

c Nec aliqualiter exigatur in Ciuitate] Hoc factum ob beneficium pauperum, tamen non ſeruatur malo noſtro fato, vt notatum ſupra.

d Nec Ducatu Mediolani] Hoc ſeruatur hactenus.

e Ipſo facto] Requiritur tamen declaratoria Iudicis ſuper ipſo facto, vt late notat. ſupra capit. 1. his verbis, volum. 1.

f Alioquin amputetur ei lingua] † Nam etiam de iure cō-
2 muni imponitur pœna corporalis loco pecuniarię, vbi quis
non ſit ſoluēdo pœnam pecuniariam verſus fiſcum, ita not.
in tex. l. Quicunque, C. de ſeru. fugi. notat Brun. iun. tracta.
de ceſſ. bonor. q. 4. prin. q. 9. num. 3.

g Tanquam bannitus de proditione patrię ſuæ] † Banni-
3 tus talis habetur pro bannito in crimine læſæ Maieſtatis,
tanquam oppugnans patriam, ita Boſſ. ſua praxi crimin. tit.
de crimin læſ. Maieſt. nu. 44 & 45.

h Et etiā impune poſſit offendi in ære] † Qui impune po-
4 teſt offendi, non prohibetur ſuccedere in Ciuitate, à qua
ſic imponitur pœna, niſi addita ſint alia verba, vt notat
Boſſ. dict. praxi ſua crimin. tit. Banniti, quid amittant, nu-
mer. 14.

i Et in perſona] Quo caſu poteſt interfici, demptis caſibus notatis, per Boſſ. d. tit. in prin. & tota 1. col.

k Nec vnquam habere poſſit officium] Quæ dentur in Ciuitate.

l Nec beneficium in Ciuitate Mediolani] † Ex his ver-
5 bis tollitur etiam, quod quis poſſit ſuccedere in Ciuitate, vt
not. Boſſ. d. tit. Banniti quid amittant, num. 14. ver. Non au-
tem ſi, & ad finem, quod maxime dicendum, cum habeatur
pro Bannito.

m Inquirere] Quod eſt principium litis criminalis.

n Procedere] In memorata accuſatione.

o Condemnare] In pronuntiando contra talem contrafactorem.

p Et punire] In exequendo.

q Ex officio] Quid ſit, & quotuplex, notatum ſupra c. 433. Si quis, in hoc verbo, vol. 1.

r Omni ſolennitate iuris, & ſtatutorum omiſſa] In procedendo ſcilicet. Quid autem cenſeatur ſublatum per hanc clauſulam, late notatum ſupra cap. 47. D. Poteſtas, in verbis, & Clauſula hæc, volum. 1.

De datio rotarum non imponendo. Cap. CCCCLXXVIII.

a DE cætero non imponatur, nec imponi poſſit, nec exigi aliquod datium b rotarum, plauſtrorum, nec carretarum.

Digitized by Google

a D E cætero] † In futurum ſcilicet, ad quod regulariter
1 trahitur Statutum, Aſin.d. praxi iud. §. 3. cap. 1. numer. 6.

b Rotarum, plauſtrorum, nec carretarum] Hoc autem ſeruatur, ſed imponuntur multipliciter ſuper bucchis, bonis, & rodiginibus molendinorum, & piſtarum.

RVBRICA GENERALIS, De Decimis.

De pœna opponentis, quod reddentes ius in Ciuitate Mediolani, non poſsint reddere ius de decimis. Cap. CCCCLXXIX.

a NVlla perſona *b* poſſit *c* opponere, *d* nec allegare, *e* quin ius reddatur inter laicos de decimis, & fructibus earum *f* per Dominum Poteſtatem, & Iudices eius, & alios reddentes ius in Ciuitate, & Ducatu Mediolani. Et ſi quis contrafecerit aduocando, procurando, litigando, vel alio modo, *g* ſit extra protectionem Communis Mediolani, videlicet quod non poſſit vti priuilegijs, ſtatutis, & decretis, ac alijs ordinibus Ciuitatis, & Ducatus Mediolani. Et contenta in præſenti Statuto, *h* non habeant locum in decimis Eccleſiaſticis.

SVMMARIVM.

1 *Nulla perſona hæc verba comprehendunt omnem qualitatem.*
2 *Negatiua præpoſita diſpoſitioni tollit facultatem.*
3 *Statutum laicorum ſuper decimis an valeat.*
4 *Iudex ſæcularis an condemnare poſſit pro decimis.*
5 *Sententia lata ſuper decimis ſoluendis an admittat appellationẽ.*
6 *Iudex ſæcularis quando poteſt eſſe Iudex in cauſa decimarum, & num. 8. & 9.*
7 *Qui eſt extra protectionem repellitur à ſucceſſione.*

a NVlla perſona] † Comprehendit omnem qualitatem
1 perſonarum, ſiue ſit ſubditus, ſiue forenſis hic iudiciũ
mouens, cum loquatur per verba vniuerſalia negatiue concepta, vt not. Lancell. tract. atten. 2. part. c. 12. De atten. appell. pend. in præfat. num. 76.

b Poſſit] † Negatiua hæc præpoſita tollit omnem poteſta-
2 tem, & facultatem, & inducit formam, late notatum ſupra c.
21. Termini, in verb. Non duret, nec durare poſſit, vol. 1. &
3 alibi. † Et valet ſtatutum hoc prohibens id fieri inter laicos, non in præiudicium Eccleſiæ, vt not. Dec. in c. Quæ in Eccleſiarum, nu. 6. de conſtit.

c Opponere] In ſcriptis, & oretenus.

d Nec allegare] Viua voce.

e Quin ius reddatur inter laicos] Et hoc quãdo eſt acquiſita ante concilium Lateranenſe, cum alias non poſſint eas habere laici, vt late notatum ſupra c. 386. Dominus. in prin.
4 † Poteſt etiam Iudex ſecularis compellere ſecularem ad ſolutionem decimæ clerico, vbi nõ diſputatur ſuper iure decimarũ, nec de exemptione, vel priuilegio ſuper eis, vt tradit Didac. Couar. tract. pract. q. c. 35. nu. 2. ver. Secũdo erit.
5 † A ſententia lata ſuper decimis ſoluendis non appellatur, ita Ioan. de Arnon. dialog. 100.

f Per D. Poteſtatem, & Iudices eius] † In decimis enim
6 tranſlatis per Pontificem in Principes, Iudex eſt ſecularis, non Eccleſiaſticus, vt not. Didac. practic. quæſt. capit. 35. num. 2. verſ. Tertio quoties, & verſic. Quarto erit, & verſic. Quinto non.

g Sit extra protectionem Communis Mediolani] † Quo
7 fit, vt repellantur à ſucceſſione in hoc Ducatu, nec etiam ſe defendere poſſint. Ita Boſſ. dict. titu. Banniti quid amittant, numer. 14. & notatum ſupra capit. 172. Nulla. in his verbis.

h Non habeant locum in decimis Eccleſiaſticis] † In qui-
8 bus Iudex eſt Eccleſiaſticus de re ſpirituali, Didac. d. c. 35.
† Quod quidem habet locũ etiam in cauſa poſſeſſoria decimarum, in qua ſit clericus reus, Didac. ibi, nume. 1. verſic.
9 Primum etenim. † Poteſt etiam Iudex ſecularis cognoſcere de cauſa decimarum Eccleſiaſticarum contra laicum, quando tractatur de ſolutione tantum, non ſuper eis, nec de exemptione earum, Didac. d. cap. 35. num. 2. ver. Secundo erit.

Quod qui tenuerint decimam per annos quadraginta continuos præſumatur eſſe ſua, & defendatur per Poteſtatem, & Cõmune Mediolani. Cap. CCCCLXXX.

a SI qua decima poſſeſſa, *b* vel quaſi, *c* ſeu detenta fuerit *d* per aliquem ſecularem, *e* per annos quadraginta *f* computato tempore ſuo, cum tempore datorum, vel anteceſſorum ſuorum, *g* præſumatur ſua, & habeatur, & cenſeatur pro poſſeſſore legitimo, vel quaſi, & quo ad defenſionem proprietatis, & omnem effectũ poſſeſſionis, uel quaſi ipſius decimę. Et ſi quis eum impedierit quocunq; modo, quilibet Iuſdicens, & Commune Mediolani *h* teneatur eum adiuuare, & defendere, omnibus modis, ad uoluntatem illius, qui illam decimam poſſederit, uel quaſi, uel detinuerit, utſupra, ſub pœna librarum ducentum Imperialium, applicãdarum pro medietate Communi Mediolani, & pro alia damnum paſſo. Et impediens *i* ipſo iure *k* ſit exemptus à protectione Cõmunis Mediolani utſupra declarata. Et quilibet Iuſdicens de prędictis teneatur procedere ad petitionem actoris, ſub pœna librarum decem Imperialium applicandarum utſupra, qualibet uice. *l* Et de hoc poſſit ſyndicari etiam pendente officio, *m* non obſtante aliqua lege, *n* uel ſtatuto, uel reformatione, uel prouiſione in cõtrarium loquente.

SVMMARIVM.

1 *Laici an poſſint habere decimas.*
2 *Decima laicali, quæ dicatur.*
3 *Præſcriptio an currat in decimis in quibus, & qui quantum tempus, vſq; ad num. 9.*

a SI qua decima poſſeſſa] † Laici, & ſeculares non poſſunt
1 habere decimas, niſi de eis fuerint inueſtiti ante Concilium Lateranenſe, ita not. Franc. Balb. poſt alios in tracta. pręſcript. 5. part. prin. 1. particula, q. 7. nume. 21. cum ſeq. Brun. tract. ſuper conſtit. in uerb. Decima uerſ. Decima ſoluitur. Boer. in ſuis conſuetud. in Rubr. Des couſtumes Touchans pręſcript. §. 1. col. 3. cum ſeq. Ferrand Vaſq. ſuo tract. Controuerſ. Ill. c. 89. num. 3. & late notatum ſupra ca. 389. Dominus, in prin.

b Vel quaſi] Quando ſcilicet conſiſtit in iure, ueluti quid non corporale certis annis.

c Seu detenta] Abſque aliquo titulo.

d Per aliquem ſecularem] † Dicitur autem decima laica-
2 lis, uel ſecularis, ubi empta fuerit ab Imperatore, uel Principe, ut not. Alciat. conſ. 36. num. 1.

e Per annos quadraginta] Loquitur Statutum de pręſcri-
3 ptione laici, contra laicum in his decimis, ut not. Vaſq. d. c.
4 89. num. 3. † Nam contra Eccleſiam etiam immemorabilis
non currit, niſi ſit in uim priuilegij, ut not. Felin. in c. cauſã-
que, col. 1. de pręſcrip. Balb. d. q. 7. nu. 19. cum ſeq. idẽ not.
Brun. in d. uerb. Decima, uer. Decima ſoluitur, Boer. d. col.
3. & in Rubr. Des Couſtumes prędiales, §. 11. col. 2. Rebuff.
tract. De decimis, q. 13. nu. 64. cum ſeq. Vaſq. d. c. 89. nu. 6.
cum ſeq. idem Hyppo. Rimin. conſ. 36. nu. 16. cum ſeq. uol. 1.
5 † Poſſunt tamen pręſcribi in parte, ut not. Alciat. conſ. 22.
nu. 1. cum ſequ. & notatur in lib. 14. Communium, in uerb.
6 Pręſcribuntur decimę. † Pręſcriptio hęc quadragenaria
inducta per hoc ſtatutum, non tollit, quin poſſit etiam pręſcribi ius hoc decimę ſpatio triginta annorum, prout poteſt etiam de iure communi, & per Statutum ſupra, ca. 313. Vbi de iure, uol. 1. per ea quę in his terminis, not. Bal. conſ.
7 180. num. 4. uolum. 1. † Vera, & propria pręſcriptio uſucapionis utrum eximat quem ab obligatione ſoluendi decimam, not. Didac. tract. uaria. reſolut. cap. 13. num. 10. uerſ. 8. lib. 1.

f Computato tempore ſuo cum tempore datorum, & an-
8 teceſſorum ſuorum] † Quo quidem tempore debet quis uti cum ſuis acceſſorijs, ut in terminis, not. Bal. d. conſ. 180. num. 3. late declarat Balb. d. tract. pręſcript. 3. part. prin. 1. practic. q. 12.

g Pręſumatur ſua] † Hęc eſt pręſumptio iuris tantum,
9 non autem iuris, & iure, quia tunc non admitteretur probatio in contrarium, ut not. Alciat. tracta. pręſumpt. in 2. parte prin. in princ. numer. 3. cum declarationibus, ut ibi per eum.

h Teneatur eum adiuuare, & defendere omnibus modis] Tam iure medio, quam etiam de facto, ſi de facto impedirentur ab aliquo.

i Ipſo

Digitized by Google

i Ipſo iure] Requiritur tamen declaratoria Iudicis ſuper facto, vt notatum late ſupra cap. 1. in verb. Ipſo facto, volum. 1.

k Sit exemptus a protectione Communis Mediolani, vt ſupra declarata] Vt notatum in capit. præcedenti, in his verbis.

l Et de hoc poſſit ſyndicari pendente officio] Idem cauetur ſupra c 31. Poſſit, in hac ſimili clauſula, vol. 1. ſecus de iure communi, vt ibi notatum.

m Non obſtante aliqua lege] Iure ſcilicet communi diſponente, non poſſe quem ſyndicari durante officio, vt notatum d. loco.

n Vel Statuto] Prout ſupra cauetur cap. 30. Finito regimine, vbi diſponitur officiales non eſſe ſyndicandos, niſi finito officio.

De pœna inquietantis aliquem occaſione alicuius decimæ contra pacta facta inter partes, circa illud, quod ſcriptum eſt de conſuetudinibus Communis Mediolani. Cap. CCCCLXXXI.

a QVicunque, cuiuſcunq; ſtatus, & conditionis exiſtat, ſiue ſit ſubditus Domino Poteſtati Mediolani, b ſiue non in iudicio, vel extra, inquietauerit aliquem, occaſione alicuius decimæ, contra pacta inita inter partes, ſiue etiam illud, c quod ſcriptum eſt in conſuetudine Communis Mediolani, d ſiue iure municipali, vel inquietanti, auxilium, vel fauorem dederit, e ipſo iure, & ipſo facto, f ſit exemptus à protectione Communis Mediolani, declarata vt ſupra. Et idem ſit g in maſſarijs, & fictabilibus, & penſionantibus eorum. h Et expenſis Communis Mediolani inquietatus, defendatur per ſyndicum Communis Mediolani.

S V M M A R I V M.

1 *Quicumq; dictio hæc an comprehendat minores, & clericos, & num. 2.*

a QVicunque cuiuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtat]
1 † Comprehenduntur etiam minores, & clerici, per
hæc verba, vt not. Rebuff. tracta. de nomina. q. 8. numer. 8.
2 & 12. Rimin. ſen. conſil. 927. num. 8. volum. 3. † Et quod
per hęc verba generalia comprehendantur omnes perſonę, nec patiantur reſtrictionem, not. Sal. in l. Si ſerui, colum. 3. C. de noxal. act. cum accumulatis per Rolan. à Vall. conſ. 5. num. 43. volum. 1.

b Siue non] Prout ſunt forenſes, & clerici, qui an poſſint ligari ſtatutis laicorum, notatum ſupra cap. 180. In fauorem.

c Quod ſcriptum eſt in conſuetudine Communis Mediolani] Intellige de conſuetudine generali, cum alię particulares ſint ſublatę, vt cauetur ſupra capit. 176. Conſuetudines.

d Siue iure municipali] De qua ſupra in pręcedentibus Statutis.

e Ipſo iure, & facto] Requiritur tamen declaratoria Iudicis ſuper facto, vt notatum ſupra c. 1. in verbo, Ipſo facto, volum. 1.

f Sit exemptus à protectione Communis Mediolani, declarata vt ſupra] Vt cauetur ſupra d. ca. 479. Nulla perſona, in his verbis.

g In maſſarijs, fictabilibus, & penſionantibus eorum] Vt ſcilicet vti poſſint beneficio illius Statuti, ne moleſtentur pro decima, ſub eadem pœna.

h Et expenſis Communis Mediolani] Ex quo tractatur de intereſſe publico, vt eius ſubditi non moleſtentur.

Qualiter laicus habens decimam teneatur eam vendere domino fundi. Cap. CCCCLXXXII.

a SI quis laicus habens decimam, b vel ius decimandi c fructus, d in, vel ſuper e alieno fundo, f teneatur ipſam g vendere domino fundi, volenti eam emere, h ad computum librarum centum Imperialium, pro quibuſcunq; libris quinque Imperialium i redditus ipſius decimæ, facta æſtimatione valoris ipſius decimæ, vel redditiũ, vel fructuum eiuſdem decimæ per æſtimatorem Communis Mediolani, k & eo caſu venditor non teneatur emptori dare fideiuſſorem, nec ei promittere de defenſione, l niſi pro ſuo dato, & facto tantum, quod datum, & factum intelligatur, vt declaratum eſt in ſtatuto de re paterna luenda, & quod cogi poſſit dictus m habens decimam, vel ius decimandi, vt ſupra, n per quemlibet Iuſdicentem o ſummarie p & de facto, q ſine ſtrepitu, & figura iudicij, r & per omnia iuris remedia. Et ſi decimarius habuerit decimam, vel ius decimandi ſuper pluribus fundis eiuſdẽ perſonæ, & Dominus fundi voluerit redimere decimam, vel ius decimandi vnius fundi vt ſupra ſ teneatur eodem modo redimere decimam, vel ius decimandi omnium fundorum ſuorum, ſuper quibus idem decimarius decimam, vel ius decimandi habuerit, ſi hoc placuerit ipſi decimario.
t Idem habeat locum in emphyteuta fundi, ſeu fundorum, ita vt poſſit luere vt ſupra.

S V M M A R I V M.

1 *Poſſidens decimas ſi fuerit laicus, an præſumatur poſſediſſe ante concilium Lateranenſe, & num. 2.*
3 *Præſcriptio an currat in iure decimandi.*
4 *Decimas non ſoluens præſumitur res alienas inuadere.*
5 *Decimarum exactio ad quem pertineat.*
6 *Decima quanta ſit.*
7 *Conſuetudo eſt attendenda in decimas.*
8 *Decimæ onus reſpicit fructus, declara num. 9 & 10.*
11 *Decimæ dominus an poſſit prohibere ne fructus colligantur, & an ſunt in litem, num. 12.*
13 *Vendere inuitus, quando quis cogatur, & nu. 14.*
15 *Decimæ non laicales an poſſint alienari in laici, & an ignorari, num. 16.*
17 *Vendens rem liberam an cenſeatur vendere liberam à decima.*
18 *Aeſtimatio redditnum quomodo fieri debeat, & quando numero 19.*
20 *Directum Dominium reſpectu decimarum, quomodo conſideretur vſq; ad num. 22.*
23 *Decimarum cauſa quomodo terminari debeat, & quis conueniri poſſit, & quo iure, vſque ad num. 28.*

a SI quis laicus habens decimam] † Intellige de his, qui
1 habent decimas ante concilium Lateranenſe cum alias
laici ſint decimarum incapaces, vt not. late ſupra cap. 480.
Si qua decima in princ. & not. Vaſq. in dict. tracta contro-
2 uer. Ill. cap. 89. num. 6. † Et præſcriptio immemorabilis
facit præſumi eas habitas ante concilium Lateranenſe, vt
not. Gabr. tract. Communium tit. de præſcript. concluſ. 1.
3 num. 22. & 23. † Ita enim ius decimandi præſcribitur.
Lamber. ad Stat. De alienat. mulier. gl. 1. num. 310. late diſcutit Franc. Balb. d. tract. præſcriptio. 5. parte princ. 1. par-
4 ticula, quæſt. 7. † Debitum decimæ non ſoluens res alienas dicitur inuadere, ita Aegid. Tomat. tracta. de collect.
5 verſ. Non obſtat, num. 6. † Onus exigendi decimas à Colonis, & alijs ſpectat ad dominos directos, non conductores, Pariſ. conſ. 6. volum. 4 Caroc. tract. Locati, verſic. Decimis ad fin.

b Vel ius decimandi] Emptum ab aliquo.

c Fructus] Secundum varietatem regionum, & locorum ex
6 diuerſis fructibus ſoluitur decima. † De iure autem communi ex quibus fructibus præſtanda ſit decima, notat Re-
7 buff. tract. de decimis, quęſt. 8 per totum. † Decimæ quod ſoluantur per dominum, vel colonos conſuetudo eſt atten-
8 denda. Caroc. d. verſ. decimis, num. 1. † Onus decimæ cum reſpiciat fructus ideo ad eam tenetur etiam colonus Eccleſiæ, vt not. Ripa tracta. de peſte, titul. de remed. ad conſer.
9 Vber. nu. 128. † Et hoc pro eorum parte, Idem Bertach. de gabel. 7. part. num. 16. Declarando, vt per eum, Caroc. dict. verſi. Decimis, numer. 2. vbi idem dicit in alijs priuile-
10 giatorum colonis. † Religioſi dantes terras excolendas an teneantur ad decimas, quod ſit, not. Soc. ſen. conſ. 268. num. 2. vol. 2.

d In & ſuper] Quid importent hæ dictiones, late notatum ſupra c. 434. Si quis, in his verbis, vol. 1.

e Alieno fundo] † Dominus decimæ hoc caſu poteſt pro-
11 hibere ſoluenti decimam, ne colligat fructus, donec ipſe Dominus decimæ eat, vel mittat nuntium ad percipiendum decimam, ita not. Spec. tit. de decimis, §. 1. nu. 12. Crauet. conſ. 21. num. 11. verſ. Non obſtat, Plot. l. Si quando, nu. 137. C.
12 vnde vi. † Alias ſi contrafiat poteſt iurari contra eum in litem, vt ibi per Plottum.

f Teneatur ipſam] † Et ſic cogitur vendere inuitus contra
13 diſpoſitionem, l. Dudum, C. de contrahen. empt. † Alij caſus
14 in quibus quis cogitur vendere inuitus, notantur ſupra cap.
433. Si quis, quo loco notatum, quando de iure communi
quis

Digitized by Google

quis cogitur vendere inuitus.

g Vendere] † Decimas autem non laicales nõ poteſt do-
15 minus alienare, nec vendere alicui laico, niſi adhibeatur
conſenſus Epiſcopi, vt not. Abb. in c. Prohibemus, notab.
2. nu. 3. & 4. vbi cæteri Canoniſtæ, de decim. declarat Boer.
ſuis conſuet. Rubr. Des Couſtumes prædiales. §. 11. Gaſpar
16 Cabal. Milleloquio 169. † Imo quod plus eſt hæ decimæ
non poſſunt pignorari laico, ſed tãtum earum commoditas,
17 ita Iaſ. §. Item Seruiana, nu. 110. Inſtit. de actio. † Vendens
rem liberam non cenſetur ſe obligare, quod ſit libera à de-
cima, ita notat Alciat. conſ. 40. nu. 1. Imo vendens fundum
liberum à decimis, intelligitur à decimis extraordinarijs, nõ
ordinarijs, ita Franc. Creme. Sing. 108.

h Ad computum librarum centum pro quibuſcunq; quin-
18 que libris Imperialium] † Hinc fit vera æſtimatio reddi-
tuum ad computum viginti pro vno, vt not. Afflict. tracta.
iuris protomiſ. §. 2. num. 195. Tiraq. tracta. retract. §. 1. glo.
6. num. 19.

i Redditus ipſius decimæ] † Et ſic inſpicitur non valor
19 rei, ſed redditus, de quo late diſputat Alberi. tract. Stat. 1.
parte quæſt. 102.

k Et eo caſu venditor non teneatur emptori dare fideiuſ-
ſorem] Ad formã Statuti ſupra, c. 444. Re immobili, vol. 1.

l Niſi pro ſuo dato & facto] Quid releuet hæc promiſſio,
notatum ſupra c. 419. Si res, in his verbis, vol. 1.

m Habens decimam, vel ius decimandi] † Eccleſia ſi inue-
20 ſtiuit aliquos de terris ſubiectis decimæ, directum dominiũ
dicitur penes Eccleſiam, & vtile penes inueſtitos, vt notat
21 Burſat. conſ. 50. num. 15. volum. 1. † Si autem inueſtiti de
terris decimæ ſubiectis alios ſubinueſtiant, aliud vtile Do-
minium ſubalternatum in ipſos ſubinueſtitos dicitur tran-
22 ſlatum, vt ibi per Burſat. num. 16. † Ipſi autem ſubinue-
ſtiti terrarum nullum ius decimandi habent, cum tantum
vtile Dominium inferius terrarum habeant, vt ibi per eum,
num. 18.

n Per quemlibet Iuſdicentem] † Decimarum Eccleſię cau-
23 ſa vtrum debeat terminari, vti cauſa Spiritualis, vel laica-
24 lis, declarat Burſ. conſ. 49. n. 4. vol. 1. † Quod autem Iudex
ſecularis poſſit cognoſcere de cauſa decimarum inter duos
laicos, vel laicum & Clericũ, vbi ſimpliciter agatur de cau-
ſa decimarum, not. Marſ. tract. Bannit. in verb. Iudice, nu.
25 224. & Burſat. conſ. 49 num. 4. & 6. vol. 1. † In opere deci-
mæ, & penſionis conueniri poteſt principaliter, tam alienãs
bona obnoxia decimis, & penſioni, quam poſſeſſor bonorũ,
ita Federic. de Senis conſ. 81. num. 1. & 2. Boſſ. tit. de Prin-
26 cipe, & eius priuil. nume. 132. verſ. In caſu tamen. † Con-
ditione ex lege, vel canone petuntur decimæ, Feder. de Se-
nis d. conſ. 81. num. 3.

o Summarie] Quid importent hoc verbum, notatum late
ſupra c. 37. Dominus Poteſtas, in hoc verbo, vol. 1.

p Et de facto] Quid releuet, notatum ſupra c. 48. Quilibet,
in hoc verbo, vol. 1.

q Sine ſtrepitu, & figura Iudicij] De importantia horum
verborum, notatum ſupra d. c. 47. Dominus Poteſtas, in his
verbis, vol. 1.

r Et per omnia iuris remedia] † Quæ ſint iuris remedia,
27 notat Boſſ. ſua praxi crim. tit. De mulctis, ad finem.

ſ Teneatur eodem modo redimere decimas, vel ius deci-
28 mandi omnium fundorum ſuorum] † Hoc eſt rationabi-
le, vt qui grauantur in vno releuentur in alio, vt emens vnũ
cogatur emere etiam aliud, vt not. in tex. in l. Eum qui, in
prin. ff. De iure iuran. faciunt ad hoc notata per Alex. in cõſ.
143. volum. 7. Tiraq. tract. retract. lignag. §. 13. gl. 2. num.
9. ad finem.

t Idem habeat locum in emphyteuta fundi, ſeu fundorũ]
Hoc tamen non ſeruatur, niſi dicamus hoc hodie habere lo-
cum in emphyteuta fundi decimalis, quod ipſe poſſit ſe li-
berare à nexu decimæ, prout dictum fuit in Domino pleno
iure fundi vt ſupra, & omnia erunt plana, & ſine dubio.

RVBRICA GENERALIS.
De Socis, & Socedis.

De acquiſitis per fratres in communi domo, vel habitationes viuentes, poſt mortem patris, quod Communia debent eſſe inter eos. Cap. CCCCLXXXIII.

a INter fratres quoq; b inter quos eſt quoddam ius ſocietatis, c illud obtineat, d vt quicquid e in communi domo, vel habitatione, f poſt mortẽ patris, g ſimul viuendo, h acquiſiuerint, inter eos i commune ſit, quæ non habeant locum, k in acquiſitis ex ſucceſſione inteſtati, l & etiam ex cauſa teſtamenti, vel codicillorum, m vel donationis cauſa mortis, n nec etiam occaſione o donationis inter viuos legitime factæ, p vel dotis, q vel in ijs, quæ contigeret maritum lucrari, propter mortem vxoris, & intelligatur fratres ſtare in communi habitatione, etiam r ſi contingat aliquem ex prædictis fratribus ſe abſentare, ſ ex cauſa concernente communem rem, vel commune negocium omnium fratrum, vel ex cauſa ſtudij cuiuſlibet ſcientiæ.

SVMMARIVM.

1 *Societas inter fratres quomodo contrahitur, quid inter minores, & qualiter, & inter quos poſſit contrahi, vſque ad num. 17.*
18 *Famuli recepti pro famulatu, ſi poſtea ſe exerceant in apotheca, non contrahunt ſocietatem.*
19 *Socij an dicantur duo rei.*
20 *Socius an poſſit tertium aſſociare.*
21 *Statutum loquens de ſocietate fratrum, an locum habeat in ſocietate fratrum, & nepotum, & num. 22.*
23 *Societas quæ dicatur & tacita, & qualiter contrahat, & quæ requirantur ad eam inducendam, & quomodo probetur, & quid de ſocietate omnium bonorum tam expreſſa quam tacita, vſq; ad num. 61.*
62 *Societas in quibus rebus contrahatur & an ſit euitanda, & quare, & quomodo poſſit renouari, & quando renouata præſumat, & quomodo diſſoluta definiat, & an tranſeat ad hæredes, an hæredes, & quid liceat ſocio facere inuito ſocio, vſque ad numer 65.*
96 *Quidquid dictio hæc an ſit generalis, & quando reſtringatur.*
97 *Socij an ſint ſingulares.*
98 *Societatis expreſſæ quæ dicatur.*
99 *Pacta in ſocietate, quæ nam ſint licita, vſque ad nu. 110.*
111 *Clericus ſocius omnium bonorum non teneatur conferre præbendam, & quid de acquiſitis per militem.*
112 *Pactum manuale, ac inter ſocios, vt qui ſuperaddit ſocietati certum quid habeat.*
113 *Societas tacita omnium bonorum, quomodo differat à particulari.*
114 *Ratio operarum in ſocietate quando habenda ſit.*
117 *Inæqualitas in ſocietate, an ſit admittenda.*
118 *Alimenta in ſocietate, & quo ad ſocios, quomodo conſiderentur, vſque ad num 121.*
122 *Fructuum diuiſio in ſocietate, qualiter fieri debeat, & quæ veniant in ſocietate omnium bonorum, vſque ad nu. 133.*
134 *Domus quæ dicatur.*
135 *Cohabitare quid dicatur.*
136 *Societas, quomodo contrahatur ex cohabitatione, vſque ad numer. 138.*
139 *Filius familias mercaturam exercens, an patri acquirat, vſque ad num. 143.*
144 *Simul viuere, quando quis dicatur item & ſimul ſtare, vſque ad num. 146*
147 *Societas tacita inter fratres, quando dicatur contracta, vſque ad num. 154.*
155 *Acquiſitum quod dicatur & quomodo in ſocietate conferatur, et quid de acquiſitis ex ludo, & quid de ære alieno, & quid de expenſis factis, vſque ad num. 189.*
190 *Communio an fiat ipſo iure, & quando acquiſitum quid præſumatur de communi, & an ſocij confeſſio præiudicet, & fraudans ſocium quando teneatur, vſque ad num. 225.*
226 *Acquiſita per ſucceſſionem ab inteſtato, an communicentur in ſocietate, vſque ad num. 227.*
228 *Acquiſita ex teſtamento, an communicentur ex ſocietate, & numer. 229*
230 *Donatio cauſa mortis an æquiparetur contractui.*
231 *Occaſio quæ dicatur, & num 232.*
233 *Donatio inter viuos, quæ dicatur.*
234 *Dos in ſocietate quomodo conſideretur: & an ſit communicanda. vſque ad num. 242.*
243 *Lucrum dotale, an ſit collocandum in ſocietate, vſque ad n. 248.*
249 *Acquiſitum ex primogenio non ex Caſtrenſi peculio, an ſit communicandum in ſocietate.*
251 *Salarium Procuratoris, an ſit communicandum, quid de ſcriptore, aſſeſſore, arbitror, aduocato, & ſimilibus, vſque ad numer. 267.*
268 *Abſentes an dicantur ſimul viuere, & qui dicantur abſentes in iſta materia.*

a INter fratres] † Societas eſſe poteſt etiam de iure cõmuni
1 inter fratres, etiam quod nemo eorũ negotietur, ſi prout
faciunt

Digitized by Google

faciunt nobiles, omnia diſpendia, vel ſalaria, vel quaſcunq;
doces recipiendo in communem vſum inferunt, ita Barbat.
2 conſ. 37. num. 5. volum. 2. † Statuti huius diſpoſitio ligat
etiam fratres minores, Ita in his terminis notat Alex. conſ.
49. num. 7. volum. 1. Idem Alex. conſ. 254. num. 4. volum. 6.
per tex. in l. ſi fine §. Lucius, ff. de adminiſtr. tut. & in capit.
Conſtitutus, de in integr. reſtit. Brun. tract. ſuper conſtit. in
verb. Statuta regulariter comprehēdunt minores, Cephal.
3 conſ. 242. num. 13. volum. 2. † Secus tamen eſt de iure cō-
muni, quia ſocietas non poteſt induci inter maiores, & mi-
nores, vel pupillos, niſi in certis caſibus, vt late not. Alex.
d. conſ. 49. num. 1. Iaſ. in l. 1. num. 6. cum ſeq. C. qui teſtam.
fac. poſſ. idem Alciat. tract. præſumpt. reg. 1. præſumpt. 25.
4 num. 2. cum addit. ibi. † Societates debent contrahi cum
perſonis habilibus, maioribus annis 25. vel minoribus cum
conſenſu tutorum, vel curatorum, ita Ioſeph. Lud. ſuis com
munibus, concluſione 53. verſ. Et iſtæ ſocietates, Et hoc ha-
bet locum, ſiue loquamur de ſocietate omnium bonorum
expreſſa, ſiue partis, vel alicuius negationis, ita Lud. d. con-
5 cluſ. 53. verſic. Debent etiam. † Ideo mortuo patre cum
pluribus filijs, inter quos aliqui ſunt minores, non cenſetur
contracta ſocietas, nec continuata inter eos, & patruum,
quamuis ſteterint ad vnum panem, & vinum, & expediens
ſit etiam pupillis contraxiſſe ſocietatem memoratam, vel
eam cœptam continuare, & conſequenter bona empta per
patruum erunt ſua propria, non communicanda, ita Lud. d.
loco, verſ. Vident, & verſ. Conſequenter. Et ſic in hoc ex-
cedit diſpoſitionem iuris communis, prout etiam in alijs; vt
6 infra dicetur. † Societas autem poteſt contrahi non ſo-
lum cum priuatis, ſed etiam cum Principibus, Ita Lud. dict.
concluſ. 53. ver. Solennitates, exemplificando, vt per eum.
7 † Societas etiam inter patrem, & filium poteſt contrahi, ita
Tiber. Dec. conſ. 39. nu. 12. volum. 1. vbi etiam notat, quo-
8 modo diuidantur lucra. † Filiusfamilias quando poſſit
contrahere ſocietatem, notat idem Deci. conſ. 12. nume. 2.
9 volum. 1. † Furioſi, dementes, & hi, quibus eſt interdicta
adminiſtratio, non poſſunt contrahere ſocietatem, nec ex-
preſſam, nec tacitam. Ita Lud. d. concluſ. 53. verſ. Non po-
10 teſt, & verſ. Proximi. † Fœminæ non poſſunt contrahere ſo-
cietatem exercendo eam perſonaliter, ita Lud. d. concl. 53.
11 verſ. Fœminæ etiam, declarando vt per eum. † Minus in
hoc ſtatuto comprehenduntur, cum appellatione, fratris nō
veniat ſoror in Statutis, Bart. conſ. 229. numer. 4. Curt. ſen.
conſ. 44. numer. 5. late notatum cap. 286. decedente fratre,
12 volum. 1. † Clericus vlterius non poteſt contrahere ſocie-
tatem negotiationis, vt ipſe præſtet operam, cum Clericis ſit
interdicta negotiatio, ita Lud. d. concl. 53. verſ. Cum cleri-
13 ci. † Clericus vnus inter plures fratres non poteſt dici cō-
trahere ſocietatem omnium bonorum, Lud. d. concluſ. 53.
14 verſ. Vndecima Coniectura, & verſ. Cum clerici. † Non
etiam ligantur diſpoſitione huius Statuti, vt in hac ſpecie
not. Dec. conſ. 114. & late notatum ſupra cap. 180. In fauo-
15 rem. † Societas quoque non poteſt contrahi inter Chri-
ſtianum, & Hebræum, quidquid aliqui cenſeant ſecus, Ita
16 not. Lud. d. concl. 53. verſ. vnde dicit, & verſ. Et hodie. † Et
quod de iure ſtricto non poſſit contrahi inter Iudæum, &
Chriſtianum, licet de æquitate locum habeat, not. Corſet.
17 Sing. ſocietas, il primo. † Cum Saracenis autem, hæreti-
cis & hoſtibus indubitate non poteſt contrahi ſocietas, cum
quibus non eſt commercium, Lud. d. concl. 53. verſ. Non ta-
18 men. † Famuli recepti pro famulatu ſi poſtea ſe exerceāt
in apotheca, non per hoc dicuntur ſocij, ſed tantum debent
recipere ſalarium conuentum, ita not. Caroc. tract. Locati,
verſ. Inſtitoria act. num. 1. Bonac. tract. de famul. quæſt. 99.
19 † Socij nō dicuntur regulariter duo rei, niſi id ſit expreſſum,
vel id perpendatur, ita Lud. d. concluſ. 53. verſ. Eſt etiam.
20 † Socius non poteſt alium ſocium tertiū immittere in ſo-
cietatem altero ſocio inuito, vt d. concluſ. 53. verſ. Non ta-
21 men. † Non comprehendit pariter diſpoſitio huius Sta-
tuti patruum, vel nepotem, cum tantum loquatur Statutū
de fratribus, ad quod faciunt tradita per Alex. d. conſil. 49.
num. 8. vol. 1. vbi dicit in caſu ibi per eum notato compre-
hendi ex verbis Statuti per eum allegati patruum, & nepo-
tem ex fratre, qui alias non comprehenderentur, niſi id hic
fuiſſet expreſſum, prout idem cauetur in Statuto Lauden.
22 vt tradit Cephal. conſ. 248. num. 13. vol. 2. † De iure au-
tem communi diſtinguitur per Bart. in l. Titium, §. Altero
ff. de adminiſtr. tut. Bald. in l. Si patruus, Cod. Communia
vtriuſque iudic. late Petr. de Vbald. tract. de duob. fratrib.
parte 3. princ. nu. 33.
b Inter quos eſt quoddam ius ſocietatis] † Societas enim
23 dicitur quædam fraternitatis, l. Verum ff. pro ſoc. not. Ant.
Corſett. in ſing. Societas, il primo, circa fin. idem Ioſeph.
Lud. d. concluſ. 53. verſ. Societas, dicitur, Ideo in ea proce-
24 ditur ex bono, & æquo, vt per eum. † Quæ quidem inter
fratres dicitur ſocietas tacita, vbi poſt patris mortem ſimul
viuant, vt not. Boer. ſuis conſuet. in Rubr. Des couſtumes
25 Mariages §. 3. in prin. † Et inter ſe dicuntur hoc caſu fra-
tres hi ſocij ſingulares, vt notat Menoch. tract. arbitr. lib. 2.
cent. 2. caſu 127. num. 4. vbi not. effectum, qui inde ſequi-
26 tur. † Quæ quidem ſocietas tacita inter fratres contrahi-
tur ex ſolo vſu, ita Barbat. conſ. 37. numer. 8. volum. 2. & de
facili inter fratres contracta cenſetur Barbat. d. loco, nume.
27 16. † Qualiter autem contrahatur ſocietas de iure com-
muni inter fratres in communi viuentes occaſione bonorū,
vel particulariter alicuius quæſtus, vel negotiationis, late
not. Roman. conſ. 291. & conſ. 418. Alex. conſ. 78. num. 4. &
5. volum. 2. Petr. de Vbald. tracta. de duob. fratrib. 2. parte
princ. num. 32. Dec. conſ. 548. per tot. Boer. lib. Des Cou-
28 ſtumes de Tours, tit. 22. verſ. 2. art. 2. † Ex eo autem quod
fratres teneant hæreditatē ſimpliciter indiuiſam poſt mor-
tem patris, non poteſt cenſeri inter eos contracta ſocietas
aliqua, not. Dec. conſ. 21. num. 5. & conſ. 651. in prin. idem
Iaſ. in l. 1. num. 7. C. qui teſta. fac. poſſ. Boer. d. art. 2. verſ. Se-
cundus eſt caſus, Caſſan. in ſuis Comment. Rubr. 7. in text.
Mellieas de Autro, num. 28. verſ. Secundo principaliter, cū
diſtinctione, de qua per Practic. in forma libelli, quo agitur
pro hæreditate, vel re ſingulari, verſ. Communiter, num. 27.
& 28. niſi concurrant alia requiſita tradita relatiue per Al-
ciat. conſ. 359. num. 6. verſ. Tertio reſpondeo, de quibus in-
29 fra dicetur. † Ad inducendam communionem omnium
bonorum inter fratres, tria requiruntur principaliter. Quod
ſimul poſt mortem patris cum hęreditate indiuiſa vixerint.
Et quod omnia Communicauerint, quodque deſuper lu-
cratis ratio nulla inter eos reddita ſit, ita not. Barbat. d. conſ.
37 num. 1. vol. 2. idem Ioſeph. Lud. d. concl. 53. verſ. Et eo,
30 ad fin. cum verſ. ſeq. † Quod autem tacita ſocietas omniū
bonorum non inducatur inter fratres poſt mortem patris
retinentes hæreditatem communem indiuiſam etiam quod
ſtent ad vnum panem, & vinum, niſi vndequaque quæſita
inter eos communicauerint, not. d. concl. 53. verſ. Et prop-
31 terea, & verſ. Sed requiritur. † Vbi autem ſolum vixerint
ad vnum panem, & vinum poſt mortem patris, niſi inter eos
communicauerint iura vndequaque obuenientia, non erit
tacita ſocietas omnium bonorum, ſed tantum de bonis re-
lictis in hæreditate paterna, & fructibus eorum, ita notatur
32 per Lud. in dict. concl. 53. verſ. Inter dictos. † Ex ſimplici
pariter ſola habitatione inter fratres non inducitur præ-
ſumptio ſocietatis inter eos, not. Barb. d. conſ. 37. nume. 16.
33 verſ. Sola ergo, volum. 2. † Ex eo enim quod fratres ſim-
pliciter, & ſimultanee habitauerint poſt mortem patris in
eadem domo ad vnum panem, & vinum non inducitur ſo-
cietas omnium bonorum, ſed ſolum fructuum bonorum hę-
reditariorum, cum declarationibus de quibus infra. Sed vl-
terius ad inducendam hanc Communionem, requiritur cō-
municatio lucrorum, & damnorum ſecundum communem,
34 de qua ſupra, refert Lud. d. loco, ver. Stat igitur. † Quæ com-
munio omnium bonorum minus habet locum ſtantibus
coniecturis, de quibus per eundem Ludou. ibi, verſic. Pri-
ma coniectura, cum ſeq. vbi decem & octo coniecturas ad-
35 ducit. † Tacita autem ſocietas an cenſeatur contracta in-
ter fratres poſſidentes bona paterna in diuerſis regionibus,
ſeque in diuerſis negotiationibus exercendo, not. Decia.
conſil. 36. num. 2. volum. 2. refert Lud. d. concl. 53. verſic. Et
quid in fructibus, in dictaq; concl. 53. in prin. notatur quid
36 ſit ſocietas. † Socij dicuntur inter quos res eſt communi-
37 cata, ita Lud. d. concluſ. 53. verſi. Socij vero. † Ex nomina-
tione vnius ex ſocijs in ſocietate facit ſolum quod nomina-
tus ſit caput ſocietatis, ita notat Magonius dec. 1. num. 27.
38 † Sex ſpecies ſocietatum not. Petr. de Vbald. d. tractat. De
duob. fratrib. in princ. & explicat Lud. loco allegato, verſic.
Primo ſocietas, cum ſequen. & verſic. Ipſe ſeptimam addit.
verſic. Septimo ſocietas, ſed omnes reducuntur ad triplicē.
Incidentem, Conuentionalem expreſſam, & conuentionalē
39 tacitam, ita Lud. d. concl. 53. verſ. Sed omnes. † Societates cū
ſint facti debent probari per allegantes contractam fuiſſe
ſocietatem, ita Lud. d. concluſ. 53. verſi. Et cum iſte. Et poſ-
40 ſunt probari per teſtes ſingulares. verſic. Et poteſt. † Socie-
tas incidens quot modis dicatur, notat Lud. d. concluſ. 53.
verſic. Primo modo, cum trib. ſequentibus vbi tres ſpecies
41 notat. † Societas conuentionalis expreſſa duplex eſt: Nam
vna eſt ſingularis, vel generalis aliquarum rerum, ſeu mer-
42 cium. Lud. d. loco verſ. Conuentionalis ſocietas. † Aliquā-
do plures ſocij conueniunt inſimul, quod in illa ſocietate
vniuer,

Digitized by Google

vniuerſali fiant Communia omnia ea, quæ ſunt in ſociorũ
dominio abſque alia traditione, vt ibidem Lud. verſ. Alia
43 ſocietas. † Inter ſocietatem omnium bonorum vniuerſa-
lem, & particularem binæ differentiæ notantur per Lud. d.
conclu. 53. ver. Prima differentia, cum verſ. ſeq. declaran-
44 do, vt ibi late vſque ad verſ. Illæ autem. † Societas gene-
ralis ex varijs actibus præſumitur, ita notat exemplificando
45 Barbat. conſ. 37. num. 5. volum. 2. † Nec vnicus actus in-
ducit vniuerſalem ſocietatem bonorum, ita Barba. dict. loco
46 num. 16. verſ. Sola ergo. † In dubio autem non præſumi-
tur ſocietas omnium bonorũ, ita Aleiat. conſ. 703. in princ.
47 † Societas ſi ſit contracta omnium bonorum, continuando
dein in parte conſeruatur ius in totum, Barb. d. conſ. 37 nu.
48 14. volumin. 2. † Societates expreſſæ poſſunt fieri quo ad
vnam negotiationem tantum, vel plures, vel ad vnam Vni-
uerſitatem bonorum, vt per Lud. d. conclu. 53. verſ. Illæ au-
49 tem ſocietates. † Et etiam ad perpetuum durante vita ſo-
50 ciorum, verſ. Hoc eſt durante. † Societas connumeratur
inter illos contractus, qui à conſenſu ſubſtantiam capiunt,
51 vt ibidem Lud. ver. Et ſocietas. † Societas omnium bono-
rum poteſt contrahi expreſſe per verba notata in d. concl.
53. verſ. Societas igitur. Nec in hoc fit differentia an alter
ſociorum plura bona deduxerit, minorique præditus ſit in-
duſtria: quia in ſocietate omnium bonorum hæc non ſolẽt
conſiderari, ita notatur per Lud. in d. concl. 53. verſ. In qua
52 ſocietate. † Quod habet locum durante ea ſocietate non
ea finita, quia tunc plus percipere debet, qui plus capitalis
poſuit, aut induſtriæ, diuidendo lucrum ad ratam. Capi-
talis ſecundum opinionem Crauettæ, vt ait Lud. d. conclu.
53. verſ. Crauetta tamen, Verum eius opinio damnatur, vt
53 ibidem per Lud. verſ. opinio Crauettæ. † Societas poteſt
contrahi ad vnam negotiationem tantum, ita idem Ioſeph
54 Ludou. d. concl. 53. verſ. Poteſt etiam. † Socius ſi quis ſit
in vna, & altera ſocietate; ſi tamen in vna ex eis adſit alter,
qui non ſit in altera facit differre vnam ſocietatem ab alte-
55 ra Magon. dec. 1. numer. 26. † Societas omnium bonorum
poteſt induci tacite ſecundum magis communem opinio-
nem per Lud. d. concl. 53. verſ. Quod autem induci, & verſ.
56 Contrarium voluerunt. † Et ſocietas tacita aliter præſu-
mitur in nobilibus, quam in artificibus, ita Barbat. d conſi.
57 37. num. 8. volum. 2. † Societas tacita omnium bonorum
cenſetur inducta, ex eo, quod per plures annos continuant
aliqui communionem bonorum, fructus ex eis in communi
conferendo, & omnia lucra vndequaque prouenĩẽtia com-
municando. Nam iſti actus ſimul iuncti arguunt ſocietatem
omnium bonorum, ita Lud. d. concl. 53. verſ. Et eo caſu di-
58 citur. Et verſ. Ad hoc poteſt. † Qualiter autem inducatur
tacita hæc ſocietas omnium bonorum inter fratres, late no-
59 tatum ſupra. † Tacita autem ſocietas omnium bonorum
habet omnia priuilegia, & prærogatiuas, quę expreſſa om-
nium bonorum, ſecundum communem. Lud. d. concluſ. 53.
60 verſ. Quia generalis. † Sicut autem expreſſa ſocietas par-
ticularium bonorum non trahitur ad alias negotiationes,
nec ad alia lucra eorum, ita etiam in tacita ſocietate parti-
culari bonorum, vt ibidem per Lud. verſ. Natura itidem, &
61 verſ. Et quemadmodum, & verſ. Et omnia commoda. † Ta-
cita autem an ſit contracta ſocietas per mandatum de emẽ-
do frumentum communi nomine, not. Tiber. Decia. conſil.
62 97. num. 33. volum. 2. † Omnis Societas debet contrahi
de rebus licitis, ita Ioſeph. Lud. d. concl. 53. verſ. Omnis ſo-
63 cietas. † Ab iſtis ſocietatibus, & communionibus abſtinẽ-
dum eſt tanquam ab igne, maxime à ſocietatibus omnium
bonorum tam expreſſis, quam tacitis, quia communio ple-
runque eſt pernitioſa, & parit multa mala. Lud. dict. loco,
64 verſ. Ab iſtis. † Societates poſſunt contrahi ad tempus cer-
tum, & determinatum, & in perpetuum ad vitam, Vt ibidẽ.
65 Lud. verſ. Societates ſupradictæ, cum ſeq. † Societas poteſt
66 renouari expreſſe, & tacite. † Expreſſe qualiter renoue-
tur, not. Lud. d. concluſ. 53. ver. Finitis, & per actis. † Non
autem poteſt renouari conſenſu ſolius ex ſocijs, vt per De-
67 cian. conſ. 60. nume. 35. volum. 2. † Et expreſſe poteſt re-
nouari modo, quo conſtituta fuit à principio, & omnia pa-
cta in eo expreſſa renouatione facta ſunt ſeruanda, dum ta-
men ſint iuſta, & æqualitatem contineant, ita Pariſ. conſil.
82. numer. 70. volum. 1. refert Lud. d. concl. 53. ver. Expreſſe
68 poteſt. † Et ubi adſint minores in renouatione debent ad-
hiberi ſolemnitates debitæ, nec poteſt continuari cum pu-
pillis carentibus tutore, ita Lud. d. concl. 53. verſ. Et ſi ad-
ſint minores. Et tunc dicitur renouatio expreſſa, cum ma-
nifeſtis verbis renouatur, vt per eundem dict. loco, ver. & ſi
69 adſint, ibi, Et tunc dicit. † Aſſerenti autem renouatam,
vel continuatam ſocietatem incumbit onus probandi, vt
70 ibi, Lud. ver. Et aſſerenti. † Tacite autem renouatur ſo-
cietas multis modis. Primo quando filius, vel hæres vtitur
eiſdem inſtitoribus ad ſocietatem illam deputatis, quibus
pater vtebatur, vt ibidem Lud. verſ. Tacite autem, Ampliã-
71 do, vt per eundem Ludo. ibi. † Secundo modo tacite reno-
uatur ſocietas ſecundum aliquos, quando facto computo
primæ ſocietatis dimiſſum eſt capitale penes ſocium, & nõ
conſtat mutatam formam ſocietatis, vel negotiationis, exẽ-
plificando, vt ibi, Lud. d. concl. 53. ver. Secundus modus, &
verſ. Vna fuit opinio, & licet aliqui contrarium tenuerint,
ibidem relati, verſ. Quia dimiſſo. Tamen prima opinio ve-
rior, & communior eſt, vt ibi. Ludo. verſ. Verior tamen, de-
72 clarando, vt per eum, verſ. Illud autem, & ver. ſequen. †
Contra autem hanc præſumptionem renouationis admit-
titur probatio in contrarium etiam per cõiecturas octo no-
73 tatas per Lud. d. loco, verſ. Prima ꝓſumptio, cum ſeq. † Ter-
tius modus tacitæ renouationis eſt, ſi finito tempore ſocie-
tatis, & hinc inde redditis rationibus, & ſumpto capitali ꝑ
quemlibet Socium pro ſua parte, paulo poſt adhuc ſimpli-
citer illi ſocij ponunt capitale in communi, ita Lud. d. cõ-
74 cl. 53. verſ. Tertius modus. † Coniectura autem renoua-
tæ ſocietatis eſt, ſi ſocius inhabitet, prout prius apothecam
communem, ita Lud. d. conclu. 53. verſ. Secunda coniectura.
Quæ tamen ſola non ſufficit, vt ibi, per eum, verſic. Illa ta-
75 men. † Societas autem cœpta à filiofamilias, ſi efficiatur il-
le ſui iuris, & continuat in ſocietate, dicitur eadem, non di-
76 uerſa, ita Tiber. Decian. conſ. 11. num. 6. volum. 1. † Socie-
tas diſſoluitur multis modis. Primo diſſenſu ſociorum, dũ
tamen declaretur diſſenſus ſocio præſenti, vel Procuratori
eius in ſua abſentia, ita Ioſeph. Lud. d. concluſ. 53. verſ. Pri-
77 mo modo, declarando, vt per eum. † Et ſufficit diſſenſus
vnius, licet plures ſint ſocij, Lud. d. loco, verſ. Et id quod.
78 † Et quod diſſenſus debeat notificari ſocio præſenti, vel eius
Procuratori eo abſente, alias hoc non obſtante lucrum eſſet
commune, & damnum proprium renunciantis, notat idem
Lud. ibi. verſ. Ang. Aret. Quæ renunciatio poteſt fieri etiã
durante ſocietate, ex cauſa tamen, non aliter, Lud. ibi, ver.
79 Dicit tamen. † Caſus autem quatuor legitimos diſſoluẽ-
di ſocietatem ante tempus conſtitutum, not. Ludo. d. loco,
ver. Prima cauſa eſt, ſcilicet quando non ſeruantur promiſ-
80 ſa, vt ibi per Ludouicum. † Secundo ſocietas finitur, ſi
vni ex ſocijs fuerint publicata bona omnia, quia in eius lo-
cum ſuccedit fiſcus noua perſona, vt per eundem Lud. ibi.
81 ver. Secũdo modo. † Tertio modo finitur ſocietas depor-
82 tatione vnius ex ſocijs, Lud. d. loco, ver. tertio modo. † Quar-
to ſoluitur ſocietas decoctione vnius ex ſocijs, veluti ſi vni-
cæ ſocijs efficiatur nõ ſoluẽdo, Lud. d. loco, ver. Quarto mo-
do. Et eo caſu oẽs ſocietates in q̃bus decoctor habet partici-
83 patiõẽ diſſoluantur, ita Magonius dec. 1. n. 32. † Quinto
finitur ſocietas ſi ſocij ſeparatim agere, & negotiari cœpe-
runt, quod non poteſt fieri ante tempus præfixum ſocietati
niſi ex cauſis notatis ſupra, not. Lud. d. loco, verſic. Quinto
84 modo. † Sexto finitur, & non continuatur ſocietas, quan-
do diſceditur ab exercitio, ita Decia. conſ. 376. numer. 53.
volum. 1. relatus per Lud. d. concl. 53. ver. Sexto modo.
85 † Ceſſat ſeptimo ſocietas morte alterius ex ſocijs, tex. not.
in l. Societatem, §. diſſociamur, ff. pro ſoc. Idem Magon. de-
86 ciſ. 5. in princip. † Ampliando primo etiam quod dictum
ſit in inſtrumento ſocietatis, quod perpetuo duret, quia in-
telligitur donec alter moriatur, ita Gozad. ſuo conſ. 63. nu.
87 19. idem not. Lud. d. concl. 53. uer. Sexto modo. † Amplia-
tur ſecundo etiam ſi plures ſint ſocij, quia finitur quo ad
88 omnes, Lud. ibi, uer. Ampliatur quod per mortem. † Tertio
ampliatur etiam ſi dictum, quod tranſeat ad hæredes ſecun-
dum communem, licet aliqui ſecus contendant, Lud. dict.
89 concluſ. 53. uerſ. Ampliatur, cum tribus ſeq. † Ampliatur
quarto etiam quod adſit in contractu ſocietatis iuramen-
tum, ita contra Io. Fabr. notant Scribentes relati per Ludo.
90 ibi, uerſi. Fallit etiam, cum uerſic. ſequen. † Tranſit autem
ad hæredes ſi quis uectigal, uel pedagium, uel gabellas con-
ducat cum alijs ſocijs pro ſe, & hæredibus, ſi tamen hæres
ſit perſona habilis, ita cum his requiſitis limitat hanc con-
cluſionem, Ioſeph. Lud. d. conclu. 53. uerſ. Fallit quando cũ
91 tribus, uerſic. ſequen. † Licet autem ſocietas non tranſeat
ad heredes, tamen emolumentum, & damnum ſocietatis an-
tecedentis tranſit ad hæredẽ, ut ibidem, Lud. uerſi. Animad-
uertendo ſemper quod licet. Et hæc eſt ſecunda limitatio.
92 † Societatibus durantibus non licet alicui ex ſocijs aliquid
innouare in præiudicium ipſius ſocietatis, Ioſeph. Ludo. d.
concl. 53. uer. Perdurantibus iſtis. Inferendo ad tria prin-
93 cipalia ex hoc. † Primo, quod alter ſocius non poteſt ad-
mittere alium in ſocium inuito ſocio, Lud. ibi, uer. Infertur
primo,

Digitized by Google

94 primo, & ſupra notatum. † Secundo quod non liceat ſocio
aliquid ſuo nomine agere inuita ſocietate, alias dicitur in
95 dolo, vt ibi. Lud. verſic. Infertur ſecundo. † Tertio, quod
ſi ſocius poſt contractam ſocietatem immittat maiorem
quantitatem pecuniarum, inſcio ſocio, lucrum proueniens
ſit commune, licet damnũ ſit eius ſolius, Lud. d. loco, verſic.
Infertur tertio, cum ſeq. quatuor, vbi ſignanter declarat.
d Illud obtineat] Ideſt, ſeruetur, & pro ſtatuto ſit.
e Vt quicquid] † Licet hoc verbum ſit generale: tamen
96 quod per hoc Statutum non inducatur ſocietas omnium
bonorum, ſed tantum particularis acquiſitorum per em-
ptionem, locationem, & ſimiles contractus, colligitur ex
verbiſmet ſequentibus ſtatuti huius, dum excipit caſus
nonnullos, ad quod facit tex. in l. Coire, & ll. ſequent. & l.
Sed ſi adijciatur, ff. pro ſoc. quod idem in ſimili not. Bart.
in l. Titium §. Altero, nume. 6. ff. de adminiſtr. tut. Alexand.
conſil 49. num. 2. volum. 1. Iaſ. d. l. 1. numer. 7 verſic. ſecun-
do caſu C. Qui teſtam. fac. poſſ. idem Iaſ. conſil. 2. colum. 2.
verſ. 8. volum. 3. Soc. ſenior conſil. 192. quæſt. 3. numer. 3.
97 volum. 2. † Et quod ſint ſingulares Socij, not. Menoch.
98 tracta. arbitr. lib. 2. cent. 2. caſu 127. numer. 4. † Natura ſo-
cietatis expreſſæ non omnium bonorum, ſed alicuius parti-
cularis negotij, vel negotiorum multorum eſt, quod in ea
veniant tantummodo lucra, & damna prouenientia ex illa
negotiatione, cum limitata cauſa producat limitatum effe-
99 ctum, Lud. d. concl. 53. verſ. Natura autem. † Et qui plus
capitalis poſuit, plus lucri etiam conſequitur, verſ. Et ideo.
100 † Pactum valet inter ſocios, quod qui miſerit in ſocietate
plus capitalis, plus lucri etiam conſequatur, vt per eundem
101 Lud. ibi verſ. Et ſi fuerit. † Sicut etiam valet pactum, quod
vnus in ſocietate ponat pecuniam, alter laborem, & indu-
ſtriam, & lucrum, & damnum ſit commune, vt ibidem Lud.
102 ver. Quemadmodum valet. † Alias ſine pactione quando
quis ponit pecuniam, alter operam, licet regulariter in du-
bio dimidium detur pecuniæ, & dimidium induſtriæ, vt
103 not. Gaſp. Caball. Milleloq. 427. † Tamen in hoc non da-
tur certa regula, ſed ſtatur iudicis arbitrio, Lud. ibi verſic.
104 Si autem nulla, Exemplificando etiam, verſ. è contra. † Si
quis poſuit pecuniam in ſocietate, vt lucrum ſit commune
cum ponente operam ſaluo capitali, iſta pactio eſt iniqua,
& reijcienda, not. Lud. d. concl. 53. ver. Sed quid, & ver. Et ea.
105 † Valet tamen pactio, quod partes ſint inæquales, exẽpliſi-
cando, vt per eum, ver. Valet tamen, & ver. Et ideo & ver. Si-
106 militer ſi duo. † Quando vnus ex ſocijs ponit pecuniam,
alter vero operam, & induſtriam, an debeat in fine ſocieta-
tis diuidi capitale ipſius pecuniæ, vna cum lucro inter eos
ſocios, an vero debeat diuidi rãtum lucrum, & pecuniæ ve-
niant reſtituendæ immittenti, & ſi capitale ſit deperditum,
an veniat in parte reſarciẽdum à ſocio, qui poſuit induſtriã,
& operam, diſtinguit Ludo. d. concluſ. 53. verſicu. Primus
107 caſus, cum ſeq. † Ratione inæqualitatis ſeruandæ inter ſo-
cios nõ licet de iure alteri ex ſocijs durante ſocietate dimi-
nuere neque de capitali, neque de lucro, ita Lud. d. concluſ.
53. verſ. Et ratione, & quia Menoch. conſ. 121. nu. 42. verſi.
Et tamen ipſe, volum. 2. tenet contrarium, Ludo. diſtinguit
multos caſus, d. concluſ. 53. verſicu. Ego tamen, cum pluri-
108 bus ſequentibus vbi notat ſex caſus. † Ex communi obſer-
uantia vbi nil actum inter ſocios lucrum dari dicitur, quã-
do vnus ponit pecuniam, alter operam, & induſtriam, vt di-
midium applicetur ſorti, & aliud dimidium induſtriæ, ita
Socin. iun. conſi. 24. num. 9. volum. 2. idem Lud. d. conſ. 53.
109 verſic. Quando ſimpliciter. † Societas contracta pro illis
partibus lucri, quod tertius arbitrabitur, illo non arbitran-
110 te ſocietas irritatur, Lud. ibi verſic. Et ad vnum. † Socius
ſi videt ſocium ponere in ſocietate res nõ bonas, debet pro-
teſtari alias cenſetur conſentire, Afflict. deciſio. 58. nume. 2.
111 † Clericus ſocius omnium bonorum an teneatur conferre
præbendam, & miles ab eo acquiſita an teneatur conferre,
112 not. Decian. conſ. 85. num. 2. vol. 2. † Pactum an valeat in-
ter ſocios, vt ſi quis aliquid ſuper addiderit ſocietati, certum
113 quid habeat, diſcutit Gaſp. Caball. Milleloq. 444. † Differt
tacita ſocietas omnium bonorum à particulari, quando tã-
tum hæreditatem indiuiſam fratres retineant, quia in parti-
culari ſocietate ſi vnus ex fratribus habet filios grandes,
qui multum operentur, tunc in diuiſione debet haberi ra-
tio operarum dictorum filiorum, faciendo diuiſionem per
capita, non autem per ſtirpes, Ludo. d. concluſ. 53. verſic. Et
114 ſi vnus. † Quod habet locum nõ ſolum in ruſticis, ſed etiam
in molendinarijs, & alijs perſonis qui operantur, vt per eum,
late Cephal. conſil. 69. nume. 5. cum ſequen. trib. volum. 1.
115 † Et ita per capita fienda eſt diuiſio acquiſitionum, duran-
te tali communione, habita ratione operarum induſtriæ, &
numeri perſonarum, modo quo notat Lud. dict. loco, verſi-
116 Et ſi vnus, † Ita tamen quod vna portio tribuatur pro ca-
pitali, vt per Cephal. dict. conſil. 69. numer. 11. & 12. Secus
ſi eſſet ſocietas omnium bonorum, quia tunc lucrum iſto-
rum filiorum veniret communicandum, vt notat Lud. dict.
conclu. 53. verſic. Secus etiam, de mente Beroi conſil. 192.
117 numer. 6. volum. 1. † In qua ſocietate omnium bonorum
non valeret pactum, quod partes eſſent inæquales inter ſo-
118 cios, ita Lud. d. loco, verſic. Imo non valeret. † Si autem
ex opera filiorum vnius fratris fuerint cultiuatæ poſſeſſio-
nes adeo quod fratres plus commodi habuerint ex operi-
bus, quam ſint eorum alimenta; arbitrio boni viri diſcer-
nendum quid ſit tribuendum iſtis operibus, Lud. ibi verſic.
119 Si autem. † Si uero hi filij nil ſint operati, vel quod ſint
minores, vel alia de cauſa in ſocietate hac diuidenda, habe-
bitur ratio impenſarum, vel alimentorum ab altero fratre,
qui minorem familiam habebat, modo impenſæ non ſint
120 modicæ, ita Lud. d. loco, verſic. Si poſtea iſti. † In ſocieta-
te autem omnium bonorum etiam tacita, non haberetur
ratio horum, nec fructuum, vel quod vnus negotietur, &
operetur, alter non, vt ibi Lud. verſicu. ſed aduertendum.
121 † Sed quod etiam in ſocietate non vniuerſali omnium bo-
norum, quod alter frater, vel ſocius non poſſit repetere fru-
ctus conſumptos in alendo familiam alterius fratris, ſiue
magna, ſiue modica ſit ſecundum communem, & etiam con-
ſuetudinem, not Lud. d. loco, verſic. Secuta etiam ſocieta-
te, declarando, vt ibi per eum, ad finem, notat etiam Dec.
122 conſil. 21. numer. 8. † Hæc tamen communis opinio, &
conſuetudo haberet locum, ſi fructus eſſent conſumpti in
alenda familia, & victu eius, ſiue in magna quantitate, ſiue
in parua, ſecus ſi eſſent conſumpti in alijs cauſis, vt per Lud.
ibi verſic. Declaratur etiam, veluti ſi eſſet ædificata, vel re-
fecta domus fratris neceſſario, vel vtiliter quia poſſent re-
123 peti, ita Lud. d. loco, verſic. Et ideo. † Et licet cenſeatur fa-
cta communicatio fructuum, & non repetantur, conſum-
pti pro expenſis familiæ maioris, non tamen cenſetur com-
municata proprietas bonorum acquiſitorum per alium fra
124 trem, Lud. d. loco, ver. Sed amiſſa. † Nam per communio-
nem fructuum nõ inducitur cõmunio proprietatis, Lud. d.
125 loco, verſic. Ex ſimpliri. † Limitando niſi ſit facta proba-
tio factam fuiſſe communionem fructuum longo tempore,
tanquam de bonis cõmunibus, Lud. d. loco, ver. Fallit quan-
126 do. † Ampliando etiam ſi eſſet facta deſcriptio dictorum
bonorum ad æſtimum partis aduerſæ, ver. Ampliatur hoc.
127 † Limitando, niſi facta fuiſſet acquiſitio nomine vnius, dein
poſita bona in cataſtro nomine ſuo, & fratrum & commu-
niter ſint ſoluta tributa, quia ex hoc acquiritur dominium
alijs fratribus, Lud. ibi verſ. Si tam, vbi tamen ille frater, qui
128 emit ſit præſens, & conſentiat omnibus, vt per eum. † Na-
tura ſocietatis omnium bonorum eſt, quod lucra vndequa-
que prouenientia communicanda ſint, ita Lud. d. conclu. 53.
Nam ſocietatis. Et ſi fieret reſeruatio aliquorũ bonorum, nõ
eſſet ſocietas omniũ bonorũ, ita Lud. d. loco, verſ. Et propte-
129 rea. † Ex quo autem in ſocijs omnium bonorum concluditur
omnia vndequaque quæſita communicari, multæ illatio-
nes fiunt, ita Lud. d. loco, ver. Infertur primo, cum ſequent.
130 vſque ad verſic. è contra. † Sicut enim omne lucrum com-
municatur, ita etiam omne damnum; & omnis impenſa
communicari debet, Lud. d. loco, verſic. E contra, vſque ad
verſi. Limita quod inter, vbi decem & nouem illationes fa-
131 cit. † Inter ſocios tamen omnium bonorum non com-
municatur emphyteuſis Eccleſiaſtica acquiſita ab vno ex
ſocijs, idem Ludouicus dict. loco, verſicu. Limita quod
132 inter ſocios. † Societas vbi contracta ſit ſimpliciter, nulla
facta declaratione pro quibus partibus, in dubio cenſetur
facta pro portionibus æqualibus, Lud. ibi verſic. Animad-
133 uertendum eſt quod quando. † Non tenet ſocietas, quod
capitale ſit ſaluum, lucrum autem commune, demptis duo-
bus caſibus, Ludo. dict. concluſ. 53. verſic. Et propterea, cum
trib. ſeq.
e In communi domo vel habitatione] † Quæ dicatur
134 domus, vel habitatio alicuius, notatum late ſupra cap. 1. in
135 verb. Eorum habitationis, volum. 1. † Cohabitare non di-
cuntur qui habent manſiones ſeparatas, licet aliquando ſi-
mul accedant, ita not. Phanut. trac. de lucr. dot. gloſſ. 7. A die
136 quo, nume. 2. † De iure communi autem ex cohabitatione
ſola inter fratres non contraheretur ſocietas, vt not. Barbat.
conſ. 37. n. 16. verſ. Sola ergo vol. 2. Cephal. conſ. 242 n. 14.
& conſ. 243. num. 43. uol. 2. Menoch. conſ. 121. nu. 103. uol.
2 Anchar. iun. quæſt. 74. nu. 4. lib. 1. niſi in communi uiuant,
137 vt ibi per eos. † Ex ſola autem cohabitatione licet de iure
communi non fiat ſocietas acquiſitionum proprietatum,

Digitized by Google

tamẽ ſit reſpectu fructuum,& impenſarum victus,ita Alex. not.conſ.24.num.5.ad fi.volum.1.& conſ.30.num.8.& 9.
138 vol.2. † Quia hi fructus non poſſunt recuperari, ita Anchar.d.q.74.nu.15. Et ſic in hoc Statutum ampliat diſpoſitionem iuris communis.

f Poſt mortem patris] † Filiusfamilias viuente patre, vel
139 eius iuſſu ſi adminiſtret bona patris, vel mercaturam exercens,ſi ex eis lucretur an poſſit petere partem lucri,not.Ferron.ſuis commentar in tit. de ſalar.homin.colu.4.verſic. Quid vero longe,late diſcutit Tiraq.tract.primog.queſt.89.
140 num.6. vbi diſtinguit. † Quicquid ſit, quod acquiſitum ex paternis pecunijs dimidium acquiratur ſibi, dimidium autem conferat alijs fratribus,notat Bald.l.Certum eſt,nu.4 C.famil.erciſc.Soarez.ſuis Communibus, in verb.Filius quæ, & ſic quod conferatur pro parte, ex qua non militat exercitiũ perſonæ,Pract.d. forma libell.pro hæreditate,verſ.
141 Communiter,num.18. † Acquiſita per filiumfamilias viuente patre an cenſeantur acquiſita ex proprijs pecunijs,vel paternis,optime declarat Alex.conſ.133.num.5. volum.7.
142 † An autem acquiſita per clericum cenſeantur acquiſita ex bonis eccleſiæ, vel ſuis,late diſcutit Alex.conſ.116.num.1. volum. eod.

g Simul viuendo] † Id eſt Communibus expenſis, vt not.
144 Bart.l.Qui vis,num.3.verſic.Sed ego,ff.de annuis legat.ſequitur in ſimili Statuto de immunitate 12. Filiorum Boſſ. tit.De principe,& eius priuileg.nume.155.verſicu.Et dum dicit,quod ſcilicet ſi vnus habeat alterum in duodenam di-
145 citur in communione viuere,& ſic ſeruari. † Statutum ſi diceret,Simul ſtando,an idem importaret,ut ſimul viuere deberent, quod ſic, notat Bart. in l. Qui concubinæ §. vxori, num.1.ff.de leg.3.& in l. Quintus,& l.Meuius,§. vxore,ff.de annuis leg. Contrarium tamen tenet Bald.conſ.27.num.2. vol.2.qui dicit,quod tunc ſufficeret,vt ſimul habitarent,licet ſimul non viuerent,quando ſtatutum loqueretur,de ſtã-
146 do,vt etiam notat Capra. conſ.142.num.4. † Verum hanc difficultatem tollunt verba Statuti diſponentis quod ſimul viuant, quod non adimpletur, etiam quod ſtatur in eadem domo,vt not.in hac ſpecie Cuman.conſ.146.n.5. ver.Præterea ſtatutum,nec diceretur viuere ſimul etiam,quod fratres hi viuerent de communibus redditibus, vnus tamen in vno loco,alter in alio,vt not.idem Cuman.conſ.146.nu.5. verſ.Præterea, Quod tamen declaratur à ſtatuto met in fine
147 in certis caſibus. † De iure autem communi vltra communem habitationem vt cõtra dicatur ſocietas tacita inter fratres requiritur etiam quod hæreditatem indiuiſam tenuerint fratres hi inter ſe,& quod ſi aliquis eorum negotietur, quod lucra communicent, vt not.Corn.conſ.312.nume.5. vol.4.idem not.Barbat.conſ.22.num.1.volum.2.Dec.conſ. 66.nume.1.verſ.His non obſtantibus, quod tamen ab hoc Statuto non exprimitur. Ideo non leuis inſurgit dubitatio an requiratur etiam hereditatis indiuiſio, & crederẽ quod non, ſtante quod ſtatuta debent intelligi ad literam prout iacent, vt cauetur ſupra.cap.174.verba, pro qua opinione eciſcoda facit, quia ſi poſt factam diuiſionem bonorum inter fratres iterum hi fratres communiter vixerint,cenſentur voluiſſe iterum bona communicare, vt notat Roman.conſ. 201.nu 3.ver.Tertio principaliter, idem notat Boerius deciſione 58. nume.5. nec neceſſario inferunt Doctores allegati in contrarium , ad hoc vt contrahatur ſocietas requiri quod teneant hæreditatem indiuiſam ſi bene ponderentur.
148 † Diuiſio autem inter fratres præſumitur de iure ſi ſteterint ſocij ſeparatim cum bonorum ſeparatione per decem annos,ita notat Gloſſa in l.Penultima in Gloſſa prima Cod. Communi diuidundo late firmat Practic. Papien. in forma libelli pro hæreditate , vel re ſingulari diuidenda , verſicu. Communiter,numero quinto, licet in fratribus ibi ipſe ſecus teneat Romanus conſi.205.numero tertio,verſic.Tertio principaliter inter fratres,declarando vt ibi per Cæpollam conſil.22.num.7.declarando,ut per eum,Alexand.conſ.92. numer.1. uolum.2. Dec.conſil.79.numer.5.uerſic. Et dato etiam; Iaſ.in §.Quædam,num.40.Inſtit.de action.& conſ. 172 nu.2. uolum.4. Antonius Trigona ſing.123.Balb.tract. præſcript.3.parte princip.1.membro,quæſt.10.numer.39. Boer.deciſ.58.num.2 late Tiraquell tracta.præſcript.§.1. Gloſſ.4.uerſi.14. Soarez.ſuis communibus,in uerbo,Diuiſio facta Soc.iun.in ſuis cõmunibus, in uerbo, Diuiſio dicitur, notatur etiam in lib.4.Communium,in uerbo,Diuiſio,Menoch.conſi.87.num.77.uol.1.cumulate Magonius deciſ.96. num.18.ubi dicit communem,Gabriel ſuis communib.tit.
149 De præſumpt.concluſ.1.num.28. † Vbi è conuerſo,nu.29. dicit per poſſeſſionem bonorum pro indiuiſo poſt longum tempus poſt diuiſionem induceré cõmunionem eadem ra-
150 tione. † Quæ tamen concluſio procedit , ſi omnia bona poſſidebantur ſeparatim per hos ſocios, uel fratres, ſecus ſi tantum aliqua pars bonorum paternorum , quia tunc non præſumitur diuiſio, ſed potius quædam aſſignatio cauſa cõmodioris uſus,uc in his terminis,not.Soc.iun.conſ.149.nu. 1.& 2.uol.3.allegat Gloſſam communiter approbatam d.l. penult. in gloſſ.1. idem notat Practic.Papienſ.d.forma libelli pro hæreditate, uel re ſingulari diuidenda,uerſ.Com-
151 muniter,num.5.uerſic.Sed poſſet. † Secundo, hæc præſumptio diuiſionis tacitæ non habere uidetur locum , ubi ſit inæqualitas, vel proportio inæqualis bonorum , vt notare videtur Bald. in d.l.penult.queſt.1.vbi Caſtrenſ num.3.C. Communi diuid.Alex.conſ.25.num.16.volum.5 Iaſ.conſ.2. col.1.uerſi.4.uolum.3. Balb.d.tract.præſcrip.3.parte principali,1.membro, quæſt.10.nu.44. Quæ tamen opinio videtur reprobari per Salic.d.l.penult.num.2. quem referendo videtur ſequi Alexan.d.conſ.92.num.4.& 5.cum addit. ibi,quos refert Tiraquel.d.tracta.præſcript.§.1.glo.4.uerſ. 14.ad finẽ,Vbi ipſe ſe remittit ad notata per eum ibi verſ.6. late tradit Gabr.d.ſuis communibus tit. de præſumpt.con-
152 cluſ.1.nu.30.vbi allegat opiniones contrarias.† Tertio hęc præſumptio tacitæ diuiſionis nõ procedit in minoribus inhabilibus ad contrahendum,& diuidendum etiam expreſſe, vt in his terminis,notat Ruinus conſil.26.col.fin.numer.3. uolum.4.idem Socin.iun.ſuis communibus, in verbo, Diuiſio dicitur.
153 † Si autem non per modum diuiſionis , ſed præſcriptionis frater vnus poſſideret omnia bona, tunc datis alijs terminis habilibus, uidelicet bona fide,non ſufficeret decennalis poſſeſſio,& pręſcriptio,ſed requireretur longiſſima annorũ triginta , tam ex diſpoſitione iuris communis, ut notat Boer.deciſ.58.numer.6.& 7. quam ex Statuto ſupra cap.113.ubi de iure, uolum.1. ex quo Statuto omnes præſcriptiones minores annorum triginta reductæ ſunt ad
154 metam dictorum annorum 30. † Per Codicem etiam æſtimi ſolutionemque onerum , diuiſio bonorum preſumitur , & illius fuiſſe qui collectas ſoluit,ita Feſtas de eſtimo,1.parte,num.49.

h Acquiſierint] † Acquiſitum autem quod dicatur , late
155 notat Boer.ſuis commentar.Rubrica des couſtumes concernant Mariages § 2.columna 2. uerſic. Et dicitur Acqueſtus. Proprie autem dicitur acquiſitio quę ſit titulo lucratiuo per augmentum patrimonij, non autem tit. oneroſo , notat Anchar.conſil.102.num.5. idem Burſ.conſi.149.num.1.2. & 3.uol.2. ubi dicit nõ comprehendere emptionem,ex quo non dicitur proprie acquiſitio, cum pretium refundatur , ut ibi per eum,num.5.unde prohibitus acquirere prohibetur etiam ſuccedere ab inteſtato,ita Bart.in l.Vendere,nu. 11.ubi Aret.& Caſtr.ff.de acqu.hęred.Ruin.conſ.89.nu.36.
156 uolu.2. † Verum quod proprie acquiſita dicantur ea quę acquiruntur ex laboribus,& induſtria,notatur in libr.1.Cõmunium, in uerb. Acquiſitorum, Sed quod comprehendat etiam contractus ex ſui generalitate , not. Burſat d.conſil.
157 149.num.5.cum ſ.q.uolum.2. † Hic autem ueniunt acquiſita inter uiuos ex contractibus emptionum , uel uenditionum,& ſimilium, ut ſupra notatum fuit, ut ſiat commune, & notat Cephal.conſ.65.num.10 uolum.1.& infra declara-
158 tur per Statutum hoc caſus explicando . † Quod etiam in ſocietate tacita omnium bonorum de iure communi nõ ueniant niſi quęſtuaria,ue puta ex uenditione,& conductione, & ſimilium, nõ autem ex hereditate,uel legato,notat Alex.
159 conſi.49 num.2.uolum.1.† In alijs autem ſocietatibus ſiue tacitis, ſiue expreſſis, ſiue generalibus , ſiue particularibus quid ueniat communicandum,not. Bal.conſi.412.& ſeque. uol.2.& conſi.452.num.4.uolum.3.Roman.conſi.414.nu.8. Alex.conſ.76.uol.4.Iaſ.conſ.2.& 3.Gaſſan.ſuis cõſuet.Rub. 7.§.5.in textu. Et ab inteſtato,nu.19.Ruin.conſ.141.uol. 5.& conſi.101.num.4 cum ſequen. uolum.1.Crauet.conſil. 159.Rolan.à Valle conſi.91.uolum.1.Cephal.conſ.147.&
160 ſequen. uolum.2. † Acquiſitum autem de iure communi per unum ex fratribus ex communibus bonis confertur alteri fratri detracta parte , quæ debet dari perſonæ ſuæ pro eius cura,notat Practic.in forma libelli pro hæreditate, uel
161 re ſingulari,uerſic.Communiter, nume.34. † Procedit, & habet locum diſpoſitio hęc etiam in acquiſitionibus uirtute Statuti,de re paterna luenda,uel quota,quia etiam ea cõmunicantur uti acquiſititia, ita not.Tiraquell.tract.retract.
162 lignag §.26 Gloſſa 1.numer.33.cum ſequentibus. † Habet etiam locum ſi fratri applicetur utile dominium cum directo quod habebat per conſolidationem , quia id etiam cenſentur acquiſititium , cum utile ad dominium directi reuertatur,ut notat Boer.d.conſuet.Rubrica des couſtumes concernant le Mariages,§.3.colum.5.uerſ.Recte autem.

† Ec

Digitized by Google

163 † Et dicitur acquiſitum alio iure, quam ſit res cui conſoli-
datur, vt notat Boerius dict. loco, Caſſan. dict. Rubrica §. 2.
in textu En Acquiſtz. n. 11. & 12. late diſcutit Tiraquellus
dict. tracta. retract. lignag. §. 33. Gloſſa 1. numer. 72. cum ſe-
164 quentibus. † Sed quod uti eodem iure acquiratur, facit
165 tex. in l. Si ex toto, in princ. ff. de legat. pri. † Procedit etiam
ſi applicatur alicui fratri ex vſucapione, quia cenſetur ac-
quiſitum, ita Tiraquellus dict. tracta. retract. lignag. §. 32.
166 Gloſſa 1. nume. 74. † Acquiſitiuum etiam dicitur ſi quid
perueniat alicui fratri ex confiſcatione, vt not. Ferroni. d.
167 commentar. d. §. 23 uerſic. Recte autem. † Procedit etiam
ſi alicui fratri bona confiſcantur ex delicto, dein eidem per
Principem fuerint reſtituta per gratiam, quia dicitur acqui
ſitiuum, etiam ſi aliter ei fuerint reſtituta, vt notat Tiraq.
168 tract. retract. lignag. §. 32. gl. 1. num. 29. & 30. † Non tamen
procedit diſpoſitio huius ſtatuti in acquiſitis ex contractu
illicito, vel dolo malo, vel latrocinio, quia ea non fiunt cō-
munia, vt not. in tex. l. cæteræ, ff. famil. erciſc. late not. Petr.
de Vbald. tractatu de duob. fratrib. in 5. parte princ. num. 4.
idem in his terminis notat Plott. l. Si quando, num. 553. uerſ.
169 Sicuti, C. unde ui. † Idem in acquiſitis ex ludo, cum ſubia-
ceat reſtitutioni, ita Pariſ. de Puteo, tract. de ludo, nume. 55.
170 † Statuti huius diſpoſitio loquitur tantum de acquiſitis per
fratrem in communi habitatione degentem, vt ſit cōmune.
171 † Quid autem dicendum in debitis, uel ære alieno contra-
cto per vnum ex fratribus, an illud ſit communiter ſoluendū
per omnes fratres, vel præcipuum ſit illius qui fecit, notat
172 Oſaſc. deciſ. 150. num. 6. & 8. † Et quod de iure commu-
ni in ſocietate inita inter fratres tacite ſi frater ſoluat con-
demnationem aliquem ex proprio delicto, illud non impu-
tetur cæteris fratribus, not. Bald. in d. conſ. 412. n. 1. & cōſ.
ſeq. vol. 1. per tex. in l. Si fratres §. fi. ff. pro ſocio, idē Bart.
173 in l. Cum duobus, §. Papinianus, n. 1. ff. Pro ſocio, † niſi il-
licita lucra communicauerint, notat Petr. de Vbald. tracta.
de duobus fratribus, 8. parte princip. quæſtio. 23. num. 14.
174 † Idem ſi alienauerit aliqua bona ex hæreditate prouenta,
quia non præiudicabit alter fratri, ita Practic. d. forma li-
belli pro hæreditate, vel re ſingulari diuidenda, verſic. Cō-
175 muniter, num. 26. † De alijs autem damnis, & debitis con-
tractis, late diſtinguit Petr. de Vbald. d. tracta. De duobus
176 fratrib. quæſt. 8. principali per tot. † Quod autem non
teneātur fratres cōferre ad debitum contractum per fratrē
extra cauſam particularem, not. Baldus in l. Certum eſt, nu-
177 mer. 6. C. famil. erciſcund. † Expenſæ quoque factæ per
vnum ex fratribus in ſtudio in communione viuentibus
imputantur in partem expendentis, ita Roman. conſil. 145.
numer. 2. Iaſon. in Anthen. Quod locum, num. 4. C. De col-
lat. Contrarium tamen tenet Ruin. conſil. 101. num. 10. in
178 ſecundo dubio, volum. 1. † Statutum autem noſtrum lo-
quitur tantum de communione acquiſitorum, non autem
179 de debitis. † Sed quod habeat etiam locum in debitis, &
ære alieno contracto per vnum ex fratribus, vt illud ſit cō-
muniter exoluendum, facit primo argumentum ex identita-
te rationis, de qua per gloſſ. in l. Si quis ſeruo in verbo, Cor
rupet, vbi Bartol. nu. 3. C. De furt. facit ſecundo regula cor-
relatiuorum de qua late per Bald. in l. Nemo, ad finem, C.
De Sacroſanct. Eccleſ. & latius per Iaſon. in l. fin. C. de in-
dict. vid. tollen. de quo cap. 295. Quilibet in princip. vol. 1.
180 † Vrget etiam quia in omnibus ſocietatibus, ſiue expenſis,
ſiue tacitis, ſiue generalibus, ſiue particularibus, lucrum, &
damnum debet eſſe commune, ita Ioſeph. Ludouicus ſuis
181 communib. concluſ. 53. verſic. Et in omnibus. † Et bona
ſocietatis non dicuntur ſocij, niſi prius ſolutis debitis ſocie
182 tatis, ita Magonius deciſione 1. nu. 13. † Nec ſit habenda
conſideratio, quod hoc modo frater alterum fratrem depau-
peret, quia poteſt etiam ditare, vltra quod poteſt ſibi fra-
ter conſulere, cum videat fratrem vti male eius ſubſtantia
petendo diuiſionem, ita in his terminis per hæc decidit Ri-
pa, in Rubrica ff. De acquiren. poſſeſſ. num. 11. quem referē
do videtur ſequi Plott. in l. Si quando, num. 553. Cod. vnde
vi declarando vt per eum, & ſecundum hanc opinionem ſi
fuerit conſtituta Hypotheca in re communi per alterum
ſocium, vel fratrem in diuiſione illius rei hypothecaię, quę
libet pars erit pro dimidio hypothecata, cum ſit induidua,
vt notat Vrſillus, ad Afflictum deciſione 213. numer.
183 4. † Contrariam autem partem, quod Statuti huius
diſpoſitio non habeat locum in debitis contractis vt ſint
communia, niſi probetur pecuniam verſam fuiſſe ad vtilita
tem aliorum fratrum, not. Bald. in l. Si patruus, num. 10. C.
communia vtriuſq. iudic. idem in conſil. 412. num. 3. volum.
2. confirmat Caſtrenſ. conſil. 68. colum. 1. verſicu. Hæc
etiam, volum. 1. idem ſentire videtur Captæ. conſil. 142.
num. 5. quem ſic interpretando ad hoc allegat in ſpecie no-
ſtra Alciat. in l. Seruus creditoris, num. 2. C. de pact. idem
Alciat. d. Rubr. ff. de acq. poſſ. num. 10. vbi allegat Caſtrenſ.
184 d. conſ. 68. volum. 1. † Limitando vt ibi per eum, niſi æs
alienum cohęreat lucro facto, Idem etiam firmat Alciat. in
tracta. de verb. ſignific. libr. 2. num. 38. quod idem ſequitur
185 Crauet. conſil. 159. num. 8. † Quando ſcilicet hoc æs alie-
num ſit contractum voluntarie, non autem ad vtilitatem fra
trum, vel ſine dolo malo, vt ibi per eum, idem ſentit Ruin. cō
ſil. 101. numer. 10. vol. 1. ſic etiam declarat nouiſſime Plott.
in d. l. Si quando, num. 553. verſic. Et ſtante licet prius alle-
get deciſionem Ripæ, d. loco, Et hæc opinio verior videtur,
186 cum declarationibus prædictis. † Nec argumentum ſupra de
ductum de identitate rationis, & correlatiuorum habet lo-
cum in Statutis noſtris, quę ad literam debent intelligi, pro
ut iacent, vt cauetur ſupra cap. 174. verba Statutorum, cū
traditis, notat Corta dict. ſuis memorab. in verbo. Litera di-
citur, & verbo, Statuto Mediolani cautum eſt ferre per to-
tum, quod etiam notat Plott. d. l. Si quando, num. 424. verſ.
187 Et idem C. vnde vi. † Frater maior poſſidens bona commu-
nia patris præſumitur nomine ſuo proprio poſſidere, potius
quam tutorio, vel adminiſtratorio nomine, ita Borg. Ca-
188 ualc. tract. de tutore, num. 244. ad finem. † Fallit vbi ſtaret
in communione cum fratribus ad vnum panem, & vinum,
quia tunc præſumitur poſſediſſe nomine communi, & iure
communionis, & familiaritatis, ita Caualca. de tutore, num.
189 245. † Frater autem vendens ſuo nomine, & fratris, vbi fra-
ter non ratificet, emptor non lucratur fructus, Borg. d. tract.
de tutore, num. 35.
f Commune ſit] † Non tamen ipſo iure ſit communio,
190 ſed requiritur traditio, vt in his terminis not. Anchar. conſ.
102. nu. 3. verſ. ſecundo, & ſubtilius, ſequitur Didac. tract.
variar. reſol. cap. 19. num. 2. verſic. tertio deducitur, lib. 3.
191 Menoch. conſi. 122. num. 17. & 19. volum. 2. † Imo etiam
requiritur ratificatio fratrum, ſi eorum nomine fuerit facta
requiſitio, vt not. Dec. conſ. 442. nu. 38. vſque ad finem, &
cauetur ſupra cap. 337. Si quis, ad finem, vol. 1. vbi notatum
quod multum refert, quia licet res veniat communicanda
actione perſonali, pro ſocio, vbi eſſent ſocij omnium bono-
rum vel condictione ex hoc Statuto, tamen ſi interim alie-
naretur per acquirentem, fieret irreuocabilis emptoris, quia
actio perſonalis non ſequitur fundum, ita Tiraq. in l. Si vn-
192 quam, in verb. Reuertatur, n. 442. C. de reuoc. donat. † Cen-
ſetur autem frater is tradere omnes proprio nomine, ſi patia
tur rem emptam deſcribi in cataſtro nomine ſuo, & fratris,
ſi frater ille ſoluat collectam pro parte ſua, vt notat Rom.
Sing. 433. cum addit. ibi idem Aegid. Tomat. de collect. in
princ. num. 12. verſicu. Vinculo eiuſdem, Feſtas de æſtimo,
193 capit. 1. num. 49. † Ratio huius communionis, & Statuti,
quod commune fiat, illa deduci poteſt, quod ex diſpoſitio-
ne iuris communis regulariter acquiſitum per vnum ex fra-
tribus ſimul poſt mortem patris habitantibus, præſumitur
acquiſitum de communi, hanc regulam firmat Duen. reg. 3.
Acquiſita, Limitando quinque modis, vt per eum, idem not.
Anchar. iun. q. 74 num. 1. lib. 1. licet dicto iure non com-
municetur acquiſitum, ſed ipſi ſoli acquiratur, tenetur ta-
mē ad precium verſus fratres pro rata parte eorum, vt not.
194 Guid Pap. Sing. 779. † Fallit hoc niſi ſint ſocij omnium bo-
norum, quia tunc tenetur, & compelluntur communicare,
vt not. Menoch. d. conſ. 122. num. 17. & 19. & ita habentur,
195 vt ſocij ex hoc Statuto. † Frater aſſerens ſe in commu-
nione cum altero fratre tot in redditu habere intelligitur
æqualiter pro dimidia, ita Burſat. conſil. 119. num. 15. vol. 1.
196 † Frater acquirens nomine communi fratrum non expri-
mendo de cuius pecuniis faciat hanc acquiſitionem, quod
in dubio cenſeatur, & præſumatur feciſſe eam ex pecuniis
proprijs, non communibus, etiam quod ſimul habitaret
cum fratribus, notat Rom. Sing 440. Corn. conſil. 213. num.
6. volum. 3. Dec. conſ. 442. num. 38. late Cœpoll. caut. 128.
Io. de Arno. caut. 94. Natta conſil. 358. num. 2. cum ſeq. vo-
197 lu. 2. † Si autem exprimat acquirere ex communibus pecu-
nijs, acquirit fratri etiam quod pecunias, & pretium nō con
198 tribuat, ita Burſat. conſ. 188. n. 1. vol. 1. † Frater, ſi ſciente, &
patiente altero fratre acquirat nomine proprio, cū ſint ſo-
cii omnium bonorum tenetur communicare actione parti-
culari pro ſocio, ita de mente Ancharani firmat Barbat. cōſ.
199 37. num. 1. verſic. Et adduco, cum. ſeq. volu. 2. † Quod tamē
ei ſoli acquirat, non autem ſit communicandum ex hoc Sta
tuto, facit argumentum ſumptum ab interpretatione paſ-
ſiua iuris communis, iuxta notata per Iaſ. in l. Si ſocius,
200 nume. 2. ff. Si cert. pet. † Communicatio hæc ſit in ſtirpes nō
in capita, niſi fuiſſet acquiſitum ex cōmuni negotiatione,

& laborerio, in quo propter numerum filiorũ vnus ex fra-
tribus plus operis contuliſſet, quam alter: quia tunc fieret
communio in capita, vt late not. Petr. de Vbald.tractat.de
duob.fratrib.4 parte princ.quæſt.9.nu.18 prout notatum
201 ſupra cap.411.Coloni, in verb.Per capita. † Prout etiam in
dubio in diuiſione ſocietatis omnium bonorum fit diuiſio in
202 capita, Alciat.conſil.681. † Frater hoc caſu ſocius admi-
niſtrans quomodo teneatur reddere rationem alijs fratri-
bus, notat late Socin.ſen. conſil.73. volum.1.& conſil.40.
volum.4.Pariſ.conſil. 83.num.6.& conſil.84.num.17.cum
203 ſequen.uolu.1. † Contracta ubi ſit ſocietas ſimpliciter nul-
la facta declaratione pro quibus partibus in dubio cenſetur
facta pro æqualibus, ita Ioſeph.Lud.concluſ.53.uerſic. Et
204 aduertendum eſt quando. † Facta ſocietate ſuper re alicuius
conducta, communicari debet emolumentum proueniens
ex re communiter remanente, & finita ſocietate ex re geſta
ante mortem ſocij, non autem ex emolumento prouenien-
te non ex re remanente communi, & ex aliquo geſto poſt
mortem, ita notat Caroc. tracta Locat. uerſic. Hæredibus
205 inſtituendis, numer.14.& 15. † Socius unus ſi fuerit Ve-
netias contradicente altero ſocio, & fuerit ſuperlucratus,
lucrum illud non erit commune,ſed tantum illius,qui iuit,
& ſubijt periculum,Tiber. Decian.conſi. 39.num. 36. vol. 1.
206 refert Lud.d.concluſ.53. verſic. Si vnus ex ſocij. † Socius
debet contrahere communi nomine, Bero. conſil. 191.num.
207 50. volum. 2. † Socius aliquid impendens in acquirendo
communi nomine, debet à ſocio conſequi eius portionem,
208 Lud.ibi ver.Socius aliquid, circa fin.concl. † Socius non
tenetur ad intereſſe, niſi ſit in mora, vel niſi ſit adiecta dies,
vel niſi ſint confecta calcula,Pariſ.conſ. 121.nu.107.cum ſeq.
209 volum. 1. † Patruus quoque qui adminiſtrant bona eius
nepotum,licet non ſit eius tutor,& non teneatur communi-
care emptiones factas ab ipſo, etiam de pecunia minorum,
uel aliorum ſuorum nepotum, tamen tenetur communica-
re lucra ex tali negotiatione prouenientia,ita Lud.d.concl.
210 63. verſi. Tenebitur tamen. † Socius omnium bonorum ſi
donauit alicui abſque cõſenſu ſocij,an ei ſoli imputandum
211 hoc donatum,not. Dec. conſ.85.num. 12. volum.2. † Sicut
vnus ex ſocijs non poteſt alienare niſi pro parte ſua, ita nec
eius hæres,ita Ioſeph. Lud.ſuis communibus,concl.16 uerſ.
212 Infertur centeſimo vigeſimo tertio. † quilibet ex ſocijs po-
teſt integras ſolutiones à debitore recipere, & eum liberare,
Alex.conſ. 141.nume. 2.volum.5.Pariſ.conſil.122.in princ.
volum 1 Lud.d.concl.53.verſ. Sciendum eſt etiam,declaran-
213 do duobus modis verſ. ſeq. † Imo quilibet mercatorum ſo-
ciorum poteſt agere contra debitorem ſocietatis, & exigens
non tenetur cauere de rathabitione ſocij, ſed ſolum de de-
fendendo cum aduerſus ſocium, ſi in futurum ab eo conue-
niatur, Bertach tract. gabell.4. parte, num. 9. verſ. Item facit.
214 † Socij tamen confeſſio finita ſocietate non nocet alteri ſo-
cio,Bero.conſil.154.nume.75.volum. 3. Vnus ex ſocijs po-
teſt vendicare res pignoratas,Lud.d.concluſ.53 verſ. Poteſt
etiam,limitando, verſ. ad declarationem,& verſic. Intellige
omnia prædicta. Socij cenſentur habere mandatum inter
ſe ad peragenda ea, quæ commodum ſocietatis reſpiciunt,
non autem diſpendium, vt ibidem Lud. uerſic. Socij intelli-
215 guntur. † Socij an teneantur inſolidum, vel pro rata eſt
magna altercatio inter ſcribentes, tamen diſtinguitur, ſi
omnes negotiantur teneri pro rata, ſi autem vnus poſitus
216 tenetur inſolidum, ita Magon.dec.1.nume.28. † Societas
ſicut alij contractus habet annexam tacitam conditionem,
vt ſocius ita demum teneatur ſi alter ſocius conuenta præ-
ſtiterit,alias nec ipſe ſeruare tenetur idem Lud. ibi verſ. So-
217 cietas ſicut. † Socij tenentur de neglectis,Marſ.Sing. 282.
218 Borg Caualc.de tutore,num.118. † Actio pro ſocio eſt bo-
219 næ fidei, Lud.d.concl.53.ver. Actio pro ſocio. † Socius ad
inſtantiam ſocij quando poſſit carcerari,& tanquam ſuſpe-
ctus ad finem ſiſtendi in iudicio capi, not. Bero. conſ. 10.nu.
220 1.volu.2. † Debitum vnius negotiationis mercatoris ſe-
paratæ non poteſt compenſari cum credito alterius negotia
tionis ſeparatæ, ita Magon. deciſ. 1.numer. 5 cum ſequent.
221 †Societatis adminiſtratio facta vt reddatur ratio poteſt pe-
ti quolibet anno,& quolibet tempore à ſocio, qui admini-
ſtrauit,Lud.ſua concl.53. verſ. Redditio adminiſtrationis,
222 vbi etiam notat quando ratio præſumatur reddita.† Quan-
do autem ſunt duo ſocij, & quilibet fuit adminiſtrator ex
quadam mutua, & tacita compenſatione à redditione ratio
num,an cenſeantur liberati,an vero quilibet debeat reddere
rationem adminiſtratorum,diſcutit Ludouicus d.loco, verſ.
223 Et an quando. † Contra autem ſocium, qui adminiſtrauit
abſque inuentario,non deſcribendo bona mobilia, exitum,
& introitum poterit iurari in litem per alium ſocium,idem
ſi datæ pecuniæ ad mercandum, & non ſit mercatus,Lud.d.
224 loco,verſic.Socius adminiſtrauit. † Socius,qui fraudat ſo-
cium in ſocietate,puta vectigalis, tenetur actione furti non
manifeſti in duplum, & etiã pœna extraordinaria punitur,
225 ita Anch. conſ. 110. nu.4. † Socio non nocet ſententia lata
contra ſocium, qui ſuo nomine tantum egit, Lud.d.concl.
53. verſ.Socio non nocet.
k In quæſitis ex ſucceſſione inteſtati] † Licet veniat ap-
226 pellatione acquiſitorum, vt not.Bar.in l. Ventre, nu.11. vbi
Aret.& Caſtr.ff.de acquir.hæred.Ruin.d.conſ. 89.num.36.
227 vol.2.† Fructus tamen collecti ex bonis caſus huius, & reli-
quorum exceptuatorum ſi ponantur in communi,& conſu-
mantur, non poſſunt repeti, ſed communia remanent, vide
in his terminis Alex.conſ.49.nu.3.vol.1.
l Et etiam ex cauſa teſtamenti] † Quid ſi teſtator ali-
228 quis damnauerit hæredem ſuum vendere rem hæreditariã
æquo, vel iniquo pretio vni ex fratribus in communi viuẽ-
tibus, vt hic cauetur,& is frater virtute huius legati emerit
illam rem, vtrum eo caſu dicatur facta memorata acquiſi-
tio ex cauſa teſtamenti, ita quod non communicetur iuxta
exceptionem hic traditam, vel ueniat fienda communica-
tio, large diſputatum fuit inter D. Euſebium,Io. Angelum,
& Reuerendum Presbyterum Franciſcum omnes fratres de
Buzijs coram R. D. Vicario Archiepiſcopali, qui tandem
declarauit talem acquiſitionem non eſſe communicandam
229 ex diſpoſitione huius Statuti, † motus ex eo, quod talis
acquiſitio trahit effectum, & originem à cauſa vltimæ vo-
luntatis, & ſic non comprehenditur ſub regula Statuti, ſed
exceptionis huius, pro qua opinione faciunt tradita in his
terminis per Barbat conſ.51.nu.15.verſi.Et vlterius,vol.1.
Io. Crot.in l.filiusfa.§.Diui,num,74. cum ſeq.ff.de leg.1.
& in conſi. 108.ad finem,vol. 1.Ploc.conſ.19.num.17.Tiraq.
tract.retract.lignag.ad finem tituli quæſt. 2.nu.3 cum ſeq.
Et late notatum in nou.conſt.tit.de pœnis, cap.Collegijs,in
verb.per vltimam voluntatem. Et cum dicta cauſa dein fue-
rit introducta in Senatu in publica euocatione, Senatus cẽ-
ſuit partes iuribus ſuis vti debere.
m Vel donationis cauſa mortis] † Quæ an æquiparetur
230 contractui,vel vltimæ voluntati,late diſcutiunt Scribentes,
in l.1. vbi præcipue Alex. nume. 6.& 7. ff. de leg.pri.cumu-
late Lancell.Galla in conſuet. Alexand. Item quod maritus,
in verb. Legare,quæſt.7.
n Nec etiam occaſione] † Importat hoc verbum cau-
231 ſam remotam, c.ſolitæ, de maio.& obed. imo etiam remo-
tiſſimam, Ang.conſil.63.ſub numer. 5. verſic.Nec obſtat, &
232 conſi. 288.num.3. † vnde Doctores inferunt differre,quod
aliquid acquiratur ex aliquo, vel eius occaſione, Bart. &
Bald. l.Forum C.de aduoc.diuerſ.iud.Dec.in Rubr.C. Qui
admitti lect. prima,numer. 41 Corn.conſil. 313.nume. 14.
volum. 1.facit tex.in l.Socium qui eo, §. fin. ff. pro ſoc.&
tradita per Dec.in l.certi condictio,§. Quoniam nummos,
num.7 ff.Si cert.pet.
o Donationis inter viuos legitime factæ] †. Quæ habeant
233 ſcilicet ſolennitates requiſitas ex forma Statuti ſupra cap.
324. Nulla, volum. 1. & nouarum conſtitutionum, titu. de
donat.
p Vel dotis] †. Idem de iure communi, quia dicitur dos
234 aduenticium quid etiam viuente patre, vt notat Practic. in
forma libelli pro hæreditate,vel re ſingulari diuid.verſ.Cõ-
235 muniter,num.30. † Ideo in diuiſione ſocietatis debet aſſi-
gnari dos marito illius,qui onera matrimonij ſit ſubiturus,
vt notat Barbat.conſ.37.num.17.vol.2. Dec conſ. 560.nu.5.
236 Ruin. conſ. 101.nu.18.uolum. 1. † licet reſpectu fructuum
dotis,donec ſocietas durat,hi communicentur,vt not. Dec.
d.conſ. 560.num.5.& Petr.de Vbald.tract.de duob.fratrib.
237 4.part. principali,quæſt.5.nu.7.† Acquiſitum autem ex do-
te per fratrem in communione an debeat cõmunicari, opi-
238 niones contrarias,not. Amanel. de clar.Sing. 10. † Sicut au-
tem dos non communicatur fratribus, ita etiam fratres non
tenentur ad reſtitutionem dotis, niſi ſimul eam recepiſſent,
vel probetur cõuerſam ad vtilitatem cõmunem,not. Pract.
d.forma libelli d.verſ. Communiter, num. 30.verſ. Ex his,
239 Roma.conſ. 171.num.3. † Fratrer etiam in communione,&
ſocietate exiſtens,tenetur dotare filiam de bonis proprijs nõ
communibus, vt not. Pract.d. forma libelli, verſ. Commu-
niter.num.32.& 33.Petr.de Vbald.d.ſuo tract.6 parte prin-
cipali, quæſt.9.& 10.cum ſeq. Iaſ. in Auth. Qui locum,nu.
6.uerſi.Si autem fratris,C.de collat.Rolan.à Valle conſ.91.
num. 1.& 21.vol. 1.declarando, vt per Cort.ſuis memor. in
verb. Expenſæ factæ,& Gabr.ſuis cõmunibus,tit.de iur. do.
concluſ.2. ubi in Socijs omniũ bonorum recitat opiniones
240 contrarias de quibus p Alciat.conſ.139.n.4 †Tandem ſede-
re di-

Digitized by Google

re diſtinctionis opinones conciliat, nume. 3. Quod autem
vnus ſocius omnium bonorum debeat dotare filias ex com-
muni, licet alter ſocius non habeat filias, notat Lud. d. con-
241 clu. 53. ver. Item vnus ex ſocijs. † Quod idem in expenſis
factis in ducenda vxore per vnum ex ſocijs, quia non com-
putantur in partem eius ſolius, ſecus ſi non erant ſocij om-
nium bonorum, ita Barbat. conſ. 37. num. 21. & 22. volum. 2.
242 † Quicquid fit, quando frater ſciens, & patiens fit dotatio-
nis, quæ de communi accipitur, imputatur ſocietati, vt no-
tat Alciat. conſ. 143. numer. 3. Idem Gabr. tit. iure dotium,
concl. 2. num. 4.

q Vel in his, quę contigerit maritum lucrari propter mor-
243 tem vxoris] † Quod lucrum eſt ex diſpoſitione Statuti ſu-
pra cap. 298. maritus, volum. 1. totius dotis, ſi decedat vxor
abſque liberis cōmunibus, vt ibi late notatum. De iure autē
communi diſtinguitur, an lucrum hoc fiat viuo patre, & tūc
acquiritur etiam patri, & in diuiſione confertur alijs fratri-
bus, vt in his terminis, not. Bart. in l. Si eum dotem, §. Tranſ-
grediamur, num. 8. vbi cæteri Scribentes, ff. ſolut. matr. Petr.
de Vbald. d. tract. 5. parte principali, quæſt. 12. nu. 15. Dec.
244 conſi. 67. & conſi. 560. num. 3. cum ſeq. † Aut lucrum hoc
peruenit poſt mortem patris, & tunc fit præcipuum illi, qui
lucratus eſt, nec confertur alijs fratribus, per tex. in l. Vxor
ſua C. famil. erc. ſc. Petr. de Vbald. d. quæſt. 12. & nume. 15.
in ſua diſtinctione poſt Bart. dict. §. Tranſgrediamur, nume.
8. ad fin. idem firmat Ruin. ſuo conſil. 141. numer. 23. & 24.
245 volum. 5. † vbi plus dicit quod licet fructus huius dotis
lucratę communicarentur cæteris fratribus, tamen non cen-
ſeretur inducta communio proprietatis illius, quod idem
not. Iaſ. in conſil. 2. colum. 2. verſic. 4. volum. 3. Fallit tamen
hæc ſecunda conclusio, quando hi fratres eſſent ſocij omniū
bonorum, quia tunc etiam lucrum huius dotis communica-
retur, vt in his terminis not. Petr. de Vbald. d. 5. parte quęſt.
5. nu. 5. vbi dicit ſe ita cōſuluiſſe. idem notat ſequendo Dec.
conſ. 560. num. 4. Iaſ. d. conſi. 3. colum. vltima verſic. Stante
iſta concluſione, vol. 3. Ruin. d. conſ. 101. num. 4. vol. 1. Pha-
nut. tract. de lucro dotis, Gloſſa, in verbo, Sine liberis, nu. 33.
246 † Et per hoc poteſt etiam argui ex hoc Statuto non inductā
247 ſocietatem omnium bonorum per hanc exceptionem. † Et
quando vnus ex fratribus in communione viuens cum alijs
fratribus ſolus recepit dotem ab vxore ſua, eo caſu mulier
ipſa in reſtitutione numeratæ dotis habet obligata non ſo-
lum bona mariti, ſed etiam aliorum fratrum eius, qui ex cō-
munione prænarrata tacitam quandam ſocietatem contra-
xiſſe videntur, ita Ferron. ſuis comment. titu. 4. De dote §. 3.
248 in princip. † Non videtur pariter procedere in feudo ac-
quiſito, quia in qualibet diſpoſitione non cenſetur com-
prehenſum feudum, niſi ſpecialiter hoc dictum ſit, vt late
comprobat Tiraquell. tracta. le mort. ſayſſit. in 4. parte, 5.
declaratione, maxime numer. 19. Nec obſtat quod hic caſus
non ſit exceptus, quia per exceptionem diuerſorum caſuum
249 non cenſetur excluſi caſus ſimiles, vt infra dicetur. † Non
debet pariter communicari cum fratribus, nec conferri,
quod alicui prouenit virtute primogenij, ex diſpoſitione
Statuti alicuius, vel conſuetudinis, vt tradit Tiraquell. in
250 tract. primog. quæſt. 51. vbi rationem adducit. † In acqui-
ſitis autem ex peculio Caſtrenſi, vel quaſi, an lucrum com-
municetur cæteris fratribus, vel ſit præcipuum acquiren-
tium. De iure communi acquiſitum à doctoribus, vel ad-
uocatis à clientulis priuatis, dicitur quaſi Caſtrenſe, & id
non acquiritur patri, nec quo ad vſumfructum, nec etiam
confertur fratribus in diuiſione fienda, per l. fin. C. De col-
lat. ita notat Bartol. in l. 1. § nec Caſtrenſe, in princ. & nu. 7.
ff. de collat. bono. idem Bertach. tractat. De gabell. 2. parte,
num. 61. & Marſil. tract. Bannit. in uerb. Bona, num. 63. cum
251 quatuor ſequentibus. † Salarium autem procuratoris, vel
ſcriptoris de iure non dicitur quaſi Caſtrenſe, vt not. Bald.
in l. fina. ſub dubio tamen, Cod. de Aduoc. diuerſ. iud. clarius
in l. Cum oportet, in princ. num. 16. C. de bonis quæ liber.
252 Iaſ. in Rubr. C. de Procurat. nume. 7. ad finem. † Niſi eſſet
ſalarium perceptum ex publico, quia tunc pariter eſſet qua-
ſi Caſtrenſe, nec conferendum eſſet cum alijs fratribus, vt
notat Alberic. in l. final. nu. 3. C. De inoffi. teſtam. & Bertach.
d. 2. parte, & num. 61. idem Marſil. d. verbo Bona, nume. 65.
253 † Prout nec illud, quod acquirit miles ex militia, vt late no-
tat Capra d. conſ. 142. num. 2. & 3. declarando vt per Pract.
d. forma libelli pro hæreditate, vel re ſingulari diuidenda,
254 verſic. Communiter, num. 31. † Lucrum vlterius arbitri,
vel tutoris, publicani, vel aſſeſſoris, vel aduocati non habē-
tium ſalaria ex publico, dicitur aduentitiū, ita Bertachinus
255 d. tractat. gabell. 2. parte, numer. 61. per totum. † Sed cum
hodiernis temporibus Notarij, & Cauſidici habeant Colle-
gium approbatū, cenſentur perſonæ publicæ, & conſequen-
ter ſalaria non ſimpliciter ratione laboris, & operis, ſed pro-
pter authoritatem publicam recipiunt, vt notant Canon. in
256 C. G. Perpetuus, De fid. inſtr. † Ideo illud dicitur quaſi
Caſtrenſe, nec confertur alijs fratribus, vt in hac ſpecie
firmat Alciat. conſil. 359. in princip. & numer. 1. verſic. Quæ
257 ſententia. † Quo fit, vt de iure communi in his lucris qua-
ſi Caſtrenſis peculij, etiam quod ſit ſocietas inita inter fra-
tres tacita ex hæreditate indiuiſa, & cohabitatione, & fru-
ctuum, & lucrorum communione, ſocietas, & communica-
tio horum bonorum Caſtrenſium, vel quaſi, non fiat, vt in
terminis notat Lucas de Penna, in l. Iubemus, verſic. Patet
etiam, C. de ſilentiarijs, lib. 12. idem Capra conſi. 142. num.
2. & 3 Roman. conſi. 145. num. 2. Iaſ. in Authen. Qui locum,
numer. 6. circa finem, C. De collat. confirmat hoc allegando
Alcia. tracta. præſumpt. reg. 1. præſumptione 25. ad finem,
258 aliter interpretando d. l. Iubemus. † Quæ tamen concluſio
non procedit, vbi eſſet ſocietas omnium bonorum, quia
tunc etiam hæc lucra communicarentur, vt in his terminis
notat Bald. conſil. 452. num. 4. volum. 3. duplatum conſ. 480.
eod. volu. & conſi. 337. volum. 5. ſequitur Petr. de Vbald d.
trac. de duobus fratribus, part. 3. principali, n. 32. idem Iaſ.
conſil. 2 colum. 4. verſic. Alibi teneret, & conſil. 9. col. pen.
259 verſic. Idem tenet, volum. 3. † Quod idem eſt in aduentitijs
inter fratres ex diuerſis matrimonijs ſocijs omnium bonorū,
vt not. Barbat. conſ. 37. num. 22. ad finem, & num. 23. vel ſal-
tem fructus conſumptos non repetunt, numer. 27. volum. 2.
260 † Difficultas tantum reſidet ſtante ſtatuto hoc modo exci-
piente tantum certos caſus, vt hic cauetur, & hunc non in-
cludit, utrum cēſeatur velle comprehendi lucra hæc ſub re-
gula, vt communicari debeant, tradit Alex. in l. fina. nu. 40.
ff. Quod quiſque iuris, idem not. Io. Crott. conſi. 39. nu. 39.
num. 10. uolum. 1. faciunt tradita per Plote. in conſ. 1. nu. 13.
& per Cummiam, in ritibus magnæ curiæ, cap. 82. numer. 4.
261 † Tanto magis cum lucra hæc caſu memorato non repe-
riantur priuilegiata, vt notat Alciat. tract. præſumpt. reg. 1.
præſumpt. 25. verſic. Sed puto, & uerſic. Sed iſtud. Confir ma-
tur ulterius hæc opinio ex text. l. cum duobus, § Idem Papi-
nianus, ff. Pro ſoc. vbi Fulgoſ. notat hunc caſum ſibi contigiſ-
ſe in facto in eius perſona, vt hęc lucra, & ſalaria ueniant
262 communicanda. † Verum contraria opinio in caſu huius
Statuti uidetur uerior, quod imo talia lucra ex quaſi Ca-
ſtrenſi peculio ſint propria fratris ea acquirentis, prout
etiam ſunt ex diſpoſitione iuris communis, iuribus ſupra
allegatis, Stante pręcipue illo fundamento, quod in caſu
ſtatuti huius non ſit inducta ſocietas omnium bonorum, ſed
tantum particularis, & ſingularis, acquiſitorum per em-
ptionem, locationem, & ſimiles contractus ſupra notatos,
quod magis colligitur ex exceptione caſuum hic notato-
rum, quę arguit non induci ex hoc Statuto ſocietatem ge-
neralem omnium bonorum, quo fit ut hoc ſtatutum pati
debeat interpretationem paſſiuam à iure communi, quę nō
cenſetur excluſa etiam ex diſpoſitione Statuti ſupra c. 174.
Verba Statutorum, diſponentis debere intelligi ad literam
263 prout iacent, ut ibi notatum. † Sed de iure communi clarum
eſt ea non communicari per notata ſupra, & relata per Al-
ciat d. conſ. 359. in princ. Ideo nec per hoc Statutum debet
264 in his induci Communio. † Nec huic concluſioni refra-
gatur illud, quod deducebatur, quod hic caſus non ſit ex-
ceptus à dicta regula, ideo debet remanere ſub regula gene-
rali, quod comprehendatur. Nam pręſupponendum hoc
in facto non ſubeſſe caſus hic ſub regula Statuti, quod lo-
quitur tantum de ſocietate particulari, non uniuerſali om-
nium bonorum, ut ſupra notatum, ita quod poſſit dici re-
265 manere ſub regula generali. Et hęc ſit prima reſponſio. †
Secundo dicitur quod caſus iſti exceptuati non excludunt
caſus ſimiles, etiam ſi adeſſet dictio hęc taxatiua, ut in his
terminis notat Alex. conſi. 130. num. 6. & 7. uol. 4 Brun. tract.
Statut. fœm. exclud. art. 12. quęſt. 16. caſu 3. idem notat Soc.
ſen conſil 38. col. 1. & conſ. 51. col. 1. uolum. 1. Bero. conſ. 93.
nume. 7. & 9. volum. 3. idem Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de re-
miſſ. merced. publican. num. 36. uerſ. Item ex conuentione,
Tiraq. late tract. retract. conuent. §. 8. gloſſ. 6. numer. 6. & 7.
Plote. conſ. 16. num. 28. Et hoc maxime ſi prius ſub regula
non comprehendebantur, ut ſignanter declarat Dec. in cap.
cum delicta, n. 6. de confirm. vtil. quē refert ſequendo Boſſ.
d. tit. de remiſſ. merced. public. nu. 41. Sed hic caſus eſt ſimi-
lis, cum ſit etiam à iure communi priuilegiatus, ut nō ueniat
in communionem, per ſupra notata, & firmat Alcia. d. conſ.
359. nu. 1. ad finem. Et per hoc retorquetur etiam argumē-
tum q deducebatur, per Alciat. d. pręſumpt. 25. circa finem,
dum arguebatur hūc caſū nō eſſe priuilegiatū, quia imo eſt

Digitized by Google

priuilegiatus à iure communi, nec comprehenditur ſub regula Statuti loquentis, & inducentis tacitam & particularem ſocietatem iuribus allegatis. Vlterius etiam dicitur, quod hi caſus excepti non poſſunt ampliare regulam plus quam ſit eius natura, vt tradit Felyn. in c. Frequenter, in 1. & 3. limitatione, vt lite non conteſt. ita Alex. conſil. 106.
266 num. 10. volum. 5. & conſil. 65. numer. 9. volum. 7. † Minus obſtat diſpoſitio, l. Cum duobus, §. Idem Papinianus, cum ibi notatis per Fulgoſ. ff. Pro ſocio, quia procedit diſpoſitio illius text. non bene intellecti à Fulgoſ. ibi, in caſu quo ſocij communicauerant, vel ſocietatem coiuerant ex quacunq; cauſa quæſitorum, vt ibi ſignanter declarat gloſſ. in verbo, Irritum, quod quidem ceſſat in diſpoſitione huius Statuti loquentis de ſocietate particulari, non autem vniuerſali, & hæc opinio vti verior practicatur quotidie in collegio noſtro, & ſecũdum hanc iudicarunt olim Mag. I.C. D. Io. Ambroſius de Talentis de Florentia, & Magn. D. Phylippus Archintus Docto. celeberrimi Venerandi Collegij, quorum alter dein D. Archintus fuit ob eius merita, & probatam vitã aſſumptus ad Archiepiſcopatum Mediolani, licet ob quædam impedimenta, & morte præuentus non potuerit eius
267 poſſeſſionem nanciſci. † Officia quoque publica, & mulctę, quę ex communi vſu non venduntur, nec vendi poſſunt ſine Principis licentia, non ſunt impartienda, nec conferenda cũ fratribus, ita not. Didac. Couar. tract. variar. reſolut. cap. 19. num. 6. ad finem, lib. 3.

r Et ſi contingat aliquem ex præfatis fratribus ſe abſenta-
268 re] † Tollitur ex hoc difficultas, de qua per Cuman. dict. conſil. 146. nume. 5. verſ. Præterea, quia vbi hæc declaratio non fuiſſet poſita per Statuentes per verba præcedentia Statuti, ſecus eſſet dicendum, quia non diceretur ſimul viuere, qui eſſent abſentes, licet viuerent ex redditibus communibus, vt tradit Cuman. d. conſil. 146. nume. 5. uerſic. Præterea.

ſ Ex cauſa concernente communem rem] † Idem de iu-
269. re communi cauetur, quia talis non habetur pro abſente, ita Bart. in l. Quæſitum, in princ. ff. de leg. 3. Alex. conſ. 110. num. 12. volum. 3. late firmat Socin. ſen. conſ. 33. num. 9 ad finem, volum. 1.

t Vel ex cauſa ſtudij cuiuſlibet ſcientiæ] † Quod idem
270 de iure communi, quia tunc non habetur pro abſente, Bart. d. l. Quæſitum, in princip. ff. de leg. 3. Alexand. d. conſi. 110. numer. 12. volum. 3. Socin. ſen. conſil. 35. numer. 7. ad finem, volum. 1. Menoch. conſil. 182. nume. 8 volum. 2. Idem ſi ſie abſens ex cauſa militiæ, vt notat Menoch. d. loco, numer. 9.

De ſocijs, ſeu ſocedis animalium. Cap. CCCCLXXXIV.

a SI pactum *b* à iure non improbatum *c* inter ſocios fuerit, *d* illud ſeruetur. *e* Si vero ſine pacto ſocietas animalium celebretur, hoc modo obſeruetur. *f* Si oues in ſocedum datæ fuerint, *g* de pretio earum, *h* & fœtuum earum, *i* debeat primo ſatisfieri domino, *k* & reſiduum, ſi quod affuerit, communiter diuidatur. *l* Idem erit in beſtijs bouinis, equinis & aſininis, & porcinis, *m* ſed, ſi ante diſſolutam ſocietatem mortuæ fuerint, vel deterioratæ, *n* abſq; culpa ſocij, *o* periculum commune ſit. In prædictis caſibus ſemper intelligatur dominum dantem in ſocedum *p* potiorem eſſe in dictis beſtijs, & eorum fœtibus, cæteris creditoribus, etiam anterioribus, cum hypotheca, vel ſine *q* donec de pretio, & ſua parte fuerit ſatisfactum. Et prædicta non habeant locum, quando dictæ beſtiæ ante dictum ſocedum factum, *r* perueniſſent à dicto ſocedario in dictum dantem in ſocedum.

SVMMARIVM.

1 *Pacta diuerſa ſub quibus dantur animalia ruſticis in ſocedum.*
2 *Quæ pacta ſint à iure approbata, & quæ improbata, vſque ad num. 7.*
7 *Socedum in quo differat à ſocietate.*
9 *Vbi pactum aliud non fiat, ſeruatur loci conſuetudo.*
10 *Qua actione agatur inter eos, vſque ad num 13.*
13 *In diuiſione illius ſocedi, deducitur primo capitale domini, & qualiter procedat.*
14 *Impenſa in beſtijs alendis, & ſuſtentandis qualiter pertineat ad dominum, vel ad ruſticum, vſq; ad num. 17.*
18 *Capitale à domino deducitur quoties beſtiæ datæ fuerint æſtimatæ, alias ſecus, & num ſeq.*
20 *Socedum elapſo quinquennio qualiter intelligatur tacite renouatum, vſq; ad num. 24.*
24 *Si beſtiæ ſint graſſæ, vt equi, boues etc. non tenetur dominus de impenſa in eis alendis, & num. ſeq.*
26 *Qualiter duret ſocedum, mortua vaccha, ſuperſtite vitulo.*
27 *Qualiter, & quando dicantur mortua, vel aliter deperdita animalia, culpa ruſtici, vel non, vſq; ad nu. 40.*
40 *Qualiter, & quando ruſticus, vel dominus teneantur de caſu fortuito in beſtijs contingente, vſq; ad nu. 45.*
45 *Qualiter dominus ſocedi præferatur cæteris creditoribus etiam anterioribus, & nu. ſeq.*
47 *Qua actione experiatur dominus contra ementem iſta animalia, & num. ſeq.*
49 *Caſus in quo dominus non habet priuilegium anterioritatis in ſocedo, & num. fin.*

a SI pactum] † Plura pacta animalium quæ dantur ru-
1 ſticis & colonis, not. Angel de Periglis, tract. Societ. 2. part. vbi recenſet ſex formas contractuum, Caſſan. in ſuis conſuet. Rubr. 4. §. 23. in textu, Deiner ſumaiger, numer. 56. cum ſequen.

b De iure non improbatum] † Pacta autem reprobata in-
2 ter ſocios, not. Petr. de Vbal. tracta. de duob. fratrib. 4. parte
3 principali, per totum. † Quando autem, & quibus pactis poſſit dari licite pecunia mercatori ad ſocietatem licitam, not. Didac. tract. var. reſol. cap. 2. col. 2. verſ. Prima conclu-
4 ſio, cum ſequen. libr. 3. † Pactum vnum in ſpecie hac animalium à iure improbatum, not. Petr. de Vbald. d. tracta. 5. parte princ. quæſt. 25. numer. 28. quando ſcilicet quis velit conſequi lucrum abſque damni periculo. † Aliud pactum illicitum, notat idem Petr. de Vbald. d. 5. parte, quæſt. 30.
5 num. 29. † Aliud not. Caſſan. d. comment. Rubr. 4. §. 23. in
6 textu, Deiner Sumaiger, in fine, in caſu 7. † Aliud traditur per Borgnin. deciſ. 44. num. 52. Quando per locatorem datur per boum ad Collaricum pro certa mercede annua æſtimatis bobus, ita quod ſi tẽpore finitæ locationis minus valent, dimidium damni ſentiat conductor, quia ſapit vſurariam prauitatem, vt ibi per eum.

c Inter ſocios fuerit] † Societas differt à ſocedo in hoc,
7 quia ſocietas vera non tranſit in hæredes, vt notat Oſaſc. deciſ. 76. num. 8. & deciſ. 150. nu. 1. niſi ſit pactum, vt tranſeat ad heredes. Secus in ſocedo, per tex. in l. actione, §. Morte, ff. pro ſoc. ita not. Petr. de Vbald. d. tract. 8. parte, quæſt. 20. num. 21. in princ.

d Illud ſeruetur] † Etiam quod portiones diuiſionis eius
8 ſint inæquales, vt notatur in l. Si paſcenda, per illum text. C. de pactis.

e Si vero ſine pacto ſocietas animalium celebretur] De iure communi vbi non ſit factum pactum aliquod ſeruatur conſuetudo, vt tradit Angel. de Periglis, tract. Societ. 2. part. 2. caſu, num. 18. & ad finem, num. 20. Petr. de Vbald. d. tract. 5. parte principali, quæſtione 24. num. 17. ad finem, verſicu.
9 Conſuetud. † Et tunc quando eſt dubium quæ ſocietas ſit inita, agitur præſcriptis verbis inter eos, vt not. Angel. de Periglis, d. loco, nu. 18. & nu. 20.

f Si oues in ſocedum datæ ſint] † Tunc quia ſocietas di-
10 citur inita expreſſe agitur pro ſocio inter eos, vt not. gl. fin.
11 in l. Si paſcenda, C. de pact. † Verum eſt quod ſocedum in hoc differt à ſocietate, cum hoc tranſeat ad hæredes, ſocietas autem non, ita Petr. de Vbald. d. tracta. 8. parte princip. quæſt. 20. numer. 21. in princ. Animalia autem ad ſigna cognoſcuntur, ita Marſ. tract. bannit. in verbo, Animalia, num. 10.

g De pretio earum] Quod ſcilicet valeant tempore ſocedi facti, at vendita dein fuerint.

h Et fœtuum earum] Qui ex eis naſcitur.

i Debet primo ſatisfieri domino] † Idem de iure commu-
12 ni quando hæc animalia minuta dantur æſtimata, per text. in l. Cũ duobus, §. Si in coeunda, ff. pro ſocio, not. Petr. de Vbald. d. tract. de duob. fratrib. 5. parte principali, quæſt. 24. num. 27. & quęſt. 26. nume. 39. verſic. Tertio dubitatur, idem in 8. parte, quæſt. 10. numer. 11. Rationem adducit d. Petr. de Vbald. d. quæſt. 24. idem notat Caſſan. d. Rubr. 4. §. 23. in princip. num. 66. verſ. Quarto caſu, Io. Papo ſuis conſuet. tit. de capitale beſtes, §. 553. in princ. Marſ. tracta. ban-
13 nit. in verbo, Animalia, num. 12. † Diſpoſitio huius Statuti, vt deducatur prius capitale, procedit ſiue beſtiæ deteriorentur, ſiue non; Ratio in promptu illa eſt, quia periculum earum, vbi non adſit culpa eius, qui tenet in ſocedum, eſt commune, quod idem de iure communi eſſe, not. Petr. de Vbald. d. tract. ſuo 8. parte, quæſt. 10. nu. 11. ad finem. Quod idem eſt ſi beſtiæ dictæ pereant, vt infra cauetur, in beſtijs

groſſis,

Digitized by Google

14 groſſis, ibi demortuæ fuerint, vt ibi dicetur. † Impenſa ſi
facta fuerit in eis ſuſtentandis ſi ſit modica pertinet ad ru-
ſticum, & eum qui habet in ſocedum, ſecus ſi ſit magna, vt
notat late Petr. de Vbald. d. tract. d. 5. parte, quęſt. 24. nu. 27.
15 verſic. Bene tamen faterer. † Declarando etiam niſi illa
animalia eſſent de groſſis, ex quorum opera fructus percipe-
retur, prout in equis, aſinis, & ſimilibus, quia impenſa etiam
magna tunc pertinet ad ruſticum, vt ibi declarat Petrus de
Vbald. d. verſ. Bene tamen faterer, ad finem. In hac reſtitu-
tione pretij capitalis domino dandi, niſi aliud conueniatur,
ſocedum habens dare tenetur tantum pecoris æſtimationẽ
ipſius capitalis, diuidendo dein reliquum fœtuum, per l. Si
16 paſcenda, vbi Scribentes, C. de pact. † Et in hoc eſt vtrique
fauorabilis licitatio, vt cauetur in textu, l. Ad officium, ad
finem, C. Commun. diuid. ita notat late Io. Papo, d. §. 553.
verſ. Hic aduerte.

k Et reliquum quod affuerit, communiter diuidatur] Hoc
idem de iure communi vbi dantur æſtimatę, quia pretium
æſtimationis earum prius deducitur, ita Petr. de Vbald. d.
17 tract. 8. parte princ. quæſt. 10. nu. 11. † Quando autem dan-
tur inæſtimatę in his beſtijs minutis, quę ſunt parui valoris,
& magni fructus, & laboris, ac expenſarum, quod debeat
diuidi æqualiter fœtus cum capitali, vel quod ſaltem maio-
rem partem fructuum habeat, qui eas tenet in ſocedum, quã
† Dominus earum arbitrio boni viri, notat Petr. de Vbald.
d. tract. parte 5. princ. quęſt. 24. num. 27. ad finem. Vbi atte-
18 ſtatur ſic ſeruari de conſuetudine in his partibus. † Am-
plia hęc ſi fuerint data in ſocedum ad quinquennium, &
lapſo quinquennio perſeueret ſocedarius in tenendo ea,
quod eo caſu tacito conſenſu cenſeatur renouatum ſoce-
dum illud, per textum in l. Item quęritur, §. Qui impleto,
ff. Locati, ita tenet Petr. de Vbald. d. tracta. 5. parte princip.
19 quęſt. 36. num. 39. † Pro quo autem tempore cenſeatur re-
nouata, an per quinquennium, vel pro anno tantum, late
20 diſcutit d. Petrus d. nume. 39. verſ. Secundo. † Vbi tandem
firmat, hoc relinquendum arbitrio boni viri, quod idem no-
21 tat in 11. parte principali, quæſt. 32. num. 102. † Quomo-
do autem eo caſu debeat fieri diuiſio, notat idem Petr. d. nu.
39. verſ. Tertio.

l Idem erit in beſtijs bouinis, equinis, aſininis, & porcinis]
22 † Vt ſcilicet pretium earum reſpectu capitalis prius de-
trahatur, & reliquum diuidatur æqualiter, ita Petrus d. 5.
parte, quæſtione 24. num. 27. & clarius dict. 8. parte, quęſtio-
23 ne 10. numer. 11. † Nec hoc caſu in diuiſione horum ani-
malium, & ſocedi, Dominus, qui dedit in ſocedum tenetur
ad aliquas impenſas factas in eis ſuſtinẽdis, niſi ſint magnę,
ita idem Petr. d. 8. parte, quęſt. 20. num. 21. & dicta 5. parte,
quęſtione 24. nume. 27. verſic. Bene tamen faterer, & ſupra
notatum.

m Sed ſi ante diſſolutam ſocietatẽ mortuę fuerint] † Quid
24 ſi moriatur vacca data in ſocedum remanente vitulo, ſoce-
dum durare debet in vitulo, notat gloſſ. in l. Si quod, in ver-
bo, Remanere, ff. Pro ſocio, ita etiam notat Petr. de Vbald.
d. 8. parte, quęſt. 21. num. 22. idem dicendum in alijs anima-
libus datis in ſocedum eadem ratione.

n Abſque culpa ſocij] † Nam ſi adſit culpa ſocij illius
25 ſcilicet, qui tenet in ſocedum, totum eius periculum erit,
ita notat Petr. de Bella pertica, in l. Si paſcenda, vbi etiam
26 Bald. num. 2. C. de pact. deciſ. Peruſ. 10. nume. 11. parte 1. †
Quod idem ſi ex culpa famuli, quia tenetur eius dominus,
vt notat eadem deciſ. ibi, num. 15. idem Bonacoſſ. tractat. de
27 ſeru. & famul. quęſt. 149. † Hoc autem procedit ſiue ſint da-
ta ęſtimata, ſiue inęſtimata, vt etiam notat Bald. d. l. Si pa-
ſcenda, num. 2. & late Petr. de Vbald. d. 8. parte, quæſtio. 20.
numero 21. verſicu. Si autem eſt paſtor, Papo d. ſuis com-
menc. tit. de capital. le beſtes, §. 554. vbi ad hoc allegat bonũ
30 text. in l. Si quis fundum, §. Celſus, ff. Locati. † Quando
autem dicatur adeſſe culpa paſtoris, vel eius, qui tenet ea in
ſocedum, ſi ea auferantur per armigeros, diſcutit Petr. d. 8.
31 part. q. 3. nu. 4. vt ibi per eum. † Animalia tamen deper-
dita per hoſtes, & poſtea recuperata per amicos, debent eo-
rum Dominis reſtitui gratias, ita Marſ. d. tract. bannit. in
32 verb. Animalia, num. 13. † Idem ſi à lupo fuere capta, &
33 ab eo ablata, vt ibi per eum, nu. 14. † Non tenetur tamen
cuſtos de culpa, vel mala cuſtodia, ſi dimiſerit cuſtos & ea
animalia, vt ſolebat ea fuerint deperdita, vt Marſ. in d. verb.
Animalia, nu. 8. Euerard. cent. mod. argument. loco ab vſi-
tato, col. 6. verſ. Ex iſto etiam infertur, Bonac. in quæſt.
crim. in verbo, De damno dato, verſ. Si cuſtos, Caroc. tract.
34 Locati, verſ. Boue in paleuis. † Non tenetur pariter ſtabu-
larius, qui recepta mercede recipit equos cuſtodiendos de
caſu, ſi trabis cecidit in ſtabulo, & vnum equum occidit, ni-
ſi culpa præceſſiſſet caſum, vt quia trabis eſſet marcidius e-
uidenter, Caroc. d. tract. Locat. verſ. Stabulis equorum.
35 † Culpam autem non euitat Paſtor, vel ſocedarius, ſi por-
tet Domino pelles beſtiarum mortuarum, niſi oſtendat ca-
ſu eas deceſſiſſe, ita Iaſ. in l. Quod te, num. 15. ff. Si cert. pet.
Boer. deciſ. 216. num. 2. Ægid. Tomat. de collect. verſ. Si ve-
ro, num. 7. ad fin. Marſil. tracta. bannit. in verbo, Carcerati,
num. 42. Io. de Arno, ſing. 31. Lupus de Ruuios in cap. per
veſtras, §. 11. verſi. Limita tamen, num. 12. De donat. inter
vir. & vxor. Ioſeph. Lud. concl. 14. verſ. Infertur 188. idem
Caroc. tract. Loca. verſ. Conuentione in tempore, Et hoc in-
tra tempus conuentum, vbi ſit conuentum de aliquo tem-
pore, idem Caroc. ibi, verſ. Caſibus & periculis, numer. 11.
36 † Quod autem debeat probare cuſtos, & caprarius caſum
fortuitum, & culpam abeſſe, not. Gomez. tract. contract. ca.
3. Locati, num. 22. verſ. Aduertendum tamen eſt, & verſ. Et
37 ſecundo, vbi adducit rationem. † Quilibet caprarius, cu-
ſtos, mechanicus, & artifex aſſerens ſe peritum, qui non ſit,
tenetur de imperitia, ita Caroc. d. tract. verſ. Varijs, nu. 9.
38 † Aliquis fecit foueam in terra, quam dein cooperuit, ſi in
eam cadat animal, vnde mortuus, ſit tenetur qui foueam fe-
cit domino animalis reficere damnum, ita not. Marſ. tract.
39 bannit. in verbo, Animalia, numer. 9. † Si animal in naui
perierit, an poſſit conductor conſequi eius naulum, diſtin-
guit quoſdam caſus, Caroc. d. tract. verſ. Ad leg. Rhodiam,
de iactu.

o Periculum commune erit]. † De iure communi idem
40 eſt, ſi datæ ſint æſtimatæ, vel aliter, abſq; culpa eius, qui eas
tenet, pereant vel deteriorentur, quia periculum eſt com-
mune, ita Petr. de Vbald. d. tract. 5. parte princ. quæſt. 24.
verſ. Merito, & part. 8. quæſt. 3. num. 4. & d. deciſ. Peruſ. 10.
num. 11. ad fin. Corſet. ſing. Mora, ad finem, Lupus d. cap.
Per veſtras, d. §. 12. verſ. Limita tamen, num. 11. De donat.
inter vir. & vxor. Vrſill. ad Afflict. deciſio. 150 num. 2. deciſ.
Peruſ. 10. num. 3. parte 1. Borgnin. deciſ. 37. num. 23. & de-
41 ciſ. 3. num. 7. & 8. parte 2. † Dominus pariter ſi det colono
boues æſtimatos, tunc non tenetur de caſu fortuito, ſecus ſi
dentur æſtimati ad habendum in libertatem, quia tunc æſti-
matio facit emptionem, ita Caroc. d. tractat. Locat. verſic.
42 Caſibus, & periculis. num. 22. † Si autem dati j ſint inæſti-
mati, periculum erit domino earum, qui retinuit dominiũ,
vbi pereant abſque culpa tenentis eas in ſocedum, vt not.
Petr. de Vbald. d. quæſt. 20. num. 21. verſ. Si autem eſt pa-
43 ſtor. † Niſi ſit conſuetudo in contarium, vt ibi per eum,
late idem not. diſtinguendo Brun. ſuo tract. ſuper conſtit. in
verbo, Periculum, idem Caſſan. d. ſuis conſuet. Rubr. 4. §.
44 23. in princ. nu. 56. Lup. d. §. 11. nu. 11. ad fin. † Mors autem
animalium qualiter probetur. not. ſignanter Bart. in l. 3. nu.
1. & 2. C. de priuileg. lib. 2.

p Potiorem eſſe in beſtiis, & earum fœtibus cæteris credito
45 ribus etiam anterioribus] † Hoc priuilegium videtur eſ-
ſe contra diſpoſitionem iuris communis, ex eo quod cum
ſit datæ hæ beſtiæ, & animalia æſtimata, & dominium tranſ
latum in tenentes in ſocedum, vt not. deciſio Peruſ. 10. num.
1. & 9. parte 1. Tunc etiam ſi extent dicta animalia, in eis
videtur pręferendus crediror anterior domino olim earum,
vt late notat Fanus tractat. pignor. 5. parte principali, 2.
46 particula, numero octauo, ampliatione 12. † Verum ratio
huius Statuti poteſt eſſe, quia licet ſint datæ æſtimatæ in te
nẽtem in ſocedum eas, tamen dominium nõ transfertur ple
ne in eum, cum in eis dicantur ambo ſocij, & periculum ſit
commune amborum, ſi hæ pereant, vel deteriorentur, vt no
tatum in verbo præcedenti. Imo contra auferentes ea ani-
malia, tanquam, quod res ſit communis, datur actio pro ſo-
cio domino ſocedi, per textum in l. Res communis, ff. pro
ſocio.

q Donec de pretio, & ſua parte fuerit ſatisfactum] † Hoc
47 caſu agit dominus dans in ſocedum contra ementem iſta a-
nimalia actione pro ſocio, ſi eſt partiarius, prout etiam agi
tur ea actione contra partiarium colonum, vt cauetur in l.
Si merces, §. vis maior, ad finem, ff. Locati, vbi Bart. ad finẽ.
& notat Iaſ. in §. Item Seruiana, num. 11. & 12. Inſtit. de
48 actio. † Vel agetur præſcriptis verbis actione, vbi non ſit
partiarius, ita notat gloſſa, in l. 3. in verbo, Penſionẽ, C. Lo-
cat. Idem in his terminis Napod. tit. 16. in quibus caſibus,
verſic. Si aliquis, in verbo, Animalia, ad finem, nu. 17 & ver-
ſicu. Pro debito, in verbo, Pro medietate, nu. 20. idem nota-
tur ex textu, l. Si tibi area, verſic. Si poſſeſſionem, ff De præ-
ſcript. verbis, Angel. etiam notat tract. de ſociet. in 2. parte,
num. 18. & ad finem.

r Perueniſſent à dicto ſocedario in dantem in ſocedum]
49 † Nam hoc caſu præferuntur creditores anteriores haben-
tes hy-

Digitized by Google

tes hypothecam anteriorem ante alienationem factam Domino huius ſoccedi, per l. Qui balneum, & l. Potior, in prin-
50 cip. ff. Qui potior. in pignor. habean. † Secus in creditoribus ſine hypotheca. & habentibus ſolum perſnnalem actionem, quia tunc actio perſonalis non ſequitur fundum, per l. finalem, §. finali, ff. De contrah. empt. not Alex. conſil. 92. nu. 7. vol. 1.

De parte aſsignanda filio emancipato. Cap. CCCCLXXXV.

a SI pater, *b* vel aſcendens *c* maſculus, *d* filium, *e* vel deſcendentem *f* emancipauerit, *g* partem debitam, iure naturę, *h* bonorum ſuorum, *i* et aſſignare *k* compellatur.

SVMMARIVM.

1. *Diſpoſitio huius ſtat. non procedit in matre, & nu ſeq. & nu. 4.*
3 *Hoc ſtatut. procedit in auo paterno, qui habet filium, & nepotem in poteſtate. & num 8.*
5 *Statut. hoc procedit etiam in filio legitimato, ſecus in ſpurijs, & naturalibus, vſque ad num. 8. & num. 14.*
9 *Pater, & filius non poſſunt cogi emancipare, vel emancipari. & num ſeq.*
11. *Pars iſta debita iure naturæ, appellatur legitima, & quæ ſit. vſque ad nu. 14.*
15 *Filius poſt mortem patris dicitur quaſi creditor in legitima. vſque ad num 18.*
18 *Ex quibus cauſis filius poſſit priuari legitima.*
20 *Legitima non debetur ijs qui non poſſunt ſuccedere ab inteſtato.*
21 *In quacunque prohibitione generali, non venit legitima.*
22 *In generali renunciatione non venit legitima.*
23 *Legitima debetur filijs libere, abſque aliquo grauamine, & numero ſeq.*
25 *Legitima illigitur deducto ære alieno.*
26 *Et debetur vna cum fructibus perceptis per hæredem.*
27 *Bona patris non ſunt hypothecata pro hac legitima, ſed pro ſupplemento legitimæ ſic.*
29 *In legitima imputatur quicquid conſequitur filius à patre quouis titulo, & quæ in cauſa non computentur. vſque ad nu. 53.*
53 *Legitima debetur filijs in rebus paternæ ſubſtantiæ, & qualiter illa deducatur, vſque ad num. 59.*
60 *Legitima debet relinqui filio titulo inſtitutionis, & duobus ſeq.*
63 *Bona aſſignata filio pro legitima non poſſunt per patrem alienari.*
64 *Legitima filio aſſignata in vita patris augetur ſi eius facultates augeantur, et num ſeq.*
66 *Legitima hæc non debetur iterum filio, ſi eam ludendo, vel aliter conſumpſerit.*
68 *Pro hac legitima poteſt filius propria auctoritate bona hæreditaria apprehendere.*
70 *In hac petitione admittitur libellus incertus.*
71 *De iure communi non tenetur pater viuens tradere filio legitimam, et vtrum virtute huius ſtatuti cogatur pater dare legitimam filio, quem inuitus emancipauerit, in caſibus comprehenſis ſup. in cap. 326. vſque ad num. 86.*
88 *Qualiter, et quibus caſibus filius poſſit reuocare alienata per patrem, vſque ad ſupplementum ſuæ legitimæ, et hoc tam in alienatis titulo oneroſo, quam etiam titulo lucratiuo; cum ampliationibus, et fallentijs, vſque ad num. 117.*
117 *Supplementum legitimæ, qua actione petatur.*
118 *Et quod debeatur filio ipſo iure.*
119 *Si filius nihil habeat à patre ex eius hæreditate præter legitimã; poterit omnia per patrem alienata vendicare, quia tunc nihil dicitur habere à patre, ſed à lege.*

a SI pater] † Non habet locum hæc diſpoſitio in matre,
1 cum loquatur in patre, ita in his terminis, cum tractetur de materia odioſa, notat Bald. l. Quicunque, nu. 15. C. De ſeru. fugit. Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 55. Ne filius pro patre, nu. 4. lib. 1. & Rubr. 40. de cudentibus falſam mone-
2 tam. Si quis patris, in princ. lib. 3. † Tanto magis cum fœmina non poſſit habere in poteſtate filium vel deſcendẽtẽ, textus eſt in §. finali, Inſtit. De patr. poteſtate.
b Vel aſcendens] † Hoc expreſſum in aſcendente in ca-
3 ſibus, in quibus pater eſt in medio, qui & ipſe eſt in poteſtate, nam tunc nepos, vel alius deſcendens inferior remanet in poteſtate aui paterni, quia pater non poteſt habere in poteſtate aliquem, quando eſt in poteſtate ipſe aliena, per text. in l. Sic eueniet, ff. ad leg. Iul. de adulter. notatur in § fin. Inſtit. De patr. poteſt.
c Maſculus] † Nam fœmina non poteſt habere filium, vel
4 deſcendentem in poteſtate, text. d. §. finali, vbi Scribentes, Inſtit. De patr. poteſta.
d Filium] † Procedit etiã in ſpurio legitimato, quia etiam
5 is poteſt petere legitimam, vt in his terminis not. Cott. ſuis
6 memorab. in verbo, Spurius legitimatus. † Alij autem naturales, vel ſpurij non habent nec poſſunt petere legitimam aliquam, not. late Gabr. Paleot. tract. de noth. & ſpurijs, cap.
7 54. † Ex quo non poſſunt ſuccedere ab inteſtato, Crauet. conſil. 11. num. 13. Soarez. ſuis communib. in verbo, Legitimatus.
e Vel deſcendentem] † Hoc dictum reſpectu aſcendentis,
8 quando pater eſt in medio, qui & ipſe ſit in poteſtate, vt ſupra notatum, in verbo, Vel aſcendens.
f Emancipauerit] † Sponte ſcilicet, nam inuitus non co-
9 gitur emancipare, nec etiam ipſe filius poteſt cogi vt emancipetur, niſi in certis caſibus notatis ſupra, cap. 326. Nullus
10 minor, in verbo, Poſſit, vbi late notatum, volum. 1. † Pater emancipationem perdit, & filius lucratur conſequendo libertatem, Ita notat Magon. deciſ. 17 Ideo in pręmium emãcipationis pater dimidiũ vſusfructus bonorum filij præſentium non futurorum lucratur, vt late notatum declarando, d. cap. 326. Nullus minor, in verbo, Emancipari, vol. 1. & infra dicetur etiam.
g Partem debitam iure naturæ] † Hæc quidem in iure ap-
11 pellatur legitima, vt not. Brun. tract. Statut. fœmin. exclud. artic. 1. quæſt. 1. num. 1. Menoch. conſil. 168. num. 4. volum. 2. Roland. à Valle, tract. de inuent. 5. parte, verſi. Dubitatio,
12 num. 10. † Et debetur legitima iure ciuili ſuadente iuri naturali coniunctum, ita Io. Hannib. in l. Poſt contractum, num. 56. ff. De donat. Caball. milleloquio 862. Legitima filiorum quę ſit hodie, notatur in Auth. De triente, & ſemiſſe, in prin-
13 cip. † Vbi autem filij ſunt vltra quatuor, eſt vnica ex duodecim bonorum patris deducto ære alieno, ita Burſat. con-
14 ſil. 132. nu. 4. volum. 2. † Legitima debetur legitimatis ſicut legitimis, vt notat Duen. tract. De arte teſtandi. tit. 3.
15 De liber. inſtituend. caut. 13. num. 6. † Filius poteſt mortem patris dicitur creditor, ſiue quaſi creditor pro hac legitima, cum legitima dicatur debita, ſeu quaſi. Roman. conſil.
16 277. nu. 3. † Et legitima eſt magis debita filio, quam patrono in bonis libertorum, Roland. à Valle, tract. de inuent. 5.
17 parte princ. verſic. Dubitatio, in princ. † ideo in ea non poteſt filius priuari à patribus, niſi ex cauſa, vt notat Tira-
18 quell. tract. De primogen. quæſt. 6. num. 21. † Cauſæ autem ex quibus filij poſſunt priuari legitima, notãtur in Au-
19 then. Vt cum, De appell. cognoſ. §. aliud quoque. † Legitimam hanc non ſolum habent filij in poteſtate patris, ſed etiam emancipati, quod idem eſt in alimentis, ita not. Aſcan.
20 Clement. tract. De patr. poteſta. cap. vltimo, num. 89. † Legitima non debetur his, qui non poſſunt ſuccedere ab inteſtato, Crauetta conſil. 11. num. 13. Soarez. ſuis communibus, in verbo, Legitima his, Gaſpar Caball. Milleloq. 472.
21 † In prohibitione quacunque generali alienationis non venit legitima, niſi ſit facta prohibitio ad tempus, vt not. Ducand. de arte teſtandi, titu. 8. De varijs, cautel. 2. numero 4.
22 † In generali renunciatione nunquam legitima includitur, Vrſill. ad Afflictum deciſ. 178. num. 2. late Gabriel ſuis cõmunibus, tit. de legitima, concluſ. 8. Declarando, vt per eum vbi late diſcutit Magonius, deciſ. 85. num. 8. cum ſequent.
23 † Legitima hęc debetur filio libere, & abſque aliquo gra-
24 uamine, ita notatur in lib 10. Communium, in verbo, † Legitimæ grauamen, & in verbo, Legitima non debetur, verſico. Quæ quidem legitima late diſcutit Gabriel ſuis communibus, d. tit. De legitima, concluſ. 1. declarando, vt per
25 eum, d. loco, Magon. deciſ. 85. num. 2. † Legitima hæc debetur ſolum deducto ære alieno, vt notat Rolan à Valle, tract. De inuent. 4. part. princip. verſic. Quid ſi pater, num. 1. ad finem, Arrius Pinell. in l. 1. 3. parte, num. 86. verſic. Frater enim, C. de bon. matern. Magonius d. deciſ. 85. num. 2. Ampliando, num. 4. & 5. Non etiam deducitur onus legatorum, vt idem Roland. ibi, num. 3. idem late in omnibus con-
26 firmat Magon. d. deciſ. 85. num. 2. & 3. † Legitima hæc poteſt peti poſt mortem patris vna cum fructibus perceptis per hęredem, etiam cum bona fide, prout notat Cotta ſuis
27 memorab. in verbo Legitima viuente, ad finem. † Pro hac legitima filij non ſunt bona patris hypothecata, Alex. conſil. 78. num. 5. vol. 3. dicit communem Puteus deciſ. 37. lib. 1. Michael Graff. ſuis communibus, in verbo, Filius & pater,
28 quæſt. 20. lib. 2. Gabr. d. loco, concl. 5. † Sed quod ſint hypothecata pro ſupplemento legitimæ, not. Caball. Milleloq. 811. late diſcutit Put. d. deciſ. 37. lib. 1. In legitimam imputatur quicquid conſequitur filius à patre quouis titu-
29 lo, ita Put. deciſ. 212. num. 1. lib. 3. † In filij legitimam non computantur, nec conferuntur cum fratribus poſt mortem

patris

Digitized by Google

patris liberi empti per patrem filio Doctori, vel qui com-
pleuit ſtudium, quia hi ſunt filij, & quaſi Caſtrenſe eius pe-
culium, ita not. Barbat. conſil. 37. num. 17. verſ. Non obſtat.
30 † Declarando, vt ibi per eum, niſi ſubeſſet magna inæqua-
litas iudicis arbitrio, vt per eum, num. 18. & 19. volum. 2.
31 † Expenſæ pariter per patrem factæ filio in ſtudio, & in eius
doctoratu nõ imputantur in legitimam filij, ita not. Barbat.
d. conſil. 37. num. 18. verſ. Sed cum quæritur, & nu. 19. & 20.
32 † Perueniens etiam ad filium ex ſubſtitutione in re particu
lari facta, etiã quod videatur peruenire mediante prouiſio-
ne teſtatoris, non imputatur filio in legitimam, ita Bart. in l.
in quartam, circa fin. vbi Iaſ. ff. ad leg. Falcid. per l. Scimus,
33 § Repletionem, C. de inoffic. teſtam. † Relicta præterea fi-
lio per patrem rei alienæ non computantur per filiũ in eius
legitimam, cum non ſit ex ſubſtantia patris teſtatoris, ita
Bald. in l. cum alienam, num. 11. C. de legat. Aret. l. Non am
34 plius, §. fin. ff. de leg. 1. † Donata pariter per patrem filio in-
ter viuos non computantur in legitimam filio illi, ita Guid.
Pap. ſing. 763. declarãdo vt per eum, & latius per Diaz. reg.
212. Donatio facta, Burſ. conſ. 178. nu. 17. volum. 2. Viuius
ſuis Communib. lib. 2. opin. 91. donatio ſimplex, Magonius
35 deciſ. 84. num. 27. † Donationes tamen factæ per patrem
filio morte confirmatæ imputantur in eius legitimam, ita
36 Roman. conſil. 277. nu. 2. † De his donationibus an com-
putentur in legitimam, notat relatiue Bertach. tract. gabell.
37 7. parte, numer. 45. † Donatio quoque facta ob non cau-
ſam neceſſariam filio non computatur in eius legitimam,
ita Menoch. conſil. 153. numer. 12. volum. 2. Burſat. conſil.
38 178. num. 11. volum. 2. † Quod idem in donatione facta
in præmium emancipationis, niſi adſit coniectura in contra-
rium, Bart. in l. Peto, in princip. num. 6. ad finem, ff. de leg. 2.
Bald. in l. Humanitatem, C. de impub. & aliis ſubſtit. Meno-
ch. d. conſilio 153. numero 15. Opiniones contrarias recitat
Magonius deciſio. 84. num. 21. vſque ad numerum 31. vbi
39 tenet imputari. † Tamen ſi exceſſerit modum legitimum
poterit à fratre reuocari. Pract. in forma libelli, quo agitur
40 pro donat. verſic. Ad dimittendum, num. 2. † Non etiam
imputantur in legitimam feudum, & emphyteuſis Eccleſia-
41 ſtica, vt notat Alciat. conſil. 573. num. 2. & 13. † Alias au-
tem ſi proueniunt à patre pro ſe, & liberis, vel pro ſe & hæ-
redibus, imputantur in legitimam, alias non, ſi proueniant
ab auo, ita Alexan. conſ. 8. nu. 6. cum addit. ibi vol. 3. Boſſ.
tit. De bonor. publica. num. 5. Clar. in §. feudum, quęſt. 6.
Burſat. conſ. 132. num. 9. cum ſequen. volum. 2. idem caue-
42 tur in lib. 6. Communium, in verbo, Feudum à patre. † Im-
putantur etiam in legitimam feuda, in quibus ſolus primo-
genitus ſuccedi, ita notat Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 24.
de ſucceſſ. nobil num. 75. lib. 3. idem Clarus d. §. Feudum,
43 quæſt. 46. in princip. † Bona etiam aduentitia filij non
computantur in eius legitimam, Marſil. tract. bannit. in ver
44 bo, Bona, nume. 68. † Principes ſi daret officium filio con-
templatione patris tenetur conferre fratribus, & in eius le-
gitimam imputare, ita notat Mart. Laud. tractat. De Prin-
45 cipe, quęſt. 328. † In legitimam etiam computantur con-
ſumpta per filium in ludo, Bald. in Authent. ex teſtamento,
num 4. C. de collat. Paris. de Put. tractat. De ludo, num. 55.
46 verſic. An filium. † Computatur etiam in legitimam da-
tum in dotem ab auo nepti in dubio vti profectitium, per l.
dedit dotem, vbi Bart. numer. 2. ff. de collat. Angel. in l. in
quartam, ad finem. vbi omnes Scribentes, ff. ad leg. Falcid.
Corn. conſil. 190. nu. 2. 3. & 4. volum. 2. Declarando vt per
eum. Alexand. conſil. 179. num. 2. cum ſequen. volum. 5. De-
47 ci. conſil. 81. num. 5. † Quam quidem opinionem origi-
nalem Cyni vti veriorem, not. Alciat. tract. præſumpt. 17.
48 num. 3. cum addit. ibi, † Declarãdo, niſi moreretur auus nõ-
dum reuerſa dote neptis ad patrem, quia adhuc duraret ma
trimonium, vt notatur in additio. ad Alciatum de præſum-
pt. 17. in litera B. de mente Aretini, & Ripæ. ibi relatorum.
49 † Hoc autem non procedit in alio dubio, quam in dote,
ita Alexand. conſilio 89. numero 6. & 7. cum ſequen. volu-
mine 3. vbi declarat alijs modis. Alciatus dict. præſumpt.
50 17. num. 1. & 2. † Non etiam computatur in legitimam
augmentum dotis, ſeu ſimplex donatio ab extraneo facta,
51 ita Burſatus conſilio 178. numero 18. vol. 2. † Niſi eſſet
data, & facta contemplatione filii, Menochius conſilio 153.
52 numero 10. volum. 2. † Quæ autem data ſunt in dotem
quando computentur in legitimam, notat Decius conſil. 81.
num. 8. late diſcutit Burſatus d. conſil. 178. num. 18. & 23.
vſque ad finem.

g Bonorum ſuorum] † Debetur eius legitima in rebus
53 Paternæ ſubſtantię, vt per Burſat. conſil. 132. nume. 9. vol. 2.
54 † Nec poteſt hæres ſoluere ſupplementum legitimæ in pe-
cunia numerata, Durand. de arte teſtandi, titu. tertio. de li-
ber. Inſtitut. cautel. 12. num. 1. idem cauetur libr 6. Com-
55 munium, in verbo, Filii debent. † Non eſt tamen danda,
nec aſſignanda filio in ſingulis corporibus bonorum patris,
vel aſcendentis, vt notatur in lib. 10. Communium, in ver-
bo, Legitima non debetur, verſicu. Legitima iſta detrahitur,
idem Gabriel ſuis cõmunibus, titulo, De legitima, conclu-
56 ſio. 3. † Nec etiam eam in vna re ſola poteſt eligere, vt
notat. idem Gabr. ibi concluſ. 4. Gaſpar Caball. in Millelo-
57 quio 465. declarando, vt per eum. † Nec etiam in rebus
58 legatis poteſt eligere, Gabriel dicto loco, cõcluſione 6. † Sed
dari debet in vna vel pluribus rebus arbitrio iudicis, Du-
rand. d. cautel. 12. numer. 12. Deci. conſil. 81. numer. 7. Pu-
teus deciſ. 37. numero 8. cum ſequen. lib. 1. Laurent. Kircho-
uius ſuis communibus, cent. 3. concluſ. 17. Legitima non
poteſt hæc quidem datur deducto ære alieno ſolo, non lega
59 tis, vt ſupra notatum, verbo præcedenti. † Prædia ne
diuidantur pro legitima pater poſt prouidere. Duran. d.
caut. 12. nu. 3.

h Ei aſſignare] † Diuiſio patris cum filiis eo viuente non va
60 let, ſed per modum aſſignationis poteſt fieri, vt not. Marſil.
61 Singul. 674. † Nimirum ſi ſtatutum hoc loquitur de aſſigna
62 tione fienda. † Legitima etiam quod detur in vita filio,
tamen tenetur pater in teſtamento aliquid relinquere, vt te
ſtamentum ſuſtineatur, ita notat Soarez. ibi verſic. Legitima
63 portio ſi in patris, verſicu. Memineris autem. † Quæ etiam
debet relinqui titulo inſtitutionis, Soarez. ibi, verſic. Legiti-
64 ma portio aut eius. † Bona aſſignata per patrem filio pro
alimentis, vel legitima, non poteſt dein per patrem alienari,
nec venit in generali obligatione bonorum, ita Marſil. tra-
65 ctat. bannit. in verbo, Bona, num. 60. † Aſſignata hac legi-
tima in vita patris iuxta debitam, quantitatem, ſi dein au-
ctæ ſint facultates patris, an ea debeat augeri, inſpecto tem-
pore mortis eius, prout regulariter inſpici debet ad eius cõ-
ſiderationem, notat Soci. iun. ſuis communib. in verbo, Legi-
tima ſolum, & Caſſaneus ſuis conſuetu. Rubrica 7. de ſuc-
ceſſ. §. 2. Du Treſpaſſe, num. 1. Roland. à Valle, conſil. 97. nu.
6. cum ſequen. volum. 2. Durand. de arte teſtan. tit. 8. De va
66 riis, caut. 6. num. 15. † Ampliando etiam ſi volens in vita
legitimam tradiderit pater, contra opin. Butrig. & Bald. ibi
67 per eum allegatorum, num. 6. & 7. † Limitando niſi pater
viuens feciſſet immenſam donationem, quia tunc inſpicien
dum tempus donationis, non mortis, vt per eum, num. 5. Li-
mitat. 4. opiniones contrarias notat Soarez. dict. commu-
nib. in verbo, Legitima portio ſi in patris, vbi tenet opinio-
nem iſtam, quod augeatur, niſi in contrarium cauerit filius.
Hanc opinionem, quod augeatur legitima auctis facultati-
bus inſpecto mortis patris tempore tenet etiam Alciat. con-
ſil. 317. num. 3. confirmat Didac. Couar. in cap. Raynutius,
§. 1. nu. 8. De teſtament. vbi dicit hanc communem; ſequi-
tur Menoch. tract. arbit. lib. 2. cent. 2. caſu 149. num. 18. di-
ſcutitur late hic articulus in lib. 10. Communium, in ver-
bo, Legitima non debetur, verſic. Legitima ſufficiens, vbi
66 opiniones contrariæ deducuntur. † Aſſignatione hac facta
per patrem filio, ſi eam filius dein conſumpſerit ludendo, nõ
tenetur iterum pater eam erogare, ita not. Bald. in Authent.
Si captiui, ad finem cum addit. ibi. C. De Epiſcop. & cleric.
idem in l. Scimus, nu. 11. verſ. 1. C. de inoffic. teſtam. relati
ue Iaſ. §. Fuerat, nu. 137. Inſtit. de actio. Oſaſcus deciſ. 124.
67 num. 6. † Tenetur tamen etiam eo caſu ad alimenta tra-
denda, quæ nullo caſu tolluntur, ita Bald. d. l. Scimus, num.
11. ad finem, & Oſaſc. d. deciſ. 124. num. 8. cum ſequen. idem
cauetur in lib. 1. Communium, in verbo, Alimenta tenetur,
verſi. Vbicunque, verſi. Filius, Bonac. tract. de æquitate Ca-
68 nonica, concluſio. 2. verſicul. Etiam quod. † Pro legitima
quoque mortuo patre filius poteſt propria authoritate ap-
præhendere poſſeſſionem bonorum hæreditariorum pa-
ternorum de conſenſu hæredem, qui nondum appre-
hendere bona hæreditaria, ita notat Burſat. conſil. 9. num.
69 20. volum. 1. † Filius quoque in poteſtate poteſt dare ope-
ram literis patre ad expenſas obligato, ita Pinell. in l. 1. par
te 1. num. 55. verſic. Videmus, C. de bon. matern.

i Compellatur] Libellus generalis, & incertus procedit in
70 hac legitima petenda, Cotta ſuis memor. in verbo, Libellus
71 incertus. † De iure autem communi regulariter pater vi-
uens non tenetur tradere legitimam filio, per l. 1. §. Si impu-
bere. ff. de collat. bonor. Nellus tract. bannit. 2. par. 2. tempo-
ris, quæſt. 33. Afflict. in conſtit. regni, Rubric. 9. Vt pater, n.
13. ad finem, lib. 2. Alciat. 317. num. 2. Cotta ſuis memorab.
in verbo, Legitima viuente, & verb. Pater obligatus, verſic.
Sed quidem, idem Io. de Arn. dialog. 98. Caſſan. ſuis conſue
tud. Rubr. 7. Des ſucceſſ. §. 2. Du Treſpaſſe, nume. 2. & 3. vbi
adducit

Digitized by Google

adducit rationem Benintend.deciſ.89.num.1. Mynſing.obſeru.25.cent.4.Socin.reg.38. Pater viuente,Duen.reg.356. Filio in vita,Gigas tractat.de crimine læſæ Maieſt.li.2. Rubr.de pœn.committ quæſt.9.Rol.à Valle conſ.97.num.4.& 5.uolum.2. Oſaſc.deciſ.122.num.15. Soarez ſuis communibus,lib.2.Filius,& pater,q.19.Menoch.conſil.77.num.6. volum.1.Aſcan.clem.tract.de patria poteſtate, cap.6.Effectu 16.num.56.cauetur,in lib.7.Communium,in verbo,Le
72 gitima non debetur,deciſ. Peruſ.11.nu.24.par.1.† Illa eſt ratio potiſſimum, quia viuente patre nullum ius debetur filio in bonis patris,ita not.Marſ.tract.bannit.in verbo,Bona,num.15.idem notat Camill.Galli.tract.de verb.ſignific.
73 lib.7.cap.15.num.2. † Quæ quidem concluſio procedit etiam in caſibus, in quibus pater cogitur filium emancipare,vt notat Bald.in l.Non ſolum,in princ. ff.de adopt.in ca. In præſentia,colum.penult.num.56.verſic Et circa prædicta,de probat.Alciat.conſ.127.num.2. Ferrat.caut.25.nu.
74 5.†Et certe cum filiusfamilias per emancipationem hanc cõſequatur beneficium & liberationem à patre, & è conuerſo pater perdat ius amittendo patriam poteſtatem, vt tradit Alex.conſil.21.num.9.volum.3.& Tiraquel.in l.Si vnquã, in verbo,Donatione largitus,nu.146.C.de reuoc.donat.non deberet hoc etiam grauamen patri addi contra diſpoſitionẽ
75 iuris communis.† Imò etiam de iure communi,quod plus eſt,in præmium emancipationis deberetur potius patri dimidium vſusfructus bonorum filij, & ſi quid tempore emãcipationis pater filio det,dicitur mera donatio,quæ confertur cum alijs fratribus,vt not. Alc.conſ.78.in princip.& Tiraquell.in d.l.Si vnquam,d.verbo, Donatione largitus, nu-
76 mero 146 & 147. †Qui tamen vſusfructus dicitur tantum in bonis præſentibus filij,non futuris, vt not. Roma.ſingul. 309.cum addit ibi,& notat Iaſ.in Authent. ingreſſi, ad fin.
77 C.de ſacroſ.Eccleſia,& in l.finali,nu.28.C.de pactis. †Qui etiam vſusfructus non datur patri,vbi cogatur filium emãcipare,vt notat Iaſ.in d.Authent. Ingreſſi,ad finem. Addi-
78 tio ad Romanum d Sing.309. † Imò dictis caſibus tenetur pater reſtituere filio omnia etiam bona materna, dotalia & non dotalia,vt not.Cumanus conſ.83.nu.3. Cœpoll.conſ.
79 115.num.3.† Quibus autem caſibus cogatur pater emancipare filium,notatum ſupra,cap.326. Nullus minor,in ver
80 bo,Poſſit,volum.1.† Propterea valde dubito, an diſpoſitio huius Statuti intelligatur,quando volens volentem emancipauerit,vel etiam quando volens, vel inuitus volentem in caſibus notatis,& à iure promiſſis,de quibus in d.capi.326. Nullus minor,volum.1. Verum ex quo Statutum hoc indiſtincte loquitur,eſt etiam indiſtincte intelligendum,vulg.l.
81 de pretio.ff.de publicia. †Hęc autem concluſio, quod pater non teneatur viuens tradere filio legitimam procedit,etiam ſi filius fuerit bannitus,uel fori iudicatus, vt not. Alexand. conſ.75.num.9.vol.1. Afflict.in conſtit.Regni,Rubr.9.nu. 4.lib.2.idem notat Duen.d.reg.356.Filio in uita,uerſ. Ampliã ſecundo. Limitando ut per eũ,idem not. Aſcan.Clem. tract.de patr.poteſt cap.6.Effectu 16. nume.59. Declaratur autem multis modis hęc concluſio, quod pater nõ teneatur
82 viuens tradere legitimam † Primo quod licet non cogatur, tamen volens poteſt eam aſſignare, & tenet talis aſſignatio, ita not.Ferran.Louaces,in l.Filiusfamilias § Diui.num.75.
83 ff.de leg.1. † Secundo limitatur hęc concluſio,ut non procedat de ęquitate canonica, ſi pater ingrediatur religionẽ, ita notat Bald.Nouel.tract.De dote 3.parte nume.11.Caſſan.d.Rubr.7.§.2.in textu,Du Treſpaſſe,nu.5. limit.4.Cotta ſuis memorabil.in verbo Legitima uiuente,uerſ. Quid ſi, Petrus Geraldi,Sing.195.Soc.iun.conſ.51.num.6. & 7.vol. 1.diſcutit late hunc articulum Didac. Couarr.tract. de Teſtam.cap.2 num.7.Corſet.ſuo Singul. in uerbo,Legitima, Duen.regula prædicta 356. Filio, limitat.6. idem notatur in lib.6.Communium,in uerbo, Filius patre monacho,idẽ in libro 10.Communium,in uerbo, Legitima non debetur, uerſ.Limitatur ſecundo,idem Aſcan.Clem.d.tract.de patr. poteſt.cap.ultimo,nu.77.Bonac.tract. de æquitate canoni
84 ca, concluſ.20. † Quod quidem ampliatur habere locum etiam in qualiber alia morte ciuili patris; quod compelli poſſit ad aſſignandam,& tradendam legitimam, ita not.Ro
85 land.à Valle,d.conſ.97.num.39 uol.2. † Tertio non habet locum hęc concluſio,quãdo pater diſſipat bona, quia tunc cogitur tradere filio legitimam,Bart.in l.2.§.quid ſi patris, num.8.& 9.ff.ſolut.matrim.Bald.in l.2.ff.ſi quid,in fraud. patr.& in l.1.quæſt.4.num.8.C.de inoffic.donat. Alex. in l.Imperator,num.13.ff ad Trebell.Socin.reg.355. pater viuente,fallentia 1.idem notatur in addit.ad Afflict.d.rubric. 9.vt pater,num.3 in litera D. lib.2. Caſſan.idem notat ſub dubio,vbi allegat Baldum ſibi contrarium in d.rubr.7.§.2.

in text.Du Treſpaſſe,num.4.& 5.verſ.tenendo ergo. Hanc vti æquiorem contrarium allegando, notat Duen.d.regu. 356.filio in vita,uerſic. amplia primo, Vrſill. ad Afflict.deciſ.393.num.1.verſ.imo ego plus,Aſcan.Clement.d.tract cap.6.effectu 16.num 61.Soarez ſuis communibus, in verbo,filiusfamilias patre,Virg.Boccat. in conſtitut.Marchiæ,
86 gloſſa 9 num.4. † Sicut etiam cogi poteſt in caſu dilapidationis aſſignare aliquid filio pro alimentis, & legitima, quæ non poſſint alienari à filio, ita Iaſ. in §.item ſi quis in fraudem,il primo,nu.4.Inſtit. de act. Soarez.d.communibus,in uerbo,filiusfamilias patrem, Sebaſt. Monticul.tract. de inuentario,cap.10.num.141.Ant. Pinell.in l.1.3.parte,
88 num.75.C.de bon. matern. † Imò etiam iure permittente,& ſuadente ſi pater titulo oneroſo alienet bona in fraudẽ filij poterunt reuocari vſque ad legitimam ſecundum notata per Piccum in l.poſt contractum, num.24 & 31.ff.de do-
89 nat.idem not.Didac.in cap.Raynutius.§.10.num.9.†Hanc etiam opinionem, quod poſſit reuocare vſque ad legitimã alienata in fraudem filius,not.Roland.à Valle,conſ.97.nu. 27.cum ſeq.vol.2 Menoch.tract.recuper.remed.9.nu.173.
90 Bonac.tract.de æquitate canonica, concluſ.117. † Quod quidem indubitate procedit, vbi alienentur titulo lucratiuo,& gratuito,ut not.idem Roland. d.conſ.97.numero 28.
91 †Non ſi titulo oneroſo,quia tunc videtur patrem poſſe priuare filium legitima,dando alicui bona ſua titulo venditionis recepto pretio,uel ex alia cauſa oneroſa in aliũ ea transferendo,vt notat de communi Caball. milleloq.82.num.1. & 2 Duran.tract.de arte teſtan.titulo 3.de liber. inſtituen.
92 caut.17.num.4 † Vnde dat remedium ad euitandam illam cautelam,quod filij proponant eo caſu querelam inofficioſæ donationis,& reuocent d.alienationem, quatenus bona nõ ſint uendita iuſto pretio, uel cauſa ob quam ſunt in aliũ translata,non mereatur, quãta eſt in ęſtimatione bonorum alienatorum. Id enim quod pretium receptum, uel merita excedit,uidetur donatum, & reuocabile eſt,not. Caball.de
93 milleloq.82.nu.3.†Reuocatur etiam ſi titulo oneroſo,ubi non apparet de ſolutione pretij, uel de cauſa ob quam bona ſint data,ſi aliter non conſtaret,niſi per cõfeſſionem par-
94 tium,ut ibi Durans,num.5. † Quod idem quod confeſſio patris non teneat in præiudicium legitimę filij,not.Ioſeph. Lud.ſuis communibus,concl.14.uerſ.30. idem notatur per Caball.d milleloq.82.num.4.Lancell.Gallia in conſuetud. Alex.item quod maritus,in uerbo,uirgini,quæſt.8.num.18. & 22.Ampliando etiam ſi in confeſſione dicat pater id feciſſe pro exoneratione ſuæ conſcientiæ, ut ibi per eum,nu.
95 27. † Ampliatur ſecundo,etiam ſi ea confeſſio ſit geminata,ut ibi per Gall.num.28 † Ampliatur tertio etiam ſi per-
96 ſona huius patris ſit grauis,ut ibid.num.16. † Ampliatur quarto etiam ſi ea confeſſio ſit emanata cũ iuramento, Gallia.ibi,nu.30.cum declaratione ibi tradita,quod idem not.
97 Oſaſc.deciſ.172 num.14 †Quod autem filius admittatur ſolum ad reuocandum alienata per patrem titulo donationis, non ſi titulo oneroſo,licet in patrono reuocẽtur etiam alienata titulo oneroſo, not.Ioan.Hannib. l.poſt contractum, num.54.ff.de donat.& Caball.d milleloq.82.part.1.nu.1. & 2.Pinell.in d.l.1.3.par.nu 76.licet ipſe teneat idem eſſe in filio reuocante alienata titulo oneroſo, Pinell. d.nu.76.
98 & 77.Vbi declarat, cum num.ſeq. & notat dari hanc reuocationem contra acquirentem titulo oneroſo,quando is acquirens participauit de fraude,Cabal.ibi,nume.5. uſque ad
99 fin. idem not.Io.Hannib.d.l poſt contractum,nu.55. † Tenendo illam opinionem,quod non poſſint reuocari alienata per patrem titulo oneroſo iuſto pretio, uel ex alia cauſa impleta,idque legitime comprobetur, datur remedium etiam filio,quod agat Caluiſiana, uel Fauiana actione ad reuocationem hanc,ita not.ſub dubio tamen,Durans,d.caut.17.
100 num.6. † Hanc tamen reuocationem alienatorum in fraudem per patrem non poteſt facere filius uiuente patre, Rol.
101 à Vall.d.conſ.97 num.36.† Quando autem dicatur facta in
102 fraudem,not.Menoch.d.remed.9 nu.181.† Quę concluſio, ut poſsint reuocari alienata uſque ad legitimam, habet locum etiam ſi pater conſumpſerit ludendo, ita Barb. conſil. 66.num.5.uol.3.Iaſ.d.§.item ſi quis in fraudem, il primo, num.3.& 4.idem ſub dubio tamen Caſſan. d. §.2.in text.du treſpaſſe,num.5.limit.2.idem Menoch.ibi,num.173.declarando,ut per Didac.d.cap.Raynutius.§.10.nu.9. idem notat eſſe de ęquitate Alciat in l.poſt contractum, num.37.ff.
103 de donat.† Quod tanto magis habet locum,ſi ſit amiſſum in ludo illicito,Bald.in l.1.in fin.C.ſi quid in fraud. refert ſequendo Ang.tract maleſ.in uerbo,mentitore, nu.13.ad fin. Pariſ.de Puteo,tract.de ludo, nu.52. ubi reprobat opinionẽ cuiuſdam diſtinguentis,an pater eſſet ſolitus ludere, uel ne,

idem

Digitized by Google

idem not. Maluetus, tract. de ſortibus, 2. parte, num. 7. idem
de ludo illicito notat Piccus, d. l. poſt contractum, num. 4.
105 & 34. † Hæc autem dilapidatio quod fiat à patre non pro-
batur per famam ſolam, ita Alex. conſ. 72. num. 9. volum. 1.
106 † Quarto principaliter limitatur non procedere etiam con-
cluſionem in filiofamilias Iudæo facto Chriſtiano, quia ſta-
tim legitimam etiam à patre viuente poteſt petere, cum libe
retur à patria poteſtate, ita Duen. reg. 356. limitatione 1.
Vrſill. ad Afflict. deciſio. 81. nume. 20. idem cauetur in lib.
10. communium, in verbo, legitima non debetur, verſic. limi
107 tantur ad interpretationem præmiſſa concluſio. † Quinto
limitatur hæc concluſio, vt non procedat ſi filiusfamil. in-
grediatur religioné monaſteij præcipue inopis, prout not.
Bald. Nouell. tract. de dote, 1. parte, num. 11. refert ſequen-
do Corta ſuis memor. in verbo, legitima, verſ. quid autem.
108 † Sexto ceſſat hęc concluſio, vbi ex ſtatuto diſponeretur pa-
trem pro delicto filii teneri tradere legitimam, Caſſan. d. ru
br. 7. §. ſecundo, in tex. du treſpaſſe, nume. 5. limitatio. 5.
109 † Quod caſu an ſit inſpiciendæ facultates patris tunc tem-
poris, vel tempore mortis, notat idem Caſſan. ibi remiſſiue.
† Septimo declaratur nõ procedere hãc concluſionem, vbi
pater ſponte velit tradere aliquid pro legitima, ita Dué. d.
110 reg. 359. limitatione 5. † Octauo non procedit hæc con-
cluſio in alimentis, quia cogitur pater etiam viuens ea dare
filio, qui non vult cum eo habitare, Duen. ibi, verſic. quarto
fallit, idem prius Napod. in cõſuet. Neapol. tit. 8. de alimét.
111 præſt. in princ. in verbo, 9 num. 2. † Quæ quidem alimen-
ta etiam patre viuente conſequitur filius contra poſſeſſores
bonorum, ita not. Duran d. tit. 3. de arte teſtan. caut. 17. nu.
112 7. † Hæc quidem alimenta tenetur dare pater etiam quod
ei viuens tradiderit legitimam, quã filius conſumpſerit etiã
ex leui culpa, non lata, vel dolo, ita Ruin. cõſil. 144. nu. 14. &
113 17. † Quæ tamen alimenta non præſtat pater filio, quan-
do pater non habet pro vſu ſuo, vt not. Gallia. d. cõſuet. Gal
114 liæ, in verb. ſolidos, quæſt. 6. num. 139. & 140. † In caſi-
bus autem in quibus pater tenetur præſtare, de menſe, in
menſem erogare tenetur, ita Bald. in l. non poteſt, verſ. ſed
115 nunquid tenetur, ff. de adopt. † Dantur autem ei alimenta
cibi, potus, veſtimenta, habitationes, lecti, & alia, ſine qui-
bus homo viuere non poteſt, Duran. d. caut. 17. num. 7. verſ.
& hoc remedio, late notatum ſupra, cap. 352. mulier, in ver-
116 bo, ſecundum facultatem, vol. 1. † Tertio non procedit hęc
concluſio in dote, quia eam tenetur præſtare pater viuens
omni caſu, quo filia eſt nubilis, Duen. d. reg. 356. limit. 3.
117 † Legitimæ ſupplementum vbi filius aliquid habuerit, pe-
titur titulo cõdictionis ex lege, vt per Caſſan. d. § 2. in verb.
118 du treſpaſſe, num. 1. verſ. & in ſupplementum. † Supplemé-
tum legitimæ debetur filio ipſo iure, ſi tamen declarauerit
ſuam voluntatem, & tunc fructus veniunt à die mortis teſta
119 toris, non declarationis, ita Beninten. deciſ. 37. num. 5. † Fi-
lius ſi ex hæreditate patris non habeat præter legitimam,
poterit totam rem ſuam à patre alienatam uendicare, quia
tunc legitimam à lege, non à patre habet, ita Pinell. l. 1. 3.
par. nu. 8. uerſ. ego autem, C. de bon. mater.

De rebus donatis per maritum, ſeu contemplatione mariti vxori, ſeu ſponſæ. Cap. CCCCLXXXVI.

STatuitur addendo ad ſtatutum poſitum ſub Rubrica generali de ſucceſſionibus ab inteſtato, *a* quod incipit; Si aliqua ex rebus ſponſalitiis, ſeu paraphernalibus, & cætera, quod diſpoſita in dicto ſtatuto habeant etiam locum *b* in rebus datis, vel donatis *c* vxori, *d* vel ſponſæ per maritum, *e* vel per alium contemplatione ipſius mariti, ſiue ante conſummatum matrimonium, ſiue poſt.

a QVod incipit; Si aliqua ex rebus] Eſt cap. 294. ſi aliqua, volum. 1.

b In rebus datis, vel donatis] Licet non ſint ſponſalitia, vel paraphernalia.

c Vxori] Poteſt matrimonium conſummatum, vt infra explicatur.

d Sponſa] Nondum matrimonio conſummato, quia tunc dicitur ſponſa, vt notatum late ſupra cap. 298. Maritus, in verbo, vxore, vol. 1.

e Vel alium] Veluti affines mariti, vt notatum ſup. cap. 291. ſi maritus, vol. 1.

RVBRICA GENERALIS de redhibitione animalium.

De redhibitione equorum. Cap. CCCCLXXXVII.

a REdhibitio *b* equorum *c* fieri poſſit, & debeat, *d* ſi equus fuerit *e* orbus, *f* vel desfilatus, *g* vel bulſus, *h* vel morbum commorbij habuerit, *i* & non in aliis caſibus, *k* niſi ſit pactum. Et prædicta habeant locum, *l* ſi emptor, *m* vel acquiſitor *n* recurſum habuerit ad iudicem, *o* aut denuntiauerit *p* venditori, *q* vel alienatori, *r* infra quindecim dies, *ſ* à die talis alienationis. *t* Redhibeantur porci gramegnoſi, *u* boues *x* morboſi, *y* & oues marcidæ, ſiue morboſæ, ſi inter alienatum, & acquiſitorem, *z* quæſtio morbi, vel defectus fuerit, *aa* nec teſtibus, *bb* aut aliis legitimis argumentis probetur, *cc* ſacramento *dd* alienatoris *ee* negantis, quod beſtia erat morboſa vel defectuoſa tempore alienationis *ff* ſtetur. Quæcunque dicta ſunt in equis, *gg* habeant etiam locum in mulis, & aſinis.

SVMMARIVM.

1 *Redhibitio quid ſit. num. 1.*
2 *Vendita equa venit pullus, qui eſt in vtero, & quid lucretur famulus, vſque ad num. 5.*
5 *Qualiter hic equus dignoſcatur; & quid detur redhibitiō pro re etiam vili. num. ſeq.*
7 *Duobus animalibus venditis, vno morboſo ambo veniunt redhibendi, vſque ad num. 11.*
11 *Quæ actio competat in caſu redhibitionis, & ad quid. vſque ad num 25.*
25 *Hæc actio datur etiam pro contractu feudali, & emphyteotico.*
26 *Conductionibus non competit hæc redhibitio.*
27 *Hæc actio datur contra hæredes, & contra plures venditores in ſolidum, & quomodo, vſque ad num. 30.*
30 *Libellus qualiter formetur.*
31 *Ad quid competat hæc actio etiam de iure communi, & ad quid teneatur venditor, vſque ad num 45.*
45 *Hæc actio procedit etiam in morbo incidenti ſtatim poſt venditionem.*
46 *Quid ſit in morbo, & alio defectu manifeſto, & num ſeq.*
49 *Quid ſit morbus commorbij &c.*
50 *Procedit diſpoſitio huius Stat. ſiue venditor ſciuerit animal morboſum, ſiue non, vſque ad num 60.*
60 *Redhibitio hæc non procedit in caſibus hic non expreſſis, vſq; ad numer. 65.*
65 *In alijs procedit actio quanti minoris. vſque ad num 69.*
66 *Venditor non tenetur de vitijs animi; niſi expreſſe promiſerit. vſque ad num. 72.*
72 *Vendens equum pro vno ſacco d'oſſi, ſciens eum morboſum tenetur nihilominus, vſque ad num. 76.*
76 *Hoc beneficium datur etiam hæredi, non autẽ ſingulari ſucceſſori.*
77 *Hoc beneficium procedit etiam in alijs contractibus ſimilibus venditioni, non tamen in donatione & num. ſeq.*
79 *Dies hic notati ſunt continui & num. ſeq.*
81 *Statuti huius diſpoſitio eſt correctoria iuris communis, & nõ extendenda, vſque ad num. 88.*
88 *Tempus hoc à Stat. præfixum, poteſt de partium conſenſu prorogari.*
89 *Procedit etiam in alienante cum mala fide.*
90 *Currit etiam minori abſque ſpe reſtitutionis.*
91 *Quibus non currat, & num ſeq.*
94 *Actio hæc perpetuatur per ſolam exceptionem. & num. ſeq.*
96 *Tempus hoc quando incipiat currere, vſque ad num. 100.*
100 *In quo differat morbus à vitio, vſque ad num. 104.*
104 *Equalibus vtrinque probationibus, qualiter procedatur.*
105 *Qualiter, & quibus argumentis probetur animal eſſe morboſum. vſque ad num. fin.*

a REdhibitio] † Redhibitio eſt venditionis reſolutio, l.
1 Pomponius, §. præterea, ff. de acquir. poſſeſſ. not. Fab.
de Mont. tract. de empt & vend. 6. parte princ. nu. 60. verſ.
eſt autem, & dicitur in priſtinum reſolutio, l. facta, vbi Cœ-
poll. ff. de ædilit. edict.
b Equorum] † Equa vendita cenſetur venditus pullus,
2 qui eſt in vtero, ita gloſſ. fina. in l. quæ pater, ff. famil. erciſc.
3 † Et pro equo vendito ſcutifer, vel famulus venditoris po-
teſt petere aliquid pro capiſtro, ita Petr. Rauen. ſing. 668.
4 † Et quod poſſit conſequi uſque ad aureum, not. Iaſ. in §.
actio-

Digitized by Google

5 actionum,num.62.Inſtit.de actio. † Equus vtrum ille, ſit
qui fuit venditus dignoſcitur ex ſignis,vt in ſimili not.Petr.
6 Rauen. ſing.692. † Redhibitio hæc datur etiam pro re vi-
li.ita Tiraquell.tract.de iudic.in exiguis,verſi.94.verſi.ter-
tius,in l.ſi tamen.Tamen non datur pro re minima, Tira-
7 quell.d.tract.verſic.10. eſt textus. † Si ex duobus equis
venditis ſimul,vnus ſit in caſu redhibitionis,quod etiam al-
ter ſit in caſu pariter redhibitionis, & ſic etiam in bobus,
notatur in l.cum eiſdem,& in l.ædiles,in princip.& §.ſi iu-
8 menta,ff.de ædilit.edict. † Quod procedit tam fauore em-
ptoris,quam venditoris,vt omnes ſimul redhibeantur, ita
not.tex.in l.ædiles,§.cum autem,ff.de ædilit.edict.declarã-
9 do,vt per Cœpoll.in l.ſi plura,num.3.ff.eodem. † Quod
idem in duobus mancipiis venditi eodem prætio, & ſimul,
quod ſi vnum ſit morboſum, quod ambo poſſint redhiberi,
10 not. Tiraq.tract.retract.lignag.§.23. gl.1.nu.2. † Idem ſi
fuerint plures emptores equorum plurium eiuſdem officij,
vt notat ſignanter Cœpoll.in l.cum eiſdem,num.13.vſque
ad fin.ff.eod.tit.
c Fieri poſſit,& debeat] † Qua actione de iure commu-
11 ni agatur pro equo,& animali morboſo,vel vitioſo? Quod
triplex actio detur,ſi agatur de animali morboſo, videlicet
redhibitoria,quanti minoris, & ex empto, vt notat Bald.
conſ.499.nume.1.vol.5. Cœpoll.in rubr.ff.de ædilit.edict.
12 num.14.& 15.Mantua ſing.250. † Si autem agatur ſolum
de animali vitioſo,non autem morboſo,datur quanto mino
ris,& ex empto actio,non redhibitoria, per text.in l.quod
ſi nolit,§.ſi quis in tantum ff.de ædilit.edict.notat Aret.in
§ in duplum,nume.11.verſic.ſed quanto minoris, Inſtit.de
13 actio. † Nam actio redhibitoria datur ad reſolutionem
venditionis,vt ſupra notatum, aliæ autem duæ quanti mi-
noris, & ex empto dantur ad intereſſe, notat Bald.d.conſ.
499.num.1. volum.5. Aret.d.§.in duplum, volum.5.Fab.de
Monte d.tract. de emp.& vend.6.par.princ.nu.59. Aret.
14 d.§.in duplum, num.7. † Quomodo autem differant ani-
15 mal morboſum,& vitioſum, infra dicetur. † Nam omne
morboſum eſt vitioſum,non autem omne vitioſum eſt mor
16 boſum,vt notat Papo.in ſuis conſuet.§.87. † Actio au-
tem redhibitoria de iure communi datur emptori per actio-
nem ex empto in quatuor caſibus, ita Viuius,lib. 2.com-
17 munium, opinio.2.verſic.&.conceditur. † Durat autem
per ſex menſes vtiles,quanti minoris autem per annum vti
lem à die venditionis,per tex.in l.ſciendum, § finali, & l.
ædiles aiunt,in 1.reſponſo.ff.de ædil edict. late not.Aret.d.
§ in duplum,nu.10.verſi.quæro qua actione. Inſtit.de actio
nib.Io Papo.d.§.87.circa fin.Rebuff.trac.de reſciſ.contract.
18 in præfat.num.50. † Annus pariter datur in morbo ſacro,
ita Menoch.tract. arbitr.in lib.2.cent. 1.caſu 50.nume.5.
19 † Ex empto autem actio debet terminari prout actio quan-
20 ti minoris, vt ibi per eos. † An autem poſſint hæ actiones
cumulari,diſtinguit Cæpoll.in l.ſciendum,§.dictum,num.
21 12 ff.eod.tit. † Et ſi actum ſit ex vna, an poſſit ex alia quis
condemnari,notat Cœpol.in l.bonem,§.aliquando,num.4.
ff.eod.tit. † Succumbens autem in actione redhibitoria
utrum poſſit intentare actionem quanti minoris, diſtinguit
Cœpoll.de mente Raphaelis,in l.ſi homine, §.non nocebit,
ad fin. ff.eod. tit.Quod autem poſſit redire ad actionem
quanto minoris,notat Cotta, in verb. actio redhibitoria,
verſ.ſed pone,& verb.ſtatuto, vel decreto Mediolani caue-
tur,verſ.imo fortius, Cremenſ.ſing.165.cum addit.ibi per
Sayranam, idem è contra, ita Fran. Cremenſ.ſing.160.
† Quod etiam poſt omne tempus detur actio ad intereſſe,
22 not. Viuius lib.2.commun.opin.2.ad fin. † Quando autem
quis egit redhibitoria pro vno vitio, vtrum ſibi præiudicet
ſi ſibi non reſeruet ius pro alio vitio,vbi appareret,vt poſ-
ſit iterum agere,notat Cœpoll.in l.cum redhibitoria, num.
1.ff.eod.tit. Maranta ſuo Spec.4.parte princ.diſtinct.1.nu.
23 18. † Actum autem ſi ſit actione quanto minoris, & proba-
tum ſit nullius momenti eſſe venditum mancipium, iudican-
dum ac ſi actum eſſet redhibitoria actione,ita Pinell.in l.2.
24 3.par.cap.3.num.33.de reſcind.vend. † Vltra has actio-
nes ſi venditor atteſtetur animal venditum eſſe bonum,non
autem morboſum,aduerſus eum competit actio de dolo,&
in ea poterit iurari in litem, ita Plot.in l.ſi quando,num.
25 670.C.vnde vi. † Actio redhibitoria vtilis competit feu-
datario,& emphyteutæ pro contractu emphyteutico, vel
feudali, Cotta ſuis memor.in verbo actio redhibitoria.
26 † Conductores non poſſunt agere actione redhibitoria, vel
quanto minoris,niſi in locatione ad longum tempus,ita Ca
roc.tract.locati,verſic. ædil.edict.num 1.& 2.refert Cotta,
27 d.verb.actio redhibitoria. † Actiones hæ dantur contra
hæredes,vt notatur in l.cum autem,§.hæ actiones, vbi Cœ-
28 poll.ff.eod.tit. † Dantur etiam contra fideiuſſorem con-
tractus animalis vtrinque,l.Latinus,vbi Cœpoll.late,ff.eo.
tit. † Actiones hæ contra plures venditores vtrum den-
tur in ſolidum, vel pro ſua portione tantum,not.late Cœp.
in l.ſi ſerui, §.venditor, num.2.3.7.& 8.ff.de ædil.edict.
Cremenſ.ſing.166. Petr.Rauen.ſing.603. † Quid autem
in pluribus emptoris,not.Cœpol.d.§.venditor, nu.5.& nu.
29 11. eum. ſeq. † Libellus autem qualiter concipiatur in
actione redhibitoria,& quanti minoris,not.Aret.d.§.in du-
30 plum,nu.12.Inſt.de actio. † Redhibitio hæc de iure com-
muni poteſt fieri nō ſolum ſi vendatur equus morboſus,ſed
etiam cum ſella, vel ornamento vitioſo, quod bonum ap-
pareat, vt not. Aret. in §. in duplum,nu.7. verſ. fortius ta
31 men dico,Inſtit.de act. † Quę durat dies quadraginta, vt
ibi per eū,de qua non loquitur ſtatutū,hoc idē not.Cœpoll.
in l.quod ſi nolit, verſ.finali, num. 13. & l.ædiles,in princ.
32 num.4.ff.eod. † In actione autem hac redhibitoria ven-
ditor tenetur reſtituere pretium datum pro equo, & quod
eſt ſolutum pro maroſſo neceſſario, non voluntarie, & ex-
burſatum pro datio,veluti Douanæ, per text.in l.debet,ff.
de ædil.edict.ita not.Boer.ſuis conſuet.rubr.retractus,§.4.
verſ.nam in venditione, idem not.Tiraq.tract.retract lig.
33 §.29.gloſſ.4.num.10. † Nam in redhibitoria actione om-
nia inter emptorem, & venditorem reſtituuntur in priſti-
num ſtatum, ita Pinel.l.2.2.partis,cap.quarto.num.3.C.de
34 reſcind.vendit. † Tenetur præterea venditor reſtituere ga-
bellam ſolutam per emptorem,non autem fiſcus, vel gabel-
larius,ita Bertach de gabell.8.parte 1.membr.num.9.verſ.
7.& 3.membro,num.33.idem not. Ioſeph.Lud.ſuis commu
35 nibus,conclu.15.verſic.infertur 30. † Expenſas autem ci-
bi,& potus non tenetur venditor reficere emptori, ita not.
in l.item ſi ſerui, §.quæ impenſæ.ff.eod.tit. Etiā ſi ſteterit
ſuper hoſpitio,& fuerit abſolutus venditor ab expenſis litis,
l.cum autem,§.Iulianus, vbi Cœpol.num 3.ff.eodem tit.
† Tenetur pariter emptor reſtituere uenditori quod em-
ptor recipit cauſa dicti equi redhibiti, ueluti ſi recipiſſet
quadruplum ob dictum equum raptum antequam redhibe
retur,actione ſcilicet ubi bonorum raptorum, ut notat in
terminis Tiraq.tract.retract. lignag.ad fin.tit.queſt.25.nu.
36 109. † Non autem quod receperit reſpectu iniuriæ illatæ
perſonæ redhibitæ,explicando,vt per Pet.Rauen.ſing.499.
37 † Tenetur vlterius reſtituere omnes fructus receptos ex
equo,deductis expenſis,veluti victuram, & etiam pretium
deteriorationis illius equi, ſi eum deteriorauit,ita Aret. d.
§.in duplum,num.10.verſi.& hoc ſequitur, Inſtit.de actio.
Et omnia alia acceſſoria, vt notatur in l.cum autem, §.iu-
rent ædiles, vbi Cœpoll.ff.eod.tit.Cœpoll.in l.1.§.aiunt
38 ædiles, num.2.ff.eod.tit. † Tenetur præterea dictus em-
ptor de omni damno eius culpa contingente, ita Pinell. d.
41 l.2.ſecundæ partis,nume.34.C.de reſcind.vend. † Tenetur
etiam reſtituere quod emptor fuit conſecutus propter ven-
ditoris contumaciam,& hoc eſt ſpeciale hoc caſu,ita nota-
tur in l.cum autem, §.cum adhibetur,vbi Cœpoll.num.1.
42 ff.eod.tit. † Et duplex actio venditori datur ad hæc, con-
ſequenda, vt notat Cœpoll.d.l.cum autem, num.1.ff.eod.
43 tit. † Equi plures ſi fuerint venditi, ſi vnus tantum redhi-
beatur quando venditio fuerit facta vnico pretio, qualiter
ſienda æſtimatio,notatur in l.Labeo ſcribit,vbi Cępoll.ff.
44 eo.tit † Emptor ſi obtinuerit ſententiam in hac actione
redhibitoria,qua nolit vti,non poteſt cogi à venditore, vt
ſequatur redhibitio,ita notat Cœpo.in l.illud ſciendum,§.
finali,num.7.ff.eod.tit.
d Si equus fuerit] † Procedit redhibitio hæc etiam ſi ante
45 non fuerit morboſus,ſed fiat ſtatim poſt uēditionem,Marſ.
ſing.614.ad finem.
e Orbus] † Quid ſi fuerit orbus, uel aliter morboſus ex
46 morbo manifeſto omnibus quod uenditor eo caſu in nihilo
teneatur,notatur in text.in l.quæritur,§.nominatim.ff.eod.
tit.ita Aret.d.§.in duplum,uerſic.item nec etiam,Inſtit.de
actio.Papo.d.§.87.uerſic.ſunt & caſus, Exemplificando,ut
ibi per eum, in equo cœco penitus caleitroſo, uel claudo,
idem notat.Fab.de Monte.d.tract.de empt.& uend.6. parte
princip.nu.60.uerſic.item nec ad illos.Videtur tamen huic
concluſioni aduerſari quod notat Iaſ.in l.paciſci,ad finem,
ff.de pact. Verum ſi bene uideatur Iaſon, loquitur de equo
47 dolente in ſpatulis,non manifeſte, ut ipſe ibi deducit † Cæ-
cus autem apparens non dicitur, qui perdidit lumen, non
oculos,ita Cœpoll in l.1.num.9 ff.de ædil.edict. Quod au-
tē dicatur uitium euidens uel apparens, notat Cyn.in l.2.
quæſt.3.C.de ædil.edict.Cœpoll.in l.quæritur, §.ſi nomi-
natim,num.4 ff eod.tit.
f Vel deſbatus] Quis ſi talis morbus notiſſimum eſt.

Vel

Digitized by Google

g Vel bulſus] † Anhelato ſcilicet, qui dicitur equus pul-
48 ſiuus, vt late notat Io. Papo. d. §. 87. verſic. alia eſt quę hic
ſecundo loco.
h Vel morbum commorbij habuerit] † Arbitror eſſe mor-
49 bum illum qui vulgo Ciamorro appellatur, & talis equus
dicitur muroſus, notat Io. Papo. d. §. 87. verſic. morbus quo
50 equus. † In his caſibus expreſſis per ſtatutum datur re-
dhibitio, ſiue venditor ſciat, ſiue ignoret tales morbos adeſ-
ſe, & ſic ſit bonæ fidei, ſiue malæ, per tex. in l. in emptione, §.
item ſi emptor, ff. de contrahen. empt. & in l. 1. §. cauſa huius
edicti, ff. de ædilit. edict. ita notat Aretin. d. §. in duplum,
num. 7. verſic. & eſt bene, Didac. Couar. tract. in relatione,
51 2. parte, §. vndecimus, num. 5. verſic. ex quibus, † Si autem
emptor ſciat, vel ſcire potuerit morbum, non datur ei redhi-
bitoria, nec alia actio, vt notat Cœpoll. in l. 1. num. 14. &
15. ff. eod. tit. idem notat Fab. de Monte, tract. de empt. &
vend. 6. partis princip. num. 58. verſic. alias regulariter. Vi-
uius ſuis communibus, lib. 2. opinione 2. verſic. interpreta-
52 turque. † Scire autem emptor præſumitur ſi ipſe eſſet
peritus in arte, veluti in Cuzono, non vero Mereſcalcho, ita
Cœpoll. dict. l. in princip. num. 10. ad finem, ff. eod. titu. Vel
ſi morbus eſſet patens omnibus, vt ſupra notatum, in verbo,
53 Orbus. † Scientia autem Domini emente Procuratore igno-
rante vitium non tollit actionem Domino, vt notat Petr.
Rauen. ſing. 602. declarando, vt ſignanter per Crauet. tract.
de antiq. tempor. 4. parte princip. verſic. abſolutis, numero
54 25. † Scientia autem Procuratoris nocet Domino, ita Cra-
uet. tract. antiq. temporis, 4. parte verſic. abſolutis, num. 25.
55 declarando, vt per eum. † Multum autem refert quo ad ali-
qua, vtrum venditor ignorauerit morbum, vel ſciens, & ſic
callide vendiderit in caſibus his exceptis, vt tradit Cœpol.
56 dict. l. 1. §. cauſa huius numero 14. ff. eod. titu. † Et maxi-
me quia contra eum, qui callide, & doloſe vendiderit ta-
cens morbum poterit iurari in litem, ita Plott. dict. l. ſi quan-
57 do, nume. 670. C. vnde vi. † Vbi autem affirmat non eſſe
morboſum dicitur eſſe in dolo, ita Marcus Antonius Cne-
58 chus, de mentiente circa poſſeſſionem, numero 114. Fiſcus
tamen non tenetur, etiam in his caſibus de re morboſa ven-
dita, vt notat Cœpoll. dict. l. 1. §. illud ſciendum, per illum
textum, numero 1. & 5. ff. eod. titu. vbi dicit hoc ius non
59 competere reipublicæ. † Ceſſat pariter redhibitio in his
caſibus, vbi morbus talis ceſſat pendente etiam lite, ita
Cœpoll. in l. actioni, numero 5. cum ſeq. & nume. 11. ff. eod.
titu. idem Tiraquell. tract. à ceſſante cauſa, in ampliat. nu-
mero 221.
i Et non in alijs caſibus] † Alius morbus notatur per Io.
60 Papo. in dict. §. 87. Vltra caſus hic expreſſos, veluti curua-
61 tio de quo ibi per eum, verſic. curuatio. † Alius notatur
per Fab. de Monte, tract. de empt. & vend. 6. parte princip.
numero 60. per l. boues, §. aliquando, ff. de ædilit. edict. in
62 lunatico ſcilicet. † Alius notatur per eundem Fabian. d.
6. parte, numero 61. verſic. vltimo notandum, veluti in re-
63 trogrado, qui vulgo appellatur, reſtiuo. † Qui morbi ſun-
te non includuntur à ſtatuto in redhibitione, quia totum
equum non impediunt, vt notat Ange. dict. §. in duplum, nu-
mero 7. verſic. aduertendum tamen eſt, idem notat Fabian.
64 dict. 6. parte, numero 60. † Multa etiam vitia adſunt in
equo, quæ partim videri poſſunt, qui appellantur morbi,
65 teſte Io. Papo. d. §. 87. verſi. alia ſunt vitia. † Redhibitio
hæc licet tollatur per diſpoſitionem huius ſtatuti in aliis
caſibus vltra hic expreſſos, tamen per hoc ſtatutum non tol
litur actio quanti minoris per text. in l. 1. §. ſciendum, & l.
ſequenti, vſque ad §. illud, ff. eod. tit. de ædilit. edict. notat
Aretin. d. §. in duplum, numero 7. verſic. aduertendum ta-
men eſt, cum ea actio quanti minoris detur ratione ſingulo-
rum morborum, per textum, dict. l. quod ſi nolit, §. ſi quis
in tantum, ff. eodem tit. Aretin. dict. §. in duplum, numero
66 11. verſic. ſed quanti minoris. † & datur ad intereſſe tan-
tum, vt firmat Fab. de Monte, d. tract. 6. parte princip. nume-
67 ro 59. & ſupra fuit notatum. † In quo quidem intereſſe
venit etiam ſi quis habuerit equum retrogradum ſibi ven-
ditum, cuius de cauſa fuerit captus ab hoſtibus, vt notat
Fab. de Monte, dict. 6. parte princip. numero 61. verſic. vl-
timo. Nec venditor eo caſu poteſt reſtituendo pretium con
ſequi animal venditum, ita Cœpoll. d. l. ſi homini, in princ.
68 numero 8. ff. eodem tit. † Aliquando tamen in actione
hac quanti minoris reſcinditur totus contractus, veluti ſi
vendita ſit res nullius vtilitatis, vt notat Cœpoll. dict.
rubr. ff. de ędilit. edict. numero 16. per l. bouem, §. aliquando,
ff. eod. tit.
k Niſi ſit pactum] † Nam non tenetur venditor ad vitia
69 animi, niſi expreſſe promiſerit, per text. in l. ob quæ vitia. §.
70 idem Pomponius, vbi Cœpoll. ff. de ędilit. edict. † Veluti
ſi ſit calcitroſus, retractus, pauidus, mordax, & deſidioſus,
quia tunc non dicitur morboſus, ſed vitioſus, quo ſit, vt tūc
non detur redhibitoria, niſi expreſſe dictum vitium adeſſe,
vt cauetur d. tex. l. ob quæ vitia. ff. eod. tit. ita Io. Papo. d. §.
7. verſic. animi tamen vitia, idem notat Fab. de Monte dicta
71 6. parte principali, nu. 60. uerſ. item competit. † Fallit hoc
niſi vitium animi procederet à vitio corporis, ita Cœpoll.
72 in l. ædiles etiam. §. Pedius, num. 2. ff. eod. tit. † Venditor ſi
generaliter pactus ſit de morbis, & vitijs, dicendo, prout ſit,
quod vendit talem equum, vel aliud animal quale eſt, ve-
luti, pro vno ſacco d'oſſi, ſi ſciat eū morboſum, quod tenea-
tur illum morbum notificare, alias quod teneatur actione
quanti plurimi ad intereſſe, cauetur ex tex. in l. quæritur. §.
ſi venditor, vbi Cœpoll. nu. 8. ff. eod. tit. & l. ædiles, in princ.
& §. ſed enim, verſ. ſed ſi emptor. ff. eod. tit. idem notat Ale-
xan. in l. ſi quis eum aliter, n. 2. ff. de verb. oblig. facit quod
notat Aret. conſ. 105. nu. 2. idem Io. Papo. d. §. 87. in princ.
73 verſic. ſi vero ſciat. † Nec hoc caſu ſufficeret, ſi ſpecificaretur
hoc vitium, vel morbus cum alijs, ita not. Aretin. d. §. in du-
plum, n. 9 per tot. idem not. Fab. de Monte, d. 6 parte prin-
cip. num. 58. ſignanter & clarius not. Iaſ. in l. pacisci, ad fin.
ff. de pact. idem Antonius Trigona ſing. 28. Plott. l. ſi quan-
do, nu. 426. C. vnde vi, Viuius ſuis communibus, lib. 2. opin.
74 2. verſ. tamen vendens † Fallit hoc ſi talis morbus eſſet appa-
rens, & manifeſtus, ita quod non eſſet neceſſarium illum ſpe-
cificare, vt tradit Ioan. Papo. d. §. 87. verſic. ſunt & alij ca-
75 ſus, † nam ſcienti vitium non competit redhibitoria, nec ali
qua alia actio, vt not. Fab. de Monte, d. 6. parte princ. num.
58. verſic. alias regulariter, & ſupra notatum. Quando au-
tem dicatur apparens, vel ne, notatum ſupra, in verbo,
Orbus.
l Si emptor] † Hoc etiam beneficium competit hære-
76 di, non autem legatario, vel ſingulari ſucceſſori, quia
in eos non tranſit hoc beneficium redhibitoriæ, vt caue-
tur in l. ſciendum, §. deinde, vbi Cœpoll. nume. 8. cum ſeq.
ff. eod. tit. idem Cœpoll. in l. item ſi ſerui, §. ſi plures, num. 2.
ff. eod. tit.
m Vel acquiſitor] † Procedit autem hoc beneficium re-
77 dhibitionis in omnibus contractibus ſimilibus emptioni, vt
not. in l. ſciendum, vbi late Cœpoll. maxime num. 15. ff. eod.
tit. Veluti in permutatione, vt etiam tradit Petr. Rauen.
78 ſing. 184. † Non autem procedit in rebus donatis, l. ad res
donatas, vbi Cœpoll. ff. eod. tit.
n Recurſum habuerit ad iudicem] Qui eſt iudex Douanę
Mediolani, & hoc per viam actionis.
o Aut denuntiauerit] Qualiter tranſmittenda denuntia,
& per quos, & quibus, & quo loco, & tempore vt teneat,
not. in ſimili ſupra cap. 417. ſi quis, in verbo, denuntia, &
verbo, ſolenniter, vol. 1.
p Venditori] Quando facta per venditionem.
q Vel alienanti] Si facta ſit alio titulo, vt ſupra notatum,
quam titulo donationis.
r Intra quindecim dies] † Hi dies ſunt continui, cum ſta-
79 tutum non explicet eos eſſe debere vtiles, & ſic in dubio ſē-
per tempus eſt continuum, ita Iaſ. §. rurſus, nume. 61. cum
duob. ſequen. Inſtit. de actio. Rebuff. trac. de nominat. queſt.
80 11. num. 6. † Nec ſubducitur dies intercalaris, cum ſta-
tutum loquatur de diebus, ita Cœpoll. in l. ſciendum, §. fin.
num. 14. ff. eodem tit. Tiraquell. tractat. retract. lignag. §. 3.
gloſſ. 2. num. 6. ſed quod non currat niſi à die ſcientiæ, nota-
81 tum infra, in verbo, ſequenti. † Statuti huius diſpoſitio
corrigit in hac redhibitoria actione diſpoſitionem iuris cō-
munis, ex quo datur in redhibitoria tempus ſemeſtris vtile,
& in actione quāti minoris annus datur, per text. in l. ſcien-
dum, §. tempus, & l. cum lex, & l. ędiles aiunt, in princ. ff. eod.
tit. notat Aret. d. §. in duplum, nu. 10. verſ. quæro qua actio-
ne, Inſtit. de actio. Io. Papo. d. §. 87. ad finem, Viuius ſuis cō-
munib. in lib. 2. opin. 2. in princ. † Qui annus datur etiam
in morbo ſacro, vt notat Menoch. tract. arbitr. lib. 2. cent. 1.
82 caſu 50. nu. 5. † Quod tempus in his actionibus longius da-
tur, ſi ita ſit conuentum, vt not. Cœpoll. l. quod ſi nolit, §. ſi
quod, notabili 7. num. 7. cum ſeq. & in l. cum lex, notabili 1.
ff. eod. tit. idem tradit in l. ſciendum, §. tempus, nu. 1. ff. eod.
83 tit. † Breuius autem tempus datur in redhibitoria actione,
quam in quanto minoris, ex eo quod redhibitoria reſcindit
contractū, actio autem quanti minoris datur ad intereſſe, vt
84 tradit Cœpoll. §. tempus, num. 1. ad finem. † Cur autem hæ
actiones nō durent ſaltem triennio, tradit Cœpoll. d. §. tem-
85 pus, nu. 17. Ex eo ſcilicet quod ſint prætoriæ. † Lapſis eñ his

Digitized by Google

temporibus pręfixis à iure communi, quod remaneant actio
ad damni emendationem in animæ iudicio, Viuius d. ſuis
86 communibus d. opin. 2. ad fin. † Statuti huius diſpoſitio
ex quo limitat, & reſtringit tempus hoc tantum in redhibi-
toria actione, non debet extendi ad actionem quanti mino-
ris, vel ex empto ad correctionem iuris communis, maxi-
87 me ſtante ſtatuto ſup. ca. 174. verba, ſtatutorum. † Tempus
hoc dierum 15. videtur habere locum, etiam ſi extet in
contractu emptionis pactum præciſum redhibitionis fien-
dæ in caſu morbi reperti, & cum ſemel Senatus fuiſſet de
hoc conſultus, noluit decidere, tamen videbatur in hanc
partem inclinare, & ita fuit atteſtatus vnus ex Ill. Senato-
ribus tunc, negotio cum eo participato per vnum ex Ma-
gnificis Iuriſc. ven. Collegij, quod idem videtur elici ex ver
bis ſtatuti huius, dum comprehendit caſum etiam pacti.
88 † Tempus autem hoc poteſt conſenſu partium prorogari,
quod longius ſit, prout etiam dicitur de tempore præfixo
his actionib. de iure communi, not. Cœp. d. l. ſciendum, §.
tempus, numer. 1. ff. eo. ti. & in locis ſupra allegatis, idem
Abb. in rub. de præſcrip. num. 8. verſ. quędam ſunt præſcri-
89 ptiones. † Præſcriptio huius temporis habet locum etiam
in vendente, & alienante cum mala fide, vt tradit in ſpecie
hac Viuius d. commu. ſuis, libr. 2. opin. 2. verſic. ſed limita-
tur, licet de iure canonico non habeat locum in habente
90 malam fidem præſcriptio omnis, c. fi. de præſcrip. † Tem-
pus hoc redhibendi, & quanti minoris currit etiam con-
tra minorem, abſque ſpe reſtitutionis in integrum, vt no-
tatur in lib. 14. communium, in verbo, præſcriptio in actio-
91 ne redhibitoria. † Contra autem pupillum, quod non cur-
rat, notat Cœpoll. in d. l. ſciendum, §. finali, numero 19. ff.
92 eodem titu. † Non etiam currit tempus hoc contra Eccle-
ſiam, ita Cœpoll. d. l. ſciendum, §. finali, nume. 18. ff. eodem
93 tit. † Non etiam currit tempus hoc impedito agere, vel
facto venditoris, vel iudicis, vel ipſius agere volentis, tradit
94 Cœpoll. dict. l. cum lex, nume. 8. & 9. ff. eodem titu. † Actio
autem hæc perpetuatur etiam de iure communi per ſolam
exceptionem actionis huius propoſitæ ad pretium, peti-
tum intra hoc tempus tamen, ita not. Bald. & Io. And. al-
legati per Cæpoll. dict. l. cum lex, numero 12. ff. eodem tit.
95 nec huic opinioni verba huius ſtatuti refragantur. † Ven-
ditor ſi poſt tempus hic notatum ſponte receperit equum,
vel etiam ante, qui tamen non ſit morboſus, quod non poſ-
ſit conqueri, ſed teneatur omnino ad reſtitutionem pretij,
text. eſt apertus in l. quod ſi nolit, §. in factum, ff. eodem
titu.

ſ A die alienationis] † Tempus hoc licet currat à die
96 venditionis, tamen non incipit niſi à die ſcientiæ, cum ſit
vtile de iure communi, vt eſt text. in l. ſciendum, §. fin. vbi
Cœpoll, numero ſecundo, & l. ædiles aiunt, ff. eodem titu.
Aret. d. §. in duplum, numero 10. verſicu. item quæro qua
97 actione, Inſtit. de actio. Io. Papo. d. §. 87. circa finem. † Quã-
do autem inducatur, vel præſumatur ſcientia, notat decla-
rando Cœpoll. d. l. ſciendum, §. finali, num. 7. 9. & nume. 11.
& 13. & in l. cum lex, numero 3. 4. & 5. ff. eodem tit. idem
Cœpoll. in l. 1. in princip. numer. 15. verſic. ſi autem, ff. eod.
tit. Quod cœptum currit deinde momento ad momentum,
vt not. Cœpoll. d. l. ſciendum, §. fina. numer. 15. & in dict. l.
98 cum lex, nume. 7. ff. eodem tit. † Quod idem vt habeat lo-
cum in hoc ſtatuto, vt incipiat tempus hoc ſolum à die
ſcientiæ, & ſit vtile, ſuadetur ex eo quod reſtringit tempus
à iure communi attributum, vt in his terminis, & fortiori-
bus etiam notat Brun. tract. ſuper conſtit. in verbo, tempus,
verſic. Statutum dicit quod redhibitoria. Nec in hoc refra-
gantur verba ſtatuti huius, dum dicitur à die alienationis,
vel venditionis, & tamen interpretatur à die ſcientiæ, tex.
eſt in d. l. ſciendum, §. finali, vbi Cępoll. nu. 3. & conſequen-
ter quod tempus ſit vtile, vt etiam not. Io. Papo, d. §. 87. cir-
ca finem.

t Redhibeantur porci gramignoſi] Hoc morbi genus co-
gnoſcitur facile à peritis per inſpectionem linguæ eorum.

u Et boues] † Bouis appellatione venit etiam vacca, per
99 text. in l. ſi aliena ff. de vſucap. notat Cœpoll. in l. bouem, in
prin. num. 1. ff. de ædil. edict.

x Morboſi] † Vt ſupra notatum in equo. Differt autem
100 animal morboſum à vitioſo animi. Nam morboſum eſt qui-
dem vitioſum, non autem vitioſum eſt ſemper morboſum,
per notata per Io. Pap. d. §. 87. verſic. nec ideirco, & ſupra
101 notatum. † Et pro animi vitijs non datur actio redhibi-
toria, vt notatur in l. ob quæ vitia, §. idem Pomponius, ad
fin. & §. animi, vbi Cœpoll. nume. 2. ff. eod. tit. idem Cœpoll.
102 in l. 1. §. ſed ſciendum, numer. 17. ff. eodem titu. † Et tan-
tum pro animi vitijs datur actio ex empto, vt not. Cœpoll.
d. §. animi, nume. 3. declarando, vt per eum, ff. eodem titu.
idem Io. Papo. d. §. 87. verſic. animi autem. † Fallit tamen
in iumentis, quia pro eorum animi vitijs datur etiam redhi-
bitoria, ita glo. d. l. bouem, in prin. in verbo, vitioſum, vbi
Cœpoll, nume. 3. verſ. quæritur, ff. eod. idem tradit Cœpoll.
d. l. 1. §. aiunt ædiles, numer. 11. & in d. l. ob quæ vitia, §. ani-
mi, ad fin. ff. eod. tit.

y Et oues marcidæ, ſeu morboſæ] † Quod procedit quan-
103 do paſcunt in mane herbas cum rore, vt eſt notiſſimum.
Morbida autem pecus totum corrumpit ciuile, cap. ſed il-
lud, diſtinctione 45. & cap. reſcindendæ, quęſtione 3. cau-
ſa 24.

z Quæſtio morbi, vel defectus fuerit] Vtrum ſcilicet ſint
morboſa, & in caſu redhibitionis, & hic morbus adfuerit
tempore alienationis, vel ne.

aa Nec teſtibus] † Si in qualitate probationis qualitatis
104 animalis partes ſint æquales, veluti ſi adſint duo teſtes dicẽ
tes, equum eſſe bulſum, & duo alij negent, præualent atte-
ſtantes eum morboſum, ita Brun. tract. ſuper conſtit. in ver-
bo, equus, il primo, firmat Cœpoll. in l. quæro, §. ſeruum du-
pla, quod eſt, §. finalis, nu. 25. & 26. ff. eod. tit.

bb Aut alijs legitimis argumentis] Quatuor autem argu-
mentis legitimis probatur animal morboſum fuiſſe tempo-
105 re alienationis. † Primo ſi animal illud moriatur breui
tempore, veluti intra triduum poſt acquiſitionem, ita Bald.
conſil. 499. verſic. ſecundo hoc, volumine 5. idem Aret. d. §.
in duplum, numer. 10. Inſtit. de actio. Cœpolla d. l. actioni,
nume. 2. ff. eod. tit. Alexan. d. l. ſi quis cum aliter, numer. 24.
declarando, vt ibi per eum, ff de verb. oblig. Iaſ. l. lecta,
num. 20. verſ. eodem modo, ff. ſi cert. pet. Marſ. tract. bannit.
in verbo, animalia, num. 6. Boer. deciſ. 323. nume. 12. Anton.
Trigona, ſing. 110. num. 1. deciſio. Peruſ. 118. ad finem, par-
106 te 2. † Secundus modus probandi ille eſt, ſi eo animali
mortuo aperto inueniatur pulmo, vel alia interiora marci-
da, ita Bald. d. conſilio 499. verſic. tertio, volum. 5. Fab. de
Mont. tract. de empt. & vendit. d. 6. parte princip. nume. 58.
verſ. ſed ſtatim, & num. 59. Aretin. d. § in duplum, num. 10.
107 † Tertius modus eſt ille ſi probetur illud animal noluiſſe
comedere, vel bibere, ita Bald. dict. conſilio 499. verſicu.
108 nam qui non comedit. † Quartus modus probandi om-
nes morbos, & vitia eſt per iudicium peritorum veterina-
109 torum, vt notat Bald. d. conſil. 499. ad finem. † Vbi dicit
eis omnino credendum, & vtrum animal fuerit morboſum
de recenti, vel de antiquo, per text. in l. ſemel, C. de re mili.
libr. 12. confirmat Barto. in proœm. ff. numero 8. idem Bart.
in l. 1. in princ. vbi cæteri Scribentes, ff. de ventre inſpicien.
idem Cœpoll. in l. 1. in princip. numer. 10 ff. eodem tit. Mar-
ſil. in l. finali, numer. 55. ff. ad leg. Cornel. de ſicarijs, idem
not. Aleiat. tracta. præſumpt. reg. 2. præſumpt. 26. ad finem,
110 & reg 3. pręſumpt. 19. † Et ſic fieri in omni genere artium,
vt eligantur in controuerſia dijudicanda periti, notat An-
111 tonius Trigona ſing. 110. numer. 3. † Quibus omnino cre-
dendum, etiam quod vnicus ſit, ita Burſat. conſilio 111.
112 numer. 5. volum. 1. & conſil. 152. numer. 47. volum. 2. † Et
ſufficit quod deponant de credulitate, ita Burſat. conſ. 184.
113 numero 2. volumine 2. † Plures autem periti in arte eli-
guntur, vbi plures ſint in loco, alias ſi vnus ſolus, ille ſolus,
vt notat Kirchou. ſuis commu. cent. 2. concl. 41. Medici.
Burſat. conſil. 57. numer. 22. ad finem, volumine 1. & conſil.
114 184. numer. 2. uolum. 2. † Hi autem periti eliguntur à iu-
dice, ubi partes inter ſe non concordent in eis eligendis, &
debent facere eorum relationem iurati adhibita cauſa ſui
iudicij, ita Felyn. in cap. ſignificaſti, il ſecundo, numero 3.
de homicid. Marſil. d. l. finali, numer. 56. ff. ad leg. Cornel.
de falſ. Tiraquell. in tract. pręſcript. §. 1. gloſſa 8. uerſic. adde
115 quod. † Eorum autem iudicium nunquam tranſit in iudi-
catum, niſi à iudice approbatum, mediante iuſtitia, Bur-
116 ſat. conſilio 111. numer. 22. uolumin. 2. † Et retractatur
per iudicium ſanioris, & peritioris, uel per iudicem ſupe-
riorem, ita Marſil. in ſua praxi, § opportune, numero 21.
uerſic. ubi inquit, & nume. 22. & Corra in ſuis memorab. in
uerbo, ſtatuto Mediolani diſponitur, uerſic. & idem in ſen-
117 tentia. † Non autem poſſunt cogi inuiti periti hi ad ſu-
beundum hoc munus, vbi adſint periti alij in dicto loco iu-
dicij, alias ſic, ſi ſolus ſit, ita Felyn. in c. propoſuiſti, num. 6.
circa fin. de probat.

cc Sacramento] Quando deferri debeat, & quo tempore, &
quo loco, & qualiter, notatum ſupra cap. 373. ſtatuitur, in
hoc uerbo, ſacramento.

dd Alienatoris] † Hoc defertur alienatori vti melius in-
formato,

Digitized by Google

118 formato, ex quo de iure non datur non informato, vt not. Iaſ. in l. ſi quando, numer. 51. vbi etiam Plote. numer. 619. & 620. C. vnde ui. Qualis autem debeat eſſe hæc perſona iurare volens, notat. late ſupra, cap. 373. ſtatuitur, in verbo, Domini.

ee Negantis, quod beſtia erat morboſa, vel defectuoſa tem-
119 pore alienationis] † Nam venditor ex morbo, qui ſuperuenit, poſt venditionem non tenetur, vt notatur in l. actioni, vbi Cœpoll. numero primo, ff. eod. tit. Fallit niſi ſtatim poſt redhibitionem fiat morboſus, ita Marſ. ſing. 624. ad finem.

ff Stetur] Non eſt tamen probatio legitima, & poterit probari contumacia, vt notatum ſupra c. 371. ſtatuitur, in uerbo ſtetur, & uerbo, Domini.

gg Habeant locum in mulis, & aſinis] Et hoc propter eandem rationem.

RVBRICA GENERALIS, de extraordinarijs libri extraordinariorum.

De alienationibus fieri prohibitis in non ſubditos iuriſdictioni Poteſtatis Mediolani. Cap. CCCCLXXXVIII.

QVilibet ciuitatis, & Ducatus Mediolanj, uel terrarum ſuppoſitarum ſtatutis Mediolani, qui in aliquam perſonam collegium, vel vniuerſitatem non ſubditam, vel non ſuppoſitum iuriſdictioni Poteſtatis Mediolani, vel iuriſdictioni Iuſdicentium Ducatus Mediolani, vel terrarum ſuppoſitarum dictis ſtatutis, aliquam rem immobilem, pleno iure, vel reſpectu vtilis, vel directi, vel ius aquarum, ſubditum, vel ſubditam iuriſdictioni præfecti Domini Poteſtatis, vel Iuſdicentium Ducatus Mediolani, quoquo modo, aliter quam per viam Cambij, ſeu Contracambij, ſcilicet, reſpectu bonorum immobilium, & iurium conſiſtentium in ciuitate, Ducatu, & Diœceſi Mediolani, & in terris ſuppoſitis ſtatutis communis Mediolani, alienare voluerit, inter viuos, ſoluat de vera æſtimatione rei, vel iuris aquarum, quam, vel quod alienat, vel in alium non ſuppoſitum, vt ſupra iuriſdictioni Domini Poteſtatis Mediolani, vel vtſupra, transfert, de qualibet libra Imperialium, ſoldos decem Imperialium communi Mediolani, & omnes res immobiles, pleno iure, ſeu vtſupra, & ius aquarum, quæ, & quo poſſidentur vel poſſidebuntur, uel quaſi, in futurum, per ſuppoſitos iuriſdictioni, vtſupra, in iuriſdictione Poteſtatis Mediolani, uel aliorum Iuſdicentium, utſupra, quas in futurum in non ſuppoſitos, utſupra, cōtingeret alienari, non facta dicta ſolutione, ipſo iure, ex tunc, prout ex nunc, cadant, & cecidiſſe intelligantur in ius, & dominium communis Mediolani, abſque aliqua alia declaratione. Et ſuper hoc per officium prouiſionum, non poſſit aliqua remiſſio, nec compoſitio fieri in contrarium. Et ſi quis, huic ſtatuto aliquo modo directe, uel per indirectum, fraudem fecerit, maxime de perſona ad perſonam, vltra dictam pœná, condemnetur in ueram rei, uel ipſius iuris æſtimationem, applicandam pro medietate communi Mediolani, & pro alia medietate accuſatori, & nihilominus, ſoluat, utſupra. Notarij autem, qui ſcienter aliquod inſtrumentum tradent contra diſpoſitionem huius ſtatuti, puniantur in libris cētum Imperialium, & contractus, uel quaſi, uel diſtractus, ipſo iure, ſit nullus. Et ſi contingeret perſonam, uel commune, capitulum, collegium, uel uniuerſitatem, de non iuriſdictione, utſupra, poſſidere, uel quaſi, à modo, rem, uel ius aquarum, utſupra, quę, uel quod fuerit alicuius ſuppoſiti iuriſdictioni, utſupra, pro plena probatione habeatur, quod contra hoc ſtatutum, ſeu in eius fraudem alienatio facta ſit, quod non habeat locum, ubi acquiſitio facta fuerit cum beneficio literarum, uel ordinum, aut decretorum Ducalium. Et quod Poteſtas Mediolani pręſens, uel futurus, teneatur, & debeat de prædictis, & quolibet prędictorum, cum ad eius notitiam peruenerit, inquirere, cognoſcere, & condemnare. In quibus uel aliquo eorum, ſi negligens fuerit, pœnam librarum quinquecentum Imperialium, incurrat, applicandarum, utſupra.

SVMMARIVM.

1 *Conditor præſentis ſtatuti quis fuerit.*
2 *Statutum hoc in quibus fuerit correctum per Nou. Conſt. & in quibus confirmatum.*

† STatutum hoc fuit conditum à Domino D Luchino Vi-
1 cecomite domino olim Mediolani, & multarum ciuitatum, vt obuiaretur multis fraudibus in alienationibus, quę fiebant tunc extra iuriſdictionem Mediolani, vt refert
2 Alber. in ſuo tract. ſtatut. 2. parte, quæſt. 2. num. 6. † Verum diſpoſitio hæc fuit in totum abrogata, per nouas conſtitutiones, tit. de emptione, & venditione, vbi diſpoſitum, quemlibet ſubditum dominio Mediolani poſſe acquirere in quibuslibet terris dominij. Verum eſt quod iſta prohibitio alienandi quolibet modo, & per vltimam voluntatem expreſſam, & etiam per ſucceſſionem ab inteſtato abſolute in nō ſubditum huic dominio demptis quibuſdam caſibus, vt cauetur in eiſdemmet nouis conſtitutionibus, tit. de pœnis, cap. collegijs, cuius interpretationem licet videre per nos iam editam, & cuius quidem diſpoſitio concordat fere demptis quibuſdā cū hoc ſtatuto, ideo hic omittitur huius ſtatuti interpretatio.

DE EODEM. Cap. CCCCLXXXIX.

a SI quis *b* non ſuppoſitus *c* iuriſdictioni Domini Poteſtatis Mediolani, *d* acquiſiuit, vel de cætero acquirere contigerit *f* aliqua *g* bona immobilia, ſuppoſita iuriſdictioni præfati Domini Poteſtatis, aut aliorum Iuſdicentium *h* ſuppoſitorum ſtatutis communis Mediolani *i* etiā cum beneficio literarum ducalium, & poſtmodum, *k* pro ipſis bonis, *l* vel eorum occaſione, *m* recuſauerit ſoluere omnia onera *n* incumbentia, *o* vel dietim incumbentia ipſis bonis, *p* vel aliter contrauenerit ipſis ducalibus literis. Quod, tunc, & eo caſu, *q* bona ipſa applicentur, & applicata eſſe intelligantur *r* ipſo iure, & facto, fiſco ducali. Et in qualibet alienatione facta *ſ* inter viuos, *t* & vtſupra, *u* ipſo iure intelligantur appoſitę iſtæ clauſulæ, videlicet, *x* bonis tranſeuntibus cum onere ſuo, maxime ſoluendi onera incumbentia bonis alienatis, *y* in illa parte, in qua tempore cōtractus, ſoluebatur, *z* & ſine præiudicio iurium tertij, *a* & fori declinatione.

SVMMARIVM.

1 *Poteſtatis Mediolani iuriſdictio quouſque extendatur.*
4 *In quibus perſonis vigeat præſens Stat. & in quibus non.*
6 *Prohibita alienatione inter viuos, vtrum veniat contractus præcedens ab vltima voluntate.*
7 *Principis conceſſiones tertio non præiudicant.*

a SI quis] Comprehenditur tam maſculus, quam fœmina, cum tractetur de materia vtrique ſexui congruenti, vt cauetur ſupra cap. 126. in ciuitate, vbi notatum, volum. 1.

b Non ſuppoſitus] quis ſit, & quid differat à non ſubdito, & foreuſe, late notatum ſupra capit. 44. Si quis, in hoc verbo, volum. 1.

c Iuriſdictioni Poteſtatis Mediolani] Ad quæ loca extendatur eius iuriſdictio, & poteſtas, notatum ſupra capit. 130. vbicunque, in verbo, de comitatu, & capit. 153. ſtatuitur, & capit. 311. nulla mulier, in verbo, extra iuriſdi-
1 ctionem, volumine 1. † Et quod extendatur ad loca infeudata, quæ ſunt de ducatu, not. Cephal. conſ. 169. num. 6. volum. 2.

d Acquiſiuerit] In præteritum ſcilicet, quid autem veniat appellatione acquiſitionis, notatum late ſupra cap. 483. inter fratres, in verbo, acquiſiuerint.

e Vel de cætero] † In futurum ſcilicet, vt not. Aſin. ſua
2 praxi iud. §. 3. cap. 1. num. 6.

f Aliqua] † Comprehenditur etiam modica quantitas
3 bonorum, vt per hoc verbum, aliqua, not. Tiraquell. in l. ſi vnquam, in verb. omnia, vel partem aliquam, numero 14. cum ſequen. C. de reuoc. donat. licet alias in omni diſpoſitione non veniat res modica, vt notatum in d. cap. collegijs, in verb. aliquam.

g Bona immobilia] Quid veniat appellatione rei immobilis, notatum cumulate ſupra cap. 417. ſi quis, in verbo, immobilem, volum. 1.

h Suppoſitarum ſtatutis communis Mediolani] Prout ſunt terræ communes, de quo cauetur ſupra, capitulo 153. ſta-
4 tuitur, in fine, volum. 1. † Et prout ſunt bona infeudata de

Digitized by Google

ducatu, quæ tamen dicuntur de ducatu, vt notat Cephal. conſ. 169. num. 6. vol. 2.

i Et cum beneficio literarum ducalium] Hæc diſpenſatio hodie non requiritur in ſubditis dominis acquirentibus in domino, cum hoc permittatur ex diſpoſitione nouarum conſtitutionum tit. de empt. & vend. Non ſubditis autem extra dominium non fit hæc dipenſatio, niſi cum conditione, quod veniant habitatum, vel intra annum vendant, vt notatur in dict. cap. collegijs, in verbo ſi contingat contra hanc.

k Pro ipſis bonis] Non exemptis tamen.

l Nec eorum occaſione] Quando eorum occaſione collecta, & onus imponitur, vt notatum ſupra capit. 218. omnia onera, in princip.

m Recuſauerit ſoluere omnia onera] Nam nō ſubditus ratione bonorū tenetur ſoluere in territorio, vbi bona ſita ſunt, vt notatum relatiue ſupra d. cap. 218. omnia onera, in verbo, omnes homines.

n Incumbentia] Tempore alienationis.

o Vel dietim imcumbentia] In futurum ſcilicet.

p Vel aliter contrauenerit ipſis ducalibus literis] Veluti ſi diſpenſatum ſit, quod non ſubditus volens acquirere, veniant habitatum, vel vendat intra annum, iuxta ſolitum diſpenſari, quia tunc contraueniens poteſt incurrere hanc pœnam.

q Bona ipſa applicentur, & applicata eſſe intelligantur]
5 † Hoc procedit ſi fiſcus voluerit, & non aliter, vt notat
Tiraquell. in l. ſi vnquam, in verb. reuertatur, numer. 10.
vſque ad num. 16. C. de reuoc. donat. idem Tiraq. in ll. connub. gl 8. de ſon mary, num. 43. cum accumulatis in d. cap. collegijs, in verbo, ipſo iure.

r Ipſo iure] Abſq; iudicis declaratoria, declarando, vt late ſupra cap. 1. in verbo, ipſo facto, vol. 1. & d. cap. collegiis, in hoc verbo.

ſ Inter viuos] † Prohibita alienatione inter viuos, tunc ſi
6 hæres venderet, vel alienaret iuſſu teſtatoris, eo caſu non
diceretur alienatio inter viuos, quia haberet originem ab vltima voluntate, ita Imol. in l. ſi ita. §. ea lege, circa fin. numero 11. ff. de verb. obl. Alexand. in l. ſi tibi, in prin. nu. 6. ff. ſi cert. pet. late Io. Crottus, conſilio 108. circa fin. vol. 1. idem in l. filiusfamilias, §. Diui, num. 74. cum ſeq. vſque ad num. 78. ff. de leg. 1. Brun. tract. ſuper conſtit. verbo, alienare, verſ. prohibitus alienare, per ſtatutum, Tiraquell. tract. retract. lignag. ad finem, tit. quæſt. 2. nu. 3 cum ſeq. vbi allegat quoſdam tenentes contrarium, idem tract. ll. connub. gl. 8. de ſon mary, num. 186. Ploc. in conſ. 19. nu. 47. idem cauetur in lib. 17. communium, in verb. alienatione prohibita, Bonacoſ. in quæſt. crim. in verb. venditor, verſ. ſtatutū diſponens, Gallia, in conſuet. Galliæ, in verbo, legare, quæſt. 7. num. 81.

t Et vt ſupra] In non ſubditum, & non ſuppoſitum.

u Ipſo iure] Abſque iudicis aliquo miniſterio, vt in ſimili notatum ſupra cap. 22. termini, in verbo, ſtatim ſtatutum ſit, volum. 1.

x Bonis tranſeuntibus cum onere ſuo] Idem cauetur in nouis conſtitutionibus, tit. de oneribus. Quod idem de iure communi, vt ſupra notatum in d. cap. 218. omnia onera, in princ.

y In alia parte in qua tēpore contractus ſoluebatur] Nam non debet in plus ſolito grauari.

z Et ſine præiudicio tertij] † Cui non ſolet, nec cenſetur
7 Princeps vnquam præiudicare, nec eius iuribus per quaſcunque diſpenſationes, & conceſſiones, vt notant Scribentes omnes in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, ff. de liber. & poſthumis.

aa Et fori declaratione] Reſpectu bonorum illlorum, quin ibi poſſit conueniri, vt tradit Soc. in ca. ſane, num. 3. cum ſequen. de foro competenti.

De communantijs, paſcuis, & vicinalibus non alienandis, nec obligandis. Cap. CCCCXC.

a Aliquæ communantiæ, vicanalia, vel paſcua, b vel bona aliqua immobilia, c vel iura aquarum ciuitatis, d & ducatus Mediolani, e vel alicuius vniuerſitatis, f quæ etiam preſentibus ſtatutis ligetur g non poſſint h ab aliqua ſingulari perſona, i vel vniuerſitate k vendi, l alienari, m nec obligari. Et ſi alienarentur, vel obligarentur; n ipſa alienatio, vel obligatio, non valeat, nec teneat, o ipſo iure, & pro infecta habeatur. Et ille, qui fecerit, uel receperit dictam obligationem, uel alienationem, ſi fuerit ſingularis perſona, p cadat in pœnam, q ipſo iure, & facto, librarum quinquaginta Imperialium. Et quilibet poſſit accuſare, & habeat medietatem pœnæ, & alia medietatis perueniant in commune Mediolani. r Et omnes alienationes hinc retro factæ, ſ ſine ducali diſpenſatione, & de prædictis, uel aliquo prædictorum, & quæ fierent in futurum, ipſo iure, t ſint nullę, & habeantur pro infectis. Et quod omnes, & ſingulę perſone, u collegium, & uniuerſitas, x cuiuſcunque conditionis exiſtant, quę contra prędicta uel aliquod prædictorum fecerint, teneantur infra tres dies, poſtquā ſibi intimatum fuerit, ſub pœna librarum uigintiquinque Imperialium, applicandarum, ut ſupra, y ea ſpaciare, & uacuare, qua pœna ſoluta, uel non ſoluta, nihilominus ad faciendum compellantur, ſine ulla dilatione, & quilibet Iuſdicens teneatur z pręciſe, hoc ſtatutum, infra octo dies, ex quo ſibi notificatum fuerit exequutioni mādare, ſub pœna librarū quinquaginta Imperialium, pro quolibet eorum, aa de ſuo ſalario, qualibet vice, applicanda, ut ſupra. Et ſi fructus, uel redditus dictarum uicanalium, uel communatiarum, uel paſcuorum, uel bonorū ipſius uniuerſitatis, bb venderentur, vel compartirentur, cc detur ſua pars cuilibet habenti facere in eis.

SVMMARIVM.

1 *Quibus ſit permiſſum habere res communes, vt paſcua, & ſimilia.*
2 *Cuius vniuerſitatis eſſe intelligantur.*
3 *Vtrum hoc Stat. liget clericos, & num. 6. & 7.*
9 *Vtrum hæc paſcua poſſint reduci ad culturam, & quomodo, & pluribus ſeq.*
16 *Huic ſtatuto non poteſt per partes renunciari.*
18 *Qui contractus intelligantur prohibiti per hoc Stat.*
21 *Qualiter bona vniuerſitatis alienentur de iure communi, & cum quibus ſolemnitatibus.*
24 *Ex alienatione nulla non transfertur dominium.*
25 *Vtrum hoc Stat. poſſit retrotrahi.*
26 *Stat. hoc conformat cum iure communi; & quid requiratur in his alienationibus, & plur. ſequens.*
41 *Emptor in caſu huius Stat vtrum poſſit bona ſibi retinere pro melioramentis.*
42 *Etiam de iure communi fructus horum vicinalium poſſunt vendi.*
43 *Diuiſio horum vicinalium generaliter facienda de iure communi, & vtrum per hoc ſtat. cenſeatur prohibita.*
46 *Duabus communitatibus paſcua, & ſimilia in communi habentibus quid iuris ſeruetur.*
48 *Fructus, & redditus iſtorum vicinalium qualiter inter vicinos diuidantur.*

a Aliquę communantię, uicanali, uel paſcua] † Vniuer-
1 ſitates approbatæ, ſeu collegia licita poſſunt habere
res communes, paſcua, nemora, & multa alia communia, vt
notat. Virg. Boccat. tract. ſuper conſt. Marchiæ, gl. 6. num.
2 59. † Hæc vicanalia, & paſcua ſunt vniuerſitatis territo-
rij vbi ſita ſunt, vt notat Bertrand. conſ. 37. num. 2. volumi-
ne 1. parte 1. Didac. Couar. tract. pract. quæſt. cap. 37 in
princip. verſ. hę etiam, non autem dominorum, vt not. Cra-
uet. conſilio 154. num. 1. Vrſill. ad Afflict. deciſio. 290. nu-
3 mero 12. † Statuto vel edicto vtrum poſſit caueri, vt cle-
rici non vtantur paſcuis certo tempore, vel perpetuo, quan
do ea ſunt communia omnibus ciuibus, notat relatiue
Couar. tract. relectionis, de pręſcript. 2. parte, § 4. circa fi-
4 nem. † Tenet etiam conuentio inter duas vrbes, vel vi-
cos ad paſcendum certo loco ad vſum antiquitus deſtina-
to, Didac. Couar. tract. practic. quæſt. capit. 37. numero
5 7. verſicu. quarto eſt. † Valet vlterius conſuetudo, quod
quis poſſit paſculari in aliquo territorio, ita Michael
Graſſus ſuis communibus, lib. primo. in verb. conſuetudo,
quæſt. 18. † Quæ tamen non inducitur niſi per ſpatium
temporis, cuius memoria non ſit in contrarium, ita notat
Hieron. de Monte, tract. fin. regund. capit. 73. numero 6.
6 † Et clerici non poſſunt paſculare in paſculis communis
niſi ſoluant communi, Iaſ. l. placet, 1. lectura, ad finem, C.
de ſacroſanct. eccleſ. & ſecunda lectura, numero vigeſi-
7 moquinto. † Quod ſi fiat per ſtatutum, quod non poſ-
ſit quis paſculare, niſi ſoluat certum quid an liget cleri-
cos, diſtingue an ſit in fraudem factum, vel ne, vt late per

Thomam

Digitized by Google

Thomam Turpalias, *l.* placet, numer. 79. & 80. C. de ſacro-
ſanct. eccleſ. Peltas, de collect. 4. parte, capit. 1. numer. 49.
8 † Per paſculationem, lignationem factam per aliquos de
uniuerſitate non acquiritur poſſeſſio uniuerſitati, niſi id fe-
cerint nomine uniuerſitatis, ita not. Virg. Boccat. d. tracta.
9 ſuper conſtit. Marchię, gloſſa 6. numero 68. † Paſcua, &
uicanalia hęc non poſſunt reduci ad culturam per domi-
num territorij, ubi ſita ſunt in prędicium uniuerſitatis
eorum, ita Hieron. de Monte dict. tracta. fin. regund. cap. 6.
10 numero 14. † Nec etiam alterari ad aliam culturam, per
quod impediatur ius paſcendi, ita Didac. dicto tractatu
pract. quæſtion. dict. capit. 37. numero 7. verſicu. quinto
11 exceptis. † Hoc tamen fieri poteſt omnibus intereſſe ha-
bentibus conſentientibus, vt tradit Menoch. conſilio 80. nu
12 mero 26. volumin. 1. † Vel etiam ſi nouatio hæc facta fue-
rit, & lapſi ſint anni 40. quod vniuerſitas non reclamaue-
rit, vt declarat Didac. dict. cap. 37 numer. 7. verſicu. quod.
13 † Vtrum autem dominus territorij poſſit concedere ius pa-
ſcendi in eius territorio alienigenis ſine conſenſu domini
territorij, late diſcutit de iure non poſſe, quicquid ſit de cō-
ſuetudine, Antibolus de muneribus. §. quartus, numer. 192.
cum tribus ſeq.

b Vel bona immobilia.] Quid comprehendatur appella-
tione rei immobilis, notatum late ſupra capit. 417. ſi quis,
in verb. immobilem, volumine 1. Anni redditus vtrum
computentur inter mobilia, vel immobilia, & quomodo,
notatum dict. capit. 417. ſi quis, in verbo, vel directum do-
minium, vbi etiam notatum, quid ſit de iuribus, & actio-
nibus.

c Vel iura aquarum] Quod an ſit tertia ſpecies, vel com-
putentur inter immobilia, notatum late ſupra d. cap. 417.
ſi quis, in verb. immobilem, volum. 1. Iura, & actiones ſimpli-
ces ſunt tertia ſpecies, vt notatum d. cap. 417. ſi quis, in ver-
bo, vel directum dominium.

d Et Ducatus Mediolani] Quid veniat appellatione, Du-
catus, notatum ſupra cap. 130. vbicunque in verbo, de co-
mitatu, volum. 1.

e Vel alicuius vniuerſitatis] † Quæ ſit, & quibus modis
14 dicatur, not. Virg. Boccat. ſuper conſtit. Marchiæ, glo. 6. nu.
3. cum ſequen.

f Quæ etiam præſentibus ſtatutis ligetur] Prout ſunt
terræ communes, de quibus cauetur ſupra capit. 153. ſta-
15 tuitur, volum. 1. ſtatutorum. † Et terræ ducatus infeuda-
tæ quæ dicuntur de ducatu, ita Cephal. conſil. 269. num. 6.
volum. 2.

g Non poſſint] † Negatiua hæc præpoſita verbo, Poſ-
16 ſint, tolli omnem potentiam, & inducit neceſſitatem præci-
ſam, vt etiam partes non poſſint renuntiare huic diſpoſitio-
ni, & beneficio, prout late notatum ſupra cap. 21. Termini,
in uerbo, non duret, nec durare poſſit, vol. 1.

h Ab aliqua ſingulari perſona] † Veluti à Procuratore,
17 vel Syndico Vniuerſitatis, quia aliter eſſet inſulſa dubita-
tio, quod ſingularis perſona poſſet alienare quod eſt Vni-
uerſitatis, vt tradit Barbatia, dict. conſilio 37. numero 2.
volum. 1.

i Vel Vniuerſitate] † Quæ quidem conſtituitur ex inco-
18 lis, & originarijs ſimul, ita Io. Crottus conſil. 145. nume. 8.
& 9. volum. 1.

k Vendi] Quid veniat appellatione, venditionis, notatum
ſupra cap. 417. ſi quis, in verbo, vendiderit.

l Alienari] Quid comprehendatur appellatione, alie-
nationis, notatum d. ca. 41. ſi quis, in verbo, ſi vero alio mo-
do alienauerit.

m Vel obligari] † Hoc expreſſum, quia appellatione,
alienationis, non venit pignoratio, vel hypotheca genera-
lis, per tex. in l. in quorum, vbi late Laur. de Fano, ff. de pi-
gnorib. & late notatum dict. cap. 417. ſi quis in verbo, ſi ve-
19 ro alio modo alienauerit. † Datio in emphyteuſin prohi-
betur, ex quo alienatur vtile dominium, ita notat Ruin.
20 conſilio 41. numer. 44. volum. 1. † Prohibetur quoque re-
nuntiatio priuilegij immunitatis, cum ſit prohibitur obli-
gatio, ita not. Alex. conſil. 190 ad finem, volum. 2. late Lam-
bert. ad ſtatutum, de alienatio. mulierum, ad finem, quæſt.
45. num. 154.

n Ipſa alienatio, vel obligatio non valeat, nec teneat]
21 † De iure communi, qualiter, & quomodo tute, & valide
fiant alienationes Vniuerſitatis eſt textus, in l. finali, vbi
Bald. C. de vendendis rebus ciuitatis, libr. 11. pulchre Ber-
trand. dicto conſilio 37. volum. primo, parte 1. Socin. ſen.
conſil. 61. volum. 1. Ruin. conſil. 175. & conſi. 189. volum. 1.
late Roland. à Valle, conſil. 90. volum. 1. Plott. l. ſi quando,
22 numer. 815. & 820. C. vnde vi. † Eademque ſolennitas ſer-
uanda in alienatione earum, prout in alienatione rerum
eccleſiæ, & pupilli, vt cauetur in l. rempublicam, C. de iur.
23 reip. libr. 11. Bald. conſil. 204. numer. 1. volum. 3. † Nulli-
tatem hanc poteſt ipſa Vniuerſitas, quæ alienauerit dedu-
cere, vt notat Calcan. conſilio 126. numer. 4. Alciat. in ſi-
mili conſil. 726. numero ſecundo, in 1. capit. Imo ſola ipſa
poteſt hanc nullitatem allegare, vt not. Tiraquell. in l. ſi
vnquam, in verbo, reuertatur, numer. 10. vſque ad num. 16.
C. de reuoc donat. & in tract. ll. connub. gloſ. 8. de ſon mary,
numer. 95. & notatum ſupra cap. 328. in alienationibus, in
verbo, non valeat, volum. 1. Ex hac alienatione nulla non
transfertur aliquod dominium, vel poſſeſſio, vt late nota-
tum ſupra d. cap. 328. in alienationib. in verb. non valeat,
volum. 1. Quod prodeſt ſcire quòad fructuum acquiſitio-
24 nem. † Emptor, vel acquiſitor talis non poteſt ſe tueri ali-
qua præſcriptione, vt not. Ruin. conſ. 41. num. 26. & 27. vol.
1. & notatum ſupra d. cap 328. in alienationibus, in verbo,
non valeat, vol. 1.

o Ipſo iure] Tollitur per hæc verba ſententia iudis reſciſ-
ſoria non autem declaratoria ſuper facto, late notatum ſu-
pra cap. 1. in verbo, ipſo facto, vol. 1.

p Cadat in pœnam] Multi ſunt caſus in quibus quis ſic
alienans excuſetur ab hac pœna, de quibus notatum d. cap.
Collegijs, in verb. ſub pœna.

q Ipſo iure, & facto] Idem releuant hæc uerba, ut non re-
quiratur ſententia condemnatoria, ſed ſolum declaratoria,
ſuper facto, vt notatum ſupra d. cap. 1. in verbo, ipſo facto,
& in d. cap. collegijs, in uerbo, ipſo iure.

r Et omnes alienationes hinc retrofactæ] † Statutum hoc
25 loquens expreſſe de alienationibus præteritis, & iam factis
eas annullando, & ſic ſe retrahens ad caſus præteritos vide-
tur non tenere, vt not. Curt. ſen. conſ. 27. nu. 8. cum ſeq. idem
in ſimili Plott. conſi. 19 num. 52. notatum ſupra, vol. 1. cap.
vlt. ad fin & in præludijs.

ſ Sine ducali diſpenſatione] † Quod quidem conformat
26 ſe cum diſpoſitione iuris communis, ex quo in alienatio-
ne horum requiritur aſſenſus ſuperioris, ſecundum Loffred.
conſilio 25. ad finem, inter conſilia feud. Vrſill. ad Afflict.
deciſio. 290. numero 8. Senatus autem quotidie diſpenſare
ſolet ex forma cancellariæ, quod poſſint fieri alienatio-
nes horum bonorum vniuerſitatis, modo adhibeatur con-
ſenſus duarum partium habentium bona in dicto commu-
ni, & ſoluentium onera, & in reliquis ſeruentur ſeruan-
27 da. † Diſpenſationes autem hæ quo ad poſſidentes bona,
ſunt conformes iuris communis diſpoſitioni, cum haben-
tes, & poſſidentes bona in communi ſint domini etiam pa-
ſcuorum, & vicanalium, vt tradit Bertr. dicto conſilio 37.
numero tertio, volumine 1. parte 1. idem Ruin. conſilio 81.
numero 7. volumine primo. † Reliquæ autem ſolennita-
tes requiſitæ de iure communi in his alienationibus notan-
tur per Scribentes ſupra allegati, in verbo, ipſa alienatio,
vel obligatio non valeat, & maxime per Ruin. conſil. 189.
volumin. primo, & Roland. à Valle, dicto conſil. 90. volumi-
28 ne 1. † In hac autem diſpenſatione obtinenda requiritur
expreſſio ſpecifica in precibus bonorum, & iurium alienan-
dorum, vt not. Dec. conſilio 142. colum. fin. numer. 8. Con-
29 trarium tamen ſentit Grammat. deciſio. 66. numero 68. †
Subhaſtatio autem non eſt neceſſaria, cum ipſa tantum
requiratur in rebus patrimonialibus Principis, uel fiſcali-
bus, vt notat in hac ſpecie Ruin. conſil. 189 numer. 19. vo-
lumin. 1. Rolan. à Valle, dict. conſil. 90. numer. 22. uolum. 2.
30 † Et quia tam ex diſpoſitione iuris communis, quam etiam
ex forma dictarum diſpenſationum requiritur, quod duæ
partes ex tribus vniuerſitatis interueniant, quod pariter ha-
bet locum in mandato uniuerſitatis, ut notat Vant. tractat.
nullit. titu. ex inhabitatione, & defectu mand. compar. nu-
mer. 150. uerſ. & eſſe debent, cum alijs requiſitis ibi tradi-
tis, notat etiam Burſa. conſil. 159. numer. 10. uolum. 2. Fe-
ſtas, de collect. cap. 2. qui collecta, nume. 21. Limitando,
31 nume. 22. & 23. & ſupra notatum, cap. 1. † Vt tollatur om-
ne dubium, an hoc caſu credi debeat Notario aſſerenti duas
partes ex tribus interueniſſe, de quo per Roland. d. conſil.
90. numer. 37. uolum. 1. tutius eſt, quod Notarius in inſtru-
mento exprimat ſingula nomina interuenientium, vt not.
Abb. in cap. 1. num. 7. de ſyndic. idem Ruin. dict. conſil. 189.
num. 10. uolum. 1. Lauren. Kirch. ſuis commun. cent. 5. con-
cluſ. 7. Vniuerſitatis, notat etiam Burſat. d. conſil. 159. num.
32 12. uolum. 2. † Et quod ſufficiat conſenſus duarum partium
præſentium, dum tamen alij ſint citati, ita Burſ. d. conſ. nu.
13. declarando, num. 14. & 15. & conſi. 224. num. 11. uolu. 1.

33 † Et quod conſentiant vnitim, & facta congregatione, non autem ſinguli ſeparatim, vt notat Cotta, ſuis memo-
34 rab. in verbo, collegium debet. † Tacentes autem ha-
bentur pro conſentientibus, ita Felyn. in capit. cum om-
35 nes, numer. 12. de conſtit. Limitando tribus modis. † Non autem pręſumitur mandatum legitime factum duabus partibus Vniuerſitatis in contumaciam aliorum, vt tradit Bur-
36 ſat. dict. conſilio 160. numer. 7. volumine 2. † Et vbi res eſſet communis vti ſingulis, non poſſent ſuper eo regulariter diſponere, niſi omnes conſentiant, vt ibi per Felyn.
37 numer. 35. Limitando ſex modis, ibi, numer. 16. † Mandatum autem ſyndicorum non probat ex verbis enuntiatiuis, videlicet, vt aſſeruerunt conſtare, vel dicente vidiſſe illud, ut notat ex communiori, Burſat. dict. conſil. 160. num. 6. volum. 2.

s Ipſo iure] Abſque condemnatoria ſententia, licet declaratoria requiratur, vt notatum ſupra cap. 1. in verbo, ipſo facto, volum. 1.

u Sint nullæ] † Dum ſtatutum loquitur de præteritis
38 alienationibus, & iam factis videtur tenere, vt not. Curt. ſen. dict. conſil. 27. numer. 18. cum ſequen. & Plott. dict. conſil. 19. numer. 12. Verum adeſt ſtatutum ſupra, capit. 172. Nulla perſona prohibens allegari aliquam nullitatem ſtatutorum horum.

x Collegium, & vniuerſitas] † Appellatione ſingularis
39 perſonæ non veniſſet Vniuerſitas, niſi fuiſſet hic expreſſa, vt not. Dec. conſil. 486. numer. 7. notat in ſimili Plott. conſi. 19. num. 5.

y Cuiuſcunque conditionis exiſtant] † Comprehendun-
40 tur etiam minores & clerici, vt not. Rebuff. tracta. de nominat. quæſt. 8. & nume. 21. & notatum late in §. collegijs, in his uerbis.

z Ea ſpatiare, & vacuare] † Si tamen in eis emptor, vel
41 acquiſitor aliqua melioramenta vtilia, uel neceſſaria fecerit, poterit bona illa ſibi retineri donec ei ſoluantur, facta etiam eorum liquidatione, vbi ſint illiquida, vt notat Soc. ſen. conſi. 15. num. 20. uolum. 1. & notatum in ſimili late ſupra cap. 400. ſi quod ædificium, in uerbo, totum Domini utilitati cedat.

aa Præciſe] † Quid releuet hoc uerbum, Præciſe, notatum
42 in præludijs, & alibi ſæpe.

bb De ſuo ſalario] Vbi autem non habeat ſalarium tenetur de ſuo erogare.

cc Venderentur, uel aſportarentur] Fructus igitur horum uicanalium impune poſſunt uendi, & alienari abſque ſolennitate aliqua, quod idem de iure communi, cum non ueniat
43 appellatione alienationis, per ſupra notata. † Diuiſio autem horum vicanalium reſpectu proprietatum de iure cõmuni videtur eſſe permiſſa cum interuẽtu omnium vniuerſitatis, non autem ſufficeret maior pars, ita Alber. in l. Im-
44 perator, num. 2. ff. de ſeruit. ruſt. præd. † Modum etiam diuiſionis huius fiendæ, notat Menoch. conſ. 80. nu. 26. cum ſeq.
45 volum. 1. vbi dicit non tenere abſque decreto. † Per hoc ſtatutum quoque non videtur prohibita, cum dicatur alienatio neceſſaria, ut not. Opizon. in l. filiusfamilias, §. Diui, num. 106. cum ſeq. ff. de leg. 1. & notatum per nos ſupra, ca.
46 399. cum res, in uerbo, uel diuiſionis. † Duæ communitates ſi habent paſcua, nemora, uel aquas communia, & una earum remanſerit inhabitata, Dominus inhabitatæ poteſt prohibere, ne altera utatur eis, prout uti ſolebat, ita Afflict. in conſtit. regni, Rubr. 37. de animal. in paſcuis, uerſ. cum in
47 partes, num. 10. lib. 3. † Duæ pariter communitates ſi habent ſimul communionem paſcuorum, & ſingularis perſona alterius communitatis prohibeatur uti eis, quòd tacente communitate eius poſſit proſequi iudicium cõtra communitatem prohibentem nomine ſuo, not. Afflict. d. conſtit. regni, Rubr. 37. nu. 11. & 12. lib. 3. † In duobus tamen caſibus tenet contrarium, Additio, ibi in litera B. † Quod autem ſingularis perſona poſſit proſequi iudicium per communitatem, intentatum ſi ſua intereſt, notat Crauetta, conſi. 41. nu. 9. † Idem in appellatione interpoſita per communitatẽ, not. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 175. num. 4.

dd Detur ſua pars cuilibet habenti facere in eis] † Idem
48 eſt de iure communi, ut notat Alberic. in l. Imperator, nu. 2. ff. de ſeruit. ruſtic. præd. Bertrand. d. conſil. 37. nu. 5. uol. 1. Hier. de Monte tract. fin. regund. cap. 72. num. 20. uſque ad finem, Didac. Couar. tracta. pract. quæſt. cap. 37. in princip. uerſ. tametſi, Crauet. conſi. 60. num. 3. & conſ. 153. num. 1.
49 † An autem hoc caſu conſideretur perticatus, uel ualor bonorum ſingulorum habentium ius in d. communi, declarat ſignanter Menoch. tracta. arbit. lib. 2. caſu 245. nume. 4. cum
50 ſeq. cent. 3. † Et quod pro modo facultatum fiat hoc compartitum, not. Bonacoſſ. in quæſt. crimin. in uerbo, de damno
51 dato, uerſ. in uilla. † Actio etiam communi diuidundo utilis datur contra utentẽ plus debito, & ſua portione paſcuorum, & uicanalium communium, ut not. Alberic. d. l. Imperator, nume. 2. ff. de ſeru. ruſt. præd. idem Plott. l. ſi quando, num. 815. & num. 820. C. unde ui. Menoch. tract. arbitr. lib. 2. caſu 245. num. 3. Verum nunquam uidi hoc practicari.
52 † Domini pariter paſcuorum non debent tenere tot animalia in paſcuis, quod herbagia, & paſcua non ſufficiant animalibus, ita Hier. de Monte, tracta. fin. regun. capit. 6. num. 13.

De gubernatoribus ſtatutorum. Cap. CCCCXCI.

a GVbernatores ſtatutorum ordinamentorum prouiſionum, & reformationum communis Mediolani, & ſcriptores cridarum, & præconizamentorum, quæ fiunt ex parte Domini ducis Mediolani, & Poteſtatis, & aliorum magiſtratuum communis Mediolani, debeant, & habeant pro eorum feudo, & remuneratione, de hauere communis Mediolani, ſoldum vnum Imperialiũ, qualibet die, & hoc b pro remuneratione librorum, quos neceſſe eſt ipſos habere quotidie in domo Domini Mediolani Poteſtatis, & pro prædictis oſtendendis eiſdem, & eorum iudicibus, & conſolibus, & Dominis ſex, & canevarijs communis Mediolani, & dominis Doctoribus collegij Mediolani, & quibuſlibet alijs officialibus cõmunis Mediolani, & pro eis inſtruendis de prędictis, quæ ſolutio eorum ſalarij fieri debeat per canevariũ communis Mediolani de pecunia dicti communis, abſq; aliqua nota, vel præcepto, omni menſe, eo modo, quo ſolutio fit Dominis ſex cameræ, & canevarijs communis Mediolani. Et in omnibus reputentur, & ſint officiales cameræ, & ſic habeantur, & tractentur.

a GVbernatores ſtatutorum ordinariorum] Hoc munus eſt Notarij officij Panigarolarum ſic nuncupatum, ex quo fuit traditum per Duces, & donatum quibuſdam nobilibus de Panigarolis, qui illud locant per tempora.

b De remuneratione librorum] Multa emolumenta habent quotidie à particularibus perſonis in concernentibus eorum officium.

Quod ſtatuta, prouiſiones, cridæ, & ordinamẽta ſtent penes gubernatorem ſtatutorum. Cap. CCCCXCII.

STatuta, prouiſiones, reformationes, cridæ, decreta, & ordinamenta facta, & factæ, & quæ fient in futurum, a ſtent, & remaneant penes gubernatores ſtatutorum communis Mediolani, ut hactenus fuerunt, & ſteterunt, b nec illud officium alij concedatur, nec vendatur, nec detur ad ſortes.

a STent, & remaneant penes gubernatores ſtatutorum] Hic ſeruatur, quod eſt officium Panigarolarum.

b Nec illud officium alij concedatur, nec detur ad ſortes] Hoc officium cum fuerit Dominis Panigarolis donatum per Duces antiquitus, ipſi illud locant per tempora.

Statutum in fauorem piorum locorum. Cap. CCCCXCIII.

AD hoc, ut pauperes a hoſpitalium Mediolani conſeruentur ab oppreſſura malorum hominum. Poteſtas Mediolani eiuſque iudices, & quilibet Iuſdicens in ciuitate, & Ducatu Mediolani, ſuo ſacramento, toto tempore ſui regiminis teneantur dicta hoſpitalia defendere, & manutenere in ſuo ſtatu, & iure, tanquam aliquam rem ſpecialem communis Mediolani, & per quemlibet Iuſdicentem fieri debeat b ius ſummarium ſine ſtrepitu, & figura iudicij dictis hoſpitalibus, quolibet die feriato, & non feriato, exceptis ferijs introductis c in honorem Dei, & ſanctorum. Et quilibet Iuſdicens poſſit, & debeat, ex officio inquirere, & procedere contra omnes, & ſingulos, qui aliquid commiſerint, uel committerent in pręiudicium, uel

dammum

Digitized by Google

damnum ipſorum hoſpitalium, nec alicuius eorum, *d* & ipſos punire, *e* & condemnare, ſub pœna librarum centum Imperialium cuilibet Iuſdicenti, ut ſupra, de ſuo ſalari applicandarum communi Mediolani. Idem per omnia ſeruetur *f* in fabrica Eccleſiæ maioris Mediolani, & in conſortijs domus miſericordiæ, quatuor Mariarum, charitatis, Diuinitatis, humilitatis, pietatis, pauperum Chriſti Mediolani Pignatellæ, ſcholæ protectorum carceratorum Mediolani, ſcholæ hoſpitalis ſancti Iacobi Portæ Vercellinæ Mediolani, ſcholæ ſanctæ Catharinæ ſuper cœmiterio ſancti Nazarij in brolio Mediolani hoſpitalis SS. Petri & Pauli, in burgo portæ Romanæ. Quodque per præſentia ſtatuta intelligantur expreſſe confirmata, & approbata omnia, & ſingula diſpoſita in decreto, alias edito, uidelicet, die ſecundo Ianuarij, milleſimi quadringenteſimi octuageſimi ſexti, ſignato Io. Moronus. Et, quod pia loca eleemoſynaria, comprehenſa in præſenti ſtatuto, poſſint, & ualeant gaudere beneficio dicti decreti, & contentorum in eo.

a HOſpitalium Mediolani] † Hoſpitalia an dicatur lo-
1 ca pia, & conſequantur priuilegia locorum piorum, late diſcutit Gabriel ſuo tracta. communium, tit. de pia cauſa, concluſ. 2. Priuilegia plura hoſpitalis maioris, & dependentium ab eo, notátur in priuilegio Philippi Regis Hiſpaniarum & Ducis noſtri, anno 1559. 10. Octobr.

b Ius ſummarium] Quid releuent hæ clauſulæ ſummariç, notatum ſupra late capit. 47. D. Poteſtas, in uerbis his, uolum. 1.

c In honorem Dei, & ſanctorum] Nam hæ feriæ non poſſunt tolli per ſtatuta, ut notatum late ſupra ca. 107. temporibus, in uerb. & de eis non reddatur ius, uol. 1.

d Et ipſos punire] Exequendo condemnationem, quç procedere habeat.

e Et condemnare] Quæ condemnatio debet procedere.

f In fabrica Eccleſiæ maioris] Dicta fabrica habet eius iudicis ex priuilegio, idem in alijs locis pijs, & hoſpitalibus.

Quod brentatores debeant currere ad ignem tempore incendij. Cap. CCCCXCIV.

BRentatores habitantes in ciuitate Mediolani, tempore incendij, teneantur currere cum eorum brentis ad ſeruiendum, & ignem extinguendum, donec à domino, ſeu conductore domus fuerint licentiati, ſub pœna illis brentatoribus illius portç, in qua fuerit incendium, ſoldorum uiginti Imperialium, pro quolibet eorum quibus brentatoribus exinde ſatisfiat per eum, qui habitat in domo, ubi ſit incendium, ſecundum quod per dominum uicarium prouiſionũ taxabitur. Ad quam ſolutionem *a* compellatur de facto per ipſum dominum uicarium, quç pœna impoſita brentatoribus, applicetur habitatori domus prædictç.

a COmpellantur de facto] Quid releuet hoc uerbum, notatum late ſupra cap. 48. quilibet in hoc uerbo, de facto, uolum. 1.

De domicello veſtito qui receſſerit ante finem anni, ſine licentia Patroni. Cap. CCCCXCV.

a SI domicellus, uel alius familiaris maſculus, uel fœmina, *b* fuerit ueſtitus, uel ueſtita per aliquem eius patronum, uel patronam, *c* & receſſerit, contra, uel præter uoluntatem patroni uel patronç, ab ipſo, uel ipſa, ante ſpatium anni, à tempore confectionis robç, de qua fuerit ueſtitus, uel ueſtita, *d* teneatur ipſam robam dimittere patrono uel patronç, *e* alioquin tanquam furto ſubtracta, habeatur & reputetur. *f* Pro quo tamen furto non poſſit procedi criminaliter, ſed tamen ciuiliter poſſit cogi, *g* etiam per perſonalem detentionem, quolibet die. Et nihilominus pro temporibus, quibus dicti domicellus uel domicella portauerit dictam robam, uel ea uſus, uel uſa fuerit, ſolutum & ſatisfactum eſſe intelligatur, dicto domicello, uel domicellç, uſque *i* ad quantitatem, quam aſcenderit deterioratio dictç robç, & de non licentia utſupra, *k* ſtetur ſacramento patroni uel patronç, utſupra.

SVMMARIVM.

1 *Domicellus, & familiaris quis dicatur.*
2 *Qualitatem veſtimenti quis probare debeat.*
3 *Quibus caſibus teneatur domicellus veſtem reſtituere, & quibus non.*
6 *Qualiter, & quando præſumantur res furto ſubtractæ per domicellum, & quando non.*
11 *In caſu huius ſtatuti non agitur criminaliter, ſed tamen ciuiliter.*
12 *Vigore huius ſtatuti poteſt dominus perſonaliter detineri domicellum fugientem.*
13 *Qualiter, quando, & vbi, & à quibus iuretur in caſu huius ſtatuti.*

a SI domicellus] Intellige de famulo, & ſeruitore.
b Vel alius familiaris] † Familiaris appellatione lar-
1 ge comprehenduntur habitantes omnes in domo, prout not. Abb. & omnes Scribentes, in cap. In literis, de teſtib. ubi gloſſa, ubi explicat, qui proprie intelligendo comprehendantur, idem not. gloſſ. in cap. In ſumma, 3. quæſtione quinto.
c Fuerit ueſtitus, uel ueſtita, per aliquem eius patronum]
2 † Hæc qualitas debet probari per patronum agentem, iuxta l. 2. ff. De probationib. idem in ſimili notat Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de indit. ante torturam, num. 54.
d Et receſſerit contra, vel præter voluntatem patroni] Secus ſi ex eius voluntate, & ipſo conſentiente, quia ceſſat hec diſpoſitio.
e Teneatur ipſam robam dimittere] † Poteſt enim ſpolia-
3 re dominus famulum recedentem de indumentis ei datis, ita notat Bonacoſſ. tractà. de ſeruis & famul. quæſtione 79.
4 verſic. Et poterit dominus. † Quod tamen venit declarandum, per tradita per Barto. in l. penult. § 1. num. 4. vbi alij Scriben. ff. ſolut. matrim. vtrum data ſit vti ſpecies, vel vti quantitas, nam ſi data fuerit vti ſpecies, vt ſcilicet dominus domicello vtatur certo tempore, tenetur eam reſtituere, alias non, ſi vult reſtituere quantitatem detracta deterioratione, quæ imputatur in eius ſalarium, vt etiam cauetur
5 infra eodemmet Statuto. † Debet tamen famulus habere veſtes lugubres magni viri mortui, ita Bonacoſſ. d. tractat. quæſt. 132.
f Alioquin vti furto ſubtracta habeatur & reputetur] †
6 Idem not. Boſſ. ſua praxi crimin. tit. De indit. ante torturam,
7 num. 53. & 54. † Dominus pro furto leui poteſt punire verberibus famulum, licet non poſſit puniri per iudicem, ita
8 Bonacoſſ. tract. de ſeruis & famul. quæſt. 112. † Famulus qui adhibuit omnem diligentiam penes dominum, vt conſequatur eius ſalarium, ſi non poteſt conſequi, poteſt furari impune domino tantam quantitatem rerum, quantum importat eius ſalarium, ita notat Caroc. tracta. Locat. verſ.
9 Tempore penſionis, num. 13. Poteſt etiam dominus capere propria authoritate famulum fugientem, ita not. Bonac. in
10 d. tract. pract. quæſt. 234 † Diſpoſitio hæc quod roba quam habebat præſumatur ab eo recedente ſine licentia ſubtracta, habet locum etiam in alijs rebus, quæ deſunt domino, quãdo domicellus aufugerit, quia præſumuntur ab eo fugiente ſubtractæ, ita notat gloſſ. in §. Si vero etiam quidam iurent, in verbo, Factum, vbi Angel. in Auth. De exhib. reis, idem notat Iaſ. in l. Admonendi, in 2. lect. num. 159. ff. de iureiurand. Boſſ. d. ſua praxi crim. tit. De indit. & conſiderat. ante torturam, num. 53. idem not. Marſ. §. diligenter, nu. 47. Paul. de Irland. tract. de relaxat. carcerat. cap. de fuga incarcerati, idem cauetur in lib. 6. Communium, in verbo, Fugiens à carcere, Duen. ponit regulam in reg. 307. Famulus, Limitando, vt ibi per eum, quatuor modis, & infra capitulo ſequenti cauetur.
g Pro quo tamen furto non poſſit procedi criminaliter]
11 † Nam iure communi inſpecto vltra actionem criminalem pro furto, pro quo agitur ad pœnam proceditur etiam ciuiliter, & dicitur condictio furtiua, quæ datur ad rei vendi-
12 cationem, toto tit. ff. & C. de condict. furtiu. † Ratio autem textus huius illa potiſſimum, quod non agatur actione furti criminaliter hoc caſu, ex eo, quod ſit furtum domeſticum, quod non poteſt puniri actione furti, vt notatur in l. Reſpiciendum, §. furta domeſtica, ff. de pœnis, ita Afflict. in conſtitut. regni, Rubric. 63. de officio Baiuli, num. 16. & 17. lib. 1.
h Etiam per perſonalem detentionem] Quod non poſſet fieri obſtante Statuto, ſupra, cap. 167. Pro debito, volum. 1. Niſi hic fuiſſet expreſſum.

Digitized by Google

i Quolibet die]Non tamen feriato in honorem Dei, quod
non poteſt tolli per Statutum, vt notatum ſupra, capit. 107.
Temporibus, in verbo, Et de eis non reddatur ius, volumine
primo.

k Ad quantitatem quam aſcenderit deteriorario dictæ ro-
1 bæ] † Quando data vti qualitas, iuxta diſtinctionem Bart.
& Scriben in l. penultima. §. 1. numero quarto. ff. ſolut. ma-
trim.

l Stetur ſacramento patroni] Quomodo iurandum, & qua
liter, & quo loco, & tempore, & apud quem Iudicem, & qua
lis debet eſſe perſona iurare volens, notatum late ſupra in
capit. 371. Statuitur in his verbis.

Qualiter domicellus, vel familiaris teneatur pro furtis, vel rebus ſubtractis. Cap. CCCCXCVI.

a SI contingat aliquem domicellum, *b* vel alium familiarem recedere à patrono, vel patrona, *c* ſine eius licentia, *d* & poſt eius receſſum, *e* infra octo dies, *f* patronus vel patrona *g* aſſeruerit aliquod mobile eſſe deperditum, vel non reperiri in eius domo habitationis, *h* affirmet eius proprio ſacramento, *i* & credere eſſe ſubtractum per eum domicellum, pro plena probatione habeatur contra domicellum, vel famulum, & intelligatur receſſiſſe ſine licētia, ſi hoc, patronus vel patrona, *k* iuramento ſuo affirmauerit, ita tamen, quod vigore huius ſtatuti *l* non poſſit procedi criminaliter, ſed tamen poſſit fieri exequutio realis, etiā per perſonalem detentionem, & quolibet die.

SVMMARIVM.

1 *Domicellus quis ſit.*
2 *Familiaris quis ſit.*
4 *Infra quod tempus audiatur patronus in caſu huius ſtat.*
5 *Aſſertioni domini creditur cum iuramento.*
6 *Probatio per ſacramentum, non eſt legitima probatio, ſed priuilegiata.*
7 *Concordat hic tex. cum iure communi.*
14 *Fideiuſſor pro famulo, tenetur in caſu huius ſtat.*

a SI domicellus] Intellige de famulo, & ſeruitute. † Fœ-
1 mina quoque domicella & famula, quæ diu ſtetit cum
aliquo, licet ſit creditrix de aliqua ſumma pro ſuo ſala
rio Domini ſui, licet etiam ſit reddita prægnans à domino,
non debet recedere à domino furtiue, nec aliquid ab eo ſub-
trahere, cum habeat iudices, quos adire poteſt, vt not. Cę-
poll. conſ. 26. num. 1. cum ſeq. maxime num. 6. Et hoc etiam
cauetur infra, c 499. Prædicta.

b Vel alius familiaris] Qui comprehendantur, late nota-
2 tum, cap. præcedenti, in hoc verbo, Familiaris. † Non tamen
comprehenditur in his verbis negotiorum geſtor, ſic quan-
doque iudicatum per Dominos protectores carceratorum
in cauſa cuiuſdam negotiorum geſtoris, quem capi fecerat
Ill. quon. Comes Dionyſius Boromæus, & etiam rationem
ab eo reddi petebat, & facto verbo in Senatu, fuit dictum,
quod contra eum eſſet actio particularis, & Statutum non
loqui de his quibus fuerit commiſſa adminiſtratio particu-
laris, prout in negotiorum geſtore. Qualitas hæc quod ſit
domicellus, vel familiaris debet probari per dominum, qui
vult agere, ita Boſſ. dicta ſua praxi crim. tit. de indit. ante tor
tur. num. 54.

c Sine eius licentia] Secus ſi habuerit licentiam bonam à
domino, vel patrono, quia tunc ceſſat hæc præſumptio
mala.

d Et poſt eius receſſum] † Tempore huius receſſus ſine licen
3 tia probari debet, quod hic eſſet domicellus, vel familiaris,
ita Boſſ. dicta ſua praxi crimin. titu. de indit. ante tortur. nu-
mero 54.

e Infra octo dies] † Poſt hoc autem tempus non debet pa-
4 tronus audiri, vt tradit Bald. in l. obſeruare. §. Proficiſci, nu.
4. ff de offic Proconſ.

f Patronus vel patrona] Qui tamen ſint laici, quia hoc be
neficium non competit clericis patronis, ſic declarauit Sena-
tus anno 1546. 7. Nouembr. De iure tamen videretur ſecus
dicendum, ex eo quod non ſunt in ſpecie prohibiti vti hoc
Statuto, vt ſupra notat. d. cap. 180. In fauorem.

g Aſſeruerit aliquod mobile eſſe deperditum, vel non repe
5 riri in eius domo habitationis] † Et ſic creditur eius aſſertio-
ni hoc caſu cum iuramento infraſcripto, & hoc eſt ſingula-
re. Illa autem ratio poteſt adduci, quia ex quo difficilis eſt
probatio rerum, quæ ſunt in domo, ideo debet ſufficere pro
batio per coniecturas, vt in his terminis not. Alex. conſ. 53.
vol. 2. per totum, confirmat Rebuff. tract. concord. in regia
ad prælaturam. §. vlt. in verbo, Specie probationis, verſicu.
Decima ſpecies.

h Affirmet eius proprio ſacramento] † Quod hæc non ſit
6 legitima probatio, quæ ſit per ſacramētum alicuius, & qua
liter, & quando, & quo tempore & loco, & coram quo iudi-
cę ſit deferendum, late notatum ſupra, cap. 371. Statuitur, in
verbis, ſtetur ſacramento domini.

i Et credere eſſe ſubtractum per eum domicellum] † In hoc
7 concordat cum diſpoſitione iuris communis, iuxta gl. ſingul.
in Auth. De exhibend. reis. §. ſi vero etiam quidam iurent,
in verbo, Factum, vbi Angel. Iaſ. In d. l. admonendi, Secunda
lect. num. 159. ff. de iureiur. cum accumulatis in ca. præced.
8 in verbo, Alioquin vti furto ſubtracto. † Declarando, vt
per Duen. reg. 307. Famulus.

k Pro plena probatione habeatur] † Idem de iure communi
9 ſecundum Boer. ſua deciſ. 215. numer. 29. Rationem adducit
Boſſ. d. tit. de indit. ante torturam, num. 53. & 54. Et etiam
quod hoc non eſſet de iure communi, tamen hoc inductum
per Statutum valeret, cum inductum ſit ob neceſſitatem, uel
publicam vtilitatem, iuxta tradita per Fel. in cap. 2. num. 2.
10 verſ. Secunda concluſio, de probat. † Probatio tamen in con
trarium poteſt fieri etiam ſi ſtatutum diceret, quod habere-
tur pro plenaria probatione, vt in his terminis poſt longam
diſcuſſionem firmat Tiraquell. tract. retract. lignag. §. 4. gl.
1. nu. 14. cum ſeq. in 2. limit.

l Iuramento ſuo affirmauerit] Quando deferendum, quo
tempore, & loco, & coram quo iudice, notatum late ſupra,
capitulo 371. Statuitur, in verbis, Sacramento, & verbo,
Domini.

m Non poſſit procedi criminaliter] † Idem de iure commu-
11 ni, vt agatur ſolum ad rei proſecutionē condictione rei fur-
tiuæ, non ad pœnam, vt notatum cap. præcedenti, in his ver
12 bis. † ex eo quod in his furtis domeſticis non agitur ad pœ-
nam l. reſpiciendum. §. furta domeſtica. ff. de pœnis, Cępol.
13 conſilio 26. num. 11. † Niſi furtum eſſet magnum, ita Afflict.
in conſtit. regni, Rubr. 63. De officio baiuli, ad fin. num. 16.
& 17. vol. 1.

n Sed tamen poterit fieri exequutio realis] Fideiuſſor pro
famulo tenetur pro hoc delicto probato, vt poſt longam di-
ſcuſſionem firmat Boſſ. ſua praxi crimin. tit. de carcer. fide-
14 iuſſ. num. 54. † Ex quo venit ex natura rei, idem dicitur in
fideiuſſore conductoris pro penſione, vt teneatur pro dete-
rioratione rei conductæ, ita Rebuff. tract. de literis obligat.
artic. 4. gloſſ. 2. num. 32. per text. in l. Admiſſi. §. fideiuſſor.
ff. de fideiuſſ.

De domicello, vel famula inhoneſte ſe habente in domo patroni vel patronæ.

Cap. CCCCXCVII.

a SI contingat domicellum, vel familiarem, *b* aut domicellam, vel familiarem, *c* inhoneſte ſe habere in domo ſui patroni, vel patronæ, poſſit patronus, & patrona, *d* authoritate propria, *e* Ipſum domicellum, vel familiarem, *f* duci facere in forciam Domini Poteſtatis. Et ſi hoc firmiter ſe credere patronus, vel patrona, ſub *g* ſacramento affirmauerit, quod tunc domicellus, vel domicella teneatur in carceribus, per annum vnum, vel minus arbitrio patroni, vel patronæ.

SVMMARIVM.

1 *Comprehendit maſculum, & fœminam.*
2 *Inhoneſtus hæc attenditur circa corpus ſuum.*
4 *Retentio ex hoc ſtatut. procedit tantum in maſculo.*
5 *Qualiter, & quando, & vbi deferatur domino ſacramentum.*

a SI contingat domicellum vel familiarem] Quæ ſint hæ
perſonę, notatum ſupra, c. 495. Si domicellus.

b Aut domicellam] Ligatur hic etiam fœmina, ex quo
1 tractatur de inhoneſtate, quæ contingit vtrique ſexui. † An
cilla commiſcens ſe domino an patiatur aliquam pœnam,
notat Bonacoſſ. in tract. De ſeruis, & famulis, q. 247.

c Inhoneſte ſe habere in domo ſui patroni, vel patronæ]
2 † Hoc intelligitur reſpectu honoris fœminarum, quę ſunt
in domo, & hoc procedit reſpectu domicellarum, & famula
rum,

Digitized by Google

rum,quę ſe inhoneſte gerunt in domo patroni reſpectu corporis ſui,quia ita conſideratur honeſtas, iuxta text. in l. Qui aliter,vbi gl.ff.de vſu,& habit.
d Propria authoritate] † Poteſt etiam capere domicellum
3 fugientem,vt notat Bonacoſſ. in tractat. de ſeruis & famul. quęſt.234.
e Ipſum domicellum & familiarem] † Quo ad detentio-
4 nem Statutum hoc non loquitur de domicella, & famula, prout ēt ex verbiſmet ſtatuti colligitur, circa fin.ibi. Quod tunc domicellus vel domicella.
f Duci facere in fortiam Dom. Poteſtatis] Quod poteſt facere etiam antequam iuret, vt infra cauetur ex ſtatuti verbis.
g Sacramento affirmauerit] Qualiter deferendum iuramētum,& quo loco, & quo tempore, & coram quo Iudice,notatum ſupra,cap.371.Statuitur, in verbo, Stetur ſacramen-
5 to Domini.†Poterit tamen probari contrarium,cum non ſit de caſibus exceptis,Tiraquell.tract. retract.lignag.§.4.glo. 1.numero 13.cum ſequentib.

Quod ſtetur ſacramento patroni, vel patronæ pro ſolutione ſalarij. Cap. CCCCXCVIII.

a SI oriatur controuerſia b inter patronum,c & domicellum,vel familiarem d ſuper quantitate ſalarij,vel mercedis,vel ſuper ſolutione ſalarij, vel mercedis, e ſtetur ſacramento patroni,vel patronæ f ſingulariter referendo.

SVMMARIVM.

1 *Statutum obligans dominum pro delicto famuli, qualiter intelligendum.*
3 *Famulus poteſt cogi ad ſeruiendum, & moderate caſtigari.*
5 *Famulus exercens in apotheca, non poteſt dici ſocius.*
6 *Famulo expulſo vtrum debeatur ſalarium.*
10 *Qualiter, & quando debeatur ſalarium ſeruitori, & intra quod tempus ad illud petendum admittatur, plur.ſeq.*
21 *Quibus loco,& tempore deferendum ſit domino ſacramentum.*

a SI oriatur controuerſia] Idem importat quod lis,quęſtio & ſimilia,per Statutū ſupr.c 13. Hæc verba, Quicquid in iure differant,vt ibi notatum, volum.1.
b Inter patronum] Tenentem aliquem ad ſuam ſeruitutem.
c Et domicellum,vel familiarē] Quid ſint, notatum late
1 ſupra,cap.495.Si domicellus. † Statutum, quod dominus tenetur pro delictis commiſſis per famulos ſuos, intelligitur de delictis commiſſis per famulos tempore quo erant eorū famuli,ita Bonacoſſ in tract.de ſeruis & famul.quæſt. 57 ad finem,alias nō tenetur etiam ſi eſſet caupo, vt ibi per
2 eum. † Dominus ſi ex Statuto tenetur ſoluere condemnationem pro famulo, & ſeruo, non tenetur ſi fuerit in contumaciam condemnatus, ita notat Bonacoſſ.tract.de ſeru. & famul. quæſt 97 & quęſt. 141. Scribentes omnes in l.
3 Cum filiusfamilias, in princ.ff.de verb.oblig. † Famulus alicuius quod poſſit cogi ad ſeruiendum alteri perſonæ,
4 not. Bonacoſſ.in tract d. quæſt. 86. † Famulus ſi non vult operari & ſeruire,poteſt moderate caſtigari per dominum,
5 ita Bonacoſſ.in d. tract. quæſt.117. † Famulus conductus pro famulatu ſi dominus facit eum exercere in apotheca, non poteſt dici ſocius in arte,in qua fuit præpoſitus,Bonac. d.tract.quæſt.90.Caroc.tract.Locati,verſic. Inſtit. Actione,
6 numer. 1. † Famulus expulſus ſine cauſa à domino an debeat habere ſalarium præteriti temporis, diſtinguit Caroc.
7 d. tract. verſic.tempore penſionis,numer.6.& 7. † Et quod debeatur ad ratam temporis mortuo eo intra annum pro quo facta conductio, not Caroc.verſ. Officio Aſſeſſorum,
8 num.7. † Officialis an teneatur pro eius ſeruis viuis vel mortuis,not.Bonacoſſ.d.tract quæſt.95.
d Super quantitate ſalarij vel mercedis] † Famulus ſim-
9 pliciter conductus in domo alicuius an debeat habere ſalarium,vbi non eſt ei promiſſum, diſcutit Bonac.d. tract. De
10 ſeruis, q.97. † Famulo ſi fuit conſtitutum ſalarium pro ſeruiendo duobus, vt puta ſcholaribus, diminuitur ſi vnus
11 ex eis receſſerit,Bonac. ibi, quęſt.122. † Famulus conductus pro anno certo ſalario,ſi vltra annum ſeruiat, cenſetur reconductus eum eodem ſalario,ita Bonac. in d.tract.de ſeru. quæſt.80.Et iurans ſeruire per annum aſtringitur eo iura-
12 mento. Ita Bonacoſſ. quæſt.81. † Famulus poteſt locare
13 operas ſuas perpetuo,ita Bonacoſſ.d.tract.quęſt.85. † Famulus conductus pro vno anno, ſi interim moriatur debetur eius hæredibus totū ſalarium,ita Bonac.d.tract.q.82. Alias ſi ante recedat nullum ſalarium debetur,ita Bonac.d. tract. quæſt 104.ad finem, Et eo caſu tenetur ſeruire ſecun-
14 dum eius qualitatem,vt ibi.Bonac.quęſt.83. † Medici, & medicinæ cuius ſumptibus debent præſtari famulo infirmo,
15 not.Caroc.d.tract. Locat.verſ.ſumptibus, nu.6. † Famulo qui infirmatur pro tēpore infirmitatis non debetur aliquod ſalarium, ita not. Viuius ſuis commun.lib.1 opin.108.Famuli ſeruiens,Idem Bonac.d.tract.q.103. Et hoc de rigore iuris,non de æquitate,idem Caro.d.tract.verſ.Tēpore penſionis,num.9.Imo quod non teneatur reficere tempus infir
17 mitatis,vt per eum,nu.10. † Datum famulo vltra ſalarium,
18 cenſetur donatum,Bonacoſſ d.quæſt.92. † Famuli admittuntur de iure communi ad petendum eorum ſalarium à dominis intra triennium, alias excluduntur, vt notat Duen. regul.306 Famulus,Limitando duodecim modis,vt ibi per
19 eum,refert Bonac.d.quęſt.103. † In alijs operarijs reſtrictum hoc tempus per Senatum,ad tres menſes,ita per decre
20 tum anno 1549. 28. Martis editum. † Aromatarij pactum cum eius famulo, vel Garzono de ſeruiendo et per quadriennium non tranſit ad hæredes Aromatarij, ita Bonacoſſ.in tract. De ſeru. quæſt. 117.
e Stetur ſacramento patroni, vel patronæ] † Qualiter,
21 quo tempore,loco, & coram quo iudice hoc iurandum, & qualis debeat eſſe perſona, & quod poſſit probari contrarium,notatum late ſupra,cap.371. Statuitur,in verbis ſimi-
22 libus. † Procedere videtur hæc diſpoſitio etiam ſi nunc non ſit dominus,vel patronus,ſed ſolū fuerit, prout in ſimili declarat gloſſ.in l. Cotem ferro, §. Eam rem in verbo, Dominus, ff. de publican. In contrarium videtur poſſe argui ex tex.l.in edictis,§.Si extraneus,ff. De noxalibus,quod qualitas adiuncta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi, iuxta notata per Bart. in l. Ex facto,col. 2.circa med. verſic. Secundo caſu,vbi Caſtr. num. 4. & Aret.numer.6 ff.de vulg. & pupill.& in l. In ſubſtitutione, ff.eod.tit. Verum ſi fiat interpretatio verbi illius patroni,vel patronæ olim ceſſant contraria.
f Singulariter referendo] † Vt in ſimili facit relationem,
23 Deci.conſil.391.num.5.ad finem, & num.6.verſic. Secundo reſpondetur.

Quod prædicta capitula de domicello intelligantur etiam in domicella, famula, baiula, vel nutrice. Cap. CCCCXCIX.

a PRædicta omnia quæ dicta ſunt b domicello, vel familiari, c habeant locum in domicella, d ac baiula vel nutrice.

a PRædicta omnia quę dicta ſunt] † Hæc dictio, & clau-
1 ſula includit omnes qualitates Statutorum præcedentium,ut notat Roland. à Valle conſil. 60,num.30.cum ſeq. volum.1.
b De domicello, vel familiari] In numero ſcilicet ſingulari,vt dictum ſupra,cap.496.Si domicellus. Et ſic vtrum habeat locum etiam in domicella poterat controuerti, iuxta tradita ſupra,c.116.In ciuitate,vol.1.propterea hic expreſſum clare.
c Habeant locum in domicella,& famula] Et ſic etiam in fœmina inſeruiente.
d Et baiula vel nutrice] In domo tantum ſtante, vt concordet cum alijs famulis, nam quandoque filij dantur nutricibus extra domum, quo caſu non militaret diſpoſitio Statutorum præcedentium,&c.

Quod mulier poſſit conſentire alienationi bonorum hypothecatorum pro iuribus dotalibus. Cap. CCCCC.

a POſſit mulier, b conſtante matrimonio,conſentire cuilibet c alienationi bonorum d hypothecatorum e pro iuribus dotalibus, f & paraphernalibus, g & ea bona, & alia quælibet bona abinde retro alienata, per quæ regreſſus poſſet haberi ad ea bona,quæ tunc alienarentur, & liberarentur, h liberare ab ipſa hypotheca, i ſiue ſint vltimum pignus, k ſiue non, etiam quando ſe petat ſecuram in toto,vel in parte, ſuper alijs bonis, l quomodo in
actu

Digitized by Google

actu huiuſmodi conſenſus, & liberationis, *m* accedat conſenſus patris, ſi patrem ipſa mulier habuerit, *n* & vnius alterius agnati *o* proximi. Et ſi patrem non habuerit, accedat conſenſus *p* duorum agnatorum proximiorum, *q* ita quod exiſtentibus agnatis interueniant ipſi agnati: *r* & non exiſtentibus agnatis *ſ* interueniant cognati, exiſtente vero ſolum agnato vno, ipſe interueniant cum vno cognato in omnibus caſibus etiam interueniant conſenſu *s* iurarare debeant ipſi conſentientes ad Sancta Dei Euangelia manibus corporaliter tactis ſcripturis, conſenſum ipſius mulieris eidem expedire, & eorum credere nullum alium meliorem modum adeſſe quam conſenſus alienationis prædictæ. *u* Onerantes grauiter conſcientias iurare debentium, vt diligenter aduertant, ne in præmiſſis calumnioſe interueniant. *x* Idem in omnibus, & per omnia locum habeat in renunciationibus contradictionum factarum aliquibus cridis factis pro bonis vendendis, & liberationibus bonorum ad cridas poſitorum, *y* quando aliquibus cridis per aliquam mulierem, vel eius nomine ex cauſa iurium dotalium, & paraphernalium contradictum fuiſſet.

SVMMARIVM.

1 *Qualiter de iure communi poſſit mulier conſentire huic alienationi.*
2 *Attento dicto iure communi hæc alienatio reuocatur. Quoties alia bona non ſuperſint pro ſatisfactione dotis.*
7 *Limitatur iſta concluſio multis modis vſque ad num. 13.*
13 *Mulier iurans non conſentire; ſi conſentiat etiam cum iuramento, non tenet conſenſus.*
14 *Res dotalis immobilis non poteſt alienari etiam de conſenſu vxoris, cum ampliationibus, & fallentijs, vſque ad num. 41.*
41 *Extante fundo dotali, non deſinunt alia bona iuri eſſe hypothecata.*
42 *Domus alicuius, deſtruenda ob delictum, propter hypothecam mulieris ſuſtinetur.*
43 *Pro hac hypotheca non agit mulier cõtra creditores conſtante matrimonio.*
44 *Qualiter & quando poſſint cedi iura dotalia.*
45 *Quid in paraphernalibus.*
46 *Liberatio hæc non extenditur ad non ſpecificata.*
48 *Renunciatio præiudicat quoad omnes.*
49 *Qualiter maritus poſſit libere diſponere de dote vxoris.*
50 *Renunciatio vxoris ad quid trahatur, & vtrum fraudolenter facta noceat vxori.*
53 *Bona ſic alienata, ſi ad maritum reuertantur, recidunt in hypothecam.*
57 *De iure communi conſenſus ab vxore præſtitus ſuper vltimo pignore non tenet.*
59 *Statutum hoc non eſt correctorium iuris communis.*
60 *Mulier petens ſe tutam, de iure communi excludebatur ab hypotheca.*
61 *Vtrum conſenſus patris debeat adhiberi in contractu ſuum intereſſe concernente.*
62 *Quid iuris ſi agnatus nolit conſentire, vel agatur de ſuo intereſſe.*
64 *Proximiores in gradu requiruntur.*
70 *Si proximiores ſint minores, vel inhabiles remotiores admittuntur.*
72 *Vtrum poſſit fieri alienatio vni ex agnatis, & quomodo.*
74 *Iuramentum vtrum ſuppleat defectum agnatorum, cum limitationibus, vſque ad num 79.*
79 *Creditur mulieri aſſerenti ſe agnatos non habere.*
80 *Qualiter probetur extare agnatos, & illos non fuiſſe adhibitos.*
81 *Nullis iſtorum ex ſtantibus diſpenſat Senatus, vt contrahat cum aſſiſtentia duorum vicinorum.*
84 *Tenentur in conſcientia iſti conſentientes erga Deum; & contractus ſine hac ſolennitate nullus eſt, nec poteſt huic ſolemnitati per partes renunciari.*

a POſſit mulier] Vxor ſcilicet exiſtens alicuius, vel nurus.
b Conſtante matrimonio conſentire] † Idem de iure com-
1 muni poteſt facere vxor ſine hac ſolennitate, per textum in
l. Etiam ſi cõſtante, & l. Iubemus, C. Ad Senat. Vell. Etiam
ſine aliqua certificatione, ita Bald. in conſil. 164. ad fin. & cõ
2 ſil. 165. volum. 3. † Quod tamen dicto iure habet locum,
modo tamen remaneant tot bona marito, quę ſufficiant pro
ſatisfactione dotis illius, alias mulier non obſtante illo con
ſenſu poterit reuocare alienata vſque ad concurrentem
quantitatem dictę eius dotis, ita Bald. d. l. iubemus, num. 4.
C. ad Velleian. Quod idem notat Pract. in forma libelli in
actione pro donatione, verſic. Ex cauſa, num. 14. Et in actione hypothecaria, verſic. Exceptione, num. 29. Caſtren. l. Męuia, §. Fundus, num. 3. ff. ſolut. matrimon. Romanus conſil.
187. num. 1. & 2. Afflict. deciſ. 311. numer. 1. Anton de Fano
tract. pignor. 6. parte princ. 3. membro, num. 14. Ferronius
ſuis Commentar. titu. 4. De dote, §. 12. colum. 13. verſicu.
3 Hæc autem. † Sufficit tamen quod adſint tempore renunciationis, vt tradit Roma. d. conſil. 187. num. 1. idem Affli.
4 deciſ. 313. numero 1. † Quod autem non adeſſent tunc
temporis tot bona ſufficientia in bonis mariti onus videtur
ſpectare ad mulierem tanquam quod ſi fundamentum intentionis ſuæ, iuxta tradita per Caſtr. d. l. Męuia, §. fundus,
5 n. 4. ff. ſol. matr. † Sed quod ſufficiat mulierem hoc allegare,
onus aũt probandi contrariũ ſpectet dicenti contrariũ, iuxta
gl. in l. cum de lege, ff. de prob. cum notatis per Alex. conſil.
55. numer. 6. cum addit. ibi volumine 1. ita firmat Deci. conſilio 519. ad fin. idem Iaſ. in l. ſi is poteſt, numer. 85. ff. de aequ. poſſ. & in l. Scimus, in princip. C. de iure delib. † Pro
6
veritate videantur tradita per Natta, conſil. 214. numer. 5.
cum ſequen. volumine 1. & conſil. 238. numer. 7. volum. 2.
7 late Portius Imolen. ſuis communibus lib. 1. reg. 23. † Quę
tamen concluſio vt mulier poſſit non obſtante renunciatione redire ad bona mariti alienata cum eius cõnſenſu, quando alia bona non ſuperſunt, non habet locum ſi conſenſus
mulieris fuerint iuratus, ita Alexand. conſil. 83. numer. 7. &
8. volum. 6. Alciat. conſil. 127. numer. 5. & 6. Ruin. conſil.
41. num. 2. volum. 5. Rolan. à Valle conſil. 70. numer. 20. &
8 25. volumine 2. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 311. num. 3. † Quę
tamen opinio videtur nimis rigoroſa per tradita in his ter-
9 minis per Pariſ. conſil. 75. per tot. volumine 3. † Fallit ſecundo hæc concluſio, ſi mulier fateretur pecuniam ad eius
manus peruenisse, in caſibus in quibus eas poteſt habere
conſtante matrimonio ita Pract. d. forma libelli in actione
hypothecaria, verſ. Exceptione, verſi. Quod autem, Vrſill.
10 ad Afflictum deciſio. 311. numer. 6. † Sed quod hæc confeſſio etiam iurata non noceat mulieri hoc caſu, notat Bald.
in l. 1. numer. 4. verſic. Prædicta, C. de duob. reis, ſequitur
Boer. deciſio. 13. in princip. Afflict. deciſio. 209 numer. 3. &
4. Crauet. conſili. 91. licet Alexand. conſil. 38. numer. 1. volumine ſecundo, teneat contrarium, Eandem opinionem,
quod non noceat etiam iurata, notat Roland. à Valle conſil. 64. numero 10. volumine primo, & ſic iudicatum atteſtatur Manſuerius ad Pract. in forma dict. libelli in actione
hypothecaria, verſic. Exceptione, in verbo, Mulier, ad finem.
11 † Fallit tertio hæc concluſio, quando mulier fateretur ſupereſſe alia bona ſufficientia pro dote ſua marito, ita Vrſill.
12 ad Afflict. dict. deciſ. 311. numero 4 ad finem, & 5. † Fallit
quarto hæc concluſio vbi mulier prędecederet marito, quia
tunc teneret alienatio, vt notat Bald. nouell. tract. de dote,
13 7. part. priuileg. 11. limit. 1. † Mulier ſi iurauerit non conſentire alienationi bonorum hypothecatorum, poterit tamen dein conſentiens etiam cum iuramento ei contrauenire, non obſtante ſecundo iuramento, vt notat Pract. in forma libelli ſub petitione reſtitutionis in integrum, verſicu.
Tunc iurauit, numero decimoquarto, cum addit. ibi, idem
Cotta ſuis memorab. in verbo, Iuramenti religio, circa fi-
14 nem. † Quod magis dicendum, ſi iurauerit non alienare res dotales, cum ſit à iure prohibitum, ita Diaz. regul.
479. Mulier, Declarando, & limitando, vt per eum.
Alienationi bonorum] † Res autem dotalis immobi-
15 lis nõ poteſt regulariter alienari, etiam de conſenſu vxoris,
tot. tit. ff. & C. de fund. dotal. ita Caſtrenſ. conſil. 41. numer.
tertio, volumine 1. Pract. in forma libelli, quo vxor agit,
verſic. Ac etiam Caſtrum, numero 4. notat etiam Marſ. tract.
bannit. in verbo, Alienara, numero 102. Bertran. conſilo 95.
numero 2. volumine 1. part. 1. quod habeat locum etiam
vno conſentiente. Imol. l. Cum vir, numero 4. ff. de vſucap.
16 Riminald. ſenior. conſilio 39. num. 26. volum. 2. † Quod
etiam habet locum per contractum iuratum, vt notat Ferron. ſuis comment. tit. 4. de dote, §. 12. colum. 3. verſic. Nec
17 vero proderit, cum ſequen. † Fallit tamen primo hæc concluſio, vt non procedat, ſi mulier conſentiens alienationi
dictæ rei dotalis iurauerit non contrauenire, vt per Pract.
dict. verſic. Ac etiam Caſtrum, numero 1. idem Pariſ. conſil.
75. numero 1. & 13. & ſeq. vol. 3. Bertrand. conſ. 95. ad fin.
18 vol. 1. part. 1. † Quod etiam ſtante ſimplici iuramento firmetur alienatio, not. Afflict. deciſ. 336. n. 4. Didac. tract. re-
19 lect. 2. p. §. 1. n. 7. verſ. Scđo ſi vero, † Qđ magis habet locũ,
quod

Digitized by Google

quod mulier iurans in alienatione fundi dotalis non poſsit reuocare alienationé ſoluto matrimonio propter ius ſuperueniens, ita Imol. d. l. cum vir, nu. 4. & 10. & in cap. cum contingat, num 22. verſiculo Et prædicta intellige, De iureiur. Bertrand. dicto conſilio 95. num. 3. idem conſilio 83. nume-
20 ro vndecimo. volumine ſeptimo. † Declarando, vt ſignanter per Bald. de Bartol. in l. 1. numero 174. ff. ſolut. matrim.
21 an ambo interueniant, vel vnus eorum tantum, idem ibi. † Alias mulier alienans fundum dotalem, quod poſsit reuocare alienationem, etiam ſoluto matrimonio, ſentit gloſſ.
22 Inſtit. quibus alien. licet in princ. † Quia intereſt mulieris ſibi conſeruare rem dotalem, etiam ſoluto matrimonio, vt poſsit iterato nubere, l. prima. ff. ſol. matrim. not. Imol. d. ca. Cum contingat, numero 22. verſicu. Hunc reſtat videre è cõtra, & verſic. Tunc inſurgit dubium, De iureiur. & in l. Cum vir, numer. 9. & 10. ff. de vſucap. declarando, vt ſignanter per
23 Bald. de Bartol. in d. repet. l. 1. num. 188. † Imò etiam mulier contraueniendo non tenetur de euictione, ita Vital. Giber. tract. Clauſularum, folio mihi 94. verſ. Nunc videmus, Limitando tamen hoc non procedere, ſi prius iurauerit non alienare, vel contrauenire alienationi prædictæ rei dotalis, vt not. Diaz. d. regul. 479. Mulier, Cotta, d. memorab. in uer
24 bo, Iuramenti religio, ad finem. † Secundo limitatur, quod ſi pretium non ſit conuerſum ad manus, vel vtilitatem mulieris, & non adſint alia bona mariti, ad quæ poſsit haberi regreſſus, tunc mulier poteſt reſcindere contractum non obſtante iuramento, vt ibi per Pariſ. num. 13. cum ſeq. confir-
25 mando, numero decimonono. cum ſequent. † Quod habet locum, etiam quod tempore alienationis extarent, non tempo
26 re repetitionis dotis, vt ibi per eum, n. 18. † Tertio limitatur vt non habeat locum in præiudicium filiorum, qui debent ali ex dote materna, vbi maritus vergat ad inopiam, ita Al-
27 ciat. conſ. 127. num. 4. † Fallit ſecundo principaliter, ſi alienetur pro anima, quia poteſt & tenet, ita Caſtr. conſilio 41. numero tertio. volumine 1. Ferron. d. ſuis comment. titu. 4.
28 de dote. §. 12. colum. 3. verſic. Si tamen. † Fallit tertio, vt poſſit dos diſtrahi durante matrimonio ex iuſta cauſa, pro liberatione ſcilicet captiuorum, vt not. Ferron. d. §. 12. verſiculo Hac in re, vbi alios caſus explicat, idem Ruin. conſ. 41. nu.
29 4. volum. 5. † Quarto poteſt fundus dotalis præſcribi, vbi præſcriptio ſit cœpta antequam daretur in dotem, quia qualitas ſuperueniens non impedit præſcriptionem, ita Ioan.
30 Papo. ſuis comment. tit. de præſcript. §. 27. † Poterit & quinto permutari validè fundus dotalis ad vtilitatem mulieris, vel ſaltem ad non eius damnum, ita not. Vrſill. ad Afflictũ,
31 deciſione 366. numero 1. † Sexto poterit alienari fundus dotalis, ſi fuerit datus æſtimatus tali æſtimatione, quæ faciat venditionem, iuxta tradita per Didacum tract. practicarum quæſtionum, cap. vigeſimooctauo, numero primo, cum ſequent. & Ioſeph. Ludouic. ſuis concluſionib. concluſ. 10. vbi late diſcutit hunc articulum, quod quãdo æſtimatio faciat emptionem, vt poſsit reſtitui pecunia pro qua facta æſtimatio fuit, vt per eum, & Magonius deciſione octuageſimaſexta, numero duodecimo, & decimooctauo, ad finem, & Puteũ deciſione trecenteſimaſeptuageſima ſexta, libro tertio. Veluti ſi detur fundus pro centum pro dote, cum pacto, quod fundus uel æſtimatio reſtituatur tempore eueniente, quod
33 debeat fieri reſtitutio dotis, † quia eſt in facultate mariti, vel hæredum eius reſtituere uel fundum, uel pretium, vt per textum in l. Plerique, uerſic. Si res, ibi. Virum maritus. ff. de iure dot. ita declarat Caſtrenſ. in l. Aeſtimatę, numero ſexto, uſque ad finem. ff. ſolut. matrim. Natta conſilio 650. nume.
34 2. 3. & 4. vol. 4. † Poterit ẽe fundus dotalis alienari in tribus caſibus alijs, quando eſt facta æſtimatio, etiam quod non habitus fuerit pro vendito marito, notatis per Didacum dicto cap. 28. nume. 3. & 4 vt ibi explicatur, verſic. His uero peractis, Soc. ſenior conſilio quinquageſimoſeptimo, nu. 3. cum ſequent. uolumine primo. licet diſſoluto matrimonio poſsit petere æſtimationem in ipſo contractu appoſitam, vt ibi per eum. † Debet tamen in hiscaſibus uxor conſentire, ut liberetur à nexu hypothecę generalis cum ſolẽnitatibus hic
35 notatis. † Vxor quoque licet non poſsit donare doté conſtante matrimonio, tamen ea donatio morte confirmatur,
36 Oſaſcus deciſione 34. numero 8. † Vxor ſi alienet rem dotalem cum conſenſu mariti, cenſetur maritum reſtituiſſe dotem uxori, & tenet conſenſus, Borgninus deciſio e 33. nume-
37 ro nono. † Maritus quando alienat bona uxoris pro ea alimentanda, ſi non poteſt de ſuo alere, non poteſt dein uxor venire contra alienationem ſic factam, ita etiam in matre alienante bona filij, notat Bartol. in l. His ſolis, ubi Angel. ff. de condiction. indebi. facit quod not. Romanus ſingul. 213.

Pater pauper. Cremenſ. ſing. 37. Tu mutuaſti, Cæpoll. caut. 246. Quod ſi Pater, Ioan. Lupus in cap. Per ueſtras. §. ſexageſimoſexto, columna 2. ſub numero quinto. uerſic. Et ſi forte maritus, De donationib. notant Scribentes, in l. Si ſeruũ, in princip. ff. Si certum petat. Angel. in l. Non ſolum. ff. de
38 petit. hęredit. † facit quod in bonis minoris alienandis pro alimentis eius, notat Afflictus in conſtitut. regni, Rubrica 39 De reſtitut. minor. numero vigeſimoquarto, uerſicu. An au-
39 tem, libro 2. † Maritus & uxor, ſi ſimul uendant bona mariti uel uxoris, pretium totum prę ſumitur perueniſſe ad manus mariti, Alexand. in l. Si liqueat. C. de rei uendic. Caſtren. conſilio 362. numero 3. uolum. 2. diſcutit late Boerius deciſione 23. numero 1. 2. & 6. Rolandus à Valle conſilio ſexageſimoquarto per totum, uolumine 1. Natta conſilio 552. uolumin. 3. Oſaſcus deciſione 44. numero 5. & deciſione 140. per totam, Crauetta conſil. 61. & conſil. 77. numer. 1. & conſilio 91. numer. 2. cum ſequen. Borgnin. deciſio. 33. nume. 8.
40 declarando, nume. 18. † Res quoque donatæ uxori propter nuptias non poſſunt alienari per maritum, nec etiam cum conſenſu uxoris, niſi poſt biennium ratificauit illum contractum, ita Didacus d. tractat. relect. 1. partis, §. Primus, numero decimo.

d Hypothecatorum] † Fundus dotalis licet ſit precipuus
41 uxoris, tamen non deſinunt bona reliqua mariti eſſe hypothecata ex legali hypothecata pro dote, ita Alciat. conſ. 378.
42 num. 5. ad finem. † Domus ſi eſt deſtruenda ob delictum alicuius, tamen ob hypothecam dotis illius uxoris impeditur deſtructio, ita not. Bonac. in quæſt. crimin. in uerbo, De-
43 ſtructio domus. † Mulier pro hypotheca dotis ſuę non poteſt agere contra creditores conſtante matrimonio, niſi excuſſo priusuiro, qui uergat ad inopiam, & ſecuta declaratoria iudicis, ut not. Marſil. ſua praxi crimin. §. Aggredior, numero 118.

e Pro iuribus dotalibus] † Hęc quidem iura dotalia poſſunt
44 cedi per mulierem cum prelatione ex cauſa neceſſaria, alias non, ita Vrſill. ad Afflict deciſ. 306. num. 6.

f Et bonis paraphernalibus] Quę ſint bona paraphernalia, notat Alex. conſ. 144. num. 8. uolum. 5. notatum ſupra, cap.
45 295. Si maritus, in uerbo hoc, volumine primo. † Bona auté paraphernalia poteſt mulier alienare abſque iuramento, ita Didacus tract. Relectionis, 2. partis. §. Primus, num. 9.

g Et ea bona, & quælibet alia abinde retro alienata] † Hoc
46 debet in ſpecie exprimi, alias liberatio & renũciatio ſolum ſe extenderet ad ſpecificata, ita Romanus conſilio 472. in principio. Ruinus dicto conſilio quadrageſimo primo, nu-
47 mero primo, volumine quinto. † Hinc infertur, quod ſi mulier renuncians ſolum hypothecæ quorundã bonorum, agat contra poſſeſſorem aliorum bonorum ſibi hypothecatorum pro dote, non poterit ille poſſeſſor excipere, quod deducat pro ea parte, pro qua conſenſit, ita Practic. in forma libelli in actione hypothecat. verſiculo Exceptione, numero 29. Curtius in l. Si tibi decem, §. De pignore, numero 35. ff. de pactis.

h Liberare ab ipſa hypotheca] † Renunciatio hypothecę
48 præiudicat regulariter quoad omnes creditores, ita Alcia-
49 tus conſil. 127. numero 8. † Maritus data fideiuſsione dotis receptæ poteſt libere diſponere de dote, niſi ſit fundus dota-
50 lis, ita notat Borgninus deciſ. 16. numero 8. † Mulier prohibita alienare bona ſua non prohibetur repudiare donationem nondum quæſitam, ita Tiraquell. in tract. ll. con-
51 nubial. glo. 5. contracter, nu. 32. † Renunciatio ſimplex de iure, & æquitate canonica trahitur ad ius de futuro, ita
52 Bonacoſſa tract. de æquitate canonica, concluſ. 120. † Mulier volens decipere emptorem aſſerens bona alienanda per maritum non eſſe ſibi hypothecata, ſed eſſe ſua propria, vel mariti ſine nexu hypothecæ dotalis ſibi præiudicat per hanc confeſsionem factam cum conſenſu ſolius agnati ad formã Stat. ſup. c. 328. In alienationibus, vol. 1. Non adhibita ſolennitate huius Statuti, prout idem dictum ſup. c. 416. Si filiusfamilias, in verbo, Ex contractu, volum. 1. in filiofamilias aſſerente ſe emancipatum. † Bona mariti hoc mo-
53 do alienata cum liberatione mulieris ratione hypothecæ eius dotis cum pacto luendi, ſi dein redimantur per maritum reincidunt in priorem hypothecam vxori, ita Tiraquell. in tract. retract. conuent. ad finem tituli, quæſt. 42. nu.
54 174. † Secuta hac liberatione, & conſenſu in alienatione mariti, ſi contractus dein reſcindatur, ex volũtate contrahentium, illa bona quibus conſenſus fuit præſtitus remanebunt pariter obligata vxori, vt cauetur in l. voluntate, ff. qui-
55 bus mod. pig. vel hypoth. ſoluitur. † Secus ſi denuo maritus acquirat, quia nõ redeunt in priorem hypothecam, nec etiam

Digitized by Google

etiam ſi adſit in inſtrumento dotali clauſula, Cum obliga-
tione futurorum;hæc ſemel liberata non cadunt in obliga-
tionem futurorum,& hoc per conſenſum illum præſtitum,
56 textus eſt apertus in l.finali.C.de remiſſ.pignor. † Pro do-
te in ſubſidium bonis mariti diſcuſſis, & peremptis agitur
ad pretium,quod peruenit ex bonis alienatis, & peremptis,
ita Vrſill. ad Afflict.deciſ. 190.num.3.

i Siue ſit vltimum pignus] † Propter hunc caſum eſt ne-
57 ceſſarius conſenſus, & ſolennitas hæc, ex quo de iure com-
muni quando mulier conſentit alienationi vltimi pignoris,
ille conſenſus non tenet in eius præiudicium, vt not.gloſſ.
Etiam conſtante,in gloſſ. 1.in fin.C. ad Senat.Conſul.Velle.
58 Bart.in d.l. Iubemus, num.4. C.eod tit. † Fallit hoc niſi
mulier prædecederet marito, quia tunc teneretur alienatio,
& pactum factum per vxorem etiam quod remaneret in-
dotata,per l. 1.& 2.ff.de dote prælegat. Bald.Nouell.tract.
de dote, 7.parte, priuileg. 11.limit. 1.vel niſi iuraſſet in
renuntiatione etiam quod remaneret indotata, ſecundum
communiorem, notat Burſat. conſilio 56. num. 11. vo-
lum. 1.

k Siue non] † Statutum hoc ex quo loquitur permiſſiue
59 non prohibitiue,propterea crederem quod mulier non pro
hiberetur conſentire abſque ſolennitate huius Statuti in ca
ſibus,in quibus etiam de iure admittitur, per dict.l. Etiam
conſtante,& l.Iubemus,C.Ad Velleian. Senat.Conſul.quæ
adhuc non ſunt correctæ,quicquid aliqui ſentiant contra-
rium,niſi in caſu quo tractatur de vltimo pignore, vt notat
declarando Caſtrenſ.d.l.Mæuia, §.fundus, num.3.ff.ſolut.
matrimonio. Vbi igitur non ſit vltimum pignus non re-
quiritur hæc ſolennitas, ſed tantum quando eſt vltimum
pignus, per ſupra notata, cum Statutum loquatur per-
miſſiue.

l Etiam quando ſe petat ſecuram in toto, vel in parte ſu-
60 per aliis bonis] † Quod quidem de iure ſufficiebat ad ex-
cludendam hypothecam hanc vxoris,ita Vrſil.deci.311.nu.
4 ad fin.& num. 5.

m Accedat conſenſus patris, ſi patrem ipſa mulier habue-
rit] † Quid ſi ſit abſens,vel furioſus,vel mutus,vel ſurdus
vel cæcus,vel alias exceptioni patiens,tunc quid fiendum,
late diſcuſſum ſupra,cap.328. In alienationibus, in verbo,
61 Conſenſus mariti, volumine primo. † Si in illo contractu
tractatur de intereſſe patris,an eius cōſenſus debeat adhibe
ri,notatum in ſimili ſupra d.cap.328. In alienationibus, in
verbo, Vel aliquod prædictorum faciat cum marito, &
quod tunc adhiberi debeat conſenſus conſanguineorum,
& amicorum, vt tollatur timor reuerentialis patris, no-
tat Iaſ.in §. Quadrupli, nume.3.cum addit.ibi, Inſtit.De
actio.

n Vt vnius alterius agnati] Qui agnati admittantur, &
qui non, notatur ſupra d.cap.328.In alienationib.in verbo,
62 Neceſſarius ſit conſenſus agnati, vol. 1. † Quid ſi agnatus
nolit conſentire,quid fiendum? notatum in ſimili ſupra,
d.cap.328. In alienationibus,in verbo,& noluerit conſenti-
63 re,vol. 1. † Quid ſi tractetur de intereſſe illius agnati pro-
ximi tunc quid faciendum,notatum d.cap.328.In alienatio
nibus,in verbo, Et ſi aliquod prædictorum faciat cum agna
to,volum. 1.

o Proximi] † Id eſt proximioris,vt infra cauetur, verſic.
64 Sequent. Quod idem eſſet, vbi non fuiſſet expreſſum,quia
requireretur conſenſus proximioris, notant Scribentes om-
nes in l. Transactionem, C.de tranſact.Cotta ſuis memorab.
in verbo,Statutum requirens, verſic. Sed an ſufficiat, Marſ.
Sing. 628.cum declarationibus de quibus late diſcuſſum ſu-
65 pra d.cap.328. In alienationibus, in verbo Agnati.† Pro-
ximiores vbi non fuerint adhibiti, ſi tamen adſint habiles,
corruit actus,ita Borgninus deciſ. 30. nume. 5. Franc.Veg.
conſil.58.nume. 27. Debet tamen probari adfuiſſe tunc
proximiores per illum qui aſſerit non fuiſſe adhibito pro-
ximiores,ita Borgninus notat ſignanter d.deciſ.30.num.5.
66 † Proximioris ſi nolit conſentire tunc iudex adhibebit
remotiorem,ita Cotta ſuis memorab. in verbo, Statutum
67 requirens, verſ. Quid autem. † Mulier ſi ſcienter re-
motiorem ſupponat ei eſt imputandum, ita notat Cotta
ſuis memorab. d.verb. Statutum requirens, verſic. Et im-
putandum.

p Duorum agnatorum proximiorum] † Plures ſi fuerint
68 adhibiti non vitiatur actus, & contractus, ita Corſet.ſuis
Singul.in verbo, Statutum, il 21.Virg. Boccat. in conſtit.
69 Marchiæ,gloſſ. 3.num. 134. † Vnus ſi velit conſentire, &
alter non,iudex ſe interponet, vt not. Io.de Arnono Sing.
21.declarando,vt per Virg. Boccat.d.conſtit.Marchiæ,gloſſ.
70 3.num.100. † Proximiores ſi ſint minores,vel inhabiles ſe-
quentes in gradu admittantur, ita Borg. Caualca tract.de
tutore,numero centeſimo trigeſimotertio,vſque ad numerū
centeſimum quadrageſimum.

q Ita quod exiſtentibus agnatis interueniant ipſi agnati]
71 † Quid ſi nolint ipſi proximiores conſentire,late diſcuſſum
ſupra,cap.328. In alienationibus,in verbo,Et noluerint con
72 ſentire, volum.1. † Alienatio ſi fiat vni ex ipſis agnatis,
tunc ſufficit conſenſus alterius agnati,ita Iaſon in l. Is qui
bona,§ Neque filiusfamil.poteſt,verſic.Concludentis quod
73 ſi Statutum. † Vnus ſi fuerit tantum agnatus, tunc ille a-
dhibetur vna cum cognato, vt notat Tiraquell. in ll.connu-
bial.gloſſ.8. De Son Marij,num. 53.Florr.l.Si quando, nu.
74 353.C.vnde vi. † Iuramentum videtur ſupplere hoc ca-
ſu defectum agnatorum ſecundum communem, notat.per
Alexand.conſ.27.num.5.volum. 1. Iaſon in Authen. Sacra-
menta puberum, num. 19.cum ſequen.C.ſi aduerſ. vendit.
Grammat. deciſ.12.num 6.cum ſequen.Pariſ.conſil. 16 nu.
88.volum. 2.Aleiar.cap.Cum contingat, num.11.& 12.de
iureiuran. Socin.ſen.conſil. penultim. num.10.cum ſequen.
volum.4.licet Alba,conſil.70.num.6.teneat contrariam,de-
clarando,vt per eum:hanc vti communem comprobat Lam
bert.tractat. Ad ſtatutum de alienat mulier.ad finem, num.
11. & quæſtio.3.num.31.cum ſequen.late notatum ſupra,
cap.328. In alienationibus,in verbo,Non valeat, volum. 1.
75 † Quod tamen non procederet vbi interueniret enormiſ-
ſima læſio,quia tunc iuramentum nil operaretur,maxime in
contractu in quo dolus partis præſumeretur,vt tradit Pariſ.
76 conſil. 103.in princip. volum.1. † Nec tamen videtur ne-
ceſſaria abſolutio à iuramēto,per late tradita per Oſaſcum
deciſ.45.num. 1.& 2. Cephal. conſil. 137.num.69.volum.
77 1. † Quando autem dicatur enormis,vel enormiſſima læ-
ſio, notat Gabriel.ſuis communibus titu. De empt.& ven-
78 dit.concl. 1.num. 4.cum ſequen. † Senatus etiam non ſo-
let pati,quod virtute iuramenti mulieres remaneant indo-
tatæ,quia intereſt reipublicæ mulieres habere dotes ſaluas,
vt nubere poſſint, & ſe ipſas, & filios alere, ita notat
Virginius Boccatius dict. conſtitut. Marchiæ, gloſſa 8.
numero tertio. Quod magis dicendum, quod Senatus
ſolet modicam habere conſiderationem iuramenti, ex
quo in omnibus fere contractibus per Notarios apponi-
tur.

q Et non exiſtentibus agnatis] † Creditur mulieri aſſeren-
79 ti non habere agnatos, ita notat Alexand.conſil.80.num.
4.ad finem.volum.4.Cauetur ſupra, cap.932. Et prædicto,
80 verſicul.Et ſi mulier, volum. 1. † Quid autem ſi mulier
hæc haberet agnatos,vel cognatos, qui non fuerint adhibi
ti,debet probare qui agit ad reſciſſionem contractus facti ſi
ne eis,ita Caſtrenſ.conſil.124.volum. 1. Tiraquell.tractat.
ll.connubial.gloſſ.de Son Marii,num.51.Lambertng.tra
ctat. Ad Statutū de alienationib.mulier.gloſſ. 12.quæſtion.
2. Qualiter autem hoc non probetur, notatum late ſupra,
cap.328.in alienationibus,in verbo,Et vbi agnatum nō ha-
buerit, volum. 1.

r Interueniant cognati] † His deficientibus de iure com-
81 muni vbi vnus tantum adeſſet ſolus adhibendus, vbi au-
tem adeſſet ſola, poſſet tute, & valide ſola contrahere,
vt tradit Tiraquell.tractat. ll.connubial.gloſſ. 8. De Son
Marij,num.52.cum ſequen. Verum hoc caſu ſolet Senatus
diſpenſare, quod adhibeantur duo vicini, modo mulier
reddatur cauta ſuper aliis bonis, vel pecuniæ implicentur.
82 † Ita etiam quod adhibeantur duo vicini, cauetur ex Sta-
tuto Papienſ. de quo per Menoch. tract. arbitr.lib.2.cent.
3.caſu 311.numero 10. Verum quando caſus indiget ma-
iori diſpenſatione, tunc diſpenſatur, quod fiat cum in-
teruentu vnius ex Illuſtriſſ. Senatoribus, & duorum vi-
83 cinorum. † Qui vicini qualiter debeant eſſe, notat
Lambert. in tractat. ad Statut. de alienationib. mulier.
gloſſ. 12. numer.6. Verum crederem ego,quod hoc fieri poſ-
ſet abſque Senatus diſpenſatione per viam ceſſionis fien-
dæ emptori de iuribus dotalibus, & quod pretium
exburſandum deponeretur, vel implicaretur ſeruando
formam Statuti, ſupra, cap.451. Item quod conſtante,
volum. 1.

ſ Iurare habeant ipſi conſentiens] Iuramentum infraſcri-
ptum an poſſit fieri per æquipollens, vel per relationem ad
aliam ſcripturam,notatum late ſupra,cap.324.Nulla in for
ma illius iuramenti, volum. 1.

t Onerantes grauiter cōſcientias iurare debentium] † Idē
84 de iure communi,quia Iudex debet ſe informare à propin-
quis, vt notat Alexand.conſil.80.num.9.cum ſequen. vol.
5.not.

Digitized by Google

85 5. not. Anchar.conſilio 69. num. 2. † quia mulier non debet
dote ſua priuari, vt not. Burſat.conſilio 173. numero 31. vo
86 lumine ſecundo. † Et intereſt Reipublicæ mulieres dotes
ſuas ſaluas habere, vt nubere poſſint, & ſe, & filios alere, ita
Virgin. Boccat.tract. ſuper conſtitut.Marchiæ, gloſſ. 8.num.
87 3. & ſupra notatum. † Ex quo autem grauatur, & remitti-
tur conſcientiæ agnatorum, & propinquorum, ſolus Deus re
manet cognitor, ita Rebuff.tract. de adiunct. & ſubſcript.ar-
88 tic. 1.gloſſ. 2.nu mero primo, & ſecundo. † Solennitate hu-
ius Statuti non ſeruata actus, & contractus corruit vti nul-
lus, cum ſit de forma quando tractatur de vltimo pignore,
vt notatum in præludijs, & ſic cautum eſt in nouis Conſtit.
titu. De Notarijs, c. Nulli, vbi etiam vltra nullitatem actus
pœna imponitur Notario conficienti inſtrumentum abſque
89 hac ſolennitate hic per Statutum tradita. † Statuti huius
ſolennitati non poteſt per partes renunciari, ita Lucas de
Penna in Rubr.C.de decurionibus, lib. 10. colum. 2. verſic.
Sciendum.

a Idem in omnibus & per omnia] † Hæc clauſula refert
90 omnes qualitates præcedentes, Rol. à Valle conſilio 60. nu.
30. volum. 1.

a Quando aliquibus cridis per aliquam mulierem, vel eius
nomine ex cauſa iurium dotalium, & paraphernalium con-
tradictum fuerit] Prout cauetur ſupra, cap. 463. Quia ali-
quando, volum. 1. Et in nou. Conſtit. tit. De bonis ad cridas
ponen. cap. Conſtit. tit. de bonis ad cridas ponend. cap. Cri-
dæ prædictæ.

De Statutis Communis Mediolani manu-tenendis. Cap.CCCCCI.

STatuta Communis Mediolani a in membranis ponan-
tur, & manuteneantur expenſis Communis Mediolani
ad officium prouiſionum Communis Mediolani, & ad
officium gubernatorum Statutorum Communis Mediolani.

a IN membranis ponantur] Hodie cum impreſſa ſint apud
multos, & omnes exercentes ius reperiuntur.

Quod dos poſt biennium facta noceat creditoribus in certis caſibus. Cap. CCCCCII.

LIcet ex forma Statuti poſiti ſub Rubrica generali, De
fraudibus remouendis, & ſub Rubrica ſpeciali a De
dote poſt biennium facta, incipientis; Si quis à modo vxorē
duxerit, & cętera, caueatur chartam dotis, & conſultus factā
poſt duos annos à tempore traductionis ad domum habita-
tionis mariti b non præiudicare creditoribus viri, vel aſcē
dentis, & cætera: prout in eo Statuto continetur. Tamen
ſtatnimus, quod vbicunque dos poſt dictos annos duos re-
periatur facta cum iuramento præſtito per talem, vel tales
dotem ipſam conſtituentem, ſeu conſtituentes, & in ipſa do-
te, c quod ipſa dos non ſit per malitiam, nec in fraudē ali-
cuius creditoris futuri, nec alterius, & quod talis dos eſt ve-
ra, non autem ficta nec ſimulata, d rubricata fuerit ad offi-
cium Statrtorum, prout requiritur; e noceat creditoribus
futuris talis conſtituentis, ſeu talium conſtituentium dotē,
f cum hypotheca, & ſine à die ipſius dotis in antea, quæ Ru
brica fiat ſine ſolutione.

S V M M A R I V M.

1 *Vtrum talis confeſſio præiudicet viro, & eius hæredibus.*
3 *Stat hoc de rubricatione non eſt in vſu.*
6 *Per hoc non præiudicatur creditoribus anterioribus.*

a DE dote poſt biennium] Quod eſt ſupra, c. 268. Si quis
à modo, volum. 1.

b Non præiudicare creditoribus viri vel aſcendentis] † Ex
1 hoc, quia præſumitur facta in fraudem, quod idem de iure
communi etiam notat Bart. in l. Si conſtante, in vltima par-
te principali, quæſt. 4. ad finem, nume. 100. Vbi cæteri Scri-
2 bentes. ff. ſolut. matrim. † An autem præiudicet marito, vel
eius hæredibus, not. Soc. in l. 1. num. 96. cum ſequen. ff. ſolut.
matrim. & notatum d.cap. 268. Si quis à modo, in verbo, Eā
donationem veram.

c Quod ipſa dos non ſiat per malitiam] Iuramentum hoc
an poſſit adimpleri æquipollens, vel per relationem, nota-
tum late ſupra d. capit. 324. Nulla, In ſimilibus verbis, vo-
lumine 1.

d Et rubricata fuerit ad officium ſtatutorum] Hoc Statu-
tum rubricationis fiendæ dotium non eſt in vſu, vt cauetur
ex ordine Collegij Notariorum anni 1535. die 7. Septem-
3 bris. † Rubricatio hæc vbi eſſet fienda, ex quo Statutū hoc
non limitat tempus, poſſet quandoque fieri inſpecto iure cō-
muni, vt notat Rebuff. tract. de nominat. quæſtione decima-
quarta, numero 22. verſiculo Item poſtquam, fallit vt non
poſſit fieri hæc rubricatio, vbi oppoſitum fuiſſet de nullita-
te contractus ob non rubricationem factam, ita Marſil. Sin-
4 gul. 489. vbi late. † Statutum ſi diſponeret inſtrumenta om-
nia rubricanda, non comprehenderet inſtrumenta dotalia,
5 ita Marſ. Sing. 44. num. 2. † Statutum ſi imponeret nulli-
tatem inſtrumenti non rubricati, comprehenderet minores,
ita Menoch. conſilio 100. numero 134. volumine primo. ta-
men nullitas non haberet locum, niſi ſecuta ſententia iudi-
cis declaratoria, ita Marſ. ſua praxi crimin. §. Aggredior, nu
mero 117.

e Noceat creditoribus futuris] † Non autem anterioribus,
6 quia hoc modo tollereetur ius tertij, quod nunquam cenſe-
tur Princeps tollere, vt notant Scribentes omnes, in l. Gallus.
§. Et quid ſi tantum maxime ius, numero 226. ff. de liber. &
poſthum.

f Cum hypotheca, & ſine] Declara verba hæc, vt ſupra
notatum dicto cap. 268. Si quis à modo, in his uerbis, volu-
mine primo.

De obſeruatione præſentium Statutorum, & annullatione, & caſſatione antiquorum ſtatutorum obuiantium præſentibus Statutis. Cap. CCCCCIII.

STatuitur, quod ſaluis diſpoſitis in iſto volumine ſtatu-
torum nuncupatorum iuriſdictionum, & extraordina-
riorum cuius præſentis voluminis primum Statutum poſi-
tum eſt ſub rubrica generali de ſapientibus, & conſilio, &
alijs accidentibus, & ſpeciali de electione dominorum duo-
decim Prouiſionum, &c. Et incipit per ſereniſſimum, & Chri
ſtianiſſimum Regem. Vltimum vero eſt iſtud proxime au-
tem præcedens Statutum incipit, Licet ex forma Statuti po
ſiti ſub rubrica ſpeciali de dote poſt biennium facta, omnia
Statuta contenta in alio volumine Statutorum nuncupato-
rum iuriſdictionum publicatorum, & confirmatorum anno
milleſimo trecenteſimo nonageſimoſexto, cuius voluminis
primum Statutum incipit; Decernentes ne aliunde Statu-
ta: vltimum vero Statutum incipit; Statuta & conſtitu-
tiones factæ contra hæreticam prauitatem: & etiam con-
tenta in alio volumine Statutorum nuncupatorum extra-
ordinariorum publicatorum, & confirmatorum dicto anno
milleſimo trecenteſimo nonageſimoſexto, cuius primū Sta-
tutum incipit, Omnia onera ruſticorum ſoluere debeant, &
cætera. vltimum vero incipit, Quæcunque dicta ſunt de
redhibitione equorum, & cætera. Sint & eſſe intelligantur
caſſa, irrita, & abolita à Calendis menſis Iunij proxime futu
ri, videlicet anni præſentis milleſimi quingenteſimi ſecundi
in antea, vt iſto medio tempore ſuppoſiti iuriſdictionibus
Mediolani, & eius Ducatus & locorum, & terrarum ſuppo-
ſitorum Statutis Communis Mediolani, ita quod in pręmiſ-
ſis comprehendatur etiam terra Binaſchi, poſſint de eis edo
ceri. Nec contra diſpoſita in præſenti volumine à dictis Ca-
lendis menſis Iunij in antea admittatur aliqua diſpoſitio iu
ris municipalis, nec decretorum ducalium, nec prouiſionū,
in quibus prouiſionibus non comprehendatur prouiſio edi-
ta ſuper bonis immobilibus vendendis ſine fideiuſſore, nec
eius additiones, nec reformationes. Et ſufficiat in peragen-
dis expreſſis in iſto volumine obſeruare diſpoſita in præſen
tibus Statutis, ſaluo, & præterquam in cauſis in dictis Ca-
lendis menſis Iunij tunc pendentibus, quibus per præſentia
Statuta nullum fiat pręiudicium, niſi aliter in præſentibus
Statutis ſit diſpoſitum. a Et ſaluis quibuſcunque priuile-
gijs, quæ reperiantur conceſſa in beneficium Domini, Do-
mini Mediolani, & ciuitatis, & ducatus Mediolani. Et ſaluo
etiam, quod firmæ remaneant reuocationes appoſitæ in di-
cto primo Statuto voluminis iuriſdictionum reuocati, quod
incipit, Decernentes ne aliunde, & cætera. Saluo quod
ipſa reuocatio non ſe extendat ad aliqua contenta in volu-
minibus b Statutorum nuncupatorum maleficiorum c vi-
ctualium, datiorum, mercatorum, & mercatorum lanæ d pu-
blicatorum confirmatorum dicto anno milleſimo trecente-
ſimo

ſimo nonageſimoſexto, ſaluo vt in præſenti volumine contitur, *e* quæ volumina adhuc reſtãt reuidẽda & reformãda. Et ſaluo qđ *f* decreta edita ab hodie retro firma remaneant, *g* dummodo non contradicant Statutis poſitis in præſenti volumine, & in alio uolumine nuncupato ſtatutorum ciuilium publicatorum anno milleſimo quadringenteſimo nonageſimooctauo, ſaluis correctionibus factis in præſenti volumine.

VERBA huius vltimi Statuti declara, vt late ſupra diſcuſſum in vltimo Statuto primi voluminis, capit. 465. Statuitur, vbi ſimile Statutum fere notatum.

a ET ſaluis quibuſcunque priuilegijs, quæ reperiuntur conceſſa in beneficium Domini, Domini Mediolani, & ciuitatis, & ducatus Mediolani] Quæ multa ſunt.

b Statutorum nuncupatorum maleficiorum] Quæ ſunt ſeparata, & nunc reformantur ex ordine Senatus.

c Victualium, datiorum mercatorum, & mercatorum] Quę pariter ſunt ſeparata in alijs voluminibus.

d Publicatorum] Statuta non publicata, an teneant, & qualiter publicentur, notatum late ſupra cap. vltimo voluminis primi, in verbo, Et publicata.

e Quæ volumina adhuc restantur reuidenda & reformanda] Statuta maleficiorum nunc reformãtur, & breui edentur iuſſu Senatus.

f Decreta edita ab hodie retro] Non inſerta in Statutorum voluminibus.

g Dummodo non contradicant Statutis] † Clauſula autem
1 derogatiua, de qua ſupra in hoc Statuto, tolleret proculdubio Statuta & conſuetudines contrarias, ita Virginius Boccatius in conſtitut. Marchiæ, gloſſa 6. num. 44.

Finis Secundi Libri.

Digitized by Google

RERVM OMNIVM SINGVLARIVM.

Quæ tam in Primo, quam Secundo volumine commentariorum, ad Statutum Mediolani I.C. Horatij Carpani continentur

INDEX LOCVPLETISSIMVS.

Numerus marginalis librum deſignat, Interior autem capitulum enunciat. Tertius vero locum loci indicat.

A

2 Aiuocta cum dictione die, in prorogationibus ſtat excluſiuè. cap. 191. num. 1.

1 Abbates Notariorum inquirunt notarios, qui produxerunt falſos teſtes, & teſtimonium falſum dixerint. Eoſque ſuſpendunt & puniũr. cap. 344. num. 21.

2 Abbates Collegij I. C. Mediolani, quandiu durent. & quid de eis ſit finito officio. cap. 1. num. 34. cætera, vide in verbo Collegiũ.

2 Abbates Collegij Cauſidicorum, & Notariorum Mediolani, cuius ſint auctoritatis, & iuriſdictionis. cap. 216.

2 Abbatum prædictorum, quale ſit arbitrium, & qualis debeat eſſe pronotariorum ætas. cap. 217.

2 Abbiatum graſſum. cap. 96.

2 Abdua flumen. vide in verbo aquarum.

1 Abradens ſtatutum, qua pœna puniatur in prælud. nu. 72.

1 Abſens in cauſſis grauis præiudicij, an & quando citatur ad domum. cap. 2. num. 11.

1 Abſens ad præſtandum conſenſum mulieribus requiri non debet. cap. 34. num. 36.

1 Abſens quis dicatur in caſu Statuti. ca. 324. etiam ſi ſit in hortis. cap. 324 num. 215.

2 Abſens aliquando pro non abſente habetur. cap. 483. nume. 269. & 270.

2 Abſens cauſſa coloniæ dicitur ſtare ſimul. cap. 380. num. 12.

1 Abſentans ſe extra territorium, quomodo ſit citandus. cap. 2. num. 19. & 20. & ſi ignoretur, quomodo debeat fieri citatio. cap. 5. num. 10.

1 Abſentans ſe, vbi citatur, & nomine ipſius aliquis compareat, debet habere terminum quo certioretur. cap. 2. num. 22.

1 Abſentans ſe cum familia, patitur tranſmiſsionem peremptorij. ibid. nu. 23. & 24 ac 25 Quid ſi priuſquam ſe abſentant fuerit legitimè citatus. vide in littera P.

1 Abſentes vocans ad iudicium, quid facere debeat, in Rubr. num. 27.

2 Abſentes an taxentur in communi, in caſu damni dati. capit. 375. num. 197.

1 Abſentes an ſint vocandi ad actus capitulans. cap. 414. n. 14.

1 Abſentes appellatos, quõ contra poſsit procedi. ca. 147. nu. 1.

1 Abſenti donatio facta quando teneat. cap. 324. nu. 216.

1 Abſenti quando acquiratur ſine ceſsione. cap. 337. num. 11. & num. 12. declara num. 31. & 53.

2 Abuſus neminem excuſant. Et ſunt tollendi. cap. 199. in littera D. & cap. 200.

1 Abſolutio à iuramento qoibus caſibus requiratur, & quibus non. cap. 453. num. 132. & ſeq. & ad quem effectum. ibid. num. 147.

1 Abſolutio à iuramento an poſsit per forenſem peti in loco cõtractus. ibid. num. 140. & 141. & quomodo debeat peti, vt non ſit ſubreptitia, ibid.

1 Abſolutio debet peti ab omnibus iuramentis, & quare. ibid. num. 149 175. & 176.

1 Abſolutio ad effectum agendi, quando non eſt concedenda. ibid. num. 151. & 152. & obtenta, quid ſuppleat. nu. 153. & 154. & quomodo ſit petenda. num. 165.

1 Abſolutio à iuramẽto an debeat concedi cauſſa cognita. n. 161.

1 Abſolutio debet concedi à iuramento appoſito, in contractu prohibito, in odium creditoris, & contra bonos mores. numero 163. & 164.

1 Abſolutio à iuramento meticuloſo, quibus verbis cõcipiatur. num. 166.

1 Abſolutio à iuramento an ſit concedenda vbi fuerit illi renũciatum, & quid vbi fuerit periurus. numer. 167. & 168. & in conceſſione, an requiratur citatio partis. num. 169.

1 Abſolutio vel habilitatio à periurio, an concedatur, & à quo. num. 170.

1 Abſolutio à iuramento in contractu ſolutionis quaodo peti debeat. num. 101. & quando non concedatur. num. 173.

1 Abſolutione à iuramento ſuper inſtrumento à Iudice Eccleſiaſtico perita, an poſsit inhiberi ne exequatur. ca. 8. nu. 76.

1 Abſolutione obtenta à iuramento validante contractum, an contractus reddatur nullus. cap. 453. num. 156.

1 Abſolutionem à iuramento, qui petit, an debeat partem citare. num. 157. & ſeq.

1 Abſolutus ad effectum agendi, an ſit abſolutus à vinculo iuramenti, validantis contractum, ibid. nu. 155.

1 Acceſſoria, quæ ſint. cap. 31. num. 30.

1 An ſuper eis poſsit eſſe ſententia incerta. ibid.

1 An poſsint ommitti, & reſeruari. num. 31.

1 An inſtantia finita propter deciſionem meritorum expiret circa acceſſoria petita iure actionis. num. 35.

1 An Iudex in acceſſorijs eodem die, quo ſententiam protulit poſsit ſupplere. num. 33. limita & amplia num. ſeqq.

1 Acceſſoria mobilia ad rem immobilem, an comprehendantur in ſtatuto de re pater. luend. cap. 417. num. 23.

2 Acceſſorium quando perdat naturam acceſſorij, & aſſumat naturam principalis. cap. 341. num. 76.

2 Acciale, vide in verbo Dealbatores, & in verbo coramen.

2 Accipiter & aliæ ſimiles aues ſunt ſyluestres, & repertæ cum ſonalijs, & getibus, quid. cap. 446. num. 2.

2 Accreſcendi ius habet locum in contractu locationis, & conductionis. cap. 379. num. 182.

1 Accuſatio vel querela, intra quod tempus porrigatur, & quãdo non ſdmittatur. cap. 102. num 61. 63. & 65.

1 Accuſatio periurij extra menſem, quando poſsit porrigi extra formam ſtatuti. num. 66. & 67.

2 Accuſatio de baratarìa eſt popularis. Et quilibet de ea

a poteſt

Digitized by Google

poteſt accuſare,cap. 40.nu. 45.vide in verbo Baratarìa.
1 Accuſatione ſublata an cenſeatur ſublatum Iudicis officiũ, cap. 102.num.56.
1 Accuſatione porrecta ſuper periurio,ſiue ciuiliter, ſiue criminaliter,ſi ſententia ſuperinde lata ſit,non poteſt deinde agi nec ciuiliter,nec criminaliter, num.73.& 74.
1 Accuſator ſi petijt abſolutionem à Iudice, ſiue obtineat, ſiue non in expenſis condemnatur,cap. 55.num.62.
1 Accuſatus criminaliter pendente iudicio criminali non poteſt aſſumi ad honores, licet antiquos retineat,ca. 1.nu. 36. litera C.
2 Acquirentis bona ſuppoſita iuriſdictioni D. Poteſtatis, ſi acquirens non ſit ſuppoſitus, pœna datur,cap.489.
1 Acquiſitio legalis cui fiat non eſt inſpiciendum, ſed cui ſit ex hominis diſpoſitione,cap. 306.num.12.
2 Acquiſitio quid comprehendat,cap.489.nu. 1.lit.D.
1 Acquiſitum propriè, quid dicatur,c. 483.nu. 155.& ſeq.
1 Acta quæ ſint,& quæ de actis dicantur,cap.340.nu.1.& eorum ſpecies quot.c. 37.nu.9.& 10. & quid veniat eorum appellatione,c. 35.nu.6 & d.c.37.num. 1.& ſeqq.
2 Acta quæ ſint,cap. 216.lit. A.num. 1.eadem per iuſdicentem impoſita pro notatis,ſolum ab vna die & hora cõprehendi ad aliam diem & horam,& ab inde ſupra quid,c. 116.lit.B.
1 Acta dicantur quæ fiant in iudicio,ca. 1.nu. 112.& facta poſt terminum non valent, num.127.
1 Acta diei non poſſunt, niſi fiant coram Iudice,vel actuario,ex eius commiſſione,cap. 22.num.3.
1 Acta facta per Iudicem ordinariũ,vel delegatum poſt aſſumptum conſilium ſapientis, ex neceſſitate ſtatuti ſunt nulla, cap. 27.num.102.
1 Acta quæ edi debeant,& exhiberi quandocumque, & quibuſlibet intereſt,& toties quoties ſit petitum, c. 336.nu.1.& 2.
1 Acta debent portari extenſa, in Rub.c.36.& de termino ſtatuto ad portandum,ibi.lit.B.quorum copiam Iudice denegante poterit pendente lite vdiri ſuperior.c. 35.nu.15.
1 Acta non dicuntur portata extenſa, ſi in actis portata fuerint ſtatim ſublata,c. 36.num. 3. & quando amplius non poſſint portari extenſa,ibi.lit.E.
1 Acta quid differant à geſtis,factis.& monumentis,c. 37.nu.1.
1 Acta facta ante dicuntur præparatoria iudicij, c. 31.nu.4.
1 Acta vt probent quæ requirantur,num. 11.
1 Acta coram quo fieri,& de cuius commiſſione deſcribi debẽt, num. 13.14.& 16. Et Notario atteſtanti quod ea ſcripſerit de commiſſione Iudicis non creditur,num.15.
1 Acta faciunt notorium,num.20.
1 Acta omnia tam ciuilia,quam criminalia edi debent,n.21.Idẽ in actis omnibus publicis,quæ edi debent omnibus, quorũ intereſt,demptis inſtrumentis,nu.21.quæ quomodo edantur,& cuius expenſis, num.eod. tamen non edunt originalia,ſed copiæ formam authenticam, num.23. Quæ editio quomodo fiat, & quando,num.24.& 25.
1 Acta in vna inſtantia non faciunt fidem in alia, veluti appellationis,etiam inter eandem perſonas,d.cap.37.num.25.Sicut nec acta poſſeſſorij in plenario, num.27. In qua autem cauſa faciant fidem,num.eod.
1 Acta iudicij nõ poſſunt probari per teſtes, c.88.n.27.quę acta veniant appellatione ſcripturarum publicarum,c.79.nu.2.
1 Acta cauſæ principalis habentur pro producta in cauſa appellationis.cap. 132.num.9.
1 Acta per appellatum producta etiam cum proteſtatione, niſi in quantum pro ſe faciant, contra ipſum probant,ibi,n.10.
1 Acta inter alios non debent alijs præiudicare,c. 464.nu. 19.
2 Acta partium rediguntur ſuper protocollo ſeu quinterno non dimiſſo ſpacio, & releuata non accipiantur vltra certum tempus,cap. 116.num.4.
1 Acta an dicantur ea quæ poſita ſunt in libro poſito in actis p notarium,cap. 340.num.2.
2 Actio ſine litis cõteſtatione, & cum tranſmiſſione ſolius citationis non interrumpitur,cap.387.num.43.
2 Actiones redhibitoriæ quãti minoris, ex empto,de dolo quãdo dentur,c.487 n.11.& ſeqq. vbi de libellis eorũ,& quando contractus reſcindatur,n.68.vide infrà in verbo vitioſũ.
2 Actionis actiuæ,& paſſiuę, in quibus perſonis conſiderentur, vide infrà in verbo ſucceſſor.
1 Actio ex ſtatuto quando ſit perpetua, in Prælud.nu.73.& nu. 813. Eſt perpetua,& durat annis 30.
1 Actio mere realis quæ ſit,& qualiter dicatur,& quæ mixta,ca. 2. num.9.& 10.
1 Actiones diuerſæ pro eadem re non poſſunt proponi coram diuerſis Iudicibus etiam delegatis,c.8.num. 37.
1 Actio inepta propoſita in libello illum vitiat.c. 21.nu.189.
1 Actio Realis ante litem conteſtatam poteſt cedi non obſtante vitio litigioſi,cap.68.num.116.Et quæ ſit hęc actio realis, & quare ita dicatur,c.160.num. 1.
1 Actio ſi tantum tolleretur ex hoc ſtatuto non impediretur opponi exceptio per creditorem,cap. 112.num.70.
1 Actio ſi fuerit intentata contra aliquẽ pro re aliqua,pro qua defendenda vti author compareret conſanguineus, vel vna ex perſonis hic nominatis cum actore,an hoc caſu actor poſſit cogi ad compromittendum,num.82.& 83.cap. 113.
1 actiones in rem ſcriptæ quæ ſint, c. 160.num.3.
1 actio in rem,& actio in rem ſcripta,quid differant,ibi,num.4.
1 actio ſi detur ex lege, vel ſtatuto, comprehenditur non ſolum is ad quem verba diriguntur,ſed etiam extraneus,c.95.nu. 12.Secus ſi ex contractu,nu 13.
1 actio ad dotis reſtitutionem communis inter patrem, & filiũ, mortuo patre ſtante ſtatuto excluſiuo fœminarum in ſolidum tamen tranſit in ipſam filiam,c.291.num.25.
1 actiones directæ non acquiruntur,niſi ratione patriæ,vel dominicæ poteſtatis,c.337.num.19.
1 actionem ordinariam ſi quis prius intentauerit cõtra eius debitorem,ea amiſſa quando poſſit redire & eam de qua hic, cap.42.num.98.
1 actio ſemel ceſſa iterum cedi non poteſt, c.445.num. 16.
1 actione perſonali ceſſa cẽſetur etiam ceſſa hypothecaria,n.35.
1 actiones quæ principaliter veniunt ſub ſuo nomine in contractum d.c.447.num.14.
1 actionis ex ceſſione contra vnum ex correis, alter cenſetur à cedente liberatus,cap. 447.num. 36.
1 actor qui ſit,& quale eius officium,c. 5.num.4.
1 actor trahens reum coram diuerſis Iudicibus,& è contra reus conuentus volens reconuenire actorem coram diuerſis Iudicibus in actionibus,& cauſis de quibus hic,incidunt in pęnam ſtatuti,c. 8.nu. 2.& 3. Fallit in reo,n.4.& 5.diſtinguendo & exemplificando quinq; numeris ſeq.
1 actor parte inuita nõ poteſt primo iudicio renũciare, vt aliud mutet,d.cap. 8.num.25.& reo inſtante cogitur facere vnum libellum,& vnam inſtantiam, num. 38.
1 actor ſi cœperit primum iudicium non voluntaria ſed coacte, dein mutet coram alio Iudice,nõ incidit in pœnã huius ſtatuti,ibi.n.62.nec etiam ſi mutet iudiciũ ob vrgentẽ neceſſitatem,n.63.& quæ ſit hęc vrgens neceſſitas,n.eod.cum ſeq.
1 actor finita inſtantia pro eadem cauſa & negotio,alium Iudicẽ adire poteſt,cap.9.num.2.
1 actor, & reus contumaces cõprehenduntur à diſpoſitione ſtatuti,cap. 10.num. 8.
1 actor citare faciens, nõ comparens in termino eius citationis, fit contumax,ibi.nu. 147. Diſtinguendo num.ſeq. Et quod reficiat expenſas ſi vult audiri, num. 149. Quod quomodo non procedat in reo, num.150. Et in actore procedit etiam quod eius citatio eſſet nulla,ſi tamẽ reus comparuit,& eius contumaciam accuſauit,num.ſeq.
1 actoris & rei perſona in libello & petitione exprimi debet, d. cap.10.num.202.& 203.
1 actor ſi non probauit in termino ſibi aſſignato, an poſſit probare in aſſignato reo.cap. 25.num.39.
1 actor & reus comprehenduntur ſub dictione; Quælibet partium,cap. 35.num, 1.
1 actor tenetur edere omnia de quibus mentionẽ fecit in libello ante litem conteſtatam,ad hoc vt à parte poſſint,ſi velit reprobari,d.c.35.n.7.& 8.etiã ſi dicat ea manu aliena ſe habuiſſe,& non exhibens poteſt puniri vti falſarius, n.eod. Et contra nõ exhibentẽ poteſt Iudex ordinare q̃ inſtrumẽto, vel actui amplius non adhibeatur fides, ad non exhibentis fauorem,num. 18.
1 actor comparens per procuratorem, an vigore huius ſtatuti teneatur eligere habitaculum, cap. 38 num.25.
1 actor dicitur qui prius ad iudicium prouocat,c. 42.nu.234.& 235. Et actor impropriè dicitur excipiens,nu.236.
1 ad actorem creditorem ſpectat onus inſtantiæ, d.c.42.nu.238.
1 actor creditor non videtur habere fundatam intentionem,niſi pronunciatione Iudicis ſecuta,num.239.
1 actor reconuentus vtrum poſſit ſecundo loco reum conuentũ reconuenire,c.44.num.106.
1 actor tenetur ſequi forum rei, & vbi duplex forum habeat, quid? cap.45.num. 7.
1 actor proponens exceptionem ineptam, condemnatur in expenſis,cap.55.num. 71.
1 actor quis dicatur vniuerſitatis,cap.124.num. 13.
2 actor tenetur prius fundare intentionem ſuam contra reum,& quare,cap.247.num.56.
2 actoris,vide in verbo petentes.
2 actuarij cauſarum ciuilium, & criminalium Mediolani ad tabulam tenendam obligantur,c.24.nu.2.

Digitized by Google

INDEX.

2 Actuarij ciuiles ſi ponunt in fine actus prę́ſente parte aduerſa non ſeruato ordine quid.cap.216.num.3.

1 Actus irritatur Statuti forma non ſeruata,etiam ſi fuerit omiſſum ex ignorantia Notarij,in Prelud.nu.168.& 149.& multa alia de ſimili materia per totum,num.169.

1 Actus vel contractus annullatio facta à ſtatuto ob ſolennitatẽ non ſeruatã,non dicitur pœna, ſecus ſi annulletur ob prohibitionem factam ne fieret,in d.Prælud.nu.760.& quomodo dicatur iſta pęna,nu.761. Ampliando etiam, num.ſeq.

1 Actus aliquis quod celebretur in ſcriptis, vbi Statutum requirit,illa ſcriptura dicitur de forma illius actus, ibi nu.782.

1 Actus alius quam is,ad quem quis fuit citatus ſi fiat, nõ valet, cap.1.nume.182. imò pars pręſens non tenetur reſpondere illi cauſæ, num.129.

1 Actus iudicialis primus,qualis ſit,cap.2. litera S.

1 Actus facti tempore feriato quãdo ſint nulli,c.107.n.6.& 7.

1 Actus,qui cauſæ cognitionem non requirunt,poſſunt expediri in ferijs in honorem Dei,cap.110.num.10.

1 Actus geſtus à furioſo habente dilucida interualla,an præſumatur geſtus tempore furoris,an magis dilucidi interualli, cap.300.num.38.

1 Actus explicitus in collegio an teneat , quando non adfuerunt duę partes ex tribus vocatis,cap.414.num.11.

1 Actus irritatur,vbi non ſeruatur forma ſtatuti, c.114. n.143.

2 Actus facti contra formam ſtatuti eſt nullus. cap. 70.num.3.

2 Actus in fine ſi notarius ponat,præſente parte aduerſa,niſi ſeruetur ordo de quo in cap.216.num.3. qua pœna puniatur. ibidem.

2 Actus prę́ſumitur potius iure proprio factus, quam alieno. cap.346.num.3.

1 Ad dictio quid releuat.cap.434.num.13.

2 Ad dictio quid ſignificet in prorogationibus. cap.153.

1 Adaquandi ius an veniat in retractu.cap.417.nu.44.

1 Additio non eſt proprie contractus,cap.328.nume.143. quæ videtur prohibita cum Statutum loquatur de quaſi contractu,num.ſeq.

1 Adiudicationis ſententia eſt interlocutoria, c.41. num.65.

2 Adiutorium maſſaritij,quomodo ſoluendum & aduerſus locatorem, quomodo priuilegiatum. cap.407.

2 Adminiſtratores & Decuriones ementes cenſentur emere de pecunijs vniuerſitatis.cap. 1.num.72.

1 Adminiſtrator minoris temere litigans , non ipſe minor in expenſis condemnatur,cap.55.nu.55.Idem in tutore, nu.56.

1 Adminiſtrator non eſt teſtis idoneus in ea cauſa in qua adminiſtrauit,vel adminiſtrat,cap.90 num.57.

2 adminiſtrationis totam redditionem teſtator remittere non poteſt,cap.318.

1 adoptatus tanquam de parentela, quando admittatur ad conſenſum pręſtandum,cap.328.num.504.& 505.

1 aduentitia dicitur dos.cap.483.num.244.

1 adultera vxor. Vide pręſenti Indice,in verb. Lucrum dotis.

1 adultus & pupillus doli capax quando bonis cedere poſſint,ca.408.num.46.

1 adultus qui non habet curatorem,ſi abſque eo compromittat, licet dein maior factus conſentiat , compromiſſum non tenet,cap.115.num.74.

1 aduocans contra diſpoſitionem Statuti delendus eſt à matricula Collegij,& puniendus ſalario illius anni, c.60. nu.3.

1 aduocare qui non poteſt ex forma Statuti,poteſt tamen in ſcriptis allegare,cap.60.num.1.

1 aduocare quis poteſt maior annorum 17.ſed ex Statuto requiritur ętas annorum 20.cap.63.num.6.

1 aduocare quis non poteſt coram Iudice ex Ven.Collegio Mediolani,qui non ſit eiuſdem Collegij,cap 63. in verb.finali.

1 aduocatio in quibus cauſis prohibeatur, cap.63.litera,A.

1 aduocatus quando remouetur à teſtimonio clientuli, cap.39. num.49.qui num.41. poteſt contra eum teſtificare.

1 aduocatus in una cauſa non poteſt eſſe iudex in altera, & quo caſu ibi poſſit recuſari,cap.61.num.1.& 2.

1 aduocati exercitium an præiudicet nobilitati,cap.414.nume. 48.& 49.

1 Aduocati fiſcales poſt adeptum officium an liberentur à patria poteſtate,cap.416.num.13.

2 Aduocatus poteſt teſtari de ſalario abſque ſolennitate Statuti de filiofamilias.cap.416.num.55.

1 Aduocatus non poteſt eſſe qui ſit infamis , & Doctor illiteratus,ac etiam qui non ſit Chriſtianus, cap.429. nume.1.2.& 3.Cum eius officium ſit laudabile,num.5.

1 Aduocati ſola cupiditate quęſtus mouentes reputandi ſordidiſſimi,num.4.

1 Aduocati vbi ſint plures in una cauſa pares, quis prius dicat , num.6.

1 Aduocati & Iudices vtentes legibus, prout debent , meliorem vitam ducunt, quam fratres Prædicatores.num.7.

1 Aduocatus prohibetur facere pactum de quota litis, ibi num. 17.quod etiam habet locum in Iudice & Procuratore,num. ſeq.quod pactum quomodo dicatur facere, num.19. & ſeq. & qui prohibitione hac non ligentur, num.24.

1 aduocatus per menſem antequam litem moueat ſuo cũ cliente contrahere non poteſt , nec per menſes ſex poſt litem finitam,cap.430.num.1.

1 aduocatus & Procurator paciſci poſſunt de ſalario,ſed non de quota,cap.432.num.2. Quod ſalarium eis datur,licet non aduocent,num.3.Et etiam ſi lis per compoſitionem terminetur,num.4.& 17.

1 aduocatus & Procurator, cui non ſoluitur per clientem ſalarium, poteſt eam deſerere , & alteri parti adhærere, d.cap. 432.num.10.

1 aduocato debetur ſalarium taxatum & conuentum,etiã quod pro cliente nullas cauſas fecerit,ibi. num.13.

1 aduocatus qui recepit ſalarium , non tenetur illud reſtituere , etiam quod infirmitate ſuperueniente aduocare non poſſit, num.14.

1 aduocatis ſalarium cur minus taxetur, quam Iudicibus,d.ca. 432.num.15.

1 aduocatus ſalariatus pro vno anno, an debeat aduocare pro eodem ſalario alio anno,ſi per eum non ſtetit, num.16.

1 aduocatus implorare debet officium Iudicis, quando petit ſalarium contra clientem, num.18.

1 aduocatus quod non poſſit petere ſalarium actione ex conducto,ſed tantum actione in factum, vel officio Iudicis mercenario,num.20.

1 aduocatis ſalarium ſi taxandum eſſet , quam ſummam excedere non poſſet,num.23.

1 aduocatus ſi plus ſcutorum centum accipiat à cliente pro qualibet cauſa,ciuili depręđatori ęquiparatur,n.24. 25 & 26.

1 aduocatis ſalarium in cauſis criminalibus excedere poteſt ſummam aureorum centum,num.27.

1 aduocati ſalarium parte non citata taxari poteſt , num.30.

1 aduocati Principis appellantur clariſsimi,c.443.n.2. Et quando reputentur ſordidiſsimi,num.eod.

1 aduocatus quomodo cognoſcatur an ſit ignorãs, vel pręditus ſcientia.num.3.

2 aduocati pauperum,& miſerabilium perſonarum officium . & quot ſint.cap.83.

2 aduocati,& Doctores an proprium habeant peculiũ Caſtrenſe,vel quaſi.cap.483.num. 250. & 262. ubi multa.

2 aduocatus quis eſſe prohibetur Poteſtatis Mediolani,& eius familię in cauſſis ſyndicatus.cap.38.

1 aduocatum optimum , quam optimum Iudicem præſtantius eſt habere,num.6.

1 aduocatus cogi poteſt à litigatoribus ad conſulendum , & aduocandum, num.8. Sicuti etiam ad ſuſcipiendum patrocinium cauſarum pauperum gratis, ibidem , & num.20.

1 aduocatus vnius partis in vna cauſa,ſi inſtantia mutatur,non poteſt aduocare pro alia,ibi.num.9.

1 aduocatus in cauſa principali non tenetur patrocinari in cauſa appellationis,num.10.

1 aduocatus an quis poſsit eſſe contra patriam ſuam, num.12.

1 aduocatus quomodo poſsit conſulere & ſtudere diebus feſtiuis,num.13.

1 aduocatus tenetur defendere vti Aduocatus, & non vti Procurator,num.14.

2 Aedificans in alieno etiam prædio diſſoluto ædificio recuperat materiã ſuam,ibi exiſtentem.c.400.n.30.Limitatur ibidem nu.31.& circa ædificia in alieno, vide nume.29.& ſeq.

2 ædificans ſi ſit emphyteuta, uide pręſenti indice, in verbo,emphyteuta,ſi vero ſit colonus ædificans,vide,ca.eod.nu.36.& ſi ſit vſufructuarius,cap.eod.num.37.

2 ædificans in ſolo Communis Mediolani, vel aliquid occupãs, qua pœna puniatur,& quid, cap.260. vide etiam in verbo, Solum,& in verbo,Mediolani ſolum, præſenti indice.

2 ædificare in ſuo proprio non licet , vbi luminibus vicini officiatur,cap.335.littera P.num.34.circa finem.

2 ædificare volenti ſuper ſuo,vel communi cui denunciatum de opere demoliendo qualiter ſuccurritur,cap 340.per fideiuſſorem,quæ tamen in certis caſibus,vt ibi non habet locum, & terminus exceptiones opponendi, ibid.vide alia præſenti indice,in verbo,Nunciatio.

2 Aedificare,vel feneſtram facere in alieno inuito Domino quis non poteſt,c.333 n.1.in vno communi etiam nõ licet ſocio facere aliquas feneſtras,cap.eod.nu.2. n.172.opus ut eſſet ad vſum luminis paratus , nec ſeruitus cenſetur impoſita ex non contradictione, vel ſcientia , ſed requiritur conſen

Digitized by Google

I N D E X.

expreſſus,cap.333.num.4.
2 Aedificia noua facta in alieno an cedant ſolo,cap.400.nu.26. Et ſi fiant per malæ fidei poſſeſſorem, cap.eod.num.27. & ſeq.& quid ſi ſit de aliena materia.
1 ędificium factum ſuper re paterna nullius valoris, quando dicatur paternum,vt poſſit retrahi,cap.417.nu.61.
1 ædificium renouatum loco diruti & exuſti, an dicatur paternum.ibi.num.62.& 63.
1 ędificium dicitur etiam quod ſit ſine pariete & tecto, & etiam ſine cęmento,cap.433.num.100.
1 ędificij appellatione quid veniat,cap.434.num.41.& ca.442. num.4.
1 ędificium eſt verbum generale, complectens etiam locum ſine pariete & tecto,d.cap.433.num.39.
1 ędificium cœptum,& nondum perfectum & informe,non comprehendi appellatione ędificij,ibi.num.40.
1 ędificium ſatis eſt quod ſit cœptum ad impediendum beneficium Statuti de prędijs,num.41.
1 ædificij appellatione venit domus ex lignis confecta, & etiam domus exemptilis,ibi.num.44.& 45. Ac etiam domus cum parietibus ſine cæmento, qui appellatur murus ſiccus, nu. 46. Venit etiam paries ſine cæmento ex lignis exemptilibus,cap.434 num.42.
1 ędificij appellatione non venit hortus muratus,num.47.
1 ędificium quodlibet minimum comprehenditur in quota,cap. 434.num.42.
1 ędificium,vel domum vectigale, vel feudale habens, qui emit partem alteram ſubiectam quotæ, comprehendi in diſpoſitione huius ſtatuti,cap.434.ut num.110.
2 ædificij appellatione quid ueniat,c.400.n.2.& n.7. quod ueniat paries etiam ſine cęmento,c.340.n.8.& quod fiat ædificium etiam ex ligno,c.342.nu.76.& 77.
2 ędificij ęſtimatio aliquando vt rudera, aliquando vt ædificiũ ſit,cap.400.num.312.
2 ędificium quid proprie ſit,c.335.lit. A. num.34.
2 ędificium nouũ,vel domus noua,vel habitatio noua, quãdo dicantur,c.227.n.2. Et pręſenti indice, in uerbo, Nouũ,& an muri cęmento carentes dicantur ędificium, cap.eod.n.4.
2 ędificiis in nouis ſuper alieno cum ad eorum impenſam dominus non teneatur,poteſt colonus,vel conductor ea auferre, c.400. nu. 342. niſi forent cauſa habitationis colonorum, ibid.nu.343.& quę ſit in his conſuetudo,nu.344.& ſeq.Et quæ poſſint auferri, & quæ non,ibi.num.ſeq. Si autem dominus vel conductor vellet abradere,& melioraméta aſportare in caſibus in quibus poteſt, & dominus vellet ſoluere pretium,tenetur illud recipere,maxime vbi non poſſent abradi ſine corruptione ſubiecti,nu.348 cap.eod.& ſeq.
2 ędificatum poſt nunciationem operis reuocatur, vt attentatũ, vide in verbo,Nunciatio,& c 340. nu.32. ſitque demolitio expẽſis ædificantis ſi rem poſſidet,& ſi alienauit quid,ibid. contra denunciantem,numero eodẽ 32. Et à ſententia poſt ędificationem data de demoliendo,an detur appellatio, ca. eodem,num.34.
2 ęmulationis cauſa ædificans, vide præſenti indice, in verbo, Nunciatio operis.
1 ęqualatio ſtante ſtatuto quod aſcendens non poſsit meliorare deſcendenti,peti poteſt ab altera filiarum,cui minus fuit relictum,licet ſit hęres aſcendentis, nec per hoc dicitur cõtrauenire facto defuncti,cap.306.num.14.
1 ęqualatio peti non poteſt vbi bona ſint in tertium alienata,ibi num.15.
1 ęqualatio non poterit peti contra generum, cui pro dote datum fuit pluſquam alteri filiæ,ex quo ipſe habet dotem titulo oneroſo,num 16.
1 ęqualatione petita quid iuris quo ad intereſſe,& fructus bonorum,in quibus deſcendens fuit vltra alios melioratus,num. 17.& 18. Et de ęqualatione, vide alia in verbo Deſcẽdens.
1 æqualitatem ſeruare inter filios iubentur patres à iure communi,cap.305.num.18.
1 ęqualitas vt ſeruetur inter filios diſpoſitio Teſtatoris eſt amplianda,vel limitanda,c.305.num.19.
1 aer & Sol,vide præſenti Indice in verbo Sol.
1 æs alienum deducitur ab vſufructu,cap.315.nu.81.
1 æſtimatio impenſarum, & melioramentorum factorum in uitibus,& arboribus,qualiter & quomodo fieri debeat,ca.164. num.36 & cap.417.num.748.cum ſeq.pluribus.
1 ęſtimatio fieri debet ſecundum tempus melioramentorum factorum,num 37.
1 æſtimatio meliora mentorum in re ſubiecta reſtitutioni fit ſecundum diem ‹illegible› reſtitutionis, num.38.
1 ęſtimatio mittitur executioni lapſa inſtantia appellationis,& reuiſionis,cap.170.num.27.
1 ęſtimatio bonorum fieri debet tempore mortis illius, de cuius ſucceſsione agitur,cap.286.nu.19.Vide aliqua in hoc propoſito,in verb. Dos quando dicatur congrua.
1 æſtimatio bonorum fideicommiſſariorum fieri debet ad incommodum hæredis detrahentis,cap.417.num.751.
1 æſtimatio in caſu retractus qualiter fiat,d.cap.417. num. 865. & cap 419 num.17.
1 æſtimatio prædij, quod lui velit virtute Statuti de prædiis, quõ fiat,& quid inſpici debeat,cap.433.nu.64.65.& 66.
1 ęſtimatio rerum dotalium dotarum in dotem in dubio faciat emptionem.cap.455. nu.50. & ſequen. vbi late per totum. num.66.
1 æſtimatores per Iudices eliguntur, qui omnes ęſtimare debẽt. num.1.cap 169.
1 æſtimatores iurare debent de nihil accipiendo etiam à ſponte dantibus ibi.num.7.
1 æſtimatores per perſonalem detentionem cogi poſſunt ad accipiendam commiſsionem,& eam exequi, & relationem facere num.8.& 10.
1 æſtimatores ſi plures ſint in vno loco duo ſunt de iure eligendi,alias tantum vnus.cap.177.num 4.
1 æſtimator electus debet eſſe confidens,dicto cap.170.nu.7. Et qui in æſtimatione,vel menſuratione damnificet partem tenetur ad eius intereſſe, num.8.
1 æſtimator ſi errauerit in æſtimatione ſuperior poterit corrigere eius errores,dicto nume.7. Et eius relationem tamquam erroneam Iudex reuocare poterit.d. loco.num.8.
1 æſtimatores antequam æſtiment, vel relationem faciant, tenentur iurare,alias omnia corruunt, ibi n.9. ſed ſi in officij principio iurauerint, in ſingulis commiſsionibus iurare nõ tenentur.num.11.& de forma huius iuramenti, num.13.
1 æſtimatores iuramentum non præſtant, ſi à partibus eliguntur,vel Iudex ſe informet,ex dicto periti.num.48.
1 æſtimatorum relatio fieri poteſt ſine partium citatione, licet commiſsio ad earum præſentiam fiat. num.15. quæ relatio die feriato fieri poteſt,ſed iudici die iuridico præſentari debet parte citata num.16.& 17.
1 æſtimator in æſtimatione ſua non tenetur reddere rationem, cur ita æſtimauerit, num.18.
1 ęſtimatori incumbit onus probandi, quæ rectè æſtimauerit, num.19.
1 æſtimatorum relationumque tranſit in iudicatum; ſed quandocunque poteſt retractari facta reuiſione æſtimationis, quæ falſa reperiatur,num.20. Ampliando numeris ſequentibus.
1 æſtimatores quando ſunt concordes, & relationem faciant, pars quæ ſentiet ſe grauatam ab eis intra quatuor dies à die præſentationis, reuiſionem petere poterit, alias mittitur executioni. num.24. ibi.
1 æſtimatores duo ſi diſcordent eligitur. Tertius qui cum altero eorum concordet,vel peritiori ſtari poteſt, ſi de eo conſtet; Et ſi cum tertio non concordent quid? d. cap.170. nu. 28.& ſequentibus.
1 æſtimatores an compellantur ad concordiam d.cap.170.num. 107.num 32.
1 æſtimator ſi velit ire ſuper locum,tunc pars erit citanda, non ſolum pro die,ſed etiam pro hora,num.33.
2 æſtimum augetur, & diminuitur iuxta auctas, & diminuitur facultates.cap.229. Et quando quis alio iuit habitatum ſecundum perſonæ.cap.eodem.num.229.
2 æſtimatum non diminuit niſi appareat eum in quem facta eſt alienatio eſſe ſoluendo.cap.229.num.1.
2 æſtimum particularis perſonæ, quando Iudex fieri facere teneatur.cap.233.num.1.littera C.
2 æſtimum prohibetur fieri per commune Mediolani. cap. 238. littera C.
2 æſtimum quando ſit qui citandi.cap.220.numero 10. Et quia æſtimo, onera ſunt correlatiua, vide reſpectu onerum ſuo loco præſenti Indice.
1 ætas minor qualiter probetur.cap.243. numer.5. & cap.453. num.9.& 10.
1 ætas legitima,quę dicatur.cap.452.num.9.& 10.
1 ætatem probandi modus. ibi.num.12.
1 ætatis habilitatio ex ſtatuto in contractibus ligat forenſes hic contrahentes, niſi ſtatutum aliter diſponat.c.452.nu.2.
1 ætatis habilitatio ex ſtatuto non ligat ciuem, ex priuilegio,cũ concernat eius incommodum. nu.3.
1 ætatis habilitatio ex ſtatuto non ligat clericos cum tractetur de eorum præiudicio.num.4.
1 ætate habilitatus ex ſtatuto ad iudicia non habilitatur litigãs extra territorium, vbi ſeruatur ius commune. ibi.nu.18.
1 Aetatis habilitatio ex forma ſtatuti, huius habet vim

vim

Digitized by Google

vim iuris communis in hoc ducatu, num. 20.
1 Aetas legitima conſtituta per ſtatum ad iuditia, & contractus, non corrigit ius commune, licet ſi curatorem, C. de integr. reſtit. vt de cap. 452. num. 22. vnde ſuccedit vtilitas de qua num. 23.
1 Aetas quid in maioribus, & minoribus, vide in verbo, Minores, & in verbo, Maiores ſuis locis præſenti Indice. Et an cœpta, uel completa requiratur num. 38.
1 Aetas in conductorum familia eſt maſculorum Annorum 14. cap. 379. num. 395. & 380. & in captura An. 20. & an ætas de qua in cap. 380. num. 2. cenſeatur reducta, vt in conſtitutionibus, & cap. 379. num. 416. Ibidem ex no. conſtitut.
1 Aetas etiam an ſexaginta non prodeſt Colono, & nominatis in capitulo 34. num. 394. & cap. eodem num. 416.
1 Aetas ſexagenarij conductorum bonorum, & eius familiam quando non excuſet, cap. 379. num. 418. lit. y. z.
1 Aeditas in Notarijs, & Scribis, & Officialibus, tam ciuilibus, quam criminalibus, cap. 24. num. 2. littera. I. vbi legitur qnod ſit maior an. 20.
1 Aetas notariorum, cap. 317. & pronotarios ibidem, & circa pronotarios, vide præſenti Indice, ſuo loco.
1 Aetas in oneribus quæ. cap. 221. & cap. 222.
1 Affinis diſſoluta affinitate admittitur ad teſtimoniū. cap. 90. num. 17.
1 Affinis non eſt de parentella, & non admittitur ad conſenſum præſtandum. cap. 328. num. 503.
1 Affinium appellatione qui veniant cap. 115. num. 102. 104. & 105.
1 Affinis in ſecundo genere affinitatis an comprehendatur in diſpoſitione d. cap. 115. ibi. num. 106.
1 Affinis per fornicationē non comprehenditur in ſtatuto. cap. 115. num. 107.
1 Affinitas quid ſit d. cap. 115. num. 101.
1 Affinitate diſſoluta non eſt locus compromiſſo. num. 209. ibi.
1 Aggabare eſt incidere arbores. cap. 393. num. 1. littera D. aggabari quæ prohibentur. ibid.
1 Agens via iudiciaria ubi poteſt etiā extra iudiciaria propria authoritate non poteſt redire ad extraiudiciariam. cap. 398. num. 208.
1 Agere prohibitus non prohibetur Iudicis officium implorare. cap. 172. num. 10. & an eo caſu prohibeatur ope exceptionis. cap. eod. num. 11.
1 Agger quando accipiatur pro uilla, & ædes pro ciuitate. cap. 379. num. 427.
1 Aggeres in materia aqueductuum qui ſint. cap. 247. num. 57.
1 Aggerum excauationi & reparationi, & aliorū onerum qui teneantur. cap. 221. & præſenti indice, in verbo, Onerum quorundam. cap. 221. num. 5.
1 Aggerum conſtructioni qui teneantur. cap. 228. num. 3.
1 agnati minorum vt citari poſſint, quales eſſe debeant. c. 34. num. 34.
1 agnati & cognati, quomodo differant inter ſe. cap. 115. numero 116.
1 agnatorum appellatione in hac diſpoſitione fauorabili, qui agnati veniant. d. c. 115. nu. 89. 91. 92. 93. & 100.
1 agnatorum appellatione veniunt etiam emancipati etiam quod ſint impropriè agnati, nu. 91. ſed quod non veniant, cap. 301. num. 1.
1 Agnato deferri non poteſt iuramentum, quod feudum in cōmuni aſcendente originem traxerit. cap. 167. num. 12.
1 agnati vocabulo non venit emancipatus, nec natus ex eo licet ante emancipationem. cap. 28. num. 6.
1 agnati in ius agnationis per tranſlati ſe meminimus C. de legit. hæredes, uide in verbo cognati.
1 agnati proximiores, vt præferantur in ſucceſsione debent eſſe proximiores tempore mortis Defuncti, ibi. num. 2. caſibus.
1 agnati quibus non præferantur. num. 26.
1 agnati ſicut proferuntur cognatis in ſucceſſoribus, an ita præferantur in ſubeunda tutela. num. 27.
1 agnati excludentes tenentur cognatis excluſis, & qui cum eis concurrunt alimenta ſuppeditare. cap. 209. num. 34.
1 agnatus ſi ſit talis per quem familia, & agnatio nequeant cōſeruari, an excludat cognatos cap. 290. num. 3.
1 agnatus vtriq; coniunctus excludit amitam vno tantum latere coniunctam. cap. 290. num. 28.
1 agnati appellatione an veniunt frater vterinus, filius ſororis fœminę agnatę à ſtatuto excluſę baſtardi, & legitimati cap. 301. num. 2. & ſequentibus, & cap. 302. num. 25.
1 agnati propter quos fœmina ſtatuto excluduntur, ſenſentur inuitati, & vocati cap. 302. num. 27.
1 agnati ciues facti ex priuilegio non excludunt fœminas ibid. num. 29.
1 agnatus ob recuſatam tutelam priuatur hæreditate pupilli, & ad eam vocatur mater ibi. num. 35.
1 agnatorum appellatione in ſtatutis etiam clerici comprehēduntur. cap. 310. num. 53.
1 agnatorum, & propinquorum appellatione, quod nō veniat maritus. num. 55.
1 Agnatus cuius conſenſus ad effectum de quo hic requiritur, an oporteat quod ſit de proximioribus. cap. 328. num. 324. cum quatuor conſequentibus, & num. 347.
1 agnatus filius familias, qui auctoritate, & parabola patris indiget, non debet adhiberi ad conſenſum præſtandum, ſicut nec pupillus, ſed benè minor. ibi. num. 329. & 330.
1 agnatus ſolus non autem duo requiruntur, cum ſtatutum ſingulariter loquatur, licet non vitietur contractus, ſi duo interueniant. num. 331. 332. & 359. Idem ſi adhibeatur cōſenſus agnati extranei. num. 33.
1 agnatus ſolus non poteſt conſentire duabus mulieribus inter ſe contrahentibus, non ſic ſi cum alio contrahant ibi. n. 334
1 agnatus nō poteſt conſentire uti agnatus mulieris, & vti tutor eius, qui contrahit cum muliere. num. 335.
1 agnatus non poteſt in eodem inſtrumento conſentire uti agnatus, & vti teſtis. num. 336.
1 agnatus debet eſſe talis, qui procuret bonum mulieris, ſicuti pupilli tutor pluſquam ſuum. num. 337.
1 agnati corrupti conſenſus, uel ſi de eo dubitetur, vel ſit ſuſpectus non debet adhiberi, num. 338.
1 agnatus tractans de ſuo intereſſe non debet admitti ad conſenſum præſtandum, nu. 339. ſed alius eius loco ſubrogandus, num. ſeq.
1 agnati banniti conſenſus an ſufficiat. num. 341. & ſeq.
1 agnati excommunicati conſenſus non valet. num. 344.
1 agnatus ſi ſit vſurarius an cōſenſus eius valide adhiberi poſſit. num. 345.
1 agnatus ſi ſit furioſus, ebrius, freneticus, mentecaptus, vel ſimilis qualitates an ſit adhibendus, num. 346.
1 agnatum fuiſſe adhibitum cui incumbat onus probandi, & qñ præſumatur interueniſſe. nu. 349. 350. & 353. & vbi dubitetur vtrum ſit agnatus, vel ne ille qui conſenſum præſtat. num. 352. cum ſeq.
1 agnati defectum non ſupplet amicus magna amicitia, ſi cui nec affinis, qui non ſit de parentella. num. 356. & 357.
1 agnatus vbi vt ignotus cum hoc caſu dicatur filius hoſpitales, quomodo contrahat. num. 358.
1 agnatus an poſſit præſtare cōſenſum ad eius vtilitatem, n. 360.
1 agnati habilitas quando probatur, num. 364. & 365.
1 agnatus ſi nolit conſentire Iudex debet perquirere cauſam, & ſi iniuſtam inueniet, permittat mulierem ſolam poſſe contrahere, num. 367. & eum agnatum etiam ad conſentiendū compellere poterit, vel alium remotiorem adhibere, num. 368. & 369. ſicut etiam eius conſenſum, & authoritatem loco agnati præſtare, num. 370. ſed in caſu huius Statuti, cap. 328. inquiſitio hæc non eſt per Iudicem ſiēda, ex quo agnato conſentire nolente eius authoritas poſſit adhiberi, num. 371. & quæ requirantur in interponenda hac iudicis authoritate, num. 377. cum ſeq. per totum, num. 385.
1 agnatus qui non vult conſentire an ſit citandus, & quomodo, ibi. num. 372.
1 agnatus ſi eſt abſens mulier licet ſola poſſit contrahere, tutius eſt tamen vt Iudicis authoritas adhibeatur, num. 373.
1 agnatus Exhæredatus, Poſthumus, Arrogatus, & Adoptatus, admittitur ad conſenſum præſtandum tanquam de parentela, ibi. num. 504. non autem Monachus factus, num. 507. ſed bene Clericus, num. ſeq.
1 agnati vſque ad decimum gradum in Statuto intelliguntur, c. 377. num. 11.
1 agnatus vſque ad quem gradum admittatur ad retractum, c. 417. num. 162.
1 agnatio hoc caſu quomodo ſit probanda, num. 163. & 164.
1 agnatus recognitus ab acquirente vti agnatus, non poteſt ab ipſo acquirente negari quin ſit talis, num. 165.
1 agnatus quilibet etiam hæres alienantis, & filius, ſi etiam ſit hæres, habet beneficium retrahendi ex Statuto de re paterna luenda, num. 166.
1 agnatus alias etiam non ſucceſſurus ex aliqua diſpoſitione, an gaudeat beneficio retractus, num. 167.
1 agnatus etiam forenſis an admittatur ad retractum, nu. 168.
1 agnatus etiam quod ſit clericus an admittatur ad retractum, num. 169. & 170.
1 agnato non nato, qui tamen ſit in vtero tempore alienationis an competat beneficium retractus, num. 172. quid ſi conce-

ptus poſt alienationem,numeris ſeq.
1 Agnatus debet eſſe ortus ex legitimo matrimonio ad hoc vt ei competat beneficium Retractus ibi,num. 176.
1 Agnatio,& familia conſeruatur per legitimatos, num. 184.
1 Agnatus adoptatus an admittatur vt Agnatus ad beneficium Retractus,num. 187.
1 Agnatus agnatione ſpirituali an habeat beneficium Retractus, numero 189. & an repellatur agnatus excommunicatus, num. 190.
1 Agnati qui atroces Iniurias inferunt alienâti, an admittantur ad beneficium hoc Retractus,num. 192.quid in eorum hæredibus,num.ſeq.
1 Agnato,qui donauit omnes ſuos quęſtus tam pręſentes quam futuros,an competat beneficium Retractus hoc, num.194.
1 Agnata an Retractus gaudeat beneficio,num.201.& 202.
1 Agnatus dum vult redimere ex Retractu tractat de lucro captando,ibi num. 263.
1 Agnato remotiori interpellanti Agnatum proximiorem ad deliberandum an velit retrahere vbi nolit, quod tempus ei ſuperſit ad redimendum,num.273.
1 Agnatus proximior,qui vltra Annũ obtulit luere, qua oblatione nõ admiſſa ab emptore lis inter eos ſit orta,& ea pendente,annus lapſus ſit, ſi poſtea liti renunciet,an tunc liceat Agnato remotiori luere non obſtante lapſa anni,num.275.
1 Agnatus ſi conſentiat vti Iudex qui fecit dationem inſolutum de bonis Retractui ſubiectis, poteſt retrahere,nec ſibi per illum conſenſum præiudicat,d.cap.417.num 413.
1 Agnatis proximioribus,qui ob paupertatem intra primum annum luere non potuerunt,datur ſecundus annus, num.297.
1 Agnatus quando admittantur ad purgandum motam,vt poſſit retrahere elapſo anno,& die,num.298.& ſeq.
1 Agnatus luere volens,ſi in iudicio obtineat ſentẽtiam, & eam non proſequitur,ius hoc iudicati pręſcribitur ſpatio 30.annorum d.cap.417.num 441.ampliando, & diſting. numeris ſeq.
1 Agnatus retrahens rem,ſi donec penes emptorem ſteterit,eam emptor obligauerit,an tranſeat ad Agnatum cum onere illo,vel liberetur à nexu hypothecæ,num.448.
1 Agnatorum appellatione in caſu luitionis qui veniant,n. 489.
1 Agnata ex hoc Statuto excluditur à luitione,num. 490.
1 Agnatus vicinus retrahere poterit tãtum rem vicinam,quæ ſit alienata vna cum alia non vicina,num. 501.
1 Agnatus de linea venditoris admittitur ad luendum nõ eius à quo procedit res.num. 552.
1 Agnatus vicinus ſi concurrat cum Agnato domino rei alienatæ pro indiuiſo, præfertur hic dominus, num.559.& cui etiam vicino in concurſu præfertur habens quotam, n. 560.
1 Agnatus vicinus,& Agnatus de re paterna luenda etiam vicinus,ſi concurrant,præfertur hic tanquam habens duo vincula,num. 561.ſed ſi non ſit vicinus non præfertur, imo ei præfertur habens quotam,num. 562.
1 Agnatus vicinus,& dominus directi,ſi concurrant vtili dominio alienato,pręfertur dominus directi, etiam quod ſemel alienationi huic conſenſiſſet,num. 563.& ſeq.
1 Agnatus vicinus,emphyteuta rei vicinæ, & dominus directus illius emphyteutæ vicini habens vicinitatem, & ſit pariter Agnatus ſimul concurrentes,præfertur emphyteuta,numero 565.
1 Agnatus vicinus præfertur Agnato vſufructuario, ſi concurrant proprietati alienatæ,num. 567.
1 Agnatus vicinus præfertur domino cenſus,ſi concurrant cenſuariæ rei alienatæ,num. 568.ſecus in Domino directo,& viciuo concurrente,num.ſeq.
1 Agnatus vrbanus vicinus præfertur Ruſtico,num.570.
1 Agnati duo ſi ſint retrahentes in ſimul,debet pretium pro ſolido à ſingulis exburſari,ibi.num.652.
1 Agnatus,cui denunciatum eſt, ſi intra tempus menſis reſpondeat nolle luere,non admittitur dein menſe tranſacto,ſi dicat velle,num.805.eiuſdem cap. 417.
1 Agnatus an admittatur ad luitionem partis,vbi in eodem contractu res plures luibiles fuerint alienatæ, num. 6.7.c.419.
1 Agnatus luendi facultatem habens, ſi decedat cum pluribus Hæredibus,quorum vnus vult luere,& alter non; qui vult luere admittitur ad partem ſocij, totum precium offerendo,& deponendo. ibi num. 8.cum quatuor ſequentib. Et num.13.habetur, quod Hæres cogere poteſt Cohæredem ad redimendum eius partem, vel eidem ius ſuum credendum.
1 Agnatus luens ex Retractu ſi poſt decennium alienet,admittuntur alij Agnati,imo Venditormet,qui primo loco alienauit. num. 13.cap. 420. Ampliando,num.ſeq.
1 Agnatus habens quotam veniẽs ad Retractum, præfertur cæteris,cap. 421.num. 2.
1 Agnatus, qui debet præſtare conſenſum mulieri ad formam Statuti,non admittitur,niſi ſit inhabilis,vel ſuſpectus, cap. 328.num.374.& ſeq.
1 Agnatus quod non ſit,qui præſtet Conſenſum mulieri ad formam Statuti,non admittitur mulier ad probandum, vbi ea falſa ſit illum Agnatum in contractu. ibi.num.355.
1 Agnati quod nõ adſint qui poſſint interuenire Contractui mulieris,creditur iuramento mulieris,quod omnia ſint ſolenniter geſta,num. 19.cap. 328.
1 Agnatus luere volens ex Statuto de Re paterna luenda dimidiã rei alienatæ ſubiectæ Retractui ab emptore extraneo tenetur exburſare ſolum dimidium pretij, licet ille emptor plus exburſauerit, ſed ille Emptor habet regreſsũ ad ſupra plus contra ſecundum Emptorem,cap. 417.num. 531.
1 Agnatus luens ex hoc Statuto rem emptam quo ad proprietatem ab Vſufructuario emptore proprietatis, an teneatur reſtituere Vſufructuario proprietatem, ibi.num.461.cum ſeq.
1 Agnatus vicinus etiam non proximus admittitur ad luitionem ex Statuto,cap. 417. vt num. 491.
1 Agnatus minor habens ius luitionis lapſo tempore denuncię, licet non reſtituatur,tamen habet regreſſum contra tutorẽ, vel adminiſtratorem,& in ſubſidium vbi non ſint hi ſoluendo minor reſtituitur,ibi num. 821.
1 Agnatus proximior habens quotam non poteſt reuocare rem alienatam remotiori, & ipſi habenti quotam, capit. 421. num. 3.
2 Agnati quomodo non ſufficit,quod ſint de parentella ſed requiritur quo ſint de conſanguinitate cap. 303.
2 Agnati qui ad conſenſus mulieris admittantur cap. 500.num. 61.& 62.& ſequ. reſpectu conſenſus patris eodem cap.nu. 60. ſi Pater ſit abſens,vel furioſus,vel cęcus, vel mutus, vel ſurdus cap.eodem.num.60. & in verbo vxoris præſenti Iudice. Et alia cauſa ad hunc propoſitum. cap.eodem.num. 61. & ibi num.ſeq. vbi vide.
2 Agnatos quod mulier non habeat eiſdem mulieri creditur,ca. 500. num. 79. Et qualiter probetur quod mulier ſine Agnatis, uel cognatis contraxerit,vt agat ad reſciſſionem contractus cap. 500. num. 80.
1 Agrimenſores ſalarium communiter à partibus accipiunt,etiã ſi ſola pars contradicat,cap. 171.num. 1.
1 Agrimenſor accipere nihil poteſt ab Hoſpite, ubi hoſpitaturũ ſub pœna librarum decem ibi. num. 2.
2 Agrimenſoris,& liuellatorum aquarum merces, ſeu ſalarium. cap. 212.
2 Agricoltura de iure communi fauorabilis, & quando laborãs proprijs manibus non teneatur ad onera. cap. 230.num. 1.
1 Alchimia demonſtrat, quod non eſt. cap. 456. num. 4.
1 Alendus dicitur habere unde ſe alat,ſi habet redditus ex bonis, quæ poſſent uendi, & pretium eorum in alimentis conuerti. cap. 312.num. 3. ac etiam ſi uictus poteſt quærere ſuis manibus,num. 6.
1 Alendus dicitur habere de ſuo quando habet de proprio ibi. num. 10. non autem ſi parentes, aut fratres diuites habeat. num. 11.& 12.
1 Alere pater tenetur filium naturalem, & filiam. cap. 313. numero 12.
1 Alere quando tenetur mater filium primi matrimonij ex bonis dotalibus ſecundo viro datis ibi,num. 21. & quod tenentur etiam alere filios ſpurios.num. 25.
1 Ali à patre non ſolum filius debet lite pendente ſuper hæreditate paterna, ſed etiam ei prouideri debet, ut litigare poſſit.num.28.& 29.Idem ſi moueatur quæſtio ſtatus,& hæreditatis paternæ,donec ſit in pupillari ętate. num. 30.
1 Ali debet ſpiritualis in ſubſidium à patre ſpirituali, num. 31.
1 Alimentis ſuper ſi incidenter feratur ſententia; ea eſt interlocutoria, ſi autem principaliter eſt diffinitiua. num. 59.c. 41.
1 Alimenta præterita non comprehenduntur ſub diſpoſitione ſtatuti. cap 47 num. 88.
1 Alimenta præterita quo iure peti poſſint.num. 89. & à quibus poſſit appellari.num. 95.
1 Alimenta à quibus perſonis debeantur,num 90.
1 Alimenta ad pias cauſas,de quibus hic debentur de iure communi,& quæ ſint,& quæ dicantur.num. 91. pro quibus iudex Eccleſiaſticus adiri poteſt. num.94. etiam cap. 141. nu. 42.43.& 44.
1 Alimentorum in cauſa ſententia data, licet poſſit ab ea appellari executio,eius tamen non retardatur.num 95.
1 Alimentorũ in cauſa ſententia data; licet poſſit executio eius tamen non retardatur.num.95.
1 Alimentorum cauſa licet priuilegiata compromittitur c. 115. num. 56.

Ali-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Alimenta quæ ſibi debitor alienans reſeruauit non ſunt adiudicanda creditori prætendenti alienum fuiſſe in eius fraudem, cap. 262. num. 24.

1 Alimenta præterita non dicuntur pia, ſed futura, & debentur ex officio Iudicis, non ex ſtipulatione, c. 141. nu. 47.

1 Alimenta quæ medio tempore fœminæ excluſæ ex ſtatuti diſpoſitione ſunt præſtanda, ea luxurioſe viuente, vbi ad honeſtatem non reuertatur denegari poſſunt etiam per tutorem, c. 278. num. 245.

1 Alimenta prædicta debentur iure actionis ibi. num. 246. hæc tamen petitio non tranſmittitur, numer. 252. & cap. 28. num. 33.

1 Alimenta prædicta quomodo taxentur, vt ſunt condecentia d. cap. 278. nu. 247. & c. 288. nu. 44. & ſunt præſtanda in domo ſi ſubeſt commoditas, d. cap. 278.

1 Alimentorum appellatione, quæ veniant d. c. 278. & ſeq. duobus, & c. 288. num. 31.

1 Alimenta non ſunt ſubminiſtranda habenti aliunde, vnde ſe alat, cap. 278. ad finem, & cap. 288. num. 29. & cap. 313. nu. 48. & quando aliunde dicatur habere, & quomodo probetur, num. 49. cum ſequentibus, cui ſi præſtantur non poſſent repeti, num. 56. ibi.

1 Alimenta debita vxori de iure communi non computatur in quartam ſibi debitam ex vi ſtatuti in bonis Mariti, ca. 295. num. 81. & nu. 214. declarando, nu. 82. vbi quarta non ſufficeret pro alimentis. Et ampliatur etiam in alimentis ſpiritualibus, vt nec illa computentur, num. 82.

1 Alimentorum ratione legari aut relinqui poteſt, tam & ſi generaliter quis legare aut relinquere prohibeatur, cap. 295. num. 136.

1 Alimentorum ca eſt fauorabilior cauſa dotis, cap. 297. nu. 12. ſed fauorabilis, & priuilegiata eſt tantum in caſibus expreſſis, c. 141. num. 46.

1 Alimentorum plura priuilegia ad Rubr. cap. 312. nu. 1.

1 Alimenta per affinem præſtita, cenſentur præſtita animo repetendi ibi. num 7.

1 Alimenta quæ tolli nequeant per ſtatutum, num. 2.

1 Alimenta non poſſit renuntiari nec etiã cum iuramento, nu. 3. & num. 56.

1 Alimentorum ratione legari poteſt, alius legare prohibitus, num. 4.

1 Alimentorum legatum eſt temporale, num. 5.

1 Alimenta debentur viro, cui non fuit ſoluta dos ab vxore, cap. 132. num. 1.

1 Alimenta viro bannito ſunt per vxorem ſuppeditanda, nu. 2.

1 Alimenta prætendens debet probare nihil aliud habere, vnde ſe alat ibi. num. 7.

1 Alimenta non debentur ſi ſuperueniant diuitię alendo, n. 9.

1 Alimentorum appellatione, veniunt victus, veſtitus, habitatio, & alia, c. 312. num. 16.

1 Alimenta debentur mulieri etiam per fiſcum ſuccedentem in bonis mariti ob eius delictum, num, 17.

1 Alimenta debentur mulieri intra annum luctus ab hæredibus uiri. num. 18. ubi non habeat unde ſe alat. Et in hoc in memoriam bene tranſacti matrimonij. nu. 19. Etiam quod nullam dotem habeat uxor. num. 20. ſed vltra annum non debentur niſi ea petat ratione moræ dotis non traditæ. numero 25.

1 Alimenta quæ non debeantur, ſed quod tantummodo ſint ſupplendi fructus dotis, ubi non ſufficiant hi pro alimentis. numero 21.

1 Alimenta debentur uxori etiam propter donationem ob nuptias non ſolutum. num. 22.

1 Alimenta non debentur uxori, ubi dos ſit incerta. nume. 23. & ubi diuertit à marito propria auctoritate. num. 24.

1 Alimenta debentur per uirum uxori conſtante matrimonio, etiam quod dotem nullum habeat ibi. num. 26. tenetur etiã uxor operari uiro. num. ſeq.

1 Alimenta præſtanda ſunt per uirum uxori dum litigat ſuper matrimonio, quando præceſſit ſententia in fauorem matrimonij, & uxoris ibi. num. 30.

1 Alimenta non cogitur maritus uxori præſtare, ſi ei non detur dos permiſſa. num. 31.

1 Alimenta nõ dicitur præſtitiſſe hæres, qui curauit, quod uxor recipiatur in hoſpitale, in quo publicè pauperes aluntur ibi. num. 33. Ampliando ut idem ſit, ſi inducat uxorem ad inſeruiendo pro pediſſequa, niſi ſit talis conditionis, ut poſſit ſic deſeruire ſine uiri defuncti. num. 34.

1 Alimenta & dos in multis æquiparantur, & in multis non. nu. 35. & licet arguere de alimentis ad dotem ibi. nu. 65.

1 Alimenta non perduntur per mortem ciuilem, ſed tantum naturalem. num. 66.

1 Alimenta uxori relicta debentur tantum ex uſufructu prout per teſtatorem præſtabuntur ne filius famæ pereat. nu. 73.

1 Alimenta debentur uxori lite pendente ſuper reſtitutione dotis. num. 38.

1 Alimenta uxori debentur pendente lite, utrum debeantur, uel ne. num. 39.

1 Alimenta debentur in domo hæredum uiri in qua debet uxor operari, ſi ea poteſt honeſtè uiuere, uel per eam nõ ſtet, alias ei debentur extra domum, etiam quod non operetur. num. 40. declarando quod commodius præſtentur in domo hæredum. num. 41. maximè ſi teſtator ſic grauauit. nu. 42.

1 Alimenta debentur extra domum hæredis pendente lite, inter eam, & grauatum. num. 43.

1 Alimenta ut habeat mulier debet interpellere hæredes, alias ea non conſequitur. num. 44.

1 Alimenta pręſtanda uxori mortuo uiro, ex diſpoſitione ſtatuti, petuntur Iudicis officio; Cum uerba ſtatuti ad Iudicem ſint relata. num. 45.

1 Alimenta debita Iudicis officio magis ſunt priuilegiata, quàm quæ petuntur iure actionis. num. 46.

1 Alimenta quod debeantur iure actionis, aut officio Iudicis multiplex differentia dicto nu. 46. & ſeq. & nu. 55.

1 Alimenta præterita peti poſſunt cum debentur iure actionis, non autem Iudicis officio. num. 47.

1 Alimenta debita iure actionis nullo tempore præſcribuntur ſecus ſi debeantur Iudicis officio. num. 48. & ſeq. niſi mulier accepiſſet pecuniam mutuò, ut ſe aleret. num. 50.

1 Alimenta ſi petantur per mulierem mortuo uiro, iuxta diſpoſitionem ſtatuti Mediolani, debet per frumentum, & uinum non eorum æſtimatio. num. 52.

1 Alimenta quando pręſtanda ſunt iure actionis, debentur etiã, quod alendus habeat unde ſe alat. num. 53.

1 Alimentorum cauſa procedi poteſt in die feriato. ibi. nu. 55.

1 Alimenta an debeantur mulieri dotatæ, ſolet de iure communi diſtingui, quod aut mulier alimentatur in domo, & tunc debeantur aut extra, & tunc ſecus ibi. num. 68.

1 Alimenta de iure communi, quis non conſequitur ex bonis quæ quis amiſit ex ſuo delicto. num. 69.

1 Alimenta tam ex ſtatuti, quorum Iuris communis diſpoſitione debentur mulieri iuxta facultates quondam mariti. numero 70.

1 Alimenta ſi non ſint à ſtatuto taxata prout poſſunt vt ibi nu. 74 taxantur Iudicis officio num. 73. ſecundum qualitatem vxoris. num. 72.

1 Alimenta vt præſtentur vxori defuncti non tenetur vendere bona hæreditaria. num. 75. nec opponere manus ad capitale pecuniæ, ſed ad lucrum eius. num. 76. niſi legentur vltra dotem, nam tunc debentur ad commemorationem dotis. numero 77.

2 Alimẽtarius, qui dat paſcua beſtijs repetitis quod ius habeat, vide in Verbo, Beſtiarum. Alimentarius, et in Verbo, Hoſpes.

2 Alimenta tenetur pater filio cap. 485. n. 110. & ſeq. in verbo, Pater, in verbo legitima præſenti Iudice. idem Pater tenetur dare dotem filiæ naturali. cap. eodem. numero 115. & ſeq.

2 Alimentorum cauſſa facta alienatio de bonis vxoris, de bonis filij: quo caſu vxor, & filius contra eis venire non poſſit. cap 500. num. 37.

1 Alimenta vxori debita mortuo marito, quo tempore tradenda Iudex iudicabit, num 78. Et an ſint per hæredem portanda ad domum vxoris, num. 79.

1 Alimenta ſi debeantur uxori mortuo marito, veſtes qualiter debeant fieri, & reuocari, num. 80.

1 Alimentorum cauſa in quibus caſibus pecunia peti poſſit, numero 81.

1 Alimenta cuius prius detrahenda ſint, quando fructus nõ ſufficiant pro alimentis hæredis, & vxoris, num. 81. & ſeq.

1 Alimenta non debentur, vbi fructus non colliguntur, nu. 82.

1 Alimenta quæ in uiduitate debentur, num. 100.

1 Alimenta quæ perſonæ præſtare teneantur, nu. 3. cap. 313.

1 Alimenta ſunt etiam præſtanda per fiſcum ſuccedentem in bonis delinquentis, licet proprie non ſit hæres, ibi, nu. 102.

1 Alimentorum cauſa filius diues tenetur ad debita patris, numero 4. ibi.

1 Alimenta debentur per patrem filio, etiam ſi filius in ludo ſibi aſſignata perdiderit, ſi non habet aliunde vnde ſe alat, ibi num. 5. & 36. diſtinguendo, num. 7. qualiter autem teneatur pater alere filium, num. 8.

1 Alimẽta pater iure naturæ pręſtare tenetur filiò legitimo, ſpurioq; ibi num. 9. 10. & 13. Ampliando num. 14. in filio nato ex damnato coitu, qui vbi non poſſit ali à patre vel auo,

tenen.

Digitized by Google

tenentur proaui,& hæredes patris inſolidum, numero 15. & 16. Ampliando num. 17. etiam ſi filius ſit hæres, atque etiam tenetur donatarius magnæ donationis à patre factæ, num. 18.

¶ Alimenta filijs ſpurijs quando patres etiam non hæredes præſtare teneantur, nu. 19.

¶ Alimenta quando mater filio præſtare tenetur, & vſq; ad quod tempus, num. 20.

¶ Alimẽta filio legitimato abſenti debentur. num. 21. ſicut etiam adoptato. num. 43.

¶ Alimenta debentur matri, quæ amiſit dotem ob crimen adulterij, ſi ad meliorem vitam deuenit. num. 24.

¶ Alimenta vbi filius patri bannito dari debet, ea tranſmittere tenentur in loco, vbi pater adeſt. num. 26.

¶ Alimenta filio quãdo debentur, ſi ipſe habet patrem, & filium diuites, a quo ea petere debeat. num. 27.

¶ Alimenta libertus patrono præſtare tenetur, & è conuerſo, ſi quid eis ſupereſt. nu. 42. Et eodem modo tenentur vaſalli, & domini, num. 33.

¶ Alimenta naturalibus debita non tranſeunt ad eorum hęredes. num. 34.

¶ alimenta Iure naturæ debita non poſſunt tolli humana lege. nu. 35. & præſtantur in domo patris, vel hæredum, maxime ſi ſic teſtator diſpoſuit. nu. 38. & 39. & in hoſpitali quoque poſſunt pręſtari, vbi quis ſine dedecore poteſt morari. n. 42. & pactum iuratum, quod nõ pręſtentur, non valet. num. 43. nec poſſunt peti coram Iudice laico. num. 44. Quæ alimẽta taxentur arbitrio Iudicis. num. 45. & modus taxandi notatur. num. 46.

¶ alimentari non debet filia penes matrem vilem, & turpem, ibi, nu. 40. nec Iudex moueri debet lachrymis matris in diiudicando apud quem filia ali debeat. num. 41.

¶ alimentorum appellatione filiis dandorum quid veniat, numero 47.

¶ alimenta priuigno pręſtita, quare vitricus non repetit, nu. 57. 58. & 59. d. cap. 313.

¶ alimentorum, vel ad alimenta legato facto an fundus tranſeat per proprietatem in legatarium. cap. 315. num. 94.

¶ alimenta non tenetur præſtare hęres defuncti aſcendenti, vbi ipſe non habet vnde ſe alat, quia nec pater ſimili modo tenetur præſtare alimenta filio. cap. 313. num. 37.

¶ alimenta præſtantur ſecundum qualitatem perſonarum, & ipſius ſucceſſionis arbitrio Iudicis. cap. 314. num. 1.

¶ alienabilis res ſemel facta perpetuo ſit alienabilis. cap. 310. num. 33.

¶ alienare, verbum, quid importet. cap. 328. num. 3. & an ſit magis generale quam verbum, vendere. cap. 417. num. 111.

¶ alienare, vel diſſipare in fraudem, quando quis dicatur. cap. 408. num. 56. cui tunc non permittitur cedere bonis, ibi. & num. præcedentib.

¶ alienare prohibitus fauore alicuius ſi alienet, reuocatio fieri poteſt ab illo, cap. 295. num. 165.

¶ alienare prohibitus, an etiam prohibeatur permutare. num. 112. cap. 417.

¶ alienare volens partem domus ſubiectam retractui quotæ, ſi eam ſeparet muro intermedio, aperta aliunde porta per quã ingrediatur, ceſſat retractus, cap. 434. num. 103.

¶ alienare volens domum retractui ſubiectam eam diuidat, & partem non ſubiectam alicui quotæ alienet, deinde vendat aliam partem quotæ ſubiectam eidem emptori, & tunc euitat diſpoſitionem huius ſtatuti ibi. num. 104. verum ſi non ſiat murus intermedius in diuiſione ceſſet hæc cautela. num. 105.

¶ alienati prohibitum per ſtatutum de quota, nõ cenſetur prohibitum in conſortem, ibi. num. 107.

¶ alienari poteſt ſine denuncia quota locatario ad longum tempus, num. 111.

¶ alienare volens partem quotę ſubiectam denunciare alio domino directi, qui cuius alienationi per habentem quotam ſemel fuit conſenſum, an emptor teneatur de nouo denunciare, ibi. num. 119.

¶ alienare volens dominus directi, vtrum teneatur denunciare alio domino directi, qui directi dominium ſuper illa re habeat. num. 121.

¶ alienata pars ſi fuerit combuſta ab emptore, vel caſu, donec erat penes emptorem, licet ceſſet ius quotæ, tamen vti ius quęſitum poterit lui area illa. d. cap. 434. num. 161.

¶ alienata res adhoc vt poſſit retrahi requiritur quod fuerit patris alienantis. cap. 417. num. 103. Quid ſi ſtatutum requireret, quod res paterna fuiſſet aſcẽdentiũ, vel maiorum, ibi. num. 104. & 105.

¶ alienata ſi fuerit vna res ex pluribus emptis intra Decenniũ ad formam ſtatuti. cap. 410. an ſola alienata, vel omnes lui poſſint, d. cap. 410. num. 16.

¶ alienatio ſi ſtãte litem motam, & pro eius timore, & metu an teneat, d. cap. 68. num 10. & ſequentibus.

¶ alienatio, lapſa inſtãtia, poteſt fieri circa vitium, & pœnam litigioſę rei, ibi. num. 64. eaq; durante fieri põt poſt concluſionem. num. 65. & qua ratione, & quando fieri poſſit etiã inſtantia durante. num. 66. 68. & 69

¶ alienatio rei litigioſę in quibus caſibus inſtantia lapſa fieri nõ poſſit, ibi. num. 70.

¶ alienatio facta lite pendente non reconualeſcit etiam perempta inſtantia. num. 71.

¶ alienatio in quibus caſibus tute, & circa pœnam vitij litigioſi fieri poſſit. num. 78 & ſeq. plurib.

¶ alienatio facta cauſa dotis, & donationis propter nuptias dicitur neceſſaria. num. 80.

¶ alienatio permittitur in diuiſione, quę poteſt fieri citra vitiũ litigioſi. num. 82.

¶ alienatio per diuiſionem vtrum dicatur facta ex cauſa neceſſaria. num. 83.

¶ alienatio ſi fiat iuſſu, & cum licentia Iudicis, ac etiam cum aſſenſu Principis, tute, & valide fieri poteſt. num. 85. & 86. Sicut etiam quando Princeps concedit priuilegiũ rei, ſuper qualis pendet. num. 90.

¶ alienatio tute, & valide citra litigioſi vitium fieri poteſt, quãdo actio eſt ſuper hæreditate. num. 87.

¶ alienatio citra vitium litigioſi, & valide fieri poteſt, ſi fiat rei vniuerſalis, ſimul cum re particulari litigioſa, & hoc per regulam quod multa tranſeunt cum vniuerſitate, quę alias nõ tranſirent. num. 88. & 89.

¶ alienatio valide fieri poteſt, quando lis fuiſſet iniuſte, & calũnioſe mota, vel coram Iudice incompetenti, vel etiam ſi lis ſit nulla. num. 91. & 93.

¶ alienatio fieri poteſt fructuum ſequeſtratorum ſuper quibus pendet lis, non obſtante vitio litigioſi. num. 94.

¶ alienatio rei litigioſę prohibetur etiam in fiſcum, non autem alienatio per confiſcationem, d. cap. 68. num. 112. & 113.

¶ alienatio de qua, cap. 68. prohibetur fieri in Clericũ, & ſi fiat, quid? num. 114.

¶ alienatio ſi fiat ex cauſa neceſſaria tenet ſine periculo vitij litigioſi, & eius pœnarum. ibi. num. 122. & quæ dicatur hæc cauſa neceſſaria. num. 123. & quod ex neceſſaria cauſa fieri dicatur. num. ſequenti.

¶ alienationes fraudulentę. Vide in verb. Fraus.

¶ alienatio quando eſt facta lite pendente contra debitorem, agitur contra tertium poſſeſſorem nulla facta excuſsione cõtra debitorem. cap. 160. num. 39.

¶ alienationes in fraudem creditorum medio reſciſsionis contractus reuocantur, quo autem in fraudem legis fiant ipſo iure Rubr. de fraud. remou. num. 1.

¶ alienatione factæ in fraudem creditorum quibus caſibus non reſcindantur in prę iudicium emptorũ niſi excuſſo principali debitore, ibi. num. 3.

¶ alienatio ad hoc vt dicatur facta in fraudẽ creditoris an vltra dolum venditoris concurrere debeat, & dolus emptoris, & an in hoc diſtinguendum in alienationibus ex cauſa oneroſa, & ex cauſa lucratiua. cap. 262. num. 3.

¶ alienatio quomodo in pręcedenti caſu præſumatur, ex cauſa lucratiua, aut ex oneroſa, ibi. nu. 4.

¶ alienatio facta in fraudem futurorum creditorum eis non obſtet. ibidem num. 8. & 9.

¶ alienatio habetur pro immaginatia, fictitia, ac ſimulata, venditore remanẽte in poſſeſsione, ſeu quaſi rei venditæ. n. 11.

¶ alienatio in caſu prædicto ipſo iure non tenet, nec eget reuocatoria. num. 12.

¶ alienatio facta in fraudem creditorum priuſq; reuocetur præcedere debet miſſio in poſſeſſionem bonorum, & excuſſio. d. cap. 262. num. 16.

¶ alienatio an ſit ſimulata, & ſic nulla, aut reuocanda, quomodo interſit. num. 13. cap. 266. num. 4.

¶ alienatio adhoc vt ſimulata non reputetur oportet inter cętera venditorem ſtare extra poſſeſſionem rei venditæ per tẽpus Iudici arbitrarium, & hoc de iure communi. d. cap. 262. num. 19.

¶ alienatio ſimulata non pręſumitur quando venditor remanet in poſſeſſione ratione vſufructus, declarando tamen vt ibi. num. 20. idem remanet in poſſeſsione in diem, aut ſub cõditione. num. 21. Idem ſi alia coniectura apparet in contrarium. num. 22.

¶ alienatio Patris in pręiudicium legitimæ non valet. Idem in eiuſdem confeſsione. cap. 263. num. 11.

¶ alienationis appellatione qd veniat c. 417. n. 829. 830. & 835.

¶ Alie-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Alienationis prohibitio generalis non includit alienationem neceſſariam, cap. 300. num. 61.

1 Alienatio quæ dicatur, cap. 328. nu. 4. cuius appellatione non venit pactum de alienando, ibi. num 6.

1 Alienatio cum qua ſolemnitate ratificari debeat, ibi. nu. 8.

1 alienationi Mulier conſentire non poteſt abſq; ſolemnitate, de qua hic, num. 9.

1 alienatio ſi fiat de bonis extra territorium ſitis per contrahentem hic, debet fieri cum ſolemnitatibus huius Statuti, num. 10.

1 alienatio facta per Mulierem Iuſſu defuncti, cuius eſt hęres tā quam neceſſaria, non ſubiacet huic ſolemnitati, numer. 11. Idem dicendum in alijs alienationibus, obligationibus, & contractibus ex cauſa neceſſaria factis, vel faciendis, nu. 12. Quæ etiam ſolemnitas non procedit in alienatione per negligentiam Mulieris, veluti in præſcriptum, num. 14.

1 Alienatione in fauorabilibus prohibita, an cenſeantur etiam prohibitum pignus, num. 48. & 49. d. cap. 328.

1 alienatione Mulieri prohibita, prohibetur etiam compromiſſum, ibi. num. 54. cum ſeq. trib.

1 Alienatione prohibita teſtamentum eſt prohibitum, d. c. 328. num. 184.

1 alienationis appellatione an in qualibet materia ſtricta, & odioſa comprehendatur omnis contractus per quem dominium transferatur, cap. 417. nu. 112.

1 alienatio eſt permutatio, num. 113.

1 alienatio facta ad vitam alicuius non ligatur ſtatuto de re Paterna luenda, ibi, num. 130.

1 alienatio neceſſaria non ſubiacet legum diſpoſitione, nu. 144. ibidem.

1 Alienatio neceſſaria, vel ex cauſa neceſſaria quæ dicatur, nume. 145. quæ quando fit ceſſat beneficium retractus, cap. 433. num. 89.

1 alienationis in contractu ſi pretium non eſt expreſſum agnatus luere volens non tenetur ſtare aſſertioni contrahentiū, ſed arbitrio Iudicis ſtatuitur iuſtum pretium, nume. 333. d. cap. 417.

1 alienationis appellatione quid veniat, ibi. numer. 819. 830 & 835.

1 alienationis appellatione venit datio inſolutum, nu. 842.

1 alienatione prohibita, prohibitus eſt omnis contractus, per quem transfertur dominium, num. 2. cap. 420.

1 alienatione prohibita prohibitus etiam pactum de vendendo, vel alienando, licet per tale pactum deueniatur ad alienationem d. cap. 420. num. 3. & 5. ampliando num. ſeq.

1 alienationis verbum à ſtatuto prolatum habet locum etiam in alienatione per vltimam voluntatem, c. 329. nu. 1.

1 alienationis ſpecies tres, c. 417. num. 828.

1 alienatio facta pretio quo declarabitur per tertium, ſubiacit retractui, ibi. num. 848.

1 alienatione prohibita quomodo prohibeatur alienatio per ſucceſſionem ab inteſtato, & ſic per vltimam voluntatem, c. 420. num. 9.

1 alienatio in executione vltimæ voluntatis quę comprehendatur in luitione ex ſtatuto de re paterna luenda, quomodo intelligatur, cap. 417. num. 858. num. ſeq.

1 alienatione prohibita ſimpliciter non prohibetur alienatio per vltimam voluntatem, ibi. num. 860. nec etiam ſucceſſio ab inteſtato, num. eod. ad fin.

1 alienatione prohibita quocumque titulo non prohibetur inſtitutio vniuerſalis, ibi. nu. 861.

1 alienatio per vltimam voluntatem non facit rem luibilem de iure communi per agnatum, ibi. num. 863. vnde infertur in caſu alienationis fiendæ per hæredes rei prohibitæ alienari ſi tertius vocetur in illum caſum præfertur agnato, numer. 864.

1 alienationis appellatione in materia ſtatuti, ca. 420. non cenſetur prohibita hęredis inſtitutio, qui ab inteſtato erat ſucceſſurus, extranei ſit, vt d. cap. 420. numer. 10. prohibitur etiam legatum factum extraneo, num. 11. non tamen prohibetur hypotheca, num. 12.

1 alienatio in emphyteuſim cum pacto liberandi ſecuta affrancatione eſt ſimilis venditioni vt poſſit cui, cap. 422. nu. 2. Quo caſu poteſt redimi, & lui etiam vtile primo alienatū, licet videretur ſecus dicendum, num. 5. & 6.

1 alienatio facta cum pacto luendi ſubiacet ſtatuto de Quota, num 86. cap. 434. & etiam extenditur in datione inſoluū, num. 87.

1 Alienatio facta cum retentione dominij ſubiacet ſtatuto de Quota, & procedit etiam non ſolum in alienante, ſed etiam in conſentiente alienationi, ſicut etiam extenditur ad alienationem domus extra territorium, nu. 88. 89 & 90. c. 434.

1 alienatio nulla non comprehenditur in diſpoſitione ſtatuti de Quota, ibi. num. 91. cui etiam non ſubiacet alienatio ſimulata, num. 92.

1 alienatio ſeu venditio ſi facta ſit cum pacto, quæ ſit res inempta, & ſi habens Quotam voluiſſet retrahere, non ſubiacet ſtatuto de Quota; ſicuti etiam non ſubiacet, ſi non ſit facta venditio, etiam quod pretium ſit datum non loco Arrę, ib. num. 93. & 94.

1 Alienatio ſi fuerit facta non facta traditione rei non ſubiacet retractui per ſtatutum de Quota, num. 95. ſecus ſe eſſet tradita poſſeſſ. nu 96.

1 alienatio non ſubiacet retractui huic, vbi venditor ſtatim redimat, antequam conſors agat ex pacto, ibi. nu. 97.

1 alienatio ſi fiat in minore ſeruanda eſt hæc ſolemnitas Quotæ, ibi. num. 102.

1 alienatio tutè, & validè fieri poterit conſorti abſq; denuntiatione Quotæ, num. 106.

1 alienatio domus fieri non poteſt in vſufructuarium ſine denuntiatione Quotę, ibi. num. 113. in retractu tamen fiendo proprietatis ab vſufructuario ipſo, qui emit proprietatem vſufructuarius poteſt ſeparando proprietatem vſufructum ſibi remittere, num. 114.

1 alienatio ſi ſemel facta ſit per denuntiantem, qui dein eam recuperet ex pacto luendi, an iterum poſſit eam alienare nulla facta denuntiatione, ibi. num. 145.

1 alienatio facta abſq; denuntiatione contra formam ſtatuti annullatur, d. cap. 434. nu. 216.

1 alienatio quouis modo comprehendit omnes ſpecies alienationis, cap. 437. num. 2.

1 alienatio neceſſaria non comprehenditur in generali diſpoſitione, cap. 438. num. 1. 2. & 3. etiam in materia retractus de Quota, num. 4. niſi prohibeatur alienatio tacita, & expreſſa, num. 5.

1 alienatio per quamlibet vltimam voluntatem comprehenditur in retractu etiam contra ius commune, vbi verba ſunt generalia cuiuslibet vltimæ voluntatis, cap. 439. numer. 1. & 2.

2 alienatio omnium & etiam maiorum partis bonorum, licet non fiat ſub nomine Quotæ præſumitur fraudulentia, cap. 276. num. 2.

2 alienata res quando dicatur, cap. 499. num. 6.

2 alienata re locata, quid reſpectu locationis, cap. 399. & quale iuramentum ſit præſtandum, & an procedat in alienatione vſusfructus, cap. eod. num. 7. fructuum tamen emptor alienatione rei locatæ non comprehenditur, cap. eod. nume. 8. nec vſuarium num. 9.

2 alienatio publicarum rerum quomodo fieri non poſſit, vide cap. 4. num. 70. & 71.

2 alienatio in præiudicium debitoris ex cauſa onerum, ſeu collectarum facta per vniuerſitatem quando reuocetur per eū, in cuius præiudicium eſt facta, cap. 217. num. 14.

2 alienationem inter viuos prohibita, ſi fiat alienatio iuſſu teſtatoris non dicitur alienatio inter viuos, cum habeat originem ab vltima voluntate, c. 489. num. 6. litera S.

2 alienationes fieri prohibitæ in non ſubditos iuriſdictioni Poteſtatis Mediolani, cap. 388.

2 alienationes vicanalium paſcuorum, & iurium aquarum prohibitæ, cap. 490. & quomodo tute, & valide fieri poſſint, cap. 490. num. 21. Et eadem ſolemnitas, quæ in rebus Eccleſiæ, & pupilli, & num. 26. 37. & ſequen. ibidem, & in ſpecie quod ſufficiat conſenſus duarum partium ex tribus pręſentium, modo alij ſint citati, & hanc nullitatem ipſa vniuerſitas poteſt deducere, non tranſlaturi aliquo d dominiū, nec poſſeſſio, cap. 490. nume. 23. nec talis emptor vnquam præſcribit, cap. eod. numer. 24. vicanalium tamen bonorum fructus alienari poſſe abſque ſolemnitate, vide in verbo, vicanalia, præſenti indice.

2 alienum immittere, vide verbo, aquam pręſenti indice.

1 alioquin, verbum, quid importet, cap. 423. num. 15.

2 aliqua comprehendit etiam minimam partem, capit. 489. numer. 23. licet alias res minima non veniat in diſpoſitione, ibidem.

2 aliqualiter declaratur, Quolibet modo, capit. 442. litera Z. num. 1.

2 aliquis, & quis, vide in verbo, Quis, quod, comprehendat maſculos, & fœminas præſenti indice.

1 aliquid & aliquod, cum dicitur, etiam de minimo intelligitur, licet alias quælibet diſpoſitio comprehendat rem minimam, cap. 433. num. 7. 8. & 9. cap. 434. nume. 25. vt etiam verbum aliqua, & alicuius, d. cap. 434. nu. 25. cap. 436. nu. 3. & cap. 445. num. 11.

2 alius inter caſum ſimilem. cap. 375. num. 54. in fine.

1 alius

Digitized by Google

I N D E X.

1 alius inducit ſimilitudinem caſibus expreſsis. cap. 416. nu. 6.
1 alius dictio comprehendit tertium. cap. 95. num. 10.
2 alma eſt epitetum orbis Mediolani, vt in uerbo Mediolani. & cap. 61. & 62.
1 Allegans ſtatutum, vel Decretum ad eius fauorem ſiue agendo, ſiue excipiendo, ſi quis vult eo vti probare debet eius omnes qualitates, in præînd. num. 494. limitando, & declarando multimode per totum. num. 501.
1 allegare in ſcriptis, & cum calamo, & domi conſulere, & allegationes facere cui non prohibetur. cap. 63. num. 2. & 3.
1 allegationum aliquę ſunt iuris, aliquę facti. cap. 29. num. 7. Qualiter autem fieri debeant, num. ſeq. quas etiam Iudex ſupplere poteſt. num. 11.
1 allegationes iuris ſunt inter acta communicandæ, num. 9. ibi.
1 allegationum copia vtrum parti danda ſit. num. 10.
1 allegationibus, & exceptionibus renunciatum cenſetur, vbi eſt concluſum in cauſa, d. cap. 29. num. 12.
1 allegationem auditio, & concluſio in cauſa non eſt de Iudicij ſubſtantia, d. loco. num. 13. Sed magna ſit præpoſteratio, ſi peremptorie quis citetur, antequam citatus ſit ad allegandum, num. 14.
1 allegationes quot eſſe debeant, ibi. num. 16.
1 allegatio non dicitur inſtructio Iudicis, & propterea non prohibita per diſpoſitionem huius ſtatuti. cap. 63. numero 1.
1 Alternatiua vbi directa ad aliquem, ille habet ius electionis, cap. 434. num. 215.
2 alius infert caſum ſimilem. cap. 375. num. 54. in fin.
2 alma, eſt epitetum vrbis Mediolani, præſenti indice, in verbo, Mediolani, & cap. 61. & 62.
2 Ambroſii ſancti, in honorem ex ſpeciali obligatione. cap. 63. fit oblatio in feſto dicti S. Ambroſii die 7. Decemb. expēſis communis Mediolani, pro feſto dicti S. Ambroſii della vittoria de paraliago die 21. Febr.
2 Ambroſii ſancti imaginem continentem ſcudazolum deferūt ſeruitores Vitarii, & duodecim prouiſionum Mediolani. capit 75. haberi ſeruitores, vulgo qui nominentur, ibid.
2 Ambroſius ſanctus Patronus, & defenſor huius almæ Ciuitatis Mediolani, inſcribitur. cap. 61. Cuius in honorem, eod. cap. 61. die 7. Decemb. & pri. dies Iouis poſt Paſcham, reſurrectionis ſingulis perpetuis annis celebratur honorifice, & decenter, hęc dies Iouis quæ legitur immediate poſt feſtum Paſchę eſt S. Ambroſii ad nemus Mediolani. cap 63.
2 Ambroſius ſanctus idem beatiſſimus, eximius, ſacratiſſimus, venerabilis Doctor ſanctæ Rom. Eccleſiæ digniſſimus Præſul, Confeſſor, Patronus, & pijſſimus defenſor Mediolani inſcribitur. cap. 61.
1 amici, & vicini quando, & per quos citati debent. cap. 34. num. 37. & 38.
1 amicus pro amico quando admittatur in teſtem. cap. 90. numero 54. & 55.
1 amicus non comprehenditur ſub diſpoſitione ſtatuti, in c. 115 num. 144.
2 admiſſio ſcripturarum, & actorum quod poſsit probari per teſtes, item per iuramentum, niſi ſit probatio in contrariū. cap. 19. nu. 40.
1 amita an admittatur cum matre ad ſucceſsionem. cap. 302. num. 33.
1 amita non excludit matrem attenta diſpoſitione ſtatuti Mediolani, d. c. 302. num 38.
2 anatomia pro facienda, cadauer vno anno maſculi, altero anno mulieris dandum eſt per D. Poteſtatem, & Capitaneū iuſtitiæ Mediolani ex illis, de quibus facta fuerit iuſtitia, dum tamen ſit vtilis, & humilis conditionis, & quo loco fiat anatomia, cap. 355. & quid notetur circa anatomiam, eodem cap. num. 1. debet fieri ex licentia Principis, vel Senatus, num. 2. cap. eod. & alia ad id pertinentia. Dicitur autē anatomia Mediolani non fieri, ſed in Gymnaſio Ticinenſi, cap. eo. num. 4. litera D.
2 antiani pro debito viciniæ capi non poſſunt. capit. 186. litera E.
2 antiani parrochiarum quomodo eligantur, & quid faciant, & quod capi non poſsint. cap. 185.
2 antiani ſuburbiorum quod non teneantur ad onera, niſi vt ciues. cap. 139. litera A.
2 antiani tenentur contrauenientes pragmaticæ funebrium pōparum notificare ſub pœna. cap 471.
2 antiani, & circa meretrices aliqua denunciare tenentur D. Poteſtati, & officio boletarum. cap. 472.
2 andata, à qua ſunt immunes Domini Doctores de Collegio Mediolani, Domini Phyſici, Domini Procuratores, & alij. cap. 351. litera I.
2 Angleria. cap. 9.
2 animal morboſum vide in verbo, morboſum, & in verbo, vitioſum, & in verbo, redhibitoria, præſenti Indice. & nota quibus legitimis argumentis probetur animal morboſū cap. 487. num. 105. vſque 110. & quando creditur etiam ſoli, & facit relationem, ibidem. num. 114. quæ retractatur per iudicium ſanioris, & peritioris, vel iudicem ſuperiorem, ibid. num. 116. & ſeq. vide etiam in verbo, beſtiarum præſenti indice.
2 animalium pacta quę dantur ruſticis quis notet. cap. 484. n. 1.
2 animalium redhibitio vide c. 487. & pręſenti indice, in verbo redhibitio, & ſupple in verbo, equus.
2 animalium ſocietas, ſeu in ſocedum, ouium, beſtiarum, bouinarum, equinarum, & porcinarum. cap. 484. & cap. eod. num. 144. in verbo, caſus excepti.
1 animæ cauſa eſt fauorabilior cauſa dotis. c. 297. n. 12.
1 animalia deſtinata ad molēdum prohibita ſunt alienari. cap. 251. num. 1.
2 annexitatis effectus. cap. 494. nu. 143.
1 anni, & diei terminus ad retrahendum non eſt ſtricte interpretandus, vt currat de momento ad momentum. ibi. nu. 204.
1 annui redditus qualiter comprehendantur, cap. 417. numero 472.
1 annus artificialis quando incipiat. cap. 109. num. 1. Et quando incipiat Mediolani, num. eod. Et annus naturalis quādo, ibi. num. 6.
1 annus duplex. Artificialis, & Naturalis, num. 3.
1 annus Biſextilis quot diebus conſtet. num. 4.
1 annus quatuor tempora habet. num. 5. annui cœptus regulariter habetur pro completo. cap. 278. num. 127. & c. 452. nu. 13. & 14.
1 annus quomodo intelligatur, & varias annorum qualitates, remiſsiue. cap. 417. num. 214. & 215.
1 annus datus debitori, luendi bona data in ſolutum creditoribus, vbi ſit appellatum a datione inſolutum, non currit niſi a die Confirmationis dationis illius, cap. 164. n. 20.
1 Annus datus à Statuto ad retrahendum vnde ſumptus videatur, d. c. 417. num. 220. Qui annus an poſſit de partium conſenſu prorogari, & an à Iudice ex cauſa. num. 221. cum ſeq.
1 annus datus a ſtatuto ad retrahendum an cenſeatur prorogatus de conſenſu partium, quando emptor ad petitionem agnati dat ei licentiam retrahendi toties quoties voluerit. num. 224.
1 Agnus iſte ad retrahendum datus qn̄ incipiat currere, n. 226. cum multis ſequentibus.
2 annus quotu plex accipiatur, cap. 237. num. 16. vnde ſtātibus verbis dicti ſtatuti, eo. cap. qualiter aliquid dicatur fieri eo anno explicatur, eod. cap. 237. nu. 17.
2 antiqua quædam etiam dicuntur facta ab annis decem retro. cap. 208.
2 Antiqua, & de antiquo de iure communi quæ dicantur, cap. 208. num. 8.
2 Antiquior in dignitate quod præferatur iuniori, vide in verbo, dignitatis in iſto.
2 Antiquior ex ordine congregationis adhibetur, vbi non adeſt ſuperior. cap. 3. nu. 28.
1 antiquum quando dicatur. cap. 414. num. 30. cum ſeq. & in antiquis an ſufficiant teſtes de auditu, & quomodo debeāt deponere, ibi. num. 35. & 36.
2 Antonius de Zunigo Cauſidicus, qui Mediolani fuit vnus ex Dominis Cauſidicis correctoribus ſtatutorum Mediolani in car. pri. in diplomate, incipiente, Ludouicus, litera E.
1 apocha in antiquis etiam non ſuffulta comparatione literarū probat ſemiplene, cap. 96. num. 58. Etiam contra Tertiū modo ſit recognita, vel aliter probata manus ſcribentis. num. 59.
1 apocha quando faciat plenam probationem, ibi num. 63. & 64. Et quando nihil probat. num. 67.
1 apodiſſa recognita, & verificata habet executionem paratam, cap 42. num. 78.
1 apodiſſa datur regulariter parti. cap. 96. in verb. Data.
1 apoſtata non poteſt admitti ad doctoratum, cap. 414. numero 10.
1 Apoſtolos ad petendos, & eos habendos eſt ſecundum tempus quod datur appellanti, & eſt 30. dierum à die latæ Sententię. cap. 131. num. 365
1 apoſtolos ad petendum tempus hodie non eſt in vſu, ſed includitur in tempore dierum 50. ad eos petendum, & ſe repreſentandum Iudici ad quem, quod erat iudici arbitrium, & per eundem abbreuiari poteſt, ibid. num. 367. 368.

Digitized by Google

INDEX.

368. Et ſuſpendi, ſi eo pendente fiat compromiſſum, num. ſequenti.
1 Apoſtolos ad petendum hi dies currunt petita reſtitutione In integrum ad appellandum à die latæ ſententiæ reſtitutionis in integrum, num. 370.
1 Apoſtolos ad petendum tempore lapſo, Iudex à quo poteſt pronunciare appellationem deſertam, etiam quod reus renunciauerit appellationi, num. 371.
1 Apoſtoli ſunt pars appellationis per quorum dationem Iudex dicitur functus officio ſuo, num. 372.
1 Apoſtolos Iudex ſimpliciter concedens, cenſetur concedere reuerentiales, non refutatorios, num. 373.
1 Apoſtoli hi dantur etiam in appellatione extraiudiciali, & expenſis petentis, licet dari deberent expenſis Iudicis, n. 374. & 375. Et dantur aperti etiam mandante Iudice Notario actuario, num. ſequenti.
1 Apoſtoli non petuntur vbi Iudex à quo detulerit appellationi, num. 377.
1 Apoſtoli vbi non deferantur, debent peti inſtanter, & inſtantiſſime, nec ſufficit vnica interpellatio, ſed trina debet eſſe, numero 378.
1 Apoſtolos ſi Iudex tempore debito non tradiderit, ſi fuit iuſte impeditus, excuſatur vna cum appellante, alias excuſatur appellans, & Iudex tenetur, porrecta quærela per appellantem contra eum coram ſuperiore, ibi. num. 386.
1 apparere quando dicatur, cap. 45. littera O.
2 apparere quando quid dicatur, c. 350. nu. 33. littera BB.
2 apparens prima facie debitor qui conueniatur, ca. 201. & quis dicatur apparere prima facie, litera B. ibid.
2 appellans à mera interloquutoria quid teneatur facere, capit. 196. & pręſenti indice, in verbo, interloquutoria.
2 appellans ab interloquutoria eximitur à iuriſdictione iudicis à quo, c. 196. num. 1. nec ſententia lata per iudicem à quo valet, & quando per deſertionem dictæ appellationis non confirmetur. Idem à quo, cap. eodem. numero 2. & an ligentur manus eius Iudicis, a quo ſtante dicta interloquutoria, cap. eod. & num. eod. Hæc habet multas limitationes, vt ibi num. 2. & ſeq.
2 appellans ab interlocutoria ſimpliciter non poteſt, deinde dicere de nullitate, coram ipſo Iudice appellationis. capit. 196. num. 9.
1 appellans, qui alias audiri non poterat, admittitur ex appellati perſona, cap. 131. num. 92.
1 appellans condemnatus in pluribus, & diuerſis cauſis, ſi in appellatione vnius tantum nomen exprimat, in alijs non expreſsis poteſt fieri executio, ibi num. 99.
1 appellans ſimpliciter an in progreſſu iudicij poſsit dein deducere nullitatem, ibi. num. 127.
1 appellans temere qua pœna puniatur, num. 141.
1 appellans ſi dein compromittat voluntarie, & ſuccumbat ſoluta pœna, de iure communi poteſt redire ad appellationē, niſi emologauerit laudum, num. 144.
1 appellans licet poſsit renunciare appellationi etiam inuito appellato, antequam partem appellatam citauerit, poſt cā tamen citationem appellato inuito non poteſt renunciare, d. cap. 131. nume. 402. Quod procedit ſi ſimpliciter fuerit appellatum à ſententia alia, ſecus tamen, ſi appellatum in aliquibus capitibus, num. 403. Non procedit quoque ſi hoc beneficium competeret alicui iure ſpeciali, prout minori, qui ei poteſt renunciare etiam parte inuita, nu. ſeq.
1 appellans in primo fatali habet arbitrium quando velit procedere, dummodo ſuperſit ſibi tempus ad finiendum cauſā, num. 418.
1 appellans licet in prima inſtantia fuerit reus in appellatione tamen ſit actor, cum appellans dicatur quaſi actor originarius, d. cap. 131. num. 500. & ſeq.
1 appellans debet inſtare coram Iudice appellationis inſtanter, vt expediat, ne fatalia labantur, ibi. numero 502. & ſi ea fuerit dolo Iudicis, & Commiſſarij in longum protracta, quid? num. 503.
1 appellans ſi fuerit in cauſa appellationis condemnatus, non poterit dein opponere de deſertione inſtantiæ cauſę appellationis, num. 505.
1 appellans licet ſit negligens, dum ex perſona appellati ipſe proſequi poſsit, non per hoc cauſa dicitur deſerta, numero 548.
1 appellans non admittitur appellati ex perſona, cum petitur iudicari ſuper deſertione cauſæ, vel appellationis iuſtificatione, num. 549.
1 appellans iniuſte, & ſponte deſerens, an excuſetur ab expenſis, ibi. num. 551.
1 Appellans in cauſa ſecundę appellationis non poteſt opponere de deſertione inſtantiæ primæ appellationis, nec Iudex etiam poteſt ſuper ea cognoſcere, cap. 137. num. 3.
1 appellans à grauamine, ſi ab appellationis Iudice recedat, appellationi tacitè renunciaſſe cenſetur contra quem aliter non citatum poteſt procedi ad ſententiam diffinitiuam. nu. 92. cap. 149.
1 appellans in cauſa appellationis probare poteſt non probatum, & deducere non deductam, num. 3. cap. 152.
1 appellans vbi non comparet in termino ei dato ad reſpondendum, & accipiendum Apoſtolos, niſi doceat de iuſto impedimento, deſerta cenſetur appellatio. cap. 131. nume. 380. Ampliando duobus modis, num. 387. & 382. limitando, nu. 383. & 384.
1 appellari poteſt à ſtatuto iniquo, in Pręlud. num. 52. ſed non à continente grauamen, & iniquitatem, ibi. num. 814.
1 appellari poteſt à ſententia ex conſilio ſapientis lata, cap. 29. num. 89.
1 appellare legitima perſona nomine eius poteſt, alias ſi minus legitima appellatio non tenet, cap. 131. nu. 23. Quæ autem ſit minus legitima perſona, num. eod.
1 appellare an poſsint filius pro patre, Dominus pro vaſallo, vel Epiſcopus pro ſua Ciuitate, & ſubditis, ibi. num. 27.
1 appellare legitimę perſonę intra quod tempus, num. 28.
1 appellare vel ne verum reſpiciat ordinatoria, vel deciſoria Iudicis, num. 32.
1 appellare quando poſsit tertius, licet contra eum non ſit lata ſententia, num. 33. & 35. Et an dicta appellatio iuuet eum contra quem lata eſt ſententia, num. 36.
1 appellare à ſententia lata contra emptorem, quando poſsit venditor, qui tenetur de euictione, ibi nu. 3.
1 appellari poteſt ab omni cauſa, & grauamine etiam minimo, ibi. num. 38. & 39. & à ſententia omnium Iudicum etiam ſi ſit iuſta, num. 41. & 42.
1 appellari non poteſt à ſententia lata in ipſo die contractus de conſenſu partium, d. num. 39.
1 appellari ut non poſsit à verbali citatione, num. eod.
1 appellari non poteſt in cauſis indigentibus celeritate, nec etiā vbi proceditur ex officio. numero 40. nec à pœna ſtatuti, nu. eodem.
1 appellari an poſsit quando res eſt remiſſa conſcientię alicuius num. eod.
1 appellari non poteſt per eum, qui interpoſita appellatione ei renunciauit intra tempus ad appellandum, nu. eod.
1 appellari quod poſsit ſtatutum diſponere poteſt, non obſtante pacto patrium iuramento vallato de non appellando, num. 44.
1 appellandi tempus tam ab interlocutoria, quam à diffinitiua eſt decem dierum continuorum à die latę ſententię, numero 45. & idem in ſententijs conditionalibus, numero 48. & in caſibus coniugij temporalis, & ſpiritualis, numero 49.
1 appellari non poterit à ſecunda, niſi etiam appelletur à prima intra tempus primæ, ſi duę ſententiæ latę ſint, quarum ſecunda ſit executio primæ, num. 50.
1 Appellare debens excuſatur ſi ob iuſtum metum Iudicis, Patris, vel ſtatuti appellanti pœnam imponenti non appellauerit, num. 66. ſicut etiam excuſatur ſi ob impedimentum non appellauit, num. 67.
1 appellare non poteſt ſuper fructibus, uel intereſſe non appellans à ſententia ſuper principali, num. 91.
1 appellare quis poterit in præſentia Iudicis coram publicis, & honeſtis, perſonis, vbi appellans tenetur comparere coram Iudice illo à quo, d. cap. 131. num. 104. & ſi ſententia à pluribus iudicibus feratur ſufficit quod appelletur coram maiori parte eorum, num. 106.
1 appellari non poteſt à ſententia nulla, reſeruata etiam ſpecialiter nullitate, ibi. numer. 124. A qua ſi appelletur, & dein confirmetur amplius nulla dici non poteſt, n. 125. ſed quod a ſententia nulla appellari poſsit, & quod ea ea reſultet triplex effectus, num. 126.
1 appellari poteſt ad Pontificem omiſſo medio, & ad Regem, ibi num. 257. & 258.
1 appellari poteſt ad maiorem omiſſo medio, non tamen ad effectum deuoluendi cauſam ad eum, num. 259.
1 appellari non poteſt ad Iudicem minorem, nu. 260.
1 appellandi eſt ad Regem à ſententia Iudicis per Dominum alicuius oppidi conſtitutum ad audiendum appellationes, & ad earum cognitionem, num. 266.
1 Appellari non poteſt à pronuncia Iudicis ſuper pœna negantis filiationem ex Statuto, ſecus de Iure communi, cap. 84.

Ap-

Digitized by Google

nu. 27. appellatio tamen rationabilis non cenſetur reiecta, num. 28.

1 Appellari poteſt á binis ſententijs conformibus ſi non fuerit appoſitum, cap. 116. num. ibi. Quod idem eſt in nullitate, num. ſequenti.

1 Appellari non licet in ea parte, in qua ſententiæ fuerint conformis, & ſecunda conformat primam, cap. 136. num. 2.

1 Appellari non licet à ſecunda ſententia quatenus eſt conformis primæ etiam ſi in alijs ſi differens, num. 3.

1 Appellari quando poſſit à ſecunda ſententia, num. 5.

1 Appellari bis poteſt de Iure communi, & ſic requiruntur tres ſententiæ conformes, ibi. num. 11.

1 appellari non licet a ſententia condemnationis expenſarum licet cõdemnatio earũ ſit facta in ſingulis ſententijs, ita quod non poſſint dici binę conformes, num. 14.

1 appellari in quibus caſibus non liceat per Statuta Mediolani notatur, c. 139. litera M.

1 appellari quam vis non poſſit à ſententijs diffinitiuis, ab interlocutorijs tamen in eis cauſis latis appellari poteſt, ibi. num. 9.

1 appellari ſi quis voluerit de Iure communi tenetur ſeruari tempus diffinitum ad interponendum appellationem, n. 10.

1 appellari poſſe vbi etiam per reſcriptum Principis eſſet diſpoſitum á ſententia pro qua prohibita eſt appellatio de Iure communi, non operatur effectum ſuſpenſiuum, vbi hoc non fuerit expreſſe cautum, c. 141. nu. 18.

1 appellari quando tertius poſſeſſor poſſit, ibi. num. 31.

1 appellari licet de Iure communi in cauſis alimentorum maximè præteritorum, non in præſentibus, & futuris, ibi. num. 39. & 40.

1 appellari poteſt ſi Iudex à quo admittat appellationem ſine cauſa, ibi. num. 53.

1 appellari vtrum poſſit à ſententia lata contra actoré, vel reum, volentem iurare de calumnia, c. 142. num. 10.

1 appellari non poteſt verus contumax, nu. 113. c. 142.

1 appellari denuo poteſt qui ſuccumbit ſuper nullitate ſententiæ propoſita, c. 143. num. 3.

1 appellari ſimul, & ſemel de Iure communi diſponitur, & etiam proſequi coram commiſſario appellationis, c. 146. nu. 1. 2.

1 appellatur de Iure communi ſi Iudex excedat modum, ca. 148. num 3.

1 appellari poteſt ab omiſſa condemnatione expenſarum, ibi. num. 6. ſed quando ab hac condemnatione non poſſit appellari, num. 8.

1 appellare non poterit in interlocutoria, ſi extra tempus ad appellandum petat reuocari grauamen, c. 149. nu. 70.

1 appellare non licet à ſententia à qua bis eſt appellatum, & fuit confirmata, ibi. num. 89.

1 appellari ab interlocutorijs, & ſi liceat, nõ tamen licet de nullitate dicere ad ſuperiorem, nec contra eas ſententias excipi poteſt, niſi appelletur, nu. 94. & 95.

1 appellari non licet ſecundo ad eodem grauamini etiam intra tempus datum ad appellandum, alias per ſecundum cenſetur primo renunciatum, d. c. 149. num. 91.

1 appellandi tempus intra quatriduum quando incipiat, nu. 98. Quo elapſo tranſit in iudicatum, nu. eod.

1 appellari regulariter non ſolet ab interlocutorijs, nec à citatione verbali, quæ dicitur interlocutoria, cum grauamen illud tolli poſſit ei parendo niſi in caſu in quo non poſſit tute, & ſecure comparere in illo loco, nu. 8. 9. & 10. c. 150.

1 appellari in quibus caſibus liceat ab interlocutoria, ibi. n. 11. 12. 13. & 14. d. c. 150. Diſtinguendo, num. ſeq.

1 appellari quando, & quare poſſit ab incarceratione, & à tortura, ibi. c. 150. num. 15. & ſeq.

1 appellari an poſſit à denegata dilatione, vel audientia, nu. 22. Maxime à dilatione nimis iniqua data per Iudicem, nu. 23.

1 appellatur ſi Iudex repellat excuſationem tutoris iuſtam, & ſapientis electi ad conſulendum, nu. 24. & 25.

1 appellari poteſt ab interlocutoria ſuper legitimatione perſonæ, nume. 26. & in qua pronuntiatur fideiuſſores idoneos, num. 27.

1 appellatur ſi Iudex iubeat ſolui pecuniam minori ſine tutore, num. 28.

1 appellatur ab interlocutoria per quam Iudex pronũtiat procedendum ſuper inepto libello, nu. 29. Et à ſententia etiam excludente proceſſum, num. 30.

1 appellatur ab interlocutoria, qua quis pronuntiatur ſe Iudicẽ incompetentem, d. ca. 150. nu. 31. Quod procedit etiam ſi à ſtatuto prohibeatur, num. ſeq.

1 appellari quod poſſit à pronuntia, & admiſſione probationũ, & teſtium, num. 33.

1 appellari poteſt ab aſſignatione termini nimis breui ad probandum, nu. 34. Sicut etiam à relectione legitimæ exceptionis, num. 35.

1 appellari poteſt á pronũcia quod cauſa non committatur cõſilio ſapientis, quia non poteſt reparari per diffinitiuam, num. 36.

1 appellari poteſt à Senatis quod appellationi deferendum ſit, nume. 37. Idem à ſententia quæ pronunciatur ad compromittendum, num. 38.

1 appellari poteſt ab interlocutoria ſuper deſertione cauſæ, cum habeat vim diffinitiuæ, num. 39.

1 apppellari verũ poſſit à ſentẽtia interlocutoria Banni, & à formatione inquiſitionis, vbi non debuit formari, n. 40. & 41.

1 appellari poteſt à falſa conſultatione, & relatione, num. 42. Et etiam ab iniqua interpretatione, num. 43.

1 appellari licet à taxatione expenſarum, vel ab interlocutoria continente quid dari, num. 44.

1 appellari non poteſt à ſententia, qua quis mittitur in poſſeſſionem in executione Statuti, licet appellatur ab interlocutoria ſuperinde lata, num. 45.

1 appellari quod poſſit à pronuncia de exequendo, non auté ab executione facti, num. 46.

1 appellari vtrum poſſit à ſententia ſuper poſſeſſorio, nume. 47. 48. 49. 50. & 51. d. c. 150.

1 appellari non poteſt de Iure ciuili à ſententia ſuper momentaneo poſſeſſorio, nec quo ad intereſſe in ea contentum, ibi. num. 53. & 54.

1 appellari poteſt à momentaneo poſſeſſorio vbi non poſſunt conſuli per petitorium, num. 55. Et etiam quando lata ſententia cum reſtitutione fructuum, num. ſeq.

1 appellari poteſt à poſſeſſorio recuperandę, nu. 57. Sicut etiam ſententia lata ſuper incidenti poſſeſſorio, vel ab inordinato proceſſu, num. 58.

1 appellare vbi liceat per Statutum in cauſis poſſeſſorijs, an intelligatur etiam quo ad effectum ſuſpenſiuum, nu. 59.

1 appellari poteſt à ſententia lata, quando iudicium poſſeſſoriũ mouetur contra detentatorem, num. 60. Idem ſi reus conuentus ſit colonus, num. 61.

1 appellari non poteſt à ſententia interlocutoria, quæ ſapit, & habet naturam diffinitiuæ, num. 62. ampliando vt ibi.

1 appellari non poteſt à ſententia, & pronuncia, quod quis non ſit legitimus contradictor in remedio, l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. ibi. num. 63. Et à ſententia lata ſuper dicto remedio vtrum appellari poſſit, num. ſeq.

1 appellari poteſt ab interdicto de Aqua quotidiana, & æſtiua, num. 659.

1 appellari non licet à ſententia ſuper remedio retinendę, in quo intentatur officium Iudicis, num. 66. Cum nec ab ea detur remedium nullitatis, nec reſtitutio in integrum, nec etiam poſſit reuocari per eundem Iudicem cum ſit interlocutoria ſecum executionem trahens, & ea ſententia durat vſque ad diffinitiuam, ibi. num. 67. 68. & 69.

1 appellari non poteſt à Saluiano interdicto vti poſſeſſorio, cap. 156. nu. 34. & d. c. 250. n. 71. ſed bene ab interdicto vti poſſidetis, licet eius executio non retardetur, num. 76.

1 appellatur à ſententia, ſuper hypothecaria cum reſpiciat petitorium, num. 72.

1 appellari an poſſit à ſententia ſuper attentatis, num. 73.

1 appellari poteſt à declaratione pœnæ ſuper pœna legis, licet ab ea pœna appellari non liceat, num. 75.

1 appellari licet non poſſit ab interlocutorijs notatis in ca. 150. declarari tamen non prohibentur, nu. 77. ibi.

1 appellari poteſt non obſtante diſpoſitione huius Statuti, cap. 150. Quando grauamen nõ poteſt reparari in ſententia diffinitiua, num. 90.

1 appellare de Iure communi poteſt coniunctus pro coniuncto, num. 10. cap. 151.

1 appellatum ſi fuerit ab interlocutoria cognoſcitur, & deciditur ſuper actitatis in cauſa principali, nec nouæ probationes admittũtur, quia iuſtificari debet ex actitatis in cauſa principali, cap. 152. num. 4.

1 appellatum ſi fuerit à ſententia diffinitiua iuſtificari poterit ex nouis probationibus, ibi. num. 5.

1 appellatum ſi fuerit ab interlocutoria probari poterunt probanda, quæ de nouo emergunt per regulam, Quæ de nouo emergunt nouo indigent auxilio, num. 6.

1 appellari non permittitur à præceptis intrandi in poſſeſſionẽ contentis in cap. 156. prout ibi. num. 33.

1 appellari poteſt à mala ſententiæ interpretatione, c. 158. n. 45. & nu. 166. eiuſdem cap.

1 appellari poteſt ſi Iudex excedat modum in exequendo, licet

actus

Digitized by Google

I N D E X.

actus ille ſi interlocutorius, num. 46. Et in dicta appellatione quid ſit ſeruandum, nu. eod. & nu. 164. eiuſdem cap.

1 Appellari poteſt ab exequutione ſententiæ, ſi Iudex in exequutione conceſſa dolū habuit, vel ſi male interpretetur ſententiam, vel ſi mandet eam exequi aliter quam debeatur, ibi. num. 165. 166. & 167.

1 Appellari poteſt ab executione, ſi ſententia lata ſit contra abſentes, ibi. num. 168.

1 Appellari vbi licet ab executione quid ſeruetur, num. 169.

1 Appellari vtrum poſſit à pronuncia de exequendo, ibi. nu. 171. & ſeq. d. cap. 158.

1 Appellari non poteſt in caſibus in quibus ſententia non trāſit in iudicatum, ſi non appelletur in tempore præfixo, licet dicta ſententia per querelam poſſit retractari, ibi. nu. 231.

1 Appellari quod poſſit ab æſtimatione æſtimatorū, ſi pars ſentiat ſe grauatam, modo appelletur tempore debito, num. 26. cap. 170.

1 Appellari ſi non poteſt à duabus ſententijs conformibus, ita nec ab vna habente vim duarum, c. 116. nu. 158.

1 Appellari an liceat à ſententia collegij, c. 414. num. 57.

1 Appellare quis non poteſt à ſententia ad eius fauorem lata, eā iniuſtam allegando, c. 131. n. 128. poteſt tamen petere quod confirmetur per ſuperiorem, num. eod.

2 Appellari non licet à ſententia de demoliendo ædificatū poſt nuntiationem, cap. 340. num. 34. & poſſe appellari à ſententijs, vel declarationibus ſuper damnis datis, & quando poſſit, cap. 377 & in caſu ſtatuti, c. 375. non datur.

2 Appellari quibus caſibus poſſit ab interloquutorijs, cap. 195. num. 13.

2 Appellari licet non poſſit poſt tempus quatridui à die ſciente ab interlocutoria poteſt tamen officium iudicis implorari, cap. 196. num. 16. vide in verbo interloquutoria.

1 Appellatio ſublata eſt ex clauſula, abſque aliqua condemnatione, & proceſſu, c. 1. nu. 196.

1 Appellatio ex quibus verbis à ſtatuto tollatur, ca. 8. num. 94. Et per quæ alia verba remoueatur, cap. 330. nu. 126.

1 Appellatio tollitur per verba, ſine alio proceſſu, ca. 10. n. 131. & c. 139. num. 4. Et etiam verba, ſine litigio, c. 377. n. 14.

1 Appellatio quando non tollatur expreſſe, num. eod.

1 Appellationis inſtantia quo iure differat à cauſa principali, cap. 21. num. 28. & cap. 38. num. 12. Ampliando, nu. ſequenti In executione ſententiæ, & taxatione expenſarum licet dicatur diuerſa inſtantia.

1 Appellatio nō tenet ſi Iudex procedit ad vlteriora ſimpliciter, & pars appellet, & quare, c. 23. nu. 112. 113. & 114.

1 Appellationem Statutum tollens valet, ca. 26. num. 13. maxime ſi ſit Statutum ſuperiorum, num. 14.

1 Appellatione remota quæ non cenſentur remota, num. 18. ibi, & quæ remoueatur, num. 32. cap. 432.

1 Appellationi deferendum, vel ne ſententia qua pronunciatur eſt interlocutoria, cap. 41. num. 87.

1 Appellatione per Statutum prohibita, non cenſetur ſublata quo ad tertium, c. 42. num. 210 & c. 131. num. 37.

1 Appellatio vbi remouetur à Statuto cenſetur remota tam quo ad effectum ſuſpenſiuum, quam deuolutiuum, cap. 116. numer. 23. & ca. 141. num. 17. Sicut etiam quando eam admittit in caſibus prohibitis, ad eoſdem effectus admiſſa cenſetur, num. ſeq.

1 Appellatio quomodo differat à ſupplicatione, & in quo conueniant, ibi. nu. 54. & ſequenti, per totum, nu. 63.

1 Appellatio à duabus ſententijs conformibus quando admittatur, non obſtante diſpoſitione huius Statuti, d. c. 116. nu. 13.

1 Appellatio, & reuiſio pari paſſu ambulant, c. 117. nu. 16.

1 Appellationis materia, vide ſub Rubrica generali, de appellationibus.

1 Appellatio quid ſit, cap. 131. nume. 30. & quomodo differat à prouocatione, num. ſeq.

1 Appellatio rationabilis non cenſetur reiecta, c. 84. nu. 28.

1 Appellatio vbi non fuerit interpoſita à ſententia lata contra procuratorem, & tranſit in iudicatum, & præiudicat domino à die eius ſententiæ non appellando intra tempus præfixum, d. cap. 131. num. 54.

1 Appellatio, & reſtitutio in integrum pari paſſu non ambulant, nec valet argumentum ab vna ad aliam, c. 116. nu. 17.

1 Appellatio cadit vbi eſt defenſio, ibi. num. 38.

1 Appellatio remouetur ſi Iudex, vel Officialis fuit condemnatus ob dolum commiſſum in officio, num. 40.

1 Appellationi renunciaſſe cenſetur, qui ſe obligauit de ſtando ſententiæ alicuius, num. eod.

1 Appellationis remedium nullus Iudex, nec ſuperior in commiſſione poteſt tollere à ſententia diffinitiua, licet ſecus ab interlocutoria præter Principem, ibi. num. 43.

1 Appellatione non obſtante Iudex à quo fuit appellatum, ſi cognouerit appellationem non tenere poteſt exequi ſententiam ſuam, num. 45.

1 Appellatio ne teneat, quæ requirantur, num. 46.

1 Appellationis tempus currit, etiam quod intra eum fiat compromiſſum, num. 51. Quod tempus licet poſſit prorogari, & minui per Statutum non poteſt partes, vel Iudicem prorogari poſſunt, vel ſuſpendi, ſed bene minue, nu. 52. 53.

1 Appellationis tempus hoc non currit agenti principaliter de nullitate, num. 56. Hæc legitime impedito, quin reſtituatur ſi per eum non ſtetit, num. ſeq.

1 Appellatio in quibus caſibus admittatur etiam poſt tempus præfixum, num. 68. d. cap. 131.

1 Appellationem ad interponendam præfigitur tempus quatuor dierum, ſub nu. 69.

1 Appellationis tacitam renunciationem inducit lapſus huius temporis ad appellandum, num. 84. ibi.

1 Appellatione, & nullitate ſublata non cenſetur ſublata querela, num. 87.

1 Appellationis, & nullitatis dictionis tempus hoc quem caſum non comprehendat, nec liget, num. 88.

1 Appellatio hæc, & nullitas quando, quo tempore, & cum quibus ſolemnitatibus interponi poteſt, nume. 93. 94. & 95. d. cap. 131.

1 Appellatio conditionalis nil ponit in eſſe, & non adimpleta, ſi proceſſum fuerit ad vlteriora, inualidus eſt proceſſus, n. 96.

1 Appellatio à diffinitiua quæ requirat, nu. 97. & 98.

1 Appellatio debet interponi coram Iudice à quo ſi eſt præſens, & ſi eſt abſens coram viris probis, & honeſtis, & quæ requirantur hoc caſu, ibi. n. 100. 101. 102. & 103. eiuſdem c. 131.

1 Appellatio à diffinitiua ſi interponatur incontinenti poſt latam ſententiam, poteſt interponi viua voce, ſi autem ex interuallo debet fieri in ſcriptis, ibi. numer. 108. ſed ſi cauſa ſit breuis etiam ex interuallo poteſt fieri ſine ſcriptis, num. 110. Et intra tempus debitum debet dari cedula, alias appellatio cenſetur deſerta, num. 111.

2 Appellatio in ſcriptis poteſt probari per quamlibet ſcripturā, ibi. num. 109.

1 Appellatio in ſcriptis requiritur ſemper ab interlocutoria ſiue fiat incontinenti, ſiue ex interuallo, nu. 112. Sed ab alijs habentibus vim diffinitiuæ poterit viua voce appellari, n. 113. & in quibus etiam proceditur ſummarie de plano ſine ſtrepitu, & ſola facti veritate inſpecta, nu. 114. d. c. 131.

1 Appellatio quando dicatur fieri in ſcriptis, num. 115.

1 Appellatio quando dicatur incontinenti interpoſita, numer. 117.

1 Appellatio ſi fiat viua voce incontinenti reſeruato iure appellādi in ſcriptis, & dein ex interuallo in ſcriptis appelletur, quæ attendenda, ad hoc vt dicatur tunc currere tempus fatale appellationis, num. 118. & 119.

1 Appellationis in actum non eſt neceſſaria appoſitio clauſulæ petens Apoſtolos, cum ſufficiat eos petere intra 30. dies, ex poſt, num. 120. qui vbi ſuper prima appellatione ſint conceſſi non licet ſecundo appellare, num. 122.

1 Appellationis variatio quomodo admittatur, nu. 121.

1 Appellatio incerta quando admittatur, nu. 123.

1 Appellatio ab vno capite ſententiæ non prodeſt quo ad alia ſeparata, d. cap. 131. num. 129.

1 Appellatio vnius ex correis quando prodeſt, & opituletur alteri correo etiam in iudicando, num. 130. & 131. ex eo autē quamuis non appellauit, non per hoc ſententiæ acquieuiſſe cenſetur, num. 132.

1 Appellatione vnius partis interpoſita, quomodo poſſit altera pars vti, & eam proſequi; obtinereque etiam ſententiam ad eius fauorem, num. 134. cum plurib. ſeq.

1 Appellationis beneficio poteſt per partem renuntiari, etiam ante latam ſententiam, ſecus in Reductione laudi ad arbitrium boni viri, numer. 145. Qua tamen renuntiatione non obſtante poterit appellari, ſi in ſententia adſit dolus, vel læſio inſignis, num. 146.

1 Appellationi quando tacite cenſeatur renuntiatum, nu. 147 & nu. 573. & ſeq. d. c. 131.

1 Appellationi per qua verba cenſeatur renuntiatum, nu. 148.

1 Appellationis per renuntiationem à parte Iudex nō eximitur, quem teneatur ad intereſſe, ſi male iudicauit, num. 149.

1 Appellatio ex nullitas poſſit interponi à ſententia diffinitiua, attamen reuocatio fieri non poteſt, nu. 150. Et quando poſſit mutari, vel corrigi, num. ſeq.

1 Appellatio interponitur à Iudice inferiori à quo ſententia lata fuit ad ſuperiorem, d. cap. 131. nu. 254. ſi tamen ſit proximus non diſtans, num. 255. cum limitationibus, & fallentijs de quibus, num. ſequent.

I N D E X.

1 Appellationis quilibet Iudex dicitur maior eo, qui tulit ſententiam, num. 261.
1 Appellationis cauſam vbi Dominus ſpecialiter delegauerit cognoſcendam alicui, à ſententia dicti delegati ad ipſum Regem non ad Dominum appellatur, num. 267.
1 Appellatio à Papa ad futurum Concilium eſt prohibita, ibi. num. 269.
1 appellatio generalis ad omnes Iudices ſuperiores non tenet, niſi cum clauſula competentes, nu. 271. Et ſi plures Iudices fuerint competentes, quid? numeris ſeq.
1 appellatio præualet facta ad maiorem Iudicem, ſi plures contra quos lata ſit ſententia, appellent, num. 274.
1 appellatio per vnum ad plures, quorum vnus ſit tantum competens, ad illum cenſetur facta, num. 275.
1 appellationum primarum cognitio ſpectare poteſt inferioribus à Principe ſpeciali iure, num. 276.
1 appellatio hæc, vel nullitas interpoſita debet Iudici exhiberi ſi negetur, & parti quando detur copia, nu. 277. & vtrum ſit admittenda, vel nè, num. 279.
1 appellatio ſi habeat expreſſam falſam cauſam, quia dictum, ſententiam latam vno, quæ ſit lata alio die non per hoc vitiatur, num. 278.
1 appellationem in dubio eſſe admittendam, & committendam pronunciandum eſt, nu. 280. d. cap. 131.
1 appellatio quandó admittatur in caſu prohibito ex regula æquiori, num. 281. & ſeq.
1 appellationem ſine cauſa vbi Iudex admittat, qua pœna puniatur, vltra quod ab ea admiſſione poteſt appellari, num. 284. & 285.
1 appellatio, vel nullitas interpoſita cenſetur tacitè admiſſa, ſi in ea procedatur parte citata, & non contradicente, n. 286.
1 appellatio deuoluit cauſam ad ſuperiorem eius à quo fuit appellatum, & eius acceſſoria etiam, num. 289.
1 appellationis, & nullitatis plurimi effectus, numer. 290. & ſequentibus.
1 appellatio quando ſuſpendat totum iudicatum, & ſi in parte eſſet conformis cum alijs latis, vbi plures appellationes poſſunt interponi, num. 295. & 296.
1 appellatio ſuſpendit ſententiam quo ad omnes, vbi per tertiū habentem intereſſe appellatur, num. 297. Et ſuſpendit etiam quatenus futura reſpiciat, & extinguit quatenus pronunciatum eſt in præteritum, nu. 298. ſuſpendit quoq; vt non poſſit fieri eius executio, nu. 299. ſuſpendit etiam quo ad pęnā, quam Iudex à quo appoſuiſſet in ſententia, ſi condemnatus non ſoluiſſet intra tempus in ea ſtatutū, n. 300. d. c. 131.
1 appellatione pendente nil innouandum, & innouatum tollendum, nu. 309. 311. & 312. Nec etiam innouari poteſt pendente termino ad appellandum etiam ſi obijciatur notorius defectus.
1 appellatione pendente Iudex à quo ſententiam ſuam declarare poteſt, num. 310.
1 appellatione pendente contra Iudicē procedentē, & innouantem quando poſſit de facto reſiſti, nu. 323. 324. & 325.
1 appellatio tollit præſumptionem ſententiæ, & proceſſus, quæ inſurgeret pro ea ex tranſitu in iudicatum, ibi. nu. 354.
1 appellatio, & nullitas ſi fuerit interpoſita intra quatriduū datum quando tempus appellationis, & procedendi incipiat currere, num. 357.
1 appellationes duæ ſi fuerint interpoſitæ, altera viua uoce, altera in ſcriptis, à quo tempore incipiat currere tempus appellationis, d. cap. 131. num. 358.
1 appellatio, & tempus appellationis ſi fuerint plures, qui appellauerint diuino tempore, quando incipiat currere, nu. 359.
1 appellatio ab interlocutoria ſi iuſtificatur, deuoluit totum negotium etiam principale ad Iudicem ad quem, num. 360. ad quem etiam deuoluitur cauſa tota niſi fuerint appellatū, quatenus contra appellantem faceret ſententia, ibi. nu. 360.
1 appellationis plura tempora conſiderantur quorum primum, quod conceditur parti ad interponendam appellationē dierum 10. nu. 362. & 363. quod tempus à principio eſt vtile, licet dein currat de momento ad momentum, nu. 364.
1 appellatum renunciaſſe non cenſetur, ſi appellans habito termino iuris ad recipiendum Apoſtolos, non redierit, ſi interim cauſam appellationis committi fecerit, d. c. 131. n. 387.
1 appellatio non ſit deſerta, etiam quod Iudex à quo ſtatuat terminum appellanti ad ſe præſentandum Iudici ad quem, & de pręſentatione reportare fidem, eo caſu quo ſe præſenter, & non reportet fidem, ibi nu. 388. Sed eo termino lapſo Iudex à quo ſtatim poteſt ſententiam exequi, nec executio irritatur, niſi appellans proſequatur appellationem, nu. 390.
1 appellatio vt ſiat deſerta cautelæ multæ, ex quibus Iudex poteſt illaqueare appellantem, num. 391.
1 appellationem ad proſequēdum tertio tempus principale eſt vnius anni, & dicitur fatale; & biennij in impedito. nu. 392. Quod tempus de conſenſu partium, & per Statutum poteſt prorogari, & abbreuiari, non autem in totum tolli, nu. ſeq.
1 appellatio redditur conditionalis per clauſulam, ſi & quatenus ſit admittenda, num. 395.
1 appellabilis cauſa vtrum ſit, nec ne; articulus hic committi debet per Iudicem ordinarium, nu. 396. Nec hoc caſu Iudex poteſt cognoſcere, etiam quod adſit reſcriptum Senatus, nu. 397. & 398.
1 appellationis cauſa eſſet committenda, etſi non eſſet conſilium ſapientis petitum in cauſa principali, num. 399.
1 appellationis cauſæ admiſſio quatenus contra, & pro partibus contrafacientibus, non prodeſt alteri parti quæ cauſam nō commiſit, num. 400.
1 appellationis cauſa quando dicatur deſerta, nu. 408. In cuius deſertione quod non conteſtetur lis, nu. 522. d. cap. 131.
1 appellationis cauſa ab interlocutoria quo tempore debeat cōmitti, ibi. num. 422.
1 appellationis cauſæ inſtantia quando incipiat currere, num. 468. & ſeq. & quando non currat, num. 475. & ſeq.
1 appellationis hæc inſtantia tranſit in hæredem fideicommiſſarium vniuerſalem, vel ſingularem, num. 470.
1 appellationis huius tempus quomodo ſuſpendi poteſt, n. 471. & 472. Et an poſſit conſenſu partium prorogari, & abbreuiari, num. 473. & 474.
1 appellationis inſtantia qualiter reſtauretur ex iuſtitia, vel ex gratia, num. 478. & ſeq. Cuius inſtantiæ tempore lapſo, ſi feratur ſententia ſuper meritis cauſæ adeo nulla erit, & inualida, vt nec teneat per modum exceptionis, n. 481. & 482.
1 appellatio, & nullitas ſi fuerit propoſita primo, & principaliter, licet ſit deſerta inſtantia appellationis, poterit tamen de nullitate cognoſci, vbi eius inſtantia non ſit lapſa, nu. 483.
1 appellationis inſtantię poſt lapſum ſuper cauſa excōicationis cognoſcitur de meritis, cum tractetur de anima, nu. 484.
1 appellationis cauſa regulatur eiſdem regulis, prout cauſa principalis, nu. 494. A qua naturam aſſumit, num. 528. d. c. 131.
1 appellationis in cauſa quis debeat probare, an appellans, qđ fuerit bene appellatum, an appellatus quod fuerit bene iudicatum, num. 494. & ſeq. d. cap. 131.
1 appellationis in cauſa poſſunt probari non probata in cauſa principali, nu. 497. d. c. 131. & deducere non deducta, c. 132. nu. 1. Sed in quibus appellationibus non poſſit fieri noua productio, num. 2.
1 appellationis in cauſa ſi in prima inſtantia actum ſit ex teſtamento poteſt mutari actio, & agi petitione hæreditatis ab inteſtato, num. 498. d. cap. 13.
1 appellationis cauſam ſi diſponeret Statutum, quod Iudex deberet terminare, & expedire, intra quoddam tempus ſub pęna, tunc tempus illud non eſſet præfixum inſtantiæ. Imò Iudex licet incurrat pœnam, poſt illud tempus poſſet valide ferre ſententiam, ibi num. 506.
1 appellationis in cauſa ſufficit pronunciatio, bene appellatum, vt reus cenſeatur condemnatus, qui prius fuerat abſolutus, num. 507.
1 appellationis in cauſa ſi pronunciatur, male appellatum, & nil dictum de nullitate, an cenſeatur iudicatum ſuper nullitate, quod pariter ea reiecta ſit, num. 508.
1 appellationis Iudex ſi cognoſcat ſententiam nullam, debet pronunciare fruſtratoriè appellatum, quia ſententia nulla ſit, num. 509.
1 appellatione iuſtificata Iudex non ſolum ordinarius, ſed etiā delegatus poteſt cognoſcere de cauſa principali, etiam abſque noua commiſſione, nu. 510.
1 appellationis Iudex ſi condemnet in parte petitionis, cenſetur in reliqua abſoluiſſe, num. 511.
1 appellationis in cauſa ſi Statutum deponeret poſſe procedi ſine libello, & litis conteſtatione, teneret, d. c. 131. nu. 525.
1 appellationem non proſequi idem eſt, quod non appellare, vel renunciare, ibi. num. 545. & ſeq.
1 appellationem interpoſitam vbi pars aduerſa fateatur, cauſa non dicitur deſerta, ibi. nu. 550.
1 appellationis, vel nullitatis iudex licet non poſſit cognoſcere de meritis cauſę deſerta inſtantia, poteſt tamen in expenſis deſerentem condemnare, num. 552.
1 appellationis, uel nullitatis cauſam ſi quis fuerit proſecutus coram iudice incompetenti, lapſo biennio fatali, nō poterit dein eam proſequi coram iudice competente, num. 553.
1 appellationis cauſa quando remanet deſerta per non proſequutionem eius, quid debeat petere appellatus, nume. 554.
1 appellationis cauſa deſerta remanente, firma ſtat prima ſententia etiam nulla, num. 555. d. cap. 131.

1 Ap-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Appellatio remanent deſerta, ſi appellans recipit appellationem cum clauſula, de citando partem, & eam non citauit, vel illegitime citauit, num. 556.

1 Appellationis cauſæ ſuper deſertione au ſit neceſſaria pronunciatio, & quis Iudex poſſit ſuper ea pronunciare, num. 557. & ſequen. & in dubio eſt pronunciandum non deſertam, num. 567.

1 Appellationis iu caſu deſertionis in executione ſententiæ per Iudicem à quo, an requiratur partis citatio, num. 561.

1 Appellationis cauſæ de deſertione ſi pars opponat, quę requirat altiorem indaginem ea reſeruatur in meritis cauſæ, numero 565.

1 Appellatio nouem caſibus cenſetur deſerta, num. 566.

1 Appellationem deſerens cenſetur ei renunciaſſe, num. 572.

1 Appellationi renunciare cenſetur, & eius beneficio priuatur, qui pendente appellatione aliquid innouat in pręiudicium aduerſarij, num. 577.

1 Appellationi qualis procurator renunciare poſſit, n. 579.

1 Appellationi expreſſe renuncians non cenſetur renunciaſſe nullitati, num. 580.

1 Appellationi vtrũ poſsit renunciari inuito appellato, antequã ipſe appellatus citetur, num. 581.

1 Appellationis renunciatio quando inducitur ex quod pars promittat à principio ſtare ſententia Iudicis, numero 582. & 583.

1 Appellationi vbi poſsit renunciari, etiam ſi ſit deſerta inſtantia, debet tamen citari pars ad executionem primæ ſententiæ, num. 595.

1 Appellationis annullatio ob deſertionem cum ſit interpoſita non ſeruatis ſeruandis, nõ datur pęna appellanti, n. 586. ibi.

1 Appellatio tertia regulariter non admittitur, c. 136. nu. 9.

1 Appellatio non ſolum prohibetur in caſibus à Iure communi, vel Statutis expreſsis, ſed etiam vbi adeſt reſcriptum Principis, quod procedant appellatione remota de conſenſu partium, cap. 139. num. 5.

1 Appellatio de Iure communi tollitur in cauſis breuibus, n. 6. & à libris viginti quinq; infra, num. 7.

1 Appellatio an ſit ſublata ſi ſint plures ſummæ, quarum nulla ſeparatim excedat ſummam librarum 25. licet coaceruatæ excedant, ibi. num. 8.

1 Appellatio vbi eſt remota, ſi appelletur, non habet effectum ſuſpenſiuum, cap. 141. num. 5.

1 Appellatio vbi ſit remota in aliquibus cauſis, à quibus in parte aliqua poſsit appellari, & in alia non, cenſetur in omnibus remota, ibi. num. 6.

1 Appellatione prohibita per Statutũ cenſetur etiam prohibita adhæſio ei, num. 7.

1 Appellatus poteſt adhærere appellationi appellantis, & eam proſequi ſi ſua interſit, ibi. num. 401.

1 Appellati diligentia appellanti procedere non debet, nu. 405.

1 Appellatus qui pro ſuo intereſſe vti poteſt beneficio appellationis aduerſarij, vbi appellans nolit proſequi appellatione, poteſt ipſe pręuenire, ibi nu. 419. quod autem non poſſit pręcurrere in proſequenda appellatione, & quod tempus debeat expectare, antequam proſequatur appellatus, num. 402. Quod tempus terminatur etiam ſecundum Iudicis arbitrium, num. ſeq.

1 Appellatus ſi obtineret reſcriptũ, vt eius prima ſententia confirmetur, poteſt cognoſci de meritis cauſæ deſerta inſtantia, num. 485. & ſeq.

1 Appellata pars ſi fuerit contumax poſt proceſſus præſentationem, quod valeat Iudex procedere, & pronunciare nullo iuris ordine ſeruato, d. cap. 131. num. 504.

1 Appellatus à grauamine poteſt etiam ipſe inſtare, vt cognoſcatur ſuper grauamine etiam inuito appellante, ad hoc vt cõſequatur expenſas, ſi obtineat, c. 149. num. 93.

1 Appellatum ſi fuerit, & de nullitate dictum, vtrum ſit prius cognoſcendum ſuper nullitate, vbi autem cognouerit nullam, & iniquam ſufficit pronunciare, nihil dictum de appellatione, cap. 146. num. 3. & 4.

1 Appellatum ſi fuerit ſeruantur ſolennia, quæ ſunt diſpoſita in appellatione ab executione, vel alia interlocutoria, cap. 148. numer. 4.

1 Apprehendere ſi quis poteſt bona, debitoris ex pacto propria authoritate, poteſt ea vti, vbi debitor non reſiſtat de facto, & hoc niſi habeat etiam conſtitutum, vel precarium, quia tunc poteſt vti dicta authoritate etiam contra reſiſtentem de facto, cap. 155. num. 20. & 21. Vtrum autem poſſit ingredi clam, & vbi non habeat conſtitutum, & debitor poſſeſſor reſiſtat, poſſit adire Iudicem, & petere familiam eius, qui aſſociet, ibi num. 23 & 24.

2 Aptare, & reficere vias, & ſtratas publicas. publicas ad quos ſpectet, c. 351. n. 8. vide in verbo vias, & in verbo ſtratas.

1 Aqua an ſit res immobilis, & an rebus immobilibus æquiparari debeat, & conſequenter veniat in retractu, cap. 417. numer. 45. & 46.

2 Aqua intrans per alicuius territorium ſit eius propria, c. 247. numero 4.

2 Aqua extra Ducatum Mediolani, & extra terras cões ad alia territoria qualiter conduci non poſſit, capit. 249. numer. 1. littera A. vbi declaratur litteræ B. quod nõ habet locum in conducente aquam per tranſitum, quæ aqua ſit extra Ducatum, ibidem.

1 Aqua publica in derriuanda idem priuilegium conceditur de Iure communi quod Mediolani, ex cap. 247. & vicinus præſtare tenetur viam ſuper eius bonis, ſi via publica ſit ab aquis, vel aliter diruta, capit. 247. numer. 20. A priuato autem de Iure communi non licet aquas priuatas ducere per bona, & fundos priuatorum eis inuitis, cap. 247. num. 72. vide præſenti Iudice in verbo, via publica.

2 Aqua, & ſtillicidium non immittenda in terram ſeu damnum vicini, qui extram pedem, vel fundamentum Ciuitatis antiquæ Mediolani domum, vel terram poſſidet, ca. 344. vide præſenti indice, in verbo ſtilicidium.

2 Aqua reperta recurrere in terra alicuius præſumitur derriuata per eum cuius eſt terra, cap. 390. nu. 1. Et ſi aquarum fuerint plures vtentes vtens præſumitur diuertiſſe, ibidem & idem, c. 310. lit. C. ad idem c. 312. littera C.

2 Aquam in alieno non licet immittere, c. 339. nu. 5. & idem, ca. 347. num. 20. niſi adſit ſeruitus.

2 Aquam ducere volens per fundum alienum, quæ facere prius debeat, cap. 147. nu. 42. & 43. & vicino cuius fundi tranſuerſandi ſunt recuſante quid, cap. 42. & 43. & 46.

2 Aquarum accuſæ quomodo verificentur, c. 293.

2 Aquarum ducendarum in priuilegio ſe Statuto etiam intelliguntur ſcoladucia, cap. 247. num. 16.

2 Aquas fluminis ſeneſi, Aquelongæ fontanæ, Ariſij, Carrariæ, & Romani elligitur comparius, & Notarius per officium prouiſionum Mediolani, quorum cura cum ſolario exprimitur, cap. 309.

2 Aquarum officialis eſſe debet Iuriſp. foraſterius, prout D. Domino Mediolani videbitur is ſupereſſe ſolet aquis olonæ vepræ, Nauigij, Nironis, Seneti vt continue fluant ad Ciuitatem Mediolani, & ſit Iudex aliarum aquarum communis, iurat vt in cap. 280. prouidet ne aquæ detiuentur, cap. eod. ſatiſdat in forma, & ſupra, cap. 294.

2 Aquarum Iudex hodie eſt Iudex ſtratarum, cap. 319. lit. I.

2 Aquarum Iudex ſe negligens ſit vel aliter deliquerit etiã ducante officio cõdemnatur, & per quem, & quomodo, ca. 297.

2 Aquarum Iudex Mediolani cogit quodlibet Molandinũ, olonæ Seneti, aquæ longæ fontanæ Ariſij, Carrariæ, & Romani, debere abaſſari, vt aqua libere fluat ad Ciuitatem Mediolani, cap. 300.

2 Aquarum idem Index cogit ad ſolutionem expenſarũ dealbatores fuſtaneorum, & habentes prędia ſuper rippa Nironi, & habentes vtilitatem ex aquis Ronerſellę, vt in c. 325.

2 Aquarum index ad petitionem cuiuslibet accuſantis tenetur ſuper accuſis coram eo latis, & quomodo, cap. 293.

2 Aquarum plenę ſuperfluitatis tempore cuicumq; habenti bucam rugię de aqua olonę liceat deriuare aquam olonę, cap. 287. & quare hoc permittatur ibidem.

2 Aquarum officio deputatum, vel aliquem eam parium nullus debet offendere, nec impedire, & cõtrafaciẽte q̃ pęna, c. 298.

2 Aquarum vncias decem locans belli tempore cũ pacto, & cautione, quod locator non tenentur pro re locata, & caſu fortuito, quo conductor dictas vncias aquarum non conſequatur, locator an teneatur, c. 394. nu. 73.

2 Aquarum ſtratarumq; officij occaſione indebite moleſtatus conſeruatur indemnis, ca. 331.

2 Aquarum Ticinelli, Abduæ, Lambri & aliarum meminit c. 58.

2 Aquarum conducendarum facultas extendi etiam ad conductores, cap. 147. num. 3. circa finem, & eſt dictum ſtat. fauore pub. vtilitatis & Principis, ibid.

2 Aquarum conducendarum ſtatutum, & conſtitutio Mediolani ſunt correctoria & limitatoria iuris communis, cap. 147. numer. 23. & ſunt fauorabilia propter publicam vtilitatem, vt ibidem.

2 Aquas ducens, & tranſiens per fundum plurium particularium, quorum vnum plus aliud minus lædit quid faciendum, cap. 247. num. 41.

2 Aquas ad conducendum circa Cleritos Mediolani prouiſum eſt per decretum Illuſt. Archiepiſcopi Mediolani, ca. 297. nume. 2.

2 Aquas conducere etiam ad tranſuerſum fluminis, fontanilis,

& ſorat tij quod liceat, & quomodo, cap. 245. vide etiam in verbo, Flumine, & in verbo, Publico, præſenti indice,& cap. 246. & ad quæ teneatur conductor,& cap. 247. vbi habentibus ius & facultatem aquas deriuandi dat formam ad quæ teneantur.

2 Aquas conducere ſeu deducere poſſint ex aquis nauigij maioris, vide in verbo, Bucchæ, præſenti indice.

2 Aquæ ducendæ de die ius ſeruitutis habens, non cenſetur habere de nocte, & ſi de die, longo tempore non vtatur, illam amittit in Rubrica, cap. 331. num. 20. & præſenti indice, in verbo, Seruitutem aquę, idem dicitur in ſeruitute eundi per domum vicini, & ea dicitur ſeruitus perſonalis in Rubrica, cap. 331. num. 22.

2 Aquæ dominus etiã ſi ſit fiſcus, qui teneatur dare alicui aquas tenetur dare ſine eius, cui debentur, aliqua impenſa, c. 247. num. 49. & 50.

2 Aquæductis acceſſoria reſpectu pontium, foratoriorum, aggerum, & ſimilium ſi dubium ſit quis teneatur, c. 247. nu. 55.

2 Aquæductus in pręſcriptione an requiratur allegatio tituli, vide in verbo, Seruitutis continuę, & in c. 332. nu. 3.

2 Aquæductus publici Principis, cuius ſunt expenſa purgari, & refici debent, niſi aliquid ſit conceſſum priuato, c. 285. nu. 9. & cap. 300. litera A.

2 Aquæductus diuiſio qualiter inter plures conſortes fiat, cap. 247.

2 Aquæducendæ ſeruitus pro irrigatione alicuius petiæ terræ non poteſt ampliari, cap. 247. num. 43.

2 Aquæducendæ ius non præſcribitur in ea ducenda, ſi factum hominis non interuenerit, capit. 247. numer. 5. & tale factum debet probari quod iure ſeruitutis, vt ibidem, & quomodo.

2 Aquæducendæ beneficium ceſſat ſi ſit præiudicium vicino in aquæductu, vel aquis vicinis in fundo tranſuerſando exiſtentibus, capit. 247. numero 46. Et hoc ſiue ſint viuæ, ſiue ſcholatoriæ, in quibus damnum inferatur ibidem, numer. 51.

2 Aquæducendæ ius habens, poteſt eas aquas diuertere, etiam quod afferat aliquod damnum alijs circa ſuam amiſſionem, & non poteſt impediri per inferiores, quin alibi diuertantur, cap. 247. num. 54. & 25.

2 Aquæ facto hominis certo temporis ſpatio præſcribuntur, ca. 247. num. 11. & 12.

2 Aquæ initium in aquæductu conſideratur, & curſus & meatus aluei antiqui, cap. eo. num. 13.

2 Aquæ non immittendæ ſuper ſtratis publicis, nec iuxta ſtratas, cap. 248.

2 Aquæ longæ molendino vide in verbo, Aquarum iudex, & in verbo, Aquarum fluminis Seuexi, vbi habent Notarium & camparium.

2 Aquæ non debent diuerti à curſu ſuo ſolito, c. 251. nu. 6.

2 Aquę per non vſum quando non inducatur pręſcriptio, & vſus aquæductus non amittitur, cap. 247. num. 10.

2 Aquæ præſcriptione quæ debeant articulari, cap. 247. nu. 12.

2 Aquæ ſolus fluxus nõ conſtituit quem in poſſeſſione, vel quaſi ſeruitutis, licet conſtitutam conſeruet, cap. 247. nu. 9.

2 Aquæ viuæ quæ dicantur, cap. 24. num. 15.

2 Aramen Coldirarij, & quælibet, prout vendere & portari facere poteſt, cap. 419. acciali, idem vide ſuo loco.

1 Arbiter & arbitrator eligendo vnam viam procedendi cenſetur alteri renunciaſſe, cap. 1. num. 22.

1 Arbiter, vel arbitrator pręſens, vel abſens, cum primum ſcit ſe electum, & non contradicit, cenſetur acceptare, c. 42. n. 225. Idem ſi admittit aliquam petitionem partium, nu. ſeq.

1 Arbiter de Iure cõmuni non cogitur acceptare compromiſſũ, & quid ex Statutis Mediolani, ibi. nu. 227. Et quis acceptare cogatur, c. 120. nu. 46. & quando poſsit recuſare, nu. 50.

1 Arbiter poteſt abſoluere victum in diſpoſitione Statuti, ca. 54. num. 130.

1 Arbiter non cogitur committere alteri examen teſtium, c. 66. num. 23.

1 Arbiter, nec arbitrator poteſt eſſe teſtis in cauſa in qua iudicauit, cap. 90. num. 46.

1 Arbiter, & arbitrator non habent facultatem ſtatuendi terminum ad deliberandum, cap. 100. num. 40.

1 Arbitri, & arbitratores differunt inter ſe, & quomodo, capit. 1. num. 17. Et quomodo dignoſcatur quis an proceſſerit vti arbiter, vel vti arbitrator, num. 20. & 21. Et nu. 23. ponit differentias inter arbitrum compromiſſarium, & Iudicem, & nu. 25. notat duas ſpecies arbitratorum.

1 Arbitri non poſſunt exercere iuriſdictionem, c. 115. nu. 28.

1 Arbitri, & arbitratores qui poſsint eſſe, & qui nominari, c. 115. num. 127.

1 Arbitrum, vel arbitratorem vnum, ſi Statutum eligendum diſponeret, & partes elegerint duos, vnum vti arbitrum ad formam Statuti, qui procedere haberet cum conſilio alterius electi, An ſi arbiter contra huius conſilium ferat ſententiam ſit valida, ibi. num. 159.

1 Arbiter ſi vnus tantum eſſet ex Statuti diſpoſitione eligendus, & partes inter ſe diſſentirent Iudex ipſe eum eliget, nu. 160.

1 Arbitri poſſunt iudicare quatenus partes eos poſſe voluerunt, num. 161.

1 Arbitri ſi ſint electi ad pronunciandum de iure tantum, ſi ferant arbitria ſua contra ius, an eorum ſententia ſit nulla, vel iniuſta, ibi. num. 163.

1 Arbiter, quod poſsit procedere in ſcriptis, & ſine ſcriptis clauſula hæc, ſi in compromiſſo apponeretur, quid operetur, num. 169. Et quid clauſula, ad eius libitum, nume. 171. dicto cap. 115.

2 Arbiter, & arbitrator in quo differant, cap. 579. nu. 494.

1 Arbiter ꝙ poſsit procedere in ſcriptis, & ſine ſcriptis clauſu.

1 Arbiter quod poſſit de Iure vnius dare alteri intelligitur arbitrio boni viri, num. 172. Quod arbitrium remouet clauſula Alte, & baſſe procedendi in compromiſſo appoſita, niſi adſit enormiſſima læſio, num. 173.

1 Arbitro coram voluntario quæ acta fieri nõ poſſunt. ibi. n. 183.

1 Arbitri an poſſint ex cauſa ſuperueniente recuſari poſt factũ compromiſſum, num. 187.

1 Arbitri omnes poſſunt, quando partes ſunt inimicę, inhibere, ne vnus tranſeat per contratam alterius, ibi. nu. 198.

1 Arbitris à tribus ſi ſententia ſimul eſt ferenda, non ſufficit ſi feratur ab vno, vel duobus, d. cap. 115. num. 226.

1 Arbiter habens facultatem pronunciandi ſemel, & pluries, non cenſetur causã habere iudicãdi pluries ſuper eadẽ re, n. 229.

1 Arbiter data facultate arbitrandi ſemel tantum arbitrari poteſt, num. 230.

1 Arbiter habens duas poteſtates pronunciandi, veluti arbiter, & arbitrator, ſi ſimpliciter pronunciet, vbi non poſſit dignoſci qualiter pronunciauerit, cenſetur pronunciaſſe vti arbiter, num. 232.

1 Arbiter ſtatutarius; quicquid ſit de alijs, ſi partes fuerint inter ſe concordes, debet pronunciare ſecundum voluntatem earum, num. 235.

1 Arbitrorum ex Statuto pronunciantium ſententia habet vim diffinitiuæ, ſecus in alijs, d. c. 115. num. 253.

1 Arbiter in proferendis arbitrijs debet habere ſalarium à partibus, d. c. 115. num. 254.

1 Arbitri ſententiæ etiam iniquæ ſtandum eſt, c. 116. nu. 4. cuius verba ſunt ſtricte intelligenda, num. præcedenti.

1 Arbitri à ſententia an poſſit appellari nec ne, ibi. nume. 13. & ſequentib.

1 Arbiter exequi poteſt in modum datoris inſolutum, d. ca. 116. num. 153.

1 Arbitri, & arbitratores quomodo differant, & quomodo dignoſcatur, ſi quis proceſſerit vti arbiter, vel vti arbitrator, cap. 117. num. 2. 3. 4. & 5.

1 Arbiter, vel arbitrator quando poſſit prorogare compromiſſum, cap. 120. num. 4. Et in prorogatione quid per eos agendum, num. 5. & ſeq.

1 Arbiter habens facultatem prorogandi toties quoties, non poteſt prorogare vltra duas vices, ibi. nu. 11. Et quid de facultate prorogandi ſimpliciter, & pluribus vicibus, nu. 12. & 13.

1 Arbiter habens facultatem prorogandi, ſi ambę partes contradicant, non poteſt prorogare, ſecus ſi vna tantum pars contradicat, num. 14.

1 Arbiter non poteſt prorogare compromiſſum extra eius iuriſdictionem, num. 15.

1 Arbitri non poſſunt ſe intromittere in his quæ ſunt mixti imperij, cap. 121. num. 1. Et per hoc non poſſunt ſacramenta deferre, num. 2. Nec concedere miſſionem in poſſeſſionem, cap. 158. num. 4.

1 Arbiter poteſt incontinenti declarare eius laudum obſcurum cap. 131. num. 164.

1 Arbiter iuris nõ exequitur ſuam ſententiam, ſed exequitur Iudex ordinarius rei conuenti. c. 158. num. 3. & nu. 217.

1 Arbiter ſi in ſuis arbitramentis iudicet quid dandum, ſub pœna, condemnatus excuſatur à pœna, ſi illud dat intra modicum tempus poſt præfixum, ibi. num. 247.

1 Arbiter nominatus ad formam Statuti, debet eſſe iuriſdictionis Iudicis, coram quo petitur, d. cap. 115. nu. 135.

1 Arbitri monitio præſenti facta an habeat vim peremptorij, c. 5. num. 13.

1 Arbiter non habet authoritatem denegandi audientiam, niſi eſſet arbiter ex forma Statutorum, c. 52. & 53.

1 Arbitrarijs in cauſis inſtantia non habet locum, c. 21. nu. 30.

1 Arbi-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Arbitri ſemel approbati poſſunt recuſari ſuſpecti,c.23.nu.49.
1 Arbitramenta habentur ad inſtar tranſactionis, vt poſſint fieri etiam die dominico, & feriato,cap.107.num.40.Et ca.110. num.16.& 17.& cap.121.num.2.
1 Arbitramenta habent vim ſententiæ diffinitiuæ,c.115.nu.274. & c.116.num.107.Et ideo præſumitur pro eis,prout in ſententia diffinitiua,c.121.n.5. Et multi effectus ab eis inſurgentes,notantur,ibi.num.ſeq.vſq; ad finem capitul.
1 Arbitramenta clauſa dari poſſunt ſine recitatione, & lectura, vbi maxime poſſit procedi de Iure,& de facto,ibi.nu.267.
1 Arbitramenta vbi eſſent lata ſuper lite facta habent appellationem,cap.116.num.22.
1 Arbitramenta quod ſint lata contra formam compromiſſi opponi poteſt,ibi.num.43.
1 Arbitramentorum nullitates non poſſunt confirmari per partes etiam emologantes ea,niſi in vim pacti,num.44.
1 Arbitramẽtorum querelam Statutum hoc in c.116.remouens, corrigit Ius commune,ex quo non tollitur querela,nu.45.
1 Arbitramentorum Reuiſio, vide præſenti indice, in verbo, Reuiſio. Qua Reuiſione pendente arbitramenta non mittuntur executioni,cap.117.num.19.
1 Arbitria quæ in ſcriptis ferri debent,c.115.nu.221.
1 Arbitria hodie ſunt inſtar Iudiciorum, cap. 116.num.1.& cap. 121.num.4.
1 Arbitria & arbitramenta de Iure communi non exequuntur niſi poſt quatuor menſes à die eorum latorum, vt in ſententijs,cap.158.num.218.
1 Arbitrium boni viri circa quæ verſetur,c.417.num.747.
1 Arbitrium omne datum alieni intelligitur ſecundum Ius municipale,& ſecundum Statuta,in Prælud.num.824.
1 Arbitrium Iudicis qualiter regulari debeat,cap. 58.nume. 10. & cap.84.num.26.& cap.414.num.56. Cui arbitrio terminanda relinquuntur,quę non poſſunt tradi ſub certa forma, cap.416.num.74.
1 Arbitrator quod poſſit procedere de Iure,& de facto quia operetur hæc clauſula, quæ ſolet apponi in cõpromiſſis voluntarijs,c.115.num.164.165.& ſeq.
1 Arbitrator qui ex forma compromiſſi poteſt procedere, vt vir bonus, poteſt remouere præſcriptionem cauſatam ex mala fide,alias non,ibi.num.175.
1 Arbitratores ſunt non arbitri amicabiles compoſitores, qui debent decidere, prout æquitas dictat,ibi.num.176.& ſequen.
1 arbitratores qualiter procedere debent ad expeditionẽ,d.c.115. nu.192.Coram quibus in litem poteſt iurari,nu.ſeq.
1 arbitratores neceſſarij habent iuriſdictionem à Statuto,n.194. Quæ autem ſit hęc iuriſdictio, & poteſtas, nu.195. & quod reſtringãtur ad Ius commune,n.196.& quod habeant hi arbitratores eandem poteſtatẽ quam Iudices arbitrarij,n.ſeq.
1 arbitratoribus coram his probationes, & atteſtationes confectæ quando faciunt fidem coram ordinario, ibi.numer.199. Coram quo ordinario poterunt examinari teſtes non obſtãte eorum publicatione,num.200.
1 arbitratores non poſſunt ſuum laudum proferre, niſi viderint compromiſſum,& illud cognouerint,num.201.
1 arbitratores re perempta pendente compromiſſo poſſunt pronuntiare ſuper intereſſe, & æſtimatione eius,num.202.
1 arbitratores in proferendo laudum debent citare partes alias nullum eſſet, etiam quod in compromiſſo ſit dictum quod poſſint procedere, & ſententiam ferre partibus abſentibus, d.cap.115.num.203.& ſeq per totum,num.211. Quam ſententiam quo in loco ferre debeant,nu.212. & an eo die quo factum eſt compromiſſum, num.216.& 217.
1 arbitratores hi debent proferre eorum arbitria de die, non de nocte,nu.215. Quæ an poſſint ferri die feriata,num.ſeq.
1 arbitratores an poſſint,& debeant iudicare ſecundũ voluntatẽ ſuam,vel ſecundum voluntatem informatam in Iure,n.215.
1 arbitratores poſſunt ferre ſententiam vltima die compromiſſi, quæ ſi fuerit feriata, debet ferri die præcedenti, non poſt, num.218.ibi.
1 arbitratores vbi eis non conſtet,an poſſint pronuntiare,n.219.
1 arbitratores vtrũ condicionaliter pronuntiare poſſint,n.220.
1 arbitratores ſi excedant formam Statuti, & compromiſſi in iudicando,laudum ſit irritum,d.c.115.nu. 222.
1 arbitratores quando poſſit ferre plures ſententias,nu.225.& ſi terminetur in parte ſola quæſtio nulla eſt ſententia,nu.224. ſed quod poſſint pronũtiare pro parte, niſi ſit dictum quod pronuntient pro toto,num.225.
1 arbitratores ſi fuerint electi à pluribus ex vna parte; & ab vno ſolo ex alia, non poterunt iudicare de differentijs inter eos, qui ſunt ex vna parte tantum,ibi.nume.227. ſicuti etiam, ſi plures arbitratores ſint,non valet vnius arbitriũ,ibi.nu.233.
1 arbitratores quando iterum poſſint ſuper eadem quæſtione, & re pronuntiare,d.c.115.num.228.
1 arbitratores poſtquã tulerunt arbitria ſua,non poſſunt ea corrigere,vel emendare,ibi.num.231.
1 arbitratores plures ſi ferant ſententias diuerſas in quantitate, tunc ſummæ coaceruantur, & tertia pars eligitur,nu.234.
1 arbitratores an poſsint abſoluere ab obſeruatione Iudicij, numer.236.
1 arbitratores reum à petitis actore non probante abſoluere poſſunt,num.237.
1 arbitratores poſſunt pronuntiare valide verbis eruditiariuis, num.238.
1 arbitratores an poſsint pronuntiare verbum abſoluendum, vel condemnandum,num.239.
1 arbitratores ſi præfigunt terminum ad ſoluendum in arbitrijs, an cẽſeatur præfixũ à lege,vel ab ipſis arbitratoribus,n.240.
1 arbitratores poſſunt condemnare ſuper duplo creſcente,n.241
1 arbitratores ſi omiſſerint in ſententia, poterunt eodem die iudicare,alias non,num. 242.
1 arbitratores poſſunt in ſententia reſeruare taxationem expenſarum,num.243.
1 arbitratores quando poſſint mulctare contumaces, nu.244.
1 arbitratores non poterunt iudicare,quod partes faciant generalem quietationem inter ſe ſuper incognitis, etiam quod compromiſſum ſit generale,num.245.
1 arbitratores non poſſunt ſuper futuris pronuntiare,nu.246.
1 arbitratores non poſſunt ferre ſententiã quod partes ſuccedãt inuicem in hereditate de qua diſputatur,num.247.
1 arbitratores poſſunt dare de rebus, de quibus contenditur vni vnam,& alteri alteram rem,num.248.
1 arbitratores non poſſunt pronuntiare quod in alium compromittatur,num.249.
1 arbitratores faciunt mali litem ſuam iudicãdo, & puniuntur, d.cap.115.num.250.& 251. Et condemnari poſſunt in damnis,& expenſis,cap.116.num 8.& 9.
1 arbitratorum in ſententia ſi dicatur,viſo compromiſſo,an pręſumatur,præceſsiſſe compromiſſum,nu.252.d.c.115.
1 arbitratores ſi diſcordent in ferrendis arbitrijs,eligitur tertius, ibi.n.256.& 298.q tertius qualis eſſe debeat,ibi.ſub n.300.
1 arbitratores ſi diuerſas ferant ſententias,recurritur ad ſuperiorem,num.257.
1 arbitratores voluntarij ſi diſcordant non coguntur partes eligere tertium,nu 300. d.cap.115.
1 arbitratores qui primo iudicarunt non poſſunt eorum laudum exequi,cum ſit mixti Imperij, cap.116.num.152.
1 arbitrator tertius electus loco duorũ electorum ex neceſſitate ſtatuti ſolus iudicat, ſed ſi eſt electus poſt duos voluntarios debet concordare cum vno ex illis,c.115.n.301.& tunc ſententia lata per duos, altero abſente non valet,etiã ſi ex poſt fuiſſet ratificatę per ipſum abſentem tertiũ,n.302.& 303.limitãdo niſi ille tertius antequam receſsiſſet protuliſſet ſuã ſententiã,nu.304. vel ſi fuit vocatus,& receſsit,nu.305. Imo ſi omnes ſint pręſentes,& vnus taceat, non valet duorũ ſententia,n.306. ſi autẽ ex tribus arbitratoribus alter condemnet in petitis alter abſoluat, & tertius abſoluat ab obſeruatione iudicij,quid cenſendum,num.307.
1 arbitrator aſſumptus vti tertius à partibus voluntariè, dicitur nouum compromiſſum, non autem ſi à Iudice, vel arbitratoribus diſcordantibus,ibi.num.308.
1 arbitrator tertius ſi ferat ſententiam interlocutoriam à qua fuerit appellatum, ſi Iudex appellationis male iudicatum iudicet ab ipſo tertio, tunc tota cauſa deuoluitur ad ipſum Iudicem,num.309.
2 arbitramentorum reuiſio petita quando conceditur,quid,cap 182.per totum.
2 arbitrium iudicis qualiter regulandum,c.373.nu.11.& c.160. litera E.& 402.num.22.
2 arbitrium qualiter extendi debet,cap.170.litera B.
2 arbitrium iudicis ſtratarum qualiter regulandum, c.248.n.10.
2 arbitrio conceſſo quid poſsit iudex,c.91.litera M.
2 arbitrio Præf.D.Protect. per hæc verba tollitur appellatio,ca. 53.num.10.
2 arbitrium merum quid ſit, cap.438.num.18.
2 arbor ſicca dicitur arbor, ſi nondum radicitus ſit euulſa, cap. 371.num.18.
2 arbores cæduas in quo ſtatu conductor dimittere teneatur,ca. 393. Et quid de illis à eriua,ibid.
2 arbores cedi ſolitas, & cum cima quomodo per conductorem dimittendæ,cap.393.
2 arbores cum cima extirpare,& amore conductori prohibitum, cap.393.num.3.
2 arbores euellens radicitus, & incidens fructiferas differunt, & habent diſtinctas actiones,cap.371.num.5.

b 3 arbo-

I N D E X.

2 Arbores fructiferas vaſallus in bonis feudalibus non poteſt incidere, c. 371. nu. 12. nec emphyteuta, ibid.

2 Arbores extirpare, vel radicitus euellere, vel incidere, an differant quo ad actionem, c. 366. nu. 4.

2 Arbores fructiferas Iure communi inſpecto non licet colono, fructuario, vel alij adminiſtratori incidere, niſi in tribus caſibus, cap. 366. num. 5.

2 Arbores non comprehenduntur in prohibitione altius non tollendi, c. 452. nu. 59. quid in ſeruitute luminis, & proſpectus, eod. c. 342. num. 42. & ſeq.

2 Arbores ſiccæ quæ vi ventorũ, vel fulminis auulſę ſunt cuius ſint, ſcilicet locatoris, vel conductoris, c. 481. num. 10. & ſi vnus ſit inuehi tãtum fructuarius, alter proprietarius, quod proprietario debeantur, c. 381. num. 11.

2 Arbores ſi ſint fructiferæ tenentur ſucceſſores vti lationes de Iure, cap. 371. num. 9 & 10. ſi autem non ſint fructiferę non poteſt agi criminaliter, niſi in duobus caſibus, primo niſi ſint deſignati ad confines terminandos ſecundo ſi fiat in diſpectum, vel iniuriam Domini, c. 371. num. 10.

2 arbores ſuccedere quando queat colonus, cap. 400. numero 1. litera C.

2 arboris fructiferę inciſę extimatio qualiter fienda, c. 371. nu. 13 14 & 15. & c. 375. nu. 132. late cum ſeq.

2 arboribus dantes damnũ, ſiue in plantis à cima, vide, in verbo damnum, & damni pœnam præſenti Indice.

2 arboribus pro deſtructis, vel extirpatis, conductoris culpa, vel odio, idem conductor tenetur, d. c. 393. num. 4.

2 arborum deuaſtatio notificanda, cap. 371. & ea notificatione non facta, quis verſus Dominum teneatur, & quomodo credatur, ibidem.

2 arborum radices ſe pro tendentes in alienum ſecundum non poſſunt præcidi propria authoritate, c. 371. num. 4.

2 arborum rami pendentes in domum tertij non poſſunt propria authoritate incidi, cap. 371. num. 5. & 6.

2 arborum licet Statutum loquatur in plurali tamen eius Statuti diſpoſitio habet locum in vna arbore tantum, c. 371. n. 7.

2 arborum ſucceſſores ſeu plantarum fructiferarum, vel extirpator qua pœna teneatur, cap. 366. & ſi ſint plantę à cima, & fructiferarum appellatione Iudice in verbo vſusfructus.

1 arcam communem per compoſitionem collectę habere poſſunt communia, & vniuerſitates ſine licentia ſuperioris, cap. 219. num. 4.

1 arca communis quæ ſit, ibi. num. 9. quæ etiam appellatur burſa communis, num. 10.

1 arca communis ponitur in priuatis prout ærarium in Principe, ibi. num. 11.

2 archeti pontis, & Hironis, & Rouerſelæ qui ſint obligatæ impenſum ſuſtinere, cap. 325.

2 archeti pontis Hironis, recuſans ſuſtinere ſuum expenſe partem priuetur aqua, c. 327.

2 archeti pontis Cluia manutenenda, & reficienda, cap. 312. & quomodo, & per quos ibidem etiam in verbo, Hironis pręſenti Iudice.

2 Archiepiſcopi Mediolani ſupplicate tenetur Dominus Poteſtas Mediolani per eleemoſinis per domos religioſas fiendi pauperibus, cap. 72.

2 Archiepiſcopus Mediolani Cardinalis Borromeus erexit hoſpitale pauperum mendicantium, ca 74. lit. A.

2 Archiepiſcopo Mediolani Ill. Comiti Gaſpari Vicecomiti Doctore Prudentiſſimo dicatum eſt hoc commentariorum ſecundũ vol. opuſ. max Epiſtola in principio eiuſdẽ operis.

2 arcę in præiudicium, tollendo ventum ædificare non licet, vicino, c. 334 nu. 10. & in verbo, ædificare, præſenti indice, & an liceat plantare vites pergulas, vel arbores, c. 352. nu. 58.

1 argumentum in Statutis non valet quod prohibetur directe cenſeatur etiam prohibitum per indirectum in prælud. numer. 415.

2 argumentum à toto ad partem valet, cap. 887. num. 30. idem ca. 402. num. 49.

1 argumentum à cõtrario ſenſu, an in Statutis habeat locum, ibi. numc. 476 & cap. 434. num. 52. Nec ſumitur ad Iuris communis correctionem, cap. 268. num. 8 & cap. 291. num. 21. & cap. 447. num. 6. & 7.

1 argumentum an militet in Statutis à maioritate, ſeu à fortiori ibi. num. 480.

1 argumentum de toto militat & in parte, cap. 73. num 67. Sicut etiam de parte ad ratam, cap. 307 nu. 7. & c. 310. nu. 35.

1 argumentum de appellatione ad reſtitutionem in integrũ non valet, cap. 116. num. 67.

1 argumentum à conſuetudine ad Statutum valet, c. 284. nu. 6.

1 argumentum licet de alimentis ad dotem, & è contra ad Rubr. cap. 312. num. 6. & num. 65.

2 Aricij aquæ cum alijs habent Notarium, & camparium. cap. 309.

2 Aricij fontana habet molendina. cap. 300. vide in verbo molendinarum, vt in verbo aquarum Iudex.

1 aromatariæ ars an ſit vilis, cap. 414 num. 34.

1 arrogatus, vbi arrogatio non ſit diſſoluta, poteſt compellere agnatos, & affines, tam patris naturalis, quam arrogati, ad compromiſſum, cap. 115. num. 97. & 98. Idem dicendum in adoptiuo, num. ſeq.

2 aromatarijs licet habere ceram albam non obſtante aliquo ſtatu, cap. 361 dicitur tamen hoc ſtat ſeruari.

2 aromatario quando ſit remiſſio penſionis, cap. 394. numero 261.

2 aromatario de rebus ad credentiam, quæ fides, & vſque ad quã pecuniæ quantitatem, cap. 360. &c. (vbi tamen impreſſore error commiſſus eſt) habet locum hoc in dependentibus, & connexis occaſione dictæ apothecę. cap. 160. vide alia circa hos libros præſenti Indice inter alia, quod Clericus ſi Aromatarius eſſet haberet etiam hoc priuilegium coram Iudice Eccleſiaſtico, cap. eodem num. 37.

2 aromatariorum famuli non ſunt idonei teſte, pro eorum Dominio, cap. eodem. nu. 28. & dicti ſtatuti diſpoſitio. non habet locum e[illegible] territorium. cap. 360. num. 29. & 30. & alijs ibi. ſeq. debet tamen in omnem caſum præcedere aliqualis probatio rerum traditionis, ad hoc vt credatur libris. cap. eod. num 35. & licet ſtetur iuramento quo ad traditionem, & quantitatem, non diſponit, quo ad earum valorem, cap. eod. num. 38.

2 aromatarius & picigarolus qualiter probabit creditum ſuum, cap. 360. vol. 2. num. fin.

2 Aronæ oppidum laci maioris, an ſeruare teneatur ſtatus Mediolani. cap. 175. num. 18.

2 arram an pœnitens conductor perdat, cap. 379. nu. 259.

2 ars quælibet licita per quamlibet Mediolani exerceri poteſt, niſi pro ſtatu Mediolani ſit prohibita. cap. 419

1 ars vilis patris an obſtet de iure communi filio petenti ſe cooptari in collegium Doctorum, cap. 415. numero 4. An autem talis ars obſtet, ſi filius ſit natus antequam exerceatur, num. 5. & ſeq.

1 ars vilis ad hoc vt præiudicet nobilitati, an requiratur quod exerceatur proprijs manibus, vel per ſeruos, & inſtitores, ac alios, ibi. num. 7.

1 ars vilis quæ dicatur communiter, num. 9. & pluribus. nume. ſeq. Enumerantur quam plures artes viles.

1 artes quæ ſubſunt paraticis an omnes viles dicantur, ibi numero 10.

1 ars mercatorum lanæ, ſerici, & auri an ſit vilis, nec ne, nu. 11. cum ſeq.

1 artes omnes mecanichæ dicuntur viles, num. 14.

1 artes mecanichæ quę dicantur, num. 15. Quæ late enumerantur plurib. num. ſeq.

1 ars reprobata quæ dicatur, d. cap. 415. num. 52.

1 ars an ſit vilis nec ne, relinquitur arbitrio iudicis, ibi nu. 55.

2 artifex locans operas an teneatur de leuiſſima culpa, cap. 398. num. 220.

1 aſcendentium appellatione venit etiam mater, c. 278. nu. 32. Et omnes qui aſcendunt per vtrumque ſexum, cap. 279. nu. 1. c. 280. nu. 2. c. 283. num. 6. & cap. 285. num. 8.

1 aſcendens concurrens ad ſucceſſionem cum fratribus & filijs, eorum excluſa ſorore ex diſpoſitione Statuti, non habebit vſumfructum in portione filiorum, cap. 288 nu. 40.

1 aſcendentis aſſertioni an credatur, vide in verbo Aſſertioni aſcendentis.

1 aſcendens ſi relinquat genero, an præſumatur ita reliquiſſe, vt meliorem redderet conditionem filiæ, vltra alias, ad capit. 306. num. 10.

Aſcendens ſi det dotem genero, quam filia ratam habere recuſet, an ex tali dote, poſtquam non poteſt adimi mariti, cenſeatur filia meliorata, ibi. num. 12.

1 aſcendens habens in poteſtate filium, vel deſcendentem, an obligetur pro eius dote, ſi ſine eius conſenſu ducat vxorem, cap. 454. num. 13.

1 Aſcendens habens in poteſtate deſcendentẽ, licet teneatur ſe obligare ex Statuto ad dotem vxoris filij eidem deſcendenti datæ, tamen deſcendens tenetur conſeruare indemnem illum aſcendentem, ibi nu. 33. Idem ſi numerata patri, & breui manu ſit data filio ſeparatim viuente à patre, num. 34. Et eo caſu non poteſt conueniri aſcendens à muliere, ſi ea volente data ſit dos deſcendenti eius marito, num. 35.

1 Aſcendens cogi poteſt ad recipiendũ dotem à filio, quem habet in poteſtate, d. cap. 454. num. 36. Vbi autem ſit controuerſia quis eam debeat recipere, quid fieri debeat, num. ſeq.

Aſcen.

Digitized by Google

I N D E X.

1 Aſcendens,& deſcendens ſi fateantur in inſtrumento recepiſſe dotem vxoris deſcendentis, ad cuius manus præſumatur peruenisse,ibi num.38.& 39.

1 aſcendens tenetur ad alimenta nurus, cuius dotem receperit, num.40.

1 aſcendens recipiens dotem vxoris deſcendentis in eius poteſtate,quo caſu cogi poſsit à dicto deſcendente ad eius reſtitutionem,num.41. Et an teneatur eo caſu tradere augmentum dotis promiſſum,numer.42. Qui poteſt etiam retinere pecuniam ad concurrentem quantitatem expoſitam pro veſtibus,& ornamentis illius vxoris, num.43. De quibus expenſis creditur aſſertioni expendentis, num.44.

1 aſſertio quæ dicatur, & quomodo differat à confeſsione, & profeſsione,cap.293.num.1.

1 aſſertioni aſcendentis circa expenſas factas in ornanda ſponſa deſcendentis,an credatur in præiudicium filiorum, quando aſcendens hoc modo indirecto vellet meliorare aliquos ex ſuis deſcendentibus,cap.293.num.3.

1 aſsignatio,& diuiſio qualiter inter ſe differant, cap. 307. numero 6.

1 aſſeſſor quis ſit,c.27.nu.4 Et qualis qualitatis ſit eligendus,c. 19.num.5.& 6.Et eius officium,quale ſit,num.9.

1 aſſeſſor non poteſt eſſe iudex niſi largo modo, d.cap.19.num. 7.Et vbi iudicat facit ex delegatione,num.ſeq.

1 aſſeſſoris imperitia non excuſat iudicem male iudicantem,ibi num.10.

2 aſſeſſor condemnatus de barataria in vno loco non poteſt amplius eſſe aſſeſſor in alio loco.cap.41.num.5.

2 aſſeſſor formans inquiſitiones,& ſententias ſub titulo Iudicis, vel magiſtratus,ipſe tenetur in ſyndicatu ſi ſententia ſit iniuſta.cap.4.num.44.vbi notatur, qualiter intelligatur conſilium dare.

2 aſſeſſor idem quod Vicarius, cap.1.car.3.nume.29. littera C. & cap.6.num.1.littera D.

2 aſſeſſor non tenetur in ſyndicatu,qui ſubſtantialia iudicij omiſsit de voluntate partium. cap.40.nu.42.

2 aſſeſſorum electio cur tribuatur poteſtate ex cap.6. vide eod. cap.6.num.1.circa finem.

2 attentare non dicitur, qui incontinenti recuperat poſſeſsionē. cap.342.nu.49.& 50.

1 Attentata appellatione pendente ſunt nulla,cap.131. numero 132.Et attentatorum effectum producere non poteſt appellatio nulla,ibi num. 326. Et ideo eo caſu non reuocantur, num.ſeq.

1 Attentata reuocantur non ſolum pendente appellatione, ſed etiam geſta per iudicem à quo,vel ad quem, & pro litigante pendente termino Apoſtolorum recipiendorum,ibi numero 322.

1 attentatorum reuocatio quomodo fieri poſſit, d. cap.131.nu. 337.& 338. Et quando, & intra quod tempus ſit petenda, num. 339. Et qualiter etiam poſſit peti poſt ſententiam in cauſa appellationis,num. 340.& 341.

1 attentatis pro his quæ exceptiones poſſint opponi per reum, num.342.

1 attentatorum in iudicio qualiter procedatur, & quæ requiratur in eo, num.343.& ſeq.

1 attentata qualiter probentur, & qualiter ſuper eis ſit ferenda ſententia,num.345.& ſeq.

1 attentatorum priuilegia notantur, num.347. d. cap. 131. Et attentata reuocantur vna cum fructibus etiam contra Tertium prætendentem titulum,& bonam fidem, num.348.

1 attentatorum reuocatio ſi fuerit facta poſt inhibitionem, ſit ſtatim, alias attentata ante inhibitionem reuocantur ſecuta ſententia in fauorem appellantis,num.349.

1 attentata reuocantur in cauſa appellationis non ſolum à ſententia diffinitiua, ſed etiam ab interlocutoria poſt inhibitionem canonicam tranſmiſſam ſtatim,ibi.num.350.

1 attentata in appellatione ab interlocutoria quomodo, & quādo reuocentur,num.351.

1 attentatorum purgatio quibus modis fiat, num.352.

1 attentatorum pœnæ notantur,num.353.

1 attentatorum ſuper reuocatione ſententia eſt interlocutoria, habent vim diffinitiuæ, cap.41.num.94.

1 atteſtationes an,& quæ veniant inſtrumentorum,& ſcripturæ appellatione,cap 76.num.12.13.& 16.

1 attinentes qui ſint,cap. 34. num.35.

1 author, vel defenſor voluntarius comparens ad defendendum emptorem,ſiue ſit laicus,ſiue clericus non poteſt mutare forum.cap.69.num.115.

1 authoritate propria qui poteſt aliquid facere, ſi velit agere via iudiciaria,tenetur ſeruare omnia in ea ſeruanda,c.232. nu.15. Et electa vna via, quod poſſit ad aliam redire, nec relatione,ibi num.16.

1 authoritas,vide præſenti indice,in verb. Conſenſus.

1 authoritas,& conſenſus qualiter differant à præſentia, & ſcientia,cap.416.num.121.& 122.

1 authoritas,& conſenſus quomodo differant, d.ca.416. num. 4.107.109.& ſeq.

1 audientiam ſtatutum denegans valet,tanquam quod vox eius ſit funeſta,cap.70.num.68.

1 audientia quibus caſibus de iure denegetur,ibi nu.70.& 71.

1 audientia denegata cenſetur denegata exceptio nullitatis, numero 72.

1 audientia denegata, denegatur pariter appellatio, ibi nu.73. Qua etiam denegata tollitur,vt non poſſit audiri ſuper querela porrecta ante bannum,num.74.& ſeq.

1 audientia denegatur, vt non poſsit petere reſtitutionem ſpolij, vbi fuit ſpoliatus, prout idem in excommunicato, numero 76.

1 audientia ex denegata repellitur pars à limine iudicij etiam parte non opponente ex Iudicis officio, numero 78.& 79. Quam ſi non oppoſuit à principio poteſt ſemper opponere,num. 80.

1 audientia denegata non tollitur, quin poſsit comparere per procuratorem,d.cap.70.num.92.

1 audientiæ denegatæ exceptio debet decidi, non reſeruari,cap. 23.num.98.

2 audiendi,examinandi, & cognoſcendi clauſula, quid releuet, & ea verba quid inter ſe differant,cap.31.littera A.

2 aues capi prohibitas capientes, ſi communia locorum non denuntient,& accuſent,quæ pœna,cap.447.

2 aues & certæ beſtiæ capi prohibentur, Rubrica eſt ante,cap. 442.car.217.

2 aues de rapina ſunt accipiter, Falco, & Aſtrum expreſsi, cap. 446.

1 augmentum dotis factum à muliere ante matrimonium contractum, vel tempore dotis conſtitutę regulatur,vt ipſa dos quo ad omnia,c.268.nu.5.& cap.238. num. 227.

1 augumentum factum dotis conſtante matrimonio,ſi in immobilibus conſiſtat dotis retinet priuilegia, ſecus ſi in mobilibus reſpectu prælationis, d.cap.268.num.6.

1 augumentum dotis pari paſſu ambulat cum dote. cap.269.n. 57.& cap.291.num.16.

1 augumentum dotis naturam proprię dotis aſſumit,capit.238. num.227.& cap.268.num.5.

2 aurificum fabrorum Mediolani ſtatuta, particularia ſunt incipientia,cap. 100. vſque ad cap.137. & inde vſque ad ca. 149.& quia vt aliud, niſi quod faciant ad ipſam particularem artem,dignum reperitur. Ideo ne idem referatur, ad illa te remitto, vbi videtur.

1 authenticum extractum, quomodo,& quādo probet,licet Prothocollum,& imbreuiatura non reperiatur. cap.330.num. 55.cum ſeq.

1 authentica ſacramenta puberum, eſt exorbitans à iure communi,cap.453.num 98.

1 author emptoris non tenetur de euictione re euicta per compromiſſum voluntarium, cap.70.num.106.

1 auus maternus qualiter excludatur ab agnato ad capit.289. num. 30.Paternus vero qualiter cum eis ſuccedat.nu.36.

1 auus maternus,auia materna, vel paterna, excluſi cenſentur matre excluſa,cap.302.num.2.& 3.& an cęteri cognati,ibi num.36.& cap.303.num.2.

1 auus maternus ad ſecunda vota tranſiens non priuatur vſufructu,quem habet ex diſpoſitione ſtatuti à quo fuit excluſus in proprietate in bonis nepotis, num.9.cap.303.

1 aui ortum in aliquo loco probans cenſetur etiam probare originem paternam,cap.354.num.17.

1 auus dotando neptem non videtur meliorare conditionem filiæ,cap.306.num.13.

1 auus ſi det dotem nepti an præſumatur voluiſſe facere fraudē ſtatuto,quod aſcendens non poſsit meliorare conditionem deſcendentium,cap.305. num.43.

1 auus maternus excluſus ab hereditate nepotis non cenſetur excluſus ab eiuſdem tutela,cap.302.nu.16. vide contrarium, cap.ſeq.num.4.

1 auxilium,vel opem quando quis dicatur præſtare ad delictū, cap.365.num.16.

2 Azo Iuriſconſultus legitur contrarius fuiſſe communi opinioni Doctorum,circa id an Magiſtratus haberent propriè imperium,& ſponſionem, quam hac de cauſa, feciſſe legitur, amiſiſſe dicitur,ſcilicet equum, hæc referuntur cap.19.nu. 11.& fuit victus à Lothario Iuriſconſulto Gloſatore, vt ibidem.

Baio-

Digitized by Google

INDEX.

B

1 BAiolinus quamdiu nutrit non admittitur ad teſtimoniū. cap. 90. num. 95.

2 Ballarum circa ligaturam, quæ liceant mercatoribus Mediolani. cap. 426.

2 Ballarum & ſagatarum, ligatorum, miniſterium, & ars palam exercenda, & quomodo, cap. 425. Et contrafacienti pœna. ibidem.

2 Ballarum ligatoris Mediolani officium, ſacramentum & ſatiſdatio, cap. 424.

2 Baltreſcha quando tollenda, cap. 333. num. 7. alia dic.

2 Baltreſchis, ponticellis, & glorietis, cap. 348. vide etiam eod. cap. 348. num. 15.

2 Bannire eſt meri Imperij ad inſtar relegationis. cap. 19. numero 14.

2 Banniti an cenſeantur comprehenſi in ſecuritate data omnibus venientibus ad nundinas, cap. 67.

1 Banniti proceſſus omnia ſi non opponantur exceptio banni nullus eſt, d. cap. 10. nu. 82. maximè ſi proceſſus erit agitatus in territorio bannientis, vt ibi.

1 Banniti ad fauorem ſententia lata, cum non debeat audiri nulla eſt, ibi. num. 83. etiam quod non ſit oppoſita exceptio bāni, cap. 18. nu. 56. in quibus autem caſibus teneat, & valida ſit, ibi. num. 57.

1 Banniti de maleficio non admittuntur ad petitionem ſui iuris, nec ad teſtimonium ad Rub. cap. 18. & ſtatutum hoc debet intelligi de rite bannitis, ibi. num. 4.

1 Banniti ex maleficio non poſſunt dici propriè vagabundi, & quare, num. 10.

1 Banniti de maleficio quibus æquiparentur. nume. 11. & quid perdant, num. 12. & 15. Nec gaudent commoditate feriarū, cap. 260. num. 3. Priuantur etiam ex beneficio competenti ſibi ex iuris communis diſpoſitione, cap. 284. nu. 15.

1 Banniti hi poſſunt conuenire ſuos debitores, vbi eos reperierint, num. 14.

1 Banniti noſtri temporis amittunt ciuilitatem, & Patriam Poteſtatem, d. cap. 18. num. 17. & hæc verba, quid importēt, num. eod. & in territorio Mediolani maxime, num. 18. Per quæ etiam prohibetur officium Iudicis implorare, ac accuſare, vel porrigere quærelam. num. 20.

1 Banniti bona quando poſſunt deprædari à fiſco, vel priuato impunè, & licitè, ibi num. 28. & 29.

1 Banniti ceſſionario an obſtet exceptio banniti cedentis, vt nō audiatur, num. 53.

1 Banniti fideiuſſor circa pręſcriptionem an poſſit ſe tueri beneficio huius ſtatuti in cap. 112. num. 83.

1 Banniti quare excluſi ſunt, vt non poſſint nominari vti arbitri, vel arbitratores, cap. 115. num. 130. Imò ſi ſint electi arbitri, & ſuperueniat bannum in eorum perſona nō poſſunt amplius arbitrari, num. ſeq.

1 Bannito data ſecuritas, vide in verbo Securitas, præſenti Indice.

1 Bannito per vxorem alimenta ſunt præſtanda, numero 2. cap. 312.

1 Bannitus habetur pro mortuo, cap. 328. nu. 293. Et poteſt impune offendi, cap. 416. nu. 127. & 128.

1 Bannitus, Excommunicatus, Vſurarius, & ſimiles vtrum admittantur ad conſenſum præſtandum in mulieris cōtractu, d. cap. 328. nu. 510.

1 Bannitus, cui bona cōfiſcata reſtituta ſunt ex Principis gratia, an poſſit bonis cedere, cap. 408. num. 74.

1 Bannitus virtute Statuti huius de fideiuſſore exonerando, ca. 413. non admittitur contra aliquem in ciuili ad petitionē ſui iuris, adeo quod proceſſus qui fieret eſſet nullus, eodem cap. num. 47.

1 Bannitus hic ex hoc Statuto an poſſit impune offendi, d. cap. 413. num. 51. 55. & 56.

1 Bannitus an priuetur beneficio retractus, c. 417. n. 191.

1 Bannitus an amittat ius agnationis, & iura Statutorum, dicto num. 191.

1 Bannum de quo in Statuto, c. 10. etiam contra contumacē dari poteſt, d. c. 10. n. 60. Cui tamen non poteſt imponi pœna amiſſionis cauſæ, num. 16. Et in qua alia cauſa bannum hoc dari poſſit, nu. 63. quod ad tempus, & non in perpetuum dari debet, numero 65. Et in banno poſitus quod non audiatur, intelligitur de banno valido, & iure dato, & conceſſo, num. 69.

1 Banni, & contumaciæ exceptio cum ſit pœnalis, & perſonalis, non habet nocere hæredi, ibi. numero 96. niſi prædeceſſor fuerit in expenſis contumacialibus condemnatus, numer. ſequent.

1 Bannum de quo hoc in Statuto an noceat Ceſſionario, dicto cap. 10. num. 98.

1 Banni tempore nulliter geſta, an purgata contumacia verificari poſſint, ibi. num. 134.

1 Banno pendente an acta facta teneant purgata contumacia, vt vlterius ſuper eis procedi poſſit, ibi. num. 141.

1 Bannum, vel contumacia data diuerſis perſonis ſimultaneæ, & per eandem cauſam, reputatur tantum pro vno banno, vel contumacia, in Rubr. c. 11. & in littera C.

1 Banna tot ſunt in cauſa criminali, quot ſunt perſonæ, ſecus in ciuili, d. c. 11. litera B.

1 Banno in ciuili quæ verba non debeant apponi, in Rubr. capitulo 11.

1 Bannum & poſſeſſio infra quod tempus dari poteſt, in Rubr. cap. 13.

1 Banna plura pro eodem credito non dantur, in Rubr. 17. Cuius Statuti diſpoſitio, niſi adeſſent illa prima verba, Nullus qui de cætero, non procederet in banniendis, ibi. nu. 1. Sed pluries quis bannitur pro pluribus delictis, nu. 3.

1 Banno, & ex contumacia quis poteſt pati multa grauamina, num. 2.

1 Banniri qui poſſint de maleficio, & à quibus, & quibus ſolennitatibus, & an liceat ab eius ſententia appellare, querelare, & alia remedia implorare. cap. 18. num. 1.

1 Bannum ſuperueniens impedit proceſſum ad vlteriora in cauſa iam mota etiam per procuratorem, ibi num. 27.

1 Banni exceptio vt non admittatur bannitus ad petitionem ſui iuris, non militat in ſuccedente bannito, dicto cap. 18. numero 52.

1 Banni tempore acta eo dein rebannito tenent, vt ſuper eis procedi poſſit, ibi. num. 54. non autem tempore banni geſta ratificare poteſt, num. ſeq.

1 Bannum non poteſt probari per teſtes, cum in eo requiratur ſententia quæ debet in ſcriptis proferri, cap. 88. nu. 4.

1 Bannito huic non tollitur defenſio, vbi ea in ſpecie non tollatur ibi. num. 87. Quæ defenſio ei denegari non poteſt, num. eod. Imò Iudex eo caſu poterit eum ex officio defendere, & inquirere, num. 83.

1 Bannito executionem ſui iuris ſtatutum tollens valet, & quare, ibi num. 15. Idem ſi tollat defenſionem? ſecus ſi tolleret, quod ſibi non fieret iuſtitia, num. eod. tamen niſi prohiberetur agere poſſent banniti actiones itentare, nu. 16.

1 Bannito per debitorem ſuum ſolutum repeti non poteſt, vbi non ſint bona confiſcata, num. 58. & 53.

1 Bannito crimino ſo non eſt adhibenda fides, d. c. 18. nu. 63.

1 Bannitum, vel contumacem vbi Iudex aliquem pronuntiauerit, ſi non comparuerit intra quoddam tempus, an interim dicatur contumax, vel bannitus, ibi num. 59.

1 Bannitorum, & bannorum plures ſpecies. cap. 10. nu. 14. & 62. & cap. 18. num. 1.

1 Bannitorum ſtatutum hoc. cap. 10. mentionem faciens, non habet locum in banniendis, num. 16. & procedit in verè, non ficte bannitis, num. ſeq.

1 Bannitus quomodo citari poſsit. cap. 2. nu. 18.

1 Bannitus ex contumacia non dicitur bannitus ex maleficio. d. cap. 10. nu. 15. ſed antequam banniatur, requiritur, quod ſit accuſata contumacia per comparentem, vel minus legitime, alias non poteſt in banno poni, ibi num. 54 licet ſecundum Boſsium hæc contumacia non ſit neceſſaria, nume. 55. Requiritur etiam ſententia Iudicis declaratoria, num. eod. Quæ dicitur interlocutoria, nu. 56. à qua vtrum poſsit appellari, numero 57. & quòd poſſit hęc ſententia reuocari. num. ſeq.

1 Bannitus iſte prohibetur petere reſtitutionem in integrum, numero 84.

1 Bannitus capi poteſt omni die etiam feriato, & quare. nu. 86.

1 Bannitus hic admittitur procuratorio nomine alterius. d. cap. 10. num. 93. & hoc ad vtilitatem alienam, non ſuam, & modo non fuerit conſtitutus Procurator ante bannum, numero eodem.

1 Bannitus & contumax ſi conueniatur ab alio bannito, poteſt excipere de banno, nec actor poterit replicare eum pariter bannitum, ibi num. 94. ſed ambo Iudicis officio debent repelli, num. ſeq.

1 Bannitus an admittatur ad opponendum contra proceſſum factum ante bannum, d. cap. 10. num. 135.

1 Bannitus de proximo cancellandus à banno habetur per cancellato, d. cap. 10. num. 144.

1 Bannitus ſi quis fuerit ad inſtantiam plurium creditorum in eodem libello agentium, vt rebanniatur, ſufficit habere cōcordiam maioris partis eorum creditorum, cap. 16. num. 1. ſed ſi in banno ſit applicata pœna fiſco, tunc ex conſenſu

cre-

Digitized by Google

creditoris non liberauit ab ipſa pœna, ibi num. 2.

1 Bannitus ex contumacia an dicatur bannitus ex maleficio, ibi num. 5. & ſeq. tribus num.

1 Bannitus ex maleficio non poteſt agere per Procuratorem, nu. 21. d. cap. 18. ſecus ex cauſa ciuili bonis non confiſcatis, numer. ſeq.

1 Bannitus excluditur à conueniendo aliquem hæreditatio iure alicuius, & quare, ibi. num. 25.

1 Bannitus per verba huius ſtatuti an prohibeatur petere reuocationem tenutæ, ibi. num. 30.

1 Bannitus licet prohibeatur agere, non tamen prohibetur ſe defendere, d. cap. 18. num. 31. & 32. & compēſationem opponere poteſt, nume. 33. licet hoc magis computat eius fideiuſſori, num. 34. Nec prohibetur excipere, quod actor ſit bannitus, & non poſſit audiri. num. 35. niſi ex ſtatuto particulariter prohibeatur, num. 36. Nec pariter prohibetur inſtare quod procedatur in cauſa, in qua actor ceſſauit, & quare, nu. 57. & ſeq. Nec prohibetur appellare ſi reus erat in cauſa appellationis, cum appellatio cum ſit eo caſu defenſio, ſecus ſi erat actor in cauſa principali, numer. 59. Cui bannito neque prohibetur reſtitutio in integrū, quæ quomodo peti debeat, num. 40.

1 Bannitus de quo hic non cenſetur excluſus à protectione communis Mediolani, nec ab omni actu legitimo, nu. 41. Nam per eam excluſionem non competit aliqua actio, vel exceptio, vel defenſio. num. ſeq.

1 Bannitus per verba huius ſtatuti, ca. 18. non prohibetur proſequi querelam ante bannum porrectam, ibi num. 43. Quæ tamen proſequutio quando prohibeatur, num. ſequent.

1 Bannitus non prohibetur adire hæreditatem, & eam defendere, licet prohibeatur pro ea delata contra alium agere, num. 46.

1 Bannitus vtrum admittatur ad ſucceſſionem ab inteſtato. nu. 47. ſed ex alijs ſtatutis in territorio Mediolani prohibetur eam capere, num. ſeq.

1 Bannitus ſub nomine hæreditario nō prohibetur nomine ſuo agere, num. 49.

1 Bannitus aſſecuratus non prohibetur de falſo accuſare accuſatorem, qui contra eum banno durante teſtes produxit, & citea dictos teſtes, quid. num. 50. ſicuti non prohibetur accuſare Iudicem tempore ſyndicatus, qui contra eum iniquam tulit ſententiam, num. 51.

1 Bannitus ſi rebanniatur non poteſt agere pro furto, & robaria ei facta tempore banni, ſicut nec eius hæres, num. 60. & 61.

1 Bannitus qualis admittatur ad teſtimonium, ibi. num. 62. 64. & 65.

1 Bannitus, quare non poſſit etiam medio Procuratoris beneficio ſtatuti, in cap. 42. notantur ibi, num. 88.

1 Bannitus & contumax ſi conſtituat Procuratorem ſpecialem ad reſpondendum poſitionibus, ſi actor opponat, quod venit principalis ad reſpondendum vti melius informatus, cū non poſſit venire, non habetur, pro confeſſo, ſed contra eū vti contumacem procedetur. cap. 83. num. 100.

2 Bannitus ita quod poſſit impunè offendi an poſſit in Ciuitate ſuccedere. cap. 477. num. 3. & 4. tamen ex alijs verbis in d. cap. id tollitur. nu. 5. littera L.

2 Barataria quid ſit, c. 40. num. 2. & c. 41. & de iure communi, quomodo intelligenda, cap. eod. nu. 1. vide etiam cap. 294. littera B. omnino.

2 Barataiam citra dolum quod Iudex non teneatur, cap. eod. num. 14.

2 Barataria, quod non ſit exiſtens in libro communicatis, quod deler, vt non ſit amplius debitor, c. 41. nu. 3.

2 Barataria qualiter probetur & dolus, ca. 41. num. 14. & quam fidem faciant, quorum opera barataria ipſa exerceetur, cap. eod. num. 5.

2 Barataria aſſeſſor condemnatus in vno loco, non poteſt amplius eſſe aſſeſſor in alio. cap. 31. nu. 8.

2 Barataria ſiue dolo committi non poteſt, c. 41. nu. 9.

2 Baratariæ accuſatio eſt popularis, & quilibet de populo poteſt accuſare criminaliter, ciuiliter autē, ſi applicetur fiſco, cui competat, cap. 41. num. 3.

2 Baratariæ in crimine non eſt locus pœnitentiæ re integra, vbi pœna imponitur ipſo iure, cap. 41. num. 12.

2 Baratariam ſi Iudex committat corruptus pecunia, veluti contra bonorum inuaſorem iuratur contra eum in littera, cap. 41. num. 10.

2 Baratans Iuſtitiam dicitur proditor, & contra eum procedi poteſt ad inſtar criminis læſę Maieſt. cap. nu. 21.

2 Barones eſſe minores feudatarijs inueſtitis de Caſtro, & Villa cum mero, & mixto Imperio, c. 450. nu. 11.

2 Baroni ethymologiam explicatur, c. 350. & quod æquiparentur Comitibus, & Marchionibus, cap. eodem num. 6. Et qui ſint eod. cap. num. 12.

2 Baronum filij non poſſunt legitimari à Com. Palatino. cap. 450. numero 50. Exceptis Baronis Neapolitanis, ibidem numero 9.

2 Barruerij, nu. 36 qui alias eligebantur, à Poteſtate Mediolani, ex cap. 6. hodie non eliguntur, ſed Poteſtas eligit collaterales, qui Barruerios eligunt.

2 Barruerij, ſeu ſatellites quando pœna non teneantur, licet extrahentes debitorem de Eccleſia, cap. 65. nu. 62.

2 Barrueriorum D. Poteſtatis Mediolani, locus vbi Mediolani ſtent, & morentur exprimitur extra broletum, c. 432.

2 Barruerij D. Poteſtatis Mediolani induant ſe veſtes conducentes, cap. 18.

1 Barruerius, qui fuit de familia poteſtatis in eius Syndicatu quando pro eo Poteſtate teſtificare poſſit, c. 90. nu. 32.

1 Barruerij, & executores habentes præcepta exequutiua, non poſſunt robare, vel capere maiora pignora, quam teneuet debitum cum expenſis, aliter de facto eis reſiſti poteſt, cap. 166. num. 1.

1 Baſtardi cur veniant in diſpoſitione Statuti, ca. 329. nu 51.

1 Baſtardus quis dicatur, c. 456. nu. 32. Qui non eſt, nec dicitur de familia, cap. 417. num. 177.

1 Baſtardi conſeruant agnationem, ibi. num. 123.

2 Bellanum, cap. 9.

2 Belli caſum ſuſcipiens, vt teneatur ad ratam, intelligitur ſi dā num ſit notabile, cap. 494. nu. 36.

2 Belli caſus exceptio comprehendit etiam caſum iuſti timoris belli, cap. 394. num. 128. Idem de apparatu belli, cum ſit caſus fortuitus, c. 129. vide in verbo, Caſus, & in verbo, Periculum, & in verbo, Fortuitus, præſenti indice.

2 Belli caſus fortuiti ſuſceptio, an comprehendat etiam caſum inundationis, c. eod. 394. nu. 130. & ca. eod. num. 142.

2 Belli, & tempeſtatis caſum non velle teneri exceptuans, an cōprehendat velle teneri pro penuria & fame, cap. 394 num. 131. & quid in alijs caſibus, cap. 394. num. 132. vide in verbo, Caſus, in verbo, Exceptio, & verbo, fortuiti, præſenti Indice.

2 Belli tempore caſum fortuitum ſuſcipiens in cuſtodiēdis mercibus, an teneatur ſi in eum milites impetum faciant, capit. 394. num. 139. & 140.

2 Belli tempore ſi fieri debeat, & non remiſſio gabellarum publicanis conductoribus. c. 394. num. 289. & ibi ſeq. & in verbo, Gabellarum, & in verbo, Remiſſio, præſenti Indice, Et circa bellum, uide eod. cap. num. 315. 316. & ſeq.

2 Bellum, & ob peſtem, ſi tantum cautum ſit fieri remiſſionem, ſit tamen remiſſio ob alterutrum, & coniuncta reſoluitur in diſiunctam, c. 394. num. 135.

1 Benedictio non habetur pro inſtitutione, c. 319. num. 22.

1 Beneficio Statutorum quando poſſit renunciari, in Prælud. num. 185.

1 Beneficio Statutorum non gaudet qui contra eum facit, & Statutaria exceptione iuuari non poteſt, ibi num. 822.

1 Beneficia inducta per Statutum, c. 232. ad fauorem dominorū contra maſſarios, & ibi nominatos habent locum etiam in olim dominis, d. c. 232. num. 1.

1 Beneficium legis, & inuentarij hæredi conceſſum, eſt mere perſonale, cap. 272. nu. 52. Cui hæredi tantummodo prodeſt reſpectu debitorum ex cauſa hæreditaris immediate deſcendentium, non ita in debitis reformatis, aut nouatis ab ipſo herede, ibi num. 86.

1 Beneficium quandoque conſequimur ex tertia perſona, quod ex propria impedimur, cap. 290. num. 13.

1 Beneficium confertur in inuitum, cap. 463. num. 3.

1 Beſtiæ aratoriç, & inſtrumenta ad laborandum terram parata ſunt prohibita robari, & ſequeſtrari, cap. 232. nume. 19. niſi in ſubſidium pro debito fiſcali, c. 451. nu. 7. Nec etiam pro datio, & Gabella, num. 8.

1 Beſtiarum aratoriarum appellatione venit equa, cum qua aratur, & non equitatur, cap. 251. num. 1.

1 Beſtias aratorias, & inſtrumenta ad culturam derobari faciēs punitur pœna arbitraria, ibi num. 9.

1 Beſtiæ aratoriæ poſſunt robari, & capi mercatori earum etiā de iure communi, cap. 251. num. 20.

1 Beſtiæ aratoriç quç non ſunt in opere, poſſunt derobari etiam ex Statuto, cap. 251. num. 2.

1 Beſtię aratoriæ, & inſtrumenta ad laborandum, licet non poſſint derobari de iure communi, in ſubſidium tamen derobari poſſunt, ibi. num. 4 & 5. Quæ capi poſſunt non loco pignoris, vel executionis, ſed vt vendantur ad haſtam, vel dentur in ſolutum, pro executione ſententiæ, num. ſeq.

2 Beſtia groſſa, vel minuta dans damnū, qualiter puniatur qualibet

Digitized by Google

I N D E X.

libet vice,cap.364.

2 Beſtia damnum dare reperta poteſt detineri, donec cognoſcatur cuius ſit,quo cognito Dominus relaxatur, & contra eũ agitur,c.369.nec aliter poteſt beſtia retineri,cap.eod.nu. 8. & tunc ſi ante conſignationem beſtiæ pereant, cuius periculo pereant,cap.369. num. 10.

2 Beſtiam etiam fugientem damnum dantem,poteſt Dominus fundi impune occidere.c.369.nu.17.

2 Beſtiarum paruarum appellatione, non veniunt gallinæ, anſeres,cap.364.nu.10.& cap.369.num.4.

2 Beſtiarum cauſa poteſt accuſari Dominus, non ſictabilis in cauſa damni,cap.364.nu.11.& ſufficit ſi ſit bonæ fidei poſſeſſor,cap. eod. nu.12. Colonus etiam pro ſuo intereſſe in bonis conductis poteſt accuſare,cap.eod.numer.13. & ipſi conductori contra damnificantem competit iuramentum in litem,cap.eod. nu.13. & poterit conductor agere contra Dominum,vt agat contra damnificantem.

2 Beſtiarum dominus ſi non reperiatur pro damno, quid de ipſis beſtijs,cap.369.num.19.

2 Beſtiarum appellatione quæ veniant,& quæ non veniant,cap. eod.nu. 2. 3. & 4. & c.369.nu. 3. Et quod ſtatutum loquens de beſtijs comprehendat etiam de manſuetis, cap. eod.nu. 5. & quod de terreſtribus,non autem auibus,num.6. vide in verbo paſcere, & in verbo damno dato.

2 Beſtiarum mors cuius periculo ſit,in verbo, ſocedum, & cap. 484.num.45. & ſeq.quando Dominus dat æſtimatas ſocciono,& inæſtimatas, & quid de conſuetudine,& qualiter probetur mors animalium.cap.eod. nu.41.42. & ſeq. vbi videt alia ad hunc propoſitum, maxime quis præferatur in huiuſmodi ſocedarijs. ibid.nu.49. & ſeq. vide etiam aliqua in verbo, Animal,in verbo,Morboſum vitioſum, & in verbo, Redhibetur, præſenti Indice.

2 Beſtiarum diſpoſitario quid ſoluendum, cap. 197.

2 Beſtiarum Dominus ſi velit eas relinquere Domino per noxa, liberatur,cap.369.num.18.

2 Beſtiarum alimentarius, qui hoſpes vt plurimum eſt, non tenetur reſtituere, niſi ſatisfacto ſibi de alimentis, capit.469. pro quibus præfertur etiam anterioribus tempore.cap.369. num.11.

2 Beſtias abducere an liceat, & Domino fundi, & conductori ad hoc vt ſibi ſoluatur damnum, à Domino Beſtiæ,ca.369. num.15. etiam quod extra fundum incontinenti accipiat, cap.eod.nu.16.aut fugientes, vel aliter.

2 Beſtias per camparium repertas damnum dare quando poſſit accipere,& abducere,c.369. Idem permittitur fundi Domino,c.eod.& c.369.nu.5.littera L.Et quando non poſſit detineri,& ſi pereant detentæ, Interitus cuius damno cedat. cap.eod.369.nu.6.

2 Beſtias in fundo alicuius repertas poſſe expelli, & claudi,dum non occidantur.c.369.nu.1.littera I.expellendo percuteret vltra modum,& an tueatur Campatius, vel Dominus.ca. 369 nu.1.cuius periculum ſit.

2 Beſtias ſuper ſuo quilibet tenere poteſt.cap.363.

2 Beſtiæ Dominus,ſi illam conſignatam abducat pallam, an incurrat pœnam, & an ad aliquid teneatur, c.369 nu.11.

2 Beſtiç aratoriç ex alio ſtatuto non expreſſæ, hic declaratur, quod legi debeat,aratoriæ.cap.390.

2 Beſtiæ denominatio,cap.363.num.1.

2 Beſtiæ ruſticorum prohibitæ executari intelligitur de aratorijs.c.185.quid de iure communi. ibid.

2 Beſtijs dantibus damnum an conſtituatur ſuper eis Hypothecæ tacita pro damno, videtur quod non, ſed habetur acti perſonalis ad ſoluendum,c.369.num.12.

2 Beneficium renunctabile eſt,quod quis capi non poſſit in domo,vel in Eccleſia.cap.65.num.50.

2 Bina præſtatio,ſeu receptio fructuum, & ſictorum, quid operetur,cap.388.num.8.

2 Bini teſtes quod ſufficiant regulariter in qualibet probatione, vide in verbo,Teſtes,præſenti Indice,c.398.nu 13.

2 Binaſchum reſpectu Pronotariorum eſt priuilegiatum in terris communibus,c.415.

1 Blaſphemia facit Iudam permiſſum prohibitum, capit.428. numero 29.

1 Blaſphemus repellitur à teſtimonio ferendo,c.90.nu.74.

1 Bona fides,vide præſenti Indice, in verb. Fides bona.

1 Bona quod poſſunt capi propria authoritate de quibus in Statuto,cap.232.habet locum,niſi ſint alienata,d.c.232.n.26. Quod autem mobilia,& mouentia coloni poſſint alienari, niſi includantur à domino,vel locatore, n.27. Quod autem requiratur incluſio facta per dominum, ad hoc vt dicatur poſſidere dominus,vel locator,nu.28. Quod autem prælatio non habet locum contra tertium, in cuius bonis ſint illata,ſed ipſe poſſidens præferatur,num.29.

1 Bona minorum ſunt pro dotibus tacite hypothecata,cap.268. num.82.

1 Bona,quę ſunt in domo coniugum cuius prçſumantur eſſe vxoris,vel viri, cap.269.num.60.

1 Bona deſcripta in inuentario ſi non extent, quibus onus ſpectet probandi valorem,cap.272.num.43.

1 Bona poſt aditam à filio hæreditatem, non dicuntur amplius paterna, c.286.nu.13.vide tamen ad c.287.nu.14.

1 Bonorum appellatione quę veniant,c.287.n.2.

1 Bona non dicuntur niſi deducto ære alieno, c.297.num.2.

1 Bona vxoris ſi fuerint confiſcata,vide in verbo vxoris, præſenti Indice.

1 Bona ſita in territorio tantum, an etiam extra comprehendat ſtatutum de re paterna luenda,c.417. nu.21.

1 Bonorum appellatione vniuerſitas quędam deſignatur,c.351. num.1.

1 Bona debitoris capta per debitorem licitantur, & venduntur ad haſtam,& vbi non inuenitatur emptor, creditore pro iuſta quantitate veri pretij,c.166.num.18.& 19.

1 Bona capta per creditorem ſi dein euincantur per tertium, ſuccurritur creditori,vt poſſit denuo agere, & reuiuiſcant primæua eius iura,& actiones aduerſus debitorem, ibi nu.21.

1 Bona ſit extra territorium non ſubiacent ſtatuto de Pręsaid ſ, licet Dominus ſit de territorio.cap.433. num.18.

1 Bona poſita in terris communibus an comprehendantur in diſpoſitione ſtatuti de quota,ibi num.48.& 49.

2 Bona acquirentis non ſuppoſiti,quę pœna,cap.489.& verbo, Acquirentis,pręſenti Indice.

2 Bona alienari prohibita in non ſuppoſitum, c.488. Et in verbo, Alienationes,pręſenti Indice.

2 Bona conducta, vide in verbo,Conducta,pręſenti Indice.

2 Bona fide, vide pręſenti Indice, in verbo,Fides.

2 Bona pręſumuntur eius,qui collectas ſoluit,c.433. nu.154.

2 Bona reſpectu onerum, vide in verbo, Onera,pręſenti Indice.

2 Bordellorum, ludorum, & inuentionum,armorum,tenetur habere cognitionem D.Vicar.Pręttorius Mediolani, capit. 28. hodie tamen ſpectat ad D.Poteſtatem, cap. eodem.num. 1. litera B.

1 Bordellum vbi foret Mediolani,cap.472.& cap.473.& quid. cap. eod. numero 1. vide etiam in verbo, Lupanaria, pręſenti Indice.

2 Bordellum alibi quam loco ſuo tenentibus pœna quę ſit, cap. 472. & pœna locatoribus, ibidem & in qualibet inueſtitura cenſetur poſitum pactum, quod non poſſint teneri meretrices,cap.472.

2 Borromęorum ex Ill.genere Cardinalis Carolus Illuſt. Archiepiſcopus Mediolani celebratur commentarijs ipſis cap.357. littera G. eundem Cardinalem dicitur erexiſſe Mediolani Hoſpitale pauperum Mendicantium,c.74.

2 Boues aratorij, quod in tacita hypotheca non veniant,c.390. numero 73.

2 Boues,& paluſtra robare mandato Iudicis prohibita,ca.379. num.421.& in verbo,Robbari,pręſenti Indice.

1 Brentatores qui portant vinum ſunt idonei teſtes pro venditore,etiam quod tractent de ſe exonerando, c.90.n.62.

2 Brentatores quid facere debeant incendij tempore,c.494. Eorumque ſic ſeruientium mercedem taxat D. Vicarius prouiſionum,cap.eod.

2 Broleto abſtinere debent meretrices,& lenones, qui ibi reperti puniuntur,cap.474.& ſeq.

2 Broletum eſt locus communis Mediolani dicatus iuri reddendo,& in eo,& non alibi ius reddi debet per D.Poteſtatem, & omnes iudices ordinarios,cap.86. Hora autem iuris reddendi, ibidem pręfigitur.

2 Broleti cuſtodis officium, cap.436. & 437. cuiuſque electio à Mag.Vic.Prouiſ.Mediol.fit,c 436.

2 Broleti pars quam habet Ven.Collegium Sp. D. Cauſidicorũ, & Not. Mediolani quę ſit,c.435. hęc tamen quomodo iure Cambij nunc ſit Mag. Magnificorum Iuriſconſultorum de Collegio Mediolani, & quid D.Notarij ab eis Mag.I.C.habuerint, cap.eod.literis A.B.C.

2 Broleti puteus ab officio prouiſionum manutenendum,c.434. Reſtauratus tempore,Mag.Magnifici Doctoris Vicarii Prouiſionum D. Iulii Cæſaris Cotiri,plateaque ibidem euacuata pluribus immunditiis. In cuius memoriam & laudem ex pluribus diſtichis quę appoſita dixerunt viſum eſt huc aſcribere.

Illimes puteum,ac plateam poſuiſſe intentes.
Aediles eorii,ęs,non fuit vrbis onus.

2 Broleto quod genus perſonarum circulatorum prohibeatur, cap.435.

2 Bro-

Digitized by Google

I N D E X.

2 Broleto, quæ morari, & vendi prohibentur, cap. 429.

2 Brolero non fieri debet mercatus farinæ, ſed in ſaccis, & quo minori pretio per conducentes, quem vendant farinarij vendentia, cap. 428.

2 Broleto, ſiue palatio pro ſpaciando, & aptãdo ſtatuta aliqua, cap. 427. Et non locando, niſi pro banchis campſorum, in parte ibi expreſſa nunc qui loci teneantur exprimuntur, eodem cap. litera C. Et pars collegij ſpacianda exprimitur, cap. 430.

2 Broleti ſcilicet foris locus eſſe debet pro ſtandis, & morandis baruerijs, cap. 432. & ſubtus quam portam dicti broleti ſeruitores ſtare debeant, cap. eod.

1 Breues cauſæ quæ dicantur, cap. 48. nu. 18. in quibus ſtatur ſoli informationi, & relationi Iudicis, ibi, num. 19. & vnus teſtis facit plenam probationem. nu. 20. Nec requiritur ſcriptura in proceſſu, nec in ſententia, num. 21. à quarum ſententia videtur ſublata appellatio, ibi num. 24.

2 Bracchium quando ſignificat menſuram, habet diuerſas ſpecies, vt lignaminis, ſericij, & ſimilium, cap. 337. num. 17. & pannorum, & aliorum, c. 350. nu. 2.

2 Bracchiorum quot altitudo muri inter curtem, & curtem, & in clauſulis hortorum, cap. 341. & ibi ratio, cap. 60.

2 Brolium proprie quid ſit, c. 341 num. 63.

2 Brolium apud Eccleſiam S Stephani Mediolani, in quo fit mercatus beſtiarum, ſpaciandum, c. 265. conceſſum eſt vener. fabricæ Eccl. maioris Mediol. pro fienda piſcaria.

2 Burgeoſes qui dicantur, & vt ciues reputantur, cap. 217. circa finem.

2 Burgi merum, & mixtum imperium habere dicuntur ex cap. 96. Quomodo intelligatur, cap. 19. nu. 20.

2 Burgorum Antiani ciuitati Mediolani coniunctorum, & corporum Sanctorum Mediolani, & communitates eorum, & illi qui in eis habitant, non tenentur ad alia onera, quam vt ciues, cap. 239.

2 Burgus quis ſit, cap. 291. & cap. 267. num. 3. & cap. 374. numero 2. vide in verbo, Vicus, præſenti Indice, & cap. 90. littera B. & cap. 93. litera A. & cap. 131. litera I. capit. 365. num. 14. & 15.

2 Bucchæ, ſeu hoſtia, ex quibus licet ex forma ſtatuto Mediolani deriuare de aquis Ticinelli, ſeu Nauigij maioris, ex lacu maiori deſcendentium per nomina particularia ſunt expreſſa, c. 329. vbi expreſſius videndæ. Reſpectu vero eorum particularium, ſi quibus non prouiſum reperiatur in ſpecie, videndum eſt etiam eod. cap. 329. prouiſio in genere etiam facta, quo ad alios habentes iura, & conceſſiones dictarum aquarum, quæ prouiſio eſt in fine dicti capituli ad quas te remitto.

1 Burgi intelliguntur loca murata habentia domos continuas per viam rectam, cap. 321. num. 3. & cap. 218. nu. 1.

C

2 CAdauer maſculi, illorum corporum, de quibus facta erit iuſtitia, vilis tamen, & humilis conditionis, dari debet Rectoribus, ſeu Abb. Medicorum, tam Phyſicæ quam Chyrurgiæ petentibus pro anatomia ſingulis alternis annis, ita vt vno anno cadauer maſculi, altero anno mulieris, capit. 354.

2 Cadeos ob ſolutionem non factam, an cadat à pacto, ca. 409. num. 279.

2 Caducitatis remiſſio non requirit mandatum ſpeciale, ſed ſufficit ad exigendum, nu. 169. & 170. c. 409.

2 Caducitatis declarationem quam non fecit Dominus viueos, an eius hæredes facere poſſint, c. 403. nu. 1. & in verbo, Emphyteuta, præſenti Indice.

1 Calumnia quotuplex. cap. 44. nu. 123.

2 Calumniis eſt totis viribus occurrendum, cap. 201. nu. 12. litera RR.

2 Calumnioſe nuntians opus, nedum in expenſis, ſed in damnis condemnatur, & contra eum agitur actione iniuriarum, ca. 340. nume 63. & in verbo, Nuntians opus nouum, præſenti Indice.

2 Camera ducalis pro debito communis, quod priuilegium habeat contra particulares, cap. 32. litera A. & ca. 91. lit. G. Et eo caſu quid competat moleſtato, & intra quantum tempus agat, cap. 92. litera I.

2 Camera ducalis habet ſaluum ius, etiam quod duo, vel plures ſint diuiſi, & ex ca. 130. Vnus pro altero moleſtari non debet, cap. eod. vide etiam in verbo, Fiſcus, & in verbo, Princeps, præſenti Indice.

2 Campanarum communis Mediolani vſus, & pulſatores campanarum habeant penes ſe claues turris, c. 82.

2 Campanarum prædictarum pulſatoris officium, vbi ſupra proxime.

2 Camparij qui dicantur, cap. 93. litera I.

2 Camparij, etiam quod ſtatuto non exprimeretur, iurati tamen eſſe deberent, & in accuſationibus deberent iurare, c 376. num. 9. & in verbo, Iuramentum, præſenti Indice.

2 Camparii pœna eſt quadruplum ſi fecerit pactum, vel remiſſionem, ne quis accuſetur, cap. 368. quæ etiam pœna ſit, ſi reperiatur ipſe camparius, vel eius familia damnum dediſſe, ibid.

2 Camparii veri, non falſi intelliguntur, quia ſtatutum ſic intelligit, cap. 368. num. 1.

2 Camparii territorii, vbi non probent, quis dederit damnum, ipſi præſumuntur fures, c. 368. nu. 2. Sed quomodo excuſentur, cap. eod. num. 3. & alias etiam quando excuſentur, cap. eodem. num. 4.

2 Camparij durant donec fuerint reuocati, cap. 370.

2 Camparium aquarum offendens, quomodo puniatur, c. 298.

2 Campariorum quid ſentire videatur author, hoc loco, c. 367. nu. 3. vbi etiam legitur ſtatutum non ſeruari.

2 Campariorum quod ſacramentum, ibid. c. 367. Et ſi velint, D. Iudex damnorum datorum eos conſtituit.

2 Campariorum ſacramentum, c. eod. proxime, & ſi quæ alia deſideras, quære in verbo, Beſtias, & in verbo, Damnum, pręſenti Indice.

2 Campariis iuratis creditur, c. 367. nu. 4. & iuramentum habetur loco teſtis.

2 Camparijs creditur, etiam quod falſum denuntiauerint, donec contrarium probetur, c. 374. num. 10. pręcipue per viſitationem, & tunc impediretur condemnatio, vt ibid. vide dependentia à campariis, in verbo, Damni, præſenti Indice, per totum.

2 Campariis vbi legitur credi, intelligitur de his, qui erant tempore damni dati, c. 374. nu. 11. Et qui veri ſunt camparii, aliter non, vt ibid.

2 Camparios habere permittitur Dominis bonorum de iure cõmuni, cap. 367. num. fin.

2 Camparios communia habere tenentur, & quot? c. 367.

2 Camparius poteſt accipere pignus dantis damnum, c. 399.

2 Camparius tenetur notificare, etiam quod alius in notificatione præueniat, cap. eod. num. 5. & debet exprimere quãtum ſit damnum, cap. eod. num. 6.

2 Camparius, qualiter tenetur accuſare dantes damnum, c. 368. ipſo die, vel ſeq. ibidem, & quo tempore ad officium damnorum datorum, & lapſo eo tempore, quid de iure communi. cap. eod. num. 7.

2 Camparius quando torqueri poſſit, & cuſtos, cap. 375. numero 188.

2 Camparius poſt accuſationem, & condemnationem, poteſt accuſari de periurio, & eo caſu non ſtatur eius accuſæ, vel iuramento, & poteſt puniri ciuiliter, & criminaliter, c. 374. num. 18. dum tamen quęrela porrigatur intra menſem, iuxta ſtatuti Mediolani diſpoſitionem.

2 Campſor quis dicatur, c. 88. littera E. & c. 196. nu. 2.

1 Campſores & mercatores non poſſunt vti exceptione non numeratę pecunię, nec beneficio ſtatuti, c. 50. nu. 2. & 3. Limitando niſi pro alio fideiuſſerint. num. 4.

1 Campſor an comprehendantur in ſtatuto de exonerando fideiuſſore, c. 413. num. 13.

1 Campſores qui exerceant artem vilem, & qui ſecus, cap. 415. num. 30. cum ſeq.

1 Cancellarius Abatię Notariorum nil recipit pro ſententiis, & declarationibus pro collegio ab aliis ſic, cap. 349. numero 2.

2 Canale in muro communi affigere non licet, quo aqua pluuialis recipiatur, cap. 335. num. 15.

2 Canem alterius à venata capiens, vel furans, vel maſſarijs retinens, punitur, cap. 445.

2 Canepa Domini poteſtatis Mediolani, qua vinum ad minutũ vendebatur ad propriam D. Poteſtatis vtilitatem eſt ſublata, ſed eius emolumentum eſt fiſci, cap. 7. car. 6.

2 Canepari officium, quid ſit. cap. 93. littera R.

2 Canturii iuriſdictio, cap. 96.

2 Capi non poſſunt ſcolares Mediolani pro quo debito, cap. 68. & in verbo ſcholares pręſenti Indice, vide inferius in verbo, Captura.

2 Capi faciens aliquem debitorem in loco, ubi non ſortitur forum, perdit cauſam, cap. 152. num. 8.

2 Capitaliter condemnatus an amittat ius conductionis. pręcipuè ſi ad longum tempus conduxerit, & in emphyteuta quid, & quid poſſit vterque. cap. 379. nu. 176. & ſeq. & pręſenti Iudice, In verbo Locationis.

Ca-

Digitized by Google

I N D E X.

2 Capitanei qui nominentur.cap.218. excepti ruati à Ruralibus, qui ſint.eod.cap.num.67.Capitanei qui dicantur,cap.450. num.7.11.13.

2 Capitanei Iuſtitię Mediolani,& eius Vicarii iuriſdictio, non cenſetur ſublata per clauſulam Priuilegii prerogatiua non obſtante, de qua in cap.27.littera C.

2 Capitulorum petita admiſſione an durante diſputatione ſuper admiſſione currant tempora,cap.99.num.9.

1 Capacitas ſuccedendi in hęredi conſideratur non tempore teſtamenti, ſed delatę hęreditatis. cap.311.num.19.

1 Capitulorum ſuper admiſſione donec diſputatur, non currit terminus probationis,ca.40 nu.4. Idem ſi diſputatur ſuper eo, quod erat expediendum, num.ſeq.

1 Capitula qualiter differant à poſitionibus,c.49.nu.1.& nu.2. habetur differentia per ponens fatetur non autem capitulás neuter horum fatetur,num.5.

1 Capitula declarant intentionem liberantis,num.4.

1 Capitula omnia in dubio an ſint admittenda.n.5.& ſequent.

1 Capitulorum ſuper admiſſione requiritur pronuntiatio Iudicis, ibi numero 11. & abſque ea quando cenſeantur admiſſa.num.12. A qua pronuntia ſi habeat clauſulam ſaluo iure impertinentium, non licet appellare. num.ſeq.

1 Capitula impertinentia, quę dicantur.num.16. & 17.ibi.

1 Capitula connexa, ſeu ſeparata quę ſint, cap.81.nume.35.in quibus arbitrium Iudicis valde verſatur.num.36.

1 Capitula & articuli,quomodo differant poſitionibus, vide in verbo poſitio.

1 Capitula & articuli debent dari ſuper libello,alias teſtes non poſſunt examinari,cap.85.num.3.

1 Capitula non dantur in ſumariiſsimo poſſeſſorio, & factis de facto,ſed ſummariè informationes,d.cap 85. num.6.& 7. & poſſunt eo caſu examinari teſtes etiam lite no - conteſtata,num.8.& proceſſus etiam dictis caſibus publicatur ipſo iure finitis dilationibus datis per Iudicem. num.9.

1 Capitulorum copia etiam quod parti non detur valet tamen proceſſus.ibi.num.10.

1 Capitula admiſſa ſaluo iure impertinentium operantur,quod ſi Iudex poſt finitum proceſſum cognoſcat ea fuiſſe impertinentia, perinde eſt,ac ſi non fuiſſent admiſſa, & reijciũtur vna cum probationibus factis,cap.49. num.14.

1 Capitula ſi ſint admiſſa ſine reſeruatione,tamen ſi ſint impertinentia poſt factas ſuper eis probationes, Iudex ea reiicere poteſt, idem ſi admiſiſſet vti pertinentia,ibi.num.15.

1 Capi quis non poteſt pro debito in eccleſia,c.167.nu.59.

1 Capi non poſſunt litigantes in domibus Aduocatorũ,& Cauſidicorum,tam pro publico,quam priuato debito, ibi,nume.60. Neque etiam in confinibus palatii,nu.61. Sicut etiã capi non poteſt qui primo fuit relaxatus intuitu pietatis cauſa,num.eod.

1 Capi quod non poteſt poſt horam 24. nec in die quo à carceribus fuit relaxatus,ibi.num.65.& 66.

1 Captio & incluſio bonorum immobilium quibus caſibus fieri poſſit,cap.110.num.51.

1 Captura contenta in Statuto,c.56. quando concedatur, & de conſuetudine quid ſeruetur,d.c.56.num.8.

1 Capturę huius remedio non tollitur, quin creditor poſſit vti aliis remediis vſque ad integralem ſatisfactionem, nu.9.

1 Captura datur de iure communi pro debito publico, veluti Principis,Ciuitatis,& Municipii,cap.167.nu.2.

1 Captura quando,& quibus caſibus detur pro debito fiſcali ex cauſa tributaria,c.167.nu.4.

1 Captura dàtur ex debito proueniẽte ex maleficio etiam quod ſit clericus,num.5.c.167.

1 Capturam concedens Iudex pro condemnatione tenetur in Syndicatu, ibi num.6. Et eam indebite concedens tenetur ad intereſſe parti,cap.242. num.21.

2 Capris paſculare prohibitis non prohibiti dicuntur hirci, ca. 363.num.25.

2 Capſina quando,& quę immunis.cap.237.

2 Capię perſonæ,& pignora,indebitè relaxantur, ſine vlla impenſa.cap.70.

2 Captio vide in verbo,onera,cum quibus. capit.136. pręſenti Indice.

1 Captura datur in debitis publicis nulla facta excuſſione bonorum debitoris,num.7.

1 Captura quamuis regulariter non detur pro debito priuato contra debitorem,niſi in ſubſidium, vbi bona aliqua, vel iura,vel nomina non adſint,facta eorum excuſſione, tamen diſpoſitio ſtatuti,in cap.165. Ampliat,& excedit iuris communis diſpoſitionem,ibi num.10.

1 Captura conceſſa per hoc ſtatutum, cap.167. in caſibus certis conuenit cum iure communi, d.c.167.nu.29.

1 Captura conceſſa per hoc ſtatutum etiam pro debito illiquido valet d.cap.167.num.30.

1 captura in ijs ſtatutariis caſibus in quibus conceditur, videretur dicendum eam concedendam ſeruato prius ordine iuris communis,quòd fiat excuſſio in bonis,antequam captura concedatur,ad hoc vt reſtringat ius commune, quanto minus ſit poſſibile,cum ſit correctorium d.iuris communis, ibi nu.32.& quod non requiratur dicta excuſſio bonorum, notatur num.ſeq.

1 captura non conceditur in caſibus per ſtatuta vbique notatis, niſi oſtendatur Iudici inſtrumentum ſuper quo ſit fundamentum,quod ſit validum, ibi nu.34. cuius inſtrumenti liquidatio fieri debet parte citata.num.ſeq.

1 captura quando ſtatutum diſponit, quòd poſſit concedi parte citata ſeruandum eſt,ibi num.36.

1 captura concedi poteſt contra fugitiuum, & ſuſpectum de fuga etiam non citatum,nu.37 & vbi pars eſt monenda, monitio eſſet tranſmittenda Iudicis auctoritate, nu.78.

1 captura in multis caſibus in quibus conceditur per hęc ſtatuta aduerſus debitores, in eis tamen non datur, vel ratione perſonarum,vel locorum, vel cauſæ, vel temporis, vel rei, num.39.

1 captura non conceditur etiam in ijs caſibus ſtatutarijs aece perſonis,veluti contra doctorem,vel Aduocatum, & vxorem,vel filios,& famulos Doctorum.d.cap.167,nu.40.41.

1 Captura concedi non poteſt contra ſcolarem, ibi num.42. & ſeq.

1 captura non datur pro debito etiam in caſibus ſtatutarijs contra perſonas nominatas in l.2.3.& 4.ff.de in ius vocand.d. cap.167.num.55.

1 captura non datur contra minores annor.18. & ſexagenarios, num.57.

1 captura concedi non poteſt ex cauſa victualium contra ea cõducentes,& Mediolani dicta de cauſa negotiantes, ibi numero 62.

1 captura quando conceditur contra eum qui ceſſit bonis, ibi num.63.& 64.

1 captura non conceditur pro minori ſumma librarum ſex Imper.ibi num.67.

1 captura de qua in præſenti ſtatuto, in alijs huius voluminis videtur nõ ſolum habere locum in principalibus perſonis, & earum hæredibus, ſed etiam in ceſſionarijs eorum facta tamen liquidatione quoad hæredes,quod ſi hæres,ibi nu.68. & facta liquidatione ceſſionis parte citata quoad ceſſionarios,num.69.quæ citatio an ſit neceſſaria, num.ſeq.

1 capturæ beneficium competens aliquibus perſonis transfertur etiam in ceſſionarium,d.cap.167.nu.71. ſed ſi per Statutum frater non poteſt capere fratrem,ſic etiam nec ceſſionarius fratris ipſius poteſt vti contra fratrem captura,n.73

1 capturæ beneficium Statuti huius non competit creditoribus forenſibus,d.cap.167.num.75.

1 captura concedi poteſt contra hęredes, etſi non nominatos in Statuto,ſi tantum loquatur de bonis, vel in rem, vbi autem ſpecificat Statutum perſonas,& earum qualitates, tunc non datur captura contra hæredes,num.76.

1 captura ex diſpoſitione Statuti huius conceditur non ſolum contra perſonas ibi notatas, ſed etiam contra earum fideiuſſores,d.cap.167.numero 81. Sicut etiam habet locum in actionibus contrarijs ad inſtantiam conductorum contra locatores,& ſimiles,num 87. Contrarium tamen quod non habeat locum in his actionibus contrarijs,nu.88.

1 capturę conceſſionem requirens debet habere mandatum ſpeciale ad hoc,ſicut etiam in relaxatione,ibi num.86.

1 captura ut concedatur contra perſonas in præſenti Statuto deſcriptas requiritur quod ſint maſculi, cum tractetur de materia correctoria iuris communis, & odioſa, d. cap. 167. & 104.& 105.

1 captura quæ ab hoc Statuto conceditur contra emphyteutas proſiciis libellarijs,verum procedat etiam contra familiares emphyteutarum,ibi.num.113.

1 capturæ remedium non datur ſtantibus Statutis noſtris, niſi id exprimatur,cap.45.num.29.

1 captura minus rite conceſſa poteſt ex bono iure de nouo confirmari,cap.242.num.22.

1 captura in dubio debet ſuſtineri vti valida,ibi,num.23.

1 captura nulla ex pacto poteſt confirmari,num.24.

1 captura contra debitorem eſt in iuris remedijs,cap.444.n.24.

2 captura nulliter conceſſa verum ex bono iure poſsit confirmari,cap.152.ad idem cap 70.num.70.& an minus rite conceſſa poſsit iuſtificari,cap.69.num.42.

2 captura perſonæ vbi expreſse non detur per ſtatut. non datur,cap.201.num.11.

2 Ca-

Digitized by Google

INDEX.

1 Captura facta die feriato in honorem Dei non tener, cap.64. littera G. nec ei nullitati renuntiari poteſt, capit. & littera eiuſdem.

2 Captura indebita,quæ.cap.70.num.1.& an illa amittat indebitum creditum,ibid.

2 Captura in alieno territorio,& alia circa hoc, c.65. nu.40.& ſeq. vide aliqua in verbo fugitiuus præſenti Indice.

2 Captus pro debito non relaxatur de iure communi,niſi debito ſoluto,ca.154.fallit coram D. protectoribus, vt ibid. Item fallit in capto fugæ ſuſpitionem,eod.c.154.nu.2.& quando fideiuſſori relaxetur,ibid.nu.3.& 4.

2 Captus in loco prohibito, vel in Eccleſia debet relaxari, vti male detentus,c.64.littera G.

2 Captus propria authoritate debet conſignari intra horas 20. alias tenetur de priuato carcere,c.69.nu.80. Incurritur crimen læſæ maieſtatis.

2 Captus, coactus,vel robatus pro alio,quid faciat,capit.92.litera I. & an contra quemlibet de communi, ibidem litera I.num.1.

1 Captus ex diſpoſitione alicuius ſtatuti ſi fuerit ex ordine Principis relaxatus ad honorem Reipublicæ, ſi iterum capiatur ex eadem cauſa,tenet iterum relaxari,c.167.n.89.

1 Captus ob debitum alterius per Repreſſalias debet ab omni damno releuari ab eo, pro cuius cauſa fuit impeditus, cap. 240.num.1.

1 Captus, vel robatus occaſione alicuius debiti Vniuerſitatis, vel ſingularis perſonæ verſus commune Mediolani, vel ducalem Cameram habet eandem executionem,& priuilegia, quæ commune ipſum,& Camera ipſa,ibi nu.2.

1 Captus indebitè non poteſt conteſtari,nec ſequeſtrari,c.242. num.15. Quod habet locum ſi captura peccet in forma,vt non poſſit fieri recommendatio; ſecus ſi captura ſit facta pro debito non vero, quia tunc poterit recõmendari,n.16.

1 Captus ob ſuſpicionem fugæ, quæ dein non fuit iuſtificata, non poteſt recommendari,d.cap.242.num.17.

1 Captus de facto poteſt de facto per Iudicem abſque aliqua ſolennitate, & citatione relaxari,ibi num.19. & 20.

2 Carauagium,cap.609.

2 Carbono, & lignis ſtatuta aliqua facta, vide in verbo,Maroſſeriorum,præſenti indice.

2 Carbones per ciuitatem Mediolani, qui prohibiti deferri,ca. 423.

2 Carcer priuatum quando committatur.c.69. num.79. & ſeq.

2 Carcerari quis non poteſt pro debito minoris ſummæ lib. ſex Imperiorum aliqnibus exceptis,cap.167.

1 carcerari poſſet hæres promiſſoris, ſi ſtatutum diceret poſſe carcerari promiſſorem, cap.167.nu.77.Sed hoc non procedit in hærede cum beneficio legis,& inuentarij, nu.ſeq.

1 carcerari faciens aliquem per Iudicem incompetentem perdit cauſam,c.242.nu.18.

1 carcerari infans non poteſt,nec etiam impubes, niſi ſit doli capax,c.243.num.1.2.

1 Carcerari, an & quando poſſit minor vigintiquinque annis pro debito,ibi num.3.& 4.

1 Carcerario,à qua fuit appellatum non tollitur per appellationem,c.131.nu.306. Sicut nec captura conceſſa,nu.307.

1 carceratus vbi,& quando citari poſſit,c.1.n.157.& 159.etiam ad ferendam ſententiam,cap.5.nu.53.

1 carceratus in carcere publico non poteſt eſſe teſtis, capit.90. numero 86.

1 carceratus pauper pro delicto alitur de publico,c.244. nu.1.

1 carceratus dicitur pro debito,etiam ſi ſit ex cauſa maleficij, ſecuta ſcilicet condemnatione pecuniaria verſus partem, ibi num.3.

1 carceratus infirmus pro debito, ſi non reperit fideiuſſorem, vel minus idoneum,vt relaxetur traditur creditoribus ſuis, qui eum cuſtodiant in eorum domibus, alias tranſmittitur ad hoſpitale,d.c.244.num.4.

1 carceratis petentibus relaxationem non præſtabatur impedimentum,cap.258.num.1.

1 carceratus relaxatus ob lætitiam, vel aduentum Principis, an poſſit iterum capi,c.239.num.1.

1 carceratus relaxatus intuitu pietatis, ſi relabatur iterum capi poteſt,ibi num.2.

1 Carceratus pro debito priuato poteſt recommendari pro debito fiſcali,& publico,& etiam priuato,c.242. nu.2. & 10.

1 Carceratus pro delicto poteſt ſequeſtrari, & recommendari pro alio delicto etiam per diuerſos Officiales,nu.3.& 4.

1 Carceratus pro delicto non poteſt ſequeſtrari pro debito priuato,num.5.

1 Carceratus pro delicto ſi factum ſit proclama, quod ſi quis ſit creditor detenti comparear tali termino, ſi nullus comparet,Iudex poteſt eum relaxare,ibi num.6.

1 Carceratus relaxatus fideiuſſori an poſſit recommendari, numero 7.

1 Carceratus pro debito publico, & priuato poteſt ſequeſtrari pro delicto,num 8.

1 Carceratus pro debito publico poteſt conteſtari pro alio debito ex diſpoſitione iuris communis.num.9.

1 Carceratus pro vna cauſa, quod poſſit ſequeſtrari etiam pro alia,ex qua non ſit obligatus ad carceres,notatur, d.c.242. num.10.verſ. Quod ampliatur,licet per Statutum,ca.167. ſit ſublatum.

1 Carceratus ſi fuerit à iudicibus abſolutus, retineri non poteſt pro expenſis,licet non ſeruetur,c.192. nu.2.

2 Carcerati quando per protectores carceratorum relaxari poſſint,cap.363.num.15.& in verbo, Protectores, præſenti Indice.

2 Carcerati ſi ſine relaxo relaxentur, qua pœna teneantur cuſtodes, ſeu carcerum ſuperſtites, cap.158. vide aliam, in verbo, Protectore, carceratorum, & an poſſit ſe dare libertate propria auctoritate, & an aliquid imputetur cuſtodi, cap.158.nu.1.& 2.

2 Carcerati pro delictis priuatis in portis, ſeu puſterlis per conteſtabiles earum acceptari non debent,c.163.

2 Carcerato,ſi cuſtos, vel ſuperſtes aliquam iniuriam faciat, vel quid aliud, ad quid teneatur,cap.161.

2 Carcerato colono,& alijs de quibus in cap.379. non dantur denarij decemocto diurni,eodem cap.379.num.394. littera CC.

2 Carceratorum Protectorum iuriſdictioni non ſit præiudicium per cerchas ponderum,quas alij Iudices faciunt,c.51.

2 Carceratorum cauſa pia, & ſummaria, capit. 168. littera D.

2 Carceratos debitores cuſtos relaxare tenetur cum relaxo, vel creditoris licentia,cap.166.eſt tamen tutius,capit.eodem littera B.

2 Carceratorum Protectorum Mediolani locus Pius,c.473. Reliqua quære in verbo,Protectores,præcipuè ad D.protectorum intratas,& viſitationem.

2 Carceratum relaxari petens debet habere ſpeciale mandatũ, cap.162.num.6.

2 Carceratus pro vna cauſa,quando queat pro alia ſequeſtrari, cap.267.littera C.

2 Carceratus in dubio præſumitur facere fugam, culpa cuſtodis,cap.159.num.1. Et carceratus quando pro confeſſo,& non habeatur,c.159.litera A.Et quando excuſetur cuſtos, cap.eod.lit.B.

2 Carceratus euadens carceres culpa cuſtodis, ad quæ teneatur, cap.158.nu.6.& 7.

2 Carceratus de mandato alterius,quam qui detineri fecit,relaxari non poteſt,c.158.nu.1.Et an reperto oſtio aperto dare ſe poſſit libertati,c.eod.157.

2 Carceratus pro expenſis non retinetur,cap.165.nu.1.

2 Carceres etiam quod quis habeat non dicitur habere merum Imperium,c.59.num.36.Carceribus tamen aliquos tenere eſt meri Imperij,c.19.nu.30.

2 Carcerum ſuperſtites, & incantatores ad quæ onera teneantur,c.160.etiam ad alimenta,& itineris expenſas, ibid.litteria B.C.D.

2 carcerum cuſtos, captos, non ſeruata forma iuris, & ſtatutorum non relaxat,cap.152.numero 5.ſi relaxat, ſiue detentus relaxatus ſit pro debito, ſiue maleficio, ad quid teneatur, cap.158.num.7.& c.159.& quando excuſetur, cap.159.& quando aliquis tranſgreditur confinia.

2 carcerum cuſtodum merces,ca.156.& an ſit aucta, c.eod.littera A. & pro alimentis carcerato quantum accipiendum, cap.157.

2 carcerum incantator & fideiuſſor,qui eſſe prohibetur, capit. 162.

1 carceri perpetuo nemo ſe obligare poteſt, c.167. nu.23.

2 charitatis Mediolani locus pius,cap.493.

2 carrariæ aquæ habent molendinum, & c.300. Ipſemet aquæ habent campartum,& Notarium, c.309. vbi habetur quid facere teneantur.

2 carrerarum datium, vide in verbo, datium rotarum, præſenti indice.

2 Cardinalis dignitas,officium, priuilegia, quę ſint, ad diplom. Ludou.litera D.

1 caſamentum idem importat,quod ſedimen,& eſt verbum magis generale,quam domus,c.434.nu.38.

1 Caſtellanus non dicitur habitare in loco vbi preeſt vti caſtellanus,c.311.num.40.

1 caſtri appellatione quid veniat,c.382.num.1.

Digitized by Google

1 Caſtrum vbi ſit inter duas ciuitates, cuius territorij præſumatur, c. 130. nu. 7. Et quod in dubio non præſumatur eſſe ciuitatis, cum ſine ciuitate eſſe poſſit, ibi num. 10.
1 Caſtrum vbi ſit alienatum cum ſuis machinis bellicis, ſi redimatur per Statutum de re paterna luenda, redempta etiam intelliguntur inſtrumenta bellica, cap. 417. num. 39.
1 Caſtrum aliquod, vel terra, an ſit de ducatu, quomodo dignoſcatur, cap. 414. num. 45.
1 Caſus omiſſus habetur pro omiſſo in Statutis, in prælud. num. 351. Sed remanet in diſpoſitione iuris, num. 351. & nu. 483. Diſtinguendo, & limitando pluribus modis per totum, nu. 488. & c. 287. num. 6. Nec recurrendum eſt ad Statuta loci dominantis ſecundum magis communem, c. 303. ad fin.
1 Caſum vnum Statutum excipiens non cenſetur tollere caſus ſimiles, quando etiam comprehendantur in exceptione, d. Prælud. numero 352. etiam ſi adſit clauſula taxatiua, num. 353. & ſeq.
1 Caſu in ſimplici Statutum loquens, regulariter non trahitur ad caſum mixtum, num. 399. 400. & 401.
1 Caſus duo ſi æquiparentur per legem antiquam Statutum corrigens in vno ex parificatis extenditur ad aliud, nu. 402. Ampliando per totum, num. 411.
1 Caſu in vero Statutum loquens non habet locum in caſu ficto, nu. 41. Limitando cum fallentijs per totum, num. 435.
1 Caſus qui ſint, cap. 53. litera A.
1 Caſus mixtus ſub ſimplicibus non continetur, maxime in odioſis, c. 150. num. 95.
1 Caſus non dicitur omiſſus à Statuto, vbi adſit voluntas coniecturata, & ſimilis ſit à Statuto comprehenſus, c. 107. nu. 19.
2 Caſu de inſolito non tenetur, etiam quod quis omnem caſum fortuitum tam præuiſum, & cogitatum, quam nõ ſuſcipiat, cap. 394. num. 98.
2 Caſui fortuito ſuperioris renuntiari non poteſt, ca. 394. num. 120. & ſeq.
2 Caſum ſuſcipiens, & aduerſam fortunam, an teneatur de impoſſibili & inſolito, cap. 384. numer. 97. Etiam ſi adſit iuramentum.
2 Caſum ob fortuitum obligatus ex cauſa officij, non excuſatur niſi ſimul oſtendat non culpam, cap. 364. nu. 171. De conſuetudine.
2 Caſus ad inſolitos ſe obligans, non tenetur ad valde inſolitos, cap. 394. nu. 100. cum ſeq.
2 caſus fortuitus prouentus culpa locatoris, vel eius cauſa à tertio, an cenſeatur ex quibuſdam verbis, & renunciationibus ſuſceptus, c. 394. nu. 114. Et tunc quando eſt à tertio, neceſſaria an ſit proteſtatio, nu. 115. & ſeq. ibidem.
2 Caſus inſolitus quis dicatur, c. 394. nu. 104. 106 & 107. & ſeq. Et quod bellum non dicatur fortuitus caſus, nec inſolitus, cap. eod. nu. 109. Et quo loco dicatur.
2 Caſus qui arguuntur, à caſu excepto annexitate cẽſentur etiã ipſe except, cap. 394. num. 143. non autem comprehenditur à ſimilitudine iuris, vbi non ſit connexitas facti, ca. 394. num. 144.
2 Caſuum fortuitorum renuntiatio de quibus intelligatur, cap. 394. num. 12.
2 Caſuum fortuitorum expreſſio, confirmat regulam, in caſibus non reſeruatis, cap. 394. nu. 103.
2 Caſſina proprie quid ſit, c. 93. litera C. nu. 1. Separata ſi non ſiat quid, cap. eod. nu. 1.
2 Caſſina quando comprehendatur etiam non expreſſa, ca. 375. num. 16.
2 Caſſina ad hoc vt teneatur ad damnum, de quo ca. 375. quot patrumfamilias eſſe debeat, c. eod. nu. 65.
2 Caſtellani qui dicantur, c. 450. num. 14.
2 Caſtelleti terra vti de ducatu Mediolani, de quibus non ſoluat vectigal, cap. 66.
2 Caſtra quæ ciuitatibus ſunt ſubdita, eorum Officiales imperium de quo non habent, c. 19. nu. 17. niſi prius caſtris foret conceſſum, ca. 18. Vel ſi fuiſſent ſeparata à ciuitatibus, vt ibidem.
2 Caſtrenſe, vel quaſi Caſtrenſe peculium, vide Peculium, præſenti Indice.
2 Caſtri in ædificatione datur nuntiatio operis noui, ca. 340. nu. 47. & in verbo, Nuntiatio, preſenti indice, idem ad æmulationem, ibid.
2 Caſtrum ſi ſubijciatur alicui Domino cum certis capitulis, quomodo cenſeatur ſubditum, c. 175. n. 13. vbi autem adijciatur alicui regno, vel comitatui acceſſorie quid, cap. eod. num. 14. & 15.
2 Caſtrum quid ſit, cap. 175. num. 1. Quomodo probetur eſſe de ducatu, c. eod. num. 4.
2 Caſtrum quod debeat ſeruare ſtatuta ciuitatis, vel comitatus, cuius eſt, niſi habeat ſtatuta contraria particularia, c. 175. num. 2.
2 Caſtrum quomodo habeat apud ſe imperium, & quomodo imperium ſit apud caſtrum, & apud dominum, cap. 19. numero 20.
2 Cattaneorum familiæ Iulius Secretarius Senatus, in Diplomate, litera B.
2 Catraſtratus, vide in verbo, Ouera.
1 Cauillationes remouendæ ſunt, & quæ ſint, c. 157. nu. 31.
1 Cauſa an dicatur ante litem conteſtatam, vel poſt, ca. 1. nu. 41. & cap. 443. num. 7.
1 Cauſa differt à quæſtione, lite, controuerſia, & diſcordia, ibi num. 44. Sed tamen idem important, c. 47. nu. 84.
1 Cauſa quando eſt cœpta coram ordinario non poteſt adiri delegatus per viam querelæ, c. 8. nu. 80. etiam ſi iuriſdictio Papæ fuerit præuenta per ordinarium, num. ſeq.
1 cauſa ſi vna in libello dicatur, & probetur alia ſuccumbit niſi agatur ex æquitate, & ſola facti veritate inſpecta, cap. 21. nu. 207. Et ſi cauſa expreſſa eſt inepta, petitio, & proceſſus irritantur, num. ſeq.
1 Cauſa ad requiſitionem alterius ex partibus, vt committatur ſtatutum diſponens valet. cap. 27. num. 30.
1 Cauſas ad committendum conſilio ſtatutum cogens Iudices, quomodo dicatur hoc pro forma tradere, & quare, ibi. nu. 32. & 33. & Iudex non poteſt ferre aliquam ſententiam abſque eo iam conceſſo, alias poſſet, num. ſeq.
1 Cauſam committere Iudex non tenetur, vbi pars cõuenta oppoſuerit exceptionem impedientem litis ingreſſum, n. 35.
1 Cauſa vtrum ſit committenda, vel nè, dubium hoc committitur, ibi nu. 43. ſicut etiam committitur quando dubium ſit ſi cauſa ſit de cauſis excepta, ibidem num. 114.
1 Cauſa dubia quę dicatur, d. c. 27. nu. 49.
1 Cauſa clara quomodo dicatur, & quando committi debeat, numero 52.
1 Cauſa qui committatur in abſentia partis, dum tamen ſit vere contumax, valet ſtatutum, vel conſuetudo, d. c. 27. nu. 73.
1 Cauſę quę non debent committi, ſi admittantur conſilio ſapientis, tenet commiſſio, ibi nu. 113. & à pronuncia Iudicis, vel commiſſarij, quòd cauſa ſit committenda, vel à commiſſione non appellatur, ſecus ſi pronuncietur cauſam eſſe cõmiſſabilem, num. 115.
1 Cauſa alicui ſimpliciter commiſſa, quomodo intelligatur cõmiſſa, cap. 28. num. 5.
1 Cauſa ſemel commiſſa remanet ſemper commiſſabilis etiam quod laberetur inſtantia, & reſtitueretur, ibi num. 16.
1 Cauſę breues, & viles, quæ dicantur, c. 37. nu. 18. & ca. 48. nu. 18. ſed cauſa librarum decem Imper. occaſione ficti librarij non dicitur breuis inſpecta principali obligatione, nec cõpreheduntur ſtatuto hoc, ca. 47. ibi nu. 22. & 23.
1 Cauſæ defectus exceptio non cenſetur ſublata, c. 42. nu. 185.
1 Cauſa commiſſa ad audiendum, an cenſeatur commiſſa ad decidendum, cap. 47. num. 77.
1 Cauſa librarum centum an committatur conſilio ſapientis, ibi num. 157.
1 Cauſę an poſſint recipi, & committi ei qui non ſit de collegio, c. 57. num. 9.
1 Cauſa expreſſa vtrum ſit friuola, vel potius releuans, ſummatim Iudex debet cognoſcere, cap. 75. num. 38.
1 Cauſis in attentatorum, an procedat diſpoſitio huius ſtatuti, c. 115. nume. 12. & 15. Quod habet locum in quęſtionibus facti, num. 16.
1 Cauſę principalis Iudex, eſt etiam Iudex emergentium, ibi, num. 10.
1 Cauſe de quibus non tractatur de commodo, uel incommodo partium, vel quando tractatur de incommodo alterius partis, vel vtriuſque non compromittuntur, ibi numero 49. & 50.
1 Cauſa dicitur etiam ante litem conteſtatam, c. 102. nu. 12.
1 Cauſa vbi debet decidi intra menſem, extra eum ex partis cõceſſione decidi etiam poteſt d. c. 102. nu. 62.
1 Cauſarum ſuſpenſio ad meſſes, & vindemias an prorogetur, ſi prorogentur meſſes, & vindemię, capit. 107. nu. 3.
1 Cauſę non excedentes ſummam libr. quinquaginta Imp. quia dicuntur breues, appellationem non habent. capit. 141. numero 47.
1 Cauſę executiuę vtrum habeant inſtantiam, cap. 154. numero 1. & 2.
1 Cauſa executionis ſententię an habeat inſtantiam, c. 158. nu. 39. & 40.
1 Cauſa executionis ſententię non habet inſtantiam ſi tertius compareat opponendo ſe executioni contra aliquem impetratę, ibi num. 41.

Cauſæ

Digitized by Google

INDEX.

1 Cauſæ iuſtæ quæ ſint prorogandi terminum datum iudicatis relatiuè d. cap. 188. nu. 259.
2 Cauſa, vide in verbo, Occaſio, præſenti indice.
2 Cauſas ad pendentes regulariter non trahitur ſtatutum, niſi id exprimatur, cap. 483. litera I. num. 2.
2 Cauſæ ſummariæ quæ, c. 202. nu. 1. & nu. 3. litera L.
2 Cauſidici tres inter ſtatutorum correctores, qui in Diplom. incip. Ludouicus, litera C.
2 Cauſidici qui Notarij ſint, quatuor eliguntur Conſules Iuſtitiæ Mediolani, cap. 55. num. 5.
2 Cauſidici an habeant peculium Caſtrenſe, vel quaſi, vide in verbo, Notarij, præſenti indice.
2 Cauſidicorum, & Notariorum locus collegij Mediolani, vide in verbo, Collegij.
2 Cauſidicus, & Notarius ad omnia laudatus, prohibetur eſſe fideiuſſor ſyndicandorum Mediolani, cap. 32. litera D. nec in contrarium fieri poteſt renuntiatio, & hæc verba, quid importent, cap. 32. nu. 1. vide etiam in verbo, Procuratorũ, præſenti indice.
2 Cautio à fideiuſſione quid differat, cap. 64. litera I.
1 Cautela abundans non nocet, cap. 332. num. 11.
1 Cautela quæ datur conuictis à creditoribus notatur in cap. 408. num. 15.
1 Cautio idonea ſi ſit danda; tunc fideiuſſores non pignora danda, c. 44. nu. 46. ſecus ſi ſimpliciter dicatur cauendum, quia tunc non dandus fideiuſſor, ibi num. 48. & 49.
1 Cautio nuda ſufficit, vbi ſtatutum dicat, quem teneri facere ſecurum, ibi num. 50.
1 Cautio & fideiuſſio vbi non ſit pręſtita à principio litis ad formam ſtatuti huius, qui poſſit præſtari ex poſt Senatus diſpẽſauit, d. cap. 44. num. 62.
1 Cedens in bonis caſibus inſolidum teneatur de bonis acquirendis poſt ceſsionem, cap. 408. numero 142. cum ſequentibus.
1 Cedentium bona iura in quem transferantur ibi num. 149.
1 Cedentium bona non occupantur propria auctoritate à curatoribus num. 150.
1 Cedenti bonis qui curator detur, ibi. num. 151. & quid agendum, vbi is curator non reperiatur, num. ſeq.
1 Cedentium bona quando vendantur, ſiue licitentur ſi oriatur diſcordia inter ipſos creditores, quid agendum, numero 153.
1 Cedentium bonis creditoribus ſatisfit ex pretio bonorum venditorum ipſorum cedentium, attenta prioritate, & poſterioritate, d. c. 408. num. 155.
1 Cedens bonis tenetur creditoribus omnia bona ſua indicare, & ſi aliqua celauerit, priuatur beneficio ceſsionis. nu. 164. & ſeq. & cap. 409. nu. 11. & 13.
1 Cedens bonis quando non efficiatur infamis, dicto cap. 408. num. 179.
1 Cedens bonis de iure communi quid ſeruare debeat. cap. 409. numero 1.
1 Cedens bonis de iure communi cui teneatur conſignare bona ſua, nu. 2. Quorum bonorum appellatione an veniant etiã inſtrumenta neceſſaria ad victum. nu. 3. & an relicta in cauſam alimentorum. num. 4.
1 Cedens bonis in acquiſitis poſt ceſsionem retinet alimenta. num. 5.
1 Cedenti bonis de iure communi per creditores aufertur etiã vincus denarius, & ſi illum occultat, priuatur beneficio ceſſionis, ibi nu. 6. & 12. & c. 410. nu. 3.
1 Cedens bonis retinet ea, quæ relinquuntur ei, qui ad ſupplicium ducitur, d. c. 409. num. 7.
1 Cedens bonis retinet bona prohibita alienari, eorum tamen vſusfructus eſt creditorum, donec cedens viuit, nu. 8.
1 Cedens bonis non teneatur notificare id quod percipit nomine alimentorum, vel vſusfructus, quod ſufficit tantum pro alimentis, c. 410. nu. 1.
1 Cedens bonis tenetur notificare de iure communi omnia ſua bona mobilia, & immobilia, ibi num. 2.
1 Cedens bonis an teneatur citari omnes ſuos creditores, num. 4. & 5. ibi.
1 Cedens poſt ceſſionem quando poſſit aliquid facere circa ius ceſſum in præiudicium ceſſionarij, c. 447. nu. 32. & an pro eo in dicto iure deponere poſſit. nu. 10. 11. & 12.
1 Cedendarum actionum exceptio vbi poteſt opponi ſequitur quod creditor liberauerit debitorem principalem, ex quo non erat ſoluendo, c. 445. nu. 40.
1 Cedendi bonis modus varius, cap. 408. nu. 177.
1 Cedendi bonis vituperosè modus eſt de iure ſtatutorum Italiæ. nu. 178. Quæ ſtatuta an valeant, nu. 179. & ea eorum inualiditas poſsit Mediolani allegari, num. eod.
1 Cedendi licentiam concedebat olim ſolus Princeps, d. ca. 408. num. 5.
1 Cedere bonis ſuis quilibet poteſt, ibi nu. 6. fallit regula n. ſeq.
1 Cedere bonis non coguntur, qui conueniri non poſſunt, niſi in quantum facere poſſunt, & vxor ibi num. 10.
1 Cedere bonis poteſt vniuerſitas clericorum, fabrorum, ſcholarium, & ſimilium, ibi num. 16. Quæ tamen vniuerſitates cedendo non vtuntur forma tradita à ſtatuto, nu. ſeq.
1 Cedere bonis non poſſunt ſubditi, & communitates ratione onerum, & collectarum, num. 18.
1 Cedere bonis cogi non poſſunt, qui poſſunt conueniri niſi in quantum facere poſſunt, d. c. 408. num. 28. Qui autem efficiuntur de his perſonis cauſa non ſoluendi debiti non gaudent hoc beneficio, imò beneficio priuantur, num. 29.
1 Cedere bonis mulieri prohibetur, nume. 48. qui enumerantur numeris ſequentibus, & iterum num. 119. cum ſequentibus.
1 Cedere bonis non poteſt obligatus virtute inſtrumenti habentis executionem paratam, d. c. 408. nu. 97. Quid ſi ſit obligatus virtute inſtrumenti guarentigiati, num. 98. & 99.
2 Cedi quod poſſine omnes actiones ex delicto deſcendentes, c. 367. num. 7.
1 Cenſus non præſcribuntur, cap. 114. num. 4.
2 Cemento carentes parietes, an dicantur ædificium, cap. 237. num. 4.
2 Cenſus, dictio, quid, cap. 403. num. 13.
2 Cera alba habetur, in c. 361. Quod tamen dicitur non ſeruari, quia dicitur aromatarios eam artem non exercere.
2 Cerneda à qua immunes ſunt Mag. Doctores de collegio Dominorum iudicum Mediolani, & alii ſuis etiam locis, præſenti indice ſcripti, c. 351. litera B.
2 Cernedę de quibus in c. 239. eod. cap. litera A. quid alias eas fuiſſe exiſtimetur, earumque cernedarum cauſa, ſi qua fieret condemnatio eſt nulla, & non poteſt exigi, ibid.
2 Cernedarum oneris etiam meminit. cap. 221. litera B.
2 Ceſsio bonorum coloni debitoris prohibetur, c. 379. lit. ZZ. idem litera MM. idem eod. cap. nu. 393. & ſeq. licet teneat in præiudicium aliorum, cap. eod. num. 394. litera CC. idẽ ibidem, num. 418.
2 Ceſsionem tenetur facere communi damnum paſſus, ab eo cõmuni ſatisfactus, in verb. commune, præſenti Indice, & in cap. 375. num. 15.
2 Ceſsionis beneficium quando ſublatum intelligatur, cap. 373. num. 15. & tunc D. Protectores ſub fideiuſsione de ſoluendo, vel redeundo relaxant carceratum, ibid.
2 Ceſsionarius Domini, vel Locatoris, an intret locum cedentis, c. 374. nu. 417.
1 Ceſſionis bonorum beneficium, licet non cenſeatur relictum, quia admittitur etiam poſt tres ſententias conformes, quia impediat ſolum actum executionis non autem ſubſtantiam obligationis, tamen ſi ſit inſtrumentum guarentigiatum habens executionem paratam, contra quod ceſsio non habet locum non poteſt opponi, c. 42. nu. 203. 204 & 205.
1 Ceſſio in præiudicialibus creditoribus maximè intereſt, an ſit nulla, vel facta in fraudem creditorum. c. 262. nu. 13. & ca. 266. num 4.
1 Ceſſioni nullæ contrahens, & cedens contrauenire poſſunt, d. cap. 266. num. 5.
1 Ceſſio pro parte vera duntaxat ſuſtinetur, ibi num. 6.
1 Ceſſio bonorum ad quid inuenta, & quare introducta remiſſiue, cap. 408. num. 1. & 9. Cuius effectus enumerantur, ibi num. 110. cum ſeq.
1 Ceſſio bonorum auxilium flebile, & miſerabile debitori, dicto num. 1.
1 Ceſſio bonorum eſt acerba, inuidioſa & terribilis, num. 2.
1 Ceſsio bonorum eſt cauſata ob inopiam debitoris, quæ inopia an ſit probanda per ipſum debitorem, num. 3. & 4.
1 Ceſsionis beneficio non poteſt quis vti in attentatis, ibi n. 31.
1 Ceſſionis bonorum beneficium an tollatur per negationem, d. cap. 408. num. 92. cum ſeq.
1 Ceſſio bonorum facta ad inſtantiam aliquorum creditorum, an præiudicet alijs creditoribus, ibi num. 95. & 96.
1 Ceſsio bonorum facta à debitore, quare non proſit fideiuſſori, d. cap. 408. num. 118.
1 Ceſsione bonorum ſecuta bona debitoris ad quid, & quatenus vendantur, ibi. num. 148.
1 Ceſſionis bonorum actio an requirat litis conteſtationem, ibi num. 156. An poſſit fieri in iudicio, & extra, & per nunciũ, vel per epiſtolam, nu. 157. & quod de iure communi poſſit fieri per ſolum nuncium, vel epiſtolam, num. 174.
Ceſſionis bonorum iudicium an poſſit fieri poſt appellationem, & an poſſint vei attentata poſt dictam appellationem reuocari, num. 158. declarando num. ſeq.

INDEX.

1 Ceſsio bonorum an poſsit fieri tempore feriato, nu. 161.
1 ceſsionis bonorum iudicium an impediat litis conteſtationē, num. 162.
1 ceſsionis bonorum beneficio an poſsit renunciari, numer. 170. Quid ſi dicta renunciatio ſit firmata iuramento, num. 171. & ſequent.
1 ceſsio bonorum Mediolani poteſt fieri valide ex diſpenſatione Senatus non ſeruata forma pudenda alias obſeruanda virtute Statuti, d. cap. 408. Et Princeps, vel Senatus ſimpliciter diſpenſando, quod debitor relaxetur è carceribus facta bonorum ceſsione: an intelligatur remiſſa forma ignominioſa ceſsionis, num. 181.
1 ceſsio bonorum facta non ſeruata forma ſtatuti, an ipſo iure reſcindatur, an vero requiratur ſententia, num. 182.
1 ceſsio bonorum de iure municipali contra quos mercatores fieri poſsit, ibi. num. 183.
1 ceſsio bonorum an poſsit fieri in caſibus non exceptis à Statuto, num. 185.
1 ceſsio bonorum an præiudicet tantum citatis, c. 410. num. 6.
1 ceſsio de qua habetur in Statuto in c. 445. non poteſt fieri, & acceptari per procuratorem, c. 445. num. 12.
1 ceſsio fit de iuribus incorporalibus, ibi num. 13. Et quaſi iuriū incorporalium traditio dicitur ceſsio, num. ſeq.
1 ceſsio an poſsit fieri potentiori, & teneat; & quam pœnam incurrat cedens, ibi. num. 23. & 24.
1 ceſsio qualiter dicatur facta in potentiorem, ibi num. 26.
1 ceſsio in quibus caſibus non poſsit fieri, num. 27. & ſeq. & caſu quo fieri poſsit inſpicitur mors cedentis, non ceſsionarij, num. 29.
1 ceſsio quibus caſibus eſt prohibita ceſsionarius non poteſt agere vti ſimplex procurator, num. 31.
1 ceſsio in hypothecaria abſque perſonali, cui & quibus fieri poteſt, num. 32. & ſeq.
1 ceſsio quando præſumatur ſimulata, & in ea arguatur fraus, num. 36. 37. & 38. d. cap. 445.
1 ceſsionis pretium debet correſpondere actioni, & iuri ceſſo, alias non tenet pro ſupra pluri, etiam quod ſit iuramento firmata, & etiam ſi pro parte ſit facta titulo venditionis, ibi nu. 51. & 53. Extendendo etiam ad pactum de cedendo, nu. 54. Et Senatus in hoc quomodo ſoleat diſpenſare, num. ſeq.
1 ceſsio requirit extenſionem tituli veluti venditionis, & c. n. 57.
1 ceſsio facta ſpreta forma ſtatutaria, annullatur, capit. 447. numero 1. Quam annullationem opponere poteſt ipſe cedēs, numero 3.
1 ceſsio acceſſoria quæ ſit, ibi, num. 13.
1 ceſsionum ſolennitates vt euitent redemptores litium vtuntur irreuocabili mandato abſque onere reddendę rationis, ca. 445. num. 58. Vbi dicit contractus illos eſſe nullos tanquam facta in fraudem, num. ſeq.
1 ceſsio ualet pro parte pro qua fit cedens verus creditor, licet in ceſsione iurauerit ſe creditorem minoris ſummæ, capit. 447. nu. 5.
1 ceſsionis inſtrumentum recipiens proprio nomine non tenetur ſeruare ſolennitates ceſsionis, proteſtari volens ſe eſſe ſummiſſam perſonam tertij, ibi num. 9.
1 ceſsionis ſolennitates non requiruntur, ſi ſit ceſsio à creditore fideiuſſori, vel correo, vel alteri ſoluenti pro debitore, aduerſus ſpecialem debitorem, maxime ſi fiat ex interuallo, vti acceſſoria ſolutioni, num. 10. cum ſeq.
1 ceſſionis acceſſoria quæ ſint, ibi num. 13.
1 ceſſio vbi fit in habentem poſſeſſionem tenet in totum, etiam ſi fiat minori pretio, num. 15.
1 ceſsione facta cedens poteſt liberare debitorem ceſſum in præiudicium etiam ceſſionarij, niſi in caſibus notatis, d. ca. 447. num. 21. cum ſeq. vbi ſignanter declarat.
1 ceſſio non valet de iure communi, vbi in inſtrumento ceſsionis non conſtet de numeratione, ſecus per ſtatuti diſpoſitionem, vt notatur, c. 448. nu. 1. adducit rationem Statuti, n. 2.
1 ceſsio vt teneat ſine ſolennitatibus adhibendis ex forma Statutorum non poteſt eis renunciari, c. 451. num. 45. Nec etiā cum iuramento cum ſit de forma, licet alias eſſet dubium, ibi num. 46 47.
1 ceſsionis factæ à muliere nullitatem ob defectum ſolennitatis non poteſt allegare ceſsionarius ratione notata, d. cap. 451. num. 51. & 52.
1 ceſsionis nullitas defectu ſolennitatis non poteſt allegari lapſo decennio, ibi. num. 53.
1 ceſsionarij perſonarum expreſſarum in capit. 47. non poſſunt vti beneficio illius Statuti, d. c. 47. nu. 134.
1 ceſsionarij creditoris non poſſunt conuenire debitorem ceſſū, cum non ſit iuratum de facie ad faciem, c. 102. nu. 22.
1 ceſsionarius perſonarum nominatarum in Statuto, ca. 115. Si agat ipſe nō poteſt cogere reum ad compromittendum, cū ceſſet in eo ratio Statuti, d. c. 115. nu. 80. Sed ſi Statutum loqueretur de re coniunctorum, non de perſona, reus conuentus poſſet compellere ceſsionarium, num. ſeq.
1 ceſsionarij redimere non poſſunt bona debitoris data in ſolutum, cum hoc beneficium non competat ceſsionario cū datum, & conceſſum ei, & hæredibus non exeat debitoris genus, cap. 164. num. 19.
1 ceſsionarius quando poſsit vti beneficio capturæ in caſibus permiſſis à Statuto, cap. 167. num. 72.
1 ceſſionarius perſonarum nominatarum in ca. 232. non vtitur illius beneficio, d. cap. 232. num. 7.
1 ceſsionarius an propriè dicatur creditor eius contra quem fit ceſsio, c. 445. num. 60. & 61.
1 ceſsionarius vt poſsit agere de euictione contra cedentem, tenetur cedenti denunciare litem motam, ibi. nu. 62.
1 ceſsionarius, vbi cedens conuenta non ſeruat, poteſt ceſsionem reuocare, & experiri de iuribus ſuis primæuis, nu. 63.
1 ceſſionarius fiſci quando poteſt conuenire debitorem coram fiſci iudicibus, d. c. 445. num. 64.
1 ceſſionario vel cedenti ceſſi nominis periculum an ſpectet, c. 447. num. 33.
1 ceſſionarius agens ex ceſſione tenetur exprimere, qua actione agat, vtili, an directa, ibi num. 34.
1 ceſſionarius etiam non tranſmiſſa denuncia debitoris ceſſi poteſt impedire executionem ſententiæ latæ ad fauorem cedentis exercendo vtiles actiones, ibi num. 31.
1 chirographi ſpecies tres, c. 79. num. 3.
1 chirographi ad validitatem requiſita, c. 112. num. 9. & 10.
1 chirographum continens rem alicuius, ad cuius fauorem factum eſſet ſcriptum non comprehenditur in hoc capite, d. c. 112. num. 17.
1 chriſtianus poteſt eſſe teſtis contra Iudæum, ſed nonè contra, cap. 90. num. 96. & 97.
2 cętera dictio, ſeu abbreuiaturæ nota, qualiter, & quando intelligi debeat extenſum, in verbo, Inſtrumentum emptionis præſenti Indice.
2 chirographum annis 12. pręſcribi, cap. 201. nu. 8. lit. P.
2 ciconias capienti eſt pœna, c. 444.
2 cimiterium locus eſt deputatus ſepulturis, c. 255. nu. 2.
1 cingendus de proximo habetur pro iam cincto, cap. 291. nu. 50. Limita regulam prædictam non procedere in odioſis, ibi num. 51.
1 circa, dictio, in teſte modicum releuat, cap. 129. num. 3.
2 Ciroicus Medicus prohibetur mederi, niſi ſit receptus à ſuo collegio, cap. 354. & quomodo recipiendus, ibid.
2 Ciroici pauperum, & miſerabilium perſonarum, c. 85.
2 Ciroicorum de collegio, & aliorum Medicorum Fiſicorum, oſſorum ruptorum, & neruorum diſlongatorum immunitas, quæ ſit, c. 351.
1 citandus vtrum ſit pręſens, cap. 1. num. 8.
1 citandus quis ſit quando facile ſcire poteſt, ignorantia non eſt probabilis, d. c. 1. num. 82. Et qui certi ſunt, non poſſunt per edictum citari, num. ſeq.
1 citandi domus ſi reperta fuerit clauſa, quomodo citetur, cap. 2. num. 25. De cuius clauſura licet credatur relationi ſeruitoris, poterit tamen contrarium probari, num. ſeq.
1 citandus ſi habeat domum in confinio duarum Parochiarum, cui Parocho ſit deferenda citatio, ibi. num. 28.
1 citandus eſt ſucceſſor tertius ſingulari ſi eſt in poſſeſsione, in caſibus in quibus contra eum poteſt agi executiuè, ca. 156. num. 40.
1 citari vbi debeant clerici carcerati, vagabundi, & exules, cap. 1. num. 17.
1 citari quomodo debeat, qui prius habitabat in ciuitate, & poſtea iuit habitatum in Ducatu, & etiam extra, capit. 2. numero 7.
1 citari faciens non debet audiri, niſi prius per eum ſolutis expenſis, cap. 10. num. 153.
1 citari debet de iure communi obligatus, quoniam auditur Iudex, vt concedat præceptum intrandi in poſſeſsionem, licet poſſet etiam propria auctoritate apprehendere ex facultate ſibi ex pacto conceſſa, cap. 156. num. 35.
1 citatio eſt initium iudicij, prælud. num. 447. & eſt inducta à iure naturali, & diuino, cap. 9. num. 4.
1 citatio dicitur de proceſſu, Rubr. de citationibus. nume. 5. & eſt fundamentum iudicij, & introducta de iure diuino, & naturali, c. 1. num. 2. & 3. & requiritur in omni actu, in quo quis lędi poſſit. num. 5.
1 citationem Princeps tollere non poteſt, d. cap. 1. num. 6.
1 citatio in quibus caſibus de iure non requiratur. nu. 7.
1 citatio quot modis fiat, num. 9.

1 Cita-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Citationum forma data à ſtatutis debet ad vnguem obſeruari,d.Rubr.de citationibus, num.6. Ita quod non poſſis adimpleri per æquipollens eum, ſit traditum pro forma, nu. 7. Quæ in quibus caſibus habeat locum, num. 8.

1 Citationes maleficij,& fideiuſſoriæ cum quibus ſolennitatibus fiant,d.Rubr.num. 11.

1 Citatio,& monitorium differunt d.cap. 1.nu.1.

1 Citatio per edictum quibus caſibus fiat , & quando non. d.c. 1.nu. 10.& 11.& nu.83.

1 Citatio per proclama quando fienda,num.12.

1 Citationis effectus decem,nu.13 & ſeq.

1 Citatio requirit commiſſionem Iudicis,ibi num.16.Ampliando per totum.num.32.ſed ſola Iudicis commiſſio decitando,niſi ſequatur citatio non facit partem incidere in pœnam,nu. 34.& quid ſi Iudex poſtquam commiſit moriatur, antequam citatio intimetur,nu.35. & in hac commiſſione fienda requiritur cauſæ cognitio,num.36.

1 Citationi Iudicis non habentis auctoritatem quis non tenetur comparere,d.c.1.nu.37.

1 Citatio ſi fiat extra territorium cuius Iudicis requiratur cõmiſſio,num.38.

1 Citatio poteſt fieri per Iudicem Notarium, Notarium & Tabellionem viua voce,ibi num.55. & de alijs modis citandi, & per quos citari poſſit,& quando, & cui relationi nõ credatur, duobus num.ſeq.

1 Citationem fuiſſe tranſmiſſam probare debet deducens. numero 88.

1 Citatio ſi fieret per ſeruitorem ſufficit,etiam ſi ſtatutum diceret,quod citaretur pars per Iudicem,num.59.

1 Citatio debet in ſe continere intentionem,& cauſam, d.capit. 1.numero 62. & an poſſit fieri ad totam cauſam, & teneat , num.66.

1 Citatio debet eſſe præceptiua, & non addita clauſula ſi velis, licet addita valeat,num.67.Nec in eis regulariter requirit ſcriptura,niſi in certis caſibus,licet relatio debeat deſcribi , num.68.

1 Citatio nomen Iudicis, & citantis continere debet, nume.71. & 72.& quod ſufficiat expreſſio nominis eius , qui citatur num.73.& de cognomine,num.77. Quę expreſſio quando poſſit fieri,num.79.

1 Citatio in ciuilibus requiritur quod fiat ad inſtantiam alicuius,numero 74.& 75. & de ſimplici citatione, dicto numero 74.

1 Citatio nulla tenet abſque nomine ſeruitoris, vel nuncij. numero 86.ibi.

1 Citatio ad inſtantiam partis, quod ſit tranſmiſſa , quomodo probetur,d.c.1.nu.76.

1 Citatio contra hæredem incertam,quomodo ſit facienda.d.c. 1.num. 80.

1 Citationis intimatio vtrum poſſit fieri die feriata pro iuridica,ibi num.99.

1 Citationes debent eſſe clare,& certe,num.109. & quod dicatur clarum,num.ſeq.

1 Citatio obſcura non tenet,num.100.& alternatiua vti clara,an teneat,num.111.

1 Citatio ad plures actus per conglutinationem poteſt fieri in eadem ſchædula,num. 113.

1 Citatio vt quis incontinenti compareat,non tenet,nu. 117.& ab ea appellari poteſt,num.ſeq.ſed vt compareat ante tertiam,vel ante veſperas tenet,ibi nu. 121.

1 Citationis copia quando dimitti debeat,& qua forma,d.cap. 1. num.131.

1 Citatio quando domi,vel perſonaliter fieri poſſit, & debeat , num.132.late diſcutiendo cum contrarijs opinionibus,nu. eod.cum quatuor numeris ſeq.

1 Citatio vbi fit ad domum viua voce, fieri debet alta voce,numero 137.

1 Citatio ad apothecam,officinam vel ſtationem, quare nõ ſufficiat,d.c.1.nume.151. Nec ad Hoſpitium etiam quod ibi more tur,num.ſeq.

1 Citatio ad domum habitationis ſufficit etiam quod ibi nullus habitet, nu. 155. vbi etiam diſtinguit de habente duas domos,in vna quarum habitet cũ familia, & in altera non.

1 Citatio debet affigi in loco patenti,vbi non inueniatur , quis in domo habitationis cui detur,nu.161.

1 Citationes in criminalibus, quomodo tranſmitti poſſint,numero 167.

1 Citationis relatio in actis adeſſe debet,& eſt de ſubſtantia iudicij,adeo quod ſi progrediatur Iudex in cauſa non facta relatione hac non valet proceſſus,d.c.1.n 170.& 171.& 172.

1 Citatio afferens impedimentum non arctat,nu. 173.

1 Citatio nulla vbi non ſit neceſſaria an irritet actum.nu.174.

1 Citatio ſine ſolemnitatibus debitis facta corruere facit proceſſum,ſicut citatio nulla,num.175.& 176. tamen hęc citatio nulla non validaret actum , vbi ſummariè poſſet procedi,nu.177.

1 Citatio ſi ſit affixa ad portam domus clauſę citati, ex qua ſtatim auferatur,an valeat,cap. 2.num.27.

1 Citatio generalis ad totam cauſam in ferenda ſententia , quo iure non valeat,& in quibus cauſis valeat, ibi num.31.

1 Citationum relatio intra quot dies fieri debeat, dicto cap.2. littera X.

1 Citatio peremptoria quot modis & quomodo poſſit confici, c. 5.nu.8.& de his citationibus, vide in verb. Peremptoria citatio,præſenti Indice.

1 Citatio ad audiendam ſententiam poteſt tolli à Principe, vel ſtatuto,d.cap.5.nu.27.

1 Citationem per ſolam etiam ante litis conteſtationem ex forma huius ſtatuti non poteſt variari,& mutari Iudex,cap.7. num.21.

1 Citatio debet haberi pro circumducta non comparente citante,cap.10.num.152.

1 Citatio ſi ſit nulla, ſententia ſit irrita,c. 31.nu. 13.

1 Citatio prima eſt de cauſa,& proceſſu.cap.38 nu.19.

1 Citationis commiſſio eſt actus iudicialis, quę fieri debet à Iudice,licet ex conſuetudine , vel ſtylo committatur à parte, d.num.29.

1 Citatio partis in cuius ſcripturæ , & inſtrumenti productione non requiratur,cap.42.num.93.

1 Citatio tollitur vbi proceditur ſine figura iudicij,numero 16. cap.47.

1 Citationem partis Iudex ommittere non poteſt vigore clauſulæ de facto, cap. 48.num.9.

1 Citatio partis requiritur in pœna ipſo iure incurſa , capit.53. num.11.

1 Citatio partis tollitur per verbum, præciſè exigere , cap.57. num.14.

1 Citatio facta ad diem feriatam vtrum teneat, vel intelligatur facta pro die iuridica ſequenti,c. 104.num.5.

1 Citatio nulla & circumducta inducit malam fidem, & ſcientiam,c.112.num. 34.

1 Citatio tertij poſſeſſoris in quibus caſibus non requiratur, ca. 156.num.37.

1 Citationes omiſſio vitiat executionem,c.159. nu. 2.

1 citationem ſupplet partis præſentia,c.164.nu.13.

1 Citatio requirirur ſi quis velit ingredi poſſeſſionem bonorũ obligati virtute pactorum executiuorum.c. 173. nu.20.

1 Citatio partis,& poſſeſſoris requiritur in miſſione in poſſeſſionem, quæ ſit virtute ſtatuti huius, cap.278. vt ibi numero 274.

1 Citatio partis an requiratur antequam teſtis examinetur. ca. 403.num.10.

2 Citata eſt ſpecies menſuræ vulgo Trabuco,cap.242.

2 Citatio an requiratur inter Dominum , contra emphyteutam in conſeruatione rei emphyteuticæ,c.403. nu. 43. & ſeq.& in verbo emphyteuta,præſenti Indice.

2 Citationes qualibet tranſmitti , & earum relationes fieri poſſunt in tempore ſuſpenſo,vel feriato,c.214.

1 Citatus cum æquiuocatione cognominis non comparens, non dicitur contumax,cap.1.num.78.

1 Citatus ad vnum locum non poteſt actum facere in alio, ibi num.89.

1 Citatus coram diuerſis Iudicibus ex diuerſis cauſis, quid agendum,ſi in vtroque loco comparere non poteſt , ibi num.94. Et quid agendum etiam ſi coram diuerſis Iudicibus eodem tempore quis citetur,c.10.nu.49.

1 Citatus qualiter comparere debeat,num. 104.

1 Citatus tempore incongruo,an teneatur alio tempore comparere,d.c.1.nu.125.

1 Citatus die feriata tenetur comparere die ſequenti iuridica , num.126.

1 Citatus debet habere terminum competentem ad comparendum ſecundum diſtantiam locorum,ibi. nu.130.

1 Citatus ad vnum actum contumax non reputatur, ſi citãs aliũ faciat actum,cap.7.num. 1.

1 Citatus quid agere debeat ſi in termino citationis comparuerit,& Iudex non ſedeat pro tribunali, vel eius copia haberi non poteſt,ad hoc vt non incurrat pœnam, c.25.num.2.

1 Citatus tempore feriato non tenetur deducere eius priuilegia,c. 107.num. 8.

1 Citatus ad domum de iure communi non poteſt dici contumax,quin poſſit appellare , declarando niſi habita ſcientia non veniat,c.142.num. 18 & 19.

1 Citatus de iure habetur pro præſente , ſicut pręſens habetur

c 3 pro

Digitized by Google

pro citato,cap.147.num.2.
1 Citatus ad proceſſum an ſit citandus ad ſententiam interlocutoriam ferendam, cap.149.num.77.
1 Citatus ſi comparuerit in termino citationis non eſt neceſſaria relatio, ſed præſumetur citatus,cap.205.num.40.
2 Ciue idest de ciue ſtatutum loquens habet locum in Poteſtate,& eius familia durante officio. cap.217.nu.18.
2 Ciues originarij ſtatuto ſi caueatur, vt præferantur ad promotionem honorum,& dignitatu illius loci, tunc factus originarius per priuilegium non præfertur, niſi eſſet in omnibus & per omnia pro originario. Nam tunc gauderet omnibus priuilegijs, quibus ciues originarij,ca.217.num.93.
2 ciues ad nobiles banniti amplius non comprehenduntur appellationi ciuium,vel nobilium niſi ad eorum præiudiciũ, vt teneantur ſuſtinere onera, quia tunc quoad ea non deſinunt eſſe ciues,c.217.nu.100.
2 ciues Mediolani non tenentur ſoluere onera cum committentibus, cap.218.ſed cum ciuitate,capit.eodem.numero 30. & 31.
2 ciues non dicuntur hij qui habitãt in ciuitatibus,& locis,vbi non ſunt epiſcopi.cap.218. num.74.
2 ciues quo ad onera ruſtica non ſoluenda qui dicantur, ex capit.218.
2 ciues dicuntur etiam nati ex diuerſis terris ſub eadem ditione Principis immediatè ſubiectis, c.217.nu.75.
2 ciues,aut nobiles quę onera ſubire non teneantur,ca.220.per totum.
2 ciues clerici quod dicantur in concernentibus bonum publicum,cap.217.num.102. veniunt etiam appellatione diſtrictualium,cap.eod.num.103.
1 ciuiles,& criminales cauſæ quæ ſint, & quæ vtilitas inſurgat ad hoc ſciendum, in Rubr. de ordine procedendi in cauſis ciuilibus,num.3.
1 ciuilibus in cauſis Statutum loquens habet locum in criminalibus,vbi ſubſit eadem ratio, in Rubr. de Citationibus, nu. 9. An autem extendatur ad cauſas mixtas, num.ſeq.
1 ciuilis,vel criminalis vtrum cauſa dicatur, & quid inſpici debeat,ibi. nu.13 Diſtinguendo,& limitando numeris ſequentibus,per totum,num. 29.
1 ciuilis,& criminalis cauſę concurſus in eodem negocio impeditur. Ideo intentaio vno ſuper altero ſuperſedetur,d.rubr. de Citationibus, num.30. Et quæ prius ipſarum cauſarum terminetur,num.ſeq.
1 ciuiles cauſę quæ dicantur,c.1.nu.39.
1 ciuilitatem qui obtinuit per reſcriptum, quod non dicatur de iuriſdictione niſi in reſcripto adſint verba vniuerſalia,& geminata,c.311.nu.35.& ſeq.
1 ciuis appellatione quis comprehendatur, & de quo Statutum hoc,cap.2.intelligat,& an ab eo comprehendatur clericus, d.cap.2.num.1.2.& 3.
1 ciuis,uel originarius ſi abeſt à territorio originis poteſt,tamen conueniri in loco originis,cap.33.num.1.
1 ciuis quis proprie dicatur,c.256.num.1.& 2.
1 Ciuis in dubio quis cenſendus,non autem forenſis,capit.311. numero 10.
1 Ciuis faciens teſtamentum ruri,quomodo teſtari debeat, cap. 321.num.7.
1 Ciuis per priuilegium quod admittatur pro originario, cap. 354.num.14.& 15.Et quod ex ſimplici ciuilitate ex priuilegio quis non dicatur ſubditus,num.ſeq.
2 Ciuilium cauſarum Iudex an poſſit incidenter cognoſcere de cauſis criminalibus, c.54.nu.7.& è conuerſo criminalium de ciuilibus, cap.eod num.8.
2 Ciuilium rerum, & Notariorum ius dicentium, & officialium taxationes,cap.216.
2 Ciuilitate ſuper vnius lata ſententia,ſi habet multos fratres ex eodem patre,quod probet, quo ad omnes fratres quod ſint ciues,c.217.nu.109.
2 Ciuilitatem non probant ſepulchra,c.217.nu.106.
2 Ciuilitas qualiter contrahatur,c.217.quomodo probetur,ca. eod.num.96.
2 Ciuilitas an poſſit concedi à communitate, cap.217.numero 108.
2 Ciuis quis dicatur,c.175.nu.5.& quòd dicatur natus in ciuitate,c.343.littera A.
2 Ciuis vide aliqua,in verbo,Nobilis,& ciuis,præſenti Indice. & c.375.nu.66.& in verbo,onera ciuis in villa &c. præſenti Indice.
2 Ciuis nemo prohibetur habitare in villa,& ſi habitat,non cogitur ſubire onera cum ruralibus, cap.230.nume.2.& eius fauore Illuſtr.Magiſtratus ordinarius Mediolani, quid ſoleat,& hoc Statutum,ac Nouar. conſtitutio. reſpectu temporis pręfixi ad habitandum, quod non ſeruetur, vide ibidem num. 4.
2 Ciuis caſtri ſeparati à ciuitate an ligetur,& poſſit vti commodo illius primæ Ciuitatis,cap.180. nu.24 & 31.
2 Ciuis qui in villa habitat tempore ibi expreſſo,tenetur ad onera cum ruralibus.cap.218.numero 31.& 32.dicitur non ſeruari conſtitutio, reſpectu habitationis, niſi caſu quo ciuis habitans in villa exerceat aliquod,traficum,vel exercitium, cap.217.num.33.
2 Ciuis Mediolani quando non tenetur ſubire onera in loco,vti habeat poſſeſſiones ſuas,vel conductas,c.230.
2 Ciuis alicuius loci dicitur,etiam ſi ibi natus non ſit, ſi tamen eius maiores ibi nati ſint,cap.218.num.73.
2 Ciuis largo modo dicitur incola,c.218.nu.76.
2 Ciuis quis poteſt eſſe eodem tempore in duobus locis.ca.218. num.218.num.77.
2 Ciuis propriè dicitur,qui non ſuſtinet onera in communi, ca. 218.num.78.
2 Ciuis propriè dicitur originarius,c.218.num.79.
2 Ciuis,vt tractatur D.Poteſtas, & omnes de eius familia in ſtatutis,c.218.num.81.
2 Ciuis vti punitur,non vti forenſis, D.Poteſtas pro delicto per eum commiſſo in officio,cap.217.num.82.
2 Ciuis non deſinit eſſe mulier nupta extra locum originis, quoad commoda,& honores,& gaudet beneficijs ſtatutorum illius ciuitatis,dum tamen propter hoc non ſeparatur à ſeruitio viri,c.217.num.83.
2 Ciuis quis dicitur illius loci in quo onera realia, & iuriſdictionem pro bonis poſſeſſis,ibidem ſubit,cap.217.nu.84.
2 Ciuis quis pręſumitur in dubio illius loci, in quo eſt, ca.217. num.85.
2 Ciuis quis non efficitur per habitationem longæuam, nec de iuriſdictione illius loci, niſi habeat animum ibi permanendi perpetuo cum maiori parte eius familiæ, quod probari debet,c.217.num.87. à tergo.
2 Ciuis propriè non dicitur qui eſt ſpurius,cap.217.numero 88. à tergo.
2 Ciuis alicuius loci alibi habitans, deſinit eſſe ciuis loci ſui cũ non ſubeat onera illius,vel per ſe, vel per alios ex communi,ca.217.nu.89.
2 Ciuis quo ad quid comprehenditur ſub generalitate ſtatuti loquentis de ciuibus,vbi eſt eadem ratio,aliter non,vbi autem nulla ſit ratio in ſtatuto, ciuis ſimpliciter comprehenditur in ſtatutis,c.217.nu.90.
2 ciuis an quis poſſit fieri per ſtatutum, & an factus à ſtatuto ciuis dicatur vere ciuis,c.217.nu.94.
2 Ciuis an poſſit dici natus ex ciue in comitatu,vel villa, capit. 217.num.95,
2 Ciuis emens bona à ruſticis,an debeat ſoluere collectas ſecundum eſtimum ciuium,vel ruſticorum,c.217.nu.97.
2 Ciuis nouellus an excuſetur à pęna ſtatuti tanquam forenſis, cap.217.nu.98.
2 Ciuis vti ad ciuitatem receptus tenetur ibi ſubire omnia onera,c.217.num.99.
2 Ciuis originarius quis dici poteſt in duobus locis,quãdo quis eſt de origine paterna in aliquo loco, & alibi fuerit natus, etiam quoad ingreſſum collegij,d.c.217.
2 Ciuis verus in ſtatutis intelligitur de ciue per priuilegium,vide in vtramque partem opiniones,c.217.n.112.
2 Ciuis appellatione in dubio in ſtatutis intelligitur de originario,c.217.num.113.
2 Ciuis vt ſuburbanus tenetur ad onera,c.239.
2 Ciuibus conceſſum priuilegium, quod comprehendat clericos,c.217.nu.104 Et hominibus conceſſum priuilegiũ, vtrũ liget clericos,c.217.nu.105.
2 Ciuitas quot Medicos habere debeat,& an ciuitas ſine Medico etiam eſſe poſſit,cap.357.nu.12.& 15.
2 Ciuitas,vel Vniuerſitas an poſſit collectas imponere,c.217.n. 12.vide in verbo,Onus,præſenti indice.
2 Ciuitas quid comprehendat,c.27.litera B.& c.251.nu.10. ca. 65.nu.5.c.239.nu.4.littera G.c.251.n.1.litera S. & proprie quid dicatur,c.342.nu.5.& 6.
2 Ciuitas ſimpliciter prolata quid intelligatur,c.54.numer.10. cap.65 numero 4.cap.68.littera B.cap.87.littera C.capit. 175.num.1.
2 Ciuitas non recognoſcens ſuperiorem,quæ vendere poſſit,ca. 264.litera I.
2 Ciuitatem quando ſignificant ædes,cap.379.nu.427.
2 Ciuitatem gubernantes à quibus ſint exempti,c.351.nu.8.
2 Ciuitatem habitare quis dicitur etiam habitans in ſuburbijs, cap.217.num.36.
2 Ciuitatem populi frequentia decuriones augere debent,ca.3. num.

Digitized by Google

I N D E X.

num.10.

2 Ciuitates an cogi poſſint ad conſtituendum eorum ſyndicos, cap.95.num.2.

2 Ciuitates noſtri temporis an habeant merum, & mixtum Imperium,cap.19.num.23.& 27.

2 Ciuitatis antiquæ Mediolani ambitus quis eſſet, cap.343.litera E.

2 Ciuitatis appellatiõne venit territorium, & diœceſis, & è contra,cap. 342.numer.9. quandoque venit Vniuerſitas, cap. eod.num.10. Statutum tamen cap. 342. ſpecificat, videlicet intra muros ciuitatis.

2 Ciuitatis appellatione an veniant ſuburbia, cap.234.litera B. & cap.342.num.61.litera TT.& cap.eodem.342.num.63. & cap.379.num.309.& cap.379.num.394.litera GG. Vide etiam quid veniat ciuitatis appellatione,cap.418.litera B. & c.438.litera B.& c.439.

2 Ciuitatis debitores aliquem honorem,vel dignitatem in ea recipere non debent, cap.1.num.40.

1 Ciuitatis ne adſit deformitas quid reſuleet,c.400.num.29.

2 Ciuitatis Papiæ imperium, vide in verbo,Papiæ,& eius ciuitatis aſſeſſor,vide ſuo loco.

2 Ciuium plures ſpecies,cap.217.num.72.

2 Ciuium bona in dubio non præſumuntur obnoxia oneribus ruralibus,cap.218.nu.70.

2 Ciuium appellatione oppidani non veniunt,non etiã veniunt Comitatenſes,cap.217.num.88.etiam quod ſit incolæ.

2 Ciuium appellatione quod veniant clerici excludentes fœminas,cap.217.num.101.

2 Ciuium appellatione veniunt ſuburbani,c.217.nu.68.

1 Ciuitas dicitur propriè quæ muris, & continentibus ædificijs finitur,c.434.num.43.

1 Ciuitas,diœceſis,& ducatus quid differant, & reueſent,ca.354.num.18.

1 Ciuitas quæ dicatur,cap.442.num.5.& c.452.nu.5,& quid veniat appellatione ciuitatis,cap.45.nu.2.

1 Ciuitas Statutum concedere non poteſt, quod ſpurij ſiut ſucceſſibiles.Prælud.nu.20.

1 Ciuitatis vna pars ſine alia an Statuta cõdere poſſit,d.Prælud. nu.22. & an Statutorum per ciuitatem conditum eam obliget,ibi.num.44.

1 Ciuitatis appellatione in fauorabilibus veniunt ſuburbia,cap. 38.num.17.& c.45.num.3.

1 Ciuitas quæ alteri ciuitati ſubſtet dicitur de territorio illius ciuitatis,non autem de comitatu,c.130.nu.9.

1 Ciuitas rebellis,vide in verbo lucrum dotis.

1 Clara res quæ dicatur, cap.115. num.22. & clarum dicitur id quod poteſt legi,cap.73.num.52.

1 Clauſula generalis, non obſtantibus, non poteſt derogare Statutis inducentibus formam,in Prælud.nu.170.

1 Clauſula annullatiua vbi ad ſit Statutis inducentibus aliquid pro forma, non poterit partium conſenſu renunciari, ibi. nume.171.etiam cum iuramento,num.173. Ampliando tribus,num.ſeq.

1 Clauſula aliter proceſſus non valeat, annullatiua, vbi non adeſſet, dubium eſſet an proceſſus iſte irritaretur, capit.38. num.22.

1 Clauſula & ſine ſtrepitu,quid operetur, vide in præſenti indice, in verb.ſimpliciter.

1 Clauſula, & figura Iudicij, cuius virtutis ſit notatur, cap. 47. num.15.per quam tollitur citatio,nu.16.Qua clauſula ſtante poteſt fieri ſententia ex libello inepto,nu.17. & examinari teſtes poſt didicita teſtificata,num.18.

1 Clauſulæ, ſummariè, ſimpliciter de plano, & ſine figura Iudicij quid releuent ſimul iunctæ, quod ibi.num.19. & quatuor nu.ſeq. Cum quibus clauſulis ſummarijs quando Domini temporales poſſint concedere reſcripta, nume.25.vbi etiam quod non poſsint concedi præter iuris formam ab inferioribus à Principe.

1 Clauſula velo leuato, quid releuet, num.26. & quid ſola facti veritate inſpecta, nu.ſequen.

1 Clauſula quod Iudex faciat prout ſibi viſum fuerit, quid tollat,& importet,d.cap.47.nu.28 & ca.48.nu.12.quę clauſula tollit probationem neceſſariam, num.13.

1 Clauſula vt procedat ſecundum veritatem,& æquitatem quid operetur,ibi.num.29.

1 Clauſula tribuens liberum arbitrium quid releuet,nu.30.

1 Clauſula ſecundum conſcientiam quid operetur,& vtrum tollat partis citationem,& appellationem,nu.36.& ſeq.

1 Clauſula quod Iudex faciat ſecundum cor ſuum, appetitum ſuum,carnem ſuam,& vt ſibi placuerit,& ad cui beneplacitum,quid operetur,num.40.41.

1 Clauſula ſecundum Iudicium, importat arbitrium boni viri, d.cap.47.num.45. Idem in clauſula commiſsionis diſcretioni Iudicis,num.46.Et prudentiæ alicuius,num.47. Idem in clauſulis, arbitrio ſuo, & miſericordiæ ſuæ, nume.48.& 49. Idem in clauſula ex qua licentia datur alicui aliquid faciẽdi,nu.50.Idem in clauſula commiſsionis Poteſtati alicuius, num.51.Idem in commiſsione ſtandi alicuius dicto,nu.52. Idem in clauſula,vt cupieris,& deſideraueris,num.53.Idem in clauſulis quod procedat cum moderamine, & honeſtate, num.54. Idem ſi dictum vt procedat ſecundum Ius, & Veritatem,num.55.Idem in clauſula,ſecundum mentem ſuam, num.ſeq.& quid operetur clauſula,ex certa ſcientia,c.453. num.184.& c.454.nu.102.

1 Clauſula ipſo facto, & ipſo Iure. Vide in Verb. Ipſo facto, & ipſo Iure,præſenti Indice,& etiam infra.

1 Clauſula,& omni iuris,& Statutorum ſolemnitate omiſſa quid operetur, & quos effectus pariat, d.cap.47.nume.59.60.& 61. Quæ clauſula non tollit,quin ſpoliatus ſit reſtituendus ante omnia,num.62.

1 Clauſula, de facto. Significat quod poſſit procedi ſine cauſæ cognitione,& probatione, capit.48.num.2. Et omiſſa omni ſolemnitate Iuris ciuilis, non autem vt Ius partis lædatur, ibi num.3. Et poteſt credi teſti reddenti malam rationem,num.4. Poſſunt etiam recipi Teſtes die feriata,& omni Iuris ordinem prætermiſſo, num.5. & manu Regia, ac Armata,ſtante hac Clauſula procedi poteſt,num.6.& 7.& ſine ſententia iudicare,nume.8. Non poteſt tamen vigore huius clauſulæ citatio partis omitti, num.9.

1 Clauſulæ variæ quæ apponuntur in commiſſionibus, & compromiſſis quid releuent,c.115.num.174.

1 Clauſula in fine poſita regulariter referri debet ad omnia precedentia,cap.149 num.106 Maximè quando cõmodè referri poteſt,aliter non,num.ſeq.

1 Clauſulæ non ſunt referendæ ad ea quæ referri non poſſunt ſalua ratione recti ſermonis,cap.167.num.115.

1 Clauſula, de Iure, in Statutis qualiter intelligenda, cap.44. num.8.

1 Clauſula ſummariè requirit peremptorium,cap.47.num.4. Et requirit etiam qualem qualem petitionem, num.5. & non tollit inſtantiam,num.6.

1 Clauſula in reſcripto quod poſſit facere,quæ Princeps,& Imperator,liberam tribuit voluntatem,ibi num.35.

1 Clauſula in reſcripto, vel ſtatuto tollens in Iudicio omnẽ Iuris ſolemnitatem reſpicientem ordinem procedendi quid releuet,d.cap.47.nu.63.cum ſeq.pluribus, & quod non tollat ſolemnia, quæ reſpiciunt deciſionem, & deffinitionem cauſarum, num.65.& 66. Et quod ſint ſublata tantum quæ ſunt de apicibus Iuris,nu.67. Vtrum autem ſublata ſit per hanc clauſulam appellatio,ibi nu.72.cum ſeq.

1 Clauſulæ ſummariæ non important vt poſſit procedi die feriata in honorem Dei,& Sanctorum,num.98.d.cap.47.

1 Clauſula exceptionis nõ numeratæ pecuniæ,quę ſolet apponi per Notarios habetur pro appoſita, c.50.nu.27.

1 Clauſulæ ipſo Iure, & facto, requirunt ſententiam declaratoriam vbi agitur de pœna,& requiritur etiam partis citatio, cap.57. In hoc Verb. Ipſo Iure. Clauſula etiam ipſo Iure operatur, vt actio directa acquiratur,cap.337.nu.21.Operatur etiam quod fructus percepti ex poſt per emptorem computentur in ſortem eius pretij,c.419.nu.42.

1 Clauſula ipſo Iure, & facto importat, ſine aliquo Iuris miniſterio,cap.116.num.126.

1 Clauſula ſine datione libelli, ſed qualis qualis petitio, quid releuet,cap.125.nu.2.& 3.

1 Clauſula iſta. Idem obſeruetur per omnia, operatur, vt comprehendat omnes qualitates,cap.264.numer.1. Et idem ſi dicatur in omnibus, cap.270. nume.1.& cap.280.num.1.& cap.288.num.11.

1 Clauſula,vide in verb.determinatio.

1 Clauſula ſiue ſeparatim, ſiue mixtim, de qua in Statuto,291 quid importet,d.cap.291.nu.113.

1 Clauſula, vel alibi,non trahitur ad præcedentia in ca.324.nu. 165.& 167.vbi adducit rationem.

1 Clauſula,aliter non valeat,quid importet,ibi num.168.

1 Clauſulæ aliquæ quæ ponuntur in inſtrumentis diuiſionum, quod ponantur ex ſtylo Notariorum,not.c.330.nu.75.

1 Clauſulæ quæ ſolent communiter in inſtrumento apponi, eo tenore &c. Qualiter extendi debet,d.c.330.nu.124.

1 Clauſula dependens, & connexa capitulo aliquo ad illud tantum, & non ad alia capitula refertur,cap.417.nu.812.Ampliando num.ſeq.

1 Clauſula hæc irrita,& abolita, quid inducat,& operetur,cap. 456.num.10.& ſeq.

1 Clauſulæ ſolitæ apponi in inſtrumentis, etiam non appoſitæ haben-

Digitized by Google

habentur pro appoſitis, cap. 434. num. 121.
2 Clauſula ſolita apponi, ſi ommiſſa ſit à Notario, quando poteſt addi, c. 394. num. 127.
2 Clauſula, quilibet Ius dicens in Statuto, intelligitur de ordinario Iudice, non de Vicario Prouiſionum, cap. 379. nume. 404.
2 Clauſula, extra ordinem declaratur ſolemnitate Iuris iudiciarij ommiſſa, c. 375. nu. 375. nu. 148.
2 Clauſula in priuilegio, videlicet. Prærogatiua, non obſtante, non tollit iuriſdictionem. M. Capitanei Iuſtitiæ, & Vicarij, cap. 27. Littera C.
2 Clauſula in fine poſita, non trahitur ad iam deciſa, cap. 342. num. 75.
1 Clauſula, abſque proceſſu, cenſetur remouiſſe appellationem, cap. 368. num. 9.
2 Clauſula, omni Iuris ſolemnitate prætermiſſa, quid importet, cap. 352. nu. 18. & c. 352. nu. eod. littera G.
2 Clauſula, ſine exceptione, & Remota exceptione, quas exceptiones remoueat, & quas non, cap. 379. num. 411. Ad idem, clauſula, omni exceptione remota, quas non remoueat, cap. 274. numer. 3. littera I. & cap. 380. numer. 17. & cap. 398. numero 27.
2 Clauſula, nulla exceptione obſtante, quid intelligat, cap. 398. num. 25.
2 Clauſula, per omnia, quid releuet, cap. 479. num. 415. lit. OO. & cap. 383. num. 415.
2 Clauſula, per omnia Iuris remedia, quid importet, ca. 341. nu. 22. Et ſi adſit dictio, efficaciora, cap. eod. num. 30. & cap. 367. num. 10.
2 Clauſula, cognoſcendi, terminandi, iudicandi, de qua in c. 273. quid releuet, & ea verba inter ſe, ibidem littera A.
2 Clauſula, ſummarie, de plani, ſine ſtrepitu, vel figura iudicij, cap. 379. nu. 407. & eod. cap. nu. 464. & cap. 380. 15.
2 Clauſula, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, cap. 273. littera I. & per hanc clauſulam non tollitur Inſtantia cap. eod. nu. 1. Et quod habeant locum in omnibus cauſis etiam ſummarijs, & extraordinarijs, cap. eod. num. 2. & cap. 333. num. 24. littera M. & clauſula, ſummarie, cap. 380. nume. 11. circa finem.
2 Clauſula, remota omni appellatione, quid remoueat, cap. 341. littera RR.
2 Clauſula, ſola facti veritate inſpecta, cap. 273. num. 4. & 5. & cap. 379 num. 409. & cap. 379. num. 465. & cap. 380. nu. 15. littera X.
1 Clauſula ſine litigio, tollit appellationem, cap. 379. num. 408. cap. 380. num. 16.
2 Clauſula, ſine aliquo proceſſu, quid importet, cap. 425. lit. C. & cap. 473. nu. 4. & c. 474. littera D.
2 Clauſula, remoto etiam ordine iudiciario, quid ſignificet. cap. 273. nu 5. littera H.
2 Clauſula ſecundum rei veritatem, quid operetur, capit. 379. num. 411.
2 Clauſula, cuiuſcunque conditionis, & Status, quid comprehendat, cap. 292. nu. 1. littera B.
2 Clauſula, non poſſit appellari, & alia quæ continentur in dicto cap. 335 nu. 61. littera TT.
2 Clauſula, ipſo Iure, intelligitur abſque Iudicis reſciſſoria, licet declaratoria requiratur, c. 55. num. 5. littera L.
2 Clauſula, moleſtari, inquietari, nec aggrauari, comprehendit omnem grauaminis qualitatem, cap. 231. nu. 1. littera I.
2 Clauſula, audiendi, examinandi, & decidendi, quid importet, cap. 31. De officio Sindicatorum, c. 31. littera A.
2 Clauſula, ſi quis comprehenſiua maſculi, & fœminæ, vide præſenti Indice, in verbo, Si quis, & quis, & alia ibidem.
2 Clauſula, tam per officium, ſeu inquiſitionem de qua in ca. 31. littera I. explicatur eodem, cap. num. 1.
2 Clauſula, quam per accuſam, querelam, petitionem, ſeu querimoniam, de qua in dicto cap. 30. littera R. declaratur, eod. cap. num. 5.
2 Clauſula, vel aliam ſimplicem notificationem, vel ſcripturam, de qua in c. 31. littera I. explicata, num. 7. ibidem.
2 Clauſula, ipſis, vel coram ipſis, de quo dicto cap. 31. littera M. enodata nu. 7. circa finem.
2 Clauſula, vel etiam alio quouiſmodo factam, de qua in ca. 31. quid ſibi velit, nu. 8. ibidem.
2 Clauſula, per omnia Iuris remedia, quid ſignificat, cap. 210. num. 3.
2 Clauſula, & hæc omnia ſummarie, quid importet, cap. 31. nu. 8. littera P.
2 Clauſula, ſola facti veritate inſpecta, quem effectum habeat, cap. 31. num. 9.
2 Clauſula, per vocem, & famam, quid importet, cap. 31. num. 9. littera R.
2 Clauſula, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, c. 233. littera B.
2 Clauſula, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, cap. 438. num. 9. & ca. 482. num. 26.
2 Clauſula, non obſtantibus quibuſcunque exceptionibus, cap. 239. num. 5.
2 Clauſula, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtat, comprehenſiua omnis qualitatis perſonarum, cap. 179.
2 Clauſula, non poſſint accipere, ſtante pœna Notarijs impoſita, ſi plus accipiant, cap. 216. num. 1.
2 Clauſula, quocunque probationum genere, cap. 201. numero 11.
2 Clauſula, per omne genus probationum, c. 34. littera B.
2 Clauſula, ſubſtantia, & ſolemnitate pœnitus prætermiſſis, quid ſuſtulit, cap. 31. nu. 10. Et quod teneatur ſeruare regulas Iuris communis, ibidem.
2 Clauſula, cuiuſcunque ſtatus, conditionis, comprehendit tam maiores quam minores, tam ſubditos quam forenſes, c. 250. littera A. & B.
2 Clauſula, quolibet etiam die feriato, & non feriato, cap. 202. nu. 2. & quòd ferijs introductis in honorem Dei, vel Sanctorum derogari non poſſit, cap. eod. 202. num. 3.
2 clauſula, non obſtantibus aliquibus exceptionibus, cap. 237. littera M.
2 clauſula non poſſit, vel nec poſſit, & nulla perſona, cap. 172. litteris A, & B.
2 clauſula remota omni appellatione, querela, & nullitate, cap. 32. littera B.
2 clauſula omni exceptione remota, quas non tollat, capit. 164. littera C.
2 clauſula, non obſtantibus aliquibus exceptionibus, cap. 175. num. 16.
2 clauſula, omni prorſus exceptione poſtpoſita, de qua intelligatur. cap. 201. nu. 12. littera H.
2 Clauſula officium Iudicis implorari, querelati, de nullitate dici, ac ſupplicari, cap. 35. num. 1. littera B.
2 clauſula conceſſionibus, vel prærogatiuis non obſtantibus, quid importet, cap. 175. num. 18.
2 clauſula, ſit præciſum, & præcisè obſeruetur, c. 46. nu. 1.
2 clauſula, abſque aliqua conditione, tollit ſententiam condemnatoriam. c. 67. nu. 1. Idem tollit clauſula, abſque aliqua declaratione, c. 161. littera D.
2 clauſula melius videbitur, & placuerit, cap. 161. litt. C.
2 clauſula, & abſque aliqua monitione, tollit partis citationem, cap. 201. num. 12.
2 clauſula, tempore feriato, de qua in cap. 214. Intelligendum eſt in honorem Dei, & ſanctorum, eod. c. num. 7.
2 clauſula ſine aliquo proceſſu, cenſetur remouere appellationem, ſaltem quoad executionem non obſtante appellatione, cap. 248. nu. 19 & 20.
2 Clauſula, conditionis cuiuſcunque comprehendit etiam minores, cap. 248. num. 1. & cap. 490. num. 40. & ſi ſit addita, ſtatus, eſt comprehenſiua etiam clericorum, capit. eodem, num. 2.
2 Clauſula, idem in omnibus, & per omnia, c. 500. nu. 90.
2 clauſula omni ſolemnitate iuris, & ſtatutorum omiſſa, capit. 477. num. 5.
2 Clauſula, de facto, vide in verbo, facto, præſenti Indice.
2 Clauſula, per omnia iuris remedia, quæ ſint ea remedia, cap. 341. numero 28. & 30. & cap. 367. numero 10. capit. 482. num 27.
2 Clerici non ligantur ſtatutis laicorum. c. 379. de recipiendis colonis debitoribus ſuper ſuo, cum non dicantur ſuppoſiti, licet poſſint vt benefitio ſtatutorum Mediolani, ca. 379. num. 394. littera M. ibid. c. eod. nu. 398. Idem non comprehendi forenſes, ibid.
2 clerici quod poſſint vti ſtatutis, de aquis conducendis, c. 247. num. 2.
2 Clerici quod ueniant appellatione ciuium, vide in verbo, ciues, Ciuium, ciuibus, præſenti Indice.
2 Clerici beneficiati quòd non poſſint bona conducere, niſi ex certa cauſa, ſi ſit ſimplex clericus, c. 379. num. 142.
1 Clerici, & ſi de ducatu tamen vti non ſubditi non ligantur ſtatutis laicalibus, licet eis poſſint vti, in Diplom. Ludouici Mariæ, num. 15.
1 Clerici primę tonſurę non ligantur Statutis Criminalibus laicorum, in prælud. num. 567. Limitando, & declarando, nu. ſeq. per totum. nume. 578. maxime ſi ſint contra libertatem eccleſiaſticam, quia non tenent, nu. 579. Ampliando diuerſimodè per totum. nu. 585. & nu. 587.
1 clerici ligantur ſtatutis laicorum in perſonam loquentium, vbi eis iniçiatur vinculum ante clericatum, nu. 591. maxime

Digitized by Google

INDEX.

mè vbi non cauſetur ex facto clerici, nume.ſeq. Ampliando etiam, & limitando in ſimili materia multis modis per totum, num. 611.

1 Clerici licet Statutis laicalibus non ligentur, poſſunt tamen in fauorabilibus eorum beneficio vti, d. Præl ud. num. 612. Quibus contra ſe etiam vti debent, & tunc ligantur, numer. 613. & 614. Ampliando quoque ad multa alia in hac ſpecie per totum, numer. 621. Nec poſſunt vti eorum beneficio niſi dicta Statuta ſint à Papa approbata, in Diplom. Pontifi. num. 21.

1 Clerici declinantis Iuriſdictionem Poteſtatis vtrum Statutum habeat locum puniens eius conſanguineos, ibi. nu. 807.

1 Clericus vbi citari debeat, cap. 1. num. 157.

1 Clerico pupillo, vel minori litiganti coram Iudice laico ab eodem Iudice datur ſibi Curator ad litem, cap. 34. nu. 39.

1 Clericus licet non ſubditus poteſt vti beneficio huius Statuti, cap. 42. in foro Seculari, ſed cum ſuis qualitatibus, eod. ca. 42. num. 81. contra quem clericum poteſt etiam vti creditor in foro Eccleſiaſtico, non autem in ſeculari, ibi. nu. ſeq.

1 Clericus non poteſt conueniri via executiua de qua hic in foro ſeculari, ibi. num. 100.

1 Clericus ſuccedens obligato etiam in forma Camerali, debet conueniri in foro Eccleſiaſtico, ibidem nu. 112.

1 Clericus quare non poſſit dici forenſis, licet dicatur non ſubditus, & non ſuppoſitus, cap. 44. num. 5. Et cum dicatur non ſubditus, nec ſuppoſitus, quando ligetur diſpoſitioni huius Statuti, ibi. num. 6. & ſeq.

1 Clericus venit appellatione diſtrictualium, nu. eod.

1 Clericus in caſu Statuti huius non poteſt eſſe fideiuſſor, cum non poſſit renũciare priuilegio fori, nec tacitè, nec expreſsè, ibi. num. 23. & 24.

1 Clericus ſi non incidat in Habitu, & Tonſura, & committat delictum, non amittit priuilegium fori, niſi ter monitus non deſiſtat, num. 25.

1 Clericum in fideiuſſorem dando ſatisfacit Statuto ſimpliciter diſponente de dando fideiuſſore, num. 26.

1 Clericus ſi ſit actor in foro ſeculari coram eodem Iudice, põt reconueniri, d. cap. 44. num. 94. Qui hoc caſu re non integra, non põt renunciare Iudicio, & liti captæ, vt efficiat Reconuentionem, num. 95. Quo in caſu an ſit ſeruandum ius Ciuile, vel Canonicum, num. ſeq.

1 Clericus in quibus caſibus non poſſit reconueniri, nu. 97.

1 Clericus in foro ſeculari in cauſa reconuentionis ſecuta contra eum condemnatione pro eius executione non poteſt detineri, ibi. num. 98.

1 Clericus non poteſt ſe obligare ad carceres, num. 99.

1 Clericus condemnari paſſus à Iudice ſeculari, & executionem patiens, condemnatur in expenſis, licet exhibeat clericatus priuilegium, & vbi etiam dicit fiendam cõdemnationem per Iudicem Eccleſiaſticum, num. 45. & 46. cap. 55.

1 Clericus non poteſt eſſe Procurator laici, c. 65. nu. 16.

1 Clericus non poteſt alienare citra vitium litigioſi, numer. 96. cap. 68.

1 Clericus pro debito an poſſit carcerari, vide præſenti indice, in verb. Monachus, & Clericus.

1 clericus cum renuociatione priuilegij fori, vel ſyndicus alicuius capituli non poſſunt comparere vti defenſores in foro laico, cap. 71. num. 5.

1 clerici & Eccleſiaſtici perſonæ comprehenduntur in vniuerſitate, cap. 87. num. 2.

1 clerici habitantes in ciuitate dicuntur ciues, & ſuſtinent onera ſpiritualia, ibi. num. 3.

1 clericus in foro ſeculari litigans non ligatur diſpoſitioni ſtatuti, cap. 88. ibi nume. 34. Hæc à ſtatuto, & præſcriptione, cap. 112. num. 7. circa quam præſcriptionem non poteſt vti eius beneficio, num. 86.

1 clerici, & Monachi mediantes quomodo poſſint teſtificari, ca. 90 num. 100.

1 clerici an ligentur à ſtatuto de compromiſſo fiendo, cap. 115. num. 57. cum ſeq.

1 clericus vbi non poſſit compelli ad compromittendum; Ipſe tamen compellere poteſt laicum ad compromiſſum, cum poſſit vti beneficio ſtatutorum laicorum, nu. 61. ibi.

1 clericus poteſt eſſe arbiter, & arbitrator, ibidem numer. 128. & 157.

1 clericus laudatus author, licet teneatur defendere laicum emptorem reum conuentum in foro laico, tamen clericus laudatus ſit ſuſcipiens iudicium, poteſt in illo iudicio, & foro vti beneficio, & iure competente, cap. 69. num. 105. vlterius ſecuta euictione in re petita Iudex ille laicus coram quo illud iuditium fuit agitatum, non poterit eſſe Iudex ſuper intereſſe prætenſo per emptorem occaſione memoratæ euictionis, ibi. num. 106.

1 clericus in minoribus contractus non poteſt capi pro debito ex contractu, & ſi obligaſſet ſuam perſonam, & idem in famulis cum clericis habitantibus quamuis hæc concluſio fallat in debito proueniente ex cauſa delicti, cap. 167. nume. 50. & ſeq.

1 clericus fugitiuus etiam de mandato Iudicis laici pro debito capi poteſt, ibi. num. 54.

1 clericus deſcendens vti poteſt beneficio ſtatuti, quod aſcendens non poſſit meliorare conditionem deſcendentium, cap. 305. num. 12.

1 clericus, & Eccleſia alienantes quando ligentur ſtatuto de re paterna luenda, ca. 417. num. 6. & 7. & an comprehendantur in dicto ſtatuto, num. 10. ibidem.

1 clericus ratione rei poteſt conueniri coram Iudice ſeculari, d. cap. 417. num. 624.

1 clericus ſecularis admittitur ad retractum per diſpoſitionem Statuti de Quota, ſed alij Monachi, & religionem ingreſſi vtrum eo beneficio vti poſsint, c. 434. num. 2. 3. 4. & 5.

1 clericus, & Eccleſia alienare volens rem ſubiectam Quotæ, tenetur ſeruare diſpoſita in d. Statuto de Quota, d. capit. 434. num. 71. & num. 100.

1 clericorum ſuppoſitio quid releuet in his, quæ ſunt contra libertatem Eccleſiaſticam in diplom. Pontific. num. 18.

1 clerici non ligantur Statuto diſponente, quod debitor nõ poſſit probare liberationem, niſi per tres teſtes, cap. 95. num. 6. Etiam ſi clericus factus ſit poſt inſtrumentum factum, vel poſt Statutum conditum, num. 7. Et etiam ſi clericus litigaret in foro laicali, quia hoc reſpicit deciſionem contractus, num. 8. & tollitur obiectum, num. 9.

1 clericum ſe faciens, ne ligetur Statutis laicorum in dubio fraudem committere non dicitur, c. 272. num. 2.

1 clericus agnatus excludit cognatum, nam & is gaudet beneficio Statutorum, ad cap. 282. num. 8.

1 clerici non ligantur ſtatuto præferente agnatos cognatis, cap. 289. num. 29 Fallit, num. ſeq.

1 clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ non ligantur ſolemnitate ſtatuti, cap. 319. num. 8. & 9.

1 clericus agnatus admittitur vti de parentela ad conſentiendum contractui mulieris, cap. 328. num. 507.

1 clericus, vel Sacerdos vtrum poſsit conficere inſtrumenta, cum Notarius ſit, cap. 357. num. 2.

1 clericus Notarius non poteſt rogare in foro ſeculari, ibi. nu. 3. ſed in foro Eccleſiaſtico, ſic etiam extra curiam Romanam, & de bonis temporalibus, ibi. nu. 8. & ſeq.

1 clericus poteſt vti beneficio ceſſionis, ſed non ad eam arctari, cum non teneatur, niſi in quantum facere poteſt, cap. 408. nu. 13. & 14. & ei in omnem caſum ſunt alimenta relinquenda, num. 15.

1 clericus cum poſſit tantum conueniri, in quantum facere poteſt, non cogitur bonis cedere, ibi. num. 30.

1 clericus cedens bonis retinet fructus beneficij, cap. 409. nu. 9.

1 clericus ſimplex de Iure communi admittitur in collegium, cap. 414. num. 124.

1 clerici poſſidentes bona laicalia ligantur diſpoſitione ſtatuti de prædijs, cap. 433. num. 3.

2 clerici in ordinatorijs iudicijs ligantur, etiam ſtatutis laicorũ, cap. eodem 201. nume. 53. & ratio quare non poſſint vti beneficio ſtatuti Mediolani, ſi per apparentem, eſt quia priuilegio fori renuntiare non poſſunt, cap. eodem num. 33. circa finem, cap. eod. num 35.

2 clerici Ducatus Mediolani, cum forenſibus æquiparantur, cap. 180. nu. 5. Non arcentur tamen Mediolani beneficio, ca. 180. nu. 18. 20. & 21. Idem c. 206. nu. 31. & 32.

2 clerici non immunes tempore exercitus, & peſtis tempore ob neceſſitatem non excuſantur, c. 251. nu. 3.

2 clerici an ligentur ſtatutis, & foſſatis circa ſtratas publicas, & etiam an ligantur bona eccleſiarum, cap. 250. nume. 2. & tam reſpectu ſtratarum, quam pontium, & ſimilium, hæ tamen perſonæ Eccleſiaſticæ debent cogi per Iudicem Eccleſiaſticum, cap. eod. num. 4.

2 clerici an poſſint vti beneficio ſtatutorum laicorum, cap. 398. num. 2. & 8. Et quod non ligentur ſtatutis laicorum regulariter, c. 210. nu. 2 & c. 250. nu. 2.

2 clericorum etiam in præiudicium an poſſit fieri ſtatutum per ſeculares, quando concernunt publicam vtilitatem, c. 247. num 29. & remedium quod ſit, ad hoc vt poſſit fieri, ibidem, & Mediolani reſpectu aquarum eſt permiſſum, per decretũ Illuſtriſ. Archiepiſcopi.

2 clericus beneficiatus quod non poſſit conducere, licet ſuccedere conductori, ca. 379. num. 141. & in verbo, Conducere non poſſunt, præſenti indice.

2 Cleri-

INDEX.

1 Clericus an teneatur ad aptationem, & refectionem viarum publicarum,& pontium,& ſimilium,cap. 251.nu. 14.

2 Clericus, & Eccleſia an aliquando ad refectionem murorum ciuitatis,viarum publicarum, & pontium teneatur,ca. 253. num.6.7.& muri communis inter ædes, cap. 342. num. 5.& cap. 341.num. 18.& omnino legendum,cap. 347. propter rationem,ibi nu. 2.& 3.& circa ædificia inter ædes, videndum omnino,cap. 335. num. 16.

2 Clericus, & Eccleſia non ligantur ſtatutis laicorum conceptis in perſonam,niſi in quantum de iure,ca. 348.num. 2.tamen quãdo tale ſtatutum concernit publicam vtilitatem,videndum,c.342.nu.2.& 3.& 12.& c.341.num.26.

2 Clericus an gaudeat beneficio ſtatuti damni dati,c. 375. num. 129.limitatur,eod.c.nu. 131.

2 Clericus an comprehendatur per dictiones, non ſuppoſitus, c.379.nu.423.

2 Clericus an poſſit ſe ſuppponere foro laicali ſine licentia,cap. 27.num. 1.

1 Cliens quis dicatur,cap.433.num.3.

1 Cliens aliquando dicitur ſeruiens,num.6.

1 Clientela dicitur defenſio,d.cap.430.num.4.

2 Cloaca quæ ſit,cap. 256. littera A. Cloacarum ſpecies eſt magoleia ibidem.

2 Cloacæ in refectione non datur nunciatio operis,c. 340.n. 48. vide etiam in verbo Nunciatio operis,præſenti indice.

2 Coadiutores officij maleficiorum non procurant coram Iudice maleficiorum,cap. 25. per totum,& ſunt multi, vt ibi, & ſeruatur littera A.num 6.

2 Coadiutoris tam ciuiliũ cauſarum, quam criminalium, quod ſit officium, & quæ ſit pœna contrafacienti, cap. 26. per totum.

1 Coactus quando quis dicatur,cap.42.num.162.

1 Codicilli de Iure communi requirunt quinq; teſtes,cap. 322. num.8.qui largo modo dicuntur teſtamentum,ibi.nu. 2.

1 Cœcus in his quæ tractantur de viſu repellitur à teſtimonio, cap. 90.num.92.

1 Cœtero,& de cœtero,hoc eſt in futurum,c. 170. nu. 2.

1 Coguntur vicini vendere, ſi Eccleſia ſit ædificanda, vel ampliãda,cap. 433. num. 73.

1 Cogitur quis ad vendendum frumentum, quando eſt penuria in ciuitate,ibi num.74.

1 Cognati tranſlati in ius agnationis per l.Meminimus,C.de legit. hæred. non ſunt proprie agnati ita quod excludant cognatos ſtante ſtatuto,c. 289. nu. 8.

1 Cognati omnes an cenſeantur excluſi per matris excluſionem, cap. 302. num. 36.

1 Cognitio hominis quadruplex,cap. 319. numero 68.& cap. 32. num. 17.

1 Cognitio non ſolum ſufficit, ſed etiam intelligentia, quia ita importat hoc verbum, Cognoſcendi aliquem, d. cap. 320. num. 18.

1 Cognoſcendi facultatem qui habet, habet etiam eandem decidendi,cap. 19. num. 26. & cap. 31. nume. 2. Sed diffinire eam non poteſt, quando Princeps cauſam cognoſcendam delegat,ibi num. 3.

1 Cognoſcere, diffinire, vel deliberare quid importent, & quid differant inter ſe,c. 31. nu. 1.& c.47.nu. 79.

1 Cognitione mandata vtrum ſit mandata executio, capit. 47. num.82.

1 Cohabitare dicuntur maritus,& vxor, qui in eadem domo ſoceri habitant,c. 298.num. 145.

1 Coherentiæ vbi debeat adeſſe à duabus partibus,vt quis poſſit luere,vel retrahere ad formam ſtatuti huius,c.433.nec ſufficit vnam cum dimidia, ibi. nu. 53.

2 Cohabitationis effectus quis ſit,c. 483. num. 134.& ſeq.

2 Collateralis quis dicatur,c.6.nu.6.in fine.

2 Collectæ,vide præſenti indice,in verbo, Onera.

1 Collaterales qui dicantur,cap. 289. num. 2.

1 Collecta communis, vel vniuerſitatis an imponatur per æs, & libram,cap. 219.num. 5.

1 Collegium an poſſit remanere in vno ſolo,& in vno loco,cap. 414.num. 1.

1 Collegium, & vniuerſitas an poſſit concedere ſtatutum, quo derogetur Iuri ſingularium perſonarum de dicto collegio, & an ſufficiat conſenſus maioris partis,ibi.nu. 2.

1 Collegium an poſſit aliquid ſtatuere, quo grauet Doctorandos,num. 3.& 4.

2 Collegium Doctorum ſi ob calamitatem deuenerit ad paucos, an poſſint aſſumi in cõſultores Doctores qui non ſint de collegio,d. cap. 424.num. 26.

1 Collegium petens ingredi habens paria vota in Balottationibus debet recipi,cap. 353. num. 3. Et etiam ſi excedat vna pila in contrarium,num.ſeq.

2 Collegia quomodo conſtituantur,c. 253. nu. 4.

2 Collegia,vide in verbo,Vicanalia,præſenti indice.

2 Collegium Magnificorum Iuriſperitorum Mediolani, quas prærogatiuas habeat in officio Abbatum dicti collegij, in officio Vicarij,& Duodecim Prouiſionum,in officio Magnificorum Conſulum Iuſtitiæ Mediolani, voluminis capit. 1. num. 54. Et præſenti indice,in verbo, Doctores, vbi legitur quod tempus duret.

2 Collegij prædicti locus qui alias erat in broleto, ca. 330. nunc eſt Magnificorum cauſidicorum, & Notariorum, cap. eod. littera A.& c.430.

2 Collegij prædicti prærogatiua eſt eligendi duos Doctores non ſuſpectos, qui cum alijs ſint Syndicatores D. Poteſtatis Mediolani,eius Officialium,& familiæ vbi ſupra.

2 Collegij prædicti (Iudicum appellati) eſt nominatio ad officium Vicarij Prætorij, Senatui Mediolani,c. 12. littera D. & quomodo dicta nominatio fiat,ca. eod. lit. E.

2 Collegij Magnifici Doctoris I. Conſulti Iudices appellantur.

2 Collegij Sp. D. Procuratores in vno libello ſcribuntur.

2 Collegij Magnificorum Phyſicorum ciuitatis, ducatus Mediolani.

2 Collegij D. Chyrurgorum, capit. 351. & ibi antecedens Rubrica.

2 Collegij Magnificorum D. Iudicum, & Spectab. D. Procuratorum, nullus poteſt eſſe fideiuſſor penes cameram in iudicijs, nec extra, & non poteſt huic priuilegio renunciari,ca. 353.num. 1.

2 Collegij D.Notariorum Mediolani, duo Procuratores non ſuſpecti eliguntur qui dicuntur Syndicatores D. Poteſtatis, & Officialium,& familiæ,c. 30.& c. 55.nu.5.

2 Collegium Magnificorum I. Conſultorum Mediolani, intrare volentium,aliqua requiſita,c. 357. littera I.& præſenti indice,in verbo, Generali.

2 Collegium Dominorum Medicorum Phyſicæ,Chyrurgiæ Mediolani ſint, & quod ipſi Medici dictorum collegiorum teneantur viſitare, & medicare pauperes, & egenos gratis, & amore Dei, & modus ſuper hoc ponendus, & cogendi qui, cap. 356.

2 Collegium Dominorum Notariorum eligit Notarios, & Procuratores quatuor de ipſo collegio in Conſules Iuſtitię Mediolani,cap. 55. num. 5.

2 Colligere quos fructus reſpiciat,c. 382. nu. 16.

2 Columbaria tenentes de Iure communi quid,nume. 8.& 9.ca. 442.

2 Columbos domeſticos capienti quæ pœna, cap. 442. nume. 2. Et de Iure communi,cap. eod. num. 8. ſi columbi ſint turriani, & ſi capientem illico pœniteat quid,nu 6. Sed dando eis cominum quis non excuſatur,nu.7. ibidem.

1 Coloni, qui bene colunt de Iure communi carcerari non poſſunt,c. 267.num. 95.

1 Colonus,eſt verbum large ſumptum,& generale, comprehendens diuerſas ſpecies colonorum,ibi.num.96.& capit. 416. num. 193.

1 colonus proprie intelligendo intelligitur de iis, qui nummis colunt,num.97.& nummis colens vtrum colonus ſit,vel Fictabilis,vel Partiarius,ibi num. 103.

1 colonus, & Partiarius de Iure communi an poſſit cogi ad cedendum, & an de Iure municipali poſſit cedere, cap. 408. num. 43.& 184.

1 coloni & inquilini vti domeſtici repelluntur à teſtimonio pro Domino,& contra Dominum, cap. 91. nume. 5. Verum cum ex ſtatuti huius diſpoſitione admittantur in teſtes, admittuntur etiam in cauſis criminalibus,ibi num.7. ſed non ſunt integræ perſonæ,num. 8. Et colonus partiarius quando admittatur ad hoc teſtimonium,nu. 6. ibi.

1 colonus, inquilinus, & vſufructuarius poſſident Domino, cap. 418. num. 6.

1 colonus volens vendere fructus eius partis tenetur vendere locatori, & domino iuſto pretio, c. 433. num. 71.

1 columnia affixa domui, dein ſeruata, & alienata, an veniat in retractu, cap. 417. nu. 53.

2 colonia colono, vel fictabili per Dominum quod poſſit, cap. 396.

2 coloniam quando conductor deſerere poteſt, & non fictum ſoluturi temporis, cap. 394. num. 2. Idem iuſta cauſa, timorque belli, limitando tamen,& pace facta quando reddere teneatur.

2 coloni ſi plures ſint conductores, vel emphyteutæ, & inſolidum obligati, omnes iurare tenentur, ſuper inſolidum ſint obligati, cap. 387. nu. 21.

2 coloni vltimo anno locationis quæ ſudeta, & alia relinquere tenean-

Digitized by Google

teneantur,cap.400.nu.3. Et quæ extra poſſeſſionem abducere non poſſunt,c.406.& c.408.nu.3.

2 Coloni ſunt rurales proprijs manibus colentes, ca.380.nu.1. littera S.

2 Coloni,& aliorum expellendorum in cauſa qualiter procedatur,cap.eod.379.littera AA.

2 Coloni familia de qua intelligatur,cap.eod.379. littera RR. & c.eod.paulo infra littera 11.num.4.

2 Coloni,& alij debitores primi Domini,etiam ſi receptarentur, poſſunt capi quibuſdam non obſtantibus, cap.379. lit.HH.

2 Coloni,& aliorum vtſupra debitorum Boues,Planſtra,& alia, quæ quo ad hoc eiuſdem coloni præſumuntur, qualiter robari ad inſtantiam primi Domini promittuntur, cap.379. littera 20.

2 Coloni tenentur ingraſſare terras duorum,ſeu locatorum,cap. 381.vide etiam alia infra.

2 Coloni colentes bona communia inter alios fratres, & facta inter eos diuiſione, ſi coloni remanerent ſuper bonis vnius fratris, cui in ſortem bona obuenerunt ſunt comprehenſi ſub diſpoſitione, cap.379. de colono debitore expellendo, ex declaratione Senatus.cap.eod.num.395.& 396.ibi.

2 Colono,qui ſtare tenetur,& non,cap.399.& cautelæ ad hoc, vt ſingularis ſucceſſor teneatur ſtare, cap.eod. nume.87.& ſequen.

2 Colono inducitur obligatio ex diutina præſtatione, durante laborerio, & conductione, non autem poſt,cap.388.nume. 4.& 5.

2 Colono quæ pertineant, cap.381.num.6.& vide præſenti indice, in verbo, colonus permittens, & arbores ficchæ an eidem,vel Domino ſpectent,c.382.nu.10.& 11.

2 Colono diſcordante in penſione locatori ſoluenda quid, cap. 479.nu.440. Idem quando penſio remiſſa eſt arbitrio Iud. ibidem.

2 Colono quando, & quomodo poſſit per D.auferri maſſaritiũ, cap.396.

2 Colono, vel vſufructuario, vel alij adminiſtratori an liceat arbores fructiferas,& quibus caſibus,ſuccidere,c.366.num.5. & 371.numer.20.alia ſuple in verbo, conductor, Præſenti indice.

2 Colono fit remiſſio, ſi impeditus fuit propter caſum fortuitũ, pro rata temporis impedimenti, cap.394. Idem ſi ob rapinam, vel Fluminis rapturam, ſint deperditi fructus, vel ob aquarum innundationem,cap.eod.num.265. Idem ob Furmentum in herba deperditum, ibidem num.266. Idem impedito colere in principio anni, cap.eod.num.& ſeq. Idem impedito colligere fructus menſe Septembris,& ſi alios collegerit, cap.eod.num.268. Si vero adſit impedimentum locatoris fit remiſſio pro toto tempore, cap.eod.nu.269. Idem ſi ob inimicitiam locatoris, vel factum tertij, quando locator potuit reſiſtere, cap.394.num 269.270.& 272. & habetur ratio lucri ceſſantis,num.271.272.& 275.hæcque culpa locatoris debet deduci, & probari, cap. 394. numer. 273. & 275.

2 Colono an fiat remiſſio ob ſterilitatem,c.398.nu. 277.

2 Colono volente iurare à triennio ſupra, Dominus poſſit iurare de credulitate, cap.387.nu 38.

2 colonorum diuiſiones quomodo fiendæ,c.401.

2 colonum ſi penes reperiatur inſtrumentum locatoris non præſumitur facta ſolutio, niſi ſit vltro citroque obligatorium, cap.387.num. 26.

2 colonum contra Iuratur in litem,ca.381.num.11.

2 colonum contra,& alios, ſi controuertat Dominus,vel locator ſuper quantitate ficti,vel alia occaſione, qualiter procedatur etiam remota appellatione, & alijs, cap. 379. littera BB.

2 colonum contra diſpoſita, in cap.379.an habeant locum in locatione mixta cum pacto francandi,c.eod.nu.6.

2 colonus conductor, à Iudice coactus ſoluere alteri penſionem, non excuſatur, niſi contradicat quantum poteſt, excipiat, proteſtetur,& denunciet locatori,c.396.nu.439.

2 colonus eſt qui Nummis colit, cap. 393. littera A.& cap.390. numer. 10. littera A. & cap.397. quid differant coloni Partiarij ſictabiles.

2 colonus eſt qui Nummis colit, & etiam ſoluit ficta in grano, & in victualibus,cap.388.num.1.littera A. non tamen Iuris conductor,vt eſt Datiarius,& ſimiles,quia hic non venit appellatione coloni, & ſimilium,ibidem.

2 colonus proprie quis ſit, cap. 379.numer. 427.littera OO.& cap.387.littera D. numer. 1. & cap. 392. Idem de Fictabile quis ſit, & quid differant, capit.379. littera B.& cap.406. littera A.nume.2.& 3.& 4.& cap.381.num.1.& c.400.littera B.& cap.402.

2 colonus præſumitur ſi ſoluit vti talis per decem Annos,c.388. num.7.

2 colonus ad quæ teneantur,cap. 383.num.4.& ſeq.& quod non detrahat expenſas de fructibus, ca.eod. num.4.& ſeq.tamen ſi Dominus ponit ſemina,illa detrahit,ibidem.

2 colonus in fructibus vendendis ſemper tenetur præferre Dominum,cap.383.num.9.

2 colonus debitor non recipiendus,ſi denuntiatum ſit, cap.379. per totum littera GG.& ſi non expellatur quid,ibidem.

2 colonus partiarius,ſictabilis,Molinarius,Follator,& omnes de eorum familia pari diſpoſitione regulantur,eod.c.379.

2 colonus,& alij vtſupra priuſquam recedant tenentur ſatisfacere Domino,vel locatori,c.379.

2 colonus qualiter probet adhibuiſſe diligentiam in terris Domini,vt in ſuis,c.381.nu.2.

2 colonus,& conductor finita locatione,quibus caſibus tenentur reconducere,c.398.num.98.& ſeq.

2 colonus,vel conductor quibus caſibus inueſtituram ſimplicem efficiunt perpetuam, & præſcribunt,c.398.vt amplius non poſſit expelli.

2 colonus in fructibus pendentibus quid poſſit prætendere,cap. 383.num.9.10.& ſeq.

2 colonus,vel conductor poteſt ſolutionem ficti denegare vtriq; eorum, qui ſe prætendant Dominos inſolidum fundi, ſatiſdando de reſtituendo fictum ei, cui obuenerit, capit.379. num.480.

2 colonus partiarius tenetur ſoluere fructus tempore collectionis,cap.382.num.2.

2 colonus obligatus ſi ſit dare partem fructuum vineæ, an intelligatur obligatus dare partem aliorum fructuum,c.382.nu. 7.Idem in vinea data ad plantandum ibidem.

2 colonus vineæ ſi omni Anno nõ colat,tenetur ad intereſſe pro deteriocatione perpetua, c.381.num. 12. Idem ſi per imperium faciat plantari vites ibidem,num.13.

2 colonus permittens laborare terras arbitrio boni iuri, intelligitur ſecundum,cap.381.numer. 3.4. Et orta controuerſia, vtrum colonus bene,vel ne coloerit, colonus probare tenetur, capit.381. nume. 8.& ſequent.Et cap.402.numer.14. videatur.

2 colonus partiarius, Fictabilis, quid differant, cap.400.littera B. & cap. 40. hique ſi bene non curant cuſtodiendo, & colendo vineas locatoris, tenentur damnum reſarcire,cap. 402.

2 colonus, vel conductor, Domino ignorante, vendens tertio, quando ille tertius præſcribat, & an. Domino reſtituatur, cap.379.num.261.

2 colonus,& alij non relaxantur,è carcere,niſi ſatisfecerint,cap. 376.littera AA.& littera ZZ.nec poteſt cedere bonis in præiudicium locatoris, etiam non obſtante ætate Annorum 60. Ibidem. Et ca.eod.littera ZZ. Idem detentus,& alij quidam non poſſunt petere diu.18.ſingulo die,ca.379.littera EE.& littera AA.eod cap.& littera RR.& cap.379.nu.418.

2 colonus,& alij prohibentur conducere alias terras, & quilibet eiſdem locare,& eos recipere, ſuper ſuo,& alia,cap.379.littera MM.

2 colonus debitor in diem cum recedit,quid,& qualiter non acceptetur,c.379.littera HH.

2 colonus circa fructus verſus Dominum ad quæ tenetur capit. 383.

2 colonus ceſſioni bonorum non admittitur, cap.379.nu.393.& ſeq.Et in verbo,Ceſſioni,præſenti indice.

2 colonus debitor non gaudet priuilegio Salui conductus, cap. 379.num.421.

2 colonus partiarius, & inquilinus quando iurare poſſint, contra Dominos pro ficto,& re libellaria, & Decima, & quando non,cap.387. Et quando admittitur ad iurandum, carere debent omni ſuſpitione,ca.387.num.7. non etiam debet, à Iudice admitti, quando ſcit eum poſſe conuinci de mendacio,cap.387.num.8. Item non admittitur colonus ad iurandum, quando veriſimilitudo eſt contra eum, cap.eod. 387. num. 9. Item ſi ſolitus ſit peierare, ibidem. Item non admittitur ſi prius negauit ſe colonũ. Ibidem, numero 11. Item non informatus iuramento non admittitur, eod. cap. num.13.

2 colonus Iudæus non admittitur ad iuramentum,c.387.nu. 10. contra locatorem Chriſtianum.

2 colonus debitor, ſi acquireret directum, & vtile, deinde ſe de vtili inueſtiret, tunc non comprehenderetur ſub diſpoſitione, cap.de colono debitore expellendo, cap.379.num.394. littera R.

2 colonus partiarius,Emphyteuta,Inquilinus Iurantes iuxta diſpoſitionem,cap.387.contra Dominos, vel Locatores, non poteſt

Digitized by Google

I N D E X.

1 Capitanei qui nominentur.cap.218. excepruari à Ruralibus, qui ſint.eod.cap.num.67.Capitanei qui dicantur,cap.450. num.7.11.13.

2 Capitanei Iuſtitię Mediolani,& eius Vicarii iuriſdictio, non cenſetur ſublata per clauſulam Priuilegii prerogatiua non obſtante, de qua in cap.27.littera C.

2 Capitulorum petita admiſſione an durante diſputatione ſuper admiſſione currant tempora,cap.99.num.9.

1 Capacitas ſuccedendi in hęredi conſideratur non tempore teſtamenti, ſed delatę hęreditatis. cap.311.num.19.

1 Capitulorum ſuper admiſſione donec diſputatur, non currit terminus probationis,ca.40 nu.4. Idem ſi diſputatur ſuper eo, quod erat expediendum, num.ſeq.

1 Capitula qualiter differant à poſitionibus,c.49.nu.1.& nu.2. habetur differentia per ponens fatetur non autem capitulās neuter horum fatetur,num.5.

1 Capitula declarant intentionem liberantis,num.4.

1 Capitula omnia in dubio an ſint admittenda.n.5.& ſequent.

1 Capitulorum ſuper admiſſione requiritur pronuntiatio Iudicis, ibi numero 11. & abſque ea quando cenſeantur admiſſa.num.12. A qua pronuntia ſi habeat clauſulam ſaluo iure impertinentium, non licet appellare. num.ſeq.

1 Capitula impertinentia, quę dicantur num.16. & 17.ibi.

1 Capitula connexa, ſeu ſeparata quę ſint, cap.81.nume.35.in quibus arbitrium Iudicis valde verſatur.num.36.

1 Capitula & articuli,quomodo differant poſitionibus, vide in verbo poſitio.

1 Capitula & articuli debent dari ſuper libello,alias teſtes non poſſunt examinari,cap.85.num.3.

1 Capitula non dantur in ſumariſſimo poſſeſſorio, & factis de facto,ſed ſummarię informationes,d.cap 85. num.6.& 7. & poſſunt eo caſu examinari teſtes etiam lite non conteſtata,num.8.& proceſſus etiam dictis caſibus publicatur ipſo iure finitis dilationibus datis per Iudicem. num.9.

1 Capitulorum copia etiam quod parti non detur valet tamen proceſſus.ibi.num.10.

1 Capitula admiſſa ſaluo iure impertinentium operantur,quod ſi Iudex poſt finitum proceſſum cognoſcat ea fuiſſe impertinentia, perinde eſt,ac ſi non fuiſſent admiſſa, & reijciūtur vna cum probationibus factis,cap.49. num.14.

1 Capitula ſi ſint admiſſa ſine reſeruatione,tamen ſi ſint impertinentia poſt factas ſuper eis probationes, Iudex ea reiicere poteſt, idem ſi admiſiſſet vti pertinentia,ibi.num.15.

1 Capi quis non poteſt pro debito in eccleſia,c.167.nu.59.

1 Capi non poſſunt litigantes in domibus Aduocatorū, & Cauſidicorum,tam pro publico,quam priuato debito, ibi,nume.60. Neque etiam in confinibus palatii,nu.61. Sicut etiā capi non poteſt qui primo fuit relaxatus intuitu pietatis cauſa,num.eod.

1 Capi quod non poteſt poſt horam 24. nec in die quo à carceribus fuit relaxatus,ibi.num.65.& 66.

1 Captio & incluſio bonorum immobilium quibus caſibus fieri poſſit,cap.110.num.51.

1 Captura contenta in Statuto,c.56. quando concedatur; & de conſuetudine quid ſeruetur,d.c.56. num.8.

1 Capturę huius remedio non tollitur, quin creditor poſſit vti aliis remediis vſque ad integralem ſatisfactionem, nu.9.

1 Captura datur de iure communi pro debito publico, veluti Principis,Ciuitatis,& Municipii,cap.167. nu.2.

1 Captura quando,& quibus caſibus detur pro debito fiſcali ex cauſa tributaria,c.167.nu.4.

1 Captura datur ex debito prouenīēte ex maleficio etiam quod ſit clericus,num.5.c.167.

1 Capturam concedens Iudex pro condemnatione tenetur in Syndicatu, ibi num.6. Et eam indebite concedens tenetur ad intereſſe parti, cap.241. num.21.

2 Capris paſculare prohibitis non prohibiti dicuntur hirci, ca. 363.num.25.

2 Capſina quando,& quę immunis.cap.237.

2 Captę perſonæ,& pignora,indebitè relaxantur, ſine vlla impenſa.cap.70.

2 Captio vide in verbo,onera,cum quibus. capit.136. pręſenti Indice.

1 Captura datur in debitis publicis nulla facta excuſſione bonorum debitoris,num.7.

1 Captura quamuis regulariter non detur pro debito priuato contra debitorem,niſi in ſubſidium, vbi bona aliqua, vel iura,vel nomina non adſint,facta eorum excuſſione, tamen diſpoſitio ſtatuti,in cap.165. Ampliat,& excedit iuris communis diſpoſitionem,ibi num. 10.

1 Captura conceſſa per hoc ſtatutum, cap.167. in caſibus certis conuenit cum iure communi,d.c.167.nu.29.

1 Captura conceſſa per hoc ſtatutum etiam pro debito illiquido valet d.cap.167.num.30.

1 captura in ijs ſtatutariis caſibus in quibus conceditur, videretur dicendum eam concedendam ſeruato prius ordine iuris communis,quòd fiat excuſſio in bonis,antequam captura concedatur,ad hoc vt reſtringat ius commune, quanto minus ſit poſſibile,cum ſit correctorium d. iuris communis, ibi nu.32.& quod non requiratur dicta excuſſio bonorum, notatur num.ſeq.

1 captura non conceditur in caſibus per ſtatuta vbique notatis, niſi oſtendatur Iudici inſtrumentum ſuper quo ſit fundamentum,quod ſit validum, ibi nu.34. cuius inſtrumenti liquidatio fieri debet parte citata.num.ſeq.

1 captura quando ſtatutum diſponit, quòd poſſit concedi parte citata ſeruandum eſt,ibi num.36.

1 captura concedi poteſt contra fugitiuum, & ſuſpectum de fuga etiam non citatum,nu.37 & vbi pars eſt monenda, monitio eſſet tranſmittenda Iudicis auctoritate, nu.78.

1 captura in multis caſibus in quibus conceditur per hęc ſtatuta aduerſus debitores, in eis tamen non datur, vel ratione perſonarum,vel locorum, vel cauſæ, vel temporis, vel rei, num.39.

1 captura non conceditur etiam in ijs caſibus ſtatutarijs acceperis,veluti contra doctorem,vel Aduocatum, & vxorem,vel filios,& famulos Doctorum.d.cap.167.nu.40.41.

1 Captura concedi non poteſt contra ſcolarem, ibi num.42. & ſeq.

1 captura non datur pro debito etiam in caſibus ſtatutarijs contra perſonas nominatas in l.2.3.& 4.ff.de in ius vocand.d. cap.167.num.55.

1 captura non datur contra minores annor.18. & ſexagenarios, num.57.

1 captura concedi non poteſt ex cauſa victualium contra ea cō ducentes,& Mediolani dicta de cauſa negotiantes, ibi numero 62.

1 captura quando conceditur contra eum qui ceſſit bonis, ibi num.63.& 64.

1 captura non conceditur pro minori ſumma librarum ſex Imper.ibi num.67.

1 captura, de qua in præſenti ſtatuto, in alijs huius voluminis vi detur nō ſolum habere locum in principalibus perſonis, & earum hæredibus, ſed etiam in ceſſionarijs eorum facta tamen liquidatione quoad hæredes,quod ſi hæres,ibi nu.68. & facta liquidatione ceſſionis parte citata quoad ceſſionarius,num.69.quæ citatio an ſit neceſſaria, num.ſeq.

1 capturæ beneficium competens aliquibus perſonis transfertur etiam in ceſſionarium,d.cap.167.nu.71. ſed ſi per Statutum frater non poteſt capere fratrem,ſic etiam nec ceſſionarius fratris ipſius poteſt vti contra fratrem captura,n.73

1 capturæ beneficium Statuti huius non competit creditoribus forenſibus,d.cap.167.num.75.

1 captura concedi poteſt contra hęredes, etſi non nominatos in Statuto,ſi tantum loquatur de bonis, vel in rem, vbi autem ſpecificat Statutum perſonas,& earum qualitates,tunc non datur captura contra hæredes,num.76.

1 captura ex diſpoſitione Statuti huius conceditur non ſolum contra perſonas ibi notatas, ſed etiam contra earum fideiuſſores,d.cap.167.numero 81. Sicut etiam habet locum in actionibus contrarijs ad inſtantiam conductorum contra locatores,& ſimiles,num 87. Contrarium tamen quod non habeat locum in his actionibus contrarijs,nu.88.

1 capturę conceſſionem requirens debet habere mandatum ſpeciale ad hoc,ſicut etiam in relaxatione,ibi num.86.

1 captura ut concedatur contra perſonas in preſenti Statuto deſcriptas requiritur quod ſint maſculi, cum tractetur de materia correctoria iuris communis, & odioſa, d. cap.167. & 104.& 105.

1 captura quæ ab hoc Statuto conceditur contra emphyteutas pro ſictis libellarijs,vtrum procedat etiam contra familiares emphyteutarum,ibi.num.113.

1 capturæ remedium non datur ſtantibus Statutis noſtris,niſi id exprimatur,cap.45.num.29.

1 captura minus rite conceſſa poteſt ex bono iure de nouo confirmari,cap.242.num.22.

1 captura in dubio debet ſuſtineri vti valida,ibi,num.23.

1 captura nulla ex pacto poteſt confirmari,num.24.

1 captura contra debitorem eſt in iuris remedijs,cap.444.n.24.

2 captura nulliter conceſſa vtrum ex bono iure poſſit confirmari,cap.152.ad idem cap 70.num.70. & an minus rite conceſſa poſſit iuſtificari,cap.69.num.42.

2 captura perſonæ vbi expreſſe non detur per ſtatut. non datur,cap.201.num.11.

a Ca-

I N D E X.

2 Captura facta die feriato in honorem Dei non tenet, cap. 64. littera G. nec ei nullitati renunciari poteſt, capit. & littera eiuſdem.

2 Captura indebita, quæ, cap. 70. num. 1. & an illa amittat indebitum creditum, ibid.

2 Captura in alieno territorio, & alia circa hoc, c. 65. nu. 40. & ſeq. vide aliqua in verbo fugitiuus præſenti Indice.

2 Captus pro debito non relaxatur de iure communi, niſi debito ſoluto, ca. 154. fallit coram D. protectoribus, vt ibid. Item fallit in capto fugæ ſuſpitionem, eod. c. 154. nu. 2. & quando fideiuſſori relaxetur, ibid. nu. 3. & 4.

2 Captus in loco prohibito, vel in Eccleſia debet relaxari, vti male detentus, c. 64. littera G.

2 Captus propria authoritate debet conſignari intra horas 20. alias tenetur de priuato carcere, c. 69. nu. 80. Incurritur crimen læſæ maieſtatis.

2 Captus, coactus, vel robatus pro alio, quid faciat, capit. 92. littera I. & an contra quemlibet de communi, ibidem litera I. num. 1.

1 Captus ex diſpoſitione alicuius ſtatuti ſi fuerit ex ordine Principis relaxatus ad honorem Reipublicæ, ſi iterum capiatur ex eadem cauſa, tenet iterum relaxari, c. 167. n. 89.

1 Captus ob debitum alterius per Repreſſalias debet ab omni damno releuari ab eo, pro cuius cauſa fuit impeditus, cap. 240. num. 1.

1 Captus, vel robatus occaſione alicuius debiti Vniuerſitatis, vel ſingularis perſonæ verſus commune Mediolani, vel ducalem Cameram habet eandem executionem, & priuilegia, quæ commune ipſum, & Camera ipſa, ibi nu. 2.

1 Captus indebitè non poteſt conteſtari, nec ſequeſtrari, c. 242. num. 15. Quod habet locum ſi captura peccet in forma, vt non poſſit fieri recommendatio; ſecus ſi captura ſit facta pro debito non vero, quia tunc poterit recōmendari, n. 16.

1 Captus ob ſuſpicionem fugæ, quæ dein non fuit iuſtificata, non poteſt recommendari, d. cap. 242. num. 17.

1 Captus de facto poteſt de facto per Iudicem abſque aliqua ſolennitate, & citatione relaxari, ibi num. 19. & 20.

2 Carauagium, cap. 609.

2 Carbono, & lignis ſtatuta aliqua facta, vide in verbo, Maroſſeriorum, præſenti indice.

2 Carbones per ciuitatem Mediolani, qui prohibiti deferri, ca. 423.

2 Carcer priuatum quando committatur. c. 69. num. 79. & ſeq.

2 Carcerari quis non poteſt pro debito minoris ſummæ lib. ſex Imperiorum aliquibus exceptis, cap. 167.

1 carcerari poſſet hæres promiſſoris, ſi ſtatutum diceret poſſe carcerari promiſſorem, cap. 167. nu. 77. Sed hoc non procedit in hærede cum beneficio legis, & inuentarij, nu. ſeq.

1 carcerari faciens aliquem per Iudicem incompetentem perdit cauſam, c. 241. nu. 18.

1 carcerari infans non poteſt, nec etiam impubes, niſi ſit doli capax, c. 243. num. 1. 2.

1 Carcerari, an & quando poſſit minor vigintiquinque annis pro debito, ibi num. 3. & 4.

1 Carceratio, à qua fuit appellatum non tollitur per appellationem, c. 131. nu. 306. Sicut nec captura conceſſa, nu. 307.

1 carceratus vbi, & quando citari poſſit, c. 1. n. 157. & 159. etiam ad ferendam ſententiam, cap. 5. nu. 53.

1 carceratus in carcere publico non poteſt eſſe teſtis, capit. 90. numero 86.

1 carceratus pauper pro delicto alitur de publico, c. 244. nu. 1.

1 carceratus dicitur pro debito, etiam ſi ſit ex cauſa maleficij, ſecuta ſcilicet condemnatione pecuniaria verſus partem, ibi num. 3.

1 carceratus infirmus pro debito, ſi non reperit fideiuſſorem, vel minus idoneum, vt relaxetur traditur creditoribus ſuis, qui eum cuſtodiant in eorum domibus, alias tranſmittitur ad hoſpitale, d. c. 244. num. 4.

1 carceratis petentibus relaxationem non præſtabatur impedimentum, cap. 258. num. 1.

1 carceratus relaxatus ob lætitiam, vel aduentum Principis, an poſſit iterum capi, c. 239. num. 1.

1 carceratus relaxatus intuitu pietatis, ſi relabatur iterum capi poteſt, ibi num. 2.

1 Carceratus pro debito priuato poteſt recommendari pro debito fiſcali, & publico, & etiam priuato, c. 242. nu. 2. & 10.

1 Carceratus pro delicto poteſt ſequeſtrari, & recommendari pro alio delicto etiam per diuerſos Officiales, nu. 3 & 4.

1 Carceratus pro delicto non poteſt ſequeſtrari pro debito priuato, num. 5.

1 Carceratus pro delicto ſi factum ſit proclama, quod ſi quis ſit creditor detenti compareat tali termino, ſi nullus comparet, Iudex poteſt eum relaxare, ibi num. 6.

1 Carceratus relaxatus fideiuſſori an poſſit recommendari, numero 7.

1 Carceratus pro debito publico, & priuato poteſt ſequeſtrari pro delicto, num 8.

1 Carceratus pro debito publico poteſt conteſtari pro alio debito ex diſpoſitione iuris communis, num. 9.

1 Carceratus pro vna cauſa, quod poſſit ſequeſtrari etiam pro alia, ex qua non ſit obligatus ad carceres, notatur, d. c. 242. num. 10. verſ. Quod ampliatur, licet per Statutum, ca. 167. ſit ſublatum.

1 Carceratus ſi fuerit à iudicibus abſolutus, retineri non poteſt pro expenſis, licet non ſeruetur, c. 192. nu. 2.

2 Carcerati quando per protectores carceratorum relaxari poſſint, cap. 363. num. 15. & in verbo, Protectores, præſenti Indice.

2 Carcerati ſi ſine relaxo relaxentur, qua pœna teneantur cuſtodes, ſeu carcerum ſuperſtites, cap. 158. vide aliam, in verbo, Protectore, carceratorum, & an poſſit ſe dare libertate propria auctoritate, & an aliquid imputetur cuſtodi, cap. 158. nu. 1. & 2.

2 Carcerati pro delictis priuatis in portis, ſeu puſterlis per conteſtabiles earum acceptari non debent, c. 163.

2 Carcerato, ſi cuſtos, vel ſuperſtes aliquam iniuriam faciat, vel quid aliud, ad quid teneatur, cap. 161.

2 Carcerato colono, & alijs de quibus in cap. 379. non dantur denarij decemocto diurni, eodem cap. 379. num. 394. littera CC.

2 Carceratorum Protectorum iuriſdictioni non ſit præiudicium per cerchas ponderum, quas alij Iudices faciunt, c. 51.

2 Carceratorum cauſa pia, & ſummaria, capit. 168. littera D.

2 Carceratos debitores cuſtos reraxare tenetur cum relaxo, vel creditoris licentia, cap. 166. eſt tamen tutius, capit. eodem littera B.

2 Carceratorum Protectorum Mediolani locus Pius, c. 473. Reliqua quære in verbo, Protectores, præcipuè ad D. protectorum intratas, & viſitationem.

2 Carceratum relaxari petens debet habere ſpeciale mandatū, cap. 162. num. 6.

2 Carceratus pro vna cauſa, quando queat pro alia ſequeſtrari, cap. 267. littera C.

2 Carceratus in dubio præſumitur facere fugam, culpa cuſtodis, cap. 159. num. 1. Et carceratus quando pro confeſſo, & non habeatur, c. 159. littera A. Et quando excuſetur cuſtos, cap. eod. lit. B.

2 Carceratus euadens carceres culpa cuſtodis, ad quæ teneatur, cap. 158. nu. 6. & 7.

2 Carceratus de mandato alterius, quam qui detineri fecit, relaxari non poteſt, c. 158. nu. 1. Et an reperto oſtio aperto date ſe poſſit libertati, c. eod. 157.

2 Carceratus pro expenſis non retinetur, cap. 165. nu. 1.

2 Carceres etiam quod quis habeat non dicitur habere merum Imperium, c. 59. num. 36. Carceribus tamen aliquos tenere eſt meri Imperij, c. 19. nu. 30.

2 Carcerum ſuperſtites, & incantatores ad quæ onera teneantur, c. 160. etiam ad alimenta, & itineris expenſas, ibid. litteris B. C. D.

2 carcerum cuſtos, captos, non ſeruata forma iuris, & ſtatutorum non relaxat, cap. 152. numero 5. ſi relaxat, ſine detentus relaxatus ſit pro debito, ſiue maleficio, ad quid teneatur, cap. 158. num. 7. & c. 159. & quando excuſetur, cap. 159. & quando aliquis tranſgreditur confinia.

2 carcerum cuſtodum merces, ca. 156. & an ſit aucta, c. eod. littera A. & pro alimentis carcerato quantum accipiendum, cap. 157.

2 carcerum incantator & fideiuſſor, qui eſſe prohibetur, capit. 162.

1 carceri perpetuo nemo ſe obligare poteſt, c. 167. nu 23.

2 charitatis Mediolani locus pius, cap. 493.

2 carrariæ aquæ habent molendinum, & c. 300. Ipſęmet aquæ habent camparium, & Notarium, c. 309. vbi habetur quid facere teneantur.

2 carretarum datium, vide in verbo, datium rotarum, præſenti indice.

2 Cardinalis dignitas, officium, priuilegia, quę ſint, ad diplom. Ludou. litera D.

1 caſamentum idem importat, quod ſedimen, & eſt verbum magis generale, quam domus, c. 434. nu. 38.

1 Caſtellanus non dicitur habitare in loco vbi præeſt vel caſtellanus, c. 311. num. 40.

1 caſtri appellatione quid veniat, c. 382. num. 1.

c 1 Ca-

Digitized by Google

INDEX.

1 Caſtrum vbi ſit inter duas ciuitates, cuius territorij præſumatur, c. 130. nu. 7. Et quod in dubio non præſumatur eſſe ciuitatis, cum ſine ciuitate eſſe poſſit, ibi num. 10.

1 Caſtrum vbi ſit alienatum cum ſuis machinis bellicis, ſi redimatur per Statutum de re paterna luenda, redempta etiam intelliguntur inſtrumenta bellica, cap. 417. num. 39.

1 Caſtrum aliquod, vel terra, an ſit de ducatu, quomodo dignoſcatur, cap. 414. num. 45.

1 Caſus omiſſus habetur pro omiſſo in Statutis, in prælud. num. 351. Sed remanet in diſpoſitione iuris, num. 351. & nu. 483. Diſtinguendo, & limitando pluribus modis per totum, nu. 488. & c. 287. num. 6. Nec recurrendum eſt ad Statuta loci dominantis ſecundum magis communem, c. 303. ad fin.

1 Caſum vnum Statutum excipiens non cenſetur tollere caſus ſimiles, quando etiam comprehendantur in exceptione, d. Prælud. numero 352. etiam ſi adſit clauſula taxatiua, num. 353. & ſeq.

1 Caſu in ſimplici Statutum loquens, regulariter non trahitur ad caſum mixtum, num. 399. 400. & 401.

1 Caſus duo ſi æquiparentur per legem antiquam Statutum corrigens in vno ex parificatis extenditur ad aliud, nu. 402. Ampliando per totum, num. 411.

1 Caſu in vero Statutum loquens non habet locum in caſu ficto, nu. 41. Limitando cum fallentijs per totum, num. 435.

1 Caſus qui ſint, cap. 53. litera A.

1 Caſus mixtus ſub ſimplicibus non continetur, maxime in odioſis, c. 150. num. 95.

1 Caſus non dicitur omiſſus à Statuto, vbi adſit voluntas coniecturata, & ſimilis ſit à Statuto comprehenſus, c. 107. nu. 29.

2 Caſu de inſolito non tenetur, etiam quod quis omnem caſum fortuitum tam præuiſum, & cogitatum, quam nó ſuſcipiat, cap. 394. num. 98.

2 Caſui fortuito ſuperioris renuntiari non poteſt, ca. 394. num. 110. & ſeq.

2 Caſum ſuſcipiens, & aduerſam fortunam, an teneatur de impoſſibili & inſolito, cap. 384. numer. 97. Etiam ſi adſit iuramentum.

2 Caſum ob fortuitum obligatus ex cauſa officij, non excuſatur niſi ſimul oſtendat non culpam, cap. 364. nu. 171. De conſuetudine.

2 Caſus ad inſolitos ſe obligans, non tenetur ad valde inſolitos, cap. 394. nu. 100. cum ſeq.

2 Caſus fortuitus prouentus culpa locatoris, vel eius cauſa à tertio, an cenſeatur ex quibuſdam verbis, & renunciationibus ſuſceptus, c. 394. nu. 114. Et tunc quando eſt à tertio, neceſſaria an ſit proteſtatio, nu. 115. & ſeq. ibidem.

2 Caſus inſolitus quis dicatur, c. 394. nu. 104. 106 & 107. & ſeq. Et quod bellum non dicatur fortuitus caſus, nec inſolitus, cap. eod. nu. 109. Et quo loco dicatur.

2 Caſus qui arguuntur, à caſu excepto annexitate cẽſentur etiã ipſe excepti, cap. 394. num. 143. non autem comprehenditur à ſimilitudine iuris, vbi non ſit connexitas facti, ca. 394. num. 144.

2 Caſuum fortuitorum renuntiatio de quibus intelligatur, cap. 394. num. 12.

2 Caſuum fortuitorum expreſſio, confirmat regulam, in caſibus non reſeruatis, cap. 394. nu. 103.

2 Caſſina proprie quid ſit, c. 93. litera C. nu. 1. Separata ſi non ſiat quid, cap. eod. nu. 1.

2 Caſſina quando comprehendatur etiam non expreſſa, ca. 375. num. 16.

2 Caſſina ad hoc vt teneatur ad damnum, de quo ca. 375. quot patrumfamilias eſſe debeat, c. eod. nu. 65.

2 Caſtellani qui dicantur, c. 450. num. 14.

2 Caſtelleti terra vti de ducatu Mediolani, de quibus non ſoluat vectigal, cap. 66.

2 Caſtra quæ ciuitatibus ſunt ſubdita, eorum Officiales imperium de quo non habent, c. 19. nu. 17. niſi prius caſtris foret conceſſum, ca. 18. Vel ſi fuiſſent ſeparata à ciuitatibus, vt ibidem.

2 Caſtrenſe, vel quaſi Caſtrenſe peculium, vide Peculium, præſenti Indice.

2 Caſtri in ædificatione datur nuntiatio operis noui, ca. 340. nu. 47. & in verbo, Nuntiatio, præſenti indice, idem ad æmulationem, ibid.

2 Caſtrum ſi ſubijciatur alicui Domino cum certis capitulis, quomodo cenſeatur ſubditum, c. 175. n. 13. vbi autem adijciatur alicui regno, vel comitatui arceſſorie quid, cap. eod. num. 14. & 15.

2 Caſtrum quid ſit, cap. 175. num. 1. Quomodo probetur eſſe de ducatu, c. eod. num. 4.

2 Caſtrum quod debeat ſeruare ſtatuta ciuitatis, vel comitatus, cuius eſt, niſi habeat ſtatuta contraria particularia, c. 175. num. 2.

2 Caſtrum quomodo habeat apud ſe imperium, & quomodo imperium ſit apud caſtrum, & apud dominum, cap. 19. numero 20.

2 Cattaneorum familiæ Iulius Secretarius Senatus, in Diplomate, litera B.

2 Cattaſtratus, vide in verbo, Onera.

1 Cauillationes remouendæ ſunt, & quæ ſint, c. 157. nu. 31.

1 Cauſa an dicatur ante litem conteſtatam, vel poſt, ca. 1. nu. 41. & cap. 443. num. 7.

1 Cauſa differt à quæſtione, lite, controuerſia, & diſcordia, ibi num. 44. Sed tamen idem important, c. 47. nu. 84.

1 Cauſa quando eſt cœpta coram ordinario non poteſt adiri delegatus per viam querelæ, c. 8. nu. 80. etiam ſi iuriſdictio Papæ fuerit præuenta per ordinarium, num. ſeq.

1 cauſa ſi vna in libello dicatur, & probetur alia ſuccumbit niſi agatur ex æquitate, & ſola facti veritate inſpecta, cap. 21. nu. 207. Et ſi cauſa expreſſa eſt inepta, petitio, & proceſſus irritantur, num. ſeq.

1 Cauſa ad requiſitionem alterius ex partibus, vt committatur ſtatutum diſponens valet. cap. 27. num. 30.

1 Cauſas ad committendum conſilio ſtatutum cogens Iudices, quomodo dicatur hoc pro forma tradere, & quare, ibi. nu. 32. & 33. & Iudex non poteſt ferre aliquam ſententiam abſque eo iam conceſſo, alias poſſet, num. ſeq.

1 Cauſam committere Iudex non tenetur, vbi pars cõuenta opposuerit exceptionem impedientem litis ingreſſum, n. 35.

1 Cauſa vtrum ſit committenda, vel nè, dubium hoc committitur, ibi nu. 43. ſicut etiam committitur quando dubium ſit ſi cauſa ſit de cauſis exceptis, ibidem num. 114.

1 Cauſa dubia quę dicatur, d c. 27. nu. 49.

1 Cauſa clara quomodo dicatur, & quando committi debeat, numero 52.

1 Cauſa qui committatur in abſentia partis, dum tamen ſit vere contumax, valet ſtatutum, vel conſuetudo, d. c. 27. nu. 73.

1 Cauſę quę non debent committi, ſi admittantur conſilio ſapientis, tenet commiſſio, ibi nu. 113. & à pronuncia Iudicis, vel commiſſarij, quòd cauſa ſit committenda, vel à commiſſione non appellatur, ſecus ſi pronuncietur cauſam eſſe cõmiſſabilem, num. 115.

1 Cauſa alicui ſimpliciter commiſſa, quomodo intelligatur cõmiſſa, cap. 28. num. 5.

1 Cauſa ſemel commiſſa remanet ſemper commiſſabilis etiam quod laberetur inſtantia, & reſtitueretur, ibi num. 16.

1 Cauſę breues, & viles, quæ dicantur, c. 37. nu. 18. & ca. 48. nu. 18. ſed cauſa librarum decem Imper. occaſione ficti librarij non dicitur breuis inſpecta principali obligatione, nec cõprehenduntur ſtatuto hoc, ca. 47. ibi nu. 22. & 23.

1 Cauſæ defectus exceptio non cenſetur ſublata, c. 42. nu. 185.

1 Cauſa commiſſa ad audiendum, an cenſeatur commiſſa ad decidendum, cap. 47. num. 77.

1 Cauſa librarum centum an committatur conſilio ſapientis, ibi num. 157.

1 Cauſę an poſſint recipi, & committi ei qui non ſit de collegio, c. 57. num. 9.

1 Cauſa expreſſa vtrum ſit friuola, vel potius releuans, ſummatim Iudex debet cognoſcere, cap. 75. num. 38.

1 Cauſis in attentatorum, an procedat diſpoſitio huius ſtatuti, c. 115. nume. 12. & 15. Quod habet locum in quęſtionibus facti, num. 16.

1 Cauſę principalis Iudex, eſt etiam Iudex emergentium, ibi, num. 10.

1 Cauſę de quibus non tractatur de commodo, uel incommodo partium, vel quando tractatur de incommodo alterius partis, vel vtriuſque non compromittuntur, ibi numero 49. & 50.

1 Cauſa dicitur etiam ante litem conteſtatam, c. 102. nu. 12.

1 Cauſa vbi debet decidi intra menſem, extra eum ex partis cõceſſione decidi etiam poteſt d. c. 102. nu. 62.

1 Cauſarum ſuſpenſio ad meſſes, & vindemias an prorogetur, ſi prorogentur meſſes, & vindemię, capit. 107. nu. 3.

1 Cauſę non excedentes ſummam libr. quinquaginta Imp. quia dicuntur breues, appellationem non habent. capit. 141. numero 47.

1 Cauſę executiuę vtrum habeant inſtantiam, cap. 154. numero 1. & 2.

1 Cauſa executionis ſententię an habeat inſtantiam, c. 158. nu. 39. & 40.

1 Cauſa executionis ſententię non habet inſtantiam ſi tertius compareat opponendo ſe executioni contra aliquem impetratę, ibi num. 41.

Cauſæ

Digitized by Google

INDEX.

1 Cauſæ iuſtæ quæ ſint prorogandi terminum datum iudicatis relatiuè d. cap. 188. nu. 259.

2 Cauſa, vide in verbo, Occaſio, præſenti indice.

2 Cauſas ad pendentes regulariter non trahitur ſtatutum, niſi id exprimatur, cap. 483. litera I. num. 2.

2 Cauſæ ſummariæ quæ, c. 202. nu. 1. & nu. 3. litera L.

2 Cauſidici tres inter ſtatutorum correctores, qui in Diplom. incip. Ludouicus, litera C.

2 Cauſidici qui Notarij ſint, quatuor eliguntur Conſules Iuſtitiæ Mediolani, cap. 55. num. 5.

2 Cauſidici an habeant peculium Caſtrenſe, vel quaſi, vide in verbo, Notarij, præſenti indice.

2 Cauſidicorum, & Notariorum locus collegij Mediolani, vide in verbo, Collegij.

2 Cauſidicus, & Notarius ad omnia laudatus, prohibetur eſſe fideiuſſor ſyndicandorum Mediolani, cap. 32. litera D. nec in contrarium fieri poteſt renunciatio, & hæc verba, quid importent, cap. 32. nu. 1. vide etiam in verbo, Procuratorũ, præſenti indice.

2 Cautio à fideiuſſione quid differat, cap. 64. litera I.

1 Cautela abundans non nocet, cap. 332. num. 11.

1 Cautela quæ datur conuictis à creditoribus notatur in cap. 408. num. 15.

1 Cautio idonea ſi ſit danda; tunc fideiuſſores non pignora danda, c. 44. nu. 46. ſecus ſi ſimpliciter dicatur cauendum, quia tunc non dandus fideiuſſor, ibi num. 48. & 49.

1 Cautio nuda ſufficit, vbi ſtatutum dicat, quem teneri facere ſecurum, ibi num. 50.

1 Cautio & fideiuſſio vbi non ſit pręſtita à principio litis ad formam ſtatuti huius, qui poſſit præſtari ex poſt Senatus diſpẽſauit, d. cap. 44. num. 62.

1 Cedens in bonis caſibus inſolidum teneatur de bonis acquirendis poſt ceſſionem, cap. 408. numero 142. cum ſequentibus.

1 Cedentium bona iura in quem transferantur ibi num. 149.

1 Cedentium bona non occupantur propria auctoritate à curatoribus num. 150.

1 Cedenti bonis qui curator detur, ibi. num. 151. & quid agendum, vbi is curator non reperiatur, num. ſeq.

1 Cedentium bona quando vendantur, ſiue licitentur ſi oriatur diſcordia inter ipſos creditores, quid agendum, numero 153.

1 Cedentium bonis creditoribus ſatisfit ex pretio bonorum venditorum ipſorum cedentium, attenta prioritate, & poſterioritate, d. c. 408. num. 155.

1 Cedens bonis tenetur creditoribus omnia bona ſua indicare, & ſi aliqua celauerit, priuatur beneficio ceſsionis. nu. 164. & ſeq. & cap. 409. nu. 11. & 13.

1 Cedens bonis quando non efficiatur infamis, dicto cap. 408. num. 179.

1 Cedens bonis de iure communi quid ſeruare debeat. cap. 409. numero 1.

1 Cedens bonis de iure communi cui teneatur conſignare bona ſua, nu. 2. Quorum bonorum appellatione an veniant etiã inſtrumenta neceſſaria ad victum. nu. 3. & an relicta in cauſam alimentorum. num. 4.

1 Cedens bonis in acquiſitis poſt ceſsionem retinet alimenta. num. 5.

1 Cedenti bonis de iure communi per creditores aufertur etiã vincus denarius, & ſi illum occultat, priuatur beneficio ceſſionis, ibi nu. 6. & 12. & c. 410. nu. 3.

1 Cedens bonis retinet ea, quæ relinquuntur ei, qui ad ſupplicium ducitur, d. c. 409. num. 7.

1 Cedens bonis retinet bona prohibita alienari, eorum tamen vſufructus eſt creditorum, donec cedens viuit, nu. 8.

1 Cedens bonis non teneatur notificare id quod percipit nomine alimentorum, vel vſusfructus, quod ſufficit tantum pro alimentis, c. 410. nu. 1.

1 Cedens bonis tenetur notificare de iure communi omnia ſua bona mobilia, & immobilia, ibi num. 2.

1 Cedens bonis an teneatur citari omnes ſuos creditores, num. 4. & 5. ibi.

1 Cedens poſt ceſſionem quando poſſit aliquid facere circa ius ceſſum in præiudicium ceſſionarij, c. 447. nu. 32. & an pro eo in dicto iure deponere poſſit. nu. 10. 11. & 12.

1 Cedendarum actionum exceptio vbi poteſt opponi ſequitur quod creditor liberauerit debitorem principalem, ex quo non erat ſoluendo, c. 445. nu. 40.

1 Cedendi bonis modus varius, cap. 408. nu. 177.

1 Cedendi bonis vituperosè modus eſt de iure ſtatutorum Italiæ. nu. 178. Quæ ſtatuta an valeant, nu. 179. & ea eorum inualiditas poſsit Mediolani allegari, num. eod.

1 Cedendi licentiam concedebat olim ſolus Princeps, d. ca. 408. num. 5.

1 Cedere bonis ſuis quilibet poteſt, ibi nu. 6. fallit regula n. ſeq.

1 Cedere bonis non coguntur, qui conueniri non poſſunt, niſi in quantum facere poſſunt, & vxor ibi num. 10.

1 Cedere bonis poteſt vniuerſitas clericorum, fabrorum, ſcholarium, & ſimilium, ibi num. 16. Quæ tamen vniuerſitates cedendo non vtuntur forma tradita à ſtatuto, nu. ſeq.

1 Cedere bonis non poſſunt ſubditi, & communitates ratione onerum, & collectarum, num. 18.

1 Cedere bonis cogi non poſſunt, qui poſſunt conueniri niſi in quantum facere poſſunt, d. c. 408. num. 28. Qui autem efficiuntur de his perſonis cauſa non ſoluendi debiti non gaudent hoc beneficio, imò beneficio priuantur, num. 29.

1 Cedere bonis multi prohibentur, nume. 48. qui enumerantur numeris ſequentibus, & iterum num. 119. cum ſequentibus.

1 Cedere bonis non poteſt obligatus virtute inſtrumenti habentis executionem paratam, d. c. 408. nu. 97. Quid ſi ſit obligatus virtute inſtrumenti guarentigiati, num. 98. & 99.

2 Cedi quod poſſint omnes actiones ex delicto deſcendentes, c. 367. num. 7.

1 Cenſus non præſcribuntur, cap. 114. num. 4.

2 Cemento carentes parietes, an dicantur ædificium, cap. 237. num. 4.

2 Cenſus, dictio, quid, cap. 403. num. 13.

2 Cera alba habetur, in c. 361. Quod tamen dicitur non ſeruari, quia dicitur aromatarios eam artem non exercere.

2 Cerneda à qua immunes ſunt Mag. Doctores de collegio Dominorum iudicum Mediolani, & alii ſuis etiam locis, præſenti indice ſcripti, c. 351. litera B.

2 Cernedę de quibus in c. 219. eod. cap. litera A. quid alias eas fuiſſe exiſtimetur, earumque cernedarum cauſa, ſi qua fieret condemnatio eſt nulla, & non poteſt exigi, ibid.

2 Cernedarum oneris etiam meminit. cap. 221. litera B.

2 Ceſsio bonorum coloni debitoris prohibetur, c. 379. lit. ZZ. idem litera MM. idem eod. cap. nu. 393. & ſeq. licet teneat in præiudicium aliorum, cap. eod. num. 394. litera CC. idẽ ibidem, num. 418.

2 Ceſsionem tenetur facere communi damnum paſſus, ab eo cõmuni ſatisfactus, in verb. commune, præſenti Indice, & in cap. 375. num. 15.

2 Ceſsionis beneficium quando ſublatum intelligatur, cap. 373. num. 15. & tunc D. Protectores ſub fideiuſsione de ſoluendo, vel redeundo relaxant carceratum, ibid.

2 Ceſsionarius Domini, vel Locatoris, an intret locum cadentis, c. 374. nu. 417.

1 Ceſſionis bonorum beneficium, licet non cenſeatur relictum, quia admittitur etiam poſt tres ſententias conformes, quia impediat ſolum actum executionis non autem ſubſtantiam obligationis, tamen ſi ſit inſtrumentum guarentigiatum habens executionem paratam, contra quod ceſsio non habet locum non poteſt opponi, c. 42. nu. 203. 204 & 205.

1 Ceſſio in præiudicialibus creditoribus maximè intereſt, an ſit nulla, vel facta in fraudem creditorum. c. 262. nu. 13. & ca. 266. num 4.

1 Ceſſioni nullæ contrahens, & cedens contrauenire poſſunt, d. cap. 266. num. 5.

1 Ceſſio pro parte vera duntaxat ſuſtinetur, ibi num. 6.

1 Ceſſio bonorum ad quid inuenta, & quare introducta remiſſiue, cap. 408. num. 1. & 9. Cuius effectus enumerantur, ibi num. 110. cum ſeq.

1 Ceſſio bonorum auxilium flebile, & miſerabile debitori, dicto num. 1.

1 Ceſſio bonorum eſt acerba, inuidioſa & terribilis, num. 2.

1 Ceſsio bonorum eſt cauſata ob inopiam debitoris, quæ inopia an ſit probanda per ipſum debitorem, num. 3. & 4.

1 Ceſsionis beneficio non poteſt quis vti in attentatis, ibi n. 31.

1 Ceſſionis bonorum beneficium an tollatur per negationem, d. cap. 408. num. 91. cum ſeq.

1 Ceſſio bonorum facta ad inſtantiam aliquorum creditorum, an præindicet alijs creditoribus, ibi num. 95. & 96.

1 Ceſsio bonorum facta à debitore, quare non proſit fideiuſſori, d. cap. 408. num. 118.

1 Ceſsione bonorum ſecuta bona debitoris ad quid, & quatenus vendantur, ibi. num. 148.

1 Ceſſionis bonorum actio an requirat litis conteſtationem, ibi num. 156. An poſſit fieri in iudicio, & extra, & per nuncium, vel per epiſtolam, nu. 157. & quod de iure communi poſſit fieri per ſolum nuncium, vel epiſtolam, num. 174.

Ceſſionis bonorum iudicium an poſſit fieri poſt appellationem, & an poſſint vti attentata poſt dictam appellationem reuocari, num. 158. declarando num. ſeq.

c 2 1 ceſſio

INDEX.

1 Ceſsio bonorum an poſsit fieri tempore feriato,nu.161.
1 ceſſionis bonorum iudicium an impediat litis conteſtationē, num.162.
1 ceſſionis bonorum beneficio an poſſit renunciari, numer.170. Quid ſi dicta renunciatio ſit firmata iuramento,num.171.& ſequent.
1 ceſſio bonorum Mediolani poteſt fieri valide ex diſpenſatione Senatus non ſeruata forma pudenda alias obſeruanda virtute Statuti,d.cap.408. Et Princeps,vel Senatus ſimpliciter diſpenſando,quod debitor relaxetur è carceribus facta bonorum ceſſione: an intelligatur remiſſa forma ignominioſa ceſſionis,num.181.
1 ceſſio bonorum facta non ſeruata forma ſtatuti, an ipſo iure reſcindatur,an vero requiratur ſententia, num.182.
1 ceſsio bonorum de iure municipali contra quos mercatores fieri poſsit,ibi.num.183.
1 ceſsio bonorum an poſsit fieri in caſibus non exceptis à Statuto,num.185.
1 ceſſio bonorum an præiudicet tantum citatis, c.410.num.6.
1 ceſsio de qua habetur in Statuto in c. 445. non poteſt fieri, & acceptari per procuratorem,c.445.num. 12.
1 ceſsio fit de iuribus incorporalibus,ibi num. 13. Et quaſi iuriū incorporalium traditio dicitur ceſsio,num.ſeq.
1 ceſsio an poſsit fieri potentiori,& teneat; & quam pœnam incurrat cedens,ibi.num.23.& 24.
1 ceſsio qualiter dicatur facta in potentiorem, ibi num.26.
1 ceſsio in quibus caſibus non poſsit fieri,num.27. & ſeq.& caſu quo fieri poſsit inſpicitur mors cedentis, non ceſsionarij, num.29.
1 ceſsio quibus caſibus eſt prohibita ceſsionarius non poteſt agere vti ſimplex procurator,num.31.
1 ceſsio in hypothecaria abſque perſonali, cui & quibus fieri poteſt,num.32.& ſeq.
1 ceſsio quando præſumatur ſimulata, & in ea arguatur fraus, num.36.37.& 38.d.cap.445.
1 ceſsionis pretium debet correſpondere actioni, & iuri ceſſo,alias non tenet pro ſupra pluri, etiam quod ſit iuramento firmata,& etiam ſi pro parte ſit facta titulo venditionis,ibi nu. 51.& 53. Extendendo etiam ad pactum de cedendo,nu. 54. Et Senatus in hoc quomodo ſoleat diſpenſare,num.ſeq.
1 ceſsio requirit extenſionem tituli veluti venditionis,&c.n. 57.
1 ceſsio facta ſpreta forma ſtatutaria, annullatur,capit.447.numero 1. Quam annullationem opponere poteſt ipſe cedēs, numero 3.
1 ceſsio acceſſoria quæ ſit,ibi, num. 13.
1 ceſsionum ſolennitates vt euitent redemptores litium vtuntur irreuocabili mandato abſque onere reddendę rationis, ca. 445.num.58. Vbi dicit contractus illos eſſe nullos tanquam facta in fraudem,num.ſeq.
1 ceſsio ualet pro parte pro qua ſit cedens verus creditor, licet in ceſsione iurauerit ſe creditorem minoris ſummæ, capit. 447.nu. 5.
1 ceſsionis inſtrumentum recipiens proprio nomine non tenetur ſeruare ſolennitates ceſsionis, proteſtari volens ſe eſſe ſummiſſam perſonam tertij,ibi num.9.
1 ceſsionis ſolennitates non requiruntur,ſi ſit ceſsio à creditore fideiuſſori,vel correo, vel alteri ſoluenti pro debitore, aduerſus ſpecialem debitorem, maxime ſi fiat ex interuallo, vti acceſſoria ſolutioni,num. 10.cum ſeq.
1 ceſſionis acceſſoria quæ ſint,ibi num.13.
1 ceſſio vbi ſit in habentem poſſeſſionem tenet in totum, etiam ſi fiat minori pretio,num. 15.
1 ceſsione facta cedens poteſt liberare debitorem ceſſum in præiudicium etiam ceſſionarij,niſi in caſibus notatis, d.ca.447. num.21.cum ſeq.vbi ſignanter declarat.
1 ceſſio non valet de iure communi, vbi in Inſtrumento ceſsionis non conſtet de numeratione,ſecus per ſtatuti diſpoſitionem,vt notatur,c.448.nu.1.adducit rationem Statuti, n.2.
1 ceſsio vt teneat ſine ſolennitatibus adhibendis ex forma Statutorum non poteſt eis renunciari,c.451. num.45. Nec etiā cum iuramento cum ſit de forma, licet alias eſſet dubium, ibi num.46.47.
1 ceſsionis factæ à muliere nullitatem ob defectum ſolennitatis non poteſt allegare ceſsionarius ratione notata,d.cap.451. num.51.& 52.
1 ceſsionis nullitas defectu ſolennitatis non poteſt allegari lapſo decennio,ibi.num.53.
1 ceſsionarij perſonarum expreſſarum in capit.47. non poſſunt vti beneficio illius Statuti,d.c.47.nu.134.
1 ceſsionarij creditoris non poſſunt conuenire debitorem ceſſi, cum non ſit iuratum de facie ad faciem,c.102.nu.12.
1 ceſsionarius perſonarum nominatarum in Statuto, ca.115. Si agat ipſe nō poteſt cogere reum ad compromittendum, cū ceſſet in eo ratio Statuti,d.c.115.nu.80. Sed ſi Statutum loqueretur de re coniunctorum,non de perſona,reus conuentus poſſet compellere ceſsionarium,num.ſeq.
1 ceſsionarij redimere non poſſunt bona debitoris data in ſolutum,cum hoc beneficium non competat ceſsionario cū datum,& conceſſum ei, & hæredibus non exeat debitoris genus,cap.164.num.19.
1 ceſsionarius quando poſsit vti beneficio capturæ in caſibus permiſſis à Statuto,cap.167.num.72.
1 ceſſionarius perſonarum nominatarum in ca. 232. non vtitur illius beneficio, d.cap.232.num.7.
1 ceſsionarius an propriè dicatur creditor eius contra quem ſit ceſsio,c.445.num.60.& 61.
1 ceſsionarius vt poſsit agere de euictione contra cedentem, tenetur cedenti denunciare litem motam, ibi.nu.62.
1 ceſsionarius,vbi cedens conuenta non ſeruat,poteſt ceſsionem reuocare,& experiri de iuribus ſuis primæuis,nu.63.
1 ceſſionarius fiſci quando poteſt conuenire debitorem coram fiſci iudicibus,d.c.445.num. 64.
1 ceſſionario vel cedenti ceſſi nominis periculum an ſpectet,c. 447.num. 33.
1 ceſſionarius agens ex ceſſione tenetur exprimere, qua actione agat,vtili,an directa,ibi num.34.
1 ceſſionarius etiam non tranſmiſſa denuncia debitoris ceſſi poteſt impedire executionem ſententiæ latæ ad fauorem cedentis exercendo vtiles actiones,ibi num.31.
1 chirographi ſpecies tres,c.79.num.3.
1 chirographi ad validitatem requiſita,c.112.num.9.& 10.
1 chirographum continens rem alicuius, ad cuius fauorem factum eſſet ſcriptum non comprehenditur in hoc capite,d.c. 112.num.17.
1 chriſtianus poteſt eſſe teſtis contra Iudæum,ſed nonè contra, cap.90.num.96.& 97.
2 cętera dictio,ſeu abbreuiaturæ nota, qualiter, & quando intelligi debeat extenſum, in verbo, Inſtrumentum emptionis pręſenti Indice.
2 chirographum annis 12.pręſcribi,cap.201.nu. 8.lit.P.
2 ciconias capienti eſt pœna,c.444.
2 cimiterium locus eſt deputatus ſepulturis,c.255.nu.2.
1 cingendus de proximo habetur pro iam cincto, cap.291.nu. 50. Limita regulam prædictam non procedere in odioſis, ibi num.51.
1 circa,dictio,in teſte modicum releuat, cap.129.num.3.
2 Ciroicus Medicus prohibetur mederi,niſi ſit receptus ſuo collegio,cap.354.& quomodo recipiendus,ibid.
2 Ciroici pauperum,& miſerabilium perſonarum, c.85.
2 Ciroicorum de collegio, & aliorum Medicorum Fiſicorum,oſſorum ruptorum, & neruorum diſlongatorum immunitas, quæ ſit,c.351.
1 citandus vtrum ſit pręſens,cap.1.num.8.
1 citandus quis ſit quando facile ſcire poteſt,ignorantia non eſt probabilis,d.c.1.num.82. Et qui certi ſunt,non poſſunt per edictum citari,num.ſeq.
1 citandi domus ſi reperta fuerit clauſa, quomodo citetur, cap. 2.num.25. De cuius clauſura licet credatur relationi ſeruitoris,poterit tamen contrarium probari,num.ſeq.
1 citandus ſi habeat domum in confinio duarum Parochiarum, cui Parocho ſit deferenda citatio,ibi. num.28.
1 citandus eſt ſucceſſor tertius ſingulari ſi eſt in poſſeſsione, in caſibus in quibus contra eum poteſt agi executiuè, ca.156. num.40.
1 citari vbi debeant clerici carcerati, vagabundi, & exules,cap. 1.num.17.
1 citari quomodo debeat,qui prius habitabat in ciuitate,& poſtea iuit habitatum in Ducatu,& etiam extra, capit.2. numero 7.
1 citari faciens non debet audiri, niſi prius per eum ſolutis expenſis,cap.10.num.153.
1 citari debet de iure communi obligatus, quoniam auditur Iudex,vt concedat præceptum intrandi in poſſeſſionem, licet poſſet etiam propria auctoritate apprehendere ex facultate ſibi ex pacto conceſſa,cap.156.num.35.
1 citatio eſt initium iudicij,prælud. num. 447. & eſt inducta à iure naturali, & diuino,cap.9.num.4.
1 citatio dicitur de proceſſu,Rubr. de citationibus. nume.5. & eſt fundamentum iudicij, & introducta de iure diuino, & naturali,c.1.num.2. & 3.& requiritur in omni actu, in quo quis lędi poſſit. num.5.
1 citationem Princeps tollere non poteſt,d.cap.1.num.6.
1 citatio in quibus caſibus de iure non requiratur.nu.7.
1 citatio quot modis fiat,num.9.

1 Cita.

Digitized by Google

I N D E X.

1 Citationum forma data à ſtatutis debet ad vnguem obſeruari, d. Rubr. de citationibus, num. 6. Ita quod non poſſit adimpleri per æquipollens cum ſit traditum pro forma, nu. 7. Quæ in quibus caſibus habeat locum, num. 8.
1 Citationes maleficij, & fideiuſſoriæ cum quibus ſolennitatibus fiant, d. Rubr. num. 11.
1 Citatio, & monitorium differunt d. cap. 1. nu. 1.
1 Citatio per edictum quibus caſibus fiat, & quando non. d. c. 1. nu. 10. & 11. & nu. 83.
1 Citatio per proclama quando fienda, num. 12.
1 Citationis effectus decem, nu. 13 & ſeq.
1 Citatio requirit commiſſionem Iudicis, ibi num. 26. Amplian do per totum. num. 32. ſed ſola Iudicis commiſſio decertando, niſi ſequatur citatio non facit partem incidere in pœnam, nu. 34. & quid ſi Iudex poſtquam commiſit moriatur, antequam citatio intimetur, nu. 35. & in hac commiſſione fienda requiritur cauſæ cognitio, num. 36.
1 Citationi Iudicis non habentis auctoritatem quis non tenetur comparere, d. c. 1. nu. 37.
1 Citatio ſi fiat extra territorium cuius Iudicis requiratur cōmiſſio, num. 38.
1 Citatio poteſt fieri per Iudicem Notarium, Notarium & Tabellionem viua voce, ibi num. 55. & de alijs modis citandi, & per quos citari poſſit, & quando, & cui relationi nō credatur, duobus num. ſeq.
1 Citationem fuiſſe tranſmiſſam probare debet deducens. numero 88.
1 Citatio ſi fieret per ſeruitorem ſufficit, etiam ſi ſtatutum diceret, quod citaretur pars per Iudicem, num. 59.
1 Citatio debet in ſe continere intentionem, & cauſam, d. capit. 1. numero 62. & an poſſit fieri ad totam cauſam, & teneat, num. 66.
1 Citatio debet eſſe præceptiua, & non addita clauſula ſi velit, licet addita valeat, num. 67. Nec in eis regulariter requirit ſcriptura, niſi in certis caſibus, licet relatio debeat deſcribi, num. 68.
1 Citatio nomen Iudicis, & citantis continere debet, nume. 71. & 72. & quod ſufficiat expreſſio nominis eius, qui citatur num. 73. & de cognomine, num. 77. Quę expreſſio quando poſſit fieri, num. 79.
1 Citatio in ciuilibus requiritur quod fiat ad inſtantiam alicuius, numero 74. & 75. & de ſimplici citatione, dicto numero 74.
1 Citatio nulla tenet abſque nomine ſeruitoris, vel nuncij. numero 86. ibi.
1 Citatio ad inſtantiam partis, quod ſit tranſmiſſa, quomodo probetur, d. c. 1. nu. 76.
1 Citatio contra hæredem incertam, quomodo ſit facienda. d. c. 1. num. 80.
1 Citationis intimatio vtrum poſſit fieri die feriata pro iuridica, ibi num. 99.
1 Citationes debent eſſe clare, & certe, num. 109. & quod dicatur clarum, num. ſeq.
1 Citatio obſcura non tenet, num. 100. & alternatiua vti clara, an teneat, num. 111.
1 Citatio ad plures actus per conglutinationem poteſt fieri in eadem ſchædula, num. 113.
1 Citatio vt quis incontinenti compareat, non tenet, nu. 117. & ab ea appellari poteſt, num. ſeq. ſed vt compareat ante tertiam, vel ante veſperas tenet, ibi nu. 121.
1 Citationis copia quando dimitti debeat, & qua forma, d. cap. 1. num. 131.
1 Citatio quando domi, vel perſonaliter fieri poſſit, & debeat, num. 132. latè diſcutiendo cum contrarijs opinionibus, nu. eod. cum quatuor numeris ſeq.
1 Citatio vbi ſit ad domum viua voce, fieri debet alta voce, numero 137.
1 Citatio ad apothecam, officinam vel ſtationem, quare nō ſufficiat, d. c. 1. nume. 151. Nec ad Hoſpitium etiam quod ibi moretur, num. ſeq.
1 Citatio ad domum habitationis ſufficit etiam quod ibi nullus habitet, nu. 155. vbi etiam diſtinguit de habente duas domos, in vna quarum habitet cū familia, & in altera non.
1 Citatio debet affigi in loco patenti, vbi non inueniatur, quis in domo habitationis cui detur, nu. 161.
1 Citationes in criminalibus, quomodo tranſmitti poſſint, numero 167.
1 Citationis relatio in actis adeſſe debet, & eſt de ſubſtantia iudicij, adeo quod ſi progrediatur Iudex in cauſa non facta relatione hac non valet proceſſus, d. c. 1. n. 170. & 171. & 172.
1 Citatio afferens impedimentum non arctat, nu. 173.
1 Citatio nulla vbi non ſit neceſſaria an irritet actum. nu. 174.
1 Citatio ſine ſolemnitatibus debitis facta corruere facit proceſſum, ſicut citatio nulla, num. 175. & 176. tamen hęc citatio nulla non validaret actum, vbi ſummariè poſſet procedi, nu. 177.
1 Citatio ſi ſit affixa ad portam domus clauſę citati, ex qua ſtatim auferatur, an valeat, cap. 2. num. 27.
1 Citatio generalis ad totam cauſam in ferenda ſententia, quo iure non valeat, & in quibus cauſis valeat, ibi num. 31.
1 Citationum relatio intra quot dies fieri debeat, dicto cap. 2. littera X.
1 Citatio peremptoria quot modis & quomodo poſſit confici, c. 5. nu. 8. & de his citationibus, vide in verb. Peremptoria citatio, præſenti Indice.
1 Citatio ad audiendam ſententiam poteſt tolli à Principe, vel ſtatuto, d. cap. 5. nu. 27.
1 Citationem per ſolam etiam ante litis conteſtationem ex forma huius ſtatuti non poteſt variari, & mutari Iudex, cap. 7. num. 21.
1 Citatio debet haberi pro circumducta non comparente citante, cap. 10. num. 152.
1 Citatio ſi ſit nulla, ſententia ſit irrita, c. 31. nu. 13.
1 Citatio prima eſt de cauſa, & proceſſu. cap. 38 nu. 19.
1 Citationis commiſſio eſt actus iudicialis, quę fieri debet à Iudice, licet ex conſuetudine, vel ſtylo committatur à parte, d. num. 29.
1 Citatio partis in cuius ſcripturæ, & inſtrumenti productione non requiratur, cap. 42. num. 93.
1 Citatio tollitur vbi proceditur ſine figura iudicij, numero 16. cap. 47.
1 Citationem partis Iudex ommittere non poteſt vigore clauſulæ de facto, cap. 48. num. 9.
1 Citatio partis requiritur in pœna ipſo iure incurſa, capit. 53. num. 11.
1 Citatio partis tollitur per verbum, præciſè exigere, cap. 57. num. 14.
1 Citatio facta ad diem feriatam vtrum teneat, vel intelligatur facta pro die iuridica ſequenti, c. 104. num. 5.
1 Citatio nulla & circumducta inducit malam fidem, & ſcientiam, c. 112. num. 34.
1 Citatio tertij poſſeſſoris in quibus caſibus non requiratur, ca. 156. num. 37.
1 Citationes omiſſio vitiat executionem, c. 159. nu. 2.
1 citationem ſupplet partis præſentia, c. 164. nu. 13.
1 Citatio requiritur ſi quis velit ingredi poſſeſſionem bonorū obligati virtute pactorum executiuorum. c. 173. nu. 20.
1 Citatio partis, & poſſeſſoris requiritur in miſſione in poſſeſſionem, quæ ſit virtute ſtatuti huius, cap. 278. vt ibi numero 174.
1 Citatio partis an requiratur antequam teſtis examinetur. ca. 403. num. 10.
1 Citata eſt ſpecies menſurę vulgo Trabuco, cap. 242.
1 Citatio an requiratur inter Dominum, contra emphyteutam in conſeruatione rei emphyteuticæ, c. 403. nu. 43. & ſeq. & in verbo emphyteuta, præſenti Indice.
1 Citationes quælibet tranſmitti, & earum relationes fieri poſſunt in tempore ſuſpenſo, vel feriato, c. 214.
1 Citatus cum æquiuocatione cognominis non comparens, non dicitur contumax, cap. 1. num. 78.
1 Citatus ad vnum locum non poteſt actum facere in alio, ibi num. 89.
1 Citatus coram diuerſis Iudicibus ex diuerſis cauſis, quid agendum, ſi in vtroque loco comparere non poteſt, ibi num. 94. Et quid agendum etiam ſi coram diuerſis Iudicibus eodem tempore quis citetur, c. 10. nu. 49.
1 Citatus qualiter comparere debeat, num. 104.
1 Citatus tempore incongruo, an teneatur alio tempore comparere, d. c. 1. nu. 125.
1 Citatus die feriata tenetur comparere die ſequenti iuridica, num. 126.
1 Citatus debet habere terminum competentem ad comparendum ſecundum diſtantiam locorum, ibi. nu. 130.
1 Citatus ad vnum actum contumax non reputatur, ſi citās aliū faciat actum, cap. 7. num. 1.
1 Citatus quid agere debeat ſi in termino citationis comparuerit, & Iudex non ſedeat pro tribunali, vel eius copia haberi non poteſt, ad hoc vt non incurrat pœnam, c. 25. num. 2.
1 Citatus tempore feriato non tenetur deducere eius priuilegia, c. 107. num. 8.
1 Citatus ad domum de iure communi non poteſt dici contumax, qui in poſſit appellare, declarando niſi habita ſcientia non veniat, c. 142. num. 18 & 19.
1 Citatus de iure habetur pro præſente, ſicut præſens habetur

Digitized by Google

pro citato,cap. 147. num. 2.

1 Citatus ad proceſſum an ſit citandus ad ſententiam interlocutoriam ferendam, cap. 149. num. 77.

1 Citatus ſi comparuerit in termino citationis non eſt neceſſaria relatio, ſed præſumetur citatus,cap. 205. num. 40.

2 Ciue idest de ciue ſtatutum loquens habet locum in Poteſtate,& eius familia durante officio. cap. 217. nu. 18.

2 Ciues originarij ſtatuto ſi caueatur, vt præferantur ad promotionem honorum,& dignitatu illius loci, tunc factus originarius per priuilegium non præfertur, niſi eſſet in omnibus & per omnia pro originario. Nam tunc gauderet omnibus priuilegijs, quibus ciues originarij,ca. 217. num. 93.

2 ciues ad nobiles banniti amplius non comprehenduntur appellationi ciuium, vel nobilium niſi ad eorum præiudiciū, vt teneantur ſuſtinere onera, quia tunc quoad ea non deſinunt eſſe ciues, c. 217. nu. 100.

2 ciues Mediolani non tenentur ſoluere onera cum committentibus, cap. 218. ſed cum ciuitate, capit. eodem. numero 30. & 31.

2 ciues non dicuntur hij qui habitāt in ciuitatibus, & locis, vbi non ſunt epiſcopi. cap. 218. num. 74.

2 ciues quo ad onera ruſtica non ſoluenda qui dicantur, ex capit. 218.

2 ciues dicuntur etiam nati ex diuerſis terris ſub eadem ditione Principis immediatè ſubiectis, c. 217. nu. 75.

2 ciues, aut nobiles quę onera ſubire non teneantur, ca. 220. per totum.

2 ciues clerici quod dicantur in concernentibus bonum publicum, cap. 217. num. 102. veniunt etiam appellatione diſtrictualium, cap. eod. num. 103.

1 ciuiles,& criminales cauſæ quæ ſint, & quæ vtilitas inſurgat ad hoc ſciendum, in Rubr. de ordine procedendi in cauſis ciuilibus, num. 3.

1 ciuilibus in cauſis Statutum loquens habet locum in criminalibus, vbi ſubſit eadem ratio, in Rubr. de Citationibus, nu. 9. An autem extendatur ad cauſas mixtas, num. ſeq.

1 ciuilis, vel criminalis vtrum cauſa dicatur, & quid inſpici debeat, ibi. nu. 13 Diſtinguendo,& limitando numeris ſequentibus, per totum, num. 29.

1 ciuilis,& criminalis cauſę concurſus in eodem negocio impeditur. Ideo intentato vno ſuper altero ſuperſedetur, d. rubr. de Citationibus, num. 30. Et quæ prius ipſarum cauſarum terminetur, num. ſeq.

1 ciuiles cauſę quæ dicantur, c. 1. nu. 39.

1 ciuilitatem qui obtinuit per reſcriptum, quod non dicatur de iuriſdictione niſi in reſcripto adſint verba vniuerſalia,& geminata, c. 311. nu. 35. & ſeq.

1 ciuis appellatione quis comprehendatur, & de quo Statutum hoc, cap. 2. intelligat,& an ab eo comprehendatur clericus, d. cap. 2. num. 1. 2. & 3.

1 ciuis, uel originarius ſi abeſt à territorio originis poteſt, tamen conueniri in loco originis, cap. 33. num. 1.

1 ciuis quis proprie dicatur, c. 256. num. 1. & 2.

1 Ciuis in dubio quis cenſendus, non autem forenſis, capit. 311. numero 10.

1 Ciuis faciens teſtamentum ruri, quomodo teſtari debeat, cap. 321. num. 7.

1 Ciuis per priuilegium quod admittatur pro originario, cap. 354. num. 14. & 15. Et quod ex ſimplici ciuilitate ex priuilegio quis non dicatur ſubditus, num. ſeq.

2 Ciuilium cauſarum Iudex an poſſit incidenter cognoſcere de cauſis criminalibus, c. 54. nu. 7. & è conuerſo criminalium de ciuilibus, cap. eod num. 8.

2 Ciuilium rerum, & Notariorum ius dicentium, & officialium taxationes, cap. 216.

2 Ciuilitate ſuper vnius lata ſententia, ſi habet multos fratres ex eodem patre, quod probet, quo ad omnes fratres quod ſint ciues, c. 217. nu. 109.

2 Ciuilitatem non probant ſepulchra, c. 217. nu. 106.

2 Ciuilitas qualiter contrahatur, c. 217. quomodo probetur, ca. eod. num. 96.

2 Ciuilitas an poſſit concedi à communitate, cap. 217. numero 108.

2 Ciuis quis dicatur, c. 175. nu. 5. & quòd dicatur natus in ciuitate, c. 343. littera A.

2 Ciuis vide aliqua, in verbo, Nobilis, & ciuis, præſenti Indice. & c. 375. nu. 66. & in verbo, onera ciuis in villa &c. præſenti Indice.

2 Ciuis nemo prohibetur habitare in villa,& ſi habitat, non cogitur ſubire onera cum ruralibus, cap. 230. nume. 2. & eius fauore Illuſtr. Magiſtratus ordinarius Mediolani, quid ſoleat,& hoc Statutum, ac Nouar. conſtitutio. reſpectu temporis præfixi ad habitandum, quod non ſeruetur, vide ibidem num. 4.

2 Ciuis caſtri ſeparati à ciuitate an ligetur,& poſſit vſi commodo illius primæ Ciuitatis, cap. 180. nu. 24 & 31.

2 Ciuis qui in villa habitat tempore ibi expreſſo, tenetur ad onera cum ruralibus. cap. 218. numero 31. & 32. dicitur non ſeruari conſtitutio, reſpectu habitationis, niſi caſu quo ciuis habitans in villa exerceat aliquod, traficum, vel exercitium, cap. 217. num. 33.

2 Ciuis Mediolani quando non tenetur ſubire onera in loco, vti habeat poſſeſſiones ſuas, vel conductas, c. 230.

2 Ciuis alicuius loci dicitur, etiam ſi ibi natus non ſit, ſi tamen eius maiores ibi nati ſint, cap. 218. num. 73.

2 Ciuis largo modo dicitur incola, c. 218. nu. 76.

2 Ciuis quis poteſt eſſe eodem tempore in duobus locis. ca. 218. num. 218. num. 77.

2 Ciuis propriè dicitur, qui non ſuſtinet onera in communi, ca. 218. num. 78.

2 Ciuis propriè dicitur originarius, c. 218. num. 79.

2 Ciuis, vt tractatut D. Poteſtas, & omnes de eius familia in ſtatutis, c. 218. num. 81.

2 Ciuis vti punitur, non vti forenſis, D. Poteſtas pro delicto per eum commiſſo in officio. cap. 217. num. 82.

2 Ciuis non deſinit eſſe mulier nupta extra locum originis, quoad commoda,& honores,& gaudet beneficijs ſtatutorum illius ciuitatis, dum tamen propter hoc non ſeparatur à ſeruitio viri, c. 217. num. 83.

2 Ciuis quis dicitur illius loci in quo onera realia, & iuriſdictionem pro bonis poſſeſſis, ibidem ſubit, cap. 217. nu. 84.

2 Ciuis quis præſumitur in dubio illius loci, in quo eſt, ca. 217. num. 85.

2 Ciuis quis non efficitur per habitationem longæuam, nec de iuriſdictione illius loci, niſi habeat animum ibi permanendi perpetuo cum maiori parte eius familiæ, quod probari debet, c. 217. num. 87. à tergo.

2 Ciuis propriè non dicitur qui eſt ſpurius, cap. 217. numero 88. à tergo.

2 Ciuis alicuius loci alibi habitans, deſinit eſſe ciuis loci ſui cū non ſubeat onera illius, vel per ſe, vel per alios ex communi, ca. 217. nu. 89.

2 Ciuis quo ad quid comprehenditur ſub generalitate ſtatuti loquentis de ciuibus, vbi eſt eadem ratio, aliter non, vbi autem nulla ſit ratio in ſtatuto, ciuis ſimpliciter comprehenditur in ſtatutis, c. 217. nu. 90.

2 ciuis an quis poſſit fieri per ſtatutum, & an factus à ſtatuto ciuis dicatur vere ciuis, c. 217. nu. 94.

2 Ciuis an poſſit dici natus ex ciue in comitatu, vel villa, capit. 217. num. 95.

2 Ciuis emens bona à ruſticis, an debeat ſoluere collectas ſecundum ęſtimum ciuium, vel ruſticorum, c. 217. nu. 97.

2 Ciuis nouellus an excuſetur à pęna ſtatuti tanquam forenſis, cap. 217. nu. 98.

2 Ciuis vti ad ciuitatem receptus tenetur ibi ſubire omnia onera, c. 217. num. 99.

2 Ciuis originarius quis dici poteſt in duobus locis, quādo quis eſt de origine paterna in aliquo loco, & alibi fuerit natus, etiam quoad ingreſſum collegij, d. c. 217.

2 Ciuis verus in ſtatutis intelligitur de ciue per priuilegium, vide in vtramque partem opiniones, c. 217. n. 112.

2 Ciuis appellatione in dubio in ſtatutis intelligitur de originario, c. 217. num. 113.

2 Ciuis vt ſuburbanus tenetur ad onera, c. 239.

2 Ciuibus conceſſum priuilegium, quod comprehendat clericos, c. 217. nu. 104 Et hominibus conceſſum priuilegiū, vtrū liget clericos, c. 217. nu. 105.

2 Ciuitas quot Medicos habere debeat,& an ciuitas ſine Medico etiam eſſe poſsit, cap. 357. nu. 12. & 15.

2 Ciuitas, vel Vniuerſitas an poſsit collectas imponere, c. 217. n. 12. vide in verbo, Onus, præſenti indice.

2 Ciuitas quid comprehendat, c. 27. littera B. & c. 251. nu. 10. ca. 65. nu. 5. c. 239. nu. 4. littera G. c. 251. n. 1. littera S. & proprie quid dicatur, c. 342. nu. 5. & 6.

2 Ciuitas ſimpliciter prolata quid intelligatur, c. 54. numer. 10. cap. 65 numero 4. cap. 68. littera B. cap. 87. littera C. capit. 175. num. 1.

2 Ciuitas non recognoſcens ſuperiorem, quæ vendere poſsit, ca. 264. litera I.

2 Ciuitatem quando ſignificant ædes, cap. 379. nu. 427.

2 Ciuitatem gubernantes à quibus ſint exempti, c. 351. nu. 8.

2 Ciuitatem habitare quis dicitur etiam habitans in ſuburbijs, cap. 217. num. 36.

2 Ciuitatem populi frequentia decuriones augere debent, ca. 3. num.

Digitized by Google

INDEX.

num.20.

2 Ciuitates an cogi poſſint ad conſtituendum eorum ſyndicos, cap.95.num.2.

2 Ciuitates noſtri temporis an habeant merum, & mixtum Imperium, cap.19.num.23.& 27.

2 Ciuitatis antiquæ Mediolani ambitus quis eſſet, cap.343.litera E.

2 Ciuitatis appellatiõne venit territorium, & diœceſis, & è contra, cap.342.numer.9. quandoque venit Vniuerſitas, cap. eod.num.10. Statutum tamen cap.342. ſpecificat, videlicet intra muros ciuitatis.

2 Ciuitatis appellatione an veniant ſuburbia, cap.234.litera B. & cap.342.num.61.litera TT.& cap.eodem.342.num.63. & cap.379.num.309.& cap.379.num.394.litera GG. Vide etiam quid veniat ciuitatis appellatione, cap.418.litera B. & c.438.litera B.& c.439.

2 Ciuitatis debitores aliquem honorem, vel dignitatem in ea recipere non debent, cap.1.num.40.

1 Ciuitatis ne adſit deformitas quid reſultet, c.400.num.29.

2 Ciuitatis Papiæ imperium, vide in verbo, Papiæ, & eius ciuitatis aſſeſſor, vide ſuo loco.

2 Ciuium plures ſpecies, cap.217.num.72.

2 Ciuium bona in dubio non præſumuntur obnoxia oneribus ruralibus, cap.218.nu.70.

2 Ciuium appellatione oppidani non veniunt, non etiã veniunt Comitatenſes, cap.217.num.88.etiam quod ſit incolæ.

2 Ciuium appellatione quod veniant clerici excludentes fœminas, cap.217.num.101.

2 Ciuium appellatione veniunt ſuburbani, c.217.nu.68.

1 Ciuitas dicitur propriè quæ muris, & continentibus ædificijs finitur, c.434.num.43.

1 Ciuitas, diœceſis, & ducatus quid differant, & reuelent, ca.354.num.18.

1 Ciuitas quæ dicatur, cap.442.num.5.& c.452.nu.5.& quid veniat appellatione ciuitatis, cap.45.nu.2.

1 Ciuitas Statutum concedere non poteſt, quod ſpurij ſint ſucceſſibiles. Prælud.nu.20.

1 Ciuitatis vna pars ſine alia an Statuta cõdere poſſit, d.Prælud. nu.22. & an Statutorum per ciuitatem conditum eam obliget, ibi.num.44.

1 Ciuitatis appellatione in fauorabilibus veniunt ſuburbia, cap. 38.num.17.& c.45.num.3.

1 Ciuitas quæ alteri ciuitati ſubſtet dicitur de territorio illius ciuitatis, non autem de comitatu, c.130.nu.9.

1 Ciuitas rebellis, vide in verbo lucrum dotis.

1 Clara res quæ dicatur, cap.115.num.22.& clarum dicitur id quod poteſt legi, cap.73.num.52.

1 Clauſula generalis, non obſtantibus, non poteſt derogare Statutis inducentibus formam, in Prælud.nu.170.

1 Clauſula annullatiua vbi adſit Statutis inducentibus aliquid pro forma, non poterit partium conſenſu renunciari, ibi. nume.171.etiam cum iuramento, num.173. Ampliando tribus, num.ſeq.

1 Clauſula aliter proceſſus non valeat, annullatiua, vbi non adeſſet, dubium eſſet an proceſſus iſte irritaretur, capit.38. num.22.

1 Clauſula & ſine ſtrepitu, quid operetur, vide in præſenti indice, in verb.ſimpliciter.

1 Clauſula, & figura Iudicij, cuius virtutis ſit notatur, cap.47. num.15.per quam tollitur citatio, nu.16.Qua clauſula ſtante poteſt fieri ſententia ex libello inepto, nu.17.& examinari teſtes poſt didicita teſtificata, num.18.

1 Clauſulæ, ſummariè, ſimpliciter de plano, & ſine figura Iudicij quid releuent ſimul iunctæ, quod ibi.num.19.& quatuor nu.ſeq. Cum quibus clauſulis ſummarijs quando Domini temporales poſſint concedere reſcripta, nume.25.vbi etiam quod non poſsint concedi præter iuris formam ab inferioribus à Principe.

1 Clauſula velo leuato, quid releuet, num.26.& quid ſola facti veritate inſpecta, nu.ſequen.

1 Clauſula quod Iudex faciat prout ſibi viſum fuerit, quid tollat, & importet, d.cap.47.nu.28 & ca.48.nu.12.quę clauſula tollit probationem neceſſariam, num.13.

1 Clauſula vt procedat ſecundum veritatem, & æquitatem quid operetur, ibi.num.29.

1 Clauſula tribuens liberum arbitrium quid releuet, nu.30.

1 Clauſula ſecundum conſcientiam quid operetur, & vtrum tollat partis citationem, & appellationem, nu.36.& ſeq.

1 Clauſula quod Iudex faciat ſecundum cor ſuum, appetitum ſuum, carnem ſuam, & vt ſibi placuerit, & ad cui beneplacitum, quid operetur, num.40.41.

1 Clauſula ſecundum Iudicium, importat arbitrium boni viri, d.cap.47.num.45. Idem in clauſula commiſsionis diſcretioni Iudicis, num.46. Et prudentiæ alicuius, num.47. Idem in clauſulis, arbitrio ſuo, & miſericordiæ ſuæ, nume.48.& 49. Idem in clauſula ex qua licentia datur alicui aliquid faciẽdi, nu.50. Idem in clauſula commiſsionis Poteſtati alicuius, num.51. Idem in commiſsione ſtandi alicuius dicto, nu.52. Idem in clauſula, vt cupierit, & deſiderauerit, num.53. Idem in clauſulis quod procedat cum moderamine, & honeſtate, num.54. Idem ſi dictum vt procedat ſecundum Ius, & Veritatem, num.55. Idem in clauſula, ſecundum mentem ſuam, num.ſeq.& quid operetur clauſula, ex certa ſcientia, c.453. num.184.& c.454.nu.102.

1 Clauſula ipſo facto, & ipſo Iure. Vide in Verb. Ipſo facto, & ipſo Iure, præſenti Indice, & etiam infra.

1 Clauſula, & omni iuris, & Statutorum ſolemnitate omiſſa quid operetur, & quos effectus pariat, d.cap.47.nume.59.60.& 61. Quæ clauſula non tollit, quin ſpoliatus ſit reſtituendus ante omnia, num.62.

1 Clauſula, de facto. Significat quod poſſit procedi ſine cauſæ cognitione, & probatione, capit.48.num.2. Et omiſſa omni ſolemnitate Iuris ciuilis, non autem vt Ius partis lædatur, ibi num.3. Et poteſt credi teſti reddenti malam rationem, num.4. Poſſunt etiam recipi Teſtes die feriata, & omni Iuris ordinem prætermiſſo, num.5.& manu Regia, ac Armata, ſtante hac Clauſula procedi poteſt, num.6.& 7.& ſine ſententia iudicare, nume.8. Non poteſt tamen vigore huius clauſulæ citatio partis omitti, num.9.

1 Clauſulæ variæ quæ apponuntur in commiſſionibus, & compromiſſis quid releuent, c.115.num.174.

1 Clauſula in fine poſita regulariter referri debet ad omnia pręcedentia, cap.149.num.106 Maximè quando cõmodè referri poteſt, aliter non, num.ſeq.

1 Clauſulæ non ſunt referendæ ad ea quæ referri non poſſunt ſalua ratione recti ſermonis, cap.167.num.115.

1 Clauſula, de Iure, in Statutis qualiter intelligenda, cap.44. num.8.

1 Clauſula ſummariè requirit peremptorium, cap.47.num.4. Et requirit etiam qualem qualem petitionem, num.5.& non tollit inſtantiam, num.6.

1 Clauſula in reſcripto quod poſſit facere, quæ Princeps, & Imperator, liberam tribuit voluntatem, ibi num.35.

1 Clauſula in reſcripto, vel ſtatuto tollens in Iudicio omnẽ Iuris ſolemnitatem reſpicientem ordinem procedendi quid releuet, d.cap.47.nu.63.cum ſeq.pluribus, & quod non tollat ſolemnia, quæ reſpiciunt deciſionem, & deffinitionem cauſarum, num.65.& 66. Et quod ſint ſublata tantum quæ ſunt de apicibus Iuris, nu.67. Vtrum autem ſublata ſit per hanc clauſulam appellatio, ibi nu.72.cum ſeq.

1 Clauſulæ ſummariæ non important vt poſſit procedi die feriata in honorem Dei, & Sanctorum, num.98.d.cap.47.

1 Clauſula exceptionis nõ numeratæ pecuniæ, quę ſolet apponi per Notarios habetur pro appoſita, c.50.nu.27.

1 Clauſulæ ipſo Iure, & facto, requirunt ſententiam declaratoriam vbi agitur de pœna, & requiritur etiam partis citatio, cap.57. In hoc Verb. Ipſo Iure. Clauſula etiam ipſo Iure operatur, vt actio directa acquiratur, cap.337.nu.21. Operatur etiam quod fructus percepti ex poſt per emptorem computentur in ſortem eius pretij, c.419.nu.42.

1 Clauſula ipſo Iure, & facto importat, ſine aliquo Iuris miniſterio, cap.116.num.126.

1 Clauſula ſine datione libelli, ſed qualis qualis petitio, quid releuet, cap.125.nu.2.& 3.

1 Clauſula iſta. Idem obſeruetur per omnia, operatur, vt comprehendat omnes qualitates, cap.264.numer.1. Et idem ſi dicatur in omnibus, cap.270.nume.1.& cap.280.num.1.& cap.288.num.11.

1 Clauſula, vide in verb.determinatio.

1 Clauſula ſiue ſeparatim, ſiue mixtim, de qua in Statuto, 291 quid importet, d.cap.291.nu.113.

1 Clauſula, vel alibi, non trahitur ad præcedentia in ca.324.nu. 165.& 167.vbi adducit rationem.

1 Clauſula, aliter non valeat, quid importet, ibi num.168.

1 Clauſulæ aliquæ quæ ponuntur in inſtrumentis diuiſionum, quod ponantur ex ſtylo Notariorum, not.c.330.nu.75.

1 Clauſulæ quæ ſolent communiter in inſtrumento apponi, eo tenore &c. Qualiter extendi debet, d.c.330.nu.124.

1 Clauſula dependens, & connexa capitulo aliquo ad illud tantum, & non ad alia capitula refertur, cap.417.nu.812. Ampliando num.ſeq.

1 Clauſula hæc irrita, & abolita, quid inducat, & operetur, cap. 456.num.10.& ſeq.

1 Clauſulæ ſolitæ apponi in inſtrumentis, etiam non appoſitæ haben-

Digitized by Google

habentur pro appoſitis, cap. 434. num. 121.

2 Clauſula ſolita apponi, ſi ommiſſa ſit à Notario, quando poteſt addi, c. 394. num. 127.

2 Clauſula, quilibet Ius dicens in Statuto, intelligitur de ordinario Iudice, non de Vicario Prouiſionum, cap. 379. nume. 404.

2 Clauſula, extra ordinem declaratur ſolemnitate Iuris iudiciarij ommiſſa, c. 375. nu. 375. nu. 148.

2 Clauſula in priuilegio, videlicet. Prærogatiua, non obſtante, non tollit iuriſdictionem. M. Capitanei Iuſtitiæ, & Vicarij, cap. 27. Littera C.

2 Clauſula in fine poſita, non trahitur ad iam deciſa, cap. 342. num. 75.

2 Clauſula, abſque proceſſu, cenſetur remouiſſe appellationem, cap. 368. num. 9.

2 Clauſula, omni Iuris ſolemnitate prætermiſſa, quid importet, cap. 352. nu. 18. & c. 252. nu. eod. littera G.

2 Clauſula, ſine exceptione, & Remota exceptione, quas exceptiones remoueat, & quas non, cap. 379. num. 411. Ad idem, clauſula, omni exceptione remota, quas non remoueat, cap. 274. numer. 3. littera I. & cap. 380. numer. 17. & cap. 398. numero 27.

2 Clauſula, nulla exceptione obſtante, quid intelligat, cap. 398. num. 25.

2 Clauſula, per omnia, quid releuet, cap. 479. num. 415. lit. OO. & cap. 383. num. 415.

2 Clauſula, per omnia Iuris remedia, quid importet, ca. 341. nu. 22. Et ſi adſit dictio, efficaciora, cap. eod. num. 30. & cap. 367. num. 10.

2 Clauſula, cognoſcendi, terminandi, iudicandi, de qua in c. 273. quid releuet, & ea verba inter ſe, ibidem littera A.

2 Clauſula, ſummarie, de plani, ſine ſtrepitu, vel figura iudicij, cap. 379. nu. 407. & eod. cap. nu. 464. & cap. 380. 15.

2 Clauſula, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, cap. 273. littera I. & per hanc clauſulam non tollitur Inſtantia cap. eod. nu. 1. Et quod habeant locum in omnibus cauſis etiam ſummarijs, & extraordinarijs, cap. eod. num. 2. & cap. 333. num. 24. littera M. & clauſula, ſummarie, cap. 380. nume. 11. circa finem.

2 Clauſula, remota omni appellatione, quid remoueat, cap. 341. littera RR.

2 Clauſula, ſola facti veritate inſpecta, cap. 273. num. 4. & 5. & cap. 379 num. 409. & cap. 379. num. 465. & cap. 380. nu. 15. littera X.

1 Clauſula ſine litigio, tollit appellationem, cap. 379. num. 408. cap. 380. num. 16.

2 Clauſula, ſine aliquo proceſſu, quid importet, cap. 425. lit. C. & cap. 473. nu. 4. & c. 474. littera D.

2 Clauſula, remoto etiam ordine iudiciario, quid ſignificet. cap. 273. nu 5. littera H.

2 Clauſula ſecundum rei veritatem, quid operetur, capit. 379. num. 411.

2 Clauſula, cuiuſcunque conditionis, & Status, quid comprehendat, cap. 292. nu. 1. littera B.

2 Clauſula, non poſſit appellari, & alia quæ continentur in dicto cap. 335 nu. 61. littera TT.

2 Clauſula, ipſo Iure, intelligitur abſque Iudicis reſciſſoria, licet declaratoria requiratur, c. 55. num. 5. littera L.

2 Clauſula, moleſtari, inquietari, nec aggrauari, comprehendit omnem grauaminis qualitatem, cap. 231. nu. 1. littera I.

2 Clauſula, audiendi, examinandi, & decidendi, quid importet, cap. 31. De officio Sindicatorum, c. 31. littera A.

2 Clauſula, ſi quis comprehenſiua maſculi, & fœminæ, vide preſenti Indice, in verbo, Si quis, & quis, & alia ibidem.

2 Clauſula, tam per officium, ſeu inquiſitionem de qua in ca. 31. littera I. explicatur eodem, cap. num. 1.

2 Clauſula, quam per accuſam, querelam, petitionem, ſeu querimoniam, de qua in dicto cap. 30. littera R. declaratur, eod. cap. num. 5.

2 Clauſula, vel aliam ſimplicem notificationem, vel ſcripturam, de qua in c. 31. littera I. explicata, num. 7. ibidem.

2 Clauſula, ipſis, vel coram ipſis, de quo dicto cap. 31. littera M. enodata nu. 7. circa finem.

2 Clauſula, vel etiam alio quouiſmodo factam, de qua in ca. 31. quid ſibi velit, nu. 8. ibidem.

2 Clauſula, per omnia Iuris remedia, quid ſignificat, cap. 210. num. 3.

2 Clauſula, & hæc omnia ſummarie, quid importet, cap. 31. nu. 8. littera P.

2 Clauſula, ſola facti veritate inſpecta, quem effectum habeat, cap. 31. num. 9.

2 Clauſula, per vocem, & famam, quid importet, cap. 31. num. 9.

littera R.

2 Clauſula, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, c. 233. littera B.

2 Clauſula, ſine ſtrepitu, & figura iudicii, cap. 438. num. 9. & ca. 482. num. 16.

2 Clauſula, non obſtantibus quibuſcunque exceptionibus, cap. 239. num. 5.

2 Clauſula, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtat, comprehenſiua omnis qualitatis perſonarum, cap. 179.

2 Clauſula, non poſſint accipere, ſtante pœna Notarijs impoſita, ſi plus accipiant, cap. 216. num. 1.

2 Clauſula, quocunque probationum genere, cap. 201. numero 11.

2 Clauſula, per omne genus probationum, c. 34. littera B.

2 Clauſula, ſubſtantia, & ſolemnitate pęnitus prætermiſsis, quid ſuſtulit, cap. 31. nu. 10. Et quod teneatur ſeruare regulas Iuris communis, ibidem.

2 Clauſula, cuiuſcunque ſtatus, conditionis, comprehendit tam maiores quam minores, tam ſubditos quam forenſes, c. 250. littera A. & B.

2 Clauſula, quolibet etiam die feriato, & non feriato, cap. 202. nu. 2. & quòd ferijs introductis in honorem Dei, vel Sanctorum derogari non poſsit, cap. eod. 202. num. 3.

2 clauſula, non obſtantibus aliquibus exceptionibus, cap. 237. littera M.

2 clauſula non poſsit, vel nec poſsit, & nulla perſona, cap. 172. litteris A, & B.

2 clauſula remota omni appellatione, querela, & nullitate, cap. 32. littera B.

2 clauſula omni exceptione remota, quas non tollat, capit. 164. littera C.

2 clauſula, non obſtantibus aliquibus exceptionibus, cap. 175. num. 16.

2 clauſula, omni prorſus exceptione poſtpoſita, de qua intelligatur. cap. 201. nu. 12. littera H.

2 Clauſula officium Iudicis implorari, querelati, de nullitate dici, ac ſupplicari, cap. 35. num. 1. littera B.

2 clauſula conceſſionibus, vel prærogatiuis non obſtantibus, quid importet, cap. 175. num. 18.

2 clauſula, ſit præciſum, & præciſè obſeruetur, c. 46. nu. 1.

2 clauſula, abſque aliqua conditione, tollit ſententiam condemnatoriam. c. 67. nu. 1. Idem tollit clauſula, abſque aliqua declaratione, c. 161. littera D.

2 clauſula melius videbitur, & placuerit, cap. 161. litt. C.

2 clauſula, & abſque aliqua monitione, tollit partis citationem, cap. 201. num. 12.

2 clauſula, tempore feriato, de qua in cap. 214. Intelligendum eſt in honorem Dei, & ſanctorum, eod. c. num. 7.

2 clauſula ſine aliquo proceſſu, cenſetur remouere appellationem, ſaltem quoad executionem non obſtante appellatione, cap. 248. nu. 19 & 20.

2 Clauſula, conditionis cuiuſcunque comprehendit etiam minores, cap. 248. num. 1. & cap. 490. num. 40. & ſi ſit addita, ſtatus, eſt comprehenſiua etiam clericorum, capit. eodem, num. 2.

2 Clauſula, idem in omnibus, & per omnia, c. 500. nu. 90.

2 clauſula omni ſolemnitate iuris, & ſtatutorum omiſſa, capit. 477. num. 5.

2 Clauſula, de facto, vide in verbo, facto, præſenti Indice.

2 Clauſula, per omnia iuris remedia, quæ ſint ea remedia, cap. 341. numero 28. & 30. & cap. 367. numero 10. capit. 482. num 27.

2 Clerici non ligantur ſtatutis laicorum. c. 379. de recipiendis colonis debitoribus ſuper ſuo, cum non dicantur ſuppoſiti, licet poſsint vt beneficio ſtatutorum Mediolani, ca. 379. num. 394. littera M. ibid. c. eod. nu. 398. Idem non comprehendi forenſes, ibid.

2 clerici quod poſſint vti ſtatutis, de aquis conducendis, c. 247. num. 2.

2 Clerici quod ueniant appellatione ciuium, vide in verbo, ciues, Ciuium, ciuibus, præſenti Indice.

2 Clerici beneficiati quòd non poſsint bona conducere, niſi ex certa cauſa, ſi ſit ſimplex clericus, c. 379. num. 142.

1 Clerici, & ſi de ducatu tamen vti non ſubditi non ligantur ſtatutis laicalibus, licet eis poſsint vti, in Diplom. Ludouici Mariæ, num. 15.

1 Clerici primę tonſurę non ligantur Statutis Criminalibus laicorum, in prælud. num. 567. Limitando, & declarando, nu. ſeq. per totum. nume. 578. maxime ſi ſint contra libertatem eccleſiaſticam, quia non tenent, nu. 579. Ampliando diuerſimodè per totum. nu. 585. & nu. 587.

1 clerici ligantur ſtatutis laicorum in perſonam loquentium, vbi eis inijciatur vinculum ante clericatum, nu. 591. maxime

Digitized by Google

I N D E X.

mè vbi non cauſetur ex facto clerici, nume. ſeq. Ampliando etiam, & limitando in ſimili materia multis modis per totum, num. 611.

1 Clerici licet Statutis laicalibus non ligentur, poſſunt tamen in fauorabilibus eorum beneficio vti, d. Prælud. num. 612. Quibus contra ſe etiam vti debent, & tunc ligantur, numer. 613. & 614. Ampliando quoque ad multa alia in hac ſpecie per totum, numer. 621. Nec poſſunt vti eorum beneficio niſi dicta Statuta ſint à Papa approbata, in Diplom. Pontiſi. num. 21.

1 Clerici declinantis Iuriſdictionem Poteſtatis vtrum Statutum habeat locum puniens eius conſanguineos, ibi. nu. 807.

1 Clericus vbi citati debeat, cap. 1. num. 157.

1 Clerico pupillo, vel minori litiganti coram Iudice laico ab eodem Iudice datur ſibi Curator ad litem, cap. 34. nu. 39.

1 Clericus licet non ſubditus poteſt vti beneficio huius Statuti, cap. 42. in foro Seculari, ſed cum ſuis qualitatibus, eod. ca. 42. num. 81. contra quem clericum poteſt etiam vti creditor in foro Eccleſiaſtico, non autem in ſeculari, ibi. nu. ſeq.

1 Clericus non poteſt conueniri via executiua de qua hic in foro ſeculari, ibi. num. 100.

1 Clericus ſuccedens obligato etiam in forma Camerali, debet conueniri in foro Eccleſiaſtico, ibidem nu. 112.

1 Clericus quare non poſſit dici forenſis, licet dicatur non ſubditus, & non ſuppoſitus, cap. 44. num. 5. Et cum dicatur non ſubditus, nec ſuppoſitus, quando ligetur diſpoſitioni huius Statuti, ibi. num. 6. & ſeq.

1 Clericus venit appellatione diſtrictualium, nu. eod.

1 Clericus in caſu Statuti huius non poteſt eſſe fideiuſſor, cum non poſſit renũciare priuilegio fori, nec tacitè, nec expreſsè, ibi. num. 23. & 24.

1 Clericus ſi non incidat in Habitu, & Tonſura, & committat delictum, non amittit priuilegium fori, niſi ter monitus non deſiſtat, num. 25.

1 Clericum in fideiuſſorem dando ſatisfacit Statuto ſimpliciter diſponente de dando fideiuſſore, num. 26.

1 Clericus ſi ſit actor in foro ſeculari coram eodem Iudice, põt reconueniri, d. cap. 44. num. 94. Qui hoc caſu re non integra, non põt renunciare Iudicio, & liti captæ, vt efficiat Reconuentionem, num. 95. Quo in caſu an ſit ſeruandum ius Ciuile, vel Canonicum, num. ſeq.

1 Clericus in quibus caſibus non poſſit reconueniri, nu. 97.

1 Clericus in foro ſeculari in cauſa reconuentionis ſecuta contra eum condemnatione pro eius executione non poteſt detineri, ibi. num. 98.

1 Clericus non poteſt ſe obligare ad carceres, num. 99.

1 Clericus condemnari paſſus à Iudice ſeculari, & executionem patiens, condemnatur in expenſis, licet exhibeat clericatus priuilegium, & vbi etiam dicit fiendam cõdemnationem per Iudicem Eccleſiaſticum, num. 45. & 46. cap. 55.

1 Clericus non poteſt eſſe Procurator laici, c. 65. nu. 16.

1 Clericus non poteſt alienare citra vitium litigioſi, numer. 96. cap. 68.

1 Clericus pro debito an poſſit carcerari, vide præſenti indice, in verb. Monachus, & Clericus.

1 clericus cum renunciatione priuilegij fori, vel ſyndicus alicuius capituli non poſſunt comparere vti defenſores in foro laico, cap. 71. num. 5.

1 clerici & Eccleſiaſtici perſonæ comprehenduntur in vniuerſitate, cap. 87. num. 2.

1 clerici habitantes in ciuitate dicuntur ciues, & ſuſtinent onera ſpiritualia, ibi. num. 3.

1 clericus in foro ſeculari litigans non ligatur diſpoſitioni ſtatuti, cap. 88. ibi nume. 34. Hæc à ſtatuto, & præſcriptione, cap. 112. num. 7. circa quam præſcriptionem non poteſt vti eius beneficio, num. 86.

1 clerici, & Monachi mediantes quomodo poſſint teſtificari, ca. 90 num. 100.

1 clerici an ligentur à ſtatuto de compromiſſo fiendo, cap. 115. num. 57. cum ſeq.

1 clericus vbi non poſſit compelli ad compromittendum; Ipſe tamen compellere poteſt laicum ad compromiſſum, cum poſſit vti beneficio ſtatutorum laicorum, nu. 61. ibi.

1 clericus poteſt eſſe arbiter, & arbitrator, ibidem numer. 128. & 157.

1 clericus laudatus author, licet teneatur defendere laicum emptorem reum conuentum in foro laico, tamen clericus laudatus ſit ſuſcipiens iudicium, poteſt in illo iudicio, & foro vti beneficio, & iure competente, cap. 69. num. 105. vlterius ſecuta euictione in re petita Iudex ille laicus coram quo illud iudicium fuit agitatum, non poterit eſſe Iudex ſuper intereſſe prætenſo per emptorem occaſione memoratæ euictionis, ibi. num. 106.

1 clericus in minoribus contractus non poteſt capi pro debito ex contractu, & ſi obligaſſet ſuam perſonam, & idem in famulus cum clericis habitantibus quamuis hæc concluſio fallat in debito proueniente ex cauſa delicti, cap. 167. nume. 50. & ſeq.

1 clericus fugitiuus etiam de mandato Iudicis laici pro debito capi poteſt, ibi. num. 54.

1 clericus deſcendens vti poteſt beneficio ſtatuti, quod aſcendens non poſſit meliorare conditionem deſcendentium, cap. 305. num. 12.

1 clericus, & Eccleſia alienantes quando ligentur ſtatuto de re paterna luenda, ca. 417. num. 6. & 7. & an comprehendantur in dicto ſtatuto, num. 20. ibidem.

1 clericus ratione rei poteſt conueniri coram Iudice ſeculari, d. cap. 417. num. 624.

1 clericus ſecularis admittitur ad retractum per diſpoſitionem Statuti de Quota, ſed alij Monachi, & religionem ingreſſi vtrum eo beneficio vti poſsint, c. 434. num. 2. 3. 4. & 5.

1 clericus, & Eccleſia alienare volens rem ſubiectam Quotæ, tenetur ſeruare diſpoſita in d. Statuto de Quota, d. capit. 434. num. 71. & num. 100.

1 clericorum ſuppoſitio quid releuet in his, quæ ſunt contra libertatem Eccleſiaſticam in diplom. Pontific. num. 18.

1 clerici non ligantur Statuto diſponente, quod debitor nõ poſſit probare liberationem, niſi per tres teſtes, cap. 95. num. 6. Etiam ſi clericus factus ſit poſt inſtrumentum factum, vel poſt Statutum conditum, num. 7. Et etiam ſi clericus litigaret in foro laicali, quia hoc reſpicit deciſionem contractus, num. 8. & tollitur obiectum, num. 9.

1 clericum ſe faciens, ne ligetur Statutis laicorum in dubio fraudem committere non dicitur, c. 272. num. 2.

1 clericus agnatus excludit cognatum, nam & is gaudet beneficio Statutorum, ad cap. 282. num. 8.

1 clerici non ligantur ſtatuto præferente agnatos cognatis, cap. 289. num. 29 Fallit, num. ſeq.

1 clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ non ligantur ſolemnitate ſtatuti, cap. 319. num. 8. & 9.

1 clericus agnatus admittitur vti de parentela ad conſentiendum contractui mulieris, cap. 328. num. 507.

1 clericus, vel Sacerdos vtrum poſsit conficere inſtrumenta, cum Notarius ſit, cap. 357. num. 2.

1 clericus Notarius non poteſt rogare in foro ſeculari, ibi. nu. 3. ſed in foro Eccleſiaſtico, ſic etiam extra curiam Romanam, & de bonis temporalibus, ibi. nu. 8. & ſeq.

1 clericus poteſt vti beneficio ceſſionis, ſed non ad eam arctari, cum non teneatur, niſi in quantum facere poteſt, cap. 408. nu. 13. & 14. & ei in omnem caſum ſunt alimenta relinquenda, num. 15.

1 clericus cum poſſit tantum conueniri, in quantum facere poteſt, non cogitur bonis cedere, ibi. num. 30.

1 clericus cedens bonis retinet fructus beneficij, cap. 409. nu. 9.

1 clericus ſimplex de Iure communi admittitur in collegium, cap. 414. num. 124.

1 clerici poſſidentes bona laicalia ligantur diſpoſitione ſtatuti de prædijs, cap. 433. num. 3.

2 clerici in ordinatorijs iudicijs ligantur, etiam ſtatutis laicorũ, cap. eodem 201. nume. 53. & ratio quare non poſſint vti beneficio ſtatuti Mediolani, ſi per apparentem, eſt quia priuilegio fori renuntiare non poſſunt, cap. eodem num. 33. circa finem, cap. eod. num 35.

2 clerici Ducatus Mediolani, cum forenſibus æquiparantur, cap. 180. nu. 5. Non arcentur tamen Mediolani beneficio, ca. 180. nu. 18. 20. & 21. Idem c. 206. nu. 31. & 32.

2 clerici non immunes tempore exercitus, & peſtis tempore ob neceſſitatem non excuſantur, c. 251. nu. 3.

2 clerici an ligentur ſtatutis, & foſſatis circa ſtratas publicas, & etiam an ligantur bona eccleſiarum, cap. 250. nume. 2. & tam reſpectu ſtratarum, quam pontium, & ſimilium, hæ tamen perſonæ Eccleſiaſticæ debent cogi per Iudicem Eccleſiaſticum, cap. eod. num. 4.

2 clerici an poſſint vti beneficio ſtatutorum laicorum, cap. 398. num. 2. & 8. Et quod non ligentur ſtatutis laicorum regulariter, c. 210. nu. 2 & c. 250. nu. 2.

2 clericorum etiam in præiudicium an poſſit fieri ſtatutum per ſeculares, quando concernunt publicam vtilitatem, c. 247. num. 29. & remedium quod ſit, ad hoc vt poſſit fieri, ibidem, & Mediolani reſpectu aquarum eſt permiſſum, per decretũ Illuſtriſ. Archiepiſcopi.

2 clericus beneficiatus quod non poſſit conducere, licet ſuccedere conductori, ca. 379. num. 141. & in verbo, Conducere non poſſunt, præſenti indice.

2 Cleri-

I N D E X.

2 Clericus an teneatur ad aptationem, & refectionem viarum publicarum, & pontium, & ſimilium, cap. 351. nu. 14.
2 Clericus, & Eccleſia an aliquando ad refectionem murorum ciuitatis, viarum publicarum, & pontium teneatur, ca. 353. num. 6. 7. & muri communis inter ædes, cap. 342. num. 5. & cap. 341. num. 28. & omnino legendum, cap. 347. propter rationem, ibi nu. 2. & 3. & circa ædificia inter ædes, videndum omnino, cap. 335. num. 16.
2 Clericus, & Eccleſia non ligantur ſtatutis laicorum conceptis in perſonam, niſi in quantum de iure, ca. 348. num. 2. tamen quãdo tale ſtatutum concernit publicam vtilitatem, videndum, c. 342. nu. 2. & 3. & 12. & c. 341. num. 26.
2 Clericus an gaudeat beneficio ſtatuti damni dati, c. 375. num. 129. limitatur, eod. c. nu. 131.
2 Clericus an comprehendatur per dictiones, non ſuppoſitus, c. 379. nu. 423.
2 Clericus an poſſit ſe ſupppouere foro laicali ſine licentia, cap. 27. num. 1.
1 Cliens quis dicatur, cap. 433. num. 3.
1 Cliens aliquando dicitur ſeruiens, num. 6.
1 Clientela dicitur defenſio, d. cap. 430. num. 4.
2 Cloaca quæ ſit, cap. 256. littera A. Cloacarum ſpecies eſt magoleia ibidem.
2 Cloacæ in refectione non datur nuntiatio operis, c. 340. n. 48. vide etiam in verbo Nuntiatio operis, præſenti indice.
2 Coadiutores officij maleficiorum non procurant coram Iudice maleficiorum, cap. 25. per totum, & ſunt multi, vt ibi, & ſeruatur littera A. num 6.
2 Coadiutoris tam ciuiliũ cauſarum, quam criminalium, quod ſit officium, & quæ ſit pœna contra facienti, cap. 26. per totum.
1 Coactus quando quis dicatur, cap. 42. num. 162.
1 Codicilli de Iure communi requirunt quinq; teſtes, cap. 322. num. 8. qui largo modo dicuntur teſtamentum, ibi. nu. 2.
1 Cœcus in his quæ tractantur de viſu repellitur à teſtimonio, cap. 90. num. 92.
1 Cœtero, & de cœtero, hoc eſt in futurum, c. 170. nu. 2.
1 Coguntur vicini vendere, ſi Eccleſia ſit ædificanda, vel ampliãda, cap. 433. num. 73.
1 Cogitur quis ad vendendum frumentum, quando eſt penuria in ciuitate, ibi num. 74.
1 Cognati tranſlati in ius agnationis per l. Meminimus, C. de legit. hæred. non ſunt proprie agnati ita quod excludant cognatos ſtante ſtatuto, c. 289. nu. 8.
1 Cognati omnes an cenſeantur excluſi per matris excluſionem, cap. 302. num. 36.
1 Cognitio hominis quadruplex, cap. 319. numero 68. & cap. 32. num. 17.
1 Cognitio non ſolum ſufficit, ſed etiam intelligentia, quia ita importat hoc verbum, Cognoſcendi aliquem, d. cap. 320. num. 18.
1 Cognoſcendi facultatem qui habet, habet etiam eandem decidendi, cap. 29. num. 26. & cap. 31. nume. 2. Sed diffinire eam non poteſt, quando Princeps cauſam cognoſcendam delegat, ibi num. 3.
1 Cognoſcere, diffinire, vel deliberare quid importent, & quid differant inter ſe, c. 31. nu. 1. & c. 47. nu. 79.
1 Cognitione mandata vtrum ſit mandata executio, capit. 47. num. 82.
1 Cohabitare dicuntur maritus, & vxor, qui in eadem domo ſoceri habitant, c. 298. num. 145.
1 Coherentiæ vbi debent adeſſe à duabus partibus, vt quis poſſit luere, vel retrahere ad formam ſtatuti huius, c. 433. nec ſufficit vnam cum dimidia, ibi. nu. 53.
2 Cohabitationis effectus quis ſit, c. 483. num. 134. & ſeq.
2 Collateralis quis dicatur, c. 6. nu. 6. in fine.
2 Collectæ, vide præſenti indice, in verbo, Onera.
1 Collaterales qui dicantur, cap. 289. num. 2.
1 Collecta communis, vel vniuerſitaria an imponatur per æs, & libram, cap. 219. num. 5.
1 Collegium an poſſit remanere in vno ſolo, & in vno loco, cap. 414. num. 1.
1 Collegium, & vniuerſitas an poſſit concedere ſtatutum, quo derogetur Iuri ſingularium perſonarum de dicto collegio, & an ſufficiat conſenſus maioris partis, ibi. nu. 2.
1 Collegium an poſſit aliquid ſtatuere, quo grauet Doctorandos, num. 3. & 4.
2 Collegium Doctorum ſi ob calamitatem deuenerit ad paucos, an poſſint aſſumi in cõſultores Doctores qui non ſint de collegio, d. cap. 414. num. 26.
2 Collegium petens ingredi habens paria vota in Balottationibus debet recipi, cap. 353. num. 3. Et etiam ſi excedat vna pila in contrarium, num. ſeq.
2 Collegia quomodo conſtituantur, c. 253. nu. 4.
2 Collegia, vide in verbo, Vicanalia, præſenti indice.
2 Collegium Magnificorum Iuriſperitorum Mediolani, quas prærogatiuas habeat in officio Abbatum dicti collegij, in officio Vicarij & Duodecim Prouiſionum, in officio Magnificorum Conſulum Iuſtitiæ Mediolani, voluminis capit. 1. num. 54. Et præſenti indice, in verbo, Doctores, vbi legitur quod tempus duret.
2 Collegij prædicti locus qui alias erat in broleto, ca. 330. nunc eſt Magnificorum cauſidicorum, & Notariorum, cap. eod. littera A. & c. 430.
2 Collegij prædicti prærogatiua eſt eligendi duos Doctores non ſuſpectos, qui cum alijs ſint Syndicatores D. Poteſtatis Mediolani, eius Officialium, & familiæ vbi ſupra.
2 Collegij prædicti (Iudicum appellari) eſt nominatio ad officium Vicarij Prætorij, Senatui Mediolani, c. 12. littera D. & quomodo dicta nominatio fiat, ea. eod. lit. E.
2 Collegij Magnifici Doctoris I. Conſulti Iudices appellantur.
2 Collegij Sp. D. Procuratores in vno libello ſcribuntur.
2 Collegij Magnificorum Phyſicorum ciuitatis, ducatus Mediolani.
2 Collegij D. Chyrurgorum, capit. 351. & ibi antecedens Rubrica.
2 Collegij Magnificorum D. Iudicum, & Spectab. D. Procuratorum, nullus poteſt eſſe fideiuſſor penes cameram in iudicijs, nec extra, & non poteſt huic priuilegio renuntiari, ca. 353. num. 1.
2 Collegij D. Notariorum Mediolani, duo Procuratores non ſuſpecti eliguntur qui dicuntur Syndicatores D. Poteſtatis, & Officialium, & familiæ, c. 30. & c. 55. nu. 5.
2 Collegium Magnificorum I. Conſultorum Mediolani, intrare volentium, aliqua requiſita, c. 357. littera I. & præſenti indice, in verbo, Generali.
2 Collegium Dominorum Medicorum Phyſicæ, Chyrurgiæ Mediolani ſint, & quod ipſi Medici dictorum collegiorum teneantur viſitare, & medicare pauperes, & egenos gratis, & amore Dei, & modus ſuper hoc peocedus, & cogendi qui, cap. 356.
2 Collegium Dominorum Notariorum eligit Notarios, & Procuratores quatuor de ipſo collegio in Conſules Iuſtitię Mediolani, cap. 55. num. 5.
2 Colligere quos fructus reſpiciat, c. 382. nu. 16.
2 Columbaria tenentes de Iure communi quid, nume. 8. & 9. ca. 442.
2 Columbos domeſticos capienti quæ pœna, cap. 442. nume. 2. Et de Iure communi, cap. eod. num. 8. ſi columbi ſint turriani, & ſi capientem illico pœniteat quid, nu 6. Sed dando eis cominum quis non excuſatur, nu. 7. ibidem.
1 Coloni, qui bene colunt de Iure communi carcerari non poſſunt, c. 167. num. 95.
1 Colonus, eſt verbum large ſumptum, & generale, comprehendens diuerſas ſpecies colonorum, ibi. num. 96. & capit. 416. num. 193.
1 colonus proprie intelligendo intelligitur de ijs, qui nummis colunt, num. 97. & nummis colens vtrum colonus ſit, vel Fictabilis, vel Partiarius, ibi num. 103.
1 colonus, & Partiarius de Iure communi an poſſit cogi ad cedendum, & an de Iure municipali poſſit cedere, cap. 408. num. 43. & 184.
1 coloni & inquilini vti domeſtici repelluntur à teſtimonio pro Domino, & contra Dominum, cap. 91. nume. 5. Verum cum ex ſtatuti huius diſpoſitione admittantur in teſtes, admittuntur etiam in cauſis criminalibus, ibi num. 7. ſed non ſunt integræ perſonæ, num. 8. Et colonus partiarius quando admittatur ad hoc teſtimonium, nu. 6. ibi.
1 colonus, inquilinus, & vſufructuarius poſſident Domino, cap. 418. num. 6.
1 colonus volens vendere fructus ſibi partis tenetur vendere locatori, & domino iuſto pretio, c. 433. num. 71.
1 columna affixa domui, dein ſeruata, & alienata, an veniat in retractu, cap. 417. nu. 53.
2 colonia colono, vel fictabili per Dominum quod poſſit, cap. 396.
2 coloniam quando conductor deſerere poteſt, & non fictum ſituri tem poris, cap. 394. num. 2. Idem iuſta cauſa, timorque belli, limitando tamen, & pace facta quando reddere teneatur.
2 coloni ſi plures ſint conductores, vel emphyteutæ, & inſolidum obligati, omnes iurare tenentur, ſuper inſolidum ſint obligati, cap. 387. nu. 21.
2 coloni vltimo anno locationis quæ rudera, & alia relinquere tenean-

Digitized by Google

I N D E X.

teneantur,cap.400.nu.3. Et quæ extra poſſeſſionem abducere non poſſunt,c.406.& c.408.nu.3.

2 Coloni ſunt rurales proprijs manibus colentes, ca.380.nu.1. littera S.

2 Coloni,& aliorum expellendorum in cauſa qualiter procedatur,cap.eod.379.littera AA.

2 Coloni familia de qua intelligatur,cap.eod.379. littera RR. & c.eod.paulo infra littera 11.num.4.

2 Coloni,& alij debitores primi Domini,etiam ſi receptarentur, poſſunt capi quibuſdam non obſtantibus, cap.379. lit.HH.

2 Coloni,& aliorum vtſupra debitorum Boues,Plauſtra, & alia, quæ quoad hoc eiuſdem coloni præſumuntur, qualiter robari ad inſtantiam primi Domini promittuntur, cap.379. littera 20.

2 Coloni tenentur ingraſſare terras duorum,ſeu locatorum,cap. 381.vide etiam alia infra.

2 Coloni colentes bona communia inter alios fratres, & facta inter eos diuiſione, ſi coloni remanerent ſuper bonis vnius fratris, cui in ſortem bona obuenerunt ſunt comprehenſi ſub diſpoſitione, cap.379. de colono debitore expellendo, ex declaratione Senatus.cap.eod.num.395.& 396.ibi.

2 Colono,qui ſtare tenetur, & non,cap.399.& cautelæ ad hoc, vt ſingularis ſucceſſor teneatur ſtare, cap.eod. nume.87.& ſequen.

2 Colono inducitur obligatio ex diutina præſtatione, durante laborerio, & conductione, non autem poſt,cap.388.nume. 4.& 5.

2 Colono quæ pertineant, cap.381.num.6.& vide præſenti indice, in verbo, colonus permittens, & arbores ſicchæ an eidem,vel Domino ſpectent,c.382.nu.10.& 11.

2 Colono diſcordante in penſione locatori ſoluenda quid, cap. 479.nu.440. Idem quando penſio remiſſa eſt arbitrio Iud. ibidem.

2 Colono quando, & quomodo poſſit per D. auferri maſſaritiũ, cap.396.

2 Colono, vel vſufructuario, vel alij adminiſtratori an liceat arbores fructiferas,& quibus caſibus,ſuccidere,c.366.num.5. & 371.numer.20.alia ſuple in verbo, conductor, Præſenti indice.

2 Colono fit remiſſio, ſi impeditus fuit propter caſum fortuitũ, pro rata temporis impedimenti, cap.394. Idem ſi ob rapinam, vel Fluminis rapturam, ſint deperditi fructus, vel ob aquarum innundationem, cap.eod.num.265. Idem ob Furmentum in herba deperditum, ibidem num.266. Idem impedito colere in principio anni, cap.eod.num.& ſeq. Idem impedito colligere fructus menſe Septembris,& ſi alios collegerit, cap.eod.num.268. Si vero adſit impedimentum locatoris fit remiſſio pro toto tempore, cap.eod.nu.269. Idem ſi ob inimicitiam locatoris, vel factum tertij, quando locator potuit reſiſtere, cap.394.num 269.270.& 272. & habetur ratio lucri ceſſantis,num.271.272.& 275.hæcque culpa locatoris debet deduci, & probari, cap. 394. numer. 273. & 275.

2 Colono an fiat remiſſio ob ſterilitatem,c.398.nu.277.

2 Colono volente iurare à triennio ſupra, Dominus poſſit iurare de credulitate, cap.387.nu.38.

2 colonorum diuiſiones quomodo fiendæ,c.401.

2 colonum ſi penes reperiatur inſtrumentum locatoris non prçſumitur facta ſolutio, niſi ſit vltro citroque obligatorium, cap.387.num.26.

2 colonum contra Iuratur in litem,ca.381.num.11.

2 colonum contra,& alios, ſi controuertat Dominus,vel locator ſuper quantitate ficti,vel alia occaſione, qualiter procedatur etiam remota appellatione, & alijs, cap. 379. litttera BB.

2 colonum contra diſpoſita, in cap.379.an habeant locum in locatione mixta cum pacto francandi,c.eod.nu.6.

2 colonus conductor, à Iudice coactus ſoluere alteri penſionem, non excuſatur, niſi contradicat quantum poteſt, excipiat, proteſtetur,& denuntiet locatori,c.396.nu.439.

2 colonus eſt qui Nummis colit, cap.393. littera A.& cap.390. numer.10. littera A. & cap.397. quid differant coloni Partiarij fictabiles.

2 colonus eſt qui Nummis colit, & etiam ſoluit ficta in grano, & in victualibus,cap.388.num.1.littera A. non tamen Iuris conductor,vt eſt Datiarius,& ſimiles,quia hic non venit appellatione coloni, & ſimilium,ibidem.

2 colonus proprie quis ſit, cap.379.numer.427.littera OO.& cap.387.littera D. numer.1. & cap.392. Idem de Fictabile quis ſit, & quid differant, capit.379. littera B.& cap.406. littera A.nume.2.& 3.& 4.& cap.381.num.1.& c.400.littera B.& cap.402.

2 colonus præſumitur ſi ſoluit vti talis per decem Annos,c.388. num.7.

2 colonus ad quæ teneantur,cap.383.num.4.& ſeq.& quod non detrahat expenſas de fructibus, ca.eod.num.4 & ſeq.tamen ſi Dominus pouit ſemina,illa detrahit,ibidem.

2 colonus in fructibus vendendis ſemper tenetur præferre Dominum,cap.383.num.9.

2 colonus debitor non recipiendus,ſi denuntiatum ſit, cap.379. per totum littera GG.& ſi non expellatur quid,ibidem.

2 colonus partiarius,fictabilis,Molinarius,Follator,& omnes de eorum familia pari diſpoſitione regulantur,eod.c.379.

2 colonus,& alij vtſupra priuſquam recedant tenentur ſatisfacere Domino,vel locatori,c.379.

2 colonus qualiter probet adhibuiſſe diligentiam in terris Domini,vt in ſuis,c.381.nu.2.

2 colonus,& conductor finita locatione,quibus caſibus tenentur reconducere,c.398.num.98.& ſeq.

2 colonus,vel conductor quibus caſibus inueſtituram ſimplicem efficiunt perpetuam, & præſcribunt,c.398.vt amplius non poſſit expelli.

2 colonus in fructibus pendentibus quid poſſit prætendere,cap. 383.num.9.10.& ſeq.

2 colonus,vel conductor poteſt ſolutionem ficti denegare vtriq; eorum, qui ſe prætendant Dominos inſolidum fundi, ſatiſdando de reſtituendo fictum ei, cui obuenerit, capit.379. num.480.

2 colonus partiarius tenetur ſoluere fructus tempore collectionis,cap.382.num.2.

2 colonus obligatus ſi ſit dare partem fructuum vineæ, an intelligatur obligatus dare partem aliorum fructuum,c.382.nu. 7.Idem in vinea data ad plantandum ibidem.

2 colonus vineæ ſi omni Anno nõ colat,tenetur ad intereſſe pro deterioratione perpetua, c.381.num.12. Idem ſi per imperium faciat plantari vites ibidem,num.13.

2 colonus permittens laborare terras arbitrio boni iuri, intelligitur ſecundum,cap.381.numer.3.4. Et orta controuerſia, vtrum colonus bene,vel ne coluerit, colonus probare tenetur, capit.381. nume.8.& ſequent. Et cap.402.numer.14. videatur.

2 colonus partiarius, Fictabilis, quid defferant, cap.400.littera B. & cap.40. hique ſi bene non curant cuſtodiendo, & colendo vineas locatoris, tenentur damnum reſarcire,cap. 402.

2 colonus, vel conductor, Domino ignorante, vendens tertio, quando ille tertius præſcribat, & an. Domino reſtituatur, cap.379.num.261.

2 colonus,& alij non relaxantur,è carcere,niſi ſatisfecerint,cap. 376.littera AA.& littera ZZ.nec poteſt cedere bonis in prçiudicium locatoris, etiam non obſtante ætate Annorum 60. Ibidem. Et ca.eod.littera ZZ. Idem detentus,& alij quidam non poſſunt petere din.18. ſingulo die,ca.379.littera EE.& littera AA.eod.cap.& littera RR.& cap.379.nu.418.

2 colonus,& alij prohibentur conducere alias terras, & quilibet eiſdem locare,& eos recipere, ſuper ſuo,& alia,cap.379.littera MM.

2 colonus debitor in diem cum recedit,quid,& qualiter non acceptetur,c.379.littera HH.

2 colonus circa fructus verſus Dominum ad quæ tenetur capit. 383.

2 colonus ceſſioni bonorum non admittitur, cap.379.nu.393.& ſeq.Et in verbo,Ceſſioni,prçſenti indice.

2 colonus debitor non gaudet priuilegio Salui conductus, cap. 379.num.421.

2 colonus partiarius, & inquilinus quando iurare poſſint, contra Dominos pro ficto, & re libellaria, & Decima, & quando non,cap.387. Et quando admittitur ad iurandum, carere debent omni ſuſpitione,ca.387.num.7. non etiam debet, à Iudice admitti, quando ſcit eum poſſe conuinci de mendacio,cap.387.num.8. Item non admittitur colonus ad iurandum, quando veriſimilitudo eſt contra eum, cap.eod. 387. num.9. Item ſi ſolitus ſit peierare, ibidem. Item non admittitur ſi prius neganit ſe colonũ. Ibidem, numero 11. Item non informatus iuramento non admittitur, eod. cap. num.13.

2 colonus Iudæus non admittitur ad iuramentum,c.387.nu.10. contra locatorem Chriſtianum.

2 colonus debitor, ſi acquireret directum, & vtile, deinde ſe de vtili inueſtiret, tunc non comprehenderetur ſub diſpoſitione, cap.de colono debitore expellendo, cap.379.num.394. littera R.

2 colonus partiarius,Emphyteuta, Inquilinus Iurantes iuxta diſpoſitionem,cap.387. contra Dominos, vel Locatores, non

poteſt

Digitized by Google

poteſt redargui de falſo, licet alias poſſet, & cauſa quare, habetur,cap.eod.num.23.& ita iudicatum dicitur per Senatum Mediolani,cap.nu.23.& 30.

2 Colonus,& ſimiles non poſſunt iurare contra locatores forenſes,c.387.num.24.& 25.

2 Colonus,inquilinus,emphyteuta,& decimarius,ſi ſteterint per decem Annos extra coloniam, & querimoniam non depoſuerit Dominus,quod non poſſit petere,c.588.

2 Colonus, & ſimiles volentes ſe iuuare præſcriptione decẽ Annorum,de qua,cap.388.quid ſeruare teneatur, eod.ca.nu.3. Vide etiam in verbo,Præſcriptio,& in verbo, Decem,reſpectu præſcriptionis. Idem de eius hæredibus dicitur,ca.390. nu.4.& alibi vt Ibidem.

2 Colonus, aut inquilinus quis ſcit, quomodo cognoſcatur,vide in verbo, Inquilinus proprie, præſenti, indice,& in ca.390. num.18.& ſeq. Et eſt magna differentia inter vtrumque,quo ad hypothecam.

2 Colonus per binam ſolutionem conſtituitur in poſſeſſione ſoluendi,c.378.num.8.

2 Colonns partiarius,maſſarius,& ſictabilis,quæ recedens teneatur relinquere Domino,ſeu locatori,c.391.

2 Colonus ,quando dicatur ad coloniam inutilis, vt requiritur ex c.395.c.eod.nu.1.

2 Colonus , qui rem ſterilem ad culturam reduxit, prohibetur amoueri,c.202.num.13.

2 Colonus conductor quomodo cuſtodire,& colere teneatur vineas,cap 402.num.2. Et prædia ſecundum merum regionis, ibidem,num.2.

2 Colonus debet colere ſuis proprijs inſtrumentis, & alia ad hoc propoſitum,c.402.nu.2.ad 27. vbi etiam quod reſpectu cuſtodiæ,quod debet fieri expenſis coloni.

1 Comes Palatinus,vide in verb.Palatinus.

1 Commiſſarius poteſt cogi ad acceptandam cõmiſſionem,c.28. nu.12. A qua quomodo, & quando poſſit excuſari,nu.13.& 14 & ea acceptata non poteſt alium ſubſtituere,nu.15.

1 Commiſſario cauſæ mortuo ante conſilium datum alius loco eius eligitur,ibi.nu.17.Idem ſi non conſuluerit, nu.ſeq.

1 Commiſſarius quando poſſit allegari ſuſpectus, & quando mutari,num.19 & 20.d.c.28.

1 Commiſſario an debeat dari ſocius,ibi.nu.24. Et quando cum dicto ſocio commiſſarius debeat contribuere eius ſalarium, num.ſeq.

1 Commiſſario debet tranſmitti tota cauſa inſtructa, nec coram eo fieri poteſt aliqua probatio,cap.29.num.1.Fallit,nu.ſeq. vbi commiſſa cauſa durantibus terminis probatorijs , commiſſio pariter, & punctus quæſtionis eſt ei tranſmittendus , ibi.num.4.

1 Commiſſarius quando aditur ex forma Statuti huius,d.ca.29. littera C.

1 Commiſſarius vtrum poſſit ſe excuſari à conſulendo, & conſilium præſentando,ibi n.17.cuius conſilium quomodo præſentetur,eod.cap.29. littera I.

1 Commiſſarius quomodo conſulere debeat , ibi num.18.& 19. Qualiter autem moueri debeat , & quibus authoritatibus conſulentium, vel aliorum,num.ſeq.& omiſſis meritis quid conſulere poteſt,& eius ſententia tenebit,nu.21.

1 Commiſſarius quando eius conſilium mutari poſſit, ibi nume. 24 & 25.

1 Commiſſarius ſi exprimat in eius conſilio per verbum, Forte , vel videtur,non dicitur cauſam deducere, niſi addat clauſulam, videtur prima facie ſic decidendum, vel aliud non decidat,ibi num.34.& 35.

1 Commiſſarij conſilium non tenet , ſi conſulat, prout talis conſuluit,ibi num.37.

1 Commiſſarius qui ſemel conſuluit in eodem articulo, non tenetur approbare,ibidem num.præcedente,36.

1 Commiſſario non creditur in ſuo conſilio aſſerenti aliquid actũ inter partes,vbi ex actis non conſtet,ibi nu.40.

1 Commiſſarius ſi malè conſulit, vel doloſè, vel eius culpa punitur,maximè ſi non ſecutus fuit opinionem communẽ Scribentium,d.c.29.nu.41.& qua pœna puniatur,num.ſeq.

1 Commiſſarij commiſſio,& iuriſdictio in conſulendo non expirat mortuo Iudice committente,vel eius officio finito, cum conſilium ſucceſſori præſentari poſſit,num.49.

1 Commiſſarius ſi quis ſit ſuper meritis , & ordine , poteſt ſuper alterutro conſulere,omittendo condemnationem acceſſoriorum,eod.cap.29 num.53.

1 Commiſſarij cauſarum non poſſunt eſſe conſultores Conſulum Iuſtitiæ,nec Conſules, nec eis per alios Conſules poteſt fieri commiſſio,cap.61.num.3.

1 Commiſſio Iudicis facta Nuncio, ſi non dicatur alternatiue,& Nuncius citet ad domum, an teneat,cap.1.nu.141.

1 Commiſſiones quarum cauſarum Statutum hoc cap.27. comprehendat,ibi nu.42. Et in commiſſione cauſæ quid veniat, c.28.nu.1. in qua ſi dicatur, vt recte de ea cognoſcatur, vbi tractetur de captura alicuius perſonę non poterit cognoſcere commiſſarius de rititudine capturæ,ibi nu.2.

1 Commiſſio ſi cantet quod quis conſulat ſecundum formam iuris,& Statutorum commiſſarius quomodo conſulere poſſit, num.4.Et ſi cantet quod quis conſulat quid iuris,quæ cenſeantur commiſſa,nu.pręcedenti.

1 Commiſſionis verba qualiter ſint concipienda , ſi quæſtio inter partes oriatur quale erit officium Iudicis, ibi numer.6. A quo ſi pars ſenſerit grauatam poterit appellare,numer.7. Fallit num.ſeq.Vbi partes tacitè , vel expreſſe eius explanationi conſenſiſſent,& de appellatione ab hoc tacito conſenſu,notatur,ibidem.

1 Commiſſio ſi fiat alicui ſimpliciter,non cenſetur commiſſa Sententia, ſed ſolum cognitio, num.9.

1 Commiſſionem legitimè factam Iudex reuocare non poteſt, vt ipſe ſolus Sententiam ferat,d.cap.28.num.21. nec etiam appellationis remedio,num.22.Fallit, num.ſeq.Vbi eam commiſsionem voluntarie feciſſet.

1 Commiſſione facta ſuper diuerſis capitibus, non valet conſiliũ ſuper parte eorum,niſi capitula ſint ſeparata,& conſiliũ ſpecificet,nu.22.cap.29.

1 Commiſsiones, & delegationes nõ veniunt appellatione actorum,cap.37.num.6.

1 Commiſsio debet fieri confidenti partium,cap.131.nu.411.& in ea fienda pars debet, & præſens,nu.9 c.169.

1 commiſsionis dies non computatur in termino de quo hic, ibi num.513.

1 commiſsio mediatorum arbitrandi durat perpetuo de iure cõmuni,& ex Statuto tres Menſes,c.120.num.52.

2 comites,qui ſint,& quid differant à Barone,c.450.nu.1.

2 comitis filius viuo etiam patre dicitur comes, ſecus in filio Baronis,c.450.nu.2.

2 commiſsione cauſæ fieri petita,quando non currant tempora, c.99 n.1.littera C. vbi vult, non ſufficeret vnicam interpellationem,nu.4. An idem ſit in interloquutoria,ca.eod.nu.2. Et an id etiam habeat locum in inſtantia, cap.eod.nume.7. Idem in fatalibus, cap.eod.num.12.& cap.196.48. de commiſsione interloquutoriæ.

2 commiſsiones cauſarum fieri debent Mag. D. Doctoribus de Collegio , D. Iudicum Mediolani , de cauſis forenſibus , cap.177.

2 commode, Aduerbium ,cap.249.num.3.

1 communis vſus loquendi qualis ſit,in Prælud.nu.303.& 307. & vtrum ſit propria, vel impropria ſignificatio, nu.308.

1 commune vſus loquendi attenditur etiam poſtpoſita proprietate verborum, ibi nu.304. Et an habeat locum in omnibus ſtatutis,num.305.& 306.

1 communis vſus loquendi quomodo probetur cum ſit difficilis probationis,num.309.

1 commune quod eſt,meum non eſt,cap.312.num.13.& ca.417. nu.67. Et communis dici non poteſt,quod eſt alicuius,cap. 434.num.17.

1 communio nulla eſt inter vſufructuarium , & proprietarium, cap.433.num.79.

2 commune , ideſt communitas, à quibus, & de quibus immune conſeruandum,cap.224.& 225. non impeditur camera,ibidem.

2 commune,& homines clauſula,quãdo comprehendat Iudęos, forenſes,clericos,c.375.nu.59.60.61.

2 commune,in caſu damni dati,ſi conſignat malefactorem,etiam poſt latam ſententiam,non tenetur,c.315.nu.190.ad idem, cap.375.num.194.

2 commune quas perſonas excipiet, & in caſu damni dati,cap. 375.nu.196.Et quod tantum ad ſimplum, c.376.nu.93.

2 commune ſatisfaciens Domino damni dati, qualiter cogat dãnum paſſum ad ceſsionem,in actu ſatisfactionis, vel poſt, & quomodo poſt ſatisfactionem,c.375.nu.165.176.177.

2 communes terræ quę comprehendantur in cap.175.nume.12. & ipſæ.

2 communes terrę ſub Statutis Mediolani comprehenduntur,ca. 239.num.1.

2 communes terrę, in pronotarijs non adhibentis , ſunt priuilegiatę,in contractibus & diſtractibus,c.415.

2 communi Mediolani eſt prohibitum, abſq; beneplacito Principis Mediolani,D.onera imponere,c.238.idem alia onera.

2 communi Mediolani pertinentia per quos , & quomodo quærantur,& inquirantur,cap,186.

2 communia tenentur pro eorum fangijs,ſeu fagijs ad ſtratarum maſtratum refectionem,c.253.num.1.& 1.limitatur tamen, nu.131.

Digitized by Google

num. 131.eod.cap.onus harum refectionum ſuſtinetur ſuper capitibus per æs, & libram,c.253.nu.3.
2 Communia qualiter teneantur de dato damno, vel guaſto,ca. 375.& præſenti indice,in verbo,damno dato.
2 Communia ad fagias tenentur, capit.274.& præſenti indice, in verbo, fagiæ, & in verbo ſtratarum maſtrarum , & hæc communia ſcripta in libro qui ſeruatur ad officium ſtratarum.
2 Communia vltra curatos camparios tenetur habere homines iuratos,c.373.& quando eiſdem credendum ibidem.
2 Communia terrarum tenentur habere camparios,& de eorum Sacramento,cap.367.
2 Communicanda quæ ſint, & non,c.483.n.243.& ſeq. præcipuè in peculio quaſi caſtrenſi dote, & officijs.
2 Communantiæ,vide in verbo,vicanalia,præſenti indice.
2 Communio,vide in verbo,fratres,& frater,& in verbo, ſocietas,& ſimilibus præſenti indice.
2 Communis res capitur dupliciter, pro indiuiſo,& pro diuiſo, cap.140.nu.12.
2 Communis Mediolani aliquid occupans,vel in ſolo ędificans, vide in verbo, Mediolani ſolum, & in verbo , ædificans, littera A.
2 Communis murus pro diuiſo , & pro indiuiſo , capit. 335. numer. 2. & præſenti indice , in verbo, murus communis, & quando dignoſcatur, cap. eod. numer.3. & in dubio murus pro diuiſo præſumitur communis,& quando cognoſcatur,num.5.eod cap.
2 Communis Mediolani loca,vide in verbo,Mediolani communis,præſenti indice.
2 Communis alicuius de intereſſe quando tractatur ſufficit notificare conſuli,c.368.num.6.
2 Communis Mediolani cauſa impedimento,quomodo ſuccurratur,cap.439.
2 Communis Mediolani pecunia , qua ordine ſoluenda , capit. 52.
2 Communis Mediolani creditor, & debitor compenſat, c.17.
2 Communium nõ accuſantium capientes aues prohibitas capipœna, cap.447.
2 Communitas quid ſit,cap.253.nu.3.& ca.367.nu.3.& c.374. nu.1.& c.247.nu.33.
2 Communitas quando dat damnum,quid,cap.337.& præſenti indice,in verbo,Damnum ſi dederit.
2 communitas,ſeu villa quando pro incendio non teneatur caſu fortuito immiſſo,c.385.nu.40.
2 communitas, ſeu villa, c.375.nu.109. Et communitas habens modum,& recuſans,pro damno dato, quando tenetur ſatiſfacere,pati tenetur repreſalias, ſi non ſoluit,c.375.nu.124.
2 communis de Iure communi,quãdo tenetur pro damno dato, c.375.nu.5. Et an pro delicto commiſſo in ſuo territorio,ca. eod.n.12.dicit tamen de villa,& quãdo excuſetur,vide plures caſus,c.175.nu.77.& ſeq.& nu.93.ibidem.
2 communitates duæ , ſi æquæ pares loco damni dati ſint , tunc æqualiter damnum partiuntur, nu.168. c.375.Et præſenti indice,in verbo, Damni dati à loco, & an teneantur inſolidum,ibidem,nu.17.
1 communitates duæ,etiam ſi confederatę ſint,quo ad onera,tamen in caſu damni,quando vna pro altera non tenetur,cap. 385.num.72.Et vbi de inæquali portione agatur,tunc per Statutum Principis, non cenſetur ei derogatum , c.375.nu. 73.Vide etiam in verbo,Villa,præſenti indice.
1 comitatus, & comes quid ſint, nu.8.c.130.
1 comitatus appellatione, quid veniat,nu.11.ibi.
1 comparatio litterarum qualiter,& quando fiat,cap.96.nu.52. cum ſeq.
1 comparens præſumitur citatus,etiam quod non probetur citationem tranſmiſſam, c.1.nu.183. cuius comparatio validat citationem iniuſtam,& nullam,c.205.nu.41.
1 comparens in primo termino quoniam ſunt plures, & cõfitens petita non condemnatur in expenſis,c.5.nu.58.
1 comparens per Procuratorem tenetur eligere habitaculum , cap.38.nu.26.& 27.
1 comparet pro eo quem leuauit à ſacro fonte ratione conſanguinitatis ſpiritualis non poteſt ferre teſtimonium,cap.90. num.24.
1 compelli, verbum hoc importat vim Iudicis , cap.43.numero 69.
1 compellitur quis vendere fauore religionis,ibi.nu.71.
1 compenſatio quando poſſit deduci , capit. 42. numero 148. Quę poteſt opponi incontinenti probanda,ſed quando non admittatur,duobus num. præcedentibus,& quando non poſſit opponi,num.174.
1 compenſationis exceptio quando non prohibetur in cauſa etiã poſt executionem conceſſam,ibi.nu.172.& 173.
1 compenſatio quando expediat executionem ſententiæ,c.158. num.108.
1 compenſatio etiam illiquida nec patens ſed quod poſſit liquidari intra tempus executionis, & venditionis pignorum quando impediat executionem ſententiæ , ibi.numer. 109. Quod etiam procedit ſi eſſet ſententia lata ſuper inſtrumento iurato,num.ſeq.
1 compenſatio alterius crediti per duos teſtes probari poteſt,ca. 95.num.27.
2 competens Iudex quis dicatur, c.328.nu.391.
2 compenſatio ſterilitatis cum fertilitate,& è cõtra,vide in verbo,Fertilitas præſenti indice.
2 compromiſſi petitio , an habeat locum quando agitur , cap. 202.53. Si per apparentem , nu.41.Et quando non admittitur, capit.205. in principio , incipienti , declaratur, numero 1.littera A,quid de Iure communi,ibidem,& cap.335. & cap.398.
2 compromiſſo pendente inſtantia cauſæ principalis quando nõ currat,c.99.littera D.
2 compromitti non poteſt deciſum per inſtrumentum, ſententiã, vel arbitramenta,c.340.n.56. Intellige vbi talia valida ſint, cap.eod.num.57.
2 compellere,verbum,quid ſignificet,cap.494.
2 compenſatione vtitur, debitor, & creditor communis Mediolani,c.187.Et qui non poſſint,eod.c. circa finem.
2 compenſationes per Iudicem ſtratarum , & alios, qui ſtratas viſitant quomodo fieri prohibentur, c.276.
1 compromiſſum vtrum teneat,ita quod arbitri teneantur ſequi conſilium ſapientis,c.27.nu.94.
1 compromiſſum non poteſt fieri cum pacto quod debeat ferri arbitramenta ſecundum conſilium ſapientis , capit. 30. numero 1.
1 compromiſſi Inſtantia durante non currit inſtantia cauſæ principalis , nec alterius cauſæ , cap.39. in Rubric.ſed ad hoc vt non currat dicta inſtantia ſufficit, quod compromiſſum ſit ſolum petitum, vel quod Iudex pronuntiauerit illud fiendum ſed quod ſit factum, & acceptatum etiam, dicto capitul.39. numero 1.Vbi etiam de diſpoſitione huius Statuti Mediolani. Ampliando numero 2. quod compromiſſis durante non currat tempus , & inſtantia etiam in cauſa appellationis, vbi rationem adducit, ſed ad interponendam appellationem hoc tempus non ſuſpenditur , numero 3.
1 compromiſſo ſtante non cenſetur renuntiatum cauſæ appellationis pendentis , etiam quod fuiſſet renuntiatum omni differentiæ, & quare d.c.39.num.4.
1 compromiſſo pendente nullum tempus probatorium currit in cauſa dilationis indultæ,ibi.nu.8.
1 compromiſſum ex pacto quod ſit faciendum,exceptio cenſetur ſublata , quæ in totum impedit executionem eius, cap.42. num.187.
1 compromiſſum inter compulſos non datur etiam ex inſtrumẽto guarentigiato executioni mittendo,ibi.nu.224.
1 compromiſsi prorogatio quando dicatur noua obligatio,cap. 111.nu.88.& 39.
1 compromiſſum ad faciendum Statutum compellens , quod viget ferè per totam Italiam, eſt exorbitans regulis Iuris, cum de Iure nemo compellatur ad compromiſſum, valet tamen vti fauorabile cum eligantur compromiſſarij ad tollendas lites, cap.115.num.4. & ſeq.fauorabiles quoque etiam eſſet , ſi diſponeret cauſas inter non coniunctos eſſe promittendas,ibi.nu.6. ſed non teneret ſi ad hoc compelleret aliquas ſingulares perſonas,nu.7.
1 compromiſſo in fiendo quæ clauſulæ , & verba debeant exprimi,ibi.num.9.
1 compromiſſum poteſt fieri vbi fieri poteſt tranſactio, cap.115. num. 13. & in aliquibus caſibus tranſactionis vim habeat , cap.115.num.153.
1 compromiſſum in omnibus cauſis licet priuilegiaris fieri debet,num.14. Et in quæſtionibus Iuris quando fiat,ibi.num. 16.17 & 23.
1 compromiſſum non ſit,niſi in cauſis in ſpecie à Statuto comprehenſis,& expreſsis,ibi.num.27.
1 compromiſſum vbi aliquis faciat non expreſſa ætate præſumitur vti maior compromiſiſſe.ibidem,nu.75.
1 compromiſſum ad neceſſarium cogi poteſt perſona ex hic notatis,quæ prius promiſerat ſtare in Iudicio coram aſſeſſore, dando ſuper hoc fideiuſſorem non obſtante illa promiſsione,num.84.
1 compromiſſum petere ex hoc Statuto non poteſt perſona in eo nominata , quando fuit contumax in com-

parendo, quis perdit fori declinatoriam, nu. 85.
1 Compromiſſum mortua vxore non fit inter Generum, & Socerum, d. cap. 115. num. 110. Nec inter vitricum, & Priuignam mortua Matre, nu. ſeq.
1 Compromiſſum ſi non fuit petitum in cauſa principali nõ poteſt peti in cauſa appellationis, nu. 115.
1 Compromiſſi petitio de iure poteſt quod tempus fieri poteſt, ibi. nu. 118. & 119. Quę requiſitio debet fieri parte pręſente, vel citata, nu. 120. Sine qua requiſitione Iudex non poteſt cogere has perſonas ad compromittendum, nu. 120.
1 Compromiſſum debet dari, vbi fit requiſitum à Reo conuento, alias non, nu. 122.
1 Compromiſſum ſi pars vna petierit, & altera conſilium, pręfertur petens compromiſſum, num. 123.
1 Compromiſſum ad petendum ſufficit generalis procurator ad cauſas, etiam quod Iudex pronuntiet cauſam compromittendam, nu. 124.
1 Compromiſſum ad faciendum requiritur mandatum ſpeciale, num. 125.
1 Compromiſſibilis nec ne vtrum cauſa ſit, compromittitur dubium, vel articulus, d. cap. 115. num. 145. & ſeq. vbi nu. 148. Iudex in dubio debet ſemper pronunciare cauſam compromiſſibilem.
1 Compromiſſum neceſſarium faciens non incurrit pœnam, etiã quod iurauerit ſponte in dicto compromiſſo non cogente Statuto, nu. 149. & ſeq.
1 Compromiſſum faciens ex neceſſitate Statuti, etiam quod voluntarie compromittat, ſi ſuccumbat, habet nihilominus regreſſum de euictione, licet alias voluntarie compromittens non haberet, ibi. nu. 152.
1 Compromiſſum ſi fiat in duos arbitros, vt eligatur tertius incertus non valet, ſecus ſi hoc fiat modo in arbitratorem, num. 156.
1 Compromiſſum contra formam hic traditam non voluntarie irritatur, d. cap. 115. nu. 180.
1 Compromiſſum factum in aliquem vt ferat Sententiam de cõſilio alterius non valet, ſecus ſi diceret ſecundum conſilium alicuius, num. 182.
1 Compromiſſum ad non petitum Iudex quando partes cogere poſſit, ibi. nu. 184.
1 Compromiſſum factum inter partes non tenet niſi fuerit per arbitrum, vel arbitratorem acceptatum, num. 185. an autem dicatur acceptatum per præſentiam, & taciturnitatem, vel ſcientiam abſentis, & tacentis, nu. ſeq.
1 Compromiſſo facto quinque effectus principalis ex eo inſurgunt, nu. 188. & tribus ſeq.
1 Compromiſſum ſi fuerit nullum, laudum latum per arbitratores pariter irritum fit, d. cap. 115. nu. 255.
1 Compromiſſi inſtantia quanto tempore duret, ibi. n. 262. Qua lapſa denuo debet compromitti, donec terminetur, nu. 263. Et arbiter iterum acceptare, nu. ſeq.
1 Compromiſſum ſoluitur non ſolum per lapſum inſtantiæ, ſed etiam per ceſſionem bonorum, quam facit debitor pendente compromiſſo, num. 265.
1 Compromiſſum petere poteſt qui pro ſe ſententiam, vel deciſionem cauſæ obtinuit renuntiando iuri ſuo, ibi. nu. 269.
1 Compromiſſum non datur, quando adeſt contractus iuratus, vel guarentigiatus, & liquidus, nu. 283. & 284.
1 Compromiſſum ſi ſit factum in duos cum facultate in diſcordiam eligendi tertium, tertius nõ eligitur niſi conſtet de eorum diſcordia, d. cap. 115. nu. 310.
1 Compromiſſo pendente ſuſpenduntur fatalia appellationis tantum, num. 316.
1 Compromiſſum fit etiam in reuiſionibus in arbitratorem, nu. 318.
1 Compromiſſum in quibus caſibus peti non poſſit, ſupra, num. 324.
1 Compromiſſum neceſſarium vbi eſt, ſuccumbens habet regreſſum de euictione, alias non in voluntarie compromittente, ibi. num. 325. Et in neceſſario compromittentibus non habet locum pœna, l. ſi quis rem, ff. de recept. arbitr. num. 326. nec pœna l. ſi quis maior, C. De tranſact. nu. 327. Etiam q͠d iurauerint non contrauenire, nec reuiſionem petere, licet petierint, & contraueniant, nu. 328.
1 Compromiſſorum neceſſariorum in reuiſione qui ordo ſeruãdus ſit, num. 329.
1 Compromiſſa introducta ſunt ad tollendum lites, capit. 116. num. 18.
1 Compromiſſum quod ſit nullum opponi poteſt, ibi. n. 42.
1 Compromiſſum licet indiuiduum pronuntiatio eius tamen, & executio continet diuiduitatem, ibidem nu. 159.
1 Compromiſſi ſuper lite læſio eſt difficilis probationis, d. c. 116. num. 226.
1 Compromiſſi in arbitrio inſtantia quamdiù duret, capit. 120. num. 1. & 2.
1 Compromiſſi inſtantia quando incipiat, nu. 3.
1 Compromiſſi finiti ſi fieret prorogatio non teneret, ibi. numero 17.
1 Compromiſſi prorogatio quando, quomodo, & cum quibus ſolemnitatibus fieri debet, dict. cap. 120. numer. 19. 20. 21. 36. 37. & 38.
1 Compromiſſi prorogatio cenſetur facta cum eiſdem qualitatibus primi compromiſſi, ibi. num. 24. & hoc quomodo intelligatur, num. 25. Limitando, & declarando pluribus modis, numeris ſeq.
1 Compromiſſi in prorogationibus fiendis per partes, licet requiratur conſenſus eorum ante finem Compromiſſi, Iudicis tamen conſenſus poteſt adhiberi ex poſt, ibi nu. 32. Tertij autem conſenſus etiam intereſſe habentis non requiritur, ſed tantum principalium, num. 33.
1 Compromiſſorum hæ prorogationes ſi fuerint acceptatæ nomine alicuius cum promiſſione de rato, cenſentur acceptatæ cum pars fuerit præſens laudo illud emologando, n. 34.
1 Compromiſſorum prorogationes per quos Notarios fieri poſſint, num. 35.
1 Compromiſſi inſtantia finita, ſi partes comparuerint coram arbitro, vel arbitratore, compromiſſum cenſetur renouatum, ibi num. 39.
1 Compromiſſum quot modis expiret, & extinguatur, num. 40. & ſeq.
1 Compromiſſo finito renunciationes, derogationes, & aliæ clauſulæ per quas ius partis in eo tollitur, ſimul expirant, vt nõ noceant in aliquo partibus, ibi nu. 45.
1 Compromiſſi ante acceptationem non dicitur compromiſſum, num. 47. Et eius inſtantia non currit niſi arbitri acceptatione ſecuta, num. 48.
1 Compromiſſum quando per arbitrum dicatur tacitè acceptatum, nu. 49.
1 Compromiſſum an ſit factum in arbitrum, dum diſputatur tẽpus hoc non currit, num. 51.
1 Compromiſſo pendente nil innouatur, c. 39. nu. 8. & cap. 131. num. 317.
1 Compromiſſum de iure communi non fit quando agitur virtute pactorum executiuorum ad effectum ingrediendi, cap. 156. num. 40.
1 Compromiſſum vt fiat ad formam ſtatuti requiritur ſpeciale mandatum, cap. 115. num. 125. maximè in vniuerſitate, numero 126.
1 Compromiſſi facta requiſitione ad formam ſtatuti Iudex ordinarius habet ligatas manus, vt vlterius non poſſit in cauſa procedere, ibi nu. 134. & num. 258. Nec poteſt adiri alius Iudex etiam pro aliqua alia cauſa ciuili inter dictas partes ex ſtatuto illo, ſecus de iure communi, vt ibi notatum, nu. 259. Diſtinguendo etiam relatiuè, nu. 260.
1 Compromiſſum vt fieri debeat ad formam ſtatuti debet pars inſtare coram Iudice ordinario, ibid. nu. 266.
1 Compromiſſum nõ fit, vbi agatur ex inſtrumento alia via, quã virtute ſtatuti ſi quis prima facie, veluti ex pacto executiuo ingrediendi poſſeſſionem bonorum debitoris, d. ca. 115. num. 291.
1 Compromiſſi in cauſa virtute ſtatuti, quæ clauſulæ ſubaudiãtur, quæ non, num. 295.
1 Compromiſſi in cauſa procedi debet ex bono, & æquo reijciendo iuris apices, ibid. num. 312. Vtrum autem reijciatur exceptio præſcriptionis, num. 313. Et quod in exceptione excuſſionis, num. ſeq.
1 Compromiſſum quòd poſſit peti in cauſa appellationis, licet non petitum in cauſa principali ad formam ſtatuti notatur, ibi nu. 317.
1 Compromiſſum non fit ex forma ſtatuti in grauaminibus interlocutoriarum latarum per arbitratores electos, cum appelletur ab eis, num. 319.
1 Compromiſſum dicitur neceſſarium virtute ſtatuti, etiam ſi voluntariè factum, cum poſſent partes cogi ibid. num. 324. dummodo ſit factum, prout notatur, num. ſeq.
1 Compromiſſa vbi non habeant terminum poſſunt prorogari per Triennium prout eſt eius de iure communi inſtantia, c. 120. num. 23.
1 Compromiſſi termini prorogatio dicitur contractus, ca. 334. num. 1.
1 Compromiſſum ſoluitur per ceſſionem bonorum, capit. 408. num. 147.
1 Compromitti non debet cauſa clara, cap. 115. numer. 20. etiam ſi opponantur exceptiones legitimæ, & iuridicæ, num. 21.

Com-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Compromitti debet articulus, vtrum cauſa ſit liquida, vel ne, ibi.nu.24.
1 Compromitti non debet cauſa notoriè iniuſta quoad petentē, nu.25.vel ſi illud calumnioſè petatur, nu.26.
1 Compromittentes partes, cum promittatur ſtare laudo iuramento medio, tunc dicitur factum in eum vti arbitratorem, niſi in cauſa in qua non poſſit eſſe arbitrator, ibi. numer. 181.
1 Compromitti quòd debeat cauſa inter affines ex forma Statuti habet locum tam in principali articulo, quam etiam in incidentibus, & acceſſorijs eius, dict. cap. 115. numer. 10. & 11. An autem procedat in cauſis attentatorum notatur, numero 12.
1 Compromittitur cauſa inter affines ex forma Statuti, ſi quęſtio ſit facti, non ſi Iuris, ibi. nu. 16. Et ſi ius ſit certum, alias non, nu. 17. vel ſi habeat mixturam facti, nu. 18. quia non dicitur requirere altiorem indaginem, nu. 19.
1 Compromitti vbi debent cauſæ mixti imperij, tunc arbitri nō pronuntient ſuper eis, ſed conſulent ſic pronuntiandum per Iudicem ordinarium, d. cap. 115. num. 29.
1 Compromitti non debet ex forma Statuti cauſa tutelæ ex quo ſit mixti Imperij, ibi. nu. 41. & 42.
1 Compromitti non debet quæſtio vſurarum, vbi ſit quæſtio an contractus ſit vſurarius, vel ne, num. 43.
1 Compromitti non debet cauſa libertatum centum, prout cauetur, cap. 47. ad finem, Et hic notatur in cap. 115. num. 55. ad finem.
1 Compromitti non debet dubium, ſi controuertatur an perſonæ, compromiſſum petentes ſint ex nominatis in hoc Statuto, eodem cap. 115. num. 108.
1 Compromitti non debent deciſa etiam inſpecto Iure cōmuni, eod. cap. 267. etiam ſi pendeat lis ſuper eis, nu. me. ſeq. tam ſi ſint deciſa per Sententiam validam, nu. 270. & 271. quæ etiā tranſirent in iudicatum inſpecto Iure communi, num. 272. quam per arbitramenta, quæ mereantur executionem; & tranſierint in iudicatum, nu 274. & 275. Limitando, niſi voluntarie dicatur in compromiſſo, non obſtante ſententia, vel arbitramentis, vt ſupra, num. ſeq.
1 Compromitti non debet contractus iuratus tam ex Statuto, quam Iure communi inſpecto, d. cap. 115. nu. 283. Vbi adducit rationem. Idem ſi adſit inſtrumentum guarentigiatum, & liquidum, nu. 284. Idem ſi agatur ex re ſapiente originem ab inſtrumento, numero 285. Non tamen habet locum in intereſſe proueniendo ex delicto in inſtrumento contento, nu. 286. Exceptio pariter ſi aliqua ſit contra inſtrumentum non compromittitur, ſicut nec inſtrumentum, numer. 287. Non compromittitur pariter cauſa Inſtrumenti cōfecti, extra territorium cum Statutum hoc concernat ordinatoria iudicij, numero 288. etiam ſi agatur contra hæredes iurantis, cum iuramentum ſit tranſitorium ad hæredes, numero 289. Ceſſat tamen compromiſſum ſi agatur contra tertium, cum quo non eſt factum inſtrumentum, nec cum eius præceſſore, num. 290.
1 Compromitti non poſſunt cauſæ executionis ſententiæ, etiam ſtante Statuto, quod omnes cauſæ compromittantur, c. 158. num. 161.
1 Compromittere an prohibeatur filiusfamilias in poteſtate abſque ſolennitate Statuti, de filiofamilias, capit. 416. numero 91.
1 Compulſus quis dicitur etiam quod non interueniat manus miniſtrorū, ſed cogatur ciuiliter per Iudicem ordinarium, cap. 433. num. 68.
1 Compulſus vendere non compellitur emere, ibi. nu. 95.
1 Concluſio in cauſa licet Mediolani non ſeruetur de Iure communi eſt neceſſaria, & de ſubſtantia iudicij, cap. 22. num. fin. & cap. 29. num. 13.
1 Concubina quicquid acquirit, præſumitur acquiſitum ex pecunijs eius amaſij, c. 269. num. 1.
1 Concubinæ quod non poſſit donare amaſius, c. 295. n. 9. Et an meretrici, vide preſenti Indice, in verb. Meretrici.
1 Condemnatio non requiritur in hoc Statuto, ca. 42. quod concedit executionem, cap. 42. num. 213.
1 Condemnatum ex vero maleficio Statutum ſi repelleret, comprehenderet etiam condemnatum ex legis præſumptione, cap. 18. num 9.
1 Condemnatus in parte petita cenſetur in alia abſolutus, cap. 31. num. 87.
1 condemnatus poteſt opponere compenſationem, maxime ſi obtinuit in prima ſententia, & victus in ſecunda, cap. 56. numero 11.
1 condemnatus pro noxa animalis impedit executionem condemnationis tradendo animal pro noxa, c. 158. nu. 3.
1 conditio in ſententia non poteſt retrotrahi, ſi interpoſita ſit, & pendet appellatio, cap. 31. num. 38.
1 condominus dici non poteſt habens vſumfructum ſerui, cap. 433. nu. 80.
1 conducens agrum Numis, & domum, an dicatur inquilinus, cap. 167. num 98.
1 conducentes bona ſimpliciter, vel in emphyteuſin, an dicantur exercere artem vilem, c. 415. num. 37.
1 conductio rei retractæ per Statutum de re paterna luenda, reuiuiſcet in perſonam emptoris, à quo res retrahitur, qui erat conductor, cap. 417. num. 462.
1 conductorem contra pro bonis illatis, & inuectis pro debito ficti habetur executio parata, c. 42. num. 139.
2 condemnationes Dominus Iudex ſtratarum, & ſex virorum, ſeu eorum maioris partis, qualiter exigantur, capit. 275. Et ſi tales condemnationes contra ius factæ reperiantur, quid, cap. eod.
2 concordia Statutorum, verbis vt videtur diſcordantium quomodo induatur, c. 379. nu. 414.
2 conditijs, dictio, de qua in c. 231. eo. c. littera D. explicatur, de conditijs, etiam, c. 231.
2 conducens aliquem ad aliquod opus incertum, loco, & tempore, quo ad locum, debet ſtari locatori, quo ad tempus bono viro, c. 379. nu. 35.
2 conducens domum à non Domino, ab eodem non Domino poteſt expelli, c. 397. nu. 76.
2 conducens opus conſtruendū, ſi pars operis caſu corruat, cuius impenſa reficiatur, c. 379. nu. 27.
2 conducens ſcienter rem alienam tenetur ſoluere penſionem, c. 379. num. 438.
2 conducens in prẹiudicium Doctoris legentis, & ſcholaris qualiter eſt excommunicatus, c. 379. nu. 181. Et verbo, Excommunicatus, præſenti indice.
2 conducens fundum cum pacto plantandi vineam, ſi eam non plantet an poſſit expelli, cap. 381. numero 18. & in verbo, vineam.
2 conducentibus duobus fratribus nouam domum, & vno eorū fratrum recedere alter tenetur ad eius portionem tantum, & non ad alterius, ca. 379. num. 442.
2 conducentibus à fiſco, vel à Repub. datur actio in rem, ca. 379. num. 477.
2 conducere non poſſunt milites, capit. 379. numer. 139. fallit in domo.
2 conducere non poſſunt decuriones, licet poſſint ſuccedere conductori, c. 379. num. 142.
2 conducta domus incendio ſi conſumatur, capitul. 230. & ſequent.
2 conducta bona, in quo ſtatu relinqui debeant, cap. 391. nu. 2. & cap. 393. num. 2.
2 conducta bona ſi coſiſcentur, ſit remiſſio mercedis, dicto cap. 394. num. 345.
2 conductam rem deteriorans, qualiter, & quibus caſibus expellitur, c. 381. nu. 17. & ſeq.
2 Conductio, & locatio, quod ex aliquo poſſit eſſe vſuraria, ca. 379. nu. 159 Et in verbo, Locatio, præſenti indice.
2 Conductio, & locatio regulariter tranſit ad hæredes, habetque quaſdam fallentias, c. 379. num. 162.
2 Conductio, & precarium regulariter non poſſunt concurrere ſimul, c. 379. num. 51.
2 Conductio facta per quinquennium, intelligitur de tempore continuato, non vtili, c. 379. nu. 56.
2 Conductio domus tenet ſecundum capitula Communis nondum reformata tempore locationis, ſi poſt reformentur, ca. 379. num. 60.
2 Conductio domus eiuſdem, ſi ſit facta à duobus, & vnus impediat alterum, recurritur ad locatorem, ad quid, c. eod. 379. num. 119.
2 Conductio per ſyndicum, vel Procuratorem non facit conducentem eſſe in mora antequam conſtet de ratificatione, vel mandato, c. 379. num. 183. alia vide in verbo, Procurator, præſenti indice.
2 Conductio rei propriæ non valet, declaratur tamen c. 379. nu. 152. & 153. Et conducens rem propriam ab Eccleſia, cenſetur donare, ibidem.
2 Conductione pendente, ſi oritur lis ſuper re conducta, an conductor teneatur de fructibus, vel liberetur præſtando cautionem de illis ſoluendis, quatenus de iure, ca. 379. numero 228.
2 Conductione ad longum tempus, ius patronatus transfertur in conductorem, ſecus in conductore ad modicum tempus, cap. 379. num. 46. Et an ius præſentandi ſpectet ad locatorem, vide ibidem, & in verbo, Locatorum, præſenti Indice.

d 2 Con-

Digitized by Google

I N D E X.

2 Conductione pendente ſi res pereat, quid etiam ſi officina ſit exuſta,& reſecta,cap. 379.num. 229.

2 Conductione alicuius rei, vel perſonæ certo pretio pro anno ex poſt facta reconductione,nulla facta mentione mercedis, intelligitur pro eodem pretio,c.379.num. 33.

2 Conductionem aduerſus competit reſtitutio in integrum ciuitatis,& minori,c.379.

2 Conductionis, & locationis in contractu an habeat locum pœnitentia,c.379.nu.259.

2 Conductionis ius an amittat capitaliter condemnatus, maxime ſi ad longum tempus conduxit,idem in emphyteuta,ca. 379.num.376. Et ſi res ad fiſcum perueniat, quid poſsit locator,ibidem,num.377.& ſeq.

2 Conductionis ius quando conſideratur,non dominium,c.392. num.2.littera I.

2 Conductionis, & locationis, & fictorum rubrica generalis eſt immediate præcedens,c.379.

2 Conductionis, & locationis in contractu habet locum ius accreſcendi,c. 379.num. 182.

2 Conductionis, & locationis in inſtrumento verba ſtricte intelligenda,c.379.num.156.Et contra conductorem interpretatio verborum fit,c.eod.nu.157.

2 Conductionis, & locationis in contractu habet locum diſpoſitio l. Si quis maior C. De tranſact. & quando pro vna vice excuſatur,c.eod.379.num.221.

2 Conductionis ad locationem,& è contra, an habeat locum argumentum,militante eadem ratione, c.379.nu.282.

2 Conductionis vltimo anno,quæ prædia maſſarij, & ſimiles occupare non poſsint,milio,& ſimilibus,conductoreſque noui poſſunt ire ad laborandum,cap.408.

2 Conductionibus clauſulæ ſalutares quæ apponantur per locatores,cap.394.num. 347.

2 Conductor poteſt ſublocare rem conductam, cap.379. Fallit tamen in conductore vniuerſitatis, ibidem, numero. 236. Et vbi vide multa ad hoc propoſitum, præcipue, quid in conductore gabellarum, & quomodo conductor ſublocans non præiudicet Domino, & per ſecundum conductorem poſsideat, etiam ſi ſecundus ſoluat primo conductori, & quomodo locando ad longum tempus, interuertat poſſeſſionem Domini primi locatoris, & quomodo retineatur poſſeſsio, & quando conductor eſt domus ſub tali forma ædificandæ, an teneatur ad penſionem, ſi non eſt ſub tali forma ædificata, & ad quid teneatur. Hæc habentur in dicto cap. 379 numer.235.vſque ad numer.252. & quod poſſit conductor ſublocare vni æque idoneo etiam, vide c.397. littera D.

2 Conductor quis dicatur,c. 369.num.126.

2 Conductor debitor frumenti ad certam diem nõ tenetur,quaſi plurimi, ſed debet probare,quod tantum dicto tempore cõmuniter vendebatur, c.379.nu.429.

2 Conductor, ſi renuntiat aliquibus caſibus fortuitis, non extenditur renuntia ad alios etiam ſimiles, & æquiparatos à iure, & niſi ad ſit quædam clauſula, c.394.nu.142.

2 Conductor petitus relaxare rem conductam,quę poſſit opponere,c.298.nu.34.cum ſeq.

2 Conductor pendente venditione,quare non facit fructus ſuos, c.379.num.5.

2 Conductor officio Iudicis poteſt agere contra locatorem ad traditionem rei locatæ,c.379.nu.475.& aliter ibi ſeq.

2 Conductor Domino tenetur pro arboribus deſtructis,vel extirpatis eius conductoris culpa,vel odio,c.393.num.4.

2 Conductor operis an liberetur,faciendo partem,c.379 n.268. Et alia circa operis locationem,quando opus faciendum eſt perfectum,ſi periculũ veniat,aut vitio ſoli,aut operis quid, cap.eod.num.269.

2 Conductor in vna ſpecie, puta Vini,Olei,Tritici,& ſimilium, non poteſt ſupplere de pecunia,cap.379.num.53.

2 Conductor operis reficiendi ad certum tempus, ſi non reficiat, & ſequatur ruina quid, c.379.nu.295.

2 Conductor de natura contractus,intra terminos conductionis, non poteſt conductori rẽ dimittere,& inuitus nõ poteſt expelli,ca.379.nu.312.Fallit in caſu paupertatis, peſtis,& ob malos ſpiritus,ſi locator ſit rixoſus,moleſtus,odioſus,ſi fundus ſit effectus ſterilis, ſunt & aliqui caſus hic memorati, quibus locatori licet expellere conductorẽ,in abſente biennium,in præſente ſtatim,ſcilicet intra annum,c.379.n.315. cum ſeq.& de locatore habente facultatẽ expellendi conductorem, quando re locata egeat,amplianturẽt pro filio ſuo, c.379.nu.336.Et aliter etiam ſi iuratum eſſet nõ moleſtare, c.eod.nu.337. Quę tamen diſpoſitio habet aliquot limitationes,c.eod.nu 338.Et ſeq.vbi multi caſus,& quod hęc diſpoſitio non habeat locum è conuerſo, videlicet ſi inquilinus auxerit familiam ſuam,& egeat domo ampliori, nõ poteſt domum deſerere conductam, cap.379.num.345. Excepiuanturque duo caſus ibidem, & quando agitur expellendo ob neceſſitatem, debet neceſſitas concludenter probari, cap.eod.nu.348. Et quando colonus expelli poteſt propter neceſſitatem vſus requiritur, libellus,& non poteſt propria authoritate,cap.379.

2 Conductor iuris quod nõ comprehendatur in diſpoſitione coloni,vel fictabilis,c.387.num.4.

2 Conductor tenetur ſoluere fictum in fine cuiuslibet anni, vbi nõ adſit pactum,vel conſuetudo in contrarium,c.379.n.481.

2 Conductor quando,& quo caſu,rem locatori tenetur reſtituere,cap.378.Et quibus non obſtantibus.

2 Cõductor,qui promiſit dimittere certo precio in fine locationis,cap.379.

2 Conductor,ſiue fictabilis,ſiue colonus an teneatur reſtituere locatori in ea quantitate, quam recepit,ex paleis,& alijs,ca. 392.num.3.

2 Conductor liberatur conſignata penſione famulo Domini, ca. eod.379.num.435.

2 Conductor Equi,vide præſenti indice,in verbo,Equus.

2 Cõductor Molandini,vide in verbo Molãdini,pręſenti indice.

2 Conductor tenetur ad penſionem, etiam ſi nil ex re conducta percipiat dum tamen adſit facultas, c.eod.379.nu.436.

2 Conductor,facta conductione,& clauſo hoſtio, ſi recedat quomodo locatori ſuccurratur,c.379.nu.263.Et quid fiendum ad hoc vt res locata poſſit alteri locari,c.eod.nu.264.

2 Conductor tutus aliqua exceptione, ſi ſoluit, ſibi præiudicat, cap.eod.379.nu.437.

2 Conductor ſiue ſit Colonus, ſiue partiarius, vel Maſſarius, vel Fictabilis,quæ relinquere teneatur, reſpectu ceſiarum, & arborum, & de quibus ſe intromittere non poſſit,cap.393.Et contra facienti eſt pœna dupli, ibidem.

2 Conductor quando debet portare penſionem ad domum locatoris debet id facere ſuis proprijs expenſis,& periculis,cap. 379.num.434.& ſeq.

2 Conductor,meliorato fundo,quando expelli non poſſit à cultura,c.393.num.64.Et quando poſſit expelli ſolutis melioramentis,c.eod.nu.65.

2 Conductor ad longum tempus,vel cum pacto francandi nõ cadit ſub diſpoſitione ſtatuti.De reſtitutione rei locatę,c.398

2 Conductor promittens dimittere certo precio,in fine locationis,ſi precium,eo tempore auctum reperitur, vltra dimidiũ, non ſolum curſu temporis,ſed ex caſu inopinato, quòd non teneatur,c.379.nu.442.El 2.

2 Conductor, & locator, coguntur ad præciſum factum promiſſum,cap.379.nu.258.

2 Conductor quando expellitur, & qui cadit ab inueſtitura ob non factam ſolutionem, non cadit à pacto francandi,c.379. nu.331.nec à melioramentis,c.eod.nu.332.Et quid, tali caſu in emphyteuta,ibidem,nu.334.

2 Conductor ad longum tempus, rem conductam pignorans locatori,c.379.nu.265.

2 Conductor Lacus,vide in verbo, Lacus,& in verbo, Piſcator, quid piſcando non poſſit,c.381.nu.16.

2 Conductor tenetur ſi incidat in re cõducta fructiferas plantas, & non fructiferas, etiam ad voluptatem, cap.381.num.14. Si ſint in horto.

2 Conductor quando ſoluere non teneatur penſionem locatori, cap.379 num.189.Imò quando conductor agit ad intereſſe contra locatorem, & tenetur locator traditam poſſeſſionem probare,c.eod.nu.190.

2 Conductor antiquus in re relocanda quando præferendus, ca. 398.num.70.

2 Conductor in re conducta,poteſt inquirere venas Auri,& Argenti,c.379.num.215.

2 Conductor plurium rerum per vnicam penſionẽ poteſt ab omnibus reſilire ſi prohibeatur in re conducta,c.379.nu.220.

2 Conductor, pendente conductione, factus Dominus rei conductę, an teneatur ad penſionem, donec ſoluat precium,ca. 379.num.217.

2 Conductor quas arbores incidere non poſſit,ca.393.littera D. & poteſt certo modo,c.403.num.5.

2 Conductor tenetur conſignare vites veteres,c.393.nu.1.

2 Conductor nouus prædia conducta quando poſſit cultiuare, cap.408.

2 Conductor quando melioramenta,& reparationes repetere nõ poteſt,c.400.nu.350.& c.400.nu.298.

2 Conductor nõ poteſt recognoſcere in locatorem alium, quam primum locatorem,nec rei conductę poſſeſſionem interuertere,vel in alium transferre inuito, & non conſentiente primo locatore,c.415.nu.9.& 10.

2 Con-

I N D E X.

2 Conductor ſucceſſori tenetur ſoluere ad ratam fructum percipiendorum, pro tempore illius ſucceſſionis tantum, vt in ſucceſſore beneficij, cap. 399. num. 168.

2 Conductor non tenetur ad impenſas neceſſarias in domo conducta, ſed locator, qui tenetur manutenere, ita vt conductor poſſit vti frui conducta domo, & ſi conductor eas facit, repetit integras, num. 184. 185. 186. cap. 400. eſt tamen proteſtatio vtilis antequam fiant, c. eod. num. 189.

2 Conductor ſimplex, non ſoluens, quando expellitur, cap. 409. num. 18. 19. & 20.

2 Conductor, vel colonus, tacitam habet hypothecam in fructibus pendentibus, loco laboris, & operis ſumptuum in eis factorum & poteſt pignori incumbere pro fructibus colligendis, c. 399. num. 164. 165. & cap. eodem, num. 229. ca. 404. nu. 23. circa expenſas & latius, & poteſt vti retentione, cap. 400. num. 228. Et plures ſeq. & præſenti indice, in verbo, Retentio, & num. 230. & nu. 239. & 241. Vt procedat etiam in rebus, in quibus non datur retentio.

2 Conductor qui capi poteſt ad locatoris inſtantiam, cap. 407. littera I.

2 Conductor quando laborare non poteſt alterius bona, ca. 487. num. 5. littera I.

2 Conductor, & colonus, quando dominũ turbare dicatur in eius locatione, multis caſibus, cap. 399 num. 157.

2 Conductor ad longum tempus, ceſſans per triennium, cadit ſicut emphyteuta, etiam ſi adſit pactum francandi, cap. 489. nu. 100. Et alia, ibi ſeq. circa conductionem ad longum tempus, & quę dicatur conductio ad longum tempus, cap. eod. num. 104. Diciturq; ad longum tempus, ſi fiat ita vt durare habeat quamdiu locator & conductor voluerint, capit. 409. num. 105. Et ſi facta ſit ſine præfixione temporis, intelligitur ad breue tempus, ibidem.

2 Conductor, finita locatione, non relaxans conuentus, non poteſt opponere rem habere originem à contractu, cap. 398. num. 244. Imò poteſt conueniri criminaliter, nec poteſt excuſari, quod res habet originem à contractu, cap. 398. num. 235. Limitatur tamen numer. 247. 248. Præcipue ſi retinet cauſa melioramentorum, & expenſarum, in re factarum, & alia quæ per conductore poſſunt opponi, num. 246. ibidem vſque ad finem. Et contra eum conductorem non relaxantem, finita locatione competit actio ſpoliationis, & poteſt agi actione de dolo, cap. eod. num. 398. num. 244 Et contra talem conductorem datur iuramentum in litem, capit. 398. num 243. & 244.

2 Conductor ex ſui mora tenetur de interitu rei, c. 398. nu. 232.

2 Conductor tenetur locatori vendere omnia melioramenta, potius quam alteri, c. 400. num. 349.

2 Conductor, nulla facta mentione fructuum, intelligitur de naſcentibus in fundo conducto, cap. 379. num. 39.

2 Conductor tenetur, ſi vicinus aliquid in præiudicium Domini ædificet, & Domino non denuntiet, c. 398. nu. 219.

2 Conductor, an aliquibus caſibus contra locatorem poſſit opponere exceptionem dominij, c. 398. num. 186. & ſeq. Et quod non poſſit poſſeſſionem interuertere, eod. c. nu. 213. & 214.

2 Conductor, ob ficta ceſſata, poteſt expelli, cap. 405. numer. 26. & 409. numer. 116. vbi dicit, Ceſſans ſtatim poteſt propria authoritate expelli, tamen ad euitanda ſcandala poteſt obtinere preceptum aſſociandi, & an admittatur purgatio moræ, cap. eod. 409. numer. 120. Et quod poſſit expelli etiam conductor fiſci, vel Reipublicæ, cap. eod. nu. 118 vide etiam cap. 398. num. 205. & ſeq.

2 Conductor vineæ vno anno ſi non naſcatur aliquid in vinea, an ſequiti teneatur ſupplere de fructibus vineæ, capit. 379. num. 40.

2 Conductor in caſibus quibus poteſt abradere, & aſportare melioramenta quid poſſit Dominus, & locator, c. 400 n. 347.

2 Conductor quando conuenitur ad relaxationem rei locatæ, proceditur etiam tempore feriato, ſed nõ introducto in honorem Dei, cap. 398. num. 212.

2 Conductor finita locatione, in quo ſtatu rem dimittere teneatur, c. eod. nu. 212. & 213. & 214. & c. 308. nu. 1. Nec conductor poteſt præiudicare Domino, c. eod. num. 215. Et ſi reſtituit rem deterioratam, quid, c. eod nu. 216.

2 Conductor debet vti re conducta, ad vſum deſtinatum, c. 398. num. 217. & ſi ad alium vſum quid, c. eod nu. 219 cum ſeq. vbi plures limitationes.

2 Conductor ſeminans non ſeminanda, vide in verbo, Seminans, præſenti indice.

2 Conductor, pro re conducta caſu perempta, quando teneatur, cap. 398. num. 221. & ſeq.

2 Conductor poteſt cogi per locatorem vendentem rem locatã, vt eam oſtendat emptori, c. 399. num. 10.

2 Conductorem contra denegantem fructus, vel penſionem, agi poteſt remedio reintegrandæ, cap. 379 num. 479.

2 Conductorem, & inter locatorem pacta cenſentur inita ſecundum iuris diſpoſitionem, c. 379. nu. 478.

2 Conductori incumbit onus probandi, quod ſoluerit, vbi ſit cõtrouerſia inter eum, & Dominum, c. 379. nu. 431.

2 Conductori an aliquando competat reſtitutio in integrum, vide in verbo, Reſtitui.

2 Conductori competit actio lucri deperditi contra locatorem, ſi prohibeatur vti re conducta à Domino, cap. 379. numer. 217. idem ſi à tertio patiatur Dominus, & poſſit tollere impedimentum, & nolit, cap. eod. numer. 718. Et ſi Dominus offerret rem conductori pro anno ſequenti an liberetur, cap. eod. 719.

2 Conductori de Iure communi impune, quando liceat ſine ſolutione mercedis diſcedere, cap. 394. numer. 349. Et ſecundo, vbi notati multi caſus, & idem, capit. 395. Et an poſtea teneatur redire, nume. 365. 366. & nume. 376. pro & contra opiniones.

2 Conductori finita locatione rem reſtituere obligato de Iure communi, qui libellus offeratur, cap. 398. num. 185. & ſeq. vbi aliqua ad hoc propoſitum.

2 Conductori poteſt Dominus auferre domum vrgente conductionis neceſſitate, cap. 394. nu. 346 Et quod conductor ante tempus expelli aliquo caſu poſſit, cap. 398. nu. 15. non tamen id licet locatori ob neceſſitatem familiæ ſuæ, ibid.

2 Conductori quando locator teneatur exhibere inſtrumentum locationis, c. 379. nu 183. aliter tenetur ad intereſſe.

2 Conductori non denuntianti rem conductam, quam vult deſerere, competit remiſſio, cap. 364 numer. 374. Et quod conductor teneatur denuntiare, vt habeat regreſſum de euictione, cap. 399. num. 13. & ſeq. & quando regreſſus hic ceſſet, ibidem.

2 Conductori quando remiſſio fiat, & non, vide in verbo, Remiſſio, præſenti indice, & c. 449. nu. 151.

2 Conductori quando non fit remiſsio ob fructus pendentes, & quãdo tales fructus, habentur, vt collecti, & ſeparati à ſolo, cap. 194. num. 183.

2 Conductori per locatorem facta liberatio, an comprehendat res mutatas, cap. 387. num. 28.

2 Conductori niſi ſit ad longum tempus, non datur redhibitio, vel actio quanti minoris, c. 487. nu. 26.

2 Conductori quando per locatorem remiſsio non fiat, in verbo, Remiſsio, præſenti indice, per totum.

2 Conductori ad longum tempus cauſa ſterilitatis, an fiat remiſſio penſionis ſicut nec emphyteutis, cap. 394. nu. 214. & ſeq. vſq; ad num. 254.

2 Conductori, vbi ex facto, etiam iuſto aduerſarij ſuſcipit caſum an incidat, & aſcribatur periculum, c. 394. n. 96. & ſeq.

2 Conductori vel colono turbato in poſſeſsione, rei cõductę competit interdictũ vti poſsidetis, ſed ſolum remedium hoc cõpetit conductori ad longũ tempus, c. 399. nu. 154. 155. & ſeq. & ſi ſpoliatus ſit, quod remediũ competat, c. eod. 399. n. 151.

2 Conductori an actio competat, contra damnum dantem, pro eo damno, c. 364. nu. 14. & c. 368. nu. 12.

2 Conductori, ſeu colono non colente nummis, an competat ius accuſandi, de robaria fructuum, ex forma Statutorũ punientium robantem rem alienam, c. eod. 364. nu. 15.

2 Cõductoribus pluribus operarũ data mercede diſsimili, ſi alius conducatur, intelligitur de minori, c. 479. nu. 34.

2 Conductoris ad domum debet accedere locator, vel Dominus pro penſione habenda, cap. 369 num. 451. niſi ſint eiuſdem fori, & qui dicantur eiuſdem, ibidem.

2 Conductus ad legendum, ſcribendũ, vel aliquod aliud opus peragendũ, non poteſt ſeruiri per ſubſtitutum, c 379. num. 54.

1 Confeſſione ex partis exceptio reſultans non debet reſeruari in meritis, ſed decidi, cap. 23. num. 95.

1 Confeſſionata inſtrumenta vbi ex ſtatuto habeant vim ſententiæ, tunc inſtrumentum mutui confeſſati habet vim mutui naturalis, ſicut ſi lata eſſet ſententia, c. 42. nu. 140.

1 Confeſſio ficta reſultat expoſitionibus, quibus non eſt reſponſum, vel minus legitime, plus operatur quam vera cõfeſſio, cap. 83. num. 180. & aliæ differentiæ inter veram, & fictam confeſsionem, nu. 182.

1 Confeſſio ficta vtrũ poſſit reuocari poſt ſententiam, ibi nu. 181.

1 Cõfeſsio ficta non reſpondentis poſitionibus, vel minus legitime, quid operetur, num. 183. & ſeq.

1 Confeſsio hæc ficta habetur locum non ſolum quo ad factum principale, ſed etiam circa circumſtantias, & acceſſoria, ibi. num. 187.

1 Confeſsio ficta petit perempta Inſtantia, num. 188.

1 Confeſsione ex hac ficta non poteſt ferri ſententia contra con-

INDEX.

tumacem in reſpondendo poſitionibus eo non citato. d. ca. 83. num. 189.

1 Confeſſio ſine cauſa non valet, c. 96. nu. 73.

1 Confeſſio facta coram Arbitris ſortitur effectum iudicialis cōfeſſionis, c. 121. nu. 3.

1 Confeſſio ficta pro non reſpondente poſitionibus, non habet locum in criminalibus, d. c. 83. nu. 191. Nec operatur quando ſcienter fuere poſita falſa, nu. ſeq. Nec etiam operatur. vbi qualitas poſitionum non merebatur reſponſionem, etiā quod alias haberentur pro confeſſatis, ibi nu. 197.

1 Confeſſio ficta quod poſſit fieri per pronunciam Iudicis, vbi quis non reſpondeat poſitionibus, non habet locum, ſi quis ſit abſens inſpecto iure communi, ſecus cenſetur per Statutum vbi ſit citatus, num. 189.

1 Confeſſio facta inter perſonas prohibitas non valet, niſi aliter probetur, c. 265. nu. 15. & c. 268. nu. 19.

1 Confeſſio veriſimilis facta à patre de receptione pecuniæ filij non præſumitur fraudulenta, d. c. 265. nu. 21.

1 Confeſſio iurata, & veriſimilis facta per patrem ad vtilitatem filij ſpurij tenet, ibi. num. 30.

1 Confeſſio mariti de dote recepta ante matrimonium excludit præſumptionem donationis, & fraudis, ad c. 268. n. 17. Secus ſi fiat conſtante matrimonio, nu. ſeq.

1 Confeſſio inter perſonas prohibitas ſapit tacitam donationē, ibi nu. 19 & c. 265. nu. 15.

1 Confeſſio partium ſuper ætate non valet in caſu Statuti. 267. ad cap. 267. num. 2.

1 Confeſsioni dotis licet geminatæ maritus ipſe contrauenire poteſt, d. c. 268. nu. 21.

1 Confeſſio dotis licet non teneat, tamen morte mariti confitentis confirmatur, d. c. 268. nu. 22. Limitatur tamen niſi eſſet ſumme inſinuabilis, num. ſeq.

1 Confeſsio dotis regulariter inualida iuramento confitentis confirmatur, ibi. num. 24. Ampliando etiam quo ad Iudęos, num. ſeq.

1 Confeſsio mariti, qui eſt in diſpari ætate, vel nobilitate cum vxore valet; dicitur enim facta in recompenſationem, ibi. nu. 26. Declaratur tamen nu. ſeq. hanc confeſsionem non habere iura prælationis.

1 Confeſſio prædicta valet ob vxoris ſeruitia, quæ tamen ſunt probanda, numero 28. declaratur modo ſint æquiualentia, num. 29.

1 Confeſsio prędicta valet in multis aliis caſibus, quos habet, ibidem nu. ſeq. vſque ad num. 47.

1 Confeſſio dotis receptæ à patre vel à fratre, facta à marito poſt biennium de iurę communi præiudicat creditoribus, d. c. 268. nu. 77. ſed hæc confeſſio non habet priuilegium tacitæ hypothecæ, nu. 78. An autem confeſſio hæc præiudicet marito, aut eius hæredibus, nu. ſeq.

1 Confeſſio dotis receptæ præiudicat etiam minori ſic fatenti, licet reſtituatur, ibi. num. 81.

1 Confeſſio dotis receptæ anterioribus creditoribus non præiudicat, ibid. num. 83. & 86. poſterioribus autem an præiudicet, num. 84. & 88.

1 Confeſſio mariti non præiudicat in alio caſu, d. capit. 268. nu. 87. Caſus alii in quibus prędicta confeſſio non valet, not. in num. ſeq.

1 Confeſſio mariti in aliis caſibus non exceptis, nocet creditoribus ſi ſit extra tempus opponendi exceptionem non numeratæ dotis, ibid. nu. 93.

1 Confeſſio mariti poſt biennium præiudicat creditoribus in pari cauſa exiſtentibus, creditr ſcilicet confeſſati, d. c. 268. nu. 96. Limita hoc vltimum vt ibi, nu. ſeq.

1 Confeſſio hæc mariti non nocet creditoribus ſolam perſonalem actionem habentibus, ibi. nu. 99.

1 Confeſſio dotis receptę in bonis immobilibus quolibet tempore facta retinet priuilegia veræ dotis, & non admittit exceptionem dotis non numeratæ, d. cap. 268. nu. 101.

1 Confeſſio dotis in nomine debitoris poſt biennium facta præſumitur fraudulenta, num. 102.

1 Confeſſio dotis facta à marito etiam poſt biennium modo ſit veriſimilis, præiudicat creditoribus, ibi. num 104.

1 Confeſſio dotis receptæ habet priuilegia veræ dotis, reſpectu partis, quæ probatur numerata, reſiduum vero dicitur dos pręſumpta, nec habet locum in Statuto loquente de dote vera, d. c. 268. num. 117.

1 Confeſſio mariti quod receperit ab vxore tantum nomine dotis, quod ei relinquat, non valet in pręiudicium Statuti prohibentis marito, ne relinquat vxori vltra quartam, maxime ſi fuerit emanata in vltima voluntate, ca. 295. nu. 99 & ſeq. Ampliatur ſeptem modis, vt ibi num. ſeq. Limitatur qñ aliter quam ex confeſſione mariti appareat de veritate dotis, ibidem numero 109.

1 Confeſſio facta abſente parte comprehenditur ſub nomine diſtractus, cap. 336. num. 2.

1 Confeſſus crimen vel conuictus ex eo non poteſt eſſe teſtis, ca. 90. num. 72.

1 Confeſſio ficta dicitur per contumaciam, & non propria. cap. 375. num. 106.

2 Confeſſio primi conductoris non nocet ſecundo conductori in caſu deteriorationis bonorum, c. 379. nu. 378.

2 Confeſſio quæ ſit ex diſpoſitione ſtatuti, & ſic ficta, non præiudicat in alijs cauſis, c. 195. nu. 24. & quod non præiudicet alijs perſonis, nu. 25. Ibidem, & quando non habebitur pro confeſſo in præiudicium reſpondentis. cap. eod. num. 28. & ſeq. vbi multa congeſta ad hunc propoſitum ſunt.

2 Confeſſio patris in pręiudicium legitimæ filij an teneat, cap. 485. nu. 94. Et ſeq. cum multis ampliationibus, & multis circa eam, quæ ſit in præiudicium legitimæ, vt poſſit vocari, vide eod. c. 485. nu. 96. Et ſeq. per totum.

2 Confeſſio filij familias, & vxoris, quando eiſdem, circa quędā præiudicat, c. 500. n. 52. Et pręſenti Indice, in Verbo, Filiuſfamilias, & vxoris.

1 Confidentes in quo termino produci debent ab illo, qui petit commiſſionem, ad hoc vt ſufficiat omiſſionis petitio, cap. 27. num. 20.

1 Confidentes ſi plures concurrunt in liſtis partium, Iudex quē eligere debeat, & quid Mediolani ſeruetur, d. c. 27. nu 70. & vbi partes non conueniunt in liſtis, quid? num. ſeq. vbi etiam de ſtylo Mediolani.

1 Confidentium electio, quomodo, & quo tempore fieri debeat, ibi num. 72. & qualiter nominandi, & non ſuſpecti, numero 76.

2 Confinia quæ, & quomodo probentur, c. 59. nu. 1.

2 Confiſcatio, vide in verbo, Fiſco pręſenti Indice.

1 Conformes ſententiæ ſunt, vide præſenti Indice, in verb. Sententia.

1 Confraternitates an ſint pia loca, numero 229. & ſequentib. cap. 324.

1 Congregandi authoritatem quis habeat in collegiis eccleſiaſticis, an antiquior ætate, an adminiſtratione, cap. 414. numero 16.

1 congregationes, & collegia quęcunque an poſſint dici vniuerſitates, c. 333. num. 1.

2 congregatio, vide in verbo, Decurionum, ſuis locis.

1 congruum tempus quod, & quando dicatur, capit. 49. numero 19.

1 coniecturis, & præſumptionibus non eſt opus in certis, & notis, c. 97. num. 1.

2 coniecturę quibus caſibus admittendæ, c. 497. nu. 5.

1 coniuges ad ſecunda vota migrantes priuantur lucro, quod conſecuti fuerunt ex primo matrimonio, c. 303. num. 1. & illud applicatur filiis primi matrimonij, licet ſint hæredes patris, num. ſeq.

1 coniunctus coniunctione ſpirituali non admittitur ad conſenſum præſtandum in contractu mulieris, capit. 328. numero 509.

1 connexa res, & cauſa quando dicatur, quæ iacet ſub diſpoſitione huius Statuti, c. 8. num. 28. & 29. Fallit vbi exceptio rei iudicatę non obſtaret in alio iudicio, cum tenderet ad diuerſos fines, ibi. num. 31.

1 connexum quid dicatur, c. 58. nu. 4. c. 100. nu. 73. & cap. 344. numero 27. & connexum, & dependens quid ſit, capit. 50. numero 44.

1 conſanguineorum donationes, vide in verb. donata, & conſanguineorum appellatione qui veniant, c. 115. nu. 103.

1 conſcientia quid releuet, c. 328. num. 232.

1 conſenſus quando dicatur expreſſus, cap. 272. num. 13. & cap. 454. nu. 19. & ſeq. qui operatur, ſicut conſenſus tacitus, ca. 150. num. 5.

1 conſenſus authoritas, decretum, iuſſus, præſentia, voluntas, cōſilium, licentia, mandatum, ſcientia, ratificatio quid inter ſe differant, cap. 300. nu. 7. & c. 328. num. 231.

1 conſenſus alicuius ſi requiratur à Statuto, vt mulier poſsit teſtari, non eſt adhibendus, ſi illi mulier velit relinquere, ibi. num. 8. quo caſu duæ dantur cautelæ, vel quod vir renunciet conſenſui, vel Iudicis authoritas interueniat, numero 45. & 46.

1 conſenſus mariti in teſtamento vxoris de dote, qua ratione requiratur, d. c. 300. num. 23.

1 conſenſus requiſitus à Statuto, & præſtandus à marito vxori teſtanti, non debet ex poſt facto interuenire, & eo in caſu teſtamentum eſt reiterandum, ibi num. 26.

1 conſenſus prædictus ſemel per maritum præſtitus, non poteſt

deta

Digitized by Google

dein per eum reuocari, num. 27.

1 conſenſus prædictus poſtulandus an ſit à marito putatiuo, cũ quo moratur vxor, an autem à legitimo, nume. 28. & quod ſufficiat conſenſus putatiui, numero 29. & cap. 328. numero 286. & ſeq.

1 conſenſus alicuius ſi requiratur ad contractum celebrandum, & is ſit abſens, ſi breui rediturus eſt, expectari debet, alioquin valide ſine eo iniri poterit contractus, ibid. nu. 31.

1 conſenſus à marito requiſitus ad actum gerendum per vxorem, non eſt præſtandus cum maritus eſt inhabilis, d. cap. 300. nu. 39. Vnde infertur ad maritum ſurdum, & mutum, cæcum, hæreticum, valetudinarium, aut ſi vxorem expulerit, vt in num. ſeq.

1 conſenſum præſumptum inter coniunctos ſola præſentia, & taciturnitas repræſentat, non ita in aliis, dicto cap. 300. numero 49.

1 conſenſus præſtitus per filios matri tranſeunti ad ſecunda vota, an illis ita præiudicet, vt matre mortua non poſſint petere vti proprium, quod ad matrem peruenit ex primo matrimonio, c. 303. nu. 19.

1 conſenſus quadruplex eſt in iure, cap. 328. nu. 130.

1 conſenſum per hunc adhibendum quę ſolennitates non ſint remiſſę, num. 133.

1 conſenſus iſte cum debeat præſtari proprie, & non ficte, non poteſt præſtari per procuratorem, nuncium, & epiſtolam, d. c. 328. nu. 237. 238. & 259. ſed quod per hos præſtari poſſit in aliquibus caſibus, nu. 239. & ſeq.

1 conſenſus hic cum requiratur pro forma ex hoc Statuto, vt ibi. num. 246. atteſtatio nuncij de præſentia mariti, & agnati an arguat intelligentiam, & conſenſum, numero 247. & ſequent.

1 conſenſus non requiritur vbi ſcientia, & conſcientia ſola requiritur, num. 249.

1 conſenſus hic quòd non poſſit præſtari ex poſt facto, vel ex interuallo, etiam ante, maxime vbi requiritur præſentia, notatur, nu. 250. 251. & 262. licet poſt incontinenti teneat, num. 254.

1 conſenſus prædictus in vltima voluntate præſtari non poteſt, num. 253. d. cap. 328.

1 conſenſus prædictus vbi poteſt præſtari ex poſt facto, ſi mulier ſola contraxit, dein reuocet, non poterit maritus conſentire, vt validet illum actum, & contractum reuocatum, ibi. num. 255.

1 conſenſus mariti præſtitus poſt mortem vxoris non tenet, numero 256.

1 conſenſus qui non fuit adhibitus tempore contractus, non irritat contractum, ſi probetur quod tunc non poterit adhiberi, num. 257.

1 conſenſus prædictus generaliter ad omnes actus præſtari non poteſt, num. 259.

1 conſenſus is quando præſtari poſſit in abſentia partis contrahentis cum muliere, d. c. 328. nu. 260.

2 conſenſus talis pure præſtari debet, licet contractus mulieris ſit conditionalis, num. 261.

1 conſenſus præſtitus non poteſt reuocari, num. 262. Et per quę verba præſtari ſufficiat, & an in ſcriptis, & cum interrogatione, nu. 264. 265. & 266.

1 conſenſus in duobus actibus vnico contextu præſtari poteſt, num. 263. ibi.

1 conſenſus cenſetur præſtitus, ſi mulier, & ille, qui conſenſum præſtare debet ſimul ſe obligent, ibid. nu. 267.

1 conſenſus prædictus ſi maritus, vel agnatus quid agat ignorat, non validat contractum, num. 268. ſicut etiam quando præſtatur per vim, & metum, nu. 270.

1 conſenſus is non eſt immediata cauſa transferendi dominiũ, ſed tantum habilitandi perſonam mulieris ob fragilitatem inhabilis, num. 271.

1 conſenſum præſtans non præiudicat ſibi, ſi habet ius in bonis, ſuper quibus conſenſum præſtat, d. c. 328. nu. 273.

1 Conſenſum præſtitum fuiſſe probare tenetur, qui contraxit cum muliere, num. 274. & quando præſumatur interueniſſe, num. ſeq.

1 conſenſus propinquorum quare non validat donationem inter virum & vxorem, ibi num. 278.

1 conſenſus mariti in quibus non adhibendus, ibid. num. 281. & quando non requiratur, nu. 282. 283. & 305.

1 conſenſus an præſumatur præſtitus tempore dilucidorum interuallorum, eod. c. 328. nu. 297.

1 conſenſu abſque hoc viri contractus factus per mulierem, etiã collarum in tempus ſoluti matrimonij non tenet, & quare, ibi. num. 304.

1 conſenſu abſque hoc marito conſentire nolente mulier cõtra-factum facere poteſt, ſi Iudex cauſa cognita videat ad vtilitatem eſſe mulieris, num. 306. & ſeq.

1 conſenſum hunc maritus, vel agnatus an præſtare poſſit, quando tractatur de ſuo intereſſe, d. c. 328. nu. 310.

1 conſenſus debet præſtari per agnatum maſculum, cum ſit ad interrogationem perſonæ mulieris, in qua alia mulier non debet adhiberi, ibi. num. 323.

1 conſenſus an indiſtinctè poſſit præſtari ex poſt facto, ca. 416. num. 114. cum ſeq.

1 conſenſum ad vnam ſpeciem contractus, vel actus, vel certæ perſonæ non trahitur ad alium contractum, vel actum, ca. 417. num. 412.

1 conſenſum ſi quis præſtat ſuum vti Conſiliarius, vel Aduocatus &c. vtrum ſibi præiudicet in retractus beneficio, ibi numero 414.

1 conſenſus agnati, vel propinqui in actu mulieris ſimulato, vel quando ignorent quid agant, non valet, capit. 328. numero 169.

1 conſenſus mariti, vel agnati ſi ſit adhibendus in contractu mulieris, an ſufficiat ſi ſit minor, ibi. numero 289. & 290. & an poſſit adhiberi, ſi tractatur de ſuo intereſſe, ibi numero 310.

1 conſenſus partium non requiritur in reuocatione interlocutorio, cap. 149. num. 78.

2 conſenſus partium expreſſus dicitur, vt habeat locum diſpoſitio huius Statuti, ca. 150. quando cauſæ committuntur expreſſe à partibus conſilio Sapientis, vel iuſdicenti ordinario, vt ſuper eis iudicetur, non autem in alijs interlocutorijs tacitè commiſſis, licet cauſa principalis ſit commiſſa de expreſſo partium conſenſu, ibi. num. 7.

1 Conſenſus ad legitimandum, vide in verb. Legitimationis.

1 conſenſus adhibendus per agnatos contractui mulieris debet eſſe expreſſus, non tacitus per ſimplicem ſententiam, cap. 451. num. 22.

1 conſenſus agnatorum proximiorum, quòd adhibendus ſit mulieri cedenti ad formam ſtatuti probare debet allegans non fuiſſe adhibitum, ibi num. 24. & 25.

1 conſenſus plurium agnatorum ſi adhibeatur, cum duorum tantum eſſet adhibendus, non vitiat actum, ibi num. 26.

1 Conſenſus agnati furioſi licet aliter ſit ſanæ mentis, vitiat actum, ibid. nu. 28.

1 Conſenſum ſi alter agnatorum nolit præſtare, ſupplet Iudex, num. 30.

1 Conſenſus agnatorum, vel cognatorum, vel vicinorum, qui debent conſentire mulieri cedenti iura dotalia, debet eſſe eorum, qui ſint bonæ famę, & procurent bonum mulieris, alias ſi ſint corrupti, vel ſuſpecti, vel dubitetur de eis, non debet adhiberi, d. c. 451. nu. 35. 36. & 37.

1 Conſentire in iudicialibus quis dicitur, etiam quòd contradicat quando non appellat, cap. 454. num. 18.

2 Conſenſus agnatorum, & aliorum mulieri, vide in verbo, agnatorum, & in verbo vxori, præſenti Indice.

2 Conſeruatio publicarum rerum, quomodo fiat, cap. 4. n. 70.

1 Conſilium ſapientis an ſit remotum, ſi Princeps deleget cauſam Iudici, vt per ſe cognoſcat, c. 27. nu. 8.

1 Conſilium ſapientis dare non cogitur Iudex, nec datum ſeq. d. cap. 27. num. 17. Statutum ad eum conſilium dandum cogens, valet, numero eodem, cui conſilio quando cenſeatur renunciatum, quæ renunciatio requiritur expreſſa, nume. ſequent.

1 Conſilio ſapientis quòd cauſa remittatur ſtatutum diſponẽs, valet, ibi. nu. 21.

1 Conſilij ſapientis petitio quando fieri poſſit, & quomodo, numero 23. & 24. quo petito Ordinarius, vel Delegatus habet manus ligatas, quo ad cognitionem meritorum cauſæ, numero 25. & propterea arguunt Iudices volentes cognoſcere poſt conſilium hoc petitum, an cauſa ſit commiſſibilis, vel ne, num. ſeq. ſed eo non petito poteſt ferre ſententiã, numero 28.

1 Conſilium ſapientis ſi non fuit petitum in cauſa principali, poteſt peti in appellatione, ibi nu. 27. Et quid ſine hac petitione Statutum prouideat, num. eod.

1 Conſilium Iuriſperiti Iudex imperitus poteſt ſibi aſſumere ꝑ cauſa diuidenda, etiam partibus non petentibus, & ad hoc compellere partes, ibi. nu. 29.

1 Conſilio cum hoc ſapientis ſtatutum diſponens cauſas decidi, quomodo intelligendum, dicto cap. 27. numero 31. Vbi etiam quomodo differant inter ſe, Cum conſilio, vel de conſilio.

1 Conſilio ſapientis cauſas tantum vnius perſonæ, vel familiæ committendas, ſtatutum ſi diceret, non teneret in vim legis, ibi nu. 36. ſicut non teneret quòd familia, vel perſona vna tene-

Digitized by Google

INDEX.

teneretur compromittere, num.eod.

1 Conſilio ſapientis commiſſio in quibus cauſis fieri debet, & in quibus non, nu.38. & 63.d.c.27.

1 Conſilio ſapientis cauſa clara non eſſet committenda, licet extet ſtatutum de committendis cauſis, ibi nu. 48. ſecus ſi requirat altiorem indaginem, nu.51.

1 Conſilium ſapientis Iudex vbi videt peti calumnioſè ad protelandum litem, eam committere non tenetur, d.c.27.n.62. vbi latè diſtinguit, & in fine concludit, tutius eſſe quòd committatur, cum Iudex non poſſit ſe intromittere in cognitione vtrum calumnioſè petatur, vel ne.

1 Conſilium duorum, vel trium Statutum ſi diſponeret Iudicis arbitrio aſſumi, quando, & in quibus caſibus eſſet aſſumendum, num.67.

1 Conſilio ſapientis poſtquam cauſa eſt commiſſa, nulla probatio fieri poteſt, ibi.nume.75. & de ſtylo Senatus Mediolani in hoc, not.num eo.ad fi.

1 Conſilium hoc ſi Iudex requirat, quid agitur.nu.77.

1 Conſilijs ſapientum in habendis, licet ſolum excellentia approbatorum attendi deberet, etiam quòd non eſſet de Collegio, tamen per ſtatuta ciuitatum eliguntur illi de Collegio vti approbati, d.cap.27. num.81. qui ſi nolunt acceptare, tunc cauſa committitur extra Collegium alteri idoneo, num.87.

1 Conſilium ſapientis ſi non petatur non cogitur Iudex dare, & vbi voluntariè detur, poteſt reuocare commiſſionem, & ipſe iudicare.num.88.

1 Conſilium ſapientis quotuplex ſit, nu.89. vnde originem habuerit, nu.90.& quare appelletur potius ſapientis, quã prudentis, nu.91.& quare fuit introductum.nu.92. & quomodo cognoſcatur ſi ſententia data ſit ex eius conſilio, vel ne, numero 93.& ſi data ſit, nunquam tranſit in iudicatum, numero 95.

1 Conſilium ſapientis datur in interlocutorijs, d.ca.27.nu.112. & in quibus cauſis ſublatum eſt hoc conſilium, notatur diffuſè.num.116.

1 Conſilium debet eſſe clarum, & non perplexum, vel obſcurum, aliàs ſententia irritatur.c.29. nu. 26. & eius verba qualiter concipienda ſint.num.28.

1 Conſilium tenet per hæc verba. Non video, quòd talis ſit condemnandus, & ſimilia, vel, credo talem eſſe debitorem.ibi nu. 32.& ſeq.

1 Conſilium nullum eſt, ſi præſentetur contra, vel pro iam defuncto, niſi nominetur hæres.num.38.

1 Conſilium ſi nullum fuerit, denuo committitur cauſa alteri conſultori conſulenda.num.39.

1 Conſilium ſe referens ad inſtrumentum in actis non præſentatum valet.num.41.

1 Conſilium, quem condemnandum ſi eſt probatum, alias abſoluendum valet.nu.44.idem ſi condemnet reum, niſi intra certum tempus probauerit ſoluiſſe.nu.ſeq.

1 Conſilium non valet cum reſeruatione, conſulo, vt infra dicetur, ſed ſi dicat, conſulo condemnandum eſſe, ſaluo vt infra dicetur, valet.nu.46. ſicut etiam non tenet ſi dicat. Conſulo ſic condemnandum, ſaluo, & reſeruato ſi plus, vel minus veniret condemnandus, num.ſeq.

1 Conſilio præſentato licet moriatur commiſſarius, antequam ſententia feratur per Iudicem, conſilium nõ euaneſcit, quia dicitur ſapientem, & commiſſarium functum officio ſuo, d.c.29.num.48.

1 Conſilij præſentati ſalarium à quo debeat ſolui, nu.50. & 51. vbi de obſeruantia Mediolani.

1 Conſilium hoc debet eſſe in ſcriptis, & manu conſulentis ſubſcriptum, & nõ oretenus.d.c.29.litera N.in verb. in ſcriptis, & qualis debeat eſſe ſubſcriptio, ibi nu. 52. vbi etiam quòd debeat apponi eius ſigillum.

1 Conſilium commiſſarij, cui & quando præſentari debeat, ibi. num.54 & 56.& cautela ſuper hoc, ne ſententia ferenda ſit nulla, num.55.

1 Conſilium præſentandi terminus non poteſt partium conſenſu prorogari, licet iuſto impedimento poſſit ſuſpendi, num. 57.& 58

1 Conſilium præſentatum poſt terminum nullum eſt.nu.59

1 Conſilij iuxta formam quòd Iudex pronuntiare debeat, & illud ſequi ſtatutum diſponens, cum ſit fauorabile, valet ibi. num 60 & ſequ.

1 Conſilium ſapientis quando Iudex teneatur ſequi, & quando non, notatur dicto capit.20.a numero 62. per totum numero 71.

1 Conſilium quòd Iudex tenetur ſequi non eſt propriè conſiliũ. numero 72.

1 Conſilio ex ſapientis pronunciandi modus, ibi nume.78.id ſi ſententia non feratur ſuper conſilio, conſilium illud non poteſt exequi, & proceſſus remanet indeciſus. nu.97.ibid.

1 Conſilio ſapientis petito quomodo poſſit tacitè per partes renunciari, ibi nu.91.de quorum voluntate, etiam eo non expectato Iudex poteſt pronunciare.nu.93.

1 Conſilio ſapientis petito, & compromiſſo, Iudex ordinarius à quo habeat ligatas manus.c.42.nu.123.& 128.

1 Conſilium ſapientis per quæ verba non tollatur.capit.47.numero 2.

1 Conſilium ſapientis non cenſetur remotum ſi cauſa delegetur Prætori, vt ipſe cognoſcat.c.47.nu.83.

1 Conſilium ſapientis in quibus cauſis detur ex diſpoſitione huius Statuti.capit.57.numero 1. & in quibus non, eod.capit. littera G.

1 Conſilium ſapientis habet locum in cauſis, in quibus ſummariè proceditur, & ſola facti veritate inſpecta, nu.2. ac etiam in cauſa Iudici arbitraria, num. ſeq.

1 Conſilium ſapientis coram quibus Iudicibus non detur, eod. c.57.littera C.

1 Conſilium ſapientis quando peti poſſit, ibi. nu.4. & valet ſtatutum, quòd in contumaciam vnius partis committatur cõfidenti alterius, ibi. num.8.

1 Conſilio ſapientis cauſam qui delegati committere teneãtur. num.5.& 6.

1 Conſilio ſapientis petito valet proceſſus, ſi procedatur per ordinarium, quia cenſetur ei per partem renuntiatum, quia ſola petitio eius non ſuſpendit iuriſdictionem d. c. 57.nu. 7.in verb.Committere.

1 Conſilio ſapientis delegatam cauſam delegatus committere non tenetur.ibi.nu.19.

1 Conſilium ſapientis Iudex Ordin.ſi dederit, eo pendente, poteſt reuocare eius ſententiam interlocutoriam, & quare. ibid.num.12.

1 Conſilium ſapientis quando non datur in cauſa principali, nec etiam datur in emergentibus.c.58.num.6. vbi ſpecificantur quatuor caſus, in quibus hoc conſilium non datur.

1 Conſilium ſapientis datur ſi ſit exceptio de his, quæ opponi poſſint poſt ſententiam, & rem iudicatam. c.159.nu.7.

1 Conſilium ſapientis quando eſt de voluntate partium datur expenſis communibus, ibi. nu.7. & quando detur expenſis petentis.num.ſeq.

2 Conſilij Mediolani ſunt ipſo iure iuriſperiti, Milites, & Notarij, ſeu Gubernatores Statutorum Communis Mediolani, c. 5.car.5.à ſergo.

2 Conſilij Decurionum ſecreta non reuelanda, vide in verbo, Decuriones non debent reuelare.

2 Conſiliarij, & Decuriones etiam Curiales ſunt ſinonima, in c. 4.c.5.nu.1.& 2.

2 Conſiliarij, ſi ſint abſentes tempore Congregationis fiendæ, quòd non citantur ſpecialiter regulariter demptis tribus caſibus, cap 3.num. 23.

2 Conſiliarij non vocati, ſi reperiantur in Pallatio publicè, congregati, per eos geſta tenent, c.3.nu.25.

2 Conſiliariorum congregatio debet fieri in Pallatio publico, non in domo priuata, c.3.nu.23.

2 Conſiliariorum Communis Mediolani Sacramentum. cap.4. littera A.

2 Conſilio coadunato debent Superiores facere propoſitionem in conſilio, ſuper eo, quod eſt conſulendum cum ipſis conſiliarijs, tenet tamen Decretum Decurionum abſque propoſitione, c.3.num.26.

2 Conſilium generale Mediolani, vide in verbo, Decurionum Item in verbo, Prouiſionem Mediolani, & in verbo, Mediolani Decurionum.

2 Conſilium Mediolani Sacrum appellatur, & aliàs cum eſſet nõgentorum virorum, vt in c.3.ſcilicet 150 pro qualibet porta, Arguitur ſex tunc portas fuiſſe Ciuitatis Mediolani, hic ergo numerus fuit reductus ad ſexaginta, qui eliguntur à Principe, & ab eorum Officialibus, & durat durante eorum vita, c 3.nu.1.

2 Conſilium Decurionum, vide etiam in verbo, Decurionum.

2 Conſilium imprudens Decurionum abeſſe debet, & alia, vide cap.3.numero 18. Et præſenti Indice, in verbo, Decuriones probitate.

2 Conſilium ſapientis, coram Mag. Vicario Prouiſionum ſi aſſumatur, quomodo eſt aſſumendum, c.53.num 1.

2 Conſilium ſapientis per debitorem in caſu Statuti, ſi per apparentem, cap.201.in tantum Iudex aſſumere tenetur, vt etiam Senatus Mediolani ſuper ſola exceptione oriente contra inſtrumentum, iudicauerit, c.201.nu.43.

2 Conſilium ſapientis, quòd non teneatur aſſumere Delegatus, quando delegatio facta fuit, vt per ſe delegatus cognoſcat,

cap.

Digitized by Google

cap. 31. numero 5. littera B.

2 Conſilium ſapientis, quando Syndicatores non aſſumant, cap. 31. littera C.

2 Conſilium ſapientis per quas clauſulas non cenſetur ſublatū, c. 379. nu. 493. nec ſufficit tacita, ſed requiritur expreſſa voluntas ad inducendam renuntiam petitionis conſilij ſapientis, c. 379. nu. 404. lit. GG.

2 Conſilium, vide in verbo, officium, & in verbo Iudex, præſenti Indice, & in verbo, Syndicari, Littera S. ſuis diſtinctis locis.

1 Conſobrinus pro conſobrino non prohibetur teſtificari, cap. 190. num. 16.

1 Conſors quis dicitur etiam ratione minimè partis. capit. 434. num. 22. licet in omni diſpoſitione non comprehendatur minimum, num. ſeq.

1 Conſors habens quotam, ſi concurrat ad luendum cum habente rem communem pro indiuiſo, quis præferatur d. ca. 434. num. 188.

1 Conſors habens quotam præfertur concurrenti agnato in re paterna luenda, ibi n. 189. ſicut etiam præfertur vocato per defunctum, cuius erat altera pars ſubiecta quotæ, num. ſeq. limitando tamen, vt ibi.

1 Conſortes litis cum perſonis priuilegiatis ex Statuto, cap. 47. gaudent priuilegio priuilegiatorum. d. c. 47. nu. 142.

2 Conſtare quando aliquid dicatur, c. 240. nu. 31. littera AA.

1 Conſtituens rem aliquam poſſidere nomine alterius, quomodo transferat illius poſſeſſionem. c. 462. num. 17. & traditio hæc quomodo non impediatur. num. 19.

1 Conſtituens ſe nomine alterius poſſidere, quam poſſeſſionem transferat. ibi. nu. 26. & 27.

1 Conſtitutarius ſi poſt conſtitutum apprehenderit realem poſſeſſionem rei conſtitutæ, ſi dein eam amittendo reuerſa ſit ad conſtituentem, iterum cenſetur conſtituens de nouo poſſidere nomine illius conſtitutarij. c. 462. num. 16.

1 Conſtitutarius ſi decennio negligat acquirere poſſeſſionem naturalem rei, cenſetur per negligentiam eam amiſiſſe. ibi. numero 80.

2 Conſtitutionis publicatio in curia Papæ, vel Regis non afficit exiſtentes in Prouincia, cum in ea publicari debeat, in Diplomate Pontific. nu. 54.

2 Conſtitutio titulo, de oneribus. capit. Quicunque ciuis &c. Vbi diſponitur, quòd ciuis certo tempore habitans in villa, non ſeruari dicitur, niſi quatenus ciuis aliquod traficum, vel exercitium faciat, c. 217. nu. 33.

2 Conſtitutiones contra hæreticam prauitatem, & de quibus in Statuti regiſtratis officio Panigarolarum ſeruantur, c. 215.

1 Conſtituto non transfertur actualis poſſeſſio, nec realis, aut effectualis. cap. 277. nu. 8.

1 Conſtitutum eſt modus fictus introductus tradendi poſſeſſionem, quando quis vendit, aut aliter concedit rem, quam ipſe poſſident. cap. 482. num. 1. de hoc conſtituto, & præcario tractatur etiam num. ſeq.

1 Conſtitutum, vel præcarium appoſitum in contractu, transfert non ſolum poſſeſſionem, ſed etiam dominium vtile, & directum. num. 11. & quomodo transferat poſſeſſionem. nu. 18. & 20. eiuſd. c. 462.

1 Conſtitutum appoſitum in actu puro, & conditionali, ac etiā in ſuſpenſo ad tempus transfert poſſeſſionem. numero 21. & 22.

1 Conſtitutum conditionale, & in diem transfert poſſeſſionem. num. 23.

1 Conſtitutum, vel præcarium, quomodo operentur poſſeſſionis tranſlationem, ibi nu. 24. & 25.

1 Conſtitutum per hoc Eccleſia, & prælati transferunt poſſeſſionem rei Eccleſiaſticæ, nu. 28. Ampliando num. ſeq. etiam de vniuerſitate, Communitate, & Collegio.

1 Conſtitutum, & præcarium ſimplex quomodo differant, & quæ vtilitas, & effectus ex eis inſurgant. d. c. 462. nume. 81. & ſeq. per tot. num. 116.

1 Conſtitutum generale adiectum hypothecæ generali euaneſcit ſublata hypotheca, ibi num. 118.

1 Conſtitutum non appoſitum per Notarium in contractu tempore contractus, an dein poſſit apponi vti clauſula conſueta, ibid. num. 119.

1 Conſtitutum generale cur non transferat poſſeſſionem ex hoc Statuto, binæ rationes, d. c. 462. nu. 123.

2 Conſtitutum, vide in verbo, Poſſeſſio, præſenti Indice, & quid operetur inter Dominum, & Emphyteutam in caſu caducitatis, c. 403. num. 4.

1 Conſuetudo an veniat appellatione ſtatuti, cum per conſuetudinem fieri poſſit, quod fieri poteſt per ſtatutum, in prælud. num. 104.

1 Conſuetudo, & ſtatutum vnius loci non ſolum locum illum ligant, ſed ædificia, vicos, & villas ſuppoſitas, d. prælud. nu. 522. etiam quod loca libera, & ſeparata exiſtant, nu. 523. limitando, & diſtinguendo per totum, num. 530. non autem ligant loca alterius territorij, & ciuitatis, nu. 531.

1 Conſuetudine induci poteſt per familiam, vt à maſculis fœminæ excludantur, poſt c. 278. nu. 15.

1 Conſuetudo in materia iuris correctiua non extenditur ab vno ad alium caſum, c. 289. num. 14.

1 Conſuetudo, qua non ſeruatur ſtatutum excluſiuum cognatorum attendenda, ibi. nu. 29.

2 Conſuetudine decima prædialis, ad vigeſimam, & aliam portionem reducitur, c. 389. nu. 8.

2 Conſuetudo circa decimas non ſoluendas, non ſubſiſtit, capit. 389. num. 8.

2 Conſuetudo legitima interpres eſt, quando & dubium an Eccleſiæ debeatur, c. 389. nu. 9.

2 Conſuetudo quid ſit, capit. 170. quando alleganda, ibid. ligat etiam Principem, c. eod. nu. 2. Et alia multa de ſtylo, conſuetudine, & præſcriptione, nec valet contra legem derogante conſuetudine, c. eod. nu. 30. Et non habet locum in conſuetudine, cuius initij memoria, &c. c. eod. nu. 35.

2 Conſuetudines, quòd Officiales non Syndicentur, non tenet, c. 30. nu. 5. Littera I.

2 Conſuetudo in iuris, ſeu collectæ ſolutione attenditur, c. 217. num. 35.

2 Conſuetudo loci quando obſeruanda inter Dominum, & conductorem, c. 391. nu. 2.

2 Conſuetudo loci, in quo ædificatur attendenda, c. 334. nu. 11. præſenti Indice, in verbo, ædificijs.

2 Conſuetudo in locationibus attendenda, c. 379. nu. 41. Et in locatione vectigalium, idem in cultura agrorum, idem in remiſſione mercedis, cap. 379. nu. 44.

2 Conſuetudo etiam non attenditur, quando ex ſcriptura, vel locatione appareat aliquid expreſſum, quo excluditur, cap. 379. num. 50.

1 Conſuetudo, & obſeruantia attenduntur ad interpretationem inueſtituræ, quando verba inueſtituræ ſunt dubia, c. 379. num. 126.

2 Conſuetudine officiales non ſyndicantur, niſi de dolo, & baratraria, & illicitis extorſionibus, c. 31. nu. 1. litt. C.

2 Conſuetudines contra iura ſcripta non allegantur, & quomodo, cap. 176. Et alia multa circa has conſuetudines, capit. eod. num. 35.

1 Conſulendi commiſſionem habens tam ſecundum ius commune, quam ſtatutarium, valide ſecundum alterum conſulere poteſt, cap. 29. num. 23.

2 Conſulens malè, vel Iudex malè iudicans punitur, c. 40. nu. 4.

2 Conſules Iuſtitiæ Mediolani, ſtante clauſula, Ducatus, diſtrictus, & iuriſdictionis, quam iuriſdictionem habere dicatur, c. 54. num. 12. vbi pro, & contra exempla, & auctoritate habentur.

2 Conſules Iuſtitiæ Mediolani ſunt ſex, ex quibus duo Doctores, quorum auctoritas, & à quibus illi breuioris togæ abſtinent. Prorogatur eorum iuriſdictio, c. 55. nu. 3. vltra id tempus, & nu. 4. Durat mandatum executori vltra tempus.

2 Conſules breuioris togæ, quas ſubſcriptiones certis caſibus non facere notantur. c. 54. nu. 13.

2 Conſules Iuſtitiæ Mediolani, qualiter iurant, c. 56. & intellige de breuioris togæ tantum, c. eod. num. 9. nil recipiunt niſi prout in ſtatutis, cap. eod. num. 1. quod ſi artifices habent priuilegium conſulum, hi non comprehenduntur, eodem cap. 55. num. 1.

2 Conſules aliqua contra contrauenientes Pragmaticæ funebris denuntiare tenentur, cap. 471.

2 Conſules non habent iuriſdictionem cognoſcendi de delictis, cap. 27. cum tantum habeant mixtum imperium, cap. 27. num. 2. littera I.

2 Conſules, & conſultores iuſtitiæ habent iuriſdictionem in ciuilibus, non in criminalibus, ca. 27. littera D.

2 Conſules, & conſultores iuſtitiæ, habent iuriſdictionem mixti imperij in ciuilibus tantum, d. c. 27. litera D. & litera H. nō habent etiam conſultores iuriſdictionem in iudicio cōtentioſo contra eorum Notarios, & coadiutores, ex eorum iuramento, c. 56. nu. 3. littera H.

2 Conſules alij ſunt negotiatorum, ſeu mercatorum Mediolani, c. 57. his D. Poteſtas, & Iudices tenentur dare auxilium. ca. 57 Quod quale ſit literis A. B. C.

2 Conſules poteſt habere quilibet burgus, c. 94.

2 Conſuli denuntiare ſufficit, quando res pertinet ad commune loci, c. 365. nu. 6. vel ſyndico, cum ſufficiat eorum citatio in cauſis communis, c. eod. num. 6.

2 Con-

Digitized by Google

INDEX.

5 Conſulum Iuſtitiæ Mediolani iuriſdictio, & officium etiam, cap. 34. Et cenſetur inſolidum data, c. eod. nu. 1. Et ſi coram vno eorum ſit datus libellus lis coram alio conteſtata, & coram alio probationes, in procedendo erit Iudex ille litis conteſtatæ, c. 54. num. 2. habentque iuriſdictionem, cogno ſcendi de nullitate ſententiarum, quæ ſunt mixti imperij, c. 54 nu. 5. ciuilium cauſarum Iudice, vtrum poſſint cogno ſcere de cauſis criminalibus, cap. eod. 54. nu. 7.

1 Conſulentibus duobus ſibi in conſilio contrariantibus ſenten tia eſt nulla. ibi. num. 29.

1 Conſulentes ſi fuerint plures numero pares, vel diſpares quod conſilium Iudex ſequi debeat, d. c. 29. nu. 74.

1 Conſulibus ſi datum fuerit bannum, vel contumacia, quid ſer uetur, cap. 11. num. 2.

1 Conſuliores omnes, vel Iudices vnius ciuitatis vtrum poſsint allegari ſuſpecti, cap. 27. num. 86.

1 Conſultor non eſt neceſſe, quod exprimat fundamenta, & rationes, quibus mouetur ad ſic conſulendum, c. 29. n. 29. & ſi exprimere velit, quid. num. ſeq.

1 Conſultor in conſilio addere poteſt clauſulam, ſecundum ea quæ proponuntur, ibi. num. 31.

1 Conſultor an debeat diffinire, vel conſulere ſimul cum ſententia diffinitiua, vel ſeparatim c. 58 num. 16. & ſententia lata ſuper eius conſilio appellari poteſt, nu. ſeq.

1 Conſultor electus ad conſulendum quando poſſit facere pronunciam, c. 83. nu. 163.

1 Conſulum quid ſit, c. 453. num. 47.

2 Conſultores Mag. Conſultorum Mediolani quot ſint, & quantum tempus durare debeant, & quomodo exinde promoueantur, vide in verbo, Collegium, & in verbo, Doctores præſenti indice.

2 Conſultores Iuſtitiæ Mediolani, ſunt Iudices in cauſa refectionis muri, vel parietis, c. 341. circa finem, vel D. Vic. Prouiſionum Mediol. ibidem.

1 Conteſtatio non ſit in executiuis, c. 21. num. 213.

2 Contigua, & vicina in caſu huius Statuti dicitur res confinãs, cap. 417. num 477. etiam via priuata intermedia, non ſi ſit via publica, num. 481. & 482. ſicuti etiam de flumine priuato, non publico, num. ſeq.

1 Contiguum qualiter quid dicatur eſſe, cap. 433. nu. 33.

1 Contiguum habens ędificium vel domum, non dicitur habere ius quotæ, ſed tantum vicinitatis, c. 434. num. 24.

1 Continentia cauſæ non debet diuidi, c. 8. nu. 27.

1 Contractum, & caſum iuratum generale ſtatutum non comprehendit, in prælud. nu. 240. quod etiam procedit in Statuto annullante contractum non inſinuatum, vel non denũciatum, num. 241 & ſeq.

1 Contractuum ſtatuta loquentia trahuntur ad quaſi contractus, ibi. numero 434. non autem ad vltimas voluntates. num ſeq.

2 Contractus, vel contrahentis loci ſtatutum attendi debet in ſolennitatibus ſtatutarijs, niſi in fraudem contractus factum fu ſſet, num. 817.

1 Contractus requirens menſuram, niſi prius menſura fiat, non eſt perfectus, nec poteſt dici liquidus, c. 42. nu. 8.

1 Contractus omne iure canonico videntur bonæ fidei, cap. 43. nume 3. Ampliando numer. ſeq. in contractibus factis cum Republica, & Principe.

1 Contractu reſoluto non reſoluitur hypotheca primi creditoris, c. 164. nu. 10. reſoluitur tamen pignus conſtitutum per emptores illos ſuper illa re, num. ſeq.

1 Contractus aliqui non poſſunt fieri inter patrem, & filium ſpu rium, c. 265. num. 30.

1 Contractus locus attendi debet, c. 328. num. 85.

1 Contractus ſi fiat cum vniuerſitate an ſolennitas ſtatuti huius ſit adhibenda, d. c. 328. nu. 132.

1 Contractus appellatione quando venit quaſi contractus, ibi. num. 135. & ſeq. & cap. 416. nu. 52. & an veniat diſtractus. nu. 180. 188. & ſeq & quid veniat appellatione contractus. cap. 430. num. 2.

1 Contractus mulieris nullitas, vide præſenti Indice in verbo, Mulier.

1 Contractus qui ſunt ſub variis figuris cauſarum, qui ſunt cap. 416. num. 75.

1 Contractus facti à filioſam. ſine ſolemnitate huius ſtatuti 416. quare ſint nulli. ibi. num. 139. cum ſeq.

1 Contractum nullum, & inutilem eſſe quomodo differat. numero 141.

1 Contractus filijſam. non obſeruata hac ſolemnitate adeo eſt nullus, quod ex eo non oritur actio naturalis, ibi num. 142. limita num. ſeq. an ſaltem obligetur in foro conſcientiæ. n. 144. & ex hoc contractu nullo etiam ſi ſequatur traditio, an transferatur Dominium. ibidem.

1 Contractum nullum, quia celebratum fuit abſque patris, vel alterius aſcendẽtis parabola an filius familias obſeruare teneatur poſt mortem patris, vel dicti aſcendentis, ibi nume. 149. Imo etiam quod filiusfamiliæ factus ſui iuris contractum illum ratificauerit, præfertur tamen ſecundus creditor hypothecarius factus, poſtquam ſui iuris factus eſt, numer. ſequent.

1 Contractus celebrati à filioſamil. abſque ſolemnitate huius ſtatuti nullitas, an proſit filio contrahenti tamen, an etiam eius hæredi. d. c. 416 nu. 151. Nec requiritur quod fiat intimatio alteri parti reuocationis contractus per eos factæ, etiam quod fuiſſet factum pactum non reuocandi. ibid. nu. 155. & 156. & an talis contractus annullationem petere poſ ſit contrahens cum filioſamil. not. numer. præcedent. 152. & 153.

1 Contractus filijſam. ſine ſtatuti huius ſolemnitate an validetur per iuramentum. nu. 187. cum ſeq.

1 Contractus an validetur per iuramentum etiam in præiudiciũ tertij. nu. 158.

1 Contractus mulieris abſque hac ſolemnitate an firmetur.

1 Contractus celebratus per filiumſam. ſine hac ſolemnitate, licet ſit nullus, confeſſio tamen in eo emanata remanet valida. d. c. 416. nu. 162.

1 Contractus quod fieri poſſit inter perſonas prohibitas diſpen ſare ſolet Senatus. cap. 430. nu. 3.

1 Contractus ſi ſit nullus, pœna ceſſat. c. 430. nu. 10. & cap. ſeq. numero 7.

1 Contractus puberis iuratus tenet, alias eſſet inualidus, nec poſ ſet reſtitui minor in integrum, c. 443. nu. 93.

1 Contractus principalis qualitas vt dignoſcatur, quid ſiẽdum. cap. 447. num. 8.

1 Contradictio habet vim litis conteſtationis. capit. 21. numero 212.

1 Contradictionis falſæ pœna cui applicanda, cap. 102. numero 45. & 47.

1 Contradictione ab aliquo facta cridis prouiſionalibus, quod ille ſibi non præiudicet pacto ingrediendi propria authoritate cum ex hoc non conſtituatur actor, c. 155. nu. 19.

1 Contradictor dicitur actor neceſſarius. c. 464. nu. 24.

2 Contradictiones, quæ fiunt leuibus executionibus, & ſequeſtris, & repoſitionibus, & ſimilibus, fieri debent intra duos dies parte citata, c. 201. nu. 4. circa fin. Et ſi ſequeſtratarius contradicat, quid. c. eod. nu. 5.

2 Contradictiones, quæ aliquibus cridis fiunt per dominos pro fictis libellarijs temporis futuris, quid efficiant, cap. 210. per totum.

1 Contrahens licet dicatur ſubire forum in loco contractus, & ibi poſſit conueniri, non tamen dicitur ſubditus Iudicis illius loci, nec eius iuriſdictionis, c. 3. nu. 2. 3. & 4. diſtinguendo. d. nu. 4. & n. 5. & ſi iſte citatus nolit comparere, quomodo poſſit contra eum procedi. nu. 6. 11.

1 Contrahens cum matre non tenetur ſeruare ſolẽnitatẽ Statuti huius c. 328. vt 161. nu. 126.

1 Contrahentium vnus ſi haberet nomen ſingulare, prout Gallopreſſus, an ſufficiat ad validitatem inſtrumenti exprimere nomen proprium illud, & ſingulare ſine cognomine. ca. 330. num. 84. & ſeq.

1 Contrahens tradendo rem an dicatur ſe obligare, capit. 416. numero 80.

1 Contrahens abſque obſeruatione ſolennitatum ſtatuti, quæ traduntur pro forma, an nulliter contrahat, etiam quod Statutum non procedat actum annullando. d. capit. 416. numero 135.

1 Contrahens quilibet præſumitur ætatis legitimæ, ſi contrariũ non probetur, c. 452. num. 11.

2 Contraſcriptor D. Iudicis ſtratarum, & pontium, & D. Sex, & quod ſit eius officium, cap 271. Et in verbo, ſtratarum, & pontium, & quod eligatur à Mag. Prouiſionum Vicario, cap. eod. in fine.

2 Controuerſia quid ſit, in verbo, Lis, cap. 123. & 379. num. 429. litera GG.

2 Conuenta in omnibus ſeruanda, c. 383. nu. 22.

1 Contumacia dicitur virium, & delictum, c. 10. nu. 18.

1 Contumacia duplex, vera & ficta, nu. 19. vbi declarantur.

1 Contumaciæ veræ quatuor ſpecies, nu. 20. & in vera contuma cia ſolum Statutum habet locum, num. ſeq.

1 Cõtumacia accuſata ſi quis ſtatim comparuerit, excuſatur ab ea, nec tenetur ad eius expenſas, cap. 10. nume. 42. vbi etiam notatur, quomodo excuſetur, & quomodo impedimentum probari debeat, num. 43. quo non probato excuſari non poteſt, quin citatio valeat, & quomodo, num. 65. multas autẽ

cauſas

Digitized by Google

I N D E X.

cauſas impedimenti,& quomodo probentur,not. tribus nu. ſeq. ſed impedimento ceſſante debet ſtatim ſine alia citatio ne comparere,num.44.d.cap.10.

I Contumacia in vna cauſa non nocet in alia, ſi non ſit hoc expreſſum in banno,cap.10.num.64.

I Contumacia quibus caſibus accuſari non poſſit, & expenſæ non ſoluantur,ibi num.145.& 146.

I Contumacia intra quod tempus accuſari debet, c.13.num.1. quam licet incontinenti purgare,c.15.num.2.

I Contumaciæ cauſa multa grauamina quis pati poteſt,num.2. capit.17.

I Contumacia non comparentis, vel non reſpondentis poſitionibus accuſari debet,num.2.cap.86.

I Contumax quis dicatur ſecundum ſtylum Mediolani,cap.10. num.23.& remedia contra contumaces,& inobedientes d. cap.10.num.66.& cap.11.num.1.& cap.44.nume.69. vbi etiam addit pœnas, & quod etiam in ciuilibus capi poſſit, d.cap.10.num.67.

I Contumax dicitur qui mittit procuratorem illegitimum, & inſufficientem,d.c.10. numero 24. & qui comparet etiam hora indebita, num.25. ſed quod comparuerit hora debita,& non fuerit contumax, quomodo debeat per eum probari,num ſeq.

I Contumax dicitur comparens coram Iudice, & ſine eius licentia recedens, ibi num.27. ſcilicet in praxi non obſeruetur, vt ibidem.

I Contumax dicitur præſens, & recuſans reſpōdere abſque cauſa recuſabili,ibi num.28.

I Contumax dici non poteſt, qui relicto minori tribunali confugit ad maius,num.18. & vti contumax non poteſt puniri is,qui ſi fuit citatus ad videndum iurare teſtes,& publicari proceſſum non comparet,& quare,num.30.

I Contumax quis dici non poteſt, ſi citatus pro vna hora per actorem fiat per eum actus alia hora, nu.31. idem ſi citatio ſit nulla,vel temeraria,num.ſeq.

I Contumax non dicitur, qui citatus per citationem cum duobus terminis compareat tantum in primo,vel in vltimo,d. c.10.nu.33.& 34.ſed ſi citatur tribus citationibus, & fuerit contumax in prima,& in ſecunda, comparens in tertia, vti contumax reficit impenſas primarum.nu.35.

I Contumax dici non poteſt citatus ad domum oretenus.num. 36. nec qui citatus à Iudice non comparuit, timens ad eū ire etiam ex leui cauſa,nu.37.quæ cauſa an fuerit iuſta Iudicis arbitrio relinquitur, num.ſeq.

I Contumax non dicitur, nec tenetur comparere, citatus ad locum non tutum, etiam cum literis ſecuritatis, & ſaluo conductu, maxime ſi non poteſt comparere per procuratorem, num.39.& 40.

I Contumax non dicitur, nec comparere tenetur qui citatur coram Iudice incompetente ratione perſonæ,vel cauſæ,d.ca. 10.num.41.

I Contumacem,& coram ordinario,& delegato ante litem conteſtatam comprehendit Statutum hoc, ca.10.ibi nu.50.ſiue etiam coram Iudice,qui poſſit procedere arbitrio ſuo,non autem coram arbitro, 2.num.ſeq.

I Contumax regulariter non amittit cauſam, ſed condemnatur in expenſis,d.cap.10.num.101.

I Contumax ſi quis fuerit in vno iudicio, pro quo licuit actori eum conuenire coram alio Iudice; an purgata contumacia petere poſſit iudicium remitti ad primum Iudicem, ibi num.136.

I Contumax purgata contumacia per ſolutionem expenſarum, quas exceptiones opponere non poteſt, nume.137. & quid amittat,nu.138.& num.ſeq. notantur quinque fallentiæ.

I Contumax contumacia purgata admittitur ad poſſeſſionem eius bonorum actori datorum ex primo decreto propter eius contumaciam.num.140.

I Contumax in vno facto,ſi perſeueret poteſt aliud intentari, c. 51.num.2.

I Contumacis in bonorum poſſeſſionem, quando quis mittitur in actione reali, vel perſonali, cap.13. nu.2. quæ miſſio fit cauſa rei ſeruandæ, ſi res in actione reali, & hypothecaria petita ſit,ibi numero 5. & quanto tempore duret. numer. ſequent.ſed iſte contumax purgans contumaciam admittitur ad recuperationem, aliter contra cum deuenitur ad ſecundum decretum, ibidem num.7.& 8.quod æquiparatur ſententiæ interlocutoriæ,num.eo.ſed per Iudicem reuocari poteſt. num.9.

I Contumax,nec bannitus prætexto citationis quis reputari nō poteſt,niſi relatio ſeruitoris reperiatur prius eſſe in actis Iudicis redacta,cap.15.num.3.

I Contumax ſi vincatur vti confeſſus, condemnatur in expenſis,cap.55.num.38. in quarum condemnatione non requiritur noua citatio,num.ſeq.

I Contumax qui dicitur non reſpondendo interrogationi, vbi indicium motum eſſet inualidum,non poteſt haberi pro nolente vti ad formam huius Statuti. 76. nec pro confeſſo ad formam aliarum interrogationum, vel poſitionum, d.cap. 76.num.83.

I Contumax verus dicitur,qui citatus perſonaliter dicit ſe nolle venire,c.142. nu.3. vel habens notitiam citationis contempſit, num.4. & qui dixit ſe nolle venire vtrum iterum ſit citandus,num.5.

I Contumax dicitur qui non vult defenſionem litis ſuſcipere, ibi num.6.

I Contumax fictus, qui ſit,num.7.

I Contumax fictus poteſt appellare infra tempus debitum appellandi,ſed non reuocantur interim attentata, niſi per viā iuſtitiæ,num.8.& 14.

I Contumax potius verus, quam fictus quis præſupponitur in dubio,num.9.

I Contumax verus non ſolum non poteſt appellare,ſed nec allegare litis pendentiam,d.cap.142.num 12.ſed vbi conſuetudo eſt in contrarium,prout in curia Romana,poteſt appellare,num.15.

I Contumax verus an dici poſſit, qui citatus ad audiendum ſententiam fuit contumax,an vero requiratur contumacia ad totum proceſſum,ibi num.17.

I Contumax ſimplex de iure communi non debet multum puniri,cap.164.num.47.

I Conueniri quis non poteſt vbi non repetitur, niſi in loco domicilij,cap.3.num.8.

I Conueniri an poſſit in loco peſtifero, & non tuto, promittens ſoluere vbi fuerit inuentus, cap.45.num.5.

I Conueniri vbique locorum vbi forum ſortitur, poteſt non ſoluens loco deſtinato,ibi num.6.

I Conueniri quando quis poteſt,vt agat contra alium,cedendo actionem liberatur,c.445. num.41.

I Conuentionis,& reconuentionis cauſa, vtrum terminetur eadem ſententia,vide præſenti Indice,in verbo Reconuentionis.

I Conuentionis in cauſa arbitrium habens, habet etiam in cauſa reconuentionis,cap.44.num.128.

I Conuentio inita inter patrem & filium, quod poſſit ſuccedere contra diſpoſitionem ſtatuti non tenetur.c.310.nu.64.

I Conuentio quod venditor, & poſteriorius non luant rem venditam ex hoc retractu tenet, c. 417.n.759.& ſeq.

I Conuentus qualiter dicatur,c.361.in princ.

I Cooptatio in collegium Doctorum ciuis, & oriundi eſt fauorabilis,cap.114.num.7.

I Cooptando in collegium ſufficiunt paria vota,ibi nu.11. Ampliа num.12.

I Cooptatus prius in collegium an præferendus ſit poſtmodum cooptato etiam ſi ſit ſenior, ibi num.19.declarata,vt numero 20.& 21.

I Cophini pleni dati à patre filiæ tempore nuptus, an cenſeantur dari pro dote,cap.291.num.84. Et quod habeantur pro ſupplemento dotis,num.ſeq.

I Copia productorum non poteſt denegari.c.22. num.154.

I Copula mariti & vxoris,qualiter probari poſſit. cap.29. nu. 61.& ſeq.& c.298.nu.113. & ſeq. & ibi an ſtetur aſſertioni alterius ipſorum.

I Copula carnalis,vide in verb. Matrimonium.

I Corporalis poſſeſſio non dicitur tradita,ſi quis vendat,& cōſtituat nomine emptoris poſſidere, dein rem illam conducendo ad formam ſtatuti,c.418.vt ibi nu.5. 6.& 7.

I Correus non bannitus poteſt opponere ex eius perſona exceptionem præſcriptionis,licet decurſæ Correo bannito,cap. 10.num.99.

I Correlatiuorum regula non habet locum in ſtatutis noſtris, quicquid ſecus ſit de iure communi, capitulo 434. numero 55.& 56.

I Correlatiuitas etiam in pœnalibus,c.443.n.1. in Statutis Mediolani quæ ad literam debent intelligi, quid, capit. 483. numero 183.

I Correctores ſtatutorum Mediolani qui fuerint in Diplomate,incipienti Ludouicus,litera C.

I Corruptus pecunia,vt teſtimonium ferat, quando poſſit teſtificari,cap.90.num.77.& 78.

I Creditio pro conditionali ex hoc Statuto quando poſſit agi,c. 42.numero 24. & 25. Et creditum liquidum qualiter dicatur, & quid requiratur pro eius liquidatione, cap.45. numero 34. & 35.

I Creditor,vel debitor quando quis prima facie apparere dicatur,

Digitized by Google

I N D E X.

tur,cap.42.num.3.cum ſequen.

1 Creditor principalis nominatus in inſtrumento, & ſcriptura, non ſolum poteſt vti beneficio huius ſtatuti.42.ſed nec etiã eius hæres,nec hæres hæredis,ibi.nu.83.non autem legatarius,& quare,nu ſeq.& non ſolum ſi intentat actionem perſonalem,ſed etiam hypothecariam contra debitorem, & hęredes, nu.89. non ſi agatur contra tertium poſſeſſorem,nu. 90. vbi adducit rationem.

1 creditor ceſſionarius poterit hanc viam executiuam intentare,ibi n.85 maxime ſi ſit procurator in rem ſuam , & etiam quod cedens non poſſet agere , cum eſſet excommunicatus, num.eod. Quod procedit facta prius liquidatione ceſſionis parte citata,num 86.declara vt ibi.

1 Creditor non facta productione eius crediti,non dicitur habere fundatam eius intentionem,d.cap.42.num.153. quæ productio quomodo fieri debeat,& an parte citata,nec ne,num. 154.& ſeq.

1 Creditores cum debitoribus paciſci licite poſſunt, vt ex bonis pignoratis,& per eos apprehenſis, fructus nõ computentur in ſortem,ſed cedant loco intereſſe, vbi illud peti poſſit, c. 43.num. 49.

1 Creditores cum debitoribus licite cõuenire poſſunt, quod eis non ſoluentibus in tempore,poſſint apprehendere poſſeſſionem eorum bonorum,& lucrari fructus loco pœnæ,non autem intereſſe,num.50.

1 Creditor poteſt eſſe teſtis pro debitore, c.90. nu.60.

1 Creditor ſi probet quod inſtrumentum fuit ſubtractum , probatio eſt legitima contra pręſumptionem,cap.95.num.52. & præſumitur ſubtractum à debitore, ſi ſit perſona familiaris,vel procurator,vel aduocatus creditoris,num.53.

1 Creditor,& eius hæres non poteſt conuenire hæredem debitoris de periurio,capit.102.numero 19. & 20. licet dictum hæredem poſsit conuenire de crimine ſtellionatus. nume. ſequent.

1 Creditor ex contractu iniro, & iurato perfectò per eius procuratorem,poteſt agere contra debitorem periurum , ibi numero 23.

1 creditor in diem,vel ſub conditione non eſt propriè creditor, cap 111.num.101.

1 creditor in actione reali non comprehenditur in hoc Statuto , cap 112.num. 16.

1 creditor præſcribit ſpatio annorum triginta, cap.118.nu.93.

1 creditor poteſt impunè res, & pecunias debitoris exiſtentes in domo creditoris retinere,c.155.num. 10.

1 creditor miſſus in poſſeſſionem bonorum debitoris , non dicitur violentus poſſeſſor,c.156.num.17.

1 creditor ſi miſſus ſit in poſſeſſionem bonorum debitoris nulliter à Iudice,an debitor vti ſpoliatus debeat reſtitui , ibi. num. 18. Quæ diſpoſitio procedit etiam in hærede creditoris,in quo transeunt actiones omnes actiue,& paſsiue,num. 19. Et habet etiam locum in ceſſionario facta prius liquidatione ceſſionis, nu.20. & 21.

1 creditor miſſus in poſſeſsionem bonorum debitoris virtute pignoris,tenetur computare fructus in ſortem, d.c.156.num. 42 & quando ſunt, vel præſumuntur conſumpti , alias non computantur in ſortem,num.ſeq.

1 creditores non habentes hypothecariam, non poſſunt conqueri,quòd res hęreditatis ſint traditæ in ſolutum legatarijs,ca. 157.num.6.

1 creditoris appellatione venit largo modo creditor in diem , vel ſub conditione, cap.163. numero 1.ſed hoc dicitur non venire in ſtatutis,quæ propriè intelligenda ſunt, nu.ſeq.

1 Creditor tenetur accipere bona inſolutum,quando defunctus ſit debitor,& hæredes adierint hæreditatem cum beneficio legis,& non adſit pecunia in hæreditate, ibi num. 17.

1 Creditor non tenetur accipere bona in ſolutum , quando in obligatione adeſt iuramentum,quod præcisè obligat ad dãdum pecunias,ibi num.20.

1 Creditor in caſibus in quibus non tenetur accipere bona in ſolutum,tenetur tamen dictus creditor poſſidens in vim pignoris,oſtendere rem comparenti qui vult emere à debitore,ibi num. 24.

1 Creditor quòd in omnibus caſibus demptis quibuſdam cogatur accipere bona in ſolutum deducta tertia parte,nõ adhibitis omnibus ſolemnitatibus requiſitis, num.25.

1 Creditoris appellatione in præſenti ſtatuto 163. in quo tractatur de materia indifferenti , congruenti omnibus creditoribus etiam conditionalibus,& in diem: Ideò comprehenduntur etiam hi,d.c.163.nu.26.

1 Creditor poſſidens de bonis debitoris ſuis,quòd cogatur recipere tot de bonis ſuis in ſolutum quãtum capit ſumma crediti ſui , & ſuperfluum relinquere alijs creditoribus ; Hæc prouiſio melior eſt pro creditoribus poſterioribus , quàm quòd veniat per ius offerendi exburſando proprias pecunias, ibi num.27.

1 Creditores poſſunt offerre pretium crediti,& ſi poſteriores,& lucra rem etiam facta adiudicatione, & datione in ſolutum primo creditori, ibid.nu.29.

1 Creditor miſſus in poſſeſſione vnius rei debitoris , poterit etiã in alia re accipere decretum ſecundum , & dationem in ſolutum,num.30.

1 Creditor poſſidens rem debitoris , quæ non patiatur commodam diuiſionem,tenetur de iure communi eam æſtimari facere,& ſatisfacere poſterioribus creditoribus de quantitate crediti ſui,d.c.163. nu.36. & ſit æſtimatio ſecundum quod res vendi poteſt , & per modum fructuum non ſimpliciter pro rei valore,ibi num.37.& 38.

1 Creditor habens hypothecam generalem, ſi poteſt ſibi ſatiſfieri in rebus per eum apprehenſis, & poſſeſſis in re mediocri, non debet accipere pro ſatisfactione meliorem,ibi nu.60. neque pro modico debito debet poſſe apponere manum ad magnum podere,num.ſeq.

1 Creditor anterior ſi habet ſpecialem hypothecam in aliqua re, & generalem in omnibus, non poteſt impedire poſteriores creditores quo ad alias res debitoris , num. 42.

1 Creditor poſterior qui poſſidet ſi conueniatur hypothecaria à creditoribus anterioribus, de iure communi vtrum poſſit retinere rem ſoluendo æſtimationem eius , an teneatur ſoluere totum creditum, etiam quòd excedat valorem rei, numero 43.

1 Creditor poſſidens pignus , iure communi inſpecto non poteſt vendere illud ad haſtam,num.45.

1 Creditor anterior ſi accepit bona in ſolutum debitoris,& poſterior creditor dein velit offerre anteriori creditum ſuum, ad hoc vt ſibi relaxentur bona illa data in ſolutum, vt fortè quia dicta bona creuerint in pretio poſt dationem inſolutũ an poſſit,c.164.num.7.

1 Creditor de iure communi exburſare poteſt pecunias debitas creditoribus poſterioribus per viam offerendi , & ſibi retinere bona debitoris,nu.14.d.ca.164.

1 Creditor ſi quas expenſas fecit in bonis debitoris ei datis in ſolutum,illæ debent eſſe vtiles ad perpetuam rei vtilitatẽ , & neceſſariæ,vltra fructus per eum cui data ſunt in ſolutũ perceptos,cum ſit bonæ fidei,ibi.nu.26.quas expenſas conſequitur prout.num. 30.ibid.

1 Creditor conuentus a debitore pro luitione bonorum inſolutum datorum,poteſt retinere rem luibilem , donec ei impenſę ſoluantur,& ſi ſint illiquidæ, donec liquidentur, numero 31.& quod Senatus prouidere ſoleat in tali caſu, nu. ſequent.

1 Creditor impẽſarum factarum ſolutionem opponere poteſt, & deducere etiam in executione ſententiæ , quam obtinuit debitor retrahere volens bona data in ſolutum,etiam quòd hoc non fuerit oppoſitum in iuditio huius retractus , nec in ſententia,ibi num.33.ampliando num.35.quòd vigore huius Statuti poteſt ijs bonis relaxatis pro expenſis prędictis contradicere.

1 Creditor, vel emptor damnificare non poteſt intra annum rẽ ei datam in ſolutum,quæ lui poſſit, ibi num.41. & quomodo dicitur damnificare,& ad eius intereſſe teneatur,numer. ſequent.

1 Creditor qui habuit in ſolutum bona debitoris tenetur tamquam damnificans,vel deteriorans ad æſtimationem lignorum inciſorum, vbi Sylua in eis exiſtens non eſſet cedua,& debito tempore non eſſet facta inciſio , & idem in piſcibus piſcatis in ſtagno ante tempus,d.c.164 nu. 44.

1 Creditor habens bona debitoris in ſolutum,veluti molendinũ; ſi mola molendini luendi ſit interim attrita non tenetur ad eius refectionem,ibi num.46.

1 Creditor non tenebitur ad refectionem , ſi bona debitoris ei data inſolutum interim fuerint deteriorata,vel iura ammiſſa,abſq; culpa ſua,num.47.

1 Creditor etiam ſi habuerit pignora, & fideiuſſores,quod nihilominus poſsit obtinere capturam diſponit Statutum in caſibus ab eis conceſsis,c.167.nu.31.

1 Creditor ſi ſit de vniuerſitate tenetur etiam ipſe contribuere pro parte ſua,c.219.num.6.

1 Creditor immitti non poteſt in poſſeſsionem bonorum , in quibus commune habet ius paſcendi,vel lignandi,ibi.num. 17.& idem dicendum in vijs publicis , pactis , & ſimilibus, num.ſequ.

1 Creditor ex cauſa delicti quoad reſcindendum alienationem in eius fraudem factam,propriè non dicitur creditor, largè autem ſecus,cap.262.num.5.

1 Cre-

I N D E X.

1 Creditor in diem, & ſub conditione in caſu præcedenti non dicitur propriè creditor, ibid. nu. 6. quod eſt regulare in ſtatutis ad cap. 264. num. 2.

1 Creditor in dicto caſu reputatur legatarius, aut fideicommiſſarius, d. c. 262. num. 7.

1 Creditori non obeſt alienatio facta à debitore habente animũ contrahendi debitum ante debitum contractum, d. ca. 262. num. 9. idem not. cap. ſequ. num. eodem, & cap. 265. numero 10.

1 Creditores hypothecarij virtute pactorum executiuorum, vbi alienatio ſit nulla, poſſunt propria auctoritate apprehendere poſſeſſionem rerum alienatarum; ſi verò ſit in fraudẽ, citandi ſunt poſſeſſores ſeruatis ſeruandis, dicto capit. 262. numero 17.

1 Creditores habentes perſonalem, vbi alienatio ſit nulla, auocant bona alienata, vbi verò in fraudem ſecus, numero 18.

1 Creditores aſcendentis habent ius in bonis acquiſitis à deſcendentibus, qui habitant cum aſcendente, ſiue acquiſitio facta fuerit ante contractum, ſiue poſt, capit. 263. numero 5.

1 Creditores aſcendentis in caſu huius Statuti 263. ea ratione præferuntur creditoribus emancipati in bonis ipſi emancipato ab aſcendente alienatis, quia alienatio reputatur nulla, ibid. num. 13.

1 Creditores in quibus bonis non poſſint moleſtare filium emãcipatum ſtantem cum aſcendente, habes in littera Statuti huius 263. quibus adde quòd moleſtia, nec etiam dari poteſt in fructibus eorum bonorum. eodem capit. 14. numero.

1 Creditor lapſo biennio reſtituitur ex clauſula generali ad exceptionem non numeratæ dotis, cap. 268. num. 95.

1 Creditor quomodo non repellatur à tutela legitima, & datiua pupilli, c. 316. nu. 2.

1 Creditoris eſt electio, an velit debitorem bonis cedere vel ei inducias quinquennales dare, c. 408. nu. 79. limita, & declara num. ſeq.

1 Creditor an poſſit inſtare debitorem quòd ſibi præſtet operas pro ſua ſatisfactione antequam cedat bonis, vel ei detur dilatio quinquennalis, d. c. 408. nu. 84.

1 Creditor qua cautela vti debeat, quando debitor bonis vituperosè cedit, vt poſſit eum conuenire pro bonis acquirendis poſt ceſſionem, ibidem num. 141.

1 Creditori cedenti bonis an poſſit opponi cõpenſatio per eius debitorem crediti, quod habet aduerſus ipſum cedentem, ibid. num. 154.

1 Creditores omnes an ſint citandi in ceſſione bonorum, & de iure communi, & municipali. d. c. 408. nu. 166.

1 Creditor vbi habeat ſuſpectum debitorem in diem, & ſub conditione, qui efficiatur de nouo ſuſpectus, poteſt cogere ad ſatiſdandum, aliàs vt detrudatur in carceribus, cap. 444. numero 18.

1 Creditor conueniens aliquem hypothecaria, ſi ei non poteſt cedere iura ſua, an repellatur exceptione cedendarum, cap. 445. num. 39.

1 Creditum ex cauſa impenſæ funeris, vide præſenti Indice, in verb. Impenſa.

2 Creditor petens terminum ſui crediti maturi, quid faciet in reſiduo, cap. 98.

2 Creditor conditionalis, vide in verbo, debitor, præſenti indice, & quod non poſſit propriè dici creditor, c. 412.

2 Creditoribus quibus remedijs celerius ſatis ſit ex diſpoſitione ſtatutorum Mediolani, c. 101. nu. 27.

2 Creditoribus, qui debitores de bonis inſolutum offerre non poſſunt, cap. 413.

1 Credulitas, & ſcientia quomodo differant, cap. 83. nume. 120. & 121.

2 Cremonæ in Ciuitate ſeruatur, quòd Notarius, & Procurator poteſt eſſe Decurio 1. num. 29. vide in verbo, Notarius, & in verbo, Procurator.

2 Cremonæ in dicta Ciuitate fuit Prætorius, Ill. Iureconſultus D. Horatius Carpanus Commentariorum in ſtatuta Mediolani auctor, & fuit ſub prætore Illuſt. Iureconſulti, & Senatoris D. Hieronymi Monrij affinis ſui, cap. 6.

2 Cremonæ Illuſtr. Prætoris Vicarius iudexque, ab eodem Ill. Prætore tantum eliguntur, habentque auctoritatem iudicandi, cap. 6. num. 4.

1 Cridę prouiſionales non præiudicant ſtatuto de prædijs, cap. 433. num. 1.

1 Cridarum beneficium datur, vt quis releuetur ab onere ſatiſdationis, c. 444. nu. 7.

1 Cridæ quando pręiudicent bonis obligatis pro dotibus, & paraphernalibus, cap. 463. numero 182.

1 Cridæ prouiſionales in dubio non debent præiudicare, cum earum præſcriptio dicatur impium præſidium, & in animę foro non poſſit allegari, cap. 464. nu. 2. 3. & 4.

1 Cridę prouiſionales non præiudicant hęreditati iacenti, vel bonis prohibitis alienari, ibi nume. 5. & 6. & de his cridis, quibus alijs in caſibus non pręiudicent, & quomodo eis contradicatur, habetur num. ſeq.

2 Cridarum Prouiſionalium in cauſis cõtradictionum, qualiter diuerſæ commiſſiones fieri, & diuerſæ ſententiæ ferri poſſint ſit diſtinctio, c. 410.

2 Cridarum Prouiſionalium, contradictionum renuntiationes, quibus ſolemnitatibus per mulieres fiant, c. 500. num. 90. & præſenti Indice, in verbo, Mulier.

2 Cridæ ad quæ publica loca Mediolani per tubatores fiant, cap. 78.

2 Cridæ dantur in ſcriptis tubatoribus, cap. 79.

2 Cridas quaſlibet an ipſi tubatores ſoli faciant, & quid contigerit, c. 80. Et quibus locis faciant, ibid.

2 Cridæ, & proclamationes Syndicatorum, quid continere debeant, c. 31. littera O. num. 8.

2 Cridę omnibus præſumuntur innoteſcere, capit. 439. numero 1.

2 Cridæ Mediolani, vide in verbo, Panigarolarum, & in verbo, Statutorum, pręſenti Indice.

2 Cridis contradicentes domini pro fictis libellarijs, futuri temporis, quid, cap. 210.

2 Cridis de bonis alicuius factis, bona cridata præſumuntur fuiſſe illius, à quo ponens dixit habuiſſe datum, c. 411.

1 Criminale quomodo & quando ciuile præſumatur ſtatutum, notatur in prælud. num. 122.

1 Criminalibus in cauſis ſi plures fuerint inquiſiti, quorum vnus ſit clericus, quãdo tota cauſa poteſt remitti ad Iudicem Eccleſiaſticum tanquam digniorem, c. 8. nu. 13. & ſeq.

1 Criminalibus in cauſis ſeruantur ordines, de quibus in Rubr. cap. 21. vbi militet eadem ratio, ibi. nu. 4. & in quibus cauſis non ſeruentur, num. 5.

1 Criminalis cauſa conſilio ſapientis non committitur, cap. 27. numero 60.

1 Criminalis cauſa prius decidenda, quam ciuilis, cap. 76. numero 61.

1 Criminalibus in cauſis quod poſſit procedi etiam die dominico, valet ſtatutum id diſponens, c. 107. n. 4. & etiam in alijs ferijs in honorem Dei, cap. 110. num. 6.

1 Criminalis cauſa non poteſt compromitti, ſi criminaliter agatur, ſecus ſi ciuiliter, c. 115. nu. 34. & 35.

2 Criminalium cauſarum Iudex, vide pręſenti Indice, in verbo Ciuilium.

2 Cui, præcedente, ſi ideſt, ſi cui conuenit maſculo, & fœminæ, c. 340. nu. 1. littera A.

2 Culmum, quando domino, vel locatori, fictabilis dimittat, capit. 392.

2 Culpa quando caſum excuſet, vel ne, c. 394. nu. 142.

2 Culpa quibus modis dicitur præcedere caſum, & quid talibus caſibus, cap. 394. num. 81. & ſeq. & nu. 151. ea. eod. & cap. 794. num. 105. & 166.

2 Culpa abſque ſcientia, non poteſt induci, cap. 178. nume. 4 littera X.

2 Culpa ſola, Iudex iniuſte condemnans aliquem ad mortem, corporaliter poteſt puniri, non mortis, ſed arbitraria, cap. 40. num. 17.

2 Culpa, vide alia in dictione, fortuitus caſus, præſenti Indice.

2 Culpam adeſſe quis probare tenetur, cap. 494. numero 74. & 85.

2 Culpam non adeſſe, etſi quis probet, caſum tamen probare tenetur, qui tenetur ratione officij, vt caprarius, capit. 394. num. 171.

1 Curator ad litem quibus perſonis detur, cap. 34. in princ. & à quo Iudice, ibi num. 39. & de hoc curatore habes aliqua, num. 51. & num. 53. datur etiam habenti tutorem, ſi litigat cum eo.

1 Curatores bonis iacentibus, vel abſentis, vel vagabundi, qualiter decernantur, d. c. 34. nu. 46.

1 Curator iſte licet detur inuito, & non petenti, tamen inuitus non datur niſi ex cauſa, num. 47. & an is curator, & alij ſpeciales ad lites teneantur fideiubere, & facere inuentarium, ibi num. 49.

1 Curator ad hoc vt dicatur idoneus quæ requirantur. nu. 48.

1 Curatoris bona ſunt tacitè hypothecata pupillo, & minori pro adminiſtratis, prout in cæteris tutoribus generalibus, num. 50.

Digitized by Google

INDEX.

1 Curator ad litem poteſt reuocari,ſicut & procurator ſimplex, num.52.

1 Curator datur bonis,non liti,ſi creditores moueant litem cõtra debitorem abſentem, d.c.34. nu.55.

1 Curator datur bonis abſentis,de cuius vita dubitatur, ibi nu. 56 quibus autem ſolennitatibus, & à quo Iudice, nu.ſeq.

1 Curator bonorum qualiter, & quibus ſolennitatibus conſtituatur,& quale ſit eius officium,nu.58.& 59.

1 Curator,vel tutor ſi compareat à principio, dein non compareat ad ſententiam,quia non fuit ipſe citatus, ſed minor cũ alio,vel dein compareat minor cum alio curatore ſpeciali, an teneat ſententia,d.c.34.nu.60.

1 Curator hæreditatis iacentis defuncti,qui erat ex perſonis nominatis,poteſt petere,& ab eo peti compromiſſum, c.115. nu.79.& creditor dictæ hæreditatis poteſt eſſe eius curator,ca.316.num.12.

1 Curator quis ſit,c.124.nu.15.& 16.

1 Curator conſentiens tenetur iurare contractum cedere ad vtilitatem minoris in donatione,cap.324.nu.146.

2 Currus & ſeu carretta, quibus mulieribus, & alijs prohibita, & admiſſa.cap.463.

2 Curtem inter,& curtum in conſtructione muri non relinquitur pes,c.342.num.12.littera I. & ſi curtis eſt in vna parte, & altera ædificium, vbi tamen erat curtis quod murus ille diuiſorius non poſſit plus altiari menſura limitata inter curtem,& curtem,c.342. nu.26. & an arbores, vel pergolæ prohibeantur,c.342.nu.72.73.74.& ſeq. vide etiam in dictione,Arbores præſenti Indice.

2 Curtis,& curia,quid ſint.ca.342.nu.11.

2 Curtis ſeu curia,vide in verbo Brachium,præſenti Indice.

2 Cuſtodias non ſubeunt Mag. Doctores de Collegio Mediolani,Sp. Domini Cauſidici,Domini Fiſici,Ciroici, & alij,ca. 351.num.1.littera G.

D

1 DAmnatus ex delicto,vel dolo,pœna pecuniaria, non poteſt vti beneficio ceſſionis bonorum, limita num.62. & ſeq.cap.408.

1 Damnorum,& intereſſe contentorum in inſtrumento, & ſcriptura in genere,poteſt peti executio liquidatione prius nõ facta ex forma huius ſtatuti,de iure communi, c.42. vt ibi num.19.

1 Damna, & expenſæ quomodo differant,c.51. nu.1.

1 Damna non veniunt expenſarum appellatione, ibi nu.2. nec è contra,c.55.nu.126.& quomodo inter ſe differant, c.131. num.539.& quid veniat eorum appellatione, num.eod.

1 Damni dati in cauſis vbi proceditur contra aliquem, qui nominat dominum in iudicio ; ſi ille nominatus non comparet, proceditur contra nominantem;& ſi notorium ſit,quòd ſit factum de mandato alicuius, etiam executio ſit in bonis abſentis nominati,c.69.nu.131.& 132.

2 Damni appellatione,quid veniat,cap.364. num.2. & ca.371. num.1.& c.375.num.18. non comprehenditur furtum nec robaria,cap.eod.num.54.

2 Damni appellatione,an veniat furtum, cap.371. numero 1.& cap.373.num.4.

2 Damni illati in ſtipulationibus habetur ratio locationis, & conductionis domus, quæ deſtructa non poſſet amplius locari,cap.379.num.160.

2 Damni an excuſetur Villa, ſi non conſignauit malefactorem, quando vſa eſt omni diligentia, vt caperet, & non potuit, cap.375.numero 81. 82. Et plures caſus, nume. ibi.ſequ. in quibus villa,& homines excuſantur, cap. 100. Et quòd non teneatur conſignare clericum,numero 94.95. Et quod ſi plures ſint malefactores, villa ſolum pro vno teneatur, eod.capit.numero 46. Et quando relinquens ignoratur, quòd villa non teneatur, ſi ſit ſoluendo, capit.375. numero 102.tamen D. Autor ſic ſentit quòd ſic,ſed quòd villa tantum in ſimplo teneatur, cap. eodem numero 103. Etſi ſtatutum diceret, quòd Villa,ſeu Commune teneretur ad damnum, vbi non reperiretur malefactor, deberet prius hæc qualitas,quòd non reperiretur malefactor probari, ca.eod. num.104. Et ad hoc vt villa teneatur, debet prius conſtare de damno,num. 106. Ibidem,nec ſufficit probari per contumaciam,& ſic per fictam confeſſionem, cap.eod. num 106. vel per iuramentum,ibidem.

2 Damni cauſa, duæ Communitates ſi ſint confederatæ, vna pro altera non tenetur,nec ad contributionem ex eo, quod prouenit earum negligentia,c 375. nu.72.

2 Damni pœnam, ad hoc vt dans damnum incurrat, puta duplum, oportet adſit dolus,vel lata culpa, cap. 364.num.4. Pro damno tamen tenetur l. Aquilia, & ſine lata culpa, licet non teneretur in foro conſcientiæ,ca.nu.4. Buſehus vbi non ſit clauſus poteſt paſculari,c.364.nu.7.

2 Damnum dans auferendo Scarltonum, ſiue Manegias, Palos, vel alia, de aliqua planta vitis, qua pœna puniatur, capit. 365. in fine, ſi in arbore fructifera acima qualiter puniatur,cap.366.

2 Damni dati cauſa, non tenetur commune etiam poſt ſententiam contra eum commune latam, ſi conſignat malefactorem,capit.375.numero 190. Et ſi ſunt plures malefactores, & vnus tantum conſignatur, quid, capit.375. hocque intelligitur, ſi malefactor conſignatus ſit ſoluendo, an tunc damnum paſſus regreſſum habeat contra dictum commune,capit.375.numero 192.& tunc quòd tali caſu non tenetur communitas.

2 Damni dati à ſententia non poteſt appellari, capit.377. Et quando poſſit, ibidem, & quòd in caſu, cap. 375. proceditur ex officio.

2 Damni non excuſatur villa, etiam ſi denuntiauerit Dominis bonorum,cap.375.num.179.

2 Damni dati in dependentibus ſtatutum non habet locum circa iuramentum,niſi ſtatutum diceret, in cauſa damni dati, quia tunc veniunt dependentia,& neceſſaria,capit. 371.numero 12.

2 Damni dati loco,ſi duæ Communitates æquè diſtent, in ſolutione dicti damni,quid fiendum, cap.375. numero 169. & numero 169. quomodo, ibidem, & in verbo Communitates,præſenti Indice, & quando in via communi factum eſt damnum,cap.eod.nu.170.& 171.

2 Damni dati in accuſatione imputatus, poteſt cogere querelantem,vel camparium ad exprimendum diem damni dati, ad hoc,vt poſſit probare contrarium,c.374.nu.5.

2 Damni in dati in accuſatione debet exprimi quantitas, capit. 374.num.6.

2 Damni in dati cauſa valet ſtatutum, quod credatur camparij Sacramento,cap.374.num.7. etiam quòd ſtatutum non poſſit introducere, quòd credatur dicto vnius, niſi in cauſa neceſſitatis,vel vtilitatis,cap.eodem 374.num.8.niſi in ſeruibus,ibid.

2 Damni in reſtitutione quando agitur communia, nobiles, & vicinos, ciuiliter tantum agitur,ca.375. qui tamen non tenentur conſignare malefactorem intra menſem, & in quocunque caſu miſerabiles non tenentur, c.eod.

2 Damno dato,ſtatutum volens,quem pro alio teneri, eſt odioſum,& contra regulam iuris naturalis,& humani, ca.375. num.1. & 2. Eſt etiam fauorabile propter publicam vtilitatem,cap.375.num.4. Et rationes,quare communitas teneatur hoc caſu,cap.eod.nu 6.c.7.

2 Damni dati ſi plures ſint ſocij in communi. Et vnus vel nemo capiatur quid ſit, capit.eod. 375. numero 95. & 96.

2 Damni in reſtitutione villa non tenetur ad ea, quæ de nocte, vel clàm,tamen hæc Mediolani non habent locum, ſtante eo ſtatuto,c.375.

2 Damni paſſi aliqua concernentia damnum, vel utile communis.vide in verbo,Commune,præſenti Indice.

2 Damni dati æſtimatio,qualiter ſit,c 375. nu. 132. cum ſeq. & præſenti Indice,in verbo,æſtimatio.

2 Damni dati Iudex,etiam ſi bimeſtris eſſet, eſt Iudex tempore damni,non ex poſt,c.375.num.137.

2 Damno dato prouenit per incendium viuentorum ; clam, vt ob fulmen nemo tenetur,cap.375.nu.24.& 25. Idem quando caſu fortuito,ſed quod culpa inhabitantium præſumatur,cap.eod.num.26.& ſeq. vſque ad 31. ſed ſi incendium paſſus probet incendium immiſſum per tertium, quid. cap. 375.num. 32.33.

2 Damnorum & intereſſe appellatione quæ veniant, c. 399.nu. 139.& in verbo intereſſe præſenti Indice, & non poſſunt iurare in litem.cap.eod.num.141.

2 Damnorum datorum officio Camparij certo termino notificare tenetur. cap. 367.

2 Damnorum datorum in cauſis intra quantum tempus fiendæ condemnationes,& qualiter procedendum, c.878.

2 Damnorum datorum ſtatuta executione mandat quilibet Index competens,& quomodo.c.396.

2 Damnum & expenſæ differunt inter ſe,cap. 231. numero 1. littera E.

2 Damni dati cauſa,etiam ſi prius fuerit actum contra malefactorem, non præcluditur via agendi contra Communitatem,Imò abſoluto etiam malefactore, non præcluditur via agendi contra Communitatem, ac Villam, ex eo, cap. 375. num. 138.& ſeq. Fallit tamen,niſi malefactor,eſſet captus, tortus, & compoſitus, quia tunc contra Communitatem non

Digitized by Google

I N D E X.

non agitur,cap.eod.num.140.

2 Damni in dati cauſa ciuili poſſunt cuſtodes, & capſerij torqueri,cap.375.num.142. poteſt etiam procedi criminaliter, ad pœnas Statuti,ibidem.

2 Damni cauſa, quando proceditur per accuſationem, dicitur procedi criminaliter,cap.375.num.141.

2 Damni cauſa libellus, ſeu petitio qualiter firmiatur, ca.385. num.143.

2 Damni dati cauſa, querelans debet probare, quòd rem, ſuper qua ſit datum damnũ, poſſederit tempore damni dati,c.375. nu.143.& proceditur exequutiue, eod.c.nu.144.

2 Damni quantitas, quando de ea non conſtat, admittitur probatio per iuramentum ex Statuto,& de Iure communi,cap. 375. nume. 152. Et in omnem caſum, debet de damno in genere conſtare, vt ibidem,num.153. cum per iuramentum quantitas damni,non autem damnum probare poſſit,capit. eod.nume.153.& 154. nec quod locus ſit de territorio, vt ibidem.

2 Damni aduerſus iuramentum, an taxatio, vel reductio ad arbitrium probari poſſit,c.375.num.162.

2 Damni dati non punitur ſi quis intrat viridarium ſeu zardinũ, vel fundum alicuius, comedendo fructus, capit. 373.nume. 7.& 8.dum tamen eos non auferat portando domum, quia tunc committit furtum, cap.eod. numer. 9. Si ſint maturi, ſed ſi immaturi datur actio l. Aquiliæ, ibidem, capit. 373. num.10.

2 Damni dati ex Statuto prohibente damnum in fundo alieno, non punitur qui comedit ficus,qui ad ſolem exſicantur,cap. 373.Hæc comedens, vel deſtruans rem alienam,etiã in dicto loco alieno poſitam, eiſdem,cap.& num.

2 Damnificans vt tenetur ſeminans non ſeminanda, capit.408. num.2.& 6.

2 Damno ſuper dato,quod credi debeat Sacramento alicuius in telligendum eſt deficientibus alijs probationibus, cap.371. num.24.tamen Statutum eod.cap.videtur tollere difficultatem, deferri autem non debet tale iuramentum, nec credi damnum paſſo, vbi allegetur negotium habere originem,& contractu,cap.371.num.25.

2 Damno dato Domino, an intelligat poſſeſſorem tantum, an conductorem, an vſufructuarium, cap.371. numer.47.50. & ſi ſed quod ſit Dominus, non ſtatur eius iurantis dicto, ſed hæc qualitas debet probari aliter,cap.371.nume.51.Si tamen ſit Dominus forenſis an comprehendatur, ibidem, num.52.Et quod Statutum procedat in omni caſu in Domino pleno Iure, vſufructuario, ſiue bonæfidei poſſeſſore, vel ſictabile,cap.375.num.188.

2 Damno dato, & Camparijs cuſtodiendis officium,c.363.

2 Damno in probando quid ſeruandum,c.366.nu.11.

2 Damno dato non tenetur,mittens Beſtias, & iuramenta ſua itinerando,vel ductus neceſſitate,cap.363.nu.26.

2 Damno dato,vel guaſto,qualiter communia, quibuſdam exceptis teneantur,cap.375.

2 Damno dato quando nouiter habitans, cum villa contribuere non tenetur,c.375.nu.199.& recedens etiam ſe non eximit.ibid.

2 Damno dato,non tenetur ſi intret animal fundum ſine culpa Domini animalis, c.363.num.27. niſi beſtiarum Dominus fuerit in negligentia.cap.eodem numero 28. Non etiam tenetur quando propter diruptam viam publicam vadit in fundum vicini, eodem cap. numero 29. Ad emendationem damni dati in foro conſcientiæ quis non tenetur, niſi adſit damnum dantis dolus vel lata culpa, non autem leuis, vel leuiſſima, licet in foro contentioſo teneatur, capit.eodem num.30.

2 Damno dato prouenit per incendium viuentorum, clam, vt ob fulmen nemo tenetur,cap.375.nu.24.& 25. Idemque quando caſu fortuito,ſed quod culpa inhabitantium præſumatur,cap.eod.num.26.& ſeq. vſque ad 31. ſed ſi incendium paſſus probet incendium immiſſum per tertium, quid. cap. 375.num.32.33.

2 Damnorum & intereſſe appellatione quæ veniant,c.399.nu. 139.& in verbo intereſſe præſenti Indice, & non poſſunt iurare in litem.cap.eod num.141.

2 Damnorum datorum officio Camparij certo termino notificare tenetur. cap.367.

2 Damnorum datorum in cauſis intra quantum tempus fiendæ condemnationes,& qualiter procedendum,c.878.

2 Damnorum datorum ſtatuta executione mandat quilibet Iudex competens,& quomodo.c.396.

2 Damnum & expenſæ differunt inter ſe,cap. 231. numero 1. littera E.

2 Damnum ſuſtinens ſiue commune,ſiue vniuerſitas, ſiue perſona,conſeruatur indemnis ab eis, quorum cauſa,capit.234. num.1.

2 Damnum reſarcitur domino,ſiue ſit dominus fundi, ſiue poſſeſſor bonæ fidei,c 366.num.12.

2 Damnum in duplo quando quis teneatur,c.366. nu.9.& quomodo æſtimetur,ibid.

2 Damnum dans ſi eſt alterius territorij poteſt conueniri corã Iudice territorij damni,nec poteſt declinare forum,c.366. numero 10.

2 Damnum danti pœnæ ordinatæ, ca.364. Idem in guaſto, vbi diſtinguitur; qualiter ſit damnum, & guaſtum, de guaſto autem, vide ſuo loco.

2 Damnum eſſe datum in aliqua iuriſdictione reſpectu quod locus ſit talis territorij,non ſtatur iuramento Camparij, c. 374.num.12.tanto magis cum iurandi facultas datur ſuper quantitate damni.

2 Damnum quando reſarcitur, ſi prouenit ex re concernente propriam vtilitatem,vti ſunt arbores ſucciſſæ, vel quid ſimile fienda eſt domino fundi reſtitutio,ſin autem annuis in fructibus Colono,c.368.nu.10.& 11.

2 Damnum datum ex arborum deuaſtatione, vide in verbo,Arborum,præſenti Indice.

2 Damnum in genere datum conſtare debet,c.371. num.21.

2 Damnum paſſo contra malefactorem datur captura,nec relaxatur niſi ſequuta ſatisfactione,cap.375,nu.188.ſecus contra hæredes,quia non delinquerunt,ca.eod.nu.189.& cap. eod.num.166.

2 Damnum dans realiter, & perſonaliter cogitur, & quilibet ad obſeruationem ſtatutorum damnorum per quemlibet iuſdicentem,cap.376.Ciuiliter tamen intellige, cap.eod.nu. 1.contra commune,ſed contra malefactorem,in ſuis caſibus criminaliter,ibid.

2 Damni dati ſtatutum, licet comprehendat, ſictabile quid tamen ſit de iure communi,c.371. nu.26. Et contra ſucceſſorem ſictabilis idem procedit,cap.eod.nu.28.

2 Damnum ad probandum,cum ſit difficilis probationis, admittitur iuramentum damnum paſſi, & aliæ probationes minus legitimæ admittuntur,c.371. num.29.

2 Damnum paſſi iuramento quòd credatur,habet locum ciuiliter,non criminaliter,cap.371. num.32. Et licèt in caſu expreſſo iuramentum requiratur, tamen etiam requireretur, ſi dictum eſſet credi dicto cap.eod. nu.83. Vide etiam præſenti Indice,in verbo,Iuramentum,& c.375. nu.159.

2 Damnum paſſi iuramento quando ſtatur, quid probandum, cap.360.& 20.numero 36.in verbo,Iuramentum,præſenti Indice.

2 Damnum paſſi ſumma debet exprimi in petitione, ſeu accuſatione, capit. 371. numero 64. Et ſi petita vna ſumma probetur de maiori, Iudex non debet de maiori condemnare,cap.eod.371.num.69.

2 Damnum,vel guaſtum datum,aliter, quam per incendium,& aliter,quam ſit expreſſum ex ſtatutis quid, c.373.

2 Damnum dans incidendo lignum, qualiter excuſetur, ſi credebat illius eſſe,niſi foret denuntiatum,c.373. nu.3.

2 Damnum ſi dederit communitas, non tenebuntur ſinguli, ſed vnica ſolutio per omnibus ſufficiet, c.373.num.12.

2 Damnum ſi dederit famulus,eius dominus pro eo tenetur, cũ ad eius vtilitatem prouenerit, quia ex eius conſenſu præſumitur factum,c.275.num.14. & cap.375. nu.96. non tamen pro delicto famuli tenetur, cap.375. nu.101. niſi quibuſdam caſibus,ibid.

2 Damnum ſi datum fuerit, vel robaria, exiſtente ei rei aliquo præpoſito, cuius robariam famulus fecerit, Dominus tenebitur, qui tamen exhibendo famulum liberatur,ca.373. num.14.

2 Damnum datum,ſi incipiat in vno territorio,& finiat in alio, capit.375.numero 172. ſed potius ibi de robarijs, & violentijs.

2 Damnum ſi ſit datum in re communi, & vnuſquiſque dominorum agat ad damnum,& intereſſe coram eodem Iudice, Camparius poteſt iurare,niſi pro libris quatuor,quas diuidere habent ipſi ſocij,c.374.nu.24.non autem poteſt iurare pro libris quatuor pro quolibet, ibidem.

2 Damnum contra dantem,damnificatis pluribus, quilibet, ſi ſunt plures ſocij,poteſt agere,& actionem porrigere, capit. 376.num.1.

2 Damnum,quod datur domibus vicinis, propter incendium, ne vlterius ignis progrediatur, & ſi damnum commiſſum in ſtipulis,per aliquem, & progreſſus ſit impetu venti, in ſegetes,& arbores vicini,c.375. nu.44.

2 Damnum commiſſum de nocte,ſi Statutum diſponat, Cuſtodes loci teneri emẽdare damnum de nocte, & ex poſteriore

e 2 ſtatu,

Statuto caueatur, quòd ſi furtum de nocte commiſſum ſit teneantur omnes de communi, per hoc ſtatutum ſecundũ, an reſtringatur ad perſonas, de quibus in primo ſtatuto, c.375.num.62.

2 Damnum in dubio præſumitur datum à vicinis, cap.375.numero 68.

2 Damnnm debet conſtare eſſe datum in illo territorio, ſiue cõmuni, id quod velit commune teneri, cap.375. numero 70. In dubio autem locus,in vno datum,& damnum,pręſumitur eſſe Territorij, & Communis propinquioris, cap. 375.num.71.

2 Damnum paſſus,quod non potuit conſequi à ciuitate, poteſt conſequi à malefactore, nec electione regreſſus eius tollitur,c.375.nu.123.

2 damnum paſſo ſi villa habens modum noluerit ſatisfacere, altera communitas poteſt concedere repreſalias.num.124. cap.375.

2 damnum tenetur reſtaurare villa,etiam ſi clam, & occulte factum eſſet, ſiue de die, ſiue de nocte,capit.375. numero 76. El ſecundo quæ tamen limitatur,eodem cap. nu.28. Contra villam pro damno agitur tantum ciuiliter, capit.375. numero 136.

2 damnum ſequutum vno anno,quod meretur remiſſione in ꝑ eo,& ſeq.quando,c.393.nu.253.254.

2 damnum paſſus in conſequutione damni,ſufficit,ſi ſit ſimplex poſſeſſor,cap.375.numero 125. Licet non ſit Dominus, & hoc in caſu dicti ſtatuti, in hoc tamen caſu ſit diſtinctio, Vide in verbo, dato damno, & quod damnum paſſus, vt iurare poſſit qualis ſufficit quòd ſit, cap. 375.numero 162. Littera II.

2 damnum datum,conſequitur ex ca.375. vſufructuarius, colonus,& conductor,eodem c.nu.127. Vbi an Iudæi, & Sarraceni an gaudeant priuilegio dicti ſtatuti.

2 damnum ſi eſt datum in finibus duorum conſiſtentium, tunc ambo tenentur,ca.375.nu.165.

2 damnum datum per conductorem qualiter æſtimandum,cap. 400.num.306. Et qualiter cum melioramentis compenſatur,eod cap.num.302.& ſeq.

1 damnum datum bannito ex ſtatuto de fideiuſſore exonerando, an remaneat impunitum de iure communi, capit.413. numero 57.

1 dationem in ſolutum ſi loquatur ſtatutum, non habet locum in ſubhaſtatione,c.164. nu.15. & ſtatutum loquens de datione in ſolutum iudiciaria, nõ habet locum in voluntaria, cum in iudiciaria ſit ſecus etiam de iure communi, ibi n.16. Niſi ſit facta per reſcriptum Principis, num.ſeq.

1 datione in ſolutum facta creditori per Iudicem, & adiudicatione iudiciaria hac debitor de iure communi non poteſt amplius offerre pretium crediti,& conſequi rem,capi.163. num.18.

1 dationes in ſolutum,quæ fiunt per curatores hæreditatum in certum creditoribus, non requirunt æſtimationem bonorum,ibi num.39.

1 Datio in ſolutum fieri non poteſt, ſub prætextu alicuius debiti illiquidi,ca.168.num.4.

1 datio in ſolutum ſi fiat plus debito non valet.nu.5.etiam pro parte veri crediti,& vt fructus medio tempore percepti cõputentur in ſortem,num.ſeq.

1 datio in ſolutum ſi fiat, & aliquid in aliqua parte omittatur, etiam in quid minimo plus debito,in totum corruit, ibidẽ num.7.

1 datio in dotem modo ſimpliciter fiat, non ad excluſionem filiorum primi matrimonij, non eſt prohibita per ſtatutum, cap.271.num.2.

1 datio in ſolutum non venit appellatione venditionis, licet ſit ſpecies alienationis,c.417.nu.516.ſed venit, ſi eſt voluntaria,c.443.num.8.

1 datio in ſolutum inſpecta origine, & occaſione debiti, voluntaria dicitur,ibi num.520.

1 datio in ſolutum venit in conſuetudine retractus in Gallia,d. cap.417.num.17.

1 dationis in ſolutum appellatione an in ſtatutis veniat neceſſaria,vel voluntaria,d.num.520. & 521. & in verb. de voluntate debitoris.

1 dationis in ſolutum appellatione per iuſdicentem factæ venit ſubhaſtatio facta inuito debitore,nu.521.

1 dationis in ſolutum appellatione non venit ſubhaſtatio, cap. 438.nu.6.quicquid ſit, ſecus in materia retractus de quota,d.num.6.

1 datio in ſolutum facta Eccleſię non ſubiacet retractui de quota.ibi.num.7.

1 dationis in ſolutum lucrum tertiæ partis ex Nou.conſtitutionibus non ſpectat retrahenti,ſed creditori, dicto cap.438. num.8.

1 Datio in ſolutum venit appellatione alienationis d.cap.417. num.842.

1 Datio in dotem ſubiacet retractui,ibi nu.842.

2 dationum in ſolutum inſtrumenta per quemlibet Notarium rogari poſſunt,cap.216.c.incip.Item.

2 datiariorum Notarij ſubiacent taxæ Notarijs cauſarum ciuilium factæ,cap.216.Item quod Notarij officij 3. & alia ad id pertinentia, ibidem, hi datiariorum Notarij non examinant teſtes,partibus,vel altera earum contradicentibus, & quando examinant eis eſt merces taxata,c.216. Item quod dicti Notarij,reſpectu eorum ſalarij ſententiarũ, non accipiant pluſquam lib.1.ſol.12.pro qualibet, etiam ſi plures eſſent perſonæ,ſed minus ſupraſcripta ſumma arbitrio etiã Iudicis,ibid.

2 datiarij quæ priuilegia habeant,c.67.nu.2.

2 datiarij Publicani ſunt,c.235.litera A.

2 datiarij,vide in verbo,Gabellarum,& in verbo,Publicani,pręſenti indice,etſi quid cauſa remiſſionis,vel è contra deſideras,circa remiſſionem quęre,cap.394.nume. omnibus,præcipuè à nu.287.vſque ad fin.& quid ſeruet Illuſt. Magiſtratus ordinarius,c.eod.nu.239.Et circa hoc nota,quod ſit remiſſio damni,non autem lucri publicano, eod.ca.nu.233. Et ex eorum libris id inſpicitur.

2 datij condemnationis,vel oneris, ſuam partem ſoluens,quod pro alia parte non teneatur,& quomodo repetat expenſas, & damna,c.232. Et in verbo,Oneribus, vel datijs, præſenti indice,& in verbo,Soluens.

2 Datiarijs quo loco communia non obediant,c.235.

2 Dealbatores fuſtaneorum,& habentes prædia ſuper lecto, ſeu ripa Nironis, & ex ea, & aqua Rouerſellæ ſentientes vtile, ad quæ teneantur.c.335.

2 Dealbatores,& Acciaroli qualiter poſſint accuſari, & quando poſſint extrahere Nironis aquas,cap.316.

2 dealbatoribus fuſtaneorum acciarum, & drapporum,quæ facultas competat in qualibet aqua,c.308.Et in verbo,Fuſtaneorum,præſenti indice.

2 dealbatorum drapporum,& fuſtaneorum fauore diſpoſita, c. 315.& cluſa Nironis non habenda,& ca.323. Quod aquæ Nironis decurrant ad ciuitatem in glo. Vbi etiam dicitur cauſa dealbatorum fuſtaneorum.

1 debeat verbum quid importet,ca.47.nu.1.

1 Debitores plures inſolidum obligati debent coram eodem Iudice conueniri,c.8.nu.17.& ſeq.

1 debitorem contra mora lite via ordinaria, vel aliter ſi efficiatur non ſoluendo; creditor poteſt contra eum, vti ſuſpectũ impetrare capturam coram alio Iudice,ibi nu.53.

1 debitor prima facie quando quis apparere dicatur, cap.42. num.1.cum ſeq.

1 debitor quis dicatur,vt poſſit conueniri executiuè, ibi nume. 7.cum ſeq.

1 debitor videtur reus neceſſarius, & ſuſtinet partes defenſoris, ibi.num.235.

1 debitor quod non poſſit probare liberationem,niſi per tres teſtes.Statutum ſic diſponens non ligat Clericos, c.95.nu.6. & vt latius in verb.Clericus.

1 debitor ſuſpectus poteſt capi die feriata, etiam in honorem Dei,c.107.nu.34.& c.110.nu.7.

1 Debitor non condemnatur in expenſis, vbi pars non citatur. cap.158.num.38.

1 Debitor per hoc verbum intelligitur debitor qualitercunque ſit.c.163.num.8.

1 debitore inſtante an creditor cogi poſſit ad accipiendum bona in ſolutum,ibi num.9.ampliando,num.11.

1 debitore exiſtẽte Eccleſia cogitur creditor ad accipiendum in ſolutum,etiam non meliorem ex bonis d.Eccleſiæ. nu.12.

1 Debitore inſtante creditor cogitur ad accipiendum bona in ſolutum, niſi pactum ſit ſpecialiter inter eos de ſoluendo in pecunia numerata,ad quod cogitur etiam ſi debitor feciſſet omnem diligentiam vendendi bona, & non reperiſſet emptorem,ibi nume.13.& ad dicta bona in ſolutum accipiendum cogitur quoque debitore exiſtente in carceribus, & qui non eſt aliter ſoluendo,niſi adeſſet iuramenti, numero 14.& 15.

1 debitor per hoc verbum intelligitur debitor qualitercunque ſit.c.163.num.8.

1 debitore inſtante an creditor cogi poſſit ad accipiendum bona in ſolutum,ibi nu.9.ampliando nu.11.

1 debitore exiſtente Eccleſia cogitur creditor ad accipiendum in ſolutum,etiam non meliorem ex bonis dictæ Eccleſiæ. nume.12.

De-

Digitized by Google

INDEX.

1 Debitore inſtante creditor cogitur ad accipiendum bona inſolutum, niſi pactum ſit ſpecialiter inter eos de ſoluendo in pecunia numerata, ad quod cogitur etiam ſi debitor feciſſet omnem diligentiam vendendi bona, & non reperuiſſet emptorem, ibi nu. 13. & ad dicta bona in ſolutum accipiendũ cogitur quoque exiſtente debitore in carceribus, & qui nõ eſt aliter ſoluendo, niſi adeſſet in inſtrumento promiſſionis iuramentum, nu. 14 & 15.

1 Debitor cogere poteſt creditorem ad accipiendum bona inſolutum, quando eſt pactum in inſtrumento, quòd non ſoluẽte debitore tempore limitato, cenſeantur data bona inſolutum, nu. 16.

1 Debitor in omnibus caſibus, in quibus poteſt ſoluere ſtabilia, ſtatim amittit electionem, cum lis conteſtatur ſuper credito pecuniæ in obligatione exiſtente, dicto capit. 163. num. 19.

1 Debitor cogitur prius tradere mobilia in caſibus in quibus creditor cogitur accipere bona inſolutum. ibi. nu. 21.

1 Debitor antequam cogat creditorem ad accipiendum bona inſolutum, probare debet quòd ipſe perquiſiuit emptorem immobilium cum diligentia, & non reperuit. nu. 12.

1 Debitor ſi vult cogere creditorem ad accipiendum bona inſolutum, tenetur in ſpecie aſſignare bona, trãsferre Dominiũ, tradere inſtrumenta, & poſſeſſionem expeditam, & præſtare fideiuſſionem pro cautione, quæ fideiuſſio requiritur tempore eorum oblationis. d c. 163. nu. 23.

1 Debitor ſi procuret quod emptor bonorum captor, & pignorator non inueniatur, poterit creditor dominium à Principe per literas petere ſibi adiudicari iuſto pretio. ibi. numero 49.

1 Debitor luere volens bona data inſolutum creditoribus, & monetæ pretium tempore dationis inſolutum erat vno modo, & alio modo tempore luitionis, tunc tempus inſpiciendum erit. cap. 164. num. 21.

1 Debitor luere volens bona data inſolutum creditoribus, tenetur ſoluere expenſas dationis inſolutum, & alias expenſas, tàm in re, quàm occaſione rei neceſſarias, nec liberatur dando pignora, & fideiuſſores, ibi. num. 22.

1 Debitori luere volenti bona data in ſolutum creditoribus, ſufficit quod offerat, vbi creditor nolit recipere, & vt liberetur à nexu obligationis, & hypothecæ, nu. 23. quæ oblatio vt teneat quid fiendum ſit, num. ſeq.

1 Debitor luere volens bona data inſolutum creditori, debet reficere impenſas per creditorem in eis factas, etiam quòd debitor minus eſſet impenſurus, & datur quantum impenſum ſit, etiam ſi plus melioratum, & ſi plus fuit impenſum, & minus melioratum, datur quod fuit melioratum, dicto ca. 164. num. 17. 18. & 19.

1 Debitor luere volens bona data in ſolutum creditori; quę bona plura ſint, & aliquæ impenſę ſint factę in aliquibus eorum, etiam quod debitor retrahendo ſoluat totum capitale, poterunt pro expẽſis retineri tantum bona, ſuper quibus factæ ſunt, non alia. ibi. num. 34.

1 Debitor, & fideiuſſor quando ſunt obligata ad corpus, cum renunciatione Auth. Pręſente. C. de fideiuſſ. detento vno ex eis, non prohibetur alius capi, & detineri, ita tamen quod detineatur vnus poſt alium ex interuallo, & hoc fallit, vbi ſit ſatisfactum creditori per primam executionem, & vbi ſit cõſuetudo, vel pactum inter ipſos in contrarium, vel vbi primo detentus ſoluiſſet debitum, ca. 166. nume. 10. 11. 12. 13. & 14.

1 Debitor quando eſt ſuſpectus, vel fugitiuus capi poteſt, nulla in bonis excuſſione facta, c. 167. num. 11.

1 Debitor quando ſe obligauit ad perſonam, poteſt incarcerari etiam non facta dicta excuſſione, nu. 13. ibi, ſicuti etiam qñ in licitatione promiſit pecuniam, & non ſoluit, num 14. ac etiam quando eſt ſtatutum, vel priuilegium, quod quis capi poſſit, prout dicitur in nundinis, & in caſibus notatis, & exceptis in hoc Statuto, c. 167. num. 15.

1 Debitor carceratus ex vna cauſa, poteſt ex alia recommendari nulla facta excuſſione, ibi nu. 16.

1 Debitor notorie non ſoluendo capi poteſt nulla bonorum excuſſione facta. num. 18.

1 Debitor capi poteſt ad effectum vt indicet bona ſua, nu. 19.

1 Debitor renunciare non poteſt beneficio & priuilegio, quod quis non poſſit carcerari pro debito priuato indulto per hoc Statutum. c. 167. ampliantem diſpoſitionem iuris communis, vt nec in ſubſidium poſſit hoc fieri, ibi num. 26.

1 Debitor ſi promittat dare pecuniam creditori intra aliquod tempus, quo elapſo dabit bona inſolutum, non cogitur creditor accipere bona inſolutum, ſi ſit in caſibus prohibitis dari, ſed eſt in eius electione, vel ea accipere, vel quantitatem petere. cap. 168. num. 3.

1 Debitoribus ex cauſa maleficij feriæ minime proſunt, c. 160. num. 4.

1 Debitorum pactionibus creditorum iuribus derogari minimè conuenit. cap. 275. nu. 2.

1 Debitor habens rem communem, & indiuiſam cum pupillo, dicitur pupilli debitor, & excluditur à tutela legitima, vel datiua. c. 316. nu. 1. non autem excluditur ſi eſt debitor exigui. ibi. num. 10.

1 Debitor etiam excommunicatus quando poſſit cedere bonis. c. 408. nu. 19. & 20.

1 Debitores collectarum ſubditi bonis cedere poſſint, ibi n. 53.

1 Debitor ſciens ſe non eſſe ſoluendo tempore contractus, quando admittatur ad bonorum ceſſionem. ibi. nu. 59. & 60.

1 Debitor fiſci non poteſt bonis cedere, ſecus ſit priuati, etiã ex cauſa delicti, d. c. 408. nu 68. & 69.

1 Debitor Fiſci ex contractu quando poſſit bonis cedere. num. 70 71. & 72.

1 Debitor Gabellarum non poteſt cedere bonis. nu. 73.

1 Debitor qui habet inducias quinquennales an gaudeat beneficio ceſſionis bonorum, ibi nu. 75. & 76.

1 Debitor cui fuit factum pactum de eum non incarcerando an poſſit bonis cedere. ibid. nu. 85. 86. quid ſi ſit ſoluendo. nu. 87. quando vult cedere bonis non coactus à creditoribus. n. 88. quando debitum à principio negauit, & poſtea fuit cõnictus, & condemnatus, nu. 89. cum ſeq.

1 Debitor qui vult cedere bonis, debet agnoſcere debitum, & qualiter. nu. 90. & 91.

1 Debitor faſſus in cauſa appellationis, quod negauerat in cauſa principali, an poſſit vti beneficio ceſſionis bonorum. num. 94.

1 Debitor occultans partem ſuorum bonorum, priuatur beneficio eorum ceſſionis. d. c. 408. num. 102.

1 Debitor an priuetur beneficio ceſsionis bonorum, ſi creditor ſit eo pauperior factus, num. 103.

1 Debitor quando poſſit bonis cedere, nu. 105. cum ſeq.

1 Debitor facta ceſſione bonorum, non poteſt conueniri pro bonis præteritis, ſecus autem pro acquirendis. nu. 116.

1 Debitor an per ceſſionẽ bonorum liberetur ipſo iure, an ope exceptionis. nu. 117.

1 Debitor ſi poſt ceſſionem bonorum peruenit ad meliorẽ fortunam ad quid teneatur, ibid nu. 127. & in nu. 128. præferuntur creditores anteriores poſterioribus in bonis poſt ceſſionem acquiſitis.

1 Debitor cedens bonis an teneatur ſatiſdare, quod ſi peruenerit ad meliorem fortunam ſoluet quod poterit, nu. 134.

1 Debitor quis, & quando poſt ceſſionem bonorum non teneatur ad aliquid de acquiſitis, nu. 139. & 140.

1 Debitor bonis cedens an teneatur inſolidum poſt ceſſionem creditoribus conditionalibus, quorum conditio verificata fuit poſt dictam ceſſionem. nu. 145.

1 Debitor poſt ceſsionem bonorum re integra ipſam ceſsionem reuocare poteſt, d. c. 408. nu. 167.

1 Debitor an poſſit mulctari poſt bonorum ceſſionem. nu. 168.

1 Debitor principalis de iure communi quo beneficio fideiuſſoris vti poſſit, c. 413. nu. 8.

1 Debitoris iuramento ſtandum eſt, quod non inueniat fideiuſſorem, ibi num. 39.

1 Debitor quomodo cogi poſſit ad ſoluendum fideiuſſori id qđ ab eo ipſius debitoris nomine exactum eſt, ibi. nu. 46.

1 Debitor principalis an poſſit cedere bonis in pręiudicium fideiuſſorum, d. cap. 413. num. 64.

1 Debitor ceſſus poteſt validare per eius conſenſum ceſſionem inualidam ob ſolennitates omiſſas introductas in eius fauorem cap. 447. num. 4.

1 Debitor non liberatur à debito per ſolutionem factam à fideiuſſore, vel correo, vel ſimili, ibi num. 11.

1 Debitor ceſſus poteſt opponere compenſationem contra ceſſionarium, quam poteſt opponere cõtra cedentem, ibi. n. 35.

1 Debitor qui intrauit in obligatione, an poſſit obijcere compenſationem crediti eiuſdem liquidi. c. 458. n. 5. & 6. & an obijcere poſſit creditori, quod ſibi computet in ſortem fructus per eundem creditorem ex re pignorata perceptos, nu. ſeq.

1 Debitor ſi promittat aliquid quibuſdam ſoluere terminis limitatis adhibito iuramẽto, ſi ceſſat in primo ſoluere, poteſt ad totum conueniri non expectatis alijs terminis, ibi. nu. 8.

1 Debiti ſtatutum mentionem faciens intelligit de neceſſario, non voluntario, in prælud. nu. 468. & loquens de debito neceſſario, intelligitur de neceſſario ſtricte, non autẽ ab initio voluntario. ibi. num. 812. ſicut etiam loquens de debitore,

Digitized by Google

I N D E X.

comprehendit fideiuſſorem,ibi num.469.

2 Debito alterius,vel delicto,quis non tenetur,cap.438.nu.5.

2 Debitor,qui pro debito priuato capi non poteſt,ad hoc vt capiatur cautela,c.65.num.66.

2 Debitor in diem,vel conditionalis, non dicitur ante euentum diei, vel conditionis,c.380.num.15.

2 Debitor,ſi ex cap.201.carceretur,admittitur detentus ad reuiſionem ſententiæ,eod.cap.nu.13.

2 Debitor pro debito ciuili extra ciuitatem, vel prouinciam extrahi non poteſt,c.65.nu.14.

2 Debitor,contra quem agitur via ſequeſtri, c. Si per apparentem,201. An admittatur ad fideiuſſorem, vt relaxum obtineat,e.eod.num.10.

2 Debitor & creditor communis Mediolani compenſant,c.187.

2 Debitor captus,vide præſenti indice, in verbo, Captus, ſuo loco.

2 Debitorem apparentem ſubdc,& eius hæredes, in c.Si per apparentem,201.num.12.litera CC.

2 Debitores ciuitatis aliquem honorem, vel legationem in ea recipere non debent,c.1.nu.40.

2 Debitori,prima facie,& eius hæredibus,quando ipſo iure terminos 15.dierum vtilium intelligitur pręfixus,capi 201.Et quid ſeruetur,ibid. per totum.

2 Debitori ſoluenti indebitum ſuccurritur ex c.201.nu.12. Tamen poteſt vti compenſatione ibidem.

1 Debitum debet eſſe liquidum ex ſcriptura,vel liquidari prius debet,antequam executioni mittatur.cap.42.num.7.

1 Debiti in diem ad creditum non poteſt agi executiue ex diſpoſitione huius ſtatuti.ibi.nu.27.declarando, num.ſeq. quando poſſit agere.

1 Debitum quando non ſit nouatum, exceptio non cenſetur ſublata,ibi num.184.

1 Debitum non dicitur ſi obſtet exceptio. ibid. num.253.

1 Debitum fateri quis,quomodo dicatur.c.88. nu.19.

1 Debitum omne priuatum dicitur,fiſcali excepto, c.167.nu.1. & quale dicatur debitum priuatum.cap.2. num.8.

1 Debitum contrahens ſpe beneficij ceſſionis bonorum dicto beneficio non gaudet,cap.407.num.61.

1 Debiti pro vna parte ſi quis egerit coram vno Iudice,non poteſt pro reliquo agere coram alio, finito etiam illo iudicio, niſi ex poſt fuerit maturata illa reliqua ſumma, cap.8. numero 32.& 33.

1 Debito pro eodem poteſt quis vexari coram diuerſis Iudicibus imperrando diuerſas executiones, & remedia, maxime ſi ſint diuerſæ ſpeciei, ibi numero 42. vbi etiam habes quę ſint hæ ſpecies.

2 Debitum conditionale non poteſt dici debitum, & creditor conditionalis non poteſt dici creditor, niſi eueniente conditione,ca.379.num.413.

2 Debitum,pro quo familiares tenentur, quod ſit verſus dominum,& locatorem, exceptuantur familiares inquilinorum, capit.380.

2 Debitum publicum quid ſit,cap.64.litera D.quid priuatum, eod.cap.litera E.

2 Debitum publicum,vel priuatum,cap.65.num.55.& cap.90. litera D.& c.54 & c.167.litera D.

2 Debitum coloni,& eius familiæ ſecundum c.379.& 380.non dicitur aduenire, nec eius debiti dies, antequam fructus coloniæ percipiantur,& dies termini ad ſoluendum cedat, cap.380.num.14.

2 Debitum fiſci eſt priuilegiatū,vt poſſit debitor capi in domo, c.65.nu.65.Non tamen in Eccleſia,c.eod.nu.68.

2 Decem annorum præſcriptio,vide in verbo, Colonus, & verbo,præſcriptio 10.præſenti indice.

2 Decem annorum præſtatio penſionis per tanquam colonum, vel inquilinum,vel ſeruitium decem annorum vti vaſallus alicuius non eſt ſufficiens ad inducendum ius coloniæ, & vaſallitiſij,cap.385.num.4.

2 Decem annos ſoluens,vti emphyteuta, & par vnum caponū, an in futurum teneatur,vide in verbo, Emphyteuta, & aliqua in verbo,Præſcriptio,præſenti indice,vbi etiam de ſoluente paria decem caponum per annos triginta,cum teneatur ad viginti,vel ſoluens de vna,cum teneatur de alia moneta ſoluere,per annos 50. vniformiter.

2 Decennium intra ſi ſit mora querimonia,de qua, c.388. deinde labatur aliud decennium,c.eod.nu.14. litt.G.

2 Decennium requiritur in contrahendo domicilio, ca.217.nu. 114. Triginta anni adhoc, vt quis non ſoluat cum ruralibus,c.& nu.eiſdem.

2 Decennium ſoluiſſe onera quando ſufficiat, ca.236.littera C. intellige continuum,vide ſuo loco.

1 Deceſſiſſe cum filijs non dicitur, qui filium habuit in ſeptimo vel octauo menſe,cum non poſſit viuere, capit.291.numero 117.

1 De cætero,importat futurum,cap.112.num.5.

1 Decidere,diffinire, & cognoſcere quid importent, & inter ſe differant.cap.30.num.1.

2 Decima laicalis,quæ dicatur,c.480.num.2.

2 Decimam liberam non cenſetur vendidiſſe, vendens rem liberam,e.482.nu.17.

2 Decima iure diuino, & naturali debetur, c.389.nu.5.

2 Decima quæ iure diuino,vel naturali debetur, an per Papam tolli poſſit,& an minui,vel remitti,e.389.nu.5.6.7.8.

2 Decima prædialis conſuetudine,quo caſu poteſt reduci ad vigeſimam,vel aliam portionem,c.389. nu.8.

2 Decimalis fundi emphyteuta an poſſit ſe liberare vti Dominus,c.482.nu.28.circa finem.

2 Decimam qui poſſederit laicus annos quadraginta cōtinuos, quid iuris,c.480.

2 Decimam habens laicus,tenetur vendere fundi Domino, capit.482.

2 Decimam inuitus quando vendere teneatur, e.472. nu.14.

2 Decimam,non ſoluens conductor,non petit remiſſionem à locatore,& quare,cap.394 num.167.niſi adeſſet conſuetudo in contrarium,cap.eod.num.168.

2 Decimam poteſt accipere Dominus in Campo, ca.389. Idem de iure communi,cap.389. nume.10.Et hinc poteſt Dominus decimę, vel eius conductor prohibere decimario, ne colligat fructus,ca.389.num.10. donec, vt ibi,& ſi non paret contra eum decimarium iuratur in litem. capit.379. num.10.

2 Decimam ſoluendi an ſolius vſucapionis præſcriptio poſſit quem eximere ab obligatione,cap.389.num.9.

2 Decimarum de cauſis, & earum fructibus pœna eſt,ſi quis opponat Iuſdicentes Mediolani ius reddere non poſſe, capit. 479. Exceptuatur tamen vt non habeat locum, in decimis Eccleſiaſticis, ibidem, habet tamen, limitationem, eodem capit.479.num.3.litt.E. ante Concilium Lateranenſe, & poteſt Iudex ſecularis cogere laicum ad ſoluendum decimas certis caſibus,ibid.nu.9.& c.482.nu.24.

2 Decimarum tranſlatarum per Pontificem in Principes Iudex eſt ſecularis non Eccleſiaſticus,nu.6. c.479.

2 Decimarum pręſcriptio 40. annis comprehendit tantum laicos,c.480.num.3.

2 Decimarum occaſione inquietans aliquem contra pacta, & conſuetudinem,pœna quę ſit,cap.481.

2 Decimarum poſſeſſio immemorabilis facit præſumi,vt habeātur ante Concilium Lateranenſe, c.481.

2 Decimarum ſubalternati conductores, qualiter non habeant ius decimandi,c.482.nu.21.& 22.

2 Decimarias,decimario quę competant,c.387.& ca.388. Et in verbo,Emphyteuta,præſenti indice.

2 Decimas laici & ſeculares habere non poſſunt, niſi ſint inueſtiti ante Concilium Lateranenſe,c.389.num.1. Et præſcriptio immemorabilis facit præſumere eas habitas ante dictum Concilium,eod.cap.& num. vide cap.480.

2 Decimas habentes ante Concilium Lateranenſe poſſunt conferre in Eccleſias,vt eas Eccleſia eo titulo obtineat, capit. 487.num.3.

2 Decimas non ſoluenti conductori,vti viro ſcelerato, non eſt fienda remiſſio,c.389.nu.17.

2 Decimas non ſoluendi conſuetudo, non ſubſiſtit, capit.389. num.7.

2 Decimas à colonis,& alijs exigendi ſpectat ad Dominos directos,non conductores,c.482.nu.5.

2 Decimas excolendas dantes Religioſi an teneantur, cap.482. num.11.

2 Decimas non laicales Dominus alienare non poteſt, abſque conſenſu Epiſcopi,c.482.nu.15.

2 Decimas concernentia Rubrica,& ſtatuta ſunt,cap.479. 480. 481.& 482.

2 Decimas in poſſeſſione percipiendi quis dicitur per duas perceptiones & ſolutiones ea de cauſa factas, capit. 389. numero 16.

2 Decimas laici tenentur deferre ad horrea Clericorum. capit. 389.num.12.

2 Decimæ debitum non ſoluens dicitur alienas res inuadere, cap.482.num.4.

2 Decimæ ſoluuntur ſecundum varietatem locorum, & regionum,ex diuerſis fructibus.c.482.num.5.

2 Decimæ an ſoluantur per Dominos, vel colonos eſt conſuetudo attendenda,c.482.num.8.

2 De-

Digitized by Google

INDEX.

2 Decimę onus cum reſpiciat fructus ideo ad eam etiam tenetur colonus Eccleſiæ, cap. 482. num. 9. & 10.

2 Decimæ Dominus poteſt prohibere, ne debens decimam colligat fructus, donec ipſe Dominus decimę, vel mittat Nuntium ad eam decimam percipiendum, cap. 482. num. 12. & ſi contrafiat poteſt iurare in litem, ibidem. nu. 13.

2 Decimæ in onere, & penſionis qui conueniri poſſunt, cap. 482. num. 25.

2 Decimæ petuntur condictione ex lege, vel canone, cap. 482. num. 26.

2 Decimæ conductor quando contra locatorem poſſit iurare, ca. 387. num. 39.

2 Decimæ Dominus, vel locator poteſt iurare in litem contra decimarium ſi non dimiſit in campis fructus decimandos, cap. 389. num. 10. Quo caſu tamen excuſetur decimarius, cap. eod. num. 10. & 11.

2 Decimæ non poſſunt pignorari laico, cap. 389. num. 2. Poteſt tamen pignorari earum commoditas, ibidem.

2 Decimæ quod dicitur de conductore, idem de hærede, ca. 389. numer. 3. littera C. non tamen in ceſſionario ſed quomodo, ibidem.

2 Decimæ delaſiæ vbi dubium eſt an debeantur, conſuetudo eſt legitima interpræs, cap. 389. num. 9. & obſeruantia attendenda, c. eod. num. fin.

2 Decimæ fructus debetur non deductis impenſis, cap. 389. numero 17.

2 Decimæ tacite ſunt hypothecata bona, ſuper quibus ſoluitur decima pro decimis, cap. 389. num. 14. cum earum onus dicatur reale, ibidem.

2 Decimis in Eccleſiaſticis Eccleſiaſticus eſt Iudex, capit. 470. numero 8.

1 Decimæ à laico non poſſunt præſcribi, c. 114. nu. 7.

1 Decimarum ius comprehenditur in Statuto de re paterna lucranda, cap. 418. num. 28.

1 Decimandi ius comprehendit Statutum hoc, cap. 113. vt eius præſcriptio extendatur ad annos triginta, dict. capit. 113. numer. 21.

2 Deciſa non comprehendit clauſula in fine poſita, capit. 333. nume. 75.

1 Deciſum, quomodo verbum hoc Statutum intelligat. cap. 23. num. 100. & 101. in verb. vel deciſum, & de iure communi quid dicatur deciſum. num. ſeq.

1 Deciſum dicitur, quando quid eſt excluſum per lapſum temporis, veluti ſi non contradixerit cridis, ibi. num. 103.

1 Deciſum quando dicatur, vt nõ poſſit deferri iuramentum deciſiuum, notatur, c. 100. num. 267. cum ſeq.

2 Declaratio non requiritur contra conductorem pro reſtitutione rei conductæ, cap. 398.

1 Declaratoria Iudicis in quibus caſibus non requiratur. cap. 1. num. 191.

1 Declaratoria ſententia tollitur ex verbis ſine alio proceſſu. c. 1. num. 130.

1 Declinatoria fori, ſeu incompetentiæ, & recuſationis Iudicis, debet opponi ante omnes alias exceptiones vſq; ad litis cõteſtationem excluſiue, c. 23. nu. 31. & 32. & hoc in ciuilibus, in criminalibus autem quando poſſit opponi, num. 33. ſed quando omiſſa fuit per ignorantiam poteſt opponi ēt poſt ſententiam, num. 34. exemplificando, nu. 35. & de nouo etiam poteſt opponi vſque ad concluſionem cauſæ, ſi de nouo ſuperueniat, num. ſeq.

1 Declinatoria exceptio hæc poteſt opponi poſt litem conteſtatam, ſi ſit pacto coarctata, & alterata, ibi. num. 37.

1 Declinatoria quando non poſſit opponi in ſecunda inſtantia. ibi. num. 41.

1 Declinatoria oppoſita ſi Iudex opponat ſuper ea vti pars, non poteſt cognoſcere vti ſuſpectus, an ſit ſua iuriſdictio. ibi. 43.

2 Declaratoria de qua in ca. 409. an intelligatur de Iudicis, vel directi declaratur, & quando requiratur, numer. 165. 167. & ſeq.

1 Decoctores an poſſint bonis cedere, cap. 408. nu. 100. an eis dentur induciæ quinquennales. num. ſeq.

1 Decretum primum datur etiam in caſibus, in quibus ſecũdum non requiritur, cap. 14. num. 8.

1 Decretum Iudicis eſt interlocutoria, cap. 41. num. 66.

1 Decretum primum dicitur, cum Iudex pronunciat, actorem mittendum in poſſeſſionem, reo ſe non defendente, cap. 154. num. 5.

1 Decretum Iudicis obligationes quæ nullæ ſunt, minime confirmat, cap. 295. num. 178.

1 Decretum, vide præſenti indice in verb. Conſenſus.

1 Decretum in quibus caſibus annulletur, & verum pro eo præſumatur, cap. 324. num. 118. & ſeq.

1 Decretum Iudicis quid ſit, ibi. nume. 126. & eſt indiuiduum, num. ſeq.

1 Decretum Iudex quomodo, & in quo loco interponere poſſit ibid. num. 128. 129. & 130. cui non poteſt per partes renunciari, num. 174.

1 Decretum interponitur die iuridica, alias nullum eſt, num. 131. d. cap. 374.

1 Decretum eſt nullum, ſi in eo interueniat dolus partis, nu. 132.

1 Decretum Iudicis interpoſitum ad ſolennizandum actum, vel contractum voluntariæ iuriſdictionis nunquam tranſit in iudicatum, alias ſic, num. 133.

1 Decretum in donatione ad formam Statuti poteſt interponere quilibet Iudex, vel officialis, qui etiam non habeat donantem, vel donatarium ſub eius iuriſdictione, c. 324. n. 138. etiam quod res donata non ſit in territorio, quia ſufficit eſſe Iudicem in territorio, n. 139 & 140. ſecus ſi donationis actus eſſet contentioſę iuriſdictionis, quia requireretur Iudex cõpetens ordinarius, num. ſeq.

2 Decurio torturæ, & alijs cruciatibus non ſubijcitur, etiam ſi deſierit eſſe car. 3. litera A. num. 17. niſi in officio deliquerit, ibidem.

2 Decurio an eſſe poſſit expers litterarum, car. 3. nu. 27.

2 Decurio habens filios pręfertur non habenti, ibi car. 3. nu. 22.

2 Decurio eſſe poteſt tam pater, quam filiusfamilias, cap. 1. num. 26. litera C. Imò etiam pater cum filio, ibidem, & cum fratribus, ibidem, & decurionis authoritas, cap. 1. num. 63. & 64. litera L. & vbi in Statuto legitur, ad decurionum liberam voluntatem, quid importat, c. 1. num. 64.

2 Decurio qui deſinit eſſe relegatus, primum ſuum locum obtinet, num. 43. eod. cap. 1. Et an relegatus ad tempus reſtituatur ad decurionatum, niſi ex Principis permiſſione ibidem, nu. 45. Natus tamen in relegatione non prohibetur eſſe decurio, num. 46. eod.

2 Decurio prohibetur eſſe aduocatus contra patriam ſuam, ca. 1. num. 53.

2 Decuriones officijs humilioribus, & extraordinarijs nõ debent vexari, cap. 3. num. 16.

2 Decuriones ciuitatum vnde dicti, eod. cap. 1. nume. 9. litera B. in quorum locum ſucceſſere hodie conſiliarij ciuitatum, num. 10. c. 1.

2 Decuriones ciuitatum olim cum crearentur ſolebant binos denarios, vel huiuſmodi certam quantitatem ſingulis collegijs diſtribuere, c. 1. in litera A. nu. 2.

2 Decuriones appellari curiales, capit. 1. numer. 8. Appellantur etiam alijs nominibus, nume. 11. cap. 1. & nume. 12. Et quibus ibidem, & habent poteſtatem ſuper bono, & pacifico ſtatu, & ſuper abundantia ciuitatis, numero 12. litera B. capit. 2. ſunt etiam decuriones belli, & in Palatina militia, vt ibidem.

2 Decuriones ex conſtitutione, & de Iure communi quales eſſe debeant viri ſcilicet probi, graues, diuites, experti, & peritiſſimi, num. 25. cap. 1.

2 Decuriones ſuam iuriſdictionem exercere non poſſunt extra metas ſuæ ciuitatis, c. 1. nu. 58.

2 Decuriones habent modos tres ſtatuta condendi, ca. 1. num. 59. poſſunt etiam Statuta interpretari, nu. 60. eod.

2 Decuriones eſſe nõ poſſunt ex publico iudicio damnati, & Turpiliano notati, c. 1. nu. 35. litera C.

2 Decuriones eſſe prohibentur ſpurij, & inceſtuoſi, niſi in ſubſidium, vbi alij non adſint, & vbi eligantur, fiunt legitimi, cap. 1. num. 30.

2 Decuriones ciuitatis in ea aliquem honorem recipere non debent, num. 40. Seruus & olim liberti decuriones eſſe vetantur, c. 1. num. 41.

2 Decuriones alias clariſſimi, & ſpectabiles non ſeruiunt, nec ſeruire poſſunt per ſubſtitutum, c. 3. nu. 47.

2 Decuriones tranſmigrantes reuocantur intra tempus notatum, num. 48. ca. 1. Et adeo huic muneri adſtricti ſunt, vt conſenſu ciuium, vel curiæ præſtita immunitas non valeat, numero 49. eod.

2 Decuriones ex pecunia ciuitatis ſuperlucrantes acriter puniuntur, c. 1. num. 51.

2 Decuriones domum ſuam, vel nouam ædificare coguntur, nu. 52. eod. cap.

2 Decuriones quorum prius erant nonaginta, & conſilium Mediolanum faciebant, reducti ad ſexaginta, hi electionem faciebant ad certa munera, c. 1. nu. 1.

2 Decuriones eligunt Magiſtratus, officiales, & Syndicos, vt nu. 2. cap. 3. Hique ſeipſos eligunt niſi in ſubſidium numeri inter eos, modo ſit idoneus, nu. 3. cap. 1.

2 Decuriones eligebant adminiſtratores rerum publicarum cum ſatiſdatione, niſi ſint dati cum inquiſitione, c. 3. nu. 4.

2 Decu

Digitized by Google

I N D E X.

2 Decuriones eligebant Magiſtratus ſtudiorum, & Doctores, qui moribus, & facundia excellebant, & tetrarchas, quæ facultas Doctorum in gymnaſio Papienſium data eſt ex nouis conſtitutionibus Senatus Mediolani, cap. 3. num. 5.

2 Decuriones legationes nomine ciuitatis expediunt, numero 6. cap. 3.

2 Decuriones poſſunt concedere ciuilitatem ex priuilegio, ca. 3. num. 7.

2 Decuriones poſſunt concedere immunitates ex cauſa, quibuſdam tamẽ hoc ex conſtitutionibus vetatur in conſulto Principe, vel Senatu, c. 3. num. 8.

2 Decuriones ſuis ciuibus gabellas non poſſunt imponere, vt nu. 9. cap. 3.

2 Decuriones quando, & quibus caſibus poſſint facere alienationes rerum ſuæ ciuitatis, c. 3. nu. 10.

2 Decuriones conuocantur in curiam ſolenniter per Magiſtratus, Rectores, quod & ipſis decurionibus conceditur, cap. 3. num. 12.

2 Decuriones non debent reuelare ſecreta conſilij, c. 3. nu. 17.

2 Decuriones probitate, & prudentia vti debent, ita vt imprudens conſilium priuatum commodum, & latens odium ad eis abſit, num. 18. c. 3.

2 Decuriones debent eſſe puri, iuſti, propriam affectionem, & vtilitatem abijcientes, nu. 19. eod. cap.

2 Decuriones, & alij ciuitatem gubernantes à quibus exempti, cap. 351 num. 8.

2 Decuriones ciuilitatem populi frequentia augere debent, nu. 20. cap. 3.

2 Decuriones non ſeruantes ſuos ordines, & debitas ſollennitates nulliter agunt, cap. 3. nu. 22.

2 Decuriones ſi ſint abſentes vide præſenti indice, ſuo loco in verbo, Conſiliarij ſi ſint abſentes.

2 Decuriones non vocati ſi reperiantur in palatio, vide pręſenti indice, in verbo, Conſiliar. j.

2 Decuriones conſiliarij, & etiam curiales appellantur, capit. 4. num. 1. & 2.

2 Decurioni vbi ſit imponenda pœna maxime mortis, reſcribendum Principi, niſi fieret vt tumultus ſedaretur, ca. 1. nu. 18. litera A.

2 Decurionibus quæ ſint prohibita, c. 3. nu. 11.

2 Decurionis filij ante, vel poſt nati qualiter ſint priuilegiati, c. 3 num. 1 9. Et quod ſequantur conditionem patris, non matris, ibidem, num. 20.

2 Decurionum electio, cap. 1. litera A. nu. 1.

2 Decurionum alij alijs potiores, cap. 1. nu. 21.

2 Decurionum in electione antiqua conſuetudo obſeruanda, cap. 3. nu. 14 tamen noua forma ab antiqua traditus, nu. 14. ibidem.

2 Decurionum in loco ſubrogantur hodie conſiliarij caſtrorum, & vniuerſitas ciuitatis, c. 1. nu. 24.

2 Decurionum quorum duodecim ſunt Mediolani authoritas, ex nou. conſtitut. Mediolani, eſt limitata, cap. 1. num. 57. Et authoritas ordinandi non generaliter, ſed circa victum, & commodum Reip. cap. 3. nu. 61.

2 Decurionum duæ partes, vt ex Statuto primo dicti voluminis ſecundi, an de iure communi ſufficiant, c. 1. nu. 66.

2 Decurionum duarum partium maior pars quod ſufficiat, eod. num. 66. car. 4.

2 Decurionum maioris partis authoritas limitata eſt modis, 18. car. 4. num. 66. Inter quos eſt quando tractatur de reformatione officialis non ſufficit maior pars, ſed requiruntur omnes, num. 67. eod. Et in ea congregatione debet adeſſe Vicarius, vel Rector, num. 68. eod. Vbi tamen ipſe Rector adſit, alias poteſt fieri ſine eo, & tunc antiquior ſupplet, num. 64. car. 4.

2 Decurionum conuocatio fit ſono Tubæ, vel per Campanam, & Mediolani, fit per Nuntios, & Schedulas, & hoc in negotijs, quæ poſſunt expediri, per præſentes, alias requiritur vocatio etiam abſentium, citando eos ſpecialiter, niſi ſono Tubæ, vel Campanæ, hoc tamen habet locũ vbi conueniant duæ partes ex tribus, c. 3. nu. 13.

2 Decurionum intereſſentium nomina debent eſſe ſubſcripta ab eis, vel à tabellione, c. 3. nu. 15.

2 Decurionum debet eſſe liberum conſilium, eod. capit. 3. numer. 16.

2 Decurionum decretum in eorum actibus pro publicis negotijs debet interuenire, c. 3. nu. 21.

2 Decurionum conſilio cõgregato debent ſuperiores facere propoſitionem de eo quod eſt conſulendum, tamen tenet decretum abſque propoſitione, c. 3. nu. 26.

2 Decurionum congregatio non fit niſi de ſpeciali mandato, etiam de Iure communi, ſcilicet ſine ſpeciali licentia Superioris, qui ei pręeſt, nu. 27. cap. 3. Et vbi Superior non adeſt, antiquior congregationis adhibetur, num. 28. cap. 3. Idem ſi Superior nolit dare licentiam, vel nolit intereſſe, numer. 29. cap. 3. Et ita ſeruatur Mediolani, quia non fit ſine licentia Principis, & in alijs Ciuitatibus abſque licentia Poteſtatum, & eorum interuentu, numer. 29. cap. 3. de hac decurionum congregatione, vide in illo Iudice, verbo, conſiliariorum congregatio.

2 Decurionum Mediolani iuramentum, c 4. car. 5.

2 Decurionum de cõſilio ſunt iuriſperiti Collegij Iudicum Mediolani, Militis Adobati, & Notarij, ſeu Gubernatores Statutorum communis Mediolani, cap. 5. litera A. & B. vbi dicitur in præſentiarum non haberi, qui ſint Adobati, & declaratur ipſo Iure.

2 Decurionatu non excuſatur habens Priuilegium, ſi patitur ſe creari decurionem, car. 2. a tergo litera A. nu. 3.

2 Decuriones prohibentur artes viles facientes, ſed hoc non ſeruatur in pleriſque Ciuitatibus, & locis huius Status, idem prohibentur flagellorum ictibus ſubijci, niſi in ſubſidium, num. 32. car. 3. Item Iudęi apud Chriſtianos ab hoc, & alijs muneribus arcentur, num. 32. car. 3. Infamis eſſe non poteſt decurio, & amoti à decurionata ob infamiam nunquam reſtituantur, nu. 34. car. 3. litera C.

2 Decurionatus ad honores aſſumi non poteſt Accuſatus pendente Iudicio criminali, licet antiquos retineat, Car. 3. nu. 36. Minores Annis 25. eſſe non poſſunt, & Maiores an. 55. niſi ex cauſa, ſed hoc dicitur non ſeruari, & eo caſu, an Anni completi, vel cępti requirantur, Vide, num. 37. Car. 3. a tergo, Littera C.

2 Decretum Decurionum, Vide ſuis locis, præſentis Indice, in Verbo, Decurionum Decretum.

2 Decretum Maioris Magiſtratus, cap. 96. Littera g. Idem Decretum eſt in aliquibus reſeruatum, cap. 19. Car. 7. Litterā 2. & cap. Littera g. Idem videndum, cap. 27 Car. 11. Decretũ Maioris Magiſtratus in ſuo robore ſemper perſiſtente, quo modo intelligendũ taxatiue, an priuatiue quo ad alios, cap. 27. Littera h.

2 De facto, Vide in Verbo, Facto, pręſenti Iudice.

1 Defendere non dicitur qui non reſpondet interrogationi, ca. 75. num. 28.

1 Defenſionem quæ reſpicit principale negotium Statuta tollere non poſſunt. in prælud. num. 815.

1 Defenſio quando denegatur Iudicis officium eſt ſublatũ. cap. 42. num. 208. & c. 245. num. 2.

1 Defenſio vbi cadit, ibi & appellatio. c. 131. nu. 38.

1 Defenſor quis ſit. c. 5. nu. 6. & c. 91. nu. 6.

1 Defenſor comparens pro abſente, cui eſt datus terminus ad probandum iuſtam cauſam abſentiæ, quam non probauit, in quibus expenſis poteſt condemnari. cap. 23. num. 36.

1 Defenſor poſtquam ſatiſdedit non poteſt reuocari, licet procurator reuocari poſſit. ca. 71. num. 9. quam ſatisdationem quomodo teneatur dare, ibi numero 11. & 12. & capit. 151. numero 12. quæ ad fauorem cuius ſit introducta, d. cap. 71. num. 14 & 15. quæ datio fideiuſſionis eſt de præparatorijs iudicij, num. 16.

1 Defenſor non admittitur ſi velit tantum defendere reum conuentum ad vnam diem, d. c. 71. nu. 10.

1 Defenſor ſi fuerit admiſſus ſatisdatione ab eo non petita, proceſſus non annullatur. ibi. nu. 13. nec etiam quando dicta ſatisdatio omittitur. num. 16.

1 Defenſor tam in reali, quam perſonali actione comparens tenetur ſatisdare. num. 17.

1 Defenſor quando legitime cauſam defendere dicatur. ibidem numero 19.

1 Defenſor ſi tractatur de eius commodo, vel incommodo, poterit in cauſa quam defendit, opponere exceptiones competentes ſibi ex ſua perſona, ſicut idem procedit in quolibet alio defenſore neceſſario, nu. 20. & 21.

1 Defenſorem contra, vel defenſum eſt in electione actoris, vtrũ velit mandare executioni. c. 72. num 3.

1 Defenſione ſublata quid, c. 172. nu. 12. 13. 14. 15. & 16. Et qñ eo etiam caſu Iudex tenetur reum abſoluere, ibid.

1 Defenſione remota, intelligitur, remotus à ſuccedendo, c. eod. 379. num. 424.

1 defenſore condemnato ad æſtimationem tamen non liberatur poſſeſſor, ibi. num. 4.

1 defenſor, & Procurator quando ad reſpondendũ cogi poſſunt, cap. 75. num. 42.

1 defenſor alicuius rei conuenti actione reali, vel mixta non admittitur, niſi ſatiſdet etiam de Iure communi, capit. 71. numer. 7.

1 defenſor rei, quam non poſſidet, & ſuſcipiens Iudicium vti poſſeſ-

Digitized by Google

I N D E X.

poſſeſſor, tenetur ſatiſdare de reſtituenda re ſub magna pœna, ibi. num. 18.

1 Defenſore condemnato in æſtimatione rei, poterit etiam actor victor petere executionem ſententiæ contra poſſeſſorem rei, ibi. num. 25. & 26.

2 Defuncti niſi per Eccleſiaſticas perſonas extra Parochias non portandi, cap. 466.

2 Defuncti aliquibus exceptis nõ portandi, nec tenendi diſcooperti, cap. 467. Et pœna eſt ab hæredibus defuncti auferenda, ibidem.

2 Defunctis Palia, Cruces, & Cerei aliquibus non adhibenda, & aliquibus adhibenda, c. 468.

2 Defunctis alti fletus percuſſæque palmæ extra domum certa pœna prohibentur, c. 470.

1 Defuncto ſucceditur ſecundum Statutum loci originis quoad bona ibi ſita, & quoad bona domicilij ſecundum illud, ad Rubr. de ſucceſſionibus ab Inteſt. num. 13.

2 Defunctorum domibus ad comedendum, quibus & quomodo prohibitum, cap. 471. Et pœna præcipue Antianis, & Conſulibus, qui denunciare tenentur.

2 Defunctorum ad obſequia, vexilla, Banderæ, equi cooperti, & Scuta non deferenda, quibuſdam exceptis, ſub pœna, cap. 469.

1 Deinde. Hæc dictio eſt ordinis deſignatiua, c. 27. nu. 1.

1 Delegata quando dicatur cauſa, vt non poſſit committi conſilio ſapientis, quid ſufficiat, c. 27. nu. 117.

1 Delegatio in actis regiſtrata probat, etiam perdito originali, cap. 37. num. 9.

1 Delegationes, & commiſſiones non veniunt appellatione actorum, cap. 37. num. 6.

1 Delegatus continetur ex verbis primi Statuti, cap. 1. nu. 26. & etiam ſub diſpoſitione, c. 8. vt ibi n. 82. Sed in Iudicialibus non habet locum, & quare, num. ſeq.

1 Delegatus qui ſit, & quomodo differat ab ordinario, cap. 19. nu. 14. & 15. & quomodo ab eo dignoſcatur, nu. 16.

1 Delegatus ad vnam cauſam cenſetur delegatus ad cauſam incidentem, d. cap. 19. nu. 17.

1 Delegatus Iudex non tenetur committere, niſi exprimatur in delegatione, cap. 27. num. 5. Fallit, num ſeq. quando quis fuit delegatus, vt expediat, prout ſibi videbitur, quia non cenſetur remotum conſilium ſapientis, & fallit etiam in delegato à Iudice ordinario, nu. 7.

1 Delegatis in quibus habeat locum diſpoſitio huius Statuti, ca. 27. ibi. num. 10.

1 Delegatus ſi moriatur non incepto proceſſu, expirat delegatio, & proceſſus dein factus ſit nullus, nu. 11.

1 Delegatus Iudex non poteſt prorogare iuriſdictionem delegatam, num. 12.

1 Delegatus poteſt reuocari à delegante poſt litem conteſtatam, & ipſe delegans ſolus cognoſcere, nu. 13. & 105.

1 Delegatus non poteſt delegare totam cauſam, niſi ſit Iudex Principis, poteſt tamen ſubdelegare articulum, ibi. nu. 14. 15. & 16.

1 Delegatus non poteſt ſubdelegare ſi eſt electa induſtria perſonæ, ibidem num. 118.

1 Delegati Iudices debent eligere domicilium, ſi nõ habent certum locum, vbi reperiri poſſint, c. 38. nu. 6.

1 Delegatus ad audiendum quod ſit delegatus ad definiendum, notatur, nu. 78.

1 Delegati ſuam ſententiam exequi non poſſunt, prout ordinarij, cap. 56. nu. 6. & c. 158. nu. 216.

1 Delegatus non poteſt iterum iudicare, nec reformare, ca. 131. nu. 155. ſed quod ſententiam ſuam reuocare poſſit, nu. ſeq.

1 Delegatus Principis poteſt eius ſententiam interpretari, ibi. nu. 161. & exequi intra Annum, c. 158. nu. 2.

1 Delegati à ſententia ad delegantem quando appellatur, ibid. num. 263. & 264.

1 Delegatus ad commiſſionem appellationis dicitur delegatus ad certum actum, & ſpeciem, ibi. nu. 417.

1 Delegatus ſi pronũciauit ſe Iudicem incompetentem, non poterit reuocare eius pronuntiationem, c. 149. nu. 34.

1 Delegatus ab inferiore à Principe concedere non poteſt præcepta executiua capiendi, quod poteſt delegatus à Principe, cap. 267. num. 90.

1 Delicto de aliquo Statutum loquens extenditur ad aliud maius, in Prælud. num. 751.

1 Delicto publico pro quolibet poteſt agi ciuiliter, & criminaliter ad proſequendum Ius ſuum, cap. 39. num. 9.

2 Delinquere in officio quando dicatur Iudex, c. 40. nu. 12.

2 Delicto omnes actiones deſcendentes poſſunt cedi, cap. 368. numer. 7.

2 Delicto alterius quando quis teneatur, vt in camp[illegible] ſtr[illegible]ſſime intelligitur diſpoſitio, c. 368. Idem c. 371. nu. 16.

2 Delegatus quis ſit, cap. 87. litera B.

2 Demoliri licet ſed ſtatim ædificatum in ſolo proprio, ei cuius eſt ſolum, cap. 340. num. 43. Et antequam incho & remediũ Iudiciarium, vt ibidem, & cap. 342. num. 48. vide in verbo, Incontinenti præſenti indice, vide reliqua in verbo, Deſtructio, & in verbo, Depoſitione, & oblatione, præſenti indice.

2 Demens, vide in verbo, Furioſus, præſenti indice.

1 Denuntiarum tres ſpecies, cap. 6. num. 1.

1 Denuntia vbi ſit fienda Pupillo, debet etiam fieri Tutori, ſi de eo poteſt haberi copia, cap. 417. nu. 778.

1 Denuntia de qua hic in abſentia Domini Procuratori ſuo fieri poteſt, num. 779.

1 Denuntia fienda vxori ſufficit ſi fiat eius viro, ſed è contra, ibi. num. 780. & ſeq.

1 Denuntia vt ſolemniter fiat, quæ ſolemnia requiruntur, ibidem nu. 793. & ſeq. & 798. cum quatuor ſeq.

1 Denuntia vbi non fuerit legitimè tranſmiſſa, non tollitur reſtitutio in integrum, ibi. num. 819.

1 Denuntia poſt terminum admittitur agnatus, ſi iuſtum habuit impedimentum, nu. 820.

1 Denuntia facta ad formam huius ſtatuti præſcribitur denuntiato ſpatio dierum 30. Ius luendi, quo quidem caſu non ſufficit ſcientia, cum ſit pro forma, d. cap. 417. nume. 788. cum ſequen.

1 Denuntia ad formam hanc fienda in foro agnati qui luere poteſt, ibi. num. 804.

1 Denuntia tranſmiſſa Agnato luere poſſenti ad formam hanc, minor lapſo termino illo non admittitur ad luendum, etiam medio reſtitutionis in integrum alias ſic, quia dicto remedio iuuatur ex diſpoſitione Iuris communis, ibid. num. 811. & maior ex clauſula iuſta, num. 814. & ſeq. qui minor etiam ſi non reſtituatur tamen habet regreſſum contra Tutorem, vel Adminiſtratorem, & in ſubſidium vbi non ſint hi ſoluendo, minor reſtituitur, ibi. num. 821. & 822.

1 Denuntia qualiter fienda per emphyteutam Domini directi, & quod tempus contineat relatiuè, d. ca. 417. nu. 874. quod aũt ſit bimeſtris, nu. 876.

1 Denuntia tranſmiſſa Dño directi an velit emere, ſi reſpondeat nolle, poteſt pœnitere re integra, nu. 875.

1 Denuntia ſi ſit alicui tranſmittenda, an velit emere ex pacto debet continere tempus trimeſtris, d. c. 417. nu. 877.

1 Denuntia Quotæ vt dicatur ſolẽnis, quo tẽpore, loco, & modo ſit fienda, & quod poſt factam alienationem non poſſit fieri legitime, c. 434. nu. 115. & 116.

2 Denuntia bonorum conductorum quando fienda, ex cap. 398. tam per locatorem, quam per conductorem, ceſſat tamen ſi ſit ei renuntiatum, ibidem.

2 Denuntia, quæ contra recipientem colonum debitorem tranſmitti poteſt nouo cõductori, quo temporis ſpacio tranſmitti poſſit, cap. 379. num. 399. Et eſt fienda in ſcriptis cap. eod. num. 4. & c. 406. ibidem.

2 Denuntia eſt neceſſaria fieri conductori, etſi res locata alienetur durante locationis tempore eſt neceſſe iuramentum, cap. 399.

2 Denuntia in caſu redhibitionis quomodo, cap. 387. numer. 78. litera O.

2 Denuntia nomine conductoris per quas perſonas fieri poſſit, cap. 398. nu. 95.

2 Denuntia per conductorem locatori tranſmiſſa, eoque conductorem nihilominus claues retinenteque res in bonis denũtiatis, quid Iuris, c. 398. nu. 110.

2 Denuntiæ extraiudiciales quomodo fiendæ, cap. 379. nu. 379. & c. 398. num. 79.

2 Denunciæ eſt obligatus Clericus, iuxta dictum, capit. 398. num. 118.

2 Denuntiæ tranſmittendæ tempus non ligat illas inueſtituras, quæ non finiunt temporibus per Statutũ expreſſis, notantur etiam alia, quando denuntiæ fiunt in ipſis calendis, ca. 398. nu. 90. & ſeq. diſpenſauit etiam Senatus pro denuntijs tardiori tempore factis, ibidem.

2 Denuntiare tenetur conductor locatori etiam de Iure communi, quando vult recedere, cap. 398. nu. 102. Et quolibet tempore, num. 103. Non tamen denuntiare tenetur, quando recedit ex alia cauſa, quam finis locationis, eod. cap. nu. 103.

2 Denuntiare ſufficit domi, vel vicinis, vel amicis, ſi locator ſit abſens, c. 398. nu. 104.

2 Denuntiare an ſufficiat Procuratori, vel negotiorum geſtori, ſi ſit præſens Dominus, cap. 398. num. 105. & ſeq & de alijs ad hunc propoſitum, ibidem.

2 Denuntiare ommittens conductor in caſibus, quibus eſt obligatus tenetur ad fictum, c. 398. nu. 109.

2 Do-

Digitized by Google

INDEX.

2 Denuntiari, & accuſari debent, per communia capientes aues capi Mediolani prohibitas, alias communia incurrunt pœnas, cap. 447. Hoc intellige vbi ſciant, ibidem, nu. 3. Et quid, ſi ab alio eſſet præuentus, etiam quòd non perfectè denunciaſſet, ibidem, nu. 4. & 5.

2 Denunciationes, & proteſtationes de Iure communi an fieri poſſint tempore feriato, cap. 214.

1 Denuntiationis triplex forma, c. 75. nu. 45. & c. 79. nu. 32.

1 Denuntiatio Iudicialis in foro Eccleſiaſtico per denuntiationem euangelicam non tollitur per denegatam audientiam, cap. 10. num. 90.

1 Denuntiatio, & proteſtatio dicitur petitio extraiudicialis, ibi. num. 2.

1 Denuntiatio extraiudicialis huius ſtatuti requirit diem certũ, num. 3. & cap. 379. nu. 2.

1 Denuntiatio, de qua in ſtatuto, cap. 69. vt iuuet nominantem, vel denuntiantem cui fieri debeat, d. cap. 69 nu. 56.

1 Denuntiatio habet vim quaſi conteſtationis litis, nu. 57.

1 Denuntiatio quibus verbis concipiatur, ibi. nu. 60.

1 Denuntiatio cum ſit citatoria quæ debeant in ea deduci, num. 61.

1 Denuntiationem hanc ad faciendum debet ſtatui terminus Iudici arbitrarius, ibi. nu 63. quod arbitrium qualiter regulari debeat, n. ſeq. & terminus ſi ſtatuatur abſenti à Iudice, debet ei notificari, vt teneat, nu. 65.

1 Denuntiatio Euangelica an tollatur per hoc ſtatutum, & eius verba, circa præſcriptionem, c. 112. nu. 74. 75. & 76.

1 Denuntiatio Euangelica vbi omne remedium ſit ſublatum, nõ cenſetur reiecta, c. 116. nu. 240.

1 Denuntiatio Euangelica intentata non impedit executionem ſententiæ, niſi incontinenti de eius iniquitate doceatur, vel per confeſſionem partis, vel aliter, c. 158. nu. 138.

1 Denuntiationis pignorũ tpe ſi compareat debitor offerens, & creditor ſine cauſa recuſet recipere, debitor liberatur à nexu hypothecæ, vt conſequatur pignus, c. 248. nu. 3. ſi tamen deponat modo quo notatur, num. 5. Qua autem actione recuperet pignus hoc caſu debitor, not. nu. 4.

1 Denuntiationes pignorum derobatorum qualiter fiant, d. cap. 248. num. 1.

1 Denuntiatio oretenus facta extra Iudicium, & ad domum denunciati præſentibus teſtibus an teneat, c. 376. nu. 1.

1 Denuntiatio de qua in c. 417. debet tranſmitti per emptorẽ, vel eius adhoc procuratorem ſpecialem, d cap. 417. nu. 764. & ſi iſte procurator ſimpliciter denuntiationem faciat, non facta mentione mandati verum teneat, nu. 766.

1 Denuntiatio facta per non habentem intereſſe non tenet, ibi. num 765.

1 Denuntiationem quam perſona cõiuncta, & cuius intereſt ſine mandato facere poteſt, nu. 769. & ſeq.

1 Denuntiationem hanc tertius, cuia intereſt per actum de emẽdo cum emptore primo vbi non retrahatur per conſanguineum facere poteſt, nu. 774. nu. ſeq.

1 Denuntiatio hæc quomodo eſt fienda abſenti, ibi. numer. 783. cum ſeq.

1 Denuntiatio hæc poteſt fieri etiam die Dominico, & feſtiuo, num 795.

1 Denuntiationis dies non computatur in termino, ibidem num. 807.

1 Denuntians tenetur habitaculum eligere tempore denũtiationis, ſi extra Ciuitatem habitet, c. 6. nu. 6.

1 Denuntians ſi noluerit facere inſtrumentum tranſlationis poterit à Iudice cogi, c. 434. nu. 150.

1 Denuntiatus facta reſponſione, an poſſit dein pœnitere in præiuditium venditionis, vel denuntiatoris, d. c. 434. nu. 147.

1 Denuntiato reſpondere volenti variare non licet, ibi. nume. 148.

1 Denuntiata res transfertur in denuntiatum per inſtrumentum cum promiſſione in forma communi, & iurij, & alijs clauſulis opportunis, ibi num. 149.

1 Denuntiator criminis tam in foro laicali, quam Eccleſiaſtico repellitur à teſtimonio, cap. 90. num. 93 & in teſtamento an poſſit eſſe teſtis, num. 94.

1 Dependens quid ſit, cap. 58. num. 3. & ca. 344. num. 26. & quid dependens, & connexum, c. 50. nu. 44.

1 Dependens quid dicatur, & qualiter differat ab incidenti, & emergenti, cap. 100. nu. 72.

2 Dependens propriè quid dicatur, cap. 373. litera E. & cap. 188. littera H.

2 Dependens, vel connexum quid dicatur, cap. 379. num. 461. & cap. 198. litera H.

2 Dependens, vel annexum verum dicatur, cauſa petitionis ficti, ex cap. 379. Si agatur pro reſtitutione rei locatæ, cap. eod. num. 462. Et quæ, ſint eod. num. & ſeq.

2 Depopulatatio, Vide in Verbo, Guaſtum, præſenti Indice.

2 Depoſitarijs Beſtiarum quando ſolutio fienda cap. 197.

1 depoſitarius carcerari poteſt etiã non ſequuta condemnatione vel liquidatione depoſiti, & Statutum ſic diſponens valet, cap. 167. num. 94.

1 Depoſitarius pecuniæ capi poteſt nulla facta excuſſione, prout etiam capi poteſt publice vendens res, prout ſit Mediolani ad haſtam, & retinens rem, vel eius precium, c. 167. num. 17.

1 Depoſitarius bonorum immobilium dicitur eorum curator, cap. 233. num. 2.

1 Depoſiti inſtrumentum habet executionem paratam, cap. 42. num. 138. declara ſi ſit verum, non confeſſionatum, num. eod.

1 Depoſiti actio eſt bonæ fidei, num. 63. cap. 43.

2 Depoſiti loco quando ſufficiat ſola Oblatio, cap. 335. Littera T. num. 43. Et in pręſenti Indice, in Verbo, Oblatio ſola.

2 Depoſitio autem, & Oblatio, de quibus dictum, cap. 333. Vide Ibidem, num. 44. & 50. & 51. Vide etiam in Verbo, Oblatio.

1 Depoſitum non poteſt dici reale, in quo tantũ verba non acta interueniunt, nu. 64. Et in depoſito in ſpecie non poteſt iurari intereſſe, nu. 66.

1 Depoſiti priuilegia non habent locum in depoſito ficto, & confeſſato, ibi num. 65. cum tantum vera ſint priuilegiata, ca. 107. litera I.

1 Depoſitum ſi fiendum ex forma ſtatuti ab appellatione, vel aliter, excuſatur ſi ob paupertatem quis non poteſt deponere, c. 58. nu. 11.

1 Depoſitum vbi requiritur non ſufficit oblatio verbalis, vel realis, c. 46. num. 21. ſed depoſitum huius ſtatuti non eſt in vſu, ſed male intellectum à procuratoribus aliter intentatur, num. ſeq.

1 Depoſitum de quo in c. 102. quando eſt faciendum, eod. cap. 102. num. 72.

1 Depoſitum factum per accuſantem de periurio, quandoq; releuatur per accuſatum præſtita fideiuſſione ex diſpenſatione Senatus, d. c. 102. in verb. Depoſuerit.

1 Depoſitum verum, reale, vel fictum quando dicatur, capit. 167 nu. 90.

1 Depoſita de iure communi habent priuilegium, vt debitor, & depoſitarius poſſint pro ijs carcerari, quod videtur ſolum in voluntarijs locum habere, non autem in iudiciarijs veluti in innitum, nu. 91 & 92.

1 Depoſitum, vel ſequeſtrum ſi ſit factum penes commune, licet conſul, & commune ponatur in banno, tamen cum vniuerſitas ſit perſona ficta, non poteſt ex hoc conſul carcerari, num. 93.

1 Depoſitum in materia diffamatoria qualiter fiendum, & qualiter euitetur, c. 46. nu. 19. & 20.

1 Depoſitum retractus debet fieri de pecunia ſoluta per emptorem, non autem de ſoluenda ad tempus ex conuentione, & de pecunia currenti non reprobata, cap. 417. num. 596. & 597.

1 Depoſitum hoc qualiter eſſe debeat, num. 598.

1 Depoſito in fiendo cuius temporis ſit fienda æſtimatio pecuniæ, num. 599.

1 Depoſitum hoc debet fieri in pecunia numerata, non in æquiualenti, nu. 600. quæ debet coram teſtibus fieri, & de ea cõſtare debet, num. 601. & 603. & quod verum, non confeſſionatum requiratur, nu. 604. & quod non deficiat vno nummo, niſi per errorem aliqua pars omiſſa fuerit, num. 605. & 606. & ſi plures ſint facti contractus rerum retrahendarum, ſeparatim fiendum depoſitum nec vnicum æquiualẽs pro omnibus, num. 607.

1 Depoſitum debet fieri capitalis, & expenſarum cauſa dictæ vẽditionis factarum, ſi tamen ſunt liquidæ, num. 608.

1 Depoſitum, & pretium hoc oblatum computatur inter mobilia, non inter immobilia, num. 609.

1 Depoſitum hoc debet fieri emptore citato, & non alijs, d. c. 417. nu. 610. Et congruo tempore, num. 611. & ſeq.

1 Depoſitum hoc, & conſignatio ſi fiat abſque iudicis interuentu, vbi, & penes quem fieri debeat, numer. 613. & 614. Et depoſitarius etiam inuitus poteſt cogi ad eum ſuſcipiendum abſque damno, & impenſa ſua, num. ſeq. qui depoſitarius ſi fuerit perſona Eccleſiaſtica poteſt conueniri corã Iudice ſeculari, nume. 621. Sed ſi Princeps exegerit pecunias pro vſu Reipublicæ depoſitarius liberatur ad hoc depoſito, num. ſeq.

1 Depoſiti munus hoc qui ſponte ſuſcepit non poteſt dein ſe ab

eo

Digitized by Google

eo eximere abſque Iudicis authoritate,ibi.nu.616.& an ex eo conſequi poſſit aliquod ſararium,nu.ſeq.
1 Depoſitum hoc poteſt fieri penes Iudicem ipſum,nu.610. pro quo fiendo quis Iudex adiri debeat,nu.623.& 626.
1 Depoſito hoc mulieres, ruſtici & milites non excuſantur,ſi minus legitime fecerint,d.cap.417.nu.627.nec iuuantur beneficio reſtitutionis in integrum, num.ſeq.
1 Depoſita pecunia ſi tempore depoſiti erat bona, & dein fuerit reprobata,periculum erit emptoris moroſi,qui eſt in culpa, ibi.num.629. Idem ſi dicta pecunia perijt, vel facto Principis,vel depoſitarij,num.630.
1 Depoſitum hoc cum fiat Iudicis authoritate,non poteſt repeti niſi retractus lite finita,nu.632. Ampliando nu.ſeq.
1 Depoſitum ſolum non ſufficit ad acquirendum ius retractus, niſi etiam fiat petitio ſolennis intra tempus anni, & diei, num.640.
1 Depoſitum hoc non eſt neceſſarium,ſi emptor ſit paratus pecunias recipere, & inſtrumentum facere,ibi.nu.641.
1 Depoſitus appellatione pendente non dicitur appoſitus,c.131. num.302.
1 Depoſitio qualiter,& quo tempore,ac cui fienda,ad hoc vt vel poſſit beneficio Statuti de prædijs,c.433.nu.96.
2 Depoſitum illarum librarum ſex ante interloquutoriæ commiſſionem,quòd ex,cap.196.Debere fieri diſponitur, penes emptorem , hodie ſolet fieri penes actuarium , cap.eod. num.62.
2 Deroium,cap.96.
2 Derobari poteſt in debitis Cameralibus cauſa onerum vnus pro debito communis,c.71.litera G.& c.92.litera A.
1 Derogatio ſpecialis ad formam Statuti,cap.243. dicitur ſi exprimatur,non obſtantibus quibuſcunque iuribus & priuilegijs,d.cap.243.num.32.
1 Derogatio generalis ſufficit ad derogationem huius Statuti, ſi addatur iuramentum, quia habet vim ſpecialis derogationis,ibi.nu.33.
1 Deſcendentium appellatione veniunt omnes in infinitum,c. 265.num.1.& cap.ſeq.num.1.& cap.305.nu.10.& tam maſculus,quam fœmina,c.315.nu 7.
1 Deſcendens licet non ſit hæres ſui aſcendentis, dum tamen ſit hæres vaſalli obligati, tenetur ad debita illius de iure municipali,& quid de Iure communi,c.273.nu.3.
1 Deſcendens virtute Statuti, quod deſcendens non poſſit meliorare conditionem deſcendentium , æqualationem petere non poteſt in poſſeſſorio , ſed in petitorio ſic, cap. 305. num.47.
1 Deſcendens poteſt æqualationem petere nedum mortuo , ſed etiam bannito aſcendenti,ibi nu.48.
1 Deſerta cauſa, vide in verb. Appellationis cauſa deſerta.
2 Deſtructio, vide in verbo,Demoliri, & in verbo,Ædificij,præſenti indice,& in verbo,Oblatione,& depoſitione.
2 Deſtructio ædificij, & immiſſionis, quando fieri permittatur, c.342.nu.48.& in verbo,Demoliri,vt ſupra proximè.
1 Detentor nudus, colonus,& depoſitarius poſſunt conueniri rei vendicatione,cap.69.nu.23.
2 Detentor quis dicitur,c.403.nu.35.
2 Detentus propria authoritate eſt conſignandus , cap.369.litera G
1 Deterioratio in caſu retractus quando dicatur facta, adhoc vt emptor teneatur ad intereſſe,cap.413.nu.5.
1 Deterioratio non dicitur facta etiam quod fuerit mutata rei forma,eam meliorando,ibi.num.6.
1 Determinatio vna reſpiciens plura determinabilia debet intelligi,vt æqualiter determinet.
1 Dictionis,niſi diuerſimoda interpretatio,ad cap.290.num.16.
1 Dictio taxatiua tantum an excludat caſus ſimiles,nu.17.
1 Dictionis,vel interpretatio,num.18.
1 Dictio, Infra,poſita cum iſtis verbis,quatuor gradus,exponitur pro intra,d.c.290.num 19.
1 Dictiones iſtæ,vel alio modo, comprehendunt omnes modos, cap.163.nu.6.cap.300.nu.60. Idem ſi dicatur, modo aliquo, cap.260 num.1.& c.173. nu.2.Idem ſi dicatur,quouis modo,cap.294.num.10.
1 Dictio,perſona comprehendit vtrunq; ſexum,cap.284.num.1.
1 Dictio,aliquis comprehendit tantummodo maſculum, c.287. num. 1.
1 Dictio,vſq; aliquando ſumitur excluſiue,aliquando incluſiue, cap.289.num.15.
1 Dictiones iſtæ,ex linea maſculina,& per lineam maſculinam, quomodo inter ſe differant,cap.291.num.23.
1 Dictio, Idem , eſt repetitiua omnium qualitatum præcedentium,cap.313.nu.1.& c.305.nu.49.& c.422.nu.8.
1 Dictiones iſtę,per viam alicuius diſpoſitionis comprehendunt omnem ſpeciem diſpoſitionis,c.305.nu.32.
1 Dictio vtſupra,vel vtſupra refertur ad omnes qualitates præcedentes,cap.417.num.648.& omnia comprehendit,num. 871.
1 Dictio alio modo alienauerit , comprehendit omnem modum alienationis etiam impropriæ,ibi.num.826.& 841. alienationem etiam per vltimam voluntatem, num.827.comprehendit etiam tertio alias ſpecies alienationis,vt nu.828.
1 Dictio taxatiua in materia fauorabili, & in differenti comprehendit caſus ſimiles ex identitate rationis,cap.419.nu.34.
1 Dictio etiam eſt implicatiua,cap.281 nu.7.
1 Dictiones,ſemper,& omni in caſu, ſunt vniuerſales, affirmatiuæ,& comprehendunt omnes caſus,c.280.nu.5.
2 Dicto alicuius etiam ſi Statutum diceret ſtandum , intelligitur cum iuramento,c.374.num.11.
2 Dicto alicuius cum iuramento connumerati xxxvi.Caſus quando creditur,cap.375.nu.156.
1 Dictum alicuius ſine iuramento nullum, cap.276. Et præſenti indice,in verbo, Sacramentum, etiam ſi Statutum dicat credi dictum. Idem quòd ſine Sacramento dicto non credatur, cap.393.num.1.
2 Die omni, vel omni die, etiam ſi ex Statuto procedi poſſit non tamen poterit in honorem Dei,& Sanctorum,cap.393.num. 149.Non etiam hæ feriæ poſſunt tolli per Statutum,ibidem.
2 Dierum vtilium libellus continere debet Procuratores Mediolani,procuratorium munus exercentes,c.351.nu.7.
2 Dierum vtilium computatio qualiter fiat,c.102.
2 Dies termini non computatur in termino,cap.340.numer.58. litera AA.
2 Dies intercalaris habetur pro vna die in caſu Statuti,c.210.
1 Dies,ac terminus datæ citationis, ac commiſſionis, vtrum debeat apponi,& ſit de ſubſtantialibus, not.cap.1.num.95. Et quando ſit ex forma Statuti apponendus præciſus dies exprimi debet, nume 96. Et ſi in eius appoſitione fieret error quid? num.97. Et quod eſſe debeat iuridica , & non feriata dies huius datæ,vel commiſſionis,nu.ſeq.
1 Dies quotuplex, ibi.nume.115.cap.110.nume.1.& cap.417. num.302.
1 Dies feriata an ſit , nec ne attendi debent feriæ loci, vbi quis citatus,ibidem,num.124.
1 Dies vtiles,& continui qui dicantur, & ſint,cap.21.num.141. & ſeq. Et niſi diceretur de die vtili,intelligeretur de tempore continuo,cap.22.nu.6.Et de diebus vtilibus habet etiam, cap.25.num.44.
1 Dies litis cęptæ non computatur in inſtantia, d.c.21.nu.152. Sicut nec dies termini computatur in termino,ca.102.n.71. Et quod computetur,c.103.num.1.
1 Die omni feriato, & non feriato quid operetur hæc Clauſula, cap.47.num.96.& 97.
1 Diebus feſtiuis quæ vendi poſſint, & quæ non, c.110.nu.10.
1 Dies feſti per artifices obſeruandi non ligant Iudæos , ibi.numer.11.
1 die vltima termini,vel dilationis ſi ceciderit in die feriata,poſſunt omnia expediri , prout ſi eſſet Iuridica per Statutum , quid de Iure communi,d.c.104.nu.6.
1 dies duo habentur pro vno vtili, vbi Ius redditur ſemel tantũ in die,c.107.nu.41.& c.110.nu.21.
1 dies ſimpliciter prolatus intelligitur de continuo, c.115.num. 139.& c.131.nu.69.& c.417.nu.806.
1 dies locus, & aliæ ſolennitates de quibus in hoc Statuto, 332. in quibus inſtrumentis habeantur pro appoſitis,d.cap.332. num.20 & ſeq.
1 diei, vel noctis hora in inſtrumentis, ad quid apponatur, ibi. num.28.
1 dies certus rogitus de Iure communi debet à Notario poni in inſtrumentis,c.400.nu.13.
1 dies biſextilis,vel intercalaris quando comprehendatur in termino, c.413.nu.15. Qui dies computatur in Anno biſextili ad vtilitatem retrahentis,c.417.nu.306.
1 dies more Romano quando incipiat, d.c.417.nu.303.
1 diffamatorio Iudicio agens dicitur actor,cap.46.nume.25.Inferendo bannitum, & excommunicatum vti actores non poſſe vti dicto remedio,nu.26.tamen habet prærogatiuas Rei, num.27.Et dicitur reus originaliter, & actor per accidens, num.28.& 29.
1 diffamatorio in Iudicio quis erit Iudex competens an Iudex diffamantis, vel diffamati, diſcutit, d.cap.46.num.24.cum ſequent.
1 diffamatorio in Iudicio lis non conteſtatur, cap.46.num.35. Ideo teſtes examinantur lite non conteſtata, licet hoc malè practicetur,num.ſeq.
1 diffamatorium remedium quibus caſibus poſſit intentari, vide in

Digitized by Google

de in verbo, Legis diffamari.

2 Diffamatorium libellum dans contra officialem qua pœna puniatur, & quomodo procedatur contra diffamantem, cap. 31. num. 6.

1 Diffamatus Reus poteſt ſecundum communem, & veriorem trahere diffamantem coram Iudice ſuo vti Reus, d. cap. 46. num. 30 declarando vt ibi. Et eo caſu Epiſcopus, qui poteſt conueniri ſuper dicto remedio, poteſt trahi coram Iudice laico, num. 31. Et vbi ſint duo Iudices competentes Rei, licèt iudicium hoc ſit cęptum coram vno, actor poteſt trahere partem coram alio, num 32.

1 Diffinire, & Terminare quid differant inter ſe, cap. 19. num. 27. & cap. 47. num. 80. & quid differant diffinire, & cognoſcere, d. cap. 47. num. 79.

1 Diffinire, & terminare ſunt verba Synonima, cap. 135. numero 2.

1 Diffinitiua in Sententia ferenda, quæ requirantur neceſſario pro eius validitate, cap. 31. num. 4. & ſeq. vſque, & per totum, num. 75.

1 Diffinitiua in Sententia ferenda Iudex non tenetur exprimere cauſas eius Sententiæ, ibi. nu. 77.

1 Diffinitiua, an interlocutoria Sententia ſi ſit, diuerſimodè videre eſt pręſenti Indice, in verb. Interlocutoria.

1 Diffinitiua, eſt Sententia ſi Iudex declarat ſe incompetentem, & ab ea appellari poteſt, cap. 40. num. 36.

1 Dignitas nulla infra Epiſcopalem liberat Filium familias à Patria poteſtate, cap. 416. num. 11.

1 Dignitas antiquior præfertur, & in collegio iuniori ſenior, ca. 1. num. 23.

1 Dilationes in quibus caſibus ſint abbreuiandæ, cap. 1. nume. 199.

1 Dilatione, & termino probatorio pendente, nil innouandum, cap. 22. num. 46.

1 Dilatio omnis eſt communis partibus, ibi. num. 51. & cap. 24. nu. 4. Maximè in cauſa ordinaria, c. 25. nu. 34.

1 Dilatio, & terminus de quo hic, licèt dicatur datus partibus, quando etiam intelligatur datus Procuratoribus, d. cap. 22. num. 52.

1 Dilatio ſi fuerit data parti à Iudice, vtrum illa pars poſſit ei renunciare altera parte inuita, dicto capit. 22. numero 53. Ampliando num. ſeq. de dilatione data à ſtatuto.

1 Dilatione data ad probandum, an cenſeatur data ad producendum, ibi. num. 64. & 100.

1 Dilatione finita ad probandum, quis ad eam de nouo admittitur intra aliquot dies per modum purgationis moræ, ibid. num. 82.

1 Dilationes quot ad probandum in ciuilibus dentur, c. 24. nu. 5. & 8. Et quot in criminalibus, & in cauſis damni dati, numero 6. & 7.

1 Dilationes duæ in ciuilibus, quomodo dentur, ibi nume. 9. & ſi dentur aliquæ abſque cauſæ cognitione valent, numero 10.

1 Dilatio tertia probatoria datur probato impedimento, numero 11. & quomodo impedimentum hoc probetur, num. ſequent.

1 Dilatio quarta regulariter non datur, licèt detur in cauſis pecuniarijs, numero 13. & 14. vbi quomodo practicetur Mediolani.

1 Dilationes hæ non conceduntur, niſi parte inſtante, & petente, num. 15.

1 Dilationibus non datis ſententia valet, num. 16.

1 Dilationes hę quando conceduntur à Iudice parti, conceduntur quoque eius Procuratori, num. 17. Quibus obtentis an pars renunciare poſſit, num. ſeq.

1 Dilatio probatoria continet ſolum dies vtiles, num. 20.

1 Dilationem Iudex dare non poteſt, qua finita non poſſit amplius produci inſtrumentum, d. ca. 24. n. 33. dum tamen ius partis non ſit factum deterius, num. ſeq.

1 Dilationes ſtatutariæ quæ facultate abbreuiētur, & in quibus caſibus, c. 26. nu. 1. & ſeq.

1 Dilationes ad probandum quando, & in quibus cauſis per Senatum dentur, c. 41. nu. 115. & ſeq.

1 Dilationis conceſſione facta, illo die conceſſionis an liceat tractare contenta in ipſa dilatione, notatur relatiuè quo ad ius commune, c. 103. num. 2.

1 Dilationem ſi dederit maritus ad dotem ſoluēdam, & interim moriatur vxor, non lucrabitur dotem maritus, cap. 98. numero 246.

1 Dilatoriæ exceptiones quę ſint, & quare ſic appellentur, cap. 33. num. 7. & quando opponi debeant, ibi nu. 9. & ſeq.

1 Dilatoriarum quot ſint ſpecies, ibi num. 8.

1 Dilatoria exceptio poteſt tolli per principem, ibid. nu. 13.

1 Dilatoria exceptio ſi opponatur de iure communi, etiam ſi ſtatim non probetur reſeruatur in meritis cauſæ. num. 14. quæ per ſtatutum: ita reſeruata poterit ſemper probari, vſq; ad diffinitiuam ſententiam, nume. 15. tanto magis ſi probetur per inſtrumentum, quia tunc probatur per modum notorij. nume. 16. & 17. & alia exceptio reſeruatur etiam in meritis cauſæ, quæ habentur, num. 18.

1 Dilatoria exceptio, quæ debet cognoſci per Iudicem Eccleſiaſticum, ſi opponatur coram Iudice laico, quomodo remittatur ad Eccleſiaſticum, num. 19.

1 Dilatoriam opponens ſiue principalis, ſiue defenſor poteſt cogi ad ſatiſdandum pro expenſis ſi ſuccubuerit etiam quod iuraret animum non calumniandi eam propoſuiſſe, ibi nu. 20. & 21. & Iudex ex cauſa ſi cognoſcit malitioſe propoſitū poteſt reijcere, num. ſeq.

1 Dilatoria ſuper exceptione non probat Iudex ſi decidat interloquendo opponentem in expenſis condemnare poteſt. nu. 23. Quæ condemnatio quando, & quomodo poſſit fieri, num. 24. & 25.

2 Diligentia adhibēda per colonum in terris Domini, vt in ſuis proprijs, & qualiter probetur, c. 381. nu. 3.

2 Diligentia omnis adhibita non ſufficit promiſſioni faciendi, & curandi cum effectu, c. 438 num. 4.

2 Diœceſis appellatione quid contineatur, c. 175. num. 8.

1 Diœceſis qualiter differat à iuriſdictione, diſtrictu, & territorio, c. 310. nu. 39.

1 Directe quod fieri non poteſt, nec etiam indirecte, quando timetur fraudis ſuſpicio, c. 305. num. 34.

2 Directa dominia quando ęſtimentur libris tribus cum dimidia, & quando libris quatuor pro ſingulis centum libris de capitali, c. 210.

2 Directe, nec per indirectum in ſportulis per Prætorem Mediolani accipiendis, quomodo verificentur, cap. 9. num. 2.

2 Directi Dominus non intelligitur ſubalternatus, cap. 355. numero 53. Idem de emphyteuta, quia non intelligitur de ſubalternato, cap. eod. num. 54. Et circa emphyteutam, vide ſuo loco.

1 Directum dominium retinetur dando bona in emphyteuſin perpetuam, vel temporalem, c. 417. nu. 103.

1 Directum dominium comprehēditur ſub appellatione rei immobilis, ibi. num. 471.

1 Directi dominus pręfertur agnato luere poſſenti ad forma ſtatuti rem emphyteuticam, d. c. 417. nu. 872. qui Dominus directi libere dein vendere eam poteſt cui vult, nu. 873.

1 Directo alienato ſi vtile ei accreſcat quod cedat beneficio retrahentis, cap. 434. num. 159.

1 Directi dominus præfertur alijs quibuſcunque etiam habentibus Quotam, numero 5. Et ratio adducitur, limitando nu. ſeq. d. cap. 434.

1 Directi dominus ſi conſentit alienationi fiendæ per ſuum emphyteutam, videns agnatum, vicinum, vel alium habentem Quotam velle luere, an mutando propoſitum poſſit præferri, ibi. num. 10.

1 Directi dominus ſi concurrat cum habente Quotam præfertur, cap. 441. num. 4.

1 Directo in ſenſu Statuto nil operantia debent interpretari in ſenſu contrario, in Prælud. num. 477. Etiam ſi derogetur iuri communi, num. ſeq.

1 Diſpenſatio quod mulier poſſit nubere cum hæreditate extra iuriſdictionem abiq; eo quod bona applicentur agnatis, nō tenet in præiudicium iuris tertio acquiſiti, c. 310. nu. 21.

1 Diſpenſatio quod tripliciter conſideratur in iure, & quod dicatur quando quis legitimatur cum effectu limitato, c. 456. num. 22. & 23.

1 Diſpoſita in Statuto de fideiuſſore exonerando, non habent locum etiam de iure communi in fideiuſſore caſtellani durante caſtellania, ca. 413. num. 58. limita etiam dictum Statutum, num. 59. & 60.

1 Diſpoſitio Statuti non habet locum, vbi eius verba non conueniunt, In Prælud. num. 489.

1 Diſpoſitio quælibet, & Statutum prohibens aliquid fieri cum certa ſolennitate non trahitur ad caſum neceſſarium, ibid. num. 711. & ſeq.

1 Diſpoſitio quælibet referri debet ad actum immediatum, cap. 112. num. 61.

1 Diſpoſitio Statuti, in cap. 153. locum non habet in illis communibus terris, in quibus obſeruantur alia Statuta præciſa, veluti Papienſis, vel Laudenſis, d. cap. 153. num. 6. limita tamen habere locum, ſi ſit præſcriptum, vt non ſubiaceant Statutis ijs Mediolani in illis caſibus, quia conſuetudo illa eſſet obſeruanda, num. 7.

1 Diſpoſitio Statuti 156. in litera F. an habeat locum contra pu-

pillum,

Digitized by Google

pillum, qui ſolus, vel cum authoritate tutoris conceſſit licentiam ingrediendi, num. 7. cap. 156.
1 Diſpoſitio prædicta procedit tantum contra nominatos in inſtrumento, non contra tertium, etiam quod aliter teneretur ex forma iuris, vel Statutorum, ibi num. 8.
1 Diſpoſitio Statuti, in cap. 162. an habeat locum in pactis executiuis ad actionem realem, vel ad actionem perſonalem, d. cap. 162. num. 1.
1 Diſpoſitio ſtatuti, c. 417. an habeat locum, vbi ſolennitas illa requiſita adhibetur in contractu, ſed corrupte, ibi nu. 136.
1 Diſpoſitio ſtatuti de filiofamilias quod fideiuſſores, & interceſſores filiiſamilias nuliter contrahenti ob non ſeruatam ſolennitatem dicti ſtatuti non teneantur, an habeat locum ſi iſti principaliter ſe obligauerint; & an in hac diſpoſitione comprehendatur collaudator fideiuſſoris, & is qui fideiubet nullo petente, d. cap. 416. num. 174. An hæc diſpoſitio procedat de iure communi, nu. 175. Diſpoſitio hæc in quibus caſibus limitetur, ibi num. 176. cum ſeq.
1 Diſpoſitio quælibet ſtatuti prohibentis aliquid fieri abſque aliqua ſolennitate non trahitur ad actum, qui fit ex cauſa neceſſaria, d. c. 416. nu. 46.
1 Diſtractus quid ſit, cap. 328. num. 193.
1 Diſtrictus quid ſit, cap. 19. nu. 22. & importat idem quod ſubiectio, num. 23. Vbi etiam in quo differat à territorio, & in quo differat à iuriſdictione, & diœceſi, c. 130. num. 12. & 14. & cap. 310. num. 39.
1 Diſtrictus quot modis capiatur, c. 62. num. 3.
1 Diſtrictus appellatione quid veniat, c. 452. nu. 6.
2 Diſtrictus, diœceſis, & iuriſdictio, quid importent, c. 253. nu. 4. c. 367. num. 2. El 2. Vbi de diſtrictu, & iuriſdictione, & de diœceſi, vide ſuo loco.
2 Diſtrictus, & ducatus Mediolani, cap. 27. litera C. Et alibi ſuo loco, præſenti indice, & diſtrictus quis ſit, cap. 175. Et quid comprehendat, ibid. num. 7.
2 Diſtrictus, ducatus, & iuriſdictionis, quid releuent hæc verba, cap. 54. nu. 11.
1 Diu, verum ſit an ne, quomodo iudicetur, c. 413. nu. 21.
2 Diuidentes eorum credita quando, & quomodo diuidant, ca. 96. Et quomodo intelligantur, eod. cap. litera E, & litera I. & litera R. Idem procedit, quando duo rei ſunt obligati, cap. eod. litera L. & litera M. eod. & litera Z. c. 98. vt ſupra.
2 Diuinitatis locus pius Mediolani, c. 493.
2 Diuiſi tempore oneris, vide in verbo, Oneris tempore, præſenti Indice.
2 Diuiſio patris cum filijs non valet eo viuente, ſed fit aſſignatio, cap. 485. num. 60. Ideo dictum c. 485. vtitur verbo, Aſſignationis.
2 Diuiſio colonorum ſi inter eos fiat, poteſt locator eis bona locata auferre, c. 397.
2 Diuiſio, & communicatio iterum qualiter inter fratres præſumatur, c. 483. nu. 148. & ſeq.
1 Diuiſio qualiter præſumatur, ſi per decennium ſeparatim bona poſſeſſa fuerint, ibi num. 6.
1 Diuiſio inter fratres qualiter fienda, num. 7.
1 Diuiſio cum fiſco ita fit, vt fiſcus faciat partes, & priuatus eligat. num. 8.
1 Diuiſio quando fit inter ſocios, rei quæ fuit meliorata ab aliquo ſociorum eidem aſſignatur in diuiſione, ibid. nu. 9.
1 Diuiſio per patrem facta inter filios non tenet durante patria poteſtate, ſed habet vim cuiuſdam vltimæ voluntatis, cap. 307. num. 1. & 3.
1 Diuiſio quæ fit per patrem inter filios poteſt eſſe inæqualis, dum tamen relinquatur cuique filiorum legitima, ibi nu. 2.
1 Diuiſio hæreditatis facta per patrem inter filios in poteſtate per quotas, differt à diuiſione bonorum particularium, nam primo caſu non tenet, ſecundo ſecus, ibi num. 5.
1 Diuiſio, & aſſignatio qualiter inter ſe differant, num. 6.
1 Diuiſio facta inter aliquos, cum dicatur alienatio ſubiacet retractui, c. 417. num. 847.
1 Diuiſionem quæ recipiant, & quæ indiuidua, cap. 101. nu. 1.
1 Diuiſionem non præſcribunt ſocij in vna re pro indiuiſo, etſi continuauerint longiſſimo tempore in poſſeſſione illius rei pro indiuiſo, cap. 113. nu. 27.
1 Diuiſionem petendi facultati renunciari non poteſt, c. 275. nu. 3. Nec etiam præſcribi iuri non diuidendi, num. ſeq.
2 Diuiſiones fructuum inter colonos, partiarios, & maſſarios, qualiter fienda in capita, c. 401. Idem inter molinarios, & alios ruſticos operarios, c. 401.
2 Diuiſiones inter fratres qualiter regulariter fiat. c. 407.
2 Diuiſorum bonorum in parte aliqua ſeruitus non præſumitur facta, vel conſtituta, ſi de ea non apparet, etiam quod quis poſt ea longo tempore ſit vſus, in Rubr. c. 331. nu. 16.
2 Diuiſus locus, ſeu burgus qualiter in ſolutione onerum, dationum, & condemnationis pro illa parte, quæ non ſoluit ſi moleſtetur repetat expenſas, & damnum, c. 23. & præſenti Indice præcipuè, in verbo oneris, vel datii.
1 Doctores de Collegio ſi ob peſtem deuenerint ad exiguum numerum, vt non poſſint ſupplere muneri conſulendi in omnibus cauſis, an cauſæ dentur conſilio ſapientis extra Collegium, cap. 27. num. 84.
1 Doctor Iudex malè iudicans an teneatur de dolo, vel lata culpa, cap. 31. num. 88.
1 Doctor fugitiuus, vel ſuſpectus de fuga capi poteſt, cap. 167. num. 44.
1 Doctor Tabellio, licèt poſſit facere inſtrumentum, tamen id non debet facere; ſed facta debet explere, cap. 357. numero 11.
1 Doctoris collegiati filius, qui in Collegium ſit cooptandus, de iure non debet ſoluere pro eius ingreſſu, capit. 414. numero 18. Quid circa hoc obſeruet Collegium Mediolani, ibidem.
1 Doctor de Collegio ſui culpa priuatus, ſi ſit reſtitutus, an eius locum recuperet de iure, & quid de conſuetudine, ibi numero 22.
1 Doctorem degradatum ſolus Princeps reponere in ſuo ſtatu poteſt, nu. 23. Sicut ipſe Princeps ſolo verbo Doctorem facere poteſt, d. cap. num. 97.
1 Doctores recepti in Collegium, quam iuriſdictionem habeãt, num. 24. & 25.
1 Doctorum Collegiatorum ſi numerus debet eſſe certus, ſupernumerarius non gaudet priuilegio Collegij, ibi num. 27.
1 Doctoratui decem requiruntur, d. cap. 414. nu. 90.
1 Doctoratus eſt dignitas, ibi num. 102.
1 Doctoratus inſignia gerens cum non eſſet Doctor, an ſi poſtea doctoretur ei de nouo ſint danda inſignia, nu. 104.
1 Doctorelli non gaudent priuilegiis Doctorum, nu. 105.
1 Doctor decapitari non poteſt, niſi degradentur, nu. 106.
1 Doctor ſenior in procedendo an præferatur iuniori, ibi 108. & ſequentibus.
1 Doctor minor an poſſit vti beneficio reſtitutionis in integrũ, numero 107.
1 Doctor factus Comes non perdit priuilegium populare, num. 111. d. cap. 414.
1 Doctor quando dicatur anteceſſor Imperatoris, d. capit. 414. num. 113.
1 Doctor ingrediens matriculam Notariorum, an amittat priuilegium, & exercitium Doctoratus, num. 114.
1 Doctorandi ætas quæ de iure communi, ibi nu. 117.
1 Doctor excellens an debeat in Collegium admitti, licèt nõ habeat ea, quæ in aliis requiruntur, ibi. nu. 122.
1 Doctores exercentes mercaturam etiam per alios quando nobilitatem amittant, nu. 8. c. 415.
1 Doctor conſulens per verbum, forte, dicitur reſpondere de iure, c. 442. nu. 11.
1 Doctoratus dignitas non liberat filium familias à patria poteſtate, cap. 416. nu. 12.
2 Dolo, vel culpa, vel negligentia officialis aliquem vexans ad quas pœnas teneatur. cap. 40. num. 24.
1 Dolus in dubio non præſumitur, c. 328. nu. 397.
1 Domeſticus teſtis tanquam ſuſpectus repellitur à teſtimonio, c. 90. nu. 25. & 29.
1 Domeſticus quis appelletur, ibi num. 26. & 27.
2 Domibus in locandis quòd præferantur officiales Principis diſponit decretum, c. 379. num. 122.
2 Domicella ſe commiſcens Domino, an patiatur aliquam pœnam. c. 498. num. 1. vide etiam aliqua, in verbo, famulum, & famula, præſenti Indice.
2 Domicella reddita pregnas non debet recedere furtiuè, capit. 497. littera A.
2 Domicellis apta ſtatuta, c. 495. 496 497. 498 & 499. & de veſtito ante finem ſine licentia recedente, cap. 496. tenetur pro furtis, vel rebus ſubtractis, cap. 497. & quando in honeſtè ſe habeant in domini domo, cap. 498. & de ſolutione eorum ſalarii, cap. 499. & diſpoſita in domicello intelliguntur de domicella, famula, nutrice.
2 Domicellis facta ſtatuta non comprehendunt clericos, ca. 497. num. 4.
2 Domicellus intelligitur famulus, ſeruitor, cap. 496. littera A.
1 Domicilium non præſumitur mutatum, niſi probetur aliquis centum annis habitaſſe, c. 1. nu. 166.
1 Domicilium loci attenditur in dubio ad cenſendum quem ſuppoſitum, ibi. 67.
1 Domicilium mariti an vxoris ſit attẽdendum, vt ſciatur quòd ex duobus ſtatutis ſit ſeruandum, quo ad lucrum dotis,

Digitized by Google

Statuto caueatur, quòd ſi furtum de nocte commiſſum ſit teneantur omnes de communi, per hoc ſtatutum ſecundũ, an reſtringatur ad perſonas, de quibus in primo ſtatuto, c.375.num.62.

2 Damnum in dubio præſumitur datum à vicinis, cap.375.numero 68.

2 Damnum debet conſtare eſſe datum in illo territorio, ſine cõmuni, id quod velit commune teneri, cap.375. numero 70. In dubio autem locus,in vno datum,& damnum,præſumitur eſſe Territorij, & Communis propinquioris, cap. 375.num.71.

2 Damnum paſſus,quod non potuit conſequi à ciuitate, poteſt conſequi à malefactore, nec electione regreſſus eius tollitur,c.375.nu.123.

2 damnum paſſo ſi villa habens modum uoluerit ſatisfacere, altera communitas poteſt concedere repreſalias.num.124. cap.375.

2 damnum tenetur reſtaurare villa,etiam ſi clam, & occulte factum eſſet, ſiue de die, ſiue de nocte,capit.375. numero 76. Et ſecundo quæ tamen limitatur,eodem cap. nu.28. Contra villam pro damno agitur tantum ciuiliter, capit.375. numero 136.

2 damnum ſequutum vno anno,quod meretur remiſſione in eo,& ſeq. quando,c.393.nu.253.254.

2 damnum paſſus in conſequutione damni,ſufficit,ſi ſit ſimplex poſſeſſor,cap.375.numero 125. Licet non ſit Dominus, & hoc in caſu dicti ſtatuti, in hoc tamen caſu fit diſtinctio, Vide in verbo, dato damno, & quod damnum paſſus, vt iurare poſſit qualis ſufficit quòd ſit, cap. 375. numero 162. Littera II.

2 damnum datum,conſequitur ex ca.375. vſufructuarius, colonus,& conductor,eodem c.nu.127. Vbi an Iudæi, & Sarraceni an gaudeant priuilegio dicti ſtatuti.

2 damnum ſi eſt datum in finibus duorum conſiſtentium, tunc ambo tenentur,ca.375.nu.165.

2 damnum datum per conductorem qualiter æſtimandum,cap. 400.num.306. Et qualiter cum melioramentis compenſatur,eod cap.num.302.& ſeq.

1 damnum datum bannito ex ſtatuto de fideiuſſore exonerando, an remaneat impunitum de iure communi, capit.413. numero 57.

1 dationem in ſolutum ſi loquatur ſtatutum, non habet locum in ſubhaſtatione,c.164. nu.15. & ſtatutum loquens de datione in ſolutum iudiciaria, nõ habet locum in voluntaria, cum in iudiciaria ſit ſecus etiam de iure communi, ibi n.16. Niſi ſit facta per reſcriptum Principis, num.ſeq.

1 datione in ſolutum facta creditori per Iudicem, & adiudicatione iudiciaria hac debitor de iure communi non poteſt amplius offerre pretium crediti,& conſequi rem,capi. 163. num.28.

1 dationes in ſolutum,quæ fiunt per curatores hæreditatum iacentium creditoribus, non requirunt æſtimationem bonorum,ibi num.39.

1 Datio in ſolutum fieri non poteſt, ſub prætextu alicuius debiti illiquidi,ca 168.num.4.

1 datio in ſolutum ſi fiat plus debito non valet.nu.5.etiam pro parte veri crediti,& vt fructus medio tempore percepti cõputentur in ſortem,num.ſeq.

1 datio in ſolutum ſi fiat, & aliquid in aliqua parte omittatur, etiam in quid minimo plus debito,in totum corruit, ibidẽ num.7.

1 datio in dotem modo ſimpliciter fiat, non ad excluſionem filiorum primi matrimonij, non eſt prohibita per ſtatutum, cap.271.num.2.

1 datio in ſolutum non venit appellatione venditionis, licet ſit ſpecies alienationis,c.417.nu.516.ſed venit, ſi ſit voluntaria,c.443.num.8.

1 datio in ſolutum inſpects origine, & occaſione debiti, voluntaria dicitur,ibi num.520.

1 datio in ſolutum venit in conſuetudine retractus in Gallia,d. cap.417.num.17.

1 dationis in ſolutum appellatione an in ſtatutis veniat neceſſaria,vel voluntaria,d.num.520. & 521. & in verb. de voluntate debitoris.

1 dationis in ſolutum appellatione per iuſdicentem factæ venit ſubhaſtatio facta inuito debitore,nu.522.

1 dationis in ſolutum appellatione non venit ſubhaſtatio, cap. 438.nu.6.quicquid ſit, ſecus in materia retractus de quota,d.num.6.

1 datio in ſolutum facta Eccleſiæ non ſubiacet retractui de quota.ibi.num.7.

1 dationis in ſolutum lucrum tertiæ partis ex Nou.conſtitutionibus non ſpectat retrahenti,ſed creditori, dicto cap.438. num.8.

1 Datio in ſolutum venit appellatione alienationis d.cap.417. num.842.

1 Datio in dotem ſubiacet retractui,ibi nu. 842.

2 dationum in ſolutum inſtrumenta per quemlibet Notarium rogari poſſunt,cap.216.e.incip.Item.

2 datiariorum Notarij ſubiacent taxæ Notarijs cauſarum ciuilium factæ,cap.216.Item quod Notarij officij 3. & alia ad id pertinentia, ibidem, hi datiariorum Notarij non examinant teſtes,partibus,vel altera earum contradicentibus, & quando examinant eis eſt merces taxata,c.216. Item quod dicti Notarij,reſpectu eorum ſalarij ſententiarũ, non accipiant pluſquam lib.1.ſol.12.pro qualibet, etiam ſi plures eſſent perſonæ,ſed minus ſupraſcripta ſumma arbitrio etiã Iudicis,ibid.

2 datiarij quæ priuilegia habeant,c.67.nu.2.

2 datiarij Publicani ſunt,c. 235.litera A.

2 datiarij,vide in verbo,Gabellarum,& in verbo,Publicani,præſenti indice,etſi quid cauſa remiſſionis,vel è contra deſideras,circa remiſſionem quære,cap.394.nume. omnibus,præcipue à nu.287. vſque ad fin. & quid ſeruet Illuſt. Magiſtratus ordinarius,c.eod.nu.239.Et circa hoc nota,quod ſit remiſſio damni,non autem lucri publicano, eod.ca.nu.233. Et ex eorum libris id inſpicitur.

2 datij condemnationis,vel oneris, ſuam partem ſoluens,quod pro alia parte non teneatur,& quomodo repetat expenſas, & damna,c.232. Et in verbo,Oneribus, vel datijs, præſenti indice,& in verbo,Soluens.

2 Datiarijs quo loco communia non obediant,c.235.

2 Dealbatores fuſtaneorum,& habentes prædia ſuper lecto, ſeu ripa Nironis, & ex ea, & aqua Rouerſellæ ſentientes vtile, ad quæ tenentur.c.335.

2 Dealbatores,& Acciaroli qualiter poſſint accuſari, & quando poſſint extrahere Nironis aquas,cap.316.

2 dealbatoribus fuſtaneorum acciarum, & drapporum,quæ facultas competat in qualibet aqua,c.308. Et in verbo, Fuſtaneorum,præſenti indice.

2 dealbatorum drapporum,& fuſtaneorum fauore diſpoſita, c. 315.& cluſa Nironis non habenda,& ca.323. Quod aquæ Nironis decurrant ad ciuitatem in glo. Vbi etiam dicitur cauſa dealbatorum fuſtaneorum.

1 debeat verbum quid importet,ca.47.nu.1.

1 Debitores plures inſolidum obligati debent coram eodem Iudice conueniri,c.8.nu.17.& ſeq.

1 debitorem contra mora lite via ordinaria, vel aliter ſi efficiatur non ſoluendo; creditor poteſt contra eum, vti ſuſpectũ impetrare capturam coram alio Iudice,ibi nu.53.

1 debitor prima facie quando quis apparere dicatur, cap.42. num.1.cum ſeq.

1 debitor quis dicatur,vt poſſit conueniri executiuè, ibi nume. 7.cum ſeq.

1 debitor videtur reus neceſſarius, & ſuſtinet partes defenſoris, ibi.num.235.

1 debitor quod non poſſit probare liberationem,niſi per tres teſtes. Statutum ſic diſponens non ligat Clericos, c.95.nu.6. & vt latius in verb. Clericus.

1 debitor ſuſpectus poteſt capi die feriata, etiam in honorem Dei,c.107.nu.34.& c.110.nu.7.

1 Debitor non condemnatur in expenſis, vbi pars non citatur. cap.158.num.38.

1 Debitor per hoc verbum intelligitur debitor qualitercunque ſit.c.163.num. 8.

1 debitore inſtante an creditor cogi poſſit ad accipiendum bona in ſolutum,ibi num.9.ampliando,num.11.

1 debitore exiſtẽte Eccleſia cogitur creditor ad accipiendum in ſolutum,etiam non meliorem ex bonis d.Eccleſiæ. nu. 12.

1 Debitore inſtante creditor cogitur ad accipiendum bona in ſolutum, niſi pactum ſit ſpecialiter inter eos de ſoluendo in pecunia numerata,ad quod cogitur etiam ſi debitor feciſſet omnem diligentiam vendendi bona, & non reperiſſet emptorem,ibi nume. 13.& ad dicta bona in ſolutum accipiendum cogitur quoque debitore exiſtente in carceribus, & qui non eſt aliter ſoluendo,niſi adeſſet iuramenti. numero 14.& 15.

1 debitor per hoc verbum intelligitur debitor qualitercunque ſit.c.163.num.8.

1 debitore inſtante an creditor cogi poſſit ad accipiendum bona in ſolutum,ibi nu. 9.ampliando nu.11.

1 debitore exiſtente Eccleſia cogitur creditor ad accipiendum in ſolutum,etiam non meliorem ex bonis dictæ Eccleſiæ. nume. 12.

De-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Debitore inſtante creditor cogitur ad accipiendum bona inſolutum, niſi pactum ſit ſpecialiter inter eos de ſoluendo in pecunia numerata, ad quod cogitur etiam ſi debitor feciſſet omnem diligentiam vendendi bona, & non reperiiſſet emptorem, ibi nu. 13. & ad dicta bona in ſolutum accipiendũ cogitur quoque exiſtente debitore in carceribus, & qui nõ eſt aliter ſoluendo, niſi adeſſet in inſtrumento promiſſionis iuramentum, nu. 14 & 15.

1 Debitor cogere poteſt creditorem ad accipiendum bona inſolutum, quando eſt pactum in inſtrumento, quòd non ſoluẽte debitore tempore limitato, cenſeantur data bona inſolutum, nu. 16.

1 Debitor in omnibus caſibus, in quibus poteſt ſoluere ſtabilia, ſtatim amittit electionem, cum lis conteſtatur ſuper credito pecuniæ in obligatione exiſtente, dicto capit. 163. num. 19.

1 Debitor cogitur prius tradere mobilia in caſibus in quibus creditor cogitur accipere bona inſolutum. ibi. nu. 21.

1 Debitor antequam cogat creditorem ad accipiendum bona inſolutum, probare debet quòd ipſe perquiſiuit emptorem immobilium cum diligentia, & non reperuit. nu. 12.

1 Debitor ſi vult cogere creditorem ad accipiendum bona inſolutum, tenetur in ſpecie aſſignare bona, trãsferre Dominiũ, tradere inſtrumenta, & poſſeſſionem expeditam, & præſtare fideiuſſionem pro cautione, quæ fideiuſſio requiritur tempore eorum oblationis. d. c. 163. nu. 23.

1 Debitor ſi procuret quod emptor bonorum captor, & pignorator non inueniatur, poterit creditor dominium à Principe per literas petere ſibi adiudicari iuſto pretio. ibi. numero 49.

1 Debitor luere volens bona data inſolutum creditoribus, & monetæ pretium tempore dationis inſolutum erat vno modo, & alio modo tempore luitionis, tunc tempus inſpiciendum erit. cap. 164. num. 21.

1 Debitor luere volens bona data inſolutum creditoribus, tenetur ſoluere expenſas dationis inſolutum, & alias expenſas, tàm in re, quàm occaſione rei neceſſarias, nec liberatur dando pignora, & fideiuſſores, ibi. num. 22.

1 Debitori luere volenti bona data in ſolutum creditoribus, ſufficit quod offerat, vbi creditor nolit recipere, & vt liberetur à nexu obligationis, & hypothecæ, nu. 23. quæ oblatio vt teneat quid fiendum ſit, num. ſeq.

1 Debitor luere volens bona data inſolutum creditori, debet reficere impenſas per creditorem in eis factas, etiam quòd debitor minus eſſet impenſurus, & datur quantum impenſum ſit, etiam ſi plus melioratum, & ſi plus fuit impenſum, & minus melioratum, datur quod fuit melioratum, dicto ca. 164. num. 27. 28. & 29.

1 Debitor luere volens bona data in ſolutum creditori; quę bona plura ſint, & aliquæ impenſę ſint factę in aliquibus eorum, etiam quod debitor retrahendo ſoluat totum capitale, poterunt pro expẽſis retineri tantum bona, ſuper quibus factæ ſunt, non alia. ibi. num. 34.

1 Debitor, & fideiuſſor quando ſunt obligata ad corpus, cum renunciatione Auth. Pręſente. C. de fideiuſſ. detento vno ex eis, non prohibetur alius capi, & detineri, ita tamen quod detineatur vnus poſt alium ex interuallo, & hoc fallit, vbi ſit ſatisfactum creditori per primam executionem, & vbi ſit cõſuetudo, vel pactum inter ipſos in contrarium, vel vbi primo detentus ſoluiſſet debitum. ca. 166. nume. 10. 11. 12. 13. & 14.

1 Debitor quando eſt ſuſpectus, vel fugitiuus capi poteſt, nulla in bonis excuſſione facta. c. 167. num. 11.

1 Debitor quando ſe obligauit ad perſonam, poteſt incarcerari etiam non facta dicta excuſſione, nu. 13. ibi, ſicuti etiam qñ in licitatione promiſit pecuniam, & non ſoluit, num 14. ac etiam quando eſt ſtatutum, vel priuilegium, quod quis capi poſſit, prout dicitur in nundinis, & in caſibus notatis, & exceptis in hoc Statuto, c. 167. num. 15.

1 Debitor carceratus ex vna cauſa, poteſt ex alia recommendari nulla facta excuſſione, ibi nu. 16.

1 Debitor notorie non ſoluendo capi poteſt nulla bonorum excuſſione facta. num. 18.

1 Debitor capi poteſt ad effectum vt indicet bona ſua, nu. 19.

1 Debitor renunciare non poteſt beneficio & priuilegio, quod quis non poſſit carcerari pro debito priuato indulto per hoc Statutum. c. 167. amplianıem diſpoſitionem iuris communis, vt nec in ſubſidium poſſit hoc fieri, ibi num. 26.

1 Debitor ſi promittat dare pecuniam creditori intra aliquod tempus, quo elapſo dabit bona inſolutum, non cogitur creditor accipere bona inſolutum, ſi ſit in caſibus prohibitis dari, ſed eſt in eius electione, vel ea accipere, vel quantitatem petere. cap. 168. num. 3.

1 Debitoribus ex cauſa maleficij feriæ minime proſunt, c. 160. num. 4.

1 Debitorum pactionibus creditorum iuribus derogari minimè conuenit. cap. 275. nu. 2.

1 Debitor habens rem communem, & indiuiſam cum pupillo, dicitur pupilli debitor, & excluditur à tutela legitima, vel datiua. c. 316. nu. 1. non autem excluditur ſi eſt debitor exigui. ibi. num. 10.

1 Debitor etiam excommunicatus quando poſſit cedere bonis. c. 408. nu. 19. & 20.

1 Debitores collectarum ſubditi bonis cedere poſſint, ibi n. 53.

1 Debitor ſciens ſe non eſſe ſoluendo tempore contractus, quando admittatur ad bonorum ceſſionem. ibi. nu. 59. & 60.

1 Debitor fiſci non poteſt bonis cedere, ſecus ſit priuati, etiã ex cauſa delicti, d. c. 408. nu 68. & 69.

1 Debitor Fiſci ex contractu quando poſſit bonis cedere. num. 70. 71. & 72.

1 Debitor Gabellarum non poteſt cedere bonis. nu. 73.

1 Debitor qui habet inducias quinquennales an gaudeat beneficio ceſſionis bonorum, ibi nu. 75. & 76.

1 Debitor cui fuit factum pactum de eum non incarcerando an poſſit bonis cedere. ibid. nu. 85. 86. quid ſi ſit ſoluendo. nu. 87. quando vult cedere bonis non coactus à creditoribus. n. 88. quando debitum à principio negauit, & poſtea fuit cõuictus, & condemnatus, nu. 89. cum ſeq.

1 Debitor qui vult cedere bonis, debet agnoſcere debitum, & qualiter. nu. 90. & 91.

1 Debitor faſſus in cauſa appellationis, quod negauerat in cauſa principali, an poſſit vti beneficio ceſſionis bonorum. num. 94.

1 Debitor occultans partem ſuorum bonorum, priuatur beneficio eorum ceſſionis. d. c. 408. num. 102.

1 Debitor an priuetur beneficio ceſsionis bonorum, ſi creditor ſit eo pauperior factus, num. 103.

1 Debitor quando poſſit bonis cedere, nu. 105. cum ſeq.

1 Debitor facta ceſſione bonorum, non poteſt conueniri pro bonis præteritis, ſecus autem pro acquirendis. nu. 116.

1 Debitor an per ceſſionẽ bonorum liberetur ipſo iure, an ope exceptionis. nu. 117.

1 Debitor ſi poſt ceſſionem bonorum peruenit ad meliorẽ fortunam ad quid teneatur, ibid. nu. 127. & in nu. 128. præferuntur creditores anteriores poſterioribus in bonis poſt ceſſionem acquiſitis.

1 Debitor cedens bonis an teneatur ſatisdare, quod ſi peruenerit ad meliorem fortunam ſoluet quod poterit, nu. 134.

1 Debitor quis, & quando poſt ceſſionem bonorum non teneatur ad aliquid de acquiſitis, nu. 139. & 140.

1 Debitor bonis cedens an teneatur inſolidum poſt ceſſionem creditoribus conditionalibus, quorum conditio verificata fuit poſt dictam ceſſionem. nu. 145.

1 Debitor poſt ceſsionem bonorum re integra ipſam ceſsionem reuocare poteſt, d. c. 408. nu. 167.

1 Debitor an poſſit mulctari poſt bonorum ceſſionem. nu. 168.

1 Debitor principalis de iure communi quo beneficio fideiuſſoris vti poſſit, c. 413. nu. 8.

1 Debitoris iuramento ſtandum eſt, quod non inueniat fideiuſſorem, ibi num. 39.

1 Debitor quomodo cogi poſſit ad ſoluendum fideiuſſori id quod ab eo ipſius debitoris nomine exactum eſt, ibi. nu. 46.

1 Debitor principalis an poſſit cedere bonis in pręiudicium fideiuſſorum, d. cap. 413. num. 64.

1 Debitor ceſſus poteſt validare per eius conſenſum ceſſionem inualidam ob ſolennitates omiſſas introductas in eius fauorem cap. 447. num. 4.

1 Debitor non liberatur à debito per ſolutionem factam à fideiuſſore, vel correo, vel ſimili, ibi num. 15.

1 Debitor ceſſus poteſt opponere compenſationem contra ceſſionarium, quam poteſt opponere cõtra cedentem, ibi. n. 35.

1 Debitor qui iurauit in obligatione, an poſſit obijcere compenſationem crediti eiuſdem liquidi. c. 458. n. 5. & 6. & an obijcere poſſit creditori, quod ſibi computet in ſortem fructus per eundem creditorem ex re pignorata perceptos, nu. ſeq.

1 Debitor ſi promittat aliquid quibuſdam ſoluere terminis limitatis adhibito iuramẽto, ſi ceſſat in primo ſoluere, poteſt ad totum conueniri non expectatis alijs terminis, ibi. nu. 8.

1 Debiti ſtatutum mentionem faciens intelligit de neceſſario, non voluntario, in prælud. nu. 468. & loquens de debito neceſſario, intelligitur de neceſſario ſtricte, non autẽ ab initio voluntario. ibi. num. 812. ſicut etiam loquens de debitore,

Digitized by Google

comprehendit fideiuſſorem,ibi num.469.
2 Debito alterius,vel delicto,quis non tenetur,cap.438.nu.5.
2 Debitor,qui pro debito priuato capi non poteſt,ad hoc vt ca piatur caurela,c.65.num.66.
2 Debitor in diem,vel conditionalis, non dicitur ante euentum diei, vel conditionis,c.380.num.15.
2 Debitor,ſi ex cap.201.carceretur,admittitur detentus ad reuiſionem ſententiæ,eod.cap.nu.13.
2 Debitor pro debito ciuili extra ciuitatem, vel prouinciam ex trahi non poteſt,c.65.nu.14.
2 Debitor,contra quem agitur via ſequeſtri, c. Si per apparentem,201. An admittatur ad fideiuſſorem, vt relaxum obtineat,c.eod.num.10.
2 Debitor & creditor communis Mediolani compenſant,c.187.
2 Debitor captus,vide præſenti indice, in verbo, Captus, ſuo loco.
2 Debitorem apparentem ſubde,& eius hæredes, in c.Si per apparentem,201.num.12.litera CC.
2 Debitores ciuitatis aliquem honorem, vel legationem in ea recipere non debent,c.1.nu.40.
2 Debitori,prima facie,& eius hæredibus,quando ipſo iure terminos 15.dierum vtilium intelligitur præfixus,capi 201.Et quid ſeruetur,ibid. per totum.
2 Debitori ſoluenti indebitum ſuccurritur ex c.201.nu.12. Tamen poteſt vti compenſatione ibidem.
1 Debitum debet eſſe liquidum ex ſcriptura,vel liquidari prius debet,antequam executioni mittatur.cap.42.num.7.
1 Debiti in diem ad creditum non poteſt agi executiue ex diſpoſitione huius ſtatuti.ibi.nu.27.declarando, num.ſeq. quando poſſit agere.
1 Debitum quando non ſit nouatum, exceptio non cenſetur ſublata,ibi num.184.
1 Debitum non dicitur ſi obſtet exceptio. ibid. num.253.
1 Debitum fateri quis,quomodo dicatur.c.88. nu.19.
1 Debitum omne priuatum dicitur,fiſcali excepto, c.167.nu.1. & quale dicatur debitum priuatum.cap.2. num.8.
1 Debitum contrahens ſpe beneficij ceſſionis bonorum dicto beneficio non gaudet,cap.407.num.61.
2 Debiti pro vna parte ſi quis egerit coram vno Iudice,non poteſt pro reliquo agere coram alio, finito etiam illo iudicio, niſi ex poſt fuerit maturata illa reliqua ſumma, cap.8. numero 32.& 33.
1 Debito pro eodem poteſt quis vexari coram diuerſis Iudicibus impetrando diuerſas executiones, & remedia, maxime ſi ſint diuerſæ ſpeciei, ibi numero 42. vbi etiam habes quę ſint hæ ſpecies.
2 Debitum conditionale non poteſt dici debitum, & creditor conditionalis non poteſt dici creditor, niſi eueniente conditione,ca.379.num.413.
2 Debitum,pro quo familiares tenentur, quod ſit verſus dominum,& locatorem, exceptuantur familiares inquilinorum, capit.380.
2 Debitum publicum quid ſit,cap.64.litera D.quid priuatum, eod.cap.litera E.
2 Debitum publicum,vel priuatum,cap.65.num.55.& cap.90. litera D.& c.54 & c.167.litera D.
2 Debitum coloni,& eius familiæ ſecundum c.379.& 380.non dicitur aduenire, nec eius debiti dies, antequam fructus coloniæ percipiantur,& dies termini ad ſoluendum cedat, cap.380.num.14.
2 Debitum fiſci eſt priuilegiatū,vt poſſit debitor capi in domo, c.65.nu.65.Non tamen in Eccleſia,c.eod.nu.68.
2 Decem annorum præſcriptio,vide in verbo, Colonus, & verbo,præſcriptio 10.præſenti indice.
2 Decem annorum præſtatio penſionis per tanquam colonum, vel inquilinum,vel ſeruitium decem annorum vti vaſallus alicuius non eſt ſufficiens ad inducendum ius coloniæ, & vaſallitiſij,cap.385.num.4.
2 Decem annos ſoluens,vti emphyteuta, & par vnum caponū, an in futurum teneatur,vide in verbo, Emphyteuta, & aliqua in verbo,Præſcriptio,præſenti indice,vbi etiam de ſoluente paria decem caponum per annos triginta,cum teneatur ad viginti,vel ſoluens de vna,cum teneatur de alia moneta ſoluere,per annos 50. vniformiter.
2 Decennium intra ſi ſit mora querimonia,de qua, c.388. deinde labatur aliud decennium,c.eod.nu.14. litt.G.
2 Decennium requiritur in contrahendo domicilio, ca.217.nu. 114. Triginta anni adhoc, vt quis non ſoluat cum ruralibus,c.& nu.eiſdem.
2 Decennium ſoluiſſe onera quando ſufficiat, ca.236. littera C. intellige continuum,vide ſuo loco.
1 Deceſſiſſe cum filijs non dicitur, qui filium habuit in ſeptimo vel octauo menſe,cum non poſſit viuere, capit.291.numero 117.
1 De cætero,importat futurum,cap.112.num.5.
1 Decidere,diffinire, & cognoſcere quid importent, & inter ſe differant.cap.30.num.1.
2 Decima laicalis,quæ dicatur,c.480.num.2.
2 Decimam liberam non cenſetur vendidiſſe, vendens rem liberam,c.482.nu.17.
2 Decima iure diuino, & naturali debetur, c.389.nu.5.
2 Decima quæ iure diuino,vel naturali debetur, an per Papam tolli poſſit,& an minui,vel remitti,c.389.nu.5.6.7.8.
2 Decima prædialis conſuetudine,quo caſu poteſt reduci ad vigeſimam,vel aliam portionem,c.389. nu.8.
2 Decimalis fundi emphyteuta an poſſit ſe liberare vti Dominus,c.482.nu.28.circa finem.
2 Decimam qui poſſederit laicus annos quadraginta cōtinuos, quid iuris,c.480.
2 Decimam habens laicus,tenetur vendere fundi Domino, capit.482.
2 Decimam inuitus quando vendere teneatur, c.472. nu.14.
2 Decimam,non ſoluens conductor,non petit remiſſionem à lo catore,& quare,cap.394 num.167.niſi adeſſet conſuetudo in contrarium,cap.eod.num.168.
2 Decimam poteſt accipere Dominus in Campo, ca.389. Idem de iure communi,cap.389. nume.10.Et hinc poteſt Dominus decimę, vel eius conductor prohibere decimario, ne colligat fructus,ca.389.num. 10. donec, vt ibi,& ſi non paret contra eum decimarium iuratur in litem. capit.379. num.10.
2 Decimam ſoluendi an ſolius vſucapionis præſcriptio poſſit quem eximere ab obligatione, cap.389.num.9.
2 Decimarum de cauſis, & earum fructibus pœna eſt,ſi quis opponat Iuſdicentes Mediolani ius reddere non poſſe, capit. 479. Exceptuatur tamen vt non habeat locum, in decimis Eccleſiaſticis, ibidem, habet tamen, limitationem, eodem capit.479.num.3.litt.E. ante Concilium Lateranenſe, & poteſt Iudex ſecularis cogere laicum ad ſoluendum decimas certis caſibus,ibid.nu.9.& c.482.nu.24.
2 Decimarum tranſlatarum per Pontificem in Principes Iudex eſt ſecularis non Eccleſiaſticus,nu.6. c.479.
2 Decimarum præſcriptio 40. annis comprehendit tantum laicos,c.480.num.3.
2 Decimarum occaſione inquietans aliquem contra pacta, & conſuetudinem,pœna quę ſit,cap.481.
2 Decimarum poſſeſſio immemorabilis facit præſumi,vt habeā tur ante Concilium Lateranenſe, c.481.
2 Decimarum ſubalternati conductores, qualiter non habeant ius decimandi,c.482.nu.21.& 22.
2 Decimarias,decimario quę competant,c.387.& ca.388. Et in verbo, Emphyteuta, præſenti indice.
2 Decimas laici & ſeculares habere non poſſunt, niſi ſint inueſtiti ante Concilium Lateranenſe,c.389.num.1. Et præſcriptio immemorabilis facit præſumere eas habitas ante dictum Concilium,eod.cap.& num. vide cap.480.
2 Decimas habentes ante Concilium Lateranenſe poſſunt conferre in Eccleſias,vt eas Eccleſia eo titulo obtineat, capit. 487.num.3.
2 Decimas non ſoluenti conductori,vti viro ſcelerato, non eſt fienda remiſſio,c.389.nu.17.
2 Decimas non ſoluendi conſuetudo, non ſubſiſtit, capit.389. num.7.
2 Decimas à colonis,& alijs exigendi ſpectat ad Dominos directos,non conductores,c.482.nu.5.
2 Decimas excolendas dantes Religioſi an teneantur, cap.482. num.11.
2 Decimas non laicales Dominus alienare non poteſt, abſque conſenſu Epiſcopi,c.482.nu.15.
2 Decimas concernentia Rubrica,& ſtatuta ſunt,cap.479. 480. 481.& 482.
2 Decimas in poſſeſſione percipiendi quis dicitur per duas perceptiones & ſolutiones ea de cauſa factas, capit. 389. numero 16.
2 Decimas laici tenentur deferre ad horrea Clericorum. capit. 389.num.12.
2 Decimæ debitum non ſoluens dicitur alienas res inuadere, cap.482.num.4.
2 Decimæ ſoluuntur ſecundum varietatem locorum, & regionum,ex diuerſis fructibus.c.482. num.5.
2 Decimæ an ſoluantur per Dominos, vel colonos eſt conſuetudo attendenda,c.482.num.8.

2 De-

Digitized by Google

I N D E X.

2 Decimę onus cum reſpiciat fructus ideo ad eam etiam tenetur colonus Eccleſiæ,cap.482.num.9.& 10.

2 Decimæ Dominus poteſt prohibere, ne debens decimam colligat fructus, donec ipſe Dominus decimę, vel mittat Nuntium ad eam decimam percipiendum, cap.482.num.12.& ſi contrafiat poteſt iurare in litem,ibidem.nu.13.

2 Decimæ in onere, & penſionis qui conueniri poſſunt,cap.482. num.25.

2 Decimæ petuntur conditione ex lege, vel canone,cap.482. num.26.

2 Decimæ conductor quando contra locatorem poſſit iurare,ca. 387.num.39.

2 Decimæ Dominus, vel locator poteſt iurare in litem contra decimarium ſi non dimiſit in campis fructus decimandos, cap.389.num.10. Quo caſu tamen excuſetur decimarius, cap.eod.num.10.& 11.

2 Decimæ non poſſunt pignorari laico, cap.389.num.2. Poteſt tamen pignorari earum commoditas,ibidem.

2 Decimæ quod dicitur de conductore,idem de hærede,ca.389. numer.3.littera C.non tamen in ceſſionario ſed quomodo, ibidem.

2 Decimæ delatiæ vbi dubium eſt an debeantur, conſuetudo eſt legitima interpræs, cap.389.num.9.& obſeruantia attendenda,c.eod.num.fin.

2 Decimæ fructus debetur non deductis impenſis, cap.389. numero 17.

2 Decimæ tacite ſunt hypothecata bona, ſuper quibus ſoluitur decima pro decimis,cap.389.num.14.cum earum onus dicatur rea'e,ibidem.

2 Decimis in Eccleſiaſticis Eccleſiaſticus eſt Iudex, capit.470. numero 8.

1 Decimæ à laico non poſſunt præſcribi,c.114.nu.7.

1 Decimarum ius comprehenditur in Statuto de re paterna luenda,cap.418.num.28.

1 Decimandi ius comprehendit Statutum hoc,cap.113.vt eius præſcriptio extendatur ad annos triginta, dict.capit.113. numer.21.

2 Deciſa non comprehendit clauſula in fine poſita, capit.333. nume.75.

1 Deciſum, quomodo verbum hoc Statutum intelligat.cap.23. num.100.& 101.in verb. vel deciſum, & de iure communi quid dicatur deciſum.num.ſeq.

1 Deciſum dicitur,quando quid eſt excluſum per lapſum temporis,veluti ſi non contradixerit cridis,ibi.num.103.

1 Deciſum quando dicatur,vt nõ poſſit deferri iuramentum deciſiuum,notatur,c.100.num.267.cum ſeq.

2 Declaratio non requiritur contra conductorem pro reſtitutione rei conductæ,cap.398.

1 Declaratoria Iudicis in quibus caſibus non requiratur.cap.1. num.191.

1 Declaratoria ſententia tollitur ex verbis ſine alio proceſſu.c.1. num.130.

1 Declinatoria fori, ſeu incompetentiæ, & recuſationis Iudicis, debet opponi ante omnes alias exceptiones vſq; ad litis cõteſtationem excluſiue,c.23.nu.31.& 32.& hoc in ciuilibus, in criminalibus autem quando poſſit opponi, num.33. ſed quando omiſſa fuit per ignorantiam poteſt opponi & poſt ſententiam,num.34.exemplificando,nu.35.& de nouo etiam poteſt opponi vſque ad concluſionem cauſæ, ſi de nouo ſuperueniat,num.ſeq.

1 Declinatoria exceptio hæc poteſt opponi poſt litem conteſtatam,ſi ſit pacto coarctata,& alterata,ibi.num.37.

1 Declinatoria quando non poſſit opponi in ſecunda inſtantia. ibi.num.41.

1 Declinatoria oppoſita ſi Iudex opponat ſuper ea vei pars,non poteſt cognoſcere vti ſuſpectus,an ſit ſua iuriſdictio.ibi.43.

2 Declaratoria de qua in ca.409. an intelligatur de Iudicis, vel directi declaratur, & quando requiratur, numer.165.167. & ſeq.

1 Decoctores an poſſint bonis cedere,cap.408.nu.100.an eis dentur induciæ quinquennales.num.ſeq.

1 Decretum primum datur etiam in caſibus, in quibus ſecũdum non requiritur,cap.14.num.8.

1 Decretum Iudicis eſt interlocutoria,cap.41.num.66.

1 Decretum primum dicitur, cum Iudex pronunciat, actorem mittendum in poſſeſſionem,reo ſe non defendente,cap.154. num.5.

1 Decretum Iudicis obligationes quæ nullæ ſunt, minime confirmat,cap.295.num.178.

1 Decretum,vide præſenti indice in verb.Conſenſus.

1 Decretum in quibus caſibus annulletur,& vtrum pro eo præſumatur,cap.314.num.118.& ſeq.

1 Decretum Iudicis quid ſit, ibi.nume.126.& eſt indiuiduum, num.ſeq.

1 Decretum Iudex quomodo, & in quo loco interponere poſſit ibid.num.128.129.& 130. cui non poteſt per partes renunciari,num.174.

1 Decretum interponitur die iuridica,alias nullum eſt,num.131. d.cap.374.

1 Decretum eſt nullum,ſi in eo interueniat dolus partis,nu.132.

1 Decretum Iudicis interpoſitum ad ſolennizandum actum,vel contractum voluntariæ iuriſdictionis nunquam tranſit in iudicatum,alias ſic,num.133.

1 Decretum in donatione ad formam Statuti poteſt interponere quilibet Iudex, vel officialis, qui etiam non habeat donantem,vel donatarium ſub eius iuriſdictione,c.314.n.138. etiam quod res donata non ſit in territorio, quia ſufficit eſſe Iudicem in territorio,n.139 & 140.ſecus ſi donationis actus eſſet contentioſę iuriſdictionis,quia requireretur Iudex cõpetens ordinarius,num.ſeq.

2 Decurio torturæ, & alijs cruciatibus non ſubijcitur, etiam ſi deſierit eſſe car.3. littera A.num.17. niſi in officio deliquerit,ibidem.

2 Decurio an eſſe poſſit expers literarum,car.3.nu.27.

2 Decurio habens filios pręfertur non habenti, ibi car.3.nu.22.

2 Decurio eſſe poteſt tam pater,quam filiusfamilias,cap.1.num. 26.litera C.Imò etiam pater cum filio, ibidem, & cum fratribus,ibidem,& decurionis authoritas,cap.1.num.63.& 64. litera L. & vbi in Statuto legitur, ad decurionum liberam voluntatem,quid importat,c.1.num.64.

2 Decurio qui deſinit eſſe relegatus, primum ſuum locum obtinet,num.43.eod.cap.1. Et an relegatus ad tempus reſtituatur ad decurionatum, niſi ex Principis permiſſione ibidem, nu.45. Natus tamen in relegatione non prohibetur eſſe decurio,num.46.eod.

2 Decurio prohibetur eſſe aduocatus contra patriam ſuam, ca. 1.num.53.

2 Decuriones officijs humilioribus, & extraordinarijs nõ debent vexari,cap.3.num.16.

2 Decuriones ciuitatum vnde dicti, eod.cap.1.nume.9.litera B, in quorum locum ſucceſſere hodie conſiliarij ciuitatum, num.10.c.1.

2 Decuriones ciuitatum olim cum crearentur ſolebant binos denarios,vel huiuſmodi certam quantitatem ſingulis collegijs diſtribuere,c.1.in litera A.nu.2.

2 Decuriones appellari curiales, capit.1.numer.8. Appellantur etiam alijs nominibus, nume.11.cap.1.& nume.12.Et quibus ibidem,& habent poteſtatem ſuper bono,& pacifico ſtatu,& ſuper abundantia ciuitatis,numero 12.litera B. capit. 2.ſunt etiam decuriones belli, & in Palatina militia, vt ibidem.

2 Decuriones ex conſtitutione, & de Iure communi quales eſſe debeant viri ſcilicet probi, graues, diuites, experti, & periti ſſimi,num.25.cap.1.

2 Decuriones ſuam iuriſdictionem exercere non poſſunt extra metas ſuæ ciuitatis,c.1.nu.58.

2 Decuriones habent modos tres ſtatuta condendi,ca.1.num.59. poſſunt etiam Statuta interpretari,nu.60.eod.

2 Decuriones eſſe nõ poſſunt ex publico iudicio damnati,& Turpiliano notati, c.1.nu.35. litera C.

2 Decuriones eſſe prohibentur ſpurij, & inceſtuoſi, niſi in ſubſidium, vbi alij non adſint, & vbi eligantur, fiunt legitimi, cap.1.num.30.

2 Decuriones ciuitatis in ea aliquem honorem recipere non debent, num.40. Serui & olim liberti decuriones eſſe vetantur,c.1.num.41.

2 Decuriones alias clariſſimi, & ſpectabiles non ſeruiunt, nec ſeruire poſſunt per ſubſtitutum,c.3.nu.47.

2 Decuriones transmigrantes reuocantur intra tempus notatum, num.48.ca.1. Et adeo huic muneri adſtricti ſunt,vt conſenſu ciuium, vel curiæ præſtita immunitas non valeat, numero 49.eod.

2 Decuriones ex pecunia ciuitatis ſuperlucrantes acriter puniuntur,c.1.num.51.

2 Decuriones domum ſuam, vel nouam ædificare coguntur, nu. 52.eod.cap.

2 Decuriones quorum prius erant nonaginta, & conſilium Mediolanum faciebant, reducti ad ſexaginta, hi electionem faciebant ad certa munera,c.1.nu.1.

2 Decuriones eligunt Magiſtratus,officiales,& Syndicos,vt nu.2. cap.3. Hique ſeipſos eligunt niſi in ſubſidium numeri inter eos,modo ſit idoneus,nu.3.cap.1.

2 Decuriones eligebant adminiſtratores rerum publicarum cum ſatiſdatione,niſi ſint dati cum inquiſitione,c.3.nu.4.

2 Decu-

Digitized by Google

I N D E X.

2 Decuriones eligebant Magiſtratus ſtudiorum,& Doctores,qui moribus, & facundia excellebant,& tetrarchas,quæ facultas Doctorum in gymnaſio Papienſium data eſt ex nouis conſtitutionibus Senatus Mediolani,cap. 3. num. 5.

2 Decuriones legationes nomine ciuitatis expediunt, numero 6. cap. 3.

2 Decuriones poſſunt concedere ciuilitatem ex priuilegio,ca. 3. num. 7.

2 Decuriones poſſunt concedere immunitates ex cauſa, quibuſdam tamē hoc ex conſtitutionibus vetatur in conſulto Principe,vel Senatu, c. 3. num. 8.

2 Decuriones ſuis ciuibus gabellas non poſſunt imponere,vt nu. 9. cap. 3.

2 Decuriones quando,& quibus caſibus poſſint facere alienationes rerum ſuæ ciuitatis, c. 3. nu. 10.

2 Decuriones conuocantur in curiam ſolenniter per Magiſtratus, Rectores,quod & ipſis decurionibus conceditur, cap. 3. num. 12.

2 Decuriones non debent reuelare ſecreta conſilij,c. 3. nu. 17.

2 Decuriones probitate, & prudentia vti debent, ita vt imprudens conſilium priuatum commodum, & latens odium ad eis abſit,num. 18. c. 3.

2 Decuriones debent eſſe puri,iuſti,propriam affectionem,& vtilitatem abijcientes,nu. 19. eod. cap.

2 Decuriones, & alij ciuitatem gubernantes à quibus exempti, cap. 351. num. 8.

2 Decuriones ciuilitatem populi frequentia augere debent, nu. 20. cap. 3.

2 Decuriones non ſeruantes ſuos ordines, & debitas ſollennitates nulliter agunt,cap. 3. nu. 22.

2 Decuriones ſi ſint abſentes vide præſenti indice, ſuo loco in verbo,Conſiliarij ſi ſint abſentes.

2 Decuriones non vocati ſi reperiantur in palatio,vide pręſenti indice,in verbo,Conſiliar. j.

2 Decuriones conſiliarij, & etiam curiales appellantur, capit. 4. num. 1. & 2.

2 Decurioni vbi ſit imponenda pœna maxime mortis,reſcribendum Principi, niſi fieret vt tumultus ſedaretur, ca. 1. nu. 18. litera A.

2 Decurionibus quæ ſint prohibita,c. 3. nu. 11.

2 Decurionis filij ante,vel poſt nati qualiter ſint priuilegiati,c. 3 num. 19 Et quod ſequantur conditionem patris,non matris, ibidem,num. 20.

2 Decurionum electio,cap 1. litera A. nu. 1.

2 Decurionum alij alijs potiores,cap. 1. nu. 21.

2 Decurionum in electione antiqua conſuetudo obſeruanda, cap. 3. nu. 14 tamen noua forma ab antiqua traditus,nu. 14. ibidem.

2 Decurionum in loco ſubrogantur hodie conſiliarij caſtrorum, & vniuerſitas ciuitatis,c. 1. nu. 24.

2 Decurionum quorum duodecim ſunt Mediolani authoritas, ex non. conſtitut. Mediolani,eſt limitata, cap. 1. num. 57. Et authoritas ordinandi non generaliter, ſed circa victum, & commodum Reip. cap. 3. nu. 61.

2 Decurionum duæ partes, vt ex Statuto primo dicti voluminis ſecundi, an de iure communi ſufficiant,c. 1. nu. 66.

2 Decurionum duarum partium maior pars quod ſufficiat,eod. num. 66. car. 4.

2 Decurionum maioris partis authoritas limitata eſt modis,18. car. 4. num. 66. Inter quos eſt quando tractatur de reformatione officialis non ſufficit maior pars, ſed requiruntur omnes,num. 67. eod. Et in ea congregatione debet adeſſe Vicarius, vel Rector, num. 68. eod. Vbi tamen ipſe Rector adſit, alias poteſt fieri ſine eo,& tunc antiquior ſupplet, num. 64. car. 4.

2 Decurionum conuocatio fit ſono Tubæ, vel per Campanam, & Mediolani,fit per Nuntios, & Schedulas, & hoc in negotijs, quæ poſſunt expediri, per præſentes, alias requiritur vocatio etiam abſentium,citando eos ſpecialiter, niſi ſono Tubæ,vel Campanæ,hoc tamen habet locū vbi conueniant duæ partes ex tribus,c. 3. nu. 13.

2 Decurionum intereſſentium nomina debent eſſe ſubſcripta ab eis,vel à tabellione,c. 3. nu. 15.

2 Decurionum debet eſſe liberum conſilium, eod. capit. 3. numer. 16.

2 Decurionum decretum in eorum actibus pro publicis negotijs debet interuenire,c. 3. nu 21.

2 Decurionum conſilio cōgregato debent ſuperiores facere propoſitionem de eo quod eſt conſulendum,tamen tenet decretum abſque propoſitione,c. 3. nu. 26.

2 Decurionum congregatio non fit niſi de ſpeciali mandato, etiam de Iure communi, ſcilicet ſine ſpeciali licentia Superioris, qui ei pręeſt,nu. 27. cap. 3. Et vbi Superior non adeſt, antiquior congregationis adhibetur,num. 28. cap. 3. Idem ſi Superior nolit dare licentiam,vel nolit intereſſe,numer. 29. cap. 3. Et ita ſeruatur Mediolani, quia non ſit ſine licentia Principis,& in alijs Ciuitatibus abſque licentia Poteſtatum, & eorum interuentu, numer. 29. cap. 3. de hac decurionum congregatione, vide in iſto Iudice, verbo, conſiliariorum congregatio.

2 Decurionum Mediolani iuramentum,c 4. car. 5.

2 Decurionum de cōſilio ſunt iuriſperiti Collegij Iudicum Mediolani, Militis Adobati, & Notarij, ſeu Gubernatores Statutorum communis Mediolani,cap. 5. litera A. & B. vbi dicitur in præſentiarum non haberi,qui ſint Adobati, & declaratur ipſo Iure.

2 Decurionatu non excuſatur habens Priuilegium, ſi patitur ſe creari decurionem,car. 2. a tergo litera A. nu. 3.

2 Decuriones prohibentur artes viles facientes,ſed hoc non ſeruatur in pleriſque Ciuitatibus, & locis huius Status, idem prohibentur flagellorum ictibus ſubijci, niſi in ſubſidium, num. 32. car. 3. Item Iudęi apud Chriſtianos ab hoc,& alijs muneribus arcentur, num. 32. car. 3. Infamis eſſe non poteſt decurio, & amoti à decurionata ob infamiam nunquam reſtituantur,nu. 34. car. 3. litera C.

2 Decurionatus ad honores aſſumi non poteſt Accuſatus pendente Iudicio criminali,licet antiquos retineat, Car. 3. nu. 36. Minores Annis 25. eſſe non poſſunt, & Maiores an. 55. niſi ex cauſa,ſed hoc dicitur non ſeruari, & eo caſu,an Anni completi,vel cępti requirantur, Vide, num. 37. Car. 3. a tergo, Littera C.

2 Decretum Decurionum,Vide ſuis locis, præſentis Indice,in Verbo,Decurionum Decretum.

2 Decretum Maioris Magiſtratus,cap. 96. Litera g Idem Decretum eſt in aliquibus reſeruatum, cap. 19. Car. 7. Littera a. & cap. Littera g. Idem videndum, cap. 27 Car. 11. Decretū Maioris Magiſtratus in ſuo robore ſemper perſiſtente, quo modo intelligendū taxatiue,an priuatiue quo ad alios,cap. 27. Littera h.

2 De facto,Vide in Verbo,Facto,pręſenti Indice.

1 Defendere non dicitur qui non reſpondet interrogationi, ca. 75. num. 28.

1 Defenſionem quæ reſpicit principale negotium Statuta tollere non poſſunt. in prælud. num. 815.

1 Defenſio quando denegatur Iudicis officium eſt ſublatū. cap. 42. num. 208. & c. 245. num. 2.

1 Defenſio vbi cadit,ibi & appellatio. c. 131. nu. 38.

1 Defenſor quis ſit. c. 5. nu. 6. & c. 91. nu. 6.

1 Defenſor comparens pro abſente, cui eſt datus terminus ad probandum iuſtam cauſam abſentiæ, quam non probauit, in quibus expenſis poteſt condemnari. cap. 23. num. 36.

1 Defenſor poſtquam ſatiſdedit non poteſt reuocari, licet procurator reuocari poſſit. ca. 71. num. 9. quam ſatiſdationem quomodo teneatur dare, ibi numero 11. & 12. & capit. 151. numero 12. quæ ad fauorem cuius ſit introducta, d. cap. 71. num. 14 & 15. quæ datio fideiuſſionis eſt de præparatorijs iudicij,num. 16.

1 Defenſor non admittitur ſi velit tantum defendere reum conuentum ad vnam diem,d. c. 71. nu. 10.

1 Defenſor ſi fuerit admiſſus ſatiſdatione ab eo non petita, proceſſus non annullatur. ibi. nu. 13. nec etiam quando dicta ſatiſdatio omittitur. num. 16.

1 Defenſor tam in reali,quam perſonali actione comparens tenetur ſatiſdare. num. 17.

1 Defenſor quando legitime cauſam defendere dicatur. ibidem numero 19.

1 Defenſor ſi tractatur de eius commodo, vel incommodo, poterit in cauſa quam defendit, opponere exceptiones competentes ſibi ex ſua perſona, ſicut idem procedit in quolibet alio defenſore neceſſario, nu. 20. & 21.

1 Defenſorem contra,vel defenſum eſt in electione actoris,vti ſi velit mandare executioni. c. 72. num 3.

1 Defenſione ſublata quid,c. 172. nu. 12. 13. 14. 15. & 16. Et qñ eo etiam caſu Iudex tenetur reum abſoluere, ibid.

1 Defenſione remota, intelligitur, remotus à ſuccedendo, c. eod. 379. num. 424.

1 defenſore condemnato ad æſtimationem tamen non liberatur poſſeſſor, ibi. num. 4.

1 defenſor, & Procurator quando ad reſpondendū cogi poſſunt, cap. 75. num. 42.

1 defenſor alicuius rei conuenti actione reali, vel mixta non admittitur, niſi ſatiſdet etiam de Iure communi, capit. 71. numer. 7.

1 defenſor rei, quam non poſſidet, & ſuſcipiens Iudicium vti poſſeſ-

Digitized by Google

poſſeſſor, tenetur ſatiſdare de reſtituenda re ſub magna pœna, ibi.num.18.
1 Defenſore condemnato in æſtimatione rei, poterit etiam actor victor petere executionem ſententiæ contra poſſeſſorem rei, ibi.num.15.& 16.
2 Defuncti niſi per Eccleſiaſticas perſonas extra Parochias non portandi, cap.466.
2 Defuncti aliquibus exceptis nō portandi, nec tenendi diſcooperti, cap.467. Et pœna eſt ab hæredibus defuncti auferenda, ibidem.
2 Defunctis Palia, Cruces, & Cerei aliquibus non adhibenda, & aliquibus adhibenda, c.468.
2 Defunctis alti fletus percuſſæque palmæ extra domum certa pœna prohibentur, c.470.
1 Defuncto ſucceditur ſecundum Statutum loci originis quoad bona ibi ſita, & quoad bona domicilij ſecundum illud, ad Rubr. de ſucceſſionibus ab Inteſt. num.13.
2 Defunctorum domibus ad comedendum, quibus & quomodo prohibitum, cap.471. Et pœna præcipue Antianis, & Conſulibus, qui denunciare tenentur.
2 Defunctorum ad obſequia, vexilla, Banderæ, equi cooperti, & Scuta non deferenda, quibuſdam exceptis, ſub pœna, cap. 469.
1 Deinde. Hæc dictio eſt ordinis deſignatiua, c.27.nu.1.
1 Delegata quando dicatur cauſa, vt non poſſit committi conſilio ſapientis, quid ſufficiat, c.27.nu.117.
1 Delegatio in actis regiſtrata probat, etiam perdito originali, cap.37.num.9.
1 Delegationes, & commiſſiones non veniunt appellatione actorum, cap.37.num.6.
1 Delegatus continetur ex verbis primi Statuti, cap.1.nu.26.& etiam ſub diſpoſitione, c.8. vt ibi n.82. Sed in Iudicialibus non habet locum, & quare, num.ſeq.
1 Delegatus qui ſit, & quomodo differat ab ordinario, cap.19. nu.14.& 15.& quomodo ab eo dignoſcatur, nu.16.
1 Delegatus ad vnam cauſam cenſetur delegatus ad cauſam incidentem, d.cap.19.nu.17.
1 Delegatus Iudex non tenetur committere, niſi exprimatur in delegatione, cap.27.num.5. Fallit, num ſeq. quando quis fuit delegatus, vt expediat, prout ſibi videbitur, quia non cenſetur remotum conſilium ſapientis, & fallit etiam in delegato à Iudice ordinario, nu.7.
1 Delegatis in quibus habeat locum diſpoſitio huius Statuti, ca. 27. ibi.num.10.
1 Delegatus ſi moriatur non incepto proceſſu, expirat delegatio, & proceſſus dein factus ſit nullus, nu.11.
1 Delegatus Iudex non poteſt prorogare iuriſdictionem delegatam, num.12.
1 Delegatus poteſt reuocari à delegante poſt litem conteſtatam, & ipſe delegans ſolus cognoſcere, nu.13.& 105.
1 Delegatus non poteſt delegare totam cauſam, niſi ſit Iudex Principis, poteſt tamen ſubdelegare articulum, ibi.nu.14. 15.& 16.
1 Delegatus non poteſt ſubdelegare ſi eſt electa induſtria perſonæ, ibidem num.118.
1 Delegati Iudices debent eligere domicilium, ſi nō habent certum locum, vbi reperiri poſſint, c.38.nu.6.
1 Delegatus ad audiendum quod ſit delegatus ad definiendum, notatur, nu.78.
1 Delegati ſuam ſententiam exequi non poſſunt, prout ordinarij, cap.56.nu.6.& c.158.nu.216.
1 Delegatus non poteſt iterum iudicare, nec reformare, ca.131. nu.155. ſed quod ſententiam ſuam reuocare poſſit, nu.ſeq.
1 Delegatus Principis poteſt eius ſententiam interpretari, ibi. nu.161.& exequi intra Annum, c.158.nu.2.
1 Delegati à ſententia ad delegantem quando appellatur, ibid. num.263.& 264.
1 Delegatus ad commiſſionem appellationis dicitur delegatus ad certum actum, & ſpeciem, ibi.nu.417.
1 Delegatus ſi pronūciauit ſe Iudicem incompetentem, non poterit reuocare eius pronuntiationem, c.149.nu.34.
1 Delegatus ab inferiore à Principe concedere non poteſt præcepta executiua capiendi, quod poteſt delegatus à Principe, cap.167.num.90.
1 Delicto de aliquo Statutum loquens extenditur ad aliud maius, in Prælud. num.75 t.
1 Delicto publico pro quolibet poteſt agi ciuiliter, & criminaliter ad proſequendum Ius ſuum, cap.39.num.9.
2 Delinquere in officio quando dicatur Iudex, c.40.nu.12.
2 Delicto omnes actiones deſcendentes poſſunt cedi, cap.368. numer.7.
2 Delicto alterius quando quis teneatur, vt in campario ſ...ſi-
ſime intelligitur diſpoſitio, c.368. Idem c.371.nu.16.
2 Delegatus quis ſit, cap.87. litera B.
2 Demoliri licet ſed ſtatim ædificatum in ſolo proprio, ei cuius eſt ſolum, cap.340.num.43. Et antequam inceho & remediū Iudiciarium, vt ibidem, & cap.342.num.48. vide in verbo, Incontinenti præſenti indice, vide reliqua in verbo, Deſtructio, & in verbo, Depoſitione, & oblatione, præſenti indice.
2 Demens, vide in verbo, Furioſus, præſenti indice.
1 Denuntiarum tres ſpecies, cap.6. num.1.
1 Denuntia vbi ſit fienda Pupillo, debet etiam fieri Tutori, ſi de eo poteſt haberi copia, cap.417.nu.778.
1 Denuntia de qua hic in abſentia Domini Procuratori ſuo fieri poteſt, num.779.
1 Denuntia fienda vxori ſufficit ſi fiat eius viro, ſed è contra, ibi. num.780.& ſeq.
1 Denuntia vt ſolemniter fiat, quę ſolemnia requiruntur, ibidem nu.793.& ſeq.& 798. cum quatuor ſeq.
1 Denuntia vbi non fuerit legitimè tranſmiſſa, non tollitur reſtitutio in integrum, ibi.nūm.819.
1 Denuntia poſt terminum admittitur agnatus, ſi iuſtum habuit impedimentum, nu.820.
1 Denuntia facta ad formam huius ſtatuti præſcribitur denuntiato ſpatio dierum 30. Ius luendi, quo quidem caſu non ſufficit ſcientia, eum ſit pro forma, d.cap.417.nume.788. cum ſequen.
1 Denuntia ad formam hanc fienda in foro agnati qui luere poteſt, ibi.num.804.
1 Denuntia tranſmiſſa Agnato luere poſſenti ad formam hanc, minor lapſo termino illo non admittitur ad luendum, etiam medio reſtitutionis in integrum alias ſic, quia dicto remedio iuuatur ex diſpoſitione Iuris communis, ibid.num.811. & maior ex clauſula inſta, num.814.& ſeq. qui minor etiam ſi non reſtituatur tamen habet regreſſum contra Tutorem, vel Adminiſtratorem, & in ſubſidium vbi non ſint hi ſoluendo, minor reſtituitur, ibi.num.821.& 822.
1 Denuntia qualiter fienda per emphyteutam Domini directi, & quod tempus contineat relatiuè, d.ca.417.nu.874. quod aūt ſit bimeſtris, nu.876.
1 Denuntia tranſmiſſa Dño directi an velit emere, ſi reſpondeat nolle, poteſt pœnitere re integra, nu.875.
1 Denuntia ſi ſit alicui tranſmittenda, an velit emere ex pacto debet continere tempus trimeſtris, d.c.417.nu.877.
1 Denuntia Quotæ vt dicatur ſolēnis, quo tēpore, loco, & modo ſit fienda, & quod poſt factam alienationem non poſſit fieri legitime, c.434.nu.115.& 116.
2 Denuntia bonorum conductorum quando fienda, ex cap.398. tam per locatorem, quam per conductorem, ceſſat tamen ſi ſit ei renuntiatum, ibidem.
2 Denuntia, quæ contra recipientem colonum debitorem tranſmitti poteſt nouo cōductori, quo temporis ſpacio tranſmitti poſſit, cap.379.num.399. Et eſt fienda in ſcriptis cap.eod. num.4.& c.406. ibidem.
2 Denuntia eſt neceſſaria fieri conductori, etſi res locata alienetur durante locationis tempore eſt neceſſe iuramentum, cap.399.
2 Denuntia in caſu redhibitionis quomodo, cap.387.numer.78. litera O.
2 Denuntia nomine conductoris per quas perſonas fieri poſſit, cap.398.nu.95.
2 Denuntia per conductorem locatori tranſmiſſa, eoque conductorem nihilominus claues retinenteque res in bonis denūtiatis, quid Iuris, c.398.nu.110.
2 Denuntiæ extraiudiciales quomodo fiendæ, cap.379.nu.379. & c.398.num.79.
2 Denuntiæ eſt obligatus Clericus, iuxta dictum, capit. 398. num.118.
2 Denuntiæ tranſmittendæ tempus non ligat illas inueſtituras, quæ non finiunt temporibus per Statutū expreſſis, notantur etiam alia, quando denuntiæ fiunt in ipſis calendis, ca.398. nu.90.& ſeq. diſpenſauit etiam Senatus pro denuntijs tardiori tempore factis, ibidem.
2 Denuntiare tenetur conductor locatori etiam de Iure communi, quando vult recedere, cap.398.nu.102. Et quolibet tempore, num.103. Non tamen denuntiare tenetur, quando recedit ex alia cauſa, quam finis locationis, eod.cap.nu.103.
2 Denuntiare ſufficit domi, vel vicinis, vel amicis, ſi locator ſit abſens, c.398.nu.104.
2 Denuntiare an ſufficiat Procuratori, vel negotiorum geſtori, ſi ſit præſens Dominus, cap.398.num.105.& ſeq & de alijs ad hunc propoſitum, ibidem.
2 Denuntiare ommittens conductor in caſibus, quibus eſt obligatur tenetur ad fictum, c.398.nu.109.

2 De-

Digitized by Google

2 Denunciari, & accuſari debent, per communia capientes aues capi Mediolani prohibitas, alias communia incurrunt pœnas, cap. 447. Hoc intellige vbi ſciant, ibidem, nu. 3. Et quid, ſi ab alio eſſet præuentus, etiam quòd non perfectè denunciaſſet, ibidem, nu. 4. & 5.

2 Denunciationes, & proteſtationes de Iure communi an fieri poſſint tempore feriato, cap. 214.

1 Denunciationis triplex forma, c. 75. nu. 45. & c. 79. nu. 32.

1 Denunciatio Iudicialis in foro Eccleſiaſtico per denunciationem euangelicam non tollitur per denegatam audientiam, cap. 10. num. 90.

1 Denunciatio, & proteſtatio dicitur petitio extraiudicialis, ibi. num. 2.

1 Denunciatio extraiudicialis huius ſtatuti requirit diem certũ, num. 3. & cap. 379. nu. 2.

1 Denunciatio, de qua in ſtatuto, cap. 69. vt iuuet nominantem, vel denunciantem cui fieri debeat, d. cap. 69 nu. 56.

1 Denunciatio habet vim quaſi conteſtationis litis, nu. 57.

1 Denunciatio quibus verbis concipiatur, ibi. nu. 60.

1 Denunciatio cum ſit citatoria quæ debeant in ea deduci, num. 61.

1 Denunciationem hanc ad faciendum debet ſtatui terminus Iudici arbitrarius, ibi. nu. 63. quod arbitrium qualiter regulari debeat, n. ſeq. & terminus ſi ſtatuatur abſenti à Iudice, debet ei notificari, vt teneat, nu. 65.

1 Denunciatio Euangelica an tollatur per hoc ſtatutum, & eius verba, circa præſcriptionem, c. 112. nu. 74. 75. & 76.

1 Denunciatio Euangelica vbi omne remedium ſit ſublatum, no cenſetur reiecta, c. 116. nu. 140.

1 Denunciatio Euangelica intentata non impedit executionem ſententiæ, niſi incontinenti de eius iniquitate doceatur, vel per confeſſionem partis, vel aliter, c. 158. nu. 138.

1 Denunciationis pignorũ tpe ſi comparet debitor offerens, & creditor ſine cauſa recuſet recipere, debitor liberatur à nexu hypothecæ, vt conſequatur pignus, c. 248. nu. 3. ſi tamen deponat modo quo notatur, num. 5. Qua autem actione recuperet pignus hoc caſu debitor, not. nu. 4.

1 Denunciationes pignorum derobatorum qualiter fiant, d. cap. 248. num. 1.

1 Denunciatio oretenus facta extra Iudicium, & ad domum denunciati præſentibus teſtibus an teneat, c. 376. nu. 1.

1 Denunciatio de qua in c. 417. debet tranſmitti per emptorẽ, vel eius adhoc procuratorem ſpecialem, d. cap. 417. nu. 764. & ſi iſte procurator ſimpliciter denunciationem faciat, non facta mentione mandati verum teneat, nu. 766.

1 Denunciatio facta per non habentem intereſſe non tenet, ibi. num 765.

1 Denunciationem quam perſona coniuncta, & cuius intereſt ſine mandato facere poteſt, nu. 769. & ſeq.

1 Denunciationem hanc tertius, cuia intereſt per actum de emẽdo cum emptore primo vbi non retrahatur per conſanguineum facere poteſt, nu. 774. nu. ſeq.

1 Denunciatio hæc quomodo eſt fienda abſenti, ibi. numer. 783. cum ſeq.

1 Denunciatio hæc poteſt fieri etiam die Dominico, & feſtiuo, num 795.

1 Denunciationis dies non computatur in termino, ibidem num. 807.

1 Denuncians tenetur habitaculum eligere tempore denũciationis, ſi extra Ciuitatem habitet, c. 6. nu. 6.

1 Denuncians ſi noluerit facere inſtrumentum tranſlationis poterit à Iudice cogi, c. 434. nu. 150.

1 Denunciatis facta reſponſione, an poſſit dein pœnitere in præiudicium venditionis, vel denunciatoris, d. c. 434. nu. 147.

1 Denunciatio reſpondere volenti variare non licet, ibi. nume. 148.

1 Denunciata res transfertur in denunciatum per inſtrumentum cum promiſſione in forma communi, & iurij, & alijs clauſulis opportunis, ibi num. 149.

1 Denunciator criminis tam in foro laicali, quam Eccleſiaſtico repellitur à teſtimonio, cap. 90. num. 93 & in teſtamento an poſſit eſſe teſtis, num. 94.

1 Dependens quid ſit, cap. 58. num. 3. & ca. 344. num. 26. & quid dependens, & connexum, c. 50. nu. 44.

1 Dependens quid dicatur, & qualiter differat ab incidenti, & emergenti, cap. 100. nu. 72.

2 Dependens propriè quid dicatur, cap. 373. littera E. & cap. 188. littera H.

2 Dependens, vel connexum quid dicatur, cap. 379. num. 461. & cap. 198. litera H.

2 Dependens, vel annexum verum dicatur, cauſa petitionis ficti, ex cap. 379. Si agatur pro reſtitutione rei locatæ, cap. eod. num. 462. Et quæ, ſint eod. num. & ſeq.

2 Depopulatio, Vide in Verbo, Guaſtum, præſenti Indice.

2 Depoſitarijs Beſtiarum quando ſolutio fienda cap. 197.

1 depoſitarius carcerari poteſt etiã non ſequuta condemnatione vel liquidatione depoſiti, & Statutum ſic diſponens valet, cap. 167. num. 94.

1 Depoſitarius pecuniæ capi poteſt nulla facta excuſſione, prout etiam capi poteſt publice vendens res, prout ſic Mediolani ad haſtam, & retinens rem, vel eius precium, c. 167. num. 17.

1 Depoſitarius bonorum immobilium dicitur eorum curator, cap. 233. num. 2.

1 Depoſiti inſtrumentum habet executionem paratam, cap. 42. num. 138. declara ſi ſit verum, non confeſſionatum, num. eod.

1 Depoſiti actio eſt bonæ fidei, num. 63. cap. 43.

2 Depoſiti loco quando ſufficiat ſola Oblatio, cap. 335. Littera T. num. 43. Et in præſenti Indice, in Verbo, Oblatio ſola.

2 Depoſitio autem, & Oblatio, de quibus dictum, cap. 333. Vide Ibidem, num. 44. & 50. & 51. Vide etiam in Verbo, Oblatio.

1 Depoſitum non poteſt dici reale, in quo tantũ verba non acta interueniunt, nu. 64. Et in depoſito in ſpecie non poteſt iurari intereſſe, nu. 66.

1 Depoſiti priuilegia non habent locum in depoſito ficto, & con feſſato, ibi num. 65. cum tantum vera ſint priuilegiata, ca. 107. litera I.

1 Depoſitum ſi fiendum ex forma ſtatuti ab appellatione, vel aliter, excuſatur ſi ob paupertatem quis non poteſt deponere, c. 58. nu. 11.

1 Depoſitum vbi requiritur non ſufficit oblatio verbalis, vel realis, c. 46. num. 21. ſed depoſitum huius ſtatuti non eſt in vſu, ſed male intellectum à procuratoribus aliter intentatur, num. ſeq.

1 Depoſitum de quo in c. 102. quando eſt faciendum, eod. cap. 102. num. 72.

1 Depoſitum factum per accuſantem de periurio, quandoq; releuatur per accuſatum præſtita fideiuſſione ex diſpenſatione Senatus, d. c. 102. in verb. Depoſuerit.

1 Depoſitum verum, reale, vel fictum quando dicatur, capit. 167 nu. 90.

1 Depoſita de iure communi habent priuilegium, vt debitor, & depoſitarius poſſint pro ijs carcerari, quod videtur ſolum in voluntarijs locum habere, non autem in iudiciarijs veluti in inuitum, nu. 91. & 92.

1 Depoſitum, vel ſequeſtrum ſi ſit factum penes commune, licet conſul, & commune ponatur in banno, tamen cum vniuerſitas ſit perſona ficta, non poteſt ex hoc conſul carcerari, num. 93.

1 Depoſitum in materia diffamatoria qualiter fiendum, & qualiter euitetur, c. 46. nu. 19. & 20.

1 Depoſitum retractus debet fieri de pecunia ſoluta per emptorem, non autem de ſoluenda ad tempus ex conuentione, & de pecunia currenti non reprobata, cap. 417. num. 596. & 597.

1 Depoſitum hoc qualiter eſſe debeat, num. 598.

1 Depoſito in fiendo cuius temporis ſit fienda æſtimatio pecuniæ, num. 599.

1 Depoſitum hoc debet fieri in pecunia numerata, non in æquiualenti, nu. 600. quæ debet coram teſtibus fieri, & de ea cõſtare debet, num. 601. & 603. & quod verum, non confeſſionatum requiratur, nu. 604. & quod non deficiat vno nummo, niſi per errorem aliqua pars omiſſa fuerit, num. 605. & 606. & ſi plures ſint facti contractus rerum retrahendarum, ſeparatim fiendum depoſitum nec vnicum æquiualẽs pro omnibus, num. 607.

1 Depoſitum debet fieri capitalis, & expenſarum cauſa dictæ vẽditionis factarum, ſi tamen ſunt liquidæ, num. 608.

1 Depoſitum, & pretium hoc oblatum computatur inter mobilia, non inter immobilia, num. 609.

1 Depoſitum hoc debet fieri emptore citato, & non alijs, d. c. 417. nu. 610. Et congruo tempore, num. 611. & ſeq.

1 Depoſitum hoc, & conſignatio ſi fiat abſque iudicis interuentu, vbi, & penes quem fieri debeat, numer. 613. & 614. Et depoſitarius etiam inuitus poteſt cogi ad eum ſuſcipiendum abſque damno, & impenſa ſua, num. ſeq. qui depoſitarius ſi fuerit perſona Eccleſiaſtica poteſt conueniri corã Iudice ſeculari, nume. 621. Sed ſi Princeps exegerit pecunias pro vſu Reipublicæ depoſitarius liberatur ad hoc depoſito, num. ſeq.

1 Depoſiti munus hoc qui ſponte ſuſcepit non poteſt dein ſe ab eo

Digitized by Google

eo eximere abſque Iudicis authoritate,ibi.nu.616.& an ex eo conſequi poſſit aliqnod ſalarium,nu.ſeq.
1 Depoſitum hoc poteſt fieri penes Iudicem ipſum,nu.620. pro quo fiendo quis Iudex adiri debeat,nu.623.& 626.
1 Depoſito hoc mulieres, ruſtici & milites non excuſantur,ſi minus legitime fecerint,d.cap.417.nu.627.nec iuuantur beneficio reſtitutionis in integrum, num.ſeq.
1 Depoſita pecunia ſi tempore depoſiti erat bona, & dein fuerit reprobata,periculum erit emptoris moroſi,qui eſt in culpa, ibi.num.629. Idem ſi dicta pecunia perijt, vel facto Principis,vel depoſitarij,num.630.
1 Depoſitum hoc cum fiat Iudicis authoritate,non poteſt repeti niſi retractus lite finita,nu.632. Ampliando nu.ſeq.
1 Depoſitum ſolum non ſufficit ad acquirendum ius retractus, niſi etiam fiat petitio ſolennis intra tempus anni, & diei, num.640.
1 Depoſitum hoc non eſt neceſſarium,ſi emptor ſit paratus pecunias recipere, & inſtrumentum facere,ibi.nu.641.
1 Depoſitus appellatione pendente non dicitur appoſitus,c.131. num.302.
1 Depoſitio qualiter,& quo tempore,ac cui fienda,ad hoc vt vti poſſit beneficio Statuti de prædiis,c.433.nu.96.
2 Depoſitum illarum librarum ſex ante interloquutoriæ commiſsionem,quòd ex,cap.196.Debere fieri diſponitur, penes camptorem, hodie ſolet fieri penes actuarium, cap.eod. num.62.
2 Dernium,cap.96.
2 Derobari poteſt in debitis Cameralibus cauſa onerum vnus pro debito communis,c.71.litera G.& c.92.litera A.
1 Derogatio ſpecialis ad formam Statuti,cap.243. dicitur ſi exprimatur,non obſtantibusquibuſcunque iuribus & priuilegijs,d cap.243.num.32.
1 Derogatio generalis ſufficit ad derogationem huius Statuti, ſi addatur iuramentum, quia habet vim ſpecialis derogationis,ibi.nu.33.
1 Deſcendentium appellatione veniunt omnes in infinitum,ca. 265.num.1.& cap.ſeq.num.1.& cap.305.nu.10.& tam maſculus,quam fœmina,c.315.nu 7.
1 Deſcendens licet non ſit hæres ſui aſcendentis, dum tamen ſit hæres vaſalli obligati, tenetur ad debita illius de iure municipali,& quid de Iure communi,c.273.nu.3.
1 Deſcendens virtute Statuti, quod deſcendens non poſſit meliorare conditionem deſcendentium, æqualationem petere non poteſt in poſſeſſorio, ſed in petitorio ſic, cap. 305. num.47.
1 Deſcendens poteſt æqualationem petere nedum mortuo, ſed etiam bannito aſcendenti,ibi nu.48.
1 Deſerta cauſa, vide in verb. Appellationis cauſa deſerta.
2 Deſtructio, vide in verbo, Demoliri, & in verbo, Ædificij, præſenti indice,& in verbo, Oblatione,& depoſitione.
2 Deſtructio ædificij, & immiſsionis, quando fieri permittatur, c.342.nu.48.& in verbo, Demoliri, vt ſupra proximè.
1 Detentor nudus, colonus,& depoſitarius poſſunt conueniri rei vendicatione,cap.69.nu.23.
2 Detentor quis dicitur,c.403.nu.35.
2 Detentus propria authoritate eſt conſignandus, cap.369.litera G
1 Deterioratio in caſu retractus quando dicatur facta, adhoc vt emptor teneatur ad intereſſe,cap.413.nu.5.
1 Deterioratio non dicitur facta etiam quod fuerit mutata rei forma,eam meliorando,ibi.num.6.
1 Determinatio vna reſpiciens plura determinabilia debet intelligi,vt æqualiter determinet.
1 Dictionis,niſi diuerſimoda interpretatio,ad cap.290.num.16.
1 Dictio taxatiua tantum an excludat caſus ſimiles,nu.17.
1 Dictionis,vel interpretatio,num.18.
1 Dictio, Infra,poſita cum iſtis verbis,quatuor gradus,exponitur pro intra,d.c.290.num 19.
1 Dictiones iſtæ,vel alio modo, comprehendunt omnes modos, cap.263.nu.6.cap.300.nu.60. Idem ſi dicatur, modo aliquo, cap.260 num.1.& c.273. nu.2.Idem ſi dicatur,quouis modo,cap.294.num.10.
1 Dictio,perſona comprehendit vtrunq; ſexum,cap.284.num.1.
1 Dictio,aliquis comprehendit tantummodo maſculum, c.287. num.1.
1 Dictio,vſq; aliquando ſumitur excluſiue,aliquãdo incluſiue, cap.289.num.15.
1 Dictiones iſtæ,ex linea maſculina,& per lineam maſculinam, quomodo inter ſe differant,cap.291.num.23.
1 Dictio, Idem, eſt repetitiua omnium qualitatum præcedentium,cap.313.nu.1.& c.305.nu.49.& c.422.nu.8.
1 Dictiones iſtę,per viam alicuius diſpoſitionis comprehendunt omnem ſpeciem diſpoſitionis,c.305.nu.32.
1 Dictio vtſupra,vel vtſupra refertur ad omnes qualitates præcedentes,cap.417.num.648.& omnia comprehendit,num. 871.
1 Dictio alio modo alienauerit, comprehendit omnem modum alienationis etiam impropriæ,ibi.num.826.& 841. alienationem etiam per vltimam voluntatem, num.827.comprehendit etiam tertio alias ſpecies alienationis,vt nu.828.
1 Dictio taxatiua in materia fauorabili, & in differenti comprehendit caſus ſimiles ex identitate rationis,cap.419.nu.34.
1 Dictio etiam eſt implicatiua,cap.281.nu.7.
1 Dictiones,ſemper,& omni in caſu, ſunt vniuerſales, affirmatiuæ,& comprehendunt omnes caſus,c.280.nu.5.
2 Dicto alicuius etiam ſi Statutum diceret ſtandum, intelligitur cum iuramento,c.374.num.11.
2 Dicto alicuius cum iuramento connumerati xxxvi.Caſus quãdo creditur,cap.375.nu.156.
1 Dictum alicuius ſine iuramento nullum, cap.276. Et præſenti indice,in verbo, Sacramentum, etiam ſi Statutum dicat credi dictum. Idem quòd ſine Sacramento dicto non credatur, cap.393.num.1.
2 Die omni, vel omni die, etiam ſi ex Statuto procedi poſſit non tamen poterit in honorem Dei,& Sanctorum,cap.393.num. 149.Non etiam hæ feriæ poſſunt tolli per Statutum,ibidem.
2 Dierum vtilium libellus continere debet Procuratores Mediolani,procuratorium munus exercentes,c.351.nu.7.
2 Dierum vtilium computatio qualiter fiat,c.102.
2 Dies termini non computatur in termino,cap.340.numer.58. litera AA.
2 Dies intercalaris habetur pro vna die in caſu Statuti,c.110.
1 Dies,ac terminus datæ citationis, ac commiſſionis, vtrum debeat apponi,& ſit de ſubſtantialibus, not.cap.1.num.95. Et quando ſit ex forma Statuti apponendus præciſus dies exprimi debet, nume 96. Et ſi in eius appoſitione fieret error quid? num.97. Et quod eſſe debeat iuridica, & non feriata dies huius datæ,vel commiſſionis,nu.ſeq.
1 Dies quotuplex, ibi.nume.115.cap.110.nume.1.& cap.417. num.302.
1 Dies feriata an ſit, nec ne attendi debent feriæ loci, vbi quis citatus,ibidem,num.124.
1 Dies vtiles,& continui qui dicantur, & ſint,cap.21.num.141. & ſeq. Et niſi diceretur de die vtili,intelligeretur de tempore continuo,cap.22.nu.6.Et de diebus vtilibus habet etiam, cap.25.num.44.
1 Dies litis cœptæ non computatur in inſtantia, d.c.21.nu.152. Sicut nec dies termini computatur in termino,ca.102.n.71. Et quod computetur,c.103.num.1.
1 Die omni feriato, & non feriato quid operetur hæc Clauſula, cap.47.num.96.& 97.
1 Diebus feſtiuis quæ vendi poſſint, & quæ non, c.110.nu.10.
1 Dies feſti per artifices obſeruandi non ligant Iudeos, ibi.numer.11.
1 die vltima termini,vel dilationis ſi ceciderit in die feriata,poſſunt omnia expediri, prout ſi eſſet Iuridica per Statutum, quid de Iure communi,d.c.104.nu.6.
1 dies duo habentur pro vno vtili, vbi Ius redditur ſemel tantũ in die,c.107.nu.41.& c.110.nu.21.
1 dies ſimpliciter prolatus intelligitur de continuo, c.115.num. 139.& c.131.nu.69.& c.417.nu.806.
1 dies locus, & aliæ ſolennitates de quibus in hoc Statuto, 332. in quibus inſtrumentis habeantur pro appoſitis,d.cap.332. num.20 & ſeq.
1 diei, vel noctis hora in inſtrumentis, ad quid apponatur, ibi. num.28.
1 dies certus rogitus de Iure communi debet à Notario poni in inſtrumentis,c.400.nu.13.
1 dies biſextilis,vel intercalaris quando comprehendatur in termino, c.413.nu.15. Qui dies computatur in Anno biſextili ad vtilitatem retrahentis,c.417.nu.306.
1 dies more Romano quando incipiat, d.c.417.nu.303.
1 diffamatorio Iudicio agens dicitur actor,cap.46.nume.25.Inferendo bannitum, & excommunicatum vti actores non poſſe vti dicto remedio,nu.26.tamen habet prærogatiuas Rei, num.27. Et dicitur reus originaliter, & actor per accidens, num.28.& 29.
1 diffamatorio in Iudicio quis erit Iudex competens an Iudex diffamantis, vel diffamati, diſcutit, d.cap.46.num.24.cum ſequent.
1 diffamatorio in Iuditio lis non conteſtatur, cap.46.num.35. Ideo teſtes examinantur lite non conteſtata, licet hoc malè practicetur,num.ſeq.
1 diffamatorium remedium quibus caſibus poſſit intentari, vide in

de in

de in verbo,Legis diffamari.

1 Diffamatorium libellum dans contra officialem qua pęna puniatur, & quomodo procedatur contra diffamantem, cap. 31.num.6.

1 Diffamatus Reus poteſt ſecundum communem, & veriorem trahere diffamantem coram Iudice ſuo vti Reus, d.cap.46. num.30 declarando vt ibi. Et eo caſu Epiſcopus,qui poteſt conueniri ſuper dicto remedio, poteſt trahi coram Iudice laico,num.31.Et vbi ſint duo Iudices competentes Rei, licèt iudicium hoc ſit cęptum coram vno,actor poteſt trahere partem coram alio,num 32.

1 Diffinire,& Terminare quid differant inter ſe,cap.19.num.27. & cap. 47.num.80.& quid differant diffinire,& cognoſcere, d.cap.47.num.79.

1 Diffinire, & terminare ſunt verba Synonima, cap. 135. numero 2.

1 Diffinitiua in Sententia ferenda, quæ requirantur neceſſario pro eius validitate, cap.31.num.4.& ſeq. vſque, & per totum,num.75.

1 Diffinitiua in Sententia ferenda Iudex non tenetur exprimere cauſas eius Sententiæ,ibi.nu.77.

1 Diffinitiua,an interlocutoria Sententia ſi ſit,diuerſimodè videre eſt pręſenti Indice,in verb. Interlocutoria.

1 Diffinitiua,eſt Sententia ſi Iudex declarat ſe incompetentem, & ab ea appellari poteſt,cap.40.num.36.

1 Dignitas nulla infra Epiſcopalem liberat Filium familias à Patria poteſtate,cap.416.num.11.

1 Dignitas antiquior præfertur, & in collegio iuniori ſenior,ca. 1.num.23.

1 Dilationes in quibus caſibus ſint abbreuiandæ, cap.1. nume. 199.

1 Dilatione,& termino probatorio pendente,nil innouandum, cap.22.num.46.

1 Dilatio omnis eſt communis partibus, ibi.num.51.& cap.24. nu. 4. Maximè in cauſa ordinaria,c.25.nu.34.

1 Dilatio, & terminus de quo hic, licèt dicatur datus partibus, quando etiam intelligatur datus Procuratoribus,d.cap.22. num.52.

1 Dilatio ſi fuerit data parti à Iudice, vtrum illa pars poſſit ei renunciare altera parte inuita, dicto capit.22. numero 53. Ampliando num.ſeq.de dilatione data à ſtatuto.

1 Dilatione data ad probandum, an cenſeatur data ad producendum,ibi.num.64.& 100.

1 Dilatione finita ad probandum, quis ad eam de nouo admittitur intra aliquot dies per modum purgationis moræ,ibid. num.82.

1 Dilationes quot ad probandum in ciuilibus dentur, c.24. nu. 5.& 8. Et quot in criminalibus, & in cauſis damni dati, numero 6.& 7.

1 Dilationes duæ in ciuilibus, quomodo dentur, ibi nume.9. & ſi dentur aliquæ abſque cauſæ cognitione valent, numero 10.

1 Dilatio tertia probatoria datur probato impedimento, numero 11. & quomodo impedimentum hoc probetur,num. ſequent.

1 Dilatio quarta regulariter non datur, licèt detur in cauſis pecuniarijs,numero 13. & 14. vbi quomodo practicetur Mediolani.

1 Dilationes hæ non conceduntur, niſi parte inſtante,& petente,num.15.

1 Dilationibus non datis ſententia valet,num.16.

1 Dilationes hę quando conceduntur à Iudice parti, conceduntur quoque eius Procuratori, num.17. Quibus obtentis an pars renunciare poſſit,num.ſeq.

1 Dilatio probatoria continet ſolum dies vtiles, num.20.

1 Dilationem Iudex dare non poteſt, qua finita non poſſit amplius produci inſtrumentum, d.ca.24.n.33. dum tamen ius partis non ſit factum deterius,num.ſeq.

1 Dilationes ſtatutariæ quæ facultate abbreuiētur, & in quibus caſibus,c.26.nu.1.& ſeq.

1 Dilationes ad probandum quando, & in quibus cauſis per Senatum dentur,c.41.nu.115.& ſeq.

1 Dilationis conceſſione facta, illo die conceſſionis an liceat tractare contenta in ipſa dilatione,notatur relatiuè quo ad ius commune,c.103.num.2.

1 Dilationem ſi dederit maritus ad dotem ſoluēdam, & interim moriatur vxor, non lucrabitur dotem maritus, cap.98. numero 246.

1 Dilatoriæ exceptiones quę ſint,& quare ſic appellentur, cap. 23.num.7.& quando opponi debeant, ibi nu.9. & ſeq.

1 Dilatoriarum quot ſint ſpecies,ibi num.8.

1 Dilatoria exceptio poteſt tolli per principem, ibid.nu.13.

1 Dilatoria exceptio ſi opponatur de iure communi,etiam ſi ſtatim non probetur reſeruatur in meritis cauſæ. num.14.quæ per ſtatutum: ita reſeruata poterit ſemper probari, vſq; ad diffinitiuam ſententiam, nume.15. tanto magis ſi probetur per inſtrumentum, quia tunc probatur per modum notorii.nume.16.& 17. & alia exceptio reſeruatur etiam in meritis cauſæ,quæ habentur,num.18.

1 Dilatoria exceptio,quæ debet cognoſci per Iudicem Eccleſiaſticum,ſi opponatur coram Iudice laico, quomodo remittatur ad Eccleſiaſticum,num.19.

1 Dilatoriam opponens ſiue principalis, ſiue defenſor poteſt cogi ad ſatiſdandum pro expenſis ſi ſuccubuerit etiam quod iuraret animum non calumniandi eam propoſuiſſe, ibi nu. 20.& 21. & Iudex ex cauſa ſi cognoſcit malitioſe propoſitū poteſt reijcere,num.ſeq.

1 Dilatoria ſuper exceptione non probat Iudex ſi decidat interloquendo opponentem in expenſis condemnare poteſt. nu. 23. Quæ condemnatio quando, & quomodo poſſit fieri, num.24.& 25.

2 Diligentia adhibēda per colonum in terris Domini, vt in ſuis proprijs,& qualiter probetur, c.381. nu.3.

2 Diligentia omnis adhibita non ſufficit promiſſioni faciendi, & curandi cum effectu,c.438 num.4.

2 Diœceſis appellatione quid contineatur,c.175. num.8.

1 Diœceſis qualiter differat à iuriſdictione, diſtrictu, & territorio,c.310.nu.39.

1 Directe quod fieri non poteſt, nec etiam indirecte, quando timetur fraudis ſuſpicio,c.305.num.34.

2 Directa dominia quando ęſtimentur libris tribus cum dimidia, & quando libris quatuor pro ſingulis centum libris de capitali,c.210.

2 Directe,nec per indirectum in ſportulis per Prætorem Mediolani accipiendis,quomodo verificentur,cap.9. num.2.

2 Directi Dominus non intelligitur ſubalternatus, cap.355.numero 53. Idem de emphyteuta, quia non intelligitur de ſubalternato,cap.eod. num.54. Et circa emphyteutam,vide ſuo loco.

1 Directum dominium retinetur dando bona in emphyteuſin perpetuam,vel temporalem, c.417.nu.103.

1 Directum dominium comprehēditur ſub appellatione rei immobilis,ibi.num.471.

1 Directi dominus pręfertur agnato luere poſſenti ad forma ſtatuti rem emphyteuticam,d.c.417.nu.872.qui Dominus directi libere ideo vendere eam poteſt cui vult,nu.873.

1 Directo alienato ſi vtile ei accreſcat quod cedat beneficio retrahentis,cap.434.num.159.

1 Directi dominus præfertur alijs quibuſcunque etiam habentibus Quotam,numero 5. Et ratio adducitur,limitando nu. ſeq.d.cap.434.

1 Directi dominus ſi conſentit alienationi fiendæ per ſuum emphyteutam,videns agnatum, vicinum,vel alium habentem Quotam velle luere,an mutando propoſitum poſſit præferri,ibi.num.10.

1 Directi dominus ſi concurrat cum habente Quotam præfertur,cap.441.num.4.

1 Directo in ſenſu Statuto nil operantia debent interpretari in ſenſu contrario,in Prælud. num.477.Etiam ſi derogetur iuri communi,num.ſeq.

1 Diſpenſatio quod mulier poſſit nubere cum hæreditate extra iuriſdictionem abſq; eo quod bona applicentur agnatis,nō tenet in præiudicium iuris tertio acquiſiti,c.310. nu.21.

1 Diſpenſatio quod tripliciter conſideratur in iure, & quod dicatur quando quis legitimatur cum effectu limitato, c.456. num.22.& 23.

1 Diſpoſita in Statuto de fideiuſſore exonerando, non habent locum etiam de iure communi in fideiuſſore caſtellani durante caſtellania,ca.413.num.58.limita etiam dictum Statutum,num.59.& 60.

1 Diſpoſitio Statuti non habet locum, vbi eius verba non conueniunt,In Prælud. num.489.

1 Diſpoſitio quælibet, & Statutum prohibens aliquid fieri cum certa ſolennitate non trahitur ad caſum neceſſarium, ibid. num.711.& ſeq.

1 Diſpoſitio quælibet referri debet ad actum immediatum, cap. 112.num.61.

1 Diſpoſitio Statuti, in cap.153. locum non habet in illis communibus terris,in quibus obſeruantur alia Statuta præciſa, veluti Papienſis,vel Laudenſis,d.cap.153.num.6.limita tamen habere locum, ſi ſit præſcriptum, vt non ſubiaceant Statutis ijs Mediolani in illis caſibus, quia conſuetudo illa eſſet obſeruanda.num.7.

1 Diſpoſitio Statuti 156. in litera F.an habeat locum contra pupillum,

Digitized by Google

INDEX.

pillum,qui ſolus, vel cum authoritate tutoris conceſſit licentiam ingrediendi,num.7.cap.156.
1 Diſpoſitio prædicta procedit tantum contra nominatos in inſtrumento,non contra tertium, etiam quod aliter teneretur ex forma iuris, vel Statutorum,ibi num.8.
1 Diſpoſitio Statuti,in cap.162. an habeat locum in pactis executiuis ad actionem realem, vel ad actionem perſonalem, d.cap.162.num.1.
1 Diſpoſitio ſtatuti,c.417. an habeat locum, vbi ſolennitas illa requiſita adhibetur in cõtractu,ſed corrupte, ibi nu.136.
1 Diſpoſitio ſtatuti de filiofamilias quod fideiuſſores, & interceſſores filiifamilias nulliter contrahenti ob non ſeruatam ſolennitatem dicti ſtatuti non teneantur,an habeat locum ſi iſti principaliter ſe obligauerint; & an in hac diſpoſitione comprehendatur collaudator fideiuſſoris, & is qui fideiubet nullo petente,d. cap.416. num.174. An hæc diſpoſitio procedat de iure communi,nu.175. Diſpoſitio hæc in quibus caſibus limitetur,ibi num.176.cum ſeq.
1 Diſpoſitio quælibet ſtatuti prohibentis aliquid fieri abſque aliqua ſolennitate non trahitur ad actum,qui fit ex cauſa neceſſaria,d.c.416.nu.46.
1 Diſtractus quid ſit,cap.328.num.193.
1 Diſtrictus quid ſit,cap.19.nu.22. & importat idem quod ſubiectio, num.23. Vbi etiam in quo differat à territorio,& in quo differat à iuriſdictione,& diœceſi,c.130.num.12.& 14. & cap.310.num.39.
1 Diſtrictus quot modis capiatur,c.62.num.3.
1 Diſtrictus appellatione quid veniat,c.452.nu.6.
2 Diſtrictus, diœceſis,& iuriſdictio,quid importent, c.253. nu.4.c.367.num.2.El 2. Vbi de diſtrictu, & iuriſdictione,& de diœceſi,vide ſuo loco.
2 Diſtrictus,& ducatus Mediolani,cap.27.litera C.Et alibi ſuo loco, præſenti indice,& diſtrictus quis ſit,cap.575. Et quid comprehendat,ibid.num.7.
2 Diſtrictus,ducatus,& iuriſdictionis, quid releuent hæc verba, cap.54.nu.11.
1 Diu,verum ſit an ne,quomodo iudicetur,c.453.nu.21.
2 Diuidentes eorum credita quando,& quomodo diuidant,ca.96. Et quomodo intelligantur,eod.cap.litera E,& litera I.& litera R. Idem procedit, quando duo rei ſunt obligati,cap. eod.litera L.& litera M. eod.& litera Z.c.98.vt ſupra.
2 Diuinitatis locus pius Mediolani,c.493.
2 Diuiſi tempore oneris, vide in verbo, Oneris tempore,præſenti Indice.
2 Diuiſio patris cum filijs non valet eo viuente, ſed fit aſſignatio,cap.485.num.60. Ideo dictum c.485. vtitur verbo,Aſſignationis.
2 Diuiſio colonorum ſi inter eos fiat,poteſt locator eis bona locata auferre,c.397.
2 Diuiſio, & communicatio iterum qualiter inter fratres præſumatur,c.483.nu.148.& ſeq.
1 Diuiſio qualiter præſumatur, ſi per decennium ſeparatim bona poſſeſſa fuerint,ibi num.6.
1 Diuiſio inter fratres qualiter fienda,num.7.
1 Diuiſio cum fiſco ita fit,vt fiſcus faciat partes, & priuatus eligat.num.8.
1 Diuiſio quando fit inter ſocios, res quæ fuit meliorata ab aliquo ſociorum eidem aſſignatur in diuiſione, ibid.nu 9.
1 Diuiſio per patrem facta inter filios non tenet durante patria poteſtate, ſed habet vim cuiuſdam vltimæ voluntatis,cap. 307.num.1.& 3.
1 Diuiſio quæ fit per patrem inter filios poteſt eſſe inæqualis, dum tamen relinquatur cuique filiorum legitima, ibi nu.2.
1 Diuiſio hæreditatis facta per patrem inter filios in poteſtate per quotas,differt à diuiſione bonorum particularium, nam primo caſu non tenet, ſecundo ſecus,ibi num.5.
1 Diuiſio,& aſſignatio qualiter inter ſe differant, num.6.
1 Diuiſio facta inter aliquos, cum dicatur alienatio ſubiacet retractui,c 417.num.847.
1 Diuiſionem quæ recipiant,& quæ indiuidua, cap.105.nu.1.
1 Diuiſionem non præſcribunt ſocij in vna re pro indiuiſo, etſi continuauerint longiſſimo tempore in poſſeſſione illius rei pro indiuiſo,cap.113.nu.27.
1 Diuiſionem petendi facultati renunciari non poteſt,c.275.nu.3.Nec etiam præſcribi iuri non diuidendi, num.ſeq.
2 Diuiſiones fructuum inter colonos,partiarios,& maſſarios,qualiter fienda in capita, c.401. Idem inter molinarios,& alios ruſticos operarios, c.401.
2 Diuiſiones inter fratres qualiter regulariter fiat. c.407.
2 Diuiſorum bonorum in parte aliqua ſeruitus non præſumitur facta,vel conſtituta,ſi de ea non apparet, etiam quod quis poſt ea longo tempore ſit vſus,in Rubr.c.331.nu.16.
2 Diuiſus locus,ſeu burgus qualiter in ſolutione onerum,dationum,& condemnationis pro illa parte,quæ non ſoluit ſi moleſtetur repetat expenſas,& damnum,c.23.& præſenti Indice præcipuè,in verbo oneris,vel datii.
1 Doctores de Collegio ſi ob peſtem deuenerint ad exiguum numerum,vt non poſſint ſupplere muneri conſulendi in omnibus cauſis,an cauſæ dentur conſilio ſapientis extra Collegium,cap.27.num.84.
1 Doctor Iudex malè iudicans an teneatur de dolo, vel lata culpa,cap.31.num.88.
1 Doctor fugitiuus,vel ſuſpectus de fuga capi poteſt, cap.167. num.44.
1 Doctor Tabellio, licèt poſſit facere inſtrumentum, tamen id non debet facere; ſed facta debet explere, cap.357. numero 11.
1 Doctoris collegiati filius, qui in Collegium ſit cooptandus, de iure non debet ſoluere pro eius ingreſſu, capit.414.numero 18. Quid circa hoc obſeruet Collegium Mediolani, ibidem.
1 Doctor de Collegio ſui culpa priuatus,ſi ſit reſtitutus,an eius locum recuperet de iure, & quid de conſuetudine, ibi numero 22.
1 Doctorem degradatum ſolus Princeps reponere in ſuo ſtatu poteſt,nu.23.Sicut ipſe Princeps ſolo verbo Doctorem facere poteſt,d.cap.num.97.
1 Doctores recepti in Collegium, quam iuriſdictionem habeãt, num.24.& 25.
1 Doctorum Collegiatorum ſi numerus debet eſſe certus, ſupernumerarius non gaudet priuilegio Collegij,ibi num.27.
1 Doctoratui decem requiruntur,d.cap.414.nu.90.
1 Doctoratus eſt dignitas, ibi num.102.
1 Doctoratus inſignia gerens cum non eſſet Doctor, an ſi poſtea doctoretur ei de nouo ſint danda Inſignia,nu.104.
1 Doctorelli non gaudent priuilegiis Doctorum, nu.105.
1 Doctor decapitari non poteſt,niſi degradentur, nu.106.
1 Doctor ſenior in procedendo an præferatur iuniori, ibi 108.& ſequentibus.
1 Doctor minor an poſſit vti beneficio reſtitutionis in integrũ, numero 107.
1 Doctor factus Comes non perdit priuilegium populare,num. 111.d.cap.414.
1 Doctor quando dicatur anteceſſor Imperatoris, d. capit.414. num.113.
1 Doctor ingrediens matriculam Notariorum, an amittat priuilegium,& exercitium Doctoratus, num.114.
1 Doctorandi ætas quæ de iure communi,ibi nu.117.
1 Doctor excellens an debeat in Collegium admitti, licèt nõ habeat ea,quæ in aliis requiruntur, ibi.nu.122.
1 Doctores exercentes mercaturam etiam per alios quando nobilitatem amittant,nu. 8.c.415.
1 Doctor conſulens per verbum, forte, dicitur reſpondere de iure,c.442.nu.11.
1 Doctoratus dignitas non liberat filium familias à patria poteſtate,cap.416.nu.12.
2 Dolo, vel culpa, vel negligentia officialis aliquem vexans ad quas pœnas teneatur.cap.40.num.24.
1 Dolus in dubio non præſumitur,c.328.nu.397.
1 Domeſticus teſtis tanquam ſuſpectus repellitur à teſtimonio, c.90.nu.25.& 29.
1 Domeſticus quis appelletur,ibi num.26.& 27.
2 Domibus in locandis quòd præferantur officiales Principis diſpõnit decretum,c.379.num.522.
2 Domicella ſe commiſcens Domino, an patiatur aliquam pœnam.c.498.num.5.vide etiam aliqua,in verbo, famulum, & famula,præſenti Indice.
2 Domicella reddita prægnas non debet recedere furtiuè, capit. 497.littera A.
2 Domicellis apta ſtatuta,c.495.496 497.498 & 499. & de veſtito ante finem ſine licentia recedente,cap.496. tenetur pro furtis,vel rebus ſubtractis, cap. 497. & quando inhoneſtè ſe habent in domini domo, cap.498. & de ſolutione eorum ſalarii,cap.499. & diſpoſita in domicello intelliguntur de domicella, famula,nutrice.
2 Domicellis facta ſtatuta non comprehendunt clericos, ca.497. num.4.
2 Domicellus intelligitur famulus,ſeruitor,cap.496. littera A.
1 Domicilium non præſumitur mutatum, niſi probetur aliquis centum annis habitaſſe,c.1.nu.166.
1 Domicilium loci attenditur in dubio ad cenſendum quem ſuppoſitum,ibi.67.
1 Domicilium mariti an vxoris ſit attẽdendum, vt ſciatur quòd ex duobus ſtatutis ſit ſeruandum, quo ad lucrum dotis,

f cap.

I N D E X.

cap.298.num.199.& ſeq.vſq; ad nu.225.vbi ampliatur, limitatur,& declaratur præcedens regula.
1 Domicilium accidentale quod dicatur,c.311.nu.53.
1 Domicilium de Iure communi per decennalem habitationem contrahitur, ibi.numer.55. Et ſufficit quem ibi habitaſſe pro maiori parte Anni, numer.59. Ac etiam per habitationem minoris temporis, modo quòd adſit conjectura,ibi. num.60.
1 Domicilium originis eſt inammiſſibile etiam quòd quis ſtaret abſens per mille Annos, nec illi poteſt renuntiari, ne dum quoad temporalia,ſed etiam quoad ſpiritualia, capit.311. num.61.& ſeq.maximè ſi ibi quis habeat maiorem partem ſuorum bonorum.
1 Domicilium dicitur propriè vbi quis habitat,ibi.nu.64.
1 Domicilij forus potentior eſt, quam ſit forus originis, numero 65.
1 Domicilium loci attenditur in dubio ad cenſendum quem ſuppoſitum,ibi 67.
2 Domini appellatione quando veniat vſufructuarius,cap.379. num.368.
2 Dominij exceptio in inditio reſtitutionis rei locatæ, an poſſit opponi,cap.398.num.28.& in verbo,Exceptio præſenti indice, & quando poſſit vti cautela, cap.eod.nu.29.
2 Domino, ideſt prędterito Domino intelligitur ſi ſimpliciter dictum ſit,de Domino prędterito ſe ſimpliciter dictū ſit de Domino,cap.379.num.420.
1 Domini Caſtri, & Rectores Iuriſdictionem perpetuam habentes, poſſunt condere Statuta, & ordinationes in loco ſibi ſubiecto, in Prælud.numero 28. Etiam pœnalia ſi ſint Inueſtiti de mero Imperio,numero 29. Et quæ alia Statuta facere poſſint, quæ non, notatur à nume.30.vſque ad numer.38.
1 Domino quando aliqua negligentia imputari non poteſt,quin impediuerit admiſſum,quandoque dicatur fieri incontinenti,etiam quòd fiat interuallo,ibi.nu 3.
1 Dominis, & locatoribus beneficium datum ex Statuto hoc 232. Vt propria authoritate poſſint capere,& robare de bonis maſſariorum, & aliorum ibi notatorum, habet locum etiam Iure communi inſpecto,d.cap.232.nume.8.& niſi res fuerit prius ab alio occupata,num.9. Si tamen ea ſint in colonia, non ſi colonus receſſerit, & alibi exportauerit ibi.nu. 10. Quæ Dominus recuperat ex Saluiano interdicto,nume. ſequenti.
1 Dominus traditio ſit à Domino, licèt is non poſſideat, c.277. numer.7.
1 Dominium licet acquiratur per aliquas perſonas abſenti, tamen poſſeſſio ſic non poteſt quæri,c.337.nu.15.
1 Dominium præſumitur ex poſſeſſione,c.434.nu.15.
1 Dominium ex datione in ſolutum rei ſubiectæ retractui non remanet inſolutum,licèt remaneat extinctum ex dicta datione,cap.438.num.10.
1 Dominium ſemel tranſlatum non poteſt in alium cedi, c.443. numero 8.
2 Dominium præſumitur ex poſſeſſione tam de præterito,quam de præſenti,cap. 176. litera I. & eod.cap.nu.62. Cum ſeq. vbi multa.
2 Dominium ex ſpeciali, vel generali hypoteca cum iuramento transfertur,cap. 399.num.102.& contra quid, cap.eod. numer.103.
2 Dominiū rei cridatæ ad cridas prouiſionales cuius fuiſſe præſumatur,cap.411.num.1.
1 Dominium Mediolani intelligitur totus Status Mediolani, cap 438.num.1.litera E.
1 Dominus impedire non poſſet admiſſum ea niſi id faciat incōtinenti,cap.231.num.2.
1 Dominus, & locator poteſt propria authoritate expellere colonum non ſoluentem penſionem,d.cap.232.num.10.propter autem malum vſum, & malam verſationem requiritur declaratoria ſententia, num.11.& late notatum,cap.279.in ſecundo vol.num.319.cum.ſeq.
1 Dominus,& locator primus poteſt pignorare bona, & res ſecūdi conductoris,ibi.num.23.
1 Dominus,vel locator poteſt facere incluſionem bonorum mobilium coloni debitoris etiam propria authoritate, numer. 31.ibidem.
1 Dominus habens Vaſallos obligatos ad ſeruitia perſonalia, videtur habere in eos dominium, cap.267.numero 23. Quo etiam in caſu poteſt Dominus eos vendicare, non autem ſi quis ſit ſimpliciter ſubditus, aut ſimpliciter iurauerit fidelitatem,num.24.
1 Dominus feudi proprietatem inuitis Vaſſallis, an alienare poſſit, ibi.num.25.
1 Dominus directi non tenetur ex Iure communi denunciare habenti vtile,cap.434.num.75.
2 Dominus Dominus Mediolani, vide in verbo,Mediolani. præſenti Indice.
2 Dominus pro ſeruo non tenetur, ſi Seruus ſit condemnatus in contumaciam,cap.498.nu.2.
2 Dominus pro famulo quando teneatur, capit. 473. numero 13.& 14.
2 Dominus quandoque intelligitur poſſeſſor tantum, cap.371. num.49. Non tamen comprehenditur conductor, cap.eod. num.50.
2 Dominus quando intelligitur, ſiue ſit Dominus, ſiue non, ita vt attendatur ſolum ius conductionis,cap.379.numer.415. litera GG. Idem,cap.390.nu.1.
2 Dominus, vel locator quibus caſibus, & quando alijs creditoribus præferendus,cap.390.
2 Domo, ideſt in domo, poteſt capi fugitiuus, capit.64. litera A.domo, & in Eccleſia qui non poſſint capi,cap.65.num.1. Et an fugitiuus in Eccleſia capi poſſit, capit.68.numero 1. 2.& 3. Et an Iudeus gaudeat Eccleſiæ Priuilegio circa capturam,cap.eod.num.3. Videnda etiam alia circa domum, cap.65.prę cipue,num.44.
2 Domo deſtructa vbi adſint diuerſa ſolaria, ius habentis inferiorem partem non perit, quia dicitur Dominus ſoli,capit. 347.nume.5. Et quod habens inferiorem partem non cogat habentem deſtructum ſuperiorem ad conſtructionem dictæ domus, cap.347.num.9. vide in verbo, Refectio, & in verbo, Ædificare.
2 Domum habens in pignus, ſi eam inhabitat, ad quam penſionem teneatur,cap.579.nu.444.
2 Domum communem cum ſocio ſi ſocius inhabitet, an ad præſtationem teneatur,c.379.nu.445.
2 Domum ſi duo Scolares conducant,quid de penſione,in verbo, Scolares,præſenti Indice,& in c.379.num.484.
2 Domum ædificans quot Pedes,& qui murum quot pariter pedes relinquere teneatur,c.334 nu.12.
2 Domum dotalem habitans maritus quando teneatur ad refectionem ſtratarum,& viarum publicarum,& inſolidum,ca. 251.nu.22.& pręſenti Indice,in verbo,Viarum.
2 Domum habens gratis, tenetur ad purgationem, ſi eſt ad Vtilitatem momentaneam, non perpetuam, cap.251.nu.24.
1 Domuncula parua venit appellatione ædificij, cap. 433. numero 30.
1 Domuncula parua cauſa colligendorum fructuum comprehenditur ad excluſionem beneficij ſtatuti de prędijs,niſi agatur de dante operam rei illicitæ, ibi.num.42.43.
1 Domuncula parua cauſa colligendorum fructuum an veniat appellatione ædificij, c.434.nu.40.
1 Domus mariti appellatione venit etiam conductitia, ca.291. num.43.& cap.298.nu.88.
1 Domus,& ædificium quando venit appellatione immobili rei, cap.417.num.36.
1 Domum retrahens,quæ poſt alienationem ſit combuſta,an teneatur ad integrum pretium, vel ad ratā deducto eius quod periit,d c.417.nu.326.
1 Domus retractui ſubiecta ſi fuerit combuſta penes emptorem tempore præſtituto ad retrahendum poſt moram emptoris in eum relaxando, ſiue ad ſit culpa, ſiue non tenetur ad intereſſe emptor verſus venditorem,ibi.numer.713. Et ſi ante moram fuit combuſta, diſtingue numer 714 Quid autem ſi corruerit,ex quo emptor non fecit expenſas neceſſarias pro eius refectione,nu.ſeq.
1 Domus in qua luditur ſi debet deuaſtari, non habet locum ſi actor,vel Procurator tenet in ea ludum,cum ipſi ſoli ſint puniendi,nu.428.nu.36.
1 Domus,& caſamentum,differant inter ſe,c.434.nu.27.
1 Domus quid ſit,ibi.nu.28.
1 Domus vna,vel duę quæ dicantur,nu.29.
1 Domus vna dicitur, & non duæ etiam ſi fuerit diuiſa per partes per loca diſtincta non tamen adhibito pariete intermedio, quo caſu habebit locum ius quotæ, vbi autem adſit paries intermedius cum dicantur duæ domus, ceſſet beneficium quotæ licet eo caſu poſſint dici contiguæ, & vicinæ vt competat ius retractus tamquam vicino, dicto cap.434. num.30.& ſeq.
1 Domus appellatione vt comprehendatur in retractu quotæ, vel vicinitatis, veniat etiam quod facta ſit ſine cæmento,vel de lignis exemptilibus,ibi.nu.34.
1 Domus appellatione veniunt etiā ſubgrundia,protecta, & meniana porticus,apotheca,& hortis domui annexus,num.35. & 36.
1 Domui alienatę ſi quid accreuit dum eſſet penes emptorę m, & alie-

I N D E X.

& alienata proprietate ſi accreuit vſusfructus, an cedat beneficio retrahentis, ibidem num. 157. & 158.

1 Domus ſcolari locare cogitur ipſius Dominus ſicuti etiam pro æquali pretio curialibus, cap. 442. nu. 17. & 18.

1 Domus, vel ædificium commune cum alio tribuit beneficium luendi ex forma Statuti, cap. 434. nu. 18.

1 Domus, & ædificia extra Ducatum non poſſunt retrahi ex hoc Statuto, licet perſonæ ſint ſubiectę, num. 50. ibidem.

1 Domus, vel ædificij poſſeſſor alienans illam patitur retractum ex hoc ſtatuto, ibi. num. 68.

1 Domus, vel ędificii partem alienans, etiam reſpectu vtilis patitur retractum ex ſtatuti, num. 98.

1 Domus, vel ædificii directum alienans patitur retractum ſtatuti, d. cap. 434. num. 99.

1 Domum, vel ædificium ſubiectum quotæ alienans non ſeruata forma huius ſtatuti, an transferat dominium diſtinguitur, ibi. num. 151. & 152.

1 Domum, vel ædificium emens ſubiectũ quotę, ſi habens quotam velit retrahere non ſufficit quòd ſoluat intereſſe, vt habeat illam rem, ibidem num. 166.

1 Domus, vel ſediminis habens duas partes, quas habitet, poteſt cogere habentem tertiam partem non habitantem ad ſibi illam locandam de Iure communi alias non, capit. 442. num. 8. & 9.

2 Domus ad expẽſas refectionis, & aptationis vię, licet inquilini, & penſionantes cogi poſſint, compenſant tamen cum domus domino, c. 251. nu. 23.

2 Domus ſi ſit in duabus parrochiis, eligens habitaculum, vtrum velit, c. 178. litera I.

2 Domus habens publicas vias diuerſarum parrochiarum, de qua Parrochia eſſe dicatur, c. 148. num. 9.

2 Domus de Iure communi circa capturam quomodo priuilegiata pro debito, cap. 65. numer. 6. 7. & 8. Idem in ſtabulo domui annexo, cap. eodem nume. 9. Idem in horto, cap. eod. num. 10. & 11. Secus idem in molendino, cap. 75. num. 12. In naui habitata per nautam, cap. 65. numer. 13. Non venit pallatium Principis, ibidẽ, & de pallatio, vide in verbo Pallatium. Item non venit apotheca etiam in domo habitationis, taberna, aut caupona, c. eod. nu. 16. Niſi debitor in locis habitet, nu. 18. Et quę alia veniant, & non, vide eod. cap. 65. nu. 19. & ſeq. Vbi de clauſura, ſchalis, & porticu, & an appellatione domus veniat porticus, c. 390. nu. 93.

2 Domus priuilegium an dicatur ceſſare, ſi quis captus aufugiat in domum, cap. 65. nu. 24.

2 Domus ſi ſit vnius, qui cum altero ſocio faciat in ea hoſpitiũ, poterit Dominus domus petere penſionem ab altero ſocio, cap. 379. nu. 447.

2 Domus dominus tenetur ad viarum, & ſtratarum publicarum refectionem, cap. 251. num. 9. & 10. Et ſi is non ſit ſoluendo tenetur dominus, cap. eodem, num. vt ſupra.

2 Domus dominus an poſſit cedere ius domus, vel prædij, ad hoc vt à refectione ſtratæ, ſeu viæ confinantis liberetur, ca. 251. num. 11.

2 Domus ſi collapſa ſit remiſſio ficti eſt fienda conductori, cap. 394. nu. 262. Non tamen ſit remiſſio ob minimum incommodum, ibi. num. 262. 263. & 264.

2 Domus emphyteuta an & ipſe teneatur ad onus refectionis viarum publicarumque ſtratarum, pontium, & ſimilium, cap. 251. numer. 21. Et quid in conductore longi temporis ſimpliet, ibid.

2 Domus vicini intelligitur de horto, & etiam eius vicinitecto domus, c. 333. num. 10. in caſu vt ibi.

2 Domus habitationis alicuius quæ dicatur, cap. 65. nu. 25. Et ſi ibi toto anno non habitent, eodem cap. Sed ſtatutum hoc intelligit etiam de domo aliena, cap. eodem. nu. 25. & 26. Et an propria, vel aliena, ibidem, nu. 27. 28. & 29.

2 Domus appellatione quid veniat, cap. 334. litera B. & cap. 335. litera N. num. 34. cap 344. litera I. & c. 347. nu. 5. litera D. vide etiam omnino, cap. 348. nu. 47. & 8. & cap. 375. nu. 56. & eod. cap. nu. 7.

2 Domus ſi duo ſint ſocij, & vnus velit inhabitare, alter locare, an volens locare teneatur locare alteri volenti habitare, cap 379. nu. 109.

2 Domus, vel fundus non ſolitus locari, ſi ab vno ſociorum locari velit, & ſocius nolit, cap. eodem. 379. numero 110. Et ſi vterque de locando conueniant, ſed non de perſona honeſta, tunc quæ perſona admittatur, cap. eodem, nume. 111. & ſequen. Et ſi vterque concordet de honeſta, quid cap. eod. num. 115. 116. & ſequen. vbi notantur duo remedia, ca. 379. num. 116.

2 Domus dominus ab emphyteuta in locatione præſerendus. cap. 379. num. 121.

2 Domus domini duo, vide in verbo, Socij, præſenti indice.

2 Domus, ſeu ædificij partem inferiorem habens, & habens ſuperiorem, quis ad cœlum faciendum, & factum manutenendũ, & reparandum vtrumque ædificium quomodo, cap. 347. Et quis tectamen teneatur cum muris illud ſuſtinentibus, & nõ poſſit inferius quicquam mitti, & habens inferius ad quę teneatur, cap 347.

2 Domus diuerſa ſolaria quomodo diuerſa non eſſe poſſint, cap. 347. num. 4.

2 Domus partem ſuperiorem habens, quomodo non dicatur habere dominium, c. 347. num. 6.

2 Domus, vel ædificij partem inferiorem habens, poteſt immittere fumum per feneſtras, vel foramina in ſuperiore ædificio regulariter, niſi plus ſolito immittat, vel animo æmulandi, vel iniuriandi, cap. 347. nu. 22.

2 Domus communis alias deſtruenda ob vnius delictum, non deſtruitur propter conſocium, ſed pœna commutatur, & idem ſi pars inferior ſit obligata alteri, c. 348. nu. 21.

2 Domus ſuperiorem partem habens, quãdo poſſit, & non poſſit ab inferiori circa ſtrepitus prohiberi, cap. 347. nume. 18. Niſi faciat animo iniuriandi.

2 Domus partem inferiorem habens ad quæ teneatur, cap. 347. num. 20.

2 Domus ſuperiorem partem habenti, quomodo liceat aquam pro purgatione ſoli, & refrigeratione proijcere in ſolo, & quomodo non, cap. 347. num. 12. Prohibeturque omnis alia aqua in inferiorem partem immitti, cap. eod. nu. 13. & quando immitti poſſit, cap. eo. nu. 15. & 16. Et quod poſſit inferior Dominus cogere ſuperiorem, & quid de acceſſu ad inferiorem partem per ſchalas, vide ibi. nu. 17.

2 Domus ſuperiorem partem habens ſi ad expenſas refectionis velit conueniri, an poſſit, vt ab expendente eximatur renunciare, cap. 347. num. 11. & 348. nu. 23. In domino partis inferioris, & ibidem, nu. 24.

2 Domus locata, non expreſſa certa penſione, & domus inhabitata, non expreſſa certa penſione, videantur vtroq; caſu actiones, c. 379. nu. 453. Et an poſſint ex c. 374.

2 Domus locatæ refectio ſpectat ad locatorem, cap. 400. num. 2. Quid de vſuario, quid de collapſa, & conducta, capit. eod. num. ibid. ſeq. Sed in conductore ad longum tempus quid, cap. eod. num. 5.

2 Domus, vel habitatio alicuius quæ dicatur, cap. 483. nu. 134.

2 Domus, habitatio, caſamentum, & alia ad hoc, cap. 237. numero 5. & 6.

2 Doctor, ſcholaris, vel medicus quando, poſſint expellere malleantem vicinum, cap. 379. nu. 179.

2 Doctores duo de Collegio Mediolani eliguntur de quibus in ſtatuto, & à Principe eliguntur, ſuntque per tẽpus Abbates vener. Collegij, quo munere functo, ſedent conſultores Iuſtitię Mediolani, vt etiam, c. 55. nu. 2. litera C. Deinde per bimeſtre ſedent pro aſſeſſore ad tribunal prouiſionum Mediolani, cap. 1. num. 54. c. 1.

2 Doctores, & Procuratores, & alij, de quibus, in capit. 351. poſſunt ſeruire per ſubſtitutum, circa exercitum generalem, & alia, ibidem. Non poſſunt eſſe fideiuſſores quouis modo, cap. 353. Prohibentur eſſe fideiuſſores ſyndicatorum, quomodo, cap. 32. litera C.

2 Doctores vener. Collegij Mediolani iudices dicuntur, & quare, cap. 351. litera B.

2 Doctores, tam iuris ciuilis Mediolani, quam Phyſicæ habent multa priuilegia, cap. 450. nu. 16.

2 Doctorum legentium, vel ſcholarium in præiudicium conducens hoſpitium, eſt in ſtatu Eccleſiæ excommunicatus, cap. 379. num. 180.

2 Doctorum vener. Collegij D. Iudicum Mediolani, & Medicorum priuilegia, Rubrica præcedente, capit. 351. Et apud quem legum interpretem de eis tractetur, ibidem, & ca. 450. num. 16. & d. cap. 351 vide multa priuilegia expreſſa.

2 Doctorum prædictorum Collegii Iudicum Mediolani, nullus cogitur ire ad exercitum, vel cernedam, cap. 351. Nec cuſtodiam facere, ibid. & tempore exercitus generalis quid eis ſufficiat, ibidem.

1 Donans factus inops, an vtatur beneficio ceſſionis contra donatarium, cap. 408. nu. 26.

1 Donans rem litigioſam ignoranti, ſi res donata euincantur tenetur ad æſtimationem, c. 68. nu. 81.

1 Donans pro re donata teſtificari nõ poteſt pro donatario etiã quod non teneatur de euictione, c. 90. nu. 9.

1 Donans iuratoriam non pręſtat cautionem quãdo ſibi vſufructum reſeruat, cap. 315. nu. 44.

1 Donata à cõſanguineis ſponſi ſponſæ, videtur ſponſæ contẽplatione donata, propterea vxori nõ quęratur ſecus in donatis

Digitized by Google

à conſanguineis ſponſæ,c.291.nu.79.& 80. Quæ tamen difficultates per Statutum Mediolani ſublatæ fuerunt, ibi.n.81.

1 Donata vxori quæ præſumantur,& quæ ad vtendum tantum, numer.82. Quid ſi ſint prætioſa,& ſponſa ſit nobilis, numero ſeq.

1 Donata domo Eccleſiæ,vt alat donatorem;ſi domus comburatur alimenta debentur,cap.324.num.79.

1 Donata res vbi non recipiat æſtimationem,non ligatur ſolennitatibus huius Statuti, nec requirit inſinuationem, ibi. num.105.

1 Donata,vel promiſſa re abſenti,ſi antequam per eum acceptetur fuerit alteri alienata facta traditione eius præfertur vltimus primo etiam habenti conſtitutum, vel præcarium,cap. 337.num.60.

1 Donare quæ perſonæ ſunt prohibitæ,cap.324.num.2.

1 Donare qui non poteſt, nec etiam gratis remittere poteſt, ibi. num.21.

1 Donata domo Eccleſiæ,vt alat donatorem,ſi domus comburatur alimenta debentur,cap.324.nu.79.

1 Donata res vbi non recipiat æſtimationem, non ligatur ſolennitatibus huius Statuti,nec requirit inſinuationem, ibidem numero 105.

1 Donata,vel promiſſa re abſenti, ſi antequam per eum acceptetur fuerit alteri alienata,facta traditione eius præfertur vltimus primo,etiam habenti conſtitutum,vel precarium.cap. 337.num.60.

1 Donata vxori, vide præſenti indice, in verbo, Maritus, & in verbo,Vxori,& in verbo,Sponſæ,& in c.486.

1 Donatio rei litigioſæ cenſetur prohibita, c.68. nu.118.

1 Donationis cauſa mortis quæ ſint,c.157.nu.7.

1 Donatio inter viuos non poteſt probari per teſtes, cap.88.numero 16.

1 Donatio facta filiæ exiſtenti adhuc in domo non valet,ca.263. num.7.

1 Donatio facta filio emancipato non præſumitur fraudulenta, niſi facta fuerit poſt contracta,debita per aſcendentem, vel paulo ante,ibi.num.8.

1 Donatio iurata non comprehenditur in generali diſpoſitione, cap.265.

1 Donatio ad hoc vt dicatur remuneratoria merita debent eſſe præſentia, vel preterita, & quod eorum fiat mentio ſpecialis in donatione,d.cap.265.num.12.cætera vide in verb. Merita.

1 Donatio tacita quæ reſultat ex confeſſione facta inter prohibitos,non reuocatur confeſſione reuocata,c.268.nu.20.

1 Donatio facta inter coniuges,& perſonas prohibitas regulariter non tenet,ibi.nu.48. Limitatur,nu.ſeq.

1 Donatio inter coniuges non inſinuata, quæ tamen debuit inſinuari morte donantis non confirmatur, ibi.nu.53.

1 Donatio mariti conſtante matrimonio facta in vxorem non confirmatur morte niſi ſecuta fuerit traditio,ibi.num.54.declara in caſu præmiſſo ſufficere conſtitutum pro traditione, nu.55. Non tamen ſufficit ficta traditio,nu.ſeq.

1 Donatio inter coniuges putatiuos morte non confirmatur, numero 57.

1 Donatio inter Principem,& vxorem eius tenet,nu.58.

1 Donatio valet inter concubinum,& concubinam, dempto milite etiam ſecuto inter eos matrimonio,nu.59.& 60.

1 Donatio facta amaſiæ etiam iurata non valet, d. cap. 168.numero 69.

1 Donatio in illis caſibus, in quibus de iure tenet reſoluitur per præcedentem mortem donatarij, ibi.nu.71. Amplia vt procedat etiam ſi ſit talis donatio iurata, nu.75.

1 Donatio non præiudicat creditoribus anterioribus, capit.276. numero 3.

1 Donatio cauſa mortis facta vxori à marito confirmatur ſecuto banno contra ipſum,nec poteſt per fiſcum reuocari,cap. 29 num.13.

1 Donatio propter nuptias, licet hodie ſit vſu abrogata tamen ſi fiat,poteſt ſicut dos augeri,cap.ſeq.291.nu.87.

1 Donatio propter nuptias ſit tantum à marito, & ei ſoli reſtituitur,num.88.

1 Donatio cauſa mortis appoſita in teſtamento parte abſente,& nemine pro ea recipiente, venit appellatione vltimæ voluntatis,cum d.caſu reſoluatur in vim legati, aut fideicommiſſi, cap.295. nu.22. Ampliando,nu.ſeq.

1 Donatio propter nuptias, cum dote pari ambulat paſſu, cap. 298.num.218.& ſeq.

1 Donatio facta ab vxore in præiudicium filiorum primi matrimonij,& ad fraudem creditorum eorundem non valet,ſecus ſi fiat alienatio ab eadem vxore in fraudem creditorum mariti,cap.300. num.58.& ſeq.

1 Donatio facta filio vnico, an reuocetur per ſuperuenientiam aliorum, ſtante ſtatuto, quod aſcendens non poſſit meliorare conditionem deſcendentium,c.305.nu.45.

1 Donatio cauſa mortis an æquiparetur contractui, vel magis vltimæ voluntati,c.319.nu.19 & c.322 nu.3.& 4.

1 Donationi, quæ morte confirmatur, non contrariatur diſpoſitio huius ſtatuti 322.quia dicitur tertia ſpecies,ibi.nu.7.

1 Donatio eſt contractus nominatus, nec reuocari poteſt prout cæteri contractus nominati,c.324.nu.1.

1 Donatio ſimplex quæ dicatur,ibi.num.5. Et quæ requirat ſolennitatem huius Statuti,nu.17.

1 Donatio pura, & in diem, ac ſub conditione, dicitur propria donatio,d.cap.324.nu.8.& 9.

1 Donatio quę ſit filio in pręmium emancipationis,habetur pro donatione ſimplici,& requirit has ſolennitates, num. 12.& ſeq. Quæ ſolennitates ceſſant, quando hæc donatio imputatur filio in legitimam,vel quando factum eſt in peculium, ibi.num 67.& ſeq.

1 Donatio quæ ſit coniuncto requirit ſolennitates huius ſtatuti, ibi nu.15. Quid ſi fiat amore Dei, nu.81.

1 Donatio quæ ſit per aſcendentem comprehenditur ab hoc ſtatuto quæ valet vſq; ad legitimam ſine ſolennitate, & pro ea parte,quæ imputatur in legitimam,d.c.324.nu.10.& 11.

1 Donatio non differt à pacto de renunciando, ibi.nu.18.

1 Donatio tacita,ficta,& præſumpta ſubiacet diſpoſitioni huius ſtatuti,ibi.nu.39. Et in donatione tacita particulariter quomodo procedat,& quomodo non,nu.41.& 42.

1 Donatio præſumpta quæ dicatur,num.40.

1 Donatio facta,vt donatarius aliquid emat, requirit ſolennitates hic notatas,num.43.

1 Donationes Imperatorum,& Principum non recognoſcentium ſuperiorem, & habentium merum, & mixtum imperium non ſubiacent his ſolennitatibus,num.44.& 45. Nec etiam donatio prælati facta in Imperatorem,num.46. Ampliando num.ſeq.

1 Donatio ob reparationem domus dirutæ non indiget ſolennitatibus,num.48.

1 Donatio cauſa dotis,vel propter nuptias non requirit has ſolennitates,d.cap.324.num.49. Sicut nec donatio remuneratoria,num.50.

1 Donatio remuneratoria non dicitur proprie donatio, cum obligetur donatarius ad remunerationem beneficij accepti, num.51.& 52. Et de requiſitis in hac donatione, & quæ ſint merita,adhoc vt ad donationem ipſam deueniatur, vide numero ſeq.

1 Donatio ob merita futura requirit has ſolennitates, ibidem, num.58.

1 Donatio viciſſitudinaria, & mutua non indiget his ſolennitatibus,num.59. Sicut nec donatio ob cauſam,etiam reſeruato vſuſructu per donantem,nu.62.& 63.

1 Donatio mutua quæ, & quomodo dicatur,nu.60.& 61.ibi.

1 Donatio oneroſa quæ ſit gratia donantis,& recipientis nō ſubiacet huius ſtatuti diſpoſitioni, nume.66. Sicut nec donatio rei alienæ,num.72.

1 Donatio in aliquem euentum reſoluenda non militat in hac diſpoſitione,num.61.& 108.

1 Donationes iuriſpatronatus Epiſcopo conſentiente factę, non ſubiacent his ſolennitatibus,ibi num.74.

1 Donatio ad redemptionem captiuorum non indiget,nec ſolénnitatibus his, nec inſinuatione, nu.76. Sicut nec donatio ad pias cauſas,num.80.

1 Donatio facta clerico, vel Eccleſiaſtico quando requirat has ſolennitates,num.77.& 78.

1 Donationes ſummæ diuerſæ, vt hic cauetur, ſi fierent diuerſis temporibus in fraudem harum ſolennitatum non valerent, d.c.324.nu.104. Sed vbi donatio excedat hanc ſummam, ſuſtinetur tamen vſque ad limitatam, nu.106. limitando,nu. 107. Sed ſi hęc donatio eſſet de prohibitis donari ea in totum vitiaretur,num.ſeq.

1 Donatio quando pręſumatur inter viuos,& qualiter dignoſcatur an inter viuos ſit,vel cauſa mortis,numer.100.& ſeq.in replicatione, ibid.

1 Donatio inter viuos quę dicatur, ibi.nu.102.

1 Donatio facta coniunctæ perſonę dicitur inter viuos,nu.103.

1 Donatio inter viuos ſi ſit facta in vltima voluntate ſubiacet diſpoſitioni huic,num.104.

1 Donatio poteſt fieri inter viuos poſt mortem donantis,nu.105 Et in donatione inter viuos poteſt fieri ſubſtitutio, nu.ſeq.

1 Donatio in teſtamento non ſubiacet ſolennitatibus his, n.107. Sicut etiam ſi ſit facta in pœnam reuocationis legati facti in teſtamento,num.110.

1 Donatio ſine his ſolennitatibus valet confirmata per Principem,

Digitized by Google

INDEX.

pem,num.111.& ſeq.

1 Donationem allegans nullam, & quod nõ fuerunt ſeruatæ hæ ſolennitates, id probare tenetur, nu. 113. & de modo id probandi habes, num. 114 & 115.

1 Donationem inſinuare dicitur, quando Iudex in ea decretum interponit; cum hoc ſuppleat inſinuationem, nume. 116. & 117. Et verum pro dicto decreto præſumatur, & quibus caſibus annulletur, num. ſeq.

1 Donatio non requirit cauſę cognitionem interponendo decretum, num. 121.

1 Donatio de quà hic vbi fieret à Clerico, Iudex debet eſſe Eccleſiaſticus, d. cap. 324. num. 136.

1 Donatio vbi excedat ſummam aureorum 200. Iudex eſſe Iuriſconſultus, num. 137.

1 Donatio eſt diſſipatio, & dilapidatio facultatum, & in minore prohibetur, quæ ſi fiat iurata, poteſt infringi, abſolutione à iuramento petita, nu. 146. & 147.

1 Donatio facta à minore ſuſtinetur virtute iuramenti, numero 148.

1 Donatio facta ſine his ſolennitatibus nõ transfert aliquod Dominium, nec etiam oritur aliqua actio ciuilis, aut naturalis, d. cap. 324. num. 144.

1 Donatio ſi fiat à minore cum his ſolennitatibus etiam adhibito conſenſu Curatoris an teneat, nu. 145. Ampliando etiam ex cauſa dotis, num. 149.

1 Donatio an requirat ſcripturam, ibidem num. 155. & ſeq.

1 Donatio in dubio non præſumitur, niſi expreſsè probetur; nec eius probatio ſufficeret per quinque teſtes, numero 157. & 158.

1 Donatio facta extra territorium an requirat has ſolennitates, num. 160 & ſeq.

1 Donationis contractus viriatur, ſi iuramentum interponatur die feſtiuo, num. 176.

1 Donationem ſolennitates alias habes, num. 201. & 203. eiuſdem cap. 324.

1 Donatio, quæ fit mulieri, adhoc ne acquiratur marito, & creditoribus, quam iuramenti formam requirat, nu. 202.

1 Donatio inter viuos licet ſit irreuocabilis ex ſui natura, quibus caſibus reuocari poſſit, numero 204. cum pluribus ſequentibus.

1 Donatio inter viuos qualiter reuocetur per filium, & vſque ad quam ſummam, & vtrum viuente Patre, vel poſt eius mortem, num. 209. & ſeq.

1 Donationem, quam quis reuocare potuit, ſi non reuocauit, nec eius hæres reuocare poteſt, nu. 212.

1 Donatio valet cum pacto, quòd ſi donatarius committeret delictum, donatio eſſet nulla, & bona ad donantem reuerterentur, d. cap. 324. num. 214.

1 Donationis per acceptationem factam per Syndicum Monaſterij, vel alium Eccleſiæ irreuocabiliter acquiritur, nec Eccleſiæ ratificatio requiritur, ibi. nu. 223. & 224.

1 Donationis acceptatio requiritur, vt irreuocabilis ſiat, nu. 232. & quòd fiat viuente donatore, & coram Notario, vel perſona publica, nu. 235. & 237.

1 Donationis in ratificatione debet per donatarium iuramentũ præſtari, de quo nu. 238. & ſeq. d. c. 324.

1 Donatio, quæ fit per Patrem Filio in emancipatione eius quãdo fieri debeat, vt teneat, cap. 326. num. 18. Quæ donatio dicitur mera donatio, nu. 19.

1 Donatio cauſa mortis non venit appellatione contractus in ſtatutis, nec ligaretur hoc Statuto, ſi tantum loqueretur de contractu, c. 328. nu. 73. & 74.

1 Donatio inter viuos quomodo ſit prohibita ſine ſolennitate huius ſtatuti, d. c. 328. nu. 62. per totum, nu. 72.

1 Donatio facta marito per vxorem, etiam cum conſenſu agnati, non tenet, cum alias ſit inutilis, nu. 321. ibi.

1 Donatio cauſa mortis comprehenderetur ab hoc ſtatuto 319. niſi eam expreſſiſſet, vt ibi nu. 5.

1 Donationis huius ad validitatem, in caſibus, in quibus requireretur conſenſus, ſufficeret mors mulieris non etiam cõſentientis, d. cap. 329. num. 6.

1 Donationis huius reuocatio facta in muliere cum conſenſu, poterit ab ea ſola reuocari, num. 7.

1 Donatio inter viuos non poteſt fieri abſque ſolennitate huius ſtatuti, ibi. num. 8.

1 Donatio non poteſt fieri die feriata in honorem Dei & quare, cap. 400. num. 7.

1 Donatio quando comprehenditur appellatione alienationis, & venditionis, c. 417. nu. 831. & ſeq.

1 Donatio Iuris quærendi debet fieri cum ſolénitate ſtatutaria, cap. 324. num. 26.

1 Donatio non dicitur remiſſio iuris, vel rei dubiæ, ibi. num. 31.

1 Donationis ſolennitates ſtatutariæ non requiruntur in pacto de non petendo ibidem num. 37. Quid autem in liberatione, num. ſeq.

1 Donationes quæ proueniunt ex diſpoſitione legis, vel ſtatuti, vel alicuius conſuetudinis, non ligantur ſolennitatibus ponendis in donationibus, eodem cap. num. 70.

1 Donatio immobilium extra territorium non ligatur ſolennitatibus adhibendis à ſtatutis territorij, nu. 85.

1 Donationes ſi plures ſint in eodem inſtrumento, vel factæ pluribus, an coadceruentur, vt dicatur vna donatio, vt ſeruentur ſolennitates ſtatuti, vel ne, nu. 87. cum ſeq.

1 Donationi factæ forenſi de bonis extra territorium debent interuenire ſolennitates ſtatuti territorij, vbi ſit inſtrumentũ donationis, eod. cap. 324. nu. 159. licèt aliqui contra, quoad bona extra territorium.

1 Donatio quod poſſit fieri abſentibus, & locis pijs, abſque ſolennitate iuramenti, & forma ſtatuti habet locum etiam in Infantibus, pro quibus poſſit dein Pater acceptare, & iurare, ibi. num. 231.

1 Donatio poteſt fieri abſenti, Notario, Procuratore, vel alio tertio pro eo ſtipulante, ibidem num. 217. Quòd autem Sententia ſimplex ſufficiat donatario abſque ſtipulatione aliquorum, quia cenſeatur per eum acceptata, not. num. 218. Tamen donatio eſt reuocabilis, vbi donatarij ratificatio non ſequatur, num. 219.

1 Donatio, vel ſtipulatio nomine abſentis vbi tenet abſque eius acceptatione, poteſt illę, qui promiſit, vel aliter contraxit validè reuocare, ſic in donatione notat, c. 337. nu. 53. Quam reuocationem donationis poteſt etiam facere hæres illius ante acceptationem, num. 54. Nec ſufficit acceptatio tacita, ſed expreſſa, num. 55. Limitando in donatione, vel contractu acceptatio per Notarium nomine abſentis, quia acquiritur irreuocabiliter abſenti, nec poteſt reuocari etiam ante acceptationem ab abſente factam, numer. 56. ſi tamen re integra fuerit ratificata, numer. 57. Et ex curſu temporis præſumitur ſtipulatio Notarij, numer. 58. Prout etiam acquiritur abſenti abſque ratificatione, ex ſola Notarij ſtipulatione, num. 59.

1 Donatio facta abſenti mortuo donatario, vel donante non poteſt acceptari per hæredes, tanquam res non dicatur amplius integra, d. cap. 337. numer. 61. Etiam ſi iurata, numero 62.

1 Donatio lucri prouenturi ex lite tenet, non obſtante diſpoſitione ſtatuti, cap. 431. num. 6.

1 Donationum inſtrumenta Mediolani rubricantur, c. 211.

1 Donator ſi ante ratificationem, & acceptationem expreſsè factam per donatarium reuocaret donationem, vel alteri donaret, vel moriatur, tenet reuocatio, & valeret ſecunda donatio, nõ prima, nec hęredes donatarij poſſent poſtea acceptare mortuo donante, c. 324. nu. 225. & ſeq.

1 Donatus Boſſ. Cauſid. Mediolani, vnus ex correctoribus ſtatutorum Mediolani, fol. 1. Diplomate incipiente Lud. lit. E.

1 Dos poſt biennium vt noceat creditoribus, quomodo ſit ſienda, cap. 501. Et vt facta poſt biennium præiudicet mariti, & eorum hæredibus, c. eod. num. 2.

1 Dos dicitur aduentitia, cap. 483. num. 234.

1 Dos confeſſata ex cõſuetudine Mediolani habet priuilegia vera, & non poteſt opponi exceptio non numeratæ dotis, quæ conſuetudo an noceat fiſco, num. ſeq.

1 Dos conſtituta vxori poſt biennium non præiudicat creditoribus etiam poſterioribus, c. 262. nu. 10.

1 Dos datæ filiæ ſpuriæ, & quæ dari non poterat niſi ſoluto Matrimonio auocari poteſt, cap. 265. nu. 35.

1 Dos aucta ab Extraneo, vel Conſanguineo partium, nulla tamen viri habita conſideratione, propter recompenſationem nobilitatis ſuæ, retinet priuilegia dotis, capit. 263. numero 2.

1 Dos confeſſata ex obſeruantia Mediolanenſi habetur pro vera in prejudicium mariti, & eius hæredum, ibi. num. 80.

1 Dos cum preiudicat, vt præferatur creditoribus etiam in empta ex eorum pecunia, nu. 85.

1 Dos etiam poſt biennium teſtibus probatur, & talis probatio habet vim tacitè hypothecæ, & prelationis, cum non adſit oblatio bonorum, ibidem nu. 105. Adde etiam quòd in caſu prędicto ceſſat prſumptio fraudis, nu. ſeq.

1 Dos eſt neceſſario danda filię nubendę, capitul. 278. numero 173.

1 Dos reſeruata per ſtatutum an ſuccedat loco legitimæ, ibi. numer. 176.

1 Dos reſeruata vel. debetur mulieri Caſtitatem ſeruare quam nubere volenti, num. 177.

1 Dos per ſtatutum excluſiuum fœminæ reſeruata, adeo eius

Digitized by Google

propria eſt, vt in ea poſſit hæredem inſtituere, d.cap.278. nu. 181. Et hoc Ius dotis ab ipſa fœmina tranſmitti poteſt ea decedente, antequam nubat, nu. ſeq.

1 Dos prædicta debetur titulo ſingulari non vniuerſali, ibi. numero 183.

1 Dos prædicta nullum grauamen recipit, aut conditionem, ibi. num. 184. & ad cap. 280. nu. 29.

1 Dos prædicta non debetur ex corporibus bonorum, ſed in pecunia ſolui poteſt, d. cap. 278. nu. 185 & 272.

1 Dos quando dicatur congrua bonus vir arbitrabitur, cap. 278. num. 213. non tamen eſſe etiam minor legitima, nume. 214. & ad cap 280. num. 19 & cap. 285. num. 7. Et quod tempus attendatur, an dotationis, an mortis Patris, d. cap. 278. num. 223. & d. cap. 286. num. 11. Viuente tamen Patre non debet commenſurari legitimæ, eod cap. 278. num. 218. & an dicatur condecens quando ſufficit ad victum, & veſtitum, num. 219. & quòd ſit congrua de iure communi, quando aſcendit legitimam, d. cap. 280. numer. 16. Quæ autem ſint conſideranda in conſtitutione dotis congruæ, ibi. numero 220. & ſequen.

1 Dos ſi fuerit tradita à Patre, non poteſt Filia dein conqueri, licèt ſint authoritate facultates Patris, nu. 222. & niſi in caſu notato, nu. 224. adde ad c. 280. nu. 23.

1 Dos ſi legetur an debeatur ſtatim, vel tempore nuptus, ibi. nu. 226. & d. cap. 280. num. 25.

1 Dos in dubio præſumitur à Patre profecta, licèt Mulier habeat aduentitia, eod. cap. 278. nu. 234.

1 Dos non debet dari de bonis Maternis, niſi in defectum Paternorum, ibi num. 267.

1 Dos, ſi viuente Marito perierit, ad quid teneatur Pater, aut frater Mulieris, nu 269. & 280.

1 Dos an, & quibus caſibus iterato ſolui debeat, d. cap. 278 num. 271. & c. 288. num. 30.

1 Dos mille aureorum dicitur magna re, & nomine, capit. 280. num. 14.

1 Dos inofficioſa reuocatur vſq; ad legitimam, ſeu à conſtituente, ſeu ab eius hæredibus, c. 280. nu. 33.

1 Dos quando cenſeatur tradita ab extraneo animo recuperandi, c. 281. nu. 5. & c. 278. nu. 233.

1 Dos poteſt ſiue in teſtamento, ſiue in codicillis relinqui, d. ca. 281. num. 11.

1 Dos vxoris adultere, vide in verb. Lucrum dotis.

1 Dos data ſorori, vide in verb. Filia de Iure communi.

1 Dos data ſpuriæ ſuccedens loco alimentorum, licèt non ſit tranſmiſſibilis ad hæredes, tamen ex diſpoſitione Statuti eã lucratur Maritus, c. 298 nu. 80. & 240.

1 Dos promiſſa datis fideiuſſoribus habetur pro dote, nu. 256.

1 Dos præſumpta an habeatur pro dote, d. c. 455. num. 36.

1 Dos putatiua non cedit lucro mariti ſtante Statuto quod dotem lucretur, num. 294.

1 Dos confeſſata licet de Iure non ſit propria dos, nec vera, tamen ex conſuetudine Mediolani habetur pro data, & vera, ibidem num. 296.

1 Dos in caſibus in quibus non cedit lucro Mariti, quibus ſit reſtituenda, ibidem nu. 302.

1 Dos non poteſt per Matrem in præiuditium primi matrimonij alienari, licèt imponi poſſit fideicommiſſum filijs, vſque ad legitimam, ibidem num. 320.

1 Dos, & Alimenta in multis æquiparantur, & in multis non, cap. 312. num. 35. Et licitum eſt arguere de alimentis ad dotem, ibi. num. 65.

1 Dos vbi non fuerit tacitè, vel expreſsè conſtituta, Iudicis officio eſt declaranda, vt eam lucretur Maritus iuxta Statuti diſpoſitionem, num. 267.

1 Dos data primo viro pariter ſecundo data cenſetur, num. 268. & cap 328. num. 102. & cap. 455. num. 33. 48. & 49. Ampliatur licèt adſit Statutum quod mulier nubens ſine dote, cenſeatur omnia bona ſua in dotem dare, nam omnia bona nō cenſentur data, ſed tãtum, quantum primo viro datum fuit, eod. cap. 298. nu. 169. Limitatur in nomine debitoria, quod non cenſetur in dotem datum ſecundo, ibi. nu. ſeq.

1 Dos data ſecundo viro, præſumitur data tertio non autē quanta data fuit primo, d. nu 269.

1 Dos per Maritum confeſſata in eis vltima voluntate, non cenſetur data in dotem ſecundo, adhoc vt eam lucretur, eod. num. 269.

1 Dos quando dicatur à lege tacitè conſtituta, ibi. nu. 272.

1 Dos à lege præſumpta non dicitur expreſſa, ſed tacita, nume. 276.

1 Dos promiſſa conſtante matrimonio dicitur impropriè dos ibidem num. 285.

1 Dos propriè dicitur conſtante matrimonio, ibi. num. 43.

1 Dos data vbi per ſtatutum appelletur non procedit in promiſſa, præſumpta, vel confeſſionata, c. 454. n. 48. Nec in augmēto dotis, nu. 49. nec in rebus paraphernalibus, nu. 50.

1 Dos, & pia cauſa à iure æquiparantur, c. 455. nu. 2.

1 Dos cum ſolo conſenſu cõſtituitur à muliere, ibi. nu. 5. & quādo per eam tacitè conſtituta dicatur, nu. 43.

2 Dotalem rem vxor ſi alienet cum conſenſu mariti, cenſetur maritum reſtituiſſe dotem vxori, & tenet conſenſus, ca. eod. num. 36.

2 Dotalia inſtrumenta rubricanda, cap. 200.

2 Dotalia Iura cedi poſſunt cum præfatione ex cauſa neceſſaria, cap. 500. num. 44.

1 Dotali ex re quæſitum efficitur dotale, c. 269. nu. 69.

2 Dotalibus pro iuribus qualiter mulier alienationi bonorum hypothecatorum conſentire poſſit, ca. 500. Et de Iure communi, quid poſſit ſine hoc Statuto, & quo caſu, num. 2. cap. eod. Et alia multa ad hunc propoſitum. Vide num. ibi. ſeq. & nota, quòd ſi mulier iurauerit non conſentire alienationi bonorum hypothecatorū, quòd tunc eo, iuramento non obſtante, poterit conſentire, cap. 500. nu. 13.

2 Dotalis res regulariter non poteſt alienari, cap. 500. nume. 15. Etiam de conſenſu vxoris, etiam per contractum Iuratum, ibidem, num. 16. Fallentiæ tamen plures, & limitationes videndæ, eod. cap. 500. Et quòd vxor conſtante matrimonio licèt non poſſit donare dotem, tamen ea morte confirmatur, eod. cap. 500. num. 35.

1 Dotalium rerum æſtimatio, vide in verb. Æſtimatio.

1 Dotalium iurium ceſſionarius, etiam ſi ſit conſtitutus procurator in rem ſuam, & ſit marituſmet, non tamen conſequitur priuilegium prælationis, quod habebat mulier ipſa, ca. 451. num. 20.

1 Dotem non perdit mulier, licet accipiat alimenta, d. nu. 84.

1 Dos, & alimenta ſimul ſi legata fuerint peti poſſunt, nu. 85.

1 Dotem mulier ſponte accipiendo non debet alimenta habere, nam de ea, & eius fructibus ali debet, & veſtiri, quando honeſto modo percipi poſſunt, nu. 87. qui non poſſunt à teſtatore taxari, donec dicta dos petatur, nu. 88.

1 Dotandi officium reſpicit patrem, non autem auum, vel matrem, cap. 278. nu. 150. Ampliatur, declaratur, & limitatur præcedens concluſio multipliciter, numeris ſequentibus.

1 Dotandi facultas tributa fratribus ex Statuto Mediolani tranſit ad hæredes ipſorum maſculos, d. c. 278. nu. 253.

1 Dotari debet ab excludentibus fœmina excluſa, licèt Statutum id non exprimat, d. cap 278. num. 172. & numer. 210. & dos debet eſſe congrua, num. 212. Amplia, vt etiam legitimam habeat talis excluſa, & dotem, licet haberet bona propria, ibidem num. 175.

1 Dotata dicitur ea, cui facta eſt dotis compenſatio, ibi. nu. 192. & late diſcutitur numeris ſeq. & cap. 282. num. 1. Quæ dicatur dotata, & eod. cap. 278. nu. 229. & ſufficit quod non ſtetur per dotare debentem, ibid. num. 253.

1 Dotata de bonis proprijs, aut per extraneum contemplatione ipſius fœminæ, non excluditur à bonis maternis, c. 281. nu. 3. & 4. & c. ſeq num. 3.

1 Dotatio vbi facta non fuerit à maſculis intra tempus à Statuto limitatum; poſſunt tamen moram purgare, cap. 278. num. 254. Mora tamen non committitur niſi præcedat fœminæ interpellatio, num. ſeq. & cap. 288. num. 53.

1 Dotatio licet facta non fuerit, tamen fœmina ab vniuerſali ſucceſſione excluditur, d. cap. 278. nu. 257. quod tamen non fieret, niſi ſic Statutum diſponeret, nu. ſeq.

1 Dotatio vbi non fuerit facta, ita quod fœminæ debeatur tertia pars portionis ſibi debitę de iure communi. Hæc tertia qualiter ſit componenda, ibi. num. 259. & ſeq. Et quod non poſſit hanc tertiam capere propria authoritate, num. 263.

1 Dotem ſi promiſit mulier viri arbitratu, & mortua priuſquā vir arbitratus fuerit, maritus eam poterit declarare, non autem eius hæredes, niſi probent mariti impedimentum, d. cap. 298. nume 289 & ſeq. Quæ tamen non procedunt ſi dos alterius tertij arbitrio remiſſa fuiſſet declaratu, vt num. 289. & ſeq.

1 Dotem an ſtatim petere poſſit filia excluſa mortuo Patre, d. ca. 278. nu. 225.

1 Dotem non expreſsè conſtitutam, ſed à lege præſumptam an maritus lucretur, num. 275.

1 Dotem repetendi ius conſtante matrimonio propter mariti inopiam cedi non poteſt, num. 19.

1 Dotem an hæredes poſt annum vxori reddere poſſint, nu. ſeq.

1 Dotes filiarum an deducantur ab hæreditate mariti tanquam æs alienum, c. 297. nu. 6. & 7. & negatiue determinatur.

1 Dotes filiarum detrahuntur ab vſufructu vniuerſali, cap. 315. numero 79.

1 Do-

Digitized by Google

INDEX.

Dotis receptæ mariti confeſſio habet vim donationis, & dicitur tertia ſpecies, c.232. num.6. Nec ligatur ſolennitatibus de quibus, c.324.num.109.

1 Dotis legatum dicitur pium, d.cap.322. num.34.

1 Dotis cauſa, & contractus an comprehendatur à lege generaliter loquente, cap.328. numero 96. vſque ad 100. & cap. 337.num.65.

1 Dotis in datione ſecundo viro quæ fuit data primo non requiritur ſolennitas de qua in d.num.100. Et quod hæc dos primo viro data cenſeatur etiam data ſecundo ex iuris diſpoſitione an dicatur expreſſe de ea conſtare, quod ſic notatur. cap.455. num.33. & ſeq. Ampliando etiam de hac dote, d. cap.455.nu.6.& 7.

1 Dotis promiſſio pro filia per matrem poteſt fieri ſine hac ſolennitate, num.103.d.c.328.

1 Dotis repetitio fit etiam marito bannito vti caſus exceptuatus, cap.451.num.2.

1 Dotis repetendæ conſtante matrimonio caſus quatuor, ibid. num.3.& ſeq. vſque ad num.10.

1 Dotes mulieribus ſaluas eſſe publicè intereſt, cap.500. numero 85.& ſeq.

1 Dotis nomine habentur coffini pleni dati cum mobilibus à patre filiæ tempore nuptus, ibid.nu.9.

1 Dote in reſtituenda viri, ac vxoris ſtatuta inſpicienda, numero 46.

1 Dotis in reſtitutione, nec vxor, & hæredes, nec maritus, & hæredes tenentur vltra pretium, num.67.

1 Dote in probanda, quæ probationes requirantur, d.c.455.nu. 32.& num.71.& ſeq. vſque ad finem capituli.

1 Dotis caſum an comprehendat ſtatutum hoc vetans ex conſtituto generali transferri poſſeſſionem, c.462. nu.124.

1 Dotis plura ſignificata, d.c.298. num. 226.

1 Dotis augumenti eadem eſt ratio, quæ eſt ipſius dotis, numero 227.

1 Dotis appellatione venit promiſſa, ibid. nu.244.

1 Dotis lucrandæ pactum ſi metam legalem excedat an inſinuandum, cap.298.num. 121.

1 Dotis nulla facta mentione mulier ſimpliciter nubens non cẽſetur omnia ſua bona in dotem dediſſe, nu.261.

1 Dotis in cauſa litis priuilegiata datur compromiſſum, capit. 115.num.56.

1 Dotis in reſtitutione non detrahuntur impenſæ factæ ob eam conſequendam, cap.291.num.24.

1 Dotis cauſam ſtatutum generale non comprehendit, ad prælud. nu.237.& 238.

1 Dotem non liquidam ſententia dicens, eſt interlocutoria, cap. 41.num.72.

1 Dotis intereſſe quibus caſibus mulier habere poſſit, capit.43. numero 72.

1 Dotis intereſſe mulier poſt annum petere non poteſt, ex eo q̃d potuit petere, d.c.43.nu.73. Fallit, nu.ſeq. ſi eam dotem petierit ab hæredibus, cum quibus de certo intereſſe paciſci poteſt, donec ei ſoluatur.

1 Dotis intereſſe an taxari poſſit ad ſeptem pro centenario, nu. 75.& quòd poſſit taxari ad computum decem pro centenario, num.ſeq.

1 Dotis augumentum doti parificatur, num.77.

1 Dotis non numeratæ exceptionis renunciatio vtrum valeat de iure, & ea non obſtante poſſit opponi, c.50.num.23.

2 Draporum dealbatoribus quid Mediolani competat in aquis, vide in verbo, Dealbatoribus, præſenti Indice, & cap.315. & 323.

1 Dubium fit regulariter per negationem. c.58.nu.5.

1 Ducalis Iudex hodie ſublatus, qui eligebatur ex cap.15.& qui nunc pro eo ſuppleant dictis, cap.& Littera A.

1 Ducatus dignitas quæ ſit, & in quo differat à Marchionatu, & Comitatu, habes in Diplom. Ludouici Mariæ, nu.2.

1 Ducatus appellatione venit etiam diſtrictus, cap.2.numero 5. diſtinguendo de diſtrictu, Territorio, Diœceſi, & Iuriſdictione, num.eod.

1 Ducatus quid ſit, c.130.nu.1.& terra aliqua vtrum ſit de Ducatu, vel nè, quomodò cognoſcatur. num.2.

1 Ducatus Mediolani an eſſe dicantur Terræ infeudatæ, ca.438. Littera Q. Vide etiam in verbo, Iuriſdictioni, præſenti Indice, & cap.489. Littera C.

1 Ducatus appellatione quid veniat, cap.418. Littera C.c.419. Litt. A.c.434.littera C. & cap.439. Littera D. & cap.471. littera C.cap.489.num.1.Littera C.& cap.490. numer.13. littera D.

1 Ducatus Mediolani, & terræ communes ſunt priuilegiatæ, ità vt extra eas aquæ conduci non poſſint, cap.249.Et præſenti indice, in verbo, aqua extra Ducatum.

1 Ducatus Mediolani habet multas terras, & loca infeudata, cap. 19.litera I.

1 Ducatus Mediolani appellatione, quæ terræ veniant, cap.175. nume.1.& cap.65.num.5.& cap.98.litera B. Idem cap.98. litera C. Idem cap.179 num.12.cap.199.num 95.cap.247. nume.34.cap.249.num.1.litera C. Etiam alibi Ducatus appellatione quid veniat ſupra proxime præſenti indice, & vltra ea, vide etiam, cap.367.nu.3.cap.379.nu.394.

1 Ducatus, & diſtrictus quid contineat, cap.89.litera D.& c.91. litera B.

1 Ductionis appellatione in Statuto de muliere non habet locũ in deſponſata de præſenti, c.454.nu.344.

1 Duæ partes ex tribus, quando ex decurionibus ſufficiant, vide in verbo, Decurionum cum ibi.ſeq.

1 Duo rei inſolidum obligati, vide, præſenti indice, in verbo, inſolidum.

1 Duodecim Prouiſionum Mediolani de electione, vide in verbo, Prouiſionum, & in verbo, decurionum, ſuis locis.

1 Dupli in pœna continetur ſimplum, c.42.nu.260.

1 Dupli pœna vt euitetur cautela, ibi.nu.261.262.& 263.

1 Dupli illius pœna de qua eo.cap.201. Vt euitetur, vide eod.c. num.19. Duplicem cautelam.

1 Duplo continetur ſimplum ex, cap.201.numer.18.& cap.247. numero 46.

1 Duplum damni contra commune non conſequitur, cap.375. num.102.& 103.

1 Dux quis ſit, c.450.num.7.& 13.

E

1 Eccleſia eſt perſona ficta, ad prælud.nu.452.

1 Eccleſiarum bona ſtatuta laicorum non comprehendũt, ibi num.686.

1 Eccleſia, & Prælatus contumaces comprehendunt ſub dictione, ſi quis, c.10.nu.2.

1 Eccleſia ſi vincatur, condemnatur, in expenſis, cap. 55. numero 53.

1 Eccleſia ligatur vitio litigioſi, c.68.num.97.

1 Eccleſia vtitur beneficio ceſſionis, c.408. num.12.

1 Eccleſia rem communem habens cum aliquo, an poſſit prouocare ad diuiſionem, c.275.num.5.

2 Eccleſia, an teneatur ad refectionem, & manutentionem viarũ publicarum, c.251.num.14. Idem Pontium, & ſimilium.

2 Eccleſia an ligetur ſtatutis laicorum præcipue Mediolani, ca. 251.num.16. Ob publicam vtilitatem, conuenienda tamẽ, coram Iudice Eccleſiaſtico, c.eod.num.17. Vel ab eo Eccleſiaſtico licentia accipienda, ibid. Ad hoc tamen vt Eccleſia, teneatur, quæ concurrere debeant, cap.eod.nume.19. & an ligetur ſtatuto, c.347.

2 Eccleſia vel clericus non ligantur ſtatutis laicorum, niſi quatenus à iure communi comprehendatur quando ſtatutum eſt conceptum in perſonam, cap.348. num.2.

2 Eccleſia cimiterium & ciuitas carere debent turpitudine, & in ea faciens condemnatur. c.255.

2 Eccleſia non intrat pro oneribus in locum eius, cuius erant bona alienata, ſecus eſt in principio, cap.217.num.21. Et contra quòd tranſeant in Eccleſiam cum onere, eodem capit. numero 21.

2 Eccleſia captus vel male captus relaxari debet. ca.64 nu.4.

2 Eccleſia, & alia multa circa eam, eod.cap.65.numer.31.vſque ad 39. Idem in domo Præſbyteri, quæ ſit intra paſſus quinquaginta murorum Eccleſiæ, cap.65.nume.40. Et alia circa Eccleſiam, num.ibi.ſeq.

2 Eccleſia an aliquando ad onera ruralia teneatur, capit. 217. num.45.

2 Eccleſia, & alia multa circa eam, eod.c.65.nu.43.37.59.& alijs ibi eod.cap.

2 Eccleſia an ad onera aliqua cum laicis teneatur, cap.221.numero 8.

2 Eccleſiam extra, vel extra domum, Idem cap.65. num.3. vbi multa tam eod. num. quam ſeq. declaratur etiam in Iudæis ad Eccleſiam fugientibus, Idem in fugientibus ad ſanctiſſimum Corpus Chriſti, dum defertur, & an extrahens ab Eccleſia, & percutiens, & ab eius limite, & portis ita puniatur, vt in Eccleſia, & alia multa circa hoc, cap.65.numero 231. vſque ad 39.

2 Eccleſiaſticæ perſonæ ſucceſſores in bonis non grauãtur bonorum æſtimo quod ſolleuabatur per venditorem, c.229.

2 Eccleſiaſtici quando ad viæ publicæ impenſam tenentur, cap. 248.nu.15. Forenſes, & Principes.

2 Eccleſiaſticarum inueſtiturarum regiſtratio ad officium Panigarolarum qualiter fieri debeat, c.404.

2 Eccle-

Digitized by Google

I N D E X.

2 Eccleſiaſticorum bonorum inueſtituræ, quòd poſſint fieri vltra Annos nouem modo infra menſem regiſtrentur, cap. 404.
1 Eccleſiaſticę perſonę an ligentur ſtatuto de re paterna luenda, cap. 417. num. 12. & ſeq.
1 Eccleſiaſtica bona ligari non videntur in diſpoſitione ſtatuti de prędijs, cap. 433. num. 15.
1 Eccleſiaſticam contra libertatem ſtatutum factum, eſt Iniuſtũ, iniquum, & nullum ad Prælud. num. 49.
1 Eccleſiaſticam contra libertatem ſtatuta dicuntur facta, ſi ex eis Clerici timidiores reddatur ad aliquid faciendum, ibi. num. 588. & ſeq.
1 Eccleſiaſtici non ligantur ſtatutis ſecularium, licèt eis vti poſſunt, cap. 19. num. 11.
1 Eccleſiaſtica cauſa vbi ventiletur coram Iudice laico committi debet, cap. 17. nu. 45. & ſeq.
1 Eccleſiaſticæ cauſæ, & ſeculares poſſunt in arbitratorem compromitti, cap. 115. num. 32.
1 Edere non tenetur Notarius teſtamentum, & iudicata, & alia acta relicta niſi habentibus intereſſe, & qualiter dignoſcatur, & praxin id cognoſcendi, not. cap. 80. num. 7.
2 Ædificare, vel facere feneſtras in alieno inuito Domino quis non poteſt, cap. 333. Et alia vide in verbo, Aedificare per æ. dipht.
2 Aedificarę prohibitus non eſt prohibitus reficere, capit. 347. nume. 7. & 8. vide in verbo, Nouum, & in verbo, Refectio, præſenti indice.
2 Aedificare in ſuo non licet, tam de iure communi, quam ſtatuto Mediolani, vt videat in domum vicini, cap. 348. num. 11. vide in verbis, Baltreſcha, Ponticellis, Glorieta, præſenti indice.
2 Aedificare cuilibet in ſuo patienti aliquam ſeruitutem licent, modo vſus ſeruitutis non impediatur, c. 334. nu. 5. Non tamen poteſt ædificare vt noceat iuri eundi, quòd habet vicinus, cap. eod. num. 6. Quanta tunc latitudo eſſe debeat via, quæ debetur iure ſeruitutis, c. 334. nu. 7.
2 Aedificare ſuper ſuo non licet, tollendo areæ vicini ventum, c. 334. nu. 10.
2 Aedificandi poteſtas data ex, ca. 336. Quibus caſibus non procedat, eod. c. nu. 4. vbi aliquot limitationes.
2 Aedificans domum, aut murum quot pedes relinquere teneatur, cap. 334. num. 12. & 13. Alia ſupple in verbo, ædificans.
2 Aedificanti ſuper ſuo non eſt neceſſe aliquid extra relinquere, c. 334. litera A.
2 Aedificet vt quis intereſt Reipub. & vt ornet ciuitatem, c. 334. num. 4.
2 Aedificii deſtructio quando fienda propria authoritate, cap. 342. nu. 48. & in verbo, Demoliri, & in verbo, Deſtructum, præſenti indice, & in verbo, Incontinenti.
2 Aedificij appellatione quid veniat, capit. 342. num. 57. & cap. 347. num. 5.
2 Aedificium vetus non habet nuntiationem operis, capit. 340. numero 48. idem in cloaca, alia de ædificio quærenda, verbo, ædificium.
2 Aedificijs in conſtruendis conſuetudo loci attendenda, capit. 334. num. 14.
1 Effectum vnum ſtatutum, quod operari poteſt contra ius commune, duplicem inducere non debet, ad prælud. num. 337. & ſequent.
1 Electionis ſuper confirmatione ſententia lata quando ſit interlocutoria, vel diffinitiua, cap. 41. num. 71.
1 Electio peritorum ad æſtimandum debet fieri partibus inſtantibus, & de eorum conſenſu, c. 170. num 3.
1 Electione à fœmina facta, quòd mali c dotari, quam conſequi tertiam, an liceat variare, cap. 278. nu. 266.
2 Electio iudicis ſigni equi, & ſigni galli, quomodo fiat, vide præſenti indice, ſuis locis, & c. 14.
2 Electio Vicarij prætorii Mediolani videnda præſenti indice, in verbo, Vicarii Prætorii Mediolani.
2 Eleemoſynæ vt dentur pauperibus per domos religioſas, & monaſteria ſupplicatur per Poteſtatem Mediol. Archiepiſcopo Mediolani, cap. 72.
2 Eleemoſynarum carceratorum, Protectores eorum ſunt exactores, & diſtributores, cap. 153.
2 Eluſio vnde ſequatur non admittitur interpretatio, capit. 342. numero 77.
2 Emancipare quis non cogitur, nec emancipari, c. 485. num. 9. Niſi in certis caſibus, eod. num. 9.
1 Emancipari poteſt abſens cum decreto Iudicis, Notario pro eo ſtipulante, dummodo ratificet, c. 326 nu. 32.
1 Emancipatio filij habitantis ſeorſum à parte per diuturnum tempus, qualiter, & quomodo præſumatur, ibi nu. 42 & cap. 326. numero 30. & 31.
1 Emancipatio facta in fraudem non nocet creditoribus futuris, cap. 263. num. 10.
1 Emancipatio an poſſit fieri ad vnum actum tantum, c. 326. n. 21. & num. 22. habes quod valet argumentum de emancipatione ad legitimationem.
1 Emancipatio ex quaſi poſſeſſione emancipationis pręſumitur, nu. 23. & 24. Et quod in ea requiritur allegatio, quæ per filium ſolum fieri poteſt, nu. 25 & ſeq.
1 Emancipatio licet teſtibus probari poſſit, in ſcriptis tamen fieri debet, ibi. nu. 33.
1 Emancipatio non poteſt fieri per procuratorem, licet facta teneat, num. 34.
1 Emancipatio quæ ſolennitates requirat, d. c. 326. nu. 33. Quę debet fieri coram aliquo Iuſdicente de iure communi, numero 38.
1 Emancipatio clerici an fienda coram Iudice Eccleſiaſtico, vel laico, num. 39.
1 Emancipatio an poſſit fieri coram Iudice incompetente, ibidem num. 41.
1 Emancipatio cum ſit voluntarię iuriſdictionis poteſt fieri à Iudice non ſedente, num. 42.
1 Emancipatio, manumiſſio, tutoris, vel curatoris datio, quare non poſſint fieri in die feriata, c. 400. nu. 10. cum ſeq.
1 Emancipationis in actu requiritur ſcriptura. c. 88. nu. 41.
2 Emancipationis in præmium pater quid lucretur de bonis filii, c. 485. num. 10.
2 Emancipato filio, pater, vel aſcendens, partem vt aſſignet, cap. 485. Non habet locum in matre, ibid. numer. 1. Quæ mater non poteſt habere filium in poteſtate, ibid. nu. 2. vide in verbo, fęmina, & in verbo, Filius.
1 Emancipatus agnatus quo caſu dicatur de parentela, cap. 328. num. 506.
1 Emancipatus poſt ſex annos non poteſt circa ætatem querimoniam mouere, circa reliqua ſic, c. 327. num. 3.
1 Emancipati veniunt appellatione agnatorum, licet improprie ſint agnati, cap. 115. num. 89 & 90.
1 Emergens, & incidens quid inter ſe differant, cap. 58. num. 1. & cap. 115. num. 320.
1 Emergentes, & incidentes articuli qui non compromittantur, d. cap. 115. nu. 321. & ſeq. Et à ſententia arbitri ſuper emergenti, & incidenti appellatur, cap. ſeq. num. 10.
2 Emologatione arbitramentorum non attentata, de qua in ca. 182. litera L. nume. 9. Intelligitur de facta ante lata arbitramenta, ibid.
1 Emolumentum quid ſit, cap. 31. litera E.
2 Emphyteuſi extincta ob finitam generationem, melioramenta non fiunt Domini, cap. 409. nu. 271.
2 Emphyteuſin dare, vide in verbo, locari, vbi quædam, & quæ communitati Mediolani prohibentur.
2 Emphyteuſis an dicatur locatio cum pacto affrancandi ad pecuniam, vbi penſio reſpondeat fructibus, cap. 328. nu. 7. vel locatio perpetua, num. 8.
2 Emphyteuſis, & locatio ſimplex qualiter cognoſcantur, cap. 409. num. 129. & ſequen. Et recognitio ſola, non nocet emphyteutæ, quin illam reuocare poſſit vti erroneam, capit. 409.
2 Emphyteuſis præſumitur per ſolutionem plurium annorum, cap. 409 num. 85. Et quomodo probetur ſolutio, num. 86. eod Et alia circa emphyteutas videnda etiam, cap. eod. 409. num. 89. & ſeq.
1 Emphyteuta conuentus ad rem, non denuncians Domino directo, non nocet ipſi Domino, ca. 69. nu. 50. ad finem: Etiam quod denunciauerit directo Domino, non ſingulari ſucceſſori ab eo recognito, nu. 51.
1 Emphyteuta de iure communi bonis cedere prohibetur, cap. 408 num. 48.
1 Emphyteuta habet ius retractus ratione iuris congrui, ca. 434. num. 108. & cap. 417. num. 493. Ampliando, nu. ſeq. in emphyt. Eccleſiæ.
1 Emphyteuta non habet rem pleno iure, cap. 433. nu. 25.
1 Emphyteuta vicinus luere poteſt iure vicinitatis, ibi. num. 55. Quod habet locum etiã in emphyteuta Eccleſiæ, quamuis Eccleſia admitti non poſſit ad hoc beneficium, num. 56. Habet pariter locum in vectigario, & habente fundum feudalem, num. 57.
1 Emphyteuta Eccleſiæ cui facta ſit alienatio, ſeruare non debet ſolennitatem denunciationis Quotæ, c. 434. nu. 109.
1 Emphyteuta qui fecit alium emphyteutam ſubalternatum, quòd ipſe poſſit retinere in eum alienatum ſubiectum, not. ibi. num. 112.
1 Emphyteutæ rei ſubiectæ Quotæ fieri debet denunciatio per

Domi-

Digitized by Google

I N D E X.

Dominum directi volentem eam partem emphyteuticam alienare, num. 117. ibidem.

1 Emphyteuta qui denunciauit Domino directi, ſi nil reſponderit, quod poſſit alienari, d. ca. 434. num. 140. Verum ſi fuerit impeditus legitime, vel propter abſentiam eius, vel aliter, an ſit reſtituendus in integrum, num. 141.

1 Emphyteuta lapſo bimeſtri, quo Dominus directi non reſponderit denunciæ, quod poſſit alienare, num. 143.

1 Emphyteuta tenetur ad ficta, etiam quod nõ percipiat fructus ex bonis emphyteuticis, c. 167. nu. 114.

1 Emphyteuta habens Quotam partem, ſi concurrat cum Domino directi illius Quotæ partis emphyteuticæ, vel alterius partis, quis præferatur, nu. 191. d. c. 434.

1 Emphyteuta tenetur potius locare Domino directi pro vſu ſuo, quam alteri, cap. 442. num. 16.

1 Emphyteuta ſi in contractu emphyteutico iurauerit ſoluere ficta, ſtatim lapſo primo termino ad ſoluendum cadit à bonis, licet alias expectandum eſſet bieunium, vel trieunium, c. 463. nu. 9 declarando nu. ſeq.

1 Emphyteutæ alienanti abſque denuncia non offertur precium ad formam Statuti, c. 434. num. 196.

1 Emphyteuta, vel eius hæres non poteſt vllo tempore præſcribere dominium directum, c. 114. nu. 10.

1 Emphyteuſis, & in illius contractus reſolutione requiritur ſcriptura, cap. 88. num. 44. & 48.

1 Emphyteuſis vt præſumatur ſolutio plurium annorum ſufficit, ibi. num. 45. Quomodo autem per teſtes, & per quos probetur ſolutio, num. 46. & 47.

1 Emphyteuſis, licet non poſſit probari per teſtes, tamen ſi fuerit facta in P. & M. Fratres & quemlibet eorum inſolidum, vno mortuo ſine liberis, emphyteuſis intelligitur renouata in alium, ibidem num. 52.

1 Emphyteuticæ rei quaſi poſſeſſionis probatio per indirectum prohibetur, ſtante hoc Statuto, c. 88. nu. 49.

1 Emphyteuticum inſtrumentum ſi quis amiſerit quomodo de iure ſuo docere poterit, ibi. nu. 50.

1 Emphyteutica in re compromiſſum ex neceſſitate huius ſtatuti fieri poteſt, cap. 115. num. 55.

1 Emphyteutica veniunt in generali obligatione, licet tradi non poſſint, cap. 273. num. 17.

1 Emphyteutica bona habita ab Eccleſia debent deduci ante reſtitutionem quartæ, cap. 297. nu. 4.

1 Emphyteutica bona dettrahuntur ab vſufructu vniuerſali, cap. 315. nu. 80.

1 Emphyteutica res an comprehendatur in diſpoſitione Statuti de re paterna luenda, cap. 417. num. 8. cum ſeq. An idem in re emphyteutica Eccleſiæ, ſaltem quo ad vtile Dominium, num. 11.

1 Emphyteutica bona nõ ligantur à diſpoſitione Statuti de prædijs, etiam quod ſint laicalia, c. 433. num. 16.

2 Emphyteutica res diſtracta non ſeruato iure Domini, quid, ca. 403. & præſenti indice, in verbo, Libellaria, & in verbo, Solutio, præſenti indice.

2 Emphyteutica ſi fiat domus vicinum qui fieri fecit murum, in caſu quo poſſit eleuare ex ſtatuto comprehendendo etiam partem dicti muri eleuati, tunc quomodo pretium ſit per D. directum, & per D. emphyteutam ſoluendum, cap. 342. nu. 38. ad finem, litera F. emphyteuticuſque ſit murus, cum agitur de ſolutione propter appodiationem, vel ædificiũ, vide in verbo, Muri in ſolutione, & c. 342. nu 71. & 72.

2 Emphyteutica omnia bona præſumuntur, ſi nõ appareat quæ ſint, c. 403. num. 14. 15. & 16. Libera etiam omnia præſumuntur, niſi probetur contrarium, c. eod. num. 14.

2 Emphyteuticam rem alienans vnus ex inueſtitis, quod omnes cadant, cap. 403. num. 34.

2 Emphyteuticæ rei decennalis poſſeſſor quid, cap. 409. numer. 198. & ſeq.

2 Emphyteuticæ rei acquiſitor ſi ſciat rem emphyteuticam, cum ſit in mala fide, non repetit pretium, cap. 403. num. 5. litera O.

2 Emphyteutico in inſtrumento pacta exequutiua quid efficiãt, c. 409 nu 161. & ſeq. præcipue, nu. 165.

1 Emphyteuticis bonis ſubintrantes creditores admittuntur per reſtitutionem in integrum, c. 409 num. 269.

2 Emphyteuta an teneatur ad onera pro re emphyteutica còducta, cap 217. num. 52. Et in verbo, Onera, præſenti Indice. Et debet allibrari deducto quod ſoluit pro canone, ita quod collecta ſoluatur reſpectu vtilis tantum, eodẽ loco, vt ſupra, hoc tamen ceſſat in emphyteuta Eccleſiæ, qui non poteſt collectari à Domino temporali, c. 217. nu. 55.

2 Emphyteuta, & liuellarij in effectu non differunt, & alias non habebant dominium, ſed ius, nunc tamen habent cum cœpere eſſent perpetui, cap. 409. nu. 79. & 80.

2 Emphyteuta an teneatur habere ſcripturam, cap eo. 409. num. 80. 83. & ſeq.

2 Emphyteuta prætextu caducitatis ob non ſolutum canonem abſque partis citatione propria authoritate, nec iudiciaria, & abſque declaratoria Domini directi expelli non poteſt, & eo citato qualiter procedatur, ca. 409. & eod. nu 187. quo nu. & ſeq. multæ declarationes, & limitationes.

2 Emphyteuta, denegans poſſeſſionem domino directi quid, & quod poſſit expelli, c. 398. nu. 240. Nec habet exceptionem quod res habeat originem à contractu, ibidem.

2 Emphyteuta quando caducitate incurrat, & poſſit expelli, aliqui caſus numerantur, cap. 409. num. 6. & ſeq. multaque ad propoſitum caducitatis, cumulata, cap. 409. nume. 7. & ſeq. omnibus, & tam in emphyteuta Eccleſiæ, quam fiſci temporali, illuc igitur recurre, notaque illud de iuramento in contractu emphyteutico poſito, an lapſo primo termino ad ſoluendum cadat, ibidem, num. 26 & ſeq. & 28. & ſeq. Ibidem, vbi habentur caſus ab eo iuramento excluſi, ceſſuatius non cadit, num. 38. ibidem.

2 Emphyteuta, ex natura contractus tenetur rem conductã meliorare, non autem colonus, c. 410. nu. 9.

2 Emphyteuta quando alienatur vtile dominium non tenetur ſtare colono, cap. 399. num. 759.

2 Emphyteuta ædificans in ſolo emphyteutico quid, capit. 400. num. 33. & 34.

2 Emphyteuta qualiter quandoque amittat meliorationes, cap. 100. numero 75. Et ſeq. omnibus, cautela tamen quæ ſit adhibenda, ad hoc vt facilius poſſint deduci, eſt proteſtatio, nu. 30. & 88. c. eod. & nu. 226.

2 Emphyteuta debet portare canonem ad domum Domini creditoris, ſi eſt eiuſdem fori, cap. 409. num. 145. & ſi ſit alterius fori, quid ſufficiat, num. 146. ibidem, excuſatur tamen ob legitimum impedimentum, peſtis, & belli, cap. eod. num. 148. & ſeq. & circa ſolutionem, vide annotata, in verbo, Solutio, ſuo loco.

1 Emphyteuta negans bona eſſe emphyteutica, ſi conuincatur, priuatur iure emphyteutico, cap. 403. nu. 16. Habet tamen contrariantem.

2 Emphyteuta re alienata emphyteotica cum traditione poſſeſſionis effectuali, cadit, cap. 404. num. 18. & ſeq. & cap. eod. num. 36.

2 Emphyteuta nulliter alienans rem emphyteuticam, puta abſque conſenſu requiſitio, ſi eſt mulier, non cadit, cap. 403. num. 23. 24. & 37. cap. eod.

2 Emphyteuta quo caſu melioramenta alienare poſſit impunè ſine licentia Domini, cap. 403. nu. 28.

2 Emphyteuta de Iure cõmuni quas alienationes facere queat, cap. 403. nu. 20. & ſeq.

2 Emphyteuta cadens ob eius delictum, & culpam, veluti ob ceſſationem fictorum, regulariter etiam cadit à melioramentis, cap. 409. num. 270.

2 Emphyteuta non tenetur ſoluere propter bellum, & quando res emphyteutica perit, c. 409. nu. 159 & 160.

2 Emphyteuta, alienãs rei emphyteuticæ tantum partem an à toto, vel à parte alienata cadat, cap. 403. num. 31. & ſeq.

2 Emphyteuta alienans irrequiſito Domino, cadit ipſo iure, ca. 403. num. 92. Quid in conductore ad longum tempus. Et an propria authoritate liceat Domino, rem emphyteuticam intrare, cap. 403. num. 38. 39. & 41. & quid proſit conſtitutũ, cap. eod. num. 40.

2 Emphyteuta, vel tertius quando poſſit præſcribere, cap. 403. num. 47.

2 Emphyteuta quando rem emphyteuticam demonſtrare teneatur, cap. 403. num. 46.

2 Emphyteuta, & Eccleſiæ conductor ad longum tempus ſine ſolennitatibus, & cauſa aut euidente vtilitate ſi remoueatur tenetur ad reſtitutionem rei, cum fructibus à die inueſtituræ, ſi vero cõtractus reſcindatur propter læſionem, tunc à die litis cæptæ, num. 48. c. 403.

2 Emphyteuta non poſſidens an ad ſolutionem fictorum teneatur, c. 403. nu. 48. litera K.

2 Emphyteuta emens directum, & eiuſdem poſſeſſionem qualiter ſit ſub ſtatuto de re paterna luenda declaratur, c. 416.

2 Emphyteuta an moram purgare poſſit non factæ ſolutionis, cap. 409. num. 66. & ſequen. & 70. ſeq. & 75. vbi habetur moram non poſſe purgari poſt proteſtam caducitatem, & nu. 77. Quod poſſit purgari etiam non obſtante iuramento.

2 Emphyteuta quibus ex cauſis excuſetur à caducitate, ca. 409. num. 207. & num. ibi ſeq & nume. 220. & ſeq. vbi habentur quatuordecim caſus.

2 Emphyteuta Eccleſiæ cum incidit in commiſſum, poteſt Eccleſia

Digitized by Google

cleſia alium Emphyteotam inueſtire etiam non citato primo emphyteota, 409. nu. 2.

2 Emphyteota inueſtiturus ſi non poſſidet rem emphyteoticam, ſed tertius, requiritur vtriuſque citatio, vt poſſit ceſſans in ſolutione expelli, c. 409. num. 204.

2 Emphyteuta (& quod dicitur de emphyteota, etiam de colono, & aliis dicitur) vt in ſtatuto contra Dominum, ſeu locatorem quando iurare poteſt pro ficto, & re libellaria & decima, c. 387. Et ſufficit quòd locator eſſet Dominus, cap. eodem. littera A. Habet tamen plures fallentias, vide notatas, in verbo, Colonus, Partiarius & Inquilinus, quando iurat, per totum, & in verbo, iurare, inter quas etiam ſi promiſiſſet cum iuramento in inueſtitura ſoluere ficta, capit. eod. num. 18. Et quòd iurans non poſſit redargui, cap. 387. nu. 23. vide in verbo, Colonus, præſenti Indice, nec contra locatorem videtur idem, nu. 25. Et circa quod non poſſit de falſo redargui, ſic per Senatum iudicatum eſt, c. eod. nu. 387. nu. 22. 23. & 30. Et quòd emphyteota dicens ſe ſoluiſſe pro trriennium, teneatur probare, c. eod. 387. num. 31. littera M. Hæcque exceptio emphyteotiç competens reſpectu iuramenti contra locatorem non competit contra tertia perſonam venditorem directi, c. 387. nu. 36. Renuntiabile eſt hoc beneficium modo fiat in ſpecie, & ideo ſolent notarii hanc renuntiam de ſtylo facere, c. 387. nu. 37. & c. 388. num. 19. Sed ſi emphyteota tranſmiſſa vna citatione ſola non facta litis conteſtatione per triennium ſileat, tamen an ſit tutus hac triennali taciturnitate, ita vt iurare poſſit, vt in ſtatuto. 397 nu. 43. Videatur etiam, num. 63. ibidem.

2 Emphyteota præſumitur, ſoluens annos decem, c. 388. num. 9. Et an ſoluens decem annos par caponum, quid, ca. eod. 388. num. 10. vide in verbo, Decem, præſenti indice. De præſcriptione hac annorum decem quòd inducatur emphyteota, & alii, & qui, c. prædicto, nu. 19. & 20. Et quæ de emphyteota dicta ſunt etiam intellige de eius fideiuſſore, cui competũt exceptiones eius principali, c. 388. num. 21. & an Dominus directi contra emphyteotam habeat taritam hypothecam, & prelationem, in eod. c. 380. nu. 26. 27. 28. & 29. vide in verbo, Penſioni, præſenti Indice.

2 Emphyteota in c. 335. de proprio intelligitur non de ſubalternato, cap. eod. num. 55.

2 Emphyteota quod ab emphyteoſi poteſt expelli, ſi male vtatur ea, vt in conductore ſimplici, c. 379. nu. 352. Idem in vſu fructuario ſi malè verſetur. eap. eod. num. 353. & in verbo, vſufructuarius, ſuo loco. Sed concurrentibus quibuſdam, c. 379. num. 358. & ſeq.

2 Emphyteota ſi condemnatus ſit capitaliter, an amittat ius conductionis, c. 379 nu. 176. & ſeq.

2 Emphyteuta non poteſt imponere ſeruitutem ſuper re emphyteutica, niſi pro tempore ſuo, in Rubrica, ca. 331. nu. 14.

2 Emphyteuta cadens ob ficti non ſolutionem, an cadat à melioramentis, & à pacto affrancandi, c. 379. num. 334.

2 Emphyteuta muri refectionem, ſuper quo eſt emphyteuſis, non imputat Domino, ſecus in locatore ſimplici, qui imputat, c. 341. num. 12. & 13. In vſuario autem quid, eap. eod. num. 14. In vſuf uctuario ſi magna eſt impenſa pertinet ad proprietarium, cap. eod. num. 15.

2 Emphyteuta domus in eiuſdem locatione tenetur potius Domino locare, pro eius vſu, quam alteri, cap 379. num. 121. & c. 398. num. 69.

2 Emphyteuta, vel feudatarius licet habeat ius in re, non tamen poteſt incidere plantas fructiferas, niſi loco inciſarum, vel demortuarum alias plantet, & ſi incideret, ſpreta monitione domini, cadit ab emphyteuſi, nu. 2. c. 366. Idem ca. 371. num. 11. & 12.

2 Emphyteutam contra ſi Dominus non depoſuerit querimoniam, quid, cap. 388. Idem in colono, inquilino, & decimario, ibidem.

2 Emphyteutam contra hæres directus an poſſit facere declarationem caducitatis, quam non fecit Dominus viuens, cap. eod. 403. num. 1. Et alia ibidem ad hoc propoſitum, num. 7. & ſequen. & circa hanc declarationem, vide omnino, capit. 409. num. 171. & ſeq & 179 & 180. Et præcipue, num. 176. & ſeq. vſque ad num. 178. Et quibus dicitur poſſe proteſtari contra hæredes.

2 Emphyteutam contra licet requiratur citatio, non tamen requiritur libellus, c. 409. num. 203.

2 Emphyteutæ ſoluenti penſionem, an cenſeatur remiſſa mora, & caducitas, & alia ad hoc propoſitum, ca. 409. num. 220 & ſeq. vbi numerantur 14. caſus.

2 Emphyteutæ non valet certum priuilegium, quin cadat ob ceſſationem ſolutionis, cap 409 num. 205.

2 Emphyteutæ regulariter non fit remiſſio in conductore ſimplici, cap 409. num. 158.

2 Emphyteutæ hæres ignorans rem emphyteuticam eſſe, ſi alienet non cadit, niſi probetur eum ſciuiſſe, num. 22. c. 403.

2 Emphyteutæ ſi plures ſint, vno ceſſante in ſolutione, an omnes cadant, & quomodo Domino directi præiudicetur circa inſoliditatem, c. 409 nu. 47. & ſeq. habet tamen aliquas limitationes, num. ibi ſeq.

2 Emphyteutç conductori quando res reuertitur ad Dominum directum, tunc Dominus directus non tenetur ſtare locationi, capit. 399. numero 44. Et quid in feudo, vide ibid. num. ſequent.

2 Emphyteutæ & feudatario quomodo competat redhibitio, c. 487. num. 25.

2 Emphyteutis, & conductoribus ad longum tempus ob caſum ſterilitatis nō fieri remiſſionem, notatur in verbo, Remiſſio, præſenti indice, in c. 394. nu. 214. & ſeq. vbi notatur, n. 215. 216. 217. 218. 219. & 220. Si res pereat relicta limitatur in emphyteuta, & filio emphyteutæ, quando eſt conatus reducere rem ſterilem ad vbertatem ob augmentum fructuum, & rei emphyteuticæ poſſit fieri ficti, ſeu penſionis augmentum, num. ibi ſeq.

2 Emptio plurium poſſeſſionum dicitur vnica, ſi vnicum ſit omnibus pretium, cap. 394. num. 47. Secus ſi plura pretia, num. eodem.

2 Emptionis inſtrumentum, vide in verbo, Inſtrumentum.

1 Emptionis ſtatutum loquens non habet locum in alio contractu, ad Prælud. num. 473.

1 Emptor victus, & paſſus ferri ſententiam contra ſe, vt pateat ſibi regreſſum de euictione, quam aliter habere non poſſet, in expenſis non condemnatur, cap 55. nume. 65. Verum contra debitorem conſequitur expenſas per eum factas, num. ſequen.

1 Emptor rei, quam ponit ad proclama, etiam quod ſuccumbat in cauſa contradictionum, non condemnatur in expenſis, ibi num. 67.

1 Emptor rei locatæ, qui vexat conductorem habentem obligationem bonorum locatorum pro manutentione eius locationis, condemnatur victus in expenſis, num. 68.

1 Emptor habet regreſſum de euictione, etiam quod non denũciauerit litem venditori, ſi tamen probet nullum ius competiſſe eius datori, & venditori, c. 69. nu. 50. verſ. & licet.

1 Emptor ex tranſlatione poſſeſſionis ex contractu nullo an faciat fructos ſuos, c. 416. num. 146.

1 Emptor ſi poſt perfectam venditionem venditori precium augeat, an agnatus retrahens teneatur ad precium auctum, ca. 417. num. 314. cum ſeq.

1 Emptor primus quomodo teneatur de euictione, & intereſſe verſus ſecundum emptorẽ, ſi rem illam tertio alienauerit, cap. 419. nu. 26. 27. & 28.

1 Emptor rei luibilis tenetur retrouendere agnato luere volenti per inſtrumentum ſimplex non guarentigiatum, d. cap. 419. num. 18 & permutare tantum pro dato, & facto, num. 19. 20. & 35. Pro aliis euictionibus tenetur venditor primus, numero 21. Et promiſſio euictionis pro facto ſuo hoc caſu nõ extenditur ad euictionem rei ſi minor primus venditor euicerit ob nullitatem contractus, num. 24. Niſi emptor videns rem euincendam ſeduxerit agnatum ad luendum, numero ſequen.

1 Emptoris appellatione in ſtatutis de re paterna luenda, venit non ſolum primus, ſed alii emptores omnes, c. 423. nu. 8.

1 Emptor ſi dubium inſurrexerit litis mouendæ, vel motæ contra rem emptam ne euincatur, poteſt retinere precium rei non ſolutum, donec ſatiſdetur per venditorem, capit. 444. numero 25.

2 Aemulationem propter ædificans, ideſt, abſque ſua vtilitate, non habet priuilegium ędificanti conceſſum, capit. 336. numero 6. & 7. Et quando dicatur fieri ad æmulationem, eodem cap. numero 9. Et circa æmulationem, vide cap. 342. numero 60.

2 Aemulationem etiam propter datur nuntiatio operis contra ædificium caſtri, ſi fiat ad ęmulationem, cap. 340. numero 47.

2 Aemulationem propter quomodo dicatur factum ædificium, cap. 348. num. 11.

2 Aemulationem propter in dubio non cenſetur facturo ædificium, cap. 348. num. 12.

2 Aemulationis cauſa ædificans, vide in verbo, Feneſtræ, pręſenti indice, & in c. 333. nu. 15. & 16. & eod. c. nu. 43. ad ęmulationem quando quid poſſit, c. 333. num. 54.

1 Enormis lęſio quę dicatur, cap. 116. num. 77.

1 Epiſcopalis dignitas liberat à patria poteſtate, c. 416. num. 4. limita num. ſeq.

1 Epi-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Epiſcopus Statuta condere poteſt, ad Prælud. num. 39.

1 Epiſcopus quia ratione poſſit adiri pro eadem re, cœpto iam iudicio coram Iudice ſeculari, cap. 8. num. 75.

1 Epiſcopi procurator qui iniuſtam litem mouet in expenſis cõdemnatur, cap. 55. num. 58.

1 Epiſcopus ſi ſit ſuſpenſus ab officio Epiſcopatus, ſi appellauit, poteſt interim exercere eius officium, nec ei poteſt tolli obedientia, cap. 131. nu. 301.

1 Epiſcopus, vel ordinarius poteſt creare notarios, cap. 354. numero 5.

1 Epiſtola, vel ſcriptura, quę tranſmittitur parti, ſi antequam præſentetur moriatur ſcribens, irrita fit, & euaneſcit promiſſio in ea contenta, cap. 96. num. 24. & 77. nec poteſt ratificari vt teneat, num. 78.

1 Epiſtola quando faciat plenam probationem, ibi. nu. 65.

2 Equa vendita cenſetur venditus pullus, qui eſt in vtero, cap. 487. num. 2.

2 Equi conductor poſt mortem eius non tenetur, etiam ſi conuentum eſſet ad mercedem ſingulo die præſtandam, ca. 379. nu. 230. Equum autem ſi quis conducat pro decem diebus, & vtatur pro 20. tenetur, eodem num. equi conductor vitioſi quando agit ad intereſſe, nume. 233. Idem ſi in alio loco, quam conduxerit vtatur, an teneatur furti, ca. 379. nu. 234. Niſi certo caſu, vt ibi. & cap. 398. num. 140. & ſequen. An in equo cenſeatur facta renouatio inueſtituræ, & quod debeat probari, ad hoc vt excuſetur à furto dictus conducens, cap. eod. num. 141.

2 Equi redhibitio vide in verbo, Redhibitio, præſenti indice.

2 Equi in vrbe Mediolani decoriandi non ſunt, capit. 259. Nec prope ciuitatem, nec in ſtrata, nec prope eam, cap. eodem, Idem equæ, aſini, muli, canes, vel muſipulus, eodem cap. Hoc onus cuius ſit, quique de eo onere contendant eſt ſcire perutile, cap. eod.

2 Equi Iudex Mediolani in curia Mag. Prætoris Mediolani, vide præſenti indice, in verbo, Iudex, & in verbo Electio Iudicis, ſuo loco, & quomodo nunc eligantur à principe, capit. 14. litera A.

1 Equipollentium non refert quid fiat, modo partes ita ſe concordauerint, cap. 278. nu. 273.

2 Equo venditio, ſcutifer, vel famulus venditoris poteſt petere aliquid pro capiſtro, cap. 487. Et vſque ad ſcutum, cap. eod. num. 3. & 4.

2 Equum conducens ad vecturam an teneatur de leuiſſima culpa, cap. 398. nu. 221. & 223. Præſumitur autem equus conductus caſu mortuus, cap. eod. nu. 224. Et ſi in itinere equus moriatur, conductor non tenetur, & quid probare teneatur conductor, cap. eodem, numer. 233. Et maxime ſi repoſuit ad hoſpitium infirmum, cap. eodem, num. 234. Et creditur conductori cum iuramento, quod mortuus ſit, & quid ſi cum equo mittitur famulus, qui aufugit, cap. 398. numer. 235. Et quid ſi in bello ſit mortuus, cap. eod. numer. 236. In equo conducto non licet poni valiſia mala nec ſocius, cap. eod. num. 238.

2 Et quando conductor ſuper eo ponit onus inſolitum, quid, ca. eod. num. 240. Et quid ſi percuſſus ſit fuſtibus, & cum calcaribus, cap. eod. nume. 240. vſque 243. Præcipue ſi Dominus recuſet equum deterioratum recipere, & moriatur interim, num. 241. & ſeq.

2 Equum ſi venditor poſt tempus redhibitionis datum recipiat, vel ante, poteſt conqueri, ſed tenetur ad pretii reſtitutionẽ, cap 487. num 95.

2 Equus, vide in verbo, Redhibitio, pręſenti Indice.

2 Equus verum ille ſit, qui fuit venditus dignoſcitur ex ſignis, c. 487. num. 5.

1 Eripiens pro cauſa criminali confeſſum, vel condemnatum ad mortem de manu ſeruitorum, puniendus eſt crimine læſæ Maieſtatis, cap. 228 num. 1.

2 Error in locatione an vitiet, vide in verbo, Locationis error, præſenti indice.

2 Error Impreſſoris Statutorum, videatur in Dictione, Impreſſoris, pręſenti Indice.

2 Eſculenta, & poculenta prohibentur accipere D. Poteſtas, & D. Iudices Mediolani, & Ducatus & Diſtrictus, c. 44. num. 3. & quæ ſint eſculenta, c. 461. nu. 1.

2 Æſtimatio vera eſt, quæ fit ad computum de 20. pro vno, ideſt quinque pro ſingulis centum, c. 482. nu 18.

2 Aeſtimatio muri qualiter fienda, vide in verbo, Muri æſtimationis, pręſenti indice, & in c. 335. litera X nu. 46.

2 Aeſtimatio arboris fructiferæ qualiter fienda, ca. 375. nu. 131. Et in verbo, Arboris fructiferæ, pręſenti Indice.

2 Aeſtimatio damni, cap 375. nu. 196.

2 Aeſtimatio bonorum occiſi qualiter, cap. 375. nu. 134.

2 Aeſtimatio furmenti in herba damnificati, c. 375. nu. 135.

2 Aeſtimatio fructuum qualiter fit, c. 390. num. 44 & ſeq.

2 Aeſtimationibus rerum ratio melioramentorum habenda, ca. 400. num. 315. & 316. & nedum pretium operarum, ſed etiã eorum quæ impendentes propriis manibus fecerint, c. 400. nume. 31. Et circa æſtimationes conſiderationes multas, & notabiles vide, cap. eod. nume. 318. & ſeq. etiam in grauatis reſtituere, & quid ſit neceſſe probari, & alia multa circa hoc & tam temporis quam rei importantiæ, & valoris, vide nu. Ibi ſeq. vſque ad fin. & in rebus non perpetuo duraturis, vt in foſſatis, & palis vitium, & in ædificiis, ibidem.

2 Aeſtimatoris ab æſtimatione muri, vbi dicitur in ſtatuto, non poſſit appellari &c. quæ remoueantur, cap. 335. litera TT. & cap. 342. num 72.

2 Et coniuncta quando in diſiunctam reſoluatur, cap. 304. Vide pręſenti indice, in verbo, Bellum.

2 Et dictio, idem ſignificat inter duo, c. 207.

2 Aetas, vide in verbo Aetas, præſenti indice.

1 Euicta re per ſtatutum de re paterna luenda, venditor non tenetur de euictione; cum ſit legis euictio, cap. 417 nume. 755. Niſi ſpecialiter promiſſum de euictione in hoc caſu, nec promiſſio generalis ſufficit, num. 756. Specialis autem promiſſio dicitur, ſi promiſſum ſit in quocunque caſu, nu. 757. Tenetur etiam de euictione ob retractum ex Statuto, vbi dictum ſit emptori, quod res non erat ſubiecto retractui, num. ſeq.

2 Euictio locum habet etiam in re locata, & conductori ſi locator præſtet rem equæ idoneam liberatur, at non ſic in venditione, quia tenetur ad intereſſe venditor, cap. 379. numero 186.

1 Euictio non dicitur imminere ſi pater vendat rem, cuius proprietas eſt filii, nec viuente filio cogitur ſatiſdare, cap. 444. numer. 35.

1 Euictio etiam quod immineat, venditor poteſt allegare eius creditum eſſe liquidum ex inſtrumento venditionis, vt poſſit agere ad eius executionem, ibi. nu. 36.

1 Euictione in facti ſui venit etiam id, pro quo ille emptor erat obligatus, cap. 419. nu. 23.

1 Euictionis pro ſuo dato, & facto tantum promiſſio facta, quãdo venit etiam factum, & datum eius Authoris vniuerſalis, non ſingularis, ibi. nu 29. & 30.

1 Euictionis promiſſio pro dato, & facto ſuo, licet regulariter veniat factum hæredum, tamen in caſu Statuti huius cum adſit dictio taxatiua tantum, non comprehenditur hæredis factũ, d. cap. 419. nu. 31. & ſeq.

1 Euictione aliqua qui non tenetur, tenetur tamen ad precii reſtitutionem, ibi num. 36.

1 Euictionem promittens de iure, & de facto, & quomodocunq;, & qualitercunque ad quid teneatur, cap 434. numer. 218. & 219.

2 Euictione non tenetur frater fratribus, cui in diuiſione obuenire prædium conductum ſi euincatur, c. 379. nu. 187.

1 Euictionis periculum vbi imminet rei emptæ, emptor poteſt petere à venditore ſatiſdationem etiam de iure communi, d. c. 444. nu. 33. & nu. ſeq. notat quod dicatur imminere periculum etiam per querimoniam extraiudicialem.

1 Euictionis promiſſio pro dato & facto, continet factum promittentis, & ſuorum maiorum, ibidem nu. 18.

2 Exactio condemnationis non fit per condemnantem, quando, cap. 93. Idem ſeruant Illuſt. Magiſtri Intratarum, eod. cap. litera A. fallit vt ibidem literis D. & E.

1 Ex, dictio quid denotet, cap. 43. nu. 81.

1 Examen teſtium ad perpetuam rei memoriam, ex quo indiget celeritate, poteſt fieri etiam die feriata, cap. 107. num. 32. & cap. ſeq. num. 5.

1 Exceptiones omnes Statutum tollens nõ cenſetur tollere quæ ex eodem proueniunt Statuto, ad Pręlud. num. 490. nec alias notatas, num. ſeq.

1 Exceptio quid ſit, cap. 22. num. 55. & cap. 23. nu. 1. quę propriè dicitur defenſio, nu. eod.

1 Exceptio quæ non prouenit ad notitiam partis niſi poſt terminum lapſum, quomodo poſſit opponi, d. c. 22. nu. 57.

1 Exceptio nullitatis cum propriè non dicatur exceptio, poteſt admitti etiam poſt terminum, nu. 58.

1 Exceptionum plures ſpecies, & qualitates, dictis capit. num. 56. & 4.

1 Exceptiones quæ poſſunt poſt terminum opponi, nu. 59.

1 Exceptio quę non poteſt admitti poſt terminum ſi admittatur parte non opponente, tenet, nu. 60.

1 Exceptiones omnes quòd ſint ſaluę habetur Rubrica, cap. 23. fol. 31.

1 Exceptio propriè non dicitur negatio ſimpliciter petitionis actoris,

Digitized by Google

actoris, dict. cap. 23. num. 1. Sicut nec declinatoria iuriſdictionis, num. 2.
2 Exceptio præſcriptionis, & ſolutionis propriè eſt exceptio, num. 3.
1 Exceptiones an redigantur in actis, num. 4.
1 Exceptio quando eſt notoria, & excipiens vult eam incontinenti probare, debet per Iudicem decidi, non in meritis reſeruari, d. c. 23. nu. 89.
1 Exceptio proueniens ex alio ſtatuto non reſeruatur, ſed deciditur, num. 92.
1 Exceptionem oppoſitam vbi Iudex calumnioſam videt; poteſt eam repellere, ibi num. 99. Et ſi pronunciat exceptiones obſtare, Teſtes ex poſt recepti nullam faciunt fidem, numero 104.
1 Exceptiones quæ non poſſunt reſeruari ad merita, ſed decidi debent notantur, d. c. 23. nu. 105.
1 Exceptiones non decisas Iudex poteſt, & debet reſeruare in meritis cauſæ, ibi num. 116. Etiam ſi exceptio non ſit examinata, nec ſuper ea pronunciatum, numero 117. Quæ reſeruatio cui ſe conformet, & quid operetur, numero 118. & 119.
1 Exceptio excuſſionis ex diſpoſitione huius ſtatuti reſeruata cēſetur in meritis, ibid. nu. 111.
1 Exceptionibus renunciatum cenſetur, vbi eſt concluſum in cauſa, c. 29. num. 12.
1 Exceptione prohibita, prohibetur etiam actio, capit. 42. numero 164.
1 Exceptione remota ſimpliciter, quæ exceptiones cenſeantur remotæ, nu. 166. 167. 168. & c. 75. nu. 44.
1 Exceptiones vbi omnes à ſtatuto remouentur legitima quoq; remota dicitur, nu. 169. Quæ autem non cenſentur ſublatę, eod c. nu. 211.
1 Exceptiones vbi non poſſint opponi, quæ non poſſunt incontinenti probari, quomodo admittantur, nu. 170.
2 Excepti caſus, ex annexitate, videatur in verbo, Caſus, præſenti Indice.
2 Exceptio firmat regulam ineſſe in cæteris, cap. 342. nume. 67. vide in verbo, belli, & tempeſtatis, & in verbo, Incluſio, & in verbo, Fortuiti caſus, præſenti Indice.
2 Exceptio repellens agere volentem à limine iudicij, & quando diſpoſitum eſt, quòd quis non audiatur, cap. 388. nu. 16.
1 Exceptio compenſationis non prohibetur, ibi num. 172.
1 Exceptio rei non traditæ reiecta non cenſetur, nu. 176.
1 Exceptio quòd metus cauſa, & quòd dolo confectum ſit inſtrumentum, vel ſcriptura ex qua agitur non eſt ſublata, d. cap. 42. num. 180.
1 Exceptio quòd non fuerunt obſeruata promiſſa, non eſt reiecta, num. 181.
1 Exceptio non eſt reiecta quòd inſtrumentum exhibitum nō ſit inſtrumentum, nu. 182.
1 Exceptio proueniens à iure naturali non cenſetur ſublata, ibidem nume. 189 Sicut nec illa oriens ex alio ſtatuto, numero 190.
1 Exceptio cedendarum actionum ſublata non cenſetur, numero 191. Nec exceptio innocentiæ, & defenſionis, numero 193. & 194.
1 Exceptio quæ fundatur in partis confeſſione non eſt ſublata, nu. 159. Nec illa ſundata in inſtrumento æque ſolemni, nu. 196. Sicut nec intentionis, & facti, nu. 198. nec Velleiani, & Macedoniani Senatusconſulti, num. ſeq.
1 Exceptio quæ intentioni agentis obijcitur, quòd ſine actione experiatur, non cenſetur ſublata, nu. 200.
1 Exceptio non numeratæ pecuniæ debet opponi intra bienniū, tam ſi ſit in ſcriptura, quàm ſi per teſtes probetur confeſſio, c. 50. nu. 10. & ampliando, & limitando num. ſeq. & nu. 33. Quod etiam procedit cum Clericis, & contrahentibus nomine Eccleſiæ, num. 34. Quo biennio lapſo debitor non poteſt aſſumere onus probandi contra confeſſionem, nu. 35. Quam nec ſucceſſor opponere poteſt, etiam quòd ſit pupillus, vel hæreditas iacens, cum omnibus præiudicet biennii lapſus, num. 36. Quæ tamen concluſio an procedat de æquitate canonica, cum non procedat in foro conſcientiæ, not. nu. 37. & 38 Quæ exceptio etiam lapſo biennio poteſt opponi Iudicis officium implorando, nume. 39. & etiam ſi probaretur lapſo biennio creditorem faſſum fuiſſe pecuniam non fuiſſe numeratam, num. 40. limitatur etiam, nu 41. Vt lapſo biennio poſſit creditor agens repelli exceptione doli, & fraudis.
1 Exceptionem non numeratæ pecuniæ poteſt tertius non ſucceſſor vniuerſalis lapſo biennio opponere, ibi nu. 42.
1 Exceptio vbi eſſet prohibita probari teſtibus per ſtatutum, eſſet quoque prohibita probatio actionis, & replicatio per teſtes, cap. 88. num. 30.
1 Exceptio aliqua ſi per ſtatutum prohiberetur opponi, multæ tamen opponi poſſunt, & præcipuè inhabilitatis perſonæ, num. 24. cap. 95.
1 Exceptio non numeratæ pecuniæ intra quod tempus opponi poſſit, & per quos non poſſit opponi, c. 96. nume. 33. & 34. Contrarium tamen probari poterit, nu. 35.
1 Exceptiones impedientes litis ingreſſum poſſunt opponi, vbi quis non teneatur, nec compelli poſſit ad compromiſſum, cap. 115. num. 141. Et quæ ſint hæ exceptiones, nume. 142. & ſequent.
1 Exceptionem omnem prægnantia, & geminata verba comprehendunt, quæ alias non comprehenderetur, nec cenſerentur ſublata, cap. 116. num. 193. Non cenſentur tamen ſublatę illæ de quibus ſpecialis mentio fieri debet, & quę alias non cenſentur ſublatæ, num. ſeq.
1 Exceptiones ſtatutum tollens conditum ab habente merum, & mixtum Imperium valet, num. 195.
1 Exceptione ſublata cenſetur ſublata defenſio abſolutè, ſed nō Iudicis officium, d. c. num. 196. & 215. Nam aliud eſt exceptio, aliud officium Iudicis, nu. 216. Sed per verba ſtatuti ſi tolleretur defenſio, tolleretur etiam dictum officium, num. 217. Idem ſi dictum ſit in ſtatuto, quòd nihil poſſit opponi, num. 218.
1 Exceptio de cuius iuſtitia notoriè conſtat, vel ſit manifeſta, ſublata non cenſetur, d. c. 116. nu. 197.
1 Exceptio opponi poteſt, quòd illæ non ſint ſententiæ ratione alicuius nullitatis in eis exiſtentis, num. 198.
1 Exceptio quam quis incontinenti vult probare, non cenſentur reiecta, num. 199.
1 Exceptio per verba, de quibus hic, quę arbitramentorum executionem, vel ſententiarum reſtringit, & modificat non cenſetur reiecta, tanto minus ſi ſententijs non contradicatur, num. 200. & ſeq.
1 Exceptio nullitatis ex defectu citationis, quòd non ſit ſublata, num. 202.
1 Exceptio contrarietatis, vel perplexitatis non cenſetur remota, nu. 203. Nec illa quę ineſt ex ſubiecta materia, & ſententiarum executionem impedit, num. 204. & 205.
1 Exceptio doli, ex qua enormis læſio præſumitur, ſublata non cenſetur, nu. 206. Sicut nec quæ ex eiſdem ſententijs oritur, num. 207.
1 Exceptio quę opponeretur per tertium habentem intereſſe nō cenſetur ſublata, num. 208.
1 Exceptio libelli inepti ſuper quo ſententia lata eſt, ſublata minimè cenſetur, num. 209.
1 Exceptio recuſationis Iudicis poteſt opponi, nu. 210.
1 Exceptio Solutionis, Nouationis, & Delegationis non cenſetur reiecta, num. 211.
1 Exceptio cedendarum actionum reiecta non cenſetur, numero 213.
1 Exceptio quę oritur ex facto aduerſarii ſublata non dicitur, eod. cap. 116. num. 214.
1 Exceptione remota per ſtatutum cenſentur remotæ exceptiones ſolum friuolæ, & non iuſtæ, & quomodo, c. 44. num. 166. cum ſequent.
1 Exceptio non numeratæ pecuniæ habet locum etiam ſi quis confeſſus ſit recepiſſe in publico inſtrumento, capit. 50. numero 5.
1 Exceptio non numeratæ pecunię non habetur locum ſi quis ſit confeſſus iudicialiter, ſecus ſi ſit ſimpliciter apud acta confeſſus, ibi. nu. 6. 7. & 28.
1 Exceptio hęc non numeratæ pecuniæ habet locum in mutuo, non in aliis contractibus, nu. 8. amplia nu. ſeq.
1 Exceptio hęc poteſt opponi non obſtante eius renuntiatione, nu. 18. limitando, & declarando, num. ſeq. d. c. 50.
1 Exceptio non numeratę dotis vtrum valeat de iure, ibi nu. 23. & quæ opponi non poteſt aduerſus confeſſionem factam à vno in pręmium nobilitatis Sponſæ, cap. 268. nu. 94.
1 Exceptioni non numeratę pecuniæ renuntians, volens vti beneficio huius ſtatuti, debet illud petere. ibid. nu. 9.
1 Exceptionem non numeratę pecunię petens debet intentionē eius probare, num. 30.
1 Exceptio hęc vbi non poteſt opponi, non poteſt nec cogi ad iurandum, num. 31.
1 Exceptio hęc licèt non poſſit opponi quando confeſſio eſt iurata, an habeat locum diſpoſitio ſtatuti huius, vt cogatur quis iurare, diſcutir, d. cap. 50. nu. 32.
1 Exceptio caſuum aliquorum à ſtatuto exceptorum etiam à iure communi, non tollit caſus ſimiles iuris communis, capit. 107. numero 22. Etiam ſi ſtatutum loqueretur taxatiuè, numero 23. & 24.
1 Exceptio non ampliat regulam pluſquam ſit de iure communi,

Digitized by Google

I N D E X.

ni,cap.107.num.25.Nec etiam operatur quòd caſus ſimiles exceptis comprehendantur ſub regula, qui alias non comprehenduntur,num.26.

1 Exceptio non facit ampliare,nec extendere regulam,nu.27.

1 Exceptio ponit,non priuat,d.c.107.nu.28.

1 Exceptiones aliquę reſpicientes merita cauſæ opponi non poſſunt contra executionem ſententiæ, licet opponi poſſint reſpicientes executionem,cap.158.nu.98.

1 Exceptiones quæ poſſunt opponi ad executionem debent eſſe patentes, & non requirentes altiorem indaginem, vel incótinenti probandæ,alias impedire non poſſunt executionem, ibi num. 100.

1 Exceptiones altiorem indaginem requirere dicuntur, quando non poſſunt probari intra tempus executionis, num.101.Et hoc relinquitur iudicis arbitrio,num.ſeq.

1 Exceptio litis pendentię non impedit executionem ſententiæ, d.cap.158.num.103.

1 Exceptio reſeruationis factæ in ſententia non impedit eius executionem,num.104.

1 Exceptio quod ſententia ſit lata ex falſo inſtrumento, vel falſis teſtibus,ſi ſit oppoſita ad totum inſtrumentum, vel omnes teſtes,impedit eius executionem,num 105.& hæc exceptio quãdocunque opponi poteſt,num.ſeq.

1 Exceptio falſi contra ſententiam non poteſt opponi,niſi petita reſtitutione in integrum intra quadriẽnium propter authoritatem rei iudicatæ,num.107.

1 Exceptio retentionis rei, de qua iudicatum in ſententia ob meliorамenta etiam illiquida, quod impediat executionem, eod.cap.158.num.111.Nec ſufficit fideiuſſio de eis ſoluendis facta liquidatione,num.ſeq.

1 Exceptio ſolutionis poſt ſententiam opponi poteſt, & eius impedit executionem, num.115.

1 Exceptio nouationis ſententiæ executionem impedit, nu.116. Sicut & exceptio delegationis,& trãſactionis,n.117.& 118.

1 Exceptio pretii non ſoluti contra ſententiam impedit eius executionem,nu.119.

1 Exceptio ſententiæ ad fauorem excommunicati, qui vult eam exequi facere opponi poteſt,& impedit executionẽ, n.120.

1 Exceptio contrarietatis,vel perplexitatis ſententię opponi poteſt ad eius executionem impediendam,num.121.

1 Exceptio quod non teneatur hæres cum beneficio legis, & inuentarij vltra vires hæreditarias, tanquam modificans ſententiam,opponi poteſt,num.122.

1 Exceptio quæ incontinenti non probatur, debet ſuſpendere executionem ſententiæ,quando ſententia eſt irretractabilis, num.128.d.c.158.

1 Exceptio ceſſionis bonorum per victum impedit executionem ſententiæ,d c.158.nu.126. ſicut & exceptio litis pendentiæ contra principalem,num.ſeq.

1 Exceptioni ſimulationis renunciari minime poteſt, cap.262. num.14.

1 Exceptio firmat regulam in alijs caſibus,c.353 nu.28.

1 Exceptiones quæ poſſunt opponi per victum,c.160.nu.6.

2 Exceptio dominii in iudicio reſtitutionis rei locatæ an opponi poſſit,c.398 nu.28.& 29.Et alia ad hunc propoſitum, num. Ibi ſeq.pręcipue 34.& ſeq.

2 Exceptio quæ incontinenti poteſt probari, an cenſeatur nunquam reiecta. cap.398. num.35. Item notoria, cap.eodem num.41.

2 Exceptio innocentiæ an cenſeatur ſublata,cap.eod.num.398. num.43.

2 Exceptione remota de qua intelligatur,c.398. num.25. Notatur in præſenti Indice,etiam in verbo, Clauſula, & c.64.n. 3.littera P. & cap.27. littera F.

2 Exceptione omni remota,de quibus intelligatur,c.398.nume. 127.& cap.68. littera I.

2 Exceptiones friuolæ quæ dicantur,c.348.nu.26.

2 Exceptiones quæ petitæ rei locatæ opponi poſſunt,c.398.nu. 34.& ſeq.vſque ad nu.51.

2 Exceptionibus per quamcunque clauſulam remotis, nunquã cenſetur remota nullitas, reſtitutio in integrum, & alia de quibus,cap.398.num.54.55.& ſeq.

1 Exceptuatio caſuum ex ſtatuto in ferijs, tollit caſus alios, in quibus de iure communi ius poteſt reddi,c.107.nu.19.20 & 21.In contrarium firmat,num.22.cum ſeq.

1 Excipi poteſt,quod res quæ petitur non ſit amplius in rerum natura,c.116.num.212.

1 Excipiens improprie dicitur actor,c.42.nu.236.

1 Excommunicationis ſententia eſt interlocutoria, & poteſt reuocari,cap.41.num.68.

1 Excommunicationem propria importat cenſura, c.42.n.220.

1 Excommunicatus appellatione pendente remanet excommunicatus,cap.131. num.304. Non tamen teneret excommunicatio facta poſt appellationem etiam extraiudicialem,neq ligaret ipſo iure,num.305.

1 Excommunicatus priuatur beneficio retractus quotæ, c.434. num.8.& 9.

2 Excommunicatus à toto ſtatu Eccleſiæ eſt conducens in pręiudictum Doctoris legentis,& ſcholarium,ca.379.nu.181.

2 Excommunicatus creditor habet etiam priuilegium capturæ contra fugitiuum, licèt ſit excommunicatur, capit.69. numero 50.

1 Excluſio vnica ſufficit ad perpetuam excluſionem, cap.278.n. 113.Intelligendo de iure communi,cap.286.num.3.

1 Excluſus ne poſſit ſuccedere ex teſtamento, non poteſt etiam ſuccedere ab inteſtato,cap.311.num.25.

1 Excuſationis iuſtæ cauſæ quæ ſint,cap23.num.29.

2 Excuſentur qui à munere decurionatus, n.4.& 6.& qui non, eod.nu.3.littera A.

2 Excuſſio,quo caſu per vxorem,cauſa hypothecæ dotis ſuæ fienda,c.500.nu.43.& præſenti indice in verbo,Vxor.

2 Excuſsionis beneficium in Ciuitate Mediolani, & Ducatu, & quibus locis locum non habeat,cap.189. Et quando etiam ceſſet,cap.eod.num.5.& 6. Eſtque dictum beneficium fauorabile,cap.eod.numer.36. Et quòd non ſit, vel etiam ſit de apicibus iuris,cap.eod.num.37.Et alia multa circa hoc videnda,dicto cap.189.à num.36.Ad alios ibi ſeq.per totum vbi multæ limitationes,& quando ſtatuti beneficium ceſſet, etiam,num.40. Cum ſeq. Vbi multa congeſta enumerantur quæ forte alibi non reperies cumulata, vide etiam differentiam,quandam inter fideiuſſorem & promiſſorem indemnitatis,cap.eod. nu.84. Et quid contra tertium poſſeſſorem, cap.eod.nu.86 87 88. & 89.

1 Excuſſionis ſententia,nulla perſona ſpecialiter citata,eſt interlocutoria,& non poteſt ab ea appellari,ca.41.num.73.Sed quando ſit diffinitiua,& ab ea appelletur,num.eod.

1 Excuſſio non ſit contra principalem,vbi ipſe habet bona extra territorium.c.44.num.44.

1 Excuſſio quod requiratur agenti hypothecaria, c.173.nu.25.

1 Executio conceſſa virtute huius ſtatuti 42.an poſſit exequi per alium Iudicem extra territorium,nu.76. d.c.42.

1 Executio in qua partis citatio non requiritur, ſi iniuſtè concedatur,reuocatur,eod.c.42.nu.217.

1 Executio hæc quomodo poſſit fieri contra vnum ex correis, num.218.

1 Executio hæc commiſſa nuncio exequendi, dicitur interlocutoria,num.219.

1 Executio de iure non habet appellationem,ibi n.240.nec procurator abſque ſpeciali mandato appellare poteſt,num.ſeq.

1 Executione facta ante pignus addictum,oppoſitio poteſt fieri, num.247.ad med.

1 Executio ſententię contra tutorem,uel curatorem tutorio,uel curatorio nomine condemnatum quando fiat, cap. 72. numero 10.& 11.

1 Executio ſententiæ in iudicatum tranſactæ poteſt fieri etiam die feriato,c.107.num.33.

1 Executio duarum ſententiarum conformium quando ſit ex prima,vel ex ſecunda ſententia,cap.116 num.243.

1 Executione facta in terminis ſtatuti 42. datur remedium compenſationis,modo & forma notata,d.c.42.nu.142.cum ſeq.

1 Executio vt euitetur quod remedium,& cautela, c.46.nu.18.

1 Executione de qua ca.56. in concedenda an requiratur partis citatio,d.c.56.num.10.

1 Executio ſententiæ in actione reali,mixta, & hypothecaria exequitur etiam contra defenſorem, etiam in actione perſonali in ſubſidium,c.72.num.5.

1 Executio arbitramentorum in compromiſſis voluntarijs impeditur,etiam quod non ſit dictum de eorum iniquitate, vel nullitate, ſi tamen ſint notorie iniqua,vel nulla,c.117.n.15.

1 Executio teſtamenti, vel vltimarum voluntatum ſtante ſtatuto hoc cap.157.ſit conditione ex illo ſtatuto, non ex lege, d.c.157.nu.27.

1 Executio vltimarum voluntatum virtute huius ſtatuti habet locum etiam contra teſtatoris hæredem, non autem ſingularem ſucceſſorem,ibi.num.33.

1 Executio ſententiarum merentium executionem non ſit per Iudicem irrequiſitum,cap.158.num.10.

1 Executio ſententiæ contra eum qui ſe obtulit liti exequi poteſt,vbi principalis non ſit ſoluendo,d.c.158.nu.75.

1 Executio ſententiæ conceditur contra legatarios,& vſufructuarios citatos,quando eſt ſolum lata contra hæredem, n.78.

1 Executio ſententiæ mittitur etiam contra tertium in condemnatione pecuniaria,ibi.num.81.

1 Executio ſententiæ ſuſpenditur ſi ſuper rebus capiendis moue-

Digitized by Google

tur controuerſia per tertium, nec debior habeat alia bona, niſi caueatur, d.cap.158.num.125.

1 Executionem ſententiæ impedit confiſcatio bonorum ſubſecuta in perſonam condemnati, ibi.num.128.

1 Executiua via non poteſt agi coram Iudice incompetenti, eod. cap.42. litera S. in verb. tenent.

1 Executiuæ cauſæ legatorum, & ſententię cum ſint mixti imperij non compromittuntur, c.115.nu.47.

1 Executiuis in cauſis non requiritur aliqua litis conteſtatio, cap.5.

1 Executiuis & ſummarijs in cauſis inſtãria habet locum, etiam in quibuslibet alijs extraordinarijs etiam minimis, cap.21. num.29.& 30.

1 Executor ſententiæ non poteſt allegari ſuſpectus, ſicut nec ab eo appellari, niſi exequendi modum excedat, capit.158.numero 28.

1 Executor Iudex non poteſt admittere aliquas probationes cõtra iudicatum, ibi.nu.99.

1 Executor merus per literas ſubſidiales tenetur exequi ſententias ſibi commiſſas etiam nullas ad exequendum, ibidem num.205 niſi nullitas ſit notoria & parens, num.206. Idem in nuntio executore mero, nume.eod. quæ autem ſententia dicatur nulla notoriè, num.207.

2 Exemptionibus pijs locis, elemoſinarijs, vel alijs conceſſis, non derogatur per taxationes Notariorum cauſarum ciuilium Mediolani factas, cap.216. Item quòd Notarij officij, circa finem.

1 Exequendo ſententiam an requiratur libellus, vel petitio, cap. 158.num.34.

1 Exequendo ſententiam in bonis iudicatis non requiritur cauſę cognitio, ſecus in alijs bonis, nu.35.

1 Exequendo ſententiam an requiratur partis citatio, nu.36.

1 Exequens male facit litem ſuam, c.158.num.48.

1 Exequenti executionem in beſtijs aratorijs, & inſtrumentis ad culturam deſtinatis poteſt reſiſti impunè, c.251.nu.11.

1 Exequi poteſt ſententia intra triennium abſq; partis citatione, num.37. d.cap.158.

1 Exequi poteſt ſententia contra debitorem debitoris, eod.cap. 158.num.66.

1 Exequitur ſententia lata contra laicum dein factum monachum, ibi.num.76.

1 Exequitur ſententia contra Eccleſiam, ſi ſit lata contra adminiſtratorem eius, vel contra capitulum in cauſa Eccleſiam reſpiciente, ibidem num.80.

1 Exemplans debet eſſe tabellio, adhoc vt teneat, & valeat exemplum, cap.399.num.3.

1 Exempla ſolenniter ſumpta tenent, num.4.

1 Exemplo exempli non creditur, ibi.num.13.

1 Exemplo in fiendo quæ requirantur, num.14.

1 Exemplum quomodo differat ab exemplaribus, c.397.nu.1.

1 Exemplis traductis ab imbreuiaturis notarij mortui per habentem authoritatem, creditur, ibi.nu.6. & de his exemplis tractatur diuerſimode, & diffuſe numeris ſeq. fere vſque ad finem capituli.

1 Exercens artes notatas in Statuto de filiofamilias, cap.416. ad limitationem dictæ diſpoſitionis an eas nomine proprio exerceri debeat, an ſufficiat ſi eas nomine alieno exercear, cap.eod.num.199.

1 Exhibere, & producere idem important, c.22.n.1.& c.52.n.3.

1 Exhibere quis non tenetur de Iure communi librum priuatũ, cap.81.num.11.

1 Exhibere non tenetur inſtrumenta, & ſcripturas, in quibus caſibus exhibere teneatur, cap.80.nu.1.

1 Exhibendi facultatem quis habet, cap.79.numer.4. & qui eam non habet, nec dolo deſinens habere non tenetur exhibere, num ſeq.

1 Exhibitio inſtrumenti, & ſcripturæ dupliciter peti poteſt, cap. 52.num.4.

1 Exhibitio fit tantum illius partis quæ petitur, c.29.nu.11.

1 Exhibitio libri rationum vbi petatur, quæ requirantur, ca.81. num.3. Sed expenſis petentis liber iſte portari debet ad locũ iudicij, ibi.num.8.

1 Exhibitionem libri rationum petens, quando quis dicatur habere intereſſe creditur iuramento partis petentis, d c.81.n.4.

1 Exhibitionem hanc petens tenetur iurare etiam iure communi inſpecto, quod calumnioſe id non petit, nume.5. ſed iuramentum hoc calumniæ ſublatum per Statuta Mediolani, num.ſeq.

1 Exhibitio libri rationum poteſt peti coram Iudice, coram quo cauſa pendet, vel eſt mouenda, num.7.

1 Exhibitionem hanc petens ab aliquo probat cõcludenter eum habere librum, ſi probat quod conuentus habuerit cauſam à petẽte, fueritq; ei obligatus pro re exhiberi petita, vel probetur eum habuiſſe tempore litis conteſtatæ, ibi.nu.10.

1 Exhibitionem hanc petentis ſolũ fit copia, etſi ſit clericus vtens beneficio huius Statuti, ibidem nu.16.

1 Exhibitio libri rationum ſi petatur, quos pars neget ſe habere, poteſt probari contrarium non per coniecturas, vel pręſumptiones, d.cap.81.nu.37. Poterit etiam offerre iuramentum neganti an illos habeat, vel ne, num.38. & hoc caſu vbi proceditur ex officio Iudicis probatur amiſſio librorum iuramento partis, nu.39. ſecus ſi peteretur exhibitio iure actionis, quia tunc iuramento non probaretur amiſſio, ſed alia legitima requireretur probatio, num.40.

1 Exhibitio libri rationum vbi negatur, ex quo illũ non habeat, probatur iuramento illum non habere, vbi petatur officio Iudicis, non ſolum vbi non probatur exhibere debentem aliquo tempore habuiſſe librum, ſed etiam ſi probetur eum aliquando habuiſſe, licet nunc nõ habeat, d.c.81.nu.41. Probatio autem quod quis habuerit quandoq; librum exhiberi petitum non eſt ſufficiens, niſi doctum fuerit conuentum habuiſſe cauſam ab actore petente, num.42. Creditur autem Iuramento hęredis iurantis non habere librum defuncti, nu. 43. Idem in hærede vſurarii defuncti negantis habere librũ vſurarum defuncti, nu.ſeq.

1 Exhibitio inſtrumenti poteſt peti vbi ſit commune, c.75.nu.5. Diſtinguendo, & declarando num.ſeq.

1 Exhibitionem, vel editionem inſtrumenti petens, non ſufficit quod iuret, quod eius interſit, cap.80.num.10. Quod tamen iuramentum ſit ſufficiens vt quis cogatur ad exhibitionem, not.num.ſeq.

2 Exhibitorius, ſeu præuentorius libellus, quando & quibus in actibus non admittendus, c.206. Et in verbo, Libellus, præſenti indice.

2 Exhibitorius, ſeu præuentorius libellus, quando, & quibus in actibus non admittendus, ca.206. Et in verbo, Libellus, præſenti indice.

1 Exigere, verbum, continet credita, & iura, cap.263.nu.12.

1 Exiſtens extra territorium in quib⁹ caſibus poſſit citari, ca.3. numer.2.

1 Exonerare, releuare, & defendere quomodo differant, cap.413. numer.17.

1 Exonerare fideiuſſorem quid importet, nu.8.

2 Exonerare, releuare, & defendere quid differant, c.438. lit.N.

1 Expellens aliquem à poſſeſſione rei ſuæ non dicitur ſpoliare, cap.155.num.22.

1 Expenſas contrafaciens reſtituere tenetur in caſu huius Statuti, cap.8.num.103.

1 Expenſarũ taxatio qualis eſſe debeat, n.128 & qualiter Iudex ea taxare debeat, n.129. à qua taxatione nõ appellatur n 132.

1 Expenſarum refectio in reſtauratione inſtantiæ vbi habeat locum, cap.21 num.119.

1 Expenſarum ſuper condemnatione ſententia quando ſit interlocutoria, & quando diffinitiua, c.41.nu.82 & 83.

1 Expenſarum ſuper taxatione ſententia videtur diffinitiua, ibi. num.84. Idem de ſententia ſuper appellatione ab exceſſu taxationis, num.85. Quæ an poſſit reuocari per Iudicem, qui bene vel male taxauit, num.ſeq.

1 Expenſarum, & damnorum taxatio licet ſit remiſſa creditoris dicto, iurare tamen tenetur ipſe creditor, & iudex moderari iuramentum, quod etiam poſt taxationem fieri poteſt, c.51.n.8.

1 Expenſarum condemnatio non fit citata parte, quando fit miſſio in poſſeſſionem bonorum contumacis, c.55.nu.40.

1 Expenſarum condemnatio fit iure communi inſpecto officio Iudicis mercenario, quod expirat lata ſententia diffinitiua, ibi.num.84. Secus in expenſis interlocutoriæ vſq; ad diffinitiuam, & in ipſa diffinitiua, cum vſq; ad eam officium Iudicis duret, num.85.

1 Expenſas ſatiſdans, & ſoluens remanet tamen in banno donec cancelletur, d.cap.10.num.110.& 142.& an requiratur declaratoria ſententia, num.143.

1 Expenſas omnes vſque ad obulum reus reficere debet, ibidem num.111.& vltra expenſas de iure communi veniunt damna, & intereſſe, num.112. quæ autem expenſæ non detrahantur, num.ſeq.

1 Expenſas ad has contumaciales non tenetur hæres, vbi prędeceſſor in eis non fuerit condemnatus, num.119. in quibus expenſis quis poteſt ſine citatione condemnari, num.123.& à qua expenſarum condemnatione poſſit appellari, nu.124.& Iudex omittens contumacem in expenſis cõdemnare de ſuo parti tenetur, nu.ſeq.

2 Expenſas repetit ſoluens damnum pro alio, ſimul cum damno, cap.375.num.179.

2 Expenſas, quas cõtribuit vicinus, & ſocius communis in muro,

vide in

Digitized by Google

vide in verbo, Murus præſenti indice, ſuis locis præcipue, cap.342.

1 Expenſas quando Commune repetit, cap.375. numero 107. & 109.

1 Expenſæ non probantur iuramento niſi ſint modici momenti, cap.10.num.126 & tunc poterit probari contrarium, n.127. & in eis Iudicis taxatio præcedere debet, & qualiter taxare debeat, duobus numeris ſequentibus.

1 Expenſæ vbi ſint illiquidæ, fideiuſſione præſtita quis auditur, num.108.

1 Expenſæ vtiles debentur in caſu huius Statuti, licet in alijs non veniant niſi acceſſoriè, ibi.nu.114 non autem venit pretium rei, num.ſeq.

1 Expenſæ contumaciales debentur etiam quod habeat iuſtam cauſam litigandi, & etiam quod proceſſus non retardetur, num.116.

1 Expenſæ contumaciales, & aliæ expenſæ litis quando debeantur, num.117. quę non repetuntur, licet contumax obtineat in cauſa principali, num.ſeq.

1 Expenſæ qua via peti poſſunt, ibidem num.120. & quando, & intra quod tempus, num.ſequ. & de quibus ſtatur iuramento actoris, num.126. contra quod contrarium probari poteſt, num.ſeq.

1 Expenſæ, & damna quomodo differant, & an appellatione expenſarum veniant damna, vide præſenti indice, in verb. Damna.

1 Expenſis niſi refectis non poteſt quis eximi à contumacia, cap.10.nume.102. Quibus refectis admittitur ad eius purgationem, nu.103. Et ſi Statutum dicat non debere audiri, niſi concordet cum creditore quid agendum, nu.ſeq.

1 Expenſæ victoriæ cauſæ quòd debeantur officio Iudicis, not. ibi.num.86. Expenſæ autem contumaciæ quæ fiunt ante litem conteſtatam, debentur Iure actionis, ex poſt officio Iudicis, num.87.

1 Expenſæ victorię cauſę ex Statuto hoc debentur Iure actionis, ibidem num.88 Ideo Iudex poteſt in eis condemnare etiam lata Sententia diffinitiua, num.89.

1 Expenſarum condemnatio an poſſit ſequi de expenſis non petitis, ibi.nume.91. In quibus non cogitur Iudex condemnare, ſi non vult ante litem conteſtatam, num.92. Sed in Sententia attentatorum etiam quod non fuerint petitæ, poteſt in expenſis condemnare, num.93.

1 Expenſarum condemnatio debet fieri in actu Sententię diffinitiuæ ferendæ, poſt quam Sententiam Iudex reſeruare poteſt earum taxationem, non autem condemnationem, d.cap.55. numer.83.

1 Expenſarum condemnatio poteſt eſſe incerta, & ita etiam regulariter fertur, ibi.num.94.

1 Expenſarum condemnatio an ſit mera pœna, nu.95.

1 Expenſis in his condemnatio non valet, ſi dicat Iudex condemno victum victori in expẽſis, vbi ſunt diuerſi articuli, & diuerſa capita, in quibus vnus ſit victor, & victus, dicto cap.55. num.102. Sicut nec tenet, ſi Iudex ita pronuntiando omittat, verbum, condemno, num.103. Sed ſi dicat, condemno in expenſis, quas cras taxabo, vel quas iurabit actor, condemnatio tenet, num.104.& 105.

1 Expenſarum condemnatio ſecuta ſimpliciter contra duos litigantes pro inæqualibus partibus, quomodo intelligatur, ibi nume.103.

1 Expenſarum circa condemnationem fiendam Iudex diſpenſare non poteſt, num.106.

1 Expenſarum cõdemnationem licèt omiſerit Iudex appellationis, ſi pronuntiet fruſtratoriè appellatum, & ſic ſit functus officio ſuo, pronunciando ſe non Iudicem, poteſt tamen eo die condemnare victum in expenſis, ibid.nu.110.

1 Expenſarum iudicialium abſolutio ſi ſit facta à Iudice, quę tamen ſint promiſſæ per inſtrumentũ, vel aliter, poſſunt dictæ expenſę peti non obſtante dicta abſolutione, nu.111.

1 Expenſarum condemnationem Iudex ſi omittat à dicta omiſſione poteſt per vincentem appellari, niſi per victum fuerit appellatum in meritis principalis cauſæ, num.112. Imo pars grauata propter hanc omiſſionem, poteſt contra Iudicem agere, vt de ſuo eas reſarcire teneatur, nu.113. cum tunc Iudex dicatur facere litem ſuam, nu.114. Qui Iudex poſtea à parte victa eas repetere poteſt, n.115. contra quem Iudicem pars grauata agere non poteſt, ſi non appellauerit, num.116. Et vbi expenſę non fuiſſent petitę de factis ſcilicet ante litem conteſtatam, cum Iudex ſuper eis iudicare non cogatur, & per conſequens eas omittenda non faciat litem ſuam, nu.117.& 118. contra quem Iudicem procedere non poſſet, ſtãte ſtatuto hoc quod victus victori cõdemnetur in expenſis, quia poſſunt etiam poſt Sententiam peti, nu.119.

1 Expenſarum ſpecies quot, & de quibus ſtatutũ hoc loquatur, d.cap.55.nu.123.& 124.& c.56.nu.1.

1 Expenſarum appellatione in hoc ſtatuto, 55. nõ veniunt damna, num.125. Sicut nec damnorum appellatione veniunt expenſę, num.ſeq.

1 Expenſarum appellatione comprehenditur augumentum, numero 127.

1 Expenſæ neceſſarię quę comprehendantur, nume.128.& quomodo taxentur, cap.56.nu.15.

1 Expenſarum condemnationem euitat habens iuſtam cauſam non comparendi, d.cap.55.nu.148.

1 Expenſarum condemnatio quomodo vitetur ex iuſta cauſa litigandi, vide pręſenti indice, in verb. litigandi.

1 Expenſarum condemnationem Iudex ordinarius licet Iure communi inſpecto non poſſit reſeruare poſt ſententiam diffinitiuam ex eo quod debentur officio Iudicis mercenario, earum taxationem tamen reſeruare poteſt, c.56.nu.3.& ſeq.

1 Expenſarum taxationem delegatus ſibi etiam reſeruare poteſt licet taxare non poſſit niſi exequendi authoritatem habeat, num.5.& ſeq.

1 Expenſarum litis in taxatione, & probatione quę requirantur, d.c.56.nu.12.13.& 14.& c.131.nu.540.& 541.

1 Expenſę neceſſarię iuxta iudiciorum morem ſolitum quę dicantur, d.c.56.nu.16.

1 Expenſę neceſſarię comprehendunt etiam damna, quę quis patitur ratione perſonę veluti quia eſſet artifex, & ob litem nõ potuerit incumbere eius exercitio, non autem damna quæ quis patitur in rebus, num.17.& 18.

1 Expenſæ Aduocatorum, & Procuratorum quando conſequantur, num.19.& 20.& quid conſideretur in taxatione expenſarum Aduocati, num.23.

1 Expenſas an, & quomodo conſequatur quis, qui fuit Aduocatus, vel Procurator in propria cauſa, nu.21.& 22.

1 Expenſarum itinerum, & viatici in taxatione quid conſideretur, num.24.

1 Expenſarum hoſpitij in taxatione deducitur quod quia domi expendidiſſet, ibidem nu.25. quę deductio non fit in expenſis, quæ debẽtur iudicibus, qui viſitant loca differentiarum, vel in examinandis teſtibus extra locum iudicij, nu.26.

1 Expenſarum taxatio fit pro examinibus teſtium, & eorum expenſis, & ſalario, num.27.

1 Expenſę inſtrumenti habiti à Notario, quando ipſe Notarius ex eo mercedem accipiat, taxatur, num.28.& 29.

1 Expenſę factę pro ſententia habenda taxari debent, nu.3.

1 Expenſę litis ſuper qua ſit tranſactum poſſunt taxari quia ſuper eis tranſactio facta non cenſetur, num.31. quod proceditur etiam in iudicio attentatorum ſi tranſactum ſit ſuper principali cauſa, nu.ſeq.

1 Expenſarum futurarum taxatio fieri non poteſt, d. capit.56. numer.33.

1 Expenſarum taxatio pendente appellatione à cauſa principali debet fieri poſt ſecundam ſententiam, nu.34.

1 Expenſarum taxatio quę fieri debet, non prout expenſum ſed prout fieri debeat poteſt excedere ſummam capitalis petiti non autem facultates victi, ibi.nu.35.36.& 37.

1 Expenſarum in taxatione fienda nõ requiritur neceſſario ſcriptura, numer.38. & citatio an requiratur numeris ſeq. Ampliando numer.42. Quod fideiuſſor iudicatum ſolui non eſt citandus.

1 Expenſarum taxatio cum ſit actus iuriſdictionis per Iudicem non per Notarium fieri debet, numer.43.& 44. Iudexque poteſt eam committere, & delegare iuriſdictionem habenti, num.45. à qua taxatione vbi appellatum fuerit, tunc ſi taxatio delegata fuit, appellatio deuoluitur ad iudicem delegantem; ſi autem Iudex taxauerit, tunc deuoluitur ad Superiorem, num.46.

1 Expenſarum cõdemnationem taxare poteſt vnus Iudex ſolus, ſi ſint duo Iudices ordinarij ad idem Tribunal, nu.47.

1 Expenſas prædeceſſoris ſucceſſor in officio taxare poteſt, num.48. Non autem executor ſimplex; ſed committens ſic, num.49. quę taxatio ſi minus legitimè facta fuerit, poterit denuo fieri num.51.

1 Expenſis in taxandis quando Iudicis officium ceſſet, nu.52.

1 Expenſarum ab immoderata taxatione vtrinq; appellari quãdo poſſit, nu.55.& 56.

1 Expenſarum taxationis modum ſi delegatus Principis excedat quid? num.75.

1 Expenſis in his ſi ſint in maxima ſumma creditur iuramento partis præuia Iudicis taxatione, in minima autem ſoli iuramento creditur, numer.58. contra quod Iuramentum probatio in contrarium non admittitur quando de modica tractetur ſumma, quę non habetur in conſideratione, cum ſit

Digitized by Google

vſq; ad annos duos, num. 59. & ſeq. ex quo taxationi expenſarum iuramento an oriatur actio, nu. 63.

2 Expenſarum condemnationem, vel taxationem non poſſunt reſeruare delegati conſultores, & arbitri, ibi. nu. 66.

2 Expenſę taxãtur tam in ciuilibus, quam in criminalibus cauſis, num. 67.

1 Expenſæ vtiles quæ dicantur, & quæ neceſſariæ, cap. 164. nu. 25. & 26.

1 Expenſæ factæ per creditorem in bonis debitoris ei in ſolutũ datis, debent eſſe vtiles, & neceſſariæ ad perpetuam rei vtilitatem, dicto numer. 26. Quæ expenſæ debentur creditori, etiam quod debitor retrahere volens dicta bona minus eſſet impenſurus, numer. 27. & tenet quantum impenſum ſit, etiam ſi plus melioratum, num. ſeq. & hæc expenſæ ſit factæ qualiter probentur, num. 39 eiuſdem cap. 164. Quæ expenſę dicuntur factę in vitibus, & arboribus, vel aliter vt notum ſupra ſunt etiam in meliorando agrum, & rem mutando eius formam, num. 40.

1 Expenſæ hæ dicuntur factæ occaſione rei, veluti ſi emptor, vel cui data res eſt inſolutum, fecerit expenſas pro defendendo rem à lite mota per tertium, nu. 41.

1 Expenſæ factæ per coniunctum viro in ornanda vxore, cenſentur factæ contemplatione viri, & perinde habentur, ac ſi à viro factę fuiſſent, c. 298. num. 11.

1 Expreſsè fieri quando quid dicatur, cap. 9. numer. 1. & cap. 65. nume. 22.

1 Expreſſio de qua hic quando fieri poſſit per Æquipollens, vbi Statutum tradit aliquid pro forma, cap. 330. nu. 82.

1 Expreſſio quæ dicatur, c. 455. num. 26. & ſeq.

1 Expreſſio quæ ſit per relationem ad aliam ſcripturam non dicitur propriè expreſſio, nec patens, nec ſingularis, cap. 445. numer. 50.

1 Expreſſum in vno capite Statuti quando cenſeatur repetitum in alio, ad Prælud. nu. 703. & ſeq.

1 Expreſſum quando quid dicatur, cap. 31. num. 92. cap. 65. num. 36. & c. 115. nu. 292.

1 Expreſſum quid ſit, & quomodo dicatur quid expreſsè factum, cap. 150. num. 4.

1 Expreſſum non dicitur quod venit in conſequentiam neceſſariam, ibi. num. 6.

2 Expenſæ quæ neceſſariæ, cap. 341. num. 40.

2 Expenſæ cauſa Medici, c. 356. Per totum à 2. num. ad vltimum.

2 Expenſæ, & damnum differunt inter ſe, c. 231. litera E. & præſenti indice, in verbo, Damnum, expenſę etiam, vide in verbo, Impenſæ, pręſenti indice.

2 Expenſis in exigendis expendens quæ remedia habeat, ca. 341. numer. 30.

2 Expenſis ſuis proprijs tenetur facere, & factum manutenere, & reficere domum, habens Superiorem partem, & quid, cap. 347. num. 10. Poteſt tamen is habens ſuperiorem partem cedere Iuri ſuo, vt non teneatur reficere, & manutenere, c. eod. 347. num. 11.

2 Executiones reales, & perſonales quibus diebus prohibitæ, cap. 64.

2 Executiones qui libelli, & actus non impediant, c. 206.

2 Executiuo remedio Statuti, ſi per apparentem, cap. 201. Qui vti poſſint nomine alieno, ibidem, num. 1. Et qui vti eo beneficio poſſunt, cap. eod. num. 7.

2 Executores piarum voluntatum, & legatorum ad pias cauſas qui ſiunt, cap. 71.

2 Executionis impetratæ ſuper Statuto, ſi per apparentem, vſus eſt lenis executio prior, ita etiam à Senatu Excellentiſs. Mediolani declaratum, cap. 201. nu. 4.

2 Exercitus Generalis tempore etiam exempti, c. 351. nu. 2.

2 Expers literarum quòd poſſit eſſe decurio, nu. 27.

2 Expreſſe conceſſum non dicitur per tacitam conceſſionem inductam per patientiam, vel præſcriptionem, c. 286. num. 1. litera D.

1 Expreſſum quomodo, qualiter, & quod dicatur, & quod idem ſit quod ſpeciale, & quod de expreſſo & tacito, c. 455. nu. 15. cũ ſeq. & expreſſum quibus alijs modis dicatur. n. 20. & ſeq.

1 Expreſſus conſenſus, vide in verbo, Conſenſus.

1 Expreſſum quod dicatur, & quod non ſit tale illud quod venit in neceſſariam conſequentiam, nec quod verbis generalibus exprimitur, niſi ea forent talia, quę nõ niſi in vna ſpecie poſſint verificari, c. 300. nu. 50. & ſeq. & c. 304. nu. 3.

1 Exprimere obſcure & non exprimere paria ſunt, cap 455. numero 19.

1 Extenſionem non recipiunt Statuta ſine ratione, & quare, ad Prælud. num. 199. & 200.

1 Extenſio non ſit in Statuto correctorio Iuris communis, cap. 287. num. 6.

2 Extenſum inſtrumentum, vide in verbo, Inſtrumentum, pręſenti indice.

2 Extimo an poſſint poni mercatores, pro eorum extimo, & traſico, cap. 217. num. 43.

2 Extirpatio non eſt inciſio, inuaſio, nec depopulatio, cap. 375. num. 53. Venit tamen.

2 Extorris verbum idem extraneus, declaratur, c. 180. nu. 35.

1 Extraordinaria cauſa quomodo differat à ſummaria, capit. 25. nume. 7.

1 Extraordinaria in cauſa requiritur plena probatio, & non datur libellus, ibi. num. 10.

2 Extraordinarijs oneribus, vide in verbo, Onera pręſẽti indice.

1 Extraneus tute, & valide litigioſam rem vni ex litigatoribus alienare poteſt, cap. 68. nu. 98.

1 Extraneus quis dicatur, & quod non eſt dicendus agnatus, qui vocatur ad ſucceſſionem alicuius, c. 301. ad fin.

1 Extraneus habens Quotam in re lubili, præfertur agnato, ca. 431. num. 1.

1 Extraneus quilibet plus offerens admittitur ad habendam rẽ, quæ vẽdi vult per creditores de bonis debitoris, & caſu quo deliberentur extraneo, creditoris, qui poſſidebat poteſt retinere vſumfructum, quem prius habebat in dictis bonis, c. 163. num. 46. & 47.

F

1 Fabrica templi maioris Mediolani eſt priuilegiata à ducibus Mediolani, vt poſſit hæreditatem adire cum beneficio legis, & inuentarij, cap. 272. nu. 84

2 Fabricæ Eccleſiæ maioris Mediolani meminit, cap. 493.

2 Facere, & curare cum effectu, non ſufficit adhibere omnem diligentiam, c. 438. nu. 4.

1 Facere ad negotium quæ dicantur, cap. 100. nu. 79.

1 Facti ex mutatione totum mutatur, cap. 20. num. 31.

2 Facto, ideſt, de facto poſſe reſiſti Iudici iniuſte exequenti, c. 70, nu. 3. Intelligendum in actu irreparabili, vt ibidem.

2 Facto, id eſt, de facto, quid importet, c. 482. num. 26.

1 Factum reale vbi requiritur non ſufficiunt verba, cap. 44. numero 60.

1 Fagiæ, ſeu faugiæ, quę ſint, c. 252. nu. 1. Viſitantur per Iudicem ſtratarum & aliarum bis in anno, & ſeruatur, c. 272.

2 Fagiæ communium quæ ſint, c. 251. num. 24.

2 Fagiæ priuſquam aptentur, citantur communia, ſeu Conſules deſcripti ſuper libro, ante viſitationem per dies 15. ca. 274. Et non poſſunt allegari priuilegia immunitatis, conceſſio, Gratia, aut exemptio, cap. eod. Et de his fagiis extat liber ad officium Iudicis ſtratarum, cap. eod.

2 Fagiæ aliquæ quando ſunt vacantes quid ſiendum, capit. 264. circa finem, num. 30. Licet hic numerus in ipſis commentarijs ſit erratus.

2 Fagiæ notantur ſcriptis lapidibus, cuius ſit commune, ca. eod. 274. Diciturque hoc non ſeruari, bonumque eſſe ſeruari, ca. eod. litera B.

2 Fagiarum condemnationes qualiter ſiendæ, cap. 275.

2 Fagias & condemnationes factas (quando ſunt indebitæ) illas facientes ſoluere tenentur, cap. 275.

2 Faldiæ omnibus mulieribus prohibitæ, cap. 462. Idem de curru, & carreta, cap. 463. Exceptis mulieribus Senatorum, Comitum, Marchionum, Baronum, Magnatum, Aduocatorum, Syndicorum, Fiſcalium, qui ſint doctores, eorumque Senatorum, & vt ſupra perſonis ac eorum filijs maſculis, nuribus, & infantibus, quibus prohibita aliis, ve ſupra ſunt conceſſa.

1 Falſam ſcripturam cõficiens ſiue publicam, ſiue priuatam, punitur de iure communi, c. 365. num. 8.

1 Falſarius non poteſt eſſe teſtis, c. 90. nu. 73.

1 Falſi ſuſpicio quando oriatur contra notarium, vel inſtrumentum per eum confectum, ca. 342. nu. 1. & c. 344. nu. 4. & 5. c. 365. nu. 10. & c. 372. num. 4 & 5.

1 Falſi crimen grauiſſimum, & publicum, & abſq; dolo committi non poteſt, c. 344. nu. 3 & 4.

1 Falſi ſuſpicio quando habeatur pro veritate, & quando non, ibi. num. 7.

1 Falſi ſuſpicio in ciuilibus habetur pro falſitate, & plena probatione ad tollendam fidem inſtrumenti, nu. 8.

1 Falſi crimen incurrit notarius omittens ſolennitates requiſitas in inſtrumento, nec admittitur ad probandum errorem, n. 9. amplia, num. ſeq. etiam in teſtamento.

1 Falſi pęna quæ erat, & quæ ſit hodie, d. c. 344. nu. 44. & 45.

1 Falſo inſtrumento vtens, vel teſtibus in cauſa, non perdit cauſam, ſecus ſi committat falſitatem circa acta, capit. 76. numero 42.

Digitized by Google

INDEX.

1 Falſum inſtrumentum actor ſi producat, & eo vtatur ad probandum creditum, & reus pariter falſo vtatur inſtrumento ad probandum ſolutionem ambo de falſo criminaliter puniuntur,num.43.

1 Falſo inſtrumento vtenti,vel teſtibus pœna differens eſt ab ea fabricantium falſa,num. 45.

1 falſitas præſumitur ex tarditate productionis inſtrumenti poſt litem moram,cap. 22.num. 140.

1 falſitas ſcripturæ priuatæ non eſt punibilis, c.76. nu.22.

1 falſitas ſcripturæ arguitur ex diuerſitate manus, vel atramenti,c.238.num.1.

1 falſitas de qua habetur in c. 365. non committitur ſine dolo, cap.365.num. 1.

1 fama quid ſit,& quotuplex,c.97.nu. 26.& 27.

1 fama poſterior elidit priorem, & ſi ambæ concurrant eodem tempore,præfertur quæ fundatur melioribus indicijs,d.ca. 97.num.7.

1 fama ſi tractetur de nomine,debet eſſe in loco originis, vel vbi conuerſatur, vel inter perſonas, inter quas ea melius cadere poteſt,ibi num.28.

1 fama quomodo inducatur, & à quo originem habere debeat, num.29.& 30. ad quam probandam quæ ſufficiant, num. 31. & ſeq.

1 fama probatur etiam per coniecturas,num.37.

1 fama de iure communi quando fuerit probata, an faciat plenam,ſeu ſemiplenam probationem, nu.38.& ſeq.

1 fama vbi aliquid probat, per famam etiam contrariam probari poteſt,num.42.eiuſdem c.97.

1 fama mortis qualiter probetur, c. 54. nu.10. Et qualiter probetur fama bona,vel mala,c.451.nu.39.

1 familiæ appellatione quid veniat,c.2. nu.6.& c.311. nu.43. & ſeq.vbi quod veniat etiam Princeps familiæ.

1 familiæ qui dicantur, dic eos qui ſunt in caſu ſeruiendi, & alij domeſtici, cap. 232.num.24.

1 familiæ per fœminas non conſeruantur,vide præſenti indice, in verb.Fœmina.

1 familiæ verbum etiam in uno verificatur,c.311.nu. 45. declarando quando alij non adſunt,num.ſeq.

1 familiæ patris appellatione non venit filius ſeorſum habitãs, ibi num.47.

1 familiam vbi quis tenet,ibi habitare dicitur, niſi ſit ſolus; nam vbi reperitur dicitur habitare, nu.48.& ſeq.

1 familiam habere,& conſequenter ibi habitare non dicitur,qui in aliquo loco vnicum ſeruum, aut duos habet,nu. 51.

1 familiam habere, & ibi habitare ille cenſetur, qui plures ab initio habuit in familia, licet dein ad vnum fuerit redacta, ibid.num.54.

1 familiæ herciſcundæ, & mixtæ actiones ſunt communi diuidundo,& ſimiles,quæ quare dicantur mixtæ, c.160.nu. 2.

1 familia,vel de familia quis dicatur in diſpoſitione, cap. 167. num. 106.

1 familia dicitur,& venit in hac diſpoſitione, qui tempore debiti contracti eſſet de familia, alias pro debito anteriori antequam eſſet de familia, & poſteriori ſi deſijt eſſe quis non tenetur,d.cap. 167.num. 107.

2 familia coloni,partiarii, fictabilis,Molinarij, Follatoris,Piſcatoris, ad quæ teneatur,c.379.& cap.eod. de qua intelligatur litera RR.

2 familia coloni,& vtſupra,declarata in maſculis,c.379. litera N.& X. maioribus ann. 14. Quod capiatur, ibid. litera Y. Et alia vide in verbo,Colonus,præſenti indice.

2 familia,quando pro conductore teneatur, & capi poſſit, cap. 379.num.417.& 418. Et niſi pro debito maturo,ca.& num. eiſdem.

2 familia inſpicitur in caſu habitationis, & ſi quis habens familiam in villa,licet ipſe habitet in ciuitate, dicitur habitare in villa, cap.217.num.35.

2 familia ad quorum onerum ſolutionem teneatur,& quomodo, quando impoſitio vni tantum ſit facta,cap. 228.

2 familia D.Poteſtatis Mediol. quæ ſit,c.30.litera H.

2 familia,quæ tenetur pro debito eius Domini, de cuius eſt familia,intelligitur debitrix, pro debito ſubſiſtente tempore quo erat de familia, non ante, nec poſt, c.380. nu.8. Idem ſi debitum ſit contractum, antequam idem eſſet ætatis ann. 14. vt ibidem.

2 familia quæ,& quando cenſetur obligata cum eius bonis verſus dominum & locatorem, c.380. Et quę dicatur familia, ibid.num.3 Vbi dicit comprehendi omnes, qui ſunt in miniſterio ſeruiendi,ſiue ſerui,ſiue liberi & hi,quos quis conduxit in colonia, cap.eod.nu.3. Et hoc caſu de ſeruiente ſcholari ad mercedem quid,ibidem.

2 familiam inter ruralium & nobilium eſt diſtinctio, & in caſu quo familia Nobilium ſit obligata,c.380. nu.11. litera G.

1 familiares, & domeſtici Epiſcopi non repelluntur à teſtimonio,cap 90. num.30 & 31.

1 famulus vbi,& quomodo poſſit citari, ſi cum familia receſſit è territorio,cap.2.num.15.

1 famulus exterus dicitur habitare,vbi permanet, nume. 16. ſed hic exterus non comprehenditur ab hoc ſtatuto, ſed tãtum originarius,num.17.

1 famulus qui iuit cum ſeruitore ad faciendam executionem, an ſit idoneus teſtis ad hoc vt credatur prohibitam eſſe executionem,cap.226.num.4.

2 familiares, vide in verbo, Domicellus, & c.496. Qui ſint,& c. 497.nu.2. Quod non ſit negotiorum geſtor.

2 familiaritas comedendi, & bibendi prohibita Domino Poteſtati,& Iudicibus Mediolani,ſuæque familiæ,cap.48.litera A.

2 familiæ cum maiori parte quando quis dicatur habitare,cap. 217.num.52.littera I. & cap. 230. num.4. littera I.

2 familiæ appellatione quid veniat,cap.317. nu. 114. & c. 228. littera A.& cap. 279.num.391.

2 familiæ appellatione quando veniat fœmina,ca.383.nu.415. littera I. & quid in caſu ſtatuti de locatione, c. 379.n.414. el 27. vbi conciliantur verba ſtatuti.

2 familiæ appellatione quòd ſtatutum habeat locum in familia Ruralium, & earum familijs, & aliud ſtatutum quòd tantũ comprehendat appellatione familiæ filios non alios de familia, & vtriuſque ſtatuti concordia declaratur capit. 379. num.414. il 2.

2 familiæ appellatione in ſucceſſionibus quid veniat, cap.380. num.4.& 5.

2 famula,vide in verbo,Domicella,præſenti Indice.

2 famuli fideiuſſor tenetur pro furto.c. 497.num. 14.

2 famuli de iure intra triennium admittuntur ad petendum eorum ſalarium aliter excluduntur,cap.498. Operariis eſt reſtrictum tempus ex decreto.

2 famuli & eius operarum conductor quòd poſſit eum delegare,c.379.num. 275.

2 famulo infirmo cuius ſumptibus Medici,& Medicinæ præſtantur,cap. 498.num. 15.

2 famulo pro tempore infirmitatis non debetur ſalarium,capit. 498.num.15.

2 famulo datum vltra ſalarium cenſetur donatum, c.498. nu.17.

2 famulo conſtituto ſalario pro duobus dominis vno recedente diminuitur ſalarium,c.498.num. 10.

2 famulo fugiente à Domino, quæ ei pręſumuntur furto ſubtracta,c.496.num.6.

2 famulus an debeat conſequi ſalarium, licèt non promiſſum,c. 498.num.9.

2 famulus conductus per annum certo ſalario, ſi vltra id tempus ſeruiat, cenſetur reconductus eo pretio, cap.498. numero 11. Et ſi interim moriatur ſalarium debetur eius hęredi,cap 498.num.13.

2 famulus poteſt locare operas ſuas perpetuo, capit.498. nu.4.

2 famulus expulſus à domo,an debeat habere ſalarium præteriti temporis,c.498 nu.6.& 17.

2 famulus conductus pro famulatu, ſi mandante Domino ſeruiat in apotheca,quid,cap.498.num.5.

2 famulus alicuius an poſſit cogi ad ſeruiendum alteri perſonę, c. 498. vide alia in verbo,Domicellus, pręſenti Indice.

2 famulus pro furto leui poteſt puniri verberibus a Domino,nõ tamen à Iudice,c.496.num. 7.

2 famulus,quo caſu poteſt licitè furari Domino pro ſalario,ca. 496.num.8.& cap.498.num.3.

2 famulus quo caſu fugiens poteſt capi à Domino, cap.496. nu. 8.& c. 498.num.3.

2 famulus quo caſu poſſit per Dominum ſpoliari, cap.496. nu. 3. Et debet habere veſtes lugubres mortuo magno viro,eodem cap.num.5.

2 famulus conductus,nulla conſtituta mercede quando ipſe erat ſolitus locare operas, & Dominus ſolitus conducere, tenetur Dominus ad eam ſummam,qua alias eſſet conducturus, vel alii daturus,cap.379.num.31.

2 famulus robariam,vel damnum faciens,quando pro eo teneatur Dominus,c.373. nu.14.

2 famulus conductus ſub mercede taxanda,arbitrio Domini,intelligitur boni viri,c.379.nu.32.

2 famulus acquirens,quando acquirit Domino,cap.379. n.276. Et fit diſtinctio,num.ſeq.

2 famulus,vel alius de familia conductoris ſtans cũ aliquo colono,ante primã collectionem fructuum, vel ante aduenientẽ terminũ ad ſoluendũ,diſcedens,vel expulſus,non dicitur debitor ſecundum ſtatutum,cap.379.& 380.nu.13. Quia non eſt tempore debiti.

Digitized by Google

I N D E X.

2 Fangiarum,ſeu famulorum quantitas,in quibus præceptis deſcribenda, cap. 205.& in c.incipiente, pro declaratione, & eod.c. 205. incipiente,Item Statuto.

2 Farinę mercatus non fiat in broleto,c. 428.

2 Farinarij vide in verbo, Broleto pręſenti Indice.

1 Fatalis annus quando incipiat currere, cap. 131.nu.427.428. & 429. vbi etiam de biennio.

1 Fatalia hæc currunt appellato, quando ipſe vult appellationẽ proſequi, num.430.

1 Fatalia hæc currunt in cauſis etiam feudalibus,nu.431.

1 Fatale hoc tempus vtrum poſſit per partes prorogari expreſſe, vel tacite,num.432.

1 Fatalia hæc non currunt pauperi,qui appellationem proſequi non poteſt,num.433.

1 Fatalia non currunt ſi Iudex non admiſit appellationem,& dubium pendeat an ſit admittenda, nu.435.

1 Fatalia hæc non currunt, ſi lis pendeat in conſiſtorio, Principis,num.436.

1 Fatale hoc tempus ſubducitur, donec pendet in curia Romana ſede vacante,nu.437.

1 Fatalium horum curſus ceſſat propter impedimentum Principis,num.438.

1 Fatalia non currunt per proſequutionem attentatorum,d.cap. 131.num.440.

1 Fatalium ad lapſum Princeps poteſt reſtituere parte citata, num.441.

1 Fatalibus his lapſis appellatio regulariter finitur, & idem eſt ac ſi non ſit appellatum,num.442.Et ſic audiatur etiam appellans poſt deſertionem ex grauitate cauſæ,nu.ſeq.

1 Fatale anni propter impedimentum iuſtum Iudicis, vel partis prorogatur ad biennium,& triennium, nec tunc eſt neceſſaria reſtitutio in integrum,nu.444.& 444. vbi num.ſeq.habes hæc impedimenta.

1 Fatale hoc an currat ſi impedimentum fuit ex parte Iudicis, & quę requirantur in eius probatione,nu.447.& ſeq.Si autem ſit è latere partis quid, nu.450.& ſeq.

1 Fatale ſecundum conceſſum intelligitur ipſo iure probato impedimento,nu.457.d.c.131.

1 Fatalium in prorogatione pars non citatur,nu 458.

1 Fatalis Biennij prorogatio datur, etiam quod appellans ſteterit vſque ad vltimam menſem anni ad proſequendam appellationem,ibi.num.459 & non datur ſolum pro tempore impedimenti,ſed pro toto biennio integro,nume.460. Quo biennio lapſo ſi naſcatur impedimentum medio reſtitutionis in integrum conceditur prorogatio tantum pro tempore impedimenti,num.461.Et triennium licèt non concedatur conceditur tamen pauperi impedito,& quomodo, num. ſequen.

1 Fatali Anno lapſo,& non prorogato biennio, an poſſit exequi Sententia,vbi cauſa appellationis ſit deſerta,niſi lapſo biennio toto,ibidem,num.463.& 464.& tunc vbi non expectatur biennium, quod pars debeat citari,num.465. Nec expectatur tunc quadrimeſtre, quod datur condemnatis, nume. ſequent.

1 Fatalium tẽpore hoc finito,non per hoc dicitur finita cauſa,in quis dicere de iure ſuo poſſit per quærelam, vel aliter,ibidẽ num.492.

1 Fatale tempus incipit ſtatim à die interpoſitæ appellationis, d.cap.131.nu.83.

1 Fatalia non incipiunt à die appellationis, ſed commiſſionis, vbi propter legitimum impedimentum appellans nõ poteſt venire ad fieri faciendum commiſſionem,ibi.nu.425.

2 Fauore Domini inducta,non debent in odium induci,ca.383. numer. 3.

2 Fœmina non poteſt habere in poteſtate filium, cap. 485. num. 2.& 4.

2 Fœmina cum maſculis in diuiſionibus fructuum colonorum concurrunt certa ætate, cap. 401.

1 Fœminæ ligonizantes debent habere partem quæſtus, & lucri ex prædiis prouenti,cap.401.nu.4.Et cum eis fœminis ruſticis poteſt contrahi ſocietas,ibid.

2 Fœno ſi damnum contingat,qualiter fienda remiſſio,cap.394. num. 179

2 Feneſtra, vel ſtillicidium vbi ſint in frontiſpicio,in dubio cenſetur iure ſeruitutis, c.338.litera G.

2 Feneſtræ quomodo non habendæ in præiudicium domus vicini,qui extra pedem,vel fundamentum muri Ciuitatis antiquæ Mediolani,domum vel terram poſſidet,idem de foraminibus,idem de relaxis,cap.344.

1 Feneſtræ plures quam conſueuit,non tenentur,cap.338.lit.A. Et in verbo,Seruitus luminis, præſenti indice,idem de foraminibus & relaxis.

2 Feneſtræ poſſunt in præiudicium vicini obturari per murum dimiſſo pede,& tunc facere in eo muro quaſcunq; feneſtras, quas velit,c.336.nu.10 Etiam quod per mille annos ibi alię feneſtræ fuerint, niſi adſit ſeruitus,vt alibi notatum.

2 Feneſtra parua in muro penetrantes quid denotent, cap.335. numer. 34.

2 Feneſtræ in muro communi fieri non poſſunt pro recipiendo ære,cap.335.num.17.

2 Feneſtras habens partem ſuperiorem, & ſuperficiem ſine feneſtris,an poſſit facere ſicut inferior,c.333.nu.44.

2 Feneſtras facere potens, an poſſit balconum, vel oſtium, & illud apertum habere in locum publicum vſquequo ſe extendit ſtillicidium,c.333.nu.40.

2 Feneſtras etiam in caſibus exceptis à Iure communi vtrum quis poſſit habere,c.333.nu.46.Et ſic ad æmulationem.

2 Feneſtras etiam in caſibus exceptis à Iure communi verũ quis poſſit habere,c.333.nu.46.Et ſic ad æmulationem.

2 Feneſtras, & ſtillicidium, vel ſtillicidium tantum habens ad formam,c.346.Intelligitur habere pedem.

2 Feneſtras de Iure communi in ſuo facere permiſſum, cap.333. num.11.Quę concluſio procedit,etiam ſi promittat non facere,& vendat domum in ſucceſſore,cap.eod.nume.12.Niſi certo caſu, vt ibi, & vide copioſe alias fallentias præcipue caſus æmulationis.

2 Feneſtras vbi facere non permittitur,cap. 342.nu.88.

2 Feneſtras habens ſine ſtillicidio in frontiſpicio,quid,cap.333. num.25.

2 Feneſtras habens Iure ſeruitutis luminis, & ne luminibus officiatur,cap.eod.333.num.26.

2 Feneſtras multum vtilitatis refert ſcire habentem, an Iure dominii, vel ſeruitutis habeat,quia vno modo vnam, alio aliã habet vtilitatem,& quam diſtinctam,vide, cap.346.nu.15. & præcedentibus,num.ibi, de ſcientia pedis,& ſtillicidii, & in verbo, Stillicidii,& in verbo, Pedem,pręſenti indice.

2 Feneſtris quid prouiſum ſit.cap,333. & eod.cap.num.7.Et in verbo,Aedificans præſenti indice,littera A.Et in verbo pręſcriptione.

2 Feriatum ſimplex renuntiatio intelligitur de præſentibus, non de futuris,cap. 202.nu.5.

2 Feriarum tempore per proceſſum aliquorum dierum, non intelligitur renuntiatum feriis,cap.202.num.6.Imò feriarum exceptionem in principio non opponens, poteſt tamen de eis opponere,in 2.comparitione,cap.202.nu.8.

2 Feriata die poteſt peti relaxatio Capti pro debito, cap. 154. num.9.Satiſdatio tamen debet dari die non feriato,cap.eod. nume.10.

2 Feriati ſunt dies vigiliæ Beatiſſimæ Virginis Mariæ,ex ca 193.

2 Feriæ in honorem Dei, & Sanctorum ſemper intelliguntur exceptæ,cap.399.num.118.Idem, cap.493.litera C.Dicta Feriæ per Statutum tolli non poſſunt,cap.375.nu.150.& cap. 340.nu.59.litera EE.

1 Ferię repẽtinę à quo inducantur,& de aliis feriis, vide cap.25. num.45.& finali.

1 Feriato die,& non feriato quid operetur hęc clauſula, cap.47. num.96.& 97.

1 Ferię repentinę ęquiparantur feriatis diebus Dei,& Sanctorũ, c.104.nu.8.&c.400.nu.3.

1 Ferię repentinę quę dicantur,cap.107.nu.11.& quę ferię repentinę,& mixtę,c.108.nu.4.& c.110.nu.2.

1 Ferię omnes etiam in honorem Dei, & Sanctorum introductę ſunt de Iure poſitiuo,c.107.nu.1.

1 Ferię his quibus temporibus inducantur de Iure communi, ibi.num.2.

1 Feriis his an poſſit per partes renuntiari; & quando, quomodo debet fieri hęc renuntiatio,d.cap 107.nu.9.& ſeq.& cap. 110.& nu.8.& 9.& c.400.nu.2.

1 Feriis extra iudicium poteſt renuntiari, d.c.107.nu.16.

1 Feriis etiam quod fuerit per partes renunciatum, non poteſt tamen Iudex cogi ad procedendum,vbi ipſe nollet,nec etiam teſtes ad teſtificandum eis inuitis,ibi.nu 17.

1 Ferię in honorem Dei,& Sanctorum non poſſunt per Statutum generale tolli,cap.110.num.4.Diſponi tamen poteſt vt non procedatur in aliquibus caſibus, nu.ſeq.

1 Feriatis in honorem Dei diebus ſeruanda ſunt Statuta, & conſuetudines locorum,ibi.nu.2.Et in eis quibus in cauſis procedi poſſit, ibi.nu.12.13.& 14.& c.111.nu.2.

1 Ferię quę tollantur ob clauſulam, quòd poſſit procedi quolibet die feriato,& non feriato,ibi.nu.15.Sed ferię in honorẽ Dei non poſſunt tolli,c.115.nu.296.

1 Feriis Paſchatis Reſurrectionis introductis in honorem Dei,& aliis renunciari per partes nõ poteſt, etiam accedente Principis conſenſu, ibidem nu.20.

1 Fe-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Ferijs vbi ſit renunciatum per partes totum tempus ſit vtile. cap. 107. num. 18.

1 Feriatis diebus quibus in cauſis poſſit procedi de Iure communi vltra expreſſis à Statuto, hoc cap. 107. notatur, ibi. nume. 30. cum ſeq.

1 Feriatis diębus de Iure communi proceditur in cauſa alimentorum futurorum non præteritorum, vel ſi tracteretur de tradendis alimentis inopi, ibi. nu. 35. & 36.

1 Feriatis diebus in quibus caſibus poſſit procedi ex Statutorum noſtrorum diſpoſitione quinque notantur, eod. cap. in verb. Diſpoſitum fuit, nu. 38. & 39.

1 Feriatis diebus, in quibus mora eſt allatura periculum, poteſt procedi omnibus diebus feriatis non introductis in honorem Dei, & Sāctorum, cap. 108. nume. 1. & 2. Vbi exemplificat, quo etiam caſu Iudex poteſt cogere partes ad litigandū his feriatis temporibus, nu. 3.

1 Ferię carceratis, an poſſuot vide in verb. Carceratis.

1 Feriæ an proſint bannitis, vide in verb. Banniti: Et an debitoribus, vide in verb. Debitoribus.

1 Feriæ quomodo ſint ſeruandæ, c. 400. nu. 1.

2 Ferijs etiam non attentis proceditur in caſu, quo emptor, vel acquirens prætendat ſe non obligatum ſtare locationi, cap. 399.

2 Ferijs introductis in honorem Dei, & Sanctorum, neque Statutum, neque partes renunciare poſſunt, c. 202. nu. 3.

2 Ferijs vindemiarum, & meſſium quid, cap. eod. 202. numer. 3. littera R.

2 Feriati dies, & ſic non vtiles quomodo computentur, ſi ſemel in die ius redditur, cap. 204.

2 Feriato tempore, ſed non introducto in honorem Dei, proceditur in cauſa reſtitutionis rei locatæ, c. 398. nu. 211.

2 Feriato tempore citatus, & actum iudiciarium patiens litem conteſtando, non excluditur ab exceptione feriarum in alijs actibus, c. 202. num. 7.

2 Feriato, vel ſuſpenſo tempore citationes tranſmitti & relationes fieri poſſunt, cap. 214. Idem de Iure communi, quo ad denunciationes & proteſtationes, cap. eod. Et quando commiſſio citationis fieri debeat de Iure communi, eod. c. nu. 3. & non fiat ibidem.

2 Feriato tempore intelligitur etiam in honorem Dei, & Sanctorum, d. cap. 214. num. 2.

2 Feriato tempore an poſſit fieri per ſeruitorem actus intimationis exequutionis, c. 214. nu. 2.

2 Ferri exercitium, vtile, licitum, & honeſtum, cap. 419. numero 3.

2 Ferrum quod vendi, & quis vendere poſſit, ca. 419. & in verbo, Aramen, præſenti indice.

2 Fertilitas cum ſterilitate & è contra, quando compenſetur, ca. 394. num. 51. & 52.

2 Fertilitas quando dicatur, vide in verbo, Vbertas, præſenti indice.

1 Feſti die qui celebrantur in Anno habentur, cap. 110. fol. 148. à tergo.

2 Fœtida extra ciuitatem ducenda, cap. 269. Et in verbo, Immunditiæ, pręſenti indice.

2 Feudali in re vaſallus ſeruitutem imponere non poteſt, niſi pro tempore ſuo in præiudicium Domini, in Rubrica cap. 331. nu. 15. Habet tamen limitationes ibidem videndas.

2 Feuda de patrimonio Regis prouenere, in Diplom. incip. Ludouicus, num. 66.

1 Feudalia bona Statutum generale non compræhendit, ad Pręlud. num. 244.

1 Feudales cauſæ in citationibus quomodo regulentur, capit. 1. num. 41.

1 Feudalium cauſarum Inſtantia quandiu duret, c. 21. nu. 83.

1 Feudales exceptiones non debent reſeruari, ſed decidi, cap. 23. num. 97.

1 Feudales cauſę non poſſunt per Vaſallum in pręiudicium Domini compromitti, cap. 115. nu. 33. & 55.

1 Feudalis res alienata reſpectu vtilis cum conſenſu Superioris cum pacto affrancandi ſubiacet retractui ſecuta affrancatione, cap. 422. num. 9.

1 Feudalia bona an ſubiaceant beneficio retractus, cap. 417. num. 17. & ſeq.

1 Feudalia bona an comprehendantur in Statuto de Prædijs, cap. 433. num. 17.

1 Feudalis ſi fuerit pars Domus, quæ voluerit alienari, an ligatur Statuto de Quota, cap. 434. nu. 72.

1 Feudatario, vel emphyteuta conuento rei vendicatione Dominus non nominatus vtrum poſſit ſponte illud ſubire iudiciū, cap. 69. num. 78. Quod autem poſſit Dominus directus comparere vti defenſor illius emphyteutæ, vel Feudatarij, not. ibi. num. 29. Poteſt etiam ſubire iudicium ſuſcipiendo litem, vti poſſeſſor, etiam quod non ſit, ſi promittat rei reſtitutionem, prout idem poteſt facere venditor volens ſubire iudicium motum contra emptorem, num. 80. Limitando, niſi ille directus eſſet Clericus, quia defenſorio nomine non poſſet ſubire Iudicium hoc motum, num. 81. Non etiam admittitur Syndicus Clericus, vel Laicus alicuius capituli volens defendere emphyteutam, vel feudatarium ratione intereſſe capituli, num. 82.

1 Feudatarij, & eius Officiales cum cognoſcant de primis cauſis, cauſæ coram eis vertentis committendæ eſſent in Terris Feudatarijs, & conſilio ſapientum ibi exiſtentium, licet Statutū hoc aliter diſponat, Idem in Terris ſeparatis à Ciuitatibus, vbi non habeant Collegium, c. 27. nu. 78. & 79.

1 Feudataria res quomodo probetur, c. 88. nu. 51. 53. & 54.

1 Feudatarii non ſunt Iudices in ſecundis cauſis, cap. 131. numer. 412.

1 Feudatarius quando bonis cedere prohibeatur, cap. 408. numero 50.

1 Feudatarium prædium vbi ratione vtilis ob delictum feudatarii applicatur Domino primo directo, illud venditur vt ſatisfiat Domino primo directo ratione vtilis confiſcati, & ratione directi Domino ſecundo, c. 433. nu. 77.

1 Feuda an poſſint in dotem dari, aut pro dotibus obligari, ibi. num. 23. & ſeq.

2 Feudatario, & emphyteutæ competit redhibitoria, cap. 487. numer. 25.

2 Feudatarius, vide in verbo, Emphyteuta, præſenti indice.

2 Feudi more non regitur regnum, ibid. nu. 67.

2 Feudo ſuccedens an teneatur ſtare colono, cap. 399. num. 45. & ſequen.

2 Feudum in qualibet diſpoſitione nō cenſetur comprehenſum, niſi in ſpecie dictum, c. 483. nu. 248.

1 Feudum non poteſt obligari, nec alienari, cap. 28. nu. 5.

1 Feudum alienari non poteſt de Iure communi quoquomodo per Vaſallum, etiam cum conſenſu directi in præiudicium agnatorum, ibi. num. 12. quid de regalibus, veluti Marchiæ, Ducatus, vel Comitatus, numer. ſeq. Declaratur præcedens concluſio, ac ampliatur, & reſtringitur, ibidem, num. ſeq.

1 Feudo obligato per maritum pro reſtitutione dotis cum conditione ſi Princeps conceſſerit, conſenſus pręſtitus poſt mortem mariti non præiudicat agnato, cui fuit Ius quæſitum, eodem cap. num. 26.

1 Feudum ſi fuerit duobus obligatum ſaluo aſſenſu Domini, vter eorum ſit præferendus, an qui prius hypothecauit, an qui prius habuit aſſenſum Domini, num. 28.

1 Feudorum natura eſt, vt in eorum ſucceſſione fratres è latere patris tantum, ęqualiter cum vtrinq; coniunctis ſuccedant, cap. 287. nu. 9.

1 Feudum vſque ad quem gradum dicatur Paternum, cap. 417. numer. 57.

1 Feudum vſucaptum, & Res vſucapta an dicatur Paternum, & paterna, ibi. nu. 69.

1 Feudum, vel emphyteoſis ſi ex aliqua cauſa ad Dominum directi redeat, an dicatur Paternum, ibidem nu. 77.

1 Feudum paternum ſi quis renunciet in manibus Domini, poſtmodum de eo ab illo inueſtiatur, an paternum dicatur, nu. 79. & 80.

1 Fictabilis dicitur qui ſoluit ficta in victualibus, veluti Grano, Vino, Oleo, ſimilibus, cap. 167. num. 102. & cap. 232. num. 5. Et contractus cum his facti dicuntur propriè locationes, num. ſeq.

2 Fictabilis quæ non poſſit abſque voluntate Domini abducere, nec abduci facere extra poſſeſſionem, cap. 406. Et in verbo, Colonus, in verbo, Partiarius, in verbo, Vaſallus, pręſenti indice, cap. 379. num. 448. litera SS.

2 Fictabilis à Statuto dicitur, qui prædium pecunia conducit, ſed de iure eſt, qui propriè conducit victualibus, cap. 408. litera A. Et quis propriè ſit, cap. 391. num. 1. litera B. & ca. 393. litera C.

2 Fictabilis quid differat à partiario, & colono, cap. 400. litera B. & c. 397. litera A.

2 Fictabilis cū recedit, quid domino, & locatori dimittere teneatur, cap. 391. & c. 392. idem in Maſſario, & Partiario.

2 Fictabilis grani, & victualium qua actione conueniatur, cap. 379. num. 458. Quod differat à Maſſario, cap. 386. num. 1. Poteſt enim fictabilis vendere fructus, non tamen poſſunt vēdere hi ante penſionem ſolutam, ibid. nu. 2. Fictabilis idem quod in colono, c. 387. nu. 1. & ſeq.

2 Fictabilis, vide in verbo, Colonus præſenti indice.

2 Fictabili, vel colono, quod Dominus poſſit auferre maſſaritiū, cap. 396.

2 Ficti

Digitized by Google

INDEX.

2 Ficti nominatio in odioſis an comprehendat ſcortum & adiutorium, c. 388. nu. 14. litera R.

2 Ficti remiſſio quando fienda, præſenti indice, in verbo, Remiſſio.

2 Ficti petitio facta ex cap. 379. an dicatur oppoſita petitioni reſtitutionis rei locatæ dependente, c. eod. nu. 463.

2 Ficti ſolutio per conductorem fienda eſt in fine cuiuslibet anni, vbi non adſit pactum, vel conſuetudo in contrarium, ca. 379. num. 481.

2 Ficti ſeu penſionis, & canonis augmentum aliqui caſus, quibus peti poteſt, c. 394. nu. 234. & ſeq.

1 Ficti, & penſionis domus debitum ſpectat viro, non vxori, cap. 254. num. 7.

1 Fictio vbi eſt veritas non adeſt, ad Prælud. nu. 417.

1 Fictio in caſu habet locum Statutum ſimpliciter loquens, cap. 10. num. 22.

2 Fictum quando conductor ſoluere non compellitur, cap. 394. literis D & E.

2 Fictum, vbi nil conuentum ſit, ſolui debet in fine anni collectis fructibus, cap. 387. num. 5.

2 Fictum ſoluens ante tempus poteſt ſibi cauere à Domino, cap. 387. nu. 6. & ſeq.

1 Fideicommiſſaria in re ex neceſſitate Statuti, cap. 115. Compromiſſum fieri poteſt, d. cap. 115. nu. 55.

1 Fideicommiſſarius non conficiens inuentarium an perdat trebellianicam, & an etiam teneatur vltra vires hæreditarias, ad cap. 272. nu. 69. & ſeq.

2 Fides bona in dubio præſumitur, ca. 332. num. 15. Maxime ex titulo ibidem, num. 16. & 17. Et licet præſumatur, debet tamen allegari, ibidem, nu. 18. & 19. fallit tamẽ in quibuſdam, nu. 22. ibidem vſq; ad nu. 25. & 29. ibid.

2 Fides bona debet eſſe continua toto tempore præſcriptionis, eod. cap. 332. nu. 40. & alia multa circa hoc, nu. ibi. ſeq.

2 Fide mala immemorabilis præſcriptio non procedit, cap. 332. num. 30. Et mala fides, in initio præſcriptionis nocet etiam omnibus hæredibus vniuerſalibus in infinitum, capit. eod. num. 31. & 32. Mala fides præſumitur cum titulo à lege reprobato, malam fidem etiam inducit denuntiatio alicui facta ne emeret, cap. eod. num. 33. Mala fides etiam præſumitur in eo, qui non curauit videre mandatum Procuratoris, cap. 332. num. 34. Idem ſi contrahat ſine ſolemnitatibus requiſitis à Iure, mala fides etiam præſumitur ex occupatione, & fama publica, cap. eod. nu. 36. Et alia multa circa hoc, vide num. ibi ſeq. Et aduerte circa malam fidem, quod locus eſt pręſcriptioni 10. Annorum contra Dominum, fauore conductoris, cap. 388. numer. 15. Et ſi ſit in mala fide vt ibi. Aduerte etiam ad Officium Indicis etiam penes Iudicem. Eccleſiaſticum, cap. 388. num. 17. Item per denuntiationem Euangelicam, cap. eod. nu. 18.

2 Fideicommiſſarius non poteſt cedere Ius ſuum ante reſtitutam hæreditatem, cap. 445. num. 30.

1 Fideicommiſſo bona ſubiecta poſſunt alienari pro dote conſtituenda, vel reſtituenda, cap. 454. nu. 45 & ſeq.

1 Fideicommiſſo collato in tempus mortis. Vide in verb. Fideicommiſſum.

1 Fideicommiſſo bona ſubiecta deducuntur ante quartæ reſtitutionem, quando fideicommiſſum procedit ab alio, quam à marito, cap. 297. num 9.

1 Fideicommiſſi in renunciatione, non habet locum concluſio huius Statuti, cap 324. num. 25.

1 Fideiubens ſimpliciter de Iudicio ſiſti, tenetur ad omnem condemnationem, niſi fuerit limitata promiſſio, cap. 45. nu. 15. Qui non poteſt plus promittere, quam principalis teneatur, numer. 16. Nec etiam tenetur ad augumentum intereſſe prouenicns incidenter propter culpam principalis, num. 17. Poteſt tamen promittere pœnam, quam principalis nõ promiſit, num. ſeq.

1 Fideiubere non tenetur non ſuppoſitus non ſuppoſitum in hoc Ducatu conueniens, cap. 44. num. 10.

1 Fideiubere ſi tenetur non poſſidens immobilia, ad hoc non tenetur Nobilis non poſſidens ibi. nu. 40.

1 Fideiubere ad formam huius ſtatuti an teneatur diues, & poſſidens immobilia, d. nu. 40. cum. ſeq.

1 Fideiubere non prohibetur, qui prohibetur obligare, cap. 416. num. 82.

2 Fideiubens Carceratus pro debito ſi moriatur quòd liberetur, cap. 154 nu. 7 8.

2. Fideiubens captus à Iudice incompetenti quando cenſetur conſentire dicto Iudici, cap. 154. fallit niſi vllo modo non poſſet eſſe competens, eod. ca. nu. 12.

2. Fideiubens captus ſi condemnatus ſit, quomodo fideiubeat, & quomodo non condemnatus pro debito, c. 154. nu. 13. & 14.

2 Fideiubens, vel obligatus pro alio in quantum teneatur, cap. 189.

2 Fideiubens pro ſorte an poſſit conueniri pro pœna, quam debitor incurrit ex non ſolutione, quomodo diſtinguatur, & teneatur, eod. cap. 189. nu. 10. 11.

1 fideiuſſionis ſuper idoneitate Sententia quæ fertur, eſt interlocutoria, cap. 41. nu. 49.

1 fideiuſſio non poteſt præſtari per Epiſtolam, nec inter abſentes, ſed requiritur ſtipulatio, cap. 44. nu. 61.

1 fideiuſſio de Iuditio ſiſti, & Iudicatum ſoluendo perit inſtantia perempta, ibi. nu. 68.

1 fideiuſſio de Iuditio ſiſti differt à fideiuſſione de Iudicatum ſoluendo, cap. 45. nu. 11.

1 fideiuſſio de Iuditio ſiſti quando finiatur, c. 111. nu. 80. & 81.

1 fideiuſſio ſi detur de fructibus ſequeſtratis, & poſſeſſionis bonorum, fideiuſſor promittere debet de eis non conſumandis, ibi. num. 83.

1 fideiuſſio de re ſequeſtrata exhibenda durat, donec lis terminatur, num. 84. Ideo etiam in appellationis cauſa durat, quod non eſt in illa, de Iuditio ſiſti, num. 85. Et ſi Inſtantia cauſæ fuerit prorogata, fideiuſſio hęc quoque perſeueret, num. 86. Quod tamen non habet locum in compromiſſo de re ſequeſtrata, cum non poſsit prorogari abſque conſenſu fideiuſſoris, num. 87.

1 fideiuſsio de re ſequeſtrata exhibenda an extinguatur lapſa inſtantia, & non prorogata, eod. c. 111. nu. 90. 91. & 92.

1 fideiuſsio vtrum ſtipulari debeat cum verbis, ſine procraſtinatione, num. 93.

1 fideiuſsio indiuiduitatis ratione præſtari debet pro toto, & non pro parte, vt releuare poſsit, ibi. nu. 103.

1 fideiuſsio data incontinenti, licèt nõ expreſſa in libello appellatorio intra dies, de quibus in hoc Statuto porrigendo, admittitur etiam ex poſt per duos dies, nu. 516. c. 131.

1 fideiuſsio præſtanda ad formam Statuti, cap. 44. habet locum ſi fuit petitam exordio litis à ſuppoſito Reo conuento, d. cap. 44. nu. 11. ad finem, cum ſeq.

1 fideiuſsio non pręſtita in præambulis, & pręparatoriis Iuditii, non vitiat proceſſum, eod. cap. 44. nu. 16.

1 fideiuſsio vbi eſt danda ad formam Statuti ad actionem conſequendam, etiam quod nõ petatur debet pręſtari, alias proceſſus ſit irritus, cap. 64. num. 4.

1 fideiuſsio non eſt præſtanda per mulieres cauſare volentes in cauſis compromiſsi, cum ſit ſtatutum hoc cap. 64. de ordinatoriis Iudicii, num. 5.

2 fideiuſsio dari die feriato non poteſt, quamuis Carcerati relaxatio peti poſsit die feriato, c. 154. nu. 10.

2 fideiuſsio de iudicato ſiſti, cap. 438. litera T.

2 fideiuſsio inter abſentes quòd fieri non poſsit, c. 189. litera A.

2 fideiuſsionem quam præſtare tenentur ſuperſtites, ſeu Incantatores Carcerum Maleſtallæ Mediolani, c. 155.

2 fideiuſsione pręſtita in inueſtitura, ea inueſtitura finita, an cenſeatur renouata, ſi renouatur inueſtitura, cap. 398. num. 165. Etiam pręſente fideiuſſore, & tacente, num. 160. 167. Et ſeq. ſed ſi fiat prorogatio inueſtituræ quid intelligatur de fideiuſſore, cap. 398. nu. 168.

1 fideiuſſor comprehenditur à Statuto de debitore loquente ad Prælud. num. 469.

1 fideiuſſor qui ſoluit quando agit contra debitorem habet executionem paratam, c. 42. nu. 138.

1 fideiuſſor in quo caſu non poſsit opponere beneficium diuiſionis, ibi. num. 165.

1 fideiuſſor idoneus quis dicatur, & quis non, cap. 44 nu. 17. & 18. & cap. 33. num. 2. Hæc requiritur quod ſit campſor adhoc vt dicatur idoneus, num. 20.

1 fideiuſſor idoneus non pręſumitur niſi probetur, ibi. nu. 19. vbi etiam de modo probandi.

1 fideiuſſor vti idoneum vbi quis admittat, non poteſt dein eum recuſare, num. 21.

1 fideiuſſor idoneus quod quis ſit, vel ne, relinquitur arbitrio iudicis, ibidem num. 20. & coram eo fieri debet probatio, ca. 111. litera R.

1 fideiuſſor idoneus vt quis dicatur debet eſſe eiuſdem fori, numero 22.

1 fideiuſſor poſsidens bona ruſtica dicitur magis idoneus, quam poſsidens bona vrbana, & quare, nu. 27.

1 fideiuſſor idoneus vbi non detur, perinde eſt ac ſi nullus daretur, num. 28. & mulier non poteſt dici idonea, nu. 29. & quæ aliæ perſonæ repellantur non idoneę, nu. ſeq.

1 fideiuſſorem non ſufficit offerre verbis, niſi realiter præſtetur, eod. cap. 44. num. 60.

1 fideiuſſor datus in cauſa principali non tenetur de iudicato in cauſa appellationis, num 63.

1 fideiuſ-

I N D E X.

1 Fideiuſſor hic poſtquam datus fuit nõ poteſt tolli per fideiuſſorem æquæ idoneam inuita parte, ibi. num. 64. & cap. 45. num. 25.

1 Fideiuſſor ſi daretur tantum in voce non in ſcriptis, quanto tẽpore duret, d. cap. 44. nu. 65.

1 Fideiuſſor datus à Clerico, qui ſit laicus, poteſt conueniri corã iudicibus laicis, licet ibi Clericus conueniri non poſſit, nu. 66. Propterea non valet fideiuſſio data à Clerico conuento in foro ſeculari, num. ſeq.

1 Fideiuſſor de iudicio ſiſti non dicitur propriè fideiuſſor, ca. 45. num. 12. & non habet priuilegia aliorum fideiuſſorum, ſed quod priuilegium habeat, nu. ſeq.

1 Fideiuſſoris non poteſt conueniri actione prætoria, ibi. nu. 14. nec contra eum executio parata militat, nu. eod.

1 Fideiuſſor hic tenetur vſque ad ſentẽtiam, & ea lata liberatur, ſecus in fideiuſſore iudicatum ſoluendi, ibi, nu. 19.

1 Fideiuſſor de iudicatum ſoluendo dicitur fideiuſſor in lite pro condemnatione futura, num. 20. nec eximitur à fideiuſſione per mortem rei principalis, ſecus in fideiuſſore de iudicio ſiſti, nu. 21. & 22. Hæc expirat morte fideiuſſoris, cum grauis obligatio tranſeat ad hæredem actiue & paſſiue, n. 26.

1 Fideiuſſor iudicatum ſolui non tenetur ad augumentum condemnationis præcedentis ex negatione, vel cõtumacia principalis rei, num. 23.

1 Fideiuſſor datus tam de iudicio ſiſti, quam iudicatum ſolui in prima inſtantia non tenetur de iudicato in cauſa appellationis, num. 24.

1 Fideiuſſorem obligatus præſtare, eo mortuo tenetur alium dare, d. cap. 45. nu. 27.

1 Fideiuſſor eius qui confeſſus fuit poteſt vti beneficio huius ſtatuti opponendo, & negando ex perſona rei, c. 50. nu. 2.

1 Fideiuſſor datus in cauſa ſuccumbentiæ quando teneatur, ſi pars obtineat ex deſertione cauſæ, cap. 58. num. 13. & c. 131. numero 542.

1 Fideiuſſorem qui in iudicio dare tenetur, nõ ſuppoſitum præſtare poteſt, c. 53. nu. 5. Limitando, nu. 4. & quomodo fideiuſſor non ſuppoſitus fideiubere poſſit, num. ſequenti.

1 Fideiuſſor in iudicio tenetur ſe in ſolidum obligare, d. cap. 53. numero 6.

1 Fideiuſſorem iudicij contra executio ſententiæ fieri poterit ſine nouo proceſſu, nõ autem contra fideiuſſorem contractus, cap. 72. nu. 12.

1 fideiuſſor pro debitore quare non poſſit teſtificari, capit. 90. numero 59.

1 fideiuſſor ſi quis promiſerit dare debet eſſe illius ditionis, cui ſubſunt, cap. 111. num. 77.

1 fideiuſſorem ſubditum feudatario non ſufficit dare, quia non dicitur immediate ſuppoſitus Principi, num. 78.

1 fideiuſſor idoneus quando dicatur ſubditus, qui ob eius priuilegium forum declinare poteſt, num. 79.

1 fideiuſſor idoneus datus in principio litis, ſi dein fiat pauper, non eſt dandus alius, niſi ſit fideiuſſio de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo, cap. 44. num. 31. & ſeq. Ampliando, & diſtinguendo, cap. 444. nu. 21. & 22.

1 fideiuſſor non ſoluendo nunc præſumitur etiam non ſoluendo tempore quo datus fuit in dubio, ibi. nu. 35.

1 fideiuſſorem non tenetur dare non ſuppoſitus, & forenſis, vbi ſimpliciter Statutum diſponeret litigare volentes teneri fideiubere, quia tunc ſufficeret iuratoria cautio, ibi. nu 39.

1 fideiuſſorem certum qui promiſit dare, eo mortuo, antequam præſtetur, alius dandus eſt, c. 45. nu. 27.

1 fideiuſſor eius, qui confeſſus eſt ſe pecuniam, vel rem aliam recipere, poteſt vti beneficio Statuti, c. 50. ibi. nu. 2.

1 fideiuſſorem qui tenetur dare in iudicio, poteſt præſtare non ſuppoſitum de iure communi, cap. 53. nu. 3 Limita, nu. 4.

1 fideiuſſor qui non eſt ſuppoſitus ſi vult fideiubere ad formam huius Statuti, poteſt renunciando fori priuilegio, nu. 5.

1 fideiuſſor in iudicio tenetur ſe obligare inſolidum, ibi. nu. 6.

1 fideiuſſor iudicatum ſolui non eſt citandus in taxatione expenſarum, cap 56. nu. 42.

1 fideiuſſor accedens obligationi factæ à marito verſus vxorem vltra quartam non tenetur, c. 295. nu. 188.

1 fideiuſſores minorum non gaudent priuilegio eorum principalium circa ceſſionem bonorum, c. 408. nu. 47.

1 fideiuſſor quis, cap. 413. num. 4. & 9.

1 fideiuſſor eſſe deſinit qui ſe conſtituit principaliter obligatum, ibi. num. 7.

1 fideiuſſoris beneficium an competat correo inſolidum obligato, & pro qua parte, nu. 10.

1 fideiuſſoris collaudator an poſſit petere à debitore principali, quod indemnis conſeruetur, vel releuetur, ibid. nu. 11 & 12.

1 fideiuſſor an, & quando ſtatim facta promiſſione poſſit petere quod exoneretur, eod. cap. 413. numer. 19. cum ſeq. vſquè ad num. 34.

1 fideiuſſor creditore inuito an poſsit liberari à nexu obligationis, d. num. 34. cum ſeq.

1 fideiuſſor an liberetur à fideiuſſione per prorogationem termini factam à creditore debitori, ibi. nu. 40.

1 fideiuſſor non poteſt petere de iure communi quod exoneretur, ſi ſoluit, nu. 41. vel antequam ſoluat, nu. 43.

1 fideiuſſor de Iure communi quando poſsit vti iure ceſſo, numero 44.

1 fideiuſſor, vel eius hæres petens exonerationem, debet in præcepto exprimere, quod ad eius inſtantiam fuerit conceſſum, numer. 45.

1 fideiuſſor quando poſsit debitoris bona abſque mandato vendere, ibi. num. 52.

1 fideiuſſor pro re alienata quando poſsit petere quod exoneretur, ibidem num. 62. & 63.

2 fideiuſſor in plus obligari non poterit quam principalis, cap. 189. nu. 8. Et acceptum in plus non tenet, eod. neq; vltra caſum expreſſum, ibidem.

2 fideiuſſor vt non liberetur mutata obligatione ex conuentione cum principali debitore, quomodo diſtinguatur, ca. 179. nu. 12. Et an mutato iudicio liberetur, nu. 13. ibidem.

2 fideiuſſor an liberetur à fideiuſsione prorogato termino à creditoribus debitori, cap. 189. nu. 14. & 15.

2 fideiuſſor regulariter poteſt vti omnibus exceptionibus, & defenſionibus, quæ principali competunt, cap. 189. nume. 16. Fallit quòd non vtitur exceptione vſuratum, quæ principali competit, vt cap. eod. nume. 17. Nec declinatoria fori quam principalis poterat opponere, veluti ſi fuerit fideiuſſor clerici, ca. eod. num. 18. nec etiam gaudet priuilegio principalis, quando conueniri nõ poteſt, niſi in quantum facere poteſt, ca. eod. num. 19. Et an beneficium reſtitutionis in integrum, quod principali competit, tranſeat in fideiuſsorem, itẽ tranſeat in hæredes, ca. eod. num. 20. Et quod ſit beneficium perſonale, cap. eod. num. 21. Et reſtitutio per minorem obtenta regulariter non prodeſt fideiuſsori, num. eod. vbi limitatur, nec principali prodeſt inhibitio facta per Epiſcopum, ne aliquid innouetur contra fideiuſſorem, cap. 189. nume. 23. Et vt fideiuſſor euitet inſoliditatem remedium eſt, vt operetur, quod principalis ſuſcipiat iudicium, num. 24. cap. eod. Obligatio fideiuſſoris, quod non corruat, etiam quod corruat obligatio principalis, quando conſtat de enixa mente fideiuſſoris, cap. eod. num. 25. Obligatur etiam fideiuſſor licet principalis non ſit obligatus, quando fideiuſſor promittit vt principalis, vel propria bona obligat, vel pignori dat cum iuramento, cap. eodem, nu. 27. Non tamen conuenitur fideiuſſor, cum creditor fuerit negligens erga debitorem, ca. eodem, num. 28.

2 fideiuſſor etiam ſi conuenitur à creditore, qui liberauit reum principalem, vel confideiuſſorem poteſt repelli ratione cedendarum actionum, num. 29. cap. eod.

2 fideiuſſor ſoluens pro principali regulariter habet actionem mandati, num. 30. cap. eod. Idem antequam ſoluat creditori, quando, & quibus caſibus poſſit conueniri principalem, num. 31. cap. eod. Inter quæ eſt obligatus in forma camerali, ca. eod. num. 32. Idem quod poſſit conuenire debitorem, vbi ſit de proximo condemnandus, nu. 32. c. eod.

2 fideiuſſor eſſe non poteſt ſyndicandi (quamuis clauſula hæc ſit admodum abſolute prolata) aliquis Doctor de Collegio, D. Iuriſperitorũ Mediolani, nec aliquis cauſidicis, nec Notarius, fierique non poteſt renunciatio, etiam cum iuramento, & ſi facta fuerit ipſo iure non valet, & pro non facta habeatur, cap. 32.

2 fideiuſſor eſſe quouis modo non poteſt, Doctor de Collegio iudicium Mediolani, nec inſolidum ſe obligare, vel principaliter, & huic Statuto non poteſt renunciari, & iuramentum in contrarium præſtitum non valeat, idem ſeruetur in procuratoribus officium procurationis exercẽtibus, & qui Procuratores, ſunt hi, qui pro Procuratoribus ſunt deſcripti in vno libro, cap. 353. litera A. & num. 12.

2 fideiuſſor conductoris tenetur non ſolam pro penſione, ſed per appendit ijs, & deterioratione, domus c. 390. num. 99.

2 fideiuſſor ſi ſit datus per conductorem, ceſſat beneficium Statuti de inuectis, & illatis, cap. 390. num. 37. & 57. cap. 64. nu. 1. litera I.

2 fideiuſſor quis dicatur idoneus, cap. 340. num. 52. Idem forenſis ligatur Statuto, cap. 347. & quare, & quis dicatur fideiuſſor, cap. 189. litera A.

2 fideiuſſor quis poſſit eſſe, & quis non, c. 201. num. 27.

2 fideiuſſor ſi vti minus idoneus calumnioſe reſpuitur actionem habent iniuriarum, cap. 87. litera C.

2 fideiuſ-

Digitized by Google

1 Fideiuſſor idoneus quis in dubio non præſumitur, cap. 87.

2 Fideiuſſorem an offerre poſſit debitor, contra quem agitur via ſequeſtri in executione ſtatuti, ſtatuitur ſi per apparentem, & obtinere relaxum, ex quo illud videtur permitti ante cõtraditionem ſequeſtri, cap. 201. num. 10.

1 Fideiuſſorem dare quis non cogitur campſorem, c. 88.

2 Fideiuſſores ex genere non prohibitorum dare tenebantur Prętores Ciuitatis Mediolani, & aliarum terrarum in fine officij per menſes duos ante, nunc præſtantur in principio, ca. 37. nu. 1. Et qui ſint fideiuſſores prohibiti, eod. cap. & num. littera B.

2 Fideiuſſori captus pro debito quando relaxatur. c. 154. num. 1. 2. 3. 4. Vbi de fugæ ſuſpecto, & fideiuſſori quando protectores carceratorum relaxare poſſunt, c. 373. nu. 15.

2 Fideiuſſori, competunt exceptiones principali ſuo competentes, c. 388. num. 21.

2 Fideiuſſoribus non pręſtitis per ſyndicandum, detinetur ſyndicandus, donec fideiuſſerit, cap. 32. circa medium dicti ſtatuti.

2 Fideiuſſoribus ſuis Poteſtas Mediolani, eius iudices & officiales, ad inſtantia in fideiuſſorum ſuorum in eorum cauſis ciuilibus, nec criminalibus iuſdicere non poſſunt, cap. 39 Et quo ad fauorem fideiuſſorum ipſo iure eſt nullum, c eod. litera A.

2 Fideiuſſorum idoneitas ſi ſit controuerſia, fiunt probationes, c. 87. Et cum probatur ſit electio arbitrij qui ſe informet, cap. 87. litera I.

1 Fidelitatem qui iurauit an teneatur ſubuenire de pecunia, & an impune poſſit victualia, & aditum inimicis domini per loca feudalia non tranſeuntibus, aut ceſſante guerra eis pręſtare tranſitum cauſa negociationis, c. 267. num. 14.

1 Fides ſummatim quomodo fieri debeat, c. 33. num. 2.

1 Fides bona quæ ſit, & quæ mala, c. 113. nu. 41. & qualiter probetur fides bona, ibid. num. 77.

1 Fides mala duplex, num. 42.

1 Fides mala qualiter probetur, & qualiter pręſumatur, nu. 43. 44. 78. & 79 & de fide bona & mala quæ requirantur ad pręſcriptionem, vide præſenti indice, in verb. Præſcriptio.

1 Fides bona cauſatur ex honeſtis, & temerarijs cauſis, d. c. 113. num. 61.

1 Fides bona in dubio præſumitur, etiam quod non probetur præcedente titulo vero, vel putatiuo, ibi num. 68. maxime ſtante diuturnitate temporis, num. 69. quod Iudicis arbitrio relinquitur, num. ſeq.

1 Fides bona in dubio vbi pręſumatur, tamen vbi ea requiritur debet allegari in ſpecie, eod. cap. nu. 80. quam quis & quando allegare poſſit, num. ſeq.

1 Fides vbi dari debet alicui, intelligitur tamen cum ſacramento, cap. 234. num. 1.

2 Fieri verbum non importat perfectionem, c. 237. nu. 15.

1 Filia prætetita maſculo exhæredato, inſtituto autẽ extraneo, ſtante ſtatuto excluſiuo, teſtamentum poteſt dicere nullũ, cap. 278. num. 78. & 138.

1 Filiæ ſi ſint plures, & diuerſis temporibus à patre inæqualiter dotatæ, non poſſunt petere æqualationem, cap. 280. nu. 17.

1 Filia, cui modicum relictum fuit, vide in verb. ſtatutum excluſiuum non impedit filiam.

1 Filia cui pater legauit pro dote, & quam iuſſit tacitam eſſe, & contentam, licet legatum agnoſcat, ad bona tamen materna agere non prohibetur, d. c. 280. nu. 24.

1 Filia, quæ indecenter à patre in teſtamento fuit dotata, poteſt petere ſupplementum legitimæ de iure communi, cap. 280. numero 2. Sed in terminis ſtatuti debet quieſcere, licet minus legitima ſibi fuerit relictum, intelligendo modo quo pater ipſe reliquerit, ibi num. 26. & ſeq. & num. 31. Licet auctæ poſtea ſint facultates patris, nume. 32. adde ad capit. 278. num. 222.

1 Filia de iure communi in dubio pręſumitur de bonis patris dotata, c. 281. num. 8. & contemplatione maſculorum, cap. 286. numero 18. etiam quod dotata fuerit à fratre, numero præcedenti 17.

1 Filia quæ minus habuit, licet ſit hæres aſcendentis, poteſt petere ęqualationem ſtante ſtatuto, quod deſcendentes non poſſint meliorari ab aſcendentibus, nec propterea dicitur eam contrauenire facto defuncti, c. 306. num. 14.

1 Filia maritata ſine patris conſenſu, vtrum poſſit compellere ad dotem ſibi dandam, & conſtituendam, c. 455. nu. 45.

1 Filia familias nupta extra territorium an poſſit facere donationem de eius dote abſque conſenſu patris, cap. 416. num. 133. & quando talem donationem in fraudem ſtatuti feciſſe dicatur, num. ſeq.

1 Filiationem negans interrogatus, ſi conuincatur de mendacio punitur pœna pecuniaria vltra expenſas, c. 77. in verb. Habeatur illud quod erit.

1 Filiatio qualiter probetur, cap. 84 num. 9.

1 Filiationis cauſa cum ſit cauſa ſtatus, non compromittitur, ca. 115. num. 38.

1 Filiatio non probatur ex inſtrumento legitimationis, ca. 456. num. 12.

2 Filiuſfamilias confeſſio circa lucri emancipationem, quando pręiudicialis, c. 500. num. 52.

2 Filij bona ſi alienentur per matrem pro alendo filio, an dictus filius poſſit talem alienationem vendicare, c. 500. nu. 37.

1 Filiorum ſtatutum verbum faciens intelligit natorum de legitimo matrimonio, ad Prelud. num. 462. & porrigitur etiã ad nepotes deſcendentes, nu. 463. fallit tamen, & limitatur tribus num. ſeq.

1 Filiuſfamilias in poteſtate patris tenetur ex hoc ſtatuto compromittere, c. 115. nu. 69. & ſeq.

1 Filius non dicitur ſtare cum patre, quando eſt principalis in domo, nec tunc militat diſpoſitio huius ſtatuti, cap. 263. numero 3.

1 Filius habens vxorem iuuenem non tenetur ſtare cum patre, numero 4.

1 Filius, an & quando valide ſibi donata à patre conferre teneatur, cap. 265. num. 4 & ſeq.

1 Filius in dubio præſumitur potius ſpurius, quam legitimus, ibi num. 36.

1 Filius de iure communi poteſt renunciare legitimæ, vel iuri adeundi in bonis patris in pręiudicium creditorum, vel fiſci, antequam fuerit apprehenſum per eum, ibidem numero 40.

1 Filius in poteſtate poteſt donare patri cauſa mortis cum authoritate iudicis de iure communi, num. 42.

1 Filius non conficiens inuentarium amittit legitimam, ca. 272. nu. 71. vide tamen num. 78.

1 Filius hęres non conficiens inuentarium repellitur à vendicatione rei aduentitiæ alienatæ per patrem modo quod alienatio fuerit valida, ibi. num. 72.

1 Filius de iure primæuo ſimpliciter adeundo hæreditatem patris, deducebat legitimam, d. num. 78.

1 Filiorum appellatione quando adduntur verba, eiuſdem matrimonii, non veniunt nepotes, c. 279. nu. 3. & 7.

1 Filius ſororis an dicatur agnatus, vt poſſit cognatos excludere ſtante ſtatuto, quod agnati excludant cognatos, cap. 289. num. 11. & 12.

1 Filii vtriuſque ſexus omnibus collateralibus præferuntur, cap. 290. num. 2.

1 Filiorum appellatione ſi ſequitur mentio matrimonii, ſoli legitimi veniunt, ca. 291. nu. 15. Ita quod non comprehenditur natus ex concubina, ibi nu. 2.

1 Filio non computantur impenſę factæ per patrem circa eius ſponſam, quando Pater nil dixit, aut proteſtatus fuit, cap. 295. num. 4.

1 Filius, & mater ſi ſimul in naufragio pereunt, quis ex eis prius deceſſiſſe præſumatur, c. 298. num. 26.

1 Filius natus ex ſecto ventre matris adimit marito lucrum dotis ſibi à ſtatuto delatum, d. c. 298. nu. 41.

1 Filius tempore mortis matris exiſtens apud hoſtes, ſiue reuertatur, ſiue non, impedit lucrum deferri marito ex vi ſtatuti præmoriente vxore ſine liberis, numer. 42. alios caſus, vide num. ſeq. & in verb. Statutum pręditum non habet locum, quando.

1 Filius licet momento moriatur ante matrem, ſufficit, ad hoc, vt marito quęratur lucrum, ibi num. 46.

1 Filius ſiue capax, ſiue non, impedit hoc lucrum, ſufficit enim eum extitiſſe poſt mortem matris, num 47.

1 Filij primi matrimonii forenſes non ligantur ſtatuto derogante, l. hac edictali, in ipſorum pręiudicium, capit. 298. num. 316.

1 Filius an poſſit tacite conſentire patri ad ſecunda vota tranſeunti, cap. 303. num. 28.

1 Filiorum conſenſus pręſtitus matri ad ſecunda vota tranſeunti qualiter eis pręiudicet, num. 29.

1 Filius an ex eo quod ſibi ſtudenti empti fuerint libri à patre, dicatur ab ipſo pręaliis filiis melioratum, cap. 305. num. 23. & ſeq.

1 Filii vxorem in ornando pater fecit multas impenſas, mortuo patre ſi alter ex fratribus vxorem ducat, non tenetur ille, cuius vxor fuit ornata ad contribuendum fratri ſimiles impenſas facienti, ibi. num. 17.

1 Filii, ſeu nepotes quando in fideicommiſſo an ſuccedant cum patruo, ad euitandã meliorationem, ſeu inęqualitatem quę fieri prohibetur à ſtatuto inter deſcendentes, ibi. nu. 44.

Digitized by Google

INDEX.

1 Filius æqualationem petens, vide in verbo Deſcendentes, præſenti indice.

1 Filius ſeorſum habitans à patre non dicitur de familia patris, cap.311.num.47.

1 Filij tenentur patri operari, cap.313.nu.55.

1 Filius ſicut non poteſt cogi à patre ad emancipandum, etiam ſi habeat vxorem, & dilapidet bona, ſic è contra pater non poteſt cogi a filio, vt eum emancipet, cap.326. num.4. cum plurib.ſeq.

1 Filius propter ingratitudinem poteſt emancipari, & reuocari ad patriam poteſtatem, ibi num.9.& 10.

1 Filius quando emancipatur lucratur, & pater dicitur perdere, num.12.

1 Filiusfamilias an admittatur ad conſenſum præſtandũ in contractu mulieris, cap.328.num.511.

1 Filius an ſequatur nobilitatem patris vel matris; & an ſtatutũ, vel conſuetudo poſſit efficere, quod matris nobilitatem ſequatur, cap.414.num.67.

1 Filiusfamilias nubens fit ſui iuris, cap.416.num.19.

1 Filiusfamilias in dubio an præſumatur emancipatus, vel in poteſtate, num.20.

1 Filiusfamilias habitans ſeorſum à Patre an præſumatur ſui iuris, num 22.cum ſeq.

1 Filiusfamilias abſque ſolemnitate ſtatuti huius an poſſit contrahere nomine alieno, eod. c.416. num.33. limita duobus num.ſeq.

1 Filiusfamilias in poteſtate aſſerens ſe emancipatum, an poſſit contrahere abſque huius ſtatuti ſolemnitate, num.36. Amplia num.37.

1 Filiusfamilias ex cauſa neceſſaria poteſt contrahere abſq; hac ſolemnitate, ibidem num.45.

1 Filiusfamilias quando poſſit contrahere abſque ſolemnitate requiſita ab hoc ſtatuto, eodem cap.416.num.48. vſque ad numero 52.

1 Filiusfamilias an in vltima voluntate poſſit diſponere ſine ſolemnitate huius ſtatuti, & quid de iure communi, ibi num. 53.cum ſeq.

1 Filiusfamilias abſque hac ſolemnitate non poteſt tutelam ſuſcipere, nec præceptum guarentigiatum, ibidem num. 56. & 57. Hæreditatem adire prohibetur, num.58. Fallit, num. 59. An poſſit eſſe in iudicio ſine conſenſu patris, nume.60. cum ſequen.

1 Filiusfamilias an poſſit etiam de iure communi donare cauſa mortis abſque conſenſu patris, ibi.num.74.

1 Filiusfamilias prohibetur fideiubere abſque ſolemnitate ſtatuti huius, d c.416. nu. 82. Prohibetur etiam ſe obligare ex re patris, num.81.an prohibeatur etiam ſe obligare pro redimendo patre à captiuitate, num.84. & fideiubere, vel ſoluere pro patre carcerato, num.ſeq.

1 Filius familias quando poſſit obligari abſque ſolemnitate huius ſtatuti de filiofamilias, ibi. numero 86. cum ſequent. Obligatur præcipue delinquendo, num.89. Idem in mulieribus, num.eod.

1 Filiusfamilias an poſſit ſe obligare, & ſolus contrahere abſque parabola, quando pater, vel aſcendens eius eam præſtare recuſat, eodem cap 416.nu.129.& 130.

1 Filiusfamilias contrahens extra territorium an poſſit omittere ſolemnitatem ſtatuti, ibi num. 132.

1 Filiusfamilias an interdicta ſit adminiſtratio ex diſpoſitione huius ſtatuti, ibid num 137.

1 Filiusfamilias nulliter contrahens ob omiſſam ſolemnitatem ſtatuti huius, an excuſetur à pœna caducitatis, ibi nu.160. An à pœna fœneratoribus impoſita ſi in dicto contractu fœnus faciat, num.161.

1 Filiusfamilias an & quando poſſit infringere contractum celebratum per eum, cui ſucceſſit, num. 163.

1 Filiusfamilias agere criminaliter poteſt ad reſciſſionem, & an nullationem contractus nulliter confecti ob non ſeruatam ſolemnitatem d Statuti 416.nu.164.

1 Filiusfamilias condemnatus ex dicto contractu nullo, an in executione ſententiæ dictam nullitatem poſſit opponere, & an condemnationem ſolutam repetere poſſit, numero 165. & 166.

1 Filiusfamilias contrahens an poſſit renunciare beneficio ſtatuti huius etiam cum iuramento, num 167.

1 Filiusfamilias nulliter contrahens ob non ſeruatam ſolemnitatem ſtatuti, contractum validat, ſi dicat ſe non contrauenturum, numero 168. Idem ſi dicat ſe iuraſſe antea, numero 169. An validetur contractus ſit nulliter factus, ſi filiusfamilias factus ſui iuris contractum ratificet, numer. ſequent.

1 Filiusfamilias cum alio ſine obſeruatione dicti ſtatuti, obligãs ſe verſus tertium, an contractus ſaltim pro parte illius teneat, num. 171.cum ſeq.

1 Filiusfamilias in fraudem dicti ſtatuti contrahens ſe obligando vti negotiator, vel mercator, cum non ſit, an validet contractum celebratum cum eo abſque parabola aſcendentis, ibid.num.200.

1 Filiusfamilias de iure communi etiam minor an reſtituatur vti læſus pro negotiatione, & eius contractu, num.201.

1 Filiusfamilias mercator, & negotiator, cum poſſit contrahere, & ſe obligare ſine patris, vel alterius aſcendentis parabola, an etiam poſſit eſſe in iudicio ſine conſenſu, eod. cap.416. num.207.

1 Filiusfamilias mercator, & negotiator qui debita contraxit fideiubendo pro patre, qua cautela vti debeat ad euitandum carceres, ibi num.208.& c.167.nu.56.

1 Filiofamilias in inſtrumento obligationis aſſerenti ſe mercatorem, vel negotiatorem, an credatur, vt pater obligetur ex diſpoſitione ſtatuti huius de filiofamilias, ibid. nu.227. An tamen obligetur filiusfamilias ſic contrahens cum eo, cum filiumfamilias eſſe ignorabat, num.ſeq.

1 Filius venditoris an poſſit retrahere rem alienatam à patre, c. 417.num.154.cum ſeq.

1 Filij legitimi baſtardorum non dicuntur de familia, ibi numero 181.

1 Filius emancipatus, & natus ex emancipato an habeat beneficium retractus, ibid.nu 187.

1 Filiusfamilias contrahens abſque ſolẽnitate ſtatutaria annullatur eius contractus etiam ex latere ſecum contrahentis, c. 425.num.3. Nec tenet obligatio fideiuſſorum per eum datorum, num.5.Limita duobus num.ſeq.

1 Filiusfamilias acquirens in ludo non acquirit patri, cap.428. num. 24.

1 Filiifamilias ſoli nati inter ſe ex diuerſis fratribus ſi concurrunt ad luitionem ex ſtatuto, cap.417.in proiiciendis ſortibus, an admittantur in capita, vel ſtirpes, dicto capit. 417. num.647.

1 Filiusfamilias capi poteſt, contra quem non poteſt fieri executio, quando vult cedere bonis, c 167.nu.20.

1 Filius ſi duxit vxorem abſque conſenſu patris recipiendo dotem, nullus vſufructus acquiritur patri, c.454.nu.14.

1 Filius naturalis legitimatus à patre ob ingratitudinem per eſdem reuocatur ad primæuum ſtatum, cap.456.nu. 14.

1 Filius ſacerdotis poteſt legitimari à quolibet Comite Palatino, ibi.nu.36 & in quibus bonis ſuccedat, num.66.

1 Filii illegitimi nõ poſſunt legitimari ſtantibus filiis legitimis, & naturalibus, ibid.num.37.

1 Filius legitimatus ex patris conſenſu in eius vltimo Elogio, ſi ea legitimatio non teneat, poterit denuo valide legitimari, eod.c.456. nu. 98. Quæ dein facta retrotrahitur ad excluſionem venientium ab inteſtato, etiã ſi apprehendiſſent hæreditatem, num.99. & 100.

2 Filius eſt in poteſtate patris non matris, cap.485. num. 1.& 2. Quandoque eſt in poteſtate aui nepos, ſi filius ſit in medio, c.485.Cum pater, qui eſt in aliena poteſtate, non poſſit ipſe habere alium in poteſtate, cap.eod.num.3.

2 Filius in poteſtate patris poteſt dare operam literis, patre ad expenſas obligato, c.485.num.69.

2 Filius ſi ex hæreditate patris non habet præter legitimam, poterit totam rem ſuam à patre alienatam vendicare, quia a lege, non à patre habet legitimam, c.485.nu.119.

2 Filiusfamilias patris iuſſu & eo viuente, ſi adminiſtret bona patris quid? ex cap.483.num.139. Et aliis num.ſeq. ad hoc propoſitum.

1 Fines Prouinciarum, & Diœceſum præſcribi non poſſunt, cap. 114.num.6.

1 Fiſci ad excluſionem à ſucceſſione prætextu conſanguinitatis, gradus diſtinctus affinitatis eſt probandus, ibi num.19.

2 Fiſci Aduocatus, ad quæ onera non teneatur, c.221.nu.2.

2 Fiſci debitor compenſat, c.187.litera A.

1 Fiſco quando aliqua pœna pecuniaria pro parte applicatur, ci tota ſolui debet, qui dein ſuam partem erogat priuato, c. 31.nu.101.licet dicto priuato pars ſua ſolui poſſit non obſtante fiſci contradictione, nu.ſeq.

1 Fiſco quis tenetur ſemper edere ad fundandam eius intentionem, cap.79.num.6.

2 Fiſco multi præferuntur in ſucceſſione illius, qui nullos hæredes ſanguinis habet, c.299.num.13.& ſeq.

2 Fiſco vbi bona applicantur, intelligitur ſi fiſcus voluerit, & non aliter, c.489.num.5.

2 Fiſco in dubio applicatur pœna, c.249.num.4.

2 Fiſco quando bona hypothecata remaneant pro oneribus, ca. 217.nu.47. Et communitati, vbi ſunt cataſtrata, ibid.

1 Fiſcus

Digitized by Google

I N D E X.

1 Fiſcus ſi ſit vniuerſalis ſucceſſor ſubiacet diſpoſitioni huius ſtatuti, cap. 42. num. 111.

1 Fiſcus victus in expenſis condemnatur, c. 55. nu. 53.

1 Fiſcus nominatus vti dominus, vel laudatus vti author, poteſt declinare forum vtroque caſu trahendo cauſam coram Iudicibus ſuis, cap. 69. num. 109.

1 Fiſcus ſuccedens in bonis delinquentis, licèt non ſit propriè hęres, tenetur tamen ad alimenta, cap. 313. num. 1. & 2.

1 Fiſcus reuocare non poteſt donationem ob ingratitudinem, quam poterat reuocare bannitus, licèt ei ſuccedat, ca. 324. nu. 213. Nec etiam donationem acceptare, quæ per damnatum non fuit acceptata, ibi. nu. 233.

1 Fiſcus habens rem communem cum aliquo poteſt eam totam vendere, dando dein precium ſuę partis conſorti, cap. 433. num. 75. & conſors ſi velit emere præfertur æquali pretio, num. ſeq.

1 Fiſcus ſi ſolum habet vſumfructum in aliquibus bonis, an poſſit rem illam alienare ratione communionis, ibi num. 78.

1 Fiſcus ſi haberet partem domus, quæ voluerit alienari, non ligatur diſpoſitioni ſtatuti de quota, c. 434. nu. 24.

1 Flumen, vel riuus intermedius non impedit vicinitatis ius, ca. 433 num. 37.

1 Fęmina excluſa ab inteſtato ob exiſtentiam maſculorum, non dicitur omnino incapax, cum poſsit capere ex teſtamento, cap. 278 num. 40.

1 Fœmina ab inteſtato excluſa à ſucceſsione, non cenſetur excluſa à iure accreſcendi, modo fuerit in aliquo etiam modico inſtituta maſculo vniuerſali hærede inſtituto, ibidem numero 46.

1 Fœmina ſemel excluſa, perpetuo remanet excluſa, c. eod. num. 112. declaratur, ibi nu. 114. Intelligendo de iure communi, cap 286. num. 3.

1 fœminæ ita demum durat excluſio, quatenus ſuperſunt maſculi, aut eorum deſcendentes, d. c. 278. nu. 114.

1 Fœminæ excluſæ à ſtatuto an computentur in numero filiorũ ad augendam, vel minuendam legitimam, d. cap. 278. nume. 139. & c. 279. nu. 15. Quid ſi mortuæ ſint ciuiliter, ibi num. 16. 17. & 18. Quid ſi renunciauerint hæreditati paternæ, num. ſeq.

1 fœminæ de iure communi, ita vt maſculi ſuccedunt, cap. 279. num. 4.

1 fœminæ vnius matrimonij concurrunt cum maſculis alterius matrimonii in ſucceſsione, quæ ſit aſcendenti ex linea fœminina, d. c. 279. nu. 24 in capita, ibi ad finem cap. & c. 281. numero 10.

1 fęminis datur actio ad reſiduum eius, quod ſibi relictum fuit, cap. 280. num. 35.

1 fœmina excluſa à patre in teſtamento, vide in verbo Mulier excluſa.

1 fœminæ nubentes extra domum non conſeruant familiam, ca. 290. num. 30.

1 fœminæ faciunt partem ad augendum numerum filiorum primi matrimonij, cap. 298. nu. 330.

1 fœmina deſcendens extra territorium nupta vti non poteſt ſtatuto diſponente, Quòd etiam inter fęminas deſcendentes ſeruetur æqualatio, vbi deſini maſculi, prout diſponit ſtatutum Mediolani, cap. 306. nu. 5.

1 fœminæ, & deſcendentes ab eis an de iure communi admittantur ad retractum, cap. 417. nu. 199. & 200.

2 Fiſcus totum exigit, & ſuam partem dat priuato, cap. 89. litera A.

2 Fiſcus, vel Princeps, an ligetur ſtatutis pro ſe factis, c. 75. num. 18. Et in verbo, Princeps in iſto, & quod camera non ligetur circa onera ſtatutis, circa ea onera factis, ſed tantũ ſeruanda ſint decreta, & ordines Ducales, c. 239. circa finem, & in cap. 239. num. 5. litera P. vide in verbo, Princeps, pręſenti indice.

2 Fiſcus reſtituere tenetur damnum ei vicino, cuius fundus ob viæ publicæ deuaſtatæ occupationem deuaſtatur, ca. 248. num. 22.

2 Fiſcus non tenetur ſtare colono, cap. 399. numer. 14. Sed ſi vniuerſa bona confiſcentur quid, num. 15. ibid. & tamen ſingularis ſucceſſor fiſci tenetur ſtare colono, capit. 399. numero 16. & 17.

2 Fiſcus cum ſuccedit in emphyteuſi, ſeu longa inueſtitura, poteſt tunc quod Dominus, vel locator agere, cap. 379. numero 177.

2 fodrum eſt genus oneris, c. 308. litera B. Et præſenti indice, in verbo, Communi Mediolani.

2 folla cum quibus onera ſoluat, cap. 236. Et præſenti indice, in verbo, Onera cum quibus.

2 follatur, vide in verbo, Colonus, præſenti indice, & ad diſtrictionem follatoris aliqua, c. 379. nu. 3. & 4. Vbi eius genera multa, & clauſulam ſtatuti declarat, ad quid referatur, & vitium impreſſoris corrigendum hoc loco.

2 fontanile penes prohibetur fieri aliud fontanile per bracchia tercentum, cap. 243. Secus de iure communi ibidem, & quomodo horum bracchiorum menſura fiat, ibidem litera C. num. 2.

2 foramina, vide præſenti indice, in verbo, Feneſtra plures.

2 foraſterio negotiatori tale ius redditur, quale redditur in eius loco, cap. 440. litera A.

2 foraſterius dicitur non ſuppoſitus ſtatutis Mediolani, & quis, cap. eod. 45. litera A.

2 foraſterius quilibet Poteſtas, Iudex Officialis, ac Notarius, in aliquo officio conſtitutus, & qui de cætero conſtitui contigerit, qui condemnatus fuerit, vel condemnabitur ad ſyndicatum, non poſſit habere aliquod officium, ſtipendium, ſed recedere tenetur, à ciuitate, ducatu & diſtrictu, & ſoluere condemnationem, & ſi non recedat quę ſit pœna, capit. 45.

1 forenſes habentes hic bona ligantur diſpoſitioni ſtatuti de prędiis loquentis in rem, c. 433. nu. 2.

1 forenſes de iure communi admittuntur ad retractum per ſtatutum de quota, ca. 434. nu. 6. An autem excludantur ſtatuto in nouiſſimis, c. 489. & decreto in nouis conſtit. titu. de pœnis, eod. cap. 433. num. 7.

1 forenſis per annũ in vno loco habitans, loci illius ſtatuta ignorare non præſumitur, ad prælud. nu. 519.

1 forenſis regulariter non ligatur ſtatutis loci, ibi. num. 651. Sed quando & quomodo ligetur, & non ligetur, notatur à dicto num. 651. per totum. nu. 685.

1 forenſis vt poſſit conueniri, quomodo eſt citandus, cap. 3. numero 1.

1 forenſium, & Eccleſiaſticarum cauſæ, quomodo comprehendantur ſub diſpoſitione huius ſtatuti, c. 27. nu. 46. & rationẽ adducit, num. ſeq.

1 forenſis non ſuppoſitus, & non ſubditus, quomodo differant, c. 44. nu. 3. & c. 53. nu. 1. & c. 311. nu. 7. & 8.

1 forenſis poteſt iurare intereſſe ad formam ſtatuti, ca. 43. vt ibi num. 21. & 22.

1 forenſis non ſuppoſitus poteſt conueniri in alieno territorio ratione contractus, vel delicti, cap. 45. num. 4.

1 forenſis propriè dicitur non ſubditus, c. 86. nu. 26. & cap. 311. num. 7. & 8.

1 forenſis hic litigans non poteſt cogi ad exhibitionem librorũ ex forma huius ſtatuti, cap. 81. num. 9.

1 forenſis creditor, qui contraxit Mediolani, & deſtinata in hoc territorio ſolutione, ligatur diſpoſitioni huius ſtatuti, capit. 112. n. 1. Tamen ex clauſula generali ignorantiæ reſtituitur, num. ſeq.

1 forenſis domicilio, ſed oriundus Mediolani ex perſonis hoc in ſtatuto, cap. 115. notatis, ſi Mediolani reperiatur, & conueniatur, tenetur compromittere, cap. eod. 115. nu. 62. Idem ſi ſit omnino forenſis, & litiget Mediolani ex diſpoſitione huius ſtatuti quod reſpicit ordinatoria iudicij, num. 63. & 64. ſed quando non teneatur compromittere, nu. ſeq.

1 forenſis non ligatur ſtatuto præferente agnatos, quo ad bona extra territorium ſita, c. 289. nu. 32.

1 forenſis maritus non lucratur dotem conſiſtentem in immobilibus ſitis in hoc dominio, c. 298. nu. 167. contrarium tamen ibidem ſubiicitur.

1 forenſis prohibitus acquirere ex generali diſpoſitione ſtatuti, non excluditur ab acquiſitione legali, & ſtatutaria, ibidem num. 168.

1 forenſis etiam dicitur, qui relicto loco originis alibi domiciliũ contraxit, c. 311. nu. 7. & 8. ſubeundo pręſtinatione maxime perſonales, num. 9.

1 forenſis in dubio quis cenſeri non debet, ſed ciuis, ibi nu. 10.

1 forenſis præſumitur, qui vti talis in aliquo actu deſcriptus requiritur, num 11.

1 forenſi licet non poſſint relinqui immobilia, poterunt tamen cum ea lege relinqui vt vendantur, ibid. num. 26.

1 forenſes commorantes in hoc territorio, in eoque teſtantes ligantur, quo ad bona in eo ſita diſpoſitioni huius ſtatuti, ca. 319 & 193.

1 forenſis etiam quod contrahat extra territorium cum forenſi, dummodo res ſit in territorio ligatur ſtatuto de re paterna luenda, c. 417. nu. 4 Amplia, num. 5.

1 forenſis per decretum prohibitus acquirere immobilia, à contrario ſenſu poteſt acquirere mobilia, eodem capit. 417. numero 201.

1 forenſis prohibitus acquirere, non poteſt pignori accipere, ibid. num. 852.

Digitized by Google

I N D E X.

1 Forenſis non poteſt vti beneficio retrahendi ob Quota, c. 434. num. 180.

1 Forenſis habens domum, vel ædificium in hoc ducatu, ligatur Statuto de Quota, cap. 434 num. 70.

1 Forenſis cedens extra territorium non ligatur ad ſeruandas ſolennitates huius Statuti, cap. 449. num. 3.

1 Forenſis præſumitur habere ignorantiam Statutorum, & decretorum loci alieni, quibus an ligetur, notatur in diplom. Pontific. ad finem nu. 41. & ſeq.

2 Forenſis non ſuppoſitus, & non ſubditus, quid ſignificent, cap. 379. num. 418 litera DD.

2 Forenſis quis proprie ſit, cap. 438. nu. 1. litera D. & quid differat à ſuppoſito & non ſubdito, c. 489. nu. 2.

2 Forenſis an gaudeat beneficio Statuti damni dati, cap. 375. numer. 128.

2 Forenſis ligatur quando Statuto, c. 347. & quare.

2 Forenſis an comprehendatur Statuto damni dati, cap. 371. numer. 27.

2 Forenſis ligatur Statuto de ſeruitutibus ſiue vrbanarum, ſiue ruſticarum, c. 331. in Rubrica, num. 7 Et præſenti indice ſuo loco, & c. 342. numer. 24. vide alia in litera F. idem cap. 345. num. 1. Ratio eſt quia ſeruitus dependet à re prout cæteræ ſeruitutes, & quod ligentur forenſes, c. 348. num. 1.

2 Forenſes, c. 348. num. 1.

2 Forenſis etiam tenetur ad vias publicas, ſeu ſtratas aptandas, ca. 251. nu. 13. Ligatur etiam ſtatuto de conſtruendo muro, c. 342. num. 4.

2 Forenſis vbicunque ſortitur forum ratione contractus, vel ſolutionis, vel aliter, quæ ſtatuta ſeruet, cap. 179. num. 13. Et alia circa forenſem ibidem, & cap. 180. num. 26. Non gaudet beneficio ſtatutorum Mediolani, & alia ibidem circa eos, num. ſeq.

2 Forenſis etiam poſſidens bona in territorio, non tenetur ad cuſtodias, c. 221. num. 1.

2 Forenſis quod non poſſit vti beneficio ſtatuti Mediolani reſpiciente deciſoria cauſarum, cap. 240.

2 Forenſis, & non ſubditus non poteſt vti beneficio ſtatutorum de aquis conducendis, cum arceantur à beneficio ſtatutorum Mediolani in deciſorijs, cap. 247. nu. 3.

2 Forenſis quis dicatur, cap. 175. num. 6. & cap. 180. num. 2. Et non gaudet beneficio horum ſtatutorum, cap. 180. numer. 4. Et forenſibus clerici æquiparantur, cap. 180. nu. 5. & 17. & c. 201. num. 19. littera A. & num. 30.

2 Forenſis quòd non excludatur à beneficio ſtatuti, ſtatuitur ſi per apparentem, cap. 201. nu. 30. & 31. Tamen forenſium appellatione quòd non veniant clerici, cap. eodem numero 31. Nec arceantur in ſpecie à beneficio ſtatutorum Mediolani.

2 Forenſes quòd non poſſint vti ſtatutis Mediolani reſpicientibus deciſoria cauſarum, cap. 240. littera A. num. 2.

1 Fori incompetentiæ exceptio poteſt regulariter, & quandocunque opponi, c. 23. nu. 38. Idem de exceptione, quæ non redderet ipſum iudicium retronullum, num. ſeq.

1 Fora plura vbi quis ſortiatur electio eſt actoris, in quo foro conueniat reum, cap. 3. num. 9.

1 Formam nouam ſtatutorum inducens in iudicijs, non per hoc cẽſetur alterare formam in iudicando, ad Prælud. nu. 702.

1 Forma idem eſt, quòd modus, in rubr. de citationibus, numero 1.

1 Forma, ſeu modus procedendi in ciuilibus per hæc ſtatuta inductus, non alterat modum iudicandi. ibi. num. 2.

1 Formæ omiſſio in actu fiẽdo nocet omnibus etiam minoribus, ruſticis, num. 4.

1 Forma de qua hic data ad procedendum, non habet locum, nec tollit formam decidendi, & iudicandi in Rubr. de ordine procedendi in cauſis ciuilibus, num. 1.

1 Forma tradita an poſſit per æquipollens adimpleri, cap. 324. num. 183. cum ſeq.

1 Forma cenſetur inducta per ſtatutum, per verba irritatiua. ca. 464. num. 23.

2 Forma per quæ verba inducatur, cap. 479. littera B. num. 2.

2 Forma cenſetur inducta per hæc verba, non poſſint, in ſtatuto poſita, & quid alias operentur ea verba, cap. 179. Et in verbo, poſſint, præſenti Indice.

2 Forma, id eſt, quæ de forma ſunt introducta, Vide præſenti Indice, in verbo, Renuntiari, & in verbo, Negatiua, ſuis locis.

2 Forma non ſeruata actus eſt nullus, cap. 198. littera B. Et ideo cum c. 201. Incip. Statuitur ſi per apparentem, circa id quod forenſes facere tenentur volentes vti beneficio dicti ſtatuti, legitime ante omnia debent adimpleri prius ibi notata, cũ ſint ad actionem conſequendam, tamen hæc forma dicitur hoc caſu adimpleta, ſi ex eo ſtatuto fiant poſt requiſitionẽ ſequeſtri, vel obtentionem præcepti leuioris executionis, cap. eod. 201. num. 34.

1 Forum qui non ſortitur, ſtatuto non ligatur, ad prælud. numero 534.

1 Forum habens in aliquo loco tam de iure communi, quam ſpeciali, renunciare cenſetur foro, quod habet iure ſpeciali, cap. 172. num. 5.

1 Forum non mutatur per longam habitationem extra iuriſdictionem originis, cap. 310. num. 45.

1 Forum domicilij eſt potentius, quam originis, c. 311. nu. 65.

1 Fortalitia quæ dicantur, c. 167. nu. 116.

2 Fortanilis, ſeu Sorcedilis caput prohibetur fieri penes flumen publicum, cap. 242.

2 Fortuna & reſego ſuo quid intelligatur, c. 394. nu. 63. & 64.

2 Fortunam, & periculum ſuſcipiens, c. 394. num. 85. cenſetur ſuſcepiſſe caſus fortuitos.

2 Fortuiti omnes caſus an intelligantur vno ſpecificato ſuſcepti in clauſula, ac omne aliud periculum, c. 394. nu. 74. & ſeq.

2 Fortuiti caſus qui ſint, cap. 394. nu. 88. Et qualiter prohibentur, ibidem, num. 89. Inter hos eſt fluminis impetus, ibidem num. 90. Aut rei interitus, ibidem, & fortuiti caſus, & improuiſi differunt, c. eod. 394. nu. 91.

2 Fortuiti caſus, peſtis, & belli, pro quibus non vult teneri, comprehendit penuriam & famem, c. 394. nu. 131. & ſeq.

2 Fortuitis caſibus renuntians conductor, non extenditur renuntiatio ad alios caſus conſimiles, cap. 394. nu. 142.

2 Fortuito de caſu tenetur ſuſpiciens periculum in genere quãdo ſuſcipiens teneretur de leuiſſima culpa, cap. 394. numero 78.

2 Fortuito caſu ſi quis alias teneretur, & adijciat, ſuſcipiens periculum, tenebitur etiam ſi fortuitus caſus culpa aduerſarij proueniat, c. 394. nu. 79. Et circa hos caſus fortuitos, vide ibid. num. ſeq.

2 Fortuito caſui, & leuiſſimæ culpæ non datur medium, ca. 375. num. 40.

2 Fortuito pro caſu ſi locator in inſtrumento nolle teneri per re locata dicat, cap. 394. nu. 67. An tali caſu remiſſio eſſet fienda, & quid tale pactum operetur, cap. eod. num. 68.

2 Fortuitorum caſuum renuntiatio de quibus intelligat, ca. 393. num. 121. Et ſeq.

2 fortuitos caſus omnes plus eſt, quam ſi exprimatur ſuſceptio caſuum fortuitorum, c. 394. num. 57. Et fortuiti caſus ſuſceptio quid operetur, c. 364. nu. 71. 72.

2 fortuitos ad caſus per quæ verba quis cenſeatur obligatus, ca. 398. num. 87.

2 fortuitum caſum ſuſcipiens in mercibus cuſtodiendis belli tẽpore, vide belli tempore.

2 fortuitum caſum ſuſcipiens non comprehendit caſum alterius diſſimilis habentis etiam maiorem rationem, cap. 394. numero 141.

2 fortuitus caſus & improuiſus, quid differant, c. 375. nu. 43.

2 fortuitus caſus quando cenſeatur ſuſceptus, cap. 394. num. 58. & ſeq. vſque ad 62. Vide in verbo, Peſtis, & in verbo, Periculum, præſenti Indice.

2 fortuitus caſus belli ſi fiat tempore belli contractus, an cenſeatur comprehenſus, c. 394. nu. 70.

2 fortuitus caſus non cenſetur ſuſceptus, niſi in ſpecie ſit dictum, cap. 364. nu. 69.

2 forum ſortiri, & quis, & quibus modis ſortiatur, capit. 179. num. 16.

2 Foſſata iuxta ſtratas maſtras vbi ſint fienda, & cuius ſit iuriſdictio, cap. 249.

2 foſſata reducenda ad antiquum ſtatum, & modum, c. 252.

2 foſſata quòd colonus teneatur in terris conductis purgare, vide præſenti Indice, in verbo, Terras, & in verbo, Ingraſſare, cap. 381. num. 4. 6. attenditur conſuetudo loci.

1 Franciſcus Sfortia Secundus vltimus Dux Mediolani, in Diplom. num. 1.

1 Fratres Minores poſſunt teſtificari pro ſuo Conuentu, cap. 87. num. 15.

1 fratres pro fratre non eſt idoneus teſtis, nec admittit pro eo, nec contra in cauſa criminali, cap. 90. nu. 21. pro modica tamen ſumma admittitur, num. 22.

1 fratris vxor pro mariti fratre teſtimonium ferre prohibetur, num. 23.

1 frater tenetur dotare ſororem, vbi adſint bona paterna, vel materna, cap. 278. num. 172.

1 frater vtrinque coniunctus ſuccedit de iure communi æqualiter cum proximo aſcendente, cap. 287. n. 13. & 15. Idem in filijs fratrum in ſtirpes tamen, cap. 288. num. 38. vide etiam in verb. Soror, præſenti Indice. Exceptis bonis prouentis ex linea materna, quorum proprietas eſt fratris reſeruato

Digitized by Google

vſufructu patri , & quid ſi non adſint fratrea vtrinq ; coniuncti , vel adſint,ſed etiam ſint admixti conſanguinei, ſtante Statuto Mediolani,d.cap. 287.nu. 16.& 288.num 39.

1 Frater æqualationen petens,vide præſenti Indice , in verbo. Deſcendens.

1 Fratrum appellatione veniunt nedum vtrinq; cõiuncti,ſed etiã conſanguinei,ac vterini,cap. 282.num.4.

1 Frater dotans ſororem,vide in verb. Filia de iure cõmuni,præſenti indice.

1 Fratris appellatione in Statuto venit legitimus , & naturalis, cap.288.nu. 1. Et an comprehendatur adoptiuus,nu. 2.& an patruelis,num. 3.non tamen refert,an ſit conſanguineus, vel vtrinque coniunctus,ibi. num. 10.

1 Frater ſicut in ſucceſſione fratris ſororem excludit , an ſic excludatur in hæreditate ſororis à ſorore,communis eſt quod non,ibid. num. 22.& 24.

1 Frater vterinus non excludit cognatos,cap. 289. num. 9.

1 Frater vterinus amitam excludit, cap. 290. nu. 29.

1 Fratres tenetur ad impenſam ſupplementi ſtudij fratris , qui longo tempore ſteiit in ſtudio viuente Patre ex proprio ipſorum,cap. 305. num. 26.

1 Frater in diuiſione tenetur conferre veſtes prætioſas,& iocalia ſuę vxoris a patre empta,talia qualia ſunt , non autem veſtes quotidianas,ibi num. 28.

1 Fratres vtrinq; coniuncti pręferuntur fratribus tantum ex vno latere coniunctis,ſi concurrant in re paterna , cap.417.numero 556.

1 Fratres ſi ſint plures,vel Socij communiter habentes bona indiuiſa à duabus partibus, vel tribus cohętẽtiata, quod quilibet inſolidum poſſit vti beneficio Statuti de pędiis , not. cap. 433. num. 54.

1 Fraus quãdo alienationibus ineſſe cenſeatur,ad Rubr. de fraud. remo. num. 1.

1 Fraudes remouere eſt fauorabile, ibi. num. 4.

1 Fraus an pręſumatur,ſi maritus prohibitus à Statuto vxori relinquere vltra quartam relinquat cõiuncto ipſius vxoris vltra dictam quartam,vide in verb. Statutum pręedictum non impedit,pręſenti indice .

1 Fraus quomodo dicatur fieri Statuto diſponenti , quod aſcendens non poſſit meliorare conditiones deſcendentium,cap. 305.num. 36.& ſeq.

1 Fructuarius,& Locatarius ad tempus modicum,non habent ius quotæ,cap. 434. num. 16.

1 Fructuum ſuper æſtimatione iuxta l. vinum , ff. ſi cert. pet. ſententia eſt diffinitiua,cap. 41. num. 96.

1 Fructus bonorum aduentitiorum poſſunt per filium colligi, etiam in præiudicium creditorum patris , capit. 265. numero 27.

1 Fructus pendentes bonorum immobilium an comprehendantur à Statuto de re paterna luenda , capit. 417.num. 31. & ſeq.

1 Fructus pendentes an veniant appellatione bonorum immobilium,num. 32.& 33.

1 Fructus rei petitæ,& ſuper qua iudicatum,percepti medio tẽpore,vel poſt,dum victor differt petere executionem iudicati,maxime vbi reus ſit abſolutus à fructibus in ſententia,ad quem pertineant,num. 270. cap. 158.

1 Fructus percepti ex bonis apprehenſis per vxorem vtrum exienunt ſortem eius dotis,cap. 164. num. 5.

1 Fugæ ſuſpicio qualiter probetur,cap. 167. num. 12.

2 Ficti cauſa proceditur de Iure Communi ciuiliter , & criminaliter,cap. 476. nu. 11. Aduerte , cap. 497. num. 11.

2 Flagellorum ictibus ſubiectis prohibentur eſſe decuriones, in verbo,decurionatu,in iſto,& car. 3. nu. 32.

2 Flumen publicum penes prohibetur fieri caput fontanilis,capit. 242.

2 Flumen publicum,& priuatum,quę ſint,cap. 244. littera A.

2 Flumine in publico, vide præſenti indice , in verbo , publico

2 Flumine in publico non nauigabili extrahere licet tamen ex Flumine publico aquas,dũ tamen reuertantur in Flumen publicum,cap. eod. num. 244. num. 2.

2 Flumine in publico prohibetur fieri obſtaculum,cap. 244. Et quilibet poteſt illud impune remouere , ſaluo iure eorum , qui habent iustenendi ipſum obſtaculum,cap. 244.

2 Fluminis tam publici, quam priuati ad tranſuerſum , vel alicuius Rugiæ , vel Soratoris , non obſtante contradictione alicuius,aquã ducere licet per canale,cap. 245. Vide pręſenti indice,in verbo, aquas .

2 Fluminum aliquot nomina intrantium Nauigium Maius , ex verbano,ſeu Maximo,(qui Maior dicitur) lacu,deſcendens ad vrbem Mediolani habentur,cap. 329. Et pręſenti Indice, in verbo,Ticinelli.

2 Franciæ Regis Iura,& Priuilegia quis tractet, nu. 4. in fol. primo,in Diplomate .

2 Franciæ Rex inungitur oleo cælitus demiſſo,nu. 6. in diplomate. Sed nullam poteſtatem per vnctionem ſuper Temporalibus ſuſcipit,nu. 17. vbi ſupra.

2 Franciæ Rex quoſdam etiam morbos ſanat , poteſtate diuina accepta,nu. 8. diplomate prædicto,quod eſt operis,in principio .

2 Franciæ Rex fuit auctor vnius Conſilij , numero 9. vbi ſupra .

2 Franciæ Rex eſt Canonicus in multis Eccleſiis regni ſui,nu. 10. vbi ſupra .

2 Franciæ Rex & quidam alius habent priuilegium nominandi, nu. 11. vbi ſupra .

2 Franciæ Rex confert decanatum adequenſem, & alia,num. 12. vbi ſupra .

2 Franciæ Rex pro electionibus Imperatoris fiendis ſemper inſudauit interuenire,nu. 13. vbi ſupra, & aliquando interuenit electione vnius Imperatoris,licet non obtinuerit,nu. 14. vbi ſupra .

2 Franciæ Regem vbi dicitur poſſe eligi in Imperatorem, n. 15. vbi ſupra .

2 Franciæ Rex qualiter cum Imperatore ſuccedat , num. 16. vbi ſupra.

2 Franciæ Rex an poſſit iura regni transferre in Eccleſiam , nu. 18. vbi ſupra.

2 Francorum regis priuilegia,& pręrogariuas in ipſo diplomate,incipiente,Ludouicus,fol. 1. nu. 1.

2 Francorum Rex quicquis ſit,non tamen eſt Imperator num. 4. vbi ſupra.

2 Francorum Rex in ſuo regno dicitur Imperator, numero 2. vbi ſupra.

2 Francorum Rex in temporalibus aliquem ſuperiorem non recognoſcit,num. 3. vbi ſupra.

2 Francorum Rex an legibus Imperialibus aſtringatur , num. 4. vbi ſupra.

2 Francorum Rex initium regni ſumpſit à tyrannide , licet hodie dicatur eius regnum legitimum, nu. 6. vbi ſupra.

2 Frater cum videt fratrem male vti ſua ſubſtantia, poteſt petere diuiſionem,c. 483. nu. 182.

2 Frater maior poſſidens bona communia patris,an ſuo nomine proprio, vel tutorio, vel adminiſtratorio nomine fratrum, & quid ſi ſtaret in commune cum fratribus ad vnum panem & vinum,c. 483. nu. 187. 188.

2 Frater vendens ſuo,& nomine fratris,ſi frater non ratificet,emptor non facit fructus ſuos,c. 483. nu. 189.

2 Frater vnus acquirens poſt mortem patris fratribus ſimul habitantibus,pręſumitur de communi acquirere,cap. 483. numer. 193. Habet tamen quinque limitationes, quas num. ibi ſeq. videto.

2 Frater acquirens nomine communi fratrum, non exprimendo, de cuius pecunijs,in dubio cenſetur feciſſe ex proprijs pecunijs,non communibus,ſi autem exprimeret acquirere ex cõmunibus, acquirit fratri, etiam quod pecunias, & pretium non contribuat,cap. 483. nu. 199.

2 Frater ſi vnus debitum faciat , an ſit communiter ſoluendum per fratres,vel per eum qui fecit, c. 483. nu. 171.

2 Frater ſoluens condemnationem ex proprio delicto, an ipſum debitum communicet cum alijs fratribus, num. 172.& 176. cap 483. Et quid in ſimilibus, nu. ibi. ſeq.

2 Fratri prouentum ex primogenio non acquiritur alijs, n. 249. Idem ex peculio quaſi caſtrenſi.

2 Fratris appellatione in Statutis non venit ſoror , cap. 483. numer. 11.

2 Fratris expenſæ in communione cum alijs fratribus exiſtentis , ſi factæ ſint per eum in ſtudio , imputentur in partem expendentis,cap. 473. num. 178. Et quid in caſu,d. cap. 473. num. 183.

2 Fratribus non communicatur per fratrem peculium caſtrenſe, vel quaſi,quod eſt in Doctore legum, in aduocato,nu. 250. Et Notario & cauſidico, nu. 255. c. 483.

2 Fratribus in communi domo, vel habitatione viuentibus poſt mortem patris , quæ communia debent eſſe inter eos, cap. 483.

2 Fratribus duobus vnam domum conducentibus , & vno recedente , an alter teneatur ad recedentis penſionem, cap. 379. numer. 442. Et præſenti indice , in verbo , Conducentibus.

2 Fraternitas quædam dicitur ſocietas,c. 483. nu. 23.

2 Fratres in receptione dotis, etiam ſi vnus tantum recipiat , quando ſtant in communem, quomodo obligentur, ca. 483. num. 247.

2 Fratres

Digitized by Google

INDEX.

2 Fratres ruſtici, vide in verbo, Fœminæ, & in verbo, Diuiſiones, præſenti indice. Et quod in ſocietate omnium bonorum etiam tacita, non habeatur ratio expenſarum, nec fructuum quando operantur in cultura, & alia circa hoc cap. 401. nu. 6. & ſeq. & num. 10. & ſeq. quando vnus poſuit operas, & Boues, & alter tantum operas, eo. num. 15. & ibidem quando vnus ex fratribus habet plures filios paruulos, de altero fratre quid, & alia ad hunc propoſitum videnda, ibidem, numer. 16. & 17. & 18. 19. & 20. Et reſpectu ſeminum, quòd diuidãtur in ſtirpes, ibidem, & reſpectu diuiſionum fructuũ, ibidem. num. 22.

2 Fratres ſtare in communione quomodo intelligantur, ca. 483. Etiam minores, cap. eod. num. 2. vide in verbo, Abſens, præſenti indice.

2 Fratres inter quomodo Societas de Iure communi eſſe poteſt, cap. 483. num. 1.

2 Fratres inter poſt mortem Patris, in ſimul viuentes dicitur ſocietas tacita, & ſocij dicuntur ſingulares, cap. 483. num. 23. 24. 25. 26. Quæ ſocietas quomodo contrahatur, ibidem, num. ſeq. & in verbo, Societas, præſenti indice, & num. 147. Quæ requirantur.

2 Fratres an dicantur viuere ſimul, etiam ſi viuerent de communibus redditibus, cap. 483. num. 146.

2 Fratres diuidentes ſi dein communiter vixerunt, cenſentur etiã communicaſſe iterum bona, c. 483. nu. 147.

2 Fratres inter ſtantes decennium ſeparatos, an diuiſio præſumatur, cap. 483. num. 148. & ſeq. Vbi etiam aliqua ad propoſitum præſumptæ diuiſionis.

2 Fratres inter, & inter ſocios, an communio fiat ipſo Iure, & alia de communione, cap. 483. num. 190. Et alijs ibi ſeq. & ibidem, an teneatur communicare, num. 198. & ſi quidem ex hoc ſtatuto, num. 199. Fit communicatio in ſtirpes, & non in capita, nu. 200. ibidem limitatur, vt ibi in laborerio.

2 Fratres in caſu dotis, quid, cap. 483. nu. 234. cum ſeq. diuerſos caſus ad dotes ſpectantes.

2 Fratres minores etiam ligantur beneficio, cap. 483. nu. 2. Quod aliter eſt de Iure communi, niſi certis caſibus, ibidem, nu. 3. vide in verbo, Sociorum, & ſocidorum, præſenti indice, alia ad hunc effectum.

2 Friuolæ exceptiones, vide in verbo, Appellationes, cap. 398. num. 57.

2 Fructuario an liceat arbores fructiferas ſuccidere, c. 366. nu. 5. Et in verbo, Colono pręſenti indice, & in verbo, Fructiferas, & in verbo, Vſufructuario, verbo, Fructuarius, quod fructuarius poteſt fructus immaturos tollere, ſi tamẽ ſint prope maturationem, c. 382. nu. 19.

2 ad Fructuarium vel proprietarium an ſpectent arbores ſiccæ, vi ventorum, vel fluminis auulſæ, cap. 382. nu. 10. & 11. & in verbo, Arbores, præſenti indice.

2 ad Fructus aliqua pertinentia circa condemnationem, & compenſationem in ſententia & eius exceptione, nu. 196. & ſeq. cap. 400.

2 Fructibus Domini pro colligendis Maſſarij nil accipiant, cap. 385.

2 Fructibus in pendentibus an tacitam hypothecam habeat colonus reſpectu partis coloniæ, c. 383. nu. 12.

2 Fructibus à ſolo ſeparatis ſi damnum etiam intolerabile eueniat locatori an fienda remiſſio, vel ne, vide c. 379 num. 175. & multis ſeq.

2 Fructibus in pendentibus colonus quid prætendere poſſit, ca. 383. nu. 9. 10. & ſeq.

2 Fructiferarum appellatione quæ plantę veniant, ca. 366. nu. 8. & in verbo, Plantæ fructiferæ, pręſenti indice, vbi etiam alia notantur.

2 Fructiferarum plantarũ ſuccisio an liceat colono, vſufructuario, vel adminiſtratori, & quibus caſibus ſuccidere, vide in verbo, Præſenti indice.

2 Fructiferarum arborum ſuccisio dicitur mala verſatio, quæ dat cauſam expellendi emphyteutam, cap. 379. numer. 368. Et ſucceſſor harum plantarum dicitur latro, vide in verbo, Latro.

2 Fructuum appellatione quæ veniant, cap. 382. num. 14. & 383. num. 19. Et an etiam veniat palea, & fęnum, & an debeatur medietas Domino, cap. 382. num. 16.

2 Fructuum ad omnes expenſas temporales tenetur colonus, ca. 383. num. 15

2 Fructuum dominicalium pars eſt dimidia, nõ deductis impenſis, cap. 383. num. 14.

2 Fructuum appellatione an intelligantur deducta inpenſæ collectionis, & quando, ca. 381. num. 9. & quando debeantur integri, c. eod. & nu. 6. & 382. nu. 16.

2 Fructus in fundo diuidi poſſunt per Dominum, cap. 393. & tali caſu colonus partem dominicalem Domino conducere tenetur, aliaque facere, quæ in verbo, Colonus appellatione, an autem idem poſſit, reſpectu fructus diuidere colonus, cap. 383. num. 3.

2 Fructus licet adhuc pendentes quandoq; cenſentur, vt ſeparati à ſolo, c. 394. num. 183.

2 Fructus intelliguntur, deductis expenſis in cõtractu lucratiuo, cap 383. num. 16.

2 Fructus de proximo colligendi pro collectis habentur, ca. 383. num. 13.

2 Fructus pendentes an cenſeantur pars fundi, capit. 283. numero 10.

2 Fructus an teneatur ſoluere bonæ vel malæ fidei poſſeſſor, cap. 379. num. 42.

2 Fructus collecti, & non reconditi ex bonis Eccleſiæ pertinent ad nouum ſucceſſorem, c. 383. nu. 14.

2 Fructus beneficij Eccleſiaſtici intelliguntur deductis expenſis, cap. 383. num. 17.

2 Fructus non maturos prohibetur maſſarius, & partiarius colligere, & ſi colligat ad quid teneatur, c. 382. nu. 17. 18. & ſeq.

2 Fructus perdit immaturos maſſarius eos colligens, capit. 386. numer. 5.

2 Fructus & redditus, idem ſunt, potior tamen eſt redditus, cap. 483. num. 1.

2 Fructus de terris maſſarij, vel qui partim dare debent Domino, vel locatori, non remoueant ſine præſencia Domini, vel nuntij, cap. 381.

2 Fructus ſeminati per colonum poſt terminum ſunt Domini, ſi facti in termino & poſt terminum collecti ſunt coloni, ca. 408. num. 8.

2 Fructus naturales qui ſint, cap. 360. nu. 1.

2 Fugæ ſuſpitio quomodo probetur, cap. 69. nu. 62 & 63 & quæ requirantur, eod. cap. nu. 63. & ſeq. & qui non poſſint, ibidem præcipue, nu. 73. & 74.

2 Fugæ ob ſuſpitionem captus an relaxetur fideiuſſori, & quem fideiuſſionem præſtet, cap. 154. num. 2. 3. & 4. & quid contra talem ſeruare teneatur capi faciens, nu. 5. & 6.

2 Fugæ ſuſpitione contra maſſarios quid poſſint Domini, cap. 407.

2 Fugæ ſuſpitio ad hoc vt ſit legitima debet ſuperuenire poſt debitum contractum, cap. 407. num. 5.

2 Fugientem contra Iudicem in ſyndicatu iuratur vel doloſum, cap. 40. num. 11.

2 Fugitiui qui dicantur, cap. 69 nu. 19.

2 Fugitiui capi poſſunt quolibet die etiam feriato, c. 69.

2 Fugitiuus pupillus non poteſt capi, cap. eod. 69. nu. 9.

2 Fugitiui equus poteſt capi, ca. 69 numero 13. Pecunia, ibidem numer. 12.

2 Fugitiui priuilegium non eſt contra Doctorem actu legentem, nec contra militem in armata Militia militantem, cap. 69. numer. 16.

2 Fugitiui Mercatores qui dicantur, cap. 69. nu. 20.

2 Fugitiui etiam dicuntur præparati ad fugam, quo ad capturã, cap. 69 nu. 21. Qui poſſunt capi, eod. cap. nu. 22. Et alia circa Fugitiuos videnda, eod cap. 69. num. 22. & ſeq.

2 Fugitiui captura quando ceſſet, eod. cap. 69. nu. 37. & 38.

2 Fugitiuus, vel fugæ ſuſpectus non comprehenditur in (ca. 64. prohibente) quem capi, vel derobari diebus certis eod. ſtatuto prohibitis, eod. c. litera A. Quia hi poſſunt capi in domo etiam pendente appellatione.

2 Fugitiuus ſemper cenſetur bannitus, cap. 69. num. 11.

2 Fugitiuus debitor debet capi ciuiliter eum non vulnerando, alias ſi creditor eum vulneret, perdit creditum, c. 69. nu. 31. Et alia multa circa hoc, ibidem.

2 Fugitiuus quolibet die etiam Dominico capi poteſt, cap. 69. num. 47. Et quolibet loco, num. 44 45. ibidem.

2 Fumus domus partis inferioris, quid, vide in verbo, Domus partem inferiorem.

2 Fundus à prædio, ſiue ædificio quid differat, ca. 343. litera D. & præſenti indice, in verbo Prędia.

2 Funeris impenſa pręfertur omnibus creditoribus habentibus tacitam hypothecam, cap. 390. num. 76. & 77.

2 Funebres impenſas, & pompas coercentia Statuta ſunt, c. 465. 466. 467. 468. 469. 470. & 471.

2 Funebrium expenſarum (quæ obſequia defunctorum in ſcribuntur) & expenſarum funeralium rubrica eſt generalis, car. 221. à tergo, hæc circa Statutum diſponens tanquam circa quiddam ſpeciali an valeat, ead. rubrica.

2 Funebribus veſtibus, ſeu lugubribus, qui indui prohibentur, & non, cap. 465.

2 Furcarum erectio eſt meri imperij, cap. 19. num. 25.

2 Furioſus, & demens nõ poſſunt locare, & ab eis cõducẽs ſi poſ-

Digitized by Google

I N D E X.

ſidet ad quid teneatur,c.379.num.84.

2 Furno conducto ad coquendum pro decem in anno, aucta vel diminuta familia non augetur vel minuitur ſalarium, cap. 394.num.344.

2 Facti cauſa proceditur de iure communi ciuiliter & criminaliter,c.476.nu.11.Aduerte c.497.num.11.

2 Furtum an veniat appellatione damni,c.371.nu.1.

2 Furtum non poſſe computari inter caſus fortuitos, capit.375. num 42.

2 Fuſtaneorum dealbatores,aciarum & drapporum,quid poſſint in qualibet aqua, & in quacunque parte ciuitatis,c.308.

2 Fuſtaneorum dealbatores,c.325.326.317.323.

2 Futurum ad tempus regulariter ſtatutum trahitur, capit.237. num.1 & cap.210.num.3.

G

1 GAbella ſi ſoluenda ſit pro venditione, non ſoluitur ex pacto de vendendo,c.328.nu.7.& c.420.nu.8.

2 Gabellarum & tributorum conductori, quando penſio augetur,præcipue aucto territorio,c.394.nu.239.& multis num. ſeq.Et quando ſit remiſſio pręcipue à num. 287. vſque ad nu.315. Vbi de tempore peſtis & belli etiam notantur multi caſus,& in verbo,Remiſſio,pręſenti indice, idem in verbo,Belli, & eod.cap.num.316.& ſeq.

2 Gabellarum venditor ſemper appoſuiſſe cenſetur clauſulam, per quam datiariis promiſſum ſit nil facere, propter quòd impediatur gabella,c.394.num.323.& ſeq. Publicano etiã ſit remiſſio,ſi ſuperior collectas, & noua onera imponat, ca. eod.num.324. & ſeq. quibus locis te remitto,ſi quid reſpectu remiſſionis ſcire deſideras cauſa vectigalium, & Publicanorum.

2 Gallaratum,cap.96.

2 Galli Iudex Mediolani in Curia multum Magn. Prætoris, vide præſenti Indice,in verbo, Iudex.

2 Galli Iudicis electio,c.14. littera A.

2 Gaſparis Vicecomitis I.C. Illuſtriſſimi & præſtantiſſimi, nunc Mediolani Archiepiſcopi laudes aliquas percurrit, horum Commentariorum auctor in Epiſtola per elegãti,qua opus horum commentariorum ipſi ampliſſimo viro dicatum legitur.car.1.

1 Geminata verba vbi ſint appoſita in ſtatutis,ſerioſè,non ex ludibrio appoſita cenſentur,ad prælud.nu.786.

1 Generale vnum quando adeſt, & alterum ſpeciale, attenditur ſpecialitas,ad pręlud.num.321.

1 Generale ſtatutum an comprehendat omnes perſonas priuilegiatas priuilegio generali,ibi.nu.538.& ſeq.tribus num.

2 Generale ſtudium quod dicatur.c.357. littera B. In ex ca.eod. Profeſſores Medicinæ ad minus annos tres continuè, c eod. littera C. in legum eruditione ſunt ad annos ſex. Hodie tamen ad quinque annos reducti, c. eod. examinatur prius quilibet, antequam in Collegium phyſicorum recipiatur, ſed Legiſta non,ibid. littera D. Examinationi dicti Mediolani ſublata difficultas, quot examini intereſſe deberent, ca. eod. littera E. Doctor autem de Collegio Mag. I.P.Mediolani debet eſſe oriundus, & de antiqua familia Mediolani,c. 357.littera I.

1 Generaliter,vel indefinitè ſtatutum loquens non comprehendit quod eſt minimum,ibi num.481.& ſeq.

1 Generaliter ſtatuta loquentia ſiue in perſonam, ſiue in rem, non trahuntur ad bona extra Territorium ſita,ibid.numero 687. etiam ſi ſint odioſa, ſiue fauorabilia,numero 688 & de hac materia licet videre plura diuerſimode, ibi per totum. num.699.

2 Generalitate non tollitur ſpecialitas in ſtatutis,c.379. n.414. in verbo,Statutum ſpeciale,& in verbo, Specialitas.

1 Genero relictum an cenſeatur relictum contemplatione filiæ,& ad eam pręcęteris filiabus meliorandam, c. 306. num.10.

1 Genero dotem ſi dedit ſocer,quam filia non vult ratificare, an ex tali dote cenſeatur filia meliorata poſtquàm licèt illa nolit ratificare,non poteſt tamen illa dos à marito repeti, ibi num.11.

1 Gradus quid ſit,cap.289.nu.18.

1 Graduum computatio in dubiis ſemper fienda iuxta ius ciuile in ſucceſſionibus,nu.19. In matrimoniis verò ſecundum ius Canonicum,num.20.

1 Grauamen parti illatum non tollitur per appellationem, cap. 131.num.308.

1 Guarentigiatum inſtrumentum dicitur illud factum ſuper præcepto parti facto,vt ſoluat,c.42.num.139.

2 Guaſtum quid dicatur,c.346.num.2.littera C. & cap.371.per totum,& 373. Et quid veniat,eod.cap. num.5. & cap.375. num.19.& 20. Vaſtatio,ſeu Guaſtatio, idem quòd depopulatio,cap.375.num.52.

2 Gubernator ſtatutorum Mediolani officio Pannigarolarum quibus ſit exemptus,cap.351.num.8.

2 Gloriettę quando tollendę,cap.333. num.7. Item vide, capit. 348. Et præſenti indice, in verbo, Baltreſca, & in verbo, Ponticelli,& c.eod.nu.4.& nu.15.vſque ad vltimum incluſiue,& in verbo,Baltreſca,& in verbo, Ponticellus,præſenti indice.

2 Gradus an fieri poſſint in via publica,vt aſcendatur in domum priuati,c.252.num.16.

2 Grammaticę Magiſtri qua fruantur immunitate Mediolani,c. 35.nu.10.& in verbo,Immunitas,& verbo, Onera ad quæ, pręſenti indice.

2 Grammaticę Magiſtri,fidelem & ſolicitam quam curam habere debent,c.361.Quę tamen dicitur non ſeruari, & cauſam, & alibi ibi vide.

2 Grandinum cauſa quando non ſolet fieri remiſſio conductori,cap.364. num. 173. Et quando debet fieri, capit.eodem num.174.

2 Guerra cauſa eſt,qua conductor poteſt recedere a colonia impune,cap.394.nu.2.litera I.

2 Guerræ,vide in verbo,Belli,pręſenti indice.

1 Guloſi quotidie in tabernis ſtantes, & luſores repelluntur à teſtimonio,cap.90.num.65.

H

1 HAbere,verbum hoc,quid importet,c.433.nu.4. cap.434. num.13.14.& c.442.nu.2.& 3.

1 Habere de ſuo quis dicatur.c.312.num.10.& ſeq. & habere intelligitur aliquando pro ſola poſſeſſione, tamen in hoc ſtatuto intelligi debet de dominio non de ſola poſſeſſione, cap. 433.nu.5.& 6.

2 Habere,verbum,quot modis accipitur,c.343.littera L. Sed hic pro vero Domino.

1 habilitatio comprehendit legitimationem, & diſpenſationem, c.456.ſub nu.24.

1 habitaculum ad eligendum valet citatio, vbi citatus à iudicii loco diſtet,cap.3.num.10.

1 habitaculi electio eſt facienda per illos, qui habitant extra corpora ſanctorum,in Rubr.cap.83.

1 hrbitaculum ad eligendum,an & quando habitantes in ciuitate compelli poſſint,d.c.38.nu.4.ampliando,nu.7.

1 habiraculum in quo loco eſt eligendum,ibi num.8. & procurator quando id eligere poſſit,num.9. quo electo an liceat variare,num.11.

1 habitacula duo, vel plura non poteſt quis in eadem cauſa eligere,num.10.

1 habitaculum electum in cauſa principali, cenſetur electum in cauſa appellationis, licet ſit diuerſa inſtantia, cap. eod nu. 12. Quis tamen in cauſa appellationis etiam abſque cauſa habitaculum variare poteſt,maxime ſi electio primi ſit facta tantum in cauſa principali,numer.14.ſicut etiam ceſſat hæc diſpoſitio,ſi duę ſint iuriſdictiones in ciuitate, & loco diuerſorum dominorum reſpectu cauſę principalis,& appellationum, num.eod.

1 habitaculi electio fieri debet in loco, in quo proceſſus pendet, num.15.& qualis ſit iſte locus,num.16.& 17.

1 habitaculi electio in qua iudicii parte fieri debeat, nu.18.

1 habitaculum non eligentis pœna quę de iure.d.c.38. nu.20.& quę ex ſtatuti huius diſpoſitione,num.ſeq.

1 habitaculum quando teneatur eligere comparens per procuratorem,habitans ipſe extra ciuitatem,c.77.num.6.

2 habitaculum Mediolani eligant, ca.198. etſi non eligatur actus ſunt nulli,cap eod.

2 habitans,& habitator differunt,cum habitans intelligatur ſine familia,habitator cum familia,c.375.nu.97.

1 habitantes qui intelligantur,c.38.num.3.

2 habitantium in villa appellatione, non veniunt habitantes in confinibus,c.375.num.98. Domini habentes poſſeſſiones in his locis,vbi non tribuant,non ligantur,c.375. nu.99.

1 habitare,quomodo,& quando,& in quo loco quis dicatur, c.1. num.139 140.& 142.

1 habitare,& morari in ciuitate quis dicatur,licet per tres menſes moretur turi,num.143.

1 habitare quis dicitur in domo,vbi vxor habitat, licet ſeorſum à marito habitet,ſi tamen cum ea coheat,nu.144.

1 habitare cum familia in vno loco quis non dicitur, qui habet ibi vnum,vel duos ſeruitores,ibi. numero 149. & cap. 311. num.51.

1 habitare ſi quis ſit ſolitus in duobus locis,diuerſis temporibus

annis,

Digitized by Google

INDEX.

Annis, vel eodem tempore, in quo loco citari debeat, dicto cap. 1. num. 156. & cap. 2. nu. 2 1.

1 Habitare quis dicitur, quando animum habet habitanti, & non aliter, ca. 311. num. 38. Ex qua concluſione infertur ad multa. num. ſeq.

1 Habitare is non dicitur, qui habet animum in alio loco, etiam ſi per mille Annos habitaret, ibi. nu. 41.

1 Habitare quis dicitur in eo loco, vbi familiam alit, ibidem nu. 50. niſi ſit ipſe ſolus, quo caſu vbi ipſe eſt habitare dicitur, ibi. num. 48.

1 habitare cum familia is dicitur, ſi plures fuerint à principio, licet ad vnum dein fuerit redacta, ibi. nu. 52.

1 Habitare cum Patre, vel aſcendente cenſetur filius, vel deſcendens, quādo apparet quod ipſe filius, vel deſcendens eſt principalis in domo, cap. 416. num. 249.

1 Habitare in eadem habitatione dicitur etiam is, qui eſt abſens ex cauſa ſtudij, & negotiationis, ibi. nu. 252. & 253.

2 Habitare quis non dicitur in loco, quando habet animum redeundi, cap. 375. num. 97.

2 Habere in Statuto Mediolani verbum eſt vulgare, cap. 220. Explicatur hic, cap. eod. nu. 2. litera B.

2 Habitare quis dicatur in loco, quando habet animum redeundi, cap. 97.

2 Habitare qui dicatur, & non, cap. 198. litera B. & c. 217. nu. 34. Et habens familiam in villa, licet ipſe in ciuitate habitet, dicitur in villa habitare, quia familia inſpicitur, vt quis dicatur habitare in aliquo loco, cap. 217. nu. 35. Et qui dicatur habitare, c. 217. nu. 113.

2 Habitare quis dicitur in ciuitate, licet habitet in ſuburbijs, ca. 217. litera I.

2 Habitare quanto tempore, & quomodo eſt permiſſum ciui Mediolani extra ciuitatem Mediolani, abſque eo, quod teneatur ſuſtinere, vel ſoluere aliquid cum Nobilibus, vel vicinis terræ, vbi habet poſſeſſiones habitans, vel etiam conductas, cap. 231.

2 Habitare quis ciuis quomodo intelligatur ad executionem, d. c. 231. el 1. nu. 1. litera H. & R.

1 Habitatio quotuplex ſit, cap. 1. nu. 138.

1 Habitatio principalis dicitur in ea Domo, in qua eius familia habitat, licet ipſe principalis alibi maneat, ibi. nu. 147. licet non dicatur eius propria habitatio, num. ſeq.

2 Habitatio, vocabulum eſt magis latum, quam ſit caſſina, locus, idem notatur de caſſamento & domo, cap. 237. num. 5. & 6. vide etiam in verbo, Ædificium, & in verbo, Nonum, & in verbo, Cemento præſenti indice.

2 Habitatio poteſt locari generaliter, cap. 379. num. 149. Vbi locetur alteri idoneo.

2 Habitatio quæ dicatur, cap. 379. nu. 421.

1 Habitationis domus alicuius dicitur ſiue propria, ſiue conductitia, ſiue precaria ſit, ibidem nu. 150.

1 Habitationem vbi quis non habet, quomodo poterit valide citari, d. cap. 1. nu. 160. & c. 2. nu. 20.

1 Habitatione communi ſufficit ſtare adhoc vt adimpleatur Statuto, quod quis debeat ſtare ad vnum panem, & vinum, ca. 64. num. 5.

2 Hæredes plures quando non pro portionibus hæreditarijs, ſed in ſolidum ad opus teneantur, c. 147. nu. 53.

2 Hæredes qui prima facie conueniri poſſint, ex c. 201. litera D. & eod. c. 201. litera EE. nu. 12.

2 Hæredi non informato non datur Sacramentum de damno dato, cap. 232. nu. 1.

2 Hæredi locatoris, & conductoris tranſit contractus locationis, cap. 399 num. 20 limitatur, nu. 21. & ſeq.

2 Hæredibus & in hæredes tranſeunt omnia Iura actiuè, & paſſiue etiam facultas iurandi ex Statuto pro damno paſſo. Sed ſi priuilegium eſſet perſonale, non tranſit ad hæredes, capit. 379. numero 402. Et quando dicatur Priuilegium perſonale, in verbo, Perſonale, Idem capit. 387. numero 41. Litera S. reſpectu actionum, quæ tranſeunt, in hæredes, idem damnum paſſi, ibidem, & circa iuramentum præſtandum per colonum, & ſimiles ſuper ſolutione ficti contra Dominum, Idem per coloni, & vltupra hæredes, cap. 390. numer. 4

2 Hæredibus, & ſucceſſoribus tranſit locatio, & conductio, cap. 379. num. 163. Et quibus caſibus, fallit ibidem, & in verbo, Locatio, & verbo, Conductio, multi ſunt expreſſi caſus.

1 Hæreditas eſt perſona ficta, cap. 5. nu. 47.

2 Hæreditas iacens non dicitur eſſe alicuius, vnde ſtante Statuto imponente pœnam intranti fundum alienum, non procedit, ſi intret fundum hæreditatis iacentis, capit. 363 numero 9.

1 Hæreditas adita per filium, vide præſenti indice, in verb. Bona poſt admitti.

1 Hæreditas facto, & verbis poteſt adiri, c. 75. nu. 2.

1 Hæreditas an adita cenſeatur per confectionem inuentarii, ca. 272. num. 45.

1 Hæreditas filio delata, & ab eo non adita, an tranſmittatur ad matrem à ſtatuto excluſam, cap. 301. nu. 8.

1 Hæreditas verbum, comprehendit etiam hęreditates Clericorum, cap. 311. num. 20.

1 Hæreditas quando pręſumatur opulenta, ibidem num. 149. & cap. 416. num. 60.

1 Hæreditas Ius an comprehendatur ſub ſtatuto de re paterna luenda, c. 417. nu. 35.

1 Hæreditate iacente denuntiatio fit apud Iudicem, d. cap. 417. num. 787.

1 Hæreditatem qui non poſſit adire non denegatur per audientiam denegatam, cap. 10. nu. 90.

1 Hæreditariam rem reſtituendi facultatem an habeat, vel ne, quis non tenetur reſpondere, ibi. num. 8.

1 Hæreditatis aditio ſine ſolemnitate Statuti, c. 328. an & quando ſit prohibita mulieri, dicto cap. 328. nu. 138. & 139. cum pluribus num. ſeq. late.

1 Hæreditatis repudiatio vtrum poſſit fieri ſine hac ſolemnitate, ibi. num. 158. & 159.

1 Hęres in effectu quis ſit, ad Pręlud. nu. 459. & ſeq.

1 Hæredis ſtatutum mentionem faciens intelligit de hærede in infinitum, ibi nu. 458. & comprehendit etiam fideicommiſſarium, num. 461.

1 Hæreditatum iacentium cauſæ committuntur conſilio ſapientis, cap. 27. num. 54.

1 Hæredes ſi plures fuerint, qui inuentarium non confecerint, vno non exiſtente ſoluendo, alij tenentur, d. c. 272. nu. 64

1 Hæredi ſcripſi datur terminus ad deliberandum, ibi. num. 48. & pro hæreditate adeunda terminus iſte eſt Iudici arbitrarius, num. ſeq.

1 Hæredi primo non ſolum, ſed etiam vlteriori ſicut competit beneficium huius ſtatuti, ſic etiam contra eos procedit eiuſdem diſpoſitio, cap. 42. nu. 110.

1 Hæres ſi ignoretur, qualiter ſuccurratur creditoribus qui intētarunt actionem, ne inſtantia pereat, c. 21. nu. 39.

1 Hæres cum beneficio legis, & inuentarii durante termino ad conficiendum inuentarium, non ſubiacet diſpoſitioni huius ſtatuti ibidem numer. 113. & poſt eum confectum quomodo ſubiaceat, num ſeq.

1 Hęres conuentionalis veluti ex cauſa proueniente ex matrimonio, ſocietate vel pacto non poteſt conueniri via de qua hic, d. cap. 42. num. 117.

1 Hęres quod quis ſit, & ſucceſſionis probatio quando poſſit fieri, ibi. nu. 121. & quę ſolemnitates in ea requirantur, nu. 123. Ampliando num. 126.

1 Hęres quod quis ſit probandi modus, num. 125. ibi, & cap. 84. numero 10.

1 Hæres debitoris non poteſt dici in mora, niſi interpellatus, vel habuerit ſcientiam, cap. 43. nu. 59.

1 Hæres ſi nemo eſſe vult, tunc dicitur quem deceſſiſſe ſine hęrede, non ſi hæreditas ſit iacens, cap. 65. nu. 11.

1 Hæres quis an ſit interrogari quomodo poteſt, cap. 74. num. 2. & 3. Et qualitas hęc quod quis ſit hęres poterit etiam omiſſa interrogatione probari, nu. 4. & reſponſio ſimplex ad ſimplicem interrogationem facit quem hęredem inſolidum, ca. 75. num. 4.

1 Hęres quod Dominus ſit, Procuratoris reſponſio eidem nocet, niſi probetur contrarium, d. cap. 75. nu. 29. quod contrarium probari poteſt, num. ſeq.

1 Hæres quando poteſt iurare de facto defuncti, c. 95. nu. 61.

1 Hæres vniuerſalis etiam non nominatus in ſtatuto de iure cōmuni conueniri poteſt vigore pactorum executiuorum, cap. 156. nu. 10. & hæc concluſio procedit non ſolum in primo, ſed in vlteriori hærede, ibi. num. 11. Habet etiam locum in poſſeſſore bonorum, quia venit nomine hæredis, numer. 12. Poteſt etiam exerceri contra fiſcum ſucceſſorē, & ab eo cauſam habentem vniuerſaliter, numero 13. non procedit autem contra ſucceſſorem ſingularem, niſi adſit conſtitutum, num. ſeq.

1 Hęres ſcriptus in teſtamento qualiter conſeruetur in poſſeſſione bonorum defuncti, c. 157. n. 28.

1 Hęres cōtra quem petitur executio de Iure communi ſemper citandus eſt, cap. 159. nu. 3.

1 Hęres cum beneficio legis & inuentarii poteſt aſſignare, creditoribus etiam inuitis, tot nomina debitorum, c. 163. nu. 18.

1 Hęres carcerari non poteſt pro debito in materia correctoria Iuris communis, quia tunc non extenditur diſpoſitio ad hęredem, cap. 167. num. 80.

Digitized by Google

INDEX.

1 Hæres confecto inuentario tenetur vendere, & ſoluere creditoribus, vel bona creditoribus tradere, vt damnum aliquod ipſe non patiatur, cap. 272. num. 51.

1 Hæres non conficiens inuentarium in foro conſcientiæ non tenetur vltra vires hæreditarias, ibi. num. 59. Idem ſi legatarij dicant non ſufficere patrimonium relictum, nu. ſeq.

1 Hæres non conficiens inuentarium regulariter tenetur vltra vires hæreditarias, ibi. nu. 61. Fallit num. ſeq.

1 Hæres inuentarium non conficiens ſicuti amittit falcidiam, an etiam amittat trebellianicam, num. 65. & ſeq. & ibi quid de æquitate canonica.

1 Hæres non conficiens inuentarium perdit creditum ſibi debitum per defunctum, ibidem num. 73. Repellitur etiam à vendicatione rei ſuæ alienatæ per defunctum, nu. 74.

1 Hæres non conficiens inuentarium tenetur factum defuncti approbare, nu. 75. Tenetur etiam inſolidum ad legatum arbitrarium teſtatoris etiam pro alimentis, num. ſeq. & an gaudeat beneficio citationis bonorum, c. 408. nu. 75. & 76.

1 Hæredis capacitas attenditur tempore hæreditatis delatæ, non autem conditi teſtamenti, c. 311. num. 19.

1 Hæres cum beneficio legis & inuentarij à generali vſufructu omnium bonorum deducit omne creditum, quod habet cum teſtatore, cap. 215. num. 84.

1 Hæredis nominatio cenſetur facta, ſi fiat ad interrogationem Notarij, cap. 320. num. 4.

1 Hæredes exprimuntur in ſtatuto, ne dicatur priuilegium eſſe perſonale, c. 444. nu. 11. Non autem in verbo illo hæredum ſingulares comprehenduntur perſonæ, nu. ſeq.

2 Hæres debitoris poteſt capi, c. 59. nu. 12.

2 Hęres alicuius volens vti beneficio ſtatuti Mediolani, ſi per apparentem qui poſſit, cap. 201. num. 7. litera L. & num. 8. litera M. & filius, non per hoc quod ſit filius, dicitur hęres, ca. 201. num. 8.

2 Hæres cum beneficio legis facto inuentario, præſumitur extraneus, cap. 279. nu. 164.

2 Hæres ſubintrat locum Domini, vel locatoris in caſu, cap. 383. nu. 417. Non autem ceſsionarius.

1 Hæres in cauſa cõtra eundem reum per plures inquiſitores poteſt ferri ſententia, cap. 8. num. 69.

2 Hęreticam contra prauitatem factæ conſtitutiones, & de quibus in ſtatutis regiſtratis officio panigarolarum obſeruentur, cap. 215.

1 Hæreticus non admittitur ad teſtimonium, c. 90. nu. 7.

1 Hebræorum cauſæ quando committantur conſilio ſapientis, cap. 27. num. 55.

1 Hebræa Mediolani contrahens tenetur ſeruare ſolennitatem huius ſtatuti, cap. 328. num. 25.

1 Hermaphroditi in perſona tanquam mixta non habet locum diſpoſitio de qua hic, ibidem num. 30. ſeq.

1 Hermaphroditus in quo ſexu præualeat quomodo dignoſcatur, ibi num. 33.

2 Hypotheca quando tacitè inducatur, & ſi in ſimilibus, c. 248. num. 17.

2 Hypotheca inducta à ſtatuto dicitur tacita, cap. 380. nu. 7.

2 Hypotheca in inuectis, & illatis quomodo ſit, in verbo, Prælatio, & in verbo, Inquilinus propriè, & multa, cap. 390. à nu. 29. vſque ad 37. Et quid differat hypotheca Inducta per ius commune, & ſtatutum, cap. 391. num. 34. & ſeq. numer. 38. & ſequen.

2 Hypotheca in bonis malefactorum, cauſa damni an contrahatur, cap. 375. num. 185.

2 Hypotheca, vide in verbo, Inquilinus propriè, & in verbo, Prælatio, præſenti Indice, & cap. 390. num. pluribus, pręcipue, 5. 10. 12. & 15. cum ſeq.

2 Hypothecam in rebus maſſarij, & quando habeat locator, & non, cap. 406. num. 1. & 3.

2 Hypothecam in priorem qualiter facta alienatione bonorum mariti, conſentientique vxore bona eadem reincidant, cap. 500. num. 53. Vide etiam, in verbo, vxori præſenti indice.

2 Hirundines capienti pęna eſt, cap. 444.

2 Homicidij pœna Index tenetur ſi pecunia corrupta condemnat innocentem, cap. 40. num. 48.

1 Homicidium committens dicitur exercere artem reprobatam, cap. 415. num. 53.

1 Homines loci non præſumuntur ignorare Statuta ipſius loci, ad Prælud. nu. 547. Ideo non audiuntur, niſi ignorantiam probauerint, num. ſequ. & qui ſubiaceat huic ignorantiæ, & de multis modis, & pręcipue contra, & ad fauorem forenſium habes à num. 549. vſq; ad num. 559.

1 Homines huius territorij ligantur Statutis territorij, cui adiacent, niſi retineant nomen regalis dignitatis, cap. 153. nu. 2. vel niſi habeat locus adiacens, & connexus iura diſſimilia, vel ſit fœdus inæquale, num. 3. & 4.

1 Homo liber paciſci non poteſt, nec conuenire, vt carceretur, niſi in termino ſoluat, cap. 167. num. 21.

1 Homo adſcriptitius, vel bos, vel aſinus, vel ſimilia fundo addicta an comprehendantur in Statuto de re paterna luenda, 417. num. 40.

1 Honores quod non præſcribantur quid comprehendatur appellatione honorum, cap. 114. num. 11.

2 Honori animi non poteſt accuſatus criminaliter pendente iuditio criminali, & licet antiquos retineat, vide in cap. 3. nu. 36. & in verbo accuſatus, & in verbo decurionatus ad honores.

2 Hora præciſa comparendi non eſt de ſubſtantia in citatione, cum intelligatur ad horam conſuetam, cap. 1. num. 119. Sed ſi fiat citatio de proferenda ſententia, non expreſſa hora, ferri debet vltima diei hora, num. 120.

2 Horatius Carpanus Illuſt. I. de Ill. & venerando Collegio Iuditium Mediolani auctor eſt horum cõmentariorum in ſtatuta hæc (Nouiſſima appellata) æditorum quibus, & alijs compoſitionibus ab ſe in lucem æditis, non mediocrem ſui ingenij vim oſtendit. Hic de ſe ipſo cum incidenter ſcriberet affirmauit, cap. 3. num. 39. litera B. ſe fuiſſe aſſeſſorem Illuſt. Prætoris Cremonæ, Hieronymi Mootij integerrimi Senatoris Mediolani Iureconſulti Illuſtris, quo tempore cum Illuſt. Carpanum in ipſa Cremonæ Ciuitate bis mille ſententias diffinitiuas tulliſſe à fidedignis compertum eſt eoq; Mediolanum reuerſo, cum inter alios Illuſt. Laicos Mediolanenſes Patricios (vt fit) eſſet electus, cap. 265. forum piſcarium cõſtitutum fuit Broliumq; S. Stephani P. O. quod antea limoſum erat lapidibus exornatum ad publicam elegantiam, & vtilitatem.

2 Hortorum in clauſuris reſpectu murorum quid ſeruandum, cap. 342. Et præſenti indice in verbo muri refectioni, eod. cap. 342. num. 64. ſi curtis cum horto ſit hęrens, & ca. 342. numer. 67. vbi legitur idem ſeruandum inter hortos, quod inter curtes.

2 Hortus comprehenditur appellatione domus circa priuilegiũ capturę quando ad eum itur ex domo cap. 65. num. 10. Sed ſi non itur per domum eſt ſecus diſpoſitum vt ibi.

1 Hortus adiectus rei paternæ, vt domui, an veniat rei paternæ appellatione ita vt poſſit retrahi, c. 417. num. 70.

1 Hortus ædibus non annexus quod comprehendatur in Statuto de prædijs, cap. 433. num. 11.

1 Hortus non muratus quod non comprehendatur in Statuto de prædijs, ibi. num. 12.

1 Hortus annexus domui an ſubiaceat Statuto de quota, ca. 434. num. 154.

2 Hoſpes penes quem (vt ſolet) beſtiæ alendæ deponuntur, quid iuris habeat pro alimentis, cap. 369. num. 13. & notatum in verbo, Beſtiarum alimentarius, pręſenti indice, & ſi reſtituãtur deteriorata quis teneatur, cap. eod.

1 Hoſpitium dicitur domus, in qua adſit taberna, d. capit. 434. num. 37.

1 Hoſpitali, vel fraternitati relictum, vtrum dicatur relictum ad piam cauſam, vel pium locum, cap. 47. num. 93.

1 Hoſpitale an dicatur pius locus, cap. 322. num. 32. & cap. 324. numer. 229. & an Hoſpitale, & confraternitates gaudeant priuilegio piorum locorum, & Eccleſiarum, in diplom. Pontific. num. 23.

2 Hoſpitale S. Iacobi P. V. Mediolani, c. 63. & c. 493.

2 Hoſpitalia & confraternitates an dicantur loca pia, cap. 71. nume. 1.

2 Hoſpitalia an dicantur loca pia, c. 493. num. 1.

1 Hoſpitalium, vide in verbo, Piorum locorum, præſenti volumine.

2 Hoſpitalis locus ſanctorum Petri & Pauli in Burgo, P. R. Mediolani, cap. 493.

2 Hoſpitalis pietatis priuilegiis non eſt derogandum, capit. 71. litera B.

2 Hoſpitatio militum, vide, cap. 394. nu. 210. 211. & ſeq. vbi tractatur de remiſſione penſionis.

2 Hoſpitibus & depoſitarijs pro beſtiarum paſtura quæ ſolutio, 197. Hoſpes quis dicatur, cap. eod. litera A. Pro alimentis præfertur, cap. eod. nu. 1.

2 Hoſpitium duobus ſocijs vna exercentibus in domo, quæ ſit alterius ex eis ſocijs, quid de penſione, ca. 379. num. 447. Et in verbo, Domus, & in verbo, Socijs, præſenti indice.

1 Hypothecam in bonis debitoris Statutum inducere poteſt, ad Prælud. num. 803.

1 Hypothecaria actio dicitur realis in qua non habet locum vitium litigioſi, cap. 68. num. 44. & 45. & licet vitium hoc non detur, tamen ſi res, pendente lite alienetur ſcienti, poterit

ſenten.

Digitized by Google

I N D E X.

ſententia ſuperinde lata exequi contra iſtum tertium ſucceſſorem ſine aliquo proceſſu, nu. 46. & ille tertius poterit appellare intra debitum tempus à dicta ſententia, nu. eod.

1 Hypothecaria actio in totum eſt realis, & ad rem, c. 70. nu. 4.

1 Hypothecaria actio qualiter differat ab actione pignoratitia, cap. 72. num 1.

1 Hypotheca oritur tantum à die confecti inſtrumenti, cap. 88. num. 32.

1 Hypotheca tranſit contra ſingularem ſucceſſorem, & tertium emptorem bonorum coloni, & notatorum, c. 232. & ſic dari vtile Saluianum interdictum, d. c. 232. nu. 30.

1 Hypotheca tacita datur domino, vel locatori in fructibus prædiorum ruſticorum, ibi. nu. 32.

1 Hypotheca tacita licet detur domino, vel locatori in fructibus prædiorum ruſticorum, vel illatis, & inuectis in domo conducta, tamen non datur prælatio de iure communi, licet detur ex ſtatuto, ibid. nu 33. 34. & 35.

1 Hypotheca pro penſione habetur etiam in inuectis, & illatis, licet deſinant eſſe illata, c. 251. num. 19.

1 Hypotheca poſterior quando priori præferatur, cap. 265. numero 38.

1 Hypotheca tacita non conuenit ſponſæ in bonis mariti futuri, cap. 268. num. 110.

1 Hypotheca tacita competit mulieri etiam pro bonis paraphernalibus traditis à muliere viro, ibidem numero 111. Limita tamen vt hoc caſu ſileat priuilegium prælationis, ibid. numero 112.

1 Hypotheca prædicta etiam competit mulieri pro fructibus dotis, num. 113.

1 Hypotheca prædicta an ſubſit in bonis acquiſitis per hæredes mariti, ibi. num. 114.

1 Hypothecata non ſunt bona patris pro dote, c. 278. num. 265. Quis autem ſequatur effectus ex hoc, Vide in verb. Statutum grauans maſculum.

1 Hypotheca an competat mulieri pro alimētis ſibi debitis poſt mortem mariti, ſiue debeantur ex diſpoſitione ſtatuti, ſiue iuris communis, c. 312. nu. 57. & ſeq. Vbi autem detur hypotheca competunt priuilegia in bonis mariti, ſicuti competunt pro dote, & eo in caſu alimenta debentur ſuper bonis obnoxijs, quæ alias non deberentur, ibi num. 64. & 66.

1 Hypothecæ, & quartæ in renuociatione ſilet diſpoſitio huius ſtatuti, cap. 324. nu. 33. & 34.

1 Hypotheca tacita legis, & ſtatuti an præferatur poſteriori expreſſæ hominis, c. 416. nu. 267.

I

1 IDem, dictio hęc repetit omnes qualitates pręcedentes ſine aliqua diſtinctione, c. 417. nu. 513.

1 Idoneus fideiuſſor quis dicatur, vide præſenti indice, in verb. fideiuſſor.

1 Idoneus quilibet præſumitur, niſi probetur contrarium, cap. 320. num. 15.

2 Idoneus, vide præſenti indice, in verbo, Teſtis.

2 Idoneus, & non quando quis dicatur, cap. 201. nume. 25. Et ſi de idoneitate, cap. eod. numero 36. Et qui eſt ſuppoſitus, & diues, licet non ſit campſor, idoneus eſſe dicitur, c. eod. numero 37.

2 Idoneus fideiuſſor, c. 87. Quis dicatur idoneus, in dubio quis non præſumitur, ibid.

1 Idoneitas quando requiratur, pręſumptio non habet locum, dicto num. 15.

2 Igni accurrere debent brentatores, cap. 494.

2 Ignis damnum quando per villam paſſo reſarciendum, & alia circa hoc, c. 375. à nu. 23. ad fin. & aliquot caſus.

1 Ignis ſi ſit in parte ſuperiori domus, & ſit vni locata, & pars inferior alteri, per quem cenſeatur immiſſus, cap. 375. numero 39.

1 Ignorans non poteſt vtendo incurrere pœnam falſi, cap. 365. num. 9.

1 Ignorans non poteſt approbare, & confirmare ex certa ſciētia, in Diplom. Pontiſic. nu. 3.

1 Ignorantia ſtatutorum alterius ciuitatis non tenet, ad Pręlud. num. 521.

1 Ignorantia ſtatutorum quomodo probetur, ibi. nu. 549.

1 Ignorantia qualiter probetur, & præſumatur, cap. 116. numero 124.

1 Ignorantiæ iuris quæ ſint cauſæ iuſtæ, c. 295. nu. 184.

1 Ignorantia vt pręſumatur ad euitandum pœnam, ſufficit allegare legem non fuiſſe publicatam in loco, in Diplom. Pontiſic. num. 57.

2 Ignorantia quando probetur iuramento, cap. 409. nume. 232. & ſeq. in verbo, Iuramentum, præſenti indice.

2 Ignorantia pręſumatur, c. 71. num. 2.

1 Ignorare Statuta, Decreta, & ſimilia eſt lata culpa & dolus, ad Prælud. nu. 515. & de hac ignorantia tribus numer. ſequentibus, & quòd ſtatuta regulariter non ligent ignorantes, ibi. num. 546.

1 Illegitimè nati non ſunt de proſapia, nec de familia, cap. 414. numero 39.

1 Illegitimorum filii legitimi an dicantur de familia, ibidem numero 40.

1 Illegitimi filii an ſint infames, num. 41.

1 Illegitimi legitimati conſeruant agnationem, ibi. nu. 45.

1 Illegitimi non ſolum non admittuntur ad retractum, ſed nec etiam legitimi ex eis nati, c. 417. num. 180. Limita, nu. 182. 183. & 185.

1 Illegitimorum ſpecies quę ſint, c. 456. nu. 34.

1 Imbreuiatura idem importat quòd protocollum, cap. 377. numero 1.

1 Imbreuiaturæ defuncti iure hæreditario veniunt quoad auctoritatem explendi, licet requiratur Iudicis commiſſio, ibi num. 3. quam commiſſionem omnes competentes Iudices dare poſſunt, ibidem num. 13. Et quòd quis habeat auctoritatem hanc creditur Tabellioni qui id atteſtatur longo tempore ſeruatum, numero 15. Et de hac auctoritate, & commiſſione explendi tractatur etiam, cap. 397. num. 2. & ſequent.

1 Imbreuiaturæ laceratæ Senatus cenſuit quandoque adhibendam fidem, c. 332. nu. 32.

1 Imbreuiatura inſtrumenti ſi ſit deperdita incendio, vel aliter, Notarius poteſt cogere partem ad exhibendum authenticū caſu editum, vt copiam poſſit accipere ponendam in imbreuiaturis, c. 338. nu. 5. verſ. Notarius.

1 Imbreuiaturæ notarii defuncti debent relaxari penes deſcendentem vtiliorem in arte Notarię arbitrio Iudicis, & Abbatum, c. 376. num. 5.

1 Imbreuiaturæ defuncti notarii, qui detur laudatio in notarium ſufficit laudatum eſſe tempore, quo datur licet non eſſet tempore mortis notarii illius ibi. num. 7.

1 Immediata cauſſa habetur in conſideratione ſi principium nō ſit illicitum. c. 102. nu. 48. & 49.

1 Immediate verbum hoc quomodo interpretetur, & declaretur. cap. 24. nu. 1. & 2. cap. 76. & 103.

1 Immediatè quid ſignificet, d. c. 27. nu. 21. & cap. 357. nu. 1.

2 Immediate, aduerbium declaratur, c. 348. nu. 5.

2 Immemorabilis, vide ſuo loco in verbo, Præſcriptio.

2 Immobilis rei appellatione quę veniant, c. 489. nume. 3. lit. G. & c. 490. nu. 13. lit. B. An aquarum iura inter immobilia cōputentur, ibid. litera C.

1 Immobilis rei appellatione quid comprehendatur, cap. 417. num. 24. & 485.

1 Immobilis rei appellatione vt ligetur ſolemnitatibus adhibēdis in donatione rei immobilis, venit ius, & obligatio, & promiſſio ad rem immobilem. c. 324. nu. 83.

1 Immobilium rerum appellatione an veniat vſusfructus, ibid. num. 34.

1 Immobilium rerum appellatione non venit directum dominium. ibid. num. 87.

2 Immunditia videnda in verbo, Turpitudo, cap. 267. Curæ eſt iudice ſtratarum, vide in verbo, Neceſſaria, & fœtida, locis ſuis.

2 Immunis caſſina quid, cap. 237. per totum.

2 Immunitas conceſſa per c. 237. Caſſinis, an trahi debeat ad fiſci pręiudicium, vel debeat accreſcere aliis non exemptis, cap. 237. num. 9.

2 Immunitas Magnificorum Doctorum Iudicum de Collegio Mediolani, Sp. D. Notariorum, & Cauſidicorum de Collegio Mediolani, Domini gubernatoris officii ſtatutorum Mediolani, Dominorum Phyſicorum de Collegio Mediolani, Dominorum Magiſtrorum Grammaticę, Medicorum oſſorum ruptorum, & neruorum dislongatorum, ac Medicorum Chyrurgorum de Collegio Mediolani, cap 351. Et pręſenti indice in verbo, Doctorum, & in verbo, Priuilegia, & in verbo, Procuratorum, poſſunt tamen ſubire ea onera, quibus ſunt exempti, cap. eod. litera C. & nu. 1. eod cap. expreſſa ſunt ea onera, à quibus immunes. & num. 3. & 4. Reſpectu Procuratorum litera L. immunitas ipſa intelligitur dictis expreſſis exercentibus Doctoratum Procuratoris officium, & aliis, vt ſup. c. eod. nu. 5.

2 Immunitatis priuilegio renunciari non poteſt, eod. nu. 20.

2 Immunitatis priuilegium non tollitur per generalem caſſationem, cap. 237. num. 8.

1 Impedimentum legitimam non dicitur quod quis ſibi data

opera

Digitized by Google

INDEX

opera imponit,cap.131.num.439.

1 Impedimentum Iudicis ſi ſit diutius duraturum alius eius loco ſubrogandus,cap.140.num.3.

1 Impeditus legitime in caſu huius Statuti, cap. 21. maximè ex facto aduerſarij habet beneficium reſtitutionis in integrum aduerſus tempus lapſum,d.c.21.nu.72.

1 Impenſæ funeris,vide pręſenti indice in verb.funeris impenſa.

1 Impenſæ vtiles quæ dicantur,& quæ neceſſariæ,cap.417.nu. 686.& 689.

1 Impenſæ modicæ in tetrahenda re quomodo verificantur,ibi. num.754.

2 Impediti extra iuriſdictionem Mediolani, qualiter conſeruantur indemnes,cap.441.

2 Impenſa alia neceſſaria, alia vtilis, alia voluptaria, cap.400. num.57.58.& ſequen præcipue num.62. An deducendæ factæ per grauatum reſtituere fideicommiſſum, cap.eod,num. 95.96.& ſeq. Et impenſæ in disboſcando,arando, ſeminando quid, cap.eod.400.num.111.& ſeq. Et quod plantario vitium,& arborum non dicatur neceſſaria, cap.eod.nu.137. Et quandoque impenſæ voluptariæ, ſunt vtiles, cap.eod. num.165 Impenſa quæ dicatur immodica, eod.nume.191. & 194.num.195.196.quæ magna,& quæ modica,& quę dicatur, nec neceſſaria, nec vtilis, cap.eod.num.200.Impenſa foſſatorum quid, cap.eod.nu.108. Impenſa desboſcationis, cap.eod.num.109. Impenſa plantationis vitium vtilis deducitur,etiam inſcio Domino,cap.eod.210.& 211.Vide aliqua in verbo,Conductor,præſenti indice. Harumq; impenſarum cauſa datur retentio eorum, quæ alias prohibentur, vt in libris ſcholaſtici prohibitis, qui tamen pro expenſis funeris poſſunt retineri. Item acta litis,quę non poſſunt robari,poſſunt tamen per Procuratorem,& illum qui tales expenſas fecit, penes quos reperiuntur retineri pro expenſis, cap.400.nu.241.& 242.Et per ſcriptorem,qui habuit libros ſcribendos pro ſcriptura,niſi libri ſint originales,ſeu exemplar,cap.eodem num.243.

2 Impenſa, quæ magna, quæque modica dicatur, cap.400.circa fin.

2 Impenſa de iure præſumitur facta à bonorum Domino, cap. 400.num.307.

2 Impenſas, qualiter colonus, vel conductor repetat,cap.400. num 311.

2 Impenſas factas in domo ad quinq; annos conducta à fructuario, quando conductor perdat, mortuo fructuario interim, cap.400 nu.351.& ſeq.

3 Imperator non poteſt legitimare in Ducatu Mediolani in pręiudicium Ducis, vel agnatorum legitimandi niſi eis citatis vel conſentientibus, in diplomat.num.4.& cap.456.numero 59.

1 Imperator, & eius delegatus in terris Imperij etiam infeudatis poteſt citare abſque literis ſubſidialibus, c.6.nu.68.

3 Imperator nõ poteſt legitimare proprios ſubditos quo ad munera Eccleſiaſtica,c.456 num.52.

1 Imperator non alias inferior poteſt ſtatuere quod ſtatutum liget exteros,& forenſes etiam ignorantes poſt duos menſes à die publicationis,in Diplom pontific nu.47.

2 Imperator habet iure proprio merum & mixtum Imperium, cap.9.num.6. poſtque pop.Roman.omne Imperium,& poteſtatem in illum tranſtulit,& hoc dicitur Imperium ſummum & altum, nec illud poteſt quis abdicare, cap.eodem numer.7.

2 Imperator vel Papa quam conferat iuriſdictionem, vide præſenti indice,in verbo, Iuriſdictio omnis.

2 Imperatores imperium pluribus communicarunt, cum Imperator imperij adminiſtrationi ſufficere non poſſet, & primo hoc factum legitur in Magiſtratibus, c.19.nu.7.

2 Imperij exercitium, & non imperium, qui habeant, cap.19. num.10.

2 Imperij adminiſtrationi cum Imperatores ſufficere non poſſent, aliis imperium communicarunt, vide in verbo, Imperatores, & cap.19.num.8. Sed tamen illa communicatio eſt reuocabilis,vt ibidem.

2 Imperii eſt meri, bannire, furcas erigere, vide in verb.Meri imperii, vbi aliqua etiam commemorantur ad hoc imperii propoſitum.

2 Imperium merum,& mixtum, vide præſenti indice, in verbo, Merum imperium.

2 Imperium ſupremum quis habeat, cap.19.num.6.vide in verbo,Imperator.

2 Imperium fuit communicatum irreuocabiliter, & quib.ca.19. num.9.

2 Imperium eſt à quibuſdam vſurpatum, præſcriptione immemorabili,& à quibus,c.19.nu.10.

2 Imperium habendi modus non iure dominii, ſed adminiſtrationis,vt in Magiſtratibus,c.9.nu.11.

2 Imperium non iure proprio, nec adminiſtrationis, ſed potius iure annexitatis, quæ dicitur paſſiua iuriſdictio, c.19. numer.13.

2 Imperium merum quomodo hodie ſit in ciuitatibus Lombardiæ,cap.19 num.14.

2 Imperium aliquod quæ caſtra non habent,c.19.nu.16.

2 Imperium merum ſi ſit conceſſum per Principem caſtris, vel ſi fuiſſent ſeparata a ciuitatibus,quibus ſuberant, quid ſit,ca. 19.nu.18.Et illud imperium dicitur caſtro annecti,non ipſis hominibus iure ſuo concedi,cap.eod.nu.19.

2 Imperium aliquando annectitur caſtro per Dominum, aliquando exercetur imperium in Caſtro,ſed tanquam ſeparatum,& tamẽ præſupponit, quod imperium non ſit apud caſtrum,ſed apud ipſum Dominum,c.19.nu.19.

2 Imperium quomodo ſit apud caſtrum,& apud Dominum,cap. 19.num.20.

2 Imperium merum & mixtum qualiter habere dicuntur Burgi, Variſij,Leuci, & aliorum,de quibus in cap.96.quomodo intelligatur,ibidem.

2 Imperium merum competit his,qui præſunt vniuerſitati,& rei certæ,c.19.num.21.

1 Impreſſoris error omnino ipſis commentariis in commiſſus, corrigendus,cap.379.nu.4.

1 Impubes non poteſt dici verè contumax,c.10.nu.6.

1 Impubes, & Pupillus vtrum comprehendantur per verba ab inteſtato vel inteſtato, c.127.nu.1.& 2.

2 Impunè, aduerbium declaratum, cap.400.num.341.& c.404. num.6.cap.405.num.27.cap.419.num.2.cap.394.numer. 375.cap.395.numer.1.& cap.386.nume.6.& in verbo, Impunè.

2 Impunè, qui poteſt offendi an in Ciuitate poſſit ſuccedere, cap.477.num.4.

2 Impunè qui offendi poſſit poteſt occidi, c.45.nu.4.

2 In,quæ prępoſitio propriè eſt,ſecundum grammaticos,quamuis aliter, in cap.148.nu.6.Legatur, quod impreſſoris inaduertitia,ſcriptum forte eſt,hęc inquam præpoſitio, in ſignificat, intus eiuſdem cap.& num.Aliaque habet ſignificata in iure,ibi videnda. De hac prępoſitione etiam legitur,c.333. num.7.& 10.& c.375.nu.56.

2 In, & ſuper, clauſula,quid importet,c.482.nu.11.

2 Incendii pręſumptio qualiter contra aliquem oriatur, quod fuerit malefactor,cap.375.nume.181. Et ad id probandum admittuntur teſtes illius communis, quod licèt teneatur caſu quo malefactor ignoretur,cap.eod.num.182.Et poſſunt inimici eius, qui fuit damnificatus torqueri, cap.eod.num. 184.Item cuſtodes,& camparii,vt malefactores notificẽtur, cap.eod.num.183.

2 Incendii cauſa in re conducta an conductori fiat remiſſio, cap. 194.nu.150.Et in verbo,Remiſſio non ſit,præſenti indice.

2 Incendiarii grauius puniuntur de Iure communi, quam alii, cap.373.num.6. Et quæ pœna ex diſpoſitione nou. conſtitutionum ibidem,vide in verbo,Ignis præſenti indice, & in verbo,Damno.

2 Incendium an dicatur caſus fortuitus,cap.375.nu.41.

2 Incendium ſi in aliqua Domo ſit, & ob id ne vlterius progrediatur diruantur domus contiguæ vicinorum,quis teneatur verſus ædium dirutarum Dominos,c.375.nu.44.

2 Incendium quis poſuit in ſtipulis ſuis, quæ impetu venti cõbuſſerunt vicini ſegetes vites,arbores,quis tenebitur, c.375. numer.46.

2 Incendium ſi ſit in vna domo,& videat domum vicinam ab ea comburendam, poteſt vicinus talem vicinam comburendã domum deſtruere propria authoritate,ſi eſſet neceſſario cõburenda, alias tenetur ad intereſſe,cap.375.numer.46.Igne autem vlterius vagante, ſi deſtruantur domus vicinæ quid, cap.eod. nu.47.& ſeq.

2 Incendium cui imputetur quando in domo, cap.398.numer. 230.& 231.

1 In quid importet hęc dictio, & denotet,cap.459.nu.59.& 60

1 Incidens, & emergens quid differant,cap.58.num.1.& ca.344. numer.78.

1 Incidens quid quot modis dicatur, ibi.nu.2.

2 Incidere quis dicatur,cap.375.num.50. Et non incidit,qui radicitus extirpat,cap.eod.nu.5.

2 Incluſio vnius quando non eſt in quibuſdam excluſio alterius, cap.344.nu.125. Vide in verbo,Exceptio,& in verbo, Belli,& peſtis,cum ibi ſeq.pręſenti indice,& in verbo, Locator ſuſcipiendo.

2 Incompetenti coram iudice conueniens aliquem, amittit Ius crediti,cap.69.num.8.

1 Inclu-

Digitized by Google

INDEX

1 Incluſio dicitur fieri per inuentarium rerum, quod fit à Notario, cap. 111. num. 49.

1 Incluſio, & captio bonorum mobilium in quibus caſibus fieri poteſt, ibi. num. 51.

1 Incola quis dicatur, cap. 62. nu. 8.

1 Incolatus qualiter contrahatur, nu. 9.

1 Incompetentiæ Iudicis exceptio poteſt quandoque opponi, cap. 73. num. 10. & 11. & ſi ſuper incompetentia à ſuperiore ſit lata ſententia inter duos Iudices inter ſe contendentes ab ea non appellatur, c. 41. nu. 37.

1 Incongruum tempus quando ſit, c. 79. nu. 98.

1 Incontinenti, vel ex interuallo quando quid dicatur fieri, cap. 56. num. 41.

2 Incontinenti coram Iudice conueniens aliquem amittit Ius crediti, c. 69. nu. 8.

2 Incontinenti dicitur fieri ſpacio Annorum 10. quando legitimo impedimento non potuit fieri prius, cap. 342. nume. 51. Et quòd non requiratur longum interuallum, vel aliquis extrauagans actus, nec quòd dicatur incontinenti factum, ca. eod. num. 52. Dicitur etiam incontinenti recuperata poſſeſſio, quam primum illa potuit recuperari, etiam vltra decennium, cap. eod. num. 53. Cum factum incontinenti dicatur etiam ſi fiat ex interuallo ex qualitate rei, ca. eod. nu. 5. Et de hac dictione. Incontinenti, quando dicatur factum, notatur, eod. c. nu. 5. Et quod extructio immiſſi in muro, vel ædificanti per vicinum, poſſit fieri ex interuallo, ex ibi ſcripta ratione, c. eod. nu. 55.

2 Incontinenti quo tempore verificetur, cap. 64. num. 5. & c. 179. num. 18. & 70. num. 3.

2 Indebite quomodo intelligatur, c. 331. litera A.

2 Indebitum quando quid dicatur ex Statuto, ſtatuitur ſi per apparentem, c. 201. nu. 13.

2 Indebitum ſi conſtat exactum per publicum inſtrumentum quod poſſit incipi ab executione ad duplum, & ita Iudicatũ, cap. 201. num. 17. & cap. eod. num. 25. An indebiti repetitio detur de Iure communi.

1 Indefenſus quis dicatur, c. 34. nu. 28.

1 Indefenſus dici non poteſt tutorem habens, ibi. nu. 25.

1 Indefinita Statuti verba æquipollent vniuerſalibus vbi ſit eadem ratio, alias non ad Prælud. nu. 201.

1 Indebitè ſolutum in executione Statuti, cap. 42. Remedia aliqua notantur, d. c. 42. nu. 249. cum ſeq.

1 Indebitè ſoluiſſe quis admittitur poſt ſolutionem, quod prius in iudicio deduxerat, licet non probauerat non obſtante re iudicata, ibi. nu. 256. & ſeq.

1 Indebitè exigens ignoranter, vel eius hæres euitat pœnam dupli, ibidem nu. 264. & 265.

1 Indebitum eſt quod non poteſt peti ciuiliter, nec naturaliter, & quod ab inuito extorqueri non poteſt, dicto cap. 42. nume. 252. & 253.

1 Indebitum dicitur ſi creditor exigerit ante tempus, vel ante diem, num. 254. & ſeq.

1 Indebitum exigens ad formam huius Statuti fatendo indebitum exegiſſe ante probationem factam in contrarium, euitat pœnam dupli, ibidem nu. 263.

2 Indemnis quid ſignificet, c. 440. litera I.

1 Indictio quid ſit, qualiter inuenta, & qualiter calculetur, ac incipiat, cap. 109. nu. 7.

1 Indictio non extenditur vltra Annum decimum quintum, quo completo denuo incipit, num. 8.

1 Indictio an ſit de ſubſtantia actorum, & inſtrumentorum, ibid. nu. 9. & 10. & c. 332. nu. 23. & ſeq.

2 Indirectè in domino Poteſtate Mediolani, & Officialibus prohibitis accipere intelligitur datum eius vxori, vel alteri de domo, ca. 44. num. 2.

2 Indirectè in Dominis Conſulibus intelligitur etiam vxori, vel familiaribus, c. 56. nu. 2.

2 Indirectum, verbum, quomodo intelligatur, c. 155. litera C.

1 Indiuidua quæ ſint, cap. 101. nu. 1.

1 Infamatus pro crimine aliquo quaſi falſi poteſt rogare inſtrumenta valide, cap. 358. nu. 1.

1 Infamiæ pœna licet per Statutum imponi poſſit, in caſibus in quibus non imponuntur de Iure cõmuni, & tam per populũ remitti, & tolli poteſt, ad prælud. num. 759.

1 Infamia iuris, & facti quę ſit, cap. 90. nu. 67.

1 Infamis infamia iuris, & facti repellitur a teſtimonio, ſed cum vno integræ famæ fidem facit, cap. 90. num. 66. & ſeq. & cap. 354. num. 14.

1 Infames quomodo poſſint eſſe Notarij, & Tabelliones, c. 354. num. 11. 12. & 13.

1 Infames, & Spurij an poſſint Doctorari, c. 414. nu. 101.

1 Infames infamia facti repellitur a iuramento, capit. 43. vt ibi. numero 27.

1 Infames infamia Iuris repelluntur ab ingreſſu Collegii, & an idem ſit de infamibus infamia facti, c. 415. nu. 54.

2 Infamis non poteſt eſſe decurio, vide in verbo, Decurionatu prohibentur, & ob infamiam à decurionatu amoti nunquã reſtituuntur, vt ibidem.

1 Infans ſi habet Tutorem cum eo debet citari, cap. 34. nume. 4. aliter non valeret etiam ſi Tutor legitimè compareret, nu. eodem, Fallit nume. ſeq. propter euictionem; quia ſoli Pupillo denuntia transmittitur, quid ſi pupillus, minor, vel ſimiles perſonæ habeant Tutorem, vel Curatorem, qui citati nolunt comparere, adhoc vt ſententia nulla non ſit, ibidem num. 23. & ſequentib. & nume. 26. datur cautela, quomodo iudicium, & ſententia teneat contra minorem curatore cacentem.

1 Infans quando citatur ſine Tutore omnia acta, ſi procedatur contra eum non comparentem nulla ſunt, dicto capit. 34. numer. 6.

1 Infans ſi ſit ſine Tutore, vel Curatore, ſi habeat Patrem, & in eius poteſtate ſit, is debet citari, qui vt Tutor, & Curator tenebitur eum defendere, ibi. num. 9. Sed non ſi Pater eſſet diſſipator, num. 10. & vbi Patri non acquiritur vſuſfructus, eum tunc non detur ei curator, num. eodem. Imò proceſſus eſſet nullus etiam citato Patre, præterquam in Iudicio poſſeſſorio, num. 11. & vbi ipſe nollet ſuſcipere tutelam, & defenſionem, infanti datur Tutor, & Curator citatis eius agnatis, & amicis, num. ſeq.

1 Infans ſolus non poteſt legitime citari, ibi. nu. 13.

1 Infanti curator non datur, cum eum ipſe petere non poſſit, nu. 14. & in quibus caſibus detur, nu. eod.

1 Infanti non petenti datur curator, quando eius bona eſſent tẽpore peritura, & graue æs alienum immineret, num. 15. quis curator quomodo detur, nu. 16. & 43.

1 Infanti datur curator, quando tutorem habet, cum quo litigare debet, num. 17.

1 Infanti, & hæreditati ei delatæ, & non aditæ datur curator, quando nullus comparet, qui eum defendat, ibi. nu. 18.

1 Infanti ex diſpoſitione huius ſtatuti, cap. 34. omni caſu curator datur, num. 19.

1 Infans maior, hoc eſt vltra ſeptennium quomodo citetur, numero 20.

1 Infans maior, vel minor quis ſit, vtrum hęſitetur, ita q́ debeat dari tutor, vel curator, quæ cautela, ibi. num. 22.

1 Infans, & minor quicquid vident, ignorant, ideo non poſſunt ſtare in Iudicio, eodem cap. nu. 27.

1 Infans de Iure communi poteſt emancipari, & habere quemlibet curatorem etiam patre viuente, c. 326. nu. 1. 2. & 3.

1 Infans an poſſit legitimari, cap. 456. nu. 39.

1 Inferioris Statutum an liget ſuperiorem, ad Prelud. num. 544. & 545.

1 Infeudatæ terrę de ducatu ſunt ipſis ducatus, etſi ſint ab eo ſeparatæ, cap. 130. nu. 3. & c. 434. nu. 46. & 47.

2 Infeudatas terras non comprehendit iuramentum, Domini Prætoris Mediolani, cap. 20. Littera B. Et alibi ſuis locis, præſenti Indice.

1 Infirmitas grauis, & abſentia æquiparentur, cap. 328. nu. 301. & 348.

1 Infra, dictio hęc quid releuet, c. 433. nu. 63. & quomodo exponenda. c. 417. nu. 213.

1 Ingenuitatis cauſa non compromittitur, cap. 115. nu. 39.

2 Ingraſſare terras Domini, ſeu locatoris tenetur colonus, partiarius, vel fictabilis, c. 381. Tenetur etiam foſſata purgare, cap. 381. nu. 5. Et in verbo, Terras, præſenti Indice.

1 Ingreſſus poſſeſſionem propria auctoritate, tenetur oſtendere id feciſſe ex auctoritate ſibi conceſſa, & in dubio præſumitur ingreſſum fuiſſe ex titulo præcedenti, cap. 155. numero 3. & 4.

1 Inhabilitatio perſonæ ſubditę trahitur etiam extra territoriũ, cap. 424. num. 9.

1 Inhibitio, vel inhibitionis reuocatoria ſententia quæ fit per Iudicem ad quem, eſt interlocutoria, c. 41. nu. 91.

1 Inhibitio facta per Iudicem ad quem ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, cap. 131. num. 328.

1 Inhibitio tanti eſt effectus, vt omnia attentata poſt inhibitionem Iudicis ad quem, reuocentur etiam quòd appellatio fuiſſet nulliter interpoſita, ibi. num. 329. & geſta poſt inhibitionem adeo ſunt nulla, vt non conualeſcant, etiam ſi appellationi tacitè, vel expreſſè fuiſſe renunciatum per appellantem, etiam ſi appellatio non iuſtificetur, nu. 330. & 331. Ideò acta omnia poſt eam facta, etiam quòd alias eſſent licita, debent reuocari, num. ſeq.

1 Inhibitionem hanc qui Iudices poſſint tranſmittere, ibidem num. 333.

Digitized by Google

numeri 333.& ſequent.

1 Inhibitio hæc quando licitè poſſit tranſmitti per Iudicem ad quem Iudici à quo, nume. 335. quæ tranſmiſſa intelligi debet ſecundum petitionem, & ſupplicationem partis, nume. ſequent.

1 Inimicis inimicitia capitali etiam ſi fuerit reconciliatur, repellitur à teſtimonio in eam inimici, cap. 90. num. 87.&88. Quid autem ſi cauſa ſit priuilegiata, nu. ſeq.

1 Iniuriarum pro delicto poteſt agi ciuiliter, & criminaliter, ca. 102. num. 51.

1 Iniuria qualiter inferatur, & puniatur de iure communi, cap. 360. num. 1.

1 Iniuria illata Notario verbo, vel facto, nullus debet pro iniuriante patrocinari ſine licentia Abbatum Notariorum, ſub pœna &c. ibi. num. 2.

1 Iniuria facta vni de Collegio an toto Collegio facta cenſeatur, cap. 414. num. 6.

1 Innouare non dicitur, qui continuet poſſeſſionem rei ſuæ, cap. 131. num. 578.

1 Inquilini, & laboratores terrarum filii familias quare obligentur ex contractu abſque parabola patris, vel alterius aſcendentis, ibi. num. 204 Multa priuilegia contra eos conceduntur remiſſiue, num. 205.

1 Inquilinorum ſpecies, & quando poſſint teſtificari, cap. 91. nu. 2.& ſeq.

1 Inquilinorum plures ſpecies, cap. 379. numer. 427. Et intelliguntur tam ruri, quam in ciuitate in domibus Habitantes ibidem.

1 Inquilinus dicitur domus conductor, c. 416. nu. 192.

2 Inquilinos non reperit impenſam, quam in domo facit, pro qua nil ſoluit de pẽſione, & quam impenſam intelliges hoc caſu, c. 400. nu. 101. Niſi aliter ſit conuentum, & de ſimilibus impenſis, vide nu. ibi. ſeq.

2 Inquilinus, & penſionans quando perſonaliter capi poſſint, cap. 417.

2 Inquilinus fictabilis quandoque dicitur, quando cum domo principaliter habet terras, & qua ratione, c. 392. nu. 1.

2 Inquilinus propriè qui habitat in villa in ædibus, capit. 379. num. 427.& cap. 387. num. 39. & cap. 392. num. 1. litera C. Quod inhabitans domum gratis, non dicitur inquilinus, ca. 387. num. 39.& 40. Et inhabitans domum non pacta mercede, vtitur beneficio dicti, cap. 387. num. 40.& 41.& cap. 387. num. 19. litera M.

2 Inquilinus etiam propriè ſiue vrbanus, ſiue ruſticus, & propriè qui habitat in ciuitate, cap. 390. num. 12. litera G. de prælatione, & hypotecha, quam habet Dominus in inuectis & illatis, cap. 390. num. 12. Et pręſenti indice, in verbo, Prælatio, cap. eod num. 12. Quod pro rata vnius diei ſi hoſpitatur in aliqua domo, num. 14. Ibidem non tamen procedit in illatis per famulum, c. eod. nu. 15.& nu. 29.

2 Inquilinus autem colonus ſi dubitetur quis ſit, quomodo cognoſcatur, vide in verbo, Colonus, vide præſenti indice, & in verbo, Emphyteuta, & cap. 390. num. 18. Eſt enim inter eos magna differentia, quo ad hypothecam, in ibidem, & vide in verbo, Colonus, pręſenti indice, & eod cap. 390. numer. 23. 24.& ſeq. Et ſi ſit datus fideiuſſor, quod tacita hypotheca non inducatur in inuectis, & illatis per conductorem, c. 390. num. 37 & 57.& ſeq. vbi aliqui caſus habentur, quibus ceſſat hæc prælatio, & hypotheca.

2 Inquilinus quando, contra Dominũ, & locatorem iurat fictum ſolutum, c. 387. Idem in maſſario, & emphyteuta.

2 Inquilinus non poteſt cogi reconducere domum pro Anno ſequenti, nec volens poteſt cogere Dominum ad ſibi locandum, ca. 398 Vide in verbo, Præfertur, præſenti indice.

2 Inquirendi tam per inquiſitionem generalem, quam ſpecialem, habent auctoritatem Syndicatores Domini Poteſtatis Mediolani, cap. 30. litera R. eſt tamen reſtricta, vt ibidem.

2 Inquiſitio facienda per D Poteſtatem, iuſdicentes, & D. Vicarium Prouiſionum Mediolani contra iuſdicentes Ducatus diſtrictus iuriſdictionis, vel diœceſis Mediolani, c. 97. quamuis (cum bona venia) male dicatur non ſeruari.

2 Inſignis locus quis dicatur, c. 962. litera A.

1 Inſinuatio requiritur in remiſſione, c. 224. nu. 22.

1 Inſinuatio non requiritur in donatione remuneratoria, ibidem numer. 50.

1 Inſinuatio an requiratur in donatione ob cauſam, ibidem, nu. 64.& 65.

1 Inſinuatio ceſſat in donatione rei alienæ, ibi. num. 72.& in donatione ad redemptionem captiuorum, & ad pias cauſas, nu. 76.& 80. Nec etiam requiritur in re donata, quę non recipit æſtimationem, nu. 105. eiuſd. c. 224.

1 Inſinuatio vt teneat, requiritur expreſſio cauſæ, ibi. nu. 122.

1 Inſinuatio ſola vbi requireretur (prout in donatione requiritur) an ſola præſentia Iudicis ſufficiat, nu. 123.

1 Inſinuatione in fienda non requiritur partis citatio, num. 124. & ſequen.

1 Inſinuatio debet fieri coram Iudice ordinario perſonæ, vel rei donatæ, ibid. nu. 142.& requirit ſcriptura, nu. 155.

1 Inſolidum propriè qualiter dicatur, c. 454. nu. 11.

1 Inſolidum quando ſunt plures obligati, qui recipit pecunias dicitur principalis, alij fideiuſſores, ibi. nu. 12.

2 Inſoliditatis obligatio, & verbum, inſolidum quid releuent cap. 189. litera G.

2 Inſolidum, ſeu circa inſoliditatem, vide notata, c. 409. num. 48. & ſeq. præcipue ſcilicet, & alijs ſeq.

2 Inſolidum plures obligatos habens quando debiti diuiſionem dicitur induxiſſe, c. 189. nu. 9. litera G.

2 Inſolidum ſi duo adſunt fideiuſſores obligati, & debitor dederit vni eorum pecuniam ſoluendam creditori quando competat exceptio cõueniendi eum, qui prius pecuniam habuit, cap. 189. in litera G.

2 Inſolidum, dictio, explicatur c. 9. nu. 3. c. 89. litera G.

2 Inſolidum duo ſi ſunt obligati, an vnus poſſit conueniri coram vno iudice, & alter coram alio ex eadem cauſa, cap. 98. litera L.& c. eod. litera A.

2 Inſolidum in conductione facta per ſocium rei quid operetur, cap. 379. numer. 180. Qui tamen numerus eſt corrigendus, num. 170.

2 Inſolidum pro damno dato per alium communitas non tenetur, vbi autem vnus non ſoluat, vel non poſſit alij tenentur de communi, cap. 375. num. 109. vſque ad num. 11. vbi adducit rationem, vt autem quod is qui inſolidum non tenetur inſolidum teneatur remedium, ibid. nu. 113.

2 Inſolidum ſi duo vel plures ſint obligati pro aliquo maleficio, vel quaſi, ſoluens, vel liberans alium, non poteſt ab eo repetere, c. 375. nu. 174.

2 Inſolidum tenentur malefactores damni dati, & vt in ſtatuto, quando commune pro eis ſoluit, & contra malefactores reperit, imò etiam captura, cap. 375. num. 186. Non tamen contra commune damnum paſſus, vt ibidem, vbi rationem aſſignat.

2 Inſolidum tenentur conductores gabellarum, & vectigalium, cap. 379. nu. 76. 77.& ſeq. vbi habetur quando ſocij conductores pro virili intelligantur, hoc etiam notatum reperies in præſenti indice, in verbo, Socijs.

2 Inſolidum ſi ſint duo, vel plures obligati conductores in caſu iuramenti ſufficit vnus, ſecus ſi non ſint inſolidum obligati, cap. 387. num. 20.

2 Inſolutum qui debitores bona dare poſſint, & non, c. 413.

1 Inſtanciam ſtatuta abbreuiãtia vti fauorabilia extenduntur ad alias cauſas, vbi eadem ratio, vel maior militet, ad Præiud. num. 799.

1 Inſtantia quid ſit, quando incipiat, & quomodo differat à Iudicio, ad Rubr. generalem de Iudicijs, num. 1.& 4.& ca 21. nu. 2.& c. 25. nu. 25.

1 Inſtantia quæ habetur in ſtatuto, c. 21. ſuccedit loco inſtantię Iuris communis, & ſecundum eam regulatur, d. c. 21. nu. 4.

1 Inſtantia hæc procedit tam coram Iudice ordinario, quam delegato, & tam coram arbitro, quam arbitratore, ibi. num. 5. Fallit, nu. ſeq. in Iudice, qui habet arbitrium liberum tam in procedendo, quam in decidendo.

1 Inſtantia hæc habet locum non ſolum ſi agatur per viã actionis, & accuſationis, ſed etiam per viam inquiſitionis, & officij, num. 7.& 9.

1 Inſtantia hæc non habet locum in foro Eccleſiaſtico, nec in cauſa ſpirituali, d. cap. 21. num. 12.& 14. vbi differentiæ inter Ius Ciuile, & Canonicum. Quod procedit etiam ſi cauſa ventiletur in foro ſeculari, num. 13. nec coram Principe, vel eius conſiſtorio, nu. 15.

1 Inſtantia hæc non habet locum in cauſis pauperum, vbi onus eam ſuſtinendi ad eos ſpectet, n. 16. nec pariter habet locum in cauſis Fiſcalibus, nu. 17.& in quibus alijs cauſis non habeat locum, nu. 28. 29.& 30. eiuſdem c. 21.

1 Inſtantiæ quis poteſt renunciare, nu 19. Quæ renunciatio differt à renuntiatione litis, & quomodo, nu. eod.& ſeq.

1 Inſtantiæ tempus cui ſit præfixum, nu. 22 & 23. quod ſi eſt pręfixum cauſæ, ſententia poſt tempus lata nulla eſt, n. 24. ſi autem ſit pręfixum actioni, vtrum poſſit poſt tempus iudicari, nu. 25. Sed ſi eſt præfixum Iudici, quid, nu. eod. Qui ſi nulliter iudicet, Inſtantia non perit, quin iterum poſſit iudicare, num. 26. Fallit num. ſeq. in cauſis, in quibus non poteſt iudicare poſt tempus ei præfixum, vbi etiam notantur, quæ ſint hæ cauſæ.

1 Inſtantia appellationis eſt diuerſa à principali cauſa, ibi. n. 28.

1 Inſtan-

Digitized by Google

I N D E X.

I Inſtantia cæpta tranſit ad hæredes actiuè, & paſſiuè, eod. cap. 21. nu. 34. Fallit, nu. 40. ſi hæres ſit clericus, & cępta ſit lis; ſecus ſi lis non eſt cæpta, & tunc tranſit ad clericum hæredem, ſed in foro Eccleſiaſtico conueniendus eſt, nu. 41.

I Inſtantia tranſit ad hæredes actiue, & paſſiue, ſi lis non fuerit conteſtata, ibi num. 35. Et ſi hæres habet domicilium, vel ſuccedat in foro defuncti, nu. 36. quòd etiam procedit in fiſco hærede, num. 37. & in cauſa appellationis, num. 38.

I Inſtantia hæc tranſit de patre in filium, etſi non heredem, & è contra, ibi num. 43.

I Inſtantia hæc tranſit ſi cœpta ſit cum defuncto nomine dignitatis, & adminiſtrationis in ſucceſſorem eius, num. 44.

I Inſtantia cœpta corā vno iudice tranſit in alium eius loco ſubrogatum eandem iuriſdictionem habentem, num. 45.

I Inſtantia hæc nō tranſit in bonorum ſucceſſorem ante litem conteſtatam, num. 46.

I Inſtantia hæc non tranſit in monaſterium, nec in patrem arrogantem, num. 47.

I Inſtantia cœpta cum defuncto tranſit in fideicommiſſarium, ſi non ſit cœpta cum hærede, num. 48.

I Inſtantia non tranſit in eos qui ſuccedunt iure ſubrogationis, num. 49. nec in ſingulares ſucceſſores, nu. 50. niſi ex neceſſitate ſuccedant, nu. 51. nec in ceſſionarium hæreditatis, & quare, num. ſeq.

I Inſtantia hæc non tranſit in fiſcum hæredem ſi ſuccedat ex publicatione, num. 53. & 54. Idem ſi ſuccedat in bonis vti vacantibus, num. 55. Et in hoc quid cenſeat Senatus, num. ſequenti.

I Inſtantia hæc an tranſeat de procuratore ad dominum, d. cap. 21. num. 57.

I Inſtantiam durare Iudex ſi pronunciet, & contrarium probatum, ſit pronunciatio non tenet, num. 58.

I Inſtantia quin currat Iudicis impedimentum nō tollit, nu. 59. & quid eo caſu competat, num. ſeq.

I Inſtantia tempus belli, & peſtis tempore an currat, & ſi currat quod remedium competat, num. 61. & 62.

I Inſtantia hæc currit, ſi quis impediatur caſu fortuito, tamen reſtituitur, num. 63.

I Inſtantiæ huius tempora non poſſunt ſuſpendi etiam tacito conſenſu, num. 64.

I Inſtantia nō currit rectori, ſi reus ſubterfugiendo, cauſam protrahit in longum, & inſtantia labatur, num. 65. 66.

I Inſtantia hæc non currit quoties de emergentibus dubitatur, veniatq; in controuerſiam principalis cauſa, num. 67. & 68.

I Inſtantia ſuſpenditur cum opponitur de ineptitudine libelli, vel præſcriptionis exceptio obijcitur, num. 68.

I Inſtantia non currit pendente cauſa incidenti damni dati, numero 69.

I Inſtantia ſuſpenditur ſi cauſa introducatur corā principe, donec reſpondeat, num. 70. & ſi fuerit inhibitum per ſuperiorem, num. ſeq. Et ſuſpenditur etiam propter ambiguitatem perſonæ citatæ, donec id diſcutiatur, num. 72.

I Inſtantię tempus non currit, etiam ſi aliquo iuris impedimento quis agere impediatur, num. 73.

I Inſtantia an currat donec cauſa pendet coram conſultore pro habendo eius conſilio, d. cap. 21. num. 74

I Inſtantia non currit quando datur tempus ad examinandum teſtes extra territorium, num. 75. nec etiam iuſta cauſa impedito num. ſeq.

I Inſtantia non currit ſi poſt eam cœptam litigator ſit factus familiaris officialis, qui prǽeſt tribunali d. cauſę, & quare, num. 77.

I Inſtantiæ tempus non currit donec diſputatur ſuper deſertione cauſæ, num. 78. Et in quibus alijs caſibus non currat, num 79.

I Inſtantia hæc quibus caſibus ſoleat per Senatum ſuſpendi, ibi num. 80.

I Inſtantia quamdiu duret, d. cap. 21. num. 81. & ſeq. Qua lapſa vel finita alius Iudex poteſt adiri, cap. 115. nu. 261. & cap. 8. nu. 23. Cuius Statuti diſpoſitio non habet locum in cauſis, in quibus Inſtantia non datur, num. ſeq. 24.

I Inſtantia Iuris communis poteſt per Statutum, & Principes reſcriptum abbreuiari, eodem cap. 21. nu. 85. & ſi per Statutū abbreuietur quando incipiat, num. eod. & ſi per reſcriptum, num. ſeq. & Statutum in cauſa maioris ſummæ eam præfigens, tanto magis cenſetur abbreuiare in cauſa minoris ſummæ, num. 87.

I Inſtantia hæc an poſſit de partium conſenſu prorogari, nu. 88. & ſequen.

I Inſtantia iuris communis, & ſtatutaria poteſt cōſenſu partium abbreuiari, non prorogari, num. 92.

I Inſtantia vbi prorogetur demptis ferijs vindemiarum, tantum demuntur feriati dies, non totum tempus feriarum, numero 93. Et demptis ferijs Natalitijs, hæ feriæ quæ intelligantur num. ſeq.

I Inſtantia ſi prorogetur per Senatum, cum clauſula de qua hic, illud tempus non currit, ſi præſententur literæ in fine dicti termini, ſecus ſi in principio, eodem cap. 21. num. 95.

I Inſtantia perempta in cauſa ciuili, quæ acta pereant, num. 96. Sed perempta in cauſa criminali acta omnia pereunt, num. eod. ſed non pereunt confeſſiones, cum ſint de deciſoriis, numero 97. confeſſiones tamē fictæ pereunt ex Statuto, vt non poſſint in alia inſtantia produci, ibi num. 102. Fallit primo, vbi fuiſſet liti per partes renunciatum, quia tunc pereunt omnia acta, & fallit etiam in atteſtationibus non publicatis, numero 99.

I Inſtantia perempta quæ acta non pereant, num. 100. & quod non pereat mala fides inducta per litis conteſtationem, numero ſeq.

I Inſtantia perempta finitur fideiuſſio de iudicio ſiſti, ibidem numero 103.

I Inſtantia perempta in cauſa ciuili non perit actio, quin de nouo quis poſſit agere, & cauſam incipere, num. 105. ſecus in criminalibus, num. ſeq.

I Inſtantia perempta ordinarij Iudicis non delegati iuriſdictio perit, d. cap. 21. num. 108. & 109. cuius iuriſdictio cum pereat, ſi ſententiam ferat, nulla eſt num. 110. & ſolutum virtute dictæ ſententiæ poteſt repeti, num. 111. & Iudex pœna affici ſi eam ferre velit, num. 112.

I Inſtantia perempta Iudex remanet in quibuſdam caſibus, & poteſt ferre abſolutoriam ab obſeruatione iudicij, numer. 113. Poteſt etiam extra eam condemnare reum confeſſum in iudicio, nume. 114. Poteſt vlterius declarare inſtantiam peremptam, & actorem in expenſis condemnare, num. 115. & extra inſtantiam poteſt declarare quando ex magnitudine cauſę non potuit intra eam iudicari, nu. 116. & ea lapſa poteſt mulctare contumacem qui non obtemperauit præcepto eo durante tranſmiſſo, num. 117.

I Inſtantia perempta quot modis reſtauratur, nu. 118. & 126. & per quot vices detur reſtauratio. num. 120. & in quibus cauſis hęc procedant, num. 121.

I Inſtantiæ reſtauratio in cauſis principalibus fit per inſufflationem, non autem in cauſis appellationum niſi in reſtauratione expreſſe dictum ſit, nu. 122. & Senatus hoc admittit cum clauſula habita ratione expenſarum, quæ omnes debent refici antequam ad vlteriora procedatur num. ſeq. & ſi minoris ſummæ depoſitum fiat, vbi ſumma ſit liquida, & taxata, tale depoſitum non tenet, cum debeant omnes actualiter ſolui, num. 124. Quæ actori reſtitui non debent, etiam quod vincat in cauſa cum condemnatione expenſarum rei conuenti, num. 125. Vbi etiam quandoque idem Senatus conſtando Iudici de paupertate partis in reſtauratione inſtantiæ reſeruat has expenſas in fine litis.

I Inſtantia perempta diuerſimode reſtauratur, ibid. numer. 127. per totum num. 134.

I Inſtantia reſtaurata per Senatum, vel Principem per inſufflationem ſpiritus, noua dicitur inſtantia non vetus prorogatio, num. 135. & ſeq.

I Inſtantiæ reſtauratio non coniungitur, nec retrotrahitur ad litis conteſtationem in præiudicium iuris alteri quæſiti, d. c. 21. num. 138.

I Inſtantia reſtaurata ſi condemnetur reus in fructibus à die litis conteſtatæ citra, debentur etiam à die primæ inſtantiæ reparatæ, & reſtauratę citra, num. 139.

I Inſtantia cauſæ quando incipiat, ibi nume. 144. cum quinque ſequen. vbi in vltimo habetur, quòd ſtylus non poſſet inducere, quòd inciperet à die admiſſionis capitulorum, & c. 25. num. 31.

I Inſtantia literarum ducalium quando incipiat, ibi num. 150.

I Inſtantia cauſæ appellationis incipit à die eius interpoſitionis, numero 151. & inſtantia non computatur dies cœptæ litis. numero ſeq.

I Inſtantia finita per deciſionem meritorium nō expirat circa acceſſoria petita iure actionis, cap. 31. num. 52.

I Inſtantiam quę cauſæ non habent, cap. 32. num. 5. & in quibus cauſis non currat, cap. 40. litera. D.

I Inſtantia an habeat locum in cauſis Executiuis, cap. 42 numero 229.

I Inſtantiæ onus ad quem ſpectet in præceptor 15. dierum vtilium, ibi. nu. 230. cum ſeq.

I Inſtantia cauſę appellationis ſpectat appellanti, num. 232.

I Inſtantiæ onus ſpectat petenti reuocari tenutam, num. 233.

I Inſtantia cauſæ non currit durante termino ad liberandum

Digitized by Google

I N D E X.

an reus velit eſſe hæres, vel ne, cap. 75. num. 54.

1 Inſtantia cauſæ non currit, donec diſputatur ſuper formà iuramenti, vtrum ſit admittenda, vel ne, cap. 100. num. 114.

1 Inſtantia in cauſa appellationis lapſa non inſufflatur Spiritus per Principem, vel Senatum, niſi ex magna cauſa, cap. 131. num. 480.

2 Inſtantia cauſæ literarum Ducalium quando incipiat, cap. 191. numero 3. & inſtantia quæ ſit, cap eod. litera A. & eo. cap. numer. 2. Quid comprehendantur reſpectu diei ſequentis menſis, etiam quod menſis ſit dierum, 31. cap. eod. num. 2.

2 Inſtantia, in cauſa præcepti, 15. dierum vtilium ex remedio ſtatuti, ſtatuitur ſi per apparentem, cap. 201. num. 12. litera RR. per quem debeat ſuſtineri an per obtinentem præceptum, an contradicentem.

2 Inſtantia etiam in cauſis ſummarijs, & executiuis locū habet, cap. 202. num. 6.

1 Inſtitutio hæredis valet per relationem, cap. 319. num. 37.

1 Inſtrumenta in cauſa quando poſſint produci, cap. 22. numero 101. 102. 103. & 104. vbi habetur de conſuetudine Mediolani.

1 Inſtrumenta differens producere vſq; ad finem litis, vt partem expenſis fatiget, debet in expenſis condemnari, ibi. num. 105.

1 Inſtrumenti productio debet fieri integra Iudici, & parti dando copiam illius partis, qua vti vult, ibid. nu. 115. ſed nō poteſt fieri cum proteſtatione nolle ſtare in partibus aliquibus ſeparatis, nu. 116. ſed vt euitetur falſi crimen, cum qua proteſtatione fieri debet hæ productio, nu. eod.

1 Inſtrumenti productio etiā lapſo termino fieri poteſt, vbi pars fuerit legitime impedita producere in termino, d. cap. 22. n. 121. Et etiam vbi ius partis nō fuit factum deterius, nu. 122. vel de nouo deuenit ad notitiam, nu. ſeq.

1 Inſtrumenti exemplum ſi fuit productum in termino eo lapſo valide poteſt originale produci, num. 124.

1 Inſtrumentum in vna cauſa producens non poteſt illud impugnare, ibi. num. 127. ſed quando poſſit reprobare, numero eod.

1 Inſtrumentorum productioni, & inſtrumentis ipſis poteſt pars producens renunciare, nu. 134. & pœnitere quod nō vti velit, & quod ſibi reſtituantur, num. eod. Sicut etiam poteſt petere, quod corrigantur probato errore, n. 135 Fallit hoc in renunciatione extra iudicium, & in criminalibus, quia non tenet, num. 136. & 137. d. cap. 22.

1 Inſtrumenti habentis executionem paratam executio non cōmittitur, cap 27. nu. 56. ſicut nec ſententiæ, nu. eod. Amplia etiam ſi adeſſet inſtrumentum iuratum, numero 57. quod idem in iſtrumento, cuius petitur executio, num. 59. Contrarium in cauſa executiua quando requiritur cauſæ cognitio, num. 58.

1 Inſtrumenta & ſcripturæ ſemel producta iterum exhibenda, cap. 35. litera. L.

1 Inſtrumentum nunquam productū an pars petere poſſit quod exhibeatur, & ad id partem compellere, d. cap. 35. nu. 3.

1 Inſtrumentorum appellatione quando veniant aliæ ſcripturæ priuatæ, & teſtes, ibi. num. 4. & 5.

1 Inſtrumenti exhibitionis cauſa vnde colligatur, c. 35. nu. 10. & ab ea quomodo excuſetur, n. 11 Et contra non exhibentem poteſt Iudex ordinare, quod ei inſtrumento amplius nō adhibeatur fides ad fauorem non exhibentis, ibi. nu. 18.

1 Inſtrumenta, & ſcriptura ſemel producta eſt effecta communis, d. nu. 10. & hęc productio cuius expenſis fiat, nu. 12.

1 Inſtrumenti copia quomodo parti danda ſit, nu. 13. & 14.

1 Inſtrumenta, & ſcripturæ productæ in iudicio an veniant appellatione actorum, c. 37. nu. 7. & 8.

1 Inſtrumenta conditionalia verificata conditione habent executionem paratam, cap. 42 num. 26. Cuius conditionis purificationem poteſt creditor oſtendere Iudici ſimpliciter, num. eod.

1 Inſtrumenti manu Notarij Statutum quando mentionem facit, non habet locum in exemplato etiam Iudicis auctoritate, ibi. nu. 39. Et ſi diceret de inſtrumento debiti, non haberet locum in inſtrumento confeſſionato, nu. ſeq.

1 Inſtrumenti probatio quot modis dicatur, d. c. 42. nu. 41.

1 Inſtrumentum non præſumptum falſum, nec ſimulatum, n. 42. ſed abolitum, vel cancellatū in aliqua parte non poteſt exequi, cap. 156. num. 2.

1 Inſtrumentum exemplatum abſq; auctoritate iudicis, quādo ex hoc Statuto, c. 42. habeat executionem ibi. n. 56.

1 Inſtrumentum ſimulatum non habet beneficium executiuum, nu. 57. Quæ ſimulatio quando probetur, nu. ſeq.

1 Inſtrumenta carnes die, anno, vel indictione non poteſt dici inſtrumentum, & eſt nullum euidenti nullitate, nec gaudet beneficio huius Statuti, ibidem nu. 59. Idem ſi careat aliis ſolennitatibus in eo requiſitis, nu. 60. Fallit num. ſeq. ſi fuiſſet conuentum non poſſe opponere nullitatem aliquam, quia ea nō retardaret executionem, niſi eſſet ex defectu conſenſus, vel inhabilitatis perſonæ, vel ſuſtineretur propter iuramentum, idem ſi aliter offuſcatum ſit inſtrumentum, numero 62.

1 Inſtrumentum, & ſcriptura ſi ſit inualidū, & nullum, ceſſat beneficium huius Statuti 42. ib. nu. 63. quæ nullitas ſi intentetur principaliter coram alio Iudice, lite illa pendente, non retardatur executio, etiam quod fuiſſet inhibitum per Iudicem illum, nu. 64. ſicut etiam non impedit nullitas, quæ incontinenti non poſſit probari, nu. ſeq.

1 Inſtrumentum ſi ſit falſum, quod incontinenti probetur ceſſat diſpoſito de qua hic, num. 66.

1 Inſtrumentum, & ſcriptura ſine cauſa executionem an habeat, licet ſcriptura omnis ſine cauſa valeat, nu. 69. ibi.

1 Inſtrumentum, vel ſcriptura alibi confectum, an hic habeat executionem paratam, num. 73. & an hic confectam habeat executionem eandem alibi, num. 75.

1 Inſtrumenta quod non habeant executionem paratam partes paciſci non poſſunt, eodem cap. 42. nu. 136.

1 Inſtrumenta regulariter non habent executionem paratam, num 137. Et in quibus caſibus paratam habeant paratam, num. 138. & ſeq. ſed inſtrumenta iurata paratam ſemper habent executionem, d. num. 138.

1 Inſtrumentum exhibitum quod nō ſit inſtrumētum exceptio non cenſetur reiecta, ibidem nu. 182. nec etiam quę reſpiciunt eius ſubſtantiam, & validitatem, num. 183.

1 Inſtrumentum ſolutionis exhibitū poſt ſentētiam latam, quo in caſu retractet dictam Sententiam contra reum condemnatum, num. 257. ibi.

1 Inſtrumentum producens in totum tenetur ei ſtare, capit. 52. num. 5. cum omnia in ea contenta fateri videatur, num. 6. ex quibus ipſe producens poteſt condemnari, numero ſequen.

1 Inſtrumento per partem producto poteſt alia pars vti, etiam ſi eſſet nullū ex cauſa proueniente ex voluntate producentis, quia producens videtur illud ratificare, ibi nu. 14. 15. & 16. etiam ſi careret ſolennitatibus, nu. ſeq.

1 Inſtrumentū producens in vna cauſa, quod poſſit per eundem in alia per alium productum reprobari in capitulis ſeparatis, cap. 76. num. 6.

1 Inſtrumentum producens habens capitula ſeparata, poteſt in parte approbare illud producendo, & in parte non, numero 7.

1 Inſtrumētum quid comprehendat ex latiſſima ſignificatione, num. 8. & an eius appellatione veniant atteſtationis, ibi num. 12. & 13.

1 Inſtrumentum in iudicijs accipitur pro omni probatione, & ſide, ex qua inſtruitur Iudex, & cauſa ipſa, nu. 9.

1 Inſtrumentorum ſpecies duæ, nu. 10. & in materia Statutaria inſtrumentorum appellatione quæ, inſtrumenta veniant ibi num. 14.

1 Inſtrumentū publicum dicitur, veritas apparens, & probatio probata non indigens diſceptatione, num 11.

1 Inſtrumentum ſi fuerit pronunciatum falſum per aliquem ex litigantibus, ea pronunciatio non nocet tertio, quin poſſit ea vti, donec contrarium per alteram partem ſit probatum, d. cap. 76. num. 79.

1 Inſtrumentum vbi ſit commune, tunc poteſt peti eius exhibitio, cap. 79. num. 5. Limitando cum fallentijs quinq; numero ſeq.

1 Inſtrumenta, vel rationes reus quando teneatur edere Actori ad fundandam eiuſdem Actoris intentione ibidem à nu. 12. per totum num. 30.

1 Inſtrumenta, & ſcripturas qui exhibere non tenetur, in quibus caſibus exhibere debeat, & teneatur, capit. 80. num. primo.

1 Inſtrumentum ſi Notarius de eo rogatus viuat, ab illo petendum eſt, non à Tertio, niſi in ſubſidium, num. 2.

1 Inſtrumentorum amiſſio per Teſtes probari poterit, capit. 88. num. 6. Idem de Inſtrumento Dotis, nu. ſeq.

1 Inſtrumentum factum à Notario minus legitime creato verū teneat, cap. 94. num. 2. Ampliando etiam ibi, in verb. fuiſſe Notarium.

1 Inſtrumenta confecta per Notarium qui erat in poſſeſſione Notariatus, uel qui communi opinione reputabatur Notarius ſed non erat, non valet, nu. 3. & quod Inſtrumentum cōfectum à Notario non matriculato, vt teneat ſolet Senatus ex forma diſpenſare, cap. 353. num 25.

1 In-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Inſtrumentum quot modis dicatur publicum, cap. 95. nume. 1. 2. & 3. & cap. 156. numer. 4. Vbi etiam quæ ſint inſtrumenta priuata.

1 Inſtrumenti publici ad validitatem requiſita, nu. 4.

1 Inſtrumentum publicum inter extraneos probat rem ſit ſe habere, ibi. num. 5.

1 Inſtrumenti contra tenorem non dicitur fieri ſi ſimulationem eius quis velit probare, cap. 100. nu. 108. quæ quando in inſtrumento opponi poſſit, nu. ſeq.

1 Inſtrumenti cauſa non compromittitur, nec etiam ſi exceptio aliqua, vel obiectum fiat contra inſtrumentum, d. cap. 110. numer. 287.

1 Inſtrumenta quæ ſint publica, & quæ priuata, & quot ſpecies ſint inſtrumentorum publicorum, c. 156. nu. 4.

1 Inſtrumentum ſi alibi ſit confectum cum his pactis executiuis, non poteſt exequi ordine hic notato, capit. 156. numero 3.

1 Inſtrumentum confeſſionis mariti intra biennium, quomodo creditoribus poſterioribus præiudicet, capit. 268. numero 103.

1 Inſtrumentum ſeptem modis appellatur, & totidem defectus habet, in Rubr. Gener. de ſolemn. Inſtr. nu. 2. & 3.

1 Inſtrumentum vt valeat requiſita quæ, & quot, ibi. numer. 3. & ſequentibus.

1 Inſtrumentum vt dicatur perfectum quæ requirantur, numero 7.

1 Inſtrumenta, & teſtamenta confecta ſub nomine Inuaſoris, & Hoſtis veri Principis, & Domini quando irrita fiant, ibidem num. 8. & 9.

1 Inſtrumentum defectuoſum, & minus ſolemne quando ſemiplenè probet, ibi. num. finali.

1 Inſtrumenta à quibus Notarij recipi, & rogari debeant, c. 321. numer. 12.

1 Inſtrumenta ſcribenda ſunt in Prothocollo, vt euitetur ſuſpitio falſitatis, cap. 330 num. 17. ad quam euitandam bonum eſſet deponere penes ædem ſacram, nu. ſeq.

1 Inſtrumentum originale dicitur prima ſcriptura, & prima origo, ibi. nu. 21. & authenticum dicitur quod ſubitur ab ipſomet Notario auctore, non aliunde, nu. 22. & nu. ſeq. habetur de conſuetudine quadam Notarij.

1 Inſtrumentum actus geſti quando eſt in Prothocollo extenſũ, præſumitur à Notario receptum, in quo vbi non reperitur redditur dubium, nu. 26. & 27.

1 Inſtrumentum quando extrahi poteſt ex illis primis notis, & abbreuiatis, vt facit fidem, not. d. c. 330. nu. 31.

1 Inſtrumentum, ſeu Protocollum quando fuerit à duobus, vel tribus Notarijs confectum, vel rogatum, an poſſit ab altero eorum leuari, & authenticari, vt faciat fidem, & quid Mediolani ſeruetur, ibi. numer. 33. & ſeq. per totum, num. 41.

1 Inſtrumenti cancellatio interlineata in loco ſuſpecto vitiat inſtrumentum, ibidem num. 46.

1 Inſtrumentum authenticum ſi diſcordet à Prothocollo, attenditur Protocollum, & authenticum præſumitur ſuſpectum, ibi num. 49. & 50.

1 Inſtrumentum ſi non reperiatur in Protocollo ei non creditur, num. 54.

1 Inſtrumenta duo authentica ſi exhibeantur, alterum ſcriptum à Notariomet qui fuit rogatus, & alterum à tabellione habente auctoritatem explendi, quæ inter ſe diſcordent, & originale non reperiatur, cui credendum, ibi. num. 51.

1 Inſtrumentum inſertum in Priuilegio abſque conſenſu partium non probat deperdito originali, eodem capit. 330. numer. 61.

1 Inſtrumentum ſi reperiatur in folijs in filcia, non in protocollo, quãdo poſſit leuari, vt faciat fidem, cum magna falſitatis ſuſpicio contra eum oriatur, ibi. nu. 63. & 79.

1 Inſtrumenti lectura neceſſaria eſt, vt dicatur perfectus contractus, ibidem nu. 74.

1 Inſtrumentum propter quam deſcriptionis omiſſionem fiat irritum, d. nu. 79. & ſeq.

1 Inſtrumenti perfectio conſiſtit in ſigno, & ſubſcriptione Notarij, num. 88.

1 Inſtrumentis, & in contractibus quæ ſolent apponi habentur pro expreſſis, ibidem num. 96.

1 Inſtrumentum defectiuum cenſetur imbreuiatura exiſtens ſine clauſulis conſuetis, num. 98.

1 Inſtrumentum expletum ſi fuerit cancellatum, vel raſum, vel additum in ſubſcriptione, Notarius debet hoc ſpecialiter exprimere, alias generalis ſubſcriptio non tenet, cap. 331. numero 1.

1 Inſtrumentum vbi fiat in parlamento, vel coram populo, non requiruntur Teſtes, cap. 332. num. 3.

1 Inſtrumentum factum non ſeruata forma huius Statuti, cap. 332. non firmatur iuramento, nec ſeruandum in foro Eccleſiaſtico, vbi præſumeretur à Statuto falsũ, nec creditur hoc caſu Notario atteſtanti ſe de co rogatum, ibi. num. 29. & 30. Ampliando cap. 334. num. 4.

1 Inſtrumentum defectuoſum ratione ſolemnitatis omiſſe, facit ſemiplenam probationem mortuo Notario, d. cap. 332. numero 31.

1 Inſtrumenta quando corruant, ſi ſolemnia hęc in eis conficiendis non ſeruentur ad vnguem, ibi. num. 37. & 38.

1 Inſtrumentis in condendis peſtis tempore quę ſolemnitas non requiratur 334. num. 2.

1 Inſtrumentum per Notarium non datur niſi habẽtibus intereſſe, cap. 335. num. 9.

1 Inſtrumenta per Notarium prohibitum ea recipere poſt prohibitionem, & inhibitionem recepta an teneant, cap. 342. num. 4. & 5.

1 Inſtrumentum redditur ſuſpectum ex diuerſitate ſcripturarũ, & atramentorum, cap. 344. num. 5.

1 Inſtrumentum in parte falſum an ſit in totum falſum, ibi. nu. 22. & cap. 365. num. 7.

1 Inſtrumentum de falſo quando Iudex in cauſa ciuili per modum excipiendi cognoſcit, punit extraordinariè delinquentem, num. 48.

1 Inſtrumenta confecta per condemnatum de falſo, & exercitio priuatum an probent, eodem cap. num. 50. & ſequentibus quatuor numeris.

1 Inſtrumentum confectum per Notarium non deſcriptum, licèt nõ teneret, tamen actus, & cõtractus poſſent probari per Teſtes Inſtrumentarios, ad quod probandum admittitur & ipſe Notarius, cap. 354. num. 24.

1 Inſtrumẽta confecta per infamem occultum creatum Notariũ valent, ibi. num. 15.

1 Inſtrumentum falſum qualiter dicatur fieri, capit. 359. numero 2.

1 Inſtrumentum in publicam formam redactum indubitatam facit fidem, cap. 362. num. 8.

1 Inſtrumentum de falſo redargutum non facit fidem, nec pro redarguente, cap. 365. ante num. 3.

1 Inſtrumentum ſi de falſo accuſetur, an poſſit reaſſumi per Notarium, d. num. 3.

1 Inſtrumentum cum pluribus Teſtibus quomodo poſſit reprobari vti falſum, ibi. num. 4. 5. & 6.

1 Inſtrumenti exhibitio ſi non fuit facta in termino ſtatuto per Iudicem, vel Abbates, ſed tantum exempli, ſi dein poſt terminum producatur originalis ſufficit ad validandum exemplum, cap. 380. num. 36.

1 Inſtrumenti executiuo an impediatur per intentatum Iudiciũ Ceſſionis bonorum, cap. 408. nu. 163.

1 Inſtrumentum debiti ſemel editum, iterum non expletur, niſi cum magna deliberatione, cap. 338. nu. primo. Quod fieri non debet, niſi probata amiſſione eius caſu, num. 2. Limitãdo, vt ibi, & num. 4.

1 Inſtrumenti debiti ſemel editi refectio non fit niſi citata parte etiam de Iure communi, ibi. num. 3. & num. 5.

2 Inſtrumenta rubricanda quę ſint, cap. 211.

2 Inſtrumenta dationis inſolutum per quemlibet Notarium rogari poſſe, cap. 216.

2 Inſtrumenti, & chirographi appellatione quę comprehenduntur, cap. 201. num. 8. litera N.

2 Inſtrumenti executioni petitæ ex ſtatuto prima facie, quæ addita, & correcta ſint, cap. 182.

2 Inſtrumentis, & aliis datis, non poteſt allegari per Notarium ſibi non eſſe ſatisfactum, cap. 217. circa fin.

2 Inſtrumentum publicũ, & de eius ſpeciebus, cap. 379. nu. 401. & cap. 398. nu. 11. Et ſi patitur nullitatis exceptionem, an dicatur inſtrumentum, ibidem, num. 12.

2 Inſtrumentum locationis ſi reperiatur penes conductorem, an præſumatur penſio ſatisfacta, cap. 387. nu. 27.

2 Inſtrumentũ emptionis extenſum ſi reperiatur poſt inſtrumentum locationis abbreuiatum cũ dictione &c. intelligantur repetitæ clauſulæ communes ad vtrunq; cap. 379. nu. 155.

2 Inſtrumentum publicum quid ſit cap. 398.

1 Inſulæ Maris, aut Stagni cum non permaneant in uno loco, an veniant appellatione rei immobilis, capit. 417. numero 38.

1 Intégra res quando dicatur, cap. 83. num. 166.

1 Intellectus plures Statuta vbi habeant, non licet ex eis arguere, ad Prælud. num. 508. & qualis intellectus ſeruandus, ſit num. 509.

I N D E X.

I Intercessor quis dicitur, cap. 413. num. 5. & 6.

I Interdictio bonorum requirit ſententiam, c. 88. nu. 43.

I Interdictio bonorum trahitur etiam ad bona ſita extra territorium, cap. 424. num. 8.

I Interdictio adminiſtrationis bonorum fit per publicationem ad ſcalas Palatij, cap. 425. num. 27.

I Interdictio adminiſtrationis præſumitur ritè, & rectè facta, & citato prodigo, vbi adſit decretum Iudicis, cap. 428. numero 50.

I Interdictum vti poſſidetis an competat conductori ſeu colono turbato in poſſeſſione rei conductæ, c. 399. nu. 155.

I Interdictus ab adminiſtratione bonorum non admittitur ad aliquod publicum officium, & ſi admittatur de facto, nõ ceſſat interdicto, c. 426. in litera, Minime.

I Intereſſe liquidum quando dicatur, c. 42. nu. 32.

I Intereſſe, & damna vbi non contineantur in inſtrumento, etiam facta liquidatione, executiuè agi non poteſt ex hoc Statuto, ibi. num. 33.

I Intereſſe de iure canonico poteſt peti in omnibus cõtractibus bonæ fidei, c. 43. nu. 2. Declarando num. ſeq.

I Intereſſe in quibus caſibus debetur, currit, & quomodo ceſſet, cap. 43. num. 6.

I Intereſſe quotuplex, ibi. num. 7.

I Intereſſe non poteſt peti vbi mora non adſit, quæ conſtituitur per diei interpellationem, nu. 8. & 9.

I Intereſſe in delictis, cum delinquens ſemper dicatur in mora, ſtatim debetur, num. 14.

I Intereſſe curſum quando debitum eſt dubium quomodo tollatur, num. 16.

I Intereſſe lucri ceſſantis in quibus peti poteſt, nu. 17.

I Intereſſe eſt difficilis probationis; nec per iuramentum probari poteſt, d. cap. 43. nu. 19 & 20.

I Intereſſe iuramentum procurator ſpecialis, & legitimus præſtari poteſt, ibi. nu. 23. ad quod iuramentum non admittitur ille, qui contraxit debitum, ſed cui fuit Ius acquiſitum ex ſocietate, vel communione, num. 25. Nec admittitur quis in caſibus, in quibus de Iure canonico non poteſt peti, niſi mercator, vel probet damnum, ibi. num. 28.

I Intereſſe iuramentum hoc quando fieri debeat, num. 29. quod præſtatur etiam quod nõ deferatur à Iudice, vel à parte nu. 30. & quo die, & coram quo præſtetur, nu. 31. & 32. ad quod præſtandum citatio partis requiritur, nu. 33. cui iuramento quando Iudex fidem adhibere non poſſit, num. ſeq.

I Intereſſe non poſſit probari per teſtes, an ſufficiat vnus teſtis cum iuramento ſuppletorio, ibi nu. 40.

I Intereſſe non poteſt taxari partium conuentione, ibidem numer. 45. Limitando num. ſequen. Quando ſors non poteſt peti, quia tunc poteſt taxari; poteſt etiam honeſte ex partium conuentione taxari pro pecunia commodata ad pompam, num. 51.

I Intereſſe ſimpliciter ſtipulans, cum cenſeatur ſtipulari ad formam huius Statuti, cap. 43. quomodo id peti poſſit, numero 53.

I Intereſſe poteſt iurari contra fideiuſſorem debitoris mortui, qui ſe principalem conſtituit, ibi. nu. 60.

I Intereſſe non debetur vbi adeſt ignorantia, & conſequenter nõ eſt mora, num. 61.

I Intereſſe non debet iurari in depoſitio in ſpecie, nu. 66.

I Intereſſe dotis debetur marito, vbi dotantes ſint in mora, ibi. numer. 69.

I Intereſſe dotis an cenſeatur remiſſum per maritum, qui per decennium non petijt vſuras, ibid. nu. 70.

I Intereſſe dotis ſi dandum eſt marito per dotare debentes ad ſummam certam per Statutum, non extenditur ad vxorem, numer. 71.

I Intereſſe dotis nõ poteſt peti à muliere alimenta ab alio, quã ab hæredibus viri, ibid. num. 78. & eo caſu fructus percepti ab ipſa muliere compenſantur in ſortem, nu. ſeq.

I Intereſſe dotis poteſt peti à viro alimentante vxorem, vti dãnum emergens, num. 80.

I Intereſſe dotis petitur à muliere alimenta ex teſtamento viri, licet ſecus ex Statuto, d. cap. 43. num. 82.

I Intereſſe propter iuramentum pretij bonorum quod habeatur in conſideratione, ex quo bona creuerint poſt dationem in ſolutum, cap. 164. num. 8.

I Intereſſe, & damnorũ appellatione quę veniant, c. 399. nu. 139.

I Intereſſe, & damna de quibus in Statuto primi voluminis, declarantur, cap. 412. Reſpectu temporis quando incipiant ſeruari.

I Interlocutoria commiſſio quod eliciatur ex actitatis per partes, ad Rubr. cap. 41.

I Interlocutoria quæ ſit, quomodo diffiniatur, & diſtinguatur à diffinitiua, ibi. num. 1.

I Interlocutoriarum quot, & quę ſit ſpecies, nu. 2.

I Interlocutoriæ meræ vtrum ſint, vel habentes vim diffinitiuę, num. 3. & quę vtilitates inde inſurgant, num. 4. & 7. & nu. 6. habes differentias inter appellationem à diffinitiua, & ab interlocutoria.

I Interlocutoria ſententia quomodo feratur, & in quibus differat in ea ferenda à diffinitiua, num. 8.

I Interlocutoria ſententia quæ dicatur, d. cap. 41. nu. 9. & 10. & à qua non poſſit appellari, nu. 11. & vbi appellari poſſit, ſententia exinde lata dicitur diffinitiua, num. ſeq.

I Interlocutoria dicitur omne pręceptum Iudicis, num. 13.

I Interlocutorium eſt præceptum de ſoluẽdo cum clauſula iuſtificatiua, nu. 14. ſed ſine dicta clauſula habet vim diffinitiuæ, & quomodo, num. 15. & ſeq.

I Interlocutoria eſt ordinatio facta per Iudicem de citando aliquem, d. cap. 41. num. 17.

I Interlocutoriæ vim habet terminus peremptorius ad præparandum omnes exceptiones, num. 18.

I Interlocutoria eſt ſententia ſuper banno in crimine aliquo, ſicut etiam in omnibus bannis, ac etiam contra contumacem ibi. num. 19. 20. & 21.

I Interlocutoria dicitur ſententia lata ſuper appellatione ab interlocutoria, in qua Iudex pronũciat bene, vel male appellatũ, n. 22. Sed nõ illa ſuper appellatione ab executione, n. 23.

I Interlocutoria eſt ſententia, qua declaratur inſtantiam cauſæ appellationis, & fatalia deſerta, & habet vim diffinitiuæ, nu. 24. & 25. nec per eundẽ Iudicẽ reuocari poſſe videtur, & ab ea appellari poterit, nu. 26. & 27. Quę appellatio quomodo debeat iuſtificari, nu. 28. Et ſententia hæc ſuper deſertione appellationis quod ſit interlocutoria, & diffinitiua, nu. ſeq.

I Interlocutoria, vel diffinitiua vtrum ſit ſententia ab obſeruatione Iudicij, ibi. nu. 30. Quid ſit autem diffinitiue abſolue re, vel ab obſeruatione iudicij, num. 31. a qua, quomodocunque, ſit poterit appellari, nu. ſeq.

I Interlocutoria, vel diffinitiua vtrum ſit ſententia lata ſuper incompetentia, num. 33. diſtinguendo nu. ſeq ſi lata ſit per Iudicem pronunciando ſe Iudicem competentem, poteſt reuocari cum ſit Interlocutoria, alias non, ſed reuocari non poteſt, ſi ſit lata à delegato, & quod ſe competentem pronunciauerit, num. 35.

I Interlocutoria eſt ſententia lata ſuper exceptione dilatoria, d. cap. 41. num. 38. & ſeq.

I Interlocutoria mera eſt ſententia reſeruans parti exceptionem incompetentem, num. 40.

I Interlocutoria dicitur ſententia, quæ incidenter fertur ſuper proceſſu cauſæ, ſecus ſi principaliter, quia eſt diffinitiua, ibi. num. 41. Idem ſi ſuper articulo incidenter, ſecus ſi principaliter dato libello, num. ſeq.

I Interlocutoria eſt ſententia, pronuncians aliquẽ eſſe tutorem, vel curatorem, & è contra; & etiam quando pronuncietur principaliter perſonam eſſe legitimam ad agendum, vel ad accuſandum, vel ſimiliter, nu 43. Ampliando, nu. ſeq.

I Interlocutoria eſt ſententia ſuper aſſignatione, vel mutatione termini, num. 45.

I Interlocutoria dicitur ſententia, in qua pronunciatur iudicia eſſe legitima, & probata, & reum eſſe torquendum, nu. 46.

I Interlocutoria eſt ſententia, qua pronunciatur Iudicem eſſe ſuſpectum, num. 47.

I interlocutoria eſt ſententia dicans, quod quis ſatiſdet, ſi incidenter imploretur officiũ Iudicis, ſecus ſi principaliter, quia tunc dicitur diffinitiua, num. 46.

I interlocutoria eſt ſententia pronuncians probatum, vel non, d. cap. 41. num. 51.

I interlocutoria vtrum ſit ſententia pronuncians, res æſtimatas valere precium æſtimatum, & licere creditori eas ingredi, & inſolutum habere pro dicto precio æſtimato, nu. 52.

I interlocutoria dicitur ſententia, quod poſitiones habeantur pro confeſſis, quibus reſponſum non fuit, nu. 53.

I interlocutoria eſt ſententia lata ſuper declaratione actus, numero 54.

I interlocutoria eſt ſententia, qua pronunciatur cauſam cõmittendam, vel compromittendam, vel non, nu. 55.

I interlocutoria habens vim diffinitiuæ eſt ſententia per quam imponitur ſilentium ſuper iuribus alicuius, vbi is non agat certo territorio ſuper libello præuentorio, n. 56. ſecus ſi fiat lite conteſtata quia dicitur diffinitiua, nu. eod.

I interlocutoria eſt ſententia de mittendo in poſſeſſionem ex beneficio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. num. 57.

I interlocutoria eſt ſententia ſuper primo, & ſecundo decreto, d. c. 41. nu. 63. & ſecundũ decretum an habeat vim diffinitiuę, vel ſit interlocutoria, & poſſit reuocari, nu. ſeq.

Digitized by Google

INDEX.

1 Interlocutoria eſt ſententia, & præceptũ omne Iudicis de ſoluendo etiam in confeſſum, num. 67. & eius etiam in confeſſum, nu 67. & eius etiam vim habet commiſſio Iudicis Notario ad examinandum teſtes, nu. eod.

1 Interlocutoria eſt ſententia habens vim diffinitiuæ abſoluens aliquem à contentis in libello, num. 69.

1 Interlocutoria eſt ſententia ſequeſtrum reſtitui mandans, dict. cap. 41. num. 70.

1 Interlocutoria eſt ſententia, qua pronunciatus appellationi deferendum vel ne, ibi nu. 87. Idem ſi pronuncientur non rite appellatum, vel appellari non potuiſſe, nu. ſeq.

1 Interlocutoria dicitur ſententia, ne quis lite pendente in poſſeſſione turbetur, ibid. num. 92.

1 Interlocutoria ſentẽtia dicitur lata ſuper nullitate primę ſententiæ, num. 93. Diſtinguendo vtrum ſit intentata principaliter nullitas, & ſit diffinitiua ſi autem incidenter ſit interlocutoria, num. eodem.

1 Interlocutoria quomodo iuſtificatur, nu. 112. de iuſtificatione eius appellationis, nu. 113. Ampliando nu. ſeq.

1 Interlocutoria in commiſſione extraneum nullum inſeri debet, d. cap. 41. litera C.

1 Interlocutoria ſententia non requireretur vbi ſtatutum diceret quod haberet pro confeſſo requireretur bene declaratoria ſuper facto, cap. 83. num. 170.

1 Interlocutoria dicitur ſententia quæ fertur ſuper idoneitate fideiuſſionis, cap. 41. num. 49.

1 Interlocutoriæ reſpectu an dicatur reſpicere ordinatoria non ſit in diffinitiuis, in iis terminis, vt ligetur Clericus in interlocutoria, non in deciſoriis, cap. 141. nu. 12.

1 Interlocutoria ſi habeat vim diffinitiuæ reuocari non poteſt, cap. 149. num. 27.

1 Interlocutoriæ meræ quæ ſint, ibid. numer. 28. Quę reuocari poſſunt per eundem Iudicem, qui eas tulit, cum cauſæ cognitione, num. 36. ſi fuerit ab eis appellatum, num. 37. quam reuocationem Iudex ipſe ex officio facere poteſt appellatione pendente, ad hoc vt poſſit procedere in cauſa principali, num. 38.

1 Interlocutoria habens vim diffinitiuæ regulariter reuocari non poteſt, cum æquiparetur diffinitiuæ, quæ non reuocatur, d. cap. 149. num. 40. & 70. ex iuſta tamen cauſa per eundem Iudicem reuocari poteſt, num. 41. maximè ſi expectant ſententiam poſt ſe, num. 42.

1 Interlocutoriæ multæ etiam meræ reuocari non poſſunt, numero 43.

1 Interlocutoria reuocari non poteſt, ſi taxauit expenſas cum iuramento, num. 44.

1 Interlocutoria ſententia per quam Iudex interpretatur verba ſuæ ſententiæ ambigua reuocari non poteſt numero 45.

1 Interlocutoria ab obſeruatione Iudicij reuocari non poteſt, num. 46.

1 Interlocutoria reuocari non poteſt, quæ trahat ſecum executionem, d. cap. 149. num. 47.

1 Interlocutoria poteſt reuocari etiam ſine cauſa, cum partis citatione, & ſi non appelletur tenet, ibi. nu. 48.

1 Interlocutoria reuocari non poteſt per eundem Iudicẽ quando ſit lata ob turpitudinem Iudicis, cum non poſſit de ea ſe intromittere, num. 49.

1 Interlocutoria per eundem Iudicem reuocari non poteſt, à qua fuit appellatum, & per Iudicem delatum appellationi, & inhibitio per eum facta ſit, cum tota iuriſdictio in ſuperiorem tranſlata ſit, num. 50.

1 Interlocutoria reuocari non poteſt lata, & facta de partium conſenſu, num. 51.

1 Interlocutoria reuocari nõ poteſt, quæ ſit cõfirmata per Principem, vel ſuperiorem, num. 52.

1 Interlocutoria reuocari per eundem Iudicem non poteſt, quando ab ea bis appellatum, & ſemper confirmata fuit, numer. 53. & etiam quando poſt eam latam ſunt factæ impenſæ per partem, quia tunc niſi refectis expenſis reuocari non poteſt, num. 54.

1 Interlocutoria per quam Iudex concedit abſolutionem ſuper crimine, à quo pendebat accuſatio, reuocari non poteſt, niſi per Principem, num. 55.

1 Interlocutoria reuocari poſſe non videtur quando in ſcriptis lata eſt num. 56.

1 Interlocutoria ſentẽtia ſuper deſertione appellationis vtrum poſſit reuocari, nu. 57.

1 Interlocutoria qua pronunciatur non eſſe procedendũ in cauſa an poſſit reuocari, num. 58.

1 Interlocutoriæ quæ reſpiciunt perſonam Iudicis, in caſibus in quibus poſſunt reuocari; partibus inuitis eas Iudex reuocare poteſt, d. cap. 149. num. 59.

1 Interlocutoriam ſuam Iudex quilibet bis reuocare poteſt, prout & bis appellari poteſt, num. 60.

1 Interlocutoria bis reuocari poteſt antequam ſit executa, numero 61.

1 Interlocutoriæ duæ ſi reperiantur contrariæ in eandem cauſa, quæ earum præualeat, num. 62.

1 Interlocutoria lata ex falſa cauſa eſt ipſo iure nulla, & de ea nulla habenda ratio, num. 63.

1 Interlocutoriæ reuocationem de iure communi debet fieri, & peti intra tempus ad appellandum datum, niſi appellatum ſit, ſi fiat ad partis inſtantiam; vbi autem fiat ex officio Iudicis, poteſt fieri etiam poſt, vſque ad ſententiam diffinitiuã, quia quoad Iudicem nunquam interlocutoria tranſit in iudicatum, eod. c. 149. num. 64. 65. & 66.

1 Interlocutoria in quibuſdam caſibus etiam quoad Iudicem tranſit in iudicatum, & in quibuſdam non, etiam quoad partem, num. 67. & 68.

1 Interlocutoria omnis requirit citationem, vbi infertur damnũ, & præiudicium parti, niſi leuis ſit præiudicij, ibi. nume. 74. maximè ſi contineat quid dandum, nu. ſeq. ſed vbi ſit periculum ſcandali citatio non requiritur, num. 26.

1 Interlocutoriæ non reuocatæ, à qua etiam appellatũ non fuit, vel non poſſit appellari; grauamen reparari poteſt in cauſa appellationis, vbi cauſa hæc non ſit ſeparata à cauſa principali, quia tunc non poteſt reuocari in appellatione, eodẽ cap. 149. nu. 85. & 86.

2 Interlocutoriæ appellatio, vide c. 19. & in verbo appellans, præſenti Iudice, & an appellans ab eo eximatur a iuriſdictione Iudicis à quo, & quando. nu. 1. & 2. & limitationes aliquas ibid. nume. 2. & ſeq. & inter eas ſi Iudex à quo tollit prout poteſt grauamen per eum illatum. Sed quod Iudex à quo quando detulit appellationi, quod non poſſit recuperare cauſam, c. eod. nu. 4. & quando Iudex à quo poſſit, & non poſſit procedere. vide ibid. num. 5. & ſeq. & Iudicis à quo iuriſdictio non ſuſpenditur niſi acceſſerit inhibitio Iudicis ad quem eod. c. nu. 6. & 7. & ſi ſit dubium an dicta appellatio ſit rite interpoſita tunc inhibitio non tenet, nec impedit Iudicem à quo ſi autem certum ſit deuolutam eſſe ad Iudicem ad quem num. 8. cap. eod. Alia vide in verb. appellans, vide aliqua, in verbo appellatio præſenti Iudice.

2 Interlocutoria mera quid differat ab interlocutoria habente vim diffinitiuæ. c. eod. 96. nu. 10. & qui effectus reſultent ab hac diſtinctione, eiſdem cap. & num.

2 Interlocutoria habens vim diffinitiuæ regulatur vt interlocutoria mera, c. eod. 196. nu 12. Et rationes ibid. cum auctoritatibus adducuntur.

2 Interlocutoria in appellatione, & proceſſu Iudicis quando proceditur non obſtante recuſatione, proceditur vti ab interlocutoria mera, licèt habeat effectum diffinitiuæ, eod. ca. 196. num. 13.

2 Interlocutoriæ appellatio requirit cauſæ expreſſionem, & ex cauſa non expreſſa non iuſtificatur appellatio, ca. eod. 196. num. 27. Non tamen habent locum in habente vim diffinitiuæ, cap eod. nu. 32. Fallit tamen, eod. cap. num. 33.

2 Interlocutoriæ in appellatione non requiritur libellus, capit. 196 num. 45.

2 Interlocutoria terminatur non ex nouiter, ſed ex actitatis in principali inſtantia, c. 196. num. 61.

2 Interlocutoriarum aliquæ ſunt expreſſæ, veluti cum expreſſe pronunciatur, aliquæ autem tacitæ, veluti cum proceditur non obſtantibus exceptionibus, & quando vtriuſque tempus incipiat ad appellandum, cap. 196. nume. 19. Et à grauamine tacito in omittendo, quòd poſſit appellari etiã poſt tempus ad appellandum in duobus caſibus, ca. eodem 196. numero 20. & 21. & alia ad hunc propoſitum, numero ibi. ſequen.

2 Interlocutoriarum differentiam, ſcilicet ab appellatione à diffinitiua, & ab interlocutoria, cap. eodem 196. numero 28. & ibi ſeq.

1 Interpellatio vnica an ſufficiat, vel debeant eſſe plures, capit. 19. num. 35.

1 Interpellatio legis, ſeu hominis conſtituit quem in mora, cap. 43. num. 5.

1 Interpellatio extraiudicialis an ſufficiat, vel requiratur litis cõteſtatio, ibi. nu. 11.

1 Interprætatio in ſtatutis dupliciter ſumitur, ad Pręlud. num. 205. Quæ quando recipiant interpretationem reſtrictiuã, numer. 206. quæ nunquam ſit, ne maleficiis via aperiatur, numero 250.

1 Interpretatio dubiorum ſtatutorum quibus ſpectet, ibidem, numer. 340. & 341. & in eis interpretandis ratio, & meng

Digitized by Google

potiſſimum attenditur,num.342.

2 Interpretatio legalis neceſſaria,& fauorabilis quando non tollatur,cap.174.num.65.& ſeq.

2 Interpretatio ad eluſionem Statuti,alteriuſvè diſpoſitionis admitti non debet,cap.342.num.77.

1 Interrogandi modi ante litem conteſtatam quot,in Rub.Gen. de interrog.nu.18.

1 Interrogari poteſt actor an velit vti quærela per eum porrecta,cap.73.num.1.

1 Interrogari quis non poteſt ſuper titulo rei per eum poſſeſſę, ibi.num.3. Limitando quinque modis, nume.eod.Non habet etiam locum ſi interrogetur ſuper iure interrogantis,numero 4.

1 Interrogari quis non poteſt in multis caſibus, an velit vti inſtrumento,vel ſcriptura aliqua,c.76.nu.26.ad fin.

2 Interrogari quando quis in caſibus exceptis prohibetur poteſt tamen accuſari,ſi ſcienter vſus ſit,cap.208.num.2. Et circa teſtes in facto alieno ſi quis interrogatus ſit,tenetur reſpondere,cap.eod.208.num.3.

1 Interrogationes, quæ etiam hodie ab aula non receſſerunt, quo iure inuentę ſunt, ad Rubr.General. de interrogationibus,num.1.

1 Interrogationes hæ non ſunt in iudicijs neceſſariæ,ſed tantum vtiles,& ad quid,ibi.nu.2.3.& 4.

1 Interrogationes hæ fiunt tantum circa præparatoria iudicij, non circa negocium principale, & ante litem conteſtatam, & in hoc differunt à poſitionibus, quæ fiunt poſt litem conteſtatam, & ad merita cauſæ, ibidem numero 5. 6.& 35. Ideo poſſunt dari ante dationem libelli, adhoc vt pars poſſit inſtrui, qualiter debeat facere petitionem, numero 7. Quæ procedunt non ſolum in cauſis ordinarijs, ſed in extraordinarijs, & ſummarijs quomodo, numero 8. 9.& 10.

1 Interrogationes fiunt officio Iudicis implorato, nec in eis libellus requiritur,num.11.& 12.

1 Interrogationes vt valeant, fiunt in ſcriptis,d.Rubr.Generali, numer.13.

1 Interrogationes non debent fieri in genere, ſed in ſpecie tantum,num.14 & 15.

1 Interrogationes debent admitti, & permitti per Iudicem, vbi æquitas ſuggerit, etiam poſt litem conteſtatam, num. 16.& 17.

1 Interrogationes omnes ſi non ſint inutiles, vel non releuantes ad cauſam, vel calumnioſæ, vel ſuperfluæ debent in dubio admitti,ibi.num. 19.20.& 21.

1 Interrogationibus factis quibus in caſibus interrogatus nõ tenetur reſpondere, ibidem numer.22.& quatuor num.ſeq.& cap.75.num.39.& 40.

1 Interrogationum effectus,d.Rubr.num.27.& eis reſpondendi forma,num.30.

1 Interrogationes plures an poſſint fieri ſuper eodem facto, numero 28.

1 Interrogationes coram quo ſint fiendæ, ibidem numer.29. & cap.73.num.7.cap.76.num.96 & in qua parte litis,nu.97. & cap.83.num.2.

1 Interrogationes quomodo conueniant cum poſitionibus,& in quibus ab eis differant,eadem Rubrica, num.31.& ſeq.vſq; ad finem Rubr.

1 Interrogationes quando,& ad quid fiant reo,c.73.nu.2.

1 Interrogatio rei quãdo fiat,debet ipſa res in ſpecie demonſtrari, & deſignari, num. 5. & 6.

1 Interrogationes in cauſis ordinarijs quomodo poſſint fieri, & quomodo in ſummarijs,num.8.& 9.& quando dari poſſint, cap.75.num.31.33.& 34.

1 Interrogationem ad impediendam poterit opponi exceptio litis finitæ,num.12.d.cap.73.

1 Interrogationes ſi non fiant in ſcriptis,pars non tenetur eis reſpondere,cap.75.num.1.

1 Interrogatio poteſt fieri etiam pro qua parte,num.5.ſed exprimi debet ipſa pars,cap.76 nu.100.

1 Interrogationes poſt litem conteſtatam, & poſt concluſionem in cauſa debent procedere, & admitti ſuper actitatis,& dubijs exortis,ibid.num 35.

1 Interrogationibus nõ reſpondens quibus reſpondere tenetur, vltra quod poteſt compelli,poteſt etiam haberi pro confeſſo, ibidem num.43.

1 Interrogationes fieri debent tempore congruo, c.76.nu.98.& quale ſit tempus congruum, & incongruum,nu.eod.

1 Interrogationibus in his verſatur valde arbitrium Iudicis,ibi. numer.99.

1 Interrogationem hanc huius Statuti,c.77. debet Iudex ęquitate ſuadente concedere,d.cap.77.nu.1.

1 Interrogationes non habentur pro confeſſatis,ſed pro negatis, ex eo quod maius præiudicium reſultat non reſpondenti, cap.83.num.178.

1 Interrogationes, quibus non eſt reſponſum, vel minus legitime,regulariter non habentur pro confeſſis,ibi.nu.195.

1 Interrogationis reſponſio iudicialis non præiudicat niſi reſpectu interrogantis,cap.75.nu.22. Fallit in reſponſione, an ſit hæres,vel ne,quia reſponſio illa facit ius quo ad omnes,nu. 23. Non in vim confeſſionis, & reſponſionis, ſed aditionis hæreditatis, per reſponſiones, cum ſolo animo hæreditas poſſit adiri,num.24.& 25.Limitando, niſi confeſſio illa eſſet facta virtute Iudicis interloquentis ex forma Statuti cõtra non reſpondentem,num.26.

1 Interrogationes,an quis ſit hæres,vel ne, vel poſſideat rem,vel ne,poſt dicta teſtificata poſſunt fieri, eod.cap.75.nu.32. Ampliando,& limitando trib.num.ſeq.

1 Interrogationes poſſunt fieri ante libellum, & petitionem, vt actor poſſit inſtrui,num.36.ibi.

1 Interrogatio vtrum quis velit vti aliquo inſtrumento,vel ſcriptura,debet concipi in ſpecie, non in confuſo, & quæ pars redargui intenditur de falſo, ſiue in parte, ſiue in toto,c.76. num.23.24.& 25.

1 Interrogatio partis niſi præcedat,quis non tenetur renunciare vſui teſtium productorum per ſe,etiam ſi falſorum, nu.26.

1 Interrogatio poteſt fieri, an quis velit vti atteſtationibus teſtium productorum coram Iudice laico, licet examinatorũ coram Eccleſiaſtico,ibi.num.27. Niſi eſſent examinati inter alias perſonas, num. 28.

1 Interrogationi,an quis velit vti inſtrumentis,vel teſtibus non reſpondens,habetur pro nolente vti,nõ pro confeſſo in eius maius præiudicium,d.cap.76.num.84. vbi adducitur ratio, cap.77.num.5.

1 Interrogationi, an velit quis vti inſtrumentis,vel teſtibus non reſpondens, licet habeatur pro vti nolente,requiritur tamẽ iudicis interlocutoria ſententia, niſi Statutum aliter diſponat,d.cap.76.num.85.& 86.in qua requiritur citatio partis. nu.87. Quam pronunciam facere non poſſet conſultor, cui data fuit cauſa ad conſulendum ſuper ſententia diffinitiua, nu.88.Nec à tali pronuncia appellatur, nu.ſeq.

1 Interrogationi huic non reſpondens, antequam pronuncietur poteſt moram purgare,reſpondendo re adhuc integra,ibidẽ num.90.& 91.Et res dicitur integra,donec ſequatur ſententia ſuper cauſa principali,nu.93.& 94 Limitando principalem concluſionem, niſi aduerſarius grauaretur in hoc probando in poſitionibus procedere,num.94.

1 Interrogatio hęc an poſſit fieri in cauſa appellationis,vel reuiſionis arbitramentorum de productis, & actitatis in aliqua cauſa præcedenti,d.cap.76.nu.101.

1 Interrogationum,& poſitionum reſponſio quãdo poſſit reuocari,cap.100.num.28.

1 Interrogatio quando dicatur facta in iudicio diſcutitur,c.77. in verb.in iudicio.

1 Interrogatio an quis ſcripſerit, vel ſubſcripſerit, qualiter dari poſſit, vide late in verb.Scripſerit.

1 Interrogationes an poſſint fieri per Iudicẽ in cauſa principali, teſtibus ex ſuo mero officio non intentata,c.403.nu.17.

2 Interrogationibus iudicialibus ſi quis non,vel minus legitimè reſpondet,quid ſit,cap.195. Et qui ſint caſus,quibus reſponderi non tenetur interrogationibus, c.195.nu 32.

2 Interrogationibus factum Statutum primo volumine,hoc volumine declaratur,cap.208. Quod non interrogari poſſit de aliquibus ibi declaratis.

2 Interrogationi principalis,& Procurator quando ſimul reſpõdere tenentur,c.208.nu 4.& ſeq.

1 Interrogatoria de iure communi fiunt à partibus ad detegendum teſtium falſitatem,d.cap.403.nu.14.& an eorum copia ſit danda parti,num.ſeq.

1 Interrogator quando datur teſtibus ad inſtantiam partiũ cuius expenſis detur,ibi.nu.18.

1 Interrogatus an poſſideat rem aliquam, tenetur reſpondere ſi partem poſſideat, & pro qua parte,cap.74.nu.5.

1 Interrogatus an ſit hæres, non tenetur de Iure cõmuni reſpondere,vtrum ſit hęres ab inteſtato,vel ex teſtamento,niſi natura actionis intentandæ hoc exigat,c.75.nu.6. Nec vtrum mediate,vel immediate regulariter,n.9. Nec tenetur reſpondere,vtrum teſtamentum ſit ſolenne,vel ne,nu.7. Nec an habeat facultatem teſtandi, vel ne,nu.8.

1 Interrogatus an ſit hæres,vel ne;aut poſſideat,nec ne,quas exceptiones opponere poſſit de Iure communi,& quas ex ſtatuto,cap 75.num 46.

1 Interrogatus an ſit hæres, poteſt petere terminum ad deliberandum,d.cap.75.num.3.

1 Inter-

Digitized by Google

INDEX.

1 Interrogatus an poſſideat, vel ne, non tenetur exprimere, quod ſit dominus illius rei, vel ne, ibi. num. 10. Nec etiam tenetur exprimere qualitate eius poſſeſſionis, num. ſeq.
1 Interrogatus reſpondens, credere, præiudicat, prout verbum, veritas, cap. 54 num. 16.
1 Inteſtatus decedere quis dicitur ſex modis, ad Rubr. De ſucceſſ. ab inteſt. num. 17. Subijciuntur alij duo modi, ibi. num. 18. & 19.
1 Inteſtatus, vel ab inteſtato, aut inteſtabilis quid differant inter ſe, cap. 278. num. 39.
1 Intimatio requiritur, nec ſufficit ſcientia ſimplex, quãdo notitia requiritur non ſolum vt quis ſciat, ſed etiam vt quid faciat, cap. 417. num. 72.
1 Intra, dictio, hæc quid releuet, cap. 434. num. 60.
1 Inuentarium quod dicatur, & vnde dictum, cap. 272. nu. 4. & 5. & cur introductum, num. 7.
1 Inuentariorum plures ſpecies, ibi. num. 6.
1 Inuentarium tenetur cõficere hęres, ne vltra vires hęreditarias creditoribus, aut legatariis obnoxius fiat, ibi. nu. 8.
1 Inuentarium conficere tenentur omnes hæredes ſi plures ſint, niſi aſſentiant vni illud facienti, num. 9.
1 Inuentarium qui conficere teneantur, & qui non, num. 10. & ſequen.
1 Inuentarium quã forma, & quibus ſolennitatibus conficiatur, ibidem num. 25.
1 Inuentarium non prodeſt hęredi, niſi ſit ſolenniter confectum, num. 26.
1 Inuentarium conficiendi tempus incipit à die aditæ hæreditatis, num. 27.
1 Inuentarium cum conficiendum eſt, citandi ſunt omnes creditores, & legatarij, eodem ca. 272. num. 28. modo ſint certi, num. 29. Declara quod citatur eo caſu clericus in foro ſeculari, num. ſeq.
1 Inuentarii confectione à creditoribus, & legatariis hæredi remiſſa, idem eſt, ac ſi pactum fuiſſet, quod hæres nõ teneatur vltra vires hæreditarias, num. 31.
1 Inuentarium intra quod tempus debeat perfici, nu. 32.
1 Inuentarii conficiendi tempus qualiter non currit hæredi impedito, num. 33.
1 Inuentarii cõficiendi tempus currit minoribus, & ruſticis, qui poſſunt conſulere peritiores, nu. 34. reſtituuntur tamen minores, num. ſeq.
1 Inuentarium tenetur facere hæres laicus Clerici corã Iudice ſeculari, d. cap. 272. num. 36.
1 Inuentarium an poteſt confici per procuratorem hæredis, maxime quando bona ſita ſunt extra domicillium hæredis, num. 37.
1 Inuentarii confectio non poteſt per Teſtatorem remitti in pręiudicium creditorum, ibidem num. 38.
1 Inuentarium dum conficiendi tempus ſupereſt, hæres moleſtari non poteſt, num. 39.
1 Inuentarium ſi ab hærede confectum non fuerit an poſſit contra eum iurari in litem, num. 40.
1 Inuentarium omnes res continere debet, num. 41. & ſi per dolũ hæredis omnia non contineat, deficientia hęres, & totidem reſtituet, & falcidiam amittet, num. 42.
1 Inuentarium non nocet, nec prodeſt hæredi vltra duas Conſtitutiones Iuſtiniani Imperatoris, eodem capit. 272. numero 44.
1 Inuentarii confectio tollit vires plurium Regularum Iuris cõmunis, ibi. num. 46.
1 Inuentarii confectione multæ inſurgunt vtilitates, nu. 47. quarum nonnullas vide numeris ſeq.
1 Inuentarium non prodeſt in feudo hęreditario mixto, cum hæres in illo etiam cum iuramento teneatur ſoluere creditoribus hæreditarijs de feudi commoditatibus, ibidem numero 53.
1 Inuentarium tutelare non prodeſt, vt quis dicatur hæres cum beneficio Legis, & Inuentarii, nu. 54.
1 Inuentarium habet præſumptionem pro ſe, maximè attento Decreto, num. 55.
1 Inuentarium quo ad creditores non citatos non prodeſt hæredi, num. 56.
1 Inuentarium quando deſinat eſſe, nu. 57.
1 Inuentarii omiſſio non nocet hæredi vltra Ius commune in quindecim caſibus, d. cap. 272. num. 58.
1 Inuentarium an requiratur ad euitandam pęnam imminentẽ eum non conficientibus, ibi. num. 81.
1 Inuentarium quo caſu hæredi non proſit. Vide præſenti Indice, in verb. beneficium.
2 Inuaſio fit in re tam vacua, quam poſſeſſa, c. 375. nu. 44. vltra quas auctoritates ad hoc facere videtur Virgilii auctoritas æneid. lib. inuadunt vrbem ſomno vinoque ſepultam.
2 Inuecta, & illata de quibus, cap. 390. Præcipuè, num. 43. Et ſeq. vide etiam in verbo prælationem, & in verbo, Inquilinus, & in verbo, hypotheca, præſenti Indice, vbi etiam legitur, quando eſſet, tam per Fideiuſſionem, quam ob alios multos caſus, eod. cap. 390. numero 37. 57. Et cum numero. 57. Et ſeq. intelligitur etiam in porticu inuectis, licet porticus non veniat appellatione domus, cap. 399. num. 93. cum ſeq. intelligeque inuecta obligata pro ficto, ac pro deterioratione domus, cap. 390. num. 98. vbi multa notantur ad hunc propoſitum, & fideiuſſor pro ficto, tenetur etiam pro appendititiis, & deterioratione domus, cap. 390. nu. 99. inuecta, & illata poſſunt per Dominum retineri etiam pro alio ſuo credito, quam penſionis domus, & quãdo, cap. 390. num. 112.
2 Inueſtitura quando de anno in annum intelligatur renouata, cap. 398. & cap. eod. num. 32. In verbo renouatio præſenti Indice.
1 Inueſtitura quando cenſeatur renouata, cap. 398. num. 118. Et ſeq. & quando non, cap. eod. num. 124. & 113. Et quãdo ex ſimplici fiat perpetua inueſtitura, cap. 398. num. 114. Et ſeq. & ibidem ſimilibus, quando etiam nil ſoluitur, ibidem num. 122.
2 Inueſtitura renouata non intelligitur, quando eſt caſus, in quo fienda eſt ſcriptura, quæ non eſt facta, cap. 398. num. 124. Et ſeq. vbi aliqua circa hanc renouationem, præſertim, ſi ſit prima vel vlterior renouatio, in emphyteotico contractu renouatio ceſſat, cap. 134. Et ſeq. quando non ſit locus renouationi.
2 Inueſtitura ab hoc vt renouata cenſeantur cum Minore facto Maiore, quando facta prius fuit cum tutore, quid, cap 398. num. 138.
2 Inueſtitura in rebus mobilibus, & ſe mouentibus non cenſetur renouata, cap 398. num. 139. Et ſeq.
2 Inueſtitura ad hoc vt non cenſeatur renouata, qui per Cautelam expediat probare, cap. 398. nu. 143. & 145.
2 Inueſtitura quòd in rebus Eccleſię renouata non intelligatur, cap. 398. num. 146. & ſeq.
2 Inueſtitura renouata non conſtituit nouum ius ſed antiquum continuat, cap. 398. num. 156.
2 Inueſtitura renouatio, & Prorogatio qui differant, cap. 398. num. 159. & ſeq.
2 Inueſtitura renouata an cenſeatur renouata fideiuſſio, & pactũ carceris, cap. 398. num. 165. & alis ſeq. & cum qualitatibus odioſis non cenſetur renouata inueſtitura cap. eod. nu. 174. & num. ſeq.
2 inueſtitura ex temporali ſecunda cenſetur renunciatum primę perpetuæ. c. eod. 398. num. 179.
2 inueſtitura ſi ſit dubia recurritur pro declaratione verborum ad conſuetudinem, & obſeruantiam. c. 379 nu. 125. & præſenti indice, verbo cõſuetudo aliqua ad inueſtitutam etiam facienti requirenda ſuis locis, in verbo locatio, in verbo conductio aliiſq; locis ſecundum proximius ſignificatum.
2 inueſtitura in alterius ſe fundans debet probare de iure inueſtientis, cap. 379. num. 135.
2 inueſtituram ſecundum recipientis abſque voluntate primo inueſtientis, quæ ſit pœna. cap. 405.
2 inueſtituram ſecundum de re iam locata facientis alij durante prima pœna. cap. 405. & ſi ſecundus accipiat ad libellum deinde emat, non præfertur primo tamquam. Emptio ſit in fraudem, cap. 405. numer. 18. & ſi vnus habeat promiſſionem ſibi faciendi locationem, ſecũdus habeat inueſtituram pręfertur ſecundus, cap. 405. num. 20.
2 inueſtituris ſemper intelligitur inſertum pactum contra meretrices, cap. 472.
1 inuitus quis dicatur, & quomodo differat à reclamante, ca. 62. num. 1. & 2.
1 inuitus quis rem ſuam etiam iuſto precio vendere non compellitur, cap. 433. nu. 70.
2 inutilis colonus quis ſit, cap. 365. num. 1.
1 Ioannes Galeatius Vicecomes primus Dux Mediolani, in Diplom. num. 1.
1 Iocalia, vide in verb. Vxor de iure communi.
1 iocalia quæ dantur à patre. Vide Cophini.
1 iocalia, & fermalia non dicuntur de rebus ſponſalitiis donatis, cap. 294. num. 1.
1 iocalia, quæ lucratur vxor, an computentur in quartam, quæ ſibi à marito relinqui poteſt, & quid ſi hæc quartam excedant, vide in verb. Statuto ſtante quòd maritus.
1 iocalia, & paraphernalia cedunt lucro mariti, ſimul cum dote, quando Statutum defert marito lucrum dotis, & hoc de Iure communi, ſecus ex diſpoſitione Statuti

Digitized by Google

Mediolani,cap.298.num.230.& ſeq.

1 Ipſo facto idem importat,quod ipſo Iure,cap.1.num.184.& idem dictio Incontinenti,& Mox, quod trahant ſecum executionem à lege prolatam, num.eod. & Verba hæc quid operentur, num. ſequen. & ſuper ipſo facto; requiritur declaratoria, qua ſecuta ſit executio per legem, deinde per Iudicem, ibi.num.186.& cap.8.num. 92.ad quam declarationem non ad eius executionem requiritur citatio partis, d.primo cap.num.187. quæ declaratoria maximè requiritur ſi factum refricetur in dubium, numero eodem, & ſi tractetur de damno inferendo, numero 188. quæ requiritur etiam in pœnis ipſo Iure,vel facto impoſitis, numero 189.

1 Ipſo Iure,& facto quid operetur, cap.24.num.38.Et de facto importat, vt nullus ordo Iudiciarius ſeruetur, cap. 9. num.3. non tamen tollitur citatio partis, num. 4.& Iudex armata,& regia manu prouidere poteſt,& determinare negotium abſq; Sententia,ibi.num.5.& 6. vide etiam cap.433. num.97.& 98.

1 Ipſo Iure vtrum aliquid diſponatur, vel requiratur Sententia, dicto cap.1.num. 192.& quare hæc dictio,fuit addita in fine, cap.9.num.fin. Per quæ verba in cap.27.num.28. non eſt neceſſaria aliqua Iudicis reſciſſoria, declaratoria Sententia, prout etiam habetur,cap.344.num.64.

1 Ipſo Iure,Statutum cum hac Clauſula quid releuet, ad Prælud.num.710.

1 Ipſo Iure,per hęc verba non requiritur aliquod miniſterium, vel Sententia Iudicis,cap.22.num.4.& 141.

1 Ipſo durante, Ablatiui hi quid importent,cap.434.num.192. & 193.

2 Ipſo facto. Intellige abſque Iudicis Sententia, cap.56.num.2. cap.65.num.62. Intelligitur abſque Sententia Iudicis Reſciſſoria, licet Declaratoria requiratur, cap.252.numero 8.

2 Ipſo Iure,& facto,intellige vtſupra abſque Sententia Iudicis, cap.24.littera D.num.2. Idem,cap.39.littera A.Idem cap. 40.num.50.cap.64 num.5.littera E. Vbi dicit non requiri reſciſſoriam, ſed tantum declaratoriam,item uide,cap. 67. littera D.Et in cap.70.nu.3.Item cap.71.num.3.

2 Ipſo Iure,& facto,hęc Clauſula,explicatur etiam,cap.9.littera D.num.2.vide præſenti Indice,littera V.

2 Ipſo Iure,clauſula hæc,quòd requirat tantum declarationem ſuper ipſo facto, cap.405.num.6. cap. 406.num.4.littera L.cap.407. num.267. littera G.cap.410.num.5.littera D. cap.423.littera C.& cap.459. littera A.& cap.480.num.9. littera I.cap.489.nu.5.& 6.litteris R.N.per dicta verba tollitur Sententia reſciſſoria,& condemnatoria, ſed requiritur declaratoria ſuper facto,cap.499.eod.littera Q.& num.37. Ibidem.

2 Ipſo iure,vide etiam de hac clauſula, cap.5.littera B.& cap. 98.littera G.& cap.172.num.18. & cap.175. num. 18.vide etiam,cap.86.num.3.cap.91.littera R.cap.98.littera.P.nu. 10.cap.ibi.littera C. cap. 172.num. 7.& cap. 178.num.4. littera CC. cap.184.littera B. cap.194.littera B.cap. 195. num.12.& 22.& cap 201.num.9. De præſcriptione Chirographali,cap.210.n.2.littera P.& cap.231. littera B.ca.231. littera R. littera L.cap. 242.littera G. cap.276.littera C. cap.335.num.52.cap 363.num.30.littera 9. cap.368.nu. 9. Et quòd non requiratur niſi declaratoriam, cap.379. num.413.

2 Is dictio conuenit vtrique ſexui in diſpoſitione ſtatuti ratione expreſſa, in cap.338. num.2.littera A. Idem cap.339. littera A.& cap.343.num.1.

2 Item,eſt dictio repetitiua præcedentium,cum declaratione regulariter,licet aliquando ſtet ampliatiue,ca.332.num.6.eir ea finem.

2 Iter ad rem non cenſetur legatum legata re, in Rubrica cap. 331.num.18.& præſenti indice, in verbo, Vſufructuarium fundi.

1 Iudeus Iurare volens ex huius Statuti beneficio non admittitur contra Chriſtianum,cap.43.num.24.

1 Iudeus non admittitur ad Teſtimonium etiam parte volente, maximè contra Chriſtianum,cap. 90. nu.7.& 96. Sed bene è contra,nu.97.

1 Iudei non ligaur ordine circa Feſtiuitates obſeruandas per artifices Chriſtianos.cap. 110. num. 11.

1 Iudei,& Hebręi hic habitantes ligantur ex hoc Statuto, ſi ſint ex perſonis hic enumeratis,cap.115.num.67.

1 Iudei nominare non poſſunt Chriſtianos in Arbitror,vel Arbitratores,ibi.num.132.

1 Iudeus ligatur vinculo Iuramenti,capit.453.num.57.& peierans in contractu inito cum Chriſtiano poteſt puniri, & accuſari de periurio,cap.102.num.3.

1 Iudei diuidunt ſecundum Ius commune, capit. 275.numero primo.

1 Iudei in omni diſpoſitione comprehenduntur, capit. 278. num.19.

1 Iudeus licèt baptizatus, non perdit Agnationem, ideo parentibus ſuccedit, atq; conſanguineis, capit.289.poſt numero 5.

1 Iudeus, & ſi ſit ſuppoſitus, cum ſit de Ciuitate, vel loco vbi habitat, tamen non poteſt eſſe aduocatus, licet poſſit eſſem procurator priuati,non Principes, cap.63.num.5. & 6.

1 Iudeus Iudeo donans quæ ſolennitates ſeruare tenetur,c.324. num.16.

1 Iudei de Iure communi non poſſunt eſſe Tabelliones,c.354.n. 16.nec poſſunt doctorari,nec facti Chriſtiani poſſũt ingredi Collegium,capit.414.num.98.& 99.

1 Iudeus poteſt cedere bonis,cap.408.num.25.

1 Iudei an habeant Filios in poteſtate,cap.416.num.14.

1 Iudeorum filij an poſſint habere alia Sacramenta, quam haberent,dum eſſent in poteſtate,ibi.nu.15.

1 Iudeos inter eos ludentes non ligat Statutum hoc, cap. 428. num.49.

1 Iudeos & incolas habitantes ligant ſtatuta loci, ad Prelud. num.560.& ſeq.

2 Iudæus an gaudeat priuilegio Eccleſiæ circa perſonalem capturam,cap.65.nu.3.

2 Iudæus non poteſt eſſe Medicus Chriſtiani infirmi, cap. 356. num.19.& ſeq.& Pontificia non poteſt eſſe Medicus Iudęus, cap.357. num.32.

2 Iudæus & Saracenus quando gaudeat beneficio ſtatuti damni dati,cap.375.num.128.

1 Iudex licet Statutum non deducatur ab agente,vel reo poterit, tamen ſuper eo,& ſecundum eum iudicare, ad prælud.numer.513.

1 Iudex an teneatur pronunciare, ſecundum ſtatutum non allegatum, num.514.

1 Iudex debet apponere verba ſtatuti, qui ſecundum eius formã pronunciat, ibi.num.804.

1 Iudex & iuſdicens ſunt ſynonima, cap.1.nu.18.

1 Iudex non poteſt eligi arbiter,ſed arbitrator, c.1.nu.24 cuius nomen in citationibus exprimi debet, nu.87.

1 Iudex vnius curiæ non habens ſeruitores, & nuntios quibus ſeruitoribus vti poſſit,ibi.num.61.

1 Iudex an poſſit per nuncium ſuum citari facere quem, iam coram conuentum de eius iuriſdictione, & poſtea in alienam iuriſdictionem iuerit habitatum, cap.5.num.60.& ſeq. vbi quomodo Mediolani ſeruetur.

1 Iudex cui tranſmittuntur litterę ſubſidiales ſi parere non vult poteſt ad eius ſuperiorem querelari,cap.5.num.63.& quas pęnas incurrat, num.64. quo caſu ſine dictis litteris poteſt tranſmitti eltatis per nuntium,vel per edictum,nu.ſeq.

1 Iudex integrum iuditium debet decidere, alias eius ſententia retractatur in cauſa appellationis,c.8.nu.28.

1 Iudex primo aditus ſi non haberet iuriſdictionẽ ad totam ſummam adeundo alium Iudicem ceſſat diſpoſitio ſtatuti,cap.8. ibi.nu.66. Sicut etiam ceſſat in caſu quo Iudex,eſſet Iudex competens,ſed læderetur iuriſdictio alterius, num. 67.& in caſu quo Iudex principalem,vel directè non poteſt ſe intromittere in cauſa,nu.6.

1 Iudices plures ſi fuerint obligati in eadem cauſa cum clauſula, quod ſi non omnes, vel quod omnes,vel alter eorum ; ſi vnus fuerit impeditus, an alter poſſit procedere, nume. 84. ibidem.

1 Iudicis præceptum ſpernens grauiter punitur,c.11.nu.2.

1 Iudex non prohibetur ex officio inquirere, vbi partis accuſatio non requiritur,cap.18.num.45.

1 Iudex,& iuſdicens idem important,cum ſint ſynonyma,ca.19. nu.3.& c.27.nu.2.

1 Iudex differens iudicare in cauſa pretextu dubitationis ineptę, qua pœna puniatur,d.c.19.nu.39.

1 Iudex, etiam quod poſſit extra terminos hos iudicare, modo ſubſit inſtantia iuris communis, niſi impedimentum naſcatur ex magnitudine cauſæ, vel alio legitimo,ex quo nõ poſſit imputari,nec partibus, nec Iudici, poteſt ſententia ferri extra tempus ſtatutarium abſque pœna, num.40. & 41. Ad quam pœnam per Iudicem euitandam quæ cautelæ,nu.42. 43.& 44.

1 Iudici ex quo imponitur pœna non iudicanti intra terminos ſtatutarios,quomodo ſententia ex poſt lata teneat,nu.45.

1 Iudicis nomen in libello, & petitione exprimi debet,licet ſtatutum hoc non explicet,cap.21.num.211.

Digitized by Google

I N D E X.

1 Iudex appellationis, dicitur ſucceſſor primi Iudicis, capit. 22. num. 146.

1 Iudex quibus ſuſpicionis cauſis legitime recuſari poteſt, ca. 23. num. 54. cum quatuor ſeq. & num. 72. vbi quod ab eo allegato ſuſpecto poſſit recedi per viam appellationis, quando non obſtante oppoſitione recuſationis proceſſit ad vlteriora grauando; in qua appellatione quomodo procedi debeat, numero 73.

1 Iudicibus pluribus delegata ſi erit cauſa cum clauſula, quod ſi non omnes, ſi vnus recuſetur, non eliguntur arbitri, ſed alij cognoſcent, num. 74. ſed aliter ſi clauſula erit, Et cuilibet eorum, num. ſeq.

1 Iudices omnes vnius Ciuitatis vtrum poſſint allegari ſuſpecti, cap. 27. num. 86.

1 Iudex ordinarius poteſt ferre ſententiam reuocata commiſſione voluntarie facta, ibi numer. 103. quam ſi non reuocaret ſententia eſſet nulla, num. ſeq.

1 Iudex ferens ſententiam ſpreto conſilio ſapientis, iuſſus etiam ex literis alicuius Magiſtratus, cui non tenetur obedire, poteſt puniri tempore ſyndicatus, num. 106. qua autem pœna, num. ſeq.

1 Iudex ſi excedat commiſſionem, omne id in quo excedit nullum eſt, c. 28. nu. 10.

1 Iudex cenſetur vidiſſe non ſolum iura partium, ſed etiam earum exceptiones, cap. 29. nu. 5. alias ſi acta non vidiſſet cum præuia cauſæ cognitione, ſententia nulla eſſet, ibid. numero 6.

1 Iudex tenetur pronunciare iuxta formam conſilij ad formam dicti ſtatuti, c. 29. ibi num. 60. quod ſtatutum eſt fauorabile, & non odioſum, num. ſeq.

1 Iudex quando teneatur ſequi conſilium ſapientis, & quando non, num. 60. & ſeq. vſque ad num. 70.

1 Iudex malum, vel iniuſtum conſilium ſequens ſapientis, an faciat litem ſuam, vel teneatur in ſyndicatu, d. nume. 70. ſed quando excuſetur hoc conſilium ſequens, num. ſeq.

1 Iudex poteſt ferre ſententiam iuxta conſilium ſapientis, ex alia cauſa quam expreſſa, ibi. num. 73.

1 Iudex debet ſequi conſilium etiam in articulo interlocutorio, numero 77.

1 Iudex, qui tulit ſententiam ex conſilio ſapientis, quando poſſit de eius nullitate cognoſcere, d. c. 29. nu. 87. & 88. Vbi an poſſit eam iterum valide ferre.

1 Iudex quomodo poſſit differre pronunciationem à die conſilij præſentati, num. 94. & 98. & pars an debeat inſtare quod Iudex pronunciet, an vero poſſit pronunciare ea nõ obſtante, ibi. nu. 95. & an ſententia hęc, ſi extra territorium feratur, ſit nulla, num. ſeq.

1 Iudex poteſt pronunciare contra conſilium iniuſtum, nu. 99.

1 Iudex non tenetur exprimere cauſas eius ſententiæ, nec fundamenta animi ſui, cur ſic iudicaturus ſit, ne eum falſa exprimat, ſententia reddatur iniqua, cap. 31. num. 77. & ſeq. & quando exprimat, & minime veræ ſint, non poſſunt iuuare per alias veras, niſi appelletur, ibi. num. 80. & ſi ex expreſſis aliquæ ſint veræ, aliquę non, propter veras ſuſtinetur ſententia, num. 81. ſi autem ſint falſæ omnes, corruit ſententia, num. eod.

1 Iudex in quibus cauſis tenetur exprimere cauſas ſententiæ, ibi. numero 83.

1 Iudex à ſe ſolo abſq; conſilio poteſt ferre ſententiam, numero 90.

1 Iudicis arbitriũ in quo regulari debet ſecundum qualitatem perſonarum, & locorum, cap. 33. num. 4.

1 Iudex vltra iuris remedia, quæ habentur in hoc Statuto, c. 35 quid agere poſſit, d. cap. 35. num. 17.

1 Iudicis, vel aduerſarij facto ſi quis impeditur, non currit terminus probatorius cap. 40. num. 1.

1 Iudicis impedimentum quo ad inſtantiam non impedit quin currat, ibi. num. 10. non currit tamen in termino probatorio pro tẽpore impedimenti Iudicis, vel Aduerſarij, nu. 11. quod impedimentum quomodo probetur, num. ſeq.

1 Iudicis impedimento non 1 quititur proteſtatio partis, numero 14.

1 Iudicis officium quando cenſeatur remotum, ibidem nu. 207. & 208.

1 Iudex alterius territorii non poteſt exequi ſine literis requiſitorijs, cap 45. num. 9.

1 Iudex ſtante clauſula, De facto, poteſt procedere ſine cauſę cognitione, & probatione, & omiſſa omni ſolennitate iuris ciuilis, non autem vt ius partis lædatur, cap. 48. nu. 2 & 3. Teſti reddenti malam rationem credere poteſt, eumque die feſiata iuris ordine prętermiſſo, num. 4. & 5. poteſt etiam procedere manu Regia, & armata, & ſine ſentẽtia iudicare, nu. 6 7. & 8. Citationem tamen partis omittere non poteſt, numero 9. nec inquirere contra occidentem bannitum, qui impune offendi poteſt, num. 10. Poteſt quoque procedere contra accuſatum, licet accuſator ſit minus legitimus, num. ſequenti.

1 Iudex vt euitet comminatã pœnam debet abſoluere, vel condemnare, cap. 55. num. 131.

1 Iudex ordinarius ex quibus cauſis poſſit delegare cauſas meri, & mixti imperij, cap. 59. nu. 2.

1 Iudicem in camera inſtruere non prohibetur, cap. 60. numero 2.

1 Iudex ille eſt, qui habet iudicare in meritis cauſæ illius exhibitionis, cap. 79. num. 31.

1 Iudex non poteſt eſſe teſtis in cauſa in qua iudicauit, cap. 90. num. 79.

1 Iudices ſolũ qui in cauſis criminalibus procedere poſſunt Statutum hoc comprehendit, cap. 102. num. 35.

1 Iudices ordinarij quo iure poſſint eſſe arbitri, & arbitratores, cap. 115. num. 127.

1 Iudex in principali, eſt Iudex in emergenti, ibi. nu. 146.

1 Iudex non debet niſi petenti officium ſuum impertiri, numero 154.

1 Iudex dicitur ſuperior reſpectu adminiſtrationis, quæ inſpicitur non reſpectu dignitatis, cap. 116. num. 106.

1 Iudex qui non poteſt cognoſcere principaliter, poteſt cognoſcere incidenter, ibi. nu. 222.

1 Iudicis arbitriũ, quid importet hæc clauſula etiam in delictis, cap. 129. num. 1. & 2. & quomodo hoc arbitrium reguletur, & declaretur, num. 5. & 6.

1 Iudex duplicem iudicandi poteſtatem habens non tenetur eligere qua vti velit poteſtate, cap. 131. nu. 189.

1 Iudex appellationis dicitur maior eo, qui tulit ſententiam, ad hoc vt poſſit ad eum appellari, ibi. nu. 261. & ſententiã reformare poteſt, cap. 137. num. 2.

1 Iudex qui non poteſt audire per querelam, non poteſt etiam de nullitate tractare, vel cognoſcere principaliter ſine appellatione, num. 275.

1 Iudex deferendo appellationi, etſi dein reuocet grauamen illatum, re ad adhuc integra, non recuperat tamen iuriſdictionem in cauſa à ſe abdicata, num. 287.

1 Iudex admittens appellationem ſi & in quãtum, non cenſetur reſpondiſſe quo ad Apoſtolos, d. cap. 131. num. 288.

1 Iudex poteſt reum abſoluere ipſo nil dicente, vbi ex productione actoris inſurgat rei defenſio, cap. 42. numero 221. & 222.

1 Iudex abſoluens victum ab expenſis adhibito iuramento ad formã Statuti, cap. 55. non poteſt de iure iurare ex interuallo licet ſecus de conſuetudine ſeruetur, cap. 55. numero 152. Et vltra iuramentum debet adhibere cauſam abſolutionis, num. 153.

1 Iudex cui nõ liquet de expenſis an ſit condemnandus quis vel ne, qualiter debeat ferre ſententiam, cap. 55. num. 65.

1 Iudex eſt Eccleſiaſticus in criminibus in qbus interueniit Clericus, & Laicus, ne continentia cauſæ diuidatur, ca. 69. num. 108.

1 Iudex qui iniuſtam taxationem expenſarũ fecit, poteſt ipſemet reuocare, cap. 148. nu. 7.

1 Iudex etiam ſi habeat arbitrium, poteſt cogi ad terminandum cauſam, cap. 135. num. 1.

1 Iudex non poteſt cogi regulariter ad reuocandum eius Interlocutoriam, etiam partibus volentibus, cum poſſit reparari per remedium Appellationis, & vbi non poſſit appellari, Iudex qui eam tulit, tenetur ad Intereſſe, cap. 149. num. 84.

1 Iudex reuocans ſuam Interlocutoriam non poteſt per hoc allegari ſuſpectus in proſequutione cauſæ, dicto cap. 149. num. 81.

1 Iudex à quo per delationem appellationis, vel petitionem Apoſtolorum abdicare dicitur à ſe omnem iuriſdictionem, ibi. num. 90.

1 Iudicis officium niſi expreſſe fuiſſet remotum illud, non cenſeretur excluſum per clauſulas præcedentes, num. 93. cap. 150.

1 Iudex habens arbitrium cognoſcendi an poſſit cognoſcere in terris fœderatis, cap. 153. num. 5.

1 Iudices tantum ordinarij præcepta mittendi in poſſeſſionem debent concedere, niſi alij Iudices delegationem habeant ſpecialem, cũ ſit mixti Imperij, ideo non poteſt concedi per arbitros, cap. 154. num. 1. & cap. ſeq. num. 1.

1 Iudex delegatus non exequitur, ſed delegans, capit. 158. numero 1.

1 Iudex primus non exequitur Sententiam ſuam, à qua fuit appel-

Digitized by Google

INDEX.

appellatum, & quæ fuit confirmata in cauſa appellationis, ſed ipſe iudex appellationis niſi d. appellatio fuerit deſerta, ibi num. 5. & iudex appellationis non poteſt cogi ad exequendum eius Sententiam confirmatoriam, cap. 158. num. 28.

1 Iudex competens quis eſſet, quando in diuerſis articulis, dati eſſent Iudices ſeparatim ad exequendum, qui concurrerint in eadem perſona, & cauſa, num. 6.

1 Iudices vbi fuerint duo competentes in eodem Territorio, habentes eandem Iuriſdictionem, alter non poteſt exequi Sententiam alterius, niſi de voluntate illius, vel mediis literarum ſubſidialium in ciuilibus, ſecus in criminalibus, ibi. nu. 7. & num. 208. eiuſdem, cap. 158.

1 Iudex qui tulit Sententiam contra non ſubiectos de eorum conſenſu, eam exequi non poteſt, ſed iudex eorum competens per relationem, nu. 8. & lib. 210.

1 Iudex minor vbi requiſitus non poteſt exequi Sententiam, tūc poteſt implorare opem ſuperioris, num. 9.

1 Iudex non requiſitus non tenetur exequi, dicto capit. 158. num. 10.

1 Iudex quando exequi non poteſt ſine literis ſubſidialibus, ibi. num. 14.

1 Iudex venius Territorij poteſt implorare bracchium, & opem Iudicis alieni Territorij in caſum huius Statuti, cap. 158. qui iudex alienus vbi nolit exequi, poteſt compelli à ſuperiore porrecta quærela, & parti ad intereſſe tenetur, ibi. nu. 15. & 16.

1 Iudex requiſitus exequi per literas ſubſidiales Sententiam alterius Iudicis, non poteſt cognoſcere de nullitate dictæ ſententiæ, num. 17. ſed dictam Sententiam exequi non tenetur, vbi ſit notorie iniqua, vel contineat notabilem errorem, num. 20.

1 Executor requiſitus, vtrum teneatur in cauſa criminali ſententiam exequi, ſi ſit iuſta, nu. 21.

1 Iudex ſeculari poteſt requirere brachium Iudicis eccleſiaſtici pro exequendo eius Sententiam, ſi iuſtè, & Canonicè, lata ſit, num. 22.

1 Iudici quid fiendum ſit in Sententia criminali, per literas ſubſidiales, cradita ad exequendum in altero Territorio ſi ſit lata ſecundum Statuta illius Territorij, num. 23.

1 Iudex Eccleſiaſticus poteſt requirere brachium ſeculare pro exequenda eius Sententia, tam in ciuilibus, quam in criminalibus, vbi cauſa, vel delictum ſit Eccleſiaſticum, dicto cap. 158. nu. 24. & Iudex ſecularis ſi ſit requiſitus tenetur opem præſtare, num. 25.

1 Iudex datus ad exequendum, quando dicatur datus ad cognoſcendum, ibidem num. 27.

1 Iudex executor ſi non obſtante appellatione perſeueret in exequendo poteſt ei reſiſti de facto eodem cap. 158. nu. 47.

1 Iudex ſi non adſit qui concedat executionem ſententiæ poteſt pars ipſa propria auctoritate eam exequi maxime ſi ſit abſolutoria abſque nuncio & ſeruitore auctoritate, vel iuſſu Iudicis. ibid. nu. 176.

1 Iudex domicilij an poſſit exequi ſententiam contra condemnatum ex delicto per Iudicem delicti, num. 209.

1 Iudex ſecularis an teneatur exequi ſententiam Iudicis Eccleſiaſtici ſine alia remiſſione. cap. 158. num. 214.

1 Iudex appellationis ſi ſimpliciter ferat ſententiam non facta mentione ſententiæ primæ nullæ, quæ ſententia appellationis tranſiuerit in iudicatum an in eius executione poſſit opponi de nullitate primæ ſententiæ ibi. n. 238. & vide etiam num. præcedenti quædam de hac ſententia.

1 Iudex delegatus nō poteſt ampliare, nec diminuere terminum condemnatis, vel victis, licet Iudex ordinarius hoc facere poſſit. num. 242.

1 Iudex vbi non apponat terminum aliquem in ſententia, ſed tantum conditionem, conditione purificata expectabitur dein terminus legis, vel huius ſtatuti ad eam exequendam. num. 244.

1 Iudicis officium quid ſit & quotuplex, & qualiter differat ab actione, cap. 16 num. 31. & 32.

1 Iudex ordinarius ſufficit in interponendo Iudicis decreto in donatione. c. 164. nu. 12.

1 Iudex condemnatus qui male iudicauit, quare non admittatur ad ceſſionem bonorum. c. 408. nu. 108.

1 Iudex qui contrahit cum muliere poteſt etiam interponere eius auctoritatem, tanquam Iudex, cum in ea interponenda non requiratur cauſæ cognitio, licet tutius ſit quod interponatur per alium iudicem, c. 328. num. 386.

1 Iudex Mediolani poteſt interponere eius auctoritatem in alio territorio cum muliere Mediolanenſi de rebus in territorio Mediolanenſi ſitis, ibi. nu. 393.

1 Iudex de iure communi eligit Notarium cauſę ſibi commiſſæ, quid vero hodie obſeruetur. c. 402. num. 1.

1 Iudex receptus ad examen teſtium, qua pœna poſſit punire impedientes eorum depoſitionem, num. 2.

1 Iudex prohibetur facere pactum de quota litis, cap. 429. numero 18.

1 Iudex non competens poteſt interponere Decretum in contractu mulieris, cum ſit voluntariè iuriſdictionis alias in cōtentioſa iuriſdictione, niſi eſſet competens, cap. 328. num. 389. & 390.

1 Iudex quod eius arbitrium regulari habeat, & moderari ſecundum importantiam cauſæ, loci conſuetudinem, & ſcripturarum productionem, caſu quo coram eo aliquis procurator, vel ſyndicus petat ſatisfieri de eius officio procurationis, licet non fecerit pactum de eius ſalario, cap. 432. num. 21. & ſeq.

1 Iudicis officium quid, & quotuplex ſit, c. 453. nu. 91.

1 Iudicis officium an idem ſit quod actio, num. 92.

1 Iudicis officium eſt remedium ordinarium, num. 93.

1 Iudicis officium nullam præſupponit obligationem, nu. 94.

1 Iudex laicus, & ciuilis an poſſit remittere, & diſſoluere iuramentum, & de eo abſolutionem concedere tamquam incōpetens, cap. 453. nu. 143. 144. & 146.

1 Iudex ſecularis quando poſſit cognoſcere de nullitate abſolutionis à iuramento, ibi nu. 148. & 178.

1 Iudicandi munus an ſit vile. cap. 415. num. 47.

2 Iudicans male, & male conſulens per imperitiam punitur, ca. 40. nu. 4. litera C. & c. eod. nu. 8. & 40. Et in dubio potius ex imperitia iudicaſſe præſumitur.

2 Iudices appellantur Mag. Doctores de collegio Mediolani, ca. 351. litera B. alia quære in verbo Doctorum.

2 Iudices galli, & equi Mediolani ſupplent officium iudicis Ducalis, de quo c. 6. Et eliguntur non per Dominum Poteſtatem, ſed per Principem, eod. c. 6. nu. 1. litera D.

2 Iudices quibus horis, & loco ſedere debeant iuri Mediolani reddendo, c. 86.

2 Iudices galli, & equi Mediolani habent iuriſdictionem omnimodam iudicandi in ciuilibus, & in criminalibus, re in criminalibus participata in curia, & in Senatu relatis ad formam conſtitutionum Mediolani, ca. 6. litera I. num. 2.

2 Iudices ordinarij poſſunt ſibi eligere Vicarios, c. 12.

2 Iudices galli, & equi, & Ducalis iudex maleficiorum ire tenentur ad oblationes, quæ fiunt ex forma ſtatutorum Mediolani, & ad alias, cap. 29.

2 Iudices iurantes ſeruare ſtatuta non poſſunt iudicare ſecundū ius commune contrarium ſtatuto, c. 20. num. 4.

2 Iudex ſtratarum prouidet, ne banchia & obſtacula teneantur in ſtratis publicis, c. 253.

2 Iudex Ducalis, qui ex c. 15. eligebatur, quomodo nunc eſſe deſinit, & qui pro eo ſuppleant, eod. c. litera A.

2 Iudex pecunia corruptus magis delinquit, c. 41. nu. 2. Et contra iudicem pecunia corruptum vti contra bonorum inuaſorem iuratur in litem, c. 41. nu. 10.

2 Iudex punitur pœna homicidij, ſi pecunia corruptus condemnet innocentem ad mortem, c. 40. nu. 48.

2 Iudex, quando dicitur delinquere in officio, c. 40. nu. 12.

2 Iudex, & Officialis non faciens iuſtitiam, ita punitur tam in faciendo malam iuſtitiam, quam in committendo, c. 40. num. 15. tamen mitius punitur in ommittendo, quam committendo.

2 Iudex denegans audientiam præſumitur in dolo, cap. 40. numero 1.

2 Iudex ſola culpa condemnans aliquem ad mortem corporaliter puniri poteſt non mortis, ſed arbitraria, ca. 40. num. 17. Sed ſi dolo malo fecit punitur pœna mortis, ca. 40. nu. 19.

2 Iudex malè iudicans in dubio præſumitur per imperitiam, ca. 40. num. 7. Ex qualitate autem perſonę Iudicis dignoſcitur vtrum per ſordes tulerit ſententiam, c. eod. num. 7.

2 Iudex quomodo efficiatur infamis, c. 40 num. 8.

2 Iudex negligens facere iuſtitiam in criminalibus punitur criminaliter, nu. 9. & qua pœna. c. eod. nu. 10.

2 Iudex ſi aufugiat in ſyndicatu contra eum iuratur, vt doloſū, cap. 40. num. 11.

2 Iudex Ducalis qui alias eligebatur, nunc omittitur, vt cap. 6. num. 1.

2 Iudex præſumitur habere notitiam ſtatuti, cuius auctoritate officium gerit, c. 20. num. 4.

2 Iudex Galli, & Iudex equi ſunt loco illorum quatuor iudicū, quos alias eligebat Dominus Poteſtas Mediolani, c 6. nunc à Principe eliguntur, vt alibi eſt dictum, in verbo, Iudex.

2 Iudex ſtratarum in quibus ſit negligens. c. 270. num. 7. Littera G. & H. Et procedit ſummariè, vt ibid. littera H. Et quæ viſitare

Digitized by Google

INDEX.

ſtare debeat, vide in verbo, ſtratarum.
2 Index, & iuſdices ſunt ſinonima, cap. 87.
1 Iudiciaria una electa, qui habet facultatem apprehendere propria auctoritate, vtrum poſſit ea ommiſſa ad extraiudiciariã redire. cap. 155. num. 15. quod videtur locum haberet etiã ſi addetur proteſtatio, & reſeruatio redeundi ad viam extraiudiciariam numero ſequenti.
1 Iudiciaria via electa facta proteſtatione, & reſeruatione hac redeundi, licèt redire, ibi. num. 17.
1 iudiciario iudicio per aliquem intentato, non ſibi præiudicat in extraiudiciario, quod tamen fieri non poteſt pendente illo iudicio primario, ibidem, num. 18.
1 iudicij locus attẽditur in reſpicientibus ordinem Iudiciorum, cap. 42. num. 74.
2 iudici indebite in caſu irreparabili exequẽti poteſt de facto reſiſti, cap. 70. num. 5.
2 iudici ſtratarum vti habenti authorritatem circa ſtratas maſtras Senatus Excellentiſſ. Mediolani, dat literas procedendi etiam in aliis viis publicis, quamuis non ſint maſtræ, cap. 272. litera E.
2 iudici debet fieri petitio, & inſtantia, quamuis ſtatutum diſponat quod teneatur iudex, quia ſubintelligitur ſi petatur, cap. 378.
2 iudiciaria via agenti cui etiam primo competebat extraiudiciariam, an liceat redire ad iudiciariam, cap. 398. num. 208. & cap. 399. num. 147.
2 iudicio, ſeu ab æſtimatione æſtimatoris muri, que remoueantur, cap. 335. litera TT. & in verbo æſtimatoris.
2 iudicibus Mediolani quæ fieri prohibeantur etiam octaua poſt feſtum Paſchatis Dominicæ Reſurrectionis, cap. 414.
2 iudicis ſtratarum officium videndum, in verbo, ſtratarum, & eius arbitrium veluti regulandum, ca. 248. nu. 9. & quæ ei expediant, cap. 250. vide etiam in verbo, viæ.
2 iudicis eiuſdem ſtratarum, & aliorum ſex etiam authoritates videndæ in verbo, ſtratarum, & cap. 271. 272. & 273. Præcipue ſola facti veritate inſpecta, vt ibidem.
2 iudicis officium quotuplex ſit, cap. 375. num. 145.
2 iuſdicentium Ducatus Mediolani iuriſdictio, ca. 96.
1 iudicem mutare, & illud diuidere, quomodo differant, cap. 8. num. 22.
1 iudicium executiuum qui cæpit poteſt illud variare, aliud intentando coram Iudice, & poteſt etiam intentare ſecundũ iudicium ordinarium, vel aliud remedium coram iudicibus diuerſis, ibi. nu. 46. & remedium ordinarium quomodo poſſit intentari, num. 48.
1 iudicium primum ſi fuit intentatum per viam ſequeſtri poteſt eo pendente coram alio Iudice intentari aliud remedium, ibi. num. 47.
1 iudicium ordinarium vbi ſit intentatum non poteſt eo pendente intentari executiuum coram diuerſis iudicibus, d. numero 49.
1 iudicium ordinarium conuentionis inſtrumenti ſi cæptum ſit, poterit eo pendente agi executiuè ad eius obſeruationem, num. 51.
1 iudicium primum ſi fuit nullum, poteſt aliud coram alio Iudice intentari, nu. 55. idem ſi primus iudex non ſit diligens in faciendo iuſtitiam, vel eam nolit facere, d. cap. 8. num. 70. licèt vbi cæptum ſit iudicium ibi terminari debeat, num. 73.
1 iudicio moto coram primo iudice, quomodo fiat irritus eius proceſſus, ibi. num. 79.
1 iudicium, & proceſſus idem important, ad Rubr. gener. de iudiciis.
1 iudicium quomodo differat ab inſtantia, dicta Rubr. numero 1.
1 iudicium quando incipiat, & quando finiatur, d. Rubr. num. 2. & 3. cap. 1. num. 43. cap. 21. num. 3. & cap. 100. nu. 19. & cap. 22. num. 14.
1 iudiciorum Statuta loquentia, intelligantur de iudicis a die litis conteſtatę, d. Rubr. num. 5.
1 iudicia ciuilia, & criminalia differunt, ibi. num. 6.
1 iudicio quot modis quis aſſiſtere poſſit, ca. 69. nu. 89.
1 iudicium conſiſtit ex tribus perſonis, cap. 102. nu. 10.
1 iudicii appellatione in habilitatione ætatis ex Statuto, venit Iudicem criminale, cap. 452. num. 15.
2 iudicium ſi fiat cum Principe, & eius ſupremo conſilio non attenduntur ſtatuta reſpicientia ordinaria iudicum inferiorum, cap. 189. num. 91. & in verbo, Principe coram, præſcripti indice.
2 iudicium contencioſum quid ſit, & quid voluntarium explicatur, cap. 56. nu. 3.
2 iudicum in ſignaturis, ſeu ſubſcriptionibus, quãdo eſt aliquid vltra ſignaturam ponendum, cap. 204.
2 iudicum ex familia Antonius Iuriſconſ. fuit Mediolani vnus ex duobus, qui fuerunt Correctores ſtatutorum Mediolani, diplomate Ludouici Francorum Regis, litera B.
2 iudicum, ſeu electorum, circa vias publicas vrbis Mediolani ac ſuburbiorum officium, quod decorum vrbis dicitur, commendatur pluribus, cap. 251. nu. 7.
2 iudicum ad collegium ſpectat nominatio quatuor Doctorum in vicario Mediolani, cap. 12. litera E.
2 Iudicum, vide in verbo, periti.
1 iuramenti probatio non dicitur legitima probatio, capit. 40. num. 13.
1 iuramenti huius materia cũ concernat periculum animæ non eſt extendenda, ibi. num. 62.
1 Iuramenti Statuti cap. 43. probatio non dicitur legitima probatio, ſed legitima dicitur, quæ fit per teſtes omni exceptione maiores, cap. 43. num. 35. & num. ſeq. concludit cõtra hæredem, & ſingularem ſucceſſorem, num. 36. contra quam admittitur alia probatio in contrarium, niſi Statutum diſponeret, quod haberetur pro plenaria, & omnimoda probatione, ibi. num. 37. & ſequentibus.
2 iuramenti an aliquo caſu non ſit de iure neceſſaria, abſolutio, cap. 509 nu. 74. & ſeq.
2 iuramenti effectus in contractu emphyteotico vidẽdus, c. 409. num. 26. & 28. & ſeq.
2 iuramenta notariorum cauſarum ciuilium, criminalium. Datiorum & aliorum. cap. idem de ſubconducentibus, ibidem, capit. quilibet.
2 iuramento ſolo damnum paſſi an quis poſſit inquiri, cap. 371. num. 43.
2 iuramento in litem regulariter quilibet admittitur, cap. 371. num. 54.
2 iuramento alicuius de modica ſumma creditur ex diſpoſitione iuris communis, cap. 571, num. 67. Nec poteſt probari contrarium ſtante modicitate ſummæ, cap. eod. nu. 68.
2 iuramento damnum paſſi quando debet ſtari, intellige præcedere debere probationem datum eſſe damnum, cap. 360. num. 36.
2 iuramento damnum paſſi quòd credatur, habet locum quando ciuiliter, non criminaliter agitur, ca. 371. nu. 32.
2 iuramento non obſtante, quomodo liceat iudicibus ex cauſa ab eis recedere, cap. 20. nu. 3. Quæ cauſæ autem ſint eiſdem, cap. num.
2 iuramento Domini vel locatoris de rebus inuectis, quando, & quomodo ſtatuta præſtetur, ca. 390. num. 102.
2 iuramento præſtito per damnum paſſum, ſi Iudex cognoſcat calumnioſe iuratum poteſt non adhibere fidem, capit. 371. num. 91.
2 iuramento per Prætorem Mediolani præſtito non obſtante, ex cauſa ab eo recedere licet, cap. 20. num. 2. & cauſas quam plures notat cap. eod. num. 3.
2 Iuramento facta probatio non dicitur legitima, cap. 184. litera E.
2 iuramento ſuppletorio non probari iuriſdictionem, nec teſtibus, cap. 19. num. 39. & 40.
2 iuramento omnes qualitates neceſſariæ, cap. 496. num. 13. & cap. 407. num. 6. & num. 10. cap. 498. num. 5. & cap. eod. num. 21.
2 iuramento probatur ignorantia, & quando, cap. 409. numero 252.
1 iuramentum non poteſt trahi ad ius ſuperueniens, ad prælud. num. 243.
1 iuramento alicuius quod credi debeat, ſtatuta vel decreta cum diſponant, in quibus caſibus non procedunt, prælud. numero 766.
1 iuramentum deſcriptum in Statuto, cap. 35. qua ex diſpoſitione requiratur, d. cap. 35. num. 5.
1 iuramentum deciſiuum non datur lapſo termino probatorio, cap. 42. num. 161.
1 iuramentum hoc vbi non eſſet à Statuto taxatum, deberet iudex illud taxare, vbi eſſet immoderatum, ibidem numer. 41. ſicut taxat quãdo creditor agi contra communitatem, pro damnis, & intereſſe, num. 42. quæ debet præcedere iuramentum, vt deiegatur periurium, num. ſequenti.
1 iuramentum hoc procurator dominus litis effectus ob mortem principalis, cum ſit legitima perſona facere poterit, d. cap. 43. num. 48.
1 iuramentum Statuti cap. 51. hæres creditoris ſi veriſimiliter informatus ſit, præſtare tenetur, cap. 51. nu. 5. & 6.
1 iuramentum hoc ſi immoderate præſtitum ſit, reducitur ad arbitrium boni viri, numero 7. & eius contrarium probari poteſt, num. 9.

I Iura-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Iuramentum Statuti cap. 66. ſi omittatur, dari non debent literæ ſubſidiales, & remiſſoriç, cap. 66. num. 24.

Iuramentum veritatis deciſiuum procurator generalis præſtare non poteſt, cum requiratur ſpecialiſſimum mandatum, num. 25.

1 Iuramentum calumniæ poteſt præſtari per procuratorem generalem, num. 26.

1 Iuramentum præſtitum quod per malitiam non facit ad protelandum litem, Statutum hoc ita diſponens concordat cum iure communi, d cap. 66. num. 27. & quomodo differat iuramentum hoc à iuramento calumniæ, nu. 28. & quo iure fuerit introductum, & in quibus cauſis præſtetur, num. 29. & 30. ad quod prçſtandum dilatio non datur, prout in illo calumniç, & quibus à perſonis prçſtari debeat, nu. 31. & 32. quod per partes expreſſe remitti nõ poteſt tacite autem ſit, nu. 33. & vbi Iudex dubitet hoc fieri calumnioſe, animoque protelandi litem vltra iuramentum hoc duo remedia, nu. 34. 35. & 36. & iuramentum hoc quando non videatur neceſſariũ, num. ſeq.

1 Iuramentum calumniç in omnibus cauſis etiam minimis prçſtari debet, cap. 67. numero 1. ſicut etiam in cauſis criminalibus, num. 2.

1 Iuramentum hoc de iure prçſtari debebat in cauſis ordinarijs, quo etiam iure prçſtatur quoque in ſummarijs, num. 3. & 4.

1 Iuramentum hoc prçſtatur etiam coram Arbitris, nu. 5.

1 Iuramentum calumniç quç perſonç prçſtare teneantur, d. cap. 67. num. 6. & quatuor ſeq.

1 Iuramẽtum calumniç quid ſit, & quo iure fuerit introductum, & quare inuentum, ibi. num. 11. 12. & 13.

1 Iuramentum calumniç quid differat, & conueniat cum iuramẽtis veritatis & malitiç, num. 14. & 15.

1 Iuramentum hoc quãdo prçſtari debeat, num. 16. quod ſemel tantum in cauſa prçſtetur, num. 17. & prçſtitum in cauſa principali debet etiã prçſtari in appellatione, licet non vitietur proceſſus, ſi omittatur in eo præſtando, nu. 18. & ſequen.

1 Iuramentum hoc licet expreſſe per partes remitti non poſſit, poteſt tamen differri, num. 21.

1 Iuramentum hoc calumniæ ſi petatur per aliquẽ ex partibus, debet præſtari, alias proceſſus eſt nullus, & ſi eſt actor perdit etiam cauſam, d. cap. 67. num. 22. & 23. & ſi eſt reus habetur pro confeſſo, num. 24. quæ pœnæ in Actore, & reo quando habeant locum, num. 26. & num. præcedenti habentur contra eoſdem iuramentum hoc recuſantes aliæ pœnæ. Verũ autẽ hæc pœna infligatur ipſo iure, vel requiratur aliqua Iudicis ſententia, nu. 28. quæ ſi non irrogetur ipſo iure non tranſit in hæredem, nu. 29. Vbi etiam habentur alij eſſectus quamplures, vtrum pœna irrogetur ipſo iure, vel per ſententiam.

1 Iuramentum hoc ad præſtandum tempus aliquod illi ſtatui non debet, qui litigat per ſe, vt euitet pœnam annullationis proceſſus, ibidem num. 27.

1 Iuramenti huius per recuſationem confeſſio ficta quæ ſit, nocet ei, qui tenetur pro alio ex forma Statuti alicuius, num. 33.

1 Iuramento ab hoc præſtando quibus cauſis excuſetur tam Actor, quam reus, d. cap. 67. num. 34.

1 Iuramentum hoc ſi Actor prçſtare noluerit, Iudex tamen poterit reum hoc opponentem in meritis condemnare, & ſententia tenet, ibi. n. 35. Sed ſi actor uel reus malint, quod alter eorum nolens iurare, non condemnetur in pœnis notatis, ſed quod omnino ad iurandum compellatur, debet a Iudice cõpelli, num. 37.

1 Iuramẽti huius recuſatio Tutoris, Curatoris, Prælati, Syndici, vel Procuratoris, nocet pupillo, adulto, Eccleſiæ, & Domino num. 39.

1 Iuramentum calumniæ poteſt præſtari per Procuratorem generalem ad iurandum generaliter de calumnia, d. cap 67. num. 41.

1 Iuramenti huius præſtandi tempus dum durat, non currit tempus probandi, num. 42.

1 Iuramentum hoc an poſſit tolli per Statutum vel conſuetudinem, num 43.

1 Iuramentum hoc calumniæ poteſt tolli per reſcriptum ſpeciale Principis ſolius, nu 44.

1 Iuramenti huius præſtandi modus, & forma, ibi. nu. 47. & 48. & an præſtare prius debeat Actor quam reus, nu. 50.

1 Iuramentum calumniæ excuſat à præſumpta calumnia nõ euidenti, num. 49 & num. ſeq. habentur plures alij effectus huius iuramenti.

1 Iuramentum malitiæ quid ſit, & quomodo differat à iuramento calumniæ, cap. 69. num. vltimo.

1 Iuramentum Statuti, cap. 79. de iure non ſufficit, & cõtra illud contrarium probari poteſt, ca. 79. nu. 33. & 34.

1 Iuramentum non ſufficit petentis, quod inſtrumentum edatur quia ei interſit, ſed requiritur quod à iudice videatur, an interſit, cap. 80. num. 10.

1 Iuramentũ eſt cauſa ſufficiens, ut quis cogatur ad exhibendũ, ibi. num. 11.

1 Iuramentum calumniç requiritur in petente exhibitionem rationum, vel inſtrumentorum, num. 2. cap. 81.

1 Iuramenta veritatis, & credulitatis quid inter ſe differant, num. 125. cap. 83.

1 Iuramentum teſtis eſt inuentum de iure poſitiuo, cap. 86. nu. 1. quod cum non ſit de ſubſtantialibus iudicij, poſt partium conſenſu omitti, nu. 2. & Iudex ſi ei placuerit poteſt teſtes ad iurandum cogere, nu. 3. & iurare cogitur qui iurauit non iurare, num. 5.

1 Iuramentum hoc non poteſt delegari Notario electo, Iudice prçſente, vel eo mandante, ibi. num. 7. vel niſi tranſmittatur ad perſonas egregias, vel mulieres, vel infirmos, numero 8. Vbi etiam quid ſeruetur in praxi. Cui notario creditur ſcribenti, quod iuramentum coram Iudice ſit præſtitum, num. 9.

1 Iuramẽtum hoc quo in loco, & quo die prçſtari debeat dicto cap 86. nu. 10. & 11.

1 Iuramentum de quo in Statuto, cap. 95. Debito poteſt præſtare penes quem reperitur inſtrumentum debiti etiam præſtare poteſt hæres non informatus, cap. 95. num. 57. & 60. Sed iudex non debet admittere aliquem debitorem ad hoc iuramentum vbi certum ſi debitum non fuiſſe ſolutum, ibi. num. 58.

1 Iuramenti ſpecies principales tres, ad Rubr. gener. de iureiurando, num. 1. & in quibus ſpeciebus ſubdiuidatur, num. 3. cum ſeq.

1 Iuramentum eſt quod præciſe determinat iurandũ eſſe, vel non ibi. num. 2.

1 Iuramentum litis deciſorium in quot ſpecies ſubdiuidatur, num 4. cum ſeq.

1 Iuramẽtum volũtarium, quod nemo cogitur inuitus prçſtare, deferre quale ſit, num. 5. & 6.

1 Iuramentum iudiciale eſt, quod olim recuſari non poterat, ſed cogebatur quis illud acceptare iurando, vel referendo, num. 7. & 8.

1 Iuramentum neceſſarium quod ſit, nu. 9. quod nõ poteſt recuſari niſi ex iuſta cauſa, num. 10.

1 Iuramentum neceſſarium cui magis deferri debeat Actori, vel reo, num. 11.

1 Iuramentum Iudiciale, & voluntarium quomodo differant à neceſſario, d. Rubr. gener. nu. 12. 13. & 14.

1 Iuramentum iudiciale poteſt deferri in quacunq; actione ſiue agatur in rem, ſiue in perſonam, ſiue ex contractu, ſiue ex quaſi contractu, vel pro re mobili, vel pro re immobili, cap. 100. num. 1.

1 Iuramentum hoc iudiciale poteſt deferri in criminali a parte parti in iudicio; voluntarium vero extra iudiciũ, & neceſſarium à iudice, ibi. nu. 2. 3. & ſub nu. 9.

1 Iuramentum iudiciale poteſt deferri a procuratore habente ſpeciale mandatum adhoc, vel cum libera, non autem à procuratore ad lites, vel cauſas, num. 4. cui procuratori, ſicut & principali defertur, num. 8.

1 Iuramentum hoc quando tutor pupilli, & curator minoris in cauſa pupilli, & minoris deferre poſſunt, nu. 5. & 6. Qui tutor, & curator, cum eis ſimile Iuramentum deferatur, quando iurare cogantur, num 9.

1 Iuramenti forma vt teneat, debet à Iudice approbari alias nõ concludit, & poteſt per eum, cui delatũ eſt, ante dictam approbationem recuſari, d. cap. 100. nu. 10.

1 Iuramentum qualiter deferri debeat, ſi controuerſia oriatur, dirimitur Iudicis arbitrio, nu. 11.

1 Iuramentum Saraceno, vel infideli quomodo à Chriſtiano deferendum, num. 12.

1 Iuramentum non debet deferri, vt præſumatur de periurio, imò deferens peccat, num. 13.

1 Iuramenti delatio, quomodo & quando reuocari poſſit à deferente, num. 14 & ſeq.

1 Iuramentum iudiciale poteſt licitè recuſari vbi nulla ſubeſt lis, c. eod. nu. 20.

1 Iuramentum vtrum poſſit deferri poſt terminum probatoriũ, num. 21. & 22.

1 Iuramentum hoc dato termino ad deliberandum, iurans quando poſſit reuocare, ibidem num. 26. & 27.

1 Iuramenti forma cui delata eſt, poteſt petere, quod deferens iuret

Digitized by Google

I N D E X.

iuret prius de calumnia,ibi num. 32.

I Iuramentum hoc heres prȩſtare non poterit,ſi ille cui fuit delatum,diem ſuum obierit,num. 33.

I Iuramentum hoc prȩſtare poteſt non principalis cui eſt delatum,ſed etiam eius procurator habens mandatum ſpeciale nec ſufficit quod in eo mandato ſit datũ quod iuret affirmatiuè vel negatiuè,nu.34.niſi ſit præſtandam manu propria num.ſeq.

I Iuramentum ad deferendum perſonis egregijs Infirmis tranſmittitur Notarius ad eorum domos ibi.num.39.

I Iuramentum ſi fuerit per procuratorem delatũ poteſt pariter eidem deferre,ſi habuerit mandatum ſpeciale, alias principali deferri debet d. cap. 100. num. 43.

I Iuramentum hoc quando poteſt recuſari,& non tenetur referre,num.44.

I Iuramentum ad deferendum in quibus caſibus nõ poteſt quis cogi,num 45.

I Iuramentum referre,ſeu iurare quando quis non tenetur, nu. 46.47.49 & 50.

I Iuramentum recuſari poterit, vbi fuerit delatum in loco, in quo non poteſt conueniri,num. 48.

I Iuramentum recuſari poteſt ob prȩpoſitam iurandi conceſſionem ob perſonarum, vel rerum diuerſitatem, ibid.numero 51.

I Iuramentum defertur filio ſuper facto patris,num. 53.

I Iuramentum quando deferatur in facto prȩdeceſſoris,nu. 54. & ſequentibus.

I Iuramentum hoc poſtquam fuit præſtitum, non poteſt reuocari per inſtrumenta de nouo reperta, licet ſecus ſit in iuramẽto neceſſario,nu. 61.

I Iuramentum contra iuramentum valet, licèt Sententia contra ſententiam non valeat,num. 62.

I Iuramenti huius prȩſtiti exceptionem Iudex arbitriũ iudicãdi habens reijcere poteſt,ibi. num. 63.

I Iuramento præſtito deſuper Sententiȩ lata non eſt appellabilis,d. cap. 100. num. 68.

I Iuramentum præſtitum ſuper relatione,an ſit appellabile; eſt ex ſententia ſuper iuramẽto delato oriatur actio,& exceptio rei iudicatæ,nu. 69. & 70.

I Iuramenti poſt acceptationem,poteſt reuocari eius forma,eodem.cap. 100. num. 80.

I Iuramentum ſi non formiter præſtitum fuit, poteſt iterum iurari,num. 81.

I Iuramentum quando habeatur pro relato, & quando non nu. 82. 83. & 84.

I Iuramentum hoc defuncto eo, cui delatum eſt, vel defuncto deferente,non tenetur hæres iurare,nec hæres deferentis ſtare delationi,num. 85.

I Iuramentum ſpeciale cum ſit ſpecies iuramenti veritatis, iurari debet per eſſe, & non eſſe,non autem per verbum, Credo,num. 86.

I Iuramentum hoc non poteſt deferri ab eo, qui ignorat factum, cum non poſsit iurare pro relato de veritate, numero 87.

I Iuramentum hoc abſenti quomodo deferatur, d. cap. 100. num. 90.

I Iuramenti forma quando nõ poteſt iterum deferri ſub eodem negocio,num 97.

I Iuramenti ſemel præſtiti, vel remiſſi exceptio quando opponi poteſt,ibidem num 98. & 105.

I Iuramenti forma ſufficit quod ſit deciſiua alicuius articuli pendentis ſuper cauſa, & lite mota, numer. 103. eiuſdem cap. 100.

I Iuramentum dicitur Indiuiduum, & obſeruandum in totum, cap. 101. num. 2. & in totum debet acceptari,poſtquam iuratum fuit,num. 3.

I Iuramentum quod alio modo referatur, quã deferatur in cauſa,non eſt mirum,num. 4.

I Iuramentum falſum datum à parte parti non punitur poſſit quȩri de periurio ſuper iuramento delato a Statuto, nu. 5. 6. & 7. cap. 102.

I Iuramentum in cauſis Cridarum fiſcalium Statutum hoc non compræhendit,num. 14.

I Iuramentum falſum qualiter probetur, d. cap. 102. num. 16. & non verum,num. 18 & quæ pœna,num. 37. cum quatuor ſequentibus.

I Iuramentum in ſupplementum probationis quãdo detur,ibi. num. 17.

I Iuramentum falſum factum extra Territorium Iudices Mediolani punire poſſunt,ibi. num. 36. Verum autem punitus ratione originis occaſione periurij extra territorium, poſſit etiam puniri à Iudice delicti, num. 37. & an debeat puniri ſecundum diſpoſitionem huius Statuti, vel loci delicti, aut Iuris communis,num. 42. & 43. ibi.

I Iuramentum Statuti, cap. 115. habet executionem paratam ſicut & Sententia,& impedit compromiſſum, cap. 115. nu. 277. & ſeq.

I Iuramentum pro valore contractus eſt tranſitorium ad hæredes hinc inde,num. 289. ibi.

I Iuramentum de credulitate præſtatur in facto alieno, & ſufficit,cap. 56. nu. 50.

I Iuramentum calumniæ non præſtatur in curis Franciæ, cap. 67. num. 45. & quod aboleri debet ad euitandam pœnam periurij,not. nu. 46.

I Iuramentum deciſiuum is cui fuit delatum,debet iurare, vel iuramentum referre,cap. 100. nu. 42.

I Iuramento deciſiuo quod ſtetur,tam pro ſe,quam cõtra ſe,habet locum quoad actionem fundandã ad formam iuramenti,non ad alia,d. cap. 100. num. 91.

I Iuramento in deciſiuo ſi vtraque pars in ſuis terminis iurauerit, nemo poteſt redargui de periurio, cum ignoretur quis ſit periurus, num. 92. licèt ſtetur Sacramento eorum, intelligitur tamen quoad fundandam, vel diffitendam partium voluntatem, non ad oſtendendum falſitatem, numero 93.

I Iuramentum,deciſiuum non poteſt deferri ſuper forma,alias delata,num. 94. Fallit ſi mutetur cauſa,& ſi prius ſit nulliter iuratum,num. 95. & 96.

I Iuramẽtum vt dicatur deciſiuum, ſufficit decidere Articulum, ſuper quo defertur,ibi. nu. 103. & eo caſu quando eſt deciſiuum illius Articuli,tenetur pars,cui delatũ eſt iurare, vel referre,nu. 104. Exemplificando,vt ibi.

I Iuramenti deciſiui forma ſi ſit captioſa non tenetur quis iurare,ibi. num. 110. & ſeq.

I Iuramento deciſiuo delato ſuper Articulo donec iuretur ſuper eo,interim iudex non poteſt ſuper meritis pronunciare, num. 115.

I Iuramento deciſiuo delato poteſt,cui delatum, eſt illud decidere iurando ſuper parte, declarando vt cap. 101. in verb. Quo ad diuiſionem,vtſ.

I Iuramentum vt poſſit reprobari vel falſum habet locum tam in Sacramento delato à parte parti, quam à Iudice, cap. 102. num. 4. ſecus de iure communi in iuramento à parte parti delato, num. 5. Nec etiam in iuramento calumniæ, nu. 6. Poteſt tamen quæri de iuramento delato à Statuto, num. 7.

I Iuramentum de rectè æſtimando præſtant Architecti, Ingenierii, & Agrimenſores tempore, quo eliguntur, & cæpti eorum officij coram D. Vicario Prouiſionum, cap. 169. num. 2.

I Iuramentum hoc præſtant nominati partibus præſentibus, vel citatis vbi eligantur à Iudice, & non iurauerint à principio, ibi. num. 4. & hoc etiam de Iure communi, numero ſeq.

I Iuramentum hoc de rectè æſtimando ſi non præſtetur per æſtimatores ante æſtimationem, & relationem, nulla omnia fiunt. nu. 6. dicti cap. 169.

I Iuramentum non requiritur,quando quis eligitur, ut explicet quid ſibi viſum fuerit fiendum in tali negocio, cap. 170. num. 10.

I Iuramentum datur in ſubſidium deficientibus aliis probationibus cap. 232. num. 38.

I Iuramentum probationis debet præſtari in termino probatorio,num. 39.

I Iuramentum poteſt præſtari etiam quod pars, vel Iudex illud non deferat,num. 40 Sed quod debeat per Iudicem deferri, & cum cauſȩ cognitione,nu. 41. quod etiam præſtari debet coram Iudice, vel Actuario in eorum manibus, num. 42. & ſolemniter præſtari dicitur, ſi præſtetur coram Iudice pro Tribunali ſedendo,num. 43. quo in præſtando nõ requiritur partis citatio,num. 44. & die iuridica, non feriata præſtari debet,num. 45.

I Iuramentum præſtitum ad formam huius Statuti habetur pro probatione licèt non dicatur legitima probatio, d. cap. 232. nu. 46. & 47. quo etiam præſtito poteſt Iudex ei fidem nõ adhibere tanquam calumnioſo, nu. 48. contra quod etiam pars contrarium probare poteſt,num. ſeq. prout in ſimili dicitur iuramento,quod defertur damnum paſſo, nu. 50. declarando, vt ibi.

I Iuramentum hoc maſculo ſolum non fœminæ defertur, numero 51.

I Iuramentum ad forma huius Statuti non datur alicui vel locatori, ſi negetur eſſe locator, niſi prius id probetur, ibidem numer. 52. licèt præſtari poſſit hoc deinde probando,

Digitized by Google

I N D E X.

do, num. ſequen. quod Iuramentum vt Locatori deſeratuc debet ille eſſe omni exceptione maior, num. 54. Ideo infamis infamia facti repellitur, num. 55. ſicut & periurus, num. 56. Idem ſi ſit inimicus, vel aliter perſona ſuſpecta, oum. 57.

I Iuramentum non defertur Locatori ad formam huius Statuti vbi adſint aliqua præſumptio, vel veriſimilitudo contra Locatorem, nu. 58. nec etiam vbi non ſit informatus, vel certioratus, vel poſſit conueniri de mendacio, num. 59.

I Iuramentum ad formam hanc oon dat Iudex contra Iudęum, vel Chriſtianum, num. 60.

I Iurandi facultates ad formam hanc tranſi ad hæredem tam ex diſpoſitione huius Statuti, quam Iuris communis, d. cap. 232. num. 61. ſi tamen ſit informatus, num. 622. præſtatur etiam contra hæredes conductoris, numer. 63. Non autem contra Tertium niſi à Statuto fuiſſet expreſſum, oum. ſeq.

I iuramentum contra plures Conductores eiuſdem poſseſsionis, etiam inter eos diuiſę noo datur niſi pro ſumma notata, ibi. num. 65.

I iuramentum falſum præſtans poteſt accuſari, & quærelari de falſo ex Iuris communis diſpoſitione, noo ex Statuto, ibi. num. 67.

I iuramentum interpoſitum ſuper contractu ſimulato non obligat, nec abſolutio requiritur, cap. 262. num. 15.

I iuramentum fidelitatis an ſoli primogenito, an omnibus Filijs Domini ſit præſtandum, cap. 267.

I iuramentum fidelitatis Domino bãnito, aut excommunicato non eſt præſtandum, num. 6.

I iuramentum hoc ſi Domino immediatè eſt pręſtandũ, oon tenetur quis præſtare Nepoti, nu. 7.

I iuramentum prędictum non eſt pręſtandum vbi feudum ſit exiguum, ibi. num. 8.

I iuramentum prædictum fidelitatis à Vaſallo in præiudicium eius ſuperioris pręſtari non poteſt, num. 9.

I iuramentum hoc præſtitum a non ſubdito coactè non tenet, num. 11. d. cap. 267.

I iuramento fidelitatis nõ eſt neceſſarium; ſignum feudi, ibidem num. 13.

I iuramentum fidelitatis Vaſallo à domino remitti non poteſt, num. 17.

I iuramentum pręſtitum ſuper contractu ſimulato non obligat neq; eget abſolutiooe, d. cap. 267. num. 27.

I iuramentum fidelitatis pręſtitum in pręiudicium Domini ſuperioris non tenet, num. 28.

I iuramẽtum aſſumit naturam illius contractus, ſuper quo ioterpooitur, cap. 268. num. 75.

I iuramentum io donatione non poteſt die feſtiuo interponi, cum uitiet contractum, cap. 324 num. 169. & ſeq. & cap. 325. nu. 1. cui non poteſt per partes renunciari, d. cap. 324. num. 173.

I iuramentum quale dicatur Aſſertorium, ibi. nu. 179.

I iuramentum quando pro forma eſt traditum, non poteſt nec addi, nec minui, ibidem nu. 181. & an pinguius poſſit iurari, nu. præcedenti.

I iuramenti forma in donatione debet ad vnguem obſeruari, vt donatio teneat. num. 182. Ampliando, num. 189.

I iuramentum ad formam Statuti huius dicendo, Iuro in omnibus, & per omnia, non ſufficit, dicto cap. 324. nu. 187.

I iuramentum non poteſt fieri per relationem, ibi num. 188. ſed quod ſufficiat iurare per relationem ad Statuta, & hoc etiã quomodo procedat, num. 190. & ſeq.

I iuramentum in donatione debet Notarius ſpecificè apponere, & non per clauſulam ceteratam, ibi. nu. 196.

I iuramentum ſolum de ratum habendo an ſuppleat defectum ſolemnitatum harum, d. cap. 324. num. 197. 199. & ſeq.

I iuramentum an ſuppleat defectum inſinuationis, & decreti Iudicis, d. cap. 324. nu. 177. & 178. de iuramento Iudęorũ, & num. 198.

I iuramentũ agnati, vel mariti coonſentientis an debeat interponi per verba formalia, cap. 328. nu. 395. Qui ſi falſum iurauerint puniantur de falſo ſi dolum commiſerint, nu. 397. & an teneat contractus, num. 398.

I iuramentum hoc an poſſit fieri per relationem Notarij, quod illud poſuerint in principio inſtrumenti, vel ne, ibi. nu. 396.

I iuramentum, & probatio eius vigore facta, noo dicitur legitima probatio, cap. 329. num. 15.

I iuramento ſolo alicuius quod ſua inſtrumentum interſit, ad hoc vt ſibi tradatur à Notario non creditur, ſed protocollũ Iudici exhiberi debet, vt videat, an eius interſit, cap. 335. num. 7. & 8.

I iuramentum propter inſtrumẽtum amiſſum, quod denuo edi debeat, vnde ſit ſumptum, ca. 336. num. 9.

I iuramentum ſuppletiuum non ſufficit ad perficiendum probationem, vbi plena fides requiritur in aliquo actu, capit. 374. numero 1.

I Iuramentum an requiratur de ſubſtantia in teſte examioando, & an Notarius illud dare poſſit abſq; Iudicis interuentu, cap. 402. num. 9.

I Iuramentũ requiſitum in Statuto, cap. 451. non pręſtantur die feriato, d. cap. 451. num. 42. nec poteſt de partium conſenſu remitti, num. 43.

I Iuramenti huius ſolennitas non requiritur, ſi quis ad cedendũ per ſententiam fuit condemnatus, ibi. nu. 44. Nec etiam requiritur ſi tantum fiat pactum de cedendo, quod eſt diuerſũ à ceſſione, num. 45. & an pinguius quam hic præſtari poſſit, nu. 46. Tandem ad vnguem, & ſpecifice debet præſtari, nec per Notarium extendi poteſt, ſed debet poni in actu inſtrumenti, num. 47. & 48.

I Iuramentum de rato habendo an ſuppleat defectum huius ſolennitatibus, ib. num. 49.

I iuramenti in contractu adhibiti tres ſpecies, confirmatorij, aſſertorij, & promiſſorij. ca. 453. num. 1.

I Iuramenti religio tam in maioribus, quam in minoribus multos effectus operatur, ibi. num. 2. & plurib. ſeq.

I Iuramentum operatur, vt non requiratur denunciatio litis motæ, ſi quis ſciuerit eam motam, licet alias requireretur, ibidem num. 15.

I iuramentum tollit euictionem, ſi ex parte emptoris propter periurium non obſeruatur contractus, quod idem in eo, qui ſub fide promiſit, & ooo adimpleuit, num. 16. & 17.

I iuramenti virtus eſt, vt Iudex captis pignoribus, & mulcta indicta poſſit cogere partem ad illud obſeruandum, ibid. oum. 18.

I iuramentum adhibitum in re locata cum hypotheca, tollit ne emptor poſſit expellere conductorem, quod alias liceret, num. 19.

I iuramentum in inſtrumentis operatur quod habeant executionem paratam, quam alias non haberent, nu. 20. & habet vim ſolutionis, & acceptilationis, num. 21.

I iuramentum in contractibus maiorum quid operetur, num. 22. & ſeq. & quid in contractibus minorum puberum, & in quibus caſibus eum non validet, ibi. num. 36. & ſeq. & numero 59.

I iuramentum non validat contractum ſimulatum, nec carentem ſolennitate probatoria, nec deficientem in materia rei non ſubiectæ humanæ naturę, d. cap. 453. & ſequentib. pluribus.

I iuramentum non operatur in contractu vltra conſenſum, vel vbi oon adſit conſenſus, ibi, num. 34.

I iuramentum non validat contractum contra bonos mores, num. 35.

I iuramentum obligat infidelem id præſtantem ſub falſo nomine, ibidem num. 58.

I iuramenti vis, & virtus quando tranſeat ad hæredes, & ſucceſſores num. 60. & ſeq.

I Iuramentũ quod poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis æternæ illud ſeruandum num. 66.

I Iuramentum eſt quaſi contractus num. 67. ſed præſtitum calore iracundiæ non tenet, num. 68.

I Iuramentum intelligi debet ſecundum naturam actus ſuper quo interpooitur, maxime vbi deficit coonſenſus, num. 69. & 70.

I iuramentum vt teneat ſufficit præſtari in qualibet ſcriptura, num. 71.

I iuramentum ligat iurantem, & ius acquiritur ei cui iuratũ eſt ex diuina intercesſione num. 72.

I iuramenti in materna quod ius attendantur. eod. cap. 453. nu. 73. & ſeq. ubi num. 73. de Iuramento l. ſi quis maior C. de tranſact.

I iuramentum nõ extenditur ad futura, & incognita nec ad ſolẽnitates fiendas poſt iuramentum ibi. nu. 82.

I iuramentum ut magis operetur ubi interponi debeat num. 83. & 84.

I iuramentum eſt magnæ utilitatis, cum ex eo oriatur actio in factum ultra alias actiones perſonales, num. 77.

I iuramentum quando cenſeatur ſublatum per generalem derogationem Statutorum, ibi. num. 95.

I iuramenti abſolutio, an & quando requiratur, & a quo impetrari poſſit, ibi. num. 132. & ſeq. plurib.

I Iuramentum non interponitur die feriato, cap. 446. num. 1.

I Iuſiurandum io ceſſionibus titulo donationis debet ad vnguem præſtari ut iacet, alias, actus annullatur, ibi. nu. 4.

I iuramentum Statuti cap. 453. hodie in omnibus fere contractibus, ex more apponitur etiam quod partes non iurauerint nec iurare cogitauerint, & cap. 403. num. 86.

I iuramentum impuberis non ſuſtinetur de iure, nu. 87.

I Iura-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Iuramentum initum metu non tenet, nec obligat minorem, ibi. num.90. nec eo caſu abſolutio eſt neceſſaria, nu.91. licet inſpecto iure canonico ſit neceſſaria, nu.ſeq.

1 Iuramenti vires in puberibus Statutum tollens, eſt inductum ob bonum publicum, ibi.num.96.

1 Iuramenti vires Statutum tollens vtrum valeat, vel quomodo ſuſtineri poſſit, nu.97.cum ſeq.vſque ad num.110.

1 Iuramenti vires Statutum tollens, extenditur etiam ad bona extra territorium, d.num.110.

1 Iuramentum validat contractum factum cum minore debiti cum ſolennitatibus, vt non poſſit peti reſtitutio in integrum d.cap.453.nu.121.& 122.& licet petatur, & obtineatur abſolutio à iuramento, contractus tamen non irritatur, niſi medio dictę reſtitutionis, num.123. Vbi autem ſublato iuramento contractus minoris eſt nullus, reſtitutio hæc non requiritur, num.124.

1 Iuramenti vinculo ſublato Senatus ſolet diſpenſare, quod maiores poſſint procedere ad reſciſſionem contractus initi ſine ſolennitate ſtatutaria, d.c.453.nu.179.

1 Iuramentum ponentis ad cridas an comprehendatur à ſtatuto, vt poſſit argui de periurio, c.102.nu.10.cum ſeq.

2 Iuramentum damni præſtat, ac præſtari compellitur tutor nomine pupilli, quando pupillus eſt damnificatus, c.371.n.55. Et ſolus tutor ſine pupillo poteſt, ibidem.

2 Iuramentum non poteſt retractari per inſtrumenta de nouo reperta, cap.371.num.43.

2 Iuramentum contra præſtitum in cauſa damnum paſſi poſſe probari contrarium, cap. 371. numer. 45. Et quibus caſibus non poſſit, ibidem, & cap. 374. numero 13. & 14. Et quòd non poſſit contrarium probari quando agitur de modica ſumma, & quia agitur de iuramento Officialis, contra quod nil poteſt probari contrarium, ibidem, numer.25. Niſi poſt dondemnationem accuſationis Officialis, c.374 nu.16. Et ibidem alijs, num.ſeq.& nu.25. Ibidem, & c.387.nu.25. Videndum omnino.

2 Iuramentum damni poteſt præſtare Syndicus, & Defenſor alicuius, non tamen cogitur, cap.371.num.56.

2 Iuramentum damni poteſt præſtare Syndicus, & Defenſor alicuius, non tamen cogitur, cap.371.num.56.

2 Iuramentum damni volens ex ſtatuto Mediolani præſtare, debet eſſe omni exceptione maior, cap.371.num.57. Et ſic infamis infamia facti admitti non debet, cap.eo.nu.58. Idem in periurio. Idem in ſolito periurare. Idem ſi iudici videatur eum non eſſe informatum, qui voluerit iurare, cap. eod. nu.58. & 59. Iudæus an poſſit iurare, c. eod.nu.60. Et quod non admittatur, nu.61. ibidem.

2 Iuramentum damni præſtans ſequuta condemnatione, admittitur condemnatus ad agendum contra iurantes de periurio probando iuramentum falſum, num.63.cap.371. Si accuſatio porrigatur intra menſem ad formam ſtatuti, cap. eod. numer.64.

2 Iuramentum damni poteſt præſtari per quemlibet locatorem, etſi non ſit Dominus, c.eod.371.nu.65.

2 Iuramentum in litem contra quos poſſit dari de iure, cap.374. numer.20.

2 Iuramentum camparij dicitur traditum de forma, cap.374. numer.27.

2 Iuramentum credulitatis quibus conceſſum, cap.382.num.5. & in verbo, Credulitatis, præſenti indice, & reſpectu iuramenti de credulitate quis non poteſt de falſo redargui, cap. eod. num.fin.

2 Iuramentum contra ſtatutum laicorum, vbi prouiderit, quod non valeat, cap.32. & cap. 353. Et quid de virtute ſtatuti, cap.eod.num.11.

2 Iuramentum in litem quando detur Domino contra colonum cap.381.num.11.& cap.382. num.25. Quod iuramentum, quando, quo loco, & coram quo ſit præſtandum, & quando non videndum, c.eo.nu.25.

2 Iuramentum in inueſtitura ſi renouetur inueſtitura, non cenſetur renouatum, c.398.nu.169.

2 Iuramentum deciſiuum deferri non poteſt, quando obſtat deciſio per ſententiam, vel per arbitramenta, vel per inſtrumétum iuratum, cap.340.num.56. Intellige per ſententiam, & vt ſupra validam, non aliter, c.eo.nu.57.

2 Iuramentum non datur non informato, capit. 360. el 2. numero 57.

2 Iuramentum contra, id eſt, contra hanc probationem, medio iuramento factam, quod poſſit in contrarium probari, cap. 20.num.38.

2 Iuramentum quod requirat factum ſcripturarum, & formalitatem verborum, cap.371.nume.30. Et quando requiritur pro forma, ibidem num.31.

2 Iuramentum adhibendum eſt etiam in caſu quo non eſt expreſſum, requiri iuramentum, quando debet ſtari dicto alicuius, cap.371. numer.33. cap. 374. numer. 11. & 375. numero 159. Et alia ad hoc propoſitum ſcilicet reſpectu iuramenti ſi ciuiliter agitur, ſecus ſi criminaliter, capit. 375. numer. 161. Debetque præſtari tempore probatorio, cap.eodem, numer.344. Et die iuridica, & licet habeatur pro plena, non tamen habetur pro legitima probatione, cap. eod.nume.134. Et non cenſetur datum ad formam ſtatutorum niſi verificent.

2 Iuramentum circa quæ multa notata ſint, præcipue quod poſſit taxari, c.375 nu.161.& 162.ibid.

2 Iuramentum vt præſtari poſſit qualis eſſe debeat perſona, ca. 375.num.162.

2 Iuramentum de quo ca.371. debet præſtari quatenus reuelet damnum, tempore damni dati, c.eod.nu.36. Et maius pretium imponitur, c.eod.nu.37.

2 Iuramentum ſuppletorium an detur quando Officialis eſt accuſatus pro delicto, & quid ſi tantum vnus adſit teſtis, c.31. num.12.

2 Iuramentum campariorum quale, cap.367.& cap.eo.num.3. il 2.litera H.

2 Iuramentum campariorum habetur loco teſtis, cap. eodem, num.5.& ſequen. Et datur de forma, & propterea debet dari die iuridica, cap.eod.nu.6.7.& 8. alia ſupple in verbo, Camparij, præſenti indice.

2 Iuramentum Iudicis ſtratarum, & Dominorum ſex quale, & in manibus cuius præſtari, c.eod.nu.1.litera E.

2 Iuramentum theſaurarij Iudicis ſtratarum, cap.277.

2 Iuramentum pro ficto libellario, & re libellaria, ac decima præſtandum, cap 387.

2 Iuramentum Domini Poteſtatis Mediolani quale, cap.2. per totum, & præſenti indice, in verbo, poteſtatis Mediolani, & licet tractet ſeruari ſtatuta, intelligendum tamen eſt, niſi ſint impia, exemplificando, c.20.nu.1. Et quid operetur dictum iuramentum, cap.20.num.2.

2 Iuramentum quod deferri poteſt, ex c.201.an de iure communi etiam poſſit, & an poſſit poſt ſententiam, & omnem executionem, cap.eod.num.380.& 39.

1 Iurandi facultas tranſit in hæredes, & contra hæredes, cap.42. nu.55.& in hoc corrigitur à ſtatuto ius commune, fallit nu. ſeq. Vbi ipſe hæres non eſſet informatus.

1 Iurandi facultas ſi non tranſit ad hæredes vniuerſales pro tépore creditoris authoris, qui creditum contraxit, multo minus competit ſucceſſori particulari, ibi num.57.

2 Iurandi facultas an tranſeat ad hæredem damnum paſſi, c.371. num.6. Et ſi hæres non ſit informatus, ibidem, & quod facultas iurandi tranſeat, c.390.num.4.

2 Iurandi facultate conceſſa intelligitur de vna vice tantum, ca. 360.el 2.num.40.

2 Iurandi præciſa forma qualis eſt, cap.399. Et quod non poſſit iurari per æquipollens, ibid.nu.128.

1 Iurando poteſt contumax moram purgare, vſq; quo fertur Iudicis declaratoria ſuper pœna, cap.67.num.30. quam declaratoriam Iudex poteſt facere in eadem inſtantia tam contra actorem non iurantem, quam contra reum, num. 31. nec in ea ferenda requiritur partis citatio, num.32. à qua ſententia an poſſit per condemnatum appellari, num.36. pęna autem hæc habet locum in caſibus, & cauſis ſolum, in quibus tenetur quis iurare, alias non, ibi num.40.

1 Iurans de credulitate de falſo ſi conuincatur non punitur de periurio, cap.83.nu.136.& cap.100.nu.89.& quod ipſemet poſſit corrigere iuramentum hoc allegando cauſam correctionis abſque periurio, nu.137.

1 Iurans ſi excederet formam iurádi, in quo excedit corruit, nec iuramentum tenet, cap.100.num.70.

1 Iurans falſum poteſt accuſari, & querelari de falſo ex iuris cómunis diſpoſitione, non ex ſtatuto, c.232.nu.67.

1 Iurans ſe maiorem ad quid obligetur, & à quo beneficio excludatur, cap.453.nu. 114.& ſeq.

1 Iurans parte non deferente, licet non noceat parti, iuramentú tamen probat contra eum, c.100.nu.7.

2 Iurantes ſeruare ſtatuta, non poſſunt iudicare ſecundum ius commune contrarium ſtatuto, c.20.nu.4.

1 Iuranti, cui delatum fuit iuramentum deciſiuum, tollitur facultas probandi deferenti in contrarium, d.cap. 100.nu.65. licet iurans poſſit probare contrarium renunciando fauori ſuo, num.66. Admittitur tamen exceptio, & probatio compatiens ſe cum iuramento, num.67.

1 Iuranti intereſſe diſpoſitio hæc quibus caſibus procedat, c.43.

numero 1.
1 Iurare volens qualis eſſe debeat, vt non repellatur à iuramento, cap. 43. nu. 26. & c. 319. nu. 20. & 21.
1 Iurare recuſantem quid ſi Iudex recuſauit cõdemnare, & lapſa ſit Iudicis inſtantia, vtrum actor poſſit de nouo agere, vel poſſit obijci exceptio hæc recuſati iuramenti, c. 67. nu. 38.
1 Iurare vt quis poſſit terminus eſt ſtatuendus ad deliberãdum, præcipitanter, & indeliberate iurans iurando caderet in periurium, c. 100. nu. 23. qui terminus an poſſit prorogari, nu. 24. ſed à Iudice quod abbreuiari non poſſit, nu. ſeq.
1 Iurare, vel iuramentum referre pars cogitur, ibi. num. 29. & ſequentibus.
1 Iurare quis non tenetur in facto alieno vti non informatus, ibidem num. 52.
1 Iurare in facto proprio quis non tenetur, ſi decennium exceſſerit, ex quo præſumitur obliuio, ibi. num. 57. quę obliuio in quibus præſumatur, nu. 58. & 59. ſed ſi iurauerit falſum, cũ ceſſet dolus, excuſatur a pœna periurij, nu. 60.
1 Iurare ſimpliciter Statutum ſi diſponeret; qualitate tamen adiecta iurari poſſet, d. cap. 100. num. 74. & ſeq. & poteſt is, cui delatum fuit iuramentum petere, quod reformetur eius forma, num. 78.
2 Iurare non admittitur non informatus, etiam quando regulariter non admittitur, ca. 387. nu. 13. & ſeq. & idem in eo qui bis in cauſa iurauit, c. eod. nu. 17. vide in verbo, Colonus, & præſenti indice, & in verbo, Emphyteuta.
2 Iurare potens ex Statuto ſuper quantitate debiti non poteſt iurare ſuper incidentibus, & emergentibus, c. 380. num. 15. litera N.
2 Iurare pro creditis quibus licitum eſt, quid, c. 199. Et non cõprehendit iuramentum intereſſe, vt ibidem. Etiam ſi ſint plures partitæ ſeparatæ ad librum, cap. eo. litera R.
1 Iurare non ſufficit per relationem ad verba Statuti, capit. 131. numero 530.
1 Iurare per æquipollens non ſufficit, nu. 531.
1 Iurare fidelitatem tenentur omnes habitantes in aliqua ciuitate, ſiue originarij ſint, ſiue incolæ, c. 267. nu. 1.
1 Iurare fidelitatem an teneantur omnes filij vaſalli, an tantum primogenitus, ibi. num 4.
1 Iurari per Procuratorem ſpecialiſſimum vbi poteſt pars facile deferens iuramentum obtinebit à Senatu, quod tranſmittatur actuarius ad partẽ principalem ad recipiendum iuramentum, num. 36. Quæ Notarij tranſmiſſio cuius expenſis fiat, num. 37. & 38.
1 Iurari poteſt pro relato in aliquibus caſibus alio modo, quam ſit concepta forma Sacramenti, ibi. nu. 88.
2 Iurari bis non poteſt in eadem cauſa, c. 198. litera N.
1 Iurare nulliter, & inutiliter, vel non iurare paria ſunt, ca. 324. num. 193. & 194.
1 Iuratoria cautio ſufficit, vbi debitor fideiuſſorem non reperit, cap. 408. num. 135.
1 Iuratoria cautio an ſufficiat debitori, quando ei à creditoribus dantur dilationes quinquennales, ibi. nu. 136. cum ſeq.
2 Iuratur in litem per Dominum contra maſſarium, ſi vendat vnus ſine licentia, cap. 386. nu. 4.
2 Iuratur in litem contra decimarium, non parentem Domino, ſeu locatori decimæ, vt fructus dimittat ab eodem Domino, ſeu locatore in campis, prout poteſt accipiẽdo pro decima, cap. 389. nu. 10. Sed excuſatur decimarius, ſi non fuerit tempore debito, vel limitato, c. eod. nu. 11.
2 Iuratus actus non videtur comprehendi à Statuto, vel in alia diſpoſitione, c. 399. nu. 101.
1 Iurauit aliquis ſuper contractu reprobato à Statuto, etiam in caſu veriti iuramenti, ad hoc vt periurium euitetur, poteſt ille etiam excipiendo petere relaxationem, c. 277. nu. 16.
2 Iure ipſo, vide præſenti indice, in verbo, Ipſo iure.
2 Iure pleno, vide in verbo, Pleno iure.
2 Iure videlicet, de iure, intellige etiam municipali, & ſtatutario, capit. 68. Litera R. Iure noſtro, vbi etiam quod non dicatur municipali, ſed ſimpliciter de iure, intelligitur tam de Iure communi, quam ſtatutario, & conſuetudinario, ca. 241. Litera B.
2 Iuriſconſulti de Collegio Mediolani qui fuere Statutorum Mediolani correctores, Diplomate Ludouici Francorum Regis, litera E.
1 Iuriſdictio ordinaria, vel delegata qualiter poſſit partium cõſenſu prorogari, cap. 19. nu. 14.
1 Iuriſdictio quid ſit, & quomodo differat à diſtrictu, diœceſi, & territorio, c. 44. nu. 9. & 10. & c. 310. nu. 39.
1 Iuriſdictionẽ exercens in quibus caſibus poſſit ſummarie cognoſcere, cap. 48. in Rubr.
1 Iuriſdictio, & exercitium cauſæ quando ſuſpenditur, cap. 107. numer. 5.
1 Iuriſdictio præſcribi poteſt, cap. 114. num. 1.
1 Iuriſdictio verbum, quid importet, cap. 310. num. 38.
2 Iuriſdictio data pluribus intelligitur inſolidum, vt Conſulibus, & quo modo limitetur, ca. 54. nu. 1. In maleficijs autem quando inſimul iudicant. eod. num.
2 Iuriſdictio, quid ſit, c. 54. nu. 2. & c. 19. nu. 36. & quid ſit de Iure gentium, nu. 37. Et quæ ſit, & quæ dicatur, ca. 388. num. 13. a tergo huius ſecundi vol. Statutorum.
2 Iuriſdictio omnimoda quid, cap. 96. numero 4. & capit. 175. numer. 11.
2 Iuriſdictio mixti imperij dicitur in ciuilibus tantum, cap. 54. nu. 3. Meri imperij eſt in criminalibus, vt ibidem.
2 Iuriſdictio iuſdicentium Mediolani quatenus ſe extendat, ca. 179. num. 12.
2 Iuriſdictio teſtibus, vel iuramento ſuppletorio probari non poteſt, cap. 179. nu. 40. Et niſi per ſcripturam, c. eod. nu. 39. & alia cap. eod. nu. 18. & nu. 62. & 63.
2 Iuriſdictio D. Poteſtatis Mediolani, & aliorum exercentium iuriſdictionem in Ciuitate Mediolani, eſt realiter, & perſonaliter, ciuiliter, & criminaliter, contra quemlibet, ſaluo q̃ non derogetur iure aliorum iudicum, qui ſeparatam iuriſdictionem habent, decreto tamen de maiore Magiſtratu in ſuo robore perſiſtente, vt cap 27.
1 Iuriſdictio D. Poteſtatis Mediolani ad quę ſe extendat, c. 489. nu. 1. litera C. Vide in verbo, Ducatus, & quòd extendatur ad loca infeudata, ibidem.
2 Iuriſdictio in eſt territorio tanquam in re inanimata, & in Magiſtratu, tanquam in ſubiecto animato, & ſicut in eſt territorio, ita eſt in Mari territorio adiacenti, cap. 19. nume. 48. & 49.
2 Iuriſdictio dici non poteſt quæ caret cohertione, cap. 19. numero 50.
2 Iuriſdictio tribuit dignitatem, cap. 19. nu. 53.
2 Iuriſdictio licet ex ſe indiuiſibilis, tamen eius exercitium eſt diuiſibile, poteſt enim diuidi reſpectu territorij cui cohęret, c. 19. num. 55. Et licet ſit plurium inſolidum, tamen poteſt diuidi per partes, cap. 19. nu. 57.
2 Iuriſdictio ſimplex quæ dicatur, c. 54. nu. 9.
2 Iuriſdictio contentioſa non poteſt exerceri extra territorium, niſi de partium conſenſu, & Iudicis illius territorij, cap. 19. numer. 58.
2 Iuriſdictio autem voluntaria poteſt exerceri extra territorium inter ſubditos, cap. 19. num. 66.
2 Iuriſdictio D. Poteſtatis Mediolani ad quę ſe non extendat ex ſtatuto, cap. 19. a tergo, & ſuis locis, pręſenti indice.
2 Iuriſdictio, & iuriſdictionis confines probantur per teſtes etiã ſingulares, & per coniecturas, cap. 19. nume. 61. Vide tamen contrarium ſuperius, præſenti indice, in verbo, Iuriſdictio non probatur.
2 Iuriſdictio in homines loci alicuius per quę, & quos actus probetur, cap. 19 num. 64.
2 Iuriſdictio ordinaria non cenſetur conceſſa, niſi de hoc appareat inſtrumentum, & ſcriptura, cap. 19. nu. 69.
2 Iuriſdictio ordinaria non expirat morte eam concedentis, niſi ea cohęreat alteri ordinariæ, c. 19. nu. 71.
2 Iuriſdictio ſi fuerit ſpecialiter alicui conceſſa in dubio cenſetur conceſſa accumulatiue, non priuatiue ad iuriſdictionem ordinariam, quam quis haberet, cap. 19. num. 72.
2 Iuriſdictio Capitanei, & Vicarii Iuſtitiæ Mediolani nõ eſt ſublata per clauſulam, priuilegio, & pęrogatiua non obſtante, de qua cap. 27. litera C.
2 Iuriſdictio Dominorum Syndicatorum Domini Poteſtatis Mediolani, & eius iudicum, Officialium, & familiæ, quæ ſit, ca. 30 litera S. eadem iuriſdictio prędictorum eſt reſtricta, c. 30. litera I.
2 Iuriſdictio iuſdicentium Ducatus Mediolani, cap. 96.
1 Iuriſdictione quis non continetur, niſi ratione domicilii, aut originis, ibi. num. 69.
1 Iuriſdictione data aliquibus ordinaria iuriſdictio ſublata non cenſetur, c. 345 nu. 2. & c. ſeq. nu. 1.
1 Iuriſdictione alicui conceſſa intelligitur accumulatiuè ad ordinariam, non priuatiuè ad ordinariam, c. 54. nu. 13.
1 Iuriſdictione cum mero, & mixto imperio conceſſa an cenſetur conceſſa cognitio cauſarum ciuilium, ac criminalium, & conſequenter appellatur, nu. 65. c. 19.
2 Iuriſdictione conceſſa per Principem ad beneplacitum, morte Principis non extinguitur ſed requiritur reuocatio, cap. 19. numer. 70.
2 Iuriſdictione, & mero imperio conceſſis an cenſeatur conceſſũ mixtum

Digitized by Google

mixtum imperium,cap.19.num.43.

2 Iuriſdictione in aliqua bona adeſſe volens probare quid facere teneatur.c.388 num.14.

2 Iuriſdictione conceſſa ſimpliciter, an mixtum imperium conceſſum cenſeatur,niſi ſit dictum.cap.19.num.26.

2 Iuriſdictione omni & plena conceſſa non cenſetur conceſſum merum imperij,cap.19.num.33. ſed conceſſa omnimoda iuriſdictione cenſetur conceſſum. cap.eod.num.34.

2 Iuriſdictionem,duplici modo capi poſſe notatur.capit.19. numero 38.

2 Iuriſdictionem vſurpans,non habens qua puniatur pœna,ca. 19 num.52.

2 Iuriſdictionem quis poteſt habere in territorio, licet alter habeat proprietatem,c.19.num.54.

2 Iuriſdictionem alterius territorii non poſſunt prorogare ſubditi alterius territorii ſine eorum Domini conſenſu, ca.19. num.59.

2 Iuriſdictionem ſeparatam quæ terræ habeant Mediolani, ca. 19 litera G.

2 Iuriſdictionem ſeparatam habentes terras etiam inſeudatas exceptuatas habet Dominus Poteſtas Mediolani à ſuo iuramento, quod tempore ſui introitus officii præſtat, cap.20. litera E.ante num.1.

1 Iuriſdictioni alicui quomodo probetur locum aliquem ſubeſſe,dicto ca.310.num.40. & iuriſdictioni ſubeſſe is dicitur, qui habitauit per decennium in iuriſdictione adhoc ne mulier tali nubens incidat in pœnam ſtatuti, nulla mulier,ibi num.43.

1 Iuriſdictioniseſt ſtatuta condere,ad Prælud. num.16.

1 Iuriſdictionis parte alienata ſocius etiam non agnatus, nec vicinus admittitur ad luendum,cap.417.num.488.

2 Iuriſdictionis per quamcunque conceſſionem,etiam cum verbis taxatiuis, non cenſetur ſublata facultas aliis Iudicibus cognoſcendi in cauſis expreſſis in illa conceſſione, eatenus quatenus habeant iuriſdictionem ex aliis ſtatutis,vel aliter, ca.19 num.73. Fallit niſi alii eſſet data priuatiue,vel etiam ſi aliter conſtaret, quam per dictionem taxatiuam eod.ca. num.74.& 75.

2 Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio alio non poſſidente, acquiritur ex vnico actu,cap.19.num.66 Eadem per exercitium iuriſdictionis in vno capitulo etiam in cæteris maioribus eiuſdē generis videtur probata poſſeſſio, requiritur tamen ſcientia,aliter non acquiritur,cap.19 num.68.

2 Iuriſdictionis fructus eſt electio, & adminiſtratio, cap.19. num 51.

2 Iuriſdictionum titulus qui inſcribitur, de iuriſdictionibus, in 2.vol.ſtatut.

2 Iuris efficaciora remedia,vide in verbo remedia, & in clauſula, per omnia iuris remedia, præſenti Indice, & capit.71. num.3.

2 Iuris omnibus remediis,quid importet hęc clauſula, cap.64. num.3.& c.67.littera B.& c.186.littera B.& ca.201.nu.11. littera BB & c.231.nu.1.

2 Iuris reddendi locus Mediolani eſt Broletum, cap. communis Mediolani,& tempus quo ius reddi debeat, c.86.

1 Iuriſperitus de quo habetur in c.27.an poſſit eligi mutus,ſurdus,aut cęcus,d.c 27.num.64.

1 Iuris remedia quæ ſint,c.35.num.16.cap.46.nu.33. Inter quæ eſt miſſio in poſſeſſionem,num.eod.cap.42 num.163.& ca. 146.num.2.& 3.& quæ ſint remedia de quibus,ca.29.notatur ibi litera N & qui ordo ſeruandus in iis exequendis, c. 136.num.17.

1 Iuris remedia vt quis cogi poſſit ad aliquid faciēdum habes, cap.78.in verb.Et ad hanc exhibitionem.

1 Iura,conſuetudines, & ſtatuta variantur ſecundum locorum, & temporum variationem,ad Prælud.num.1.

2 Iurium de noua productione,c.184. Quando fienda,ibid.

1 Ius proprium eſt ſtatutum, quod quilibet populus ſibi cōdit, ibi num.2.& eſt duplex ſcriptum,& non ſcriptum,num.3.

2 Ius municipale in loco vbi deſcriptum eſt, ſeruatur, non obſtante diſpoſitione iuris communis ei contraria, nume.8.& ſequent.

1 Ius commune Romanorum, vel ſuperioris, in quibus caſibus attendatur,ibid.num.11.

1 Ius commune ſtatutum dicitur in loco ſtatuti conditi,& operatur idem quod ius commune in vniuerſum, ibi num.14. & 15.& quando ius commune corrigitur per ſtatutum, cenſetur ſolum in caſu expreſſo,ibid.nu 125.& iuris communis generalis non trahitur ad ſtatuta,num.204.

1 Iura limitatoria,& ſpecialia ſtatutum,vel noua lex non tollit, d.prelud.num.87.& 88.

1 Ius ſtatutarium quando dicatur prætorium ius, vel ciuile,numero 119.& ſeq.

1 Iuri ſimpliciter renuncians cenſetur ſolum renunciare iuri cōmuni,ibi.num.186.

1 Iuris communis correctio,vt euitetur ſtatuta ſtrictiſſime,& latiſſime ſunt intelligenda,ibid.nu.269.& vbi ſunt contra ius commune non debent trahi in conſequentiam, nu.270.

1 Iuris communis non diuini ad derogationem ſtatuta valide fieri poſſunt,d.prælud.num.265.& 266. licet limitari poſſit, vt num.267.

1 Ius publicum authoritate, & vtilitate ſtatuta tollere non poſſunt,num.268.

1 Ius ſuum non dicitur tollere,ſtatutarium ius tollendo,ibidem num.586.

1 Iuris antiqui ſtatuta, vel noua lex correctoria, vbi requiritur aliquid expreſſe fieri,nō ſufficiunt ad adimplementum eius generalia verba,d.Prælud.num.796.

1 Ius vni ſtatutum tollens,& dans alteri non valet,ibi. nu.805.

1 Ius,& iuſtitiam miniſtrari petens in libello,& petitione, quid operetur hæc clauſula,cap.21.num.194.

1 Ius ſuperueniens pendente iudicio validat actionem propoſitam,& ei prodeſt,ibi.num.196.

1 Iuris exceptiones quæ non indigent aliqua probatione decidi,& non reſeruari debent,cap.22.nu.94.exemplificando in exceptione excommunicationis,ſicut etiam iuris canonici, numero 96.

1 Iuris appellatione venit ius tam commune, quam ſtatutariū, vel conſuetudinarium,c.98.nu.2.& in dubio,c.115.n.162. & c.278.nu.44.

1 Ius,rigor,& diſpenſatio quid differant,c.115.nu.311.

1 Ius dicere quis poteſt in multis caſibus propria authoritate, cap.232.nu.12.& not.in nouis conſtit. tit.de feud. cap.iuſdicere.

1 Iurium,& actionum appellatione non veniunt immobilia, ca. 266.num.3.& c.417 nu.99.& ſeq.vbi an circumſcribantur.

1 Iurium appellatione an comprehendantur aquæ irriguæ,cap. 277.nu.2.& quòd veniant iura ex priuilegio,c.328.n.204.

1 Ius accreſcendi habet locum etiam quo ad eos qui ſuccedunt de iure ſpeciali,c.278 nu.109. Limitatur quoad bona loci, vbi illud ius ſpeciale viget,non quo ad alia, num.ſeq.

1 Ius accreſcendi competit vxori non refragante ſtatuto. Vide præſenti indice,in verb.ſtatuto prædicto non obſtante.

1 Iuris communis appellatione venit ius Romanorum, ca.299. num.11.& quid ſit ius commune,not.cap.139. num 3.

1 Ius accreſcendi non habet locum inter ſuccedentes iure diuerſo,cap.302.in fin.

1 Ius congrui quot modis in iure ſumatur,ad Rubr. c.417.nu.1.

1 Ius congrui triplex eſt,num.2.

1 Ius retrahendi ex diſpoſitione huius, c.417. an ſit fauorabile, vel odioſum,d.Rubr.num.3.& ſeq.

1 Iura incorporalia annexa rei mobili an computētur intra immobilia,num.102.cap.417.

1 Iuri de futuro qualiter quis per conſenſum ſibi præiudicet,d. c.417.num.411.

1 Ius luendi ex hoc ſtatuto competit in re immobili, non mobili,etiam de iure communi,eod.c.417.nu.467.

1 Iure ipſo,& ipſo facto,vide præſenti indice,in verb.Ipſo iure, & facto.

1 Ius eundi quis habens dicitur etiam habere ius redeundi,cap. 434.num.57.

1 Ius extinctum cedi non poteſt, c.445.nu.17.

1 Ius etiam quod ſine ceſſione non transferatur, nomen tamen debitoris transfertur in dotem,quo ad vtile fauore dotis,ibi num.18. In quo cum non ſit neceſſaria ceſſio, minus requiritur iuramentum hic notatum,num.19.

1 Iuſdicentes forallerii reddentes ius, non cognoſcunt de cauſis hominum ſuæ terræ ſub pęna nullitatis ipſo iure, capit.62. numero 10.

1 Ius bonum in re quando quis habere dicatur,quando melius, & quando optimum,cap.164.num.1.

1 Ius habere in bonis,vel ex bonis qualiter differat,ibi.nu.2.

1 Ius rei,ad rem,& in re,differentia, num.3.

1 Ius offerendi habent creditores poſteriores non ſolum contra anteriores,quibus data eſt res in ſolutum, ſed etiam contra emptores eorum,vbi non ſint vendita iure pignoris,ib.n.9.

2 Ius habere quomodo quis dicatur,c.315.

2 Ius plenum,vel dominium quomodo quid dicatur habere,c. 341 nu.11.litera I.

2 Ius pręſumitur ex diuturnitate temporis, c.329.circa finem,n. 1.litera B.

2 Ius in re,& ad rem quid ſit,& quomodo differant,c.398 num. 85.& ſeq.

2 Ius accreſcendi,vide in verbo, accreſcendi,preſenti indice.

Digitized by Google

I N D E X.

2 Ius non comprehenditur appellatione rei, capit. 398. numero 10.

2 Ius proprium, & ius Commune ciuitatis dicitur ius municipale, cap. 342. num. 14.

2 Ius perſonale locari non poteſt, cap. 379. ſed commoditas, & facultas, ibidem.

2 Ius municipale, ius ſtaturarium, appellantur ſtatuta Mediolani, in Diplomate, incipiente, Ludouicus Dei Gratia, &c. in litera C. Idem ius Commune, ibid. litera C.

2 Ius bonum quod dicatur, cap. 181. num. 3.

2 Ius expeditum, cap. eod. nu. 3.

2 Ius tale redditur forenſi quale redderetur Mediolanenſi, cap. 179. vide etiam pręſenti indice, in verbo, Tale ius.

2 Ius ſcriptum quid ſit, ca. 176. num. 36. Et dicitur ius ſcriptum etiam ius municipale, vt ibidem.

2 Ius ſummarium quid importet, c. 193. litera B.

2 Iuſtitia prima quomodo intelligatur fieri Mediolani, cap. 8. litera B.

1 Iuſſus, vide præſenti indice, in verb. Conſenſus.

1 Iuſtæ cauſæ litigandi ad euitandas expenſas quæ ſint, vide in verbo litigandi.

1 Iuſtitiam ſi peruertat qui potius ordinem, quam ſubſtantiam iudicij reſpicit, non vitiat proceſſum, nec ſententiã niſi pars opponat, cap. 21. num. 7.

2 Item, dictio, ſi apponatur ſine verbo principali ſuppletur ex clauſula præcedenti, & in dubio cenſetur appoſita ampliatiue non repetitiue, vlterius ſi apponatur orationi perfectæ inducit continuationem, ſi orationibus diuerſis ordinem, nõ copulam, cap. 189. nu. 34. & 35.

L

1 LAboratoris terrarum appellatione an comprehẽdatur etiã artem addiſcens, cap. 416. nu. 190.

1 Laborator terrarum nõ dicitur quis ex vnico actu huius artis, ibi. num. 191.

2 Lacus Verbanus, Vrbanus etiam dictus, Maximus dicitur ex Virgilij Georgicorum authoritate his verſibus. Hic efficit Ticinellum ad ciuitatem Mediolani fluentem, de quo Ticinello, c. 328. Et pręſenti indice, in verbo, Ticinelli.

2 Lacus conductor non poteſt piſcando omnes piſces deſtruere, alias tenetur verſus dominum lacus ad intereſſe, c. 381. nu. 16. vide in verbo, Piſcatio.

2 Lambri aquæ, cap. 310. habent camparium electum ab officio prouiſionum, ibidem.

2 Lambri aquarum, vide etiam c. 58. Et præſenti indice, in verbo, Aquarum.

1 Laicalia Statuta non ligant Clericos, qui habentur vti nõ ſubditi, ad Diplom. Ludouici Mariæ, num 15.

1 Laicorum Statuta generalia defectu poteſtatis, quam non habent in Clericos, eos non ligant, nec Eccleſiam, ſiue fiat de eis expreſſa mentio, ſiue non, ad Prælud. num. 563. & ea tolli per Epiſcopum poſſunt, etiam non citatis ſtatuentibus, nu. 564. maximè ſi ſtatuta de eis loquantur, nu. ſeq.

1 Laici quando non admittantur contra Clericum ad teſtimonium, cap. 90 num. 101.

1 Laicus agens in foro tam ſeculari, quam Eccleſiaſtico ligatur ſtatuto diſponente quod debitor non poſſit probare liberationem niſi per tres teſtes, niſi litiget contra Clericum, cap. 95 num. 14.

1 Lamentatio quomodo differat à quęrela, & quibus caſibus habeat locum, cap. 39. nu. 4. & 5. & c. 26. nu. 19.

2 Latio, vide in verbo, Plantarum ſucceſſor, præſenti indice, & cap. 366. num. 6. & 8.

2 Laudemia, vide præſenti indice, in verbo, Locatio ad longum tempus, & c. 409. num. 98.

1 Laudum habet præſumptionem pro ſe, etiam pendente ejus nullitate, niſi pendeat reductio ad arbitrium boni viri, cap. 116 num. 5. & 6. Quod ſtatutum licet contra laudum tollat intentari poſſe remedia in eo notata; non tollit tamen quin poſſit per partes procedi contra arbitratores, tanquam qui male iudicauerint, ibi. num. 7.

1 Laudo ex ipſo iniquitas quæ oritur, quod contineat errorem expreſſum, non cenſetur ex hoc Statuto reiecta, ibidem numero 10.

Laudum latum pretio, vel dolo aduerſarij poteſt infringi ope exceptionis, num. 11.

1 Laudum obſcurum a compromiſſis declaratur, nu. 1.

1 Laudum latum ab arbitrarijs ſtatutarijs eſt propriè ſententia, eodem cap. 116. num. 150.

1 Laudum euidenter nullum quando dicatur, ibidem numero 170. & 171.

1 Laudum, ſi diſponeret ſtatutum quod non poſſet dici iniquum, vbi quis enormiter læderetur non valeret, cap. 117. numer. 6.

1 Laudum qualiter pro parte poſſit dici nullum, & pro parte iniquum, num. 7.

1 Laudum latum ſine notificatione prorogationis non tenet, ca. 120. nu. 6. Quæ notificatio, ſeu intimatio quando & in quibus compromiſſis fieri poſſit, nu. 8. 9. & 10.

1 Laudum an in Statutis veniat appellatione ſententiæ, ca. 131. numer. 14.

1 Laudi reductio ad arbitrium boni viri impedit innouari, ibi. num. 318.

2 Lecta quando intelliguntur obligata, & quando non, cap. 390. numero 71.

1 Lectum, veſtes, & alia ad vſum neceſſarium deſtinata ſunt prohibita robari niſi in ſubſidium, cap. 254. nu. 5.

2 Ledamen, vide præſenti indice, in verbo, Turpitudo.

2 Ledamen fictabilis recedens quando Domino, vel locatori dimittere tenetur, c. 391. & quæ alia.

1 Legare prohibitus, cenſetur etiam prohibitus hæredem inſtituere, cap. 295. num. 97.

1 Legatarius in cauſa teſtamenti poteſt eſſe teſtis, cap 90. nu. 48. & cap. 319. num. 63.

1 Legatarius largo modo dicitur creditor, cap. 163. nu. 3.

1 Legata quæ petuntur ex teſtamento ex cauſa præteritionis, vel exhæredationis rupto exequuntur, ibi. nu. 24.

1 Legata capere, aut legare non cenſetur prohibitus, cui eſt prohibita via inſtituendi, ſubſtituendi, vel fideicommittendi, aut ex eis titulis capiendi, cap. 311 nu. 27. Limitatur tamen niſi legaretur omnis ſubſtantia, vel minor, vel maior pars eius, nam ſic fraus pręſumeretur, nu. ſeq.

2 Legatarius an hæres teneatur ad onera pro re legata, vide præſenti indice, in verbo, Onera.

2 Legationes mittere ſpectat ad decuriones nomine Communitatis, num 6. cap. 3.

1 Legatis veſtibus quæ ſunt in domo, veniunt etiam illæ, quæ ſunt ad domum perlatæ, ſed tamen ſunt ad vſus domeſticos deſtinatæ, cap. 291. num. 99.

2 Legato colono vſufructu quid poſſit contra hæredem, ca. 379. num. 287.

2 Legato generali facto vxori, non veniunt per eam portate prohibita, cap. 450. nu. 18.

2 Legato fundo cum iuribus, & pertinentiis, non venit mutuatũ pro ſemine, c. 379. nu. 286. & quid veniat ibi.

1 Legatorum pro executione competunt tres actiones, ibidem numer. 30.

1 Legatum non debetur filię, ſi pater poſt legatum factum ſuperuiuens eam maritauit, & dotem dederit, c. 280. nu. 22.

1 Legatum dotis relictum filiæ an ſit conditionale, vide præſenti indice, in verb. Dos ſi legetur.

1 Legatum factum vxori à marito, an imputetur eidem vxori in lucro ſibi delato præmoriente marito, capit. 291. numero 33.

1 Legatum quid ſit, cap. 157. nu. 5.

1 Legatum veſtis relictum vxori à marito iudicatur annuum, nõ pro ſemel tantum, c. 292 nu. 5.

1 Legatum relictũ incapaci ex delicto applicatur fiſco, alioquin hæredibus, cap. 295. num 164.

1 Legatum vltra quartam ſtante Statuto Mediolani non debetur, nec etiam ab vxore retineri poteſt in foro conſcientiæ, vide in verb. Statuto prædicto ſtante non tenetur hæredes.

1 legatum proprietatis alicui factum in re, cuius vſusfructus pertinet ad vxorem ſi admittitur, aut reſtringitur per diſpoſitionẽ Statuti pro eo quo admittitur à Statuto, manebit vſuſfructus penès hæredem vniuerſalem, non autem penès legatarium proprietatis, cap. 295. num. 216.

1 legatum factum marito ab vxore computatur, ſeu confunditur in lucro eidem delato à Statuto ob vxoris præcedentẽ mortem, cap. 298. num. 130.

1 legatum factum conſanguineo pauperi dicitur factum ad pias cauſas, cap. 400. num. 62. & cap. 322. num. 34.

1 legatum pro anima piam cauſam reſpicit, ibi. nu. 63.

1 legatum ad pias cauſas valet in ſola apocha teſtatoris abſq; teſtibus, cap. 322. num. 27 Vide præſenti indice, in verbo teſtamẽtum ad pias cauſas, vbi ad ſunt ſolemnitates requiſitæ in tali legato, vel Teſtamento.

2 legatum an cenſeatur iter, legata re, præſenti Indice, in verbo, Iter.

1 lege odioſa publicata, vt executioni mandetur, debet præfigi tempus ad illi obediendum, in diplom. Pontific. nu. 4.

1 legens publicè per biennium, de iure communi eſt ac ſi ſtuduiſſet

Digitized by Google

INDEX.

ſet per ſex annos cap. 414. nu. 92.
1 Leges priuatorum iudiciorum dicuntur Statuta, & quare ad prælud. num 4. & ſeq.
1 Legem ſpecialem condere qui poſſunt, Statuta quoque generalia, & ſpecialia condere poſſunt, nu. 17.
1 leges, & Statuta regulariter in futurum operãtur, cap. 262. nu. 1. cap. 271. n. 3. 288. nu. 1. 284. nu. 16. & cap. 287. nu. 2.
2 leges ſumptuariæ ex Statutis Mediolani ſumunt principiũ, in Rubrica ſua, & nil aliud habetur, niſi quod Dominus Auctor horum commentariorum egreſſet pro Reip. vtilitate, harum legum quandam neglectum, Expectareque aſſerit ab Almo Sereniſsimo, quòd ac Maximo REGE, PHILIPPO Mediolani Duce eiuſque Supremis Magiſtratibus earum legum reſtitutionem, quam vulgo, Pragmaticam vocat, videndæque ſunt ipſæ leges, cap. 449. 450. 451. & ſeq. vſque ad cap. 464. Inter quæ Statuta adſunt prohibentia ſuperfluas expenſas puerperiorum, paſtuum, & Baptiſmorum, cap. 457. 458. 459. 461. 462. Eſt de Faldijs omnino, ibi prohibitis, licet non ſpernendum ornatum mulieribus cum modica impenſa præferẽtibus, & cap. 463. Circa Currus quibuſdam exceptis.
1 legis publicatio vt noceat, à quo publicari debeat, ibi nume. 51.
1 legis diffamari remedium poteſt intentari in omni cauſa, tam ciuili, quam criminali, cap. 46. num. 2. & tam in actionibus realibus, quàm perſonalibus, nu. 3. habet etiam locum in petitorio, & poſſeſſorio iudicio, & in cauſa matrimoniali, num. 4. & 5. Et in omni cauſa, ex qua poteſt porrigi debet ſeruari diſpoſitio huius Statuti, nu. 7.
1 legis huius remedium porrigi poteſt per quemlibet diffamatum, qui poſſideat rem, ſi diffamatur ſuper actione reali, ibi nu. 8. Qui autem nullum ius prætendit, ſed tantum dicit diffamatum non habere ius, non poteſt hoc remedium intentare, num. eod.
1 legis huius remedium intentare poteſt, qui directo agere non poteſt, ſed per quoddam obliquum, ibid. num. 9.
1 l. hac edictali, an deroget Statutum Mediolani deferens vxori ſucceſſionem in quarta, cap. 295. nu. 79.
1 l. Hac edictali diſpoſitioni per Statutum derogari poteſt non ſolum verbis expreſſis, ſed etiam tacite, cap. 298. nu. 309. Cui legi quando tacitè dicatur derogatum, num. 310. & ſequen.
l. fin. in fin. C. de plus pet. non ſubiacet diſpoſitioni huius Statuti, cap. 324. nu. 73.
2 legiſta, vide præſenti Indice, in verbo, generale.
1 legitimam vti debitam de iure naturali Statutum an poſſit tollere, vel minuere, ad prælud. nu. 273. & 274.
1 legitima non venit ſub generali diſpoſitione. cap. 278. nu. 120. & an poſſit tolli, cap. 280. nu. 9. & quibus verbis per Statutum ſublata intelligatur, cap. 284. num. 9.
1 legitima filij detrahi non debet à quarta, in qua maritus vxorem inſtituit ex lege Lombarda, cap. 295. num. 77.
1 legitima filij vtrum ſit tamquam æs alienum deducenda ab hęreditate mariti ante reſtitutionem quartæ, cap. 297. nu. 4. & 5. & concluditur negatiuè.
1 legitima matris à Statuto excluſa reſeruata intelligitur quo ad portionem ſibi debitam tantum, capit. 302. nu. 47.
1 legitima in totum à Statuto tolli poteſt, capit. 310. nume. 62.
1 legitima filij detrahitur ab vſufructu vniuerſali, cap. 315. nume. 78.
1 legitima nulla debetur viuo patre. cap. 416. num. 237.
1 legitima non debetur Fiſco pro delicto, & condemnatione filij, & quare, nu. 238. & 239.
1 legitima quo tempore debeat inſpici, & commenſurari, ibi num. 256.
1 legitima, quæ ſit de iure communi, & quid veniat in ea computandum, remiſſiuè, ibi nu. 255.
1 legitima quando venit aſſignanda filio, an poſſit aſſignari in ſingulis corporibus bonorum patris, & an poſſit eligi vna res tantum, ibidem num. 262. & 263.
1 legitimum ſe probare debet is, qui agit ex Statuto de re paterna luenda, cap. 417. nu. 178.
1 legitima perſona, quæ admittitur ad retractum nomine alterius, an debeat habere mandatum ſpeciale, an vero ſufficiat generale, ibi nu. 210. & 211.
1 legitima probatio, quæ dicatur, ibi nu. 69. & 70.
1 legitima vbi fuit facta amplè, & in totum, ſi hic rogetur alteri reſtituere, poteſt deducere legitimam, cap. 456. nu. 130.
1 legitimè, verbum hoc quomodo ſumatur, capit. 455. nume. 68.
1 legitimè confectum intelligitur validum, cap. 157. nu. 8.
2 legitima quæ ſit, cap. 485. num. 15.
2 legitima petitur etiam per ſpurium legitimatum, cap. 486. num. 5. & num. 11. ibidem, Alij autem naturales, vel ſpurij, non habent legitimam, num. 6. ibidem.
2 legitima debetur iure Ciuili ſuadente iure naturali, cap. 485. num. 12.
2 legitima debetur legitimatis ſicut legitimis, cap. 486. numero 14.
2 legitima quibus ex cauſis priuari poſſint filij, capit. 485. nume. 18.
2 legitima non debetur his, qui poſſunt ſuccedere ab inteſtato cap. 485. nu. 20.
1 legitima non cenſetur in quacunque prohibitione, niſi ſit ad tempus, cap. 485. num. 21.
2 legitima in generali renunciatione nunquam includitur, cap. 485. num. 22.
2 legitima debetur filio libere aliquo abſque grauamine. cap. 475. num. 23.
2 legitima poteſt peti poſt mortẽ patris, vna cum fructibus perceptis per hæredem etiam cũ bona fide, cap. 444. num. 27.
2 legitima in rebus paternæ ſubſtantiæ debetur, cap. 485 nu. 53. Nec ſupplementum poteſt ſolui per hæredem in pecunia numerata, cap. eod. nu. 54. Nec eſt danda filio in ſingulis corporibus bonorũ patris, vel aſcendentis, nu 55. Nec eam poteſt eligere filius in vna re ſola, nu. 56. ibidẽ, nec etiam in rebus legatis, nu. 57. ibidem, & deducto ære alieno, num. 58. Ibidem, non legatis, vt ibidem.
2 Legitima etiam quòd detur in vita filio, tamen pater in teſtamento tenetur aliquid filio relinquere, vt teſtamentum ſuſtineatur, num. 62. Et id debet titulo inſtitutionis relinqui, ibidem num. 62. el 2.
2 Legitima aſſignata in vita Patris filio, ſi deinde Patris augeantur facultates, an augeatur legitima inſpecto tempore mortis, prout regulariter inſpici debet, num. 63. cap. 485. Et alia ad hunc propoſitum, ibidem nu. ſeq. vbi vide.
2 Legitimè quid ſignificet, cap. 399. nu. 159.
2 Legitimæ cauſa, filius poſt mortem patris dicitur creditor, ſiue quaſi creditor, c. 485. nu. 15. & 16.
2 Legitimæ filij bona patris non ſunt hypothecata, ſed pro ſupplemento legitimæ, c. 485. nu. 27.
2 Legitimæ, quæ non imputentur, cap. 485 à num. 29. Incluſiuè, vſque ad num. ſeq. multa commemorantur, & quæ computentur, ibidem, vſq; ad num. 52.
2 Legitimæ cauſa prędia ne diuidantur pater poteſt prouidere, cap. 485. num. 59.
2 Legitimæ, vel alimentis bona per patrem aſſignata filio, non poſſunt per patrem alienari, cap. 485. nu. 63.
2 Legitimæ cauſa aſſignatione per patrem facta filio, ſi filius eã ludendo conſumat, an pater iterum teneatur aſſignare, nu. 66. eod. 485. Et an ſaltim eo caſu pater teneatur ad alimenta, cap. eod. nu. 67.
2 Legitimæ cauſa mortuo patre filius propria auctoritate poteſt apprehendere poſſeſſionem bonorum paternorum, de conſenſu hæredum, qui nondum apprehendrre bona hæreditaria, num. 68. cap. 485.
2 Legitimæ in petitione procedit libellus Generalis, & incertus, cap. 485. num. 70.
2 Legitimę pertinentia plura, vide cap. 465. à nu. 71. vſque ad finem, & pręſenti indice, in verbo, Pater.
2 Legitimæ ſupplementum, c. 485. nu. 117. & 118. Cętera videnda, in verbo, Pater, & in verbo, Alimenta, preſenti indice.
2 Legitimam in bonis patris non ſolum habent filij, ſed etiam emancipati, & idem eſt in alimentis, c. 485. nu. 14.
1 Legitimare mulier non poteſt ſine ſolemnitate huius Statuti, cap. 328. num. 162.
1 Legitimari quis non poteſt quo ad Cardinalium dignitatem, cap. 456. num. 20.
1 Legitimandi naturales modus mirabilis, nu. 21.
1 Legitimare ad feudum vtrum poſſit Comes Palatinus, ibi numero 42.
1 Legitimandi ſpurios facultatẽ habens, poteſt legitimare adulterinos, & inceſtuoſos, ibidem nu. 61. & ſeq.
1 Legitimandi facultatem habens non poteſt diſpenſare, numero 64.
1 Legitimandi priuilegium non obſtante quibuſcunque Statutis etiam futuris, valet d. cap. 456. num. 72. ſed è contra non valet Statutum loquens de legitimatione contra priuilegiũ Imperatoris, num. ſeq.
1 Legitimati nõ veniunt appellatione natorum ex matrimonio, cap. 278. nu. 141. & c. ſeq. nu. 10.
1 Legitimatio quid ſit, & à quo debeat obtineri, c. 456. nu. 2.
1 Legitimatio dicitur ſpecies alienationis, nu. 3.

k 3   1 Legi-

INDEX.

1 Legitimatio eſt ſimilis Alchymiæ, reſtituendo illegitimos ad primum ius naturæ, num. 4. & 5.

1 Legitimatio dicitur actus fauorabilis, cum legitimatus æquiparetur vero legitimo, num. 6. & 8. & quid de legitimatione ſpurij, num. 7.

1 Legitimatio an operetur, vt legitimatus dicatur proprie, & vere legitimus, num. 9.

1 Legitimatio habet argumentum ad emancipationem ſicut è contra, num. 11.

1 Legitimatio filij licet probetur ex inſtrumento legitimationis, ex eo tamen non probatur filiatio, num. 12.

1 Legitimationis in inſtrumento non poteſt reuocari inſtrumentum tam factum per legitimantem, num. 13.

1 Legitimatio non trahitur ad præiudicium tertii, nec iuris alteri quæſiti, num. 16. & 17.

1 Legitimatio cum ſit actus voluntariæ iuriſdictionis poteſt fieri legitimante non ſedente, num. 18.

1 Legitimatio qualiter differat à diſpenſatione, d. c. 456. nu. 24.

1 Legitimatio non tenet in ea non expreſſa qualitate, ibi. nu. 35. Quæ autem qualitates ſint exprimendæ, num. eod.

1 Legitimatio non trahitur ad bona emphyteutica Eccleſiæ, eodem cap. num. 43.

1 Legitimatio vt habeat locum tam in actiuis, quam in paſſiuis ſucceſſoribus debent hi in legitimatione exprimi, nu. 44.

1 Legitimatione in fienda requiritur conſenſus legitimandi, ibidem num. 83. & requiritur etiam expreſſa mentio filiorum legitimorum, & naturalium ſi adſint, num. 117.

1 Legitimatio abſentis tenet ſecuta eius ratificatione, num. 84. quod idem in pupillo, nume. 85. quæ tamen retrotrahitur in præiudicium tertij, num. 86.

1 Legitimatio infantis tenet, ſi pater pro eo conſentiat, nu. 87.

1 Legitimationis in caſu qualiter conſenſus debeat eſſe expreſſus, d. cap. 456. nu. 91. & quomodo dicatur præſtari in diſpoſitione huius ſtatuti, num. 92. & ſeq.

1 Legitimatione in fienda viuo patre, eoque mortuo, an citatio alicuius agnatorum requiratur, ibid. num. 103. & ſeq.

1 Legitimationis in reſcripto qualiter fienda derogatio legum, & canonum, ibi. num. 118.

1 Legitimatio dicitur facta ex certa ſcientia, ſi hoc ſit expreſſum in legitimationis inſtrumento, ibid. num. 101.

1 Legitimationis in actu conſenſus nō ſolum patris, ſed aui, qui patrem in poteſtate habet, requiritur eodem c. 456. nu. 115.

1 Legitimatio per comitem facta abſque ſolennitatibus ſtatuti annullatur etiam reſpectu conſentientium, ibi. nu. 135.

1 Legitimatio facta extra territorium ligatur ex ſtatuto condito in territorio quo ad bona, & ſucceſſiones in territorio hoc, cap. 458. num. 1.

1 Legitimationis priuilegium quando, & quomodo faciat fidem extra territorium præter ſtatuti diſpoſitionem, capit. 459. num. 1.

1 Legitimato debetur legitima, & ius competit dicendi teſtamentum nullum, c. 456. num. 10.

1 Legitimatus reſtitutus quando retrotrahatur in alterius præiudicium, ibi. num. 46.

1 Legitimatus à Principe ſeculari conſequitur ius patronatus eccleſiaſticum competens hæreditati, cuius ipſe eſt capax, ibi. numero 55.

1 Legitimatus vt non ſuccedat non conſentienti expreſſe eius legitimationi ſtatutum diſponens valet, & tenet, nec ei derogari poteſt, ibi. num. 78. & 79. Qui conſenſus etiam poſt legitimationem præſtari poteſt, num. 80. & in quibus legitimationibus non requiratur, num. 81.

1 Legitimatus non dicitur de ſtirpe, nec toti ſtirpi coniungitur, d. cap. 456. num. 124.

1 Legitimatus per ſubſequens matrimonium poteſt promoueri ad epiſcopatum, ibi num. 127. Quis autem legitimetur per ſubſequens matrimonium, num. ſeq.

1 Legitimatus qui fuerit limitate ſuccedit ſolum in portione limitata, num. 129.

1 Legitimato vigore huius ſtatuti, capit. 456. ſuccedunt agnati, ſed non è contra, ibidem num. 131. & 133. licet contrarium, num. ſeq.

1 Legitimatus quod ſuccedat matri non eſt inconueniens, ſed non è conuerſo, num. 132. eiuſd. cap.

1 Legitimatus admittitur in diſpoſitione, c. 328. nu. 514. qui an veniat appellatione agnatorum, num. ſeq.

1 Legitimati per ſubſequens matrimonium dicuntur de familia, & proſapia, & an ſi nati ſint ex ignobili, cap. 414. numer. 47. & 48.

1 Legitimatus per ſubſequens matrimonium an veniat appellatione legitimi, & de legitimo matrimonio nati, d. cap. 414. numero 89.

1 Legitimatus non eſt proprie legitimus, cap. 417. nume. 184.

1 Legitimatus per ſubſequens matrimonium an indiſtincte admittatur ad beneficium retractus, num. 186. & cap. 456. numero 19.

1 Legitimatus an agnoſcatur tranſuerſalibus agnatis cōtrouertunt ſcribentes relati, d. c. 456. nu. 50. Quicquid ſit naturali filius ſpurius legitimatus non ſuccedit agnatis, nu. 51.

1 Legitimatus, & legitimandus præſumuntur præſtare conſenſum inter eos, & per eos, qui in eodem actu, & inſtrumento fuere legitimati, etiam ſi ſint pupilli, ibidem num. 88. quod non habet locum in infante, qui conſenſum præſtare non poteſt, num. 89. niſi dicatur id habere locum eo facto maiore, num. ſeq.

1 Legitimatus an ſuccedat in bonis, & hæreditatibus agnatorū conſentientium, & aliorum non conſentientium, ibi. num. 119. & ſeq.

1 Legitimatus per oblationem curiæ non ſuccedit agnatis non conſentientibus, nu. 121. qui ita legitimatus excludit ſubſtitutum in fideicommiſſo, num. ſeq.

1 Legitimatus à comite nō ſuccedit nec agnoſcitur agnato, qui non poteſt conſentire, ibi. num. 125.

1 Legitimatus per ſubſequens matrimonium agnoſcitur, & ſuccedit omnibus agnatis, etiam non conſentientibus, d. c. 456. num. 126.

1 Legitimatus quomodo probetur, cap. 417. num. 179.

1 Legitimatus ex perſonis expreſſis in Statuto, c. 115. poteſt petere compromiſſum, vti agnatus vere, d. cap. 115. nu. 96.

2 Legum Scolarium Mediolani priuilegia, c. 352. Idem in Studētibus phyſice, & medicinæ ſcientiam, Ibidem.

1 Lenones, & ſimiles perſonæ viles non poſſunt eſſe teſtes, cap. 90. num. 83.

2 Lenones à Ciuitate expellendi, & particulariter in Broleto Mediolani eſſe non poſſunt, ſub pœna, cap. 474. littera B.

2 Leſiæ terra eſt ducatu, ideo ab ea terra Mediolanum eundo non ſoluitur vectigal, Idem de Sexti Terra, Idem de Caſtelleti Terra, cap. 66.

2 Læſio, quæ enormis, & enormiſſima, ca. 500. nu. 74 & 75.

2 Læſio ſi ſit in ſexta parte in arbitramentis conceditur reuiſio, cap. 182. num. 20.

2 Leuci burgi Iuriſdictio, cap. 96.

1 Lex vniuerſalis ſuperioris dicitur Ius ſupra municipale, eſt potentior particularium locorum ſtatutis, ibi num. 11.

1 Lex noua corrigit antiquam, ibid. nu. 320. ſed non extenditur ad caſus præteritos, c. 150. nu. 3.

1 Libellus vtrum in citatione inſeri debeat, c. 1. nu. 63.

1 Libellus in quo differat à petitione, c. 21. nu. 155. & ſequ. vide etiam in verb. Petitio.

1 Libellus datur in ſcriptis, & petitio ſit ſine ſcriptis, & ore tenus; etiam quod per actorem redigatur in ſcriptis, & tradatur Notario qui eam redigat in actis, d. nu. 155. & libelli datur copia parti expenſis libellantis, niſi ſit ſtylus in contrarium; ſecus in petitionem, num. 156. & ſeq. Et libellus actoris intentionem continere debet ſolenniter, & ſecundum iuris formam, ſed petitio ſufficit talis, qualis continens intentione agentis, num. 159.

2 Libellaria res diſtracta non ſeruato iure Domini vendicatur, & pro rata ceſſat ficti præſtatio, & alienans reſarcit d. expenſas, c. 403. vide in verbo, Emphyteota, & emphyteotica, præſenti Indice.

2 Libelli duo, & binæ petitiones quo caſu fiunt, capit. 199. littera M.

2 Libellum diffamatorium dans contra etiam officialem, quomodo puniatur, cap. 31. nu. 6. & in verbo, diffamatorium, præſenti Indice.

1 Libellus ſine citatione debet offerri Iudici ad videndum, dein pars citatur ad illum offerendum, ibid. nume. 163. & poteſt Iudici die feriata præſentari, ſi ſit periculum in mora, & tunc quando Iudici primo offertur, non dicitur de proceſſu, cum fiat ante partis citationem, nume. 164. 165. & 166.

1 Libellus quibus caſibus requiratur, & quibus non, numer. 167. & ſeq.

1 Libello vtrum poſſit renunciari, d. c. 21. nu. 170.

1 Libelli oblatio vbi eſt neceſſaria, an poſſint ei partes renunciare, num. 171.

1 Libellus qualiſcumque ſit, vel petitio generalis, & incerta procedit parte non opponente, num. 172. Sed parte ſimpliciter opponente non ſuſtinetur libellus, num. eod.

1 Libellus incertus etiam parte opponente in quot caſibus admittatur, nu. 173. & ſeq. Inter quos adeſt caſus quando petitur legitima, num. 174.

1 Libellus, & petitio alternatiua valet, n. 177. etiam quòd verba im-

Digitized by Google

improptiarentur,num. 178.ſed quomodo poſſit ſequi ſententia,num.179.non autem copulatiuè contraria continens admittitur,num.ſeq.

1 Libellus ineptus etiam parte non opponente non tenet, dicto cap. 21.num.181.Et poteſt opponi etiam poſt Sententiam, num.182. Idem ſi non fuit ritè conceptus, num. 183.ſuper quo Sententia lata non valet,num. 184.& probationes factę validant Libellum ineptum,num.185.Fallit,nu.ſeq.ſi Libellus non requireretur,quia propoſitus ineptè non vitiat: Et fallit,etiam in cauſis ſummariis,& executiuis, quia non vitiat,num. 188. & ſuſtinetur per clauſulam appoſitam, Petens Iuſtitiam &c.& Sententia ſuper eius ineptitudine lata dicitur Interlocutoria,cap.41.num.50.

1 Libellus vitiatur propoſita in eo Actione inepta, d.cap.21. num.189.

1 Libellum vnum reo inſtante facere cogitur habens Ius ex pluribus Actionibus diuerſi,tamen ſimilibus,num.190.

1 Libellus, & petitio hæc in ſcriptis poni debet, cum in actis relinquatur,nu.19.& ſeq.

1 Libello,& in petitione quæ clauſulæ ſalutares apponi ſoleant num.193.& ſeq.

1 Libellus,& petitio vt intelligatur tollerabilis, quæ continere debeat,ibi num.197.In quo neceſſaria an ſit concluſio, nu. 198 & ſi vnum narretur, & aliud concludatur, quid attenditur,num.ſeq.& petitio non procedit, ſi dicatur Reum cogi,& compelli,& non dicatur condemnari,num.200.

1 Libelli verba vbi ſint dubia,a quo interpretationẽ recipiunt, num. 201.

1 Libellus continere debet perſonam Actoris,& Rei, quantitatem,Rem, ſeu Ius, & cauſam,d.cap 21.nu. 202.& quatuor ſeq.non tamen eſt neceſſaria expreſſio nominis Actionis intentatæ,ibi.209.& ſeq.

1 Libelli inepti exceptio non cenſetur ſublata, cap.42.num. 197.

1 Libellus vtrum detur in cauſa reconuentionis, cap.44.numero 123.

1 Libelli præuentorii, ſeu exhibitorii remedium vnde colligatur,cap.46.nu.1.

1 Libellus in materia diffamatoria poteſt dari contra quẽlibet diffamantem,d.cap 46.nu.11.& ſeq.

1 Libellus in Actione diffamatoria qualiter concipiendus,ibi. num.16.& 17.

1 Libellariares,ſeu feudataria poterit probari per indirectum, oſtendendo Inſtrumentum Inueſtituræ Caſtricum pertinentijs,cap.88.num.51.

1 Libelli de defectu poteſt conqueri ſemper,num.214.cap.131.

1 Libelli huius ad porrectionem ſufficit procurator ad cauſas, cum non requiratur ſpeciale mandatum, ibi.num.512.

1 Libellus debet in ſcripti porrigi,cum in Actis ſit dimittendus, ibidem,nu.110.& num.519.in quo non eſt neceſſaria expreſſio cauſarũ nullitatis,ſed in proceſſu eas probare ſufficit niſi pars hoc requirat,num.521.

1 Libellus vtrum requiratur, vel ne in cauſa appellationis à diffinitiua,nu.520.

1 Libelli,& petitioni notificatio quibus in cauſis ſit neceſſaria, eodem cap.131.num.527.

1 Libellus non debet intimari die ipſo commiſſionis, ibidẽ nu. 518.& ſufficit per intimetur procuratori, qui cõparauerint in principio Appellationis,num.526.

1 Libellus ſufficit quod intimetur domi,etiam prius non requiſita perſona,d.cap.131.num.529.

1 Libellus Appellationis vbi non fuerit intimatus intra triduum a die commiſſionis ob legitimum impedimentum, nõ per hoc Appellatio remanet deſerta,cod.cap. 131.nu.514. & 515.

1 Libelli per Nullitatem quæ Acta pereant, cap.21. num.104.

1 Libellus,ac petitio an ſit neceſſaria in pręcepti intrãdi propter pactum executiuum,cap.156.nu.39.

1 Libellus,& petitio requiritur, ſi agatur officio Iudicis, cap. 158.num.13.

1 Libellus non datur per creditorem in pacto ingrediendi propria auctoritate,niſi per extraneum poſſeſſorem petitũ fuerit,cap.173 num.23.

2 Libellus non requiritur in appellatione ab Interlocutoria, c. 196.nu.60.Non etiam requiritur Iuramentum ſatisdatio, & alię Solemnitas,cap.eod.num.61.

2 Libellus qualis procedat etiam in petitione legitimæ, cap. 485.nu.70.Et in Verbo,Legitimæ, præſenti Indice.

2 Libellus exhibitorius, ſeu præuentorius quod habeat locum in aliis Actis, & Impedimentum ante Exequutionem, ca. 206.

1 Liber rationum ex verbis Statuti, cap.76.non compræhenditur appellatione ſcripturæ, eod.cap.76.num.19.& in dubio,cap.96.nu.2.& cap.112.num.7.

1 Liber Rationum,& Epiſtola videntur æquiparari uti ſcripturæ priuatæ,nu.20.Sed Epiſtola poteſt in parte acceptari,& in parte non,ſecus in libro rationum dati,& recepti, cũ ſint capitula connexa,cap.96.num.5.& 6.

2 Liber rationum quando facit fidem pro Scribente, d.cap 81. num.17.

1 Liber quod faciat fidem contra petentem eius exhibitionem, licèt per eundemmet contrarium probari poterit tam reſpectu capitulorum ſeparatorum, quam annexorum numero 26.

1 Liber rationum contra Scribentem, & non contra Tertium creditur,nu 28.& 29.& in dubio,cap.96.num.20.& quod pro ſcribente,ibi.num.80.& 81.

1 Liber rationum ſi habeat aliquam partitam, quæ in dubio ſit, vtrum ſit,ſcripta ante ſaldum rationis alicuius, vel poſt; hæc partita non fundat intentionem excipientis,d.cap.81. num.30.

1 Liber rationum dati, & recepti requiritur diem,cap.96.numero 13.

1 Liber rationum per comparationem literarum plenè probat contra ſcribentem, ibi.num.61. Idem in omnibus alijs ſcripturis dempta apocha,nu.62.

2 Liber onerum quando fiat,cap.217.num.50.

2 Liber rationum continere debet etiam expręſſionem diei datarum rerum,vt noceat,& ſic in Libro Aromatarij,cap.360. el 2.num.39. Et hoc vt tollatur facultas probandi contrarium,capit.eod.

2 Liber in vno falſus preſumitur in omnibus falſus,cap.eod.nu. 22 Et Intelligitur de Libris Mediolani confectis non alibi, cap.eod.num.24.Et ſi aromatarius.

2 Liber an probet contra Socios conficientes Libros, cap. eod. num.31.Contra ipſum Aromatarium probat liber ſuus abſque Iuramento,cap.eod.nu.32.Contra Tertium Liber Aromatarij,& Tertij probat,cap.eod.num.34.

2 Libri qui aliàs ex diſpoſitione cenſerentur,quando non cenſeatur vocati,cap.174.num.61.

2 Liberatio facta conductori per locatorẽ, vtrum cõpræhendat mutuata,cap.387.num.28.

2 Libertus,& ſeruus prohibentur decurionatu in Verbo, decurionatus.

1 Libri appellatione quid veniat,cap.81.nu.15.

1 Libri rationum in modicis fidem faciunt,& de hoc ſtatur arbitrio Iudicis,num.19.& 20.& num.18.faciunt præſumptionem ſi ſint libri defuncti:ſicut etiam præſumptionẽ faciunt pro ſcribente pro mortuo, nu.21.

1 Libri fides quando ceſſat,nu.27.

1 Libri rationum quorum petita eſt exhibitio, faciunt fidem contra petentem pro ea parte pro qua petita eſt exhibitio, & ſi in totum etiam faciunt fidem,cap.81.nu.22.& 23. Quorum exhibitio ſi ſimpliciter petita ſit, petens in totum eiſtare tenetur,nu.24.

1 Libri rationum quorum petita eſt exhibitio faciunt fidem in omnibus capitalis connexis non ſeparatis, ibi.nu.31.quia pars contra quam producitur non tenetur acceptare in ſeparatis num.33.

1 Libri Iuris ciuilis,& Canonici non poſſunt derobari Iure cõmuni inſpecto,etiam penes Scolares niſi in ſubſidium, cap. 253.num.1.& 2.

1 Libri a patre filio ſtudenti traditi eidem donati cenſentur quę donatio morte infirmatur,cap.305.nu.25.

1 Libro priuato de iure non adhibetur fides ſicut nec aliis ſcripturis priuatis pro ſcribẽte, etiam ſi ſint antiquiſſimę niſi conſuetudo eſſet in contrarium,cap.17.nu.1.2.& 3.

1 Libris,& ſcripturis repertis in Archiuio publico, vbi ſunt, & reponuntur ſcripturæ authenticæ datur fides,nu.4.

1 Libris hiſtorialibus,& cronicis credendum num.8.

1 Libri officialis de publico deputati probant licet eius perſona non ſit publica num.6.ſed an probent contra tertium abſẽtem,& contra non ſubditum,num.7.& 8.

1 Libri bancherorum,& campſorum quomodo probet num.9.

1 Libris adminiſtratorum quomodo & quando credatur,num. 10.11.& 17.18.& 19.cap.317.

1 Libri ſociorum qualiter probent inter ſocios num.12.& 13.

1 Libri defuncti creditur ſemiplene nu.14. ſicut ſemiplena fides adhibitur libris Artificium,nu.15.

1 Libri omnes contra eos ſcribentes probant,nu.16.

1 Libri rationum abſq; verificatione aliqua in quib. partibus credatur,ibi.nu.20.

1 Libri mercatorum differunt a libris tutorum, & curatorum, eodem cap.317.num.34.

1 Libri

Digitized by Google

I N D E X.

2 Libri collegii Notariorum in quibus deſcribuntur Notarii, dicuntur eorum matricula, cap. 375. num. 1.

2 Liberatione prohibita non cenſetur prohibita promiſſio de liberando, cap. 95. num. 18.

1 Liberationis promiſſio per quot teſtes tollatur, nu. 19.

1 Liberatio differet à ſolutione, num. 20.

1 limitationis probatio licet non poſſit fieri per minorem numerum trium teſtium, tamen per duos fieri poterit contra præſumptionem, quæ reſultat ex inſtrumento, vel contra ſolennitate inſtrumenti, ibi. num. 22.

1 liberatio licet debeat probari per tres teſtes, tamen per aditũ iudicis eccleſiaſti poterit probari iuramentum adhibitum in liberatione oretenus facta per duos teſtes, ibid. num. 26. ſicuti etiam admittitur per duos teſtes, ſi pars non opponat, nu. 37. & vbi etiam hi duo teſtes examinentur ex officio per iudicem, num. 38. & valide etiam per duos teſtes, & ſcripturam iunctam, vel alio adminiculo, non tamen per iuramentum ſupplerorium, num. 39. d. cap. 95.

1 Liberationis inſtrumenti amiſſio, & eius tenor per teſtes duos probari poteſt, ibi. num. 29. & 30. Quibus in probandis qui amiſit ad quid teneatur, & quales debeant eſſe hi teſtes, num. ſeq.

1 Liberationem inſtrumentalem teſtes vt probent, debent eſſe rogati, & ſufficiũt duo omni exceptione maiores, ibidem nu. 35. & 36.

1 Liberatio ſi ex Statuto non poteſt probari niſi per inſtrumentum publicum, qualiter poteſt aliter probari, vide in verb. Statutum ſi diceret.

1 Liberorum appellatione veniunt nepotes, ceteriq; omnes deſcendentes, cap. 298. num. 49. Ampliando etiam quod diceretur de liberis natis ex eis, vel eodem matrimonio, num. ſequen.

1 Liberorum appellatione veniunt tam primi, quam vltimus gradus, cap. 322. num. 23. Limitando niſi ſint legitimati, numero 24.

2 Libertatis iura preſcribi non poſſunt, cap. 114. nu. 7.

1 Libertatis cauſa non venit in compromiſſo, cap. 115. nu. 39.

1 Libra ex forma Statuti intelligitur de ſolidis 20. ęris minimis, cap. 8. num. 91.

1 Libro adminiſtrationis rationis in totum credendum, ibi. numero 34.

1 Librum rationũ habens ſi conuincatur de mendatio, quando calculi errorem opponere poſſit, nu. 45. eiuſdem cap.

1 Libro, & ſcriptura omni mercatoris contrahendo, quod credatur ex Statuti diſpoſitione, niſi in minimis non valet, numero 81.

2 Libro aromatarii, & ſi pro certa ſumma danda fides, intelligitur tamen ſi ſit bonæ famæ, & non infamis, & poteſt cõtrarium probari, cap. eod. nu. 19. & 20. & alia multa ad hunc propoſitum, an ſit credendum libro Mercatoris, & ad probandum quid. cap. eod. num. 11. & ſeq.

2 Libro mercatoris in minimis creditur, cap. 360. nu. 5. Et ſi fuerint plures ſummę an coacerucntur ad conſtituendam ſummam, de qua in libro aromatarii, cap. eod. num. 6.

2 libris mercatoris ſi ex Statuto fides adhibenda valet tale Statutum, & dicti libri faciunt plenam probationem, cum nitantur publica auctoritate, niſi forte eſſent indiſcreta talia Statuta, velut ſi diceret credendũ, omni ſcripturę mercatorum, num. 7 & 8. cap. eod. nam Statutum, & conſuetudo diſponens generaliter quod credatur libro mercatoris non valet, cap 360. num. 9. Quamuis valeat Statutum, quod credatur libris mercatorum, cap. eod. num. 10. Et quãdo libro mercatoris ſit credendum, cap eod. nu. 11.

2 libris priuatis regulariter non eſt credendum, cap. 360. cl 2. nu. 1. & 2.

1 licentia, vide præſenti indice, in verb. conſenſu.

2 licentiam dare tenetur D. Poteſtas, & Iudice Mediolani tribus de burgo, & duobus cuiuslibet loci ſtandi, & morandi Mediolani, & quòd capi non poſſint pro debito eorum communis, cap. 90.

2 licentiati non habent priuilegia Doctorum. c. 450. num. 17. Doctorum vero priuilegia videnda præſenti Indice, in verbo, Doctores.

2 ligatoribus ballarum, & ſagotorum, pertinentia, vide in verbo, Ballarum. præſenti Indice.

2 lignis & carbono ſtatuta aliqua facientia, vide in verbo, Maroſſeriorum, præſenti Indice

2 linum non adaquandum in Nirone prope Ciuitatem Mediolani, cap. 319.

1 liquidatio ſtatuti, ca. 42. fieri debet tam reſpectu rerum, quam perſonarum parte citata ſicut in omnibus caſibus, c. 42. nu. 13. 14. & 30. quæ per omne probationis genus fieri poteſt, num. 15. nulloque dato libello, nec litis conteſtatione adhibita. num. 16. ſuper qua vtrum requiratur expreſſa Iudicis interlocutoria, & an ab ea liceat appellari, numero 17. 18. & 31.

1 liquidatione illiquidi non facta vbi executio concedatur eſt nulla, ibi. num. 19. fallit nume. ſequ. vt poſſit fieri executio non facta aliqua liquidatione inſtrumenti, vbi in eo, vel in ſcriptura precium fuiſſet certum, ideo ſi in inſtrumento fuiſſet expreſſa certa quantitas, cum conditione quod ſi plus reperiretur, plus detur, & ſi minus diminuatur, nu. 21. Idem ſi certa ſit quantitas veluti vini, olei, vel tritici, licet valor ſit incertus, num. 23.

1 liquidatio poteſt fieri ex coniunctione duarum ſcripturarum, d. cap. 42. num. 68.

1 liquidatio inſtrumenti qualiter fiat, cap. 156. num. 27.

1 liquidum creditũ qualiter dicatur, & quid requiratur in eius liquidatione, c. 45. num. 34. & 35.

1 lis quando dicatur conteſtata, cap. 5. num. 1. qualiter conteſtetur, c. 25. nu. 29 & quando habeatur pro conteſtata, d. c. 5. nu. 2. & cap. 22. num. 13.

1 lis cœpta cum clerico tranſit in hæredem laicum, ibid. nu. 41. non in cauſa compromiſſi, quia eius inſtantia ad hæredem non tranſit, num eodem.

1 lis quando dicatur incipere, & pendere, d. cap. 21. num. 153. & quando mora dicatur, cap. 430. num. 8. & finita dicitur quã do eſt finita inſtantia, d. c. 430. nu. 9.

1 lis quando dicatur finire per ſententiam, renunciationem, mortem, & deſertionem cauſę, d. c. 21. num. 154.

1 lis quot caſibus conteſtetur, etiam quod reus reſpondeat petitioni, num. 21. & ſequentibus, & quando non reſpondeat, num. 30.

1 lis habetur in ſummariis pro conteſtata per actum, qui immediate ſequitur in cauſis ordinariis litis conteſtationem, non in ſummarijs lis non conteſtatur, num. 27. & 28.

1 liscum habeatur pro conteſtata etiam reo non reſpondente, libellus, & petitio non poteſt dein emendari, ibi. nu. 31.

1 lis deſignat ius in iudicio deductum, cap. 68. num. 2.

1 lis quot modis dicatur pendere, & quando non, nu. 3. 4. & 5.

1 lis quot modis dicatur finiri, nu. 6. & 7. ad quas finiendas nullum tempus determinatur, num. 8.

1 lis per ſolam citationem pendere dicitur, d. c. 68. nu. 17. & per ſolam citationem litigioſi vitium contrahitur, ſi citatio ſit valida, legitima, & non circumducta, numer. 18. & 19. ſi eſſet nulla litis pendentiam non induceret, num. 20. Quod habetet locum, etiam ſi citatio culpa rei, qui nũcium impediuit, non fuiſſet tranſmiſſa, & præſentata, num. 21.

1 lis calumnioſa quando dicatur, ibi. num 92.

1 lis in quibus cauſis non conteſtetur, ibi. nu. 117.

1 lis non conteſtatur in cauſa nullitatis, nec deſertionis appellationis, ca. 131. nu. 122. Iu cauſa autem nullitatis quomodo conteſtetur, num. 124.

1 lis, vel litigioſi vitium non ſubeſt, ſi lis cum aliquo cępta ſit, qui alium in iudicio nominet, & tertius iſte dicat iudicium ſuſcipere nolle, donec libellus detur, c. 68. num. 26.

2 lis, controuerſia, quæſtio, & ſimilia, ſinonima ſunt, cap. 498. litera A.

2 lite orta, pendente conductione, an teneatur conductor de fructibus, vel liberetur præſtando cautionem de illis ſoluendis quatenus de iure, c. 379. nu. 229. & præſenti Indice, in verbo, conductione pendente.

1 lite pendente coram vno Iudice, ſi coram alio obtinetur reſcriptum de eadem cauſa nullum eſt, num. 85.

1 litem ad conteſtandam reus à Iudice compelli poteſt, ibi nu. 24. Sicut etiam tenetur eam conteſtari à Iudicis interlocutoria, & facit ius vbi non appelletur, num. 25.

1 litem conteſtari reus compellitur ex ſtylo curiarium ſpiritualium, num. 26.

1 litem protelantes per appellationem ab interlocutoriis partem expenſis condemnando, duplicatas in expenſas ſunt cõdemnandi, c. 41. litera E.

1 lite renunciata in quibus caſibus cauſæ renunciatum dicatur, d. cap. 68. num. 67.

1 lite conteſtata, de iure quæſtio verti dicitur, & compromiſſum conſequenter faciendum eſt, c. 115. num. 116.

1 liti quando poſſit renunciari, ibi. num. 21.

1 litis renunciatio quomodo differat à renunciatione inſtantiæ, cap. 21. num. 19 & 20.

1 lites, quæſtiones, cauſę, & controuerſiæ, licet in iure inter ſe diſſerant, idem tamen importanti, cap. 19. num. 2.

1 litem ſuam faciens ad quid teneatur, ibi num. 47.

1 litis dominus efficitur Procurator per litis conteſtationem, cap 77. nume. 7. quo caſu ſi citetur principalis, & non iſte pro-

Digitized by Google

INDEX.

procurator, proceſſus ſit irritus, num. 8. Et ſi duo ſint conſtituti Procuratores in ſolidum, cum clauſula, quod præoccupantis non ſit melior conditio, quid? num. ſeq.

1 litium redemptor repellitur a teſtimonio, cap. 90. num. 76.

1 litis conteſtatio vbi non induceretur per hoc Statutum, cap. 22. proceſſus omnis dein factus nullus eſſet, cap. 22. nu. 15.

1 litis conteſtatio antiquitus qualiter inducebatur, & qualiter hodie, ibi num. 16. & 17.

1 litis conteſtatio vera ex quibus cauſis inducatur, nu. 18. & 19.

1 litis conteſtatio inducitur ſiue ius, ſiue factum negetur, numero 20.

1 litis iniuſtitiæ motio non inducit vitium litigioſi, nu. 9. quod vitium in actione reali quomodo contrahatur, nu. 14.

1 litis conteſtatio an requiratur in appellatione, ibi. num. 524.

1 litis ingreſſum exceptio impediens decidi debet, non reſeruari, cap. 23. num. 90.

1 litis conteſtationis dies non computatur in termino inſtantię, cap. 25. num. 30.

1 lis conteſtatur in ſummarijs ſimpliciter ſine alijs clauſulis, ſed ſi adſint aliæ clauſulæ ſummariæ non conteſtatur, ibidem num. 32. & ſeq.

1 litis in renuntiatione ceſſat concluſio Statuti, capit. 324. vt ibi numero 32.

1 litigandi iuſta cauſa an ſubſit relinquitur Iudicis arbitrio, cap. 55. num. 132. Sed in dubio non pręſumitur iuſta cauſa, numero 133. Ideo victus in his expenſis condemnari debet, num eodem.

1 litigandi iuſta cauſa eſt, quando victus nitebatur litigando ex auctoritate vnius Doctoris eius opinionem ſequentibus, cap. 55. num. 134. Item quando habet penès ſe duo conſilia ſigillata Doctorum excellentiſſimorum, num. 135. niſi dicta conſilia eſſent contra communem ſcribentium ſententiam, num. ſequen. vel quando iuſſu ſapientis litigauit, ibi. numero 145.

1 litigandi iuſta cauſa deducitur à Doctoribus, quando articulus cauſæ, ſuper quo litigatur ſit intricatus, & perplexus, & varios habet intellectus, d. cap. 55. num. 137.

1 litigandi iuſta cauſa deducitur etiam quādo victus ſemiplenè probauit, alter tamen obtinuit, adhibitio iuramento ſuppletorio, vel aliter, num. 138.

1 litigandi iuſta cauſa aſſeritur, quando victus per teſtes ſuam probauit intentionem, qui dein vti infames, & falſarij reprobati ſint, num. 139. Item quando victus fundatus eſt dicto teſtium, qui extraiudicialiter iactabant ſe depoſituros ſecus tamen in Iudicio fecerunt, vel mortui ſunt, num. 140. & quando probant intentionem ſuam fundaſſe ex eo, quòd audiuit id dici ex pluribus teſtibus, num. ſeq.

1 litigandi iuſta cauſa præſumitur, & ab expenſis excuſatur, ſi ſuum ob pudorem ſeruandum litigauit, ibi. num. 142. præſumitur hæc iuſta cauſa in perſona valdè honeſta, & magnę ac ſpectatæ fidei, num. 143.

1 litigandi victus iuſtam habet cauſam, & ab expenſis abſoluitur, quando creditor plus debito perijt, nu. 144. Excuſatur etiam quando probabilis adeſt error, num. 146. Sicut etiam quando victus ſcripturæ præſumptionem pro ſe habet, numero 147.

1 litigandi iuſtam cauſam habet hæres, vt in expenſis non condemnetur, qui exhibet inſtrumentum obligationis liquidum, pro ſe contra quem exhibetur acceptilatio defuncti, num 149.

1 litigandi iuſta cauſa potiſſimū eſt, vt litigans in dubio in quo litigatur, quis habet communem opinionem pro ſe, eodem cap. 55. num. 151.

1 litigioſi vitium non inducit motio litis iniuſtæ, cap. 68. num. 9. & quomodo inducatur vitium hoc litigioſi, eodem cap. num. 116.

1 litigioſi vitium in actu reali, quomodo contrahatur, & quādo inducatur in Iudicio particulari, & quid ſi loquatur de Re, & actione, dicto cap. 68. nu. 14. 15. & 16.

1 litigioſi vitium non habet locum citatione non tranſmiſſa, ibi. num. 22.

1 litigioſi vitium inducitur etiam per timorem litis, ſeu citationibus tranſmittendæ, num. 23. ac per dationem libeli in iudicio, num. 25. non autem per ſequeſtrum tranſmiſſum, nu. 25. Inducitur etiam ſi agatur actione vtili; ſecus ſi pro ſeruitute aliqua, nu. 27.

1 litigioſi vitium contrahitur ſi agatur ad aliquam remedio reſtitutionis in integrum, ibi. num. 31.

1 litigioſi vitium non habet locum, ſi contenditur ſuper actione reali, non ſuper Dominio Rei, ſed ſuper inhabilitate perſonæ, num. 32. Idem ſi contendatur non ſuper ipſa re, ſed ſuper opere facto in ipſa re, num. 32.

1 litigioſi vitium contrahitur in actione reali vniuerſalis iudicii veluti petitione hæreditatis, ſiue ſimili, ibi. num. 28 Limitando in his quę ſeruando ſeruari non poſſunt, num 29. declarando etiam num. ſeq.

1 litigioſi vitium non habet locum in actione perſonali, veluti ſi contendatur de aliquo opere facto, in re etiam ſi actio in rem ſcripta, licèt actio fiat litigioſa per litis conteſtationē, ibi num. 34. & 35.

1 litigioſi vitium in actione perſonali vnico caſu contrahitur, nu. 36. declarando num. 37. & 38.

1 litigioſi vitium contrahitur ſi agatur actione perſonali in rē ſcripta, nu. 39.

1 litigioſi vitium vbi non detur in actione, ſaltem competit officium Iudicis ad alienationis reuocationem, ſi alienatio facta ſit in præiudicium litis pendentiæ, num. 40. Imò ſententia, quæ fertur contra alienatum poteſt exequi contra ſingularem emptorem, ſi fiat lite pendente, num. 41.

1 Litigioſi vitium datur in actione mixta. num 43. non autem in hypothecaria num. 45.

1 Litigioſi vitium non contrahitur in actione licere ingredi in poſſeſſionem. num. 47.

1 Litigioſi vitium non competit in officio Iudicis intentato. nu. 48. nec etiam ſi agatur conditione ex lege, vel ſtatuto, num. 49. niſi ex hoc ſtatuto agatur ad retractum rei alienatæ retractui ſubiectæ. num. 50.

1 Litigioſi vitium an in actione poſſeſſorij contrahatur d. c. 68. num. 51. & quatuor ſeq.

1 Litigioſi vitium non contrahitur in actione confeſſoria, negatoria, & aliarum ſeruitutum. num. 56.

1 Litigioſi vitium non habet locum per delictū alicuius ex quo ex forma iuris, & ſtatutorum bona veniunt confiſcanda, licet fiſcus ea bona alienata dein reuocare poſſet. num. 58.

1 Litigioſi vitium non contrahitur ſi res licitetur, vel præconizetur, quo poſſit alienari. nu. 59.

1 Litigioſi vitium contrahitur in beneficio ſi ſuper eo litigetur tam ſuper proprietate, quam ſuper poſſeſſione, nu 60.

1 Litigioſi vitium licet duret lapſa inſtantia, ea tamen lapſa poteſt alienatio fieri extra vitium, & pęnam litigioſæ rei. eod. cap. 68. num. 61. & 64.

1 Litigioſi vitium an ceſſet per mortem actoris, vel vtriuſque n. 62. ampliando ob deſertionem, num. ſeq.

1 Litigioſi vitium ceſſat ſi proceſſus ſit nullus ſuper quo lis pendet. ibid. num. 68. declarando num. 69.

1 Litigioſi vitium ceſſat ſententia lata lite pendente, cum lis extinguatur. nu. 72. quod procedit etiam quando Iudex pronuntiat ſe Iudicem incompetentem, nu. 73. & etiam ſi poſt ſententiam habeatur recurſus ad ſuperiorem, quia non per hoc dicitur lis pendere, num. 74. non procedit tamen ſi ſententia lata ſit tantum interlocutoria, quia non dicitur lis finita, & conſequenter non ceſſat hoc vitium. nu 75. nec etiā ſi ſententia ſit lata abſolutoria ab obſeruatione iudicij. nu. 76. ſed quando hoc ce ſſet. nūm. ſeq.

1 Litigioſi vitium contrahitur; etiam ſi ſemel fuerit facta alienatio illius rei, & non reuocata, ſi dein ſecundo alienetur. eod. cap. 68. num. 105.

1 Litigioſi vitium contrahitur, ſiue ſit res mobilis, vel immobilis, ſiue ſe mouens ibi. num. 99. Non autem in iure incorporali. num. 100. limitando, & declarando numeris ſeq.

1 Litigioſi vitium non contrahitur per alienationem in vltima voluntate. nume. 120. quid autem fiendum per hæredem eo caſu. num. ſeq.

1 Litigioſam rem alienans actor minuit pœnam ſolum iuris cōmunis, & in caſibus ibi expreſſis, non ex ſtatuto, eod. ca. 68. numero 95.

1 Litigioſa res licet non poſſit alienari, ſuper ea tamen valide ius acquiri poterit ibi num. 117.

1 Litigioſa res poteſt compromitti non obſtante vitio litigioſi limitando non habere locum in compromiſſo neceſſario. num. 115.

1 Litigioſa re alienata contractus ſit nullus, & irritus de iure communi eod. cap. 68. num. 127. etiam quod in contractu illo eſſet appoſitum præcarium, quia etiam illud annullatur. num. 128. vnde ſequitur, quod ſtante hac nullitate ſententia, quæ ſuperinde fertur exequi ſtatim poteſt, ſine nouo proceſſu contra emptorem rei litigioſæ, numer. 129. & hoc procedit ad quoſcunque manus venerit, num. 130. ampliando id procedere, & in omni alienatione, quæ fit rei lite pendente, quæ poteſt fieri extra vitium litigioſi, prout eſt in actione merè perſonali, modo emptor ſi ſciens rei litigioſæ, vel actionis motæ, quæ præſumitur facta in fraudem litis pendentiæ, & exequi poteſt contra ſingularem ſucceſſorem ſi de nouo proceſſu, ibi. num. 131. & 132. limitando nu. ſeq.

1 Li-

Digitized by Google

INDEX.

1 Litiginſæ rei nullitas opponi nõ poteſt alienetur ius aliquod, vel res ſuper qua lis pendebat, ſi dein ex proceſſu iuditii, & ſententia ferenda appareat, & conſtet, quod illa res vel ius erat alienantis, nu. 139. inferendo ad quæſtionem notabilẽ relatam, num. 140. & 141.

1 Litigioſum rem alienati vltra nullitatem pęnæ multę imponũtur ib. nu. 142.

1 litigioſæ rei alienatæ pæna l. fina. C. de litigios, habet locum etiam in donatario ſimpliciter non ex cauſa dotis uel donationis propter nuptias num. 143.

1 litigioſæ rei alienationi particeps, vel conſentiens ſcienter, non poteſt uti beneſſ. & conditione d. l. fin. C. de litigios, num. 144.

1 litigioſę rei alienatione facta proceditur in lite vt antea, & prius num. 145.

1 litigioſi vitium non contrahitur coram arbitratore d. cap. 68. num. 146.

1 litigioſi uitium contrahitur in actione retractus de quinta cap. 436. num. 15. ad fin. quod poteſt opponi ab actore retrahente num. 16.

2 literarũ expers quod poſſit eſſe decurio, vide in verbo, expers, & in verbo, decurio.

2 literarum ducalium inſtantia cauſæ quando incipiat, capit. 191.

1 litteras per ſubſidiales citatio fit, quando citatur non ſubditus extra territorium ratione rei ſitæ, cap. 1. nu. 66.

1 literæ ducales manu propria principis ſubſcriptæ non ſupplétur per literas Senatus, cap. 157. num. 37.

2 locans operas, vide in verbo, artifex, & in verbo, operas locans præſenti indice.

2 locans rem ſterilem, ſi melioretur, & fructuoſa redigatur an cõductor illam efficiat emphyteuticam etiam rem eccleſię, c. 398 num. 62.

2 locans rem ſub certa forma ædificandam, & ſi non conſtruetur quod poſſet locator relocare, & quid poſſit locator prætendere, cap. 379 num. 256.

2 locare operas ſolitas, ſi locet non expreſſa mercede ſolita conducere, dominus tenetur ad eam ſummam, qua alias eſſet cõducturus, cap. 379. num. 31. Et modus circa hoc libellandi, ibidem num. 32. E famulus conductus ſub mercede taxanda intelligitur arbitrio boni viri num. 31. & 32.

2 locare non poſſunt furioſus, vel demens, & ab eis conducens ſi bonis gaudet, tenetur ad iuſtam penſionem, cap. 379. numero. 84.

2 locare operas nõ poteſt ſacerdos, niſi pro Capellano in aliqua eccleſia, cap. 379. num. 137.

2 locare non poteſt conductor æque idoneo, niſi habeat pactũ in contrarium, cap. 397. litera D.

2 locare cogitur ſcholari domus dominus, cap. 379. num. 120.

2 locare poteſt Dominus cui velit, cap. 379. num. 138. limitando vt ibi.

2 locare poteſt pater bona aduentitia filii ad modicum tempus non ad longum, num. 85. cap. 379. Et ſi locat ad longum, & pater moriatur, filius non tenetur ſeruare locationem, cap. 379 nu. 86. Niſi locet ex cauſa valde neceſſaria ibidẽ, & locans pater ad longum tempus bona filii aduentitia, nõ priuatur adminiſtratione bonorum filii, niſi ſciret non poſſe locare, c. eod n. 87. 88. Et an pœna priuetur vſusfructus, prout in alienatione, cap. eod. num. 94. & 95.

2 locare poteſt minor, tutor, vel curator ad modicum tempus ſine decreto, & minor tenetur ſtare etiam poſt finitam tutelam, cap. 379. nu. 89. Et ad longum tempus non poſſunt locare ſine decreto, quia dicitur alienatio.

2 locari ſolitum dicitur per vnam locationem, cap. 379 Sed ſi in inſtrumento locationis ſit aliquid, quo excludatur conſuetum, tunc conſuetudo non attendenda, c. 379. nu. 50.

2 locari non poteſt quod eſt in vſu tantum, c. 379. nu. 150.

2 locari quando poſſint res Eccleſiæ, vide in verbo, Eccleſiæ, præſenti indice.

2 locari non poteſt ius perſonale, ſed commoditas, & facultas ſic, c. 379. nu. 147.

2 locari, & in emphyteuſin concedi quædam poſſunt, & quędam prohibentur communi Mediolani, c. 264.

2 locata re perempta an finiatur locatio, & ſi officina exuſta reficiatur quid, cap. 379. nu. 229.

2 locata res ſi alienetur quid c. 399.

2 locata ſi fuerit poſſeſſionis pars alicui, & alter totam poſſeſſionem conducat, conductor omnium bonorum poteſt petere penſionem à particulari conductore, c. 405. nu. 26.

2 locata in re permittitur conductori perquirere venas auri, & argenti, cap. 379. num. 215.

2 locata ex re, quod fructus, ſeu res nata, vide in verbo, locator quando, præſenti indice.

1 locatarius ad longum tempus & ſuperficiarius, cum habeant ius in re, poſſunt vti beneficio Statuti de prædijs, non autem locatarius ad tempus, vel fructuarius, cap. 433. num. 58. & 59.

1 Locationis ex inſtrumẽto ſolo, & ſcriptura, ad ficta executiue non agitur, niſi ex eis cõductor fuerit proteſtatus eſſe in poſſeſſione, & ſi probetur traditio poſſeſſionis per teſtes, cap. 52. num. 70. & ſeq.

1 locatio ad longum tempus quæ, & quando dicatur, & quæ retractui ſubiacet, cap. 417. num. 854. & ſeq. tribus.

1 locator etiam qui olim locauit poteſt vti beneficio Statuti, c. 232. & licet ibi dicatur de dominio, intelligitur de olim domino, d. cap. 232. num. 1.

2 locatæ rei fructus poſt datum in dotem, ad quem ſpectent ad locatorem, an vero maritũ, pro tempore quę onera matrimonij ſuſtinuit, c. 379. num. 226.

2 locatæ rei penſio vendita re per locatorem, ad quem ſpectet ad emptorem, an venditorem, cap. 379. num. 224.

2 locati actio per exceptionem ſolutionis vniformis, per annos 30. an excludatur, c. 389. num. 52.

2 locatio, & conductio ad beneplacitum quid, c. 398. nu. 21.

2 locatio facta ad certum tempus, & deinde ad beneplacitum ad quid intelligitur, cap. 398. num. 16. Habet tamen quaſdã limitationes, ibid. nu. 17. & ſeq. inter quas quando beneplacitum refertur ad propriam, ſecus ſi ad officium vel dignitatem conductoris, c. eod. 398. num. 20.

2 locatio quibus probetur, cap. 379. nu. 15. & 16. Etiam præſũptionibus, c. eod. nu. 17.

2 locatio quæ dicatur, cap. 399. num. 3.

2 locatio, aut venditio vectigalis an dicatur ad ann. 9. vt ſingulis annis fiat perceptio, c. 379.

2 locatio domus, vel fundi non conſtituta mercede, intelligitur de conſueta, cap. 379. num. 29.

2 locatio pro vno nummo non valet, limitatur, niſi ſit digna maiori mercede, vel niſi ſit facta ex cauſa neceſſitatis, cap. 379. num. 36.

2 locatio an ſit iuſta ad menſuram vel ne diiudicatur ex qualitate mercedis, cap. 379. num. 37.

2 locatio ſi non tenet vti contractus locationis, eo quia non ſit conſtituta merces, actionem præſcriptis verbis expoſcit, c. 379. num. 38.

2 locatio non requirit ſcripturam, cap. 379. num. 13. Etiã ſi adſit pactum, quòd fiat, nu. 13. Niſi aliquo caſu, ibid. nu. 14. Ideo per apocham eſt perfecta, ibidem.

2 Locatio quandoque pro conductione impropriè capitur, cap. eod 379. num. 8.

2 locatio, & conductio eſt de iure gentium, cap. 379. nume. 6. & 7.

2 locatio ſi ſit facta de magno tenimento terræ, nec conſtet de proprietate locator cenſetur facta pro portione locatoris, & iuxta ſolitum in ſimilibus fieri cap. 379. num. 45.

2 locatio ſi non reperiatur pro quanta penſione ſit facta, per quanta præſumatur, in verbo, penſio, præſenti Indice, & c. 379. num. 446.

2 locatio vltra tempus permiſſum reſtringitur ad tempus permiſſum, cap. 379 nu. 55.

2 locatio nomine alterius dicitur perfecta ante ratificationem ſecundum communem, ſed facta nomine ſociorum, eis non acquiritur, niſi poſtquam ratificauerit, valet enim cõductio pro ſe, & ſociis, cap. eod. & num. intelligendo de præſentibus, non de nominandis in futurum, vel pro virili, ibidem, ſunt enim ſocij tunc non expoſt nominandi, ne locatori fiat præiudicium & requiritur ratificatio ſociorum, ibidem, & ſi conductio illa aliqua de cauſa non tenet non extenditur, ſi non renouetur ad conſocios, & vbi non valet reſpectu ſociorum accreſcit conducenti, cap. 379. num. 61. & vſque 68.

2 locatio in diem eſt vera locatio, & ſtatim naſcitur obligatio, licèt differatur exactio, cap. 379. num. 70. Et licèt locetur domus pro penſione præſtanda ſingulo menſe, dicitur vna nõ plures locationes, licet ſint plures præſtationes, cap. 379. num. 71.

2 locatio cũ pacto affrancandi an compræhendat caſum reſtitutionis rei locatę, ex cap. 378. num. 5.

2 locatio ad vitam, an dicatur perpetua locatio, cap. 398. numero 6.

2 locatio cum pacto affrancãdi ad pecuniam, an dicatur emphyteoſis vel perpetua locatio, c. 398 num. 9.

2 locatio vnius rei ſi ſit pluribus cenſetur pro virili in dubio, quod tamen non procedit, vbi ratio contractus id non patiatur, idem in conductoribus gabellarum, & tributorum, quia

quia ſi quidem diuidant ſocietatem tenentur inſolidum, niſi de conſenſu locatoris diuiſerint, cap. 379. nu. 76. & ſeq. vbi autem fuerint conductores plures rei debendi, vno contrauenienté omnibus cenſetur factum præiudicium, cap. eod. num. 79.

2 Locatio per vſufructuarium durante eius vſufructu, fieri poteſt,ſed non plus, & vſufructuariæ hæredes non tenetur ad intereſſe ſi moriatur vſufructuaria ante finitũ tempus locationis,ſed ſit remiſſio ad ratam,cap 379. nu. 80. & 81.

2 locatio dicitur facta reſpectu poſſeſſionis quando creditor locant domino illius pignus,cap. 379. nu. 83.

2 locatio ſimplex facta vno denario non valet quia præſumitur potius vſus habitationis quædam donatio, licet teneat venditio magnæ rei vili prætio,præterquam inter virũ,& vxorem,cap. 379. nu. 483.

2 locatio ſi ſit facta ad viginti,& 40. Annos an præſcribatur, c. 387. nu. 59.

2 locatio ſimpliciter facta ſine adiectione tẽporis intelligitur ad annum tantum, cap. 379. num. 309. Vnde ſi locetur animal bis in anno fœtificans, vel fundus bis in anno fruſificans, intelligitur facta locatio de primis fructibus, capit. 379. num. 310.

2 locatio domus,vel prædij inter Socios communis,eis diſcordãtibus quibus remedijs fienda, cap. 379. num. 110. vſque ad 116. Et an conſocio ſit danda habenti partem, cap. eod. num. 118.

2 locatio per procuratorem facta quando teneat, & quando nõ, & quando in aliquibus requiritur ſpeciale, vide in littera P. procurator, præſenti indice.

2 locatio omnis iuris,quod quis habet in tali re, non habet locum niſi conſtet de iure,quod habet, cap. 379. num. 151.

2 locatio ſi fiat ad ann. 10. vel circa, quomodo & intelligatur, c. 379. num. 158.

2 locatio, & conductio poteſt ex aliquo quod interueniat dici vſuraria,cap. 379. num. 158.

2 locatio ſimplex facta pro ſe, & ſucceſſoribus, intelligitur de maſculis tantum,cap. 379. num. 161.

2 locatio,& conductio regulariter tranſit ad hæredes, quando quẽ tamen fallit,cap. 379. num. & ſeq. vide etiam,cap. 398. num 95. & dicto cap num. 162. Fallunt hi caſus, ſi inueſtitura eſt facta donec locator voluerit, ſi hæres ſit cum beneficio legis,quia reputatur. Extraneus ſi ſit vacans, eſt in electione locatoris, vtrum velit hæreditatem rei locare, vel remſinere ſine conductori, pupillo hæreditatem repudiante, & interea re alteri locata, ſi reſtituatur pupillus ne reſtituitur ad locata.

2 Locatio vſusfructus, an tranſeat ad hæredes, & quando dicatur nouus vſusfructus. cap. eod. nu. 169. & an finiatur morte. num. 170.

Quid in locatione artificis, & in colono coloni partiarli, & in locatione gabellarum. ibid.

2 Locatio renouata intelligitur cum omnibus qualitatibus ſuis hypothecæ,& prælationis,c. 390. num. 3.

2 Locatio vltra 9. annos dicitur ad longum tempus. c. 404. num. 1. 2. & ſeq. Idem ſi fiat de nouennio ad nouennium.

2 Locatio bonorum eccleſiæ regulariter vltra nouem annos non poteſt fieri,c. 404. num. 1. Idem in re emphyteotica, ca. eod. num. 5.

2 Locatio probat poſſeſſionem inter cõtrahentes, & ſucceſſores, c. 409. num. 136. Contrarium quod ſcilicet vnica inueſtitura libellaria ſine traditione non transferat ius in re, ca. eod. num. 143. & ſeq. & probatur ex ſolutione mercedis traditio poſſeſſionis, licet de locatione non conſtet. nu. 144. ca. 409.

2 Locatio, ſupple aliqua in verbo, Inueſtitura, præſenti Indice.

2 Locatio ad longum tempus æquiparatur alienationi, cap. 709. num. 94. Sed habet limitationes, num. 97. eod. vnde laudemia ex locatione ad longum tempus exiguntur ſicut ex alienatione, cap. eodem, num. 98. De locatione ad longum tempus, vide præſenti indice, in verbo, conductor ad longum tempus.

2 Locatione bonorum veniunt ſolita locari, cap. 379 num. 48. Quod habet locum quando ſimpliciter ſit omiſſum aliquid conſuetum,c. 379. num. 481.

2 Locatione & conductione poteſt contrahi ſocietas, cap. 379. num. 212.

2 Locationes tot ſunt quod res locatæ,niſi ſit præſtatio pro omnibus,& alia,cap. 379. Et ſi ſit appoſitum pactum, quod finita vna locatione ſit renouata pro alijs nouem annis vel in tertiam generationem,c. 379. num. 74.

2 locationes plures nõ dicuntur,& ſi plures poſſeſſiones locatæ quando vnicum eſt pretium cap. 394. num. 47. Idem in emptione, ibidem.

2 Locationes quando plures dicantur, cap. 394. num. 48. & ſeq. vſq. ad num. 50.

2 Locationi quando ſingularis ſucceſſor ſtare non teneatur, cap. 394. litera E.

2 Locationi tenetur ſtare ſuccedens in beneficio, cap. 399. num. 39. Et alia circa locationem, an quis ſtare, vel non teneatur, eod. cap. num. ibi. ſeq.

2 Locationi ſtare non tenetur ſucceſſor in vſufructu, cap. 37. num. 82.

2 Locationi ſi locator addat pactum cum conductore,& cautionem,quod non uelit teneri pro re locata, & caſu fortuito, cap. 394. num. 67. Si tale pactum ſit factum tempore belli, & facta ſit locatio vnciatum 10. aquarum, quas conductor non conſequatur, an locator teneatur, cap. eod. num. 73.

2 Locationi error ſi inſit, an vitietur diſtinguitur, cap. 379. numero 154.

2 Locationi ſi inferatur pactum, quod liceat à conductione receedi poſt menſem quandocunque voluerit, niſi ſeruata fuerint quædam. Intelligitur ſi declarauerit per actum poſt menſem, ca. 379. num. 175.

2 Locationis non eſt titulis inter medicum, & infirmum, clientem,& cauſidicum, cap. 369. num. 28. cum non ſit proprie locatio.

2 locationis ſpecies,cap. 379. num. 21. Et vbi temporalis,vel perpetua non conſtat,præſumitur perpetua ob caducitatem, c. 379. nu. 22. Et conductio ad longum tempus erit etiam cõductio proprie,cap. eod. nu. 25.

2 Locationis in contractu habet locum beneficium l. 2. C. de reſcind. & c. cap. 379. num. 20.

2 Locationi in contractu, vti bonæfidei venit intereſſe, & damnum,c. 379. num. 17.

2 Locationis de ſubſtantia eſt pecunia,cap. 379. num. 11. Et ſi cõſiſtat in vino,oleo & c. quid dicendum circa actionem, cap. eod. num. 12.

2 Locationis ad ſubſtantiam quæ requirantur, cap. eod. 379. num. 10.

2 Locationis diffinitio, cap. eod. 379 nu. 9.

2 Locationis,& conductionis Rubrica generalis, cap. 379. Fictorum,& ſimilium.

2 Locationis pactum appoſitum an veſtiatur cohærentia contractus,cap. 39. num. 17. ita vt ex eo contractu locationis poſſit agi.

2 Locationis contractus fundi ad menſuram,quando dicatur cõditionalis,vel purus,c. 379. num. 59.

2 Locationis inſtrumentum ſi ſit vltro citroq; obligatorium,& reperiatur penes conductorem,an præſumatur debitum pẽſionis ſatisfactum,cap 387. nu. 27.

2 locationis in contractu locum habet diſpoſitio l. curabit C. de act. empt. & diſpoſitio l. filiusfam. ff. de act. empt. c. 379. nu. 183. & 184.

2 locationis in contractu non datur actio, qualiter, & quomodo amplietur,c. 379. num. 200. & ſeq.

2 locationis ex inſtrumento an probetur poſſeſſio locatoris, cap. 379. num. 288. & ſeq.

2 locationis ad conductionem, & è contra argumentum, an habeat locum militante eadem ratione, cap. 379. nume. 282.

2 locationis,& conductionis in inſtrumento verba ſtricte accipienda, & in dubio contra conductorem,cap. 379. num. 156. & 157.

2 locationis,& conductionis in contractu, habet locum ius accreſcendi, cap. 379 nu. 182. Et præſenti Indice, in verbo, accreſcendi.

2 locationis & conductionis ratio habenda in ſtipulatione damni infecti, cap. 379. num. 160. Et in verbo, damni infecti.

2 locationis legum beneficia aliqua, velut ęgidiana, contra locatorem deciſio glo. tale pactum. §. ſi. de pactis, diſpoſitio l. Ser uus emptor ff. de periculo, quomodo procedat. Explicantur ipſæ legum importantiæ, & beneficia, cap. eod. 379. nu. 279. vſque ad num. 305.

2 In locationibus attendenda conſuetudo, c. 379. nu. 41. Præcipue in quibus locationibus, nu. ibi. ſeq.

2 locato fundo an inſtrumenta fundi veniant, cap. 379. nu. 283. Et quando non, num. ſeq. & an veniat ſeminatum in fundo, ſi ſit in dominio locantis, c. 379. non ſi ſit mutuatum.

2 Locato Caſtro cum territorio, & terreno, non veniunt, nec cõprehenduntur ſylueſtria, & ad culturam penitus inhabilia, fontes, nec ius aquarum, niſi quatenus faciant ad culturam agri, c. 379. nu. 51.

2 Locator domus, & horrei vbi magazinum ſit, ſi horreum frangatur, & ſi expilentur merces, & res repoſitæ, an ſiat remiſſio conductori, cap. 394. num. 336.

Lo.

Digitized by Google

INDEX.

2 Locator, vel dominus quod poſſit coloniam vel maſſaritium colono, vel ficitabili auferre, cap. 396.

2 Locator ſuſcipiendo certos caſus fortuitos, pro quibus non vult teneri, videtur velle teneri pro aliis omnibus, cap 394. num. 134.

6 Locator quæ priuilegia contra conductorem, colonos, ficitabiles & inquilinos habeat ex ſtatutis, explicatur cap. 390. Inter quæ eo. cap. eſt quod habet ius prælationis in inuectis, & illatis, ca. eod. nu. 7. præfertur mulieri, c. eod. num. 7. circa finem, & 8. & 9. Et quando, ibid. & iuramento ſuo ſtatur de inuectis, vt in eo ſtatuto an ſint nata ex terris locatis, capit. 390. num. 102.

2 Locator ſi potuit reſiſtere, & non reſiſtit, cap. 394. nu. 95.

2 Locator quando ſufficiat vt ſit, licet non ſit dominus, cap. 379. & cap. 387. litera A. Idem locator quando intelligitur etiam non dominus, cap. 391. nu. 1. litera C.

2 Locator quando conductorem impunè ob paupertatem eius expellere poſſit, cap. 395. num. 1.

2 Locator ſiue ſit poſſeſſor tantum, ſiue dominus habet beneficium Statuti, cap. 379. & 380.

2 Locator ſuſpiciens caſum Guerræ, vt ad id teneatur ad ratam, debet intelligi ſi damnum ſit notabile, cap. 394. nu. 136.

2 Locator tenetur dare torcular, & vtenſilia pro prædiis vuis, cap. 385. num. 3.

2 Locator in Statutis Mediolani intelligitur ſimplex poſſeſſor, cap. 396. num. 1.

2 Locator in quibus rebus maſſarii, & conductoris habeat hypothecam, & non, cap. 406. nu. 1. & nu. 3.

2 Locator finito locationis tempore an conductorem propria auctoritate poſſit expellere, cap. 398 nu. 105. & ſeq. præcipue, num. 207 208. Ibidem, & qua cautela breui poſſit locator conductorem expellere, cap. eod. nu. 213.

2 Locator quando agit contra conductorem ad reſtitutionem rei, finita locatione, proceditur etiam die feriato, ſed non introducto in honorem Dei, ca. 398. nu. 312.

2 Locator quando propria auctoritate quædam poſſit cōtra maſſarium &c. cap. 406. nu 4.

2 Locator contra conductorem quādo ad captura habeant facultatem. cap. 407. litera I.

2 locator quando, & quibus caſibus eſt aliis creditoribus etiam priuilegiatis præferendus coloni, inquilini, partiarii, in fructibus rei locatæ inuectis, & illatis, cap. 390. Et quod res ſit nata ex terris domini, vel locatoris, creditur Sacramento dicti Domini, ſeu locatoris, eap. eod.

2 Locator dicitur ſiue locatio ſit in ſcriptis, ſiue viua voce, & ſiue principalis Inueſtitura ſit ſiue renouata per tacitū conſenſum, cap. 390. nu. 2. idem dicitur de locatori hærede, c. eod. num. 4.

2 Locator pendente appellatione poteſt fructus, & penſiones percipere, cap. 379. nu. 208 Vbi ampliatur.

2 Locator non poteſt vti re cōducta ad exercitium prohibitum, veluti ad ludum, c. 379. num. 213. 214.

2 Locator rei locatæ luminibus officere non poteſt ne illa obſcurare, nec alius Extraneus aliàs locator tenetur ad intereſſe, cap. 379. num. 216.

2 Locator ſi facit aliquid præiudiciale ſciente & non contradicente conductore, an ei præiudicet, cap. 379. nu. 205.

2 Locator quis ſit qui quoddam perſonarum genus præferre debet in locatione. cap. 298. num. 65. & ſequent. & in verbo præfertur.

2 Locator an teneatur de rebus vitioſis, & quid de vitio operis, ſi locat in ſingulos dies, cap. 379. num. 167.

2 Locator poteſt expellere Inquilinum, ad hoc vt reficiat domū quæ indiget refectione, & hoc tempore refectionis, ca. 379. num. 378. ſed quòd refecta domo conductor debeat remitti in domo. cap. eod. 379. & interim ſit remiſſio penſionis conductori, ibidem & quo modo.

2 Locator non poteſt expellere conductorem ſi ficta recipit anticipare. c. 379. num. 383. Niſi res eſſet alienatæ, quia tunc poteſt. ibid.

2 Locator non poteſt cedere beneficium ſtatuti. cap. 379 contra colonum debitum denunciandum, & expellendum, quia eſt perſonale, cap. eod. num. 404.

2 Locator tenetur probare tradidiſſe rem conductori. capit. 379. num. 190. & num. ib. ſeq. multa ad hunc propoſitum, præcipue an præſtando rem ſemel locator liberetur, & aliqua de patientia ſucceſſiua, ad quam tenetur locator.

2 Locator tenetur exhibere inſtrumentum locationis conductori aliter tenetur ad intereſſe. cap. 379. num. 183.

2 Locator ſi conducta res euincatur à conductore, liberatur præſtando domum æquè idoneam. c. 379. num. 185.

2 Locator eſt in culpa cum promittit, quod promittere non poteſt, vel id non obſeruat. cap. 379. num. 188.

2 Locator an comprehendatur ſtante diſpoſitione l. Inquiſitio. C. de accuſat. quod in generali ſermone non comprehendatur perſona loquentis, c. eod. 379. num. 306.

2 Locatori cui ſpectat periculum an noceat ſententia lata cōtra conductorem, cap. 379. num. 293.

2 Locatori, & non conductori quando quid acquiratur, c. 394. num. 239. & 240.

2 Locatori nauis, an pro omnibus in naui appoſitis debeatur vectura nauis, cap. 379. num. 281.

2 Locatori, ſiue relinquere teneatur maſſarius, & partiarius, cap. 391.

2 Locatori quam partem fructuum in dubio maſſarius dare teneatur, cap. 382. & de quibus, Ibidem.

2 Locatori, & domino, qui familiares teneantur pro debito maſſarii, partiarii, vel ficitabilis, c. 380. Excipiuntur familiares Inquilini. ibidem.

2 Locatori acquiritur actio ad penſionem per alium ſine ceſſione, cap. 379. num. 69.

2 Locatori an conductor, opponere queat certis caſibus exceptionem dominii, cap. 398. num. 186. & ſeq. num. vbi limitationes.

2 Locatori etiam ſi dominus verus nō ſit, quę ficitabilis dimittere teneatur, c. 392. num. 2.

2 Locatori an ſpectet ius præſentandi, vel conductori, cap. 379. nu. 47. Præſenti Indice, in verbo, conductione ad longum tempus.

2 Locatoris Sacramento credi ſolet de iure communi ſuper dāno in arboribus, cap. 371. num. 24.

2 Locatoris, ſeu domini Sacramento quando contra maſſariū, vel partiarium ſtetur, cap. 382. in fin.

2 Locatoris, vel domini ceſſio, quando non admittitur, cap. 383. num. 417.

2 Locatoris hęres tenetur ſtare locationi, cap. 399. nu. 20. limitatur tamen, n. 21. ibidem, & ſeq.

2 Locatoris Sacramento ſtatur an penſionans, & Inquilinus eua cuauerint domum conductam abſque licentia domini, ſeu locatori, cap. 417. Et quando ſtetur etiam, & non 2. litera G. Et quando Sacramento locatoris, vel domini ſtetur, cap. 380. & cap. 390.

1 loci appoſitio, & expreſſio in inſtrumentis, & ſcripturis priuatis an requiratur, & ſit neceſſaria, cap. 332. nu. 14. & ſeq.

2 Locorum piorum deputatis quomodo credatur iuramento, c. 382. num. 25.

2 Locorum piorum exemptionum memoria habetur, cap. 217. vbi de Notariis datiorum meminit.

2 Locum tenens quid poſſit, etiam in præſentia iudicum principalium, quando vna die abſunt, altera adſunt, vide cap. 6. nu. 5. Quid vero non poſſit vicarius, vide cap. eod. nu. 2. & ſeq & alibi præſenti Indice, in verbo vicarius.

2 Locumtenens quis proprie dicatur, cap. 158. num. 4.

1 Locus certus in quo quis comparere debet, eſt in citatione inſerendus, cap. 1. nu. 88. qui locus qualis eſſe debeat, nu. 90. & tribus ſeq.

1 Locus idem, & non diuerſus quo ad teſtes, quādo dicatur, cap. 99. num. 39.

1 Locus quod ſit de pertinentijs alicuius ciuitatis, & de aliquo territorio quid probari debeat, & quæ prēſumptiones, cap. 130. num. 4. & 6.

1 Locus qualiter probetur quod ſit de iuriſdictione aliqua, c. 310. num 39.

2 Locus dicitur, qui non eſt burgus, vel vicus, cap. 90. littera C. & cap. 93. litera B proprie vicus, & de eo cuiuſcunque, qua litatis ſit, cap. 231. litera I. num. 1

2 Locus inſignis quis dicatur, cap. 96. litera A. num. 2. & 3.

2 Lombardiæ ciuitates quomodo habeant imperium, in cap. 19. num. 16.

2 Longum tempus, vide in verbo, tempus præſenti Indice.

2 Longiſſimum tempus dicitur Annorum triginta, vel quadraginta, eapit. 240. num. 8. Vide præſenti indice, in verbo tempus.

2 Loquendi communis vſus quid, cap. 174 num. 39. & ſeq.

2 Lorhatius Gloſator cōtra Azonem vicit, & Pignus fuit equus, & ſuper quo articulo, cap. 19. num. 12.

1 Lucrandæ dotis pactum, vide, pactum, de dote lucranda.

1 Lucrum ſequitur naturam capitalis, cap. 269. num. 69.

1 Lucrum delatum vxori prædecedente marito ſine filiis, pari paſſu ambulat cū lucto, quod in caſu conuerſo ipſo marito defertur, cap. 291. num. 16.

1 Lucrum à Statuto delatum vxori marito præmoriente ſine liberis, imputatur eidem vxori in quartam, quæ ſibi à marito virtute alterius Statuti relinqui poteſt, ibi. num. 34.

1 Lucrum

Digitized by Google

I N D E X.

1 Lucrum hoc non debetur, licet ſecuta ſit copula, & traductio, quando poſtea matrimonium declaratur nullum, ibidem numero 75.

1 Lucrum dotis, & augmenti amittit vxor, quæ eſt in mora ſoluendi dotem, eod.cap.291.num.89. Limita tamen vbi extraneus, vel alius qui dotem promiſiſſet eſſet in mora, numero ſequen.

1 Lucri dotis materia per quos tractetur, cap.298.nu.1.

1 Lucrum dotis eſt aduentitium, ideo quæritur patri mariti quo ad vſumfructum tantum, c.298.nu.128.& ſeq.

1 Lucrum dotis delatum marito ex diſpoſitione ſtatuti, confunditur in legato ſibi facto ab vxore, ibi.nu.130. Quid autem ſi vxor cauiſſet in legato, ne plus petere poſſet, nu.131.

1 Lucrum dotis, vide in verbo, Marito hæres, præſenti indice.

1 Lucrum dotis conſequitur maritus, licet ciuitas, cuius ſtatuti beneficio vtitur, ſit facta rebellis, eod.c.nu.143.

1 Lucrum dotis aſſequitur maritus, & ſi cum vxore non cohabiter, vt quia in partibus vltra marinis mercaturam exerceat, & moretur, nu.144.

1 Lucrum dotis ſiue ex pacto, ſiue ex ſtatuto marito deferatur, habet locum in dote vxoris adulteræ, num.146. Limitando, niſi quis ſciens ſpe prædæ potiundæ vxorem adulteram duxiſſet, num.ſeq. etiam ſi maritus poſt adulterium tenuit eam in domo, num.147.

1 Lucrum dotis debitum marito ante omnia vti æs alienum deducitur, num.172.

1 Lucrum dotis an fratribus, aut ſocijs ſit à marito communicandum.173.& ſeq.

1 Lucrum dotis nondum agnitum ad hæredes à marito tranſmittitur, num.176.d.cap.298.

1 Lucro dotis per maritum renunciari poteſt, vide in verb. Renunciatio.

1 Lucrum dotis an deferatur marito attenditur ſtatutum domicilij mariti, licet vxor ſit forenſis, & cõtractus alibi ſit geſtus, ibi.num.199. Declaratur, limitatur, & ampliatur præcedens reg. num. ſequentibus, vſq; ad num.225.

1 Lucrum dotis procedit etiam in bonis emphyteuticis in dotẽ datis, & hoc quoad vtile dominium, quod poteſt alienari, limitando tamen niſi talia bona eſſent ſita extra territorium ſtatuentium, ibi.nu.234.& 236.

1 Lucrum dotis an habeat locum in dote profectitia, nu.237.

1 Lucrum dotis conſequitur maritus, licet bona dotalia ſint ſubiecta fideicommiſſo, num.238. Limitando quod non procedat, vbi adeſſent alia bona non ſuppoſita fideicommiſſo, & vxor dediſſet in dotem ſuppoſita, nu.239.

1 Lucrum dotis procedit etiam ſi ſit plus quarta bonorum vxoris, licet adſit ſtatutum quod mulier non poſſit vltra quartam alienare, num.241.

1 Lucrum dotis non conſequitur maritus quando bona dotalia ſunt feudalia, & alienari prohibita, ibi nu.242.

1 Lucrum dotis conſiſtentis in nominibus debitorum, an conſequatur maritus ſtante ſtatuto quod conſequatur dotem ſolutam, aut receptam, d.cap.298.nu.254. Et quid ſi vxor aſſignauit marito pro dote in pecunia promiſſa creditum, quo nondum exacto deceſſerit vxor, num.ſeq.

1 Lucrum quo priuantur coniuges per tranſitum ad ſecunda vota, applicatur filijs primi matrimonij, licet non ſint hæredes patris, cap.303.num.21.

1 Ludens victus in ludo illicito poteſt repetere amiſſum, nec poteſt præſcribi ſpacio quinquaginta annorum, cap.428. num.8.& 9.

1 Ludus victus vbi amiſſum nolit repetere Epiſcopus, vel fiſcus poteſt repetere, & dare ad piam cauſam, vel opus publicũ, ibi.num.10.

1 Ludens ſi amiſerit in ludo ex conſuetudine permiſſo nõ poteſt repetere, num.11.

1 Ludens ſi vicerit in quibus caſibus in foro conſcientiæ tenetur reſtituere, ibi.nu.13.& ſeq. vbi diuerſimode de hac materia ludi per totum, num.23.

1 Ludens omnem contractum quem faciat tam venditionis, quã alias non tenet. Imò vendens colluſori in ludo alias licito, non tenet de euictione, ibid.num.39.& 40.& idem ſi vendatur extraneo, num.41.

1 Ludens mutuans pecuniam colluſori, vtrum poſſit repeti, tanquam data conſumpturo in malos vſus, nu 43.& ſeq.

1 Ludere ludo licito prohibetur mulier ſine ſolennitate Statuti, cap.328.eod.cap.num.160.

1 Ludentium pœnæ quæ ſint de Iure communi, nu.35.

2 Ludouicus Rex Francorum erat Mediolani Dux, cum correcta S.Maieſtate ſic mandante Statuta Mediolani nouiſſima. f.1.

2 Ludouicus Rex francorum ſe aſſerit Mediolani tunc Ducem, fol.1. in diplomate, litera B.

1. Ludouicus idem Rex dicebat, ſibi pertinere Mediolani dominium, eod. Diplomate, litera C.

1 Ludouicus Maria Sfortia fuit Dux Mediolani, Comes Papiæ, & Angleriæ, & Dominus Geneuæ, & Cremonæ, vt in titulo diplomatis præſentis vol. Qui ordinauit correctionem, & obſeruationem præſentium ſtatutorũ de Anno 1498.20.Octobris, vt in d.diplom.

1 Ludus alearum non videtur tanquam induſtrius, & de fortuna prohibitus, ibi.nu.22. licet contrarium notet, nu.50. de quo ludo, num.31.& ſeq.

1 Ludus omnis non ſolum regulariter prohibitus eſt; maxime ſi ludatur vltra aurum; ſed dicitur delictum, nec conſuetudo operatur vt ludus illicitus fiat licitus, ibi nu.26.27.& 28.

1 Ludus ſcacorũ tanquam de induſtria, & ingenio non eſt prohibitus, clericiſq; permittitur, d.nu.28.

1 Luendi pactum ſi poſt vẽditionem vendatur, an agnatus retrahens teneatur ad pretium etiam d.pacti, c.417.nu.320.

1 Luendi facultas, & ius qua ratione inductum fuit, ibi.nu.356. 357.& an ſit perſonæ, vel reale, vel in rem ſcriptum, nume. 361.& ſeq.

1 Luendi ius ad quod tranſmittatur, num.379.

1 Luendi ius an competat contra clericos emptores, nume.383. & ſeq.

1 Luendi tempus non currit durante lite, d.c.417.nu.395.

1 Luendi per pactum appoſitũ in venditione, vel alienatione non impeditur idem ius luendi, licet venditor in termino pacti præferatur agnato, num.396.

1 Luendi ex pacto ſi res reuertatur ad vendentem ceſſat ius retractus, num.397. diſtinguendo, num.ſeq

1 Luendi facultatem non poteſt venditor cedere, nec donature extraneo, ibidem num.44.

1 Luendi pactum an poſſit prorogari in præiudicium agnati, numero 401.

1 Luendi ius non habet locum ſi dominium directum ſit conſolidatum cum vtili, num.402.

1 Luendi ius ceſſat in re ſemel facta alienabili in extraneum, & vbi res euincatur ab emptore per tertium, numero 403.& 404.

1 Luendi iuri poteſt agnatus expreſſe renũciare etiam poſt tranſmiſſam citationem ad luendum, nu.405.& 406.

1 Luendi iuri agnatus ſibi præiudicat per conſenſum alienationi rei retractui ſubiectæ, nu.407.

1 Luendi iuri quando, & qualiter per conſenſum quis cenſeatur renũciare, d.c.417.nu.410.

1 Luendi tempus ratione viciniratis quantum duret, ibidem nu. 509.& num.ſeq. notantur duæ cautelæ ad tollendum beneficium hoc retractus.

1 Luendi pactum appoſitum per venditorem, an poſſit prorogari per emptorem in præiudicium agnati, qui obtulit, & depoſuit, eod.cap.417.nu.879.& 880.

1 Luendi facultas cõpetit etiam de re non luibili, quæ fuit alienata cum re luibili, cap.419.nu.1.

1 Luendi ius ex forma ſtatuti de re paterna luenda, an habeant locum ſi res ſit prohibita alienari, & ſi alienetur perueniat in extraneum, vt agnatus præferatur extraneo, quod ſic, cap. 417.num.380.& 381.

1 Luendi ius, & retractus competit ex ſtatuto de re paterna luenda, etiam quod venditor obtulerit agnato illi, qui retrahere intendit, vendere illam rem pro pretio quo ab alio inuenit, ibi.num.419.

1 Luendi actione hac conuentus emptor, vel ratione rei ſitæ, vel domicilij emptoris, ſi negetur per emptorem ibi rem ſitam, vel adeſſe domicilium, tunc ſummaria cognitio adhibetur, nec reſoluitur hæc exceptio ad merita, ibidem nu.423. Et licet ſequatur ſententia contra reum, tamẽ cognoſcitur etiam in meritis de hac exceptione, nu.424. Vtrum autem acta in hac ſummaria cognitione faciant fidem in cauſa prima, notatur relatiuè, num.425.

1 Luendi ius ex diſpoſitione huius ſtatuti non competit etiam qđ ſit vendita extraneo, qui vẽdiderat dein agnato remotiori, quia non poteſt reuocari per proximiorem, d.cap.417. num.823. licet ſecus ſit de Iure communi, nu.824. Ampliando, vt ibi.num.ſeq.

1 Luendi actio ad formam hanc, ſi alienatio ſit facta vnico contractu de pluribus rebus ſitis in diuerſis iuriſdictionibus, poteſt intentari tam in loco rei ſitæ, quam fori emptoris, vel venditoris, ibi.num.803.

1 Luendi iuri tempus vt præſcribatur debet eſſe venditio vera, & intellectualis, non ficta, vel ſimulata, c.418.nu.1.

2 Luendi rem paternam ſtatutum quibus dictionibus corrigi debere dicatur, cap.207. Et præſenti indice, in verbo, Statutum, ſuo loco.

Digitized by Google

INDEX.

2 Luendi rei paternæ Statuto ſit declaratio, ca. 416. Ita quòd ſoluat precium, non æſtimetur res.

1 Luere in quibus caſibus poſſit, & non poſſit, etiam quòd res ſit vendita, cap. 417. nu. 505. & 506.

1 Luere in quibus caſibus prohibeatur etiam proximior Agnatus, ibi. num 527.

1 Luere poteſt Agnatus durante pacto luendi, ibidem numero 881.

1 Luere Agnatus non poteſt, per viam ſtatuti de re paterna luenda, Prædium obtentum per ſententiam ex diſpoſitione ſtatuti de prædijs, cap. 433. num. 87.

1 Luere volentes ſi plures fuerint, quis præferatur, capit. 434. num. 183.

1 Lui vt poſſit per Agnatum vicinum requiritur, vt res contigua ſit vendita; licèt ius hoc competit, etiam ſi res non ſit alienata, cap. 417. numer. 473. & ſequen. Ampliando etiam, numero 478.

1 Lui vt poſſit res vicina, & contigua, dicitur, etiam ſi ſit murus intermedius communis, ibi. num. 479. & etiam mediante acceſſio, vel itinere, num. 480.

1 Luibilis & ſi non ſit res alienata; ſi tamen emptor recipit pretium, non poteſt dein pœnitere eum reſtituendo, eodem cap. 417. num. 434.

1 Luibilis res ſi vendita ſimul cum non luibili, quomodo poſſit lui ex ſtatuto, vel iure communi, c. 419. nu. 2. cum ſeq.

1 Luitioni ex ſtatuto de re paterna luenda ſi ſubiaceat directum dominium alienatum, vtile ſi conſolident per ceſſationem, vel alienationem vel ob finitam lineam cedit lucro retrahẽtis nullo refuſo pretio limitando niſi emptor illud emerit, ca. 417. num. 332. dicitur tamen alia res quam prima reſpectu vtilis, num. ſeq.

1 Luitionis in concurſu parium in gradu, vel res diuiditur, vel præfertur quem ſors pretulerit, ibi. nu. 642. & ſeq.

1 Luitionis in remedio ex ſtatuto hoc quis luere volens, tenetur ad data pro benedictione, & marolſo neceſſario, nu. 661. & plus datũ non repetitur, nu. 662. nec datum pro inſtrumento contractus neceſſario, nu. 663. d. c. 417. & de hac materia luitionis vide plura alij præſenti indice, in verb. Retractus.

2 Luminis ſeruitus videnda præſenti indice, in verbo, Seruitus luminis, ideſt, ne luminibus officiatur, per totum, & in verbo, Areæ.

2 Luminis, & luminibus ne officiatur, & proſpectus ſeruitus, idẽ repreſentant, cap. 345. Et de Iure communi quid differant, cap. eod. nu. 3. & 346. nu. 15. litera G.

2 Lupanaria non danda ad incantum, c. 472. nec vendi, nec concedi, vide in verbo, Bordellum.

2 Lupanaria vnde dicta, cap. 472. nu. 56.

2 Lupos quoſdam officio Prouiſionum Mediolani conſignantes, quo præmio remuneretur, c. 448. Et quid in lupa prægnante, & in eadem lupa cum pullis, cap. eod.

1 Luſor præſumitur dilapidare bona ſua, ca. 428. nu. 5. & ſemper dicitur blaſphemare, nu. 6. & miſſum in ludo dicitur amiſſum titulo oneroſo, num. 7.

M

2 MAgiſtratui ineſt iuriſdictio quomodo, cap. 19 nume. 48. Et præſenti indice, in verbo, Iuriſdictio.

2 Magiſtratibus conceſſum Imperium per Imperatorem, eſt reuocabile, vt cap. 19. num. 8. Et potius dicuntur habere exercitium Imperij, quam Imperium.

2 Magiſtratus in præfecturis Ciuitatis, quomodo hodie habeant merum Imperium, & id ſine difficultate tranſit in omnibus Ciuitatibus Lombardiæ, cap 19.

2 Magiſtratus quando ſolum Imperium habere dicatur, cap. 19. nu. 14. Si præficiatur Prouinciæ, & quid ſi præficiatur Ciuitati, cap. 19. num. 14.

2 Magiſtratus habere Imperium communis opinio à quo refertur contra Azonem, c. 19, nu. 12. Et quomodo, idem Azo hac de cauſa in ſponſione equum perdederit.

2 Magiſtratus quando videntur errare, c. 19. nu. 12.

2 Magiſtratus faciens ſententiam iniuſtam vbi non eſt ſoluendo in ære carceratur donec ſoluat, c. 40. nu. 43.

2 Magiſtratus maioris decretum, vide ſuo loco præſenti indice, in verbo, Decreta.

1 Magiſtratus quot ordines, cap. 19. nume. 4. cap. 27. numer. 3. & cap. 157.

1 Magnates dicuntur nobiles, cap. 414. nume. 58. & cap. 442. ſub num. 14. & num. 18.

2 Magnati qui dicantur, cap. 233. nu. 9.

2 Magoleia, vide in verbo, Cloaca, præſenti indice.

2 Maior ſumma, vide in verbo, Minor, præſenti indice.

2 Maior pars Villarum vbi aliquid fieri debet per plures villas intereſſe debet, cap. 367. num. 1.

2 Maioris Magiſtratus decretum, vide præſenti indice, in verbo, Decretum maioris Magiſtratus.

2 Maioris Magiſtratus Iudex, eſt Iudex inter plures malefactores, quando, ex eis vnus eſt ſubditus maioris Magiſtratus, cap. 375. num. 93.

1 Maiores 14. Annorum de familia coloni quòd bona poſſint capi ex diſpoſitione ſtatuti, cap. 232. non ſit correctio per nouas conſtit. tit. De prohibit. Execut. cap. Coloni, d. cap. 232. numer. 25.

1 Maiorum, & aſcendentium appellatione an veniat pater, quod facit pro intelligentia ſtatuti de re paterna luenda, cap. 417. num. 58. & 59.

1 Maior dignitas non dicitur maior adminiſtratio, capit. 157. numer. 3.

1 Maior pars an ſufficiat in peragendis collegialiter negotijs Collegij, cap. 414. num. 9.

1 Maior pars an dicatur reſpectu totius Collegij, an vero reſidẽtium tantum, ibi. nu. 10 & 13.

1 Maioritas, non dignitas conſideratur circa adminiſtrationem, cap. 144. num. 1.

1 Maioritas iuriſdictionis non arguit maioritatem dignitatis, & præheminentiæ, ibi. num. 2.

1 Mala fides perpetuatur inducta per litis conteſtationem in prima inſtantia licèt perempta, c. 21. nu. 140.

1 Mala fides, vide præſenti indice, in verb. Fides mala.

1 maledictio non habetur pro exhæredatione, c. 319. nu. 22.

1 maleficij appellatione non venit quaſi maleficium, capit. 328. num. 135.

2 mala fides, vide ſuo loco, præſenti indice, in verbo, Fide cum mala.

2 malæ Stallæ Carcerum Mediolani incantatores, & ſuperſtites, quam præſtent fideiuſſionem, cap. 155. Et alia circa eorum Protectores, vide in præſenti indice, in verbo, Protectorum.

2 maleantem quando Medicus, Doctor, Scolaris, expellat ſi vicinus ſit, cap. 379. num. 179.

2 maleum quid ſit, cap. 379. num. 307. litera R.

1 malitiæ iuramentum, cap. 69. num. 135. & differt à iuramento calumniæ, num. eod.

1 mandanti, ſicut & mandatario, ac facienti eadem pœna infligitur, cap. 365. num. 2.

1 mandatum ſpeciale quando quis dicatur habere, capit. 83. numero 5.

1 mandatum per teſtes probari non poteſt, cap. 88. nu. 24.

1 mandatum vtrum ad appellandum ſufficiat generale, vel ſpeciale, cap. 131. num. 25.

1 mandatum non expirat morte mandantis, vbi non dependet ab eius mandantis voluntate, ſed eſt ſuper eo, ſuper quo poteſt ad faciendum id compelli mandans, c. 236. nu. 2.

1 mandatum, vide præſenti indice, in verb. Conſenſus.

2 mandatum Dominus dediſſe non cenſetur ad pœnam incurrendam, etiam ſi mandatum eſſet ſpeciale, ad exigendum, cap. 201. nu. 20. Deberet enim eſſe in indiuiduo, vel eius Domini ſcientia probari.

2 mandatum ſi fuerit factum nuntijs per Dominos Conſules Iuſtitiæ Mediolani, etiam quod non fuerit executum, durante eorum officio, non expirat finito eius officio, qui illud conceſſit, nec requiritur alia approbatio ſucceſſoris, ca. 55. num. 4. Et ideo durat, quia non eſt factum ex mera voluntate mandantis, ſed ſuper eo, ſuper quo mandans poterat ad id compelli.

2 mandatum Vniuerſitatis, vel Syndicorum, vide in verbo, Vniuerſitas, præſenti indice, & capit. 490. numero 30. & numer. ſeq.

1 mandellum, cap. 96.

1 manifeſtè conſtare quando quid dicatur, c. 42. nu. 4.

1 Marcus Barbauaria meritiſſimus Præſes Excellentiſſ. Senatus Mediolani erat auunculus authoris huius operis, cap. 451. litera CC.

2 Marchio quis dicatur, c. 450. nu. 3.

2 mari quomodo inſit iuriſdictio, in c. 19. num. 49.

2 Mariæ Sanctiſſimæ Virginis vigiliæ ſunt inter dies, quibus Mediolani ius non redditur, cap. 193. Qui nefaſti etiam dies dicuntur.

2 Maritus quis dicatur, c. 453. litera A.

2 Maritus donans vxori, ſeu ſponſæ, quid, capit. 486. vel per alium.

2 Mariti bona vxori quandoque non deſinunt eſſe hypothecata, cap. 500. num. 41.

2 Marito, vel locatori, rei locatæ in dotem datæ fructus an ſpectent,

Digitized by Google

I N D E X.

ſtent,cap. 379.num. 126. Et præſenti Indice, in verbo, Locatæ rei.

I Maritus qui per decennium ſtetit non petens vſuras ſeu intereſſe dotis, an cenſetur illud remiſiſſe, cap.43.num.70.

I Maritus quando poſſit ad domum vxoris citari etiam ſi alibi habitet, cap. 64.

I Maritus capi poteſt pro debito etiam ſi ſit ſexagenarius, ſi eius vxor appræhendit omnia bona pro ſua dote, cap. 167.

I maritus emens nomine vxoris, vel vxor ſed marito dante pecunias, inducitur tradita poſſeſſione tacita donationis præſumptio, quæ non præiudicat creditoribus, cap. 269. num.19.

I maritus acquirens de pecunia donata vxori illi quærit, ibid. num.66.

I mariti appellatione non venit Sponſus per verba de præſenti, niſi Matrimonium fuerit conſumatum, capit. 291.num. 1. Et quid in ſponſa an veniat appellatione maritatæ, vide in verb. ſponſa. Limita, vt præſens concluſio non procedat in cauſa fauorabili, in qua ſub ea appellatione venit etiam ſponſus de futuro, num.2. Sublimita tamen niſi repugnaret communis vſus loquendi, qui attenditur, num. 3.& 4.

I marito, & vxore ſimul decedentibus, vter eorum prius præſumatur deceſſiſſe, nu.5.d.cap.291.& cap.298.nu.66.

I maritus ſi fuerit in mora traducendi vxorem, aut ſuſtinendi onera Matrimonii, & interim vxor moriatur, lucrum non aſſequitur, d.cap.291.num.54. Idem ſi cum vxore non habitauerit, num.ſeq.

I maritus minor reſtituitur aduerſus omiſſam traductionem vxoris ad cõſequendum lucrum ſibi delatũ, à Statuto, vxore præmoriente ante traductionem, ibi.num.74.& d.cap.298. num.93.

I maritus poteſt vendere mobilia in dotem data etiã inæſtimata nolente etiam muliere, cap.294.nu.4.

I maritus de iure communi poteſt quomodolibet relinquere vxori in vltima eius voluntate, cap.295.nu.21.

I maritus ſi poſt conualeſcentiam tradat vxori rem, vltra quartam in teſtamento relictam, an id quod eſt vltra ab hæredibus viri, reuocari poſſit, d.cap.295.num.40.

I maritus ſi leget coniũcto vxoris vltra quartam an cenſeatur reliquiſſe in fraudem Statuti prohibentis maritũ vltra quartam vxori relinquere. vide præſenti Indice, in verb. Statutum prædictum non impedit.

I maritus ſenex vxoris Iuueni, aut Plebeius Nobili poteſt relinquere, & relictum dicitur in recompenſationem, non obſtãte Statuto prohibente marito relinquere vxori, eod.cap. 295.num.135.

I maritus apponens pœnam. Vide in verb. Statutum prædictum operatur vt non valeat.

I maritus, extantibus Filijs, primi Matrimonij, poteſt tantũmodo paciſci de lucrando tantum, quãtum relinquit vxor vni ex dictis Filijs primi Matrimonii. cap.298.nu. 37.

I maritus vxoricida priuatur lucro dotis, d.cap.298.num.57.& num.169. quo caſu vxoricidium probatur per inditia, & leuiores probationes, ibi nu.58. Ampliando etiam ſi vxor eſſet adultera, d.num.58. Limitando tamen hanc ampliationem, niſi ex alio Statuto permitteretur marito vxorem adulteram interficere, num.60. Limitando ſecundo, niſi adulterij in actu interfecta fuiſſet, numer.61. Limitando tertio, niſi maritus occideret lege permittente, ibidem numer. 170.

I maritus quo caſu priuatus dote, & eius lucro pro vxoricidiũ, applicatur hæredibus ad inteſtato vxoris, ibidem numer. 63. Et quid ſi tales hæredes ſint filii in patris poteſtate, an admittant dotem ne vſusfructus patri quæratur, numero 64.

I maritus, & vxor ſi ſimul naufragio pereãt, quis ipſorum prius deceſſiſſe præſumatur, cap.298.numer.68.& cap.291.numero.5.

I maritus minor qui non traduxit, vel non cognouit ſponſam, & proinde remouetur à lucro, poteſt aduerſus non conſumationem, aut non traductionem reſtitui in integrum, c.298. nu.93.& cap.291.num.74.

I maritus quod conſequitur ex dote vxoris, ea præmoriente ex Statuti diſpoſitione an ex titulo lucratiuo, an oneroſo conſequi dicatur, cap.298.num.120.& quid inferatur ex hoc, numeris ſeq.

I maritus in præiuditium ſuorum creditorum, renunciare lucro dotis ſibi delato à Statuto, ibi.num.126. Qualiter autem fiat renuntiatio, num.ſequen. ſtante Statuto eam ſummouente, & ad hoc vide etiam, nu.180.& ſeq. vbi latè diſcutitur.

I maritus agnoſcens vxoris legatum ſibi relictum, cum onere plus non petendi ſibi in lucro dotis præiudicat, ibidem, nume. 131. Limitando tamen vbi alias poſſet de iure vxor tale onus, vel grauamen adiicere, & quando hoc poſſit nu. ſequen.

I maritus ſtante Statuto ſibi lucrum dotis deferente, dotem lucratur ſiue teſtata, ſiue inteſtata, & alio hærede inſtituto decedat vxor, ibi.num.134. Ampliando licet vxor inſtitueret Eccleſiam, num.136.

I maritus lucratur dotẽ ſtante Statuto, &c. non obſtante ſubſtitutione facta per patrem in dote data filiæ, nu.135.

I maritus ex pacto de dote lucranda inito cum vxore poſtea reperta hęretica, non poteſt vti contra Fiſcum, publicatis bonis vxoris ob hæreſim, num.140.

I maritus hæres ab vxore inſtitutus, & ſi adeat hæreditatem abſq; inuentario, lucrum tamẽ dotis ſibi delatum à Statuto retinere poteſt, nu.142.

I maritus dotem lucratur, licèt ciuitas, cuius Statuti vtitur ſit facta rebellis, num.143.

I maritus dotem lucratur, licet cum vxore nõ cohabitet, vt quia in partib. transmarinis degat, nu.144.

I maritus, & vxor in domo ſoceri habitantes, cohabitare dicuntur, d.cap.298.num.145.

I maritus qui vxoris necem non vindicauit à lucro eius dotis excluditur, ibi.nu.149.

I maritus, qui Vxori infirmæ neceſſaria denegauit, aut medicũ non adhibuit, priuatur eiuſdem dotis lucro, ibid.num.150. Ampliando licèt vxor eſſet excommunicata, num.ſeq. declarando tamen, quod ad excluſionem mariti hæc ſunt probanda per mulieres hæredem, ibid.num.152. quomodo autem hoc articulandum ſit per dictum hæredem, num.153. Limitando tamen niſi maritus in his fuerit a fratribus, vel patruo uxoris præuentus, nu.154. Secundo limitatur etiam quo ad medici adhibitionem, vbi non adſit medicus peritus eo in loco, num.155. Limita tertio quando vxor aliunde poterat propriis neceſſitatibus ſubuenire, nume. 156. Quarto quando eſſet nihilominus moritura ob peſtẽ, nu.157. Quinto vbi maritus probaret dotem ſibi promiſſam ſolutam nõ fuiſſe, num.158.

I maritus ſi expulit vxorem ab eo ſine cauſa lucrum dotis amittit, d.cap.298.num.159. Limita tamen niſi adhuc re integra eam benigne recipiat, nu.160. Poteſt tamen maritus eã iuſtè expellere, ſi pater promiſſam dotem ei non dat, ibidem num.164.

I maritus ex cauſa poteſt vxorem leuiter verberare, ibidem nume.161.

I maritus deſerens vxorem tempore peſtis, cũ eſſet infirma, priuatur lucro eius dotis, num.162.

I maritus poteſt impunè vxorem relinquere ſi ei inſidiata fuerit veneno, vel aliter, num.163.

I maritus malè tractans vxore perdit dotis lucrum niſi ſe emendet re integra, antequam eueniat caſus huius lucri, ibi.numero 165.

I maritus recuſans onera matrimonii ſubire lucrum dotis amittit, num.166.

I maritus forenſis. Vide in verb. forenſis maritus.

I maritus an teneatur conferre cum Fratribus, aut ſociis lucrũ dotis, d.cap.298. num.173.& ſeq.

I maritus tranſmittit ad hæredes lucrum dotis etiam nondum agnitum, ibi num.176.

I maritus ad ratam lucro dotis tenetur ad funeris vxoris impẽſam non autem ad debita hæreditaria, ibi.num.178.& ſeq.

I mariti domicilium attenditur, quo ad hoc, vt Statutum loci eius domicilii, circa lucrum dotis obſeruetur, d.c.298.nu. 199.& ſeq. vſq; ad nu.225. vbi ampliatur, limitatur, ac declaratur hęc regula.

I maritus ſtante Statuto, quod dotem lucretur, vltra eã cõſequitur etiam paraphernalia, & iocalia, cæteraq; appenditia dotis de iure communi non autem attenta diſpoſitione Statuti Mediolani, ibi num.230.& ſeq.

I maritus lucratur dotem, licèt conſiſtat in bonis emphyteuticis, & hoc quo ad vtile dominium, ibi.nu.234. Limitando tamen niſi talia bona eſſent extra territorium ſtatuentium num.236.

I maritus dotem licet ſubiaceat fideicommiſſo lucratur, quãdo non habeat alia bona, quę vxor poſſet in dotem dare, ibid. num 241.

I maritus lucratur dotem tranſcendentem quartam bonorum vxoris, licet adſit aliud Statutum, quod mulier non poſſit alienare vltra quartam, d.num.241.

I maritus non lucratur dotem conſiſtentem in feudalibus alienari prohibitis, num.242.

1 a I maritus

INDEX.

2 Maritus an lucretur dotem conſiſtentem in nomine debitoris ſtante Statuto, quod lucretur dotem ſolutam aut receptam, ibid. numero 254. & quid ſi vxor aſſignauerit marito pro dote in pecunia promiſſa, qua non exacta vxor deceſſerit, num. 255.

1 maritus, ſtante Statuto quod lucretur dotem ſolutam, aut receptam eam lucratur, licet tantum promiſſam, quãdo promiſſioni acceſſit fideiuſſor tempore contractus, vel poſt, d. c. 298. nu. 256.

1 maritus, ſi partem dotis receperit, & partem non, ſtante Statuto quod lucretur dotem ſolutam, vel receptam, lucratur tantummodo partem quam recipit, ibi. num. 258. & 277.

1 maritus lucratur dotem etiam datam ante confectionem Statuti de dotem lucranda, ibi. num. 259. & ſeq.

1 maritus an lucretur dotem non expreſſe cõſtitutam, ſed a lege præſumptam, nu. 275.

1 maritus non lucratur dotem datam per patrem, quando vxor viuens fecit condemnare patrem ad eam erogandam; ſi ante quam fiat executio vxor moriatur, cap. eod. nu. 291.

1 marito etiã ex teſtamento non poteſt plus relinqui, quam vni filiorum primi matrimonii, ibi. num. 34.

1 maritus mortua vxore nõ habet vſumfructum in portionibus filiorum primi matrimonij, num 327.

1 maritus an in reſtitutione portionis dotis, quæ ſit filius primi matrimonij poſſit obiicere exceptionem, quod non conueniatur niſi in quantum facere poteſt, num. 328.

1 maritus ius, quod habet vxor ſuccedendi, & è contra, cum ſit prætorium centum dierum ſpacio à die ſentẽtiæ permittitur, cap. 299. num. 8.

1 maritum ſine cauſam nolentem vxori teſtare volenti conſentire, Iudex coget, aut licentiam teſtandi abſq; conſenſu impartietur, cap. 320. num. 33.

1 maritus ſi minor ſit, & ex Statuto requiratur conſenſus mariti, vt vxor teſtari queat, an conſentire poterit tutore, vel curatore authorante, ibid. nume. 34. Ampliando, cap. 388. num. 289.

1 mariti conſenſus requiſitus à Statuto, vt poſſit teſtari non eſt preſtandus, ſi is bannitus ſit, nu. 35.

1 mariti furioſi conſenſus minime requiritur, & ſi Statutum prohibeat vxori teſtari ſine conſenſu mariti, nu. 36. Limitando tamen niſi maritus habeat dilucida interualla, nu. 37. & c. 328. num. 294. & 295.

1 maritus omnino ſurdus, & mutus non adhibet conſenſũ ſuum a Statuto requiſitum vxori teſtãdi; Idem in cœco, hæretico, valetudinario, vel ſi vxorem expuliſſet, nu. 39. & ſeq. & cap. 328. nu. 301. 302. & ſeq. Idem dicendum in mente capto, & ſurdo, non ſi ſit ſurdaſter, d. c. 328. nu. 298. & 299. Et ſecus ſi ſit monoculus, num. ſeq.

1 maritus ſi ob aduerſam valetudinem vxori teſtari volenti, cõſenſum præſtare nequeat, an poſſit organo nũcij, vel procurat oris ire facere, opiniones ſunt diuerſæ, ibi. num. 44. & d cap. 328. nu. 301. & 302.

1 maritus tranſiens ad ſecunda vota, vide præſenti Indice, in verb. coniuges.

2 maritus quod non veniat appellatione agnatorum, vel cognatorum, cap. 310. num. 55. vide tamen, num. 58.

1 maritus relictus vſufructuarius an comprehẽdatur à Statuto, cap. 315. vt trahatur vſusfructus ad alimenta, dicto c. 315. num. 3.

1 maritus ſi leget alicui aliqua bona dein relinquat vxorem dominam, maſſariam, & vſufructuariam, an habet in bonis particulariter legatis habeat vxor vſumfructum, ibi. n. 23.

1 maritus vbi nolit conſentire alienationi mulieris adhibentur duo Iudices, cap. 328. num. 236.

1 maritus valide conſentire poteſt vxori alienanti dotem, quã ipſe lucretur ex forma Statuti, ibi. nu. 322.

1 maritus in caſibus in quibus tenetur niſi in quãtum facere poteſt, non cohitur ad cedendum bonis, cap. 408. nu. 36. Idem in eius hærede in caſibus, in quibus inſolidum conueniri poteſt num. 37.

1 maritus in quibus caſibus poteſt conueniri in inſolidum. numero 38.

1 mariti & eius hæredis in caſibus in quibus poſſunt bonis cedere eſt eorũ electio an cedere velint an verò vti indutijs quinquennalibus. num. 39.

1 maritus vti legitima perſona vxoris an poſſit eius nomine retrahere. cap. 417. num. 212.

1 maritus & pater ſoli poſſunt vti beneficio retractus nomine vxoris & filij in poteſtate, num. 252.

1 maritus agnatus habens fundum dotalem vicinum, admittitur ad retractum vti vicinus, eod. c. 417. n. 495. quo mortuo an eius hæredes teneantur vxori, num. ſeq.

1 maritus ſi vendat rem communem cum vxore. Agnatus ſolus mariti admittitur ad retractum. num. 553.

1 maritus vtrum poſſit denunciare pro re vxoris retrahenda, ibi. num. 772. & 173.

1 maritus tenetur præſtare conſenſum vxori in iuditio, vbi ſimul agant, vel pro ea fideiubeant, cap. 328. n. 168. & ſufficit quod à principio iuditij maritus præſtiterit hunc conſenſum, num. 169.

1 maritus & vxor ſi promittant dotem genero, & omnia bona obligent, an ambo obligati remaneant, & quomodo, cap. 454. num. 22.

1 maritus poteſt compellere vxorem ad dotandum de bonis quę poſſidet, alias poteſt expellere eidem alimenta denegare. c. 455. nu. 44.

1 maſculino in genere ſtatum loquens comprehendit fœmininũ in materia indifferenti ad Præl. d. num. 457. & c. 126. num. 2. & ſeq. vſque ad finem capituli.

2 maroſſerij ſe exercere cauſa carbonum, & lignorum à foco certis Mediolani locis prohibentur, ca. 422. Et ei pęna eſt reperto loqui cum mercatore.

2 maroſſeriorum dolus non vitiat contractum, ſed quid, ca. 420. num. 3.

2 maroſſeriorum merces intra quantum tempus petẽda, c. 421.

2 maroſſeriorum opera non eſt improbabilis, & de iure communi, quid. c. 420. nu. 2. 3. & 4.

2 maroſſeriorum remuneratio, & ſatisdatio, quæ, & qualis, cap. 420. Etiam reſpectu dotis, vel matrimonij, & contrafacienti maroſſerio, quæ pęna, ibid. Et non poteſt paciſci in contrarium, ibid.

2 maroſſerius qui tenet poſtam carbonis venalis, à quibus debet ſe abſtinere, & pœna contrafacienti, c. 423.

2 Marteſanæ Capitaneus, c. 96. litera C. num. 4.

2 maſculina linea quæ dicatur, c. 465. litera A.

2 maſculini caſus relatiuum quando etiam ſenſu comprehendat fęminam, vide pręſenti indice, in verbo, Quis.

1 maſculi familię honorem conſeruant, c. 278. num. 11.

1 maſculi fœminis pręferuntur in eo, quod defertur, aut reſeruatur filijs à ſtatuto, ibi. num. 45.

1 maſculi vt pręferantur fœminis, debent adeſſe tempore ſucceſſionis, ibid. num. 50. & 81. declaratur tamen, vt ſufficiat maſculum adeſſe in vtero dicto tempore. num. 51.

1 maſculi indiſtincte fęminis præferuntur, ſiue ex eodem matrimonio, ſiue ex alio in ſucceſſione aſcendentis ex linea maſculina, c. 279. num. 12.

1 maſculinum concepit fœmininum in ſucceſſionibus ad Rubr. c. 278. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 11.

1 maſculinum non comprehendit fœmininum in ſtatutis correctoriis iuris communis, c. 413. num. 2. & 14.

1 maſculinum comprehendit fęmininum in ſtatuto de re paterna luenda, c. 417. nu. 1. & 2.

2 maſculinum quãdo non concipiat fęmininum, ca. 174. nu. 59.

2 maſculos non autem fœminas comprehendit. cap. 379. reſpectu conductoris.

1 maſſarii dicuntur qui dant partem de fructibus, c. 232. nu. 4.

2 maſſarii partiarii non poſſunt ferre vuas ad vendendum Mediolani, vel alibi, c. 386. ſine Domini licentia.

2 maſſarii qui ſint, & partiarii, c. 385. nu. 1. Faciunt omnes expẽſas tẽporales abſq; detractione, niſi aliter ſit conuentũ, eod. cap. nu. 2. & ad quæ non teneantur, ibid. & num. ſeq.

2 maſſarii nil recipiant pro colligendis fructibus Domini, c. 385. & ad quæ alia maſſarius teneatur Domino, ibid. num. 4.

1 maſculus, & fœmina comprehendantur ſub verbo, ſi quis, & quare. c. 11. num. 1.

1 maſculus inhabilis ad generationem, vide in verbo agnato ſi ſit talis.

2 maſſarii, vel alii qui partem de fructibus Domino tenentur nõ moueant fructus ſine præſentia Domini, vel ſui nuncij. cap. 382. per totum, & in verbo, fructus, præſenti indice.

2 maſſarii dicuntur, ca. 382. num. 1. dicuntur etiam ſocii, ibid. & quòd debeat eſſe dimidia, ibid. nu. 3. nec deducitur impenſa, ibidem quamuis appellatione fructuum ex lege, vel ſtatuto deducatur impenſa. cap. eod. num. 5.

2 maſſarii partiarii, vel fictabilis pro debito, qui familiares cogi poſſint, c. 380. exceptis iis de familia inquilini.

2 maſſarii legendum eſt maſſaritii. c. 391. nu. 2. litera H.

2 maſſarii fugę ſuſpecti qualiter petitur maſſaritii adiutorium vulgo, la ſcotta, cap. 407.

2 maſſariis quid prohibitum circa vuas. cap. 386. Non idem prohibitum, fictabili. c. eod. num. 1.

2 maſſaritii adiutorium qualiter ſit priuilegiatum verſus Dominum durante inueſtitura. c. 407. idque adiutorium dicitur vulgo, ſcortum, c. 407. litera B.

2 maſ-

Digitized by Google

I N D E X.

2 Maſſaritij appellatione quid veniat,cap.396.num.3.& ca.387. numer.39.

2 maſſaritium colono, vel fictabili per Dominum quod auferri poſſit,cap.396.

2 maſſariorum vt fiant fructuum diuiſiones,cap.401.

2 maſſarius Domino quam partem fructuum in dubio dare teneatur,cap.381.num.2.

2 maſſarius, & Partiarius prohibetur colligere fructus non maturos,cap.382.num.17.

2 maſſarius furti quando tenetur, cap.386.nu.3.

2 maſſarius vide præſenti indice, in verbo Maſſarius, adeſt partiarius,& cap.380.num.6.

2 maſſarius quid importet,cap.399.nu.127.

2 maſſarius quæ non poteſt abſque voluntate Domini abducere, nec abduci facere,cap.401.

2 maſſarius nouus vide conductor nouus.

2 maſtrę ſtratæ, vide in verbo,ſtratæ idem in verbo, Vię præſenti indice.

1 mater non comprehenditur appellatione lineæ maſculinæ,ca.278.nu.36.nec appellatione agnatorum,c.189.nu.33.

1 mater excluſa à ſucceſſione filij propter patrem adoptatum, admittitur cum ſorore conſanguinea defuncti, quæ patrem adoptatum excludit,cap.290.nu.12.

1 mater habet vſumfructum in illa tertia parte agnato tribura à Statuto,in caſu quo ad ſucceſſionem collateralis veniant ſorores,& agnatus intra quartum gradum,c.290.nu.23.

1 mater, & filius ſi ſimul naufragio pereant, vter ipſorum prior præſumatur deceſſiſſe,c.298.num.13.

1 mater excluſa à ſucceſſione filij, quod non cenſeatur excluſa ab eius tutela, c.302.nu.15.

1 mater licet ſit excluſa à ſucceſſione filij,non tamen cenſetur excluſus filius ab eius hæreditate, ibi nu.18.

1 mater, vide præſenti indice, in verb mulieres.

1 mater priuata vſufructu per teſtamentum filii,poterit cõſequi vſumfructum tertiæ partis, quæ eſſet legitima ipſius de iure communi,d.cap.302.num.45.& vide rationem infra, c.ſeq. num.30.& quota ſit eius legitima ſtantibus fratribus, & ſororibus defuncti,num.ſeq.46.

1 mater quæ ſecundo nupſit quomodo, & in quibus ſuccedit filio decedenti in pupillari ætate, c.303.nu.16.

1 mater per tranſitum ad ſecunda vota non priuatur ſucceſſione filii, vbi non extent alii filii,ibi nu.21.

1 mater non priuatur vſufructu, quem habet in hæreditate filii defuncti per tranſitum ad ſecunda vota, quando ita tranſit de conſenſu primi viri,nu.23.declarando,quod ad hoc ſufficiat etiam tacitus conſenſus viri,num.ſeq.

1 mater per tranſitum ad ſecunda vota non priuatur commoditate præfati vſufructus,vbi filii primi matrimonii conſenſus acceſſerit,ibi.nu.25.qui etiam tacite conſentire poſſunt,nu. ſeq.& conſentire dicuntur,quando nuptiis interſunt,& dant munuſcula matri, vel vitrico,ibi.nu.27.

1 mater inſtituta vſufructuaria an comprehendatur ab hoc Statuto,cap.315.vt trahatur ad alimenta,d.c.315.nu.4.

1 mater quando ſit legitima tutrix filii legitimi,& naturalis, ca. 316 num.4.& 5.

1 mater,& auia licet ſint debitrices,vel creditrices pupilli,poſſũt eſſe tutrices,& preferuntur ceteris legitimis,c.eod.nu.9.

1 mater quando comprehendatur appellatione patris,cap.416. numero 221.

2 mater quando alienauit bona filii quo caſu filius non poſſit cõtra alienationem venire,cap.500.num.37.

2 materia cum indifferens eſt comprehendit vtrumque ſexum, ſcilicet matrem & fœminam,vide in verbo. Quis præſenti indice,& c.335 nu.5.litera C.

2 matonaræ quæ ſint,cap.252.nu.1.& 254.nu.3.vide in verbo, Terræ matonaię, pręſenti indice.

1 matricula dicitur liber,in quo deſcribuntur ſeries quorundam hominum, prout ſunt libri Notariorum,c.378.nu.1.

1 matrimonium Statutum exprimens intelligitur de matrimonio ſui loci,in quo habet iuriſdictionem,non de foreuſe,ad pręlud.num.816.

1 matrimonium non dicitur litigioſum pendente lite in cauſa matrimonii,cap.68 num.57.

1 matrimonii iura præſcribi non poſſunt, cap.114.nu.7.

1 matrimonialis cauſa non compromittitur,c.115.nu.37.

1 matrimonium præſumptiue probatur ex traductione,ca.268. numer.13.

1 matrimonium copulatum an poſſit dici abſque copula;verum hæc difficultas per Statutum Mediolani tollitur, capit.198. num.101.

1 matrimonium nõ dicitur conſummatum, licet maritus immiſerit virgam erectam,non tamen ſemen emiſerit,ibi.nu.110.

1 matrimonii conſummatio à ſeminis emiſſione robur aſſumit, ibidem num.111.

1 matrimonium qualiter per carnalem copulam dicatur cõſummatum,num.112.

1 matrimonii conſummationem probandi modi qui ſint, num. 113.& ſeq.

1 matrimonium dicitur conſtare etiam quod maritus ſit bannitus,vel deputatus,& ſic mortuus ciuiliter,c.451.nu.1.

1 matrimonium ſubſequens purgat omnem maculam pręcedentem,cap.455.num.126.

1 mediate ſuppoſitus Principi quis dicatur, c.77.nu.3.

1 medici pauperibus gratis medelam præſtare tenentur,ca.442. num.21.

2 Medici Phyſicæ examinandi antequam recipiantur in Collegium, & ægros reducant ad pœnitentiam, & confeſſionem,cap.357.Et circa confeſſionem, quid ſeruetur,cap.eo. litera G.

2 medici circa relationem quæ requirantur, cap.359.nu.1.& 2. & 3.Pręcipue iuramentum.

2 medicinarum quarundam,& triacæ prouiſio, & aliqua diſpoſita,cap.360.

2 medicorum, & Chyrurgorum ſententia, ſeu iudicium in cauſis criminalibus qualiter dandum, c.359. per totum.

2 medicorum,& Doctorum Collegii Mediolani priuilegia, cap. 351.& 352.ſcholarium legum Phyſicę,& medicinę. Et immunitas eorum, & aliorum,c.eo.nu.351.nu.9.

2 medicos ſalariatos Mediolani habent loca pia S. Coronæ, qui pauperibus pręſtant medelam gratis,c.356 nu 21.

2 medicos quot habere debeat ciuitas, quos maiores, quos minores,& quod ciuitas ſine Medico eſſe poſſit, cap. 357.num.12.& 13.vide etiam circa Phyſicos,in verbo,Phyſicæ,cap.358.

2 Medicus quando præferatur, vt vicinum malleantem expellat,c.379.& in verbo,Doctor, præſenti indice.

2 medicus non pręfertur legum Doctori Mediolani, cap.357.& quis diſputet de pręcedentia,ibid.

2 medicus Pontificis eſſe non poteſt Iudęus,c.357.nu.12.

2 medicus Iudęus non poteſt medicare Chriſtianos, nec eis debet concedi licentia, imò nec Princeps debet ſibi adhibere medicum Iudęum,c.eod.357.nu.19.

2 medicus ſi habeat ſalarium de publico, non poteſt conuenire de ſalario aliquo etiam à ſponte dantibus, ſecus ſi non habeat ſalarium de publico,cap.356.num.2.3.& 4. Et ſi facit conuentionem ante medelam, licite facit,capit. eodem numero 5.& 6.Et poteſt medicus ab ægroto donatum licite accipere,num.7. cap.eod. Dum non habeat ſalarium de publico, & poteſt petere ſalarium etiam ſi curet ęgrotum inuitum,& exoſum,cap.eodem numero 9.& 10. Et poteſt repetere expenſas ęgroto factas, ſi deceſſerit ex illa infirmitate,cap.eod.num.10.

2 medicus vnus inter duodecim eligitur,cuius officium duret annum,vide ſtatutum c.1.litera D.nu.55.

1 Mediolani Dux,qui habet iura imperii, nõ recognoſcit in ſuo Ducatu ſuperiorem,cęſarique par eſt. In diplom. Ludouici Mariæ,num.3.

1 Mediolani Dux habens iura regalia,& fiſcalia,poteſt omnia in ſuo Ducatu,quę Imperator in vniuerſo orbe, ibi numer.5. quam poteſtatem longiſſima habet ex conſuetudine, num. 6.& de ea diſputare,mundum eſſet reformare,num.7.

1 Mediolani Dux habet ius condendi leges, & eis derogandi, ibidem numer.11 & eius ſtatutis, ordinibus, & decretis ab Imperatore confirmatis per quos non poſſit derogari, num. 92.ad Pręlud.

1 Mediolani Dux pręfertur duci Sabaudię in eundo, & ſedendo, d.diplom.nu.12.

1 Mediolani ſtatuta comprehendunt terras, & loca infeudata,& ſeparata à Ducatu,ſi ibi fuerint publicata,ibid.num.16.Limitando nu.18.

1 Mediolani Ducis dicto aliquem deliquiſſe, quod credi debeat, ſtatutum,vel decretum conditum de anno 1423. fuit declaratum nullum,ad pręlud.num.764.

1 Mediolani Ducatus quid ſit,& quid in eo comprehendatur,c. 2.num.4.

1 Mediolani ſub communi qui non comprehendantur,capit.19. num.24.

1 Mediolanenſes Notarii poſſunt rogare inſtrumẽta in terra Modoetię,& eius diſtrictu, non obſtante eius ſtatuto ex ordine notato,cap.353.num.22.

2 Mediolani extra proteſtationem eſſe, quid importet, in verbo Proteſtationem, pręſenti indice.

2 Mediolani Communis loca vſui publico ſeruanda, & dimittenda,cap.431.

Digitized by Google

I N D E X.

2 Mediolani Communis cauſa impedito quomodo ſuccurratur, cap.439.
2 Mediolani Statuta, per quos, & quomodo manutenenda, cap. 501.
2 Mediolani Communis ſeruitores locus ſtandi in broleto, cap. 432. Et eorum locus vbi nunc mutatus, capitu. eodem, litera C.
2 Mediolani proprium epitetum, alma vrbs, ex cap.61. Idem ex, cap. 62. Hanc vrbem Ludouicus Rex Francorum inclitam appellat in Diplomate, litera C.
2 Mediolani commune ad quas oblationes, & celebrationes prę-cipuè S. Ambroſij tenetur, cap.61.62.& 63.
2 Mediolani Ducem, Rex Ludouicus Francorum Rex, ſedicit, in Diplomate litera B.
2 Mediolani Ciuitatem, & Populum, chariſſimos habuiſſe fatetur Rex Ludouicus, in ſuo Diplomate litera D.
2 Mediolani Dominus ſolus poteſt imponere onera, capit. 238. numero 3.
2 Mediolani Domino, & ex cauſa videri debet vtile, vel neceſſarium ſi commune Mediolani poſſit imponere, & alia, c.238.
2 Mediolani communi pertinentia, per quos quęruntur & inquiruntur & quomodo, cap.186.
2 Mediolani quid ſeruetur circa interuentum ſuperiorum in cō-gregatione decurionum, vide in verbo, Decurionum congregatio, in fine, cap. 3. nu. 2.
2 Mediolani decurionum electio duodecim, a tergo, Vide etiam in verbo, Prouiſionem, præſenti indice, vbi legitur à quo firmentur, & eorum auctoritas, & ſalarium, ibi per totum præcipuè Litera S. & T.
2 Mediolani decuriones conſilij generalis ſunt, nu. 60. Et perpetui, vt in litera A. a tergo, qui ad decurionatum ſunt aſſumendi, & qui prohibiti, Vide in litera D. in verbo, Decuriones, & Decurionatus, ſuis locis.
2 Mediolani Diſtrictus, & Ducatus quid ſit, c. 27. litera C. & pręſenti indice, in verbo, Diſtrictus.
2 Mediolani Statutis Terræ ſuppoſitæ quæ dicantur, c. 44. nu. 3. Et præſenti indice, in verbo, Terræ.
2 Mediolani Domini Prætoris Vicarius, in verbo, Aſſeſſor, & in verbo, Vicarius, præſenti indice, ſuis locis. Alij autem Vicarii quam Mediolani Cremonæ, & Papiæ regulariter non habent aliquam iuriſdictionem in ciuilibus, nec in criminalibus iudicandi, licèt habeant cognoſcendi, capitu.6. numero 2. & 3. Et propter mortem, aut abſentiam Officialium poſſunt cognoſcere, vti delegati à Principe, & non aliter, cap.6. numero 3. Et vbi poſſunt cognoſcere in criminalibus non poſſunt imponere penam vltimi ſupplicij, cap.eod.num.4.
2 Mediolani iuſdicentium iuriſdictio quatenus ſe extendat, ca. 179. num. 12.
2 Mediolani, vel de Mediolano, vel Mediolanenſis, vel ciuis Mediolani, an inter ſe differant, c. 217. nu. 109.
2 Mediolani Communia in præiudicium occultans propalare tenetur Vicario Prouiſionum ſub pœna certo termino, cap.261.
2 Mediolani ſolum, vel pertinens occupans, vel in eo ædificans ſine licentia quid, & qua pœna puniatur, c. 260.
2 Mediolani Communi applicatur pœna contrauenientis, in occupando, vel ædificando in ſolo Communis, cap. 260. Idem in occultâre, & non notificante eidem Communi ſpectantia, ca. 261. Eidem Communi medietas, & altera accuſatori peruenit pœna contrauenientis in conducendis ſimpliciter, vel in emphyteuſin prohibita, cap. 264.
2 Mediolani Communi quædam, & quę locari, & quæ in emphyteuſin concedi prohibentur, ca. 264.
2 Mediolani nundinæ quandoque, cap. 264.
2 Mediolani muri antiqui ciuitatis quibus concedantur, ex cap. 342. & præſenti indice, in verbo, Murus antiquus.
2 Mediolani Dominus eligit Iudicem ſtratarum, ac ſex cum eo. cap. 271. Qui iurant in manibus Vicarij Prouiſionum.
2 Mediolani Prouiſionum officium deputat camparios, & Notarios, ſuper certis Mediolani fluminibus cum ſalario, c. 309 Vbi quæ ſint hæc flumina, & quid etiam ſuper flumine Lābri, c. 310. Et an ſeruari dicatur, ibid. litera A.
2 Mediolani Prouiſionum officium conſtituit Camparium Ticinelli, ſeu Nauigij Magni, deputatus per Ill. Magiſtratum extraordinarium, c. 330. litera A.
2 Mediolani Prouiſionum vicarius cognoſcit de cauſa refectionis muri proprij, vel communis, non tamen priuatiue, quo ad alios Iudices, quia etiam cognoſcit, Mag. Conſultor Cōſulum, cap. 341. circa finem. Imò quo ad vicarium cum extendat eius iuriſdictionem inter priuatos circa has ſeruitutes ſtante ſtatuto prohibente poſſet ſubnecti, cap. 341. nu. 43. litera HH.
2 Mediolanum eſt ciuitas in qua aliæ ciuitates dominij Mediolani confluunt, cap.67.
2 Mediolanum verſus quæ ſicutè ſine vectigalis ſolutione duci permittuntur. cap.67.
2 Mediolanenſe dominium, vt ad ſe pertinere aſſerat Rex Ludouicus litera C. & litera E. quo Iure.
2 Mediolanenſe impediti extra iuriſdictionem qualiter indemnes conſeruentur, cap.441.
2 Melegnanum, cap. 96.
2 Meliacas ſictabilis recedens tenetur dimittere Domino, c. 391.
2 Melioramenta illiquida quando retardent executionem ſententiæ, c. 158. nu. 113. & de prouiſione Senatus, nu. ſeq.
1 Melioramenta in materia retractus quæ dicantur, cap. 413. numero 12. & ſeq.
2 Melioramenta ob finitam generationem non fieri Domini, cap. 409. nu. 271. Et tunc quid ſeruetur, c. 409. nu. 274.
2 Melioramenta in fundo emphyteutico an pręſumatur emphyteutam facere animo donandi, c. 409. nu. 275.
2 Melioramenta ſi Dominus ſoluere recuſet, an emphyteuta poſſit tollere, cap. 409. nume. 276. Et alia circa melioramenta videnda, num. ibi. ſeq.
2 Melioramenta vtilia, & neceſſaria operantur detentionem Rei etiam ſi contractus ſit inualidus, c. 490. nu. 41.
2 Melioramenta probanda per conductorem, cap. 400. numero 10. & 11.
2 Melioramenta ad hoc vt ab emphyteuta, & colono ad modicum tempus facilius repetantur, neceſſaria eſt proteſtatio, quòd euenerit caſus eorum fiendorum, cap. 300. numero 226.
2 Melioramenta in dubio præſumuntur facta à Domino, c. 400. nu. 14. Et pertinent ad eum, ex cuius facto, & induſtria perueniunt, & eius lucro cedunt, c. 400. nu. 309.
1 melioramentorum ratio ſemper habetur in reſtitutione, & æſtimatione rei, cap 417. nu. 697.
2 melioramentum factum ſuper fundo locato, in quem debeat peruenire, fit diſtinctio, c. 400 per totum.
2 melioramentum factum de aliena materia quid, cap. eod. 400. numer. 29.
2 melioramentorum cauſa datur retentio, cap. 400. numero 68. Vbi ſi aliquid videre cupias recurrendum ſit, cauſa melioramentorum præcipuè, capit. 400. Vide etiam in verbo, Ædificans, & in verbo, Emphyteuta, præſenti indice, & cap 400. numer. 154. Et quæ melioramenta dicantur voluptuaria cauſa arborum plantationum quid, cap. eod. num. 210. vſque ad nu. 217. Et in conductore domus facente melioramenta quid, vide plures limitationis à num. 217. vſq; ad num. 220. cap. eod.
2 melioramentorum conſeruationis, quæ, & quales, & quomodo compenſentur, & deducantur late, eo. cap. 400. nu. 51. & omnibus ſeq. tam in proprietario vſufructuario, quam colono longi temporis, vaſallo, & ſimilibus, & nu. 59. 60. & 61. Quæ neceſſaria dicantur.
2 melioramentorum cauſa competit Rei melioratæ retentio, in caſibus, in quibus poteſt deducere, & repetere, c. 400. num. 217. 228. Debenique probari, ibidem, nu. 227.
2 melioramentorum repetitio colono quando non detur, c. 400. num. 299.
2 melioramentorum ratio habenda in æſtimationibus, cap. 400. numer. 314. Vide etiam præſenti indice, in verbo, Aeſtimationibus, quia accomodantur præſenti titulo melioramentorum.
2 melioramentorum materiam quis in ſpecie tractet, cap. 400. num. 1. & ſeq. melioramentorum diſtinctio, cap. eod. num. 3. & 4. Et alijs ſequen. & de expenſis, eod. cap. De alimentis, ibidem, de expenſis factis per grauatum, ibid. & quomodo melioramenta æſtimentur, cap. eod. 400. num. ibi diſtincti.
2 melioramentorum probatio circa quæ conſiſtat, cap. eo. 400. num. 16. & ſeq. præcipue, nu. 19. 20. & 21. Et ſi teſtes in probatione melioramentorum ſint varij, cap. eo. num. 22. Fitque probatio ſummarie, & poteſt fieri in executione ſententiæ, cap. eod. num. 24. Et quid in præiudicium Eccleſiæ, ca. eod. num. 25. Aliqua alia ſupple in verbo, Aedificij appellatione, præſenti indice.
2 meliorare ex natura contractus non tenetur colonus, cap. eod. 400. nume. 9.
2 meliorationes quæ dicantur, c. 400. nu. 43. Vide in verbo, Reparationes, præſenti indice.
2 melioratis in vitibus eſt electione Domini ſoluere expenſas meliorationum, vel permittere auferri, & de quibus intelligitur, cap. 400. num. 206. & 207.

2 melio.

Digitized by Google

I N D E X.

2 Meliores terræ alicuius dicuntur habita conſideratione ad fidem, non ad facultates, cap. 374. num. 4. litera F.
2 Memoria labilis præſumitur, & obliuio ſpacio annorum to. cap. 208.
2 Mendax emphyteuta negando bona emphyteutica, ſi conuincatur quid, cap. 403.
1 Mendax licet alias ſit abſoluendus, in expenſis tamen venit cōdemnandus, cap. 55. num. 42.
1 Mens dat eſſe rei, ad prælud. nu. 130.
1 Mens dicitur anima Statuti, num. 131. & multa alia de hac materia num. ſeq. per totum nu. 145.
1 Menſis de quo in Statuto, c. 75. quibus diebus conſtituatur, c. 75. num. 53.
1 Menſis ſimpliciter prolatus, intelligitur dierum triginta, cap. 430 nu. 7. & cap. 102. num. 69. & 70.
2 Menſis quot diebus conſtituatur in caſu Statuti, cap. 375. nume. 192.
2 Menſura terrarum quando ſit, quod attendatur locus contractus, non rei ſitæ quoad menſuram, cap. 212. nu. 5.
2 Mēſuratio qualiter de diſtātia territorij fiat, cap. 375. nu. 166. Et inter alia quod fiat menſuratio capiendo principium ab ædificiis habitatis, ibid. num. 167. & alia ſeq.
2 Menſurationis expenſæ à partibus communiter fieri debent, etiam quod vna ſola contradicat, cap. 212.
1 Menſuram falſam faciens punitur pœna falſi, cap. 170. nu. 14.
1 Menſuratur res vendita ſecundum menſuram contractus, cap. 171. num. 3.
2 Mercator quis ſit, cap. 451. num. 2. litera C.
2 Mercatores fugitiui qui dicantur, c. 69. nu. 20. Et præſenti indice, in verbo, fugitiui.
2 Mercatores an poſſint poni in æſtimo pro eorū traffico, & exercito, cap. 217. num. 43.
2 Mercatori ſi quando licite pecunia ad lucrandum dari poſſit, cap. 484. num. 3.
2 Mercatoribus, & tranſeuntibus per noſtras partes quod ius fiat, c. 181. Mercatorū cauſa ſimpliciter intelligitur de prouenience à mercatura, c. 181. num. 3.
1 Mercatorum libris quod credatur per diſpoſitionem Statuti generalis, intelligitur de concernentibus eorum artem, ad prælud. num. 765.
1 Mercatorum de quibus cauſis intelligat Statutū hoc, cap. 32. num. 3.
1 Mercatorum cauſarum inſtantia quot dierum vtilium ſit, numero 4.
1 Mercatores poſſunt licite paciſci, quod poſſint percipi tot fructus ex bonis alicuius debitoris loco intereſſe ſuarum pecuniarum, & non computentur in ſortem, ca. 43. nu. 47. & conuenire quoq; poſſunt; ut capiat decem pro centenario pecuniarum ſuarum, num. 48.
1 Mercatores, datiarij, & argētarij publici tenentur, edere libros ſuos ad ſudandam intentionem actoris, cap. 81. nu. 11. 13. & 14. ſed non ſufficit exhibere giornale ſine codice ſi eſt imperfectus, num. 15.
1 Mercator quis dicatur, cap. 416. num. 182.
1 Mercator, vel negociator an dicatur ex vnico actu mercaturæ, vel negociationis, nu. 183.
1 Mercatura quando deroget notabili, cap. 415. nu. 13.
1 Mercatura, & negociatio eſt introducta cauſa publici iuris, & vtilitatis, cap 416. nu. 202.
1 Mercedum cauſæ ſunt ſummariæ, cap. 48. nu. 14. nec ab eis admittitur appellatio, num. 17.
1 Mercedum cauſæ quæ ſint, ibi. num. 15.
1 Mercedes venales an veniant in obligatione generali, c. 254. num. 2.
2 Mercibus in cuſtodiendis belli caſum ſuſcipiens, vide, belli tēpore, præſenti indice.
2 Mercedem operarum, vide, operarum præſenti indice.
2 Meretrices publicæ portent mantellos ſuttanei, c. 473. dicitur tamen hoc non ſeruari.
2 Meretrices de parrochiis Mediolani expellendæ, cap. 507. Et quę ad hoc requirantur, ligatque concubinas, & meretrices clericorum, ibidem, num. 1.
2 Meretrices contra ſemper intelligitur pactum poſitum in inueſtitura, cap 472.
2 Meretrices circa expulſionem ſententia, non obſtante appellatione, mittitur exequutioni, cap. 472. num. 54.
2 Meretricis qualitas, cap. 472. num. 17. 18.
2 Meretricis ad feneſtras, ſi ponatur ſchalæ non habet locum diſpoſitio Statuti id prohibentis eas poni, ad feneſtras mulieris, ſed punitur contrafaciens pœna extraordinaria, cap. 472. num. 21.
2 Meretricis hoſtium frangens cauſa libidinis non tenetur Furti, ſi ea fractura mediante aliquid ſit furatum, licèt teneatur ad damnum, cap. 472. nu. 22.
2 Meretricis coitus de iure ciuili impunibilis, cap. 472. num. 24. & ſeq. limitatur, vide ibi multa alia circa hoc.
2 Meretriciū eſt locus proſtribulis, vide in verbo, bordellum, pręſenti Indice, & in verbo, lupanaria.
1 Meretrix non eſt teſtis idonea, cap. 90. num. 84.
1 Meretrici an poſſit relinqui, cap. 295. num. 57 & ſequ. vbi declaratur, & an concubinæ, vide in eo verbo: & an Statutum prohibens relinqui vxori extendatur etiam ad relicta prędictis perſonis. vide in verb. Statutum prædictum an liget amaſium.
2 Meretrix proprie quæ ſit, cap. 472. num. 4. 5. 6. 7. 8. 15. & 16. & ſi vnius amore capta ſui copiam illi facit, num. 9. ibidem & num. 29.
2 Meretrix quod aliqua ſit quomodo probetur, cap. 472. num. 11. 12. & 13.
2 Meretrix non poteſt filiam meretricem exhæredare, niſi ipſa ſit emendata, c. 472. nu. 20.
2 Meretrix exiſtens in lupanari an poſſit cogi ad venerem, cap. 473. num. 1.
2 Meretrix, & ruffiani non morentur in Broleto, c. 474.
2 Meretrix ad hoc ne poſſit teſtari, cautela, c. 472. num. 32. limitatur tamen, num. ibi. ſeq.
2 meretrix poteſt expelli à vicinia, non tamen ſi cui facit copiā amoris cauſa, cap. 472. num. 43. De meretrice vide cap. 472. & 473. vſque ad cap. 476. incluſiue, & in verbo, Bordellum, & in verbo, lupanaria, & procedit diſpoſitio huius Statuti etiam in emendata, durum tamen ad obtinendum, cap. eod. num. 53.
2 meretrix nupta an poſſit expelli, ibid. cap. 472. num. 45. & alia circa coniugatam, num. ſeq. & nu 48. Quando viro conſentiente, & nu. ſeq.
2 meretrix non poteſt expelli à locante, quia præſumitur locaſſe ad meretricandum, c. 472. nu. 52. vide tamen infra in verbo, meretrices contra, præſenti indice.
2 meretrix an poſſit diſponere de acquiſitis per eam ex turpi quæſtu, cap. 472. nu. 35.
2 meri imperii eſt bannitæ, cap. 19. nu. 24. Idem furcarum erectio, ibi. nu. 25.
2 meri imperii gradus, cap. 19. num. 28.
2 meri imperii eſt tenere aliquos in carceribus, cap. 19. num. 29.
2 meri, & mixti imperii appellatione quæ veniant, cap. 19. nume. 32.
1 merita cauſæ poſſunt cognoſci partibus non opponentibus, ſi prima ſententia veni confirmanda, alias non. cap. 131. num. 487. & de cognitione ſuper meritis cauſæ. vide etiam quatuor num. præcedentibus.
1 merita cauſæ poteſt cognoſcere Iudex appellationis, vbi appellatus ſit proſecutus appellationē deſertam, nu. 488. & an in aliis caſibus poſſit dictus iudex cognoſcere de meritis cauſæ, nu. ſeq.
1 merita propter quæ ad donationem ventum eſt ſunt probanda, c. 265. nu. 13. Limita vbi donatio facta fuerint inter prohibitos, alias ſecus, num. 16.
1 merita niſi probentur, donatio morte non confirmatur, ibid. num. 14.
1 merita debent donationi æquiualere, & donatio reſtringitur ad quantitatem meritorum, ibi. nu. 17.
1 merita num æquiualeant donationi iudicio arbitrij committitur, num. 18.
1 merum, & mixtum imperium præſcribi poteſt, cap. 114. numero 1.
1 merum arbitrium, in verbo, arbitrium, præſenti indice.
2 merū imperium, & mixtū quid dicatur, c. 19. nu. 3. vide etiā in verbo, imperium, præſenti indice, & in c. 54. De iuriſdictione conſulum, nu. 3.
2 merum imperiū quid ſit, c. 19. nu. 3. Et inheret oſſibus principis, ita quod ab eo auelli non poſſit, ibi. nu. 4 Et eſt merū imperium exercēdi cauſas criminales, mixtum autē ciuiles, cap. eod. num. 5.
2 merum, & mixtum imperium tribus modis quis dicitur principaliter habere, prima quando habetur iure proprio, vt imperator, & aliter, vt præſenti Indice, in verbo, imperium.
2 merum imperium, & alia multa ad hoc, vide præſenti Indice, in verbo, Imperium.
2 merum, & mixtum Imperium an habeant ciuitates, cap. 19. num. 23.
2 merum, & mixtum Imperium quę iuriſdictiones Ducatus Mediolani habeant, cap. 96. Et quę limitatum.
2 merum, & mixtum Imperium, an habeant poteſtates noſtri tem-

Digitized by Google

I N D E X.

temporis,c.19 nu.22.& cap.95.litera B.& C.

1 Merum,& mixtum Imperium an habeat ciuitas,cap.19.num. 23. Idem eod.cap.nu.27. Et quælibet vniuerſitas an idem habeat.

2 merum Imperiũ non conceſſum cenſetur conceſſa iuriſdictione ſimpliciter,niſi hoc ſit dictum,cap.19.nu.26.

2 merum Imperium nõ cenſetur conceſſũ,conceſſa plena,& omnimoda iuriſdictione,cap.19.num.33.

2 merum & mixtum imperium cenſetur conceſſum,cõceſſa omnimoda iuriſdictione,cap.eod.19.num.34.Non autem cenſetur ex hoc conceſſa cognitio cauſarum appellationem,vt eod.cap.nu.35.

2 miles ad hoc vt quis dicatur,quæ concurrere debent,c.450. num.15.

2 milites conducere bona non poſſunt,cap.379.num.139.Fallit in domo pro habitatione,& ſuccedente conductori,c.379. num.141.tamen nu.144.Hoc de milite,decurione,& clerico dicitur non eſſe in vſu.

1 miles armatæ militiæ pro debito capi non poteſt,cap.167.nu. 45.ampliando,& limitando tribus nu.ſeq.

1 milliaria quot dentur pro ſingulo die ad comparendum abſẽti,cap.33.num.3.

2 milio,& ſimilibus,quãta pars bonorum per conductores ſeminari poſſit,ſit diſtinctio,c.408.

1 minima res,non tamen vilis; comprehenditur in Statuto de re paterna luenda,cap.417.num.22.& 23.

1 minima res,non comprehenditur in omni diſpoſitione,c.433. num.31.

1 minor contumax comprehenditur ſub diſpoſitione huius Statuti,c.10.num.5.

1 minor,contumax etiam dicitur ſi comparet ſin curatore, ibi. nu.6.& hoc in adulto non in impubere,num.eod.

1 minor quomodo reſtituatur,ſi eius inſtantia ſit perempta defectu tutoris,vel curatoris,num.127.

1 minor,& infans quicquid vident ignorant, ideo nõ poſſunt ſtare in iudicio,cap.34.num.27.

1 minor non ligatur quoad pœnam Statuti,c.84.Vltra ius commune, cap.84.num.1.

1 minor 14.annis quando repellatur à teſtimonio, cap.90.nu. 80.& 81.

1 minor,& pupillus quomodo teneatur compromittere, c.115. nu.71.& ſeq.& abſq; eis tutor, & curator compromittere poſſunt,num.76.

1 minor qui ex neceſſitate huius Statuti compromiſit, quando poſſit petere reſtitutionem in integrum, ibi.nu.77.& 78.

1 minor,ruſticus,& miles licet ſint vere contumaces, appellatio tamen,eis de iure communi non denegatur,capit.142. num.13.

1 minor ſi quis erat tempore locationis factæ, & dein tempore medio locationis factus ſit maior,quodnam tempus debeat ſpectari,utrum poſſit obligari, vel nè, & ſic habile, dicto capit. 167. nume.111. Verum diſtinguitur pro tempore quo erat maior eum teneri,& pro tempore quo erat minor non, num.ſeq.

1 minor reſtituitur in integrum aduerſus pœnam de prohibita exequutione,cap.227.num.1.

1 minor ſi ſit frater poteſt valide ſe obligare pro dote ſororis,c. 278.nu.178.

1 minor maritus, vide præſenti Indice, in verbo, maritus minor.

1 minor vbi poteſt alienare,poteſt etiam donare adhibito conſẽſu curatoris,cap.324.num.150.

1 minor remunerationis cauſa donare poteſt cum Iudicis decreto:& quæ,ibi num.152.& 153.quæ donatio per ingratitudinem reuocari non poteſt, nu.ſeq.

1 minor emancipatus poteſt habere quemlibet curatorem, & ſi pater viuat, cap.326.nu.2.& quomodo Senatus ſuper hoc diſpenſet,num.ſeq.

1 minor qui profeſſus eſt ſe maiorem poſt perfectam ętatẽ habet beneficium reſtitutionis aduerſus per eum geſta intra quadriennium,cap.327.num.1.

1 minor adulta contrahens matrimonium cum pari,poteſt dare immobilia in dotem abſque decreto, capit. 238. nume.101.

1 minor quo caſu poſſit contrahere ſine ſolemnitate huius Statuti,ibi.nu.116.

1 minor quare non poſſit cedere bonis,cap.408.nu.44. Quod declara ut num.ſeq.

1 minor ligatur Statuto de re paterna luenda, capit.417.nume.3.

1 minor non reſtituitur in hoc retractus beneficio, ſi denuncia fuerit tranſmiſſa, ibi.nu.817.ſecus in aliis caſibus,vbi tutor fuerit negligens,num.ſeq.

1 minor ſumma ineſt in maiori,cap.433.num.103.

1 minor alienans ligatur diſpoſitione Statuti de quota,cap.434. num.1.Ampliando nu.69.

1 minor annis 20.licèt maior, 18.ſi aliquid in iudicio confiteatur ante litem conteſtatam,talis confeſſio non tenet,c.452. num.19.

1 minor quibus in caſibus ſolus gerere poteſt, poteſt etiam ſolus conſtituere, & eadem facere per procuratorem, numero 21.

1 minorem ætate legitima poſſe adminiſtrare bona citra eorum alienationem Senatus diſpenſat,num.23.

1 Minor habilitatus ad contrahendum ex ſtatuto,non habilitatur extra territorium; ſecus ſi inhabilitatur perſona ſubdita ad contrahendum, quia inhabilitatur etiam ſi contrahatur etiam extra territorium,num.24.25.& 26.

1 minor annis 25.& maior 20. licèt habilitatus ad contrahendũ ex diſpenſatione huius ſtatuti, cap. 452. non poteſt tamen contrahere de bonis extra territorium,num.27.

1 minor ille ſic habilitatus ad omnes actus, non tamen poteſt alienare ſine decreto,num.28.

1 minor ex ſtatuto habilitatus in ætate annorum 20. non poteſt donare abſque decreto,num 29.

1 minor ſic habilitatus ad Iudicia, & alios contractus, in ætate huius ſtatuti; per hanc habilitantem non cenſetur ſublata reſtitutio in integrum,ibid.nu.30. quod habet locum ſi ſimpliciter ſtatutum loquatur,nu.31.& 32. Ampliando etiam ſi ſtatutum tolleret appellationem, vel nullitatem, vel ius excipiendi,quia dicta reſtitutio ſublata non cenſetur, num. 33.ſicut nec ea ſublata,cenſentur ſublatis aliis remediis,n. 34.Limitando principalem concluſionem quatuor modis, num.ſeq. Quæ reſtitutio in integrum non ſublata, datur ad geſta ante tempus ſublatum per ſtatutum, nu.39. Sed quòd trahatur ad geſta poſt ætatem habilitatam, nu.40 & 41.& ſatis operatur exemplificando,vt ibi num.42. Quę reſtitutio in integrum incipit poſt tempus perfectæ ætatis hic notatæ,& deſinit poſt quadriennium,nu.43.& 44.

1 minor habilitatus ex ſtatuto hoc ad omnes actus, quòd non habilitetur ſaluo quo ad vltimas voluntates ſeruetur ius commune, quomodo intelligatur,d.capit.452. numero 45. 46.47.& 48.

1 minor ſi iurauerit ſe maiorem, quomodo probare poteſt minorem ætatem,ibi.num.88.

1 minor,qui iurauerit ſimpliciter, cum renunciationibus ampliſſimis non contraueniendi, læſus enormiter admittitur remedio reſtitutionis in integrum,ibidem numero 130. Ampliando, numero ſequent. etiam in maiore enormiſſimè læſo.

1 minor impubes,qui non poteſt ducere vxorem, non comprehenditur a ſtatuto de dote facienda, c.454.nu.1.

1 minores,& maiores quomodo ſtatutum liget, ad prælud.num. 535.& ſeq.

1 minores poſſunt banniri,cap.14.nu.17.

1 minorem indefenſum contra ſententia lata etiam interlocutoria nulla eſt,nec in iudicatum tranſit, demptis quibuſdam, ibi.nu.29 30 & 31.Idem ſi ſit lata ad eorum fauorem, nu. 32.quis autem ſit indefenſus,ibid.

1 minores comprehenderentur in diſpoſitione ſtatuti,c.167.niſi de eis eſſet facta exceptio,d.cap.167.num.110.

2 minores ad quæ non teneantur,c.375.nu.196.

2 minores ætate legitima,maiores tamen ſeptem annis in diuiſionibus fructuum inter ruſticos concurrunt in capita, cap. 501.& ibid.num.5.

2 minores annis 25.decuriones eſſe non poſſunt, & maiores annis 55.niſi ex cauſa,ſed dicitur non ſeruari,& an requirantur anni cœpti,vel completi,c.1.num.38.

1 minori,& ruſtico an ſubueniatur per reſtitutionem in integrum aduerſus exceptionem declinatoriam fori, &c.ca.23. nu 40.Ampliando etiam in Eccleſia, & republica in cauſa recuſationis iudicis poſt concluſum in ea,num.eod.

1 minori,& menteeapto datur curator ad litem,c.34. in principio,cum quibus autem ſolennitatibus,num.45.

2 minori, & ciuitati competit reſtitutio in integrum aduerſus conductorem, cap.379.num.136.& in verbo, Reſtitutio, præſenti indice.

1 minoris iuramentum non validat contractum, qui prius iurauerit non facere aliquem contractum,c.453.nu.55.

1 minoris adminiſtrator temere litigans condemnatur in expenſis,non ipſe minor,c.55.nu.55.

1 minores tantum comprehenduntur in hac regula, non Infantes,Puberes,nec Tutores eorum;nec Furioſi, nec eorum Curatores,c.83.nu.1.

1 mi-

I N D E X.

1 Minori tollitur reſtitutio in integrum, ſtante iuramento, ibidem num. 125.
1 minoris actus nullus quando confirmetur iuramento, eodem c.453.num.119.& eo caſu petita abſolutione, actus nullus aliter remanet inualidus,num.120.
1 minorum, mulierum, ac Eccleſiarum, ac ſimilium inſtantiæ peremptæ quomodo reſtaurentur,cap.21.num.126.
1 minorum, & hæreditatum iacentium cauſæ cõmittuntur conſilio ſapientis,c.27.num.54.
1 miſerabiles perſonæ quæ ſint,relinquitur arbitrio Iudicis,ca.47.num.121.& ſeq.
1 miſerabiles perſonæ ex ſui culpa non gaudent priuilegio huius ſtatuti, num.125.
1 miſerabiles perſonæ ſi ſunt oppreſſæ à Iudice temporali, ſeu potentiori priuato, poſſunt adire Iudicem eccleſiaſticum, ibi.num.126.
2 miſerabiles perſonæ ad quæ non teneantur, & quæ ſint,capit.375.num.19.Idem cap.216.num.5.litera I.
2 miſericordiæ locus pius,cap.493.Et in verbo,Piorum locorũ, præſenti Indice.
1 miſſio in poſſeſſionem eſt remedium,quod non datur, vbi cõpetat ordinarium,c.13.nu.3. Et continetur in remedijs iuris,cap.158.num.241.
1 miſſio in poſſeſſionem in actione perſonali, non priuat Dominum poſſeſſione, quin poſſit ſemper recuperare,ibi numero 4.
1 miſſio poſſeſſionis tedialis ex primo Decreto,an faciat rem litigioſam,ita quòd poſſit contra tertium impetrari ſecundũ decretum,cap.14.num.2.
1 miſſionis ius poteſt cedi, ibi num.11. Quia miſſione facta in poſſeſſionem conſtituitur pignus, & hypotheca id fauorem ingredientis,cap.156.num.41.
1 miſſio in poſſeſſionem datur per verba ſtatuti, omnibus iuris remedijs,cap.45.num.30.
1 miſſio in poſſeſſionem bonorum ſit contra contumacem non parentem,c.116.num.156.
1 miſſio in poſſeſſionem,quæ fit virtute ſtatuti,c.278.debet habere præambulam citationem,& partis, & poſſeſſoris,d.c.278.num.274.
1 miſſionem paſſus in perſonali,poteſt recuperare tenutam quandocunque vult,ſatisfaciendo,ibi.num.278.
1 miſſus ex primo,& ſecũdo decreto quando facit fructus ſuos, cap.13.num.13. quod fructus Iudex ordinare poteſt quòd miſſus lucretur ob nimiam contumaciam, num.14.
1 miſſus in poſſeſſione ex primo Decreto, ſi fuerit impeditus habetur pro poſſidente, & ſufficit decretum,ibi num.15. non autem ad inchoandam præſcriptionem,num.ſeq.
1 miſſus ex primo Decreto poteſt alienare,ſi res ſeruari non poteſt,cap.14.num.9. In cæteris quando alienari debeant relinquitur arbitrio Iudicis,num.ſeq.
1 miſſus in poſſeſſionem ſi quis fuerit,poſſeſſore non citato confirmari poteſt,cap.155.num.14.
1 mixtæ,vel anomalæ quæ dicantur exceptiones, capit.23.numero 88.
1 mixti Imperij cauſa committi debet,cap.27.num.44.
1 mixta actio quæ ſit, cap. 68.num.42.& in ea datur vitium litigioſi.
1 mixtæ Actiones quæ ſint, & quid differant à perſonalibus in rem ſcriptis, cap.71.nu.2.& 3.
1 mixti Imperij cauſa in arbitratorem compromitti poteſt cap.115.num.30.
2 mixturæ datium non ponendum, vide in verbo,Datium.
2 mixtum imperium dicitur in ciuilibus,merum, in criminalibus cap.54.nu.3.
2 mixti imperij gradus,c.54.num.4.
2 mixti imperij an ſint cauſæ appellationem, capit.54.numero 6.
1 mobilia quæ dantur filiæ à patre, vide in verb. Cophiui.
1 mobilia poſſunt extrahi per maritum vxore reluctante, licèt ſint inæſtimata,cap.294.num.4.
1 mobilia ſi data fuerint in dotem æſtimata, maritus tenetur ad æſtimationem,etiam quod ad ſolum vſum vxoris conſumpta fuerint, ibi.nu.6. licèt talia non conſiſtant in numero, pondere vel menſura.
1 mobilia in dotem data,& quæ conſiſtunt in numero,pondere, & menſura,licèt,non fuerint ęſtimata, ſi conſumantur maritus tenetur de ipſarum conſumptione,ibi.num.7.
1 mobilia quæ vſu cõſumuntur decennio durare præſumuntur, cap.300.nu.57.
1 mobilis res reputatur vilis,cap.324.num.82.
1 mobilis res pręcioſa cum veniat appellatione immobilium,an veniat in retractu,cap.417.num.47.
2 modicitas multa permittit,alias non permittenda, cap.296. vt in terræ modicitate molinarijs adaquandi, & ideo pro modica ſumma Statuto dicto camparii pro ſumma lib. quatuor, vnde habes hic quod hæc dictio, circa, pro modica habetur,& idem cap.374.num.22.Quod idem de iure communi quando agitur de modica ſumma, cap.eod.num.24.
1 modicum quod eſt, vel paruum nõ compræhenditur in omni diſpoſitione,cap.311.num.20.& cap.433.nu.50.
1 modoetienſes Notarij poſſunt intrare Collegium Mediolani ex ordine,cap.353.num.19.
1 molendina,& naues ligatæ quæ ſunt in Pado,& Ticino, vel ſimilibus fluminibus,an ligentur Statuto de re paterna luenda,cap.417.num.42.
2 molendina ſuper Olonæ flumine non ſunt comprehenſa in prohibitione tenendi cluſas, & obſtacula eo flumine, capit.285.
2 molendini ſedes declaratur quid proprie ſit, capit.240. num.3. Eſt locus, & ſunt veſtigia vbi erat ſitum molendinum.
2 molendini appellatione,æquæ, molæ & alia inſtrumenta cõprehenduntur,cap.240.num.3.
2 molendini ſedes antiqua qualiter ſit priuilegiata, cap.240. per totum,& de molendino recentiori conſtructo ibidem.
2 molendini,vel aquæductus opus qui primo occupauit, quamuis non proceſſerit,dicitur acquiſiuiſſe ius, vt poſſit prohibere alium volẽtem poſtea facere aliud molendinum,cap.240.num.4.
2 molendini,& ædificij in flumine conſtructi, & impetu aquarum collapſi,quanto tempore eius dominium amittatur, & & an ſit penitus deſtructum,vel ne, cap 240.num.24.
2 molendini fictum poteſt augeri,quando adiacentia molendina impetu aquarum, ſunt diſtructa, cap.294.numer.238.
2 molendini conductor non poteſt in præiudicium futuri conductoris minus accipere pro gabella,vel mercede, quam ſolet,cap.381.num.15.
2 molendini conductori ſit remiſſio,ſi flumen mutauit alueum, cap.394.num.338.Etiam ſi conductor ſuſpiciat manutentionem ſteccatorum,& clauſæ, cap.eod.num.359. etiam ſi corruat chaſmate,ibidem,& alia circa molendina videnda, eod. cap.394.num.341.præcipue quod conductori Dominus tenetur dare molendinum inſtructum, & eius refectio pertinet ad locatorem, non ad conductorem,cap.eodem, 394.num.342.
2 molendini conductor promittens locatori molere pro ſe,ac filiis,& familia,non tenetur filijs,ac familię filiorum, c.379. num.235.
2 molendino trium rotarum, ſi quarta augeatur, non propter hoc augetur penſio conductor,cap.394.numer.343.& ſeq.
2 molendini refectio ad quem ſpectet, c.400. num.48.& 49.& quid in vſufructuario,cap.eod.num.50.
2 molendini ad aquas cuſtodiendas iuſdicens molendinorum deputat camparios habentes tamen ius irrigiandi quo tempore,& quid poſſint,cap.241.
2 molendini in hoc propoſito illud verbum.Noceat, de quo c. ibid.240.Intelligitur de minimo nocumento, vbi autem nocumentum non auferat aliquod, vel quia aquã ſit ſufficiens pro ambobus, tunc Dominus antiqui Molandini non poteſt impedire,nec conqueri,c.240.num.20.
2 Molandinis dicitur non fieri præiudicium, ſi pluuiarum tempore quiſque abducat aquas pro irrigatione, etiam tempore prohibito,c.241.in fine.
2 Molandino penitus deſtructo, ſi eius dominus differt, vel negligens ſit in eius refectione, & aquæductione,vel aliter habeat illud pro derelicto per annum,tunc poteſt alius aquam præoccupare, & quodcunque opus in pręiudicium dicti antiqui Molandini facere,& circa hoc an iuuetur, vel ne reſtitutione in integrum, cap.240.nu.21. Quæ tamen concluſio dicitur non procedere, quando in totum Molandinum non fuit deſtructum,eod.c.240.nu.23.
2 Molandino deſtructo poſt conductionem magna impenſa ſpectat ad locatorem, quam ſi conductor faciat repetit, capit.400.num.47.
2 Molandino antiquo præiudiciale, quid intelligatur fieri non poſſe,ex clauſula illa,cap.240.Sic legente, vel aliquid aliud fecerit eod.c.num.17. Idem declaratur clarius,quòd tamen liceant ea,quæ licerent,ſi Molandinum adeſſet, capit. 340. num.34.
2 Molandinorum iura,& priuilegia qui notent auctores, capit.240.In Panibula Rubrica.
2 Molandinorum fauor eſt publicus,cap.241.
2 Molandinorum aliquot abbaſſatio fieri debet per Iudicẽ aquarum ad hoc vt aquæ fluant ad ciuitatem. ca.300. & in verbo,aquarum Iudex.

2 Mo-

Digitized by Google

INDEX.

2 Molandinum habens inferius quando poſſit prohibere ſuperiorem, ne ædificet aliud Molandinum, c.240.nu.15.

2 Molandinum per quod impediatur commodum naturalis curſus, ſcilicet aquæ habentis molandinum inferius, ſuperior vicinus non poteſt facere, c.240.nu.16.

2 Molandinum habens ſuſperius poteſt colligere æstatis tempore, & ſiccitatis aquas pro eius molandino in præiudiciũ inferioris, capit. 240.num.18. Et quomodo hoc limitetur.

2 Molandinum cum quibus onera ſoluat, vide præſenti Indice, in verbo, onera cum quibus, ex cap.236.

2 Molandinum ædificare volens, faciendo cluſam in flumine, nõ põt immittere Tigna, & alia ædificia in ripa vicini eo inuito cap.240.num.5. Idem cap. 241. litera L. in verbo, tutum, & eod cap.241.nu.2.& 3.

2 molandinum quilibet in ſuo facere poteſt, niſi iure permittente poſſit prohiberi ab alio per priuilegium, vel præſcriptionem legitimam, cap.240.nu.6.

2 molandini in alieno non licet facere, nec ſuper aqua aliena, eod.c.240.nu.7.

2 molandinum in flumine publico non nauigabili quilibet facere poteſt, cap.240.nu.8.

2 molandinum locatum alicui, ſi fuerit diſtructum durante locatione, ad quem pertinet eius refectio, locatori ſcilicet, vel conductori, cap.140.num.12.

2 molandinum conducens reficiendum, intelligitur de prima vice, cap.140.num.13.

2 molandinum Commune vbi reficiatur ab vno ex Sociis, altero recuſante velle reficere vel contribuere refectioni, fit in totum reficientibus cap.249.num.14.

2 molendinum habens in flumine publico non deſtructo, ſi vicinus ſuperior fecerit cluſam, vel aliud molendinum propter quod impeditur antiqui molendini ius, qđ poſſit prohiberi per dominum eius, ſi id paſſus fuerit, per longum tẽpus amittit ius prohibendi, cap. 240.num.25.

2 molendinum volens ædificare ſupra, vel infra, in præiudiciũ habentis antiquam ſedem molendini, qua actione poſſit impediri, & prohiberi, cap.240.num.28.& 29.

2 Molendinum, habenti quæ liceant in alueo, inuitis etiam aliis & quibus, cap.241.

2 molendinum venit appellatione domus, in caſu quo agitur de perſonal. captura ex debito, cap.65.num.12.

2 molendinum an ſit prædium ruſticum, vel vrbanum, c.340.num.96.

2 molendinum ſi ſit trium, & duo locent, alius recuſet, tertius tenetur ſtare illorum duorum locationi, niſi tertius vellet in eius tertia parte molere, cap.379.nu.108.

2 molendinum contra conſtruentem datur nunciatio noui operis, c.340.num.50.

2 molendinum indigens refectione conductor non tenetur reſtaurare, ſi tamen reſtauret quid, c.400.nu.44. Et ſi conducat cum pacto reſtaurandi conductor, intelligitur de prima vice, eod.num.45. Si vero ſit promiſſum manutenere quid, eod.cap.num.46.

2 molinarii olonæ debent tenere incaſtra leuata, & hoſticras canalium molendinorum apertas, cap.299. Et quæ pœna puniatur contrafaciens.

2 molinariis licitum eſt adaquare certas Inſuletas, & quo tempore, c.296.

2 molinarius, vide in verbo colonus.

1 monachus victus, quare non condemnetur in expenſis, cap.55.num.74.

1 monachus non poteſt eſſe arbiter, nec arbitrator, cap.115.nu.129.& 158.

1 monachus in præiudicium monaſterij hæreditatem nondum acquiſitam renuntiare poteſt, cap.265.nu.41.

1 monachus, vel clericus pro debito capi non poteſt, cap.167.num.49.

1 monachus in monaſterio incapaci non facit partem in ſucceſſione quoad alios, cap.284.nu.10.13.

1 monachus nõ poteſt conficere Inſtrumentum ſaltem vt valeat, abſq; licentia Abbatis, cap.354.num.4.& 5.

1 monachi, & alii religionem ingreſſi an admittantur ad beneficium retractus, cap.417.nu.171.

1 monachi compræhendantur in Statuto de quota, cap.434.num.101.

1 monaſterium ingreſſus dicitur mortuus ciuiliter, c.284.nu.2. Declaratur vt procedat quo ad Statutum Mediolani, reſpectu incapacium monaſteriorum, nu.ſeq.

1 monaſterium an habeatur loco Filij, ad effectum vt maritus dotem non lucretur, cap.298.nu.48.

2 monetæ ponderationes, & alia ſunt iuriſdictiones Poteſtatis, & Iudicum Mediolani ac Vicarij, & Iudicum prouiſionum cap.51.in fine.

1 monialis dicitur nupta, cap.278.num.211.

1 monitio extraiudicialis non conſtituit quem in mora, c.112.num.23.

2 montis Brianteì vicarius Iuriſdictionem habet cap.96.

1 mora non contrahitur cum minore ſine interpellatione, c.43.num.10.

1 mora commiſſa cum defuncto tranſit in & contra hæredẽ, ibi.nu.12. ſecus in mora committenda, quia requiritur interpellatio, vel hæredis ſcientia, nu.ſeq.

1 mora quibus modis contrahatur, ibi.nu.15.

1 mora mulieris in ſoluenda dote, vide in verb. Lucrum dotis, & augmenti.

1 mora debentis dotem ſoluere marito, debet eſſe regularis, vt quia adſit interpellatio tacita, vel expreſſa, non autem irregularis, eo quia ſuſtinentur per maritũ onera matrimonij, vt ea repreſentet ſecutam fuiſſe ſolutionem, cap.298.num.293.& 298.

1 moram facere non dicitur, qui iudicium ſit paratus accipere, cap.417.num.249.

1 mora quo caſu non poſſit purgari, d. cap.417.numer.808.& ſequen.

2 Morboſum & vitioſum quomodo differant cap.487.num.14.& ſeq.& in verbo vitioſum ibi.num.99.& 100.

2 morboſum eſſe animal plus creditur teſtibus affirmantibus, quam id negantibus, quando ſunt num. æquales, cap.487.num.104.

2 morcſinorum ex familia Mediolani Gabriel. Iuriſconſul. fuit vnus ex Correctoribus Statutorum Mediolani fol. primo, in diplomate.

1 mors qualiter probetur, cap.54.num.2.& cap 84.num.11.

1 mortis probatio per famam quando, & qualiter poſſit fieri, & quando ſufficiat, d.cap.54.num.3.4.5.6.& 10.

1 mortis probandi modus quando vere probanda eſt, ibid.numero 7.

1 mortis ſpecies notantur, ca.97.num.2.& 3.

1 mortem allegans debet eam probare, ibi.nu.8. quæ quomodo probetur, num.9.& plurib. ſeq.

1 mors quando præſumatur, ibi.num.22.23 & 24.

1 mortis in probatione non requiritur partis citatio, num.25.

1 mors ciuilis, & naturalis, quibus caſibus æquiparentur, c.291.num.10.& 11.

1 mortis appellatione venit tam ciuilis quam naturalis, ibid.num.14.

1 mortis cauſa capio quæ ſit, cap.295.num.62.

1 mors vxoris eſt per maritum probanda, ad hoc vt habeat lucrum ſibi delatum a Statuto, cap.298.nu.55.

1 mors violenta æquiparatur naturali, d.cap.298.num.56.& c.291.num.7.& cap.278.num.37.

1 mortem negando alicuius, quando euitet pœnam Statuti, cap.54.num.12.13.& 14.

1 mortuus præſumitur quis, ſi abſuit per quinquennium nulla de eo habita notitia, licet hoc locum nõ habeat quoad cõtrahentem matrimonium per vxorem ipſius abſentis, cap.54.num.8 & 9.

1 mortuus ciuiliter, vide præſenti Indice, in verbo, Monachus.

1 mortuui appellatione venit interfectus, cap.291.nu.7. Et vide præſenti Indice, in verb. Statutum mentionem faciens, & an veniat qui religionem ingreſſus fuit, ibid.nu.8.& cap.298.num.56.

1 mortuus ciuiliter non amittit alimenta, ſed tantum naturaliter, cap.312.num.36.

1 mortuus doctorari non poteſt, cap.414.nu.103.

1 Mos ciuitatis, & loci inſpicitur, cap.314.num.3.

1 mulctæ cauſa non committitur conſilio ſapientis, cap.27.numero 61.

1 mulcta quando per ſententiam irrogatur, & ſententia eſt interlocutoria habens vim diffinitiuæ, nec poteſt reuocari, c.41.num.74.

1 mulier non poteſt dici idonea fideiuſſor, ca.44.nu.29.

1 mulier coniugata litigare volens pro expenſis ſatiſdare tenetur ibi num.38.

1 mulier originaria alibi nupta dicitur non ſubdita, ſed forenſis dici non poteſt, cap.45.num.1.

1 mulier, quæ virum occidit, perdit omnia priuilegia, cap.47.nu.111.

1 mulier habens virum impotentem vel inutilem, æquiparatur viduæ, cap.64.litera A.

1 mulier marito abſente, quando cum eo in communi habitatione ſtare dicatur, ibi.num.2.

1 mulier coniugata, & honeſta in criminalibus per Procuratorẽ

reſpon-

Digitized by Google

reſpondere debet, cap.83.num.10.

I Mulier quibus caſibus admittatur ad teſtimonium, & quibus non, cap.90.num.79.

I Mulier prohibita contrahere ſine conſenſu viri, & propinquorum, ex hoc Statuto litigatur ad compromittendum, cap. 115.num.68.

I Mulier nō poteſt prorogare abſq; prima ſolennitate adhibita ex Statutorum forma, cap.120.num.22.

I Mulier, vbi præciſe per Statutum diſponeretur non poſſet capi, niſi ligaretur alijs Statutis concedentibus capturam ſimplicer, num.26.

I Mulier non poteſt capi ex diſpoſitione ſtatuti, cap.413. ſtantibus verbis ſtatuti huius, d.cap.243.num.27.

I Mulier priorem habens hypothecam, præfertur pro dote ſua habenti ſpecialē ratione rei ſuę, ſiue res ipſa ematur ex propria pecunia, ſiue ex communi, c.168.nu.98.

I mulier quę quęſiuit medio emptionis ex bonis mariti quęſiuiſſe præſumitur, ibi.num.13.

I mulier maritata an præſumatur dotata, quando non conſtat de dote, cap.184.nu.2.

I mulier excluſa per teſtamentum patris, non redit ad ſucceſſionem maſculis deficientibus, ibi.nume.7. Item ſi renunciaſſet hæreditati paternæ, & maternæ, num.8. fallit tamen, vt ibi.num.9.

I mulier facta electione, quod malit dotari, quam ali ab agnato, à quo excluditur, variare non poteſt, c.290.nu.32.

I mulier de Iure communi per tranſitum ad ſecunda vota amittit veſtem funebrem, & alia lauata, c.292.nu.6.

I mulier de Iure communi per tranſitum ad ſecunda vota amittit veſtem funebrem, & alia lucrata, c.292.nu.6.

I mulier per adulterium priuatur dote, & bonis paraphernalibus, cap.298.nu.62.

I mulier habens liberos ſi ex ſtatuto prohibeatur de bonis ſuis diſponere vltra quartam, non tamen propterea impeditur vltra quartam ſecundo viro in dotem dare, & illa talem dotem lucrari, d.cap.298.num.141.

I mulier quam maritus accepit nulla dotis facta mentione non cenſetur omnia ſua bona in dotem dediſſe, ibi.nu.161.

I mulier ſi ſimpliciter bona ſua marito dederit per hęc verba, do tibi bona mea, quòd cenſeatur ea in dotem dediſſe, numero 162.

I mulier committens ſe, & bona ſua marito, cenſetur bona ſua in dotem viro dediſſe, num.163. Declarando tamen ſi marito dos illa ſit condigna, num.ſeq.

I mulier promittens viro bona ſua ſub cauſa incerta, ſub intelligitur cauſa dotis, nu.165.

I mulier & ſi patiatur maritum ſua poſſidere bona, non cenſetur tamen illi in dotem ea dediſſe, nu.166.

I mulier originaria vnius ciuitatis alibi tamen nupta, an comprehendatur, vel ligetur eius ciuitatis ſtatuto, c.300.

I mulier non deſinit eſſe de patris agnatione, c.310.nu.13.

I mulier nupta extra iuriſdictionem dicitur habere duo domicilia, originis ſcilicet, & domicilium viri, cap. 310. numero 49.

I mulier ſi nubat cum hęreditate extra iuriſdictionem, ita quod ex diſpoſitione ſtatuti hęreditas deuoluatur agnatis, vel cognatis, & ij non adſint, an hęreditas deferatur marito, an autem fiſco, vti vacans, ibi.nu.58.& ſeq.

I mulier an in caſu prędicto etiam legitima priuetur, nu.62.

I mulier nubens extra iuriſdictionem ſtante ſtatuto, quòd non poſſit ſic nubere cum hęreditate, alioquin priuetur, nō excluditur à lucro ei prouenienti ex tranſitu eius patris ad ſecūda vota, d.cap.310.nu.63.

I mulier quę ad ſecūda vota tranſiuit, dicitur habere de ſuo vnde ſe alat, ex quo onus eam alendi ad maritum pertinet, niſi & is ſit pauper, cap.312.nu.4.& 5.

I mulier quę victum propriis manibus quęrere poteſt dicitur habere vnde ſe alat, nu.6.

I mulier ſi non habuerit à principio vnde ſe alat, & poſtea ſuperuenerint facultates, an alimenta eidem ab hæredibus mariti pręſtanda ex diſpoſitione ſtatuti eſſent, ibi.nu.8.

I mulier licet fuerit à fratre alita, non propterea liberantur hęredes viri, quia non eſt eorum nomine ſatisfactum, ibidem numero 14.

I mulier de Iure communi licèt habeat patrem diuitem, eſt nihilominus intra Annum luctus ab hęredibus viri alenda, numero 15.

I mulier quomodo poſſit alienare, & donare, cap.324.num.150. & 151.

I mulier ſi ſe obligat ex cauſa depoſiti, & alimentorum, an requiratur ſolennitas huius ſtatuti, c.328.num.20. & 21.& quid in obligatione tacita, nu.22

I mulier quę dedit primo ſecundo etiam viro dediſſe cēſetur expreſſe, & abſq; hac ſolennitate, ibi.nu.23.& 24.

I mulier Mediolanenſis alibi nupta, & contrahens extra territorium en bonis in eo ſitis non ſubiacet huic ſolennitati, num.36. ampliando diuerſimodè quinq; nu.ſeq.

I mulier veſtita habitu virili, vt decipiat ſecum contrahentes, valet contractus abſq; hac ſolennitate factus, nu.42.

I mulier per quæ verba prohibeatur mutuare, vel commodare abſq; hac ſolennitate, ibi.nu.44.

I mulier ſocietatem aliquam abſque hac ſolennitate inire prohibetur, numer.52. licèt etiam compromittere, numero 53. & ſequen.

I mulier abſque hac ſolennitate cedere non poteſt, num.58. nec ei nouationem fieri licèt, num.59.

I mulier an poſſit confiteri, & confeſſionem facere abſque ſolennitate hac, num.61.

I mulier non habente virum, nec agnatos, quid. nu.77.

I mulier prohibetur diuiſionem facere abſque hac ſolennitate licèt ſic factam quandoque Senatus approbet, numero 78. & 79.

I mulier non poteſt vendere, nec alienare rem communem cum alio eidem ſocio abſque ſolennitate huius ſtatuti, ca.328 numer.82.

I mulier eadem ratione non poterit ratificare contractum geſtum per eius negociatorem cum hic ei mulieri dicatur cōtrahere, num.84 & ſeq.

I mulier cum Eccleſia, & Clerico quando ſine hac ſolennitate contrahere poſſit, ibidem nu.86.& 87.

I mulier ſolennitatē hanc ſeruare tenetur in conſtituendo mandatarium, vel Procuratorem ad alienādum, & obligandum, num.88. Vtrum autem mandatarius, & Procurator, vel Tutor, & Curator teneatur contrahere cum eadem ſolennitate, num.89 & ſeq.

I mulier ſi contrahat ratione dotis an requiratur hæc ſolennitas, num.95.

I mulier abſq; hac ſolennitate contrahere poteſt ad pias cauſas, nu.111. licet non poſſit elargire pro elemoſina de rebus dotalibus, & paraphrenalibus, nu. 112.

I mulier poteſt vouere bona ſua Eccleſię abſq; ſolennitas huius ſtatuti, ibi.num.113.

I mulier ſi ſe obliget, vel contrahat pro liberando ſe, & virū ſuū à captiuitate, vel carcere, vel ex alia cauſa neceſſaria, ceſſat ſolennitas hæc, ibidem nu.114. 115.& 117.

I mulier ſi contrahat nomine alieno, ſed non in præiudiciū mulieris non requiritur hæc ſolennitas, nu.118.& 119.

I mulier cum fiſco, & Principe abſque ſolennitate hac contrahere poteſt, nu.124.& etiam cum patre, & filijs, nu.125.& 127. ſed cum fratre, & ſorore & ſeruare tenetur, nu.128. ſed ſi cōtrahat cum filiofamilias ex cauſa mutui, vel aliter, vtrum ea ſeruare habeat, nu.129.

I mulier contrahens cum minore quando ſolennitatem hanc ſeruare debeat, numer.130. quæ an requiratur ſi contrahat cum alia muliere, num.131. & quid ſi cum ſancto homine, num.133.

I mulier in iudicio ſine ſolennitate huius ſtatuti, cap.328. eſſe non poterit etiam ſi nomine alieno experiatur, d.cap.328. num.164.& 165. licet ſecus in tutrice, num.166. ſed ſi ſine ea admiſſa fuerit valet ſententia ad eius fauorem, num.ſeq. Poterit etiam agere in iudicio momentaneæ poſſeſſionis abſque conſenſu adhibendo, nume.170. etiamque officium Iudicis ſine dicto conſenſu adhibendo exercere poterit, numer.eod.

I mulier abſque hac ſolennitate poterit litigare coram arbitro, ibi.nume.171. & extra iudicium poterit exercere officium Procuratoris, num.172.

I mulier ſine ſolennitate hac non poterit conſtituere Procuratorem ad lites, nec iuramentum litis deciſiuum deferre, nu. 173.& 174.

I mulier non poteſt impetrare literas abſq; conſenſu, de quo in præſenti ſtatuto, c.328. vt ibi.nu.177.

I mulier in omnibus actibus voluntariæ iuriſdictionis tenetur ſeruare hanc ſolennitatem, num.178.

I mulier religionem ingredi, & ſe vouere poterit abſq; hac ſolennitate, nu.179. ac ſepulchrum eligere, nu.180.& præſentationem vti patrona Eccleſiæ ſola facere, nu.181.

I mulier executoris officio ſine hac ſolennitate fungi poteſt, numero 182.

I mulier abſq; hac ſolennitate teſtari poteſt, nu.183.

I mulier ſe liberare quando prohibetur abſque hac ſolennitate, ibi.nu.194. 195.& 196.

I mulier ex delicto ſe obligare quomodo poterit abſq; ſolēnitate hac, num.197.& 198.

I mulier

Digitized by Google

INDEX.

1 Mulier ſi ex varijs cauſis ſe obligat, aut plures res vendat, quarum ſingulæ non excedant ſummam librarum decem, an hę ſummæ poſſint coaceruari ad faciendam irritam hanc obligationem, & venditionem abſq; hac ſolennitate, ibi num. 209. & ſeq. tribus.

1 Mulier ſi promittat quinq; pro ſingulo anno, an fiat coaceruatio plurium annorum ad infringendam hanc promiſſionem ſine requiſita ſolennitate factam, nu. 213. & 214.

1 Mulier ſi pro decem rem aliquam vendat abſq; hac ſolennitate, & velit dein agere ad reſciſſionem tanquam læſæ, & probet valere quindecim; quid? num. 215.

1 Mulier ſi ſit minor vltra cõſenſum huius Statuti debet adhiberi authoritas tutoris, vel curatoris, nu. 234.

1 Mulier non poteſt conuenire cum marito, tempore matrimonij, quod eius conſenſus non requiratur ad formam huius Statuti, ibi. num. 272.

1 Mulier ſi contrahat ſine conſenſu mariti, ſi cõmuni opinione exiſtimetur eam non habere maritum, quem tamen habeat, an contractus teneat, ibi. nu. 308. 309. & 314. & quæ ſit hęc communis opinio, nu. 310. & 315.

1 Mulier habens virum, ſi afferat ſe innuptam, nec rem eſſe dotalem, ſi contrahat cum conſenſu agnati, & contrahens ignorat eam habere virum, contractus tenet, ſecus non, eodem cap. 328. num. 311. & 316.

1 Mulier ſi contrahat abſque viri conſenſu ſub prætextu quod ſit abſens, fundans ſe ſuper hoc, tenetur hoc non ſolũ probare, ſed etiam in quo loco habitat, alias præſumitur fuiſſe præſens, ibi. num. 318.

1 Mulier etiã quod maritus ſit penes ſe in multis caſibus poteſt ſine eius conſenſu, contrahere, ſed cum conſenſu agnati, numero 317.

1 Mulier ſola quando aliquis non adeſſet agnatus, contrahere poſſet, niſi ſtatutum hoc daret hanc formam, nu. 376.

1 Mulier vbi Iudicis copia haberi nõ poteſt abſque eo, & abſq; proteſtatione, probando impedimẽtum contrahere poteſt, numero 392.

1 Mulier non peccat mortaliter hunc contractum ſine ſolennitate factum non ſeruans, nu. 405. cum etiam in foro conſcientiæ non teneatur, num. 406. in quo foro vtrum emens retinere poſſit, num. 407. vbi etiam Notarius ſic conficiens contractum pœnam incurrit; Nullitas autem hæc extenditur ad bona extra territorium ſita, num. 409.

1 Mulieris contractus abſq; hac ſolennitate irritus licet annulletur, confeſſio tamen in eo adhibita tenet, nu. 410. & fideiuſſio in eo facta an teneat, nu. 412. cum plurib. ſeq.

1 Mulier licet ex hoc contractu non obligetur; ſibi tamen ſecum contrahentes obligat, nu. 411.

1 Mulier quę contraxit ſine hac ſolennitate ſi ſoluit, poteſt repetere, num. 446.

1 Mulier non ſolum, ſed etiam eius hæres, ſi non conſenſit, nullitatem hanc allegare poteſt, ſi fuerit ſine hac ſolennitate geſtus actus à muliere, num. 447. & 448. Vtrum autem hoc ius tranſeat ad hæredes, vel ſit perſonale, num. ſequenti. Quam etiam allegare poteſt agnatus, non tamen tertius, niſi declaretur a muliere, in cuius fauorem eſt introducta, ibidem numero 457 & 458.

1 Mulier ſola poteſt nullitatem hanc allegare, non autem contrahens cum ea, eum ipſa, ſi velit, poſſit cõtractum validare, num. 450. & ſeq. tribus.

1 Mulier nullitatem hanc decennio lapſo opponere non poteſt, cum poſt decennium omnia ſolenniter acta præſumantur, & conſenſum interueniſſe, num. 454.

1 Mulier ad reſciſſionem huius contractus poteſt criminaliter agere etiam actione ſpolij, nu. 455. & 456.

1 Mulier quæ contraxit abſque hac ſolennitate, ſi paſſa fuerit ſe condemnari; poſt ſententiam opponere poteſt nullitatem hanc, num. 459.

1 Mulier contrahens abſq; conſenſu mariti, & ſic nulliter, poſt mariti mortem non tenetur contractum ſeruare, ſed de nullitate opponere poteſt, num. 460.

1 Mulier ſuccedens alicui ſtatuti huius beneficio non gaudenti, an poſſit annullare actum factum à defuncto abſq; ſolennitate hac, num 461.

1 Mulier non poteſt infringere alienationem per eam factam de re tertij abſq; conſenſu mariti ipſo tertio conſentiente, cui ſucceſſit, d. cap. 328. num. 462.

1 Mulier nõ excluditur à nullitate hac per cridas prouiſionales, quibus non contradicat, num. 464.

1 Mulier an poſſit renunciare huic ſolennitati, & nullitati & partium conſenſus in omittendo an operetur, num. 465. & trib. ſeq.

1 Mulier ſine hac ſolennitate contrahens nulliter, an poſſit dein ſolenniter ratificare contractum illum nullum, numer. 469. & ſeq. per totum, num. 480.

1 Mulier, & maſculus ſi ſe obligent, & ſint duo rei debendi ſine hac ſolennitate, an ſicut reſcinditur obligatio mulieris ſine ea facta reſcindatur obligatio ſimul facta, d. ca. 328. nu. 491. & 492. & ſi ſimul vendiderint, aut emerint, non ſeruata ſolennitate huius ſtatuti, an ſicut non valet emptio, vel venditio mulieris, ita etiam corruat alienatio maſculi, num. 493. & quatuor num. ſeq.

1 Mulier fœnerans abſque hac ſolennitate excuſatur à pęna fœnoris, cum contractus irritetur, num. 499.

1 Mulier ſi alienet bona emphyteutica ſine hac ſolẽnitate, quid? eod. cap. 328. num. 500.

1 Mulier alienans rem nulliter abſque ſolennitate ſi pereat poſtquam fuit tradita in alienationis actu, an periculum ſit mulieris, vel eius, penes quem res aderat, nu. 501.

1 Mulier ſi fecerit mandatum Procuratori ad agendum pro dote ſine ſolennitate de qua hic, & pro alia cauſa ſimili, an mandatum in totum teneat, ibi. nu. 523. & 524.

1 Mulier in vltima voluntate an contractum ſine hac ſolennitate facere poſſit, cap. 329. nu. 2. 3 & 4.

1 Mulier facta locupletior tenetur ex contractu facto ſine ſolennitate huius ſtatuti, c. 329. ibi. nu. 11.

1 mulier quomodo, & quando dicatur facta locupletior, num. 12. 13. & 14.

1 mulier iurans ſe innuptam, & tamen habeat virum, quando teneat contractus per eam factus abſque viri conſenſu, ibid. num. 16. & ſeq.

1 mulier tertij ordinis, & ſi non religioſa non ligatur ſolennitate ſtatutaria quoad conſenſum adhibendum, cap. 328. numero 35.

1 mulier adhibet in contractu ſiue vero, ſiue ſimulato, & ficto cõſenſum à ſtatuto inductum, ibi. nu. 43.

1 mulier quod adhibere debeat ſolennitatem aliquam in aliquo contractu habet locum etiam in quaſi contractu, cap. eod. num. 134.

1 mulier ſi debet contrahere cum certa ſolennitate vſque ad certam ſummam, non habet locum in re inæſtimabili, ibidem nu. 216. quod procedit modo non afferat mulieri damnum, num 217.

1 mulier in bonis conductis, vel acceptis in emphyteuſin nullo exburſato pretio, non præſumitur quæſiuiſſe ex ſubſtantia mariti, ibi. num. 9.

1 mulier cum poſſit cõſtituere Procuratorem ſine ſolennitate in certis caſibus, non poteſt in alijs, nu. 516.

1 mulier nupta vbi poſſit retrahere, an ſola poſſit ius hoc exercere ſinę mariti conſenſu, cap. 417. num. 436. & vtrum maritus poſſit id intentare nomine vxoris, vel ſimpliciter eius nomine, num. 437. Et quid de Procuratore ipſius mariti nomine vxoris, num. 438. & marito ſuccumbente an vxor admittatur, ibidem num. 440.

1 mulier hebrea hic contrahens cedendo comprehenditur à diſpoſitione ſtatuti, c. 451. ſicut & mulier forenſis hic nupta, & cedere volens, d. cap. 451. num. 11. & 12. Non ligatur autem mulier Mediolanenſis extra territorium nupta, & extra eum cedens, etiam de iuribus in eo ſitis, nu. 13.

1 mulier cedens Iura ſua dotalia, poteſt opponere de nullitate huius ceſſionis nulliter factæ, d. ca. 451. nu. 48. etiam ſi adſit iuramentum aſſertorium, num. 49.

1 mulier maior annorum 18 licet minor 25. poteſt aſſumere tutelam, vti actus iudicialis, cap. 452. 16. Imò non aſſumendo incurreret pęnam à Iure communi impoſitam in non acceptantibus tutelam, num. 17.

1 mulier primo nubens cenſetur omnĩa ſua bona in dotem dare, maxime ſi nubat cum pari, c. 455. nu. 3.

1 mulier ſecundo viro in dotem dare cenſetur, quæ primo dedit, num. 4 & 8.

1 mulier poteſt compelli ad dandam dotem viro, qui eam accepit abſque dotis commemoratione, maximè à ſecundo viro, ibi. num. 12.

1 mulier minor non cõprehenditur à ſtatuto diſponente per bona cenſeantur per mulierem in dotem data, nu. 14.

1 mulier non præſumitur dotata, niſi probetur, d. cap 455. numero 47.

2 mulier prohibita alienare non prohibetur renunciare donationem nondum quęſitam, cap 500. num. 50.

2 mulier maritata, & non (quibuſdam ex Principalioribus exceptis, hicque expreſſis) quæ ornamenta portare poſſit ſuper perſona, cap. 450 & 451.

2 mulier nupta extra territorium quid, ca. 180. num. 13. & c. 217. num. 83.

2 mulier nubens extra locum originis non deſinit eſſe ciuis ciuitatis

Digitized by Google

I N D E X.

tatis originis quo ad cõmoda, & honores, & gaudet beneficijs illius ciuitatis dum tamen propter hoc non ſeparetur à ſeruitio viri, cap. 217. num. 83.

2 Mulier an poſſit capi in Domo, cap. 65. num. 57.

2 Mulier quando agnati, & cognati conſentire debent, & quid ſi non habeat agnatos nec cognatos, cap. 500. num. 81. Et in verbo, Vxori, vide etiam in verbo, Cridarum qua ſolennitate fieri debeant renuntiationes, & contradictiones Cridarum per mulieres, vide etiam ſuo loco, conſtitutiones de hoc.

1 Mulierem quæſiuiſſe conſtante matrimonio, vel intra annum luctus actor probare debet, cap. 269. num. 7.

1 Mulierem quæſiuiſſe ex pecunia viri extraneus quilibet etiam intereſſe non prætendens opponere poteſt. d. ca. 269. nu. 51. vide tamen duobus num. ſeq.

1 Mulierem forenſem nuptam, & contrahentem hic comprehendit diſpoſitio huius Statuti, etiam ſi non ſit nupta, ſed habeat ſolum domicilium, & etiam ſi non habeat domicilium, ſed ſolum contrahat, ibidem nu. 26. 27. & 28.

1 Mulierem contra pro eius delicto procedi poteſt, nu. 199.

1 Mulieres in Statutis condendis non interſunt, ad prçlud. nu. 23. Tamen non poſſunt ſe excuſare prætextu eorum ignorantiæ, ibi. num. 520.

1 Mulieres bonæ famæ non poſſunt carcerari, etiam Iure communi inſpecto, cap. 243. num. 11. Ampliando etiam in cauſa fideiuſſionis, numer. 12. Limita tamen principaliter in muliere debitrice filiorum ex cauſa adminiſtratæ tutelæ, numero 13. Extendendo etiam in viro, qui talem mulierem accepit in vxorem non reddita ratione tutelæ, quia & ipſe poterit carcerari, maxime ſi inuentarium non confecit, numero 14. Quæ prima limitatio procedit in muliere, quæ in ſuſceptione tutelæ renunciauit omni legum auxilio, numer. 15. Sed quod non ſufficiat renunciatio generalis, numero 16. Quod autem perſonæ priuilegiatæ ex priuilegio inſerto in corpore iuris, prout ſunt mulieres, non poſſint capi, niſi mulier inhoneſte viuat, numer. 17. Et quod mater tutrix non obſtante renuncia generali omnium priuilegiorum non poſſit conueniri, niſi in quantum facere poteſt, d. numero 17. ad fin. Ideò non poteſt detineri, numero 18. Secundo mulier fugitiua poteſt capi Iure communi inſpecto, non Statuto noſtro, num. 19. Tertio mulier malæ famæ tam de Iure communi, quam ſtatutario poteſt carcerari, nu. 20. Limitatur tamen ſi ſit coniugata, & habitet cum viro, qui ei non præſtet lenocinium, num. 21. 22. & 23. Quarto fœmina poteſt capi pro debito fiſcali, nu. 24. Quinto poteſt etiam capi pro quolibet damno ex quocunque debito prouenien te, eod. cap. 243. num. 25.

2 Mulieres excluſæ ab inteſtato non cenſentur excluſæ ex teſtamento, ſiue à ſecundis tabulis, c. 302. nu. 22.

2 Mulieres excluſæ propter agnatos admittuntur quãdo illi alio impedimento non poſſunt ſuccedere, ibi. nu. 28.

2 Mulieres quæ legitimæ tutelam ſuſceperint, non ligantur hac ſolennitate in contractibus fiendis tutorio nomine, ibi. numero 122.

2 Mulieres ſi per edictum Epiſcopi excõmunicentur, portando Perlas non cenſentur excommunicatæ, ſi omnes portent, ca. 450. num. 26.

2 Mulieres qualiter poſſunt conſentire alienationi bonorum hypothecatorum pro iuribus dotalibus, c. 500. Per totum.

2 Mulieres quot permiſſæ aſſociare mulieres in religionem, vel ad domum ſponſas, vel vxores nullus autem homo laicus, cat, cap. 456. & quæ pœna, & ſi excedatur numerus non dicitur niſi vnum delictum, e eod. nu. 2.

1 Mulieri poſſunt bona, & pecuniæ donari, & dari in dotem, ita quod ea tranſeant in ſecundum virum, quando donatio, aut datio in dotem fiunt ab aliquo dante, aut donante de ſuo proprio, cap. 271. num. 1.

1 Mulieri redeundi ad ſucceſſionẽ, quia maſculus deceſſerit, qui eam excluſerat, datur remedium continuandi in poſſeſſionẽ, cap. 289. num. 6.

1 Mulieri ex quo prohibetur alienare, prohibetur etiam fideiubere, permutare, ac conſtituere pignus abſque hac ſolennitate, num. 45. 46. & 47.

1 Mulieri ſimul modo eſt prohibita alienatio rerum, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, nu. 83.

1 Mulieri vtili in contractu ceſſat hæc ſolennitas, d. cap. 328. nu. 106. Qui contractus non prçſumitur vtilis niſi probetur, nu. 107. Verum autem mulieri credatur quòd contractus ei ſit vtilis, duobus num. ſeq.

1 Mulieri aſſerenti, & iuranti ſe carere agnatis creditur, d. capit. 328. numer. 361. & 362. Et ſi hoc non atteſtetur, vel iuret, quid? num. 363. & ſeq.

2 Mulieri pragmatica prohibens rei portationem ſub pœna ſi inuenta fuerit, ſi portet, & non inueniatur non puniatur, cap. 459. num. 22.

1 Mulieribus in religioſis quomodo ſileat diſpoſitio huiuſmet ſtatuti, num. 34.

1 Mulieris tranſactio niſi ſit ei vtilis abſq; hac ſolennitate non tenet, d. cap. 328. num. 50. & 51.

1 Mulieris abſq; hac ſolennitate non poteſt fieri receptio pecuniarum à debitore, num. 60.

1 Mulieris in donatione quomodo maritus, vel agnatus iurare poterunt, quòd cedat ad eius mulieris vtilitatem, cum donatio ſit diſſipatio, & conſentientes argui poſſent de periurio, eodem cap. 328. nu. 75.

1 Mulieris donatio omiſſa hac ſolennitate, an ſuppleatur per iuramentum, cum tractetur de præiudicio tertij, ibi. nu. 76.

1 Mulieris prohibita eſt conſtitutio ſeruitutis, vel liberatio eius abſq; hac ſolennitate, nec etiam nõ vtenda amittere poteſt, num. 80. & 81.

1 Mulieris pactum de retrouendendo ſine hac ſolennitate quando teneat, num. 110.

1 Mulieris contractus abſque ſolennitate factus verum firmetur iuramento, d. cap. 328. num. 422. & ſeq. per totum num. 444. vbi late.

1 Mulieris contractus talis validatur, ſi promiſerit etiam parte abſente ſe in veritate non contrauenturam, nu. 445.

1 Mulieris nomine contrahens abſq; ſolennitate huius ſtatuti, ſi dein ei ſuccedat, non poteſt per hunc defectum infringere talem contractum, num. 463.

1 Mulieris ex contractu abſq; ſolennitate inito non transfertur aliquod dominium, num. 481. & verum transfertur poſſeſſio rei ſic nulliter alienatæ, nu. 482. Ampliando late, & declarãdo per totum, num. 489.

1 Mulieris rei emptor abſque hac ſolennitate non poteſt retinere rem ipſa ratione melioramentorum factorum, nu. 490.

1 Mulieris contractus vltra certam ſummam ſi non valet abſque quadam ſolennitate, tenet ſine ea vſque ad dictam ſummam, ſi tamen ſumma ſit diuidua, ibidem numer. 207. & ſeq.

1 Mulieris contractus annullato ob ſolennitatem ſtatuti non ſeruatam, annullatur conſtitutũ, prçcarium, & cętera in inſtrumenta contenta, eod. cap. 328. nu. 401.

1 Mulieri non poteſt fieri denuncia, quin tranſmittatur viro ſimul, vel eius agnato in defectum viri, nũ. 175. Nec ei fieri prçcepium appellatum quarentigiatum, nu. ſeq.

1 Mulieri immobilia alienando requiritur Iudicis decretum, numero 235.

1 Mulieris contractus eſt conditionalis, d. cap. 324 nu. 270.

1 Mulieris in contractu cum clerico per Iudicem Eccleſiaſticum authoritas interponi debet, ibi. nu. 392.

1 Mulieris contractus ſine ſolennitate huius ſtatuti c. nu. 328. nõ tenet, ibi. nu. 399 & annullatur ipſo iure ob clauſulã irritantem, nu. 400. Secus ſi contractus declaretur inutilis, nu. ſeq. quæ annullatio habet locũ ſi petatur ab ea muliere, vel eius hærede, in cuius fauorem annullatur, & ſi adeſſet clauſula, ipſo iure, num. 403. & taliter annullatur, vt nec mulier naturaliter obligetur, num. 404.

2 Mulieris ad cõſenſus aliqua notatu digna, c. 500. n. 1 vſq; ad 13. vbi notatur quòd licet mulier iuret non conſentire, ꝗ tamẽ poſſit conſentire, & ſic iuramentum primum eſt ineficax, ca. eod. num. 13.

1 Mulieri quã vult conſentire alienationi bonorũ hypothecatorũ pro eius dote quę ſolennitates requiruntur, ibi. nu. 16.

1 Mulieris priuilegium pro iuribus dotalibus tranſit in ceſſionariũ, qđ pro dote repetenda fideicõmiſſa firmentur, ibi. nu. 21.

2 Mulieri celebratus contractus ſi ſit damnoſus & quod in eo celebrando fuerint ſeruatur ſolennitates ſtatutarię poteſt reſcindi medio reſtitutionis in integrum, num. 41.

1 Mulieris iuramentũ contractũ non validat, quę prius iurauit non fuere aliquem contractum, c. 453. nu. 55.

1 Mulieri qui dedit expreſſe bona ſua in dotem vltra vires Patrimonij ſubuenitur, ibidem nu. 10.

1 Mulieris bona quæ cenſentur ipſo iure in dotem data, etiam quod expreſſe non dentur ex ſtatuto non ligatur mulier minor nubens, d. cap. 455. num. 11.

1 Mulierum quibus in contractibus in defectum conſenſus mariti, vel agnati adhibetur authoritas Iudicis, ibi. nu. 34.

1 Mulierum quibus in contractibus non requirantur ſolennitates ſtatutariæ, num. 42.

1 Multa conceduntur propter periculum imminens, cap. 400. num. 5. & 6.

m 2 Munera

Digitized by Google

a monera ſponſis, & maritis, & attinentibus, quæ prohibita. ca. 453. & 455.

a munus, & domum quid differant. capit. 455. numero 1. littera I.

a Muri condominus ſi velit cedere ſuę portioni non liberatur à ſolutione medietatis debitæ ex cap. 342. nu. 17.

a muri in ſolutione quæ habeatur differentia, ſi ſit proprius pleno iure, ſolutio ei ſit medietatis in totum, ſin autem ſit emphyteoticus pro dimidia ſit domino directi, & pro alia dimidia emphyteotæ, cap. 337. num. 20. littera R. & in muri ſolutione ſit diſtinctio, cap. 342. nu. 39. & c. eo. nu. 41. ſi vicinus vteretur tantum muri parte, ſit ſolutio dimidię totius, eiſdem cap. & nu. & cap. 342. nu. 71. Vbi etiam ſi fuerit emphyteoticus.

a muri ſoluendi obligatio de qua, c. 339. non tranſit contra ſingularem ſucceſſorem, cap. eod. num. 42.

a muri ſoluendi, de quo cap. 335. Si caueretur fiendam depoſitionem in caſu reſiſtentiæ, de quò ſufficeret ſola oblatio ſine depoſitione, c. eod. num. 43.

a muri æſtimatio, de qua c. 335. qualiter fienda ex eo ſtatuto, & de iure communi, cap. eod. num. 46. & 48.

a muri refectioni non tenetur contribuere vicinus, qui habet ius ſeruitutis in muro refecto, vel reficiendo, cum ad illas teneatur in totum Dominus muri ſeruientis, c. 341. numer. 37. niſi Dominus Parietis ſeruientis velit parietis iuri cedere, c. eod. num. 38. & vſque ad quam altiationem licet, ſcilicet vſque ad quo brachia, vbi etiam de muris inter hortos, quid.

a muri ſocius vicinus quando contribuere teneatur, c. 335. nu. 56. & quando reficere volens teneatur ſuis expenſis in totum, cap. eodem. num. 57. & ratio quare, capit. eod. 335. numero 59.

a muri de nouo conſtruendi inter curtem, & curtem ex ſtatuto aliqua declar. c. 335. nu. 62. littera XX. vide etiam, c. 342. per totum, præcipue, nu. 33. & prohibitio ædificandi murũ inter curtem, & curtem vltra menſuram an valeat, vide ca. 342. nu. 21. 22. & 23.

a muri, ſeu parietis proprii, & etiam communis refectio qualiter poſſit fieri, cap. 341. Et quòd poſſit iri in domum vicini ea refectionis cauſa, idem de iure communi, cap. 341. num. 16. & 17. Eſtque Iudex Mag. Vicarius Prouiſionum, vel vnus ex Mag. Conſultoribus Iuſtitię an indigeat murus refectione, c. eod. circa finem.

a muri communis refectio in dubio præſumitur fieri nomine communi, c. 341. nu. 26.

a muro in communi inuito ſocio nil licet, c. 335. nu. 21. poteſt tamen vicinus, c. eo nu. 23. ſtante præcipue, c. 335. ſi contingat, & eod. cap. nu. 9. & ſeq. præcipue 11. 12. vſque in 18. & nu. 21. an liceat ædificare, diſtinguitur, & quòd poſſit, ibidem dum velit ſocius omnem murum eſſe communem, nõ tamen in muro communi, vbi ſit ſeruitus, & aliis caſibus ibi expreſſis, num. 24. 25. 26. & 27. Intellige quòd in muris inter curtem, & curtem non poſſit ædificari, nec infra, cap. 335. nu. 28. nec in muro, qui haberet ſtillicidium, vt eod. cap. 335. num. 38.

a muro in proprio reficiendo quis non cogitur, prout in communi, maxime ſi murus ſit in totum deſtructus, c. 340 nu. 1. Sed ſi non ſit in totum deſtructus, etiam ſi ſit proprius, poteſt cogere Curator ciuitatis actione damni infecti, & ſuccurritur indemnitati tranſeuntium, c. 341. num. 2. Poteſtq; cogere ad deſtruendum totum illum murum, cap. eod. nu. 3. Et ſi domus Dominus non habet modũ, ſuccurrit Reſp. & compenſat de fructibus, ſeu vſuris domus, cogitur etiam muri Dominus ad refectionem, quãdo inclinat per pedem in domum vicini, vel in alium locum vicini, & eo caſu poteſt petere cautionem de damno infecto, c. 341. num. 6. Poteſtque hãc refectionem facere tutor nomine pupilli, eod. cap. num. 8.

a muro in proprio vicini ſi alter vicinus velit imponere de iure communi non poteſt, & ſic contra diſpoſitionem, cap. 335. vt ibidem, num. 36. Imò poteſt tollere propria auctoritate ſi quid imponitur, & ſi quid ſuper ędificatur, ſit Domini muri, cap. eod. num. 38. Quòd autem dicitur licere ex ſtatuto infigere, & ſuper ædificare intelligitur ſi talis murus de quo ſtatutum dicit ſit in frontiſpicio vt ſupra, non in muro alienius, qui haberet ſtillicidium, quia tunc non licet, eod. c. nu. 39.

a muro communi quando licet affigere tigna, intelligitur tam de iure communi, quam ex ſtatuto, cap. 335. nu. 49. quod murus ſit ſufficiens, vt ibidem, & cap. 342. num. 32.

a muro ſuper alieno ædificans ędificatum remanet muri Domino. capit. 335. num. 58. & in cap. 342. nume 36. & ſequen. littera D.

a muro quòd vicinus poſſit infigere, de quo cap. 335. quomodo intelligitur, eod. cap. num. 61. littera GG.

a muro ſuper communi ædificare volenti quid ſtatutum, cap. 335.

a murum communem vicinus ſi altius tollere velit, an alter ſocius poſſit cogi ad aliquas expenſas, eo actu, vel poſt, ſi velit vti muro eleuato, cap. 341. num. 39.

a murorum in refectione communium cogũtur Clericus, & Eccleſia, cap. 341. num. 28. & 342. nu. 2. Et forenſes & habentes Mediolani domos ligantur, cap. 342. numero 4. & numero 26 & 27. vide in verbo, curtem inter, & curtem, alia pręſenti Indice, notata & quãdo adeſt ædificium tunc ſemper pręſumitur ad fuiſſe ædificium, cap. eod. num. 31. & 41. Et quòd inter curtem non liceat muro intermediante ædificare, cap. 341. num. 68.

a murus communis an de iure communi poſſit altius tolli, & ſuperædificari, c. 342. nu. 19.

a murus proprius, vel communis quando dicatur, cap. 348. numero 4.

a murus communis cuius expenſis reficiatur de iure communi, & ſtatuto, c. 335. num. 29.

a murus communis ſi per vnum ſocium alienetur, an ad eius expenſas pro dimidia teneatur ſocius; ſi velit eo vti altiato, cap. 335. num. 30. & cap. 341. num. 37. Et ſoluens ſi & ipſe altiauerit, idem dicendum ibidem, & ſi ille vicinus nollet recipere pretium, tunc facta oblatione, & depoſitione murus ſit communis, c. 342. num. 38. Et poterit ſuper eo ædificare.

a murus remanet communis vendita vna ex duabus domibus contiguis venditoris ad onera permanentia ſuſtinendum, c. 341. num. 20.

a murus patiente vicino ſi eleuetur, vel quid ſimile, tunc patiens non agit ad demolitionem, ſed ad pretium, & intereſſe, ex c. 342. Et ex conſuetudine ibidem, num. 44. & alia ad hoc propoſitum, ibidem.

a murus eleuatus in dubio, cuius expenſis præſumatur eleuatus c. 335. num. 31.

a murus communis, prout eſt res communis, ad reficiendũ quando non cogitur quiſpiam, c. 341. num. 22. niſi ruinam minetur, vel ſit dedecori vrbi.

a murus proprius, vel communis qualiter cognoſcatur, ca. 335. num. 32. & poſſeſſio.

a muri poſſeſſio arguit eum eſſe poſſidentis, nu. 33. ibid. & feneſtellæ paruæ penetrantes deſignant murum eius eſſe, à cuius latere ſunt feneſtræ, c. 335. nu. 34.

a murus communis dicitur pro diuiſo, c. 335. nu. 34.

a murus communis dicitur pro diuiſo, & pro indiuiſo, ca. 335. num. 2. & in verbo, Communis, vide alia pręſenti indice, & quomodo pro diuiſo, & pro indiuiſo dicatur communis, & quod ſit communis, vel proprius, qualiter cognoſcatur, ca. 341. num. 18. & 19.

a murus de iure communi quando dicatur idoneus, & non mereri refectionem, cap. 341. nume. 41. Et ideo notandum, in eo qui vult imponere maiora onera, quam murus communis poſſit ferre, adeo quod opus ſit refectione, & meliori fundamento, quia poteſt compellere vicinum ad eius muri refectionem, ſi ille murus eſt deſtinatus ad illa onera ferenda, cap. 341. num. 41. Quod non eſt in muro proprio alterius, quia alter vicinus volens eo vti vbi non ſit ſufficiens, reficit eius expenſa, & tamen ſit communis, ca. 341. eod. num. 43.

a murus, paries, maceries, quid inter ſe differant, ca. 339. num. 1. litera C. & cap. 335. Paries ſiue murus, litera A. & ca. 335. num 1. vide pręſenti indice, in verbo, Paries.

a murus ligneus ad eluſionem ſtatuti non admittitur, cap. 342. num 76. & 77.

a murus eleuatus iuxta diſpoſitionem, cap. 342. Si reperiatur diuerſo tempore eleuatus vltra menſuram primam & ignoratur cuius expenſis, dicendum quod ſi ſeruit alicui eorum, quod in ea parte ſit expenſis eius, cap. eod. num. 18. Si vero nemo vicinorum habet aliquid appodiatum, quid. cap. & num. eiſdem.

a murus antiquus ciuitatis Mediolani conceditur habenti domum vicinam, cap. 343. Quid ſi vnus habeat domum ab vna parte, alter habeat prædium, cuius erit murus conceſſus, dic habentis domum, & ſi neuter domum habeat, ſed pręedia, vide eod. cap. litera D. in habentem domum vt ſupra, quid non liceat, ca. 344. & relaxorum aquę, & ſtillicidij, cap. eod.

Digitized by Google

I N D E X.

2 Mutuans pecuniam ad aliquid emendum præfertur cæteris, cap.390.num.30 & 38.
1 Mutis datur curator ad litem,cap.34.num.3. In cuius inſtrumento non poteſt Notarius apponere ſtipulationem eum non poſſit loqui,cap.330.num.76.
1 Mutus aut Surdus,vel Cechus audebat admitti in collegio,ca. 414.num.121.
1 Mutui confeſſati inſtrumenta habent vim naturalis mutui ſicut ſi lata eſſet ſententia, vbi inſtrumenta confeſſionata ex ſtatuto habeant vim ſententiæ,c.42.nu.140.
1 Mutui actio eſt ſtricti iuris,num.67.cap.43.
1 Mutuum dans nihil debet recipere, ibi.nu.68.
2 Mutuata vtrum comprehēdantur in liberatione generali facta conductori per locatorem,c.387.nu.28.

N

1 NAtalium reſtitutio quæ dicatur, cap.456 nu.25.
2 Natura oneris per conſuetudinē non immutatur,c.222. vide etiam præſenti indice, in verbo,Onus ſalis.
2 Natura acceſſorij mutatur quandoque in principali,c.342.nu. 76.& in verbo, Acceſſorium, præſenti indice.
1 Naturalis non cenſetur comprehenſus in ſtatuto mentionem faciente de patre,aut filio,vel huiuſmodi in materia ſucceſſionis,cap.305.num.15.
1 Naturalis tantum quis dicatur,c.456.ſub nu.25.
1 Natus in ſeptimo, aut octauo menſe, Vide præſenti indice, in verb. Deceſſiſſe eum filijs; & in verb. Statutum prædictum dum excipit.
2 Natus in relegatione non prohibetur eſſe decurio, cap.1.numero 46
1 Natus ex ciue in villa, vel comitatu an poſſit dici ciuis,c.217. num.95.
2 Natus,vide aliqua in verbo,Originarius.
2 Nauicularij prohibentur eſſe decuriones, capitu. 1. numero 39.
2 Nauigij aquę continue fluere debent ad ciuitatem Mediolani, & aliorum fluminum ibi expreſſorum, cap.280. Vide præſenti indice,in verbo, Aquæ.
2 Nauigium quod nunc magnum dicitur Mediolanum ex lacu Verbano, ſeu vrbano, ſeu maximo deſcendit, Ticinellum prius dicebatur, vide in verbo, Ticinelli, præſenti indice.
2 Nanis etiam venit appellatione domus in priuilegio capturæ pro debito,c.65.num.13.
2 Nauis locatori,vide locatori, præſenti indice.
2 Neceſſaria æſtatis tempore non euacuanda ſine licentia, cap. 268. Et quando abſque licentia poſſint, ibidem & quid pro huiuſmodi licentijs, vide in verbo, Immunditiarum.
1 Neceſſariæ cauſæ quæ dicantur,cap.318.num.13.& cap.416. numero 47.
1 Negans narrata prout narrantur eſſe vera, non dicitur negare, vt incurrat pœnam comminatam ab hoc ſtatuto,c.84.nu.3. Qua etiam non punitur ineptè negans,nu.8.
1 Negans ſcripturam propriam punitur pœna dupli,nu. 15.
1 Negans fideiuſſiſſe priuatur beneficio fideiuſſionis, nu. 16
1 Negantem lata ſententia in principali cauſa, in qua negans fuit abſolutus; non licet Iudici amplius in hac pœna condemnare, numero 17. & 18. In qua condemnatione fienda requiritur ſententia condemnatoria eiuſdem Iudicis,numero 19.
1 Negantem contra poteſt iurari in litem,nu. 2.
2 Negantis propriam ſcripturam pœna, cap.195. Poteſtque talis negans compelli ad ſcribendum, vt fiat comparatio literarum,c.eod.num.10.
1 Negatio generalis non comprehenditur, ſi quis negauerit narrata prout narrantur, cap.54.nu.1.
1 Negationem incontinenti reuocans (quod fieri poteſt) euitat pœnam huius ſtatuti,cap.84.num.4 & 5.Idem ſi eam reuocet antequam teſtes examinentur à ponente,vel interrogante,num.6.
1 Negationis huius ad pœnam non tenetur fideiuſſor iudicatum ſolui,ibi.num.20.
1 Negatiua præpoſita verbo, Poteſt, tollit omnem Potentiam, & inducit neceſſitatem,& cum reſiſtat actui à principio,impedit ciuilem,aut naturalem actionem oriri,cap.142.nu.1. cap.300.num.13.& cap.305.num.4 & 5.Vide alia infra, in verb. Non poſſit.
2 Negatiua iuncta verbo cuius efficaciæ ſit, capit.172. litera B. Ipſa etiam negatiua inducit formam, cui non renuntiatur, cap.eod.litera B.
2 Negatiua quando non inducat neceſſitatem, & omnimodam reſiſtentiam, cap.375.nu.173.
1 Negatiuæ hæ, non duret, nec durare poſſit, nec debeat, præpoſitæ inducunt neceſſitatem, & formam, capitu.11.numero 31. Et per hæc verba partes non poſſunt renunciare diſpoſitioni huius ſtatuti, nec etiam cum iuramento, numer. 32 & 33.
1 Negatiuæ per eum reuocari poteſt ad cuius beneficium facta eſt,d.num.33.
2 Negatiuæ verbum præcedens,quanta vis,vt non poſſit,c.490. numero 16.
2 Negligens officialis, vide in verbo, Officialis negligens, præſenti indice,& in cap.40.nu.22. & negligentia qualiter probetur,cap.eod.nu.23.
2 Negligentia non ſyndicantur noſtris temporibus officiales,ca. 40 num.20.
1 Negociare publicè quando quis dicatur, capit. 416. numero 189.
2 Negotiationes, & negotiatores quod tutè poſſint duci ad ciuitatem Mediolani,c.66.
2 Negotiationes quædam in ſpecie expreſſæ victualiaque, quæ ſecure verſus ciuitatem Mediolani ducantur, c.67.
1 Negociationis qualitas an debeat per eum probari, qui in ea ſe fundat,ibi.num. 186.& 187.
1 Negotiationis nomine in ſtatuto hoc de filio familias, de qua intelligatur, ibidem num. 197.
1 Negotiationis cauſa,vel mercaturæ an quis contrahere præſumatur in dubio,num. 198.
1 Negotiator quis, & quis veniat appellatione negotiatoris, d. cap.416.num.180.
1 Negotiator, Mercator, & Artifex quomodo differant, numero 181.
2 Negotiator quis ſit, cap.439.litera A.
2 Negotiatori,& perſonæ ciuitatis, vel Ducatus Mediolani cauſa impedito quomodo ſuccurrendum,c.439.
2 Negotiatores foraſterij qui Mediolani ſtare non poſſint, cap. 440.
1 Negotiorum geſtor repellitur à teſtamento ferendo, capit. 90. numero 58.
2 Nemo dictio quid ſignificet,c.290.litera A.
1 Nepos concurrit cum patruo in caſibus à iure permiſſis,ſtante ſtatuto excluſiuo,c 278.nu.108.
1 Nepos ad fideicommiſſum eo maximè in caſu concurrit cum patruo,quando ſi non cōcurreret patruus, qui venit ex ſubſtitutione aſcendentis eſſet melioris conditionis, quam nepos;& ſtatutum prohibeat aſcendentes meliorare conditionem deſcendentium,c.305.nu.44.
1 Nepos ex filio legitimato dicitur legitimus, cap.456.numero 116.
1 Nepotes ex fratre admittuntur æqualiter ad ſucceſſionem patri cum auo materno, cap. 287.nu.27.
1 Nepotis appellatione in ſtatuto venit filius filij non filius fratris,c.287.nu.4.contrarium ad prælud.nu. 467.
1 Nepos plus non conſequitur ex dote auiæ,quæ ad ſecunda vota migrauit,quam habiturus fuiſſet eius pater ſi viueret, ca. 298.in fin.
1 Nepotes veniunt liberorum appellatione,ac etiam filiorum, nomine. cap. 300.nu. 54.& ſeq.
1 Neptis concurrit cum amita inſtitutis proximioribus, capitu. 290. nume.10 Vide etiam in verb.Statutum ſi præferat proximiores.
1 Nepti traditum ab auo pro dote non eſt aſcribendum filiæ,& matri dictæ neptis,ita vt ipſe cenſeatur meliorata,cap.306. numero 13.
2 Nigrum ſtatuti quid,vide c.173.nu 2.& ſeq.
2 Niron flumen habet cluſam pontis archetti, de qua, cap.312. Quam cluſam manutenere, & reficere quis teneatur,eod.c. Et præſenti indice,in verbo, Archetti.
2 Nironis in aquis prope ciuitatem Mediolani linum non adaquandum,cap.319.
2 Nironis fluminis aquæ continue fluere debēt ad ciuitatem Mediolani,c.280. Et præſenti indice,in verbo, Aquæ.
2 Nironis aqua non deriuanda,niſi certis horis Dominicæ diei & aliarum feſtiuitatum, & prout in ſtatutis aquæ Olonæ cap.313.
2 Nironis aquam deriuantis pœna,ca.314. Niſi habeat ſneaſtiū ſchiaſſatum. Quod ego intelligo non ſimolum.
2 Nironis lectum occludentis pœna,c.315. Dicitur etiam fauore dealbatorum fuſtaneorum eſſe,c.eod.ibi glo.
2 Nironis lectus tenendus ſpaciatus, & ampliatus, cap.216. Ad menſuram quæ dicitur data ad Sanctam Trinitatem P.C. Mediolani.

Digitized by Google

INDEX.

2 Nironis aqua alta in lecto per medium bracchium debet manutenceri, cap. 317.

2 Nironis de aqua per quemlibet habendus forator, c. 318.

2 Nironis in aquis contra Staroта facientes Iudex aquarum perſonaliter, cum campario, vel ſine ire tenetur ad quærendũ, cap. 320.

2 Nironis camparius punitur per Iudicem aquarum ſeditus camparius permittit deriuari de ea aqua fraudulose, cap. 321.

2 Nironis in flumine molendina exiſtentia coadæquanda, & moderanda, cap. 322.

2 Nironis aquam ad ciuitatem Mediolani libere decurrere facit Iudex aquarum, & camparius, c. 323.

2 Nironis in flumen decurrunt aqua pubigera, item aqua rouerſella, prouiderique debet ne alio defluant, c. 323.

2 Nironis aquæ camparij quos accuſent coram Iudice aquarũ, & quæ fides eis detur, c. 324.

2 Nironis aquæ per dealbatores & acciarios quomodo de lecto extrahendæ, & quando etiam ipſi dealbatores accuſantur, cap. 326.

2 Nironis aquarum, & pontis archetti occaſione recuſantis expenſarum ſuam partem ſubire pœna, c. 327.

1 Nobiles difficulter patiuntur, quod nomina ſua ſcribantur ſuper inſtrumentis, c. 330. nu. 81.

1 Nobiles magni dicuntur habentes merum, & mixtum imperium, ibi. num. 55.

2 Nobiles, ac ciues banniti an deſinant eſſe ciues, capitu. 217. num. 100.

2 Nobiles, vel ciues ad quæ onera non teneantur, c. 226. & præſenti indice, in verbo, ciues, & in verbo, Onera quæ.

2 Nobilibus ruri habitantibus ſolet Illuſt. Magiſtratus ordinarius Mediolani concedere literas, vt non ſoluant cum ruralibus, cap. 230. num. 4.

1 Nobilis bonis cedere poteſt, & tamen nobilitatem non amittit, cap. 408. num. 11.

1 Nobilis quis dicatur, cap. 414. num. 52. Et qualis eſſe debeat, ibi. num. 64. & quod relinquatur Iudicis arbitrio, cap. 218. numero 2.

1 Nobilis non poteſt furca ſuſpendi, ibidem num. 65.

1 Nobilis appellatus à Principe, ſi ſit Plebeius an cenſeatur nobilitatus, num. 74.

1 Nobilis creatus à Principe an amittat beneficium popularium, numer. 76.

1 Nobilis, & Plebeius quando æquiparentur, an alter gaudeat alterius priuilegijs, ibidem num. 79.

2 Nobilis quis dicatur, & quid dicatur vt quis dicatur nobilis, c. 217. nu. 68. & ibidem nobilem effici ex communi opinione vulgi reputatione, & conſuetudinenu. 69. ibidem.

2 Nobilis, & ciuis habitans ruri poſt feſtum S. Martini, quod (contra diſpoſitionem nou. Conſtitutionis) non teneatur ad onera, cap. 375. nume. 66. Vide in verbo, Ciuis, præſenti indice.

2 Nobilis laborari faciens manibus filiorum, & famulorum terras, comprehenditur vt ruſticus, ſed fallit in filijs, & famulis nobilium ex conſuetudine, & ſolito, qui non ſolent laborare, ſed ſi laborarent inter ruſticos haberentur, cap. 379. num 415.

1 Nobilitas an tranſeat in illegitimos filios de iure; & quid de conſuetudine, cap. eod. 414. num. 42.

1 Nobilitas nõ præſumitur niſi probetur, & quare, ibi. n. 50. Ideo in dubio Plebeius quis præſumitur niſi ſe nobilẽ pbet, n. 58.

1 Nobilitas in quibus conſiſtat, d. cap. 414. num. 51. & quot modis acquiratur, nu. 53.

1 Nobilitas tranſit in deſcendentes, num. 56. & in dubio, nu. 68. vbi quo ad poſteros in infinitum.

1 Nobilitas dicitur dignitas, num. 57. & 64. & nobilitatis an ſint gradus, num. 60.

1 Nobilitatem quæ concernunt, an pro eis præſumatur, numero 59.

1 Nobilitatis quatuor genera, num. 61.

1 Nobilitas acquiſita proprijs virtutibus an ſit præferenda nobilitati generis, num. 62. & 63.

1 Nobilitas probatur per famam, num. 69.

1 Nobilitas familiæ non tranſit ad ſpurios, & notos, num. 70. nec ad legitimo tantum, num. 71. nec ad filios natos ante nobilitatem patris, nu. 72. ſed conſeruatur per natos ad legitimo matrimonio, num. 88.

1 Nobilitas vtrum poſſit conferri in inuitum, ibi. nu. 73. & conferendo feudum Princeps nobilitat, nu. 75.

1 Nobilitatem propria authoritate aſſumens incidit in crimen falſi, num. 77.

1 Nobilitatis conſeruandæ cauſa quomodo Sum. Pontifex poſſit diſpenſare, quod Cardinalis vxorem ducat, nu. 78.

1 Nobilitas an amittatur ex quo quis ruri habitat, num. 80.

1 Nobilitas amittitur per exercitium artium vilium, & reprobatarum, num. 81.

1 Nobilitas amittitur per crimen falſi, & per infamiam incurſã per nobilem, num. 82. An hæc amiſſio nobilitatis extendatur ad liberos, & quid in his, quæ veniunt in cõſequentiam, vt comitatus, nu. 83. cum ſeq.

1 Nobilitas amiſſio quemadmodum operatur priuationem beneficiorum ipſius nobilitatis, an ita etiam eximat ab oneribus, quæ ſuſtinent nobiles, d. c. 414. nu. 87.

1 Nobilitas amiſſa per exercitium artis vilis, an reuiuiſcat in perſonam eam amittentis, ſi ceſſet dictam artem exercere, cap. 415 num. 51.

1 Nocte commiſſum damnum in caſu ſtatuti quid, vide præſenti indice, in verbo, Damnum commiſſum.

1 Noctis terminus in citationibus ad comparendum quibus caſibus poni poſſit, cum alias citatio non teneat, cap. 1. numero 122.

1 Nomen, pronomen, & cognomen, & agnomen quid inter ſe differant, cap. 330. nume. 83. cap. 66. numer. 22. & capit. 1. num. 106.

1 nomina non ſufficit demonſtrare per alia ſigna, nec etiam per ſignum, & nomen ſingulare, c. 464 nu. 20.

1 nomine vendito non tranſeunt actiones vtiles ſine ceſſione, ca. 447. num. 16.

1 nominans non tenetur probare quod nomine alieno poſſideat, licèt actor poſſit probare, quod nomine ſuo poſſideat, & eum conueniendo de mendacio in ſe transfert poſſeſſionem, cap. 69. numer. 37. Imò amittit proprietatem ſi alleget ſe poſſidere nomine potentioris, num. 38. Declarando, vt ibi & limitando etiam ſi nominans ipſe qui dixerit ſe poſſidere nomine alieno, dein ante litem conteſtatam variauerit, proteſtando ſe poſſidere nomine ſuo, num. 39. Limitando etiam alijs modis, vt poſſit fieri hæc variatio, vt ibi, & numer. 40. 41. & 42.

1 nominans Dominum in iudicio tenetur facere denuntiationẽ, cap. 69. num. 62.

1 nominandus virtute pacti in inſtrumento appoſiti poteſt vti beneficio huius ſtatuti, cap. 42. numer. 85. quod non competit tertio non nominato in ſcriptura, etiam quod eius interſit, num. 87.

1 nominans vt ſe eximat à iudicio, debet in nominatã poſſeſſionem transferre, etiam quòd ciuiliter poſſideat, & Dominus nullam poſſeſſionem habeat, c. 69. nu. 71. & 72.

1 nominans quando à Iudicio eximatur ex ſola nominatione, & denunciatione, ibi. num. 85. & 86.

1 nominans aliquos in Iudicio, qui ſint contumaces, in eo ſuſcipiendo, eidem præiudicat dicta contumacia, nu. 87.

1 nominans debet defendi in foro ſuo, & vbi conuenitur, nu. 90. & quid de perſonis priuilegiatis, nu. eod.

1 nominans tenetur iurare de malitia, non de calumnia, ibi. numero 133.

1 nominare idem importat, quòd laudare, & garentire, d. cap 69. num. 14.

1 nominare volens quid prius facere debet, ibi. nu. 36.

1 nominare in iudicio quilibet poteſt, cuius nomine poſſidetur, vel ius aliquod habet, nu. 55. & etiam ſi non habeat ius in re, ſuper qua lis mota ſit, d. cap. 69. num. 1. declarando tamen, num. 6. 7. & 8.

1 nominare poteſt in iudicio reus conuentus per compromiſſum neceſſarium, licèt per voluntarium non, c 70. nu. 5.

1 nominatio nõ habet locum in delictis, nec excuſatur quis nominando, vel laudando Dominum, qui mandauit, cap 69. num. 17. Limitando, nu. ſeq.

1 nominatio procedit in actione mixta, nu. 19.

1 nominatio huius ſtatuti procedit non ſolum ſi quis conueniatur pro immobili, verum etiam in re mobili, & in iuribus incorporalibus, maximè rei immobili adherentibus, ibi. nu. 20. & 21.

1 nominatio hæc verum habeat locum in omnibus rebus, in quibus ius quis habet, veluti in obedientia, nu. 22.

1 nominatio Domini à laudatione authoris quomodo differat, num. 25. & 26.

1 nominatio in Dominum qualiter deſcribatur, nu. 28.

1 nominatio hæc inuenta extram fauore actoris, quia ſententia lata contra non verum poſſeſſorem non nocet Domino; quã fauore nominantis, & quomodo, num. 29. & tertio nominato quomodo prodeſt, num. 30.

1 nominatio an ſit neceſſitatis, vel voluntatis meræ, nu. 31.

1 nominatio vbi ſiat ad effectum, vt reus conuentus poſſidens nomine alieno ſe eximat à iudicio; debet fieri ante litem conteſta-

Digitized by Google

I N D E X.

conteſtatam, nu. 32. & ſi non fiat quid? nu. eod.

2 Nominatio vbi prohibetur, abſenti ſententia non nocet, numero 33.

1 Nominatio habet vim exceptionis declinatoriæ, nu. 35. & 36.

1 Nominatio cui fieri debeat, d. cap. 69. num. 43. Et per quę verba concipienda, num. 47.

1 Nominatio in Iudicio poteſt fieri per procuratorem ad adminiſtrandum, & ad negocia, cap. 69. nu. 2.

1 Nominatio non poteſt fieri in Iudicio per tertium ſine ſpeciali mandato, num. 3. nec per procuratorem ad cauſas, niſi ad inſtruendum, num. 5.

1 Nominatio in iudicio poteſt fieri in actione reali, ſiue ſit ſtricta rei vendicatio, ſiue publiciana, ibi. num. 9. non autem in actione perſonali, vt quis ſe eximat à iuditio, ſed vt ſe informet ſic, num. 10. & niſi actio perſonalis ſit in rem ſcripta, numer. 11.

1 Nominatio in iuditio non poteſt fieri per hæredem vniuerſalem fideicommiſſarij vniuerſalis in dominium, nu. 12.

1 Nominatio quando habeat locum in Iudicijs poſſeſſorijs, nu. 13. 14. & 15.

1 Nominatio an habeat locũ in Domino, qui mandauit in cauſa damni dati, num. 16.

1 Nominatione facta in iudicio ex quaſi litis conteſtatione proceditur contra nominantem ad ſententiam diffinitiuã, ibidem num. 122.

1 Nominatio in iudicio ſit in actione mixta etiam de Iure communi, cap. 70. num. 1.

1 Nominatio permittitur in actione hypothecaria, vti reali, d. cap. 70. num. 4.

1 Nominatio hæredis ſufficit, quod fiat à teſtatore per rationem implicitam ad certam ſcripturam, c. 319. nu. 32. quæ expreſſio an ſit propria, vel ne, & vera, nu. 33. & 34. & an ſufficiat vbi requiratur ſpecifica, & expreſſa, nu. 35. & quomodo dicatur hæc expreſſio fieri, nu. 36. Ad nominationem hanc an requirantur verba oris proprij, nu. 38. & ſeq. quatuor.

1 Nominis, vel cognominis error non ſufficit, ſi ex verbis, vel circumlocutione cognoſcatur, & res non impediatur, ibi. numero 87.

1 Nominum, & cognominum expreſſio in citatione dicitur eſſe de forma ſtatuti, cap. 1. num. 107. quæ ſi fiat per relationem ad aliud, quid? num. 108.

1 Nominatio aliquo in iudicio, aliquando tamẽ proceditur contra nominantem, ibi. nu. 119. Demptis expenſis, & intereſſe, quæ petuntur contra nominantem, nume. 120. Quas tamen dein nominans conſequitur à nominato, num. ſeq.

1 Nominatio abſenti ſi à Iudice ſtatuatur terminus, debet ei notificari, vt teneat, cap. 69. num. 65.

1 Nominatio comparente, & iudicium ſuſcipiente ab eo nominans eximitur, vbi & ipſe proprium intereſſe non habeat, numero 69. & 70.

1 Nominato comparente nouus libellus requiritur, cũ non poſſit procedi ſuper primo dato contra nominantem, num. 73. Qui nominans per ſuſceptionem litis à nominato, abſoluitur ab inſtantia iudicij, num. 74. requiritur tamen additio libelli, & petitionis, num. 75.

1 Nominatum inter, qui dixit velle ſuſcipere iudicium, & actorem ante datum nouum libellum, nõ dicitur pendere lis, vel iudicium, num. 76.

1 Nominatum contra actor procedere poteſt propoſitis legitimis edictis eum citando, eod. cap. 69. nu. 123. & eo non comparente, cauſa ſummarie cognita, mittit Iudex actorem in poſſeſſionem veram, nu. 124. quæ immiſſio ſi non fiat ſeruatis ſeruandis, non præiudicat domino nominato, nu. 125. ſed actore in veram poſſeſſionem miſſo reſeruatur nominato ius agendi ad proprietatem tantum, & hoc perpetuo, niſi ſecuta triennalis præſcriptio, num. 126. & 127. Nec poteſt ſtatui terminus ad agendum intra tempus aliquod à Iudice, niſi hic nominatus diffamauerit, num. 128. Quo caſu nominatus iſte, in cuius præiudicium facta fuit miſſio ſit actor, & tenetur probare de titulo, nu. 129. Et ſi vult recuperare proprietatem poſſeſſione prędicta amiſſa, tenetur de nouo iurare de calumnia, cum ſit noua inſtantia, ibi. nu. 130.

1 Nominatus in iudicio quæ facere debet, not. cap. 69. in verb. Et fecerit ſibi incumbentia, num. 83. & 84.

1 Nominatus in iudicio vti Dominus, ſi ſit clericus, poteſt declinare forum, d. ca. 69. nu. 96. ſecus ſi compareat vti laudatus, & author, etiam ſi voluntarie, num 97. & 98. reprobata quorundam opinione, nu. 99. quod idem in alio voluntario defenſore, quia non poteſt declinare forum, nu. 100.

1 Nominatus, & laudatus clericus voluntarie comparens ad defenſionem emptoris lite cœpta in foro ſeculari, licet adhuc non conteſtata, non poteſt declinare forũ, ibi. nu. 101. & 103. quæ concluſio habet etiam locum in Eccleſia, ſi compareat vti venditrix, d. nu. 101. & non ſolum coram Iudice ordinario, ſed etiam delegato illius cauſæ, d. nu. 103.

1 Nominatus clericus vti Dominus à clerico, vel inquilino poteſt declinare forum, d. nu. 103. ad fin. & nu. 104.

1 Nominatus ſi fuerit clericus ab emphyteuta, feudatario, ſeu ſimilibus perſonis conuentis in actione reali, an eo caſu poſſit clericus declinare forum, ibi. nu. 107.

1 Nominatus debet comparere per ſe, vel p̃ Procuratorem idoneum, nu. 67. quæ comparitio quando fieri debeat, nu. 68.

1 Nominatus ſi habeat authorem, quem velit nominare datur ei alia dilatio ad faciendã hanc nominationem, vel denunciationem antequam lis conteſtetur, d. nu. 68.

1 Nominatus hic etiam qui tantum ciuiliter poſſideat, poteſt tamen ab actore conueniri ratione rei vendicationis, nu. 77.

1 Nominatus non ſuppoſitus iuriſdictioni Mediolani ad quid teneatur, num. 84.

1 Nominatus debet ſuſcipere iudicium per ſe, vel per Procuratorem ſuum legitimum, d. c. 69. nu 88. & hic eſt vnus tribus ex modis aſſiſtenti iudicio, num. ſeq.

1 Nominatus in iudicio ſi ſit alterius fori, poteſt forum declinare, & petere conueniri in ſuo foro, ibi. nu. 91. ſed ſi voluntarie comparet vti defenſor laudatus, tenetur defendere in foro rei prius conuenti, num. 92. & eo caſu non poſſet examinare teſtes poſt publicatas atteſtationes, niſi ſit minor ope reſtitutionis in integrum, nu. 93. & 94. fallit, nu. ſeq. ſi res de qua tractatur pertineat ad hunc tertium, quia tunc non tenetur defendere in ſtatu, in eo quo eam reperit, ſed ne nouo omnia ex integro fieri debent.

1 Nominatus laicus, etſi priuilegij eius virtute forum declinare non poſſit; poterit tamen recuſare iudicium ex legitima ſuſpicione, quod non militaret in nominante, d. capit. 69. numero 110.

1 Nominatus, ſi actor cœperit iudicium in actione reali contra aliquem coram Iudice aliquo ex reſcripto, & reus conuentus nominauerit alium in iudicio, an eo caſu poſſit declinare iuriſdictionem Iudicis delegati, nu. 111. & 112.

1 Nominatus ex perſona ſua vti affinis cum actore, compromiſſum fieri debere petere poterit ex forma ſtatuti inter affines, quod non poterit peti per nominantem extraneum, nu. 113.

1 Nominatus appellare poterit ex ſua perſona à ſententia ſuper iudicio illic ferenda, licet nominans non poſſit ex eius perſona, num. 114.

2 Nominatus licet non poſſit declinare forum ex ſua perſona propter eius priuilegium, poterit tamen in dicto iudicio vti eius priuilegio, num. 116. Idem in clericis, num. 117. Idem in quolibet defenſore, de cuius commodo, vel incommodo tractatur, quod poſſit opponere exceptiones ex perſona ſua, numero 118.

1 Nominatus ſuſcipiendo iudicium tenetur iurare de calumnia, cum detur contra eum nouus libellus, numero 134. eiuſdem capit. 69.

1 Non poſſit, hęc negatiua præpoſita quid inducat, c. 27. nu. 92. & quod per eam partes renunctare, nõ poſſunt beneficio ſtatuti, cap. 142. num. 2.

1 Non debeant, nec poſsint, hæc verba præpoſita negatiua, inducunt neceſsitatem, & formam præciſam, c. 59. nu. 1.

1 Non aliter, dictio hæc quid releuet remiſsiue, c. 416. nu. 254.

2 Notarij ſeu gubernatores Statutorum communis Mediolani ſunt ipſo iure de conſilio maiori communis Mediolani, vt cap. 5. litera B. & C.

2 Notarij Mediolani qui ſint Procuratores deſcripti numero quatuor, ſunt Conſules Iuſtitiæ Mediolani, cap. 55. num. 4. litera E. Et eorum officium durat ſex menſes, ſitque nominatio per eorum collegium, cap. eod. & in iſto indice, in verbo, Procurator.

2 Notarij Mediolanenſes etiam in diebus octauę Paſchę poſt ipſum feſtum, quæ facere prohibeantur, c. 414. litera A.

2 Notarii, & cauſidici habent peculium caſtrenſe, ſeu quaſi, & quare, c. 483. nu. 255. & ſeq. & 262. Firmat pro eo peculio.

2 Notarii, officiales, & ſcribæ cauſarum ciuilium, & criminaliũ Mediolani tenentur tenere tabulam pro ſingulo bancho in qua ſint deſcripti ordines ſolutionum eis fiendarum, & taxationes eorum mercedis ſub pœnæ, c. 24. nu. 2. litera D.

2 Notarii quicunque de collegio Mediolani poſſunt rogare inſtrumẽta dationum inſolutum, c. eod. 216. Item quod de dationibus inſolutũ, & quid debeatur Notario cauſarum ciuilium pœna eſt quatrupli, & priuationis Notariæ contrafacienti cum omni ſuo emolumento pro perquirendis ſcripturis, etiam lapſo tempore ſui officii nihil accipitur pro andatis ſubtus collegium ſoldum vnum, in cap. Incipiente, item quod incantatores.

2 Notarij aliqui Rectorum, ſeu iuſdicentium burgorum, & locorum Mediolani, quando puniantur, cap. 97.
2 Notarij ſcribunt proceſſum folia, prout eſt diſpoſitum de teſtibus, & quid accipiant, c. eod. Item de quolibet folio.
2 Notarij ipſi qualiter poſſunt ſyndicari, cap. eod. 216. Idem de quolibet.
2 Notarij ipſi pro teſtibus extra iuriſdictionem receptis, & præſentatis, niſi ſcripturam ſeu copiæ mercedem, ſi fuerit requiſita, recipiant aliter poſſunt ſyndicari, ca. eod. incipiente, de teſtibus vero.
2 Notarij habent medietatem eius, quod datur Cōmiſſario cauſæ, & nil accipiant pro coadiutoria, ca. eod. incipiente, item quòd ipſi Notarij.
2 Notarij aliorum Tribunalium ciuilium idem ſeruant, quod Notarij ciuilium pallatij, ſaluo ſi minorem habuerint limitationem, cap. Idem quòd Notarii, c. 216.
2 Notarij relicta pro elemoſina, vel aliter ad pias cauſas, de quibus per eos rogata ſint inſtrumenta, notificent officio Paoigarolatum, c. 71. Pœna vt ibi, ſed nunc notificantur Illuſtriſſimo Mediolani Archiepiſcopo ex Concilio Prouinciali.
2 Notarij accipere non debent conſilia, nec eorum præſentationem, niſi ſub ea hora qua præſentantur ſub pœna, cap 216. litera D num. 5.
2 Notarij quæ notificare tenentur Illuſt. Archiepiſcopo Mediolani, cap. 71. num. 2.
2 Notarii ad omnia laudati pro quolibet eorum ſoluant ſoldos quinque pro vener. Fabtica Eccleſiæ Maioris Mediolani.
2 Notariis tam ciuilibus, quam criminalibus, & ad eos pertinentium aliqua taxatio expreſſa, c. 216. Item quòd Notarii ipſi nec non merces eorum, qui vadunt ad deſcriptiones faciendas, cap. eod. 216. Item quòd non poſſint, & quo ad Notarios criminales. vide dictum, c. 216. nu. 5.
2 Notariis ipſis etiam pro memoriis quas faciunt, ſ. 1. d. 6. pœna eſt plus accipienti quadrupli, cap. eod. 216. Item quòd de quolibet.
2 Notariis nonnullis & quibus comminatur, pœna excommunicationis, cap. 71. num. 2.
2 Notariis cauſarum maleficiorum, exceptis damnorum datorū, & vetitorum prohibetur, ne ipſi ſcribant remiſſiones delictorum, niſi prius dictæ remiſſionis factum fuerit publicum inſtrumentum, c. 216. cap. incip. Notarii Mediolani.
2 Notarii vbi in ſtatutis non ſit appoſita pena in caſu contrafactionis, ex cap. 217. Eſt pœna quadrupli exacti applicanda Communi Mediolani, & accuſatori, vt ibi, & vlterius Abbatum arbitrio.
2 Notariis Binaſchi, & Terrarum Communium eſt permiſſum rogare inſtrumenta ſine Pronotariis, cap. 415.
1 Notarii actuarii in cauſis criminalibus examinant quoſcunq; teſtes tam ad offenſam, quam ad defenſam, c. 402. nu. 3.
1 Notarii in cauſis compromiſſi eliguntur ad libitum partium, numero 4.
1 Notarii tres de quibus in hoc ſtatuto, cap. 319. in teſtamento non requiritur quod ſint rogati, d. c. 319. nu. 64.
1 Notarii hi tres non requiruntur in ſubdito eſtante extra territorium, vbi non requiritur hæc ſolennitas, nu. 65.
1 Notarii qui inſtrumenta recipere prohibentur, cap. 330. nu. 1. 2. 3. 4. & 5.
1 Notarii Rubrica vtrum faciat fidem, d. c. 330. nu. 22.
1 Notarii verba prolata quomodo debeant intelligi, nu. 14.
1 Notarij defuncti imbreuiaturam an extendere poſſit Notarius authoritatem habens eam explendi, & defectus circa ſubſtātialia ſupplere, & quæ addere, vel non, & quas clauſulas extendere, not late à nu. 106. per totum, nu. 123.
1 Notarii duo vbi requirantur ad conficiendum inſtrumentum in caſu neceſſitatis ſufficit vnus, cap. 334. num. 6. Et ſi vnus horum Notariorum ſit priuatus officio inſtrumentū corruit, cum hoc ſit de forma, nu. 7.
1 Notarii fides non valet, quòd de tali inſtrumento rogatus ſit, num 16. d cap. 335.
1 Notarii qui in inſtrumentis compromiſſorum faciunt ſe conſtitui Notarios ad acta, & ſententiam non tenet commiſſio illa, licèt aliter practicetur; cum in facto proprio conficienti inſtrumentum non credatur, ibi. nu. 3.
1 Notarii in creatione quæ inquiſitio, & quod examen requiratur, ibi. nu. 6. & 7 & c. 356. nu. 1.
1 Notarii bona fama in dubio ſemper præſumitur, d. c. 354. n. 8. licèt etiam infames eſſe poſſint, nu. 9.
1 Notarii hæres poteſt cogi ad exhibendum eius imbreuiaturas, vt in eis an ſit defectus videri poſſit, nu. 3.
1 Notarii omnes deſcripti in libro, & matricula Collegii, dicuntur idonei, & ſufficientes, cap. 377. ante nu. 5 Et quando hęc ſufficientia requiratur, num. 6.
1 Notarii appellatione veniunt Pronotarii in ſtatuto, niſi loquatur de Notario ſcribente, c. 334. nu. 5.
1 Notarii tres vbi requirantur in contractu, vel diſtractu rei valentis vltra lib. centum, pro dicta ſumma lib. centum ſufficiunt duo, ibi. num. 9.
1 Notarii vt cogantur exhibere protocollum, vt proſpici poſſit, an interſit, petentis abſque pretio notatur cautela, nu. 10.
1 Notarii infamati li debēt deleri à libro, & matricula, debet hoc fieri, parte citata, per Abbates, c. 347. nu. 1.
1 Non poteſt cogi ad dandum inſtrumentum creditori creditoris, vti habenti intereſſe, c. 348. nu. 7.
1 Notarii tenentur rubricare inſtrumenta intra bimeſtre ſub pœna notata, cap. 355. num. 2.
1 Notarii rogantes ectionum inſtrumenta abſq; ſolennitatibus huius ſtatuti, qua pœna puniantur, c. 447. nu. 2.
1 Non poteſt interrogare teſtes de his, quæ obiecta ſunt ad eligendam eius fidem, dummodo teſtium turpitudo non detegatur, ibid. num. 16.
1 Notario regulariter magis creditur, quam teſti dicenti etiam cum iuramento, ſe aliter dixiſſe, quam repetiatur ſcriptum, d. cap. 403. num. 25.
1 Notario aſſerenti feciſſe inſtrumentum falſum non creditur in præiudicium partis, d. c. 344. nu. 23.
1 Notario atteſtanti ſcripſiſſe acta de commiſſione Iudicis non creditur, cap. 37. num. 15.
1 Notario de ſuis rogitibus debetur à rogare facientibus merces, niſi ſint pauperes, num 12. & 13.
1 Notario non rogato, vel extraneo nulla debetur merces, n. 14. d. cap. 80.
1 Notario aſſerenti ſe Notarium cum iuramento, & exhibitione, quod confecit plura inſtrumenta credi debet, c. 94 nu. 6.
1 Notario, ſeu tabellioni à Principe datur authoritas publica, & ſolus Princeps de Iure communi poteſt Notarios creare, ca. 354. nu. 3. & ſeq.
1 Notarium quem eſſe, & nō eſſe probatur per matriculam Notariorum, an in ea ſit deſcriptus, ne ne, ibi. nu. 9. & 10. probatur etiam pluribus alijs modis, ibi. numet. 13. & ſeq. per totum, num. 22.
1 Notarium non poteſt inſtrumentum partibus legere, & de eo eſſe rogatum, niſi perfectè in imbreuiaturam illud redegerit, cap. 330. num. 78.
1 Notarius iuſdicentium de cridatoris contumaciarum, & corroborationum, memorialia facere debet, ca. 12. in Rubr. ſed hoc ſtatutum receſſit ab aula per deſuetudinem.
1 Notarius de inſtrumento rogatus illud tertio edere non tenetur etiam quod ſua interſit, vbi eum non rogauerit, cap. 80. num. 3. Sed Iudici omni caſu, & ad cuiuſlibet inſtantiam edi debet, nu. 4 Sicut etiam protocollum, nu. 8.
1 Notarius ad edendum inſtrumenta per eum rogata compelli poteſt Iudicis officio, d. cap 80. nu. 5. & ſi editum fuerit per Notarium defectuoſum, poteſt compelli ad illud reficiendum, num. 6.
1 Notarius excuſatur ab editione hac, vbi probet amiſſionem citra ſuam culpam, num. 9.
1 Notarius quod corrigat errorem factum in editione inſtrumēti, cauſa hæc non compromittitur, cap. 15. num. 51.
1 Notarius poteſt corrigere ſuum errorē circa diem, & indictionem, cap. 400. num. 14. non tamen aliquid inſtrumento addere poteſt, niſi vt num. 15. ibi.
1 Notarius de iure communi debet habere duplicem mercedem, cap. 401. num. 1. quam tamen ab egenis recipere non debet, num. 2. nec à contrahentibus etiam ſponte dantibus, quando ei de publico ſtatutum eſt ſalarium, num. 3.
1 Notarius recipiens vltra taxationem quod crimen, & quā pœnam incurrat, num 4.
1 Notarius rogatus de teſtamento, & codicillo, ſoluta mercede teſtamenti reſpectu codicilli, quam mercedem habere debeat, num. 6.
1 Notarius ſuſpectus eligi non debet, c. 403. in princ.
1 Notarius electus non poteſt notare commiſſionem ſibi factam a Iudice examinandi teſtes, num 3. limita nu. ſeq. ibi.
1 Notarius electus abſque commiſſione Iudicis, & partium conſenſu, an poſſit interrogare teſtes, prout cauetur hoc ſtatuto, cap 403 num. 5.
1 Notarius non tenetur de neceſſitate apponere in examine locum, & diem ipſius examinis, num. 7.
1 Notarius non poteſt recipere teſtes ad repulſam, licet habeat commiſſionem teſtes examinandi in cauſa principali, ibid. num. 6.
1 Notarius Mediolani licet poſſit examinare teſtes, non tamen poteſt acceptare interrogatoria à parte, num. 15.
2 Notarios etiam officij executoris vtriuſque cameræ comprehendit

Digitized by Google

hendit taxa Notariorum cauſarum ciuilium,& criminaliũ, cap. 216. Cap. Incipiente, item quòd cancellarij, comprehendit etiam Notarios Magiſtrorum Ducalium, reſpectu quorundam ibi expreſſorum,cap.217. Incipiente, item quòd ſi contingat, Notarios etiam comprehendit Commiſſariorũ delegatorum, Syndicatorum, ſeu Vicariorum generalium, & quorumlibet aliorum iuſdicentium, cap. eod. 716. Item quòd aliqui.

2 Notarios ipſos cauſarum ciuilium Mag. Prætoris Mediolani, contrauenire ſolent ordinibus,& taxis, affirmat Illuſt. Magiſtratus Ordinarius Mediolani, in litteris particularibus per eum ſcriptis Mag. Abb. Notariorum Mediolani, vſque die 4. Ianuarij. 1491. Inſertis de verbo ad verbum, præſenti, c. 216. Cum dicta taxa, & correctione daturque commiſſio, quòd eos cauſarum Notarios iureiurando aſtringat, ipſoſq; cauſidicos, & Notarios, & Sollicitatores, ne indebitas ſolutiones dictis Notarijs fieri permittant, ſubſequiturque eodem, capitulo taxa comprehendens, cauſarum criminalium Notarios,& Victualium,& Turris Credentiæ, vt eodem cap. litera C. num. 4.

2 Notarios cauſarum ciuilium, & actuarios contrauenisse quomodo probetur, ca. 216. Et Mag. Abb. Collegij Notariorum eſt iuriſdictio cognoſcendi, poteſt tamen pars grauata ire ad alios officiales.

2 Notariorum qui ad omnia laudantur ætas, capit. 217. eſt Ann. 21. Pronotariorum vero, ſuo loco. Ibidem eſt arbitraria Mag. Abb. vide de ætate aliorum Notariorum Paulo inferius.

2 Notariorum & eorum inſtrumentorum,& ſcripturarum declarationes,& correctiones, videndę, c. 217. per totum.

2 Notariorum cauſarum ciuilium coadiutorum, & aliorum iuſdicentium Vicariorum generalium, Commiſſariorum, & delegatorum correctiones,& limitationes,& taxæ, capit. 216. Incipiente imprimis,& pena contrafacienti quadrupli. Notandum, quòd limitatio ſcripturarum eſt den. 14. Pro aliis actis, ſol. 1. d. 6. Pro quolibet etiam ſi habetent vim interlocutorię, etiam ſi plures nominati ſint Rei,& Actores, in quibus Actis non comprehenduntur ſententia diffinitiua,& alii quidam actus, ibi particulariter expreſſi, ca. 216. Item quòd prædicti Notarii.

2 Notariorum,& officialium cauſarum ciuilium,& criminalium D. Poteſtatis Mediolani Sacramenta quæ præſtant qualia ſint, cap. 24. Per totum,& quòd ſingulo Anno præſtentur coram D. Abb. Notariorum Mediolani, eod. c. littera A.

2 Notariorum ætas, & officialium, & ſcribarum quæ requiritur maior Ann. 20. Ex cap. 24. Aſſeritur non ſeruari, eod c. nu. 2. littera I.

2 Notariorum iuſdicentium,& officialium communis Mediolani taxationes,& ordines rerum ciuilium, c. 216.

2 Notariorum cauſarum ciuilium, ſuorumque coadiutorum, cancellariorum,& ſcribarum vltra taxationes accipientium pœna, quæ applicatur communi, cap. 216. In cap. Incipiente, Notarii, & pœna, & quam pœna Incurrant, ſi non ſubſcribunt ſine exceptione omnia præcepta, & actus cuiuſcunque generis, poſtquam fuerint per Iud. ſignati, cap. eod. 216. eod. c. Incipiente Notarii,& in cap. Incipiente, Item quod, vbi ſupra dictum fuit.

2 Notariorum cauſarum ciuilium iuramentum tempore incantuum in manibus Magiſtrorum, c. 216. Item quòd Notarii.

2 Notarios qui non eſt, an poſſit exercere ſcribę officium, ca. 24. numero 1.

1 Notarius quod quis ſit qualiter probandum, cap. 82. in verb. Quod quis non fuerit, & num. 1.

1 Notarius non præſumitur quis ex rogatione inſtrumentorũ, niſi alio adhibito adminiculo, & niſi ſpacio centum Annorum, c 94. nu. 4. 11. & 12. Leuior tamen probatio in antiquis ſupra Annos 40. requiritur, ibi. num. 5.

1 Notarius debet eſſe literatus, ibid. nu. 50.

1 Notarius ſi in teſtamento aſſerat ſe cognouiſſe teſtatorem, & examinatus ſecus deponat, punitur de falſo, ibi. nu. 74.

1 Notarius omnibus in inſtrumentis ſignum apponere tenetur, numero 82.

1 Notarius requiſitus à partibus quando tenetur tradere inſtrumenta,& vbi nolit, poteſt cogi a ſuperiore, cui non parendo poteſt priuari tabellionatus officio, vel imponi pęna aliqua arbitraria, nu. 6. cum quatuor ſeq.

1 Notarius quando non poteſt cogi ad rogandum inſtrumenta, ibi. num. 10.

1 Notarius inſtrumenta in protocollo ſuo an manu aliena ſcribere poſſit, num. 11. 12. & 13.

1 Notarius quando poſſit inſtrumenti confectionem alteri committere, ibi. num. 15. & 16.

1 Notarius non ponens inſtrumentum factum in protocollo qua pœna puniatur, ibi. numero 42. & 43. Sed ſi probetur eum aliud inſtrumentum non confeciſſe, an poſſit de nouo conficere, nu. 44.

1 Notarius torqueri poteſt, vbi nolit exhibere protocollum, numero 60.

1 Notarius antequam tradat inſtrumentum, debet in eo, & in protocollo ſcribere, quod ſibi per partes concorditer iniungitur, num. 64. d. c. 330.

1 Notarius ſi omittat dolo, vel culpa eius aliquid in inſtrumẽto ſcribere, ex quo pars ſit læſa, tenetur ad intereſſe, ibi. nu. 65. Ampliando etiam c. 332. nu. 33. 34. & 35.

1 Notarius tacite rogatus videtur, vt conficiat inſtrumentum in forma communi, c. 330. nu. 66. & de eo quod eſt præter ius; poteſt etiam eſſe rogatus, nu. 67. non præſumitur tamen rogatus de his, quæ ſunt extra eius officium, nu. 68. Ideò in eis tua atteſtatio non probat, nu. 69.

1 Notarius de inſtrumento rogatus nõ pręſumitur, ſi de hoc ipſe non atteſtatur, num. 70. & ſi decedat antequam atteſtetur inſtrumentum ſit nullum, nu. 71.

1 Notarius debet incontinenti rogare inſtrumenta, non autem ex interuallo, licet de omnibus recordetur, nu. 72.

1 Notarius omittens ſolennitates requiſitas in inſtrumento de quo fuit rogatus, poteſt puniri de falſo, ibidem num. 73. & cap. 332. num. 34. & 35.

1 Notarius ſub pœna falſi non poteſt tradere inſtrumenta relinquendo bona in albo deſcribenda, prout dabuntur, d. c. 330. numero 77.

1 Notarius præſumitur rogatus apponere clauſulas conſuetas, quæ ſunt de natura actus, ibi. numero 97. per quarum omiſſionem præſumitur error in Notario, num. 99. Quas tamen poteſt addere,& apponere etiam poſt inſtrumenti confectionem,& rogationem, nume. 100. ſed nolens apponere, poſſet puniri de falſo, numer. 101. licet hanc pœnam non incurrat, eas non apponens, num. 102.

1 notarius apponens clauſulas inconſuetas eſt ſuſpectus de falſo, num. 103.

1 notarius conficiens inſtrumentum, vel imbreuiaturam poteſt eam extendere ſecundum clauſulas conſuetas, non mutando ſubſtantiam negotij, licet poſſit exprimere intellectum contrahentium in rogando, & ipſe in ſcribendo, ſed circa ſubſtantias tantũ extendendo, & explanando orationes detruncatas,& cęteratas, ibi. num. 104.

1 notarius poteſt extendere cæteratas clauſolas ſecundum ſuum viium,& conſuetudinem, num. 105.

1 notarius ſi errauerit in ſcribendo eius imbreuiaturam, an eam corrigere poſſit, nu. 125. cum ſeq. Vbi ſi corrigat abſq; Iudicis licentia punitur pœna falſi.

1 notarius an poſſit cancellare imbreuiaturam, & protocollum inſtrumenti iam editi, d. cap. 330. nu. 131. & ſeq.

1 notarius ſigno cum ſuo exemplans; videtur tacite confiteri; vt vigore illius poſſit conueniri, c. 331. nu. 2.

1 notarius tenetur contractum facere cuilibet roganti, cap. 335. numero 2.

1 notarius ſi neget ſe rogatum de inſtrumento, cuius copia exhibetur per partem petẽtem eius exhibitionem, quid fiendum per Iudicem, ibi. num. 3.

1 notarius negans,& celans ſe rogatum de aliquo inſtrumento, ſi conuincatur de mendacio, poteſt puniri de falſo, ibidem nu. 4. & cap. 344. nu. 13. & ſeq. Idem ſi dicat ſe non recordari, quando eſt de recenti, dictis cap. num. 5 & 15.

1 notarius licèt poſſit cogi ad dandum inſtrumenta partibus, vel intereſſe habentibus; ad illud redimendum, partes ipſe cogere non poteſt, num. 6.

1 notarius non edens parti inſtrumentum pœna dupli mercedis eius punitur, niſi probetur per eum impedimentum de quo hic, d. cap. 335. num. 13.

1 notarius quando teneatur inſtrumentum per eum editum iterum edere, num. 15. & 17.

1 notarius qui amiſit imbreuiaturam incendio, vel aliter, poteſt cogere partem ad exhibendum authenticum iam editum, vt eius copiam accipere poſſit ad ponẽdum pro imbreuiatura, cap. 339 num. 5.

1 notarius non poteſt conficere inſtrumentum, in quo ipſe conſtituatur Syndicus, vel Procurator, nec quod ei detur aliqua commiſſio, cap. 339. nu. 1. & 2.

1 notarius poteſt rogare inſtrumentum, in quo alium conſtituat ſuum Procuratorem, vt fidem faciat pro conſtituente numero 4.

1 notarius poteſt recipere inſtrumentum publicum de teſtamento ſuo, num. 5.

1 notarius poteſt eſſe rogatus de donatione facta ei, cui dein ſucceſſit,

Digitized by Google

I N D E X.

teſſir, nu. 6. & poteſt rogari de teſtamento, in quo eſt ſibi factum legatum, num. 7.

1 Notarius ex decreto Senatus, non poteſt conficere inſtrumentum, in quo relinquat in albo nomen Procuratoris, numero 8.

1 Notarius ſufficit, quod poſuerit in actis librum, quem tenebat, vt poſſit certitudo negotij ex eo cognoſci, capit. 340. numero 2.

1 Notarius qui non ſit, & inſtrumenta rogans, qua pœna puniatur, cap. 341. num. 2.

1 Notarius factus Doctor nō ceſſat eſſe notarius, & poteſt inſtrumenta conficere, ibi. num. 3. & 4. Ampliando, c. 414. nu. 111. 112. & 115.

1 notarius cum non poſſit conficere inſtrumenta extra iuriſdictionem eius, qui eum creauit, an de partium conſenſu poſſit hoc facere, d. cap. 341. nu. 6. & 7.

1 notarius non matriculatus prohibitus rogare inſtrumenta in aliquo territorio an ſi confecerit, annullentur, ibi. numero 16. & 17.

1 notarius falſitatem in inſtrumento quando committere præſumatur, num. 242. num. 2.

1 notarius in dubio non præſumitur falſarius, c. 344. nu. 1.

1 notarius nunquam creatus notarius conficiens inſtrumentum, punitur de falſo; ſecus ſi factus notarius fuit priuatus, & poſt priuationem inſtrumentum fecerit quia tunc punitur pœna extraordinaria arbitrio Iudicis, d. c. 344. nu. 11.

1 notarius conficiens inſtrumentum ſuper re illicita falſum incurrit, num. 12.

1 notarius crimine falſi notatur, ſi ſcripſit in inſtrumento quod titius rogauit, & meuius ſpopondit, ſi probetur tunc temporis titium fuiſſe abſentem, ibi. num. 16 Idem ſi ſcripſit pecuniam fuiſſe numeratam, quæ verè non fuit numerata, licèt fuerit conſtituta in eius præſentia, numer. 17. Limitando, nume. ſeq. vt non procedat hoc, ſi conſuetudo, & ſtylus ſit in contrarium.

1 notarius de falſo argui nō poteſt, ſi ſcripſit, quod pars recepit pecuniam, licèt non ſit numerata, num. 19.

1 notarius aſſerens aliquid factum diuerſo tempore, quam ſit factum, non redarguitur de falſo, licèt inſtrumentum illud nō probet, num. 20.

1 notarius apponens clauſulas conſuetas, licèt de eis non ſit rogatus, ceſſat contra eum ſuſpitio falſi, & pœnæ, nu. 21.

1 notarius committens falſitatem in inſtrumento, priuatur officio tabellionatus, per Iudicis ſententiam, ibidem num. 29. & 30. licèt poſſit poſt delictum, & antequam ſequatur condemnatio, & priuatio conficere inſtrumenta, d. nu. 30. & quādo etiam per ſententiam hanc dicatur priuatus, num. 31. & 32. nec poteſt reſtitui ad tabellionatum, imò quoties in eo ſe ingerit, committit falſum, cap. 347. num. 2. fallit tamen, nu. ſeq. ſi propter amiſſionem tabellionatus non amiſſit bonam famam, & comes Palatinus non poteſt tabellionem ab officio depoſitum de nouo creare, ibi. nu. 4.

1 notarius condemnatus poteſt ſecretè, & validè conficere inſtrumenta inter agnatos, nu. 33. & ſeq. d. c. 344.

1 notarius non priuatur officio tabellionatus, ſi aliter deliquit, quam in committendo falſitatem in inſtrumentis, ibi. numero 38.

1 notarius ita priuatus poterit ſcribere inſtrumenta notarii non falſi, num. 39.

1 notarius priuatus, & condemnatus poteſt explere veteres rogationes, num. 40 Et ſi dubitetur vtrum inſtrumentum confectū per eum, ante cōdemnationem ſit ſcriptum ſua manu, poteſt ipſe tabellio ſuper hoc eſſe teſtis, nu. 41.

1 notarius infamis infamia facti nō priuatur officio tabellionatus, licèt eius inſtrumentis fides detrahatur, nu. 42. nam condemnatus de infamia poteſt rogare inſtrumenta, dummodo non deliquerit in officio, num. ſeq.

1 notarius pœnam manus incurrit ſcribendo inſtrumentum ſimulatum, ibidem nume. 46. & pœnam ignis, conficiendo inſtrumētum falſum immunitatis; & pœnam periurii, inſtrumentum vſurarium, nu. 47. & 48.

1 notarius condemnatus de falſo, & officio priuatus, ſi dein inſtrumentum conficiat tanquam tabellio, punitur pęna mortis, num. 49.

1 notarius in quibus caſibus excuſetur à pœna falſi, ibid. nu. 55. & ſeq.

1 notarius committens falſum nō dolo, ſed per culpam, punitus tantum pœna extraordinaria, d. c. 344. nu. 63.

1 notarius non matriculatus in libro Collegii, an poſſit validè conficere inſtrumenta in Ducatu, c. 348. nu. 4. 5. & 6.

1 notarius ſecularis non poteſt rogare inſtrumenta de ſpiritualibus, ſecus e contra, cap. 354. num. 26.

1 notarius regius poteſt rogare inſtrumenta matrimonij, dum tamen in eo ponat verba formalia, nu. 27.

1 notarius tabellio creatus non poteſt dicto officio renunciare, ibi. num. 17. & legaliter indubio præſumitur exercere dictum officium, cap. 365. num 4.

1 notarius dicitur Iudex, licèt non habeat iuriſdictionem cōtentioſam, num. 18.

1 notarius vtrum poſſit rogare inſtrumenta pro domeſtico, & amico ſuo, cap. 361. numer. 3. & pro intereſſe Domini ſui, numero 4.

1 notariuſmet poteſt ſcribere contra ſe, numer. 6. ſed de quo ipſe facit non poteſt eſſe rogatus, num. 7.

1 notarius niſi ſit impeditus, non poteſt dare inſtrumentum alicui ad extrahendum, c. 362. no. 1. Et quæ tunc requirantur, precipuè de ſubſcriptione ipſiuſmet notarii, nu. ſeq.

1 notarius conficiens inſtrumentum falſum tenetur parti læſæ ad intereſſe, cap. 365. num. 13. Et de hoc intereſſe, num. 14. & 15.

1 notarius quomodo poſſit cogi ad exhibendum protocollum à prætendente inſtrumentum falſum per officium Iudicis, ca. 372. num. 2 & 6.

1 notarius an ab aliquo poſſit cogi ad exhibendum teſtamentum per eum ſcriptum, & an ei notario credatur, quod teſtator prohibuerit illud inſpici, niſi in certo tempore, cap. 373. num. 1.

1 notarius qui ſit hæres defuncti notarii, licèt protocolla defuncti non ſint ſibi legata, poteſt tamen ea explere, dando vtilitatem, & mercedem quibus relicta fuerit, ibi. nu. 17.

1 notarius quod non potuerit edere inſtrumentum ob impedimentum, tenetur illud probare, & quod ſit rationabile, alias incurrit pœnam, ibi. num. 12. 13. & 14.

1 notarius ſi prohibeatur rogare contractum ex Statuto intelligitur de contractu inter viuos, c. 341. nu. 1.

1 notarius quod quis ſit creredatur libris, & matriculæ Collegii notariorum, c. 373. nu. 4. 5. & 6.

1 notariatus quando eſſet probandus, c. 82. nu. 1.

1 notariatus cum ſit facti debet probari vbi opponatur, ca. 375. nu. 3. quod quomodo probetur, nu. 4. & ſeq.

1 notariatus officium de Iure communi reputatur, vile, ca. 415. num. 44. declaratur 3. nu. ſeq.

2 notarius in ciuitatibus huius ſtatutus Mediolani poteſt eſſe decurio. Idem ſeruatur in Procuratore, vide in verbo, Procuratorum, in litera C. num. 29. quòd notarius.

2 notarius Iudicis datiorum ſeruat quod aliis notariis ſcriptum eſt, cap. 216. in. cap. Incip. Item quod notarii, quibuſdam tantum capitulis ibi ſequentibus exceptis, in reliquis vero ſcripturis tractentur prout notarii cauſarum ciuilium notariæ Pallatii Mediolani, cap. Incipiente, idem dicitur pro comparitionibus, cap. 216.

2 notarius ad omnia laudatus cauſidicus ſyndicandis fideiubere prohibenturque huic beneficio renunitare, cap. 32. nu. 1. & cum iuramento, vt ibidem, nu. 2.

2 notarius particularis eſt officio Iudicis Stratarum maſtratum, fagiarum, & præcipuè, cap. 272. Et quod facere teneatur ibidem.

2 notarius etiam quod quis non eſſet, poteſt exercere officium ſcribæ, c. 24. n. 12. Idem abſtinere debet à ſponte datis, c. eod. num. 2. litera B.

2 notarius ſi per errorem omittat obligationem, & hypothecam conſuetam apponi, habetur pro appoſita, & eam idem notarius apponere poteſt, c. 396. nu. 101.

2 notarius quando clauſulam à ſe ommiſſam in inſtrumento addere poterit, c. 394. nu. 127.

1 nothus quis dicatur, cap. 456. nu. 31.

1 notificatio quid ſit, & qualiter debeat fieri, cap. 381. num. 1. & cap. 382 num. 3.

2 notitiam maſſarius partiarius, ex cap. 332. Et de Iure communi dare tenetur Domino, vel locatori, cap. 382. nu. 21. Dicitur tamen his temporibus non dari, nu. 23.

2 notitiam ſtatuti præſumitur habere Iudex, cuius authoritate officium gerit, c. 20. nu. 5.

2 noua conſtructio non venit appellatione refectionis, cap. 47. num. 7. vide in verbo, Refectio, & prohibitus ædificare non eſt prohibitus reficere.

2 noua vectigalia, vide præſenti indice, in verbo, Vectigalia.

2 nouale quid ſit, c. 237. nu. 14.

2 nouellus ciuis an excuſetur pœna tanquam forenſis, cap. 217. numero 98.

2 nouem numerus, vide præſenti indice, in verbo, Bracchium.

2 nouo, ideſt, de nouo, quando quid fieri dicatur, ca. 333. nu. 6. c. 341. nu. 72. 73. & 74.

2 nouiter

Digitized by Google

I N D E X.

2 Nouiter ingrediens villam quod non teneatur ad contributionem cum eo communi reſpectu certi debiti, cap. 375. num. 198. & 199.

2 Nouum facere, vide hic ſuper præſenti indice, & paulo infra.

2 Nouum ædificium, noua habitatio, & noua domos quando dicantur, vide cap. 237. num. 2. Et præſenti indice, in verbo, Aedificium, & an paries ſine cemento dicatur ædificium, cap. eod. num. 4.

2 Nouum facere, & reficere diuerſa ſunt, cap. 342. num. 56. Eſt etiam nouum facere per plantationem vitium, & arborum in caſu dicti ſtatuti, 342. nu. 58.

1 Nouum ſtatutum trahitur ad caſus pendentes, quando eſt declaratorium antiqui, ad Prælud. num. 196. Et ad præteritos an trahatur, num. ſeq.

1 Nulla, dictio eſt vniuerſalis negatiua, c. 310. nu. 1.

2 Nulla perſona, comprehendit omnem perſonarum qualitatē, cap. 466. litera A. & c. 479. nu. 1. cum ſint verba vniuerſalia negatiue concepta.

1 Nullitas ob vitium litigioſi in alienatione rei non poteſt confirmari, cap. 68. num. 136. Vbi etiam dicitur non poſſe conuenire alienantem cum litigante, vt euitentur pœnæ comminatæ.

1 Nullitas regulariter prout appellatio, c. 131. nu. 29.

1 Nullitas contractus mulieris, vide præſenti indice, in verbo, Mulier.

1 Nullitas ex defectu citationis poteſt ſemper deduci ſtatuto nō obſtante, cap. 1. num. 178. quam ſolus ille deducere poteſt, in cuius fauorem citatio requirebatur, num. 179. quæ nullitas ſoluatur, ſi probatur eam perueniſſe ad notitiam citandi, num. 180. ſed comparens ex hac citatione nulla, vel iniuſta validat cauſam, & proceſſum, num. 181. Quia partis preſentia etiam ſi ſponte compareat, purgat omnem citationis defectum, num. 182.

1 Nullitas quando dicatur euidens, ca. 8. nu. 53. & quando notoria, c. 158. num. 198.

1 Nullitas quot modis poſsit intentari, c. 39. litera B.

2 Nullitas de qua hic non ſuſtinetur fauore piæ cauſæ, cap. 68. num. 135.

1 Nullitas hæc ob vitiū litigioſi non poteſt confirmari, & ſi confirmetur corruit, nu. 136.

1 Nullitas remota non cenſetur appellatione remota, cap. 116. nume. 26. Ampliando, cap. 131. numer. 184 ſicut nec cenſetur remota, nec ſublata querela remota, num. 39. & 40. d. cap. 116.

1 Nullitas, vt quis à nullitate excludatur tres ſententiæ conformes requirit, ibi. num. 164.

1 Nullitas non tollitur, quando Iudex appellationis exceſſit formam, & modum ſententiæ in cauſa principali, reum in plus condemnando, num. 165.

1 Nullitas euidens notoria reſultans ex actis, & quæ altiorem requirit indaginem, etiam quod ſit remota, ſublata non dicitur, quin poſſit allegari ad impediēdā executionem trium ſententiarum conformium, niſi ſit calumnioſa, num. 166. & 167. maximè ſi periculum eſſet irreparabile, quia ſententiarum executio eſſet irreparabilis, num. 168. & de his relinquitur arbitrio Iudicis, num. 169.

1 Nullitas ex defectu iuriſdictionis à ſtatuto hoc non tollitur ſicut nec illa ex deffectu poteſtatis, ibi. num. 172. & 173. quæ nullitates per quæcumque verba etiam prægnantię non dicuntur ſublatæ niſi ſtatutum in ſpecie dicat, num. 174. Imò impediunt executionem ſententiarum conformium, numero 175.

1 Nullitas citationis cum proueniat à iure naturali non videtur, ſublata per hoc Statutum, nu. 176. & ſeq.

1 Nullitas oriens ex alio ſtatuto non videtur reiecta, num. 179. quæ in ſpecie debet tolli, adhoc vt dicatur ſublata, numer. 180.

1 Nullitas ex perplexitate, vel repugnātia ſententiarum non tollitur, num. 181.

1 Nullitas ex errore iuris, vel facti non cenſetur reiecta, nu. 182. ſicut nec illa ex ineptitudine libelli, nu. 183. nec etiam illa ex deffectu inhabilitatis compatentium, nu. 184.

1 Nullitas ex deffectu ſubſtantiæ, quod ſententia ſit nulla, non rei, num. 185.

1 Nullitas ex dolo partis proueniens ſublata non cenſetur, numero 186.

1 Nullitas ex ſimplici corruptione Iudicis non inducitur ſed doli.

1 Nullitas etiam quod non poſſit opponi tamen ſi fiat per Iudicem poteſt ſuper ea procedi non obſtante ſtatuti huius diſpoſitione, & ſuper ea ſententia ferri debet, d. c. 116. nu. 188. Idem ſi victor paſſus ſit eam admitti, nu. ſeq.

1 Nullitas ſi fuit oppoſita in executione duarum ſententiarum, & ea reiecta pronunciatum ſit exequendas ſententias, niſi appelletur ab hac interlocutoria, ea tranſit in iudicatum, d. cap. 116. num. 247.

1 Nullitas poteſt deduci vſque ad annos 30. ſed periculum animæ quando vertitur perpetuo de ea dici poteſt, capit. 131. num. 46. & 47.

1 Nullitas dupliciter intentari poteſt agendo, & excipiendo, ibi. num. 167. & 168.

1 Nullitas ſi intentetur ex eiſdem actis, peti debet coram Iudice, qui eam tulit, num. 169.

1 Nullitas ſi cum appellatione proponatur, non poteſt per eundem Iudicem cognoſci, num. 170. omnes autem Iudices ordinarij non delegati poſſunt cognoſcere de nullitate eorum ſententiarum, num. 171.

1 Nullitas eodem in libello intentari poteſt cum reſtitutione in integrum, num. 172.

1 Nullitas ſuper momentaneæ poſſeſſionis cauſa quomodo intentari debeat, num. 173.

1 Nullitas etiam quod non fuit deducta, ſed tantum appellatio, Iudex tamen appellationis de nullitate cognoſcere poterit, ſi ſententia fuerit nulla, d. c. 131. nu. 177.

1 Nullitas ſi deducatur coram quibus iudicibus proponi poſſit, ibi. numero 254.

1 Nullitas in dubio debet admitti, num. 394.

1 Nullitas euidens non obſtante deſertione appellationis, & nullitatis poterit ſemper opponi ad executionem eius, nu. 590. d. cap. 131.

1 Nullitas de Iure communi reiicitur contra ſententiam rite, & recte latam, & quæ in iudicatum abijt, & reijcitur etiam quando in eius oppoſitione pars peccet in forma, cap. 136. numero 8.

1 Nullitas etiam ſi ſit ex defectu iuriſdictionis amplius opponi non poteſt, ſi prius de ea dictum non fuit, fueritq; confirmata, num. 10.

1 Nullitas ſententiæ ſi ſemel oppoſita fuerit, lapſumq; ſit tēpus fatale, de ea amplius dici non poterit, etiam ſi ſententia ipſa ſit notorie nulla, num. 11.

1 Nullitas quando fuit propoſita coram eodem Iudice, qui ſententiam tulit, eo caſu ex eiſdem actitatis decidi debet, c. 143. numero 1.

1 Nullitas interlocutoriæ perpetuo opponi poteſt in caſibus in quibus nulla ſit, cap. 149. num. 69. & eorum quo Iudice, ca. 150. num. 86.

1 Nullitas ſublata dicitur cum querela ſublata eſt, c. 150. nu. 83. non tamen locum habet in nullitate ex cauſa iuriſdictionis, num. 84.

1 Nullitas ex capite citationis per ſtatutum tolli non poteſt nec cenſetur ſublata reiecta querela, nu. 85.

1 Nullitas non cenſetur remota, nec nouatio, nec exceptio contra ſententiam remota exceptione, ibi. nu. 92.

1 Nullitas ſententiæ huius exequutio petitur ſi ſit patens, & notoria, vel incontinenti probanda non requirans altiorem indaginem opponi poteſt, ad impediendam eius exequutionem, cap. 158. numer. 139. Limitando de requirente altiorem indaginem, ibi num. 156. & quando nullitas dicatur require altiorem indaginem, nu. 157. Ampliando etiam, nu. 194. 195. & 196.

1 Nullitas notoria, & quæ incontinenti probari poſſit quando dicatur, ibi. nu. 140. & licet non ſit notoria nec incontinēti probari poſſit, quod tamen opponi poſſit ad impediendam exequutionem, ibidem num. 201.

1 Nullitas incontinenti probanda quòd impediat exequutionem ſenteoriarum, habet locum etiam ſi tractetur de cauſa in poſſeſſorio, num. 143.

1 Nullitas ſententiæ appoſita non impedit executionem ſententiarum ſi principaliter propoſita fuerit per viam actionis intentatæ, nec poteſt quis deduci principaliter, & dein eam deducere excipiendo, nu. 158.

1 Nullitas contra tres conformes ſententias non impedit earum exequutionem, num. 146.

1 Nullitas oppoſita etiam incontinenti probanda non impedit; ſi Iudex aliqua ex cauſa ſuſpicatur, eam per calumniam oppoſitam, & cauſa retardandæ ſolutionis, nu. 147.

1 Nullitas non impedit exequutionem, quando quis exceptioni nullitatis renunciauit, nu. 148.

1 Nullitas exequutionem non impedit, ſi opponatur coram Iudice illius, qui eam tulit, nu. 149.

1 Nullitas non impedit exequutionem, quando ſtatutum, vel reſcriptum expreſsè diſponit, quòd nullitate pendente poſſit deueniri ad ſententiæ exequutionem, d. cap. 158. numero 150.

2 Nulli-

Digitized by Google

INDEX.

1 Nullitas ſi opponatur non impedit, nec habet locum, quo ad alios actus præter exequutionem, veluti in actu ſequeſtrationis, numer. 151. nec etiam impedit, quando inſtrumentum, de cuius exequutione tractatur, fuit pluries exequutum, num. ſeq.

1 Nullitas ſi opponatur exequutionem non impedit, vbi de nullitate illa fuerit cognitum in cauſa principali, ibi. nu. 153.

1 Nullitas ſi opponatur, non impedit exequutionem, nec locum habet, quoad vſum inſtrumenti, & actus, ſuper coius nullitate eſt introductum iudicium, nu. 154. Ampliando alias declarationes per Lancel. eod. num.

1 Nullitas ex omiſſa citatione, ſi habet probabile dubium Iuris non retardat exequutionem præſtita cautione, d. cap. 158. num. 158.

2 Nullitas contractuum qui fiunt per Mag. Poteſtatem, vel D. Vicarium, vel alios Iudices, Milites, & conteſtabiles contra diſpoſitionem ſtatutorum Mediolani ipſo iure, capit. 17. litera A.

1 Nullitate remota, quæ nullitates cenſeantur remotæ, cap. 26. num. fin.

1 Nullitate oppoſita in cauſa criminali, vbi eſt exequutio irretractabilis, exequutio ſemper ſuſpenditur, nu. 202.

1 Nullitatem dicens, & proponens ex vna cauſa; quando eam ex alia proſequi poſſit, nu. 180.

1 Nullitates plures ſententiarum habentur relatiue, eod. ca. 131. num. 186. cum plurib. ſeq.

1 Nullitates omnes quando cenſeantur reiectæ remota nullitate, num. 190. & ſeq.

1 Nullitates etiam quod remoueantur à Statuto; non prohibetur tamen quin ex officio Iudex poſſit ſuper ea cognoſcere, num. 192.

1 Nullitates multæ opponi poſſunt contra binas, & tres ſententias conformes, vt late not. cap. 116. in verb. de nullitate dici, il ſecondo, & d. cap. 136. num. 9. maxime per tertium, declarando, num 12.

1 Nullitates non ſolum omnes, verum etiam illa ex defectu iuriſdictionis, debent eſſe euidentes, & notoriæ ad impediendiendam exequutionem ſententiarum, ibidem nu. 197.

2 Nullitate à Statuto remota, quæ remota intelligatur, ca. 379. num. 492.

1 Nullitatis cauſa alicuius contractus committi debet, etiam quod Pretor, vel Vicarius in illo contractu interpoſuerit ſuũ decretum, cap. 27. num. 41.

1 Nullitati, de qua in ſtatuto hoc poteſt per partem renunciari, & quare, ibi. num. 109

1 Nullitatis exceptio ſi non ſit notoriȩ, nulla ſed dubia in iure nõ impedit exequutionem ſententiæ, num. 141.

1 Nullitatis, & appellationis interponendæ modus, ibi nu. 166.

1 Nullitatis Iudex poteſt ſententiam nullam in meritis cognoſcendo reformare, c. 135. nu. 4. maxime ſi nullitas proueniat ex eo, quod Iudex recuſatus tulit ſententiam poſt recuſationem, num 5. an aũt reformare poſſit ex actitatis, vel ex nouo proceſſu ſanato primo defectiuo, ibi. num. 8.

1 Nullitatis Iudex poteſt pronunciare ſententiam nullam eſſe iniquam, d. cap. 131. nũ. 6 Et reſcripta concedi ſolent, quod nullitatis Iudex de meritis cognoſcat, nu. 7.

1 Nullitatis Iudex poterit cognoſcere de meritis cauſȩ principalis, etiam quod cognouerit eam nullam, num. 178. an autem cognoſcatur ſuper actitatis, vel noua fieri poſſit probatio, numero 179.

1 Nullitatis cauſȩ inſtantia etſi deſerta ſit, illa tamen appellationis non cenſetur deſerta, ſiue nullitas fuerit intentata principaliter, ſiue cũ appellatione, & cauſa nullitatis prius fuerit proſecuta, num. 490.

1 Nullitatis cauſa an cenſeatur deſerta appellationis cauſa deſerta, num 491.

1 Nullitatis in cauſa, vel deſertionis appellationis non eſt neceſſaria litis conteſtatio, ibi. nu. 533. & 534.

1 Nullitatis cauſa ſeparatim cognoſci poteſt, poſt cauſam appellationis, ea etiam pendente, num. 543.

1 Nullitatis cauſa quando ſit deſerta, num 544.

1 Nullitatis Iudex poteſt ſententiam nullam tanquam præceptum inconfeſſum ſuſtinere, cap. 135. num. 3. eamque etiam ſententiam in meritis cognoſcendo reformare, & confirmare, maxime ſi ſit nullitas inſurgens ex eo, quod Iudex recuſatus ſententiam tulit poſt accuſationem, vbi ſit iuſta, num. 4. & 5. prout pronunciare poteſt ſententiam nullam etiam iniquam, ibi. num. 6.

1 nullitatis cognitio nõ admittitur in Iudice inferiore exequente ſuperioris ſententiam, etiam quod ſit patens, nu 203. poteſt tamen eo caſu ipſe inferior ſuſpendere exequutionẽ, reſcribendo ſuperiori, & ſecundam iuſſionem expectando, nu. 204 & idem procedit, ſi merus ſit executor per ſubſidiales literas Iudicis alterius territorii, nu. ſeq.

2 nullitatis exceptione per quamcunque clauſulam generalem remouentem exceptionem, non cenſetur remota, cap. 398. numero 53.

1 nulliter quamuis in tenuta miſſus ſit, ſuper iuribus eius tamen per Iudicem cognoſcendum eſt, c. 155. nu. 27.

1 nulliter miſſus in poſſeſſionem poteſt hac ſe tueri, ſi prius habeat bona illa hypothecata, d. c. 155. nu. 41.

1 nullius ſit momenti, verba hęc licèt importent actus nullitatem ipſo iure, Iudicis tamen declaratoria requiritur ſententia, c. 416. num. 138.

1 nubere extra iuriſdictionẽ non dicitur illa mulier, quæ nupſit cum ſuppoſito, qui poſtea ſemper in iuriſdictione permanſit, cap. 310. nu. 46. & ſeq.

2 nullus dictio, etiam maſculini generis, comprehenſiua tamen maſculi & fœminæ quo ad effectum, & quare, cap. 255. litera A. & c. 258. litera A. Idem in dictione, quicunque, c. 255. litera H. Dictæ autem dictionis nullus effectus explicatur, d. c. 253. ſed c. 379. nu. 1. non comprehendit niſi maſculum ratione ibi expreſſa. De hac dictione, nullus, diſſerit etiam, cap. 98. litera A. & cap. 248. litera A. & cap 249. numero 1. litera A.

1 nuncij relatio, quod iuxta mandata citauit, vel perquiſita perſona non inuenit, an ſuſtineatur, ſi eius commiſſio eſt perſonaliter, vel ad domum, nu. 29. cap. 2.

1 nuncij relatio nulla irritat proceſſum, ibi. nu. 30.

1 nuncio citanti qualiter credatur, ibi. numer 56 & quando ſine ſcriptis citet an credendum, num. 69 Qui ſi non relinquit copiam citationis citatu, vel ad domum, Iudicis arbitrio punitur, num. 162.

1 nuncio citanti extra territorium, etiam ſi portet ſignum publici nuncij, quando non credatur, c. 5. nu 62.

1 nuncio referenti quod citatus reſpondit, nolle venire, an ſit credendum, c. 142. nu. 23. ampliando, nu. 25.

1 nuncius vbi Iudicis commiſſio ſit neceſſaria, ſine ea commiſſione citans punitur de falſo, c. 1. nu. 33.

2 nundinæ quæ Mediolani fiebant, c. 264.

2 nuntians opus nouum calumnioſe, & ſuccumbens in cauſa cõdemnatur in expenſis, & damnis propter dictam nuntiationem, c. 340. nu. 62. Et contra talem calumnioſe nuntiantem agitur actione iniuriarum, c. eod. nu. 63.

2 nuntians nouum opus in caſibus à ſtatuto exceptuatis, ſi dicat velle probare ius ſuum tunc nuntiatus ſuperſedet ab opere per tres menſes, cap. 340. nu. 53.

2 nunciante nouum opus recuſante, & nuntiatio fideiubere parato, quando fideiuſſionis oblatio ſufficiat exhibere per nũtiatum, c. 340. nu. 52. ſed ſi nuntians non recuſat, debet dari fideiuſſio, ad hoc vt in opere poſſit perſeuerare, c. 340. num. eod. & nu. 54. eod.

2 nunciantis nouum opus ſi notoriè conſtat de non iure, tunc ea nuntiatione ſpreta poſſit in opere perſeuerare, cap. 340. numero 55.

2 nunciatio operis in caſibus à ſtatuto, c. 340 exceptuatis, vt ibi, in quibus cognoſci debet, an ſatiſdatio ſit admittẽda, vel ne, procedi poteſt in feriis, non autem in ipſa cauſa nunciationis operis, c. 340. nu. 58. litera CC. Idem de iure communi, c. eod. num. 59. litera DD.

2 nunciatio operis non habet locum cõtra facientem foſſam pro ſepeliendo mortuo, c. 341. nũ. 51.

2 nunciatio noui operis non ſolum ſi ædificetur habet locum, ſed ſi purgetur locus aliquis, c. 340 nu. 46.

2 nunciatio operis poteſt fieri ob caſtrum fiendum in loco publico, veluti ſi tendat ad æmulationem alterius, vel ipſo caſtro poſſit ſcandalum oriri, c. 340. nu. 48.

2 nunciatio operis non datur, quando reficitur ædificium vetus, vel cloaca, vel riuus, c. 340. num. 48.

2 nunciatio operis habet locum in conſtructione molendini in iurium deſtructi, c. 340. num. 50

2 nunciatio operis etiam quod iniuſte facta, ligat ædificantes, vt ab opere teneantur deſiſtere, donec ſuper ea cognoſcatur, c. 340. nu. 31. Et ſi ædificans procedat ſpreta nunciatione non debet audiri, niſi deſtructo opere poſt nunciationem facto, ſi tamen fuit admiſſus, & nil per partem fiat oppoſitum, proceſſus valet ibidem.

2 nunciatio operis non tollitur niſi citata parte, cap. 340. nu. 27. 28. & 29 vide præſenti indice, in verbo, Vicarij dato, ſed ea. eod. nu. 30. quod etiam parte non citata poſſit tolli.

2 nunciatio operis tribus modis fieri poteſt, mandato ſcilicet iudicis, verbis, & facto, cap. 340. num 26. & ſi fiat verbis tantum perditur per nunciantem poſſeſſio, non ſi fiat verbis, & facto, vel Iudicis authoritate, cap. eod. numer 27. Mediolani ta-

Digitized by Google

I N D E X.

ni tamen ſeruatur, quod fiat mandato. Mag. D. Vicarij Prouiſionum.

2 Nunciatio debet continere expreſſam cauſam, ſi petatur à parte cui fit, vel ab operarijs tẽpore nunciationis, & quòd cauſa ſit legitima, cap. 340. nu. 25.

2 Nunciatio poteſt fieri quolibet die etiam feriato ob neceſſitatem hominum, non autem in honorem Dei, cap. 340. numero 24.

2 Nunciatio operis non videtur ſufficere, ſi fiat perſonis, niſi fiat in opere, cap. 340. num. 23.

2 Nunciatio noui operis non poteſt fieri, niſi per habentem poteſtatem nunciandi, ideo inferunt vſufructuarium non habere ius hoc nunciatione, faciendi pariter inquilinus non habet, & conductor; fallit tamen ſi Dominus ſit abſens, cap. 346. num. 18. Fallit etiam niſi de conductione appareat publicum inſtrumentum. Cum clauſulis ſolitis, c. 340. nu. 16. Item limitatur in conductore ad longum tempus, cap. 340. num. 21.

2 Nunciatio operis non videtur habere locum de Iure communi, quando res eſt communis inter ſocios per vicinum habentem etiam rem vicinam propriam, cui prętendat noceri, ſed agitur actione communi diuidundo, vel officio Iudicis ei deſeruienti, fallit etiam in abſentia Iudicis, cap. 340. nu. 13. & Statutum hoc etiam habet locum in re communi, vt ibidem num. 14.

2 Nunciatio operis non habet locum in arborum plantatione, vel eorum exciſſione, c. 140. nu. 10.

2 Nunciatio operis de opere fiendo, non eſt de iam facto, ca. 340. num. 6. Et quia difficile eſt probare, quid poſt nunciationẽ ædificetur, cautela eſt, quòd fiat menſura ædificij tempore operis nunciati, cap. 340. num. 6.

2 Nunciatio operis in omnem caſum non ſufficit quòd fiat perſonis præſentibus, vel abſentibus, niſi fiat in conſpectu Rei, quæ ædificatur, c. 340. nu. 5.

2 Nunciatio operis validè poteſt fieri fabris, & opificibus abſente, vel ignorante Domino, & præiudicat, c. 340. nu. 4.

2 Nunciatio operis poteſt fieri non ſolum parti præſenti, ſed abſenti, etiam nemine præſente, dum tamen fiat in opere, non tamen præiudicat Domino niſi à die ſcientiæ, niſi quo ad patientiam demolitionis expenſis tamen nunciantis. c. 340. numero 3.

2 Nunciatio noui operis, videnda, in verbo, Aedificare volente, & quòd nunciatio poſſit fieri etiam ſoli publico validè, cap. 340. num. 2.

2 Nunciatione operis facta ſi quid ex poſt fit, reuocatur, & demolitur per viam attentati, cap. 340. num. 32. & tunc non datur appellatio, num. 33. & 34. Et in verbo, Attentati via, præſenti indice.

2 Nunciationem operis poſt ædificatum, licet regulariter demoliri debeat, fallit tamen multis caſibus, cap. 340. nu. 35. Inter quos eſt, ſi fuerit ſublata nuntiatio mediante ſatiſdatione de opere demoliendo, vt ibidem, alias ibi vide fallentias.

2 Nunciationis opus nouum iudicium eſt ſummarijſſimum, ca. 340. num. 58. litera BB.

2 Nunciationis in cauſa (non autem in articulo an ſit in caſu fideiuſſionis) proceditur ordinarie ſeruatis ordinibus iudiciarijs, etiam dato libello, capit. 340. numer. 60. Et non eſt ſublatum conſilium ſapientis, capit. eodem & num. 61. litera II.

1 Nupta quę habet virum inutilem, dum non ſit ex ſui culpa, debet gaudere priuilegijs huius ſtatuti, capit. 47. cum viduæ æquiparetur, d. cap. 47. num. 114. & 115.

2 Nuptiæ niſi vna die fiendæ, cap. 454.

1 Nurui ſi quid legetur à ſocero, an præſumatur legatum ad meliorandum conditionem filij; ſtante ſtatuto quod aſcendens non poſſit meliorare conditionem deſcendentium, cap. 305. numero 41.

1 Nurus non admittit ſibi relicta per ſocerum, licet tranſiuerit ad ſecunda vota, c. 303. num. 10.

1 Nutrix comprehenditur in ſtatuto de domicella, intelligiturq; de ea quæ ſtat in domo, non extra, c. 499. litera E.

O

2 OBlatio ſola quando ſufficit in caſu fiendæ depoſitionis, cap. 335. numer. 43. & quando non ſufficiat, eod. cap. numero 50.

2 Oblatio, & depoſitum ad formam, cap. 335. qualiter ſit fienda, cap. eod. num. 44. & præſenti indice, in verbo, Depoſitio autem, & quæ requirantur, adhoc vt ſolenniter dicatur facta, c. eod. nu. 51. & 52. & ea facta quid, c. eod. nu. 51.

1 Oblatio tollit moram, cap. 180. num. 34.

1 Oblatio pretij pro re paterna luenda in quo loco fieri poſſit, cap. 417. num. 282. & 283.

1 Oblatio pretij, vel citatio, vel litis conteſtatio pro re paterna luenda facta per aliquem, vt procuratorem agnati redimere volentis, vltra quod tempus debeat ratificari, ibi. nu. 286. cum ſeq.

1 Oblatio, & citatio in caſu retractus an poſſit fieri vltima die anni, & diei, etiam de nocte, ibi. nu. 307.

1 Oblatio hæc poteſt fieri non ſolum principali emptori, ſed etiam eius Procuratori ſpeciali, vel generali cum libera, ibidem numero 578.

1 Oblatio hæc poteſt fieri ſoli tutori, vel curatori, ſiue pupillo, vel adulto, num. 579. & ſeq.

1 Oblatio hæc ſi eſt fienda vxori alicuius, viro eius tanquam legitimo Procuratori fieri poteſt, ibi. nu. 581. ſed ſi fienda marito, an ſufficiat ſi fiat vxori pro eo, nu. 582. & ſeq.

1 Oblatio hæc vbi emptor non adſit, cui poſſit offerri, vel mortuus ſit, nec Procuratorem, vxorem, domicilium, vel hæredes habeat, & hæreditas ſit iacens, coram Iudice fieri poteſt, num. 586. & 587. & vtrum poſſit fieri emptori pupillo, minori, vel furioſo abſque tutore, vel curatore, etiam vbi eis carent, num. 588.

1 Oblatio hæc, ſi plures ſint emptores qualiter fienda, nu. 589.

1 Oblatio an ſufficiat niſi fiat etiam depoſitum, nu. 591. & ſeq.

1 Oblatio, & depoſitio vbi non ſit neceſſaria in caſu luendi ex ſtatuto de re paterna luenda, c. 419. nu. 37.

1 Oblatio, & depoſitio in materia hac fieri debet etiam non petita, ibi. num. 38. & offerens debet habere pecuniam pręmanibus, numero 39. & quod fiat intra tempus anni, & diei, numero 40.

1 Oblatio ad retrahendum qualiter fienda, & quo loco, & tempore, c. 434. nu. 201. & c. 417. nu. 576. & ſeq.

1 Oblatio vbi ſolum requiritur depoſitio non eſt neceſſaria, ca. 444. num. 27.

1 Oblatio abſq; depoſitione an ſufficiat pro adimplemento ſtatuti, cap. 424. num. 197.

1 Oblatione hac in fienda non habetur in conſideratione quod vnus plus offerat alio, vt præferatur, cum ſufficiat offerre pretium æquale, num. 574.

1 Oblatione in fienda præualet forum domicilij, ibi. nu. 625.

2 Oblatione, & depoſitione nulla facta iuxta formam, cap. 335. ſi vicinus ſigna impoſuerit muro, vel ſuperædificauerit Domino ignorante, vel eo non contradicente, dic quod actio competit tantum Domino muri ad ſolutionem, eod. cap. num. 45. non ad demolitionem, Idem cap. 342. nu. 69. & ibidem, quando oblatio, & depoſitio fienda.

1 Oblationes quomodo, cui, coram quibus, & quo loco fieri debeant, num. 5.

1 Oblationes, proteſtationes, & interpellationes extraiudiciales poſſunt fieri etiam diebus feriatis, num. 7. ibi.

2 Oblationes extraiudicialiter, & denuntiæ, c. 198. litera D.

2 Oblationes, qui debent ire ad quæ ſiunt ex forma Statutorum, cap. 29.

2 Oblationes ad quas tenetur commune Mediolani, ca. 61. & 62. & amplius 63.

2 Oblationes, quæ additæ, & correctæ, c. 182. in primo.

2 Oblationes quas ſua impenſa tenetur ſingulis annis diebus ſtatutis facere communi Mediolani, cap. 61. 62. & latius ca. 63. inter alias adſunt in honorẽ ſãctiſſimi Diui Ambroſij adeſt, & illa, quæ die 25. Iulij quotannis ad Hoſpitale S. Iacobi. P. Vercel. Mediolani.

1 Oblationum extraiudicialium effectus quinque, capit. 6. numero 4.

1 Oblationis ius circa retractum competit cuilibet in eodem gradu exiſtenti in ſolidum per ius accreſcendi, d. capit. 417. numero 573.

1 Oblationis, & depoſitionis effectus plures, nu. 595.

1 Obligatio omnis tranſit ad hæredem, & in hæredem actiue, & paſſiue, cap. 45. num. 26.

1 Obligatio ciuilis, & perſonalis quibus verbis tollatur, c. 112. numero 73.

1 Obligatio, & contractus qualiter inter ſe differant, cap. 265. nu. 39. & c. 328. nu. 15.

1 Obligatio vnius pro alio eſt ſtrictiſſime intelligenda in diſpoſitione ſtatuti, cap. 167. vti correctorium Iuris communis, d. cap. 167. nu. 109. Imò contra ius naturale, & diuinum, cap. 416. num. 209. cum ſeq.

1 Obligatio quando veniat in conſequentiam, ibi. nu. 201.

1 Obligatio quælibet etiam minima, comprehenditur ſub illis verbis; Aliquo modo ſe obligauerit, cap. 416. nu. 78. Quid in alia diſpoſitione, num. 79.

Obli-

I N D E X.

1 Obligatio naturalis in contractu minoris etiam iurari tollitur ex diſpoſitione huius ſtatuti, cap. 453. nu. 113.

2 Obligatio ſtrictiſſima eſt, quando vnus pro alio obligatur, cap. 380. num. 10.

2 Obligatio in locatione naſcitur ſtatim contra conductorem, licet differatur exactio, c. 379. nu. 70.

2 Obligatio realis, & perſonalis contra quos intelligitur maſſarios, & alios ad fauorem Domini, & locatoris quibuſdam exceptis, cap. 380.

2 Obligatio ſi non eſt per fideiuſſorem facta ad formam Statuti, cap. 189. Sed ſimpliciter non cenſetur facta ad ipſam formã Statuti, ca. 189. Sed ſimpliciter non cenſetur facta ad ipſam formam Statuti, cap. eod. num. 33.

1 Obligationem naturalem quouis tempore Statuta tollentia non valent, ad prælud. num. 71.

1 Obligationes quæ proprijs viribus non ſubſiſtunt, Iudicis decreto, aut authoritate nequeunt confirmari, cap. 995. numero 178.

1 Obligationem quamlibet minimam an comprehendat Statutum hoc, c. 328. nu. 16. 17. 18. & 19.

1 Obligatus ad onus perſonale, vel patrimoniale, vel munus publicum bonis cedere non poteſt, c. 408. nu. 51. Imò poſt ceſſionem ad eadem onera tenetur, nu. ſeq.

1 Obligatus ad factum, & ad rem non poteſt cedere bonis, ibi. 57. & 58.

1 Obligatus niſi in quantum facere poteſt ad quid teneatur, ibidem num. 129. & ſeq. Tunc an attendatur redditus, vel valor bonorum, nu. 130 Hoc caſu habens turrim, an teneatur eam vendere, & emere domum minoris pretij, nu. 131.

1 Obligatus preſtare fideiuſſorem vno mortuo tenetur alium dare, cap. 45. num. 27.

2 Obligatus pro alio in quantum teneatur, cap. 189. & præſenti indice, in verbo, fideiubens.

2 Obuiare in Statuto Mediolani intelligitur de facto impedire, ne quid abducatur, c. 406 num. 4.

1 Obliuio in quibus perſonis præſumatur, cap. 100. numer. 58. & 59.

1 Obuenire dicitur quod nobis abſq; facto noſtro ex hereditate, vel legato defertur, c. 287. nu. 12.

1 Occaſio dicitur cauſa non ſufficiens, c. 345. nu. 3.

1 Occaſionis nomine quid comprehendatur, cap. 416. num. 195. & 196.

2 Occaſio, & cauſa quid ſint, cap. 438. nu. 6. & cap. 441. litera G. num. 1. Occaſio eſt remotiſſima, cap. 483. num. 231. & c. 379. num. 389. & num. 407. cap. 388. nume. 11. & cap. 379. num. 461. & cap. eod. 379. numer. 448. & numer. 460. & cap. 279. num. 487.

1 Offendi qui poteſt impunè, an poſſit occidi, cap. 251. num. 10. & latè notatum in c. Homicida, de pœnis in Nouis Conſtit.

2 Offendi qui impune poteſt occidi, c. 45. nu 4.

1 Offerens primo in pari cauſa præfertur, cap. 417 nume. 572. & an poſſit pœnitere poſt oblationem factam, & ſententiam obtentam, num. 590.

1 Offerens de Iure Quotæ, cum non teneatur deponere, poteſt poſt obtentam ſententiam ſoluere vſq; ad 30. Annos, c. 434. num. 199. Poteſt etiam pœnitere poſt ſententiam obtentam nolle luere, num. ſeq.

1 Offerens primo de Iure communi in retractu præfertur concurrentibus pluribus, ca. 440. n. 3. & ſufficit oblatio abſque aliqua depoſitione, nu. 4. & 5.

1 Officialis non dicitur habitare in loco, vbi officium exercet, cap. 311. numer. 40. Etiam quod ibi permaneat vltra tempus officij, numer. 56. Quod etiam procedit in eius famulis, num. ſeq.

1 Officialis per electionem ad officium efficitur ciuis illius ciuitatis, d. cap. 311. num 58.

1 Officiales locorum ſubditorum ſeparatorum non comprehenduntur ſub diſpoſitione huius ſtatuti, c. 8. nu. 86.

1 Officiales habentes ſalaria de publico non poſſunt commiſſionem acceptare, cap. 27. nu 80.

2 Officia, & mulctæ quæ ea communi vſa non venduntur non communicantur per fratres, & ſocios, c. 483. nu. 267.

2 Officiales iurantes ſeruare ſtatuta non poſſunt iudicare ſecundum ius commune contrarium, c. 20. nu. 4.

2 Officiales quod ſederint horis debitis probare ipſi debent ex actis, cap. 86. num. 2. Non tenetur ſedere hora incongrua, & poſt horam determinatam, c. eod. nu. 6.

2 Officiales noſtri temporis, de negligentia non ſyndicantur, ca. 40. num. 20.

2 Officiales ad beneplacitum Principis poſſunt reuocari, ca. 19. num. 12.

2 Officiales D. Poteſtatis Mediolani de quibus in ca. 30. qui ſint, in litera G. eod. c. 53. Iudices & D. Vicarius.

2 Officiales de conſuetudine quibus ex cauſis ſyndicentur, c. 31. num. 1. litera E.

2 Officiali cuique ciuitatis Mediolani, ducatus, & diſtrictus, prohibita ſunt etiam eſculenta, & poculenta, cap. 44. numero 3.

2 Officiali pertinentia aliqua ſupplenda, in verbo, Poteſtas, & ciuilibus, præſenti indice.

2 Officialis Mediolani ſingulo biennio à Principe Mediolani eliguntur, cap. 6. litera A.

2 Officialis iuramento quatenus ſtandum, cap. 374. nu. 15. & in verbo, Iuramentum, præſenti indice.

2 Officialis non poteſt condemnari, nec ſyndicari durante eius officio quibuſdam caſibus exceptis, c. 297. & præſenti indice, in verbo, Syndicatus.

2 Officialis ſi promittit communitati pro delictis contrahendis per eius familiam, etiã quod proclamari faciat, quod nemo eum ea contrahat, non tamen ab ea promiſſione liberatur, c. 37. nu. 8. Item non tenetur pro eius familia de commiſſis extra iuriſdictionem, eo. cap. nu. 9.

2 Officialis pro minima re non ſyndicatur, cap. 31. numero 4. litera G.

2 Officialis pro familia condemnatus in aliquo, vt obligetur, debet ſententia eſſe valida lata contra illos, alias non, ca. 37. num. 10.

2 Officialis quando teneatur pro familia faciente furtum, vt euitet hanc obligationem poteſt vti cautelis, & quibus, ca. 37. num. 11.

2 Officialis ſi in procedendo non ſeruat ſeruanda, puta quia admittat defenſiones ſuſpecti criminis capitulis abſque conſtitutione, præſumitur in dolo, & per ſordes feciſſe, cap. 40. num. 7. In dubio tamen potius præſumitur per imperitiam iudicaſſe, c. eod. nu. 7.

2 Officialis negligens faciens iniuſtitiam, tenetur ad totale intereſſe ſicut male iudicans, c. 49. nu. 22.

2 Officialis vexans aliquem dolo, vel culpa, vel negligentia, ad quas pœnas teneatur, ca. 40. nu. 24. qualiter autem puniatur officialis regni, c. 40 nu. 50.

2 Officialis, vel Iudex iudicans contra communẽ, ſi eam falſam non ſcit, oſtendere tenetur in ſyndicatu, nu. 26. c. 40.

2 Officialis remittens pœnam ſtatutariam, tenetur in ſyndicatu, non ſic ſi remittat pœnam, vel mulctam arbitrariam, ca. 40. num. 27.

2 Officialis indebite puniens, punitur eadem pœna, cap. 40 numero 28.

2 Officialis faciens decapitare aliquem pro homicidio, pro quo pœna ſolum pecuniaria imponebatur, debet decapitari, ca. 40. num. 29.

2 Officialis, vel Prætor occidens aliquem calore iracundiæ, vel pecuniæ, qua pœna teneatur, c. 40. nu. 30.

2 Officialis indebite puniens, punitur eadem pœna, cap. 40. numero 28.

2 Officialis impune, & ſine peccato poteſt exequi ſententiam, & mandatum Principis, quod aliquis ſuſpendatur, abſque proceſſu, c. 40. nu. 31. Si autem mandatum ſit iniuſtum, an teneatur exequi, c. 40. nu. 32.

2 Officialis propter publicam vtilitatẽ poteſt ad tempus priuare dominum re ſua, c. 40. nu. 33.

2 Officialis, & prætor, qui male fecit, vel iudicauit ex conſilio aſſeſſoris excuſatur in ſyndicatu, cap. 40. num. 34. Quod intellige ſi aſſeſſor ſit Doctor, cap. eod. num. 35. Fallit ſi ipſe officialis, vel Prætor fuiſſet & ipſe Doctor, & peritus, non tamen excuſatur, quin contra eum procedatur ciuiliter, non autem ad pœnam fiſco applicandam niſi ſit à ſuperiore deputatus, c. 40. num. 36.

2 Officialis, qui eſt ſequutus conſilium ſapientis, ſi male iudicat ſecundum eum, non excuſatur in ſyndicatu, c. 40. nu. 37 Fallit ſi hoc conſilium fuiſſet à pluribus peritis. Conſilium tamen vnius Doctoris magnæ exiſtimationis excuſat Iudicem male iudicantem, c. 40. nu. 20.

2 Officialis, qui credidit homini legali quod non aufugiſſet à Prætorio tenetur in ſyndicatu, c. 40 nu. 39.

2 Officialis, an teneatur de iniuſtitia, Rectoris, c. 40 nu. 46.

2 Officialis pœnã quadrupli incurrit, ſi doloſe iniuſtitiam agat, omittendo, vel faciendo propter quod læſa ſit aliqua pars, cap. 40. nume. 47. Augetur tamen hæc pœna arbitrio Senatus Excell. Mediolani vſque ad mortẽ eiſdem, c. & nu. etiam ictibus tribus funis, c. 40. nu. 52. Et ictibus plumbatis de Iure communi, vt ibidem.

2 Officialis offendens ſubditum, offendit etiam Principem, ita quod priuati remiſſio non prodeſt, quin teneatur in ſyndicatu, cap. 40. nu. 50.

2 Officia-

Digitized by Google

I N D E X.

2 Officialis dolum, vel fraudem ſine pretio faciẽs, vel omittens in quadruplum tenetur, cap. 42. num. 1.

2 Officialis per imperitiam faciens, vel aliquid omittens qua pœna puniatur, ca. 43. per totum. Et ſi non appareat damnum alicuius, quid, eod. cap.

2 Officialis imputatus, ſi ſatisfaciat, id pro quo fuit imputatus, an tunc euitet pœnam Statuti, cap. 45. num. 1. Non obſtante diſpoſitione dicti Statuti.

2 Officialis regulariter ante ſyndicatum non moleſtatur, ca. 18. litera N.

2 Officialis non poteſt eſſe ſcriba in officio, quod exercet niſi in leuibus, cap. 24. num. 1. vel niſi alias ex conſuetudine aliter caueatur in dicto loco, quia poſſet exercere officium ſcribę, & quod non eſſet Notarius, cap. 24. nu. 2.

2 Officialis abſtinere debet à ſponte dantibus, cap. eod. num. 2. litera B.

2 Officialis remotus ante tempus quid iuris, cap. 399. nu. 132. 133. & ſeq.

2 Officialis pro ſeruis viuis, vel mortuis an teneatur, cap. 498. num. 8.

2 Officialium ciuilium, & criminalium, ac Notariorum forma Sacramenti, quæ ſingulis annis præſtatur, cap. 24. Per totum, litera A.

2 Officialium communis Mediolani pertinentes ordines, & taxationes ſunt, cap. 216.

2 Officij cauſa qui tenetur non excuſatur ex caſu fortuito, niſi ſimul probet eius culpam non interueniſſe, ca. 394. nu. 171. & in verbo, Caſum, & culpam.

2 Officij maleficiorum coadiutores in Ciuitate, & Ducatu Mediolani non poſſunt periurare, nec poſtulare, nec quouis modo intercedere, tam in ciuili, quam in criminali, cap. 25. per totum.

2 Officij coadiutoris officium, tam ciuilis, quam criminalis quid ſit, cap. 25. per totum, & non poſſunt accipere vltra taxationem in ordinibus litera A.

2 Officio durante quis non poteſt ſyndicari de Iure communi, cap. 480. num. 9. litera M.

2 Officium Iudicis, quid & quotuplex ſit, cap. 179. numero 7. & capit. 379. numero 492. & capit. 254. numero 3. litera G.

2 Officium aliquod habere non poteſt vnquam, qui commiſit barattariam, ſeu ſcienter aliquam impoſturam commiſit, ca. 40. num. 51. poteſt etiam talis committens degradari, & dignitate priuari, eiſdem c. & nu.

2 Officium qui ſemel habuit, qui non ſit ciuis, finito tempore ſui officij non poteſt in aliquo officio conſtitui, niſi lapſo triennio &c. reſtringitur tamen ab biennium per conſtitutiones, capit. 46. numero 1. Etiam mutato nomine, & titulo.

2 Officium amplius aliquod habere non poteſt ſemel condemnatus ad ſyndicatum, c. 45. nu. 2.

1 Officium Iudicis per quas clauſulas non cenſetur ſublatum, cap 58. num. 12. & cap. 116. num. 69. & quod ſit Iudicis officium, cap 251. num. 12.

1 Officium quod celebratur à Sacerdotibus, non venit appellatione funeris impenſæ, c. 197. nu. 19.

2 Olonæ in alueo aqua multiplicanda, ca. 305. Et cuius Iudicio, ibidem.

2 Olonæ in flumen fontes fluentes, veteres, & noui purgandi, ſeu remondandi, vt aqua in dictum flumen fluat, & cuius impẽſa, & conſilio, & per quem, c 307.

2 Olonæ Aquæ promiſſæ auferri dealbatoribus fuſtaneorum, aciarum, & drapporum, cap. 308.

2 Olonæ molandina abaſſari debent, cap. 300.

2 Olonæ Aquæ deriuantur per buchellum Communis Parabiaghi, ex c. 301. vbi modulos, & conditiones.

2 Olonæ Aquæ deriuantur pro riale Communis de Raude, ca. 302. vbi eſt moduli deſcriptio.

2 Olonę Camparij, & Officiales qui prohibentur, c. 303.

2 Olonæ bucchæ aliquot claudendæ, & banniendæ, capit. 304. Rugijs Illuſtriſs. Dominorum Mediolani priuatis alienaris, litera B. ibidem.

2 Olonæ pontes conſtruunt, & manutenent habentes bucchas aquarum, cap. 305 Et omnes, & ſinguli habentes vtilitatem ex aqua, ibidem.

2 Olonæ aqua fluere habet Mediolanum ex ca. 280. vide pręſenti indice, in verbo, Aquarum.

2 Olonæ de aqua, quid diſponitur, cap. 280. Non ſeruari dicitur reſpectu Officialis I. Conti Foraſterij. Sed Breuioris Togę eligitur, qui Commiſſarius dicitur, qui quo ad aquas olonæ omnia agit cum conſilio vnius ex III. Senatoribus, c. 280 litera A.

2 Olonę bucchę, & ruggię de lecto eius exeuntes, debẽt ad modum, & ordinem contentos in ſtatutis reduci, c. 281.

2 Olonę aquas deriuare volentes, quid habere, & quid facere debeant, c. 282. & contrafacienti quæ, & quanta pœna.

2 Olonę Notarii Merces in ſemel in Anno recipiendis ſatis dationibus, cap. 282.

2 Olonæ in flumine nulla perſona tenere habet ciuium, nec obſtaculum, cap. 383. Qua pœna, ibidem, non comprehenduntur tamen molandina priuilegiata, c. eod. litera A.

2 Olonæ ſuper alueo rugiam, nec incaſtrum nulla perſona poſſit habere, cap 284. niſi quæ, & tunc qualis eſſe debeat rugia, & bucchę niſi in dictum, & hic expreſſum modum reducantur, cap. eod. Et pœna contrafacienti.

2 Olonæ fluminis alueus ampliandus certis in locis, & latitudine deſignata, cap. 285.

2 Olonæ Alueus ſi Principis eſt eius expenſis purgari, & refici debet, c. 285. litera A. num. 1.

2 Olonæ aquæ quibus ſtatutis diebus horiſq; deriuanda, & quibus prohibentur, cap. 286. contrafacienti autem quæ pœna ibidem.

2 Olonæ aquas quilibet poteſt tempore plene ſuperfluitatis aquarum deriuare, capit. 287. & quare ratione, ibidem litera B.

2 Olonæ de aqua tempore ciuitatis nõ licet alicui deriuare etiã die Dominica ſi fuerit præceptum per Iudicem, & quæ pœna contrafacienti, cap. 288.

2 Olonæ de aqua deriuantes tenetur habere &c. cap. 289. & quo loco, & quæ pœna ſit contrafacienti.

2 Olonæ de qua deriuantis contra formam ſtatutorum Mediolani pœna, cap. 290. & quomodo intelligatur contrafeciſſe, ibidem.

2 Olonæ aqua reperta defluere ſuper alicuius prato quid iuris, c. 290. & præſenti indice, in verbo, Aqua reperta.

2 Olonæ aquarum Iudici quæ communia Burgorum, locorum, Caſſinarum, & Molandinorum lecto olonæ, propinqua, & per quot ſpecium requiſiti auxilium dare tenentur, & quod auxilium, & qua ſub pœna, & hoc quolibet anno vna vice, cap. 291.

2 Olonæ de aqua deriuans per vim propter eius potentiam qua pœna teneatur, cap. 292.

2 Olonæ Iudex qualiter tenetur procedere ſuper accuſis coram eo latis, cap. 293. & facere condemnationes, aut facere abſolutiones.

2 Olonæ aquæ comparius per Molinarios electus, ſeu etiam eorum conſules, aquæ olonæ de Raude, & citra Raude quam habeat bailiam accuſandi, cap. 395.

2 Olonæ meſonarijs quę terrę quęque inſulete adaquari liceãt, & quo tempore, cap. 296.

2 Olonæ Molinarij debent cum aquas habent ad ſuum molandinum tenere in caſtra leuata, & hoſtieras eius molãdini leuatas, c. 299. Et quæ ſit pœna contrafacienti, ibidem.

2 Ommittendo, & committendo committitur iniuſtitia, & punitur leuius in ommittendo, quam in committendo, ca. 41. num. 15. & 16.

2 Omnes, ſinguli, tam maſculos, quam fœminas comprehendit, cum de materia indifferẽti loquatur, c. 27. litera A. exceptis Clericis, c. eod. litera A.

1 Omnes, dictio hæc eſt vniuerſalis omnia comprehendens, ca. 91. num. 1. & c. 38. num. 1.

1 Omni meliori modo, quid operetur hæc clauſula, c. 21. n. 195. Et quid in omnibus, & per omnia, c. 47. nu. 100. & c. 81. nu. 46 & quod hæc verba, in omnibus, & per omnia ſint modici effectus, c. 100. nu. 64.

1 Omnibus modo, &c. Quid releuet hæc clauſula, cap. 453. numero 181.

2 Omnis dictio, quid comprehendat, cap. 217. num. 1. Et quod vniuerſitatem, & collegium, & tam maſculos, quã fœminas, cap. 247. Idem c. 250.

2 Omnibus, & per omnia ſ. Clauſula, in omnibus, & per omnia, quid referat, cap. 500 nu. 90.

2 Omnimoda iuriſdictio quid importet, c. 19. n. 34. Et præſenti indice, in verbo, Merum imperium, non tamen cenſetur cõceſſa cauſarum appellationum cognitio, c. eo. nu. 35.

2 Onera præteriti tẽporis, non tenentur ſubire de nouo venientes ad habitandum, c 186. litera D.

2 Onera laborans proprijs manibus an ſubire teneatur, ca. 130. numero 1.

2 Onera quis pro altero ſoluere non cogendus, niſi quatenus à ſtatutis ſic cautum, vel iure, vel ordinibus, c. 91. Quando autem de iure, pro altero quis teneatur, c. 91. litera B.

2 Onera ratione bonorum tenetur ſoluere non ſubditus in territorio vbi ſita ſunt bona, c. 489. nu. 4. litera M.

a 2 Onera

Digitized by Google

I N D E X.

a Onera ſequuntur rem, ita vt tranſeant cum Onere ſuo bona ex Statutis Mediolani, Idem ex diſpoſitione Conſtitutionum, c. 489. nu. 6. Littera X. nec bona debent plus ſolito grauari, Ibidem Littera Y. Et ratione bonorum illorum non poteſt declinare Iuriſdictionem diſpenſatus, c. 489. nu. 7.

a Onera ſi Ciuis in loco per ſe, vel per alium non ſubeat, deſiuit eſſe illius loci cuius eſt Ciuis, capit. 217. nu. 89. Et alia eo. cap. nu. 93. & num. 100.

a Onera Ruſtica qui ſoluere teneantur. cap. 218.

a Onera Ruſtica quomodo diuidantur, & diſtribuantur, capit. 218.

a Onera qui tenetur ſoluere obligatur etiam ad Collectas, & è conuerſo, cap. 218. nu.

a Onera ſeu Collectas vbi quis ſoluere teneatur cum Vniuerſitate, tunc Teſtes de illa Vniuerſitate non ſunt Idonei, cap. 218. num. 19.

a Onera illorum bonorum quæ fiunt Eccleſiæ; quando ſit ab eis immunis Eccleſia, an portio Eccleſiæ accreſcat omnibus non Exemptis, vel Principi, cap. 218. nu. 22.

a Onera reſpectu bonorum ſemper tranſeunt ad quoſcunque etiam in Principê, & Eccleſia cap. 218. nu. 20. 21. & ſeq.

a Onera imponere poteſt ille Princeps Superiorem non recognoſcens, cap. 278. nu. 1.

a Onera imponere poteſt Dominus Dominus Mediolani, capit. 238. nu. 2. & 3.

a Onera, Fodrum, Talea, Mutuum, & Aeſtimum prohibita Communi Mediolani ne imponat, niſi quam Mediolani Dominus ex cauſa iuſta fuerit vtile, vel neceſſarium, pœna eſt nullitatis, cap. 238. Littera A.

a Onera Realia quæ ſint, cap. 237. nu. 12.

a Onera perſonalia quæ ſint, cap. 237. num. 10. Et Onus quod pſonis principaliter ponitur dicitur Capitatio, c. eod. nu. 11.

a Onera mixta quæ, cap 237. Imponuntur perſonis pro rebus, cap. eod. nu. 13.

a Onera ſoluendi poſſeſſio quando Quinquénalis ſufficiat, cap. 236. nu. 1. Littera B. Quando vero Decennalis, vel Quadragenaria reperiatur, cap. eod. nu. 2. Littera C.

a Onera cum quibus Terris, Caſsina, Molandina, Folle, Piſtæ, Trauerſæ, Malta, & Reſeghæ ab Aqua ſuſtinere teneatur, c. 236. Per totum & in caſu dubio ibidem, & in caſu quo ſunt ſita inter loca eque diſtantia quid ſiendum, cap. eod. nu. 1.

a Onera ſuæ portionis ſoluens, quòd ad alia non teneatur, cap. 233. num. 1.

a Onera Ruri ſolui debent, quando ibi cataſtrata bona elapſa, ſtante regula, quod bona tranſeunt cum Onere ſuo, nec pro eis in Ciuitate etiam grauandos, cap. 218. nu 23. & 24.

a Onera quis non cogitur ſubire in duobus locis, eod capit. 218. nu. 24. Sed hoc intellige reſpectu Onerum futurorum, nam reſpectu præteritorum, ſi emit a priuato, tenetur ad ea; nõ ſic ſi emit à Fiſco, cap. eo. nu. 25. Tamen remanent obligata bona illa, cap. 218. nu. 26. nu. 27.

a Onera quod Ciuis in Villa certo habitans tempore in Conſtitutionibus expreſſo, ſubire teneatur cum Ruſticis, ex Conſtitutione Tit. de Oneribus, cap Quicunque, non ſeruatur, niſi Ciuis exercitium, vel traſicum aliquod faciat, cap. 218. nu. 33 & cap. 375. num. 66.

a Onera cum Ruralibus tenetur Cataſtratus pro bonis cum Ruralibus, licèt recedat, & fiat Incola Ciuitatis, cap. 218. num. 44. Et circa hoc adeſt Decretum, vt ibidem, & ſi hæc bona alienentur, an Emptor ad ea teneatur, cap. eod. nu. 46.

a Onera hæc Ruralia vbi Emptor ſubire tenetur, & poſsint pro bonis dicta bona etiam Fiſco tacite hipothecata remanent etiam quod non ſint Cataſtrata, Communitati autem ſi ſint Cataſtrata, dicto cap. 218 nu. 47.

a Onera Patrimonialia, & Mixta diuiduntur per aes, & libram regulariter quo ad Subditos etiam, cap. 218. nu. 48.

a Onera perſonalia imponuntur ſuper Capitibus, c. eod. 218. num. 49.

a Onera ad ſoluendum regulariter omnes homines tenentur, & ad Collectas pariter tenetur vſuſfructuarius, qui quo ad hoc habetur loco Domini, Idem in Feudatario, capit 217. nu. 51. Legatarios pariter pro Collectis rei legatæ & ante traditionem rei, non aũt hæres; Emphiteota quoq; reſpectu rei Emphiteoticæ laicæ tenetur ad Onus Collectarum, vt ibidem.

a Onera reſpectu Emphiteotæ, & Colonorum, Inquilinorũ, & aliorum Fictabiliũ, pro bonis cõductis, an teneantur, c. 218. nu. 56. & præſenti Indice, in Verbo, Eccleſia Emphiteota, & reſpectu Coloni Eccleſiæ, cap. eod. nu. 58.

a Onera Temporalia, cap. 218. nu. 60. 61. niſi in ſubſidium vbi deficiant facultates priuatorum, an autem tempore Belli collectati poſsint, cap. eod. nu. 64.

a Onera ſeu collectam imponit locus Originis Originario ſuo, & alibi habitanti pro bonis ſitis in loco Originis, non autẽ in loco incolatus, cap. 218 nu. 65.

a Onera omnia Patrimonialia Realia, & Collectas Foréſes ſubeunt etiam quæ perſonis pro rebus ex conſuetudine Italiæ imponuntur, cap 218. nu. 66.

a Onera an ſuſtinere cogantur Pauperes, quibus induſtria neceſſaria eſt ad Alimenta, quid de iure communi, & quid Mediolani ſeruetur, cap 222. nu. 2. & 3.

a Onera, quæ non tenentur ſubire Ciues, vel Nobiles, cap. 226. Et præſenti indice, in Verbo, Ciues, & in Verbo, Nobiles.

a Onera non determinata in Statutis, per quos, & quomodo ſoluantur, cap. 237.

a Onera circa habitantes intra Corpora Sancta Mediolani, Vide cap. 239.

a Onera diſtribuenda iuxta id quod eſt à Statutis Mediolani diſpoſitum, niſi quod Decreta, & Ordines Ducales ſeruari debent, quo ad ipſam cauſam tantum, cap. 227.

a Onera ad quorum pariter tenetur contributionem Familia, licèt ſit facta impoſitio vni nominato, cap. 228.

a onera diminuuntur, & augentur iuxta auctum, & diminutum Aeſtimum, capit. 228. Idem reſpectu Capitis, quando eius perſona eſt grauata pro bonis, ibidem.

a onera quando Ciuis Mediolani in loco, vbi certo tempore habitat, non tenetur ſuſtinere, cap. 230. Et in Verbo, Habitare, & in Verbo, Ciuis, præſenti Indice, & fauore horum Nobilium, & Ciuium ſolet Ill. Magiſtr. Ordinarius concedere Litteras, cap eod. 230 nu. 4.

a onera, qui ſoluit Realia, & Iuriſdictionem loci ſubiens pro bonis poſſeſſis dicitur Ciuis illius loci, vbi ſoluit, cap. 217. nu. 84. ad quod capitulum pro pertinentibus ad Ciuem, & ad ſolutiones onerum recurrendum eſt vbi multa congeſta.

a onera quæ patitur Cõitas, ſeu Villa cauſa damni dati, ſubeunt illi de Communitate, non per capita, ſed per aes, & libram, cap. 375. nu. 114 & paulo ibi infra dicitur, quod ſuper Hauere pro duabus partibus pro alia tertia ſuper Capitibus, nu. eo. Exempti tamen non contribuunt, ſed pro eis alij, nu. 116. Et habitans tempore damni, non vitat onus mutando Domicilium, cap. 375. nu. 117 & tale Cõe pro dicto Onere damni non põt imponere Collectã, vbi ſit ſoluẽdo, nu. 118. Ibidem, nec in præiudicium huius Oneris poteſt cedi bonis pro Cõitate, nu. 119 niſi eſſet tantæ Summæ, quod non poſſet ſoluere nu. 20. Nec communem, & homines pro tali debito poſſent carcerari, nu. 121. Niſi damnificans eſſet communitas ibidem, nu. 122.

a oneri viarum, & publicarum Stratarum emphyteutas teneri conductor ad longum tempus, cap. 251. nu. 20. & 21.

a oneris, vel darij, vel condemnationis ſuam partem ſoluens, ſi burgus, locus vbi ſit diuiſus per partes non tenetur vlterius ad expenſas, nec damna, & capitu. 231 per totum, de quibus damnis, & intereſſe quomodo ſit credendum ibidem.

a oneris tempore impoſiti ſi qui ſint diuiſi, tunc vnus pro altero non tenetur, c. 230 ſaluo iure cameræ.

a oneris natura non alteratur per conſuetudinem, vt ſi onus ſalis, quid eſt perſonale, licet ex conſuetudine ruſticorum ſuper Hauere, & bonis diſtribuatur per aliquam villam, tã ex Statuti diſpoſitione, quam ex conſuetudine, tamẽ hoc onus non tranſit in emphyteutam, non habitantem in villa, cap. 222. num. 6.

a onerari an poſſit forenſis pro bonis in territorio alicuius Principis ſitis, c. 217. nu. 64. Quicquid ſit originis locus imponit collectam originario ſuo etiam alibi habitanti, pro bonis in loco originis ſitis.

a onerum liber qualiter fiat, c. 218. nu. 50.

a onerum quorundam expreſſorum, & ſalariorum diuiſio, quando fiat, cap 220. nu. 2 idem in c. 221. per totum, vbi etiam legitur quando ſoluantur, & reſpectu onerum in Statutis etiã non expreſſorum quomodo fiat ſolutio, c. 223.

a onerum diſtributio qualiter fiat, capit. 218. nume. 42. littera M.

a onerum, ſeu collectarum non vſus qualiter poſſit præſcribi, c. 218. nu. 17.

a onerum ſolutio non probatur per teſtes, ſed per inſtrumentũ ſcripturam, vel libros c. 218. nu. 16.

a onerum reſpectu realium vbi bona ſunt allibrata in loco incolatus, non debent allibrari in loco originis, nec è contra, ca. 218. num. 6.

a onerum aliqua ordinaria, aliqua extraordinaria, c. eod. num. 218. num. 4.

a oneribus, & muneribus in ſubeundis an domicilium, vel origo propria, vel paterna attendatur, capitulo 218. numero quinto.

a one-

Digitized by Google

INDEX.

2 Oneribus ab omnibus, quæ caſſinæ, & quando immunes ſint, cap.137.

2 Oneribus bonorum cataſtratorum, bona illa remanent hypothecata, cap 217.nu.26 Reſpectu vero fiſci omnia bona debitoris remanent hypothecata,cap.eod nu.27.

2 Oneribus ruſticis qui excipiuntur Nobiles.ſ.ciues Mediolani de proſapia Mediolanenſi, ex paterna linea, aut qui per habitationem ſteterint in ciuitate Mediolani cum ſua familia annis triginta continuis. Idem in Burgenſibus,cap.218. circa finem.

2 Oneribus ſeu collectis in perſoluendis attenditur conſuetudo, cap.218.

2 Oneribus quibus immunes ſunt Ma. Doctores venerandi Collegij Iudicũ Mediolani D.Procuratores Collegiati,D. Phyſici. D Chyrurgi & D.Magiſtri Grammaticæ,ca.351.nu.3.& 4. Nam ab omnibus oneribus præſeruantur immunes,vide præſenti indice, in verbo, Immunitas.

2 Oneribus,ſeu collectis villa debet commoueri cum caſtro,ſeu ciuitate cui ſubijcitur,tanquam pars eius,c.218.nu.18.

2 Oneribus ruralibus bona ciuium obnoxia non præſumuntur, cap.218.num 70.

2 Oneribus, vt ſint bona ruralibus obligata, non debet credi libro ruralium, cap.eod.num.71.& de ciue,vide præſenti indice, ſuo loco.

2 Oneribus extraordinari fiſci quoque emphyteuta immunis, cap.251.num.21.

2 Onus aptandi,& reficiendi ſtratas reale eſt,c.251.nu.2.& pręſenti indice,in verbo,Viarum publicarum.

2 Onus ſalis quomodo diſtribuatur, & per perſonas cuius æratis,cap.222.

2 Onus ſalariorum eſt perſonale, ideo debet imponi ſuper capitibus perſonarum & ſic qualitercunque diſtribuatur per rurales inſpicitur natura eius qualitercunque, d.cap.210.litera A.num.1.

2 Onus ſiue collecta ſi ſit imponenda pro ſolutione alicuius debiti dicti communis,in diſtributione tenetur etiam ipſe creditor contribuere,cap.218 nu.59. Non tamen Eccleſiaſticę perſonæ tenentur ad aliqua.

2 Onus, aut collectæ non imponuntur ratione iuriſdictionis, ſed potius cuiuſdam poteſtatis, quæ habetur in bonis territorij,cap.217.numer.9. Et hæc imponi debent habita ratione potius fructuum bonorum, quam rerum, numero 10. cap.eod. Collecta imponitur ciui in ciuitate, vel incolæ alterius loci pro bonis etiam alibi ſitis, cap.eod. numero 11. Et hæ omnes per adæquari debent in earum impoſitione, cap.eod.numer.12.Collectas etiam an ciuitas,vel vniuerſitas imponat,cap.21.numer.12. An autem maior forenſibus, quam ciuibus poſſit imponi,cap eod.num.13. Et cum imponitur talea, & collecta pro rebus, & bonis pro eo, quod non ſoluitur, poteſt conueniri totum villagium, vel commune, quo caſu dicto communi, ſeu villagio aſſignantur bona, pro quibus ſolutio ſit per commune,& tunc bona illa per ſubhaſtationem alienantur, & ſi alienatio ſit ſolenniter, ille debitor in cuius præiudicium ſit, non poſſit alienatio nem reuocare, niſi interueniat vilitas pretij in pretio, vel fraus,vt cap.eod.218.num.14.

2 Onus ſalis perſonale eſt, & ruſticum, cap.218.numer.2. Imponitur ſuper capitibus perſonarum,eod.ca.num.3.aliqua etiam alia onera ſuper capitibus perſonarum ponuntur, vt ibidem.

2 Onus reale eſt aptatio, ſeu refectio ſtratarum publicarum, cap.251.nume.9. Et vbi Dominus domus non ſit ſoluendo, tenetur eius vicinus,cap.eod.nu.10.

2 Operans, locans, artifex vide in verbo, Artifex, pręſenti indice.

2 Opera famulorum, vide famuli.

2 Operarum mercedem an quis petere poſſit ante finem,ca.379.num.272.

2 Operas qui locare poteſt in perpetuum, an poſſit per ſubſtitutum ſeruire,niſi ſit electa induſtria perſonę,c 379.nu.274.

2 Operis refectionem permittens infra certum tempus,ſi non reficiat intra tempus, & ſequutum ſit damnum, ad illud tenetur conductor operis, cap 379.num.185. & ampliatur ſi per dolum, culpam, vel negligentiuam, ca.eo.nu.297.cum quibuſdam limitationibus.

2 Operariis eſt pręſcriptum tempus ex d.C.Mediolani,intra tres menſes ad petendum mercedem,c 498.nu.19.

2 Opus appellatione, operis, venit omne id, quod habet inſta e operis,etiam in materia ſtatuti,c.337.nu.4.idem.c.340.nu. 9. Intellige pręd ictum quod ſit ædificium,vel cohærens ædificium, alias in plantatione arborum, & ſucceſſiue non habet locum nunciatio operis, cap.340.nu.10.

1 Oppida dicuntur loca murata ſine Epiſcopo,c.321.nu.4.

2 Oppidani non veniunt appellatione ciuium. Idem de Comitatenſibus,c.217.nu.87.& nu.88.

1 Oppoſitio ſimplex non ſufficit niſi probetur,c.22.nu.61.

1 Ordinaria cauſa ſummaria fieri non poteſt, nu.19.c.25.

1 Ordinaria, vel delegata iuriſdictio quomodo poſſit conſenſu partium prorogari,d.c.19.nu.14.

1 Ordinaria in cauſa partes non poſſunt conuenire, quod procedatur ſummarie,c.125.num 8.

1 Ordinaria cauſa quælibet committi debet,nu.37.

1 Ordinariis in cauſis quot dies pro dilatione probatoria dentur,num.35

1 Ordinariis in cauſis termini, & dilationes non abbreuiantur, cap.26.num.3.

1 Ordinariis quibus in iudicibus procedit diſpoſitio huius ſtatuti,cap.27.num.10.

1 Ordinariis in cauſis non in ſummariis ſtatutum hoc habet locum,d.cap.23 num.110.

1 Ordinario Iudici ſi cauſa fuerit delegata, ad quem ordinario iure ſpectabat; ſalarium recipere nõ debet,cum Iudices ordinarij illud non recipiant,num.95.

1 Ordinario in Iudice delegatio hęc eſt excitatio quędam,& in dubio quando cenſetur excitata eius iuriſdictio per delegationis reſcriptum,d.num.95.& 96.

1 Ordinario allegato ſuſpecto,qualiter adiunctus eligatur, cum Epiſcopus non detur de conſuetudine,c.23.nu.71.

2 Ordinarij Iudices Mediolani qui ſint capit. 379. num.462. litera YY. & præſenti indice, in verbo, Quolibet indice.

1 Ordinarius quis dicatur,& quid differat à delegato,& quomodo cognoſcatur,c.19.nu.12.13.& 16.& c.27.nu.4.

1 Ordinarius, vel delegatus an dicatur Iudex,habens iuriſdictionem,& commiſſionem exercendi iuſtitiam certis in caſibus, ibidem num.18.& 19.

1 Ordinarius quas cauſas, quaue occaſione delegare poſſit,numero 2.

1 Ordinarius vti,& vti delegatus poteſtatem procedẽdi habens, qua via in dubio proceſſiſſe cenſeatur, nu.21.ibi.

1 Ordinarius etiam Iudex cogi poteſt ad acceptãdam commiſſionem,num.12.cap 28.

1 Ordinarius Iudex in cauſa alteri à ſuperiore delegata,quæ ad ſe ſpectabat, delegato mortuo non poteſt ſe intromittere, cap.31.num.94.

1 Ordinarius delegatus ſi prouinciam exeat, debetur ei ſalariũ, num.97.

1 Ordinarius Iudex vbi accipiat aſſeſſorem,ad quem ſpectet aſſeſſori ſalarium ſoluere,ibi.num 98.

1 Ordinarij Iudices quando ſyndicentur.num.100.& quibus in caſibus,officio durante conueniri poſſint,num.eod.maxime ſi ſententiam venalem profert.

1 Ordinarius Iudex quibus de cauſis poſſit delegare cauſas meri,& mixti imperij,cap.59.nu.2.

1 Ordinarius quo iure poteſt accipere aſſeſſorem,ibi.nu.4.

1 Ordinarius Iudex ſententiam ſuam interpretari poteſt,c.131. numero 161.

1 Ordinarius ſucceſſor præceſſoris ſententiam interpretari poteſt,num.162.

1 Ordo, decreti, & ſtatuti debet ad vnguem obſeruari, cap.44. numero 15.

1 Originalis ciuilitas non attenditur quando alibi quis habitat, cap.311.num.69.

1 Originarium ſubditum non ſolum, ſed incolam etiam ſtatuta ligant,ad Prælud.num.532.

1 Originarius non ligatur ſtatutis ſuæ originis, vbi alibi habitet,ibi.num.533.

1 Originis ſtatutum quando contrarietur ſtatuto domicilij, attenditur ſtatutum originis, ibi.nu.810.

1 Originis forum eſt inamiſſibile,cap.310.num.75. Et ſi quis ad alium locum transferat incolatum, maxime ſi in loco originis poſſideat maiorem partem bonorum,cap.ſeq.num.61. & ſeq. vide in verb. Domicilium.

1 Originem is deſeruiſſe cenſetur qui familiam, & Domicilium ad alium tranſtulit locum,c.311.nu.53.

2 Orphani ad quæ non teneantur,c.375.nu.196.litera EE.

2 Originarius alicuius loci in dubio comprehenditur appellatione,Ciuis,c.21.nu.113.

2 Originarius, vide in verbo,Ciuis,præſenti indice,& reſpectu Ciuis vltra annotata in dicto præſenti indice,recurre latius ad c.217.cum ibi congeſtis,& aliqua de ciue dicto,ca.217. nu 112.113.& 139.vbi omnino vide ſuis numeris.

2 Originem à contractu rem habere quando conductor, & emphyteuta non admittuntur ad excipiendum,c.398.nu.245. c.246.niſi adſit dicta cauſa,nu.247.

Digitized by Google

1 Oriundus quis dicatur, & quomodo differat ab orto, & originario, cap. 62. num. 4. 5. & 7. & cap. 354. num. 7. 8. 9. & ſequentibus.

1 Oriūdus vno modo capitur fauorabili in materia, & alio modo in odioſa, num 6.

1 Oriundus quis dicitur, qui oriundus eſt ea territorio diuiſo, & ſeparato, vt admittatur in collegium, capit. 353. numero 5.

1 Orphani qui dicantur, & in quibus Statutum hoc habeat locum, cap. 47. nu. 120. & 121.

1 Ornamenta ſponſæ, vide præſenti indice, in verb. Donata vxori.

1 Ornamentorum appellatione quæ veniant, cap. 291. num. 110. Et quòd non veniant veſtes, num. ſeq.

1 Ortus, oriundus, & originarius quid differant, cap. 354. nu. 6. & ſequentibus.

1 Oſculum, vide præſenti indice, in verb. Vxor propter oſculum.

1 Oſcula, vel amplexus non faciunt tranſire ſponſalia de futuro in matrimonium, c. 298. nu. 85. niſi ſequatur copula.

2 Oues mane herbas cum rore paſcentes, fiunt marcidæ, & morboſæ, c. 487. num. 103.

P

1 PAcem Mulier facere non poteſt ſine ſolennitate Statuti, c. 328. vt d. c. 328 num. 161.

1 Paciſci quis nō poteſt, vt poſſit capere debitorem propria authoritate, cap. 167. num. 24.

1 Paciſci poteſt, quod quis poſſit capi Iudicis authoritate, licèt ordo Iudiciarius præuertatur, nu. 25.

1 Paciſci nō poteſt Aduocatus, vel Procurator, Syndicus, Actor, vel Solicitator cum aliquo, ſub ſpe victoriæ, ca. 431. nu. 3. Etiam ſi res ſit litigioſa, ſicut etiam ſi paciſcatur extra caſū victoriæ, num. 4. & 5.

1 Pacta executiua ſunt ea, quæ apponuntur per creditores in inſtrumentis obligationum cōtra debitores, vt ingredi poſſint eorum bonorum poſſeſſionem propria authoritate, ca. 156. num 1.

1 Pacta ingrediendi in poſſeſſionem ſunt perſonalia, capit. 173. numero 1.

1 Pacta executiua quid importent, c. 115. nu. 294.

1 Pacta executiua communiter per Notarios in inſtrumenti apponi ſolent, cap 229. num. 6.

1 Pacta executiua regulariter non exequuntur contra extraneū, ſingularemque poſſeſſorem, d. capit. 173. Niſi quando creditum eſſet liquidum, & pacta ſint ad exequutionem Iuris realis ipſius pignoris, & hypothecæ, numer. 7. Idem ſi adſit conſtitutum, vel præcarium, etiam propria authoritate, & ſi creditum eſſet illiquidum, ſicut etiam ſi ſimplex adſit conſtitutum, vel præcarium, & fiat incontinenti, non autem ex interuallo parte reſiſtente, maximè ſi tertius hic haberet hypothecam ſpecialem, vel generalem, num. 8. 9. 10. & 11. d. cap. 173.

1 Pacta creditorum ingrediendi poſſeſſionem ſua authoritate non vendicant ſibi locum contra extraneum, niſi prius eo citato, & fide facta Iudici per creditore de Iure ſuo, & hoc de Iure communi, d. cap. 173. numero 14. Hoc tamen non procedit, quando lite pendente ſuper Domino rei, res illa fuerit alienata, num. ſequen. Et ſi in pactis executiuis cautum eſſet, quòd non poſſent bona alienari in præiudicium talis licentiæ, vel in dictis pactis adeſſet conſtitutum, num. 16. & 17.

1 Pacta executiua quando habent conſtitutum, poteſt ille ingredi propria authoritate, quando liquidum eſt creditum numero 18.

1 Pacta executiua quod poſſint exerceri contra extraneum poſſeſſorem, habet locum in caſibus a Iure permiſſis, cap. 173. numero 13.

2 Pacta exequutiua quando ſint in inſtrumento, quid, capit. 201. num. 29. Et ſi ſint in contractu emphyteutico quid, cap. 409. num. ibid. & ſeq omnibus, & præſenti indice, in verbo, Emphyteuta.

2 Pacta reprobata inter ſocios quis notet, cap. 484. nu. 2. & nu. 4. 5. & 6. & quando licitè pecunia ad lucrandum dari poſſit, cap. eo. num 3.

1 Pactorum executiuorum Ius poteſt exerceri per creditorem obtenta ſententia contra debitorem, non contra poſſeſſorem non citatum; vel alienatio lite pendente facta ſit, cap. 68. nume. 137. & hoc ſi pactum hoc executiuum ſit appoſitum in actione reali, ſecus ſi in hypothecaria, vel perſonali, num. ſeq.

1 Pactorum executiuorum virtute creditor principalis mittitur in poſſeſſione bonorum debitoris, non autem tertius, etiam quòd ſua interſit, cap. 156. num. 16.

1 Pactum ingrediendi an poſſit de Iure communi exerceri in rebus Eccleſiæ, ibi. num. 24.

1 Pactum exequutiuum de ingrediendo bona debitoris communiter ſolitum apponi in inſtrumentis, eſt perſonale, cap. 160. numero 5.

1 Pactum fieri poteſt, ne quis poſſit offerre de bonis inſolutum, cap. 163. num. 10.

1 Pactum ſi quis fecerit quod carcerari poſſit non extenditur ad hæredem, licet aliud ſit in ſtatuto, c. 167. nu. 81.

1 Pactum ſolet apponi in inſtrumentis obligationum ad euitandas expenſas æſtimationum, vt ſi facta obligatione ſpeciali vnius petiæ Terræ, debitor in termino non ſoluerit, quòd tunc fiat venditio dictæ Terræ pro dicto credito, dummodo in inſtrumento adſit clauſula, quod vendatur iuſto prætio, cap. 168. num. 1. & 2.

1 Pactum ſi quis habet ingrediendi, vel vendendi, non poteſt creditor vendere, vel transferre dominium, nu. 2.

1 Pactum ingrediendi tribuit hypothecam, num. 3. ſed non in bonis hæredum non hæreditarijs, num. ſeq.

1 Pactū, & Ius ingrediendi poteſt cedi, & ceſſionarius illud exercere, num. 5.

1 Pactum factum inter coniuges de habitando certo loco valet, cap. 268. num. 76.

1 Pactum de non diuidendo inter fratres, & ſocios non valet, cap. 275 num. 2.

1 Pactum de ſuccedendo inter maſculos, & fœminas, ſtante ſtatuto excluſiuo tenet, cap. 278 num. 99.

1 Pactum non valet inter partes, vt iudiciorum ordo non ſeruetur, ad Prælud. de ordine procedendi, &c. nu. 2. contrarium notatur, cap 47. num. 58.

1 Pactum æquè de non petendo poteſt oppon. c. 42. nu. 179.

1 Pactum valet, quod ſimplici dicto, vel iuramento creditoris ſuper intereſſe, vel expenſis credatur, cap. 51. nu. 2. Sed pactum hoc non poteſt fieri per tutorē, nec per adminiſtratores Eccleſiarum, Hoſpitalium, piorum locorum, reipublicæ, & vniuerſitatis, num eodem.

1 Pactum de ſtando Sacramento vnius, non tenetur ille ſtare Sacramento hęredis, ibi. num. 3.

1 Pactum, & facultas ſtandi dicto, & Sacramento creditoris quādo reuocetur, ibidem num. 10.

1 Pactum de renouando toties quoties perpetuo non pręſcribitur, cap. 114. num. 9.

1 Pactum per quod tribuitur facultas creditori, ſiue de ingrediēdo propria authoritate rem debitoris, ſiue de eam vendendo per Statutum Mediolani improbatur, cap. 177. nu. 1. valet tamen de Iure communi, etiam procedit data prius notitia venditori, ibi. nu 3. & 4.

1 Pactum prędictum non annullatur ipſo iure ſed requiritur ſententia, num. 5.

1 Pactum de dote lucrāda, ſi dos excedit ſummam inſinoabilem, an ſit inſinuandum, ca. 398. nu. 122. & nu. 177. Vbi deciditur ſi lucrum procedat à Statuto.

1 Pactum de non petendo quomodo prohibeatur abſq; ſolennitate huius ſtatuti, cap. 328. num 192.

1 Pactum inter contrahentes, quod debitor renunciet beneficio, ceſſionis bonorum an valeat, cap. 408. num. 169.

1 Pactum gratię comprehenditur in diſpoſitione ſtatuti de re paterna luenda, cap 417. num. 27.

1 Pactum de vendendo an poſſit per agnatum retrahi, d. cap. 417. num. 131. & ſeq.

1 Pactum expreſſe de non detrahendo prodeſt emptori, cap. eod. numero 409.

1 Pactum liberandi vbi nō ſubſit minus dubitationis eſſe debet, quin res data in emphyteuſin non poſſit retrahi, prout dicitur de feudo, cap. 411. nu. 3. Limitando, num. ſequenti non procedere, vbi hoc fieret in fraudem.

1 Pactum ſi factum fuerit inter habentem ius retractus cum alienante, vel cum eo, in cuius pręiudicium ſit facta datio inſolutum, prodeſt cuicunq, ſingulari ſucceſſori, c. 438 nu. 11.

2 Pactum quod liceat pluries expleri inſtrumentum, & licet reperiatur penes debitorem &c. quod ponitur in obligationibus quam bonum ſit, & per Notarios inſeratur in certis locationibus, cap. 387. num. 27. vide pręſenti indice, in verbo, Inſtrumentum & in verbo, Colonum, & in verbo, Locationis inſtrumentum, præſenti indice.

1 Palatinus Comes habens facultatē à Principe legitimandi non poteſt filios proprios legitimare, c. 456. nu 61.

1 Palatinus Comes quando poſſit legitimare filium Sacerdotis, ibi. num. 65.

1 Palati-

Digitized by Google

INDEX.

1 Palatinus Comes vbi, & quos legitimare poſſit, nu. 67. & ſeq. & quod non poſſit legitimare in aliquo territorio abſq; domini licentia Statutum hoc diſponens valet, ibid. num. 74. Ampliando, num. ſeq.

1 Palatinus habens ab Imperatore poteſtatem legitimandi non poteſt eam delegare, num. 77.

1 Pallantiæ lacus vrbani locus eſt ſeparatus à iuriſdictione Mediolani, cap. 310. nu. 42.

2 Palatium Principis an veniat appellatione domus, cap. 65. numero 15.

2 Palatium quid ſit, cap. 417. num. 1. vide eod. cap. de Broleto, & præſenti indice, in verbo, Broleto.

2 Palea, & alia reperta in loco Maſſarij habentis plura maſſaritia quid, & quomodo ad ratam perticatus, & coloniæ debeat diuidi, c. 341. num. 2.

2 Paleam ligatam & non, aliaque quæ Maſſarius, fictabilis, & alij Domino, vel locatori relinquere tenentur, cum recedunt, ca. 391. nu. 2. & quomodo intelligatur ibidem.

2 Palumbi ſunt ſylueſtres columbi, cap. 442. litera C. num. 1. De columbis autem ſi quid quæris, reuerte ad dictionem, columbi, præſenti indice, & vbi ibi aliquid deſit, ad cap. 442. & cap. 443.

2 Panis repertus malecoctus Mediolani, quibus per Iudices conſignatur, c. 164. & in verbo, Proceſtatoribus, præſenti indice.

2 Panigarolatum, vide in verbo, Statutorum Mediolani præſenti indice, & c. 491.

2 Panigarolatum officio quæ Notarij notificare teneantur, capit. 71.

2 Panigarolarum officij gubernator ad quæ teneatur, capit. 71. & eo officio regiſtratæ conſtitutiones contra hæreticam prauitatem, cap. 215.

2 Papa vel Imperator quis conferat iuriſdictionem, capit. 19. num. 44. & num. 45. & præſenti indice, in verbo, Iuriſdictio omnis.

1 Papæ, vel Principis ſententia poteſt ferri ſine citatione ex cauſa, cap. 31. num. 16.

1 Papa ſibi nõ ſubditum quoad bona prophana, muneraq; ciuilia legitimare an poſſit, c. 456. nu. 53. & 54.

1 Papa per excellentiam Epiſcopum ſe vocat, in Diplom. Pontiſi. num. 1.

1 Papæ multiplici de nomine, eiuſque authoritate, & poteſtate, numero 2.

1 Papa quando cenſeatur velle ſupponere clericos ſtatutis laicalibus, num. 4. ibi.

1 Papa confirmans ſtatuta, vide in verb Statuta.

2 Papiæ Vicarius Poteſtatis à quo eligatur, cap. 6. nu. 1. ſcilicet ab eius vrbis Prætore Senatore, à quo etiam eligitur Iudex. Idem Vicarius in cauſis ciuilibus habet Iuriſdictionem ordinariam, vide in verbo, Vicarius Mediolani, Cremonę pręſenti indice.

2 Papiæ Ciuitas, & Comes, ex priuilegio Federici, Princeps ipſius Ciuitatis habebit merum Imperium, c. 19. nu. 20.

2 Parablagi riale ordinandum, & manutenendum eſt, vt talientur aquæ Olonæ cap. 301.

1 Parabola, verbum hoc authoritatem importat, c. 416. nu. 93.

1 Parabola quando requiritur, an ſufficiat conſenſus, & quando tacitus, num. 94. cum ſeq.

1 Parabolam filio pater dediſſe tacite cẽſetur fideiubens pro eo, ibi, nu. 99. Idem quando interuenit actus poſitiuus, nu. 100.

1 Parabola an poſſit interponi per Procuratorem, ibid. nu. 118. cum ſeq.

1 Parabola, & authoritas an poſſit præſtari ad omnes actus, numero 123.

1 Parabolam qui præſtare debet, ſi factus ſit furioſus: an is qui in eius poteſtate eſt poſſit ſolus contrahere, an vero debeat interuenire decretum Iudicis, nu. 125.

1 Parabolam qui præſtare tenetur an ſi factus ſit mutus, eam poſſit præſtare nutu, & ſignis, ibi. num. 124. quid ſi ſit abſens, num. 126.

1 Parabolam bannitus præſtare non poteſt, num. 127.

1 Parabola cum ſit præſtanda ab eo, in cuius poteſtate eſt filiusfamilias, dicendum eſt quod vbi cum patre concurrit auus, debet ab auo præſtari, niſi forte pater eſſet emancipatus; Ita intelligenda ſunt notata, in d. c. 416. nu. 131.

1 Paraphernalia quę ſint, cap. 254. num. 6 & cap. 269. num. 58 & cap. 286. num. 16.

1 Paraphernalia, verbum, qualiter ſit ſcribendum, c. 291. nu. 101.

1 Paraphernalia poſſunt per vxorem à viro vendicari conſtante matrimonio, ibi. num. 104.

1 Paraphernalia per virum inuita vxore nequeunt adminiſtrari, numero 105.

1 Paraphernalia ſubiacẽt in odioſis illis pęnis, quibus ſubiacent dotalia, & ideò mulier ob adulterium cum dote ea amittit, numero 106.

1 Paraphernalia an vxori reſtituẽda ſoluto matrimonio, n. 107.

1 Paraphernalia decennio conſumpta cenſentur, nu. 108. d. cap. 291. & cap. 294. nu. 8. Ampliando, cap. 300. nu. 57

1 Paraphernalia ad vſum communem attrita prout extant reſtituuntur, non eorum pretium, c. 294. nu. 5.

1 Paraphernalia, iocalia, ac alia appenditia dotis veniũt in lucro dotis, quod marito ex diſpoſitione ſtatuti defertur de iure cõmuni &c. c. 298. nu. 230. & ſeq.

1 Paraphernalia bona licet ſint de appenditiis dotis, non tamen habent dotis priuilegia, nu. 231. & ſeq. ibi.

2 Paraphernalia quæ ſint, cap. 500. numer. 44. litera F. poſſunt per vxorem, alienari abſque iuramento, cap. eodem, numero 45.

2 Paratica, ſcholæ, & cõgregationes, eorumque ſtatuta, quæ Mediolani prohibita & quæ permiſſa, c. 418.

2 Paraticis, & ſcholis in conſtituendis Mediolani ſemper obtinenda conceſſio Ducalis, c. 418. nu. 2. & quædam alia circa has conceſſiones, & ſtatuta, ibidem, nu. 3. & 4

1 Paratus quis ſoluere dicitur, qui prę manibus pecuniam habet, cap. 434. num. 198.

1 Parentela denotat familiam, & agnationem, cap. 328. nu. 502. quæ amittitur per monachatum, nu. 507.

1 Parentela idem importat, quod agnatio, & conſanguinitas, cap. 414. num. 49.

1 Parentes pro filiis, & è contra prohibentur dicere teſtimoniũ, c. 90. nu. 18. Limitando, nu. ſeq. in cauſa matrimoniali.

1 Paria ſunt aliquid non fieri, vel minus legitime, c. 324. nu. 195.

1 Paria ſunt in materia ſtatuti de rę paterna luenda quem cogi poſſe, vel coactum, c. 420 nu. 1.

1 Paries ſine cæmento an veniat rei immobilis appellatione, ca. 417. num. 37.

2 Parrochia, vide præſenti indice in verbo, Domus habens, & domui ſi ſit.

2 Paries, & murus ſunt ſynonyma, cap. 341. num. 22. litera D. & cap. 382. ibidem.

2 Paries, vide præſenti indice, in verbo, Murus.

2 Parietis, ſeu muri proprij, & etiam communis refectio qualiter ſit, & alia circa murum, vel parietem videnda præſenti indice, in verbo, Murus, & ſimili.

2 Pars in quolibet caſu regulariter vocanda, c. 200. litera D.

1 Pars ad excipiendum quando admittatur, c. 22. nu. 5.

1 Pars conuenta in termino huius ſtatuti, capit. 24. ſi nil produxerit, vel reprobauerit, an actor aliquid agere poſſit, cap. 24. numero 37.

2 Partiarius, vel Maſſarius quid importent, cap. 399. num. 128. partiarius colonus, vel fictabilis quid differant, capit. 400. litera B.

2 Partiarius quæ non poteſt abducere extra poſſeſſionem, vide cap. 406. Et in verbo, Colonus, præſenti indice.

2 Partiarius, vide in verbo, Colonus, præſenti indice, Et in verbo, Maſſarius, & cap. 387. num. 39 & cap. 388. nu. 21. & c. 390. num. 23. & cap. 393. & ca. 391. num. 1. Et quid differat à colono, 393.

2 Partiarius Maſſarius eſt, & ſocius, c. 382. num. 1. & c. 399. litera B. Et inter eum & dominum datur actio locati, & c. 393. litera B.

2 Partiarius dicitur Maſſarius, c. 379. nu. 448. litera RR.

2 Partiariorum vti fiant diuiſiones fructuum, c. 401.

2 Paſchæ Reſurrectionis Dominicæ, etiam in octaua poſt ipſum feſtum, quæ fieri prohibita ſint, c. 414.

2 Paſcua, vide in verbo, Vicanalia, præſenti indice.

2 Paſcere, & ad paſcendum poſſunt mitti Beſtiæ ſuper alieno, c. 363. numer. 10. Et Maſſarii non poſſunt intromittere ad paſcendum aliena animalia in bonis Domini, cap. eod. num. 11. Etiam ſi adeſſet permiſſio in alieno territorio, quia Dominus fundi poſſet prohibere etiam edicto propoſito eum bãno, & pœna, quæ in caſu contrauentionis exigi poſſit, cap. eod. num. 11. Poteſt enim Dominus vnius territorii concedere cis territorium ad paſculandum, quantum vult & nõ vltra, nec per hoc inducitur præſcriptio, & procedit etiam in agris collectis fructibus, nu. 13. cap. eod. Poteſt etiam Dominus fundi prohibere ingredi volenti eius fundum, num. 14 & 15. & poteſt capere furem in furtum, conducereque ad Iudicem & ei auferre furtum, cap. eod. nu. 16. & furem ſe defendentem poſſet impune occidere, cap. eod. num. 18. Poteſt tamen paſculari ſecus viam ſine damno vicini, cap. eod. nu. 19. Non habet locum in itinerante, & in Peregrinante, quia impune poteſt ingredi cum iuramento, & ibi iumentum inuito Domino paſcere, ca. eod. num. 20. Nec de paſculatione, vel pabulatione tenetur, cap. eod. nu. 21. Nec in fugiente

Digitized by Google

I N D E X.

Hoſtis, vel depredatores cum Animalibus dederit damnum in fundo alieno, cap. 363. num. 22. Se excuſando quòd cum licentia damnum dederit, teneturue probare licentiam, ca. 363. num. 24.

2 Paſculare prohibitis Capris an prohibeantur, hirci, cap. 363. numero 25.

1 Partis appellatione ſimpliciter prolata intelligitur etiam de minima, cap. 434. num. 19.

1 Paruum quod eſt, aut modicum non venit in generali diſpoſitione, cap. 311. num. 22.

1 Paſcuorum ius, & ſimilium comprehenditur in Statuto de re paterna luenda, cap. 417. num. 29.

1 Pater ex neceſſitate huius ſtatuti abſque filio compromittere poteſt, cap. 115. num. 76.

2 Paſquerijs non defferendę putredines, ca. 262.

2 Paſſiua iuriſdictio quæ dicatur, vide præſenti indice, iuriſdictio paſſiua, & in cap. 19. num. 14.

1 Pater an teneatur dotare filiam naturalem, c. 313. nu. 12.

1 Pater de iure communi filio in poteſtate donare prohibetur, c. 265. nu. 2 Limitatur multis modis, vt ibi.

3 Pater recipiens à filio pecuniam pro emancipatione, licet eius hæreditati renunciare poſſit, id tamen ei non conceditur in fraudem ſtatuti, c. 265. num. 32.

3 Pater fideicommiſſum collatum in tempus mortis, licet viuente adhuc filio poſſit renunciare, id etiam prohibetur in fraudem huius ſtatuti, num. 23.

1 Pater monachus vſumfructum aduentitiorum, vide in verb. Vſusfructuarius.

1 Pater obligans ſe filio in poteſtate, eo mancipato reuiuiſcit obligatio, d. cap. 265. num. 29.

1 Pater ſi ſecundo nupſit, bona quæ aſſecutus fuit à filio primo matrimonij, quæruntur filijs ipſius matrimonij, nó alterius, cap. 278. nu. 143. & cap. 288. in fin.

1 Pater tenetur de iure communi alere filium, vel filiam, ſi amiſerit legitimam, vel dotem, c. 278. num. 270.

1 Pater æqualitatem inter filios ſeruare debet, capit. 305. numero 18.

1 Pater ſi fecerit multas impenſas pro vno filio in veſtienda eius vxore, eo mortuo filius ille non tenetur ad contribuendum eadem impenſa alteri fratri vxorem ducenti, d. capit. 305. numero 27.

1 Patri aſſerenti ſe aliquibus melioraſſe vnum ex filiis creditur concurrentibus aliquibus coniecturis, cap. 305. num. 29. niſi ſtatutum hoc diſponeret; quo caſu non eſſent coniecturę neceſſariæ, num. ſeq.

1 Pater propter emancipationem filii debet præmiari, cum ei libertatem concedat, cap. 316. num. 11. de quo præmio vide, num. 13. cum ſeq.

1 Pater an poſſit rogare inſtrumenta pro intereſſe filii, & filius pro intereſſe patris, cap. 361. num. 5.

1 Paternitate probata, an cenſeatur probata patria poteſtas, ca. 416. num. 21. cum ſeq.

1 Paternitatis ſcientia, & quod filiusfamilias ſit in poteſtate an præſumatur, ibi. num. 39. cum ſeq.

1 Pater in facto proprio ſibi authorari non poteſt, ſed Iudicis decretum requiritur, capit. 416. numero 107. Fallit, num. ſequenti.

1 Patrem teneri pro filio ex diſpoſitione alicuius ſtatuti an ſit cótra ius diuinum, & naturale, ibi. num. 29.

1 Pater quare teneatur pro filio negociante, num. 217.

1 Pater naturalis an comprehendatur in diſpoſitione ſtatuti de filiofamilias, num. 218. cum ſeq.

1 Pater qui tenetur pro damno dato à filio, an teneatur, ſi filius ſit illegitimus, num. 220.

1 Pater, & alii aſcendentes ſi ſint ignari, vel furioſi, an ligentur ſtatuto eos obligante pro debito aſcendentium, nu. 222.

1 Pater, vel ſimilis aſcendens an obligetur ex ſtatuto pro debito filii, quãdo filiusfamilias fuit indebite condemnatus, & maxime in contumaciam, num. 223.

1 Pater, vel aſcendens forenſis an poſſit conueniri ex diſpoſitione ſtatuti huius, cap. 416. Si eius filiusfamilias contrahat in hoc territorio, num. 225. Et an teneatur pro delicto filii patrato in territorio, ibidem.

1 Pater, vel aſcendens, an teneatur, ſi deſcendens ſuſcepit mandatum de exercendo ea, quæ continentur in ſtatuto hoc de filiofamilias, ſi ea non exercuit, ſed alia, ibi. nu. 226.

1 Pater, & aſcendentes non tenentur pro contractu deſcendentis, ſi mercaturam exerceat extra territorium, ibi. nu. 229.

1 Pater, & alius aſcendens quo caſu tenetur pro filio, vel aſcendente, an eo caſu poſſit pro eo comparere in iudicio; & cauſas eius defenſionis allegare, & exemptiones opponere, d. cap. 416. numero 230. Et vbi pater ex forma alicuius ſtatuti teneatur pro filio, carcerari non poteſt pro eius debito, cap. 167. num. 79.

1 Pater quando tenetur pro filio an poſſit conueniri ante condemnationem filij, etiam quod delictum filij ſit notorium, num. 231. Quid quando condemnatio fuit facta parte non citato, an poſſit cõueniri ante executionem factam de filio, num. 232. & 233.

1 Pater quãdo obligatur pro filio, & deſcendẽte, an propriè tunc dicatur fideiuſſor, d. num. 233.

1 Pater, vel aſcendens cópulſus aliquid ſoluere pro filio, vel deſcendente ex diſpoſitione alicuius ſtatuti, quando illud poſſit repetere, num. 234. & quando talis ſolutio imputetur in legitimam, num. 235. & ſeq.

1 Pater, vel aſcendens vltra caſus notatos in ſtatuto hoc ca. 416. an teneatur ſoluere condemnationem etiam pecuniariam pro filio familiæ, vel alio deſcendente in poteſtate, ibi. numero 237.

1 Pater pro filio nó tenetur ſoluere de bonis matris præmortuę, ibidem num. 240.

1 Pater, vel aſcendens quando, & quatenus obligetur pro filiofamilias, vel deſcendente in poteſtate exiſtente ſolemnia obſeruante in contrahendo, num. 141.

1 Pater obligatus actione de peculio, quomodo differat à fideiuſſione, num. 242.

1 Pater an teneatur pro pœna inuaſionis, & occupationis factæ per filiam de peculio profectitio, ibi. num. 243.

1 Pater, vel aſcendens quatenus obligetur pro dote recepta cum eius conſenſu vxoris filij, vel deſcendentis, nu. 244.

1 Patris appellatione quando veniat auus, nu. 235. & ſeq.

1 Pater quando obligetur pro filio intelligitur de eo quem in poteſtate habet, nu. 248.

1 Pater, & aſcendens tenetur pro filio, & deſcendente licet cum eo non habitet, ſi de eius voluntate negotietur, idem ſi patiatur eum negotiari, ibidem num. 250. & 251.

1 Pater, vel aſcendens quando obligatur pro filio, vt in ſtatuto hoc, cap. 416. an ſit obligatus vt fideiuſſor, an vt principalis, ibi. num. 264. cum ſeq.

1 Pater ſi dedit partem filio, quam ludendo conſumpſit eum tamen alere tenetur, cap. 428. num. 25.

1 Pater, vel aſcendens habens ducentem vxorem in poteſtate, ſi fuerit furioſus quod habeatur pro cõſentiente tacitè vt obligetur, ibi. num. 17.

1 Pater, vel aſcendens habens in poteſtate deſcendentem, ſi conſentiet in dotem recipienti obligatur ad eam, ibid. num. 23. Quæ obligatio an dicatur principalis, vel acceſſoria, nu. 31. & 32.

1 Pater habet vſumfructum in bonis vxoris præmortuæ liberis ex ea extantibus, d. num. 240.

2 Pater an poſſit locare bona aduenticia filij ad modicum, vel ad longum tẽpus, vide in verbo, Locare poteſt pater, & an priuetur pater vſufructu tanquàm alienans, ſcilicet ad longum tẽpus pœna, cap. 379. nu. 94. & 95.

2 Pater quando alimentare tenetur filium, cap. 485. num. 111. & ſeq Et circa dotem filiæ dandam per patrem, vide eod. cap. num. 116 & ſeq.

2 Pater in bonis filij emancipati quid conſequitur, c. 485. nu. 75. & an pater teneatur emancipare filium, & alia ad hunc propoſitum, vide eod. cap. à num. 71. vſque ad omnes ibi ſeq. & quando pater filium emancipare teneatur, ibidem num. 79. Et quòd pater teneatur, & quando non teneatur tradere filio legitimam, cap. 485. num. 81. & ſeq.

2 Pater vide in verbo, Filius præſenti indice, & in verbo, Legitima, vbi præcipue habetur quòd legitima aſſignata filio, pater in teſtamento tenetur aliquid iure inſtitutionis relinquere filio, capit. 485. numero 62. Et in verbo, Legitima etiam quòd detur.

2 Patris appellatione venit naturalis, & adoptiuus vel arrogatus, niſi ratio aliter ſuadeat, cap 454. nu. 7. & ſeq.

2 Patientia, & ſcientia conductoris in ſeruitutibus an ſufficiat cótra Dominum, cap. 332. nu. 53.

2 Patris confeſſio in præiudicium legitimæ filij an teneat, cap. 485. num. 94.

2 Patris diuiſio cum filijs eo viuente non valet, ſed ſit aſſignatio, cap. 485. num. 60.

1 Patri male tractanti filios circa bona, & perſonas inter dicitur eorum adminiſtratio, cap. 424. num. 6. Non autem ab ea remouetur ob ſimplicem alienationem quorundam bonorum, numero 7.

1 Patris appellatione venit naturalis, & adoptiuus, vel arrogatus, niſi ratio aliter ſuadeat, c. 454. nu. 7. & ſeq.

1 Paterna res confiſcata ob delictum dein reſtituta ex gratia, an adhuc paterna dicatur, num. 78.

1 Pater.

INDEX.

1 Paterna res an dicatur, quæ mediate peruenit ad alienantem, numer. 82.

1 Paterna, & Patrimonialis an in dubio cenſeatur res alienata, num. 83. & 84.

1 Paterna quòd ſit res retrahenda ex diſpoſitione Statuti de re paterna luenda, an debeat probari, an ſufficiat ſi allegetur tantum, d. cap. 417. num. 85.

1 Paterna bona, & acquiſititia ſi ſimul fuerint diuiſa per duos fratres, cenſentur pro dimidia haberi à quolibet eorum, etiam ſi vni obuenerint paterna, & alteri acquiſititia, nu. 86.

1 Patria poteſtas an amittatur per mortem ciuilem, vel per bannum, aut mediam capitis diminutionem, capit. 416. num. 16. & 17.

1 Patria poteſtas an dicatur per ingreſſum religionis, ibi. nu. 18.

1 Patrimonialia bona quæ dicantur, c. 417. nu. 55. & 56.

1 Patrui appellatione non venit magnus, c. 299. litera G.

1 Patruus pro nepote non repellitur à teſtimonio, capit. 90. numero 16.

1 Pauper non repellitur à teſtimonio ferendo, d. c. 90. nu. 90.

1 Pauper habens in ciuitate Palatium euerſum, & dirutum; nec modum illud ædificandi, vel reſtaurandi, cogitur illud vendere, ne ciuitas deformata remaneat, ca. 433. nu. 84.

1 Paupertas excuſat quem ab appellando, & à non proſecutione appellationis, c. 131. num. 64.

1 Paupertas excuſat ſi quis cum dubuerit appellare in ſcriptis appellauerit viua voce, num. 65.

2 Paupertas conductoris quid efficiat fauore locatoris, cap. 395. Eadem.

2 Paupertas à quibus excuſet, c. 3. num. 7. litera A.

2 Pauperes medicandi ſine aliqua remuneratione, c. 356. Idem de Iure communi, c. eod. num. 1.

2 Pauperes, Eger, vel Miſerabiles, c. 356. litera B.

2 Pauperes quibus induſtria neceſſaria eſt ad alimẽta, an ad onera teneantur, & quid ſeruetur, c. 222. nu. 2. & 3. Et præſenti indice, in verbo, Onera.

2 Pauperum, & miſerabilium aduocati, c. 83. Procuratores, c. 84. Phyſici, c. 85. Ciroici, c. eod. 85.

2 Pecudum appellatione quæ veniant, & quòd omnia animalia formatiua paſcentia, c. 369. nu. 5.

2 Peculium caſtrenſe, vel quaſi cap. 483. num. 250. Doctoribus, & Aduocatis ſit proprium, & cap. eod. num. 255. D. Notariorum, & cauſidicorum, idem, & nu. 262.

1 Pecunia deſtinata ad emptionem prædiorum an veniat in retractu, c. 417. num. 48. & 49.

1 Pecunia redacta ex re immobili an veniat in retractu, nu. 50. Quid ſi ſit poſita ſuper banchis, nu. 51. & 52.

1 Pecunia ſi ſponte detur pro hæreditagio, prout ſit in Gallia; quam maritus in emptionem Prædiorum conuertere promittit, quæ appellentur hæreditaria, & patrimonialis, an ea habeantur vti patrimonialia, num. 60. ibi.

2 Pecunia quando, & quibus pactis licitè Mercatori ad ſocietatem licitam, cap. 484. num. 3.

2 Pecuniæ abſconditæ repertæ in bonis conductis Domini, vel locatoris an ſint, cap. 382. num. 13. & ſeq. Et eſt venditoris, non emptoris.

1 Pecuniæ non numeratæ exceptio opponi poteſt, capit. 42. numero 177.

1 Pecuniæ aliqua quantitas quando probatur alicui data, in eadem præſumatur ſi probetur per teſtes, & ſcripturam, c. 95. num. 40.

1 Pedagogi officium quando dicatur vile, capitulo 415. numero 29.

2 Pedem quando quis cenſeatur reliquiſſe in dubio, & alia circa pedem, cap. 333. num. 37. Et in dubio de pede quid diceretur, cap. eodem. numer. 39. & cap. 336. numer. 1. litera D. Et an in dubio cenſeatur pes relictus, ibidem; & quid ſi habens ędificium extra habeat aliquid, tunc volens ædificare tenetur relinquere pedem in ſuo, & ſic vltra id omne vicino, cap. 336. num. 2.

2 Pedem in eo loco ſuo in quo reliquit, an quis poſſit apetire Hoſtium, cap 333. num. 41.

2 Pedem extra domum vicini, vicinus in ſuo poterit ædificare, cap. 336. Et pes ex ædificantis ibidem.

2 Pedem ad hoc vt quis in dubio habeat ſecundum formam, cap. 346. Non ſufficit habere feneſtras ſiue ſtillicidij ſeruitutem luminis non pedem habere intelligitur ibidem.

2 Pedem habere, quid ſibi velit dicere, declaratur, ca. 345. nu. 2. litera A.

2 Pedis liprandi menſura etiam nouem ad bracchium lignaminis, c. 350. Vnde denominatur, ibid. nu. 321.

2 Pedis huius indagatio, & an quis feneſtras, & ſtillicidium iure dominij, vel ſeruitutis habeat, fert vtilitatem, & quã, c. 346. nu. 6. Vbi omnes vtilitates exprimuntur, nu. 7. & 8. Vbi etiã de vtilitate ſcientiæ ſtillicidij diſſeritur.

2 Pedis declaratio, cap. 346. & habens feneſtras, & ſtillicidium, & ſine ſtillicidio feneſtras, an pedem habere intelligatur, ibidem, & an diſpoſitio dicti capituli ceſſet, ſi vicinus probet habere locum inferiorem ſub ſtillicidio, ibidem num. 2 litera E. Et quid ſi dictum locum inferiorem nemo poſſideat, ibidem num. 3. Vide aliqua in dictione, Pes, ſuo loco, præſenti indice.

2 Pedes duos relinquere tenetur de Iure communi in ædificio conſtruendo domum, in conſtruendo murum pedem vnum, cap. 336. num. 12.

2 Pedes quot relinquere teneatur ędificans domum, & parietem, c. 334. nu. 12. Quæ tamen lex non ſeruatur, c. 13.

2 Pœnas diuerſas ſtatuta duo imponentia pro eodem delicto, vnum per aliud non tollitur, ad prælud. nu. 715. etiam ſi vna ſit maior altera, num. ſeq.

1 Pœnam à iure communi diuerſam ſtatutum ſi ponit, an illa iuris ſublata cenſeatur, ibi. numero 718. In dubio autem quod non cenſeatur ſublata, num. 719. & de ſimili habes num. ſeq. per totum, num. 724.

1 Pœnam ſi ſimpliciter ſtatutum imponat, eſt fiſco applicanda, ibi. num. 725. & cap. 19. nu. 48.

1 Pœna legalis, vel ſtatutaria non excuſatur ex iniuſta cauſa, ſecus ſi ſit iuſta, num. 726.

1 Pœnarum à ſtatuto alternatiue impoſitarum cuius ſit electio, num. 727. quę pœna alternatiua in aliquo caſu quando non dicatur, nu. 728. & ſeq.

1 Pœnam multiplicatiuam, ſiue reſtrictiuam dupli, tripli, vel pluris, ſtatutum imponens continet ſimplum, ad pręlud nu. 730. Fallit, num. ſeq.

1 Pœnam ſtatutariam poteſt Iudex ex cauſa iniungere, & diminuere, num. 732.

1 Pœnam pro delicto vbi ſtatutum, vel lex ponat Iudici arbitrariam, Iudex vſq; ad mortem excluſiue arbitrari poteſt, non autem pœnam mortis, ibi. num. 737. Ampliando, & limitando in ſimili materia per totum, num. 744.

1 Pœnam capitis ſimpliciter ſtatutum, vel decretum ſi imponat, intelligitur de deportatione, vel exilio, vti mitiori, nu. 745. & habet locum in ſtatutis ſimpliciter loquentibus de pęna capitis, nu. 746. Declarando diuerſimode, quatuor nu. ſeq.

1 Pœna ſub aliqua ſtatutum ſi quid prohibet, non poteſt ea peti, niſi ſequatur ſententia, ibi. num. 752.

1 Pœna eſt arbitraria, vbi ſtatutum aliquid prohibet, nec pęnã imponat, num. 757.

1 Pœna vbi imponitur à ſtatuto facienti actum licitum de Iure communi, ea ſoluta actus non irritatur, d. Prælud. numero 758.

1 Pœna lib. 100. Imper. impoſita à ſtatuto, cap. 19. Iudici in iudicando extra terminos, vbi reperiatur aucta, & quę etiam Iure communi, d. cap. 19. num. 46.

1 Pœna quando imponatur ipſo iure, vel requiratur ſententia, cap. 31. num. 99.

1 Pœna appoſita à marito, vide in verb. Statutum prædictum operatur, vt non valeat.

1 Pœnæ ſecundo nubentium, quæ militant in fęmina, procedunt pariter in maſculo, c. 303. num. 14.

2 Pęnę tranſeuntis ad ſecundas nuptias militant etiam in viduis luxurioſe viuentibus, c. 303. nu. 22.

1 Pœnalia ſtatuta habent rationem motiuam, ad Prælud. numero 713.

1 Pœnale ſtatutum præſupponens in aliquo actu aliquam qualitatem, non habet locum niſi probetur ad vnguem illam qualitatem ſeruatam, num. 714.

1 Pœnale ſtatutum, & correctorium quomodo differant, numero 717.

1 Pœnale ſtatutum vtrum ſit fauorabile, vel odioſum ad hoc vt extendi poſſit, ibidem num. 733. & ſeq. trib.

1 Pœnale ſtatutum militat contra venientes in illud, tam directe, quam per indirectum, num 753.

1 Pęnale generale ſtatutum comprehendit minorem, & quomodo, d Prælud. nu. 754. & ſeq.

2 Pęna permiſſa per conductorem Domino in fine locationis ob inciſas arbores quando exigi poſſit, cap. 393. num. 3. litera I. Modo non excedatur quadruplum. Et qualiter ab ea excuſetur conductor, ibid.

2 Pœna conuentionalis etiam ex contractu locationis, qui eſt bonę fidei, quod poſſit exigi quis concludit, c. 393. nu. 5. & 6. Secus eſt in curia mercatorum, vel quando, nu. 7.

2 Pœna communi Mediolani applicata, vide in verbo, Mediolani communi, præſenti indice, ibid. c. 267.

2 Pœna in negligendo, & omittendo commiſſa mitior eſt, quam commiſ-

Digitized by Google

1 ... commiſſa in committendo, quo caſu eſt grauior, cap. 297. literis A. & B

2 Pœna contra portantes veſtes contra pragmaticam, non incurritur niſi per portare repertos, cap. 45. num. 1.

2 Pœna negantes propriam ſcripturam quæ, capit. 195. Et pœna circa non reſpondentes, vel minus legitime interrogationibus, ibid.

2 Pęna alicui communi comminata & incurſa, quomodo ſoluatur, cap. 224 per totum.

2 Pœna periurij quomodo non incurratur per Poteſtatem Mediolani, cap. 20. num 20.

2 Pœna Notariorum cauſarum ciuilium, & criminalium, & aliorum de Palatio plus debito exigentium, & cap. 216. Præcipuè cap. Incipiente, Notarij, banchi, & idem infra cap. Incipiente, Notarij autem, & ſi accipiat præcipuè alia die, & hora, cap. eod. 216. litera D. nu. 5.

2 Pœna conuentionalis quin ex actu inualido, cap. 403. num. 25. 26. cap. 27. ad idem ibidem, de pęnis conuentionalibus, ca. 409. num. 181.

2 Pœna ſtatutaria an committatur per ſtatutum nullum, c. 403. num. 23.

2 Pœna per locationem ad centum annos inualida non committitur, cap. 404. num. 7.

2 Pœna ſtatutaria recipienti ſecundam inueſtituram abſque voluntate primi inueſtientis, cap. 405. Quomodo hæc pœna ceſſet, cap. eod. num. 7.

2 Pœna ſtatutaria primo locanti ſi durante inueſtitura rem alij locauerit, cap. 405.

2 Pęna quando ſe non extendit ad hæredem, c. 405. nu. 5.

2 Pœna bis vendentis rem, an in c. tantum tentante committam, cap. 405. num. 11.

2 Pœna bis locantis an habeat locum in tentante tantum ſecundo loco locare, cap 405. num. 12 Et an habeat locum in promittente locare, cap. 405. num. 12. Et an ſi eſſet prima inueſtitura nulla, cap. eod. num. 16.

2 Pœna corporis datur, quando quis non habet in ære, ca. 473. num. 5 & c. 477 num. 2.

2 Pœnam incurrit faciens caput fontanilis pęnes flumen publicum communi Mediolani applicandam, c. 242.

2 Pœnam incurrit commune Mediolani, ſi imponit onera, niſi quatenus Domino Domino Mediolani ſit viſum, c. 233.

2 Pœnæ quando alicui arbitrariæ ſunt qualiter imponi poſſint, cap. 170. litera B.

2 Pœnæ medietas capientis columbos, cap. 443. Eſt communis Mediolani.

2 Pœnæ eadem medietas capientis ciconias, & hirundines, cap. 444. Eſt communis Mediolani.

2 Pœnæ quas incurrunt Notarij, & coadiutores cauſarum ciuilium Mediolani, c. 216. incipiente Notarij.

2 Pœnitentia an habeat locum in contractu locationis, & conductionis, vide in verbo, Conductionis, & locationis, & cap. 379 nu. 259. & 389. nu. 260.

2 Pendentis ad cauſas regulariter non trahitur ſtatutum, niſi id ſit expreſſum, c. 483. nu. 20.

2 Penſio ſi non reperitur pro quanti res ſit locata, per ea præſumitur, quæ ſoluta eſt, c. 379. nu. 446.

2 Penſio propriè eſt illa quam ſoluunt inquilini, c. 379. nu. 449. Et quot modis accipiatur, c. ibid. & num. ſeq. Fructus ciuiles induſtriales, c. eod. num. 450.

2 Penſioni obligata ſunt inuecta, & illata, capit. 390. Præcipuè, numero 43. Idem de Iure communi, in verbo, Prælationem habet, in verbo, Inquilinus, & in verbo, Colonus, præſenti indice.

2 Penſionis remiſſio, vide remiſſio præſenti indice.

2 Penſionis inquilini pro debito eius familia non eſt obligata ex cap. 380. num. 6.

1 Penſiones perſonales an ſint iuſtæ, vel licitæ, c. 417. nu. 95.

1 Peremptoria citatio quot modis, & quomodo confici poſſit, cap. 5. num. 8.

1 Peremptoria citatio quibus in caſibus requiratur, d. c. 5. nu. 18. 19. 20. & 22. & in quibus non requiratur, n. 21. & quare peremptoria dicatur, & cur inuenta, nu. 23. & 24.

1 Peremptoria citatio quando non debeat transmitti, numer. 25. poſt quam citationem an quis ad probandum admitti debet, num. 26.

1 Peremptoriam citationem qualis Iudex poſſit transmittere, numero 28. & ad cuius inſtantiam præſumatur transmiſſa, num. 29. & 30.

1 Peremptoria citatio quot dierum interuallum habere debeat, num. 33.

1 Peremptoria plura eadem in cauſa transmitti poſſunt, ibi. numero 35.

1 Peremptoria citatio quæ dicatur, & quot effectus ex eam citatione oriantur, num. 34. 35. & 36. Et ſi in ea peremptoriè dictum non ſit, ſi in eius termino pars citata compareat ſententia tenet, num. 38. & an in ea debeant apponi verba, ad audiendum ſententiam, num. 41.

1 Peremptoria citatio ſi hoſtium domus citandi ſit clauſum vbi poni debeat, num. 52.

1 Peremptoria citatio, plures ſi contineat terminos, in quo termino citatus ſufficit, quòd compareat, vt excuſetur à cõtumacia, ibi. num. 57.

1 Peremptoria exceptio reſpicit deciſoria cauſæ, num. 83. & ad quid hoc ſcire refert, num. eod.

1 Peremptoria exceptio reſeruatur ad merita cauſæ, vbi requirat altiorum indaginem, nu. 84. quæ autem requirere dicantur altiorem indaginem, num. ſeq.

1 Peremptoria ſuper exceptione ſententia lata quę ſententia ſit, num. 87.

1 Peremptoria citatio ſi transmittatur antequam citetur quis ad allegandum, magna ſit in cauſa præpoſteratio, cap. 29. num. 14.

2 Per, dictio ſi coniungatur accuſatiuo, ſignificat perfectionem, vt per decennium, ſignificat enim integrum decennium, ca. 388. num. 2.

2 Perempta re locata quid, etiam ſi reficiatur officina, cap. 379. nu. 229. Et præſenti indice, in verbo, Locata re perempta.

2 Peremptoria citatio nõ transmittitur domui habitationis electi habitaculi, ſed ad domum principalis, c. 198. litera G.

1 Peremptoriè ad audiendum ſententiam debet perſonaliter citari pars, etiam ſi fuerit præſens ad totum proceſſum, d. c. 5. num. 34. & litera N.

1 Peremptoriè non requiritur, quòd primæ ſint citationes alicui transmittendæ, num. 39.

1 Peremptoriè ſummariſſimis in poſſeſſorijs Procuratorem citare ſufficit, ibidem num. 49.

1 Peremptorij terminus ſi cadit vna die, Iudex die ſequenti ſententiam ferre poteſt, ſed extra dictum terminum lata nõ valet, d. cap. 5. num. 59. & 60.

1 Peremptoriè exceptiones quæ dicantur, & quot ſpecies, c. 25. num. 76 77. & 78.

1 Peremptoriè exceptiones quando debeant opponi, ibi. nu. 79. 80. & 81. Et quibus caſibus poſt ſententiam poſſint proponi, num. 82.

1 Peremptoriè, cum verbo quòd vnica citatio ſufficiat, vbi trina citatio requiritur, num. 16. fallit, num. ſeq. Quando ageretur de pœna imponenda.

1 Peremptorij triplicem ſpeciem habes, nu. 9. & 10.

1 Peremptorium aliud eſt verum, aliud expreſſum, aliud tacitũ, d. num. 10.

1 Peremptorium inducunt tres citationes diſtinctæ, numer. 11. fallit, num. 15.

1 Peremptorij vim an habeat Iudicis monitio præſenti facta, numero 12.

1 Peremptorij vim an habeat monitio arbitri facta præſenti, numero 13.

2 Peremptorij transmiſſio vt ſolenniter abſenti fiat, cap. 190. per totum.

2 Pergula quando prope vicinum plantari etiam arbor poſſit, ca. 342. nu. 72. litera SSS. vide in verbo, Seruitutem luminis, præſenti indice, & quomodo plantari non poſſit ex iam facta deciſionem in terminis, & quomodo poſſit plantari ex certis lignis aptis ſuſtinere, c. 342. num. 75.

2 Periculo ſuo, ac riſego datus, vel fundus conductus, an intelligatur ille ſuſcepiſſe caſum fortuitum, c. 394. nu. 62.

2 Periculo ſuo cõducens datium, vel fundum, an intelligatur ſuſcepiſſe caſum fortuitum, ca. 394. nu. 61. & ſeq.

2 Periculum cuiuslibet aduerſi caſus ſuſcipiens an cenſeatur ſuſcepiſſe caſum peſtis, cap. 394. num. 57.

2 Periculum omne ſuſcepiens an cenſeatur ſuſcepiſſe periculum caſum fortuitorum, c. 394. nu. 59 & ſeq.

2 Periculum, & fortunam ſuſcipiens, caſus fortuitos cenſetur ſuſcepiſſe, c. 394. num 83.

2 Periti in arte ſemper debent referre cum iuramento, cap. 360. el 2. num. 38.

2 Periti iudicio etiam vnico de credulitate credendum, & quod retractari poſſit quomodo, & quod non tranſeat in iudicatũ, niſi certo caſu, quando poteſt, & non cogi peritus ad faciendum iudicium, c. 487. nu. 109. & aliis ſeq.

2 Periurii pœnam quomodo non incurrat D. Poteſtas Mediolani, cap. 29. num. 30.

2 Periurii pœnam quomodo incurrant Notarii, Officiales, ſcribæ tam ciuiles, quam criminales Mediolani, cap. 24. num. 2. Litera C.

1 Periuri

Digitized by Google

INDEX.

1 Periuri crimen eſt priuatum niſi fiat coram Iudice, nec mutatur aucta pœna per Statutum, num. 25.
1 Periurij crimen qualiter quis incurrat, num. 26.
1 Periurus licèt quis dicatur iurans non tactis Euangelijs ſub fide ſoluere promittens, non poteſt tamen de periurio conueniri, num 27.
1 Periurij ad condemnationem antequam deueniatur requiſita, num. 28. & 29. Eiuſque condemnatio cui danda, numer. 54. & 55.
1 Periurij pœnam lex ſingularis imponere poteſt, d. capit. 102. numero 30.
1 Periurij pœnam quis non incurrit, niſi probato dolo, & culpa, quia infamat, num. 31. & 32. ſed de homicidio abſque dolo non punitur, num. 33.
1 periurij in facto proprio excuſationes plures, num 34 & adhoc ne periurium detegatur, quid? c. 100. nu. 106
1 periurij condemnatio ſi iuratum ſit in cauſa rei emptæ, cui applicanda, ibidem num. 44 & 47.
1 periurus repellitur a teſtimonio, cap. 90. num. 71.
1 periurij pœna quando agitur criminaliter, quæ ſit de Iure cõmuni, d. cap. 102. num. 53.
1 periurus quando quis dici non poſſit, nec de eo accuſari, cap. 102. num. 2.
1 periurus qualiter puniatur tam ciuiliter, quam criminaliter, ibi. nu. 13 & 50. ſed quomodo excuſetur, nu. 15.
1 periurium quid ſit, num. 24 & in eius accuſatione porrigenda quę ſeruanda, num. 57. & 58.
1 perlarum appellatione an veniant illæ, quæ alteri rei ſunt annexæ, cap. 291. num. 109.
2 perlæ quę ſint ex, cap. 450. nu. pręcipuè 25.
1 permutatio an comprehendatur appellatione alienationis, ca. 417 num 834. 836. 838 & ſequen. vel venditionis, cap. 444. num. 2 3 4 & 5.
1 perſonales actiones, & iura ad rem immobilẽ comprehenduntur in ſtatuto de re paterna luenda, c. 417. num. 26.
2 perſonale priuilegium quando dicatur, & quando reale, cap. 379. num. 403.
2 perſonale onus quòd ſit ſalarium quorundam, cap. 220. litera C.
1 perſonalis detentio quare expreſſa in hoc ſtatuto, cap. 35. litera P.
1 perſonalis actio de iure non ſequitur fundum, c. 275. nu. 50.
1 perſonaliter per verbum ſtatutum loquens non verificatur in faciente per alium, ad pręlud. nu. 413.
1 perſonaliter, & quando vt quis compareat, in quibus caſibus citari poſſit, cap. 1. nu. 103.
1 perſonam circa aliquam ſtatutum, vel lex aliquid diſponens, non habet locum circa perſonam excellentis viri, ad pręlud. num. 802.
1 perſonę inhabilis exceptio tempore obligationis non eſt reiecta, cap. 42. num. 178.
1 perſona minus legitima quę ſit, cap. 131. num. 23.
1 perſona minus legitima dicitur habens mandatum reuocatum, vel non bonum, etiam quòd exhibeat aliud bonum, ibi. num. 24.
1 perſonę enumeratę in cap. 47. poſſunt trahere aduerſarium de Iure communi coram Imperatore, d. cap. 47. nu. 127. Limitando, num ſeq.
1 perſonę enumeratę in hoc ſtatuto poſſunt trahere aduerſariũ coram Iudice Eccleſiaſtico, data negligentia ipſius Iudicis, & etiam non data in cauſa ſpolij, ibi. nu. 131. & 132.
1 perſonæ iſtæ vbi agant ex Iure ceſſo non habent beneficium huius ſtatuti, ibi. num. 133.
1 perſonæ hæ non poſſunt vti beneficio huius ſtatuti contra perſonas pariter priuilegiatas, num. 135. Limitando aliquibus modis, num. ſeq.
1 perſonæ priuilegiatæ huius ſtatuti quòd tales ſint, debent ſummariè probari, ibi. num. 143.
1 perſonæ priuilegiatę in hypotheca notantur, cap. 232. nu. 37. & perſonæ quæ nõ comprehendantur in ſtatuto de fideiuſſore exonerando, cap. 413. num. 54.
1 perſonarum, & cauſę qualitate inſpecta cõſideratio hęc à quo Iure detur, c. 26 nu. 4. & qualitas perſonarum in hoc qualiter deſideretur, nu. 5. & c 42. nu. 259.
2 perſonaliter qui debitores capi poſſint inquilini, & penſionantes, cap. 417.
1 peruenire qualiter quid dicatur, c. 329. nu. 10.
2 pes liprandus ſi relictus ſit quid in domibus extra fundamentum murorum ciuitatis antiquę Mediolani, c. 344 nu. 1.
2 pes qui relinquitur ex cap 336. eſt ędificantis, ibidem.
2 pes, menſura eſt de qua notatur, ca 336. litera B. vbi citat alios de hoc diſponentes, reliquam, vide in dictione pedem, præſenti indice.
2 peſtilentem ne reddant aerem turpitudines in vrbe Mediolani, quod prouiſum circa cloacas, cap. 256.
2 peſtis cauſa quando non fienda remiſſio, c. 394. nu. 150. & 151. & in verbo, Remiſſio, præſenti indice, & quando fiat, ca. 394. nu. 255. Pręcipuè. 260.
2 peſtis in domo conducta contra conductorem contingat quando eius cauſa non fit remiſſio, cap. 394 num. 168. 170. & ſeq. & in verbo, Remiſſio non fit, pręſenti indice.
2 peſtis tempore qui exempti ſint à cuſtodiis, cap. 351. nume. 1. litera O. & qui non tempore etiam peſtis, cap eo nu. 2 vbi etiam Clericos non exemptos ab excubiis portarum ratione, ibi expreſſa.
2 peſtis Mediolani ann. 1577. Decretum circa remiſſiones factũ, vide c. 379. nu. 314.
2 peſtis de caſu fortuito, an cenſeatur conductor datiorum ſuo periculo, cap. 394.
2 peſtis caſus poteſt ſuſcipi vti fortuitus, c. 394.
2 peſtis caſus an cenſeatur ſuſcepiſſe per clauſulam, ſuſcipiens periculum cuiuslibet aduerſi caſus, cap. 394. num. 57.
1 petendum, excipiendum, opponendum, & probandum, verba hęc quid importent, cap. 25. num 36.
2 petentes coram iuſdicentibus Ducatus Mediolani, vltra ſuam iuriſdictionem puniuntur, cap. 98. Idem diuidentes creditũ ſuum, & quid reſpectu ſuperflui, ibidem litera H.
1 petere, verbum importat petitionẽ tam Iudicialem, quam extraiudicialem, ca. 413. num. 1.
1 petitio quomodo differat à libello, vide pręsẽti indice, in verb. Libellus.
1 petitio in actis dimitti debet, cap. 21. num. 160. ad quam fiendam ſufficit partis citatio, etiam quod libellus, ſeu petitio non inſeratur in citatione, nume. ſeq. in quibus autem caſibus requiratur inſertio dicti libelli, & petitionis in citatione, num. 162.
1 petitio alternatiua, & libellus quomodo valeat, notatur in d. verb. Libellus, vbi etiam multa alia vtriq; congruentia.
1 petitionis ſtatutum mentionem faciens an habeat locum in exceptione, d. c. 21. nu. 214. & quæ diſputatio ex verbis huius ſtatuti tollatur, d. nu. 214. & ſeq.
1 petitio quomodo porrigi debeat, c. 22. litera C.
1 petitionis per verbum an contineatur repetitio, d. cap. 22. numero 62.
1 petitione in qua proceditur ſummariè, c. 79. nu. 5.
1 petitionem inepta negans non punitur pœna huius ſtatuti, ca. 84. nume. 2.
1 petitio an dicatur facta per ſolam admonitionem, vel citationem, vel requiratur litis conteſtatio, c. 512. nu. 18.
5 petitione porrecta intra tempus ſtatutarium perpetuatur actio ad Annos 40. cap. 444. num. 32.
5 petitorium, & poſſeſſorium ſi cui pro eadem re competat, eodẽ tempore coram eodem Iudice intentare debet, ca. 8. nu. 34. ſi autem velit intentari diuerſo tempore, & quomodo, not. num. 35. & 36.
2 Petrus Canturius ex Dominis cauſidicis Mediolani correctoribus ſtatutorum Mediolani, in Diplom. litera A.
1 Philippus Auſtriacus Hiſpaniarũ Rex de Anno 1553. fuit inueſtitus de Ducatu Mediolani à Carolo Quinto Imperatore, in diplom. num. 1.
1 pias ad cauſas in factis non obſtante ſtatutum, conſuetudo, ſeu ſolennitas laicorum, quia quæ ſub Dei ſpiritu aguntur ſub lege non ſunt, ad pręlud. nu. 622.
1 pio loco quando dicatur relictum, c. 47. nu. 92.
1 pia loca quæ ſint, c. 87. nu. 17 & c. 322. nu. 30. & ſeq.
1 pia loca non comprehenduntur in diſpoſitione ſtatuti, cap. 88. vt ibi. num. 36
1 pias ad cauſas relictum non detrahitur ab vſufructu vniuerſali omnium bonorum, c. 315. num. 83.
5 pia cauſa, & Dos æquiparantur, cap. 455. num. 2.
2 Philippi Auſtri Hiſpaniæ, & omnium regnorum Regis Mediolani Ducis, priuilegia plura hoſpitali maiori, ac ab eo dependentibus conceſſa, cap. 493
2 Phyſici pauperum & miſerabilium, & Chyrurgi, cap. 85.
2 Phyſicæ Magiſtri eligẽdi ad legendum, c. 338. & circa phyſicos, & eorum priuilegia, c. 351 cum aliis, vide etiam aliqua, pręſenti indice, in verbo, Medici Phyſici.
2 pia cauſa, ad pias cauſas quæ dicuntur, cap 71. num. 1.
2 pia loca quæ dicantur hoſpitalia, cap. 493. num. 1.
2 pietatis locus pius Mediolani, cap. 493.
2 pignora accipere poſſunt campari, c. 369. Et famuli ſeu ſeruitores, c. eod. litera B. Conſignanda tamen, vt ibidem.
2 pignatellæ Mediolani locus pius, cap 443.
2 pignoratio an veniat ſub vocabulo, alienationis, capit. 399. num. 112.

Digitized by Google

num. 11. & ſeq. & in verbo, Alienationis, præſenti indice.

2 Pignus pro ſecuritate quis dare non cogitur, cap. 88.

2 Pignus, ſi in pignus quis habet domum, quam habitat ad quã penſionem tenetur, cap. 379. num. 444. & in verbo, Domum præſenti indice.

1 Pictores egregij, & ſtatuarij an reputentur viles, cap. 415. numero 36.

1 Pignora capta ſi conſiſtant in bonis immobilibus, debent vendi ſeparatim, cum facilius inuenient emptorem, ſecus in pari Bouum, equorum, & ſimilia, quæ ſimul vendi debent, cap. 166. num. 15.

1 Pignora vbi non æquiualeant debito, dantur creditori facta æſtimatione ad cõcurrentem quantitatem eius crediti reſeruato iure pro reſtanti, num. 17.

1 Pignore ſi ſint diuerſa capta per creditorẽ, quæ ſint prius alienanda, d. cap. 166. num. 22.

1 Pignora ſi ſint ad haſtam vendita, exequutores non tenentur de euictione, num. 25. Imò nec ipſe debitor tenetur ad precium reſundendum, niſi expreſſe cauerit, num. 26.

1 Pignora derobata ſtant penes depoſitarium per dies 15. ex diſpoſitione Statuti, capit. 233. & ſi contradictor interim non compareat, & aliqua ex eis non patiantur contradictionem relaxantur ſine lite creditori, & alia reliquuntur, d. c. 233. numero 1.

1 Pignora dum ſtant penes depoſitarium, ſi aliquis contradictor compareat, cognoſcitur eius cauſa ſummariè, quòd Iudiciũ non præiudicat ordinario, ibi. num. 3.

1 Pignora capta debitori de Iure communi non debent vendi intra bimeſtre, ibi. num. 7.

1 Pignora derobata poſſunt dari inſolutum creditori iuſto pretio, nu. 10. & etiam pro quantitate eius debiti, vbi alius vltra non offerat, num. ſeq.

1 Pignorari, vel alienari res prohibitæ poſſunt pro expenſis retineri, cap. 250. num. 24.

1 pignorari prohibita, quod dentur ſponte non creditur nuncijs, vel executoribus, c. 251. num. 15.

1 Pignorari, vel robari prohibita, non poteſt cõueniri inter partes, quod capi, & robari poſſint, num. 16.

1 Pignorari prohibita veluti beſtiæ aratoriæ, & ſimilia inſtrumenta ad culturam, an poſſit robari per olim Dominum, not. ibidem num. 17.

1 Pignoratio rei litigioſæ prohibetur, c. 68. ſub nu. 106.

1 Pignoratio an veniat appellatione alienationis, ibi. nu. 107. & cap. 417. num. 853.

1 Pignoratio bonorum per Dominum contra colonum, vel emphyteutam non poteſt fieri, niſi poſt biennium, vbi intra dictum tempus non ſoluat, cap. 232. num. 17.

1 Pignoratio quando non ſubiaceat retractui, capit. 417. numero 851.

1 Pignoratus liber ſi fuerit corroſus penes creditorẽ, tenetur debitori de damno, d. cap. 166. num. 57.

1 Pignoribus captis in actione perſonali, quatuor modis ſuccurritur creditori, vt habeat ſuam ſatisfactionem, ibi. nu. 16.

1 Pignoris derobati reſiduum de Iure communi dandus eſt debitori, cap. 166. num. 31.

1 Pignoribus relaxatis à depoſitario poſt tempus notatum à ſtatuto, ſi compareat dein contradictor, cognoſcuntur eius cauſa tunc ordinarie, ibid. num. 4.

1 Pignoribus relaxatis creditori, ſi eius dolo, & culpa diſperdantur tenetur, verſus debitorem ad pretium, vel valorem eorum, alias non, num. 5. Cui autem incumbat onus probandi hoc, not. ibidem ad fin. Non tamen creditor ſi relaxauerit pignus alicui, qui ei ſoluit eius debitum, ſi pignus ſit dein deperditum, num. 6.

1 Pignorum derobatorum venditio in executione rei iudicatæ debet fieri ſeruata diſpoſitione iuris municipalis, capit. 248. numero 2.

1 Pignorum captorum debitori, qui terminus detur ad videndũ ea vendari de Iure communi, c. 548. nu. 6.

1 Pignorum venditio, & alienatio fit ad haſtam cum ſolennitatibus, ibi. num 23.

1 Pignorum derobatorum in venditione quæ ſolennnitates ſeruandæ, num. 8.

1 Pignorum derobatorum in venditione, & licitatione admittitur creditor, ſicut alius extraneus, num. 9.

1 Pignus captum, & penes creditorem pro vno debito, eo etiam ſatisfactio poteſt retineri pro alio, ibi. num. 30.

1 Pignus captum per creditorem ſi ſit rei immobilis, poteſt creditor percipere fructus eos in ſortem computando, numero 20.

1 Pignorum in venditione executor, vel ſeruitor non poteſt habere fidem de precio, num. 12. ibid.

2 Piorum locorum Mediolani quid ſtatutum fauore, c. 493. Habentq; ſuos Iudices, cap. eod. litera F.

2 Piorum locorum exemptionem memoria, cap. 217. & præſenti indice, in verbo, Locorum.

2 Piorum locorum, & aliorum exemptionibus non cẽſetur derogatum per taxationes Notarijs cauſarum ciuilium Mediolani factas, c. 216. Idem quod Notarii officii, &c.

1 Piſces, qui ſunt in piſcina, ſtagno, viuario, vel lacu; & columbi, an veniat appellatione retractus, c. 417. nu. 41.

2 Piſcaria, id eſt, locus piſcium venalium, ad hoc vt Mediolani fiat, conceſſum eſt per ſuperiores Brolium prope ædem ſancti Stephani Mediolani, venerabilis fabricæ Eccleſiæ maioris Mediolani, c. 265. Et quod ipſum forum piſcarium tranſportetur à ſtrata Compitali Mediolani.

2 Piſcator conducens lacum an poſſit piſcando totos piſces deſtruere, & ad quid teneatur tali caſu, cap. 381. nu. 16.

2 Piſcator Riſij, vide in verbo, Colonus.

2 Piſtæ cum quibus onera ſoluant, c. 236. & præſenti indice, in verbo, Onera cum quibus.

2 Pizigarolus qualiter probet creditum ſuum, & aromatarius, cap. 360. el 2. in fin.

2 Plantæ fructiferæ æſtimatio qualiter fiat, c. 366. nu. 8.

2 Plantæ à cima qualiter incidi non poſſint, capit. eodem 366. numero 8.

2 Plantæ, vide in verbo, Arbores, & in verbo, Damni pecuniã, & in verbo, Damnum dans, præſenti indice, & plantarum fructiferarum, vide in verbo, Fructiferarum appellatione quæ veniant, cap. 366. nu. 3.

2 Plantæ vnius ſi ſint plures Domini, & ſucciſa ſit, & ſic pœnam incurrerit, an tot pœnas incurrat quot ſunt Domini, c. 366. numero 7.

2 Plantarum ſucciſor de Iure communi vt Latro condemnatur, cap. 366. num. 6.

2 Plauſtra robari prohibita, c. 379. nu. 421. Demptis quibuſdam caſibus, & præſenti indice, & in verbo, Derobari, & in verbo, Boues.

2 Plauſtrorum datium, vide in verbo, Datium rotarum præſenti indice.

2 Plebei prohibẽtur eſſe decuriones, idem Procuratores, vel Notarij, aut tabellionis officium exercentes, cap. 3. nu. 58 & 29. quod habet locum, etiam ſi fecerint ſe cancellari à matricula, ſecus tamen ſeruatur in ciuitatibus huius Status maxime Cremonæ, num. 29.

2 Plebs S. Donati, cap. 96.

2 Plebs S. Iuliani, cap. 96.

2 Pleno iure, quando quis dicatur habere, cap. 335. numero 34. litera L.

1 Pleno iure haberi illud non dicitur, cui aliquid deeſt, ca. 433. numero 24.

1 Pleno iure quis non dicitur habere prędium alienari prohibitum, ibi. nu. 26. & hoc quoad effectum dominij non quoad æſtimationem, num. 27.

1 Pluralis locutio verificatur etiam in ſingulari, c. 302. nu. 24.

2 Ponderationes monetæ videndę, in verbo, Monetę.

2 Pontes, & portus flumi. ſi inter regalia Principum computant, cap. 553. num. 91.

2 Pontibus aptandis diſpoſitum quod de ſtratis, c. 753. in verbo, Stratis de aptandis.

2 Ponticelli quando tollendi, capit. 333. numer. 7. vide etiam de idem eſt.

2 Ponticellis, cap. 348. & in verbo, Baltreſcha pręſenti indice de his etiam, cap. 348. num. 4. & num. 16. cap 17. & in verbo, Glorietta, & in verbo, Baltreſcha.

2 Pontificis medicus non poteſt eſſe Iudeus, c. 357. nu. 22.

2 Pontium, & ſtratarum Iudex, & ſex iuri adminiſtrando, vide in verbo, Stratarum, & pontium, cap 234.

2 Pro publicarum qui tenetur, vide pręſenti indice, in verbo, Viarum.

2 Pontium qui ſunt ſuper Ticinello: Abdua Lambro, & alij aquis quam vis anno tenetur, & defenſio data ſit ex ſtatuto, ca. 58. D. Poteſtatis Mediolani eorum tamen curam habet Iudex ſtratarum, eo. cap. litera A. & B.

2 Porte Ciuitatis Mediolani ſunt numero ſex ex cap. 271. Idem cap. 3. vbi legitur quod ſexaginta qui nunc ſunt ex omnibus Portis Ciuitatis electi, alias erant non vigenti viri videlicet ex qualibet porta centum quinquaginta vide etiam, in verbo, Conſilium, ſuo loco, & in verbo, Sexaginta.

2 Porticus quando non veniat appellatione domus, & quando intelligantur inuecta, & illata etiam ſub Porticu, cap. 390. num. 93.

1 Ponens non poteſt ſe fundare ſuper negatione aduerſarii poſitioni ſuæ contraria, cap. 83. nu. 105.

2 Pontifex,

Digitized by Google

I N D E X.

1 Pontifex,& eius delegatus quare in terris Imperij poteſt citare abſq; literis ſubſidialibus,cap.5.num.67.

1 Populus alterius ditionis mancipatus abſque ſuperioris interuentu Statuta condere poteſt,ad Prælud.nu.25 à ſuperiore tamen debent confirmari,quæ confirmatio dicitur noua cōceſſio,num.26.

1 Populus quilibet,& ciuitas Statuta condere poteſt,d.Prælud.num.18.etiam diſſentiente minori parte,num.20.& nu.21. apparet de modo cōdendi.. Non autem condere poteſt ſtatuta contra ius cōmune,abſq; poteſtate Imperatoris,nu.19. Hiſque ſtatutis regi debet, num.24.

1 Poſitio quid ſit,ad Rubr.gener.de poſitionib.num.1.

1 Poſitio in quo differat à libello d.Rubr gener.num.4.5.& 6.& quomodo ab interrogatione,num.7.

1 Poſitio qualiter differat à capitulis, vel articulis,ibidem num.8.& ſeq.

1 Poſitio multiplex quæ dicatur,num.44.& 45.& multiplex an ſit relinquitur Iudicis arbitrio, num.46.

1 Poſitio de veritate, & non de credulitate fieri debet,nu.56.

1 Poſitio ſi ſit ſine cauſa parte opponēte,per ponentē adiici debet,alias non tenetur reſpondere, nu 64.

1 Poſitio contra poſitionem fieri non poteſt,num.65.

1 Poſitio duo ſi contineat capita,ſi vnum negetur in reſpōſione, alterum quis fateri videtur,nu.97. Quod procedit quo ad præſumptionem,& ſemiplenam probationem,nu.98.

1 Poſitio ſi contineat plura capita,quorum vnum ſit falſum, nō poteſt,nec debet poſitionis totius fieri negatio,d.c.83 num.99. Secus ſi tantum eſſet vnum caput cum qualitate falſa, quia in totum poſſe negari, niſi petitio eſſet circa qualitatem,num.100 & 101.

1 Poſitio facta ſuper inepto libello,vel minus ſolenni,non habetur pro confeſſata, num.193.

1 Poſitio minus legitime facta quando pro confeſſata nō habeatur,num.194.

1 Poſitiones quo iure,& quare inuentæ ſint,ibi.nu.2.& 3.& quomodo fiant,num 12.& cap.83.num.2.

1 Poſitiones poſſunt declarari extra terminum datum à Iudice ad ponendum,cap.22.num 69.

1 Poſitiones qualiter differant à capitulis, not.præſenti indice, in verb.Capitula.

1 Poſitiones quomodo differant ab interrogatoriis, ad Rubr.gener.de interrogationibus, num.6.& 33.cum ſeq.plurib. & cap.83.num.7.& 58.

1 Poſitionem negans,niſi probetur, ſi fiat dein probatio, dicitur duplex confeſſio,num.102.

1 Poſitionem fateri volens cum aliqua qualitate,quid agere debeat,num.103.

1 Poſitionem negans non poteſt dein ſuper ea ſe fundare, num.104. Quod habet locum non ſolum in poſitione negata,ſed etiam in ea,cui quis negauit reſpondere,nu.108. Limitando aliis modis,num.109 & ſeq.

1 Poſitionem factam de mutuo quod fuerit reſtitutum, ſimpliciter pars negare poteſt, num 95.

1 Poſitiones negans ſi dein conuincatur de mendacio, poteſt in litem contra eum iurari pro damnis,expenſis,& intereſſe,d.cap 83.num.117.

1 Poſitionem impertinentem negans non incurrit pœnam, numero 118.

1 Poſitiones quando cognitum fuerit impertinentes, nil præiudicabit reſponſio, etiam ſi reſpondens negauerit eas minus veras,num.35.& 36.

1 Poſitiones impertinentes omnino reiici debēt, & ſuper eis per Iudicem cognoſci,num.37.

1 Poſitiones antequam eis reſpondeatur per Iudicem approbari debent,num.38.

1 Poſitiones iam actor, quam reus facere poteſt, num.54. ſicut etiam Procurator ad hoc ſp[e]ciale mandatum habēs, numero 55.

1 Poſitiones coram quo,& in quo loco fieri debeant,num.57.

1 Poſitiones debent fieri affirmatiue,vel negatiue, non autem interrogatiue,d.cap.83.num.58.& clare, non obſcure, adhoc vt quis reſpondere teneatur,ibi.num.75.

1 Poſitiones in ſcriptis fieri debent,nu.59. Quarum an ſit danda copia parti,num 60.& quando poſitiones fieri non poſſint, num 68.

1 Poſitiones ſi Procuratori intimatæ fuerint, inſtare ipſe nō poterit,quod principali intimentur,nu.61. Sed terminum petere poteſt ad denunciandum principali,nu.62.

1 Poſitiones in cauſis criminalibus fieri poſſunt,nu.66.

1 Poſitiones facere quis poteſt etiam poſtquam ſe aſtrinxit ad probandum per inſtrumenta, vel per teſtes,nu.67.& an fieri poſſint poſt tempora probatoria,num.69.

1 Poſitiones intimatę parti,vel Procuratori quãdo poſſint reuocari,num.73.& 74.d.cap.85.

1 Poſitiones, vbi actio intentata eſſet nulla, non habentur pro confeſſatis,num.196.

1 Poſitiones non habentur pro confeſſatis,vbi vtraque pars produxit,& vtraque eſt contumax,nu.199.

1 Poſitiones quibus non reſponſum poſſunt haberi pro negatis, vbi ſit maius pręiudiciū non reſpondentis,d.ca 83.in verb. Et maius præiudicium.

1 Poſitiones, & interrogationes ſi ſint pertinentes, & legitimæ, eas negans quam pęnam incurrat,c.84.nu.12.

1 Poſitiones, vel interrogationes negans incurrit pœnam, vbi contrarium ſit probatum per veras probationes, non per iuramentum pro relato, vel per confeſſionem partis, ibi.numero 13. Quæ autem dicatur vera, & legitima probatio, ibi.num.ſeq.

1 Poſitiones filiationis negans ex probabili cauſa ignorantiæ, excuſatur à pœna ſtatuti,num.14. Quia requiritur dolus,& culpa in negante,num.15.

1 Poſitiones habentur pro negatis,ſeu confeſſatis ad maius præiuditium non reſpondentis,vel minus legitimè,nu.179.

1 Poſitiones non habentur pro confeſſatis in beneficialibus, & ſpiritualibus,ibi.nu.190.

1 Poſitioni principali reſponſio ſi facta ſit poſitioni dependenti deinde reſpondere non tenetur,nume.25. Sicut etiam ſi ſit reſponſum poſitioni in genere, non tenetur reſpondere illis in ſpecie,num.ſeq.

1 Poſitioni negatiuæ principali reſponſio ſi facta ſit, non eſt reſpondendum ſubſequentibus ſpecialibus, ibi.nu.27.

1 Poſitioni quis non tenetur reſpondere, vbi ex eius reſpoſione priuetur actione de euictione, num.49.

1 Poſitioni reus reſpondere non tenetur ſuper iure, & titulo alicuius rei ab eo poſſeſſæ,d.c.83.nu.50.

1 Poſitioni factæ ab eo,qui ſolo animo adiuerit hæreditatē quis reſpondere non tenetur,ibi.num.51.

1 Poſitioni filius reſpondere non tenetur,an ſit hæres patris, vbi hæreditatem repudiauerit,nume.52. Nec etiam legatarius petitioni hæredis, qui non fecit inuentarium, quod non ſit ſoluendo,num.53.

1 Poſitioni continenti diuerſas qualitates, vltra principale factum, ſi ſimpliciter reſpondeatur affirmatiue, non cenſetur per hoc fateri qualitates illas, num.96.

1 Poſitioni non ſufficit reſpondere per verbum,neſcire,ideo non poteſt quis cogi ad reſpondendum per verbum, credere, vel non,num.91. ſicut etiam non ſufficit, per verbum, dubito, tanto magis in facto proprio,nu.92.nec etiam in facto alieno,cum habeat terminum ad deliberandum,nu.93. Et quia per verbum,Credere,reſpondere poteſt,num.94.

1 Poſitioni non reſpondens, vel minus legitime, antequã ſequatur Iudicis pronuntia, poteſt moram purgare, vel illegitimitatem reſponſionis,vſque quo fuerit pronunciatum per Iudicem illas poſitiones haberi pro confeſſatis,d.c.83.nu.164. etiam poſt pronuntiam re integra exiſtente,nu.165.quę dicitur res integra,donec ſequatur ſententia in meritis,n 106. niſi aduerſarius non ſit in probando grauatus,num.107. Limitatur tamen hæc concluſio principalis quod non procedat vbi ſtatutum apponeret diem, & pęnam, vt haberentur pro confeſſatis,quia mora tunc purgari non poſſet,nu.168. Quod autem poſſit mora purgari etiam reiectis expenſis ex forma cancellariæ poſt ſententiam, quod Princeps pariter concedere poteſt,num.169.

1 Poſitioni continenti quem mortuum eſſe, ſi quis reſpondeat, non credere, non ſequitur quod fateatur eum mortuum eſſe,num.132.

1 Poſitioni reſpondens negando eam per verbum,Credere,cuius contrarium ſit veritas,quæ probetur,licèt teneatur ad damna, & intereſſe, de falſo tamen argui non poteſt, niſi fiat præceptum per Iudicem, vt reſpondeat de veritate, ibidem num.134.& 135.

1 Poſitionibus quis reſpondere non tenetur, quando habet fundatam intentionem ſuam teſtibus iam publicatis,nu.47.nec etiam poſtquam ceſſit liti,ſeu iuri, num.ſeq.

1 Poſitionibus Procurator quando reſpondere poſſit,c.83.nu.3.& ſeq. per totum, nu.14. Vbi leges quomodo cum perſonis egregiis procedatur, vt reſpondeant.

1 Poſitionibus reſpondens eas confitendo, quando ex eius cōfeſſione vera reſultet confeſſio,nu.28.29.& 30.

1 Poſitionibus impertinentibus non eſt reſpondendum,num.23. quæ autem pertinentes,vel impertinentes,num.33.& 39.& in dubio an ſint pertinentes, vel ne, quid? nu.34.

1 Poſitionibus quibus ſine tempore factis pars reſpondere non tenetur, num.63.

Digitized by Google

I N D E X.

1 Poſitionibus quibus reſpondere quis non teneatur, num. 40. d. cap. 83.

1 Poſitiones captioſæ, incertæ, & implicitæ quæ ſint, ibi. nu. 41. 42. & 43.

1 Poſitionibus poſtquam reſponſio ſit per verbum, Credere, vel non reſpondendum eſt ſtatim, nec admittitur exceptio, vel dilatio propter abſentiam Aduocati, ibidem num. 76. & 77. Quæ reſponſio quando ſtatim facta dicatur, num. 79. & parti quando indulgetur terminus ad deliberandum, nu. 79. 80. 81. & ſeq. Qui terminus an poſſit per eundem Iudicem prorogari, num. 84. & ſeq. trib.

1 Poſitionibus de credulitate reſpondere ſufficit, num. 119. quæ reſponſio veritatem denotat, & pro veritate habetur, num. 122. Quæ confeſſio quando præiudicat, num. 123. & 124. Et quæ reſponſio de credulitate licèt procedat in poſitionibus datis in ciuilibus cauſis, in criminalibus non procedit, cum in eis non ſufficiat reſponſio hæc, ſed debet eſſe de veritate, d. cap. 83. num. 130.

1 Poſitionibus non reſpondens, ad reſpondendum compelli poteſt, licèt poſitiones poſſint haberi pro confeſſatis, ibi. numero 201.

1 Poſitionibus an ſit reſpondendum, vel ne, diſputatio ſi oriatur, vbi Iudex debeat interloqui; donec diſputatio pendet, probatorium tempus ſtat in ſuſpenſo, nu. 202.

1 Poſitionibus, vel interrogationibus Procurator generalis ad cauſas non poteſt legitimè reſpondere, d. c. 84. nu. 22.

1 Poſitionis reſponſionem impugnans nõ poteſt ſe ſuper ea fundare, ibidem nu. 106 quod procedit non ſolum in eadem inſtantia, ſed etiam in alia inter eaſdem perſonas, nu. 107.

1 Poſitionis negatæ quando poſſit fieri reuocatio, not. ibidem, num. 110. cum ſeq.

1 Poſitionum reſponſio debet eſſe certa, ita quod certificet tam ponentem, quam Iudicem, d. cap. 83. num. 88. ſed poſitioni implicitæ non tenetur quis clare reſpondere, nu. 89. ſicut & poſitioni obſcuræ ſufficit obſcura reſponſio, nu. 90.

1 Poſitionum reſponſio minus legitimè facta habetur pro nulla, & per Iudicem reijci poteſt, cum paria ſint non reſpondere, vel minus legitimè, vel obſcurè reſpondere, ibi. num. 157. & 158. Verum autem legitimè, vel ne ſit reſponſum requiritur interlocutoria Iudicis, vt habeatur pro confeſſo, num. 161. in qua pronuntia fienda partis citatio non requiritur, numer. 162. & 174. Et in hoc quid praxis ſeruet, ibidem.

1 Poſitionum aduerſum reſpõſionem negatam per verbum, Credo, poterit probari contrarium, nu. 133.

2 Poſca vuis præcaleatis quando Maſſarijs fieri permiſſa, c. 384.

2 Poſſeſſio, quæ à Statuto requiritur habet locum in quaſi poſſeſſione, cap. 176. num. 56.

2 Poſſeſſio præſumitur ex talearum ſolutione, capit. eod. numero 58.

2 Poſſeſſionis multa ad propoſitum facientia notata, cap. 176. num. 59. & ſeq.

2 Poſſeſſio tam preteriti, quam preſentis temporis preſumit dominium, cap. 177. litera F.

2 Poſſeſſio ſoluendi onera, quando quinquennalis ſufficiat, cap. 236. Et quando decennalis, & quadragenaria, ibidem numero 2.

2 Poſſeſſio inter cõtrahentes, & ſucceſſores probatur per inſtrumentum locationis, cap. 409. num. 136.

2 Poſſeſſio cui traditur ex duobus inueſtitis, ille perfertur, c. 405. num. 17. & ſeq.

2 Poſſeſſio vera an dari poſſit per conſtitutum, cap. 348. nu. 213. Et de conſtituto nonnulla videnda, cap. 403. nume. 4. & in verbo, Conſtitutum, præſenti indice.

2 Poſſeſſio incontinenti recuperata dicitur continuata, cap. 342. num. 49. Et conſequenter continuans non dicitur attentare, ibidem.

2 Poſſeſſor bonæ, vel malæ fidei qui teneatur ad fructus, ca. 379. nu. 452. Et præſenti indice, in verbo, Fructus.

2 Poſſidere comprehendit tam reſpectu proprietatis, quam per vſum, & poſſeſſionem tanquam Dominus, c. 343. nu. 1.

2 Poſsit, verbum cum negatiua, ſic propoſita tollit omnimodã poteſtatem, & inducit formam, cap. 279.

2 Poſt, dictio poſita in hac clauſula, poſt ipſos quatuor dies explicatur, cap. 196. num. 46.

2 Poſta eſt locus vendendi carbones, cap. 423.

2 Poſtulare, procurare, & intercedere, prohibentur, tam ciuiliũ, quam criminalium coadiutores maleficiorum in ciuitate, & Ducatu Mediolani, cap. 25. per totum.

1 Poſſeſsio, & bannum intra quod tempus dari poſſit, Rubr. Capituli 13.

1 Poſſeſſio generalis iuriſdictionis acquiritur per vnum actum exercitij iuriſdictionis, cap. 130.

1 Poſſeſsio poteſt de Iure communi in alium tranferri, etiam per ſimplicem conſtitutum, cap. 277. nu 8.

1 Poſſeſſio ſex modis tradi poteſt, num. 9.

1 Poſſeſſio per conſtitutum vere dicitur tranſlata, licèt actus ſit fictus, ibi. num. 10.

1 Poſſeſſio an transfertur ex contractu nullo, cap. 416 num. 145. An transferatur quo ad vſucaptionem, & præſcriptionem, nume. 147. ſi res tradita pereat penès emptorem cuius periculo pereat, num. 148.

1 Poſſeſſio corporalis, vel actualis non cenſetur tradita per conſtitutum, vel præcarium in contractu alienationis appoſitũ, c. 418. nu. 2. Ampliando duobus num. ſeq.

1 poſſeſſio corporalis beneficij qualiter dicatur acquiſita, ibi. num 8.

1 Poſſeſſio vacua quando dicatur tradita, nu. 9.

1 Poſſeſsio non ſolum pedibus, ſed & oculis acquiritur, ſi res ſit præſens, num. 15.

1 Poſſeſsio corporalis in caſu huius ſtatuti quando cẽſeatur tradita, ibi. num. 16.

1 Poſſeſsio per hoc ſtatutum loquens de Quota transfertur, vt res ad proclama poni poſsit, cap. 434. nu. 153.

1 Poſſeſsio tranſlata per conſtitutum, vel precarium modum fictum, dicitur vera, non ficta poſſeſsio, cap. 462. num. 12. & de hac poſſeſsionis materia, pluribus numeris præcedentib. & ſubſequentib.

1 Poſſeſsio transfertur per cõſtitutum verum, & etiam ſi aliquis fateatur ſe poſsidere nomine alterius, nu. 13. ibi.

1 Poſſeſsio transfertur per conſtitutum, ſiue res ſit præſens, ſiue abſens, num. 14.

1 Poſſeſsio vt acquiratur conſtitutario, non requiritur, vt conſtituens eam à ſe abijciat, nu. 15.

1 Poſſeſsio acquiritur Domino ex conſtituto facto Procuratori eius nomine, ibidem num. 31. Idem per negotiorum geſtorẽ, & per ſeruum, num. 32. & 33.

1 Poſſeſsio per conſtitutum transfertur in Eccleſiam, & ſecundũ donatarium, num. 34. & 35.

1 Poſſeſsio proprietatis, & vſusfructus rei ſuæ quis per conſtitutum transferre poteſt, nu. 38.

1 Poſſeſsio multis alijs modis trãsfertur, & nõ transfertur, prout videre eſt, à nu. 36. per totum num. 79. d. cap. 462. & multa etiam ad hanc rem facientia notãtur in verb. Conſtitutum, conſtituens, & conſtitutarius.

1 Poſſeſsio in ceſsionarium non transfertur ex ceſsione non conſtitutio, num. 122. ibidem.

1 Poſſeſsio quæ non poteſt alienari vti litigioſa, poteſt auocari executiuè à ſingulari poſſeſſore, c. 68. nu. 54. Idem habet locum in miſſo in poſſeſsione ex primo decreto, quia contrahitur vitium litigioſi, vt poſsit exequi ſecundum decretum contra tertium, in quem facta eſt alienatio, nu. 55.

1 Poſſeſsio tedialis de Iure cõmoni datur in contumace in actione perſonali, cap. 154. num. 1.

1 Poſſeſsio tædialis quibus caſibus datur cuſtodiæ cauſa, ibi. numero 4.

1 Poſſeſsio tædialis dicitur, cum actor mittitur in poſſeſsionem reo contumacè ſeruandæ, & cuſtodiendæ rei cauſa, ibidem numero 6.

1 Poſſeſsio rei mobilis abiecta eſt, ex l. ſi rem mobil. ff. de acquir. poſſ cap. 155. nu. 9. & c. 156. nu. 23.

1 Poſſeſsio vbi conceſſa ſit pro maiori quantitate veri debiti, nõ vitiatur in totum, ſed pro vero credito ſubſiſtit, ibi. num. 28. Vbi tamen Ius ſit notorium, alias non, nu. ſeq.

1 Poſſeſsio tradita abſq; poſſeſſoris citatione de Iure communi non prodeſt acquirenti, nec nocet poſſeſſori, etiam ſi Iudex fuerit interlocutus, concedendam poſſeſsionem ſine citatione partis, nu. 39. & 40 d. cap. 155.

1 Poſſeſsio ex Notarii ſtipulatione acquiritur ignoranti, c. 337. numero 16.

1 Poſſeſsionem transferendi verè, & fictè modos plures, d. c. 418. num. 11. 12. & ſeq.

1 Poſſeſsiones tediales habentur in Rubr. cap. 14.

1 Poſſeſsiones tædiales dantur, vt reus compareat, ibi. nume. 1. & pro eis cauendum eſt, nu. 2. & quid poſſeſsiones hæ operentur, num. 3.

2 Petenies, de quibus in cap. 233. qui dicantur, cap. eodem, numero 1.

2 Poſt, dictio poſita in hac clauſula, poſt ipſos quatuor dies explicatur, cap. 196. num. 46.

2 Poſta eſt locus vendendi carbonea, cap. 423.

2 Poſtulare, procurare, & intercedere, prohibẽtur, tam ciuilium, quam criminalium coadiutores maleficiorum in ciuitate, & Ducatu Mediolani, cap. 25. per totum.

2 Pote-

Digitized by Google

I N D E X.

2 Poteſtas Mediolani, & illi de eius familia, & Officiales Ciuitatis, Ducatus, Diſtrictus, Mediolani nil accipiant per ſe, nec ſubmiſſam perſonam ratione ſui officij, & eſculenta, & poculenta, cap. 44. Et à ſponte dantibus, eo. cap. nu. 1. nec ſalarium, nec ſportulas, cap. eod.

2 Poteſtas volens ſeruire per ſubſtitutũ, debet eligere æque idoneum, cap. 6. num. 6.

2 Poteſtas Mediolani poterat tenere canepam, & vendi facere vinum ad minutum ad locum conſuetum, & illud quod ex prædicta canepa percipi cõtingebat, erat proprium D. Prętoris, vltra ſuum ſalarium, tamen dictum ſtatutum, quod eſt cap. 7. dicitur abolitum, quia Regius fiſcus nunc canepam locat.

2 Poteſtas Mediolani, qui iurat, vt in cap. 20. per totum, licet non obſeruet, quando non incurrat pœnam periurij, ca. eod. numero 3.

2 Poteſtas Mediolani tenetur acceptare vicarium ſibi electum ex ſtatuto, cap. 12. litera F.

2 Poteſtas, & Iudices, & omnes eius Officiales finito eorum officio per totum tempus ſyndicatus tenentur ſtare extra domos communis Mediolani, & in eo tempore aliquod officiũ non exercere, c. 36. nu. 1. literis A. & B.

2 Poteſtas Mediolani fideiubet nedum pro ſe, ſed pro Vicario, & Iudicibus, cap. 37. nu. 2. Ideò ſic erat, quia dicti Vicarius, & Iudices ab eo D. Poteſtate eligebantur.

2 Poteſtas tenetur de malo facto, & delictis eius familiæ, cap. 37. numer. 3. De debitis, & contractibus eius famulis non tenetur, cap. eod. numer. 4. De delictis ſuę familię tenetur, eod. cap. nu. 6. Vbi autem, Poteſtas Mediolani tenetur etiam de leui, & leuiſſima culpa in faciendo etiam ſi ei concedatur, vt non poſſit ſyndicari, niſi de furto, & barataria, & poterit ſyndicari de prędictis leui, & leuiſſima culpa, cap. 40. numero 3.

2 Poteſtas pro delicto ab ſe cõmiſſo, non vti forenſis, ſed vti ciuis eius loci, cap. 217. num. 82.

2 Poteſtas delinquens durante officio, punitur, vti ciuis, non vti forenſis, cap. 217. num. 82.

2 Poteſtas Mediolani ſolum habet Poteſtatem, & iuriſdictionem eatenus quatenus à ſtatuto tribuitur ei; capit. 19. numero 1.

2 Poteſtas Mediolani ſingulo biennio à Principe, prout cæteri Officiales regulariter eligitur, c. 6. litera A.

2 Poteſtas Mediolani iurans ſeruare ſtatuta, non poteſt iudicare ſecundum ius commune contrarium ſtatuto propter iuramentum, cap. 20. num. 4.

2 Poteſtas Mediolani eiuſq; Iudices, & Ducalis Iudex maleficiorum, & Vicarius, & duodecim Prouiſionũ, & Syndici prouiſionũ, ſuiq; Notarij, & milites, collaterales, & Officiales tenentur ire ad oblationes, cap. 29.

2 Poteſtas qualiter teneatur, & quando pro eius familia, c. 6.

2 Poteſtates noſtri temporis vtrum habeant merum & mixtum imperium, cap. 19. nu. 21. & nu. 22.

2 Poteſtates omnes ciuitatum an merum, & mixtum imperium habeant, cap. 66. litera A.

2 Poteſtatem Mediolani offendens, vel Officiales tempore ſyndicatus punitur ac ſi offendiſſet tempore officij, capit. 30. litera O.

2 Poteſtati Mediolani prohibitum eſt quicquam accipere vltra ſalarium, pœna eſt quadrupli, cap. 9. etiam à ſponte dantibus, cap. eod. nu. 1.

2 Poteſtati tributa iuriſdictio, cenſetur tributa eius aſſeſſoribus, & Officialibus, cap. 19. num. 2.

2 Poteſtati Mediolani dantur libre cẽtum Imperialium pro prima iuſtitia, quę per eum fieri contingat quomodo intelligatur, cap. 8.

2 Poteſtatis, & Iudicum Mediolani Poteſtas, & iuriſdictio, capit. 20.

2 Poteſtatis Mediolani ſyndicatur per quos, & quando fiat, capit. 30.

2 Poteſtatis, vel aliorum Officialium ciuitatis, & ducatus Mediolani officium, & authoritas, quæ, & qualis ſit, cap. 31. & preſenti indice, in verbo, Syndicat.

2 Poteſtatis Mediolani defenſio, & manutentio certorum pontiũ, cap. 58. Eiuſdem etiam defenſio iurium Mediolanenſium in aliena iuriſdictione ſitorum, ſiue in confinijs circumſtantiũ, ciuitatum, & terrarum, c. 59.

2 Poteſtatis Mediolani obligatio eſt, ex cap. 62. vt ante feſtiuitatem ſancti Ambroſij, menſis Decembris, in populi ciuitatis, & ſuburbijs Mediolani notitia viua voce preconia preconizari faciat celebrationem feſtiuitatum dicti ſanctiſſimi Ambroſij.

2 Poteſtatis Mediolani iuriſdictio in quibus ſit, & in quibus non, ex cap. 19. vide etiam, in preſenti indice, in verbo, Iuriſdictio.

2 Poteſtatis Mediolani Vicarius non eligitur per Dominum Poteſtatem, ſed ad formam ſtatuti, vt ibi, cap. 6. nu. 1. litera D. Sed non cum qualitatibus ibi notatis.

2 Poteſtatis Mediolani, quatuor iudices, de quibus, in c. 6. Hodie ſunt duo, vnus, ſcilicet ſigni galli, alter ſigni equi, & vnus Vicarius, & ſic ommittitur Iudex Ducalis, eod. cap. 6.

2 Poteſtatis Mediolani, electio, eiuſq; ſalarium leguntur, c. 6.

2 Poteſtatis Mediolani eius Officialium, & familię p quos, quomodo, & quando ſyndicatus fiat, cap. 30. vide etiam in verbo, Syndicatus, preſenti indice.

2 Poteſtatis Mediolani iuramentum tempore introitus ſuo officij quale ſit, cap. 20. Et quid exceptuetur pro defenſione ſua, ſcilicet quo ad terras infeudatas, & ſeparatas, cap. eod. nu. 1. Idem iuramentum quod operetur confirmationem eorum per Officiales ſic iuratos, nu. 2. cap. 20. quod tamen ea forma iuramenti non obſtante ex cauſa ab eis Poteſtate, & Officialibus recedere liceat, nu. 3. c. 20. Cauſæ autem plures à quo notentur, cap. eod. nu 3.

2 Poteſtatis Mediolani Barueriorum indumenta quę, capit. 18. litera A.

2 Poteſtatis Mediolani familia quæ ſit, c. 30. litera G. Eiuſdemq; iuriſdictio, eod. cap. litera G.

1 Poſſeſſiones ſuper has tædiales ſententiæ quæ dantur dicuntur interlocutorię, numero 4. Et miſſus hac in poſſeſſionem eſt tantum rei ſeruandę cauſa, & non facit fructus ſuos, numero 5. ſecus ſi in executione rei iudicatę fuiſſet miſſus, numer. ſeq.

1 Poſſeſſiones tædiales dantur contra minores indefenſos, ibi. nu. 12. quòd remedium licèt non obſeruetur, eſt tamen valdè neceſſarium, & quare, numer. 13. & qualis ordo in ea ſeruetur, numero 14. ſed non datur contra infantem indefenſum, ſed datur curator hereditati iacenti magis coniunctus, numero 15.

1 Poſſeſſor in conceſſione prçceptorum intrandi in poſſeſſionem de Iure communi citandus, cap. 155. numer. 11. Etiam in caſu, quo quis ſibi cauerit per pactum preciſum apprehendere poſſe propria authoritate; nam eo caſu etiam ſi aditur Iudex petendo licentiam, &c. debet pars poſſidens citari, numero 12. & 13.

1 Poſſeſſor quando habuit tenutam, & poſſeſſionem de facto, & de facto, & abſque citatione poterit reuocari à Iudice, ibi. num. 25. Hoc autem non procedit, vbi de nouo concedenda eſt tenuta hæc, quia non reuocari, ſed confirmari debet etiã nulliter conceſſa, num. ſeq.

1 Poſſeſſor quando in proceſſu fuit citatus in præcepti conceſſione non eſt neceſſe quod citetur, num. 30.

1 Poſſeſſor fictus non eſt neceſſario citandus, dict. capit. 155. numero 33 Sicut nec poſſeſſor tertius, in quem facta fuit alienatio mota lite in actione reali, neque etiam ſi agitur reuocatoria, ſi in eum tertium alienatio fuerit doloſe facta, num. 34. & 35.

1 Poſſeſſor extraneus ſi non habet cauſam a debitore vtrum poſſit ingredi propria authoritate, c. 173 nu. 12.

1 Poſſeſſor extraneus ſi recuſauerit Sacramentum in Statuto diſpoſitum, tunc petitor mittitur in poſſeſſionem ſecundũ formam pacti, & taliter agenti quod non poſſit opponi, quod non fecerit perſonalem conuentionem, vel bonorum excuſſionem contra principalem debitorem concordat cum Iure communi, d. c. 173. nu 26.

1 Poſſeſſor tertius antequã moleſtetur in hypothecaria eſt prius excutiendus principalis, ibid. num. 27.

1 Poſſeſſor qui fecit melioramenta, cõuentus hypothecaria ſufficit quod offerat valorem rei ſecundum tempus preſens detractis melioramentis, & rem retinere, nu. 44 c. 163.

1 Poſſeſſor, antequam contra eum fiat executio citari debet, d. cap. 68. num. 126.

1 Poſſeſſor bonę fidei quis ſit, & dubitans eſt in medio bonæ, & malæ fidei, c. 113. nu 44. & 45.

1 Poſſeſſoria in actione litigioſi vitium contrahi non videtur, cap. 68. nu. 51 licèt contrahatur reſpectu poſſeſſionis, nu. 52. Ampliando, num. ſeq.

1 Poſſeſſorio ſuper ſententia lata quod ſit diffinitiua habens vim interlocutoriæ, ca. 41. nu. 78. tam in remedio reintegrandæ, quam adipiſcendę, & quorum bonorum, nu. 79 & ab ea an appelletur, an retardetur executio, nu. ſeq.

1 Poſſeſſorio remedio ſi agatur, & ſimul petatur pœna, vel fructus; licet cauſa principalis poſſeſſoria non ſit appellabilis ob petitionem tamen pœnę, vel fructuum ſit appellabilis, cap. 107. num. 37.

1 Poſſibilia quę non ſunt, non ſunt pariter probabilia, & qui nõ

o admit-

Digitized by Google

admittitur ad probandum, neq; admittitur ad ponendum, cap.83. nu.70. Limitando, nu. ſeq.

1 Poſſidens tertiam partem ſed iminus, vel minorem, quod teneatur eam locare habenti maiorem partem, capit. 433. numero 86.

1 Poſſidens ex ſecundo decreto in actione perſonali, oblatio eidē precio, debet reſtituere poſſeſſionem, cap.13.nu.12.

1 Poſſidere negans ſi conuincatur de mendacio amittit dominiū, cap. 73.num.45. Quod mendacium actor interrogans probare debet, cap.73.num.46.& 47. Datur cautela interroganti, ſed poſſidere negare nō dicitur, ſi quis negat narrata prout narrant, num.48.

1 Poſſit, teneatur, & debeat, hæc verba geminata quid arguant, cap.29.num.76.

1 Poſterij ſalis officium an ſit vile, cap.415.nu.35.

1 Poſthumus rupto patris teſtamento, in quo filij tantum nati fuerant inſtituti, ad ſuam admittitur portionem, cap.307. numero 4.

1 Poſthumus, furioſus, & prodigus cum non poſſint acceptare, datur eis curator, vt acceptet, c.324.nu.236.

1 Poteſtates pro tempore ſua ſtatuta condere poſſunt, ad prælud. nu.40. ſed non pœnalia, in caſibus, nu.756.

1 Poteſtates quando ſtatutis loci contrauenire poſſint, licèt iurauerint ea obſeruare, ibi.num.93.& 94.

1 Poteſtati ſtatutum iuriſdictionem tribuens, cenſetur attribuere aſſeſſoribus, ſuiſq; Officialibus, ibid. nu.443.

2 Pragmatica, videnda in verbo, Leges ſumptuariæ præſenti indice, & cap.449. cum ſeq. cap. & in verbo, Mulier maritata, & mulierem pragmatica, præſenti indice.

2 Pragmatica circa funebria eſt à cap.465. vſque ad capit.471. Incluſiuè.

2 Prata communis Mediolani locari, vel in emphyteuſin concedi prohibita, cap.364.

2 Prato, ſi ſtatutum non diceret incidens arbores in prato, non diceretur inferri damnum in prato, c.375.nu.58.

2 Precarium quomodo præſumatur, & probetur, capit. 332. numero 64.

2 Precarium, & conductio ſimul regulariter non concurrunt, ca. 379.num.52.

1 Præcepta de quibus in præſenti ſtatuto, cap.42. æquiparantur ſententiæ, ibi. numero 132. Et conceduntur contra diſpoſitionem Iuris communis; quo iure non conceduntur ſimilia præcepta niſi præcedente ſententia, numero 135. quæ cum ſint voluntariæ iuriſdictionis poſſunt concedi etiam die feriato, num.141.

1 Præcepta cum clauſula grauatoria, & iuſtificatiua, quibus ſolennitatibus non aſtringantur, c.1.nu.16.

1 Præcepta omnia quæ fiunt ſine cauſæ cognitione, & quæ die feriato fieri poſſunt, cum dicantur magis voluntariæ iuriſdictionis, dicuntur interlocutoriæ, ibi.num.2.& 3. quæ autem fiunt cum cauſæ cognitione dicūtur diffinitiuæ, & ſententiæ diffinitiuæ æquiparantur, cum non poſſint reuocari, num.4.& 5.

1 Præcepta de ſoluēdo facta ſine clauſula iuſtificatoria, & grauatoria non valente, cū ab eis non poſſit incipi, poterunt reuocari, & perpetuo de nullitate dici, nec tunc alligatur diſpoſitioni ſtatutorum, & nou. conſt. terminātium tempus ad dicendum de nullitate, ibi.num.13.14.15.16.& 17.

1 Præcepta de ſoluendo dicuntur facta cum cauſæ cognitione, ſi facta ſint in confeſſum; & quo caſu fiunt ſine clauſula iuſtificatoria, num.18.

1 Præcepta de ſoluendo fieri non poſſunt per delegatum, vel arbitrum ante litis conteſtationem, num.19.

1 Præcepta hæc cum clauſula iuſtificatoria regulariter nō fiunt, niſi in caſu quo poteſt incipi ab exequutione, cum aliter eſſent nulla, nec tranſeunt in iudicatum, etiam ſi pars compareat in termino grauatoriæ; Idem dicendum in omni interlocutoria facta ſine cauſæ cognitione, num.20.& 21. Si autem fiant legitimè, & in caſibus in quibus fieri poſſunt, ſi pars non compareat in termino præcepta remaneant firma, & in iudicatum tranſeunt, num.22.

1 Præcepta Iudicis vbi teneant, morte eius non extinguuntur, num.24.d.cap.149.

1 Præcepta intrandi in poſſeſſionem à Iudicibus conceſſa non expirant finito officio Iudicis, vel eo mortuo, ſi ſunt cū cauſæ cognitione, num.31.

1 Præcepta intrandi in poſſeſſionem, quæ conceduntur poſt litē conteſtatam cum cauſæ cognitione, habent vim ſententiæ diffinitiuæ, d.cap.156.num.38.

1 Præcepta intrandi, vel apprehendendi non debent concedi pro debito illiquido, niſi id expreſſe cautum in pacto, eod.cap. 156.nu.25. Sed ſi in inſtrumento adeſt conſtitutum poſſunt concedi, etiam ſi ſit illiquidum debitum, num.ſeq.

1 Præcepta continuatoria quæ dantur virtute decreti, habent mixturam petitorij, cap.157.num.29.

1 Præcepta executiua non poſſunt peti quod exhibeantur, lapſis ſex menſibus poſt eorum exequutionem, ibi.nu.2.

1 Præcepta executiua capiendi concedi non poſſunt à Iudicibus delegatis ab inferiore à Principe, c.175.nu.2.

1 Præcepta cum clauſula iuſtificatoria cōceduntur paſſim, & indiſtinctè ſine partis citatione, cap.187.nu.2. ſed ſi fiat comparitio in termino grauatoriæ præcepta hæc reſoluuntur in vim citationis, num.ſeq.

1 Præcepta condemnatoria in principio cauſæ ſine clauſula iuſtificatoria non tenent vbi facta parte abſente. ibi.nu.4.

1 Præcepta exequutiua durant per annum, etiam mortuo Iudice concedente, c.236.nu.1. rationem adducit, nu.2.

1 Præcepta exequutiua ſine clauſula, quod.

1 Præcepta intrandi in poſſeſſionē concedi non poſſunt niſi pro bonis in territorio iuſdicentis, ibi.nu.29.

1 Præcepto Iudicis per quæ remedia quis ad parendum cogatur, ibi.num.197.

1 Præcepti cauſa an committatur conſilio ſapientis, capit. 27. numero 53.

1 Præcepto ingrediendi poſſeſſionem conceſſo, & miſſione ſubſecuta, conſtituitur pignus, & hypotheca ad fauorē ingredientis, nu.6. dicitur pignus iudiciale non conuentionale, ſecus ſi ex pacto, etiam quod fiat Iudicis authoritate, nu.7.& 8.

1 Præceptum de diſgombrando eſt interlocutoria habens vim diffinitiuæ, cap 41.nu.61.

1 Præcepto in concedendo, adhoc vt nullum non ſit; quæ clauſula apponi debeat, c.42.nu.91.

1 Præceptum per Notarium parti factum vt ſoluat, habet executionem paratam, ibidem nu.138.& ſuper inde ſi fiat inſtrumentum dicitur guarentigiatum, nu.139.

1 Præceptum hoc conceditur ſine partis citatione, d. capit.42. num.142.& 215. Et habet vim interlocutoriæ, ex quo idem Iudex poteſt illud reuocare ſi vult, num.141. prout idem dicitur de præcepto, in quo quis grauatur, numer.eod. Quo præcepto conceſſo, ſi aliqua oppoſitio, & exceptio facta ſit per reum ſuper hoc, requiritur Iudicis pronunciatio, & declaratio, nume 144. à qua poteſt appellari, numer.ſeq. Poſt cuius conceſſionem ſi præcipientis Iudicis officium finiatur, vel defunctus ſit, an requiratur ſucceſſoris renouatio, numer.146.

1 Præceptum executiuum huius ſtatuti, cap.42. quomodo concedatur, num.214.

1 Præceptum Iudicis, quod cauſa compromittatur ad formam ſtatuti eſt ſententia interlocutoria, à qua poteſt per partem appellari, cap.115. numer.135. & ſeq. illudque etiam Iudexmet reuocare poterit, ſi velit vti interlocutorium, numero 138.

1 Præceptum ſi fiat contra aliquem ab eo non appellatur, nec dicitur de nullitate ad formam ſtatuti, cap.131. ſed ad formam ſtatuti, c.149. ita d.c.131.nu.22.

1 Præceptum omne aliquod diffiniens negotium dicitur ſententia, cap.149.num.1.

1 Præceptum Iudicis factum ſuper notorio dicitur interlocutoria, num.6.

1 Præceptum Iudicis alicui factum de ſoluendo abſque cauſæ cognitione, & ex abrupto dicitur interlocutoria, etiam ſi fiat oretenus, & iuſtificatoria adſit clauſula, nu.7.8.& 10. factum autem cum cauſæ cognitione habet vim diffinitiuæ, nec poteſt reuocari, num.11.

1 Præceptum aſſociandi à parte habente authoritatem ex pacto intrandi, & apprehendendi poſſeſſionem bonorum debitoris, obtineri poteſt à iudicibus ad euitanda ſcandala etiam parte non citata, cap.155.num.2.

1 Præceptum intrandi quod concedi poſſit per Iudicem incitato poſſeſſore, not.d.cap.155.num.5.

1 Præceptum, vel Iudicis pronunciatio, qua pronunciatur rem tradi in pignus, nil aliud importat, quam declarare, rem illam iure pignoris, & hypothecæ ad creditorem pertinere, numero 30.

1 Præceptum ingrediendi abſque poſſeſſoris citatione per Iudicem aditum de iure communi concedi poteſt, quando in inſtrumento petentis adeſt conſtitutum, d.ca.155.nu.31.& an hoc Mediolani procedat, num.ſeq.

1 Præceptum intrandi ſi fuerit conceſſum pro maiori quantitate, quam ſit verum creditum, ſuſtinetur tamē tenuta obtenta pro credito vero, c.156.nu.22.

1 Præceptum executionis finito officio Iudicis concedentis, vel eo mortuo, non expirat, c.158.nu.175.& c.174.nu.1.

1 Præceptum aſſociandi abſq; partis citatione poteſt impetrare,

qui

Digitized by Google

INDEX.

qui aliquid propria authoritate facere poteſt,c.232.nu.13. & 14.& late cap.155.in verb.Intrandi.

1 Præceptum exequutiuum expirat ſtatim facta ſemel executione,etiam quod pignora auferantur per partem,vel in ea turbetur pars, quo caſu nouum Iudicis præceptum requiritur, ibidem num.3.

1 Præciſè importat idem quod abſolute, capit.100.numero 99. & 100.

1 Pręciſè importat etiam quod fiat ſiue cauſæ cognitione,& omni exceptione remota,nu.101.& vbi apponitur ad exactionē pęnę intelligitur abſq; citatione, nu.102.

1 Præciſum hoc verbum quid operetur,& quam interpretationē accipiat,c.57.nu.17.& 18.

1 Prędium ruſticum quid ſit, & in quo ab vrbano differat, cap. 232.num.3.

1 Prædium vocabulum hoc eſt generale, & magis continens quā fundus,cap.433.num.9.

1 Prædium comprehendit indiſtinctè omne pręedium etiam qđ ſit maior ratio in vno, quam in alio,nu.10.

1 Prædium etiam quod eſſet ad vſum alterius maioris poſſeſſionis contiguæ,vel domus quod tamen cōprehendatur in ſtatuto de prædijs,ibi.num 13.

1 Pręedium ſi ſimpliciter fuiſſet dictum potuiſſet potius intelligi de ruſtico quam de vrbano, nu.19.

1 Prædium vrbanum dicitur quod eſt ruri, & habet ædificium, & ruſticum dicitur quod eſt ſine ædificijs, etiam quod ſit in vrbe,nu.20. & dicitur etiam ruſticum ſi habet paruam domum fructuum colligendorum cauſa,nu.ſeq.

1 Prædium factum ad amenitatem, vel recreationem veluti ſunt pomeria non comprehenduntur in ſtatuto de pręedijs, numero 22.

1 Pręedium ſi pro parte ſit ruſticum,& pro parte vrbanum vtrum comprehendatur ſub diſpoſitione huius ſtatuti de prædijs, numero 23.

1 Pręedium prohibitum alienari poſſidens, & ſi ſit Dominus, tamen quod non dicatur illud habere pleno iure, ibid. nu.26.

1 Prædium vbi pro parte ſit pleno iure, & pro parte non: tunc quis cogi non poteſt ad vendendum pro ſtatutū hoc de pręedijs,num.28.

1 Pręedium emphyteuticum ſi Dominus directi velit habere ex remedio ſtatuti huius illud intentando contra emphyteutā quod non obſtet exceptio ſi allegauerit emphyteuta ſe illud non habere pleno iure,nu.29.

1 Pręedium alicui ſedimini contiguum poſſet retrahi ex diſpoſitione huius ſtatuti, niſi ſecus ibi diſponeretur, num.32.vbi rationem adducit.

1 Pręedium exiſtens extra Ducatū,licèt Dominus ſit de Ducatu, non comprehenditur in ſtatuto de prædijs,nu.38.

1 Prædium excedens in modico perticas decem, an comprehendatur in ſtatuto hoc,d.c.433.nu.48.

1 Pręedium ſi quis habeat contiguum mediante acceſſio alterius, non tollit retractum, vt is dicatur habere minorem quantitatem ob pręedijs illius contiguitatem, nu.49.

1 Pręedium ſi poſt litem cęptam fuerit à reo augumentatum, ita quod excedat perticas 10. an locum habeat diſpoſitio huius ſtatuti,num.51.

1 Pręedium ſi excedat perticas 10. cumq; habere intēdens habeat duplum cum alijs requiſitis, Senatus cenſuit ſtatutum hoc ſuper eis locum habere,num.52.

1 Pręedium aliquod huius ſtatuti virtute luere volēs,& in aliqua parte ſibi deficiant perticæ 20.terrę,de quibus in ſtatuto,an illius beneficio vti poſſit,d.c.433.nu.60.

1 Prædium ſi quis luere vellet virtute huius ſtatuti, & reus conueniendus iecisset fundamenta ędificii,antequā ſit tranſmiſſa denuncia,an ceſſet luendi ius hoc,num.62.

1 Pręedium retrahere volens ſibi contiguum ad formā huius ſtatuti, pęnitere poteſt etiam facta denuntia, & ęſtimatione, ac electione pręedioli ad formam illius, ibid.nu.67.

1 Pręedium diſtrahere quis cogi poteſt pro erectione furcarum Principis,ibi.num 85.

1 Pręedium per ſe diſtinctum dicitur,quod nemini ſeruit,nec alicui ſedimini annexum, eod.cap.433 nu.102.

2 Præciſè,dictio,cuius ſit ſignificationis,cap.91.litera L. Idem c. 162.& c.490.nu.41.litera AA.

2 Preciſum ſit,& pręciſè obſeruetur,quid importent, hęc verba, c.46.nu.1.litera C.

2 Precium mutuans pro re empta pręfertur cęteris pro eodem, c.390.nu.30.& c.eo.nu.38.

2 Precium rei venditę per maritum,& vxorem ſimul,pręſumitur perueniſſe ad manus mariti,c.500.nu.38.

2 Pręedia ſiue ędificio quid differant à fundo, cap.343.litera D. numero 1.

2 Pręedium vrbanum quid dicatur,cap.337.nu.20.& pręſenti indice, in verbo, Vrbanum prædium. Ruſtico verò in pręedio. Et vrbano an locus ſit pręlationi, vide in verbo, Pręfertur.

2 Pręfertur proprietarius in pręlatione vſufructuarii, pręfertur etiam ęquali precio antiquius conductor finita locatione, ſi res iterum locetur: Pręfertur vlterius Dominus directus, ſi emphyteuta vult domum locare; an autem in vrbanis, vel ruſticis pręedijs pręedicta procedant, & quando ex.leg. Antiquus colonus pręfertur, ad quid Dominus non teneatur,hæc omnia habentur, in cap.398.num.65.& alijs ſeq.vſq; ad 75.vbi quid in re fiſci.

2 Pręlationem habet locator in rebus inuectis & illatis in bonis locatis,cap.390.num.9. Et contra heredes,cap.eod.num.10. Non tamen bona,& melioramenta ſucceſſoris,& fructus nati poſt mortem earum perſonarum comprehenduntur,cap. eod.390.nume.11.& 12.& alia de pręlatione videnda pręſenti indice, in verbo, inquilinus propriè,& circa pręlationem, vide in verbo, Inquilinus, & in verbo, Colonus & inquilinus, cap.390.& num.20.& ſeq.vſque ad 24.& ſeq. Et de pręlatione etiam, eod.num.38.& ſeq.& 40.& ſeq.& 43.cum ſeq.vſque ad num.46.vbi copioſè multa ſunt congeſta ad hanc propoſitum,vide etiam in verbo, Penſione pręſenti indice.Et quando pręlatio hypotheca ceſſet in fideiuſſore,cap.eod.390.num.37.& 57.

1 Pręlati ſtatutum mentionem faciens,an in capitulo locum habeat,ad pręlud.num.456.

2 Præparatoria iudicia quę dicantur,cap.179.nu.1.& quę deciſoria,eod.cap.num.3.

1 Præpoſterationis exceptio eſt de apicibus iuris, capit.29.numero 15.

2 Pręſcribatur an ius non ſoluendi onus ſalis, cap.222.& quanto tempore, num.2.

1 Pręſcribere qui cępit in eo nō ſolum requiritur bona, fides ſed etiam in hęrede,& ſucceſſore,c.113.num.56.

1 Pręſcribere qui vult, mala fides authoris ſucceſſori an noceat, num.57.

1 Pręſcribens bona fide an ſit tutus in foro cōſcientię, ſi pręſcriptione completa mala fides ſuperuenerit, nu.58.

1 Pręſcribit tertius poſſeſſor cum titulo, & bona fide ſpatio decem, & viginti Annorum, ibi.numero 92. Idem & creditor, num.93.

2 Pręſcribi qualiter poſſit collectarum ſolutio, c.217.nu.16.

2 Pręſcribi verum poſſit merum imperium, cap.19 num.30. Et quod poſſit pręſcribi quęrētem titulo, & bona fide tempus à ſtatuto,& à lege,ibi.num.31.

2 Pręſcribi non poſſunt vię publicę, cap.252.nu.5.Niſi centum annis,cap.eod.num.6.Poſſunt pręſcribi vicinales,cap.252. numero 7.

2 Præſcribi non poteſt facultas tenendi impedimenta in vijs publicis,cap.254.num.1.Niſi centum annis,ibid.via vicinalis poteſt præſcribi,ibid.num.3.

2 Præſcribi non poteſt occupatio viæ publicæ,c.266.& præſenti indice, in verbo,Vię publicę.

1 Præſcribitur in quibus caſibus cōtra ius ciuitatis,& Reipublicæ ſpacio annorum quadraginta,c.114.nu.13.

1 Præſcribi dicto iure non poſſunt, quæ ſine iuſſu Principis non poſſunt alienari, ibi.nu.14.

2 Præſcriptibile tēpus intelligitur continuum, in caſu ſtatuti,cap. 236.nu.5.10.20.30.& 40.Annis, vt ibid.

1 Præſcriptio rei litigioſæ eſt prohibita, quia per litis conteſtationem inducitur, vt non poſſit præſcribi niſi longiſſimo tēpore,cap.68.num 109.& 110.Sed quod vitium litigioſi tanquam perſonale non reale, non impediat præſcriptionem ſingularis ſucceſſoris,not.num.111.

2 Præſcriptio interrumpitur ex litis quaſi conteſtatione,& actio perpetuatur,cap.69 nu.58 Et ob interruptionē hanc quando lis habeatur pro conteſtata,num.59.

2 Præſcriptio de qua in ſtatuto,cap.112.quando incipiat currere, d.c.112.nu.11.12.13.14.& 15.

2 Præſcriptio legalis,vel ſtatutaria nō interrumpitur per admonitionem extraiudicialem,ibi.nu.22 & 24.

1 Præſcriptio interrumpitur etiam per denunciationem factam per quemlibet nuncium, licet non publicum; dum tamē fiat cum licentia,& authoritate Iudicis,& de ea conſtet in actis per relationem, nume.26.& 27.ſed ſi pars comparuerit non interrumpitur,num.28.

1 Præſcriptio per citationem nō interrumpitur,ſi ea citatio fuerit circumducta ob contumaciam actoris,vel ſi fuerit nulla, nu.29.& 30.niſi pars comparuerit ad hanc citationem nullam,num.32.

1 Præſcriptio non interrumpitur, nec perpetuatur actio per litis

Digitized by Google

I N D E X.

conteſtationem per remedium legis,diffamari,nu.36.

1 Præſcriptio in criminalibus iocerrumpitur per oblationem libelli,& inquiſitionis tranſmiſſionem,nu.42.

1 Præſcriptio quibus alijs modis interrumpatur, ibid. nu.43. & nu.72.norantur cautelæ ad cam tollendam.

1 Præſcriptio interrupta quoad poſſeſſionem, porrigit effectum quoad proprietatem,d.ou 43.

1 Præſcriptio hæc Staturaria oon currit aduerſus Pupillum, vel minorem, nu.48.

1 Præſcriprio hæc cæpta contra maiorem,qui deceſsit intra hoc tempus minore relicto,is minor reſtituitur aduerſus præſcriptionem dein cauſaram, nu.49. quæ etiam tranſmittitur ad eius Hæredes,nu.50.

1 Præſcriptio hæc non currit non volenti agere, d.c.112.num.51. Ideo non currit contra filiumfamilias, nu.52.

1 Præſcriptio hæc nocet creditoribus habentibus ſcriptum ante confeſsionem Statuti,quibus etiam lapſum eſt tempus hoc ante eius Staturi editionem, nu.53.

1 Præſcriptio ſemeſtris datur contra Magiſtros grammaticæ nō perentes mercedem ſuam poſt Annum, d. ou.53.

1 Præſcriptio interrupta ciuiliter, vel naturaliter an poſsit de nouo inchoari,nu.58.

1 Præſcriptio interrupta contra vnum ex duobus reis debendi nocet aliis correis,nu.59. & lapſo hoc tempore an Sententia contra vnum obtenta contra alium correum exequi poſſit,num.eodem.

1 Præſcriptio obſtat vbi agatur actione oriente ex ipſo ſcripto, vel chirographo immediatè,aliàs non, nu. 60.

1 Præſcriptio hæc non tollit officium Iudicis,d.capitu.112. nume.77.

1 Præſcriptio decem,& viginti anoorum quibus io caſibus ſufficiat,& quæ ſint requiſita ad eam ſufficientia, cap.113. nume.1.

1 Præſcriptio omnis eſt contraria Iuri,& æquitati naturali dicitur præſidium impiiſsimum,ou.2.& 3.

1 Præſcriptio eſt introducta ad tollendas, dirimendaſque lites, num.4.

1 Præſcriptio differt ab exceptione,nu.5.& 6.

1 Præſcriptio non excedit proprios terminos facti etiam ex idētitate rationis,nu.10.

1 Præſcriptio quot in caſibus non currat,d.cap.113. oum.11.& nu.12.non currit propter Iuris impedimentum, cui præuideri non poteſt.

1 Pręſcriptio quibus caſibus dormiat,& interrumpatur,numero 13. & 14.

1 Præſcriptio requirit poſſeſsionem,vel quaſi, d.cap.113. num.24. quę autem,& qualis,num.eod.Ideo contra poſſidentem in re poſſeſſa non datur pręſcriptio, & poſsidens in parte conſeruatius in totum in pręſcripcione hac,nu.25.& 26.

1 Pręſcriptio 30.annorum oon requirit titulum, nu.28. Qui titulus ad inducendam pręſcriptionem ſufficit,quod ſit habilis ad dominii tranſlationem, nu.29. Qualis autem titulus requiratur,nu.30.& quod ſufficiat titulus putatiuus, nu.31. qui titulus debet allegari,& probari,nu.33. cuius allegatio ſum probatione longęui temporis cum bona fide quando ſufficiat ad inducendam pręſcriptioocm, nu.34.

1 Pręſcriptio immemorabilis oon requirit titulum, num.38. in qua ipſe titulus an allegari debeat,num.39 & vbi allegaretur,& appareret iniuſtus, & reprobatus hęc pręſcriptio nil ei prodeſſet, num.40.

1 Præſcriptio,cuius initii memoria nooextat non indiget allegatione bonę fidei,num.81.

1 Pręſcriptio centenaria,quę conſtituti vim habet, per quaſcunque clauſulas non cenſetur remota,nu.18.& 19.

1 Pręſcriptio aliqua contra fiſcom eiuſque iura non currit, d.c.

1 Præſcriprio quando currat,& quando non,cap.114.nu.15.

1 Præſcriptio licet non currat ad fauorem banniti correi ſimiliter obligati,currit tamen reſpectu correi non banniti,ibi numero 84.

1 Præſcriptio diuiſionis bonorum communium,ſi ſeparatim per decennium ſocii bonis gauiſi ſunt,habet locum,cap.113.o.17.quæ extenditur etiam ad annos 30.nu.ſeq.

1 Præſcriptio Statuti extendentis præſcriptionem rerum corporalium ad annos 30.extenditur ad Publicianam actionem, ibi nu.19 extenditur etiam ad actionem hypothecariam cōtra tertium poſſidentem cum bona fide,& titulo, num.ſeq.

1 Præſcriptio ſtatutaria loquens de rebus corporalibus noo extenditur ad alia iura incorporalia, & ſeruitutes, ac actiones perſonales,& reales,licet alias comprehenderentur, niſi de corporalibus loqueretur,ibi num.22.& 23.

1 Præſcriptio ſtatutaria reſtringens præſcriptionem iuris communis ſtricte eſt intelligeoda, num.80.d.cap.113.

1 Præſcriptio venit appellatione alienationis,cap.417 nu.846.

2 Præſcriptio viæ publicę,& Reip.valet,ſi immemorabilis,cap.266.num.4.

2 Pręſcriptio omnis generaliter ſi tollitur,non tollitur illa cuius initii memoria,cap.260.nu.3.litera G.

2 Præſcriptio centenaria non cenſetur ſublata per ſublationem generalem omnis præſcriptioois,cap.266.nu.2. Niſi id ſit dictum io ſpecie, ibid.

2 Præſcriptio centenaria poteſt tolli per Principis priuilegium, cap.266.nu. 3.

2 Præſcriptio vna aliam tollit,cap.346.nu.5. Et fortior præſcriptio vincit aliam,cap. 346.ou.17.

2 Præſcriptio quando per cooſtructionem feneſtrarum allegari non poſſit,cap.333. ou. 5.

2 Pręſcriptio decennalis contra locatorem procedit,ſiue locator agat actione perſooali contra colonum, ſiue reali, reſpectu hypothecæ aduerſus tertium poſſeſſorem bonorum, quæ fuerunt prænarratorum habentium regreſſum contra colonum,cap.388. nu.16.

2 Præſcriptio ſeruitutis io alieno agro quæ, cap.389. nu.9.

2 Præſcriptio quando oon currat contra locatorem,cap.407.circa fin.& ibid.oum.6.

2 Præſcriptio immemorabilis in imperio quid efficiat,c.19.0.10

2 Præſcriptio quæ antiquę ſedi molendini non obſit, cap.140.

2 Præſcriprio cuius initii,&c.eſt annorum centum, c.240.oum.10. Cuius ſit effectus,cap.eodem.nu.11.

2 Præſcriptio qualiter interrumpatur,cap.240.nu.26.

2 Pręſcriptio iuris,& de iure non admittit probationem in contrarium,cap.400.nu.358.cap.379.num.422.cap.400.& c.480.nu.9.Et quæ pręſumptio admittatur, cap.eod. nu.422. vel quod bona ſint coloni reperta penes eum, quamuis ſuper alieno fundo.

1 Pręſcriptionem Statutum reiiciens non cenſetur remouere centenariam,ad Prælud.nu.800.

1 Præſcriptionis exceptio non tollitur, cap.42.nu.175.

1 Pręſcriptionem ad interrumpendam ſufficit ſola citatio abſq; litis conteſtatione,d. cap. 112.nu.19.ſiue fiat coram Iudice, ſiue coram arbitro,non autem arbitratore,nu.25.Sed vt perpetuetur actio requiritur litis conteſtatio,nu.20. Quod habet locum etiam in præſcriptione ſtatutaria abbreuiante præſcriptionem iuris communis,num.21. Vnde infertur ad vnum notabile,nu.55.& ſeq.

1 Pręſcriptionem non interrumpit, nec eam perpetuare poteſt litis conteſtatio nulla,num.31. Quam etiam non impedit libellus ineptus,vel male conceptus,nume.33.nec citatio,cui per citantem fuit renunciatum, num.35.

1 Pręſcriptionem non interrumpit citatio, nec perpetuatur per litis conteſtationem,& iudicium motum, in quo actor ſuccubuit, num.37.

1 Præſcriptionem vt citatio interrumpat, requiritur quod ſit ſpecialis ad certam cauſam,num.38.ſed ad examinādum teſtes ad rei perpetuum memoriam non interrumpit, nu.40.

1 Pręſcriptionē quando ſequeſtrum interrumpat,d.c.112.n.39.

1 Præſcriptionem hanc licet exceptio non interrumpat,actio tamen propoſita per modum exceptionis interrumpit,ibidem num.41.

1 Pręſcriptionem ſi Statutum induceret poſt certum tempus, vt non poſſit probari debitum, nec de alio delicto cognoſci, procederet etiam ſi confeſſio partis adeſſet,quia per hoc nō condemnaretur,num.54.

1 Pręſcriptione hac debitor tutus ſi ſolueret, quando repetere poſſet,num.78 & 79.licèt in foro conſcientiæ liberatus oon eſſet,num.80.

1 Præſcriptionem hanc debitor opponere non poteſt, ſi certum eſt non ſoluiſſe, oume. 81. Ideo ſi fateatur debitum Statuti pręſcripti noo obſtante præſcriptione, poterit ad eius ſolutionem condemnari, nu 82.

1 Pręſcriptionis Statuti huius,cap.112.beneficio an poſsit vtroque caſu renunciari,ibi nu.87.& ſeq.

1 Præſcriptionem verę cauſę inducit annua pręſtatio cuiuslibet redditus cum expreſſione cauſę per decem annos continuos,nu.35.ſed admittitur probatio io contrarium,nu.36.

1 Pręſcriptionem poſt cœptam tituli defectus quaodo eam interrumpat,num.37.

1 Præſcriptione in omni de iure canonico bona fides eſt neceſſaria,d.c.113.ou.46 etiam ſi pręſcriptio ſit immemorabilis,& ſtatutaria,nu.48.& 49. Imo Statutum quod quis poſſet pręſcribere contra malam fidem noo valeret, numero 50. de quo iure canonico præſcribi poteſt pœna cum mala fide, num.51.ſicut etiam iuri quærendo,nu.52.& booa fides quo tempore exigatur, ſi ſuperueniat mala,an interrumpat pręſcriptionem cœptam,nu.53. Et quod requiratur continua-

to

INDEX.

to tempore bona fides, & dubietas ſuperueniens interrumpit, num. 54 & 55.
1 Præſcriptione in omni bona fides an requirat titulum, licet in antiquis præſumatur abſq; titulo, d. cap. 113. nu. 59. & 60.
2 Præſcriptionem impedit mala fides ſingularium perſonarũ in perſonam vniuerſitatis, nume. 62. etiam ſi hi qui habebant malam fidem mortui ſint, nu. 63. Sed quod e is mortuis poſſit vniuerſitas incipere præſcriptionem, non autem ſi vnus eorum ſupereſſet, num. 64. & 65.
1 Præſcriptione annorũ 30. tollitur mala fides preſcripta, nu. 66.
1 Preſcriptionem mala fides vnius rei an impediat alterius rei, in quo adſit bona fides, nu 67 & de hac bona, & mala fide, vide alia præſenti indice, in verb. Fides bona.
1 Præſcriptione in immemorabili præſumitur indubitate bona fides, num. 71. Sed non ſi quis præſcriberet ex titulo ſimulato, & ſic ius ei reſiſteret, vel titulus eſſet reprobatus, num. 72. Idem quando non apparet de titulo, ſed illud allegetur, nu. 73. Et quod vbi ius reſiſtat non præſumatur bona fides, ſed debeat probari, num. 74. ſimiliter vbi ex ſtatuto diſponatur adeſſe debere bonam fidem, nu 75. maxime in incorporalibus, nu. 76. Quę bona fides qualiter probetur, nu. 77. & qualiter mala, nu. 78. & qualiter præſumatur, nu. 79.
1 Præſcriptionem annorum 40. contra Eccleſiam Statutum ſi reſtringeret non valeret, num. 87.
1 Preſcriptionem aduerſus hãc, & alias quis reſtituitur ex capite ignorantiæ, etiam quod ſit quadragenaria, non autẽ centenaria, num. 88. 89. & 90. Intra autem quantum tempus ea detur, num. 91. d. cap 113.
1 Preſcriptionem ſi ſtatutum ſimpliciter remoueret aliquibus in caſibus, & ea de iure cõmuni ſufficeret per annos 10. vel 20. in illis caſibus, tunc non eſſet excluſa triecennaria; ſi autem hæc requireretur, tum non excluderetur quadragenaria, & ſic de ſingulis, adhoc vt ſtatutum aliquid operaretur vltra ius commune, ibi. num. 17.
1 Præſcriptione ſecuta chirographi ad formam ſtatuti, poterit tamen agi ex promiſſione, non ex ſcripto, & illam probare per teſtes in chirographo adhibitos, c. 112. nu 63. Ampliando, num. ſeq.
1 Præſcriptione 30. annorum tollitur ius prælationis, quod habet maſculus, num. 101. cap. 278.
1 Preſcriptionem annorum 12. aduerſus chirographum ſolet Senatus quandoq; tollere, nu. 86. ad fin.
1 Præſcriptionem legalem, vel ſtatutariam ad interrumpendam non ſufficit extraiudicialis petitio, c. 444. nu. 31.
1 Præſcriptionis huius tempus cum currat tantum negligentia non petentis, non currit ignoranti, cui creditur de eius ignorantia iuramento curreret contra ignorantem, reſtituitur ex clauſula generali ignorantiæ, num. 44 & 45.
1 Preſcriptioni tempus non currit contra hæredem creditoris ignorantem, num. 46.
1 Præſcriptionis curſus impeditur in hæreditate iacente, numero 47.
1 Præſcriptionis perpetuatio qualiter fiat, & cuius effectus ſit perpetuatio, num. 15.
1 Præſcriptionis iuris in cauſa ſufficit, quod bona fidei allegetur poſt concluſionem in ea, d. c. 113. nu. 83. Sufficit etiam quod tacite allegatio bonæ fidei colligatur ex deductis, nu. 84. licet Abbas voluerit etiam ſufficere allegare preſcriptionem.
1 Præſcriptionis beneficium an poſſit Iudex opponere ad fauorẽ rei banniti, licet reus non poſſit opponere, nu. 85.
1 Præſcriptionum aliæ fauorabiles, aliæ odioſæ, aliæ mixtæ, numero 7.
1 Præſcriptionum ad validitatem quę requirantur, nume. 8. Et quarum effectus qui ſint, num. 9.
2 Præſcriptione immemorabili via, & Reſpub. præſcribitur, ca. 266. num. 4.
2 Preſcriptione decem annorum qua colonus, & ſimiles contra locatorem ſe tueri poſſunt, quid probare tenentur, cap. 388. num. 3. In emphyteuta autem ſoluens 10. annis præſumitur emphyteuta, cap. 388. nu. 9. Et circa hoc an ſoluens par vnum caponum, per 10. annos teneatur in futurum, vide in verbo, Soluens, preſenti indice.
2 Preſcriptione omni ſublata, non cenſetur ſublata ea, cuius initij, cap. 240. num. 31.
2 Preſcriptionem omnem ſtatuto tollente non intelligitur tollere centenaria, c. 240. nu. 11. & c. 240. nu. 1.
2 Preſcriptioni etiam faciunt notata, pręſenti indice, in verbo Tempus, & in verbo, Longiſſimus.
2 Preſcriptioni conductoris, vel emphyteutę contra Dominum, & locatorem etiam de 30. ann. & pluribus, vide. c. 38. nu. 44. & ſeq. vſq; ad num. 58.
2 Præſcriptis verbis actione agitur, ſi in contractu non ſit merces conſtituta, cap. 379. num. 38.
2 Præſcriptionis tempore quis vti poteſt in ſuis acceſſoriis, id eſt, computato tempore ſuorum datorum, & ſuorum anteceſſorum, cap. 486. num. 8.
1 Præſens in quibus actibus præſumatur citatus, num. 40. cap. 5. Ampliando, cap. 149. num. 29.
1 Præſentia, vide præſenti indice, in verb. Conſenſus.
2 Præſidentes officio Prouiſionum ſunt duodecim Prouiſionum, cap. 50. litera A. Quo tempore ire debeant ad officium, eod. cap. Nihil ſtatuitur ſine eorum maiori parte, cap. eod.
2 Præſidentum qui duodecim dicuntur, ſalarium, capit. 50. Eorum cura circa exactores communitatis quæ ſit, capit. eodem 50.
2 Preſumitur ignorantia, cap. 71. num. 2.
2 Præſtatio vnica quod pro pluribus annis ſufficiat, capit. 387. num. 30.
1 Preſumptio notata in ſtatuto, cap. 97. quæ preſumptio ſit, & quomodo tollatur, d. cap. 97. num. 5.
1 Preſumptio iuris quę probatur per famam tollitur per probationem contrariam famę, ibi. num. 6.
1 Preſumptio iuris ſimplex admittit probationem incontrarium, ſecus in preſumptione iuris, & de Iure, capit. 94. num. 7. & 8.
1 Preſumptio ſolutionis debiti inducitur, ſi inſtrumentum debiti ſit penès debitorem, non penès tertium, cap. 95. nu. 45. Quę preſumptio habet locum concurrentibus notatis, nu. 46. & etiam ſi allegetur ſolutio per debitorem, non pactum de non petendo, num. 47.
1 Preſumptio ſolutionis debiti, ex quo inſtrumentum ſit penès debitorem equiparatur exceptioni inſtrumentali, ibi. n. 48. & dicitur vera, & liquida probatio, num. 49.
1 Præſumptio ſolutionis huius habet locum etiam ſi de debito contractu per debitorem ſit facta mentio in alio actu reſpectu ſolutionis, vel aliter, modo quo notatur, ibi num. 50. tollitur etiam preſumptio hęc per probationem contrariam, num. ſeq.
1 Præſumptio huius ſolutionis ex quo Inſtrumentum ſit repertum penès debitorem tollitur, quando in Inſtrumento dictũ ſit, quod pluries poſſit expleri, ibi num. 55. Limitatur etiam quinque modis relatiuè, nnt. num. 56.
1 Præſumptio Iuris, & de Iure non admittit probationem in cõtrarium, niſi eam ex propria confeſſione reſultantem, cap. 268. num. 100.
1 Præſumptio tollitur per aliam præſumptionem contrariam, cap. 320. num. 16.
1 Pretioſa quæ dicantur, cap. 291. nu. 31.
1 Pretij non ſoluti exceptio non cenſetur ſublata, cap. 42. num. 199.
1 Pretij appellatione quid veniat, cap. 417. nu. 310. 312. & 313. & cap. 419. num. 13.
1 Pretium iuſtum quod dicatur, ibi nu. 311. & 866. cum 3. ſequ. & cap. 419. nu. 14. & ſeq.
1 Pretium quando ſoluendum integrè, & non ex Statuto de re paterna luenda, d. cap. 417. nu. 649. & ſeq.
1 Pretium domus quæ vult alienari debet expreſsè, & ſpecificè exprimi, cap. 434. nu. 122.
1 Pretium pignorum vbi creditor non receperit ab emptore, vbi ipſe vendidit regulariter ſufficit, quod cedat actionem reſidui, cap. 266. num. 32.
1 Pretium rerum ſponſalitiarum, aut paraphernalium cuius tẽporis debeatur ad traditionis ipſarum, aut dum pereunt, ca. 294. num. 12.
2 Prætor Mediolani, vel Vicarius Prouiſionum quomodo concedat repreſſalias, cap. 488.
2 Prætor, & iudices tenentur ex pacto, vel ſtatuto, & non valeret Proclama per eos officiales facta in principio ſui officii, quod nemo contrahat cum eis ſub pęna nullitatis, cap. 37. num. 5.
1 Prima facie quando dicatur quid apparere, vel conſtare, capit. 42. num 2.
1 Prima facie dicitur apparere vt poſſit agi ex hoc Statuto, quãdo quid virtualiter continetur in Inſtrumento, vel tacitè poteſt ex Inſtrumento, vel ſcriptura colligi, ibi. nu. 5.
2 Prima facie Debitor apparens quomodo, & ad quæ compellatur, cap. 201.
1 Primogenitus, qui dubitet ſibi bona Primogenio ſubiecta auelli, vel quia poſſeſſor deneget iactando nõ eſſe ſuppoſita primogenituræ, põt intẽtare remedium, l. Diffamari. c. 46. n. 6.
1 Princeps non poteſt delegare cauſam Recuſatione remota, ca. 23. num. 48.
1 Princeps ſuperiorem recognoſcere non debet, capitu. 141. nume. 10.
1 Princeps, Duces, Comites, Barones, vel Vicarii perpetui non recognoſcentes ſuperiorem, maximè in Italia in eorum

Digitized by Google

INDEX

Terris idem facere poſſunt, quæ Imperator in toto Orbe, in Diplom. num. 8.

1 Princeps quid facit, vti Deus facit, proceditq; ſola facti veritate inſpecta, num. 9.

1 Princeps in illo Caſtro, vel Oppido dicuntur, de quo inueſtiti perpetuo ab Imperatore, num. 10.

1 Principis poteſtas eſt maior Statuto, ad Prælud. num. 74. Ampliando trib. num. ſeq.

1 Princeps ſolus poteſt ferre Sententiam ſub conditione, cap. 31. num. 36.

1 Princeps ſtatuere poteſt, ne quis alteri iuret fidelitatem, cap. 267. num. 10.

1 Princeps nè teneatur vltra vires hæreditarias Inuentarium conficere tenetur, cap. 272. num. 11.

1 Princeps, & Reges an teneantur ſoluere creditoribus eorum, quibus ſucceſſerunt in Regno, cap. 273. num. 10.

1 Princeps an poſſit derogare Statuto excluſiuo fœminarum, cap. 278. num. 97.

1 Princeps derogare poteſt Statuto prohibenti, ne Maritus relinquat Vxori vltra Quartam, ad cap. 295. num. 199. cum ſeq. vbi declaratur.

2 Princeps Dominus Mediolani poteſt concedere, quòd locentur, & in Emphiteoſim dentur Stratæ, & certa prædia Communis Mediolani, cap. 269. Litera F.

2 Princeps quando tenetur ad vias, ſeu ſtratas publicas reficiendas, cap. 251. num. 12. Et quod teneatur, cap. 259. num. 5.

2 Princeps nunquam cenſetur præiudicare Tertio; nec iuribus ſuis pro quaſcunq; diſpoſitiones, & conceſſiones, cap. 489. num. 7. & præſenti Indice, in Verbo, Tertio, Idem cap. 502. num. 6.

2 Princeps ſolus concedit facultatem ſoli publici occupandi, cap. 260. Litera B.

2 Princeps non recognoſcens Superiorem, an poſſit Onera imponere cap. 238. num. 1, & cap. 217. num. 7. Vide, & alibi notata, in Verbo, Princeps, præſenti Indice.

2 Princeps ſolus poteſt imponere noua vectigalia, & Collectas an poſſit, cap. 217. num. 7. Et hoc intellige de vniuerſalibus, quia an vniuerſalitas poſſit imponere pro ſuis neceſſitatibus, cap. 217. num. 8.

2 Princeps ad ſuum beneplacitum reuocat Officiales, cap. 19. num. 13. Vide etiam in Verbo, Dominus Mediolani.

2 Princeps non poteſt prohibere, ne exterus ambulet per viam publicam, cap. 248. num. 1.

2 Princeps, vel Fiſcus non ligatur Statutis, cap. 75. num. 18. & cap. 189. num. 91.

1 Princeps ex cauſa poteſt eneruare vires iuramenti, cap. 453. num. 112. ſed non concedere eius abſolutionem, nu. 145.

1 Princeps non poteſt natalibus ſibi non ſubditum quoad bona alterius Territorij reſtituere, cap. 456. num. 56.

1 Princeps quomodo poſſit ſubditum ſibi in alieno Territorio exiſtentem legitimare, num. 57. & 58.

1 Princeps poteſt legitimare proprios filios ſibi ſubditos, ibi. num. 60.

1 Princeps poteſt tollere Statuta per eius prædeceſſores facta, cap. 465. num. 1. Sed mandans ea obſeruari cenſetur approbare, num. 19.

1 Principaliter quod venit non in conſequentiam, vel per indirectum ſolum Statutum habet in cõſideratione, ad Prælud. num. 783. & quid releuent verba Principaliter, & in conſequentiam, cap. 328. num. 200.

1 Principaliter ſi quis fuerit obligatus, & aliter vti fideiuſſor, & ſi contra principalem coram vno Iudice actum ſit, poterit contra fideiuſſorem coram alio agi, cap. 8. num. 20.

1 Principaliter duobus modis quid ſuſpici poteſt eſſe factum, cap. 102. num. 46.

1 Principaliter quid fieri quando dicatur, cap. 416. num. 194.

1 Principalis perſona ſi ſit mortua procurator dominus litis effectus eſt citandus, cap. 5. num. 42. ſed perquirendum quis ſit hæres, quo reperto ipſe citari debet, nu. 43. & ſi hæres non reperiatur quid agendum, num. 44.

1 Principalis ſi ignoretur vbi habitet, & malitioſe ſe occultet quomodo citandus, num. 49.

1 Principalis obligati captura non liberat fideiuſſorem, quin & ipſe capi poſſit, cap. 6. num. 43. nec Appellatio fideiuſſoris à captura, liberat principalem quin & ipſe capi poſſit, num. ſeq.

1 Principalis cauſa committitur, vbi emergens ſit introductum coram Superiore, cap. 27. num. 39. & etiam quòd cognitio ſit data alicui Iudici in aliquo articulo illius cauſæ ex diſpoſitione alicuius Statuti, num. ſequen.

1 Principali in cauſa ſi emiſſa ſit aliqua qualitas, quæ alterabat, & augebat pœnam poſt latam ſententiam addi poteſt, & denuò ſuper ea & toto crimine ſit qualificato iudicium inſtitue, cap. 131. num. 499.

2 Principale quando aſſumat acceſſorium, nec ſequitur acceſſorium, cap. 342. num. 76.

2 Principalis propriè quis dicatur, cap. 189. num. 7.

2 Princeps ſi coram ſe ſit Iudicium, & eius ſupremo Concilio, non attenduntur Statuta reſpicientia ordinatoria litis Iudicum inferiorium, cap. 189. num. 91.

2 Principes etiam tenentur ad viæ publicæ impenſas, cap. 248. num. 15. Item tenentur ad purgationem aqueductuum publicarum, Item tenentur tenere tutas vias, aliàs tenentur ad damna viatorum, cap. 250. num. 5. 6. 7.

2 Principis emphiteota eſt immunis ab oneribus extraordinarijs, tamen tenetur ad onera viarum, cap. 251. num. 21.

2 Principis electionis ſpectat electio Iudicis Equi, & Galli, cap. 14. car. 7. à tergo litera A.

1 Principum, & Cardinalium nomina, non autem cognomina in inſtrumentis apponi ſolent, cap. 330. num. 80.

1 Priora non cenſentur in dubio ſublata, ad Prælud. num. 319.

1 Prior in tempore potior in iure, cap. 265. num. 37. & cap. 269. num. 86.

1 Priuata ſcriptura non venit appellatione inſtrumenti in ſtatuto, cap. 42. num. 37.

2 Priuatus non poteſt conferre iuriſdictionem, cap. 19. num. 46. & præſenti Indice, in verbo, Iuramento.

2 Priuatus pro communi cauſa onerum taleatum poteſt derobari. cap. 91. litera G.

1 Priuilegij dubiorum verborum ſuper interpretatione ſi incidẽter agitur ſententia quæ fertur eſt interlocutoria, ſi autem principaliter dicitur diffinitiua, cap. 41. num. 60.

1 Priuilegia quinq; dantur domino, vel locatori, c. 232. nu. 36.

2 Priuilegia ſcolarium legum Mediolani, cap. 352. Idem Fiſice. Idem medicinæ, cap. eod.

2 Priuilegijs non obſtantibus quid intelligatur, cap. 173. nu. 17.

2 Priuilegio ſtatuti huius non poteſt renuntiari per perſonas ibi enumeratas, num. 141.

1 Priuilegiatus quando poſſit vti priuilegio contra priuilegiatum, & quando non, cap. 47. num. 108.

2 Priuilegio Dominorum Doctorum de Collegio Mediolani, D. Procuratorum Gubernatorum ſtatutorũ Mediolani Phyſicorum Magiſtrorum grammaticæ, & medentium oſſa rupta, & ſimilia, & Cirbiceorum, cap. 351.

1 Priuilegium ne deroget ſtatutis, intelligitur de ſtatutis futuris ad prælud. num. 89.

1 Priuilegium quod detur cauſis, vel perſonis multum refert, cap. 47. num. 101. & quando dicatur perſonale, vel reale, cap. 444. num. 13.

1 Priuilegium maius eſt quod perſonis datur, quam quod cauſis, num. 102.

1 Priuilegium & beneficium ſtatuti, cap. 47. cum detur cauſis, poteſt retorqueri contra perſonas ibi notatas d. capit. 47. num. 140.

1 Priuilegium Principis non poteſt probari per teſtes, cap. 88. num. 25.

1 Priuilegium, vel ſpecialis conceſſio non tollitur per generalem legis, vel ſtatuti diſpoſitionem, cap. 243. num. 28. cum nec tollatur per clauſulam ſublationis omnium legum, nu. 29. nec per verba quæcumque generalia, ibid. ad fin. licet pro clauſulam generalem non obſtantibus, tollatur priuilegium inſertum in corpore iuris, num. 31.

1 Priuilegium indultum mulieri ne capiatur de iure communi tollitur per renuntiationem omnium legum auxilio, nu. 30.

1 Priuilegium prælationis competit tãtummodo mulieri eiusq; deſcendentibus non alijs cap. 268. num. 107. competit etiã nuptæ ſecundo matrimonio, num. 108. Item & Iudex in bonis mariti Iudæi, num. ſeq.

2 Priuilegio ſi in ſit hæc clauſula prærogatiua non obſtante, non tollitur priuilegium, & prærogatiua D. Capitanei Iuſtitiæ Mediolani, & D. eius Vicarij in caſibus notatis in conſtitut. cap. 27. litera E.

2 Priuilegium conceſſum hominibus, vel ciuibus, an intelligatur de Clericis, cap. 217. num. 104. & 112.

1 Priuilegium prælationis habet etiam locum in matrimonio putatiuo, d. cap. 268. num. 115.

1 Priuilegium hoc an competat pro donatione propter nuptias, num. 116.

2 Probare volens bona eſſe in aliqua iuriſdictione quid facit, videndum, in verbo, iuriſdictio, præſenti Indice.

1 Probari dicitur incontinenti quod probatur per inſtrumentum, vel per ſententiam, cap. 160. num. 40.

1 Probaſſe qñ quis dicatur plenè, vel ſemiplenè, cap. 42. nu. 150.

2 Probaſſe, & probatum habuiſſe, quid releuent, cap. 479. Apoſtilla, num. 7. Ibidem, & cap. 409. num. 267.

1 Probatio facta ante litem conteſtatam quando non teneat, cap. 22.

Digitized by Google

cap. 22. num. 63.
1 Probatio facta poſt terminum probatorium non valet, ibi. nu. 65. nec facit indicium, num. ſeq.
1 Probatio licet non poſſit fieri extra terminum Statutum, tamē quis non poteſt declarare probationem, vel articulum in termino factum, num. 67. & in termino Iudicis non à Statuto præfixo, num. eod.
1 Probatio extra terminum quando etiam poſſit fieri, ibi. nu. 70.
1 Probatio admittitur etiam poſt terminum quando pendente termino fuit diſputatum, an exceptio eſſet admittenda, vel ne, vel teſtes eſſent idonei, vel ne, ibi. num. 78. vel ſi de nouo teſtis repertus eſt poſt concluſionem in cauſa, num. 83. Item in poſitionibus, & articulis, num. ſeq.
1 Probatio extra terminum tenet, vbi parte præſente eam Iudex admiſerit, vel citata, num. 80. vel vbi ex officio eas recipiat, num. ſeq.
1 Probatio admittitur per inſtrumentum continens notorietatem etiam extra terminum probandi, d. cap. 22. num. 85. & an procedat in caſu huius Statuti, num. ſeq.
1 Probatio per teſtes redacta in ſcripturam quomodo comprehendatur ab hoc Statuto, cap. 42. num. 36.
1 Probatio per teſtes dicitur clara, & notoria ſicut per inſtrumentum, num. 37.
1 Probatio per teſtes non venit quando ſtatutum non loquitur de inſtrumento, num. 38.
1 Probatio vera, & legitima quæ dicatur, cap. 84. num. 14.
1 Probatio quibus caſibus per teſtes fieri debeat, quibus per ſcripturam, & quibus per teſtes, & ſcripturam. cap. 88. nu. 1. 2. & 3. & quando fit per vtrunque dicitur caſus mixtus, & non comprehenſus à Statuto, d. num. 3.
1 Probatio per teſtes non dicitur facta, vbi teſtes iam fuiſſent examinati, & publicati, num. 4.
1 Probatio fieri poterit per teſtes horum contractuum, vel caſuum, vbi hi teſtes fuerint examinati officio Iudicis, nu. 5.
1 Probatio per teſtes licet non poſſit fieri in aliquibus caſibus, ſed tantum per ſcripturam, vel inſtrumentum; amiſſio tamē inſtrumenti poterit probari per teſtes etiam ſi de inſtrumēto dotali, & in alijs caſibus agatur, num. 6. 7. & 8.
1 Probatio per teſtes admittitur, vbi ſcriptura adhiberi non poteſt, num. 9.
1 Probatio admittitur per teſtes, & iuris præſumptiones, aliquibus in caſibus non reſiſtagante huius Statuti diſpoſitione, ibi num. 10.
1 Probatio per teſtes admittitur, & tenet vbi pars non contradicat in caſibus per teſtes probari prohibitis, etiam ſi Statutū procederet annullando, num. 11. & 12.
1 Probatio horum contractuum licet non poſſit fieri per teſtes, eorum tamen ratificatio non dicitur per teſtes prohibita, d. cap. 88. nu. 13. Et dependentiæ horum contractuum ſimiliter per teſtes probari poſſunt, nu. 14. ſicut etiam acceſſoria, & qualitates. Statuto hoc non refragante, nu. 15. Iuramentū etiam per teſtes probari poterit in d. caſibus prohibitis, nu. 16. ſicut etiam promiſſio faciendi inſtrumentum, numero ſequenti.
1 Probari hi actus, & contractus per teſtes licet non poſſint, probari tamen poterunt per partis confeſſionem, ibi nu. 18.
1 Probatio per teſtes in quinque caſibus fieri non poteſt, ſed requiritur ſcriptura, ibidem nu. 23. & ſeq.
1 Probatio per teſtes cum ſit prohibita per Statutum hoc in his caſibus, ſi Iudex eam admitteret, nulla eſſet, & proceſſus ſuperinde factus parte reclamante, & appellante à grauamine, num. 28.
1 Probatio per teſtes non admittitur, vbi proceditur per viam denunciationis Euangelicæ, d. cap. 88. num. 37.
1 Probatio vera, & liquida quæ dicatur, cap. 95. nu. 49.
1 Probatio dicitur incontinenti etiam ſi ea probari poteſt intra terminum exequutionis, cap. 158. nu. 199. & hoc relinquitur Iudicis arbitrio, num. eod.
1 Probatio, niſi fiat allegatio, non ſufficit, cap. 117. nu. 1.
1 Probatio in quibus caſibus admittatur ſuper articulis conformibus, vel directo contrarijs productis per ipſum, vel aduerſarium in cauſa principali poſt dicta teſtificata, cap. 132. numero 4.
1 Probatio ſolutionis debiti inſtrumentalis quod fieri poſſit niſi per inſtrumentum, non per teſtes, poteſt induci per Statutum, non per pactū inter contrahentes, cap. 95. nu. 33. & 34.
1 Probatio vbi fieri non poteſt per teſtes, per quinque tamen teſtes fieri poſſet, qui æquiparantur inſtrumento, capitu. 324. num. 158.
2 Probatio an admittatur contra pronuntiam interrogationis in Iudicio factam, cap. 195. nu. 31.
2 Probatio per coniecturas quandoque admittenda, capit. 497. num. 25.
2 Probatio non dicitur legitima per Iuramentum, cap. 184. Littera C. & cap. 442. nu. 10. idem.
2 Probatio, & productio in cauſis Sequeſtrorum ad Sequeſtrantis ſubſtantiam intra quot tempus fieri debeat, vbi ille in cuius præiudicium fit Sequeſtrum dicat nolle, & non poſſe ſ. deiubere, cap. 201. nu. 6.
2 Probatio amiſſionis publicarum Scripturarum videnda, in verbo, amiſſio, præſenti indice.
2 Probatio per debitorem contra quem agitur ex Statuto Statuitur ſi per apparentem, qualiter fieri debeat, cap. 201. nu. 10. Littera S.
1 Probationem maiorem, quam ius commune in aliquo actu Statutum, vel conſuetudo exigens valet, ad Prælud. nu. 779.
1 Probationes Statutum excludens excludit directas, non indirectas, ibi num. 781.
1 Probationes admittendas vel ne, vel procedendum eſſe nec ne ſententia per quam hoc pronunciatur eſt interlocutoria, ca. 41. num. 58.
1 Probationes nouæ quando fieri poſſunt in cauſa appellationis ab interlocutoria, d. cap. 41. nu. 97. cum ſeq. & quando deduci; nu. 108. & in qua cauſa fieri poſſint, num. 109. & quod hę nouę probationes, & exceptiones, in appellatione interlocutoriæ latæ contra contumacem, & abſentem fieri poſſint, num. 110.
1 Probationes nouę, & exceptiones quo caſu deduci poſſunt, ibi num. 106. Ampliando, num. ſeq.
1 Probationes nouæ, & acta fieri poſſunt in cauſa appellationis ab interlocutoria vbi non potuere deduci coram primo Iudice, num. 111.
1 Probationes factę nulla aſſignata dilatione probatoria per Statutum, vel Iudicem valent, nu. 71. & probare quis poteſt extra terminum, quando in termino non habuit notitiam eius, quod pars articulauit, num. 73. extra terminum etiam quis probare poteſt, quando atteſtationes iam factæ intra terminum admiſſæ ſunt, num. 74. & etiam vbi in cauſa proceditur ex æquitate, prout fit in curia mercatorum, nu. 76. Et etiam quando quis vellet vel confeſſione aduerſarij faciendo poſitiones, quia tunc non dicitur tendere ad probationem, ſed dicitur probationis releuatio, nu. 77. Poteſt etiam extra terminum probare, ſi in termino probare volens iniuſte fuit repulſus, num. 79.
1 Probationes coram cauſæ commiſſario, & conſultore quando fieri poſſint, cum coram eis aliter cauſæ debeant mitti inſtructæ, cap. 57. num. 10. & 11.
1 Probationes quæ fieri debeant in loco iudicii, cap. 66. nu. 56.
2 Probationes legitimæ quæ dicantur, cap. 241. nu. 3. Littera O.
2 Probationes quando coniungantur ad faciendam probationē plenam, cap. 374. nu. 26.
1 Probationibus in paribus qui pro ſe præſumptionem habet, obtinet, cap. 96. num. 69.
1 Probationi imperfectæ quod credatur Statutum diſponens valet, cap. 97. num. 4.
1 Probationi teſtium non poteſt quis renunciare, nu. eod.
1 Probationis per omne genus quid tollatur per hæc verba, ibi. num. 98.
1 Probationibus de quibus loquatur Statutum hoc, ibi. num. 99.
1 Probationis per omne genus quid importet clauſula hæc, cap. 25. num. 37.
1 Probatorio tempore lapſo Senatus quid ſoleat concedere, cap. 22. num. 86.
1 Probatoriis, & reprobatoriis terminis lapſis, vtrum pars alteri parti deciſiuum iuramentum deferre poſſit, cap. 24. nu. 36.
1 Probatorii termini legales nō requirunt Iudicis miniſterium, cap. 25. num. 28.
1 Probatoriis, & reprobatoriis lapſis terminis ab hoc Statuto aſſignatis proceſſus omnis ipſo iure eſt publicatus, d. cap. 25. numero 42.
1 Probatoria dilatio omnis eſt peremptoria, num. 43.
1 Probatoriæ dilatoriæ an poſſint per Iudicem prorogari, cap. 26 num. 8. & ſeq. & ſi proroget dilationem iam lapſa alia, licet non dicatur prorogatio ſed noua dilatio, tamen ſuſtinetur, ibi num. 11.
1 Probatoriis terminis durantibus, ſi fiat commiſſio cauſæ quid agere poſſit coram commiſſario, cap. 27. nu. 73. & ſeq.
1 Probatorii termini in quibus caſibus non currant de iure communi, cap. 40. nu. 1. & ſeq. vſq; ad nu. 7. & de iure communi num. 7.
1 Probatorio huius Statuti, cap. 232. termino lapſo, quibus in caſibus quis admittatur ad probandum, d. cap. 132. nu. 3.
1 Procedendi ordo quis ſit, & quomodo intelligantur hæc verba, Reſpicientibus ordinem procedendi tantum, & quæ dicuntur

Digitized by Google

ſtantur de ordine procedendi, & quæ de ordine decidendi, cap.47.num.63.& 64.

1 Procedendi ordinis ſolemnia tolluntur per Statutum hoc,non ſolemnia quæ reſpiciunt deciſionem,& diffinitionem cauſarum,ibi num 65.nec etiam compræhendit modum probationum ſiendarum,num.ſeq.

2 Proceſſus ſine citatione non valet,cap.1.num.4. Et quid proceſſus importet,cap.24.nu.40.

2 Proceſſus ſecundus coram ſecundo Iudice pro eadem cauſa factus etiam parte opponente quando teneat,cap.8.nu.54. & 56.maximè ſi Dominus temporalis illorum litigantium eis inhibuiſſet,ne coram primo Iudice litigarent,num.eod.

1 Proceſſus ſecundi Iudicis valet non obſtante pendentia primi Iudicii coram alio Iudice,ibi nu.96.& hoc procedit,ſi opponatur ante litem conteſtatam,aliàs oppoſitio non tenet,nume.97.& tunc impeditur litis ingreſſus,num.98. & hæc exceptio quando opponi non poſſit,nu.ſeq. & vtrum hoc caſu liceat purgare contumaciam, vt hoc poſſit opponi, nume.101.

2 Proceſſus factus coram diuerſis Iudicibus in actionibus perſonalibus vtrum teneat, num.102.

1 Proceſſus publicatio ſi omittatur, vbi ſit à Iudice ſienda non per hoc vitiatur proceſſus,nec Sententia, & quare, cap. 22. num.150.& 151. ptout non eſt etiam concluſio in cauſa,nu. 152 fallit vbi peteretur à parte,quia eo non publicato Sententia lata non tenet,nu.153.

2 Proceſſus de quo ſit mentio in Statuto,cap.110. parte non opponente valet,d.cap.110. nu.12.

2 Proceſſus defenſiuus ab Appellante exhibitus non operatur, quando Appellatio poſſit iudicari deſerta,cap.132. nu.5.

1 Proceſſus omnes criminales,& ſcripturæ ſuper Libris vnà cum Sententiis ſcribi debent ſub pœna ex ordine,capit.349.nume. 1.

2 Proclama mandato Officialis factum in principio Officii circa id quod nullus contrahat cum hiis de ſua Familia quo caſu non valeret.cap.37.nu.6.& 8.

2 Procurare qui prohibeantur,Vide præſenti Indice, in verbo, Poſtulare.

1 Procurator quis ſit,& quale eius officium, cap. 5. nu.3.

2 Procurator qui ſpeciale non habet mandatum, vel ſaltem generale ad cauſas omnes non poteſt impetrare exequutionē huius ſtatuti,cap.42. num. 94.& qui contraxit nomine alicuius non poteſt agere exequutiuè ratione de qua nu. 95.

1 Procurator abſq; ſpeciali mandato non poteſt Appellare ab executione,dicto cap.42.num.241.

1 Procurator victus ſuo extraordinato proceſſu in expenſis condemnatur,cap.55. nu.57.

1 Procurator quot modis tacitè reuocetur,cap.65. num. 1.& ſeq. plurib.

1 Procurator nominatus in mandato ille præſumitur, qui habet mandatum maxime ſi venit ex longinquis partibus, cum Inſtrumento mandati,& litteris teſtimonialibus, nume. 14. & 15.

1 Procurator ad lites,& cauſas,& quando poſſit alium ſubſtituere,num.17.& 18.

1 Procurator quando poſſit eſſe in iudicio cum mandato generali,& quando requiratur ſpeciale,& quando etiam ſine mādato poſſit comparere num. 19. & conſtito de mandato eſt ſtandum donec contrarium probetur, nu.23.

1 Procurator ad iudicium an reuocari poſſit poſt litem conteſtatam,num.25. & 26.

1 Procurator ad cauſas quomodo differat à Procuratore ad negocia,num.27.

1 Procurator ad Iudicia,& ad negocia reuocari non cēſetur, niſi reuocatio notificetur procuratori ipſi, ibidem num. 32. 34. & 35. an autem requiratur notificatio parti aduerſæ, num. 33.& 35. licet requiratur debitoribus ne ſoluant Procuratori ſit reuocati,num.34.& 35. Quæ reuocatio quomodo, & per quem fieri debeat, num. 37. & 38. Quæ formiter facta omnia dein acta cum dicto Procuratore ſunt ipſo iure nulla,num.39. quæ notificatio ſufficit facta per edictum, num.ſeq.

1 Procurator ad adminiſtrandum, & ad negotia poteſt nominare Dominum, quod facere non poteſt tertius ſine ſpeciali mandato,cap.69. num. 2.& 3.nec procurator ad cauſas poteſt Dominum niſi ad conſtruendum nominare. nu.4.& 5.

1 Procurator non poteſt intercedere criminalibus in cauſis, nec in caſum præparatorijs interuenire,c.76.nu 31.& 32.

1 Procurator teſtificari quando poſſit in cauſa, in qua patrocinium præſtitit.c.90.nu.42.43.& 44.

2 Procurator ſimplex non poteſt actum facere, per quem Domi nus in pœnam incidat.c.102.nu.1.

1 Procurator dicitur qui eſt conſtitutus à perſonis particularibus gerens negocia aliena cum mandato.c.124.nu.1.

1 Procurator datur ad appellandum intelligendum non ſolum poſſe appellare à prima ſententia, ſed etiam ab alijs, capit. 131. num. 16.

1 Procurator falſus contra quē eſt lata ſententia ſuccedens Domino,non poteſt dicere ſententiam nullam. ibi. nu.176.

1 Procurator ſpecialis ad agendum & petendum creditum non facit cadere Dominum in pœnam petendo indebitam, cap. 42.num.262.

1 Procurator citatus ſi fuerit verus contumax non nocebit Domino,quin poſſit ipſe Dominus appellare; & quòd etiam nomine Domini poſſit procurator appellare, niſi Dominus fuerit ſciens citationis tranſmiſſæ procuratori,& ipſe etiam neglexerit,quia tunc appellare non poterit, cap.14. nu. 20. 21. & 22.

1 Procurator ad cauſas per litis conteſtationem ſit Dominus litis,cap.151.num. 1.

1 Procurator Dominus litis effectus per procuratorem appellare poteſt, num. 2.

1 Procurator ad cauſas de iure communi abſque ſpeciali mandato appellare non poteſt,num. 3.

1 Procurator generalis ad cauſas quòd poſſit appellare ēt quòd Dominus poſſit in pœnam incidere,num.4.

1 Procurator generalis in eo caſu appellare poteſt,quando mandatum generale poteſt referri tantum ad vnum actum, n.5.

1 Procurator habens facultatem appellandi, an appellare teneatur,num.6.& victus tenetur appellare, licèt non teneatur proſequi,niſi ſit conſtitutus ad omnes cauſas, nu.7.& 9.

1 Procurator,qui tenetur appellare, ſi non appellat credens ſententiam iuſtè latam, Dominus non poteſt dein appellare, nec habet regreſſum contra procuratorem, d.c.151. nu.8.

1 Procurator habere debet mandatum ſpeciale ad obtinendam capturam,c.167. num. 27.

1 Procurator, vel defenſor mariti eo viuente an ad cedendum bonis cogi poſſit,cap.408 num.41.

1 Procurator exercens officium dicitur is, qui deſiderium amici in iudicio Iudici exponit, vel exponenti contradicit, nu. 11. & ſeq.

1 Procurator,qui nomine alterius vult retrahere, an ſufficiat ſi habeat ſpeciale mandatum ad hoc, an verò teneatur etiam illud exhibere, c.417.nu.188.& ſeq.

1 Procurator in rem ſuam, & ceſſionatius non comprehenduntur in diſpoſitione huius ſtatuti,cap.429. vt ibi num. 14. ſicut nec qui deſiſtit, nec amplius exercet procurationis officium,num. 16.

1 Procurator prohibetur facere pactum de quota litis,nu. 17.

1 Procurator conſtitutus à muliere abſque ſolemnitate ſtatuti, quando ſine ea contrahere poſſit, & quando eam adhibere teneatur, cap. 328.nu.517.cum ſeq.

1 Procurator vbi poſſit conſtitui à muliere ad agen. pro dote ſua ſine ſolemnitate, non poteſt ſic conſtitui ad ſe obligandum pro dote alterius, ibi num.521. Declarando,nu.ſeq.

1 Procurator officio Iudicis ſalarium non conuentum petere poteſt,cap.432.nu.19.

1 Procurator,& Syndicus, vbi pars condemnata nolit ſoluere ſi habeat ſcripturas, & acta præmanibus, poterit ea retinere, ibi num.21.

1 Procurator in cauſis pauperum tenetur gratis patrocinijs præſtare,cap.442.num. 20.

2 Procurator legitimus quis ſit,c.438.nu.3.littera Z.

2 Procurator ſpecialis,& non in indiuiduo ſufficit relaxationem carcerati petere,cap.154.num.8. Et die feriato peti poteſt eod.cap.num.9.

2 Procurator,& Notarius in Ciuitatibus huius Status Mediolani ſeruatur vt poſſit eſſe decurio maximè Cremonæ, vide carte 4.num.29.

2 Procurator Poteſtatis, nec eius familiæ, nec alicuius alterius Officialis Syndicandi in cauſis Syndicatus eſſe prohibetur, cap.38.nu.1.littera A.

2 Procurator ſpecialis requiritur ad locandum etiam per quas clauſulas detur,cap.vtſup.

2 Procurator ad locandum an poſſit in conſequentiam præiudicare Domino, & facere quòd Dominus incidat in pœnam, cap.eodem.

2 Procurator is an poſſit remittere caducitatem. cap. eodem infraſcripto.

2 Procurator promittens in locatione non dare moleſtiam an præiudicet Domino quin per ſuo vſu poſſit auferre rem locatam pro neceſſitate ſua,c.379. nu.130. & à num. 127. ad ſeq.& quid de promet Domino,ibid.

2 Procurator conſtitutus ad locandum,ſi antequam locet domū

peni-

Digitized by Google

peniteat locationis, an locatio teneat, cum deficiat conſenſus Domini, c. 379. nu. 132.

2 Procurator ad locandum an poſſit recipere penſionem, cap. 379. num. 13.

2 Procuratores deſcripti ſunt Conſules Iuſtitiæ Mediolani, ca. 55. num. 5. Eorum officium durat ſex menſes eorum nominatio fit per Collegium.

2 Procuratores Mediolani qui, & mandato quorum deſcribātur in libello appellato dierum vtilium, cap 253.

2 Procuratores prædicti vtſupra, deſcripti prohibentur eſſe fideiuſſores, & vt in dicto c. 353.

2 procuratores pauperū, & miſerabilium qui, & quod tempus, cap. 82.

1 procuratoris contumacia non nocet Domino, ſed ex ſua burſa ſoluere tenetur, c. 10. nu. 12. & 13.

1 procuratoris cauſæ principalis mandatum cauſa appellationis ibi. num. 13.

1 procuratoris reuocatio expreſſe fieri poteſt etiam, quod quis cum iuramento promiſerit non reuocare, d. c. 65. nume. 24. Quæ reuocatio licet non obſit parti aduerſæ non intimata reuocanti in quo obeſt. num. 28.

1 procuratoris mandatum reuocatum cenſetur ex quo principalis in iudicio comparuit, c. 65. nu. 21.

1 procuratoris officium de iure communi reputatur vile, c. 415. num. 18 Limita num. ſeq. vſque ad 44.

1 procuratoris verbum generale eſt, c. 429. nu. 8. & conuenit tam conſtituto ad negocia, quam ad lites, nu. 9. & ſeq.

1 Procuratoribus in his exercentibus eſt illa calliditas, & verſutia, quòd facerent omnia per fas, & nefas, vt vincerent, numero 13.

2 Procuratorum deſcriptorum in libro dierum vtilium nullus tenetur ſubire onera, de quibus in cap. 351.

2 Procuratorum de Collegio Mediolani Priuilegia eadem quæ D. Doctoribus de Collegio, cap. 351. Intelligendo de prædictis Procuratoribus deſcriptis, necnon in Gubernatoribus Statutorum Mediolani, Idem in Phyſicis de Ciuitatis, & Ducatus Mediolani de eorum Collegio. Idem in Magiſtris Grāmaticæ, & in Medicis oſſorum ruptorum, nec non dislongatorum, ac in Medicis Ciroicis de eorum Collegio, c. 351. & præſenti Indice, in verbo, Priuilegia.

1 Prodigalitatis non ex cauſa ſi interdictio per Iudicem fiat, an teneat. cap. 424. num. 10.

1 Prodigi interdictio fit per Iudicem non per legem, num 2.

1 Prodigi aduerſus contractum factum ante contradictionem, Curator eius reſtituitur ex iuſta cauſa, num. 3.

1 Prodigo fit interdictio non ſolum quòd prodigus fit bonorum, ſed etiam perſonæ ex honoris ſui, ſicuti de muliere luxurioſa, num. 4.

1 Prodigo licet interdicta fit adminiſtratio bonorum, tamen delinquendo obligatur ſicut pupillus proximus pubertati, ibi num. 11.

1 Prodigo in actu interdictionis bonorum etiam non petenti curator datur, d. c. 424. nu. 16. per quem actum probatur eum eſſe prodigum, num. 17. Qui Curator non datur antequam prodigus citetur, num. 18. Qui præſumitur citatus, ſi Iudex ſuum interponat decretum, nu. 19.

1 Prodigo curator qui datur debet eſſe eius proximior, nu. 20. & ad quæ dictus curator obligetur, num. ſeq.

1 Prodigo qui non fit ſi curator detur, an teneat iſta datio, n. 23.

1 Prodigus omnia ſuo gerere poteſt arbitratu donec ei adminiſtratio interdicatur, c. 424. num. 1.

1 Prodigus ſi ad ſanos reuertatur mores, an detineat ipſo iure curatorem habere, vel requiratur Iudicis officium, ibi nume. 24. ſed quòd reuocatio hæc fieri debeat cauſa cognita, num. ſeq. & c. 427. nu. 1. 2. & 3. & c. 428. nu. 3 & 4.

1 Prodigus, nec alius, cui adminiſtratio bonorum interdicta ſit conueniri poteſt, nec naturaliter obligatur, c. 425. nu. 1. etiā quòd eius contractus ſit iuramento vallatus, nu. 2.

1 Prodigus hic interdictus non obligatur ex contractu etiam ꝗ iurauerit illum obſeruare, num. 12.

1 Prodigus quis dicatur, nu. 13. & cui credatur, nu. 14.

1 Prodigus per Iudicem quis declaratus ad inſtantiam coniuncti, coniunctus ille non poteſt dein allegare quòd nō ſit prodigus, num. 15.

1 Producendum, & oſtendendum quicquid voluit, quid poſſit fieri per hæc verba, c. 25. nu. 38.

1 Producens, & exhibens ſcripturam, vel inſtrumentum non tenetur exhibere cum anno de iure communi, cap. 78. in verbo, cum anno.

1 Producens inſtrumentum, vel ſcripturam cum proteſtatione in parte, & partibus pendente à voluntate appellati operatur etiam inuito aduerſario, cap. 132. num. 6. Verba autem enunciatiua ſine proteſtatione in parte, & partibus per appellantem contra appellatum prolata non nocerent etiam quòd dicta proteſtatio aliàs in productione actoris reijceretur, num. 7. & quando proteſtatio in iurium productione proſit, num. 8.

1 Producere, & exhibere idem important, c. 22. nu. 1. & c. 52. nu. 3. & cap. 81. num. 1.

1 Producere calumnioſè differens inſtrumentum, quomodo audiatur, c. 22. nu. 2.

1 Productione aliqua ſtatutum non indiget in loco vbi illud vigeat, ad prælud. num. 510. ſed ſufficit allegatio, numero 511. fallit, num. ſeq.

1 Productio debet fieri in termino, nec ſufficit produxiſſe ante litem conteſtatam, c. 22. nu. 108. & ante litem conteſtatam quibus caſibus producere tenetur, nu. 109.

1 Productiones à Notario apud acta ſcribi debent, ibi num. 110. & fieri coram Iudice, num. 111. & cap. 115. nu. 140. & parte citata cum oblatione copiæ, num. 112. & realiter non verbaliter, licèt Mediolani verbaliter, donec citetur ad ſpecificandum, num. 113.

1 Productio generalis fieri an ſufficiat, & quid Mediolani ſeruetur, num. 114.

1 Productio non tenetur ſi productorum copia denegetur, d. c. 22. nu. 154. fallit in ſimplici productione ad informandum Iudicem, ac etiam ſi fiat productio ne terminus ſtatutarius labatur, num. 155. & 156.

2 Productio noua iurium quando non fiat, cap. 183.

2 Productio, & probatio in cauſis ſequeſtrorum per ſequeſtrantes quando fiat, Vide ſuperius, præſcuti Iudice, in Verbo, Probatio.

1 Productiones generales quando teneant, c. 36. nu. 1.

1 Productum in iudicio quomodo quid dicatur, & qualiter produci debeat, c. 35. nu. 2.

1 Productione facta fit communis alteri partis etiam ſi producens nolit dein eis vti, cap. 78. nu. 1. & 2.

1 Probemium ſtatuti non facit ius, ad Prælud. nu. 474. ſed ex eo ratio, & mens ſtatuti colligitur, num. ſeq.

1 Prohibita plura ſtatutum vbi enumerat, ſi vltima prohibitio ponat qualitatem reſtrictiuam, illa qualitas refertur ad omnia, ibi num. 763.

1 Prohibita alienari quando poſſint compromitti, cap. 115. nu. 52. 53. & 54.

2 Prohibiti procurare, vide in verbo, Poſtulare.

2 Prohemiū alicuius ſtatuti, & præfatio Rubricæ, & tituli quid operentur, c. 173. nu. 2. & ſeq.

1 Prohibitiuè vbi Statutum non loquitur, ſed permiſſiuè actus non eſt nullus, niſi id expreſsè caueatur, nu. 795.

1 Prohibito aliquo cenſetur prohibitum omne, per quod ad illud peruenitur, cap. 305. nu. 35.

1 Prohibitiuis Statutis non poteſt per partes renunciari ad Prælud. nu. 177. & multa alia de huiuſmodi renunciatione, per totum, num. 184.

1 Prohibitorium, & permiſſorium ſi in Statuto concurrant, attenditur prohibitorium, ad Prælud. num. 766. Et ſi aliquid Statutum prohibet, dicitur prohibere omnia, per quæ poteſt fraus Statuto fieri, ibidem nu. 794.

1 Promiſſio facta Viro ab Vxore ex cauſa incerta Dotis cauſa facta præſumitur, cap. 298. nu. 265.

1 Promiſſio inter Fratres de inuicem ſuccedendo, vbi prolem nō habeant, non ſubiacet ſolemnitatibus huius Statuti, capit. 324. vt ibi num. 75.

1 Promiſſio pro dato, & facto ſuo, tenet tantum ſi promittēs alij vendiderit, vel obligauerit rem, c. 419. nu. 22.

1 Promiſſio pro dato, & facto ſuo ſimpliciter facta an hæredum factum comprehendat, ibi nu. 31. & 32.

1 Promiſſio in forma communi in quo differat à promiſſione pro dato, & facto, cap. 439. nu. 3.

1 Promiſſio facta coram Iudice, vel in iudicio habet executionē paratam, cap 42. nu. 138.

1 Promiſſio reddendi Inſtrumentum obligationis cancellatum per duos Teſtes probari poterit, cap. 95. nu. 28.

1 Promiſſio ſine cauſa ſcienter facta tenet, vltra quod ſi præceſſerit contractus etiam ex Interuallo, præſumitur facta ex cauſa illius contractus, cap. 96. nu. 74. & 75.

1 Promiſſio ſimplex vbi ſufficiat, ea non ſufficit in perſona ſuſpecta, cap. 229. num. 5.

1 Promiſſio pro dato, & facto, quando fienda, capit. 210. Et quid in hac promiſſione ſequuta euictione veniat, cap. 210. nu. 1. Et quid ſi adſit dictio taxatiua tantum, cap. eod. Et quid releuet, cap. 482. num. 19. Et promiſſio in forma communi, & iuris quid, cap. eod. eodemq; nu. Littera G.

1 Promiſſionis tempus attendendum in caſu Statuti, capit. 268. etiam

Digitized by Google

I N D E X.

etiam in præiudicium creditorum,qui interim facti ſunt, ſi numeratio ſit facta ex poſt,d.c.268.

2 Pronuntia vt poſsit ſequi multa requiruntur,& inter alia accuſatio contumaciç,cap.83.nu.171.& 172.

2 Pronuntia de iure requiritur contra non reſpondentem poſitionibus,ibi nu.173.à qua poteſt appellari,num.175.eaque non obſtante ante Sententiam contrarium probari poterit, nu.176.& 177.& etiam poſt Sententiam,ibi.

1 Pronotarij duo pro forma,& de neceſſitate requiruntur ad cōfectionem Inſtrumenti,cap.332.num.12.quid ſit autem de Iure communi,num.ſeq.

2 Pronotariorum qui ſecundi notarii vocantur ætas arbitraria Abbatibus eorum Collegii vel alterius eorum ab Anno.22. infra capit.217.circa fin. horum iuramentum,ibidem. Hij Pronotarii quibus in locis Pronotarios in Inſtrumentis poſſunt non adhiberi,cap.415.

1 Pronunciatio Iudicis quod cauſa ſit remittenda conſilio Sapiētis quid operetur,cap.57.nu.7.& ex eius Sapientis conſilio pronunciandi modus,cap.29.nu.78.

2 Propria ſcriptura negantis pœna videnda in verbo,Negantis præſenti Indice.

2 Propriæ rei conductio, videnda Verbo , Conductio præſenti Indice.

1 Proprietarius inuito vſufructuario omnium bonorum non poteſt permutare bona,& vſum rerum etiam in melius, capitu. 315.nu.85.

1 Proprietas,Vide pręſenti Indice,in verb. Legatum proprietatis .

1 Proprium quadrupliciter ſumitur in Iure,c.433. nu.101.

1 Prorogatio ſi expreſſè facta fuerit,cenſetur prorogata cum omnibus qualitatibus,cap.42. nu.50.

1 Prorogatio quando fieri poſſit etiam vbi tempus ſit lapſum,c.105.nu.1.2.& 3.

1 Prorogatio cum eiſdem qualitatibus primi termini quando cēſeatur facta,& quando non,ibi nu.4.

1 Prorogationi vbi non adſit terminus,vel tempus, ad tempus facta cenſetur,num.5.

1 Prorogatio differt à Renouatione,cap.120. nu.16.

1 Prorogatio eius quod durat facilius conceditur, quàm noua conceſſio,ibi nu.18.

2 Prorogatio,& Suſpenſio Inſtantię cauſę quando habet, & non habet pręfixum Tempus,quid operetur.cap.183.

2 Prorogatio iuriſdictionis D. Conſulum ſit vſque ad cauſæ expeditionem,& ſit per ſcripturarum delationem ab ambabus partibus.cap.55.nu.3.

2 Prorogatio cenſetur facta cum omnibus ſuis qualitatibus, ca. 398.num.161.

2 Proſapia quid ſit,cap.257.nu.110.

1 Proſapia,Verbum hoc quid importet,capitulo 414. nu.37.

1 Proſapia per Agnatos conſeruatur,nu.38.

1 Proſequens ſuam, & ſuorum iniuriam etiam quod ſuccumbat non condemnatur in expenſis,cap.55.nu.70.

2 Proſpectus videndus,in verbo,Luminis, præſenti Indice, & in verbo, Seruitutum.

2 Poſtribulum,vide in verbo,Bordellum,& Lupanar, & Meretricium,præſenti Indice.

2 Protectio protectorum carceratorum eſt, vt ſi in inſtrumentis cum carceratis factis non interueniant duo ex eis protectoribus, inſtrumenta ſunt nulla,c.152.littera C.Eſtque protector ſi tantum curæ rectitudo non rectitudo carceratorum,c. 152.littera D nu.2.vbi circa capturas alias videnda .

1 Protectione,& defenſione communis excluſus, priuatur ſucceſſione à ciuitate illa,cap.245.num.1.

2 Protectione alicuius remotus,intelligitur remotus à ſucceſſione,cap.379.num.424.

2 Protectionem Mediolani extra eſſe, quid importet clauſula hæc declaratur,c.479 Et Apoſtilla,ibid.nu.7.& c.480.nu. 9.littera K. & c.481.nu.2.littera F.

2 Protectores carceratorum pro debitis priuatis, & circa rectitudinem cognitionem habent,c.158.littera D.

2 Protectores contra debitores carcerum, ſeu carceratorum quā iuriſdictionem habent, & eam quam habent loca pia circa exequutiones, c.168.littera D.

2 Protectores carceratorum ſunt etiam exequutores ſtatutorum Mediolani,c.170.etiam ſub pœnis quæ eis videbuntur,ibid.

2 Protectores carceratorum Mediolani poſſunt pro debito captū relaxare, data fideiuſſione de ſoluendo , vel redeundo ad carceres termino 20.dierum,c.379.nu.393. littera Z.& ca. 373.nu.15.& c 379.num.418.

2 Protectoribus quę obedientia præſtetur,& per quos, ca. 154. Et ibi etiam habetur quòd pendente cognitione accipiunt fideiuſſionem de ſoluendo debitum, aut de ſe conſignando, cap.154.littera E.

2 Protectoribus carceratorum,quando eorum carceratorum beneficio conſignatur panis malecoctus inuentus per Iudices, cap.164.

2 Protectorum carceratorum iudicium non fit præiudicium per ceteras quas debent facere alij officiales, c.51.

2 Protectorum carceratorum officio pertinentia ſtatuto , c.150. & 151.

2 Protectorum carceratorum ſingula nomina,ſcilicet Reuerendorum Presbyterorum , Magn. Doctorum de Collegio Sp. Cauſidicorum Mediolani,& Magn. Medics, Ciuium,eodem cap 150.

2 Protectorum prædictorum munus olim perpetuum, cap.eod. D.Clerici à Reuerend. Archiepiſcopo Mediolani eliguntur Magn. Doctores à Venerando Collegio Mediolani , Sp. D. Cauſidici à Veneran. eorum Collegio . Nobiles autem Ciues à Magn. Vicario, & Duodecim Prouiſionum eorum D. Protectorum electio durat biennium. c.151.littera A.

2 Protectorum carceratorum Mediolani locus pius , cap.493.

1 Protectum,vel Ponticellum habens ſuper domo vicini affixū , tamen in muro ipſius habentis an dicatur habere ius quotę, cap.434 num.66.

1 Proteſtatio,& denunciatio non dicitur petitio iudicialis , ſed extraiudicialis,cap.6.num.2.

1 Proteſtatio in parte,& partibus pendens à voluntate appellati operatur etiam aduerſario inuito,c.332.nu.6.

1 Proteſtatio mariti,quòd pecuniæ ſint eius vxoris quibus caſibus ſufficiat, ita vt ſoli mulieri quęratur, ca.269.num.44.

1 Proteſtatio mariti quod pecunię ſint eius vxoris, quibus caſibus ſufficiat,ita vt ſoli mulieri quęratur,c.269. nu.44.

1 Proteſtatio facta per alienantem, quod non vult acquiri marito,tenet non obſtante diſpoſitione ſtatuti , quod vxor pręſumatur quęſiuiſſe de bonis mariti, ibi numero 45.& capit. 270.num.5.

1 Proteſtationes,oblationes , & interpellationes extraiudiciales poſſunt fieri etiam diebus feriatis,ibi.nu.7.

1 Proteſtationes de iure communi per partem fiunt non per Iudicem,cap.140.nu.1.

1 Proteſtationes per commiſſarium appellationis an ſint neceſſarię,quando impedimentum prouenit à Iudice,nu.2.

2 Proteſtationes rerum parafrenalium rubricantur,c.215.

1 Protocollum,quod ſtare debet penes Notarium nō penes partem eſt illud, quod per tabellionē eſt breuiter ſummatum, cap.330.num.19.& 20.

1 Protocollum vt teneat,& valeat,quę requiſita habere debeat, ibi.num.24.& 25.

1 Protocollum dicitur perfectum,non obſtante defectu folij, in quo aderant ſolum clauſulę accidentales non ſubſtantiales,num.28.

1 Protocollum quando, & in quo loco faciat fidem , nume. 29. & 30.

1 Protocollum,etſi ſit in aliqua parte interlineatum , cancellatum, ſeu vituperatum,vt legi non poſſit, integra tamen pars eius poſſit valide redigi in formam autheticam,an vitiet, ibidem num.45.

1 Protocollū, vel imbreuiatura ſi ſit de litera obſcura, ita quod nullus ſanus intellectus in eo concipi poſſit, non probat , numero 47.

1 Protocollum Notarij mortui non reaſſumptum ab eo in authenticam formam,qualiter reaſſumi poſſit,dicto cap.330. numero 62.

1 Protocollum,& imbreuiatura poteſt refici propter antiquitatem,cap.339.num. 6.

2 Prouiſionum Duodecim Dominorum de electione , & eorum officio,car.2. à tergo, cap. 1. per totum , vbi dicitur durare eorum officium menſes duos, & ibidem de eorum poteſtate,littera G. Vide alia in verbo,Decurionum pręſenti Indice. Eorum officio quod ex ſtatuto durabat per menſes duos nunc Anuale eſt,demptis duobus D. Doctoribus, car. 3. à tergo,num.56. Eorum quoque auctoritas, quę ex dicto ſtatuto maior erat ex conſtituto eſt limitata, car. 3.nu. 57. dicti vol. 2. ſtatutorum.

2 Prouiſionum Mediolani Vicarius, & Duodecim etiam de quibus cauſis ſe intromittere non poſſunt, videnda in verbo,Vicarius præſenti Indice,& in num.73. car.3. Poſſunt tamen in aliquibus caſibus ibi proxime notatis pręcipuè in cauſis cōcernentibus victum,& abundantiam Ciuitatis, in quibus caſibus reſpectu concernentium victum Ciuitatis poſſunt taxare pretium,& quòd res ſint paruulartum . Et eadem ratione habent facultatem imponendi modum circa piſcationes,& venditiones carnium, & ita etiam ſeruatur, vt car.3. num.74. Poterunt etiam ponere modum circa piſcationes, &

Digitized by Google

& circa Carnes cap.4.nu.75.& 76.& ſeq.ead.car.4. Numerationis 18. Caſus expreſsi quibus ſe poteſt intromittere, qui ſinguli ibi videndi.

2 Prouiſionum Vicarius quot vicibus in die reſidere debet, ca. 50. Vbi de tempore quo ire debeant ad Officium,& ſine eorum maiori partes nil ſtatuitur,cap.eod.

2 Prouiſionum Mediolani ad Tribunal quando duo Doctores de Collegio Mediolani ſint,& intelligantur electi,& quando etiam vnus Medicus, eorumq; omnium ſit Electorū Officium,cap.1.

2 Prouiſionum Mediolani Vicario,& duodecim pertinentia ſupplenda in verbo,Mediolani Prouiſionum officium, omnia præſenti indice.

1 Prouocatio quomodo differat ab appellatione,capit.131. nume.31.

2 Prout ſupra,vide præſenti indice,in verbo,vt ſupra.

1 Proxenetas quos Statutum hoc comprehendat,cap.89. numero 1.

1 Proxeneta, vel Maroſſerius propter eius vtilitatem teſtis eſſe non poteſt,ibi nu.2.3.4.& 9.& vbi admittitur valde ei diminuitur de fide,nec probat,niſi habeat conteſtem,num. 6. & 11. Quæ autem fides eis debeat dari, nu.7.& 12.

1 Proxeneta in contractibus illicitis, & vſurariis, tenetur & ipſe ad reſtitutionem,ibidem num. 8.

1 Proxeneta quando compellitur ad teſtificandum, hæc compulſio qualiter fiat, num. 10.

1 Proxeneta non poteſt eſſe teſtis propter affectionem ad cauſam,cap.90.num.49.

1 Proximiores quot infantis,& minoris citari debeant per quem vult litem mouere contra infantem,& minorem,cap.34.nu. 33.& quales debeant eſſe iſti agnati,num.ſeq.

1 Proximior in concurſu admittitur ad luendum, cap. 417. nu. 492.& 532.

1 Proximior,& proximus quid differant inter ſe, d.cap. 417. numero 531.

1 Proximior,vt quis dicatur,vel admittatur,non eſt locus repreſentationi,cum detur de iure ſpeciali, nu. 539.

1 Proximiorem Statutum vocans, filius ſubintrat, & patris locū repræſentat,nu. 540.

1 Proximior ſi quis tempore alienationis,& alius, qui tunc erat in vtero naſcatur,proximior hic dein natus præfertur,num. 541.non autem ſi conceptus poſt alienationem, nume. 542. Nam proximitas debet attendi tempore quo res poteſt retrahi,num.543.Ampliando, nu.ſeq.

1 Proximior ſi ſit venditor etiam quod alii non ſint agnati, non admittitur ad retractum rei per eum alienatæ,num.545.niſi per emptorem fuerit extraneo alienata,nu.ſeq.

1 Proximior agnatus ſi tractetur de domo alienata,præfertur habens in ea quotam,num. 547.

1 Proximior agnatus ſi approbet alienationem validatur contractus,vt non poſſit a ſequente in gradu retrahi, nu.548.

1 Proximior poteſt cogi ab agnato ad reſpondendum intra terminum ſi vult retrahere,quo elapſo,& non reſpondente,vel reſpondente nolle luere, ipſe remotior admittitur, d.c.417. num.549.& ſeq.

1 Proximior,vel in pari gradu ſi eſt abſens,vel infans, vel in vtero tempore oblationis,ſi præueniatur in offerendo,vel retrahendo ceſſante hoc legitimo impedimento debet admitti, & in integrum ad retractum reſtitui,d.cap.417.num.575.

1 Proximitas cuius temporis attendatur, vide in verb. Agnatus proximior.

1 Proximitate in terminanda ſit computatio graduum d. capit. 417.num.534.

1 Proximitate in hac ſi agatur de alienatione bonorum paternorum,præfertur agnatus paternus,& de bonis maternis, maternus,num.535.

1 Proximitatem hanc ad probandam ſi ſit contentio inter duos ambo prætendentes ſe admitti quid probandum, ibi nume. 537.& ſequent.

1 Proximus,& proximior quid inter ſe differant, vide ſupra, in verb. Proximior.

1 Proximus agnatus,vel vicinus ſi admittatur ad luendum, ſi aliquo legitimo impedimento detentus non potuit luere,& remotior admiſſus ſit, ceſſante impedimento proximior medio reſtitutionis in integrum admittitur, d. capitu.417.numero 5·8.

2 Proxinetæ,vide in verbo,Maroſſeriorum,præſenti indice.

2 Pubigeræ aqua fluit in flumen Nironis,& Rouerſellæ, c. 323.

2 Publica via,vide præſenti indice,in verbo, Via.

2 Publica loca & platea vendi prohibentur Principe Domino Mediolani reſeruato,c.264.

1 Publica vtilitas præferenda priuatæ,c.377.nu.4.

1 Publica popularis cauſa non compromittitur, cap.115.n.40.

2 Publicarum ſtratarum,& ad publicum vſum pertinentium cuius ſit officium,c.266.Et in verbo, Statutum, Iud. & Offic.

2 Publicarum rerum conſeruatio, quomodo fiat,ca.3. num.70. Et in iſto verbo, Conſeruatio.

1 Publicatio ſtatutorum ſufficit, quod ſit facta in ciuitate, vbi antiqua ſtatuta erant,ad diplom. num.17.

1 Publicatio non eſt neceſſaria in cauſis ſummariis,cap.22.num. 142. Sed ſi à parte petatur fieri debet, alias appellari poteſt, num.ſeq.

1 Publicatio proceſſus an ſit de ſubſtantia, & omiſſa an vitiet proceſſum,& ſententiam,cap.24.num.39.

1 Publicatio bonorum dicitur quando fiſco applicantur, capit. 458.num.2.

1 Publicatio quæ dicatur,in diplom. Pontific. num.28.

1 Publicatio an requiratur fieri per proclama voce præconia, vel ſufficiat per ſcripturam publicam regiſtratam,vel affixā in loco publico ciuitatis,ibi.num.49. & 50.

1 Publicatio vt liget alios in aliis locis publicis exiſtentes etiam ignorantes, ſufficit ſi fiat in ciuitate, vel loco inſigni, ibidē numero 52.

1 Publicatio,vt liget vicinos non ſufficit, ſi fiat in locis vicinis, num. 53.Ampliando, num.ſeq.

1 Publicatio,vt innoteſcat omnibus debet fieri in caſtris, & villis,alias omnis cauſa etiam iniuſta,& colorata excuſat à pœna,diplom.num.56.

2 Publicatio ſtatutorum,vide in verbo, Statutum, ex publicatione ſuo loco.

2 Publicatio teſtium in cauſis ſummariis ipſo iure,ca.194. Et an in aliis ſit neceſſaria,cap.eod. litera C.

1 Publicatione in fienda requiritur citatio partis,ibidem nu.148. & ſi publicatio facta ſit an præſumatur pars citata, nu.ſeq.

1 Publicum debitum non dicitur debitum ex cauſa criminali,c. 242. num. 1.

2 Publicum inſtrumentum quid ſit,vide in dictione, Inſtrumentum publicum,& in c.398.num. 11.

2 Publico in loco non licet aliquid facere, nec aquas diuertere abſque Principis licentia,nu. 1.c.244.Imo deriuans aquam ex flumine publico,eam conducendo ad fundum ſuum, priuatur quis ſuo fundo,c. 244. nu. 2. vide in verbo, Flumine, præſenti indice.

2 Publicum,& priuatum quid ſit,c.90. litera D.

2 Publicum inſtrumentum quid ſit,vide in dictione,Inſtrumentum publicum,& in c.398.num.11.

2 Publicani,vide in verbo,Gabellarum, præſenti indice.

2 Puellæ cauſa quando feneſtræ prohibentur,cap.333. nu.17.& ſeq.Contra quando poſſe videantur,cap.eod.num.fin.

2 Punctudus non eſt Officialis de qualibet negligentia,ſed de ea quæ eſt dolo proxima,c.45.nu.70.

1 Pupillo datur curator ad litem etiam quod non petat, cap.34. in princ.& num.41.

1 Pupillo ſoli propter euictionem denuncia tranſmittitur, ibid. num.5.

1 Pupillo graue onus dicitur imminere, vbi habet litigium cum magna impenſa,num.15.

1 Pupillorum in cauſis de iure communi proceditur ſommarie, c.47.num. 103. Quod habet locum etiam in cauſis vnlnerſitatum,vbi adſint pupilli,num. 104.

1 Pupillus ſi citetur cum tutore acta omnia debent concipi in perſonam tutoris, num. 7. & ideo non ſufficit citare pupillum,niſi citetur etiam tutor,c.42.num. 216.

1 Pupillus,minor,vel ſimiles perſonæ habentes tutorem, vel curatorem,qui citati nolunt comparere, ad hoc vt ſententia, nulla non ſit,quæ remedia,num. 23.

1 Pupillus,vel minor ſi læſus ſit ex proceſſu facto cum curatore, qua ratione reſtituatur in integrum, d.c.34. num.54.

1 Pupillus reus conuentus ab alio pupillo actore poteſt vti beneficio huius ſtatuti,& eius priuilegiis, ibi.num. 106.

1 Pupillus agens contra alias perſonas priuilegiatas hic expreſſas poteſt vti his priuilegiis, num. 107.

1 Pupillus etiam diues debet gaudere beneficio huius ſtatuti,d. cap.47 num.118.

1 Pupillus an quis ſit, vel maior,quomodo probetur, capit.75. num.52.

1 Pupillus,& minor quomodo teneantur compromittere, capit. 115.num.71.& ſeq.& quod curator,& tutor abſque eis poſſint compromittere,num.76.

1 Pupillus, vel impubes vtrum comprehendantur per verba, ab inteſtato, vel inteſtatus,cap. 127.nu. 1.& 2.

1 Pupillus,& adultus,an poſſint retrahere ſine tutore, vel curatore,cap.417.nu.208.& 209.

1 Purgationem ſententia inducens eſt interlocutoria,c.4.nu.61.

Digitized by Google

I N D E X.

2 Purgatio continetur appellatione refectionis, & reaptationis ſtratarum, c. 251. num. 4. Et præſenti indice, in verbo, Refectio, & in verbo, Stratarum, refectionis, & purgare non dicitur qui limum, ſeu immundiciem eſſe finit in medio viarũ, ſed illam tenetur auferre, c. 251. num. 5.

2 Purgationi quæ eſt ad vtilitatem momentaneam non ad perpetuam tenetur gratis domum inhabitans, ca. 251. nu. 24.

2 Putredines videatur in verb. Peſtilentem, præſenti Indice, & in verbo, Paſqueris.

Q

2 QVadrupli pœnam quando incurrat D. Poteſtas Mediolani, & cui applicetur, c. 9. num. 1. ſeruatur in criminalibus, ſed in ciuilibus accipiunt ſportulas, cap. eod. num. 1. Idem cap. 40. Quando alicui ſit ſimplum, num. 47. littera F. Et vltra punitur etiam vſque ad mortem, vt ibid.

2 Quadrupli autem pœna de iure communi cui applicetur, ca. 40. num. 99.

2 Quadrupli etiam pœnam incurrit, qui ſine dato promiſſo conuento, vel remiſſo quouiſmodo per dolum, vel fraudem aliquid fecerit, vel omiſerit in officio ſuo, & quomodo applicetur, c. 42. num. 1. per totum.

2 Quadrupli etiam tenetur quicunque de familia agnatus cognatus familiaris officialis, & Poteſtatis Mediolani conſequetur partem de aliqua Condemnatione, cap. 47. Ad hoc vt tollatur omnis ſuſpitio fraudis, & Iniuſtitia littera B.

2 Quadrupli pęna quando videlicet cauſarum ciuilium, & criminalium Notarij tenentur, cap. 216.

2 Quadrupli pęna incurrant Campari quamq; cap. 367.

2 Quadrupli pęnam incurrit Mazarius perciazius qui detulit vuas vendendas ſine licentia Domini cap. 386.

2 Quadruplum ipſum continet templum, cap. 368. nu. 7.

2 Qualitas inducta ſtatuto debet probari permitente ſtatuto, c. 496. nu. 2. & cap. 497. littera B. circa fin. & nume. 3. & cap. 371. num. 52.

2 Qualitas adiuncta verbo debet intelligi iuxta tempus verbi, num. 22. cap. 498.

2 Qualitas quæ eſt in mandante an ſit in mandatario, & è conuerſo, cap. 373. nu. 4. & cap. 375. num. 104. 106. & 107.

2 Qualitas adiuncta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi, cap. 380 num 8. 9. & 10.

1 Qualitas adiecto verbo intelligi debet ſecundum tempus verbi, cap. 167. nu. 108. & cap. 303. nu. 19.

1 Qualitas perſonarum qualiter conſideretur, cap. 314. nu. 2.

2 Qualitate perſonæ Iudicis dignoſcitur vtrum, quod ſordus tulerit ſententiam, vel ne cap. 40. nu. 70.

1 Quandocunque, dictio hæc quomodo intelligatur, capit. 35. litera F.

1 Quarta bonorum alicuius quę ſit, & quomodo computanda, cap. 295. nu. 73 & 74. & ſeq. & qualiter ſit probandus valor bonorum, & hæreditatis, ibi nu. 161.

1 Quarta debetur vxori ab hæredibus ab inteſtato ex clauſula codicillari, vbi hæredes ſcripti nolint adire, cap. 297. nu. 1.

1 Quartæ in reſtitutione non ſit deductio impenſarum, ibi nu. 3.

1 Quæ, eſt dictio relatiua, quæ refertur ad omnia præcedentia, tam ſententiarum, quam arbitramentorum, cum etiam ad omnia referri poſſit ſalua ratione recti ſermonis, nume. 219. capit. 158.

1 Querela non cenſetur remota appellatione remota, capit. 26. num. 18.

1 Querela quid ſit, quibus caſibus habeat locum, & in quo differat a lamentatione, d. cap. 26. num. 19. cap. 39. num. 5. & 6. & cap. 116. num. 17. & 29 & ſeq.

1 Querela porrecta in ſcriptis per actorem comprehenditur appellatione ſcripturæ, cap. 76. nu. 18.

1 Querela dicitur tam in ciuili, quam in criminali cauſa, capit. 116. num. 28.

1 Querela, vel recurſus ad ſuperiorem non cenſetur remota per remotionem appellationis, nu. 35. 37. & 38.

1 Querela ſublata non cenſetur, appellatione, & nullitate ſublata, cap. 131. nu. 87.

2 Querelans indebitè contra officialem poteſt conueniri ab officiale abſoluto actione iniuriarum, quo caſu in quantum poſſit puniri querelans, cap. 31. nu. 7.

1 Querelæ beneficium habet locum in caſibus, in quibus ſententia tranſit in iudicatum, & non appellatur intra tempus debitum à iure communi, vel municipali, cap. 116 nu. 30. Nã ceſſat remedium extraordinarium, vbi quis habet ordinarium, num. 31. Quo caſu in remedio querelę additur idem Iudex, num. 32.

1 Querelæ in quibus caſibus porrigantur, ibi nu. 33.

1 Querelæ remedium habet locum in remedio attentatorum, num. 34.

1 Querimonia propriè ea eſt, quæ ſit extra iudicium, vel in iudicio ante litem conteſtatam, cap. 283. num. 3.

2 Quatuor mariarum Mediolani locus pius, c. 493. & in verb. piorum locorum.

2 Quærimonia quid ſit, cap. 421. & cap. 438. littera Q. & quomodo poſſit moueri, cap. eod. num. 1. littera S. & capit. 387. nu. 60. & 62. & cap. 388. nu. 14. littera G.

1 Quæſtio, & appellatio diuerſa ſunt, ibidem nu. 36.

1 Quæſtiones duas Statutum, vel lex ponens, & vni ſolum reſpõdens, illud idem ad aliam reſpondiſſe cenſetur, ad Prælud. num. 816.

1 Quæſtiones, cauſæ, & lites licet inter ſe differant, idem tamen import
ant, cap. 47. nu. 84. cap. 115. litera B. & cap. 123. numero 1.

1 Quæſtio incidens, quod petens relictum ſit hæres eius, cui relictum fuit, non compromittitur ex forma ſtatuti, ca. 115. num. 281.

1 Quæſtio quomodo differat à querimonia, cap. 327. nu. 2.

2 Quæſtio quid propriè ſit, cap. 387. nu. 7.

1 Qui per alium facit non dicitur per ſe ipſum facere, cap. 423. nume. 2.

1 Quicunque, per hoc verbum Statutum loquens, comprehendit maſculos, & fęminas, ad Prælud. nu. 448. & de dictione, quoſcunque, & quibuſcunque habes, cap. 96. nu. 17. & cap. 111. nu. 55. num 281.

1 Quibuslibet, de dictione hac vide, cap. 100. num. 71.

2 Quicunque dictio explicatur cap. 247. num. 48. hoc prenomẽ quicumque eſt comprehenſiuum, tam maſculi, quam fęminæ, cap. 446. num. 1. videndum eſt etiam, cap. 40. num. 1.

2 Quilibet modum diſtributiuum, cap. 447. nu. 47. comprehendit omnes inſolidum, d. cap. 247. nume. 53. circa fin. de hac dictione.

2 Quilibet quid ſignificet, cap. 68. Quid comprehendat, cap. 69. num. 1. & ſeq. & Fęminam & Clericum, quòd Eccleſiaſticus debeat duci ad Iudicem. Eccleſiaſticum, eod. capit. 69. nu. 6. Et quilibet etiam comprahenſiua Maris, & Fęminæ, capit. 198. Littera A.

1 Quilibet, quid releuet hoc verbum, cap. 48. num. 1.

1 Quilibet eſt dictio diſtributiua inſolidum, cap. 76. nu. 1. & cõprehendit omnes producentes, num. 2.

2 Quinquennalis ſolutio inducit Poſſeſſionem ſoluendi in eo loco quo ſit, cap. 236. nu. 1.

2 Quis cum particula, ſi præcedente eſt comprahenſiua Maris, & Fęminæ, cap. 292. Littera A. Et cap. 333. Littera A. & ca. 334. Littera A. Idem cap. 336. Littera A. Idem capit. 337. nu. 2. Idem in dictione Ciuilibus propter eandem rationẽ, cap. 341. num. 7. & cap. 392. nu. 1. Idem cap. 397. nu. 1. & ca. 348 Littera A. & cap. 366 Littera A. & capit. 373. Et Minores doli capaces, Ibidem num. 1. & 2. Idem de dictione Aliquis, quòd comprahendat tam Maſculum, quàm Fęminam in materia indifferenti, cap. 379. Littera HH. nu. 394. & cap. 398. Littera A.

2 Quis non comprehendit Fęminam in materia odioſa, ca. 364. Littera A. Nec etiam comprahendit Clericum, cap. eod. nu. 1. Alicuius dictio comprahenſiua Maſculi, ſiue Fęminæ, c. 379. nu. 418.

2 Quis dictio, comprahenſiua Maſculinitatis, quare comprahendat Fęminas hoc caſu, cap 438. Littera A. Idem capite. 472. Littera A.

2 Quis comprahenſiua vtriuſque ſexus, cap. 489. nu. 1. cum tractetur de materia indifferenti.

1 Quis, hoc verbum comprehendit collegium, Vniuerſitatem, & caſtrum, ad Prælud. nu. 449. & plurib. ſeq. & tam maſculũ, quam fęminam, cap. 42. nu. 1. cap. 44. nu. 1. & c. 50. nu. 1.

1 Quis pro eadem re, nec pro diuerſis rebus non poteſt corã diuerſis Iudicibus trahi, cap. 8. num. 26. 39. & ſeq. & nu. 74. & quas pœnas trahens incurrat, nu. 87. non tamen cauſa amittitur, nu. 88. niſi fauore libertatis, num. 88. ſed ſi agitur per viam reconuentionis, diſtingue, vt num. ſequen.

1 Quis ſi trahat aliquem coram diuerſis ordinariis eo tempore pro eadem cauſa, & durante eadem inſtãtia, an amittat cauſam, num. 90. d. cap. 8.

1 Quod ſit præciſum, & præciſè obſeruetur, clauſola hæc in Statuto appoſita, quid releuet, ad Prælud. num. 706. & quid importet, trib. num. ſeq.

2 Quodcunque dictio, importat omnimodam generalitatem, ca. 337. num. 18.

2 Quolibet Iudicante quomodo intelligatur, Scilicet de Iudice ordinario, cap. 379. nu. 464 Littera YY.

1 Quomodocunque eſt dictio vniuerſalis, quæ omnia cõprehendit

Digitized by Google

dit,cap.157. nu.10.

1 Quota bonorum quomodo conſtituantur, cap.88.nu.58.

1 Quotam habens in re paterna luibili in parte poteſt totam rẽ retinere propter partem illam quotæ,cap.417.nu.344.

1 Quota quæ ſit,& quotuplex dicatur,cap.433.nu.106.& Statutum de ea loquens, vt poſſet conſors retrahere eſt odioſum,& correctorium iuris communis,num.ſeq.

1 Quotæ beneficium competit habenti minimam quamcunque partem,cap.434.num.20.

1 Quotæ ius haberi dicitur quando acceſſiatur per vnum aditum,ibi num.54.

1 Quotam habens ſupra poteſt luere non ſolum illam partem, quæ eſt ſubiecta quotæ ad totam domum alienatam, ibidẽ num.62.

1 Quotam duplicem,quando quis habere dicatur,nu.63.

1 Quotæ ius ſi plures ſint,qui prætendant,vt denunciatio ſit valida,omnibus eſt denunciandum,d,cap.434.nu.118.

1 Quotæ,& retrahendi ius habens poteſt totum retrahere, & ad partem non admittitur,niſi ſit de voluntate emptoris,vel vẽditoris,ibi num.162.& 163.Ampliando,nume.ſeq.

1 Quotæ ius renunciatum cenſetur,vbi quis contendatur,quod ees illa propoſiti ſchedulis detur plus offerenti, eod.capit. 434.num.175.& ſeq.

1 Quotæ rem ſubiectam alienare volens tenetur denuntiare pretium ab aliis oblatum,non quod plus reperietur,ibi nume. 176.

1 Quotam habens rei ſibi alienatæ abſq; denuncia, ſi altet conſors,& ipſe abſque denũcia alienet, quilibet eorum poteſt luere partem ſic alienatam Statuti forma non ſeruata,num. 181.& ſeq.

1 Quotæ ius ſi competat alicui, qui decedat cum pluribus heredibus,quorum aliqui vellent luere,aliqui non, quilibet admittitur inſolidum,num. 184.

1 Quotæ ſubiectam domum habens eius partem extraneo ſi alienet,& conſors velit retrahere, an & ipſe venditor admittatur ad concurſum propter partem retentam,num.185.ſed ſi ipſe venditor ſucceſſerit alteri luere volenti, quod tunc admittatur,nu.186 & quo alio caſu talis venditor admittatur, num.ſeq.

1 Quotæ Iure retrahens poteſt ſtatim alienare ſeruata forma Statuti,d.cap.434.num.207.

1 Quotæ Iure euicta re, ex quo non fuit denuntiatum de euictione tamen venditor non tenetur,ibi num.208.& 209.

1 Quotę Iure retrahens dat pretium venditori,licèt eſſet emptori dandum,per rationem adductam,eod.cap. nu.211.

1 Quotę Iure retrahens, cum retrahat à venditore, tenetur venditor de euictione promittere, nu.217.

1 Quotam habens volens in emphyteuſim dare tenetur denuntiare iuxta formam Statuti, ſi det in emphyteuſim recepta, ſiue non recepta pecunia,cap.435.nu.1.

1 Quotam habens per vtile dominium, etiam quod ſit eccleſiaſticum,vel feudale,tenetur ſeruare diſpoſitionem Statuti,ca. 436.nu.1.& 2.

2 Quotæ in Iure alienato vtili præfertur Dominus directus alterius partis non habens vtile alterius partis,contra Ius cõmune,d.cap.436.nu.11. Quid ſi quis emat directum pendẽte lite contra eum in hoc Iure retractus, an excludat alium retrahere volentem,vel virtute Quotę, vel vti Agnatus, ibi num.12.& ſeq.

1 Quotæ in Iure vbi adſint plures luere volentes, pręfertur primo offerens ex Statuto,cap.440.num.1.etiam ſi iſte offerẽs habeat minorem Quotam,vt ibi. Et etiam ſi emptor, & acquiſitor ſit ille habens aliam Quotam,num.2.

2 Quotam habens non Agnatus præfertur Agnato luere volenti,cap.441.nu.3.ſecus ſi ille Agnatus haberet, & ipſe Quotam,num.5.

1 Quotam habens in prælatione habet Ius potentius,d.cap.441. num.2.

1 Quouis modo, & quauis cauſa,& Iure geminata verba,hęc comprehendunt omnes cauſas,c.19.nume. 25.& capit.372. num.1.

1 Quouis modo, verba hęc generalia comprahendunt omnem qualitatem,quæ aliàs non comprahenderetur, capit.434. num.64.

1 Quouis modo,in caſu huius Statuti, c.447. importat omnem ſpeciem,& qualitatem liberationis,d.cap.447.nu.20.

2 Quouis titulo,ſeu modo voluerit alienari,Per hæc verba prægnantia,& ampla comprahenditur omnis ſpecies alienationis,etiam promiſſio de Alienando,ac Alienatio,& Datio inſolutum neceſſaria,cap.434.nu.76 77.& ſequ.comprahendique etiam videtur alienatio conditionalis,ibi nu.80. Verũ autem comprehendatur permutatio,num.ſeq.Habet etiam locum per viam Dotis inæſtimatæ, & per vſucapionem, & confiſcationem,ibidem nu.82.& 83.

2 Quouis modo quid importet,cap.379.num.419.& cap. 353. Littera B.

2 Quouis prætextu comprahenditur omnis Species, & qualitas,cap.403. nu.1.

R

2 RApis,& cum ſpinellis, datium, vel fundum conducens quid,c.393.num.62.

1 Raptor an dicatur ex vnico actu raptus,c.416.nu.184.

1 Ratificatio,Vide præſenti Indice,in Verb. Conſenſus.

1 Ratificatio cõtractus facti nomine abſentis inducitur per perceptionem fructuum bonorum acquiſitorum,cap.337.nu. 27.quæ non ſufficit in caſu Statuti huius,nu.ſeq.

1 Ratificatio,& acceptatio contractus obligationis pro Dote, an requiratur ad formam Statuti,capit.337.ibi nume. 63.cum ſequen.

1 Ratificatio,& acceptatio ad formam huius Statuti poteſt fieri etiam tacitè modo relato,ibidẽ nu.67. Quę ratificatio qualiter inducatur ex actitatis in genere,nu.ſeq. & quod inducatur ex diuturnitate temporis, nu.69.

1 Ratificatio ad formam Statuti huius inducitur per ſcientiam etiam in genere,quæ præſumitur ex cohabitatione, & coniunctione ſanguinis,& nobilitate contractus, ibidem nu.70. vbi ad finem dicitur etiam Ratificationem nõ trahi ad Ignorata, & Incognita, nec etiam Teſtes ſingulares eam probare.

1 Ratificatio ex Interuallo etiam ratificat contractus nullos, & doloſos,d.cap.337. nu.71.

1 Ratificatione etiam non ſequuta,hypotheca, & actio perſonalis abſenti acquiritur,ibi nu.72.

1 Ratio dicitur mens Statuti,ad Prælud.nu.132. vbi multa alia ad hunc propoſitum per totum, nu.145.

2 Ratio ad Statuti declarationem attenditur,capit.383.numero 415.

1 Reales actiones quę ſint,& quę dicantur,cap.71.nu.1. & cap. ſeq.in princ.

1 Realiter quid importet dictio hæc,cap.329.nu.9.

1 Recepti de nouo ad habitandum, vel Ciues contribuere non tenentur pro debito præterito,cap.119.nu.8.

1 Reclamatio quid ſit,cap.10.nu.133.& cap.46.num.34.& cap. 117. nu.13.

1 Reclamationis vim habet recurſus ad Principem, capitu.117. num.12.

2 Recognitio libellaria quãdo reuocari poſſit,in verbo,Emphyteuſis,c.409.num.131.

2 Recognitio ſola in emphyteuſia quę effectum habeat,cap.409. nu.129.& 131.Cętera videnda ſuis locis,in verbo, Emphyteuſis,& conductor ad longum tempus, ſuis locis diſtinctim, præſenti indice.

1 Recomendatorum materia per quos tractetur,cap. 267.nume. 17.

1 Reconueniri non poteſt petitorio ſi agatur poſſeſſorio recuperandę,cap.44.nu. 110.licet conuentus remedio retinendæ, poſſit reconueniri remedio recuperandę, nume.ſeq. ibidem num.106.

1 reconuenire poterit Agentem conuentus, ſi quis fuerit hypothecaria, vt compenſet,quod poſſidet,& retinet,ibi nu. 112. & reconuenire an poſſit reconuentus actor ſecũdo loco eiſ conuentũm,d.cap.44 num.70.

1 Reconuentio quo Iure,& quare fuit introducta,capitu.44.numero 70.

1 Reconuentionis priuilegia, & aliquos eius effectus, numero 71.

1 Reconuentio debet fieri coram Iudice,corã quo facta eſt Conuentio,cuius Iuriſdictionem auget etiam ſi ſit delegatus,ibi num.75.76.& 77.Qui Iudex poteſt ex cauſa recuſari,& ſic ceſſabit conuentio per recuſantem intentata, nume.78. ſed ſi Iudex reconuentionem non admittit appellari poteſt, nume.79.

1 Reconuentio ſi fiat coram alio Iudice, quam conuentionis, an teneat,num. 80.

1 Reconuentio quibus caſibus poſſit fieri coram ordinario, num. 81. & quando non coram delegato, numero 82. 83. & 84.

1 Reconuentionis in cauſa Delegatus dicitur habere Iuriſdictionem delegatam,num. 83.

1 Reconuentio non poteſt fieri coram Arbitro voluntario, ſed coram Arbitro Iuris, nu.86.& 87. Qui quam habeat Iuriſdictionem,nu.88.

R 1 Re-

Digitized by Google

1 Reconuentio quando ſileat coram Iudice prorogato de conſenſu partium, nu.89.
1 reconuentio ceſſat coram Iudice articuli vnius, & non totius cauſę, num.90.
1 reconuentio de cauſa criminali, an poſſit fieri corã Iudice cauſæ ciuilis, vel è contra, nu.91.
1 reconuentio licèt procedat coram Iudice ad certas cauſas, veluti mercaturæ, non procedit tamen ſi Iudex dictis in cauſis Iuriſdictionem non habet, d.cap.44. nu.92.
1 reconuentio quibus in Iudiciis, ac cauſis habeat locum, & in quibus non, cap.eod.44.nu.107 & ſeq.
1 reconuentio non datur de cauſa plenaria ad ſummariam ſaltẽ, quoad terminandum eadem Sententia, & contextu, licèt detur ad prorogandum Iudicis Iuriſdictionem, nu.109.
1 reconuentio non datur in cauſis Appellationis, nec Depoſiti, num.112. & 114. Idem in executiuis, niſi agatur de reconuentione pari, nu.116. & ceſſat etiam in cauſa criminali, nume. 119.
1 reconuentio non datur ad Inſtrumenti exequutionem eam paratam habentis, ibi num.115.
1 reconuentio non procedit in cauſis poſſeſſoriis ſpoliationis, & momentaneæ poſſeſſionis, nu.117.
1 reconuentio procedit ſi Actor agat petitorio, & Reus eum poſſeſſorio reconueniat, nu.118.
1 reconuentio ceſſat in reo conuento ſuper nullitate incidenter, d.cap.44.num.120.
1 reconuentionis in cauſa vtrum detur libellus, nu.123. & qui ordo ſeruandus in proceſſu inſtruendo, nume.124. & vtrum agatur eo ordine, prout in cauſis conuentionis, num.ſeq.
1 reconuentionis, & conuentionis cauſa vtrum terminetur cadẽ Sẽtentia, n.126. & 127 & terminata vna cauſa, an condẽnatus poſſit impedire exequutionem illius Sententiæ, numero ſequenti.
1 reconuentionis in cauſa habet Arbitrium, quod & in cauſa conuentionis, nu.128.
1 recurſus ad principem ſuperiorem habet vim reclamationis, c. 417. num.12.
1 recurſu pendente nil poteſt innouari, cap.131. nu.320.
1 recuſare quis dicitur, vbi interpellatus nõ iurauerit, vel ſe obtulerit Iuraturum, cap.174.nu.24.
1 recuſari qui Iudices poſſint, cap.23.nume.48. ſed ſi opponens poſt oppoſitionem litigat coram Iudice recuſato cenſetur renunciaſſe recuſationi, nu.51.
1 recuſatio Iudicis non denegatur denegata audientia, capit.10. num.88.
1 recuſationis Iudicia exceptio cum ſit declinatoria quando debeat opponi, cap.23.nu.44. & 45.
1 recuſatio in Iudice ordinario inferiori, cum quo non ſit neceſſaria cauſę expręſsio quando poſsit opponi, num.46. & ſeq.
1 recuſatio poteſt fieri etiam in criminalibus, ibi nu. 50.
1 recuſatio ſuſpendit Iuriſdictionẽ Iudicis recuſati, ſicut, & Appellatio, n.52. & Iudex ſpreta ſuſpitionis allegatione ſi procedat in cauſa proceſſus ſit irritus, num.ſeq.
1 recuſationis in Appellatione non debet exprimi coram Iudice recuſato cauſa recuſationis, nu.59. & hoc quo Iure, declarando, num.ſeq.
2 redhibitio propriè quid ſit, cap.487.nu.1.
2 redhibitio equorum, & porci gramegnoſi, bouis morboſi, ouis marcidę, ſiue morboſę, ob quas cauſas, & iura quantum tempus detur, cap.487. Idem quod de equis ſtatutum eſt in mulis, & equis, cap.eodem 487. circa finem.
2 redhibitio etiam datur pro re vili, non tamen pro re minima, c. 487.num.5.6.
2 redhibitio datur pro vtroque equo, ſi ex duobus ſimul venditis vnus tantum equus ſit in caſu, cap.487.nu.7. Tam fauore emptoris, quam venditoris, nu.8. Idem in duobus Mancipiis, cap.eod.nu.9. & 10. Et tunc in dictis duobus equis quo modo fiat ęſtimatio, ibidem, nu.43.
2 redhibitio de iure communi in quibus caſibus detur, cap.487. nu.16. & ſeq.
2 redhibitio nedum pro animali, vt equo morboſo, ſed etiam eſt ſella, vel ornamento, quod bonum apparebat, c.487.nu.40. Et quot diebus duret redhibitionis iuſta, ibid. nu.31.
2 redhibitio etiam procedit, licet ante non fuerit morboſus, ſed ſtatim poſt venditionem ſit factus, c.487.nu.45. Vide tamẽ eod.cap.nu.119. licet aliqua ſit contrarietas.
2 redhibitio an detur ſi ſit orbus orbitate manifeſta, ca.eod.487. num.46. Idem in equo penitus cęco, calcitroſo, vel claudo, cęcus autem qui dicatur, cap.eod. num. 47.
2 redhibitio in caſibus à Statuto expreſſis datur, ſiue venditor ſciat, ſiue ignoret, & ſic ſiue ſit bonæ, vel malæ fidei, ca.487. num.50.
2 redhibitio non datur ſcienti emptori, vel ſcire poſſenti, nec alia actio, cap.487.num.52. In emente autem per Procuratorem, cap.eod num.52. Multum autem refert ſcientia, capit. eod.num.55. & 56. Et datur quandoque iuramentum in litem contra talem vendentem, nu.54. & 55.
2 redhibitio ob alios caſus quam à Statuto expreſſos, & qui ſint caſus, c.eod.487.nu.60. & ſequ. Et an ſublata redhibitione per Statutum cenſeatur ſublata actio quanti minoris, num. 65.eod. Et circa vitia recurre ad nume.69. & ſequenti, capit. eod.
2 redhibitio an detur in caſu quo venditor dicit, Lo do per vn ſacco d'oſſi, ſi tamen ſciat morbum adeſſe, non tenetur, cap. 487.num.72. & ſeq. Vbi vide præcipuè quaſdam fallentias, inter quas illa eſt ſi apparens, & manifeſtus eſſet morbus, nu.75.ibid.
2 redhibitionis tempus licet currat à die venditionis, tamen non incipit niſi a die ſcientię, cum ſit vtile de iure communi, ca. eod.nu.96.
2 redhibitioni aliqua ſacientia ſupplenda, in verbo, Equus, præſenti indice.
2 redhibitionis inſtantia de iure communi, c.487. nu.81. Adde, & alia ad hoc propoſitum, num.ibi ſeq. Et an contra minorem currat, & alia ad hoc propoſitum.
2 redhibitoria pro animi vitiis in iumentis, capitulo 487. num. 102.
2 redhibitoria datur pro equo, & animali morboſo, datur etiam actio quanti minoris, & ex empto, cap.487.num.11. Et quid differant hę actiones, nu.12.ibid. & 16. & 17.nu. etiam ſeq. Et quando actio de dolo competat, ibid.nu.14.
2 redhibitoria vtilis datur, & emphyteutę competit, ca.487.nu. 25.
2 redhibitoria vel quanti minoris non datur conductori, niſi ſit ad longum tempus, c.487. nu.26.
2 redhibitoria, quę reſtituere teneatur venditor, cap.487.nu.32. & 33. Cum omnia in priſtinum ſtatum per hanc actionem reſtituantur, ibid. Tenetur etiam emptor ſoluere gabellam ſolutam per emptorem, num.34.ibidem, & alia ad hoc propoſitum pręcipuè ſinguli caſus videndi, ibid.
2 redhibitoria ceſſat in fiſco, item ceſſat quando morbus ceſſat lite pendente, c.487.nu.58. & ſeq.
2 redhibitoria non tranſit in legatarium, vel ſingularem ſucceſſorem, ſed in hęredem, c.487.nu.76. & 77.
1 redditus annuus computatur inter immobilia, capit.324.num. 84.
1 redditus annui, & pręſtatio annua in dubio, an computentur inter immobilia, & incorporalia, capitu.417.nume.91. caſu ſequ.
1 redditus Annui, vt poſſint retrahi, quid requiratur, num.96.
1 redimendi pactum alienatam rem poſt tempus prorogatum, an poſſit redimi per Agnatum ſine Initione primæ alienationis, cap.417.nu.16.
1 reductio, & Reuiſio idem important, nu.70. cap.116.
1 reductio quid ſit, d.num 70.
1 reductio ad arbitrium boni Viri dicitur ſpecies Appellationis, ibi num 73. quæ tantum ſemel petitur, ibi nu.103.
2 refectio propriè eſt ad priſtinum ſtatum Reſtitutio. cap. 341. nu 9. Quæ autem dicatur neceſſaria Refectio, & quotuplex, cap.eod.nu.10. Vide in verbo, Expenſis, pręſenti Indice, Vide etiam cap.400.nu.38. & 39.
2 refectione, & Reparatione Domus quando indiget, ſi ſuperinde fuerit controuerſia Mediolani, cuius Iudicis declarationi ſtetur, cap.347.nu.9. Vbi dicitur D. Vicarium Prouiſionum, vel Mag. Conſultorem Iuſtitiæ Iudicem eſſe.
2 refectionem facere ſi Socii diſcordant in modo; puta, quia vnus vno velit, alter alio modo, quis præfertur, cap.341.num.35. Vide etiam in verbo, expenſis, præſenti Indice.
2 refectioni muri non tenetur vicinus contribuere, quando habet Ius ſeruitutis, cum ad eas teneatur in totum muri ſeruiẽtis Dominus, c.341.num.37.
2 refectionis cauſa ſi vicinus dubitat de damno, qualiter ei ſuccurratur, c 341. nu.36.
2 refectionis, & reparationis appellatione venit etiam purgatio ſtratarum, c.251.nu.4. & 5.
1 referenti nuntio ſe fuiſſe a parte iniuriatum, vel verberatum non creditur, niſi probationes, & coniecturæ aderantur, ca. 205.nu.27. & 28.
1 referenti nuncio ſe in exequutione fienda fuiſſe impeditũ minus creditur, num.29.
1 referenti nuncio ſe citaſſe aliquem de Iudicis commiſſione, niſi de ea conſtet non creditur, nu.30. ſicut etiam non creditur referenti ſe exequiſſe præcepta extra debitum de voluntate partis, num.ſeq.

1 refe-

Digitized by Google

INDEX.

1 Reficere non prohibetur,qui prohibetur de nouo facere, cap. 423.num. 10.

2 Reficere poteſt qui eſt prohibitus ædificare,c. 341.num. 11. Et reficere quid ſit,vide ſupra in verbo,Refectio.

2 Reficere aliud eſt,& aliud de nouo facere,ita in terminis Statuti,c. 342. nu. 11. & nu. 56. ibid. & præſenti indice, in verb. Nouum,& c.347.verb.Idem eſt verbum, Reparare,& ibid. de hoc etiam ſuo loco.

2 Reformatio quid ſit,& quid Statutum,cap.91.Littera I.

2 refoſſa an contineantur appellatione ciuitatis,c.251. nu.9. litta D.Videantur etiam præſenti indice, in verb. Ciuitas.

2 Regalia non poſſunt locari ad longum tempus, & ſi locantur, ſucceſſor non tenetur ſtare locationi,cap.379.nu.145.

1 Regalia quæ ſint,cap.417. nu.30.

1 Regularis de Iure communi non poteſt admitti in Collegium Doctorum Mediolani,cap.414.nu.123.

2 Reges mundi qui ſint,in Diplom. nu.45.Qui Chriſtiani Reges, quique pagani,nu.35.& nu.37.eod.

2 Reges in eorum regnis cur dicantur Imperatores, & quomodo hoc intelligatur,ibid.nu.34.

2 Reges omnes,& Principes à Deo poteſtatem acceperunt,ibid. num. 38.

2 Regea omnes an ab Imperatore authoritatem habeant,ibid.nume.39.

2 Reges omnes regulariter an ſubſint Imperatori,ibid. nu.40. Et an poſſint ſe eximere à poteſtate Imperatoris,eod.num.41. Qui autem Reges imperio ſubſint,eodem num.42.& aliqui ſunt reges non ſubditi Imperarori,ibid.

2 Reges prius fuiſſe quam Imperatores, ibid.nu.44.

2 Reges quando pro cauſis poſſint Imperatores prouocare, eod. num.46.

2 reges ex præcepto tam veteris, quam noui Teſtamenti vnguntur neceſſario,ibid.num.47. Et olim ter vngebantur, num. 48.eod.Qui autem à Summo Pontifice vngantur,nu.49.eo. Et an ex eo,quod à Pontifice vngantur ſint eius vaſalli,ibid. num.50. Et an poteſtatem ſuper Eccleſijs, ordinemve Eccleſiaſticum recipiant,nu 51.ibid.

2 reges facientes iniuſtitiam,ſunt deponendi, ibid. nu.52.

2 reges inutiles poſſunt per Papam deponi,ibid.nu.53.

2 regea Superiorem recognoſcentes, inter ſe contendentes indicantur à Superiore,nu. 60.eod.

2 reges,& Duces, an Patroni ſint in Epiſcopatibus exiſtentibus in eorum regno,nu. 63.ibid.

2 reges mortui claræ,vel inclytæ memoriæ dicuntur,eod.nu.87.

2 regis poteſtas,& eius Priuilegia per quem notentur,fol. 1.nume.19.

2 regis de Patrimonio Feuda pertenere,car.2.nu.66.

2 regiſtratio Inueſtiturarum Eccleſiaſticarum qualiter ſit fienda,cap.404.

2 regna per Succeſſionem,non per Electionem trãſferuntur,fol. 1.à tergo,nu.24.Secus in Imperio,quod transfertur per Electionem Ibidem,alia videnda in verbo, Rex.

2 regnum eſt indiuiduum,ita quòd quis etiam habens plures filios,inter eos non diuiditur Regnum, ſed vni adminiſtratio committitur,car.2.nu.54.quare autem plures Reges in Regno prohibeantur,vel in Ciuitate,car. ead.2. nu.55.

2 regnum more Feudi non regitur,car.2. nu.67.

2 regnum alienari,nec in Dotem dari poteſt,car.2.eod.num.67. Alia Vide in Verbo,Rex,inferius ſuo loco.

2 regulam firmat exceptio,& facit ineſſe in cęteris, c.342.n.67.

2 regula eadem intelligantur firmari caſus, qui ſub regula compræhendatur,cap.394.nu.138.

2 rei appellatione venit Ius,capit.399.nu.1. In caſu tamen dicti cap.399. Rei expreſſione non venit Ius, ibidem.

2 rei Immobilis appellatione,quæ veniant, Vide in verbo, Immobilis,præſenti Indice,Et an rei appellatione compræhendatur Ius,cap. 398.nu.10.

2 relationes Citationum fieri poſſe tempore ſuſpecto, vel feriato,cap.214.

2 relationes Seruitorum,tam de Citationibus, quàm aliter, etiã de peremptorijs, infra quantum tempus fiant, & alia circa eas Relationes,cap. 192.& cap.229. Vide etiam, capit.214. Vide etiam præſenti Indice,in verbo, citationes.

2 relationes,quæ ad inſtantiam Citati, vel eius, cui præceptum fuit intimatum,quando fieri poſſint,cap.209. Ille vero qui talia transmittit quando teneatur eas Relationes fieri facere,cap.eod. 209. Littera C.

1 relationes fieri poſſunt de Iure communi etiam die feriata, pręterquam in honorem Dei,cap.205.nu.1. & 2.

1 relationes citationum abſque partis citatione fieri poſſunt, numero 3.

1 relatio eſt de ſubſtantia proceſſus,nu.4.& 39.

1 relatio nuncii ſit in ſcriptis, nu.5.

1 relatione in facienda per nuntium ſufficit,quod dicat ſe feciſſe, quæ habebat in mandatis,nume.6.& ſi dicat ſe legitimè citaſſe,an ſufficiat,num. ſeq. ſicut nec ſufficit ſi dicat ſe citaſſe ad domum,niſi addat ſolitæ habitationis,ibi num. 9.

1 relatio nuntii dubia non releuat, num.8.

1 relatio nuntij,qui iuxta mandatum citauit, vel perquiſita perſona non inuenit ſuſtinetur,ſi commiſſio erat certa, vel qđ perſonaliter,vel quod ad domum citaretur,nu.10.

1 relationis faciendæ modus clarus, d.cap.205. nu.11.

1 relationi nuntii verum ſit credendum,nu.12.

1 relationi Seruitoris Iurati creditur etiam in connexis,& depẽdentibus ab eius officio, nu.13.

1 relationi Seruitoris dicentis ſe non inueniſſe, quem citandum habebat in mandatis an credatur, nu.15.

1 relationi Seruitoris,quod non extent alia bona mobilia in domo debitoris,an credatur, nu.16.

1 relationi Seruitoris, quod miſerit creditorem in poſſeſſionem bonorum alicuius,& quod bona ſint illius debitoris, in cuius pręiudicium ſit immiſſio facta,an credatur,ibidem num. 18.& 19.

1 relationi Seruitoris in concernentibus eius officium, & in dependentibus ab eo,quę ſunt magni præiudicii,an ſit credendum, nu.20.23.& 24.

1 relationi Seruitoris,an ſit credẽdum,ſi qualitas, & mores eiuſdem negocii aliud ſuadeant,maximè ſi pars neges ſic factam citationem,nu.21.

1 relationi Seruitoris oppugnari poteſt contrarium probando, nu.22.& cap.206.nu.1.

1 relationi nuntii de facto alieno non creditur,d.capit.205. nume.25.

1 relationi nuntii referentis,quod citatus reſponderit ſe nolle venire non creditur,ad hoc vt ſit verus contumax, num.26.

1 relatio Seruitoris ſufficit, quod fiat coram Notario actuario, num.38.eiuſdem cap.

1 relatio eſt neceſſaria etiam ſi pars citata compareat,nu.39.

1 relationi ſeruitoris cum vno teſte fidedigno creditur, adhoc vt puniri poſſit debitor contra quem fieri debebat exequutio, ſi reſiſtat contra ſeruitorem,c.226.nu.2.

2 relaxa,ſine relaſſa videndum in verbo,Feneſtræ plures,præſenti indice.

2 relaxetur,de ſequeſtratis non conceditur,niſi conſtet de credito,cap.200.

1 relaxum non ſufficit intimari depoſitarijs, vel ſequeſtratarijs, niſi aliquis accedat ad ea accipiendum habens mandatum ſpeciale,cap.209.nu.1.

2 relegatus ad tempus definit eſſe decurio, vide in verbo, Decurio definit eſſe, in iſto ſuo loco, vbi citantur, num.44.45.& 46.car.3.

2 releuare vide in verbo,Exonerare,præſenti indice.

1 relictum in teſtamento ſi non ſit clarum, & indigeat diſcuſſione,an iſtæ articulus incidens ſit compromittendus,cap.115. num.180.

1 relictum,vel legatum alicui ſi deceſſerit ex tali infirmitate eius filius,in qua erat,nõ debetur,ſi decedat ex alia,cap.315. nume.35.

2 religioſarum monialium cauſa in ſuo proprio, quomodo quis prohibeatur ædificare, cap.333.num.17.18.& 19. Contra num.fin.eod.cap.

2 religioſus locus quis dicatur,cap.12.litera A.

2 remedia efficaciora iuris, vide præſenti indice, in verbo. Clauſula per omnia iuris remedia.

2 Remedia Iuribus creditoribus alterius ſatiſfit, quæ debitores, cap.201.num.27. Inter quæ ſunt repoſitio, & ſequeſtrum, ca.eod.201.nu.29.litera XX.

2 remedijs Iuris omnibus,quæ ſint hæc remedia,cap.64.num 3. & cap.67.litera B Et præſenti indice ſuo loco, & cap.67. num.11.& cap.71.num.3 Quæ ſint Iuris omnia remedia,& c.232.litera F.& G.

1 remedia Iuris quæ ſint,cap.28.num.11.ca.35.nu.16.& ca.42. num.163.

1 remedium ordinarium vbi quis habet ceſſat extraordinarium, cap.116.vt ibi,num.31.

1 remedium poſſeſſionis rædialis eſt vnũ ex remedijs etiam à Iure communi datis,cap.154.nu.7.

1 remedium intrandi in poſſeſſionem non poteſt intentari ante moram, & tempus datum debitori, niſi dubitetur de receſſu debitoris,cap.156 nu.28.

1 remedium officij Iudicis cum ſit extraordinarium non poteſt intentari in exequutione ſententię per hęredem victoris,vel contra hæredem victi,c.158.nu.12.

1 remiſſio debiti dicitur donatio,cap.324.num.19.& ſeq.

Digitized by Google

INDEX.

1 Remiſſio in ea parte in qua eſt gratuita requirit ſolennitatem huius Statuti, ibi.nu.23.ſed in promiſſione iuris, vel rei dubiæ, vbi illiquida ſit nõ habet locũ, n.24.29 & 30.ſicut nec in remiſſione iuris quæſiti, quæ fieret ad eius cõmodũ, n.27.

1 Remiſſio, vide præſenti indice, in verb. renũciatio, & remiſsio.

2 Remiſsio quando fienda conductori, attenditur conſuetudo loci, cap 394.num.248 & ſeq.

2 Remiſsio ob cauſa ſterilitatis, grandinum vel tempeſtatum, cũ in loco conductionis erat ſolitum grandines cadere, c.394. num.175.

2 Remiſsio non fit, quando conductor, vel Emphyteota non denunciauit caſum fortuitum, c.394.nu.44.Idẽ in caſu peſtis, in conductore Domus, c.394.nu.244. Quia requiritur denunciatio, & clauium, conſignatio, c.& n. eiſdem, & ſeq. Niſi eſſet notorium, ibid.

2 Remiſsio, ſi ſit damnũ in fructibus ſeparatis à ſolo, nunquã fiet conductori, & quare, cap.394.num.174.175.176. Vbi vide etiam ſi ſit intolerabile damnum, & inſolitum; quia ſi nõ ſint triturati, & mundati fructus, quid tali caſu, cap.eod.num. 176.& ſeq. Et videtur fallere in fœno, c. eod.num.177.cum ſeq ac.num.179.

2 Remiſsio ſeu cauſa fructuum ſeparatorum à ſolo, ſit, quando in fructibus corruptio ſit, vitio territorij, c.394.nu.180. Sed ſi vitium oriatur ex vitibus non ſit, c.eod.nu.181.Ceſſat remiſsio, ſi ob inimicitias locatorũ vide, eo.c.182.Fructus etiã dicuntur ſeparati à ſolo, quo ad remiſsionem quando pendentes ſint quo caſu, cap.eodem num.184.

2 Remiſsio non ſit Domino rei ob damnum in iure ſuo.cap.394. num.185.

2 Remiſsio non ſit etiam ob intolerabile damnum, quando vbertas vnius anni cum ſterilitate alterius anni compenſari poteſt, c.394 nu.186.& 187.cum ſeq.Vbi vidan. vſque ad nu. 192.& 193. Niſi quæſtio partium ſit in contrarium, capit. eod.nu.194.

2 Remiſsio ob Sterilitatem, cap.194.nume.251.& ſeq.

2 Remiſsio non eſt fienda, quando quis vendit Fundum, habita fide de precio, penes ſe retinendo Dominium, & donec precium ſoluatur, ſi fiat locatio rei, vna mercede Emptori, nam hoc caſu damnum contingens in fructibus, Emptoris, cap. 194.nu.203 & ſeq.

2 Remiſsio an fiat ſi fiat damnum an re veluti amiſsionis totius, vel partis, ſi terremotus, vel caſu nate damnum ſit illatum intollerabile, cap.394 nu.205.

2 Remiſsio an fiat ſi ager ab Hoſtibus occupatus ſit, ita vt non poſsit colli, vel quis ſit inundatus, cap.394.nu.206.

2 Remiſsio timore belli vniuerſalis, capit.eod.394.nu.207.Habet tamen diuerſas limitationes, eodem cap.nu.208.& ſeq. videndas.

2 Remiſsio, quod non fiat in caſu, quo pactum affrancandi adſit, cap.394.num.212.& ſeq.

2 Remiſsio non ſit emphyteotis, & conuentoribus ad longum tẽpus ob ſterilitatem temporis, cap.394.nu.214.& ouilis ibi ſeq.nu.vbi etiam habeant caſum quibus ſit remiſsio.

2 Remiſsio an fiat etiam ſi fructus non reſpondeant penſioni qñ tamen fructus, vel in vna parte fundi ſunt vberiores, licet non in totum, & quando cariores fuerunt facti, cap.394.nu. 241.242.& ſeq.

2 Remiſsio quando, & qualiter ob ſterilitatem fienda, capit.394. num.252.

2 Remiſsio ſi cautum ſit, quòd fiat ob Bellum, & Peſtem tantum, tamen ſit ob alterutrum, cap.394.nu.135.Et hæc coniuncta in diſiunctam reſoluitur.

2 Remiſsio debita, quòd fiat in caſum Belli, & Peſtis taxatiuè nõ tollit caſus ſimiles, cap.394.nu.137.

2 Remiſsio, vt non fiat demptis his duobus caſibus, intelligitur ſi pactum diceret, quòd conductor ſuſciperet omnem caſum fortuitum, dempto caſu Belli, vel Peſtis, cap.394.num.138.

2 Remiſsio conductori non ſit, vbi damnum intolerabile, vel ſterilitas peruenerit conductoribus culpa ſua, cap.394 nume. 145.Idem num.146.capit.eod.Vbi familiæ, vel famulorum conductorum cauſa, & num.147.Idem ſi ob inimicitias conductoris, etiam ſi non adſit culpa hoc caſu conductoris, cap. eod.num.148.Imo etiam ſi procedat culpa alicuius priuati, num.149.ibidem.

2 Remiſsio conductori quare non ſit cauſa incendij in re conducta ſequuta, cap.394.num.150.Ex alijs autem cauſis conductori an fiat quid, cap eod.num.151.Præcipuè cauſa pluuiæ magnæ, quando conductæ potuit prouidere per manuales operas, num.152.cap.eod.Nec ſit remiſsio cauſa peſtis, cap. eod.num.152.& ſeq.ibidem.

2 Remiſsio vineæ antiquæ cauſa conductori non ſit, quando conductor illam debuit propagare, & non propagauit, cap. 394.nu.153.Idem quando in perſonam conductoris caſus fortuitus contingit, cap.eod.nu.154.& in verbo conductor, præſenti indice. Nec ſit conductori ſine cauſa recedenti, c. eod. nu.155.& 156.Idem non ſit qñ culpa tollit excuſationẽ cõduxit tempore belli, vel peſtis, cap.394.nu.157.& qñ ibid. n.158.& ſeq.Nec ſit conductor conducenti tẽpore belli, vel peſtis, c.394.nu.157.Et qñ fiat, n.158.& 159. Nec ſit conductori tempore belli rem conducenti, quando aliud ſuperuenerit maius bellum, ibid.nu.160.Et vbi ſubſtantia rei tollatur in totum, c.eod.nu.161.Idem ſi vitium aderat in re tempore contractus, nu.162.ibid.vel conducat agrũ aquis ſubiectum, ibid.nu.263.& ſeq.Idem ſi conduceret in agro fluentiæ, & ſimilibus, vbi quotidie fiunt deprædationes, ca. eod. nu.164.Nec ob ſterilitatem, quando caſum culpa conductoris præceſsit, c.eod.nu.165.Non ſit remiſsio conductori non ſoluenti decimam, quia præſumitur ſterilitas, quæ contingit eueniſſe ob iram Dei, c.eod.nu.167.Nec ſit cauſa peſtis, ſi ille, in quem peſtis obrepſerit, ſit ſceleratus, c.394.nu.168.& ſeq.& nu.170.Remiſsio, nec ſit Officiali, qui tenetur ratione officij, etiam ſi doceat de caſu fortuito, niſi doceat non adfuiſſe eius culpam, cap.eod.num.171.

2 Remiſsio in rebus fiſci qualiter fiat, c.394.nu.181.& ſeq.Et in caſu ſterilitatis, fiſcus, & priuatus pari paſſu ambulant, cap. eod.nu.284.& 287.In publicanis, & vectigalibus.

2 Remiſsio ficti, ſeu penſionis quando, & quibus caſibus fiat, ca. 394.nu 8.& ſeq.Et datur repetitio, ſi ſit ſoluta, ibid.nu.17. & nu.22.Quando non fiat remiſsio, & quale eſſe debeat dãnum.nu.24.Et qñ dicatur intolerabile, n.25.& ſeq. Et quale debeat eſſe damnum in certis fortuitis caſibus, nu. 26.& ſeq.Et quid debeat facere Iudex, num.40.& ſeq. Et quid ſi adſit pactum fiendæ remiſsionis, nu.34.Et quid ſi colligãtur fructus ad penſionem ſoluendam habiles, nu.35.ibid.Et cõmunis opinio approbata quæ ſit, num.36.Et quid etiam qñ adeſt pactum, nu.37.& 38.Et ſi damnum prouenit propter impedimentum locatoris, vel tertij, nu.40.ibidem.Et quid quando vitio fructuum, num 41.Et quid ſeruet Illuſt.Magiſtratus Mediolani Publicanis, nu.41.& ſeq.Et onus probationis ad quem ſpectet, nu.43.Et in æſtimandis fructibus, quod tempus inſpiciatur.Et in conductore plurimum poſſeſsionum quid, nu.46.ibid.Et quando dicatur vnica locatio, nu.47.ibid.& quando remiſsio fiat vni conductori, licet generaliter non fiat, nu.47.& 48.Et quando nõ fiat, ſi innu.10.annis ſoluitur mille, nu.48.& 49.Secus ſi plures ſint locationes, & quando dicantur plures locationes, nume.49. ibidem.Et remiſsio tam habet locum pro vno caſu, quam pro pluribus, num.51.52.& 54.Idem in caſibus fortuitis, n. 55.Limitationes plures habet ipſa concluſio, quas vide nu. 56.& ſeq.Et ſi adſit pactum, & cautio: quod locator nõ vult teneri pro re locata, & caſu fortuito, c.eod.nu 67.quod nihilominus remiſsio fienda ſit, nu.68.ibid.Et quid teneatur locator, cap.eod.& eod.nu.62.Pro aquis locatis in totũ caſu fortuito exſiccatis, quod fiat remiſsio, c.eod.nu.73.Remiſſionem non petit ſuſcipiens caſus fortuitos, & omne periculum conductor, cap.394.nu.92.Et qñ culpa aduerſarij factũ procedat quid, c.eod.num.93.Et ſi culpa ſit tali caſu in faciendo, quid, ibid.nu.94.& 95.remiſsionem non deberi, quę cautela ponenda in inſtrumento eſt, & quando conductor renunciat cuicunque conditioni, ſine cauſa, etiam iuſta, & omnibus exceptionibus, per quas releuaretur à ſolutione penſionis, & omni legum, & iuris auxilio, eodem nu.110.c.eod. Idem dicitur quando eſt renũciatum omni legum auxilio, & ſuſcepti omnes caſus fortuiti, quia tunc eis caſibus ceſſat remiſsio, c.eod.nu.113.Quicquid ſit, quod etiam talibus caſibus non cenſeatur ſuſcepiſſe conductor caſus fortuitos prouentos culpa locatoris, c.eod.nu.114.Tamen cauſa belli hę renunciationes nil proſunt, cap.eod.num.118.remiſsio per quæ verba tollatur, c.eod.nu.123.Remiſsionem non prædij facta promiſsio quomodo intelligatur, cap.eod.nu.124.

2 Remiſsio quando tam pro primo anno conductionis, quã pro annis ſequentibus fieri debeat, c.394.nu.253.

2 Remiſsio ob peſtem ſit tantum pro eo anno, quo ob peſtẽ abijt inquilinus, c.394.nu.253.& ſeq.

2 Remiſsio ob domum collapſam quando fienda, c.394.nu.291. 292.Sed ob minimum incommodũ non ſit, nu.263.Vide ẽt circa colonum aliqua in verbo, Colonus, & in verbo, Circa peſtem, in verbo, Peſtis, pręſenti indice.

2 Remiſsio etiam competit conductori non denuncianti rem, quam vult deſerere, c.394 nu.374.

2 Remiſsionis an ſit locus ẽt publicanis vectigaliũ, & gabellarum qñ in contractibus vſi ſunt contrahentes promiſcue verbo, Locationis, & venditionis, c.394.nu.288.& ſeq.Vbi legitur, ꝙ licet contractus ſit conceptus per verbũ, Venditionis, qñ effectua-

Digitized by Google

effectualiter ſit locatio, c. eod. num. 189. & 290. Quod ſiat remiſſio, ibid. & numeris ibid. ſequ. Vbi limitatio ampliatur modis pluribus vſque ad nu. 295. Vbi diſtinguitur quando locatio eſt facta ad annos 10. vel ſimiles pro certo ficto ad ratam ſoluendo pro quolibet anno, & alijs modis quam ibi expreſſis.

2 Remiſſiones aliquorum delictorum aliquarumq; imputationum ſcribi prohibentur per Notarios maleficiorũ, niſi prius tales remiſſiones factæ fuerint per publicum inſtrumentũ, c. 216. & cap. incipiente, Notarii maleficiorum.

1 remiſſoriæ examinandorum teſtium non dantur, niſi teſtes ſint nominati, cap. 66. num. 20.

1 renunciandi pactum non differt à donatione, c. 324. nu. 18.

1 renuncians liti etiam quod non dicatur ſuccumbere, quando in expenſis condemnantur, cap. 55. num. 27. 28. & 29.

1 renuncians actioni petitorii intentati, & ad poſſeſſorium tranſiens condemnatur in expenſis, nu. 30.

1 renunciare exceptioni ſimulationis, vide præſenti indice, in verb. Exceptioni.

1 renunciare fauori ſuo quilibet poteſt, ca. 277. num. 15. & 444. nume. 10.

1 renunciare quis poteſt iuri delato non acquiſito in præiudicium creditorum, cap. 278. num. 96.

1 renunciari non poteſt per partes Statuto prohibenti per hęc verba, Non poſſit, nec etiam adhibito iuramento, cap. 305. num. 6. & ſeq.

1 renunciare prohibetur de iure contrahere prohibitus, ca. 328. num. 202.

1 renunciare quæ iura mulier valide poteſt in manibus patris ſiue ſolennitate huius Statuti, d. c. 328. nu. 203. 205. & 206.

2 renunciari quilibet poteſt fauori pro ſe introducto, l. ſi quis in conſcribendo, c. de pactis, & de hoc cap. 32. num. 1. & cap. 353. nu. 6. In huiuſmodi renunciatione vide formam clauſulæ renunciationis; & eius effectus, ſi conceptũ ſit per verba de præſenti, & de futuro eod. cap. 353. nu. 7. & 9.

2 Renunciari non poteſt fauore publico introductis, veluti eſt Lex Statutaria, cap. 162. quod Cuſtos Carcerum fideiuſſor, vel Incantator, eſſe non poſſit captus, vel ſcriptus pro capto, cap. eod. 162. per totum. Littera D. Introductis pariter pro forma non renunciatur, cap. 172. Littera B. Renunciari etiam non poteſt capturæ die in Dei honorem prohibita, factæ, cap. 64. Littera G.

2 renunciari non poteſt etiam caſui Fortuito Superioris, capitu. 394. nu. 120. & ſeq.

2 renunciare vlterius non poſſunt Mag. D. Doctores, & Cauſidici Mediol. priuilegio, quod fideiuſſores eſſe non poſſunt, ca. 32. & c. 353. Littera A.

2 renunciare quibus non poſſit Clericus, cap. 33. circa finem, & cap. eod. nu. 3. Renunciari non poteſt etiam priuilegio Immunitatis, cap. 490. num 20.

2 renunciari non poteſt per Patres ſolemnitati à Statuto Mulieribus circa pignus vltimum præfixæ, cap. 500. nu. 89.

2 renunciari quòd poſſit beneficio competenti Colono, & Emphyteotæ contra Dominum, & Locatorem de Iuramento ſolutionis, &c. Notarium, vide etiam in verbo, Emphyteota, præſenti Indice, Sed ipſa Renuncia eſſe debet ſpecialis, vt ibi, & beneficio Denunciæ competenti ex Statuto renunciari, quod poſſit, cap. 398. nu. 84. & in verbo, Denuncians, præſenti Indice.

2 renunciari poteſt quòd quis capi non poſſit in Domo, & Eccleſia, cap. 65. nu. 50.

1 renunciaſſe an cenſeatur maritus lucro dotis per pactum initum cum vxore, quod ſit communis ſocia in mobilibus, & aquæſtibus, ſeu acquiſitionibus, d. cap. 298. nu. 198.

1 renunciatio expreſſe facta dicitur omni legum auxilio renuncians, ad Prælud. num. 187.

1 renunciatio patris hæreditatis filii in actu emancipationis, vide præſenti indice, in verb. Pater fideicommiſſum.

1 renunciatio facta per filiam hæreditati paternæ non extenditur ad fraternam habitam ex ipſo patre, capit. 278. nu. 316. & cap. 286. num. 10.

1 renunciatio prædicta ob dotem quid operetur, d. capitu. 278. num. 237.

1 renunciatio prædicta ſi facta fuerit in manibus vnius tantum ex pluribus fratribus, à quo etiam fuit dotata, an excludatur fœmina à portionibus aliorum, ibi num. 238.

1 renunciatio prędicta obeſt etiam hæredibus ipſius filię renunciantis, num. 239.

1 renunciatio hæc in quibus præiudicet, num. 240. & ſeq. & quid ſubſiſtente enormiſſima læſione ſi fuerit iurata, c. 286. nu. 2.

1 renunciatio quæ requiratur ad hoc vt fęmina excludatur a tertia parte, q̃ ſibi debetur, vbi nõ fuerit dotata, d. c. 278. n. 261.

1 renunciatio facta à muliere dotata interueniente iuramentó de bonis paternis de iure communi quomodo illi præiudicet, cap. 280. num. 15.

1 refutatio iurata ſuſtinetur propter vim iuramenti, ca. 324. nume. 175.

1 renunciatio mariti, vide præſenti indice, in verb. Maritus.

1 renunciatio facta per maritum de lucro dotis, an & quando valeat, cap. 298. nu. 180. & ponitur regula affirmatiua, quæ ampliatur primo licet Statutum id prohiberet, nam ex poſt non autem ab initio renunciatio valida fieri poſſet, nu. 181. & Statutum poteſt prohibere, ibid. nu. 186. Secundo vt poſſit etiam fieri in præiudicium filiorum naſciturorum, ibid. num. 182. etiam ad præiudicium creditorum mariti, nume. 183. & num. 126. Tertio vt hæc renunciatio poſſit etiam fieri tacitè, ibi num. 185. limitatur etiam, vt non teneat renunciatio ſi fuerit facta ad conſequendam pacem ab vxore, ibi. num. 184. Declarando etiam nonnullos caſus in quibus tacitè cenſeatur an non facta dicta renunciatio, num. ſeq.

1 renunciatio totius iuris, quod quis habet, vel habere ſperat, tã ea teſtamento, quam ab inteſtato non valet, cap. 311. nu. 71.

1 renunciatio, & remiſſio quæ ſit alicui aliquorum bonorum, & iurium, requirit ſolennitatem huius Statuti, c. 324. nu. 17.

1 renunciatio, vel refutatio an comprehendatur appellatione alienationis, cap. 417. num. 849. & 850.

2 renunciatio ſimplex de iure, & ęquitate Canonica trahitur ad Ius de futuro, cap. 500. num. 51.

2 renunciatio ſimplex Feriarum intelligitur de pręſentibus non de futuris, cap. 202. num. 4.

2 renouatæ inueſtitura de anno in annum quod intelligatur, ca. 388. Et in verbo, Inueſtitura, præſenti indice, & capitu. eod. num. 32. & paſſim eo cap. Et circa illam clauſulam, quæ in inueſtitura ponitur. Et deinde in antea, &c. quid ſit, c. eod. num. 160.

2 renouatio vbi cenſetur facta, cenſetur pro eodem ficto, & aliis, c. 398. nu. 161. & ſeq. & cap. eod. nu. 174.

2 renouatio in domo conducta de iure communi, quomodo cenſeatur facta, c. 198. nu. 180. In prędiis autem ruſticis pro anno ſequenti, ibid. & 181. ibid. & ſeq.

2 renouationi veniunt omnia naturalia, cap. 398. num. 163. Non tamen cenſetur renouata fideiuſſio, cap. 398. nu. 165.

2 reparare idem quòd reficere, cap. 400. nume. 40. Vide etiam in verbo, reficere, pręſenti Indice.

2 reparationes loci quæ dicantur, cap. eod. 400. nu. 42. Vide in verbo Meliorationes, pręſenti Indice.

1 reparationis appellatione non venit nouum opus, c. 423. n. 11.

1 replicationes ſunt exceptiones actoris ad exceptiones rei, cap. 23. num. 5.

1 repoſitio de quibus rebus fiat, & quomodo ſequeſtri vim habeat, cap. 110. nu. 47. & 49.

1 repoſitio quando fieri poſſit, vt res mobiles auferantur per creditorem, & quibus caſibus, cap. 111. num. 47. cum ſeq.

1 repoſitio, & ablatio ſit mobilium per Dominum, vbi debitor ſit de fuga ſuſpectus, d. c. 111. num. 50.

2 repręſalias recognoſcens ſuperiorẽ, an poſſit concedere, c. 437.

2 repręſalias quando tenetur pati Villa, uel Comites, capit. 375. num. 124.

2 repræſalias ad hoc vt Ciuitas euadat quid faciendum, capit. eod. 437. nu. 74.

2 repręſalias iniuſtè obtinens punitur, cap. eod. nu 75.

2 repræſalias circa quid Statutum ſit, cap. 438. Quomodo concedendæ mandato. ſ. Magn. Poteſtatis, vel Vicarii Prouiſionũ Mediolani ibidem.

2 repręſalias propter quomodo ſuccurratur Exacto, c. 438. nu. 7

2 repręſalias propter qualiter ſuccurratur Mediolanenſi impedito extra Iuriſdictionem, cap. 441. Littera B.

2 repręſalię, & Pręſalię quomodo differant ead. Rub. cap. 437. nu. 2. & alia ad id ſcitu digna, à nu. 3. vſque ad 7.

2 repręſalię quibus concurrentibus concedantur, ead. Rub. nume. 8.

2 repręſalię, quod ex iuſta cauſa concedantur, nume. 19. Ibidem nu. autem ibi ſeq. alia multa ad hunc propoſitum ibi vide.

2 repręſalię circa quas res, & bona poſſint, & non exequi, nume. 70. cap. 437.

2 repręſaliæ non exequuntur per litteras in Iuris ſubſidium per alium Iudicem, quàm per concedentem, nu. 73. Ibidem.

2 repręſaliæ quolibet die feriato, ſed nõ in honorẽ Dei, & Nundinarum tempore, nu. 76. & nu. 79. Et qui ſoluit Pedagium, capi pro Repręſaliis non poteſt, Ibidem, & modus diſtrahẽdi derobata virtute repræſaliarum, nu. 80. Ibidem.

2 repręſalię in Agro Siciliæ prohibitæ, cap. 438.

2 repręſalię, quomodo cauſa Communis Mediolani impedita, cap. 439. per totum.

Digitized by Google

INDEX

2 Repręſaliis pro obtinẽdis quid requiratur, Rub. 437. car. 213. num. 25.

2 Repræſaliis in obtinendis qui ordo ſeruandus, Ibidem nu. 26. Aliaque multa circa hoc cumulata, vide Ibidem nume. ſeq. Per totum, quibus ſint concedendæ, & quibus non, Rub. ead. num. 39. & ſeq. Quique capi non poſſint, & quorum bona, nu. Ibi. ſeq. Inter quos ſunt Ciues vtriuſque loci, nume. 58. Ambaſſatores, nu. 51. Scolares, nu. 59. Peregrinantes, nu 60. Mulieres, num. 61. Conſiliarios per quos iam remanſit, Ibidem, nu. 63. Contra Officialem non culpabilem de Iniuſtitia facta, num. 64. Non Clericus, ad Inſtantiam. Laici, num. 65. Non contra mortuum, vt careat ſepultura, nu. 68. Ibid.

2 Repręſaliarum Rubricę ſubſequuntur, cap. 437.

2 Repreſaliorum Etimologia eadem Rub. nu. 1.

2 Repreſaliarum in exequutione captus, ſtatim Iudici conſignandus, ibidem nu. 81.

2 Repreſaliarum in exequutione captus, certis caſibus relaxandus, nu. 82. 83 & 84 eod. loco ſupra proxime.

2 Repreſaliarum occaſione capto, an liceat propria auctoritate capere homines illius loci, in quo ipſe fuit captus, cap. 438. num. 9.

2 Repreſaliarum cauſa conſeruatio Indemnitatis quomodo intelligatur, cap. 438. nu. 11. & ſeq. quod 15. Ibidem.

1 Res cum dicitur, de mobili, & immobili intelligitur, cap. 170. num. 1.

1 Rei iudicatæ exceptio in vno iudicio, ſi exceptionem non pariat in alio, & actiones ad diuerſas tendant fines, non habet locum diſpoſitio huius ſtatuti, cap. 8. num. 65.

1 Rei iudicatæ exceptio ſublata non cenſetur exceptione ſublata, cap. 41. nu. 201. ſicut nec illa rei non traditæ, nec pretij non ſoluti, eod. cap. nu. 176. & 199.

1 Res integra poteſt Senatus indulgere, vt reſpondeat interrogatus refectis expenſis, cap. 77. nu. 42.

1 Res integra quando dicatur ibi nu. 43.

1 Rerum immobilium facta alienatio pro credito ſuper abundans debitori reſtituitur, cap. 248. nu. 13.

1 Res vbi ſunt in domo alicuius pręſumuntur pręueniſſe ad manus poſſeſſoris domus, cap. 294. num. 9.

1 Res retracta per agnatum ſi per eum alienetur, an denuo poſſit per alios agnatos retrahi, cap. 417. nu. 296.

1 Res communis alicuius non dicitur, & ſic non venit in retractu vti propria, cap. 417. nu. 487.

1 Res cum ſemel ſit facta alienabilis licet recuperata ſit perpetua in extraneos Alienabilis, cap. 410. nu. 17.

1 Res quæ ſit commodans recipientis diuiſionem, cap. 163. num. 35 & quæ eam pati dicatur, cap. 166. nu. 28.

1 Res ſi eſſent diuiſibiles tamen dominum, & quando inſeretur, ſi vna ſine alia alienaretur notat d. cap. 166. nu. 29.

1 Reſcindere ſententiam in iudicatum tranſactam iniquam eſt, cap. 158. nu. 221. imò reſcribere contra eam odioſam numero ſequenti.

1 Reſcripti copia in citatione inſeri debet, cap. 1. nu. 65.

1 Reſcriptum Principis, quod cauſę non committantur valet, c. 27. num. 119.

1 Reſcriptum mali impetrans debet in expenſis condemnare, ca. 55. num. 36.

1 Reſcripta ſolent concedi quod Iudex nullitatis etiam de meritis cognoſcat, cap. 135. nu. 7.

2 Reſegha eſt ex qua ſecantur ligna, cap. 379. nu. 307. Littera I.

2 Reſeghę cum quibus Onera ſoluant, cap. 236. & pręſenti Indice, in verbo, Onera cum quibus.

2 Reſegho ſuo, & fortuna quid intelligatur, cap. 394. nu. 63.

1 Reſeruatio nil noui tribuit, cap. 298. nu 326.

1 Reſpondens ex reſponſione obligatur ac ſi contraxiſſet, capit. 73. num 44.

1 Reſpondens obſcurè non euitat pœnam, quin habeatur pro cõfeſſo, vti non reſpondens, ibi nu. 59.

1 Reſpondens obſcurè vel qualificatiuè, vel conditionaliter, habetur, ac ſi non reſpondiſſet, & pro confeſſo, cap. 76. nu. 80. & 81. Accuſatio tamen contumaciæ requiritur, nu. ſeq.

1 Reſpondens velle vti in cauſa principali poteſt pœnitere nolle vti in cauſa appellationis, d. cap. 76. nu. 39.

1 Reſpondens velle vti Teſtibus productis, qui iam mortui ſunt non poteſt vexari de falſo, num. 40.

1 Reſpondens velle vti Inſtrumento, vel ſcriptura falſa, mitius punitur, quam ea falſo fabricans, num. 41.

1 Reſpondens ſimpliciter nolle vti Inſtrumento, vel Teſtibus per eum productis, videtur tacitè ea falſa fateri, ibi nu. 46. ſed ad fugiendum hanc præſumptionem, & ſuſpitionem datur cautela, nu. 47. & ſeq.

1 Reſpondens nolle vti Inſtrumento, quod ſuſpicatur falſum, ſi dein aliud producat eiuſdem tenoris ab alio Notario rogatum an poſſit eo vti, num. 50.

1 Reſpondens nolle vti Teſtibus productis per eum, licèt à falſi pęna excuſetur, non excuſatur tamen ſi eos produxit vt falſum deponerent, nu. 51. ſi autem extra producentis mentem falſum depoſuerint, hoc non procedit, nume. eod. ſed etiam quod nolit vti dictis Teſtibus non excuſatur tamen de productione articuli, & capituli falſi, nu. ſeq.

1 Reſpondens nolle vti Inſtrumento non euitat pœnam falſi, ſi ipſe illud fabricauerit falſum, d. cap. 76. nu. 53. ſicut etiam non excuſatur à falſi pœna, ſi reſpondiſſet longè poſt lõgam diſceptationem habitam ſuper falſitate horum productorũ renunciando vſui, nu. 54.

1 Reſpondendum eſt per verbum aſſertiuum non credulitatis, ibi nu. 58. Et reſpondens per verbum, Non credo, niſi appareat Inſtrumentum non dicitur legitimę, & ſufficienter reſponſum ad formam Statuti, cap. 83. vt ibi num. 131.

1 Reſpondens poteſt facere proteſtationem quod reſponſio habeatur pro non facta, vbi non teneatur reſpondere, d. ca. 83. num. 156.

1 Reſpondere nolens poteſt à Iudice compelli Iuris remedijs, c. 73. num. 37. & non reſpondens poteſt haberi pro confeſſo, vel negante, nu. 38. ſed in hoc requiritur Iudicis pronuncia, ſi interrogationis qualitas patiatur, num. 39. & 40 pro confeſſo etiam habebitur in maius eius pręiudicium, ſi iurauit de calumnia, & noluit reſpondere, vel ſine calumnię Iuramento reſpondiderit, nu. 41.

1 Reſpondere minus legitimè, vel non reſpondere paria ſunt, ibi num. 51.

1 Reſpondere quis non tenetur de eius poſſeſſionis qualitate, ibidem nu. 64. nec ſi poſſideat bona fide, vel ne; nec vti Dominus, nec ne; vel cum titulo, vel ſine, nu. 65. & 66. Sed ſi ſimpliciter interrogetur ſi poſſideat certam rem, an teneatur reſpondere pro parte, ſi partem poſſideat, vel totam poſſit interrogationem negare, ibi nu. 68.

1 Reſpondere quis non tenetur niſi iuſſus à Iudice, cap. 75. num. 19. & cap. 76. nu. 57. licèt teneat etiam reſponſio non iuſſus à Iudice, num. ſeq. 20.

1 Reſpondere per verbum veritatis, quando quis teneatur, cap. 83. num. 127.

1 Reſpondere ſimpliciter quis non dicitur, ſi ſe credere reſpondeat, ſi de hoc appareat Inſtrumentum, ibi nume. 152. Idem ſi dicat, Non credo, niſi appareat Inſtrumentum, nume. ſeq.

1 Reſponderi ex cauſa modificatiuè poteſt, ibi nu. 155.

1 Reſpondere quis non tenetur, nec reſpondens pro confeſſo habetur, niſi procedat Iuſſorium præceptum Iudicis, nu. 159.

1 Reſpondere poteſt quis interrogatus vtrum velit vti Inſtrumẽto, & Teſtibus; velle vti pro parte ſubaudiendo aliquod verbum, cap. 76 num. 95.

2 Reſpondere recuſans, vel minus legitimè reſpondens interrogationibus iudicialibus, quid incurrat, cap. 195.

2 Reſponderi clarè quando dicatur eod cap. 195. num. 21.

1 reſponſio per procuratorem, ſicut per principalem quando fieri poſſit, cap. 73 num. 13.

1 reſponſio interrogationum reuocari poteſt incontinenti, antequam redacta ſit in ſcriptis per Notarium etiam non probato errore niſi fuerit à parte acceptata, ibi num. 14. & 15.

1 reſponſio hęc poteſt reuocari ante litem conteſtatam, refectis expenſis, nume. 16. ſed poſt non licet reuocare, niſi ex iuſta cauſa, modo ius Actoris non lædatur, nu. 17. & 18. & quomodo ius hoc lædatur, num. ſeq.

1 reſponſio in ſimili re integra poteſt mutari, nu. 20.

1 reſponſionis reuocatio in caſibus permiſsis permittitur nõ ſolum per reſpondentem, ſed etiam per eius hæredem, nume. 21 etiam ſi iurata, & acceptata ſit, nu. 22. niſi prætextu erroris Iuris velit reuocari, & hoc ſemel tantum permittitur, num. 23. & 24.

1 reſponſio hęc in quibus alijs caſibus reuocari non poſsit, ibi à num 25. per totum, num. 35.

1 reſponſio qualis eſſe debeat, d. cap. 73. nu. 49. & 50.

1 reſponſio clara quę dicatur, ibi num. 54. 55. 56. & ſeq & quod dicatur clarè reſponſum etiam per æquipollens, ibidem nume. 58

1 reſponſio ſimplex, & ſine conditione quæ dicatur, & quando fieri dicatur, nu. 60. 61 & 62.

1 reſponſio de pręſenti, vel de pręterito an valeat, num. 63. eiuſdem cap. 73.

1 reſponſio facta ab aliquo ſine interrogatione, vel Iuſſu Iudicis quando valeat, cap. 75. nu. 21.

1 reſponſio hęc Iudicialis non pręiudicat, niſi reſpectu interrogantis, num. 22.

1 Reſponſio facta per defenſorem, quod defenſus ſit hæres, quando hæredi præiudicet, ibi nu. 27.

1 Re.

I N D E X.

1 Reſpōſio fieri debet per principalem interrogatū, vel per procuratorem ſpecialem, vel generalem habente mandatum cū libera, alias non tenet, cap. 76. num. 29.

1 Reſponſio, vel actus Procuratoris habentis mandatum etiam generale non poteſt facere Dominum cadere in delictum, vel pœnam, num. 30.

1 Reſponſio ſicut non poteſt fieri per Procuratorem; Ita etiam à Procuratore interrogatus reſpondere non tenetur, nu. 31.

1 Reſpōſio clara in teſtium interrogatione quæ dicatur, numero 34.

1 Reſponſio nullius eſt valoris, ſi interrogatus reſpondeat velle vti, quatenus inſtrumentum, vel ſcriptura vera ſit, vel bona, vel quatenus teſtes verum depoſuerint, ibi. nu. 37. & hoc quomodo procedat, num. eod.

1 Reſponſio & ſi facta ſit per interrogatum, & producentē, quod non vult vti aliquibus teſtibus, quando altera pars interrogans poterit eos producere, eiſque vti, d. cap. 76. numero 55. & 56.

1 Reſponſio ſi fiat in termino deliberandi, vel in termino præcepti interrogando iubendo, an ea poſſit dein reuocari incōtinenti, vel ex interuallo, ibi. num. 69.

1 Reſponſio facta poteſt per reſpondentem reuocari, eam mutādo ſi fiat incontinenti, antequam actuarius eam ſcribat in actis, cap. 77. num. 2.

1 Reſponſio quando admittatur medio Aduocati, vel Procuratoris, c. 83. nu. 15. & ſeq. per totum. nu. 2 c.

1 Reſponſionis reuocatio quando fieri poſſit, nu. 31.

1 Reſponſionem impugnans ſuper ea ſe fundare non poteſt, ibid. num. 106.

1 Reſpōſio per verbum, Credere, quos effectus induceat, ibid. nu. 116. & 128. & tenet etiam reſponſio per verba æquipollentia huic verbo, Credere, vel ſcire, num. 129.

1 Reſpōſio debet eſſe ſine conditione, & ſimplex, d. cap. 83. quæ autem ſint reſponſiones ſine conditione, & ſimplices, vot. quatuor num. ſeq.

1 Reſponſio valet per relationem ad inſtrumentum, quod nominatur in poſitione, num. 141.

1 Reſponſio videtur ſimplex, ſi quis reſpōdeat ſe occidiſſe hominem ad interrogationē factam, ſed id feciſſe ad ſui defenſam, ibi. nu. 146. Ampliando, & diſtinguendo, nu. ſeq.

1 Reſponſio ſimplex non dicitur, ſi quis reſpondeat, nego me habuiſſe pecuniam aliquam, & ſi habui expendidi pro ponente, num. 148.

1 Reſponſio tenet, Non accepi à te mutuo, vel aliter per q obligatus ſim, num. 149. ſicut etiam reſpondere poteſt, ſi mutuaſti ego reſtitui, num. ſeq.

1 Reſponſio duplex admittitur ſi dupliciter fuit poſitus, vel ſi ita Iudici videbitur ex cauſa, num. 151.

1 Reſpōſio quod quis credit catenus quatenus legitimè in ea cōtenta vera ſint, alias non credere, non tenet, eod. capit. 83. num. 154. ſed ex cauſa modificatiuè quis reſpondere poteſt, num. ſeq.

1 Reſponſio tutoris, & curatoris, vel perſonæ ſimilis nocet principali, cap. 84. num. 23.

1 Reſponſio interrogationi vtrum velit vti teſtibus quando dicatur clara, cap. 76. num. 34.

1 Reſponſio clara non dicitur interrogationi an quis velit inſtrumento, vel teſtibus vti, ſi reſpondeat velle in parte, & partibus, ac punctis pro ſe facientibus vti, nu. 35. tanto magis quando ex ſtatuto datur terminus ad deliberandum, numero ſeq.

1 Reſponſio clara dicitur quoad teſtes productos, ſi interrogatus reſpondeat, velle vti in concernentibus ſubſtantiam neceſſariam negotij de quo agitur, & fidem ipſorū teſtium ad eius victoriam; in alijs autem vti non curat, quia eis non egeat, ibi. num 38.

1 Reſponſione facta per interrogatum, quod vult vti inſtrumentis, ſcripturis, vel teſtibus productis, ſuper qua interrogans opponat de falſitate procedendo criminaliter, tunc in cauſa ciuili ſuperſedetur, nec eius inſtantia currit, donec criminaliter diſcutiatur, d. cap. 76. num. 70. & 71. Limitando ſex modis, num. ſeq.

1 Reſtitutio in integrum ſublata non cenſetur, audientia denegata, cap. 10. num. 85. nec appellatione remota, cap. 26. num. 18.

1 Reſtitutio huius ſtatuti debet eſſe realis, & effectualis non verbalis, vel per depoſitum, ſi expenſæ ſint liquidæ, d. cap. 20. num. 105. & tunc quando actor nolit accipere ſufficit oblatio, & depoſitum, num. 106. nec ſufficit dare pignus, & quare, num. ſequen. & hanc ſolutionem, ac ſatisfactionem contumax facere poteſt vſque ad ſententiam, vbi ea poſſit ferri, num. 109.

1 Reſtitutionem in integrum circa concernentia ſententia lata eſt interlocutoria, cap. 41. nu. 75. & ab ea appellari non poteſt, nu. eod. quę quando ſit diffinitiua, nu. ſeq.

1 Reſtitutio in integrum non cenſetur ſublata, cap. 41. nu. 106. & cap. 116. num. 219. Et intra quod tempus peti debet, c. 53. numero 7.

1 Reſtitutione in integrum pendente nihil eſt innouandum, d. cap. 57. num. 8.

1 Reſtitutionis in integrum cauſa cum ſit mixti imperij non cōpromittitur, ſicut nec compromittitur an quis ſit reſtituendus, cap. 115. num. 46. & 48.

1 Reſtitutio in integrum minori per quas clauſulas remota non cenſetur, cap. 116. num. 66. & 68.

1 Reſtitutio in integrum quomodo æquiparetur appellationi, d. cap. 116. num. 220.

1 Reſtitutio in integrum dupliciter peti poteſt, nu. 221. maximè ſi de læſione conſtet, num. 223.

1 Reſtitutio vt cōcedi debeat in maiore requiritur probatio enormis læſionis, & iuſta cauſa, nu. 224. & 226. per quæ autem verba non cenſeatur ſublata, num. 228.

1 Reſtitutio in integrum minori quando cenſetur ſublata, num. 229. & ſeq.

1 Reſtitutio in integrum à quo, & quoties peti poteſt, num. 231. & ſeq. & eius tempus quando incipiat currere, & quandiu duret, num. 232. & 233. quo elapſo amplius non admittitur, numero ſeq.

1 Reſtitutio hæc, quia tranſit in hæredes, dicitur realis; ſed quia non tranſit ad fideiuſſorem in hoc dicitur perſonalis, numero 236.

1 Reſtitutio in integrum vtrum impediat exequutionem ſententiarum conformium, ibi. num. 237. & ſequen. & ca. 158. num. 132.

1 Reſtitutionis in integrum non eſt iuſta cauſa ſola negligentia Procuratoris, cap. 131. num. 56.

1 Reſtitutio hæc ad appellandum non datur quando eſt prohibita alienatio, ibi. nu. 60. & maiores quando reſtituantur ad appellandum, num. ſeq.

1 Reſtitutio hæc in integrum à Principe ſolum conceditur, numero 62.

1 Reſtitutio hæc coram quo Iudice ſit impetranda, vbi minor appellauerit, & appellationem proſequutus non fuerit, numero 63.

1 Reſtitutio in integrum, ſiue nullitas à ſententia lata contra minorem quando debeat interponi, d. c. 131. nu. 89.

1 Reſtitutionis in integrum pendente tempore ad appellandum nil innouandum, ibi. num. 315. ſicut nec ea reſtitutione pendente, num. 319.

1 Reſtitutio in integrum oppoſita ad ſententiæ exequutionem eam exequutionem impedit, c. 158. nu. 132.

1 Reſtitutio in integrum oppoſita ad exequutionē ſententię indiſtinctè eam impedit, quando eſt irretractabilis nu. 133.

1 Reſtitutio in integrum Principis ſententiam non retardat, numero 134.

1 Reſtitutio in integrum ſtante iuramento tollitur minori, cap. 453. num. 125. & ſeq.

1 Reſtitutio in integrum, licet detur minori læſo, etiam ſi iurauerit ſe maiorem, an, & quando ſit obtinenda abſolutio à iuramento, antequam quis conueniatur, ibidem nume. 132. & ſeq. pluribus

2 Reſtitutio in integrum, quando conductori competat ob penſionem non ſolutam ex quibus carcerato abſenti ex cauſa neceſſaria, & minori, & quibus caſibus, cap. 379. num. 289. cum ſeq.

2 Reſtitutio in integrum competit contra conductionem ciuitatis, & minori, ca. 379. num. 136. & præſenti indice, in verbo, Conductionem aduerſus, & in verbo, Minori.

2 Reſtitutio rei locatæ locatori quo tempore quoque caſu fieri debeat, ca. 398. & ſi refricetur in dubium, an ſit lapſum tempus locationis quid, ca. eod. nu. 22 & quid ſi ex alio capite, quam finitæ locationis petantur bona, c. 398. num. 23. & quæ poſſint opponi, c. eod. num. 34. & ſeq.

2 Reſtitutio rei locatę tractatur in c. 398. paſſim, & quando poſſit aliquid opponere limitatur, c. eod. nu. 247. & ſeq.

2 Retentio rei competit ob melioramenta, & expenſas vtiles, & neceſſarias, vide in cap. 400. num. 228. & plura ſeq. & 228. & ſeq. præcipuè. 241. & 242. & in verbo, Conductor, & in verbo, Impenſæ, vbi datur retentio pro expenſis etiam in rebus, quę alias prohiberentur, & circa retentionem quando fieri poſſit, & non reccurrendum ad d. cap. 400. & num. 243. vſque ad fin. & rationem impenſarum, & melioramentorum tranſit ius retentionis ad ſingularem ſucceſſorē abſque ceſſione, cap. eod. num. 251.

2 Reten-

Digitized by Google

Retentio propter melioramenta competit etiam in executione ſententiæ etiam ſi in ſententia nil Dei ſit dictum d.cap. 400.num. 256. modo ſine probata ſaltim extare, num. 257. eod.cap. Hæc tamen plures limitationes habet quas ibidem vide, & quando admittatur fideiuſſor, numer. 265. ibidem & ſequen.

Retineri tamen non poteſt vna res pro alia, cap. eod. num. 271. & ſeq. in bonæ, & male fidei poſſeſſore, quid, nu. 282. & ſeq. Notantur tamen in conductore quod ſi lucratus ſit tantum de fructibus, quod ſibi eſt ſatisfactum de melioramentis, & expenſis non poteſt melioramenta repetere, nu. 299. ibid. vide etiam in verbo, Melioramenta.

Retractus beneficium an habeat locum, quando venditio ſecuta non fuit, ſed datum pretium loco arrarum, cap. 417. num. 121.

Retractus beneficium habet locum, ſi venditio probetur per inſtrumentum, vel per teſtes, num. 122.

Retractus beneficium an habeat locum quando quis conſenſerit alienationi rei ſuæ, ibi. nu. 131.

Retractus beneficium ceſſat in vẽditione, & alienatione nulla, idem in venditione ſimulata, num. 136.

Retractus beneficium an habeat locum in venditione conditionali, num. 139. Quid ſi venditio fiat ſub modo, num. 140. Quid ſi ſit facta cum pacto, quod res eſſet inempta, ſi agnatus, vel vicinus vellet retrahere, nomer. 141. Quando tunc venditio cenſeatur facta in fraudem Statuti de re paterna luenda, num. ſeq.

Retractus beneficium an habeat locum in alienatione neceſſaria, ibi. num. 143. & 146.

Retractus beneficium habet locum in datione inſolutum neceſſaria, d. num. 146.

Retractus beneficium an habeat locum, quando venditor rem alienatam intra annũ redimit, antequam pretium per agnatum, vel vicinum offeratur, num. 147.

Retractum habere locum tam in bonis maternis, quam paternis Statutum ſi diſponat, quando ſint præferendi agnati, & quando cognati, d.cap. 417. nu. 195.

Retractus quãdo conceditur in bonis maternis, ſi maritus rem dotatam vendat vxore conſentiente, an eo caſu ad retractum admittantur agnati, vel cognati, nu. 196. & 197. Quid quãdo maritus, & vxor ſimul, & inſolidum vendunt annuam penſionem generalem, num. ſeq.

Retractus beneficium vſq; ad quod tempus competat, ibidem num. 216. & ſeq.

retractus an habeat locum de iure municipali, nec currit tempus luendi, vbi non ſit tradita poſſeſſio, ibi num. 237.

retractui tota res, & non pars ſubiecta eſt, d.c. 417. nu. 334. ſola autem pars quando lui poſſit, nu. ſeq.

retractui ſubiecto caſtro empto, ſi aliquid acceſſit, vel creuerit per commiſſum, vel aliter, an illud etiam retrahatur, nume. 345. 346. & ſeq.

retractui ſubiecta domus alieneta, ſi penès emptorem caſu comburatur, vel interiit, Area poteſt retrahi, nu. 354.

retractus ius quando Abſenti, & Ignoranti acquiratur, nume. 359. & ſeq.

retractus Ius vtrum poſſit cedi ab Agnato tertio, ibi nu. 364. & ſeq. per totum, num. 378.

retractus Ius quando locum habeat, nu 385. & ſeq.

retractus Ius an competat Agnato proximiori contra Agnatũ poſteriorem emptorem, nu. 387. & 388.

retractus Ius an habeat locum contra vltimum emptorem etiam ſi res ab alio euicta ſit, nu. 389. & 390. cum trib. ſeq. & num. 417.

retractu in conuentionali ex pacto luendi an executiue per venditorem, & retrahere volentem agi poſſit contra Emptorem ſecundum, no. 394.

retractus Ius non impeditur etiam quod ſit litigioſum ſuper re retrahenda, num. 395.

retractu adhuc non repellitur hæres conſentientis, vbi ſit Conſanguineus, vel Agnatus ex perſona ſua, ibidem nu. 415.

retractum adhuc admittitur Agnatus conditione huius Statuti, d.cap. 417. nu. 418.

retractu pro hoc quis Iudex ſit adeundus, nu. 420. & ſeq.

retractus actio licèt ſit perſonalis, poteſt tamen intentari contra quemlibet emptoris hæredem poſſidentem rem, nu. 426.

retractus Ius hoc poteſt pluries intentari durante tempore Anni, & diei, ſi primo loco non fuit ſeruata ſolemnitas huius Statuti, cap. 417. vt ibi, num. 428. Et quomodo intentetur, & quid ſeruetur in eo intentando quatuor, num. ſeq.

retractum ad hunc quod admittatur intra hoc tempus Agnatus, ſi prius egerit rei vendicatione contra emptorem, & ſuccubuerit, notatur ibidem nu. 435.

retractus fiendi in actu, quod Inſtrumentum traditionis rei retrahendæ teneatur emptor facere, & quid Agnatus cauere, num. 445. & ſeq.

retracta res ſi euincatur per Tertium Agnatus contra quem agere debeat de euictione, d. c. 17. nu. 452. & quatuor ſeq.

retracta re per Agnatum tempus præſcriptionis illius rei cœptũ penès emptorem cedit, & coniungitur ad beneficium retrahentis Agnati, nu. 457.

retracta res ſi alienetur per retrahentem aperitur retrahendi locus alijs Agnatis, & etiam ipſi primo venditori, nu. 464. & 465.

retractus ad Ius admittitur habens vicinum fundum locatum ad longum tempus, vel cenſuarium, vel ſuperficiarium, ad quod tamen non admittitur, ſi dictum fundum habeat fructuarium, cum non ſit ſuum, ſed alienum, ibidem num. 498. & 499.

retractus Ius non competit in alienatione facta mediante cõpromiſſo, vel laudo, eod. cap. 417. nu. 525.

retractus in prælatione pacta ſunt non eſſe, & non poſſe, nume. 526.

retractus in caſu nõ ſufficit dare pignora, nec fideiuſſores, ibid. nu. 653. Nec in proximitatis retractu admittendam cõpenſationem cum ſit facta ſolutio, quicquid ſit in retractu conuentionali fauorabili, nu. 654. & vbi opponi poteſt, ea deduci poterit in cauſa Appellationis, num. 655. vbi autem nõ poſſit compenſari eius retrahentis creditum, an ſaltem poſſit compenſare ſuper hoc precio ceſſionem, quam accepit ab emptoris creditore, nu. 656.

retractus in caſu vbi detetur Compenſatio, ea debet opponi antequam labatur tempus ad luendum; quæ ſufficit quòd fiat extra Iudicium, non coram Iudice, num. 657. & 658. quæ tamen compenſatio nõ detetur de credito illiquido ad pretium liquidum, nu. ſeq.

retractui rem ſubiectam emptor relaxare non tenetur, niſi integrum pretium ſoluatur, eodem cap. 417. num. 660.

retractu in hoc emptor rei à quo tempore teneatur ad reſtitutionem fructuum, ibi num. 718. & ſeq. plurib. per totum nu. 747. vbi latè, & diuerſimodè.

retractui ſubiectæ rei ſecundus emptor poteſt, & ipſe denuntiare valide ſine mandato primi emptoris, ibidem nu. 768.

retractui rem non ſubiectam emptor ſi denuntiet Agnato, an ſibi præiudicet, vt poſſit Agnatus ille luere, nu. 776. & 777.

retractus habet locum in alienatione per confiſcationem, eod. cap. 417. nu 844.

retractus Ius competit in alienatione per vſucapionẽ, vel præſcriptionem, nu. 845.

retractus vt currat tempus, requiritur corporalis traditio, cap. 418. num. 9.

retractum ad hunc conſors, qui primo loco admittebatur, ſi approbet alienationem factam, an noceat alijs ſequentibus, vt non poſſint retrahere, cap. 434. nu. 178.

retractus vt fieri poſſit pretium dandi facultas tranſit ad hæredes Quotam habentes, nu. 194.

retractus in actione qualiter formanda petitio, & Libellus, & coram quo Iudice intentanda, nume. 202. & 203. & contra quem intentetur, num. 204. quando incipiat currere, & quo tempore ſtet inſuſpenſo, nu. 205.

retractus actio hæc, & Ius quanto tempore duret, vbi non ſit tranſmiſſa denuntia, d.cap. 434. nume. 206.

retrahendi diſpoſitio an habeat locum quando alienatur tantum vtile Dominum rei paternæ, cap. 417. nu. 88. & 89.

retrahendi diſpoſitio an habebat locum, quando directum Dominium conſolidatur cum vtili, ibi nu. 90.

retrahendi Iuri non præiudicant cridæ Prouiſionales, ibidem num. 358.

retrahere tanquam inuicem conſentientes vnus alterius partẽ non poſſunt Fratres, ſeu Conſortes vnius rei ſimul venditæ, num. 408.

retrahere ſi dicat Agnatus Emptori quod nolit, nõ dicitur per hoc conſentire, quin poſſit retrahere, ibi nu. 416. & ſeq. Et retrahenda res donec ſteterit penès emptorem ſi perierit, vel combuſta fuerit, cuius periculo pereat, nu. 451.

retrahi vt poſſit requiritur vt res alienata ſit Agnati, d. capitu. 417. num. 486.

Retrahendi Ius ex capite vicinitatis, cum adhereat rei, quando alteri vendi poteſt, ibi num. 507. & 508.

Retrahere volens, quod ſit Agnatus Statutum diſpoſuit propter rei affectionem, nu. 512.

Retrahendi Ius an ſit reale, vel perſonale, vel in rem ſcriptum, cap. 434. nu. 167. & an poterit alienari per illud habentem vnà cum re, num. 168. Ampliando, num. ſeq.

Retrahendi Ius non eſt Ius adherens perſonæ, prout Ius con-

ſangur-

Digitized by Google

ſanguinitatis, num. 170.
1 Retrahendi Iuri conſors,& habens cotam poteſt expreſſe renũciare id paciſcendo, nume. 171. ac etiam tacitè ſi permittat habi tempus dierum triginta in denuncia appoſitum, num. 172. ſed hoc quando,& noceat,nu.173.174.& 176.
1 Retrahendi ius eſt indiuiduum,& cõpetit tranſitq; ad hęredes, quoſcumq; inſolidum,ibi.nu. 195.
1 Retrahi poteſt res à quocumq; poſſeſſore etiã ſi per mille manus ambulaſſet,cap.438 num.9.
1 Retrahendam rem emptor retineri poteſt donec eis ſoluantur expenſæ,cap.417.num.704.nec releuari poteſt præſtita ſi deiuſſione ſi dictæ expenſæ ſint illiquidæ,numer.705.licet Senatus cum fideiuſſione diſpenſet, nume.708.cum pro eis cenſeatur inducta tacita hypotheca, num.706.Ampliando etiam,nu.709.quarum ſolutio quando poſſit deduci,& opponi etiam a ſecundo emptore, nume.110.& 711.Quas expenſas poterit emptor condicere ab eo,qui retraxit etiam ꝙ res fuerit relaxata,num.ſeq.
1 Retrahendę rei emptor tenetur ab intereſſe arborum inciſarũ, quæ non erant ceduæ,ibi.nu.716.non tamen tenetur ſi molla mollẽdini redempti dota bona,& recens reſtituatur atrita,num.716
1 Retrahens an teneatur ad precium primæ venditionis, vel ſequentiam,cap 410.num.321.
1 Retrahens tenetur reſſundere id quod venditioni per emptorem vetuatum fuit vltra precium venditionis contemplatione num.322.
1 Retrahens tenetur ſoluere partem precij ſolutam reliquã pręſtauit,eod.modo quo tenebatur ipſe emptor,nu. 323.
1 Retrahens bona data inſolutum tertia parte deducta ad formã nouarum conſtitutionum tit. de bonis inſolut.datis an teneatur ſupplere iuſtum precium,num.324.
1 Retrahens venditionis precium fuit conſtitutum in certa ſpecie monetæ an teneatur ad eadem ſpecie monetæ, quæ vno modo erat tempore alienationis, & alio modo tempore retractus,ibid.num 325.
1 Retrahens quando venditio fuit facta pro libris ſimpliciter,ad quas libras teneatur, ibi.nu.317.& 328.
1 Retrahens an teneatur ad precium realiter ſolutum tantum,an etiam ad confeſſatum ſolum,nu.329.& 330.
1 Retrahens, ſi per pariẽ retrahentis res alienata,ſit tenetur tantum ad precium rei,quæ eius non erat,nu.332.
1 Retrahentis lucro cedit ſi emptor quid vſu ceperit vltra fines venditos,donec diſputatur cum agnato retrahere volente,& quare,num.350 & ſeq.
1 Retrahens tenetur ſtare locationi per emptorem factæ , niſi in fraudem fuiſſe factam appareat, d.c.417 nu.449. quæ fraus ex coniecturis colligitur, nu.ſeq.
1 Retrahens tenetur ad integrum precium etiam quod creditor, qui accepit in ſolutũ rem ſubiectam retractui,eam acceperit deducta tertia parte,ibi. num.651.
1 Retrahens nõ poteſt vti retentione precij, vel partis eius ratione iurium ſibi debitorum ante venditionem,num. 653.
1 Retrahens tenetur ad expenſas factas per emptorem in re, nu. 664.Ampliando,tribus num.ſeq.
1 Retrahens ad quas expenſas factas occaſione huius rei retrahendæ teneatur emptori , nume.668.& ſequen. per totum, num.685.
1 Retrahens non tenetur ad expenſas vtiles, poſtquam emptor eſt in mora reſtituendi,& dicitur malæfidei poſſeſſor,d.cap. 417.num.687.Ampliando num.ſeq.& nume.689. habetur quæ ſint expenſæ neceſſariæ, & quid de expenſis,quæ citra verecundiam non poſſent omni,num 690.& hę expenſæ an poſſint reperi. num.691.& quæ per emptorem non poſſunt repeti tolli poſſunt, ſi id fieri poteſt ſine rei detrimento, nu. 692.& has expenſas conſequitur emptor , ſi ſint ad perpetuam rei vtilitatem, numer. 793. quæ donec ſoluantur poteſt vti retentione rei , nec computantur cum fructibus, nu. 694.& 695.
1 Retrahens debet expenſas quas fecit emptor meliorãdo agrũ, vel rem retrahentem, num.696.Ampliando,num.698.699. & 700.& ca.434.nu.213.quorum æſtimatio ſecundm quod tempus fieri debeat,num. 214.
1 Retrahens ad has expenſas tenetur,etiam quod res dein perierint abſque culpa, & facto emptoris,numer.701.quę tamen non debent eſſe tam magnę,vt à retractu retrahentem deterreant,num ſeq.
1 Retrahens volens poteſt denunciare emptori ne faciat aliqua melioramenta, ſicut intra annum à die emptionis non tenetur, nec debet emptor rem meliorare, d.cap.417 num.703. & de materia retractus, vide alia præſenti indice, in verbo, Luendi,& luitio.
1 Retrahens ad quod precium teneatur,d.cap 417.numero 308. & 309.
1 Retrouendendi pactum an afficiat ſingularem , cui interim res fuerit alienatã,cap.eod 417.num.125. & verum contra eum executiue agi poſſit,num.ſeq.
1 Retrouendendi pactum an tranſeat ad ſecundum emptorem , ibi.num. 127.
1 Reuiſio ſi fiat compromiſſi neceſſarij non eligitur tertius arbitrator,cap.115.in verb. Seu reuiſionem.
1 Reuiſio,& reductio idem importat, cap.116.num.70.
1 Reuiſio aſſimilatur appellationi , cum impediat executionem laudi,nu.71.& pari paſſu ambulant,cap.117.nu.16.& 17.
1 Reuiſio admittitur,vbi adeſt enormiſſima læſio,ibi.num.76 & reuiſio datur,etiam quod compromiſſum ſit iuratum,n.78. & etiamſi ſit vallatum certa pœna,nu.79.80.& 81.ſicut etiã ſi ſtatutum diſponeret pro laudo,num.ſeq.
1 Reuiſio peti poteſt etiam ſi per ſtatutum ſublata ſit,ibi.nu.84. ſaltem quoad effectum deuolutiuum, licet nõ ſuſpenſiuum, num.85.& etiam quod per partes ſit renunciatũ reuiſioni, num.86.Ampliando,pluribus num.ſeq.
1 Reuiſio quibus in caſibus non concedatur, nu.95.& ſeq.& ca. 117.num.14.
1 Reuiſio arbitramentorum neceſſariorum peti debet intra 15. dies vtiles à die ſcientiæ, & an requiratur inſinuatio, ibi. num.113.
1 Reuiſio arbitramentorũ quæ fieri debeat intra octo dies ſi facta non fuit,& vltima dies ſit feriata,differtur in diẽ ſequentem,ibidem num.124.
1 Reuiſio requirit,vt eligatur nouus arbitrator, num.125.
1 Reuiſio arbitramentorum diffinitiuæ ſententię æquiparari debet,num. 187.
1 Reuiſio arbitramentorum in compromiſſis voluntarijs intra quod tempus de Iure communi peti poſſit, cap. 117.nu.8.& ſi non petitur intra tempus à ſtatuto præfixum non excuſatur volens ſe excuſare citius nõ potuiſſe petere ob habilitatem obtinendam à iuramento, num 9.ꝙ intra quod tempus terminari debeat,num.22.
1 Reuiſione pro obtinenda quis Iudex ſit adeundus,ibid.nu.105. 107.108.& 109.& intra quod tempus peti debeat,ibi.num. 111.& c.117.nu.20.& 21.
1 Reuiſioni cum iuramento quando renunciatum eſt, an requiratur abſolutio à iuramento,d.c. 116.num.94.
1 Reuiſionis cauſæ inſtantiæ etiam quod non declaretur ſuper deſertione per eius Iudicem,quando exequi poſſint arbitramenta à Iudice ordinario, num. 128.
1 Reuiſionis ſententia verum ſit appellabilis,ibi. num.157.
1 Reuiſionis arbitramentorum in cauſa licet aliqua ſint ſeruanda ex hoc ſtatuto,cap.116.Excuſatur tamen reuiſionem petens,ſi ob paupertatem ea non ſeruarit, ibi.num.240.
1 Reuiſionis in cauſa horum arbitramentorum proceditur ordinarie,& porrecto libello,num. 10.
1 Reuiſionem petens debet allegare ſententiam doloſe latam, & ſe enormiter læſum, num.11.
1 Reuiſionis arbitramentorum in cauſa pars quæ ad eius fauorẽ laudum obtinuit , poteſt per teſtes probare primum arbitrium ſumpſiſſe probationes oretenus ex forma cõpromiſſi, d.cap. 117.num.18.
2 Reuiſio à ſententia quando de Iure communi admittatur,cap. 379.num.492.litera EE.
2 Reuiſionem arbitramentorum petens ad quæ teneatur,c. 182.
2 Rex Romanorum in quo ab Imperatore differat,car. 1.nu.24.
1 Rex quare ſic nominetur, & vnde dicatur,eod.fol. 1.nu.24.
2 Rex ſuccedens Iure hæreditarie non eſt ſubiectus ſuo coronatori,eo.fo.num.26.
2 Rex ſuccedens in regno tenetur ſtare infeudationi præceſſoris ſui,num.37.ibid.
2 Rex quare fundamentum dicatur,nu. 28.eod.
2 Rex primus ſuis fuerit,& à quo electus,nu.29 eod.
2 Rex Pontifice inferior,& quo ad quędam ſi Pontifice ſuperior, num.31.eo.
2 Rex eſt monarca,num. 32.eod.
2 Rex plus iuris habet in regno ſuo,quam Imperatoris in imperio,num.34.eod.
2 Rex iniuſte expulſus reſtituendus eſt, car.2.nu.56.
2 Rex an poſſit nobilitatem conferre extra territorium ſuum , num.57.eod.
2 Rex non debet minuere gloriam regiæ dignitatis, nu.58.ibid.
2 Rex qui fuit puer an habendus tamen poteſt Rex eſſe puer,nu. 59.eod.
2 Rex pro ſuo arbitrio poteſt exigere tributa pro tuitione ſuæ patriæ,num.61.eo. An autem poſſit imponere onera ſubditis niſi quæ Reipub.bonum concernunt,nu.62.eod.

2 Rex

Digitized by Google

I N D E X.

2 Rex non poteſt vendere vnam ex eius ciuitatibus abſq; conſenſu ciuium illius ciuitatis, nu 64. ibid.
2 Rex nouas dignitates condere poteſt, nu.65. eod.
2 Rex non poteſt infeudare quod ſit in multum detrimentū coronæ, num.66.eod.
2 Rex donans caſtrum an videatur donare iuriſdictionem, num. 68.ibid.
2 Rex an poſſit donare filijs ex poteſtate regia etiam non emancipatis, num.69.eod.
2 Rex donans iura ſua non aſtringit ſucceſſorem, nu.51.
2 Rex an poſſit alienata per ſe reuocare, num.72.ibid.
2 Rex reuocare iura alicui conceſſa ab Imperatore an poſſit, numero 74.eod.
2 Rex ab alio coronatus, quam ab eo à quo debuit, an ſit regno priuandus, num.75.eod.
2 2 Rex regnum ſuum ſeruituti ſubijcere non poteſt, nume.73. ibidem.
2 Rex non coronatus an poſſit prouocare Regem coronatum, num.76.eod.
2 Rex male peribit, qui legem Domini neglexit, numero 77. eodem,
2 Rex populum iudicaturus diuinam legem, & humanam colere, debet, num.78.eod.
2 Rex, & quilibet Princeps ſuper abuſibus deprimendis intendere debet, num.79.eod.
2 Rex quomodo, & cum culpa, & ſine culpa coronari poſſit, nu, 80.ibid.
2 Rex laudatur, qui Prælatos Eccleſiæ conſiliarios ſibi aſciuit, num.81.eod.
2 Rex cuiſ Eccleſiæ ad decimas teneatur, nu.82.eod.
2 Rex an ſit exemptus à iuramento fidelitatis, numer.83.eodem ipſe autem Rex ab Epiſcopis per tempora fidelitatis iuramenta exigit in temporalibus ab ipſo rege conceſſis, nume. 84.ibid.
2 Rex habet iuſtam cauſam recuſandi Epiſcopum electum, num. 85 eod.
2 Rex perſonaliter nō debet pugnare, ſed tantum prælijs intereſſe, num.86.eod.
1 Reuocare non poteſt Iudex inferior ſi ſibi fuerit inhibitum p ſuperiorem, cap 149.num.33.
1 Reuocari non poteſt ſentētia interloquutoria per alium mandato Iudicis, ibi num. 81.
1 Reuocari bis poteſt præceptum, & interloquutoria, ibi.numero 103.
1 Reuocari ſi quis petit interloquutoriam, ſeu præceptum contrario imperio coram eodem Iudice, & ſuccumbat, amplius non admittitur ad appellationem proſequendam, ibidem num. 108.
1 Reuocatio in caſibus permiſſis Iudicibus ab omnibus, ſiue ordinarijs, ſiue delegatis, ſiue aliter fieri poteſt, d.capit. 149. numero 13.
1 Reuocatio ſi cauſæ cognitionem requirat parte citata fieri debet, ibi. num.79.
1 Reuocatio an requirat cauſæ cognitionem, num. 80.
1 Reuocatio vtrum fieri debeat cum cauſa, vel ſine, num.83.
1 Reuocatio interloquutoriæ licet fieri debeat intra tempus datum ad appellandum, fieri tamen poteſt ex poſt vſq; ad diffinitiuam ex officio Iudicis, ibi. nu 87.
1 Reuocatoria actio, & finium regundorum an ſint ex varijs figuris cauſarum, cap.416. num.76.& 77.
1 Rei conuenti ex mutatione ſtatus, veluti ſi clericus factus ſit poſt iudicium cęptum, licite actor iudicium variare poteſt, ibi.num.71.
1 Rei perſona in libello exprimi debet, c.21.nu.103.
1 Reo datur terminus ad deliberandum, & reſpondendum libello, & petitioni, cap.22.num.7. quo termino elapſo, & non reſpondente non conteſtatur lis, nec ad ſententiam procedi poteſt, ſed ſolum ad primum decretum contra eum, nu.8. Fallit duobus, num. ſeq. maximè in cauſa appellationis in qua reo contumace ad diffinitiuam perueniri poteſt, quæ tanto minus poteſt ferri contra abſentem contumacem ſictum, num. 11.
1 Reus carceratus in primo iudicio ſi fuerit contumax, actor eo caſu poteſt eum conuenire impune coram alio Iudice, & tunc exceptio litis pendentis coram primo iudice non in formam iudicij, ſed per defectus, & contumacias inſtitura non vitiat proceſſum, num. 57.
1 Reus fundare ſe non poteſt ſuper proceſſu, in quo contumax fuit, nu. 58. nec auditur etiam ſi contumaciales expenſas reficere vellet, nu.59 licet contrarium alleget, nu.ſeq. fallit pro actore, qui fuiſſet contumax in comparendo in primo iudicio, quia non poſſet de rei contumacia oponere, nu.61.
1 Reum coram alio Iudice quando licite actor trahat, nu.72.
1 Reus principalis, & eius procurator generalis cōtumaces quomodo comprehendantur ſub diſpoſitione ſtatuti, capit. 10. licet ex cauſa principalis poſſit reſtitui ab hac contumacia, maxime ſi Procurator eſſet illegitimus, d.cap.10.numer.9. 10.& 11.
1 Reus ſi ſit in caſu abſolutionis, qui ex forma alterius ſtatuti ſētentiæ ferendæ decimam ſoluere tenetur, quā ſoluere nolit, Iudex an teneatur ſententiam ferre, c. 19.nu.29.
1 Reus conuētus ex actione retractus, vel iei paternæ, vel aliter, ſi opponat non citatum legitimè, nec ibi eſſe forū ſuum, hęc exceptio quam vim habeat, ibid.nu.86.
1 Reus an poſſit renunciare dilationi ſibi aſſignatæ ab hoc ſtatuto, cap.25.& illi etiam impetratæ à Iudice, ne actor ea vtatur, cap. 25.num.40.& 41. ſed ſtatutariæ, & legali dilationi renunciare non poteſt, d.nu.41.
1 Reus ſi abſoluatur ab inſtantia Iudicis debet pronunciari ſuper iure actoris, cap.31.nu.76.
1 Rei pœna habitaculum non eligendis eſt, quod eliguntur ſcalæ Palatij ad eum citandum, cap.38.nu.21. ad quas omnia acta dein tranſmittuntur, nu.25.& tenetur, ac ſi fuiſſet citatus ad domum habitationis, nu.eod.
1 Reus quando impertinentia opponat nō currit terminus probatorius, nec etiam donec edatur inſtrumentum petitum ab actore, cap 40.nu.2.& 3. & donec etiam reſpondeat petitionibus ſibi tranſmiſſis, num.5.
1 Reus quilibet conuentus, actorem reconuenire poteſt, etiam alias priuilegiatum, & ſi Clericus etiam ſit in foro ſeculari, cap.44.nu.93.& 94.
1 Reus conuentus quibus in caſibus actorem reconuenire non poſſit, ibi. num.100.& ſeq.
1 Reus conuentus remedio l.fin.C.De Edicto.Diu.Adr.toll.nō poteſt reconuenire actorem, nu.101.
1 Reus excommunicationis non poteſt audiri, nu.102.
1 Reus conuentus ex cauſa furti, vel iniuriarum, vel rapinę actorem reconuenire non poteſt, ibid.nu.104.& 121.
1 Reum conuentum vtrum actor reconuentus ſecundo loco conuenire poſſit, num.106.
1 Reus conuentus cauſa mercedis, quo ad modum procedendi vtitur priuilegio actoris ex hoc ſtatuto, cap.48.nu.16.
1 Reus contradicens, & petens reuocari præceptum actori conceſſum actoris perſonam ſuſtinet, c.42.nu.231.ad fin.
1 Reus conuentus pro màiori ſumma quam deberet, quando excuſetur ab expenſis, ibi.nu.266.
1 Reus neceſſarius non poteſt dici actor, vt comprehendatur in ſtatuto de actore loquente, c.44.nu.131.
1 Reus ſiue coniunctus, ſiue ſaſſus debitum fuerit condemnatur in expenſis libelli, & primæ citationis non autem condemnatur ſi in prima citatione fateatur, c. 55.nu.25.& 26.
1 Reus vti victus in expenſis condemnatur qui ſoluit petitū creditum lite pendente, ibi nu.32.
1 Reus conuentus in expenſis condemnatur, vbi actor nouum ius producat, quod prius non habebat, num.33.
1 Reus proponens exceptionem ineptam non condemnatur in expenſis, ſicut condemnatur actor, nu.71.
1 Reus conuentus poſſidens nomine alieno, niſi Dominum nominet, ſed iudicium ſuſcipiendo ante litem conteſtatam lite ſe offert per actionem de dolo condemnatur in expenſis, & poſt litem conteſtatam ad ipſam rem condemnatur, cap.69. num.52.& 53.
1 Reus quando teneatur rationes, vel inſtrumenta actor edere ad eius intentionem fundandum, cap.79.num.12.& ſeq. per totum, num.30.
1 Reus condemnatus qui vult opponere de periurio Actoris tenetur deponere quandam ſummam in ſtatuto, cap.102. qđ habet locum etiam ſi condemnatio ſequuta fuerit accuſatione pendenti, vt in futurum non poſſit procedere, niſi facto dicto depoſito, d.ca.102. in verbo fuerit condemnatus.
2 Rippalræ Iuriſdictio, cap.96.
2 Riſij piſtator videndus in verbo Colonus.
2 Riui, ſeu Riales in Domibus priuatis Mediolani poſſunt haberi, qui aquas tempore pluuiæ, & niuis liquefacientis, e domibus in vias ducunt, cap.257.
2 Riui ſeu Riales in domo à pluribus habitata ſi ignorantur Domini, tunc quilibet inſolidum tenetur, cap.257. nu. 3.
2 Robari mandato Iudicis prohibita Boues, & plauſtra, capit. 379.num.421.
2 Romanæ portæ Mediolani Conteſtabilis hodie ſolus ſupereſt Conteſtabilis ex omnibus alijs alienatis, hæc autem P.R. quoſdam carceratos habere non poteſt, cap.163.
2 Romani aqueductus fluentes ad ciuitatem Mediol. habent Molandinatiis, cap 300.& in verbo Molandinorum Aquæ, & in verbo

Digitized by Google

verbo, Aquarum Iudex ipſe etiam Romani aquæ habent ſimul cum alij aquis ramparium, & not. cap. 309.
2 Rotarum datium videodum, in verbo, Datium rotarum.
2 Rouerſolle aquę fluunt in Hironem, cap. 323. & 325.
1 Rubrica ſtatuti ſi diceret, quod maritus lucretur dotem, oigrũ autem loqueretur ſolum de dote tradita attenderetur potius generalitas rubricæ quam ſpecilitas oigri, capit. 198. num. 279.
2 Rubricatio dotium quæ dicitur non eſſe in vſu, cap. 501. nu. 2. vbi aliqua circa inſtrumenti rubricationes notantur.
2 Rubricæ vide in verbo, Prohemium, & cap. 173. nu. 2 & ſeq.
2 Rubricæ ſtatutorum Mediolani non diſponunt, c. 173. & quid de Iure communi, c. eod. num. 2. & ſeq.
2 Rubricæ generales omnium nouiſſimorum ſtatutorum ſunt in tabula ipſorum ſtatutorum liuius ſecundi volum. quæ ſubſequitur epiſtolam Illuſtriſſimo Archiepiſcopo Mediolani inſcriptam, & dicatam vbi ſingulas rubricas generales, & ſpeciales videre licet.
2 rubrum ſtatuti, quid vide, c. 173. nu. 2. & ſeq. per totum.
2 rudera ſtramina, & certa alia relinquenda Domino per maſſarios partiarios, cap. 391.
2 ruffiani vide in verbo, Lenones.
2 rugiæ, vel ſoratoris ad tranſuerſum, quod liceat aquam ducere, cap 145. in verbo, Fluminis.
2 ruina operis conducti ſi ſequatur cui cedat, cap. 379. nu. 270. & in verbo, Conducens opus.
2 rurales dicuntur ruſtici ex quo ruri habitant, cap. 379. numero 214
2 ruralium libro quando non credendum, c. 218. nu. 71.
2 ruſtica quæ ſint prædia, cap. 405. nu. 3.
2 ruſtica onera qui ſoluant, cap. 217.
2 ruſtica onera qui non ſoluant, cap. eod. 217. circa finem, vide in verbo, Onera, & ciues.
2 ruſtica, & Villani quid differant, cap. 217. nu. 18. & ruſtici qui appellentur, & dicantur, eod. cap. 217. nu. eod. 18.
2 ruſtici qui dicantur, cap. 373. nu. 414.
2 ruſtici ſobdoloſi præſumuntur, cap. 381. nu. 24.
2 ruſtici bona ſi vendantur ciuibus, an emptores ſoluant collectas ſecundum æſtimum ciuium, vel ruſticorum, cap. 217. num. 97.
2 ruſticam rem exercens in proprijs fundis an amittat nobilitatem, cap. 415. nu. 50.
2 ruſtico teſti, qui ſolet ire pedeſter, non debetur equi vectura, cap. 86 num 61.
2 ruſticorum beſtiæ capi prohibitæ intelliguntur aratoriæ, cap. 185.
2 ruſticum contra iuretur per Dominum, c. 372. nu. 25.
2 ruſticus non poteſt ſe excuſare prætextu ignorantiæ ſtatutorum, ad Præiud. num. 520.
2 ruſticus exceptionem declinatoriam fori incompetentię, & recuſationis Iudicis quando opponere poſſit, cap. 23. & 25. ſi eam omittit non ſubuenitur per reſtitutionem in integrũ.

S

1 SAcerdos Notarius ſi prohibeatur ex ſtatuto rogare inſtrumenta ſine clauſula irritante, an teneat inſtrumentum per eum fructum, cap. 357. nu. 12.
2 Sacerdos an poſſit locare operas, & an poſſit paciſci vt moretur pro Capellano in aliqua Eccleſia, c. 379. nu. 137.
2 Sacramenti conſiliariorum communis Mediolani forma, ca. 4. Idem in verbo, Decurionum Sacramentum, præſenti indice ſuo loco.
2 Sacramẽti forma præſtandi per D. Poteſtatem Mediolani quæ ſit, c. 10. per totum, vbi exceptuantur terræ infeudatæ, & ſeparatæ, c. eod. litera B. ante nu. 1.
2 Sacramenti D. Vicarij Prætorij Mediol. aliorumq; Iud. D. Poteſtatis forma, cap. 21. & quod ſtatutum dicatur non ſeruari, cap. eod. ibid.
2 Sacramenti formam ſtatuta dantia, cap. 21. D. Vic. Prætorio, & alijs Mediolani Iudicibus, & cap. 22. Militibus, & Conteſtabilibus D. Poteſtatis Mediolani, & cap. 23. alijs Officialibus de quibus ibi infra, non ſeruari dicitur, vt ipſis capitulis litera A. per totum.
2 Sacramento habentis columbaria quando ſtetur, & quæ ſides detur, cap. 441.
2 Sacramento alicuius quando credatur, c. 67. litera E.
2 Sacramento credendum, & quando non, & alia ad Sacramentum pertinentia, c. 420. nu. 5. litera F.
2 Sacramẽto conſequentis lupos, an capti ſint certo loco expreſſo, c. 448. & quomodo, & alia circa hoc, c. eod.
2 Sacramento alicuius & camparij, vbi legitur ſtandum eſſe cum teſte, cap. 309. ſufficit vnius eorum Sacramento, cap. eod. litera D.
2 Sacramentorum, vel literis quando, & contra quos ſtetur, cap. 380.
2 Sacramentum neruorum & Officialium ciuilium, & criminalium ſeruatur, & quæ forma, cap. 24. ſit debet præſtari ſingulo lucro, cap. eod. litera A.
2 Sacramentum quod præſtatur per Dominos duodecim Prouiſionum in manibus D Vicarij Prouiſionum, quomodo præſtetur, vide c. 2. litera A. & litera P. in verbo, Prouiſionum, præſenti indice, & pro bono publico, eod. c. 2. litera C.
2 Sacramentum quod pręſtare debent Domino Poteſtati Mediolani rectores terrarum Ducatus Mediolani, c. 95.
2 Sacramentum de damno dato non datur hæredi non informato, cap. 231. num. 1.
2 Sacramentum, vide etiam in verbo, Iuramentum, pręſenti indice, ad id pertinentia.
2 Sacramentum de quo, cap. 487. quo tempore, loco, & quando differri debeat cap. eod. 487. & Sacramentum non datur non informato, cap. eod. num. 118.
2 Sacramentum cum decet dicto, nullum eſt dictum, etiam ſi Statutum dicat credi dicto alicuius ſimpliciter, capit. 276. litera D.
1 Sacramentum falſum qualiter probetur, c. 102. nu. 16.
1 Salarium ſapienti ſi non ſoluatur Iudex committens quid facere debet, cap. 28. numer. 27. à qua autem parte debeatur, num. 28.
1 Salarium vbi debetur quæ pecuniæ non ſoluantur, capit. 30. in fine.
1 Salarium Aduocatorum, & Procuratorum eſt peculium quaſi caſtrenſe, cap. 432. num. 5.
1 Salarium conuentum Aduocatus, vel Procurator in qua parte litis habere debeat, num. 6.
1 Salarium conuentum quod debeatur Aduocato, vel Procuratori lite pendente ex officio Iudicis, num 7. ſic quod etiam debeatur lite finita, num. ſeq.
1 Salarium hoc Aduocatus ad hæredes tranſmittit pro anno integro quo ipſe decedit, ibi. num. 9.
1 Salarium Aduocato debetur etiam quod contra clientem lata ſit ſententia, d. cap. 432. num. 11.
2 Salarij quarta pars pro ſententiis non accipitur per Notarium & coadiutorem cauſarum ciuilium Ill Capitanei Iuſtitiæ, ſed tantum honorarium, prout alij Notarij prætorij, c. 216. num. 5. litera E.
2 Salarium D. Poteſtatis Mediolani habetur, cap. 6. vt eiuſdem D Poteſtatis ſalarium, quod ex canepa augebatur, hodie eſt aliter auctum, quæ canepa fiſco datur, qui eam locat, c. 7.
2 Salarium de publico hodie non habet D. Vic. Pretorius Mediolani, cap. 13. litera A.
2 Salarium de publico hodie non habent Iudices equi, & galli, c. 14. litera N. & litera B.
2 Salarium vnicum accipit Notarius cauſarum ciuilium quando contingit dari adiunctum circa hoc cap. 216. incip. litera, quod Notarij.
2 Salarium ſententię cuiuslibet debitum Notarium cauſarum ciuilium, c. 216. incip. litera P. ipſi Notarij pro interlocutoriis accipiant, num. 186.
2 Salarium de publico Militibus, & Conteſtabili D. Poteſtatis Mediolani qualiter deſit, ad capit. 16. littera A. poſt cap. 17.
2 Salarium aliquorum onerum qualiter compartiantur, cum certis alius oneribus, vide circa, præſenti indice, in verbo, Onera.
2 Salis onus videndum in verbo, Onus, pręſenti indice, & qualiter præſcribatur, ibid. num. 2. & cap. 222. eius oneris natura, quod non poſſit immutari per conſuetudinem, c. 222. num. 5.
2 Salui conductus beneficio quę perſonę non gaudeant, vide c. 379. num. 421.
2 Saluus conductus datus, perueniendo intelligitur etiã per redeundo, c. 178. num. 2.
2 Sanctorum corporum vulgo corpi ſancti ſint pars ciuitatis circa onera, vide cap. 239.
1 Sapiens eligendus ex forma Statuti, cap. 27. quam iuriſdictionem habeat, d. cap. 27. num. 65.
1 Sapientis plures ſi fuerint aſſumpti tenet ſententia, ſuper eorũ conſilio lata, num. 66. Quorum conſilium dicitur vnicum, quando ſit circa idem factum, nu. eod.
1 Sapiens debet eſſe confidens partium, nu. 68. & non ſuſpectus, & qualiter nominandus, nu. 76.
1 Sapiens electus quando à Iudice eius electio alterari poſſit, num. 69.

2 Sapiens

Digitized by Google

INDEX.

1 Sapiens eligitur de Collegio etiam ſi cauſa ſit cum Doctore Collegij, quo caſu hi Commiſſarij dicuntur ordinarij nec ſuſpecti allegari poſſunt, d.c.27.nu.82.& 83. Et de hac ſuſpitione habes, num.85.

1 Sapienti debetur ſalarium, & à qua parte, cap.28.nu.26.& 28. Cui non ſoluitur quæ erunt Iudicis partes, nu.27.

1 Sapientis conſilium, vide præſenti indice, in verb. Conſilium ſapientis, vbi diffuſè.

1 Sapienti quando datur ſocius, cap.59.num.3.

1 Sapiens conſilium eius obſcurum interpretari poteſt, cap.131. num.163.

1 Sapientis conſilio non committuntur cauſæ modicæ ſummæ, cap.47.nu.146.& 147. Nec coadcęruantur plures ſummæ ex diuerſis cauſis, vt fiat magna ſumma, num.148.& 149. Limitando in cauſis coram delegatis, num.150. Nec reconuentio licet augeatur ſumma, non auget tamen vt committatur ſapientis conſilio, nu.151.& ſeq.

1 Sapientis conſilio cauſa non committitur, ſi petitionis tempore non excedat ſummam petitam, licet tẽpore ſententiæ exceſſerit, num.153.

1 Sapientis conſilio vt cauſa committatur ad formam huius ſtatuti, ſufficit quod petitum ſit vltra libras centum, licet tantum non debeatur, eodem cap.47. numer. 154. Niſi hoc in fraudem petitum ſit, num.156.& ſufficit, vt non detur, quod tantum petita ſit ſumma notata in hoc ſtatuto, licèt creditori ſit maioris ſummæ, niſi fiat in fraudem, vel ſint ſummæ ſeparatæ, num.ſeq.

1 Satiſdationis præſtandæ per non ſuppoſitum, Rubr.ad c.44.

1 Satiſdatio dicitur vbi idonea cautio ſit præſtita, ibi.nu.36.

1 Satiſdationem notatam in hoc ſtatuto quando non ſuppoſitus dare teneatur, num.37.

1 Satiſdatio quare detur per non ſuppoſitum tam ſi ſit actor, quã ſi conueniatur, cap.45.num.8.

1 Satiſdatio rei reſtituendæ non videtur habere locum in actionibus perſonalibus, cum actio hæc non adhereat rei, ca.71. numero 4. In quibus actionibus quis ſatiſdare teneatur, numer.eodem.

1 Satiſdatio notata in cap.131. quando pręſtatur à parte, & qualis eſſe debeat, eod.cap.131.nu.533.& ſeq. Et quis ab ea danda excuſetur, num.136.& ſeq.

2 Sapientis conſilij petitio quo caſu ceſſet, cap.398.& in verbo, Conſilij, pręſenti indice.

2 Sapientibus de dandis, & de conſilio, & alijs accidentibus, capit.1.

2 Satiſdare idonee, quid intelligatur, & quid releuent hęc verba, c.379 num.413. litera H.

1 Satiſdatio non admittitur quando fienda eſt ſatisfactio, c.379. nu.388 Sed quando creditor non vult recipere ſufficit ſatiſdatio, vel depoſitum, c.eod.& nu.eod.

2 Satiſdatio, quæ bona & idonea dicatur, cap.294. litera A.& eodem cap.438. litera L. & ſatiſdatio quæ dicatur, ibid. litera M.& ſatiſdatio quaſi proprie ſit, & differat à cautione, ca. 64 litera S.

2 Satiſdationes quas carcerati pro debitis præſtant, quales ſint, cap.154.nu.1. vbi dantur termino dierum 20. eod. ſit contra diſpoſitionem iuris communis, c.eod.nu.91.

2 Satisfactio quando ſatiſdationem non admittat, capit. 379. num 388.

1 Satisfactionem ad probandam debiti inſtrumentalis qui tantũ duo teſtes habet cautelæ tres, c.95.nu.41.42.& ſeq.

2 Schalas per inferiores partes domus Dominum erigere per ſuperiores partes domus Dominum etiam ſi ſint fratres, quid, cap.347.num.17. vide etiam in verbo, Domus ſuperiorem, præſenti indice.

2 Scaluare quid ſit, & quæ ſcaluari non prohibeantur, cap.393. litera B.

2 Scientia, quæ requirat vt probetur, cap.71.num.2.

2 Scientia, an ex multiplicitate actuum probetur, quę Iudex arbitrio ſuo perpendet, cap.332. num.14. & num.62. eadem ſcientia quomodo iudicetur, & præſumatur, cap.487.num. 97.& ſeq.

2 Scienter, & doloſe in cõmittente iniuſtitiam explicantur verba, cap.40.nu.4.

1 Scientia, & credulitas quomodo differant, capit.83 num.120. & 121.

1 Scientia in dubio non pręſumitur, c.116.num.114.

1 Scientia non inducitur ex hoc, quod pars videat arbitramenta in authenticam formam, nec ſufficit eorum videre copiam, num.115.

1 Scientiam perfectam, & plenam non inducit ſola viſio ſcripturarum, prout requiritur in ſententiæ tenorem ſciendo, nu. 116. ſed quòd plena requiratur ſcientia, & omnium ſuarum qualitatum, num.117. nec hoc caſu ſcientia ficta ſufficeret, maximè cum agatur de amiſſione iuris iam quæſiti, & vbi agitur de pœna incurrenda, d.ca.116.nu.118.& 119 & c.131. num.75. cum ſeq.& quod ſcientia, & notitia requiratur expreſſa, & ſpecialis, & non in genere, cap.65.nu.29. Ampliando num.ſeq.

2 Scientiam perfectam vtrum pars habuerit, vel nè, requiritur intimatio alicuius ordinarij Iudicis non arbitratorum, qui ſententiam tulerunt, d.c.116.nu.120.

1 Scientia probatur ſi penès partes ſententia reperta ſit, nu.121.

1 Scientia Procuratoris non ſufficit ad inducendum ſcientiam in perſonam principalis, num.122.

1 Scientia tutoris quando in pupillo ſcientiam præſumit, ibi. num.123.

1 Scientia, vide præſenti indice, in verb. Conſenſus.

2 Scoladutia, vide in verbo, Aquarum ducendarum, præſenti indice.

2 Scoladutia præſcribi non poſſunt, & quare, c.247.nu.17.

2 Scoladutijs eſt eadem pręrogatiua, circa conductionem, quę eſt in aquis viuis, cap.248.nu.16.

2 Scholæ S.Catharinę in ciuitate S.Nazarij Portæ Romanę Mediolani locus pius, cap.493.

2 Scholares ſi domum conducant vnuſquiſque pro rata tenetur in dubio ad penſitationem, c.399.nu.484.

2 Scholares quilibet & certi alij addiſcentes in ciuitate, & burgis Mediolani, cap. Pro debitis non poſſe, quomodo, c.68.

2 Scholari cogitur domus Dominus locare, c.179.nu.12.

2 Scholarium legum priuilegium, cap.352.& præſenti indice, in verbo, Legum.

1 Scholaris poteſt citari ad domum habitationis quam habet in ſtudio, cap.1.num.153. ſecus ſi ſtatutum diceret, quod citetur ad domicilium ſuum, num ſeq.

1 Scholaris non dicitur habitare in loco vbi ſtudio incumbit, ca. 311.num.39.

1 Scholaritia aquarum non poſſunt vllo tempore præſcribi, cap. 114.num 8.

2 Scriba in officio quod exercet Officialis eſſe non poteſt, niſi in leuibus, ca.141.num. 1. Vel niſi ex conſuetudine aliter caueretur in dicto loco, quia poſſet exercere officium ſcribæ, ẽt quod non eſſet Notarius, cap.eod.num.2.

2 Scriba etiam à ſponte datis abſtinere debet, capit.24.nume.2. litera B.

2 Scribam an exercere poſſit qui non eſt Notarius, capit.25.numero 7.

1 Scribere confuſe, & non ſcribere paria ſunt, c.330.nu.48.

1 Scripſerit quis an ſubſcripſerit manu propria interrogari poteſt, cap.75.nu.12. Et etiam ſi per alium ſcribi, vel ſubſcribi fecerit, num.18. Quam interrogationem reus quando facere poſſit, num.13. ibi.

1 Scripti validitatem ſtatutum, ca.112. tollens ſpacio annorum duodecim ob negligentiam creditoris non petentis etiam cum mala fide debitoris eſt odioſum, ſiue verba ſint concepta in perſonam debitoris, ſiue creditoris, d.cap.112.nu.65. 66.& 67.& etiam quod ſtatutum hoc non valeret, ſeruandum tamen eſt ob bonum publicum, & ob negligentiam nõ petentis, num.68. & impeditur creditor vt non poſſit interrogare debitorem an ſcripſerit, vel ſubſcripſerit illud ſcriptum, nume.69. & præſcriptio hæc duodecim annorum locum nõ haberet ſi iuramento firmatum ſcriptum eſſet: quia tunc iuramentum perpetuat actionem ad annos quadraginta, ibi.num.71.

1 Scriptum poteſt produci in parte, & partibus ſaltem parte nõ opponente, cap.22.num.117.

1 Scripturam producens omnia in ea contenta fateri videtur, & approbare cenſetur in ea parte pro qua productio ſit, ibidẽ num.118.& 119.

1 Scripturam minus ſolennem producens, eam an probare cenſeatur, d.cap.22.nu.138. Et quid ſi eam ſimpliciter aduerſarius impugnet, an probet contra eum, num.ſeq.

1 Scripturę priuatę quæ non veniant inſtrumentorum appellatione, c.35. litera B.& c.42.nu.37.

1 Scripturę in iudicio productę non veniunt appellatione actorum, cap.37.num.7.

1 Scriptura priuata exequutionem paratam quod habeat ſtatutum inducere poteſt, c.42.nu.34. Amplia, nu.37.

1 Scriptura etiam recognita non habet exequutionem paratam, ſed ſolum apodiſſa recognita, ibi.nu 35.

1 Scriptura de qua in hoc ſtatuto vt habeat exequutionem paratam quomodo eſſe debeat, ibi.num.51. & quomodo poſſit corroborari, num.eod. quod non habet locum in ſcriptura, vel inſtrumento cancellato, maxime ſi cancellatio ſit in parte ſubſtantiali, numer.52.& 53. Omni tamen caſu redditur

ſuſpecta

Digitized by Google

I N D E X.

ſuſpecta,nume.54.& procedit etiam ſi ſit diuerſa manu ſcripta,nu.ſeq. Cuius ſcripturæ exequutio quomodo peti poſſit,num.97.eiuſd.cap.

1 Scriptura ſe referens ad aliam nõ gaudet beneficio executiuo, niſi exhibeatur pariter illa,d.cap.42.nu.67.

1 Scriptura,& inſtrumentum ſine cauſa an habeant executionẽ, licet omnis ſcriptura ſine cauſa valeat,ibi.nu.69.

1 Scriptura, vel inſtrumentum alibi confectum an hic habeat executionem paratam, ſicuti è contra hic confectum an habeat alibi,num.73.& 75.

1 Scriptura priuata vt probet à debitore ſubſcripta eſſe debet, num.77.

1 ſcripturam priuatam verificandi modus, ibid.num.79.& cap.45.num.33.

1 ſcriptura priuata non comprehenderetur ab hoc ſtatuto,c.52. ſi de inſtrumento tantum loquutum fuiſſet,d.c.52.nu.1.

1 ſcripturæ appellatione comprehenduntur etiam teſtes redacti in ſcripturam,ibi.nu.2.& cap.45.nu.31.

1 ſcripturam propriam negantis pœna,cap.54.nu.15.

1 ſcripturarum priuatarum ſpecies,cap.75.nu.14.& 15.cap.96. nu.4.& cap.112.nu.6.

1 ſcriptura quælibet, quæ publica non ſit, dicitur priuata, ibi. nume.16. & propterea appellatione inſtrumenti non venit ſcriptura priuata, cap.76.num.15.

1 ſcripturæ appellatione in ſtatutis an veniat liber rationum, num.17.d.cap.75.& cap.96.numer.23.& nume.26.& ſeq. habetur an valeant d.libri, & quomodo probetur eorum ſcriptura.

1 ſcripturarum omnium,& rationum productarum poteſt agi de falſo ratione productionis,cap.76 nu.21.licet alias ſcripturæ priuatæ falſitas non ſit punibilis,num.22.

1 ſcriptura priuata dicitur inſtrumentum priuatum, capit.96. numero 7.

1 ſcriptura omnis, quæ non ſit publica etiam quod authentica ſit, priuata dicitur,vbi à perſonis priuatis ſit confecta, ibid. numero 8.

1 ſcriptura Iudicis dicitur priuata,nec ei creditur niſi per teſtes, & comparationem literarum ſic comprobata,num.9. Idem in ſcriptura Notarii confecta ſine ſolennitatibus requiſitis in publicis inſtrumentis,num.10.

1 ſcriptura in priuata quod requiratur indictio non eſt de ſubſtantia,ſicut nec annus,nec locus,num.11.ſed ſine die redditur ſuſpecta,num.12.fallit tamen ſi tractatur de præiudicio alicuius, qui vno tempore eſſet anterior,alio vero non,numero 14.

1 ſcriptura priuata vt teneat, valeat, & probet quæ requiſita,d. cap.96.num.15.& 40.

1 ſcriptura priuata an,& quando contra ſcribentẽ fidem faciat, ibi.nu.18.19.20.21.22.41.& 42.cum plurib.ſequ.& pro ſcribente,nu.79.

1 ſcripturæ priuatæ quod credi debeat ſtatutum diſponens valet, ſicut etiam quod credi debeat probationi imperfectæ, ibi.num.29.& 30.

1 ſcriptura priuata pro publica longo tempore obſeruata valet, & tenet,nu.31.

1 ſcriptura priuata in actis reperta probat,nu.32.

1 ſcriptura archiuii extra territorium non probat, nu.39.

1 ſcriptura priuata ſuper monumentis in antiquis probat, eod. cap.96.num.60.

1 ſcriptura priuata quę nõ iuuetur aliquo adminiculo quid operetur,num.68.& 69.

1 ſcriptura priuata,& minus ſolennis probat,ſi pars contra quã producitur nil dicat, numero 70. ſed ſi eam impugnet an faciat fidem contra producentem, vel ei ſtare teneatur, nume.ſeq.

1 ſcripturæ priuatæ quod credatur vti publico inſtrumento pactum inter partes fieri non poteſt,num.72.

1 ſcriptura non probat niſi fuerit data parti,& per eam acceptata num.76.

1 ſcriptura priuata quando præiudicat habenti inſtrumentum poſterius,d.cap 96.nu.82.& ſeptem, num.ſeq.

1 ſcriptura priuata quando præferatur inſtrumento poſteriori, ibi.num.90.

1 ſcriptura priuata, verificata, & recognita facit fidem de Iure communi, ſi ſit cum cauſa, ſed Mediolani etiam ſine cauſa, d.cap.96 num.36. Ampliando,num.ſeq.quod ſcriptura Mediolani confecta faciat fidem etiam extra, tam in ſeculari, quam eccleſiaſtico iudicio ſicuti etiam contra mercatorem talis ſcriptura ſine cauſa fidem facit, num.38.

2 ſcripturam propriam negans, vide in verbo,Propriam.

2 ſcripturarum amiſſio vt probetur,vide in verbo,Amiſſio,præſenti indice.

1 Scripturę, & inſtrumenti publici Appellatione quid veniat,c. 229.num.7.

1 Scriptura priuata manu teſtatoris ſcripta ſine teſtibus,vel manu alterius ab ipſo tamen ſubſcripta, an probet eius vltimã voluntatem c.310.num.7.

1 Scripturæ repertæ extra protocollum Notarij non debet authenticũ ſummi,niſi cum magna cauſę cognitione, & niſi adſint duo teſtes atteſtantes de inſtrumenti tenore cap.330. num.32.& ſeq.

1 Scripturę omni mercatorum quod detur fides Statutũ inducere non poteſt non detur delinquendi occaſione,c.373.num.2.

1 Securitas,ſeu fidentia data pro eundo extenditur etiam ad redditum,c.260.nu.2.

1 Senator tenetur,& debet eius conſilia,& ſententias,tã in cauſis principalibus quã appellationum in ſcriptis dare,& proferre,cap.139.num.1.

1 Senatus decretum ſuper relatione teſtamenti carentis ſubſcriptione,& ſi quo Notarij quod validum eſſet, cap.319.nume.83.

1 Senatus quomodo ſoleat diſpenſare poſſe validè per Mulierem contrahere abſq; ſolemnitate huius Statuti, capit.328. num.498.

1 Senex quoad periculum vitę dicitur quinquagenarius de Iure communi,quo ad alia vero Septuagenarius, & ca.243.nu.6.

1 Senium priuilegia multa,d.cap.243.nu.10.

1 Sententia in notorijs ſi ſit ferenda,par eſt citanda, cap.primo, num.190.

1 Sententia venit appellatione proceſſus,cap.2 nu.25.& cap.8. num.95.

2 Secare de quibus intelligatur c.383.nu.16.

2 Sedere pro Tribunali conuenit Magiſtratibus, cap 86.nu.1.

2 ſemina quæ habuit conductor in fine reconſignare tenetur,c. 391 nu.2.litera F.

2 ſeminans non ſęminanda conductor,tenetur vti dannificans,c. 408.nu.1.& nu.6.vide,in verbo,dannificans.

2 ſenatores duo Statutorum correctores, ſcilicet Io. Stephanus Caſtilioneus,& Io. Archangelus Aliprandus fol.1.in Diplomate,incipiente,Ludouicus litera D.

2 ſenatui Excell.referunt in cauſis Criminalibus referenda Iudices ſigni Galli,& Equi Mediolani,c 6.nu.2.

2 ſenatui referũt Syndicatores,ipſiq; nõ condemnant,nec abſoluunt,c.40.nu.52.

2 ſenatui referũt Syndicatores D. Poteſtatis Mediolani,ipſi autẽ non condẽnant,nec abſoluunt,& abſq; etiam relatione,cap. 30.litera M.

2 ſenatui ſit nominatio, & ab eodẽ approbatio protectorum, cũ ſubrogantur,c.151.litera D.

2 ſenatui data eſt auctoritas Doctorum Gymnaſij Papię,num.5. cap.3.

2 ſenatus epitetum ſacer,c.151.& cap.12.

2 ſenatus quandoq; præſes Stephanus Ponchetus Cancellarius Regis Lud.fol.pri. Diplom eod.litera E.

2 ſenatus de auctoritate, & erectione car.2.atergo in litera S.

2 ſenatus Mediolani eſt electio de vicario prętorio, cap.12.Litera D.

2 ſenatus Mediolani eſt electio de vno ex Vicaribus generalibus, qui cũ aliis eligendis Syndicator eſt D. Prætoris Mediolani, eiuſq; Officialium & Familiæ,c.30.nu.3.

2 ſenatus arbitrio vltra pęnam quadrupli, etiã vſq; ad mortem incluſiue punitur officialis ſcienter baratariam,vel aliquam iniuſtitiam faciens,c.40.num.47.

2 ſenatu inconſulto,vel Principe Immunitas concedi quibuſdã ex cauſa vetatur,c.3.nu.8.

2 ſepis;& non murus quando conſtruenda,c.342.nu.6.

1 ſententia declaratoria à ſtatuto ex quibus verbis collatur,ibid. num.93.

1 Sententiam ex diſpoſitione huius Statuti certam non ambiguã Iudex ferre tenetur,cap.19.nu.28.

1 ſententiam ferre Iudex non tenetur,ſi partes ſuper tota cauſa tranſegerunt, ibi.nu.30.à qua ferenda etiam excuſatur,vbi pars non inſtet,& petat,nu ſeq.

1 ſententia lata parte non petente nec inſtante, quando ſit nulla, num.32.& ſeq.

1 ſententiam Iudex proferre non poteſt,ſi vtraq; pars ſit abſens, num.34.

1 ſententiam diffinitiuam non interlocutoriam ab obſeruatione iudicij Iudex ferre debet,vt huic ſtatuto ſatisfiat,d.cap.19. num.36.

1 ſententia diffinitiua contra abſentem contumacẽ fictum an ferri poſſit,cap.22.num.11.

1 ſententia contra abſentem poſt conteſtatam litem validè ferri poteſt,num.12.

Digitized by Google

I N D E X.

1 Sententia valet etiam non datis dilationibus, capit. 24. numero 16.

1 Sententia quod lata ſit de conſilio ſapientis, nec ne, quomodo dignoſcatur, cap. 27. num. 93.

1 Sententia de conſilio peritorum, & ſapientum lata nunquam tranſit in iudicatum; licèt quandocunque retractari poſſit per conſilium magis peritorum, num. 95. attamen executio non retardatur, num. ſeq.

1 Sententia ſine conſilio ſapientis lata, vbi petitum ſit, nulla eſt, ibi. num. 99. Et ſic diſpoſitio huius ſtatuti procederet in annullando ſententiam, etiam quod hic non exprimeret dictā annullationem, nu. 100. & ſtatutum quando non neceſſitaret ad eam cum conſilio ferendam teneret ſententia eo non expectato, num. 101. ſicut etiam teneret eo ſpreto, nec expectato, vbi immineret periculum, num. 108. Sed cum periculum non immineat ſi lata ſit, eſt adeo nulla, vt non poſſit reformari per Iudicem ad quem, cum nec poſſit appellari, num. 110. & 111.

1 Sententia lata non viſis actis, nec præuia cauſę cognitione nulla eſt, cap. 29. num. 6.

1 Sententia lata à duobus conſulentibus ſibi in conſilio contrariantibus nulla eſt, ibi. num. 27.

1 Sententiam Iudex ferre poteſt iuxta cōſilium ſapientis ex alia cauſa quam expreſſa, ibi. nu 73. ſed ſi eam ferat aliter quā ſit in conſilio nulla eſt, num. 75.

1 Sententia valet lata iuxta conſilij formam, licèt in eo dicatur, Conſulo pronunciandum, abſoluendum, vel condemnandū, num. 79.

1 Sententia quando valeat, ex qua pronuntiatur iuxta conſilium mittendum nondum miſſum, nu. 80.

1 Sententia valet lata ex conſilio illius poſt pręſentatum dictum conſilium, & quare, num. 81.

1 Sententia ex conſilio nullo lata nulla eſt, num. 84.

1 Sententia ex conſilio ſapientis lata an tranſeant in iudicatum, d. cap. 29. numer. 85. & 86. & quod ab ea poſſit appellari, num. 89 etiam ſi cum iuramento appellationi fuiſſet renunciatum, nu. 90. ſed ſi petitum fuerit conſilium corrigi, quid? num. ſeq.

1 Sententia non publicata nulla eſt, etiam quod reperiatur in archiuio, ibid. num. 59. & 93.

1 Sententia ſi feratur extra terminum an ſit nulla, maximè vbi Iudice non pronunciante habeatur pro pronunciata, numero 96.

1 Sententia vbi ſuper conſilio non feratur, conſilium illud non poteſt exequi, & proceſſus remanet indeciſus, numero 97.

1 Sententia diffinitiua in proferenda quę requirātur neceſſario, cap. 31. nu. 3 & plurib. ſeq. vſq; ad nu. 75.

1 Sententiam diffinitiuam ad ferendam quo iure requiratur partis citatio, d. num. 4. & ſtatutum contrarium diſponens non valet, niſi vbi cauſa iam fuiſſet diſcuſſa, vel ſuper notorio crimine, & de quo conſtaret veritas, nu. 5. & 6.

1 Sententiam ad hanc ferendam qui ſint citandi, & quorum citatio non requiratur, d. numer. 6. & 7. Et in quibus caſibus etiam non citatis noceat ſententia, nu. 8. Idem in re indiuidua, num. 9.

1 Sententia lata contra hæredem nocet ſubſtituto non citato, numer. 10.

1 Sententia ſine citatione eſt nulla, nec in iudicatum tranſire poteſt, num. 11. & 12.

1 Sententia ſit irrita, ſi citatio ſit nulla, num. 13.

1 Sententia quando præſumatur lata parte citata, nec ne, numero 14.

1 Sententia Papę, vel Principis poteſt ex cauſa ferri ſine citatione, nu. 16. ſed non ſi ſuperior ferat ſententiam caſſando ſtatuta contra ius diuinum, vel Eccleſias, nu. 19.

1 Sententia omni caſu parte inaudita ferri non debet, ibi. nu. 17.

1 Sententia Papæ, vel Principis facit Ius quo ad omnes etiam non citatos, nu. 18 & quo ad partes litigantes, c. 131. nu. 16. & quod non faciat plenum præiudicium, nu. eod.

1 Sentētia ſine citatione ferri non poteſt poſt concluſum in cauſa, vbi prius pars ad allegandum citata ſit, dicto capit. 31. num. 20.

1 Sententia non tenet ſi feratur ſine citatione vltima die inſtantiæ appoſitæ à partibus, ſecus ſi à ſtatuto, vel lege, numero 21.

1 Sententia ſi feratur partibus præſentibus, citatio non requiritur, num 22. ſicut etiam non requiritur, quando Iudex pronunciauit ſuper nullitate proceſſus ſententię, vel actus iudiciarij notorij, num. 23. nec etiam requiritur in cauſa modici præiudicij, nu. 24. nec in ſententia excommunicationis, vel abſolutoria ab ea, num. 26.

1 Sententia lata contra principalem nocet fideiuſſori non citato, num. 25.

1 Sententia vt valeat quo die ferri debeat, numero 28. quæ ſuper principali certa eſſe debet, licèt ſuper acceſſorijs incerta eſſe poſſit, qui aliquando poſſunt in ſententia omitti, & reſeruari poſt eam, num. 29 30. & 31. & inſtantia meritorum finita, non expirat circa acceſſoria petita Iure actionis, num. ſeq & quomodo teneat incertitudo circa tempus, num. 35.

1 Sententia ſolum à Principe ſub conditione ferri poteſt, num. 36. & qualiter dicatur ſub conditione, & in quibus cauſis valeat, nu. 40. & 41. Quæ ſententia ſi probabitur pure, quomodo ſit reſoluenda, num. 37.

1 Sententia ſub modo valet, nu. 39.

1 Sententia vt valeat Iudicis nomen continere debet, & qui eam ferendo pro Tribunali ſedeat, dicto capit. 31. numer. 42. & 43. licet ſententiæ ſummariæ deambulando ferri poſſint, num. ſeq.

1 Sententia in loco publico in quo Ius reddi ſolet ferri debet nō in exempto, licèt ſit in territorio, num. 45. & 46. præſertim ſi habeat arbitrium iudicandi, ibi. Limitando non procedere quando Iudex timeret offendi à parte ex iuſta cauſa, numero 47.

1 Sententia in territorio, & non extra ferri debet, niſi partes conſentiant, & Iudex alterius territorij non prohibet, nu. 48. & 49. quo caſu quæ ſtatuta ſeruentur, num. ſeq.

1 Sententia ſaltem in ſubſtantia debet eſſe libello conformis, numero 51.

1 Sententia quando per teſtes probatur, ſolita priuilegia nō habet, num. 55.

1 Sententiam Iudex ipſe, niſi Illuſtris perſona ſit, legere debet, licet de conſuetudine legatur per Notarium, nu. 56. & 57.

1 Sententia in ferenda breuibus in cauſis Iudex ipſe tabellio eſſe poteſt, num. 58.

1 Sententia ſi feratur ex conſilio ſapientis, antequam legatur debet poni, & ſcribi in calce ipſius conſilij, nu. 56.

1 Sententia requiritur, quod recitetur ex ſcriptis, vt videatur an contineat manifeſtum errorem, vel iniuſtitiam, d. ca. 31. nu. 60. Limitando in ſententia Principis, & interlocutoriis, & niſi feratur aliter de conſenſu partium, vel niſi ſit in ſummariis, quia fertur ſine ſcriptis, nu. 61. 62. & 63.

1 Sententia requiritur quod feratur tempore congruo, nu. 64. & tempus hoc congruum quale ſit, nu. 65.

1 Sententia requiritur quod feratur de die, & nō de nocte, quando tamen de nocte ferri poſſit, nu. 66 & 67.

1 Sententia lata quę exceptiones cenſeantur reiectę, nu. 85.

1 Sententiam proferendo Iudex ſi condemnet victum victori in aliqua parte non cenſetur in reliqua abſoluere, num. 86. Tamen condemnatus in parte petita cenſetur in alia abſolutus, numero ſeq.

1 Sententia vtrum veniat appellatione actorum, c. 37. nu. 5.

1 Sententia lata ſuper declaratione actus eſt interlocutoria, cap. 41. num. 54.

1 Sententia quæ fertur ſuper fideiuſſoris idoneitate eſt interlocutoria, ibi. num. 49.

1 Sententia lata ſuper electionis confirmatione quando ſit interlocutoria, & quando diffinitiua, ibi. nu. 71.

1 Sententiæ habent executionem paratam, quando non probantur per teſtes, c. 42. nu. 133. & 134.

1 Sententia arbitri emologata à partibus habet executionem paratam, ibi. num. 138.

1 Sententia incerta ſuper acceſſoriis tenet, c. 56. nu. 2.

1 Sententia declaratoria tollitur ex verbis, ſine aliqua cōdemnatione, cap. 59. nu. 4.

1 Sententia lata contra poſſeſſorem non verum, non nocet Domino, cap. 69. num. 29.

1 Sententia non noceat domino nō citato quo ad poſſeſſionem, vel proprietatem, ibi. nu. 50.

1 Sententia lata contra reum conuentum poteſt mandari executioni in bonis neceſſarii defenſoris, c. 72. nu 6.

1 Sententia lata contra Procuratorem ſimplicem quando contra eum, vel eius bona executioni mitti poſſit, nu. 7. & 8.

1 Sententia lata contra Procuratorem, ipſe terminum habet à Iudice denunciandi Domino, vt in defenſionibus ſe inſtruere poſſit, num. 9.

1 Sententia in ſcriptis ferri debet, cap. 88. num 55.

1 Sententia teſtibus probari poteſt, nu. 56.

1 Sententia contra ſententiam non valet, c. 100. nu. 62.

1 Sententia lata ſuper iuramento præſtito non eſt appellabilis, ibi. num. 68.

1 Sententia contra vnum obtenta, contra correum an exequi poſſit, cap. 112. num. 59.

1 San-

INDEX.

Sententiarum exequutio à fortiori non debet compromitti, cap. 115. num. 273.
Sententia arbitri an ſit appellabilis, nec ne, cap. 116. num. 13. & ſeq.
Sententia lata ab electo, vt arbitraretur vti bonus vir, an ſit appellabilis, ibi. nu. 99.
Sententia ſecunda ſi ſit cum aliquo moderamine, an ſint conformes, num. 137.
Sententia non dicitur conformis, ſi Iudex confirmans moueatur alia ex cauſa, vel ratione, & eam exprimat, nu. 142.
Sententia confirmans ex nouiter deductis non dicitur primæ conformis, num. 143.
Sentẽtia nõ dicitur conformis primæ, ſi vna ſit lata ſuper principali negotio, altera ſuper deſertione, nu. 144.
Sententiam primã Iudex reuiſionis, ſeu appellationis ſi reformet eam nullam non dicẽdo, ſed æqua, hæc ſecunda poteſt dici conformis primæ, vt poſſit mitti executioni, nu. 147.
Sententia prima non habens expreſſum errorem quod poſſit confirmari per ſecundam, quę habeat vim ſententiæ conformis, num. 148.
Sententia interlocutoria dicitur pronuncia, de qua fit mentio in hoc ſtatuto, cap. 125. cum ſit declaratio actus, & qualiter in ea ſit procedendum, d. cap. 125. num. 9.
Sententia qualiter, & cum quibus ſolennitatibus feratur, cap. 131. num. 1.
Sententia requiritur quod lata ſit ad hoc vt poſſit appellari, cũ à futuro grauamine non appelletur, num. 2.
Sententia in dubio rite, recteq; lata præſumitur, num. 3.
Sententia ſtrictam recipit interpretationem, vt ex ea ſolummodo inferatur, quantum vrget neceſſitas, num. 4. & 12. Et eius verba propria intelligenda, num. 16.
Sententia lata pro debitore non prodeſt fideiuſſori, numero 5. ſicut nec ei nocet contra debitorem lata eo non citato, numer. 16. Et hoc vbi agatur ſuper excuſſione non ſuper meritis, num. 7.
Sententia nocet fideiuſſori ſi agatur de commodo Principis licet non citato, & contra eum proceditur, nu. 8.
Sententia non nocet tertio non citato cum ſit ſtricti iuris, numero eodem.
Sententia interpretatur vt ſtatutum minus quam poſſibile ſit ius commune lædat, num. 10.
Sententia regulariter eſt indiuidua, & ſi contineat res diuiduas, num. 11. & ſeq. d. cap. 131.
Sententia lata contra abſentem præſumitur potius lata per contumaciam, quam ob iniuſtam cauſam, ibi. nu. 17.
Sententia lata cũ falſo Procuratore pro aliquo, vel contra aliquem poteſt ratificari, & tenet, ibid. nu. 11. replicato.
Sententiarum triplex genus, nu. 16. & de quo genere ſtatutum hoc loquatur, ibid. nu. 17. 18. 19. 21. & 22.
Sententia diffinitiua quid ſit, nu. 20. quæ tredecim differentias habet ab interlocutoria, nu. 23.
Sententia lata ſuper appellatione interpoſita poſt tempus ad appellandum, vel de nullitate dicendum, ſuper qua vtraq; pars etiam ſponte proceſſit, non tenet etiam quod adſit ille partium conſenſus, nu. 90. eiuſd. c. 131.
Sententia ſi ſit nulla ordinarius poterit eam reformare, & iterum ferre etiam pronuntiando contrarium eius, quod primo dixit, non autem delegatus, etiã ſi eius iuriſdictio ſit prorogata, ibid. num. 154. & 155.
Sentẽtiam Iudex eadem die poterit ſupplere circa acceſſoria, num. 158. eamq; ad ſtatutum reducere, ſi ſit contra eius formam, num. ſeq.
Sententiam ſuam quis Iudex interpretari poſſit, numer. 160. & ſequen.
Sententia ſi non ſit notoriè iniqua nulla dici non poteſt, etiam quod lata ſine cauſæ cognitione, nu. 174. & 175.
Sententia nulla per renunciationem appellationis, & nullitatis à partibus approbari poteſt, non autem earum conſenſu, niſi in vim pacti, nu. 181. 182. & 183.
Sententia nulla nunquam iudicatum tranſit, nu. 185.
Sententiarum nullitates plures, nu. 186. & plurib. ſeq.
Sententia Iudicis ordinarij ſit nulla, ſi tempore ſententiæ latæ ignoret eius iuriſdictionem, & ſi erret in eius Poteſtatem iudicandi, d. nu. 186. & 187.
Sententia valet lata per Iudicem cui ſuperuenit iuriſdictio cœpto proceſſu, ibi. num. 190. Idem ſi Iudex temporum prolationis erat excommunicatus, num. 191. Et ſi patiebatur alios defectus de quibus oppoſitum ante eius prolationem; alias ſecus, num. 192. Et etiam ſi iuriſdictio eius per aliquod factũ ipſorum litigatorum fuiſſet quouis modo ſuſpenſa, vel legitimè allegatus ſuſpectus, num. 193. & 194. Item quando fuiſſet lata ab vno Iudice delegato, cum plures eſſent, num. 195. Idem quando fuiſſet à Iudice illo legitimè appellatum, & nihilominus proceſſiſſet ad Sententiam pendente Appellatione, vel fuiſſet appellatum à legitimo grauamine etiam non ſequuta inhibitione, licèt fallat hoc, ſi appellatio fuiſſet friuola, & ſi lata ſententia inſtantia lapſa fuiſſet, num. 198. & 199.
Sententia eſt nulla lata à Iudice, poſtquam habebat ligatas manus petito ſapientis conſilio per ambas partes, vel alterius earum ad formam ſtatutorum, num. 199.
Sententia nulla eſt ſi ſit lata per minorem magiſtratum quando adeſt maior, d. c. 131. n. 200. Idẽ ſi ſit lata pendente relatione ad Principem, nu. 201. & etiam ſi fuerit pars citata à maiori tribunali, & ibi præuenta, & hoc allegatum, & probatum fuit, ſed allegatio ſola ſufficit, vbi ſit notoria, num. 202. & 203.
Sententia eſt nulla ex defectu perſonæ litiganti, nu. 204. Idẽ ſi fuit condemnatus dominus, non procurato, ſi dominus in Iudicio non interfuit, ibi. nu. ſeq.
Sententia lata ſuper alio quod non fuit petitum eſt nulla, licèt partium pacto poſſit confirmari, nu. 206. & 207. Idem ſi ſit lata in maiori ſumma, quod ſit petitum, nu. 208. Et in maiori ſumma etiam quod eſſet poteſtas eius qui iudicauit, num. 225. ſed ſumma minor non in maiori in Sententijs, ibidem num. 209.
Sententia contra plures conuentos libellos quando poteſt pro parte valere quoad aliquos, & quoad alios non, num. 210. & 211.
Sententia eſt nulla ex defectu formę proceſſus, & ſubſtantialis eius, num. 212. Et quando ſi Libellus eſſet ineptus, nu. 213. 215. & ſeq.
Sententia ſuſtinetur ex Libello generali incerto, & obſcuro parte non opponente, nu. 217.
Sententia nulla eſt, & ſi lata in facto proprio Iudicantis, vel Vxoris, vel Filiorum, nu. 218. Idem ſi lata ſit tempore feriato, num. eodem.
Sententia lata parte non citata legitimè, & peremptoriè nulla eſt, nu. 219. vel in loco non legitimo, & conſueto, vel de nocte, num. ſeq.
Sententia lata à Iudice ſtantę, & non ſedente, nec continente expreſſam condemnationem, vel abſolutionem, vel æquipollens, vel rem certam nulla eſt, nu. 221. & 222.
Sententia condemnatoria quando dicatur eſſe incerta, d. c. 131. num. 223.
Sententia quando eſt nulla ratione incertitudinis non impeditur ferri alia Sententia, ſed debet prius fieri renunciatio nullitatis primę latæ, nu. 224.
Sententia eſt nulla, ſi non fuit lata per ipſum Iudicem, vel Actuarium de eius voluntate, nu. 226.
Sententia lata ratione perſonæ citatæ quomodo ſit nulla, nu. 227. & ſeq.
Sententia lata contra pupillum, vel minorem indefenſum eſt nulla, ſecus ſi in eorum fauorem, ibidem numer. 224. replicato.
Sententia lata contra aliam Sententiam, quæ tranſiuit in Iudicatum eſt nulla, nume. 226. ſi tamen de ea ſit exceptum, nume. ſeq.
Sententia contra ius ſcriptum lata expreſſo errore eſt nulla, nume. 228. Idem contra Statutum, & Conſtitutionem Principis, num. ſeq.
Sententia lata per relationem ad acta, in quibus adſit error eſt nulla, d. cap. 131. nu. 230. Imo Iudex tenetur ex maleficio, & facit litem ſuam, num. 231.
Sententia lata contra Ius litigatoris etiam per gratiam non eſt nulla, nec reſcindi poteſt, niſi remedio Appellationis, vel reſtitutionis in integrum; ſed nulla eſt, ſi ab Arbitro feratur, num. 232.
Sententia ſi eſt lata contra notorium facti non eſt nulla, ſed debet aliter retractari, num. 233.
Sententia lata non publicato proceſſu, vbi hoc à parte petitũ ſit non tenet, niſi id denegaretur, & pars non appellaret, nu. 234. Vbi autem pars eam publicationem non peteret valeret, num. 235.
Sententia eſt nulla lata ſine aliquibus probationibus, & productionibus, num. 236.
Sententia ſuper Inſtrumento non producto an valeat, numer. 237.
Sententia lata ad fauorem eius, cui nulla actio competit nulla eſt, num. 138.
Sententia lata per ſordes eſt nulla, d. cap. 131. num. 239. ſecus ſi pecunia data ſit poſt Sententiam, & non creditur Iudici, qui ſententiauit per ſordes data et pecunia in præiudicium partis, num. 240. 241. & 242.

Digitized by Google

INDEX.

Sententia arbitri etiam recepta pecunia tenet ipſo iure, numero 243.

Sententia lata per metum tenet ipſo iure, deſerto autem metu debet reſcindi, num. 244.

Sententia lata prætextu falſorum teſtium, vel inſtrumentorum quando ſit nulla, & quando non, nu. 245. & 246.

Sententia valet, licèt Procurator, vel Aduocatus partis, contra quem lata, ſit ſubornatus per aliam partem pecunia, num. 247.

Sententia lata ex falſa cauſa quando teneat, vel nulla ſit, numero 248.

Sententia lata non viſo proceſſu, & ſine cauſę cognitione; licet in dubio cum cauſæ cognitione lata præſumatur nulla eſt, nu. 249. Idem ſi ſit præcipitanter lata, nu. ſeq.

Sententia lata pendente dilatione data nulla eſt, numer. 251. Idem ſi ſit lata contra formam reſcripti, numero 252. dicto cap. 131.

Sententia vtrum ſit nulla, vel ne, vbi ſit dubium, pronuntiandũ contra opponentem nullitatem, nu. 253.

Sententia ſi feratur à duobus iudicibus laico, ſcilicet, & Clerico, appellatio ad quem Iudicem interponatur, ibidem numer. 270.

Sententia facit de albo nigrum, eod. cap. 131. nu. 355.

Sententia pro præſumitur, à qua non licet appellare etiam qđ reſcinderetur ex Principis reſcripto, num. 356.

Sententia lata ſuper deſertione appellationis an interlocutoria, vel diffinitiua ſit, num. 568. & ſeq.

Sententia in iudicatum tranſacta quãdo cenſeatur ſublata per reſcriptum Principis, nu 588. & 589. eiuſd. c. 131.

Sententiam primam notoriè nullam vti validam appellationis Iudex confirmare non poterit, cap. 135. nu. 9.

Sententia lata ex falſa cauſa quando poſſit confirmari, nu. 10.

Sententiam nullam ex noua cauſa in appellatione non comprehenſa Iudex pronunciare nõ poteſt, niſi à principio propoſuerit generaliter eam nullam, nu. 11.

Sententiam, quam victor dixit iniquam Iudex confirmare poteſt, ibi. num. 13.

Sententiam appellationis Iudex retractare debet, in qua in totum non ſit ſecuta abſolutio, vel condemnatio, numero 14.

Sententia in iudicatum tranſacta quando reuocari poſſit, nu. 15. 16. & 17.

Sententia ſi fuerit nulla, iudicandum ſolum, ſolum erit ſuper nullitate non habita mentione appellationis, vel ſolum dicere fruſtratoriè appellatum, c. 146. nu. 5.

Sententia nulla etiam iniqua pronunciari poteſt, nu. 6.

Sententiam nullam Iudici exequi volenti de facto reſiſti poterit, cap. 158. num. 141.

Sententia nulla exequi poteſt parte non opponente, ibi. numer. 144.

Sententiarum binarum conformium executio ſit, etiam quod non tranſiuerint in iudicatum, cap. 116. num. 159. ſed non in ea parte in qua non fuerint conformes, quia poterit ab eis appellari, num. ſeq.

Sententiarum binarum executio ſortitur effectum, vbi ſint validæ, ibid. num. 242.

Sententia lata in cauſa reuiſionis arbitramentorum voluntariorum recipit appellationem de Iure communi, ſecus ex ſtatuto, cap 119. num. 1.

Sententia contra hæredes non nocet legatarijs, & fideicommiſſarijs Ius de præſenti habentibus, niſi de teſtamenti nullitate actum ſit, cap. 131. num. 9.

Sententia lata contra Fictabilem, Maſſarium, colonum, inquilinum, penſionantem, vel emphyteutam nõ poteſt fieri executio ſuper proprietate Domini, nec ei præiudiciũ aliquod fieri, & ſi ex illorũ contumacia poſſeſſio tranſlata ſit in actorem, cap. 231. nu. 1. non tamen Dominus poteſt impedire admiſſum, niſi id faciat incontinenti, num. 2. & incontinenti quando factum dicatur, nume. 3. & ſi hæc tamen procedunt quoad præiudicium rei conuenti, qui non denunciauit, numer. ſeq.

Sententia lata contra coniugem donantem, licèt donatio ſit inualida, parte non opponente valet, nec impeditur executio, cap. 268. num. 25.

Sententia de falſo contra Notarium lata non nocet parti, cap. 344. num. 24.

Sentẽtia ſuper nobilitate, & ignobilitate quoad omnes Ius facit, cap. 415. num. 56.

Sententia reſciſſoria non requiritur, vbi adeſt verbum, Non valeat, etiam in materia ſtatutaria, c. 319. nu. 87.

Sententia quando non requiritur reſciſſoria, vbi adſit verbum futuri temporis, ibi. num. 88.

Sententia valida exequutioni mandari debet, nu. 13. ſicut illa, quæ in iudicatum tranſiuit, num. 14. & illa etiam inappellabilis, licèt vitiata, num. ſeq.

Sententia lata in dubio intelligendum de diffinitiua, & quando de interlocutoria, cap. 141. nu. 36. & 37.

Sententia ſuper condemnatione expenſarum ſi fiat ante ſentẽtiam diffinitiuam eſt interlocutoria, ſi autem eo tempore, vel poſt eſt diffinitiua, cap. 148. num. 1.

Sententia diffinitiua in cauſa expenſarum dicitur quando expenſæ fuiſſent ſeorſum principaliter petitæ, num. 2.

Sententia diffinitiua regulariter per eundem Iudicem reuocari non poteſt, cap. 149. num. 25.

Sententię interlocutorię à quibus poteſt appellari vbi non appelletur intra tempus præfixum tranſeunt in iudicatum, ca. 150. num. 2.

Sententia eſt diffinitiua ſuper executione inſtrumenti, vel ſaltem interlocutoria habens vim diffinitiuæ, cap. 152. nume. 1. & 2.

Sententiæ interlocutoriæ habentes vim diffinitiuæ de iure non reuocantur, cap. 156. num. 46.

Sententia lata in actione perſonali qualiter exequatur, & qui ordo ſit ſeruandus, cap. 158. nu. 30. nec contrarium per partes paciſci poteſt, num. 31. Qui ordo licèt non ſeruetur executio tamen ſuſtinetur, num. 32. Qui ordo non eſt ſeruandus vbi de facto poteſt procedi, nu. ſeq.

Sententia exequenda ſi duplici modo poteſt intelligi à quibus, & qualiter veniat interpretanda, & in qua pars citanda eſt, ibi. num. 42. 43. & 44.

Sententia poteſt exequi contra fideiuſſorem de iudicio ſiſti, & iudicatum ſoluendo abſq; nouo proceſſu, non autem contra fideiuſſorem contractus non citatum, niſi conſtituiſſet ſe aduerſarium in iudicio, num. 67. & 68.

Sententia contra fideiuſſorem cõtractus vbi agitur de excuſſione exequi non poteſt, ſecus ſi ſuper meritis, nu. 69. niſi quando de commodo pecuniario Principis agatur, nu. 70.

Sententia antequam exequatur contra fideiuſſorem de iudicio ſiſti, ſummariè eſt cognoſcendum, vtrum poſſit opponere aliquas exceptiones, quæ principali non competebant, dicto cap. 158. nume. 71. Quod procedit vt poſſit fieri etiam pendente lite contra principalem huius executionis cauſa, numero ſeq.

Sententia lata contra fideiuſſorem tantum, qui non ſit ſoluendo poteſt exequi contra principalem, nu. 73.

Sententia lata cõtra inſtitutum poteſt exequi contra ſubſtitutum ex fideicommiſſo, nu. 74.

Sententia lata cõtra filium in poteſtate exequitur, & niſi bonis cedat carcerari poteſt, ibi. nu. 77.

Sententia lata contra vſufructuarium, non exequitur contra proprietarium non citatum, idem è contra nu. 79.

Sententia lata contra Procuratorem cauſæ non mittitur cõtra eum executioni, niſi falſus ſit Procurator, nu. 82.

Sententia contra Procuratorem cauſæ mittitur executioni cõtra principalem, etiam ſi Procurator fuerit contumax, & nõ appellauerit, num. 83.

Sententia lata contra tutorem, vel curatorem non poteſt exequi contra eoſdem, cap. 158. nu. 84. ſicut nec illa lata contra actorem, & ſyndicum, nu. ſeq.

Sententia exequi non poteſt contra tertium in iudicio nõ nominatum, num. 86.

Sententia tenet non citatis ijs de quorum præiudicio ſecundario agitur, num. 87. Qui tamen citandi ſunt vbi de eorum irreparabili præiudicio tractetur, num. ſeq.

Sententia quod noceat aliquibus non citatis aliud eſt, quam quod contra eos poſſit exequi, nu. 89.

Sententia exequi non poteſt contra ſingularem ſucceſſorem & poſſeſſorem bonorum condemnati, nec tenentem aliqua ex dictis bonis, d. cap. 158. num. 90.

Sententia lata contra correum non poteſt exequi contra alium correum non citatum, imò ſi contra omnes correos in ſolidum lata eſſet, haberent in eius executione beneficium diuiſionis, num. 91. 92. & 93.

Sententia lata contra filium non nocet patri non citato, etiam quod ex ſtatuto teneatur pro filio, nu. 94.

Sententia lata contra vaſallum ratione vtilis contra Dominũ directi non citatum exequi minime poteſt, nu. 95.

Sententia de opere demoliendo contra nouũ poſſeſſorem exequi non poteſt, num. 95.

Sententia vltima lata contra aliquem nõ exequitur contra habentem cauſam ab eo, qui dolo deſiſtit poſſidere, nu. 97.

Sententiæ continentis condemnationem contra commodatarium, vel depoſitariũ ad rei æſtimationẽ reinuenta per Dominum nil exburſato, exceptione hac oppoſita impeditur

exequu-

exequutio dictæ condemnationis,cap.eod.158.num.161.

1 Sententia ſuper executione ſententiæ eſt interlocutoria habens vim diffinitiuæ,d.cap.158.nu.162.

1 Sententia in cauſa appellationis ab executione dicitur diffinitiua,ibi.num.170.

1 Sententia ſi ſemel executa fuerit per miſſionem in poſſeſſioné bonorũ condemnati,à quo dein cadat,iterũ poteſt peti exequutio conditione huius ſtatuti,ibi.num.174.

1 Sententiæ iurium incorporalium exequuntur, nu.179.

1 Sententia iniuſta,vbi ab ea non fuerit appellatum etiam ſi manifeſte iniuſta exequi debet,niſi notorie ſit iniqua,eod.cap. 158.nu.180.maximè ſi ſit lata per ſuperiorem in cauſa ciuili non in criminali,num.ſeq.

1 Sententia lata contra communem ſcribétium ſententiam vtrũ ſit notoriè iniqua,nu.182.

1 Sententia incerta exequi non debet,nu.183.& vbi illiquida ſit debet prius liquidari,nu.184.

1 Senté̃tia poteſt liquidari in eius executione tãto magis ſi adſit ſtatutum quod poſſit procedi de facto,quia etiam ſententia poteſt exequi per perſonæ detentionem , & dein liquidari , num.185.& 186.

1 Sententia dubia , obſcura, erronea, vel iracondiæ calore lata , executioni non mittitur,nu.187.188.& 189.

1 Sententia quam pars victrix fateatur iniuſtam non ſolum exequi non debet , ſed retractari etiam quod tranſiuerit in iudicatum, ibid.nu. 190. & 191.nec exequi etiam debet illa , quam fateatur nullam,num. ſeq.

1 Sententiæ vt ad formam ſtatuti exequi debeant debent eſſe validæ,& ritè,ac rectè latè latæ, alias in earum executione opponi poteſt,nu.193.

1 Sententia lata Romæ in contumaciam non permittit Senatus Mediolani quod exequatur in hoc Dominio,ibid.nu. 211.

1 Sententiæ Iudicis eccleſiaſtici per ſecularem Iudicem exequi poſſunt,nu. 212. Ampliando nu.ſeq.an eas exequi poſſit ſine alia reuiſione.

1 Sententia vt poſſit exequi requiritur q̃ tranſiuerit in iudicatũ, nu.220.d.c.158.quæ non ſolum eſt exequenda,ſed nec retractari poteſt propter inſtrumenta de nouo reperta,nu. 228.

1 Sententia diffinitiua exequi non poteſt intra tempus datum ad appellandum, licet ſecus ſit interlocutoria, nu.223.

1 Sententia etiam appellatione pendente in aliquibus caſibus exequi poteſt, nu.225.

1 Sententiæ binę conformes non ſolum exequutioni mittuntur, ſed vnica,quę in iudicatum tranſiuerit,nu.226.

1 Sententia ſi plura contineat capita in parte exequi poteſt ſi ꝑ parte tantum fuerit appellatum, & in reliquis tranſiuerit in iudicatum, num. 227.

1 Sententia in quot caſibus in iudicatum non tranſeat,num.229. & quæ tranſit in iudicatum inducit notorium,nu.233.

1 Sententia lata ex probationibus priuilegiatis non tranſit in iudicatum,num. 230.

1 Sententia quæ tranſiuit in iudicatum poterit per eundem Iudicem retractari, ſi ei vſum fuerit æquum , & de eius apparuerit iniuſtitia,eod.cap.158.num.234.

1 Sententia ſi ſit lata in poſſeſſorio ad fauorem actoris,& in petitorio ad fauoré rei a qua appellatum ſit per actoré reſpectu petitorij,an poſſit exequi reſpectu poſſeſſorij,nu. 235.

1 Sententia ſi ſit lata in poſſeſſorio,& petitorio ſeparatim intentatis per alterem ſi appellatur à eo in poſſeſſorio,nõ impeditur exequutio poſſeſſorij in appellabilis,nu. 236.

1 Sententia in qua appoſita ſit pœna,vbi ei non pareatur, ſi non tranſiuerit in iudicatum,pœna non poteſt exequi,licèt non pareatur,eod.cap.158.nu.239.

1 Sententia lata contra aliquem,qui non poſſidebat, quem actor credebat poſſidere, mittitur contra eum executioni ſi dein poſſideat,cap. 160.num.7.

1 Sententia lata contra venditorem exequitur contra emptoré, num. 8.

1 Sententia lata contra detentatoré nudum contra eundem exequitur reſpectu illius detentationis, nu.9.

1 Sententia lata contra reum in actione reali, qui poſſidebat tẽpore litis conteſtatæ,exequitur contra tertium, in quem eſt facta alienatio lite pendente, vel poſt ſententiam eo tamen citato,d.c.160.nu.34.& 35.Limitando vnico caſu,vbi hic tertius eſſet ignorans vitij litigioſi, quia reuocatoria tunc agendum eſſet actione,nu.36 Quod procedit in ſententia in actione reali , in hypothecaria autem pignoris, ſi alienatio poſt ſententiam facta fuerit , idem eſt , quod in reali, ſed ſi ante ſententiam alienatio facta fuerit,tunc requiritur contra d.Tertium nouus preceſſus, num.37.fallit, num.ſeq.niſi reus poſſidens amiſerit , vel alienauerit poſſeſſionem illius rei in fraudem.

1 Sententia dicens Dotem non liquidam eſt interlocutoria,c.41. num. 72.

1 Sententia diffinitiua,Vide multa alia præſenti Indice,in verb. diffinitiua ſententia,& de ſententia interlocutoria,vide etiã in verb. Interlocutoria.

1 Sententiam declaratoriam non requirunt verba,Abſq; condẽnatione,& proceſſu,c.458.nu.3.

1 Senté̃tia quælibet maxime diffinitiua debet ferri in ſcriptis,c. 263.litera B.

1 Sententia lata circa potens,& ſtratas vt reficiantur propter periculũ quod eſt in mora mittitur executioni nõ obſtante appellatione,c. 273.circa fin.

1 Sententiam vendens licet cõmittat baratariam, tamen nõ dicitur ſimoniacus,licet peccet,cap.41.nu. 11.

1 Sententia Iudex ferens requiritur,quod ſit certus,nec patiatur aliquas exceptiones,ibi.num.68.

1 Sententia debet continere litigantiũ nomina, & quare,nu. 69.

1 Sententia eſt nulla,ſi in ea non appareat lata parte inſtante,& ſi non feratur ſuper toto quod petitur,nu. 70.& 71.

1 Senté̃tia omnis abſolutioné, vel condemnationem,per quę verba continere debeat,nu.72. Ampliando nu.ſeq.ſi iudex ſe referat ad conſilium ſapientis.

1 Sententiam præſentato conſilio Iudex ſi non ferat,iudiciũ reddirur nullũ quo ad ſententiam,& conſilium executioni non mittitur,num.74.

1 Sententia in modicis ſine quibus ſolennitatibus lata valeat , num.75.

1 ſententia in diffinitiua iudex non tenetur exprimere cauſam eius ſententiæ,num.77.

1 ſententia non vitiatur ex falſa cauſa, niſi per remedium appellationis,d. cap. 31.nu. 82.

1 ſententię de ſubſtantia non ſunt verba appoſita per Notarios, lecta,promulgata,ibi num.84.

1 ſententiæ tres, vt poſſint exequi, requiritur quod ſint conformes,ibi nu. 129.& de qua conformitate, nu.ſeq.

1 ſententiæ dicuntur conformes etiam quod vna excedat aliam in quantitate,in ea parte in qua conueniunt,nu. 135.

1 ſententiæ non dicuntur conformes cũ diſcordent in omni qualitate,num. 136.

1 ſententiæ dicuntur conformes etiam ſi pendeat appellatio ab interlocutoria,non autem à diffinitiua, num. 138.

1 ſententię conformes dicuntur etiam ſi prima ſit nulla, ſed valida ſit ſecunda confirmans,num. 139.ſed ſi notoriè conſtet de nullitate primæ,etiam ſecunda erit nulla,num.ſeq.

1 ſententię quoque conformes dicuntur, etiam quod non ſint lata vna poſt aliam,ſed interpellatim,d.cap. 116. nu. 141.

1 ſententiæ non dicuntur conformes,ſi vna ſit puta, altera conditionalis,num. 145.

1 ſententiæ vtrum dicantur conformes,ſi vna ſit ſuper meritis,altera ſuper nullitate reuocans primam,& tertia reuocans ſecundam confirmaret primam, num. 146.

1 ſententię duę conformes ſi adſint vbi ſtatutum diceret , quod exequantur in ea parte in qua ſunt conformes, ſi vna earum ſit arbitramentum,vel laudum, an veniat appellatione ſententiæ, num. 149.

1 ſententiæ vtrum ſint conformes nec ne ſi dubitetur, quid? numero 151.

1 ſententias in exequendo ordo per Iudices ſeruandus, nu. 155.

1 ſententiæ omnes in iudicatum tranſactæ, ex quo in eis contenta habentur pro veritate,executioni mittuntur, d. cap. 116. nu. 144. Ampliando,num.ſeq.

1 ſententiæ primæ reuocatio à quo fieri poteſt, dicto cap. 135. num. 18.

1 ſententiæ conformes quot requirantur in Interlocutorijs,cap. 136.num. 1.

1 ſententiæ duorum Iudicum in diuerſis ſummis non poſſunt dici conformes etiam in minori ſumma,nu. 4.

1 ſententię diuerſæ non diuiduntur ad inducendam conformitatem duarum ſententiarum,ſed diuerſarum pronunciationis diuiduntur ad efficiendam ſententiam vnicam validam , num. 6.

1 ſententię tres conformes tam in diffinitiuis, quã in Interlocutorijs requiruntur,vt exequi poſſint, ibi. nu. 8.

1 ſententię binę quomodo habeant vim trium,ibi.nu. 12.

1 ſententiæ appellatione quę ſententię veniunt, c. 131.num. 13. replicato.

1 ſententię diffinitiuę,vel interlocutorię quæ ſint,c. 5.nu.7.

1 ſententiæ ſuper nullitate pendente Iudicio poteſt agi ad eius executionem coram alio Iudice,d.c. 5.nu. 52.

1 ſententiæ ante recitationem debet præcedere ſcriptura quæ ita ſcribi debet,vel legi poſſit,licet partium conſenſu poſſit omitti,num. 52.& ſeq.

Digitized by Google

I N D E X.

1 Sententiæ renunciatio inducitur ex non implemento modi, vel formæ, num. 15.

1 Sententiæ interpretatio in diffinitiuis nõ poteſt fieri niſi ſemel, licèt in interlocutorijs pluries, num. 165.

2 Sententiæ per reperitur ſubſcriptę per Notariorum quomodo fides adhibeatur, eiuſq; ſalarium debeatur, c. 213. & an poſſit ei opponi, ibidem.

2 Sententiæ interlocutoriæ ſalarium eſt dinariorum 18. c. 216. cap. incipiente, item quòd prędicti Notarii.

2 Sententiæ autem criminalis eod. cap. 216. cap. incipiente, ſi lata fuerit.

2 Separatam iuriſdictionem habentia de quibus, in cap. 27. eod. cap. vide litera G.

2 Separatas terras, & infeudatas non comprehendit iuramentum quod præſtare tenetur D. Poteſtas Mediolani, cap. 20. litera B.

1 Septennio maior quomodo debeat citari, cap. 34. nu. 20.

1 Septennio maior quando, & qua via poſſit à Iudice compelli, vt ſibi petat tutorem, num. 21.

2 Sepulchra an probent ciuilitatem, c. 217. nu. 106.

1 Sequeſtra quare concedantur, c. 111. in princ. litera A.

1 Sequeſtra ob timorem fugæ debitoris feriatis diebus etiam in honorem Dei conceduntur, ibi. num. 1.

1 Sequeſtrans indebite tenetur ad omne intereſſe partis ſequeſtratæ, cap. 111. num. 107.

1 Sequeſtrans non poteſt denuo pro eadem cauſa aliud facere ſequeſtrum, niſi cauſa mutetur, vel primum nulliter eſſe factam, num. 112. & ſeq.

1 Sequeſtrans exprimens minorem ſummam crediti ſui, ſibi in vero credito non pręiudicat, ibi. num. 102.

1 Sequeſtrari quis non poteſt detentus indebitè, vel pro debito publico, eod. cap. 111. num. 3.

1 Sequeſtrari quæ res non poſſint, num. 4. & 57.

1 Sequeſtrare volens tenetur exprimere omne ius quod habet in re ſequeſtranda, num. 98.

2 Sequeſtrari pro alia cauſa quando poſſit, captus capit. 167. litera C.

2 Sequeſtrarius quando ſe opponit dicendo nil habere penès ſe, & alia, cap. 201. num. 5.

1 Sequeſtrata res ſi pereat, cuius periculo pereat, num. 106. & fructus ſequeſtrati ſi tempore ſint perituri, venduntur, & pretium ponitur in ſequeſtro, num. 108.

1 Sequeſtratio quando fieri poſſit de pecunia depoſitata, parataue ad penſionem domus, de ſalario Doctoris legentis, vel ſtipendio militis, eod. cap. 111. num. 5.

1 Sequeſtratio vbi iam detenti fieri poteſt, eodem die, vel ſequẽti notificari debet, alias non valet, c. 167. nu. 28.

1 Sequeſtratio de iure communi eſt prohibita, nu. 10. d. c. 111.

1 Sequeſtratio quando, & in quibus caſibus admittatur à d. nu. 10. per totum, nu. 28.

1 Sequeſtratio ſicut fieri poteſt die feriato, an etiam die feriato tolli, & reuocari poſſit, num. 29.

1 Sequeſtratio fructuum fieri poteſt etiam pendente appellatione, vbi dilapidatione timor iuſti, c. 229. nu. 8. & 9.

1 Sequeſtratio carcerati in caſibus permiſſis à Iure, vel ſtatutis habet locum in credito liquido, vel liquidando intra detentionis tempus, non aliter, c. 242. nu. 11.

1 Sequeſtratio, vel recomendatio carcerati iuridico non feriato tempore fieri debet, d. numer. 11. ad fin. & numer. 12. Niſi fugæ ſuſpitio ſit, quia tunc etiam die feriato fieri poteſt, licèt ſecundum aliquos poſſit fieri ſola detentio non recomẽdatio, numer. 13. Vnde dant cautelam, & relaxatus die feriato ratione nouę ſuſpitionis poſſit denuo eodem die capi, num. ſeq.

1 Sequeſtri exceptio, quę executionem impedit non cenſetur ſublata, cap. 42. nu. 186.

1 Sequeſtri alicui tranſmiſſi pro reuocatione tertius an poſſit cõparere, num. 105.

1 Sequeſtri tranſmiſſi Iudex non ſit Iudex ex hoc inter partes, vbi alias non ſit competens, ibi. num. 94.

2 Sequeſtri via agente eo in præiudicium, ſi ſequeſtrum dicenti non velle, aut non poſſe fideiubere, in ea quod tempus ad inſtantiam ſequeſtrati fieri debeat productio, & probatio, capit. 201. numer. 7. Et præſenti indice, in verbo, Productio.

2 Sequeſtri in cauſa intra dies xv. vtiles an poſſit debitori offerre fideiuſſorem ſecundum facultatem notatam, ca. 111. verſ. Præſtita tamen, & petere relaxationem dicti ſequeſtri, ex quo illud videtur permitti ante contradictionem in ſequeſtro, videtur, quòd non in caſibus, ibi. capit. 201. litera V. numero 10.

1 Sequeſtris huius in cauſa onus probandi cui incumbat, n. 112.

1 Sequeſtrum quando fiat cum citatione partis, vel ſine, num. 6. 7. 8. & 9.

1 Sequeſtrum vt teneat debet fieri parte inſtante, num. 30.

1 Sequeſtrorum relationes quo tempore fieri debeant, numero 31.

1 Sequeſtrum poteſt fieri penès quamcunq; perſonam etiam Eccleſiaſticum de mandato Iudicis ſecularis, nec illud relaxare niſi de eiuſdem mandato, num. 32.

1 Sequeſtrum non poteſt fieri penès Iudicem illud cõcedentem, num. 33.

1 Sequeſtrum fieri non poteſt penès duos, num. 34 & quando fieri poſſit penès commune, & homines, num. 35.

1 Sequeſtrum non poteſt fieri penès nobiles pro vicinis, nec è conuerſo, num. 36.

1 Sequeſtrum non poteſt fieri penès ſingularem perſonam ex inuita, ibi. nu. 37. & ca. 208. nu. 1. Vbi autem perſona hæc illud ſuſciperet non poteſt dein ſine cauſa relaxare, nu. 38.

1 Sequeſtrum perſona acceptans dicitur ſequeſter, & differt à depoſitario, nu. 39. cui perſonę nõ ſtatuitur aliquod ſalarium, nu. 40. & quomodo liberetur a ſequeſtro, nu. ſeq.

1 Sequeſtrum reſtituere nolens quomodo cogatur, nu. 42.

1 Sequeſtrorum ſpecies, num. 43.

1 Sequeſtrum neceſſarium nõ priuat aliquem poſſeſſione, & voluntarium quando, num. 44. 45. & 46.

1 Sequeſtrum, & conteſtatio non ſolum fieri poteſt bonorum mobilium, de quibus timor eſt, ne tranſeant in ſiniſtrum, vel baratentur, ſi ſint penès tertium, ſed etiam ſit repoſitio, ſi ſint penès debitorem, nu 47. & 48.

1 Sequeſtrum ſit de bonis mobilibus, & ſe mouentibus, & fructuum immobilium pendentium, maxime ſi poſſeſſor ſit ſuſpectus de dilapidatione, d. cap. 111. nu. 52. & 53.

1 Sequeſtrum quomodo fiat de perſona debitoris ſuſpecti de fuga, num. 54.

1 Sequeſtrum tollendi remedium eſt ſatiſdatio, nu 61. Declarando num. ſeq. Qui fideiuſſor an poſſit in plus obligari, quam principalis debitor, nu. 67. & hoc fideiuſſore vide plura alia præſenti indice, in verb. Fideiuſſor.

1 Sequeſtrum quando tollatur per iuratoriam cautionem, num. 64. 65 & 66. In multis autem caſibus nõ tollitur ſatiſdatione, d. num. 67. cum 10. num. ſeq.

1 Sequeſtrum fideiuſſione non data firmum remanet, vſq; ad litis exitum, nu. 95. durat etiam in cauſa appellationis, ſi dein autem appareat minus debite factum, ſequeſtrans tenebitur ad omne intereſſe verſus partem, nu. 96.

1 Sequeſtrum requirit creditum liquidum facta de eo ſummaria fide penès Iudicem, nu. 99. & 100. d. cap. 111.

1 Sequeſtrum non poteſt fieri de rebus ſuper quibus eſt quæſtio, niſi in caſibus de iure cõmuni diſpoſitis, veluti quando reus conuentus in cauſa principali non ſit ſoluendo, d. cap. 111. num. 58. vel in cauſa appellationis vbi ſit timor dilapidationis, num. 59. Vel ſit timor armorum, vel offenſionis vitandæ cauſa, num. 60.

1 Sequeſtrum tollitur per fideiuſſorem de re ſequeſtrata exhibẽda, ibi. num. 82.

1 Sequeſtrum ſi ex Statuto poteſt fieri de fructibus ſeparatis, poteſt etiam fieri de proximis ſeparationi, c. 230. num. 1. Ampliando etiam c. 229. num. 9.

1 Seruitor ſolus poteſt citare, c. 1. nu. 46.

1 Seruitores hi quibus alijs nominibus nuncupentur, nu. 47. Qui ſunt viles perſonę, nu. 48. à quibus Iudicibus eligantur, nu. 50. & 51. & in quibus eis credatur, num. 52. & ſeq.

1 Seruitor qui vnam cauſam exequi cępit vſq; ad finẽ perſeuerat, num. 5.

1 Seruitor Communis Mediolani quis dicatur, ibi. nu. 60. Qui in principio officij ſatiſdare tenetur, ca. 175. nu. 4.

1 Seruitori, vel nuncio creditur referenti, quod domus ad quam eſt citatio tranſmiſſa ſit citati habitatio, d. c. 1. nu. 163. & referendo debet dicere, ad domum habitationis non ſimpliciter ad domum, nu. 164. & referre cui de familia notificauerit citationem, num. ſeq.

1 Seruitores antequam executionem faciant tenentur habere licentiam in ſcriptis à iuſdicente, & eam parti oſtendere, ſi petatur, cap. 175. num. 3.

1 Seruitores etiam à ſponte dantibus nihil exigere poſſunt pluſquam fuerit taxatum, nec creditur quod ſponte dederint, ſed præſumitur conceſſio, c. 177. nu. 1.

1 Seruitores, & apparitores debent pro miſerabilibus exequi citationes, mandata, decreta, & ſententias abſq; mercede in Regno Neapolis, ibi. num. 2.

2 Seruitores an poſſint capere pignora, vel iam capta retinere pro eorum mercede, c. 188. nu. 1. & 2.

1 Seruitores ſuos quilibet ordinarius, delegatus, vel arbiter

poteſt

poteſt eligere, niſi per Statuta aliter caueatur, cap. 201. numero 1.

1 Seruitores iurare debent, quod Iuramentum accipitur ad hoc, vt eis credatur circa relationes fiendas, nu. 3. eiuſdem, cap. 201. Ampliando etiam cap. 205. nu. 14.

1 Seruitor qui ſit bannitus de maleficio, vel falſitate, aut amiſerit membrum pro aliqua falſitate, poteſt eſſe ſeruitor, & de iure communi idem in alijs infamibus, cap. 203. nu. 1.

1 Seruitor ſi fecerit ſuam relationem in ſcriptis, dein atteſtetur eam falſam feciſſe, non eſt ei credendum, cap. 205. nu. 32.

1 Seruitor ſi referat ſe ſic citaſſe, & à parte negetur, & controuertatur inter eos, in dubio magis credendum nuncio, qui vbi non ſit bonæ qualitatis relinquitur arbitrio Iudicis, cui magis ſit credendum, ibi num. 33.

1 Seruitor ſi relationem fecerit; & dein controuertatur inter eũ, & Notarium, qui recepit relationem, quia ſeruitor dicat ſe ſe alio modo retuliſſe, quam ſit ſcriptum, Notario magis creditur, num. 34.

1 Seruitor, vel nuncius faciens relationem falſam de iure communi remouetur ab officio, & punitur pęna corporali, maxime ſi pecunia corruptus eam fecerit, ſi autem ignauia, vel ſimpliciter, tenetur tantum ad intereſſe actione in factum, ibi num. 35. & 36.

1 Seruitor relationem factam faciens à quo Iudice ſit puniendus, vel à committente, vel ab eo in cuius territorio ſit facta relatio, num. 37.

2 Seruitores duo pro ſindicatu D. Prioris eliguntur per Sindicatores D. Poteſtatis Mediolani, cap. 30.

2 Seruitores Communis Mediolani, qua Broletti Mediol. porta ſtare debeant, cap. 432. nunc autem vbi morentur, cap. eod. Litteræ C.

2 Seruitores in præceptis exprimendi, Vide indictione Fanglorum, præſenti Indice.

2 Seruitoribus communis Mediolani vti debent exercentes cauſas Criminales, cap. 76. Idem fieri debet per omnes Iudicẽtes, & Notarios, & aliorum opera non vtanturque Seruitorum communis Mediolani, circa maleficia, & damnus data, cap. 77. qui Seruitor plus Statuta mercede non accipere poteſt eod. cap. 77.

1 Seruitutem habens eundi per domum alienam, vtrum eam ampliare poſſit emendo aliam domum ibi propinquam, & pro ea eadem ſeruitute vtendo, cap. 434. nu. 58.

1 Serui repelluntur à teſtimonio in cauſa domini ſui, capit. 90. nume. 28.

2 Seruitutem Luminis, vel proſpectus in præiudicium habentis, quis edificare non poteſt, tam de iure communi, quam ex cap. 336. nu. 5. vbi notatur per quot brachia ad oppoſitum per brachia x. & e, latere br. 4. intra, brachij vnius. Item ne collatur, vt Ibidem, Item ſi fiat ad emulationem, vt ibidem, & cap. eod. 17. & quę intra ea brachia computantur, ſcilicet Via publica, uel priuata, locus publicus, Eccleſia, Item an poſſint plantari, Vites, Pergula, Arbores, cap. 342. nu. 54. 59. & 72.

2 Seruitutem Stillicidii de iure Communi qualiter quis habere præſumatur, c. 337. nu. 3. & quando eſt dubium quid Iuris, eiſdem, num. & cap. circa finem.

2 Seruitutem Viæ Vicino tenetur præſtare Vicinus, quando aliunde non habet Viam in Rubrica, c. 331. nu. 12.

2 Seruitutem habens non poteſt duriorem, ſed leuiorem facere in Rubrica, cap. 331. nu. 12. Seruitutem ſuper re emphyteotica imponere non poteſt Emphyteota, niſi pro tempore ſuo, in Rubrica, cap. 331. num. 14. Idem in Vaſallo ſuper re feudali.

2 Seruitutem aquæ, hauriende habens, quod ea non poſſit vti de nocte, & ſi ea de die longo tempore non vtatur, an illam amittat, in Rubrica, cap. 331.

2 Seruitutem paſcendi patiens, collectis fructibus eius bonorũ, an poſſit plantare Vites, & Oliuaſa in Rubrica, capitu. 331. num. 23.

2 Seruitutem allegantı requiritur probatio ſcientiæ, & patientię cum bona fide, cap. 332 ſcientia quomodo probetur, nu. 62. ex vicinitate; ſcientia autem, & patientia præſumptionibus probatur, cap. eod. nu. 63.

2 Seruitutem, ſiue de Vrbana, ſiue de Ruſtica loquens Statutum ligat Forenſem, cap. 331. num. 71.

2 Seruitute in diſcontinua quòd requiratur allegatio tituli, & multa alia, capit. 332. num. 10. & iſta allegatio debet fieri in principio Iudicij, & capitulari, & probari, per prętendentem Seruitutem, ſeu vſum ex illo titulo, cap. 332. nu. 12. & debet eſſe hic titulus ſpecialis, non autem generalis c. eod. num. 13.

2 Seruitutes locati non poſſun, ſed facultates ſic capit. 379.

nume. 146. & ſubrogatio non videtur prohibita c. eod. nu. 146. 147.

2 Seruitutes tam vrbanorum, quàm ruſticorum prædiorum præſcriptione temporis acquiruntur, & amittuntur, & quã to tempore, & quando Seruitus conſtituta intelligatur, cap. 332. num. 2.

2 Seruitutes præſcriptione temporis quomodo de Iure communi acquirantur, cap. 332. nu. 4. & qualiter amittantur, c. eod. num. 5.

2 Seruitutes contra Ruſticas, præſcribit libertas, ſpatio Annor. x. abſq; aliquo facto pręſcribentis, etiam ſine titulo, & bona fide, ex ſola negligentia non vtentis, ſecus in Vrbanis, cap. 332. num. 6.

2 Seruitutes omnes ſunt Iura prædiorum, eod. cap. 331. num. 6.

2 Seruitutes duas quando quis patitur, remiſſa vna quando etiã cenſeatur remiſſa altera, in Rubrica, cap. 331. num. 18.

2 Seruitutes Vrbanorum prædiorum quæ ſint, cap. 338. num. 1.

2 Seruitutis Luminis, vel Stillicidii, vel proſpectus in præiuditiũ an & quando opus fieri poſſit, cap. 337.

2 Seruitutis Stillicidii in pręiuditium, qualiter quid dicatur fieri, cap. 337. nu. 5. & ibi quod patiens talem Stillicidii Seruitutem poterit altius murum tollere, cum recipiat Stillicidium, cap. 337. eod. num. 5. circa finem.

2 Seruitutis Luminis aliquę declarationes habentur, eod. capit. 337. nu. 10. & quibuſdam ad id quęſitis ſcitu dignis, ſit reſponſum, præcipuè quando Domus eſt ruinoſa, & etiam deſtructa in pręiuditium primæ Seruitutis, vt ibidem, & circa alia quæ fieri non poſſunt eod. cap. 337. numeris 13. 14. & 15.

2 Seruitutis conſtitutio, non requirit aliquam cauſam, cap. 331. in rubr. num. 4.

2 Seruitutis in poſſeſſione quando quis eſſe dicatur, capit. eod. in Rubrica num. 5.

2 Seruitutis ius habens in aliqua re ſi impediatur per clauſuram hoſtiorum, vel muri, non poteſt eam frangere, vt illa vtatur, in Rubrica, cap. 331. num. 22.

2 Seruitutis Dominus poteſt eam Seruitutem leuiorem facere, non autem acriorem, vel duriorem, cap. 338. nu. 2. Idem dicitur de Foraminibus, & Relaxis ibidem.

2 Seruitutis continuæ in pręſcriptione non requiritur allegatio Tituli cap. 332. nu. 8. & hoc maxime in Seruitute aqueductus, licet probari debent Seruitus vſus vidente, & patiente Aduerſario, ibidem.

2 Seruitutis continuæ in poſſeſſione ſufficit ſpacium Annorum decem inter præſentes, & xx. inter abſentes, capit. eod. 332. num. 45.

2 Seruitute autem in diſcontinua præſcriptio Immemorabilis requiritur, cap. eod. nume. 17. & alia multa circa hoc eod. capit.

2 Seruitutum Actiones, actiuæ, & paſſiuæ tranſeunt in ſingularẽ ſucceſſorem cap. 352. nu. 70.

2 Seruitutum Rubrica generalis eſt capitu. 331. ante, vbi præludia.

2 Seruitutum quis tractet materiam, cap. 331.

2 Seruitus in dubio non præſumitur, cap. eod. nu. 2.

2 Seruitus quot modis acquiratur, cap. eod. nu. 3.

2 Seruitus luminis cui debetur, plures, vel maiores feneſtras, vel foramina tenere non poteſt, vel relaxa, quam conſueuit, cap. 338. litera A.

2 Seruitus ſtillicidii cui debetur, non poteſt maiorem aquam, quam conſueuit immittere, vel in alio loco facere, cap. 339. litera D.

2 Seruitus tigni immittendi, & oneris ferendi differunt inter ſe, cap. 335. num. 9 litera G. & quid de iure communi immittẽdi tigna, eod. cap. nu. 10. & quid quando ſuper eo muro plura ſuper imponuntur, quia facilius deſtruitur, cap. eod. nume. 11. & alia inſpecto iure communi, quid poſſit in muro communi, & prope eum, eod. cap. nu. 12. 13. & ſeq.

2 Seruitus poſita in frontiſpicio intelligitur luminis, vel proſpectus, vel ne luminibus officiatur, ex c. 337, litera R. & S. Idem de iure communi, ibidem.

2 Seruitus luminis, id eſt, ne luminibus officiatur, cap. 335. num. 4. litera P.

2 Seruitus luminis, & ne luminibus officiatur, cap. 335. licet diuerſę, in iure idem ſunt, ex cap. eod. num. 60.

2 Seruitus proſpectus, c. 335. nume. 61 & idem etiam importat, quod ſeruitus luminis, & ne luminibus officiatur.

2 Seruitus luminis, vel proſpectus, vel ne luminibus officiatur quando adeſſe intelligatur, cap. 337. circa finem dicti ſtatuti, litera S Et quod inuicem ſint, cap. 337. nu. 5. litera G. Et in dubio quid, ibidem, circa fin. nu. 9. & quid de arboribus, c. 341. num. 72.

2 Seruitus quando cenſeatur remiſſa, c. eod. 337. nu. 16.

2 Ser-

Digitized by Google

2 Seruitus prædialis regulariter tranſit, actiue, & paſſiue in ſingularem ſucceſſorem in Rubrica, c. 331. nu. 8. tranſit etiam in emptorem, vt ibidem, vide etiam cap. 342. num. 42.

2 Seruitutis ſi adſit vna duarum ædium vendita, & emptor illam non ignorabat adeſſe, cum illa ſeruitus apparens eſſet, & ſi quælibet res cenſeatur libera, quid iuris, in Rubrica, capitu. 331. nu. 10.

2 Seruitus aliqua non præſumitur conſtituta in parte bonorum diuiſorum, ſi non apparet de ea etiam, quod quis longo tempore ſit ea vſus, cap. 331. in Rubrica, nu. 16.

2 Seruitus quando poſſit imponi ſub conditione, & ad tempus in Rubrica, cap. 331. num. 24.

2 Seruitus non poteſt dici, ſed ius quoddam perſonale, quod nõ tranſit in ſingularem ſucceſſorem, ſi fiat conceſſio faciendi aliquid in alieno alicui, qui non habeat prædium, in Rubrica, cap. 331. nu. 25.

2 Seruitus vrbana an poſsit obligari, vel pignorari, capitu. 332. nume. 1.

2 Seruitus vtrum vrbana, vel ruſtica ſit quis diſcutiat, cap. 332. num. 2. & 3.

2 Seruitutis in omnibus de quibus in cap. 342. Actiones actiuè, & paſſiue tranſeunt in ſingularem ſucceſſorem, num. 42. cap. eod.

2 Seruitutibus in iam conſtitutis locum habent ſtatuta Mediolani, 2. vol. cap. 349.

2 Seruus, vide in verbo, Famulus, & in verbo, Domicellus, præſenti indice.

1 Seruus eſt in poteſtate domini, cap. 416. nu. 10.

1 Seſſiones tres fiunt in cooptando in collegium petentem aggregari, & quid in eis peragendum, cap. 414. nu. 17.

1 Sexagenarius in quibus caſibus etiam pro debito capi poteſt, cap. 167. nu. 117. & 119.

1 Sexagenarii iure communi inſpecto etiam pro debito detineri poſſunt, ſed non ſeptuagenarii, cap. 243. nu. 7.

1 Sexagenarii, quoad beneficium ne detineri poſſint pro debito non poſſunt ſe iuuare, quod iurauerint in eorum contractibus cum generali renuncia, ſi iuramenti tempore erant ſexagenarii, ibi num. 8.

2 Sexagenaria ætas, quos non excuſet à captura, cap. 379 nume. 118. & præſenti indice, in verbo, Aetas, & eod. ea litera ZZ. & alibi eod. cap. præcipuè, nu. 41 a.

2 Sexaginta virorum numerus eſt conſilium generale ciuitatis Mediolani, c. 1. litera A. in verbo, Eligantur, & à Principe eliguntur cum eſſent num. noningenta.

2 Sex viri qui cum iudice ſtratarum eliguntur, videndi, in verbo, Stratarum, Pontiumque iudex, præſenti indice, capitu. 271.

2 Sextæ terra de Ducatu Mediolani eſt, ideo & pro quibus non ſoluat vectigal, cap 66.

2 Seueſi fluminis aquæ continue fluere debent ad ciuitatem Mediolani, capit. 280. & præſenti indice, in verbo, Aquę, & quæ 300 & Seueſi flumen cum aliis aquis habet camparium, & Notarium, cap. 309. vbi a quo deputetur, & quod ſalarium habeat.

2 Seueſi alneus ſpaciandus, c. 311. vbi diſtinguit qua in parte, & quod hoc fiat expenſis vtentiũ ab vtraque parte, & eos compellunt, Notarius, & Camparius.

2 Siccitatis tempore pro vſu molendini prohibentur aquæ in præiudicium molendinorũ deriuari, & habentes ius tempore feſtiuo, cap. 296.

1 Siciliæ in regno ſolus Rex creat Notarios, cap. 354. nu. 3.

1 Sigillum non eſt neceſſarium in approbatione ſtatutorum, in diplom. 1. nu. 19. & in diplom. Pontific. num. 24.

1 Sigilli appoſitio non valeret, niſi ſigillans diceret, ſe illud appoſuiſſe, ibi. nu. 20. & in diplom. Pontific. nu. 25.

1 Sigillo alieno an quis ſigillare poſſit, num. 21.

2 Sigillum an ſit neceſſarium in approbatione ſtatutorum in diplom. litera I.

2 Signaturis, ſubſcriptionibus iudicum quãdo eſt aliquid vltra ſignaturę ponendum, cap. 203. & præſenti indice, in verbo, Iudicum.

1 Signum, & ſubſcriptio Notarij eſt neceſſaria in inſtrumento, licet ex omiſſione ſigni non vitietur inſtrumentum, nec imbreuiatura, nec protocollum, quin ex eis extrahi poſſit authenticum, cap. 330. nu. 89. 90. 91. & ſeq.

1 Simpliciter, dictio hæc quid releuet, cap. 47. num. 9. Et de plano quid, nume. 10. Et ſine ſtrepitu, quid per clam hanc ſit ſublatum, nu 11. virtute cuius clauſulæ valet ſententia contra minorem indefenſum, num. 12. ac etiam ſententia ſuper incepto libello, nume. 13. Et Iudea per hanc clauſulam poteſt deuenire ad pignorum captionem abſq; ſententia, num. 14. & per eam tollitur etiam dilatio, quæ datur parti ad quę rendos Aduocatos, num. 15.

2 Simpli vſque ad pœnam puniendum eſt officialis, ſi quid facit vel omittit per imperitiam, cap. 45. per totum, ſi vero nullũ damnum ſit in nihilo.

1 Simulationis exceptio non cenſetur ſublata, cap. 42. nu. 192.

1 Simulatio inſtrumenti per duos teſtes probari poteſt, cap. 95. num. 23.

1 Simulatio in inſtrumento quando opponi non poſſit, cap. 96. num. 105.

1 Simulatio contractus quomodo probetur, cap. 417. nu. 137. & an credatur contrahentibus eam allegantibus, nu. ſeq.

1 Simulationis exceptio non cenſetur ſublata, cap. 42. num. 192.

1 Simulatio Inſtrumenti per duos Teſtes probari poteſt, cap. 95. nume. 23.

1 Simulatio in Inſtrumento quando opponi non poſſit, cap. 96. num. 109.

1 Simulatio contractus quomodo probetur, cap. 417. nu. 137. & an credatur contrahentibus eam allegantibus, num. ſeq.

1 Sindicari quis in quibus caſibus poſſit ſeius officio durante, c. 57. num. 15.

2 Syndicantur Officiales de dolo, barataria, & extorſionibus, ca. 31. num. 1. litera E.

2 Syndicandi Prętores Mediolani, & terrarum Ducatus, & diſtrictus Mediolani, & terrarum ſuppoſitarum ſtatutis Mediolani ſatiſdant ante exitum eorum officii, & quomodo, cap. 37. nu. 1. & quid ſi tempus ſyndicandi eſſet huiuſmodi Prętoribus prorogatum, hodie tamen dictæ fideiuſſiones in princ. officii dantur.

2 Syndicari quod quis non poteſt ante finem officii, cap. 30. nu. 1. litera A. niſi agatur de delicto, ex quo poteſt imponi pœna priuationis officii, cap. eod. & nume. 1. & licet Magiſtratus durante officio non poſsit conueniri, tamen eo durante poteſt citari, vt compareat poſt officium, capit. eod. num. 2. Fallit octo modis ibidem expreſsis, poteſt tamen conueniri durante officio de mandato ſuperioris, cap. 30. nu. 3.

2 Syndicari debet iudex, tam de negligentia, quam de culpa in faciendo, cap. 40. nu. 13.

2 Syndicatis prohibentur fideiubere Doctores de Collegio, Cauſidici, & Notarii ad omnia laudati, cap. 32. nu. 2. Prohibentur etiam præſtare eis patrocinium, c. 38. litera A.

2 Syndicator cognoſcit pro leuibus delictis patratis per Officialem exiſtentem, non pro grauibus, quia pro eis cognoſcit nouus Officialis, cap. 31. nu. 4. litera F.

2 Syndicatores quo tempore præciſo tenentur inquiſitionem generalem formare, capit. 32. litera A. poſſuntq; ſyndicatores detineri facere omnes Officiales tempore ſyndicatus, ad inueniendas barattarias, & eo caſu Prætor, vel Officialis tenetur exhibere milites, barruerios, & alios, cap. 41. nu. 7.

2 Syndicatores non cognoſcunt de delictis non pertinentibus ad officium inſpecto iure communi, licet de conſuetudine cognoſcant de omnibus commiſsis durante officio, non autem de commiſſis ex poſt, c. 31. nu. 5. litera H.

2 Syndicatores quem terminum aſsignant ad porrigendos libellos, & querelas, ſiue Mediolani ſint, ſiue foris contra ſyndicatos, cap. 34. & qui dies, ex eo. cap. ſunt quinque, ex conſtitutionibus ſunt 15. vt notatur eod. cap. litera A. & eo tempore lapſo, an præſcribatur tempus querelandi, cap. 34. nume. 2. etiam non ſequuta abſolutione, quod querelare volens nõ poſsit excuſare ſe virtutem ignorantiæ, c. eod. nume. 3. & 4. niſi demonſtretur legitimum impedimentum, cap. & num. eiſdem.

2 Syndicatores quem terminum habent, ad terminandum ſyndicatum, cap. 34. el 2. litera A. nu. 1.

2 Syndicatores per ſe non autem per ſubſtitutum ſeruiunt, cap. 31. litera B.

2 Syndicatores non ſunt iudices contra Officiales pro debitis ex contractu, cap. 31. nu. 2.

2 Syndicatui D. Poteſtatis Mediolani pertinentes aliquę clauſulæ, de quibus in cap. 31. & 32. per totum explicatę ſunt, pręſenti indice, verbo, Clauſula.

2 Syndicatori pertinentia vltra notata præſenti litera S. quærenda in verbo, Officialis, pręſenti indice.

2 Syndicatorum D. Poteſtatis Mediolani electio, quando, & per quos fiat, cap. 30. Et eorum ſalarium, ibidem fit ante finem officii, licet ſyndicatus non incipiat niſi finito officio, capit. eod. num. 1. & num. 3. & ſolet fieri ante finem officii, capitu. 30. nu. 3. litera C. iuriſdictio D. Syndicatorum reſtricta eſt, cap. 30. Litera I. & habent auctoritatem inquirendi, tam per generalem, quam per ſpecialem inquiſitionem cap. eod. 30. Litera k, & reſpectu generalis Inquiſitionis de Moribus, & vita Officialium non debent habere Informationes à perſonis ſuſpectis, cap. 3. Litera k. Eorum D. Syndicatorum au-

ctoritas

Digitized by Google

I N D E X.

ctoritas etiam procedendi, declaratur ſumariè, eod. capi. 30. litera L. Condemnandi autem, & abſoluendi auctoritas data Syndicatoribus Poteſtatis, & iudicium eſt abolita, ſed debent cauſam referre in Excellentiſſimo Senatu, cap. 30. litera M.

2 Syndicatorũ cridæ, & proclamationes quid continere debeant, cap. 31. litera O.

2 ſyndicatorum D. Poteſtatis, vel aliorum Officialium ciuitatis, vel Ducatus Mediolani officium, & authoritas, cap. 31.

2 ſyndicatorum ſententiæ, & ordinationes inappellabiles, irreuiſibiles, & non querelabiles, cap. 35. directæ, nec per indirectum, ſed prout ſunt latæ exequuntur. Idem de iure communi, ibid. num. 1.

2 ſyndicatorum arbitrium, de quo in cap. 40. quomodo ſit ſublatum ex conſtitution. eod. cap. nume. 51. quia Syndicatores in Senatu referre, nec abſoluere, nec condemnare poſſunt.

2 ſyndicatur non aliquis Officialis pro minima re, capitu. 31. num. 4.

2 ſyndicatus D. Poteſtatis eiuſq; Officialiũ, & familiæ per quos fiat, quomodo ſyndicatores eligantur, eorumq; authoritas, & alia ad id videnda, cap. 30.

2 ſyndicatus iudex, quod vltra dolum, & baratariam non teneatur de conſuetudine in Etruria, & Mediolani, cap. 40. nu. 14. vltra dolum, & baratariam.

2 ſyndicatus Officialium ad quos de iure communi ſpectet, cap. 30. num. 3.

2 ſyndicatus tempore, id eſt, in fine officii, regulariter querelatur Officialis, demptis quibuſdam caſibus, cap. 279. nu. 1.

2 ſyndicatus ſatisfaciens antequam cõdemnetur, an incurrat pœnam ſtatuti, cap. 45. litera B.

2 ſyndicatum contra fugientem iudicem poteſt iurari vti doloſum, cap. 40. nu. 12.

2 ſyndicatu condemnatus, quod amplius officium non habeat, ſed recedat a ciuitate, & ducatu, cap. 45. nu. 2. nec ex reſcripto Principis ſubreptitio, vel ex aliis condemnationibus, ca. eod. 45. num. 3.

2 ſyndicatu durante D. Poteſtas, Iudices, & Officiales eſſe debẽt extra domos communis Mediolani, & aliquod officium in ciuitate, vel Ducatu Mediolani, non exercent, cap. 36. num. 1. vide etiam in verbo, Poteſtas, præſenti indice.

2 ſyndicatu officialis exiſtente poteſt etiam agi contra eum iudicem appellatione, vel nullitate pendente ob ſententiam nulliter, vel inique latam, ad expẽſas litis, damna, & intereſſe, cap. 31. nu. 3.

2 ſyndicatu abſolutus, quia nemo venit ad querelandum, an poſſit iterum accuſari, ad inſtantiam damnum paſſi, cap. 30. litera M.

2 ſi quis, eſt clauſula comprehendens tam maſculum, quam fœminam, cum vtriq; ſexui conueniat, cap. 195. litera A. idem cap. 24. nu. 1. item cap. 240.

1 ſindicatus quis ſit, & quale eius officium, cap. 5. num. 5. & quę requirantur in eo conſtituendo, cap. 65. nu. 6. & 7.

1 ſindicus quare dicatur Procurator Vniuerſitatis, cap. 65. num. 20.

1 ſindicus quando ab Vniuerſitate conſtituitur ad alienandum requiritur Decretum, cap. 124. nu. 2. & 3.

1 ſindicus dicitur qui conſtituitur Ruſticis proponentibus turmatim querelam Papę contra aliquem eorum, nu. 4.

1 ſindici dicuntur Sindicatores illi, qui eliguntur ab Vniuerſitate ad ſindicandum officiales, num. 5.

1 ſindicus Vniuerſitatis debet conſtitui ab illa Vniuerſitate, qui finito eius officio tenetur cauſam ab eo cęptam proſequi, ibi num. 8. & 9.

1 ſindicus habens mandatum obligandi bona Vniuerſitatis, & ſingularium perſonarum quãdo poſſit obligare ſingulares perſonas, num. 10.

1 ſindicus ſi excedat in contractu facto finem mandati ad pręſentiam Vniuerſitatis ad hoc legitimè congregatæ, an huic exceſſui cenſeatur Vniuerſitas conſenſiſſe, nu. 11.

1 ſindicus ſi obligauit Vniuerſitatem in forma Cameræ Apoſtolicæ cum iuramento, an eueniente tempore poſſit Communitas ipſa non ſoluens excommunicari, ibi nu. 12.

1 ſindicus dicitur etiam qui inſeruit alicui Collegio, vel Vniuerſitati, cap. 432. num. 1.

1 ſindicus, vel Conſul de Iure communi non ſufficit, quod citetur, ſed citari debent qui præſunt Vniuerſitati, cap. 219. numer. 3.

1 ſingulare verbum trahitur ad plurale, & è conuerſo, capit. 128. num. 1. & 2.

1 ſingularis ſucceſſor ſi conueniatur virtute pactorum executiuorum an requiratur excuſſio principalis debitoris, capitu. 156. nu. 15.

1 ſinguli qui comprehendantur ſub hac dictione, maximè in diſpoſitione huius Statuti, cap. 38. nu. 2.

1 ſinonima verba quæ ſint, cap. 116. nu. 127.

2 ſinguli, dictio comprehendit tam maſculos, quam fęminas, ca. 250. litera A.

2 ſoceda, ſeu ſocij Animalium, capit. 484. quid inter ſe differant, nu. 7. Et 11. etſi non adeſt pactum, ſeruatur Conſuetudo de iure communi, cap. eod. 484. nu. 8. & ſeq. Ratio autem huius Capituli datur, Ibidem, nu. 13. & 53. Primo debeat ſatisfieri Domino. Impenſa autem Socedi cui Spectet, ibidem, nu. 14. & ſeq. & nu. 18. & 19. Beſtiarum Paruarum notatur modus Socedi, eod. cap. nu. 19. & quando cenſeatur Socedum renouatum, cap. eod. nu. 20. & ſeq. & quomodo Animal puta Vacca data in Socedum ſi moriatur relicto Vitulo. Socedum remanet in Vitulo, cap. 448. nu. 26. Si beſtia moriatur cui culpa aſcribatur, diſcutiuntur multi caſus, ibid. nu. 27. & ſeq. vbi vide Fouea facta, & ſuperne ſtrata palea, ſi in ea cadat Beſtia, & pereat, teneatur Auctor Foueæ, & Animali in naui perempto an Nauta cõſequatur Naulum, numeris 38. & 39. cap. 484.

2 ſocedum de iure communi, & ex c. 484. habet periculum commune, nu. 40. & alia ad hunc propoſitum, numeris ibi ſequ. & in verbo, Beſtiarum mors, præſenti indice.

1 ſocer Vxoris, & viri cum non poſſit conueniri niſi in quantum facere poteſt, non poteſt cogi ad cedendum bonis, cap. 408. num. 35.

2 ſocietas inter quas perſonas contrahi poteſt, & non, cap. 483. numeris 4. & 6. & 7. 8. 9. 10. 11. 12 & 15. 17. 18. 19. 20. 21. & 22.

2 ſocietas mortuo patre, cum pluribus Filijs, & ex eis aliquibus minoribus, an continuetur cum Patruo, ſeu Patruis, Ita q̃ acquiſita per patruum non efficiantur Nepotum minorum, cap. 483. nu. 5.

2 ſocietas dicitur quędam Fraternitas, cap. 483. nu. 23.

2 ſocietas inter Fratres quomodo contrahatur, late, capit. 483. a num. 23. vſque ad omnes numeros ſeq. vbi multa ad Societatis propoſitum, & quot modis dicatur Societas, nu. 38. numeris, & ſeq. præcipuè num. 43. & 48. vbi explicatur effuſiua Societatis tacitæ effectus, nu. 37.

2 ſocietas de rebus licitis eſſe debet, cap. 483. nu. 62. & ab his Societatibus abſtinendum, cap. eod. nu. 63. poteſtque contrahi, & renouari expreſſe, & tacitè, numeris 64. & ſeq & num. 65. cap. eod. numeris 68. 69. & ſeq.

2 ſocietas diſſoluitur modis multis, cap. 483. num. 76. Et morte vnius non tranſit ad hæredes, licet emolumentorum, & damni tranſeat, nu. 91. vbi 59.

2 ſocietas effectus, quòd capitale ſit ſaluum, Lucrum autem commune, quod teneat, & quomodo, cap. 483. num. 133. & ſuperius, num. 105.

2 ſocietas vbi ſit contracta ſimpliciter, nulla facta declaratione, pro quib. partib. in dubio, quid cenſetur, capit. 433. nume. 203. & aliis numeris ibi ſeq. vbi multa notata, circa Societatem, & Socios.

2 ſocietatibus, quæ veniant acquiſita, c. 483. à nu. 158. vſque ad num. 170.

2 ſocietatibus in omnibus, ſeu generalibus, ſiue particularibus, lucrum, & damnum debet eſſe commune, cap. 483. nu. 180.

2 ſocietate durante, in ea nil eſt nouandum, capit. 483. nu. 92. & quid in illo qui poſt contractam Societatem immittat maiorem ſummam pecuniarum inſcio Socio, Lucrum prouenïens ſit commune, damnum vero eius ſolius, nu. 95. Ibidẽ, & quod qui plus capitale mittat in ea plus Lucrum habeat, nu. 101. ibid.

2 ſocietatis expreſſè particularis effectus, cap. 483. nu. 99. in ponente pecunias, & altero operas, & ad hęc propoſitũ aliqua, num. 102. & ſeq. vſq; nu. 1. & c. Et circa has Societates, multa copioſe notantur, eod. c. 483. numeris omnibus ibi ſequ. vbi Vide, ne prolixior fiat index.

2 ſocietatis bona non dicuntur Socii, niſi prius ſolutis debitis, c. 483.

2 Socijs, nume. 181. ſi ſint plures damnum paſſi qualiter agant, Vide cap. 376. num. 1. & in verbo Damnum contra dantem, præſenti Indice.

2 ſocij qui dicantur c. 391. nu. 1. & Socii vnius Domus ſinguli debent habere clauem c. 379. num. 120.

2 ſociorum, & Socidorum Rub. Generalis, & præambula, capit. 483. & Vide in Verbo Statitibus, pręſenti Indice, & alibi.

2 ſociorum quilibet poteſt integras ſolutiones à debitore recipere, & facere liberationem, cap. 483. nu. 212. Et quilibet Mercatorum Sociorum poteſt agere contra Debitorem Societatis, & exigens non tenetur cauere de ratihabitione Socii, ſed ſolum de defendendo a Socio, cap. eod. nu. 212. & 213. Indice,

Digitized by Google

dice, numeris ibi ſeq.
2 Socii ſi ſint eiuſdem prædii duo, & vnus nolit colere agrum, vel ſeminare, & alter totũ colat, & ſeminet, ſibi appropriat ſeminans, & colens omnes fructus etiam pro parte Dominicali tota, cap. 379. num. 123.
2 Socii ſi plures ſint vnius domus, vel rei ſolitę locari, vnus ſocius poteſt ſocio inuito locare vtiliter, eo etiam in requiſito, cap. 379. num. 101. ſi tamen locet honeſtæ perſonæ, ibidem, declaratur tamen niſi ſit Dominus, qui vellet ex inopinato per ſocium habitari pro ſuo vſu, & aliam habitationẽ non haberet, cap. eodem, num. 102. & alia multa ad hoc propoſitum huius domus, quę ſit ſociorum, numeris ibidem ſequen. & quod ſocius poſsit inhabitare domum communem indiuiſam abſque aliqua ſolutione, cap. eod. num. 379. numeris 105. & 106. & in ſociis Molendini, quid poſſit, etiam in ſociis alterius fundi ruſtici, eodem cap. nu. 107.
2 ſociis duobus facientibus hoſpitium in domo, quæ ſit alterius ex dictis ſociis, quid de penſione, vide in verbo, Domus, præſenti indice, & in cap. 379. nu. 447.
2 ſociis in re conducta plura pertinentia notantur, in cap. 379. num. 62. & ſeq. & in verbo, Locatio nomine alterius, præſenti indice, per totum, & cap. eod. nu. 76. & pręſenti indice, in verbo, Inſolutum.
1 ſocius omnium bonorum quando admittitur ad teſtimonium pro ſocio, & an ſit integer teſtis, capit. 90. nume. 51. & 52.
1 ſocius criminis non admittitur in teſtem, ibi. nu. 53.
1 ſocius an poſſit cogi ad cedendum bonis, c. 408. nu. 41.
1 ſocius Rei communis de æquitate præfertur extraneo, emptori pro eodem precio, c. 434. nu. 179.
1 ſocius in domo communi ſi habitare velit, & conſocius velit, locare, in locatione præfertur habitare volens abſq; diſtinctione, c. 442. nu. 10.
1 ſocius vnius domus, vel ædificij pro indiuiſo quando inuito ſocio poſſit locare totam domum, ibi. nu. 12. & ſeq.
1 ſocius Rei communis pro indiuiſo ſi colat, & ſeminat, & alter nolit, quod pro parte ſua colatur, vel ſeminetur, ſeminans appropriat ſibi fructus omnes, etiam pro parte dominicali tota ibi. num. 15.
1 ſocij tres Molendini pro indiuiduo, ſi duo velint locare, & tertius nolit, cogitur nolens ſtare locationi aliorũ, niſi pro ſua tertia parte velit ipſe in eo molere. nu. 14.
1 ſocius inhabitans rem communem pro indiuiſo ſimpliciter non tenetur ad penſionis ſolutionem, eod. capit. 442. numero 20.
2 ſocius occupans totam rem cõmunem, alium ſocium ſua parte priuando committit furtum, cap. 386. nu. 3.
2 ſocius domus, eam inhabitans an ad penſitationẽ alteri ſocio teneatur, c. 379. nu. 445.
2 ſol ne tollatur, & aer quid ſtatutum capit. 342. num. 61. & 67. & 68.
1 ſolennitas requiſita in actu fiendo requiritur etiam in eius ratificatione, c. 328. nu. 85.
1 ſolennitas aliqua vbi requiritur, ſi ineptè adhibeatur, nõ vitiat actum, cap. 25. nu. 23.
2 ſolennitas eadem quando requiratur, & non capit. 398. num. 136.
2 ſola facti ueritate inſpecta, verba hæc quid releuent, c. 31. nu. 9. & in verbo, clauſula, præſenti indice.
1 ſolennitatem aliquam Statutum requirens, quæ de Iure cõmuni non riquiritur, non cenſetur excludere illam Iuris cõis, vel alterius ſtatuti, ad prælud. nu. 492.
1 ſolennitates fuiſſe obſeruatas aſſertioni partis non creditur, d. Prælud. num. 172.
1 ſolennitati Iudicij non poteſt renunciari, c. 47. num. 57.
1 ſolennitate ſublata quid ſublatum ſit, remiſſiue, num 53. cap. 413.
1 ſolennitates vbi requiruntur pro forma non poſſunt firmari, nec validari Iuramento, c. 445. nu. 56.
1 ſolidos quomodo intelligantur, & eius valor quo tempore eſt inſpiciendus in condemnationibus, capit. 1. numer. 194. & 195.
1 ſolitum an inducatur ex vnico actu, cap. 416. nu. 185.
2 ſolitum vnum actum requirit, cap. 176. nu. 55.
1 ſollicitator in cauſa ab eo ſollicitata non poteſt ferrè teſtimonium, cap. 90. nu. 45.
1 ſolutio licet differat à liberatione, prohibetur tamen probatio ſolutionis, ſicut liberationis, niſi fiat per Teſtes, in hoc Statuto notato, cap. 95. nu. 20. & 21.
1 ſolutio ſi ex Statuto prohiberetur opponi, niſi per Inſtrumentum, per Teſtes tamen multæ etiam exceptiones poſſent opponi, num. 25.
1 ſolutio debiti Inſtrumentalis per Inſtrumentum probari poteſt, num. 33.
1 ſolutionis debiti præſumptio quando ceſſet, nu. 45.
1 ſolutio abſque Iuramento probatur exhibẽdo Inſtrumentum debiti cancellatum, d. cap 95. nu. 59.
1 ſolutio tollit omnem obligationem, cap. 413. nu. 16. Quæ quando dicatur facta, ibi nu. 42.
2 ſolutio triennalis, videnda in verbo, Triennalis, præſenti indice.
2 ſolutio quinquaginta annorum vniformis excludit actionem locati, cap. 398. num. 52.
2 ſolutio cenſetur facta in duriorem cauſam, & quæ ſit cauſa durior, cap. 409. num. 150. 181. & ſeq. & cap. 387. nu. 29.
2 ſoluens ſuam partem oneris datii, vel condemnationis, quod pro alia parte non teneatur, vide præſenti indice, ſuo loco, in verbo, Oneris, vel datii, & capit. 232. idem etiam contra Magnates potentes, vt ſoluens ſuam partem onerum pro aliis non ſuſtineat, cap. 233.
2 Soluens par vnum caponum per decem annos, an teneatur in futurum, c. 388. nu. 10.
2 ſoluens per 30. annos par caponum cum teneatur ad 20. vel ſoluens de vna moneta cum de alia teneatur, an præſcribat, cap. eod. num. 12.
2 ſoluens per annos quinquaginta vniformiter, cap. eodem, numero 12.
2 ſolutionis verbum duplicem habet ſenſum, cap. 400. numero 269.
2 ſolutionem vnius anni ante maturationem tenetur Dominus directi accipere, cap. 409. nu. 156. non tamen cogitur accipere partem ficti ante terminum, cap. eod. nu. 157. fallit in fiſcali emphyteuta.
2 ſolutiones pecuniarum quæ fiunt alicui de pecuniis communis Mediolani, quomodo fieri debeant, cap. 52.
2 ſolum Mediolani occupans, vide præſenti indice, in verbo, Mediolani ſolum.
2 ſoratoria, quæ dicantur, cap. 247. nu. 57.
2 ſoratores ad tranſuerſum an liceat aquas ducere, vide præſenti indice, in verbo, Soratoria, ſorte quando dirimatur inter duos ſocios domus condominos, cap. 379. num. 116.
2 ſorcedile, & fontanile idem ſit, cap. 242. litera C. & in verbo, Fontanilis, præſenti indice.
1 ſoror vtrinque coniuncta ſuccedit cum aſcendente defuncti, cap. 286. nu. 15. Ampliando, cap. 290. nu. 4.
1 ſoror non venit appellatione fratris, cap. 287. nu. 5.
1 ſoror non excluditur à fratre in ſucceſſione fratris, quando vltra ipſos concurrit etiam aſcendens ex linea fœminina ad hæreditatem defuncti, cap. 288. nu. 9. & 37.
1 ſoror impropriè dicitur agnata, ibi num. 29. & ideo cognatos non excludit, ſtante Statuto quod agnati excludant cognatos, cap. 289. num. 10.
1 ſororis appellatione venit etiam ſoror patruelis, dicto capit. 288. num. 17.
1 ſoror vterina venit appellatione ſororis in Statuti diſpoſitione, cap. 290. nu. 8.
1 ſoror, filius ſororis, & aſcendens maſculus ex linea materna ſimul ſuccedunt, cap. 290. nu. 11. Quid ſi ille aſcendens ſit pater auiæ maternæ, num. 14.
1 ſoror vtrinque coniuncta ſtante Statuto Mediolani pręferente maſculos fœminis, an in totum excludat agnatum, ibid. num. 21.
1 ſoror quæ ſuccedit vna cum agnato intra quartum gradũm fratri ſuo, qui eam tenebatur dotare, confundit actiones pro ea parte, pro qua ſuccedit ſalua actione ad ratam in portione agnati, eod. cap. 290. nu. 74.
1 ſorti dirimitur, vbi quid in facto, non in iure dubium ſit, capit. 417. num. 646.
1 ſpiritualis cauſa an compromittatur, cap. 115. nu. 32. & 35.
2 ſpoliationis actio competit contra conductorem, finita locatione non relaxantem, cap. 398. num. 244. & ſeq. & datur actio de dolo criminaliter, cap. cod. 245. & cap. 399. nu. 49.
1 ſpoliator quando admittatur ad beneficium ceſsionis, ca. 408. num. 21.
1 ſpoliatus propter guerram, quia non poteſt conueniri vltra quam facere poſſet, non poteſt cogi ad cedendum bonis, ibi num. 33.
1 ſpolii de recenti cauſa vel criminalis non compromittitur, ca. 115. num. 36.
1 ſponſa non venit appellatione maritatæ, cap. 283. nu. 2. vide in verb. Statutum loquens de maritata, infra.
1 ſponſa non venit appellatione vxoris, ſi ſit ſponſa de præſenti, cap. 291. nu. 28. & cap. 299. num. 2. Et propterea non ſubiacet diſpoſitioni Statuti, in cap. 454. vt ibi nu. 6.

Digitized by Google

INDEX.

1 Sponſa per verba de preſenti non dicitur ducta, capit. 290. num. 87.
1 Sponſa de proximo cognoſcenda habetur pro cognita, ibidem num. 89.
1 Sponſa dicitur traducta, quæ dum ad domum mariti transducitur in itinere moritur, nu. 90
1 Sponſa quare nõ comprehendatur in diſpoſitione Statuti 315. d. ca p. 315. nu. 2.
1 Sponſalia de futuro non tranſeunt in matrimonium per oſcula & amplexus, cap. 298. num. 85.
1 Sponſalitia largita in hoc à donatione propter nuptias differt, quia non fit poſt nuptias, cap. 294. nu. 2.
1 Sponſæ donata, vide præſenti indice, in verb. Donata.
1 Sponſæ traductio non facit tranſire ſponſalia de futuro in matrimonium, cap. 298. num. 84.
1 Sponſus de futuro non venit appellatione mariti, vel vxoris, c. 298. nu. 20. Quod magis dicendum, ſi Statutum loquatur de ducta, vel copulata, num. 21. Limitatur nu. ſeq. niſi ſponſa ſit mora, ne matrimonium contrahatur.
2 Sponſæ, videndum in verbo, vxori, præſenti indice.
2 Sponſus quis dicatur, cap. 453. litera B.
2 Sportulas quare accipiunt in ciuilibus, & criminalibus iudex galli, & equi, capit. 54. litera B. Poteſtas Mediolani illas eſt prohibitus accipere, ex quibus cauſis accipiat, cap. 9. nume. 1. eod.
1 Spurij, & illegitimi cum non ſint agnati an comprehendantur à Statuto, cap. 328. ibi nu. 512.
1 Spurii comprehenduntur in diſpoſitione Statuti, cap. 115. ibi. num. 94.
1 Spurii non veniunt appellatione coniunctorum, dicto ca. 115. num. 95.
1 Spurii legitimati Statutum ſi diſponeret, quod ſuccedere poſſent, non teneret, eod. cap. 456. nu. 45.
2 Spurij, & Inceſtuoſi prohibentur eſſe Decuriones, niſi vbi alii non adſint, num. 30. cap. 3. Littera 6.
1 Spurio licet pater donare non poſſit, poteſt tamen auus, capit. 265. num. 31.
1 Spurio hæres patris relinquere poteſt, num. 32.
1 Spurio à patre alimenta relinqui poſſunt, nu. 33.
1 Spurio poteſt à patre remunerationis cauſa relinqui, numero 34.
1 Spurius poteſt eſſe tabellio, cap. 354. num. 10.
1 Spurius a teſtimonio perhibendo repellitur, cap. 90. nu. 85.
1 Spurius legitimatus venit appellatione deſcendentium, non agnatorum, num. 12.
1 Spurius quare non legitimetur, ſed diſpenſetur, capit. 456. nume. 15.
1 Spurius in dubio quis præſumitur non naturalis, nu. 26.
1 Spurius quis dicatur, & vnde dictus, nu. 27. & ſeq.
1 Spurius natus ex coitu damnato eſt infamis infamia facti, nume. 30.
1 Spurius mortuo Patre quomodo poſſit legitimari, nu. 38.
1 Spurius legitimandi facultas non comprehẽdit Filias ſpurias, num. 40. & an comprehendat caſum mixtum, num. ſeq.
2 Spurius, qui propriè eſt, non dicitur Ciuis, capitu. 217. numer. 88. 210.
2 Stare, Verbum, vel ſtetur, Mediolani non intelligitur per interpollatum tempus, cap. 217. nu. 114. Et ſtare dicitur in eadẽ Domo, qui permanet, cap. 380. nu. 12.
1 Stare cum aliquo quis dicitur, quando habitat in eadem domo, cap. 263. nume. 1. licèt contingat abeſſe ex cauſa ſtudii, num. ſeq.
1 Statim, dictio hæc quid importet, cap. 22 nu. 32. & cap. 131. nu. 532. & in cap. 70 vnum 3. vide in verbo incontinenti.
1 Statuta non redacta in volumine Statutorum valent, ſed debẽt produci, Ad Diplom. Ludouici Mariæ, nu. 13.
1 Statuta condere iuriſdictionis eſt, ad Prælud. nu. 16.
1 Statuta generalia, ſpecialiaq; condere poſſunt, qui legem ſpecialem condendi facultatem habent, nu. 17.
1 Statuta quilibet populus, & Ciuitas condere poteſt, nume. 18. Ampliando, & declarando num. ſeq. maximè, quod condere non poſſint, vt ſpurii ſint ſucceſſibiles, nu. 20. quibus in condendis Mulieres intereſſe non debent, nu. 23. Sed quod à ſuperiore confirmari debeant, nu. 26. & nu. ſeq. habetur quod etiam Villa Iuriſdictione carens poteſt Statuta condere, dummodo pœnam non adiiciant. Et qui alii Statuta condere poſſint, notat nu. ſeq. plurib.
1 Statuta qui condere poſſunt, ea quoque interpretari, & declarare poſſunt, d. Prelud. nu. 41. & 43. quam interpretationẽ quibus facere non liceat, etiam ſi condiderint ea, num. 42.
1 Statuta ad publicum non condentis bonum condi debent, nume. 45. in prælud.
1 Statuta pro bono publico condi poſſunt, quod Nobiles alteri in alterum digladiantem puniantur, nu. 46.
1 Statuta, Inſtrumenta, & Teſtamenta facta ſub nomine Inuaſoris, & hoſtis Regis, vel Principis, veri quando ſint nulla, nu. 61. & 62. in prælud.
1 Statuta contra Ius commune, & canonicum quæ dicantur, & quando valeant, num. 67 & ſeq. & quod non valeant contra Ius diuinum, naturale, vel gentium, nu. 71.
1 Statuta tollentia obligationem naturalem quouis tempore nõ valent, num. 71.
1 Statuta qui abſque ſuperioris licentia condere non poteſt, nec conſuetudinem introducere poteſt, nu. 106 & ſequ.
1 Statuta iurata quando tollantur per generalem derogationem num. 83. & 84.
1 Statuta iurata collegii, & Vniuerſitatis poſſunt tolli, & mutari abſq; pęna periurii, num. 85.
1 Statuta æquiparantur vltimis voluntatibus, num. 114.
1 Statuta neceſſario non requirunt ſcripturã, ſed per Teſtes poſſunt probari, nume. 115. quod tamen requiratur etiam ſcriptura ad eius probationem, nu. ſeq.
1 Statuta vniuerſitatis non ſubſcripta à Notario probant, ſi obſeruentur, num. 117.
1 Statuta, & reformationes quid inter ſe differant, nu. 109. Ampliando, nu. ſeq.
1 Statuta nil operantia in ſenſu directo contrario in ſenſu interpretari debent, num. 477. etiam ſi derogetur Iuri communi, nu. 478. Limitando tamen nu. ſeq. niſi incurreret peccatum, vel quando eſt aliter prohibitum.
1 Statuta de contractibus loquentia ad quaſi contractus trahuntur, non autem ad vltimas voluntates, nu. 434. & ſeq.
1 Statuta non trahuntur de vna perſona ad aliam, nec de caſu ad caſum, nu. 436. & ſeq. cum limitatione.
1 Statuta loquentia de Patribus, & Filijs, non habent locum in Patribus, & Filiis ſpiritualibus, nu. 441.
1 Statuta ſi non contineant æquitatem, ſed ſolum ſtatuentium voluntatem valent, nu. 149.
1 Statuta ſunt ſtricti iuris ideo ſtrictè intelligenda, num. 147. ampliando plurib. nu. ſeq.
1 Statuta ſicut fieri poſſint ad derogationem iuris communis, an poſſint fieri ad derogationem iuris diuini, ibidem, num. 265. & ſeq. plurib.
1 Statuta omnia recipiunt interpretationem à iure communi, num. 275. & ſeq. diffuſe, & late.
1 Statuta duo ſi reperiantur eodem in Volumine cõtraria, quod ſeruandum, num. 343. & ſeq.
1 Statuta generalia licet generaliter intelligenda, non trahuntur tamen ad diſpoſita in ſtatuto ſpeciali, nec illud tollere poſſunt, imò ſtatutum generale per ſpeciale reſtringitur, nume. 228. & plurib. ſeq.
1 Statuta priora iurata non tolluntur per poſteriora, num. 322. niſi in ſpecie ſit dictum, nume. ſequ. & vbi ſint diuerſa quid, num. 324. & 325.
1 Statutarium ius quando dicatur ius Prætorium, vel ciuile, nu. 119. & ſeq.
1 Statuta per quantum temporis ſpacium durent, nu. 121.
1 Statuta potius à Statutis, quam à iure communi interpretationem recipiunt, nu. 330.
1 Statuta quando extendantur, & quando non, num. 355. & ſeq. pluribus latè.
1 Statuta non debent cenſeri eluſoria, nec impoſita verbis, ſed rebus, nec quod ſuperflua ſint, ſed quod aliquid operentur, nume. 123. & 124.
1 Statuta ſine ratione non reſpiciunt extenſionem, & quare, nume. 199. & 200.
1 Statuta vſu non comprobata nullius ſunt Roboris, & monimẽti, d. prælud nume. 502. & ſeq. in prælud.
1 Statuta correcta, & ambigua non debent in cauſis allegari, nu. 506 & 507.
1 Statuta vbi habent plures intellectus nõ licet ex eis arguere, nu. 508 & ex multiplici intellectu.
1 Statuta, Decreta, & ſimilia ignorare eſt lata culpa, & dolus, nu. 515.
1 Statuta an ligent ſtatuentes, nu. 542. & 543.
1 Statuta laycorum, an ligent clericos, & Eccleſiam, num. 563. & ſeq. per totum, num. 621.
1 Statuta inter non ſubditos, & extra territorium non poſſunt allegari, cum eis vti non poſſint, nu. 650.
1 Statuta laycorum non comprehendunt bona eccleſiaſticarum perſonarum, num. 686.
1 Statuta loquentia ſiue in perſonam, ſiue in rem non trahuntur ad bona extra Territorium ſita, nume. 687. Ampliando, nu. ſeq. ad quæ etiam non trahitur perſona per ſtatutum habilitata

Digitized by Google

I N D E X.

litata ad Ius de futuro, num. 695.

1 Statuta pęnalia, quod recipiant fauorabilem interpretationē, quando fauore publico ſacta fuere, & non in odium alicuius, nu. 736.

1 Statuta plura vbi adſint de eadem re diuerſimodè loquentia attenditur, quod plenius prohibet, num. 777.

1 Statuta, vel Decreta, quę quotidie admittunt, vel faciunt aliquid, ſi & in quantum de iure, vel ſi & quatenus de Iure ſuſtinentur, num. 797.

1 Statuta denotantia dolum malum non verificantur, ſi probetur lata culpa, num. 801. d. Pręlud.

1 Statuta loci in quo iudicium agitatur non eſt neceſſe producere, capit. 22. num. 129. Fallit tamen in cauſa Appellationis, num. 130. & in ſtatutis alterius loci, nu. 131. Non procedit etiam in reformationibus non concluſis in voluminibus ſtatutorum, nu. 18. cap. 1.

1 Statuta vbi debent produci integraliter in totum produci debent, num. 133.

1 Statuta non poſſunt tollere defenſionem reſpicientem negotiū principale, nu. 815. in prælud.

1 Statuta quæ reſpiciunt ordinem procedendi ligant clericos, ad Rub. de citationibus, num. 3.

1 Statuta hæc, quibus in cauſis locum habeant, nu. 32. ibi.

1 Statuta ad futuros tantum caſus trahi debent, cap. 1. nu. 17.

1 Statuta vnius Ciuitatis ſeruantur in Comitatu, vbi non adſint Statuta particularia, & ſpecialia, cap. 153. nu. 1.

1 Statuta fraudes remouentia, Vide præſenti indice, in Verbo, Fraudes.

1 ſtatuta prouidens circa alienationem factam in fraudem creditorum debet intelligi de ea alienatione, per quam Dominiū fuit tranſlatum, cap. 262. nu. 2.

1 ſtatuta ita ſunt interpretanda, vt quanto minus ſit poſſibile corrigant ius commune, etiam ſi nil operarentur, ibi nu. 104. & 105. cap. 149.

1 ſtatuta, & leges trahuntur ad futura non præterita, cap. 94 nu. 1 & cap. 115. num. 8.

1 ſtatuta loquentia de ſucceſſionibus valēt ad Rubr. De ſucceſſ. ab inteſt. num. 1. cap. 277.

1 ſtatuta quæ ſint ſeruanda, vbi defunctus bona habeat in diuerſis territoriis, vel originem in vno, & domicilium in alio loco, ibi num. 2. & quod attendatur ſtatutum loci, vbi ſunt ſita bona. num. 3.

1 ſtatuta de ſucceſſionibus reſtringentia Iuris communis, diſpoſitionem non operantur, quoad bona extra territorium, nu. 4 Quod magis verum eſt in ſtatuto Mediolani, capit. 278. excludente fęminas, ob maſculos, ibi. num. 5. Limitatur præcedens concluſio nu. ſeq. Declaratur etiam, vt procedat reſpectu immobilium, nam mobilia cenſetur ſub ſtatuto loci ad quem ſunt deſtinata, num. 8. & quid de creditis, & actionibus, quod territorium attendatur, ibidem, nu. 9 & 10.

1 ſtatuta loquentia de ſucceſſionibus per verba nominalia debent intelligi de legitimis, & naturalibus, dicta Rubr. de ſucceſſ. num. 14.

1 ſtatuta de ſucceſſionibus actiuis non militant in paſſiuis ad correctionem Iuris communis, quando intelligenda ſunt ad litteram, nu. 15.

1 ſtatuta de ſucceſſionibus intelliguntur ab inteſtato eadē Rubr. num 16. & cap. 278. nu 38.

1 ſtatuta de ſucceſſionibus ab inteſtato non admittuntur regulam, ſi vnico vincentem, & c. ead. Rubr. num. 20

1 ſtatuta præferentia Agnatos Cognatis videntur conformia iuri communi poſt cap. 278 num. 1. & quid ſi præferant maſculos fęminis, an ſint odioſa, vel fauorabilia, no. 2. & quod ſit odioſum, & correctorium Iuris communis, nu. 3. & 5. ac contra naturalem æquitatem, num. 4. & alia circa iſtud, nume. ſeq.

1 ſtatuta maſculos præferentia principaliter priuatum fauorē continent ſecundario publicum, ibid. num. 12. c. 278.

1 ſtatuta prædicta fundata ſunt ſuper media Iuris prudentia, ibi num. 13. quæ ampliationem, aut reſtrictionem non admittunt, num. ſeq.

1 ſtatuta prędicta ligant etiam Clericos, & Iudeos, quod vltimū declaratur, vt extante Lege Moſaica ſit ſecus, nu. 16. 17. & 18. ibi.

1 ſtatuta ſolent diuerſimode maſculos præferre, ex quo diuerſi ſequuntur effectus, nu. 91.

1 ſtatuta maſculos præferentia habent locum, tam in ſucceſſionibus Iuris ciuilis, quam Prætorij, nu 92.

1 ſtatuta à Papa confirmata, an dicantur Papalia, in Diplom. Pōtificio in fine, vol nu. 5. & 6. c. 465.

1 ſtatuta ſi ſint à Principe caſſata non valent, nec tranſgreſſor excuſatur à pęna in eis appoſita, nu. 15. c. 465.

1 ſtatuta caſſata allegans vtrum falſi pœna puniatur, nu. 16.

1 ſtatuta caſſata poſſunt allegari in argumentum, & pro caſſatione nouorum, nu. 17. & 18.

1 ſtatuta, quæ loquuntur circa perſonas, quando reſpiciunt ſolemnitatem Inſtrumentorum, ligant Clericos, & perſonas Eccleſiaſticas, maximè ſi cedant laycis, cap. 445. nume. 3. 4. & 5.

1 ſtatuta in eiſque compræhenſa ſunt obſeruanda, tam expreſsè, quam virtualiter, cap. 465. nu. 20.

1 ſtatuta antiqua, vel noua ſunt obſeruanda in cauſa Appellationis cauſæ cæptæ. & deciſę in cauſa principali ante confectionem, & obſeruationem Statutorum nouorum, d. cap. 465. num. 35.

1 ſtatuta condita circa cooptationem in Collegium Doctorum, an obſtent doctoratis antequam Statuta conderentur, nu. 2. cap. 415.

1 ſtatuta ſeruare qui Iurauit, quando poſſit eis contrauenire, d. cap. num. 58.

1 ſtatuta loci originis, aut Domicilii, an ſint attendenda, ſi quis originem in vno, & Domicilium in alio locu habeat, ibidē nu. 66 cap. 311.

1 ſtatuta diſponentia, quod Filio pro eius delicto aſſignetur legitima, vt Fiſco ſatisfiat, an ſint valida, d. cap. 416. num. 257. cum ſeq.

1 ſtatuta loquentia de ſucceſſionibus per verba, Pater, & Filius, ſeu ſimilia, non procedit in naturalibus, num. 15. cap. 305.

1 ſtatuta laicorum preter ea, quę ſunt contra libertatem Eccleſiaſticam, Papa ſi confirmet, an cenſeatur omnia inualida, & iniuſta confirmare, nu 9. 10. & ſeq. Diſtinguendo, num. 14. & 16 Et nu. 15. apparet, quæ ſint Statuta contra Eccleſiaſticā libertatem.

1 ſtatuta municipalia omnia Ciuitas ſi confirmaret, quæ contra eam eſſent confirmare non cenſeretur, ibidem nu. 13.

1 ſtatuta omnia Papa confirmans excipiendo vnum quod ſit cōtra Ius, cenſetur omnia alia etiam contra Ius confirmare, nō autem irrationabilia, nu. 18.

1 Statuta confirmata per Papam, vel Principem cum clauſula irritatiua à Statuentibus dein reuocari non poſſunt, numero 19.

1 ſtatuta laycalia, vt proſint Clericis vtrum requiratur approbatio à Papa, num. 20.

1 ſtatuta de ſucceſſionibus loquentia in dubio ſunt intelligenda ab inteſtato, cap. 310. nu. 36.

1 ſtatuta nunquid trahantur ad caſus præteritos nondum deciſos, cap. 304. num. 1 & 2. Et qui ſint hi caſus, num. 4. & ſeq. & etiam qui ſint caſus in quibus trahuntur ad præſentes, num. 2. cap. 303.

1 ſtauritaricium bona, quia laicalia dicuntur, compræhenduntur in diſpoſitione Statuti de Prædiis, c. 433. nu. 14.

1 ſtauritaricium ſi fuerit pars Domus, quę alienari voluerit, vtrū ligetur ſtatuto de Quota, cap. 434. nu. 73.

1 ſtatuta ſic debent intelligi, & Interpretari vt vnum aliud non excludat, nec corrigat, num. 5. cap 302.

1 ſtatuta quando præſumantur ſolemniter publicata, nume. 34. capit. 465.

2 ſtatuta Mediolani, vt ſeruentur iuriſdictio eſt D. Protectorum carceratorum, c. 170. videl. dicatur hoc Statutum nō ſeruari.

2 ſtatuta Mediolani obſeruari debent omnia, & qui cōtrafaciat, vel negligat, qualiter puniatur, c 171.

2 ſtatuta Mediolani ſeruare etiam tenentur terræ ſeparatæ iuriſdictionis, & inſeudatæ, modo ſint de Ducatu, cap 172. litera F.

2 ſtatuta Mediolani ſunt ſeruanda in terris Ducatu iuriſdictionis, & diœceſis Mediolani, c. 175.

2 ſtatuta inualida eſſe non poſſe opponi, idem eſt quod valida eſſe Statuta, c. 172 num. 2. 3 & 4.

2 ſtatuta inualida ſufficit obſeruari de facto, c. 172. nu. 5.

2 ſtatuta facientia repugnantiam iure Diuino quid, cap. 172. nume. 12.

2 ſtatuta interpretari poſſunt Decuriones, cap. 1. & eſt notatum alibi in verbo, Decuriones.

2 ſtatuta aliqua primi volum. correcta, & addita hoc ſecundo volumine, cap. 182. & quæ ſtatuta in ſpecie, vide præſenti indice, in verbo, Additiones.

2 ſtatuta ad literam intelligenda, vide ſuo loco, in verbo, Statuti verba, præſenti indice.

2 ſtatuta non publicata an teneant, c. 503. litera D.

2 ſtatuta Mediol. quomodo & per quos manutenenda, cap. 501.

2 ſtatuta Mediolani prohibentur allegari nulla, cap. 492. numero 38.

2 Statuta de Meretricibus, & Bordello quorum Rubrica Incipit, a tergo dicuntur non ſeruari Vltimo excepto quod eſt, cap.

Digitized by Google

INDEX.

cap. 45. & concordat cum diſpoſitione Nouarum Conſtitutionum.

2 Statuta Mediol. & de Rege Lodouico fol. 1. in Diplomate Incipiente, Ludouicus Dei Gratia &c. appellantur Statutariũ Ius, & Ius municipale.

2 Statuta Mediolani in deciſorijs non comprehendunt Forenſes, & non Subditos, cap. 147. nu. 3.

2 Statuta circa Seruitutes de quibus in Secundo Volumine Statutorum habere locum in Seruitutibus, capit. 379. Vide, in Verbo, Seruitutibus iam; præſenti Indice, non tamen trahũtur Statuta ad caſus iam deciſos, vt Ibidem, & in verbo, Statutum regulariter, præſenti Indice.

2 Statuta Mediolani in quibus non contrariantur Conſtitutionibus Nouis firma remanent, cap. 379. nu. 393.

1 Statuti volentis filiam eſſe contentam relicto patris ratio, nume. 30. cap. 280.

1 Statuti multiplici fiunt ex cauſa, nu. 60. in prælud.

1 Statuti, vel Actus pro validitate in dubio pronunciandum, nume. 70. in prælud.

1 Statuti beneficium debet narrari à maſculo petente ſuã prælationem fœminę, num. 116. cap. 278.

1 Statuti fęminas excludentis cum maſculi prælatione, quæ nã ſit ratio, num. 10 cap. 278.

1 Statuti huius diſpoſitio videtur procedere in arbitramento, & lando, cap. 88 num. 57.

1 Statuti preferentis maſculos fœminis in ſucceſſione aſcendentium ex fęmina ratio eſt, non familiæ conſeruatio, ſed maſculorum fauor, cap. 279. num. 2. Quod ſtatutum habet etiã locum licet fœminę excluſæ non dotentur, ibi num. 5.

1 Statuti diſpoſitio quod fęmina, ſi non dotetur reputetur hæres pro tertia parte ſuæ portionis vſque a principio quid operetur, cap. 278. num. 262.

1 Statuti huius, cap. 269 diſpoſitio deſumpta fuit ex l. Quintus, ff. de Donat. inter vir. & Vxor. ibi nu. 54.

1 Statuti prælationem, quam maſculus habet perdit, ſi non petat Tutorem fęminæ, cap. 278. nu. 100.

1 Statuti actio quot annis duret, nu. 823. in prælud.

1 Statuti beneficio non gaudet qui contra ipſum facit, nec ſtatutaria exceptione ſe iuuari poteſt, num. 822. in prælud.

1 Statuti vna pars declarat aliam, nu. 331. in prælud.

1 Statuti diſpoſitio de grauamine præcepti, & interlocutoriæ procedit in interlocutorijs, & pręceptis non habentibus vim diffinitiuæ, etiam factis cum cauſæ cognitione, cap. 149. nume. 26.

1 Statuti cap. 42. diſpoſitio quare ſit exorbitans à iure communi, & quomodo ſit intelligenda, nu. 1. & 2. eſt tamen laudabilis, & valet in ſcripturis priuatis, num. 3. & 4. in proœm. d. cap. 42.

1 Statuti caſus omiſſus remanet in diſpoſitione iuris, num. 483. Diſtinguendo, & Ampliando, nu. ſeq. in prælud.

1 Statuti verba vbi non conueniunt, nec eius diſpoſitio habet locum, nu. 489.

1 Statuti verba debent intelligi de caſu vero non ficto, ibidem num. 48. cap. 5.

1 Statuti verba indefinita æquipollent vniuerſalibus, vbi eadẽ ſit ratio, alias non, num. 201. in pręlud.

1 Statuti, vel Legis terminus ita demum iuris priuationem inducit abſque moræ purgatione, ſi ſit lata Sententia, alias non, num. 789 in pręlud.

1 Statuti tempus debet ad vnguem obſeruari, alias actus ſit irritus, num. 790. Ampliando, num. ſeq.

1 Statuti mens, vel ratio vbi viget, eius diſpoſitio locum etiam habet, licet caſus non euenerit, nu. 128. Eiuſque verbis duris omnino ſtandum nume. 129 Ampliando de hac mente, & ratione Statuti, pluribus nu. ſeq. vſque ad 148. in pręlud.

1 Statuti forma non ſeruata actus irritatur, nu. 148. Et hoc procedit diuerſimode, prout ibi pluribus numeris ſequ.

1 Statuti proęmium non facit Ius, nu. 474 in prælud.

1 Statuti vocantis fratres ex parte patris ſimul cum vtroque latere coniunctis ad ſucceſſionem communis fratris, quęnam ſit ratio, cap. 287. nu. 7.

1 Statuti præferentis fęminis maſculos, quæ nam ſit ratio, num. 14. cap. 290.

1 Statuti cap. 294. extenſio habetur, cap. 294. num. 3. Quod eſt conforme diſpoſitioni iuris communis, num. 2.

1 Statuti verba an loquantur ea linea maſculina, vel per lineam maſculinam maximè intereſt, cap. 291. num. 13.

1 Statuti prohibentis mariti relinquere vltra quartam vxori ea eſt ratio ne mutuo amore inuicem ſpolientur coniuges, ca. 295. num. 147.

1 Statuti quod aſcendens non poſſit meliorare conditiones aſcendentium, tres ſunt rationes, ibi num. 21. & capit. 305.

1 Statuti huius diſpoſitio de alienationibus, & obligationibus in quibus extendatur, ibi nu. 5. & 6. cap. 328.

1 Statuti diſpoſitio, quod alicui ſine ceſſione acquiratur, videtur irrationabile, num. 17. cap. 337.

1 Statuti prædicti diſpoſitio habet locum etiam in filio familias ſexagennario, nu. 2. & an extendatur ad filium familias habentem dignitatem, num. 3. cap. 416.

1 Statuti appellatione an veniat conſuetudo, nume. 106. in pręlud.

1 Statuti vel legis non vſus receptionis quomodo inducatur, c. 450. num. 1. & 2.

1 Statuti diſpoſitio, vide aliqua in verb. Diſpoſitio.

1 Statuti capit. 48. diſpoſitio non procedit in foro Eccleſiaſtico inter laicos litigantes, cap. 88. nu. 33. nec etiam ſi laicus contra clericum litigaret, num. 35.

1 Statuti prædicti diſpoſitio habet locum in locis infeudatis, & adiacentibus huic Ducatui, num. 13.

1 Statuti Deferentis lucrum Dotis marito ratio eſt vt homines facilius contrahant matrimonium, & ad id conuitentur, & alliciantur, cap. 199. nu. 119.

1 Statuti diſpoſitio loquentis per verbum, non poſſit, quod partes renunciare nequeant, nec etiam medio Iuramento, ibi num. 6. & 7.

1 Statuti præferentis fęminis maſculos, quę nam ſit ratio, num. 14. cap. 190.

1 Statuti huius contra diſpoſitionem Mediolani Senatus bis diſpenſauit, num. 89. cap. 272.

1 Statuti pręd ícti diſpoſitio habet locum in locis infeudatis, & adiacentibus huic ducatui, num. 13. cap. 296.

1 Statuti diſpoſitioni loquentis per verbum, Non poſſit, quod partes renunciare nequeant, nec etiam medio iuramento, ibid. num. 6. & 7.

1 Statuti vocantis maritum ad lucrum vxoris pręmortuę poriſſima ea eſt ratio ob onera matrimonii ibid. num. 9. & quod ſint expenſę in teſtibus, & vocalibus, nu. ſeq. cap. 296.

1 Statuti huius diſpoſitio ceſſat in villis, & caſtris, ſeparatis à ciuitate Mediolani, nu. 159 cap. 295.

2 Statuti ratione ceſſante diſpoſitio ceſſare debet, cap. 375. nume. 82.

2 Statuti noui ſuperueniens declaratio ad Statutum Antiquum debet intelligi in caſibus, in quibus Statutum interpręiatũ loquitur, & ſecundum modificationẽ, & diſpoſitionem Statuti interpretari, cap. 204. nu. 1.

2 Statuti de re paterna lucnda declaratio, cap. 416.

2 Statuti in Nouiſſimis, cap. 6. quę pars non ſeruari dicatur, ca. eod. nu. 1. Littera E.

2 Statuti contra formam actus factus eſt nullus, cap. 70. nu. 3.

2 Statuti Mediolani error Impreſſoris, vbi ſignanter corrigendus, cap. 379 & pręſenti Indice, in Verbo, Impreſſoris.

2 Statuti ſolemnitati circa conſenſus Mulieris, quando eſt vltimum pignus renuntiari non poteſt, cap. 500. nu. 89.

2 Statuti per ſe factis non ligatur Princeps, vel Fiſcus, capit. 75. num. 19.

1 Statutis, decretis, & ordinibus à ducibus Mediolani factis ab Imperatore confirmatis, non poteſt per inferiores derogari, num. 92. in pręlud.

1 Statutis inducentibus formam non poteſt derogari per clauſulam generalem, Non obſtantibus, nu. 170.

1 Statutis inducentibus aliquid pro forma, vbi adſit clauſula annullatiua non poterit partium conſenſu renunciari, nume. 171. Ampliando diuerſimode, num. ſeq.

1 Statutis prohibitiuis per partes renunciari an poſſit, numero 177. & 179.

2 Statutis derogare ad libitum quis poſſit, car. 2. atergo, Littera G.

2 Statutis Mediolani, non obedientes qui habeantur, capitulo 180.

2 Statutis Mediolani ſunt ſuppoſitæ terrę communes, & bona infeudata, & de Ducatu, quæ dicantur, cap. 489. nume. 4. & cap. 379. nu. 394. Littera Ij.

2 Statutis Mediolani non militat Argumentum Identitatis rationis, quia adeſt Statutum intelligenda eſſe ad Litteram, c. 342. num. 73.

2 Statutis Mediolani, & Ordinibus opponens non eſſe ſtandum punitur, & oppoſito eſt nulla, cap. 172.

1 Statuto excluſa fœmina non prohibetur capere ex teſtamento, cap. 281. numero 6. Etiam pluſquam maſculus, capitu. 280. num. 6.

1 Statuto excluſiuo ſtante etiam Neptis ex Filio pręd efuncto ante Patrem excluditur à maſculo, ibidem num. 146. ſecus tamen vbi Filius ſuperuiueret Patri, quia eius Filia alias excluderet fęminas, num. 147. licèt etiam maſculus non adiuiſſet,

f quia

I N D E X.

quia tranſmittitur Ius hoc ad Filiam, nu.ſeq. cap. 278.

1 Statuto excluſiuo ſtante, donec excluſa nubat à maſculo ali debet, cap. 278. nu. 174. nec caculatur maſculus, licèt eam interim alteri ſeruire compulerit, ibi num. 244. & ſeq.

1 Statuto excluſiuo ſtante ſi Fiſcus fęminæ ſuccedat, an maſculus eum excludat, nu. 111. cap. 278.

1 Statuto conſuetudiniq; etiam ſuperiores ſubiacent, num. eod.

1 Statuto ſemel excluſa, Vide præſenti Indice, in Verb. fęmina.

1 Statuto excluſiuo ſtante maſculus qui adit hæreditatē ex inutili teſtamento, num ſibi præiudicet, quo ad prælationem, quam habet ab Inteſtato, ibidem nu. 115.

1 Statuto excluſiuo ſtante an Filia præterita mortuis maſculis poſſit dicere Teſtamentum nullum, num. 134. & c. 278.

1 Statuto excluſiuo ſtante portio fęminæ, quæ maſculo accreſcit non in lucro, ſed in hæreditarij Iuris rationem cenſetur, nu. 102. cap. 272.

1 Statuto excluſiuo poteſt maſculus renunciare, ibi nu. 93. etiam in præiudicium creditorum, nu. 96. vel etiam tacitè non dotando fęminam, vt exinde præiudicetur creditoribus, ibid. num. 256. & cap. 288. num. 36. Quia Dos Filiæ relicta eſſet excluſiua, quia renunciatione facta ambo cōcurrunt pro virili, & fęmina confert Dotem, cap. 278. nu. 94. Qua renunciatione facta pœnitentiæ poſtea locus non eſt, nu. ſeq.

1 Statuto excluſiuo poteſt ille, cui ſuccedendum eſt derogare, c. 278. nu. 98. & cap. 281. nu. 6.

1 Statuto excluſiuo fęminarum ſtante, an emancipati eas excludant, eod. cap. 278. nu. 53. & an naturales, vel ſpurii, num. 54. & an legitimati per ſubſequens matrimonium, num. 55. & quid ſi legitimati fuerint modo prædicto ex vili perſona, num. 56. Quid in adoptiuis, nu. 57. & 60. Quid in arrogatis quo ad Sorores eius, & Filias Patris naturalis, num. 58. Quid quoad Sorores Filias arrogantis, nu. eod. Quid ſi fuerint arrogati ab Auo materno, num. 59. Quid in legitimato ſimpliciter per reſcriptum, nu. 61. & quatuor ſeq. vbi declaratur. Quid in Hermofrodito, nu. 66. Quid in Clerico, nu. 67. Quia in cęteris Religioſis capacibus, nu. 68. Quid ſi maſculus ſit forenſis, & bona ſita ſint in Territorio Statuti, nu. 70. Et ſi eſſet factus ciuis ex habitatione, aut priuilegio, nu. 71. & ſi ex Decreto per verba Vniuerſalia, & geminata, nu. 72. Quid in Filio forenſis, nu. 73. Quid in bannitis, & deportatis, nu. 74. Quid in Fiſco ſuccedente in bonis banniti, nu. 75. Quid in maſculo vltimo inhabili ad generationem, Vide in verb. Agnatus. Quid in aliis maſculis incapacibus ſuccedendi, aut factis in ſucceſſibilibus ex proprio facto, num. 76. & 79. Quid in Filio exhæredato extraneis inſtitutis, nume 77.

1 Statuto excluſiuo ſtante ſufficit maſculum momento hęredem fuiſſe aſcendentis, cum fœmina dicatur excluſa, d. cap. 278. nu. 82. Aditio etenim maſculi requiritur, num. 83. Contrarium eſt verius, ita vt maſculus tale Ius tranſmittat nu. 84. etiam non agnitum, ibi num. 103. Et de iure communi talis tranſmiſſio fit etiam ad Filiam, ibidem nu. 148. & cap. 279. nu. 2. & ad cap. 289. num. 1.

1 Statuto prædicto ſtante quod maſculi deſcendentes excludant fœminas, illud verbum, Deſcendentes, ſubauditur ex linea maſculina, d. cap. 278. nume. 85. nam maſculi deſcendentes ex fęminis pariter ſunt excluſi, ibi num. 126. & 144. & cap. 279. num. 8.

1 Statuto excluſiuo fœminarum ſtante, ſi Aſcendens ſimpliciter inſtituat Filios, & Filias, huiuſmodi inſtitutio regulatur iuxta diſpoſitionem Statuti, vt fęminæ non niſi in maſculorum defectum pro Inſtitutis habeantur, d. cap. 278. nu. 41. multo magis ſi Filios in genere inſtituat, cap. 280. num. 2.

1 Statuto aut conſuetudine ſi feudum in caſu neceſſitatis alienari poteſt alienatio non valet, quando alienans ex nimia ſua prodigalitate pauper fuit effectus, c. 273. nu. 27.

1 Statuto prohibitiuo renunciari non poterit, ſi adſit clauſula annullatiua, nu. 180. & ſeq. ſicut nec aliis non inducentibus formam, vbi reſpiciant fauorem, & vtilitatem publicam, nu. 182. Quibus autem ſtatutis renunciari poſſit, nu. ſeq. c. 131.

1 Statuto non ligatur qui forum non ſortitur, nu. 534. in prælud.

1 Statuto Mediolanenſi ſtante per quod tollitur beneficium legis, & Inuentarii heres licet non conficiat Inuentarium poteſt deducere contra fideicomiſſarium vniuerſalem, & legatarios, id quod ſibi a defuncto debebatur non ſic contra creditores, quibus eo in caſu ſimplicis ſcilicet additionis tenetur inſolidum, c. 272. nu. 79. & 80.

1 Statuto ſtante, quo agnati pręferuntur cognatis, vtrinque coniunctus non pręfertur fratri conſanguineo, capitu. 289. nume. 24.

1 Statuto ſtante, quod vxori non poſſit relinqui a marito vltra quartam, an fraus pręſumatur, ſi Maritus relinquat coniuncto Vxoris. Vide præſenti Indice, in Verb. Statutum prædictum non impedit.

1 Statuto ſtante quod maritus nequeat vxori relinquere vltra quartam, quo pacto hæc quarta ſit computanda, habes in eo Verbo, vbi dicitur, quod Iocalia computantur, quæ lucri fiunt vxori, Adde quod ſi hæc Iocalia excederent quartam omnia deberentur Statuto minimè obſtante, capitulo 295. nume. 76. Quæ etiam computentur, habes, num. 80. & ſeq. & ad fin cap.

1 Statuto ſtante quod maritus non poſſit vxori relinquere vltra quartam, poterit valide maritus conſentire Vxori rem ipſam leganti vltra quartam, d. c. 295. nu. 110.

1 Statuto prædicto ſtante poteſt maritus relinquere vxori vltra quartam cum onere, vt reſtituat capaci, nu. 111. Quod procedit ſiue Tertio relinquatur per fideicommiſſum, ſiue idem Tertius ſubſtituatur in caſum incapacitatis vxoris, numero 112. Limitando vbi relictum fuiſſet capaci, non tamen id petituro vti Summo Pontifici, nume. 113. Limitando etiam aliis duobus modis, vt num. ſeq.

1 Statuto ſtante quod defuncto maſculo, ſine maſculis fęmina ſuccedat, cum aliis Ius, illud nondum delatum nō tranſmittitur à fœmina interim decedente, cap. 286. num. 2. ſi tamen viuat an habeat præceptum continuandi, vide in verb. Mulieri.

1 Statuto excluſiuo fęminarum propter agnatos ſtante filiæ admittitur ad ſui patris ſucceſſionem, capitulo 290. numero tertio.

1 Statuto prædicto ſtante poteſt maritus vltra quartam relinquere vxori illa bona, quæ acquiſiuit cum expreſſa facultate, & licentia dandi, vel relinquendi vxori, ibi num. 116. Similiter ſi ea habuiſſet ſub ea conditione vxori relinquendi, nume. 117. Similiter poteſt maritus relinquere vxori lucrū ſibi quærendum, ita quod illud in perſonam vxoris reſideat, numer. 118. Poteſt etiam aliquem ſibi relicturum rogare, vt vxori relinquat, & tenet relictum etiam vltra quartam, numero 119. Poteſt quoque per extraneum relinquī vxori contemplatione mariti vltra quartam, nume. 120. Poteſt etiam relinqui creditori vxoris vltra quartam, nec poterit ſolutum repeti per hæredem ab vxore, nume. 121. Maritus poteſt quoque legare illi, qui erat debitor ex cauſa Interuſurii pro dotæ vxoris non ſoluta, nu. ſeq.

1 Statuto pręd icto ſtante an vxor poſſit inſtitui à Marito vltra quartam, vt diſtribuat aliis, & ſic executoris, nume. 125. & ſequen. Poteſt tamen cum aliis inſtitui ad diſtribuendum, modo illi non ſint ſuſpecti, dicto capitu. 295. nume. 126.

1 Statuto pręd icto ſtante an Maritus poſſit relinquere vxori, vltra quartam adhibito Iuramento, nu. 127.

1 Statuto pręd icto ſtante poterit Maritus relinquere vxori vltra quartam cauſa remunerationis, nu. 128. Ampliando, & declarando, num ſeq. Poteſt etiam relinquere, ſi grauet hęredem vt ſoluat gabellam pro relicto, quod ſit vſque ad quartam, ibidem num. 133. Poterit etiam Maritus grauare hęredem, vt vendat vxori rem ipſius mariti certo pretio, etiam quod excederet quartam, quia tunc percipitur res ex venditione, non ex vltima voluntate, nu. 134.

1 Statuto excluſiuo ſororum ſtante, ſi ex pluribus fratribus vnus repudiet eius portio ſorori non remaneat, ſed cęteris fratribus accreſcit, num. 23. cap. 288.

1 Statuto excluſiuo fęminarum propter agnatos ſtante, filia admittitur ad ſui patris ſucceſſionem, cap. 290. num. 3.

1 Statuto prædicto ſtante ſi plures ſummæ fuerint relictæ in diuerſis diſpoſitionibus, quarum ſingulæ non excedunt quartam, vna tantum debetur, & non omnes, num. 152. cap. 295.

1 Statuto prædicto ſtante, quod relictum excedat quartam, probandum eſt ab allegante, non autem ab vxore quod non excedat, num. 153.

1 Statuto prædicto non obſtante vxor per ius accreſcendi admittitur ad totam hæreditatem nullo exiſtente hærede etiam ab inteſtato ad fiſci excluſionem, ibid. nu. 156. Quæ quidem indagatio eſt vtilis, quoad præſtationem legatorum, nu. ſeq.

1 Statuto diſponente, quod præmortua vxore ſine liberis, vir lucretur dimidiam dotis, & alio ſtatuto dictante, quod ſtatuta ad literam intelligantur prout iacent, tamen ſtatutum illud reciperet interpretationem a iure communi, ex l. Hac edictali, C. de ſecund. nup. cap. 298. num. 33.

1 Statuto diſponēte, ꝙ maritus nō relinquat vxori vltra quartā, ſi plus relinquat, valet in relictū intra dictā quartā, nu. 161. Et reliquum datur hęredibus, non fiſco, vt nu. 163. & ſeq. Et ſi oriatur differentia inter hæredē, & vxorem in diuiſione rei relictæ vltra quartā erit in facultate vxoris ſi maiorem partem rei habet offerēdi rei pluris valentiam, & rem retinēdi,

& ea

& ea nolente res diuidatur ſi poteſt, alioquin hæres præſtabit ipſe æſtimationem, ibidem nu. 169. Limita, vbi relictum ſit indiuiduum, quia in totum aufertur ab vxore, eodem ca. 295. nu. 161. vbi tamen dubium eſſet quid importaret relictũ, tunc tali caſu relictum, ſuſtinetur quo ad totum nu. ſeq.

1 Statuto prædicto non poteſt renunciari per maritum, & hæredem etiam cum iuramento, d. cap. 295. nu. 170. declarando tamen, & ampliando, nu. ſeq.

1 Statuto prædicto ſtante, ſi ſit lata ſentẽtia pro vxore, qua adiudicatur ſibi vltra quartam poterit repeti, num. 175.

1 Statuto prædicto ſtante qualiter hæres poteſt conſentire, vt detur, vel promittatur vxori vltra quartam, nu. 176. & ſeq.

1 Statuto prædicto ſtante non poteſt relictum vltra quartam validari iudicis decreto, vel ſententia, num. 178.

1 Statuto prædicto ſtante cum illud inhabilitet perſonam mariti redditur actus ipſo iure nullus, num. 179.

1 Statuto prædicto ſtante non tenentur hæredes mariti ad tradẽdum vxori legatum vltra quartam, nec etiam in foro conſcientiæ, ibi num. 194. Ampliando, vt nec etiam vxor poſſit retinere in foro conſcientiæ, nu. 195. Limitando, niſi certum ſit maritum id proprio motu, & liberalitate reliquiſſe, nu. ſeq. Limitando etiam niſi hæres conſentiret, donec durat talis conſenſus, nu. 198.

1 Statuto ſtante quod maritus non poſſit vxori vltra quartam relinquere, poteſt Princeps ad ipſius mariti petitionem derogare, num. 199. declarando tamen, num. ſeq.

1 Statuto ſtante, quod Vxore decedente ſine liberis maritus lucretur dotem, quid iuris, ſi Vxor monaſterium ingreſſa ibidem moriatur, & an monaſterium loco Filii habeatur, nume. 48. cap. 298.

1 Statuto ſtante, quod mulier habens filios nequeat de bonis ſuis diſponere vltra quartam, poterit nihilominus dotem ſecundo viro vltra quartam conſtituere, quam ille aut ex pacto, aut ex ſtatuto lucrabitur, nu. 141. cap. 296.

1 Statuto de lucranda dote ſtante mortua Vxore ſit diuiſio in capita inter Maritum, & Filios prioris matrimonii, capit. 298. num. 323.

1 Statuto ſtante, quod mater non ſuccedat ſtantibus Agnatis, ſuccedit tamen vbi extet alia perſona, quæ Agnatos excludat de iure communi, eodemq; Iure ab ipſa matre excludatur, nu. 6. cap. 299.

1 Statuto quod aſcendentes non poſſint meliorare conditionem deſcendentium nequeunt partes renunciare, etiam adhibito iuramento, nu. 6. & 7. & cap. 299.

1 Statuto ſtante quod aſcendens non poſſit meliorare conditionem deſcendentium Nepos in fideicommiſſo concurrit cum Patruo, num. 44. cap. 305.

1 Statuto prædicto ſtante, ſi Pater aliquid filio donauit, quem vnicum habebat, & poſtea alii filii ſuperuenerunt, an donatio illa annulletur, & eam annullandam eſſe cẽſuit Senatus, eod. cap. 305. num. 45.

1 Statuto prædicto ſtante æqualatio non poteſt peti in Iudicio poſſeſſorio, ſed in petitorio, num. 47.

1 Statuto ſtante quod Aſcendens non poſſit meliorare deſcendẽtes contingat quem habere filias, & vnicum maſculum, & filiarum aliquę Nuptui traditæ fuerint poſteaque moriatur maſculus illæ Nuptæ debent eſſe æquales nubilium, & ita cenſuit Senatus, cap. 306. num. 4.

1 Statuto in ſtatutorum volumine redacto credendum eſt, licet non appareat manu publica conſcriptum, dicto diplom. Pőtif. num. 26.

1 Statuto ſtante quod mulier nupta extra Iuriſdictionem, nec eius deſcendentes hæreditates habere poſſint, neq; etiam ex teſtamento ad vitandam ſtatuti diſpoſitionem poterit hæreditas talibus relinqui perſonis, vt vendantur, cap. 311. num. 26.

1 Statutorum beneficio qui vult vti debet etiam eorum cenſurã pati, cap. 87. num. 16.

2 Statuto Mediolani non poſſe vti forenſes circa deciſoria, eaq; cap. 240.

2 Statuto diſponente, quod contra ſententiam quis non audiatur niſi ſolutis decem, vel expenſis, intelligitur vt ſententia valida, & iuſta, non autem nulla ipſo iure, veluti contra formam Statuti, c. 181. nu. 6.

2 Statuto facta additio nouam conceſſionem facit, cap. 204. nu. i.

1 Statutorum ignorantiæ allegatio vtrum ſit legitima excuſatio, num. 516. Ampliando num. ſeq. & nu. 546. & ſeq. pluribus.

1 Statutorum verba ſunt intelligenda ſtricte, proprie, & vere, c. 122. num. 2.

1 Statutorum diſpoſitio loquens in cauſis principalibus, dans certam formam an habeat locum in cauſis appellationum, vel in articulis emergentibus, c. 47. nu. 85. cum ſeq.

1 Statutorum beneficio non gaudent non ſubditi etiam de iure communi, ibi num. 99.

1 Statutorum verba ſimpliciter, non ſecundum quid intelligenda, & præciſè etiam non ſubaudiiè, nume. 349. & 350. & caſus in eis omiſſus pro omiſſo habetur, in prælud.

1 Statutorum volumen ſi adſit, in quo non ſit inſertum Statutum allegatum non valet, nu. 118. cap. 131.

1 Statutorum Conditores, & Conſultores in damnum proximi tenentur illud reſtituere, nu. 48.

1 Statutorum dubiorum interpretatio quibus ſpectet, & quid in hoc requiratur, nu. 340. & ſeq. ad prælud.

1 Statutorum ſpecies quot, & quæ, nu. 57. 58. & 59. in prælud.

1 Statutorum verba debent etiam cum effectu, nu. 102. ampliando, num. ſeq. ad prælud.

1 Statutorum interpretatio quotuplex ſumatur, nu. 205. & 206.

1 Statutorum verba maximè in ſucceſſionibus ſunt naturaliter intelligenda, cap. 188. num. 1. & cap. 190. num. 5.

1 Statutorum generalis caſſatio, & annullatio non trahitur ſpecialem prouiſionem, cap. 465. nu. 3. de qua caſſatione, & annullatione ſtatutorum notantur plura.

1 Statutorum Mediolanenſium, & Florentinorum ſuper validitate qui diſputat incidit in pęnam, cap. 465. nu. 21.

1 Statutorum confirmatio a Papa ſufficit, quod ſimpliciter fiat, cap. 465. num. 7.

1 Statutorum approbatio qualiter intelligi debeat, nu. 8.

1 Statutorũ volumina perdita per teſtes probari poſſunt, nu. 27.

1 Statutorum publicatio qua de cauſa fiat, nu. 29. 30 & 31. quæ non publicata non valent, nec ligant, nu. 32. & 33.

2 Statutorum, officii gubernator à quibus ſit exemptus, cap. 351. num. 8.

2 Statutorum Mediolani vigore dãnorum datorum executio faciẽda per quẽlibet Iudicẽ competentẽ, & quomodo, c. 276.

2 Statutorum, & reformationum, ad Mediolani gubernatores, & ſcriptores cridarum pertinentia, c. 491. Et reputantur Officiales Cameræ, & pęnes eos gubernatores, q̃ ſtare debeant, c. 491. Scilicet Statuta, Prouiſiones, Cridæ, Ordinamenta.

2 Statutorũ correctores, qui Mediol. fuerint, in Diplom. litera E.

2 Statutorum Mediol. nouiſſimorum obſeruatio, & aliorum caſſatio, & quorum, cap. 503.

2 Statutorum Mediolani verba ad literam ſeruantur, capit. 175. per totum, præcipuè nu. 8. Et quæ admittantur ibidem, per totum pręcipuè à num. 17. vſque ad finem.

2 Statutorum ex publicatione quę vtilitates inſurgant, in Diplom. litera F.

2 Statutorum aliquorum primi voluminis declarationes factas in ſecundo volumine. c. 204. ac additiones ſuis ibi locis, & capitulis habebis vſque ad cap. 208. incluſiuè.

2 Statutorum aliquorum concernentium taxationes, & ordinationes rerum ciuilium, ſolutionum Notariorum, Iuſdicentium, & Officialium Mediolani ſunt, ca. 216. 217. & ſeq. videndæ, in verbo, Taxationes, idem de inſtrumentis, ibid.

2 Statutorum in approbatione an ſit ſigillum neceſſarium, videatur in iſto, in verbo, Sigillum.

2 Statutorum quorundam quæ dicitur inducta, ſaltim in parte in obſeruantia nomina ſunt, hæc videlicet: Statutum, cap. 7. de Canepa D. Poteſtatis, Statutum cap. 10. incipiens, Teneatur, Statutum cap. 11. incipiens, Poteſtas Mediolan. Statutum cap. 12. circa id quod ſit Doctor per ſex annos ante, literis C. & F. Statutum cap. 13. circa Salarium Vicarij Prætorii Mediolani, eod. cap. litera B.

1 Statutum prædictum quomodo procedat ſi adſit maſculus bãnitus, aut mendicantium religionem ingreſſus nu. 6. & q̃d eo caſu habeatur pro mortuo, cap. 306.

1 Statutum loci domicilii mariti inſpiciendum eſt, dum quęritur de lucro dotis, cap. 298. nu. 199. Ampliatur, limitatur, & declaratur præcedens regula, nu. ſeq. vſque ad nu. 225.

1 Statutum ſi ſit, quod mulier de bonis ſuis non valeat alienare vltra quartam lucrabitur nihilominus Maritus dotem vxoris excedentem quartam Statuto eodem lucrum dotis deferente, ibidem nu. 241.

1 Statutum ſi ſit quod maritus lucretur dotem conſiſtentem in immobilibus, non lucratur maritus pecuniam ad immobilium emptionem deſtinatam, nu. 243.

1 Statutum de dote data, aut ſoluta lucranda non habet locum in Dote promiſſa, nu. 245 279. & ſeq. vbi vide quod ſi mulier fuiſſet in mora tradendi, & quando in hac mora dicatur, ad q̃ vide etiam ibidem, num. 298. quid ſi ſit habita fides pretii, Limitatur tamẽ nu. ſeq. & præſertim ſi acceſſerint fideiuſſores, quo caſu habetur pro data, ibid. nu. 256. & quid ſi oblatio dotis fuerit in aliam transfuſa, ibi, & nume. 300. aut maritus receperit nomen debitoris inſolutum, numero 250. & quid ſi Vxor dederit in dotem nomen debitoris,

nu.254. aut aſſignat marito creditum exigendum, nu.255. & alii caſus ibi notantur, & nu.301.

1 Statutum de Dote lucranda extenditur etiã ad eas dotes, quæ datæ fuerunt ante confectionem Statuti modo reſtitutionis caſus euenerit poſt, eodem cap.298. nu.259. & ſeq.

1 ſtatutum de lucro Dotis habet etiam locum in dote tacita, & ficta, nu.271 Limitatur tamen duobus modis, nu.ſeq.

1 ſtatutum ſi diſponat quod maritus in omnem caſum lucretur dotem, in promiſſa dote locum habebit, vt eam maritus lucretur, ibidem nu.280. ſi Statutum careret illis verbis in omnem caſum, nu.ſeq.

1 ſtatutum prædictũ, c.298. procedit in dote promiſſa conſtante matrimonio, licèt ea dicatur impropriè dos, nu.285.

1 ſtatutum prædictum procedit etiã in dote mariti arbitrio promiſſa, licèt mulier deceſſerit priusquã is arbitretur, nu.286. declarando tamen, qđ hæredes Viri non poſſent arbitrari, ſi Vir deceſſiſſet non arbitratus, nu.287. niſi Viri impedimentum probetur, num.288. quæ tamen non procederet, ſi Dotis quantitas eſſet alterius Teſtis arbitrio remiſſa, & viua Vxore non eſſet arbitratus, nu.289. Declarando, nu.ſeq.

1 ſtatutum ſi diſponat, quod maritus lucretur dimidiam dotis, & aliam dimidiam reſtituat, non habet locum in dote promiſſa, nu.292.

1 ſtatutum Mediolani de dote lucranda, non habet locum in dote legata à Patre Filiæ, tamen non tradita, nec promiſſa per Filiam Viro, nu.293.

1 ſtatutum prędictum ceſſat ſimiliter in putatiua dote, nu.294. Sed in dote confeſſata locum habet, num.295.

1 ſtatutum Mediolani, & ius commune concorditer diſponunt, quod Dos ob moram eam dare debentis habeatur pro tradita, vt eam maritus lucretur, d. c.298. nu.297.

1 ſtatutum de lucro dotis etiam nulla facta reſeruatione ſecundum communiorem opinionem recipit interpretationem, l.Hac edictali, C.de ſecund. nupt. ibid.nu.307. Cui legi Statutum derogans, eod.nu. cui quod poſſit tacitè derogari, nu.ſeq. Cui legi Statutum derogans in præiudicium Filiorũ primi matrimonii nõ afficit dictos Filios ſi ſint forenſes, n.316.

1 ſtatutum etiam ſi diſponeret derogando expreſſe huic Legi, qđ mulier poſſit ſecundo nubere tradendo Dotem ſecundo viro in pręiudicium Filiorum primi Matrimonii non habet locum, niſi conſtet de expreſſa traditione, nu.317.

1 ſtatutum Mediolani dum reſeruat Filiis primi Matrimonij beneficium, d.l. Hac edictali, non cenſetur voluiſſe eiſdem reſeruare ius ſuccedendi matri ab Inteſtato, ibidem nu.318.

1 ſtatutum ſi diſponat quod Filii primi matrimonii ſimul cum marito ſuccedant in dote ipſorum matris, poterit de dote Mater teſtari, nu.319. Et cum hoc caſu Filii propter naturã verbi ſuccedant iure hæreditario veniant, portio non agnita ab ipſis ad hæredes non tranſmittitur, nu.321. & ſeq. reſeruata tamen eis legitima, quam tranſmittunt, vt ibi, ſecus eſt in marito.

1 ſtatutum ex quo loquitur tantummodo de dote lucranda non habet locum in donatis Vxori à primo Viro, quæ licèt dentur ab ipſa in dotem ſecundo Viro, attamen ea mortua ad Filios Prioris matrimonii cederit, nu.321.

1 ſtatutum hoc cap.295. comprænendit milites, Gubernatores, & Officiales terrarum pro bonis ſubiectis, nu.19.

1 ſtatutum prędictum non ligat Socerum, vel alium cõiunctum relinquentem vltra quartam, nu.20.

1 ſtatutum prohibens relinqui Vxori in vltima voluntate vltra quartam, extenditur etiam ad donationem cauſa mortis appoſitam in vltima voluntate, quando pars non fuit prę́ſens, nec aliquis pro ea acceptauit, d.c.295. nu.22. Ampliatur, nu.ſeq. vt procedat, licèt verba ſonent in donationem cauſa mortis expreſsè, ſiue tacitè per illam clauſulam, Si nõ valet Iure Teſtamenti, &c. Ampliatur etiam ſi præſens fuerit vxor, aut Notarius receperit pro ea, in eo quod excedit ſummam, quæ donari poteſt, num.24. Vide tamen num 31. & ſequ. Ampliatur principalis concluſio licèt donatio cauſa mortis facta fuerit extra Teſtamentum, ibid.nu.25.

1 ſtatutum prædictum comprænendit etiam mortis cauſa capionem, nu.26 omnemq; aliam vltimam voluntatem, nu.ſequ.

1 ſtatutum prædictum ſic intelligitur, vt etiam prohibitum ſit marito confiteri in vltima voluntate, quod ſit debitor Vxoris vltra quartam, ibi nu 28.

1 ſtatutum cap.295. ceſſat in donatione, quæ morte cõfirmatur, ibidem nu 30. Item in omni alia donatione inter viuos, nu.36. Limitatur tamen, nu.ſeq.

1 ſtatutum prædictum an ceſſet, ſi maritus relinquat in Teſtamento Vxori, quod prius viuus donauerat vltra quartam, ibidem nu.39.

1 ſtatutum prædictum non habet locum, quando Maritus grauat hæredem, vt vendat certo precio rem aliquam Vxori, ét quod excedat quartam, nu.41.

1 ſtatutum Mediolani ex quo prohibet relinqui Vxori in vltima voluntate vltra quartam, non cenſetur tollere alienationẽ per viam contractus, nu.42.

1 ſtatutum ſimpliciter prohibens relinqui per contractum, intelligitur de contractibus titulo lucratiuo, non oneroſis, nume.43.

1 ſtatutum niſi tantum relinqui prohibens Vxori, procedit etiã quod Vxor fuiſſet deſponſata per verba de præſenti, & matrimonium cum ea non fuiſſet conſumatum, numero 44

1 ſtatutum capitu.295. procedit, ſiue Vxor ſit maior, ſiue minor, nume.45. Limita, niſi eſſet adeo minor, quod cum ea poſſent tantummodo contrahi ſponſalia de futuro, nume.ſequ.

1 ſtatutum hoc comprænendit etiam mulierem forenſem, quæ ob vinculum matrimonii ſubiicitur legibus mariti, etiam quod ignoraret diſpoſitionem Statuti, nu.47.

1 ſtatutum prædictum extenditur etiam ad eam, quæ non erat Vxor tempore relicti, quæ tamen dein facta fuit Vxor, nume.48.

1 ſtatutum prędictum afficit etiam ea relicta, quorum conditio euenit ſoluto Matrimonio, num.49. Limita tamen, numero ſequ.

1 ſtatutum prædictum procedit, & ſi coniuges ſeparatim ex aliqua cauſa viuant, modo quo cauſa non ſit talis, qua matrimonium non fuerit diſſolutum, eod.capit.295. nume.52. & ſequ.

1 ſtatutum prędictum non procedit in relictis à Sponſo per verba de futuro, nu.54.

1 ſtatutum prædictum non impedit, quin Socero, & alii coniuncto ex parte Vxoris à marito etiam vltra quartam poſſit relinqui, ibi nu.62. Limitatur num.ſeq. niſi id fieret in fraudem, & exemplificatur, numer.ſequ. Quòd tamen in dubio fraus non prę́ſumatur, nume.66. Et quòd fraus non præſumatur ſi maritus relinquat Sorori Vxoris, vel Pater mariti Nurui, ibidem num.67.

1 ſtatutum loquens de deſcendentibus maſculorum non comprehendit illos ex fęmina, licet maſculos, nume.16. capitu.305.

1 ſtatutum Mediolani, quod aſcendens non poſſit meliorare conditionem deſcendentium maſculorum per lineam maſculinam, procedit in matre, vt ipſa etiam non poſſit meliorare, & ſi verba ſtatuti non ſint reſpectu ipſius congrua, ibid. num.17.

1 ſtatutum prędictum licet exorbitans, ex quo de iure communi poteſt quilibet aſcendens plus dare vni filio, quam alteri, vel plus fœminæ, quam maſculo, vt cap.306. num.2. & 3. tamen conformat ſe cum diſpoſitione iuris communis hortantis patrem ad ſeruandam ęqualitatem inter filios, & eſt fauorabile ipſis filiis, d.c.305. nu.18. & 20.

1 ſtatutum hoc porrigitur etiam ad filios naſcituros poſt meliorationem, num.11. & clericis prodeſt, num.12. cap.305.

1 ſtatutum prędictum loquens in numero maſculino, non procedit in fœminis, num.13.

1 ſtatutum prędictum procedit etiam in filijs in totũ legitimatis, non in diſpenſatis, num.14.

1 ſtatutum Mediolani prędictum non extenditur ad bona ſita extra territorium ibidem, nume.31.

1 ſtatutum prędictum non adimit Patri facultatem, quin plus poſſit circa vnum ex filiis quã circa aliũ expendere, nu.33.

1 ſtatutum prędictum fraudatur per indirectum ſi aſcendens relinquat alicui perſonæ deſcendentis ibi nu.36. & nume.ſeq. ſubiiciuntur, alię prę́ſumptiones fraudis.

1 ſtatutum quod aſcendens non poſſit meliorare deſcendentem non ligat fęminam forenſem aſcendentem, licet nupſerit Mediolani, cum effecta vidua fuerit habitatum in ſuo originali domicilio, vel alibi extra ducatum, nu.2. cap.305.

1 ſtatutum prędictum non comprehendit aſcendentem forẽſem, nec etiam reſpectu bonorum in hoc territorio ſitorum, d.c.305. num.3.

1 ſtatutum excludens matrem à ſucceſſione filiorum deſcendentium, & nepotum, non extenditur ad ſucceſſiones deſcendentium fœminarum, nu.17. cap.303.

1 ſtatutum excludens matrem à ſucceſſione filii non repellit filium à ſucceſſione matris, num.18.

1 ſtatutum loquens de inteſtato, vt ab eius ſucceſsione aliqui repellantur, an procedat in inteſtabili, nu.19. & ſeq.

1 ſtatutũ excludens a ſucceſsione alicuius inteſtati, procedit cũ

ille

I N D E X.

ille religionem mendicantium ingreditur, d.c. 302. nu. 23.

1 Statutum præferens agnatos mulieribus non procedit, quando agnati alio impedimento non poſſunt ſuccedere, & tali caſu mulieres admittuntur, num. 28.

1 ſtatutum ꝙ agnati certi gradus excludant matrem, non procedit quando adeſſet alia perſona non nominata, quæ agnatos ipſos excluderet, tunc enim mater admittit, ibi. n. 30. & ſeq.

1 ſtatutum ſi excludat matrem à ſucceſſione filij vocando proximiores ex parte patris, ſi extaret auia materna, & amita hãc excluderet auia, vti caſus omiſſus, num. 37.

1 Statutum reſeruans aliquid alieni iuxta diſpoſitionem iuris cõmunis intelligendum eſt de diſpoſitione iuris cõmunis Romanorum non ſtatutorum, ibidem nu. 43. & ſeq.

1 ſtatutum excludens aſcendentes ex linea materna, an comprehendat patrem auiæ paternæ, cap. 303. nu. 5.

1 ſtatutum priuans lucro habito ex primo matrimonio tranſeũtem ad ſecũda vota valet, cuius ratio q̃ nã ſit, ibi n. 11. & 12.

1 ſtatutum Mediolani quo adimitur matri vſufructus per tranſitum ad ſecunda vota procedit, licet ipſa prius tranſiuerit, quam ſucceſſio ſibi fuerit delata, nu. 17. Quid autem iuris ſit ſi matrimonium ſecundum tempore delatæ ſucceſſionis amplius non ſuſtinebat, nu. ſeq.

1 ſtatutum diſponens, quod quis excludatur à ſucceſſione alicuius, tanquam ſi non eſſet in rerum natura quid operetur, d. cap. 303. num. 31.

1 ſtatutum quod nec etiam conditio fęminarum deſcendentiũ, vbi maſculi non adſint nequeat meliorari non prodeſt fœminæ nuptæ extra territorium, num. 5. cap. 306.

1 ſtatutum, c. 301. in ſi. & ſtatutum, 278. in princ. quomodo cõſilientur, cap. 305. num. 51.

1 ſtatutum quod vxor non poſsit teſtari de dote procedit nõ ſolum in dote marito promiſſa, verum etiam ſi fuerit promiſſa reddi fratri in caſu reſtitutionis, num. 22. cap. 300.

1 Statutum quod mulier non habens filios de dote teſtari poſſit, eſſet intelligendum, vt ſi filios habet teſtari nequeat, nu. 56. d. cap. 300.

1 ſtatutum quod mulier non ſuccedat deſcendenti non procedit quando illa originaria ciuitatis, vbi viget ſtatutum nupta eſſet in alio territorio, & peperiſſet filium in illa ciuitate, cui filio ipſa poteſt ſuccedere, num. 1. cap. 302.

1 ſtatutum excludens matrem comprehẽdit etiam auiam paternam, vel maternam, num. 2. ac etiam auum maternum, num. 3. & an cæteri cognati comprehendantur, ibi num. 36. & ca. 303. num. 2.

1 ſtatutum excludens mulierem aſcendentem, an etiam deſcendentem excludere cenſeatur, num. 4. d. cap. 302.

1 ſtatutum excludens aſcendentes à deſcendentium ſucceſſionibus eſt odioſum, & contra ius naturale, nu. 5. valet tamẽ, & eius ratio eſt fauore agnationis, & familiæ, nu. ſeq.

1 ſtatutum excludens matrem, aut mulieres à bonis paternis, excludit etiam ab hæreditate bonorum paternorum per filiũ adita, num. 9.

1 ſtatutum excludens matrem à ſucceſſione filii non extenditur ad bona ſita extra territorium, à quibus mater non cenſetur excluſa, num. 2.

1 ſtatutum pręditum an cenſeatur matrem excludere à legitima, & an poſsit ſtatutum ſic excludere, num. 12. & 13.

1 ſtatutum domicilii Viri attenditur maxime ſi Vxoris hæreditas conſiſtit in Dote data in pecunia, aut mobilibus, dum agitur de ſuccedendo Vxori, licet forenſi; Si vero Vxor ſucceſſionem Mariti pręcẽdat, poteſt vti beneficio Statuti ciuã originis, nu. 9. & 10. cap. 298.

1 ſtatutum concedens Vxori teſtandi facultatem, intelligendum eſt de ea, quę ſui Iuris eſt, cap. 300. num. 5.

1 ſtatutum pręditum non propterea cenſetur dare facultatem teſtandi in pręiudicium Viri inopis, cui quarta debetur ex diſpoſitione Auth. Pręterea. C. vnde Vir, & Vxor, num. 6.

1 ſtatutum ſi requirat conſenſum alicuius, vt Mulier teſtari poſſit, eius conſenſus pręſtari non debet, ſi ei Mulier relinquere velit, ibidem num. 8. Vide tamen duas cautelas, nu. 45 & 46.

1 Statutum omnino prohibens Mulierem teſtari valet, licet ſit odioſum, ibidem nu. 9. & 10. extenditur etiam ad donationem cauſa mortis, niſi Notarius ſtipulatus fuerit pro donatario, nu. ſeq.

1 ſtatutum prædictum adeo eſt potens, vt nec etiam extra Territorium teſtari valeat vxor, nu. 12. Intelligendo tamen quando in totum eſt prohibita, alioquin ſecus.

1 ſtatutum prohibens teſtari ad certam partem bonorum eſt fauorabile reſpectu Filiorum ratione conſeruandi bona in Agnatione, & odioſum reſpectu fęminarum, nu. 16. d. c. 300.

1 ſtatutum Mediolani, quod Vxor non poſſit teſtari in his, quæ lucratur Maritus, intelligitur de Dote, ac aliis omnibus, quæ cedunt lucro Mariti non exiſtentibus liberis prioris Matrimonii, num. 20.

1 ſtatutum etiam in materia lucri dotis per contrariũ vſum tollitur, nu. 143. cap. 298.

1 ſtatutum prædictum procedit licèt vxor eſſet minor, nã ſi pręmoriatur maritus dotem lucratur, nu. 73. fallit tamen ſi dos conſiſteret in immobilibus, quæ in dotem ſine decreto data fuiſſent, cap. 298. nu. ſeq.

1 ſtatutum prædictum etiam locum ſibi vendicat quomodo maritus ducit vxorem ſeptuagenariam, & inhabilem ad ſobolem procreandam, nu. 76. contrarium tamen ibi deciditur, ſed non procedit quando ducib. ſterilis, vel alias inhabilis etiam ad copulam, nu. ſeq.

1 ſtatutum prædictum procedit etiam in dotæ data ſponſæ, nam licet ea ſuccedat loco alimentorum, ita vt ad hæredes non tranſeat eam tamen maritus lucratur, nu. 79.

1 ſtatutum prædictum non habet locum etiam in ſponſa de pręſenti num. 81. & tanto minus in ſponſa de futuro, num. 82. & eodem cap. 298. nume. 20. ampliatur licet ſponſa fuiſſet traducta, & onera matrimonii cœpiſſet ſponſus ſuſtinere, num. 83. vide etiam in verb. Statutum Mediolani, in vltima limitatione.

1 ſtatutum prædictum attenta iuris communis diſpoſitione procederet, & ſi vxor traducta non eſſet, ſecus tamen diſponit ſtatutum Mediolani, eod. cap. 298. nu. 86.

1 ſtatutum prædictum ſi ſimpliciter loqueretur de vxore ducta, non intelligeretur de deſponſata per verba de præſenti, ibidem, num. 87. & cap. 291. nu. 49.

1 ſtatutum prædictum loquens de ducta procedit, & ſi ducta fuerit ad domum mariti conductitiam, eod. c. 298. nu. 88. procedit etiam in proxime ducenda, & de proxime cognoſcenda, nu. 89. 103. & 104.

1 ſtatutum prædictum loquens de traducta habet locum in ea, quę moritur in itinere dum traducitur, num. 90. Limita tamen, niſi traduceretur tantummodo cauſa viſitandi mariti infirmum, num. ſeq.

1 ſtatutum prædictum procedit etiam quando vxor ſuperinducit virum, nume. 92.

1 ſtatutum requirens traductionem mulieris, quod non procedat in nobilibus, contrarium tamen ſubnectitur, ibi nu. 94.

1 ſtatutum prædictum non habet locum in matrimonio contracto inter raptorem, & raptam, nu. 95. nec procedit in matrimonio illicito, veluti contracto cum affine, aut moniali, nu. 97. limitatur tamen prout num. ſeq. & 171.

1 ſtatutum prædictum procedit, licet matrimonium momento durauerit, d. cap. 298. num. 100.

1 ſtatutum Mediolani ex quo loquitur de vxore cognita, & traducta, vt eius dotem maritus lucretur, collit difficultatem iuris, ibi nu. 102. tñ non procedit qñ non ſtetiſſet per maritum, quin eam cognoſceret, vel traduceret, nu. 105. declara tñ, vt hoc vltimum ſit probandum ab ipſo marito, nu. 106. Et etiam non procedit, quando maritus feciſſet multas impenſas etiam non ſecuta copula, vel traductione, nu. ſeq. vide in verb. Statutum prædictum non habet locum etiam in ſponſa, in ampliationibus, vbi videtur contrarium decidi.

1 ſtatutum prædictum loquens de conſummatione matrimonii olim procedebat, licet conſummatio eſſet facta ante benedictionem, hodiernis autem temporibus ſecus, num. 109.

1 ſtatutum ſi diſponeret, quod exiſtentibus Filiis primi, & ſecũdi matrimonii ſuccederent in dote Matris in capita matrimoniorum, non perſonarum eſſet odioſiſſimum, & non extẽderetur ad matrimonia forenſia, nu. 329. cap. 298.

1 ſtatutum ſi diſponeret quod maritus ſuccedat Vxori non exiſtente Aſcendente, Fratre, aut Patruo, ſi caſus cõtingat, quo Vxore mortua adſint mater, & Agnati, non tamen prædictæ qualitatis, tunc maritus excluditur, & mater ſuccedit in vſufructu vigore Statuti, capit. 302. Nulla mulier, & Agnati in proprietate, cap. 299. num. 4.

1 ſtatutũ ꝙ præmoriente Vxore ſine liberis vt ſupra, Intelligendum eſt, vt etiam Nepotes, & cęteri deſcendentes maritum excludant, nu. 49. Ampliando, nu. ſeq. cap. 398.

1 ſtatutum prædictum mentionem faciens de Filiis loco eorum etiam extenditur ad Nepotes, & deinceps ad alios deſcendẽtes, nu. 51. Ampliando licèt Statutum loquatur de Filijs amborum, vel communibus eiuſdem matrimonii, nu. 52. Quid autem ſi Statutum dicat de Filiis ex eodem matrimonio, vel ex eodem corpore, vel ex proprio corpore, nu. ſeq.

1 ſtatutũ pdictũ habet tantũmodo locũ moriente Vxore, non aũt ſi alio modo matrimonium diſſoluatur, nu. 54. Declarando quod maritus debet probare eam prædeceſſiſſe, nu. 55.

1 ſtatutũ prędictũ habet etiam locum Vxore interfecta, nu. 56. Limita tamen niſi fuiſſet à dicto Marito interfecta, nu. ſeq.

Digitized by Google

I N D E X.

1 Statutum quod Maritus lucretur Dotem,&c. habet locum etiã ſi Vxor non moriatur naturaliter, ſed Monaſterium incapax ingreſſa fuerit,eod.cap.298. nu 65. contrarium tamen deciditur,nu.67.Ex quo Vxor ſola non poteſt ingredi, niſi ante conſumatum matrimonium, & Statutum requirit copulam,Quid ſi ambo religionem profiteantur, nume.præcedenti 66.

1 Statutum quod Vxore ſine liberis moriente Maritus lucretur, habet locum licèt ambo ſimul pereant,nu.68. Limitatur tamen quando Statutum diceret,Vxore præ mortua,vt eſt noſtrum Mediolani,nu.ſeq.

1 Statutum prædictum,an procedat Vxore bannita, vt eo in caſu Maritus Dotem lucretur,num.70.Et quod ſic in quinq; caſibus in quibus Maritus poterit vti retentione contra Fiſcum,vel ſummaria actione repetet ab eo,num.ſeq.

1 Statutum prædictum non procedit de Iure ciuili, ſi Tutor deſponſet pupillum,nam tunc non lucratur Dotem, ſecus de Iure Canonico,nu.72.& 96.

1 Statutum præferens fratrem ſorori ab eo dotatæ militat etiam in filio fratris,cap.282.num.5.

1 Statutum hoc non procedit contra filium ſororis, cui dos non traditur,ibi num.6.

1 Statutum operatur in futurum,vide præſenti indice, in verb. Leges.

1 Statutum quod mulier tacens per decennium præſumatur dotata eſt contrarium iuri communi,cap.283.num.4.& capit. 285.num.1.

1 Statutum prædictum an procedat ſi dos fuerit promiſſa,ſed nõ tradita,d.cap.283.nu.5.

1 Statutum excludens ingreſſum monaſterium an valeat, capitu. 284.nu.3.& 5. Quid iuncta conſuetudine,num.4.Quod ſtatutum dicitur contra libertatem Eccleſiæ,nu.7.

1 Statutum Mediolani ſubmouet controuerſiam DD.& maxime Iaſ.in l.fin.num.25.C.de pœn.d cap.284.nu.14.

1 Statutum excludens fœminam à ſucceſſione non tamen tollit ad dotem actionem,cap.285.nu.6.

1 Statutum excludens à ſucceſſione aſcendentis non extenditur ad ſucceſſiones fratris,aut aliorum,ibi prædicta,nu.9.vbi ampliatur licet bona prouenerint ab aſcendente,vt legitur præſenti indice,in verb.Statutum Mediolani.

1 Statutum ſtante,quod defuncto maſculo ſine maſculis fęmina ſuccedat cum aliis,ius illud nondum delatum non tranſmittitur a fęmina interim decedente,cap.286.nu.2.Si tamen viuat an habeat præceptum cõtinuandi,vide in verb.Mulieri.

1 Statutum excludens fœminas ſtantibus maſculis dicitur conditionale,ibid, nu.4 Cuius Statuti quænam ſit ratio, nu.ſeq.

1 Statutum concedens regreſſum mulieri maſculis deficientibus, vide in verb.Mulier excluſa.

1 Statutum quod Maritus lucretur Dotem præmortua Vxore ſine liberis communibus procedit licet adeſſent Filios prioris Matrimonii,nu.35.cap.398.

1 Statutum deferens lucrum Marito liberis non exiſtentibus procedit etiam licèt liberi extiterint,ſed deceſſerint ante morté, num.36.

1 Statutum quod Vir lucretur Dotem liberis non extantibus, licèt loquatur in plurali numero Filiorum,tamen ſufficit vnũ ſuperuiuere,num.38.

1 Statutum prædictum an deferat lucrum Dotis Marito extante Filia,num.39. Vbi de communi deciditur,quod non,Limitatur tamen niſi eſſet excluſam à ſucceſſione, num.ſeq.

1 Statutum prædictum non procedit,quando mortua Vxore ſecto eius ventre Filius excipitur,cum talis Filius lucrum Patri adimat, num.41.

1 Statutum hoc non habet locum quando tempore mortis Matris extat apud hoſtes Filius,ſiue is reuertatur, ſiue non,nu. 42. Alios caſus vide pręſenti Indice,in Verb.Filius.Idem in Filio tempeſtiuè nato ſuo conceptionis tempore completo, qui ſtatim,quod natus eſt moritur,nu.43. Idem in nato ante tempus licèt dein moriatur,nu.44. & 45. Procedit etiam quando Filius,dum naſceretur viuebat, ſed antequam natus ſit perijt,d.num.44.

1 Statutum loquens de maritata, an requiratur ad eius verificationem copula,& traductio,cap. 281. nume.2.& an habeat locum in ſponſa,cap.283.nu.2.

1 Statutum quod Dos poſt biennium facta creditoribus non prędiudicet,intelligi debet de Dote confeſſata,& aucta per Maritum,non autem ſi fuerit aucta per Matrem,vel Patrem Sponſæ,vel Vxoris,cap.268.nu.1. & habet etiam locum in Dote confeſſata ante biennium in caſibus in quibus non præiudicat creditoribus Mariti,num.7.

1 Statutum hoc ampliat Iuris communis diſpoſitionem,d.capit. 268.num.9.

1 Statutum hoc non procedit,vbi vigente Statuto veteri idem diſponente confeſſio Dotis facta fuiſſet à Marito poſt bienniũ, & debitum fuiſſet cõtractum cum alio creditore caſſato veteri Statuto,& vigente nouo,nu.10.

1 Statutum pariter hoc non procedit, vbi Dos fuiſſet ab initio promiſſa,& poſt biennium facta,nu.11.

1 Statutum hoc procedit quoque ſi Maritus vadat ad domum Vxoris ibi cauſa perpetuo permanendi, ibid. nu.15.

1 Statutum,269.non procedit quando ſimul Coniuges accipiũt prædium in emphyteuſim ab Eccleſia, nam mortuo Marito illud poteſt ex prouidentia contrahentium remanere Vxori,& non deuolui Filiis,dicto cap.269.nu.10.

1 Statutum hoc vendicat ſibi locum in quæſitis à Muliere medio proteſtatę caducitatis,ibidem nu.11.

1 Statutum hoc debet intelligi de quæſitis à Muliere ex contractu inter viuos,non ex vltima voluntate,nu.12. Militat etiã in quæſitis ab ea per vſucapionem, licet ea ante matrimonium contractum acquiſiuiſſet,ibi nu.14. Non autem procedit ſi vſusfructus fuerit conſtitutus cum proprietate, quæ prius erat Mulieris,nu.ſeq.

1 Statutum tollens,aut eneruans Vires Iuramenti an valeat, d.c. 269.nu.46 & quod valeat modo fuerit confirmatum à Papa ex certa ſcientia, ita quod non ſufficiat generalis Statutorũ confirmatio,nu.47.& 48.

1 Statutum hoc videtur factum ad fauorem creditorum, & vbi non extant creditores non procedit,ibid. nu.49. Vide etiam in proceſſu ſermonis,vbi aliter innuitur.

1 Statutum prædictum ita ſumendum eſt, vt quæſita ab vxore cenſeantur directo quæſita Marito, nu.50.

1 Statutum fœminas a ſucceſſionibus excludere intelligatur,nume.6.cap.279.

1 Statutum excluſiuũ fęminarum porrigitur etiam ad filios maſculos ipſarum,vt & illi cenſeantur excluſi,ibid.nu.8.& cap. 278.nu.85.& 126.& 144.

1 Statutum excludit fęminam ex maſculo, & pręfert maſculum, modo ſit eiuſdem non alterius matrimonij in ſucceſſionibus aſcendentium ex linea fœminina,d.cap.279. nu.9.

1 Statutum loquens in principio de filiis, poſtea de deſcendentibus,debet intelligi quo ad deſcendentes de nepotibus,& deinceps,ibi.num.13.

1 Statutum ſi excludat fęminam ex teſtamento dempta quadam parte,ſi aliud ſtatutum extet ſimpliciter fœminam ab inteſtato excludens,fœmina poteſt petere illud quod ſibi ex teſtamento debebatur,cap.280.num.3.

1 Statutum quod attendatur an originis, an domicilij, an bonorum,aut teſtamenti,ibi num.4.

1 Statutum excluſiuum intelligitur præferre maſculos habiles, & volentes,ſin ſecus fęminæ admittuntur, nu.7.

1 Statutum prohibens aliquid vlterius per', an tollat petitionem legitimæ,& eius ſupplementi, ac ſupplementi congruæ dotis,d.c.280.nu.8.& ſeq.

1 Statutum pręſtans impedimentum petitioni ſupplementi,non operatur quo ad bona alterius territorij,ibi num. 18.

1 Statutum excluſiuum non impedit filiam augmentum petere, quando modicum à patre per dolum ſibi relictum fuit, veluti ſi relictum non æquiualeat alimentis, ibi nu.20. & 21.

1 Statutum mandans mulierem decenter dotari non procedit patre dotante,ibi nu.28.

1 Statutum exigens conſummationem matrimonij,aut traductionem procedit, quandoque conſummatio, aut traductio de proximo fieri debet,cap.291. nu.50. vide in verb. Cingendus,& cap.298.num.89.

1 Statutum deferens lucrum marito vxore præmortua, habet locum etiam ſi vxor ſuperinducat eum,d.cap.291.nu.56.habet etiam locum licet vxor ſtatim moriatur poſt traductionem,aut copulam,num.ſeq.

1 Statutũ deferens lucrum vxori præmortuo marito, procedit ſi per virum ſteterit,quin matrimoniũ cõſummaretur, vt quid ſi propter infirmitaté non potuit conſummari,ibi nu.69. & 70.Quid ſi copula ſecuta non fuit ob reuerentiã ſacramenti,nu.71.Quid ſi vir poſuit virgam erectam,nõ tamen emiſſum fuit ſemen,& deciditur ꝙ ceſſat,n.72.Idẽ ſi vir ob frigiditaté,vel maleficiũ non potuit coire poſt triennium,nu.ſeq:

1 Statutũ Mediolani quod vxor multa lucretur exceptis perlis, an excipiat perlas alteri rei annexas,d.c.291. nu.109.

1 Statutum Mediolani,ꝙ vxor præmortuo marito cum deſcendẽtibus ex linea maſculina quędã lucretur exceptis ornamẽtis,nõ cõprehendit ea,q̃ non ſunt ſeparata à veſtibus,n.112.

1 Statutũ Mediolani quædã tribuit vxori ſine liberis,quę nõ cõcedit,ſi illi extẽt,an q̃d adimitur vxori in caſu liberorũ exiſtentiæ remaneat ipſis filiis,an maritus de eo poſſit diſponere,nu.116.

1 Sta-

I N D E X.

1 Statutum prædictum dum excipit multa, quæ non lucratur vxor ſtantibus filijs, nõ procedit ſi filius natus ſit in ſeptimo vel octauo menſe, cum non poſſit viuere, ibi. nu. 117.

1 Statutum quod credatur aſſertioni alicui alio caſu quam neceſſitatis, an valeat, ca. 193. num. 2. & quod requiratur iuramentum, ibid.

1 Statutum excluſiuum an porrigatur etiam ad legitimam, num. 117. Quid ſi legitima Statuto tolli poſſit, nu. 119. & ſeq. Vide etiam in verb. Legitima præſenti indice.

1 Statutum tollens legitimam dicitur irrationabile, & nõ valet, d cap. 278. num. 118. & ſeq.

1 Statutum excluſiuum an ita extendatur, vt etiam à dote fœmina dicatur excluſa, ibi. num. 124.

1 Statutum excludens fœminas certo caſu, an in alio illas admittere cenſeatur, num. 125.

1 Statutum excluſiuum ligat fœminas Principum, & ſtatuentiũ, num. 127. Moniales autem an liget, num. ſeq. Et an forenſes, num. 130. & quod ſic reſpectu bonorum in ſtatuentium territorio ſitorum, num. ſeq.

1 Statutum excluſiuum operatur, vt filiæ ſuitatem amittant, nu. 132. Qui autem effectus ex hoc naſcantur, nu. ſeq.

1 Statutum grauans maſculum ad dotandum excluſas fœminas tribuit fœminis non hypothecariam, ſed perſonalem contra eum actionem, d. cap. 288. nu. 27. & c. 290. nu. 31. Ita quod ſi bona fuerunt per fratrem alienata nõ poſſint à tertijs poſſeſſoribus auocari prætextu hypothecæ, cap. 278.

1 Statutum admittens fœminas in defectum maſculorum procedit à contrario ſenſu, nu. 20. cap. 278.

1 Statutum preferens maſculos in ſucceſſionibus intelligendum eſt de quacunque ſucceſſione etiam Clerici, & Cardinalis, d. ca. 278. nu. 21. & 69. fallit tamen in bonis Eccleſię, nu. 22. ſublimitatur, nu. ſeq. niſi ageretur de dominio vtili, vt quia emphyteutica eſſet.

1 Statutum prędictum in aliquibus caſibus procedit, & in aliquibus non, ibi. nu. 24. & ſeq.

1 Statutum Mediolani excludens fęminas à ſucceſſionibus aſcẽdentis non procedit in ſucceſſionibus tranſuerſalis, d. cap. 278. num. 33. licèt bona tranſuerſalis prouenerint ab aſcendente, num. ſeq.

1 Statutum excludens dotatam, intelligitur ab hæreditate dotantis, d. cap. 278. nume. 35. Vnde Statutum in cap. 281. vbi contrarium ſtatuitur dicitur correctorium Iuris communis, vt ibi. num. 1. & ad idem, cap. num. 238. & ſeq. Fallit tamen ſi fuerit dotata à fratre quo ad bona aſcendẽtis propter ſtatutum Mediolani, ibi. num. 231. & d. cap. 281. num. 9. & cap. ſeq. num 7.

1 Statutum mentionem faciens de decendentibus, aut mortuis, an comprehendat interfectos, aut effectos religioſos, d. cap. 278. num. 37. & cap. 298. nu. 56. vide etiam in verb. Mortui, præſenti indice.

1 Statutum hoc vltra caſus exceptos in quibus marito non quæritur, habet etiam locum in fructibus illorum cauſuum, nu. 67. cap. 269.

1 Statutum hoc licèt excipiat quoſdam caſus non tamen excipit ſimiles, num. 68.

1 Statutum 271. in vltimis verbis concordat cum Iuris communis diſpoſitione, d. cap. 271. nu. 3.

1 Statutum quod nullus poſſit eſſe hæres cum beneficio legis, & inuentarij non ligat Eccleſiaſticos c. 272. nu. 1.

1 Statutum Mediolani tollit diſpoſitionem l. fin. C. de Iur. delib. & reductio fit ad terminos Iuris primæui, dict. capit. 271. num. 77.

1 Statutum excluſiuum fœminarum ſtantibus maſculis, verificatur vnico etiam maſculo ſtante, cap. 278. nu. 47.

1 Statutum excluſiuum fœminarũ ſub intelligitur ſtantibus maſculis, num. 48.

1 Statutum ſi diſponat quòd filius maſculus excludat fœminam, extenditur etiam vt nepos talem fœminam excludat, nu. 49. & 87.

1 Statutum exprimens qualitatem maſculorum excludentium fœminas, an extendatur ad maſculos alterius qualitatis ex identitate rationis, ibid. num. 52. & 88. Vbi ampliatur licèt ſtatutum eſſet ad litteram intelligendum.

1 Statutum quod vxor non poſſit relinquere marito, vide in verbo, Vxor.

1 Statutum prohibens marito vxori relinquere vltra quartam, an vice verſa intelligatur prohibere, vxori, ne relinquat marito vltra dictam quartam, c. 295. nu. 69. & ſeq.

1 Statutum cap. 295. vt ſupra prohibens valet, ibid. nu. 71.

1 Statutum ſi diſponeret non poſſe maritum relinquere vxori vltra dimidiam vſusfructus, prius eſſet deducendum ęs alienũ, filiorumq; legitima, ibi. nu. 73.

1 Statutum præferens fratrem ſorori an attendatur quo ad bona extra territorium, nu. 25. cap. 288.

1 Statutum hoc extenditur ad ſucceſſionem clerici etiã non ſubditi, num. 26.

1 Statutum prædictum diſponens etiam quod frater eo in caſu teneatur dotare ſororem indotatam alio non dicto, non extenderetur ad hæredem fratris, vt ipſe eſſet obligatus dotare, ibi. num. 28.

1 Statutum prædictum in caſu quo non fuerit dotata ſoror excluſa, tribuens ibi tertiam eius portionis, procedit etiam in præiudicium creditorum, num. 36.

1 Statutum excludens ſororem cum prælatione maſculi, non videtur procedere reſpectu bonorum maternorum, d. ca. 288. num. 41.

1 Statutum ſi pręferat proximiores, nepos tamen concurrit iure repræſentationis cum patruo, num. 28.

1 Statutum quod maritus non poſſit relinquere vxori ſuæ niſi quartam ſuorum bonorum comprehendit etiam maritum putatiuum, ne is ſit melioris conditionis, quam verus, c. 295. nu. 1. Limitatur dupliciter, nu. ſeq.

1 Statutum prædictum an liget amaſium, vel concubinarium, ibid. nu. 4. Et quod non liget verum concubinarium, nu. 55. ſecus autem in aliis concubinariis, quorum coitus eſt à lege damnatus, numero 56. & quid in meretrice, ſi illi relinquatur vltra quartam, num. ſeq. & etiam alias declarationes circa prædicta.

1 Statutum prædictum an liget clericum, qui vxorem ducere poteſt, eod. cap. num. 6. & quod Iudæi in iuriſdictione ſtatuentium ligentur, num. 7. Quid in principe, & dic eum non ligari, nume. 8. Idem in Mediolanenſe alibi teſtante reſpectu bonorum ibi ſitorum, num. 9. contrarie tamen, nu. 12. & 13. nam reſpectu ſitorum ſub Mediolanenſi ditione ſecus, num. 10. & 11. Et quid ſi relinquantur iura, & credita, quæ loco non circumſcribuntur, nu. 15.

1 Statutum hoc, cap. 295. an liget forenſem Mediolani teſtantem, & quod non, ibi. num. 16. ampliatur etiam in bonis ſitis in ducatu, num. 18.

1 Statutum loquens in perſonam non afficit forenſem, nu. 17.

1 Statutum ſimpliciter loquens quod maſculi excludant fœminas, debet intelligi de maſculis deſcendentibus illius, c. 278. num. 86.

1 Statutum ſi vocaret maſculos ſimpliciter, & generationem maſculinam deficientibus maſculis ex linea maſculina, præferentur maſculi ex linea fœminina fœminis, nu. 89.

1 Statutum ſimpliciter præferens maſculos, intelligitur vbi eſſent in eodem gradu, alias non, nu. 90.

1 Statutum prædictum eſt fauorabile, nu. 42. c. 288.

1 Statutum capit. 289. non comprehendit filium fœminæ in ſucceſſione aui maternæ, qui cognato tranſuerſali præfertur, d. cap. 289. nu. 3.

1 Statutum prædictum procedit ſiue decedens fuerit habilis ad teſtandum, ſiue non, quicquid ſit de Iure communi, numero 4.

1 Statutum præferens agnatos cognatis non comprehendit legitimatos, ibi. num. 7.

1 Statutum excludens cognatos propter agnatos intelligitur, vt hi ſint maſculi, ibi. num. 13.

1 Statutum ſi ſimpliciter præferret agnatos cognatis intelligitur vſq; ad decimum gradum, d. cap. 289 nu. 17.

1 Statutum poteſt diſponere quod gradus computentur aut ſecundum ius ciuile, aut canonicum, cum de ſucceſſionibus agitur, ibi. num. 21.

1 Statutum excludens, & præferens, debet reſpicere ne dum ordinem graduum, ſed charitatis, num. 22. & ſeq.

1 Statutum ſimpliciter ſororẽ excludens alio non expreſſo, cuius contemplatione factum fuerit, ibi. nu. 15. c. 290.

1 Statutum præferens agnatos cognatis cenſetur etiam præferre fratrem, & eius filium ſorori, nu. 18.

1 Statutum excludens ſororem non porrigitur ad eius filios vt dicantur excluſi, d. cap. 288. nu. 20. & ca 290. nu. 26. Imò tali in caſu ſi extent frater, & ſoror, & alterius ſororis filius propter hunc, & ſoror ipſa admittitur, d. c. 290. nu. 15.

1 Statutum prædictum non procedit concurrentibus fratre, vel eius filio, & filia fratris, vel ſoror dicti filii fratris, d. ca. 288. num. 21.

1 Statutum præferens maſculum dicitur illum inuitare, & vocare ad ſucceſſionem, numer. 104. An autem tali caſu maſculus cenſeatur vocatus de Iure ciuili, aut Prætorio, nu. ſeq. cap. 278.

1 Statutum prædictum non aſtringit maſculum ad conſeruanda bona, ad quæ prælatus fuit, imò de eis poteſt diſponere, num. 106.

1 Statu-

Digitized by Google

INDEX.

- Statutum prædictum vocat maſculos iuxta diſpoſitionem Iuris communis, quo ad gradum prorogatiuam, nu. 107. Vnde infertur, vt ibi nu. ſeq.
- Statutum ſi excludat fœminam donec maſculus ſuperuixerit, an fœmina poſſit petere cautionem à maſculis de non diſſipandis bonis, d. cap. 278. nu. 137. Quod tamen ceſſat in caſu Statuti Mediolani, & ſimilium, vbi fœmina fuerit à Fratre dotata, ibid. num. 235.
- Statutum quod maritus lucretur dotem, non extantibus filijs, intelligitur de filijs eiuſdem matrimonij, niſi Statutum aduerſetur, ibi. num. 142.
- Statutum excludens filiam ſtantibus maſculis ad neptem quoque ex filia extenditur, num. 145. & an dicto caſu excluderetur neptis ex filio, nu. 149.
- Statutum quod maſculi vſque ad ſeptimum gradum fœminas excludant in ſucceſſoribus collateralium, ſtrictiſſime interpretandum, cap. 290. num. 7.
- Statutum excludens mulierem, & admittens ſororem, eius quoque filium admittere cenſetur, ibi. nu. 9.
- Statutum quod agnatus admittatur cum ſorore, ſi plures fuerint agnati, quomodo procedat, & an hi pro vno capite veniant, aut in viriles, ibid. nu. 20. & 22.
- Statutum in collaterali non procedit exiſtentibus ſorore, & filia fratris, vel amita, & cognatus vltra quartum gradum, numer. 25.
- Statutum deferens lucrum coniugi ob mortem alterius, an habeat locum quando ille moritur in religione, an magis eo in caſu monaſteriũ habeatur loco filij ad coniugis excluſionẽ, cap. 291. nu. 17. vide etiam in verb. Vxor.
- Statutum prædictum an procedat ſi filius ſtatim moriatur poſt patrem, quid ſi per momentum ante obitum patris, numer. 18. & 19.
- Statutum quod præmorientem marito vxor lucretur dotẽ, non debet ſic intelligi, vt mulier alio caſu permiſſo dotem repetere nequeat, ibi. nu. 21.
- Statutum diſponens, quod vxor lucretur dotem, præmortuo marito, ſi dos fuerit reſtituta conſtante matrimonio non ſic intelligitur, vt ad alterius dotis preſtationem teneantur heredes mariti, ibi. nu. 27.
- Statutum differens lucrum vxori procedit nedum ab inteſtato, ſed etiam contra expreſſam mariti defuncti voluntatem, ibi. numer. 32.
- Statutum ſi excludat fœminas quouſque ſuperſunt maſculi, maſculus moritur ante patrem relicta filia ſuperſtite ſorore, moritur exinde pater, qualiter iſtæ mulieres illi ſuccedant, cap. 286. nu. 12.
- Statutum loquens alternatiue verificatur in vna alternatiua, ad cap. 291. num. 44.
- Statutum deferens lucrum vxori præmortuo marito, an requirat alio non dicto traductionem, & copulam, vel ſufficiat matrimonium de præſenti, d. capit. 291. numer. 47. aut alterum eorum, id eſt traductionem, vel copulam, ibi. nume. 59. & ſequent. Quæ dubitatio ceſſaret, ſi ſtatutum loqueretur de mortuo in matrimonio, prout ſtatutum Papiæ, ibid. numer. 48.
- Statutum loquens de ducta verificatur in ea, cum qua contractum fuit matrimonium de præſenti, licet non fuerit ad domum ducta, contrarium tamen ibi ſubditur, d. c. 291. nu. 49. & c. 298. nu. 87.
- Statutum vnum per aliud declaratur, num. 229.
- Statutum generale ab æquitate interpretationem recipere debet, num. 245.
- Statutum tribuit actionem ad duplum contra dotare negligẽtes, num. 276. cap. 278.
- Statutum præferens maſculos fœminis tenet poſt, capit. 278. numero 9.
- Statutum poteſt ligare ſubditum ratione bonorum in territorio licet contrahat extra territorium, cap. 237. nu. 6.
- Statutum, cap. 277. quæ cautela eludi poſſit, ibi nu. 14.
- Statutum prædictum non tollit beneficium falcidiæ, nec ſimilia, nu. 81. cap. 272.
- Statutum Mediolani quo tollitur beneficium legis legis, & inuentarij habet tantummodo locũ quo ad creditores Mediolanenſes, non quo ad forenſes, nu. 83. & quod tali ſtatutum hoc beneficium tollens valeat, not. nu. 85.
- Statutum hoc d. beneficium legis, & inuentarij tollens non attenditur quando maior pars bonorum ſita eſt extra territorium illius ſtatuti, & in loco vbi ſimile ſtatutum non viget, d. cap. 272. nu. 87.
- Statutum prædictum maxime procedit ſi heres oriundus, vel domicilium habeat in ducatu Mediolani, nu. 88.
- Statutum vbi aliquid prohibet, nec imponit pœnam ea eſt arbitraria, num. 757. in prælud.
- Statutum, vel decretum, quod credi debeat Mediolani Ducis, dicto quod aliquis deliquerit eſt declaratum nullum, numero 764.
- Statutum ſi contineat quid prohibitorium, & permiſſorium, attenditur prohibitorium, num. 766.
- Statutum, & conſuetudo ligant loca vbi ſunt condita, & ædificia continentia, vicos & villas illi ſuppoſitas, nu. 522. Limitando, & Ampliando, nu. ſeq. in prelud.
- Statutum hoc militat etiam contra emptorẽ bonorum habentem cauſam à muliere, nu. 55. c. 269.
- Statutum hoc excipiens caſum ſucceſſionis porrigitur etiam ſi acquiratur hæreditas per contractum lucratiuum, ibid. nu. 62. Ampliatur, & limitatur, nu. ſeq.
- Statutum prædictum excipiens caſum donationis, non habet cum in illa facta per virum vxori, ibid. nu. 65.
- Statutum dans formam procedendi in cauſis quarundam perſonarum, prout in ſtatuto hoc, cap. 47. ſi aliud ſtatutum dat certam formam in cauſis teſtamenti, depoſiti, & ſimilium, quæ forma ſeruanda, cap. 47. nu. 76.
- Statutum abbreuians præſcriptionem Iuris communis, trahitur ad caſus futuros non præſentes, nec præteritos, cap. 112. nu. 4. vbi infert ad vnum notabile.
- Statutum cap. 136. debet intelligi de vere conformibus ſententiis, cum ſit correctorium, & odioſum, d. c. 136. nu. 10.
- ſtatutum admittens vnicam appellationem tantum, vti correctorium Iuris communis, odioſum eſt, nec extendi debet, niſi ad ſententias vere conformes, ibi. nu. 13.
- ſtatutum tollens appellationem in omnibus cauſis an valeat, cap. 141. nu. 1. Limitando, nu. ſeq.
- ſtatutum ſtrictè intelligendum eſt in caſibus, in quibus corrigit diſpoſitionem Iuris communis appellationem remouendo, num. 3. ibi.
- ſtatutum, in cap. 150. denegans appellationem in interlocutoriis illis ligat Clericos, cap. 150. nu. 78.
- ſtatutum ſi diceret quod liberatio non poſſet probari per inſtrumentum publicum, poſſet tamen probari per ſcripturã, aut librum officialis publici deputati habentis fidem, ca. 95. num. 15. Idem ſi eſſet alia ſcriptura fidem faciens, cum his in quibus conſideretur effectus non refert quod ex æquipollentibus fiant, num. 16. & 17.
- ſtatutum loquens in caſu ſimplici non habet locum in mixto, cap. 112. num. 62.
- ſtatutum tollens ſcripti validitatem, vide præſenti Indice, in verb. Scripti validitatem, ſub hoc cap. 112. nu. 65. & ſeq.
- ſtatutum licet loquatur per verba maſculini generis comprehenduntur tamen etiam fœminæ, & ſi ſint nuptæ, cap. 115. num. 87. & 88.
- ſtatutum, & diſpoſitio prohibens aliquid per teſtes probari, ſed ſolum per inſtrumenta, vel ſcripturam habentem fidem valet, capit 88. numero 20. & tunc ſcriptura dicitur forma illius actus, numero 21. quod tamen non poteſt fieri per pactum, nu. ſeq.
- ſtatutum ſi diſponeret contractus, & acta debere ſolum per inſtrumenta probari, per ſcripturam tamen priuatam, quæ de ſe faceret fidem probari poſſent, ibi. nu. 29.
- ſtatuti cap. 88. diſpoſitio non procedit in foro Eccleſiaſtico inter laicos ibi litigantes, d. cap 88. nu. 33. nec etiam ſi laicus contra clericum litigaret, nu. 35.
- ſtatutum hoc pariter non procedit in iudicio, in quo proceditur ſine iudicii figura, ſed ſola facti veritate inſpecta, numero 38. Sicut etiam ſi iudicium agatur in foro mercantili, numero ſeq.
- ſtatutum diſponens ſuper preſumpto ab eo operatur, quod talis ſit præſumptio iuris, & de iure, nu. 821. in prælud.
- ſtatutum loquens de aliquo, non verificatur in hæreditate iacente, nec in vniuerſitate, caſtro, vel collegio, cap. 5. num. 45. & 46.
- ſtatutum, vel lex ponens duas quæſtiones, & vni ſolum reſpondens, illud idem ad aliam reſpondiſſe cenſetur, nu. 816.
- ſtatutum tollens ius vni, & dans alteri non valet, num. 805. in prælud.
- ſtatutum quod vnus pro alio teneatur dicitur contra ius diuinum, & naturale, & conſequenter odioſum, nu. 806.
- ſtatutum quoties dicit aliquem aliquid oportere facere, vel expedire non poteſt per ſubſtitutum fieri, nu. 809.
- ſtatutum vbi emanatum ad ſupplendum aliam legem, vel ſtatutum, non progreditur, niſi in caſibus in quibus ſtatutum ſuppletiuum locum habet, num. 813.
- ſtatutum grauamen, & iniquitatem continens eſt inappellabile, num. 814.
- ſtatutum aliquid prohibens dicitur prohibere omnia, per quę

poteſt

Digitized by Google

I N D E X.

poteſt fraus Statuto fieri,num.794.

1 Statutum, vel lex vbi cogit partem, vel iudicem ad aliquid in iudicio faciẽdum, quod alicuius vtilitatem reſpiciat,debet intelligi ſi id à parte petatur,nu.778.in prælud.

1 Statutum,vel conſuetudo exigens maiorem probationẽ quam Ius commune in aliquo actu valet, nu.779.

1 Statutum ſolum habet in conſideratione quod principaliter non in conſequentiam, vel per indirectum venit,nu.783.

1 Statutum ſi adeſt generale de perſonis loquens, & ſpeciale de cauſis quod attendatur,num.784.

1 Statutum per futuri temporis verbum loquens requirit ſentẽtiam,num.785.

1 Statutum loquens de aliquo actu,vel inſtrumento,vel diſpoſitione alia intelligi debet de valida,nu.788.

1 ſtatutũ,vel lex non fauet his,qui in neceſſitate ſe conſtituunt, num.493.in prælud.

1 ſtatutum, vel decretum ad eius fauorem allegans,ſiue agendo, ſiue excipiendo,ſi eo vti vult,debet probare eius qualitates. nu.494.Declarando,& diſtinguendo,num.ſeq.

1 ſtatutum, & diſpoſitio generaliter loquens, vel indefinitè, minimum quod eſt non comprænhendit,nu.481.& recipit tacitas exceptiones propter caſus emergentes,in quibus ſpecialiter prouidetur,nu.ſeq.in prælud.

1 ſtatutum in vno ex correlatiuis extenditur ad aliud,in prælud. num.396.Etiam in criminalibus,nu 397. ſicut etiam ſi Ius commune antiquetur,& corrigatur,nu.ſeq.

1 ſtatutum loquens in caſu ſimplici regulariter non trahitur ad caſum mixtum,nu.399.Ampliando,nu.ſeq.

1 ſtatutum ſi duo caſus æquiparentur per legem antiquam corrigens in vno ex parificatis extenditur ad aliud,ibid.n.402. Ampliando,nu.ſeq.

1 ſtatutum per regulam procedens in cæteris repetitum cẽſetur, num.412.

1 ſtatutum loquens per verbum Perſonaliter, non verificatur in faciente per alium,num.413.

1 ſtatutum legem interpretans extenditur ad omnes caſus legis interpretatæ,num.414.

1 ſtatutum loquens in caſu vero regulariter non habet locum in ficto,d.Prelud.num.416.Ampliando,declarando,& limitando latè,plurib.num.ſeq.

1 ſtatutum prohibens marito relinquere vxori non cenſetur tamẽ prohibere viro ſeni relinquere vxori iuuenculę,vel plebeo nobili,quia dicitur relinqui in recompenſationem,ca. 295.nu.135.

1 ſtatutum quod maritus non poſſit legari vxori non impedit maritum quo minus vxori alimenta relinquere poſſit, ibi. num.136.

1 ſtatutum prædictum habet locum tantummodo in illis commodis certæ æſtimationis, quæ obueniunt vxori ex legato mariti non alia ex occaſione,numer.137. Vnde infertur ad multa,vt ibi.nu.ſeq.

1 ſtatutum hoc eſt odioſum tamen validum,num.145.& 146.Et fuit factum in odium vxorum,nu.148.

1 ſtatutum Mediolani tollit diſputationem an ſtatuto præferẽte fratrem ſorori in ſucceſſione fratris vtrinq; coniuncti præferantur conſanguineis,c.287.nu.10.

1 ſtatutum vocans conſanguineos fratris cum vtrinq; cõiunctis ad ſucceſſionem fratris non procedit quo ad bona ab aſcendente ex linea fœminina, ibi.nu.13.& 14.

1 ſtatutorum verba maximè in ſucceſſionibus ſunt naturaliter intelligenda,c.288.nu.1.& c.290.nu.5.

1 ſtatutum quod frater excludat ſororem in ſucceſſione fratris an procedat in ſucceſſione ſororis, vt etiam in ea frater excludat ſororem,nu.4 c.287.

1 ſtatutum quod frater excludat ſororem non extenditur ad nepotem,vt is excludat amitam alio non, d.cap.288.nu.11.& cap.290.nu.27.

1 ſtatutum prædictum 288.licet adderet, quod etiam filius fratris excluderet ſororem, ea tamen à patruo non excluderetur, ibi.nu.12.

1 ſtatutum preferens maſculos fœminis habet duo capita,vnum excluſiuum, & alterum incluſiuum,nu.13.

1 ſtatutum concedens præceptum executiuum contra diſpoſitionem Iuris communis,& exorbitans,& correctorium dicti iuris debet ſtrictè intelligi,c.42.num.135.

1 ſtatutum ſi daret tempus hic limitatum ad ſimpliciter opponendum,non ſufficeret tamen,niſi probaretur intra illud tẽpus,num.151.

1 ſtatutum taxans intereſſe an valeat,ca.43.nu.44.

1 ſtatutum,cap.44.cum loquatur de iure ſimpliciter intelligitur de Iure communi, & ſtatutario,d.c.44.num.8.

1 ſtatutum quando criminale, & quando ciuile præſumatur, num.122.in prælud.

1 ſtatutum vnum ſi procedit per modum regulæ cenſetur in aliis repetitum,num.332.in prælud.

1 ſtatutum vbi ſit ambiguum, eius mens præſumitur qualis hactenus fuit obſeruatum, & interpretatum. numer.333.cum interpretationem recipiat à praxi, & obſeruantia, nu.334. Ampliando,num.ſeq.

1 ſtatutum quod poteſt operari contra Ius commune effectum vnum duplicem inducere non debet, num.337.Diſtinguendo,num.ſeq.

1 ſtatutum quod vxor ſuccedat in quarta an cenſeatur derogare diſpoſitioni, l.Hac edictali. C.de ſecundis nuptiis, num.79. cap.295.

1 ſtatutum quod maritus non poſſit relinquere vxori vltra quartam non operatur quoad bona territorii alieni, d.cap.295. num. 84. & ſeq.

1 ſtatutum prohibens vxori relinquere videtur etiam prohibere vxori ne capiat,ibi.nu.88.& 93.

1 ſtatutum prædictum cenſetur etiam prohibere marito, vt non relinquat per fideicommiſſum, nume.89. Licet hæres rogatus fuiſſet,vt daret cui vellet, & ipſe mulieri daret,num.90. Ampliatur etiam ſi relinquatur vxori cauſa conditionis implendæ,num.91.Limita tamen in præcedenti caſu,quando hæres ſponte daret, & à ſe ipſo vxori defuncti relinqueret,num.ſeq.

1 ſtatutum prædictum cenſetur etiam prohibere marito,ne vxorem ſubſtituat vulgariter, exemplariter, aut compendioſè, ibi.nu.94. Limitando duobus modis,nu.ſeq.

1 ſtatutum prohibens relinquere, aut legare, hæredem quoque inſtituere prohibere cenſetur,ibi.num.97.

1 ſtatutum in fauorabili materia non cenſetur tollere caſus ſimiles etiam ſi adſit clauſula taxatiua, num.352.in prælud.

1 ſtatutum vnum ſecundum aliud intelligendum, & vnum per aliud ſuppletur,num.326.& 327.maximè ſi vnum ſit generale,num.ſeq.

1 ſtatutum nouum per antiquum declaratur,nu.329.

1 ſtatutum qui non poteſt condere, nec poteſt tollere, cum illæmet ſolemnitates in reuocando requiruntur, quę in condendo,numer.78.& 79. Quando autem à ſtatuentibus reuocari poſſint, ad pręlud.

1 ſtatutum loquens de Officiali habet locum in ſubofficiali,nu. 442.& tribuens iuriſdictionem poteſtati alicuius loci; etiam quoque, Aſſeſſoribus, & Officialibus tribuere videtur, numero ſeq.

1 ſtatutum loquens per verbum, Solet,quomodo intelligendum, num.444.

1 ſtatutum loquens de cauſa, intelligitur tam de ante litis conteſtationem, quam poſt, numero 445. Et loquens de iudicio,intelligitur de prima citatione, vel litis conteſtatione, num.ſeq.

1 ſtatutum loquens per verbum, Quicunq;, comprehendit maſculos,& fœminas,nu.448 & per verbum, Si quis, comprehendere videtur collegium, vniuerſitatem,& caſtrum,num. 449.Limitando,& diſtinguendo,num.ſeq.

1 ſtatutum loquens de Prælato, an habeat locum in capitulo, num 456.

1 ſtatutum loquens in maſculino genere in materia indifferenti comprehendit fœmininum, num.457.

1 ſtatutum loquens de Filiis,an porrigatur ad nepotes deſcendẽtes,num.463.& ſeq.

1 ſtatutum poſterius trahitur ad prius conſectum,nu.317.& ſeq. & in qua parte non eſt contrarium poſteriori remanet primum ſtabile,num.318.Ampliando,in prælud.

1 ſtatutum quando tantum vnum ſignificatum habet, ſecundum illud debet intelligi,& obſeruari, num.207.& quid quando plura ſignificata habeat,num.ſeq.

1 ſtatutum, vel lex generaliter loquens,generaliter eſt intelligẽda,num.210 & ſeq.plurib.

1 ſtatutum remanet in viridi obſeruantia,licet caſus nõ eueniat, ſecus ſi caſus eueniat, & contrarium ſeruetur, nu.95.per deſuetudinem tamen tolli poſſunt ſtatuta,nu 96.& de hac obſeruantia, & deſuetudine not.in prælud.

1 ſtatutum quod facere poteſt, poteſt pariter per conſuetudinẽ fieri,nu.104 Ampliando,nu.ſeq.

1 ſtatutum quando quid pro ordine diſponit attendi non debet, an ſit ordinis iuſtitiæ,vel ſubſtantialis,nu.188.

1 ſtatutum de vno tempore loquens an trahatur ad aliud,n.189. Ampliando, num.decem ſeq.

1 ſtatutum corrigens Ius commune in caſu expreſſo, non cenſetur corrigere in non expreſſo, nu 125.

1 ſtatutum tantum diſponit quantum loquitur, & vbi non loquitur, ceſſat diſpoſitio,nu.126.& 127.

1 ſtatu-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Statutum primum habens clauſulam derogatoriã an tolli poſſit per ſecundum, num. 86. in prælud.

1 Statutum, vel lex noua non tollit iure limitatoria, & ſpecialia, nec etiam Ius commune ſuperueniens Statuto, nu. 87. & 88.

1 Statutum mutans aliquid de Iure communi in materia ſucceſſionis, cenſetur etiam mutaſſe quo ad optellam, nu. 90. Ampliando, num. ſeq.

1 Statutum factum in odium certæ perſonæ in damnum particularium contra vtilitatem publicam, vel libertatem Eccleſiaſticam eſt iniuſtum, iniquum, & nullum, nume. 49. Limitando, num. ſeq. & quod ab eo poſſit appellari, nu. 51. & 52. ex cauſa autem ſtatui poteſt in præiudicium, & fauorem ſingularium perſonarum, nu. 53. Diſtinguendo, & ampliando, nu. ſeq. ad prælud.

1 Statutum Mediolani corrigit diſpoſitionem Auth. Præterea, C. vnde vir, & vxo. cap. 296. num. 1.

1 Statutum quod maritus lucretur dotem vxoris præmortuæ eſt exorbitans, & à Iure communi interpretationem recipit, nu. ſeq. & quod valeat, num. 6. & an dicatur ius ciuile, vel prætorium, num. 8.

1 Statutum prædictum vſu non receptum non eſt attendendum, ibi. num. 7.

1 Statutum loci viri attenditur ad cognoſcendum, an, & quantũ relinqui poſſit vxori à marito, nu. 160. cap. 295.

1 Statutum prædictum operatur, vt non valeat pœna appoſita à marito hæredibus, ſi moleſtet vxorem in eo quod excedit quartam, nu. 154. Quod ampliatur, nu. ſeq. c. 295.

1 Statutum quod maritus non poſſit relinquere vxori vltra quartam permittit, vt intra quartam poſſit relinqui, nume. 150. cap. 295.

1 Statutum poteſt idem facere quod pactum, & è conuerſo, cum valeat argumentum inter eos, num. 111. & 112. quando autem liceat arguere de Statuto ad pactum affirmatiuè, vel negatiuè, num. ſeq. in prælud.

1 Statutum dicitur etiam quod diſponat idem, quod Ius commune, num. 63. Nec ſublatum cenſetur etiam quod Ius commune tollatur, num. 64. etiam quod quis renunciet Iuri ſimpliciter, in prælud.

1 Statutum conditum per Ciuitatem an eam obliget, nume. 44. in prælud.

1 Statutum diſponens quod ſubditi teneantur ire ad coquendũ ad furnos Domini an valeat, & teneat, nu. 47.

1 Statutum non indiget productione aliqua in loca vbi vrgeat, ſed ſufficit allegatio, num. 510. & 511. Limitando num. ſeq. in prælud.

1 Statutum generale quas perſonas priuilegiatas comprehẽdat, d. prælud num. 358. & ſeq.

1 Statutum poteſt ſtatuere, quod nullus de geſtis in eius territorio poſſit extra eum conueniri, nu 623.

1 Statutum correctoriũ Iuris cõmunis, licèt regulariter ſit odioſum aliquando tamen eſt fauorabile, ibidem numero 643. & 644.

1 Statutum ſeu decretum vbi pro delicto Iudici arbitrariam imponit pęnam, quod Iudex poſſit arbitrari vſque ad mortem excluſiuè, non autem pœnam mortis, num. 737. Limitando cum fallentijs, num. ſeq.

1 Statutum, vel decretum ſi ſimpliciter pęnam capitalem imponat intelligitur de deportatione, vel exilio, num. 745. Ampliando, & limitando, num. ſeq.

1 Statutum de delicto aliquo loquens extẽditur ad aliud maius, num. 751.

1 Statutum ſi aliquid ſub pęna prohibet, peti ea non poteſt, niſi ſequatur ſententia, nu. 752.

1 Statutum penale militat contra in illud venientes tam directè, quam per indirectum, nu 753.

1 Statutum vocans maritum ad lucrum vxoris præmortuę habet locum in locis infeudatis, & adiacentibus Ducatui, ca. 296. num. 16.

1 Statutum hoc non ligat Principem ſtatuti conditorem, niſi velit ligari, nu. 14. cap. 296.

1 Statutum prædictum procedit in quolibet marito ſiue inope, ſiue diuite, vt qualiſcunq; ſit lucretur dotem, ibi. nu. 15.

1 Statutum hoc non habet locum in impubere, cum ipſe nõ poſſit vxorem ducere, nu. 16.

1 Statutum prædictum an procedat in marito forenſe, num. 17. & 18.

1 Statutum prædictum non habet locum in amaſio, & concubina, num. 19. nec in ſponſo de futuro, nu. ſeq. Cætera vide in verb. Sponſus.

1 Statutum prædictum ceſſat in marito putatiuo, ibi. num. 23.

1 Statutum quod non exiſtentibus liberis maritus lucretur dotẽ non procedit à contrario, num. 24.

1 Statutum vbi ſimpliciter diſponeret quod maritus lucretur dotem, vxore præmortua liberis etiam exiſtentibus procederet, num. 25. & 30. & quod hi liberi debeant eſſe communes, num. 27.

1 Statutum ex eo quod meminit filiorum videtur requirere copulam, num. 28.

1 Statutum ſi deferat lucrum marito ſtantibus liberis communibus, eo caſu non admittitur lucrum marito per tranſitum ad ſecunda vota, licet illud ſit ſeruandum filiis eiuſdem matrimonii, eod. cap. 298. nu. 29 & 123. Limitando tamen niſi ad ſecundas nuptias conuolaret maritus de conſenſu vxoris, num. 124. vel filij repudiarent hæreditatem matris, nu. ſeq.

1 Statutum ſi deferret marito lucrum etiam exiſtẽtibus filiis primi matrimonii, ſi contingeret adeſſe, & ex priori, & ex ſecundo matrimonio filios, illi primi matrimonii ſuccederent cũ aliis tanquam caſus omiſſus à ſtatuto, ibidem num. 31. Idem ſi ſtatutum diceret non exiſtentibus liberis communibus, num. 34. Quos filios primi matrimonij etiam à legitima ſtatutum hoc excludere cenſetur, ibidem nu. 32.

1 Statutum prædictum procedit in caſu quo Aſcẽdens relinquit Filiam, & ex altera Nepotes maſculos, ex quo Nepotes non ſunt ex linea maſculina, & intrant, ſeu repreſentãt tantummodo perſonam Matris, cap. 308. nu. 7.

1 Statutum quod deſcendentes non poſſint meliorare, Vide in Verb. Genero, & in Verb. Aſcendens.

1 Statutum quod nulla Mulier nubat extra Iuriſdictionem cum hæreditate compræhendit etiam Filias primi gradus in caſu quo non adſint maſculi, cap. 310. & num. 1. & an compręhendat mulieres minores Infantes, & furioſas, num. 2.

1 Statutum prædictum ligat mulierem nuptam ante eius confectionem, numero 3. ſed ceſſat in ſponſa num. 4. & nuptam afficit, & ſi nondum traductam à marito ad eius domum, num. ſeq. quia per ſolum nuptum acquirit domicilium mariti, nu. 56. cap. 306.

1 Statutum prædictum an liget forenſem reſpectu bonorum in Statuentium Territorio ſitorum, maximè ſi in eo loco forenſis domicilium habeat, ibidem nu. 6. & ſeq.

1 Statutum prædictum ceſſat in mulieribus ciuibus ex priuilegio, nam illæ non ſunt de iuriſdictione, eod. cap. 310. 12. & cap. ſeq. num. 35. & 36.

1 Statutum prædictum procedit etiam, quod mulier nubat non ſponte, ſed iuſſu, & reuerentia Patris, ibi nu. 14. contrarium, num. 15.

1 Statutum prædictum procedit etiam, quod mulier ſimpliciter nubat ſine datione in Dotem hæreditatis, nu. 16.

1 Statutum prędictum quod valeat, & ſit vſui receptum, ac ſit fauorabile, nu 17. & ſequ. De iure autem Canonico quod non ſeruetur, nu. 20 quod tamen ſit correctorium Iuris communis, cap. 311. nu. 23.

1 Statutum prædictum procedit etiam in hæreditate Clericorũ, & Materna, & quid in dote materna, d. cap. 310. num. 22. & ſeq. maximè ſi conſiſtat dicta Dos in credito, num. 29. Procedit quoque in Iure patronatus, etiam quod illud non deferatur Iure hæreditario, ibidem nu. 25.

1 Statutum prædictum an habeat locum in mobilibus, creditis, & aliis Iuribus, nu. 26. & ſeq.

1 Statutum prædictum, quod non procedat in bonis ſitis extra territorium tacitè declarauit Senatus, vide tamen contrariũ cap 310. nu. 30.

1 Statutum prædictum non procedit in hæreditate, quæ ſemel tranſiuiſſet, in non ſubditum in derogatione ſtatuti, quia talis hæreditas remanet libera, & amplius non obnoxia ſtatuto, num. 32. limitando tamen, nu. 34.

1 Statutum prædictum non afficit mulierem nubentem habitanti in Iuriſdictione, qui dein mutauit cum Vxore domiciliũ, ibidem nume. 44. Nec etiam nubentem Mediolanenſi habitanti longiſsimo tempore extra Iuriſdictionem, nu. ſequ. & cap. 311. nu. 42. Nec afficit eam nubentem Viro extra Iuriſdictionem qui poſtea ſemper permanſit in Iuriſdictione, Ampliando, vt nu. 46. & 47. dicti cap. 310.

1 Statutum prædictum, vt procedat debent probari qualitates ab eo requiſitæ nempè, quod mulier ſit de Iuriſdictione, & nupſerit extra iuriſdictionem, num. 48 Nec procederet ſi nupſerit extra Iuriſdictionem poſt agnitam hæreditatem, nam tunc non hæreditas, ſed eius cenſeretur patrimonium, num. 51. & ſequ.

1 Statutum diſponens, quod mulier nupta extra Iuriſdictionem non ſuccedat Patri, non habet locum ſi filia dotem non receperit, nam tunc poteſt ſuccedere, niſi dos ei oblata fuerit, & per eam ſteterit, d. cap. 310. nu. 65.

1 Statutum prędictum non procedit quando nec mulier ſuccedens, nec is cui ſuccedittur de iuriſdictione, ibi nu. 68. contrarium

Digitized by Google

I N D E X.

trarium tamen quod ſcilicet ligetur mulier reſpectu bonorum, licèt non ſubdita ſit deciditur, nu.70.

1 Statutum prædictum attenta Iuris communis diſpoſitio ne locum etiam habet quando mulier nupta extra iuriſdictionē effecta eſt vidua tempore delatæ ſibi hæreditatis, ita quod ad eam non admittatur niſi in iuriſdictione reuerſa eſſet, num.72.d.cap.310.

1 Statutum excludens matrem vti mortuam omnes eius deſcendentes pariter excluſiſſe cenſetur, num. 3.cap.311.

1 Statutum ligans perſonas, & non res, non trahitur ad Clericos, ſi autem ſit in rem, tunc ligat, maximè ſi vinculum iniiciat ante Clericarum, ibi.num.4 & 5.

1 Statutum excludens filios nuptæ extra territorium ab hæreditate non extenditur ad dotem maternam, & auiæ maternæ, cui viuens mater ſucceſſerat, cap.311.num.13. Declarando vt num.ſeq. & nu.21.

1 Statutum excludens mulierem extra iuriſdictionem nuptam, ac eius deſcendentes, non procedit quando tempore mortis illius, de cuius ſucceſſione quęritur erat de iuriſdictione, & ſi tempore conditi teſtamenti non eſſent, ibi.nu. 18.

1 Statutum prædictum procedit etiam in hæreditatibus Clericorum, vt ab eis mulieres, & ipſarum deſcendentes excludantur, num.20.

1 Statutum quod mulier nupta extra iuriſdictionem, aut eius deſcendentes non ſuccedant etiam ex teſtamento, non procedit, quando eis res modica, aut parua relinqueretur, nu.22. & quod Statutum hoc ita excludens valeat, notatur, nu. 24. Ampliando nu. ſeq. quod tanto magis cenſeatur excludere ab inteſtato.

1 Statuto ſtante quod mulier nupta extra iuriſdictionem, nec eius deſcendentes hæreditates habere poſſint, neque etiam ex teſtamento, ad vitandam Statuti diſpoſitionem, poterit hæreditas talibus relinqui perſonis, vt vendatur, d.cap.311. num. 26.

1 Statutum prohibens relinqui, & capi per viam inſtitutionis, vel fideicommiſſi non cenſetur prohibere legata, quin relinqui, & capi queant, num. 27. Limitando tamen, niſi legaretur omnis, vel maior pars ſubſtantiæ, nam ex hoc fraus præſumeretur. num.ſeq.

1 Statutum Mediolani quo cauetur, quod non ſubſtitutus ſuccedere non poſſint in bonis ſitis in iuriſdictione non derogatur per Nou. Conſtit. in tit. De empt. & vend. quia illæ diſponunt de acquiſitione quæ ſit per contractum, Statutum vero de ea, quæ ſit per vltimam voluntatem, ibi.nu.29.

1 Statutum quod relicta immobilium mulieribus extra iuriſdictionem nuptis cedant lucro agnatorum, ac ſi mulieres non eſſent in rerum natura ceſſat ſi bona ſint reuerſa in ſuppoſitum antequam lis moueatur ſuper eis, num. 30. Et relictum Statutum hoc non reddit ipſo Iure nullum, ſed requiritur ſententia, num. ſeq.

1 Statutum prædictum priuans non ſubditos hæreditate, an etiã operetur, vt nec pretium bonorum hæreditariorum peti poſſit, nu. 32. & ſeq.

1 Statutum prædictum an ſufficiat mulierem, quæ tempore nuptus per decennium habitauit in iuriſdictione, & poſtea habitare deſeruit, ibi.nu. 37.

1 Statutum priuans tam ab inteſtato, quam ex teſtamento niſi reſpiceret certas res.

1 Statutum priuans hęreditatibus mulieres nuptas extra iuriſdictionem non comprehendit nubentes in locis à paulo citra occupatis, quæ antea de iuriſdictione erant, d.capit.311. num.75.

1 Statutum in cap.315. inter quos habeat locum, d. capit. 315. numer.1.

1 Statutum requirens ſolennitates in teſtamentis vltra iuris cōmunis diſpoſitionem ſtrictè eſt intelligendum, capit. 318. numero 16.

1 Statutum hoc ſi loqueretur de vltima voluntate, non haberet locum in donatione cauſa mortis, nu. 18. diſtinguendo etiã, cap 312. num. 5.

1 Statutum cap.319. requirens quinq; teſtes in teſtamento nuncupatiuo non cenſetur derogare iuri communi, vbi maior, vel minor numerus requiratur, d. cap. 319. num. 56. & 57. nec etiam tollit, quin poſſit fieri teſtamentum validum cum ſeptem teſtibus ſecundum dictum Ius commune, nume. 58. qui teſtium numerus an ad ratam diminuatur etiam in codicillis, num. 61.

1 Statutum hoc de teſtamentis condendis ſi non adeſſent quid eſſet de Iure communi, ibi.nu. 168.

1 Statutum ſi puniat vti falſarium omittentem ſolennitates in teſtamento requiſitas non habet locum in alio contractu, vel actu, d.cap.319.num.199.

1 Statutum quod teſtamentum fieri poſſit coram duobus teſtibus recipit formam ſubſtantialem à iure communi traditam, cap.322.num.49.

1 Statutum de donationibus in quibus donationibus habeat locum, cap 324. nu.3.4.6.& 8.

1 Statutum hoc quomodo ſit correctorium iuris communis, ibidem num. 166.

1 Statutum quod maior, & paterfamilias non poſſit ſe obligare ſine certa ſolennitate valet, nu. 2.c.228.

1 Statutum hoc an loquatur per verbum obligare, vel contrahere, num. 15.

1 Statutum loquens de contractu quando procedat in ſimplici ſtipulatione, ibid. num. 104. & ſeq.

1 Statutum diſponens ſolui debere gabellam cōtractus non procedit in diſtractu, num. 187.

1 Statutum diſponens adhibendum conſenſum in contractibus, alienationibus, & obligationibus mulierum, ſi bene iuris communis correctorium eſt, viget tamen in multis Italiæ ciuitatibus, ad quid autem inductum, d.cap.328.nume.218. & ſeq. plurib.

1 ſtatutum diſponens adhibendum conſenſum mariti, vel agnati in contractu mulieris, dupliciter loquitur, ibi.nu.279. & vbi tantum loqueretur de conſenſu agnati, conſenſus mariti neceſſarius non eſſet, num. ſeq.

1 ſtatutum vbi non daret formam quam dat hic, à muliere maritum non habente ſeruanda eſſet diſpoſitio Iuris communis nullius conſenſum requirentis, ibi.nu. 312. & 313.

1 ſtatutum diſponens quod quis poſſit alteri ſtipulari, & acquirere valet, cap. 337. num. 9. ſed ad forenſes non porrigitur, vt eis poſſit acquiri vltra diſpoſitionem Iuris communis, numero ſeq.

1 ſtatutum prohibens Notarios non collegiatos inſtrumenta rogare valet, & ſeruari debet, c. 341. num. 5.

1 ſtatutum ſi diſponeret inſtrumētum confectum à non Notario tenere, eſſet validum, ibi. num. 15.

1 ſtatutum cap. 377. ex quo loquitur de agnato propinquiori, & ſic conſiderat ſanguinis coniunctionem quos comprehēdat, d. cap 377. num. 8. 9. & 10.

1 ſtatutum de fideiuſſore exonerando eſt correctorium Iuris cōmunis, cap. 413. nu. 1.

1 ſtatutum quod debitor qui non vult exonerare fideiuſſorem, poſſit perſonaliter capi, quomodo intelligendum, ibi.nu. 49. Quid de Iure communi, num. ſeq.

1 ſtatutum de cooptando in collegium Doctorū ciues, & oriundos eſt benigne interpretandum, nu.8. c. 414.

1 ſtatutum quod exiſtens in ordinibus ſacris non poſſit de Doctorum Collegio eſſe an teneat, cum videatur confectum cōtra libertatem Eccleſiaſticam, nu. 118. cum ſeq. eiuſd. cap.

1 ſtatutum quod nullus recipiatur in Collegium Doctorum ſi ipſe, vel pater eius artem exercuerit vilem, an comprehendat auum, & proauum, & quare, c. 415. nu. 1.

1 ſtatutum de filioſfamilias dum loquitur de maſculo an comprehendat etiam fœminam, c. 416. nu. 1.

1 ſtatutum prædictum cum ſit fauorabile, comprehendit etiam Clericos, & Sacerdotes patriæ Poteſtati ſubiectos, nu.6. & an comprehendat filioſfamilias furioſos, nu. ſeq.

1 Statutum hoc dum loquitur de contractu, de quo contractu intelligat, ibi. nu. 28. & an eius diſpoſitio procedat etiam in contractu ad filii fauorem facto, num. 29. & an in contractu ceſſionis, nu. 30. Quid ſi contrahentes hinc inde eſſent filii, num. 31. Et ſine ſolennitate huius ſtatuti filiusfamilias non poteſt ſe obligare etiam ſi contrahat cum muliere alias priuilegiata, nu. 32.

1 ſtatutum quod pater pro facto, vel debito filii, vel vxor pro marito, vel è contra, teneantur, an & quando validum ſit, d. c. 416. nu. 210. cum ſeq. Limitando, nu. 214. & 215.

1 ſtatutum quod vnus de familia teneatur pro omnibus de familia an valeat, & an à ciuitate tantum condi poſſit, an etiã ab vno collegio, nu. 213. cum ſeq.

1 ſtatutum quod vnus de agnatione teneatur pro delinquēte an valeat, num. 261.

1 ſtatutum quod coloni Clericorum pro eorum debito teneantur, an ſit validum, ibi. num. 216.

1 ſtatutum de re paterna luenda eſt odioſum, & contra Ius commune, cap. 417. nu. 201.

1 ſtatutum valet quod ludus ſit impunitus, niſi idem met ſtatutum permittat ludere die feriato, c. 428. n. 37.

1 ſtatutum ſi pœnam imponit aliquid facienti contra formam ſtatuti abſq; clauſula irritatiua, an actus annulletur, c. 342. num.6. c. 353. nu. 23.

1 ſtatutum vbi ſit ſeruandum ſic ſtatuto diſponente, quicquam opponi non poteſt, nu. 180. cap. 453.

1 ſtatu-

Digitized by Google

INDEX.

1 Statutum aliquid de nouo inducens, nõ trahitur ad caſus præteritos, cap. num. 1.

1 Statutum ſi adſit, quod venditor non poſsit conſequi pretium rei venditæ ab emptore, niſi gabellam ſoluerit pretium cui dandum ſit, cap. 434. num. 212.

1 Statutum imponens pœnam cedenti potentiori an liget clericos, vel Eccleſiam cedentem, ibi. nu. 25.

2 Statutum ſi diſponat quod de quolibet contractu ſolui debeat gabella, ſolui etiam debet de ceſsione principali facta, non ſi vei acceſſorum dependat ab alio contractu, capit. 447. num. 19.

1 Statutum conſtituens ætatem legitimam in minori ætate, quã ſit de Iure communi quod valeat, quando ſit à non recognoſcente ſuperiorem, cap. 452. nu. 7. & 8.

1 Statutum laicale, & Princeps poſſunt ex cauſa iuramenti vires eneruare, cap. 453. num. 112.

1 Statutum ſi fingeret mulierem in dotem patrimonium totum dediſſe; quomodo ligaret minores matrimonium contrahentes, cap. 455. nu. 37. cum ſeq.

1 Statutum de conſtituto loquens de quo conſtituto loquatur, cap. 462. num. 117.

1 Statutum nouum ſi adſit caſſati antiqui tenorem habens, quæ vtilitas inſurgat, ibi. nu. 28.

1 Statutum, & conſtitutio ex Principis conceſſione poteſt trahi ad pendentia, & præterita, numer. 31. Ampliando, & diſtinguendo, num. ſeq.

1 Statutum vt valeat an attendatur tempus conditi, vel renouationis, num. 38.

1 Statutum confirmatum quando incipiat habere robur, & vim, num. 38. eiuſdem Diplom. Pontif.

1 Statutum cap. 13. circa ſalarium Vicarij Prætorij Mediolani, eo. cap. car. 7. à tergo littera B.

2 Statutum ca. 14. circa electionem Iudicis galli, & equi in quadam parte, littera A.

1 Statutum eod. 14. circa eoſdem Iudices eorumq; ſalarium littera A. & B. ibid.

2 Statutum cap. 15. littera A.

2 Statutum capit. 16. de ſalario militum, & Conteſtabilium, capit. 17.

2 Statutum cap. 21. circa iuramentum D. Vicarij aliorum Iud. D. Poteſtatis Mediolani, littera A. ibid.

1 Statutum cap. 23. de iuramento militum, & Conteſtabilium D. Poteſtatis Mediolani, littera A.

2 Statutum c. 23. de iuramento aliorum Officialium lit. A.

2 Statutum cap. 28. quo datur iuriſdictio D. Vicario Prætorio circa inuentiones armorum de nocte bordellorum, & ludorum, eod. cap. littera B.

2 Statutum cap. 29. de illis qui debent ire ad oblationes in quadam parte, littera A.

2 Statutum ca. 30. in quibuſdam literis H & M. & circa ſalarium ſyndicatorum, cap. 30. littera P.

2 Statutum cap. 37. circa fideiuſſores D. Prætorum Mediolani, ac aliarum terrarum præſtantur fideiuſſiones in principio officij.

2 Statutum cap. 49. de familiaritate comedendi, & bibendi, littera A.

2 Statutum cap. 56. vbi deponendis Notariis, num. 2. vbi legitur, & quod conteſtabiles non monebunt.

2 Statutum cap. 58 de Pontibus certarum aquarum manutenendis per D. Poteſtatem diſponens non ſeruatur cum nunc per D. Iud. ſtratarum ſolum.

2 Statutum ca. 59 de iuribus in aliena iuriſdictione ſitis per D. Poteſtatem defendens, nu. 1. ibid.

2 Statutum cap. 62. in ea parte qua obligat D. Poteſtas Mediol. ad preconizari facientem tertia die ante feſtiuitatem, & celebrationem S Ambroſij.

2 Statutum Mediolani cap 63. vt oblationes quotannis ſiant expenſis Domini Mediolani, littera A. cap. eod.

2 Statutum Mediolani, cap. 72. vbi dicit, quod D. Poteſtas ſub debito Sacramenti primo menſe regiminis teneatur ſupplicare, littera A.

2 Statutum in cap. 73. quod D. Vic. Prouiſionum teneatur quolibet anno facere obſeruari quædam per commune Mediolani de Prædicatorum eleemoſinis S. Benedicti.

2 Statutum cap. 74. quod per D. Vic. Prouiſionum Mediolani eligantur ſex probi viri, qui pauperes inquirant, ſed eligi dicitur vnus per officium ſanitatis, qui id exequitur, & pauperes conducuntur ad hoſpitale mendicantium, cap. eod. lit. A. ipſumque hoſpitale erectum dicitur per Illuſt. Cardin. Borromaum Mediolani Archiepiſcopum.

2 Statutum Mediolani cap. 90. circa licentiam dandam hominibus de Burgo, ac cuiuslibet loci vt Mediolani ſint abſq; periculo capturæ pro debitis eorum Burgi, & loci, quia Illuſt. Magiſtratus ordinarius, & Senatus Excell. Mediolani ſecundum caſuum qualitatem prouideant.

2 Statutum Mediolani c. 93. vbi legitur executoribus cameræ, legendum eſſe dicitur executoribus, lit. C. ibidem.

2 Statutum Mediolani cap. 64. vbi legitur ante dies illos, putatur legendum eſſe, Intra.

2 Statutum cap. 94. de Sacramento præſtando per Rectores Ducatus Mediolani antequam vadant ad regimina, capit. 95. litera A.

2 Statutum c. 97. Item Statutum c. 361. Item Statutum c. 363. in ea parte, vbi dicitur ad ſatisfaciendum.

2 Statutum de rubricationibus dociũ, c. 502. nu. 2. lit. D.

2 Statutum cap. 230. circa onera quæ dicuntur ſolui debere per ciues Mediol. certo tempore ius incolentes, prout neque conſtitutio in his terminis diſponens dicitur ſeruari, ſoletq; Illuſtr. Magiſtratus dare literas, quod ciues, & habitantes in villis non moleſtentur, modo non faciunt aliquod traficum, vel exercitium, cap. eod. 230. nu. 4.

2 Statutum de alienationibus in non ſubditum, capit. 488. numero 1. & 2.

2 Statutum circa conſignationem accipitrum, & ſimilium fiendam Iudici Victualium, quo ad conſignationem pariter dicitur non ſeruari, c. 446. litera D.

2 Statutum circa lupanaria non tenenda alibi, quam in Bordello, pariter dicitur non ſeruari, cap. 473. & quod lenones in Broleto eſſe non poſſint dicitur idem lit. E.

2 Statutum circa meretrices in Broleto, cap. 457. non dicitur ſeruari.

2 Statutum cap. 477. circa datium mixturæ dicitur non ſeruari de facto.

2 Statutum cap. 478. licet dicatur proprie non ſeruari, ſeruatur tamen improprie per aliam viam, ibid. littera B.

2 Statutum circa ballarum ligatores, in quibus dicatur non ſeruari, cap. 425. litteris A. & B.

2 Statutum de Chyrurgis c. 354. quod non admittantur ad medicandum, niſi ſint de collegio, & quomodo debeant in collegium recipi, dicitur vſu non recipi, c. eod. nu. 1. lit. C.

2 Statutum capit. 280. vbi de olona diſponit dicitur hodie non ſeruari circa ibi expreſſa, litteris A. & B. Idem de Statuto, ca. eod. circa nauigium littera E.

2 Statutum Mediolani cap. 355. de Anatomia in ea parte vbi dicitur fieri debere in ciuitate Mediolani in Domibus Hoſpitalis Brolij dicitur non ſeruari.

2 Statutum circa camparios cap. 373. & circa homines iuratos, cap. 374. pro communia habendos dicitur abolitum, nu. 3. littera I.

2 Statutum Mediolani cap. 270. de miſurandis ſtratis, & Pontibus communis Mediolani licet requirat Iudicem ſtratarum ex officio, hodie tamen dicitur non fieri niſi aliquo inſtante, vel denunciante, littera C. ca. eod.

2 Statutum cap. 367. in qua parte dicatur non ſeruari, cap. eod. num. littera G.

2 Statutum cap. 275. quod condemnationes factæ cauſa ſtratarũ, & ſagiarum reperiantur contra ius ſoluantur per eos, qui eam fecerunt dicitur non ſeruari, cap. 275. lit. E.

2 Statutum cap. 378. in ea parte vbi præfigit circa querelas dãnorum datorum tempus 15. dierum Iudici ad decidendum dicitur nõ ſeruare, ibidem aliqua etiam ſtatuta abolita habenda, in verbo, Taxationes, ſolutionis præſenti Indice.

2 Statutum quid proprie ſit, & quid differat Statutum, & reformatio, cap. 91. littera I.

2 Statutum Mediolani ſi citet aliquem vti ciuem, an talis dicatur, cap. 217. num. 90. & quod quoad quid ciuis non comprehendatur ſub generalitate ſtatuti loquentis de ciuibus, cap. 217. num. 90.

1 ſtatutum Mediolani loquens de dote data, quando non intelligatur de dote confeſſata, c. 174. nu. 62.

2 ſtatutum loquens delegato an extendatur ad donationem cauſa mortis, cap. 174. nu. 63.

2 ſtatutum regulariter ad futurum tempus trahitur, capit. 210. numero 10. littera V. & cap. 237. numero 1. & capit. 348. numero 3. & capit. 349. numero 1. non tamen trahitur ad caſus deciſos, capit. eod. 349. numero 2. nec ad cauſas pendentes niſi exprimatur, capitu. 183. littera I. & quod regulariter trahatur ad futurum, capit. 375. numero 13. & capit. 377. numero 1. & cap. 401. litteris D. & E. & cap. 412. littera A. & ſtatutum annullans caſus præteritos videtur tenere, cap. 490 num. 35.

2 ſtatutum tollens ſimpliciter defenſiones non valet, capit. 172. numer. 12.

2 ſtatutum loquutum an poſſit facere, quod iuramentum non valeat,

I N D E X.

valeat,c.32.& c.333. num.11.

a Statutum Mediolani an liget clericos, & eccleſiam circa refe-ctioné ſuarum ſtratarum publicarum, & ſimiliũ propter publicam vtilitatem c.251.nu.16.

a Statutum loquens, de ſeruitute ſiue vrbana ſiue ruſtica ligat forenſem c.in Rub.331.nu.7.

a Statutum ſpeciale loquens de ruralibus nõ cenſetur ſublatũ per aliud ſtatutum generalem loquens, c.379.nu.414.

a Statutum uel conſuetudo non poteſt introducere quod dicto vnius credatur niſi in cauſa neceſſitatis vel vtilitatis etiam quod adhibetur iuramẽtum niſi in leuibus ex hoc creditor campario,& nominibus Iuramentis c.374 nu.8.& ſeq. vide in verbo damnum per totum.

a Stramina,ac certa alia relinquẽda domino per maſſarium, & partiarium, c.391.

a Strata publica quotuplex ſit, c.248.nu.3. quid differat à via. c.251.nu.351.litera B.nu.1.

a Stratarum pontium & aquarum, ac fluminis Nauigii,Iudices, Notarii reſpectu ſolutionum & taxationum ſubiacent taxę, not.ear. ciuilium Mediolani, c.216.Idem in omnibus.

a Stratarum,& Viarum publicarum differentia, c.247.& dicto pręſenti indice,in verbo,viæ publ.

a Stratarum Iudicis arbitrium qualiter regulandum, cap.248. nu.9.& ſeq.

a Stratarum iudex efficit,quod ſtratæ maſtræ habeant ſua Foſſata,cap.249.

a Stratarum iudex quæ efficiat,c.251.Et præſenti indice,in verbo iudex Stratarum, & in verbo,viæ.

a Stratarum refectionis, & reparationis appellatione, quod veniat purgatio,c.251.nu.5.vidẽdum etiam præſenti indice, in verb.refectionis,& in verbo,purgatio.

a Stratarum refectionibus nouiter prætectorum officium (qui vrbis decori præfecti dicuntur) laudibus extollitur,c.151. num.7.

a Stratarum iudex habet auctoritatem de iure communi deſtruendi Domum Vicini,vt pulchrior reddatur Ciuitas, ca. 271.num.1.tamen hoc non habet locum in Ciuitate Mediolani,quia habet Iuriſdictionem limitatam, capitu.eod. Littera F.

a Stratarum,& Pontium Iudicis auctoritas, quod etiam ad alia ſe extendat, vnde colligatur,eod.capitu. 271. nume.2. Littera g.

a Stratarum Maſtrarum refectioni quando teneatur Communia, & quando particularis,c.272.nu.2. aliarum Viarum publicarum refectioni tenentur Vicini,c.eod.271. Littera G.

a Stratarum Maſtrarum,& Pontium eſt etiam particularis Notarius,c.272.Et quid facere teneatur, Ibidem.

a Stratarum a iudice,& ſex, vel maiori eorum parte factæ condemnationes qualiter exigantur,cap.275.

a Stratarum Iudicis modus,& procedendi auctoritas,c.273.ſola etiam facti auctoritate attenta,remotoq; omni ordine iudiciario procedit vt ſupra.

a Stratarum Maſtratarum quæ Fagiæ ſunt,de quibus in ca.274. quomodo prius fiant Citationes, & viſitationes per xv. dies ante ad hoc vt Communia locorum Fagias ſuas faciant. Nõ poſſuntq; allegari priuilegium,immunitas, conceſsio Gratia in contrarium,vt ibidem, & alia Videnda, in verbo, Fagias præſenti indice.

a Stratarum, & aquarum officii occaſione indebitè moleſtatus conſeruatur indemnis,c.331.

a Stratarum Iudex quæ facere debeat,c.252.& cap.272. Et viſitare bis in anno ſtratas maſtras,fagias, & pontes, & quibus menſibus,& quos ſecum habere teneatur,nec inde recedant niſi vt ibid.

a Stratarum Iudex prouidet circa cloacas,& Magolcia vrbis Mediolani,cap.256.

a Stratarum Iudicis, & Officialium officium eſt ſuper viis publicis,& aliis ad vſum publicum pertinentibus,c.366.& ca. 379.ipſe Iudex, & Domini ſex non ſe intromittunt niſi de ſtratis maſtris.

a Stratarum Iudicis officium ordinata de ſtratis, pontibus,& immundiciis tenetur executioni mittere, c.267.

a Stratarum & Pontium defectus viſitare iudex ſtratarum,& notificare Vicario Prouiſionum tenetur,c.270.

a Stratarum,& Pontium Iudex Mediolani per R.D. Mediolani eligitur,& cum eo ſex cameræ probi viri, inter quos unus Doctor de Collegio,c.271. Iurantq; vt ibi.

a Stratarum,pontiumq; Iudex,ac ſex viri habent vnum contraſcriptorem qui non eſt ex illis ſex,& quod ſit eius officium, cap.271.

a Stratarum Mediolani Iudex exequi,quod paſqueria,ſtratę publicæ,& alia locari,vel in emphyteoſin concedi prohibita vacuentur,c.268.& quæ pœna Incurratur,Ibid.

a Stratarum Iudicis & officialium eſt cura circa ordinata de ſtratis, pontibus,& immunditijs ciuitatis,cap 267.

a Stratarum Iudices,& eorum quę cum eo ſtratas viſitant,compoſitiones condemnationum facere quando prohibentur,c. 275.& quæ pœna.

a Stratarum ſeruitores,& officiales eliguntur, c.278.Litera A.

a Stratarum iudicis,& pontium,& aquarum proceſſus,& condẽnationes fiant per ſcripturam & ſecundum iuris ordinem,& adhibitis ſex,c.263.Et quæ exceptuantur ibid.litera A.

a Stratarum iudex nunc eſt ille,qui alias erat iudex aquarum,c. 309.litera F. & præſenti indice in verbo, aquarum officialis.

a Stratarum officialis exigens contra formam datam à Statuto quid,c.qua pœna puniatur. Ibidem.

a Stratarum iudex cum ſibi videbitur expedire ſpaciari facit aliquem ſeneſi,c.311.

a Stratarum officium habet Teſaurarium, ex ſex illis eligendum de quibus in cap.271.Cuius officium quod 277.& ibidem, quòd alius non exigat condemnationes,nec componat, niſi eis conſignatis pecuniis, & quæ pœna ſit contrafacienti teſaurarius eiuſdem iudicis in eius etiam iudicis, & maioris partis D. ſex iurat,ibidem.

a Stratarum Iudex,& domini ſex eligunt officiales, & eũ quo ſalario,c.278.ſed hodie duo ex eis tantum dicitur ſeruari,ca. eod. litera A.

a Stratarum iudicis officium eſt circa fętida extra ciuitatem ducenda,cap.269.

a Stratas publicas,vide in præſenti indice,in verbo,vias.

a Stratas maſtras,quæ Statuta Mediolani diſponant reficiendas eſſe,& per quos c.274.nu.30.minus tamen propriè hic ſcripta nu.& litera E.& quid de iure communi circa earum refectionem quod teneatur qui dedit cauſam deuaſtationi, c. eod.litera E.& ſi ipſe non eſt ſoluendo tenentur vicini c.eo. nu.1. & ſi caſu,vel impetu aquarũ viæ ſint dirutæ tenentur etiam vicini c.eod.nu.3.

a Stratæ maſtræ debent habere foſſata & cuius latitudinis, & quantum longe à ciuitate Mediolani hoc ſit ſeruãdũ c.250.

a Stratæ maſtræ quæ ſint c.250.& 253.& aliæ maſtræ aliæ non publicè c.279.litera D.

a Stratæ propriæ quid ſignificent c.251.nu.1.

a Stratæ ad antiquum modum reducendæ cap.252.Item ſtratæ quæ dicantur c.eod.nu.1.

a Stratis de aptandis fieri debet generalis impoſitio,c.253.& quibus eod. c.& nu Idem de pontibus,nec proſunt priuilegia, prærogatiuæ nec ſententia, nec conſuetudo in contrarium.

a Stratis in publicis bancha & obſtacula non tenenda c.254.

a Stratis ſuper publicis aquæ non ommittendæ c.248.

1 Stipendarius cum ſit in armis non poteſt eſſe teſtis,nec dignitatem habere,c.90.nu.82.

1 Stipulans nomine alicuius non poteſt dein ei renunciari,cap. 337.num.8.

1 Stipulatio quid ſit,d.c.337.nu.3.& cap.115.nu.293.

1 Stipulari in quibus caſibus alieno nomine quis poſſit,num.4. 5.6 & 7.

1 Stipulari quod quis poſſit alicui, & ei acquirere ſine ceſſione tres effectus notantur,eod.c.nu.18.& ſeq.

1 Stirps intelligitur ſemper de deſcendentibus,c.305.num.46.

1 Studium generale fit in ciuitate,non in caſtro,vel villa,c.414. num.90.

a Studium generale,vide in verbo,generale præſenti indice.

1 Studuiſſe in generali ſtudio an dicatur,qui in ciuitate Mediolani ſtuduit,num.91.

1 Studuiſſe per debitum tẽpus in publico gymnaſio quomodo quis probet,ibi.nu.93.& ſeq.

1 Subhaſtatio non requiritur in venditione bonorum hæreditariorum pro ſanandis debitis,cap.163.nu.48.

1 Subditi an ligentur à Statutis,de his,quæ geruntur extra territorium,nu.625. & multa alia adhunc,& ſimilium propoſitum eſt videre nu.ſeq.per totum,nu.649.

1 Subditos an ligent Statuta ad pœnam æternam,ad prælud.numero 624.

1 Subditus ratione originis qui habitationem non teneat, quomodo conueniri poſſit,c.3.nu.7.

1 Subditus quomodo quis dici poſſit,c.44.nu.4.& cap.167.numero 8.

a Subditus non poteſt aliqua præſcriptione ſe tueri, quin à Sententijs per eum,vel eius officiales latis appellari poſſit ad principem,cuius imperio ſubeſt,c.131.nu.276.

1 Subditus ligari an poſsit,ne contrahat extra dominium abſq; ſolemnitate huius Statuti,c.449.nu.1.& 2.

1 Subditus,& ſuppoſitus quomodo differant,c.167.nu.9.

ſ 1 Subdi-

Digitized by Google

INDEX.

1 Subditus feudatarii poteſt incola fieri Ciuitatis ita qđ à feudatario amplius reuocari non poſſit, cap. 267. nu. 18.

1 Subditus alterius loci dici non poteſt habitans continuo in aliquo loco, & ibi Vxorem ducens, c. 311. num. 68.

2 Subditus ratione originis an deſinant eſſe Subditus, capit. 180. num. 3. & ſeq.

2 Subditus in dubbio quando præſumatur, cap. 180 n. 14. & 15.

2 Subditus quid differat a Suppoſito, & quis dicatur Suppoſitus videatur, preſenti Indice, in verbo, Suppoſitus.

2 Sublocare quod conductor vni æquè Idoneo poſſit, cap. 397. Littera d.

2 Subrogatio quando non videtur prohibita, præſenti Indice, in verbo, Locari.

1 Subſcriptio conſultoris in eius conſilio qualis eſſe debeat, cap. 29. nume. 52. Et quod poſt eam apponatur eius ſigillum, num. eod.

1 Subſcriptio debitoris ſufficit ad probationem totius ſcripturæ aliena manu confectæ, cap. 45. nu. 31.

1 Subſcriptio Teſtium, vel Pronotariorum vtrum vitiet teſtamẽtum quoad Inſtrumenta præterita, c. 319. nu. 79.

1 Subſcriptio non requirit expreſſionem dici, nu. 80.

1 Subſcriptio Notarii requirit eandem ſolemnitatem, quam illa Teſtium, num. 81.

1 Subſcriptioni Notarii licèt credatur, quomodo contrariũ probari poterit, ibi nu. 84.

1 Subſcriptio teſtium in Inſtrumentis non requiritur, ibidem nume. 76.

1 Subſcriptio Teſtium requiritur in teſtamentis, & non ſufficit, quod Notarius atteſtetur eos neſcire ſcribere, cap. 321. nu. 16. Et quod Notarius hoc atteſtetur, contrarium probari poterit, num. ſeq.

1 Subſtitutio facta à Teſtatore pluribus Filiis ex duplici matrimonio ſi caſus venerit vocat omnes non autem illos vtrinq; coniunctos, cap. 287. num. 8.

1 Subſtitutio tacita an comprehendatur in teſtamento, cap. 157. num. 4.

1 Subſtitutio fieri poteſt in donatione inter viuos, cap. 324. nume. 106.

1 Subſtitutione in genere facta filiorum maſculi fęminis pręferuntur, d. cap. 278. nu. 442. Non ſit teſtator adiiciat hæc verba. In eo quod de iure, num. 43.

1 Subſtitutionis ius vtrum poſſit cedi, cap. 445. nu. 28.

2 Subſtitutus a Prætore debet eſſe æque Idoneus, ſi per illum Seruire velit, cap. 6. nu. 6.

1 Suburbia veniunt appellatione ciuitatis, cap. 58. nu. 17. & ca. 45. nu. 3. & cap. 321. nu. 1. & 2.

1 Suburbia quæ ſint, cap. 434. num. 44.

2 Suburbia quæ ſint, cap. 27. Littera B. Et cap. 65. nu. 5. & capitu. 68. Littera F. & cap. 379. num. 308. & cap. 239. nume. 3. Vide etiam præſenti Indice, in Verbo, Ciuitas, & cum Statutũ loquatur de Suburbiis intelligitur de habentibus Viniam, cap. 239. nu 5.

2 Suburbia habitans dicitur in Ciuitate habitare, eod. cap. 239. num. 4.

2 Suburbiam non tenentur ad aliqua Onera, niſi vti Ciues, cap. 239. Et hi appellatione Ciuium veniunt in fauorabilibus, cap. 217. num. 86.

1 Suburbiorum appellatione, quid veniat, cap. 442. nu. 7.

1 Succedendi ius, quod mutuo habent coniuges, eſt prætorium, proinde ſpatio centum dierum ſui initio vtilium perimitur, cap. 299 nu. 8. & verbum ſuccedat ius reſpicit hęreditariũ, cap. præcedenti 298. num. 319.

2 Succeſſione intelligitur remotus, qui eſt remotus à proteſtatione alicuius loci, cap. 379. nu. 424.

1 Succeſſiones debent eſſe reciprocę, ad Rubr. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 12. cap. 42.

1 Succeſſiones æqualitatem habere decet poſt cap. 278. nu. 6.

1 Succeſſionis probatio, & quod quis hęres ſit quando poſſit fieri, & quæ ſolemnitates in ea fienda requirenda, cap. 42. nu. 121. & 123.

1 Succeſſionis verbo continetur, tam cauſa teſtati, quam inteſtati, cap. 284. num. 8.

1 Succeſsionum in cauſis attenduntur ſtatuta locorum, vbi bona ſita ſunt, ſiue dirigantur verba in rem, ſiue in perſonam, ad Pręlud. num. 700. & in ſucceſsione ſtatutum mutans aliquid de iure communi cenſetur mutaſſe etiam quoad tutelam, d. prælud. nu. 90. & ſeq.

1 Succeſsionum in materia regulariter ſtatutaria diſpoſitio non trahitur ad perſonas non ſpecificatas, cap. 303. nu. 3.

1 Succeſſorem contra vniuerſalem ſententia executioni mitti poteſt abſque nouo proceſſu, cap. 72. nu. 13. & quid de ſucceſſore ſingulari, num. ſeq.

1 Succeſſor in feudo non hęreditario de iure communi non tenetur ad debita pręceſſoris, cap. 273. nu. 2. Idem quando feudũ eſt ex prouidentia nu. 6.

2 Succeſſor ſingularis quando non tenetur ſtare Locationi, cap. 394. num. 1. Litera E.

2 Succeſſor ſingularis ſuccedit in Seruitute actiuè, & paſsiuè, & quomodo caſu, c. 272. 70. 37.

2 Succeſſor neceſſarius, & ſi ſit ſingularis, tenetur ſtare Colono, cap. 399. nu. 48. ſed quod non, eodem cap. nu. 49. ſed tamen tenetur pręſtare cautionem, & circa hęc Vide, ibi multa cumulata, cum multis Limitationibus eodem capitulo, & numeris omnibus, etiam reſpectu Prælati, & Vicarii in Fiſco, quod non tenetur, in proprietario ſuccedenti vſufructui, in Muliere ſuccedente in bonis in Dotem inæſtimatam datis Marito, quæ non tenetur ſtare, vaſſallus, Ibidem, Cautellaa autem ad hoc, vt Singularis Succeſſor non poſsit expellere Colonum. Ibidem, diligenter explicata, cap. 339. nume. 87. & ſequen.

2 Succeſſor quando Colono, & Colonus Succeſſori ſtare teneatur, cap. 399. num. 161.

2 Succeſſor perſonam principalis, quod repræſentet, capit. 159. num. 4.

2 Succeſſori generali, & ſpeciali tranſit pactum cum Locatore, vt liceat alienare in pręiudicium conductoris, c. 309. n. 34.

1 Succeſſores in vniuerſitate etiam non hæredes contribuere tenentur, cap. 219. num. 7.

2 Succeſſoribus facta ſimpliciter inueſtitura intelligitur de Maſculis tantum, c. 376. nu. 161.

1 Succumbens pro parte an condemnetur in expenſis ſaltem ſimplicibus, cap. 41. Litera D.

1 Succumbens in articulo iuris in expenſis condemnatur, capit. 55. num. 37.

1 Succumbens in interlocutoria debet in expenſis ſtatim condẽnari, quæ ſtatim exigi debent, c. 58 nu 15.

1 Succumbens cum petierit interloquutoriam, ſeu præceptum reuocari amplius ad tale grauamen proſequendum non admittitur, c. 149. nu. 101. Exemplificando, num. 2.

1 Succumbere quis non dicitur, ita vt amittat illas Libras ſex, quas deponit appellãs ab interloquutoria, ſi deſeruerit cauſam, vel ſi liti renunciauit, ſecus ſi ſtatutum diceret ſi non obtinuerit, cap. 196. num. 92. &c.

2 Summa maior, & minor ſi petatur, vide in verbo, Minor, pręſenti Indice.

2 Summa modica quæ dicatur, & quid ex ea, in verbo, Modicitas, præſenti Indice.

1 Summa minor in ſententiis non ineſt in maiori, cap. 131. numero 209.

1 Summariæ cauſæ quot reſpectibus dicantur, num. 5. c. 25.

1 Summaria clauſula in reſcripto quid operetur, nu. 4.

1 Summaria cauſa quomodo ab ordinaria cognoſcatur, num 6. Et quomodo differat ab extraordinaria, & ab executiua, nume. 7. & 12.

1 Summaria in cauſa an requiratur concluſio in cauſa, num. 16. & 17. Et quamdiu duret eius inſtantia, nu. 26.

1 Summaria vbi eſt cauſa omnes articuli ſunt ſummariè cognoſcendi, d. cap 25. num. 18.

1 Summaria fieri poteſt cauſa ordinaria, ſed non è contra, nume. 19. & 20. Et ſi in ſummaria ſit proceſſum ordinariè, non per hoc cenſetur renunciatum, quin poſsit ſummariè procedi, nume. 22.

1 Summaria in cauſa exceptiones altiorem indaginem requirentes oppoſitę, proceſſum non impediunt, ſed reſeruantur in proceſſu ordinario, num. 21.

1 Summaria cauſa debet committi, cap. 27. nu. 37.

1 Summaria probatio quando requiratur, & fieri debeat, capitu. 42. num. 119. & 120.

1 Summaria probatio debet pręcedere conceſsionem præcepti contra hunc vti hęredem, nu. 121.

1 Summariam non fidem, ſed plenam probationem vti Statutum diſponeret fiendam, non ſufficeret iuramentum ſuppletiuũ, ibi num. 127.

1 Summaria in cauſa partes ordinariè poſſunt procedere, & proceſſus tenet, nume. 6. nec per hoc dicitur renunciatum, quin poſsit in eadem cauſa etiam ſummariè procedere, numer. 7. cap. 125.

1 Summariæ cauſę quę ſint, quibuſue ſtatutis contineantur, cap. 25. num. 1. & 2.

1 Summarias cauſas quis facere poſsit, num. 3.

1 Summariè, clauſula hæc ſola quid operetur, c. 47. nu. 3.

1 Summariè, vel ordinariè in aliqua cauſa vtrum ſit procedendum, dubium hoc iudex abſque alia ſolennitate decidere debet, num. 7.

Digitized by Google

I N D E X.

1 Summarias clauſulas quis apponere poſſit, & quis non.nu.8.

1 Summariè quod procedatur,& ad formam ſtatuti, c.47.habet locum in omnibus perſonis,quæ per alios reguntur, d.cap. 47. num.105.

1 Summariè clauſulæ non tollunt conſilium ſapientis, ibi. num. 144.& ratio adducitur,nu.ſeq.

2 Summariè,& velocius quo fieri poſſit Idem important, c.438. num. 10.

2 Summariè & ſine,ſtrepitu, & figura iudicii,quid ſignificet,cap. 438 nu.9.litera DD. & c.441.litera.E.

2 Summariè dictio quid importet,c.341.nu.27.& num.13.E circa 378.litera D.

2 Summariè cũ antecedentibus dictionibus, & hæc omnia,quid importent, videatur,pręſenti indice in verbo,clauſula,ſũmarium Ius quid releuet, cap.443.nu.1.litera B.

1 Summariè vbi proceditur quid ſeruetur,nu. 24.c.25.

1 Summariis in cauſis ſimpliciter lis conteſtatur,eod.c.25.n.32. Et dilationes probatoriæ abbreuiantur,nu.35.

1 Summariis in cauſis termini, & dilationes poſſunt abbreuiari ſecus in ordinariis,c.26.num.3. Qua in abbreuiatione fienda quid attendatur,nu.6. Et quomodo abbreuiari debeant,n. ſeq.& vtrũ ſit citanda pars nec ne, nu.12.ab eaque appellari poteſt.nu.15.Sed niſi contradicatur,vel appelletur cenſetur ei renunciatum,nu.16.& quid de longa dilatione, num.ſeq.

1 Summariis in cauſis iudex præcedente cognitione abſq; condẽnatione poteſt executionem concedere,c.125.nu.3.

1 Summarijs in cauſis quæ ſufficiant,& an detur libellus,ibidem nu.8.9.11.& 15.Et in quibus ſufficiat ſolum qualis petitio, num.14.

1 Summatim,quid importet verbum hoc,c.42.nu.118.

1 Superficiarius habet Ius quotæ, licet non habeat ius dominij, c.434.num.65.

1 Superflua non dicitur expreſſio,quando ſi expreſſum non fuiſſet aliquod dubium remanere poterat, cap.285.nu.2.

1 Superflua non dicitur mentio ſpecifica,quæ ſit poſt genus,& ſi ſub genere comprehenderetur,num 3.

1 Superioritatis ius præſcribi poteſt reſeruata Principi in ſignum ſubiectionis,& ſuperioritatis tributa,& cenſus,quæ nõ poſſunt præſcribi,c.114.nume.3.& 4 Idem in reſeruatis Principi in ſignum priuilegii ſingularis,vt creare Notarios,& ſimilia quæ non præſcribunt,nu.5.

1 Superioritas etiam quoad Principem quomodo præſcribatur, ibi nu.11.& 12.

1 Supplemento dotis ita poteſt præſcribi,ſicut ſupplemento legitimæ,cap.280.num.16.

1 Suppletio,vide præſenti indice, in verb. Æqualatio.

1 Supplicatio quid ſit,cap.39.nu.7 & c.116.nu.46.

1 Supplicatio idem importat quod Reclamatio,d.c.116. nu.47.

1 Supplicatio quomodo differat a Reclamatione,querela,& Recurſu,num.48.

1 Supplicatio inuenta in ſubſidium remota appellatione, nu.49. ampliando,nu.50.& ſeq. nam remota appellatione ea non cenſetur remota,cap.26.num.19.

1 Supplicatio poſt binam appellationem in omnibus caſibus remouetur,num.53.

1 Supplicatio qualiter differat ab appellatione,& in quo conueniant,d.c.116.nu.54.& ſeq.per totum nume.63. & quando liceat ſupplicari,nu.64.& 65.

1 Supplicatio Principi porrecta contra ſententiam regulariter non impedit eius executionem,cap.158.nu.135.

1 Supplicatio non æquiparatur appellationi,vt iudicatum ſuſpendat,debet tamen executionem petens cautionem præſtare de reſtituendis habitis in caſu ſuccũbentiæ,ibi n.136.

2 Suppoſita bona iuriſdictioni D Poteſtatis Mediolani, quæ pęna ſit non Suppoſitis acquirentibus,cap.489.& ibidem nume.4. ſuppoſiti.

2 Suppoſitis acquirentibus in Dominio non requiritur diſpenſatio ſtante diſpoſitione Nouarum Conſtitutionum, ca.489. nu.4 Vide in verbo,Terræ,præſenti Indice.

2 Suppoſitus,vel ſubditus iudici quomodo dicatur, capit. 179. num.18.

2 Suppoſitus quis dicatur,cap.63.nu.1.Littera k, & quid differat à Subdito,nu.11.c.3 & c.489 num.2. & Vide in verbo, Forenſis,præſenti Iudice.

1 Suppoſitus quilibet poteſt vti beneficio huius ſtatuti, cap.42. Non autem qui non eſt ſuppoſitus,nec ſubditus,d.c.42.nu. 80.clericus tamen in foro ſeculari eo vti poteſt, nu.ſeq.

1 Suppoſitus vbi quis non eſt,& fideiuſſorem non reperiat, poteſt dare pignus æquiualens,c.44.nu.51.Et ſufficit ẽt depoſitum,num.52.& de idoneitate pignorum ſtatur arbitrio iudicis,nu.eod. vbi autem non poteſt ſatiſdare, nec habeat pignora,nec depoſitum, ſufficit quod det fideiuſſorem minus idoneum,nu.53.& vbi nil horum reperiat,tunc ſtatur iuratoriæ eius cautioni, nu.54. Quæ cautio iuratoria admittitur etiam in cauſa Reconuentionis,n.55.Quo caſu tenetur etiam iurare ſe fideiuſſorem præſtare non poſſe, nu.56.cui Iuramento credendum eſt,nu.85. Iurareq; vlterius tenetur ſe facturum quod ei incumbit,nu.58.Si autem ob eius malos mores fideiuſſorem non reperiret, tunc non ſtatur eius iuratoriæ cautioni,nu.ſeq.

1 Suppoſitus quis dicatur,& quomodo differat non ſuppoſitus, & non ſubditus,cap.63. litera B.

1 Suppoſitus qui non ſit non admittitur comparens defenſorio nomine alcuius,niſi ſatisdet,cap.71.nu.8 & qualiter ſatiſdatio hæc eſſe debeat,num. eod.

1 Suppoſitus mediate Principi quis dicatur,cap.77.nu.3.vbi ẽt quis dicatur ſuppoſitus,vel non ſuppoſitus.

1 Suppoſitum non eſſe proprie dicimus illum, qui domicilium non habet,cap.311.nu.7.

1 Suppoſitus ille dicitur,qui per decennium habitauit in Iuriſdictione,ibi.num.12.

1 Supra,quid releuet hæc dictio,cap.434.nu.61.

2 Supremum Imperium,vide,in verbo,imperium ſupremum, & in verbo,imperator,præſenti indice.

2 Suſpectus de fuga, vide in verbo,fugæ,præſenti indice.

1 Surdo datur curator ad litem,cap.34.num.3.

1 Suſpecta perſona quæ dicatur,c.16.litera C. Et quot modis dicatur,cap.129 nu.1.ampliando,nu.ſeq.

1 Suſpectum habere iudicem ſufficit iurare,c.23.nu.61.niſi conſtet de temeraria ſuſpicionis cauſa,num.62. ad quam cognoſcendam eliguntur arbitri,ſiue iudex ſit ordinarius, ſiue delegatus,num 63. Qui Arbitri intra quot dies eligantur, numero 64 In qua electione vbi diſcordent, & arbitri in pronunciando quid? numero 65. & 66. Super qua ſuſpicione pronuncia facta quod ſit ſuſpectus, ſi eſt delegatus in totũ remouetur,numero 67.Idem de ordinario, & quo iure, numero ſequent. Qui arbitri quando non eligantur, num.74. ibidem.

1 Suſpectum debitorem allegare non poteſt creditor, cuius mores approbauit ſtando,comedendo,& bibendo ſimul,capit. 229 num.3 & præcedenti.

1 Suſpenſio cauſarum non prorogatur, ſi propter frigus vel alia qualitatem temporum ſit dilata meſſis, vel vindemia,c.107. num.3.

1 Suſpenſio ſit etiam pendente cognitione ſuper falſitate,cũ delictum ſit in officio,c.342.num.3.

1 Suſpenſus Appellatio pendente remanet etiam ſuſpenſus,cap. 131.num.303.

1 Suſpitionis cauſæ quæ, in quibus Iudex poteſt legitimè recuſari,cap 23.num.54.& quatuor ſeq.

1 Suſpitio ſi erat ante debitum contractum non releua creditorẽ, vt poſſit allegare debitorem ſuſpectum cap. 229.nu.4.

2 Sutoribus contra formam pragmaticæ ſtatutariæ facientibus quæ pęna,cap.452.

2 Suum quod modis accipiatur,cap.334.nu.3.cap.336. num.3. Idem cap.340.nu.11.littera E,& cap.363.num.7. Idem c. 379.num.419.

T

1 Tabellio,qui de donationis inſtrumento rogatur Iudex ẽt eſſe poteſt,cum ſit voluntarię Iuriſdictionis,capit.324. num.135.

1 Tabellio de iure communi contrahentes cognoſcere debet, ca. 332. num.39.

1 Tabellio poteſt eſſe Iudex in Decreto adhibendo pro contractu mulieris,cap.328.nu.387. cum etiam poſſit eſſe Teſtis, & Iudex,num.388.

1 Tabellioni ſi tempore contractus merces debetur, emptor non venditor ad eam tenetur,cap.335.nu.11.

1 Tabellio peſtis tempore creatus,licèt in libris non matriculatus, Inſtrumenta validè conficere poteſt,c.354.nu.29.

2 Tabernarius idem quod Hoſpes,c.197.litera A.

2 Tabulã tenentur tenere ſinguli Notarii actuarii, & ſcribæ pro ſingulo banco,in qua ſint deſcripti ordines ſolutionum fiendarum,& taxationis eorum mercedis,cap.24.nu.2.litera C.

1 Tacitè quomodo intelligatur Dictio hæc,c.454.nu.15.& 16.

2 Talea,videnda,in verbo,onus,pręſenti indice,per totum.

2 Tale ius reddi debet non ſuppoſito,quale in foro non ſuppoſiti redderetur, Mediolan.cap.179.tale quæ dicantur.c.93. litera H.

1 Tantum,dictio hæc taxatiua vtrum excludat caſus ſimiles,c.1. num.45.

1 Taxatio expenſæ litis,vide præſenti indice, in Verb.Expenſarum.

Digitized by Google

INDEX.

2 Taxatius tantum quandoq; non tollit caſus ſimiles, cap. 394. num. 137. Limitatur tamen, vt ibi nu. 138.

2 Taxatio inſtrumentorum cum moderatione intelligitur, tam de inſtrumentis expletis, quam explendis, & tam rogatis, quam rogandis, eod. cap. 217. cap. Incipiente Declarat.

2 Taxationes autem ſolutionum fiendarum Notarijs, actuarijs, & ſcribis tam ciuilium, quam criminalium hodie ſunt correctæ ex cap. 24. nu. 12. littera C.

2 Taxationes, & ordines rerum ciuilium, ſolutionum Notariorum iuſdicentium, & Officialium communis Mediolani habentur, ca. 216. & etiam ſe extendit ad criminales Notarios, & datiorum, & victualium, ille autem quæ ſunt factæ ex ordine Illuſt. Magiſtratus ordinarij Mediolani ſunt, eod. cap. 216 Capitulis, ibi legendum, & pęna plus exigendi quadruplum vltra exactum, cap. eod. in capit. Incipiente, Notarii autem, & ſcribæ cauſarum criminalium. Hæ etiam taxationes, tam ciuilium, criminalium quam Notariorum Mediolani de quibus meminit, cap. 24. hodie autem reformata ex ordinibus, nouis, cap. eod. nu. 2. littera C.

2 Taxæ inſtrumentorum, & ſcripturarum Notariorũ, correctionesq;, & declarationes ætaſq; Notariorum ſunt, ca. 217. & ſunt correcta Statuta primi voluminis, c. 317. Incluſiuè per totum, ibi videndum.

1 Tectis, vel Torculari parata, & ædibus affixa robari prohibita ſunt, num. 1. Etiam pro debito publico, num. 2. Etiam ſi debitor vellet eximere, & pignori dare, nu. 3. Limitando diuerſimodè trib. num. ſeq.

1 Tempore de vno Statutum loquens an trahatur ad aliud, maximè ſi prętereita ſunt perfecta ratione formæ licèt pendentia ratione effectus, ad Prælud. num. 189. & 190. & in caſibus expreſſis in num. 191. & 192. non trahitur ad futura, ſicut nec trahitur ad caſus, & lites pendentes, etiam ſi id expreſsè dicatur, nu. 143. Et rationem adducit, nu. ſeq.

2 Tempora probatoria, ſeu termini probatorii quando non currant, cap. 99. num. ſeq.

2 Tempore feriato, præſenti indice, in verbo, Feriato tempore.

1 Tempus Statuti ad vnguem obſeruari debet, & currit ignorantibus, ibi. num. 790. & 791.

1 Tempus conſumationis in Statuto magis attenditur, quam illius principium, d. Prælud. nu. 812.

1 Tempus à Statuto præfixum debet eſſe continuum, capit. 112. num. 57.

1 Tempus omne præfixum à Lege, vel Statuto ad aliquid faciendum non currit niſi à die ſcientiæ, c. 116. nu. 112. & ſeq.

1 Tempus executionis rei iudicatæ olim duorum menſium erat hodie eſt quadrimeſtre, c. 71. nu. 22. Quod etiam in ſententia Iudex ſtatuere poteſt, nu. ſeq.

1 Tempus prorogationis inſtantiæ, ſeu dilationis incipit finito primo termino tam ex Iure ſtatutario, quam communi, ca. 105. num. 6.

1 Tempus de Iure communi Iudici eſt arbitrarium, quod ſequeſtrans experiatur de Iuribus ſuis, c. 111. nu. 104. Etiam ſi per fideiuſſorem ſit releuatum ſequeſtrum, nu. 111.

1 Tempus ad appellandum, & fatalia, & inſtantia ad appellationem proſequendam, currũt etiam minoribus Hoſpitalibus, Vniuerſitatibus, Ciuitatibus, & Villis, licèt in integrum reſtituantur, cap. 131. num. 58. Declarando, num. ſeq. quando detur hæc reſtitutio.

1 Tempus ad appellandum à ſententia incipit à die ſcientiæ, & quod Statutum à die ſententiæ dicat, ca. 131. nu. 70. & 71. & nu. 85. Quod etiam in tertio appellare volente locũ habet, quia intelligetur à die ſcientiæ, nu. 72. differt autem in hoc an appelletur à die ſententiæ intra tempus quatuor dierum hic notatum, vel à die ſcientiæ poſt tempus quatuor dierum quo ad reuocationem attentatorum, nu. 73. Scientia autem qualiter requiratur vt currat hoc tempus, & quod non ſufficiat ſcientia in genere, nu. 74. 75. & 76. An autem ſcientia præſumatur ex diuturnitate temporis, nu. 77. & Procuratoris ſcientia an noceat hoc caſu Domino, & quando d. nu. 77. & ſeq. & Tutoris ſcientia quando Pupillo noceat, nu. 79. licentia aũt officialiũ quod arguat ſcientiã principis, nu. 80.

1 Tempus ad interponendam appellationem licet ſit vile à principio quia non currit niſi à die ſcientiæ, tamen ex poſt currit de momento ad momentum, d. c. 131. nu. 82.

1 Tempus ſtatuti debet attendi, quia eo elapſo cenſetur quis iuribus ſuis renũtiaſſe, vt amplius audiri nõ debet, c. 417. n. 225.

1 Tempus luendi in alienatione conditionaliter facta non currit niſi à die adimpletæ conditionis, ibi. nu. 237. & quando hoc tempus incipiat currere in alienatione facta cum pacto legis commiſſoriæ, vel adiectionis in diem, nu. ſeq.

1 Tempus retractus an currat ſiue alienatio probetur per inſtrumentum, ſiue per teſtes, nu. 239.

1 Tempus retractus ſi venditio ſit facta cum pacto luendi an incipiat à die venditionis, & traditionis, vel potius à die finiti pacti, nu. 240 cum ſeq.

1 Tempus retractus, an currat donec diſputatur inter emptorem, vel venditorem, d. cap. 417. nu. 245. & an currat dum diſputatur inter emptorem, & agnatum de proprietate, ibi. n. 247. quid ſi diſputetur inter agnatũ, & emptorẽ de fraude precii hoc eſt ꝙ maius ſit expreſſũ in inſtrumẽto q̃ datũ ſit, n. 249.

1 Tempus retractus an currat, quando emptor non eſt præſens cui fienda eſt oblatio, d. ca. 417. nu. 250. an currat filiofamilias, & vxoribus ſtante ſtatuto qđ filiusfamilias in poteſtate ſine patre, & vxor ſine marito agere non poſſint, nu. 251.

1 Tempus retractus an currat filiofamilias, & aliis non valentibus agere, num. 252.

1 Tempus redimendi an ſit fauorabile, nu. 253. & an currat contra minores, nu. 254. & ſeq.

1 Tempus hoc an currat ignorantibus, & abſentibus, nume. 258. & ſeq. num. 271.

1 Tempus hoc an currat agnato retrahere volenti cum pars non fuerit citata, etiam ſi res alicui adiudicata fuerit per ſubhaſtationem tamen nulliter, nu. 272.

1 Tempus redimendi currit, tam primo quam poſteriore agnato, eod. cap. 417. nu. 274.

1 Tempus luendi an perpetuetur per litis conteſtationem, num. 276. & ſeq.

1 Tempus hoc non perpetuatur per interpellationem extra iudicialem, nu. 278. 293. & ſeq.

1 Tempus luendi an perpetuetur quando citatio, & litis conteſtatio eſt valida, num. 277. Quid quando litem conteſtatus non conſignauit integrum precium illud recipere parato, nu. 279. Quid ſi illud conſignauit, & depoſuit emptore non recipiente, nu. 281.

1 Tempus luendi an perpetuetur per tranſmiſſionem citationis in dicto termino an vero requiratur, etiam quæ in termino citationis agnatus luere volens compareat, d. cap. 417. num. 284. & ſeq.

1 Tempus anni quo debitor poteſt luere bona inſolutum data prorogatur ad triennium per nouas conſtitutiones, ca. 164. num. 18.

1 Tempus bidui vtilis vt currat ad formam ſtatuti, cap. 149. requiriturq; Iudex ſi interlocutus ſi ſit in omittendo numquã tranſit in iudicatum, d. cap. 149. nu. 71. ſi autem excipiendo proponatur tũc poſſet hoc tempus deduci ſecundum diſpoſitionem Iuris communis, num. ſeq.

1 Tempus menſis de quo in ſtatuto, cap. 112. ignoranti quoque currit in delicto occulto à die ſcientiæ tantum commiſſii delicti, d. cap. 102. numer. 59. & 60. ci tamen competit reſtitutio in integrum aduerſus illud, maximè ſi forenſis ſit, ibi. num. 68.

1 Tempus vbi à Iudicibus prę̨ſtitutum eſt ad cognoſcendum de delictis in genere non comprehenderetur inſtrumenti falſitatis delictum, ibi. num. 64.

2 Tempus in dubio eſt continuũ, vnde ſtatuto dicente, intra decẽ dies non intelliguntur vtiles, ſed continui, c. 487. nu. 70.

2 Tempus inductum à ſtatuto ad redhibendum, licet ſtatutum dicat, à die alienationis non incipit niſi à die ſcientiæ, & quomodo ſcientia iudicatur, & præſumatur, numer. 96. 97. & 98. cap. 487.

2 Tempus, quo durant ſexaginta illi viri, qui Mediol. faciunt conſilium ciuitatis, eſt ad vitam, cap. 3. nu. 11. ad ſi. eiuſd. nu. cum alias eſſet annus.

2 Tempus ad futurum regulariter trahitur ſtatutum, cap. 210. nu. 3. cap. 237. nu. 1. & præſenti indice, in verbo, Statutum regulariter, & in verbo, Futurum.

2 Tempus continuum intelligitur in caſu onerum præſcriptibile, quinque, 10. & 14. annorum, de quibus in capit. 236. num. 1. & 2.

2 Tempus longiſſimum quorũ annorum ſit, vide in verbo, Longiſſimum, præſenti indice.

2 Tempus centum annorum, vide in verbo, Præſcriptio, præſenti indice, & tempus 30. vel 40. annorum, in poſſeſſione, vide præſenti indice, in verbo, Præſcriptio.

2 Tempus longum inter præſentes annor. 10. inter abſentes 20. ca. 346. Et an ad longum tempus locare poſſit minor, tutor, & curator, cap. 379. num. 89. & ſeq. præſenti indice, in verbo, Minor, & in verbo, Locare, & vbi, an pœna alienantis patris, bona aduenticia filii, habeat locum in locatore ad longum tempus, eod. cap. 379. nume. 94. & ſeq etiam quod longum tempus dicatur decennium, capit. eod. numero 96. Idem ſi fiat in vita locantis, vel conducentis. Idem ad 9. annos, quo finito incipiat nouennium. Idem ſi fiat quamdiu locator voluerit, ſed ſi locatio ſit ſine temporis prę̨finitione

tunc

Digitized by Google

I N D E X.

tunc intelligitur ad breue tempus, id eſt, ad annum, cap. eod. 379. num. 100.

Tenorem contra eſſe non videtur quod non oculis, ſed virtualiter colligitur, cap. 100. nu. 24.

tenuta iuſta ex cauſa ſi reuocetur, tunc eam recuperans non tenetur ad aliquas expenſas, cap. 13. nu. 10. Idem ſi ex eadem iuſta cauſa reuocetur pro abſente, nu. ſeq.

tenuta de Iure communi intelligitur poſſeſſio, capit. 155. nume. 36.

terminare, & diffinire quid inter ſe differant, ca. 19. nume. 27. & quod ſint idem, cap. 47. nu. 80.

termini notati in Statuto, cap. 19. quando non currant, & intra quos Iudex iudicare debens non cogitur niſi in fine eorum, cap. 19. num. 37. & 38.

termini omnes probatorii ſunt peremptorii, etiam quod non dicatur, num. 39. cap. 22.

termini, uel dilationis vltima dies ſi cadat in diem feriatam, q; ſequens non feriata accipiatur, an habeat locum ſi vna tantum dies ſit dilationis dies, cap. 104. num. 1.

termino probatorio, dilationeq; pendente nil innouandum, num 46. cap. 22.

termino hoc ſtatutario elapſo non admittitur alia probatio, vel inſtrumenti productio, nu. 27. Idem de termino per Iudicem dato, cum habeat vim legalis termini, nu. 29. c. 24.

termino hoc durante non currit inſtantia, nec terminus, ibid. nu. 54. Idem hoc caſu cauſa poteſt decidi poſt terminum datum a ſtatuto ad eam terminandam aliqua ſub pęna, n. 55.

termino ad examinandum teſtes extra territorium pendente, ſi pars interim velit in territorio examinare facere, alterā partem citare debet, num. 58.

termino actori dato ad probandum quem debitoris hæredem, vel eius ſucceſſorem, in eo etiam hæres prætenſus contrariū probare poteſt, ibi num. 124. c. 111.

termino peremptorio ſtatutario, vel legali elapſo quis non auditur niſi impedimento probato, ibi nu. 158. quando autem à termino ab homine præfixo quis audiatur, nu. ſeq.

terminos contrahentium in inſtrumentis ad ſolutiones, vel aliter appoſitos ſtatutum hoc an comprehendat, c. 104. nu. 7.

terminus Statuti, vel Legis ita demum inducit priuationem Iuris abſque moræ purgatione, ſi ſit latæ Sententia, aliàs non, ad Prælud. nu. 789.

terminus Statuti eſt peremptorius, nec poteſt à Iudice, vel partibus prorogari, vel ſuſpendi, d. Prælud. num. 791. & cap. 21. num. 1. Ampliando etiam, c. 42. nu 156. 157. & 158.

terminus Inſtantia, & fatalia cauſarum principalium, vel Appellationum Statuti, vel Decreti an currant in cauſis pauperum, num. 793.

terminus, ac dies datæ in citatione vtrum apponi debeat, ſitq; de ſubſtantialibus, cap. 1. nu. 95.

terminus comparendi licèt non ſit appoſitus citatio tamen valet, & quare, & ad quem effectum, ibi nu. 100. Et ſi termini fuerint plures, & citatus tantum in vltimo compareat ad quid teneatur, nume. 101. Et citatus dicto termino non appoſito, ſufficit quod compareat debito tempore, numero 116.

terminus comparendi in citatione Iudex ex cauſa poteſt abbreuiare, d. cap. 1. num. 102.

terminus vnicus habitantibus extra, & duo intra Ciuitatem, & corpora ſanctorum in citatione poni debet, & duo etiam in peremptoriis vbique nu. 105.

terminus comparendi ſi in diem ceciderit feriatam quid agendum ibidem, num. 123.

terminus qualis, & quot dierum debeat poni in citatione ad audiendam Sententiam, cap. 5. nu. 56

terminus de quo in Statuto, cap. 22. cum ſit Statutus ipſo Iure, etiam ſine Iudicis aſſignatione per verba de quibus in eo valet, d. c. 22. nu. 32. & 33. quo termino lapſo Iudex ad diffinitiuam procedere poteſt, etiam quòd ab eo Iudice non ſit Statutus, num. 34. & 35. ſecus vbi nō ſtatueretur à Statuto, quia Iudex illud aſſignare deberet, aliàs non poſſet ad diffinitiuā peruenire, nu. 36. & 37.

terminus hic probandi cum ſit ſubſtantialis, eo omiſſo, & non ſeruato Sententia eſt ipſo Iure nulla, nu. 38.

terminus hic ſtatutarius non poteſt à Iudice prorogari, ibi nu. 40. Et eo lapſo quis non auditur, num. 41. ſed in criminalibus hunc terminum Iudex iuſta ex cauſa poteſt prorogare, num. ſeq.

terminus iſte, nec tolli, nec reſtringi poteſt, ibid. nu. 43. & 44.

terminus is ſtatutarius habet vim concluſionis in cauſa, quo ad probationes, nu. 45.

terminus ſtatutarius magis excludit, quam datus à iudice, nu. 47. Ideo ſi tempore illo non fuit exceptum, nec probatum quis amplius non auditur, num. ſeq.

terminus iſte ſtatutarius quomodo curreret etiam tempore feriato, num. 49.

terminus probandi ſi ſimpliciter a iudice daretur, id in eo probari non poſſet, pro quo datus fuiſſet terminus ſpecialis, ibidem num. 50.

terminus à ſtatuto præfixus non eſt a iudice impetrandus, d. c. 22. num 106.

terminus ad producendum habet vim interlocutoriæ, numero 107.

terminus ſtatutarius iudicis miniſterio non indiget, capitu. 24. num. 3.

terminus maior hic notato quando detur, d. c. 24. nu. 19.

terminus ad opponendum contra producta eſt de iudicii ſubſtantia, num. 21.

terminus reprobandi ſeparatim a termino probandi quomodo datur, nu. 22. cui termino vti inducto ad publicam vtilitatem non licet per partes renunciare, nu. 26.

terminus legalis, & ſtatutarius quomodo differat ab illo iudicis, & quid termino in vtroque partes facere poſſint, ibidem nu. 29. & trib. ſeq.

terminus competens relinquitur arbitrio iudicis, cap. 66. nu. 39. & a quo pars appellare quomodo poſſit, nu. 40. & 41.

terminus ſi detur ad probandum, an etiam ad producendum inſtrumenta, & iura datus cenſeatur, nu. 43. & 53.

terminus ad deliberandum de iure communi dandum, ca. 75. nu. 47. & multiplici ex cauſa datur, cap. ſeq. nu. 58. & ſequ. per totum, n. 67. & arbitrio iudicis poteſt prorogari, vt poſſit quis ſe informare, nu. ſeq.

terminus omnis poteſt prorogari, niſi ſit in pęnam ſtatutus, c. 100. num 24.

terminus probatorius, & ad agendum deberet a iudice ſtatim præfigi eius arbitrio, vbi a ſtatuto præfixus non fuiſſet, cap. 111. num. 109. & ſeq.

terminus reo in pręcepto 15. dierum vtilium non currit, niſi actoris intentione fundata, cap. 42. nume. 122. & litera BB. in verb. vt infra 15. dies.

terminus dierum 15. vtilium ad formam huius ſtatuti prorogatur per ſenatum ad alios 15. dies currentes tantum, d. ca. 42. num. 160.

terminus examinandi teſtes extra prouinciam, & vltra mare poteſt dari vſque ad ſex menſes, cap. 66. nu. 42.

terminus vnicus, & dilatio vnica dari ſolet in examinandis his teſtibus extra prouinciam, ibi num. 43.

terminus deliberandi an hæres eſſe velit, nec ne; centum dierū eſſe debet, c. 75. nu. 50. qui non poteſt coarctari, nu. 51.

terminus trium menſium pupillis deliberandi, an veline eſſe hęredes, ſolet per ſenatum prorogari, d. c. 75. in verb. Terminū. Et quod quis ſit pupillus, vel maior ſummatim cognoſcitur, ibi num. 52.

terminus quatuor dierum datus ad interponendam appellationem, ſi inciderit in diem feriatam vltima dies, an differatur in diem ſequentem, ibi nu. 2.

terminus qui datur condemnatis ordinariis iudicibus eſt arbitrarius, c. 158 nu. 243.

terminus, vel tempus aliquod ſi apponatur a iudice in ſententia, conſenſu partium prorogari poteſt, ibi nu. 245.

terminus, vel tempus præfixum in ſententia, vel laudo non currit victo, niſi a die ſcientiæ, nu. 246.

Terminus condemnatis, & victis tam per confeſſionem, quam aliter per probationes erat quadrimeſtre ad exequendum, & ſoluendum, num. 248.

terminus condemnatis, & victis in debitis fiſcalibus eſt duorum, & trium menſium, num. 249.

terminus quadrimeſtris non datur condemnatis, & victis in cauſis in quibus non licet appellare, nec ei qui appellationem deſeruit, d. c. 158. nu. 250. nec etiam datur condemnatis pro crimine in pœna pecuniaria, num. ſeq.

terminus dierum 30. notatus in hoc ſtatuto currit ſtatim à die latæ ſententiæ, licet datum à iudice currat à die ſcientiæ, & ſi fuerit appellatum, & ſententia confirmata, currit die cōfirmationis, ſed ſi appellatio fuerit deſerta, an currat à die deſertionis, ibi. num. 254. 255. & 256.

terminus qui datur iudicatis tam de iure communi, quam ſtatutario, poteſt per iudicem exequentem ex cauſa, etiā quod nil dictum ſit, arctari, & prorogari, ac tolli, ſed ſi abbreuiatur ſine cauſæ cognitione abbreuiatio eſt nulla, ſin minus poteſt appellare, eod. cap. 158. nu. 257. & 258.

terminus iudicatis datus in quibus caſibus limitatur, & reſtringitur, ibi numero 260. ſed in cauſa depoſiti non limitatur, nec reſtringitur, nec quādo appellatio eſt deſerta, quia ſtatim exequitur, n. 261. non limitatur etiam, nec reſtringitur

tur in condemnato ab arbitratore, nec quando ſententia lata eſt, à qua appellari non poteſt, nec in condemnatione ex cauſa criminali, nec in ſententia contra confeſſum lata, nec in rei vendicatione, vel actione reali, nec perſonali, quando debitor eſt ſuſpectus, & non caueat, & quando certum eſt, debitorem habere pecunias inpromptu, d. cap. 158. nu. 161. & ſeq. per totum, num. 169.

1 Terminus breuis à Iudice ſtatuendus eſt illi, contra quem petitur executio, ſi tamen petatur ab eo contradicente, & in hoc verſatur Iudicis arbitrarium, in concedendo tali termino, cap. 159. num. 5. & 6.

1 Terminus breuis relinquitur deiiudicandus Iudicis arbitrio cap. 160. num. 41.

1 Terminus ad probandum vni parti in cauſis cridarum, & contradictionum eſt communis alteri, cap. 464. numer. 15. Ideò obtinens illum non poteſt renuntiare in præiudicium alterius partis, num. ſeq.

2 Terminus ſtatutus, & datus per Iudicem ad reſpondendum interrogationibus, an poſſit per eundem Iudicem prorogari, cap. 195. num. 1. vide cap. 208.

2 Terminus 15. dierum vtilium, qui ipſo iure ſtatuitur pro executione ſtatuti, ſi per apparentem, eſt peremptorius, & per Iudicem non prorogatur, ſed per Senatum, cap. 201. num. 11. littera X.

1 Terras ingraſſare tenetur vti proprias colonus, cap. 381. nu. 4. & præſenti indice, in verbo, Colonus, & in verbo, Ingraſſare, tenetur etiam foſſata purgare, cap. eod. nu. 1.

1 Terræ communes an ligentur ſtatuto hoc 44. ad ſatiſdationem, d. cap. 44. nu. 131. & 132.

1 Terræ infeudatæ licet habeant iuriſdictionem ſeparatam dicuntur tamen de Ducatu eiq; ſubiectè, ibi. nu. 134.

1 Terræ communes non poſſunt propriè dici ſub iuriſdictione, cap. 310. nu. 31. & cap. ſeq. nu. 13.

1 Terræ communes vtrum ligentur ſtatutis iis Mediolani reſpectu bonorum, ita quod ſtatuta concernentia bona habeant locum in eis, cap. 153. nu. 9.

2 Terræ communes ſuppoſitæ ſtatutis communis Mediolani, cap. 379. littera H.

2 Terræ ſuppoſitæ quæ dicantur, & etiam terræ infeudatæ, quæ dicantur de Ducatu, cap. 438. & cap. 471. littera D. vide in verbo, Suppoſitæ, & quæ dicantur terræ, & bona de Ducatu Mediolani, cap. 489. vide omnino, cap. 490. nume. 15. & hic paulò infra.

2 Terræ appellatione quid propriè veniat, cap. 342. num. 65. Et quod ſpecialiter non veniat, id eſt, curtis, ſeu terra Matonata, eod. cap. nu. 66. tamen in caſu dicti ſtatuti 342. venit terra Matonata, nu. 66. ibid. & eod cap. nu. 68. & c. 375. nu. 57.

2 Terræ ſuppoſitæ ſtatutis communis Mediolani quæ dicantur, cap. 44. num. 3. terræ ſuppoſitæ communi Mediolani, ca. 98. littera D. vide circa terras communes, in verbo, Communes terræ, præſenti indice.

2 Terræ infeudatæ, cap. 96. Terræ infeudatæ, & ſeparatæ modo ſint de ducatu tenentur ſeruare ſtatuta Mediolani, cap. 171. littera F. Ipſæmetque terræ infeudatæ licet ſint ſeparatæ, tamen dicuntur de ducatu, & ipſæ terræ infeudatæ ſubiacent ſtatutis Mediolani, c. 189. nu. 96. Et ſeparatæ exceptuantur à ſacramento D. Prætoris Mediolani, c. 20. per totum, videndū tamen omnino, cap. 95.

1 Territorii ipſius dicitur quod eſt intra confines ipſius territorii, cap. 104. num. 105.

2 Territorii appellatione quid contineatur, cap. 447. num. 7. & cap. 375. nu. 17. cap. 386. nu. 1.

2 Territorio quomodo inſit iuriſdictio, vide in verbo, Iuriſdictio, præſenti indice.

2 Territorium duorum in confinio, ſi quæ captura auium facta ſit, ambo communia tenentur ad denuntiationem, & ad alia, cap. 447.

1 Territorium quid ſit, & qualiter differat à Diſtrictu, Diœceſi, & Iuriſdictione, c. 130. nu. 13. & 14. & c. 310. nu. 39.

1 Tertii contradictio, & oppoſitio pro ſui intereſſe non impedit, Iure communi inſpecto, exequutionem ſententiarum cauendo agentes vtſ. quando poſſeſſio non eſt vacans, ſed ab ipſo victo, & condemnato poſſeſſa, nu. 22.

2 Tertio Princeps præiudicare non cenſetur, nec eius iuribus per quaſcunq; diſpoſitiones, & conceſſiones, cap. 489. nu. 7. & in verbo, Princeps, præſenti indice.

1 Tertius opponere de Iure ſuo non prohibetur, ca. 42. nu. 209. & appellatione per ſtatutum prohibita, non cenſetur ſublata quoad tertium, nu. ſeq.

1 Tertius comparens cōtra exequutionem dicitur actor, nec eius contradictio operatur, quod dicatur cauſam habere inſtantiam, cap. 160. nu. 4.

1 Tertius ratione proprii præiudicii poteſt ſe opponere exequutioni etiam trium Sententiarum conformium, eam impediēdo per oppoſitionem nullitatis, cum ei tertio non noceant res inter alios actæ, cap. 160. nu. 11. vbi tamen dictus Tertius eſſet Ignarus dictarum Sententiarum, nu. ſeq. Quibus etiam ſe opponere poteſt, vbi demonſtret de ſuo intereſſe, ſaltem per Iuramentum, ibidem num. 13.

1 Tertius comparens, & ſe opponens in exequutione Sententiæ, quando de Iure communi poſſit eius exequutionem impedire, nec ne in Actione reali, nu. 14.

1 Tertius comparens ſe opponens, ac contradicens in executione Sententiæ eam impedire non poteſt, quando Iuris præſumptionem contra ſe habeat, nec exequutio tunc retardatur, præſtita per agentem cautione, de conſeruando victum indemnem, &c. ibi nu. 15. Impedit tamen quando Tertius velit incontinenti probare de Iuribus ſuis plenè, & non ſemiplenè, nu. 16. & Iudicis arbitrio relinquitur intra quantum tempus fieri debeat hæc probatio, vt incontinenti facta dicatur, nu. ſeq.

1 Tertius comparens vtſ. Sententiæ exequutionem retardare nō poteſt, ſi ſciuerit de pendentia litis, & cauſæ, & de Sententiis latis, & nunquam pro intereſſe ſuo comparuerit, nume. 18. Quæ limitatio procedit in caſibus in quibus ſcientia ipſi Tertio nocet, & non aliter, nu. ſeq.

1 tertius ſi compareat, &c. Sententiæ exequutionem retardare non poteſt, ſi agens, vtſupra præſtet cautionem de conſeruando, &c. & de reſtituenda re ipſi Tertio in caſu ſuccumbentiæ. Quæ cautionis præſtatio ad quem effectum fiat, d. c. 160. nu. 20. Ampliando, & diſtinguendo, nu. ſeq.

1 tertius ſi ſe oppoſuerit, & contradixerit pendente Iudicio ante Sententiam, & rem iudicatam, tunc per Agentem præſtari debet cautio de conſeruando, vtſ. aliàs impeditur exequutio. Sed ſi ſe opponat poſt rem iudicatam, ipſa cautio nō eſt præſtanda, nec exequutio retardatur, ſed Tertius de Iuribus ſuis per Iudicium ordinarium experiri debet ibi num. 23.

1 tertius ſi contradixerit poſt rem iudicatam obici ſubeſſet periculum, vel adeſſet ſuſpitio fraudis nouæ, Iudex ſecundum ſuum arbitrium non exequitur, vel facit præſtare ab actore dictam cautionem, nu. 24.

1 tertius contradicens ſi eſt poſſeſſor tempore exequutionis petitæ, regulàriter eam impedire potrit, nu. 29. & tunc ſummariæ cognoſcitur de Iuribus ſuis, num. ſeq.

1 tertius ſe opponens, vtſupra incontinenti ſi ſibi ſublata fuiſſet poſſeſſio, eam authoritate propria recuperare poſſet, nu. 31. & hoc quando incontinenti fieri dicatur, num. ſeq.

1 tertius ſi ſe opponat, & ſit poſſeſſor, cognoſci debet ſuper eius iuribus, etiam quod poſſeſſionem habuerit lite pendente in caſibus in quibus non obſtat vitium litigioſi, nu. 33.

1 tertius opponens, in continenti docere debet ſe habere Iura potiora, aliàs non impedit exequutionem, d. ca. 160. nu. 42. ampliando, nu. 50. quod docere ſufficit ſemiplenè etiam per iuramentum, & niſi doceat, non impeditur exequutio, nec præſtatur cautio, nu. 43. & 44.

1 tertius ius ſuum po eſt deducere, & probare, & ſuper eiſdem articulis, poſt publicationem proceſſus, nu. 45.

1 tertius ius ſuum deducere, & oppoſitionem facere poteſt tam coram ordinario, quam delegato iudice, nu. 46.

1 tertius opponere poteſt ius ſuum non ſolum in exequutione latæ ſententiæ ſuper petitorio, ſed etiam in remedio poſſeſſorio recuperandæ intentato, vbi potiora iura habere prætēdat, d. cap. 160. nu. 47.

1 tertius contradicens ſi in iudicio ſuccumbat, ſi exequutio ſuperſedeatur, ſiue præſtetur cautio ad formam l. Is a quo, ff. de re vendic. ac non admitti debeat in alio iudicio ordinario ad experiendum de iuribus ſuis per viam actionis principalis, num. 48.

1 tertius opponere ſe poteſt, & exequutionem impedire in actionibus perſonalibus, & ſententiis ſuper eis latis, quo caſu ſummariæ de partium iure diſcutitur, cap. 162. nu. 3. Idemque dicendum in hypothecaria, quæ eſt acceſſoria ad actionem perſonalem, nu. ſeq.

1 tertius quando ſe opponit ad exequutionem Sententiarum in Actione perſonali, vel hypothecaria, ſi non poſſidet, ei incūbit onus probandi Dominium, ſi autem poſſidet Dominium apud ipſum eſſe præſumitur, d. c. 162. nu. 7.

2 theſaurarius qui generalis, in capit. 6. nominatur, eſt theſaurarius, de quo in conſtitutionibus, eodem cap. 6. littera B.

2 teſta pro capite, & principio fontanilis vtitur ſtatutum, capit. 243.

1 teſtamenta habent executionem paratam, ſi abolita, nec cancellata ſint, cap. 115. nu. 279.

1 teſtamenta quādo dicantur abolita, & cancellata, ibi nu. 282.

1 Teſta-

I N D E X.

1 Teſtamenta qualiter dicantur legitimè confecta, cap. 157. nume. 9.

1 Teſtamenta in qua carta confici poſſint, nu. 21. cap. 321.

1 Teſtamenta vltra ſolemnitates ſupraſcriptas, vbi rubriçari debeant, num. 85. cap. 319.

1 Teſtamenta ad pias cauſas quando requirãt ſolemnitates has, ibidem nu. 194. & 195. cap. 319.

1 Teſtamenta in Villis condita non exigunt has ſolemnitates, num. 196.

1 Teſtamenta tempore peſtis à Notariis forenſibus, & abſque ſolemnitatibus ſtatutariis confecta an teneant, cap. 321. num. 13. & quot Teſtes in eis requirãtur, & quomodo confici poſſint, cap. 322. nume. 35. & plurib. ſequ. & Teſtamentum hoc valet etiam ſi Teſtator ſuperuixerit tempore ſanitatis, num. 53. Et accidentalia poſt illud conditum non habentur in cõſideratione, nu. 2.

1 Teſtamenta à teſtibus ſubſcribi debent, cap. 332. nu. 5.

1 Teſtamenta vltimæq; voluntates ſicut Sententiæ paratam habent exequutionem, nu. 25. ſed de Iure communi ſolũ duobus in caſibus eam paratam habent, nu ſeq. cap. 157.

1 Teſtamenti ſubſcriptio fieri debet eodem die quo conficitur, & licèt fuerit productum, & editum non facta ſubſcriptionis mentione poteſt denuo edi, & produci cum ſubſcriptionibus, cap. 93. num. 1.

1 Teſtamenti exemplum quod non ſit abolitum, nec cancellatũ, licèt cancellatum reperiatur originale prothocollum, & habens Interlineaturam, quod non debeat exequi, nume. 23. cap. 157.

1 Teſtamenti prohibitionem alicui factam ſi quis allegat, probare tenetur, quod ille teſtari voluerit, & quod fuit prohibitus, d. c. 157. nu. 36.

1 Teſtamenti in confectione quæ ſolemnitas requiritur, eadem etiam requiritur in reuocatione, nu. 11. c. 319.

1 Teſtamenti Inſtrumentum quando habeat exequutionem paratam, cap. 42. nu. 138.

1 Teſtamenti in confectione quot Teſtes requirantur, ibidem nume. 51. & quot in eius amiſſione, nu. 52. Ampliando de his Teſtibus, nu. 55. cap. 321.

1 Teſtamenti amiſſi tenor duobus Teſtibus peritis, & eius defectum ſcientibus probari poteſt, ibi nu. 53. & 54. ſed hi duo Teſtes non ſufficiunt ad probandum, quod in Teſtamenti confectione adfuerint quinque Teſtes, cap. 322. nu. 9. & 10. Poterunt benè probare omiſſionem Notarii in ſcribendo in Teſtamento quod adfuerint quinque Teſtes, cum verè interfuerint, num. 11.

1 Teſtamenti huius forma omiſſa non obligatur hæres, nec etiã naturaliter ex teſtamento aliter facto, dicto capit. 319. nu. 94.

1 Teſtamenti capitulum quando ſeparatim editur quid ſeruandum à Notario, cap. 401. nu. 7.

1 Teſtamenti carentis ſubſcriptione, & ſigno Notarii Decretum Senatus notatur in caſu quodam relato, quod valeat, ibidẽ num. 83. cap. 319.

1 Teſtamentis vbi per Statutum ſit diminutus Teſtium numerus, ita quoque in Codicillis diminuitur, cap. 322. num. 9. & 10.

1 Teſtamentis in Terris eccleſiæ, quot Teſtes intereſſe ſufficit, nume. 52. & ſeq.

1 Teſtamento in nuncupatiuo, vel in ſcriptis quæ ſolemnitates requirantur, cap. 319. nu. 15. Etiam de Iure communi, cap. 321. num. 18.

1 Teſtamento in probãdo ſi ſeptem fuerint adhibiti Teſtes, quorum duo diſpoſitioni illius contradicant, ſuſtinetur tamen propter alios quinque, nu. 10 Qui coram Iudice eorum dictum deponere tenentur pro Teſtamenti probatione, num. 20. cap. 320.

1 Teſtamento relictum datur ſolum à Notario, ei cui fuit relictum, & non totum Teſtamentum, cap. 372. nu. 2.

1 Teſtamento Pater tenetur iure Inſtitutionis aliquid filio relinquere, licèt in vita filio relinquere, licèt in vita filio legitimam aſſignauerit, cap. 485. nu. 62. & in verb. filius, & an teſtamentum veniat appellatione contractus, & diſtractus vide in dictione contractus, pręſenti Indice.

1 Teſtamentorum plures ſpecies, cap. 157. nu. 12.

1 Teſtamentorum exequutores poſſunt alienare bona hæreditaria, ac diſpenſare non adita hæreditate ad pias cauſas, nume. 13.

1 Teſtamentorum exequutores Teſtatoris voluntatem peruertere non poſſunt, in exequendo, nu. 14.

1 Teſtamentorum exequutores cum facultate alienandi poſſunt alienare cum Dominii translatione, ſine conſenſu hæredis, licèt poſſeſſio ſine eo non transferatur, nu. 15.

1 Teſtamentorum Exequutores deputati ad diſtribuendum pauperibus, Teſtatoris ſpurio diſtribuere non poterunt, niſi reſpectu Alimentorum, nu. 16.

1 Teſtamentorum Exequutores an ſimiles ſint Tutoribus, num. 17. & quam in exequendo auctoritatem habeant, nu. ſeq.

1 Teſtamentorum Exequutores ſuam auctoritatem exercentur, niſi quatuor in caſibus, nu. 19. d. c. 157.

1 Teſtamentorum exequutorum auctoritas durat per Annum, quo finito ad Epiſcopum denunciatur, ibi num. 20. Qui Annus quando currat, & an prorogetur, & per quem, nu. ſeq.

1 Teſtamentorum formas, vel ſpecies octo, cap. 319. nume. 14. & alia forma notatur, c. 320. nu. 1.

1 Teſtamentum verum ſolemne ſit vel ne, reſpondere quis non tenetur, cap. 75. nu. 7.

1 Teſtamentum factum ab Vxore antequam ſecundo nubat, reuocatur per dationem in dotem, quando exinde facit ſecundo Viro, cap. 300. nu. 21.

1 Teſtamentum factum ſecundum conſuetudinem loci, & Statuti vigentis, vbi conficitur, trahitur etiam ad bona extra territorium ſita, cap. 319. num. 3.

1 Teſtamentum ne faciat ſi quis prohibeatur à venientibus ab inteſtato, Iudex ire, vel mittere debet Notarium ad Teſtatorem, vt tollatur hæc prohibitio, nu. 13. c. 319.

1 Teſtamentum factum à mulieribus, minoribus, & Ruſticis ſine ſolemnitatibus Statutariis non valet, c. 319. nu. 89.

1 Teſtamentum quo ad ſubſtantiam eſt iuris gentium, quo ad ſolemnitatem iuris ciuilis, nu. 16. cap. 321.

1 Teſtamentum nuncupatiuum ad interrogationem Notarii, an talem inſtituere vellet, & reſpondeat quod ſic valet, etiam quod Teſtator balbutiet, & inarticulatè loquatur, dum tamen non ſit in articulo mortis, nume. 22. 23. & 24. & de hac materia vide nu. ſeq. per totum, num. 31.

1 Teſtamentum de falſitate argui non poteſt, ſi Notarius atteſtetur, Teſtatorem hæredem ſuum nominaſſe, d. nu. 24.

1 Teſtamentum cęci requirit maiorem numerum teſtium, dicto cap. 319. nu. 57. & cap. 322. num. 50. quæ autem ſolemnitates in eo teſtamento requirantur, not. per totum, c. 223.

1 Teſtamentum ſic factum cum ſolemnitate quinque teſtium tollit primum factum cum ſeptem, eod. cap. 319. nu. 60.

1 Teſtamentum non valet, ſi Teſtis teſtamentarius neget ſe agnouiſſe, vel vidiſſe Teſtatorem, ex eo quod habebat caput ſub linteaminibus, & Notarius de falſo puniri poteſt, ibi num. 72. Fallit tamen, num. ſeq.

1 Teſtamentum verum vitietur, ſi in eo condendo fuerint adhibitæ ampliores ſolemnitates, quam in hoc Statuto contentę, c. 319. num. 86.

1 Teſtamentum vitiatur etiam quod omiſſio ſolemnitatis, de qua hic procedat culpa Notarii, nume. 90. & Notarius ipſe ad partis intereſſe tunc tenetur, num. ſeq.

1 Teſtamentum inter liberos omiſſis ſolemnitatibus his an probet, ibidem nu. 92. & 93. & cap. 322. num. 12. In quo Teſtamento duo teſtes ſufficiunt, etiã quod ſint fęminæ, & ſit ſcriptum a Notario, & lectum coram Teſtibus etiam quod antequam rogetur moriatur Teſtator, non autem ad eum roborandum ſufficit ſigillum Teſtatoris, & eius ſubſcriptio, ibi nu. 13. 14. 15. & 16. Debet tamen fieri hæredis inſtitutio, & ei ſubſtitutionis titulo relinqui, nu. 17. & ſecundum teſtamentum ita factum cum duobus teſtibus reuocat primum factum cum pluribus, num. 56. quales autem requirantur hi Teſtes, num. ſeq.

1 Teſtamentum abſq; his ſolemnitatibus factum valet in conſcientiæ foro, nu. 95. Et an firmetur iuramento, nume. 96. & 97. & an ſolemnitatibus his per partes renunciari poſsit, nu. 98. & 99. cap. 319.

1 Teſtamentum abſque ſolemnitatibus his ſi in loco fiat exempto tenet, nu. 100. Tenet etiam quoad bona extra Territoriũ ſita, vbi alias de iure communi valeret, nu. 101.

1 Teſtamentum cõditum ante confectionem Statuti huius, ſi his ſolemnitatibus caret valet, num. 197. eiuſdem cap. 319.

1 Teſtamentum ſi velit Teſtator in ſcriptis facere, & morte præuentus non perfecit non valet, nec in vim nuncupatiui, nec de æquitate Canonica, cap. 320. nu. 5.

1 Teſtamentum ſi ſit imperfectum ratione omiſſæ ſolemnitatis tenet, vti nuncupatiuum, ibi nu. 6.

1 Teſtamentum ſine ſcriptura Teſtibus probatum valet, nu. 8.

1 Teſtamentum iuratum quando non valet iure teſtamẽti, quomodo valebit iure codicillorum, cap. 322. nu. 2.

1 Teſtamentum ſi Filius in poteſtate in eo ſit præteritus, nec ſit inſtitutus, vel exhæredatus corruit, ibidem nu. 18.

1 Teſtamentum inter liberos cum minori numero Teſtium verũ reuocet teſtamentum primum ſolemne, ibi nu. 21. Ampliando, & limitando, nu. 23. & 24.

1 Te-

I N D E X.

1 Teſtamentum ad pias cauſas requirit ſolum duo Teſtes de Iure communi,& ſi Statutum aliter diſponeret nõ valeret, nume. 25.& 26. ſed quod non ſolum valeat ſine Teſtibus, ſed etiam captatoria diſpoſitio ſola,nu.28.& 59 Et per ſecundum teſtamentum ad pias cauſas cum duobus teſtibus factum reuocatur primum cum pluribus etiam ad pias cauſas factum,ibidem nume. 55.quales autem hi Teſtea requirantur, num.57.

1 Teſtamẽtum factum coram Principe,vel Iudice ſufficit, quod fiat coram duobus teſtibus,d.c.322.nu.51.

1 Teſtamentum ſi factum ſit à Clerico valide cum minori ſolemnitate quam laicus faceret non valet, ſi ſuſcipiat Vxorem etiam quod ea moriatur ipſo Teſtatore ſuperuiuente,ibid. num.54.

1 Teſtamentum conditum per ſubditum Mediolanenſem extra Territorium debet eſſe cum ſolemnitatibus requiſitis à Statuto Mediolanenſi,cap.319.nume.1.licèt contrarium, nu. 2. Inferendo,num.3. Limitando tamen niſi in fraudem fiat extra Territorium, nu 4. Quæ fraus quomodo colligatur, num.5.& 6.

1 Teſtamentum quando ſit ſine publica ſcriptura coram Teſtibus non requirit Notarii ſolemnitatem, cap.320. nu.9.

1 Teſtamentum editum per presbyterum,vel fratrem religioſum quando valeat,cap.357 nu.6.& 7.

1 Teſtamentum editur ſolum habenti intereſſe de iure communi,cap.372. nu 3.

1 Teſtandi facultatem licèt vxor à Principe obtinuerit non ideo magis poteſt ſuæ dotis lucrum alii relinquendo marito adimere,cap.298. num.137.

1 Teſtari quibus prohibitum eſt,cap.319.num.44.

1 Teſtatori à ſtatuto prohibitus ad pias cauſas tamen non prohibetur, niſi alicuius fauore prohibitio facta fuiſſet, capitu. 300.num.64.

1 Teſtari prohibitus vltra certam ſummam poterit ad pias cauſas vltra eam relinquere,nu.65. ibi.

1 Teſtator ſi leget veſtes,quæ ſunt in domo,vide præſenti Indice,in verb. legatis veſtibus.

1 Teſtator apponens pœnam,vide in verb. Statutum prædictum operatur,vt non valeat.

1 Teſtator nutu teſtari non poteſt,c. 319.nume.43.& quod eius perſonæ cognitio habeatur à Notario, & teſtibus, ibi num. 66.& 67.

1 Teſtatoris proteſtatio facta coram tribus teſtibus, quod non valeat eius teſtamentum,cum curſu decennii illud reuocat d.cap.319. num.12.

1 Teſtator ſi in ſchedulla ſcripſit, vel ſubſcribendo ſcribi fecit ſuam voluntatem ab aliquo non publicatam,valet inter liberos,& ad pias cauſas,cap.322.nu.19.

1 Teſtator ſi ordinauit teſtamentum inter liberos illud perficiendo,ſed volens quod rogaretur à Notario,ante Notarii aduẽtum decedat,an corruat,ibi nume.20.

1 Teſtator conſtituendo ſe poſſidere nomine alterius transfert in eum poſſeſſionem,cap.462. num.30.

1 Teſtificari poteſt venditor contra emptorem non pro eo, cap. 90.nume.4.pro eo autem poteſt parte non opponente, numero 6.

1 Teſtificari venditor pro emptore poteſt in alia cauſa, quam rei venditæ,d.cap.90. nu.5.

1 Teſtificari non poteſt alienans quolibet modo pro eo qui acquiſiuit,ibi nu.8. Exemplificando num. ſeq. & hoc in cauſa rei alienatæ, non in alia,cum eſſet ratio prohibitionis,eod. cap. in verb. In cauſa rei alienatæ. Praxin autem, & cautelã notant ſcribentes, vt quis permittat alienantem deponere in cauſa rei alienatæ,ita quod annulletur eius depoſitio ſi contra eam faciat,ibi nu. 13.

1 Teſtimonium ferre quibus caſibus quis prohibetur, capit. 18. nu.66 & cap.50 nu.15.& ſeq. plurib.

1 Teſtimonium ferre facto aduerſarij ſi impediatur, pars in eo de quo ferri debebat,habetur pro confeſſa,cap.98. num.1.

1 Teſtimonium,omneq; verbum in duorum, vel trium ore conſiſtit,cap.428. num.1.

1 Teſtis atteſtationem poſt publicatam denuo examinari poteſt, vt eius obſcurum dictum declaretur,c.22.nu.68.& pars etiam poteſt ipſos teſtes nulliter examinatos intra terminũ facto iudicis examinari facere poſt atteſtationes publicatas,num.75.

1 Teſtium probationi quis renunciare non poteſt, nu.86.

1 Teſtis iuratus,an poſt terminum deponere poſſit,ibi nume.87. 88 & 89.

1 Teſtis die iuridica iurans, feriatã die deponere poteſt,d.ca.22. num 90. Et eo caſu debet parti terminus ſtatui ad examinari faciendum, vt ad vlteriora procedi poſſit, nu. 91. Hoc autẽ non procedit ſi terminus datus eſt ad probandum per omne genus probationis,nu.92. Item ſi ſit datus iſte terminus à ſtatuto,vel lege,num.93.Item quando datus eſt ad probãdum,& probatum habendum,nu.94. & ſeq. Non habet pariter locum ſi datus ſit ad probandum apertiſſimis documentis,nu.96.& etiam ſi iudex ſtatuit terminum per verba prę teriti temporis, quia tunc in termino probari debet, numero 97.

1 teſtium depoſitiones de credalitate producens, dicta per eos fateri cenſetur,ibi num. 120.

1 teſtes examinati non poſſunt ſi datur tantum terminus ad producendum,nu.125.ſicut nec produci poſſunt ſi terminus eſſet ad producendum inſtrumenta,nu.126.

1 teſtes per producentem reprobari poſſunt,nu.128.

1 teſtium publicatio quibus in caſibus ſit neceſſaria,d. capit.22. num.144 & 145.

1 teſtes in principali cauſa non publicati in appellationis cauſa ſine alia publicatione fidem faciunt, num.146.

1 teſtes non publicati non faciunt fidem in alia inſtantia,numero 147.

1 teſtium dicta teſtificatis didicitis quomodo pars poteſt reprobare,cap. 24.num.23.

1 teſtium perſonæ quas exceptiones,reprobationeſue recipiant, num.24. Et teſtis idoneus eſt, qui exceptionem nullam patitur,cap.226.num.3.

1 teſtium reprobationes quomodo poſſint fieri, nu. 25.

1 teſtes extra territorium quando examinari poſſint, ibid. num. 35.& quid ſeruandum,cap.85.num.2. & quid circa eorum expenſas,cap 464.nu.18.

1 teſtes quando debent iuraſſe,& depoſuiſſe in termino, cap.42. num.152.

1 teſtis vnius dictum an faciat plenam probationem,cap.47. nume.24.

1 teſtes repulſandi ex eorum perſona, caſus, & modum, capitu. 49.num.18.

1 teſtes niſi ſint nominati,remiſſoriæ non dantur,cap.66. nume. 20. & vltra nominatos non poſſunt alii examinari niſi cum diſpenſatione,num.21.

1 teſtium examen in criminalibus delegatus alteri committere non poteſt, ibi num.38.

1 teſtes nominatos extra locum iudicii examinandi forma eſt,qđ fiant literæ ſubſidiales illi iudici, in cuius territorio adſunt cum inſertione capitulorum,& articulorum,d.c.66. nu.44. quæ commiſſio fit ad euitandas expenſas,nu. 45. Qui delegatus non poteſt Iuramentum ijs teſtibus dandum committere ſuo actuario,niſi eo ad iuramentum præſente,num.46. & 47. vel niſi partes expreſsè, vel tacitè in illum conſentiãt, nu. 48. Et nu.ſeq. habetur cautela pro iudice in deſcribendis examinibus. Quibus depoſitionibus ſic factis non aliter publicatis, eadem clauſulæ, & iudici ſigillatæ committenti tranſmittuntur,num.51.& 52. Qui delegatus poſtquam ſemel teſtes examinauit,iterum eos examinare non poteſt,nu. 50. nec ad repulſam eos recipere ſine noua commiſſione hac, licèt proteſtationem contra illos recipere poſſit, nume. 57.

1 teſtem falſum producentem eoque vtentem ſtatutum ſi puniat, an puniat qui teſtem pro pecunia induxit ad dicendũ veritatem, vel producens falſum teſtem,c.76.nu. 44.

1 teſtium ſuper accuſatione ſi tantum fuerit declaratum eos falſos,non impedit ea declaratio quin pars producens non accuſata poſſit eis vti,ibi nu.78.

1 teſtes prius examinati in appellationis cauſa non poſſunt reprobari,d.cap.76.num. 102.

1 teſtes in quibus caſibus ad perpetuam rei memoriam,lite non conteſtata,recipi poſſint,cap.85. num.1.

1 teſtes non debent examinari, niſi prius ſuper libello datis articulis,& capitulis,ibi num.3.

1 teſtes quando poſſunt examinari extra capitulata ſuper tota cauſa,num.4.& 5.

1 teſtium dicta,nec eorum iuramentum Notarius electus recipere poteſt abſque iudicis commiſſione,cap.86.nu.6.

1 teſtis qualiter iurare debeat,ibi num.12. Et de hoc iuramento vide præſenti Indice,in verb. Iuramentum teſtis.

1 teſtis ſi iurauerit in prima depoſitione, ſi iterum examinetur, an de nouo iurare debeat,num.13.

1 teſtis non iurati atteſtatio non valet,d.cap.86. nu.14. etiam ſi dein iuret,nu.15. nec etiam in ſummariis,nu. 16. Facit tamẽ præſumptionem,& alios coadiuuat,ſi fide dignus ſit, nume. 17. Valet autem,ſi iuret incontinenti poſt depoſitionem,nume.18.

1 teſtis examinati ad iudicis informationem neceſſario non requiritur iuramentum, nu.19. ſicut etiam non requiritur in Cardi-

Digitized by Google

I N D E X.

Cardinalibus,num. 20.

I Teſtis fides quando fuiſſet approbata per vtranq; partem, nõ requiritur iuramentum,nu.21.

I teſtis qui probat coram arbitro , vel iudice, qui de facto procedit non indiget iuramento,nu.22.

I teſtis ſi fuit ſine iuramento examinatus, etiamſi pars inſteterit quod daretur,& Iudex noluerit,licet dictum eius nõ valeat Iudex tenetur ad intereſſe,nu.23.

I teſtis iuramentum ſi ex actis appareat præſumitur ſolenniter iuraſſe, niſi contrarium probetur,d.cap.86.nu.24.

I teſtis ſimpliciter iuratus cenſetur ſuper tota cauſa iuraſſe, numero 25.

I teſtium atteſtationibus in alio foro examinatorum nullam fidem adhibendam,ibi.nu.27.

I teſtis ad deponendum cogi poteſt mulcta indicta,captis pignoribus,& etiam per ſententiam excommunicationis,nu.28.

I teſtis contra quem teſtificari non compellitur,nu.29.

I teſtis in delatione iuramenti, vel in depoſitione quando principalis,vel Procurator ſit citandus,nu.30.& ſeq.

I teſtis in eius examine vtrum poſſit ſe referre ad quod alias depoſuit in tali articulo,ibi.nu.38.

I teſtis in ſcriptis teſtimonium ſuum dare non poteſt,nu.39.

I teſtis depoſitio ſe referens prout alius teſtis depoſuit , non valet,eod.cap.86.nu.40.

I teſtis per Procuratorem deponere non poteſt, nu.41.

I teſtis de iudicio ſuo deponenti non creditur,nu.42.

I teſtis à producente citatus, ſi ipſe producens nolit q examinetur,non poteſt ab altera parte cogi ad deponendum,niſi iurauerit,nu.43.licet pars altera eum producere poſſit,nu.44. Et eius perſona cenſetur per partem approbata , qui prius eum produxit etiam ſine iuramento , & examine,nu.45.

I teſtis ſi ſuper articulis alicuius partis examinetur altera pars inſtare poteſt quod examinetur pro ſe ſuper eiſdem articulis,etiam quod alias non poſſet examinari,nu.46.

I teſtis perſona per aliquem producta per eundem reprobari nõ poteſt,ſed eius dicta ſic, nu.47.& 48.

I teſtis dictum contra producentē facit plenam fidem,& ſi alias non faceret,nu.49.

I teſtis ſuper depoſitione ſi adſit cõtrouerſia,quia ipſe dicat aliud ſcriptum,quam per ſe dictum,creditur in hoc magis Notario quam ipſi teſti,niſi de falſo contra ipſum teſtem agatur, eod.cap.86.nu.50.

I teſti dicenti poſt depoſitionem ſe falſum atteſtaſſe non creditur,num.51.

I teſtes deponere pars impediens habetur pro confeſſata,nu.52.

I teſtis extra iudicium examinandus cuius expenſis examinetur,num.53.

I teſtis ſi eſt examinandus in loco longinquo , pars eum examinari inſtans quando deponat expenſas,ibi.nu.55.

I teſtis accipiens pecuniam vltra limitatam ab hoc ſtatuto,etiã ſi verum dicat, incurrit pœnam falſi,d.cap. 86.num.56.non autem producens punitur nõ ſtante ſtatuto puniente falſum teſtem producentem,num.57.

I teſtis recipiens pecuniam, vt non deponat, an de falſo puniatur,num.58.

I teſtis de vniuerſitate quibus in caſibus admittatur ad teſtimonium pro eadem vniuerſitate,& quibus non,cap.87.nu.6.7. 8.9.& 10.Ampliando,nu.12.&.13.& ca.90.nu.38. Et quod contra ipſam vniuerſitatem admittatur, d.c.87.nu.4.& 18.

I teſtem de vniuerſitate licet ſtatutum repellat in ciuilibus, in criminalibus etiam locum habet,ibi.nu.11.

I teſtes Religioſi poſſunt teſtificari pro eorum Eccleſia , & Collegio,ibi.num.14.

I teſtis habens vtilitatem,ſiue affectionem ad cauſam in ea teſtificari minime poteſt,cap.90.nu.33. vel in conſimilem cauſam pendentem,nu.50.

I teſtes quibus à teſtimonio laus, vel vituperium ſequitur , à teſtimonio repelluntur,ibi.num.34.

I teſtis in proprio facto quis eſſe non poteſt,nu.35.& de negotio à ſe geſto teſtis ſolus verum probet, nu.ſeq.

I teſtis dicens,quod cuperet talem ex litigantibus vincere repellitur à teſtimonio ferendo,d.cap.90.nu.56.

I teſtis qui dicat portaſſe pecuniam nomine alicuius Titio de mandato eiuſdem non probat,nec admittitur,cum tractet de ſe exonerando,nu.63.

I teſtis quicunque qui de ſe exonerando tractat non poteſt eſſe teſtis,num.64.

I teſtis in peccato exiſtens mortali non poteſt eſſe teſtis, nume. 70. ſicut nec à dignitate remotus ob ſuam turpitudinem , num.75.

I teſtium defectus ſanare non poteſt partium conſenſus,eod.cap. 90.nu.98.& 99.

I teſtes qui cogi poſſint,& quomodo , & qui non ad teſtimoniũ perhibendum,c.98.nu.3.4.& 5.

I teſtis ſi ſe ſubtraxerit a deponendo, & pars propter hoc amittat cauſam,ſi probet eum de veritate informatum, ad intereſſe contra eum agere poteſt, num.6.

I teſtis de auditu per atteſtationem quando probet , & quando non,cap.99. num. 1.

I teſtis ſi extra iudicium iurauit vnum,& contrarium in iudicio cum iuramento depoſuit,vti periurus poteſt puniri, & qualiter,cap.102. num.9. & 13.

I teſtes de ætate deponentes ad hoc vt concludant , in reddenda ratione eius dicti,quid dicere habeant,cap.452. nu. 13.

I teſtis de præciſo tempore deponere habens, ſi deponat per dictionem,Vel circa,non probat,cap.129 nu.4.

I teſtis conductus ad teſtificandum a conducente expenſas habere debet,cap.86.nu.53. An autem debeatur pretium amiſſionis operarum,nu.59. Qualiter autem expenſæ arbitrio iudicis taxentur, nu.60.

I teſti conducto ad teſtificandum etiam in criminalibus expenſæ debentur,nu.62.

I teſtis de vniuerſitate poteſt contra particularem vniuerſitatis etiam in criminalibus teſtificari,c.87.nu.5.

I teſtis vnicus alicuius mortem non probat,licèt quod viuat præſumptionem tollat,cap.97.num.14. maxime ſi tractetur de preiudicio irreparabili,ac magno alienius , veluti ſi arguatur aliquem homicidam ex vulnere per eum illato cum fama mortis,nu.15.

I teſtis de auditu quando probet,ca.99.num.1. & quod probet confines,num.2.

I teſtes de auditu mediante muro probant in contractibus,demptis teſtamentis,vltimiſq; voluntatibus,d.nu.2. quando autem dicatur idem,vel diuerſis,nu.ſeq.

I teſtis idoneus dicitur omni exceptione maior,c.234.nu.2. Ampliando,cap.320.nu.11.& ſeq.& de teſte fide digno,capitu. 348.num.8.

I teſtes in teſtamento an debeant eſſe rogati, cap.319. num.45. 46.& 47.

I teſtes,vbi eorum rogatio eſt neceſſaria , an rogati præſumantur,num.48.& 49.

I teſtes teſtamentarii omni exceptione maiores eſſe debent , ibi num. 62.

I teſtis teſtamentarius ſi neget agnouiſſe teſtatorem reddit teſtamentum ſuſpectum,ibi nu. 69.

I teſtes hi debent videre teſtatorem ad faciem non mediante cortina,alias teſtamentum nullum eſt etiam peſtis tempore,nume.70.& 71.

I teſtis in teſtamento adhibitus etiam quod teſtatoris vocem notam habeat, non poteſt muro intermedio teſtis eſſe , vel de auditu, num.75.

I teſtes quinque inſtrumento æquiparantur,capit.324. numero 158.

I teſtes quot in inſtrumentis adhiberi debent,cap.332.nume.1. & 2.

I teſtes inſtrumentarii debent eſſe præſentes in eius confectione,licèt ſe ſubſcribere non teneantur,ibi nu.4. Et Notarius de eis adhibitis mentionem in inſtrumento facere debet,numero 6.

I teſtis vnus ſi neget ſe non interfuiſſet,vel in inſtrumento contẽta non intellexiſſe,an eneruet eius fidem,nu.7. & quid de Teſtibus in teſtamento quorum aliqui negẽt ſe agnouiſſe teſtatorem,num.8.

I teſtes inſtrumentarii omnes ſunt Idonei etiam quod ſint familiares,& domeſtici,vel alias inhabiles, qui aliter teſtificari non poſſent,nu.9.

I teſtes omnes præſumuntur Idonei , ſi hoc in inſtrumento ſit enunciatum,niſi contrarium probetur, nu.10.

I teſtis denominatio, vbi non poſſit clare in Inſtrumento colligi annullatur,d.cap.332.nu.36.

I teſtis examen per plures Notarios inſolidum receptum , apud quem eorum remanere debeat,cap.403.num.2.

I teſtis an in ſcriptis dictum ſuum , & examen porrigere poſſit , ibi num.8.

I teſtis quando debeat examinari a Iudice , & quando a Notario abſq; Iudicis interuentu,& quid in ciuilibus, & criminalibus,num.11.& 12.

I teſtis dictum an valeat, quando reſpondet interrogatus a Notario vltra limites commiſſionis,& capitulata,ibi nume.13.

I teſtes ſemel abſque Interrogatoriis examinati poſt eorum publicationem iterum examinari poſſunt Interrogatoriis adhibitis,num.15.

I teſtis quando non habet linguam latinam , adhibetur interpres,ibidem nu.19.

I Te-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Teſtis eius depoſitionem incontinenti corrigere poteſt, num. 20.

1 teſtis in alterius præiudicium an retractare poſſit depoſitionẽ veram factam in Iudicio, num. 21.

1 teſtis debet clarè concludere, & deponere, nume. 22. & ratio in Teſte eſt plenior, dicto num. ſeq.

1 teſti rationem non reddenti in ciuilibus licèt credatur, ſecus tamen in criminalibus, d. cap. 403. nu. 24.

1 teſtes Idonei ſunt Affines, & Parentes in probanda ætate deſcendentium, cap. 354 nu. 2. & cap. 366. num. 1.

2 teſtes bini de iure communi in qualibet probatione regulariter ſufficiunt, cap. 398. nu. 13.

2 teſtes idonei non ſunt famuli apothecariorum, ſeu aromatariorum pro eorum Dominis, cap. 360. & 2. nu. 28. & 29.

2 teſtes de vniuerſitate pro illa quando non ſint idonei, cap. 218. num. 19.

2 teſtes de vniuerſitate illa quæ controuerſiam habet, verũ quis debeat ſoluere, vel ne, non ſunt idonei, cap. 217. nu. 19.

2 teſtis idoneus dicitur, qui non patitur aliquam exceptionem, c. 371. nu. 69. & cap. 374. nu. 25.

2 teſtis, & Sacramenti quando fiat coniunctio, c. 374. & quid efficiat, cap. eod. nu. 26.

2 teſtis fide dignus quis ſit, vide in verbo, fidedigno, præſenti indice.

2 teſtis idoneus, & fidedignus quis dicatur, c. 276.

2 teſtis fidedignus intelligitur, omni exceptione maior, ca. 293. num. 2. litera B. & cap. 309. Is enim dicitur teſtis idoneus, vide, & c 420. litera Q c. 459. nu. 1. c. 460. nu. 1.

2 teſtis dignus intelligitur omni exceptione maior, capitu. 67. litera F.

2 teſtibus non probatur onerum ſolutio, ſed per inſtrumenta, & libros, cap. 217. nu. 16.

2 teſtibus, vel iuramento ſuppletorio iuriſdictio probari nõ poteſt, c. 19. nu. 39. vide tamen, an contrarietur, eod. cap. num. 61. vel etiam de teſtibus ſingularibus.

2 teſtibus poterit probari amiſſio ſcripturarum, capitu. eod. numero 40.

2 teſtibus ſuper qualitate Animalis atteſtantibus, plus creditur deponentibus Animal eſſe Morboſum, quam contrarium ſi ſint numero ęquales, c 487. nu. 10.

1 teſtium aliquis in teſtamento ſubſcriptorum ſi neget aliqua ex contentis in eo eſſe vera, non per hoc facit illud vacillare, num. 77.

1 theſaurum ſi fuerit inuentum in re empta retractui ſubiecta antequam retrahatur cuius vtilitati cedat, c. 417. num. 349. & cap. 434. nu. 160.

2 ticinelli (quod Nauigium eſt Mediolani) maius, ex ipſo lacu maximo, qui verbanus, ſeu vrbanus, & maior nominatur deſcendentes Aquæ non deriuandæ, niſi ex legitima conceſſione, & ibi diſtinguitur, ca. 328. qui ex eo ticinello Aquas deriuare poſſint.

2 ticinelli ex Aquis tanta extrahitur Aquæ quantitas a parte inferiori dicti Nauigii, quanta a parte ſuperiori intrat horum fluminum, c. 328. & 329. vid. Miſchiæ, Barone, Luyrano, Neronellæ vltra locum de Corſico, & citra Pontem de Sorcio Refregii, propè locum de Corſico Reſtochaui, quod citra locum de Ronchetto, Lambrelli Mayrola, prope Sanctum Euſtorgium Mediolani.

2 ticinelli, ſeu Nauigli maioris Campatii electio conſtituitur per Mag. Officium Prouiſionum, vel Dominos Mediolani, eiuſq; Campatii quid ſit, c. 330. Etiam Salarium ibidem.

2 ticinelli Aquarum etiam meminit, ca. 58. Vide, præſenti Indice, in Verbo, Aquarum.

2 timor reuerentialis videndus, cap. 500. nu. 61. & in verbo, vxoris, præſenti Indice.

1 timor qualis eſſe debeat, c. 131. nu. 105.

2 tituli Statutorum, & aliorum quid, cap. 173. numeris 2. & ſeq. & præſenti Indice, in verbo, Rubricę, & in verbo Prohemium.

2 titulo à lege reprobato poſſidens præſumitur in mala fide, cap. 331. num. 32.

2 titulum ab aliquo habens dicitur ab eo habere cauſam, c. 398. num. 87. Et quomodo largius accipiatur, ca. 398. nume. 88. & 89.

2 titulus in poſſeſſione X. Annorum inter præſentes, & viginti inter abſentes non requiritur ad probandum quem habere pedem, cap 346. Littera d & Littera e.

2 titulus quod debeat allegari, & probari de iure communi, cap. 332. nu. 7. Qui tamen in pręſcriptione ſeruitutis continuæ non requiritur, Ibidem, nume. 8. & hoc maxime in ſeruitute Aqueductus, licèt probari debeat ſeruitus viis, vidente, & patiente aduerſario, cap. 332. num. 9. & quando titulus debeat eſſe ſpecialis, non generalis, eod. cap. nu. 13. & poterit contra hunc titulum probari, eod. cap. nu. 14. & alia circa hunc titulum ibi videnda.

1 titulus ad præſcriptionem ſufficiens, Vide præſenti Indice, in verb. Præſcriptio.

1 titulus nullus habetur pro non titulo, cap. 113. nu. 32.

2 torcular, & Vtenſilia dare tenetur Locator Cõductori pro pręmendis Vuis, cap. 385. nu. 3.

2 torturæ, & aliis Cruciatibus non ſubiicitur Decurio, car. 5. num. 17.

2 totius ad partem valet Argumentum, cap. 387. num. 30.

2 trabucus menſuræ Mediolani eſt ſpecies, qua vtuntur in menſuranda terra, aliter citata, ſeu zitata, d. c. 242. litera E.

1 traditum pro forma an poſſit per æquipollens adimpleri, ca. 324. num. 183. & ſeq.

1 traductio non dicitur facta ad domum Mariti, etiam qđ Vxor iuerit ad eius domum, cauſa eum infirmum viſendi, cum ſubſit animus reuertendi, cap. 268. num. 14. & cap. 291. num. 46. 53. & 58.

1 traductio an dicatur facta, ſi Vxor moriatur in itinere dũ traducitur, cap. 291. nu. 52. quomodo autem præſumatur, ibidem nu. 62.

1 tranſactio ſi cum eo fiat, cum quo lis pendet, vel cum alio Ius prætendente citra pœnam vitii litigioſi, tacitè alienatio fieri poteſt, cum per tranſactionem dicatur ceſſare lis, & vitiũ litigioſi, cap. 68. nu. 78. & 79.

1 tranſigens ſuper principali petito poteſt in expenſis condemnari, quia ſuper eis tranſactum non dicitur, cap. 55. nume. 34. & 35.

2 tranſuerſera vulgo Molino de Armi, capit. 379. numer. 307. litera H.

2 tranſuerſeræ cum quibus onera ſoluant, cap. 236. præſenti indice, in verbo, Onera cum quibus.

1 tranſumpta idem ſunt quod Exempla, cap. 399. num. 1. quæ vt valeant à quibus fieri debeant, nu. 2 & coram quo, cuiuſue auctoritate, num 5. & 6.

1 tranſumptis in fiendis an requiratur citatio, nu. 10. & 11.

1 tranſumptum de quaque ſcriptura publica fieri poteſt, ibidem num. 12.

1 tranſumpta Inſtrumentorum fieri poſſunt cum interuentu ſolius Notarii Iudicis auctoritate electi, d. cap. 399. nu. 7.

1 Tranſumptis legitimè factis de Inſtrumentis fides adhibetur prout ipſis Inſtrumentis, num. 8.

1 tranſumptorum ſubſcriptiones à Notariis in eis interuenientibus qualiter ſint concipiendæ, ibidem nu. 9.

2 triaca, Videatur in verbo, Medicinarum quarumdam, præſenti Indice.

2 tributa, & cenſus non poſſunt præſcribi, cap. 114. nu. 4. & 7.

2 tribunal locus eſt vbi ſolent ſedere Iudices Ordinarii, c. 86.

2 tributum, vide in verbo, Gabellarum, præſenti Indice.

2 triennalis ſolutio facit præſumere abinde retro eſſe ſolutum, cap. 387. num. 34.

2 triennio lapſo ſi mora reperiatur lis ſuper vno Anno antecedenti, debetur fictum illius Anni moræ litis, capitu. 387. numero 42.

1 triplicationes quæ ſint, cap. 23. nu. 6.

2 tubas ſex Argenti manutenendas per Commune Mediolani pro vſu Communis, cap. 79.

2 tubatorum Communis Mediolani Numerus, Officium, & Salarium, cap. 78. ipſiq; Tubatum ſatiſdant, eod. cap. 79. Et circa Cridas quid Tubatores ſeruent, cap. 80. Ipſiq; Tubatores iurant, & alia ſeruant, cap. 81. præcipuè circa relationes, & eorum Officium.

2 Tubuli in Muro communi fieri inuito Socio prohibentur, cap. 335. num. 18.

2 turpitudo non fienda in Eccleſia, & Cimiterio, nec Ciuitate, cap. 255. vbi quod ſit turpe, num. 1. Littera B.

2 turpe nemo aliquid eiicere debet de Domo ſub pęna, ca. 257. Poſſunt tamen Riui, ſeu Riales, quibus tempore pluuiæ, & Niuis diſſoluetur vti, cap. 257.

2 turpitudo reperta ante Domum alicuius, præſumitur proiecta ab eius Domo ante quam reperta eſt, c. 257. nu. 4.

2 turpitudo Ledaminis in viis publicis Mediolani prohibetur vltra triduum, cap. 258. num. 1. Littera A Cętera vero non putrida poſſunt teneri per octo dies, ibidem. Idem de immũdiriis tollendis, cap. 267.

1 tutelæ cauſa non compromittitur, c. 115. nu. 41.

1 tutela an deferatur eo modo quo à Statuto deferuntur Succeſſiones, cap. 287. nu. 5. Vide etiam præſenti indice, in verbo Agnati ſicut.

1 tutelam alicuius Mulier ſuſcipere non poteſt abſque ſolemnitate Statuti, cap. 328. & vbi ſuſceperit non poterit contrahere

Digitized by Google

hère ſola Tutorio nomine,d.c.328.nu.163.
1 Tutricis in contractibus requiritur ſolemnitas huius Statuti, eod.c.328.nu.120 declarando,nu.ſeq.
1 Tutores vel curatores quando conueniuntur ad reddendam rationem, debent conueniri coram eodem Iudice, cap.8. num.12.
1 Tutoris, vel curatoris ex contumacia expenſæ an reficiantur per Pupillum, vel per tutorem, & curatorem, capit.7. numero 10.
1 Tutores,alijq; habentes adminiſtratioñe à lege executiue agere poſſunt,c.42.num.96.
1 Tutor in quibus pro Pupillo teſtis eſſe poſſit, cap.90.numero 47.
1 Tutoris coadiutor dicitur etiam actor,c.124.nu.14.
1 Tutor ex cauſa neceſſaria ſine Pupillo eius Iura cedere poteſt, non autem Minor ſine tutore, capit.445.num.7.& 8. licèt abſq; Tutore poſſit minori ad eius vtilitatem cedi,numero 9.
1 Tutor nunquid cenſeatur acquiſiuiſſe ex pecunijs pupilli,cap.270.num.3.
1 Tutor depitor,vel creditor in actione perſonali,vel hypothecaria,licèt tutelam acceptare non poſſit, ſi ſit tamen creditor actione reali,poteſt eſſe tutor,cap.316.nu.11.
1 Tutorem prætendentem ſe eſſe oppoſitiones quot, ibid.numero 13.
1 Tutor, & curator vt non poſſit contra eum in litem Iurari, quando teneatur facere librum rationum,ibidem num.21. 22.& 23.Et qualis debeat eſſe iſte liber, quæquè ſolemnitates in eo conficiendo requirantur,& quæ ſint neceſſaria vt ei credatur,ibi nu.ſeq.per totum, nu.31.&nu.37.cum ſeq. vſq; ad finem capituli.
1 Tutor,& curator quas expenſas repetere poſſit Inuentarium non conficiens,vel eas ſcribere omittens,num.35.vbi etiam quod poſſit repetere expenſas confecti Inuentarij,quas autem temere,& iniuſte in pupilli cauſa litigans facit non repetit,num.36.
1 Tutor,& curator compelli pôt etiam mediante captura ad rationem reddendam,cap.418.nu.1.Quæ autem requirantur in hac ratione reddendm,nu.2.& 3.& quando ad eam reddendam cogi poſſit,nu.7.& finali, & Libri rationum amiſſio aliter quod per Adminiſtrantis iuramentum probari poteſt ibid.num.4.
1 Tutor,vel curator qualiter, & quomodo teneatur reddere rationum,& de quibus pecunijs res empta per tutorem cenſeatur empta, & qualiter pupillis acquiratur, ibidem numero 5.
1 Tutor legitimus,& datiuus non poteſt eſſe debitor pupilli, vel minoris, cap.16.num.15.Limitando ſi ſcienter detur,num.ſeq. Vel ſi ſit victricus, nu.7.
1 Tutor habens creditum, vel debitum dubium, debet illud inſerere repertorio tale quale eſt,ibi num.14.
2 Tutor,& curator an ſine decreto locare poſſunt ad modicum, non ad longum tempus,c.379.nu.8.& ſeq.

V

1 VAgabundus quis ſit,& vbi citari debeat,cap.1.nu.157. & 158.
1 Vagabundus non poteſt propriè dici bannitus ex maleficio,c.18.num.10.
1 Valere,vel valoris talis rem aliquam eſſe intelligitur, deductis expenſis,& gabellis,c.324.nu.86.
1 Valoris appellatione non venit Res, vel Ius inæſtimabile,ca.334.num.8.
1 Valor,& prætium ſtabilium per æſtimatores, & peritos probatur,cap.170.num.5.
1 Valor coniecturis,& probationibus æſtimatur, ibi. nu.6.
2 Varena,cap 96.
2 Variare facta electione quando non liceat,c.210.nu.1. litera K.Et non licere,eod.cap.210.nu.2.litera Q.
2 Variſium quam Iuriſdictionem habeat,cap.96.
2 Variſij Burgus,Leuci,& aliorum,de quibus in cap.96. Licet dicantur habere Merum, & Mixtum Imperium quomodo intelligatur,cap.19.nu.20.
1 Vaſalli appellatione compræhenditur qui eſt ſubditus Domino ratione rei,non Domicilij,cap.273.nu.1.
2 Vaſalli carrigia,& vecturas facere non tenentur,cap.385.numero 2.
1 Vaſallus non poteſt eſſe Teſtis pro Domino, nec contra Dominum,niſi perſonarum qualitas aliud ſuadeat,capitu.90.numero 61.
1 Vaſallus ſine conſenſu Domini non poteſt ſe ſe alterius cenſualem facere,cap.267.nu.16.
1 Vaſallus plurium quo ad ſeruitium reale quis eſſe poteſt, ibi nu.19.niſi feudum ſit ligium, nu.20.
1 Vaſallus ad perſonalia ſeruitia an ſe obligare poſſit, ibi num.21.& ſeq.
1 Vaſallus quibus caſibus liberto æquiparetur, & quibus non, ibidem num.26.
2 Vaſtum,vide in Dictione,Guaſtum,præſenti Indice.
2 Vbertas,vel Fertilitas quando dicatur,c.394. nu.195.
2 Vbertas ſi tanta non ſit,quanta Sterilitas quod,capit.394.nume.199.
2 Vbertatis cum Sterilitate quando fiat compenſatio, in quo Menſe fructus æſtimentur,cap.394.nu.196.
2 Vecellatoribus vendentibus Columbos quæ ſit pęna, cap.443. Ratione correlatiuitatis debet habere locum etiam in vendente,cap.eod. nu.1.
1 Vectigal emptoris,qui emerat fundum vectigalem ſibi debitũ, reuiuiſcit re Retracta per Agnatum ex Statuto, nume. 463. cap.417.
2 Vectigal,vide in verbo,Gabellarum,præſenti Indice.
1 Vectigale,vel feudale vicinum fundum habens Ius Retractus habet,cap.417.nu.497.
2 Vectigalia vera an Princeps poſſit imponere, & Collectas, vide in verbo,Princeps,præſenti Indice, Et quòd non poſſit, cap.238.num.8.
1 Velo leuato,quid importet clauſula hęc, cap.339. nu.8.
1 Vendens omnia bona timens ne à Iudice citetur, an gaudeat ceſſionis bonorum beneficio,cap 408.nu.67.
1 Vendens,& emptoris nomine ſe poſſidere conſtituens poſſeſſionem tradere non tenetur,cap.461. nu.2. Et de hac materia tractatur diuerſimode plurib.nu.ſeq.
2 Vendens ſententiam,vide in litera S. ſententiam vendens,præſenti indice.
2 Vendentis bis pęna an habeat locum contra temptantem vendere,c.405.nu.11.& nu.15.
1 Vendere alteri rem ſuam quod quis cõpellatur iniquum eſt, cap.71.num.24.
2 Vendere quæ cogitur quis certis caſibus c.482.nu.14.
2 Venandi ius de iure cõmuni omnibus eſt permiſſum,ac licitũ, & neceſſitatis non voluptatis cauſa Clericis, & Monachis permiſſum,Rubrica pręcedente,c.442.
2 Venatio cauſa recreationis in fundo alieno an prohibita, & licita,& alia ad hunc propoſitum ſcitu digna, videnda ea, rubrica,quæ præcedit,cap.442.nu.1.vſq; ad 21.
2 Vendicare,importat viam iudiciariam non propriã auctoritatem,c.403.nu.49.litera N.
2 Vẽditare duobus colonus tenetur præſtare penſionẽ,ei cui primo res fuit tradita,& in dubio cenſetur tradita primo Emptori,c.405.num.21.22.
1 Venditio ſi fiat viliori prætio non dicitur donatio,ſed contractus damnoſus,cap.324.num.7.
1 Venditio ſimpliciter facta abſq; traditione an vendicet ſibi locum in diſpoſitione Statuti de re paterna luenda,d.cap.417.num.116.& 117.Quid quando venditio facta eſt cum retentione Dominij donec ſoluatur eius prætium, nu.118. Quid,ſi fuit facta trãſlatio dominij habita fide de pretio, nu.119.Quid ſi facta ſit venditio,pretio per Tertium declarando,qui deceſſit ante declarationem,nu.120.
2 Venditio facta etiam extra territorium quando ligetur Statuto de re paterna luenda,ibi num.123.
1 Venditio facta cum pacto luendi, an compræhendatur in diſpoſitione Statuti de re paterna luenda,& an ſi vẽditor vult reemere præferatur,nu.124.
1 Venditio ſolum vtilis dominij an compræhendantur in diſpoſitione huius Statuti,ibid.num.128.& 129.
1 Venditio,& pactum de vendendo diuerſa ſunt,ibi nu.133. diſtinguendo,cap.420.nu.4.
1 Venditio vera an dicatur quæ ſit à non Domino, & an dicatur vera,tunc cum præſtatur conſenſus à non Domino,d.c.417.num.228.& 229.An idem quando Maritus alienat rẽ Vxoris,nu.230.Quid quando vendens eſt Dominus putatiuus,num.ſeq.
1 Venditio an dicatur perfecta vbi non ſit ſecuta traditio,ibid. num.235.
1 Venditio appellatione pendente facta vtrum teneat, numero 246.
1 Venditio terræ vicinæ præſumptionem terrarum vicinarum inducit,c.prædicto 417.num.870.
1 Venditio hæreditatis non poſſeſſæ dicitur propriè ceſſio, ibi num.17.
2 Venditio inter virum,& Vxorem quando non valeat, vide in verbo,Virum,præſenti Indice.

1 Ven.

Digitized by Google

I N D E X.

1 Venditione ſimul facta à Marito,& Vxore, totum prætium ad Mariti manus perueniſſe præſumitur propter eius præeminentiam,cap.169.num.31.

1 Venditione prohibita promiſſio de vendendo prohibita non cenſetur,cap.95.nu.18.

2 Venditiones,& Dationes Inſolutum Iudiciales per quemlibet Notarium rogari poſſunt,eod.cap.216.Capit.Scilicet,Incipiente,Item quod de dationibus.

2 Venditionis appellatione quod veniat,c.399.nu.5.& c.490 num.18.

1 Venditionis,& emptionis appellatione venit omnis cõtractus per quem Dominium transfertur,c.417.nu.104. Limitando,num.105. & quid aliud veniat venditionis appellatione,c.417.nu.504.514.515.& ſequ.& in materia Retractus, quod veniat Adiudicatio facta etiam per licitationem not. d.c.417.num.519.Ampliando quid aliud contineatur ſub hoc nomine venditionis,cap.444. nu.1.

1 Venditionis appellatione an veniat Permutatio, & è contra, ibi num.106.& ſeq.

1 Venditionis contractus quomodo dignoſcatur ab illo locationis,ibidem num.114.

1 Venditionis contractus quomodo dignoſcatur ab aliis contractibus,num.115.

2 Vendito fundo fructibus pendentibus cenſetur etiam vendita pars fructuum debitorum Colono præſtario, licet ipſe habeant regreſſum contra Vendentem,c.399.124.& ſeq.

1 Venditor non poteſt eſſe Teſtis in cauſa rei venditæ, ſiue teneatur de euictione,ſiue non,cap 90.nu.1.& 2.& 37. nec etiam eius Frater, & Soror,ſi ſimiliter de euictione teneantur, nume.3.

1 Venditor quando certo prætio rem alienat donando emptori quod ſupra plus valet,an eo caſu agnatus retrahens teneatur etiam ad ſupra plus,c.417.nu.318.& ſeq.

1 Venditor an gaudeat beneficio retractus,ibi d.c.417.num.148. cum ſeq.

1 Venditor vendita re ſubiecta retractui minus iuſto pretio, ea per agnatum retracta, poteſt agere contra illum agnatũ ad ſuppletionem iuſti pretii, quod debetur, etiam quòd à primo emptore abſque fraude auctum ſit pretium,ibidem nu. 458.& 459.

1 Venditor expreſſe conuenire poteſt,quòd nec ipſe,nec eius poſteri luent rem venditam,ex remedio ſtatuti huius, c.417.vt ibi num.759.declarando,nume.ſeq. Filii tamen & hæredes venditoris obligantur tantum ad intereſſe, ſi contrauenĩãt contra quod pactum, & promiſſionem poſſunt tamen venire tanquam factum in fraudem legis,vel ſtatuti,num.762. & 763.

1 Venditor,& emptor an poſſint recedere à contractu alienationis in agnati præiudicium quin poſſit luere, vt venditor rẽ venditam rehabeat,ibidem num.882.& ſeq.

1 Venditor in venditionis inſtrumento tenetur promittere in forma communi, & iuris de euictione, c.422.num.7.

1 Venditor non tenetur ex forma ſtatuti huius, c.444. ſatiſdare, vbi non fuerit per emptorem ſolutum pretium rei venditæ,d.c.444.nu.19. Et vbi venditor non poteſt ſatiſdare, & nondum receperit poteſt adire Iudicem, vt dictum pretium apud tertium deponatur, num ſeq.

1 Venditor lite mota ſuper re vendita aduerſus emptorem habet diuerſa remedia, vt ſibi conſulat ad receptionem pretii,d. cap.444 num.37.& quatuor ſeq. Et ſi debitum fuerit conditionale,vel fideicommiſſum ſi adſit, venditor habens bona idonea pro æqualitate rei venditæ non tenetur ſatiſdare,ibi num.43. Si autem non habeat bona, nec poſſit, nec velit ſatiſdare,quid? nu. 44. Quæ fideiuſſio quo caſu præſtari debeat, num.45.

1 Venditor pro re euincenda regulariter fideiuſſorem præſtare non tenetur, eod. cap 444.nu.14.Etiam ſi mota ſit lis ſuper re illa, modo venditor ſit idoneus facultatibus, nu.15. ampliando,num.ſeq. & limitando niſi deteſtatur eſſe obnoxiũ hypothecæ,num.17.

1 Venditor tenetur emptori ſatiſdare ſi ſuperueniat notitia fideicommiſſi, vel debiti conditionalis,ibid.nu.34

2 Ventum ab areæ vicini ædificando vicinus tollere non poteſt. cap.334.nu.10.

2 Verba quandoque non attenditur, ſed veritas, & materia, ca. 794.num.288.& c.289.Verſatio mala ob quam datur expulſio quæ dicatur, c.379.num.368. Etiam in emphyteota, & ibidem anteced.numeris.

1 Verba iſta,aliquo titulo,vel modo, comprehendunt omnes titulos tam lucratiuos,quam oneroſos,c.266.num.2.

1 Verba iſta,Quoquomodo poſſederit, omnem poſſeſſionis qualitatem comprehendunt,c.273.num.4.

1 Verba geminata magis enixam voluntatem diſponentis præſeferunt,cap 284.nu.12.

1 Verba ſtatuti, vide præſenti Indice, in verb. ſtatutorũ verba.

1 Verba iſta, & non vltra,in ſtatuto poſita, quid operentur,cap. 195.num.149.

1 Verba iſta,non ſecus, ac ſi non eſſet in rerum natura,operãtur, vt talis in vlla habeatur conſideratione,c.310. nume.56.& habetur pro mortuo,ibi.num.61.

1 Verba,ad petitionem ſui iuris,quid importent,c.413.nu.48.

1 Verba,abſque alio proceſſu,quid importent, ibi.nu.53.

1 Verba,In omnibus,& per omnia,quid releuent,c.138.num.1. & cap.153.num.8.

1 Verba, Si quis habere debet, comprehendit debitum præteritum,quod non eſſet,vbi à ſtatuto non fuiſſet expreſſum, ca. 119.num.1.

2 Verba directè,nec per inditectum,vide præſenti Indice,in verbo directe.

2 Verba,ipſo iure,& facto,quomodo intelligantur. c.9.car.5.à tergo,num.1.littera d.

2 Verba,ſtatutorum,qualiter intelligenda, vide in verbo,ſtatutorum,præſenti Indice.

2 Verborum interpretatio,quando ſtrictè ſienda, & contra quẽ, c.379 nu.156.& 157. Vepre flumen continue fluere debet à Ciuitate Mediolani,c.180.

1 Verbum, quicunque comprehendit vtrumque ſexum, cap. 267.num.1.

1 Verbum illud,Conſultum,quid ſit,c.268. num.16.

1 Verbum, res, comprehendit tam mobilia, quam immobilia, & latiſsimum ſignificatum habet,cap.169. num.8.& capit. 163.num.7.

1 Verbum,docere,aut probare,quid importet, c.269.num.59.

1 Verificatio non requiritur in ſcriptura publica, ſolum in priuata,c.45.littera P.& de modo verificandi,ibi.nu.33.

2 Veritas potius attendenda,licet verba aliter cauteant, ca.194. num. 289.& præſenti Indice,in verbo,verba.

1 Veritati quantum poteſt iudex ſe conformari debet, cap. 92. num 6.

1 Veſtes muliebres non poſſunt robari,c.154. in princ. Quid ſi ſponte dentur per maritum creditoribus, an mulier eas repetere poſſet,ibi num.3.& 4.

1 Veſtes muliebres non veniunt in obligatione generali, d. cap. 154 num.1.

1 Veſtis appellatione an veniat quæ eſt inciſa apud ſartorem, ſed nondum ſuta,cap.291.num.98.

1 Veſtes,quæ ſunt in domo ſi legentur,vide in verb. Legatis veſtibus.

1 Veſtis appellatione non veniunt caligæ,& birettum, d. c.291. numero 100.

1 Veſtis lugubris, vide præſenti Indice, in verb. Vxori de iure communi.

2 Veſtes quæ portari admiſſæ,quæ prohibitæ maſculis,& fœminis,c.451.per totum,& ſit diſtinctio perſonarum nobilium, Mercatorum,& Cauſidicorum.

1 Veſtes nigræ quæ dantur famulis,vel ſiũt pauperibus pro eleemoſyna non veniunt appellatione funeris impenſæ, ad ca. 297.num.18.

2 Veſtium vſusfructus,videndus præſenti Indice,in verbo,vſuſfructus.

1 Via vicinalis non impedit ius retractus, c.433.num.34. quod quomodo procedat,num ſeq.

2 Via,vide preſenti Indice in verbo, Strata, & quæ, & quotuplex,cap.247.num.37.

2 Via iudiciaria electa, cum etiam extraiudiciaria competeret, an poſſit rediri ad extraiudiciariam, cap.398. nu. 108. vide tamen,c.375.nu.192.circa finem.

2 Via vna eſſi electa, quando altera non tollatur in cauſa damni dati,c.375.nu.129 circa finem.

2 Via publica quando aqua, vel aliter ſit denaſtata,quid. capit. 247.num.20.& in verbo aqua publica, præſenti Indice, & hoc ſoluto pretio per Fiſcum, quod tamen dicitur non ſeruari,eod.cap.247.num.21. Priuato autem, & in aquis priuatis de iure communi, quòd liceat aquas conduci per bona priuatorum,eod.cap.247.num.22.

2 Via publica non amittitur per populum, ſi ea non vtitur,cap. 266.nu 5.

2 Via publica, & res publica præſcriptione centenaria pręſcribitur,ſi tamen adſit bona fides,c.266 nu.4.& 5.

2 Via publica dicitur per quam publice itur,c.254.nu. 3. littera F.Idem,c.257.nu.2.idem cap.264.littera A.nu.1.& quę ſit,via publica, cap. 266.

2 Via publica ſi ſit adeo ſtricta, vt ſi duo currus ſe obuient, vt non poſſit vterque pertranſire, quis eorum debet retrocedere,

Digitized by Google

I N D E X.

dere,capit.284.num.7.

a Via publica non poteſt alienari, cum ſit de Regalibus, & niſi per Principem non etiam per eum in præiuditium ſucceſſoris,cap.252.nu.20.& an Ciuitas id poſſit, & Cautela adhoc cap.eod. num.22.

a via publica pro demonſtratione rei eſt optima, cap. 248. nume.8.

a via in publica fieri poſſint Gradus, vt aſcendatur in Domum vicini,cap.252.nu.16.

a viam publicam qui tenetur purgare, non ſolum Lutum penes Murum ponere debet,ſed in totum auferre,cap.269.nu.1.

a viam publicam non probari Teſtibus qui deponunt, quod publicè itum ſit,cap.260.nu.1.

a viam publicam ſubtus quomodo Aquæ duci poſſint,cap.247. num.35.

a vias publicas occupare,vel in ſolo publico Communis Mediolani ædificare nemini eſt permiſſum, cap.260.b.

a vias reficere tenetur etiam Princeps habens Domum in Ciuitate,vel Prędia,cap.251.nu.12. Et Principis Emphyteota,c. eod num.21 Item Forenſis,eiſdem,cap.num. & alibi præſenti Indice ſuis locis,pręcipuè in verbo,forēſis, item an eccleſia,& Clericus,cap.eod.nu.14. & præſenti Indice, in verbo Clericus,& Eccleſia.

a vias,& ſtratas publicas quilibet tenetur reficere ante eius domum eius expenſis,cap.251.num.8.

a vias publicas occupans abſque licentia, committit ſacrilegiũ, cap.252.nu.8.& talis occupans quam pœnam de iure incurrat ibi. Et contra claudentem vias publicas quomodo agatur,cap eod.252.nu.12. & 13. Et contradictio vnius plus operatur,ne claudatur, quam è contra omnium conſenſus, cap.eod.nu.15.

a viarum publicarum,quæ maıtrę non ſunt, refectioni qui teneã tur,cap.272.& qui Maſtris ſtratis teneantur,cap.271.num. 2,littera H.

a viarum,& ſtratarum publicarum refectioni, an etiam Eccleſia,& Clericus teneãtur, cap.251. nu.14. & pręſenti Indice ſuis locis diſtinctis.

a viarum,& ſtratarum publicarum refectioni tenetur maritus habens domum dotalem,quando,cap.251.nu.22.

a viarum,& ſtratarum refectioni tenentur hi, quorum cauſa ſequuta eſt deuaſtatio,cap.251 nu.24.litera N.

a viarum & ſtratarum refectio eſt reale onus,cap.251. nu.2.

a viarum refectionem impediens,qua actione teneatur,cap.251. num 3.

a viarum publicarum acceſſus, & latitudo impediri non debet per aquas ducendas,cap.247.nu.39.

a viarum publicarum,& ſtratarum quæ ſit differentia, cap.247. nu.57 & cap.251.litera B.& præſenti indice,in verbo, Via.

a viarum & ſtratarum foſſata,cap.252.nu.3.

a vicanalia communitatis paſcua, bona immobilia aquarum, iura ciuitatis,& Ducatus Mediolani, vel alicuius vniuerſitatis alienari non poſſunt,cap.490. Iſta haberi non prohibentur per ea communia, & per vniuerſitates approbatas, & collegia licita,cap.490.nu.1.

a vicanalia & paſcua ſunt vniuerſitatis territorii, vbi ſita ſunt, cap.490.num.2. Et an ſtatuto prohiberi poſſint, ne clerici vtantur,quando ea ſunt communia omnibus ciuibus,capit. 490.numeris 3.& 6. Ad paſculationem in vicanalibus, alia videnda ibidem,numeris ibi ſeq & an poſſint paſcua ad culturam reduci,c.eod.num.10.& ſeq.& vtrum paſcua,aut iura paſcendi poſſunt locari per Dominum territorii, ibid.

a vicanalibus etiam pertinentia,vide etiam in dicto verbo, Alienationes, præſenti indice.

a vicanalia alienans à pœna quibus caſibus excuſetur, cap.490. num.24. litera I. Vide alia circa ſolennia contractus vniuerſitatis,cap.eod.num.30 & ſeq. & tacentes pro conſentientibus habeantur,ibidem, num.34.

a vicanalium fructus poſſunt abſque ſolennitate aliqua alienari,cap.490.nu.41.

a vicanalium diuiſio quid reſpectu proprietatis,vide etiam eod. cap.490.num.43.& ſeq.& aliqua circa communitatem, & particularem perſonam notantur,eod cap num.43 & ſequ.

a vicarii Prouiſionum arbitrio ſtatur,quando aliqui ſolum communis Mediolani occupauerint, vel in eo ſolo ſine licentia ædificauerint,cap.260.& in verbo communis Mediolani,& Mediolani ſolum,& ædificans,præſenti indice.

a vicarii Prouiſionum mandato ſit nunciatio operis, c.340. nu. 27.eo.nu.28.ibidem,vbi habes hæc ſeruari conſuetudine, c.eod nu.27.& 28 quę inhibitio tolli non poteſt, niſi pars nuntians citetur ſecundum opinionem ibi expreſſam,nu.29. Sed quod talis inhibitio poſſit tolli,etiam parte non citata, c.eod.nu.30. vide in verbo,Refectione, & reparatione,præſenti indice,vbi dicitur Vicarii prædicti iuriſdictionem eſſe,vel Conſulum, & Conſultoris Iuſtitiæ Mediolani, quando diſputatur,an domus refectione egeat.

a vicarii Prouiſionum mandato dandus eſt locus in domibus hoſpitalis broli Mediolani pro faciendo anatomia, ſed hoc reſpectu loci in ciuitate Mediolani dicitur non ſeruari, ſed fieri in ciuitate Papię,cap.359. nu.4.

a vicarii,& duodecim Prouiſionum ad officium pertinentia videnda in illo ſuo loco,præcipuè in verbo, Prouiſionum.

a vicarii, & duodecim Prouiſionum Mediolani ſeruitores, qui clypeolum cum imagine Sancti Ambroſij deferunt, quod ſalarium habeant,& quot ſint numero, cap.75.

a vicarii,& aliorum D.Iudicum D. Poteſtatis Mediolani Sacramentum,cap.21.per totum, non tamen dicitur ſeruari ſtatutum,cap.eod. litera A.

a vicarii Prætorii quomodo fiat electio,cap.12. & quid non ſeruetur ex diſpoſitis ibi, litera B.

a vicarii generales,eorumq; numerus, ſeptem eliguntur à Duce Mediolani,cap 30 nu.4.litera E.

1 vicarii a ſententia ad quem appelletur,c.131.nu.268.

a vicariorum generalium vnus eſt ex Syndicatoribus D.Poteſtatis,& Officialium,& eius familiæ,cap.30.eligiturq; per Excellentiſs.Senatum Mediolani,cap.30.nu.3.

a vicario Prouiſionum conſignantes lupos inter Abduam, & Ticinum captos remuneratur, cap.448.

a vicarios ſibi eligere poſſunt Iudices ordinarii, c.12. litera G.

a vicarius Prętorius Mediolani non habet ſalarium de publico, ideo accipit ſportulas,cap.13.litera A.

a vicarius Prouiſionum Mediolani iudex eſt repreſſaliarum,vel Prætor Mediolani,vide cap.438. & præſenti indice, in verbo,Repreſſalias circa,& in verbo,Prætor Mediolani.

a vicarius Prouiſionum taxat mercedem brentatoribus ſeruientibus igni extinguendo,eoſq; punit contrafacientes, c.494.

a vicarius Prouiſionum eiuſue L.T.dat iuramentum iudex ſtratarum,ac pontium, ac illis viris ſex ante ademptionem officii,cap.271.eligit contraſcriptorem,idem circa finem. Et de Vicario Prouiſionum videatur præſenti indice, in verbo, Prouiſionum,& in verbo, Mediolano.

a vicarius Prouiſionum Mediolani,& D.Poteſtas Mediolani cogunt collegia Phyſicorum,& chyrurgorum, ad præſtandum gratis medelam pauperibus,& egenis,cap.336.

a vicarius, & duodecim Prouiſionum Mediolani exigit pœnas, quas incurrunt D Poteſtas,& Iudices ius ſtatutis loco,& tēpore non reddentes.cap.86

a vicarius,& duodecim Prouiſionum, in quibus cauſis ſe intromittere non poſſunt,nu.73.

a vicarius Prouiſionum eligit confidentem partium peritum expertum,circa conducendas aquas per aliquem,ca.256. vide etiam præſenti indice.in verbo,Aquas.

a vicarius & duodecim Prouiſionum non poſſunt regulariter ſe intromittere in cauſis particularium,nu.73.& ſuo loco etiã pręſenti indice,in uerbo,Prouiſionum, poſſunt tamen in aliquibus cauſis,eo.nu vt ſup not. præcipuè in concernentibus victum,& abundantiam ciuitatis,in quibus caſibus reſpectu pretii rerum poteſt taxare pretium rebus, etiam quod ſint particularium,ut eod.nu 73.vt ſup. reliqua uidenda, litera P.Prouiſionum, præſenti indice.

a vicarius Prouiſionum excipitur à diſpoſitione ſtatuti prohibentis vfficialem lapſo triennio officium non poſſe conſequi, cap.46.

a vicarius Prouiſionum in cauſa ſingularium perſonarum vllo modo ſe intromittere non poſſit,niſi per Principem,vel per ſtatutum ſit prouiſum aliter, cap. 46. Et quibus poſſit,cap. eod.num. 1.litera B.

a vicarius Prouiſionum, & duodecim Præſidentes ciuitatis habent authoritatem bis in menſe coerceri faciendi pondera monetæ, Campſores communis Mediolani,& ad carcerum cuſtodes,& alios Officiales, ſi receperint vltra id quod debent,cap.51. eos puniendi.

a vicarius Prouiſionum tenetur præciſè defendere iura Mediolanenſium in aliena iuriſdictione ſitorum,ca.59. per totum ad idem ſecundum Mediolanenſium, habentium credita, & iura conſequenda à perſonis ciuitatum Italiæ,& aliorum.

a vicarius & duodecim ſine aliis literis ducalibus, & abſque licentia ducali tenentur ire ad oblationes de quibus, capitu. 63.

a vicarius D Poteſtatis Mediolani alias quod eligebatur à D Poteſtate Mediolani,vt ex Statuto,cap.6.nunc quomodo eligatur in commentariis dicti Statuti,cap.6. nu.4.

a vicarius D. Poteſtatis Papiæ, vide in verbo, Papia, præſenti indice.

a vicarius D.Poteſtatis Mediolani, quam iuriſdictionem habeat

Digitized by Google

INDEX.

in cauſis inuentionum, armorum, bordellorum, & Ludorū, c.28.num.1.litera A.

2 Vicarius D. Poteſtatis Cremonæ, vide in verbo, Cremonæ, pręſenti indice.

2 Vicarius D. Poteſtatis Mediolani, Cremonæ, & Papię in ciuilibus habet iuriſdictionem ordinariam, & per ſe iudicandi in cauſis, c.6.num 4.

2 Vicarius Cremonæ nominatur, c.1.nu.29.tam in cap.6.num.1.litera D. qui autem vicarius noſter Mediolani, Cremonę, Papię, quam iuriſdictionem habent vidratur, præſenti indice, in verb. Mediolani Prætoris Vicarius præcipuè, quod nō poſſit imponere pœnam vltimi ſupplicii, nu.4.c.eod.

2 Vicarius, & duodecim Prouiſionum Mediolani donat libras centum Imper. Domino Poteſtati pro prima iuſtitia, cap.8.

2 Vicarius, & duodecim Prouiſionum ordinatie eunt ad oblationes, quę nunc ex forma Statutorum Communis Mediolani, & alias quæ fieri contingent, de licentia Principis, capit. 29. litera A.

1 Vicarius Prouiſionum in quibus caſibus procedat ſine conſilio ſapientis etiam ſi petatur, c.32.num.2.

2 Vicini in caſibus ſeruitutum de quibus Statutis ipſius locis, in verbo, Seruitutum, & muri, præſenti indice.

2 Vicini quod non intelligantur Nobiles, & qui ſint, c.230. & c. 231. Et qui dicantur vicini, c.275.nu.67.

2 Vicini areæ ventum quod vicinus impedire non poſſit, vide in verbo, Ventum, præſenti indice.

2 vicini conſenſus quando mulieribus adhibendus, c.500.num. 21.& ſeq.

2 Vicini in ædes poteſt vicinus mittere ad partem vicini Magiſtros, & laboratores, & opportuna, & quando, c.341. nu.68. in verbo, Muri.

1 viciniratis ratione ad luendum admittitur etiam proximior de iure communi, c.417.nu.536.

1 viciniratis ratione modicus fundus intermedius impedit eius luitionem ex ſtatuto, ibi nu.503.

1 viciniratis ratione cur detur luitio vicino pro alienatione facta per vicinum, not.eod.cap.417.num.511.

1 vicinus quis dicatur, cap.115.num.115.num.112.& 113.& c. 218.nume.3.

1 vicinus habens rem contiguam ſi cum alio vicinitatem habente concurrat, præfertur proximior, ſicut etiam habens maiorem partem pręfertur habenti minorem, ca.417.nu.557. & 558.

1 vicinus mediante domo pręfertur vicino mediante horto, ibi num.571.

1 vicinus admittitur ad luendum rem emphyteuticam, & feudalem, vbi dominus directus nollet pręferri, d.c.417.n.468.

1 vicinus agnatus qui poteſt ex ſtatuto luere rem venditam, vel alienatam per vicinum, non habet locum in re extra territorium ſtatuti, ibi nu.470.

1 vicinus præfertur agnato luere volenti ex beneficio ſtatuti de re paterna luenda ſi concurrant, c.433. nu.88.

1 vicinus ſi concurreret cum habente Quotam, habēs Quotam pręferretur, ibi num.90.

2 vicinus, c.342. dicitur non Ciuis Mediolani.

2 vicinus quando pręſtare tenetur Seruitutis viam vicino non habenti, vide pręſenti indice, Rubrica, cap.331.nu.14.

2 vicinus ſocius ſi timet Damnum ex refectione Muri, vel qualiter ſuccuratur, c.341.num.36.& in verbo, refectionis cauſa, pręſenti Indice.

2 vicinus quando teneatur pro alio Vicino in aptatione, ſeu refectione Viarum, ſeu Stratarum, c.251.num.9. & 10.

1 victor quando, & quibus in cauſis in expenſis condemnatur, cap.55.num.47.48 49. & 50.

1 victor non victus ſi dolo non produxit iura ſua, ex quibus fundatur victoria cauſę, niſi in fine litis in expenſis condemnatur, ibi num.63.& 64.

1 victor ex aduerſarii appellatione reformationem ſententiæ obtinet, niſi aduerſarius appellauerit quatenus ſit contra eum, cap.135.nu.19.

1 vitricus vide præſenti Indice, in verb. Maritus.

1 vitricus licet habeat eius bona obligata pro adminiſtratione tutelæ matris priuignorum eius uxoris, tamen poteſt eſſe tutor legitimus, & datiuus, & pręfertur conſanguineo in cura, ſi adoleſcens eum petat, c.316.nu.7. & 8.

2 victualia, & negotiationes ducentes non impediendi, cap.178. quibuſdam exceptis, vt ibi.

2 victualium Iudicis Notarii ſubiacent taxationi cauſarum Ciuilium, c.216. Idem in omnibus.

1 victum vbi iudex in expenſis non condemnet cenſetur abſoluere, vbi a ſtatuto non habeatur pro condemnato, ibidem num.96.& 97.

1 victum iudex appellationis poteſt condemnare etiam in expenſis factis in cauſa principali omiſſis in ſententia, idem in iudice nullitatis, nu.98. & 99.

1 Victus ſuccumbens verſus emptorem in expenſis condemnatur in ea parte, qua victus remanet, cap.55.num.19.& 20. & ſi pro parte ſit victor: quia ad ratam victoriæ quilibet victus condemnatur, num.21. Et ſi ſit vnum capitulum, vel plura, & ad ratam victoriæ, tunc harum expenſarum ſit compenſatio, nume.22. Sed ſi actor peteret plus debito reus etiam, quod in parte ſuccumbat non condemnatur in expenſis, cū ei liceat totum negare, nu.23. Imo plus debito petens, vt reū expenſis fatiget vltra damna, & intereſſe punitur aliis pœnis, num.ſeq.

1 Victus per delationem iuramenti deciſiui ſuper quo iuratum fuit venit in expenſis condemnandus, ibi num.42.

1 victus etiam quod iurauit de calumnia, in expenſis tamen cōdemnatur, etiam ſi cauſa ſit criminalis, num.43.& 44.

1 victus ob iuramentum ſuppletorium præſtitum per vincentē, qui alias non obtinuiſſet non condemnatur in expenſis, nume.61.

1 victus ex duello, vel contumacia in expenſis non condemnatur, num.69.

1 victus non condemnatur in expenſis, quando altera pars in eis condemnari non poteſt, nu.72. nec etiam quando exequutio ſit per poſſidentem, num.73.

1 victus habens iuſtam cauſam litigandi ab expenſis excuſatur, tam in cauſa principali quam appellationis, ſed cauſa exprimi debet, d.cap.55.num.75.76.& plurib. ſeq. quam iuſtam cauſam habens pro parte temporis ad ratam tantum abſoluitur, ibi num.120.

1 victus ſi fuerit condemnatus in expenſis in cauſa appellationis per iudicem confirmantem primam ſententiam cenſetur condemnatus in expenſis principalis cauſæ, & appellationis, num.100. ac etiam in illis omiſſis à primo Iudice, vbi nō ſubſit iuſta cauſa litigandi, nu.eod.

1 victus in interlocutoria lata ſi non fuit in expenſis condemnatus poteſt in diffinitiua condemnari ſi in ea obtineat, n.101.

1 victus condemnatus in principali, & in expenſis poteſt ab omnibus appellare ibi.nu.121.& 122.

1 victus excuſatur ab expenſis vbi agitur de interpretatione ſtatuti ordinationis vel legis, ibi num.150.

1 victus in diuerſis cauſis ob iuſtam cauſam litigandi, an euitet expenſarum condemnationem, vide in verb. litigandi.

1 victus victori quod condemnetur in expenſis ſtatutum diſponens eſt odioſum, d.cap.55.nu.1.& an Iudex poteſt abſolue re ex iuſta cauſa litigandi, num.232.

1 victus victori quod in expenſis ſit condemnandus in quibus cauſis, & etiam quibus Iudicibus, procedat, nu.2.3.4. & 5.

1 Item in quibus ſententiis, & quæ expenſæ debeantur, num.11. 12.& 13.

1 victus Actor in generalitate libelli oppoſita ad hoc per Reum exceptione debet in expenſis damnari, nu.14.

1 victus Actor in exceptione, & replicatione, quæ poteſt vſque ad ſententiam fieri in expenſis condemnari debet, nu.15.

1 victus Reus in opponente exceptionem ineptam non poteſt in expenſis condemnari, num.16.

1 victus in iudicio attentatorum damnatur in expenſis, nu.17.

1 victus in interlocutoria non ſolum in principali cauſa, ſed et in appellatione in expenſis condemnatur, nu.18.

1 victus Actor quando Reus abſoluitur ab obſeruatione Iudicii ob lapſam inſtantiam ex eius Actoris negligentia damnatur in expenſis, d.cap 55.nu.31.

1 victus non ſolum principalis habetur pro condemnato in expenſis ex Statuto, ſed etiam eius hæres, qui nullam cauſam litigandi habet, eod.c.55.nu.51. Sicut etiam ille qui vti hæres comparet, & probetur eum non eſſe, nu.ſeq.

1 victus ex Sententia lata contra eum abſentem non condemnatur in expenſis, ibi nu.59. ſed imo victor abſens, nume.eod. Nec hoc caſu requiritur noua citatio partis, nu.60.

1 victus vt abſoluatur ab expenſis non præſumitur iuſta cauſa litigandi, ibidem num.133. Et in Rota Romana etiam quod habeat iuſtam cauſam ſemper in expenſis condemnatur, nume.eod.

1 victus vt abſoluatur ab expenſis ob iuſtam cauſam litigandi, illa traditur, quando victus ſemiplenè probauit, alter tamē obtinuit adhibito iuramento ſuppletorio, eod. c.55. nume. 138. Declarando vt ibi.

1 victus regulariter impedire, nec opponere poteſt, nec in Actione reali exequutionem Sententiæ, c.170.nu.7.& 10.

1 vidua ſi nubat poſt litem conteſtatam gaudet his priuilegiis, ſecus ſi ante, nu.112. quibus an gaudeat, quæ remanſit vidua lite pendente, nu.113.cap.47.

1 Vi-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Vidua excuſatur ſi non appellauerit, vel Appellationem proſecuta non fuerit,eod.cap.47.nu.119.

1 Vidua intra Annum luctus quicquid acquirit, ex Viri prædefuncti bonis acquiſitum præſumitur,cap.269.nu. 3. ſine Filiorum,cap.ſeq.nu.2. Quid dicendum, ſi eo medio contrahat ſecundum Matrimonium,d.cap.269.num.4.& 5.& cap. ſeq.d.num.2.& 4.

1 Vidua ſecundo nubens,Vide præſenti indice,in Verb.Mulier.

1 Vidua non venit appellatione Vxoris, Mulieris tamen ſecus,c. 300 nu.2.& 3.& c.310.nu.74.

1 Vidua luxurioſe viuens,Vide præſenti indice , in verb. Pœnæ tranſeuntis.

1 Vidua non dicitur Sponſa, cuius Sponſus etiam per verba de præſenti deceſſerit non dum conſumato Matrimonio,capit. 310.num.71.

1 Vidua in priore Matrimonio perſeurrare dicitur,ibi nu.73.

1 Vidua inhoneſtè viuens dotem an perdat, c.312. nu.101.

2 Vidua ad quæ non teneatur,c.375.nu.190.

1 Viduæ honeſtæ cõprehenduntur,& priuilegiantur ab hoc Statuto,cap.47.nam Inhoneſtæ perdunt omnia priuilegia,d.c. 47.num.109.& 110.

1 Viduæ çquiparatur nuptæ,quæ habet virum inutilem,nu.114.

1 Viduæ çquiparatur diues Mulier in cçlibatu viuens, nu.116.

1 Viduç deſponſatç per verba de præſenti licèt non dum traducta,cum habeatur pro nupta,his non gaudet priuilegiis,nume.117.

1 Viduç,& Pupilli licèt diuites gaudent his priuilegiis, nume. 118.

2 Viç publicç,& Stratç reducendç ad antiquum ſtatum , & modum,cap.252.

2 Viç publicç non poſſunt preſcribi,c.252.num 3 Fallit in præſcriptione centenaria,c.eod.nu.6. Et ſunt de Regalibus, ca. eod.num.3.Et non poſſunt alienari,ibidem,& cap.266.n.1.

2 Viç vicinales poſſunt preſcribi,c.252.nu.7.

2 Viç vicinales comprçhenduntur inter priuatam & Acceſſia,c. 247. nu.39.

2 Viç publicç an ſint Regis,vel Communis,nu. 4. cap.248. Et quod Princeps non poſſit prohibere , ne Exterus deambulet per viam publicam,cap.248

2 Viç publicç dans cauſam deuaſtationi tenetur,non autem vicini,cap.248.nu.18. Vicini autem tunc tenentur, quando deuaſtans non eſt ſoluendo,c.eod.248 nu.10. præterq; in viis publicis,ut ibidem.

2 Viç publicç deuaſtatę aliterque facto alicuius priuati , veluti impetu Aquarum,vel etiam aliquo caſu ad eius viç refectionem tenentur Domini prędiorum circunuicinorum,pręterquam in Stratis Maſtris,c.248.nu.11.& 12. & 13. Et qui ad eam impenſam cogi poſſint,& etiam priuilegiati , & an etiã Eccleſia teneatur ad hanc impenſam,cap.eod.248. num.15. Et reſpectu Stratarum,ſi in totum ſint deuaſtatę ad eam pręſtandum tenentur Vicinorum fundorum Domini, cap. 248. num.21.alias non licet facere viam in alieno Fundo , eo.ca. num.22.Interim autem donec via publica deuaſtata reſtauretur,quilibet Viator poteſt etiam cum Beſtiis licitè ingredi Fundum vicinum,& impunè pertranſire,& eo caſu non tenetur de damno,capit.eod.num.24.niſi tunc aliter inferatur damnum,vt ibidem viç autem publicç refectç locus ſit eius proprius, de quo diximus in recompenſationem Seruitutis ſupportatç,c.eod.num.25.Et ſi quis ſub clipeo refectionis . Viam publicam deteriorẽ vellet facere poteſt impunè prohiberi,cap.eod.nu.26.

2 uiæ & Itineris ius in uenditionibus non pręſumuntur, nec cenſetur,in Rub.c.331.num.17.

2 uiæ publicæ refectionem contra impedientem qualiter agatur,c.248.nu.18.

2 uiç priuatç,& impetu Aquarum deuaſtatæ tenetur Dominus uiæ illius,non autem uicini,cap.248. nu.16.

2 uiæ latitudo quæ debetur iure ſeruitutis , quanta eſſe debeat , uide in uerbo, Aedificare pręſenti indice,& in cap.334.nu. 8.& 9.

2 uiæ publicæ inſolutum capi non poſſunt contra Ciuitatem,c. 264. Littera F.

2 uiæ ſeruitutem uicinus pręſtare tenetur quando is aliunde uiã non habet,Rubrica,cap.331.num.12. & præſenti indice, in uerbo,Seruitutem uię.

2 uiis ſuper,ſeu ſtratis habentes Domos tenentur reficere,& aptare uias,c.251.nu.8.Et ſi Dominus Domus,non ſit ſoluendo quid eod.cap.nume.10. & utſupra poſſit renunriare iuri Domus,uel pręd ii ad hoc ut eximatur,cap.eod.nu.11.

2 uiis in publicis quę quandoq; per aliquot dies teneri queant, cap.258.

2 uiis in publicis prohibitum ſcorticari Equos, Equas, Mulos, Aſinos,Aſinas,Canes,uel Muſipulas,c.259. uideatur etiam, in uerbo Turpitudo,præſenti Indice .

2 uilla quid ſit,cap. 175.num.1.& c.217.nu.37.& 38.ubi declaratur quot Patres familias habeat , ad hoc ut uilla dicatur, nec forma uillæ ſufficit,ubi duo, uel tres homines adſint, c. eod.num.39.

2 uilla etiam an dicatur quæ non cingitur,c.eod.217. nu. 40.

2 uilla quotuplex ſit,cap.42.nu.217.

2 uilla etiam dicitur pars Ciuitatis, c.217.nu.42.

2 uilla ſi pro homicido in eius Territorio commiſſo tenetur , ex eo quod ibi repertus eſt homo mortuus, c.375. nu.74.

2 uilla ſi ex Statuto teneatur pro robaria facta in ſuo territorio, Si quis fuit captus,& legatus in uno territorio, & in alio derobatus,quæ uilla teneatur,c.375. nu.75.

2 uilla ſeu Commune non excuſatur à ſtatuto,c.375. etiam ſi de nunciauerit Dominis bonorum,c.eod.nume.76.Et quando excuſetur in caſu damni dati,uide aliquos caſus,eod.c.num. 77.& ſeq.& pręcipuè 96.ibid. & pręſenti indice, in uerbo, Damnum,Et quando non tenetur inſolidum,uide in uerbo, Inſolidum,& in uerbo,Communitas,& in uerbo, Repreſſalias,præſenti indice.

2 uilla quando intelligatur pro aqua,& quando ędes pro ciuitate,c.379.num.42.

2 uillę an habeant merum,& mixtum imperium, c.96.

2 uillarum plurium ad aliquid faciendum maior pars intereſſe debet,quando uillę plures unitę ſunt per plura corpora,c. 367.num.2.

2 uiles artes facientes non debent ad decurionatum aſſumi,cap. 1.in littera C.num.31.Verum & hoc dicitur non ſeruari.

1 Villa eſt locus ſine muris,c.321.nu. 5.

1 uillę dicuntur proprię,quę ſunt extra Ciuitatem, etiam quod ſola Domus ſit,cap.382.num.2.

1 uilis,uel parua Res quę dicatur,c.417. nu. 24.

1 uillę Iuriſdictione carentes Statuta condere poſſunt , ſed non adiicere pęnam,ad Preiud.nu.27.

1 uillicus in cauſa contra Baronem quando de bonis omnibus tractatur,non eſt uti Teſtis admittendus,cap.90. nu.91.

2 uim propria auctoritate licet repellere, quando non poteſt Iudicis copia haberi,cap 34.num.50. Vel quando ei de facto non præſtatur obedientia.

1 Vincula duo magis ligant,c.285.nu.5.& cap.441.nu.1.

2 uineam plantare promittens per pactum in conductione fundi poſitum,ſi eam non plantet,an expelli poſſit,c.381.num. 18. & cap.382.num.9.

2 uineas Locatas bene cuſtodire,& colere tenentur Coloni Partiarii,Maſſarii deſcalzando,regolelando, poſtea ſapando tẽporibus debitis eas uites impinguando,alias tenentur Locatori Damnum reſarcire,c.402.per totum, uide in uerbo,Colonus,preſenti indice, & alia.

2 uineas dicitur male colere Colonus ſi in ea putanda dimittat duo capita pro ſingula uite, Ideo debent aduertere, reputari faciant per inexpertos,quia ſi ex hoc fiant deteriorationes de hac culpa tenetur Domino , ca.402. numeris à 13. uſque ad 19.hęcq; culpa debet in ſpecie probari per Locatorem, in quo fuerit commiſſa,num.20.ibidem, iuraturq; in litem per Dominum,& Locatorem, contra Colonum pro Damno,& Mala cultura,cap.eod.nu.13.& 14.

2 uineas in quo ſtatu Colonus dimittere debet ultimo Anno, & ſi relinquat plura capita uitibus tenetur Domino ad intereſſe,cap.408. nu. 5.

2 uineç quotam partem fructuum ſi Colonus dare debet , quod debet dare etiam quotam partem aliorum ibi exiſtentium, c. 381.numeris 7.& 8. Idem de Vinea data ad plantandum, quod ultra Vineç Vuas,teneatur dare medietatem fructuũ, ibidem.

2 uinum quo tempore ſit bibendum,cap.385.nu.4.

1 uirgines çquiparantur uiduis , & propterea debent gaudere beneficiis,& priuilegiis huius Statuti,c.47.nu.116.

1 uir,& uxor non poſſunt unus pro altero, nec contra alterũ ferre teſtimonium,cap.90.nu.20.

1 uiro,cui per Vxorem Dos non fuit ſoluta debentur alimenta, cap.312. num. 1.

1 uiro bannito Alimenta ſunt pręſtanda, ibi nu. 2.

1 uir Domicilium habere præſumitur in ea Domo,in qua Vxor eius,& familia habitant,etiam quod ſeorſum habitetur,ca. 417.nu.184.& 185.

2 Virum inter & uxorẽ uenditio quando nõ promittatur, c. 500.

1 uiſitatio loci lite pendente licèt dicatur ſpecies probationis , tamen admittitur etiã poſt tempus probatorium , cum probatio hæc nunquam cenſeatur excluſa,c.91.nu.1. & 2.

1 uiſitatio loci in quibus caſibus eſt neceſſaria,num.3.& quæ requirantur in ea fienda,nu.4. Et cuius expenſis fiat, nu ſeq.

Digitized by Google

I N D E X.

2 Vites ſi putari faciat colonus per imperitum, tenetur, c. 381. num. 11. & 12.

2 Vitibus auferens palos, & alia annexa qua teneatur pęna, cap. 365. Et præſenti indice, in verbo, damnum dato, & ſi non eſſent annexa non teneretur, cap. eod. num. 2.

2 Vitiis animi datur actio ex empto, num. 102. cap. 487.

2 vitioſum, & morboſum quid differant, videatur, c. 487. nu. 87. & in verbo, Morboſum, præſenti Indice.

1 Viuere ſimul quomodo dicatur, c. 361. nu. 1. & 2.

1 Vltimis voluntatibus æquiparantur ſtatuta, ad prælud. numero 114.

1 Vltimarum voluntatum appellatione omnes vltimæ voluntates veniunt, c. 400. num. 4.

2 vltimæ voluntates rubricantur Mediolani, c. 211.

1 vltra, dictio hęc quid releuet, cap. 433. nu. 61.

2 vnica præſtatio, videatur, in verbo, Præſtatio, præſenti Indice.

2 vniformis ſolutio, videatur in verbo Solutio, præſenti Indice.

1 vniuerſale iudicio pendente coram vno Iudice, particulare coram alio intentari poteſt, & ſententia ſuper eo lata tenet, cap. 8. num. 41.

1 vniuerſitatis ſtatuta à Notario non ſubſcripta ſi obſeruentur probant, ad Prælud. nu. 117.

1 vniuerſitas quomodo citetur, c. 1. nu. 84. & 85.

1 vniuerſitas non ſuppoſita tenetur fideiubere, volens ſuſpectum conuenire, c. 44. num. 2.

1 vniuerſitas validè citatur citando Conſules, qui ei præſunt, c. 5. num. 50. Qui ſi plures fuerint non ſufficit vni ſolum citationem transmittere, num. ſeq.

1 vniuerſitas, & Collegium contumaces comprehendantur ſub hoc verbo, Si quis, maximè ſi habeat Syndicum, cap. 10. nu. 3. & 4.

1 vniuerſitas ſi non habet Syndicum, banniri non poteſt, nec ex contumacia puniri, non dato ei termino ad conſtituendum ſibi Syndicum, d. num. 4.

1 vniuerſitas ſicut & ſingularis perſona ligatur ex hoc ſtatuto, c. 44. num. 2. In aliis autem caſibus vtrum appellatione ſingularis perſonæ comprehendatur vniuerſitas, num. eodem, ampliando, cap. 76. num. 3. & 4.

1 vniuerſitatis appellatione comprehenduntur omnes Incolæ tā maſculi, quàm fęminæ, cap. 87 nu. 1.

1 vniuerſitas an poſſit præſcribere ius alterius quam poſſeſſionem ſingularium perſonarum de vniuerſitate, cap. 114. numero 16.

1 vniuerſitas vbi non habeat arcam communem pro ſententiæ exequutione, poteſt conuenire, vt inter eos imponatur collecta, cap 219 nu. 12.

1 vniuerſitati collectam ſupradictam Iudex iis de vniuerſitate non citatis imponere poteſt, num. 13.

1 vniuerſitas non poteſt cedere bonis ſuis, ad hoc vt remedium agendi contra ſingulares perſonas tollatur, ibi. num. 16.

1 vniuerſitas ſi eſt debitrix alicuius nullus ex ea eximi poteſt, niſi aliter ſit exemptus, nu. 20. eod. cap. 219.

1 vniuerſitas vtrum poſſit vti beneficio retractus quotæ, c. 434. num. 10. 11. & 12.

1 vniuerſitas vtrum comprehendatur in diſpoſitione huius ſtatuti, cum tractetur de materia fauorabili, c. 445. nu. 2.

2 vniuerſitas quæ ſit, c. 490. numeris 14. & 18. ibid.

2 vniuerſitatis mandatum requirit duas ex tribus partibus, cap. 490. num. 30.

2 vniuerſitas quæ ſit, c. 247. nu. 34. & ca. 253. Et quando conſtituatur, cap. 253. nu. 4. littera I.

2 vniuerſitas an onera pro neceſſitatibus ſuis imponere poſſit, c. 217. num. 7.

2 vniuerſitatis fauore quando teſtes de eadem repellantur, cap. 218. num. 19.

2 vniuerſitatis ex pecunia quomodo cenſetur res emi. Videatur in verbo, Adminiſtratores, num. 72.

1 vnus pro alio ex ſtatuto quòd teneatur eſt contra ius diuinū, & naturale, ad Prælud. nu. 806.

1 vocari in ius quis dicatur, c. 1. num. 70.

1 voluntas, vide pręſenti Indice, in verb. Conſenſus.

1 voluntates defunctorum ad vnguem ſunt obſeruandę, ca. 157. num. 11.

1 vox, & fama publica quòd probet mortem ex ſtatuto habet locum tantum in ciuilibus, c. 97. nu. 16. ſed non vbi tractetur de maximo præiudicio, nu. 17. vbi exemplificat, nec etiam vbi tractatur de petitorio, num. 18. ſecus ſi de modico præiudicio, num ſeq.

2 vrbana dicuntur ædificia, ſiue in vrbe, ſiue in rure ſint, c. 405. num. 2. Ruſtica verò, vide ſuo loco.

2 vrbanum prędium, etiam in villa dicitur vrbanum, quod habet ędificium, cap. 337. num. 20.

1 vſu ſtatuta non comprobata, nullius ſunt roboris, vel momenti, ad Prælud num. 502. & ſeq.

1 vſucaptio in mobilibus habet locum, & eſt fauorabilis, & currit triennio. c. 113. nù. 16.

2 vſufructuarii ſucceſſor non tenetur ſtare locationi, c. 379. nu. 82. vide aliqua, in verbo, fructuario.

2 vſufructuarius qualiter debeat vti columbario, cap. 442. littera X.

2 vſufructuarius etiam tenetur ſuis expenſis, ad refectionem viarum & ſtratarum, & aquæductuum, pontium, & incilium, c. 251. num. 22.

2 vſufructuarius in refectione muri ſubditi vſufructui, non tenetur quando eſt magnę impenſæ, c. 341. num. 12. vſque ad 15. vide, idem in locatore, ſecus in emphyteuta, in verbo, emphyteuta, pręſenti indice.

2 vſufructuarius locare poteſt vſumfructum durāte vita, ſed nō plus & eo mortuo, hęredes non tenentur ad intereſſe, ſi moriatur vſufructuarius ante finitum tempus locationis, ſed fit remiſſio mercedis ad ratam, c. 379 num. 81.

2 vſufructuarius pater non poteſt locare, ad longum tempus bona aduentitia filii, & ſi locet quid, & an perdat adminiſtrationem, cap. 379. num. 87. 88. in verbo, Locare, pręſenti indice.

2 vſufructuarius poteſt expelli ſi re vtatur male, ſeu male in bonis verſetur, vt in emphyteuta, c. 379. nu. 353. & 357. Intelligitur tamen de illa parte bonorum in quibus ſit facta deterioratio, c. 379. num. 354. Et an perdantur melioramenta, ibid. & an compenſentur cum deteriorationibus, ſed concurrere debeant quędam de quibus, c. 379. nu. 367. & quę dicatur mala verſatio, vide pręſenti indice, in verb. Verſatio mala, & c. 379 nu. 369 & nu. 37. & ſeq. 374.

2 vſufructuarius quando appellatione Domini veniat, cap. 379. num. 386.

2 vſufructuarius an teneatur ex ęquitate in locatione pręferre proprietarium, c. 398. num. 66.

2 vſufructuarius in omnem caſum poteſt tollere ędificium, quod ędificauit, cap. 400. num. 8.

2 vſufructuarius in ſolutione onerum, pro Domino habetur, ca. 217. nume. 51. præſenti indice, in verbo, Onera ad ſoluendum, idem in emphyteuta latcę rei, in feudatario, in legatario, ibidem.

2 vſufructus veſtium locari non poteſt, c. 379. nu. 148. Et quod eſt in vſu tantum locari non poteſt.

2 Vſufructu fundi legato, uel ipſo fundo, an cenſeatur legatum iter ad eum, in eadem Rubr. c. 233. nu. 17.

1 vſusfructus reſeruatus à debitore aſſignatur creditori, in cuius fraudem alienauit, cap. 262. num. 23.

1 vſusfructus aduentitiorum non amittitur à patre effecto monacho, cap. 265. num. 24.

1 vſusfructus aduentitiorum an poſſit per patrem renunciari in fraudem, ſeu pręiudicium creditorum, num. 25. & ſeq.

1 vſusfructus qualiter de iure communi ęſtimetur ad proprietatem, cap. 295. num. 213.

1 vſusfructus ſeptennii ex obſeruantia Mediolani aſcendit ad quartam, num. 214. Declarando, num. ſeq. niſi à tota hæreditate deduceretur legitima filiorum, nam tunc extenditur vſusfructus ad maius tempus.

1 Vſusfructus qui amittitur, aut reſtringitur per ſtatutum, vide in verb. Legatum proprietatis.

1 vſusfructus ſi legatur vxori tenetur ipſa ſatisdare de vtendo, & fruendo arbitrio boni viri, & de reſtituendo bona finito vſufructu, ibi num. 217. Declarando quod maritus non poteſt hanc ſatisdationem remittere, nec mulier ipſa excuſatur, dicendo ſe non inuenire fideiuſſorem, num. ſeq.

1 vſusfructus ad quem vocatur mater excluſa ab hæreditate filij ipſo iure conſtituitur, prout etiam transfertur per teſtamentum, c. 302. num. 40.

1 vſusfructus prædictus non poteſt per matrem alienari, ipſa tamen commoditas fruendi ſecus, ibi. num. 41.

1 vſusfructus integer debetur matri, quando integre in tota hęreditate ſuccederet, & vſusfructus in parte, quando in parte ſuccederet, num. 42.

1 vſumfructum habens quod reputetur, aut non reputetur pro hærede multum refert, d. cap. 302. num. 48.

1 vſusfructus amittitur à coniugibus de iure communi per tranſitum ad ſecunda vota, c. 303. num. 8. vide tamen nume. 11. & ſeq.

1 vſusfructus legatum quando reſtringatur ad alimenta, c. 315. num. 6. 51. & 52.

1 vſufructu integro vxori per maritum legato reſtringitur ad annos ſeptem deducto ære alieno, & funeris impenſa, ibi n. 26

1 Vſuſ-

Digitized by Google

I N D E X.

1 Vſusfructus annorum viginti importat capitale vnum, & pretium bonorum, num. 27.

1 Vſusfructus in homine ſene qualiter æſtimatur, num. 28.

1 vſufructu omnium bonorum legato non venit vſusfructus patruorum defunctorum, ibi. num. 29.

1 Vſufructu vxori relicto donec vidualem vitam ſeruauerit, ſi religionem ingrediatur debetur vſusfructus, cum in viduitate permaneat, d.c. 315. num. 30. & 31.

1 Vſusfructus vxori relictus ſi caſte vixerit amittitur per tranſitum ad ſecunda vota, num. 32. licet contrarium notet, num. 74. 75. & 76. Idem ſi ſemel fuerit impudica, & redeat ad caſtam vitam, ibi. num. 33.

1 vſumfructum ſi leget maritus vxori, quam habebat ſub nomine appellatiuo, ſi decedat viuo marito, qui aliam ſuperinducat, & non mutato teſtamento vir moriatur, an ſecunda hęc mulier habeat talem vſumfructum, num. 34.

1 vſusfructus ſi fuerit relictus vxori in bonis mobilibus, quæ cõſumantur, æſtimantur bona, & pretium finito vſufructus tẽpore reſtituitur, num. 36. ſed ſi vſu non conſumuntur datur cautio, num. 37 quæ arbitrio boni viri datur, nu. 38. Et vbi per ſatiſdationem præſtari non poſſit, ſufficit iuratoria, nu. 39. Ampliando, num. ſeq.

1 vſusfructus ad alimenta per diſpoſitionem huius ſtatuti propria authoritate capi poteſt, d.c. 315. nu. 73.

1 Vſusfructus vbi integer debeatur vſufructuario omnium bonorum, debetur tantum propriorum teſtatoris, non aliarum perſonarum per teſtatorem poſſeſſorum, num. 77.

1 vſufructu ab vniuerſali omnium bonorum detrahitur quarta quæ remanet hæredibus, ibi num. 82.

1 vſusfructus in renunciatione non habet locum diſpoſitio ſtatuti huius, cap. 324. num. 35.

1 vſusfructus reſtrictus ad alimenta exiſtente deſcendente, ſi deſcendens dein moriatur, reuiuiſcit totus vſusfructus, capit. 315. num. 8. Quid ſi deſcendens delinquat, & bona confiſcẽtur, num. 9.

1 vſusfructus ſi relinquatur vxori deſcendente inſtituto vna cũ extraneo, reſpectu partis extranei non reſtringitur ad alimenta, num. 10. Si autem filius fuerit inſtitutus, & extraneus ſubſtitutus diſtinguendum relatiue, num. ſeq.

1 vſufructus non reſtringitur ad alimenta etiam quòd adſint deſcendentes, vbi ſint ſpurij, vel naturales tantum, quicquid ſit ſecus de iure communi, num. 12. & 13. quo quidem iure comprehenduntur etiam filij ſpirituales, num. 14. Quid autem in legitimato ſimpliciter, vel per ſubſequens matrimonium, num. 15.

1 vſufructus ſi relictus ſit à marito vxori exiſtentibus deſcendentibus ex alio matrimonio, non reſtringitur ad alimenta, ſolũ deducitur legitima, dein totus vſusfructus datur, ibi num. 16. & 17.

1 vſu fructus ſi relinquatur ab vxore marito trahitur ad alimenta, d. cap 315. num. 3.

1 vſusfructus relictus à marito quòd trahatur ad alimenta ex forma huius ſtatuti, non habet locum in marito clerico, numero 5.

1 vſusfructus vxori relictus, quod reſtringatur ad alimenta diſpoſitio huius ſtatuti etiam exiſtentibus deſcendentibus eſt odioſa, cum in multis caſibus non reſtringatur, licet regulariter ſic, ibi num. 49. & ſeq. & quod non habeat locum ſtatutum hoc in bonis extra territorium ſitis in caſibus à iure permiſſis, d. cap. 315. num. 72.

1 vſusfructus non dicitur pars quotatiua, ſed ſubſtantialis, & pars fundi, & in quadam parte dominium fundi, cap. 433. num. 81. 82. & 83.

1 vſufructuarius vtitur beneficijs ſtatuti, c. 232. num. 2.

1 vſufructuaria vt non præſtet iuratoriam cautionem poteſt per hæredem tacite, & expreſſe remitti, c. 315. nu. 42. Quám remiſſionem teſtator facere non poteſt, etiam hæredi pœnam imponendo ne eam petat, num. ſeq.

1 vſufructuarius iuratoriam cautionem præſtare non tenetur ſi ab hærede non petatur, ibi. num. 45. Quam etiam petitam offerre, & dare non tenetur, niſi ei tradatur res ad vti fruendum, nu. 46. & vbi pro vna parte præſtita fuerit, & pro alia non partis non pręſtitæ vſumfructum amittit, nu. ſeq.

1 vſufructuarius expenſas factas in bonis vſufructuatis quando repetat, ibi. num. 86.

1 vſufructuario omnium bonorum in medio anni mortuo, qualiter ſint fructus diuidendi inter eius hæredem, & proprietarium, d.c. 315. num. 87.

1 vſufructuarium contra ſi quis via ordinaria egerit petens declarari cum cecidiſſe à iure ſuo, non poteſt ex iudicio pendente redire ad viam extraordinariam coram eodem iudice, c. 8. nu. 50.

2 Vſura ceſſante ceſſat odioſum ſtatutum contra vſurarios, ſ. ad Prælud. num. 808.

1 vſurarum in petitione, & intereſſe iudex taxare poteſt, capit. 21. num. 176.

1 vſurarum exceptio non cenſetur ſublata, cap. 42. num. 198.

1 vſurarum debiti in remiſſione ceſſat diſpoſitio huius ſtatuti, cap. 324. num. 28.

1 vſurarius an gaudeat beneficio ceſſionis in foro contentioſo, c. 408. num. 22. & 23. Si deinde acquirat bona in foro contentioſo tenetur in quantum facere poteſt, in foro vero pęnitentiali in ſolidum, num ſeq.

2 vſurarius contractus locationis & conductionis, quod poſſit ex aliquo dici, c. 379. num. 159. Et pręſenti indice, in verbo, Locatio, & in verbo, Conductio & locatio.

1 vtenſilia ad laborandum terram non poſſunt derobari etiam de iure communi, cap. 251. num. 3.

1 vtile dominium ſi alienetur pręfertur ad redimendum dominus directi agnato, cap. 422. num. 1.

1 vtile dominium habens ſubiectum quotæ, ſi velit alienare, an habens dominium ſubalternatum poſſit rettahere, ca. 436. num. 18.

1 vtilis actio in quibus caſibus ſine ceſſione transferatur relatiuè, cap. 445. num. 21.

1 Vtilitas publica permittit, quod quis contra factum propriũ venire poſſit, cap. 416. num. 154.

2 Vtilitas publica ſemper priuatæ præferenda, c. 247. num. 75. & 26. Quod etiam procedit, vbi cum mixta eſſet cauſa priuata, ibidem.

2 Vtilium dierum cognitio, Videnda, præſenti indice, in verbo, Feriis, & Feriæ &c.

2 Vtilium dierum ſupputatio vt fiat, Videatur ca. 204. Declaratio Statutorum de iuditiis, cap. Incipiente, Item liceat, vbi Statutum D. Poteſtas, & cauſas Cridatum, & compromiſſorum connumerat.

1 Vt ſupra, eſt dictio relatiua omnium qualitatum præcedentium, cap. 417. nu. 355.

2 Vtſupra, & prout ſupra referuntur ad omnes qualitates præcedentes, cap. 341. nu. 24. Et de hac dictione, Vtſupra, vide etiã cap. 375. num. 64. & 65.

2 Vuas prohibitum eſt Maſſariis, & Parriariis deferre ad vendendum Mediolani, vel alibi ſine licentia Domini, capitu. 386. num. 1. contrafacienti quilibet vuas impunè aufert, ibid. capit. 383.

2 Vuas, & vinum facere, & reponere tenetur Maſſarius in loco Domini, cap. 385. tenetur tamen Dominus tradere torcular, & vtenſilia, cap. eod. 385. nu. 3.

2 Vulgaris expreſſa, quando non contineat pupillarem tacitam, nec è conuerſo, cap. 174. nu. 60.

1 Vxor poſt mortem viri, poteſt pro dote ſua poſſidere bona mariti, quæ prius detinebat iure familiaritatis, capitu. 155. nume. 37.

1 vxor ſecundo nubẽs ſeruat lucrata ex priori matrimonio eiuſdem mercimonii Filiis, nu. 95. Amplia, vt hoc caſu pro huiuſmodi teſtatione bona vxoris ſint tacitè hypothecata, nume. ſeq.

1 vxor, quæ amiſſura eſt ex perceptis ex priori matrimonio per ſecundas nuptias, cauet ſe reſtituere eo caſu, ibid. nu. 93.

1 vxori de iure communi non debentur ab hęredibus Viri veſtes lugubres, niſi conſuetudo id poſtulet, c. 292. nu. 1. quod non procedit, quando vxori deberentur alimenta, nam tũc etiam tales veſtes debentur, num. 2. Ampliando quod talis veſtis non adimatur vxori per vſumfructum omnium bonorum, quem ipſa habeat, num. 3. Declarando quod tales veſtes non cenſentur donatæ vxori, ſed ſolum ad eius vſum conceſſæ, nu. ſeq.

1 Vxori veſte relicta, vide præſenti Indice, in verbo, Legatum veſtis.

1 vxor tranſiens ad ſecunda vota, vide In verb. mulier.

1 vxor ab inteſtato non ſuccedit mariro in hoc dominio, etiam deficientibus Agnatis, & cognatis, vltra quartam niſi concurreret cum Fiſco, quo caſu ſuccederet inſolidum, ca. 295. num. 29.

1 vxoris relictum non validatur ſoluto matrimonio per mortem rationem ante copulam, ibi. nu. 51.

1 vxori ſi non poſſit Maritus vltra certam partem bonorum relinquere, ſi relinquat coniuncto vxoris vltra illam partem, an inde præſumptio fraudis inſurgat, vide in verb. Statutũ prædictum non impedit.

1 uxor à Statuto prohibita relinquere Marito, prohibetur quoque relinquere Socero coniuncto in Patria poteſtate, nume. 68.

1 vxor an ſuccedat in quartam in præiudicium liberorum pri-

mi

Digitized by Google

INDEX.

mi matrimonii,d.cap.295.nu.78.

1 Vxor venit per ius accreſcendi ad totam hæreditatem viri ſtatuto non obſtante. Vide in verb. Statuto prædicto non obſtante.

1 vxor vltra quartam relictum longiſſimo tempore præſcribere non poteſt,cap.prædicto,295.nu.180.niſi iuuaretur iuris errore, & ignorantia probabili, quod quidem vxor ipſa probare tenetur,ibidem & num.ſeq. Quæ autem ſint iuſtæ cauſæ credendi, num.184.

1 vxor in relicto vltra quartam non poteſt iuuari præſcriptione quinquennij,& decennij,co effecto maiore, nu.185.

1 vxor non lucratur fructus ex re poſſeſſa vltra quartam, vbi relictum non teneat, num. 186. Declara tamen, quia deducit melioramenta ea in re facta,num. ſeq.

1 vxor à petitione relicti vltra quartam poteſt ſummoueri non ſolum per exceptionem rei conuenti, ſed etiam tertij,& Iudicis ex officio ſuo, nu.189. Nec habet actionem in ſupraplure contra debitores hæreditarios,num.190.

1 vxor conuenta ad reſtitutionem ſuprapluris,non poteſt ſi poſſideat vti retentione,num.191.

1 vxori non poteſt relinqui vltra quartam, licèt quod relinquitur ſit vſusfructus, eod.c.295.num.212.

1 vxori de iure communi debetur quarta pars bonorum mariti, quando nullam,aut paruam dotem habet, qua non poteſt à marito priuari in eius teſtamento,c.296 nu.1. & 4.limitando,niſi haberet patrem diuitem,nu.3.

1 vxor non poteſt petere quartam in bonis ſecundi mariti, quam non petijt in bonis primi,etiam ſi bona dicti ſecundi viri eõ fiſcarentur,ibi.num.5.

1 vxore bannita maritus lucratur dotem in quinque caſibus,ſtãte ſtatuto, Quod præmortua vxore &c.c.298.num.70

1 vxor minor aduerſus immoderatam dotem,quam dedit, reſtituitur in integrum, non ita aduerſus lucrum, quod marito defertur,ibi num.75.

1 vxor ad mariti domum ducta dicitur, quæ de proximo eſt ducenda,ibidem num.89.

1 vxor,vel alius creditor habens hypothecam, poteſt retinere bona,quæ poſſidet ratione familiaritatis in vim pignoris, c.163.nu.4.dum tamen id declaret,num.ſeq.

1 vxor poteſt capere poſſeſſionem bonorũ mariti pro dote ſua, vel quando vacua poſſeſſio perueniat ad eam ſine vitio,vel ſi ex conuentione partis,ibi.num.6.

1 vxores debitorum,qui ad inopiam vergunt, & adhuc viuunt, an tranſmittere poſſint præcepta, & inhibitiones ne moleſtentur in bonis mariti per eas apprehenſis, & ſibi hypothecatis pro creditis dotalibus anterioribus non ſequuta prius declaratoria, quòd maritus vergat ad inopiam, capit.164. num.4.

1 vxor vbi vnam rem elegerit pro dotali credito non poteſt dein variare, ibidem num.3.

1 vxor ſi apprehendidit bona mariti pro eius dote ob inopiam, non poſſunt creditores offerre pecuniam debitam pro dote, & habere bona; cum apprehenſio fiat, vt dos reponatur in tuto,eod.cap.164.num 2.

1 vxoris verbum non comprehendit deſponſatam tantum, cap. 268 num.3.

1 vxor ducta illa dicitur, quæ eſt deſponſata per verba de præſenti,licèt non traducta,ibi.num.4.

1 vxor licet adultera præſumitur ex bonis uiri quæſiuiſſe, capit. 269 num.2.

1 vxor,quæ ante matrimonium quæſiuit, non præſumitur quæſiuiſſe ex bonis mariti poſtea ſubſecuti,ibi.num.6.

1 Vxor de iure communi quicquid acquirit præſumitur, quæſiuiſſe ex bonis Mariti,ad euitandam ſuſpitionem turpis quæſtus,d.cap.269. nu.16. & 17. Amplia, vt competat Marito, eiuſque heredibus,& ſingulari ſucceſſori ius pecuniam taliter acquiſitam repetendi,nu.18.& 19.Limitando, & declarando pluribus modis, nu.ſeq.

1 vxor,& vir,ſi aliquid eis dari ſtipulentur,acquiritur vxori pro dimidia,ibidem num.30.

1 uxor,licèt iuris præſumptione acquirere dicatur ex bonis Mariti,tamen Maritus ſolam pecuniam, ex qua emptio facta fuit,poteſt repetere, nu.39.

1 uxor quod acquirit Marito, exiſtente Filiofamilias acquirit quoad Vſumfructum Patri,non Marito,d cap.269.nu 41.

1 uxor an habeat lucrum ſibi delatum à Statuto mortuo marito, ciuiliter,puta per religionis ingreſſum,cap.291. nu.9 & an tali caſu Monaſterium eſſet loco Filij ad vxoris excluſionẽ, nu.17.aut Marito bannito,vel excommunicato, nume.12. ibidem.

1 uxor de iure communi,prædefuncto Marito,quę lucretur, d.c. 291.num.30.

1 uxor quæcunque lucra ſiue ſtatutaria, ſiue legalia ad hæredes tranſmittit,num.35.

1 uxoris cauſa parata non dicuntur quæ ad eius, & Mariti vſum promiſcuum parata fuerunt,ibidem nu.36.& 114. Limitando tamen,nu.37 quæ autem dicantur eius cauſa parata, vide nu.ſeq. Quid ſi fuiſſent pignorata,nu.42.

1 uxor propter oſculum lucratur dimidiam antiſacti, eodem ca. 291.num.43.

1 uxoris quo caſu maritus dotem minimè lucrari poteſt, nec ipſa donationem propter Nuptias,ibidem nu.86.

1 uxor de iure communi præmortuo marito an lucretur Iocalia,& alia prætioſa ſibi ab eo elargita,ibi nu.76.& quod ſint reſtituenda hæredibus uiri,nu.77.& ubi alienata eſſent pretium eis deberetur, nu.ſeq.

1 uxor moroſa ſoluendi dotem, uide in uerb. Lucrum Dotis, & augumenti.

1 uxor per tranſitum ad ſecunda uota amittit lucrum Statutarium,d.c.291.nu 91. Contrarium tamen deciditur, nu.94. & quid in ueſtibus feſtiuis,& pretioſis,ibi nu.92.

1 uxor dici non potèſt niſi ſit cognita, & traducta ad domum mariti d.cap.298. num.108.

1 uxor quibus poſſit legando Marito illum grauare, ne plus in ſua dote petere ualeat, ibidem num.133.

1 uxor,& ſi libere teſtandi facultatem a Principe impetrauerit, marito nihilominus dotis ſuæ lucrum auferre non poteſt, num.173.

1 uxoris ob delictum bona eius ſi fuerint confiſcata,nihilominus dotis lucrum Maritus conſequitur, demptis quinque caſibus d.cap.298.nume.134. Limitando tamen niſi lucrum ex pacto proueniat,num.139. Declarando quando pactum initũ fuiſſet, tempore quo uxori interdicta eſt facultas adminiſtrandi.

1 uxoris adulteræ Dos,vide in uerbo Lucrum doris.

1 uxorem ſine cauſa expellens,dotis eius lucro priuatur,eod.ca. 198 num.159 Limitando tamen,niſi ad hac re integra eam benignè recipiat,num.ſeq.

1 uxor ſi pendente dilatione data per maritum ad dotem reſoluendum moriatur, Maritus a dotis lucro excluſus erit, ibi num.245.

1 uxor bona ſua uiro promittens ſub cauſa inſerta, cenſetur promittere in cauſam dotis,nu.265.

1 uxori a primo uiro donata ſi ab ea in dotem ſecundo dentur, ipſa mortua,filiis primi matrimonii integrè ſunt reſtituenda,num.321.

1 uxoris appellatione comprehenditur ſponſa de præſenti licet nondum traducta,uel uiro copulata capit.299 nu.1.non autem comprehenditur ſponſa de futuro, nu.ſeq.

1 uxori defunctæ qualiter de iure communi ſuccedat maritus, quæuè perſonæ ei præferantur, ibi nu.4.

1 uxori ius,quod habet maritus ſuccedendi, & è contra eum ſic Prætorium perimitur ſpatio centum dierum, a die ſcientiæ, num.8.

1 uxor habilitata à ſtatuto ad teſtandum,non poteſt teſtari ſi alicui fuerit iuris,cap.300.nu.5. Nec propterea poteſt teſtari in præiudicium Quartę debitę uiro inopi, ex diſpoſitione Auth. Præterea C.unde uir,& uxo.num.ſeq.

1 uxor non obſtante ſtatuto,quod non poſſit teſtari,niſi cum conſenſu aliquorum,aut cum certa qualitate,poteſt reſpectu bonorum extra territorium ſitorum ſine illa ſolennitate teſtari,ibi num 13.

1 uxor prohibita teſtari,niſi mariti conſenſus accedat, non prohibetur reuocare ſolo geſta conſenſu,nu.14.

1 uxor de dote teſtari prohibita,prohibita quoque teſtari cenſetur de augmento dotis, uel donatione propter nuptias, ibi num.17.
Idem de paraphernalibus,iocalibus, & aliis mobilibus, nu. 18. Idem de fructibus harum rerum, num.ſeq.

1 uxor cum conſenſu mariti poteſt teſtari ſtante Mediolani ſtatuto,etiam in præiudicium filiorum primi matrimonii, ſola legitima eis relicta,num.24.& etiam in præiudicium creditorum,num.ſeq.

1 Vxor ſi ob mariti abſentem eius conſenſum habere non poteſt, ualide abſq; conſenſu teſtari poterit,eod.cap.300 num.30. eius tamen abſentia ad teſtamenti ſuſtentationem, ſi illud impugnetur erit probanda,num.32.

1 uxori offerenti bona ſua Eccleſię,aliue loco religioſo,maritus ſi aſſentiat,uidetur renunciare iuri lucri dotis,ibi nu.47. Limitando tamen,nume.ſequ. Niſi maritus dediſſet licentiam uxori ingrediendi religionem.

1 uxor tranſiens ad ſecunda uota non perdit uſumfructum ſibi à marito relictum,cap.303.num.14.niſi tranſeat intra annum luctus,num.15.

1 Vxor

I N D E X.

1 Vxor tranſiens ad ſecunda uota, uide pręſenti Indice, in uerb. Coniuges.

1 uxori ſecundę ſi quid ultra relinquatur à marito, pręſumitur relictum pro meliorandâ conditione filiorum illius matrimonii, & ſic in fraudem ſtatuti haſce meliorationes ſummo uentis, cap. 305. nu. 39. Declarando, nu. ſeq.

1 uxor conſtante matrimonio eſt alenda à marito, & ſi nullam dotem habeat, uiro tamen ipſa operari tenetur, cap. 312. nume. 26. & ſeq.

1 uxor ſi penes fratrem, uel alium habitauit, marito abſente, uel inope exiſtente, de uiri bonis alita non pręſumitur, ibi nume. 28.

1 uxori expulſæ quę, & quando alimenta debeantur, nu. 29.

1 uxor à marito propter dotem non traditam expelli poteſt, nume. 32.

1 uxor quod aliunde alita fuerit allegans probare tenetur, d. cap. 312. num. 51.

1 uxori per maritum donatum, non donatum cenſetur compenſandi gratia cum dote, ibi num. 86.

1 uxor relicta domina, & maſſaria, filiorum adminiſtratrix conſtituta intelligitur, ſed relicta domina, & uſufructuaria cenſetur proprietaria relicta, cap. 315. nu. 18. & 19.

1 uxor ſi fuerit conſtituta domina, & uſufructuaria ſtando in domo cum hæredibus, caſu quo pacificè cum eis uiuere non poſſit, tenentur hęredes ei pro alimentis tot dare, & tunc in eius mulieris arbitriu erit uel ſtare, uel alimenta recipere, eiuſque dicto ſtandum erit quod non poſſit cum eis ſtare, ibi nu. 20. & 21. ſed quod hoc probare teneatur, num. 22.

1 uxor ſi fuerit relicta uſufructuaria, & tutrix, non conficiens inuentarium non perdit uſumfructum, num. 24.

1 uxor relicta vſufructuaria omnium bonorum, ubi allegetur ſuſpecta propter eorum dilapidationem, & ſatiſdationem, ac inuentarium non confectum, opponens audiri non debet, ſi poſt oppoſitionem ea facere, & præſtare velit, ibi nu. 48. & quare ſtatutum hoc dicatur odioſum, nu. ſeq.

1 vxori ſi maritus relinquat, vt cum filiis habitet, eidem etiam alimenta reliquiſſe cenſetur, eod. c. 315. nu. 88. Quæ debentur etiam quod cum filiis his, ac hæredibus habitare non poſſit, num 89.

1 vxori ſi alimenta relicta fuerint, donec in domo morabitur, quid veniat alimentorum appellatione, nu. 90. & 93.

1 vxori ſi habitatio ſola relicta ſit, & per eam electa, an variari dein poſſit, nu. 91. & 92.

1 vxor inſtituta hæres in vſufructu omnium bonorum, vt nil amplius petere poſſit, dotem ſuam tamen vti non exceptuatam petere poteſt, ibi num. 95.

1 vxor Notarii defuncti omnium bonorum vſufructuaria relicta protocolli mercedem habere non debet, c. 376. nu. 16.

1 vxor quia non poteſt conueniri inſolidum, bonis cedere non cogitur, cap. 408. num. 34.

1 vxoris nomine retractare, an marito mortuo teneantur hæredes eam vxori reſtituere, cap. 417. nu. 439.

1 vxor marito ad inopiam vergente, non poteſt impedire creditores mariti poſteriores ob eius dotis anterioritatem, niſi ipſa prius agendo contra maritum obtineat à iudice ſibi aſſignari tot bona mariti ob eius iura dotalia, c. 451. nume. 14. Nec agere contra tertios poſſeſſores ob eius anterioritatem, niſi prius excuſſo marito, & eius bonis.

1 vxor forenſis quæ nubat Mediolanenſi, ſubiicitur in totum legibus, & ſtatutis mariti, c. 454. nu. 5.

1 vxoris bona licet in dotem viro data non cenſeantur, niſi expreſſe appareat, ſi ea tamen vir poſſideat, & adminiſtret eorum fructus lucratur, cap. 455. nu. 13.

2 vxore ſimul cum Marito alienante precium præſumitur ad maritum perueniſſe, Vide in verbo, Pretium, præſenti Indice, & cap. 500. num. 39.

2 vxores Nobilium, Mercatorum, Cauſidicorum Mediolani deſcriptorum quas veſtes deferre queant, cap. 451.

2 vxori donata propter nuptias Maritus alienare non poteſt, c. 500.

2 vxori, vel Sponſæ donata per Maritum, vel eius contemplatione nem quem habeant effectum, cap. 486.

2 vxori circa conſenſum ad alienationem requiſitū, ſi Pater qui conſentire deberet ſit abſens, mutus, ſurdus, furioſus, vel cęcus quid, cap. 500. nu. 60. & quid ſi tractetur de aliquo eius Patris intereſſe, cap. eod. num. 61. & circa conſenſus, Vide in verbo, Conſenſus, præſenti Indice, & in cap. 500. nu. 60. 61. & 62. Quid ſi nolit conſentire, c. 63. Et quid ſi tractent de ſuo intereſſe, & conſenſus proximiores requiratur, & adhibenda non proximiorum, c. eod. nume. 64. & alia etiam ad hunc propoſitum, ibidem, Et ſi proximiores nolint quod, ca. 66. ibidem. Et ſi mulier remotionem ſupponat, ei quod ſit imputandum, c. 500. nu. 66. & 67. Et quando plures adhibeantur, vt actus non vitietur, c. eod. nu. 68. Aliqua alia ſupple in verbo, Conſenſus, & in verbo, Agnatorum, & in d. c. 500. nu. 61. vſque ad omnes ſeq numeros per totum, & pręcipuè reſpectu iuramenti mulieris, nume. 74. Et quid circa enormiſſimam læſionem.

2 vxori legato facto non veniunt mulieribus prohibita, ca. 450. num. 18.

2 vxoris aſſertio quod eſſet cauta ſuper aliis bonis quid, ex cap. 500. Et quid de iure communi, cap eod. nu. 60.

2 vxoris conſenſus in alienatione vltimi pignoris de iure non tenet, fallit niſi vxor prædecedat maritum, etiam quod remaneret indotata, c. 500. num. 58. vel niſi iuraſſet, vt ibidem.

2 vxoris confeſſio cum conſenſu ſolius agnati quo caſu vxori eſt præiudicialis, c. 500 nu. 52.

2 vxoris liberatio, niſi ſpecificetur quod ſit etiam reſpectu hypothecatorum pro dote, ad ea ſe non extendit, cap. 500. nume. 47. Et ſi hypothecæ renunciat ſolum certorum bonorū, ſi agat contra poſſeſſorem aliorum bonorum pro dote hypothecatur, non poterit ille poſſeſſor excipere, quod deducat pro ea parte pro qua conſenſit, cap. 500. nu. 47. vide aliqua ad hoc propoſitum in verbo, Dos, & ſimilibus, & in verbo, Mulier, & ſimilibus, præſenti indice.

2 Vxoris paraphernalia quæ. Et quomodo per vxorem alienari poſſint, præſenti indice, in verbo, Paraphernaliā, & cap. 500. num. 45.

2 vxoris propter dictam hypothecam, ſi mariti domus eſſet deſtruenda pro delicto non deſtruitur ob dictam hypothecā, cap. 50. num. 41.

2 vxoris bona ſemel liberata, an redeant in priorem hypothecā, c. 500. num. 54. & 55. vbi an ſemel liberata cadant in futuram obligationem ſi acquiritur per maritum, ibidem.

2 vxor poſt mortem viri inhabitans domum tenetur ad eius penſionem arbitrio boni viri, c. 379. nu. 443.

2 vxor, videatur præſenti etiam indice, in verbo, Mulier multa, & in c. 500. quando maritus eiuſdem vxoris bona alienauit pro ea vxore alimentanda, ſi de ſuo alere non poteſt, dicta vxor contra dictam alienationem venire non poſſit, eod. ca. num. 37.

2 vxor pro hypotheca dotis ſuæ contra debitores mariti conſtante matrimonio, niſi excuſſo prius viro, qui vergat ad inopiam, & ſecuta declaratoria, c. 500. nu. 43.

2 vxor an ſtante diſpoſitione, d. cap. 500. ſi contrahat ſine ipſius conſenſu, & ſolennitate, an admittatur, ibid. nu. 59. quando non eſt vltimum pignus.

Laus Deo Beatæq; Virginis Mariæ.

Explicit hic Index, quem ſicuti materiarum connexitas ex duplici ſimplicem fecit, ità ordo eum ſic expoliuit, vt omnis præpoſteratio, quæ multa fuerat omninò ſublata remaneat.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Prem. Legatoria Artistica
ACHILLE FIORE
Via Gran... ...io, 3 - Napoli

Digitized by Google